

HEMEROTECA MUNICIPAL

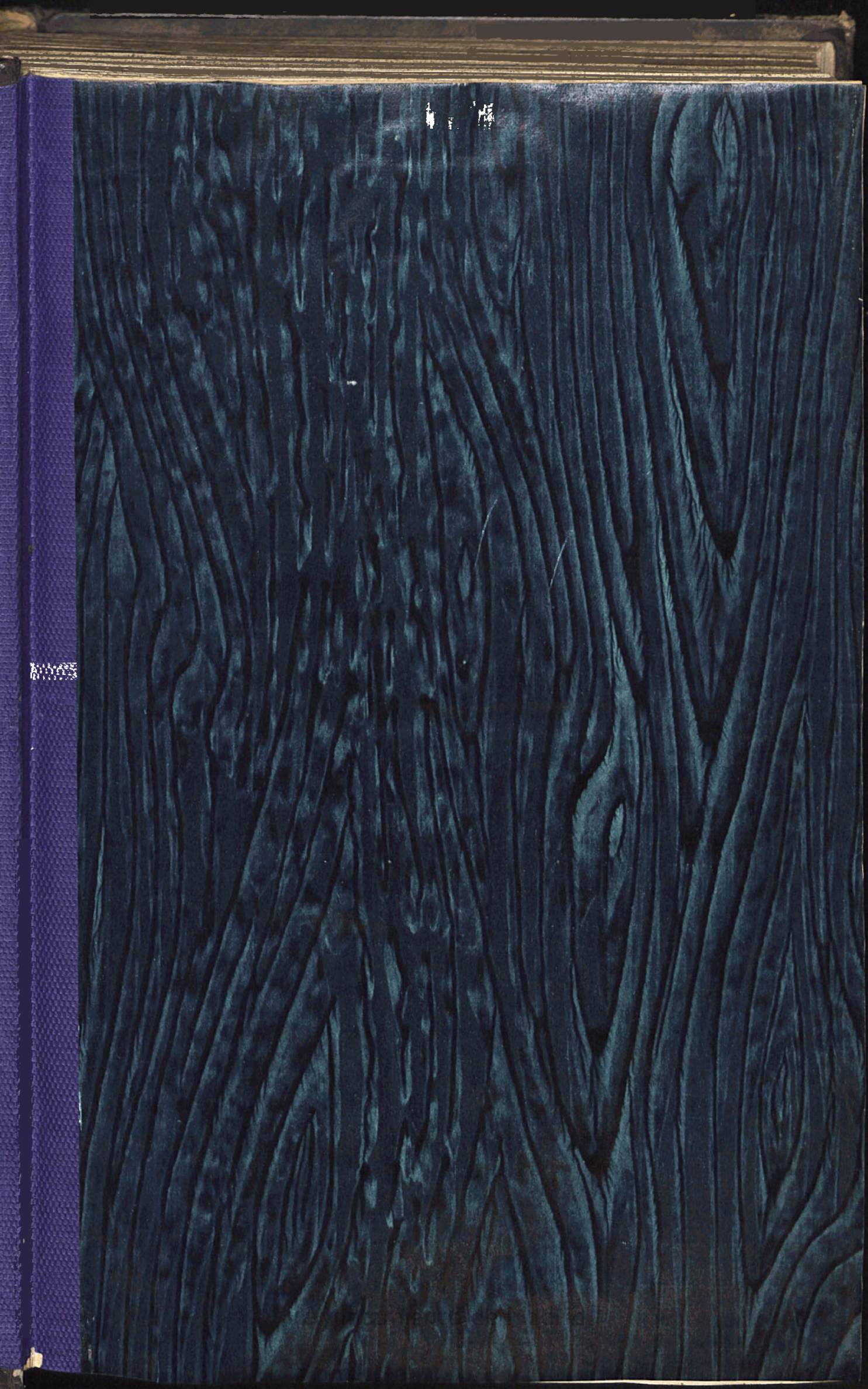
Número de registro

Estante

Tabla

Número de volúmenes

Encuadernación

XVI-103

(3)

Ayuntamiento de Madrid

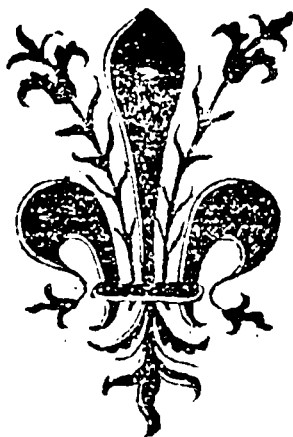
Tertia pars Dictionarij in qua di-
ctio quelibet per literas alphabeti in
xtra congruentiā distinguitur vt quāsa
cillime omnia in ea contenta reperian-
tur. cōtinetq; dictiōes his literis inci-
pientes. P. Q. R. S. T. V. X. Z.

conventus p̄tinet dñi geronimi p̄p̄op̄idum de Carallo
ex voluntate concedent̄ onz alijs dnabz p̄tibz.
Ayuntamiento de Madrid
J. Arromabon
J. Palma

Tertia pars Dictionarij in qua di-
ctio quelibet per literas alphabeti in
xta congruentiā distinguitur vt quāsa
cillime omnia in ea contenta reperian-
tur. cōtinetq; dictiōes his literis inci-
pientes. P. Q. R. S. T. U. X. Z.

Commentum ptinet dñi geronimi ppeppidum de Cavallo
ex voluntate concedentis alijs donabz pibz. *Ar. Honada*
R. Palma

Pactum

Quadra

Ordo dictionum.

Quippe	117	Reprobare	co. Sanctificare. sanctifi-	171	Soror	co. Temperare. tempta-
Quondam	co.	Reptile. reptilia	co. catus. scitificatio	171	Sors	co. tio
Quoniam	co.	Reputare. reputans	co. Sanguis	co. Species. speciosus	co.	Tempus
Quos	129	reputatus	co. Sapiencia. sapiens	173	Speculum	201
Quotquot	130	Reques. reqescere	150	Saturare. satiare	174	Temporalia
Ratio.	130	Require	151	Scandalum. scanda-	co.	Tendere
Radere. rasis	co.	Res	152	lizare	175	co. Tencere
Radix	131	Respublica	co. Scelus	co. Spina	co.	202
Raguel	132	Reservare	co. Scindere. scissura	co. Spiritus	co.	Tentorium
Rainus	co.	Residere. residuus	co. Scire. scientia.	co. Splendere	204	co. Tenebra
Rapina. rapere	co.	Resistere	153	Scribere. scriptu-	co.	Ter. tertio
Rachel	co.	Respicere. respe-	ra	Spoliū. spoliare	co.	Terroz. terribilis. ter-
Raphael	133	ctus.	co. Scrutari	176	Spōsus. sponsa	205
Raphael	co.	Respondere	154	Scutum	co.	ritus. terrere
Raphael	co.	Restituere	co. Secretus	co. Spōte. spontane	co.	Terminus
Raro	co.	Resurgere. resurre-	co. Seculum	177	Stare. stabilis. stab-	co.
Rebecca	co.	ctio	co. Secundus	co. Statim	co.	Testamentū. testari
Reus. reatus	co.	Rethe	155	Statuere	co.	co.
Rebellio	co.	Retinere	co. Secundum	co. Status	co.	Testis. testimoniū
Recedere	co.	Retrahere	co. Secur⁹. securitas	co. Stella	co.	Timor. timere
Recessere	134	Retorq̃re. retorq̃	co. Sedere. sedes	178	Sterilis. sterili-	co.
Recedium	co.	Retribuere	co. Seditio	179	tus	co.
Reclinare	co.	Retro. retrorsum	co. Seductio. seduce-	co. Sternere	207	Torcular
Recludere	co.	Reuelare	co. re	co. Stola	co.	Torrens
Recipere	co.	Reuereri. reueren-	156	Studia	co.	Totus
Recordari	co.	tia	Segetes	co. Stulticia	co.	Tradere. traditio. tra-
Rect⁹. rectitudo	135	Reuercti. reuertens.	Semē. seminare	181	Stupor. stupere	co.
Reconciliatio	co.	reuerfus	Semel	co. Suadere	208	Trahere. attra-
Recondere	136	Reuocare	co. Semper	182	Suavis. suauitas	here
Redarguere. repre-	co.	Reuocare	158	Subter. sub	co.	Transfere
Reddere	co.	Redere. risus	co. Senex. senectus	co.	Subditus. subiectus.	co.
Redigere. redact⁹	co.	Rigare	159	Subdere. subij-	co.	Transgredi
Redimere	137	Ripa	Separare. separa-	183	cere	co.
Reducere	co.	Ritus	co. tus	co. Sublimitas. subli-	co.	Tremor. tremere
Redundare	co.	Riuus. riuus	co. Sepelire. sepul-	184	Subito	co.
Reedificare	co.	Rira	co. tura	co. Substantia	209	Tres. tria. tertius. tri-
Referre. reportare	co.	Roboam	160	Subuertere	co.	nitas
Reficere. refectio	co.	Roborare. robur	Septe. septenis	185	Substantia	co.
Refrigerium. refri-	co.	Rogare	co. Sequi. secutus	186	Succendere	co.
gerare	138	Roma. romanus	co. Sermo	187	Succingere	co.
Refugium	co.	Rosa	co. Serpens	co. Sufficiens	co.	Tributum. tributa-
Refulgere	co.	Rota	co. Seruare	188	co.	co.
Regalis	co.	Ruben	161	Summ⁹. sumitas	210	co.
Regere	co.	Rubedo	Seccitas. siccare	189	Sup. supra. superius.	co.
Reges. reges. regna-	co.	Rubigo	162	Superior. surius	co.	co.
re	139	Rubus	Sicut	190	Superare	211
Regina	co.	Rudis	co. Signare. signū	co.	Superbia. supbus	co.
Regius. regalis	co.	Rudes	co. Silentiū. filere	191	Supplantare	co.
Regio	141	Rufus. rufedo	co. Similitudo	co.	Supcrucire	212
Regnū. regnare	co.	Rugitus	co. Simon	192	Supplicium	co.
Regredi	142	Rumor	co. Simplex	co.	Surdus. surditas	co.
Regula	co.	Rumpere	163	193	Surgere	co.
Religio. religio-	co.	Rursus. rursus	Simul	co.	Sursum	co.
Relinquere	144	Sabba	co. Simulacrum	co.	Suscipere	co.
Reliquie	co.	tum	co. Synagoga	co.	Suscitare	co.
Remanere	145	Sacrificium. sacrifi-	co. Sine	194	Suspendere	co.
Reminisci	co.	care	164	co. Sustinere	co.	Vacuus
Remittere. remis-	co.	Sacramentum	Sinitra	co.	vacuitas	232
sio	co.	Sacerdos	Spon	co.	Vado. vadere	233
Renes	146	Satiare	Sitis. sitire	195	213	Vagus. vagabili-
Renouare	co.	Saccus	Sobri⁹. sobrietas	co.	tas	co.
Repellere	co.	Sagitta	165	co.	214	234
Repente. repenti-	co.	Sal	Societas. socius	co.	215	co.
nus	co.	Salomon	co. Solenitas	196	co.	co.
Reperire	147	Saluator. saluare	167	co.	216	co.
Replere. plenus. ple-	co.	lulus	Sollicitus. sollici-	co.	217	co.
nitudo	co.	Salutare	co. tudo	co.	218	co.
Reponere	148	Sanare. sanitas	co. Solium	co.	219	co.
Reportare	co.	Sanctus. sanctitas	168	co.	220	co.
Reprehendere	co.	sanctificatio	Solus	co.	221	co.
			co. Soluere	co.	222	co.
			Somnus. sopor	co.	223	co.
			co. Somniare. som-	co.	224	co.
			nium	co.	225	co.
			co. Sonare. sonus. so-	co.	226	co.
			nitus	co.	227	co.
			170	co.	228	co.
			Sordes. sordid⁹	co.	229	co.
				co.	230	co.
				co.	231	co.
				co.	232	co.
				co.	233	co.
				co.	234	co.
				co.	235	co.
				co.	236	co.
				co.	237	co.
				co.	238	co.
				co.	239	co.
				co.	240	co.
				co.	241	co.
				co.	242	co.
				co.	243	co.
				co.	244	co.
				co.	245	co.
				co.	246	co.
				co.	247	co.
				co.	248	co.
				co.	249	co.
				co.	250	co.
				co.	251	co.
				co.	252	co.
				co.	253	co.
				co.	254	co.
				co.	255	co.
				co.	256	co.
				co.	257	co.
				co.	258	co.
				co.	259	co.
				co.	260	co.
				co.	261	co.
				co.	262	co.
				co.	263	co.
				co.	264	co.
				co.	265	co.
				co.	266	co.
				co.	267	co.
				co.	268	co.
				co.	269	co.
				co.	270	co.
				co.	271	co.
				co.	272	co.
				co.	273	co.
				co.	274	co.
				co.	275	co.
				co.	276	co.
				co.	277	co.
				co.	278	co.
				co.	279	co.
				co.	280	co.
				co.	281	co.
				co.	282	co.
				co.	283	co.
				co.	284	co.
				co.	285	co.
				co.	286	co.
				co.	287	co.
				co.	288	co.
				co.	289	co.
				co.	290	co.
				co.	291	co.
				co.	292	co.
				co.	293	co.
				co.	294	co.
				co.	295	co.
				co.	296	co.
				co.	297	co.
				co.	298	co.
				co.	299	co.
				co.	300	co.

Ordo dictionum.

lumen	138	Testibulum	eo.	Tinum	267	Uniuersus.vniuersi	Tuln ⁹ .vulnerare	eo.
Telle.voluntas	eo.	Testigium	eo.	Tiolētia.violēter	eo.	tas	Tultus	290
Telor.velocitas.velo	139	Tectis.vestire.vesti	248	Tir.viri	268	Unitas.vnus	Troz	eo.
citer.	eo.	mentum	249	Tirga	270	Unicus.vnigeni	Xpus	291
Tenatio	eo.	Tectus.vetus	250	Tirgo.virginitas	271	tus	eo.	292
Tendere.vēdēs	140	Teratio	eo.	Tirtus	272	Tobiscū.nobiscū	eo.	293
Tenenum	eo.	Tia	250	Tis.vires	273	Tocare.vocat ⁹	282	294
Tenerabilis.ve	eo.	Ticis.vicissitudo.vi	251	Tiscera	274	Tociferari	283	295
nerari	eo.	cissim	252	Tistatio.visitare	275	Tor	eo.	296
Tenia	eo.	Ticinus	253	Titis	276	Tolare.volatus	284	
Tenire	eo.	Ticima	254	Titulus	277	Toluptas	285	
Tenter	241	Tidere	255	Tinere.vita	278	Touere.votum	eo.	
Tentus	242	Tidete.quōd caute.am	256	Titio.vlcisci	279	Arbs	eo.	
Terberare	243	buletis	257	Titulus.vltra.vlti	280	Arere.vstio	eo.	
Terbum	eo.	Tidua	258	rior	281	Argere	eo.	
Terecūdia	244	Tigilare	259	Titro	282	Tisq	eo.	
Termis	245	Tiginti	260	Titulare.vlulat ⁹	283	Tisquo	287	
Tertex	eo.	Tilla	261	Titia	284	Tisura	eo.	
Tertere	eo.	Tincere.victoria	262	Tinde	285	Titerus	eo.	
Terus.vcrax.veritas.	246	Tincere.vinct ⁹ .vinci	263	Tindcim	286	Titi.vsus	eo.	
vere	247	lum	264	Tindiq	287	Tilis.vtilitas	288	
Tescoz.vesceris	248	Tindicta	265	Tingere.vinctio.vngen	289	Tua	289	
Tespera	eo.	Tinca	266	tum	290	Tulgu	eo.	

Incipit litera. P.

Actū. Pacisci. no

ta q pactū idem est qd sedus Cō uenitio. Obligatio. Cōmissio. Cō cordia vel cōsensus. Et iō pactus ē: quasi pacis act⁹. Possū⁹ ergo notare q i scriptura iuenitur Pactum caritatis.

Pactum castitatis.

Pactum voluptatis.

Pactum prauitatis.

Pactum dignitatis.

Dico ergo q inuenit quoddā pactus charitatiuū. Et istud est illud pactū: ille amor quo hoies sunt per caritatez inuicē obligati. De quo pacto dicit. q. para. xxiij. Quod Joiada sacerdos pepigit sedus inter se et vniuersum populū. Et Job. v. Cum lapidibus regiōis pactus tuū. Et tē dico q inuenitur pactū quoddā depuratiuū. Et istud est illud sed⁹ seu pactū quo quis promittit deo vel religioni se a carnis desiderijs abstine re. De quo Job. xxi. Pepigi sedus cū oculis meis: vt nō cogitares quidē de virgine. Et tē inuenitur pactū maculatiuū. Et istud est illud quo luxuriosi sibi vni cem multa turpia paciscunt et multa vilia pollicētur. De quo Esa. lviij. vbi sic loquit mulieri fornicarie. Pe pigisti cum eis sedus: dilatasti cubile tuum. Et tē in uenitur pactū execratiuū. Et istud est illud pactū qd heretici faciūt demonibus. qui scz qñqz euz eis habet multa pacta De quo Judic. ix. dicit. Qd ingressi sunt phanū dei sui berith et cū eo pactū pepigerūt. Et tē inuenit pactū honoratiuū seu cōcordatiuū. Et istud est pactū illud qd deus pepigit cū humano genere. cū ip so societatem cōtrahēdo ipsum per baptismū sibi re cōciliando. et salutē sibi perpetuā pmittēdo. Hōvero deo promisit in baptismō fidē et dilectionē: et in bono perseverantiā et duratiōē. De quo ges. ix. dī. Statuā pactum meū vobiscum: et cū semine vestro post vos. Abi aduerte q istud pactum habet. fundamētum in cōcussibile qz scz a deo statuā inquit. Ligamētum in sepeabile quia scz istud fuit pactū vobiscū. firmamē tum interminabile. quia scz cū semine vestro. Et p i mo ergo dico q istud pactū qd est inter deū et hoīem habet incōcussibile fundamētū scz ipm deū: qd ostē ditur cum dicit. Statuas. Statuere em̄ nihil aliud est q stabiliter aliqd ordinare et tenere. Et vere istud pa ctum quantū est ex parte dei bene est stabile firmamē tum quia scz semper est paratus reddere quod pmisit Esa. lv. feriam vobiscuz pactū sempiternū: misericōdias dauid fideles. Pactū autē istud fuit habitū in carne: ra vteri virginālis qñ ipse deus sororem nostrā idest humanā naturā assumpsit: eo pacto q ipsaz nō depo neret in eternum. Et eo pacto quod nisi in nobis defi ciat paratus est nobis restituere paradysum Deuter. viij. Deus fortis et fidelis custodiens pactum et mise ricordiam. diligentibus se. quia scilicet frangenti fidē fides frangatur eidem. quia scilicet deus nō custodit pactum homini: nisi homo custodiat id sibi cum scilz diligendo et erga ipsum fideliter se habendo. Et ideo timco de multis qd qui a dño ruperūt treugas et vio lauerunt sedus: et transgressi sunt pactus inobediēdo scz et peccando. dominus similiter istud pactum non tenebit: nec iuxta pacta ipsos eripiet aut saluabit. vn de Hierc. xij. Irritum fecerunt domus israel et domus iuda pactum meum. Pōbreim inducam super eos ma la. Non sic charissimi sed istud pactum sit firmū et in molabile. quia habet vt dictum est incōcussibile fun damētum. Statuam inquit. Genes. xxiij. Pōnam pa ctum meum tecum. Et secundo dico q istud pactum habet vel habere debz inseparabile ligamētū: quod ostenditur cum dicitur. Vobiscuz. Quia scilicet istud aduerbiū vobiscum signat caritatem concordiaz et societatem. que scilicet debent esse ligamētum pacti

et cōiunctionis nostre cū deo. Nemi. xxiij. Multiplica bimini et firmabo pactum meum vobiscum. Istud tñ pactum rumpunt hodie illi qui per peccata sua rum punt vinculum claritatis. Quibus dominus dicit. Ezechielis. xliij. Dissoluistis pactum meum in om bus sceleribus vestris. Et tertio dico q istud pactū debet habere interminabile firmamentum: quod scz ostenditur cū dicitur. Et cum semine vestro post vos Quia scz istud pactū debet esse interminabile a par te nostra sicut est infnibile a parte dei. Numeri. xxi. Erit tam illi q semini eius pactum sacerdotij sempiternum. Quod est contrā illos qui istud pactū nō cōtinuant: sed per diuersa peccata ipsum dirumpūt et dissipant. Dece. viij. Ipsi autem sicut Adam transgres si sunt pactum. Non sic charissimi: sed sit pactū inter minabile et eternum Numer. xxiij. Pactum salis est sempiternum coram domino tibi ac filiis tuis. Et ad uerte q ista caritas dei dicitur pactū salis. Antiqui tus enim inter populos orientales mos erat q quan do volebant aliquod pactum facere quod perpetuo erat duraturum. comedebant sal. in signum q sicut sal non potest corrumpi: sic illud pactum non debe bat amplius violari. Et sic loquitur scriptura. j. Es dre. iij. vbi dicebant illi. Admiores salis sumus qd in palacio comedim⁹: lesiones regis videre nephas ducimus. Ad denotandum q istud pactum caritatis sal sapientie debet habere: vt in sempiternum valeat permanere. ij. Paral. xxiij. Dedit deus regnum dauid super israel in sempiternum: ipsi et filij eius in pactū salis. Patet ergo q istud pactum debet esse intermi nabile. inseparabile et inuoiabile et cetera. Vide su pra. vbi sedus.

Pangere. Pepigi. Tūde vbi sedus et vbi pactum.

Palacium. Cū palaciū sit solenne habita cū. vbi scz rector vel pnceps cōmunitatis vel regni habitare iura reddere: et curia tenere et exinde populum regere cōsuevit: notabis q in scriptura multi plex palatiū inuenitur viz.

Interius. Palacium interius est consciē tia. s. viri iusti. In isto em̄ specia liter et secreta habitat dñs: quā do ipsum videt preparatum vir tutibus et ornatum: vt sic deviro iusto dicat illud ij. Paral. ij. Decreuit salomō vt edifiicaret domum domino et palacium sibi. Conscientia enim viri iusti est domus et habitaculum summo res gi: et requies atqz palacium ipsi iusto. Et palatiū ex terius est ecclesia: quia. s. in ista sicut in palacio habi tat deus et omnium fidelium exercitus: et etiam prela torum chorus et cetus. Tūc istud est palacium illud de quo dicit. Ihesus. j. Qd vasthi regina fecit conuiuius seminarum in palacio vbi rex Assuerus manere con sueuerat. et Ihesus. iij. dicit. q serui regis ad fores pa lacij versabant. Et palacium antierius est scripta so phia: hoc est dictu: sacra pagina: qz. s. in isto habitat ipse deus: et etiam quilibet vir scientificus et deuotus Tūde Ihesus. xij. dicitur: q rex pcepit Mardocheo vt in aula palacij moraretur. In isto em̄ inuenitur sal sapientie et doctrine. Iuxta illud. j. Esdre. iij. Admo res salis quod in palacio comedimus. Tūde supra de Pacto. Et palaciū inferius est mundi curia. Istud ē em̄ palatium mundi superborum et tyrannorum: vbi fiunt hodie multa mala: quia scz ibi abūdant hodie ignis auaricie et rapine: sicut de illo malo rege dicit. ij. Regum. xxi. q ingressus palatium succēdit se euz domo regia. Et etiam mollicies inconstātie seminec Tūde. iij. Regum. xx. dicitur. Eze. hie regi filij tui erūt eunuchi in palatio regis babilōis. Eunuchi em̄ homines molles et effematos designant. quales cer te abundant hodie in palacijs huius mundi et etiam quod dolendum est in palatio ecclesie. Tūde Ihesus j. dicitur q regina vasthi fecit conuiuium seminaris

Palam.

in palacio vbi rex manere consueuerat. Ista enim regina carnalem affectionem significat que scz in palacio ecclesie effeminatos exaltat. Palacium superius est celum regium. vbi scilicet deus habitat cum angelis et beatis dicens scilicet illud Daniel. iij. Quietus eram in domo mea et florens in palacio meo. figura Daniel. j. vbi dicitur. quod pueri de semine regio cantu scientia. mundi et abstinentes et pulcri electi sunt ut possent stare in palacio regis. Ad denotandum qd in isto celi palacio non admittitur nisi ille qui cautus purus. mundus et abstinentis inuenitur. et. Omitto quia pauca sunt auctoritates

Palam. Nota quod palam idem est qd publicum aperte. Notabis ergo qd multa sunt que scilicet Palam.

Et in publico sunt dicenda.

Et in publico sunt agenda.

Et in publico sunt querenda.

Et in publico sunt tacenda.

Dico igitur qd quedam sunt palam dicenda. Et ista procerto sunt bone scientie et doctrine. que scilicet palam debent doceri et predicari: ut ab omnibus addiscantur. Exemplo scilicet christi qui scz fidem palam et publice predicabat Johannis. vii. Ecce palam loquitur nihil ei dicunt. et iohannis. xvi. Palam de patre meo annuntiabo vobis. Quia reuera ad doctorem fidei christiane hoc pertinet quod palam doceat et qd veritates palam ostendat. Ecclesiastici. xxxii. Ipse palam facit disciplinam doctrine sue. Sicut etiam christus de seipso dicit Johannis. xviij. Ego palam locutus sum mundo. et in occulto locutus sum nihil. Cuius tamen contrarium faciunt heretici. qui scilicet predicant non palam sed occulte in latibulis et cauernis. Omnis enim qui male agit odit lucem Johannis. iij. Ut sic de istis intelligatur illud ecclesiastici. xxxviij. In ecclesiam non transiunt super sellam iudicis non sedebunt: testamētum iudicij non intelligent neqz palam facient disciplinam et iudicium. Ideo cuilibet bono et catholico doctore potest dici illud Johannis. xvi. Ecce nunc palam loqueris et prouerbum nullum dicis. Sunt ergo quedam palam dicenda. Item sicut quedam palam agenda. Et ista sunt bona facta et opera virtuosa. que scilicet palam facienda sunt et exemplariter alijs ostendenda. Deutero. xxiij. Palam fiat vtrum diligatis dominum Et merito: quia procerto male acta que occulte fiunt ut abscondantur: per seipsa palam sepiissime veniunt et omnibus manifestantur. Marci. iij. Nec factum est occultum quod non in palam veniet. Ita quod sepiissime admiratiue potest dici illud quod scriptum est Exodi. ij. Et quomodo palam factum est verbum istud? Bona sunt ergo palam agenda. Item quedam sunt palam querenda. Et ista procerto sunt dei mandata: et sacre pagine documenta. Ista enim querere et inuestigare non est verecundum: sed magis honorabile et honestum. et ideo palam et publice faciendum Ecclesiastici. li. ca. qd est alias in oratione iesu filij. Syrach. Quæsum sapientiam palam. Item quedam sunt palam tacenda et non propalanda. Utile etiam et necessarium est quandoqz quod homo a visibus hominum se abscondat et quod palam non inueniatur: nec publice se ostendat sicut de illo flore legitur qui dicitur scapulissus qui de nocte se occultat et profundat in aqua: sed a media nocte incipit reascendere: ita quod in ortu solis palam ostenditur et solet omnibus apparere. Quia reuera tempus est se occultandi et tempus palam apparendi et tempus loquendi et tempus docendi. Unde de christo dicitur Johannis. xj. Christus autem iam non palam ambulabat. Et Johannis. vii. Nemo palam loquebatur de illo sufficit. Unde vbi ostendere. Manifestare. Apparere. et similia.

Palea. Cum palea sit illa pars spice que sepa-

possumus notare quod per paleam potest designari in scriptura.

Sensus litteralis.

In peccato culpa venialis.

In operibus gaza temporalis.

In humanis vita corporalis.

Sensus enim litteralis et hystoricus per paleam significatur: eo quod sub huius palea granum siue intelligentia contineatur ex quo panis vere et fructuose doctrine conficitur et formatur. Unde illa rebecca per quas ecclesia designatur: dicebat seruo Abraham: quod asinos suos secum ad hospitium duceret dicens. Genesis. xxiiij. quod in domo patris sui locus erat spaciosus ad manendum. Nam inquit palcarum quoqz et feni plurimum est apud nos. Ista enim puella signat ecclesiam que scilicet domum patris sui christi: id est sacra scripturam dicit esse spaciosam et latam: vbi scilicet dicit esse plurimum palcarum et feni id est plurimum sensus et intellectus litteralis et hystorici: pro scilicet asinis id est simplicibus educandis. Et breuiter de talibus paleis dicitur: Esaie. xj. Leo sicut et bos comedet paleas. Leo enim signat subtiliores: bos rudiores: quod scilicet ambo quandoqz sensu litterali vtuntur. Palea ergo signat scripturarum sensum litteralem. Item palea significat delictorum culpam venialem: sicut est illa pars spice: que facilius comburitur et consumitur. Sic venialia sunt illa delicta que facilius admittuntur. Mathæi. iij. et Lucæ. iij. Paleas autem comburet igni. Item palee significant huius mundi gazam. Granum enim significat spiritualia: palea vero temporalia. Exodi. v. Dispersus est populus ad colligendum paleas scilicet bonorum terrenorum circa que plus laborat quam circa granum spiritualium et virtutum. Et aduerte quod sicut Exodi. v. dicitur. Pharao rex egypti dabat filiis israel paleas. Et sic ipsos in luto et latere occupabat: et ipsos sibi facere et coquere certum numerum laterum compellebat. finaliter tamen paleas denegauit: et nihilominus laterum numerum imperauit. Quia reuera rex egypti diabolus compellit hodie filios israel christianos ad certum numerum laterum. id est vitiorum numerum sibi coquendum et faciendum: mediantibus tamen paleis. id est mediantibus bonis terrenis que pro salario ipsius confert. Quandoqz etiam fit quod aliquibus paleas bonorum temporalium subtrahit: et tamen lateres. id est peccata ipsos fabricare compellit. sicut patet de multis malis pauperibus tam religiosis quam alijs. Exodi. quinto. Dicit pharao non do vobis paleas: complete numerum laterum et. Igitur patet quod palee significant huius mundi gazam temporalem. Item significant in humanis vitam corporalem. Sicut enim palea cito putrescit et deficit cito deperit et comburitur: cito desertur atqz rapitur. Sic vita humana cito procerto computrescit et perit cito quoqz per mortem rapitur et recedit. Unde Job. xxi. Erunt sicut palee ante faciem venti. Sic igitur patet quod palea quatuor modis significatur in scriptura. Et hec de palea sufficiant.

Palestinus. Nota quod palestini fuerunt hyphistim nominantur. Interpretatur autem palestinus ore concussus seu ore contendens et.

Pallium. Nota breuiter quod cum pallium sit superius indumentum quod omnia alia cooperit vestimenta quod non tantum portatur ratione necessitatis immo etiam quandoqz ratione honestatis et quandoqz ratione curiositatis. Possumus dicere quod in scriptura inueniuntur multa genera palliorum. Inuenitur enim Pallium.

honestatis.

Honestatis.
Caritatis.
Dignitatis.
Mortalitatis.
Humilitatis.
Jocunditatis.

Palium honestatis: est illud qd omnes defectus habet cōtegere De quo dicitur. Gen. xxxvii. qd thamar nolens cognosci tollens cito palium cooperuit se. Palium caritatis est illud quod a frigore habet protegere. et istud est quod ad pauperes p elemosynam debet extendi et ad alios misericorditer dilatare. Ruth. ii. Extende pallium tuum: qd p pinguem.

Istud est pallium coccineum. De quo dicitur. Josue. vii. Uidi inter spolia pallium coccineum valde bonum. Coccineus em color est igneus significans incendium caritatis. Istud tamen pallium est in aliquibus ita breue: qd ad alios ipsum nequeunt elargiri. Esai. xlvii. Breue pallium vtrumq; operire non poterit. Pallium dignitatis: est illud quod beatos solet de pingere. Gloria enim eterna est ornamentum et pallium beatorum. iij. Reg. x. Occurrit ei abias filonites indutus pallio nouo. Pallium mortalitatis est illud quod homines debent conscindere. Et istud est pallium corporis: quod. s. est p penitentiam conscindendum. i. Esdre. ix. Scidi pallium meum et tunicam.

Pallium humilitatis est illud qd homines debent accipere: et istud potissime signat humilem bonorum conuersationem. De quo dicitur. i. Reg. x. vbi de samuele suscitato dicitur. Vir senex ascendit et ipse est amictus pallio. Pallium vero iocunditatis est illud quod homines debent appetere. Et istud etiam est pallium virtutum: quod. s. sancti deferunt in hoc mundo vt habeant pallium gaudiorum finaliter i futuro. De quo dicit. Esai. lxi. Qd deus dabit sanctis coronam pro cinere: oleum gaudij p luctu: pallium laudis p spiritu meroris. Ac si diceret: qd sancti i hoc mdo portant. s. Pallium.

Cinenis
Luctus.
In paradiso
so portabunt
scz Pallium.
Laudis
Gaudij
Honoris

Et sic patet quomodo pallium potest accipi in bono et c.

Sed adhuc dico: qd pallium potest accipi in malo. Et sic signat omne malum velamentum vel operimentum. Et sic possumus dicere: qd in scriptura inuenitur. Pallium deceptio nis. Pallium infectionis. Pallium possessionis. Pallium excusationis. Pallium adulationis. Hypocrite portant pallium deceptio nis fecte et false conuersationis. Et istud est pallium quo gladius Soliaderat in tabernaculo coopertus. Quia vere multi sunt in tabernaculo ecclesie: qui quis sint gladij dyaboli: pallio tamen fecte conuersationis sunt inuoluti. Contra quos dicitur zach. xii. Non operiet vltra pallio saccino vt mentiantur. Avariosi portant pallium infectionis. Et istud nihil aliud est: qd dissoluta et inhonesta conuersatio talium in mundorum. Et istud est pallium qd dimisit ioseph in manu dñe sue ne committeret adulterium: de quo Gen. xxxix. Relicto in manu illius pallio fugit et egressus est foras. Auari portant pallium temporalis possessionis. Istud est pallium quod ipsi pauperibus auferunt. de quo ipsi se induunt et inuoluunt. De quo Adich. ii. Desuper tunicam pallium sustulisti: et eos qui transibant simplicitate conuertisti in bellum. Istud est illud pallium ppter cuius furtum lapidatus est achor: sicut dicitur Josue. vii. fatui portant pallium excusationis. quia. s. fatui et obstinati nunq defectus suos possunt recognoscere: sed ipsos excusare et palliare: et maxime in confessione. Et istud gloriabatur sponsa amice. Cantico. v. Tulerunt pallium meum custodes mutorum. falsi vero portant pallium adulationis: et potissime proditores qui cum pallio fecte amicitie transfigurant se in angelum lucis. figurati in Iabele que dans zizare lac bibere. Operuit eum pallio. Et tandem occidit eum: sicut dicitur Iudicum. quarto. Qd scilicet falsi et proditores pallio falsitatis amicitie sue operiunt

et obnubilant homines et lacte suorum verborum dulcium et fallacium eos potant: et tandem per prodicionis vitium ipsos destruit atq; turbant. Et de talli pallio potest dici illud quod de thamar volente decipere iudam dicit. Genes. xxxvii. Tollens cito pallium cooperuit se. Sic ergo patet quomodo multiplex est natura pallium: quo scz mali palliantur: de quo mali in hoc seculo conteguntur. Istud ergo sufficit de pallio quod dictum est.

Nota qd palma fm suas diuersas pro significare. Significatur enim per palmam. s.

Morum sanctitudo.
Crucismestitudo.
Victorum certitudo.
Celorum plenitudo.
Primo ergo dico: qd palma signat morum sanctitudinem virtuosam. Per palmam enim intelligitur vir iustus vel etiam perfectio viri iusti. Palma enim sursum erigitur. Profunde figitur. Tirore decoratur. Alteri combinatur. fructibus secundatur. Durabiliter antiquatur.

Dico qd sursum erigit qd. s. et plma et oēs rami palme sursum tendunt versus celum. Ad denotandum: qd vir iustus et rami suar affectionum ad deum debent erigi et ad celum per desiderium eleuari. Canti. vii. Statura tua assimilata est palme. Dico etiam qd in terra figit: qd. s. palma profunde radical. Sic et vir iustus per humilitatem debet perfundari: et per fidem stabiliter radicali. Eccli. xlii. Quasi palma exaltata sum in cadens et quasi plantatio rose in hiericho. Dico adhuc qd virore decorat. Numq enim perdit virorem suum. Sic et vir iustus virorem bone conuersationis nunq debet perdere: sed ipsam perpetuo custodire. Lcvi. xlii. Sumetis fructus arboris pulcherrime spatulasq; palmarum. Isti enim debemus esse parati et ornati ad digne dño obuiandum: sicut dicitur. Job. xxi. Qd acceperunt ramos palmarum et pcesserunt xpo obuias. Dico insup: qd palma alteri combinat. Palma enim pficit per coniunctionem: et ideo hinc et plures simul arbores inde oriuntur. Vascula enim palma femellā secundat si iuxta eā plantetur. Sic vere viri iusti tunc temporis in moribus proficiunt: qd per caritatis vinculum iungunt et vniunt ad inuicem. Caritatiua enim associatio virtutū est fecundatio et cumulatio. Per istam enim femine a masculis imperfecti a perfectis: mali a bonis secundantur: et gratijs et virtutibus impingunt. Palma enim nunq vult esse sola: qd teste Seneca. Omnia mala docuit solitudo. Qd bene figuratum est. Exod. xv. vbi dicit qd filij israel venerunt in helym vbi erant. xij. fontes et septuaginta palme. Ad denotandum qd palme in helym. i. in ecclesia illi qd volunt esse palme p virtutē et perfectionē: et fontes p grām deuotionis: nō debent per odium esse soliti: sed p caritatem et cōcordiam esse multi. Eccli. i. Palma steterunt in circuitu eius. Ezech. xli. Palma erat inter cherub et cherub. Dico nihilominus qd palma fructibus secundat. Isti enim palma fructus dulces: quos dactiles vocamus: quos frequenter et diligunt elephantes fm Plu. qd. s. viri iusti hnt fructus bonorum operum abundantes: quibus elephantes. i. simplices recreantur et per bona exempla in virtutibus edificant. Et de hoc dicit in ps. Iustus vt palma florebit: sicut cedrus libani multiplicabitur. Vide eā. s. de iustitia. Dico vltterius: qd durabiliter antiquat qd. s. palma dñi qd sine defectu viuere. Qd satis euident apparet et pbat per hoc: qd centum annos dicit expectare anteq faciat fructus bonos: qd etiam apparet ex natura nominis: qd palma latine: dñi senex vlt senex grece. p eo qd admodum illius aui senicis diutissime duret. p qd notat pseuerantia viri iusti: qd. s. nunq dñs p pccm deficere: s. in bono

Palma

no ppetue pdurare. Job. xxi. in nidulo meo moriar & sicut palma multiplicabo dies meos. Sequit gloria mea semper innouabit &c. Et tales palme. i. viri iusti debent in templo esse insculpti: & ibi p moti & radicati: sicut. ij. Paral. iij. d. q. salomon p totum tēpli parietem sculpsit palmas. Quia salomon. i. bonus platurus tales palmas in templo ecclie sculpere: & eos ibidem constituere & locare. Ezech. xlij. Palme celate erant in pariete templi. Patet ergo: q. palma significat morum sanctitudinem virtuosam. ¶ Secundo dico. q. palma signat crucis mestitudinem dolorosam. Palma em est inferius multum aspera: sursum tñ ē dulcis & fructifera. Palma etiam prebet elephātib⁹. i. esurientibus nutrimentū: & ipsis dormientibus succulentum. Sic vere crux xpi fuit aspera inferius in hoc mundo. est tamen valde dulcis superius in paradiso. Elephantes ergo. i. viri iusti debent sub ipsa morari: p deuotionem: eidē debent inniti: per spem: fiduciam & affectionem. & sic fructu istius arboris. s. xpi reficiant: finaliter per eternam fruitionem. figurati i delbora pphetissa yrore lapidoth: q. sedebat sub palma & iudicauit populus: sicut d. Judic. iij. Delbora em interpretatur loquēs: significans viros ecclesiasticos qui orando: gratias agendo: & alios docēdo debent esse eloquentes. Isti em sub palma crucis: p me moriaz & deuotionē debēt sedere: vt se & alios possint debite iudicare. Ad etiā bene figurat. Ezech. xlij. vbi d. q. in templo erant fabrefacte palme: & palma erat inter cherub & cherub. Hos enim sumus templum dei spiritale: q. templum dei sanctum est qd estis vos. j. Cor. iij. In nobis ergo debet esse celata & ipressa palma crucis: p deuotionem: habens secū cherub: quod interpretatur plenitudo scientie. i. spūalem sapientiam & discretionem. Dicat ergo vir cruci deuotus illud Canti. viij. Ascendam in palmā rāpprehendā fructus eius. Vbi ostenditur. Talū seruēs affectio. Ascendā Crucis cōditio. Palmarum. Cordis deuotio. Apphendam &c. Signat ergo palma crucis mestitudinem dolorosam. ¶ Tertio signat victorū certitudinem gaudiosam. Palma em est arbor victorialis. Victores em sollevant palma antiquitus coronari. Et ideo p palmas bñ potest sanctorū victoria denotari. Et de hoc Apoc. viij. d. q. sancti erant in conspectu throni amicti stolis albis: & palme in manibus eorū. Si em vitia vicerim⁹: & si iusti & boni fuerimus: palmam eterne glorie & ppetue corone a deo reportabimus. Deut. xv. Illi quē iustum viderant iusticie palmam dābunt. Ad bñ figuratur. j. Adach. xij. vbi d. q. filij isrl mundauerūt arcem a cōtaminationibus: & intrauerunt in illas cū laudibus & ramis palmarum. Ad ar. ecclesie summe debet a vitijs mundari & epiari: & quam illi soluz debent intrare: qui sciunt deo regitari & euz laudare: & qui palmam victorie sciunt de vitijs reportare. ¶ Quarto dico: q. palma significat celorum plenitudinem fructuosam: id est gloriā paradisi sicut supra habes in titulo de gloria. Gloria. n. eterna admodū palme habet victorem vel nitorem immarcescibilem: habet virorem interminabilem: habet fructum indefectibilem: habet aspectum summe delectabilem. Ista est ergo ciuitas palmarum de qua d. Judic. iij. Pos sedit ciuitatem palmarum. Unde illud. Can. viij. Ascendam in palmam &c. Et illud Job. xxi. Sicut palma multiplicabo dies meos. Unde supra in eodez titulo Patet quomodo palma signat. Eterne glorie cōtuitatem. foris victorie strēuitatem. Crucis memorie vtilitatem. Virtutis & gratie immortalitatem &c.

Palma. Manus. Palma. Palmes. Palma. re. Palpeza. Palus. Pali. & Pal. Paludis. Multa possent significare. seu auctoritates sunt valde pauce. De quolibet titulo pdictorum quappter tranico gratia breuitatis.

Panis. Cum panis sit illud p qd reficit & nutritur corpus humanum. satis videtur

consonum rationi q. per panem intelligatur oqillud quod delectat & reficit mentem nostram siue bonum fuerit siue malum. Notemus ergo q. in scriptura inuenitur in bono significato Panis.

Doloris. Istis em octo generib⁹ panum debent fideles cōntriri: vt per gfas & rēutes possint feliciter augmentari. Comendamus ergo panes doloris p cordis contritionem & penitentiaz. ps. Surge postq. sederitis q. māducat panem doloris. Item comedamus panem laboris: p diligentiam. Unde Eccl. xxij. Cibaria & rēga & onus asino: panis & disciplina & opus sermo. Itē comedamus panem sudoris p penarum sustentia. De quo Sen. iij. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Item comedamus panem meroris: p lacrimarū redundantiaz. ps. fuerunt mihi lacrimę mee panes die ac nocte. Item comedamus panem timoris: p diuinam reuerentiam. Ezech. xij. Panem tuū in cōturbatione comede. Itē comedamus panē saporis: p gratiarū influentiā. De quo Eccl. xxix. Initium vite hominis aqua: panis & vestimentū. Itē comedamus panem dulcoris: p scientiarū sapientiā: de quo Eccl. xv. Cibauit illum dñs pane vite & intellectus. Itē comedamus panē vigoris. i. sacramentū & eucharistiā. De quo dicit in. ps. Panis cor hoīs confirmet. ¶ Itē accipiendo panē in malo significato dico q. in scriptura inuenitur multiplex malus panis viz panis.

Carnalitatis. Panis carnalitatis: est panis luxuriosorū. vñ Eccl. xxij. homini fornicario oīs panis dulcis. i. oīs delectatio carnalis. panis cupiditatis ē auarorū. d. quo. esai. lxxv. Serpenti pulvis panis ei⁹ Panis mēdicitatis: & panis loquaciū rēbosorū feu etiā adulatorū. De quo puer. rr. Suauis ē hoī panis mendaci. panis aduersitatis: ē panis egenorū. Esai. xxx. Dabit tibi dñs panē artū: & aquā bēnē. Panis p speritatis: ē panis diuitū & supborū. d. qua Job. xxvij. Terra de qua oriebat panis i loco suo igni subuerfa est. & Eccl. x. In risu faciūt panē. Iste est panis ppter cui⁹ comestione maledicif ppha. iij. Reg. xij. Qui inquit comedisti panē in loco isto: non inferes cadaver tuū in sepulcrū patrū tuorū. Et seq. q. ille ppha a leone fuit occisus. Quere illi q. panē pperitatis vltra de bitū fruunt: sepultura paradisi priuant: & a leone dya bolo ppetuo puniunt. Panis rē calamitatis est panis damnatorū. De quo. iij. Reg. xij. Pone virū istū in carcerē: & sustetare eū pane tribulationis & aq. angustie. Ecce ergo quō mali reficiūt multis ghib⁹ malorū panū. ¶ Sz adhuc dicam⁹: q. sunt panes. s. panes.

Desiderabiles & fructuosi Dicam⁹ ergo aliqd **Utuprabiles & vitiosi.** de panibus bonis et **Extermimabiles & dolorosi.** spiritalib⁹. Sicut em corpus habet suū panē corpale quo nutrit. Sic anima habet suos spūales panes quo mentaliter reficiatur. Paterfamilias enim deus nobis seruis suis panes spūales ministrat: quibus animam roborat recreat & conformat. Unde ipse dicit. Puerbio. ix. Venite & comedite panem meum: & bibite vinum quod miscui vobis. De istis aut panib⁹ dicit. Adach. xij. Nō habem⁹ hic nisi quiq. panes. vñ nota q. dñs hic i ista via administrat suis fidelib⁹ quiq. panes. i. quiq. gfa spiritaliū refectionum. Et isti sunt Panis. j. Superior & sacramentalis.

Interior & spiritalis. **Exterior & scientialis.** **Inferior & materialis.** **Utilior sempiternalis.** ¶ Istis enim quinq. panibus: id est quinq. panum generibus reficit dominus in huius mūdi solitudine turbam

turbam suam. Nam panis.

Sacramentalis est panis angelorum.

Spiritualis est panis deuotorum.

Scientialis est panis discretorum.

Materialis est panis egenorum.

Sempiternalis est panis beatorum.

¶ Primo ergo dico q̄ deus nutrit fideles suos pane sacramentali. qui panis d̄r angelorum. Quia sicut d̄r dicitur i psal. Panem angelorum manducauit homo. Sicut enim paterfamilias solet de domo sua panem exterius ad cāpos mittere suis agricolis atq̄ seruis q̄diu sunt in opere ⁊ labore: quando vero de campo redierint solet eos pane suo ⁊ cibarijs in domo propria recreare. Sic deus pater nobis in agro hui⁹ mūdi laborantibus de domo sua paradisi panem celestē misit scilicet filium suum benedictum: vt nos agricolas ecclesie militantis isto pane in sacramēto eucharistie nutriet: ⁊ tandem eodem pane in domo ecclesie triumphantis per beatam fruitionem resciret ⁊ foueret. De quo Sapientie. xvi. Panem de celo prestitisti eis domine omne delectamentum suauitatis in se habentes. Iste enim panis in grano: fuit de granario paradisi apportatus. In ore gabrielis sicut in quodam molendino fuit tritus aequaliter masticatus. ⁊ quasi in farne molliciem immutatus. In vtero virginis sicut in arca pistoria fuit cuz aqua nostre fluxibilis humanitatis mixtus ⁊ mirabiliter impositus. In mundo vero in cruce sicut in quodam cli-bano fuit ignibus tribulationum decoctus ⁊ inflāmat⁹ Esai. xliij. Succēdit ⁊ corit panes: ⁊ de reliquo fabricatus est deus ⁊c. Et Esai. xlvij. Excori te in camino paupertatis. In resurrectione fuit de isto furno extractus. In ascensione fuit iterum in arca paradisi repositus ⁊ locatus. Exinde vero quotidie in sacerdotali consecratione sumitur: ⁊ ad manducandum hominibus communiscatur: ⁊ ad vitam gratie ⁊ glorie conferendam mirabiliter operatur. Et ideo istemet panis loquitur Iohannis. vi. capitulo. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Ubi aduerte q̄ iste panis habet scilicet.

Summam ⁊ gloriosam conditionem.

Altagnam ⁊ fructuosam perfectionem.

Longam ⁊ virtuosam durationem.

¶ Primum habet ratione principij originalis: q̄ de celo. Secundū ratione virtutis sacramentalis. quia est panis viuus. Tertiū habet ratione nature substantialis: quod ostenditur cū dicitur: Ego sum. Ista enim in omni re considerantur scilicet esse. operatio. finis. Ut esse denotet rei conditionem. Quātum ergo ad nature conditionem: iste est panis valde mirabilis quia de celo descendit. Quātum ad virtutis perfectionem: iste est panis valde notabilis: quia est panis viuus. Quātum ad finis perficiōem. iste est panis valde durabilis. quia ego sum. ¶ Dico ergo q̄ christus ostendit hic huius panis mirabilem dignitatē. quod ostenditur cum dicitur. De celo descendit. Ihes enim celestes sunt istis inferioribus digniores: ⁊ in suis et conditionibus mirabiliores: sicut patet de celo. stellis: orbibus ⁊ planetis. Et quia dicit hunc panem de celo venisse. bene inuuit ipsum conditionem dignam ⁊ mirabilem habuisse. Ihes enim quandoq̄ cōditionem ⁊ naturam a locis contrahunt in quibus oriuntur. sicut patet de herbis. quia que in montibus nascuntur saniores sunt q̄ que in vallibus: quāuis sint eiusdem generis ⁊ nature. Et inde est q̄ animalia herbas montanas comedentia sunt pre ceteris meliora et etiam saniora. Sic quia ista herba id est iste panis scilicet eucharistia de monte celi descendit: vbi etiam ortum sumpsit. verisimile est q̄ magnam virtutem ⁊ prerogatiuam habeat: ⁊ q̄ ipsam comedentibus virtutem ⁊ sanitatem ⁊ prerogatiuam conferat ⁊ inducat. De celo inquit descendit psal. Panes de celo dedit eis: cibaria misit eis in abundātia. Et Iohā. iij. d̄r

Quod de celo venit sup oēs est. Et vere iste panis super oēs est multiplici rōne. Et pmo quia iste per comestione nō minuit. per fractionē nō cōterit. Unus existens locis pluribus cōsecrat ⁊ cōficat. Sua mūdicia ab imundis comedentibus nō inficit. In ipso etiā accidēs sine subiecto subsistit ⁊ p̄cipit. Ista em ⁊ multa alia mirabilia sunt in isto pane q̄ longū esset p oia dilatare. ¶ Iste em p comestione nō minuit similis candele: q̄ ita bñ sufficit mille videntib⁹. sicut vni. figuratus in lechito olei vidue mulieris qd̄ ad vocem helye nō minuebat. Quis exinde quotidie sumeret. sicut d̄r. iij. Reg. xviij. figuratus ē in manna. De quo dicit q̄ q̄ multum habuit nō abūdauit ⁊ q̄ medicum nō minorauit. i. Cor. viij. Et sumit ab Ero. xvi. Quia p̄certo iste panis ad voces helye. i. ad verbū sacerdotis cōfectus. ⁊ more māne de celo hoib⁹ p̄sentatus: nunq̄ in se diminuit. Quis a pluribus sumat: immo sicut psa canit. Sumit vnus: sumit mille: quantū isti tantum ille. Et de hoc esai. li. Nō deficiet panis ei⁹. ¶ Itē iste per fractionē nō conterit: q̄ sicut baculus rectus partim in aqua posit⁹ videt esse fract⁹. Quis in v̄itate p̄seueret integer atq̄ rectus. Sic corp⁹ christi sub aqua fluxibilibus accidentium in sacramēto isto positum. ⁊ frangi quidem videtur: ⁊ tamen in se non conteritur nec mutatur. Trenor. iij. ¶ Paruuli petierunt panem ⁊ non erat qui frangeret eis. ¶ Itē iste panis vnus existens in locis plurib⁹ cōficatur: quia sicut vna ⁊ eadem imago relucet in plurib⁹ speculis: sic iste vnus ⁊ idem existens cōficatur in pluribus locis. Luce. x. Quāti mercenarij in domo patris mei abundant panibus. ¶ Itē iste panis ab imundis non inficitur quia scilicet Quis precipiatur Leuit. xxi. Quicumq̄ habuerit maculam non offerat panes deo. Si tamen de facto fiat: nunq̄ propter offerentis vel recipientis maculam maculatur. Cuius exemplum habemus in luce. q̄ transiens per sordes: propter hoc non sordescit: in cuius signum corp⁹ suū iude dominus non negauit. quia scilicet Quis ipsum sciret malum ipsum tamē detegere noluit: ⁊ maxime quia ipse immundicijs cordis sui mundiciam corporis christi maculare non potuit. i. Regum. xxx. Inuenit virum egyptium dederūt ei panes vt comederet. Ad quod facit verbum Augusti. libro de ecclesiasticis dogmatibus dicentis sic. Hoc inquit sacramentum nō in merito consecrantis: sed in verbo cōficatur creatoris. Et ideo nec boni sacerdotis meritis ampliatur: nec mali vitijs deprauatur. ¶ Itē in isto pane accidēs sine subiecto consistit ⁊ inspicitur. Si enim terra stat ⁊ pendet in medio aeris sine fulcimine. Teste enim Seneca libro. iij. de questionibus naturalibus. Tutilla insula indie in mari stat ⁊ nascitur sine fulcimine: quia scilicet cum sit de natura putricis in mari non submergitur sed enatat. nunq̄ tamen eundem locum seruat: sed motu impulsu ⁊ statu cōtinue locū mutat. Quis herbas ⁊ arbores nutriat seu alat. Sicut insuper capsa machometi in medio muri adamantini stat sine appodiamēto. Sic non est mirum si virtute diuina in sacramēto altaris accidentia sint sine subiecto: vt de hoc exponatur illud Luce. iij. Dic lapidi isti vt panis fiat quasi diceret: Quis iste sit verus ⁊ spiritualis. apparet tamē q̄tum ad sustentationem accidentium esse lapidis. hoc est dictu q̄ in isto pane accidentia sine subiecto ita firmiter radicantur. ac si in fundamēto lapideo locarent. Ecce ergo quot mirabilia sunt in isto pane. Bene ergo patet q̄ de loco mirabiliter venit: ⁊ q̄ de celo non de terra originem suam traxit. Descendi inquit de celo. Unde Iohā. vi. Pater meus dat vobis panem de celo verum. Dico ergo q̄ hic ostēdit huius panis mirabilem dignitatē. ¶ Scdo dico q̄ hic ostēdit hui⁹ panis notabilem potestātē: quod ostēditur cū dicit. Panis viuus: quia scilicet res viua valde est potens ⁊ virtuosā multo magis q̄ mortua. Iste enim panis

Panis

dicif panis viuus: p eo q̄ in se hz vitā naturalē: ⁊ p eo q̄ alijs ministrat ⁊ cōfert vitā spiritalē ⁊ eternalē. Dico q̄ in se hz vitā naturalem: qz. s. ibi est corp⁹ dñi: s. p sacramentalē cōfectionē. aīa p naturalem cū cor porē cōiunctionē. filius p humane nature insepara bilē assumptionē. Pater ⁊ spūs sanctus p idētitatem psonarū ⁊ indiuisibile vnionē. Iste ergo panis viuus in se Job. vi. Ego sum panis vite. ¶ Ite iste panis dat vi tam alijs: qz. s. sicut panis materialis vitam cōtinuat corporale. Sic iste spiritalis vitam pstat digne sumē tibus spiritalē. Unde Job. vi. dicitur. Panis verus est qui descēdit de celo ⁊ dat vitam mundo. Et nō so lum iste panis dat in p̄senti vitā spūalem gratie: ēt in futuro dabit imo igne sumentib⁹ vitam glorie sempi ternam. Unde ibidē Job. vi. Siquis manducauerit ex hoc pane viuēt in eternū. Manducauerit dico. s. digne. Circa qd̄ aduertendū est. Qd̄ māducare est cre dere. Unde dicit Augusti. Crede ⁊ manducaſti. Non enim semper requiritur dentium motus ⁊ attritio imo sufficit sincera fides ⁊ deuotio. Tñ nota q̄ ad hoc q̄ iste panis cōferat hñōi vitā gratie seu glorie necesse est q̄ sumatur ⁊ comedatur. scilicet Cum.

Se mita contritionis.

frenitu compunctionis.

Comitu confessionis.

Habitu timoris ⁊ mortis considerationis.

Streptu laboris ⁊ bone operationis.

¶ De cōtritionis gemitu habemus Treno. j. Popu lus eius gemens ⁊ querens panes ⁊c. De cōpunctio nis frenitu dicitur in ps. Surgite postq̄ sederitis q̄ māducatis panem doloris. Et Eccl. ij. Aditte panes tuū sup transcentes aquas. i. sup effundentes cōpun ctionis lachrymas. De cōfessionis sonitu seu vomitu quo scz debemus expellere oīa peccata. Exemplo sci licet lupi qui fame artat⁹ ⁊ terra satiatus. solet ipam terram cuomere. quando tandem vult inuenta bona ⁊ recentia cibaria manducare. Et de hoc potest dici il lud Sen. ij. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Confessio enim nihil aliud est q̄ quedam vitorū vo mitio ⁊ sedatio: ⁊ quedam vultus verecundia ⁊ cōfusio. ¶ De timoris vero ⁊ mortis considerationis ha bitu pōt dici illud Ezech. xij. Panem tuum in cōtur batiōe comede. Et in ps. Cinerez. i. mortis memoriā: tanq̄ panē manducabā: ⁊ potū meū cūz fletu misce bam. ¶ De bone autē operatiōis streptu pōt dici il lud Prouer. xx. Operare terram tuam ⁊ saturare. pa nibus. Et sic pculdubio carissimi: si istis quinqz mo dis istum panem sumperimus p ipsum vitaz gratie ⁊ glorie habebim⁹ sicut dictū est. Iste est panis viu⁹. Et ideo bene dictum est q̄ iste habet notabiles pote statem: quia. s. res viua potest ire. viuere ⁊ opari. Tñ em de se virtutem designat. Et ideo quādo iste pa nis viuus dicitur bene dico q̄ eius virtus ⁊ efficacia designatur. Iste enim est panis efficax.

Ad nutriendum ⁊ vegetandum.

Ad delectandum ⁊ reficiendum.

Ad roborandum ⁊ sustentandum.

Ad saturandum ⁊ replendum.

¶ Iste em est panis nutritiu⁹ ⁊ vegetatiu⁹ Sap. xvi. Angelorū esca nutritiū populū tuū: ⁊ panē de celo p stitisti eis. ¶ Ite iste est panis refectiu⁹ ⁊ delectatiu⁹ Prouer. ix. Panis abscondit⁹ suauior. ¶ Ite iste est pa nis sustentatiuus ⁊ roboratiuus ps. Panis cor hoīs confirmet. Et sic iste bene figuratur. ij. Reg. xix. in il lo pane subcinericio panem inuenit helyas ad caput suum: in cuius fortitudine ambulauit vsqz ad montē dei oreb qui significat paradysū. ¶ Ite dico q̄ iste est panis repletiu⁹ ⁊ satiatiu⁹ Prouer. xx. ⁊ xxvij. Qui operat terras suā saturat panibus. Ideo de forti mu liere dicitur Prouer. xxxi. Panē ociosa nō comedit. Patet igitur potissimū q̄ iste panis vt dictum est hz notabilem firmitatē. ¶ Tertio dico. q̄ iste panis ha bet durabilem firmitatem: quod ostenditur cū dicif.

Ego sum. Alij em panes corrūpunt: iste autē incorrūp tibilis est. Quāuis em species ille que nobis appa rent: ⁊ accidentia illa quādoqz corrumpantur: natu ra tamē ⁊ essentia corporis xpi nullotiens alteratur. Ego sum inquit. q. d. Ego nō deficio: imo ppetuo pfe uero. Unde illud Jo. vi. Ego sum panis vite. Et ibidē. Panis em verus est q̄ de celo descēdit. Et nota q̄ di cit ver⁹. Quia pcerto quīs corporis xpi veritas oculis nostris nō appareat: ⁊ quīs sub accidētib⁹ absco dat ⁊ lateat istud tñ verum est q̄ ibi est vera natura ⁊ essentia corporis xpi. Qd̄ vtiqz posset pbari autorita tibus ⁊ miraculis inñitis. Pone hic ⁊ dic ⁊ narra qz cūqz volueris miracula ad assertionē veritatis istius sacramenti: quia quasi infinita possunt inueniri. Ad pbandum ēt istam veritatem faciunt scōzū autori tates. vnde dicit Ambro. in oratione. O quāta lachry marū contritione. quāta reuerentia ⁊ tremore. quāta corporis castitate ⁊ animi puritate hoc summus mys terium celebrandū: vbi verus cōficif corpus xpi. vbi adest p̄sentia angelorum. vbi etia ipse xps sacrificiū ⁊ sacerdos est: nemo ad hoc dignus est nisi ipsum di gnū effeceris. Patet ergo q̄ bene dicit. Ego sum. Si vis dilatare de isto ego. Unde supra de Ego. Et no ta q̄ istud verbum. Ego sum signat.

Essentie veritatem.

Durationis firmitatem.

¶ Relationis autoritatem.

¶ Dico essentie veritatē Ero. ij. Ego sum qui sum. Dico etia durationis firmitatē Apocal. j. Ego sum alpha ⁊ ω. principij ⁊ finis. Dico insuper platiōis au toritatez Esaie. xlij. primus ⁊ nouissimus ego sum. Et sic igitur patet quomodo iste est panis firmitate val de durabilis. Ego sum. Potestate valde notabilis. Panis viuus. Dignitate valde mirabilis: quia descē di de celo. ¶ Aduerte tamen hic q̄ dicit Apo. j. Cor. xj. Quicūqz manducauerit panem hunc aut biberit calicem indigne: reus erit corporis ⁊c. Quia pcerto sicut carnes ⁊ vinū sane sunt sanis. Infirmus tñ ⁊ fe bricitantib⁹ sunt nociue sic panis iste bonis ⁊ dignis est utilis ⁊ virtuosus. pctōib⁹ tñ ⁊ indignis est mu tilis ⁊ venenosus. Parra si vis hic exēpla ⁊ miracula de indigne sumentibus. Sicut em amigdalum bonū est homini. mors tamē vulpi. ferula est medicina ho mini mors autem est murenis. Coriandrū etia ho mines reficit: ⁊ tamē canes occidit. Sic iste panis bo nis ⁊ dignis proficit. malis vero nocet ⁊ officit. ⁊ eter ne mortis iaculis eos ledit. Et potissime eos qui sūt vulpes idest maliciosi: quia iste panis debet esse sine fermento malicie. Numeri. vij. Offerat totam panis absqz fermento. Illis etiam qui sunt murene seu lani prede id est carnales ⁊ deliciosi. Illis insuper q̄ sunt canes id est auari insatiabiles ⁊ ambitiosi. Sicut em dicitur Mar. vij. Non est bonum sumere panes filio rum ⁊ mittere canibus. Iste em panis qui debet dare vitam. talibus confert mortem. Iuxta illud Job. xx. Panis eius in vtero illius vertetur in fel aspidū in trīsec⁹. Et est ratio: qz tales indeuote ⁊ indigne su munt istum panem Job. xxxij. Abhominabilis fit ei in vita sua panis ⁊ cibis ante desiderabilis. Non sic ergo: sed digne sumamus istum panem. Sicut panes summe durabilē ⁊ virtuosum. Sicut panem summe vtilem ⁊ fructuosum. Sicut panem summe notabilē ⁊ gloriofum. Istud est ergo primum genus panū quo xps nutrit fideles suos in hui⁹ mūdi deserto. Et hoc est primum principale. Ostenditur ergo q̄ deus nu trit fideles pane sacramentali qui panis dicitur an gelorum. ¶ Secundo dico q̄ ipse nutrit bonos pane spiritali qui est panis deuotorum seu perfectorum. Et isto modo per panes intelliguntur virtutes que sunt panes ⁊ nutrimenta anime xpiane. Et fm istuz modum in scriptura inueniuntur duodecim panes. tres panes. quinqz panes. ⁊ septēz panes. Duodecim panes sunt duodecim articuli fidei: q̄ in mensa ppo sitionis

fictionis. i. in mēsa sacre scripture cōtinuē cōsistebāt. De quibus *Leuiti. xxiij.* Accipies simlam et coques et ea duodecim panes. Tres panes sunt tres virtutes theologicę. s. spes. fides. charitas. Vel fides beate trinitatis. Vel debitum regimen trium potentiarū. ani me. s. *Memorie. Intellectus et Volūtatis.* Et de istis dicitur *Luce. xi.* Quis ex vobis habet amicū et tibi ad eum media nocte et dicit ei. Amicus meus de via venit ad me et non habeo quod ponam ante eum: accomoda mihi tres panes. Quia enim amicus. i. animus noster. quādoq; de via. i. de strepitu mundanorū negotiorum venit et redit ad nos. Et ideo tūc necesse est qd ad amicū nostrum xpm recurrā: et qd ab ipso p devotionē tres panes predictos mutuo accipiam: et qd exinde amicū hospitē. i. animum satiemus. Quinque panes sunt conscientie et noticie quinq; librorū legis: vel discretia custodia qnq; sensuum. quibus. s. dominus satiat turbam suam. de quibus dicitur *Johan. vi.* Est puer vnus hic qui habet quinq; panes ordeaccos. Septem vero panes signant septē dona spiritus sancti. Vel septem virtutes morales. Septē orationis officii petitiones. Septē sacramēta. Septē eterne glorie doctes. Et de istis dicitur *Matth. xv.* qd iesus accipiens septē panes dedit discipulis etc. Et si vis p istos septē panes potes accipere illos septem qui sunt supra in principio huius tituli enumerati. Patet ergo qd deus nutrit bonos pane spirituali qui est panis deuotorū.

¶ Tercio principaliter dico qd ipsos nutrit pane scientiali: qd est panis discretorū. Scientia enī sacre scripture dicit panis: qd. s. grana. i. semina huius panis in agro paradisi creuerūt ipsum tandē pphē et apostoli trauerūt atq; coperūt: sed postea ipsius doctores paraucrūt et exposuerūt. et sic pdicatores ipm comedendum adhibuerūt. *Ero. xvj.* ecce pluam vobis panes de celo etc. Quarto vero dico. qd deus nutrit suos pane materiali: qui est viatorum: qd. s. deus dat oībus creaturis suis bonis. s. atq; malis panē suū quotidianum. i. sustentationē corporalem. Istum enī panē cōmittit deus diuitibus vt erogent pauperibus. De quib; dicit *Prouer. xxiij.* Qui pnis est ad misericordiam bñdicitur. de panibus enī suis dedit pauperib;. Quāuis de multis videamus qd libentius panē istū pauperib; subtrahāt quā concedāt. De quibus *Job. xxiij.* Aquas lasso nō dedisti: et esurienti subtraxisti panem. Et iō hodie possum dicere illud *Humie. xxi.* Deest panis: et nō sunt aque. Quia pcerto sicut dicitur *Tren. iij.* Paruuli petierūt panē et non erat qui frangeret eis. Nō sic. Sed frange esuriēt panē tuum et egenos vagosq; induc in domum tuam etc. *Esa. lviij.* Quinto vero dico qd deus nutrit bonos pane sempiternali. Et iste est ille panis quo deus nutrit beatos in patria. figuratus. *ij. Regū. ix.* vbi de miphiboseth dicitur. Tu comedes panem in mensa mea semper. Et de isto pane etiam dicitur *Luce. xxiij.* Beatus qui māducabit panem in regno dei. Et sic ergo patet quomodo sunt quinq; genera panum quibus deus nutrit et satiat plebem suam etc. Vide. s. de Cibo de Conuiuiio de Comedere. Et de Manducare de Esca etc. Et hec de pane desiderabili et fructuoso sufficiant. De pane vero vituperabili et vitioso vide vbi in hoc libro agitur de castrimargia. Sula. Crapula et similibus.

¶ Sed de pane exterminabili et doloroso. Vide vbi agit de penis inferni et de miseria damnatorum: et de cibare vbi sunt auctoritates *Idiere. ix.* Cibabo populus istū absinthio. Et eiusdem. *xxij.* Cibabo eos absinthio et potabo felle. et illud pdictū *iob. xx.* panis in vtero illius vertetur in fel aspidum intrinsecus etc.

¶ Parabola. Nota qd parabola idē est quod prouerbiū. et est parabola sermo sub figuris metaphoris et enigmatibus palliat. Et inuenitur in scriptura multiplex parabola. videlicet parabola subtilitatis.

fatuitatis.

Verbofinitatis.

¶ Primo mō sapiētes in parabolis loquunt. Antiqui enī pphete et etiam antiqui phi. xps et sui discipuli in parabolis solent loq; et dicta sua quibsdā figuris et enigmatib; solent inuolucrare: vt dignis et sapientib; veritas melius osideret. fatuis vero et insipientib; celaret. Et ideo salomon fecit librum parabolarum. Quia sicut dicitur *Ecccl. xij.* Ipse cōposuit parabolam multas. De sapiente etiam dicitur *Ecccl. xxxij.* qd oculta prouerbiorum exquiret: et in absconditis parabolarum conuersabitur. De xpo etiam dicit *Matth. iij.* qd sine parabolis nihil loquebatur. Quia proculdubio sermo qui in figuris et parabolis dicitur cordi delectabili imprimitur. et auri gratiosius exprimitur: et memore etiam facilius cōmendat pā. Aperiā in parabolis os meū lo. ppo. a prin. pā. lxxvij. et pā. xlvij. Inclinao i parabolā au. meā. etc. Scōo dico qd est parabola fatuitatis. et sic loquitur *Ecccl. xx. vbi* dicit. Ex ore fatui reprobat parabola eo qd nō dicit ea in tempore suo. Tercio dico qd est parabola verbofinitatis. et sic parabola idem est quod derisio opprobrii et vituperii. et sic loquitur *Mich. ij.* Sumetur sup vos parabola. et in pā. factus sum illis in parabolam etc. Vide de prouerbio etc.

¶ Paradisus. Quia de paradiso inquantum significat glām eternam iam in multis titulis satis dictū est. et cū pauce sint de paradiso auctoritates vocales. Ihinc est qd sub breuitate trāsibo. Nota ergo qd est paradisus.

Interior. Paradisus interior est cōscientia virtutalis: et sic quelibet anima sancta dicitur paradisus: qd. s. ibi est pax et tranquillitas sempiterna. Ibi enim est deus p deuotionē. Ibi sunt angeli per gratiarū actiones. Ibi sancti per feruorem et orationē. Talis paradisus fuit beata virgo. De qua dicit *Sen. ij.* Plantauerat dñs deus paradysum voluptatis a principio: in quo posuit hominem quem formauerat. ¶ Paradisus exterior est ecclesia militantis. Et de hoc dicitur *Sen. iij.* Quod lignus vite erat in medio paradisi: quia. s. in nullo loco est vita gratie nisi in ecclesia militante. Et nota qd etiam ad literam mali status ecclesiasticos reputant paradisum: et maxime status magnorum bñficiozum et dignitatum. Et ideo isti cum magnis laborib; istas paradisum solent querere et per ambitiosam diligentiam procurare. Narratur enim qd in partibus Indie seu Ethiope vltra egyptum est crux risus in quibusdam montibus arduis pstituta. Que sic pro eo dicit: qd quicūq; locum illum ascendendo transierit. statim ridere compellitur: et ridēdo sensim trahitur: et ad cacumina montis amplius nō reditur: volēter ascendere conprobatur. Extimāt aut fatui qd ibi sit paradisus terrestris. et tñ sñ rei veritatē illi montes sunt de natura cuiusdam generis adamantis seu magnetis. qd attrahit carnes humanas: ita qd isti sic tracti paradisum nō inueniūt s; infernū. s. duriciā adamantū: vbi. s. detenti cōpellunt realiter mori fame. Iste uera carissimi rupes iste significat ecclesie dignitates: quas certe fatui reputāt paradisum. qd ex hoc p; quia per crucem risus: hoc est dictu p placidum cruciatū illuc ascendere cōprobant. Cōstat enim qd p multos cruciatos. cū risu tñ et complacētia ascenditur ad honores. Ideo bene dicunt istorū pdecessores illud euangelicū. Qui vult venire post me abneget semetipm et tollet crucem suā et sequatur me. Sed quid? pcerto isti miseri in iusto dignitatum monte non inueniunt paradisum s; potius duriciā infernales et tribulamina infinita. et qd peius est famē ambitionis et auaricie qd non cessat. Quod certe satis figurat *Luce. xxiij.* vbi sci licet latroni crucifixo solum legitur Christus dixisse. Hodie mecum eris in paradiso. Ad denotandū qd pccati latrones et mali: dū tamē cruci laboriose diligē

Paralísis.

tic sint affiri. ad istum paradisi: m admittunt: et ibi et cū violētia attrahunt. Sicut de illo nequissimo assur dicit Ezech. xxxi. Quod cedri nō fuerūt altiores. illo in paradiso voluptatis: imo sicut ibidē dicitur. Omne lignus paradisi nō est assimilatus ei. Vide ibi quas lis erat iste sic p̄motus in isto paradiso. Circa qđ tñ nota qđ iste paradisi nō admittit homines nudos: sed solum diuitijs et numeribus coopertos. Nōne de Adam legitur qđ cum audisset dominum deambulātem in paradiso ad aurā post meridiem timuit et abscondit se eo qđ nudus esset. Et nōne etiam ibidem legitur scilicet Gene. iii. Quod etiam iste nudus fuit inde eiectus: et cherub cum gladio versatili ibidē positis et murus etiam igneus adhibitus ne scilicet aliquis subintraret. Quia reuera de isto paradiso nudus et pauperes potissime repelluntur: et ne ibi intrent cum diligentia precauetur. Dicerēt isti. Amice quō huc intrasti non habens vestem nuptiales: eūcite eū in tenebras exteriores Matth. xxij. Et certe aliō mō deberet esse: quia scilicet nudi virtutibus et scientijs nō diuitijs deberent repellī: et ad hoc cherub ignis et gladius adhiberi. Quia reuera cherub qui interpretatur plenitudo scientie. i. p̄latorū prudentia et scientia. gladius. i. ipsorum rigor et iustitia. ignis. i. ipsorum feruor. zelus et diligentia. summe deberent cauere ne homines nudi virtutibus possint in istum paradysū intrare: nec si intrauerint remanere. Bonos hō virutibus et scientijs indutos illuc deberent trahere et leuare exēplo scilicet Enoch de quo dicit Eccl. xliij. Quis Enoch placuit deo et translatus est in paradysum. Iste est ergo paradysus exterior videlicet ecclesia militaris. ¶ Paradysus superior est ecclesia triumphalis. Et iste est ille ad quē beati transferuntur post miseras huius vite sicut dicitur de Enoch Eccl. xliij. Placuit deo et translatus est in paradysum. Et de paulo etiam legit qđ raptus est in paradysum et vidit ibi secreta que non licet homini loqui. ij. Cor. xij. Atroque etiam dictum fuit Luc. xxij. Hodie mecum eris in paradiso Apoc. ij. dicitur Vincti dabo edere de ligno vite qđ est in paradiso dei mei. ¶ Paradysus inferior est gloria vel affluentia temporalis: quia scilicet prosperitas mundana est paradysus malorū cuius non sint alium obtenturi. Sicut enim ponitur in libro de hystoria terre sancte senex. i. p̄lator assisinoz quendam locum deliciarum habet cum fontibus lactis et mellis. quem vocat paradysum. vbi pueros nutrire facit: et diuersis linguis doceri quos tandē erit de extrahit. et ad diuersas terras pro occidendis principibus mittit. qđ eos iterum in paradysum suū mittet. si illos quos vult occiderint promittit. Ad quod anhelantes miseri legationē suscipiunt: et illos quos ille designauit et petiuit adueniunt et occidunt: et pro illo paradiso habendo mortem alijs tribuunt et ab alijs incurrunt. Talis est paradysus mundane prosperitatis. Quia vere senex dyabolus pro isto habendo homines decipit: et eos alios occidere et ab alijs occidi facit. Exemplo Ioth de quo dicit Gene. xij. Quod ipse videns regionem circa iordānem que vniuersa irrigabatur sicut paradysus domini ibi habitauit. Sz sicut dicitur Gene. xliij. Chodorlaomor ipsum satis cito post captiuauit. et ideo supbo regi tyri in super na cherub lucifero dicitur Ezech. xxvij. Tu cherub extensus et p̄tegens in delitijs paradisi dei fuisti et c.

Paralísis. Paralyticus. Quia paralyticus est ille qui membrorum perdidit vsū: et qui pre contractione neruorum perdidit motum et sensum. et tamen adhuc videtur viuere: et in rebus inuenire saporem et gustum. videtur qđ proprie paralyticus est peccator: qui scilicet caret sensu deuotionis et compassionis: et motu bone operationis et animē per spem penitentie future videtur viuere: et in futuris paradisi bonis gustum aliquē retinere. Quia tñ in exemplis

pluribus de paralytico fuit actus. transco gratia breuitatis maxime: quia pauca sunt auctoritates.

Parare. Nota qđ parare idē est qđ disponere et aptare et ornare. Et potest sumi in bono. et in malo. In bono enim signat. scilicet. promptitudinem voluntatis interne.

Aptitudinem sanctitatis eterne.

Plenitudinem voluptatis eterne.

Significat dico promptitudinē interne voluptatis. Et sic parare signat obedientiam: quia. s. obedientes sunt p̄mpti et parati ad faciendū oē bonū. Et de hoc dicit i. Mach. xij. P̄cepit ionathas suis vigilare et esse in armis paratos ad pugnam tota nocte. ¶ Item signat aptitudinē sanctitatis eterne. Et sic p̄mpti nihil aliud sunt qđ virtutū spiritalia ornamenta p̄s. Parat⁹ suz thō suz turbat⁹ vt custo. mā. tua. Et Apo. xxi. et xij. ¶ Pro agni parauit se. ¶ Itē significat plenitudinē voluptatis sup̄ne. Et sic signat illā eterne glie voluptatē quā de⁹ se diligētib⁹ p̄parauit. De qua in p̄s. ¶ Parasti in cōspectu meo mē. aduer. eos qđ tribu. me. Quia. s. deus ibi parat nobis.

Locum ad habitandum.

Mensam ad conuiuandum.

Sedem ad quietandum.

Lucem ad illustrandum.

Regnum ad imperandum.

¶ Locū dico ad habitandū Job. xij. Clado parare vobis locū. Mensam dico ad cōuiuandū Mat. xxij. Tu. xij. Dia parata sunt: venite ad nuptias. Sedem dico ad q̄scēdū p̄s. Dñs in celo parauit sedē suā. Et alibi. ¶ Parata est sedes tua et tunc. Lucē insup ad ministrādū p̄s. ¶ Parauit lucernā p̄o et c. Regnū ē ad imperandū Matth. xxv. Venite bñdicti patris mei poscidete paratū vobis regnū. ¶ Dicam⁹ ergo aliqd de paramēto virtuali et morali. d illo. s. quo hō spūaliter disponit et parat ad voluntatē dñi exequēdā. qđ nihil aliqd est qđ voluntatis. p̄mptā dispositio. et virtutum ornat⁹ et adaptatio. Sicut. n. milites qđ sunt in exercitu diligētē se parāt ad p̄liādū. Regine dñ sunt in cōuiujs diligētē se parant ad suā pulcritudinē ostendē. dñ vel saltē turpitudinē abscondēdū. Seruitores regū et principū dñ sunt in curijs. diligētē se parant ad seruendū. Cursores vero et pedites dñ sunt in vijs: diligētē se parant ad ambulandū. Sic vere carissimi nos dñ sum⁹ in mūdo et in ecclesia debem⁹ nos parare sicut milites in exercitu p̄ strenuitatē et audaciā. Quia sicut dñ Job. vij. Militia est vita hoīs sup̄ terrā. ¶ Itē debem⁹ nos parare sicut regine p̄ honestatē et mūdiciā. ¶ Itē sicut seruitores p̄ hūilitatē et obedientiā. ¶ Itē sicut cursores p̄ sedulitatē et diligentiam. Et de hoc. j. Mach. iij. Apuit rex erariū suū. dedit stipendia militib⁹ suis: et mādauit eis vt eēt parati ad oīa. Et hoc est qđ p̄cipit Exodi. xij. Lauent inqt vestimēta sua et sint parati. In quib⁹ vobis aduerte qđ hō qui vult se bñ parare. dñ aliqd dponere. aliqd apponere. aliqd disponere. Sic pculdubio spūaliter si bñ volumus esse parati nos debemus. Deponere culparum vilitatē. Lauēt inqt. Apponere virtutū venustatem. Vestimēta inqt. Disponere cordiū volūtātē. Sint parati inqt. Debet eī deponi culparū turpitudō. Debet ē apponi virtutū pulcritudo. Debet insup disponi cordiū p̄mptitudo. ¶ Dico ergo primo qđ si volumus esse bñ parati nos debem⁹ deponere culparum turpitudinē. Lauēt inqt. Quia. s. hō nūqđ pōt esse bñ parat⁹: nisi primo quotidianis vestib⁹ sit exutus: et a cūctis feditatib⁹ lotus. Quotidianos ergo et inuisitatos malos mores deponere debemus: et a cūctis culparū maculis nos lauare. Lauent inquit Esaie. j. Lauamini. mūdi estote. auferte malū cogitationum vestrarum et c. Sicut enim videmus qđ homines in sc̄s uitatib⁹ procedere volentes nouis vestibus se parare solēt: antiquas vestes deponere: et eas gartionib⁹ suis dare. Coluber etiam veteris pellis deponit indumentū. ad hoc

tu: ad hoc q̄ noue pellis recipiat paramentum. Sic
 ⁊ nos debemus deponere: quicqd̄ in moribus nostris
 antiquum videm⁹: ⁊ inhonesto ⁊ garcioni nostro dya
 bolo omnia dimittere: vt in conspectu dei possim⁹ no
 nis virtutum vestibus nos parare. Quod satis potest
 figurari Apocal. xxi. vbi dicitur. Primum em̄ celum
 ⁊ prima terra abijt ⁊ mare iā non est. Et sequitur. Vi
 di ciuitatem sanctam hierusalem nouam descendē
 tem de celo: a deo paratam sicut sponsam ornatam vi
 ro suo. q. d. necesse est q̄ primum celum. i. prima altitu
 do veteris superbie: ⁊ elationis: prima terra idest pri
 ma terreatas veteris auaricie ⁊ cupiditatis: primum
 etiam mare. i. prima fluxibilitas carnalis inmundi
 cie ⁊ toti⁹ voluptatis a nobis trāseat ⁊ abeat: ad hoc
 q̄ ciuitas anime nostre sponso suo xpo parata ⁊ oma
 ta appareat ⁊ existat. Debemus ergo deponere culpa
 rum turpitudines. Secundo dico: q̄ si volum⁹ esse
 bene parati: nos debemus apponere virtutū pulcri
 tudinem. Et hoc ostenditur. cum dī. Vestimenta. Ac
 stes em̄ nostre: sunt virtutes que nobis date sunt in ca
 loris fomentum. In carnis tegumentum. Et in hone
 statis paramentum ⁊ ornamentum. Sine vestib⁹ em̄
 non potest homo esse bene paratus: nec similiter sine
 virtutib⁹ potest homo esse bene spiritualiter adoma
 tus. Sicut enim flores dati sunt a natura in paramen
 tum arboribus. sic virtutes paramenta sunt anima
 bus. Nam sicut altaria pammis ⁊ vasis ⁊ reliquijs pa
 rantur. Iuxta illud 1. Thim. v. alio. i. Esdre. v. Parauerāt
 altare vt offerret holocaustum. Sacerdotes etiam et
 epi diuersis indumentis se parant: vt digne deo sacri
 ficent sicut debet. Sic ⁊ nos spiritualiter debem⁹ deo
 dispositi esse ⁊ orati. Vestimenta inquit sua. Quod
 bene figuratum est Apoc. xxi. vbi. dī. Ad vros agni pa
 raui sc: ⁊ datum est ei q̄ operiret se bysso splendentē
 candido. Byssum em̄ iustificationes sanctorū sunt
 idest virtutes. Ideo de istis vestibus potest dici illud
 Ezech. xvi. Sum. vesti. tua multico. ⁊c. Sic ergo pz q̄
 nos debem⁹ apponere pulcritudinē. Vestimenta inqt.
 Tertio dico q̄ ad hoc q̄ sim⁹ bñ parati debem⁹ di
 sponere cordiū p̄mptitudinē qd̄ ostendit dñs. Sint pa
 rati. i. anio p̄mpti ⁊ ad obediēdū dispositi. Null⁹ em̄
 potest esse parat⁹ ad aliqd̄ bonū nisi cor habeat disposi
 tū atq; p̄mptū. Ideo p̄cipit. i. Reg. vii. Preparate cor
 da v̄ra dño ⁊ seruitute illi soli. Et possum⁹ hic nota
 re q̄ sicut iuxta illud. i. Machab. x. iij. Rex mādauit
 exercitib⁹ suis q̄ ipsi essent parati ad oīa. Sic nos de
 bem⁹ esse parati ad mādātū n̄ri regis xpi nō ad vnū
 bonū solū sed ad oīa ⁊ ad multa. Et ideo breuiter no
 tandum est q̄ nos debemus esse p̄mpti et parati.
 scilicet Ad
 Celum ascendendū. Simus er
 Iter peragendū. parati ad
 Clare relucendū. sursum ascē
 Hostem expellendū. dendū per
 Penas sustinendū. cōtēplatio
 Bīates sustinendū. nem. Ero.
 Tute confitendū. xxxiij. Esto
 Bellum committendū. parat⁹ ma
 Pacem faciendū. ne vt ascen
 Simul permanendū. das statī in
 Fratres adiuvandū. montē. Et
 Mortem tolerandū. Rume. xiiij.
 Cautē vigilandū. Parati su
 Xpi expectandū. mus ascen
 Celum subintrandū. dere ad lo
 cum quē dñs deus datur⁹ est nobis. Et ad iter per
 agendū p̄ morū cōtinuationē Judith. ix. Vēs ei vie tue
 parate sūt. Et Tho. v. Paratis oib⁹ q̄ necessaria erāt
 in via: fecit thobias vale p̄ri suo. Et ad clare relu
 cēdū p̄ honestā p̄uersionē. Job. xij. Nāpas contēpta
 ap̄ cogitatiōes diuitū pata ad tps statutū. Et ad
 hostē expellendū feruidā ofonē vel etiā p̄ f̄dicationē

De quo. Job. iij. Maledicāt ei qui maledicūt diei: qui
 parati sunt suscitare leuitathā. Item ad penas susti
 nentie per patiētie roborationē ps. Mñ ego in flagel
 la paratus sum ⁊ dolor meus in cōspectu meo semper
 Et alibi. Parat⁹ sum ⁊ nō sum p̄turbatus. Item ad
 grates referendū per laudē ⁊ confessionē ps. Paratū
 cor me. de. para. cor. me. can. ⁊ psal. di. Item ad tute
 confitendū per spem ⁊ affectionē ps. Paratus cor ei⁹
 sperare in dño p̄firmatū est cor eius ⁊c. Et ad bel
 lus committendū per vitiōis impugnationē. i. Mach.
 iij. Cōgregatus est cōuentus vt essent parati in p̄ci
 lium. Et ad pacē faciendū p̄ concordia ⁊ p̄uentionē
 i. Mach. xij. Parati sumus facere vobiscū in pacem
 Et ad simul permanendū per p̄seuerantia ⁊ dura
 tionem Luce. xxiij. Paratus sum tecū in carcerem ⁊
 in mortem ire. Et ad fratres adiuvandū per clemē
 tiam ⁊ p̄passionē Iher. iij. Quis nouit vtrum idcir
 co ad regnū veneris vt in hoc tēpore pareris. Item
 ad mortē tolerandū scz p̄pter fidem xpi ⁊ dilectionem
 Th. iij. Mach. viij. Parati sumus magis mori q̄ pa
 tris dei leges p̄uaricari. Et ad cautē vigilandū
 per diligētiā et discretionē. i. Mach. xij. Precepit
 Jonathas suis vigilare ⁊ esse in armis paratos ad pu
 gnā tota nocte. Et ad xpm expectandū per p̄m
 pte voluntatis preparationem Mach. xxiij. Et vos
 estote parati: quia quā hora nō putatis filius hoīs ve
 niat. Et sic sequit quintūdecimū scz q̄ nos erimus pa
 rati ad celū subintrandū per felicē glorie adeptionē
 ⁊ fruitionē. Th. Mach. xxi. Que parate erant intraue
 runt cum eo ad nuptias. Sic ergo patet quomodo bo
 ni debent esse parati ad dei beneplacita faciēda Iuxta
 illud Tytum. iij. Admone inquit illos principibus et
 potestatibus subditos esse: deo obedire. ⁊ ad omē op⁹
 bonum paratos esse. Et sic ostēditur q̄ si benevolū⁹
 in conspectu dei apparere parati. Dispositione est mē
 tis aptitudo. Apponenda est morū pulcritudo. Depo
 nenda est culpe turpitudine. Et sic si homo se taliter pa
 raauerit: ipse de se faciet dño viam Iuxta illud Lu. iij.
 Parate viam domini: rectas facite semitas eius. Et
 erimus sicut ille esdras de quo. i. Esdre. v. dī q̄ esdras
 parauit cor suū vt inuestigaret legem domini ⁊ docer
 ret ⁊ faceret. Et sic dico q̄ parare accipit in bono. Et
 adhuc dico q̄ parare accipit in malo: qz. s. dyabolus ⁊
 membra sua semp sunt parati ad malū alijs faciēdū.
 Sicut em̄ videmus q̄ scorpio semp hz aculeū tensus
 ⁊ occultū. ⁊ erectū ⁊ paratū ad venenum infundendū
 Sic dyabolus cuz corpore suo aculeum malicie semp
 habet paratum. ⁊ ad nocendum hominibus adaptatū
 Ipsal. Susceperunt me sicut leo paratus ad p̄e
 dam. ⁊c. Et nota q̄ mali sunt semper parati.
 Ad diuitias acquirendum.
 Ad insidias faciendum.
 Ad discordias generandum.
 Dico ad acquirendum diuitias sicut patet de auaris
 qui semper sunt parati accipere et acquirere: nihil au
 tem concedere vel largiri. Isti enim sunt sicut bom
 bix qui de filis suis preparat sibi domum. Sicut isti de
 diuitijs sibi faciunt habitaculum. De quibus dicitur
 Prouerbiorum. x. Manus autem fortium diuitias
 parat. Sed istis accidit sicut illi cui dicit domin⁹ Lu
 ce. xij. Stulte hac nocte repetent animam tuam a te:
 que autem parasti cuius erunt. Item isti parati
 sunt ad faciendū insidias Amiles catto qui semper
 est paratus insidiari muribus et ipsas capere et p̄e
 dari. Sic maliciosi semper sunt parati ad alijs insi
 diandum: et si poterint ad nocendum primi Ma
 chab. xxiij. vbi dicitur. Quod hostes parati erāt
 capere iudas. Item parati sunt ad generandum dis
 cordias vel ad inferendum molestias. Judith. vij.
 Mēdi omnes paraauerunt se pariter ad pugnam con
 tra israel. Isti ergo parati sunt ad omne malū culpe.
 Et ideo deus parat eis omne malum pene: quia scilz
 ipse parat eis.

Tenuitatem temporalis successionis.
Obscuritatem cordialis discretionis.
Asperitatem eternalis damnationis.

Ad deus ergo parat talibus temporalium tenuitatem p[er]z
Jone. iij. vbi dicitur. Ad deus parauit vermem qui
assumpsit ederam sub cuius vmbra Jonas iocunda-
batur. quia scilicet deus vermem id est mortem prepa-
rat eis et vmbra bonorum temporalium eis aufert:
q[uod] etiam patet eis cordialem obscuritatem: patet Job.
xv. vbi de imperio dicitur. Nouit q[uod] parata sit in ma-
nu illius tenebrarum dies: q[uod] insuper patet eis infer-
nalem seu eternalem aduersitatem. patet p[ro]uer. xij.
vbi dicitur q[uod] parata sunt derisorib[us] iudicia: et in allici
percutientes stultorum corporibus. Patet ergo: q[uod] para-
re sumit in bono et in malo. Tunc infra de preparare.

Parcere. Nota q[uod] parcere id est quod indul-
gere: misereri seu clementiam exhi-
bere. Et potest breuiter notari q[uod] in scriptura inueni-
tur vnum parcere: q[uod] est.

Appetendum. Primum est quo par-
ciat deus: p[er] culpam
Exequendum. indulgentiam. Secun-
Exercendum. dum quo parciat homo
formidandum. dum quo parciat homo
per iniuriam dimissionem. Tertium quo parciat ma-
li: p[er] personarum acceptionem. Dicam[us] ergo: q[uod] est
vnum parcere mirabile et gloriosum. Et istud signifi-
cat misericordiam diuinam: p[er] quam miseretur omni-
bus que quodammodo sua sunt. Et ideo orat ecclesia.
Deus cui p[ro]prium est misereri semper et parcere. p[ro]p-
rium em[en]d[um] est dei parcere: veritate humilib[us] no[n] su-
perbis. Sicut enim videmus: q[uod] fulgur multoties e-
dit loca alta et fortia vbi locis humilib[us] nihil nocet.
Tunc etiam de fulgure p[ro]bat[ur] est: q[uod] aliquando p[er]
archam transiens. metallum seu pecuniam liquefacit:
lignum vero et sacculum nunq[uam] ledit. Altas etiam tur-
res et arbores destruit: vbi domos dep[re]ssas et arbores
nunq[uam] tangit. Quod etiam de forti vento videtur: q[uo]-
d[um] fortia et magna magis impellit q[uam] contra parua et
debilia. Cuius ratio est. Quia ventus et fulgur magis
nituntur contra id quod est fortioris resistentie. Quia
omne quod est naturaliter fortius agit in resiste[n]s ma-
gis q[uam] in non resiste[n]s. Sicut etiam patet de igne: qui
tunc temporis fortius agit et ardet: quando aqua si-
bi resiste[n]s et contraria irrigatur. Sic p[er] certo deus: q[uod]
dicitur ignis: fulgur et ventus p[ro]pter rigo[re]m sue in-
stite[n]s: debilib[us] et humilib[us] p[er] peccata non resiste[n]-
tibus voluntati sue: nec voluntati sue obuiantibus:
consuevit parcere: ipsosq[ue] nocere non videtur no[n] lede-
re: nec virtutem sue seueritatis et iustitie co[n]tra eos de-
clarare: quod bene figuratur. ij. Regum. xxi. vbi dicit[ur]
q[uod] dauid pep[er]it miphibose[m] qui erat claudus pedi-
bus p[ro]pter iurandum quod fecerat Jonathe patri
cuius. Alios vero de genere saul qui erant fortes et non
claudi suspendit in ligno: sicut dicitur. ij. Regum. xxi.
Quia. s. deus qui dauid dicit manu fortis: claudis et
debilib[us] et egenis solet parcere: et eos misericorditer
ab inferni incendio et suspensio[n]e p[re]seruare. Sed alios
fortes et p[re]sidentes: duos: obstinatos et resiste[n]tes so-
let fortiter impetere: et contra eos potentiam iustitie
sue ostendere: et tam temporaliter q[uam] eternaliter solet
ipsos similitudine enervare. Deus eni[m] superbis resiste[n]-
tibus dat gratiam: sicut dicit. j. Pet. v. p[er]s. Par-
cet pauperi et inopi: et aias pauperum saluas faciet. Et
ideo Job videns q[uod] deus est ad parcendum naturalit[er]
inclinatus supplicabat. Job. vii. dicens. Parce mihi

Ubi aduerte: q[uod] iste petit sibi parci p[ro]pter tria. s. p[ro]pter.
Mobilitatem p[re]sidentis.
Necessitatem requiruntis.
Fragilitatem delinquentis.
Ista em[en]d[um] tria dicunt d[omi]n[u]m ad parcendum. s. Mobilitas
sue p[re]ature. Parce inq[ui]t d[omi]n[u]s. Necessitas n[ost]re iacture.
Adhibi inq[ui]t. fragilitas n[ost]re nature. Nihil em[en]d[um] sunt et

Dico ergo q[uod] deus parciat p[ro]pter suam nobilitate[m]: que
ostenditur cum dicitur. Dne: q[uod] est nomen potestatis
et nobilitatis. Teste em[en]d[um] Sene. li. de quatuor virtutib[us]
Ad nobile cor et magnificum p[er]tinet libenter parcere
Sufficit enim: vt dicit: potestatem vindicandi habu-
isse: quia: vt dicit: nobile genus vindicte est ignoscere.
Et quia ergo deus summe nobilis est et magnan-
mus: hoc habet ex animi generositate: q[uod] libenter in-
dulgeat atq[ue] parcat. Similis leoni: qui ex animi no-
bilitate p[re]stratos ledere non p[re]gnatur: sed eis parcere
comprobat[ur]. Domine inquit. Quia. s. dominus libe-
ter parciat rebus suis: nec ipsas libenter destruit sine
causa. Ideo de eo dicitur. Sapien. xj. Parciat enim om-
nibus quoniam tua sunt domine qui amas animas.
Parciat ergo deus: vt dictum est: p[ro]pter suam nobilitate[m].
Deinde dico q[uod] ipse parciat p[ro]pter nostram ne-
cessitatem: quod ostenditur cum dicit. Adhibi. q. d. mi-
hi in necessitate posito parcere. Exemplo regum isra-
el et iuda: qui regi moab pep[er]erunt: quando ipsum p[ro]-
pter nimiam necessitatem filium suum primogenitu[m]
inimolare et occidere viderunt. sicut ponitur. iij. Res-
guz. iij. Ideo bene supplicat Joelis. ij. Parce domine
parce populo tuo et ne des hereditatem tuam in op[er]e
probrum: vt dominentur eis nationes. Et in p[er]s. Par-
cet pauperi et inopi et. Adhibi inquit. p[er]s. Esto mihi in
deum p[ro]tecto[re]m. Sapien. xij. Ihs tanq[uam] hominibus
pepercisti. Deniq[ue] dico: q[uod] ipse parciat p[ro]pter nostra[m]
fragilitatem. Nihil enim sunt dies mei. Adagis eni[m]
est parcendum debili et infirmo si vincat q[uod] forti. Sic
quia deus scit nos esse debiles et fragilis conditionis
ita q[uod] tentationibus nostris resistere no[n] valem[us]. Ideo
libenter et misericorditer nobis parciat. Exemplo leo-
nis qui paruulis et mulieribus dicitur parcere: eo q[uod]
impotentis et fragilis nature quodam naturali instin-
ctu p[re]cipit ipsos esse. Nam quia deus hominem fragi-
lem et ad resistendum debile[m] esse nouit: libenter si pe-
nituerimus nobis parciat: et semper nobis: citra co[n]di-
gnum puniens nisi in nobis deficiat: venias libenter
tribuit et co[n]cedit. Quia iuxta verbum Senecae. Pudet
fortem bellum gerere cum homine vinci parato. Et
istud allegatur cum dicitur. Nihil em[en]d[um] sunt dies mei
p[er]s. Ad nihilum redactum sum et nesciui. Tunc domi-
nus dicit peccatori illud. j. Regum. xxiij. Cogitauit
occidere te: sed pep[er]it oculus meus. Et ideo de eo
tam benigniter parciat: et tam mis[er]icorditer indul-
genti loquit[ur] beatus Bern[ardus]. In odore mansuetudinis
tue currim[us] bone Iesu audientes: q[uod] no[n] sp[er]as paupes:
no[n] abhorreas p[er]to[re]s: no[n] horruisti co[n]stente[m] latrone[m]
no[n] peccatrice[m] lachrimante[m]: no[n] chanancam supplicante[m]
no[n] deprehensam in adulterio: non sedente[m] in theloneo
no[n] supplicante[m] publicanu[m]. no[n] negante[m] discipulu[m] no[n]
p[re]scuto[re] discipulo[rum]: non crucifixo[rum] membo[rum]. Hec
Bern[ardus]. sup. Can. Sic igit[ur] p[er]z: q[uo]d dei misc[er]ia diuer-
simode parciat diuersis. S[ed] p[er] certo charissim[us] q[ui]s
dei sit p[ro]p[ri]u[m] misereri semp[er] et parcere: illud t[ame]n intelli-
git respectu penitentie: q[uia] s. deus non parciat illis q[ui] in
p[er]to volunt p[er]seuerare: et q[ui] nolunt humiliter penitere.
Adla em[en]d[um] no[n] parciat p[ro]p[ri]is pullis: q[uia] videt eos de gene-
re et ab aspectu solis oculos auertentes: imo de nido
suo expellere et eiecer[e] eos solet. Sic et: nec deus p[er]to-
ribus degenerib[us]: et a luce v[er]itatis et g[ra]t[ia]e oculos auertit
tibi parciat imo de nido paradisi eos eieciat et expellet
sicut de angelis malis apparuit. Jo. d[omi]n[u]s. ij. Pet. ij. De
peccatib[us] angelis no[n] pep[er]it et. Ideo etia[m] de quolibet
peccatore dicit. Esa. xlvij. Qui formauit eu[m] no[n] parciat
ei. Et circa hec nota q[uod] deus non parciat finaliter.

Obstinate delinquentibus.
Iudicium expectantibus
Carnalia diligentibus.
Veritatem simulantibus.
De obstinate delinquentibus dicitur Job. ix. Tere-
bar oia opera mea sciens q[uod] no[n] parceres delinquenti.
De morte seu iudiciu[m] expectantib[us] dicit p[ro]uer. vj.

Zelus

Zelus et furor viri non parcat in die vindicte etc. De carnaliter conuersantibus. dicit. Ezech. xvi. vbi mulier meretrici loquens dñs dicit. Non parcat sup te oculus meus. De ypocritis vero et veritatem simulantibus dicitur. Job. xli. Non parcam ei et verbis potenti bus et ad deprecandū compositis. Non sic ergo charisimi: non simus tales: qz p certo deus non parcat talibus sed penitentibus et humilibus. Et si vis scire quibus modis parcat. Nota qz eis parcat.

Culpam indulgendo.

Penam remittendo.

Minus debito puniendo.

De miserijs eruendo.

Culpā dico indulgendo pā. Ab occultis meis munda me dñe: et ab alienis parce seruo tuo. Penam dico remittendo. s. eternā. Tñ Job. xliij. Tu quidem gressus meos dinumerasti: sed parce peccatis meis. Item circa cōdignum puniēdo. Ezech. xi. Depexit oculus me⁹ sup eos vt nō interficerē eos. supple quis eēnt digni. Item de miserijs eruendo. Tñ illud pā. Parcat pauperi et inopi etc. Et sic p̄s qñs generaliter est vnum p̄ cere mirabile et gloriosum. ¶ Sed secundo principaliter dico: qz est vnum parcare: laudabile et virtuosum. Et istud est parcare misericōdie humane: qua. s. hō parcat homini delinquenti. qd potissime virtuosum est i potente vindicare: qz. s. hō vindicans victis debet faciliter parcare et iniuriantib⁹ indulgere. Iuxta illud Seneca in puerbijs Alteri sepe ignosco: tibi nunq. M̄ sicut dicit idem de moribus magnarū viriū est contem nere ledentem. Et id dicit Petrus. Kauch. in smone lxxviij. Quantum et quotiens tibi vis dimitti: tantus et totiens tu dimitte. Dimittendo em̄ alteri tibi parcis. Sicut em̄ membra corporis si inuicem se lacerant solent sibī inuicem parcare. nec vnq̄ alterum ab altero vindictam sumere. Sic et nos cum sinus alter alterius membra: s. m̄ aplm. Parcare debemus delinquentibus et iniuriam dimittere nocentibus. Iuxta illud Ezech. xxviij. Dimitte primo tuo nocēti te etc. Ideo dicit Cassiodor⁹ ammonitiōe. ij. Si quis inq̄t pauper pauerit: captiuos redemerit: odiū dimiserit: et p suis inimicis orauerit: ante tribunal xpi dicere poterit cōscientia libera. Dñe da: qz dedi: dimitte qz dimisi. Et istd est p̄tra multos: qz maxime p̄cipies tyrānos vsu rarios et balliuos: qui scz nulli pauperi parcant: nulli delinquenti subueniūt: nulli misero cōpatiunt: nullū depressum auxiliant. Istud potissime patet in iuris iudicijs et p̄latis. qui sine quacūqz misericordia cōtra miseros debachant. cum tñ dicit Seneca. Mō culpa est totam culpam prosequi. Unde videt qz isti sunt crudeliores pardis. draconibus: leonibus. et leenis. māticoz et hyenis. Ista em̄ animalia saltem filijs suis parcant. Isti autē subditis qui sunt filij spirituales nō parcant: sed per rapinas et alias multipliciter eos ledunt. zach. x. ca. Pasce pecora occisionis: que q̄ posse derant occidebant et non volebant. Sequitur. Pastores eorum non parcebāt eis. Unde isti videntur dicere illud Sap. ij. Opprimamus pauperē iustum et non parcam⁹ vidue. Esai. ix. Erit popul⁹ quasi esca ignis vir fratri suo non parcat. Declinabit ad dexteram et esuriet: et ad sinistram et nō satiabitur. vnusquisqz carnem brachij sui comedet. Expone ergo bene quomodo tales raptōres sunt contra pauperes et famelicos. Non sic autem de malis diuitibus: quia p certo talibus bene parcant: nec puniunt vt deberent. Teste enī p̄li. Qui est auis pinguis sima instantum: qz pinguedo hebetet gladium vel cutellum. Quia p certo cutellus seu gladius iustitie malorū iudiciū solet hebetari qñ inuenta pinguedine diuitū solēt donis et munerib⁹ cōfricari. M̄. s. tales quis malos nō cōsueuerūt ledere: sed corrupti muneribus solent eis contra iustitiaz indulgere. figurati i saule: qz agag pinguis simo et melioribus gregibus p̄tra dei mādātū pepcit: quicquid fuit vile et reprobū extirpauit. sicut ponif. j. Regū. xv.

Quia. s. mali iudices diuitibus et pinguib⁹ parcant. Pauperes autē et miseros dure ledunt: cōtra illud Thier. l. Non parcat iaculis qz dñs peccauit. Et ibidem. Nolite parcare iuuenibus ei⁹. Non sic ergo: sed parcamus pauperibus et nos iniuriantib⁹: salua tamē iustitia: qz istud est vnum parcare laudabile et virtuosum. ¶ Sed tertio principaliter dico: qz est vnum parcare personarū acceptionis. Et de isto vide supra in titulo suo. Istud etiam est parcare carnalis dilectiōis: et etiā negligētie et remissiōis: quo scz hō parcat et indulget sibī ipsi penitētiā fugiendo: nec se nec subditos corrigendo. De quo Prouer. xij. Qui parcat virge odit filium. ¶ Quarto dico. qz est vñ etia parcare diuine indignationis: quo. s. deus ad p̄sens mundi p̄cōtib⁹ et diuitibus: vt ipsos puniat i eternum. Similis carnifici qz boui quē impingat videt parcare: et tñ hoc facit vt eum possit melius trucidare: et quanto sibi plus a laboribus parcat: tanto magis insolēscit: supbit. recalcitrat et erigit. Et sic loquit dñs Thier. xlvj. Castigabo te: nec quasi innocenti parcam: ne tibi innoxius videaris. Isti sunt illi qbus ad horam deus parcat: de quibus Job. x. Si ad horā pecceris mihi: cur ab iniq̄tate mea mundū me esse nō pateris? Et sic ergo patet quō est quadruplex parcare. s. quoddam appetibile: quoddam p̄mendabile: quoddam detestabile: quoddam formidabile etc. Vide de misericordia et miserijs.

Parere. parturire. partus.

Nota qz cū parturire nihil aliud sit q̄ fetū vel fructū emittere et pducere. Possimus notare qz in scriptura inuenit multiplex partus. Est em̄ partus.

Honoris et nobilitatis.

Glories et utilitatis.

Doloris et mortalitatis.

Pudoris et virginitatis.

Hororis et iniquitatis.

Laboris et penalitatis.

Adveris et confusionis.

Clamoris et predicationis.

Partus honoris: signat mundi p̄motionē: qz. s. p̄lar et ecclesia tunc pariunt: qñ de vtero claustrī sui aliquēz exterius ad aliquē statū p̄mouent et emittūt. de quo Esai. lxxj. Parturiuit syon filios suos. Et iste partus qñs est bonus: qñ. s. boni p̄lati exaltant paritūz p̄mouēt bonos subditos. Alia em̄ nō parit nisi sibi sibi. Equa em̄ nō parit porcū: nec porca parit asinum. Sic in ecclesia qlibet p̄mouet et parurit sibi simile p̄ posse suo. Et inde est qz boni p̄mouent bonos: et mali similiter malos. et sicut alia gulosa et rapacia filios pariunt impectos. sicut canis: lupus: vulpes cecos visus inforines. et leo mortuos. Sic mali et ambiciosi: gulosi: auari: et symoniaci atqz p̄lati subditos pariunt et p̄mouent pessimos et iniquos: qz scz hodie p̄mouent quosdam cecos: per ignorantiam: quosdam i forines: p̄ omnium virtutū carentiā: quosdam etiā mortuos p̄ torporem et negligentiā. Isti sunt illi qz pariunt abortiuū. i. homines impectos. De quib⁹ or. Thier. xiiij. Cerva in agro pepit: et onagri. steterunt in rupibus. Quasi diceret. Vñ cerva. i. impectus p̄lati parit: p̄ beneficiorū collationē onagri asini filuē stes id est male persone obtinent rupes dignitatū: p̄ indubitam p̄motionē. Vide supra de ambitione et in pluri bus alijs locis. ¶ Partus valoris: signat bonorū operum p̄ductionē. Sicut em̄ arbores pariunt fructus: sic hō parturit suū opus. Itā sicut fetus in matrice cōcipitur: et tandē emittit et parurit. Sic bonū opus p̄mo est in matrice cordis: per cogitationem: et deinde parurit per bonam executionem et operationem. Ezech. xliij. Habui eas tanq̄ vxores: et pepererunt filios et filias. Sicut em̄ lepus ita est secundum animal qz qñ parturit vnum fetum: semper remanet pregnas de alio. Quod etiam de arboribus citronorū dicit qz quando vnus fructus maturus colligitur: semper ali⁹

Parentes.

floret: alius generatur. Sic et nos fructus bonorum operum debemus parere: et tamen de alio bono opere debemus permansere per bonum desiderium remanere. **Cas. vij.** Videamus si vinea nostra floruit si flores fructus parturiunt. Quod est contra multos: qui non continent nec multiplicat partus bonorum operum: imo si quando eos contingat bona opera parere: statim volunt deficere et cessare. Similes panthere qui non dicitur parere nisi semel. Similes etiam leone: que primo anno parit sex catulos: sed tandem omni anno diminuit numerus partus sui: ita quod sexto anno penitus sterile fit. **Regum. ij.** Sterilis peperit plurimos et que multos habebat filios infirmata est. Non sic ergo: sed habemus partum valoris per bonam operationem. **Partus doloris** signat nostram naturalem precreationem: quod proculdubio nos in fetore concipimur: et in dolore parturimus. et in labore miserabiliter enutrimur. Unde in Eue maledictione continetur: quod in dolore debebat filios parere: et erumnas multiplices sustinere. Quia sicut dicitur. **Job. xvi.** Mulier cum parit tristitiam habet. **Partus pudoris** signat dei filii incarnationem: quod sicut hyena dicitur parere sine masculo. Sic ista peperit virgo sine viro. **Esai. vij.** Ecce virgo concipiet et pariet filium. **Partus horrois** signat malorum actuum executionem. Quodlibet enim malum opus est: unde malus fetus. Nam sicut serpentes et alia animalia venenosa: fetus parit venenosos: sic vitiosi homines actus faciunt vitiosos per. Ecce parturit iniustitiam: et concepit dolorem: et peperit iniquitatem. Quod etiam de malis verbis verum est: que. scilicet. in vtero cordis contineri non valent: sed exterius emittuntur: sicut patet de secretorum relatoribus detractoribus. adulatoribus etc. qui. scilicet. mala verba parturire non cessant. **Eccli. xix.** A facie verbi parturit fatuus. Et **Esai. xxxij.** Concipietis ardorem parietis stipulas. **Partus laboris** signat eternam damnationem. Mundus enim est mater omnium reproborum. Istos ergo de ventre sue prospicitatis parturit: quasi per mortem in infernum eiecit et mittit. Unde per. **Jbi dolores** ut parturientis: in spiritu vehementi coteretur naues tharsis. **Partus meroris** signat cordis compunctionem: vel oris confessionem: quod per confessionem vitia parturiunt. et mali fetus quos in corde nostro dyabolus genuerat exterius emittuntur. **Roma. vij.** Omnis creatura ingemiscit et parturit usque adhuc. Elephas enim libenter iuxta flumina parturit. Sic et homo debet per confessionem parere iuxta lachrymarum fluentia. Et nota quod iste partus debet fieri scilicet.

Cum contritionis dolore.

Cum compunctionis merore.

Cum conturbationis timore.

Dico cum dolore contritionis. **Ezech. xxx.** Quasi parturiens dolebit. Dico etiam cum merore compunctionis. **Jer. xlvij.** Cor fortis meum quasi cor mulieris parturiens. Dico insuper cum conturbationis timore. **Deuter. ij.** Audito nomine tuo paucant: et more parturitium contremiscant. Et si vis ponere: quomodo achates iuuat aquilas parere: diptannus ceruicem etc. supra inuenies titulo de ala. **Partus clamoris** signat doctrinam et predicationem. Predicatores enim clamoribus et doctrinis homines in fide parturiunt et conuertunt sicut dicit apostolus. **Gal. iii.** filii mei quos iterum parturio donec in formetur in vobis christus. **Ad istis** potest dici illud. **Job. xxxix.** Incuruant ad fetum: et parit et rugitus emittit. Istis ergo octo modis accipit per. Et ista possent multipliciter dilatar: sed transeo etc.

Parentes. Nota quod sunt parentes. **Supra-**nales sunt deus angeli et sancti. de quibus dicitur. **Eccli. xlvij.** Laudemus viros gloriosos parentes nostros. **Supra-**nales sunt viri iusti predicatorum et plati. de quibus **Col. iii.** filii obedite parentibus vestris. **Corporales** sunt pater et mater et nobis per sanguinitatis lineam colligati. De quibus. **ij. Cor.**

xii. Non debent filii thesaurizare parentibus. sed parentes filiis. De primis duobus nihil ad presens. De tertio vero supra de filiis aliquid dictum est. Sed ut breuiter aliquid dicam. **Notandum** est quod corporales parentes sunt.

Honorandi cum reuerentia.

Educandi cum diligentia.

Supportandi cum patientia.

Primo ergo dico quod parentes sunt cum reuerentia honorandi: quod sicut dicitur. **Eccli. iij.** Qui timet deum honorat parentes. Teste enim Aristotelem. **ethicorum.** Retributio debet esse possibilis: si non potest esse condigna: ut patet de deo et parentibus: quibus non tenemur ad equalitatem sed ad possibilitatem. **q. d.** Parentibus et deo non possumus equaliter re compensare: ideo saltem illud quod est nobis possibile. scilicet. honorare et reuerentiam gratias actionem et amicitiam tenemur humiliter exhibere. **Honorem** ergo eos eis obsequendo: et eis obediendo: quod ad hoc inducunt nos.

Preceptum scripture.

Instinctus nature.

Exemplum bonorum.

Tormentum malorum.

Dico preceptum scripture: quod. scilicet. istud precipit nobis. **Ero. x.** **Honora** patrem tuum et matrem tuam. et **Col. iij.** filii obedite parentibus vestris. **Dico etiam** instinctus nature: quod instinctus nature omnia mouent honorare illum a quo beneficia susceperunt: sicut de elephante qui liberatur a fouea. obedit liberatori et domesticus efficitur. et patet in multis brutorum animalium exemplis: sicut supra in pluribus titulis est ostensum. Et quod ergo a parentibus post deum maiora beneficia suscepimus. ipsos merito post deum pre ceteris honorari et reuereri debemus. Ab ipsis enim habemus esse: documentum et nutrimentum. Et ideo sicut ceteri omnes rami arborum inclinant et pendent versus radicem: et maxime quando sunt fructibus onerati sicut versus suum originale principium a quo habent esse nutrimentum et sustentamentum. Sic nos ad radices nostras scilicet. ad parentes nostros a quibus. scilicet. sumus. et viuimus et nutrimur debemus pre reuerentiam inclinari: et per honorem reuerentiam famulari. Teste enim apostolo. **1. Ro. xi.** Tu non radicem portas sed radicem te. Et ideo iuxta verbum scripture **Esai. li.** Attendite ad petram. vbi excisi estis. attēdite ad abram patrem vestrum et ad sarā que peperit vos. **Dico adhuc:** quod ad honorandum parentes debet inducere exemplum bonorum. et maxime exemplum Thobie patrem honorantis. Exemplum hester mardochei auunculum venerantis. Exemplum etiam Decii ob honorem parentis dyademata imperij resurantis. Teste. **n. Clau. du. Decii** imperatoris patris filius suuoluit imperiali dyademate insignire: renuit filius dicens. Timeo ne si huius imperator dedicā esse filius. **Ad hoc etiam** facit tormentum malorum: quod. scilicet. illi qui non honorant parentes: in hoc mundo et in alio puniuntur. sicut de multis irreuerentibus posset narrari: nisi esset longum: quod sicut dicit idem **Valerius.** Iustissime parentum reuerentia pari vindicta expianda est. In lege etiam **Deut. xxi.** filii propter quod pater et matri obedire noluerit iubeat lapidari. Et sic patet: quod parentes cum reuerentia sunt honorandi. **Secundo dico.** quod parentes cum diligentia

sunt educandi. scilicet. si indigerint. sicut de gruibz dicitur. quod parentes suos correctos senio solent nutrire: et cū de victualia ministrare. De falconibus etiam probatum fuit: quod circa quandam falconem antiquissimam multitudo aliorum iuniorum fuit repta: que illi antiquo cibaria intulerat: et que omni die ipsum cibis recentioribus nutriebat. Quid de natura arborum dicemus vbi videmus: quod rami qui continue humorem hauriunt a radice in forti hyeme videtes radices indigere humorem suum iterum ad radicem mittunt: et ne radix indigeat humorem proprium ut filia tunc dimittit. In quibus quidem a natura docemur quod nos quoque a radice. id est. a parentibus humorem bonorum temporalium recepimus et tempore tali humore multoties depauperamini. debemus vice reciproca quando instat hyems alicuius aduersitatis et indigentie humorem nostrum ipsis impendere: et pro ipsis nutriendis humore et folijs bonorum temporalium

C

fodi dico dz p penitentiā. q. s. in parietibus defossis
bbb

inueniunt qñqz copiosi thesauri. 36 consuli. Ezech. xij. fili hoīs fode parietē. Dē etiā cōsiderari p prudētiā. Qui em hz in domo parietē ruinosum sepe debet eū cōsiderare ut pvideat eius ruinā. Sicut de ezechia dicit Esa. xxxv. Cōuertit ezechias faciē suā ad parietē. Debet insup impelli p diligentia. Esa. xlv. Spūs robustoz quasi turbo impellens parietē. Paries em corporis nostri ita est ponderosus et grauis q nisi p diligentia impellat: nō pōt ad bonū aliquid se mouere. Grauis em est iste paries. Et ideo qñ manus diuine iustitie in isto pariete scripserit. Adhuc tethelphares. sicut ponit. Dañ. x. et exponit supia tñc dico q iste paries p mortē corruet: et tota domus corporis euanesceat. Ezech. xij. Ecce cecidit paries. Et ibidem destruiam parietē quem limistis. Sic ergo dico q est paries luteus q significat corporis fragilitatē. ¶ Secūdo dico q inuenit paries saxeus seu lapideus: qui significat ecclesie integritatē. In domo enim ecclesie quodlibet collegiū est quidā paries: quelibet vero bona psona est in isto pariete quidā lapis Abachuc. ij. Lapis de pariete clamabat. Istos aut parietes cōmunit rēps lapis angularis q est par nostra: et fecit utraqz vnū: et mediū parietez et. sicut dicit Eph. ij. Sicut ergo parietes tēpli de sectis lapidibus erāt: facti: tabulis vero cedrinis erāt vestiti et tandē auro vndiqz cooperiti: et adhuc desuper erant figuris cherubin et palmarum depicti et mirabiliter decorati. sicut ponit. ij. Par. ij. Et. iij. Reg. vi. Sic pculdubio parietes. i. de personis electis fabricari deberent cedro alte cōtemplationis vestiri: deberent cherubin. idest plenitudine scientie et discretionis ornari: deberent auro honeste conuersationis operiri et deberent etiā palmis. idest victoriz peccator et tentationis honorabiliter coronari. Ezech. xli. Cherubin et palme celate erant in pariete templi. Iste est ergo paries saxeus significas ecclesie integritatē. ¶ Tertio dico q in scriptura inuenit pries aureus: et iste significat paradisi nobilitatē. Sancti em et sancte sunt quidā parietes aurei quibus celestis hierusalē est cōstructa. Un. ij. Parali. iij. dicit q aurū erat pbatissimū de cuius laminis tēgit Salomō parietes tēpli. Aurū em claritatē eterne glie de signat quo salomō. i. de sctos suos cōtegit et adornat. Et sic ergo ptes q in scriptura inuenit paries luteus paries saxeus paries aureus. ¶ Si aut p parietē vis intelligere prosperitatē mūdā vel etiā status et collegia maloz et malignoz. Dic q iste ē paries ad quē asina. i. caro attriuit pedes affectuū balaam desuper sedētis sicut dicit. Hume. xxi. Iste est em paries in quē saul. i. diabolus voluit cōsumere et cōfigere dauid. i. quelibet virū iustū sicut dicit. j. Re. xviij. Iste est paries de cuius summitate precipitata est uezabel. i. peccator: sicut dicit. iij. Reg. ix. ita q sanguine talis uezabel. idest peccatis seu etiā morte vindicta taliū pctōz q ab isto pariete quotidie precipitant: totus iste paries est depictus. Quodlibet em exēplū taliū est vna macula sanguinis in isto pariete. Iste etiā est paries nō in quo sed post quē sponsus phibetur stare: sicut dicitur. Cant. ij. En ipse stat post parietem et. q. s. spōsus ecclesie xps nō in isto pariete: sed post istū parietem semper stetit. Iste est paries quē cecī. i. peccatores diligūt et frequētant dicētes. Esa. lix. Palpauimus quāsi cecī parietē: et qñ absqz oculis attractauimus. Iste est etiā paries in quo multi lapides leprosi sunt. idest multi hoīes vitiosi ppter quoz lepra pgenerantē paries iste erit finaliter destruendus: sicut dicit. Leuit. xiiij. Ad vtiqz fiet in gñali: qñ pries iste. i. maloz hoīz et bonoz tpaliū cōgeries destruet et ad nihilū deducet: sic nūmā de. Eze. xiiij. cōplebo indignationē meā i pietē: et corruet pries quē limistis. et sic p quō pries psumi in bono et in malo vide. d. de Domino et d. muro.

Pars. Partes. Cū partes sint ille res in quas totus resoluit

et diuidit: et ex quibus totū cōsistit et cōstituit: hinc est q pars de sui natura qñqz signat diuisionē et discorādiā dissolutiū qñqz pōt significare cōiunctionē et cōcordiā cōstitutiū. Et sic breuiter distinguēdo possumus dicere q in scriptura inuenit Pars.

Virtuosa. Prima pars signat pfectoz vnionē fructuosa. caritatiū. Et de hac. Heemie. iij. **Utiliosa.** Media pars iuuenū faciebat opus et media pars parata erat ad bellū. **Gloriosa.** Pars scōa signat beatorz portiones pmiatiū. Et de ista dicit. Lu. x. Maria optimā ptes elegit. Tertia pars signat impioz diuisionē discordatiū qz scz bene sedetur q illud qd est p partes nō est in vnū. Et ideo zach. xii. dicit. Partes due in ea dispergent. Quarta vero pars signat iniquoz damnationem distributiū: qz sicut dicit in psal. Ignis: sulphur et spiritus procellarū pars calicis eorum. Vel alio modo possumus dicere q pars signat.

Herum diuisionem. **Distinctam regionem.** **Bonorum portionem.** Dico rerū diuisionē: et sic totus mūdus diuiditur in partes. Quia aliqui sunt boni: aliqui sunt mali. Pars vna obedit deo: vna diabolo: sicut. iij. Reg. xvi. dicit de duobus regibus. Ad vna pars ppli sequebatur amri: alia pars sequebatur zamri. Dico etiā q signat locorum regionem. Et sic inuenitur.

Pars superiorque est pars et regio beatorz. Pars inferiorque est pars damnatorum. Pars exterior q est pars mundanorū. Pars interior q est pars animarū. De parte superiori dicit Eccle. xxiij. In ptes dei mei hereditas illius. De pte inferiori dicit Eccl. xxiij. Pene trado in inferiores partes terre. De parte exteriori pōt dici illud Math. xvi. Venit iesus in partes cesaree philippi. De parte vero interiori. i. de corde dicitur Eccl. xxxv. Ad ex corde partes quatuor oriuntur. Deniqz dico q ps signat rerū seu pmiōz portione. Et sic p maiori parte sumus in scriptura. Et ideo circa hoc aduertendū est q in scriptura pars pmius seu portio accipitur scz Prio.

Tēporali psp̄ritate. **Spirituali vtilitate.** **Supernali felicitate.** **Infernali calamitate.** Primo dico q tpalis psp̄ritas est pars et portio peccator Un. Eccl. ij. Nō phibui cor meū quin oī voluptate fruere: et hanc ratus sum esse partē meā si vterer labore meo. Isti figurant in tribu ruben et gad. et diuidia tribu manasse. qui partē suā trans iordanē acceperūt. et in terra pmissionis nihil penitus posse dērit sicut dicit. Hume. xxiij. q. s. mali in via ista partem et portione suā accipiunt in bonis terrenis dicentes. Sap. ij. fruamur bonis q sunt et vtamur creatura tanq in iuuentute celeriter et. hec est pars nostra. et hec est sors nra ita q nihil habebūt in terra pmissionis. i. in bonis eternis ita q ipsi satis pōt dicere illud. Heemie. ij. Nō est nobis pars in hierusalem. Scōdo dico q spiritualis vtilitas est pars et portio deuotoz. Viri em deuoti et sancti nō habēt partē in hoc mūdo. nec in bonis eius. sed solū bona spūalia grās scientias et virtutes p parte et portione huius vie accipiūt et de bonis tpalibus vltra necessaria nihil volunt. figurati in Leuitis quibz noluit deus dare partē inter filios israel. dices. Hume. xxiij. In terra filiorū israel nihil possidebitis. nec habebitis partem in terra eoz. Ego pars et hereditas tua in medio filioz israel. Et ideo dauid in psona cuiuslibet sancti dicebat in ps. Dñs pars hereditatis mee et calicis mei: tu es q restitues hereditatē meā mihi. ¶ Tertio dico qd eternalis felicitas est pars et portio beatorz. Isti figurant in filijs israel. q quīs in mesopotamia. in egypto. et in deserto multis annis peregrinaretur: ibi tñ nec partem

nec partē nec hereditatē, nec portionē hereditariam acceperunt sed terrā promissionis expectauerūt quā tunc p parte ⁊ portione hereditaria possederūt: qz scz sngu in deserto huius mudi noluerūt partē suaz quominus penas ⁊ labores in patiētia sustinuerunt quousqz ad terrā pmissionis eterne venerūt. vbi pro pte ⁊ portione regnū ppetuū acceperūt. **Heb. v.** Si dimidiā ptem regnū mei petieris impetrabis. **Isti** em fecerunt bonū cambiū dimittēdo ptem modicaz p magnā: transitoria p eterna: laboriosa p queta. Et ideo isti figurant in maria q meliorē partē elegit se dī. ⁊ ad pedes dñi cōseuisse. sicut dī. **Lu. x.** Dñs em ipsemet est portio beatorū. ipsum em habētes. isto solo ⁊ unico sunt contenti. ps. **Paras mea deus in eternū.** Damnatū vero nō sic possunt dicere. qz isti partē nō habēt in deo. **Partē** em p baptisimū in eo habuerunt. sed ipsaz cū tēporalibus cōmutauerūt vel p peccata ludēdo cū diabolo pdiderūt. Et ideo mō isti possunt dicere illud. **1. Reg. xx.** Nō est nobis pars in dā: nec hereditas in filio ysai. **Quarto** vero dico q eternalis calamitas est ps ⁊ portio damnatorū. De quibus **Eccl. xij.** De vobis viri impij: qz si mortui fueritis: in maledictione erit pars v̄ra. **Isti** em partē suā de bonis gratie ⁊ glorie: cū parte mundane opulētie ⁊ eterne pestilentie permutauerunt. **Job. xx.** **Hec** est pars hoīs impij a deo. Et **Job. xxij.** **Maledicta** sit ps eius in terra: nō ambulet p viā vincarū. **Ista** ergo de parte tēporali: spiritali supnali ⁊ infernali sufficiat. Uide supra de hereditate. Et infra de portione

Particeps. Participatio.

Nota q particeps dī quasi partē capiens. qz scz p ticeps est ille qui cum altero communicat ⁊ qui cum socio suo partē accipit de cōmodo vel de dāno. Est ergo particeps.

Homē caritatis ⁊ societatis.

Homē vnitatis ⁊ cōcordatis.

Homē rōnalitatis ⁊ vtilitatis

Et sic possumus dicere q picipare pmet ad bonos qui scz inuicē p caritatē sunt sociati ⁊ ad penas pntis vite ⁊ gaudia future sunt p caritatis participiū cōbi nati. **Apoc. i.** Ego Ioannes frater vester socius ⁊ particeps in tribulatione ⁊ regno. **Ubi** aduerte qd viri iusti ⁊ pfecti debēt participare. s. cū deo p gratiaz et deuotionē. Ego inqt Joānes. Cū pmo per amorem ⁊ dilectionē. frater inquit vester socius ⁊ particeps. Cū mūdo per laborē ⁊ afflictionē. **In** tribulatione inquit. Cū celo p gloriā ⁊ promotionē. Et regno inquit. **Participemus** ergo cū deo p gratiā ⁊ deuotionem. Sicut em extrema nō picipat sibi inuicē nisi p mediū: sic nec deus ⁊ hō nisi p gratie copulā ⁊ conglutinium. **Gratia** em illud mediū per qd hō deo p ticipat ⁊ associat. quia. s. sine isto hō hō peccator constituitur: ⁊ sic cū deo nō participat: sed ab eo potius elongat. **1. Cor. vj.** **Que** autē participatio iustitie cū iniquitate. q. d. nulla. Et ideo debemus esse Ioannes q interpretat in quo est gratia. qz etiā de ioāne dicit. **Lu. i.** **Qd** gratia dei erat cū illo: sic xpi picipes esse possumus. vt sic quilibet possit dicere illud. **Heb. ij.** **Participes** xpi effecti sumus. Et **Heb. vj.** **Participes** facti sunt spū sancti. **Itē** participemus cū primo per amorē ⁊ caritatem. frater inquit ⁊ socius. qz sicut in quolibet signo celesti plures planete qualitates suas inuicē picipant sic cū boni in signo ⁊ in regione ecclie cōuersent. necesse est q bona sua p caritatē sibi inuicē cōdicent. Ut sic quilibet dicat illud ps. **Particeps** ego sum oīm timentū te. **Itē** participemus cū mūdo: p penā ⁊ afflictionē. **In** tribulatione inquit qz scz mercator nō pōt picipare in honore nisi prius princeps fuit in labore ⁊ aduersitate. qz sicut dicit **Actū. xij.** **Per** multas tribulationes oportet nos intrare in regnū dei. **Uñ** **Heb. xij. dī.** **Qd** non est filius quē nō corripit pater eius. ⁊ q discipline p

ticipes facti sunt oēs filij. **Itē** quarto participemus cū celo p felicitatis adeptionē: qz scz nos q per grām ei⁹ filij eramus. participes nos efficiat regni sui. **Regno** inqt. **Heb. ij.** frēs scī vocatiōis celestis picipes. Sic ergo ps quō piceps sumus in bono. **Adulto** aplius possit dilatarī. s. ppter defectum autoritatū oimitto. **In** malo vero nota q quidam sunt picipes cū diabolo p ydololatriā. **Quidā** cū mūdo p auariciā. quidā cū carne p inuidiciā. **Dico** ergo q qdā p ticipāt cū diabolo p ydololatriā. **Isti** sunt heretici ⁊ sacrilegi q cū excoīcato diabolo picipāt. ⁊ in hac vita excoīcati sunt ⁊ ab ecclesia pādisi finaliter excludi erūt. **Esa. xliij.** **Sculptile** inquit cōflauit ad nihil vtile. oēs picipes eius cōfundantur. **Itē** quidā picipant cū mūdo p auariciā. **De** quibus dī. **1. Para. xx.** **Qd** rex iuda ⁊ rex israel picipes fuerunt ad faciendū naues que irent in tharhis. **Unde** deferēbat aurum ⁊ argentū ⁊ ebur. sicut dī. **1. Para. ix.** **Itē** quidā participant cū carne p immundiciā. cōtra illud. **Apoc. xviij.** **Exite** de ea pplis meus ⁊ ne participes sitis delictorum alias delictorum. eius ⁊c. **Uide** infra de Societate.

Parus. Paruus. Paruitas.

Paruulus. **Nota** q paruitas potest accipi in bono ⁊ in malo. **In** bono enim signat hūilitatis profectū. **In** malo vero designat vtilitatis defectū. **Nota** ergo qd in scriptura inuenitur **Paruitas.**

Virtualis humilitatis.

Temporalis vtilitatis.

Naturalis necessitatis.

Cordialis iniquitatis.

De paruitate virtualis hūilitatis. dicitur. **1. Reg. iij.** **Ecce** nubecula parua quasi vestigiū hominis ascēdebat de mari. **De** paruitate tēporalis vtilitatis seu facultatis dicit **Prover. xv.** **Melius** est parū cū timore dei q thesauri magni ⁊ insatiabiles. Et ista est paruitas seu tenuitas temporalium: que figurat in illa tunica samuelis: de qua dicitur. **1. Reg. ij.** **Qd** tunicā paruā faciebat ei mater sua et merito qz sicut fructus **Prover. xvj.** **Melius** est parū cū iustitia q multi fructus cum iniquitate de paruitate vero naturalis necessitatis: quā. s. paruuli sumus imperfecti ⁊ debiles qdū viuimus in hoc mundo pōt dici illud **1. Ace. vij.** **Est** ciuitas lata ⁊ grādis: ⁊ pplis paruus in medio eius. **De** paruitate vero criminalis iniquitatis quā peccatores dicunt parui pro eo q nullā virtutū quantitatē ⁊ clementiā habēt dicit. **1. Reg. ij.** **Qd** pueri parui egressi de ciuitate deridebāt helyem. ppter qd fuerunt ab vsis cōtinuo occisi. **Qz** pcerto illi qui sunt parui ⁊ pueri. i. ceteris imperfectiores: solēt helyem. i. viros sanctos fortius deridere ⁊ ideo merentur ab vsis rugientibus. idest a demonibus deuorari. Et ideo bene docet aplūs. **1. Cor. xij.** **Molite** pueri effici sensibus: sed malicia paruuli cōtote. **U** ergo de paruulo aliquid dicamus. **Nota** q paruuulus in scriptura qnqz signat humiles: qnqz signat imbecilles qnqz viros virtuosos: qnqz vniuersos. **Paruuulus** igit signat virū iustū humilē. s. pfectū: qui scz in oculis suis paruulus est ⁊ qui p psumptionē de se nō cogitat quicq magni. **U** sic quilibet vir pfectus dicat illud. **1. Reg. ij.** **Ego** sum puer ⁊ paruulus. Et aduerte q sicut pueri solēt **Attentius** seruari **De** centius mūdari. **Videntius** amari. Sic pcerto illi q sunt humiles ⁊ perfecti. **Attentius** a deo seruant. **De** centius a deo mūdant. **Videntius** a deo amant. **Pro**pter pūm habent pmanētie firmitatē: ideo dicit. **Ego** sum. **Propter** secundū habent innocentie puritatē. ideo dicit **Puer** **Propter** tertū habēt cōplacentie caritatē: ideo dicit **Paruuulus.** **Dicamus** ergo q isti paruuli spūales scz viri humiles.

Sunt in bono permanentiores.

Sunt a culpa innocentiores.

bbb ij

Sunt omnibus cōplacentiores.

¶ Primo ergo dico q̄ isti sunt in bono pmanentes qd ostendit cū dī. Ego sum. Itā sicut videmus q̄ parvuli a parentibus cū magna diligentia seruant. ppter qd facilliter nō ledunt. ¶ Parvulus em̄ tutor adhibetur ne cor patrimonii dimittat. ¶ Parvuli etiā semper in imo sedēt nec facilliter alta ascēdunt ppter qd minus cadere cōprobant. Sic pculdubio viri hūiles et devoti. q̄ se de sua virtute nihil presumunt. sed qui se totos deo et eius ptectioni cōmittunt ab ipso diligentius manutentent: et patrimonii virtutū ipsorū ab ipso deo melius tues ppter qd minus a tentationibus ledunt et in statu grē pseuerāt stabilius et morant. Ego sum inq̄. q. d. Ego nō deficio ego sum et pscuero p̄. Custodiens parvulos dñs hūiliatus sum et liberauit me. Et nota q̄ dī. Custodiēs q̄ sicut pueri custodiunt in locis obscuris et secretis ne forte nimia claritas ledat aut disgreget vsum cor. Custodiunt etiā in locis infimis. ne forte de alto cadentes incurrāt piculū. Custodiunt insup cū rebus p̄ciosis q̄ se teste diascoride. Albelchites lapis circa cunas puerozū positus solet eos a noxijs calibus custodire. Ebenū lignū etiā solet ad puerozū custodiā suffragari vt dicit. Plinius. Sic dñs in obscuritate paupertatis puulos suos custodit ne claritas mūdane prosperitatis eos ledere possit. In loco etiā infimo. i. in paruo statu eos cōiter tenet et ponit. Lapidē etiā p̄ciosum melchitē q̄ dī a melle. i. dulcedine deuotionis eis apponit lignū ebenū p̄ciosū. i. ligni crucis memoriā eis vndiqz circūponit. nā p̄ ista q̄ uoz. s. p̄ obscuritatem paupertatis et aduersitatis. p̄ infirmitatem depreSSIONis et hūilitatis p̄ lapidē melchitē grē et deuotionis. per lignū ebenū. i. p̄ crucē et memoriā dñice passionis parvuli xpi a casu supbie. et a nocumēto pcti custodiunt et in statu grē pseuerare diutius cōprobant. Ego sum inquit Iherem. j. ¶ Puer ego sum. Qd se sicut poli in celo stelle sunt minime q̄ etiā vir apparēt. et tñ sunt stelle stabilissime. q̄ soli duo poli nō mouent oibus stellis circūmotis. Sic bene in celo ecclie. illi q̄ sunt p hūilitate minores. sunt in pseuerando stabiliores. Tñ Albar. xviij. Aduocans iesus parvulū statuit eū. Statuere em̄ stabilitate denotat firmitatis. Isti ergo parvuli sunt in bono pmanētes. ¶ Secūdo dico q̄ spūales parvuli sunt a culpa innocētes. Et hoc ostendit cū dictū est. Puer. Qd puer q̄ dī quasi purus aer. puritate innocētie designat. Sicut em̄ parvuli a suis nutricibus solēt diligēter mundari parvuli etiā sine macula et sine malicia solēt esse. Sic viri pfecti a nitrice sua. i. deo solent in mūdicia innocētie custodiri et ab oī malicia xpiari. Tñ. j. Cor. xiiij. Nolite pueri effici sensibus sed malicia parvuli estote. Puer ergo debet esse. i. purus et innocēs. j. Para. xxiij. Salomō filius meus puer parvulus est. Et aduertam q̄ vir sanctus et innocēs pōt dici puer multiplici ratione. Puer enim est naturaliter.

¶ Pulcer et speciosus.
Benignus et amozosus.
Aetius et gaudiosus.
Flebilis et lacrymosus.
Clare videns et luminosus.
Adobilis et curiosus.
Humilis et obsequiosus.
Adodico cōtēns et nō ambitiosus.
Trecundus et timozosus.
Liberalis et graciosus.
Crescens non defidiosus.
Innocēs non maliciosus.

Iste em̄ sūt duo decim cōditiones bonoz pueror et parvulorum. Et pculdubio tales pueri sunt viri sancti q̄ p̄certo isti sunt pulcri et speciosi p̄mūdā et honestā cōuersionem

Tñ isti sunt illi pueri de semine regio in quibus nulla erat macula de qbus loquit Dā. j. Tñ Iudic. xiiij. de sanfone dicit. Erat puer nazreus dñi ab infantia. Hazareus aut floridus interpretat. ¶ Ite isti sunt beignus et amozosi p caritatem et dilectionē. Puer enim ratione sanguinis purioris et seruentioris facilliter di-

ligit et seruent. et rōne paucitatis colere parsi aut nihil odit. nec profunde irascit cōtra quemq̄. Sic quia sancti abundant in sanguine grē vel in memoria sanguinis xpi. valde sunt spūaliter amozosi. q̄ oī odio p̄termissio ipsi inimicos diligunt et amicos. Isti em̄ ad modū pueri nō faciūt differentia in psonis qz. scz ita diligunt diuitē sicut pauperē extraneū sicut vicinū oibus enim p caritatē se associāt. et omnes diligunt et frequētant. Luc. xi. Pueri mei mecū sunt in cubili. Et ideo quilibet pōt dicere de quolibet tali puero. ¶ Parvulus natus est nobis et filius datus est nobis. Esa. ix. ¶ Ite isti sunt leti et gaudiosi p spem et consolationē. Naturaliter em̄ pueri volunt ridere. ludere pariter et cantare qd vtiqz facit puritas sanguinis q̄ facit hōsem esse letū. Quia p̄certo viri iusti spūaliter sunt leti p spem et consolationē. et p gratiarū actionē. ludere et canere semp volunt. ij. Reg. ij. ca. Surgāt pueri et ludant coram nobis. Ileo dicit in ps. Laudate pueri dñm laudate nomē dñi. Qd etiā dī. Albar. xxi. Pueri hebreoz landantes dñm clamabant osanna. ¶ Ite isti sunt flebiles et lacrymosi p dolorē et cōpunctionē. Puer em̄ facillime lacrymatur qd facit abundantia humorū in cerebro pueri. Qd p̄certo viri iusti qui in humore grātie et deuotionis abundant. solent per cōpunctionem et etiam p compassionē facilliter lacrymari. Ruth. ij. Bibe aquas de quibus pueri biberunt. Puer enim nascit plorando et vocem lacrymabilem emittendo. Et sic lacrymari videbatur ille qui dicebat. Iherem. j. A. a. a. dñe deus nescio loqui quia puer ego sum. ¶ Ite isti sunt clare videntes et luminosi p fidē et discretionē. Puer em̄ multo limpidius videt q̄ sener. Et ideo isti spūales pueri visum discretionis hnt clarum. qz. s. bene vident illa q̄ p̄tinent ad salutē sap. viij. Puer erā ingeniosus. Et ij. Reg. xiiij. Eleuauit puer speculator oculos. ¶ Ite isti sunt mobiles et curiosi p bonā et diligēte operationē. Sicut enim pueri vir possunt stare in vno loco immo cōtinue sunt in motu. Sic iusti a motu bonoz operū nō quiescunt immo cōtinue sunt in aliquo bono actu. Nec. v. Dēs pueri mei congregati ad opus erant. ¶ Item isti sunt humiles et obsequiosi per obedientiam et subiectionem. Bonus enim puer libenter obsequit et ministrat. de sui em̄ natura subesse debet et maioribus obedire. j. Reg. ij. Samuel aut ministrabat puer accinctus ephor. ¶ Ite isti sunt cōtēti modico. non ambiciosi ad temporalium abundantiam et apparatus. Puer em̄ de mundi temporalibus parū curat. sic nec isti. vñ Gen. xli. Erat ibi puer hebreus. Ihebreus em̄ interpretatur transitus quia scz sancti non faciunt nisi transire p temporalia non figentes ibi pedē affectus. ¶ Ite isti sunt reuerentes et timozosi p diuine maiestatis honorationē qz scz ipsi timent dñm et alia que timenda sunt Iudic. viij. Timebat quia puer adhuc erat. ¶ Ite isti sunt liberales et graciosi p beneficiorū largitionem: qz scz iusti more pueri libenter dant alijs quod habent sua sibi p auariciā nō reseruant. nec considerant valorem rerum sed indigentia personarū. Job. vi. Est puer vnus hic q̄ habet quinqz panes ordeaceos. Et Gen. xxxvij. dicitur Ioseph pascebat gregē patris sui adhuc puer ¶ Ite isti sunt crescentes et virtuosī p bonum p̄fectum et virtutum continuationē qz scz sicut pueri cōtinue crescunt et augumentantur quousqz veniant ad nature complementum. Sic sancti et iusti nō cessant in virtutibus crescere quousqz ad cōplementum vite eterne valeant puenire. Luc. j. Puer autē crescebat et confortabatur spū sancto. ¶ Ite isti sunt innocētes nō maliciosi p omnis iniquitatis abdicacionem: qz scz pueri nesciunt malicias cogitare. et iniurias recordari. nec opprobria vindicare. Tñ. j. Cor. xiiij. Nolite pueri effici sensibus s; malicia. ¶ Pz ergo quomodo sancti dicunt pueri qz p̄certo isti sunt pueri dei quod pz qz ipsi in hoc seculo adamauit castigauit et inuitauit.

tauit. Adamauit dico. *Dece. xi.* Puer israel et dilexi-
eum. *Item* castigauit. Iuxta illud *Proverb. xxiij.*
Moli subtrahere a puero disciplinam. tu virga pecu-
ties eum animā illius de inferno liberabis. Ipsos etiā
ad celestis sue hereditatis conuiuiū inuitauit. Luce.
xviij. Simite pueros venire ad me taliū est em regnū
celoz. Sed prohdolor q̄ pauci sunt hodie tales quia
proculdubio multi sunt hodie q̄ pueris in istis suis
cōditionibus nō sunt similes sed ipsi in quibusdam
suis malis pprietatibus sunt cōformes. Pueri enim
sicut videntur sunt.

- D** Scipos maculantes.
Plurimū ignorantes.
Penitus inpotētes.
Faciliter cadentes.
Ad terrā se tenentes.
Faciliter clamantes.

Sic vero mali et peccatores sunt se maculantes p car-
nis immundiciā. *Ioclis. iij.* Posuerunt puerū in pro-
stibulo. et de luxuriosis filiis hely. *dicif. j.* *Reg. ij.* Quod
erat peccatū pueroz grāde corā dño. *Item* sunt igno-
rantes per imprudentiam. Pueri em nesciunt se res-
gere nec a periculis. precauere nec sibi nec alijs pui-
dere. Sic nec mali. *Unde Eccl. x.* Ne terre cuius rex
puer est. *Et. iij.* *Reg. iij.* Ego sum puer paruulus et ig-
narus. *Item* inpotētes p desiderii. qz scz pueri non
sunt habiles ad sustinēdū labores sic nec pigri. *Unde*
Esa. xl. Deficient pueri et laborabunt. *Et Math. viij.*
Vne puer meus iacet in domo paralyticus. *Item*
cadentes p incōstantiā. qz scz sicut puer sepe cadit ni-
si p nutrice manuteneat. Sic incōstātes sepe corruūt
in peccatū. *Uñ Tref. v.* Pueri in ligno corruerunt.
Item sunt circa terrā se tenentes p auariciā. Auari
em corde et opere circa tēporalia occupant. *Uñ* de fi-
lio Jeroboā in terra sepulto. *dicif. iij.* *Re. xiiij.* Albor-
tuus est puer et sepelierunt eū. *Item* sunt clamantes
per discordiā et iracundiā. qz sicut *dicif. Esa. iij.* Tu
multuabil puer cōtra senem. et ignobilis cōtra nobi-
lem. Non sic ergo carissimi nō simus tales mali pue-
ri sed talē puericiā dimittamus. Ezēplo helye q̄ itur-
rus in desertum dimisit puerū suū in iudea qd̄ inter-
pretat cōfessio. Ad denotandū qd̄ ad desertū peniten-
tie debemus fugere in cōfessione nostra malā pueri-
ciā dimittere. Et sic erimus pueri innocentes et puri.
qd̄ est cōm membrū autoritatis. *Uñ* dīf ergo q̄ illi
qui spūaliter volunt esse paruuli. debent esse a cul-
pa innocētiōres. *Tertio* dico qd̄ isti debēt esse om-
nibus cōplacētiōres. qd̄ scz notat in verbo paruulus.
Paruuli em solent magis amari et magis intuenti-
bus cōplacere. Quz breuiter omne aīal dñi ē inuēculū
et paruulū multo magis est placidū et amabile q̄ qñ
factū est magnū. Sic vere illi deo et hominibus sunt
amicabiles et placidi q̄ per humilitatē sunt paruuli.
zach. xij. Conuertam manū meā ad paruulos. Et ad-
uerte qd̄ isti paruuli. i. hūiles a deo precipue diligunt
qd̄ patet. quia istos solet.

- E** Subtiliter illustrare p discretionē.
Benigniter inuitare p affectionē.
Salubriter adiuuare p protectionē.
Sagaciter informare p instructionē.
Feliciter premiare p saluationē.

Dico ergo qd̄ paruuli. i. hūiles a deo subtiliter illu-
strant p discretionē qz p̄certo illi q̄ sunt hūiliores
sunt hodie spiritali sapiētia pleniores. Aīalia enim
parua magis sunt sagacia et astuta. sicut p̄t̄ de formi-
cis apibus et aranciis. ad quoz opa hūana ratio non
attingit. Ideo in ps. *dicif.* Quod dñs intellectū dat par-
uulis. Xps etiā patri regratiat p eo qd̄ spūalis sapien-
tia paruulis reuelat. *Math. xi.* et *Luce. x.* Cōfiteor ti-
bi pater dñe celi et terre. qd̄ abscondisti hec a sapientibz
et prudētibz et reuelasti ea paruulis. Et in ps. *vi.* Te-
stimoniū dñi. fidele sapiētiā prestans paruulis. *Item*
isti a deo benigniter inuitant. Sol em facilius tra-

hit ad se puos et leues vapores. Sic xps libet attrahit
ad statū gr̄e et ad statū gl̄ie vapores paruos. id est
hoīes hūiles. et deuotos. *Uñ Math. xviij. vi.* Aduocās
iesus paruulū statuit eū in medio. *Item* isti a deo salu-
briter liberant. *vi.* *Ero. ij. vi.* Quod cernēs filia pharao
nis paruulū in flumine vagientem liberauit euz. Et
Amos *vij.* Quis suscitabit iacob qz paruulus est. *Item*
isti a deo sagaciter informant. *Uñ Esa. lxxij.* Ubi le-
gis verba ponderās: ubi doctor paruulox. *Item* isti a
deo feliciter pmiant. *Uñ Math. xij.* Simite puulos
venire ad me taliū em est regnū celoz. Propter ista
ergo p̄t̄ q̄ paruuli et hūiles deo placent. Quis hodie
sint q̄ dicunt paruuli nō ppter hūilitatē sed p virtutū
omniū paucitatē. similes istis pigmeis q̄ sunt hoīes
ita paruuli q̄ mēsurā vnus cubiti nō excedūt. Ita etiā
q̄ a multis sapientibus dubitat vtrū dici debeat ho-
mines siue bruta. qz vere tales ita sunt qui p carentiā
dimēsiōnis virtutū. q̄ recte a natura hoīm. i. psonaz
rōnabiliū deuiare vident. et brutoz. i. peccatoz seu in-
sensibiliū naturā imitant. Istis accidit sicut illi mili-
ti q̄ dicebat gamaygnus q̄ erat nepos regis arcturi
qui cū esset miles pulcherrimus. fasciatus tñ a qua-
dā dea et quodā fato statim dñi nō aduerteret factus
est gnanus ita qd̄ subito curtatis mēbris fuit in gnanū
puulū immutatus sicut in eius hystoria cōtinetur
Sic vere multi sunt q̄ qñqz sunt milites ecclesie mili-
tantis ita qd̄ ipsi sunt alti p spem. lati p caritatē pro-
fundi p humilitatē. Et sic p dimēsiōnes virtutū ipi
valde magni inter alios inueniunt. *Job. j.* Erat vir
magnus inter oēs orientales. sed pculdubio p incan-
tationes fatoz. i. p suggestiones demonū vel mulierū
ita paruuli in gratijs et virtutibz sunt. q̄ qui bñ eos
agnosceret. viderent alijs esse gnani vt sic dicat dia-
bolus talibus. Paruulū in gentibus dedi te: cōtem-
ptibilis tu es valde. Et id notem qd̄ mali paruuli. i.
pctōres sunt contemptibiles et odibiles ppter multa
scz. Quia per.

Inuidiam sunt stimulat.

Stulticiā sunt obstinati.

Inequiciam sunt subiugati.

Seuiciā erunt cōdemnati.

Dico qd̄ paruuli scz pctōres p inuidiā stimulant. *Unde*
Job. v. Paruulū occidit inuidia. Et de p̄sis. i. demo-
nibus *dicif. Esa. xij.* Quod sagittis interficiunt puulos
Isti etiā p stulticiā obstinant. *Proverb. xiiij.* Posside-
bunt paruuli stulticiā. *Item* isti p nequitia subiungant
Serui em sunt peccati. *Unde Gal. iij.* Quāto tēpo-
re heres paruulus est nihil differt a seruo. *Item* isti
p eternā inesticiā cōturbant seu etiā damnant qz scz
oēs tales mali paruuli eterne miserie subiacebunt. *Un-*
de Thiere. ix. Ascendit mors p fenestras nostras in-
gressa est domos nostras disperdere puulos de foris
et iuuenes de plateis. Lupus em qñqz capiens paruulū
cū ipso ludit aliquādiu. ipsuz tñ finaliter deuorat et oc-
cidit. Ita cattus de mure. Sic diabolus tales malos
puulos solet rape p peccatū. Et primo solet cū eis in
vita ista ludere p prosperitatis fallacia blandimenta
finaliter tñ ipsos occidit p inferni supplicia et tormē-
ta. *Ezec. ix.* Nō miscreamini senem. virgine et puulos
et mulieres interficite. Nō sic ergo carissimi nō simus
tales paruuli mali sed simus pueri et paruuli hūi-
les atqz boni. Et sic erimus vt dictū est. Ceteris Com-
placētiōres. Ceteris Innocētiōres. Ceteris p̄er-
manētiōres. Et hec de paruulo et de puero tam in bo-
no q̄ in malo sufficiant.

Pascha. Phase. Cū pascha sit solenni-
tas in qua corpus dñi
cōmuniter fidelibus dispensat et in qua dñi resurre-
ctio celebrabat. in memoriā. s. antiq̄ phase qd̄ ap̄ iu-
deos celebrabat antiquitus vbi scz de imolatiōe agni
et exiti filioz israel de egypto. et trāsitu dñi p egyptū
qñ occisis primogenitis egyptioz viso agni sangui-
ne filij israel q̄ saluati sunt fiebat memoria. et inde est
bbb ij

Pascere.

q̄ pascha grece ⁊ phase hebraice. latine interpretat̄ trāsitus vel trāsmigratio sicut etiā. Ero. xij. dicitur Est enim phase. i. transitus dñi. possumus dicere q̄ tā pascha q̄ phase tripliciter signat in scriptura vcz festi dignitatem ⁊ excellētiā.

Adventis nouitatē ⁊ penitentiā.

Legis vetustatē ⁊ defluentia.

Dico ergo q̄ p pascha pōt intelligi festiuitas digne celebranda. vcz istud festū dñice resurrectionis quod omni anno celebrat̄ a nobis. De qua p̄certo dicere possumus q̄ ista est trāsitus dñi ⁊ trāsmigratio n̄ri. Q̄ sicut antiquitus in illo antiquo phase fuit immolatus agnus anniculus. q̄ scz mandatus fuit occidi ⁊ cū lactucis agrestibus manducari. p̄ quē etiā fuit liberatus fidelis populus. scz filij israel. q̄ scz mediāte sanguine agni fuerūt a percutiente angelo saluati: ⁊ de seruitute egyptia liberati. fuit desolatus hostis cum emulis vcz pharao cū exercitu qui fuit submersus: ⁊ p̄imogenitorū numerus qui fuit mortuus: sic vere in isto tēpore. immolatus agnus p̄ occisionē. Liberatur p̄plus p̄ redemptionē. Subiungat̄ emulus scz lucifer p̄ damnationē. Immolat̄ dico agnus seu parvulus p̄ occisionē: q̄ scz sic antiquitus agnus masculus tan nictulus fuit mandatus occidi. ⁊ tandē a calciatis baculos tenentibus cū festinantia māducari. Sic christus in isto tpe sicut agnus purus ⁊ innocens p̄ salutē humani generis fuit immolatus ⁊ occisus. ⁊ nunc ad edendū in sacramēto altaris fuit fidelibus cōcatus ⁊ datus q̄ scz ipsum cū lactucis agrestibus cōtitionis debet sumere ⁊ calciamenta q̄ sunt de pellibus mortuorū. i. exēpla mortuorū sanctorū vel etiā future mortis memoriā retinere. Sicut em̄ d̄. Luc. xxiij. Necesse erat occidi pascha. Itā sicut d̄. i. Cor. v. Pascha nostrū immolatus est x̄ps. Ipse enim fuit sacerdos ⁊ hostia. q̄ semetipsum obtulit deo p̄ri. Et aduerte q̄ ad istud festū celebrādū req̄rebant̄ p̄ncipalit̄ tria vcz Abundum corpus.

feruens opus.

Et debitum tempus.

Abundū dico corpus q̄ scz m̄sdi ⁊ nō polluti debebant comedere pascha sicut dicit̄. i. Esdr̄. vi. fuerūt oēs mundi ad immolandum pascha. feruens etiam opus q̄ sicut p̄cipit̄. Ero. xij. Istud debebat comedi festināter debitū etiā tps q̄. sicut ibidē d̄. Istud debebat fieri luna quartadecima primo mēse. Sic reuera dico q̄ iste agnus debet māducari. ⁊ istud sanctū sacramētū sumi scz.

A psonis m̄dis ⁊ innocentibus.

A viris deuotis atq̄ feruentibus.

A viris honestis ⁊ relucētibz.

Thabeant igit̄ x̄pm sumētes in paschate nitore ⁊ puritate. Tñ Joh. xviij. dicit̄. Qd̄ iudei non introierunt p̄torū p̄lati qui erat paganus vt nō cōtaminarentur sed vt māducarent pascha. ¶ Itē habeāt feruorē ⁊ caritatē q̄ scz festinanter ⁊ feruide debet sumi. ⁊ cū bonorū operū diligētia cōpetēti qd̄ satis innuit̄. Luc. xxiij. vbi d̄. Euntes pate nobis pascha. Tre em̄ sedulitate ⁊ feruorē designat̄. ¶ Itē habeāt decorē ⁊ venustatē qd̄ innuit̄ in hoc q̄ istud p̄mū pascha fiebat luna quartadecima p̄mū mēsis. q̄ scz luna clara erat ⁊ plena. Ad denotandū q̄ claritas honeste p̄uerfationis. Lux fidei ⁊ vere cognitiōis. plenitudo bone operationis ⁊ cōplēmeti ⁊ p̄fectionis illis d̄z inesse q̄ festū istud digne voluerint celebrare. Sic em̄ hō phase. i. trāsitus dñi celebrabit̄. in quo. s. dñs p̄ ipsum trāsies ipm p̄ gratiā visitabit ⁊ ipse postmodū de hoc mūdo ad patrē ⁊ ad celestē gloriā p̄trāsibit. ij. Esdr̄. i. fecit Josias pascha in hierosolymis ⁊ immolabat phase quartadecima luna p̄mū mēsis. Expone si vis. p̄t̄ igit̄ q̄ p pascha pōt intelligi p̄sens festiuitas digne celebrada. ¶ Sc̄p̄ dico q̄ p pascha pōt intelligi gratie nouitas a nobis sectada. Cōstat em̄ q̄ in paschate q̄p̄ltimo celebravit x̄ps lex vetus ⁊ cerimonie antiq̄

cessauerūt testamētū vero nouū ⁊ lex noua inceptūt sicut ip̄e x̄ps dicit̄ hic calix nouū testamētū ē in meo sanguine. Luc. xxij. Quia p̄pter dico p̄ h̄mōi pascha pōt moralis nouitas designari q̄ scz debet a x̄pi fidelibus in suis cordibus celebrari. Sicut em̄ videm⁹ q̄ pascha t̄p̄aliter celebratū. Est festū.

Dominice resurrectionis.

Catholice recreationis.

Hebraice liberationis.

Egyptiace submersionis.

Sic vere dico q̄ sp̄ualiter loquendo in nostris cordibus x̄ps rursus resurgere debet. Suos cibo scz sacramenti altaris reficere d̄z. Adventē seu aīam a peccato liberare debet. Debet etiā culpaz p̄orsus obliuisci. que scz sub typo egyptiorū ⁊ pharaonis significant̄ submersi. Q̄ p̄culdubio sp̄uale pascha seu phase. i. spiritalis trāsitus seu trāsmigratio ad deū q̄ fit per gratiā in p̄nti ⁊ p̄ gloriā in futuro. tūc a nobis celebratur p̄donec q̄n x̄ps in nobis p̄ penitētiā suscitāt̄. Q̄n x̄ps a nobis p̄ eucharistiā manducat̄. Q̄n a seruitute peccati ⁊ diaboli mens nostra penitus liberaf̄. Et q̄n in mari amare penitentie populus egyptiacus. i. oīs mal⁹ affectus submergit̄ ⁊ necat̄. Et sic istud erit pascha seu phase a filiis israel. i. a x̄pi fidelibus faciēdū. Num. ix. faciēt filij israel phase in tpe suo: ⁊ a deuotis mētibus celebrandū. ij. Paral. xxxv. fecit Josias phase in hierlm̄. Q̄ reuera q̄ tale phase seu pascha in corde suo nō fecerit ⁊ qui in isto de peccato ad gratiā de virtute in virtutē. de mūdo ad patrē. ⁊ de gratia ad gloriā nō transierit. damnationis p̄culdubio reus erit. Num. ix. Si quis phase non fecerit exterminabit̄ aīa illa de p̄p̄o suo q̄ sacrificium dñō nō obtulit in tpe suo. Per pascha igit̄ intelligit̄ gratie nouitas a nobis sectanda. ¶ Tertio vero dico q̄ p pascha seu phase pōt intelligi legis antiquitas n̄r̄e cōmutanda q̄ scz sicut dictū est. tūc fuit finis legis veteris ⁊ p̄ncipiū noue q̄ scz lex antiqua p̄ legitimā interpretationē transiit ⁊ migravit in nouā. Tūc supra de Nouis. Tūc em̄ christus se obtulit nouū pascha. q̄ sicut dictū est. pascha nostrū immolatus est christus. Et tūc etiā se offert hominibus nouum cibū scz in sacramēto altaris. Et p̄ cōsequēs dimittēdū innuit̄ ritū veterem vel antiquū. Istud ergo phase sc̄z cessante p̄mo de quo Num. ix. d̄. faciāt phase mē se secundo. Itē igitur de phase ⁊ pascha sufficiant.

Pascere. Pascua. Pastor.

Q̄ pascere idē est qd̄ aliq̄d aīal corporaliter reficere hinc est q̄ p̄m naturā diuersaz refectionū possumus diuersitatē distinguere pascuaz. Notem⁹ ergo q̄ est Quedā pasqua corporalis.

Quedam temporalis.

Quedam pectoralis.

Quedam spiritalis.

Quedam virtualis.

Quedam supernalis.

¶ Prima est pasqua hominū immūdoz. q̄ scz immundi ⁊ carnales nunq̄ volunt pasci nisi in pasqua deliciarū carnaliū. similes porcis q̄ rebus fetidis ⁊ viliibus depascunt̄. De quo Gen. xli. Septem boues cras se pascebantur in locis palustribz. Sc̄da est pasqua hominū auarorū: q̄. s. auari nunq̄ volunt pasci nisi in tēporalibus diuitijs similes bestiis carnificum. q̄ ad hoc p̄mo pascunt̄ vt postmodum occidant̄. zach. xij. Pasce pecora occisionis que qui possederant occidebāt. ¶ Tertia est pasqua hominū discretorū. Et isti nunq̄ volunt pasci nisi in pasqua scientiarū vbi. s. pectus ⁊ cor possit p̄ sapiētiā impinguari similes ouibus q̄ inter cetera aīalia herbis mūdissimis volūt pasci. j. Petri. v. Pascite q̄ in vobis est grege dei. ¶ Quarta est pasqua hominū deuotoz. Isti em̄ nunq̄ volunt pasci nisi in viridario spiritaliū gratiaz cantādo cantilenam angelorū quā cantant cōtinue corā deo. s. deo gratias.

gratias. Cantic. vi. Dilectus meus descendit in ortum suum. ut colligat aromata ut pascat in ortis. ¶ Quinta est pascua hominum egenorum. Isti enim semper debent pasci in pascua virtualium elemosynarum sicut dicitur. Gen. xli. Quod septem vacce macie coëfete pascebant in ipsa omnis ripa. Et Esa. xliij. Pascens primogeniti pauperum. Sexta est pascua hominum beatorum. Isti enim semper pascuntur in pascua celestium eminentiarum. Ezech. xxxij. In pascuis pinguibus pascens super montibus israel. Igitur loquamur de bona pascua spiritali et alle gemus illam auctoritatem. Ezech. xxxij. Greges pascunt a pastoribus. In quibus verbis aduerte quod ad spiritalem pascuam requiritur.

Actus unitatis conuenientis.

Actus largitatis subuenientis.

Virtus dignitatis pficientis.

Debet enim esse in his qui pascunt amor et unitas Greges. In modo pascendi dulcor et largitas. Pascuntur in vno pascendo valor et dignitas. A pastoribus. ¶ Dico ergo primo quod in illis qui pascunt debet considerariactus unitatis per concordie ligamentum quod ostendit cum de greges. Sicut enim de sui natura signat pluralitatem insimul aggregatam. Animalia enim nutia et mansuetata solent. scilicet.

Gregatim vivere.

Gregatim pasci.

Gregatim manere.

Sicut patet de ouibus et bobus inter alia gressibilia. de columbis et apibus inter volatilia. de formicis inter reptilia. In quo quidem notat quod si bene volumus pasci a deo predicatorum vel prelato simul debemus esse per concordie unitatem et in vno nos tenere per vere amicitie caritatem. Greges inuenit. Unde supra de grege. Tales enim sic gregatim manentes a deo per gratiam pascuntur et a plato per doctrine pabulum nutriunt. Natura enim non nutrit membra nisi quod diu in eodem corpore alijs est unitum si enim ab alijs diuidit. nunquam a natura pascitur et nutrit. Sic vere deus illos solum pascet pabulo. scilicet gratie glorie et doctrine quos cum alijs membris corporis sui aggregatos inueniet et quos per unitatis vinculum in grege aliorum reperiet. Gen. xxxvij. Joseph pascebat gregem cum fratribus suis adhuc puer. Quis enim que a grege solui agnoscendo diuidit a pastore non pascit. sed magis a lupis et bestiis deuorat. In grege ergo concordie et caritatis oportet quod simus ad hoc dispositi quod istas pascuas spirituales habere possimus. i. Reg. xviij. Pascerebat seruus tuus gregem. Et ideo illi qui a grege religionis et ecclesie vel congregationis et societatis bene recedunt sicut sunt heretici et apostate et odiosi.

a christo per gratiam non pascunt. nec ab eo per gloriam nutriuntur. Zacha. xij. dixi non pascam vos. Debet ergo in nobis esse unitatis. et concordie ligamentum greges inquit. ¶ Secundo dico quod in modo pascendi debet considerari largitas et clemencie rigamentum. quod ostendit cum dicitur. Pascuntur quod est pluralis numeri et pluris temporis. Quia in hoc ostendit quod illi qui pascunt alios debent paternaliter cito et sine dilatione eos pascere. et non solum vnum immo plures. Unde de ista pluralitate dicitur. I. Pet. v. Pascite qui in vobis est grex. Pascite enim et pascite pluraliter sunt temporis ad denotandum quod illi qui debent alios pascere per elemosynam vel per doctrinam tenentur hoc statim et paternaliter adimplere contra illos qui aut nullum pauperem volunt pascere aut si pascunt faciunt eos per nimias dilaciones languescere. Ezech. xxxij. Gregem meum non pascebatis. Pascuntur ergo. Et nota hic quod pauperes pascuntur paternali subuentione. Deuoti pascuntur per sacramentalem refectionem. Simples pascuntur per exemplarem inspectionem. Ignorantes pascuntur per scialem instructionem. Beati pascuntur per eternalem fruitionem. Pascuntur ergo pauperes temporalis subuentione. Isti sunt ergo sicut paruuli pueri qui se non possunt pascere: quia non habent de quo et ideo necesse est quod habeant nutrices. id est homines diuites misericordes et clementes per quos pascantur et nutrantur. et per quos temporaliter consolentur.

Esa. v. Pascens agni iuxta ordinem suum. Et istud potissimum pertinet ad platos qui subditos tenentur temporaliter pascere. Iuxta illud. Iher. vi. pascet unusquisque eos qui sub manu sua sunt. Istud tamen est contra malos principes et platos et alios malos diuites qui. scilicet istos pauperes non pascunt. sed ab eis potius pascuntur. in quantum per rapinas bona pauperum depredantur. quia perculdubio hodie verificatur illud. Ecce. xij. Venatio leonis onager in solitudine sic et pascua diuitum sunt pauperes. Non sic sed pascantur pauperes temporalis subuentione. Ite pascunt deuoti sacrali vel spiritali refectione. Apes enim pascunt melle. sic boni gratie vel eucharistie pascuntur dulcedine Ideo dicitur talibus. Can. ij. Dilectus meus mihi et ego illi. qui pascit inter lilia. Lilia enim significant virtutes que sunt pascua deuotorum quia. scilicet illic quidam pascunt per contemplationem quidam per deuotionem. quidam per penam et afflictionem. Et breuiter sicut quodlibet animal habet aliquod nutrimentum quo spiritualiter vescitur. sic omnis bonus homo habet aliquam spiritalem virtutem qua in pascua ecclesie spiritualiter enutritur. ps. Hos autem populus eius et oues. Ita quod christo potest dici illud. Iher. ix. Quadraginta annis paupers eos in deserto. vnde de volatilibus. id est de spiritualibus dicitur. Mat. vi. Pater vester celestis pascit illa. Quod tamen est contra multos qui hodie sunt in ecclesia qui magis volunt pasci nutrimentis deliciarum carnalium quam pascuagium spirituum. Lu. viij. Erat grex porcorum multorum pascentium in monte. Quia hodie perculdubio multi greges porcorum. id est homines immundorum in monte ecclesie versantur qui ibi in delicijs impinguantur. Quia hodie quod dolendum est: ecclesia facta est cubile draconum et pascua strutionum. sicut de ydumea dicitur. Esa. xxxvij. Ite pascuntur simplices exemplari inspectione quia. scilicet apes pascunt floribus. ita simplices perfectorum exemplis et virtutibus. vnde. Cantic. iij. Capree gemelli pascunt in lilijis. Bona enim bonorum exempla. simplicitatis utilia nutrimenta sunt. Sicut e contrario mali et superbi pascuntur. quasi aliorum laudibus delectantur. Prover. xij. Effraym pascit ventum et sequitur estum. Ite dico quod ignorantes pascuntur sciali instructione. Scia enim et doctrina sunt quedam spirituales herbe quibus pecudes gregis dominici debent pasci. Iher. iij. Dabo vobis pastores iuxta cor meum qui pascet vos scia et doctrina. Istud est contra illos qui magis delectantur aures suas pascere fabulis distractionibus et adulationibus quam bonis doctrinis instructionibus. Prover. xv. Stulti pascit impietatem. Ite pascunt beati eternali fruitione. Solus enim visus et amor diuine essentie pascit eos. Sicut enim lux et colores sunt pabula oculorum sic lux eterne visionis erit pascua cordium beatorum Delectabile enim est oculis videre lumen. Ideo de talibus dicitur. Ezech. xxxij. Pascam eas in montibus israel in riuis et in cunctis sedibus terre. In pascuis vberum pascam eas et in montibus excelsum israel erunt pascue carum. Quia perculdubio ista pascunt in pascuis vberum scilicet in loco. Magisterij: quia in montibus israel.

Refrigerij: quia in riuis.

Autoritatis: quia in sedibus.

Fertilitatis: quia in pascuis.

Et sic ergo patet quod si diuersi diuersimode pascuntur tam in bono quam in malo. Et sic dico quod in modo pascendi bonos debet considerari largitas et clemencie rigamentum. ¶ Tertio dico quod quantum ad pascendum debet considerari dignitatis et potestatis regimentum: quod ostendit cum dicitur. Pastoribus. Pastor enim est nomen excellentie. Nomen potestatis Nomen sapientie. Nomen presidentie Nomen prouidentie. Pastor dicitur gregem in virtutibus excellere: ideo dicitur pastor excellens. Pastor debet regi ne fugiat prouidere sic dicitur pastor prouidens. Pastor debet gregem in agilibus dirigere id dicitur pastor sapiens. Pastor etiam debet gregem corrigere: ne scilicet a se inuicem diuisus discurrat et vagetur. id dicitur pastor corripuens. pastor etiam debet regi ne indigeat prouidere et proficere: ideo dicitur pastor prouidens.

b b b iij

Pater.

Sic igitur dico q̄ spirituales pastores sc̄z prelati qui
bus regēdi & corrigendi gregem fidelium incumbit
officiū pastoꝝ aliter debent ex officio suo,
Gregem p̄cellere.
Gregem p̄tegere.
Gregem dirigere.
Gregem corrigere.
Gregem p̄orrigere.

Debent dico gregē p̄cellere per vite eminentiā: quia
quāta est differētia inter vitā pastoꝝ & inter vitā
p̄cendū: q̄ ille est hō rōnalis: iste sunt bestie: tanta d̄
esse differētia inter plātū & pplm̄. Tantū em̄ debet
vita sua alios in morib⁹ p̄cellere & subditi respectu
ipsius debeat pecudes apparere. Tñ Greg. in pastoꝝ
rali. Tñ d̄ actionē ppli p̄cedere actio p̄sulis: quātū
distare solet a grege vita pastoꝝ. Caput em̄ multū
excellit alia mēbra in sensū viuitate q̄ sicut caput
loquit alia sunt muta. Caput videt alia mēbra sunt
ceca. Caput audit. alia sunt surda. Sic vere prelati
int̄ alios in morib⁹ p̄cellere tenet q̄ quis alia mē
bra. i. subditi muta sunt & ceca & surda. i. in oībus defe
ctiua ipse tñ p̄ dicationē d̄ scire verba p̄ferre p̄ pu
dentiā d̄ videre p̄ iustitiā d̄ audire. Et sic de excellē
tia ipsius poterit d̄is dicere illud. Eze. xxxiii. Susci
tabo sup̄ eas pastoꝝ vniū seruū meū dauid. ibi pascet
ea. & ip̄e erit eis in pastoꝝ. Istud em̄ vocabulū suscita
bo istud vocabulū sup̄. & istud vocabulū vniū p̄t̄ excel
lentiā denotare. sicut p̄t̄ in suis locis. d̄ ergo prelati
gregē p̄cellere.

E Deinde dico q̄ isti pastores dñt gre
gē p̄tegere p̄ potētiā. Pastor em̄ gregē a lupis p̄tegit
& defendit. q̄ sicut d̄ Job. x. Bonus pastor aīam suā
ponit p̄ ouibus suis q̄ p̄certo exēplo boni pastoꝝ
xpi platus d̄ in casu necessitatis p̄ grege aīam suā
ponere & se lupis. i. demonibus hereticis & tyrannis
opponere. & sic gregē a piculis liberare. Esa. xxxij. fu
git leo cū occurrerit ei multitudo pastoꝝ. Et iō mul
ti vidēt hodie non esse pastores q̄. s. ita sunt remissi
& negligētes q̄ oues suas p̄mittunt a lupis istis diffi
pari. dispergi p̄ter & vorari. Isti ergo sunt mercenna
rū & nō pastores q̄. s. teste dño. Job. x. Adherēnarius
& q̄ nō ē pastoꝝ viso lupo veniēte fugit & lupis. i. tyā
nis secularibus resistere nō audet & sic lupo rapit &
dispergit oues. Ad sic ergo q̄ talis pastoꝝ d̄ gregem
suū. p̄tegere & defendere. Deniq̄ dico q̄ d̄ greges
dirigere p̄ prudentiā. Pastor em̄ h̄z dirigere gregem
tñc ad pascuā nūc ad domū cōducere. Et em̄ q̄ grex
seipm̄ nescit regere iō necesse est q̄ pastoꝝ tantā pu
dentiā habeat q̄ ipm̄ nouerit gubernare. Sic vere cuꝝ
grex simpliciū subditorū se nesciat gubernare pastoꝝ
& platus cor tantā pudentiā d̄ h̄c q̄ ip̄os possit de
bite regere & prudēt̄ oībus impare. Et sic loquitur
scriptura. Lu. ij. Ad pastores erāt in regione eadē vi
gilantes & custodiētes vigilias noctis sup̄ gregē suū
Ad denotādū q̄ pastores n̄i debēt esse vigilēs & pru
dētes & hoc est nō p̄tebat moyses. Num. xxvij. pro
uideat dñs de⁹ spūm oīs carnis boiēz q̄ sit sup̄ mul
titudinē hāc & possit intrare & erire aī cos & educere
& introducere ne sit ppl̄s dñi sicut oues sine pastore.
Istud tñ deficit in multis modernis pastoꝝ. Q̄ p̄
certo magis sunt ignorantes q̄ subditi. Et iō magis
esset necesse q̄ ab oīb⁹ regerent q̄ ad oīū regimē
p̄scrent. Istis loquit scriptura. zach. ij. O pastoꝝ & ido
lū derelinquēs gregē. Et hū vocat idolū derelinquēs
gregē sicut sup̄ius in suo titulo est ex̄p̄sum. idolū em̄
nō h̄z nisi apparētiā nō aut̄ existētiā: idolū etiā nō h̄z
sci. am̄ neq̄ vitā. Sic nec isti. Jo. d̄. Iher. x. Stulte ege
rūt pastoꝝ dñs nō q̄st̄rūt: dispersus est grex eoz zac.
ij. etiā d̄. Adhuc sume tibi vasa pastoꝝis stulti q̄ ecce
ego suscitabo pastoꝝ in terra q̄ derelicta nō visitabit
disp̄sum nō q̄ret. & cōtritu nō sanabit. Ad stat nō enu
triet. s̄z carnes pinguiū comedet & ungulas eoz dis
soluet. Ad sic ergo s̄z habeat platus prudentiā. q̄ pa
stor h̄z gregē dirigere. In sup̄ dico q̄ pastoꝝ d̄ gre

gē corrigere p̄ iustitiā. Pastor em̄ p̄mo solet ouem
errantē verbo si p̄t̄ reducere & ne a grege deuict com
mouere. q̄ si vocē nō audiat solet virgā aut baculum
adhibere. Sic & prelati p̄mo verbo tandē x̄bere d̄z
subditos castigare. & ne errēt aut deficiant p̄seruare.
Adhuc. vij. Pasce ppl̄z tuū in virga tua. & t̄ ideo pa
stozes isti q̄ alios h̄nt corrigere. dñt iusti esse audaces
cōstātes potētes & virtute alios p̄cellentes dicentes.
Eze. xlvj. Viri pastores sumus serui tui &c. Unde eā
sup̄a de Cura. Dñt em̄ viri esse pastozes q̄ vir d̄z avir
tute pastoꝝ dicitur a pascendo. q̄. s. isti dñt esse virtuo
si ad malos corrigendū p̄ iustitiā & pascētes ad pau
peres p̄ clemētiā nutriendū. Ad tñ est cōtra multos q̄
p̄culdubio gregē subditorū nō solū nō adiuuāt p̄ cle
mētiā nec etiā bñ corrigūt p̄ iustitiā immo p̄culdubio
totū deuorāt p̄ rapinā & seuciā. Doct̄ em̄ ydu
meus potētissimus pastoꝝ saul sacerdotes dñi d̄z oc
cidiss̄. Iher. xxi. q̄. s. potētes pastozes. i. plati sup̄io
res occidūt hodie sacerdotes. i. corrodūt & p̄dant p̄f
byteros inferiores. & x̄plifica si vis. Jo. talib⁹ pasto
ribus d̄. Iher. xxiij. Ne inq̄t pastoribus q̄ disperdūt &
dilacerat gregē pascue mee. Ad sic debem⁹ gregē
corrigere p̄ iustitiā. Postremo aut̄ dico q̄ isti pasto
res dñt gregē p̄orrigere p̄ clemētiā. Pastor em̄ d̄z a
pascendo q̄. s. platus d̄z subditos pascere & fouere. &
pabulo sustentationis tp̄alis & pabulo cruditionis et
p̄dicationis verbalis. Eccl. xxiij. Qui misericordiam
h̄z docet & erudit sicut pastoꝝ gregē suū. Ad est cōtra
mu'tos q̄ optime sciunt seipsos pascere & in delitijs
enutrire gregi aut̄ nolūt de pascua elemosine vel do
trine aliquāliter p̄uidere. Jo hodie sunt pauperes &
subditi desolati. Iuxta illud. Joelis. ij. Augierūt gre
ges armētoꝝ q̄ nō est pascua eis. Jo p̄tra tales pasto
res loquit dñs. Eze. xxxij. dicēs sic. Ne inq̄t pasto
ribus q̄ pascūt semetip̄os. Et sequit̄. Tac comideba
tis. & lana opiebamini. Et q̄ crassum erat occideba
tis gregē aut̄ meū nō pascēbatis. Ad infirmū fuit nō
cōsolidastis. q̄ egrotū nō sanastis. q̄ fractū nō alli
gastis: q̄ abiectū nō reduxistis. q̄ p̄erat nō q̄sistis.
& cū austeritate & potētiā impabatis eis & disp̄ie sunt
oues mee. eo q̄ nō cēt pastoꝝ. Ecce quō describit Eze
chiel vitā maloz pastoꝝ. Et p̄culdubio multi sunt
hodie tales. q̄ vere sicut d̄ Iher. xij. Pastozes mul
ti demolunt vineā dñi. Ad sic carissimi sed habeant
pastozes nostri sc̄z.

Clementiā vt gregi p̄orrigant.
Iustitiā vt gregē corrigant.
Prudentiā vt gregē dirigant.
Potentiā vt gregē p̄tegant.
Præclementiā vt gregē erigāt.
aptitudo q̄ d̄z esse pastoꝝ In pascēdo actus p̄m̄p̄itu
do. pascunt inq̄t in p̄nti. In pascēdis necus vicissitu
do q̄ dñt esse greges &c. Et sic igit̄ p̄t̄ quō pastoꝝ. pa
scere & pascua diuersimode sumit in scriptura.

Pater. Nota q̄ pater est primū p̄ncipiū filioꝝ. Ad
Dic̄t em̄ pater ille q̄ filios generauit.
Et ideo q̄ sicut sup̄ius visum est plura sunt genera fi
lioꝝ sic sunt plura genera patrū seu genitoꝝ. Tñ no
ta q̄ inuenitur pater.

In diuinitate. Est dico pat̄ in diuinitate: q̄. s.
In humanitate. de⁹ est pater filij eternaliter ge
nitus. Job. x. Ego & pater vnum
In autoritate. sumus pater insup̄ rerū oīm p̄
In benignitate. ductiuus. Ad al. ij. pater vn⁹ est
In iniquitate. oīm n̄m. Eze pater in huma
In carnalitate. nitate & est pater naturalis quo Eze. x. Adhuc pa
trē tuū & matrē tuā. Et est pater in autoritate. & sic
q̄libet prelat⁹ d̄z pat̄. iij. Ihe. ij. Pater mi. pat̄ mi. cur
rus israel & auriga ei⁹. Et est pat̄ in benignitate. Et
sic quilibet vir pius & misericors d̄z pater. Job. xxij.
pater erā pauperū & cōsolator viduarū. Et est pat̄
in iniquitate. Et sic diabolus est pater oīm iniquoz
Job. viij. Vos ex parte diabolo estis. Et est pater
in carna

in carnalitate et sic mundus qui nutrit nobis carnem nostram miseram deus pater noster. **Ubi** Ezech. xvi. Generatio tua de terra calanaan pater tuus amorcus et mater tua cethca. Et sic patet quod in scriptura inuenitur Pater.

Honorandus. s. deus. Dicam igitur primo de deo. **T**enerandus. s. platus. qui est pater omnium. et intelligendus. s. homo. deus. s. mundus et diabolus

Super omnes honorandus. Quia cum honor debeat omnino patri in quantum est excellentior tanto debet honor et reuerentia sibi maior. Et quod deus pater est excellentissimus. ideo deus esse a nobis honoratissimus et amantissimus. Quia sicut dicitur. Ecc. iij. Qui honorat patrem suum vita viuet longiori. Et ad istum honorem faciendum nos inducit istius patris primogenitus filius christus frater noster cui vicit. Joh. viij. Honorifico patrem meum qui in celis est. Et breuiter iste est pater noster sicut dicitur. **I**here. xxi. factus sum israel pater. et effraym primogenitus meus. In quibus verbis aduerte quod iste pater noster deus ad modum patris naturalis solet nos. Sagaciter erudit. quod facit nos esse israel. i. videntes deum. Suauiter corrigere. quod ipse dicit pater cuius est proprii filios caligare. i. crescentes. Benigniter nutrire quod facit nos esse primogenitos. i. heredes.

Primum facit sua scientia.

Sed secundum sua iustitia.

Sed tertium sua clementia.

Quartum vero sua potentia.

Primus nobis dat per fidei instructionem. **I**srael. Secundum nobis dat per penam inflectionem. **P**ater. Tertium nobis dat per gratie infusionem effraym. Quartum autem nobis dat per glorie collationem primogenitus. Dico ergo quod iste pater solet subtiliter nos instruere. quod scilicet facit nos esse israel. i. videntes deum quod scilicet sicut pater solet filios suos in aliquibus bonis artibus facere infirmari vel in aliquibus lucrativis sciendis erudiri ut per illa possint acquirere sibi lucrum. Sic deus in scientia et fide vult omnes suos edoceri. ut ad lucrum eternum glorie possint finaliter promoveri. **I**srael inquit quod scilicet ipse facit nos esse israel. i. videntes deum. et illa que sunt clarius intuentes. vult tali patri deus. iij. Reg. ii. **P**ater mi. pater mi. curru israel et auriga eius. ut sic dicat quilibet ipsi deo. **P**ater venit hora. clarifica filium tuum. **I**ste ergo solet subtiliter nos instruere. **I**srael inquit. **I**tem iste solet nos suauiter corrigere. quod ostendit cum dicit pater. **P**ater enim potest dici a patior pateris eo quod pater propter filios suos multa patiat. et eo etiam quod corrigendo filios faciat eos pati. **P**ater enim filium solet sepe verberare et nunquam hylarem vult ei ostendere ne forte presumat cum a discipline regulis denari. Sic deus multa a nobis sustinet patiens multa etiam faciat nos in hoc seculo mala pati. et ne erremus aut presumamus solet nos verberibus tribulationum subicere et vultu hylaris prosperitatis a nobis abscedere. et nos sub discipline regula sub iugare. **Ubi** **I**heb. xij. flagellat deus omnem filium quem recipit. facit nos in disciplina perseuerare. Quis enim est filius quem non corripit pater suus. Et **I**sa. i. dicitur. Audi fili mi disciplinam patris. Et ideo illi qui in hoc seculo tribulationes non patiuntur nec quando peccant a deo corriguntur. non se debent istius patris filios reputare imo se possunt degeneres et impios estimare. Quia sicut dicitur. **I**sa. i. Qui diligis dominum corripit. et quasi pater in filio corripit sibi. **I**ste ergo solet suauiter corrigere quod scilicet diuina correctio vel tribulatio quam infert bonis paterna est non effrenata. **Ubi** **Sap. xi.** dicitur ubi de bonis et malis loquens dicitur sic. **I**ste inquit tamquam pater mones probasti. **I**llos autem tanquam durus rex interrogans condemnasti. Solet ergo deus suauiter nos corrigere. **I**tem iste solet benigne nos reficere et hoc ostendit cum dicitur. **E**ffraym. quod interpretatur crescentes seu fertilis. Quia scilicet sicut pater per filios nutrire et fouere et ideo dicitur pater a pascendo. sic deus fideles suos gratijs et virtutibus pascit et eos in bono crescere et augmen-

tari facit et etiam ipsos bonis temporalibus reficit atque nutrit. **Ubi** **Mat. vi.** Considerate volatilia celi. non laborant neque metuntur. et pater vestester celestis pascit ea. **E**ffraym inquit **Dee. xij.** Dixit effraym diues effectus sum. **P**ater enim naturaliter magis diligit illum filium qui ei assimilatur. et ei laetius puidet et succurrit. Sic vere deus bonos qui ei sunt similes in moribus solet diligere et de gratijs et virtutibus puidere. **Ubi** de beniamin dicitur. **Gen. xliij.** **P**ater vero tenere diligit eum. Quia breuiter de quolibet dicit christus. **Joh. xij.** **P**ater meus diligit eum. et ad eum venimus etc. Et merito quod pro certo iste est pater misericordiarum et deus totius consolationis qui consolatur nos in omni tribulatione nostra. **I.** **Cor. i.** **I**ste ergo solet benigne nos reficere. **I**tem iste solet nobiliter nos perficere. quod ostendit cum dicitur. **P**rimogenitus meus. Sicut enim pater filium suum post ablactatum fuerit solet ad mensam suam admittere. Sic deus postquam a lacte mundane prosperitatis ablactati fuerimus et diuisi ad mensam paradisi admittet et honorem celestis glorie nobis conferet et concedet. **P**rimogenitus inquit. Ad primogenitum enim de iure deuoluitur hereditas paterna. Et ideo christus illos primogenitos facit quibus dabitur felicitas eterna. Et de hoc **Gen. xlvij.** dicitur. **I**ste est primogenitus pone dexteram tuam super caput eius. Sic igitur ostensum est quomodo deus dicitur esse pater videlicet.

Quia dat glorie hereditatem.

Quia dat gratie fertilitatem.

Quia dat iustitie seueritatem.

Quia dat scientie subtilitatem.

Et sic dico quod propter istas quatuor rationes deus est pater per omnes honozandus. **S**ecundo principaliter dico quod est vnus pater qui est ab omnibus venerandus. Et sic pater idem est quod platus. vel quilibet predicator vel scientificus vel etiam quilibet vir misericors aut benignus et potissime pater dicitur. homo senex. Et sic dicitur. **Ubi** **Mat. xij.** De razia quod pre affectu pater iudeorum appellabatur. Et ideo breuiter de prelati et viris perfectis potest dici illud **Joh. vi.** **P**atres vestri manducauerunt manna in deserto et mortui sunt. **V**bi aduerte quod isti patres fuerunt scilicet. Caritatis faculis inflammati. quod patres. Equitatis regulis. adequati. quod vestri. Compassionis riuulis humectati. et manducauerunt. Afflictionis ferulis castigati. quod in deserto. Dico ergo quod isti caritatis faculis inflammati quod notat in verbo patres. **P**ater enim filium valde diligit ipsumque fouet nutrit instruit et erudit. Et ideo pater a pascendo dicitur. **I.** **filij** per primum pascimus et corporaliter quousque magni fuerint nutriuntur. quod sicut dicitur. **Joh. v.** **P**ater enim diligit filium. Sic vere platus filios. i. subditos deus diligere. et pabulo scire et elemosyne ipsos pascere et nutrire. **Joh. xvi.** **I**pse enim pater amat vos. **Q**uia tamen est contra multos qui filios suos. i. subditos non diligunt sed per rapinas et exactiones ipsos deuorant et affligunt. **I**tem. **Mat. x.** **P**atres vestri comederunt vnam acerbam et dentes filiorum obstupescunt. **I**stud etiam de alijs patribus videmus. i. de viris senibus et honestis. qui debent esse patres iuuentum et maxime in religione qui tamen per detractionem deuorant et corrodunt. Quia hodie communiter vitium detractionis plus abundat in senibus quam in iuuentibus. et magis in illis quam ex status perfectione vel professione deberet esse patres aliorum quam in alijs. **Ubi** **Ezech. v.** **P**atres comedent filios in medio tui. et filij comedent preses suos etc. **N**on sic ergo sed simus boni patres et plati. quod per totum videtur esse caritatis faculis inflamantur. **P**atres inquit. vbi illud. **Gen. xliij.** **P**ater vero tenere diligit eum. Deinde dico quod isti equitatis regulis ordinant quod ostenditur cum dicitur vestri. **I**stud enim pronomen vester signat communitatem et quandam inter plures homines equitatem quia scilicet sicut plures possunt esse filij qui tamen vnicum habent patrem quod scilicet pater equaliter se habet ad omnes filios ita enim est pater magni

sicut parui. albi sicut nigri. Sic platus dicitur ad oēs subditos equaliter se habere. et p equitatis regulam se equalē oībus exhibere. Sap. vi. Equaliter est ei cura de oībus. Ita q prelati nō debet dici pater tuus nec pater suus p aliquē spūalem affectū sed pater noster sū cōem caritatis et equitatis aspectū. Malac. ij. Pater vnus est omnīū nrm. Uelut inq. vii. Eccl. xliij. laudem viros gloriofos patres nostros. Istud tñ nō est hodie in multis qui. s. nō sunt patres nostri in generali. sed sunt pces illius et illius in speciali: qd scz affectio eorū nō est p iusticieregulā adequatā: sed magis p acceptionis vitiiū deprauatā. Vide supra de Acceptione. Nō sic boni patres: qz proculdubio isti equitatis regulis adequant. Deniqz dico q isti cōpassionis riuulis humectant. qd ostendit cū dicit q ipsi māducauerūt manna. Manna em qd erat cibus dulcissimus et delicatissimus. dulcedinē cōpassionis designat qz scz sicut filio delinquenti vel etiā indigenti solet pater indulgere sicut de patre et filio pdigo. ex emplū habemus. Luc. xv. Sic pcerto platus vel vir pfectus māna debet māducare. i. dulcedinē cōpassionis incorporatā habere p quā scz facilliter indulgeat delinquentibus et libet subueniat indigentibus p. Quomō misereat pater filiorū misertus est oīs timen tibus se. Et ideo māna in vna aurea cū virga et tabulis legis fuit in archa posita. sicut dicit Deut. x. et Ero. xvj. Ad denotandū q prelati nō solum debet habere tabulas scientie et discretionis: nec virgā iusticie et correctionis: immo etiam tenet hīc māna dulcoris et cōpassionis. Ero. xvj. Sume vas vni et pone ibi man Et nota q prelati dicitur esse cōpatiēis scz. Delictis ignoscendo. Paupes nutriendo. Inscios instruēdo. Dico delictis ignoscendo. Lu. xxiij. pater dimitte illis qz nesciunt qd faciūt. Itē pauperes nutriendo. Lu. xv. Quāti mercenarij in domo patris mei abundant panibus. Et Job. xxiij. Pater erā pauperū. Itē inscios instruēdo p. Patres vestri narrauerunt nobis Et alibi. Interroga patrē tuum et dicet tibi maiores tuos et annuntiabunt tibi. Prelati enim tenent subditos suos pascere nō solū corporaliter p elemosynam: immo etiā spiritualiter p doctrinā qz scz a platis debemus discere qd lites nō oporteat gubernare. Hic. ix. ipsi em didicerūt a patribus suis. Ita tñ sunt contra multos q nō docēt filios et subditos suos nec verbaliter nec exēplariter facere bonū sed potius malū et. Nō sic boni q isti pascunt filios suos et scientijs et elemosynis. Et sic bene dicit q cōpassionis riuulis humectant. Insup dico q isti patres afflictionis ferulis castigant: qz scz prelati et viri pfecti debēt esse in deserto. i. in statu penitentie et abstinentie: exēplo p pī: qui a diabolo tentādus intrauit desertum. Matthei iij. Quia. s. plati ad quos pīnet p subditos defendēdis pugnare: iuxta illud. ij. Reg. xviij. Pater tuus vir bellator est: et diaboli tentationibus obuiare debent in deserto penitentie habitare vt sic nobis subditis dicat dñs in p. In deserto vbi tentauerūt me patres vestri: probauerūt et viderūt opa mea. Vide supra de deserto. Qd tñ est hodie cōtra multos tales patres: qui scz nō volunt in penitētia viuere sed magis in delicijs abscondere. Hic. xvj. Patres succedunt ignem: mulieres cōspargunt adipem ad faciendū placetas et cetera. Non sic ergo carissimi: sed habeant isti patres afflictionis penaltatē. cōpassionis benignitatē affectionis equalitatē: dilectionis integritatem. Et sic bene verificabit. Qd patres nostri māducauerunt manna in deserto. Pz ergo q est quidā pater qui est venerādus. s. prelati vel vir pfectus. Tertio dico principaliter q est quidā pater qui est diligēdus. Et pater noster carnalis. Sicut enim videtur velle glo. Joan. viij. super illud. Si filij abrae estis opera abrae facite. Pater naturalis est honorādus et sustentādus

Est supportandus et defensandus. Est magnificandus et letificandus Est laudandus et imitandus. Sed de istis oībus vide satis. s. de parentibz et supra de filiis. Quarto vero principaliter dico q est quidā pater q est negligendus. Et iste est pater nrm mundus et mater nostra caro: et frater noster diabolus: et vxor nostra carnalis affectio et soror nra terrenorū dilectio. Quia sicut dicit Luc. xiiij. Si quis venit ad me. et nō odit patrē suū et matrē et vxores. et filios: et fratres et sorores. non potest esse meus discipulus. Istū em patrē debemus dimittere exēplo aploz. Quia sicut dicitur Matthei. iij. Relictis rētibz et patre secuti sunt dñm. Et merito qz sicut dicit Mat. xij. Qui reliq patrē aut matrē ppter me: centuplum accipiet et vitam eternam possidebit.

Cū agere et pati sint due

Pati. Passio. pprietates annexae cuiuslibet aposito ex materia et forma ita q possit aliqd agere se hz a parte forme posse aliqd pati se hz a pte materie possumus notare q de multis generibus passionum fit mentio in scriptura. Inuenitur enim Passio Naturalis. Corporalis. Temporalis. Criminalis. Eternalis.

Prima est passio mortalīū viatorū et sic passio sumit pro defectibus quibus in via subdita est natura. sicut sunt labor timor. dolor. amor. fames. sitis et c. Et de hoc Jaco. v. Helyas erat hō similis nobis passibilis. Scda est passio debilium infirmorū. Et sic passionis dicunt infirmitates sicut febris paralisis et similia et de hoc dicit Matthei. xviij. filius meus lunaticus est et male patit. Tertia est passio flebilium miseriorū Et sic mūdi tribulationes quas boni in hoc mūdo sustinent passionis dicunt. De quibus Roma. viij. Nō sunt cōdigne passionis huius tēporis ad futurā gloriā q reuelabit in nobis. Quarta est passio carnalium peccatorū quodlibet em peccatū dicitur quedā passio et potissime peccata carnalia dicuntur. passionis Romanoz. i. dicit apls. Qd deus tradidit carnales in passionē ignominie. De auariis dicitur in p. Qd famē patient vt canes et circuibūt ciuitatē. Quinta vero est passio hominum damnatorū. De qua Sapientie. xvi. Propter hec et his similia passi sunt digne tormenta. Et Sapientie. vi. Potentes potenter tormenta patientur. Sed quia carissimi passionis in scriptura mundi significant tribulationes vt communiter. de hoc si placet aliquid amplius differamus. et dicamus q sicut aurum vel argentum ad hoc q in aliquod pulcrum vas possit transformari et fabricari. necesse est illud multas malleationes sustinere et pati. sic ad hoc q iusti possint vasa glorie eterne contentiua fieri. necesse est eos mundi malleationes et tribulamina sepe pati. Unde etiam de christo dicit Luce. ix. Oportet filium hominis multa pati. Sicut enim semen nunq fructus produceret nisi hyemis frigora prius sustineret. Unde in India in regno columbe vinee crescūt follicee et pulcherrime que tamen nullum penitus fructum producunt quod accidit rōne caloris cōtinui et qz in illis partibus nūq viget frigus qd possit arbores impregnare: Lignum etiā nūq in edificio ponere. nisi prius celaturas et stigmata pateret. Sic vere nullus in padisi edificio in futuro nisi prius multa tribulātia patiat in viuifi. n. diuinitū nō defacili itrat. imo in ingressu multe pssure sustinent in p. solo late et spaciose stat. si ergo celi viuifi intrare volum? pssuras mūdi pati et sustinere debemus qz ad istud cōuinū null? ingredit q pati pssuras ostū dedignat. vii. Lu. xxiij. Nōne oportuit xpm pati et ita intrare in glām suā. q. d. sic. In qbz vobis aduer te q boni patiunt tribulationes. s. ppter iudiciū necessitatis

cessitatis. Oportuit Exemplū autoritatis. xpm pati
Comodū vtilitatis. Intrare in gloriā suā. Ista enim
tria inducunt hominem ad patiendū libetē. s. Indictū
maior. Exemplū bonor. Premiu labor. Primo
ergo dico qd boni patiunt ppter indicti necessitatem
Passio em tribulationū est nobis indicta a deo ⁊ a
natura. Qd sicut dicit Iſido. in libro soliloquiorū. Im
possibile est vt hō sit ⁊ tribulatiōes nō patiat. ⁊ hoc
ostēditur quādo dicit. Oportuit. Unde supra de oportet
re. Tñ. Luce. xviij. Oportet illū multa pati. ⁊ bñ dicit
Oportet. q. s. illud oportet fieri qd a deo ⁊ a natura
necessario est indictū. Sicut em̄ alique sunt passio
nes que a superioribus influentijs aliquibus infligū
tur sicut passio lunatica ⁊ epileptica. Et istas de ne
cessitate pati oportet. q. in istis nihil aut parum va
let medicina. Sic vere q. tribulationes ⁊ labores no
bis a causis superiorib⁹. s. a deo ⁊ a natura generali
ter oibus sunt indicti. necessario oportet qd eas patia
mur. ⁊ q. per ipsas qd diu viuimus affligamur oportet
inquit. Math. xvi. Oportet em̄ multa pati a senio
ribus ⁊ alligari. Et potes hic applicare quicquid vo
lueris de fato ⁊ de puidencia diuina. ⁊ de predestina
tione. sicut ponit. Sene. libro de puidētia dei. Qd bre
uiter de dei dispositiōe sic agit qd nūq. trāsit vna dies
quin ibi hō multos dolores ⁊ tristitias patiat. Unde
de quodā rege narrat qd cū quidā philosophus sibi p
dicta diceret ⁊ doceret ⁊ ipse contrariū facere volēs
oīa genera solacioꝝ vna die habere vellet. ⁊ precepit
ser qd illa die nihil sibi triste fieret aut diceret sed qd
tota dies festis ⁊ leticijs cū omni diligentia duceret.
subito dū esset in palatio suo in summa gloria sua: de
sup affuit hyūdo que in oculū regis stercus calidū
proijciens ipsum statim vnius oculi lumine cecū fe
cit. Deus enim noluit qd iste legē suā infringeret: sed
magis voluit qd dū cōtrariū presumeret: legi fortius
subiaceret. Oportuit ergo. Heb. ix. Oportebat em̄ fre
quenter pati. Pati ergo oportet ppter indicti neces
sitate. Secūdo vero dico qd pati debem⁹ ppter exem
pli autoritatē. xpm inquit. Si enim luna qd est supior
obscuritatē ⁊ eclipsim patit: nō est mirum si ista in
feriora sepe defectū luminis patiunt q. si illud qd mi
nus videt inesse inest ⁊ illud qd magis. Et ideo xps
⁊ sancti tribulationē sunt passi: ⁊ p tribulationes pa
radisum sunt ingressi multo fortius necesse est qd nos
qui continue peccamus: tribulamīna subeamus. Si
em̄ in viridi ligno hoc facit in arido quid fiet. Luc.
xxij. Teste em̄ aplo petro. j. Def. ij. Xps passus est p
nobis: vobis relinques exēplū: vt sequamini vestigia
eius. Nō debemus em̄ de passionibus cōqueri: qm̄ re
gē nostrū ⁊ caput xpm p nobis cognoscimus tāta pa
ti. Delicatus em̄ esset miles qui de laboribus doleret
si regē ⁊ dūcē suū secū laborare ⁊ laborē sustinere vide
ret. Ideo beatus Iher. dicit. Qd nō decet membrum
delicatū esse sub capite spincato. Et ppter hoc beatus
petrus. j. Def. iij. docet nos dicēs. Xps igif in carne
passo: ⁊ vos eadez cogitatione armemini. Pati ergo
oportet ppter exēpli autoritatē Sap. xviij. Popula
ris hō regi similia passus est. Tercio oportet pati
ppter pmiū vtilitatē: qd ostendit cū dicit. Et ita intra
re in gloriā suā. Teste em̄ Grego. Cōsideratio premij
minuit vim flagelli: q. ergo teste aplo. ij. Corint. j. Si
fuerimus socij passionū: erimus ⁊ cōsolationū. Qd si
introitus eterne glorie patiētib⁹ est promissus: dico
ad pati necessario ⁊ volūtarie obligamur. Beati em̄
qui psecutionē patiunt ppter iusticiā: qm̄ ipsoꝝ est
regnū celoz. Math. v. Quia reuera regnū celozum
illis solū dabit. qd mūdi tribulamīna patiunt. Ita in
quit intrare in gloriā suā quia procerto sicut dicitur.
Rom. viij. Nō sunt cōdigne passionē huius tps ad
futurā gloriā que reuelabit in nobis Nam sicut dicit
tur. ij. Cor. j. Sicut abundāt passionē xpi in nobis:
ita ⁊ p xpm abundabit cōsolatio: quia si socij passio
num estis: ita ⁊ cōsolationis eritis Sic ergo p q. quo

mō sancti multa passi sunt: ⁊ nos etiā pati debemus
tribulationes. ij. Cor. iij. psecutionē patimur ⁊ su
stinemus. Et hoc ppter indictā necessitatē. ppter ex
empli autoritatē ppter premij vtilitatē ⁊ c. Unde in
fra de tribulatione: ⁊ in titulis infinitis. vbi de tribu
lationibus ⁊ passionibus infinita dicuntur.

Patria. Nota qd est patria diligēda. Est pa
tria negligēda. est patria fugiēda.
Diligēda est patria superior ⁊ celestis. Negligēda
est patria exterior ⁊ terrestis. fugiēda est patria in
ferior ⁊ funestis scz infernalis.

Prima est patria hominum. Beatorum.
Secūda est patria hominum. Tiatorum.
Tercia. Damnatōꝝ.

Prima est patria gaudiū ⁊ honoris. Secūda est patria
tedij ⁊ laboris. Tercia est patria supplicij ⁊ doloris
Primo ergo dico qd est patria superior qd est appe
tēda. Ista em̄ est ppter patria nostra vbi sumus pen
niter pmanfuri. Oīa em̄ diligūt patriā suā: qd etiam
in animalibus ⁊ volatilib⁹ experimur: qd si ad loca
longinqua deferant: ad patriā tñ ⁊ regionē suā si pos
sunt repatriari dicunt: sicut de columbis in egypto
est expertū qd ad locū vbi nate sunt dicunt reuertī: si
ad loca remota ipsas cōtigerit transportari. Tñ etiā
incole columbis literas sub alis ligant quas sine dubio
ad locū vbi nate sunt deferunt atq. portāt. De hy
rundinibus etiā expertū ē ⁊ de ciconijs etiā qd quis
de patria recedāt in hyeme: ad ipsam tñ reueniūt in
estate. Et q. ergo celū est patria nostra a qua peccan
do recessimus. ⁊ a qua in hoc mūdo peregrinamur:
ipsam affectuosius diligamus. ⁊ ad ipsam per bona
opera redeamus. Scn. xxx. Dimitte me vt reuertar
in patriā meā. Teste em̄ Cas. super illud ps. Super
flumina babilonis. Dulcis est recordatio patrie sue
que etiā nō defluit inter hostes. Ista est patria supior
que est appetēda. Secūdo dico qd est patria exterior
que est negligēda. Et ista est mūdus qd est patria om
niū mortaliū. Nam⁹ em̄ oleastri de sua radice in bo
nā oliuam insertus fertilis efficit: ⁊ olus ⁊ porrus de
loco vbi nati sunt ad locū aliū transplantati melius
crescere cōprobant. Nōs ergo qd hic in hoc mūdo ste
rili pficere nō possum⁹. q. sicut dicit. Job. iij. Prophe
ta in patria sua honorē. nō hz ad aliā patriā. s. ad pa
radisum qd est pria angeloz nos cordialiter trāsfere
mus ⁊ ibi nos p firmū desiderij inferam⁹. Aldar. vi.
Eressus abiit in priam: Et pauldubio homo nō dē
priam suā nimis diligere q. sicut dicit Ihuo in di
dascalicon. De solū pria est viro forti. pfect⁹ aut
est cui totus mūdus eriliū est. Tēporaliter etiā loquē
do hō meli⁹ pficit in sciētia ⁊ in alijs in aliena pria
q. in sua. Et iō phi. prias pprias dimiserūt: ⁊ nō ma
gis vnā patriā qd aliā vendicauerūt. sed totū mūdū
suū priam vocauerūt. Tñ Seneca li. de remedijs for
tuitoꝝ dicit patriā meā transire nō possum. oīm vna
est extra hanc nemo poni pōt: nulla terra eriliū est.
Ubicunq. em̄ bene est. ibi patria est. Siquis extra pa
triā sapiens est peregrinat. si stultus erulat. Tercio
vero dico qd est patria inferior qd est fugiēda. Et
ista est infernus sed de hoc vide supra q. nihil ad prias
ppter defectum autoritatum.

Patientia. Nota qd in scriptura inuenitur
patientia diuina et patientia hūa
na. Diuina em̄ patientia nihil aliud est qd longani
mitas sue expectationis qd scz ad patientiā nos expe
ctat. nolēs malos cōtinuo vindicare. Et de hoc. Eccl
v. Altissimus est patiens redditor. Humana vero pa
tientia nihil aliud est quam fortitudo nostre tolera
tionis qua scz mundi mala equanimiter toleramus.
Primo ergo dico qd est patientia dei que est admi
randa. Iste enim patienter sustinet mala nostra ⁊ ta
men propter hoc non subtrahit beneficia sua. So
lem em̄ suū facit oriri sup bonos ⁊ malos. ⁊ equa pa
tientia roboratus in pnti patienter expectat vniuersos.

Patientia.

Teste em̃. ij. p̃. iij. Patiēter agit apud vos nolens aliquē p̃re sed oēs ad penitētiā reuerti. Ipse est em̃ si cut elephas q̃ raro irascit s̃ tñ qñ pu ocatu fuerit irascit difficiliter ⁊ profunde qd̃ sibi ex natura melā colie contingit qz est aīal melancolicū. Melancolicus aut̃ humor tardius accendit cū sit frigidus. Si tñ accēsus fuerit feruet diutius. Et inde est q̃ melancolicus tardius irascit sed iratus irā diutius seruat. Exemplū de ferro qd̃ multo tardius ignis q̃ lignum ignitū tñ calozē multo diutius seruat. Qd̃ etiā p̃t de aere qui ponit in mōtibz q̃ citius calefit ⁊ tñ p̃pter suā raritatē citissime refrigescit. Grossius vero aer q̃ est in vallibus licet rarius incalescat calefactus tñ propter suam grossiciē calozē diutius tenet ⁊ seruat. sicut p̃ omnia dicit Seneca libro de naturalibus questionibus. Sic p̃culdubio carissimū deus cū habeat substantiā impenetrabilē atqz fortē multo magis q̃ humor melancolicus vel q̃ ferrū nō facilliter accenditur p̃ iracundiā nec mouet facilliter ad vindictam. Quia sicut dicit. Job. xxxv. Hunc deus nō infert furorē suū. nec vlciscitur scelus valde. Ipse est em̃ sicut elephas benignissimus qui non facilliter prouocat. quia sicut dicit. Judith. viij. Non enim sicut hō deus sic cōminabitur nec vt filius hominis ad iracundiā inflāmabit. Ipse est em̃ deus iudex iustus fortis ⁊ patiens qui nunq̃ irascit per singulos dies p̃. Alium tamē iste cū inflāmatu fuerit calozem diu seruat quia deus finaliter videns q̃ sua patiētia nihil valet solēt suo modo profunde cōtra peccatores irasci ⁊ p̃ rigozē sue iustitiē ⁊ tēporaliter ⁊ eternaliter punire ⁊ hoc ita diuturniter q̃ nunq̃ perpetuo eis parcat. Añ. Esa. xlij. Semp̃ filii. patiens fui. quasi p̃miciens. loquar dissipabo ⁊ absorbebo simul. Et sic p̃t q̃ est patientia dei que est admiranda. Scōo principaliter dico q̃ est patiētia humana que est procurāda. De ista aut̃ dicit. Cuius in rethorica q̃ patiētia est virtus cōtumeliarum impetis equanimiter portās Grego. etiā li. moral. dicit. Qd̃ patiētia nō est in prosperis. ille vero patiens est qui aduersitatibus attēritur ⁊ tñ a rectitudine nō curuat. Sicut em̃ videm⁹ q̃ mercenarius seu operarius patiēter sustinet diurnum laborē ⁊ ardorē p̃pter spem premiū qd̃ in sero expectat. Sic ⁊ nos qui in sero mortis premium beatitudinis expectam⁹ laborē ⁊ tribulationē equo animo sustinere debemus. Mat. xviij. Patiētiā habet in me. roia reddā tibi. Añ Aug. sup̃ ps̃ cōsolando hominē in mūdi tribulationib⁹ cōsolationē dicit sic. Q̃ si li q̃re ploras medicinā ē nō pena. castigatio nō dāna tio. noli depellere flagellū si nō vis repelli ab hereditate nec attēdas quā penā subeas in flagello. sed quē locū teneas in testamēto. Nota igit q̃ sc̃i patiētiā habuerunt in aduersis principaliter p̃pter tria vici.

Propter.
Virtutis fortitudinem.
C Salutis plenitudinem.
Sernitutis paucitudinē.

Ista etiā ⁊ nos debēt ad patientiā monere. s. Virtutis firmitas ⁊ fortitudo. Premiū largitas ⁊ plenitudo. Tēporis breuitas ⁊ artitudo vel paucitudo. Ista enim tria faciunt homines patientes. scz
fortitudo valoris. Igit̃ dico q̃ hominē patientē efficit fortitudo valoris ⁊ firmitatis. hō em̃ patiens ⁊ fortis efficit p̃ virtutē cōstātie. sicut de Decio exemplificat Seneca q̃ cū exercitu suo patiētiā in aduersitatib⁹ habuerit mortē ⁊ verbera p̃pserit. ⁊ patiēter p̃ reipublica mortē ⁊ rōbera sustinuerit. Patiētia em̃ teste Seneca. ibidē. fortitudinis ramus est. ⁊ ideo q̃ ramū patientiē voluerit habere. debet primo de radice fortitudinis cogitare. Est em̃ fortitudo ⁊ cōstātia lapis q̃ dicit amantiss. q̃ tangēs vestē vel vestē cōtex tus incōbustibilē eā facit sicut dicit Plinius. Qd̃ pro certo illi qui lapidē fortitudinis hnt cōtextū ⁊ anne-

rū solent p̃ patientiā taliter roborari q̃ igne tribulationū nequeūt p̃grauari. Teste em̃ Seneca in puerbijs Cuiusvis doloris remediū est patiētia. Qd̃ p̃certo q̃ patiētie virtutē p̃fecte habuerit inflictiis dolorib⁹ nō dolebit. Et hoc docet aplūs Eph. iij. Cū patia sup̃ portātes inuicē. q. d. ita d̃z qlibet mala q̃ ab alijs patit in patia sufferre quēadmodū vellet mala si interret alijs in patiētia sustineri. Et hoc est qd̃ dicit Sre. in pastorali. Quisqz inq̃t nō tanta q̃ ab altero tolerat quāta q̃ ab eo tolerant. attendat. Cōsideret igit si tanta sint sua q̃ ab alijs sup̃portant. quāta illa q̃ sibi ab alijs inferunt ⁊ ita sine dubio iniurias leuius sustinebit. qñ minora q̃ patit q̃ que alijs infert esse videbit. P̃t ergo q̃ patientē efficit fortitudo valoris ⁊ stabilitatis. Deinde dico q̃ patientē efficit magnitudo valoris ⁊ vtilitatis. Agricola em̃ libenter ⁊ patiēter sustinet labores agriculturę propter spem fructuum quos expectat. Sic qz p̃pter mundi labores ⁊ tribulationes fructus eterne glorię expectamus. ipsas penas patienter sustinere debem⁹ Jaco. s. Patiētes igitur estote fratres vsqz ad aduentū dñi. Ecce em̃ agricola expectat p̃ciosum fructum terre patiēter serens donec accipiat. Titulus em̃ marinus duas pinnulas d̃z habere quarū si dexterā capiti supposueris ita p̃ funde dormies q̃ sectiones corporis nō senties. sicut dicit Plinius. Adēphitis etiā lapis ē quo distemperato cū aceto si mēbra limita fuerint ita efficiunt stupida q̃ lesum nō sentiunt si secant ⁊ d̃z mēbris eo qd̃ in mēbris ciuitate egypti abundanti⁹ reperit Sive re carissimi sancti dexterā p̃speritatis eterne p̃ spem ⁊ desiderū suo capiti supposuerunt. Adēphite etiā lapide q̃ interpretat os meroris. i. morit̃ q̃ oia cū micro re deuorat. vna cū aceto. i. cū acredine penarū inferni se p̃ cōsiderationē ⁊ memoriā linuerit ⁊ sic p̃culdubio taliter p̃ patientiā in dño quieuerit sectiones ⁊ tribulationes mūdi parū aut minime senserunt. Ista em̃ duo ad habendū patientiā summe valent. scz cōsideratio momētaneę mortis ⁊ tormentorū. ⁊ spes ⁊ affectio paradisi ⁊ eternaliū gaudiōrū. Roma. viij. Si qd̃ nō videm⁹ speramus. p̃ patiētiā expectam⁹. Et ad hoc monet aplūs. Heb. xij. P̃er patiētiā curramus ad p̃positū nobis certamē. aspiciētes in aurozē fidei ⁊ cōsummatōrē iesus. Et Heb. vi. d̃z. Efficiamini imitatores corū q̃ fide ⁊ patiētia promissiones hereditabūt P̃t ergo q̃ patientē efficit magnitudo valoris ⁊ vtilitatis. Deniqz dico q̃ ad patientiā d̃z monere paucitudo laboris ⁊ penalitatis. Miles em̃ ⁊ etiā operarius patiēter sustinet labores suos. qz sciunt q̃ p̃petuonō durabūt ⁊ q̃ in sero deficient ⁊ cessabūt. Multū em̃ facit ad patiētiā cōsideratio t̃pis breuitas vñ etiā Seneca. dicit. Qd̃ moris timēda erat si nobiscū manere posset s̃z necesse est aut q̃ nō veniat. aut q̃ transeat. q. d. breuitas ⁊ trāstoria nō sunt timēda sed magis in patia toleranda. Et iō d̃z. Eccl. i. Vsqz ad tēpus sustinebit paties ⁊ postea redditio iocunditatis ⁊ Apo. vi. d̃z. adhuc sustinete modicū ⁊ c. ac si diceret patiētiā in tribulationib⁹ est habēda qz modicū tribulationes debēt durare ⁊ cito deficere ⁊ cessare. Et nota hic si vis q̃ specialiter habēda est patiētia qz. ista solet placare dei seueritatem. Seruare mētis trāquillitatem. Sedare ire ferocitatem. Tenere cordis humilitatē. Habere lucri vtilitatem. Arcere carnis agilitatem. Implere diuinā voluntatem. Dico ergo q̃ p̃ patiā dei seueritatē possum⁹ placare: qz sicut d̃z. Prouer. xv. patiētia lenietur princeps. Itē mētis trāquillitatē possum⁹ seruare. Unde Luc. xxi. In patientia ṽsa possidebitis aīas vestras. Itē ire ferocitatē possum⁹ sedare. vñ prouer. xv. Vir iracūdu suscitāt rixas q̃ aut paties est mitigat suscitatus. Itē cordis humilitatē possum⁹ tenere. vñ

re. vii. Eccl. ij. Omne qđ tibi applicitū fuerit accipe
 et in dolore sustine et in humilitate tua patiētiā habere.
 ¶ Itē lucrī vtilitatē possumus habere. Luce. viij. Et
 fructū afferunt in patientia. ¶ Itē carnis carnalita
 tē possumus arcere. vii. Tyl. ij. Admone senes vt so
 brij sint in fide et dilectione et patientia. ¶ Itē diuina
 voluntatē possumus implere. qđ scz patientia nobis
 iniungit. Jacob. v. Patiētes estote fratres. Et. i. Thi
 mo. vj. Sectare vō iustitiā et pietatē et patientiam
 Et breuiter patientia est virtus que magis vt cōiter
 iniungit in scriptura. Sic igitur pty quō multis rōni
 bus patientia est hōda et maxime ppter breuitatem
 fructuū et laborum propter quantitatem fructuum et
 donorum propter firmitatem actuum et vigorū. Si
 vis inuēbe cōtra impatiētes et pone siuis qđ impatiē
 similis est bufoni qđ tactus statim inflat. Scorpionī
 qui puocatus statim pungit. Campanē qđ pulsata sta
 tim sonat. Nitro qđ pcussus statim frangitur. Bene
 ergo dicit. Prover. xij. Qđ impatiēs operas stulticiā
 Et. xij. qđ impatiēs est sustinebit damnuū. Vide su
 pra de Iracundia et discordia.

Paucitas. Nota qđ est paucitas bonorum et
 paucitas malorum. Prima est cu
 pienda Secūda est precauēda. Est ergo paucitas bo
 na. Et ista est paucitas bonorū que preualet multitu
 dini malorū. Qđ sicut videmus qđ arbores domesticę
 pauciores produunt fructus qđ siluestres sicut patet
 de pomis siluestribus et domesticis. isti tñ pauci fru
 ctus sunt aliorū multitudine meliores. Alia etiā do
 mēstica pauciores proferunt fetus qđ siluestria sicut
 pty de oue que vt cōiter non proferit nisi vnū fetum in
 anno et de canicula que aliqn proferit decem. Isti ta
 men pauci fetus domesticī sunt multis alijs siluestri
 bus preferendi. Sic vere boni et domesticī viri habēt
 qñqđ paucitatē fructuū et fetuū tpaliū bonorū qđ. si
 si habent paucas diuitias. paucas delicias paucas
 scientias. Ecōuerso vero siluestres et mali solent istis
 oibz abundare Istud tñ verū est qđ illud modicum
 et illud paucū qđ hnt iusti magis valet et amplius est
 reputandū qđ illud plurimū qđ habet mali. Melius
 est enim modicū iusto sup diuitias peccatorū multas
 ps. Et Prover. xvj. Melius est parū cum iustitia qđ
 multi fructus cū iniquitate. Tñ etiā de discipulis le
 gitur. Math. x. Qđ ipsi habebāt pisciculos paucos
 ¶ Mel possumus etiā dicere de xpo. et ecclesiasticis qui
 sunt arbores domesticę et pauciores habēt hodie fru
 ctus et fetus qđ diabolus caroz et mundus qđ sunt alia
 siluestria. Qđ pcerto pauciores sunt boni. filij dei
 qđ mali filij diaboli. Theredes regni qđ ciues inferni
 Tñ. j. Math. vj. dicif. Qđ remanserūt in sanctis vi
 ri pauci. Qđ breuiter sicut dicit. Math. xxij. Multi sunt
 vocati pauci vero electi Christus enim legif paucos
 discipulos habuisse. qđ proculdubio pauci sunt ho
 die discipuli et serui christi multi vero obediētes et fa
 mili diaboli. Et hoc ē qđ dicit. Baruch de se et alijs
 bonis. Baruch. ij. Derelicti sumus pauci inter gen
 tes. Et nota qđ isti pauci scz.
 Ad credendum sunt promptiores.
 Ad operandum sunt fortiores.
 Ad deo placendū sunt aptiores.
 Ad vitia vincendū sunt meliores.
 Sunt dico promptiores ad deū credendū. Math. viij.
 Arta est via qđ ducit ad vitā et pauci ingrediunt p eā.
 ¶ Itē fortiores ad operandū Math. ix. Adhuc qui
 dē multa operarij aut pauci. ¶ Itē sunt aptiores ad
 deo placendū. Math. xx. Pauci vero electi. ¶ Itē sunt
 meliores ad mala vincendū. qđ sicut dicif. j. Regum
 xij. Nō est difficile dño saluare vel in multitudine
 vel in paucis. ¶ Sed adhuc dico qđ est paucitas ma
 la. Et de hac dicitur in ps. Pauci facti sunt. et verati
 sunt a tribulatione malorū et dolore. Paucitas enim
 denotat defectū et carentiā debiti clementi. De ma
 lis dicif. Deutero. iij. Qđ ipsi remanebunt pauci nu

mero. Et ideo. Thiere. xxix. dicif. Nolite esse pauci nu
 mero. Et nota qđ mali dicuntur pauci quia habent
 paucitatē virtutū. Et sic dico qđ ipsi sunt scz pauci.
 Tiriliter bonum operantes.
 Subtiliter verū indagantes.
 Seduliter deo famulantes.
 Stabiliter malis resistentes.
 Sagaciter mundū dimittētes.
 Dico ergo qđ pauci sunt bonū operātes viri. iter. Tñ
 illud predictum. Math. ix. Operarij aut pauci. Et isti
 sunt pauci viri qui. s. a viribus et a virtute dicunt. De
 quibus dicit. Eccl. ix. Est ciuitas parua et pauci viri in
 eo. Nec. ij. Viri pauci meci. ¶ Itē pauci sunt veruz
 indagantes subtiliter. Esa. xliij. Infanient cultores
 et relinquuntur hoies pauci. i. pauci ratione vtentes.
 ¶ Itē pauci sunt deo famulantes seduliter. ij. Para
 xxix. Sacerdotes aut pauci erāt. ¶ Item pauci sunt
 malis resistentes stabiliter. j. Math. iij. Quō poteri
 mus pauci pugnare. ¶ Itē pauci sunt mundū cōtem
 nentes. sagaciter. Tñ Thiere. xliij. Reuertent de ter
 ra egypti in terrā iuda viri pauci. Et breuiter isti pos
 sunt dicere illud. Baruch. ij. Derelicti sunt pauci de
 pluribus et. Omitto quia materia sterilis est.

Paupertas. Cū paupertas nihil aliud sit
 vt cōiter loquēdo qđ carentia
 et defectus bonorū et rerū hinc est qđ fm diuersitatem
 bonorū et rerū possumus distinguere diuersas pau
 pertates. Qđ ergo in natura sunt bona. Quedā Inte
 riora. Quedā Exteriora. Quedā Superiora. Dicere
 possumus qđ est paupertas et carentia scz.
 Bonorū interiorū. Prima est paupertas
 Bonorū exteriorū. hominum peccatorum
 Bonorū superiorū. qđ scz peccatores carent
 ¶ Prima est vitiosa. copia bonorū interiorū
 Secūda est virtuosa. gratiarū scz et virtutum
 Tertia est dolorosa. Et sic pprie paupertas
 nihil aliud est qđ peccator. Et de hoc dicif. Apoc. iij.
 Dicis inquit qđ diues sum et nullius ego. et nescis qđ
 tu es miser et miserabilis et pauper et cecus. et nudus.
 ¶ Secūda est paupertas hominum perfectorū. quia
 scz viri perfecti non habent copiā bonorū exteriorū
 qđ si habent in re. non tñ in corde. Et de istis dicit. Math.
 v. Beati pauperes spū quoniā ipsoz est regnū ce
 loz. ¶ Tertia est paupertas hominum damnato
 rum. Isti enim carent copia bonorum eternorū. scz
 affluentia glorie paradisi. et de istis dicit. Prover. x.
 Pauperū egestas eoz. De hoc pōt intelligi illud.
 ps. Infirmata est in pauprate virtus mea et anni mei
 in gemitibus Omisiss ergo duobus. s. paupertate vi
 tiosa que est peccatorum: quia nequissima paupras
 in ore impij Eccl. xij. paupertate etia dolorosa que
 est damnatorū dicamus aliquid de alia duplici pau
 pertate. vtz de paupertate spiritali que est perfectio
 rum. et de paupertate temporalī que est egenorū.
 ¶ Dicamus igitur primo de paupertate meritoria
 et virtuali. Et secūdo de paupertate necessaria et tem
 porali. Est ergo paupertas virtualis et voluntaria. Et
 ista est illa quam christus et apostoli tenuerunt et quā
 tenendam professoribus euāgelicis dimiserunt. Istā
 autem nihil aliud est qđ bonorum temporalium cons
 temptus. Et ita pauper dicitur non solum qui diui
 tijs caret. sed etiā qui diuitias quas habet cōtemnit
 et abhorret: qđ scz homo bene pōt diuitias habere et
 nomē boni paupis obtinere sicut sunt boni prelati: qđ
 quīs diuitias habeant pro necessitatibus ecclesie et
 pauperū qbus presunt. nomē tamē bonorū pauperū
 non amittunt sunt enim successores illorum quibus
 christus dicit. Math. v. Beati pauperes spū. i. volun
 tate. Breuiter ergo paupertas in bono signat.
 Humilitatem et dilectionem.
 Aduersitatem et afflictionem.
 Innocentiā et simplicitatem.
 Rerum contemptum et tenuitatem.

Pauper.

De ista ergo virtute voluntarie paupertatis dicam 2° q^o sicut aues que nō cōgregāt in horrea neq^{ue} metūt. sed solum diuine puidētie se submittunt. solent sursum ascēdere et volare celo et celestibus p^{ro}pinquare. Sic pculdubio illi q^{ui} more auiū a terrenor^{um} cōgregationibus abstinent et qui in puidētia dei sperāt. meli^{us} ad celestia p^{ro}desideria volitant et sursum p^{ro}cōtēplationem habitāt. iā deo celo et angelis q^{ui} eis est possibile se p^{re}sētāt. habēt enī aues pēnas interi^{us} vacuas et concauas et iō p^{ro}pter aeris inclusionē leuiiores efficiunt et sursum facilius deferunt. Sic pculdubio isti q^{ui} pēnas affectionū habēt vacuas p^{ro} voluntariā paupertatē cōcauas p^{ro} occultā humilitatē. plenas aere diuine grē p^{ro}virtutū intimitatē facilius eleuant ad celestia amāda et cōtēplāda. ibiq^{ue} sine difficultate leuabunt ad ipā finaliter obtinenda. sicut d^{icit} Al^{ex}at. v. Beati pauperes spū qm̄ ipso^{rum} est regnū celoz. In q^{ui}bus verbis ostēdit q^{uod} ista paupertas spūalis est habenda. scz q^{uod} ista.

Tranquillitatē.

Acuiores.

Per Agilitatē.

facit

Promptiores.

felicitatem

Ditiores.

C

Primū probat carētia affectuū exterior^{um}. Beati inq^{ui}t Sed secūdu^m potētia affectuū interior^{um}. Spiritu inq^{ui}t Sed tertiu^m pūtia successuū posterior^{um}. Regnū inquit Dico ergo q^{uod} spūalis et volūtaria paupertas dat trāquillitatē exteriorē. q^{uod} ostendit cū d^{icit}. Beati pauperes. pauperes dicunt beati. Beatus enī est cui nihil deficit Cū igitur istis pauperibus sufficiat status su^{us} nec in mūdo sit aliquid q^{uod} desiderent. cū solum corū sit desideriu^m de temporalibus nil habere vel saltē nil diligere vel amare. bene videtur q^{uod} paupertas istos faciat beatos. et p^{ro} consequens tranquillos placidos et quietos. Beati inq^{ui}t pauperes. Prouer. xij. Melior est pauper et sufficiens sibi q^{uam} gloriosus et indigēs p^{ro}ne. Cū enī omnes mundi tribulationes discordie et lites p^{ro}pter diuitias eueniant. et isti pauperes nec diuitias diligāt nec habeāt. necesse est q^{uod} pacē tranquillitatē habeant. Q^{uia} sicut dicit Seneca. In itinere obsequio paup^{er}is par est. Q^{uia} etiā exēplo p^{ro}ter. Arbores enī fructibus. onuste ab omnibus impetunt. Quilibet enim vult habere de fructibus. et ideo quilibet p^{ro}iecit in eā baculū suū aut lapidē. Sed p^{ro}ter arbor sicca vel sterilis a nullo impedit. sed in pace ab omnibus trāseuntibus dimittit. Q^{uia} breuiter illi q^{ui} habent diuitias semp^{er} sunt in briga et lite. Illi vero qui sunt steriles et siccī. i. paupes dimittunt in pace. Et ideo dicit Scn. Ne imparatos fortuna nos deprehēdat. sit nobis paupertas familiaris. Securius diuites erimus. si experti fuerimus q^{uod} nō sit graue pauperes esse. Ad paupertatē enī sua sponte descendere est fortune prelia p^{ro}uenire. Beati ergo pauperes. Beati dico q^{uod} Interius p^{ro} auariciā nō viuunt. Exteriorius per controuersia nō ledunt. Superius p^{ro} desideriu^m erigunt. Inferi^{us} p^{ro} refrigeriu^m nō sistantur. Dico q^{uod} beati sunt q^{ui} p^{ro} auariciā interior nō viuunt. Plus enī habet spūaliter pauper de bono beatitudinis et de trāquillitatis vna die q^{uam} diues in mille. Diues enī in quāto plus habet tanto plus p^{ro} auariciā viuunt. Pauper vero oū nihil cupit. in pace animi quietat. Et ideo in ps. d^{icit}. Para sit in dulcedine tua pauperi deus. Q^{uia}. s. pauperibus pacē et dulcedinē animi preparat. quā a diuitibus tollit et separat. ps. factus est in pace locus ei^{us}. vii. Esa. xiiij. Pauperes fiducialiter requiescent. Et tē dico beati debēt dici q^{uod} p^{ro} controuersia nō ledunt. Q^{uia} sicut dictū est paupes a latronū et raptor^{um} violentis sunt exempti cū nihil habeāt q^{uod} amittant. Lupi enī oues in firmas exterioris derelictas ledere vel comedere non dignant. Et ideo q^{ui} boni pauperes sunt dñō in hoc seculo derelicti omni scz alio solatio destituti. a lupis. idest a temptationibus. a tyrannis. et raptoribus nō leduntur. cū nihil habeant q^{uod} a talibus appetatur. ps. Tibi enī derelictus est paup^{er}. orphano tu crīs adiutor. Pauperes enī q^{ui} a mūdo derelinquunt dñs su^{us}

scipit. et a lupis mūdānis et infernalibus defendit. ip^{se} solq^{ue} misericorditer adiuvat atq^{ue} nutrit. Pullus enī quē aquila de nido suo eicit solet auis q^{ue} dicitur be^{ro}dius recipere. et in pullum suū adoptare et ipsius tā q^{uam} propriū enutrire. Quia p^{ro}certo deus astat ad decetram pauperis. vt saluū faciat a persequētibus animam suam. Item beati dicuntur pauperes. q^{uod} per desideriu^m eriguntur quia. s. sicut parui et tennes vapores solent facilius sursum eleuari et etiā a solis et ignis influentia facilius inflāri sic pauperes et tennes sursum ad deū et ad bona eterna p^{ro} bona desideria se eleuant et in eternor^{um} amore p^{ro} affectionis incendia se inflāmant. Tñ. Esaie. xlvij. Elegi te in canimo paupertatis. Item beati p^{ro} refrigeriu^m nō sistant quia scz sicut. Clator in estate currens non inueniens vmbacula in quibus sistant citius perficit iter suū. Sic pauper in feruore tribulationum huius mundi nullum inueniens refrigeriu^m: nec aliquid quod deleat. ad deū necessarto cōpellitur currere et ad deū refugere et eius misericordiā implorare. Et ideo dicit Grego. Qui mihi onus diuitiarū abstulit. me ad currendum citius expedit. Sic ergo patet quōd paupertas facit beatos pauperes atq^{ue} bonos. Unde qui dam phis dicit q^{uod} paupertas est odibile bonū. sanctatum mater. curarum remotio. negociū sine damno. substantia intendabilis. possessio absq^{ue} calūnia. Beati ergo pauperes. Al^{ex}at. v. Beati qui p^{ro}secutionē patiunt p^{ro}pter iustitia. Patet ergo quōd paupertas dat mētis tranquillitatē. Item paupertas volūtaria dat mētis agilitatem. quod ostenditur cum dicitur. Spiritu. Sicut enim ille qui minus est oneratus magis est agilis ad currendum. Tñ etiā videm^{us} q^{uod} paues predales sunt fortis et agilis volatus p^{ro} eo q^{uod} naturaliter sunt sicce et carniū pondere nō grauate. Sic pculdubio illi qui tēporalibus bonis non onerantur. sed sicci et pauperes inueniuntur. carneq^{ue} tēporalis substantie denudantur. fortiores sunt ad volandū per cōtēplationem et agiliores ad obediendum et ad bona opera cōsequendum. Et hoc ostendit cum dicitur spiritu. Spūs enim carnem et ossa nō h^{ab}et sicut dicitur. Luce. xxiij. Spiritus etiam sicut sensus patet facit corpus agile et mobile. Et ideo pauperes spiritu dicuntur illi qui per humilem subiectionem ad bene operandum mobiliter agitantur. Roma. viij. Qui spiritu dei aguntur hi filij dei sunt. et Esaie. lxj. Spiritus domini vngit me euangelizare pauperibus misit me. Augu. vero li. de verbis domini dicit. Q^{uia} hi sunt pauperes spiritu qui quando faciunt aliquid boni deum laudant quando vero aliquid mali faciunt se accusant. Patet ergo q^{uod} paupertas ista cōfert mentis agilitatem. Item paupertas volūtaria cōfert celi felicitatem. Ip^{se}lorum inquit est regnū celorum. Arbores enim quē in vno anno carēt fructu. in anno alio plus abundant. sicut patet de oliuis quē vno anno sunt steriles in alio vero sunt fertiles. Sic vere illi qui in anno p^{re}sētis vite per paupertatem sunt steriles in anno sequentis vite future per felicitatem erūt fertiles. quia scilicet qui paupertatis sterilitatem patiūtur fructuum eterne beatitudinis et regni celorum gloriā consequentur. Regnum inquit celorum. Unde Crisost. sup^{er} epistolam ad Hebr^{eos}. sermone. xviij. dicit. q^{uod} paupertas est manuductrix in celum. vinctio athletica. exercitatio magna. tranquillitas portus. Sic ergo patet quomōdō spiritualiter paupertas est amāda et etiam procuranda et potissime quia spiritales et boni pauperes. A deo.

Protegentur.

Nutrientur.

Eliguntur.

Audiuntur.

Recordantur.

Sublimantur.

Consolantur.

Dico q^{uod}

Dico q a deo protegiunt. **Th ps.** Audiuit pauperem de inopia. Et alibi. factus est dñs refugium pauperi. ad iutor in oportunitatibus etc. **Itē dico q a deo nutrimus ps.** Parasti in dulcedine tua pauperi deus. **Itē dico q isti a deo eligunt Jaco. ij.** Pauperes elegit deus. **Itē dico q isti a deo audiunt ps.** Desiderium pauperum exaudiuit dñs pparationē cordis eorum audiuit auris tua. **Itē isti a deo recordant ps.** Nō in finem obliuio erit pauperum. **Itē a deo sublimant ps.** Subcitās a terra inopem et de stercore erigēs pauperē. **Itē isti a deo cōsolant. Job. xxxij.** Pater erā pauperum: et cōsolator. **Ista est ergo paupertas voluntaria.** **Secundo dico q est paupertas necessaria.** Et ista est illa quā sustinent pauperes in hoc mūdo coacti necessarij et inuiti. Et ista proculdubio solet p dei puidētia ordinari. Solet p piā influentiā vegetari. Solet p diā pestilentia impugari. **Paupertas em̄ et miseria.** A deo ordinat. A bonis supportat. A malis impugnat. **Dico q a deo originaliter ordinat.** Antiqui em̄ phi posuerunt q fata et influentie orbium celestium erant causa quare aliqui diuites fiebāt alij pauperes erāt. **Hos vero dicimus q hoc ab occulto fato diuine puidētie puenit. q. s.** p occultā dei puidētiā sit q alij diuitijs secundant alij pauperie macerant. Et ideo pauperes patiētiam dñi habere. cū sciant miseriā suā a dei puidētia puenire. **Unde Augu.** fili quid ploras: medicina est et nō pena etc. **Unde eam supra de patiētia.** Causa autē qre paup patiētiā debet habere. est multiplex. s. q. paupertas est. Signū diuini amoris et benignitatis. Arra supremi honoris et felicitatis. Vima interni horrois et iniquitatis. fuga eterni fetoris et malignitatis. **Est dico paupertas signū diuini amoris.** q. s. vt cōter deus nō infligit paupertatē nisi illis quos amat. Et inde est q xps aplis suis quos summe diligebat paupertatē indixit ipsamq verbo docuit et exemplo mōstrauit. **Indixit eā apostolis dicens. Matth. xij.** Si vis perfectus esse vade et vende vniuersa que habes et da pauperibus. **Ipsam etiā docuit verbo dicens. Luce. xij.** Qui nō renūciauerit oībus que possidet. nō potest esse meus discipulus. **Ipsam insup mōstrauit exemplo dicens. Matth. viij.** Vulpes foveas habēt et volucres celi nidos. filius autē hominis non habet vbi caput suum reclinet. Et sic dico q pauperes patiētiā debent habere quando vident paupertatem diuine amicitie signum esse. Quilibet enim gaudet et si rex vel aliquis magnus cunctis sibi mitteret: et maxime si daret sibi vestes eiusdē panni sicut sibi. Gaudeant ergo pauperes q vident q rex paradisi paupertatē eis immitit. quia vere ipse de eodē panno vestes in seculo habuit et portauit. **Quare istud est signū euidentis q deus ipsos diligit. et q a paupertate inferni ipsos pseruare intendit.** Quia sicut dicit. **Matth. j.** Non cōsurgit duplex tribulatio et non affliget dñs bis in idipsum. Et breuiter bene dicit. **Ecclesiasti. xj.** Paupertas et honestas a deo sunt. **Istud est ergo signū diuini amoris.** Sicut etiā de christo legitur. **Luce. ij.** Et hoc vobis signū: inuenietis puerū pannis inuolutū etc. **Sed adhuc dico q ista est arra supremi amoris q proculdubio mundi tribulationes et paupertates sunt recte quedā arre future glorie paradisi.** frigus em̄ precedēs in hyeme. arra est plurimum fructuum in estate. Sic vere maius frigus p̄sentis paupertatis. est arra maioris future felicitatis. Quia quanto plus abundat in hoīe maior istius frigoris aspiras. tanto speranda est maior in celo felicitas. **ij. Corinthio. viij.** Altissima paupertas eorum abundauit in diuitias simplicitatis ipsorum. **Sed adhuc dico q ista est lima culpe vel horrois.** quia sicut aurum in igne ponitur vt omnis eius seculentia consumatur. Sic deus pauperes in camino paupertatis decoquit. et ab ipsis omnem peccati maculam purgat. eliminat

atq tollit. **Esa. xlvij.** **Excori.** te sed non quasi argentū elegi te in camino paupertatis. **Sed insup dico q paupertas est fuga omnis mali vitij scdoris vel horrois.** quia sicut frigus in hyeme post arborum et terrarum fructū includit humores et repercutit et p̄gre di nō p̄mittit. et ramos supfluos gnerari impedit et virtutē inferiorē fortificat et custodit. Sic vere aliorum paupertatis q occupat hoīem solet hūiores interiores id est suas cordiales affectiones repercutere. et vt non ad exteriora exeant impedire. Et sic igit pductio malorum ramos. i. vitiorum in eo impedit et virtus ad bñ fructificandū et operandū in eo roborat. **Cōstat em̄ q paupertas multa mala facere impedit. et a multis vitijs abstinerē cōpellit.** **Thob. iij.** Pauperē vitā gerimus sed multa bona habebimus si timuerimus deū. **Istis ergo et multis alijs rōnibus est paupertas cōmendanda seu amanda. et in patiētia toleranda et potissime deu sunt alie rōnes.** Quia sicut paupertas falsos amicos solet pbare sicut supius de amicitia fuitvisus. **De quo Hiero. in epla. et Sē. epla. xx.** Ob hoc vñ amanda est paupertas. q a qbus amariis ofidit. **Addit Hiero.** Nō em̄ habet adulationē. **Th etiā idē Sē. epla. xx.** Quod tu beneficio tuo nō potes scire. paupertatis scies. **Illa veros certosq amicos retinebit discedet qd nō te sed aliud sequebat.** **Itē q paupertas est quoddam bonū qd fortuna p posse suo nobis inuitis nunq potest auferre.** **Th Sē. in epla dicit.** In hoc inest paupertati iocunditas q fortune casibus nō aufert. Et ideo docet idē Sē. epla. xx. **Redige te ad quā a quib cadere nō possis.** Inest em̄ paupertati sine qua nihil iocundū est securitas. **Ips ergo quō paupertas a deo originaliter ordinat. i. Reg. ij.** Dñs pauperē facit et exaltat. humiliat et subleuat. **Secundo dico qd paupertas a bonis misericorditer subleuat.** Boni em̄ et pii solent pauperibus cōdolere. et eorum miseras subleuare. **Elephantes em̄ sociū suū cadentē subleuant si p̄nt. et p cōpassiōe barriūt si nō p̄nt.** **Arbores etiā in hyeme humores suū ad radicē mittūt quā inferi in terra indigere humore inspicūt.** **Aqua insup ad loca infima et vacua solet fluere. et ipsa hūectare abluere et replere.** Sic vere carissimi qñ frēs nros. salios hoīes qui frēs sunt ex natura et grā: videm⁹ indigere. et ad statū paupertatis cecidisse. et more radices inferius in gradu infimo residere et ibi rōne hyemis paupertatis nro auxilio indigere statim proculdubio debem⁹ ipsos iuuare et humore elemosynar et cōsolationū eis mittere et eos si possum⁹ ab infortunio subleuare. **Suscitans a terra inopem et de stercore erigēs pauperē ps.** **Et. j. Ite. ij.** q proculdubio aqua. i. qlibet vir pius oī loca infima et vacua. i. depressos et pauperes. vacuos et egenos q̄rere et eos pijs cōsolationib⁹ et elemosynis replere et ipsis misericorditer subuenire. Et hoc p̄cipit. **Ecc. vj.** Pauperi porrige manū tuā vt p̄ficiat p̄piciatio et benedictio tua. Et nota si vis q pauperibus est miserandū et subueniendum multiplice ratione. v. g. **Propter.** Mandati obligationē. Edicti cōminationem. Exempli cōformationem. Premiū cōsecutionem. Diuini p̄coniū cōmendationē. **Dico ppter obligationē dei mandatorum.** Pietas em̄ erga pauperes nobis mādat in locis plurimis in scriptura. **Th prover. ij.** De p̄micijs frugū tuarum da pauperibus et Ecclesiasti. xij. **Secundū vires tuas exporrigens da pauperi. et in multis alijs locis.** **Sicut. Luce. xij.** vbi dicitur. Cum facis conuiuium voca pauperes et cetera. **Item propter cōminationem dei mandatorum vel edictorum.** Cōminatio em̄ diuini edicti ponitur. **Prover. xxj.** dicit. Qui obturat aureas suas ad clamorem pauperis. clamabit ipse et non exaudietur. **Itē ppter cōformationem bonorum exemplorum.** Des em̄ sancti qui p̄cefferūt nobis exemplū miserēdi pauperibus p̄buerūt. **Th. Job. xxxij.**

Pauere.

seipsum pponit in exemplū dī. Pater erā pauperū
 7c. Et de beato viro dī in ps. Ad disperfit pauperibus.
 7c. ¶ Itē ppter cōsecutionē magnorū p̄miorū. Ad iheri-
 rico: dīb⁹ em̄ p̄mittunt p̄mia 7 t̄palia 7 eterna. T̄pa-
 lia dico. qz sicut dī. puer. xxvij. Quīdat paup̄i nō m̄-
 digebit. Eterna vero qz sicut dī. Adat. xix. Da paupe-
 ribus 7 hēbis thesaurū in celo. ¶ Itē ppter cōmēda-
 tionē diuinorū p̄coniorū. qz scz tales p̄conīū 7 laudē 7
 a deo 7 a scriptura merent. Uti etiā inter alias lau-
 des fortis mulieris dī. Prover. xxxj. qz palmas suas
 cōtēdit ad pauperē. Sic ergo p̄z multis rationibus
 quō paup̄tas a bonis misericorditer subleuat. ¶ Scz
 tertio dico qz ista paup̄tas a malis valde crudeliter
 impugnat. Adali em̄ nō solum in se paup̄tatē abhor-
 rent. immo etiā ipsam in alijs impetunt 7 infestant.
 Ad: sicut p̄z ad oculū. Adali ballui 7 officiales 7 ce-
 teri exatores plus impugnat pauperē qz diuites. de-
 biles qz fortes. innocētes qz nocētes. Similes qbusdā
 canibus 7 magistris qz inale vestitos solent lacerare
 bñ aut vestitos nō solent tangere vel nocere. Subo-
 nes etiā 7 milui solent miseria aīalia sicut sunt pul-
 li mures 7 vespertiliones comedere. 7 corz sanguines
 haurire 7 crudeliter deuorare. Aues em̄ 7 aīalia de-
 fensionis nō ledunt alia vero deuorāt 7 offendunt. qz
 vere tales raptores solent in pauperē 7 debiles deba-
 chari 7 eos vsuris. rapinis 7 exactionib⁹ deuorare di-
 uites vero nec ledere nec grauare. sed eos potius con-
 tra pauperē adiuuare. Uti Job. xxiij. Uim fecerūt de-
 predantes pupillos 7 vulgum pauperē spoliauerūt.
 Uti nota qz pauperes 7 egeni. A diuitibus.

Contemnuntur.

Repelluntur.

Submittuntur.

Repiuntur.

Contemnunt dico. Eccl̄. ix. Sapiētia pauperū cōte-
 pra est. Repellunt etiā. Eccl̄. xij. Paup̄ locutus est 7
 dicit. Quis est hic. Et p̄mittit ibidē. Locutus est sen-
 sate 7 non est ei datus locus. Submittunt insup. qz si-
 cut dī. puer. xxij. Diues paup̄ibus impat. 7 qz accipit
 mutū seru⁹ est feneratoris. Et rapiunt nihilomin⁹.
 qz. diuites insidiant vt rapiāt pauperē rape paupe-
 rem dī attrahit eū. Uti. Ecl̄. iij. loquēs dominus di-
 uitib⁹ dicit sic. Vos depasti estis vineā meam rapina
 paup̄is in domo vestra. Et Eccl̄. xij. Pascua diuitū
 sunt pauperes. P̄z ergo quomō paup̄tas a malis p̄-
 grauāt. A bonis adiuuat. A deo ordinatur. Et ista de
 paup̄tate tā necessaria qz voluntaria: sufficiunt.

A Pauor. Pauere.

fic nota qz est Pauor.

Iustorū 7 sapientium.

Stultorū 7 delinquentium.

Adiscorū 7 inconstantū.

Damnatōrū 7 desperantiū.

Pauet ergo iusti qñ sunt sapiētes. Aurū em̄ qd est ex-
 cellenti⁹ in metallis: est naturaliter pallidū. Sic ve-
 re cor hoīs prudētis est timorosum 7 pauidū. Iuxta
 illud Prover. xxvij. Btūs hō qz pauidus est semper.
 Arbores em̄ nobiles sicut sunt palme pini cypressi. la-
 ri 7 abietes licet hyeme folia nō perdāt repensse tñ a
 frigore. humore ad medullā 7 radicē expellente palli-
 de efficiunt 7 suo virore solito in pulcritudine spo-
 liant. Sic vere iusti 7 eruditi viri. licet virore gre et
 fortitudine cōstātie facili⁹ nō amittāt cōcussi tñ et
 percussi frigore exterior casuū p̄ pauore pallidi effi-
 ciunt. 7 humoribus interiorū cōsiderationū 7 affec-
 tuū ad medullā 7 radicē cordis reductis in seipsis
 multotiēs conturbant sicut etiā de sanctis dei dī. Job.
 xxvj. qz columine celi pauet 7 cōtremiscunt ad nutum
 eius Sicut hester videns gloriā assueri colore in pal-
 loe mutato lassum super ancillam reclinauit caput.
 Hester. xv. Et nota qz iusti pauent seu efficiunt pau-
 di multiplici ratione. vcz. Propter.

Splendorem excellentium negotiorum.

Horrorem imminentiū periculorū.

Stuporem apparentium iudiciorū.

Timorem accidentium flagitiorū.

Et p̄mo dico qz iusti pauet 7 cōturbant ppter splen-
 dorem negotiorū 7 excellentiā miraculorū illoz. vcz qz
 tāgūt maiestātē diuinā 7 ardua opa ipsius. Itā sicut
 videmus qz hō pauet ad subitā visionē choruscacio-
 nis sicut cor humanū merito effici⁹ pauidū ad aspe-
 ctū maiestatis diuine 7 ipsius cōsiderationis. Deut.
 ij. Audito nomine tuo paucant oēs habitātes terrā.
 Et. ij. Para. xxvj. Dēs pauet 7 tremūt ad nutū vir-
 tutis tue. Exēplo. s. iacob. Gen. xxvij. vbi visa visio-
 ne pauēs dixit. Quā terribilis ē locus iste vt accedat
 qd dicit dñs de leui. Adalac. ij. Pactū inq̄t meū fuit
 cū eo 7 a facie nominis mei pauebat lēx veritat⁹ fuit
 in ore eius 7c. Iusti ergo pauet ad splendore negotio-
 rū excellentiū. ¶ Deinde dico iusti pauet ad stupore
 iudiciorū apparentium. Iudicia em̄ dei quoz. s. caule
 hoīs sunt ignote. merito faciūt cor pauere sicut. s.
 est Tribulatio iustorū. Prosperitas malignorū. Adu-
 tationes tēporū 7 regnorū. Uti de egypto dī. Ecl̄. xij.
 qz oīs qz illius fuerit recordatus pauebit a facie cōli-
 ly dñi qd ipse cogitauit sup eā. ¶ Deniqz dico qz iusti
 pauet ad horrore flagitiorū accidentiū. Iust⁹ em̄ sem-
 p pauet 7 timet ne forte incidat in peccatū 7 maxime
 qñ videt casum 7 p̄iudiciū diuersorū. Exo. xx. Pa-
 uore cōcussi steterūt procul. Nullus em̄ est ita fortis
 qñ actualiter est in p̄lio quin debeat pauere ad mi-
 nicorū cōcursum 7 timere ne corruat aut vincatur. ij.
 Reg. xvij. fortissimus quisqz cuius cor est quasi leo-
 nis pauore soluit. ¶ Insup dico qz iusti pauet ad ter-
 rore 7 timore periculorū imminentiū. Quē reuera peri-
 cula interiora. s. peccata 7 vitia cordis nri. exteriora
 scz tribulamina 7 oblectamēta huius mūdi posterio-
 ra scz tormēta mortis 7 inferni debēt nos terrere 7 sa-
 cere stupefcere 7 pauere: 7 ne incidamus in illa cum
 diligētia p̄cauere. Exēplo. s. hester de qua dī. Hester.
 xij. qz pauēs p̄culū qd imminēbat cōfugit ad dñm
 Et. ij. Para. xx. Irriunt pauor dñi sup vniuersa regna.
 Sic ergo p̄z qz iusti pauent a facie piculorū. flagitio-
 rū dei iudiciorū dei miraculorū. Bñ ergo dī. qz iusti pa-
 uent. qz sunt sapiētes qd est primū p̄ncipale. ¶ Scdo
 principaliter dico qz pauent stulti seu impij. qz sunt
 delinquentes. Latro em̄ qñ portat secū rez furatā sem-
 per est pauidus ad aspectū cuiuslibet ballui vel cliē-
 tis semp em̄ timet 7 pauet qz debeat capi. vel qz p fur-
 tū debeat deprehēdi. Sic qñ qd in sinu cōscientie ha-
 bet latrociniū seu furtū alicui⁹ mortalis peccati sem-
 p vt cōiter est pauidus 7 spei securitate priuatus. Uti
 puer. x. Pauor his qz operant malum. Et puer. b. xxj.
 Pauor opantibus iniquitatē. Et breuiter ista est ve-
 ritas qz peccatores 7 iniqui mūdani etiā diuites et
 auari. semper sunt timidi 7 pauidi 7 oī fiducia 7 secu-
 ritate priuati. Thiere. xlvij. Pauor 7 fouea 7 laqueus
 super te o habitatores moab. Pauent igit impij: qz
 sunt labentes 7 metuentes. ¶ Tertio principaliter
 dico qz pauet miseri qz sunt inconstantes. Constat em̄
 qz sicut pueri stupēt 7 pauet modica occasione. 7 hoc
 qz sunt inexpertī. 7 potissime qñ eis larue facies seu
 turpes ymagines ostendunt. Sic homines pueriles
 7 incōstātes ad modicū flatū temptationū seu etiā
 motū tribulationū sunt pauidi 7 ab omni virtute cō-
 stantia alicui similes folijs quarūdā arborū qz tre-
 munt 7 mouent ad modicū flatum venti sicut. Sapi.
 xxvj. dī qz persone tristes eis apparētes pauore illis
 prestabat. Uti ibidem premittit. qz ipsi dispersi sunt
 pauentes horrende De pauperibus etiā qui tediū
 paupertatis sue non constantē sustinent sed pauide
 ipsum portant dicitur prover. x. Pauor pauperū ege-
 stas eorum. Contra illud. Deuter. xxxj. Ne paueatis
 ad aspectū eorū. Pauor enim non debet esse in firmis
 7 in constantibus viris quia leo fortissimis bestia-
 rum

rum ad nullū pauebit occursum. p. r. r. r. Sicut ē d. eccl. xxiij. Qui timet dñm nihil trepidabit ⁊ non pauebit qm ipse est spes ei⁹. Pauet igit⁹ miser: quia sunt in cōstantes. Quarto ⁊ principaliter dico q pauet dñati: q sunt desperātes. Dñati em ⁊ iudicati ad patibulum ⁊ ad mortē summe pauere dicūt. Multo ergo fortius illi q in inferno sunt pauent. qui se vidēt sine spe ⁊ remedio penis ppetuis deputatos. Foris em vastat eos gladius ⁊ int⁹ pauor. inuēne simul ⁊ virginē. Lactentē cū hoīe sene. sicut d. Deute. xxiij. Unde dicitur. r. r. r. r. p. h. a. s. s. u. r. v. o. c. a. u. i. t. dñs nōmē tuū s. p. a. u. o. rē v. n. d. i. q. Talis aut pauor in paradiso nō erit: s. p. o. t. i. u. s. f. i. d. u. c. i. a. a. t. q. s. e. c. u. r. i. t. a. s. s. e. m. p. i. t. e. r. n. a. Job xxiij. Cōtēnt pauorē nec cedit gladio. Et. ij. Paral. x. nō timeatis nec pauēatis cras egrediemini ⁊ dō min⁹ erit vobiscū. Hec igit sufficiāt de pauore. Vide infra de timore ⁊ de terrore ⁊ de similibus.

Pauimentū. Nota q cū pauimentum sit dom⁹ seu edificij. pars solidior. pars infimior. pars immūdiōr videtur q per pauimentū possumus intelligere virtutē hūilitatis: que locū ⁊ solidiorē vel ē psonas calamitatis. seu etiam subiectionis ⁊ paupertatis que status habet inferiorē. seu ē homines peccati ⁊ iniquitatis q locum tenent immundiorē. Dico igitur q pauimentū signat humilitatē q est solidior. Ista em virtus est valde solida et ē virtutū oīm fundamētum. Jō dicebat dauid in ps. Adhesit pauimēto anima mea. Istud em est pauimētum pallaciū assueri vbi erant lectuli aurei ⁊ argētei Sicut dicit d. b. e. r. i. j. quia reuera null⁹ potest bñ qdescere nisi in pauimēto humilitatis lectū suū studeat facere Lectuli em isti virtutes alias significāt que p certo in pauimēto humilitatis sicut in proprio fundamēto iacent. Unde. ij. Paral. vi. Super pauimētū stratum lapide adorauerunt. Istud igitur pauimētū signat humilitatem q est solidior. Secūdo dico q pauimentum pōt significare calamitates seu ē paupertatem q est inferior. hoc est dictū statum pauper ⁊ subiectionum. Isti em ad modum pauimēti inferi⁹ ⁊ in subiectione ponuntur: ⁊ ab omnibus cōculcātur ⁊ cōtēnunt ⁊ omnes qui eos cōculcant ab eis sustinentur ⁊ sustentantur. Talia tamē pauimenta. s. paupes qñq tapetib⁹. i. virtutib⁹ sternunt ⁊ ad decorez dom⁹ ecclesie humilitate ⁊ constantie soliditate. ⁊ etiā qñq sapiētie claritate p ceteris decorantur. Sicut de sa lomone dicitur. ij. Regū. vi. Quod pauimētum domus tēxit auro. hoc ē dictū splēdore sapie. Et. ij. Paral. ii. d. r. Pauimētum tēpli fuit stratū preciosissimo marmore decore multo. Tertio ⁊ dico q per pauimentum possumus intelligere mundi vel etiā peccati fetiditatem seu etiam vilitatem que est immundior. Pars ipsius em domus vbi magis confluūt fordes est pauimentū. Et sic merito signat peccatozem seu peccatū. vel etiam vilem ⁊ fetidum mundi. Unde dñs. vi. dicitur q illi babylonij non peruenērūt vsq ad pauimentum laci. s. vbi iacebant leones. a quibus deuorati sunt. Uñ dñs. r. i. i. j. ca. Ecce inq pauimētus animaduerte cui⁹ vestigia sunt hec ⁊ c. sufficit. quia pauce sunt autoritates.

Paulatim. Paulisper. Pau loante. paulomin⁹. Cū paulatim dicat mihi quandā diminutiōem. vel ēt quandā actus rei operis seu tps portionē. possumus dicere q paulatim Spectat ad Prudentes ⁊ ad prouidos. fallentes ⁊ ad inuidos. Torpentes ⁊ ad tepidos.

¶ Primo igitur dico q est dare vnū paulatim quod est prudentiū ⁊ puidorū. Cōstat. n. q tam natura q fortuna nō faciūt opa sua subito s. paulatim sensim ⁊ successiue fructus etiā qui paulatim ⁊ successiue veniūt ad cremenstū valde sunt meliores ⁊ durabiliores q il li q citum ⁊ subitum recipiunt cōplemētū. sicut p. s. in

potomis ⁊ in piris respectu cucurbitarū cucumero: s. ⁊ peponū. Poma em paulatim crescūt ⁊ augmētant s. cū creuerint. diutius pseuerare noscunt. Cucumeres ⁊ o talia subito crescūt. cito tñ desiccant ⁊ peunt. Sic vere dico q prudētes viri opa sua faciūt nō subito s. paulatim. Iuxta illud Ruth. iij. Declina paulisper ⁊ sede hic. Et. j. Reg. j. Digere paulisp vinus: q. s. talia opa meli⁹ ⁊ diuti⁹ pseuerāt. Istud ēt videm⁹ in moribus: q. s. illi q paulatim ad pfectionē veniūt meli⁹ pseuerāt in bono. Illi vero q in principio se euiscerāt. finalr desinūt ⁊ deficiūt ab icepto. Qd ēt p. s. in factis fortune: q. s. illi q subito eleuant subito pereunt. Isti ⁊ o q paulatim ditant diuti⁹ pseuerant ⁊ sistunt. Uñ p. r. o. u. e. r. x. i. j. Substātia festinata minuet q aut paulatim colligit manu multiplicabit. Qd ēt possum⁹ videre in factis pnie: q. s. nō cito s. paulatim dñt vitia eradicari. Eueus em ⁊ chanane⁹ ⁊ ethēp quos vitia significānt. paulatim ⁊ successiue de terra sua eradicati sunt. Ero. xxiij. Paulatim expellā eos de cōspectu tuo. Sap. xij. Adisti antecessores exercit⁹ tui vespas vt illos paulatim exterminaret. Et. ij. Machab. viij. Tides philipp⁹ paulatim viri ad pfectū venire ⁊ c. q. d. q paulatim tñ subito ad pfectū veniūt. Unde dñs. xxiij. Precedat dñs meus aī seruū suū ⁊ ego paulatim sequar vestigia ei⁹. Gradatim em sm iura ascēdendū est ad honores. Uñ ēt Aug. de trinitate li. r. i. j. ca. vi. dicit q paulatim pficiendū est in raptiōne imaginis dei. Istud est ergo paulatim prudentiū ⁊ pfectorū. Secūdo dico q inueniūt vnū paulatim fallaciū ⁊ inuidorū. seu ēt pditorū: qui. s. nūq audēt cito ⁊ strēnue aggredi mala opa que intendūt. s. paulatim miserie incepte: ⁊ ac si nō tāgerēt mala ⁊ pditoria consilia machinari. Uerū sicut ignis paulatim accensus de scintilla modica magn⁹ efficit sicut Eccl. xj. d. a scintilla vna auget ignis ⁊ c. Sic ab isto paulatiz veni finalr magnū malū. ij. Reg. r. i. j. Cumult⁹ magnus exort⁹ est in castris philistinorū ⁊ crescebat paulatim. Tertio dico q est vnū paulatim torpentiū ⁊ pigrorū: qui. s. nihil faciunt pvide vel apte. sed p pigricia opant paulatim tepide ⁊ incepte: ⁊ ēt nō pcauētes de modicis paulatim de vno modico labuntur in aliud ita q finalr se repiunt decidisse in pfundum baratri vitiorum. Uñ Jhō. li. ij. soliloquio. dicit. q minor culpa maiorē generat. paulatim em crescūt vitia ⁊ iō si parua nō cauem⁹ in magna labimur. Jō dicit q qui spernit modica paulatim decideret Eccl. xij. Et Job. r. i. j. dicitur lapides excauāt aq. ⁊ alluione paulatim terra cōsumit. Et sic igit p. s. quō inueniūt. Paulatim tepidorū inaduertētū. Paulatim pditorū atq fallentiū. Paulatim discretorū atq prudentiū ⁊ c.

Paululum. Nota q in scriptura reperitur paululum multiplex paululum videlicet. paululum iustorū: paululum stultorū: paululū pigrorum. Paululū est desiderandū. Scōm est vitādū. Tertū est vituperandū. Dicam⁹ ergo primo q est vnū paululū qd spectat ad iustos. Cōstat. n. q viri pfecti paululo sunt cōtenti. Sicut. n. hōes pingues modicum comedunt ⁊ modico sunt cōtenti: qd etiā de pinguib⁹ equis verū est respectu macrorum. Sic vere dico q illi qui virtutum sunt repleti pinguedine. cōtenti sunt pauca vel paulula terrenorū plenitudine. Et sic dico q iusti in hac vita paululum.

Capiunt in temporalibus.
Cupiunt in secularibus.
Hauriunt de corporalibus.
Rugiunt pro criminalibus.
Sentiant de furialibus.

Dico ergo q viri pfecti hñt ⁊ cupiūt paululū tpaliū diuitiarū. pauca em sufficiunt eis. figurati in seruo abraam qui a rebecca petijt paululum aque vt biberet. Aqua em tpalia signat. q fluunt ⁊ deficiunt sicut aqua. Jñ isti sitiūt ⁊ sapiūt paululum secularium scientiarū. Iste em sciētie sunt de quibus est paululū

Paulus.

五

A. Paulus Cū paulus q̄ interpretat os tube seu
+ os cor. seu electū mirabile. aut ele
ctōis miraculū fuerit apostolū Jesu xpi. Possūm di
cere q̄ p paulū pōt intelligi q̄libet vir perfect⁹. Siue
igif loquamur de beato paulo reali⁹ & literaliter. siue ēt
de quocūq; sc̄to sub nomīe pauli figurat⁹ aut morat⁹
possum⁹ notare q̄ nos inuenim⁹ scilicet Paulū.

Comments and reactions

et in regno pariter et sacerdos pariterque ibidem
resitit uno

rerunt vno afo in pauli. et adduxerunt eum ad tribunal Gallionis pcosulis dicentes q contra legē psuaderet hoibus colere deum Act. xx. Sed stulta gentis obstinatis prudentia, sicut quod futurū fore puidit, ita ne fieret impedire et puenire nequiuunt. ¶ Itē vide paulum a deo ptectum: q. s. rps ipm in omnibus ptegebat. ipm consolabatur et confortabat. Act. xxvij. Hic timeas paulē: q. cesari assistere te oportet. Et sic vltimo vide paulum ad celos euectum. s. in morte: q. s. Dionisius vidit eū post mortē indutū veste luminis vna cū petro ingredientē vrbē, sicut ipsemet testificat in epistola sua ad Thimotheū. Et hec de paulo sufficiat: q. multū pot materia dilatarī: et fm diuersitates materiae paulus summopere cōmendari et.

¶ Par. Nota q cū par nihil aliud sit fm Cassio. sup pā. q concordantium in bono tranquillitas animi ordinata. Possūm⁹ notare q par inquantum est virtus semp signat in bono. Par eū malorū nō est pprie par. Ista eū teste eodē cassio. semp cum cōscientia litigat. et cum hostem nō habeat secū certat. Primo igit de pace bonorū et tandem de pace malorū aliqd est dicēdū. Notem⁹ ergo q in scriptura iueniū.

Interior	Prima	psfectorū.
Par Exterior	Secūda	est par hominū amicorū.
Supior	Tertia	beatorū.

¶ Par prima facit animorū tranquillitates. Ista eū est par pscientie. De qua dicit Aug. Quod par est serenitas mētis trāquillitas animi simplicitas cordis et. Clide eā infra. Ista aut est illa par quā rps in testa mēto suis discipulis dereliquit dices Johā. xiiij. Pacem meā do vobis. paces relinquo vobis. ¶ Par secunda tollit litium diuersitatem. Ista est eū par exterioris amicitie et cōcordie. Et de hac d. iij. Regum. v. q par erat inter hyram et salomonē. ¶ Par tertia cōfert eternā iocunditatē. Ista est eū par supne affluētie et leticie. q. s. beati ppetuo fruunt de quo Joh. xviij. In mūdo pssurā hēbitis. in me aut pacē. Dicam⁹ ergo q quocūq; mō par accipit. Par est virtus.

Valde vtilis et fructuosa.

Valde amabilis et amorosa.

Valde delectabilis et gratiosa.

¶ Sicut eū videmus q sicut ipsa naturalia sine pace non cōsistunt. q. nimo pace deficiēte solent defecere et corrūpi. Sicut videmus q qdū elēmēta sunt in mixto inuicem pacificata. conciliata et adequata. ipm mixtum solet pseuerare. Propensione aut huius cessante et vno elēmēto in aliud pualente. mixtum deficiit et corrumpitur et tota pportio dissipat. sicut de ligno putrido apparet in quo virtus cōiunctiua elēmētorū deficiit: r. ipse partes ligni ab inuicē recedūt: et in puluerē deficiunt atq; cedunt. Sic vere nec aliquod mixtum spiritale: scilicet nec ciuitas: nec collegium. nec societas. nec cōitas possunt sine pace consistere. q. nimo si ista defecerit. necesse est p lites et odia vniū contra alium pugnare: et sic totā cōmunitatē et cōcordiā eorū defecere et pire. Teste eū dño Lu. xj. et Math. xij. De regnum in se diuisum desolabit. Et ois gens et populus in quo pacis fedus deficit dissipat. Qd bñ figurat Apoc. vi. vbi dicitur. q datū est sedenti i equo rufo vt sumeret pacē de terra et vt hoies se inuicē interficiant dat⁹ est illi gladius magn⁹. Et iō ad paces habēdam et amandā monet scriptura zacha. viij. Veritatē et pacem diligite. vbi ostenditur q habendo pacem potest acquiri: scilicet scientie certitudo. Veritatem. Cōscientie quietudo: pacem. Amicitie plenitudo. diligite. Et. ij. Cor. xij. dicit. Pacem habete. et de pacis et dilectionis erit vobiscū. ¶ In qb⁹ verbis aduerte q par debet seruari et haberi. ppter quatuor. videlicet. Propter mandatum quod pcipitur: Pacem habete. Propter exemplum quod ostenditur: de⁹ pacis. Propter amorem qui pficitur: dilectionis. Propter hospitem qui recipitur erit vobiscū. ¶ Per pacē enim obseruantiam nos. Exequimur mandatum

grandis auctoritatis. Pacem habete. Imitamur exēplum grandis vtilitatis: quia. s. ipse deus dicitur de⁹ pacis. Seruamus cōiugium inuicte caritatis. dilectionis inq. ¶ Parauimus hospitū immensē deitatis. Erit vobiscū. ¶ Dico ergo primo q par est seruanda: quia ad hoc imperialiter seu supnaliter astringimur. Pacē inquit habete. Sicut eū discipuli debent seruare mandatū doctoris. Pupilli mādatū tutoris. filij mādatū genitoris. Iheredes mādatū testatoris. Milites mādatum imperatoris. Sic xpiani et fideles debēt seruare mandatū euangelici legislatoris: et doctrinā et imperium saluatoris. Cum ergo iste pcipiat pacem habendā. Dico q ipsam debem⁹ habere sine ruptura cuiuslibet odij vel litigij et implere iugiter et tenere. Pacem inquit habete. ¶ Par. ix. Habete in vobis sal: et paces habete inter vos. Et bñ dicit sal. q. vere sicut sal in aqua positum clamorem nō facit. nec stridorē. immo cū aqua se incorporat et ei intime se cōiungit. in igne aut positus solet strepere et exinde subito resiliere. Sic homo pacificus et modestus quādo aquē. i. alicui societati et cōmunitati adiungit vel miscetur. quia aque multe populi sunt multi Apoca. xviij. Non solet p litigia trepidare. nec ab eis per discordiam resiliere. sed magis ipfis pacifice se vnire et se in omnibus conformare. Habete in vobis sal. i. ad similitudinem salis vos alijs pacifice conformando. et pacem habete inter vos simul conuersando. ¶ Roma. xij. Si fieri potest quod ex vobis est cūz omnibus hominibus pacem habentes. Ab igne autem. i. a malis et igneis peccatoribus debet refugere et eorum amicitiam pacē et consortium abhorrere. dicens illud Iher. xvi. Abstuli paces meas a populo isto. Istud tamē est contra multos similes salis sicilie. Est enim in sicilia quoddam genus salis quod in aqua non dissoluit nec liquescit. sed magis in aquam positum ibidē strepit. crepitat et exinde resilit atq; saltat. Quod mirus est. In igne vero positus dissoluitur. et quasi igni amicum aliquem strepitum non emittens ibidem penitus reliquatur. Sic vere multi sunt hodie pacis inimici. qui positi in aqua. id est in societate benigna et bona non cessant crepitare. et lites et discordiam generare. Quia sicut dicitur Esaie. lvij. Non est par impijs dicit dominus. Quia sicut ibidem dicitur. Impij sicut mare feruens quod quiescere non valet. Impij sicut dicitur Ecclesi. xxvij. Vir peccator turbabit amicos. et in medio pacem habentium immittet inimiciam. Tales enim videntur dicere illud Matthei. x. Non veni pacem mittere sed gladium. Si vero tales ignibus. id est malis hominib⁹. corrosiuis. detractoribus et inflammatoribus. luxuriosis vel raptoribus adiungūt. cum istis pacem incunt et faciunt. nec ab ipfis resiliunt aut recedunt: ita q tales possunt dicere illud pā. Cum his qui oderunt pacem eram pacificus. Quia proculdubio multi sunt qui cum bonis et pacificis non possunt pacifice viuere. cūz malis vero et impijs solent pacifice remanere. Non sic sed paces habete. scilicet cum bonis non cum malis. Quia sicut dicit Irido. lib. iij. de summo bono. Sicut bonorū concordia sic malorū discordia est amanda. Ideo pcipitur Ephesios. iij. solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis. Ad hoc satis videtur facere q dominus post resurrectionem suam ter dicitur pacē discipulis iniunxisse dicens Johā. xx. tribus vicibus: par vobis. Ad denotandum q deus nobis imperat. triplicem pacem. scilicet.

In corde. Cum deo. Cū superiorib⁹.

Pacē In ore. Pacē Cū primo. Pacē Cū minorib⁹.

In opere. Cum seipso. Cū parib⁹.

¶ Pacem ergo habete Job. xxiij. Acquiesce ergo ei et habeto paces et per hanc habebis fructus optimos. Un⁹ si vis nota q in isto vocabulo par vobis ostēditur q par vobis efficit tria bona. videlicet. Interiorē trāquillitatem. Par. Exteriorē vtilitatē. Vobis. id est

ad utilitatem vestram. Exteriorum concorditatem. c. us
dicitur. Pax vobis. Est enim pax cordis et conscientie
quietitativa. Pax fructus et opulentie procurativa. No
bis. Hic vult amicitie reparativa. Et hoc ostenditur
cum dicit. Pax vobis. Superius si vis potes videre per
cutionem. scilicet quod pax signat animi tranquillitatem. Et
de vobis quod significet utilitatem eo. scilicet quod est dativus casus
et pluralis numerus. Patet quod per pacem plura bona
nobis dantur. Et hic nota si vis utilitatem quod pax
nobis dat. Et ideo orat apostolus. 2. Thessa. iiij. Deo
pacis det vobis pacem. Pax ergo vobis. Unde precepit ipse
dominus Matthei. x. In quacunque domum intraveritis pri
mus dicite. Pax huic domui. et si ibi fuerit filius pacis
requiescet super eum pax vestra. Est igitur pax habenda
quod ad hoc singulariter astringimur. Secundo est tenenda
quod ad hoc exemplariter inducimur. Et istud exemplum
ostendit cum dicit. Deus pacis. quod d. ipsemet deus nobis
dans pacis exemplum. pacem tenuit et servavit. Quia sicut
dicitur Eph. ij. Ipse est pax nostra quod fecit utramque unum.
Ipse enim pacem tenuit.
Pacem docuit.
Pacem prebuit.
Pacem habuit.
Et ideo bene dici debuit. Deus pacis. paxque dico tenuit
Baruch. v. Nominabat nomen tuum pax instituit.
Et tunc pacem docuit per. Loquetur pacem in plebem
suam. et zacharia. ix. Loquetur pacem gentibus. Et tunc
pacem prebuit Job. xiiij. Pax meam do vobis.
Et tunc pacem habuit. iij. Regum. iij. Habebat pa
cem ex omni parte. Exemplo igitur dei pacem debe
mus habere et ipsam cum diligentia observare. Su
periora enim sunt exempla et regule inferiorum. Et ideo
sicut videmus celum et sidera pacem inter se habere
numquamque locum suum pacifice tenere. et alterum
alteri non nocere: quia sicut dicitur Job. xxi. Deus fa
cit concordiam in sublimibus suis. Ipse est deus qui
cum angelis et sanctis suis pace perpetua perfruitur.
et eterna concordia iocundatur quia scilicet sicut dicitur
Rom. xiiij. Non est regnum dei cetera et potus.
sed iustitia et pax et gaudium. Sic et nos pro modo no
stro debemus pacem servare. et eam non offendere nec
turbare. Deus inquit pacis. i. The. v. Deus pacis san
ctificet vos. et adverte quod deus proprie dicitur deus pa
cis. quia pro certo sine deo nulla pax est perfecta. Deus
enim est sicut lapis angularis qui duos parietes si
mul iungit. et sicut clavus testudinis qui omnes lapi
des edificij in unum colligit et constringit. Et sicut ce
mentum parietis quod lapides aggregat et ponit. Et
breuiter sine deo nulla est pax firma. vel secunda. nulla
concordia stabilis atque firma. et ideo mali qui deum
pacis secum non habent pacem veram et solidam non
observant: quia iste solus est qui illuminat his qui in
tenebris sedent. ad dirigendos pedes eorum in viam
pacis. Unde rogo te inter malos ecclesiasticos si pa
cem habent. certe non quia tanta ambitione sunt ple
ni quod nullus loco suo proprio est contentus. Et ideo si
cut ponitur in libro Quidam de barbaris morphoseos. Ele
menta antequam essent distincta et locata solebant inuicem
pugnare. et dura mollibus et graua lenibus con
trahere: hoc quia omnia erant confusa. Nam leuia
erant deorsum. graua sursum etc. Sic vere hodie est.
quia omnia videtur esse turbida et confusa. Nam quod
graues et ponderosi: id est peccatores sursum hodie
in dignitatibus collocantur. leues vero et subtiles et
clerici et persone nobiles inferius situantur et in pau
perie et miseria depauperantur. Ideo non est ibi hodie
pax: quinimmo et dura mollibus. et graua lenibus id
est deteriores melioribus obuiant et rebellant. et sic to
tam ecclesiam destrunt atque turbant. Hic. xij. Non
est pax vniuersae carni. dicit dominus. Unde etiam de
malis secularibus si habent pacem. certe non. quia
pro certo quousque exterius videntur pacem et prosperi
tatem habere ipsi tamen interius magnas guerras

se sentiunt sustinere. Pugnant enim in ipsis diuerse
affectiones. quia scilicet.
Prodigalitas vult expendere ut honoretur.
Paritas vult tenere ut doretur.
Luxuria vult quiescere ut delectetur.
Avaricia vult laborare ut satietur.
Negligentia vult dormire ne fatigetur.
Iracundia vult vigilare ut vindicetur.
Superbia vult ascendere ut dominetur.
Inuidia vult descendere ut contristetur.
Castrimargia vult deuorare ut repleatur.
Ypocrisis vult ieiunare ne contemnatur.
Ecce ergo quot pugne sunt in eis. Et breuiter bene dicitur
in ps. Tiam pacis non cognouerunt non est timor dei
ante oculus eorum. Mali enim prophete reprehenduntur
in ps. vi. et viij. Et cetera. xij. quod dicebat pax pax.
et non erat pax. quia vere tales quousque exterius pacem
habere videantur. intus tamen multas discordias pas
sumtur. Et notum est quod isti secum non habent deum
pacis. quia sicut dicitur eph. ij. Veniens euangeliza
uit pacem his qui longe fuerunt et pacem his qui pro
pe. Iste est enim adamas lapis reconciliationis: quia
scilicet si iste per gratiam prebens fuerit pacem in nos
bis. et inter nos. et inter se et nos reconciliabit et concor
dabit zacharia. vi. Consilium pacis erit inter duos illos.
Si vero istum lapidem per peccatum perdidimus
statim et nobiscum. et cum proximis. et cum deo pacem
et concordiam amittimus. Quia sicut dicitur. ij. Ma
cha. iij. Sine regali prouidentia impossibile est pacem
dare negocijs. Habeamus igitur pacem quia ad hoc
exemplariter inducimur: quia scilicet ipse deus qui est deus
pacis nobis datur in exemplum. Tertio est habenda
pax dilectionis. quia per hoc cordialiter coniungimur.
Homines enim qui pacem inter se non habent vix aut
numquam possunt se diligere. Illi autem qui inuicem pacem ha
bent. solent faciliter se amare. Pax enim mater est amoris.
Quia et sicut videmus in naturalibus. Illa quod nul
lam inter se habent repugnantiam naturaliter inter se
habent amicitie conseruacionem. immo sunt pariter et simi
lis conditionis. sicut est aqua. et aque sunt ut communiter
facilis coniunctio. Et econuerso illa que sibi in
natura contrariantur. sicut est ignis et aqua. numquam si
mul intrinsece coniunguntur. Sic vere inter homines
illi qui non habent inter se contrarietatem alicuius dis
cordie. sed magis conformitatem pacis et modestie.
solent esse faciles coniunctionis. id est faciles dilectio
nis et amicitie. Illi vero qui per odium inuidiam et dis
cordiam sibi inuicem contrariantur. numquam per verum
amorem ut communiter copulantur. Pax enim amo
rem generat. sicut litigium ipsum fugat. Dilectionis
inquit psal. Pax multa diligentibus legem tuam et
non est illis scandalum. Et Gal. v. dicitur. Quod fru
ctus spiritus est charitas. gaudium. pax. patientia.
etc. Iste enim sunt quatuor sorores filie spiritus sancti. v. 3.
Charitas que fuit quiesca et amorosa.
Gaudium que fuit leta et iocosa.
Pax que fuit valde gratiosa.
Patientia que fuit valde humilis et obsequiosa.
Prima feruenter amauit. Secunda libenter can
tauit. Tertia decenter se ornauit. Quarta vero hu
militer ministrauit. Caritas feruenter amat per ve
ram dilectionem. Gaudium cantat per gratiarum ac
tionem. Pax se omnibus amicabilem prestat per sue
serenitatis ostensionem. Patientia vero omnibus ob
sequitur. et ministrat per humilem obedientiam et sub
iectionem. Et breuiter pax est una domicella que semper
vult cum amore viuere. cum gaudio vult manere
et cum patientia habitare. Et ideo Augu. lib. de vera
bis domini cap. lviij. pulcherrime loquens de pace di
cit quod pax est serenitas mentis. tranquillitas animi. simpli
citas cordis. vinculum amoris. consocium caritatis. hec
simulacra tollit iras comprimunt. bella compescunt. fuge
bros calcat. humiles amat discordias sedat. inimicos co
cordat.

cordat. Et cetera multa pulcra q̄ ibi de pace dicis. s̄ vide eam supra. Patet ergo quomodo par est habenda. q̄ p̄ hanc cordialiter copulamur. Quarto dico q̄ ista est habenda q̄ p̄ hanc sp̄ualiter visitamur. Erit inquit vobiscum: q̄. s̄. deus viros pacificos visitat. et cum eis sp̄ualiter habitat. et eorū cōsortium diligit et frequētat. Qñ et apes inuicem strepunt et clamorē et discordias faciūt. signū est q̄ rex vult alueare dimittere et ad locū aliū se trāsferre. Sic vere rex noster deus alueare cordis et societatis dimittit. vbi lites et discordias esse sentit. Istē em̄ locū pacificū solet diligere. et cum viris pacificis p̄ grām habitare. factū est em̄ in pace locus eius. et habitatio eius in syon. Vbi cōfregit potentias arcum. scutum gladium. et bellū. Erit inq̄t vobiscum Ezech. xxxiii. faciam cum eis pactū pacis dicit dñs. Deus est enim delicatus dñs: q̄ in loco pacifico vult dormire. dicens illud ps̄. In pace in idipsum dormiā et requiescam. Pacem igitur in nobis habeamus. vt tantum apud nos hospites teneamus. Ista est. n̄. vna virtus et vna domicella valens. q̄ ipsum in domo n̄ra solet optime retinere. Ista est enim.

Pulcra et gratiosa.

Diligens et amorosa.

Abundans et copiosa.

Fortis et virtuosa.

Sapiens et studiosa.

Leta et gaudiosa.

Clara videns et luminosa.

Omnibus placens et speciosa.

Omnia concordans et omnibus obsequiosa.

Dico ergo q̄ ista est pulcra et gratiosa. Esa. xxxij. Se debet p̄p̄s me⁹ in pulcritudine pacis. Istē diligēs et amorosa ps̄. Iustitia et par osculate sunt. Istē abūdans et copiosa ps̄. Dies in dieb⁹ ei⁹ iustitia et abundantia pacis. Istē fortis et virtuosa ps̄. fiat par in virtute tua. Istē sapiens et studiosa. Phil. iij. Par dei eruperat oēm sensum. Istē leta et gaudiosa Col. iij. Par xpi exultet in cordib⁹ v̄ris. Istē clara et luminosa Baruch. iij. Disce vbi sit lumē oculorū et par. Istē placēs et speciosa. Iher. xij. Optata omnib⁹ mortalibus pace fruamur. Istē cōcoris et fructuosa. Joh. xx. Stetit iesus in medio et dixit: par vobis. q̄. d. par est illa q̄ cōcordat et mediat inter gentes. Ista ergo domicella q̄ tot h̄ bonas cōditiones. deum pacis amicū suū nobiscū retinebit. et ip̄s p̄seuerare nobiscū necessario coartabit. Erit inquit vobiscū. Et sic q̄libet n̄r poterit dicere illud Mal. ij. In pace et eq̄tate ambulauit mecū. Et sic p̄s q̄uo par est habenda et seruanda: quia. s̄. per istam vt visum est. scilicet.

A deo specialiter visitamur.

Inter nos cordialiter copulamur.

Domino exemplariter confortamur.

Mandata efficaciter exequimur.

Bene ergo dictū est pacem habete: et dens pacis et dilectiōis erit vobiscū. Et. ij. Theb. iij. Deus pacis det vobis pacē Amē. De mala vero pace possemus notare s̄m Ihu. li. de anima. lib. x. cap. ix. q̄ est triplex mala et imperfecta par. Videlicet par.

Estimata. Estimant pacē stulti seculares.

Simulata. Simulant pacem falsi regulares.

Imperata. Imperāt pacem impij pastores.

Igitur ista par estimat a nesciētib⁹. Simulat a non habentib⁹. Imperat a nō tenētib⁹. Ista sunt v̄ba Ihu. vbi supra. Dicamus ergo q̄ est q̄dam par que est estimata. Et ista est par ip̄iorū. i. fortuna et prosperitas malignorū. Isti em̄ nō sunt i pace veraciter s̄ estimatiue. Estimant enim se esse in pace: quia veraciter sunt in guerra. Guerra em̄ eis mouet interius sinderis et cōsciētia exterius labor et auaricia. posterius timor et mortis violentia. De guerra interiori dñ in ps̄. Non est par ossib⁹ meis a facie pctōr meorū. De exteriori dñ Iher. vi. Sanabāt contritiōes p̄p̄i mei dicentes. Par. par. et nō erat par. Quia p̄certo tales dicunt par.

par inq̄tum credunt in tp̄alibus esse pacē. et tñ in veritate nō est par. q̄ nulla est tanta in mundo p̄sp̄ritas: q̄n magis ibi sit de iurgio q̄ de pace Esa. xxxvij. Ecce in pace amaritudo et. De guerra et posteriori. s̄. de morte dicitur. j. Thessa. v. Cū dixerint par et securitas: repentinus eis supuenit iterit⁹. Et. iij. Reg. ij. Non deduces canos ei⁹ pacifice ad inferos. Ista est ergo par estimata de qua videbatur loqui ille rex Esa. xxxij. q̄ dicebat. Tñ sit par in dieb⁹ meis. Deinde dico q̄ est par simulata: q̄ vere multi sunt q̄ fingūt se esse pacificos et modestos. qui tñ sunt discordes et rari et rebelles. Et isti proculdubio sunt.

Hypocrite et deceptores.

falsi homines et proditores.

Ambitiosi et simulatores.

falsi amici et adulatores.

De hypocritis p̄t. q̄ p̄certo isti s̄sant se esse pacificos cū sint nequissimi. vñ in ps̄. Adhuc q̄dem pacifice loquebant et in iracūdia terre loquētes dolos cogitabāt. De p̄ditorib⁹ p̄t. q̄ p̄certo isti fingūt se esse pacificos vt meli⁹ possint nocimētū isserre. similes vulpi q̄ fingit se mortuū vt possit auiculas deuorare. Erem plo illi⁹ de quō dñ. j. Adhuc. vij. q̄ locut⁹ fuit in diebus verba pacifica in dolo et crediderūt ei et postea irruit sup illos. De ambitiosis vero p̄t. q̄ p̄certo isti fingūt se esse pacificos et benignos. vt ad platurā vel bñficiū assumant. Cū vero introducti fuerint et ingressi. rum pere pacis federa non verent. Istis dñ. j. Reg. xvi. Pacificus ne est ingressus tuus: et quia ipsi rñdeant pacificus: q̄. s̄. isti sunt pacifici in ingressib⁹. finalit̄ tñ sūt nō pacifici. s̄ magis discoli et iniqui. Adhuc. iij. Pre dicant pacem et nō erit. De falsis et amicis dñ in ps̄. Etenim hō pacis mee i quo sperauit: magnificauit sup me supplantationē. Ista ē ergo par simulata. De n̄q̄ dico q̄ est par impata. et ista est par quā p̄ncipes et magnates imperāt subditis suis. nolūt em̄ q̄ rebel lent cōtra eos: s̄ q̄ pacifice potēnt tyrannides quas ip̄onūt. Ista est par violēta de qua. j. Adhuc. xi. Proiecerūt arma sua et fecerūt pacē. Isti em̄ volūt q̄ subditi erga eos pacē habeāt. tñ ad subditos pacē nō seruāt. Ita q̄ subditi p̄nt dicere illud Iher. viij. Expectauim⁹ pacē et nō est. Et q̄libet paup̄ p̄t dicere illud. Cū his q̄ oderūt pacē erā pacific⁹ cū loq̄bar illis in pugnatib⁹ me gratis. Est igit vt dictū est par estimata. par s̄fata. par impata. Et hec de pace sufficiant.

Peccatū. Cū peccatū nihil aliud sit q̄ auersio a bono incommutabili et cōuersio ad bonū cōmutabile. Notare possum⁹ de pctō q̄ peccatū p̄p̄ie loquēdo nō dicit mihi nisi carentiā virtutis debite inesse: et sic pctm̄ ponit p̄uatiue et nō positiue. Et sic loq̄tur Augu. dicens sup illud v̄bū Joh. j. Sine ipso factū est nihil. q̄ pctm̄ est nihil. et nihil fiat hoīes cū peccant: q̄ breuiter peccatū nihil est nisi spiritalis vite defect⁹ et p̄uatio gratie et virtutis. Sicut em̄ dicit Iſido. et Lucanus. Percussus a serpente primo frigiditate veneni quasi insensibilis effectus ob stupescit deinde veneno paulatim calefcente p̄ venas vsq̄ ad cor rapit et sic vita recedente mors sequit̄. Sic et carissimi: cū serpens venenosus op̄abol⁹ caro vel mūdus hoīem momorderit p̄ immisionē cogitationis q̄is statim fit insensibilis et stupidus p̄ defectum nō adhibite debite circūspectiōis. et tūc venenū sic immisus incipit p̄ delectatiōes incallescere: et p̄ venas. i. inferiores affectiōes calefere vsq̄ ad cor p̄ cōsensu ascedere: et ita vitā grē solet expellere et mortē mortalis peccati in aīa generare. aīa em̄ q̄ peccauerit ipsa morietur Eze. viij. Quia sicut dñ Jacobi. j. Cōcupiscētia cum conceperit parit pctm̄. pctm̄ vero cū cōsummatum fuerit generat mortem. Est igitur aduertendus q̄ peccatū est cauendū p̄ discretiōem. Et cōtemnendū p̄ contritiōem. Est cūciendū p̄ cōfessionem. Est puniendū p̄ penitentie satisfactionē. Et ad hec monet Eccl. xij. Quasi a facie colubij fuge peccatum. Et ad

Peccatum.

uerte hic q̄ peccatum est fugiendum ⁊ dimittendum propter tria. scilicet quia.

Tentationis offert blandimenta.

Discretionis aufert munimenta.

Inuasionis infert nocumenta.

Tentatio enim offert fraudulentā tentationē. Ideo dicitur habere faciē. ⁊ faciē inquit. Aufert luculētaz discretio nem. Id dicitur coluber. i. colens vmbra. Infert violentam inuasionē. Id dicitur. fuge. **P**rimo ergo dico q̄ peccatū est dimittendum q̄ offert blandimētū dulcis tentationis: qd ostendit cum supponit habere faciē. ⁊ faciē inquit q̄ enim p̄ faciē que est prima pars hoīs: hōi apparet alloquitur ⁊ blandit: q̄. f. faciēs est iter ceteras ptes hoīs magis grata cū ibi vigeant ⁊ appareant oēs sensus. Sic q̄ p̄ tentationē. suggestionē ⁊ delectationē que prime ptes sunt peti. que etiā in peccato primo occurrunt. **D**abolus ⁊ peccatum nobis blandiunt. attrahūt. alliciunt: ⁊ alloquunt. bñ dico. q̄ p̄ faciē: peccatū prima tentatio designat. ⁊ faciē inquit. Sicut enim scōpiū faciē lambit ⁊ cauda pūgit. sic peti in principio p̄ tentationē allicit: ⁊ vltimo p̄ mortē eternā afficit. Ideo dicebat dauid in ps. **N**ō est par ossibus meis a faciē petiū in eo. Et vere hōi non est par ab ista faciē: quia. f. tentatio ⁊ delectatio suggestio peccati cōtinue mouent guerrā. In omni enim ope nostro semper arridet nobis faciēs ista: q̄. f. in omni ope: vt cōmunit: semper inuenitur aliqua tentatio vt aliqua delectatio peccati: quia etiā in ipīs bonis ope ribus tentatio inanis glorie se nobis facili ter offert. Et id sicut summe cauendum est a faciē crudeliū animalium ⁊ ferarum p eo q̄ in ista faciē sunt dentes q̄ bus animalia alia deuorantur. Sic ⁊ tales faciēs peccati. f. delectatio timēda est ⁊ vitanda. Quia pculdubio ibi latēt dentes eterne crudelitatis: que finaliter hoīes deuorant in inferno. Unde etiam **E**ccl. xxi. vbi loquitur de peccato dicitur. q̄ dentes eius dentes leonīs interficientes aīas hoīm: quasi rumphea bis acuta omnis iniquitas. ⁊ faciē inquit. Et ideo de bonis dicit **E**ccl. xxi. **N**ō a faciē gladiū fugerunt. a faciē gladiū imminētis. a faciē arcus extēti. a faciē grauis p̄ li. **U**bi aduerte q̄ ista faciēs habet annerum splēdorem allicientē: q̄ est faciēs gladiū: qui. f. splēdet ⁊ scindit. **T**imorem cōcutientē: q̄ est faciēs arcus extēti: quia. f. est paratus ad pcutiēdum. **L**aborem discutiētem: q̄ scz ista est faciēs grauis p̄ li. **Q**uia pculdubio carissimi: ista faciēs peccati. f. tentatio est micans gladius delectabilis ad incutiēdum. Est arcus extēti⁹ formidabilis ad inuadēdum. Est grauis conflictus fatigabilis ad sustinēdū. **P**atet igit quō cauendū est petiū: quia offert blandimētū dulcis tentatiōis. qd ostensum est inquātūz dicitur habere faciē. ⁊ faciē inquit. Quia breuiter peccatū est sicut venenū aspidūz qd primo facit dormire anteq̄ occidat. Est etiaz sicut ille vermis qui dicitur burestis. q̄ sub velamine herbarum absconditur. vt a bobus comedatur: ⁊ tandem toto iecore inflāmato acumine veneni boues necessario moriunt. Quia breuiter peccatūz semper sub velamēto alicuius delectationis. vel sub specie alicui⁹ boni se p̄suevit offerre: ⁊ tandē mortē spūales ⁊ eternā cōsuevit inferre. **I**tem. vii. **P**eccatū p̄ bonū opatuz est mihi mortē: vt fiat supra modū peccās. **S**ecūdo dico q̄ petiū vitandū est: q̄ p̄certo aufert munitū clare cognitiois. Et hoc ostenditur cum dicitur. Coluber. ⁊ faciē inquit colubī Coluber enim dicitur quasi colens vmbra. **A**d denotandū q̄ peccatum vmbra ignoīat ⁊ erroris solet conuerti. Coluber enim est q̄ vbiq̄ sit semper colit ⁊ habet vmbra. i. carentiā lucis cognitionis sciētie ⁊ gratie. **O**mnis enim qui male agit odit lucem. **J**ohā. iij. **P**eccatū enim vmbra ignoīantie diligit: q̄ scilicet nunq̄ vult videri nec cognosci q̄ sit peccatū. imo semper vult credi esse bonū vt possit in hōie magis pacifice remanere. Et id dicit p̄ouer.

xxij. q̄ vinū. i. peccatū animā inebrians ingredit blā de: nouissimo aut mordebit vt coluber: ⁊ quasi regius venena diffundet. Et aduerte q̄ peccatūz dicitur coluber. Quia via eius non cognoscitur ppter subtilitēz subintrationē. q̄ facili ter collabitur. Et idē dicitur coluber ppter blandiētē delectationē. q̄ acriter mor det pcutit ⁊ pūgit per venenosaz tentationē: q̄ gra uiter inueniat ⁊ occidit p̄ sempiternā dānationē. **I**ste enim coluber solet subtiliter subintrare. Vir enim homo pōt cauere. Et ideo inter tria que erant ignota Salomoni ipse nominat: puer. xxx. viam colubī sup petram. **I**te iste coluber solet blandissime delectari. Ideo sicut dictum est **P**rouer. xxiij. **I**ngredis blande ⁊ c. Quia sicut dicit **E**ccl. xxi. **N**on est caput nequius sup caput colubī. **I**te solet p̄ tentationē mordere. **E**ccl. x. **Q**ui dissipat sepem mordebit cū coluber. So let p̄ dānationēz nocere. Et inde est q̄ coluber moy si alios colubres deuorauit. ⁊ tandē in virgā conuersus fuit. Sicut ponitur **E**ro. iij. **A**d denotandū q̄ coluber. i. peccatū. colubres. i. peccatores deuorat. ⁊ se eis in virgā eterne dānationis ⁊ verberum cōmutat **S**en. xlix. c. fiat Dan coluber in via. cerasces in semita. mordens vngulas equi vt cadat ascensor ei⁹ retro. **P**eccatum est ergo coluber vmbra colens. ⁊ vmbra ⁊ obscuritatem diligens ⁊ inducens. **P**eccatūz enim vult in vmbra. i. in occulto fieri ⁊ in occulto nutriri. Et ideo solet obscuritatem ignorantie inducere vt ad modum latronis dum non cognoscitur possit in mēte securius habitare. **U**nde supra de colubio in titulo suo. Est enim peccatum sicut nebula que aerem consciētie obnubilat. Sicut fumus qui domū cordis denigrat ⁊ obscurat: sicut nōr ⁊ sicut vmbra que totum mundum obtenebrat ⁊ obfuscat. Quia procerto vbi est peccati abundantia: ibi est error ⁊ ignorantia. ⁊ vere ⁊ discrete cognitionis carētia **D**ee. xij. **C**olligata est iniquitas **E**ffraym. absconditum est peccatūz eius. Et bñ absconditum: quia scilicet sicut tenebre ita tēnent oculos: q̄ nec alias res: nec in ipsaz tenebrā p̄st videre. Sic peccatū ita obnubilat hoīem: q̄ nec ipsūz peccatum suū videt. nec etiam aliquid aliud quod p̄tineat ad salutem. Et sic breuiter dico q̄ peccatū vitandū est: quia aufert munitū clare cognitio nis. Coluber inquit. **T**ertio dico q̄ peccatū vitandū est. quia aufert nocumentum dure veritatis seu inuasio nis. Et hoc ostenditur cum dicitur. **E**uge. **N**on oportet enim fugere nisi p̄sequente. Et quia dicitur. fuge. videtur supponere: q̄ peccatū nos sequitur ⁊ inuadit. Et vere peccatum insequitur peccatores. quia ex quo peccatum per opus fuerit cōsummatum. ⁊ p̄ cōsuetudinem iteratum. intantum solet peccantem p̄sequi q̄ vix pōt homo ab ipso amplius expediri. **S**imile sp̄enis marinis. ⁊ satyris siluestribus: que sunt monstra in mari ⁊ in terra ad seminarum similitudinez p̄creata: quibus nō sufficit hominem capere ⁊ semel cum eo habitare. quinimo quando possunt homines capere compellunt eum iterū ⁊ iterum vsq̄ ad mortem secum carnaliter habitare. alīs solent cū deuorare. **P**rocerto carissimi: tale monstrū videtur esse peccatum. **N**on enim sufficit sibi q̄ hoīem semel vel bis occupauerit. qn̄ imo q̄diu viuit eius copulam p̄ sui iterationem appetit. ⁊ vsq̄quo mortem eternā ei inferat: ipsum semper sequitur ⁊ inuadit: ⁊ ipsūz in pace q̄diu vixerit non dimittit. fuge ergo. **T**este. n. **I**sid. lib. ij. de summo bo. **C**ogitatio parit delectationem. delectatio consensum: consensus operationem. operatio consuetudinem. consuetudo necessitatem. necessitas mortem. Vir enim istis vinculis implicatus quasi cathena vitiorum constrictus. necessario trahitur ad infernum. **P**eccatum ergo persequitur. et ideo fugiendum. fuge inquit peccatum. j. **T**ymoth. vi. Tu autēz homo dei hec fuge. Et aduertamus hic. q̄ fugiendum est peccatum propter multa. videlicet quia peccatum solet.

Generare

Generare mentis leuitatem.
Indurare mentis voluntatem.
Captiuare mentis libertatem.
Pauperare mentis vbertatem.
Subiugare mentis dignitatem.
Occultare culpe veritatem.
Denegare celi voluptatem.
Procurare mortis grauitatem.
Aggravare mentis agilitatem.
Obstinare cordis nobilitatem.
Frequentare casus necessitatem.
Dissipare morum fertilitatem.

Ista enī sunt duodecim mala q̄ nobis facit pctm̄ generat̄ loquēdo. Ergo dico q̄ p̄ pctm̄ mentis leuitas generat̄. Uñ Treno. j. Pctm̄ peccauit hierlm̄ ppter ea instabilis facta est. ¶ Itē p̄ peccatū mentis voluntas indurat. vñ de pharaone dī. Exod. ix. Qd̄ vidēs q̄ cessasset grando pluuiā et tonitrua auxit peccatum. ¶ Aggravatū est cor ei et iduratiū est nimis. et ibiere. xxx. dī. Dura facta sunt pctā tua. ¶ Itē p̄ peccatū mētis libertas captiuat. vñ Roma. vii. Video aliā legē dōminatē in mēbris meis repugnantē legi mētis mee: et captiuū me tenentē in lege pcti. ¶ Itē p̄ peccatū mētis vbertas pauperat. vñ prouer. xiiij. Iustitia eleuat gentē. miseros facit peccatū p̄p̄los. ¶ Itē p̄ peccatū mētis dignitas subiugat. q̄. i. peccatū facit hoīem seruū. Joh. viij. Qui facit peccatū seruus est peccati. ¶ Itē p̄ peccatū culpe vitas denegat. q̄. i. peccatum ipedit ne hō confiteat. vñ in ps̄. Queret peccatū illi et nō inueniet. ¶ Itē p̄ peccatū celi voluptas denegat ezech. xxiij. Peccasti et eieci te de monte dei. ¶ Itē p̄ pctm̄ mortis grauitas pcurat. Quia sicut dī Rom. vi. Stipēdia peccati mors. Et ezech. xxiij. Anima que peccauerit ipsa morietur. ¶ Itē p̄ peccatū mētis agilitas aggravat. vñ Hebr̄. xij. Deponētes oī pondus et circūstans nos pctm̄. ¶ Itē p̄ pctm̄ spei iocunditas desperat seu cordis nobilitas obstinat. vñ puer. viij. Impius cum in pfundū pctōrū venerit contemnet. ¶ Itē p̄ pctm̄ casus necessitas frequētat. vñ enī peccatū facit cadere i aliud vñ esa. xxx. Ne filij desertores etc. Sequit̄. vt adderetis pctm̄ sup̄ pctm̄. ¶ Itē p̄ peccatū morū fertilitas dissipat seu paup̄at q̄ sicut dicit eccl. ix. Qui in vno peccauit multa bona p̄det. ecce ergo quot mala facit peccatū possessorib⁹ suis. Bñ ergo dicebat fuge peccatū. q̄ nūq̄ melius cauē pctm̄ q̄ p̄ fugam occasionū. et de hoc vide supra de fugere. Et istam fugam bñ inuit dominus Joh. viij. cū dicit adultere. Uade et amplius noli peccare. Ubi aduerte q̄ xps̄ fuge velocitatē p̄cipit exercere. Uade. factum iniquitatē p̄cipit abhorre Ampli⁹. q̄. d. nimis est q̄ factum est. Casus facilitatem p̄cipit cauere. Noli inquit peccare. p̄datur ergo carissimū: q̄ peccatū est p̄ cauēdum: q̄ vt offensum est et deductum p̄stid scilz Inferitur magnū nocumētum magne veratiōis. Aufferf munimētū clare cognitiōis. Offerf blandimētū dulcis tentatiōis etc. et hec de pctō sufficiant.

Peccatores. Cum de pctōrib⁹ et in generat̄io quasi in titulis infinitis. hoc solus ad p̄sens est notandum. q̄ peccatores et impij. s.

A domino despicuntur.
A seculo recipiuntur.
A paradiso proijciuntur.
Ab inferno suscipiuntur.

¶ Primo ergo dico q̄ a dño despicuntur. vñ Eccl. xij. c. Altissimus odio habet peccatores. Sicut enī natura in arboribus retrahit humorē suū in hyeme a p̄tib⁹ sup̄fluis. s. a folijs et ipsa sicut nō necessaria a se eijcit et emittit. Sic deus humorē gr̄e sue a sup̄fluis peccatorib⁹ qui sunt sicut foliū ante facies venti subtrahit: et eos tanq̄ illos de q̄bus parum curat eijcit et cōtēnit. et in manu cōsiliū sui p̄p̄ij ipsos cōstituit et dimittit. ps̄. Dimisi eos s̄m desideria cordis eorū. ibūt

in adinventionibus suis. Isti enī sunt sicut filij aquile degeneres. quos aquila de⁹ de nido sui amoris eijcit et quicquid amplius faciant nō aduertit. Uidef enim deus peccatores penitus reprobare: et de eorū neq̄tīs non curare: inquātum ad p̄sens dimittit eos sine castigatiōe aliqua pro libito diuagari. ¶ Item isti sunt sicut bordi seu bastardi filij quos in aliq̄b⁹ terris patres oīa mala dimittūt facere: sciūt. n. q̄ hereditates nō habēt quā possint perdere. Isti igitur vt dictū est a dño despicuntur. Deus enim se diligētes diligit: et despiciētes se despicit. puer. viij. Ego diligentes me diligo. Et quia isti deum odiūt et mandata eius despicunt et fugiunt. Iuxta illud Eccl. j. Execratio peccatorū cultura dei: iō isti vt dictum est a deo despicunt.

¶ Secūdo dico q̄ isti a mūdo recipiunt. Mundus enī cōsuevit fauorabilius recipere. Tiberius impinguare. nobiliusq̄ vitare pctōres q̄ iustos. Et inde est q̄ mali sunt hodie ceteris ditiorēs: et in seculo abundantiōres. Aues enī p̄dales multo plus habēt de plumis q̄ domesticę. Arbores siluestres multo plus abundāt in fructibus q̄ ortēses. Animalia crudelia multo amplius generant de filiis q̄ mitia. Sic breuiter mali et pctōres qui siluestres crudeles et p̄dales dicunt: pluribus p̄nis et fructib⁹. i. maiori diuitiarum copia p̄ceteris vestiuntur. et in mundo ampliori gloria p̄fruiuntur. ps̄. Ecce ipsi pctōres et abundantes in seculo obtinent diuitias. Et si vis nota: quō merito mali dicuntur aues p̄dales: q̄ procerto sicut tales sunt pauce carnis. magne plumositas. rostri et vnguis acuti et curui. visus clari. Iste etiā aues inocētes comedūt. locietates fugiūt. et alte volando facilliter se extollūt. Sic vere mali in hoc mūdo parū habēt de carne. flui de pietatis. multū habent de plumis. vane et volatilis tp̄alis facultatis. Rostri et os habēt curuum p̄ba falsitatis. et acutum per xba detractorie iniquitatis. Ungues. i. manus hñt acutas et pungitiuas p̄stimulum rapacitatis. curuas vero per vitium paritatis et tenacitatis. Isti inocētes denotāt per vitū crudelitatis societatem nō amant p̄ vitū inuidie et malignitatis clare vidēt p̄ sublimitatē mūdane sagacitatis. Altissime volant p̄ affectū sup̄bie et vanitatis. et p̄ obtentū mundane glorie et dignitatis. Et breuiter in omnibus istis pōt cognosci hō pctōr: videlz q̄i parū habet de pietate. multū de p̄speritate. In ore parū de veritate. in manib⁹ plen⁹ est de rapacitate. Nō gaudet in bonorū societate. erga pauperes plenus ē iniquitate. De p̄mo dicit in ps̄. Pctōr videbit et irascetur: dentib⁹ suis fremet et tabesceat. Vñ multū habet de p̄speritate ps̄. Pctōres in seculo obtinuerūt diuitias. Vñ in ore parū habēt de veritate Eccl. vi. Dis pctōr inuidus et bilinguis. Quādo in manibus plenus est rapacitate ps̄. Ecce peccatores intēderunt arcū etc. vt sagittent in occulto rectos corde. Quādo nō gaudēt in bonorū societate. eccl. xiiij. Si cōmunicabit lupus agno aliq̄. sic pctōr iusto. Vñ erga pauperes plenus est iniquitate. ps̄. Obseruabit peccator iustū et queret mortificacōnem. Isti sunt ergo aues rapaces qui in mundo magis honorantur. a magnatibus portātur. sup̄ peritiam honorum et dignitatū. honorabiliter sitiunt. sed quando mortui fuerint in sterquilinū inferni p̄ijciuntur. et eorū glorie p̄cedentes ad nihilum deducuntur. Et ideo bñ consulit Eccl. ix. Non zeles gloriā et opes peccatoris. nescis enim q̄ futura sit illius subuersio. Et bñ dicit non zeles etc. Quia vere carissimū quib⁹ videamus pctōres gloria mundi affluere. tp̄ali felicitate gaudere. et seculari dignitate fulgere. istud tamen a bonis non est zelandum. concupiscēdū et appetendū: sed potius contēndū et fugiēdū. Et quare? Certe q̄ nescis que futura sit illius subuersio. Semel enim amica dei iouis petij a ioue deo vñū donum quo cōcesso dixit ei. Da mihi inquit q̄ qñ tu habitabis mecum tu appareas mihi in eadē forma et figura et eodem modo quo tu appares cū dñā iunone

Pecora.

quā tu summe diligere cōprobare. Iupiter cōcessit: et statim igne sibi apparuit. ignis et fulmina multipli-
cavit. et cām q̄ stulte rogauerat fulminavit. Quidē
q̄ talē se iunoni exhibebat quando se sibi spālitr cō-
iungebat. Quāuis enim carissimū poete p̄ iunonē in-
telligant aerē. p̄ iouē intelligant ignem qui coniu-
ctus aeri ipsum inflāmat. Congruit tñ fabula p̄posi-
to n̄fo. Ista. n. semelcs signat simplices. iunō quā sū-
me videt iupiter. i. deus diligere signat diuites. quos
apud fatuos deus videtur diligere inquantū dat eis
tanta prosperitate gaudere. Tercitā mē istud est cer-
tū q̄ quāto deus tales q̄rū ad talem apparentiā ma-
gis diligit: et q̄to magis eis fauorabilē se ostēdit. tanto
maiorē fulminationē et dānationē eis immittit. et iō
semelcs. i. hō q̄ iunonis. i. diuitū gloriā desiderat. et q̄
deus talem se sibi qualē diuitib⁹ se ostēdit: ostēdat. fa-
tuus est: quia p̄certo si deus hoc faciat. ipsum fulmi-
nabit et in inferno p̄petuo condēnabit. Hō seles ergo
gloriā mundi et opes p̄ctōis. nescis em̄ q̄ futura sit il-
lus subuersio. Et hoc idē est quod dicis p̄ouer. xxij.
Non emuletur cor tuū p̄ctōes. et in p̄s. Noli emulari
in malignatibus neq̄ zelaueris faciētes iniquitatē. qm̄
tanq̄ fenuz velociter arefcēt. Patet ergo q̄ p̄ctōes a
mūdo recipiūt. ¶ Tertio dico: q̄ p̄ctōes a paradiso
eiciunt. A paradiso dico. i. ab obtētu paradisi. Sicut
em̄ sol suis radijs repulsiuis solet planetas et stellas
erraticas facere retrogradas. Sic de suo radio repul-
siuo. i. sua iustitia mediāte. erraticos p̄ctōes a socie-
tate sua eicit. et ab obtētu paradisi retrogrados effi-
cit ipsosq̄ a paradisi gloria tanq̄ indignos repellit.
Esaie. xxvj. Scdm̄ aliam litteram: Collatur impi⁹ ne
videat gloriā dei: vñ. j. p̄et. iij. Si iustus vix sal-
uabit. impius et p̄ctō: vbi parebūt. Un̄ ē ipsi peccato-
res p̄nt dicere illud Ibiere. v. Iniquitates n̄re decli-
nauerūt hec: et p̄ctā n̄stra phibuerūt bonū a nobis.
Insula. n. hybei nie nō admittit serpētes. sic nec celuz
recipit p̄ctōes. Hūmō. n. ibi fuit p̄ctō: nisi lucifer cū
suis socys. q̄ tñ eride itatiz fuit expulsus. Ribaldi. n.
i festis diuitū nō admittūt. q̄ si casu intrauerint expel-
lunt. Istis igit̄ d̄ illud eze. xxvij. Peccasti et eieci te
de mōte dei. Ips ergo q̄ isti a paradiso eiciūt. ¶ Quar-
to dico q̄ p̄ctōes ab inferno trāsglutiūt: q̄. i. infern⁹ est
recte cimiteriū malignorū. Sicut. n. illud piculū ma-
ris q̄ d̄ scilla: non cessat aquas et naues attrahere et
absorbere. Sic nec infern⁹ cessat p̄ctōes trāsglutire.
Hauces. n. incaute scille appropinquantes absorbētur.
Sic p̄ctōes p̄ mare hui⁹ mūdi idēbite se regētes: ab
inferno attrahūt. Ados. n. p̄ctōz pessimā: et multa fla-
gella p̄ctōz: q̄ sicut d̄ esa. xxxij. Cōtriti sunt in syon
p̄ctōes. Sic igitur p̄s carissimū. q̄ peccatores. Ab in-
ferno trāsglutiuntur. A paradiso retropellunt. A mū-
do suscipiuntur. A deo despiciunt. ¶ Et si vis dic ad-
huc de mundi p̄ctōibus q̄ isti sunt. i.
Ignorantes et tenebrosi.
Detrahentes et querulosi.
Invidentes et malignosi.
Pestilentes et furiosi.
Deceptores et infidiosi.
Turbatores et tumultuosi.
Possessores et pecuniosi.
Inflammati et ambitiosi.
Incorrecti et perniciosi.
Tribulati et calumniiosi.
Dico ergo q̄ p̄ctō est obscur⁹: et tenebrosus et potissi-
me p̄ ignorantiā spūaliū bonorū. vñ eccli. xj. Error et te-
nebrē p̄ctōib⁹ cōcreate sunt. ¶ Itē est detractor. et q̄ru-
losus. p̄s. Observabit p̄ctō: iustū et stridebit sup̄ eum
dentib⁹ suis. ¶ Itē est inuid⁹ et malignosus. p̄s. Cōside-
rat p̄ctō: iustū et q̄rit mortificare eū. ¶ Itē est pestilēs
et furiosus. p̄s. P̄ctō: videbit et irasce: dētib⁹ suis fre-
niet et tabelle. ¶ Itē est deceptor et infidiosus. p̄s. Po-
suerūt p̄ctōes laqueū mihi. ¶ Itē est turbator et tu-
multuosus. Eccli. xxvij. Vir p̄ctō: turbabit amicos.

¶ Itē est possessor et pecuniosus. p̄s. Ecce ipsi p̄ctōes
et abūdantes in seculo obtinuerūt diuitias. ¶ Itē est
inflamatus et ambitiosus. p̄s. flāma cōbussit p̄ctōes.
¶ Itē est incorrect⁹ et perniciosus. eccli. xxxij. P̄ctō: hō
vitabit correctōes. ¶ Itē finalr ip̄e ē p̄denat⁹ et calami-
tosus. i. i inferno: q̄. i. sicut d̄ i p̄s. Longe a p̄ctōib⁹ sa-
lus: q̄. i. d̄his inist⁹ p̄cidet ceruices p̄ctōz: q̄ ip̄e hūilia-
bit p̄ctōes vsq̄ ad terrā. Multa autē flagella p̄ctōis.
q̄ finalr d̄his p̄teret brachiū p̄ctōis et maligni. Et hec
de p̄ctōe et de p̄ctō generalr loquēdo sufficiāt.

Pecora. Nota q̄ pecora sunt parua anima. A
lia sicut sunt oues et capre et filia. Et
p̄nt significare multipliciter in scriptura. Hāc p̄ peco-
ra intelliguntur oēs illi qui sunt sub pastorum. i. sub
maiorum dominio cōstituti. Dicamus ergo q̄ p̄ peco-
ra generaliter assumuntur homines.

Humilr subiugati. Habet em̄ pecora naturalē
Carnalr indnati. subiectionē. Sensualē affe-
Mentalr excecati. ctionē. Rialē cognitionem.
¶ P̄io ergo dico q̄ p̄ pecora itelligūt illi q̄ humilr
subiugant. Quicūq̄. n. boni subditi innocētes simpli-
ces et deuoti: p̄nt gregis d̄fici pecora notari: q̄ scz sub
pastore deo vel plato: in grege ecclie hūilr et pacifice
subiecti puerfant. p̄s. Dīa subiectionē sub pedib⁹ eius.
oues et boues vniuersas i sup̄ tpecora cāpi. Et nota q̄
ista pecora. i. subditi debēt a pastorib⁹. i. a platis. i.

Gregatim vñiri.

Tute custodiri.

Docte erudiri.

Pie enutrir.

Primum facit vera dilectio.

Sed secundum cauta discretio.

Sed tertium clara cognitio.

Quartum dulcis compassio.

Dicamus ergo q̄ p̄ pecora debēt gregatim esse vnita
p̄ dilectionē: quia. i. isti debent in grege. i. in vnitatē et
aggregationē vñiri et viuere p̄ caritatē et dilectionē:
q̄. i. caritas est illa bona p̄strix q̄ pecora ista cōiūgit
dicēs illud p̄s. Ecce q̄ bonū et q̄ iocūdū habitare fra-
tres i vñū. Et de hoc Gen. xxx. Dīa pecora p̄gregen-
tur et amoueam⁹ lapidē. Qñ. n. hoies p̄ verū amorem
p̄gregant: tūc lapidē. i. oīs odiū et iudic duritia submo-
uet. vñ esaie. lx. Dē pec⁹ cedar cōgregabit tibi. Qd̄ est
cōtra multos q̄ p̄ caritatē in vñū nō p̄gregant. imo p̄
inuidias et odia alter ab altero diuidunt. quapropter
sepe fit q̄ a lupo dyabolo p̄ diuersa vitia deuorantur.
Abacub. iij. Abscides de ouili pecus. et nō erit armētū
in p̄sepib⁹. Hō sic: sed sint pecora d̄fica gregatim vñi-
ta p̄ dilectōes. ¶ Itē debēt esse tute custodita p̄ defen-
sionē. P̄relati em̄ debent istos custodire: et ne p̄ aliq̄
p̄ctū deuēt: debēt sūmo p̄cauere. Un̄. puer. xxvij.
Diligenter agnosce vultū pecoris tui. quasi dī. ad pla-
tū p̄tinet sup̄ pecora sua vigilem curā gerere et qualia
sint cognoscere: et ea ne pereāt custodire. vt sic nō ha-
beat timere i die iudicij quādo d̄his petet ab eo illud
Ibiere. xij. Ubi est grex q̄ dat⁹ est tibi. pecus inclitus
tuum: Quod est cōtra multos qui ista pecora non cus-
todiant s̄ ipsa magis p̄ rapinas deuorant et occidūt
Judith. xj. Jamq̄ ordināt vt interficiāt pecora sua vt
eorū sanguinē bibāt. Quia p̄culdubio hodie sunt nul-
ti impij pastores qui nō cessant ordinare. i. ordinatio-
nes et statuta facere quō possint subditos laqueare: et
eos p̄ rapinā occidere: et eorū sanguinem. i. eorū tpales
substantiam exhaurire zach. xj. p̄asce pecora occisio-
nis que qui possederant occidebant. Hō sic: s̄ ista de-
bent caute esse custodita p̄ tuitionē. Genes. xxx. Ite-
rū pascā et custodiaz pecora tua. ¶ Itē ista pecora de-
bent esse clare erudita p̄ discretōes. Sicut em̄ pecora
materialia obēt adaquari. Sic ista spiritualia debēt
doctrinē riuulis irrigari. Genes. xxx. Auduit puteū
in agro: et ex illo adaquabatur pecora. ¶ Itē ista pe-
cora debēt esse pie enutrita p̄ compassionem quia scz
pastores et prelati non solum debent pecora sua pota-
re p̄ doctrinam

re: per doctrinam erudiendo: imo etiam cibare: p ele
mosynā cōpatiēdo. iij. Reg. iij. c. Aldefa rex moab nu
trieb at pecora multa. Qd est cōtra multos: q magis
solent ista pecora corrodere et famelicos facere q nu
trire. De quibus. Eze. xxxij. Cornibus ventilabant
oia infirma pecora. Non sic sed ista pecora enutrient
erudiant: custodiant: et vniuntur. Patet ergo q p pe
cora intelligunt illi: q sunt humiliter subiugati.

Secō principaliter dico: q per pecora intelligunt illi
qui sunt carnaliter inquinati. Pecora em aiā rōna
lem non habent: solum que carnis sunt sentimnt. et in
de est q appetitu brutali sine aliquo refrenaculo rō
nis in rem appetitam ferunt. Sic carnales ac si aīas
non haberent: carni obediunt et obsequuntur. Et ap
petitus ei⁹ sicut bruta pecora prosequuntur. Ezech.
xxij. Ipsumissimū pecus assume. et Sopho. ij. Erit
funiculus maris requies pastoz et ouile pecorum.

Tertio aut dico: q per pecora qsqz intelligunt illi
qui sunt mentaliter excecati. s. psonē bestiales et igno
rantes: vsu rationis ad modum pecorū carentes. et de
hoc dicitur. ij. Per. ij. Qd pctoris sunt velut pecora
irrōnabilia et c. Vide supra d ovis: d grege: de pastore.

Pecunia. Cum pecunia sit illud precius quo
res generaliter loquendo vendunt
et emunt: de qua cumq materia hmoi pecunia fabrice
tur. Aliqua em sunt loca et regna: et hoc vt plurimum
vbi moneta fabricatur de auro et argento: et alijs me
tallis. Aliqua aut sunt septentrionalia regna: vbi pe
des aui⁹ et pecorū ponunt in mercationibus p mone
ta. Aliqua etiā sunt orientalia et australia regna: vbi
terra que dicitur pcelana: frusta et fracture vasorum
que sunt de illa terra pro moneta ponuntur. Aliqua
etiā vbi monetis vunt papireis: sicut est in toto i
perio magni canis. s. in thatayo et cābelech: hinc ergo
est: q p pecuniam diuitie intelligunt: et non solum tē
porales: imo etiā spirituales: et nihilominus et eterna
les. Nota ergo q est pecunia.

Utuperabilis. Prima est pecunia hoī⁹ avaroz.
Recuperabilis. Secō ē pecunia hoīm benignoz.
Incōparabilis. Tertia est pecunia hoīm pfectoz.

Primo ergo dico q inuenitur pecunia q per aua
riciaz colligitur. Ista em vituperabilis est: quia isert
laborem in acquirendo. Timores in possidendo. Do
lorem in amittendo. Et ideo bñ dicit. Eccl. x. Nihil
iniquius q amare pecuniam. Auari em sunt sicut mo
nedula que pecuniam summe diligit: et qus in nullo
sibi pficiat: ipsaz tñ furat et abscondit. Sic vere aua
ri pecunias excessiue diligunt: et absq hoc q sibi vel
alteri vtilitatem faciant: ipsas in thesauris suis mit
tunt et abscondunt. Auarus em nō implebit pecunia:
et qui amat diuitias fructus nō capiet ex eis. Eccl. v.
Et nota q pecunia ista ē vituperabilis et illaudabilis
multiplici rōne. Videlicet q: amor pecunie.

Subiugat hominis libertatem.

Offendit diuinam maiestatem.

Inflāmat hominis voluntatem

Enervat ab ore veritatem.

Destruit mentis fidelitatem

Impedit celi felicitatem.

Acquirat inferni penalitatem.

Dico ergo q pecunia est libertatis subiugatiua. Ec
clesiastes. x. Pecunie obediunt omnia. Item est diui
ne maietatis concitatus. Et inde est: q dñs amorem
pecunie phibet discipulis. Math. x. Nolite
portare sacculum neq peram: neq pecuniam in zo
nis vestris. Item voluntatis inflāmatiua. Qui habet
plus de pecunia: plus vult habere. Eccl. v. Auar⁹ nō
implebitur pecunia. Ad qd facit: q: multi sunt ita in
flāmati amore pecunie: q in ipaz sicut in deū credūt.
Sicut d fatuis roma. q pecunā coluerūt et tēplū suū
edificauerūt. ponit Aug. de ci. dei li. iij. ca. xxiij. Item
est veritatis occultata: q: s. propter pecuniam habē
dam multi sunt mendaces: sicut de custodiaibus dicit.

Math. xxvij. Qui accepta pecunia dixerunt menda
citer xpni fuisse furatum. Itē est fidelitatis enervati
ua. Sicut apparuit i iuda: q corruptus pecunia ppri
um dominum tradidit. Math. xxiij. Promiserunt ei
pecuniam se daturus. Itē est felicitatis impeditiua.
vñ Luce. xviij. et Math. x. Quā difficile est qui pecu
nias habent in regnū dei introire. Itē est penalitatis
acquistiua: q: scz p pecuniam non solū paradisi⁹ p
ditur: imo etiam inferni⁹ acquirif. vñ Actu. viij. De
cunia tua tecum sit in perditiones. Ista est ergo pecu
nia hoīm avaroz.

Secō dico: q inuenitur pecu
nia hominū misericordiū seu etiā benignoz. Et ista
pculdubio expēdēda est in miseris pauper: in orna
tu templor: et in necessitatibus proximor. Joseph. n.
fecit ligari pecunias in saccis frat. Gen. xliij. Eze
chias et iosias fecerunt colligi pecunā ad sartatecta
templi reparanda. Sicut dicit. ij. Paraf. xxiij. Ille
etiam qui pecunā suā nō dedit ad vsuram in psal.
reputat sanctus. Et ille q nō sperauit in pecunie the
sauris reputatur beatus. Eccl. xxxi. Sed tertio di
co q est pecunia hoīm perfectoz: et ista nihil est ali
ud q grē et virtutes: cum quibus sancti ditati regnū
eternū mercant. Et ista est pecunia duplex: in qua
regis eterni signū relucet. de qua precepit iacob filiis
suis. Gen. xliij. Pecunā aut duplicē fert vobiscū et c.

Pellis. Nota breuiter q cui⁹ pellis sit illud qd
ceterius inuoluit corpus: videtur qspi
ritualiter loquendo per pellem intelligantur omnia
illa que ceteri⁹ possunt homini adiacere: et est pprie
pellis animalium: sicut cortex est arborū. Accipiendo
ergo pellem in bono et in malo. Notemus breuiter q
per pellem accipitur in scriptura.

Virtualis conuersatio.

Criminalis compositio

Temporalis acquisitio.

Corporalis dispositio

Mortalis meditatio

Prima est pellis depingenda.

Secō est pellis exuenda.

Tertia est pellis extendēda.

Quarta est pellis abradenda.

Quinta est pellis induenda

Vel dic q pellis est

Conuersatio gratiosa

Compositio curiosa.

Acquisitio copiosa

Carnis conditio fluuosa.

Mortis precusio luctuosa.

Ham carissimū: sicut

senualiter videmus.

Pelles depinguntur.

Pelles exuuntur.

Pelles extenduntur.

Pelles abradunt.

Pelles induunt.

tabernaculo federis: et in archa que pellibus arietum
rubricatis: pellibus etiam iacynthinis operiebati: r:
sicut de tabernaculo dñ. Exo. xxxvi. Et de archa. Hir
meri. iij. In quo pculdubio notat q nos q debem⁹
ad modū illius arche et tabernaculi esse deo specialitē
dedicati. Debem⁹ ornari togiri pellibus iacynthinis
que habēt colorem celestem. i. decore honeste celestis
et sancte conuersationis: et pellibus rubricatis id est
exemplis martirum et imitatione sic et iustissime pas
sionis. j. Paraf. xviij. Archa federis domini tabaorth
sub pellibus est. Pelles em que extrahuntur de corp
oribus animalium mortuor: significat bona exempla
precedentium bonorum et sanctorum. Ista enī p
les. id est sanctorum exempla debemus accipere: et ipa
per imitationem induere et de ipsis conuersationem in
nostram depingere et ornare. Job. decimonono. Cu
cundabor pelle mea: et in carne mea videbo deū salu
atōrē meū. Quod tamē est contra multos q magis vq

Primo ergo di
camus q est pel
lis quā debem⁹
depingere. et ista
est pellis nre ex
terioris conuer
sationis cū scz
ad modum pel
lis omnia iterio
ra contegit atq
celat. Ista em p
honestatem dñ
esse depicta et di
uersarum virtu
tum depictionis
bus colorata. Et
exemplo panthere
q pellē bz diuers
is coloribus des
pictam: et mira
pulcritudine va
riatam vt sic pos
simus figurari i

Penne.

Iunt habere pelles cattoꝝ ⁊ murium ad sui ornamen-
tum: q̃ pelles arietum iacynthinas ⁊ rubias. i. q̃ exē
pla sanctoꝝ hoĩum ⁊ bonoꝝ. Tñ isti figurant in hero-
de: qui interpretat gloriā in pellibus: q̃ finaliter a
vermib⁹ est cōsumptus. Q̃ vere tales q̃ in talib⁹ pel-
libus gloriāntur: vermibus malay cogitationū i pre-
sent: vel vermibus supplicioꝝ in futuro miserabilē
corrodunt. Job. xl. Nūquid implebis sargas plebe
eius. Et p̃certo tales non habent pellem honeste cō-
uersationis: sed potius pellem vilem ⁊ in formis ⁊ in
famis conditionis. De quib⁹ dñ Trenoꝝ. iij. Aetusa
fecit pellem meā ⁊c. Non sic: sed habeamus bonā cō-
uersationem: q̃ ista est pellis quam debemus depin-
gere. **S**ecundo dico: q̃ est quedā pellis quā debe-
mus exuere. Et ista signat circūstantiam malay con-
ditionum. De q̃ Hier. xij. Si mutare potest ethyops
pellem suam: ⁊ pardus varietates suas. sic ⁊ vos po-
teritis bonum facere cū didiceritis malū. Nam sicut
puer nascitur ⁊ inuoluitur in vilissima pelle: que dñ
secundina: quā tamen necesse est q̃ exuat ante q̃ ad vi-
tam exterius veniat. Coluber etiā ante q̃ renouet: so-
let pellē veterem exuere: vt sic possit noua pelle iterū
se vestire. Sic vere nos oēm pellē male cōsuetudinis
⁊ male conuersationis exuere debem⁹: vt ad vitā grē
exterius exeamus: ⁊ vt nos in morib⁹ innouem⁹. Q̃
bene figurat. Auit. j. vbi dicit: q̃ sacerdotes detracta
pelle hostie artus in frusta concident. Avere ille qui
vult hostia deo fieri: debet ante oīa pelle male conuer-
sationis exui ⁊ artus eiusdem dñt in frusta concidi. i.
in diuersis bonis operibus occupari. **T**ertio dico
q̃ est pellis quā debemus extēdere. Et ista ē pellis ex-
terioris possessionis. Ista est cū vsq̃ ad paupes p ele-
mosynas extendenda. Pellis cū quanto plus exten-
ditur: tantopius ⁊ inclius sonat. Sic pellis bonoꝝ tē-
poraliū: q̃topius ad pauperes p elemosynas extēdit
tanto exinde sonus bone fame. apud deū ⁊ hoīes dul-
cior repitur. Ideo p̃cipit. Esai. liij. pelles tabernacu-
loꝝ tuoz extēdere ne parcas. Q̃ est cōtra illos de
quibus dicit. Hier. x. Non est qui extēdat tentozius
meus ⁊ erigat pelles meas. Nā auari non extēdunt
ad alios pellem suā: imo p̃certo excoziāt alicui. Ad
chee. iij. Violenter tollitis pelles eoꝝ desup eas ⁊c.
Quarto dico: q̃ est pellis quā debemus abradere.
⁊ ista est pellis nre mortalis ⁊ carnalis conditionis.
De qua dicit. Gen. iij. Q̃ de fecit ade ⁊ eue tunicas
pelliceas in signum mortalitatis ⁊ fragilitatis acq̃site
que p̃certo est p penitentia abradenda. Sicut cū pel-
les solent multipliciter pparari: q̃ primo cineribus
aspergunt: vt. s. pili cadant: tandē calce ⁊ puluere ar-
boꝝ condunt: in aqua balneant ⁊ humectant. tan-
dem acutis gladijs abradunt: ⁊ sic ad scribendū vel in
alia negocia multipliciter pparant. Sic vere pelles
carnis nostre debēt cū cinere ⁊ puluere. i. cū acri me-
moriam mortis condiri: in aqua lacrimay humectari:
in ligno p crucis memoriā extēdi: ⁊ oī forde peccati
per asperā penitentia abradi: vt sic possit ad oē bonū
opus parari: sic poterit dicere quilibet illud q̃ dicit
sponsa. Cant. j. Nigra sum sed formosa sicut pellis sa-
lomōis sicut tabernacula cedari. Nigredo cū pellis
combustione penitētie designat. vñ Treno. v. Pellis
nostra quasi clypeus crusta est. **Q**uinto dico: q̃ ē
quedā pellis quā debem⁹ inducere. Et ista ē pellis me-
morie mortis: vel memorie peccatoꝝ. Pellis enī est
illud q̃ remanet de mortuo aīali: significans memo-
riam mortis: vel memoriā peccati: que semper in no-
stris cordibus remanere. De pellibus cū sunt calcia-
menta ⁊ foderatur cingula ⁊ armature: libri etiā atq̃
scripture. Avere de talibus pellibus. s. de memoria
mortis ⁊ peccati debemus nobis facere calciamenta
subsidentis humilitatis: foderaturā: mollis benigni-
tatis: cingula laqueantis charitatis armaturā defen-
dentis patientie ⁊ firmitatis: libros etiā. i. scriptu-
ras sapientie ⁊ veritatis. Pelles cū leonis dicuntur

sedentem ab emoroyde liberare: pellis murium dis-
citur figuras taloꝝ sanare: pellis serpentum dicit ad
multa remedia adiuuare. Sic ⁊ charissimi: ista pel-
lis. s. memoria mortis ⁊ mortificatio carnis multa cō-
fert homini cōtra peccatū remedia: ⁊ valde est ad sa-
nandam aīam oportuna. Unde sicut in hystoria nar-
ratur. Hercules post q̃ leonē q̃ oēs deuorabat homi-
nes interfecit: de pelle ipsius vestē sibi fecit: ⁊ arma ⁊
scutum suū pelle leonis operuit: ipsaq̃ secū q̃ diu vi-
xit in signum leonis ad ipso mortui semper tulit. In quo
nota: q̃ hercules. i. virtuosus ⁊ strenuus: q̃ de leone. i.
de peccato vel de proprio corpore p̃ualuit debet pel-
lem eius. i. memoriā sue future mortis secum ferre: et
de ipsa contra vitioꝝ ⁊ demonum pericula se armare
Q̃ bñ figuratū est in tabernaculo. Exod. xxvj. Cuius
tectum pellibus capraz optus fuit. ⁊ Gen. xxvj. In ia-
cob q̃ capraz pellibus inuolutus patris benedictionē
reporauit. Capra cū que fetet: fetore mortis signat.
Q̃ vere illi a deo patre bñdictionē sempiternā repoz-
tāt: q̃ pellē capraz. i. memoriā fetide mortis secū hñt.
vnde de sanctis ⁊ pfectis viris dñ. Hebrico. xj. Circui-
erunt in melotis ⁊ in pellibus caprimis ⁊c. Et sic ergo
patet quō in scriptura inuenit Pellis induenda. ab-
radenda. extēdenda. exuenda: ⁊ depingenda ⁊c.

Penne. Nota q̃ penne sunt ille ptes corporis
auiū q̃bus ipse aues mediante vto vel
aere deuehunt in altū. ⁊ ideo possumus dicere q̃ mo-
raliter loquendo nos inuenimus.

Pennas interiores.

Pennas exteriores

Pennas superiores.

Prime designat morū decentiā virtualē. Scde signat
rerū substantiā tpales. Tercie vero signat dei potē-
tiam supnalē. **P**rimae sunt pene iustoz. s. scientie ⁊
virtutes. Isti cū sunt quib⁹ mediantibus iusti in ce-
lum volant: modo scz p spem: in futuro p speciē. De
quibus dñ in ps. Pene colūbe deargētatē: ⁊ postero-
ra dorsū eius i pallore auri. **S**cde sunt pene diuituz
⁊ supboꝝum. Q̃dū cū diuitie: ⁊ seculares sciētie: po-
pularēq̃ dignitates ⁊ eminentie sunt pene q̃ aues. i.
mundi potētes sustinēt ⁊ erigunt. ⁊ p supbiā eleuāt
⁊ extollunt. De quibus dicitur. Job. xxxij. Pēna stru-
tionis similis est penne herodij ⁊ accipitris. Et etiaꝝ
de diuitijs dicitur. Prouerbio. xxij. Noli inquit cris-
gere oculos tuos ad opes quas habere non potes.
Quia facient sibi pennas vt aquile ⁊ volabunt in ce-
lum. Accipiter enim et herodius qui sunt p̃dales:
signat nobiles: strutio que a terra non eleuatur: si-
gnat rusticos vñ rurales: q̃ scilicet in omni statu inue-
niuntur penne diuitiarum. **T**ercie sunt penne do-
mini ⁊ angelozum: et iste nihil aliud quam potētia
dei ⁊ spirituum beatoꝝum signat. De quibus di-
citur in psalmista. Quod deus ascendit super cheru-
bin ⁊ volauit super pennas ventozum: id est super po-
tentiam ⁊ virtutem spirituum beatoꝝum. **A**ldepho-
rice enim loquitur: quia scilicet sub figura auis intel-
ligit ipsum deum: sicut alibi in psalmista dicitur:
de deo ⁊ cuilibet viro isto. Scapulis inquit suis ob-
umbrabit tibi: ⁊ sub pennis eius sperabis. Scuto cir-
cundabit te veritas eius. **H**is igitur premissis di-
cimus aliquid de pennis iustozum. Nam sicut vide-
mus: q̃ penne auium sunt dure ⁊ solide: sunt leues ⁊
concaue: sunt medula leui ⁊ sicca plene: ⁊ exteriori
pluma munite: carni ⁊ corpori sunt coniuncte: ⁊ tamē
a natura carnis penitus sunt seiuncte. Tales p̃ocul-
dubio sunt virtutes ⁊ affectiones iustozum. Iste enī
habent soliditatem perseverantie. Concauitatem
secrete conscientie. **A**ldeulle tenuitatem pauperta-
tis voluntarie. **P**lumoſitatem agilis obedientie.
Carnis vicinitatem compassionis: et clementie.
Non tamen carnis naturalitatem carnalitatis ⁊ im-
mundicie: sed potius candorem ⁊ albedinē castitatis ⁊
continentie

continentie et etiam siccitatem pñe et abstinentie. Et sic pculdubio si tales penas. i. virtutes et affectiones sic cōditionatas habuerimus: facilliter p spem et contemplationem ad celum volabimus: et superius cum angelis descemus. Et hoc est qd̄ dauid petebat in ps̄. Quis dabit mibi pñas sicut colūbe et volabo et rede scam? Aduerte aut̄ qd̄ sancta aīalia quatuor habebāt pñas: et sub pñis etiam erant manus: etiam ille pñe oculos habebant: que etiam recte erant: et pñe vni us pennis alterius se iungebant: seq̄ desup lateralit̄ extendeant: sicut p omnia dicitur. Ezech. j. Sic vere dicam qd̄ aīalia sancta et occulta: sanctos et discretos viros signant. Quatuor vero pñe quatuor virtutes cardinales vel etiā quatuor affectiones significant: q̄ s. recte dicunt: quia nullius malicie prauitate torquet̄. Et etiam desup dicunt̄. extense: eoq̄ sursum ad deum sunt totaliter ordinate. Due aut̄ vnius duabus pñis alterius iūcte dicuntur: eo qd̄ affectiones iustorum in dualitate charitatis sibi vnicem copulant: facies et pennas inquit: per quatuor partes habebant: iūcteq̄ erant pñe alterius ad alterum. Ezech. j. Quid plura? p̄o certo manus sub pñis esse dicitur: p eo qd̄ bone operationes bonas affectiones concomitantur et qd̄ illud qd̄ iusti volunt. et cogitant dignis opibus sacris manibus exequūt̄. Ezech. j. Apparuerunt man⁹ hoīs subtus pñas. Et breuiter notare possumus qd̄ pñe id est affectiones spūalim auium et iustorum. Sapientia pollent. Penitentia pallent. Diligentia callent. Innocentia valent. Amicitia calent.

Dico ergo qd̄ iste pñe bonarū affectionum sapientia pollent. Et ideo dicunt̄ habere oculos in sanctis aīa bus. Ezech. j. vñ. Eccles. x. dicit̄. Qd̄ qui h̄z pennas annuntiabit sniam. Itē dico qd̄ penitentia pallent. Tñ aīa penitēs amara et cōtrita videtur dicere illud. ps̄. Si sumptero pñas meas diluculo et habitauero i ex tremis maris. i. in amaritudine penitētie. Itē dico qd̄ diligentia callent. Sunt em̄ caute et pudentes cōtra pericula. Quia sicut dicit̄. puer. j. frustra iacitur rēte ante oculos pñatorū. Itē dico qd̄ innocentia valent. vñ. Malach. iij. Dicitur vobis timētibus nomē meum sol iustitie et sanitas in pñis eius. Itē dico qd̄ amicitia calent. Et ideo supra dicitur. Quod due pñe singulorū iungebant: supple p caritatem. vñ etiam Leuit. xj. Ipsos qui habebant squamas et pñulas mundi erant et poterant manducari: quia. s. tales per societatem et caritatē in corporari et spūaliter manducari possunt: et maxime qñ squamis sese tenentibus: hoc est dictu: p bonam cōcordiam iūcti et ligati sunt. Tales igitur sic pñati iudent deo bñdiceret laudes ipsius exaltare. ps̄. Laudate inquit dñm de celis. Sequit̄. Bestie et vniuersa pecora serpentes et volucres pñate. Et maxime quia certe tales caput intentionis ad pñulas affectionis debent torquere: vt sc̄z attēte videant. ne quid indignum ipsos contingat aliquali ter affectare. Sicut Leuit. v. dñ qñ aius imolabatur caput ad pñulas torquebat. Et sic p̄z quomodo pñe iustorū diuersimode significant in scriptura.

Pena. Nota qd̄ pena qñq̄ sumitur pro quacūq̄ tribulatione vel afflictione. Quādoq̄ sumitur et magis pprie: p culpe pmissione et punitōis inflicione. Et sic igit̄ notabimus qd̄ e dare. s. penā. Virtualem et voluntariam. Temporalem et transitoriam. Eternalem et damnatoriam. Prima pena est penitentium et pfectorū. Scōa pena est indigentū seu miserorū. Tertia pena est desperantium seu dñatorū. Primo ergo dicamus qd̄ est pena voluntaria. Et ista p̄certo nihil aliud est qd̄ scilicet pena quā voluntarie sustinent viri religiosi et perfecti. s. pena abstinentie. Diligentie. Penitentie. Vigile.

lie. Obedientie et cetera similia: que. s. viri penitentes qñq̄ sustinent p peccatis satisfaciendo: vel quādoq̄ a peccatis sese pseruando: vel qñq̄ virtutes et merita cumulando: et gloriā eternā cū pena tēporali merendo. Tales aut̄ penas sustinuit xp̄s: qui. s. voluntarie p peccatoribus fuit passus: et tales etiam sustinet vir pfectus: qd̄ pro ampliandis meritis: penis et miserijs sit subiectus. vt de vtroq̄ dicatur illud. Sap. xviij. Simili autem pena seruus cū dñō afflictus est et c.

Secōdo dicamus qd̄ est pena transitoria. Et ista est pena mūdānarū tribulationū qñq̄q̄ mundus et tyranni inferunt sine causa: qñq̄ etiam deus ipsas dispensatiue euenire pmittit: vel ad nram punitiōem vel ad meritorum augmentationem. et ista p̄certo licet non voluntarie p̄cure: dñ tñ in patientia sustineri: sicut fecerunt martyres atq̄ sancti. Exemplo Job qui dicebat dñō. Job. x. Instauras testes tuos contra me: et pene militant in me. Et Job. ix. dicitur. Si occidit occidat semel: et nō de penis innocentū rideat. De tali ergo pena transitoria visum est vbi cūq̄ agitur de Tribulatione. La bore Afflictione et c. Tertio vero dico: qd̄ est pena dñatorū seu destructorū. Sicut videmus qd̄ in hoc mūdo sunt pene malefactorū et latronum: que p scelere infligunt: vt sc̄z pena vnius sit metus multorū: et certe tales pene sunt ipsis salubres et meritorie si sustinent patienter. Alias vero ista pena tp̄alis ipsoꝝ est p̄cipiū in introitus ad eternā. vñ Eccl̄. xxi. Tia peccatū cōplantata lapidibus: et in fine illoꝝ inferi et tenebre et pene. Pena autē dñatorū est pena damnatorum: qui sc̄z punitur perpetuo i inferno. De qua dicitur illi nequissimo antiocho. ij. Macha. vj. Iudicio inq̄t dei iustas supbie tue penas exolues. Et ij. Thessal. j. Penas dabunt in interitū eternas. et in epistola Iude. Ignis eterni penas sustinētes. Sicut enim in ps̄. dñ. In iusti punient simul et reliq̄ impiorū interibunt. Pena em̄ dicitur a puniendo. Multa possent dici: s̄z pauce sunt autoritates vocales. Vide vbi Correctio. et Tribulatio: et in alijs titulis similibus.

Pendere. suspendere. suspē

dium. Nota qd̄ pendere semper denotat adhesionem alicui alteri rei tanq̄ fundamēto fortiori et etiaz altiori. Pendere em̄ de sui natura nō dicit mibi aliquam firmitatem: sed potius quandā inanitatem et debilitatem: et cōgruam cum altero vanitatem. Item dicamus qd̄ pendere signat in bono et in malo. et sic dico qd̄ moraliter et spūaliter loquendo.

Pendet iustus deo se federans. Pendet doctus alta considerans. Pendet stultus vana desiderans. Pendet damnatus penis exuberans. Primum est pendere feruentis amoris. Scōm est pendere fulgentis splendoris. Tertium est pendere vagantis erroris. Quartum vero est pendere nocentis doloris. Primo ergo dico qd̄ pendere dicit vir perfectus et charitativus. Iste em̄ cū corda et cū vinculo caritatis cum deo ligatur: et ideo ab ipso pendere: et totus in ipso suspendi: et tot⁹ in ipso suspēdi: et ad ipsū erigi cōprobat. res. n. ex altero dñ pendere: qñ ab ipso totū h̄z suū eē et suū manere. et qñ sine ipso nō pōt sistere vel valere. Sic vere qd̄ viri pfecti in deo penit⁹ fixi sunt. et ab ipso suū esse et tutis accipiūt: et sine ipso penitus nihil possunt bñ dicere p amorē et desiderū ab ipso pēdent. et ab ipso laq̄ati: et ad ipsū suspēsi sunt. de Jacob. n. eo qd̄ summe diligebat benjamin dñ. Scñ. xliij. cū inq̄t aīa ei⁹ ex huius aīa pēdeat. et Judith. viij. dicit̄. et nūc fratres q̄ estis p̄bpteri in populo dei et vobis pēdet aīa illoꝝ quasi di. anima inferior dependet a superioribus: pio eo: qd̄ ab ipsis debet regi et gubernari. Sic et iustorū dependēt a deo et a sanctis: p eo qd̄ p amorē et desiderū sunt ipsi cū deo federati. Hanc flores.

fructus et folia pendent in arbore: sicut in proprio loco unde recipiunt nutrimentum et ubi habent radicem et fundamentum. Sic vere iusti semper sunt in deo suspensi: sicut in illo a quo sunt per se portati in quo sunt per fidem plantati atque fundati: per caritatem aliti et nutriti ut sic isti figurentur in velo quod pendeat ante sancta sanctorum: et ante archam et cherubim: et quod interiorem partem tabernaculi ad extrinsecam diuidebat: sicut dicitur. Exo. xxx. Quod scilicet de quatuor preciosis coloribus. id est quatuor cardinalibus et virtutibus sunt depicti: et sanguine christi: per sue passionis memoriam madefacti: ante archam testamenti domini: et ante sancta sanctorum paradisi: per desiderium sunt suspensi: et ibidem continue sunt erecti. Osee. xij. Populus meus pendebat ad reditum meum. Sicut etiam de pulchritudine Judith dicitur. Judith. x. Quod omnis illius compositio ex virtute pendeat. Isti etiam pendet et non solum per virtutem caritatis: immo etiam per virtutem voluntarie paupertatis: que scilicet bassa: id est temporalia negligit: et sursum cum christo in cruce per compassionem se suspendit: et ad celestia mentaliter se eleuat et ascendit. Gen. xl. Ille suspensus est in cruce. Et aduerte quod tales non solum dicuntur suspensi: immo certe multa bona habent suspensa in se. Sicut enim videmus quod in templis suspendunt panni aurei pro ornatu. Sic etiam in viris perfectis suspenduntur virtutes et exempla notabilia: sicut preciosissima ornamenta: sicut Elyachim dicitur figuratiue. Esa. xxiij. figam inquit illi parillum in loco fidei: et suspendam super eum omnem gloriam domus patris eius. Unde nota quod in talibus inveniuntur pendere ista instrumenta. scilicet Innaures. Libi. Salee. Pharetre cuius sagittis. clypei. Mole torzana. Innaures dico. id est promittitudo obedientie. Iste enim sunt que ornant aures et preparant ad cito audiendum. Sen. xxiij. Suspendi itaque innaures ad ornandam faciem eius: et armillas posui in manibus eius. Iste ibi pendunt libri dei mandatorum et sapientie. Deut. xj. Ponite hec verba in cordibus et in animabus vestris: et suspendite ea pro signo in manibus vestris. Et potissime duo precepta caritatis debent ibi esse et pendere: quod scilicet istis habitis omnia alia pendunt ibi. Sicut dicitur. Math. xxij. In his duobus mandatis tota lex pendet et prophete. Ite pendet ibi galce salutis et fiducie. De qua apostolus ad Eph. vij. Galcam salutis accipite. unde Ezech. xxvij. Saleam suspenderunt in te pro ornatu. Item pendet ibi pharetre cuius sagittis et punctionibus divini timoris treuerunt: unde Ezech. ibidem. Pharetras suspenderunt in muris tuis. Item pendet ibi clypei: qui ictus sustinent. id est virtus firmitatis et patientie. Et sic per certo isti dicuntur turris david. que edificata est cum propugnaculis mille clypei et omnis armatura fortium. Armatura enim fortium est patientia et constantia: quia scilicet fortissimi christi martyres fuerunt armati. Ite pendet ibi mole que valde ponderant. id est pondus laboris et penitentie unde Math. xxvij. Expedit ut suspendatur mola asinaria collo eius et submergatur in mare. Ite pendet ibi organa diuine laudis et eloquentie. sicut in psalms dicitur. Quod in salicibus in medio eius suspendimus organa nostra. Ite sunt ergo genere in fronte pendentes De quibus Esa. iij. quia scilicet iste sunt virtutes que in iustis spiritualiter pendunt. Sicut etiam ipsi apud deum mentaliter suspensi sunt atque manent. Deutero. xxxvij. Errit vita tua quasi pendens ante te. Dico ergo primo: quod pendere spiritualiter dicitur vir perfectus et caritativus. Secundo dico quod pendet vir edoctus alta considerans. Sicut enim sol et luna et alij planete qui erratici dicuntur suspensi sunt inter celum et terram quia scilicet nec celum nec terram tangunt: sed in medio suspensi currunt. Sic vere viri contemplativi et doctores et clerici superius ad investigationem veritatis altorum et magnorum negotiorum contemplando et inquirendo se suspendunt et terram et terrena negocia continentur sursum ad modum avium: quarum corpora pendunt in aere: celestia et eterna investigare satagunt et

contendunt. Job. vij. Elegit suspendi anima mea et mortem ossa mea. et Treno. v. Principes manu suspensi sunt. Pendet igitur vir edoctus alta considerans. Tercio vero dico: quod pendens seu suspensus dicitur vir infectus vana desiderans: vic peccator: et maxime vir superbus et elatus: sicut enim iudices ad patibula sua malefactorum suspendunt. Sic demones ad alta vanitatis invidane loca suspendunt per elationem et superbiam peccatores. Tales enim elati et suspensi dicuntur: eo scilicet quia nulla stabilitate firmantur: sed vento vane glorie exponuntur. Suspensus enim fustibus tollitur. flatibus tangitur: moribus pellitur: funibus stringitur: avibus deditur: estibus vitur. Sic vere tales peccatores sursum extolluntur: per elationem: flatibus efflantur: per adulationem: avibus deduntur: per detractionem: estibus vrunf: per ambitionem: funibus ligantur: per male consuetudinis obstinationem. Et sic tales suspensi figurantur in illis de quibus dicitur. Josue. x. Quod ipse suspendit eos super quinqs stipites. Quinqs enim stipites sunt quinqs sensuum affectiones. et Josue. viij. dicitur. Quod ipse succendit civitatem hay: regem quoque eius suspendit in patibulo. Unde videtur quod dyabolus precepit de istis illud. Numc. xxv. Principes suspende contra solem. Sol enim splendorem mundane glorie signat: ad quam scilicet superbi et vani glorie sunt suspensi. Unde de illo superbo aman dicitur. Ihesu. vij. suspensus est aman in patibulo. Et aduerte quod mali pendere dicuntur tribus modis. Quia suspensi: dubij. incerti. et penduli sunt in fide et credulitate.

Adoribus et in bonitate.

Adundi honoribus prosperitate.

Expone quomodo vis. Et tamen constat quod res pendule et suspense parum reputant respectu rerum stabilium et fixarum. Sicut enim dicit Seneca in declamatione Satiis est semel cadere quod semper pendere. Res etiam mobiles et pendule facilius cadunt et difficiliter resistunt seu sistunt. Unde etiam videmus quod symia quando sentit statum aut lignum cui insidet esse pendulum vel motuum: solet ibi vires suas experiri: et illud tamdiu discutere vel impellere quousque ipsum senserit cecidisse. Sic vere dico: quod illi qui in fide et moribus sunt dubij et suspensi. seu rerum mundalium instabilitati expofiti: parum debent apud deum reputari. Symia enim dyabolus tales solet per tentationes impellere. Et contra eos ostendere vires suas necesse est quousque ipsos cadere et corruiere faciat a statu glorie fidei vel fortune. Bene ergo dicitur. Deut. xxi. Quod maledictus est a deo qui pendet in ligno. Et Esa. xxiij. Peribit quod pependerit. Patet ergo quod pendens seu suspensus dicitur vir infectus vana desiderans. Quarto vero dico: quod pendere dicitur vir dānatus penis exuberans. Quia reuera per suspendium potest intelligi pena infernalis: pro eo quod homines adiudicati ad mortem pena suspendij puniuntur. Et ideo mors eterna per suspendium merito designatur. unde de peccatoribus dicitur. Ihesu. ix. Quod decem filij aman suspensi sunt in patibulo. Figurati etiam in absalon filio david: qui persecutus est patrem suum: et fugiens suspensus est ad arborem: ubi tribus lanceis est confossus. ut scribitur. ij. Regum. xviij. Quod per certo mali filij dei. scilicet peccatores: qui se deum peccando persequi non verentur: in inferno finaliter suspenduntur: ubi scilicet tribus lanceis seu tribus gradibus. scilicet dolore desperationis: verme conscientie remorsu: et pena ignis confodiuntur et perpetuo affliguntur. Similes etiam proditori iude qui suspensus crepuit medius: sicut dicit Actuum. i. Sic igitur patet quod pendere seu suspendi in bono sumitur et in malo et.

Pene. Adverbium Nota quod pene idem est quod fere seu etiam quasi. Signat autem negotium imperfectum. Verumtamen ut communiter semper signat malum. Sicut cum dicitur in psalms. Dei autem pene moti sunt

Penitentia.

nis flumiū ⁊ sic in albā puellā iterū. i. sanctā innocētes ⁊ mundā psonam puerit. figuravacce. i. conuersatio peccatrix ei adimif. ⁊ sic p penitētiā in oibus immutatur. Cōuertimini inquit. Unde dicit Aug. sup illud ps. Si cōuerteris ad me penitēdo puerit ego ad te liberando. Thiere. xxi. Postq̄ pueritisti me egi penitentiam. confusus sum et erubui. qm̄ sustinui opprobriū adolēcie mee. Et sic finaliter talis psona sic cōuerfa in mūdo habet in reuerētia ⁊ honore finaliter aūt in celo inter stellas. i. inter sanctos ⁊ angelos ponit in celestis glorie pulcritudine ⁊ splēdore. Quia breuiter penitētia mores primitiuos cōuertit ⁊ mutat. famā ⁊ sanctitatem reddit ⁊ restaurat. ⁊ celestē gloriam finaliter procurat ⁊ tribuit. Ideo pulcre loquit. Cyprian⁹ li. de laudibus penitētie sic dicens. Penitētia que miserans peccata remittis. paradysum referas: cōtrituz sanas: tristē exhyllaras. ad vitam de interitu reuocas: statim restauras. fiduciam informas: gratiāq̄r abūdiātiā refundis. Penitētia quid de te referā: omnia ligata tu soluis oīa clausa tu reseras. oīa aduersa tu mitigas oīa cōfusa tu lucidas. oīa desperata tu animas. Pnia rutilentior auro. splendidior sole. quam non vincit peccatum nec afflictio superat nec desperatio delet. Et adiūgit. Penitētia respuit auariciā horret luxuriā. fugat furores format amores. calcat superbiam. linguā continet. mores cōponit: odit maliciā excludit inuidiam. Et sequit. Perfec̄te penitēs percutienti. alteram maxillā prebet. angariatus vltro sustinet. castigatus gratias agit. prouocatus tacet. exasperanti blanditur. superiori simplex est inferiori subiacet. In corde eius cōtritio in ore confessio in opere forius humilitatis executio. Hec est inquit perfecta et fructifera pnia Ecce ergo charissimi quō ex hīs isti⁹ sancti patet q̄ pnia hz virtutē cōuersiūā. Cōuertimini inquit. Et sic bñ patz q̄ ad hoc q̄ simus ⁊c penitētes necesse est q̄ excutiam⁹ morū prauitatē. Cōuertimini inquit. Secūdo dico. q̄ in pnia requiritur q̄ discutiāmus mētis qualitātē. cū dicit. Agite. Agere em̄ nō solū accipit pro facere imo qñq̄ idem est qd̄ deducere vel mouere. et sic sumit hō. viij. vbi dī. qd̄ qui spiritu dei agunt hī filiū dei sunt. Ad denotādum qd̄ si pfecte penitere volum⁹ necesse est qd̄ p stat⁹ nři discussionez nosipfos agitem⁹ Agite inq̄t. Clas em̄ fortiter infectū nunq̄ perfecte mūdatur nisi pmo fortiter agite. sic nec pnia istū hōiem bñ mūdatur. qui statū suū nō bñ discutit prius atq̄ spectat. Agite inq̄t. Quod bñ innuit Apocalyp. ij. ca. vbi dicitur. Alde mor esto vnde excideris ⁊ penitentiam age. et prima opera fac. Sicut enim ignis cōclusus i terra: vndiq̄ p cauernas terre circuit quercens eritum et non inuenit et finaliter cum omnia discusserit et circueit solet terre motum facere: et terram per violentiam aperire. Sic vere ignis. idest splendor discretionis debet in profundo cordis nostri omnes cauernas idest omnes secretas rimulas circuire. et omnia que sunt. in conscientia discutere: et videre: et tandē p contritionem et timorem dei terre motum facere. et abscondita cordis per confessionis ianuam reserare. Agite inquit idest vosipfos agite. Unde Esaie. xliij. Confractioe confringetur terra contritione conteretur terra commotione commouebit terra agitatione agitabit terra. Terra em̄. i. conscientia peccatoris debet agitari per status dubitationem commoueri per status discussionem conteri pfectam compunctionem confrigi per apertam confessionem. Et breuiter qui vilitatem cordis sui bene agitauerit ⁊ discusserit. de peccatis facilius penitebit. Un credo q̄ causa est quare non penitēt ptores. quia conscientiam suam. nec mala que fecerunt discutūt. nec vident. Et ideo beatus. Augustinus de vtilitate agende penitentie docet mentem discutere dicens. In tribunal mentis tue ascende. reum te constitue ante te noli te ponere post te: ne deus ponat te ante se.

Itz igitur qd̄ necesse est qd̄ discutiāmus mētis qualitātē Agite inq̄t. Tercio dico qd̄ necesse est qd̄ cōcutiāmus carnis voluptatē. Et hoc ostendit cū dicit. Penitentiā. Penitentiā em̄ dicit a pena. Unde sūm Hugonē lib. de mysterijs ecclesie. Penitētia dicitur quasi punitentia: eo qd̄ per eā puniamus delicta. Quia penitētia nō solum discutit mentis cōditionē: nō solum etiā excutit culpe infectionē imo etiā punit. et cōcutit carnis affectionē ⁊ delectationē. Penitentiā em̄ est sicut myrrha que quāuis sit amarissima: est tamen species odore suauissima ⁊ effectus virtuosissima. Et maxime illa que dicitur myrrha electa que est voluntarie de arboze stillans nō per fractionē aut scissuram emmanans. Talis em̄: vt dicit Dyasco. ⁊ Platearius hz virtutē dissoluēdi. cōsumēdi. cōfortādi. ⁊ mortua corpora a putredine reseruandi: desicandi. consolidandi. conglutinandi roborandi. ⁊ carnem putridā corrodendi. Et reuera charissimi tales sunt effectus penitentie. Quia vere quīs ista sit amara ⁊ difficilis ad sustinendum. est tñ virtuosissima ad sanitatē diuine gratie inueniendū. Ista enim dissoluit per cōpunctionē confortat ⁊ consolidat p spem ⁊ consolationē cōsumit ⁊ desiccatur p abstinentie macerationem. corrodit ⁊ carnē putridā exterminat p dolorē ⁊ afflictionē corroborat tñ ⁊ conglutinat per sanitatis spiritualis restitutionē. animā aūt a putredine inferni pseruat p vite eterne collationē. Ista est igit myrrha electa q̄ dat suauitatē odoris. Eccli. xliij. Ut sic dicat q̄ libet penitens illud Cant. v. Manus mee distillaue runt myrrham ⁊c. Sic ergo patet quō penitētia multiplices habet virtutes. Et ideo Et ideo Aug. in libro de penitētia dicit. Penitentiā languores sanat. leprosos curat. mortuos suscitāt. sanitati m̄ auget. gratiā conseruat: claudos erigit. cecos illuminat. vitia fugat. virtutes ornat. mentem inuit. roborat ⁊ confortat. Et ideo breuiter concludamus. qd̄ penitentiā est habenda quia habet virtutem. Pacis ⁊ concordie generatiuam. Virtutis ⁊ gr̄e restauratiuam. Culpe ⁊ nequicie expiatiuam. Hostis ⁊ malicie effugatiuam. Spei ⁊ leticie restitutiui. Celi ⁊ glorie pcuratiuam. Dico ergo q̄ penitentiā est pacis ⁊ cōcordie generatrix: sicut em̄ adamas quīs sit lapis durissimus. dicitur tamen lapis esse reconciliatiuus: q̄ solet vxorem repudiatam ad mariti gratiā reuocare. Sic penitentiā quīs ad sustinendum sit grauis ⁊ dura est tamen concordie inter maritum ⁊ vxorem repudiatam idest inter deum ⁊ animam peccatricem generatiua: ⁊ pacis amicicie inter deum ⁊ hominem effectiua. vñ Apoc. iij. Quos amo: arguo ⁊ castigo. Emulare ergo ⁊ penitentiam age. Item ista est virtutis ⁊ gratie reparatrix. Et sic ista est similis ebulo q̄ est herba amara ⁊ fetida: tamen si homo confractus ppter casuz decoctione eius balneet: dicitur membra consolidare ⁊ virtutem pristinam restaurare. Sic penitentiā post casum peccati ⁊c. Ideo. Apoc. ij. dicitur. Alde mor esto vnde excideris. age penitentiam ⁊ prima opera fac. Itē penitentiā est culpe ⁊ nequicie extirpatrix. Est enim sicut sal: qd̄ quīs sit valde asperus: est tamen vulnerum mundificatiuum: ⁊ putridarum carnum abstersiuum. Quia penitentiā de vulnere lese conscientie putredinem vitiōuz extrahit ⁊ omnia expiat atq̄ colit. Ista est enim sicut diptannus herba: que sagittam de corpore cerui extrahit. Quia penitentiā solet sagittam peccati de corpore ⁊ conscientia peccatoris effugare. Un Luc. xij. Nisi penitentiā feceritis omnes simul pibitis. Itē est hostilis malicie superatrix. Un sicut canes non edunt hericuz spinis vndiq̄ circūdatū. Basilisc⁹ etiā superat a mustela armata ruita. sic hostes spirituales nō pnt eos ledere: quos ruita ⁊ spinis

Penitus

Penuria

Ayuntamiento de Madrid

Secundo vero dico: q̄ est vnum p̄ quod spectat ad iustum. Iustus em̄ habet suū per. i. suū mediante quo ipse peruenit ad salutē. Et sic dico q̄ ipse habet tria per. i. tria media: p̄ que obtinet vitam eternam: vici personas: res: loca: t̄ tpa. Ista em̄ sunt per que ⁊ quibus mediantibus sicut p̄ quosdam gradus peruenit ad celum vici. Iper

Subsidium fraternum.
Suffragium internum.
Diffugium externum.
Refugium eternum.

Constat em̄ q̄ salutē acquirit homo Iper fraternam subuentionem Internam perfectionem Eternam discursionem Eternam continuationem dñi vt deprecemur dñm per eum. Ideo bene precipit iij. Regum. viij. Uade in occursum syri dei ⁊ consule per eum dñm. Constat em̄ q̄ per bonos prudentes ⁊ viros iustos: ⁊ eorum ofonibus. industrijs ⁊ suffragijs: non solum vna persona: immo etiam vnū regnū ⁊ patria saluatur ⁊ ab infortunijs ⁊ periculis liberaf. Sicut de illo naaman legitur. iij. Regum. v. Dñs p̄ illum dedit dñs salutem. syrie. Constat em̄ q̄ p̄ bonas predicatorū ⁊ prelatorū ⁊ doctorum ⁊ primorum correctiones ⁊ instructiones venit homo multotiens ad salutem. Sicut videmus q̄ per virgam ⁊ clamorem pastoris ouis ad gregem reducit ⁊ a lupi periculo liberatur. Unde cuiuslibet tali pōt dici illud. Judith. xij. Benedixit te deus in virtute sua: q̄ per te ad nihilūz redegit inimicos nostros. Ut sic talis dicat illud. Sap. i. vi. Ergo accipite disciplinam per sermones ⁊ p̄derit vobis. Deinde saluatur iustus per internaz perfectionem: hoc est dictu: per gratias ⁊ virtutes. Iustus firmus em̄ quādoq̄ fit saluus ⁊ sanus p̄ bona electuaria ⁊ medicinas. Sic hō spūaliter p̄ virtutes ⁊ p̄ opera fructuosa. Et sic certe dico. q̄ saluari non oportet scilicet Iper

Patietiam dura sustinentem.
Sapientiam bona prouidentem.
Penitentiam culpas deplorantem.
Confidentiam firmiter sperantem.
Amicitiaz se bonis ligantem.
Eloquentiam seruēter orantem.
Audientiam seu obedientiam facile pentem.
Noticiam debite credentem.
Iustitiam neminem ledentem seu debita soluentem.
Crucis gloriam iustos liberantem.
Christi gratiam fideles saluantem.
Igitur dico q̄ saluari possumus ⁊ tueri p̄ patientiaz: qua dura sustinemus. Ihebeo. xij. Iper patientiā curramus ad p̄positum nobis certamen aspicientes in autorem fidei ⁊ consummatorem iesum. Sicut enim dicit. Actu. xij. per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum celorum. Quia sicut dicit. Judith. viij. Dñs qui placuerunt deo per multas tribulationes trāfierunt. Item p̄ sapientiam qua cuncta prouidemus Unde deo Sap. ix. dicit sic. Nam p̄ sapientiam sanati sunt quicumq̄ placuerunt tibi. Ite per penitentiam qua peccata dessemus: de quo potest exponi illud Sap. i. Quod. s. deus iustos trāstulit p̄ mare rubrum ⁊ trāstulit p̄ aquam nimiam. Adare em̄ signat amaram contritionem. Rubrum verecundā confessionem. Aqua vero nimia lacrimiosam satisfactionem. Ite per confidentiam qua sup̄reme tenemus seu videm⁹ hoc est dictu: per firmam spem ⁊ confirmationem: q̄ s. sicut dicitur. ij. Corin. iij. fiduciam tales habemus p̄ xpm ad deū. Et sapientie. x. dicit. q̄ iustum deduxit dñs per vias rectas ⁊ ostendit illi regnum dei. Spes em̄ ⁊ contemplatio sunt recte vie: quibus in hac vita iustis ostendit regnū dei. Ite per amicitia: qua primis inheremus. Gal. v. Per charitatem spiritus

seruite inuicē. Ite per eloquentiā quā orātes habemus. Hoc est dictu per vocem diuine laudis ⁊ orationis. i. Thimo. iij. Sanctificatur per verbū dei ⁊ ofonem. Item per audientiam seu obedientiam: quā maiori paremus. Collos. iij. filij obedite parentibus vestris per omnia. Item per noticiam seu p̄ scientiam quam credendo tenemus. Hoc est dictu. Iper si dem ⁊ non per species saluamur: q̄ sicut dicit. j. Cor. xij. Videmus nunc per speculum in enigmate: tunc autē facie ad faciem. Ite per iustitiam: quā impios arcemus: vt. s. arceam⁹ malos per arma iustitie a dextris ⁊ a sinistris. ij. Corin. vj. Item per memoriam ⁊ compassionem crucis ⁊ passionis xpi. De qua. s. dicitur. Galath. ij. Christo confixus sum cruci scz p̄ memoriam passiōis. Unde Sap. xij. dicit q̄ benedictū est lignum p̄ qd fit iustitia. Ite per xpi gratiā qua saluari valeamus: q̄ s. sicut dicit. Actu. xvj. Iper gratiam domini nostri iesu xpi nos credimus saluari. Ista enim sunt vndecim per. i. vndecim media: per que salutem possumus adipisci: que scilicet perfectionem continent ⁊ faciunt virtualem. Saluatur ergo iustus per internam perfectionē. Deinde dico q̄ saluatur iustus per eternam discursionem. Exteriora em̄ loca ⁊ motus ⁊ discursio q̄nq̄ pficiunt al salutem. Patet de iustis: peregrinie ⁊ heremitis. Quāuis em̄ dicat. Sene. epistola. xxvij. Quod magis nutritus est animus q̄ locus: q̄n tamen vtriusq̄ mutatur tūc magis pficit. Igitur dicaz q̄ istud per. i. iste localis transit⁹ atq̄ motus. bonusq̄ labor ⁊ discursus. quandoq̄ faciendus est a iustis. Et hoc certe per.

Semitam equitatis ⁊ iustitie.
Vias veritatis ⁊ prudentie.
Aquam pietatis ⁊ clementie.
Plateas honestatis ⁊ decentie
Ciuitatem vnitatis ⁊ concordie
Ignem penalitatis ⁊ angustie
Desertum tenuitatis ⁊ abstinentie
Domos societatis ⁊ amicitie.
Terram humilitatis ⁊ subiacentie.
Plana sinceritatis ⁊ innocentie
Adare p̄speritatis ⁊ penitentie

Ecce ergo per quot loca spiritalia pōt hō transire ad vitam eternam. Transeat ergo iustus p̄ semitas iustitie et equitatis puer. iij. Ducā te per semitas

equitatis quas cū ingressus fueris nō artabunt gressus tui. Quamuis de impijs dicatur illud p̄verb. v. Iper semitam vitenō ambulat: vagi sunt gressus ei⁹ ⁊ inuestigabiles: sicut em̄ dicitur. Sapient. x. iustum deduxit dominus per vias rectas ⁊c. Item transit iustus per viam scientie ⁊ veritatis scilicet per vias fidei prudentie ⁊ sapientie recte credulitatis. Prouer. ix. Ambulate per vias prudentie. De qua. iij. Regum viij. Ostende eis viam bonam per quam ambulent. Item transit iustus per aquam clementie ⁊ pietatis dicens scilicet illud. Esai. xlij. Cum trāstieris p̄ aquas tecum ero. Item transit iustus per plateas decentie et honestatis. Cass. iij. Surgam ⁊ circuibo ciuitatem: per vicos ⁊ plateas queram quē diligit anima mea. decet enim et honestum est: vt quos diligim⁹ requiramus. Item transit iustus per ciuitatem cōcordie et vnitatis seu fraternitatis. Ciuitas enim dicitur quasi ciuium vnitatis. Ezechie. ix. Transite per ciuitatem sequentes eum. Item transit iustus per ignem penalitatis ⁊ angustie. psal. Transiimus per ignem et aquam ⁊ eduxisti nos in refrigeriū. Ite transit iustus per desertum abstinentie ⁊ tenuitatis. Exodi. iij. Ibiimus viam trium dierum per solitudinem. Tres enim dies: tres abstinentie p̄ces designāt. scilicet abstinere a delicijs: a diuitijs ⁊ ab eminentijs. Item transit iustus per domos amicitie et societatis seu etiam hospitalitatis. De qua. iij. Regum iij. Animaduerto: qd vir dei sanctus iste est qui transit frequenter per nos, faciamus ei ergo cenaculum paruum: et ponamus in eo lectulum: et mensam: et sellam ⁊ candelabrum: vt cū venerit ad nos maneat ibi. Ite trāst iustus p̄ terrā subiacentie ⁊ humilitatis

E

Humile.

Hum. xij. Obsecro vt mihi trāsire liceat per terram tuam. **Item** transit iustus per plana innocētiē sin- ceritatis et puritatis. Ista est em̄ via per quā uenimus scz innocētia. et per quā ad deū redire debem⁹. De qua iij. Reg. xij. Reducā te in uiam per quā uenisti et.

Item transit iustus per mare pñse et asperitatis qz. s. sicut dicit Sap. x. Dñs transiuit eos per mare rubrum. Pñia em̄ dicit alia via. scilicet illa per quā recedim⁹. vñ de magis dicit Math. ij. Qd per aliā uia reuersi sunt in regione suā. Et iij. Reg. xij. Abijt ergo per aliā uiam.

Ecce ergo quō saluat iustus per eternā discussionem. Sed certe adhuc dico q saluat iustus per eternam durationē et cōtinuationē. Ista em̄ necessaria est ad salutem. scilicet perseuerātia in bono. Ista em̄ per diē et noctē id est cōtinne debēt bonū facere. sicut de colūna nubis et ignis legit. **Hum.** ix. q per diē operiebat nubes tabernaculū et per noctē quasi spēs ignis. Exēpl⁹ etia Daniel. de quo dicit Dan. xij. q trib⁹ tēporibus per diē erat obsecratio sua. Et sic de perseuerātia in bono dicatur illud ps. Per diē sol nō uiet te neq lunā p noctem.

Et sic opere boni et caritatis a malo per tēp⁹ et tpa et dimidiū tps. Apoca. xij. Ecce igit quō iust⁹ hz quādruplex per. i. quadruplex remediū generale per qd pōt attingere ad uitā eternā. i. personarū. rerū. locorū et etiā tēporū. Et hoc est scdm principale. Est igit vnū per quod spectat ad iustū. **Item** principaliter dico q inuenit vnū per qd spectat ad stultū. Et sic nota bo q stult⁹. hoc est dictu viri iusti et impij habēt multiplex malū mediū seu vitij qd incedūt. et per qd finaliter ad infernū decedunt. viz. Per uiam.

Erroris et ignorantie. Igitur dico q mali perunt per ignorantia et errorem. **Terroris et incōstantie.** De quo dicit Job. v. Per diē incurrēt tenebras et quasi in nocte sic palpabunt in meridie. **Item** p incōstantia et terrorem. **Horroris et immūdicie.** De quo iob. viij. Terrebis me per somnia et per visiones horrore cōcuties. **Item** per immūdicia et horrore. scilicet luxurie. De qua puer. vij. Cōsidera vecordē iuuenē qui transit per plateā iuxta angulū. Sequit. Et ecce mulier occurrit illi et. **Item** per auariciā et ardore. Hiere. xxxvj. Cadauer ei⁹ proijcietur ad estum per diē et ad gelu per noctes. Auaricia em̄ hz estū ppter ardore acquirēdi. et gelu ppter cōtitionem retinēdi. **Item** per iniusticiā et inuore. qz sicut dicit prouer. ij. Alii relinquit iter rectū et ambulāt per vias tenebrosas. **Item** per pigritiā et languore. puer. xxiij. Per agrū pigri hoīs trāsui et ecce totū repleuerant vitice. **Item** per superbiā et furore. **Hum.** xv. Alia que per supbiā aliquid peccati pmissit peribit de populo suo. **Item** per discordiā et clamore. **Item** puer. xxx. Per tria mouet terra. sequitur. Per seruū cū regnauerit. **Item** per stultū cū fati⁹ fuerit cibo. **Item** per ancillā cū fuerit heres dñe sue. **Item** igitur q est vnū per. qd spectat ad stultū. **Quarto** hō dico q est vnū per. quod spectat ad damnatū. Et nota q iste punitur **Per.**

Mortem necantem. **Ensem scindentem.** **Moctem regentem.** **fama in uigentem.** **Hum.** dicit mors per fenestras nostras ingressa est domos nostras. **Item** p ensē ledentē. **Ezech.** v. Pestilentia et sanguis transibūt p te. **Item** per noctē regentē. **Mar.** ci. xv. Tenebre facte sunt p totā terrā. **Item** p famē regentē. qz ibi sicut dicit **Mar.** xij. Erūt terremot⁹ p loca et pestilētie et fames. Et sic est vnū p spectās ad dānatū.

Quinto dico q est vnū per. spectās ad beatū. Constat em̄ qd bñi hñt sua p q. hoc est sua media p q sunt saluati. Et notabis q ipsi sunt beati et felices **Per** iocunditatem que mentes reficit. **Securitatem** que totum perficit.

Tranquillitatem que nūq deficit. **Satiētatē** que cunctis sufficit. **Autoritatē** que cunctos perficit. **Subtilitatem** que deum prospicit. **Igitur** dico q apud beatos patria sunt multa per. i. multa media seu gaudia: vñ iocūditas mētes reficiens. **Item** de celesti hierlīm dicit. **Thobi.** xij. Et lapide candido et mundo omnes platee eius sternentur. **Item** per uicos eius alleluia cātabit. **Item** ibi est securitas cuncta perficiens. vñ cuilibet beato dicit **Esa.** liij. Nō adiciet ultra vt per te trāseat incircūcisus. Unde et de hierusalē celesti dicit **Apoca.** xij. q porte eius non claudētur per noctē. scilicet p securitate. **Item** ibi est tranquillitas nūq deficiens. Unde de beato dicit pōr illud. **Para.** xv. q prestat ei dñs requiem per circuitū. Et. **Item** pbe bñit ei domin⁹ pacē p circuitū. **Item** ibi est satietas cunctis sufficiens. **Item** iob. i. dr. q filij iob faciebāt cōuiuia per domos vnusquisq in die suo. **Item** ibi est autoritas cunctos perficiens. **Item** deo dicit de beatis **Iudith.** xvj. Qui aut timent te magni erūt apud te p oia. **Item** ibi est subtilitas seu etiā claritas deū pspiciens. Unde illi beate ciuitati dicit. **Esa.** li. Nō erit tibi amplius sol ad lucēdū per diē. scilicet erit tibi dñs in lucē sempiternam. Et sic igitur patet quō per: relati ad diuersas causas pōt significare plura media. inq̄tū. scilicet referuntur ad beatos ad dānatos ad impios. Ad iustos et ad deum et ad sanctos. Et hec de per sufficiant.

Percutere. Nota q percutere in scriptura significat in bono et in malo. **Item** nota qd inuenitur scilicet. **Item** percussio. Superior et diuina. Inferior et humana. Exterior et mundana. Interior et infana.

Prima est percussio dei iudicatorij. **Secunda** est percussio nri superiorij uel castigatori. **Tertia** est percussio mūdi suppliciorij. **Quarta** est percussio mortis et tormentorij. **Item** percutit enim dñs per suorum iudiciorū executiones. Et de hoc **Deut.** xxxij. Ego occidā et ego uiuere faciā. **Item** et ego sanabo. et nō est qui de manu mea possit eruiere. **Item** percutit prelati per suorum subditorū castigationē. Et de hoc **prouer.** xxiij. Noli subtrahere a puero discipulam. si em̄ percusseris eū uirga nō moriet. **Item** percutit mund⁹ p tribulationū immissionē. **Esa.** xxx. Pauebit assir uirga percussus et **Amos.** iij. Percussit uos vento uentre. **Item** percutit infern⁹ seu dyabol⁹ p perpetuā dānationē. **Ezech.** chi. ix. **Item** percutite. nō parcat ocul⁹ uester neq miserat. De dñab⁹ ergo percussioib⁹. scilicet de illa qua percutit deus. et de illa qua percutit platus aliqd est dicendū.

Primo ergo dicam⁹ q est percussio superior et diuina. q fit p dei ordinationes. qz breuiter de diuersimode percutit diuersos qz scz ipse est sicut aurifaber q pcuties solet facere opus suū. qui scz nūc fortiter nūc leuiter. nunc mediocriter percutit. et pcutiēdo aliqua format. aliqua iungit aliqua rumpit. Sic deus mundū gubernando diuersis spūalibus percussioib⁹ vñ et diuersos diuersimode affligit percutit atq perimit. Unde breuiter de deo possumus exponere illud quod de ipso dicit. **Esa.** c. **Item** percutiet terram uirga ouis sui. et spiritu labiorum suorum interficiet impiū. in quibus uerbis ostenditur quod deus **Item** percutit

Affligendo corporaliter. **Corrigendo** paternaliter. **Instruendo** literaliter. **Inspirando** cordialiter. **Contemnendo** eternaliter.

Primo modo percutit ne puniamur. **Item** percutiet inq̄ terrā. **Secundo** percutit vt reducamur. **Virga** inquit. **Tercio** percutit vt doceamur. **Quis** inquit sui. **Quarto** percutit vt conuertamur. **Spiritu** inquit labiorum suorum. **Quinto** percutit vt destruamur. **Interficiet** inquit impius. **Item** dicamus ergo q quedam est dei percussio tēporaliter punitiua. percutiet inquit terram.

Percutere.

Sicut enim iudex temporalis percutiendo et affligendo sceleratos non solum intendit ipsorum correctionem imo etiam intendit suorum criminum punitionem cum sine leges interfuit rei publice ne maleficia remaneant impunita. Sic deus per mundi tribulationes nos percutit et castigat ut per iustas commissis criminibus non puniat et affligat. Quicquid enim mali patimur peccata nostra meruerunt. Deus enim modo percutit ne in eternum percutiat. Adodo percutit ne in eternum puniat. Adodo affligit ne in eternum affligat. Percutiet inquit terram. Terra enim corpus signat quod a deo in presenti percutitur ut a perpetuo liberetur. Sicut enim pallea solus percutit et flagellatur ut granum purum possit eriri de excuti et depurari: unde ipse dicit Ezechiel. vij. Scitis quod ego sum dominus percutiens: sic nota quod iste nos per mundi tribulationes percutit triplici ratione. scilicet. Ut nobis auferat mundanum amorem. Ut nobis conferat supernum timorem. Ut nobis inferat eternum dolorem. Dico ergo quod per mundi percutiōem mundanus amor nobis auferat. quia scilicet quod homo videt quod in mundo sunt tot tribulationes et percussiones. miseriter afflictiones. exinde ab amore mundi trahit et ad contemptum ipsius animatur. et ideo secundum Gregorium. De nobis in via huius mundi tot aduersitates immiscuit ut omni hec aduersa sentimus necessitati propulsi ad deum citius veniamus. Exemplo viatoris qui citius venit ad terminum quod non iuenit tabernaculum: vmbacula ubi sistat. Exemplo etiam paruuli cui nutrix aliquid amarum in mammilla ponit ut ipsum a lactis amore separet atque tollat. Et breuiter prout dicit. Gregorius. in omelia. Adala quod nos hic premunt. citius ad deum venire nos compellunt. unde etiam ipse dicit. Adodo. xxiij. quod occulto dei iudicio frequenter in hac vita tribulatio et turbatio percutimur ne via per terminum et peregrinatio pro patria dirigatur. Ut de ista percussione possit dici illud Esai. xix. Ipse percutiet egyptum plaga et sanabit eum. quod d. huius percussio est finaliter ordinata ad sanitatem. Et ideo de multis admirando dicit. Gregorius in omelia. Ecce infidus in se arens in nostris cordibus reuifescit. vbiq. mors. vbiq. luctus. vbiq. desolatio. vndiq. percutimur vndiq. amaritudine replemur et tamen tota mente ipsam eius amaritudinem amamus. fugientem sequimur. labenti inheremus. Ita sic debet esse quasi sapientes fuerimus per istas percussiones mundanus amor a nobis auferat. Item dico quod per istas diuinus timor nobis conferat. omnia enim aialia timemus vera. Tamen etiam elephas et veribus et percussione domesticatur. Nec etiam quis videt catulum percuti. ex timore quem inde concipit castigatur. In quibus docemur quod percussorem nostrum. id est deum a quo scimus omnia ista mala nobis ordinatiue venire iuxta illud Amos. iij. Non est malum in ciuitate quod non faciat dominus debemus timere. et tamen propter nostras percussiones quas quotidie sentimus quod propter alias quas perimus nostris accidere quotidie videmus. debemus dei potentiam formidare. Esai. xxx. Pauabit assur regem percussus. Quod est contra multos obstinatos qui quousque quotidie a deo percutiunt. nunquam tamen ex hoc ad timendum deum inclinant. omnia enim credunt a casu contingere et nihil eis ex dei ordinatione venire. De quibus dicit Esai. ix. In omnibus his inquit supple tribulationibus non est auersus furor eius sed adhuc manet eius intentio. et populus non est reuersus ad percutientem se. Et ideo talibus accidit sicut viro. qui ut dicit comedendo mel in arbore. malleum percutientem a venatore ante foramen positum. bis secundo vel tertio repellit finaliter malleus rediens ipsum fortius percutiens ipsum occidit et ab arbore prosternit. Quia et illi qui malleum diuine iusticie et eius percussiones modernas non timet. ultimo grauius usque ad infernum ruent. Quia scilicet sicut dicit puer. xix. Parata sunt derisoribus iudicia et mallei percutientes stultos: nobis conferat. Item dico quod per ipsas eternus dolor non inferat. Teste enim scriptura. Ieremias. i. Non affliget dominus bis in idipsum. vel secundum aliam litteram. Non consurgit duplex tribulatio. quia scilicet istud quod semel punitum est nunquam de cetero puniet. Et ideo de illis quibus in eternum intendit parcere. solet in presenti percutere et

punire. ut ipsos non oporteat in eternum supplicium condemnare. Unde illud preallegatum prouerb. xxiij. Si percussis cum virga non morietur. Ad hoc est enim quod medicus infirmum lanceola percutiat quod quod impercussus mori permittat. et ideo breuiter deus suos tribulationibus percutit et ipsos. ut dictum est de morte eterna eripit. timorem suum eis incutit. et eos ab amore mundi retrahit et euellit. et sic patet ut superius dictum est quod quedam est percussio dei temporaliter punitiua. Percutiet inquit terram. Idcirco. xliij. Iterum. Habucho. percutiet terram egypti. Deinde dico quod est quedam dei percussio que est paternaliter correctiua quod ostendit cum virga. Sicut enim pastor cum virga percutiendo solus oues suas quasi denuntiat reducere. Pater etiam solet filium errantem cum virga leuiter corrigere et percutere. Sic deus fideles suos solet virga tribulationum percutere. ut ipsos in melius valeat emendare. Virge enim percussio leuis est et non ad mortem. Et ideo per virgam illa dei percussio designat que non ad punitionem seu damnationem. sed solum ad correctionem et emendationem ordinatur. Volens enim facere tyriacum. tyrum serpente virga duntaxat percutit et sic ab ipsa venenu exire compellit. Quia hoc deus ad hoc fideles suos virga tribulationum flagellat ut a veneno peccati eos liberet et curat et ut per sanctitatem ipsos tyriacum aliorum efficiat. Sicut apparuit in paulo qui a deo cecitate percussus a veneno peti fuit mundatus. et sic per vite et doctrine sanctitatem aliorum tyriaca est effectus sicut habet. Act. ix. De tali ergo virga dicit prouerb. xxiij. Virga percutis eum. et aiaz illius de inferno liberat. Et de tali percussione multum debemus gratiari deo. Quia per istam percussio.

Producit merorem et compunctionem.

Inducit tremorem et contritionem.

Adducit vigorem et curationem. Vel aliter.

Educit languorem vel infectionem.

Dico ergo quod talis percussio est mater meroris et compunctionis. Et inde est quod Adoyes dicit percussus virga bis filices in deserto. et egressae sunt aque largissime. sicut dicit Exodus. xviij. Quidam etiam dicit quod cum Heptunus cum tridente suo percussisset terram. egressae sunt aque in tanta abundantia quod inducto diluuio de terra impios reueherunt. sicut ponit idem lib. i. Ad celum. fabula. vij. Adoyes enim qui interpretatur assumptus de aquis. Heptunus qui fingitur fuisse filius saturni et deus maris et aquarum signatur christum saturni. id est dei patris omnia saturatis filium et de aquis nostre mortalitatis quantum ad humanitatem assumptum et maris huius mundi deum. regem dominum et magistrum. Item ergo quod percutit terram et filices. id est duritiam terrenam et lapideam peccatorum. cum virga sue correctionis et cum tridente sue asperae tribulationis solet per compunctionem exinde aquam lacrymarum producere. et ad impiorum interfectionem id est ad criminum submersionem lacrymarum diluuium generare potest. Percussit petram et fluxerunt aque. et Esai. vi. Percutiet egyptum in septem riuus. Septem enim riuus sunt lacryme pro septem generibus mortalium peccatorum. Ista est ergo mater meroris et compunctionis.

Item dico quod ista percussio est mater tremoris et contritionis. quia. scilicet. homo a deo percussus et correctus debet dei iustitiam timere. et per compunctionem a peccato recederet dolere. Et de hoc dicitur. Esai. v. Percutiet eos et turbati sunt. Item dico quod ista est mater vigoris et curationis. Vel aliter. Educit languorem et infectionem. Quia sicut dicitur Psalms. vi. Venite et reuertamur ad dominum. quia ipse cepit et saluabit nos percutiet et curabit nos. deus enim est sicut flebotomus tor. qui solet brachium percutere ut corrupto sanguine venarum extracto scilicet vitioium possit sanitatem anime procurare. Job. v. Ipse vulnerat et medetur. percutit et manus eius sanabunt. Ista tamen sunt contra multos qui perculdubio ex dei percussione non corriguntur nec sanantur nec emendantur. sed magis per obstinationem induratur. et in deterius prouocantur. Similes mudi cudi qui quanto plus percutitur. tanto plus induratur. figurati secundum fabulas poetarum in illo gygante qui dicebatur athlas

batur athlas. cui a perfecto filio. Iouis capite Gorgonis obiecto mutatus fuit in montē lapideum. qui adhuc dicitur Athlas. sicut Quidā fabulā lib. iiij. fabu. xvij. De Adolfo etiā legitur Ero. vij. Quod cū virga percussisset aquas fluminis statim in sanguinē sunt mutate. Ad denotandum quod obstinati et peruersi. quādo a deo Adolfo perfectio filio Iouis idest a christo filio dei percipiunt tribulationib⁹. non ex eo corriguntur sed magis in motem sarcum per mētis indurationē et in sanguinem rubrum per carnis infectionē mutant et conuertunt. Unde de talibus dicitur Iherem. v. Dñe percussisti eos et non doluerūt. Vulnerasti eos et tamē a vijs suis nō sunt reuerfi. Non sic charissimi sed percussi a dño corrigamur. Quia pculdubio ista est percussio paterna. liter correctiua. Virga inquit. Deniqz dico quod est quod daz dei percussio que est literaliter instructiua. Et ista est percussio verborum. sacre scripture et cōminatiōes que sunt ibi. quod ostendit cum dicit. Oris sui quia scilicet ista omnia ab ore altissimi pderunt. Sicut enim aquila non solū cū vnguib⁹ immo etiā cū rostro et cū ore percutit predā quā vult capere. Sic deus non solū tribulationibus. immo etiā rostro. i. verbo et monitionibus percutit illos quos vult corrigere. Dicunt enim fabule quod cū Admēna dea cum cythara sua percussisset terram egressa est inde oliua cū baccis. Quia vere sepe fit quod quā hō qui cythara idest sono sacre scripture et verbis a deo percutit. oliua. i. bonorū operū exuberantia secundat. Iherem. xviij. Venite percutiamus euz lingua De quo bene pōt dici illud Iudith. ix. Percuties eum ex labijs caritatis mee. Insuper dico quod est quedaz dei percussio que est cordialiter infusiua. Spiritu inquit labiorum suorum. Et ista est illa qua deus percutit interius cor peccatoris per bonam inspirationem per quam reuertitur ad deum per moralem cōuersionem. De quo potest dici illud Actū. xij. vbi dicit. Quod angelus percussio latere. Petri excitauit eum dicens. Surge velociter. Quia vere sepe fit quod Petrus idest peccator petreus durus et lapideus. quando a deo per interiorē inspirationē percutitur a somno peccati misericorditer excitatur. Adhuc dicamus quod est quedam dei percussio que est eternaliter damnatiua. Et ista est illa qua deus percutit impios et damnatos. Iherem. xxx. Plaga inimici percussio te castigatione crudeli. Sicut enim elephas prouocatus dure percutit. Scorpio etiā cū cauda solet percutere illos quos facie videbatur primitus lambuisse. Sic de⁹ prouocatus criminibus iniquorū in cauda. i. in fine eos percutiet per eternam damnationem. Quis in facie. i. modo in presentia huius vite ipsos videat lambere et diligere per prosperitatis collationem. Sicut enim dicitur. Dan. ij. Lapis abscisus de monte percussit statuam in pedibus fictilib⁹ et confregit caput ipsius aureū pectus argenteū quod habebat ita quod tota statua redacta est in puluerē et famillam. Sic vere dico quod lapis idest iusticia diuine iustitie de monte paradisi descendēs. statuas idest insipientes peccatores qui in capite pectoris idest mundo in principio dum durat vita ista sunt aurei et argentei per diuitiarum plenitudinem. et qui in pedib⁹ idest in fine erunt tecti et terre et per mortis turpitudinē istas statuas dico. i. istos peccatores iste lapis diuine iustitie in pedibus. i. in fine per eternam damnationem ipsorum percutiet. quia statum et prosperitatem ad nihilum rediget et deducet. Unde in Psal. dicitur. Percussit inimicos suos in posteriora opprobriū sempiternum dedit illis zacharia. xij. Erit ruina magna quia percutiet dominus omnes gentes. Et nota hic si vis quod deus percutiet in inferno Admēna. i. ignorantie professores. Carnalis inmundicie sectatores. Vitalis amicicie turbatores. Aetalis auaricie possessores. Temporalis opulencie detētores. Supernalis emulencie petitores. Percutiunt ergo a deo illi quos exccat ignorantia. Job. i. Pueros autē percusserunt gladio. Item illi quos maculat inmundi-

cia. zacharia. xij. Percutiam equum in stupore. Item illi quos conturbat inimicicia. ps. Percussisti oēs aduersantes mihi sine causa dentes eorum contriuisi. Item illos quos inflammat auaricia. Dent. xxvij. Percutiat te dominus egestate. febre et frigore. Item illos quos hie ditat opulētia. Unde Actuum. xij. dicit. Quod herodes erat indutus veste regali et percussit eū angelus dñi. Item illos quos hie leuat superbia seu eminentia. vñ Esa. li. Percussisti superbū vulnerasti draconē et. Item patz ergo charissimi quod deus diuersos diuersimode percutit atqz ledit. scilicet Quosdam per Eternalem damnationem. Cordiale inspirationem. Scripturalem instructionem. Paternalem correctionem. Temporalem punitionem. Et sic patz quod est quedam percussio superior et diuina. Secundo dico quod est quedam percussio inferior et humana. Et sic dico quod est percussio. Bonorū et fidelium correctorum. Admētorū et debiliū contritorū. Pratorū et crudeliū tyrannorū. Stultorū et hostiliū impiorū. Dico ergo quod alios percutiunt iusti presidentes. quia. sicut pastor percutiendo oues solet reducere. Rector scolariū percutiendo solet pueros instruere. Artifex percutiendo solet opera sua facere et materias sibi subiectas diuersimode disponere. Sic vere prelatus iustet debite corrigendo solz subditos emendare. Ideo de oculatis animalibus p que intelligunt prelatus dicitur Ezech. iij. Quod ipse audiuit vocē alarū animalium percutiētium altera ad alterā. Ideo prelato pcepitur Amos. ix. Percute cardinem et mouebunt superluminaria. Columba enim quā sit auis mitissima. vt pote que felle caret vt dicit. solz tamē comparē suū quādoqz percutere. ipsum tamē propter hoc non solet minus amare nec societate ipsius fugere vel odire. Aues enim que gregatim viuunt quāuis quandoqz soleant se dure percutere. nunq̄ tamē propter hoc solent se ab inimicis separare. immo quasi obliuiscētes iniuriam solent simul sicut prius habitare. Sic vere prelatus quāuis sit et esse debeat benignissimus de tamē comparēs et subditos suos corrigendo percutere cum delinquant omni tamē odio permisso. et veri amoris cōubio non omisso. Hos etiā qui gregatim in grege viuunt et manemus debemus huiusmodi percussiones pacifice sustinere nec propter hoc se de alter ab amore alterius elongare. vt sic quilibz verus patiens dicat illud. Esa. l. Corpus meum dedi percuti tibus. et genas meas vellentibus. Iuxta christi consiliū Math. v. Qui te percuterit in dexteram maxillā prebe ei et aliam. Patet ergo quod alios percutiunt iusti presidentes et. Item percutiunt seipsos iusti penitentes quia scilicet sicut gallus solet alios percutere semetipsum. sic et penitēs de. Unde Ezech. vi. Percute manū tuā et allide pedem tuū et dic heu. Et Luca. xxiij. Percutiētes pectora sua reuertebant. de quo dicit Hugo in lib. de mysterijs ecclesie quod tria que sunt in percussione pectoris significant veram penitentiam quia inquit pectus signat contritionem. sonus confessionem. manus appositā operis satisfactionē. Item dico quod alios percutiunt dure rapientes scilicet mali prelatus. principes et iudices. De quibus in figura mali serui dicitur Luca. xij. quod si dixerit seruis ille in corde suo. moram facit dominus meus. et ceperit percutere pseruos et ancillas. et edere et bibere. veniet dominus serui illius hora qua nescit. et diuidet eum. partemqz eius ponet euz infidelibus. Quia enim isti vidēt quod moram facit dominus ipsos punire. et quod deus peccata eorum dissimulans propter penitentiam vt dicitur. Sap. xi. Permittit eis ad libitū facere. Hinc est quod ad percutiēdum et tribulandū cōseruios et ancillas. idest subditos simplices et imbecilles solent per rapinas et exactiones intendere et ad edendū et bibendū in delicijs vacare de futuris nihil

Perdere.

penitus cogitare. Hora tñ qua nesciuit venit ad ipos dñs morte inferēdo ⁊ partē corū ponit cū infidelibus i. cū demonib⁹ ipsoꝝ ppetuo cōdenando. Nō sic tñ debent esse maxime cū platis. qz sicut dicit Tyl. j. d. portz epīm eē nō pcurator. nec turpis lucri cupidū ⁊c. Al timo dico qd alios penitunt dire scienētes. Et sic sunt penitētes gñaliter illi qd inferūt alijs iniuste iniurias corporales. quib⁹ dicit dñs Esa. lviij. Ecce ad lites ⁊ cōtēiones ieiunatis ⁊ pcutitis pugno impie Sic pcutiebant iudei dominū. sicut dicit Luc. xxi. qñ velātes faciem eius dicebāt. Propphetiza nobis chris̄te qd est qd te percussit Tūc em̄ percussio pastore disperse fuerunt oues eius. i. apostoli ⁊c. Et sic breuiter p̄z quō percussere in bono sumit ⁊ in malo.

Pera. Cum pera sit instrumētus pastorū ⁊ paup̄um. perus. factū de corio ad collū pendēs pro pane ⁊ alijs necessarijs pro trāitu reponēdis. qd etiā licet magis curiose fiat solēt portare in itinere pegrinū possumus dicere qd pera signat cor humanū desiderium ⁊ affectū. vbi. s. debēt reponi necessarij ⁊ nō superflui cogitatus. Dicā ergo qd boni in pera cordis reponunt bonatē etiā mala. Boni figurant in Dauid qui in pera reposuit quinqz lapides quos elegerat de torrente. de quibus Soliam occidit. sicut dicit. j. Regū. xviij. qui. s. populi israel precipuus inimicus erat. Et etiā in Iudith. que scz caput Iholofernīs nequissimi in pera ancille reposuit quo ostenso filijs israel victoriam reportauit. sicut dicitur Iudith. xij. Et deinceps. Quia scilz in pera cordis semp sunt quinqz lapides de torrente passionis. de quo chris̄tus in via bibit. idest ipsius chris̄ti morientis quinqz vulnera per deuotionē ⁊ memoriā reponenda. quibus scilz golyas dyabolus occidatur. hoc est per virtutis constantiam superetur. Caput etiā Iholofernīs idest cautela ⁊ malicia ⁊ potentia dyaboli in pera cordis per considerationē debz habere. vt scilicet contrauitia possit digna victoria reportari. Aliali vero figurāt in diuitibus ⁊ auarīs. qui scilz in pera cordis mūdi diuitias per affectū reponūt. quod scz dñs in euangelio reprehendit qui scz apostolis non solum res in pera immo nec ipsam perā portare precepit. Ad denotandū qviri pfecti mūdi nō solū res diuitias debēt habere qui immo etiā ipsam perā. i. ipsaz affectionē debēt dimittere ⁊ horre. Aliali. r. Nolite possidere aurum neqz argentum neqz pecuniā in zonis vestris. non perā i via qd. non solū aurū argētū ⁊ pecunia interdicit. immo etiā ipsa pera. i. ipsa cordis affectio phibetur. Luc. x. Nolite portare sacculum neqz peram ⁊c. Sufficit qz non sunt concordantie literales.

Perambulare Idē est qd de loco ad locū deambulare satis visum est in litera. A. Vide ibi.

percipere. Cum percipere idē sit qd ⁊ fecte capere. ⁊c. Notandū est qd percipere qñqz sumitur pro recipere. sicut cū dicit. Aliali. r. qd faciā vt vitam eternā percipiam. i. pfecte capiam. Et. j. p̄ct. v. Cum apparuerit princeps pastorū percipietis immarcescibilem glorie coronam. Et de isto mō significādū parū inuenimus in scriptura s; vide plene vbi recipere. Quādoqz vero sumit pro ppendere seu pro animaduertere intelligere ⁊ cognoscere. Et sicut cōter sumit i scriptura. Quocunqz aut mō sumatur notare possumus qd in scriptura reperitur. Perceptio.

Requirēda.

Appetēda.

Abhorrenda.

Erequēda.

quod ipse dignetur attendere. ppendere. intelligere ⁊ percipere vota nostra. Et sic petimus qd ipse percipiat nostras deprecationes. nostras allegationes nostras lacrymationes. nostras obsecrationes. Idco in ps. dicim⁹ domino. Auribus percipe orationes meā nō in labijs opolis. Allegationes ⁊c. ps. Verba mea aurib⁹ perci-

Perceptio requirēda est illa quā nos petimus ⁊ requirim⁹ a dño. s.

pe domine. Lacrymationes vero ps. Exaudi orationem meam dñe ⁊ deprecationē meam auribus percipe lacrymas meas. Obsecrationes insup ps. Auribus percipe obsecrationē meam. Itē pceptio appetēda est illa qua. s. sancti in gloria percipiunt celi bona. De qua supra dictū est in principio. Itē pceptio abhomināda est illa qua impij in inferno percipiunt ⁊ recipiūt penam eternam. De qua Lu. x. Ibi percipiunt dānationē maiorem. Itē pceptio erequēda est illa qua nos debemus ppendere ⁊ recipere illa qd p̄nēt ad salutem. De qua Joelis. j. Auribus percipite oēs habitatores terre. Et hic nota qd nos debem⁹ percipere. scilz.

Alidanda legis.

Scripturam regis.

Doctrinam gregis.

De lege dicit Esa. j. Aurib⁹ percipite legē dei vestri. ⁊c. De scriptura summi regis. Hoc est dictū. de pphetijs et enigmatib⁹ dicit Job. xij. Enigmata percipite auribus vestris. De doctrina vero gregis. hoc est dictū de cōtē sapientia ⁊ prudentia dicit Baruch. iij. Auribus percipite sapientiam. Que tñ sunt contra multos qd vt sicut puer. dormiens. mortuus. freneticus seu etiam incantatus. qui non percipiunt illa que presentant eis de. Pueri immundi sunt luxuriosi. dormientes ⁊ mortui sunt desidiosi frenetici sunt iracundi incantati sunt superbi ⁊ vanigloriosi. qz scz isti non percipiunt vtilia. nec etiam ad salutem necessaria. qd sunt illis ostensa ⁊ p̄sentia de quibus dicit. j. Corinth. ij. Animalis homo non percipit illa que sunt spirit⁹ dei ⁊c. sufficit. Vnde vbi de intelligere ⁊ similibus.

Perdere. Nota qd pdere idē est qd destruere. Et pdere idē est qd amittere. Et sic potes dicere qd est p̄ditio actiua ⁊ passiua. Actiua dico quā quis perdit. i. destruit illud qd sibi displicet. Passiua in qua quis amittit illud quod habet. Nā de p̄ditione actiua dicit in persona dei in ps. Perdes oēs qui loquunt mēdaciū. Et Aliali. r. Qd ipse p̄t aiam et corpus perdere in gehēnam. De p̄ditione nō passiua dicitur dyabolo. Ezech. xviij. Perdidisti sapientia tuā in decoꝛe tuo. Sic igit de isto duplici modo loquēdi nota qd est. scilicet p̄ditio.

Laudabilis ⁊ virtuosa.

Damnabilis ⁊ vitiosa.

Terribilis ⁊ dolorosa.

Virtuosa p̄ditio est illa qua homo inuenta que nocet perdit. Et hinc est qd bonū est perdere mala vt inueniant bona. Perdere tpaliavt inueniant eterna. Perdere nocina vt inueniāt vtilia. Et id dicit dñs. Aliali. r. x. Qui inuenit aīaz suā p̄det eam. Et qui p̄diderit aīam suā p̄pter me inueniet eam ac si diceret. Bonū est mō in hac vita aīam. i. vitā corpis pdere. vt ipsam possimus in paradiso perpetuo inuenire ⁊c.

Vitiosa est illa qua hō p̄dit gras ⁊ virtutes. Aliali. r. c. cator em̄ nūq diues fieret qui plura ⁊ meliora p̄deret qd acquireret. sic est peccator. Nā puerbi. vj. Propter cordis inopiā p̄det animam suā. Et sm istos duos mōdos intelligendi paucissime inueniuntur autoritates de perdere quibus multa inueniūt exēpla quibus scz probaretur qd boni seruant ⁊ non perdunt bona sua. s. gratias et virtutes. Aliali vero econuerso perdunt et non seruant ea. Et breuiter boni seruant bona et perdunt mala. Aliali vero seruant mala ⁊ perdunt bona. Sed de tali perdere vide. s. de custodire Et vbiqz agitur de perseverantia ⁊ in alijs valde multis titulis. ⁊ infra de seruare. Dolorosa vero p̄ditio est illa qua homines a deo dimittunt ⁊ p̄dunt ⁊ temporāliter ⁊ eternaliter. Et sm istuz modū cōter accipitur perdere in scriptura. De quo in ps. dicit. Uias peccatoꝝ disperdet. Et alibi. Perdidisti omnes qui fornicantur abs te. Et nota breuiter quod deus in mundo temporaliter ⁊ in inferno eternaliter perdit ⁊ destruit multa genera peccatoꝝ videlicet.

Carnaliter viuentes.

Crudeliter

13

C

Perdit ergo homo aiam ppter fetorem luxurie. vii
puerbi. vii. dicitur. Qui autē adulter est ppter cordis
inopiam perdet aiam suam. Itē ppter nitorem corpora
lis decetie. Unde. Ezech. xxviii. Perdidisti sapiētā
tūā in decore tuo. Itē ppter furorē cordialis iracun

fit idē q̄ foramē facere notabo breuiter: q̄ in scriptu-
ra reperitur perforatio. s. p̄elatorū. Deuotorū. Ty-
rannorum et demoniorū p̄forat em̄ p̄elatus ma-
los castigando p̄forat deuotis alta p̄scribendo.
p̄forat tyrannus bonos molestando. p̄forat ini-
quus. i. dyabolus penes lacerando. ¶ p̄elatus enim
impios perforat seuerē verberās. ¶ p̄elatus deuter. xv. Et
Ero. xxi. precipi qd̄ dñs debebat aures serui in ianua
perforare. vt sic eū videbat seruituti p̄petue subiū-
re. De p̄teritis etiā dicitur in figura behemoth Job.
xl. p̄ones circulū in naribus eius. aut armilla p̄for-
rabis aurē eius loquit em̄ metaphorice. qz. s. sicut na-
res bubali perforantur vt intronissō circulo ad arare
seu opus facere p̄stringatur. Sic platus debet impios
verberibus p̄forare vt sub seruitute debite discipline
ip̄os corrigere et domare posset ¶ Item deuotus p̄-
funda perforat cum. s. p̄ cōsiderationē cor̄ suū infernū
et paradysum scrutat. ¶ In persona hoīs deuoti et me-
ditatiui dicit Josi. xxx. Nocte os meū perforat dolo-
ribus. et qui me comedunt nō dormiunt. s. variū cogita-
tus ¶ Item tyrannus paupes perforat ip̄os euiscerans.
Unde tales figurantur in baculo arundineo egypti
cui si innixus fuerit hō cōstringetur et p̄forabit ma-
num eius. sicut dicitur. iiii. Reg. xviij. Et Esa. xxxvi.
Quia reuera si pauper dimitti seu tyranno per fiduciā
iunitur ip̄sum rep̄it nulla fidei soliditate fulcitur qn̄
immo sepe fit q̄ in ip̄sum conuersus illum tyrannice
perforat et cum ledit acriter atq̄ grauat ¶ Item dy-
abolus damnatos perforat ip̄os dilacerans scz in in-
ferno Unde de peccatorib⁹ hostibus xp̄i et demonib⁹
ip̄os punientibus in inferno potest dici illud Rume.
xxiij. Deuorabunt gentes hostes illius ossaq̄ eorum
confringent et perforabunt sagittis. i. infernalib⁹ p̄mi-
tionibus atq̄ penis. ¶ Hic ergo p̄missis cū perfora-
re idem sit qd̄ foramen facere vel intrare. notare pos-
sumus q̄ nos inuenimus in scriptura. scz foramina.
Regis. Prima sunt intranda cum deuotio-
ne. Regis. Secūda palpanda cum discre-
tione. Tertia tractanda seu mundanda
cum contritione. Quarta sunt spectā-
da cum turbatione. Quinta sunt vi-
tanda cum p̄uisione. ¶ Primo ergo dicamus q̄ in-
uenimus foramina q̄ cum deuotione debemus intrare
Et ista procerto sunt foramina vulneris regis xp̄i.
lateris: manus atq̄ pedum. que. s. vir deuotus p̄ cō-
siderationē intrat. et ibidē se balneat atq̄ lauat: dum
p̄re compassionē lacrimat et p̄lozat. Ista em̄ sunt fora-
mina petre. i. xp̄i. qz petra erat xps vbi. s. columbe. i.
anime gemitūde solent mentaliter nidificare et ibi-
dem cōtra accipitrem dyabolū et eius tentationes tu-
tificē se saluare. Ad quod. s. inuitat dñs Cañ. ij. dicens.
Veni surge amica mea. columba mea in foraminib⁹
petrez in cauerna macerie etc. Constat enim q̄ colum-
ba insectata ab accipitre fugit ad foramina columba-
ria et etiam in foraminib⁹ facit nidum suum. et istud
est foramen acus. i. lancee et clauorum. quod scz came-
lus qui se inclinat qñ t̄z onerari. i. vir deuot⁹ facilius
intrat q̄ diues sicut dñ. mat. xij. et mar. x. Lu. viij. hie-
re. xlvij. Columba nidificans in summo ore foramis

nis. Igitur ista sunt foramina regis que cum deuotione debemus intrare. **¶** Secundo dico q̄ inueniuntur foramina legis que cum discretionē debemus palpare. nonne appollo in foramine montis pernaſi in cuius tate delphos dabat reſponſa et ſua ibi vates inquirebant oracula: ſicut dicit. Juſtin⁹. Et nonne etiā Sibylla in antro ſeu in foramine terre manebat: vbi reſponſa diuina inquirebat et dabat: ſicut ponit Virgil⁹. in eneyd. Sic certe nos in foraminib⁹ diuine legis et ſcripturę debemus ſtudēdo manere. et voluntatē dei fideiq̄ veritatē inquirere. et cam nō ſolū retinere. immo et p̄dicando alijs declarare. Iſtud eſt em̄ foramen q̄ diſtillat dulce et amarā aquā. ſicut dicit Jaco. iij. Ideo bene dicit Eſa. viij. Veniet inquit oēs et requieſcēt in torrentib⁹ vallium et cauernis petrarū et in oībus fructib⁹ et in vniuerſis foraminib⁹. Torrētes em̄ que trāſeunt ſignant legē antiquā que tranſiit. Cauerne petrarū ſignant ſentētijs pphetarum fructib⁹ et q̄ virēt. legē designāt euangelicā. vniuerſa autē foramina vtriuſq̄ ſentētijs ſignificant. Iſta ſunt igitur foramina legis q̄. ſ. cum discretionē debemus palpare. Cōtra hereticos q̄. ſ. iſta foramina diſcrete non penetrant obſtruere. Inq̄tū. ſc̄z ibidē deuiant in errores. Cōſtat enim q̄ in foraminibus et cauernis terre vbi ſunt plures vię et diuerticula faciliſſe erratur ppter loci obſcuritatē niſi hō defecrat lūmē clarū. Sic vere cū in foraminib⁹ et occultis ſentētijs ſcripturarū magna ſit p̄funditas et obſcuritas et dictōrū varietas et diuerſitas. q̄nq̄ ſit q̄ illi qui lumine clari intellectus et diſcretiōis carēt ibi p̄ hereses deficiunt et oberrāt. Iuxta illud Eccles. xij. Ocioſe erunt molētes in minuto numero. et tenebreſcēt vidētes per foramina. **¶** Tertio dico q̄ inueniuntur foramina mētis que cū cōtritione debemus mundare. In foraminib⁹ em̄ et cauernis q̄nq̄ cōtrahunt ſordes. quapropter neceſſe eſt q̄ mundentur. Sic et q̄ in foraminibus cordium noſtrorū ſepe p̄trahunt ſordes et vitia neceſſe eſt q̄ ipſa p̄ cōtritionē intremunt et ſcrutatis diuerticulis vniuerſis p̄ cōfeſſionē mundemus. Et hoc eſt q̄ cōſilium Ezech. viij. vbi dicit. fili hoīs ſode parietem. et ecce foramen in pariete. Sequitur. et ingreſſus vidi et ecce ſimilitudo animalium et reptilium abominatio et c. **¶** Quarto dico q̄ inueniuntur foramina mortis. q̄ cuſ turbatione. hoc eſt dictum cū timore et formidatione debemus ſpectare. Consideratio em̄ mortis et ſepulcri et purgatoriū: q̄ ſc̄z in terre foraminib⁹ cōtinetur inultum facit ad ſalutē. et tunc. n. cōcipit timor dei et a vitijs reſiliit. Exēplo ſc̄z illoſū animalium que habitāt in foraminibus terre. ſicut ſunt cuniculi q̄ ſc̄z ibidē ſugiunt et ſaluant a facie venatorū. Quia ſcilicet hō venatus tētationū euadit. quando a mortis et putrefactionis ſue cōditionē attendit. De qua dicit zach. xij. et abſceſſet caroniuſcuſq̄ ſtans ſup pedes ſuos et oculi eius tabeſcēt in foraminibus ſuis. et lingua corū cōtabeſcet in ore ſuo. Conſtat em̄ q̄ in foramine mortis. caro. oculi et lingua putrefcunt et tabeſcunt. Unde corpus humanū figurat in lumbari hīere. De quo dicit Iſa. xij. Surgens vade ad eufraten. et abſconde lūbare in foramine. Sequitur. Et ecce cōputruerit lūbare ita vt nulli vſui opus eſſet. **¶** Quinto vero dico q̄ inueniuntur foramina hoſtis que cuſ p̄uiſione debemus vitare. Et iſta ſunt foramina et cauerne inferni vbi. ſc̄z hoſtis dyabolus damnatos cruciat atq̄ punit. que certe nos debemus conſiderare. et ipſa fugere et vitare. Iuxta illud Eſa. xij. Sup foramine aſpidis et in cauernis reguli qui ablactati ſuerit manū ſuam mittit. Sequitur. Non nocebūt non occident. Quia reuera quando ablactatus ideſt iuſt⁹ a latere deliciarum ſublatus manū ſue conſiderationis p̄uideat ſuper cauernam et foramen inferni mittit nūc aſpis et regulus dyabolus ipſum non inſicit neq̄ ledit. ſed ab ipſo precauet et euadit. Hec igitur de diuerſis foraminibus et de perforare ſufficiant.

Perfectio. Perfectus. Per 8
ficere. Nota q̄ perfectio idem eſt q̄ completio. perfectum idem eſt quod completū. **¶** Perficere idem eſt q̄ complere. **¶** Perfectum ergo dicitur illud cui nihil deſicit. et cui quicquid eſt neceſſariū ſuppetit. **¶** Notem⁹ ergo quod eſt. Quedam perfectio naturalis. Queda perfectio virtualis. Quedam perfectio ſupernalis. **¶** Prima eſt perfectio admirabilis q̄ ſcilicet opera nature mirabiliter ſunt perfecta. Omnibus em̄ perfecte conſideratis nō eſt ibi aliquid ſupfluum nec aliquid diminutū p̄s. Dei p̄fecta ſunt operaz omneſque eius iudicia. Et Gen. ij. **¶** Perfecti ſunt celi et terra et omnis ornat⁹ eorū. **¶** Secunda eſt p̄fectio appetibilis. Et iſta eſt perfectio et completum virtutum qua debemus eſſe perfecti et completi. Et de hoc dicit Mathei. v. **¶** Perfecti eſtote ſicut pater veſter celeſtis p̄fectus eſt. Tercia eſt p̄fectio delectabilis. Et iſta eſt illa vltimata perfectio gaudiorum paradisi quam habent illi qui in celo ſunt ſuperius. ſcilicet beatitudo. De qua dicitur Jaco. j. Omne datum optimū et omne donum perfectū deſurſum eſt deſcendens a patre luminum. apud quē non eſt tranſmutatio nec viciffitudo dimis obumbratio. Dicam⁹ ergo aliquid de p̄fectione morali et virtuali que ḡnaliſſe cōtinet inq̄tum eſt poſſibile virtutum oīm cōplemētū. Sicut em̄ dom⁹ tūc eſt p̄fecta quādo in omnibus ſuis p̄tib⁹ eſt cōpleta. Sic ille p̄fectus dicit qui in omnibus virtutibus p̄ſumatur. Quelibet enim virt⁹ eſt pars p̄fectionis. q̄ in ſimul aggregate hōiem p̄fectum p̄ſtituunt. et ſi aliq̄ deficiat p̄fectus minime p̄t dici. Sancti igitur p̄fecti fuerunt qui omnes virtutes et gratias habuerunt. Arbor enim tūc p̄fecta dicit q̄n ex omnibus ſuis p̄tib⁹ cōſtituit et q̄n ex radice. ligno. ramis. cortice. folijs. floribus et fructibus conſummat. Si em̄ vnū iſtoſū deſiceret. arbor illa totali ſua perfectione careret. Sic p̄culdubio illi dicuntur perfecti qui more arboris ſunt. Radice humilitatis fundati. Cortice honeſte apparentie velati. Ligno ſpei et cōtemplationis erecti. Ramis et brachijs dilectionis dilatati. folijs ſane locutionis et floribus bone affectionis ornat⁹. Et fructib⁹ bone operationis multipliciter ſecundati. **¶** Iſtis em̄ habitis homo perfectus dicit et ſine iſtis p̄fectus minime nuncupatur. Ideo de quolibet ſic p̄fecto dicitur Eccli. xxxij. **¶** Probat⁹ eſt in illo et p̄fectus inuēt⁹ eſt et erit illi gloria eterna vt ad quemlibet virū p̄fectum applicemus illud q̄ de hoc fuit dictū. Gen. ij. **¶** Hoc vir iuſtus atq̄ perfectus in generatiōib⁹ ſuis fuit. In quibus verbis oſtēditur q̄ ad mor⁹ perfectionē requiruntur multe virtutes. ſ. quia homo d̄s habere. Adentis tranquillitatē et quietudinē. Cordis ſtabilitatem et fortitudinē. Virtutum bonitatē et ſanctitudinē. Operum vbertatē et plenitudinē. **¶** Primo probat⁹ nomē quietatiuū noe qui interpretat⁹ requieſcens. S̄ ſc̄m nomē roboratiuum. Tir inquit. S̄ tertiu nomē regulatiuum ſeu cumulatiuum. Juſtus inquit atq̄ p̄fect⁹. Quartū hō nomē ſecundatiuum in gene. ſuis inquit. Ergo chariſſimi ſi volumus eſſe p̄fecti ſint in nobis. Adentis tranquillitas et quietudo. Cordis ſtabilitas et fortitudo. Virtutum quantitas et amplitudo. Operum vbertas et plenitudo. **¶** Primo igitur ſi volumus eſſe perfecti habeamus cordis tranquillitatem et quietudinē. **¶** Hoc inquit qui interpretat⁹ requieſcēs. Primo enim fundamētum perfectionis eſt quies cordis. que ſcilicet ſit per firmam fixationē in deum. **¶** Prima enim pars perfectionis domus eſt fundamētum firmum et quietū. Domus enim nunq̄ p̄ficetur niſi in fundamento quieto et ſolido locaretur. Et ideo qui domum cordis vult moribus p̄ficere et complere. d̄s ipſam vt quieſcat in deo qui eſt fundamētum immobile collocaſſe quia ſicut dicit Augu. Inquietū eſt cor meū bone Jeſu donec quieſcat in te. Et eſt bona ratio quia nihil eſt inuenire immobile vel quietum niſi ſolum deum. 8
Iſte enim

Iste est teste Boetio. stans immobilis dat cuncta mo-
ueri. Et ideo cor humanum quod diu in alijs rebus quod in
deo est. per amorem locatus cum omnia alia sunt mobilia
et inquietantur: necesse est quod ipsum cor sit sibi inquietum. Et
istud videmus in avaris et ambitiosis et alijs bonorum
temporalium dilectoribus. quorum cor nunquam in vno quiescit
Quia aut avaricia inflamat. aut invidia stimulat
aut tristitia conturbat. aut timoribus fatigat. aut erro-
ribus obscurat. Et breuiter talibus dicitur. Michae. vii. Sur-
gite et ite quia non habetis hic requiem. Sed procertoviri p-
fecti qui cor suum per amorem in deo fixerunt ipsum ab om-
nibus motibus submouentur in domino quie-
runt. Gene. viii. Requieuit archa super montes. Delos
enim dicitur esse insula que primo fuit in mari mobilis et er-
ratica. non enim erat coniuncta cum inferiori terra. sed su-
spensa in mari natabat et se de loco ad locum continue
transferebat. Tercium tamen sicut Ouidius ponit in libro
metamorphoseon. Et Sene. in tragedia. Primo latona ma-
ter solis fingit a poetis in ista insula genuisse et
tunc insulas primo stabiliter immobiliter effecisse. Quod
pro tanto secundum Iudorum fidem fuit quia ista insula prima
post diluuium illustrata radijs solis fuit quapropter
sol ibidem fingitur fuisse natus pro eo quod primo ibidem est
manifestatus. Item uera charissimi quicquid sit de fictio-
nibus poetarum. ista insula videtur significare cor huma-
num quod. scilicet. nunquam in se est stabile vel quietum. quoniam in
quod diu est in maribus huius mundi semper est in desideriis
et cogitationibus fluctuosum quia sicut dicitur. puer. xix. Multe
cogitationes versantur in corde viri. Tercium tamen quoniam La-
tona mater solis. Maria mater Iesu per suas interces-
siones et gratiam parit et introducit istum solem iustitie
christum in ista insula cordis nostri tunc vere quiescit et
immobilis efficitur et in solo deo peruersum amorem quie-
scens a malorum desideriorum fluctibus et motibus li-
beratur. Ecclesi. xxiij. In omnibus requiem quesui. quod. et
non inueni. Et sequitur. In syon firmata sum id est in deo
Et in ciuitate sanctificata similiter requieui. Ut sic bre-
uiter mens humana sic in isto mari fluctuoso perfecta
quietata et firmata possit dicere illud. Ezechiel. xxiij.
Perfecti decoris ego sum et in corde maris sita. Et ista
quies ut dictum est ostenditur cum dicitur. Noe. quia noe inter
pretatur requiescens. Iste enim fuit ille qui seculo peruersi-
te archa quieuit. et qui toto mundo per vitia corruen-
te mentem suam in domino quieuit. Gen. vi. dicitur. Quod
noe inuenit gratiam coram oculis domini. Sic enim osten-
sum est. quod nos debemus habere mentis tranquillitatem
et quietudinem. Secundo dico quod ad perfectionem requi-
ritur quod nos habeamus cordis strenuitatem et fortitu-
dinem. Cuius inquit. Cuius enim dicitur a viribus vel a virtute. quia
proprie ille dicitur esse vir qui est fortis et vigorosus. perfectus et
virtuosus. Virilis enim serus multo est perfectior quam femi-
ninus. Unde secundum Ouidium poemata libro. xij. fab. iij. legimus
quod Ceneas. alias Ceneus primo fuit femina valde
pulchra: quam cum deus Iteptimus adamasset obtinuit
ab eo quod ipsam in virum mutaret. Videbat enim mores femi-
neos fragiles et inertes. ideo concupuit ut in hominem mu-
taretur. quod est factum. sicut fingunt. De hyena autem verum
est sicut dicit Plinius. quod de femina in masculum se mu-
tat sicut pluries supra dixi. Sic reuera charissimi homo
quoniam se cognoscit esse feminam. id est. personam fragiliter defectuo-
sam. summe debet concupiscere ut in virum mutetur. id est. in per-
sonam virilem. fortem. stabilem et virtuosam. Ad hoc
enim femine. id est. vana et inertia et illaudabilia opera sibi
debent complacere. Jupiter enim. id est. iuuens pater deus. si quan-
do tales diligit ipsos de feminis viros facit. Et de im-
perfectis in perfectos. de debilibus in robustos. de pec-
catoribus in iustos conuertit. Et sic videbatur muta-
tus apostolus cum dicebat. i. Corin. xij. Cum venerit
inquit quod perfectum est. euacuabitur quod ex parte est.
Et ostendit quomodo Cum essem inquit paruulus lo-
quebar ut paruulus. sapiebam ut paruulus. cogitaba-
m ut paruulus Cum autem factus sum vir: euacuauit que erant

paruuli. Simus ergo viri id est virtuosus. ut. scilicet. viriliter
faciamus utilia. et fortiter sustineamus difficultia vir
inquit. Iaco. iij. In multis offendimus omnes. si quis autem
in verbo non offenderit hic perfectus est vir. Quod est
contra multos qui procerto nunquam mutantur de femina
in virum. sed magis de viro in feminam. de bono in ma-
lum. de perfecto in imperfectum quotidie conuertuntur.
Sicut de multis ecclesiasticis patet qui ex gradu et pro-
fessione deberent esse viri perfecti et virtuosus. qui tamen
uersi sunt in feminas in quibus sunt vitiosi debiles et de-
fectuosus. molles carnales et deliciosi. Hieremi. xxxj.
Nonum fecit dominus super terram. femina circumda-
bit virum. Sicut enim fingit. Ouidius li. ij. fabula. v.
Iupiter se in feminam transfigurasse dicitur ut puella Calisto-
ne ab ipso deciperetur. Sic tales mores femininos accipe-
re dinoscuntur ut mulieres et ut delicias carnis facilius
assequantur. Hieremi. l. Populus tuus mulieres in medio tui
Non sic charissimi sed habeamus cordis strenuitatem
et fortitudinem viri inquit. Tercio dico quod ad ha-
bendum perfectionem necesse est quod habeamus virtutem
bonitatem et sanctitudinem: et hoc ostenditur cum dicitur.
Iustus atque perfectus. Ista enim duo vocabula signant
cumulum et aggregationem omnium virtutum sicut supra
de iusto satis potest videri. Sicut enim sunt multe crea-
ture que respectu aliarum sunt valde perfecte: sicut sunt
apes inter animalia. aquila inter volatilia. balena in-
ter natatilia. balsamus inter arbores. Carbunculus in-
ter lapides. Sic vere inter homines quidam sunt vir-
tuoosi pre ceteris et perfecti quia proculdubio isti sunt
apes mel conficientes per deuotionem. Aquile cibos
suos conuiuientes per compassionem. Balene odo-
rem diffundentes per famosi in conuersationem. balsa-
mus liquorem distillantes per doctrinam et predicationem.
Sicut carbunculus odorem scintillantes per caritatem
et dilectionem. Et breuiter de talibus viris perfectis
constat domus ecclesie triumphantis et debet constare
domus ecclesie militantis Unde dicitur. iij. Regum. vi. quod
de lapidibus dolatis atque perfectis edificata est domus
domini. Et bene dicitur lapidibus quia. scilicet. viri perfecti et
sancti dicuntur lapides viri: sicut supra de lapide potest vi-
deri. Sicut enim lapides generaliter sunt frigidi et soli-
di: sicci et ponderosi steriles et infecundi sic vere perfecti
sunt frigidi et stupidi per diuinum timorem. Solidi per
constantem vigorem. Sicci per abstinentiam vigoris. Im-
perfecti per humilitatis amorem steriles et infecundi
per paupertatis languorem: Et ideo cuilibet viro per-
fecto potest dici illud Ezechiel. xxiij. Tu cherub plenus sapientia
et perfectus decore in delicijs paradisi dei fuisti Omnis
lapis preciosus opimentum tuum sardius topasius
et iaspis crisolitus et onix et berillus. saphirus carbun-
culus et smaragdus. In quibus verbis aduerte quod per-
fectio morum potest consistere in nouem virtutibus que per
istos nouem lapides designantur scilicet.

Vigor firmitatis.

Splendor honestatis.

Fulgor fidei et veritatis.

Item mero: compunctionis.

Timor damnationis.

Pallos abstinentie et macerationis.

Item dulcor iocunditatis.

Feruo: inflammatus.

Humor: secunda tiuus.

Vigor firmitatis designat per sardium qui est lapis faciens
homo audacem et repellit timores. quia. scilicet. viri constantie
et fortitudinis facit periculum non timere: sicut patuit in
martyribus quibus dictum fuit. Math. x. Nolite timere
eos qui occidunt corpus. Et quare: Certe quia sicut dicitur. j.
Jo. iij. Perfecta caritas foras mittit timorem. Splen-
dor honestatis designatur per topasium qui omnium gem-
marum superat claritatem et aliorum lapidum fulgores
in se rapit: signans virtutem honestatis que in nobis
pre alijs debet fulgere: et claritatem et virtutem aliorum
debet in se rapere et representare: ut sic cuilibet possit
dodo iij.

Peregrinus.

五

Haupttaten.

Caritatem

Puritatein

Unitatem.

Intentional Affection

Affectionen Continuation

Elimination:
i. Sitis perfecti

Regū. x. Coz 8

zione diciſ in

rum. De pfecti
plantarum

plantabil dert
pabel funden

cam. Sic ergo

perfecti per o

ning coordin

Itaque ergo vir

fuis fuit etc. **U**

pra de bloc.

Perest

References

2) Dortaleni viatorum.

Seculi contemptorem.

Celi contemplatozem.

Ignati peccatozem.
Inferu postatozem.

Primo ergodic theorem

18

Patriam affectare.

Se parum onerare.

Se parce recreare.

plurifilia tolerare.
ibonnam non magis

Signa plura portare

**Signa pia a portare.
Sic vere viri perfecti.**

ad gadii

ad paradisi terminum perveniret. **Uñ** Luc. xv. Adoleſcens filius peregre pfectus eſt. **Uñ** Ruth. j. Abijt homo ad bethleē iuda vt peregrinaret. Abire em̄ eſt pſcifici z continuationē z perfeuerantiam in itineris ſignificat. **I**tem debemus celeſtē patriā deſiderare. **P**eregrinus em̄ vbicumq; vadit ſemp habet oculū ad patriā ſuā. **S**cōm em̄ iura vnicuiq; patria ſua dulciſſima ſeu diſtiſſima eſt. **E**t q; ergo paradīſus eſt patria noſtra p nobis facta z nobis a deo ordinata. **I**bi eſt q; in iſta pegrinatione manentes illam debemus iugiter affectare z oculū cordis illuc p deſideriū vertere z mouere. **I**lla em̄ q; videt pegrinus in terra aliena nō ſunt ſua inimo ſi ipa vult habere: cum expenſis z laboribus oportet ea compare. z ideo de iſtis parum curat. illa vero q; in patria h; ſua ſunt z ideo ipa amplus diligit: z in illis ſemp oculū cordis infigit. **S**ic vere chariſſimi: bona huius mūdi pprie nra nō ſunt q; teſte aplo. j. thimo. vj. **N**ihil intulimus in hūc mūdum. haud dubiū: q; nec auferre quid poſſumus. **E**x quo pater qd iſta nō ſunt noſtra: q; neceſſario remanent alijs z nō nobis. quinimo pculdubio iſta ſi cōcupiſcunt cum magnis expenſis z laboribus acquirunt. q; ſ. p. c. i. o. f. merces & tūctū ppter ea habēda expendunt. ita q; hō pauper z miſerabilis inuenit. **I**ſta ergo cōtēnenda ſunt z nō curanda. **B**ona vero padīſi q; pprie ſunt nra. z que ſemel habita nobis auferri nō poterunt quoquo modo: ſunt cum om̄i diligentia aſſectanda. **Uñ** bene figurat **Luc. xv.** in filio prodigo. q; accepta portione bonorū a patre peregre pfectus eſt: ibi tñ omnia bona ſua d; expendiſſe. z quouſq; iterū ad prēm ſuum redijt magnis miſerijs languiſſe. **Uñ** breuiter in iſta pegrinatione portio bonorū gratuito rum z naturalij nobis a deo patre cōceſſa expendit. ſi bonorū terrenorū copia diligatur. **E**t iō neceſſe eſt ſi bona eterna ſolummodo diligere z patrē nrm̄ deum cordialiter anhelare. **D**eus em̄ tales pegrinos diligit. z eos in paradīſi hoſpitio recipit z amittit. **Uñ** oñdīſ **Deut. x.** vbi d; q; dñs amat pegrinū: z dat ei vīctū z veſtitū vñ eſt ipſe dñs pōt dicere illud iob. xxxj. foris nō manſit pegrinus: oſtū meū viatorū patuit. debemus ergo celeſtē patriā deſiderare. vide ſupra de patria. **I**tem debemus nos temporalibus nō onerare. **P**eregrinus em̄ minus portat de veſtibus z de rebus oneroſis quantū poteſt. portat em̄ neceſſaria nō ſupflua vt leuior z expeditior poſſit eſſe. **S**ic vere nos debemus de veſtibus z oneribus bonorum tpa- liū minus quantū poſſumus nos onerare z nō ad ſu- pfluitatē ſed ad ſufficiētiā ipſa pcurare z habere ne forte nos poſſint in iſta pegrinatione aut p auariciā calefacere. aut per pigritiā aggrauare. **Uñ** **Eccl. xxi.** **A**dmiū p magno placeat tibi: z impropertū peregrinationis nō audies. **I**tem debemus nos mundi delicijs nō impinguare. **P**eregrini em̄ nō multū vacant circa delicijs pcurandas: ſperant enim q; qñ ad hoſpitij ſuū redierint ſatis ſe poterunt recreare. **S**ic z nos abſtinentes z nō delitioſe debemus viuere vt in hoſpitio paradīſi poſſimus deſiderijs ſatiare. **Uñ** ſupra de abſtinere in pdicta auctoritate. **O**bſe- cro vos **z. vñ** **Eccl. xxi.** **A**dilius eſt victus paupis ſub tegmine aſſerui q; epule ſplendide in pegrine ſine domicilio. **I**tem debemus nos paſſos moleſtias nō cōturbare. q; ſ. pegrini multa hñt ſuſtinere q; nō ſuſtinerēt ſi eſſent ciues. **E**t ideo neceſſe eſt q; tales ſint humiles z patientes. **E**t q; ſ. dñs p̄cipiat **Ero. xxiij.** **P**eregrino moleſtus nō eris. hodie tñ peregrinū ex- tranei ab incolis moleſtant. **E**xemplo quorundā ſer- pentum qui ſunt in aſſrica: qui ciues z incolas. lede- rent nō ſolent: peregrinos aut ſolent z aduenas truci- dare. **S**ic iſti. **Uñ** **Eccl. xxi.** **N**ō pepercerunt peregrinationi illorum. **E**t ideo neceſſe eſt qd virtute pa- tientie p̄ ceteris muniantur. **S**ic vere boni cum in iſto mundo hoſpites z pegrini ſint: multa a ciuib; huius mundi. ſ. a malis hominibus p̄iudicia ſuſti-

nent z in ipſis patiētiam multā habent. q; ſ. boni z p- fecti ſunt hodie extranei fratrib; ſuis. z pegrini ſe- lijs matris ſue ſicut d; in p̄s. **Uñ** **Abra.** ſuit dictum **Gen. xv.** **S**cito inquit q; pegrinū futurū ſit ſemē tuū in terra nō ſua. z ſubijcient eos ſeruituti z affigent. **E**t in p̄s. d; **A**duena ego ſum apud te z peregrinus ſi- cut omnes patres mei. **I**tem debemus honores ſe- culi nō pcurare. **P**eregrini em̄ nō ſolent dum ſunt in ſua pegrinatione domos vel edificia emere hono- res z iudicaturas accipere ſed z honores z fauores niſi quantum p tranſitu ſufficit nō amare. **S**ic vere nec nos qui in iſto mundo nō ſumus diu manſuri. immo ſtatim p mortem ad patriā tranſituri. mundi hono- res z eminentias mundi fauores z amicitias: mundi gaudia atq; leticias: z mundi tpaia ſeu diuitias. nō debemus querere. ſed ipſa potius refutare. **Uñ** mox ſi dictum ſuit **Gen. xxi.** **A**t aduena ingreſſus es. nun- quid vt iudices: q. d. nō decet nos q; ſumus aduene et pegrini apud dñm ſicut om̄s patres noſtri. ſicut d; in p̄s. iudicaturas querere nec ad mundi ſtagia aspira- re. **I**tem debemus ſigna virtutū ſemper portare. q; ſc; pegrini ſoliti ſunt portare certa ſigna pegri- nationis. ſ. capellum: baculū z peram. ita q; his viſis bene cognoscunt q; pegrini ſunt z q; ipſi nō ſunt de terra illa ſed potius aliena. **S**ic vere chariſſimi. nos debemus ſigna virtutū z gratiarū habere z capellū diuini timoris: peraz diuini amoris: baculū. i. memo- riā diuini doloris z memoriā crucis dñi nobiſcū por- tare vt ſic nō eſſe de iſto mundo ſed de paradīſo nos poſſit quilibet reputare. capellū em̄ qd ſuper alia ve- ſtimenta ponit ſignat diuinū timorem. quia ſicut d; **Eccl. xxi.** **T**imor dñi ſup om̄ia ſe ſuperpoſuit. **P**era q; recepta ſeruat ſignat cordiū amorem. **Uñ** de dauid d; **j. Reg. xviij.** q; quinq; lapides ſumptos de flumine po- ſuit in pera paſtorali zc. **B**aculus vero q; immitentes ſuſtentat ſignat crucis compaſſionē z dolorem zach. viij. **U**iri baculus in manu eius. **Uñ** vñ **thobie** di- xit. **U**t quid miſimus te peregrinari baculū ſenectus- tis noſtre: q. d. baculus eſt peregrinis neceſſarius. **E**t ſic p̄z quō viri pfecti dicunt in hoc ſeculo peregrini. ſicut etiā **Paulus** de beato barnaba dicit. **y. Cor. viij.** q; ordinatio erat ab ecclia comes peregrinationis ſue. **E**t ſic dico q; eſt quedam pegrinatio hominū pfecto- rum. **T**ertio dico qd eſt quedam pegrinatio homi- nū deuotoz. **E**t iſta eſt illa qua viri cōtemplatiui mo- do p deſiderium cōtemplationem z meditationē pe- regrinant in celum. **I**ſti ſunt figurati in **Abraam** qui longo tpe pegrinatus fuit in terra pmiſſionis: ante- q; ſibi vel ſuo ſemini traderet. **I**deo ſibi dictum fuit. **Gen. xxiij.** **D**abo tibi z ſemini tuo terram pegrina- tionis tue. **A**d denotandum qd boni qui modo i para- diſo per cōtemplationem peregrinantur. finaliter ibi preſentialiter ditabuntur. **Gen. xxiij.** **P**oſſideas terram pegrinationis tue. **Q**uarto vero dico quod eſt quedam pegrinatio hominū peccatorum: pecca- tor enim dicitur peregrinus. **N**on eſt enim proprie ci- uis ecclie quia nihil habet in hereditate gratie. **E**t ideo peccatores dicunt induti veſte peregrina. **Soph. j.** **U**ſitabo ſuper om̄s qui induti ſunt veſte peregrina. **V**eſtis enim peregrina eſt peccatus quod facit ho- minem a deo peregrinū. **Q**uinto eſt pegrinatio hominū danimatorum. **E**t de iſta dicitur. **y. Al. Da- cha. ix.** **U**bi narratur de nequiſſimo antiocho rege quomodo peregre in montibus miſerabili obitu in- terijt. **E**t hoc de peregrino ſufficit. **Uñ** de aduena ſupra z cetera.

Pergere. Cum pergere nihil aliud ſit q; de loco ad locum tranſire. vñq; ter- minum relinquere z ad alium ſe trāſſerre poſſumus dicere quod pergere ſignat motum: z de re ad rem: de loco ad locum: de tempore ad tempus tranſitum vel poſectum. **S**ic igitur notandum eſt quod morā- liter loquendo qd nos inuenimus vñ pergere qd eſt

Periculum.

Singulorum. Pergunt emuncti naturaliter.
 Imperfectorum Pergunt etiam iusti virtualiter
 Inuictorum. Pergunt insuper stulti criminaliter.
 Nam pergunt singuli nature motibus Pergunt
 seduli virtutum ritibus Pergunt emuli culparum
 gestibus. Dico ergo primo quod est vnum pergere quod spec-
 tat ad cunctos. Et istud percerto est pergere nature. Si-
 cut enim ille qui corporaliter pergit nunquam in eodem lo-
 co sistit. sed continuo de loco ad locum transit. Sic ve-
 re omnis qui nature viribus regitur necesse est quod de vno
 statu ad alium moueatur. et quod de vna conditione ad aliam
 continue transferatur. et sic naturaliter pergere compo-
 bat. Constat enim quod ex quo homo nascitur ipse continue cur-
 rit et pergit. Iuxta illud. i. Reg. xxiij. Saul exurgens
 de spelunca pergebat cepto itinere. De spelunca dico
 id est de vtero matris. Pergit enim homo continue de in-
 uentute ad senectutem de sanitate ad infirmitatem de
 fortuna etiam ad infortunia. et finaliter de vita ad mor-
 tem. Sicut enim dicit Iosue. xviij. Exitus eius pergit ad
 mare: hoc est dictum ad amaritudinem mortis. Dicit
 Seneca. Putabas ne peruenire nisi eo quo semper
 ibas? Et certe illud pergere non debet homini dispi-
 cere. Teste enim Seneca ea conditio intrauimus ut cri-
 remus. Memini enim debet displicere pergere ad p-
 priam patriam quasi est in aliena. sic certe nec nobis qui
 hic in alieno viuimus displicere debet si ad patriam
 nostram hoc est dictum ad aliam vitam per mortem pergi-
 mus. Tunc Ruth. i. Surrexit noemi ut in patriam perge-
 ret. Istud est igitur vnum pergere quod spectat ad cunctos.

B Secundo dico quod est vnum pergere quod spectat ad iustos et
 istud certe nihil aliud est quam motus et profectus virtu-
 tis. quod si homo pergit et tendit de virtute in virtute
 quousque ipse videat deum deorum in syon. Nonne bo-
 ni milites quasi bene sunt armati: et ita certi sunt de quo-
 tidiano stipendio et certissime sperant de gloriosa vi-
 ctoria: et de solenni futuro lucro et premio ad bellum
 celeriter et fortiter pergunt et animantur? Sic vere nos qui
 iam recepimus stipendium gratie et certissime spera-
 mus de premio future glorie. debemus bonis virtuti-
 bus nos armare: et de bono in melius pergere et ambu-
 lare: et ad bellum contra spirituales hostes audacter et
 celeriter perperare quod. nobis precipitur Numc. xxxij
 Expediti pergit coram domino ad pugnam. Nos ergo debe-
 mus dicere illud quod ibidem dicit. Nos autem armati et ac-
 cincti pergemus ad plium. et ibidem. Omnes expediti per-
 gemus ad bellum. Et sic certe deus dicit cuilibet sic per-
 genti illud. i. Reg. xiiij. Perge quo cupis et ero tecum.
 et nota si vis quod iusti pergunt et proficiantur

Ad sapientie fontem. Pergunt ergo iusti ad
 Ad penitentie pontem. fontem sapientie. Hoc est
 Ad confidentie montem. dictum: ad perscrutandum et
 Ad resistentie martem. hauriendum venas scientie
 Ad influentie partem. et doctrine. de quo po-
 Ad patientie mortem. test intelligi illud ecclesi-
 Ad opulentie sortem. i. Transiens vniuersa in
 circuitu: pergit spiritus et de hoc etiam potest dici illud. Gen.
 xrv. Perrexit fara ut consuleret dominum Scripturam
 enim studere et intelligere est dominum consulere. Item per-
 gunt iusti ad pontem penitentie. Tunc. iij. Reg. xix. Per-
 rexit helyas per desertum viam vnius diei. Item per-
 gunt iusti ad confidentie montem. scilicet ad securitatem spei.
 De qua potest dici illud Iohannis. viij. Iesus ait pergit
 ad montem oliueti. Item pergunt iusti ad resistentie
 martem. hoc est dictum ad constantiam et fortitudinis vir-
 tutem De quo dicit Job. xxxix. Exultat audacter in oc-
 cursum pergit armatis: contemnit pauciores: nec cedit
 gladio. Item pergunt iusti ad partem influentie hoc
 est dictum ad perfectionem et bone doctrine virtutem. Tunc de
 thobia dicit. Thob. i. quod ipse pergebat per omnes que erant
 in captiuitate: et monita salutis dabat eis. Item per-
 gunt iusti ad patientie mortem. Unde de thobia dicit
 Thob. xiiij. quod cum bono profectu timoris dei perrexit
 in pace. Item pergunt iusti ad opulentie sortem.

scilicet ad paradysum et vitam eternam. Tunc Ecclesi. vi
 Quid habet amplius pauper nisi ut pergit illuc ubi est
 vita? Paradysus enim est hierusalem ciuitas opulenta. si-
 cut dicit Esa. xxiij. ad quam. i. iusti finaliter pergunt.
 Tunc. i. Esdre. viij. Promouimus ergo ut pergeremus
 in hierusalem et Thob. i. fugiebat consortia hominum et p-
 gebat in hierusalem et sic igitur dico quod est vnum pergere quod
 spectat ad iustos quod est secundum principale. Tertio di-
 co quod est vnum pergere quod spectat ad stultos. hoc est dictum
 peccatores impios et ineptos. Alii enim semper mo-
 uentur et pergunt et per inconstantiam de bono ad malum
 de vitio ad vitium: de mundi gaudio ad infernale tormen-
 tum discurrunt: et nunquam in vno statu persistunt simi-
 les illi musce seu vermi que dicitur piralis: vel pirotes
 vel piraustra que dicitur in igne viuere in medijs fornaci-
 bus metallorum. ignisque ipsum solet reficere et nutrire. qui
 semper agitatione flammarum solet et continue se
 mouere et nunquam in eodem statu sistere vel manere. Si-
 cut dicit Plinius Sic vere dico quod quod mali in ignibus
 concupiscunt viuunt. scilicet in concupiscentia deliciarum diuitiarum
 et honorum. irarum et inuidiarum et dotorum. ideo semper
 sunt in perendo. hoc est dictum in se diuersimode mo-
 uentur de desiderio ad desiderium. de vitio ad vitium
 discurrendo. flamme enim concupiscentiarum ipsos
 sistere non permittunt sed ad motum perpetuum ip-
 sos pellunt. iij. Paralippo. xxx. Cursores pergebant
 velociter. Et nota quod mali pergunt

Ad pauperes delendum Pergunt dico ad pauperes:
 Ad vitia colendum. ut ipsos perdant: et sic signi-
 Ad mundana petendum. rant in trecentis vulpibus
 Ad inferna tenendum. que faciunt ad caudas li-
 gatis preerunt in segetes philistinorum et eas combu-
 serunt. De istis ergo videtur dyabolus dicere illi Iosue.
 vij. Pergant et deleant ciuitatem. Item pergunt ad vi-
 tia ut ipsa sectentur. similes illis vaccis philistinorum.
 De quibus dicit. i. Reg. vi. quod gradiebant pergentes et
 mugientes. Item pergunt ad mundana ut ibi dis-
 tentur. dicentes. scilicet illud Thiere. xliij. Ad terram egypti per-
 gemus. Item pergunt ad inferna ut ibi grauentur. vices
 in damnatione eterna Unde de damnato dicit Ecclesi.
 vi. frustra enim venit: et pergit ad tenebras. et obliuio
 ne delebitur nomen eius. Patet ergo quomodo est per-
 gere stultorum: iustorum atque cunctorum. Unde supra ubi
 ire currere. Et infra ubi transire. Tendere. Cladere et
 similibus.

Perhibere testimonium vi

de infra ubi testis et testimonium.

Perire. Periculum.

Nota quod cum inueniantur pericula
 la temporalia: spiritualia: eternalia hinc est quod perire quod a per-
 culo dicitur sumitur multis modis Perire ergo nihil ali-
 ud est quam destrui deficere ad nihilari. Et ideo notandum
 quod sunt aliqua que. scilicet. Pereunt

Naturaliter. Primo igitur dico quod inueniuntur pericula
 Casualiter. lum naturale. Et istud est illud per-
 Tpaliter. culum quod incurrunt generaliter
 Spualiter. omnes creature que corruptibiles
 Eternaliter. sunt et maxime mundi bona que ne-
 cesse habent deficere et perire. De quo dicitur in ps.
 Ipsi peribunt tu autem permanes: et omnes sicut vestimen-
 tum veterascent et tu autem idem ipse es et anni tui
 non deficient. Et Ecclesi. v. Diuitie conservate in malis
 domini sui pereunt. Et ideo quod ista peritura sunt: stul-
 tum est talia diligere sed ad peremittere duratius uti-
 le est cordialiter anhelare. Diuites enim non solent
 facere thesauros de pecunia parum duratura et defe-
 ctuosa. sed de rebus durabilibus et perpetuis que nec
 tempore corrumpuntur: nec precio minuuntur sicut
 est aurum et argentum et lapides preciosi. Cum igitur
 ista bona mundi peritura sint: non est bonum cor-
 norem apponere: nec thesaurum cordis in de bonis huius
 cumulare: quod cum videant in vita ista aliquantulum
 durare:

durare: in morte tamen necesse habent deficere et cessare. Unde ditissimi quondam civitati. scilicet babiloni. id est mundo sub specie babilonis loquitur Jo. Apo. xviii. Omnia preclara et pingua perierunt a te. Unde nota quod necesse habent perire et maxime in morte. scilicet mundi Delicie. De deliciis enim dicitur finaliter illud Diuitie Joel. i. ca. Ululate omnes qui bibitis vinum in dulcedine quoniam perierit ab ore vestro. Leticie. Item de diuitiis dicitur amos. iij. Peribunt domus eburnee et cetera. Et Joel. i. dicitur. Ululauerunt vitatores super frumento vino et oleo quia perierit messis agri. De scientiis vero dicitur Esa. xlii. Peribit sapientia a sapientibus: et intellectus prudentium abscondetur. De leticiis etiam dicitur Joel. i. Perierunt de domo dei nostri leticia et exultatio. Istud est periculum naturale. quod si necesse est quod finaliter pereant mundi bona. Secundo dico quod est periculum casuale. et istud est periculum quod omnibus hominibus occurrit in quo multum et multa diuersimode percutunt in hoc mundo et hoc est ignis: occisio: amissio: damnum: infirmitas et etiam mors. Talibus enim periculis subiacet humana conditio: quia sicut communiter dicitur. ubi homo ibi periculum. Teste enim Seneca in libro de prudentia dei. et teste Quidam in libro de fatis. fata regunt homines: et homines non semetipsos: per quod quidem fata nihil aliud sunt intelligenda quam occulta dei iudicia. quod iuste quidem sed occulte nos in diuersis incidere periculis ordinant prouident vel permittunt. Et inde est quod dicit apostolus. iij. Cor. xij. Periculum in terra. periculum in mari et cetera. Multa enim pericula incurrunt homines casualiter: quia sicut naus in mari nunquam est sine periculo: quia si semper habet timere aut incursum latronum: aut impulsus ventorum: aut occursum scopulorum: aut voragine fluctuum et abyssi. Et sic bene dicebat sapiens Ezech. xlii. qui nauigant mare enarrant pericula eius. Sic vere homo dum est in mari huius mundi semper est in aliquo periculo ne aliquo casu fortuito pereat in hoc mundo. Sic bene dicit apostolus. iij. Corinth. i. et xij. ubi dicitur. Quod ipse fuit in laboribus plurimis. in carceribus abundantiis. in plagis supra modum et sequitur. Hoc et die in profundo maris fui. in periculis fluminum: periculis latronum: periculis ex genere: periculis ex gentibus: periculis in ciuitate: periculis in solitudine: periculis in mari: periculis in falsis fratribus. Et breuiter homo non potest vitare pericula casualia: quia scilicet ab occulta dei prouidentia vel ordinatiue vel permissiue inferuntur. Sed de hoc vide supra de diuinis iudiciis. quapropter quis homo per posse suo ipsa precauere debeat: utile tamen est quod in omnino sperans dispositioni ipsius se committat. aues enim ubi cibum appositum sumere credunt: periculum laquei aucupis inueniunt. Boues etiam qui simpliciter herbas capere volunt. periculum illius vermis mortiferi qui buretis dicitur ipsum comedendo incurrunt. Ursi etiam dum mel in arbore comedere intendunt: percussu malleo contra spem suam supra fides acutos inferius corruunt atque cadunt. Et sic breuiter loquendo et discurrendo: dum incaute circa cibos bonorum temporalium intendimus: multa damna et pericula incurrimus. et quoniam miserabiliter deficimus et perimus. Quia breuiter nullus est qui possit omnibus fortune casibus obuiare: et omnia mundi pericula precauere. et hoc est quod dicit Seneca. Non est delicata res viuere: longam viam ingressus es vite: et laboris oportet sequi. Prepararet se animus contra omnia: et sciat venisse ubi patiat fulmen. et infra effugere ista non potes. cotemmes autem si sepe cogitaris. Sic ergo patet quod est periculum casuale. Tertio dico quod est periculum temporale. et istud est periculum tormentorum et penarum quod mali in mundo sustinent iuste: et boni sustinuerunt iniuste. Multi enim sancti perierunt sine causa. sicut dicitur ecclesi. viij. Iustus perierit in iustitia sua. Quod maxime patet in martyribus quibus dicitur Iudic. v. Sponte obtulistis animas vestras periculo. et hester iij. Ingrediar ad regem tradens me morti et periculo. Verumtamen istud periculum fuit temporale non eter-

nale. Quia scilicet sicut granum in terra positum quis ad horam putrefiat et percat: istud tamen durat immo ex tali periculo in melius se commutat. Sic boni quis in mundi tribulationibus perire superficialiter videantur: ipsi tamen in veritate non percutunt nisi forte temporaliter. quia scilicet eternaliter in melius commutantur. Similes cuidam militi de quo facit. Quidius metio nem: qui quotiens cadebat ad terram: toties nouas vires recuperabat et semper fortior resurgens: quia si viri iusti ad terram id est ad statum infimum et depressum: et vel per mortem vel per alia infortunia depriuntur ita quod quandoque in aspectu hominum perire temporaliter estimant: ipsi tamen a deo ex hoc periculo liberantur et in paradysum transferuntur: et sic fortiores et meliores resurgere dinoscuntur. Unde dicitur Deu. xxxi. Contra aduersarios dimicabit ut eruat vos a periculo. Unde in persona talium dicit apostolus. iij. Cor. iij. Tribulationem patimur sed non angustiamur: appropiamur sed non destituimur: persecutionem patimur sed non derelinquimur. deiciimur sed non perimus et Luc. xij. frater tuus mortuus fuerat et reuixit: perierat et inuentus est. Sic ergo patet quod est periculum temporale. Quarto dico quod est periculum spiritale: istud est illud quod incurrunt homines quando mortaliter peccant et sic peccatum mortale dicitur periculum. quia in ipso percutuntur gratia et virtutes: et propter ipsum perierunt homines in inferno. Nota quod sicut homines percutiuntur et periclitantur. scilicet quandoque per Occisionem. Inuidiam occiditur. Submersionem. Luxuriam submergitur. Suspensionem. Quoniam per Superbiam suspenditur. Fames verationem. Fames auaricie cruciat. Cordis turbationem. Dolorem tristitie perturbat. Sic vere spiritualiter loquendo. homo spiritualiter perit. Perit ergo homo gladio inuidie. Et de hoc dicitur dicitur. Qui acceperint gladium gladio peribunt. Item perit homo submergio luxurie. Item perit multi propter mulieres. Item perit suspensio superbie. et sic pereunt principes et magnantes. Unde dicitur dicitur. Peribit cor regis et principum. Item perit homo fame auaricie. Unus dicitur dicitur. Multi ex eis fame perierunt. Et filius prodigus. Luc. xv. dicebat. Ego autem fame peream. Item homo perit turbine tristitie et iracundie. Unde dicitur dicitur. Alach. vi. ecce peream tristitia magna in terra aliena. ista sunt ergo pericula spiritualia que summo opere sunt vitanda. in mari enim sunt multa periculorum genera. scilicet bitallus: scilla: caribdis: sirites et rupes adamantine: et inmania monstra. De quibus vide supra de mari vel in alijs titulis ubi ponuntur. Sic in mundo sunt multa pericula vitiorum a quibus homo debet ne pereat precauere. Animalia enim bruta docent nos pericula fugere: quia ipsa solent valde sagaciter declinare. sicut patet de castore: qui truncando testiculos periculum captionis euadit. et de elephante qui ut euadat periculum ebur dentium frangit. Ceruus etiam timens canum periculum: cum videt aliter non posse euadere ad hominem et ad eius adiutorium confugit. et tortuca morsam a serpente propter venenum periculum organum comedit et de herba remedium sibi querit. In quo quidem docent nos animalia quod per posse debemus peccatorum pericula fugere et occasiones istorum periculorum dimittere. et si periculum peccati incurrimus debemus penitentiam remedium querere. et per auxilio habendo ad deum fugere et recurrere. Item pro apostolorum dicitur dicitur. Qui timentes periculum submersionis recurrerunt ad christum dicentes. Domine salua nos perimus et hester. iij. dicitur. quod hester regina paucis periculum quod imminerebat confugit ad dominum. Istud est ergo periculum spiritale. Quinto dico quod est periculum eternale. et istud est illud quod damnati sustinent in inferno. De quibus in psalmo dicitur. Pericula inferni inuenerunt me in isto enim periculo perit homo. scilicet per afflictionis merorem. Per confusionis ruborem. Per verationis ardorem. Ieu do-

Permittere.

Idem. De merore dicitur Sap. liij. Erunt gementes et merore eorum peribit. De rubore talium dicitur in ps. Erubescant et conturbentur in seculum seculi. et confundantur et pereant. De dolore etiam dicitur. j. Cor. x. Murmurauerunt et a serpentibus perierunt etc. Et hec de Perire et periculo sufficiant.

Permanere. Nota quod permanere idem est quod perfecte manere: seu perscuerare manere. Sed quod supra de manere dictum est. Et infra de perscueratione dicitur. hinc est quod de permanere modicum est dicendum. Nota igitur breuiter quod nos debemus permanere perscuerare in bono: nullum enim opus est laudabile nisi sit permansibile et durabile. Et ideo corpora celestia que sine corruptione in esse suo permanent: nobiliora et meliora per ceteris dici debent. Quod etiam de ceteris creaturis perpetuis dici potest. scilicet de lapideis preciosis: de fontibus et fluminibus et alijs incorruptilibus creaturis. Hos igitur si boni et iusti esse volumus: et a deo electi dilecti et reputati: debemus esse in bono permanentes. et sine corruptione et cessatone in incepto bono proposito persistentes. Unde nota quod nos debemus permanere scilicet.

In perfecto amore. Permanere dico debemus charitatis amore. quod si nos non debemus esse falsi amici: sed firmi perpetui atque veri. In diuino timore. Permanere dico debemus si permanserit firmus erit tibi quasi anima tua. In fidei seruire. Permanere dico debemus in diuinitatis timore. sicut de tobias dicitur: Tob. ij. quod immobilis in dei timore permansit. In virtutis vigore. Permanere dico debemus in fidei et veritatis seruire. Act. xij. corroborantes ut permanserent in fide. Col. j. permanentes in fide fundati. In doctrine fulgore. Permanere dico debemus in senectute permansit illi virtus. In tribulationis labore. Permanere dico debemus in cōtemplationis splendore. Alii in ps. Permanebit cum sole et ante lunam. in generatione et generatione. Et nota si vis quod multi sunt qui non habent permanentem animam virtutalem quod si in bono munere perscuerant similes rebus que componunt ex quatuor elementis: quod si ratione qualitatibus ibidem unus contra altera agentium nunquam in eodem permanent. sed de vna forma ad aliam necesse est ipsa continue pertransire. sicut in quolibet mixto videmus. Sic vere moraliter loquendo: quod nos componimur ex quatuor elementis et qualitatibus pertransire. id est ex quatuor affectionibus quod si sunt gaudium et spes dolor et timor. Gaudium et spes sunt de presentibus. spes vero et timor de futuris. hinc est quod in nobis perfectam permanentiam non habemus in primo in esse morali et virtuoso parum permanentes et permanemus. sed de vno statu ad alium pertransimus. Constat enim quod naturaliter loquendo nihil est in mundo permansens: sed quicquid in eo totum est fluidum et transcurrens. Eccles. ij. Vidi in omnibus vanitatem et afflictionem animi et nihil permansere sub sole. Et nota si vis quod perfectos nulla habent permanentiam: et potissime illi qui in imunda ferunt putredine. Dico ergo quod in iusta ledunt a credine. stantes impermanentes impermanentes. In iusta florent imagine. nescit impermanere. In fluida micant purigine. antes sunt illi qui in non fida credunt certitudine. in imunda ferunt putredine. In profunda latent voragine. scilicet carnales et luxuriosi. De quibus dicit dominus Scii. vij. Non permanebit spiritus meus in homine etc. Et Deut. xxxij. Non

manebit cadaver hominis in ligno. Item illi qui iniusta ledunt a credine: sicut. scilicet iniqui raptores et crudeliter. ps. Neque permanebunt iniusti ante oculos tuos. Item illi qui mundana florent imagine: hoc est dictum vanitas et curiosi vni Job. xij. Homo natus de muliere breui viuens tempore etc. qui flos egreditur et perit et fugit velut umbra: et nunquam in eodem statu permanet. Item illi qui fluida micant purigine: sicut sunt inconstantes et falsi amici. vni Eccles. vij. Est amicus solo nomine. et est amicus socius mese. et non permanebit in die necessitatis. Item illi qui non fida credunt certitudine: seu qui obscura vigent albugine. scilicet heretici: de quibus dicit Eccles. vij. Si non credideritis non permanebitis. Et in secunda epistola Joannis. Qui non permansit in doctrina christi deum non habet. Item illi qui profunda latent voragine: illi. scilicet qui sunt spualiter mortui: et qui vitiorum voragine sunt sepulti. De quibus dicit Iherem. vij. Ad plures facti sunt sacerdotes vni lege eo quod moris prohiberent permanere. Ad hos enim pertinet permanere in statu virtutis et gratie non permittit. hec igitur de permanere sufficiat. Unde supra de manere et similibus.

Permittere. Nota quod permittere sumitur per concedere: pati: dissimulare tolerare seu etiam per non impedire. Sicut enim dicitur Act. xxvj. Paulus permittitur tibi loqui per te metipso. Et sic potest dici quod est permissio diuina et humana. Et sic nota quod est permissio

Adtuenda. Primo dico quod est permissio metuenda facienda. Nam ista est diuina permissio quod nihil fugienda aliud est quam diuina patientia et sustinentia. quod si deus quicquid mala fieri permittit: inquit. scilicet ipsa non impedit aut auerit: sed dissimulat quapropter iusti qui hoc aduertunt merito reputant et formidant. Videmus enim quod deus quicquid permittit iustos tribulationes et temptationes incurrit: et quicquid eorum cadere et deficere: quapropter necesse est sua iudicia formidare sicut Tob. ij. dicitur. quod deus thobiam excecari permisit ut exemplum patientie daret posteris. Deus enim secundum sua occulta iudicia quicquid permittit fieri mala: sicut apparuit in tribulatione Job et Thobie. Quicquid etiam permittit fieri bona. sicut apparuit Abdatis. viij. de illo quem dominus vocabat. qui cum diceret Permite me prius sepelire patrem meum: non fuit auditus quinimo ibi dicitur. dimitte mortuos sepelire mortuos suos. sicut et dicitur. iij. vbi demones rogabant iellum quod permitteret illos intrare in porcos et permittit. et tunc dicit ibi quod statim grex porcorum fuit precipitatus et suffocatus in mari. Deus enim scit de malis temptationibus et tribulationibus elicere bona. et de bonis elicere meliora. Sed de talibus diuinis permissionibus: et tot malorum dissimulationibus suisque occultis iudicijs causis et rationibus nihil amplius ad presens. Unde supra iudicij. Ista est ergo permissio metuenda. Secundo dico quod est permissio facienda. Et ista est illa qua boni semper solet bona fieri permittere. et ipsa nunquam impedire: sed facientes per viribus adiuuare. sicut de Paulo dicitur. Act. xxvj. quod Centurio Paulum permisit hadrumetina ire. Quicquid etiam ad vitanda mala peiora: et ex causis necessarijs: etiam a iustis mala fieri permittunt: et bona eorum quicquid dimittunt et impediunt. Exemplo moysi qui libellum repudiij in lege permisit uxoribus dari: et hoc ne ipsas per maritos contingeret trucidari: sicut dicitur. Math. xix. Tertio quod est permissio fugienda. Et ista est permissio mali: sicut est quando homo permittit. scilicet

Animos furere. Animos dico furere per superbiam. Istud enim non est permissum. Ignaros docere. mittendum Thobie. iij. Superbiam in tuo sensu nunquam dominari permittas. Item impios viuere per improbam patientiam sicut faciunt illi qui muneribus aut fauoribus allecti permittunt viuere maleficos. contra illud. Maleficos non patieris viuere. Vbi Deut. xx. precipitur de illis impijs. Nullum omnino inquit permittes viuere. sed interfici

cies in ore gladij. Teste enī Seneca. Genus misericor-
die est malos cito occidere. ¶ Item ignaros dicere
seu docere. seu etiam preminere per actionem perso-
narum et iniustitiam: contra quod apostolus. j. Thi.
ij. docere mulieri non pmitto. Et hoc de pmittere suf-
ficiat. Uide ubi dimittere. Omittere. Committere. Et
ubi pati dissimulare et de similibus titulis.

Perpetrare. Nota qd ppetrare idē est qd
facere vel patrare. Et qūis
patrare in scriptura accipiat in bono. sicut qñ dicit
Gen. j. qd requieuit dñs in die sabbati ab omni opere
qd patrarat. Perpetrare tñ semp sumit in malo signi-
ficato. Et sic ppetrare idē est qd aliqd malum cōmit-
tere. Uñ Eccl. viij. Quia nō pferitur cito contra ma-
los scētētia. ideo filij hominū absqz vllō timore ppe-
trant mala. Mala dico heresis et ydololatrie. sedita-
tis atqz luxurie. feritatis atqz seuitie. ¶ Perpetrant vi-
co mali heresim et ydololatrias. Istud est enī sumimū
facinus qd possit hō cōmittere. istud enī est imedia-
te cōtra deum. Deut. xviij. qd si vir aut mulier seruiēt
dñs alienis: aut solem et lunam adorauerint: educes
inquit virum et mulierē qui rem sceleratissimā per-
petrauerunt ad portā ciuitatis et lapidibus obruent.
De tali ppetratione. dr. iij. Reg. xviij. et xviij. qd sama-
ritani qui illuc adducti et translati fuerāt p chaldeos
iuxta consuetudinem suam pristinā ppetrabant: ydo-
la videlicet adorando. ¶ Item dico qd ppetrant ma-
li seditatem atqz luxurias. sicut de filiis beniamin di-
citur qui habitabāt in gabaa: qui. s. luxuriando occi-
derant vxorem leuite: vt dictū fuit Judic. x. Tradite
homines de gabaa qui flagitium ppetrarūt. ¶ Item
dico qd ppetrant mali feritatem atqz seuitias sicut
Exod. xxiij. dr. qd qui orto solo homicidium ppetra-
uit et ipse morietur. Et sic igitur patet qd ppetrare
vt communiter accipitur in malo.

Perpetuitas. Perpetuum.
Cum ppetuum dicat qd vltimo fine carebit lz habue-
rit principiū inceptiuū. Et inde est qd facti fuerunt
versus grammaticales vbi dr. Eternus sine principio
sine fine manebit. ¶ Perpetuum cum principio sed si-
ne carebit: possumus dicere qd lz qñqz sumat ppetuū
p eterno: per perpetuū pōt omnis duratio seu pseue-
rantia denotari. Et sic dicā qd in scriptura vt cōiter
nunq inuenimus ppetuitatē diuinā sed humanā. vñ
de nota qd nos inuenimus vnū ppetuum Quod
Iustos mensurat. ¶ Primo ergo dico qd est vnū
Stultos in durat. ppetuum qd est iustorum hic
Beatos pcurat. viuientium. Et istud certe est
Dānatos in durat. ppetuitas: duratio: longevi-
tas: pseuerantia et continuas virtutum. quibus. scz
vita ipsoz moralis sine fine et termino peccati morta-
lis pstitit. Iuxta illud Sap. v. Iusti autem imppetuū
viuent et apud dñm est merces cor. animalia enī ppe-
tuo viuerent nisi ipsa mortis corruptio terminaret.
Quia igit iusti in pseuerando a morte culpe per dei
gratiā pseruat: restat qd viuere ppetuo cōprobantur.
De celestibus enī et de ordine rerū dicit Sene. in epla
q lz de sui natura non sint ppetua: durant tñ et perpe-
tuant manutentia regentis. Sic vere est de virtuo-
sis hominibus: de sui enī natura non sunt in moribz
ppetui et impeccabiles: manutentia tamen et gra-
dei ppetuantur: et in esse virtutū pseuerantiam con-
seruant. Uñ ipse deus videt loqui homini iusto et pre-
destinato: et p ipm vite ppetue pseruato vt illud Ibi-
re. xxiij. In charitate ppetua dilexi te: ideo attrahi te
miserans tui. Et aduerte qd corpora celestia sunt per-
petua ppter perfectionē suē forme qd replet omēs ap-
petitus materie. et sic quia quelibet pars mixti con-
tenta est forma sua. ideo ad corruptionem et malefi-
cium non machinatur: et sic stare et perseuerare: et ip-
se partes et etiam ipsum mixtum perpetuo compro-
bantur: sicut phi dicūt. Quomodo enim celum des-

ceret quod perpetuas partes haberet? Sic vere dicam
de iustis Ibi enī formā pfectissimā. s. gratiā diuinā
que. s. partes morales ipsoz que sunt affectus cor-
diales. ¶ Perfectus virtualis. Effectus corporales: spi-
ritualiter satiat et informat. Et ideo restat qd esse co-
rum virtuosum et morale perpetuatur et durat et per
peccata non corrumpitur neqz cessat. ¶ Partes enim
ipsoz que sunt virtutes theologicę cardinales et
morales p diuinā gratiā informant. et ideo apud
ipsoz ppetuo commoantur: et ipsoz etiam ppetuare
noscentur: et ad regnum ppetuū deducere comproba-
tur. ideo de tali gra iustos ppetuante et ad regnum p-
petuum deducere: videt dominus dicere illud Esa.
lxj. fedus ppetuū ferā eis misericordias dauid fide-
les. et nota si vis qd viros pfectos ppetuāt i bono. vñ
Sanctitatis cultus. Istē enī virtutes de sui na-
Claritatis vultus. tura sunt ppetue: et ideo p-
Honestatis gestus. petuant possidentem. Igi-
Charitatis estus. tur dico qd ipm facit ppe-
firmitatis status. tuum ppetuus sanctitatis
Aeritatis status. cultus De quo scz pōt dici
Iustitie fructus. illud qd de lucerna taber-
Adestie luctus. naculi dr. Exod. xxvij. Per-
fiducie ductus. petuus erit cultus p suc-
cessores eozum. ¶ Item ipm facit ppetuum ppetuus
claritatis vultus. hoc est dictū: splendor et claritas sa-
pientie ducit ad regnū ppetuum. Sap. vi. Diligite sa-
pientiam vt imperpetuum regnetis. ¶ Itē ipm per-
petuat ppetuus honestatis gestus. Et iste est de quo
dicitur Exo. xxx. Erunt sacerdotes mei religione pe-
petua. ¶ Itē ipm ppetuat ppetuus charitatis estus
Leuit. vi. Ignis iste erit ppetuus. Et illud Ibi. xxiij.
in charitate ppetua dilexi te. ¶ Item ipm ppetuat p-
petuus firmitatis status. Uñ. j. Paral. xviij. Thronus
cuius firmus erit imppetuū. ¶ Item ipm ppetuat p-
petuus veritatis status. ¶ Prover. xij. Labium veritas
tis firmū erit imppetuum. ¶ Itē ipm ppetuat ppe-
tuus iustitie fructus Sap. j. iustitia ppetua et immor-
talis. Et illud pdictum. iusti aut imppetuum viuent.
¶ Item istos ppetuat ppetuus mesticie luctus. s. ppe-
tua cōtritio et pnia. de qua dr. Leuit. xviij. affligetis ani-
mas vestras religione ppetua. ¶ Item ipos ppetuat
ppetuus fiducie ductus. hoc est dictū: spes futurorū
solida atqz firma. De quo. Esa. xxiij. seruabis pacem
qz in te sperauimus sperastis in dño in seculis eter-
nis: in dño deo forti imppetuum. Ecce ergo quod vir-
tutes que quantū in se est sunt ppetue p eo. s. qd a deo
et a sede ppetua pcedunt et hominem spūaliter ppe-
tuant et conseruant. Sed pcerto charissimi hic posse-
mus aduerte qd lz virtutes de se semp sint ppetue:
p accidens tñ sunt tpales et decidue quia scilz iste ab
homine apostante et perseuerare nolente statim rece-
dunt: et ab eo decidunt seu cadunt: similes illi arbori
q dicitur viscus quercis: que in arboribus pluribus so-
let nasci. Nam cū sedem ppiā nō habeat necessario
alienā sedem inhabitat. que fm pli. li. xviij. ca. xliij. ta-
lis est cōditionis qd si in arboze que omni anno pdit
folia nascit. ipsa etiā folia sua suamqz spēm et virore-
cum ipsa sua sede et arboze omni anno pdece cōproba-
tur. Si eto nascit in arboze q ppetuo folia sua seruat
etiā ipsa ppetuo apud eā viridis nascit et generant in
arboribz folia facile pdenit. i. in psonis leuibz et in
cōstantibz: et virore grate facile p peccatū amitten-
tibus: qñqz et generant in illis q virore grate ppetuo
seruat. et q virtutē et pfectionē suā cōtinuant et nō vi-
tāt. Sic reuera sit qd isti fructices sic agniti. s. xñtes
cū cadentibz solēt cadere et cū stantibz stare: qz. s. si q
virore grate p peccatū pducit statim virtutes q in eis
habitabāt mortificant: et virore et efficacā suā amitt-
tūt. Ihoie enī peccāte mortali virtutē et efficacā suā
noscit pdere: et ad acq̄sitionē paradisi glorie nō va-
lere. sicut. s. de fide dr qd fides sine operibus mortua

Persecutio.

est Jaco. ij. q2 et virtutes et opera mortificant quando charitate et gra non fouent. Sed reuera si isti fructus. scilicet virtutes in homine iusto et perfecto fuerint. qui scilicet furore gratie nunquam perdidit: sed in statu gratie semper persistit. sic et ipse perpetuo in virore et efficacia sua non scunt persistere. et apud istum perpetuo esse. et apud eum dem perpetuo habitare. Iste enim sicut dicit Ezech. j. Cum cunctibus ibant. et cum stantibus stabant. quia. scilicet teste Grego. Qui rei labenti innititur. necesse est ut cum labente labatur. et per consequens qui innititur rei forti: solet astare iugiter ipsi stanti. patet igitur quod iustus in presenti spiritualiter perpetuat et quod ad finalem perpetuitatem glorie per dei gratiam destinatur ut sic de quolibet iusto dicatur deo illud Job. xiiij. Roborasti eum paululum ut imperpetuum transiret. Patet ergo quod est unum perpetuum quod est iustorum hic viuentium et hoc est primum principale. **S**ecundo principaliter dico quod est unum perpetuum quod est stultorum hic peccantium. Istud per certo nihil aliud est quam induratio mentis. quia. scilicet mali inuitis perperant. et ibidem perpetuo obstinant. Cor enim istorum si inile est cordi illius quod veneno moritur quod ut dicit Ipsi. in igne nunquam liquefit aut comburitur immo ibi perpetuo duraret si ibidem perpetuo teneretur. Quinimmo si cut dicit Iherusalem in li. de occultis virtutibus membrorum si ibidem diutius detinetur in lapide commutatur. Sic vere dico quod multi sunt qui postquam veneno peccati mortalis perierunt. nunquam per contritionem viuunt. quinimmo in tanta lapidea duritia per obstationem mutantur quod in igne peccati perpetuo sine penitentia commorantur ibique lapidificari dicuntur in quantum nunquam ad bonum amplius molliuntur Job. xli. Cor eius indurabitur quasi lapis hic posset applicari figura Leuit. xxv. ubi dominus prohibet imperpetuum vendi terram. unde dicitur. Terra inquit non vendetur imperpetuum. quia mea est. unde omnis venditio tunc cum conditione fiebat quod. scilicet in anno iubilico ad pristinum dominum redire debebat Istud tamen solum apud israel tenebatur. quia apud gentes terra perpetuo vendebatur. Adhuc liter loquendo Israelite sunt boni qui. scilicet quis quibus hereditate sua terram et possessionem gratie et glorie peccando perdere videantur. istud tamen semper faciunt cum certa conditione. scilicet quod cum possint per penitentiam loco et tempore rehabere Iubileus enim annuus requiei et remissionis. hoc est dictum privilegium penitentiae referunt eisdem. In quo et per quod ad restitutionem in integrum admitti possunt et recuperare gratiam et virtutes quas visi fuerant perdidisse. fidelibus enim semper remanet spes venie et remedium penitentiae. sicut secunda tabula post naufragium et sic non videntur imperpetuum perdere quod peccando amiserunt. Dicunt enim illud psalmus. Misericors et misericors dominus longanimus et multum misericors: non perpetuum irascitur neque in eternum comminabitur. Sed reuera gentiles. id est mali et desperati et qui non sunt predestinati ad vitam hereditatem istam gratie et glorie reinuenire non querunt recuperare deperditam non sperant nec cupiunt seu volunt Sic ergo terra quod non est imperpetuum contra dei mandatum videntur vendere in quantum sine spe venie volunt perpetuo derelinquere. Quinimmo perpetuo vellent hic viuere ut perpetuo possent peccare Et iste sunt plage perpetue de quibus loquitur dominus in scriptura. Talibus enim videtur scriptura indignatiue loqui Deut. xxv. ubi dicitur. Augere dominus plagas tuas. Sequitur. Plagas magnas et pseuerantes infirmitates pessimas et perpetuas Istud ergo unum perpetuum quod est stultorum peccantium. **T**ertio principaliter dico quod est unum perpetuum quod est beatorum et letantium. et istud nihil aliud est quam vita eterna et gloria perpetua quod. scilicet in ipso perpetuo non cessabit. De qua canitur in ecclesia. Aur perpetua lucebit sanctis tuis domine. et eternitas temporum illa. Isti enim videntur esse illi de quibus dicit Solinus cap. de Iudaea. quod perpetua gens est nam et si nullus nascatur ibidem nunquam tamen deficit hominum multitudo. Et breuiter possum notare quod isti sunt perpetui. Satiati dulcore.

Jocunditati canore.
Illustrati splendore.
Tegetati vigore.
Federati amore.
Sublimati honore.

Preceditati valore.

Sunt dico perpetuo fruētes Ibiere. liij. Cibaria perpetua dabant eis a rege. Isti sunt perpetuo gaudētes unde isti copant auiibus in estate quod. scilicet tunc summe gaudēt cantant. Esa. xviij. ubi dicitur. Estate perpetua erunt volucres super eum. id est super quolibet beatum. Volucres dico. id est leticia sempiterna erit super capita corgaudium et leticia et exultatione obtinebunt. Isti sunt perpetuo splendētes Unde Dauid. xij. dicit quod isti fulgebunt quasi splendor firmamenti: et quasi stelle in perpetuas eternitates. Isti sunt perpetuo viuētes. Unde illud predictum Sap. v. Iusti autem imperpetuum viuēt. Isti sunt perpetuo amātes. Isti enim imperpetuum et deum et se diligunt et a deo et diliguntur. Unde illud predictum Esa. lxij. fedus perpetuum feriam eis. Isti sunt perpetuo regnātes. Unde de deo et de iustis dicit Job. xxxvj. quod reges in solio collocat imperpetuum. Isti sunt perpetuo possidētes. scilicet hereditate et diuitias sempiternas. Esa. lx. Iusti imperpetuum hereditabunt terram. In celo enim non in terra sunt omnia perpetua. Quia reuera in mali nunc videntur perpetuo durabiliter flores. ipsos tamen certum est aliquando deicere et perire. Sicut de illo gigante palato filio euadri: narrat Amcētius: cuius corpus tempore Iheronimi imperatoris sanum et integrum fuit in monte terremotu scisso reptum quod ad muros rome erectum: quorum altitudinem excedebat: finaliter vento et pluuiis est consumptum qui tamen eo quod a tempore mortis sue durauerat amplius mille annis: videbatur perpetuo posse durare. In mundo igitur nihil est perpetuum. sed quicquid ibi est totum corruptibile est seu vanum. In cele vero omnia sunt perpetua permanentia et eterna Istud est igitur unum perpetuum quod est beatorum et letantium. Quarta dico quod est unum perpetuum quod est damnatorum per reuincuntur: apud quos per certo est. scilicet perpetuus Dolor et flebilis. De perpetuo dolore et flebilis Squalor et sterilitas. tate videtur quilibet damnatus Stridor et acerbitas. per desperationem dicere illud. Ibiere. xv. Quare factus est dolor meus perpetuus et plaga mea desperabilis: De perpetuo squalore et sterilitate dicit Ibiere. li. Domine tu locutus es contra locum istum. scilicet contra infernum. sequitur. ut sit perpetua solitudo dolemum squalorem et sterilitatem importat De perpetuo stridore tristitia et acerbitate potest dici ipsi damnatis illud Michae. ij. Tulistis laudem meam imperpetuum surgite et ite quia non habetis hic requiem. quod. scilicet laudem et leticiam requiem fiduciam non habetis. sed potest stridore desperationem et tristitiam possideris. Et hec de perpetuitate tam in bono quam in malo significato sufficiant. Unde supra de Eterno Et infra de Sempiterno etc.

Persecutio. persequi. Nota quod persequi id est est quod inuadere: tribulare: nocere: ledere: infestare: et cetera similia. Sumit enim persequi ut communiter in malo significato. Et ideo nota quod est Persecutio **P**astoralis correctionis. **P**rima infert platum malum agentibus. **T**ribulatio veritatis. **S**ecunda infert iustus pacem frangentibus. **S**piritualis tentationis. **T**ertiam infert mundum seu tyrannus se ceteris membris. **Q**uarta infert dyabolus sibi credentibus. **Q**uinta infert caro se diligetibus. **S**exta vero infert deus se negligentibus. **P**relati veratio debet exerceri. **I**usti correctio debet adhiberi. **A**ldundi turbatio debet sustineri. **H**ostis tentatio debet precauiri. **C**arnis infectio debet abhorreretur. **D**ei percussio seu damnatio debet persequi. **P**rimo ergo dicamus quod platus persequitur malos per pastorales correctiones Et sic dicebat dauid qui fuerat pastor et erat rex in presentia. De contrahentem secreto

secreto primo suo: hunc sequebar. Auctem nobiles naturaliter persequuntur milium tanquam indignum suo consortio quod si pullos deuorat innocentes. Sic vere prelati debent persequi malos subditos. qui. scilicet. alios innocentes turbant et grauunt. vnde dauid dicebat. i. ike. xviij. Veniebat leo vel visus et tollebat arietem de medio gregis. persequeretur eos percutiebam et eruebamque de ore eorum. Et breuiter dico quod bonus prelatus inpios et tyrannos debet persequi. et iniustos iuste percutere et punire. Deut. xviij. Iuste quod iustum est persequeris. Istos ergo persequitur prelatus per pastorales correptiones.

Secundo dico quod iustus persequitur inpios per virtuales repulsiones. Iustus enim debet incredulos et hereticos: inpios etiam et malefactores publicos persequi et eisdem resistere et opponi. Iudic. vij. Clamantes filij israel persequerentur madian. Et Leuit. xviij. Persequimini inimicos vestros. Ista est enim iusta persecutio: quia. scilicet. nos persequimur hostes publicos. qui. scilicet. nos tribulant sine causa. Iustus ergo persequitur inpios per virtuales repulsiones seu oppositiones.

Tercio dico: quod tyrannus seu mundus persequitur nos per temporales tribulationes. Et de hoc dicitur Ioan. xv. et sunt verba christi discipulos alloquens. Si inquit me persecuti sunt et vos persequentur: non est inquit seruus maior domino suo patre. Persecutus est hominem inopes et mendicum. Quarto dico quod dyabolus nos persequitur per spirituales seu cordiales inspirationes seu tentationes. Et de hoc Exo. xv. Dixit inimicus persequar et comprehendam. diuidam spolia. implebitur anima mea. Et iterum in psalmo. Persecutus est inimicus animam meam. Quinto dico quod caro nos persequitur per corporales delectationes. et de hoc Gal. iij. Ille qui spiritum carnis natus est persequetur eum qui spiritum spiritus natus fuit.

Sexto dico quod deus nos persequitur per finales et eterne condempnationes vnde in psalmo. dicitur de peccatoribus damnatis. Ita persequeris eos et in tepestate tua ad nihilum rediges. De ista ergo septuplici persecutione nihil ad preterea: nisi aliquantulum de tertia. Et dicamus quod temporalis persecutio seu tribulatio est in patientia sustinenda. quod sicut videmus quod animalia siluestria sunt meliora et sapientiora quam canibus fuerunt diutissime persecuta. Et inde est quod illi qui in domibus nutriuntur ceruos vel viles vel alia animalia venatica: primo antequam ab eis comedantur solent ea ex certa scientia canibus exponere: ut per hominum persecutionem sapientiora inueniant. Et timore enim animi: et ex ebullitione sanguinis et ex calefactione motus caro digerit et sic ad comedendum sapientior et tenerior inuenit. Sic vere charissimus deus facit: quod omnes illos in mensa paradisi sibi vult presentari: et quos ipse vult comedere. id est. per delectationem perpetuam sibi incorporare: prius solet canum et venatorum. id est. mundi tyrannorum et pessimorum persecutionibus exponere et ipsos omnes mundi tribulationibus lacerare. motus enim labor tribulationis: metus et timor mundane desolationis ebullitio et feruor dilectionis et compassio nis solent hominem coram deo aptiorem facere. et ipsum deo ad complacendum per virtutes et gratias preparare. Et breuiter benedicit apostolus. i. thimo. iij. quod omnes qui pie volunt vivere in christo persecutionem patiuntur. Exemplo apostoli qui dicebat. i. Corinth. iij. Persecutionem patimur sed non derelinquimur. patienter ergo sustineatur persecutio. et ideo quia talis persecutio nobis propter bonum nostrum solet infligi. hinc est quod a nobis debet in magna patientia tolerari. et hoc quod proculdubio signum est

Patene dilectionis.

Interne purgationis.

Eterne saluationis.

Est dico signum dilectionis paterne. Sicut enim dicit sapiens qui diligit filium affluat ei flagella. Illi enim pater videtur diligere: quem sibi similem cupit efficere: et in moribus suis et consueculibus edocere. Quia ergo christus persecutiones mundi sustinuit. videtur quod omnes diligat quos ad sustinendum similia ordinat atque eligit. Et inde est quod omnes

amicos suos christus mundi persecutionibus voluit exponere et eos penis et afflictionibus fatigare. Math. x. et xxiij. Persequentur vos de ciuitate in ciuitatem: et eritis odio omnibus hominibus propter nomen meum. Item dico quod est signum purgationis interne. Constat enim quod per persecutiones mundi purgantur interiora peccata. Serpens enim de quo debet fieri tyriaca diutissime verberatur ut per hominum verberationes venenum ab eius corpore separetur. Sic vere mundi verbera et persecutiones venenum peccati a nobis separant atque mundant. psalmus. Quia quem tu percussisti psecuti sunt. et super dolorem vulnerum meorum addiderunt. Item signum est saluationis eterne. quia sicut dicit Math. v. Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam quoniam ipsorum est regnum celorum etc. Vide supra de pati et de aduersitate. Et infra de tribulatione.

Perseuerantia. A

Nota quod perseuerantia teste. Berth. in quadam epistola. est vnica regis filia: virtutis finis: et consummatio meritorum sine qua nemo videbit faciem patris. Et est perseuerare idem quod perficere vel complere. Quia breuiter. Nullus bonus actus nulla bona virtus. nullus bonus fructus perficit aut completur nisi illi vel ille quos vel quas perseuerantia committatur. Perseuerantia enim est sicut anima rationalis in corpore que quis veniat vltima: est tamen omnium virtutum seu animarum precedentium completiua. Anima enim vegetatiua et anima sensitiua imperfecte sunt nature quoniam per istas animas nunquam homo constitueret: nisi vltimata perfectio per rationalem animam adderet. et nisi quod imperfectum fuerat per ipsam vltimo compleret. Sic vere cum in congerie morum plures virtutes conueniant. istud tamen verum est quod omnes imperfecte inueniunt. Quia perseuerantia sicut a quadam rationali anima non completur et perficiuntur. Alie enim virtutes quodammodo habent rationem premissorum. ista habent rationem conclusionis. alie se habent per modum vie. ista se habent per modum termini vltime completionis. Alie per modum imperfecti ista per modum perfectionis. Quid enim perficeret si arbor fructum produceret: si fructus in arbore usque ad maturitatem debitam non permaneret? Sic proculdubio parum homini proficit si fructus bone operationis incipitur. nisi in homine per diuturnam perseuerantiam maturet. Unde dicit Gregorius in Moral. quod incassum bonum agis si ante vite terminum deseras. Unde breuiter bona opera debent perseuerare nobiscum: et nos etiam cum ipsis. Nam sicut videmus quod arbor nunquam fructificaret si in loco ubi plantata est non perseueraret. Quia sicut dicit Seneca in puerbijs. Non conualescit planta que sepe transfertur. Sic homo qui in deo per affectum et desiderium se placuit nisi ibi per gratiam perseueret: non potest fructum bonorum operum producere: nec in fine eterne glorie fructum reportare. Quia sicut dicit Ioan. xv. Sicut palme non potest facere fructum nisi manserit in vite: sic nec vos nisi in me manseritis. et ideo Moyses de seipso Deut. ix. dicit. Perseueravi in monte. xl. noctibus. vbi aduerte quod nos debemus perseuerare in moribus et cum deo in triplici statu mundi. In mundo enim est multiplex status. scilicet Status Sublimitatis. Primus est status magnatum et prelatorum et iste significat per montes. Secundus est status diuitum et repletorum. et iste significat per dices. Tertius est status pauperum et egenorum. et iste significat per noctes. Sic ergo dico quod nos debemus in bono perseuerare. Existendo in Sublimitatis celsitudine. perseueravi inquit in monte. Prosperitatis plenitudine. xl. inquit diebus. Aduersitatis mestitudine. et quia draginta inquit noctibus. Dico ergo quod perseuerare debet illi in bono qui sunt in status celsitudine. id est. principes iudices et plati. quod quidem status per montem designat. Perse-

Perseuerantia.

ueravi inquit in monte. q. s. mons qui est locus eminens et sublimis: signat statum et eminentiam superiorum. Iuxta illud *Deut. xxxij. Stabant ad benedicendum super montem*. Quia pculdubio illi qui in tali monte dignitatum sunt eleuati debent esse pccatris in perseuerantia bonorum operum radicati. Constitat enim qd turpius et periculosius est in talibus si desistant aut si cadant cum vita eorum trahat ab alijs in exemplum qd in alijs in gradibus minoribus constitutis. Quapropter isti summe debent cauere ne virtute perseuerantie perdita statu gratie cadant: et ne a perfectione status sui desistant aut desistant. Stelle enim que in alto sunt posite sunt summe stabilitatis: nunq em inferius cadunt immo sursum in firmamentum perpetuo perseuerant. Et ideo stelle a stando sunt dicte. s. m. *Isid.* Arbor etiam qto superius magis erigitur tanto magis radix eius inferius pfundat: et sic per pns stabilitas infigit et plantat. Castrez etiam in monte positi sunt ut coter stabiles: securius et fortius qd in valle: arbores etiam que sunt ceteris altiores sicut sunt cedri: cypressi. palme: abietes atq pini solent virorem suum nunq perdere. sed in virore fortioru semper perseuerare et decorem suu perpetuo conservare. In quibus omnibus pculdubio superiores instruant qd to in altiori gradu in ecclesia sunt locati tanto plus et pfundius debent esse in fide et in moribus per eterna perseuerantiam radicati. Et quanto sunt inter ceteros superiores tanto in perseuerando in bono debent esse pcceteris firmiores. Unde de rege Salomone *dr. j. Paral. xxiij.* firmabo regnu eius si perseuerauerit facere preceptum meum et pculdubio qn isti per gratiam cum domino perseuerant regnum et statum suum stabiliunt et confirmant. Sicut de Petro qui fert imaginem omnium prelatoz dicit *Actu. xij.* petrus aut perseuerabat pulsans. Prelatus enim debet esse Petrus: dictus a petra. ppter constantie longitudinem. Debet perseuerare ppter permanentie longitudinem. Debet pulsare ppter correctionis sollicitudinem. Et tamen ista sunt cōtra multos qui qm sunt in dignitatis altitudine collocati: non tamen sunt in stabilitate perseuerantie confirmati. quoniam qd dolendum est isti solent quandoq turpissime cadere et a soliditate perseuerantie vacillare. Isti enim que sunt alte nō semper sunt stabiliores. immo vt in pluribus sunt agiliores. Nam et arbores que sunt in montibus. sunt ventis et turbidibus amplius agitate. Rubes que alte sunt continue sunt in motu. Stelle etiā que comete dicunt. qm sunt alte superius sitient. ibi tñ perpetuo non morant immo infra breue tempus aut consumi et deficere: aut in praesentia materiam cadere certissime comprobantur. Sic vere multi sunt qui in virtute perseuerantie non sunt firmi. quoniam qm sunt in alto loco ecclesie. s. in gradu prelationis collocent. pcceteris tamen ventis vanitatis et inanis glorie agitant. et a stabilitate boni ppositi cōmouent. Sicut de multis pcceteris qui tot inuidijs tot malicijs tot rapinis et molestijs sunt impulsij qd recte nō vident prelati vel ecclesiastici esse. sed in praesentia materiam videntur secedere. id est in conditiones hominum seculariu retroire. et breuiter dico. qd tales sunt natu de muliere. id est prelati creati a synonia vel a carnali affectione breuiuientes tempore. qui multis replentur miserijs: qui nunq in eodem statu permanent. *Job. xij.* Nam si a deo et dei ordinatione promouerent cum deo viuis per gratiam permanentes. Quia sicut dicitur *Ecc. ij.* Didici qd omnia opera que fecit deus perseuerent in eternum. Non sic ergo charissimi. sed perseuerent in bono illi qui sunt in sublimitate celsitudine. Perseueravi inquit in monte: hoc est dictu perseueravi in bono existens in prelatione. Unde dominus videtur talibus dicere illud dictu moy si *Exo. xxxij.* Ascende ad me in montem et esto ibi. hoc est dictu perseueravi in bono ibi. **C**Secundo dico qd

in bono debent perseuerare illi qui sunt in prosperitatis plenitudine. Et hoc ostenditur cum dicit. Quadraginta diebus. Dies enim in scriptura prosperitatem designat *Luc. xij.* Et quidem in hac die que ad pacem tibi est. Huic enim vero quadragenario vitā presentem signat quia scilicet sicut filij israel quadraginta annis in deserto fuerunt et deinde terram promissionis intraverunt: sic in deserto huius mundi quadraginta annos. i. per spacium istius vite manemus et tandem terram promissionis paradisi iuvante domino introibimus. Quadraginta igitur diebus id est existendo in huius vite prosperitate semper debemus in bono perseuerare. et nunq propter mundi aspera debemus mentem nostram a domino elongare. Unde *Luc. j.* dicitur. Seruiamus illi in sanctitate et iustitia coram ipso omnibus diebus nostris. Quod est contra multos qui qd sunt in prosperitate nunq perseuerant in bonitate. Carbunculus enim qui de nocte rutilat sicut ignis: de die dicit pallefcere. fons etiam in ydumea esse dicitur: qui de nocte fervet et de die in frigidatur. Serpentes etiam de nocte parū aut nihil nocent. de die calore stimulantur et ad nocendum faciliter se inclinant. Sic vere charissimi dico qd dies et splendor prosperitatis virtuti perseuerantie contrarius existit. Sepe enim fit qd illi qui in nocte aduersitatis sunt rutilantes per honestatem fervet per charitatem: ad nocendum alijs torpent per conscientie bonitatem: si ad diem prosperitatis venerint statim cessant in bono perseuerare. Nam in eis pallor in honeste conversationis introducit: frigus in deuotionis intro mittitur: venenum malicie eorum per calorem auaricie stimulat. et sic homo diuersimode ad nocendum alijs excitatur. Unde de talibus diebus dicitur. *ij. Thimo. ij.* In nouissimis diebus instabunt opera periculosa. Et *Mat. xxij.* Nisi breuitati fuisset dies illi non fieret salua omnis caro. Et bene ab breuitate: quia vere vtile est quandoq homini qd dies prosperitatis erga cum breuiantur. qd pro certo prosperitas solet homines enervare: et ipsos a perseuerantia impedire et mutare. Est enim prosperitas sicut ille locus ybernie in quo lignum positum in ferrum et in lapidem mutatur. Est insuper sicut ille fons qui ab *Quidio* dicitur *li. xv. fab. xij.* salmacis. in quo omnis qui balneatus fuerit enervatur et effeminatur: et a viri fortitudine commutat totaliter: et in mollicie et debilitate femineam alteratur: ita qd semivir seu semimasculus appellatur. Et inde est qd s. fabulas poetarum primo hermafroditus ibi factus fuisse dicitur qui primo vt auit puer erat. sed duz in illo fonte se balnearet et cuidam nymphe in carnali copula contradiceret illa nymphe rogatu deorum fecit qd ipsa cū ipso puero vnū fuit: ita qd vt dicunt due persone in vnū cōfuse fuerunt et de vtroq sexu aliqd retinuerunt: s. in neutro sexu pfectionē plenariā habuerunt. Istud a poetis fingit. pcceteris qd i illo fonte pcceteris qd se balneat trasmutatur. Nequa citatissimi quicquid sit de fabula: istud tñ verum est qd mundi prosperitas videtur esse talis fons. Iste enim possessor suos enervat et effeminat et virili perfectione perdita in molliciem femineam id est in conditionem inconstantem et fragilem eos mutat. Quod potissime videtur in multis ecclesiasticis: qui pro certo videntur esse hermafroditi. quia scz ratione gradus et status ipsi deberent esse viri. id est virtuosij et perfecti. et tamen ipsi ratione delicate conditionis femine: femine sunt effecti. Utrumque sexum habent. qd isti sunt viri in naturali cōplexione et sunt femine in delicata conditione. Sunt viri loquendo naturaliter. et sunt femine loquendo spiritaliter. Sunt viri ratione status. et sunt femine ratione effectus: quia scilicet more feminarum sunt imperseuerantes: et in bonis operibus inconstantes. Et sic de illis potest dici illud *Genes. j.* Adasculum et feminā creauit eos. Ecce ergo quomodo prosperitas tollit a

tollit a talibus virtutem perseverantie. Unde Seneca loquens lucillo: dicit epistola. xij. Tulit te longe a conspectu vite salubris rapida prosperitas. Ingeniosus inquit fuit vir ille scilicet Aldeccenas magnum exemplum eloquentie daturus nisi ipsum prosperitas encruasset. Non sic igitur charissimi non decipiat nos mundi prosperitas. sed perseueremus in bono etiam existentes in prosperitatis plenitudine. quadraginta inquit diebus etc.

Tertio sim? in bono perseverantes. Et hoc in aduersitatis mestitudine. Et hoc ostendit per noctes quadraginta inquit noctibus. Numerus enim. quadragena: rius vt dictum est signat vitam presentem. Non vero et signat tribulationem et aduersitatem. Iuxta illud Job ij. Noctem illam. tenebrosus turbo possideat. Et ideo quando dicitur ipse perseueravit cum domino quadraginta noctibus bene innuit quod in omni aduersitate vite presentis in bono perseverare debemus. Sunt enim multi qui bene perseverant in prosperitate: sed nunquam in aduersitate similes salicibus que sunt arbores valde debiles atque molles que tamen in estate virent et florent in hyeme autem arescunt et deficiunt atque pallent. Sic vere multi sunt qui in estate prosperitatis bene perseverant virent et florent in virtutibus et abundant qui tamen in hyeme. id est in tempore aduersitatis a bonorum perseverantia deficiunt. et ab omni virore virtutum deficiunt et arescunt sicut sunt falsi amici qui bene perseverant cum homine dum prosperatur ab ipso autem fugiunt dum tribulatur. figurati in apostolis qui cum christo in cena fuerunt: et statim passione adveniente ab ipso fugerunt vel recesserunt De quibus Ecclesiastici. vj. Est amicus: socius mense: sed non permanebit tempore necessitatis. Sed non debemus esse tales quia scilicet non solum in prosperitate. immo etiam in aduersitate perseverare debemus similes arboribus aromaticis que virorem suum servant in hyeme et estate Sicut enim abest non lapis semel accensus: nunquam amplius exstinguitur nec de die nec de nocte. Sic nec iustus homo semel per gratiam illuminatus: debet amplius deficere. sed in lumine spiritualis gratie perpetuo permanere. Eccle. xliij. Cum semine eorum perseverabunt bona. Noctibus inquit. unde Luce. xxi. dicitur de christo. Quod noctibus exiens morabatur in monte qui dicitur oliueti. et breviter istud est verum quod in statu sublimitatis. et in statu prosperitatis et in statu aduersitatis virtus perseverantie est habenda. quia sicut dicit Bernardus in epistola capitulo. xxxij. Perseverantia est dux ad meritum. media trix ad premium. soror patientie. filia constantie amica pacis. amicitiarum nodus vnanimitatis vinculum et propugnaculum sanctitatis. Tolle inquit perseverantiam et tunc nec fortitudo laudem nec obsequium mercedem. nec beneficium gratiarum obtinebit. Per hanc enim sola homo eternitati redditur pugnator vincit et victor etiam coronatur quia qui perseveraverit usque in finem hic saluus erit. Et sic breviter patet quomodo virtus perseverantie est habenda in triplici statu nostro. scilicet In celsitudine sublimitatis.

In plenitudine prosperitatis

In mestitudine aduersitatis.

Et hoc est quod dicit apostolus Iherem. xij. in disciplina perseverate. Et hec de perseverantia bona sufficiant. De perseverantia vero in malis videbimus quomodo agere de mala consuetudine

Pertinere. Nota quod pertinere in bono sumitur et in malo. Et primo quidem in bono dico quod ad hominem pertinent.

Quedam naturaliter.

Quedam temporaliter.

Quedam spiritualiter.

Quedam eternaliter.

Prima sunt sustinenda cum patia. Secunda sunt ministranda cum moderantia. Tertia sunt conservanda cum sapientia. quarta sunt procuranda cum diligentia. Primo igitur dico quod pertinet ad hominem quedam que sunt naturalia Et ista percipio sunt corporis necessitates. scilicet comedere bibere. in-

firmitate. sanari. vivere mori. tristiari letari. laborare et adversari seculi tolerare. Ista enim omnia pertinent ad nos sicut quedam servitutes et tributa: quibus humana natura onerata est in hac vita. et ideo illa que ad nature sustentationem pertinent: accipiebantur in lege propter inevitabilem necessitatem Exod. xij. Die inquit septima nil operis facietis exceptis diebus que ad vescendum pertinent Et pro certo pertinentia naturalis necessitatis percipienda est universis. Unde etiam discipuli christi periclitantes in mari dicebant sibi Aldeccenas. Aldeccenas. non ad te pertinet quia perimus. Ideo reputabantur crudeliter. quod nihil ad vitam pertinens relinquebant: sed omnia devastabant. Iudicum. vj. Sicut etiam de illis quingregibus dicitur Gen. xij. Quod ipsi tulcrunt universa que ad cibum pertinent Pertinent igitur ad nos quedam que sunt naturalia. **S**ecundo dico quod pertinent ad nos quedam que sunt temporalia. Et ista sunt nostra negotia tam privata quam publica. que certe quilibet debet iuste diligenter et debite ministrare De publicis patet Levit. xxvij. vbi dicitur. quod omnis possessio consecrata ad ius pertinet sacerdotum. Et sic dico quod ad prelatum pertinet populum regere. pacem fovere. hostes arcere suos inquit regere. sicut scilicet pastor ad quem pertinet regere gregem. quod est contra multos similes mercenario. sicut dicitur Johan. x. videns lupum venientem dimittit oves et fugit. quia non pertinet ad eum de omnibus. **T**ertio dico quod ad nos pertinet quedam que sunt spiritualia. Unde de Aldeccenas dicitur Iherem. x. Quod ipse fuit: acceptabilis plebi fratrum suorum. loquens que ad pacem seminis sui pertinent. **I**tem de hostes arcere. scilicet contra tyrannos pugnando. Ista enim sunt prelia que pertinent ad mathathiam. id est ad principem vel prelatum contra antiochum. i. tyrannum. et quibus fit mentio. j. Mach. ii. De malis tamen superioribus ad quos scilicet non videtur de domo ecclesie vel patrie sibi commissis aliquid pertinere. dicitur Job. xxi. Quid enim ad eum pertinet de domo sua? quasi dicitur. videtur quod nihil. De rebus etiam privatis que scilicet ad nos perveniunt constat quod de ipsis debemus curare. Exemplo. scilicet iacob De quo dicitur Gen. xxxij. c. Quod traductis omnibus que ad eum pertinebant remansit solus et dicitur ibi quomodo omnia sua prudenter ordinavit propter timorem esau fratris sui. Patet igitur quod ad nos pertinet quedam que sunt temporalia. **T**ertio dico quod ad nos pertinet quedam que sunt spiritualia que primo et precipue ad sacerdotes pertinent. Et adverte quod ad nos spiritualiter pertinet. scilicet.

Deum orare.

Deum inquit orare unde cuilibet di fidem servare dicitur Exod. xij. et. xvij. Esto tu populo in his que ad deum pertinent.

Tertio dico quod ad nos pertinet quedam que sunt temporalia. Unde Numeri. xvij. Huc ad cultum altaris pertinet. per sacerdotes ministrabuntur. Alii et de rege dicitur. j. Eldre. vij. Quod ipse scilicet preceperat quod quicquid ad cultum dei pertinet tribuat.

Tertio dico quod ad nos pertinet quedam que sunt spiritualia. Unde de Salomone dicitur quod edificavit filios qui ad se pertinent.

Quarto vero dico quod ad nos pertinent quedam que sunt eternalia. scilicet gloria paradisi et etiam ipse deus que scilicet sunt hereditas nostra. quam scilicet summe debemus cavere ne eam per peccatum perdamus.

De deo enim potest christianus dicere cuilibet infideli illud. ij. Reg. xij. Magis ad me pertinet david quam ad te. De animabus etiam que sunt in patria et de gloria eterna potest dici illud Iherem. ij. quod quicquid postulabant ad ornatum pertinens accipiebant sic

ergo patet quomodo pertinere sumitur in bono. **D**e his vero que ad malos pertinent. scilicet de bonis terrenis et etiam de animalibus suis possumus dicere. quod ista omnia finaliter dissipabuntur et ad nihilum deducuntur. In mundo enim isto omnia que ad eos pertinent valde sunt in tuto. sicut de nabal fatuo dicitur. j. Regum. xvj. quod scilicet non perierit quicquid de cunctis que ad eum pertinebant. David tamen iratus contra eum dicit. vivit dominus si reliquero de omnibus que ad eum pertinent usque mane in gentem ad patietem. De illis etiam qui

ecc

Pertransire

absorpti sūt a terra vñ. *Thy. xvj.* Motū faciet dñs q̄ ad eū p̄tineant. Sequitur nolite tangere que ad eos p̄tinent. Et dicitur ibidem q̄ ipsi cum suis rebus c̄m̄b⁹ sunt absorpti. Sic ergo patet quomodo pertinere sumitur in bono et in malo. Vnde de pronom̄ibus m̄t⁹ suis. nostra. sua. vestra et vbi proprium seu proprietas. Hec omnia ad nostram pertinentiam spectant.

Pertransire. Nota q̄ pertransire idem est quod perfecte transire. i. vltra transire. Vnde breuiter nota q̄ pertransire nihil aliud est q̄ de vno termino ad alium perfecte se mouere. Et id homo potest dici pertransiens. s. propter

Carnis fragilitatem
Vite labilitatem.
Rerum mobilitatem.
Mortis necessitatem
Morum mutabilitatem
Locorum diuersitatem.
Coram puerilitatem.
Inferni penalitatem.
Paradisi felicitatem.

Facit ergo hominem pertransire et nunq̄ in eodē statu p̄sistere carnis fragilitas *ps̄.* Verūtamē in imaginē pertransibit homo: sed et frustra cōturbat. Item vite labilitas. De qua *Job. xxx.* dicitur. Velut nubes pertransit salus mea. Item rerū mobilitas. Vnde *psalmista* Inter medium montium pertransibunt aque. Item mortis necessitas. vnde *psalmista*. Spiritus pertransibit in ipso et non subsistet. et non cognosceat amplius locum suum. Item morum mutabilitas. Vnde in *psalmo*. dicitur. Illic naues pertransibūt. Item locorum diuersitas. vnde in *psalmo*. pertransierunt de gente in gentem: et de regno ad populum alterum. Item cordium duricia seu puerilitas. Vnde de paupere *sau* citato dicitur. *Luce. x. c.* Quod leuitauit eum pertransit. Item inferni penalitas. vnde *psal.* foras pertransisset anima nostra aquam intolerabilem. Item paradisi felicitas. Vnde de homine dicitur. *Job. xiiij.* Inhorasti eum paululum vt perpetuo pertransiret. Et breuiter isti sunt transitus et pertransit⁹ boni et mali: quos inuenio in scriptura. Sed de istis vide magis plene infra titulo de transire.

Peruersitas. Nota q̄ peruersitas idem ē q̄ per contrarium versus. Et ideo peruersus homo idem est q̄ ex certa scientia malicius obstitit et iniquus. Vnde breuiter notanda q̄ inuenitur peruersitas et malignitas.

In cognitione. Et dico peruersa cognitio seu intellectio. vnde *Deute. xxxij.* Generatio praua atq̄ peruersa vtrinaq̄ sapient et intelligerent. Item est peruersa intentio. et istam habent peruersi et maliciosi hypocrite. et de hoc *Prover. xvj.* qui peruersi coras est non inuenit bonū. Item est peruersa affectio. *Deutero. xxxij.* Generatio enim peruersa est infidelis filij. Infidelitas enim nihil aliud est q̄ affectionis peruersitas. Item peruersa locutio *prover. ij.* vt eruaris a via mala et ab homine qui peruersa loquitur. Quia sicut dicitur. *prover. x.* Labia iusti considerant placita os impiorum peruersa est. Item est peruersa operatio. Et ista in scriptura intelligitur sub nomine vie. Licet enim iste sunt operationes nostre. Et de istis dicitur. *prover. ij.* Quorum vie peruersa et infames gressus eorum. Item est peruersa oblitatio. De qua *Ecclesiastes. j.* peruersi difficile corriguntur. Item est peruersa cogitatio de qua *Sap. j.* peruersa cogitationes separant a deo. Item est peruersa cōuersatio vñac bene cōuersantibus dicit *psalm. ij.* Inter quos lucetis sicut luminaria in medio na

tionis prauae atq̄ peruersae. Item est peruersa ordinatio et iudicatio scilicet inter malos superiores. *Abacuc. j.* propterea egreditur iudicium peruersum. Item est peruersa fides et estimatio. *Luce. ix.* Generatio infidelis et peruersa vsq̄ quo patiar vos. et. vide supra de iniquo et impio.

Pes. pedes. Cum pes sint in cogerie mēb⁹ b⁹iorum corporis animalis sicut finis et complementum. sicut basis et fundamentū sicut aris et apodiamētum. ideo videntur habere diuersa officia in corpore et per consequens vident diuersis et varijs proprietatibus abundare. hinc est q̄ per pedes spūaliter loquendo sicut diuersimode possunt sumi. sic multa et varia possunt designare in bono scilicet et in malo. Quia enim pes est pars corporis. magis in sima. magis vltima. in motu multuz occupata. in actu multum onerata: Notare possumus q̄ per pedes intel liguntur in bono significatio. s.

Affectus interiores.
Affectus posteriores
Subditi inferiores.
Perfecti solidiores.
Affectus em̄ sunt pedes anime portatiui. Effect⁹ sunt pedes anime completiui. Subditi sunt pedes infirmi deiectioni. perfecti sunt pedes laborum sustentatiui. Inuenitur ergo in scriptura pes.

Interioris affectionis. Primo igitur dico q̄ in scriptura inuenitur pes interioris subiectionis. or. et iste signat nostraz morum perfectionis. bilē affectiōē affectiōē em̄ sunt pedes anime qui scilicet de re ad rem. de cogitatione vel cognitione ad cogitationem. de desiderio ad desiderium ipsam portant. Pes enim nicus affectus mē⁹ co feror quocunq̄ seror dicit Augustinus. Breuiter anima de dilectione vnius rei nunq̄ ad dilectionem alteri⁹ se moueret: nisi ipsa affect⁹ animi illuc pucheret. et deferret. *Esa. xxiij.* Ducunt euz pedes sui longe ad peregrinādū. Et sic videmus q̄ aliqui sunt aues que pede vtriusq̄ co manus. sicut sunt porphyrion et psittacus. Sic vere multi sunt quibus affectus propioribus computatur. quia scilicet cum manus non habcant ad operandum. i. cum careant potentia operandi. ipsi tamen pedes habent. i. potentia volendi et affectandi et talibus bona voluntas p̄o facio reputatur. idcirco vñ pedibus loco manū reputantur. Quia sicut dicit. Augustinus sup. p̄. lviij. Quicquid vis et non potes. factum de⁹ computat. Sicut enim videmus q̄ aues non solum habent alas ad volandū immo etiam habent pedes ad ambulandum q̄ generaliter omnis avis habet duos pedes. sicut generaliter habet duas alas. Sic p̄ocul dubio homo spiritualis non solum debet habere alas contemplationis. immo etiam pedes amoris et affectionis. Nam sicut per contemplationem superius tollitur. ita necessē est q̄ per affectionem ad aliud gradiatur. Et ideo sicut homo duas debet habere alas contemplationis vñā s. q̄ contemplet bona paradisi et aliam qua meditet tormenta inferni. Sic p̄cul dubio duos pedes duplicis affectionis d̄z h̄re vñū quo feratur ad bona spiritualia et moralia alium vero quo feratur ad petendū bona eternalia et supernalia. Vñū etiam quo diligat deū. alium quo diligat proximum. vñū insup quo cōtēnat mūdū. alium vero quo diligat paradisu. Et cū quedam spēs aquilarum que in aquis natat more anium fluuiatū. Et ista vñū pedem habet clauum more anseris: vt ipso in aqua velut remige se possit dirigere: et aqua sicut cum pala retro spargendo possit se pellere. Alium vero habet diuisum et acutū more auis pedalis vt sursum in acre possit p̄dā rape et raprā foriter retinere. Sic vt hō spiritualis duos pedes. i. duplicē affectionē d̄z h̄re vñū vñz clausum aliterū ap̄tū. q̄ p̄cul dubio pes. i. affectio n̄ra quo vñ debem⁹ in aqua hui⁹ fluxibilis vite debet esse clausus per discretionē. vt. i. aqua bonoz et p̄alū repellēs et p̄tēns ad anteriora. i. ad bona spūalia et moralia p̄

ralia se p affectionē trāfferat & quertat p̄s. i flumic p̄trā
sibūt pede dicēs cū ap̄lo illō p̄b̄. iij. q̄ retro sunt obliui
scēs ad ea vero q̄ anteriora sunt extēdēs in eip̄sum & sti
natum persequor ad brauius. P̄s vero affectionis quo
furlum in acre paradisi debemus volare debet esse aper
tus et acut⁹ vt toto appetitu illa bona de si derem⁹. ip̄
sa per desideria captamus. & etiam in memoria fortiter
teneamus q̄ sicut dicitur Al̄darb. xj. Regnū celōrū viz
patitur et violenti rapiunt illud Isti sunt ergo pedes in
teriores. Et de istis pedibus potest dici illud q̄ de san
ctis animalibus dicitur Ezech. j. Quod pedes corū pe
des recti. Iet planta pedis eorum tanq̄ planta pedis vi
tuli. Quia scilicet illi qui sancta animalia volunt esse
debent habere pedes affectionū rectos per iustitiaz plā
tatos per constantiam: vitulinos per moderantiam et
prudentiam. Et sic quilibet talis poterit dicere de deo
illō p̄s. Iperfecit pedes meos tanq̄ ceruic⁹: et sup̄ excel
sa statuens me. In quibus verbis aduerte: q̄ sicut pe
des bene debent.

Disponi naturaliter.

Cito debent moveri actualiter.

Tute debent locari copiosius.

In se debent firmari & ualiter

pedes meos Agiliter erponi Tanq̄ ceruic⁹. Sagaciter

reponi. s. sup̄ excelsa. Stabiliter pponi statuēs me inq̄t.

Pedes disponit morum sanctitudo.

Pedes erponit mentis promptitudo

Pedes custodit sp̄i certitudo.

Pedes roborat mentis fortitudo.

debeant disponi per moralem sanctitudinem q̄ ostendi

tur in verbo perfecti. Perficere enim moraliter loquen

do idem est quod complementum in re aliqua adhibe

re. Nam sicut tunc pedes sunt in se bene dispositi & per

fecti quando habent omne illud quod est necessarium

ad eorum compositionem: & ad eorum ornatum ee adia

centem conditionem. Sic vere affectiones nostre tunc

sunt pfecte quādo virtutibus sunt ornatæ: & necessarijs

conditionib⁹ premunite. Et ideo possumus notare q̄

sicut ad perfectionem pedum naturalium & dispositio

nem requiritur. s. q̄d lauent. Tugant. Tugant. Tegant

Sic proculdubio ad hoc q̄ pedes affectuum nostrorū

sint bene perfecti et dispositi nos debemus ipsos.

Lauare per compunctionem.

Nudare per confessionem.

Tegere per deuotionem.

Tegere per discretionem.

Dico ergo q̄ pedes affectuum p̄punctionē debem⁹ la

uare. Pedes enī faciliter contrahunt puluerē & fetores

lutum etiam et inmundiciā & sudorē. Et ideo sepe debēt

pedes lauari. vt possint ab omni inmundicia ea pur

gari. Et inde est q̄ antiquitus stat⁹ quando hospites

veniebant pro primo ferculo stat⁹ pedes eius lauabāt

Sicut de abraham legimus Genes. xviij. Quod ange

los quos homines credebat. primo ad lauand⁹ pedes

ante omnia inuitabar dicens. Lauentur pedes vestri &

requiescite sub arbore. Et istud idē dicitur Luth. eisdē

angelis obtulisse. sicut dicitur Gen. xix. Sic proculdu

bio charissim⁹ cū pedes affectionum nostrarū in se reci

piant multas sorde. idē multas criminum corrupre

las. necesse est q̄ per compunctiones et lacrimarum irri

gationem sepe lauentur. vt ab omni inmundicia emū

dentur Cant. v. laus pedes meos quomodo inquinabo

eos? Unde Luth. j. figuraliter dicitur. Quod non solū

caput hostie et intestina: immo etiam pedes lauari &

bebant. Quia non solum caput intentionis: vel in: sti

na delectationis: imo etiam pedes cordialis affectiōis

sunt lauandi et ab omnibus vitijs expiandi In sign⁹

cuius christus pedes discipulorum suorum lauit. et ad

eos lauandū alterutrum informauit dicens Joan. xij.

Si ego laui pedes vestros dominus et magister: et vos

debetis alter alterius lauare pedes Cameli enim valde

teneres habēt pedes. et ideo ne ledantur solent calcari

et quando fatigati sunt solent lauari. Debiles igitur af

Sic dico p̄certo q̄

pedes affectionū de

bent Al̄doraliter di

sponi. p̄fecti inquit

pedes meos Agiliter erponi Tanq̄ ceruic⁹. Sagaciter

reponi. s. sup̄ excelsa. Stabiliter pponi statuēs me inq̄t.

Dico igit

q̄ pedes af

fectionum

nostrarum

debeant disponi per moralem sanctitudinem q̄ ostendi

tur in verbo perfecti. Perficere enim moraliter loquen

do idem est quod complementum in re aliqua adhibe

re. Nam sicut tunc pedes sunt in se bene dispositi & per

fecti quando habent omne illud quod est necessarium

ad eorum compositionem: & ad eorum ornatum ee adia

centem conditionem. Sic vere affectiones nostre tunc

sunt pfecte quādo virtutibus sunt ornatæ: & necessarijs

conditionib⁹ premunite. Et ideo possumus notare q̄

sicut ad perfectionem pedum naturalium & dispositio

nem requiritur. s. q̄d lauent. Tugant. Tugant. Tegant

Sic proculdubio ad hoc q̄ pedes affectuum nostrorū

sint bene perfecti et dispositi nos debemus ipsos.

Lauare per compunctionem.

Nudare per confessionem.

Tegere per deuotionem.

Tegere per discretionem.

Dico ergo q̄ pedes affectuum p̄punctionē debem⁹ la

uare. Pedes enī faciliter contrahunt puluerē & fetores

lutum etiam et inmundiciā & sudorē. Et ideo sepe debēt

pedes lauari. vt possint ab omni inmundicia ea pur

gari. Et inde est q̄ antiquitus stat⁹ quando hospites

veniebant pro primo ferculo stat⁹ pedes eius lauabāt

Sicut de abraham legimus Genes. xviij. Quod ange

los quos homines credebat. primo ad lauand⁹ pedes

ante omnia inuitabar dicens. Lauentur pedes vestri &

requiescite sub arbore. Et istud idē dicitur Luth. eisdē

angelis obtulisse. sicut dicitur Gen. xix. Sic proculdu

bio charissim⁹ cū pedes affectionum nostrarū in se reci

piant multas sorde. idē multas criminum corrupre

las. necesse est q̄ per compunctiones et lacrimarum irri

gationem sepe lauentur. vt ab omni inmundicia emū

dentur Cant. v. laus pedes meos quomodo inquinabo

eos? Unde Luth. j. figuraliter dicitur. Quod non solū

caput hostie et intestina: immo etiam pedes lauari &

bebant. Quia non solum caput intentionis: vel in: sti

na delectationis: imo etiam pedes cordialis affectiōis

sunt lauandi et ab omnibus vitijs expiandi In sign⁹

cuius christus pedes discipulorum suorum lauit. et ad

eos lauandū alterutrum informauit dicens Joan. xij.

Si ego laui pedes vestros dominus et magister: et vos

debetis alter alterius lauare pedes Cameli enim valde

teneres habēt pedes. et ideo ne ledantur solent calcari

et quando fatigati sunt solent lauari. Debiles igitur af

fectiones nostras corio mortui animalis de quo fiunt
forulares. i. mortis memoria calcemus. & in aqua com
punctionis ipsos lacrimabiliter balneem⁹. Unde Gen.
xxij. dicitur. q̄ destrauit camelos et dedit eis fenum &
paleas. et aquam ad lauandum pedes cameloꝝum & vi
roꝝum. Istos ergo pedes per compunctiones debemus
lauare Sicut enim dicitur. ij. Reg. xix. Al̄diphiboletb.
qui illotis pedibus et intonsa barba regi dauid occur
rit: medietatem hereditatis sue perdidit. ¶ Item dico
q̄ istos pedes per confessionem debemus nudare. ij.
Reg. xv. dicitur. Qd dō fletus et plorans coꝝperio ca
pite et nudis pedibus icebat. Quāquis nuditate p̄fē
sionis dyabolus prohibeat dicens Hier. ij. Custodi pe
dem tuum a nuditate. & gust tuū a siti Potissime autē
pedes affectuum nudare debemus ab amore terrenorū
Iuxta mandatum saluatoris dicentis. Al̄dar. x. Excute
te puluerem de pedibus vestris. Istos ergo pedes per cō
fessionem debemus nudare. ¶ Item ipsos per deuotio
nem debemus vngere seu limire. vt sic simus sicut Job q̄
dicebat Job. xxix. lauabam pedes meos butyro et petra
fundebat mihi riuos olei. Quod est cōtra amore terrenorū
rum pedes affectuum non videntur per deuotiones vn
cti: sed magis per auariciam inflāmati et combusti. fi
gurati in illa bestia Apoca. xij. que de abyſſo erēis ha
bebat pedes vñ qui est animal audum et gulosum in
tantum q̄ cib⁹ quos comedit nulli conuidere im
mosolus vult eos consumere et vorare. significans aua
ros et gulosos qui bona sua alijs non conuidunt: sed
ipsa soli deuorant et consumunt. Pedes enī hominū
sunt valde plani pedes etiam benignorū animalū
sunt valde recti. ita q̄ isti pedes nihil possunt capere. et
si aliquid acceperint illud nequeunt retinere. Sed pro
certo pedes ferarum et auium rapacius sunt: valde cur
ui et acuti & ideo faciliter possunt aliquid capere: & firmi
ter quod ceperint retinere. Sic vere charissimi pedes af
fectionū sunt in hominibus. i. in p̄sonis rōnabilibus.
plani suauis. misericordes et benigni. in feris vero rap
acibus. i. in p̄sonis rapacibus et crudelib⁹ sunt cur
ui. rapaces. tenaces & acuti. et ideo boni & p̄fecti viri bo
na aliena non rapiunt. Illa vero que habent libenter
alijs largiuntur et conuidunt. Al̄dali vero alienus fa
ciliter diripiunt. et illud quod habēt ita tenent q̄ nul
li aliquid partiuntur aut distribuunt unde de malis di
dicitur Treno. j. Sordes eius. i. diuitie. in pedibus eius
i. in affectibus ei⁹. nec recordata est finis sui. Et de aua
ris etiam dicitur. Job. xviij. immisit in rete pedes suos
tenebatur planta eius laqueo. isti igitur non habent
pedes nudos sed inuolutos. i. in amore terrenorū vñ
de. Job. xviij. Undiq̄ terrebit eū formidines et inuolu
uēt pedes eius. attenuet fame robur eius et inedia inua
det illius costas. ¶ Non sic: sed yngen⁹ pedes isti p̄ com
passionem. Al̄ de bonis deuotis & misericordibus di
dicitur Deutero. xxxij. Tingat in oleo pedem suum. fer
rum et es calciamentum eius. Pedes igitur affectuum
per deuotionem seu per compassionem debemus vnge
re. ¶ Item dico q̄ istos pedes per discretionem debem⁹
tegere. Ihonesti enī viri diuites et nobiles solent calcia
re: tegere pedes suos. Sicut nos debemus pedes affe
ctionū tegere & occultare et ipsos calciamenti. que fi
unt de pellibus animalium mortuorū. idē exemplis
precedentium sanctorum & viroꝝ perfectorū debemus
per imitationem nobiliter calciare. Sed de istis calcia
mētis vide supra in titulo suo vnde de iudith dicitur iu
dith. x. Quod ipsa induit sandalia pedib⁹ suis Et sic di
co q̄ si pedes affectuum nostrorum.

Sint p̄fecti

Sint vñcti.

Sint nudati.

Sint mundati.

Bene dico q̄ ipsi erūt pedes bñ dispositi & p̄fecti Perfe
cti inquit pedes meos. et istud est q̄d petebat ipe dauid
in ps. Perfice gressus meos in semitis tuis. igitur dico
q̄ pedes affectionū nostrorum debent disponi p̄moria

Pedes.

Dilem sanctitudinem. Perfecti inquit pedes meos. **¶** Deinde dico. qd isti pedes debent moueri per mentales pmtitudinem. Et hoc ostenditur cu dicitur. Ceruorum. qz scz sicut pedes ceruorum sunt valde leues et agiles ad ambulandum: sic affectus nostri debent esse prompti et mobiles ad obediendum. et ad bene operandum. Abacuc. ij. dominus fortitudo mea: et ponet pedes meos quasi ceruorum. Et istud est contra multos qui habet pedes affectuum veloces ad malum et non ad bonum. Quibus dicitur. Proverbio. j. Pedes eorum ad malum currunt et festinant vt effundant sanguinem. Et si etiam contra multos qui ita pigri sunt qd ad nullum bonum opus volunt mouere aut dirigere pedes suos figurati in statua nabuchodonosor que pedes testos et ferreos. idest tardos et immobiles dicitur habuisse Dani. ij. capi. vii. de Sapient. xvj. Pedes eorum pigri ad ambulandum. Et in ps. Pedes habent et non ambulant. Non sic: sed debent moueri p mentales promptitudinem. **¶** Deniqz dico qd isti pedes debent locari per vtilem certitudinem. super excelsa inquit. Quia scilicet sicut homo bene canet vbi ponet pedem corporales qz scilicet si pedem in aqua vel in mare vel super reimpuridam poneret in precipitium statim iret. Sic et nos summe caute debemus et vbi situamus et ponamus pedem spiritualem scilicet affectum. qz scilicet si pes iste rebus mundi corruptibilibus innitatur. necesse est qd in varia crimina dilabatur. Et ideo iste pes firmandus est super rebus perpetuis atqz firmis. i. super deitatem et celestium gaudiorum. Super excelsa inquit Abacuc. ij. Super excelsa deducet me viator. et in ps. Statuisti loco spacioso pedes meos. Qd est contra multos qui nesciunt vbi ponunt pedes affectuum suorum qz scz non attendunt in quibus ponunt affectus et desideria carnis sicut potissime sunt ceci petros qz indebit affectant et desiderant mundi bona quibus dicitur. Ibiere. xij. c. Date domino deo vestro gloriam ante qd contenebreant et ante qd offendant pedes vestri ad motus caliginosos. Non sic: sed debent locari p vtilem certitudinem. **¶** Insuper dico qd isti pedes debent firmari p stabilem fortitudinem. Statuens inquit me. pedes enim sustinent totum corpus. quapropter indiget qd sint stabiles atqz fortes: sunt enim corporis fundamenta sic vere affectiones cu sint fundamenta et sustentamenta totius corporis moralis. i. totius congeries motuum et virtutum. necesse est qd ille in bono sint fortificate et in bono proposito stabilite. Statuens inquit me Ezech. ij. Ingreditus est in me spiritus et statuit me super pedes meos. Ezech. ij. Sta super pedes tuos vt loquar ad te. Qd est contra multos qui non habent pedes stabiles. immo claudos. Exemplo lupi et vulpis qui pedes dextros habent breuiore qd sinistros. Vnde supra de Petra. Et ideo isti solent continue claudicare sic etiam isti figurati in filio. Ionathe qui erat debilis pedibus. sicut dicitur ij. Regum. iij. Non sic ergo debilis pedibus: sed habeant isti pedes nostri fortitudinem. certitudinem. promptitudinem et sanctitudinem. Et sic patet qd in scriptura inuenit pes interior. Et hoc est primum principale. **¶** Secundo dico qd in scriptura inuenitur pes posterior. Et sic per pedes in scriptura intelligitur virtus perseverantie. Ipsa enim finis est et complementus corporis. et perseverantia finis est et complementus operis. Nam sicut corpus sine pedibus est deforme sic sine perseverantia est opus enorme. Et ideo sicut aues fluuiales que longu habent collum. habent generaliter longos pedes. Sicut patet de cynoniis. grutibus et multis alijs. quod scz necessarium fuit p eo qd tales aues cum natate nesciant. et tamen pisces comedant. in lironibus piscando p pedes et rostra eorum que rant. Sic vere istud verum est generaliter. qd illi qui longum collum habent. idest longa in se deliberationes. et longa ad deum orationem. habet vt communiter longos pedes. i. longa et perseverantem in suis operibus durationem. Collum enim quod est medium inter cor et os. inter caput et pectus. inter ventrem et gulam. virtutem deliberationis signat. que inter cor et cogitationem. ex vna par

te et os. locutiones ex altera debet esse media collus etiam quod caput sursum eleuat: orationes et affectiones signat. que caput intentionis ad deum sursum leuat. Illi ergo qui talia colla habent. i. qd altam ad deum orationem vel longam in suis actibus deliberationem seruunt longos generaliter habent pedes. i. longam perseverantiam et continuationes sicut de illis resuscitatis dicitur Ezech. xxxvij. c. Quod ingressus est in eos spiritus et vixerunt. scilicet super pedes suos. Stare enim super pedes nihil aliud est qd in finalibus bonis opibus perseverare qz scilicet sicut pedibus sublati totum corpus cadit. Sic perseverantia amota oem bonum opus deficit. Quod bene figuratum fuit Dani. ij. in illa statua que percussa in pedibus. fuit in omnibus alijs suis partibus diminuta. Quia scilicet qm pedes perseverantie deficiunt alia membra altorum virtutum necesse est perire atqz cadunt. Et ideo david in ps. regretriabatur dno qd ipse cruat oculos eius a lacrimis et pedes eius a lapsu. Ut sic de qualibet bona anima vel persona possit dici illud Eccli. xxxj. Coluna aurea super bases argenteas. pedes firmi super plantas stabiles mulieris sic ergo patet qd in scriptura inuenit pes posterior. **¶** Tercio dico qd in scriptura inuenit pes inferior et sic pedes subditi inferiores et pauperes designant. Sicut pedes sunt partes inferiores in corpore qd immediate terram tangunt et que in vto et in alijs vilius imponuntur et terere percussibus et ictibus exponuntur et quis vilius teneant qd alie corporis partes ab ipsis in molis totius corporis sustinet sic pccato pauperes et agricole inferius in gradu et statum minimum sunt deiectionis et circa terras percutienda et extolenda immediatius occupati. et vilius inter membra in ecclesia reputati. Et tamen istud est verum qd oes alij homines sunt per istos et per eorum agriculturas et labores et paliter et corporaliter sustentati. Isti sunt ergo pedes ecclesie et pedes etiam christi. figurati Apocal. x. vbi dicitur qd angelus habebat vnum pedem super mare. et alium super terram. Et sicut dicitur. Amictus erat nube et iris erat in capite eius et facies eius erat vt sol et pedes eius sicut columna ignis. et in manu sua habebat librum Angelus enim iste est christus mystice. i. qd tum ad corpus subditi ecclesie qd pccato caput eius. i. prelati debent habere primum arcum celestem. periculantem et iustitiam Amictus eius. idest religionem debent habere nubem. idest calliditatem et mundiciam. Alanus eius. idest doctores et clerici debent habere librum. idest discretionem et scientiam. Pedes vero. i. pauperes et subditi debent esse columna p firmitatem et patientiam. Ignis p caritatem et amicitiam. Pedes eorum vnus super mare p aperiuntatem et penitentiam. Pes vero alius super terram p laboriositatem et sustentantiam. et ita videt dominus dicere illud Luce. xxiij. Uide manus meas et pedes meos. **¶** Circa quod nota. qd deus vult qd nos istos pedes suos.

Ungamus p consolatiua copassionem. Pedes enim Reuocamus p puratiua confessionem. i. subditos et disculemur p charitatiua dilectionem. pauperes vngit Calciamus p informatiua instructionem. copassio consolatiua vnde de Maria magdalena dicitur Joa. xij. qd accepit libram vnguenti nardi preclari preciosi. et vngit pedes iesu Maria enim signat quilibet virum primum: qui vngens olemis elemosine et nutritionis. vngendo dulcis eloquente et verbalis consolatiua. vngendo etiam dulcis misericordie et compassionis debet vngere pedes iesu. idest. christi pauperes et egenos. Vnde Joan. xj. Maria erat qd vngit dominum vnguento. et ettersit capillis suis pedes iesu Capilli enim bona specialia designant. **¶** Item istos pedes lauat confessio depuratiua. qz scz ad prelatos et superiores pertinet pedes ecclesie. i. subditos a suis criminibus emundari exemplo christi qui sicut dicitur Joa. xij. Altiteno aqua in peluis. lauit pedes discipulorum suorum. **¶** Item dico qd istos pedes osculatur dilectio charitatiua. vnde Luc. vij. dicitur qd maria non cessauit osculari pedes iesu. **¶** Item dico qd istos pedes calciam instructio informatiua. quia scilicet spiritualia calciamenta pauperum sunt exempla et documenta iustorum. **¶** Exed

xij Calciamenta

Pedibus. Calciamenta habebitis in pedibus. Et sic patet qd in scriptura inuenitur pes inferior. Quarto principali ter dico qd in scriptura inuenitur pes solidior. Et iste pculdubio significat viros pfectos: qui reuera sunt pes et fundamentum totius ecclesie militantis. sicut d'eseip lo dicebat Job. xxx. cap. Oculi sui cecce et pes claudo. Et nota qd in scriptura inueniuntur pedes.

Aurei. Isti pedes pculdubio sunt viri sancti qui sunt aurei per sapientias. Ecclesia. xj. Aurum et argentum est constitutio pedu. Item sunt ignei p amicitiam. Apoca. r. Pedes eius velut columna ignis. Item sunt erei p eloquentia Apoca. j. Pedes eius similes auricalco. Item sunt marmorei p constantia. unde illud. Eccli. xxvj. Columne marmoree et c. sicut supra. Item sunt ligati per obediuntiam ps. Humiliauerunt. in compedibus pedes eius. Item sunt rigati p immundiciam j. Thymo. v. Si pedes sanctoru lauerit. Item sunt ar tati p penitentiam. Act. xvj. Pedes coru strinxit ligno. Item sunt regulati p iustitiam. ps. Ab omni via mala phibui pedes meos. Item sunt calciati p mortis memoriam vñ luce decimo quito. Date calciamenta in pedibus eius. Calciamenta enim q sunt de pellibus mortuoru aialiu significat mortis memoriam vel carnis mortificatione. Et sic ergo bñ apparuit quo in scriptura inueniuntur Pedes solidiores. Inferiores. p posteriores. et Interiores. In malo vero significato potest inueniri multiplex pes malus. s.

Pes elationis et lasciuie. Isti em sunt pedes hominum peccatoru An-

Pes presumptionis et supbie. malia. n. nobilia sicut

Pes turbationis et discordie. sunt aues et homines

Pes deceptionis et fallacie duobus pedibus. i. duabus

Pes inuasionis et fericie. affectionibus sunt co-

Pes carnalitatis et inuidie teta. sicut superius est

Pes mobilitatis et incostantie. ostensu. Animalia ve

Pes cupiditatis et auaricie. robiuta ad minus quatuor habet pedes. Animalia etia

Pes vilia et inertia. sicut sunt vermes. eruce et similia non solum quatuor. immo multos et multiplices habent pedes. Ad denotandu q mali et pueru innumerabiles habent malas affectiones modo scilicet ad vnum peccatum. modo ad aliud non aduertentes q aial quod peccatore et pedibus terraz itangebat: et qd multos pedes et malas alas habebat in lege dicebat inmundum sacrificijs interdictum et etia eiui populi denegatus. Sicut dicit leuiti. xj. Et deuterio. xxiij. Quia vere charissimi. illi qui pectore. i. mente et cogitatione. pedibus. i. amore et affectione. terra. i. terrena tangunt et amplectunt et q multis aliis. i. multis elationibus. multis pedibus. i. multis malis affectionibus vtuntur tales apud deum immundus iudicantur et apud homines inepti et inhabiles reputantur. Isti enim habent pedem vbi dictum est elationis et lasciuie. Esaie. iij. c. filie inquit syon eleuate sunt et ambulauerunt extento collo et nutibus oculorum ibant. et pedibus suis composito gradu incedebant. Item habent pedes presumptionis et superbie. De quo in ps. non veniat mihi pes supbie. Item habent pedesurbationis et discordie. De quo Eccli. xxxij. Conturbabas aquas pedibus tuis. Item habent pedes deceptionis et fallacie. Job. xxxj. festinauit in dolo pes meus. Item habent pedem inuasionis et fericie vnde Dani. vij. dicit Quod bestia quatuor dentes ferreos habebat comedens et cominuens et reliqua pedibus concalcans. Item habent pedem carnalitatis et inmundicie. Hierem. xxxj. ca pi Viri pacifici tui demerferunt in sceno et lubrico pedes tuos. Item habent pedem mobilitatis et incostantie. Hierem. xliij. Dilierit inuere pedes suos et domino placuit. Item habet pedem cupiditatis et auaricie. Et de isto dicit. Esa. xxxvj. Siccauit vestigio pedis sui omnes riuos aggerus. Et sic igitur patet quomodo pes sumitur in scriptura tam in bono q in malo. et c.

Pessimus. Cum pessimus sit ille qui in summo gradu est malus. Et sic illi dicuntur pessimi. qui magnis et maximis criminibus sunt repleti. Et ideo nota qd in scriptura dicuntur pessimi. scilicet homicide flagitiosi. De flagitiosis et occisores. Sodomite luxuriosi. Actum. xij. c. In filiis presumptis. Proditores maliciosi. homo i quo erat et monium pessimum. inualuit contra eos. De luxuriosis. insectoribus dicitur. Genes. xij. Viri sodomite pessimi erant et peccatores nimis. de ambiosis presumptis dicitur Eccli. xxxvij. c. Cogitabis cogitationem pessimam et dices. Ascendam ad terram absq muro et maliciosi vero proditoribus dicitur prouer. vij. vbi inter illa sex q odit deus numeratur cor machinans cogitationes pessimas. Judas etiam in ecclesia dicitur mercator pessimus Eccli. xi. Viri isti tractant consiliu pessimum in vrbe hac. Sed si adhuc velis aliquid dicere de pessimis Nota qd illud pessimus dicitur: quod in summo gradu malum in suo genere reperitur Et sic dicit qd est dare pessimam personarum locorum et rerum personarum dico. et sic dico qd pessimi dicunt. s. illi qui. Seuiunt crudeliter. Dicamus ergo qd pessimi reputari debent illi q crudeliter seuiunt sicut sunt homicide publici: potissime qd sub colore guerrarum et armoru crudeliter seuiunt in alios q fere bestie vel lcones Illi enim parcunt pueris. mulieribus. et pstratis. sed isti non. Tñ tales bestias seu feras minatur dñs Ezech. v. Mitta in vos famem et bestias pessimas. ia em hodie p dolor vident iste munc complete et iam verificatum illud Gen. xxxvij. fera pessima deuorauit filiu meu ioseph. Et illud Ezech. xxx. Tradat terras in manus pessimorum. Ergo pessimi sunt illi qui crudeliter seuiunt. Item illi q verbaliter rugiunt. scilicet detractores et surrones. Draco em pessimus dicit eo qd statu venenosus et corruptiuu emittit sic ille q statu verboru suoru famam aliena corrumpit et quolibz tali dicat ho illud. iij. Reg. ij. Maledixit mihi maledictio pessima. Et. iij. Reg. xvj. fecerunt verba pessima irritantes dominu. Quia sicut dicitur Ecclesiastici. quinto Denotatio pessima super bilinguem. Item pessimi sunt illi qui carnaliter pruriunt. scilicet luxuriosi. Istud est enim vlcus pessimum quod fecit feteri et putrescere carnem. Job. i. pcus sit iob vlcere pessimo. qd fit contra naturam. Illa em est infirmitas pessima De qua dicit. para. xxi. c. Egrotabis pessimo lagore vteru Item pessimi sunt illi q inaniter ambulant. s. supbi et elati. et dignitatu et mudi vanitatu cupidi vnde Eccles. iij. Hec est inquit vanitas et afflictio pessima. Item illi q mordaciter rapiunt. sicut mali punci. pes et prelati maligni iudices et balliui. q non curant nisi subditos excoziare et c. vt sic subditi dicere possint domino illud Dani. ij. Tradidisti nos in manus inimicoru iniquorum et pessimorum. et regi iniusto et pessimo. Item illi fallaciter sentiunt. s. homines deceptores et fraudulentu Esa. xxxij. fraudulentu vasa pessima sunt. Item illi qui discorditer dissentient scilicet brigosi et litigiosi. q inter se nunq possunt habere pacem Proverbiorum. xxxij. Ne contendas cum pessimis: nec emuleris impijs. Et isti sunt illi vicini de quibus dicitur. Hieremie. xij. Non est par inquit vniuersa carni. Sequitur. Hec dicit dominus aduersum omnes vnicos meos pessimos. Item etiam figurantur in illa ciuitate contradictoria et rebelli. De qua. j. Esdre. iij. dicit. Quod indei venerunt in hierusalem ciuitatem rebellem et pessimam Item illi qui maligniter consentiunt scilicet illi qui in malo sunt concordantes et vniti contra bonos De qui

bus dicitur. Proverbio. ij. Quod ipsi relinquent iter rectum et ambulant per vias tenebrosas qui letantur cum malefecerint et exultant in rebus pessimis. Item illi qui steriliter et mentaliter esuriunt. qui scilicet satiari nequeunt bonis terrenis. scilicet avari. Unde de avara acquisitione rerum dicitur Ecclesiastes. i. Quod hanc occupationem pessima dedit deus hominibus. avaricia enim intelligit per sagittas famis pessimas. De quibus fit metio Ezech. v. Fames enim est quod insatiabiliter appetit sagitta quod stimulat atque pungit. Item illi pessimis sunt qui mentaliter cecutunt. scilicet heretici qui in via mori et fidei non vident clare. De quibus dicitur Ecclesiastes. r. Nouissimum oris illius error pessimus. Item enim sunt qui ambulant post prauitatem cordis sui pessimi. Iher. ij. Item illi qui venaliter discunt scilicet causas et iudicia: sicut scilicet sunt mali iudices et aduocati qui. i. nihil faciunt nisi pecunia mediante quod scilicet sunt malorum consiliorum machinatores et maliciarum et fraudum inuentores. Item enim sunt ad inuentiões pessime. De quibus dicitur Deute. xxxij. Perdet et dominus velociter propter adinventiones tuas pessimas. unde Prover. vj. Item dicuntur habere cor machinas cogitationes pessimas. et brutaliter de istis pessimis dico ipsi in loco pessimo statuuntur. i. in mundo. De quo. iij. Reg. iij. dicitur. Quod aque huius civitatis pessime sunt et terra sterilis. Item termino pessimo concluditur scilicet mala morte. ps. Altorum peccatorum pessima. Item vulnera pessimo puniuntur. i. pena eterna. Iher. xxx. Insanabilis est dolor tuus. pessima plaga tua. Et hec de pessimis sufficiant quo ad presens etc.

Persona. Personarum acceptio. Nota quod persona dicitur quasi per se sonans. Est enim persona idem quod individuum vel suppositum. Et pro tanto pro se sonare dicitur quod natura et species in confuso significare videntur. Quando vero natura ad personam. species ad individuum aut suppositum. essentia vero ad esse seu ad existentiam contrahitur tunc per se sonare: sequitur demonstrare et ostendere et clarius significare videtur sed quia ista magis tangunt materias theologicam et philosophicam quam morale ideo nihil ad me. De hoc autem quod persona ut communiter accipitur per hominem seu etiam pro statu certo sicut cum dicitur quoniam mundo sunt diversa genera personarum scilicet iusti. in pij. religiosi. clerici. prelati. subditi etc. Usus est particulatim in titulis singulorum. et ideo transeo quo ad presens marime quia pauca sunt auctoritates secundum istud significatum. De personarum autem acceptione que est materia multum pregnans. de qua multe auctoritates inveniuntur vocales multa possent dici. Sed supra in littera. A. scripsi de hoc valde plene et etiam de hoc agere in titulis valde multis. De hoc autem quod personaliter oportet beneficiis servire. Unde ubique fit mentio de presentia etc.

Personare. Vide infra. vbi. sonare. Bonus.

Perspicere. Infra vbi respicere. Et. supra de Aspiciere.

Persuadere. Vide vbi. Altonere. In ducere. Suadere.

Perterritus. Vide infra vbi Terrores.

Peruenire. Nota quod peruenire idem est quod perfecte seu plete venire seu terminum ad quod itur attingere vel ad finem vie seu terminum pertransire. Dicat ergo loquendo moraliter quod in bono significato reperitur in scriptura peruenire quod est ad terminum.

Conversionis.

Perfectionis.

Corruptionis.

Saluationis

igitur dicam quod iusti perueniunt ad quadruplicem terminum videlicet. Primum est incipientium et incho-

tium. Secundum est proficientium et gradientium. Tertium est hic militantium et morientium. Quartum vero est perficientium et triumphantium. Ad terminum Vitalis inceptus.

Moralis profectus.

Carnalis defectus.

finalis receptus.

Primo ergo dico quod iustus peruenit ad terminum conversionis. Et iste terminus nihil aliud est quam penitentia. si enim videmus quod flumina nunquam cessant a fluxu et a motu: quoad usque perueniant ad mare. Sic homo postquam se converterit esse in peccato: nunquam debet cessare quoad usque perueniat ad amaritudinem penitentie. Viator cum non quiescit in via. sed tunc quiescit quando peruenit ad hospitium et quando redit ad proprium dominum et magistrum. Sic vere peccator postquam a magistro suo christo per peccatum recesserit: nunquam quiescit quousque ad hospitium penitentie peruenierit et quousque ad magistrum suum reuertitur quem dimisit. Expone bene quomodo in peccato non est requies. et quomodo bene comparat vie seu peregrinationi. vbi sunt tot pericula et angustie. Ideo de tali peruentione potest dici illud. Iher. xlvij. De plantatu. Jazer plorabo tibi vinea sabania. propagines tue transuerunt mare. usque ad mare Jazer perueniunt. Jazer interpretatur adiutorium. vinea ergo est anima que de se est nobilis et excelsa propagines eius sunt iteriores motus et affectiones. mare Jazer est penitentia vbi. scilicet vera salus et adiutorium inuenitur. Quia reuera ista vinea sabania non debet cessare a plantatu quousque ad mare Jazer. id est usque ad adiutorium amare penitentie sit reuersa. Perueniunt inquit ad mare. Nam sicut dicit. Iudith. ij. Holofernes confregit omnes civitates multas usque quo perueniatur ad mare. Nihil enim ita est munitum quin holofernes id est dyabolus ipsum conterat: nisi homo ad mare penitentie perueniat et attringat. Primo ergo peruenit iustus ad terminum conversionis. Secundo dico quod peruenit iustus ad terminum perfectionis. Sicut enim vas paulatim guttas retinendo crescit et peruenit ad plenum homo per gradus ascendendo paulatim peruenit ad summum arbor et fructus proficiendo et crescendo peruenit ad complementum sic iustus de virtute in virtutem proficiscendo. paulatim et finaliter peruenit ad perfectum et sic cuilibet tali dicatur illud Danie. iij. Magnificatus es et inualuisti et magnitudo tua creuit et peruenit usque ad celum id est usque ad statum nobilem et perfectum. Que tamen sunt contra multos qui nunquam perueniunt. i. ad terminos

Vere iusticie.

Clare scientie.

Tute constantie.

Iusticie dico Unde Roma. ix. dicitur israel sectando legem iusticie. in legem iusticie non pervenit. Scire etiam ij. Thimoth. iij. ca. Semper discantes et nunquam ad scientiam veritatis peruenientes. Constantie autem unde de fortibus david dicitur. ij. Reg. xxiij. Quod illi usque ad tres fortes primos non peruenierant. Non sic iustus. sed peruenit ad terminum perfectionis. Tertio dico quod peruenit iustus ad terminum solutionis. hoc est dictum ad terminum mortis. in quo scilicet vitas mortuo recepta sicut quoddam debitum persolvimus quando ad eum peruenimus. Omnes enim ad istum terminum pervenimus. Exemplo lapidis desursum iacti qui scilicet propria gravitate non cessat descendere quousque ipsum contingat terram. Sicut suum finalem terminum inuenire et ad eum peruenire. Sic vere nos continue a vita cadimus et descendimus quousque ad mortis terminum perueniamus ut de quolibet dicatur illud. ij. Esdr. j. Perueniens hierosolyma vita functus est. Quarto vero dico quod peruenit iustus ad terminum saluationis scilicet ad gloriam paradisi Thobie. v. Saluus perueniet filius noster. Et sic nota. quod finaliter iustus peruenit ad Deitatem per quam finiatur. Dignitatem ad quam sublimatur.

Eternitatem

fraternitatem in quo confirmatur.

Peruenit dico ad summam diuinitatem vt premiatur sicut scilicet miles et operarius post laborem perueniunt ad illum qui persoluit stipendia. **Mat. viij. filij hominis veniebat scilicet de terra ad celum. et vsqz ad antiquum diem puenit. et in conspectu illius obtulerunt eum. i. in conspectu dei.** Item puenit beatus ad summam sublimitatem vt honoretur. dicens scilicet illud **Danie. iij.** Ad honorem regni mei decorumqz pueni. et optimates. et magistratus requisierunt me. hoc est dictu. angeli et sancti. Item peruenit beatus ad summam eternitatem vt perpetuo conseruet. De quo potest dici illud **Danie. xij.** Beatus qui expectat et puenit ad dies mille. **Mille** narius em ultra quem non est alius numerus eternitatem signat. Et sic patet quomodo puenire sumis in bono. In malo vero significato dic qd petitor dicitur peruenire. in qd tum scilicet in malo pseruando ad malum finem. ad malam conclusionem nescitur attingere. et male se et sua opera terminare. Unde nota qd mali perueniunt et attingunt ad.

Altos dignitatum status
Letos voluptatum cultus.
Duros miserorum questus.
Duros tormentorum estus.

Perueniunt ergo
mali scilicet i hoc
mundo ad altos di-
gnitatum status.

Josue. ij. Peruenerunt ad motam et maserunt ibi. Item ad letos voluptatum cultus. Unde persone voluptuose et culte dicitur **Ezech. xvj.** Stans effecta es ad mundum multibz vbera tua intumuerunt. et eras nuda et confusione plena. Item ad duos miserorum questus sicut scilicet sunt tyranni qui de modico statu pueniunt et veniunt ad magnas nocendi et rapiendi potentiam. sicut de illo legitur. **j. Macha. xv.** Peruenit cendebris irritare plebem et conculcare iudeas captiuare populum et interficere. Item finaliter ipsi pueniunt ad duos tormentorum estus scilicet ad ignem et estum patric infernalis. Unde de ethyopia patria feruida. i. de inferno et nuncijs. nabuchodonosor. i. de peccatoribus nuncijs vbera boli dicitur **Judic. j.** qd ipsi pagrati sunt terram. mandata ipsius exequendo quousqz pueniatur ad montem ethyopie. Ista igitur sufficiunt de puenire in bono et in malo significato: qd tu ad personas. Sed vere qd res spirituales qd scilicet diuersimode pueniunt ad diuersos possumus notare qd est puentio. s. Que sit ad deum. Que sit ad iustum. Que sit ad impium. Mas pacerto.

Ad deum peruenit miserorum feruens oratio.
Ad iustum puenit preceptorum mouens indictio.

Ad impium puenit tormentorum grauans afflictio.
De miserorum feruent oratione quomodo scilicet perueniat ad deum pater. **ij. Paral. xxi.** Peruenit oratio in habitaculum sanctum celi. unde **Ecclesia. xxi.** De precepto paupis et ore vsqz ad aures pueniet. De preceptorum vero monitione seu predicacione quod scilicet pueniant ad iustum **ptz. jone. j.** Quomodo verbum ione puenit ad regem: nique et penitentia egit et. Et **Actu. xj.** Peruenit autem sermo ad aures ecclesie. De tormentorum autem crudeli afflictione quod scilicet finaliter puenit ad impium. **ptz. i. Theisalonic. ij.** vbi dicitur Peruenit ira dei super illos. et **Thiere. iij.** Peruenit gladius vsqz ad animam. unde anime peccatrici dicitur **Treno. iij.** Ad te quousqz pueniat calix inebriaberis atqz nudaberis. Hec igitur de puenire sufficiat. Vide supra de aduenire. Et infra de venire et sibi.

Pestilentia. pestis. Nota qd pestilentia generatur ex acris distemperantia seu corruptioe. Et accipitur pro culpa criminali p pena temporalis. pro pena eternalis. **Ubi breuiter nota qd in scriptura fit mentio de peste seu pestilentia. scilicet.**

Interiori
Exteriori
Posteriori

Prima est pestis cordialis iniquitatum. Et de ista dicitur **Ezech. vij.** ira mea super populum eius gladius foris. pestis et fames in trinecus. Secunda est pestis spiritualium aduersitatum. Et de ista dicitur **Luce. xxi.** Terra motus magni erunt per loca et pestilentie et fames. Ter-

tia est pestis infernalium penalitatum. Et de ista dicitur **Deuterono. xxvij.** adiungat tibi dominus pestilentiam donec consumat te. Omittit qd pauca sunt autoritates. Et de istis in locis varijs est tractatum supra et infra.

Petere. Cum petere nihil aliud sit qd aliquid rogare. requirere vel supplicare possumus dicere qd in scriptura inuenit multiplex petitio. s. petitio plana et frustratoria.

Malicia et nocitoria.

Sancta et necessaria.

Prima est petitio hominum peccatorum qui scilicet inuaniunt petunt dominum quia deus peccatores non audit **ioan. ix.** Et de ista dicitur **iacobi. iij.** petitis et non accipitis eo qd male petatis. Secunda est petitio hominum infirmorum qui scilicet petunt a deo bona et gratia: que tamen sibi sunt magis petitura qd profectura. Et ista quandoqz dantur homini in vindictam sicut facit medicus qui infirmo de quo desperat petenti vinum et carnes solet ea sibi dare. figurati in filiis israel. De quibus dicitur in **ps.** Quod petierunt escas animabus suis. Et alibi. petierunt et venit coturnix et. Et bene sequitur qd adhuc esse erant in ore ipsorum et ira dei ascendit super eos. isti petunt sicut pheton filius solis qd puer et ignarus petijt qd duceret currum patris qui tamen propter huiusmodi petitiones fuit postea fulminatus sicut dicit **Quidi. li. q. fa. i.** Stulti em ea que sibi sunt noxia cupiunt: sicut dicitur **prover. i.** unde de talibus dicitur. **i. ike. xij.** Male fecistis petentes vobis regem. Tertia est petitio hominum pfectorum. Et ista est illa qua faciunt illi qd digni sunt aliquid petere: qd petunt quia debent petere. et ab illo a quo debent petere. ista enim sunt tria necessaria in omni petitione. Quis. Quid. et A quo. Quis scilicet gratus et amicus et non odiosus nec inimicus. Quid scilicet vt petat re iusta congruam et honestam et salutem sibi profuturam non contrariam. A quo vt. s. petat ab illo qd potest dare qd petit. s. a deo non ab hereticis. sortilegis. v. s. ariolis. sicut faciebant idololatre qd ab idolis poscebant et reddebant salutem. sicut dicitur **Sap. xij.** Pro sanitate infirmum deprecatur pro vita mortuum rogat. et in adiutorium mutilem inuocat et pro itinere petit ab illo qd ambulare non potest. A deo autem qui potest concedere. est auxilium petendum. et ad ipsum super omnia recurrendum. Et ideo dicit **Esa. vij.** Petite tibi signum a domino deo tuo in profundis inferni hinc in excelsum supra. Sed breuiter vide supra in titulo de inuenire. vbi est illa autoritas. Querite et inuenietis. petite et accipietis. pulsate et aperietur vobis hoc solus possumus notare qd a domino debemus petere.

Veniam et redemptionem.

Gratiam et deuotionem.

Gloriam et saluationem.

Viam et directionem.

Vitam et perfectionem.

Gaudium et consolationem

Spiritum et donorum infusionem

Celorum premium et laborum quietem

Igitur petamus veniam. Et de hoc potest dici illud **thobie. ij. c.** Peto domine vt de vinculo huius improprie absolvas me. Item petamus gratiam **sach. x.** Pette pluiam a domino et ipse faciet. Item petamus gloriam. **ps. vnam** petij a domino hanc requiram: vt inhabites in domo domini. Item petamus viam. **i. Esdre viij.** pda dicaui te iunium vt peterem viam rectam a domino. Item petamus vitam et maxime spirituale quam facit gratia. De qua in **ps.** vitam petijt a te et tribuisti ei dñe et. Item petamus gaudium **Jo. xvj.** Pette et accipietis vt gaudium vestrum plenum sit. Item petamus spiritum sanctum. quia sicut dicitur **Luce. xj.** Deus dabit spiritum bonum petentibus se. Item petamus celi premium. vñ **Hecler. v.** Quid petis hester regina: que est petitio tua. etia si dimidium regni mei petieris dabo tibi. hec ergo de petere sufficiat vide spe ora re. Et infra de poscere. de rogare precari. preces. et.

Petra. Cum de lapide sit supra dictum sufficiens rer in titulo suo. Supra etia de pfectione ecc iij

Petrus

aliquid sit dictum de noue lapidibus preciosis qui iuste primi angeli ponébantur. hinc est qd p petra breuiter intendo pertransire. Notare ergo possumus qd petra tā in bono qd in malo significat scilicet.

Mundi tribulationem. Primo ergo dicamus Calpe indurationem qd per petras designatur mundana tribulatio vnde de saul persequente dauid dicitur. Regum. xxiij. Petrexit ad inuestigādū dauid super petras abruptissimas.

Petre enim abruptissime que valde sunt dure et asperet signant duriciam et asperitatem tribulationum. Et ista dicitur indicium. vij. percussit orbem in petra orbem.

Secundo per petram significatur mentalis induratio. qd cor peccatoris est quandoqz durum et obstinatus sicut petra. Petra em de sui natura est dura et impenetrabilis. Est siccā et inflexibilis. Est frigida et immobilis. Est grauis et depressibilis. Sic vere conscientia peccatorum. dura est per obstinationem. Ibiere. v. Indura uerum cor suum supra petram. Siccā per incompassionem. quia scilicet citius frangitur qd ad misericordiam inclinatur. vnde Luc. viij. dicitur qd semen cecidit supra petram et exsiccatū est. frigida est p in deuotionem. Unde Hier. xviij. nūquid de petra agri deficiet nix lybani grauis est erias per pigritie defectionem. Amos. vi. Nūquid currere in petris possunt equi. q. d. nō. q. l. petra id est ponderitas pigritie impedit cursum boni operis et virtutis obedientie. Mens ergo obstinata petra dicit. qd scz ad bonū difficiliter inclinatur. Verū tamen sicut petra in rupibus quandoqz latissime fundit aquam qd scz in interioribus petre venis et cauernis frigiditas petre aerem in spissat et in aqueam grossitiem immutat.

Et inde est qd multe petre sunt qd tempore nubilo sic re videntur eo qd p ipsarū frigiditate aer contiguus in naturam aqueam diuertitur et mutat. Sic vere charissimi qd sit qd dura et petrea et obstinata incens peccatorum lachrymas compunctionis emittit et in personas lachrymantē penitēte et flexibilem se conuertit. pā. Conuertit petram in stagna aquarum et rupē in fontes aqrum. Quando enim aer cōscientie tangit frigiditatem et in deuotionem mentis. p ipsius considerationē solet conuerti in aquam per lachrymationē et pietatem et cōpassionē. Quod in percussioe petre in deserto fuit figura. tū. vide de hoc supra de peccatore. Et supra de lachrymis. Biblis. n. s. fabulas fingit fuisse quedam puella que pre nimio amore fratris sui liquefacta est et in fontem mutata. Quia vere homo quando fratrem suum charitum recte diligit. tūc p lacrimolam compunctionem et per viscerosam compassionē in fontē lachrymarum et misericordie se conuertit. pā. Qm percussit petram et fluxerūt aque et torrentes inundauerūt. Et illud p dicitū cōuertit petram in stagna aquarum et per petram igitur signatur mentalis induratio. Tertio dico qd per petram significatur inferni flagellatio. petra enim que dura est et grauis signat penam infernalem. Unde etiā s. m. poetas in inferno est vna pena qd vnus est ibi qui dicitur si phus. qui vnam maximā petram necesse habet portare super vnum. maximum montes et statim quando est ibi ipsam iterum dimittit rueret ad pedem montis. et ite sursum reportat. et sic perpetuo nunqz cessat. per quam quidem fictionem voluerunt poete designare perpetuitatem pene infernalis que. s. cōtinuatio facit nisi incipere qd scz curculū istius petre. i. cōtinuatio eterne pene nunqz terminatur immo continue renouatur. Eccli. xvij. c. Cū consummauerit homo tunc incipit. et cū deuerit tunc operabitur. Et de tali petra potest exponi illud. q. paral. xxi. vbi dicitur qd decem milia virorum ceperunt filij iuda et adduxerūt ad fruptū cuiusdā pueri et precipitauerunt eos de summo in preceps qui vni si creperūt. Ista est ergo inferni flagellatio. Quarta ergo dico qd per petram intelligitur constantie roboratio petra enim inter ceteras ptes terre est solidior. Et ideo per

petram soliditas constantie designatur p quam homo in bono ppositio radicatur pā. statuit supra petram pedes meos. In tali autem petra debemus esse fundati ne forte impulsu tentationū simus a dño separati Esa. i. posui faciem meam vt petram durissimā. sciens qm non cōfundar. Et ideo dominus dicit Mat. vij. Quod dominus supra petram fundata non coaruit qz ipsam a ventorum flatibus et a fluminum fluctibus petre soliditas defensa fuit. Hos igitur per constantiam simus petri et in petra firme constantie et pscuerantie firmus fundati. Quia sicut dicitur Eccli. xxvj. fundamenta eterna supra petram solidā. mādāta tū in corde mulieris sancte. Quia tū dico qd per petram designat pnie maceratio. petra rī ē grauis ad portandū aspera ad tangendū velis ad edificantum et ad se a canibus defendendū. Sic pnia quius sit grauis et pōderosajz ad sustinendum difficilis est tū ad defensionē contra dyabolū valde vtilis. et ad mandū valde sicura et laudabilis. Et ideo dicitur in pā. petra refugium beruacijs. Columbe enim viso accipitru ad cauernas petrarū refugiunt et ibi ab eius impetu se defendunt. Lepores etiam in petris habitant et ibi securi esse se putant. Ita et etiā in mari qd naufragatur solēt multum gaudere quando possunt supra aliquas petram solidas se recipere et firmare. Sic vere charissimi: si pericula maris huius mundi vitare voluerimue: tentationes accipitris dyaboli declinare necesse est qd in petra penitentie sede inus vnde de columba dicitur. Canti. ij. Veni columba mea in foraminibus petre. in cauerna maccie. Petra enim penitentie. Eneruat vitium carnalitatis. Elicit fluuiū lachrymositatis. Infundit irraguini gratie et bonitatis. Adducit fastigiū glorie et dignitatis. Instituit gaudium spirituales leticie et iocunditatis. Dico ergo qd petra penitentie abradit carnū voluptatem vnde Exod. iij. dicitur. Quod sephora tulit acutissimam petram et circūcidit carnē ppuj filij sui. Item elicit fetuū vbertatē. vnde Deuterono. viij. Eduxit riuos de petra durissima. Item infundit gratie sanctitatem seu sanitatem Job. xxi. Petra fundebat michi riuos olei. Item adducit glorie dignitatem. pā. In petra exaltasti me. Item perficit eterne leticie iocunditatem pā. De medio petrarū dabunt voces. per petram ergo intelligitur penitentie maceratio. Sexto dico qd per petram intelligitur christi virtus et perfectio et etiā cuiuslibet viri iusti virtus et cōditio De christo dicitur. j. Cor. i. Bibebant omnes de spiritali confluence cos petra. petra autem erat christus et viro etiam pfecto dicit Mat. xvi. Tu es petrus et super banc petram edificabo ecclesiam meam. Et sic patet quomodo petra in scriptura sumitur multis modis. et hec sufficiant. Unde supra de lapide per totum.

Petrus. Cum petrus dicatur a petra. et ideo inde est qd petrus idem est quod firmus possumus notare qd p petrū pōt vir pfectus intelligi. Nā breuiter loquendo dico qd petr⁹ interpretat agnoscēs discalciās. agnit⁹ et dissoluēs. Item petr⁹ dicit⁹ fuit a petra. Dicitur fuit cephas quod est caput. dictus fuit symon quod est obediens dictus fuit bariona qd est fili⁹ columbe aut simplicitatis. Item primo fuit pscator tandem fuit christi imitator. tandem populi pscator. et finaliter totius ecclesie imperator et ultimo strenuissimus triumphator. In qbus omnibus charissimi: possumus notare qd petrus quatuor habet interpretatiōes. quatuor habet nominationes quatuor habet statuum distinctiones. Et sic p istas duodecim conditiones possumus intelligere duodecim viri iusti pfectiones. Et sic possumus notare qd petrus est nomen sagacitatis atqz discretionis quia petrus in terpretatur agnoscēs. Nomen humilitatis atqz subiectionis quia interpretatur discalciās. Nomen famositatis et reputationis quia interpretatur agnit⁹. Nomen vtilitatis et liberationis quia interpretatur dissoluēs. Nomen sublimitatis et cōtemplationis. qd dicitur cephas quod est caput Nomen sedulitatis

sedulitatis et obedientie. quia dicitur symon. qui interpretatur obediens. Nomen simplicitatis atque deuotionis quia dicitur bariona. quod interpretatur filius columbe. Nomen stabilitatis atque durationis quia dicitur petrus scilicet a petra. Nomen penalitatis et occupationis quia scilicet fuit piscator. Nomen conformitatis et imitationis. quia secutus fuit dominus. Nomen autoritatis et iurisdictionis quia fuit pater et pastor. Nomen felicitatis atque saluationis. quia finaliter fuit saluatus. Et istas enim conditiones duodecim vel ppetates habuit beatus petrus. quas etiam debet habere quilibet ecclesiasticus prelatus. Petrus enim figuram gessit omnium prelatorum. Et ideo prelati qui sunt in ecclesia ipsius successores debent esse eius sequaces et imitatores.

B Dico ergo primo quod iste habuit sagacitatem atque discretionem. quia scilicet petrus dicitur agnoscere. Prelatus enim debet agnoscere quid agendum quid omittendum. quid credendum. et a quo cauendum sit. Debet etiam agnoscere merita subditorum ut si ipsos possit vel repellere vel promovere secundum quod viderit optimum. Iuxta illud Prover. xxvij. Diligenter agnosce vultus pecoris tui: gregesque tuos consideras. Et Ecclesiasticus. vij. Peccata tibi sunt attende illis. et si sint tibi utilia persequere tecum. Unde de ista precepta noticia beati petri dicitur Actuum. iij. quod petrus ad se reuersus dixit. Nunc scio vere quod dominus misit an. et. Scientia autem ipsius tunc perfecte apparuit quando petrus preteritis apostolis dominum recognouit dicens. Mar. xvj. Tu es christus filius dei viui. Secundo dico quod iste habuit humilitatem atque subiectionem. quod ostenditur cum petrus interpretatur discalciatus quia scilicet discalciare alium est officium magne humilitatis. Et ideo quando discalciatus dicitur. bene dico quod ipse humilitas denotatur. Humilitatem autem summam habebat petrus Luce. xvj. ubi dicitur quod ipse procidens ad genua iesu dicebat. Exi a me domine. quia homo peccator sum. Iste enim fuit discalciatus. scilicet et alios. Nam alios discalciavit corio carnalitatis per exempli et doctrine utilitatem. Seipsum vero discalciavit calciamento mundane temporalitatis. per paupertatem et humilitatem. Unde ipse potest intelligi illud Esa. lx. Ambulauit seruus meus etiam nudus et discalciatus. Habuit igitur iste subiectionem et humilitatem Mar. xvj. petrus autem se quebatur iesu. Tertio dico quod iste habuit reputationem atque famositatem quod ostenditur in quo ipse petrus interpretatur agnitus. Summe enim necessarium est prelato quod fama ipsius sit agnita et vulgata. Quia procerus ipse debet esse agnitus primo in ingressu per diligentem examinationem. Secundo in progressu per bonam famam divulgationem. Esa. iij. Agnitio vultus eius respondebit et vnde et petro fuit dictum illud Luce. xxij. Nam et loca tua manifestu te facit. Quarto dico quod iste habuit compassionem atque pietatem. quod ostenditur in quantum petrus interpretatur dissolvens quia scilicet prelatus debet dissolvere cathenas compeditorum et vincula captiuorum Iuxta illud. Esa. lviij. Dissolve colligationes impietatis. solve fasciculos deprimentes. Dimitte eos qui contracti sunt liberos et omne onus dirumpe. pietas enim valde necessaria est prelato In cuius signum ipse petrus dimissus fuit cadere: ut ex casu suo cognita fragilitate propria disceret alijs indulgere sicut dicit Gregorius in omelia. Unde etiam de petro legitur Act. iij. quod petrus in tuens in illum qui claudus baiulatur ex vtero matris sue dixit. Argentum et aurum non est mihi. quod autem habeo hoc tibi do. In nomine iesu christi surge et ambula. Quinto dico quod iste habuit contemplationem et subtilitatem. Et hoc ostenditur in quantum petrus fuit dictus cephas quod interpretatur caput. quia scilicet sicut caput in corpore locum occupat altiorum. ita iste per contemplationem statum habuit celsiorem vnde Actuum. i. dicitur. Quod petrus ascendit ad superiora domus. Et sicut caput solet omnia membra corporis regere. ita iste factus fuit caput et prelatus ecclesie: ut posset ceteros gubernare. Tunc sibi dixit christus Ioh. j. Tu vocaberis cephas quod in-

terpretatur petrus. Sexto dico quod iste habuit obedientiam et sedulitatem Et hoc ostenditur in quantum dicitur fuit symon quod interpretatur obediens vel audiens quia scilicet ad obediendum precepit audire. et audita exequi et adimplere Mar. iij. Imposuit symoni nomen petrus. vnde de sedulitate sua dicitur Lu. xxij. Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum. Septimo habuit deuotionem et simplicitatem quia dicitur fuit bariona: quod interpretatur filius columbe vel filius simplicitatis vnde petro dictum fuit Mar. xvj. Beatus es symon bariona et. Unde etiam eam expositionem supra. de beatitudine et.

Octauo dico quod iste habuit deuotionem et stabilitatem quia scilicet petrus dicitur a petra. quia scilicet iste petrus post confirmationem spiritus sancti in fide fuit solidus sicut petra vnde Grego. in omelia dicit de petro. quod petrus qui ad voces ancille christi negauerat: post spiritus missionem quantae stabilitatis soliditatisque fuerat audiamus. et. Iste enim fuit stabilis mala fortiter tolerando. Stabilis bona audacter aggrediendo. Stabilis in bono perseuerando. Stabilis mala perlequendo. Dico quod iste fuit stabilis mala tolerando. vnde petrus fuit. ille qui dixit Lu. cc. v. Dne per totam noctem laborauius Petrus etiam fuit ille cui dictum fuit Jo. xxi. Petre cum esset iunior cingebas te et ambulabas quo tu volebas nunc autem cum senueris cinge te alius: et ducet quo tu non vis. fuit etiam stabilis in audaci bonorum aggressione. vnde vox illa. fuit petri christo. Mar. xvj. Etiam si oportuerit me mori tecum: non te negabo. Et fin rei veritatis ita erat intentionis sue: quia dei providentia disponeret vel permittere aliter fuit subsecutus. Stabilis insuper fuit in bono perseuerando Unde Actuum. duodecimo dicit quod petrus perseuerabat pulsans. Tercio fuit stabilis mala perlequendo. sicut dicitur Act. iij. et. iij. Sic ergo patet quod iste habuit durationem et stabilitatem. Non dico quod iste habuit tribulationem atque paupertatem. Et istud notatur in primo officio suo. quia scilicet ipse primo fuit piscator. quod est officium pauperum et laboriosum. Ipse pauper et laboriosus fuit: et omnia bona temporalia amore domini dereliquit. vnde Mar. iij. dicitur. Quod christus videns duos fratres in nauis relictis et betia sua petrus scilicet et andream. vocauit eos dicens. Venite post me faciam vos fieri pisces hominum. at illi relictis et betibus et patre secuti sunt eum scilicet dominum. Ihesus enim que ligant homines signant bona temporalia. Unde etiam ipse petrus dixit christo Mar. xxi. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Decimo dico quod iste habuit imitationem et conformitatem. Petrus enim legitur secutus fuisse dominum non solum post ipsum corporaliter ambulando: immo etiam ei obediendo. ipsum imitando et exemplo eius predicationis officium exercendo Quod vtrique debet facere quilibet prelatus. ut de ipso dicatur illud Mar. xxi. Petrus autem secutus est dominus. Et Luce. xxij. dicitur. quod petrus sequebatur a longe. Et bene dicitur a longe. quia scilicet impossibile est quod perfecte dominum sequamur. id est ex toto dominum imitemur. Undecimo dico quod iste habuit iurisdictionem et auctoritatem. quia scilicet ipse fuit pastor et prelatus ecclesie. vnde iste est ille cui dicit dominus. Ioh. xxi. Petre amas me. pasce oues meas. Duodecimo vero dico. quod iste habuit saluationem et felicitatem. vnde Luce. ix. et Mar. xvj. dicitur. Quod iesus assumpsit petrum iacobum. et iohannem. et duxit ipsos in montem excelsum. et in paradysum. Et sequitur quod petrus dixit. Bonum est nos hic esse. Et dicitur ibi quod dominus transfiguratus est ante eos. quia scilicet tunc deus in sua perfecta substantia videbitur quasi in monte paradisi a sanctis intuebitur et tenebit. Et sic ergo patet de petro quod signat beatum. vel etiam quemlibet pastorem ecclesie vel prelatum.

Phiala. Unde supra in littera. f. vbi tactum est.

Pietas. Cum de pietate supra in multis locis sit tractatum et magis supra de misericordia vbi tetigi satis plane hoc solus nota quod tripliciter pietas est habenda videlicet pietas.

Pigritia

Parentibus
Pauperibus
Peccantibus.

Prima pertinet ad personas inferiores
Secunda pertinet ad diuites repletiores
Tertia pertinet ad magistros superiores

Primo igitur dico quod est quedam pietas erga genitores. Et istas debent habere filii erga patres tam spirituales quam carnales. Sicut enim dicit Solinus. Adira est in cyconijs pietas erga parentes suos. quantum enim parentibus cyconiarum filios suos nutriunt dum sunt iuvenes. tantum vice reciproca nutriuntur a iuuenibus dum sunt senes. In quo proculdubio docet nos natura quod parentes nostros et superiores prelatos a quibus nutrimenta et naturalia et spiritualia recipimus. omni die si nostri indigerint debemus fouere et ipsis pie et misericorditer subuenire. unde Ambrosius super Beati immaculati. pulchre loquitur de pietate dicens. Quod pietas amica est deo. nutrit parentum. stipendium filiorum. tribunal iustorum. egenorum portus. miserorum suffragium et indulgentia peccatorum. Unum tamen est aduertendum quod secundum Hieronymum. propter parentum pietatem non debemus facere iniquitatem. unde illi videntur errare qui parentes nutrant et honorant se solent a diuino cultu retrahere et erga lucra temporalia immoderate intendere et vacare. Teste enim Augustino. Diligendus est generator sed proponendus est creator. unde Hieronymus. ad marcellum super illud verbum Math. viij. Dimitte mortuos sepelire. mortuos suos dicit sic. Ordinate in me charitatem. Rectus ordo est ut primo diligatur deus. Deinde parentes sed si verumque seruari nequeat educti in suam pietatem in deum conferenda. Est igitur quedam pietas erga genitores. **S**ecundo dico quod est quedam pietas erga pauperes. Et ista est illa qua homo tenetur fratri suo subuenire. Sicut enim arbores fructificare et viles solent habere multum de inferiori medulla. sicut patet in ficu et vinea. Sic illi qui apud deum volunt esse fructuosi debent esse valde pii et medullosi et erga pauperes viscerosi. sicut enim arbores aromaticae non solum nutriunt fructus folia et flores. immo etiam medicinales succus lachrymas et liquores. Sic vere pii viri et misericordes non solum portant fructus bone operationis. folia bone locutionis. flores bone conuersationis immo etiam ipsi portant et fundunt succum deuotionis et liquores pietatis et compassionis quibus scilicet pauperes et egeni sanantur et spiritualiter et temporaliter recreantur. **P**ietas enim ut dicit apostolus. i. Thymoth. iij. ad omnia utilis est. Quis multi sine qui secundum apostolum. iij. Thymoth. iij. spes pietatis habet. ipsam tamen operibus negant. Sicut patet de multis usurariis et avaris qui sub specie pietatis pauperibus solent aliquid commodare. ut ipsos tempore caritatis possint exheredare. **T**ertio dico quod est quedam pietas erga peccatores. Et ista debent habere superiores iudices et prelati qui pie debent peccatoribus compati et subuenire et eis si patiantur iustitia indulgere. Sed de hoc Thome. s. de iustitia et misericordia ubi breuiter Augustinus in sermone dicit quod apostolus. Epistola sine iustitia et sine pietate iustitia non habetur. et sine bonitate equitas. et sine equitate bonitas non tenetur. Nam equitas sine bonitate scilicet est et iustitia sine pietate crudelitas est. Et ideo monet apostolus Titus. ij. Sobrie. et iuste et pie viuamus etc. Omitto quod paucae sunt autoritates vocales et s. in locis varijs multas dicit.

Pigritia. Nota quod pigritia seu accidia nihil aliud est quam languor seu torpor animi impediens executionem boni operis ubi et Augustinus. in dicit quod accidia est de virtutum laudabiliter exercitio. ubi quod hominis languida reiectio. Et inde est quod ad contemplationem pigritie possumus notare quod pigritia seu accidia solent committere cordium timorem. **P**rimo igitur dico quod enervare membrorum vigorem. pigritia cordium timorem excitare mentis feruorem. rem solet committere. **E**xtirpare virtutis valorem. Homo enim piger nullus est audax sed magis timidus unde Proverbiorum. xxi. dicitur. Dixit piger. Non est in via in medio platearum.

rum occidendus sum. Timet enim sustinere terribilia et aggreddi difficilia. Proverbio. xvij. pigrum deicit timor. frigus enim generat paucitatem motus. unde videmus quod serpens in hyeme se potest mouere ex frigore aqua fluidibilis et mobilis solet gelari. Et sic frigus et quies pigritie et torporis se concommitant. et alterum ab altero generatur. Quia pro certo tandiu homo a labore bonorum operum retardatur quod diu frigore id est alicuius difficultatis timore coartatur. unde Proverbiorum. xx. propter frigus piger arare noluit. mendicabit ergo citate et non dabitur ei. **S**ecundo dico quod pigritia membrorum solet vigorem enervare. piger enim est proprie sicut infirmus dormiens seu mortuus qui se membrorum suorum usum non habent in quantum nullum opus peragunt aut exercent. ubi pigri videntur mandragoram bibisse. quod scilicet pigritia more mandragore videtur suos discipulos indormire et seipsum et membrorum vigorem et fortitudinem enervare. Jo. pl. gro dicitur. puer. vij. usquequo piger dormis. Dormire enim proprie videntur in quantum in nullo bono opere exercetur. unde puer. xxvj. dicitur. Quod piger abscondit manum sub asella sua et laborat si ad os suum eas conuerterit. **T**ertio dico quod pigritia feruorem mentis vel virtutum. vitiorum solet excitare. Pigritia enim solet multa mala desideria generare et temptationes varias excitare sicut pater de dauid. qui octosus in domo sua bertheabee concupiuit. et occasione ipsius adulterium prodicionem et homicidium commisit. Ubi Proverbiorum. xxj. Desideria occidunt pigrum. Et Proverbiorum. xij. dicitur. Vult et non vult piger. Et breuiter sicut dicitur. puer. xxvj. sicut ostium vertitur in cardine. sic piger in lecto suo quod scilicet sicut ostium de latere in latere vertitur sic piger a vno malo desiderio ad aliud deducitur. cantus enim antiquus quandoque incurrit podagram et tunc non potest currere. immo solet muscarum impugnationes varias incurere et latrando super sumarium residere. Sic vere homines illi qui podagram pigritie patiuntur. muscis diuersorum desideriorum et affectionum et latratu malorum verborum et detractionum preceteris infestantur. ideo breuiter de punctionibus malorum desideriorum quas sustinent isti pigri dicitur. Proverbiorum. xxiij. Per agrum hominis pigri transiit. et per vineam viri stulti et ecce totum repleuerat vitice et operuerant suppellectilem eius spine. Et Proverbio. xv. dicitur. Quod iter pigrorum quasi sepes spinarum. Pigritia ergo mentis feruorem solet excitare. **Q**uarto dico quod pigritia virtutum valorem solet extirpare. Sicut enim vinea que non colligitur sterilescit et comprobatur. Sic homo qui per pigritiam incultus efficitur a fructu bonorum operum denudatur. Camelus enim inter cetera animalia dicitur pati podagram et tamen iste est qui inter alia animalia rarissimos habet pilos. Ad notandum quod illi qui podagram pigritie sunt detentati et vinculis accidia sunt ligati de quibus dicitur Sapientiarum. Pedes eorum pigri sunt ad ambulandum. Tales dico pilis virtutum et gratiarum preceteris sunt nudati. Ubi Proverbiorum. xxj. dicitur. Omnis piger semper in egestate erit. pigri enim nudati et egeni sunt quantum ad virtutum abundantiam pauperes vero erunt in futuro per eterne glorie indigentiam et carentiam. Quia breuiter sicut dicit Bernardus in sermone. Ociositas est mater nugarum. nouerca virtutum. virtutum suffocatrix superbie nutritrix. gehenne procuratrix. Sic ergo patet quomodo vitium accidia et pigritie est damnosum. Sed vide supra de labore. de Adhuc. de Exercitio. et de Quiete. Et de raritate et supra de Dormire. Et infra de Somno et alijs titulis similibus etc.

Pignus. Cum pignus sit illud quod creditor a debitoribus pro debito usque ad solutionem assignatur videtur quod obses. in personis et pignus in rebus pro eodem supponant. Et sic nota quod est. Pignus Supernale quod est Diligenter custodiendum. Pignus interinale quod est Libenter cui tradendum seu quod est vigilanter expediendum. Pignus. Eternale quod est

quod est Ardenter recipiendum. **P**rimo igitur dico quod est pignus preciosum quod debemus cum diligentia custodire. Istud autem est christus dei filius seu etiam spiritus sanctus aut gratia diuina que scilicet nobis tradita sunt et concessa. sicut pinguis obsecro et arra hereditatis eterne nobis a deo patre promissa. Constat enim quod dei filius in carne ueniens se dedit nobis obsecro atque pignus pro promissa nobis spiritus sancto et celesti gloria adimplendo. ut sicut filius antiochi regis qui fuerat rome obsecro. i. Alach. j. sic iste etiam loco sui spiritus sanctum pro pignore nobis misit et suam gratiam et sacramenta pro pignore quotidie nobis mittit. Unde. ii. Cor. j. Signauit inquit nos et dedit pignus spiritus in cordibus nostris. Verum tamen sic est quod pignus receptum a creditore optime seruari debet quod si forsitan prederetur illud quod restitui debet et pro quo pignus datum est nequaquam amplius redderetur. Sic vere si gratiam dei et spiritum sanctum nobis traditum et commissum in pignoratam et datus diligenter non seruauerimus sed ipsum pro peccatis mortale perdidimus gloriam paradisi cuius arre sunt amittimus. Si vero ista pignora usque ad mortem seruauerimus. tunc sine difficultate hereditatem nostram sicut dicitur est acquirere. Ita quod nobis poterit dici illud Eph. j. Signati estis spiritu promissionis sancto. qui est pignus hereditatis nostre in redemptionem acquisitionis. et in laudem glorie ipsius. Istud est igitur pignus virtuosum quod tu debes cum diligentia custodire.

Secunde dico quod inuenitur pignus speciosum quod tu debes cum vigilantia custodire. Et istud procerio nihil aliud est quam anima quam. scilicet cum hereditate paradisi sibi debita nos dyabolo impignoramus obligamus et incaramus quando mortaliter peccamus. Et certe istud pignus perpetuo perdimus nisi per penitentiam redimamus ut sic possimus dicere dyabolo apud quem obligatum est pignus illud Deuterio. xxiij. Non auferes loco pignoris uidue vestimentum. Et ibidem. Non accipies loco pignoris superiorem et inferiores molam etc. Superior enim mola est anima. inferior est corpus. vestimentum uidue est gratia que. scilicet dyabolo sunt interdenda. et ab eo si impignorata sunt pro penitentia auferenda. Istud est igitur pignus speciosum etc. Tertio dico quod inuenitur pignus anxiosum quod tu debes cum dulci uenia relaxari. Et ista certe sunt pignora temporalia. que scilicet raptores et usurarii plus debito et nimis acriter a pauperibus recipiunt. in quantum pro debitis ipsos et hereditatem et confundunt. Nul ergo deus quod pignora pauperum iniuste non accipiant. et etiam si iniuste capta fuerint quod misericorditer pauperibus dimittantur. Unde ibidem Deuterio. xxiij. Si pauper est inquit non pernoctabit apud te pignus sed statim reddas ei ante solis occasum ut dormiens in vestimento suo benedicat tibi. Unde Ezechiel. xxiij. dicitur de illo qui pignus debitori reddiderit. et non retinuerit quod scilicet vita uiuit et non morietur De ipso vero pauperem contristante rapinas rapiente. et pignus non restituyente dicitur. ibidem quod morte morietur. et quod sanguis eius super ipsum erit. Sufficit. quia paucæ sunt autoritates. Unde supra. ubi obligatio.

Pingere. pictura. Quasi nulle sunt autoritates vide. Ubi pulcritudo. et ubi Varietas.

Pylatus. Cum pylatus fuit ille preses seu pretor. Romanus sub cuius dominio christus docuit et predicauit. christus captus est et tolerauit. christus occisus etiam et expirauit. possum dicere quod pro pylatus. et signatur tyranni. peruersi quos iudices et balliui sub quorum scilicet dominio christus. id est persone innocentes indebite molestantur. Unde nota quod iustitiam ab illis quod subiustis.

Fallaciter accusantur.
Procaciter diffamant.
Debilitate defenduntur.
Scurriliter illuduntur.
Subtiliter inquiruntur.

Crudeliter flagellantur.

finaliter trucidantur.

Ista omnia possunt dici de malis iudicibus et tyrannis qui. scilicet malos amant et eis fauores impediunt. Unde Luca. xxiij. facti sunt amici heredes et pylatus. Et Alach. xv. dicitur Quod pylatus volens satisfacere populo tradidit eis iesum etc. Sub illis. uero iusti fallaciter accusantur sicut sub pylato christus est accusatus. Quamuis enim pylatus sentiret ob inuidiam christum accusatum nec ullam in eo mortis causam inueniret. quia tamen principes sacerdotum et scribe constanter. immo nequiter accusauerunt eum morti fuerat adiudicatus: sicut dicitur Luca. xxiij. Item sub illis et ab illis procaciter diffamantur Alach. ix. diffamauerunt eum pro tam terra Et Prover. xxiij. Ambulans recto itinere et timens deum despicietur ab eo qui infamam graditur uiam. Item bonos grauant nec debite defendunt. sicut enim defendebat pylatus iesum quando dicebat Alach. xxvij. Quem uultis de duobus dimittere etc. Item iustos derident et turpiter illudunt. Tales enim vilipendunt et illudunt homines virtuosos. sicut de pylato legitur quod ipse derisione iesum vocabat regem Ioan. xix. Scripsit autem titulum pylatus. Iesus nazarenus rex iudeorum. Item ut illis possint nocere subtiliter inquirunt sicut iudaici rabies contra christum occasione querens interrogabant eum Alach. xij. dicentes. Si licet sabbatis curare. Sequitur. ut cum accusarent supple interrogabant Et Alach. xxvj. Principes sacerdotum et seniores populi consilium fecerunt ut iesum dolo tenerent. Item pauperes spoliant et grauitate offendunt. unde Ioan. xix. dicitur. Quod pylatus iesum nudauit. flagellauit et spinis coronauit. Item ultimo illos miserabiliter puniunt. sicut dicitur. i. Reg. iij. Homines impij interfecerunt uirum innoxium. Si uis ulterius de pylato comparare tyrannos et principes et officiales iniquos. uide ubi Iudex Iudicium. i. Reg. Tyrannus etc.

Pilus. Nota quod pilus pili nascuntur a carne. et ex superfluo alimentum dati sunt nobis a natura scilicet.

In necessarium tegumentum.	Primi pili sunt
In multuarij vestimentum.	virtutes quibus a
In voluntarium ornamentum.	frigore defendimur
In emissarij purgamentum.	Secundi pili sunt
Primos pilos debemus texere	virtutes quibus ad
Secundos pilos debemus tendere.	pauperes extendi
Tercios pilos debemus pectere	mur Tertij pili sunt
Quartos pilos debemus radere.	conuersatio qua ne
Quintos pilos tegimur. quarti vero pili sunt	virtutes quibus
ne fectamus abradimur. Dicam ergo primo quod in scriptura	reperiuntur pili
existente virtualis. Pili enim	qui corpus defendunt
a frigore et a puluere. et a vento ipsi	sumus tenent calidum et securum. et ab interiori
corpore nascuntur et prodeunt sunt virtutes que scilicet animam a piculis et nocuentis exterioribus et interioribus	protegiunt ipsamque per charitatem calefaciunt. et a corpore
interiori mente et ex pectore exeunt et procedunt. et frigus in deuotionis tollunt ut. scilicet hominibus	figurati in helya et in iohanne baptista. nec non et in tabernaculo
federis. De helya enim legitur quod ipse fuit homo pilosus. i. i. Reg. j. Vir pilosus occurrit nobis dona pellicea accinctus renibus De iohanne vero dicitur. Alach. liij. quod iohannes habebat vestimentum de pilis camelorum. uebatque melle et locustis et in deserto debebat. De tabernaculo autem federis in quo latuerunt sacramenta legis diuine. scilicet cadelaque uel altare rhimamatis archa propitiato	rum cherubi manna et ga et tabule legis. Exo. xxxvj. quod opus
fuit et yndecim sagis pfectis de pilis caprarum ad denotandum quod illi qui uolunt esse helyas regum malignorum. i. quod uolunt ini	quorum correcti iohannes in quo est gratia. i. diuine gratie
conuersi et uerbi dei predicatiui tabernaculum federis. i. suum deo	federatiui et coniunctiui. et secretorum et sacramentorum
diuinorum seruatiui necesse habet esse pilosi. i. pilis et uirtu	rum connecti. et uirtuosa continentia circūcincti. Gen. xxxvj.
Posti quod clau frater meus homo pilosus sit. potissime	

Pilus

16

autē isti pilli debent virtutem penitentie denotare ista est pilositas q̄ melius defendit ab ideuotionis frigore ⁊ q̄ melius calefacit per contritionem et charitatem interius in pectore munit. Quod certe satis figuratur in hoc quia helyas ⁊ iohannes ⁊ tabernaculum in deserto manserunt ⁊ etiam tegumenta de pellibus ⁊ de pilis camelorum et caprarum habuerunt vt supra visum est. Deserta enim que sunt nuda sterilia et arida ⁊ pilis camelorum et caprarum qui sunt asperi ⁊ squalidi. asperitatem penitentie ⁊ squalorem ⁊ ruditatem exterioris apparentie signant quibus procerto sancti viri se cōtegūt atq̄ velant. Exo. xxxv. hec sunt que accipere debetis. Sequitur. Pilos caprarum. Et sic isti sunt pilli quib⁹ mediantibus. Daniel draconem occidit. sicut dicitur Da. xiiij. quia scilicet mediantibus pilis penitentie draconem dyabolus seu caro occiditur ⁊ ciuitas anime a spirituali ydololatria libera. p̄tigitur q̄ sunt pilli existētie virtualis. ¶ Secundo dico. q̄ inueniunt pilli opulentie teporalis. Pilli em̄ exterius apparent et nascuntur ex superfluo alimentis et ex ipsis fiunt. panni ad varia vestimenta. Isti igitur diuitias exteriores ⁊ temporales designant que. i. non sunt de necessitate nature. sed magis de superfluo reputate ⁊ sicut quedam extrinseca vestimenta debent per elemosinam extendi ⁊ pauperibus explicari. Unde Hume. viij. precipitur nazareis qui sancti reputantur q̄ radāt omnes pilos carnis sue. Radi enim debēt tales pilli ⁊ potissime de affectu mentis. quia reuera. Esau qui erat pilosus legi⁹ malus homo fuisse ⁊ bñ dictionē amisisse. Gen. xxvij. Jacob etiā q̄ pilos in manibus habuit alius q̄ erat creditus fuit sicut dicit ibidem. Quia reuera illi qui vestiti sunt diuitiarū pilis vt cōter priuant bñ dictione sua. i. eternis et celestibus bonis. Tales etiā difficile recognoscunt. q̄ alij q̄ sunt ab hominib⁹ reputant. Diuitis vero iudicant ex diuitijs non ex psonis ex vestib⁹ non ex corporibus ex mundi fauoribus non ex insufficientiarum suarū languorib⁹. ad hoc facit illud Seneca in epistola. Qui vult in quas cognoscere hominem ponat idest reponat fallacia fortune indicia. nudum illum respiciat ⁊ cetera. Unde et talis pilositate dicit. Gen. xxvij. Pater inquit non cognouit. Jacob q̄ pilosē man⁹ maioris fratris similitudinē p̄tendebant. q. d. Ille qui minor est reputat maior q̄ imperfectus est reputat p̄fectus. qui indoctus est reputat doctus dum tamē diuitiarū pilis fuerit coopertus. seu carnalis affectionis pellibus circumcinctus. Isti autē pilosi figurantur in quibusdam monstris q̄ pilosi dicitur q̄ etiam fauni ⁊ siluani appellant. qui etiam p̄prie non homines sed demones sunt quia non rem sed effigiem humanam p̄tendunt quos etiam antiqui errores gentilium deos siluarum et montium crediderunt. sicut dicit Isidorus. viij. li. ethymo ⁊ glosa Esai. xij. ⁊ xxxij. Ego autem istos credo esse quosdam spiritus in feriores. aerea corpora habentes ratione p̄stantes ⁊ hec nihil aliud esse q̄ demones humanā effigie p̄tēdētes quia reuera clarissimi tales pilosi. i. tales diuitijs adornati vix possunt cognosci quid sunt. q̄ licet homines esse videantur demones tamen esse probantur. in q̄tū demonū crudelitate et conditionibus vtuntur ⁊ in quātum aerea vanitate et superbia componunt atq̄ vanis leticijs extolluntur. Unde Esai. xij. de babylone. i. de mundo dicitur sic q̄ requiescent ibi bestie. replebuntur domus eorum draconibus et habitabūt ibi strutiones et pilosi saltabunt ibi. Et Esai. xxxij. dicit q̄ occurrent ibi demonia. onocentaurus et pilosus clamabūt alter ad alterum. Pone si vis multa de inhumanitate diuitum ⁊ compara eos onocentauris draconib⁹ ⁊ strutionibus. Patet ergo q̄ inueniuntur pilli opulentie teporalis. ¶ Tertio dico q̄ inueniuntur pilli apparentie exterioris. Pilli enim qui extra carnem apparent. exteriori conuersationem et apparentiam significāt. que reuera est p̄ceptinanda et ab omnibus in honestatis fecib⁹ mundana et ab ypocritis rebus preseruanda. Et nota q̄ sicut aliqua animalia habent pilos suauis. ali-

qua asperos aliqua pungitiuos. aliqua in colores varios se mutantes. sicut patet de oue. porco et hericio. Sic vere homines aliqui sunt quorū conuersatio dulcis est. suavis et benigna et in loquendo et in operando. Unde cuilibet dulci et pio homini potest dici illud Ezech. xvj. Verba tua intu muerunt. et pilus tuus germinauit. ita q̄ alij per boni exempli assumptionem inde possunt sibi facere vestimenta. Alij autem habent conuersationes asperam et seueram. scilicet austere viuēdo et seuerē alios corrigendo. Ita q̄ tales possunt dicere illud Job. iij. Inhorruerunt pilli carnis mee. Alij vero habent cōuersionem pungitiuam multipliciter et lesiuam. scilicet alios mordendo et eis detrahendo ipsosq̄ ledendo. rapiendo et depedendo similes porco spinoso quem Solinus vocat hyricem qui pilos habet acutissimos ita q̄ iaculatione volūtaria ipsos emittendo circūiacētes ledit vulnerat atq̄ punit. Sic isti voluntarie alios punit et detrahendo ipsos vulnerant atq̄ ledunt. Isti similes sunt militibus romanis qui plerumq̄ ledēdo aduersarios pilis vtebātur. sicut in multis locis ponit tytus liutus Dardos enim ⁊ tela et paruas lāceas pilos vocat vel etiam maiores sagittas. Unde detractozibus dicit in ps. q̄ subito sagittabūt et non timebūt firmauerūt sibi sermonem nequam. Alij desuper habēt pilos. idest conuersationem mutabilem et multipliciter sui ipsius variatiuam. sicut sunt hypocrite adulatores. qui pilos conuersationis scdm̄ diuersitatem personarū temporū ⁊ locorū variant atq̄ mutant. Similes pandro animam ethiopico de quo dicit. Plinius li. viij. capi. xxxv. qd̄ ad similitudinē coloris rei obiecte colorem suū mutat. Et est mirabile inquit plinius colorē corporis tāz subito mutari. sed mirabilius colorem vili. i. pilli. Expōe de hypocritis et adulatozibus quoz pilus et pilus. i. exterior conuersatio vario modo mutatur. Isti figurantur in leprosis. qui s̄ doctrinā antiquā legis in hoc cognoscebantur q̄ pilli eorum in colorem candidum vertebātur sicut dicitur Leuiti. xij. Quia reuera ille spiritualiter est leprosus et malus. qui per hypocrisis de nigro in album ⁊ de malo in bonū subito solum quo ad apparētiā fit mutatus. Unde Leui. xij. in principio dicitur qd̄ cum sacerdos videbat pilos in album mutatos ipsum tanq̄ suspectū de lepra separare debebat. De istis ergo potest dici illud. j. Regum. xix. q̄ scilicet micol pellē pilosam caprarum posuit super caput statue in lecto dauid. Expone sicut alibi. Patet igitur q̄ inueniuntur pilli apparentie exterioris. ¶ Quarto dico q̄ inueniuntur pilli pestilentie criminalis. Et isti procerto sunt pilli qui naturaliter oriuntur a carne. idest a carnali mente. scilicet inanes affectiōes et vitia et procerto tales sunt pilli radendi. et per confessionem a mentibus auellendi. Ezechiel. quinto Sume tibi gladium acutum radentem pilos. et duces per caput et barbā. Unde leproso quando debebat mundari idest post curam mundus reputari p̄cepit Leuitici. xij. Radet inquit omnes pilos corporis et lauabitur aqua ⁊ purgatus igreditur castra. Pilos inquit corporis. idest peccata sua radet p̄ contritionem et confessionem Lauabitur inquit aqua per lachrymationem et compunctionem et sic certe purgatus scilicet perueniet ad remissiones et ingredi poterit castra celi per finalem saluationem. Et sic igitur patet q̄ pilli quatuor modis signant videlicet Culpas exteriores. Mores exteriores. Opes inferiores. Tires seu virtutes interiores ⁊ vtiliores. et cetera sufficit. Vide vbi capillus.

Pincerna. Nota q̄ pincerna ē ille qui ministrat vinum vide vbi vinus ⁊ vbi ministrat.

Pinguis pinguedo. Nota q̄ pinguedo tam in bono q̄ in malo multiplex sumitur in scriptura est em̄ pinguedo virtuosa ⁊ pinguedo vitiosa pinguedo bona ⁊ pinguedo mala. ē dico pinguedo bona. et ista est pinguedo gfer virtutis ⁊ p̄fectiōis q̄ mētē spirituali reficit et ipiguat Et sic

Et sic illi dicuntur pingues qui gratijs et virtutibus sunt insignes. de quibus dicitur I Roma. xj. Socius radice et pinguedinis oliue factus es. In quibus verbis notatur quod sicut pinguedo solet unire. nutrire. mollire. linit. Sic gratia solet unire per supernam dilectionem. Socius inquit. Solet nutrire per internam deuotionem. Radice inquit Solet mollire per supernam compassionem. Pinguedinis inquit Solet linit per eternam saluationem. Oliue inquit factus es. Primo ergo dico quod pinguedo gratie unire et ligat per dilectionem. Socius inquit. Pinguedo enim de sui natura est viscosa et glutinosa. faciens res diuersas inuicem adherere. Pinguedo etiam nutrimentum est ignis sicut patet in oleo lampade et candelae. Sic vere diuina gratia nutrimentum est et corda solet per amorem inflammare et ipsa per concordiam conglutinare et inuicem sociare. Et de hoc Eze. xxvij. Regociator tuus in vino pinguis. in lanis coloris optimi. Hanc enim de quibus sunt vestes sunt corporis calefactiue. Unum quod cor letificat et inflammat signat charitatem. quod scilicet homines inuicem sociat atque ligat et in alterutrum amorem infundit. Socius inquit Apoc. j. Ego iohannes frater vester socius et particeps in tribulatione et regno. Hinc tamen aduertendum quod duplex inuenitur in animalibus pinguedo. quedam aerea et sanguinea quedam flegmatica et aqua. Prima est illa de qua dictum est. Secunda vero que est aqua non est talis quia ista nec ligat nec inflammat. sicut est pinguedo porci. que non potest nutrire ignem nec in lampade nec in candelae. Sic vere cum spirituali duplex sit pinguedo amicitie. una charitatis. alia carnalitatis una virosum perfectorum. alia porcorum et peccatorum istud verum est quod illa ignem charitatis nutrit. ista vero ipsum destruit et extinguunt. quia pro certo pinguedo carnalitatis et porcina nunquam est causa perfecte charitatis et salubris amicitie sed magis torius contrarietatis et discordie quia sicut per hoc die illi qui diuitijs et delicijs sunt pinguior. sunt ad discordiam et odium promptiores. Deuteronomi. xxxij. In crassatus est dilectus et recalcitrauit. Increpatus. imbringuatus. dilatus. dereliquit deum factorem suum et cetera. Et in ps. dicitur. Tauri pingues obsederunt me. Non sic pinguedo gratie. non quia pro certo ista ut dictum est unire et ligat per dilectionem. Secundo dico quod ista nutrit et rigat per deuotionem quod ostenditur in verbo radix quod arborum nutrit et portat. et respectu aliarum prout arborum multum habent de pinguedine et humore I Roma. xj. Non tu radicem portas. sed radix te Eze. xxxj. flumina eius manabant in circuitu radicis eius significans pinguedinem gratie quod per deuotionem solet hominem spiritualiter nutrire. et ipsum ne in peccatum corruat sustinere. Pinguedo enim bona et aerea corpus nutrit. sic et deuotio animam. Quia vere anima quod per deuotionem non reficitur per peccatum. facit deficere. Deuotio enim est quidam panis spiritualiter nutritiuus. Esa. xxx. Panis frugum terre erit vberissimus et pinguis. Et Sen. xlij. Vber pinguis panis eius et prebebit delicias regibus. Quamuis multi sint qui alia pinguedine se nutriunt et impinguant. scilicet pinguedine mundane prosperitatis quia scilicet dyabolus illos ad modum carminis modo per mundi prosperitatem impinguat et reficit quos iam macello inferni occidere intendit. Thob. viij. Quas vero vacas pingues occidi fecit. Alii enim dicunt duo non vnum propter discordie divisionem. dicitur vacce in feminino genere propter inconstantie imperfectionem. dicuntur pingues propter ipsarum possessionem dicuntur occidi propter finalem et infernalem damnationem. res enim pingues solet facilius supnare. solet facilius defluere et liquescere. solet etiam igni pabulum ministrare sic vere illi qui per mundi prosperitatem sunt pingues volunt supnare per superbiam quod scilicet tales semper volunt alios se preferre. et alios suppeditare et alios iniuria inferre Amos iij. Audite verbum domini vacce pingues que estis in monte samarie que calumniam facitis egenis. Et ideo finaliter tales sic pingues per mortem defluent et marcescent

et igni infernali alimentum perpetuum ministrabunt unde de damnatione talium. Esaie. xxxij. Inebriabitur terra eorum sanguine et humus eius erit adipem pinguium. et conuertent torretes eius in picem et humus eius in sulphur et erit terra eius in picem ardentem nocte et die non extinguetur in seipsum. Ad idigit nutriamur tali pingue carne scilicet habeamus pinguedinem gratie quod per certo ista nutrit et rigat per deuotionem Radice inquit. Tertio dico quod ista mollit et humectat per compassionem. Pinguis inquit Sicut enim pellis beneuncta solet esse mollior et tenerior. sic ille qui pinguedine gratie inungitur mollis et tener per compassionem et pietatem ad alios inuenitur. Pinguedo enim temperat siccitatem et pietas alleviat inopiam paupertatem. Idcirco inebriabo animas sacerdotum pinguedine. Idcirco cuiuslibet viro pio potest dici illud Sen. xxvij. In pinguedine terre et in rose celi desuper erit benedictio tua. et istud est contra multos qui non impinguant. spiritualiter per compassionem. sed magis corporaliter per gule ingluuiem et refectionem figurati in agag rege amalech. qui pinguisissimus et tremens oblatum Samueli et ab eo interfecit. Sicut dicitur. j. Re. xv. qz. illi adeo finaliter interficient qui carnali pinguedine per gule castitatem ultra debitum imbuunt. Quia sicut dicitur Esa. j. Ducus adipem pinguium noli. immo talem pinguedinem aibus infernalibus in fine deuorandum exponit. zacha. xj. Carnes pinguium comedetis. Non sic ergo sed habeamus pinguedinem gratie quod ista mollit et humectat per passionem. Quarto dico quod ista linit et delectat per saluationem. quod ostenditur in verbo oliue quod. solitua infirmos unguens. pauperes satians. et virorem perpe tuo seruans eternam salutem signat que voluptate eterna animas delectat recreat et satiat et virorem eterne de coris perpetuo secum portat. Unde Judicum. ix. dicitur. Quod oliua dicit alijs arboribus Nunquid possum desecrare pinguedinem meam. qua et diu videntur et homines. Unde breuiter de pinguedine celestis glorie dicitur in ps. Pinguescunt speciosa deferri et exultatione colles accinguntur et de sanctis dicit Ezech. xxxij. In pascuis pinguis pascitur super montes israel. Unde supra de adipem et carne et oleo etc. De pinguedine vero in malo significato omitto quia satis dictum est in uelendo.

Pisces. Nota breuiter quod pisces diuersimode significant in scriptura significant. Viros. A

Perfectos et virtuosos. Primi habent mentalem deuotionem. Secundi habent carnalem in fecundis. Terti. habent mortalem conditionem. Quarti vero habent penalem compunctionem. Primo ergo dicam quod pisces significant viros perfectos et virtuosos Sicut enim pisces originaliter ex aqua procreantur. ab aqua naturaliter nutriuntur sub aqua corporaliter commorantur. Sic vere viri perfecti ex aqua deuotionis et gratie sunt geniti spiritualiter Aqua pie compassionis sunt nutriti. In aqua vero lachrymose compunctionis sunt geniti in hoc seculo hospitati. Deus enim legit pisces et aues ex aqua produxisse et partim leuasse in aere partim surgit dimisisse. Ad denotandum quod aues. id est angeli pisces. i. homines lachrymose humorosi. compassiui et deuoti ex aqua. et sola dei gratia in spiritualiter esse constituuntur et ab ipsa spiritualiter nutriuntur. sicut enim piscis sine aqua non potest viuere. sic nec homo sine deuotione potest in statu perfectionis et gratie permanere Esa. l. putrescent pisces sine aqua et morientur in siti. Aqua enim est vita piscium et humor deuotionis est vita et respiraculum perfectorum unde Ezech. xlvij. Erunt pisces multi satis postquam venerint illuc aque istae. et sanabunt et uiuent omnia. Aduerte ergo quod pisces naturaliter sunt. Aque complexionis. Tigilis conditionis. Communis habitationis. Sic vere viri perfecti sunt aque complexionis per gratiarum irrigationem quia scilicet isti ut visus est ad sex

Pisces

uotionis compassionis et compunctionis continue sunt irrigati. Et potissime ad compunctionis que sunt aqua amara. sicut maior pars piscium habitat in aqua maris sic maior pars hominum perfectorum habitat in aqua amara compunctionis. Pisces enim fluminis signant homines celestios. et isti non sunt a deo accepti. Immo sicut dicitur Exo. vii. Pisces qui sunt in flumine moriuntur. Pisces vero qui sunt in mari signant homines punctos et deuotos. Et isti sunt deo spiritualiter subditi et labie celi. De quibus dicitur Gen. i. faciam hominem. et ipse qui prelit piscibus maris. Unum tamen aduerte hic quod apud marinos homines est expertum quod piscis extrahitur de aqua citius corrumpitur prope mare quam longe a mari. Sic vere illi pisces. id est persone que sunt prope mare. id est prope statum penitentis et compuncti sicut sunt religiosi et ecclesiastici si aqua compuncti sicut et deuoti sicut et citius et vilius per peccata putrescunt quam illi qui sunt longe a mari. id est seculares qui sunt a statu penitentie remoti. Quia breuiter peiores sunt hodie mali ecclesiastici quam mali laici. mali regulares quam mali seculares. mali superiores quam mali inferiores. Quia breuiter ut dictum est Esa. l. Conputrescant pisces sine aqua. Ipsi igitur sunt aquei per gratiarum irrigationem. Deinde dico quod isti sunt vigilantes per prudentiam et discretionem. Pisces enim raro dormiunt et quando dormiunt facillime excitantur raro etiam descendunt in imo quasi continue per aquam spacium agitantur. Et hoc certe quia aperti oculis dormire cum non habeat palpebras comprobantur. Sic vere viri perfecti et deuoti non solent esse per obliuionem et per ignorantiam somnolenti sed per sollicitudinem et prudentiam vigilantes et discreti. Apoc. iij. Esto vigilans et facillime enim. scilicet modo impulsu diuine inspirationis vel predicationis ad bonum debent excitari et ad circumspectum se mouendi. per bona opera agitari per. Volucres celi et pisces maris qui ambulant semitas maris. Ipsi enim dicuntur volucres celi a volatu prelati sicut et a simplicitate clare deuotionis cognitionis et discretionis. Dicitur pisces maris ab amaritudine contritionis. Dicunt etiam per ambulare a motu bone operationis. Aliqui enim pisces maxime sunt astutiae et cautele. sicut. Plinius exemplat de elcuro ab elca quam solus inter pisces ruminat dicto qui sentiens se captum in sportula piscatoris non erumpit a frore ut creat sed paulatim cum cauda officium sportule laxat. De mugili etiam dicit idem quod maximam astutiam habet ad precauenda rethia. Sentiens enim rethita fortiter resistit quod volare celeriter. videtur. Sic vere et nos discreti et cauti debemus esse ad exunda et ad precauenda rethia vitiorum. Nos enim a fronte non possumus erumpere. quod. s. impossibile est quod homo per suam naturalem fortitudinem se possit a peccato liberare. Et ideo caute debet caudam. id est mortis memoriam adiungere. et paulatim retroire et tandem fortiter resistere. Quia breuiter tanta est vis et clausura male consuetudinis in peccato quod per violentiam non dimittit. immo necesse est quod per prudentiam creetur. Ideo de prudentia talium dicitur Job. xij. Interroga iumenta et docebunt te volatilia et indicabunt tibi. Noque terre et respondet tibi et narrabunt ea pisces maris. quod. quod per exempla rerum naturalium ostenditur quod discreti in naturalibus sit agendum. Ipsi ergo sunt vigilantes per prudentiam. Denique dico quod isti sunt communes per concordiam et dilectionem. sicut enim patet omnes pisces sunt generaliter in aqua unicam enim habitationem habent scilicet in aqua quod tamen in arboribus non est quia. scilicet quedam in rupibus quedam in arboribus quedam in cauernis morantur. Sic et charissimi viri perfecti debent in unum per concordiam morari. et nunquam alter ab altero podium et iniuria separari. Deec. iij. Pisces maris congregabuntur. pisces enim ridentes crocodillum solent post cetum congregationem facere ut ab eo defendatur. Sic et nos post christum congregati per concordiam et sibi nos committere per fiduciam debemus ut crocodilli. id est diaboli effugere temptationes et in insidias valeamus. vii. Soph. j. Congregas congrega-

bo omnia a facie terre dicit dominus congregans hominem et pecus congregans volatile celi et pisces maris. Et ideo in refectione quingens milium duo pisces fuisse prohibentur. quod. s. dualitas charitatem signat et amorem. et inde est quod petrus in rethi suo multitudinem piscium copiosam leuauit. s. centum quinquaginta tres sicut dicitur. Jo. i. xxi. Quia pro certo viri iusti sub numero centenario continentur propter legis impletionem. quod. s. iste numerus consistit ex denario decies. ducto denario at decem data legis designat. Item in quinquagenario qui est numerus remissionis propter peccatorum redemptionem. Item in trinario propter fidei trinitatis cognitionem. In rethi petri quod est ecclesia constituuntur et ibi per unitatem et concordiam congregantur. Et ideo Mat. xij. dicit quod regnum celorum quod est ecclesia simile est sagene misse in mari et ex omni genere piscium congregati. finaliter autem isti pisces ad littus iudicii deducuntur. ubi bonis retentis. mali in infernum forissecus expelluntur. sic ergo patet quomodo viri perfecti dicuntur pisces et ratione dilectionis. et ratione discretionis. et ratione deuotionis. Et istud primum principale. Significat ergo pisces viros perfectos et virtuosos. Secundo principaliter dico quod significat viros infectos et vitiosos. Mare enim fluctuosum et instabile signat statum huius mundi qui est statum penitus sine statu. quod. s. nunquam stat in eodem. Pisces vero istius maris sunt peccatores qui in aqua amara bonorum temporalium delectantur. Sicut enim pisces in mari si ne duce et principe vagantur et ille qui minor est. et infirmior a maiore deuoratur. Quia generaliter pisces minores sunt cibis et preda maiorum. Sic proculdubio in mari huius mundi pisces. id est peccatores sine lege et regula diuagantur et si regem et principem non haberint certe maiora peccata facerent. Quis deus et prelatos contemnant. et ideo nunquam ipsorum legibus sese supponant. Dicunt enim istud Deec. x. Ecce deum non timeamus. et rex quid faciet nobis. Et ideo pro certo illi qui inter alios sunt maiores et potiores deuorant alios minores et inferiores. Illi etiam qui alios minores aliquando deuorant sicut officiales et balliui furarum a maioribus se scilicet a principibus et tyrannis postmodum deuorantur. Ideo dicitur Abac. j. Quare respicis contemptores et tales deuorante impio iustiorum se. et facies homines velut pisces maris et quasi reptilia hominum habita ducet. Nota ergo quod piscis signat peccatorem propter quatuor vias. propter. Multiciem carnalitatis. Pisces enim sunt molles et fluxibiles et in aqua Acutiem mordacitatis. continue commorantes. Perniciem cupiditatis. Sic carnales molles sunt et deliciofi et in aqua deliciarum continue assueti. Unde illud (rod. vij. Pisces qui sunt in flumine moriuntur. Item pisces sunt auidi et voraces. Sic auarici ambitiosi figurati in pisce qui deuorauit ionam. Jone. ij. Preparauit dominus piscem grandem et deuorauit. Ionam. Jonas enim interpretatur columba. quod scilicet tales deuorant simplices pauperes et columbinos. Item pisces sunt infidiosi atque mordaces quia etiam sunt multa genera piscium que plures ordines dentium habent in ore. Et tales sunt detractores et verbosi figurati in illo pisce qui Thobiam inueniem voluit deuorare corodere pariter et mordere. Unde ipse dixit Thobie. septo Domine inuadit me. quia scilicet detractores solent alios rodere. inuadere verbaliter et nocere. Ipsi enim sunt pisces quos dyabolus piscatur per linguam Sapientie decimo nono ubi dicitur quod pro piscibus eructauit flumini ranarum multitudinem. Hanc autem loquaces significant detractores. Item pisces quandoque sunt venenosi et inutiles. Nam ut dicit. Seneca in libro de naturalibus questionibus. pisces in oculis terrarum et aquarum larebris enutriti propter defectum puri aeris et luminis sunt aliquotiens venenosi. Unde narrat quod cum rapto latere cuiusdam moris fluminis de interioribus terre subito erumperet. pisces permarinos.

permaximos secum qui quia in cauernis terre vberat lucis absentia fuerant enutriti. ideo ita venenosi fuerunt q̄ com est multos homines occiderunt. Tales proculdubio sunt cupidi et auari. qui in profundis cauernis terre. idest in profundo maris amore bonorum temporalium per auariciam sunt inclusivi lux diuine gratie nunq̄ lucet quia vere tales sunt apud deum inutiles et perniciosi et suis comestoribus. idest suis imitatoribus venenosi. Ideo precipitur Deut. iij. Quod filij israel non faciant sibi sculptam similitudinem masculi vel femine et c. siue piscium qui sub terra in aqua morantur. Isti enim sunt pisces serpentine. Unde Luce. xj. Pro pisce serpentine dabit. Et ideo breuiter sicut mali pisces non comeduntur. immo canibus et lupis proieciuntur. quia scilicet secundum Plinium lupus libenter pisces comedit et non solum pisces immo etiam piscatores et rethia. transglutit. Sic vere isti pisces peccatores in mensa regis eterni non ponentur sed extra paradisum in infernum proieciuntur. vbi a lupis. idest a demonibus comeduntur. Unde Ezech. xxi. loquens deus dyabolo sub figura draconis dixit. Ecce ego ad te pharaon rex egypti dracho magus qui cubas in medio fluminis qui oculus meus est fluuius et ego feci memetipsum. et ponam frenum in maxillis tuis. et conglutinabo pisces fluminis tuorum squamis tuis et extraham te de medio fluminis tuorum et vniuersi pisces tui squamis tuis adherbunt. et precipiam te in desertum et omnes pisces fluminis tui super faciem terre cadent et c. Dracho enim iste est maliciosus dyabolus qui in flumine huius mundi dominatur. ita q̄ ei pisces. i. peccatores adherent per peccatum et conglutinantur. quia procerro et dracho et pisces sunt. dyabolus et membra sua finaliter in die iudicii de flumine mundi expelluntur. et in desertum inferni banniti. vbi cadent per damnationem et perpetuo morientur. Et sic ergo per q̄ rōe cupiditatis. mordacitatis voracitatis et carnalitatis pisces significant viros infectos et vitiosos. Tercio dico q̄ pisces significant viros mortales et fluxuosos. Pisces enim valde sunt debiles et plexiōis. et q̄ si prius sunt in motu. sic homines. An ier. di. j. Cor. xv. Non ois caro cadet caro. sed alia quidem hominum alia piscium. Quarto quidem dico q̄ pisces significant viros penitentes et luctuosos. Et hoc satis dictum est supra et c.

A

Piscina. Nota q̄ piscina est congregatio aquarum artificialiter facta ad adaquandum et mundificandum seu lauandum ad refrigerandum et delectandum. Et secundum hoc dico q̄ in scriptura reperitur Piscina Superior. Piscina Inferior. Piscina Tertia. Prima est scriptura vel sapientia qua docti possunt. Et ista est piscina syloc qui interpretantur miseri. Sicut enim dicitur Job. v. Angelus descendens ibidem mouebat aquam et de multis languentibus intrabat vnus et sanabatur. Quia reuera cum multi langucant circa piscinam diuine scripture nullus per veram intelligentiam potest curari. nisi angelus domini moueat aquam idest aperiat sibi viam et tunc non omnes sed vnus de multis curantur. in quantum vnus intellectus paucis non omnibus reuelatur. Et ista peccata est piscina superior de qua dicitur. iij. Regum. xviij. Cum ascendissent iherusalem steterunt iuxta aqueductum piscine superioris. Secunda piscina est lotura vel penitentia qua iusti mundantur. Et ista est piscina ezebon. qui interpretatur cingulum tristitie. vel cogitatio meroris. De qua dicitur sponse xpi. idest anime penitenti Can. vij. Oculi tui sicut piscine ezebon. Et ista est piscina inferior: quia scilicet hic inferius summe indigemus. ista piscina vt lauamur in ipsa. Unde Esa. xxi. Congregasti aquas piscine inferioris. Aquas inquit. scilicet lacrimarum. Tertia piscina iactura vel pestilentia qua mali letantur hoc est dictum prosperitatis temporalis in qua scilicet refrigerant omnes mali quibus sit periculis et mala figurata in piscina ebron qui interpretatur

transiens aut transcendens aut transgrediens. quia. scilicet ista cito transit sed q̄ diu durat inetas omnis temperamenti transcendit. vnde de impijs illis qui interfecerunt hisbofeth in lecto suo. q̄. i. Regum. iiij. Quod truncatis pedibus et manibus interfecti sunt et suspensi super piscinam in ebron. Et ista est piscina veterior seu exterior. de qua dicitur Esa. xxi. Lacum fecistis inter duos muros

A

Placare. placabilis. Cum placare nihil aliud sit q̄ aliquid de iracundia ad tranquillam pacem animi reducere. Possim⁹ notare q̄ in scriptura reperitur Placatio Summe procuranda.

Cito maturanda.

Caute formidanda.

Sancte refuranda.

Prima est qua placatur deus iusto penitenti. Secunda est qua placatur iustus in se delinquenti. Tertia est qua placatur mundus ipsum diligenti. Quarta vero est qua placatur malus scilicet dyabolus ipsum adoranti. Primo ergo dicā q̄ inuenit placatio summe procuranda tertia est placatio dei irati quando enim propter peccata nostra nobis est iratus summe procerro debemus laborare ad eum placandum: et ad pacem et misericordiam reducendum. Deo enim irato sine misericordia deuorat et occidit. Placatus vero non vulnerat neq̄ ledit sic vere deus facit. Ira enim eius et indignatio summe est timenda: mortem enim eternam sine remedio introducit. si vero placatus fuerit parcat. prout. xvi. Indignatio regis nūcū mortis. vir sapiens placabit eum. In hilaritate vultus regis vita. et clementia eius quasi p̄mber ferotinus. Et nota si vis q̄ deus placatur scilicet. Dolonibus et penitentibus. Sermo: nbus et eloquentijs. Ad iudicibus et beneficijs. Federibus et sacrificijs. Dicaz ergo q̄ deus placatur penitentis veris doloribus. Constat enim q̄ homo ab ira sua. frangitur et placatur quando videt q̄ ille qui ostendit de offensa veraciter contristatur. Sic vere deus placabilis efficitur quando videt q̄ homo penitens lamentatur ad modum scilicet aeris. vbi et turbinibus commoti et conturbati qui tunc videlicet fere natur: quando pluuijs abundantibus irrigatur. Unde Esa. xxi. In die illa percutiet dominus egyptum plaga supple contritionis. et placabit eum. et reuertetur ad dominum et placabitur eis. Duo enim placent deū offensum. scilicet dolor penitentis et pena et satisfactio satisfactis. Quia scilicet tunc homo necessarius cum deo placatur quando videt q̄ pro culpa pena inflicta in patientia sustinetur. Penarum igitur et tribulationum afflictio cordis etiam dolor et contritio et debite penitentie satisfactio deum placent De leopardo enim furiente pro preda amissa legitur q̄ quando videt sanguinem tunc placatur. vnde post inflictas tribulationes filijs israel dominus dixit. Hiere. xli. Hec inquit dicit dominus. Si quiescentes manseritis in terra hac edificabo vos et non destruam: placabo vos et non euellam. Jam enim placatus sum super malo quod feci vobis. Patet igitur q̄ placatur deus penitentis veris doloribus. Deinde dico q̄ placatur deus deprecantiis p̄is sermonibus seu deuotis precibus. Etiam de leone legitur q̄ expertum est ad eum peruenire preces sicut de muliere getula quam leo famelicus inuenit que teire Plinio sui liberationis precibus impetrauit: sicut supra posui. Leo. o. Etiam nos nunc videmus q̄ homines irati precibus delinquentium et precibus etiam amicorum solent placari. et a rigore quem conceperant retrenari. Sic deus: et precibus nostris et precibus etiam amicorum nostrorum. scilicet sanctorum et etiam iustorum pro nobis intercedentium placatur et a rigore seueritatis et iustitie refrenatur. Unde de phinices sacerdotis orante scilicet pro populo qui occidebatur: et propter peccata scorti actua licet cōburebatur sicut dicitur Iherem. xxi. et in psal. qd̄ stetit phinices et placauit et cessauit quassatio et etiam de moysē dicitur Ecclesiastici. xli. Quod in verbis suis

B

Placere

monstra placuit. Unde Ero. xxij. dicitur. Quod cum dominus decreuisset propter ydololatriam populus israel destruere orante moysē remissum est ei. Unde ibidē dicitur. Quod placatus est dominus ne faceret malum quod locutus fuerat. Placatur igitur deus de peccatis pijs sermonibus. ¶ Deniq; dico qd deus placatur offerentis iustis muneribus et potissime quādo quis offert ecclesie pro diuino officio faciendo. seu ē pauperib; et indigentibus nutriendis. Talia enim munera deū placant. Quia sicut legitur. Etiam munera deos vincunt. Unde Sch. rxiij. Placabo eū munerib; que precedunt et sic video faciem vñ Sch. rliij. Deserte inquit viro munera. Sequit. Deu aut meo oipotēs faciat vobis eum placabilem. ¶ Insup dico qd placat de; obsequentis sacris federibus. s. debitis sacrificijs et hostijs. Sacrificijs enim altaris et alia sacramēta ecclesie instituta fuerūt quasi per modum cuiusdā federis atq; pacti inter deū et homines initi et contracti ad deū tractandū et reconciliandū qd certe si ista deo digne offerim; ipsius nobis alius coplacam; Quis em; magis placat. qd ille cui propius filius pro satisfactione offert. Romani em; tūc sū. me Philipppū regē macedonie placauerūt. et sibi placatum contra anthiocū adiungerunt et colligauerūt quādo demetriū. filium suum quem rome tenebāt obfidē et dem obrulerūt. et sibi liberū reddiderūt. sicut ponit. Tytus liuius de libello macedonie. Si creuera dico qd tūc deū patrē sūme placam; qd ipm ipsius filiū sibi i sacramento altaris digne et deuote offerimus et sacramus ipsum qd liberum sibi reddimus quādo peccati feruitutē nostrorum quos fecibus vitiōrum ipsum nullatenus maculam; vnde et istō sacrificio in specie panis sum pro potest dici illud. Exod. xxxij. Panes quosq; qui sunt in camistro comedent vt sit placabile sacrificium et sanctificentur offerentium manus. Unde Acuti. j. dicitur. Alasculū immaculātū offeret ad placandum sibi dñm. Romanos em; cōsules et preiores nunq; ibant ad prouincias sibi commissas nisi ante cōmnia suas augurationes facerent et nisi primitus dijs suis sacrificarent vt sic eos in prelijs et factis bellicis placatos haberēt. Unde apōt. ruz liuij d; Quod qdā pretor dato qd bellū esset patū et de victoria speraretur. quia tñ recordat; est nō rite in augurat; fuisse seu deos placauisse romā iterū redijt et rem vsq; ad reditum suum in eodem statu dimisit. Temebat em; vinci exercitum romanū se duce quia non videbatur eides se rite deos placauisse. Si igitur pagani vane credentibus fuit erga deos suos immo potius erga demones tanta fides qd his non placatis bella committere nō auderent quid debent facere christiani qd certa et vera fide fruuntur? certe dico qd summe debent facere et curare qd deū suū in omnibus factis suis ppitius habeant et placatum. dicentes scilicet illud. ij. Paral. xviij. Dñ regum igne auxiliātur eis: quos ille placabo hostijs et aderūt mihi. Sic rāmen itelligēdo qd deos intelligant deum verum. beatos quoq; angelos atq; sanctos. ¶ Patet ergo qd deus placatur.

De sequentis sacris federibus Et sic patet qd quedaz est placatio sū. Offerentis iustis muneribus me procuranda. vt Supplicantis pijs sermonibus sic. scilicet. dicamus Penitentis veris doloribus. deo illō Danie. ix. Placare domine et fac. ¶ Scdo pñci paliter dico qd est quedaz placatio cito maturanda seu acceleranda. Et ista est illa quam nos in offensis nris debemus habere in q̄tum. s. his qui nos leserūt nos debemus facili ter reconciliare et placabiles atq; propitios exhibere. Prover. xv. Lingua placabilis lignū vite. Et ibidem. Nota iustorum placabilia. ¶ Pone quomodo leo placatur pijs et prostratis etc. ¶ Tertio vero principaliter dico qd est quedam placatio caute formidanda. Et ista est illa qua mundus per prosperitatē se suis ostēdit pacificum et placatum. Sicut enī mare placatū solet qd sequi sua tempestas. Sic vere sepe fit qd mundane prosperitatis placationū. et inuolutionū turbines cōsequuntur sapiēs ergo tale placationē debet timere et ipsi; frau-

des et pericula precauere. Similis saul de quo dicitur. j. Reg. xij. Quod placatus voce ionathe iurauit qd dauid non occideretur et ad tempus pepercit sibi et tamen cito post ipsum voluit lancea pforare. Hec est igit placatio caute formidanda seu etiam cui tāda. ¶ Quarto vero dico qd est placatio sancte refutanda. Et ista est illa quam magici et ydololatre faciunt demones sibi cōciliando et per inuocationes et sacrificia placādo et attrahēdo que certe placatio est abhominanda et a fidelib; refutanda. Proditor enim et inimicus nō veraciter placatur. quinnimo quis se placatum ostendat et fingat. si tamen quando locum inuenerit iram et odium manifestat. Sic vere diabolus talibus quib; se modo placatum fingit inuento loco oportuno. s. post mortem iratum et non vere fuisse placatum ostendit. Bene ergo cōsulitur. Ecclesiastici. xij. Non credas inimico tuo in eternum oculis suis lachrymabitur inimicus et si inuenerit tempus non satietur sanguine. Talis igitur placatio merito prohibetur. Iuxta illud. j. Macha. j. Prohibent placationes et sacrificia etc. Patet ergo quomodo in scriptura inuenitur quadruplex placare. Vnde et. ¶ Pacificare Concordia etc.

Placere. Cum omnia que placēt alicui. sibi placet. et aut quia sunt vtilia. aut qd sunt et lectabilia aut quia sunt honorabilia. cum nihil sit appetibile vel placidum nisi sub rōne boni: et qd omne bonum in ista triplici differentia consistit. hinc est qd deo solummodo placent boni qd. s. in se sunt vtilis; delectabiles; et honesti et nobis etiam placere tantūmodo dñt bona illa. s. que sunt delectabilia: vtilia et honesta: sicut sunt bona spiritualia et eterna. Dicamus igit. qd in scriptura inuenitur multiplex placere vicij. Placere.

Gloriosum.	Primus est quo placemus deitati.
Amorosum.	Scdm ē quo placem; fraternitati.
Virtuosum.	Tertius est quo placēt nobis bona.
Vitiosum.	Quartus est quo nobis placēt vana

¶ De placentia diuina et gloriosa dicitur in ps. Placebo domino in regione viuorum. De placentia fraterna et amorosa dicitur. j. Cor. i. Ego omnibus per omnia placeo. De placentia virtuosa dicitur Daniel. iij. Placuit mihi predicare signa dei. qd magna sunt et miracula eius quia fortia. De placentia vero vitiosa dicitur in ps. Dominus dñs ipauit ossa eorum qui hominib; placent. Et Math. xij. Saltant filia herodiadis et placuit herodi. De duplici ergo placentia bona. scilicet et mala: laudabili et damnaibili: virtuosa et vitiosa aliqd breuiter est dicendū. ¶ Dicamus ergo qd est placentia laudabilis et meritoria. Et ista est illa qua hō ditatus gratijs et virtutibus deo et hominibus sit placidus et acceptus. Sicut enī videmus illa naturaliter sibi inuicē magis placere. que inter se similitudinē magnā habēt Et inde est qd pater filium sibi similem magis diligit. et minus simile magis odit. Unde etiā de narcisso legim; in. Quid. li. ij. fab. vj. Qd imago sua quam in fonte videbat. que sibi erat simillima: tantum sibi placuit qd pater amoris ipsius mortuus fuit Sic vere de; et sancti viri illos diligunt et sibi placidiores sunt. qui per gratias et virtutes eis similes sunt. Illi enim deo et sanctis viris noscuntur placere. in quibus vident p sanctā cōuersionē suā similitudinē et virtutum suarū imaginem relucere. Et ideo de samuele dicitur. j. Reg. ij. Dñ. puer samuel pficiebat atq; crescebat et placebat tam deo qd hominibus. In quibus verbis ostenditur qd sensibilib; ter illa sunt magis placida. s. Que sunt.

formosiora. Puer.	Et istis quib; rationib;
famosiora. Samuel	b; dico qd viri iusti deo
Utiliora proficiebat	solent placere qd ppter
uiuaciora. Crescebat.	to isti sunt formosi p
Acceptiora. Placebat etc.	consciētiā sinceritatē
Sunt famosi per redolentiā suauitatem	Sunt fructuos
si p clemētiā vtilitatē	Sunt spaciosi p pericuerant lō
ganimitatē.	Sunt gratiosi ppter apparentiā formositatē.
Sic ergo dico qd deo possum; placere.	Propter cōscientiam

scētiam formosā. Puer. Propter redolentiam famo-
sam. Samuel. i. notatus propter influentiam fructuo-
sam. Proficiebat. Propter permanentiam virtuofam.
Crescebat. Propter apparentiam gratiosam. placebat
tam deo q̄ hominibus. ¶ Primo igitur dico q̄ illi qui
deo volunt placere debent habere conscientias formo-
sas. Puer inquit. formositas cū faciei magis placet q̄
cuiuscunq; alterius mēbr̄i. Quis alia mēbra essent
pulcra. si tamen facies esset notabiliter deformis nūq̄
q̄ esset homo placidus neq; gratus. Sic vere ad hoc q̄
simus deo placidi: necesse est q̄ facies cordis et p̄scientie
nostre sit decora. et per abstersionē omnis macule pecca-
ti mūda: nitida et formosa. q̄ alis nūq̄ aliquis deo pla-
ceret. si facie sue p̄scientie aliqua enormis peccatorū ma-
cula defecaret. Ideo sicut mulier est sollicita. quōd pla-
ceat viro. et inde est q̄ facie suam solet frequēter lauare
pingere seu vngere et ornare. Sic proculdubio homo de-
bet esse sollicitus: quomodo placeat deo. propter q̄d ois
facie cordis sui. per cōpunctionem lauare. et per v̄tutes
pingere et ornare. figura Theser. v. vbi dicit. q̄ bester re-
gina ornauit se regalibus vestimentis vt ingrederetur
ad regem. Et dicitur ibi. Qd cum vidisset rex bester re-
ginam placuit in oculis eius. Et ista placencia ostendit
tur cum dicitur puer. Pueri enim magis sunt grati et
placidi. quia scilicet sunt
Reuerentes et timorosi. Sunt dico timorosi et re-
uerentes et amorosi. Inter omnes em̄
Iuvenes et gratiosi. v̄tutes vna de magis pla-
Humiles et obsequiosi. centibus est. Timor. Re-
uerencia. et. Mercedia. Heb. xij. Placentes seruamus
ei cū metu et reuerentia. Item sunt leti amorosi et inno-
centes. Unde de phineas filio eleazar dicit Eccl. xlv. q̄
in alacritate anime sue placuit deo Item sunt nouitiani
maiores. q̄ scilicet res noue et iuvenes magis solent placere.
Sic illi deo placent qui continue per gratiā iuuenescunt
et per virtutū merita renouant. Roma. xij. Renouamini
in nouitate sensus vestri. vt probetis que sit voluntas
dei beneplacens et perfecta. Item sunt obsequiosi et hu-
miliores. Et isti sunt de quibus dicit Iudith. ix. q̄ man-
suetorū humiliū deo placet deprecatio. Pueri ergo sunt
Puer inquit. De quo Osee. xj. Puer israel et dilectus
In cuius crepitu deus pater d̄ puero suo filio suo p̄po di-
xit Mat. iij. et xviij. Hic est filius meus dilectus in quo
mihi cōplacui. Isti ergo habēt cōscientiam formosam.
¶ Secūdo dico. q̄ illi placet deo qui habēt redolentiam
famოსam. Sicut em̄ inter species aromaticas illa pla-
centior est: que est odorosior. Sic inter hoīes ille est lau-
dabilior qui odore bone fame est respersior. q̄ ostendit
cū dicit Samuel: q̄d interpretat nominatus Quia me-
lius est nomē bonū q̄ vnguentū preciosa Eccles. vj. Vñ.
j. Reg. xij. d̄. q̄ rex saul expectauit iuxta placitū Sa-
muelis. Vñ in ps. de viris famosis dicit. q̄ honorabile
nomē eorū corā deo. Et iterū in ps. Sed dextera tua et bra-
chium tuū. et illuminatio vultus tui qm̄ placuisti eis. Pla-
cet ergo sibi illi q̄ hnt redolentiam famosam. Samuel. Q̄
scilicet sedus f. tot infamis vite nō est acceptus nec placid⁹
corā dño. Apibus nō placent loca fetida et imunda. flo-
res etiā fetidos nō frequentāt sed fugiūt et cuitāt: q̄ ne
viri infames nō dnt bonis placere: immo dnt eos vitare
fugere et horrere. puer. iij. Ne delecteris in vijs et semi-
tis impior. nec tibi placeat malorū via. ¶ Tertio dico.
q̄ illi placet deo qui habent influentiam fructuosam.
Proficiebat inquit inter omnia em̄ genera rerū illud
q̄d est magis vtile et proficiens. debet esse similiter ma-
gis placens. Et ideo herbe medicinales. et virtuose. arbo-
res domesticæ et fructuose. pecudes secunde et copiose so-
lent dñis suis magis placere pro eo q̄ in ipsos possunt
lucrum fructū et cōmodū inuenire. Sic vere charissimi
illi homines deo placent. qui fructum bonorū operum
ei portant. Et qui sibi deo ecclesie et pauperibus profi-
ciunt et laborant. Proficiebat inquit. Unde de Isaac di-
citur Gen. xxvj. Qd ipse ibat proficiens atq; succrescēs
donec magnus vehementer effectus est. Proficere em̄

debet: ut nobis iustitias seruando reipublice subditos
gubernando. pauperibus elemosinas erogando. Illa
enim tria summe deo placent scilicet. Iustitie rectitudo.
Presidentie sanctitudo. Misericordie plenitudo. Iusti-
tie enim rectitudo placet sibi. Unde Eccl. xliij. fm̄ aliā
literam dicitur. Ecce sacerdos magnus qui in diebus
suis placuit deo et inuentus est iustus. Item presidentie
sanctitudo debet placere. quia verē valde est ille commē-
dandus qui vtiliter regit rempublicam. et qui pro vtili-
te publica laborat. Unde. j. Mach. xij. dicitur de Sy-
mone. q̄ quæsiuit bona gentis sue. et placuit illis pote-
stas eius. Item misericordie plenitudo placet deo: quia
scilicet super omnia opera virtuosa misericordia summe
placet. Unde fm̄ aliquos misericordes nūq̄ condem-
nabuntur. Unde misericordiā voluit et non sacrificium
dicitur Osee. vj. Et Thiere. ix. facere misericordiam iudi-
cium et iustitiā hec placent mihi: dicit dominus. Pla-
cent igitur deo illi qui habent influentiam fructuo-
sam. Proficiebat inquit illi. scilicet qui sibi et alijs ser-
unt proficere vbo opere et doctrina. ¶ Quarto: sibi pla-
cent illi: qui habent efficaciam virtuofam vel qui ha-
beant permanentiam virtuofam. Illi. scilicet qui semper
crescunt in bono et qui vitam gratie in se habent. Cresce-
bat inquit. Adhuc enim crescere non potest sic nec
peccator vsq; ad perfectionem perseverare. Ideo dicit da-
uid. placebo domino in regionem iuorum. Iustorum em̄
semita quasi lux splendēs. procedit et crescit vsq; ad per-
fectionem. Unde eaz supra de. Accrescere. Animalia em̄
adhuc crescentia et iuuentia magis sunt placida q̄ illa
que iam senescendo deficiunt et decrescunt. Sic vici illi
deo et hominib⁹ sunt placidi et accepti: qui in bono sunt
perseuerantes et crescentes dicentes illud Job. viij. Ego
q̄d placitum est illi facio semp. Non sic illi qui la bono
sunt deficientes. et decrescētes. Unde Thiere. x. dicit de
homine a iustitia cessante et decrescēte. Si se subtraxe-
rit non placebit anime mee. ¶ Quinto autem dico. q̄ pla-
cidi sunt illi: qui habent apparentiam gratiosam. Pla-
cebat inquit tam deo q̄ hominibus. Honestas em̄ appa-
rentia est illa virtus per quam puer omnibus placet.
Deu. xxxij. Benedictus in filijs aser. sit placens fratri-
bus suis. Homo em̄ debz cauere vt taliter et tam hone-
ste se habet. q̄ deo et hominibus digne placeat. De deo
em̄ dicit Col. j. Ambuletis digne deo sup omnia placē-
tes. De hoībus dicit Roma. xv. Unusquisq; primo suo
placeat in bonū. Et breuiter notare possumus q̄ ad pla-
cendum tam deo q̄ hominibus necessaria est
fidelitas in credendo. ¶ De fide em̄
Sagacitas in discernēdo. et credulitate
Jocunditas in deum laudando. dicitur Thiere.
Benignitas in miserando. xj. q̄ sine fide
impossibile est placere deo. De prudentia et sagacitate
dicitur Ecclesiastici. xx. Homo prudens placebit ma-
gnatibus. De leticia vero et spiritali iocunditate dicitur
Eccles. ix. Comede in leticia panem tuū: et bibe cū
gaudio vinum tuum. quia deo placent opera tua. De
misericordia vero et benignitate dicitur Proverb. xxi.
facere misericordiam et iudicium magis placet deo q̄
victime. Et sic igitur si homo ista omnia habuerit pro-
culdubio deo et hominibus complacbit. Ita q̄ sibi po-
test dici illud. j. Regū. xviij. Ecce placet regi. et omnes
serui eius diligunt te. Et ita deus ipsum cum inimicis
pacificabit. A periculis saluificabit. Cū celi beatis glo-
rificabit. Unde Proverb. xv. Cum placuerit deo vici ho-
minis. inimicos quoq; eius conuertet ad pacem. Dico
etiam q̄ ipsos a periculis iustificabit. j. Regū. xxi. Li-
berauit me quia placui ei. Et Eccles. viij. Inueni mu-
lierem morte amariorē. qui placet deo effugiet eam.
Dico etiam q̄ ipsos in paradiso glorificabit. Unde Lu-
ce. xij. Nolite timere pusillus grex. quia placuit patri ve-
stro dare vobis regnum. Et sic igitur patet quomodo
multis modis possumus placere deo. et quomodo pōt
exinde magnam utilitatem prouenire. Habeamus ergo et
placeamus. scilicet

ff

Plaga.

Stratiosam apparentiam.
Virtuosam cruentiam.
Uiscerosam influentiam.
famofam redolentiam:
formofam conscientiam.

¶ Notare ergo vltimus po-
tes. q̄ peccatores non pla-
cent. ⁊ potissime scilz
Superbe presumptentes.
Carnaliter viuentes.
¶ Nobiliter vagantes.
¶ Hostiliter nocentes.

¶ De supbis tūmē-
tibus dicitur Judith
ix. Superbi a princi-
pio non placuerunt
tibi. De carnalibus
luxurijs dicit Ro-
ma. viij. q̄ qui in car-
ne sunt deo placere
non possunt. De in-
stabilibus ⁊ vagabū-
dis dicitur Hier. xij.
q̄ populus dilexit mo-
uere pedes ⁊ domino non placuit. De hostilibus perse-
cutoribus ⁊ aduersarijs dicit. j. Thes. ij. Deo non placet
⁊ cunctis hominibus aduersantur. Et sic ergo placere
sumitur in bono. ¶ Sed adhuc dico. q̄ placere sumit
in malo. Et fit quando homini placet vitia ⁊ peccata.
vel mundi bona. ⁊ similia. Sicut em̄ porcis magis pla-
cent stercore q̄ lapides preciosi. puero magis placet po-
mum q̄ crustū. asino magis placent cardones q̄ capo-
nes. Sic pro certo fatuis mundanis magis placent tē-
poralia q̄ eterna. magis placent peccata q̄ merita. ma-
gis nocua q̄ vtilia. magis amara q̄ delectabilia. Istis
videtur dictum illud Eccli. xij. ¶ Minimum pro magno
placētibi. Et ideo Eccli. viij. dicitur. Cū fatuis consi-
lium non habcas. non em̄ poterūt diligere nisi que eis
placent. Un̄ nota q̄ hominibus malis placent scz

¶ Bonorū persecutiones. ¶ Persecutiones dicov̄
¶ Malorū garrulationes. Act. xij. dicit. q̄ hero-
¶ Verborū adulationes. des videns qz placeret
iudeis apposuit vt apprehēderet ⁊ petrum garrulatio-
nes etiam vt de filia herodiadis saltante dicitur Matth.
xij. q̄ ipsa placuit herodit simul discubentibus: Adu-
lationes insuper. Unde Esa. xxx. Loquimini nobis pla-
centia. videte nobis errores. auferte a me viam. declina-
a me semitam. cesset a facie nostra sanctus israel. Et in
ps. dicitur de adulatoribus hec via illorum scandalus
ipsis ⁊ postea in ore suo complacēbūt. Et breuiter istud
est verum. q̄ plus placent hodie mali q̄ boni. adulato-
res q̄ veridici fallaces q̄ veraces. garrulatores q̄ predi-
catores. et ideo apostolus Gal. j. dicebat. Si adhuc ho-
minibus placerem xpi seruus non essem. Et sic ergo pz
q̄ placere sumitur multis modis. Sed. vide supra. De
amarore Diligere. de Hollie. Et infra de Uelle ⁊c.

¶ **Plaga.** Cuz plaga nihil aliud sit q̄ lesio proprie
loquendo. seu in oculum in corpore ani-
malis cuz diuisione carnis. In scriptura aut accipitur
magis large. Sumitur enim

¶ Pro terre regione. ¶ Plage autē signant ter-
rarum fines ⁊ regiones
¶ Pro carne inflexione. vnde Esch. vij. finiove-
nit sup quatuor plagas
¶ Pro culpe infectione. terre. Item signant carniū lesiones. Et sic sumitur Lu-
ce. x. q̄ latrones plagis impositis abierunt semiuo re-
licto. Et. ij. Paralip. xxij. dicitur de rege israel. q̄ mul-
tas acceperat in certamine plagas. Item signant pena-
rum inflexiones. Et sic sumitur Hieremie. xij. Con-
trita est virgo filia populi mei plaga pessima vebemen-
ter. Item signant culparū infectiones. Et sic sumitur
spiritualiter loquendo Leuit. xij. vbi dicitur plaga le-
preosa est in cicatrice. ¶ Dicamus ergo de plaga ali-
quid in q̄tum sumitur pro lesionē tribulatione. Et sic
possumus notare q̄ inueniuntur. ¶ Plage
Cum reuerentia venerande.
Cum patientia tolerande.
Cum sapientia euitande.
Cum tremulencia formidande

¶ Primo ergo dico q̄ sunt plage venerande cum reue-
rentia. Et ite sunt quinqs plage qua christus pro nobis
in cruce sustinuit. figurate per foramina petre in qui-
bus columba. idest deuota anima requiescit. Cant. v.
figurate etiam in quinqs lapidibus limpidissimis de
potente. quibus dauid aromatz goliam. idest dyabo-

lum superauit. j. Regum. xvj. figurate etiam in quinqs
panibus. quibus dominus in deserto turbam fame-
licam recreauit. Matth. xij. ⁊ Luce. ix. Quia reuera
iste quinqs plage sunt deuotis ⁊ compassiuis foramina
ad habitandum. lapides ad propugnandum. panes ad
reficiendum et satiandum. Et de istis plagis in speciali
fit mentio in scriptura zach. xij. Quid sunt iste plage
in manibus tuis? Iste plagatus sum in domo eorum
qui diligebant me. Sed de istis vide infra de Vulnere.
Iste sunt ergo plage venerande cum reuerentia. ¶ Se-
cundo dico: q̄ sunt plage tolerande cum patientia. Et
sic plage significant lesionem ⁊ tribulationem peniten-
tie: ⁊ etiam mundi tribulationem. Sicut enim medi-
cus aliquando plagat infirmum vt sanetur. Sic deus
plagas tribulationum immitit. ⁊ sacerdos plagas pe-
nitētiā iniungit. ⁊ prelatus plagam correctionis in-
fligit vt homo ab infirmitate peccati sanetur. ⁊ ad sani-
tatem gratie reducat. Et sic loquitur scriptura vbi di-
citur Esa. xix. Qd dominus percutiet egyptum plagat
sanabit eam. Et Esa. xxx. dicitur. ¶ Percussuram plagam
eius sanabit. Tales enim plage in patientia sustinen-
de sunt. que ad bonum nostrū sunt. Quia vt commu-
niter deus nobis immitit plagas huiusmodi vlt ad no-
stram purgationem. vel ad nostram probationem. ex-
emplo Thobie: de quo dicitur Thobie. ij. Qd ipse non
est contristatus contra dominum: quia plaga cecitatis
euenit ei. Et sic ergo patet. q̄ sunt plage tolerande cum
patientia. Qd est cōtra illos qui in plagis a deo immis-
sis patientiam non habent. imo turbantur murmu-
rant ⁊ desperant. Dicunt enim illud Hieremie. xv. Qua-
re factus est dolor meus perpetuus ⁊ plaga mea despe-
rabilis. Et tales non habentes patientiam in istis pla-
gis non sanantur. sed in malum potius indurantur vnde
eis dicitur illud Thiere. x. Insanabilis est dolor tuus
pessima plaga tua. ¶ Ad medicina em̄ non prodest nisi ipas
recipere. Sic nec talis plaga nisi ipsam in patientia
sustinenti. Exemplo apostoli qui fuerat in carceribus
abundantius. in plagis supra modum in moribus fre-
quenter sicut dicitur. ij. Cor. vi. dicens. In omnibus ex-
hibeamus nos sicut dei ministros in multa patientia.
in tribulationibus. in necessitatibus. in angustijs. in
plagis. in carceribus ⁊c. Quia breuiter in omnibus ma-
lis que in hoc seculo sustinemus cuiuscunqz conditio-
nis existat necesse est q̄ patientiam habeamus. Sunt
ergo iste plage in patientia tolerande. ¶ Tertio dico.
q̄ sunt alique que sunt cuz diligentia euitande. Et iste
sunt plage vitiorum. quibus anima a dyabolo plaga-
tur. Quia sicut plage sunt cause perditionis sanguinis
attentionis virtutis. et introductionis mortis. Sic
peccatum sanguinem. idest gratiam facit perdere vir-
tutem resistendi facit amittere. et mortem inferni facit
incurrere. Unde Ecclesiastici. xxj. Quasi rumphca bis
acuta omnis iniquitas. plage eius non est sanitas. Et
Apocal. xv. dicitur. q̄ angeli septem habebant plagas
septem notissimas. Iste enim septem angeli significat
vniuersitatem angelorum malorum. qui pro certo pla-
gas septem. idest vniuersitatem vitiorum ⁊ maxime se-
ptem vitia capitalia in peccatoribus infigunt. Iste em̄
septem plage sunt plaga

Tumoris ⁊ superbie.

Doloris ⁊ inuidie.

feroris ⁊ luxurie.

furois ⁊ iracundie.

Ardoris ⁊ auaricie.

Torporis ⁊ desidia.

¶ Alderoris ⁊ tristicie.

Dei plaga tu-
moris dicitur
Esa. j. vulnus
⁊ luoꝝ ⁊ plaga
tumens nō est
circumligata
nec curata me
dicamine. Et ista plaga fuit percussus Oziās rex israel
qui preiumpit offerre deo incensum vsus officio sacer-
tis propter quod percussus fuit plaga. sicut dicitur. ij.
¶ Paral. xxvj. De plaga doloris ⁊ inuidie dicitur Thiere.
xv. factus est dolor meus perpetuus ⁊ plaga mea despe-
rabilis. Et ista est illa insibilis plaga qua percussit do-
minus autiochum. ij. Zach. ix. quia scilz inuidia in-
uisibiliter

uifibiliter latet in corde. De plaga fetois & luxurie dicitur. j. Macha. xiiij. Quid contaminabant oninia que in circuitu sanctorum fuerunt & inferebant plagam magnam castitati. Et ista est plaga lepre. de qua torrens fit mentio in scriptura Leuit. xij. De plaga furoris & iracundie dicitur Numeri. xviij. scilicet q̄ egressa est ira et plaga defecit. De plaga ardoris & auaricie dicitur Leuit. xij. Plaga combustionis est. Et Esa. xvi. dicitur. Vis qui litantur super muros cocti lateris loquimini plagas suas etc. De plaga torporis seu languoris & desidia dicitur Iher. vi. Iniquitas & astutia audietur in ea. infirmitas & plaga. De plagavero meroris & tristitie dicitur Eccli. xxv. Omnis plaga tristitia cordis. Iste ergo sunt plage vitiorum: quibus dyabolus plagat & vulnerat peccatores. Et ideo consulitur Apoc. xvij. de babylone. idest de mundo. Ne inquit sitis participes deliciarum eius: & de plagis eius ne accipiat. Et causa redidit. Estate. j. vbi dicitur. q̄ liuor & vulnus & plaga tuumens etc. sicut supra. Et sic dico q̄ iste sunt plage cum diligentia vitande. Quarto dico q̄ sunt plage cum vigilantia formidande. Et iste sunt plage damnationis eterne. De qua dicitur Apoc. xvij. Ubi de damnatione mulieris meretricis. idest anime peccatricis dicitur. q̄ una die venerunt plage eius. mors & luctus & fames & ignis. Unde cuilibet dānato potest dominus dicere illud Iheremie. xxx. Plaga inimici percussit te castigatione crudeli. Peccatores enim qui modo nolunt sustinere plagas correctionis ibi sustinebunt plagas eterne tribulationis: quia fm q̄ infinitas peccatorum maior fuerit erit & plagator vitiorum severior. Quia sicut dicit Deuter. xxx. Pro mensura peccati erit plagarum modus. Et sic igitur patet. q̄ in scriptura inveniuntur diuerse plage etc. Vide infra. de Vulnere.

Plangere. Planctus.

Cum plange sit nisi dolor cordis per vocem exterius declaratus. possumus breuiter notare. q̄ multa genera planctuum in scriptura inuenimus. Notemus ergo q̄ homo plangit & lugeat multis ex causis videlicet. Ex causa doloris & contritionis. Dulcoris et compassionis. feruoris & affectionis. Timoris & damnationis.

Primus est planctus dolentium penitentium. Secundus est planctus misericordium condolentium. Tertius est planctus affectantium contemplantium. Quartus est planctus desperantium. Primo ergo dico. q̄ est planctus virozum penitentium. quia pro certo illi qui perfecte sunt penitentes plangunt & dolent scilicet de peccatis commissis. De virtutibus amissis. De demonibus admissis.

Et de bonis operibus pretermis. Et sic videtur loqui Iher. iij. vbi dicitur q̄ erat planctus magnus apud iudeos. Ieiunium & vlulatus & fletus. Ubi aduerte q̄ penitentium planctus debet fieri. Cum cordis perturbatione. Planctus inquit magnus. Cum omnis refectione. Apud iudeos inquit qui interpretantur penitentes. Cum carnis maceratione. Ieiunium inquit. Cum vocis desolatione. Vlulatus inquit. Cum vultus madefactione. fletus inquit. Debet dico fieri cū cordis perturbatione: & hoc ostenditur in vocabulo. planctus. qui de sui natura signat dolorem cordis. Quia scilicet homo nunq̄ perfecte penitet: nisi qui amare de peccatis dolet. De quo Iher. iij. filia populi mei accingere cilicio: & conspargere cinere: luctum vngenti fac tibi planctum amarum. Et Joelis. ij. dicitur. Convertimini ad me in toto corde vestro: in ieiunio & fletu & plactu. & scindite corda vestra. Item debet fieri cum omnis refectione. Apud iudeos inquit Judei enim interpretantur confitentes. quia scilicet omnis confessio est necessaria ad salutē. Unde. j. Machabeo. ij. dicitur q̄ cum vidisset mala que fiebant in

iudea & hierusalem. scidit Athathias & filij eius vestes & plangunt. valde. Item debet fieri cum carnis maceratione. quod signatur in ieiunio. Unde. ij. Regum. j. dicitur q̄ dauid & viri eius plangunt: fletuerunt & ieiunauerunt vsq̄ ad vesperā. Item debet fieri cū vocis desolatione. Et hoc ostenditur cum dicitur. Tlulatus. Unde Michae. j. Super hoc plangam & vlulabo. vadam spoliatus & nudus. Item debet fieri cum vultus madefactione & irrigatione. quod notatur cum dicitur fletus. quia sicut dicitur Esa. xxi. Vocauit dominus ad planctum: & ad fletum. & ad caluicium. & ad cingulum sacci. Et sic charissimi si iste planctus habuerit illas quinq̄ conditiones dico. q̄ iste planctus est virozum penitentium. Et pro certo talis planctus est habendus a tribus statibus ecclesie scz

A virginibus.

A coniugibus.

A continentibus.

De virginibus

dicitur Joelis. j.

Plage quasi vir

go accinta. sacco. De coniugibus dicitur Amos. v. Vocate agricolam ad luctum et ad fletum eos qui sciunt plangere. De continentibus vero dicitur Joelis. j. Accingite vos & plangite et sacerdotes et vlulate ministri altaris. Et proculdubio iste est planctus frequentandus: quia pro certo iste conuertitur in gaudium sempiternum. Iuxta illud ps. Conuertisti planctum meum in gaudium mihi. concidisti saccum meum & circunde disti me leticia. Sic igitur patet. q̄ est planctus virozum penitentium. Secundo dico. q̄ est planctus virozum condolentium. seu compatiendum. Boni enim sepe plangunt & plorant ex aliorum miseria & dolore: sicut dicitur i. Regum. xxvij. Mortuus est Samuel: plangitq̄ eum omnis israel. Et nota q̄ nos debemus plangere cōpatiēdo. scilicet

Christi vulneribus.

fratrum sceleribus.

nostris doloribus.

aliorum meroribus.

Compatia-

mur ergo christi

vulneribus. vn

de in psona chri

sti crucifixi dicitur zacharia. xij. Aspicient ad me quēz cōfiterunt. plangent eum quasi vngentem & dolebunt super eum. Item compatiāmur fratrum sceleribus: quia vere pii viri & compatiētes summe debent plangere & dolere de oblatione peccatorum. & de amissione gratiarum & animarum. Sic cōpatebatur propheta Amos. v. Audite verbum qd̄ ego leuo super vos plactum domus israel. Et Ezech. xij. dicitur. Accipe planctum super filiis principum. Et Ezech. xxxij. Plangent eum super egyptū. Item cōpatiāmur nostris doloribus. Dolores enim & miserie quibus est humana natura subiecta nos excitant ad plangendum. Unde Job dicebat Job. x. Dimitte me vt plangam paululus: dolorem meum: ante q̄ vadam et non reuertar ad terram tenebrosam. Item plangamus pro aliorum meroribus: quia pro certo nos debemus plangere super miserijs proximorum & maxime in morte amicorū. Exemplo dauid qui fecit specialem planctū quasi carmen lugubre super mortē saul & ionathe. ij. Reg. j. Exemplo etiam Ezech. qui fecit planctus speciales super infortunij sydo nis & egypti: sicut dicit Ezech. xxvj. xxvij. & xxvij. Unde Ezech. xxxij. dicitur. Plorabunt te in amaritudine anime ploratu amarissimo. & assument super te carmen lugubre & plangent te. Et sic patet. q̄ est planctus virozum condolentium & miserantium. Tertio dico. q̄ est planctus virozum contemplantium & affectantium. Viri enim deuoti & contemplatiui plangunt pro desiderio patrie. de prolongatione miserie & laboris. & presentis tribulationis & angustie. Pro desiderio patrie plangebant dauid cum dicebat. Super flumina babilonis illic sedimus & fletimus dū recordaremur tui syon. Unde Esa. xxxij. Plangite super regione desiderabili. super vinca fertili. De incolatu miserie plangebant ille qui dicebat. Iheum mihi dñe. q̄ incolatus meus prolongatus est. Et de hoc Iher. xlij. dicitur. Plangite & circuite per scpes De afflictione & presentis angustie pōt dici illud pre-

Planus.

dictum Job. x. Dimitte me etc. Et s. Macha. s. dicitur. Quod antiochus fecit cedes hominum et factus est planctus magnus in israel. Iste est ergo planctus viro- rum contemplantium etc. ¶ Quarto vero dico. qd est planctus viro- rum desperantium. Et iste est planctus hominu- daminatorum qui plangunt continue in inferno. Et isti sunt de quibus dicitur Apoca. i. Quod plangent se super eum omnes tribus terre: et Amos viij. vbi loquitur do- minus viris impijs dicit sic. Convertam solennitates vestras in luctum. et omnia cantica vestra in planctum. Et sic breviter patet quomodo plangere sumitur mul- tis modis. Vide supra de Lachrymis de fletu. de Dole- re et Lugere Et infra de Plorare.

Planus. Planicies. Nota qd plani- cies vt commu- niter sumitur in bono. scilicet pro fidelitate. benignita- te charitate. et quacumq; facilitate. Vel etiam in malo pro mundi prosperitate. Nota vero qd omnis planicies terminatur ad aliquid asperum et difficile scilz ad ma- re vel ad flumina vel ad rupes. Omitto tamē: quia au- toritates sunt pauce. Vide in titulis sinonimis. Vel si vis dic. qd illud planum dicitur. in quo nullum obsta- culus. nulla asperitas. nullus angulus aut gibbositas inuenitur. Et sic nota qd in scriptura inuenitur seu re- peritur. scilz planicies in

Cordibus.
Sectibus.
Actibus.
fatibus.
Statibus.

¶ Planicies cordis est illa qua fideles et iusti sine malicia et sine fraude in cogi- tationibus et affectio- nibus sunt plani. planta em̄ pedis per quas in scriptu- ra significatur affectio. dicitur sm̄ fido. quasi plana. Pilos em̄ et alias asperitates. et rugositates nō gignit. Josue. iij. Incedebant per plana atq; campestria.

¶ Planicies gestuus est illa qua homines mansueti se ostendunt leues benignos et planos. Piper em̄ a na- tura est planū: album. per ignem tamen qui pro fugā- dis serpentibus apponit angulosum efficitur et rugo- sum. Sic homo naturaliter est in moribus mansuetus et planus. Iuxta illud Esa. xlij. Transite trāsite. prepa- rate viam planū facite iter. et eligite lapides. Verū tamē multi sunt qui per ignem concupiscentie fiūt maliciosi fal- laces et rugosi. qui alij debuerant esse plani. et potius de asperitate in planicie cōmutari. Exemplo scz illius mō- tis opoponti qui in quodā terremoto erūpente. flāma de ipso in planiciem est reductus. sicut dicit Plin. li. ij. quia scz terremoto tribulationū mediante. flāma con- tritionis et dilectionis debet a nobis erūpere. et omnem tumorem arrogantie in planiciem cōmutare Esa. xl.

Erunt plana in directas aspera in vias planas. ¶ Pla- nities actus est illa. qua prudentes planet modeste. nō impetuose. non subito faciūt facta sua. vt sic homo pla- nus et modestus dicere videat illud Hier. x. Ego autē dixi plane. hec infirmitas mea est et portabo illā. Sequi- tur. Scio dñe qd nō est hominis via eius etc. ¶ Planici- es fatuū. i. locutionis et affatuū. est illa qua viri simpli- ces et fideles et plani. etiā in verbis plani et sine duplici- tate et falsitate loquuntur. Illa etiā que planare et elu- cidare verba scripture noscuntur. Quod est contra quos- dam philosophos et doctores qui non plane sed obscu- rissime scripserunt. Vñ Deut. xxxij. Scribe super lapi- des verba legis plane et lucide. vt sic fiat qd scriptū est. Esa. xxxij. Cor stultorum intelliget sapientiam et scien- tiam. et lingua balboz velociter loquetur et plane. ¶ Pla- nities status est illa in qua sine offendiculo vel impe- dimento in planicie prosperitatis homines conuersan- tur. Hic tamē aduerte qd vbi de planicie status agitur nos possumus reperire tres status qui per planicie de- monstrantur. s. diuitū. pauperū. et beatorū. ¶ Diuitū dico. qui scz nūc sunt in plano et sine offendiculo for- tū- ne. de quibus dicit Josue. xj. qd ipsi habitabunt in mon- tibus et in planicie. i. in honoribus et diuitijs. Aduerte tamen qd ciuitates sitę in plano loco facilius capiunt

q̄ alie. Sic tales in planicie prosperitatis fieri. facilius dy- abolo subiugantur et ruinis infortunioz subduntur. vñ de de sedechia rege israel dicitur. iij. Reg. xvj. qd rex ba- bylonis comprehendit eum in planicie hiericho. Ut sic de finali infortunio talis dicat illud Ezech. xlvij. Aque iste que egrediuntur ad tumulos sabuli orientalis et descē- dunt ad plana deserti intrabūt mare. Expone. ista etiā omnia possunt dici de planicie p̄pocrisis: quia scz om̄s qui ficti sunt dulces et plani exterius: sunt omni bono vacui interius. Similes calamo seu canne: que exteri⁹ valde est plana: intus tamen omni bono est inanis et va- cua vñ de zach. iij. dicitur cuiuslibz tali interius superbo exteri⁹ plano. Quis tu mons magne cōtra zoroabel in planiū? Ista est igit planicies diuitū et superbiorū.

¶ Ite est planicies pauperū et miseriorū. Planicies em̄ licet sit a ventis liberior et fructibus opulentior. est tamen inferior et depressior: sic status pauperum respe- ctu diuitum etc. Unde de planicie paupertatis dici pōt illud Deut. ij. Tribus inquit ruben et gad dedi plani- ciem solitudinis. ¶ Ite est planicies sanctoꝝ et beatoꝝ scz gloria patadisi. que scz plana est et quicquid aspera nec deserta Unde de animabus pōt dici illud Esa. xlix. Super vias pascuntur in omnibus planis pascue coꝝ non esurient neq; sitient etc.

Plantare. Plantatio. Cum planta- tio p̄pue per- tineat ad arbores. transfertur tamen quādoq; ad alias res: quia breuiter omnis res dicitur esse plantata: que est in terra profundata et radicata. Accipitur autē plan- tatio in bono et in malo. Unde cum plantatio dicat mi- hi rei firmitatem et immobilitatem: possumus notare qd plantare signat

Statis stabilitatem.

Glorie eternitatem.

Malozum proteruitatem.

Bonoꝝ prosperitatem.

¶ Plantati em̄ di- cuntur scilz illi qui sunt firmi in gratie statu. Illi qui sunt fixi in glorie statu. Illi qui sunt profundi in culparum meatu. Illi qui sunt abundi in gazaru ornatu. Dico er- go qd quidā sunt plantati et radicati per gratiam et sta- bilitatem. et isti sunt viri perfecti. qui sunt stabili in bo- no. Unde de hoc dicit. y. Reg. vj. Ponā locum populo meo israel. plantabo eū et habitabo cum eo. ¶ Ite sunt quedā plantati per gloriam et eternitatē. Et isti sunt san- cti qui recte plātati dicunt: eo qd in eterna gloria immo- biliter. radicantur. psal. Plantati in do. do. in a. do. etc.

¶ Item sunt quidā plantati. per maliciam et proterui- tates. Et isti sunt obitinati in malo qui in sua malicia sunt firmati. Et de hoc pōt dici illud ps. Quoz filij si- cut nouelle plantationes in iuuentute sua. ¶ Ite sunt quidam plantati per opulentiam et prosperitatem. Et isti sunt mūdi diuites. qui in mundi prosperis sunt plā- tati et firmati. ita qd in presenti a nullo v̄to tribulatio- num mouentur. sed magis mundi fluctibus fecūdan- tur. Et de hoc dicit Hier. xij. Quare inquit via impio- rum prosperatur. bene est omnibus qui male agūt et pre- uaricantur. plantasti eos et radicem miserunt proficiūt et faciunt fructus. Isti em̄ ad presens videntur esse bene plantati. sed in fine erunt auulsi et eradicati. Quia pro- certo illi qui modo in mundi prosperis videntur homi- nibus valde firmi. erunt in morte et in iudicio valde in- firmi. et eoꝝ prosperitas que modo videtur hominibus bene plantata. subito erit euulsa et penitus dissipata.

¶ Quia sicut dicitur Mat. xv. Omnis plantatio quas non plātavit pater meus eradicabit. Isti em̄ sunt ficu- ram lilioꝝ qui in vasis terrcis in aqua ponunt. ita qd ibi plantati vident. eo qd ad tempus florere noscuntur. Verū tamen talis plantatio non est firma. qd facili- ter euellit et siccat. et a sua florenti pulcritudine spoliatur. Sivere mūdi diuites nō in terra firma diuini amoris sed in aqua fluxibili bonoꝝ terrenoz sunt plantati. et floribus mūdane glorie qñq; tēporaliter adornati. Ista tamē plantatio nō perseverat. immo facili- ter perit sic- catur. euellit atq; cessat. Vñ de talibus dicit dñs Hier. xlv.

rly. Ecce quos edificauit ego destruo. et quos ego plantaui ego auello. ¶ Sed quia scriptura ut in pluribus tantummodo facit mentionem de bona. et de morali plantatione inquantum. scilicet signat virtutem constantem que homines in fide et moribus stabilit atque plantat. de ista aliquid amplius est dicendum. Dicamus igitur quod arbor ad hoc quod bene et firmiter consistat. et quod insuper humorem ad sui nutrimentum attrahat et educat. necesse est quod profunde figatur et plantetur. Sic vere ad hoc quod homo spiritua liter sit plantatus. et in fide et in moribus stabilitus necesse est. quod profunde figatur per humilem subiectionem cum terra. id est cum deo et proximo adhereat per charitatem et dilectionem. et ab eo humorem et nutrimentum gratie sumat et attrahat per orationem et deuotionem. Si ista enim habuerit. ipse poterit esse plantatus. et in fide et moribus radicatus. Et ideo de viris iustis dicit apostolus. 1. Cor. iiij. Ego plantaui: appollo rigauit: deus autem incrementum dedit. Et ita possumus exponere de quolibet viro iusto illud Ezech. xviij. Plantabo illud et erumpet in germen: et faciet fructum: et erit in cedrum magnan. Ubi aduerte quod sicut arbor bene radicatur in bona terra plantata et fundata solet

Inferius profundari. ¶ Sic vir iustus. Inferius profundari. per inferni meditationem. Interius vegetari. Interius vegetari. per gratie acquisitionem. Exterius fecundari. Exterius fecundari. per operum generationes. Superius augmentari. Superius augmentari. per virtutum cumulationem.

¶ Probat profunditatem actus plantationis. Plantabo inquit. Probat humiditatem virtus productionis erumpet inquit in germen. Probat plenitudinem fructus refectionis. faciet inquit fructum. Probat magnitudinem virtus perfectionis. Et erit inquit in cedrum magnan.

¶ Primo igitur dicamus quod illi qui bene in fide. id est in moribus sunt plantati. inferius profundantur. per inferni meditationem: quod ostenditur in verbo. Plantabo. Plantare enim nihil aliud est quam radicem arboris inferius sub terra profundare. Et inde est quod illa pars corporis que est inferior ceteris: est terre propinquior et adherentior. sicut fabulas etiam poetarum. Prosperina filia deo cereris dicitur a plutone deo inferni rapta: et ab ipso per sex menses occultata: et cum ipso in inferno matrimonialiter copulata. Quod pro tanto fictum est: quod radices arborum et herbarum que nomine cereris continentur. inferius solent plantari et seminari. et usquequo seminata nascantur a terre visceribus occultari: et quasi inferius inferni numinibus maritari. In quibus possumus instrui et doceri. quod radix cordis nostri debet profundari sub terra per mortis et inferni meditationem: et ibi ab inferno rapitur et cum eo maritari per iugem ipsius considerationem et preuisionem. Plantabo inquit. ps. Plantasti radices eius et impleuit terram. Terra enim in qua continetur infernus: et ad quam mors omnia uenientia deducit magis est fundata: est firmius plantata est stabilius radicata quam quodcumque aliud elementum. ista enim rarissime mouetur: alia vero elementa continue agitantur. Ideo de terra dicitur in psal. fundasti terram super stabilitatem suam: non inclinabit in seculum seculi. Sic vere charissimi illi qui ad modum terre sunt inferiores per humilitatem: et qui in medio sui. scilicet in corde inferni et morte continentur per considerationis profunditatem tales dico sunt per ceteris plantati. et in fide et moribus radicati. Plantabo inquit. unde deus pater loquens christo dicit sic Esa. li. Sub umbra manus me protegi te ut plantes celos et fundes terram. Viri enim perfecti dicunt celi. propter sublimitatem contemplationis. et dicunt terram propter infirmitatem mortis et inferni considerationis. Isti igitur sunt plantati: quod profundant per inferni meditationem.

¶ Secundo sunt plantati. quod vegetant per gratie irrigationem. Et hoc ostenditur cum dicit. Erumpet in germen. Sicut enim arbor ex abundantia interioris humoris solet erumpere. et germina flores et folia percipere. Sic proculdubio ex abundantia sancte hominis solet in bona opera erumpere: et ex se germinare bone affectus

ctionis flores honeste puer satius et folia bone locutionis proferre. Et ideo sicut agricole summe solent cauere. quod plantent arbores in terra bonam humosam. ut intus continue vegetentur et ut ad productionem fructuum disponantur. Sic vere charissimi multum cauendum est. quod homo in terra bona ecclesie societatis bone se collocat atque plantetur ut inde humorem gratiarum attrahat: quem in germen et flores conuertat. Unde de vinea dicit Ezech. xviij. Palmites suos extendit ad illam ut irrigaret eam de arcobis germinis sui: que in terra bona super aquas multas plantata est. Et est aduertendum. quod ad plantandum arbores multa sunt attendenda. videlicet

Tempus. Tempus dico. quia in vere debet fieri plantationes non in estate. nec in autumno. nec in hyeme. Tunc enim rata est siccitas et aure inequalitas et frigiditas: quod noua plantula in suo tenero et paucum humore facilius siccaretur aut turbaretur. Item locus. quia scilicet terra debet esse proportionabiliter humida seu sicca. sicut de oliua dicit. quod ipsa uult plantari in loco soli exposito: temperatior non nimis humido neque sicco. Item modus: quod scilicet profundum debet plantari: sicut quicquid ad radicem debet imponi. et etiam aliarum arborum vicinia et propinquitas debet aliquotiens procurari. Alique enim sunt arbores que alijs iuxta se plantatis proficiunt. De oliuis enim dicitur. quod malogranata eis comiserunt si iuxta eas sint plantata. Palma etiam mascula palmas femellam iuxta se plantatam solet reficere. Item ea per suam influentiam fecundare. Sic vere charissimi dico. quod ad hoc quod homo in fide in gratia plantetur et radice. necessaria sunt plura: scilicet tempus. quod scilicet in vere iuuentutis non in autumno vel hyeme senectutis nec feruore estatis. id est temporalis prosperitatis debet ad deum peruenire. Tunc enim siccitas inde deuotionis abundat. que humorem gratie destruit et desiccatur. Quod filij sicut nouelle plantationes in iuuentute sua. Item requiritur locus: quod scilicet homo debet quicquid locum. id est gradum et statum oportunitatem. qui non sit nimis pinguis. per affluentiam prosperitatis. nec nimis siccus per macilentiam paupertatis. sed temperatus per sufficientiam necessitatis et soli. id est christo expositus per feruorem deuotionis et per amicitiam charitatis. Uel per locum possumus intelligere paradisum ubi per deuotiones debemus plantari. Iuxta illud Ezechiel. xviij. In monte sublimi israel plantabo eam. Et illud Ecclesiastici. xviij. Quasi plantatio rose in huius. Item requiritur modus. quia vere ista plantatio debet fieri iuxta arbores proficientes. id est in societate benarum personarum. qui uerbo exemplo iuxta se plantatis proficiunt. ipsi quoque fecundant bonis operibus et perfundant unde apostolus dicebat. 1. Cor. iiij. Ego plantaui appollo rigauit deus autem incrementum dedit. Appollo enim bonos socios potest significare. qui alios doctrinis exemplis et beneficijs solent rigare et vegetare. Quia pro certo charissimi illi qui debite sunt plantati (sicut dictus est) vegetantur per gratie irrigationem. Erumpet inquit in germen. ¶ Tertio dico. quod tales fecundantur. per operum procreationem. Et hoc ostenditur cum dicitur. faciet fructum. Quia sicut arbor bene plantata solet fructificare. si vero bene plantata et radicata non sit. nunquam ut communiter fructum facit. Sic vere homo qui bene in fide et moribus est plantatus. et per amorem et deuotionem in domino radicatus. fructum bonorum operum producit. Si vero bene plantatus non fuerit fructum bonorum operum non habebit. Ideo de viro perfecto dicit. in ps. Quod ipse erit tanquam lignum quod plantatum secus decursus aquarum. quod fructum suum dabit in tempore suo. De male vero plantatis dicitur (Sopli. i). Plantabunt vineas et non bibent vinum earum. Quia breuiter semen quod supra petram cecidit radices non habuit. Et ideo fructus aliquos non producit sicut dicitur Luca. viij. Quia proculdubio illi qui radicaliter non plantantur nunquam bonis operibus fecundantur et c. Unde supra de fructu. Isti ergo ceterius fecundantur per operum procreationem. Quarto dico quod tales qui in deuotione

Platea.

rtione per amorē et desiderū sunt plantati superi⁹ ele-
uantur per virtutum cumulationem qđ ostenditur cū
dicitur. Erit in cedrū magnaz. Arbor enim bene et pro-
funde radicata et plantata. solet melius crescere et pro-
ficere. et in altum et grossum se amplius augmentare.
Sic illi qui modis predictis stabiliter plantantur. et vir-
tutibus et moribus augmentantur. et vsq; ad perfectio-
nem et cōplementū more arborū crescūt: pueniūt et ducū-
tur. Cedrum inquit magnaz. ps. Saturabuntur ligna
campi et cedri libani quas plantauit. illic pasceres nidi-
ficabunt. Et si vis videre quomodo per cedrum perfe-
ctio morum notatur. Vide supra de Cedro. quia breui-
ter sicut dicitur Ecclesiastici. i. Corona fratrum quasi
plantatio cedri. Et nota hic si vis qđ in bono a deo ra-
dicantur et plantantur multa genera personarum vcz
fluide misce-
floside cōuersantes. rātes signi-
prouide consolantes. ficātur per
limpide contemplantes. paradysum
voluptatis in quo inuenebantur omnium genera bo-
norum fructuum. quia scilicet viri p̄j semper sunt pa-
rati alios pascere et nutrire. Et ideo deus solet eos in bo-
no plantare et confirmare. Et de hoc dicitur Gene. ij.
Plantauerat dominus deus paradysum voluptatis a
puncipio et. floside cōuersantes significantur per or-
tum qui diuersos flores solet habere. Significātur per
rosam que suauis odores solet fragrare de quibus dicit
Ecclesiastici. xxiij. qđ ipsi sunt quasi plantatio ro-
se in hiericho. et quasi hortus plantationum. Prouide
consolantes signantur per vineas. quia scilicet isti vi-
num consolationis qđ letificat cor hominis solēt alijs
fundere. et ipsos a tristitijs subleuare. Et de plantatio-
ne talium dicitur Luce. xx. Homo quidam plantauit
vineam. et de hoc dicitur Gene. ix. Qđ cepit vir agrico-
la esse et plantauit vineam et. Limpide contemplantes
significantur per cedrum: quia sicut dictum est. Coro-
na fratrum quasi plantatio cedri in monte libani Ec-
clesiastici. i. Sic igitur patet quomodo illi qui in fide et
moribus sunt plantati. solent augmentari. secunda-
ri. vegetari. profundari et.

A Platea. Cum platee sint loca villarum vel ciui-
tatum domibus vel vel alijs rebus et im-
pedimentis vacua. ad spaciū ordinata. vel ad congre-
gationem hominum ordinata. notandum qđ generali-
ter per plateas possunt intelligi status hominum hui-
us mundi. Sunt enim plura genera spiritualium ciui-
tatum sicut superius est ostensum. et ita per consequēs
sunt plura genera platearum. Platea enim est locus
publicus et communis. Et ideo bene per plateam sta-
tus et communis modus hominum poterit denotari.
Notemus igitur qđ scđm qđ est multiplex status homi-
num scilicet. Status ecclesie militantis. triumphantis
mundi et inferni. Im hoc possunt quatuor platee repe-
riri. videlicet platea

Ad lucrandum.

Ad ludendum.

Ad luctandum.

Ad ledendum.

In plateis enim

Mercatores lucrantur.

Spaciantes iocantur.

Duellantes lucrantur.

Delinquentes truncantur.

Est status mundialis. Quarta est status infernalis.

Dicamus ergo primo. qđ est quedam platea spirita-
lis et fructuosa. Et ista nihil aliud est qđ status ecclesie
vel religionis. Ista est ergo platea ad lucrandum. quia
scilicet in ciuitatibus solēt esse platee magne et late: vbi
merces vendūtur: et vbi homines lucrant: et vbi necessa-
ria hominibus inueniūtur. Talis platea proculdubio
est ecclesia vel religio. Ibi enim homines lucrantur et
acquirunt merita et virtutes. Ibi enim inueniuntur et
venduntur omnia necessaria ad salutem. vcz Mercatores

Et sic dico qđ
est platea. fru-
ctuosa. Saudio-
sa. Laboriosa. pe-
riculosa. Prima
platea est status
spiritualis. Secū-
da est status su-
pernalis. Tercia

Sacramentozum.

Documentorum.

Bonorum exemplorum.

ctis in plateis ciuitatis. Et Apoca. xxi. dicitur. qđ pla-
tee ciuitatis aurum erant mundum. Sicut enī in pla-
teis non solum concurrūt diuersitas. mercium: immo
etiam diuersitas et multitudo hominum. Sic procerto
in platea religionis et ecclesie non solum inuenitur mul-
tiplex mercimonium bonorum operum et virtutum: im-
mo etiam ibi est multitudo bonorum hominum et san-
ctorū. ij. Paralipo. xxi. Adduxit sacerdotes et leuitas et
congregauit in plateam. Notemus ergo ad commen-
dationes istius platee quia pcerto ista platea est locus
Amoris et dilectionis.

Humoris et deuotionis.

Honoris et prelationis.

Dulcoris et erogationis.

Clamoris et predicationis.

Splendoris et eruditionis.

plateas queram quem diligit anima mea. Item est
locus deuotionis et seruioris. Et de hac dicit Eccl. xxiij.
Iuxta aquas in plateis quasi cynamomū et balsamum
aromatizans odorem vedi. Item est locus prelacio-
nis et honoris. Job. xxi. In plateis parabant cathedrā
mibi. Item est locus erogationis et dulcoris. quia scz
ibi sunt viri misericordes et compassiui: qui alijs erogāt
bona sua. Iuxta illud Prouer. v. Diriuentur fontes tui
foras et in plateis aquas diuide. Et hoc est qđ figurat.
Luce. xxiij. vbi dominus precipit procuratori suo. qđ in
plateas et vicos ciuitatis creat. et qđ paupes quos in vico
inuenit ad conuiuium introducat. Item est locus
predicationis et clamoris. quia scilicet in ista platea chri-
stus docuit et predicauit et alios predicatores instituit
et ordinauit. Prouerbio. i. Sapiētia foris predicat. in
plateis dat vocem suam. Luc. xxi. In plateis nostris do-
cuisti. Item est locus discretionis et splendoris: quia
scilicet ibi sunt viri limpidi et discreti. clari prudentes et
illuminati. Et isti intelliguntur per senes: qui sunt na-
turaliter prudentiores. De quibus dicitur. j. Alaba-
strum. Seniores in plateis sedebant. Item sunt ergo pla-
tee: vel ecclesie: vel religiones in quibus videlicet omnia
bona et omnes boni habitant et abundant. Quamuis
proculdubio in multis videtur contrariū hodie. quia
non sunt ibi nec boni nec bona. immo potius ibi et ma-
li et mala. id est peccatores et peccata. vnde Hier. vij. vi-
tur. Nonne vides quid isti faciūt in ciuitatibus iuda
et in plateis hierusalem? filij colligūt ligna et patres suc-
cendunt ignem mulieres conspergunt adipem ad faci-
endum placentas. Vide eam supra titulo de ciuitate.
Et breuiter quod dolendum est. plus est hodie. in istis
plateis. id est in statibus ecclesiasticis de malo qđ de bo-
no. de vitio qđ de merito. de nephario qđ de iusto. Et hoc
est quod dicitur Esai. lix. Conuersum est retrosum iu-
dicium. et iustitia longe stetit et corruit in plateis veri-
tas et equitas non potuit ingredi. et facta est veritas in
obliuionē. et qđ recessit a malo predepatuit. Antiquitas
enim sicut dicitur Actuum. v. In plateis ponebantur
infirmi vt sanarentur. hodie vero si in istis plateis sint
aliqui infirmi debiles. pauperes et egeni. ab alijs non sa-
nantur nec iuuantur. immo potius condemnantur et
vilipenduntur. Sicut de helya et enoch dicitur Apoca.
xi. Qđ corpora eorum iacebunt in platea ciuitatis ma-
gne. Et quare hec charissimi: quia procerto in istis pla-
teis non abundāt hodie viri senes. id est viri prudentes
et perfecti sed potius viri iuuenes et imprudentes. fatui
et lasciu. sicut patuit zacharie. v. ij. vbi dicitur. Qđ pla-
tee ciuitatis implebuntur. infantibus et puellis luden-
tibus in plateis eius. De dyabolo etiam dicitur Eccl.
xvi. vbi propheta loquēs ciuitati hierusalem de Ihabu-
chodonosor dicens. Ungulis equorum suorum concu-
cabit omnes plateas tuas. Equi enim significant viros
carnales et impudicos. Hieremie. v. Equi amatores in
feminas. Non sic charissimi non: sed sint in ista platea
viri

Unde Iudicum.

xix. Vidit fenece se-

dentem cum sar-

B viri boni et opera bona. quia procerro sicut dictum est. Ista est platea spiritalis et fructuosa etc. ¶ Sed secundo dico quod est quedam platea supernalis et gaudiosa. Et ista est platea ciuitatis noue hierusalem scilicet paradisi: quia scilicet sicut in magnis ciuitatibus sunt platee deputate ad spaciandum et solatiandum. vbi scilicet homines post laborem durum et diurnum in sero solent spaciari. vbi in tempore penthecostes homines solent coisare. vbi etiam quasi omni die iuvenes et virgines solent ludere et cantare. Sic vere charissimi deus fecit nobis vnam plateam iocundissimam in paradiso. vbi scilicet sancti et iusti in sero mortis (finitis diei vite presentis laboribus) solantur. et spaciuntur. et vbi tam angeli quam homines cantant letantur iocundantur. et per dei laudem et gratiarum actionem in dei auribus modulantur. ¶ Unde de istis plateis dicit Thoma. xij. Et lapide candido et mundo platee eius sternentur per vicos eius alta cantabitur etc. Et aduerte quod ista platea est scilicet locus tutus ad habitandum. Status ad frequentandum. Altus ad honorandum. Clarus ad delectandum. Purus ad spaciandum. Plenus ad recreandum. ¶ Et dico locus tutus ad habitandum. Et ideo dicitur ierem. viij. quod adhuc habitabunt senes et anus in plateis hierusalem. Et hoc quia sicut dicitur in ps. Non est ruina macerie neque transitus neque clamor in plateis eorum. ¶ Item est locus gratus ad frequentandum. Ideo Thoma. xij. dicitur. Et lapide candido et mundo omnes platee eius sternent. Et ideo. j. Ezechiel. dicit. Sedit populus in platea. ¶ Item est locus altus ad honorandum: quod sicut dicitur iherem. vj. Homo quem rex honorare voluerit debet indui vestibus regis. et imponi super eum qui de sella regis et accipere regium dyadema. et prius de regis principibus et tyrannis teneat equum eius et per plateas ciuitatis incedens clamet et dicat. Sic honorabitur quem rex voluerit honorare. Homo enim iste signat quemlibet beatum quem procerro rex paradisi honorat sic. Quia sibi donat vestes. id est dotes felicitatis. Equus. id est corpus agilis immortalitatis. Dyadema honoris et sublimitatis. et prius principum scilicet michael ipsum deducit per plateas illius opulentissime ciuitatis. De isto etiam honore potest dici illud predictum Job xxxij. In platea parabant cathedram mihi. ¶ Item dico. quod ista platea est locus clarus ad delectandum. Unde Apoc. xxi. dicitur quod angelus ostendit ei flumen aque vite splendidi tanquam cristallus procedentem de sede dei viui et agni in medio platee eius. flumen enim iste signat splendorem eterne glorie qui beatos delectat in medio paradisi. ¶ Item dico. quod est locus purus ad spaciandum. Quia sicut dicit Apoc. xxi. Platee ciuitatis aux mundum. ¶ Item est locus plenus ad recreandum. quod scilicet ibi sunt fructus et delicie omnium voluptatum Apoc. xxi. In medio platee eius ex utraque parte fluminis lignum vite. afferens fructus duodecim per menses singulos red dens fructus suum et folia ligni ad sanitatem gentium. Quia proculdubio in platea paradisi vite. scilicet christus proferat per menses singulos fructum suum et folia eius ad sanitates gentium. i. continue influit recreationem glorie paradisi. quia. i. animas reficiturque pascit. Ista autem fructus duodecim eorum dicuntur pro eo. quod secundum Bernardum in sermone vbi exponit eorum nam stellarum duodecim. ibi sunt duodecim gaudia. Et hoc quia ibi est memoria sine obliuione. Ratio sine deuiatione. Voluntas sine perturbatione. Impassibilitas sine corruptione. Claritas sine obfuscatione. Agilitas sine retardatione. Subtilitas sine oburatione. Charitas sine simulatione. Quia. scilicet ibi diligit homo proximum in omni veritate. diligit se sicut diligit seipsum. Videt proximum in omni veritate diligit se sicut diligit seipsum. Diligit deum perfecte plusquam seipsum. Propter deum tantummodo perfecte diligit semetipsum. Videt deum diligenter se plusquam ipsemet diligit semetipsum. Ecce ergo quod

duodecim fructus portat in ista platea lignum vite. Et ideo breuiter istam plateam debemus diligere et appetere. et ipsas per deuotionem inhabitare. Ezechiel. xij. In laica manebimus. Ista est ergo platea supernalis et gaudiosa. ¶ Tertio dico quod est platea mundialis et vitiosa. Et ista nihil aliud est quam ipse mundus vel status hominum mundanorum. In plateis enim aggregantur fceces et lura. In plateis etiam lites et duella fiunt et excent. Et in plateis fraudes et mendacia committuntur. Sic procerro platea butus mundi est locus litium. duella: luctus et laboris: fecium et immundicie et horrois et fraudum et malicie et liuoris. Sicut enim dicitur in ps. Non defecit de plateis eius avsur et dolus: quia procerro breuiter loquedo. Ista platea est locus

Erroris et deuotionis.

Terroris et impugnationis.

Aderoris et desolationis.

Fetoris et iniquationis.

Quod sit locus erroris patet Ezechiel. ix. Ne oberraueris in plateis. Item quod sit locus terroris patet Ezechiel. xxiij. vbi dicitur. Immittam ei pestilentiam et sanguinem in plateis eius. Item quod sit locus meroris patet Ecclesiastes. xij. Circuibunt in plateis plangentes. Item quod sit locus fetoris patet Ezechiel. xxi. fecisti tibi prostibulum in cunctis plateis

Ista est ergo platea mundialis et vitiosa. ¶ Quarto dico. quod est quedam platea infernalis et dolorosa. Et ista est ipse infernus. Sicut enim in ciuitatibus sunt quique aliquae platee. vbi malefactores puniunt. et occipitant vel rotantur: sic infernus. Unde nota quod infernus est platea

Aderoris et damnationis.

Casus et elisionis.

Contemptus et obliuionis.

Remoris et desperationis.

¶ Ibi sit locus mortis et damnationis patet Thoma. ij. Tbi nudati sunt et thobie iugulari in platea iacere. Item quod ibi est locus casus et elisionis: patet iherem. l. vbi dicit. Cadent iuvenes eius in plateis. Item quod sit locus obliuionis: patet quia ex quo homo venit illic amplius non cognoscit: immo in obliuione ponit. Et de hoc Tristram. iij. dicit. Denigrate sunt facies eius super carbonem: non sunt agniti in plateis. Item quod sit locus desperationis et maledictionis. patet Amos. v. vbi dicitur. quod in omnibus plateis et incunctis que foris sunt dicitur vixit. Et sic ergo patet quomodo quadruplex est platea scilicet. Infernalis. Mundialis. Beatifica et ecclesiastica etc. Unde supra de loco. et de alijs materijs similibus.

Plaustrum. Plaustra sunt quadrigae quatuor rotarum. que quique fiunt ad onera portandum quique ad actus bellicos exequendos. sicut sunt plaustra ferrea seu ferrata de quibus fit rotiens mentio in scriptura que etiam alio modo carpenta dicuntur. In regione enim palestine et syrie talium plaustrorum frequens in prelijs erat usus. Unde Tytus huius de bello macedonico. vbi agit de prelio antiochi regis syrie contra Romanos. ponit quod antiochus habuit plurimos tales currus falcibus undique communis. quos etiam falcatos currus appellat. et modum etiam quo facti fuerunt assignat. Sed de his omnibus transio vide vbi. Cur rus. et vbi fit mentio. de Quadriga.

Plebs. Nota quod inter plebem et populum fuit antea. quia populus romanus omnes romanos homines paruos. scilicet et magnos. patres et plebem magistratus et subditos et ignobiles continebat. Plebs autem romana inferiores solum rusticos scilicet artifices et agricolas. mercatoresque et ignobiles designabat. De altercationibus autem plebis et patrum. et quo plebs finaliter obtinuit quod ad administrationem reipublice et ad consulatus. procerum et alios magistratus admitteretur. legatis Titum liuium et inueniens hec. et infinita alia de plebeis: et qualiter virtus populum rusticum non abhorruit. in pluribus plebeis emicuit: qui tam prudenter. et strenue sufficit

Plorare.

bernauerunt. De his tamē nihil ad presens ad me. Ad moralē igitur intelligentiā properabo. Notabo igitur q̄ in scriptura reperitur. vics. Plebs diuina. que est nobilium perfectior. Plebs humana. que est humilium subditior. Plebs mundana. que est flebilium peccatorum. Et sic vere dico q̄ nos inuenimus. Plebem virtuosam et inclitam. Plebem luctuosam et subditam. Plebes fluctuosam et perditam. ¶ Dico ergo primo. q̄ in scriptura reperitur plebs inclita hominū perfectior. Viri enim perfecti et iusti. plebs diuina dicuntur pro eo. q̄ domino deuotius obsequuntur. et q̄ ipsi subduntur specialiter et deducuntur. Potissime autē per istam plebē possunt intelligi boni religiosi et clerici in ciuitate ecclesie congregati: et diuinis seruitijs mancipati. De qua plebe dicitur Luce. j. q̄ iohannes christum precessit in spiritu et virtute. ¶ Helye. Sequitur. ¶ Parare domino plebē perfectam. Igitur de plebe spiritali et diuina. id est cōmuni cōgregatione iustorum. Notemus q̄ hec est Plebs

humiliter domino subiecta.
Dociliter a deo directa.
Mentaliter ad deum erecta.
Viriliter a deo protecta.
Perenniter gaudio confecta.
Solenniter honore prouecta.
Totaliter a culpis cicta.
Localiter laudibus adiecta.
Utiliter in pace collecta.
Nobiliter gloria perfecta.

¶ Dicamus ergo q̄ plebs iustorum est: erit dñs subiecta humiliter. y. Esdr. iij. Omnis plebs et virtutes regem obaudiuit. Item a deo directa dociliter. quia scilicet

deus docet et dirigit plebem suam q̄ sicut dicitur Eccl. xxxvj. Vir sapiens plebem suam erudit. Et Luce. j. Ad dandam scientiam salutis plebi eius in remissionē peccatorum eorum. Item ista est plebs ad deum erecta mentaliter. scilicet ipsum deuote orando. ps. Vultum tuum deprecabūt omnes diuites plebis. Itē ista est plebs a deo protecta viriliter. psal. Dominus fortitudo plebis sue et protector saluationis. Item ista est plebs gaudio confecta perenniter psal. Plebs tua letabitur in te. Et Romanor. xv. Letamini gentes cum plebe eius. Item ista est plebs honore prouecta seu per deum electa solenniter: quia scilicet de plebe iustorum debent eligi principes et prelati. psal. Exaltaui electum de plebe mea. Et Exod. xviij. ¶ Prouide tibi de omni plebe viros potentes timentes deum. in quibus sit veritas. et qui oderint auariciam et constitue eos tribunos et centuriones etc. Itē est ista plebs a culpis cicta seu purgata totaliter. quia scilicet deus omnes culpas ipsorum remittit. psalmi. Remissi iniquitatem plebis tue. et operuisti omnia peccata eorum. Item est ista plebs laudibus adiecta vocaliter. quia scilicet ista sempervacat laudibus diuinis Luce. xviij. Omnis plebs vt vidit dedit laudes deo. Itē est ista plebs in pace collecta vtiliter psal. Loquitur pacem in plebem suam. Item ista est plebs in gloria perfecta nobiliter. quia scilicet sicut dicitur Luce. ij. Deus dat et administrat. lumen ad reuelationem gentium et gloriam plebis tue israel. ¶ Patet ergo. q̄ talis gens potest dici plebs inclita hominum perfectiorum. ¶ Secundo dico. q̄ est plebs subdita hominum perfectiorum seu pauperum miseriorum. Iste enim possunt dici leprosi. id est plebs inualida. in petra. id est in paupertate et duricia faciens lectum suum sicut dicitur Prover. xix. Et nota q̄ plebs pauperum et simplicium. A tyrannis solet degluti. A prouocis debet erudiri. A diuitibus debet gnutriri. A domino solet erudiri. ¶ Simples enim plebei a crudelibus deglutiuntur seu cōcutiuntur. Unde isti sunt de quibus dicitur in ps. Qui deuorant plebem meam sicut cibum panis. Quorum scilicet typum tenebat ille cendebius. De quo dicitur. j. Malach. iij. q̄ ipse cepit irritare plebē et pculcare iudeā. Itē isti a prudentibus erudiuntur. Prudentes enim et docti viri tenentur plebem et simplices erudire. Unde Actus. v. Stantes loquimini in templo plebi. Et Actus. xij. Si quis est in vobis sermo exhortationis ad plebem dicite. Itē isti a potentibus gnutruntur. id est gnutriri debent. scilicet

per elemosynas. Unde Actus. x. dicitur de cornelio centurione. q̄ ipse erat vir religiosus ac timens deum. faciens elemosynas multas plebi. Itē isti a deo seu a nobilibus suscipiuntur. quia scilicet plebi et pauperes a deo et sanctis fouentur et sustententur. et a periculis liberantur. et finaliter ad celestia subleuantur. ps. Non repellat dñs plebem suam et hereditatem suam non derelinquet. Et cum conuerterit dominus captiuitates plebis sue. exultabit iacob et letabitur israel. ¶ Roma. xj. Non repulit dñs plebem suam. immo visitabit et faciet redēptionem plebis sue Luce. j. ¶ Patet ergo. q̄ est plebs subdita hominum miseriorum. ¶ Tertio dico. q̄ est plebs perditā hominum peccatorum. Et isti pro certo non sunt plebs dñi sed dyaboli. vnde dñs dicit peccatoribus illud. ¶ Roma. x. Non plebs mea vos. Et nota q̄ plebs malorum. facilliter ad malum concitat. Crudeliter bonis aduersatur. Procaciter pauperes aspernatur. finaliter in penis desolatur. ¶ Dico igitur q̄ plebs malorum concitatur ad malum valde facilliter. vnde Act. vj. dicitur Quod surreperunt quidam et commouerunt plebem et seniores in thesaurus. et rapientes eum adduxerunt in consiliū Itē talis plebs aduersatur bonis crudeliter: et maxime pauperibus. vnde de apostolis dicitur Act. xvj. q̄ concurrunt plebs aduersus eos. Sequitur. Et cum plagas multas imposuissent. miserunt eos in carcerem. Item talis plebs aspernatur iustos procaciter. quia pro certo sicut dauid dicit in ps. de seipso. Boni sunt opprobrium hominum et abiectio plebis. Desolatur. penis finaliter scilicet in inferno. Unde. j. Reg. vj. dicitur. q̄ dñs percussit quinquaginta milia plebis. Et sic ergo patet q̄ in scriptura reperitur plebs perditā quam deus confundit. Plebs subdita quā mundus obtundit. Plebs inclita quā deus custodit seu perfundit scz omni bono. Sufficit. Vide infra. vbi populus.

Plenitudo. Et ideo vide infra de repleto. Et infra de repleto. Et supra de adimplere et de implere.

Plorare. Quia supradicta sunt multa de lachrymis: de fletu: de luctu: et de plactu que omnia pertinent ad plorare: breuiter notandum est q̄ homo quandoq̄ plorat

Ex contritionis dolore.
Ex dilectionis ardore.
Ex compassionis dolore.
Ex deuotionis feruore.
Ex desolationis merore.
Ex simulationis pallore.
Ex desperationis horrore.

¶ Dico ergo q̄ homo debet plorare ex dolore contritionis et sic plorant penitentes. Vñ Hieremie. xlvij. Contrita est moab: per ascensum

luth plorans ascendet. Unde de desolatione ciuitatis tyri dicitur Ezech. xxvj. Plorabunt te in amaritudine anime ploratu amarissimo. quia scz quando videmus ciuitatem anime nostre esse per vitia desolatā: ipsas debemus plorare: et per contritiones et amaritudinē lamentare. ¶ Item dico. q̄ homo plorat ex dilectionis ardore Et sic dauid et ionathas qui se super amore mulierum amabant. qñ ab inuicē recesserūt: dicunt pre amore fleuisse: sicut habet. j. Reg. xx. Et sicut etiā dicit Tho. vij. q̄ rachel osculatus est iacob et iuniorē et misit se cum lachrymis super collū eius plorans. ¶ Itē plorat homo ex dolore compassionis. ¶ Homo enim naturaliter est animal sensible. et nō tantū in suis. immo etiā in alienis miserijs solet plorare. de quo Hieremie. ix. Quis dabit capiti meo aquam. et oculis meis fontem lachrymarum: et plorabo die ac nocte interfectos populi mei? Et Eccl. xxxvij. dicitur. filij super mortuum producant lachrymas. et quasi dira passus incipe plorare. Ista et cōpassio summe debet esse pro morte xpi. Quia etiā canis et equus pro morte dñi sui plorare dicunt. et signa cōpassionis canis plorando. et equus pedibus percutiēdo aliqui ostendere cōprobant. Sic et nos debemus imitari exēpla marie. de qua dicitur Job. xj. Quod ipsa vadit ad monumentum. vt ploret. ¶ Itē plorat homo ex feruore deuotionis. Rubens enim calore resoluta pluuia emittit. sic homo ex feruore deuotionis

deuotionis solutus lachrymas effundit. ps. Plorem corā dño qui fecit nos: qz ipse est dñs deus noster. nos autē populus eius. r oues pascue eius. Deuoti em plo- rant p paradisi dilatione. p presentis miserie plon- gatione. p diuine offese tani erga se q erga alios turba- tione. Et sic plorabant illi de qbus dicit Job. ij. Inter vestibulū et altare plorabant sacerdotes ministri dñi dicentes. Parce dñe parce populo tuo. ¶ Item plorat homo ex merore desolationis. Et sic plorat puer qñ na- scitur pñtens miseriā ad quam intrat. Sap. vj. Pri- mū vocem emisi plorans. Sic etiā plorāt hoies de mi- serijs r desolationibus huius mundi. Unde xps dicit apostolis Job. xvj. Amen amen dico vobis: qz plorabi- tis r flebitis vos. sed tristitia vestra vertetur in gaudiū. ¶ Item plorat homo ex liuoris simulatione. Et sic plo- rant hypocrite proditores r falsi amici. qui fingunt se plorantes vel pre penitentia r humilitate. vel pre passio- ne r pietate. Sic etiam plorabat ille ysmael vt decipe- ret alios r occideret. quod r fecit. Miere. xj. Egressus ysmael in occursum eorum incedens et plorans ibat. ¶ Item plorat homo ex desperationis horrore. Et sic perpetuo plorat damnati. Et de hoc dicitur Jacobi v. Agite nunc diuites. plorate r ululate in miserijs ve- stris que cuenient vobis. Et sic patet qñ plorare prin- git homini multis modis. Vide supra in titulis pñno- tatis &c.

Pluere. Pluuia. Nota q pluuia est im- pressio frigida r humi- da sursum in medio aeris intrinsecus generata. pñ- mo in nubes ex loci frigiditate coagulata. r tandē per actionē caloris in pluuiā resoluta. Et possumus nota- re q pluuia fm suauarias pprietates potest significa- re varia et diuersa. in bono. s. r in malo. Et ideo possumus notare q inuenitur. scilicet

Pluuia.	Superior.	Mirabilis.
	Superior que est	Laudabilis.
	Exterior.	Tristabilis.
	Inferior.	Damnabilis.

Prima pluuia est valde gloriofa. Secunda pluuia est valde virtuosa. Tertia pluuia est valde vitiosa. Quarta pluuia est valde dolozosa. Pluuia gloriofa signat diuine pñone incarnationē. Et de ista dicitur in ps. Descendet sicut pluuia in vellus. r sicut stillicidia stillantia super terrā. Pluuia virtuosa seu fructuosa signat diuine gratie irrigationem. Et de ista dicit Deut. xj. Quō deus dabit pluuiam terrę vt stre temporancat ferocinā. Pluuia vitiosa signat mū- dane glorie fecundationē. Et de hac dicit Eccli. xl. Sub stācie iniustoz quasi fluuius siccabuntur. r sicut toni- truū magnū in pluuiā pñonabit. Pluuia vero dolozosa signat mundi r inferni tribulationē. Et de hac dicit in ps. Posuit pluuias eoz grandinē ignē cōburentē in terra ipsos. De ista ergo pluuia quadruplici aliqd est dicendū. ¶ Dico ergo primo q est pluuia superior r mirabilis. Sicut em videmus q pluuia a superioribus deriuatur. in nubibus generat. cū terra incorpora- tur. Et sic terra per ipsam rigatur r multipliciter fecū- datur. r aeris siccitas p ipsius irriguū temperat. Sic vere filius dei desursum a patre luminū noluit descē- disse. de nubibus. i. de virginis matris puris viscerib⁹ quantū ad humanitatem suam principiū assumpsisse cum terra. idest cū humana natura per incarnationē incorporatus fuisset. r ipsam mirabiliter doctrinis r gra- tijs irrigasse. r vbertate bonozū operuz fecundasse. Et hoc est qd dicitur Esa. xl. v. Rorate celi desuper let nu- bes pluant iustū. aperiatur terra r germinet saluatorē Sicut em fingerūt fabule poetaz. Cuz iupiter summ⁹ deoz amaret quandā virginē. s. danaē filiā regis acrisij sibi q nō cōmode posset loqui cū in quadā turri clau- sa strictissime seruaret. mutauit se iupiter in pluuiā au- reā. r desup tectū turris stillauit in gremiū virginis et eā impregnauit r perfectū milite fortissimū in ea genera-

uit. qui postea gorgonē serpentē qui cōmutabat hoies in lapides occidit. r de marina belua andromadā puel- lam morti condemnatā strenuissime liberauit. Sicve- re charissimi nō loquēdo fabulariter. sed spūaliter. Ju- piter qui interpretatur iuuans pater. i. dei filius q est deus deoz r rex magnus sup oēs deos. danaē virginē filiā regis acrisij. i. mariā virginē de genere dauid regis summe dilexit. vt ei se posset coniungere in pluuiā au- reā se mutauit in qñtū. s. p beatā incarnationē in gre- miū virginis sine virili semine ad modū pluuię distilla- uit. Et sic de ista pluuiā. s. pñone filij dei nondū incar- nata. r de ista virgine. i. de dei filio r de maria nat⁹ fuit pñus miles strenuus. ipsemet dei filius incarnatus q tandē in pñlio crucis gorgonē serpentē antiquū. i. lu- ciferū qui homines conuertebat in lapides. inquantū scz ipsos faciebat duos r in deuotos. r in suis inalicis obstinatos. vincit r superat. r virginē andromadam. i. humanā naturā morti pñpetue condemnatā. a maris belua. i. a pñte demonū liberauit. Et ideo breuiter de tam mirabili pluuiā admiratiue loquitur scriptura. Job. xxxvj. dicens sic. Quis dedit inquit vehemens- simo ymber cursū vt plueret sup terras absq hoie. i. absq viri semine. que quidem virgo fuit quoddā desertū in- cultū. r a nullo mortaliū penetratū. Et qñ sic descen- dendo inuā r desolatā. i. humanā naturā donis r gra- tijs impleuit. r herbis virentibus. i. bonis operibus fe- cundauit. Quis est ergo pluuię pater. &c. q. d. difficile est credere. difficilins intelligere. difficillimū est perfe- cte cognoscere. Patet ergo q est pluuia superior que est mirabilis. ¶ Scdo dico q est pluuia inferior que est laudabilis. Et ita per pluuiā possunt intelligi oēs vir- tutes r grē que mentem habent spūaliter irrigare. Si- cut enim pluuiā venit a superiori. Sic pñcto diuina gra- tia: qz sicut dicit Jaco. j. Omne datū optimum r omne donū perfectū desursum est descendens a patre lūmi- num. Et ideo breuiter de pluuiā diuine gratie potest exponi illud Ezech. j. vbi dicitur q ipse vidit quasi spe- ciem ignis splendentis. et quasi aspectum arcus cum fuerit in nube in die pluuię. Unde nota q pñtas quas tuoz pprietates pluuię materialis: potest quadru- plex pluuiā spiritalis designari. Pluuia ergo habet

feces emundare.	Sic vere diuina gratia
Aerem serenare.	vel etiā ipse deus emū
Aridam humectare.	dat r purificat per plu
Sterilia fecundare.	uiam compunctionis
Ignis. Serenat r clarificat p pluuiā discretiōis. Splē	
dentis. Humectat r molliciat p pluuiā cōpassionis.	
Arcus. fecundat r roificat p pluuiā deuotionis. Rube	
probat cōpunctionē ardor depuratiu⁹. Ignis inquit.	
qui. s. purgat metalla. Probat discretiōē fulgor illu	
stratiuus. Splendentis inquit. Probat cōpassionem	
rigor cōplicitiuius. Arcus inquit qui. s. cū corda flectit	
Probat deuotionē humor irrigatiuus. Rube que. s.	
refrigerat r terrā fecundat. Igit dīco q inuenit pluuiā	
Mundificatrit.	Dico ergo q
Clarificatrit.	est pluuiā cō-
Molliciatrit.	punctiōis mū
Roficatrit.	dificatrit. Et

ista notatur per ignem: quia scilicet seruens compun- ctio et pluuiā lachrymarum mundificat corda r pecca- ta consumit sicut ignis consumit rubignem r purgat metalla. Nam sicut pluuiā tollit feces r plateas mun- dat: sic pluuiā lachrymarum conscientiam purificat et feces peccatorum lauat. Ideo de isto igne et de ista pluuiā potest exponi in bono illud psal. Posuit plu- uias eozum in grandinem ignē comburentem in ter-

Pluere.

ra ipsoꝝ. Ignis em̄ fertilēs cōpunctionis pater est plu-
 uie lachrymar. Dicūt em̄ p̄h̄i q̄ qñ calor ignis ⁊ solis
 inuenit sup̄ius nūbē humidā cōpactā ⁊ opacā suis ra-
 dijs fortiter resistentes: ⁊ ibi in medio intersticio aeris
 ex loci frigiditate gelatā ⁊ cōpactā: solet in ipsam forti-
 ter agere ⁊ erga eā calozē marimū generare. Et sic illa
 nubes in aquā resoluit: ⁊ puerſa in pluuiā ad terrā fe-
 cundā inferius distillat. Et inde est q̄ post magnus et
 subitanēſ calozē grandis pluuiā sequit. ⁊ q̄ etiaſ post
 humiā adustionē ipsa pluuiā qñq̄ rubra efficit: et ita
 sanguis pluere a simplicibus estimat. Sic h̄o spūali-
 ter loquēdo nubes. i. voluntas ⁊ cōscientia peccatoris
 est qñq̄ multū humida p carnalitātē. multū cōpacta
 per pteruitatē: multū opaca p ignorantie obscuritatē
 ⁊ multū resistens calozē solis. i. inspirationi dei p obsti-
 nationis duriciā ⁊ soliditatē. Tērunth qñq̄ fit q̄ sol
 iustitię cūniens ubi fortius obstaculū inuenit. ibi for-
 tius imprimit radios gratie sue p bonā inspirationē.
 ⁊ ibi fortiorē calozē generat per feruentē contritiōē. ⁊
 sic nūbē istā dissoluit ⁊ liquefacit p flebilē cōpunctiō-
 nē. ⁊ pluuiā spiritalē emittit p fletū ⁊ lachrymationē
 ⁊ ita terra. i. anima que p̄mo fuerat inanis ⁊ vacua fe-
 cundat p virtutū cumulationē. Et ita videtur loqui
 de pluuiā. Job. v. vbi dī. Qd̄ deus dat pluuiā super fa-
 cies terre ⁊ irrigat aquis vniuersā. Qui ponit humiles
 in sublimi ⁊ merentes erigit sospitate. Ista aut̄ pluuiā
 qñq̄ efficit sanguinea in q̄tū ipsam comitatur veretū
 dia rubea atq̄ rosea. Luc. xxi. fact⁹ est sudor eius qua-
 si gutte sanguinis. Ista est ergo pluuiā cōpunctionis
 mundificatricis. Deinde dico q̄ est pluuiā discretio-
 nis illuminatricis. ⁊ hoc notatur cū dicitur. Splendē-
 tis. Quia sicut pluuiā solet aerem serenū ⁊ clarū redde-
 re. solet etiā ventos sedare. p̄ſces impinguare. ⁊ siccam
 cōplexionē adiuuare. sicut dicit Constantinus. Sicve-
 re pluuiā sciētie ⁊ instructionis. aerē p̄sciētie auditoriū
 illuminat. ⁊ serenat. ventos sup̄bie ⁊ elatiōis eliminat
 atq̄ sedat p̄ſces. i. simplices per gratias ⁊ virtutes im-
 pinguat. et siccos dissolutos. in deuotos. desolatos et
 desperatos adiuuat ⁊ confortat. Et de tali pluuiā do-
 cetricis illuminatiōis dicit Deut. xxxij. Concreſcat in
 pluuiā doctrina mea. fluat vt ros eloquium meū. Et
 Ezech. j. dicit. Qd̄ in nube erat splēdor in circuitu. Per
 nūbē vero pōt irriguū scientie denotari. que splendentē
 tem efficit mentes nostrā. Iuxta illud ps. Educens nū-
 bes ab extremo terre. fulgura in pluuiā fecit. Qui pdu-
 cit ventos de thesauris suis. Nubes em̄ sicut doctores ⁊
 predicatorēs q̄ pculdubio pluuiā doctrine ⁊ sciētie no-
 bis emittunt ⁊ ventos sup̄bie de thesauris p̄scientiarū
 fugant cūciunt ⁊ expellūt. Quis hodie videt dixisse do-
 minus de ecclesia qd̄ Esa. v. dicit de vinea sua. Non pu-
 tabitur. non fodiatur. ⁊ ascendent super eā vepres ⁊ spi-
 ne. ⁊ nubibus mandabo desuper ne pluant super cam
 ymbres. Quia pculdubio hodie vinea ecclesie non est
 qui putet per debitam correctionē. non est qui fodiat
 terram carnis sue per penitentiam et afflictionē. non
 est ibi nubes. idest doctor vel predicator qui pluat p do-
 ctrinā ⁊ eruditionem. Et ideo p̄certo ista vinca est ho-
 die vepribus ⁊ spinis. i. malis sollicitudinibus ⁊ pecca-
 tis plena ⁊ occupata. iij. Reg. xvij. Siccatus est torrens.
 non enim pluerat dominus super terras. Sic ergo pa-
 tet q̄ est pluuiā instructionis illuminatricis. Deinde
 dico q̄ est pluuiā cōpassionis mollificatricis. Plu-
 uia enim que terram quas irrigat facit mollem signat
 virtutem pietatis ⁊ compassionis que mentes facit te-
 nerem. mitem et alienis misericors facile penetrabilem
 atq̄ mollem. quod ostēditur in nomine arcus celestis
 quod est signum future pluuię. ⁊ federis inter deum et
 terram. ⁊ quod habet figuram curuam concuau ⁊ p̄ſ-
 catam. Quia p̄certo pietatis compassio pluuiam ele-
 mosynarum ⁊ beneficiorum distillat deum cum homi-
 ne ⁊ hominem cum deo concordat ⁊ confederat et ad
 subueniendum alijs misericorditer se applicat et incli-
 nat. Arcus inquit. Et ideo Gen. ix. dicitur. Arcū meū

ponam in nubibus. Et ideo Eccli. xxxvj. dicitur. Spes-
 ciosa est misericordia dei in tempore tribulationis. Si-
 cut pluuiā in tempore siccitatis. Ista est illa pluuiā de
 qua dicitur. Math. v. Qd̄ pater solem suum facit oriri
 super bonos ⁊ malos. ⁊ pluit super iustos et iniustos.
 Et de istis etiam dicitur Ezech. xxxij. Pluue benedi-
 ctionis erunt. Ista est ergo pluuiā compassionis mol-
 lificatricis. Insuper dico q̄ est pluuiā deuotionis ⁊
 refrigeratricis. Et hoc ostēditur cū dicitur. In nube.
 Quia sc̄z sicut nubes ardorem t̄pis refrigerat. siccitatē
 aeris temperat. et pluuiā terram quas tangit roficat
 et fecundat. Sic vere deuotio que more pluuię nobis a
 superiori mittitur solet ardorem tentationis refrigera-
 re. siccitatem in deuotionis habet tollere et temperare
 ⁊ terram idest animā donis et gratijs fecundare. Ideo
 de tali pluuiā et de ista nube dicitur Eccli. xij. Reuer-
 tatur nubes post pluuiam. Ista est enim pluuiā de ce-
 lo veniens. Unde dicitur Deuterono. xi. Terram ad quā
 ingrediemini possidendam de celo expectat pluuiam.
 Et nota q̄ ista pluuiā Nutrit. Delectat. fecundat. Nu-
 trit dicovitam gratie continuando et augmentando.
 Et de hoc Esaie. xliij. dicitur. Plantauit pinum quas
 pluuiā nutriuit. Item delectat celestia gustando ⁊ so-
 porando ps. Pluit illis manna ad manducandum.
 Item fecundat fructus bonorum operum in anima p
 ducendo et sanctos homines in ecclesia generando et
 constituendo. Nam tempore pluuioso generantur et
 multiplicantur apes ⁊ contra tempore siccō propter
 defectum humoris minuuntur. Herbe etiam tempus
 pluuiosum diligunt ⁊ in pluuioso t̄pe magis crescunt.
 Quia p̄certo pluuiā deuotiōis ⁊ gratie qñ in ecclesia vel
 in religione abundat. apes. i. viros p̄fectos multiplicat
 ⁊ herbas. i. virtutes ⁊ bona opera generat et augmen-
 tat ij. Reg. xxiij. Pluuijs generat herba. Et ista mul-
 tiplicatio apū per istam pluuiā. i. ista pductio viroz
 p̄fectoz per deuotionē figurata fuit in fabulis poe-
 tarū. Sicut em̄ dicunt fabule poetarū. Post diluuiū
 cū pauci essent homines super terram: deus misit quā-
 dam pluuiā in terrā. de qua natus fuit quidā populus
 qui dictus fuit populus curetar. Qui p̄ tanto dicunt
 de pluuiā nati: qz in quadā summa sterilitate de fun-
 gis terre seu de clostellis qui de quadam pluuiā proue-
 nerunt fuerunt nutriti. ⁊ a famis ⁊ a mortis periculo
 liberati. Quia pculdubio charissimi pluuiā deuotio-
 nis in ecclesia novos populos instituit. ⁊ ibi curetas.
 idest homines sue salutis curam habentes nutrit ge-
 nerat ⁊ pducit. Unde de virtute generatiua ⁊ producti-
 ua istius pluuię dicitur Acuit. xxvj. Si ambulaueritis
 in mandatis meis dabo vobis pluuias temporib⁹ suis
 Sed pculdubio multi sunt similes terre egypti in qua
 nunq̄ cadit pluuiā: quia sc̄z aqua nili singulis annis
 redundantis irrigat totā terrā. Sic vere multi sunt q̄
 pluuiā celestis deuotionis ⁊ gratie nunq̄ irrigantur.
 sed aqua fluminis terrestris. i. affluentia mundane p-
 speritatis tantūmodo humectant. Et in istis verificat
 illa maledictio qua maledixit dauid mōtes gelboe. ij.
 Reg. j. Montes gelboe nec ros nec pluuiā veniat sup̄
 vos. Et sic patet q̄ quadruplex est bona pluuiā scilicet
 Pluuiā deuotionis. Compassionis. Instructionis. et
 Compunctiōis. Sic ergo patet q̄ est quedam pluuiā
 inferior seu interior que est laudabilis. Tertio dico
 q̄ est quedam pluuiā exterior que est damnabilis. Et
 ista pluuiā quatuor signat. scilicet
 Temporalem prosperitatem.
 Mundialem aduersitatem.
 Criminalem iniquitatem.
 Infernalem penalitatem.
 Prima est pluuiā fulminea.
 Secunda est pluuiā grandinea.
 Tertia est pluuiā sulphurea.
 Quarta est pluuiā fulgurea.
 Prima ergo est pluuiā p̄ſperitat⁹ q̄ est fulminea Plu-
 uia em̄ temperata est vtilis. Sed p̄certo qñ est excelsius
 ⁊ impetuosius

et impetuosa: ita quod ad modum fluminis impetuose descendit: et maxime si nimis diu perfrueretur: tunc mirabiliter est nocua. Tunc enim solet flores et fructus in arboribus corrumpere et peiorare. Quia etiam de vite et oliua certum est quod si fructus earum maturescat in tempore pluuioso: et vinum et oleum minus valent et facillime corrumpunt. Item solet semina suffocare fructus corrumpere et peiorare. Item solet aliquos pisces excecicare: et aliquos penitus occidere et necare: in frumeto herbas superuacuas generare. Item ut dicit Aristoteles. est quidam piscis qui dicitur corticem: qui si pluuiam gustauerit moritur ipsa die. Sic vere pluuiam mundant prosperitatis: que scilicet consistit in diuitiis: delictis: inordinabilibus: et mundanis scientiis: quia vere ista si nimis abundauerit solet in anima multa generare. Ista enim semina bonarum cogitationum suffocant fructus bonorum operum corrumpunt vel deteriorat. Oculos sane discretionis excecant: herbas vitiorum et malorum desideriorum generat et ipsas gustantes id est in ipsa se delectantes occidit spiritualiter. et vita gratie destituit atque priuat. Et ideo de tali flumine et impetuosa pluuiam dicitur Math. vii. Descendit pluuiam venerunt flumina: flauerunt venti: et irruerunt in domum illam et cecidi. Ista est illa pluuiam qua tempore diluuii submersa est omnis caro sicut dicitur Gen. vii. Et cum qua etiam hodie dyabolus submergit multa genera peccatorum. Et ideo bene consultatur iij. Reg. vii. Descende ne te occupet pluuiam. Ista est pluuiam prosperitatis que est fluminea. Secunda est pluuiam aduersitatis que est grandinea. Et de ista dicitur Ero. ix. En pluuiam hac ipsa hora cras grandinem multam nimis. Tercia est pluuiam iniquitatis que est sulphurea: quia scilicet peccatum ad modum pluuiam sulphuree ardet per concupiscentiam. et fetet per infamiam. Et ideo Gen. xix. dicitur. Quod dominus pluit super sodomam et gomorrham ignem et sulphur. Quarta est pluuiam que est eterne penalitatis: que est fulgurea. Quia sicut dicitur in ps. fulgura in pluuiam fecit. Unde de damnatione gog dicit dominus Ezech. xxxviii. Ignem et sulphur pluuiam super eum et super populos multos qui cum eo sunt. Et sic ergo patet quomodo diuersa sunt genera pluuiarum tam in bono quam in malo.

Plumbum. Nota quod plumbum est metallum ceteris metallis vilioris reputationis. Ceteris grauioris inclinationis. Ceteris promprioris inquinatiois. Istud enim parum valet et modicum ascendit. bassum locum tenet et infime descendit. manius fedat: et tangentem offendit. Igitur per plumbum possunt intelligi omnes peccatores. De quibus potest dici illud Ezech. xxi. Omnes isti es et stannum et ferrum et plumbum in medio fornacis. scilicet consumpti sunt quasi dicat. modice sunt virtutis ad resistendum tribulationibus et peccatis. Item ad peccatum et ad infernum facilliter ruunt et ad id grauius inclinantur. Ero. xv. Descenderunt in profundum quasi lapis. et quasi plumbum in aquis vehementibus. Item alios se contingentes. hoc est dictum. socios et vicinos fedant ita quod ipsorum dictis et exemplis ipsi iunguntur et maculantur. Zacha. v. Misit in assam plumbum in os amphore. Vel si vis per plumbum quod est nigrum: infectum. consumptibile et deorsum cadens et tendens. intellige corpus humanum vile putridum: corruptibile. et facile corruens ad mortem. Vel si vis tale est peccatum: quod scilicet in faciens. deorsum cadens. et parum valens. Eccli. xxi. Super plumbum quid grauiabis? Vel si vis per plumbum intellige diuitias que grauiant: fedant et cito depereunt. atque cessant. Unde de diuitiis scriptum est Ezech. xxxviii. Argento inquit et plumbo repleuerunt nudinas tuas etc. Vel si vis dicere quod plumbum signat pauperes humiles. qui sunt locum infimum querentes. et parum inter alios reputati. et tamen multum alijs proficentes. Plumbum enim in fornace cum alijs metallis argenteo. scilicet auro ponitur. et dum istud igne consumitur aliud a presumptione seruat. Sic sunt pauperes. Ipsi enim in loco et statu inferiori ponuntur. parum apud alios reputantur. et igni tribulationum pro alijs opponuntur et exponuntur. Item. xxxi. ferrus

stannum et plumbum igne purgabitur etc.

Plures. Plurimus. Nota quod est pluralitas scilicet
 Laudanda. Prima est pluralitas meritorum. Et de hoc Eccli. xxiii. Habeo plurima frater mi. Et puerb. xiii. vbi plurime sunt segetes manifesta est fortitudo bonis. Secunda est pluralitas vitiorum. Eccli. xlvii. Plurima redundauerunt peccata ipsorum. Tercia est pluralitas tormentorum. Ezech. xxi. Plurimos occidisti in vinea hac. Quarta est pluralitas gaudiorum. Luc. vii. Quis ergo eius. scilicet plus diligit? et primo quod is cui plus donauit. Quinta est pluralitas hominum perfectorum. Iherem. vii. Plures facti sunt sacerdotes. Sexta est pluralitas hominum peccatorum. Et de hac Ero. xxi. Non acquiescas plurimorum sententie ut a recto deuias. Septima est pluralitas ipsorum bonorum. et de hac dicitur Ero. xxxvi. Plus offert populus quam necesse sit. Et puerb. xxi. Diuitie addunt amicos plurimos. Octaua est pluralitas ipsorum malorum. i. Cor. xv. Plus omnibus laboraui. Nona est pluralitas secularium negotiorum. Et de ista dicitur Iaco. ii. Multi plures magistri fieri fratres mei scientes quoniam maius iudicium sumit. Et marthe dicitur Luc. x. Martha martha sollicita es et turbaris erga plurima etc. Et Math. ii. dicitur. Plures fecisti negotiationes tuas quam stelle sunt celi. Decima est pluralitas actualium actuum et factorum. Et de hoc Job. xv. In hoc clarificatus est pro me ut fructum plurimum afferat. Undecima est pluralitas nobis angelorum. Et de hoc. y. Paral. xxi. Multo enim plures nobiscum sunt quam cum illo. Duodecima pluralitas est humilium seruitorum. Math. xxi. Plurima autem turba strauerunt vestimenta sua in uia. Et sic breuiter dico quod pluralitas sumitur multis modis quod longum esset persequi. Et ideo omitto gratia breuitatis. Unde. s. de Magnis et de multitudine.

Plus. Plusquam. Nota quod plus et plusquam significat quandam excellentiam et superabundantiam eminentem siue bona fuerit siue mala. Igitur notemus quod ista notio plus et plusquam referri possunt ad omnia genera personarum. Ad deum. Ad iustum. Ad impium. Primo ergo dico quod ista dictio neutraliter sumpta refertur per ad deum creatorem. Deus enim in omnibus habet plus et plusquam. excellit et abundat in omnibus bonis. abundat enim in scientia summe relucens. In clementia cunctis succurrens. In sapientia omnia regente. In patientia omnia ferente. In amicitia omnia fouente. Iste ergo plus habet ceteris de scientia. vñ Eccli. xxi. oculi domini plus multo lucidiores super solē sunt. Ite plus habet ceteris de clementia vñ ipse est qui dicit Ier. vii. Adversus diabolos non sacrificium et scientiam dei plusquam holocausta. Item plus habet ceteris de sapientia. Unde de ipso dicitur Math. xxi. Ecce plusquam salomon hic. Item plus habet ceteris de patientia seu modestia. Unde Math. xxi. de eo dicitur. Ecce plusquam iona. Iona enim interpretatur columba. que. scilicet. auis est patiens et benigna. Item plus habet ceteris de amicitia. Ipse enim plus ceteris amat et plus etiam vult amari. Unde ipse dicit Math. x. Quod qui amat patrem suum et matrem plusquam me non est me dignus. Igitur plus et plusquam refertur ad deum creatorem. Secundo dico quod referri potest ad iustum viatores. Iusti enim habent suam excellentiam et suum plus: quia scilicet in virtutibus et bonis operibus solent plus ceteris abundare. Ista enim dicitur Math. v. Nisi abundauerit iustitia vestra plusquam scribarum et phariseorum non intrabitis in regnum celorum. Arbor enim que profundius plantatur. et que melius colitur et purgat suo plus proficit possessori. scilicet. plus abundare fructibus comprobatur. Sic vere qui iusti sunt profundius in fide et in moribus radicati. et ab omni superfluo per penitentiam et temperantiam

Polliceri.

plus purgati sunt bonis fructibus scilicet virtutibus
operibus pre ceteris plus repleti. Unde xpus summus
agricola dixit Job. xv. Omne palmitē in me non ferē
tem fructū tollet eū. et oēm q̄ fert fructū purgabit eū
fructū plus afferat de isto plus et de ista morali abūda
tia et opulētia possum⁹ notare q̄ iusti Plus habent
Sapientie resplendentis.

Reuerentie metuentis.

Amicitie diligentis.

Affluentie se prebentis.

Subiacentie se spernentis.

¶ Iusti ergo plus habēt ceteris de splendorē qui men
tes dirigit. hoc est dictu de sapientia Dani. ij. Sapien
tia inquit in me est plusq̄ in cunctis viuētibus. Istud
est enim vnum plus quod summe est appetendū. quia
sicut dicitur Ecclesiastici. vij. Hoc autem plus habet
eruditio et sapientia q̄ vitam tribuit possessioni suo. Itē
plus habent ceteris de timore qui mentes corrigit. si
miles scilicet illi de qua dicitur Heemie. vij. q̄ Ananias
erat quasi vir verax. et timens deus plus ceteris videba
tur. Istud est enim vnum plus quo corrigitur mens hu
mana. scilicet timor dei. Quia sicut dicitur Proverb.
xvij. Plus proficit correctio blanda apud prudentem
q̄ centus plage apud stultum. Item iusti habent plus
amoris qui mentes erigit. scilicet in proximū et in deū.

Unde dominus facit questionem de illo cui pater fa
milias plus donauit. qui scilicet ipsum merito plus di
ligit. Luce. vij. Quis ergo inquit cum plus diligit. Et
istud quia is cui plus donauit. Et reuera deum plus
tenemur diligere a quo scimus nos et plura recepturos
et recepisse. Dat enim multis gratiam in presenti et glo
riam in futuro. Plus donat etiam diuitibus q̄ paupe
ribus et. Et ideo ipm plus diligere tenentur. Quis ipse
de multis possit dicere illud. ij. Cor. xij. Licet plus vos
diligens minus diligar. Johan. xxi. Symon iohannis
diligis me plus his et. Item isti plus habent dulcoris
qui sua porrigit. s. dulcoris misericordie. qui sua porri
git indigēti. Vñ de isto plus dicit illud Ero. xxxvj. Plus
offert populo q̄ necesse sit. Unde de vidua pauce duo
era minuta offerente. et mittente in gazophilatū dicit
Luce. xxi. q̄ vidua hec plus oibus misit. Itē iusti plus
habēt pudoris qui se negligit. q̄. s. iusti p̄tutem hu
militatis plus contemnunt seipso q̄ alios. sicut apo
stolus de seipso dicebat. ij. Cor. xj. vt minus sapiēs vi
co plus ego. Et dauid etiam de seipso dicebat. ij. Reg.
vj. ca. Uilior inquit fiam plus q̄ factus sum. et ero hu
milis in oculis meis. Patet ergo q̄ est vñ plus quod
pertinet ad iustum viatorem.

¶ Tertio dico q̄ in scri
ptura inuenitur vnum plus quod pertinet ad vanum
peccatorem. Alii enim quanto plus viuunt. tanto
plus peccant. Unde beatus Bern. in meditationibus
suis dicit. Cur inquit tanto desiderio appetimus vitā
istam in qua quanto plus viuimus tantoplus pecca
mus. Sunt enim mali similes. leone que quantoplus
viuit. tantoplus sterilefcit. Sic isti quantoplus viuūt
tantoplus infecundiet steriles fiunt. Notabis igitur
de malis q̄ impius

Plus Querit sapere q̄ deceat.

Plus Cupit capere q̄ habeat.

Plus Solet spernere q̄ debeat.

Plus Solet ruerē q̄ vigeat.

Plus Vult presumere q̄ valeat.

Plus Solet putrefcere q̄ soleat.

Plus Solet cadere q̄ redeat.

Dico q̄ impius plus querit sage q̄ deceat. Et tñ Eccli
vij. dicit q̄to plus laborauit ad querēdū. s. secreta dei.
tātominus inueniet. Ideo bñ dicit ap̄s ad Ro. xij. Nō
plus sage q̄ opz sage. sed sage ad sobrietatē. Et Eccli
vij. Non plus sapias q̄ necesse est. Itē plus cupit cape
re q̄ habeat. Nunq̄ em̄ satias bonis mūdi semper em̄ vel
let hñe plus. Sitis ydropico qui q̄to plus bibit semper
plus sitit. Et igni enā qui q̄to plus de lignis recipit tā
toplus crescit. Unde de illis oparijs qui non contenti

denario diurno pro quo conuenerant dicitur Math.
xx. q̄ arbitrati sunt q̄ plus essent accepturi. Et tamen
isti deberent attendere ad illos qui colligebant man
na: quoz illi qui plus receperant non plus habuerūt
q̄ alij. sicut dicitur Exodi. xvj. quia scilicet in morte vi
uites qui modovidētur plus ceteris colligere. nō plus
alijs secū portabunt. Unde ibidem. Nec qui plus col
ligit habuit amplius. Item malus plus solet spernere
q̄ debeat. scz deum et iudicia sua. Unde de hierusalem
dicit dominus q̄ ipsa contempsit iudicia mea vt plus
esset impia q̄ gentes Ezech. v. Item iste plus solet ruerē
seu deficere q̄ vigeat. Unde iste est ille de quo Eccli. xj.
dicit. Est homo marcidus egens recuperatione. plus
deficiens virtute et abundans paupertate. Itē iste plus
vult presumere q̄ valeat. Unde Esaie. xvj. Audiuimus
superbiam moab. superbus est valde. superbia eius ar
rogantia et indignatio eius plusq̄ fortitudo eius. Itē
plus vult putrefcere q̄ solcat. s. per peccatum luxurie.
Unde de meretrice Doliba dicitur figuraliter Ezech.
xvij. q̄ ipsa insaniuit libidine plusq̄ soror sua. et forni
cationē suam super fornicationem sororis sue ad aspi
rior filios p̄buit impudēter. Itē iste plus solet cadere
q̄ redeat scilicet per damnationem eternā. Unde dam
nati possunt dicere illud Daniel. ij. Diminuti sumus
plus q̄ omnes gentes. Sic ergo patet quomodo plus
diuersimode sumitur in scriptura scilicet quantus spe
ctat ad malum impieuiuentem. Ad iustum debite agē
tem. Ad deū eterne manentem. Sufficiat. Vide de ma
gis. et de amplius.

¶ Potius. poculū. pollex.

De potius. poculū et pollex pauce sunt auto
ritates. Et ideo non psequor. hoc solū aduer
te q̄ potius accipis pro magis plus vel ampli⁹ vel etiā
quandoq̄ pro melius puenientius. Potius em̄ et me
lior idē sunt. Unde ergo ibi. Poculū aut vas est qd mi
nistrat vinum illi qui poterat. Unde de potu. et potare.
Pollex aut grossior fortior et breuior digitus est qui sit
in manu. Unde ergo de manu.

Polliceri. Pollicitus.

Nota q̄ pol
liceri idē est
q̄ promittere cum certitudine vel cum pacto. Est em̄
pollicitus idē quod firmiter aliquid paciscens aut p
mittens. Sicut bene supponitur Deut. j. vbi dicitur.
Non videbit quispiam et. terram bonam quam sub iu
ramento pollicitus sum patribus vestris. Notabis cr
go q̄ triplex est pollicitatio scilicet

Promerenda.	Prima dei.	Dei pollicet bona
Adimplenda.	Secūda iusti.	Iustus vera.
Precauenda.	Tertia impij.	Impius falsa.

¶ Primo igit dicamus q̄ pollicitatio dei q̄ est pmerē
da. Cōstat em̄ q̄ deus p̄misit et pollicitus fuit suis fide
libus oē bonū. Vñ nota q̄ ipse pollicitus est nobis vcz
Equitatis ducem.

Veritatis lucem.

Tranquillitatis pacem

Hereditatis vicem.

Sublimitatis arcem.

et nobiscum habitaturus in carne virginis gloriose. Et

de hoc potest exponi illud. ij. Paralip. vj. c. Dominus

pollicitus est vt habitaret in caligine. id est in tenebris vir

ginali. Hubes enim et caligo in circuitu eius. Item pol

licitus est lucem totius veritatis. scilicet certitudinem

fidei quam homini reuelauit. Gal. ij. Pollicitationē

spiritus accipiamus per fidem. Item pollicitus est pa

cem tranquillitatis. Unde Josue. xxi. Dedit dominus

pacem sicut pollicitus est. Item pollicetur deus vicem

eterne hereditatis. scilicet terram promissionis para

disi. Deutero. xxxj. Introduces filios israel in terram

quam pollicitus es. Item pollicetur arcem supne sub

limitatis. seu dignitatis et auctoritatis. scilicet regnum

et gloriā paradisi. ij. Paral. vj. Suscitabo thronus re

gni tui sicut pollicitus sumus et tibi dicat quilibz illud

Josue. xxiij.

Joſue. xiiij. Da ergo mihi montem iſtum ſicut pollicitus es. Iſta eſt ergo pollicitatio dei que eſt pmerenda. Quia ſcilicet deus iſta nobis pollicetur ſub conditione. ſi ſcilicet debito modo nos habuerimus erga ipſum: ſi non offenderimus p peccatū: qz ſcilz tūc pollicitatio nē hmoſ perderemus. vnde Iſebze. iij. Timeamus ergo fratres ne forte relicta pollicitatione introeſſido in requiē eius exiſtimeſ aliqz ex nobis deſſe. ¶ Scđo dico qd eſt pollicitatio adimplēda. Et iſta pcerto eſt illa quā nos facimus deo ⁊ primo. Quicquid eī polliciti ſumus deo fidē ipſius ſuſcipiendo. ex voto ſibi nos obligando. ⁊ demonibus mundo ⁊ vitijs renunciando. ⁊ in religione etiā forſitan proſitendo ⁊ quicquid etiam proximis noſtris pollicemur. alter alteri pacta iurando. nos pcerto debem⁹ implere ſine fraude faceret tenere. ¶ Iſta. xxxij. Quod polliciti eſtis implete. Unde Salomoni dictū fuit. ij. ¶ Paralip. ij. c. Triticū ⁊ ordeus ⁊ oleum ⁊ vinum quod pollicitus es mitte ſeruis tuis. Iſta eſt ergo pollicitatio que eſt adimplenda. ſcilicet omnis illa que de ſe eſt licita ⁊ honeſta. ¶ Terno dico qd eſt pollicitatio precauenda. ſcilicet omnis illa que de ſe eſt illicita ⁊ iniuſta. ſicut fuit illa quam fecit herodes filiſ David. xliij. vbi dicitur qd cum iuramento pollicitus eſt ei dare quecunqz poſtulaſſet. Ipſo poſtulauit caput iohannis baptiſte. fatua eī pollicitatio ſed impiſſima fuit redditio. Sicut etiam deiepte legimus qui propter fatuū votū filiam deo ſacrificauit. et tamen miſera filiā voluntarie mortem ſuſtinens dixit ei. Judic. xj. fac inquit mihi quodcunqz pollicitus es. Talia ergo promiſſa non ſunt faciēda. ⁊ ſi facta fuerint non ſunt tenēda. Non enim tenetur homo imple re tales pollicitationes: quando ſcilicet ſunt ptra deū ⁊ contra bonos mores. fatui ſunt ergo qui in honeſte ⁊ illicita alijs pollicentur ⁊ iurant. ſicut de raptoze dicitur Job. xviij. Mō cor eorum longe factū eſt a diſciplinā. Sequitur. Predā pollicetur ſocijs ⁊c. Et ſic igitur pater quomodo in ſcriptura reperitur pollicitatio. precauenda. adimplenda ⁊ pmerenda ſufficiat. Vnde ſup. p. vbi Juramentum. vbi Pactum ſeu paciſci. ⁊ vbi pmittere ⁊c.

¶ Polluere. Nota qd pollutio idem eſt quod immundicia. Et ideo ille ſpiritualiter eſt pollutus qui diuerſis vitijs eſt imbutus. ¶ Unde poſſumus notare qd in ſcriptura inuenitur pollutio et immundicia.

In eccleſia exterius.	Et ſic dico qd eſt pollutio exterior: pudo
In anima interius.	roſa. interior: vitioſa.
Et in inferno inferius.	poſterior ſeu inferior ⁊ doloroſa.

De exteriori dicitur in ps. Deus venerunt gentes in hereditatem tuā. polluerūt templū ſanctū tuū. De interiori dicitur Leuit. xx. c. Non polluas animas veſtras. De inferiori dicitur cuiuslibet damnato illud Amos. vij. Tu in terra polluta morieris. Et Eſec. iij. dicit. Comederūt filiſ iſrael panem ſuum pollutum in terra aliena ⁊c. Dicamus igitur aliquid de quibus pimis. videlicet. de pollutione eccleſiay: ⁊ de pollutione perſonarū. ¶ Primo qui dem dico qd eccleſia polluitur per ſcelera ſuorū ſeruatorū. ſicut emvidemus qd ſtabula animalū ⁊ equorū in quibus ſunt. ſ. animalia viuunt ⁊ comedūt ⁊ dormiūt valde ſunt fetida ⁊ imunda. non quidem ex ſe nec ex ſua natura. ſed p eo qd ipſa animalia que impinguntur ⁊ ſtabulantur ibidē polluant ea in qd ibi piciūt feces ſuas. Sic de chariſſimi: ſtabulū eccleſie (que etiaſ a xpo ſtabulū dicit⁹ ⁊ plati eius ſtabularij nuncupant Luc. x. x) ſuis ex ſua natura ſit purū mundū: qz tñ mali eccleſiaſtici qd ibi ſtabulant ⁊ impinguntur ibi hodie piciūt multiplices feces vitiorū ⁊ pctorū: q. ſ. ibi faciūt ⁊ comiūt. hinc eſt qd hodie iſtō ſtabulū multiplex eſt pollutū ⁊ multis imūdicijs inquātū. ps. Polluerūt tabernaculū nois tui. Et iō ſicut rap⁹ dimittit domū ⁊ cauernā ſuā qñ videt eā avulpe ſtercoratā ⁊ pollutā. Sic hodie deus in multis videt ſuā eccleſiā deſerere p

eo qd videt eā per maliciā vulpis dyabol⁹ ⁊ tot ⁊ tantis pollutionibus plenā eſſe. Ipſe em deus facit hodie ſm legē quā ipſe tulit. Prohibuit em in lege ne aliqd imundū tangereſ. Iſum. xij. Quicūqz tetigerit humanē anime morticinū polluet. Et ratio eſt ſicut ibidem dicit. Quicqd tetigerit immūds immundum faciet. Cū ergo ipſe ſit mundiſſimus ⁊ videat totū ſtatū eccleſiaſticiū in pluribus pollutū ⁊ immundū. hinc eſt qd ipſum hodie non dignaſ tangere. nec ſibi p amorē adtingere. immovidet ipſam totaliter abhorere. Ideo ciuitati eccleſie ⁊ ipſis eccleſiaſticiſ: in figura hieruſalē ⁊ poſſeſſorū ſuorū loquitur dñs Eſech. xxiij. Pupillum inquit ⁊ viduā contriſtauerūt apud te ſanctuaria mea ſpreuiſtis. ⁊ ſabbata mea polluiſtis. Viri detractores fuerunt in te ad effundendū ſanguinē ſuper montes comederunt in te. Sequitur. Unuſquiſqz in vxorē proximi ſui operatus: abominat. onē: ⁊ ſocrus nurū. polluit ⁊c. Alia acciperunt in te. vſurā ⁊ ſuperabundantiā ⁊c. Ecce chariſſimi: quot genera pollutionum ſunt hodie in eccleſia ſancta dei. Ibi em ſunt ſicut pty ſciz pollutiones incōpaſſionis. qz ibi pupilli ⁊ viduā contriſtantur. Itē pollutio induſionis: qz ibi ſabbata ⁊ ſanctuaria non coluntur. Itē pollutio detractōis: qz ibi alter de alterius negocijs obloquitur. Itē pollutio carnalis infectōis: qz ibi adulterā adulter ⁊ ſocrus nurū polluet. Itē pollutio ſymonie ⁊ ambitōis: qz ibi munera acceperunt in te. Itē pollutio auaricie ⁊ extorſionis: qz ibi eſt vſura ⁊c. Et ideo breuiter poſſum⁹ notare qd mali eccleſiaſtici hodie polluit eccleſiā propter

Carnalem infectionem.

Adulterum acceptionem.

Adulorum adulationem.

Indignorum exaltationem.

Negociorum occupationem.

Eccleſia em ſpūaliter eſt polluta iſtis dñqz. ſ. vitijs carnali infectione. vñ cuiuslibet carnali eccleſiaſtico dñ illud Iſiere. iij. Polluiſti terrā in fornicatōe tua. Itē munerū acceptōe. Eſec. xx. Homē ſanctū incū polluiſti in munerib⁹ veſtris. Itē ſupiorū adulatione: qz. ſ. hodie qd melius ſciūt adulari ſunt ſupiorib⁹ magis chari. ⁊ iſta pollutio ſignificat p idola qd ſicut antiquitus terra ⁊ templū erāt polluta: qñ ibi idola colebant. ſicut de ciuitate hieruſalē dñs Eſech. xxiij. qd fecit idola ptra ſemetipm vt pollueret. Sic de hodie eccleſia eſt tota polluta p eo qd idolis inſufficientib⁹ platis ibidē thurificat ⁊ adulat. Cōtra illud qd ſcribit ibidē. In idolis egypti nolite pollui. Itē polluit indignorū pmoſ. Eſec. xxvij. In ducā ſup te alienos ⁊ polluent decorē tuū. Itē polluit negociorū occupatiōe. vñ Eſec. xxvij. In multitudinē inqūtatū negociationū tuarū polluiſti ſanctificationes tuā. Quia pcerto hodie eccleſia ⁊ eccleſiaſtici intm occupantur i negocijs tpalib⁹ ⁊ ſecularib⁹ qd hodie tota ſanctificatio in ea eſt polluta. Et ſic breuiter pty qd etiā polluitur p ſcelera ſuorū ſeruatorū. ¶ Scđo dico qd mali polluiunt p ſcelera multorū vitiorū. Nota qd hō ſm legē antiquā literaliter: ⁊ ſm nouā ipūaliter polluitur. ſcilz

Ex malorū coniunctōe.	Prā eſt pollutio male lo-
Ex humorū effuſione.	cietatis: qz. ſ. antiquitus qdū
Ex ciborū conſtione.	qz tāgebat aliqd reptile vel
Ex ſuorū platione.	aliquē mortuū polluebat.
Ex operū impletione.	ſicut dñs Leuit. xj. ⁊ hinc.

xx. In quo ſignabat qd ille qd reptilia ⁊ mortuos. ⁊ viros peccatores et infames tangit ipſorū. ſ. locietatē ſecrando. exinde facile polluitur ppter mala imitando et ſe eis conſormando. Ideo precipitur Eſech. liij. Pollutum noli tangere. ¶ Secunda eſt pollutio vilis carnalitatis. Sicut enim dicitur Numeri. v. Ille qui ſemine fluebat pollutus erat. Sic luxurioſi. vnde Crenorū ſ. facta eſt hieruſalem quali polluta mētruis. ¶ Tertia eſt pollutio vilis gulolitatis. Leuitici. xij. Si quis poſt biduum comederit ſanctum domini polluit. Et ideo de Daniele legitur Danieles primo qd ipſe proſuit in corde ſuo ne ipſe pollueretur de menſa regis.

Pomum.

Quarta est pollutio vane loquacitatis. Et hoc Esa. vii. Vir pollutus labijs ego sum. Quinta vero est pollutio grauis iniquitatis. vnde Esa. lii. Manus vestre pollute sunt sanguine. Et sic ergo patet quod diuersimode polluitur ecclesia et persone etc. Vnde supra de immundicia et de macula.

Pomū. Cū poma generat sumant p quibus cunctos cortices non arborū fructibus. testas tñ aut duras: non poma: sed potius nuces dicuntur. Possumus moraliter dicere qd fm diuersitatem pomorū seu etiaz viridariorū varia genera sunt pomorum. Dicam ergo quoniam inuenimus poma

Interiora. Prīa sunt modestia q sunt pfectoꝝ.
Deteriora. Scda terrestria q sunt peccatorum.
Exteriora. Tertia siluestria q sunt mūdanoꝝ.
Superiora. Quarta sūt celestia q sunt beatoꝝ.

Primo ergo dico q sunt quedā poma interiora que sunt hoim pfectoꝝ. Et ista pfecto sunt interiores grē virtutes. que inuirdario cordis et in arboꝝ bonevolūtatīs nascunt. que bone fame fundūt odoꝝ. et p bona exēpla boneꝝ doctrine vba alijs eis nutriunt. Leuit. xix. Quinto anno comedetis fructū gregantes poma. Et sicut pone quō multa sunt genera bonoꝝ pomorū scz rubea. aurca. viridia. cādidā seu niuea. matura. dura. mollia. aspera. dulcia etc. Sic veredico q varia sunt genera virtutum scilicet rubea. hec est charitas. aurca hec est honestas. viridia hec est innocentie puritas. niuea. hec est castitas. matura hec est temperantia. dura hec est penitentia. mollis. hec est benignitas et modestia. aspa hec est iustitia. dulcis. hec est misericordia. et sic de alijs. Talia ergo poma debēt viridaria cordiꝝ nostroꝝ portare. et ipsa deo tanq istius viridarij domino referuare dicentes scilicet sibi illud Canticoꝝ. v. Veniat dilectus meus in ortū suum. vt comedat fructus pomorū suorū. Ut et ipse dicat illud quod sequitur. ca. vii. Descendi in ortum meum vt viderem poma conuallius et inspicerem si floruiisset vinea. et germi nascent mala punica. Deus enim libenter solet descendere gratiam infundendo in ortū cordis humani: et in vineam floridam conscientie viri iusti. vt scilicet germi nibus bonarum cogitationum et pomis virtutum et operationū spiritualiter delectetur. Et vt sic congratu lādo dicat illud Psal. ix. Inueni israel q si pima poma ficulnee. Et sicut nota q quilibet nostrum debet talia poma virtutum ex se producere. deo ascribere. bonis diffundere. In se dico producere. Leuit. xxv. Terra gignet germen suum et pomis arbores replebuntur. Qd tamen est contra malos qui scilicet non proferunt poma bonoꝝ operum virtutum. Vnde ibidem dicitur. Non gignet terra nec arbores poma prebeunt. Item deo ascribere. quia reuera nullum bonum proferimus quin a deo procedat. Leuit. xxv. Omnes decime de pomis arborum domini sunt. vt scilicet quilibet dicat sibi illud Canticoꝝ. vii. Omnia poma mea noua et vetera seruaui tibi. Item bonis distribuere et diffundere. scilicet alios per bona exēpla pomis nostris nutriendo: et odoꝝ bone fame alijs diffundendo vt de nobis dicatur illud Job. ix. c. Transierūt quasi naues poma portantes. que scilicet odoꝝ post se relinquunt vnde et nobis dicatur illud Canticoꝝ. iij. Emissiones tue paradisi malorū puniceorū cum pomorū fructibus. Patet ergo q sunt quedā poma interiora que sunt hominū perfectiorum. **S**ecundo dico q sunt quedam poma deteriora que sunt hominum peccatorum. Et ista pfecto nihil aliud sunt nisi mala opa et peccata: que certesunt poma putrida et corrupta. porcis idest demonibus satis apta. nec a bonis manducari idest in ecm plus sumi digna. De quibus dicitur Leuit. xix. Poma que germinant supple corruptionē: immunda crunt vobis nec edetis ex eis. **T**ertio dico q sunt poma exteriora: que sunt hominū mundanoꝝ. Et ista nihil aliud sunt q diuitie: quas scilicet mundi diuites et po-

tentes in huius mundi pomerio abundanter producant. De quibus in psal. Posuerunt hierusalem in pomorum custodiam. Que potissime possunt dici de ecclesiasticis diuitibus: talia tamen poma parū durāt. Vnde cuilibet diuiti poterit dici illud in moꝝte: quod dictum fuit ditissime babyloni. Omnia poma tua desiderabilia anime tue recesserunt a te. Apocalyp. xviij. Quia scilicet tunc verificabitur illud Exodi. x. Deuorata est herba terre: et quicquid pomorum in arboribz fuit. Pomeriū seu viridariū in quo ista poma crescūt est illud in quo susanna fuit fraudulentē accusata et moꝝti fuisset adiudicata: nisi daniel remedium posuisset. vt scribitur Danie. xij. Quia reuera illi qui in isto mundi pomerio se delectant et balneant: pericula fraudum et malorū hominū sepe reportant. moꝝtis perpetua cuilibz tali per falsos iudices demones infligitur nisi puer daniel idest christ⁹ misericorditer subueniat aut tueatur. Sic ergo patet de pomis diuitiarum q sunt poma exteriorū hominū mundanoꝝ. Vñ tamē volo hic addere. quia in tyto liulo in gestis romanorū ab origine vbi sit mentio de pomerio et extra pomerium. Et quia pauci intelligunt quid hoc est dictum. Sciendum q in vrbe interius prope edificia in circuitu muroꝝ erat artum spaciū de muris ad edificia: et etiam extra muros in circuitu: in quibus non licebat aliquid edificare: ad finem q infra muros et extra esset liber aditus hominū bellatoꝝ pro custodia ciuitatis. Illud ergo spaciū quod erat infra ciuitates vocabatur pomerium. Extrinsecus vero dicebatur extra pomerium. sicut patet per tytum liulū. vbi agitur de materijs cursorum. Sed de istis nihil ad pꝛesens. **Q**uarto dico q sunt quedam poma superiora. Et ista sunt gaudia paradisi. que in ipso deo crescunt. et de quibus ipsi beati viuunt. vnde Deut. xxxij. De talibus pomis dicitur sic de pomis celi. et ex roꝝe celi. de pomis fructuum solis et lune. de pomis colliū eternoꝝ. s. erit benedictio ioseph. Ite ergo de quadruplici pomo sufficiant.

Pondus. Cum pondus sit qualitas reivirentis et cuius vnaqueq tendit naturaliter ad centrum. possumus notare q pondus potest significare illā perfectionē virtutē per quā anima spiritaliter inclinatur et tendit in deū: q. s. deus est pprie centrum suū. Notandū est ergo q pondus significat scilicet prudentie maturitatem.

Iustitie equalitatem.

Gratie utilitatem

Glorie immensitatem.

Primo ergo dico q signat prudentie maturitatē: qz sicut res ponderosa nō facile mouet. et in loco i quo est stabili⁹ pseuerat. Sic vir prudēs: ponderosus est et maturus et in gestu et in actu. Non em cito mouet p leuitatē. imo tarde et deliberate operatur per prudentiam maturitatē et magis est stabilis p pstatie firmitatē. Vñ de deo dicit Esa. xl. Qd ipse appedit tribz digitis molē terre et libauit in pondere mōtes. Tres em digiti sunt tres virtutes q ponderosam prudentiā comitant. vcz Deliberatio in incohādo. Honestas et gestus maturitas in exequēdo. Constātia et stabilitas in pseuerādo. Aurū em qd est metallū p ceteris lucidū. et in splēdore ryalore alijs prelatū. est pre metallis alijs ponderosum. j. Parad. xxvij. Aurū in pondere p singula. Leones etiā q sunt aialia nobilissima. Elephātes q sunt aialia maioris. Boves q sunt aialia utilissima. grauitur et ponderose solēt incedere: et ex maturitate incessus solēt quandā auctoritatē et excellentiā designare. In qbus qdē notat q hō quāto est clarior p scientiā. quāto nobilior p generis excellentiā qto maior p dignitatis eminentiā et qto utilior p virtutū efficaciam tanto pfecto debet in suis actibus ponderosior esse. honestius et ponderosius corporaliter incedere. et magis ponderose et deliberate in suis actibus pcedere et maturus et prudēs in oibus apparere. Et sic homo erit de illis de quibus dicit Ero. xxv. c.

Omne

Omne pondus candelabri talentū auri purissimi. Et Sap. xj. Dia fecisti in pōdere numeroz mēsurā. Istud est ergo pondus prudētie et maturitatis. ¶ Secūdo dico qd est pōdus iustitie et equalitatis. Sicut enī videmus qd pōdus est illud p qd oīa adequant et librant. et p qd scilicet valor et quātitas rēp. Sic iustitia est illa p quā oīa pportionant et adequant. et p quā valor et bonitas hominū examinaf cognoscit et ponderat. Ideo p̄cipit. Ne uit. xij. Nolite facere iniustū qd in iudicio. i. regula. in pondere. in mēsurā. Qd est p̄tra multos qd habēt vnā iustitiā p se. aliā p̄vicinis suis. vnā p amicus aliā p inimicis. vnā publice aliā occulte. Et tales sunt falsi iudices et falsi hypocrite. quibz dicitur Prouer. x. Abominatio est deo pondus et pondus. ¶ Tertio dico qd est pondus grē et humilitatis. Grātia enī et charitas iunt pondus aīe quo spūaliter ferit in deū. Humilitas vero est pondus spūale qd hoīem non sinit volare p̄plum. p̄tionē: immo ipm facit inferi de scēdere p̄ sup̄s de sectionē. Apes enī portātes mel magis sunt ponderosē: et ideo bassius volāt. Balsamus etiā est liquor nobilissimus. p̄ciosissimus et pōderosissim⁹. et ideo in aquā positus p̄tra naturā alioz liquorū ad fundū descendit. Signū etiā euenūalde est p̄ciosum: p̄pter sui pondus ad fundū dinoscitur descendere. Et lignum aloes q̄to magis est p̄ciosus et bonū: tanto plus dicitur ponderare. Idē est de zinzibere: de cassia fistula: et de semine cyz inuenitur: q̄. f. q̄to sunt ponderosiora: tantū in suo genere sunt meliora. Pondus enī humoī interiorē attestatur. et ideo illa que magis ponderat amplius reputantur. Sic p̄culdubio charissim⁹: q̄to hō plus bz de pondere humilitatis. et q̄to in aquis p̄speritatis positus libentius ad inferiora p̄ sui p̄ceptū descendit: tanto apud deū hoīes reputat in oībus melior. Talis enim pōderositas plenitudinē mellis et humoīs diuine grātie signat et signū est qd q̄inagis p̄ humilitatē ponderat. in humoīe diuine grē plus abundat. De tali ergo pondere pōt dici illud Prouer. x. Pondus equū volūtas dei. Et Eccl. iij. Cibus tuus quouesceris erit in pōdere. Grātia enī est cibus aīe. Pondus vō humilitas: q̄ tūc cibus in pondere comedit: q̄n grā cū humilitate habet. Istud est ergo pōdus grē et humilitatis. ¶ Quārto dico qd est pondus glie et felicitatis. Pondus enī signat q̄nq̄ q̄titatē et immensitatē. Vñ tūc dī qd res multū ponderat: q̄n multū valet. Vñ de immēsitate romani imperij dicebat Quid. Querit in terra qd tante pondera mollis. Sustineat. tantoq̄ queat succedere regi. Eterna ergo glia et eternū imperiū pondus habere dī eo qd oībus rebus alijs pponderat et p̄fertur. Et sic loquitur ap̄ls di. ij. Cor. iij. Qd p̄sens momētaneat leuis tribulatio in sublimitate eternū glie pondus opatur in nobis. Et sic ergo p̄z qd quadruplex est bonū pondus. f. glorie. grātie. iustitie et prudētie. ¶ Itē dico qd in malo significatio est quadruplex generaliter malū pōdus. scilicet pondus

Stipendiorū spūalium.

Illegociorū seculariū.

Flagitiōz criminaliū.

Suppliciorū corporaliū.

Prīmū est dimittendus.

Secundū est fugiendum.

Tertiū est expellendum.

Quartū est perferendum.

¶ Dico qd est pondus temporalium stipendiorum. Bonā enim mundi ponderosa sunt et graua. et de rebus ponderosis et grauius aggregata: quia scilicet aut de terre fructibus. aut metallis. et ideo ista suo pondere solent possessores et dilectores suos depumare et aggrauare et a bonis operibus retardare. Et ideo ista sunt pondera seu onera dimittēda. Exemplo cerui qui p̄cessus pondere cornuum ipsa omni anno dimittit. figurati in dauid. j. Reg. xvj. Qui p̄cessus pondere armorum saul: ipsa portare libere non potuit. et ideo ipsa erunt et dimisit. Et sic loquitur Esaie. xlvj. Onera vestra graui pondere infabuerunt. non potuerunt saluare portantem. ¶ Itē dico qd est pondus secularium negotiorum. Istud est enī vnū pondus graue et difficile ad portandum. Et ideo de isto se volebat moyses excutere eus

dicebat flumeri. xj. Cur imposuisti pondus vniuersi populi super me. Istud est pondus quod pueros idest insufficientes et simplices facit cadere in peccatum. Istud pondus videtur figuratū in fabulis poetarum in quodam de quo fit mentio in Quidio. lib. xij. fab. iij. quivocabatur Cenivel census qui ex femina in virum puerus est. Neptunus enī deus maris qd abstulit virginitatem suam. mutauerat eam de femina in virum. et dederat sibi tale donum qd nullo ferro poterat penetrari. quare cum idem census quadam die haberet bellum in quibusdam nuptijs contra centauros quiterant gygātes et erant mediū equi et mediū homines. et nullo modo possent eum ferro ledere. iuerunt dicti gygantes ad siluas et ad rupes circūiacentes et p̄gesserūt omnia super eum: ita qd non remansit in patria silua. arbor. nemus: seu lignum quod super ipsum non fuerit aggregatum. Et ideo tantū pondus fere non sustinens ipse census fuit necessario suffocatus. et sic ipsum pondus oppressit et occidit. quem ferrum occidere non potuit. Sic vere charissim⁹: sepe fit qd neptunus rector maris. idest mundi scilicet deus mutat hominem de femina in virum. et de viro imperfecto in perfectum. et de peccatore in iustum. tantamq̄ sibi dat fortitudinem et virtutem qd nullus ferrum. nulla pena. nulla tribulatio potest eū superare. Job. xli. Reputabit quasi paleas ferrum: in stipulam ei versi sunt lapides funde. Et ideo centaurs idest demones qui sunt equi per superbiam et elationem. et homines per scientiam et rationem contra istos non possunt viribus preualere. Thiere. j. Preliabuntur aduersum te. et preualere non poterunt. Sz quid p̄certo isti gygantes imponunt sibi infinita pondera inuidanorum negotiorum procurant sibi officia dignitates. beneficia. et intantum negocijs opprimunt qd obliuio deo: ipsum ad mundum per sollicitudinem conuertunt. et ita ipsum in peccatum deiiciunt et prosternūt. figura est de statua nabuchodonosor. de qua Dan. ij. dicitur. Que habebat caput aurum. pectus argentum. ventrem ereum pedem ferreum. pro eo qd in vltima sui parte ad modum ferri cuncta superabat et domabat. Et tamen dicitur ibidem. qd lapis de monte cecidit qui statum confregit et oppressit: quia breuitate sepe fit qd ille qui a dyabolo non vincitur: p̄cessus mundi negocijs superatur. Ideo tales dicūt illud Job xxxj. Pondus eius ferre non potui. Istud est ergo pondus secularium negotiorum. ¶ Tertio dico qd est pondus criminalium flagitiōrum. Et maxime sunt tria vicia ponderosa scilicet Auidia consuetudo auaricia et accidia. Ista enim aggrauant hominem inferius ad terrā et ipsum impediunt ne ad bona opera sursum moueatur. Et ideo consiliat apostolus Ihebr. xij. Deponētes omne pondus et circūstans nos peccatū. ¶ Quārto dico qd est pondus corporalium suppliciorum. Et de isto dicitur 2da Th. x. Pares illos nobis fecisti qd portauimus pondus diei et cētus et c. Vide supra de onere. et grauitate et c.

Ponere. Nota qd ponere idem est qd aliqd in aliquo loco eū diligentia collocare. Ponere enī et p̄icere differunt: qd res de qua non curatur sine deliberatione in loco p̄icitur. Quando vō res diligitur et amatur. tunc ponitur et locatur prudenter et deliberate in loco suo. Ponitur etiam ponere p ordinare. p p̄stituerē. et p fundere. Cū ergo hic intēdamus loqui de ponere spūali quo. f. hōvel in loco vel i statu laudabili vel vitupabili a deo collocat. Notandū qd deus recte facit de hōibz in hoc mundo. sicut artifex de lapidibus in edificio. Artifex enī lapides et ligna sua nō oēs ponit in vno loco sed in diuersis: q. f. diuersi modo disponuntur locantur atq̄ ponuntur. Et inde est qd quidam ponuntur in alto. quidam in infimo. quidam exterius. quidam interius. quidam in loco honorabili. quidam in loco vituperabili. Sic reuera deus diuersi modo hōes ponit. ipsoz in diuersis locis et statibus sūm sua merita itatuit. situat. collocat et disponit.

Pontifer.

Quosdam enim ponit in dolore.
Quosdam in merore.
Quosdam in tristitia.
Quosdam in afflictione.
Quosdam in dignitate.
Quosdam in iocunditate.
Quosdam in diligentia.
Quosdam in eloquentia.
Quosdam in inferno.
Quosdam in paradiso.

Unde membris corporis diversimode dispositis in corpore & locatis dicitur. **1. Cor. xij. c.** Quod deus posuit membrum unum quodque eorum in corpore sicut voluit. **B**reviter ergo possumus notare quod homines diversimode ponuntur & constituntur. vtz Quidam in penitentia aspirant. Quidam in patientia soliditate. Quidam in indigentia calamitate. Quidam in affluentia prosperitate. Quidam in eminentia sublimitate. Quidam in prudentia securitate. Quidam in diligentia sedulitate. Quidam in eloquentia utilitate. Quidam in pestilentia acerbitate. Quidam in celi felicitate.

Dico ergo quod pontifex ponitur in asperitate penitentia. sicut sunt viri penitentes. De quibus in ps. **dx.** Ponam in mari manum eius. & in fluminibus de terra eius. **M**arcum signat amaritudinem peritionis: in qua homo debet poni. Iuxta illud **Matth. xxij.** Statue tibi speculam. pone tibi amaritudines. dirige gressus tuos in viam qua ambulasti. flumina vero significant redundantiam lachrymarum in qua debet penitens balnari. **I**tem quidam ponuntur in soliditate patientia. Et isti fuerunt martyres dei. **Esa. liij.** Ponam iaspidem propugnacula tua: quia. **f.** propugnacula ecclesie sunt martyres: qui dicuntur in persona Esaię illud **Esa. l.** Posui faciem meam vt petra durissima sciens quoniam non confundar. **I**tem quidam ponuntur in calamitate indigentia. Et isti sunt pauperes & egeni. vñ **Sopho. ij.** Ponet speciosas in solitudine. **I**tem quidam ponuntur in prosperitate affluentia. Et sic ponuntur multi diuites. De quibus dicit **Eccl. x.** Vidit stultus positum in dignitate sublimi. **I**tem quidam ponuntur in sublimitate prudentia. Et tales sunt boni prelati de quibus dicit **Job. v.** quod deus ponit humiles in sublimi. **I**tem quidam ponuntur in securitate prudentia. Et isti sunt illi qui oratione sperant in deo. De quibus dicit in ps. **ponam in deo spem suam: & mandata eius exquirant.** Et sic volebat poni qui dicebat **Job. xvj. c.** Libera me dñe & pone me iuxta te. & cuius manus pugnet contra me. q. d. nullus poterit convalere contra illos qui sperant confidentia sunt positi iuxta deum. **I**tem quidam ponuntur in sedulitate diligentia. Et sic positi sunt apostoli & predicatorum. De quibus dicit **Job. xv.** Posui vos vt eatis & fructus afferatis: & fructus vester maneat. **I**tem quidam ponuntur in venustate eloquentia. Et sic ponuntur doctores & predicatorum. Esaię **lix.** Posuit os meum dñs quasi gladium acutum. **I**tem quidam ponuntur in acerbitate pestilentia. Et isti sunt dānati. De quibus dicit in ps. **Tangunt oves in inferno positi sunt.** **M**ors depascet eos. **I**tem quidam ponuntur in felicitate celi glorie. Et de hoc dicitur in ps. **Posuit animam meam a dñi & non dedite in commotione pedes meos.** **E**sa. **ij.** dicitur. Quod plantaverat dñs deus paradisi voluptatis a principio in quo posuit hominem quem formaverat. Ista sufficiant de ponere: quia multa alia posset dici. sed huius est valde generale. Et ideo significati sunt variati in materia illorum quibus adiungit. **I**tem sufficiant de ponere quoniam ponit. p. ordinare. p. statuere vel locare &c.

Pontifer. Hora quod pontifex idem est quod antistes: presul seu episcopus. Et dicitur pontifex quasi pontes faciens. Dicitur antistes quasi ante alios stans. Dicitur presul quasi solio nostro presidens. vel quasi pre alios stans vel quasi pre alios sedens. vel pre alios saltans. Dicitur episcopus ab epō quod est supra & scopyn quod est speculari vel intendere. quasi super intendens. Et sic videtur charissimi: quod in istis quatuor nominibus quadruplex episcopi proprietates denotantur: quia pculdubio isti debent esse.

Diligentes in operando.

Eminentes in imperando.
Precedentes in laborando.
Sapientes in contemplando.

Dico quod debent esse diligentes in operando. quod notatur in nomine pontifex. qui dicitur quasi pontis artifex. quia isti debent esse artifices laboriosi. industrii. & curiosi ad faciendum sibi et subditis suis pontem virtutis per quem tute transcant violentam ripariam huius mundi. Unde de pontifice dicit **hiero.** super illud apostoli **Qui episcopatum desiderat &c.** quod tanta debet esse purgatio pontificis quod gestus. ornatus & affatus totus sit crudeliter subditorum. **D**ugentes etiam dicitur super **Leuit. vj.** Quod duo debent esse pontificis opera &c. **I**tem debent esse eminentes in imperando. Et istud notatur in nomine antistes qui dicitur quasi ante alios stans: quia. **f.** prelatum in dignitate & honore alios antecedit. **I**tem enim permanet cum sole & cum luna. i. cum deo. & ante subditos. De pastore etiam dicit **Job. x.** quod antequam oves vadit & sequuntur eum. **E**t. **ij.** **Paral. xij.** dicitur quod fecerunt leuite & universus iuda omnia que preceperat **ioiada** pontifex. **I**tem debent esse precedentes in laborando. Et hoc ostenditur in nomine presulis. quasi pre alios saltans: quia. **f.** ad prelatum pertinet alios per bona exempla precedere & pre alios antecire. & pre alios per bona opera antecurrere & saltare. vñ **Sergo.** in pastoralibus dicitur quod instanti debet actione populi precedere actio presulis. **Q**uoniam distare solet a grege vita pastoris. Et idem in **mo. xliij.** dicitur quod ille non debet ducere populum suscipe. quod bene vivendo nescit ante alios antecire. **I**tem debent esse sapientes in contemplando. Et hoc ostenditur in nomine episcopi: quia episcopus dicitur ab epō quod est supra. & scopyn quod est intendere seu speculari: quia. **f.** isti debent esse supra in celestibus speculantes. & sibi percontari desiderium intendentes. **M**atth. **vi.** dicit **Christus.** super illud **Ascendit iherusalem in montem.** **N**emo poterit in terra stare & de monte loqui. ubi stas inde loquere. aut vñ loqueris ibi stas. **I**n celo ergo consistit si de illo loqueris. Et breviter iuxta **8. vñ** apostoli **Hebr. vij.** Talis debebat vñ in nobis esset pontifex innocens. impoluitur & sequebat a peccatoribus. & excelsior celis factus. **I**n quibus verbis describitur pontifex. **Q**uoniam ad quatuor virtutes que sibi debent principaliter inesse. **I**tem enim debet esse. **f.**

Dulcissimus mediator.

Mundissimus conuersator.

Doctissimus elongator.

Altissimus contemplator.

Iste mediare debet dulcissime: quia debet esse pontifex. id est pontem faciens qui scilicet contrarias ripas iungit. Conuersari debet mundissime. quia debet esse innocens & impollutus &c. Elongari debet cautissime: quia debet segregari. Contemplari debet altissime: quia debet esse excelsior celis. Et sic dico quod iste debet esse

Mediator omnium diversitatis.

Abdicator omnis iniquitatis.

Detestator prave societatis.

Contemplator summe felicitatis.

Primo ergo dico quod pontifex debet esse mediator omnium diversitatis. Et istud intelligitur cum dicitur. **P**ontifex id est pontem faciens: quia scilicet pontifex debet de seipso pontem facere. **N**am sicut pons est illud quod solet duas ripas seu duo litora coniungere. & inter duo medium esse. & commune participatione vnus cum altero facere. etiam tutam super flumini ministrare. Sic prelatus inter deum & populum debet esse medius apud deum pro populo intercedendo: et apud populum pro deo & pro diuina iustitia allegando. **M**ediator enim quando loquitur vni parti: semper debet allegare excusationes. vel iustitiam alterius partis. & conuerso quando loquitur alteri parti. Sic vere prelatus qui est inter deum & populum mediator: quoniam deo loquitur in oratione: semper debet populi causam & infirmam fragilitatem pretendere. Quando vero populo loquitur in predicatione: semper debet causam dei. i. eius offensam & eius iustitiam allegare. & ipsam etiam correctionem apud eos exemplariter demonstrare. **E**xemplo moysi. de quo dicit **Exod. ii. mo. x.** Quod post adorationem vituli conflagrans. ipse fuit pro nobis

fuit utrobique legatus fortis: et admirabilis mediator. Quia vere causam populi apud deum precibus causam vero dei apud populum gladius alligauit. Sed de mediatore vide supra de medio. Et si sic fecerit ista duo litora contraria. scilicet deum et populum coniungit. et per amorem inuicem colligabit. ita quod eo mediante alter alteri communicabit et participabit. et populus ad deum transibit et transibit. et huius pontis auxilio se saluabit. Iste enim debet esse similis ydidi. qui est medius inter celum et terram: utriusque tangit. Et ideo prius nuncia iunonis fingitur. eo quod per ydide iunonis. id est aeris dispositio nobis ostenditur in quantum per ipsum nobis futura pluuia designatur. Quia per certo platus iter desu et subditos est medius: debet iunonis. id est dei nuncius esse: et nobis pluuia sue gracie apportare. et voluitatem ipsius alius intimare. et ad modum ydidi debet varijs coloribus. id est bone conversionis notis interioribus et exterioribus se vestire. Leuit. viii. Cessauit pontifex subnucula. Iste est ergo mediator. Pontifex inquit. Et sic loquitur apostolus Hebr. v. ubi dicit. Quod omnis pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in his que sunt apud deum. Tunc nota. quod talis mediator seu pontifex debet habere splendorem magne discretionis quod debet esse assumptus ab hominibus. id est ex personis per humilitatem mortalibus. et per sagacitatem rationabilibus. Homo enim est animal rationale mortale. Item amor debet habere magne dilectionis quod pro hominibus constituitur. quod scilicet ipse debet habere curam de omnibus suis. Item feruorem magne deuotionis. In his inquit que sunt ad deum. Iste ergo debet esse ut visum est mediator omnis diuersitatis quod scilicet ipse debet diuersitate que est inter deum et populum tollere: et etiam si que sunt diuersitates inter subditos ipsas debet per vires concordare. Secundo dico quod iste debet esse abdicator omnis iniquitatis quod ostendit cum dicit. Innocens et impollutus. Quia ipse debet esse innocens in corde. impollutus in corpore. Innocens per iusticiam impollutus per mundiciam. Innocens quantum ad primas. impollutus quantum ad seipsum. Innocens manibus et mundo corde qui non accepit in vano animam suam: nec iurauit in dolo proxiimo suo: hic accipiet benedictionem a domino. Inter apes ille qui sunt reges et maiores: sunt ceteris innocentes et mitiores. Inter animalia etiam elephantes qui ceteris animantibus sunt maiores: sunt ceteris castiores. Ad denotandum quod episcopi et prelati qui sunt reges et maxime in honore. debet esse innocentes et mitres: neminem ledendo: et impolluti munde et caste viuendo. Sed vide supra de innocentia et mundicia. Et ideo de episcopo dicit apostolus. i. Timotheo. ii. Quod oportet esse episcopum irreprehensibilem. vnius uxoris virum. sobrium. ornatum. prudentem. pudicum. hospitalem. doctorem. non violentum. non percussorem sed modestum non litigiosum. non cupidum. Ecce charissimi: quales conditiones debet habere pontifex vel episcopus. Et sic in hoc propter istam expositionem loquebatur apostolus ibidem cum dicebat. Qui in episcopatum desiderat: bonum opus desiderat. Quod exponit Augustinus. ix. de ciuitate dicit. Quod episcopus nomen est oneris non honoris. Intellegat igitur seipsum episcopum non esse qui preesse didicerit non potuisse. Debet igitur esse talis pontifex. Abdicator omnis iniquitatis. Hebr. ii. Misericors et fidelis pontifex ad deum. Tertio dico quod pontifex debet esse detestator prauae societatis. Segregatus inquit a peccatoribus. Super omnia enim debet prelatus cedere ne frequenter consortia malorum et malignorum. Aries enim quod est dux gregis. qui etiam duobus cornibus est armatus libenter frequenter societate antiquarum ouium quam agnouit. Ad denotandum quod prelatus quod est gregis dominici rex et ductor: et qui duobus cornibus. id est vtriusque testamenti scientia debet esse armatus. quod etiam duo cornua mitre episcopalis designare noscuntur. talis dico aries vel prelatus debet frequentare societatem senum et prudentium antiquorum non agnoscere. id est iuuenum carnalium et impudentium lasciuorum. Segregatus inquit a peccatoribus

unde Paulus apostolus vocat se segregatum dicens. I Cor. i. Paulus seruus iesu christi vocatus apostolus segregatus etc. Et Act. xii. Segregate mihi barnabam et paulum. Quia breuiter ad prelatum pertinet quod sit a peccatoribus et adulatoribus segregatus. et iustus et prudentibus sociatus. Leuit. xvi. Nullus sit in tabernaculo quando pontifex ingreditur sanctuarium. Nullus supple peccator. quod pro certo prelatus debet dicere illud psalmi. Non habitabit in medio domus mee: qui facit superbiam qui loquitur iniqua non direxit in conspectum oculorum meorum etc. Et istud proculdubio est hodie contra multos pontifices et prelatos qui reuera magis diligunt secum in societate sua adultores et oratores. Eractores quam predicatorum. Detractores quam legum vel canonum professores. Vide pro deo qualem familiam. quales consiliarios. quales officiales tenent hodie multi moderni pontifices. Pro certo si bene attendas. tu inuenies quod collegerunt pontifices et pharisei consilium ut iesum tenerent et occiderent. Ioan. xi. quod scilicet isti bene voluit habere magnum consilium et magnam consiliatorum collegium: sed hoc pro certo non ad populum debite regendum sed ad eractiones et fraudem et maliciam meditandum. Ezech. xi. Fili hominis viri isti cogitant iniquitatem et tractant consilium pessimum in urbe hac. Non sic ergo charissimi: sed sit prelatus detestator prauae societatis. Quarto dico quod prelatus debet esse contemplator summe felicitatis. Et hoc ostendit cum dicit. Excelsior celis factus. quod scilicet prelatus debet per contemplationem celestium supra celum mentaliter habitare et non terrena: sed celestia diligere et amare. Hebr. iii. Habentes ergo pontificem magnum qui penetravit celos. Athlas fingit fuisse quidam apys qui usque ad celum attingebat: et celum humeris sustinebat. Ceterum tamen dum iste iret semel ad quoddam prelium. tradidit herculi celum portandum et sic hercules: ut fingunt: celum portauit loco athlantis. et humeris suis sustentauit et tandem: ut aiunt: in sydu celeste mutatus fuit. Quod nihil aliud fuit nisi quod athlas qui summus astromomus fuit: de celo et celi sideribus tractauit. herculem successorem sue scientie dereliquit: et sic vterque celum sustinere fictus fuit. Sic pro certo charissimum athlas marimus. id est christus qui celum et celestia moderatur quando de mundo isto recessit. loco sui herculem id est quem libet bonum prelatum substituit. et sibi celi et celestium contemplationem commisit. Et ideo iste ad celum per contemplationem debet attingere. et celum et celestia in suam mentem gerere et portare. ut sic dicat illud Esa. lx. Celus mihi sedes est terra autem scabellum pedum meorum. Et sic dicit Hebr. viii. Talem habemus pontificem qui coesedit in dextra sedis magnitudinis in celis. quod est contra multos qui pro certo non habent cor in celestibus sed in terrestribus non in celo sed in mundo non ad celi felicitatem sed ad mundi prosperitatem. Et ideo contra tales loquitur. Bern. ii. li. de consideratione ad Eugenium dicens sic Andri inquit canticum meum minus suauis: sed salutaris. Monstruosa res est gradus summus et animus infimus. sedes prima et vita yma lingua magniloqua et manus otiosa. sermo multus et actus nullus. vultus grauis et actus levis. Caput canum et cor vanum facies rugosa et lingua nugosa. ingens auctoritas et nulla stabilitas. Non sic charissimum. non sitis in terra sed in celo. non inferius sed superius non in terrenis sed in eternis. Excelsior inquit celis factus. Job. xi. Excelsior celo est et quid facies? et sic igitur patet secundum iam dicta in auctoritate quod pontifex debet esse Contemplator summe felicitatis. Detestator prauae societatis. Abdicator omnis iniquitatis. Mediator omnis diuersitatis. Sed si vis bene potes notare quod pontifex ad hoc quod predicta quatuor habeat debet habere. Ornamentum perfectionis. Telamentum discretionis.

Populus.

Argumentum correctionis.

Documentum instructionis.

Dico q̄ iste debet habere p̄fectionis mirū ornamen-
tū. q̄ sc̄z sicut pontifex legalis multiplices habet ve-
stes in sui ornamētū sicut dicit Erōd. xxvii. r. xxix.
sic r pontifex euāgelicus multiplices debet habere
virtutes r p̄fectiones ad sui munimētū Leuit. viij.
Vestuit pontificem subucula littea accinges eū bal-
teo: r induit eū tunica, hiacynthina. Sed de vestib⁹ sa-
cerdotalibus dicit infra titu. de veste. ¶ Itē debet ha-
bere discretionis causā velamentū. Non em̄ se debet
p̄clatus nimis exponere: nec secreta sua cuilibet re-
uelare. Ideo dicit Leuit. xxi. Qd̄ pontifex. i. sacerdos
magnus: caput suū nō discooperiet. Ideo dicit Chry.
in Ep̄al. suo. lib. ij. Sit inquit ep̄us temperans nō su-
perbus. reuerēdus r secretus. mitis r humilis: libēs
r vehemēs mansuetus r cōstans. ¶ Itē debet habere
correctionis causā argumentū. q̄ sc̄z audacter de-
bet arguere r corrigere delinquētes. vnde de pontifi-
ce dicitur. ij. ¶ Paral. xvi. Qd̄ cū videret pontifex le-
p̄tam in fronte regis D̄ie: audacter arguit eū r expu-
lit de templo. ¶ Itē debet habere instructionis claz
documentū q̄ sc̄z ad pontificē pertinet p̄dicare r do-
cere vnde. ij. Esdr. ix. dicit. q̄ Esdras pontifex attulit
legem om̄i multitudini. De xp̄o autē qui pontifex est
in eternū s̄m ordinē melchisedech sic dicitur Ihebre.
v. r Ihebre. x. Qd̄ xp̄s cristēs pontifex futuroz bonoz
r. Et potes si vis auctoritatem predictā cum quatuor
membris suis applicare. Et ideo sufficit.

Populus. Cū populus nihil aliud sit q̄ com-
munitas seu pluralitas hominū
aggregata. Notādū q̄ tam in bono q̄ in malo popu-
lus sumitur in scriptura Et ideo nota q̄ in scriptura
possunt quatuor boni populi reperiri. viz.

Populus indigentū. Primus populus est in
Populus penitentū. languore. Sc̄dus est in do-
Populus triplantiū. lore Tertius est in splen-
Populus triphantiū. dore. Quartus vero est in
amore. ¶ Primus populus languet r lacrimat. Tre-
nor. j. Omnis populus eius aemōs r querēs panem
Quia p̄certo p̄p̄us pauperū est in isto mūdo in mī-
seria r languore: q̄. s. iste ab exactorib⁹ spoliatur. A ma-
lis pastoribus deuorat. Ab impijs raptoribus lacerā-
tur. Sic em̄ d̄. Esa. iij. Populus meū exatores sui
spoliauerūt. Et Iherē. l. d̄. q̄ p̄ter perditus factus est
populus meus. Pastores eorū seduxerunt eos r Tre-
nor. j. Dis populus gemens. Sequitur. Abierūt in ca-
ptiuitatē. vbi sc̄z a raptoribus turbant r lacerantur.
¶ Sc̄dus populus dolet r lamentat. s. populus peni-
tentū q̄ lamentat de criminibus cōmissis de virtuti-
bus om̄issis. r p̄m̄is am̄issis. j. Esdr. x. c. fletit po-
pulus multo fletu. r ibidem Sedit in platea domus
d̄ni omnis p̄p̄s tremens p̄ p̄ctō r p̄ pluiijs. ¶ Ter-
tius populus gaudet r speculat. s. p̄p̄s cōreplantiū
gaudet in spe futuroz: r in laude dei r gr̄aminatiōe
p̄s. ¶ Populus q̄ creabitur laudabit d̄m. r alibi. Con-
fiteant tibi p̄p̄i deus p̄fiteant tibi p̄p̄i oēs. ¶ Quar-
tus vero p̄p̄s sedet r cōsolat. q̄ sc̄z p̄p̄s beatorū est
in perpetua requie r salute Esa. xxxij. Sedebit popu-
lus meus in pulcritudine pacis in requie opulenta.
in tabernaculis fiducie r in p̄s. dicit. Ihs p̄p̄s qui
scit iubilationē Ihs enim sunt quatuor populi q̄ d̄no
famulantur. Quia sicut d̄ in p̄s. Ipe est d̄ns deus no-
ster: nos autē p̄p̄s eius r oues pascue eius Et breuiter
loquēdo sp̄ualiter r moraliter per populum in bono
significato pōt intelligi cōmunitas omnium fidelīz
r bonozum r ideo de tali populo pōt exponi illud. j.
esdr. iij. Congregatus est populus quasi vir vnus. in
quibus vtrūq̄ aduertit qd̄ populus est sc̄z Romē col-
lectionis Congregatus est inquit. Nomen subiectio-
nis p̄p̄s inquit. Nomen dilectionis. quasi vir vnus.

¶ Illi em̄ qui volunt esse populus dei: debent
Inuicem se colligere.

¶ Prelatis se subijcere.

¶ Mutuo se diligere.

Debent dico inuicē se colligere r istud notat cum d̄r:
Cōgregatus est. q̄ sc̄z p̄p̄s cōstat ex hoib⁹ cōgrega-
tis. associatis r inuicem collectis Ad denotandum q̄
illi qui populus dei volunt esse: debēt per cōcordiam
r socialem amicitia se colligere: r se inuicē per pacē
r amicitia colligare. Joel. ij. Vocate cetum p̄gregate
p̄p̄m. Cōgregatio em̄ bone societatis. cōcordie r cō-
munitatis: valde est cōmendabilis r. Cū supra de
cōgregare. In exercitu em̄ q̄diu cōgregatus est popu-
lus vir vinct⁹. Si vero alter ab altero diuiditur: facili-
ter superat Sic vero in sp̄iali p̄elio illi qui per cōco-
diam sunt cōgregati: vir a diabolo superant. q̄ sc̄z al-
ter ab altero orationib⁹. monitionibus r cōsolationi-
bus adiunat. frater em̄ qui adiunat a fratre: quasi ci-
uitas firma. ¶ Prover. xviij. Si vero diuisi fuerint per
discordia. inuidia r rancorez. tunc facilius a diabolo
vincunt. r eidem per vitia subiungant. r ideo sicut hu-
pus solet caute vel ludendo: vel mordendo bonē ab ar-
mento diuidere: r aliquātulum longe ducere vt sic so-
lum possit facilius superare. Sic diabolus pro posse
suo homines ab armēto cōcordie per discordia segre-
gat r sic ip̄os facilius superat atq̄ ligat. Job. xviij.
Lapidem caliginis r vmbra mortis diuidet torres
a p̄p̄lo peregrinante. Quia breuiter sicut dicit Sc̄ne-
ca sicut p̄cordia res minime crescit: ita discordia ma-
xime dilabuntur. Dico ergo q̄ boni qui volunt esse
p̄p̄s dei: debent inuicē se colligere. ¶ Sc̄do dico qd̄
ip̄i debent prelatis se subijcere. Et hoc notat in noīe
populus. ¶ Populus em̄ de sui natura signat cōitatem
sub aliquo p̄siede vel rectore cōgregatam. ¶ Populus
em̄ solet vt cōiter rectores habere: cui solet in his que
ad rempublicam p̄tinent obedire. Sic vere si popu-
lus dei esse volumus maioribus nostris. id est p̄clatis
r rectoribus debemus obedire: r nos s̄m eorū p̄s-
cepta pacifice gubernare Sc̄n. xviij. Seruiat tibi po-
puli r adorent te tribus. r dauid in p̄s. dixit. ¶ Popu-
lus quē non cognoui seruiuit mihi: in auditu auris
obediuit mihi. ¶ Tertio dico qd̄ illi q̄ volunt esse po-
pulus dei: debent mutuo se diligere. qd̄ ostendit cum
dicit. Vir vnus Nihil em̄ magis aliquid diligit q̄ se
ip̄m. r ideo vult dicere qd̄ p̄p̄s d̄z esse quasi vir vnus
id est qd̄ nos debemus ita inuicem diligere ac si recte
vnum r idem essemus. Ihs autem vnitates amoris
debet habere populus xp̄ianus. quia sicut teste apos-
tolo. Romanos. xij. Sicut multa membra vnum cor-
pus sunt: sic multi vnum corpus sumus in christo. r
ideo. j. ¶ Mach. j. Scripsit rex anthiochus in om̄i re-
gno suo: vt esset omnis p̄p̄s vnus. Cū infra. vbi in-
uenies de vno ti. suo vnitates. Et sic breuiter dico quod
nos debemus mutuo diligere. prelatis subijcere. in-
uicem colligere r sic poterimus dei populus esse: r
ipe sicut suū p̄p̄m nos poterit gubernare. q̄ sicut
in p̄s. dicitur Ihs p̄p̄s cuius dominus deus spes
eius r. r si vis magis dilatare. Cū in istis trib⁹ mē-
bris in titulis suis. s. in titulo de cōgregatione de obe-
dientia de vnitates. vel charitate. r sic dico qd̄ popu-
lus accipit in bono. ¶ Sc̄d adhuc dico qd̄ populus
accipit in malo r sic possumus notare qd̄ multi sunt
populi multa collegia. multe generationes hoīm in
quoz. sicut enim in partibus diuersis mundi inueniū-
tur vel aliquando inuēti fuerunt populi monstrosi
Quia sc̄z erant quidam nimis Magni sicut populus
gygantum. ¶ Parui sicut p̄p̄s pigmeorum. Curui si-
cut p̄p̄s arabiticus. Imundi sicut p̄p̄s garaman-
tū. Otiosi r nudi sicut p̄p̄s gasaphanti Ceci sicut po-
pulus cyclopi qui scilicet vno oculo est contentus
Curti sicut populus blemiorum qui scilicet capite
carent. Citi sicut populus trogoditarum. Recte cha-
rissimi: per istos populos monstrosos intelligi pos-
sunt monstrosi p̄p̄i peccatoz qui sc̄z sunt nō in cor-
poribus: sed in animis r in moribus monstrosi. Et
ideo dico

ideo dico qđ est populus.

Superborum.

Ignauorum.

Avarorum.

Luxuriosorum.

Ociosorum.

Obliniosorum.

Maliciosorum.

Crudeliū et effrenozum.

Sic faciūt supbi. Et ideo Jupiter. i. iuuas pater. s. deus ipos in morte fulminat et eos tpaliter et eternaliter corrumpit destruit et enervat. Baruc. iij. Ibi fuerūt gygantes a principio statura magna sciētes bellū nō hos elegit dñs. Et istis dicitur Deut. ix. Populus dure cervicis es. Et Rume. xij. dicit Populus quē asperimus pccre stature est Et. iij. Reg. iij. Adhuc ppls inmolabat i excelsis. Populus igna uorū significat p pigmeos qđ ita sunt pui et debiles qđ nunqđ pfit de grūibus triumphare significātes igna uos imbecilles et infirmos qđ nullam hñt virtutū dī mensiōem: nec ullam hñt virtutem et potentia resistē di cōtra diaboli tentatiōem immo semp parui remanētes per omnimodā imperfectionē. De quibus dicit tñr Ace. vij. Cinitas lata et grandis et ppls parvus in medio eius: et nō erāt domus edificatē. Populus auaroz significatur per avariticos. qđ sunt ppls in desertis ethyopie qđ mox pecudū vadūt. pui. et manibus et pedibus terram tangētes sunt ad terram penitus in curuati. Sic auari toto appetitu terrena diligunt: et ad ea se incuruāt: et toto animo se deflectunt. vñ de populo auaroz dñi in ps. Ecce alienigene et tyus et populus ethyopū hi fuerunt illic. Auari em̄ dicunt alienigene. qđ pro tpalibus a deo alienant. Dicunt tyus qđ interpretat angustia quia isti per sollicitudinē pcceris angustiant. Dicunt ppls ethyopum. qđ ardore auaricie estuant et affligunt. et per cōuersationem infamē fuscant et denigrant. Populus luxuriosorum si significat per garamates qđ sunt ppls in ethyopia qui per deserta vagant. qđ vxores cōmunes hñt et legis matrimonij sunt expres. Contra quos Esa. j. Audite verbum dñi principes sodomoz pccipite legē dei mei populus gomorre. Populus ociosoz significat p gazaphantes qui sunt ppls in ethyopia nudi totaliter incedētes. et se in nullo penitus exercitio occupantes qđ scilz pigri et ociosi nudi sunt omnino a virtutibus. et nunqđ occupant in aliquib⁹ bonis opibus Ero. xxxij. Sedit ppls manducare et bibere et surrexerūt ludere Populus ignorantū seu obliniosoz significat p cyclopes. qui sunt ppls vnicū oculū in fronte hñtes: significantes illos qđ lumine fidei et scientie sunt dimi nuti et qđ tñ vno oculo. i. sola discretionē tpaliū sunt muniti. alio vero oculo. s. discretionē spūaliū sunt priuati et in his qđ ad salutem pertinent: totaliter excecati. De quibus dicit Esa. xliij. Edne foras pplm cecū. Iste est em̄ ppls de quo dñs Esa. j. Cognouit bos possessorem suū et. Popls aut meus me non cognouit. et Ibiere. ij. Populus meus oblitus est mei. Populus maliciosoz significatur p blemimos: qđ sunt ppls capite carentes et os et oculos in pectore hñtes. signātes illos qui caput recte intētionis nō habent sed p maliciā oculos cordis alibi qđ deberēt transportāt. et quicquid faciunt ad malū finem et ad maliciosam intētionē faciunt et exercēt. Ibiere. v. Audi popule stulte qui non habes cor. i. Matth. vij. Caput nichanoris amputauerunt et. et letatus est ppls valde. Populus xpo leuium et fatuoz designat p trogoditas. qui sunt populi ita cito currētes qđ canes cursu supare dicuntur: significātes leues instabiles et pccipites: quoz pedes ad malū currūt et festināt vt effundāt sanguinē. qđ scz tales semp parati sunt ad currēdū ad oīne malum et ad mādātā diaboli faciendā. vñ de. ij. Reg. xv. dñ. qđ populus concurrēt augebat cū absalon. Et sic p p dia bolus hñ in mūdo varios malos ppls quib⁹ ciuitas

diaboli. s. mundus replet et a quibus sibi p mala opa deseruit. Iste est em̄ ppls de quo dicit. ij. Reg. xij. ecce ppls multus veniebat p iter deuū et sic visum est quōd istud nomē ppls in bono sumitur et in malo et.

Porrigere. Nota qđ porrigere est vocabulū liberalitatis. Cōter em̄ accipit p tradere. tribuere. seu dare. sicut cum dñr Inc. xliij. Qđ xpus panē benedixit et fregit et porrigebat discipulis. Quandoqđ tñ sumitur p certēdere. sicut qđ dicitur Eccl. xv. Ignē et aquam apposuit tibi ad qđ volueris porrigere manum. Qñqđ vero sumitur p adiuuare seu subleuare. sicut cū dicit Job. xliij. c. Operi manū tuarū porriges dexterā. supple ad euz subleuādum. et Eccl. i. dicit. de deo. qđ porrerit manū suam in libatione et. Uade ad titulum et materias supradictas et alias similes. qđ hic paucissime sunt auctoritates.

Porro. Nota qđ porro est aduerbium affirmatiuū. Et enim idem est qđ verū. sane. verū tamen et similia. Cūz igit significet assertiue. videt qđ tā de bonis qđ de malis multa possint affirmari. et pmo dicamus de bonis. qđ scz veraciter hos

Dealbat castitas ninea. Dico igit qđ p porro potest affirmari qđ iustos emundat aquea puritas aquea. Infomat veritas aurea. Defendit firmitas sareca. vñ de Ero. xxiij. dicit. Abscondit ciuitas terrea. sic porro filijs aaron tunicas pabis lineas et de dauid dñ. ij. Regum. vi. Porro dauid erat accinctus ephod lineo. Item p porro potest affirmari qđ iustos emundat aquea puritas scz p fluuiū lachrymar. vñ de. i. Reg. i. de anna dicit sic. Porro illa fiebat et nō capiebat cibum. Item p porro potest qđ iustos informat aurea claritas seu veritas. s. diuina sapiētia que p aurum significat De quo. ij. Paral. iij. Porro aurū erat pbatissimum et vt sic accedat ille verissimus p dicator Paulus dicens. s. i. Cor. vij. Porro hec ad vtilitatem vestram dico. Item p porro patet qđ iustos defendit sareca firmitas scz virtus fortitudinis et constantie. De qđ. i. Paral. xi. Porro dauid erat in psidio. Item p porro patet qđ iustos abscondit terrea ciuitas. Nec est memoria mortis: qđ scz ibi se abscondūt iusti sicut cuniculi sub terra pericula venatorum forinidātes. vñ de. ij. Reg. xliij. Porro dauid et viri eius in inferiori pte spelunce latitabant. Item p porro patet qđ iustos pmouet et extollit laurea dignitas seu etherea scz glia paradisi. De qua. i. Paral. xxiij. c. Porro de domo iuda placuit ei vt me eligerent regem. Et ij. Paral. xxiij. ca. Porro rex israel et Josaphat rex iuda vterqđ sedebat in solio suo. Ista est em̄ dignitas apertenda et nō dignitas mundana: Unde marthe dicitur Luc. x. Martha martha sollicita es: et turbaris erga plurima. Porro vnum est necessarium. Maria optimā ptem elegit et. Et e malis vero dico qđ porro potest affirmari et dici. Quod ipos.

Cōculcat rerum pspcitas. De mundi pspcitas Cōturbat mundi aduersitas. qđ p eam malis cōcul Denorat mortis necessitas. cens vel etiam suffocentur potest dici illud. iij. Reg. vij. Porro inquit oucem illum constituit rex in postā. s. p diuidendo frumento: et suffocatus est a populo cōcurrente. de mundi aduersitate qđ ab ea mali cōturbent. patet. ij. Paral. xij. vbi dicit. Porro roboam erat rudis et corde pauido. Item de inferni necessitate qđ in eo mali deuorantur: p Danielis. xliij. vbi dicitur sic. Porro illos qui pditionis danielis causa fuerant intronisit rex in lacum vbi deuorati sunt. Nec ergo ad pñs de porro sufficiant qđ non placet amplius insistere.

Portare. Nota quod portare est nomen laboris. nomen vigoris. nomen amoris nomen honoris. nomen doloris. nomen languoris. nomen dico laboris. Matth. x. Portauimus pondus dei et estus. nomen etiā vigoris. Ero. xv. Porta si cos in fortitudine tua. nomen insuper amoris. g g g ij

Portare.

Numa. xi. Porta eos in sinu tuo sicut portare solet nutritio infantulū suū. **Homem** nihilominus honoris. **Unde Eccli. xi. c.** Insuperabilis portabit dyademā. **Homem** etiā doloris. **Unde Mich. vii.** Traxi osi portabo qm̄ peccavi ei. **Homem** insup est languoris. **Unde Hier. x.** Infirmitas mea et portabo eas. Et ideo breuiter possumus notare qd̄ in scriptura inuenitur multiplex portare. **viz. portare.**

Virtuosum. Primo ergo dico qd̄ est quoddam fructuosum. portare virtuosum. Et est illud qd̄ faciunt boni in isto mundo. quia **Virtuosum.** pculdubio sicut miles portat ar **Dolorosum.** ma ad defendendum: arbor portat fructus ad recreandum. oparius portat onus ad lucrum habendum. Sic vere et nos debemus portare et habere arma virtutū vt nos a diabolo defendamus. **Gaudiosum.** fructus bonorū operū: vt erinde animā spiritaliter nutramus onera penitentie vt erinde lucrum eterne glorie acquiramus. Sicut enī asinus natus est naturaliter ad onus portandū. Sic homo natus est et deputatus ad spūalia onera sustinendū. Et sic de quolibet reali pōt dici illud. **Prover. xxi.** facta est quasi nauis institoris. delonge portans panem suum. Et ideo monet nos ap̄s **Gal. vi.** dicens. Alter alterius onera portate. In quibus verbis ostenduntur quatuor onera q̄ a nobis cum diligentia sunt portanda. Est enī

Onus corporale.

Onus fraternale.

Onus temporale.

Onus pastorale.

Primum portat penitentia. Alter inquit. quia scz penitētia homines alterat et cōuertit. Sed secundū amicitia. Alterius inquit. quia amicitia tendit in alterū. Sed tertium patientia. Onera inquit. Quartū vero diligentia. portate inquit. **Primum** pondus portant penitentes. Sed scdm̄ portant condolentes. Sed tertii portant patientes. Quartū autem portant p̄sidentes. **Dicamus** ergo q̄ portandū est onus corporale. quod facit penitentia. Et istud ostenditur in verbo. alter q̄ scilicet penitētia. facit hominem alterum q̄ erat ante ip̄am. scz de malo in bonū alterando. et ip̄m moraliter mutando et in melius cōuertendo. **Iuxta illud. i.** Regum. x. **Aditaberis** in virum. sed sis de tali alteratione vide supra. alterum de altero. et de cōmūtare. Et de cōuersione. Nam sicut videmus qd̄ in firmus nō alteratur ad sanitatem nisi in suo proprio corpe portauerit et sustinuerit medicinam: sic nec homo in bonū p̄ penitentiā alteratur nisi onera et labores ipsius penitentie secum portet. Quod enī nō tangit non agit. Et ideo si volumus qd̄ penitētia efficaciter in nos agat: necesse est qd̄ p̄sonaliter nos cōtingat. **Apud** enī alchumistas et apud tinctorios pannorum et apud oēs alias rerū mutationes et cōuersiones semp̄ est necessariū qd̄ res alteratiua rem alterabilē comitet. Nam res que p̄sentialiter nō tangit: nunq̄ efficaciter alteratur. Et ideo p̄sonaliter debemus onus penitētie gerere. si p̄ ip̄am volumus nos mutare. **Ad** les enī portat arma sua non p̄ alium: sed p̄ seip̄m contra hostium impugnationem. **Meritis** etiā portat spinas suas in proprio dorso contra canum inuasionē. **Aues** etiā in terra portant alas suas: vt p̄ eas possint in celum. i. superius ad aeream mansionem. **De** xpo etiā legimus **Joā. xii.** **Ad** ip̄met portauit crucem ad sui crucifigionē. et spineā coronā ad suū p̄suius afflictionem. **De** ysaac vero certus est qd̄ ip̄met portauit ligna ad sui occasionem: et ad sui cōbustionem et deo immolationē. sicut dicitur **Gen. xxii.** Sic procul dubio charissimi: vnusquisq̄ nostrum debet in propria p̄sona portare onera penitentie ad sui p̄uentionem et castigationem: et ad sui in celum leuationem et erectionem et ad sui deo consecrationem et dedicationem. **Iuxta** illud. **Gal. vi.** **Vnusquisq̄** onus suū portabit. **Vnusquisq̄** inquit. q. d. non p̄ alium substitutum: sed

potius debet fieri penitētia p̄ seip̄m. quia sicut dicitur **Tresh. ii.** Bonum est viro cum portauerit iugum ab adolescentia sua. **Patet** igitur qd̄ est portandum onus corporale quod facit penitentia. Alter inquit.

Deinde dico qd̄ portandū est onus fraternale qd̄ facit amicitia. Et hoc ostenditur cū dicitur. **Alterius** Amor enī tendit in alterū. nec vnq̄ silitur ad seip̄m. **Ignis** enim nunq̄ est contentus seip̄m comburere immo semper oportet quod habeat aliud quod valeat concremare. al̄s solet exstingui et omnino deficere et cessare. Sic vere amor q̄uis a se incipiat: tamen ad alios terminatur. **Amor** enim non est contentus seip̄m diligere: immo necesse est qd̄ habeat aliquem alterum in quem possit et ad quem se valeat dilatare. **Unde** **Phylp. ii. cap.** Nemo quod suū est querat: sed qd̄ alterius et p̄pter hoc ad amicitiam p̄tinet qd̄ onera fratrum et proximorum sicut propria sua portet. **Puer** enim p̄ eo quod seip̄m portare nequit: necesse est qd̄ a nutrice portetur. **Item** etiam apum si fatigatus fuerit: solet eum turba apum portare p̄m plurius. Et ceruus qui est fortior in transitu fluuij: solet debiliores alijs p̄p̄is clunibus sustinere. In quibus innuitur qd̄ debiles et onerosos. fragiles. et defectuosos peccatores etiam et vitiosos debemus in visceribus charitatis portare et ip̄os ne desperent aut deficiant sustinere. **Roma. xv.** Debemus inquit nos infirmos imbecillitates infirmorum portare. et non nobis placere. **Deut. j.** dicitur. portare solet homo paruulum suū. Et bene dicit paruulum: q̄ potissime ad plures pertinet paruulos suos. id est subditos simplices et imbecilles portare et supportare. **Exemplo** cattule que cattulos extractos de cubili solet portare: et ne cū dentibuseos ledet solet popitine precauere. **De** lupo etiam legimus qd̄ quando de cauerna sua fugere cōpellitur. cattulos suos quos videt impotentes ad fugiendum vel se defendendum nō solet dimittere: sed secū portare et gerere. et p̄ ipsis periculum non timere. **Quid** dicemus de syma: que n̄ios suos tantum diligit: qd̄ dum ip̄os secum portat: sepe fit qd̄ venatoris periculo exponitur et succumbit. Et breuiter nihil est quod non portat amor. Quia sicut dicit **Augu. li. xii.** p̄f̄. **Qui** amat nō laborat. Omnis enī labor nō aīatibz̄ difficilis: solus aut amor nomē difficultatis cruciabit. Et iō breuiter charissimi: cattulos n̄ios. i. miserabiles p̄sonas nobis subditas. vel nobisq̄ cōsanguinitatem cōiunctas. vel saltem p̄ fidei vnitates adiunctas: in charitate portemus defectuosos ip̄orum tam naturales q̄ casuales. q̄ etiam criminales p̄ compassionem nostram putemus: et ip̄os p̄ viribus adiuuemus et in omnibz̄ supportemus. vt sic dicamus illud **Decc. xi.** Ego quasi nutricius effraym portabam eos in brachijs meis. Quia breuiter charissimi: si in subditis et primis nostris videmus aliquid onerosum vel vitiosum nō p̄pterea ip̄os debemus fugere vel contemnere: sed ip̄os potius tolerare et in charitatis visceribus supportare. p̄s. In manibus portabunt tene forte offensas ad lapidem pedem tuum. **Ista** tamen sunt cōtra multosq̄ nec in primis: nec in subditis: nec in alijs nesciunt aliquē portare sicut potissime patet de duris iudicibus et platis qui om̄ia volunt ad vnguem punire et nulli penitus indulgere. Nam hodie qd̄ dolendum est: nulli onerosi portantur: q̄ infirmi fastidiunt. senes abhorrent et cōtemnuntur pauperes fugant et vilipenduntur. peccatores diffamant et impetuose vltra debitum puniunt. **Deus** quare nō cogitamus in quot tantis et quātis necessarium est nos portare: et quot in nobis sint que indigent quod ab alijs supportentur. Et procerto si ista cogitauerimus. alios misericorditer portaremus. **Iuxta** illud **Mat. vii.** Omnia quecūq̄ vultis vt faciant vobis homines: sic et vos facite illis. **Denique** dico. qd̄ portare debemus pondus temporale. quod facit patientia. **Onera** inquit. quia scz nō tantū est necessariū portare onera penitentie

penitentie corporalis: seu onera amicitie fraternalis immo etiam necesse est portare onera pestilentie temporalis. s. mundi tribulationes. hostis tentationes. carnis languores et afflictiones. Homo enim debet esse sic immobilis et stabilis: ita quod quicquid ei suppositum fuerit tribulationis et angustie: possit portare. et absque hoc quod in impatientia non eatur. oia equanimiter tolerare. sicut enim dicit Prover. xij. Non contristabit iustum quicquid ei acciderit. virtus autem fortitudinis summe est necessaria ad portandum. Nullus enim potest patienter portare nisi fortis. Ideo dicit Gen. xlij. quod ysaach asinus fortis: accubans inter terminos: vidit requiem quod esset bona. et terram quod esset optima. et suppositum humerum ad portandum factus est tributis servus. Igitur portemus pondus temporale quod facit patientia. Onera inquit. Et sic erimus equi spirituales veri salomonis christi. de quo dicit. iij. Reg. v. Quod ipse habebat lxx. milia equorum que onera portabant. Insuper dico quod portare debemus onus pastoralis: quod facit presidencia. Quod potest notari in verbo portare. Ad prelatos enim pertinet portare onus officij: quod eis incumbit ratione officij regiminis pastoralis. Nam sicut clauus testudinis portat totum edificium: sic prelatus totius ecclesie collegium. Et sicut aris portat quadrigam: sic prelatus portat ecclesiam Job. ix. Sub deo curiatur quod orbem portat. Ad prelatos enim et ad ecclesiasticos pertinet portare onus ecclesie negotiorum et onus est ecclesiasticorum officiorum. Soli enim levite portabant onera tabernaculi: et tamen portabant oia inuoluta sicut dicit. Num. iij. Solis etiam ecclesiastici qui vicem tenent levitarum: pertinet portare onus divini officij et servitij et ministerij. que tamen omnia cerimonij sunt velata. Ideo de archa testamenti que corpus christi significabat dicit. Paral. xv. quod illicitum est quod a quocumque portetur archa dei nisi a levitis. Ecclesiastici enim debent portare christum per imitationem nomen christi per predicationem honorem christi per gloriosam relationem crucis christi per dolorem et compassionem. De christo ps. j. Cor. vi. Glorificate et portate deum in corpore vestro. De nomine christi dicitur. Act. ix. Nomen electionis est mihi iste ut portet nomen meum coram gentibus et cetera. De gloria christi dicitur zach. vi. Ecce vir oriens nomen eius. et ipse portabit gloriam. De cruce vero christi dicitur. Gal. vi. Ego enim signata iesu in corpore meo porto. Istud est ergo onus pastorale quod portat presidencia. Et sic patet quod boni quattuor onera solent portare et ea diversimode tollerare. Et sic ergo patet quod est quoddam portare bonum et virtuosum. Secundo dico quod est quoddam portare piium et fructuosum. Et istud est portare divine potentie et clementie. Divina enim potentia in presenti. sicut dicitur Hebr. j. Portat oia verbo virtutis sue. Divina etiam clementia. sicut dicitur Exod. xix. Portavit nos scilicet superius ad paradysum super alas aquilarum. unde Esa. lvi. Ego portabo et ego salvabo. Unde nota breviter quod deus debet portare nos multipliciter. videlicet.

- Nutriendo. Portat dicens deus nutriendo.
- Sustinendo. scilicet gratia et devotione. unde illud Ps. c. xj. Ego quasi nutrice portabam eos.
- Blandiendo. Item sustinendo in omni tentatione Esa. xlvj.
- Adiuuando. Audite me domus iacob qui ab
- Liberando. Et pro nobis moriendo. vtero meo portamini.
- Premiando. Item blandiendo spiritali consolatione. unde Esa. lvi. Ad vbera portabimini et super gremia blandientur vobis.
- Item adiuuando in omni tribulatione Esa. xl. fetas ipse portabit.
- Item liberando ab eterna damnatione. unde Deut. xxxij. Assumpsit eos et portavit in humeris suis.
- Item premiando in celi regione et in aeternitate. unde Exod. xv. Portasti eos in fortitudine tua ad habitaculum sanctum tuum.
- Item pro nobis moriendo tolerando in crucis afflictione. Unde Esa. liij. Languores nostros ipse tulit: et dolores nostros ipse portavit. Istud ergo portare fructuosum. Tercio

tio dico quod est portare vitiosum. Et istud est illud quod mali portant in hoc mundo temporalia et peccata. Unde sicut arbor que portat malos fructus: solet de orto eradicari et in ignem mitti. Sic mali portantes fructus vitiorum qui sunt perniciosi. et fructus bonorum temporalium qui sunt periculosi. De portatione enim bonorum temporalium dicitur Hier. xlvj. Nolite portare pondera in die sabati. Et Esa. xlvj. Onera vestra gravi pondere usque ad lassitudinem contabuerunt et non potuerunt saluare portantes. Et vere charissimi bona temporalia non saluant. immo damnant portatores suos. quia scilicet sicut cattus propter pulchram pellem quam portat aliquotiens occiditur. Columba etiam egyptia propter litteras quas portat aliquotiens sagittatur. Arbor etiam propter fructus bonos quos aliquotiens portat frangitur et a cunctis transcurrentibus infestatur. Sic homo propter bona temporalia que habet aliquotiens damnatur et penis et verberibus subiugatur. Et ideo precipitur Luc. x. Nolite portare sacculum neque peram neque calciamenta. Quarto autem dico quod est quoddam portare dolorosum. Et istud est portamentum pene eterne quam mali sustinent in inferno. Et de hac dicitur Esa. xxx. Quod sicut furoz domini ardens est et gravis ad portandum. Quinto dico quod est quoddam portare quod est gloriosum. Et istud est illud gaudium et illa beatitudinis insignia que sancti portant in celo. Theser. viij. Coronam auream portas in capite et ista de portare sufficiat. Unde supra de onere et de pondere. Et infra de sustinere.

Porta. porte. Nota quod porta est ille locus per quem homo ingreditur civitatem vel domum. vel etiam quicumque locum. Et spiritualiter loquendo per portas possunt intelligi homines tam in bono quam in malo. Unde breviter nota quod in scriptura invenitur in bono et in malo significato. scilicet porta

Lata. Iste enim sunt duodecim porte spirituales. Grata. per quas homo intrat vel ad seipsum. vel ad mundum. vel ad deum. vel ad infernum. Alta. Prime ergo sex accipiuntur in malo. scilicet cum deo ser accipiens in bono. Porta ergo lata est porta sensualis capacitatis. Sensus enim nostri sunt porte valde capaces late. et nunquam satiatur mundi delectabilibus. aut replentur et per istas portas intrant illi qui delectationibus quinq; sensu obediunt. De quibus dicit Math. viij. Lata porta et spaciofa est via que ducit ad perditionem: et multi sunt qui intrant per eam. porta grata est porta temporalis prosperitatis. Ista est ita grata quod quilibet vult ibi sedere. et tamen ista est porta ubi quicumque sederit: claudus et mendicabit. Quia mundi prosperitas homines facit claudos per iniusticiam et mendicos per avariciam. Unde Actus. iij. dicitur quod claudus ab utero matris sue ponebatur. quotidie ad portam templi. que dicitur speciosa ut peteret elemosynam. et iste enim claudus in dicta porta per miraculum fuit sanatus ad denotandum quod illi qui sedent in porta speciosa mundane prosperitatis: nunquam per divinum miraculum sunt salvati. quia sicut dicitur. facilius est camelum intrare per foramen acus: quam divitem intrare in regnum celorum. Math. xix. Porta alta est porta mundialis sublimitatis. Et ista est porta officiorum. dignitatum et beneficiorum. Ista enim dicitur alta. quia difficile est ibi ascendere. et facile est exinde ruere. Dicitur alta. quia viri alti elati. scilicet superbi et ambiciosi ipsam solent appetere: et ad huius porte ingressum totis solent affectibus anhelare. Dicitur etiam alta. quia ista solet alijs supereminere. et excelisior ceteris apparere. et de ista dicitur Judith. j. Quod arphaxat rex medorum edificavit civitatem potentissimam. et sequitur quod posuit portas in altitudine turrium. iste enim porte mundanarum et ecclesiasticarum dignitatum per

Porta.

riculose sunt quia pccato sepe fit qđ ignis crudelitas ignis cupiditatis. ignis carnalitatibz ibi accenditur. Per quem omnium istarum congeries cōcremat. vnde dicitur. *Is. Alurus babylonis ille altissimus suffossione suffodietur. et porte eius excelsę igne comburentur. Porta stricta est porta corporalis mortalitatis. Adorsenim est porta valde stricta. quia scilicet nullus intrat ibi quin dimittat spoliū carnis sue. Mat. vj. Contendite intrare per angustam portam. Et in pā. dicitur Appropinquauerunt vsq; ad portas mortis. Porta aperta est porta criminalis iniquitatis. Et ista porta apta est omni intrare volenti. et ideo per istam intrat vt communiter omnis caro. et de ista dicitur. *Mat. ij. Porte flumiorum aperte sunt. et templum ad solum dirutum. quia scilicet quando porte fluminum. i. criminum aperiantur. tunc templum anime diruitur spiritualiter et cassat. Porta obstructa est porta infernalis calamitatis. Ista est enim obstructa. quia homo qui ibi intrauerit nunq; amplius eribit. sicut erat labyrinthus dedali qui erat quedam domus vbi homo poterat intrare. sed non exire. i. Ikegum. xxiij. Dauid introgressus est urbem in qua porte et ferre sunt. Et. j. Adachabe. v. Obstruxerunt portas lapidibus. Isti sunt igitur sex porte male. Sed in bono significato dico q; inueniunt alie sex porte bone. Prima est porta ferrea significans viros penitētes. qz. i. status penitētie et religiōis dicitur porta ferrea q; frigida est et dura. Act. xij. Tulerunt ad portas ferreas que ducit ad ciuitatem que vltro apta est eis. quia pccato porta ferrea penitentie: in quas intrantes ad ciuitatem paradisi ducuntur: omnibus est patens et peruia et vltro cuilibet aperitur. Alia est porta erea significans viros predicantes. qz scilicet predicatorum sunt porte per quas in paradysum intratur. et sunt erei quia p eos in ecclesia resonatur Esa. lxiij. Alula porta. clama ciuitas. Et istis minatur dominus nisi faciant debitum suum. Esa. xlv. dices. I portas ereas cōteram. Alia est porta farea seu lapidea significans viros presidentes. scilicet platos qui sunt porta p quas alij habent in ecclesiam ingredi per pmoitionem. et debent esse lapidei p constantiam et durationem. De quibus dicit dominus loquens ecclesie Esa. liij. Ponam iaspidem ppugnacula tua: et omnes portas tuas in lapides sculptos. Alia est porta lutea significans status indigentes seu mendicantes qz scilicet status paupertatis et mendicitatis est vna porta per quas intratur in celum. vnde de ista porta dicitur *Is. xix. Egredere ad vallem filij emmon que est iuxta introitū porte fictilis. Status enim iste dicitur vallis emmon que interpretatur fons meroris et tristicie. qz scilicet paupertas est vilis fictilis et lutea: tristis pariter atq; merens. Alia est porta stercorea significans subiacentes seu se humilitantes. et se stercus et immundiciam reputantes et stercora vitiorum aliorum per confessiones recipientes qz scz porta stercoris dicebatur illa p quam stercora ciuitatis eueiebant extra. significans sacerdotes p quos in cōfessione eueiunt stercora. i. vitia aliorum. Unde dicitur *Is. i. Ingressus sum p portam nocte et ante fontem draconis et ad portam stercoris. Alia est porta saphireā significans viros triumphantes. scz beatos et statum eorum. Unde de celestis ierlm dicitur *Thob. xij. porte eius et saphiro et smaragdo edificabuntur. Sic igitur p charissimi quomodo varie et diuerse inueniuntur porte spūales tam in bono q; in malo. Sed de omnibz istis portis ciuitatis ierlm id est de virtutibus per quas bona paradysum ingrediuntur. aliquid est dicendum et addendum. Notandum est ergo q; sicut dicitur *Apoc. xxi. Ciuitas noua paradisi habebat. xij. portas et singule porte constabant ex singulis margaritis. Tempore etiam *Is. lxi. Quando post captiuitatem babylonis hierusalem fuit reedificata. xij. portas legitur habuisse. videlicet Portam*******

Stercoris.

Regis.

Piscium.

Ceterem

Sterquilini

Vallis

Fontis

Judicalem

Aquarum.

Orientali

Equorum

Regis seu regalem

la que ponit *Is. lxi. et ad duodecim nomina patriarcharum que ponit ezechiel referantur. Primo p ordinem est videndum Et id exponamus illud. Apo. xxi. Ab oriente porte tres. Ab aquilone porte tres. Ab austro porte tres. Ab occasu porte tres. Ubi nota qđ est quadruplex status saluandorum quorum quilibet habet tres portas ad intrandum paradysum. scz qm in celo. xij. sunt signa distincta per quatuor triplicitates. scz Orientalem et igneam Aquilonarem et terreā. Meridionalem et aeream. Occidentalem et aqueam. Et que libet istarum cōtinet tria signa. que quidē signa. i. quatuor status signant per quatuor plagas celi in dicta autoritate contentas. Et isti sunt Status.*

Innocenter conuersantium.

Flebiliter penitentium.

Subtiliter contemplantium

Ciuititer morientium.

Innocentes significant per plagam orientalem. Penitentes designant per plagam aquilonarem. Contemplantes denotant per plagam australem. Meridionales. i. religiosi designant per plagam occidentalem.

Primo ergo dico q; in ecclesia est status sinceriter innocentium. A parte inquit orientali porte tres.

Pars em orientalis est magis pura: *Is. etiam qđto est magis ppe horum suū. tanto est simplicior et purior. significans statum innocentium. qz. i. vita humana et simplicior et innocentior. quanto horum et natiuitati est p pinquior sicut patet in pueris. Et isti pculdubio habet tres portas significatas per tres primos lapides preciosos quos ponit iohannes vbi supra qz. i. sicut dixit ibi fundamentū primum fuit iaspis. scz saphirus. tertius calcedonius. et isti signant Portam*

Humilitatis. Iaspis enim signat humilitatem. qz

Benignitatis. iaspis dicitur tumorē ydropis re

Simplicitatis primere per quam inflatura super

bie designatur. et ista significat. per portam stercoris

Stercus autem vilitatem et humilitatem signat. Saphi

rus signat portam benignitatis. qz. scz saphirus facit

hominem benignū. discordes dicit reconciliare et ardo

re ire refrigerare. sic benignitas que ppe est virtus

innocentium. ista significat in necmia per portam gre

gis. qz. i. grex est nomē humilitatis et benignitatis. de q

Is. ii. Eliafiph sacerdos magnus edificauit portā

gregis. Calcedonius signat portā simplicitatis. quia

scz calcedonius est coloris hebetis. et tñ facit vincere

causas. Sic simplicitas hebetis est sensus et tñ facit

hominem contra dyabolum preualere. Et ista in ne

emia significat per portam piscium. qz. i. pisces visus

obscuratum habent. qđ ideo est. qz palpebris carētes

oculos nunq; claudunt. sic simplices. Et ideo faciliter

a piscatoribus decipiunt. et in eoz retibus inuoluntur.

Sic simplices visu malicie et cautelarum caren

tes permittunt se a maliciis decipi et fraudari. De

ista porta dicitur *Is. lxi. Portam piscium edificau*

runt filij asanaa. Iste ergo sunt tres porte per quas

innocentes ingrediuntur in celum. scilicet.

Humilitas. Et id de ipsis pot dici illud Esa. xi

Benignitas. vi. Aperite portas et ingrediet gens

Simplicitas iusta et custodiens veritatem. Iste

sunt ergo tres porte orientales. Et iste etiam possunt

significari per orientalem triplicem que cōtinet tria

signa.

signa. scilicet

Arietem.

Leonem.

Et sagittariū

Aries enim animal humile signat humilitatem. Leo qui est animal quod humane nature secundum Plinium valde est benignum: signat benignitatem. Sagittarius quoque quod est signum igneum signat simplicitatem. quia scilicet ignis est elementum simplicissimum sicut dicit Dionysius. Ab oriente inquit porte tres. Et de hoc dicit figuratim Ezechiel. vlti. quod ad plagam orientalem porte tres. Porta ioseph vna. Porta Benjamin vna. Porta Dan vna. Ioseph qui interpretatur augmentus signat humilitatem. quia virtutes et gratias augmentat et nutrit. Benjamin qui interpretatur filius a sinu signat benignitatem que ad modum a sinu patienter versatur et viuit. Dan. quoque qui interpretatur causa vel iudicii signat simplicitatem que idem quod de seipsa de alijs iudicat et sentit. Sic ergo patet quod est status innocentis conuersantium. A parte inquit orientali porte tres. Secundo dico quod in ecclesia est status flebiliter penitentium: qui ostenditur cum dicitur. Ab aquilone porte tres. Aquilo enim qui est pars frigida. gelida et ventosa signat asperum statum penitentie qui pro certo similiter habet tres portas significatas per tres alios lapides preciosos scilicet. per smaragdum qui fuit quartus. Sardonicem qui fuit quintus. Sardium qui fuit sextus. Et sic dico quod iste status habet tres portas. scilicet. Portam

Contritionis.

Confessionis.

Satisfactionis

Smaragdus enim signat contritionem quia. scilicet smaragdus lasciuos motus refrenat. sanguine sistit. et valet ad diuinandum. secundum Dionysium. Sic contritio: si sit intensa: motus luxurie solet refrenare. sanguinem iracundie facit restare. et hominem facit in confessione propria crimina diuinare. Et ista significant in neemiam per portam veterem ouia. scilicet res veteres facilius franguntur et atteruntur. Tercio. i. omnes porte eius destruxit. Unde Hieremias. iij. dicitur quod porta veterem edificauit ioiada. Et ideo de dolore contritionis dicitur Esa. iij. Adcrebunt atque lugebunt porte eius. Sardonicem signat confessionem. Sardonicem enim tres habet colores. scilicet. Nigrum in primo. albus in medio. rubellus in summo. Sic confessio tres debet habere conditiones. scilicet. nigrum per quem significatur timor et reuerentia quia scilicet nigredo et obscuritas solent generare timorem. Album per quem designatur spes venie et fiducia. Rubellus per quem designatur pudor peccati et verecundia. Ista enim tria debent comitari confessionem. scilicet

Verecundia.

Spes.

Et timor

Verecundia dico de delicti commissione Spes de salutis consecutione. Et timor de eterna damnatione Et ista porta significatur in neemiam per portam sterquilinij. quia. scilicet confessio est illa porta per quam de ciuitate anime sterquilinia vitiorum expellunt. Hieremias. iij. Portam sterquilinij edificauit melchias. Ista autem porta debet esse aperta Zacharias. xj. Aperi lybane portas tuas. Quia in multis confessio penitus sit clausa. quia. scilicet tenti et pressi pondere male consuetudinis et obnationis confiteri peccata non curant. i. Machab. v. obstruxerunt portas lapidibus. Sardius signat satisfactionem que quidem satisfactio consistit in sex. scilicet In

Ieiunio.

Elemosyna

Oratione

Peregrinatione

Disciplina

Et vigilia.

Sardius enim reprimit maliciam oncis. Onix enim qui est lapis habens multas malas proprietates. non potest nocere presente sardio significans opera satisfactoria. in quorum presentia onix idest diabolus. caro vel mundus non potest nocere. quia scilicet. homini non nocent peccata quod diu vacat ad opera laboriosa et virtuosa. Et ideo de ista porta dicitur in psalmo. Non confundetur cum loquatur inimicis suis in porta et ista porta in neemiam dicitur porta vallis. Hieremias. iij. Portam vallis edificauit annun. Quia sicut vallis abundans frugibus. Iuxta illud psal. Vallis abundans

dabunt frumento. Sic satisfactio abundat bonis operibus. Proverbiorum. xxxj. Laudent eam in portis opera eius. Et sic bene patet quomodo plaga aquilonaris. id est status penitentium habet tres spirituales portas. Et iste etiam possunt assimilari septentrionali seu aquilonari. quia habet similiter tria signa. scilicet. taurus qui de terra teres per quem significatur contritio. Virgine que mundiciam notat. per quem significatur confessio. Capricornus qui maciem portat. per quem significatur satisfactio. Ab aquilone inquit porte tres. Et de hoc figuratim dicitur Ezechiel. xlvij. Porte tres inquit a septentrione. porta ruben vna. porta iuda vna. porta leui vna. Ruben inquit qui interpretatur videns per medium. signat contritionem que in medio videt turpitudinem peccatorum. Judas qui interpretatur confitens signat confessionem. que est porta ad emittendum multitudinem vitiorum et ad intromittendum multitudinem meritorum. psal. In troite portas eius in confessione. Leui qui interpretatur appositus signat satisfactionem que apponit et addit plenitudinem operum virtuosorum. Sic igitur patet quod est status flebiliter penitentium. Ab aquilone inquit porte tres. Et de hoc figuratim dicitur Ezechiel. xlvj. vbi precipit quod qui ingreditur per viam porte aquilonaris ad oronem et ad adorandum per portam meridionalem egredias et econuerso qui primo per portam meridionalem intrauit finaliter per portam aquilonarem exibat. In quo notatur quod illi qui modo per portam aquilonarem tribulationis et penitentie transiunt. finaliter ad portam meridiei. id est ad claritatem eterne prosperitatis et affluentie veniunt. Illi quoque qui econuerso modo volunt intrare per portam meridionalem mundane prosperitatis. finaliter veniunt ad aquilonarem portam. id est ad frigus eterne penitentie et infernalis aduersitatis. Est igitur status ut visum est flebiliter penitentium A parte inquit aquilonaris etc. Tercio dico quod est status subtiliter cetero plantis. vel etiam sublimiter presidentium. Et isti significant per portam australem que est pars magis clara. magis calida. magis alta. quod patet in sole qui existens in meridie vel in austro magis est altus: magis calidus: magis clarus. Sic status contemplationis vel prelationis debet esse clarus per sapientiam et discretionem feruidus per amicitiam et dilectionem. altus per eminentiam et iurisdictionem. Et hic status ostenditur cum dicitur Ab austro inquit porte tres Et iste status perculdubio similiter habet tres portas. que. scilicet. per alios tres lapides preciosos nominatos a iohanne signantur. scilicet per crisolitum qui erat septimus per berillum qui erat octauus. per opazium qui erat nonus. Iste autem tres porte sunt tres spirituales virtutes quas prelati et contemplantui debent habere. videlicet. portam

Prudentie.

Iusticie.

Clementie.

Crisolitus enim qui est sicut aurum lucens et ut ignis scintillans et qui dissipat intellectum confortare et demones terrere: signat portam et virtutem prudentie et sapientie quam summe debent habere prelati. quia intellectus confortatur. et sicut ignis et aurum in niente rutilat et scintillat Demones vero et etiam hereticos eliminat atque fugat. Et ista in neemiam signatur per portam fontis quia fons sapientie verbum dei Ecclesiasticus. i. Alii Hieremias. iij. Portam fontis edificauit sellum. Alii etiam de sapientia dicitur puer. viij. Quod stans iuxta portas ciuitatis loquitur. Berillus signat portam iusticie. quia. scilicet berillus valet contra lites et contra vitia oculorum. et dicitur magnificare hominem et exaltare significans iustitiam ad quam pertinet lites dirimere. oculorum vitia id est acceptionem personarum et iudicij perturbationem excludere et ad literam possessoribus suis magnificare et exaltare. In portis enim antiquitus reddebantur iudicia. In portis sedebant seniores ad tractandum publica negocia. In portis etiam adhuc venduntur et emuntur hominibus necessaria. Omnia enim communiter ad portam iusticie pertinent que et iudicia noui facere publica negocia regere. et de necessitatibus hominum

Porta.

providere. Et ista porta figuratur in neemia per portam iudicialem. De qua *Hee. iij. d. q. melchias edificavit vsq; ad domum scuta vendentiu cōtra portas iudiciales.* Et de ista porta iustitie dicit *Hiere. xxxij. Ingressi sunt principes regis et sederunt in porta media Iustitia em per mediu designatur sicut supra de medio fuit dictu. Et breuiter dauid de portis istis dicit in ps. Aperite mihi portas iustitie etc. Sequif. Hec porta domini et iusti intrabunt in eam.* Topasius hoc signat portam clementie. qz topasius sequif mortu lūne que est mater rois. Et sm *Dyasc.* mortem subitā impedit et expellit et signat virtutem et portas clementie. que miseros p elemosynas et cōsolationes rozificat. Et iuxta sententiam *Arnoldi* mortē subitam impedit et retardat. quia sicut dicit *Hiero.* Non memini me legisse hominem male mortuū qui libenter faceret opa pietatis. Et ista in *Neemia* significat p portam aquarum. qz. s. aque significant irriguum pietatis. Et de ista dicit *Neemie. iij. Mathimeci habitabant in ophel contra portam aquarum.* Ista est enim porta vbi miseriis parciť. vbi elemosyna conceditur. vbi nullus ledit scu affligit. Unde puer. *xxij. Non contemnas egenum in porta etc.* Et sic ergo patet q status presidentium habet tres portas scz *Prudentiā. Clementiam. Iustitiam.* Et iste etiam possunt significari per australem celi triplicitatē. que. s. cōtinet tria signa. videlicet. *Gemini. Libram et Aquarius.* Gemini enim prudentiam signat. qz gemini dicitur esse domus consilij. Libra etiam iustitiam denotat. Aquarius vō clementiā designat. Ab austro inquit porte tres. Et ideo de isto statu cum sita triplici porta dicit figuratiter. *Ezech. xlvij. vbi dicitur q ad plagam meridionales que idem est qd australis erant porte tres. s. porta symeonis vna. porta ysachar vna. porta zabulon vna.* Symeon em qui interpretat̃ audiens merorē signat prudentiam. qz. s. ad prudentem prelatus p̃tinet diligenter audire et examinare merores et querimonias aliorū. ysachar qui interpretat̃ memor domini signat portam iustitie. qz. s. platus iustus ne a recto iudicio deuierit semp debet dominum in mente habere. et semper debet memorari iustitiam diuinorum iudiciorū. zabulon vero qui interpretatur fluxus noctis signat portā clementie. que. s. in nocte. idest in tpe aduersitatis et necessitatis solet fluere et stillare riuulū diuinorum beneficiorū. Est igitur status subtiliter presidentium. Ab austro inquit porte tres. *Ezech. xl. Ostendit mihi quasi edificium ciuitatis vergentis ad austrum.*

Quarto dico q in ecclia inuenitur status ciuilitatis morientiu. Et iste est status religiosorū qui signatur p portam occidentales. vbi sol occidit et pluuia abundat. qz sol. i. mundana prosperitas et claritas talibus dicit occidere. qz. s. illi renunciauē. et pluuia diuine gratie dinoscit abundare. Ab occasu inquit porte tres. Et iste tres porte pculdubio sunt tria vota religiōis significare per tres vltimos lapides preciosos videlicet per Crisopassius qui erat decimus. per hiacynthū qui erat vndecimus. per ametistum qui erat duodecimus et iste porte sunt. scz Porta

Castitatis et continentie.

Leuitatis et obedientie.

Paupertatis et indigentie.

Crisopassius signat continentiam et castitatē. qz. s. iste lapis de die colore perdit et expallescit. de nocte vero ardescit et inualescit. Sic castitas in die proscritas perdit. In nocte vō aduersitatis seruatur. Et ista porta in *Neemia* dicitur porta orientalis. *Neemie. iij. Semeya custos porte orientalis.* Pars enim orientalis vt dictum est magis est pura. et ideo merito potest significare castitatem. Ista enim porta debet esse precipue in religione. quia p̃certo inter omnes alias virtutes castitas magis fragrat *Cantic. vij. Mādra goze pederunt odorem suum in portis nostris.* Et ista

proculdubio est vna porta per quam ipse filius dei ad nos intrauit. scilicet in q̃tum per virginis castitatem casta viscera penetrauit. Et ideo de ipso dicit *Ezech. xliij. de porta sanctuarij. idest de beata virgine.* Porta inquit hec clausa erit et non aperietur. et vir nō trā sibi per eam quoniam dominus deus israel ingressus est per eam eritq; clausa principi. princeps ipse se debet in ea. hiacynthus signat obedientiam et agilitatem. hiacynthus enim mutat colorem suū sm colore temporis. quia scilicet tempore claro fit clarus. tempore obscuro fit obscurus. Et quis durus sit ab adamante tamen sculpsit et frangitur. Sic vere obediēs ad voluntates aliorum disponit et variat se inetipsus. Et quis naturaliter sit durus et rudis. ab adamante tamen. id est a bono prelato. se permittit corrigi atq; sculpi. Et ista porta in *Neemia* figuratur per portas equorum. *Neemie. iij. Sursum ad portam equorum edificauerūt sacerdotes.* Equi enim inter omnia animalia magis obediētie sunt subiecti. Ametistus autem signat indigentiam et paupertatem. supple voluntariam. Ametistus enim facit hominem vigilē. bonum confert intellectum. et valet contra ebrietatem. Sic paupertas ad literam facit homines magis sollicitos et attentos. et magis intelligentes et discretos. et magis sobrios et modestos. Iuxta illud *Senece.* pauper sis aut pauperi similis si animo vacare vis. Et ista porta in *Neemia* significatur p portam regis. De qua *Neemie. iij. In porta quoq; regis edificauerūt artifices.* qz scz rex noster Christus intrauit per istam portam in mundum. scilicet p paupertatem et in ista sedit q̃ diu ibi fuit. *ij. Reg. xij. Surrexit rex et sedit in porta.* Iste sunt ergo tres spirituales porte que p̃tinet ad statum ciuilitatis morientium. Et iste etiam possunt significari per quartā et occidentalem triplicitatē. q̃ cōtinet similiter tria signa. s. Cancrum. scorpium et pisces. Cancer em q̃ est domus lune significat castitatē que est domus lune. i. virginis gloriose. Scorpium autem qui dicitur facere hominem leuē et instabilem signat obediētie velocitatem. Pisces etiam qui est domus seruitutis et laboris signat paupertatem. Ab occasu inquit porte tres. et ista significant figuratiter *Ezech. xlvij. vbi dicit q ad plagam occidentales porte tres. Porta gad vna. Porta aser vna. Porta neptalim vna.* Gad enim qui interpretatur succinctus latro signat castitatem que homini furatur carnem propriam. et zona continentie se succingit. Aser qui interpretatur beatus erit vel beatitudo. signat obedientiam que specialiter beatitudinem promittit. Unde etiam *Symoni* qui interpretatur obediens dictum est *Matth. xvj. Beatus es Symon bariona. Neptalim* vero qui interpretatur latitudo signat paupertatem. que scilicet ducit homines ad latitudinem summi regis. Quia beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum. Et sic patet ergo charissimi quomodo status ecclesie militantis secundum quod habet quatuor hominum status. habet quatuor triplicitates portarum per quas intratur ad palatium ecclesie triumphantis. significatas in portis duodecim que cōstabant ex singulis margaritis. sicut supra de duodecim lapidib; est deductum et p duodecim portas ciuitatis iherosolyma in *Neemia* reparatas. et p duodecim portas spirituales iherosolyma p *Ezechielem* cōtemplatas. Et p duodecim patriarchas quibus ipse porte erant dedicate. et p duodecim celi signa quibus ipse porte sunt spiritualiter adaptate. prout ad moralitatem superius est reductum. *Uñ Apoc. xij. Ostendit mihi ciuitatem habentem murum magnum et altum. habentem portas duodecim. Et inscripta nomina duodecim tribuum filiorum israel.* et sic simpliciter de ecclesia militante possumus dicere illud *Gene. xxvij. Tere non est hic aliud nisi domus dei et porta celi.* Quia sicut dicitur in psalmista. Diligit dominus portas syon super omnia.

ola tabernacula iacob. Sufficit. Vide supra de ostio in fine littere D.

Portentum. Nota q portenti est mirabi-
le signum supra vel cōtra na-
turā cōmunem cursum. ad demonstrandum & significā-
dum aliquid notabile a deo ordinatum. Sed vide de
hoc infra vbi prodigium

Porticus. Nota q porticus dicitur esse deābulato-
rius seu vestibulū qd puenit fieri
ante portā. & qd factū fuit antiquitus ante templum
Unde porticus dicitur quasi porte custos. Dicā ergo
quod est dare.

Porticū mentis.

Porticū gentis

Porticum entis.

Prima est in pscientia interio-

ri. Secunda est in ecclesia exte-

riori seu iferiori. Tertia est in

patria superiori. ¶ Primo igitur dicam⁹ aliqd de por-
ticu interiori idest de pscientia. Ista est em porticus co-
lumnarū: que facta est ante tēplum. De quo dicif. iij.

Reg. vii. qd Salomō fecit porticū columnarū. qd scz
columnarū dicebatur. p eo q a columnis sustentaba-
tur. qz scilicet porticus cōscientie nre columnas. i. vir-
tutes solet habere que ipsaz valeāt sustinere. Unde in

eodem capitulo dicif. qd salomō statuit columnas in
porticu. Due enim colonne sunt due spēs virtutū sci-
licet theologice & cardinales seu morales que scilz in
porticu cōscientie debent esse. ¶ Secundo dicam⁹ ali-

quid de porticu inferiori idest de ecclesia militante. que
scz figuratur in illa porticu de qua dicif. iij. Reg. vii. q
Salomō edificauit alteram porticum ante faciē ma-
ioris porticus. Maior enim porticus est ecclesia trium-

phans ante quam. i. posita est minor porticus. i. ecclesia
militans. iij. Regum. vii. Porticus erat ante templum.

Ista aut porticus figuratur in pbatia piscina q habe-
bat quinq porticus. in qua angelo cooperāre & aquaz
mouente sanabant infirmi. Ecclesia em militās qnq
porticus. i. quinq speciales stat⁹ habet scz. cōiugatos

Religiosos. Seculares. Clericos. Doctores & plos
In qualibz tamē porticu multi inueniuntur languētes
et p diuersa iustia fluctuantes in motu tñ aque. i. in diui-

na clemētia pidentes & angelū diuine gratie expectā-
tes. Et reuera in ista porticu ecclesie militantis sunt.

Rectores qui iuste iudicāt. Doctores qui vera pdicāt
Oratores qui pie supplicant. Amatores qui corda cō-
plicant. ¶ Quod ibi sint rectores iuste iudicantes pa-

tet. iij. Regū. vii. vbi dicitur q salomō fecit porticū solij in
qua tribunal est. Sequitur. Et domuncula in qua se-
deretur ad iudicandum. Item qd ibi sint doctores ve-

ra pdicantes. patet. Johan. x. vbi de christo docente
dicitur qd iesus ambulabat in templo in porticu Sa-
lomonis. Item q ibi sint oratores seu dñi seruitores.

patet. ij. Paralypo. xv. vbi dicitur q dedicauit alta-
re domini quod erat ante porticum. Item qd ibi sint
dilectores et. inter se concordēs et sui dilectores. patet

Actuum. v. Erant unanimiter omnes in porticu salo-
monis. Ista ergo dicta sint de porticu inferiori scilicet
de ecclesia militante. ¶ Tertio dicamus aliquid

de porticu superiori hoc est dictu de ecclesia triūphā-
te de qua potest dici illud Ezechielis. xliij. Erat portus
iuncta portui triplici. Porticus enim triplex

statum signat angeloz qui in tribus hierarchijs sunt
distincti. Porticus isti coniuncta statum signat beato-
rum seu etiam sanctorum. qui scilicet in eodem celo

beatis angelis sunt coniuncti. Ista quod de eis potest
dici illud. ij. Paralypo. xxxix. Ingressi sunt porticus do-
mus domini. ¶ Ista ergo sufficiant de porticu entis

celi patria. porticu gentis vel ecclesia. porticu mentis
vel conscientia. Sufficit. vide de atrio et vestibulo do-
mo tabernaculo & similibus:

Portio. Nota quod portio nihil aliud est quā
aliquid rei alicui facta assignatio & di-
stinctio. vnde moraliter dicam quod in scriptura re-
peritur Portio.

Dei.

Iusti.

Beati.

Pauperis.

Diuitis.

Peccatoris.

Damnati.

Hec est.

Ecclesia.

Gratia vel scientia.

Gloria.

Adversaria.

Opulentia.

Requitia.

Angustia.

¶ Et breuiter ita est qd res mundane vidētur per va-
rias pensiones hominibus varie distribute. Ista pote-
rant multipliciter dilatari. sed autoritates desunt.

Solum ergo dic qd nos inuenimus. portionem scilicet
Dei iusti et primi. ¶ Primo igitur dicamus de por-
tione dei summi creatoris. Deus em pro portione sua

accepit ecclesiam fidelium multe enim sunt secte infi-
delium. in quibus dominus nihil percepit contentus
certe modica portio. Unde ista est illa portio de qua

dicif. j. Machabeorum. xiiij. Quod deus portione
suam signis euidentibus protegit. Et ideo ipse val-
de videtur cōqueri de tyrannis et malis prelatis qui

portionem suam idest ecclesiam depredantur. Dicere
mie. xij. vbi dicif. pastores multi demoliti sunt vineā
cōculcauerūt. partē meā. & dederūt portionē meā desi-

derabile in desertū solitudinis. Ista est igit portio dei
summi creatoris. ¶ Secundo dico quod inuenitur portio

iusti viatoris. Est ista procerto est multiplex sm loca.
res et tempora. in quibus et de quibus recipit portio-
nem. Et sic dico quod iusti multiplicem habent por-

tionem. scilicet Inferiorem quo ad virtutes et scier-
tias et dona. Exteriorē quo ad mundi bona. Super-
riorem quo ad celorum premia

¶ De omnibus enim
istis iustus recipit partem suam. quia. scilicet deus
tanq legitimus dispensator diuidit prout vult singu-

lis ista dona. Quilibet enim habet de scientijs num-
di rebus & opulentijs et eminentijs virtutibusq; mo-
ribus et sufficientijs. et finaliter de celestibus bonis

et de glorie donis atq; premijs certam et propriam
portionem. secundum quod ordinauit voluntas et di-
spensatio largitoris. Diuisiones enim gratiarū sunt:

vnus autem spiritus diuidens singulis prout vult. j.
Corinthios. xij. Unde de portione gratie et sciens-
tie videt iustus dicere illud psalm. Portio mea do-

mine dixi custodire legem tuam. De portione autem
eternae glorie. dicit idem similiter illud. psalm. Por-
tio mea domine sit in terra viuentium. ¶ De por-

tionem vero bonorum ecclesie quas scilicet prelatus
habet subditis distribuere possumus dicere quod si-
ne acceptione personarum ista debet esse equalis

omnibus ceteris tamen paribus et consideratis me-
ritis personarum. Unde. ij. Machabeorum. viij. dicitur.
quod diuiserunt equam portionem debilibus. pu-

pillis et viduis. Equam dico non equalitatem rei sed
equalitatem iustitie. que tamen sunt contra multos.
qui scilicet non attentis meritis personarum. melio-

ra beneficia et pinguiorem portionem de bonis sibi
commisissis consanguineis et adulatoribus solent da-
re. Unde Levitici. viij. dicitur. quod ille de filiis Aaron

qui sanguinem vel adipem obtulerit habebit armum
dextruz in portione sua. Ille enim qui prelato vel prin-
cipi offert sanguinem est consanguineus. qui sangui-

nem idest consanguinitatem allegat. Ille vero qui
adipem que suauiter vngit offert est adulator. Quia
reuera sepe fit quod tam hic quam ille armum dex-

trum idest pinguius beneficium reportant. alij vero li-
cet sufficientiores sint sinistra et non dextra semper
habent. Sic ergo patet quod inuenitur portio iusti
viatoris. ¶ Tertio dico quod inuenitur portio vani

peccatoris. Et ista procerto consistit in vitijs diuitijs
et in supplicijs. De vitijs dicitur in ps. Cum adulteris
portionem tuam ponebas. De diuitijs dicitur. Luce.

xv. in persona illius filij prodigi qui dixit patri. pater
da mihi portionem substantie que me contingit quaz
tamen superflue viuendo consumpsit ita quod ad

Possessio.

aliā portionē scilicet ad supplicia paupertatis deuenit De supplicis dicitur in ps. Hec ē pars illorū q̄ de-
hūnt mibi apud dñm. Patet ergo quō inuenit portio
vani peccatoris. Iusti viatoris. Summi creatoris. &c.
sufficit. Vide supra vbi Pars.

Portus. Nota qđ portus est ille locus in quez
de maris periculis exiit ad terram.
Portus em̄ nō dñt ad introitu qui sit in mare. s; ab exi-
tu qui sit a mari. Et ideo portus dicit a portādo pro eo
qđ ibi portatur homo de periculis latronum. ad portā
et portum securitatis. De periculis fluctuum ad por-
tam & portū utilitatis. Igitur dicam qđ est dare mul-
tiplices portus. Est enim Portus
Luctuosus qui est singulorū. Primus est mors
Spaciosus qui est perfectorū quo applicāt singu-
fructuosus qui est beatorū li viuetes. Secund⁹
Lubricosus qđ est mundanorū. est gr̄a quo appli-
Anxiosus qđ est peccatorū. cant bonū appeten-
Periculosus qđ est damnatorū. tes. Terti⁹ est gr̄a
quo applicāt bene triumphantes. Quartus est inidi-
p̄speritas quo applicant opes diligentes. Quint⁹ est
peccatū quo applicant virtutem perdentes. Sert⁹ hō
est infernus: quo applicant penas promerentes. De
istis portibus possunt dici multa sed deficiunt autori-
tates. hoc solum dicamus qđ de portu singulorū. s. de
morte potest dici illud Seneca. In freto virimus: mo-
riamur in portu. De portu hō gratie: religionis vel ec-
clesie qui est p̄fectorū potest dici illud quod dñs. Actū.
xxvij. Venim⁹ in locū qui dicit boni portus. De portu
autē glorie qui est beatorū dici potest illud. i. Macha.
xiiij. qđ machabeus cum omni gloria accepit. Joppen
in portū. De portu mundi qui est opulentorū potest di-
ci illud Actū. xxvij. Cū port⁹ aptus nō esset ad hienā
dum. plurimi statuerūt cōsiliū nauigare inde. De por-
tu peccati qđ est iniquorū. & etiā de portu inferni qui est
dānatorū pōt dici illud. i. Mach. xij. Portū quidē no-
cte succendit. & ibidem. Portum cum manibus succē-
dit &c. sufficiat quia autoritates nō sunt.

Possidere. possessio. Nota qđ possi-
dere nihil aliū est qđ tenere & habere. Possessio hō idē est qđ habitio
vel rei p̄sonium iusta retētio. Et autē possessio. Rōmē.
Utilitatis. Est dico nomē utilitatis qđ posses-
Humilitatis. sio vt cōiter signat diuitias & sub-
Autoritatis. stantiam tpalem ab aliquo habi-
tam & possessam. Tñ Sen. xij. Erat autē abraam di-
ues valde in possessione auri & argēti. Est etiā nomen
humilitatis. qđ scz res qđ possidet possessoris dominio
subingāt. Tñ ab altero possideri signū est seruitutis.
Tñ Esa. xiiij. Adūgetur aduena ad eos & possidebit
eos dom⁹ israel. Itē nomē est autoritatis qđ ille qđ pos-
sidet p̄sumitur esse domin⁹ rei possesse. & idē possidere
de sui natura hz aliquā autoritatē & dominū designa-
re. puerbi. viij. Vñs possedit me ab initio. Et vt breui-
ter trāseam⁹. Notāduz est qđ in scriptura septuplex re-
peritur possessio quarū. Tres sunt bone. scz.
Virtualis. Possessio virtualis est possessio ho-
Spiritalis. minū p̄fectorū. Spiritualis est pos-
Supernalis. sessio hoīm clericorū. Supernalis
Et tres sunt est possessio ciuī beatorū. Crimi-
male. scilz. nalis est possessio hoīz p̄ctorū. Te-
Criminalis. poralis est possessio hoīm munda-
Temporalis; norū. Infernalis est possessio viliū
Infernalis. dānatorū. Dico ergo primo qđ
est possessio virtualis. Et ista est illa substantia. illa be-
reditas illa possessio. gratiarū. sciētiarū & virtutum
quam boni possident in hoc mundo. Specialiter autē
possidēda est & habenda. scilz.
Sapientie limpitudo.
Continentie sanctitudo.
Patientie fortitudo.
Amicitie rectitudo.
Dico ergo qđ boni habēt possessionē sapientie prouer-

biorū. xviij. Cor prudētis possidebit sapiētia Et pruer.
iiij. Posside sapiētia. Itē habēt possessionē continentie
et de ista dñs. j. Thessa. iiij. Sciat vnusquisq; vas suum.
possidere in sanctificatione & honore. Itē debēt habe-
re possessionē patientie Luc. xxi. In patientia vestra pos-
sidebitis animas vestras. Itē possessionē amicitie. vñ
ecclī. xxiij. fidem posside cum amico tuo Ista enim est
quadruplex possessio hoīm p̄fectorū. Nota quod est
possessio ciuīlī & naturalis. Ciuīlī. s. qđ solummō ani-
mō retinetur. Naturalis que manu & corpore cōtinet
Sed p̄certo de possessione virtutū multi sunt qui nō
habent nisi ciuīlem qui non habent nisi solū animū
quia. s. bene vellent esse sapientes: casti &c. verū tamen
deficit eis possessio naturalis. qđ scz nunq̄ volunt ma-
num applicare ad opus. j. Esdre. iiij. Possessionē trāf-
flumē non habebis. Patet ergo qđ est quedā possessio
virtualis. Secundo dico qđ est quedā possessio spi-
ritalis. Ista nihil aliud est qđ possessio seu hereditas
ecclesie militantis. Ista enim est possessio que est viris
ecclesiasticis assignata. Josue. xij. Tribui leui nō de-
dit possessionem. quoniam dominus deus israel ipse est
possessio eius. Istud potissime potest dici de viris re-
ligiosis & perfectis qui nihil habent propriū in hoc
mundo: ita quod solum deum debēt habere. Domin⁹
enim possessio eorum est & ab ipso etiam possideri de-
bent. qđ. s. iusti sunt possessio dei. & dominus possidet
eos tanq̄ suos. ipsosq; tanq̄ possessionem propriā ab
omni peccato defendit. ps. Quoniam tu possedisti re-
nes mcos. suscepisti me de vtero matris mee. et istud
etiam petebat Moyses dicens domino. Exod. xxxiiij.
Obsecro vt gradarius nobiscum nosq; possideas. Ista
igitur est possessio spiritalis. scilicet ecclesia que ab ec-
clesiasticis possidetur. Isti enim sunt ecclesiastici qui
debent esse possessio dei. et ibi est ipse deus quem de-
bent ecclesiastici possidere. Sed heu prohdolo: q̄ter-
ribiliter loquitur dominus per esaiam de possessione
ecclesie militantis. Nam ipse dicit Esa. xiiij. Dabo eā
in possessionem hericū et in paludes aquarū. Quia
proculdubio charissimi istam possessionem possidēt
hodie hericū id est viri impj spinis diuitiarum indu-
ti et ventre gulositatis tumidi. Hericius enim scdm
plinium quinq; habet ventres & quinq; dentes signi-
ficans malos ecclesiasticos quorum venter est quintu-
plex per auaritatem ad cibos recipiendum. philip. iiij.
Morum deus venter est. et prouerbioz. xij. Ven-
ter impiorum insaturabilis. Dentes vero eorum sunt
quintuplices per voracitatem ad cibos deuorandum
et manducandum. In talium ergo hericiorum posses-
sionem datur hodie ecclesia. Quia p̄certo multi sunt
in ista possessione qui non curant nisi de delicijs car-
nālibus et nihil p̄mitus de spiritalibus. Tales po-
tissime sunt illi qui iniuste sunt in ecclesia introducti
et qui possident agrum Christi de mercede iniquita-
tis. sicut sunt symoniaci: quibus dicitur Actuum. viij.
Pecunia tua tecum sit in perditionem. qui donum dei
existimasti pecunia possideri. Non sic. sed possideant
istam possessionem viri iusti et boni. quia p̄certo
ista est possessio spiritalis. Tercio dico qđ est que-
dam possessio supernalis. et ista est possessio eterne
glorie. que est possessio angelorū et beatorum. De qua
dicitur Mach. xxv. Venite benedicti patris mei. pos-
sидete paratum vobis regnum. Ista autem possessio
est duplex quia scilicet gloria eterna non solum possi-
detur ab anima immo etiam a corpore q̄tū ad qua-
tuor votes suas. Esaie. lxi. In terra sua duplicia possi-
debunt. Et Ezechielis. xxxv. Due terre mee erunt. & he-
reditate possidebo eas. Et ideo Baruch. iiij. dicitur
de ista possessione. O israel q̄ magna est domus dei et
ingens locus possessionis eius. & Deut. iiij. Iordanem
vos trāfibitis et possidebitis terrā egregiā. Iste ergo
sunt tres bone possessiones. Quarto dico qđ est que-
dam possessio crim. nalis. Et ista est possessio vitiōrū
que. proculdubio valde est damnosa possessoribus
suis. Ista

tuus. Ista enim est similis cuidam monili quod Vulcanus fabricasse dicitur quod quicumque videbat desiderabat et tamen quicumque illud possidebat mali ei accidebat. et inde aliquod magnus infortunium incurrebat. Sicut ponunt fabule poetarum. proculdubio charissimi patris est monile homini. quia istud est monile quo dyabolus subarrat animas quas desponsat. Istud enim ab omnibus concupiscitur. quia si non est dare patris in quo non sit aliquod delectabile et peccatori concupiscibile. puerbio. i. Stulti ea que sibi sunt noxia cupiunt. Verumtamen possessio istius valde est periculosa quia scilicet possessores eius exinde solent incurrere infernale periculum et iacturam. ad modum latronis qui tunc suspenditur quando in possessione furti per iudices inuenitur. Et ideo stultus est talem possessionem habere puerbio. xiiij. Possidebunt parvuli stultitiam. et tutum est possessionem homini refutare. Ecclesi. v. Noli attendere ad possessiones iniquas. Ista est ergo possessio criminalis. Quinto dico quod est possessio temporalis. et ista est possessio bonorum temporalium. De qua dicitur Abacuc. i. Suscitabo chaldeos gentem amarant possideat tabernacula non sua. bona enim mundi dicuntur non nostra quia si non est propter nos sed quod necessario alijs dimittimus et quod quasi per cario possidemus. De ista autem possessione dicitur Sene. xiiij. de loth et abraam. quod erat possessio eorum nimiam non qui bant habitare ceter. Quia per certo hodie possessiones divitiarum sunt causa discordie atque rixarum. i. Ite. xix. Tur Siba diuidit possessiones. Sexto autem dico quod est possessio infernalis. Et ista est possessio et hereditas damna torum. Et de ista dicitur in psalmo. quod deus tradidit grandinem in metum eorum. et possessionem eorum igni. Peccatores enim dicuntur in metum. quia si carerent ratione sensu. Isti ergo grandinem eternorum tormentorum tradunt et in possessione igneam locabuntur. Iste ergo sunt tres male possessiones. et sic patet quo modo tres bone possessiones et tres male possunt in scriptura reperiri etc. Unde supra de domo de hereditate de habitatio et infra de terra

Post. postea. posterius. Nota. quod

posterius que signat ultimas rerum partes preest in scriptura multa significare in bono et in malo. et ideo ut breviter trahamus. Notandum quod posteritas potest significare statum. Humilitatis interioris.

Prosperitatis exterioris.

Mortalitatis extremioris.

Aduersitatis asperioris.

Felicitatis ultimioris.

Diuitiarum superioris.

Iniquitatis deterioris.

Dico breviter quod posteritas significat statum humilitatis quia si viri humiles nunquam alijs se preferunt per presumptionem. sed potius post eos se ponunt per humilem subiectionem. i. Regum. vij. Qui cecit israel post dominum. Pars enim posterior semper sequitur priorem sicut generaliter patet in omnibus animalibus preter canem. in quo posterior semper cedit priori. Sic vere in congregatione corporis ecclesie vel religionis semper illi qui sunt in gradu et statu posterioribus debent esse humiliores et prioribus maioribus superiores scilicet et platonum sequaciores et obedienciores. Et tale sequelam petebat sponsa Caph. j. Trahe me post te currem in odore vnguentorum tuorum. Quamvis hodie probdolor ecclesia videatur similis corpori cancri. quia si partes posteriores volunt hodie ire priores. quod tunc fit quando illi qui penitus nihil valent volunt melioribus preferri. et quando illi qui in gradu et statu alijs debent subesse nolunt superioribus famulari sed ipsis more retrogrado dominari ut sic eis dicat deus vel prelatus illud. iij. Regum. xiiij. De autem piecisti post tergum tuum. Et. ij. Pet. ij. facta sunt eis posteriora deteriora prioribus. Non sic ergo. sed posteriores sequantur priora ut sic prelatus de bonis possessoribus et subditis possit dicere illud. Hierem. ij. Patrem vocabis me et post me ingredi non cessabis. Ista est ergo posteritas humilitatis. Unde etiam de christo humilimo dicitur. Job. j. Qui post me venit ante me fa-

ctus est. Humilis enim vadit scilicet post deum sibi herendo fideliter. Prelatus sibi parendo celeriter. proximo sibi se iungendo concorditer. Misericors sibi succurrendo benigniter. Iustus ipse imitando moraliter. Impium ipsum castigando seueriter. Mundum cuncta cogitando subtiliter. Regocium ipsa ordinando sagaciter. Seipsum culpas dimittendo flebiliter. Paradisum ipsum appetendo mentaliter. Infernum ipsum precavendo utiliter. Dicaz ergo quod vir humilis seu iustus vadit post deum sibi fideliter herendo. et per consequens mundum et vitia relinquendo. Mat. xvi. Si quis vult venire post me abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me. Quamvis multi dicunt illud Esai. lix. Auersi sumus ne irasciamus post tergum dei. Item post prelatus ipsi humiliter parendo seu obediendo. ut sic cuilibet tali dicat prelatus illud predictum. Hierem. ij. Patrem vocabis me et post me ingredi non cessabis. Et ut talis dicat plato illud. Sene. xliij. Tu es enim post pharaonem dominus meus. Item post proximum concorditer se sibi iungendo seu civiliter secum conuersando. Caph. j. Egredere et abi post greges sodalium tuorum. Item post miserum sibi benigniter succurrendo. Unde Paulus dicebat. Actum. xxij. Post annos autem plures elemosinas facturum in gentem meam veni. Item post iustum ipsum moraliter seu virtualiter imitando. Alii Ecclesi. xxx. Mortuus est iustus et est quasi non mortuus. si militem enim post se relinquit filium et prouer. xx. Beatos post se filios derelinquet. Item post impium ipsum seueriter castigando ut. i. de impio dicatur illud Job. xxxvij. Post eum rugiet sonitus tonabit voce magnitudinis sue. Item post mundum seu post naturam vadit iustus ipsa subtiliter cogitando et inuestigando. Dan. ij. Tu rex cepisti cogitare quid futurum esset post hec. Item post negocia ipsa ordinanda sagaciter prouerbiorum. xxix. Sapiens differt in posterum. Item vadit post seipsum culpas flebiliter meditando. et de eis penitendo Job. xviij. Cogitationes mee dissipate sunt torquentes cor meum noctem verterunt in diem et rursum post tenebras spero lucem. Item post paradisum vadit ipsum appetendo mentaliter. Rume. xxxj. Purificati postea castra intrabitis. Item vadit post infernum ipsum utiliter precavendo. Unde Ecclesiastes. ix. Post hec ad inferos deducuntur. Ista igitur est posteritas humilitatis seu utilitatis. Secundo dico quod inuenitur posteritas prosperitatis. Bona enim temporalia dicuntur posteriora eterna vero et spiritualia sunt priora. Ista potissime posteriora dici possunt quia viliora sunt et post nos remanent et in morte totaliter nos dimittunt. et finaliter ad terram posteriorem scilicet ad infernum nisi cauerimus nos immittere. Et ideo precipitur Genes. xix. Noli respicere post tergum tuum. Et dicitur quod vixit loth respiciens post se versa est in statum salis. Quia illi qui ad ista posteriora respiciunt per nimium intentum et affectum. statue id est peccatores et miserrabiles efficiuntur. et humane rationis efficacia spoliantur. j. Thimothe. v. Quedam conuerse sunt retrosum post sathanam. Tertio dico quod est posteritas mortalitatis. quia scilicet senectus mors et iudicium sunt tempore posteriora et tamen sunt ad nocendum crudeliora presentibus. Percussit inimicos suos in posteriora. Lampreda enim percussa in capite vel in anteriori parte parum leditur. In cauda vero vel in parte posteriori percussa facilliter necatur. Sic vere homo si a dyabolo percutitur per peccatum in parte anteriori iuuentutis vel vite presentis non ita est periculosus quia scilicet homo potest penitere. Sed quando dyabolus percutit eum aliquo peccato mortali in parte posteriori scilicet in senectute vel in morte. tunc irreperabiliter vulneratur. iij. Regum. xvi. Demetam posteriora basia. et posteriora domus eius etc. Et sic dico quod est posteritas mortalitatis. Quarto dico quod est posteritas aduersitatis. et ista est illa que

Posterius.

finaliter erit in iudicio et in inferno. Ista enim postea venient peccatoresque tamē eis presente seculo nō apparent. iij. Reg. vii. Posteriores bonum intrinsecus latitabant. Isti sunt sicut ribaldi qui in taberna ludunt: bibunt et solaciantur: nihil cogitantes de fine: qui tamē postea cum solvere nō possunt vel incarcerantur vel opimenter verberant. sic et. Unde prover. x. Suavis est homini panis mēdaci. postea implebit os eius calculo. Scorpiones enim in parte posteriori habēt aculeum sic et damnati in fine et posteriori tēporē habebūt mortem perpetuā et infernū. Eccles. ix. filij hominum implentur malicia et contemptu in vita sua. et post hoc ad inferos deducunt. figurati in egyptijs de quibus dicit. Ero. xiiij. Quod filij israel viderūt egyptios mortuos post se. Quinto dico quod est posteritas felicitatis. Et ista est illa quā habent beati in patria. nunc. s. post vitā pntem concedit. De qua Eccl. i. Usque ad tēpus sustinebit patiens et postea redditio iocunditatis. In isto enim postea fit meritorij retributio. fit occultorū revelatio fit p̄miorū acquisitio fit audiorū comprehensio. fit dico retributio meritorij. Ubi Eccl. xi. Mitte panem tuum super trāsfluentes aquas. et post tpa multa inuenies illum. Itē ibi est revelatio secretorū. vñ Joh. xiiij. Ego facio tu nescis modo scies autem postea. Item ibi fit acquisitio p̄miorū. Heb. xiiij. Postea autē fructus pacacissimū reddet. Itē ibi est cōprehensio oīni gaudiorum. Johan. xiiij. Scies autem postea. et. i. Regum. vii. Quienit israel post dñm. Ista est igit posteritas felicitatis. Sexto dico quod est posteritas veritatis. Constat enim quod deus quodammodo de ante factus est post. de primo posterius. de summo infimus. et de maximo minimus. inq̄tū. s. de immortali mortalis et de deo fit humanus. Ubi nota quod deus esse post seu posterior. s.

Carne latitando.

Mundū indicando.

Celis imperando.

In primo post fecit mirabilem actum.

Secundo p̄tendit mirabilem vultum.

Tertio monstrabit laudabile statum.

Dicamus ergo quod inueni vnum post: quo deus apparet actu mirabili. Et istud nihil aliud est quod ille actus quo fuit hō factus. et post. i. in fine tēporis in terris cū hominibus cōuersatus. Ubi Baruch. iij. dñs. quod post hec in terris visus est et cū hominibus cōuersatus est. Ubi hūanū genus potuit dicere tunc de ipso illud. Cā. ij. En ipse stat post parietē nostrū. aspiciēs p̄ fenestras p̄spiciēs per cancellos. En dilectus meus loquitur mihi. Paries. n. noster est humanū corpus. fenestre et cancellos sunt humani sensus. Et reuera de ipso post apparuerit in xpo. multa alia post. i. multae alie cōsequētie: quod videlicet Postea Cibum voluit. Mundū docuit. Morti patuit. Vita splēdit. Suis affuit. Celo claruit. In patria remunerabit. Postea dico cibum voluit carnaliter seu corporaliter. quia scz vt dicitur. Math. liij. Cū ieiunasset xl. diebus. et xl. noctibus postea esuriit. s. humane nature veritatē in se monstrādo. postea etiam mūdū docuit veraciter. Luce. ij. Post triduum inuenerūt ihm in templo in medio doctorū audientē eos et interrogātes. Itē postea morti patuit crudeliter. Unde Dan. ix. postea occidetur xps: et non erit eius populus qui ipse est negaturus et Math. xxvi. Scitis quod post biduū pascha fiet et filius hominis tradet vt crucifigat. Itē postea vita splēdit celeriter scz post triduum resurgēdo. Math. xxviij. Post tres dies resurgam. Et Marc. xiiij. Soluite tēplum hoc et post tridū reedificabo illud. Item postea suis affuit alacriter. scz ipsis post resurrectionē apparēdo et eos consolādo. Joh. xx. Post dies octo venit iesus ianuis clausis et dixit discipulis. Pax vobis. Et Actum. i. post resurrectionē suam per dies. xl. apparuit eis et loquens de regno dei. Item postea celo claruit nobiliter ascendendo. Actum. xxi. post triduum ascendit hierosolimam. Et Johan. vi. post hec abiit iesus transmare. patet igitur quod est vnum

post. quo deus. scilicet in iudicio post mortem a seruis suis repetet ratiōem. Ubi Math. xxv. post multus et tēporis venit dñs seruorū illoz et posuit rōnem cū eis. Itē in patria remunerabit liberaliter distribuēdo. Illud enim est vnum post quo xps sedebit seu splēdebit statu laudabili. s. in paradiso quod in glia distribuet stipendia beatorū. Tūc enim sicut dicit in ps. Apparebūt posteriora docti eius in pallore auri. quod scilicet disciplina que in p̄siti nō videtur esse gaudij sed meroris postea tamē exercitatis per eam fructus pacacissimū reddet. Hebre. xij. Unde de gloria diuina quam ostēdet in patria dici potest illud. iij. Reg. x. q̄ summitas throni rotunda erat in parte posteriori. Rotunditas autē que fine caret et principio eternitatis signat. Ista sunt ergo posteriora dei que certe multum sunt consideranda. Genes. xvi. Audi posteriora videtis me. posteriora enim boni latitabāt intrinsecus sub mari. y. paralip. iij. posteriora etiam duoz cherubin latitabāt sub archa sicut dicitur. iij. Reg. vii. Ad denotādū quod ista posteriora dei que ad ipsius iudiciū paradysum et infernū spectant modo sunt latentia et occulta. nec possunt a nobis videri. nisi ante fuerint meditata. Ero. xxiiij. posteriora mea videbis et. Ista ergo possunt ostēdere quod est posterioritas diuinitatis. Septimo dico quod est posterioritas iniquitatis. Mali enim dicunt posteri et non prius. Et post etiā et non ante. Et nota quod isti dicuntur habere. scilicet vnum post. Quod est.

Pigricie.

Malicie.

Superbie.

Luxurie.

Inequecie.

Stulticie.

Impudentie.

Auaricie.

Tristicie.

Dicā ergo quod malus hū vnum post quod est pigricie desidiose. Equi enim tardi semper volūt ire post alios nisi forsan calcaribus vigeantur. Sic pigri et dicētes. s. illud. i. Regū. xxi. cedite me. ecce ego post

tergum sequar vos. Item habent vnum post malicie in sidiose. Ille enim qui insidiatur alicui consuevit venire post tergum. i. fallaciter et latenter. Josue. viij. Ignorans quod post tergū laterent insidie. Item mali habent vnum post superbie contemptiose. Illud enim quod vilipenditur aut contemnitur. post tergum proijcitur aut dimittitur. Sicut mali faciunt de deo et de mandatis suis. Nec. ix. proiecerunt legem tuā post terga sua. Item habent vnum post luxurie ignominiose. contra illud. Eccl. xviij. post concupiscentias tuas non eas quod non aduertentes iniqui. erunt in concupiscentia seminarum. Daniel. xi. Item habent vnum post nequicie periculose. sicut sunt illi qui vadunt post dyabolū suis tentationibus obediendo. et ipm per heresim et ydololatriā honorando. Hierem. xxi. Abierunt post deos alienos. Contra illud Hierem. xxi. Nolite ire post deos alienos. Item habent vnum post stulticie impetiose. Et istud est illud quo stulti semper volunt ire post appetitus cordis sui. proprii capitis voluntatibus. proprijsq; malis et iniquitatibus obediendo. De quo dicitur Hierem. ix. Abierunt post prauitatem cordis sui et post baalim. Et Esaie. lvi. dicitur de impio quod ipse graditur in via non bona post cogitationes suas. Item isti habent vnum post impudentie obliuiose inq̄tū ipsi nesciunt de his que post erunt. et de futuris negocijs cogitare seu etiam ordinare. vñ Ecclesiastes. iij. Melior est puer pauper et sapiens rege senē et stulto qui nescit puidere imposterū quod et de carcere cathenisq; aliquis interdum egrediatur ad regnum. et alius natus in regno inopia cōsumatur. Item ibi habet vnum post auaricie ambitiose. Et istud est inq̄tum ipsi currunt post mundū et post principes et prelatos honores et diuitias procurando. i. Regum. viij. Declinauerunt post auariciam et acceperunt munera. Item ipsi finaliter habebunt vnum post pestilentie periculose. quando scilicet post istā vitam ipsi corruent in infernū. et sic de corū

de eorum postremitate intelligitur illud Joel. ii. Ante faciem eius ignis vorans. et post eum erunt flamma. facies enim iniquorum est vita peris ubi per certo ipsi habent ignem vorantem. scilicet crudelitatis. auaricie rapine. Posteriorius vero ipsorum est vita futura. ubi per certo ipsos sequitur erunt flamma hoc est dicti ardor incendii infernalis. Sic ergo patet quod est quedam posteritas iniquitatis. Et sic patet quod post. posterius et posterum tam in bono quam in malo multis modis sumitur. Sufficit ergo. vide ubi nouissime vel futurum et similia. Et vide etiam ubi finis et ubi ultimus et postremus etc.

Postquam. Nota quod postquam semper denotat aliquod pambulum. Aliquas premissam. Aliquod antecedens. Est enim coniunctio causalis vel rationalis. ex qua semper aliquid aliud subinfertur. Accipit enim pro quocumque. ex quo. quasi et similibus. Cum igitur possit dici in bono et in malo. potest etiam dici de iusto et iniusto. Primo ergo possumus notare quod iustus habet multa bona postquam id est multa bona antecedentia ex quibus certe sequuntur multe bone conclusiones scilicet unum postquam. Quo concluditur opus.

Clementie. Primo postquam erit interior: cordis affectio ex qua. scilicet sequitur opera pietatis. De qua dicitur Eccl. xii. Postquam mellueritis fetorem terre vestre spicas remanentes non colligatis sed pauperibus dimittetis. Secundo postquam erit verior Christi passio quam post tempore statem tranquillum facit. De qua Deut. vii. Postquam inquit affligit te ad extremum misertus est tui. Tertium postquam erit interior culpe absterio ex qua scilicet sequitur leticia mentis. Unde de nazareo dicitur Num. vi. Quod postquam raserit caput suum et sacrificium obtulerit bibere potest vinum. Tunc enim leticia signat que scilicet per spem et consolationem bibitur. quando caput mentis a capillis id est a peccatis raditur et mundatur. Illa autem est spiritalis purgatio et circumcisio de qua scilicet dicitur Luc. ii. Quod postquam consummati sunt dies octovenerunt circumcidere puerum. Et ibidem dicitur. Postquam impleti sunt dies purgationis Marie: tulerunt Iesum in hierusalem. Facta enim circumcisio et Marie id est mentis a mare purgatione secuta. Iesus id est innocentia sistitur in hierusalem. id est in quieta mentis possessione portatus. Quartum postquam erit seniorior iuris editio. quam scilicet sequitur omnis iustitie completio. De qua Deut. xv. Postquam rex sederit in solio regni sui describet sibi deuteronomium legis huius ut discat timere dominum nec eleuetur cor eius in superbia super fratres suos nec declinet in partem dexteram vel sinistram. Quintum vero postquam erit sincerior mentis perfectio que. scilicet potest et preualet contra demones et peccata. Alii Iosue. xv. Postquam conualuerunt filii israel subiecerunt chanaanos et fecerunt sibi tributarios. Sextum postquam erit exterior carnis coercio. quam. scilicet homo abstinet a superfluis. Et ista est ablactatio samuelis. De qua. i. Regum i. d. Quod anna adduxit eum secum in templo postquam ablactauerat. id est a lacte carnalitatis per abstinentiam abstraxerat. Septimum postquam erit asperior rerum turbatio. scilicet tribulatio mundana quam. scilicet homo compellitur ad deum redire et penitentiam inchoare sicut de Manasse dicitur ii. Paralip. xxxiii. quod postquam coangustatus est orauit dominum et egit penitentiam valde ut sic quilibet talis tribulatus et penitens dicat deo illud Ibiere. xxxi. Postquam percussisti me egi penitentiam et postquam ostendisti mihi: percussi femur meum et erubui. Octauum postquam erit preclarior cordis cognitio seu etiam consideratio et attentio. quam scilicet sequitur honor et excellentia summi regni. Unde Nabucho. dictum fuit Dan. ii. Regnum inquit tuum manebit tibi postquam cognoueris preteriti esse celestem. Et sic ergo patet quomodo postquam multimode pertinet ad iustos. Secundo vero dicam quod postquam pertinet ad iniustos. Constat enim quod mali et iniusti habent

sua mala antecedentia. suamque mala postquam ex quibus. scilicet male conclusiones sequuntur. Et uno enim peccato sequitur aliud. sicut videmus quod in rota molendini aqua cadens in vna concanitate seu in vno receptaculo ab alio recipitur. et exinde in tertio. post in quartum. et sic de receptaculo ad receptaculum fluens facit continue volui rotam. Sic vere quando in rota mentis humane fluctus dyabolice tentationis in uno anulo cogitationis recipitur. de vno certo peccato ad aliud trahitur. quoadusque tota rota ista inuitio precipitius dilatur. Tunc enim Grego. patet quod per penam non diluitur maior suo pondere ad aliud trahit. Et Iaco. ii. dicitur. quod qui vno peccauerit multa bona perdet. De isto postquam. id est de isto malo antecedente possumus notare quod mali habent. scilicet Unum postquam. Supremi culminis quo sequitur mentalis cecitas. Gulosi turbinis. quo sequitur carnalis vilitas. Pravi regiminis. quo sequitur fidei paruitas. Crudelis fulminis. quo sequitur rapine prauitas. Dico ergo: mali in hoc mundo habent quandoque unum antecedens et unum postquam iniuste dominationis quam sequitur mentalis ignorantia. Constat enim quod multi sunt qui postquam fuerint promoti ad ecclesie vel seculi dignitates. statim spiritaliter sunt ceci. nec cognoscunt illa que pertinent ad salutem. Unde Iam. xvi. dicit. Quod postquam ingressi sunt tabernaculum operuit illud nubes. Ingredi enim tabernaculum signat altam promotionem. Inubis vero operimentum signat obscuram ignorantiam et obliuionem. Item dico quod mali habent unum postquam gulose delectationis. quo sequitur carnalis immundicia. Sicut enim dictum est ex vno peccato sequitur aliud. et ex gula luxuria generatur. sicut de assuero legitur Iheser. v. Quod regina Iheser placuit oculis eius postquam vinum biberat abundanter. Item dico quod mali habent unum postquam inepte gubernationis. quam sequitur error atque perfidia. Sicut dicitur Iudic. vii. quod postquam mortuus est Sedeon auctus sunt filii israel a domino. Constat enim quod quando Sedeon id est bonus rector moritur: populus per peccatum a deo per perfidiam facilliter elongatur. Item dico quod mali habent unum postquam crudelis effractionis quam sequitur ardor et auaricia. Unde de illis crudelibus legitur Math. xxv. postquam ipsi crucifixerunt Christum. diuiserunt inter se vestimenta sua: quam sibi dicat quod sanguis et crudelitas que precedit. mater sunt rapine et auaricie que succedit. Et sic ergo patet quod unum malum antecedens malum consequens introducit Sufficit de postquam. Unde de cunctis.

Postis. Nota quod Postis licet quandoque accipiat pro cardinibus seu pro illis grossis lignis in quibus portatur et sustinetur ostium. Sumitur tamen communiter pro illis tabulis seu periculis ligneis tenuibus et latis que a grosso ligno cum feris. ferreis ab invicem diuiduntur. et ad componendum portas et ostia. archas et dolia. domos et alia multipliciter preparantur. Igitur dico quod moraliter loquendo nos inuenimus postes

Templi seu ecclesie. Ecclesie sunt platonum cetere. Cordis et conscientie. Postes. Conscience sunt corporis sensus. Sensus et sapie. Sapientie sunt librorum precepta. Summe curie. Celi curie sunt virtuosus greges. Per platonem enim nos intramus templum ecclesie militantis. Per sensus nos intramus domum conscientie meditantis. Per libros autem nos intramus domum sapientie informantis. Per virtutes etiam nos intramus domum summe curie triumphantis. Primo ergo dico quod sunt postes quibus ingredimur in ecclesiam. Et isti pro certo sunt prelati. quia scilicet isti sunt ostium ecclesie vel ingressus. Postes enim ostium simul iuncti et clausi tenent domum tutam ut latrones inde arceant. dilatati tamen et extensi tenent domum apertam ut illi qui de domo sunt recipiantur et ingrediantur. Sic et prelati etc. Unde Ero. xxi. precipit quod ille qui volebat esse seruus perpetuus applica-

Postulare.

batur ad hostiū et ad postes et pforabant subula aures eius. et sic fiebat perpetuus eius seruus. Sic vere ad hoc quod aliquis fiat in ecclesia perpetuus christi seruus necesse est quod ad postes id est ad platos applicet et quod si dignus respectus fuerit aures eius subula transfigatur sicut christo ad seruitutē perpetuā obligetur et in religiosum officium tunc platū aut clericū ordinetur. Et aduerte quod tales postes. id est tales prelati et clerici debent. Esse a.

dyabolo plantati.

Linea quadrati.

Scripturis erarati.

Sanguine picturati.

Plantati dico per modestiam. Quadrati per constantiam. Scripturati per scientiam. Sanguinati seu sanguinolenti per iustitiam seu per passionis christi remissionem et deuotionem et memoriam. De primis duobus. scilicet de virtutibus modestie et constantie dicitur ad Salomon fecit in introitu templi postes de lignis oliuarum quadrangulatos. Olina enim que oleum fundit dulcedinem et vincturaz modestie et pietatis signat. Quadratura vero constantiam et firmitatē notat. de virtute vero scientie et sapientie dicitur. Deutro. xj. Scribes inquit ea scilicet precepta legis diuine super postes et ianuas domus tue. et Deut. vj. Ligabis ea quasi lincum in manu tua: et manebunt ante oculos tuos. et scribes ea in limine et postibus domus tue. Prelatus enim dicitur in scriptura manus et oculus. lincum ianua atque postis. De virtute etiam sanguine iusticie. qua scilicet prelati debent esse picti: et contra malos sanguinolentis et ferus dici potest illud exo. xij. Sumunt de sanguine et ponent super vtrumque postem id est super que in libris prelatum. Patet ergo quod est dare postes per quos intratur in ecclesiam. Secundo dico quod est dare postes per quos intratur in conscientiam seu in cordis aulam: et isti sunt sensus hominum qui scilicet debent esse clauis ad arcendū vana appetibilia. et aperti ad introducendum bona. Isti sunt illi postes antiqui de quibus fit mentio. iij. Regum. vj. vbi dicitur. Quod Salomon fecit duo ostia et postes angulorum quingens de lignis oliuarum et sculpsit in eis picturam cherubin et palmarum. Isti enim duo ostia quibus scilicet intrat ad animam sunt timor et amor. Postes vero quingens sunt quingens sensus qui scilicet debent esse in olivis per pietatis vincturam. cum cherubin interpretatur plenitudo scientie per veritatis scripturam. et cum palmas. que scilicet dantur triumphantibus per victoriose firmitatis staturam. quia scilicet in sensibus nostris debent pietas et modestia. veritas et scientia. firmitas et constantia apparere. Et reuera isti sunt postes quos precepit dominus inungi sanguine agni. ad finem quod isto sanguine viso. filij israel ab angelo occidente primogenitos essent tuti. Sumunt inquit de sanguine eius et ponent super vtrumque postem etc. Exo. xij. Quia reuera quādo sensus nostri agni id est dulcedine modestie et puritate innocentie seu etiam sanguine agni id est christi sanguinis et passionis memoria leniuntur. constat quod spiritus primogenitus noster scilicet anima a percutiente angelo. id est a tentatione dyaboli non ledetur. sed ille sanguis hoc viso sanguine superliminare et vtrumque postem ex isto sanguine superliminare et vtrumque postem Exo. xij. Et ibidem dicitur quod cum viderit scilicet angelus dei sanguinem in superliminari et vtrumque postem non finet percussorem ingredi domos vestras. Ille tamē domus que in isto sanguine inuente sunt non signate scilicet domus egyptiorum. id est domos et conscientie peccatorum. et postes suorum sensuum exteriorum ab isto percussore et tentatore sunt percussi et morte diuersorum peccatorum mortalium sunt repleti. Bene ergo docet scriptura. Ezech. xlv. vbi dicitur sic. Sacerdos de sanguine ponet in postibus domus. Ibi sunt ergo postes quibus intratur in conscientiam. Tertio dico quod sunt postes quibus intratur ad sapientiam. Et isti certe sunt libri sacre scripture. qui etiam vt cōter

postibus includuntur. Istos ergo mox pauperū ad postes ostij. id est ad libros sacre scripture debemus expectare. et veritatis clypeum. vt. scilicet nobis detur et reuelat humiliter postulare de quo diuina sapientia dicit. puer. viij. Beatus homo qui odit me et qui vigilat ad fores meas quotidie et obseruat ad postes ostij mei. Exemplo. scilicet hely sacerdotis de quo dicit. j. Reg. j. quod ipse sedebat super sellam ante postes domus domini quibus intrat ad sapientiam. Quarto vero dicam quod sunt postes quibus intratur ad celi curiam. Et iste pculdubio sunt virtutes que scilicet sunt ad celestis glorie patrie curie ingressus ostium atque postis. De quibus dicit. ij. Paral. ij. quod Salomon laminis aureis probatissimi fecit domum et trabes eius. postes quoque eius et parietes et hostia. Et pone si vis quomodo de postibus seu tabulis sunt hostia. mense. arche et alia infinita et applica prout volueris Sufficit.

Postulare. Cum postulare idem sit quod requirere. orare. poscere. petere vel rogare de quibus in locis tam proprijs quam alijs satis dictum est vel dicitur. Ideo de postulare est breuiter transeundū. Notemus igitur quod in scriptura sacra reperitur. Postulatio.

Iustorum. vt possint valere. Stultorum. Qui postulat. quod solet nocere Malorum. quod nequeunt habere: seu que debent horere. Nam iustus postulat spirituale donum Nam stultus postulat tempale bonum. Nam impius postulat fraternalē dānum. Primo ergo dico quod est postulatio hominum iustorum. Isti enim postulant postulanda vicia sibi vtilia et necessaria. alijs vero non onerosa aut difficilia. Sicut enim videmus quod mēbra cōia postulant et suo modo petunt necessaria a suis principalibus. scilicet vitam a corde. sensum et motū a cerebro nutrimentū ab epate. que si sana sunt nunquam deficiunt postulātibus quin iuxta posse faciāt postulata. Agnō etiam famescēs nonne balatu petita a matre lacteū nutrimentum et ab ipsa postulat necessaria suo modo? Et nonne etiam statim mater acquiescit et mammas porrigit postulanti? Sic dicā quod quilibet debet petere. postulare sibi vtilia et necessaria a principalibus mēbris scilicet a deo et sanctis: que reuera si modo tempore causat a personis debitis postulantur nunquam deficiunt postulanti. immo isti sunt sicut illi de quibus dicitur. j. Machab. viij. quod audiuit iudas nomē romanoꝝ quod sunt potētes virib⁹ et acquiescunt ad omnia que postulāt ab eis. Note mus ergo breuiter quod iusti petunt non supflua sed necessaria non inania sed vtilia non impossibilia sed facilia. et hoc non solum a deo sed etiam a proximo principali vel prelato. hoc tñ certa lege. rōne et moderamine debet fieri. vt. scilicet postulemus digni. digne et digna. et iusti. iuster iusta. ne forte filias dicatur nobis illud iaco. iij. si scilicet indigni et indigna petamus. Litigatis et belligeratis et non habetis propter quod non postulatis. petitis et non accipietis. eo quod male petatis. Igitur hec postula. scilicet.

Remissionem vt totaliter purgeris.

Discretionem vt subtiliter serueris.

Perfectionem vt moraliter oneris.

Subiectionem vt humiliter amaris.

Coniunctionem vt concorditer verferis.

Saluationem ne crudeliter damneris.

Defensionem vt benigniter iuueris.

Redemptionem vt immunitur leteris.

Prelationem vt sublimiter leueris.

Passionem vt perenniter diteris.

Iste sunt ergo postulationes vtilis et honeste. quas scilicet si iuste et iusti petierimus deus non poterit denegare immo certe dicet illud. ij. para. j. Postula quod vis vt faciā tibi. Igitur postulem⁹ pietatē remissionē. Ista enim dō ē prima et principalis petitio nostra. Judith. viij. Ipcniteamus et indulgentiam eius cum lachrymis postulemus humilicemus sibi animas nostras. etc. Ut sic

simus de

simus de illis de quibus dicitur. ij. Machab. viij. Ad obsecratione facta communiter ab omnibus misericordie dñm postulabunt vt in fine seruis suis reconciliaret. Item postulem⁹ claritatē et cognitionē. hoc est dictu. sapiam⁹ et scientiā veritatis. De qua dicit Jaco. j. Si quis vñm indiget sapientia. postulet a deo q̄ dat oib⁹ affluenter. et nō improperat postulet autē i fide nihil hesitans etc. Et bene dicit affluenter. qz. s. vt cōter ipse consuevit plura dare q̄ postulet sicut in Salomone patuit. cui dictū est. ij. Ike. ij. Postula quod vis vt dein tibi. Ipse vero nō diuitias nec honores sed sapiam⁹ postulauit. Et placuit mōt dñō q̄ rē hmoi postulasset. Dixitqz ei. Quid postulasti? Rē hmoi hoc. nec petisti diuitias etc. s. postulasti sapiam⁹ etc. ecce feci tibi iuxta sermones tuos. et dedi tibi cor sapiens etc. S. et hec que nō postulasti dedi tibi diuitias. s. et glām etc. vt sic de cognitione et sapie et scientie dicat cuilibz illud Col. j. Postulantes vñm impleamini cognitione et voluntatis ei⁹. Postulemus igit claritatē et cognitionē. Item postulemus honestatē et pfectionē. seu honestā et pfectā conuersationē. Tñ. Ihesus. ij. Quicquid postulabāt puelle ad ornātū ptinens accipiebant. Item postulem⁹ humilitatē seu paruitatē et subiectionem. Exemplo. scilz Susanne que cū lacrymis postulauit a dñō filiū de dñi ei. filius enī qui naturaliter subiect⁹ est patri. vir tutem humilitatis et subiectionis signat. Item postulemus vnitatem et cōiunctionē seu etiam pacē et cōcordem cōuersationē. Tñ. j. paral. xviij. Adit Thon rex emath ad regē dauid adurā filiū suū vt postulet ab eo pacem. Tñ. Actu. xij. Per suaso blaso postulabat pacē. Item postulemus securitatē et saluationē animarū nostrarū. Exemplo. s. regine hester. q̄ sicut dicit Ihesus. v. postulauit a rege saluationē et liberationē anime sue et suorum. et destructionē Amāni inimici sui et oim⁹ iudeorū. Pro qua inquit re postulas. Ihesus etc. sequit ca. vj. Si placet regi etc. Dona mihi aīam meā et populū meū etc. Item postulem⁹ auxiliū et defensio nēz Judic. vj. Clamauit israel ad dominū postulas auxiliū contra madianitas. Item postulem⁹ p̄sidium et p̄clationē. s. vt possimus prodesse nō p̄cesse. Exemplo scz romanorū inter quos vt cōter nō dabat alicui magistratus nisi postulāti. Unde sūm Tylū liuuz. In die cōmitiorū qñ. s. eligebant magistrat⁹. veniebāt illi q̄ se reputabāt honorabiliores. Ideo dñs cuilibz digno dicit illud ps. Postula a me et dabo tibi gētes hereditatem tuā. et possessionem terminos terre. Ut et sic qui libet talis dicat domino illud. Genes. xxx. Si feceris que postulo iterum pascam pecora tua. Item postulemus immunitatē et redemptionē hoc est dictu. liberatam auitijs. j. Ikegū. xj. Postulauit ionathas a rege vt immunitē faceret iudcam. Item postulem⁹ hereditatem et possessionē. s. glie paradisi. Tñ de filiabus salphaat q̄ petebāt hereditatē in medio fratrū suorū dicit. Hume. xxvij. Iustā rem postulant filie salphaat. Ista est ergo postulatio hoīm iustorū. Secūdo hō dico qd est postulatio hoīm stultorū. s. mūdanozū. isti enī sunt similes pueris et infirmis et fatuis. q. s. libētius petūt et postulat nocua q̄ p̄ficua et sup̄flua q̄ necessaria: qz scz isti libēt⁹ postulare vellent temporalia q̄ eterna terrena q̄ spiritualia. delectabilia q̄uis nocua et mala q̄ aspera q̄uis vtilia atqz bona. Tales enīz videm⁹ intentos ad postulandū. scilicet.

- Scientias seculares.
- Diuitias temporales.
- Eminentias populares.
- Delicias corporales. Vel aliter.
- Doctas sophisticationes.
- Altas p̄clationes.
- Altas possessiones.
- Gratas epulationes.

Dicam⁹ ergo talib⁹ illud Gen. xxxij. Augete dotem munera postulate libēs tribuā que petieritis Contra eos qui oīm studio et diligentia. doctas sophisticationes

nes scias vcz seculares postulat: scrutant. et discūt dē. Ibiere. r. Iuxta viā gentiū nolite discere. subdif rō. Qz leges populorū vane sunt. Idipsum confirmat. Sap. xij. Tñ sunt omnes homines in quibus non subest scientia dei. De alta p̄clatione. quam scz faciunt tam p se q̄ pro alijs postulant dicit. ij. Ikegū. ij. Quare inquit postulas abyssac sumamitē adonice. postula ei et regnūz. Et Actu. xij. Postulauerūt regē et dedit illis Saul. De lata hō possessione et diuitiarū postulatione dicit Judic. viij. Tñ inquit Sedeon petitionē postulo a vo bis. Date mihi inaures de p̄da vestra. Inaures enīz vt cōter de auro crāt. fuerāt autē mille septingēti auri sicli. De lauta autem epulatione dicit. Sap. xij. qd filij israel in deserto postulauerūt escas epulationis. Ihesus est igitur postulatio hoīm stultorū. Tertio dico q̄ est postulatio hominū prauorū seu iniquorū qui. s. petūt et postulant crudelitatem iniqua mortē. s. et rapinā p̄ditio nēz et miserā vicinorū. Tñ nota q̄ mali postulat. scz. Crudeles iustorū afflictiones. Improbos donozū acceptiones. Injustas temporū dilationes. De crudelitatem personali patet de illis pessimis iudeis. qui sicut dicitur. Luc. xxij. Instabant postulantē vt xps cruci fieretur. Et Actu. xxv. dicit. q̄ illi mali principes sacerdotum postulabant aduersus paulū dānationem. De acceptioe autē nūmerali patz de iudicib⁹ et p̄ncipibus q̄ iniuste postulāt alienū. de qd dicit. Machab. vj. Princeps postulat et iudex in reddēdo est. De dilatio nē et etiā tpali qua. s. mali differūt solutiōes salariorū paupibus debitorū dicit. xij. In tpe redditiōis postulabit tps. et loquetur verba tedij. Ihesus igit de postulatione sufficiat. De postulatione hō fm intellectū nūm inq̄tum sumit pro assumptione alicuius qui eligi nō potest ad aliquā p̄laturam seu inq̄tum postulatio sumitur pro aduocatione nihil ad p̄sens.

Potus. potare sumit in scriptura tā in bono q̄ i malo. Primo igit dico q̄ iuenit i bono pot⁹. Refrigerati⁹. Pot⁹ refrigerati⁹ est pot⁹ gratie et deuotionis. Iste enī refrigerat ardores tentationum. Et iō viri deuoti cum isto potu refrigerant sitim suam ps. Potabunt omnes bestie agri. et p̄ctabunt onagri in siti sua. Thobie etiaz. xj. dicitur Quod angelus dixit. Ego cibo et potu qui ab hominibus videri nō potest vto. De isto potu loquitur hymnus dicens. Sic potusqz noster sit fides leti bibamus. sobria spiritus Et apostolus. j. Corin. xj. dicitur. Uno spiritu potati sumus. Potus inebriati⁹ est potus doctrine et instructionis. Et de isto dicitur ecclesiasticus. xv. Cibauit illum dominus pane vite et intellectu. et aqua sapientie salutaris potauit illum. Iste est enim potus quem pastores idest p̄clati et predicatorēs solent oib⁹. i. simplicib⁹ ministrare. Genes. xxix. Date potū oib⁹. etc. Differentia tñ est in istis potibus quia scilicet inuenitur potus lactis potus vini et potus aque. Potus lacteus est doctrina simplex que pueris idest rudibus et simplicibus est necessaria De qua. j. Corin. iiij. Tac vobis potum dedi non escam. Potus vineus est doctrina profunda et alta que scilicet viris prouectis et in fide et moribus eruditis est magis congrua. De qua ecclesiasticus. xxj. Erultatio anime et corporis vinum moderate potatum. Potus vero aqueus est doctrina communis et manifesta De qua Marci. ix. Quisquis potum dederit vobis calicem aque frigide non perdet mercedem suam. Potus tristificati⁹ est potus penitentie et amarē compunctionis. de quo scilicet viri penitentes inebriantur. Deo quo dicitur in psalmi. Potasti nos vino compunctionis. Et alibi. Cinerez tanq̄ panem māducabam et potum meum cum fletu miscebam. Potus lenificati⁹ est pot⁹ glorie et saluationis. De quo dicit in ps. Torrete voluptatis tue potabis eos. qm apud eē fons vite Iste. n. potu potant beati in iuena

Potentia.

regis eterni. lli. Regus. x. Omnia vasa quib⁹ potabat
ret salomon erat aurea. Ille em̃ pot⁹ dī aure⁹. qz sicut
aurū solender nō corrūpī. ⁊ pze metallis omībus ma
gis valet. Sic potus eterne glorie splēdet splēdore ve
re coānitidīs. incorruptibilis manet vigore eterne di
rationis super omnia valet completēto oīs ⁊ immē
se pfectiōis. Istud igitur est poculū ambrosie. quo sm
fabulas poetarū dī antiquit⁹ vtebātur. figurati ī po
culis aureis: quibus bibebāt conuue in conuuiuo Al
fueri. sicut dī Ihesus. j. Et de hoc Esa. xlii. Miserator
eorum reget eos. ⁊ ad fontes aquarū potabit eos ⁊ sic
potus sumitur multipliciter in bono. ¶ Secundo di
co q potus potest accipi multipliciter in scriptura in
malo. Inuenitur enim potus

Gulositatis. ¶ Prim⁹ est potus laratiuus. Se
Iniquitatis. cūctus ē potus turbatiuus. Ter
Prosperitatis. tius est potus effeminatiuus.
Aduersitatis. Quartus hō est potus inuene
natiuus. ¶ Dico ergo q est potus gulositatis qui est
laratiuus. qz pcerto illi qui excessiuis potibus inebri
antur. ad omīa mala desideria ⁊ opa larant. figurati
in sedecbia rege iuda. qui excecatus ⁊ ductus in baby
lonem. cum sumpsisset poculū laratiuus qd. s. chaldei
miserunt in potu ei⁹ medicinā laratiuā. ignominio
se cor⁹ oībus est laratus. sicut dicit magister in hy
sto. scholastica. Et sicut etiam minas abacuc ppheta
dicens. Abacuc. ij. Te qui potū dat amico suo mittēs
fel suū ⁊ inebrians eum vt aspiciat nuditatē eius dā
vix potus excessiuis solet hominē ad oīa mala lara
re: ⁊ ipm inebriare nuditatē secretorū alijs reuelare
nullum em̃ secretū vbi regnat ebrietas. sicut dicit pro
uerb. xxxi. Et ideo tales potatores maledicuntur. Esa.
p. Te qui mane consurgitis ad miscendas ebrietatē et
ad potandum vsqz ad vesperā vt vno estuctis. Sed de
isto potu vide. s. de ebrietate. Iste est ergo potus gu
lōsitatis qui est laratiuus. ¶ Deinde dico q est pot⁹ in
quitatis qui est turbatiuus. Sunt enim aliqui potus
⁊ aliqua vna que statim puerūt cerebrū ⁊ imaginā
tionem turbant. ita qd hominū rationis amittit ti
tubando etiā incedit. balbutiēdo loquitur et illa que
vidit obliuioni tradit. Sic vere est potus peccati in
quitatis qui scz dyabolus replet inebriat peccatores
recte ratiōis tollit iudiciū. recte opationis turbat in
cessū. in recti sermonis tollit eloquiū. Tū de potu pcti
dī. j. Pct. iij. q pctōes ambulauerūt in luxurijs po
tationibus ⁊ in illicitis ydolorū cultib⁹. Pot⁹ em̃ iste
est sicut potus cuiusdam fluminis qui dī incestus q
potatores suos facit ebrios sicut vinum ipsosqz statim
efficit sitibundos. sicut dicit. Quidi⁹ lib. metha. v. fa.
xliij. Recte talis fluminis est pctm. statim enim quādo
per delectationē ⁊ consensum potat. ratio ebria efficit
⁊ voluntas q mala desideria titubat ⁊ mouet. Iste est
em̃ potus quem mulier dyabolica habebat in manu
ad inebriandū oēm terrā sicut dī Apoc. xviij. Quia dya
bolus sicut dicit Apo. xviij. Aino fornicationis sue po
tauit oēs gētes Iste est ergo potus iniquitatis q est tur
batiuus. ¶ Deniqz dico q est potus prosperitatis q est
induratiuus. vt em̃ dicit ovidius li. xv. fa. xviij. Est qui
dam fluminis apud cyconas q potat⁹ facit viscera lapi
dea. loca etiā vbi ptransit facit marmores. Idē etiam
dicit de lacu qui dicit Ethiopes. als de lacu Ethiopie
si quis ex eo potauerit. aut sinit aut patit mirū graui
tate soporē. Dicit insup idem. Quod si quis de fonte
elionio potauerit. vinū extunc odiet ⁊ horrebit. Sic
vere charissimi facit vinū pot⁹ mūdane prosperitatis
iste em̃ suos potatores ⁊ amatores facit habere visce
ra lapidea per duriciam incompassionis. sicut piz de
aquis ⁊ parcis diuitib⁹. facit etiaz eos furere contra
alios per feruorē superbie ⁊ elationis facit insup eos
dormire per torporem pigricie ⁊ per defectum bone
opationis. facit nihilominus vinum deuotionis ⁊ di
uine gratie abhorre. pfastidium malicie ⁊ obstina
tionis. Iste est ergo potus. de quo dī Abacuc. ij. Quō vi

num potantē se decipit. De isto potu dicit Ihesus. j.
qd assuerus post niniā potationē incaluit ⁊ voluit vi
dere reginā vxorē suā qz. s. tales tali potu pspicitatis
feruentes ad vxores sunt potius ⁊ ad libidine anhelā
tes Ibiere. l. j. In calore eorū ponā potus eorū. Iste est
ergo potus prosperitatis qui est cōlopiuius. ¶ Quat
to dico q est potus aduersitatis qui est venenatiuus.
Pena enim eterna est pot⁹ felleus qui dānatos inue
nenat ⁊ occidit. Unde Ibiere. viij. ⁊. ix. Ecce ego ciba
bo populū istum absinthio. ⁊ potū dabo eis aquā fel
lis. Et sic ergo patz quō potus diuersimode sumit⁹ s
vide. s. de bibere ⁊ de aqua ⁊ de fluminibus.

Potentia. potestas. Cū potestas ni
hi aliud sit q
fortitudo corporalis. vel q gradus ⁊ eminētia secula
ris. possumus notare q tam in bono significato q in
malo in scriptura inuenitur potestas diuina. Humā
na. Mūdāna. Angelica Dyabolica. ¶ Potestas diu
na est admirabilis: qz sicut dī. Dān. viij. Ptās ei⁹ ptās
eterna q nō auferet ⁊ regnū ei⁹ qd nō corrūpctur. ¶ Po
testas humana est defectibilis. Eccli. x. Dis potētai⁹
breuis vita. Ptās mūdāna est detestabilis. Et de hac
dicit Apoca. ix. Ptās eorū nocere hominib⁹ mēsis
quinqz. Ptās angelica est honorabilis. ⁊ de ista dicit.
Col. ij. q xps ē caput oīs pncipat⁹ ⁊ ptās. Ptās dya
bolica est formidabilis ⁊ noc qz sicut dī Job. xli. Ithō
est ptās sup terrā q cōparet ei. qz factus est vt nullū ti
meret. ¶ Dicam⁹ ergo primo q est ptās diuina q est
admirabilis. Ista em̃ admirabilis dī. scilz Quia
Loco non coartatur.
Termino non limitatur.
Tēpore non immutatur.
Opere non fatigatur.
Dico q loco nō coartat. Quia sicut dī. Math. xviij.
Data est mihi omīs ptās in celo ⁊ in terra. Termino
etiā nō limitat qz sicut dī. zacha. ix. Loquet pacē genti
bus ⁊ potestas eius a mari vsqz ad mare. Tēpore etiā
non antiquatur qz sicut dicit Dān. viij. Potestas eius
potestas eterna. Labore nō fatigat. quia sicut dī in ps
Ipse fecit potētā i brachio suo dispersit supbos mēte
re. Ipse igitur est potens. ⁊ ideo iste est timēdus: amā
dus: honorandus ⁊ frequentandus. Milites enim in
exercitu de potentiori faciunt sibi ducem. apes in al
ueari potentiozem et maiozem eligunt sibi reges. Cer
ui etiam transituri fluuiū. potentiozes et fortiozem
constituunt sibi regem et illum sequuntur. Elephan
tes insuper forti et potenti arbori quando dormiunt
inmituntur. Sic et nos charissimi qui sumus in aluea
ri ecclesie. Et in militia huius vite vt fluuiū huius
mundi periculosum et rapidum tute transcamus. et
finaliter in patria dormiamus. necesse habemus for
tem ductorem et rectorem scilicet deum eligere quem
per imitationem sequamur. cui per deuotionem in
nitamur. ⁊ a quo per sue gratie collationem a nostris
aduersarijs defendamur. Iste enim est solus potens
nos eripere et saluare et nos in tentationibus et tri
bulationibus adiungere. Et ideo potentiam suam de
siderabat dauid in plasmō. dicens. Excita potentiam
tuam et veni. Et ideo breuiter de potestate dei dicitur
Sapientie. viij. Ubi de sapientia increata loquens di
cit sic. Cum sit inquit vna. omnia potest ⁊ permanens
in se omnia innouat. Ubi aduerte quod dei potentia
commendatur. A mirabili singularitate. quia vna.
A notabili generalitate. quia omnia potest. A dura
bili immobilitate. quia in se permanet. A laudabili
liberalitate. quia omnia innouat. ¶ Dico ergo quod
ista potentia habet singularitatem valde mirabilem
Cum sit inquit vna. Ista enim est vna idest singularis
et sola quia scilicet ab ista dependent omnes alie po
testates. sicut ab vno principio singulari. ecclesiastici.
i. Unum est altissimus creator omnium omnipotens
rex potens. ⁊ metuendus nimis. Unitas em̃ est princi
pium omnīū numeroz sic dei potestas est principium
omnium

omnium potestatum. Roma. xij. Non est potestas nisi a deo. Quia pccato nulla alia potestas sufficit si ne ista. Q. sicut puer nō potest aliquid facere sine potestate nutricis: sic nec hō sine potestate dei. vñ Johā. xv. Sine me nihil potestis facere. Et iō illi fatui sunt qui psumunt sine auxilio diuino se peccato resistere: et in statu gratie se posse consistere: et mundi tribulationibus et tentationibus contraire. Quia sicut puer potestati pprie relictus et nutricis ptectione priuat⁹ statim solet cadere. Sic homo sue et non diuine potestati imitens statim in peccatum labit: et statim a fatione et psecutione bonorū operum impedit. Joh. iij. Nemo potest hec signa facere que tu facis: nisi fuerit deus cū eo. Martyres ergo tormentis et tentationibus pualuerunt: qz secus dei potentiā habuerunt. Regis em potestas et saluogardia in regno francieubi timef. Et ideo illi q potestate ppria se non possunt defendere: solent ad potestatem regiā recurrere et auxilio regis se iuuare. In natura etia inuicem: q pisces in mari videntes pisces venenosos et immanes se deuorare volentes: sicut sunt mulones et crocodilli. et q potestati eorū ex se non possunt resistere. solent cetum sequi et eius potestati se committere et sic cum ceti potestatem auxilio solent se a piscibus venenosis saluare. Sic vere carissimi cum nos simus ita fragiles et impotētes: q malicijs pisciū venenosorū. i. demonū p potestatem ppriam non possumus obuiare: necesse est: q ad ceti et ad regis. i. ad dei potentiam recurramus: vt p eius potentiam aduersarioz malicijs et violentijs obuiemus. Uñ Luc. ix. Dedit eis potestatem sup oia demonia et vt languores curaret. Dico igit q ista potestas diuina habet singularitatem valde mirabilem. Cum sit inqt vna. Deinde dico: q ista potentia habet generalitatem valde notabilem: et hoc ostenditur cum dicitur. Omnia potest. Qui .n. omne dicit nihil excipit. Marci. xij. Pater oia possibilia sunt tibi. Iste eniz potest.

Bonos adiuuare.

Malos refrenare.

Malis temperare.

Culpas expiare.

Penas intentare.

Potest dico bonos adiuuare. qz sicut dicit. Hebre. ij. Iste potens est his q tentant auxiliari. Et ipso teste apostolo. j. Cor. x. Non pmitet vos tentari sup id qd potestis. Potest etiam malos refrenare: qz sicut dicit Eccli. x. Potestas hominis in manu eius. Potest in sup mala mitigare qz sicut dñ in psalmis. Tu dominiaris potestati maris. Adnotum aut fluctus eius tu mitigas. Potest nihilominus culpas expiare. Mat. viij. Domine fivis potes me mundare. potest sup oia penam peccatoribus intentare: qz sicut dicit. Mat. x. Iste est qui potest corpus et animam perdere in gehēnam. Habet ergo ista potestas generalitatem valde notabilem. Job. xlij. Scio qz omnia potes et nulla te latet cogitatio. Deniqz dico: q ista habet durabilitatem interminabilem. In se inquit permanēs. Permanencia enim durabilitatē et perseverantiā signat. ps. Ipsi peribunt tu autem pmanes. Et illud. Potestas eius potestas eterna. Danielis. vij. Insup dico. Qd ista potestas habet liberalitatem inestimabilem quia. s. ista oia innovat. Virtus em in potentia celi et solis habet omni anno omnia innovare: et illabendo omnibus terrarū et arborum interioribus: et fructus et flores et folia solet mirabiliter renouare. Sic potētia dei in pccato: quando ipsum p gratiā subintrat: pcul dubio a primis malis consuetudinib⁹ cū innovat et immutat. et iste est vnus de actibus in quo magis apparet omnipotentia dei. s. in conuersione et in mutatione humane voluntatis in peccatore. Maior enim potentia est agere in repugnans q in obediens. Et iō maior potentia misericordie diuine fuit conuertere Paulū seuentem. q Petrum obediētē. Sicut eniz

dicat Sap. xvj. Iste est qui vite et mortis habet potestatem. et Roma. ix. dicit. Qd ipse est sicut figulus qui de eodem luto potest facere vas in honore et vas in contumeliam. Iste igit ex sua gratia potest omnia innovare. Omnia inqt innovat. Ecclesiastici. xxxvj. Innotua signa: immuta mirabilia. Et aduerte hic: q sua potestas et bonitas summe apparet in potestate et virtute quam alijs noscitur cōtulisse. Maius est em dare potestatem faciendi q posse facere. Adamas em non solum potest trahere ferrum: immo et ipso ferro tracto dat potestatem trahendi post se aliud ferrū: sicut ad fen sum patet: q adamas non solum trahit primā aciem quam tangit: immo etiā illa acies trahit aliam et alia aliam. Sic vere dico: q dei potestas non solū apparuit in pprijs operibus: immo apparuit in potestate quam communicauit hominibus. Sicut em dicitur. Ecclesiastici. xvj. Deus dedit hominibus potestates eorum que sunt super terras. Et ideo nota q deus dedit sanctis. Potestates infirmos curandi. Demones fugandi. Bestias calcandi. Deum diligendi seu deo succedendi. Dico infirmos curandi. Marci. ij. Dedit illis potestatem curandi infirmitate. Dico etiā demones fugandi. Math. x. Dabat illis potestatem spiritus mundi. Bestias insup calcandi. Luc. x. Dedit illis potestatem sup serpētes et scorpiones. Deus nichilo minus diligendi. qz sicut dñ Joh. j. Dedit eis potestatem filios dei fieri: his qui credunt in nomine eius. Et sic igit patet charissimi: q dei potentia est liberalis. Est eternalis. Est generalis. Est singularis. Et sic de potestate illa diuina sufficit. Scdo dico. q inuenitur potentia humana. ista etiā accipitur in bono et i malo. In bono em est homo potens q homo bonus et pfectus habet potestatem: et virtutem spiritalem faciendi bona. sustinendi mala et resistendi contra vitia et pccā. Et sic dico q sicut homo temporaliter et corpora liter fit potens. s. kōne.

Iuuamenti exterioris.

fundamenti inferioris.

fulcimenti superioris.

Armamenti vtilioris.

Sic spūaliter homo efficit potens qn habet bonum exterius iuuamentū. i. bonos amicos spūales ipsum suis oronibus adiuuantes. ps. Posui adiutorium in potēte. Erod. xvj. Prouide de omni plebe viros potentes. Item fit potens quando habet bonum inferius fundamentum. Homo enim potentior est in forti equo q in debili. Sic homo innitens in bono fundamento humilitatis est potentior. Humilitas eniz est equus spiritualis qui fessorem suum facit potēte et fortem. j. Pet. v. Humiliamini sub potēti manu dei vt vos exaltet in tempore tribulationis. Item fit potēs quando habet bonum superius fulcimentum. Et sic dicitur potens ille qui est cum potēti dño. Sic spūaliter ille q fulcitur et sustinetur a deo. Roma. xij. Non est potestas nisi a deo. Item dicit potens qn habet virtutum vtile ornamentum. Eph. vi. Induite vos armatura dei vt possitis stare etc. Sed adhuc dico: q potentia humana sumitur in malo. et sic illi dicuntur potentes q sunt diuites atqz fortes. Gen. vi. Isti sunt potentes a seculo viri famosi. Ista aut potētia. s. maiestas et dominatio secularis primo habuit originem a violentia et a fortitudine corporali. Illi. n. qui primo fortes potentes corpore fuerunt: sicut fuerunt gygantes. alios debiliores oppresserunt: et sibi subiugauerunt et potestati sue submiserunt: et ex tunc super ipsos potestatem et dominium habuerunt. Sicut de Hemroth gygante legitur: q ipse cepit esse potēs in terra. erat enim venator robustissimus corā dño: hoc est dictum: q ipse erat opprēssor hoīum. De mundi ergo malis potentibus et diuitibus notandum est q isti sunt pauperū oppressores. Supni contēptores. Præsentis affluentie possessores. future pestilentie successores. Sunt dico pauperū oppressores. Unde dauid

h h h

Potestas.

in persona pauperum dicebat in ps. Synagoga potentium quesierunt aiaui meam. et Jaco. ij. Nonne diuites p potentiam opprimunt vos? et ideo Eccl. iij. Docet sapiens. Noli resistere contra facie potentis Isti figurant in doeth ydumeo q erat potentissimus pastor saul: q tñ sacerdotis dñi interfecit. Quia vere sepe fit. q illi q inter pastores. i. inter iudices principes et platos sunt potentiores: sunt cōtra sacerdotes dñi. i. contra bonos simplices et subditos nequiores. Unde malis pastoribus dicit. Ezech. xxxij. Cum auferitate et potētia impabatis eis et disperse sunt oues mee. Potentia em sine iustitia nihil aliud est q rapina. Item dico: q isti sunt dei et supni contēptores. Et pluri habemus de nichanore. ij. Mach. xv. q dicebat Si est potens in celo q precepit obseruare diem sabbati: et ego potens sum sup terram q impero sumi arma. Item isti sunt mundane glorie possessores. Isti n. gloriunt et exaltant: honorant et pspiciunt. Quia sicut dr. puer. xix. Multi colunt psonā potentis et. Isti figurant. Apoc. ix. vbi dr. Quid de fumo putei ererūt locuste et dicit eis pās sicut habēt ptātes scorpiones fumus em signat mundi pspicitatem q facili ter deperit sicut fumus. Locuste iste q herbas virentes corrodunt: significāt mundi potentes et diuites et maxime nobiles. Isti enim in fumo mundane prosperitatis sunt. vbi alios more scorpionum pungunt: et vbi bona pauperum more locustarum corrodunt. Joef. j. Astitit a potente venit. Itē erunt inferni miserie successores. quia sicut dicit. Sapientie. v. Aalignitas euerter sedes potentiū. et Sapientie. vi. dicitur: q potentes potenter tormenta patiuntur. Sed si vis aliquid ponere de impotentia. Possumus notare q est impotentia que cūctis inest naturaliter. Iustus inest virtualiter. Malis inest criminaliter. Sanctis inest supernaliter. Peccatis inest infernaliter. Igitur dico q est impotentia cūctorum: que est naturalis. Et ista est illa qua .s. mortem non possumus vitare. q voluntati dei non possumus obuiare. nec ipsius iustitiā possumus declinare. nec ipsius sapientiā inuestigare. nec ipsius mirabilia opera excogitare. Quod em mors non possit vitari patet. Job. xij. vbi de homine dicit. Constituisti terminos eius qui preteriri non poterunt. et Job. xix. Semitam meā circumsepsit et transire non possum. Item q dei potentie non possit resisti: nec ipsius infinita comprehendē. ptz. iij. Reg. viij. vbi deo dicit Salomon. Celi celoz te capere non possunt. et Ihesus. xij. Domine in ditione tua cūcta sunt posita: et non est qui tue possit resistere voluntati. Itē q ipsius iustitia non possit declinari. ptz Job. ix. vbi dicitur de deo. Deus cuius ire resistere nemo potest. Et ca. x. Non est qui de manu tua possit erui. Item q ipsius sapiētia nō possit inuestigari. ptz in ps. vbi dicitur. Mirabilis facta est scientia tua ex me. cōfotata est et non potero ad eam. Uñ. iij. Reg. viij. Nō poterant sacerdotes stare et ministrare ppter nebulam. Item q mirabilitas operum suoz non possit cognoscī et pscrutari patet. Eccl. j. vbi dicit. Cuncte res difficiles non potest eas homo explicare sermone. et Eccl. iij. Intellexi q omnium operum dei nullam possit homo inuenire rōnem. Et baruch. iij. Nō est q possit scire vias eius. Ista est ergo impotentia cūctorum que est naturalis. Item est impotentia iustoz que est virtualis. Et ista est illa qua iusti ita sunt radicati et firmati in grā: q peccare nō pñt. Narrat rasis in lib. de occultis virtutibus mēbroz animalis. Quid Alexander portabat secum vnum lapidem preciosum: qui habebat summam potentiam contra venena tonitrua et fulmina: dabat etiam victorias cōtra hostes. Qui enim vt ait illuz lapidem super se portabat: inori veneno non poterat. Cersutamen: vt ait: sic semel contigit: q Alexander deposita veste se balnearet in eufrate: et tunc serpens illuz lapidem subipies expuit ipsum in fluuiū: inuidens. s. Alexandro: q ha-

beret gemmam que haberet tantam potentiam inuenena. Sicq finaliter factum est: q Alexander veneno mortuus est. Qui tamen veneno mori nō potuisset si bene lapidem seruauisset. Quid dicam de maris populis: de quibus dicit Plini. lib. xxvij. capitu. iij. Quid a venenosis animalibus ledi non poterant: qn immo cantus eozum serpentes audientes terrebant. Et reuera talis impotentia virtualis inest quibuslibet hominibus pfectis et iustis. Portant enim lapidem preciosissimum. i. diuinam gratiā semper secum: quo. s. secum manente nunq possunt mori p venenum mortaliū: nec etiam tonitruo diuini iudicij terrentur: nec fulmine damnationis eterne pereunt in eternum: immo contra demones et vitia habent victoriam et triumphum: in tantum q eozum cantus. i. ipsoz ofones serpentibus. i. demonibus sunt terror. Et breuiter de tali impotentia peccādi potest dici illud. j. Job. iij. nō potest peccare qui ex deo natus est. Cauēat tamen tales ne istum sacrum lapidem diuine gratie: per serpentis dyaboli inuidiam perdant: q. s. tunc et tpaliter et eternaliter a veneno dyaboli ledi possent. Dictū em fuit p apostolū. Actuum. xxvij. Nisi in nauī manseritis vos salui fieri nō potestis. Apud iustos ergo aque multe nō possunt extinguere caritatem: sicut dicitur. Cantic. viij. Nec ioseph se potuit a lectuvis fratribus abstinere: nec filij israel potuerunt abominationes egyptioz domino immolare: sicut dicitur. Gene. xlv. et viij. Ista est ergo impotentia iustoz que est virtualis. Item est impotentia malozum que est criminalis. Nullus est enim ita fortis et potēs quin per infirmitates possit fieri impotens. Sic vere isti qui p fidem et innocentiam poterant in bono esse potentes per infirmitates vitioz quas contrahunt sunt totaliter impotentes. Igitur notabis q mali non possunt. Sursum scandere. Ista sunt enim viginti impossibilia q. s. mali q diu mali sunt facere non possunt. Et hoc q per peccatum bene operandi potentia se priuauerunt. Dicaz ergo q isti nō possunt sursum scādere p celestis affectionem. Erodi. xix. Non poterat vulgus ascendere in montem. et Josue. xvij. Non poterimus ad montana ascendere. Itē non possunt clare cernere: per veram fidem: cognitionē discretionem seu contēplationē. Uñ. Sefi. xxvij. dicitur de ysac: q caligauerant oculi eius et videre non poterat. et iij. Reg. xij. dicitur. Quod achias non poterat videre: q caligauerunt oculi eius. Item isti non possunt firmi pistere p constantiam fortitudinem et in bono durationem. Ero. ix. Nec poterant malefici stare corā Adoz se. ps. Confringam illos nec poterunt stare: cadēt sub tus pedes meos. Itē non possunt in pace viuere: p concordiam et pacificam vnionem. Unde de fratribus ioseph infidiosis dicitur. Sefi. xxvij. q ipsi oderant Ioseph nec poterant sibi quicq pacifice loqui. Itē isti nō possunt templum struere. s. in corde suo p orationem deuotionem. j. Paral. xxij. Non poteris edificare domum nomini meo: tanto effuso sanguine coraz me. Item isti non possunt iram vincere: per patientiam et debitam tolerationem. Unde Iudith. iij. de holoserne dicit q ferocitatem pectoris eius mitigare non potuerunt. Item ipsi non possunt vbi parcere per loquele moderationem. Unde puer. xxv. Sicut vbs patens et absq muroz ambitu ita qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum.

Item

¶ Iste isti non possunt se corrigere per culparum dimissionem et emendationem. Eccles. vii. Inveni inquit quod nemo possit corrigere quem deus desperit. **¶** Iste isti non possunt requiescere per tranquillitatem et sublatam negotiorum turbationem. Unde. Esai. lvi. Impii sicut mare feruens quod quiescere non valet. Et Thiere. xlii. Turbati sunt in mari per sollicitudinem quiescere non potuerunt. **¶** Item isti non possunt iuste agere sui et aliorum debitum regimen et correctionem. Unde Baruch. vii. de ydolis dicit. falsa sunt et non possunt loqui. Et Luc. i. dicit quod zacharias egresus de oraculo non poterat loqui. **¶** Item isti non possunt bona discere per prelatorum et doctorum predicationem. Job. xvi. Habeo vobis multa dicere sed non potestis portare. **¶** Item isti non possunt sua pandere seu porrigere per elemosinam et compassionem. Unde Baruch. vii. dicitur de falsis diis. quod diuitias dare non possunt. **¶** Item isti non possunt alta visere seu se erigere per terrenorum detestationem. et supernorum desiderium et volitionem. Unde Luce. xii. dicitur de muliere que habebat spiritum infirmitatis quod erat inclinata nec poterat oino sursum respicere. **¶** Item isti non possunt se defendere per periculorum evitacionem et hostium superacionem. Unde Trench. i. Infirma mata est virtus mea dedit me dominus in manum de qua non potero surgere. Sicut enim dicit de mundi diuitiis. Soph. i. Argentum eorum et aurum non poterat liberare eos. **¶** Item isti non possunt somnum fugere per bonam vigiliam et occupationem. Unde Math. xxvi. dicitur Symon dormis: non potuisti vna hora vigilare mecum. **¶** Iste isti non possunt fructus reddere per bonam et utilem operationem. Job. xvi. Sicut palme non potest facere fructum nisi manserit in vite. sic nec vos nisi in me manseritis. **¶** Iste isti non possunt se subducere per humilitatem et servitij exhibitionem. Unde Luc. xvi. et Mat. vi. dicitur quod nemo potest duobus dominis servire. Et Rom. vii. dicit Sapiencia carnis inimica est deo: legi enim iustitie non est subiecta: nec enim potest. **¶** Item isti non possunt grata facere per diuine voluntatis complacentiam. Roma. vii. Qui autem in carne sunt deo placere non possunt. **¶** Iste isti non possunt lete canere: per diuine laudis exultationem seu iubilationem. Apoc. xii. Nemo poterat dicere canticum nisi illa quadragintaquatuor milia etc. **¶** Item isti non possunt celum rapere: seu querere: vel acquirere per eternam beatificationem. Corin. xv. Caro et sanguis regnum dei possidere non possunt nec corruptio incorruptelam possidebit. Unde Job. ii. dicit. Quod nisi quis natus fuerit denuo: non potest introire in regnum dei. Sic ergo patet quomodo est dare impotentiam. Infernalem. Supernalem. Criminalem. Virtualem et Naturalem. **¶** Nota quod in dimissionem in principio huius tituli factam adhuc singulariter esset dicendum: de potentia mundana: angelica: dyabolica: sed licet ista membra his nominibus auctor non deduxerit: satis tamen expresse sub alijs vocabulis explicauit. Unde ad ea redeunda indice monstrabo. De potentia mundana habes supra co. ti. in. §. Sed adhuc dico: quod potentia humana sumitur in malo. De potentia angelica vide in. §. Item est impotentia iustorum que est virtualis. De potentia vero dyabolica nota. §. Item est impotentia malorum que est criminalis: Sufficit ergo quod dictum est de Potentia. **¶** Possit. **¶** Potestate et impotentia etc.

Pravus. prauitas. Cum prauitas iniquitas: malum peccatum et similia idem significare videantur: satis mihi videtur in diuersis titulis esse factum nisi plures inuenirentur de prauitate auctoritates vocales. Hos igitur notemus breuiter transeundo: quod prauus id est quod peccator: et praua inutilia: nocua. nihil sunt alia quam peccata. Et etiam bona temporalia et tormenta. Tormenta et

peccata. peccatores: demones possunt dici praua simpliciter et per se. **¶** Multi vero bona et societates malorum praua dicuntur per accidens et non per se. quod mali peccati seu tormenti causa seu occasio possunt esse. prauus ergo id est quod peccator ex toto perfidus et corruptus. Unde generatio ni et citati talium dicit Deute. xxxii. Generatio praua atque peruersa. beccine reddis domino popule stulte et insipiens. Unde nota quod generatio talium praua dicitur: quod quicquid habet in moribus totum prauum et impium comprobatur. **¶** Habent enim isti mali seu prauis. **¶** prauitatem.

¶ Cordis dum praua machinantur.

¶ Ois dum praua protestantur.

¶ Manus dum malum operantur

¶ Gressus dum male prosequuntur.

¶ Primo igitur dico quod prauis sunt quia habent prauas cogitationes seu machinationes. **¶** Debra enim exteriora infirma sunt quando interiora et principalia. scilicet cor epar et cerebrum corrupta sunt. Sicut etiam videmus quod in arbore fructus vermiculosi et corrupti efficiuntur et cadunt quando a radice corrupta procedunt. Sic vere cum cor et cogitatio morum actus sint radices. necesse est quod si ista interiora sunt corrupta que sunt exteriora praua sint et inepta quia pro certo si quis in corde malas habeat affectiones necesse est quod prauas sentiat passionem. Omnia enim alia sequuntur cor: quod si bonum fuerit bona sunt que ab ipso procedunt. Si prauum fuerit. peruersa sunt. **¶** Thiere. ix. Non audierunt vocem meam. et non ambulauerunt in ea et abierunt post prauitatem cordis sui et post baalim. **¶** Prauitas autem ista consistit in quadam profunditate inscrutabili. in quadam pueritate incorrigibili. in quadam venenositate intollerabili et detestabili. De prauitate profunditatis que non cognoscitur. **¶** Patet Thiere. xvi. **¶** Prauum est cor hominis et inscrutabile. et quis cognosceret istud? **¶** Istud proprie est de multis qui ita cauti et inuoluti sunt quod corda eorum cognosci non possunt. immo nescitur qui diligenter aut intendunt. De pueritate vero obstinata et incorrigibili patet de multis qui scilicet voluntarie mali sunt. et ita in sua malicia delectati quod nunquam amplius fieri boni volunt dicentes illud Deut. xxxi. **¶** Par erit mihi: et ambulo in prauitate cordis mei. Et Thiere. xvii. Desperamus: post cogitationes nostras ibimus: et unusquisque prauitatem cordis sui mali faciemus. De venenositate autem detestabili. scilicet de malicie iniquitate quodammodo habere se gloriantur dicentes. **¶** Illud Thiere. xxi. **¶** Par erit vobis et omni qui ambulat in prauitate cordis sui et prouer. xj. Abominabile domino cor prauum: voluntas eius in eo qui simpliciter ambulat. **¶** Costat enim quod illa que sunt ex certa scientia et malicia magis displicent deo quam illa que sunt ex passione et quadam impotentia. et ideo ille deo summe displicere dicitur. qui maliciose et voluntarie praua machinari probatur. Unde de prauo et malicioso dicitur prouer. vi. quod ipse est homo apostatavir inutilis: annuit oculis: terit pedes: digito loquitur prauo corde machinatur malum. Sequitur. **¶** Ser sunt que odit deus etc. et post. cor machinans cogitationes pessimas. Et reuera tales sunt etiam ab hominibus euitandi et summopere fugiendi. **¶** Iuxta illud ps. Non adhesit mihi cor prauum: detrahentem secreto proximo suo hunc persequabar. Et merito: quia sicut dicit Ecclesiastici. xxxvi. Cor prauum dabit tristitiam. **¶** Pravi ergo dicuntur illi qui habent prauas cogitationes. **¶** Secundo pravi dicuntur hi qui habent prauas prolocutiones. **¶** Sicut enim prauitas seu non sanitas porci cognoscitur in ore. sic prauitas hominis in verbo. **¶** Ideo sapiens consultat prouer. iij. dicens. **¶** Remoue a te os prauum: et detrahentia labia longe fac a te. **¶** Item ne inquit a te: et non solum a persona et a conditione tua immo etiam a te id est a tua societate: quia scilicet non solum praua et detractoria verba debemus ab ore nostro fugare. sed etiam detractores et alios praua libenter loquentes debemus fugere et odire. Unde sapientia dei dicit **¶** Proverbiorum. vii. Arrogantiam et super-

perbiā ⁊ viam prauā ⁊ os bilingue ego detestor. Constat enim q̄ verba praua non solum detestabilia sūt iustis: immo etiam ipsi deo. Unde Job. xv. dictus fuit ipse Job. Nunquid grande est vt consoletur te deus: sed verba tua praua hoc phibent. Et merito. q̄. s. in verbis diuinis nūq̄ aliqua prauitas sed semp̄ oīs bonitas inuenit. vñ. puer. viij. Iusti sunt oēs sermones mei non est in eis prauus quid neq̄ puer sum. Pravi sunt ergo hi qui habent prauas prolocutiones. Tertio pravi sunt hi qui habent prauas operationes. sicut. s. sunt illi qui praua ordinant et discutiunt. Qui prauae donant ⁊ alliciunt Qui prauae lebunt ⁊ percutiūt. De prauis prelatis ordinatōibus dicif. ij. Mach. iij. Quod ciuium destituit iura: praua sauebat instituta. De prauis vero munerum collatoribus ⁊ maiorū corruptoribus et allectoribus potest dici Eccl. xxxv. Noli offerre munera praua. De prauis aliorū molestatoribus ⁊ inuasoribus potest dici illud ps̄. Patres eorum conuersi sunt in arcum prauū. Arcus em̄ a longe percutit. q̄. vbi zelus ⁊ contentio: ibi ⁊ in constantia ⁊ omne opus prauum. Jaco. iij. Pravi ergo sunt hi qui habent prauas operationes. Quarto pravi sunt hi qui habent prauas p̄secutiones. Prauos enim gressus: prauas vias: praua itinera. i. prauas p̄secutiones ⁊ negotia habent pravi. De quibus dicitur Eccl. ij. De his q̄ perdiderunt sustentiam: qui dereliquerunt iter rectum ⁊ diuerterunt in vias prauas. Et puer. xvij. dicitur. q̄ melior est pauper ambulans in simplicitate sua q̄ diues prauus in itineribus suis. Patet ergo quōd isti pravi sunt qui. s. habent prauos gressus prauos actus: prauos affectus ⁊ prauos etiam cogitatus. Tales ergo sunt de illa. s. praua generatione. de qua consultiur Actuum. ij. Saluamini a generatione ista praua. Et philip. ij. Sitis inquit sine querela ⁊ simplices filij dei sine reprehensione in medio nationis prauae atq̄ p̄uerse ⁊c. Ista igitur de prauitate morali sufficiat.

Pre. Nota q̄ p̄e q̄nq̄ sumitur pro vltra seu pro pro valde. Pro super dico sicut cum dicitur. Deus no ster p̄e omnibus dijs. i. super ⁊ ante omnes deos. An q̄ sumitur pro propter sicut cū dicitur in ps̄. Pre fulgure in conspectu eius nubes transierunt ⁊c. Pre fulgore inquit. i. propter fulgorem. Item pro ante: sicut cum dicitur precedere: pro antecedere: seu ante alios incedere. Item pro valde. sicut cum dicitur. prepotēs vel preclarus. ⁊ sic ergo dicam q̄ p̄e q̄nq̄ signat excellentiam ⁊ prerogatiuā. Anq̄ vero causam rationalem et constitutiua. Siue igitur p̄e sumatur prerogatiue seu causatiue: dico q̄ vtroq̄ modo in bono sumit ⁊ in malo. Unde notemus q̄ ista dictio p̄e: q̄nq̄ refert ad deum q̄nq̄ refertur ad iustum. q̄nq̄ refert ad impiū. Primo ergo dicamus q̄ refertur ad deum. Constat enim q̄ deus habz suū p̄e. i. suā excellentiam singularem qua. s. p̄e omnibus. i. super omnes ipse p̄e ualet ⁊ p̄ecellit. Unde nota q̄ deus seu etiā x̄ps p̄e cellit omnibus.

Honore potenti.

Decore decenti.

Dulcore patenti.

Splendore nitenti.

seu redolentie magnitudinc. Habet em̄ x̄ps vnum p̄: q̄d est potentie ⁊ celsitudinis infinite. Unde pater de ipso legitur in ps̄. dixisse Et ego primogenitum ponā illum ex celsum p̄e regibus terre. Item habet vnum p̄e. i. vnam prerogatiuā: quod est decentie et pulchritudinis infinite. Unde sibi dicif in ps̄. Speciosus forma p̄e filijs hominum. diffusa est gratia in labijs tuis. Item habet vnum p̄e: clementie et mititudinis delinite. Ideo dicif in ps̄. Anxit te deus oleo lenticie p̄ confortibus tuis. Item habet vnum p̄e id est vnam prerogatiuam redolentie et sanctitudinis exquisite. hoc est dictum: boni nominis et bone fame. Unde de ipso dicitur Iher. i. Quod ipse fuit tanto melior

Constat enim q̄ deus p̄ecellit omnia: In potentie celsitudine In decentie pulchritudine In clementie plenitudine. In sciētie seu redolentie magnitudinc. Habet em̄ x̄ps vnum p̄: q̄d est potentie ⁊ celsitudinis infinite. Unde pater de ipso legitur in ps̄. dixisse Et ego primogenitum ponā illum ex celsum p̄e regibus terre. Item habet vnum p̄e. i. vnam prerogatiuā: quod est decentie et pulchritudinis infinite. Unde sibi dicif in ps̄. Speciosus forma p̄e filijs hominum. diffusa est gratia in labijs tuis. Item habet vnum p̄e: clementie et mititudinis delinite. Ideo dicif in ps̄. Anxit te deus oleo lenticie p̄ confortibus tuis. Item habet vnum p̄e id est vnam prerogatiuam redolentie et sanctitudinis exquisite. hoc est dictum: boni nominis et bone fame. Unde de ipso dicitur Iher. i. Quod ipse fuit tanto melior

angelis effectus: quāto p̄ illis differentius nomē hereditauit. Sic ergo p̄t q̄ ista dictio p̄e refert ad deū. Secundo dico q̄ q̄nq̄ refert ad iustū. Accipias enim p̄e siue causaliter siue p̄cellenter: dico q̄ bñ pōt referri ad iustū. Habet enim iustus multiplex p̄e in multiplice causam faciendi bonum ⁊ consequendi gloriā eternā sc̄z. Pre stupore quo cōtēplando deū admirat. Pre liquore quo degustando intus delectatur. Pre seruiore quo diligendo intus inflammat. Pre dulcore quo congaudendo p̄e lacrymatur. Pre dolore quo penitendo corde conturbatur. Pre squalore quo abstinendo caro macerat. Pre valore quem acquirēdo summe gratulat. Pre splendore quē possidendo sursum consolaf. Dico ergo q̄ iusti habent p̄e stuporis admiratiui. Et hoc est q̄n cōtēplando diuinā maiestatem mirant dicentes. s. ipsi deo illud Iher. xv. Cōturbatū est inquit cor meū p̄ timore glorie tue: valde enim admirabilis es dñe ⁊ facies tua plena est gratiarum. Sicut etiam apparuit in regina saba: de qua dicit. Para. ix. Quod nō habebat vltra spm̄ p̄e stupore. Item iusti habent vñ p̄e: liquoris delectatiui dum multitudinis beneficiorum a deo acceptorū memores in dei bonitate delectantur. Vel dñi fonte gratie diuine irrigati spiritaliter exultant ⁊ consolantur. Item iusti habent vnum p̄e: ardoris inflammatiui. Habet enim virtutem feruide caritatis. Exēplo sc̄z iacob qui seruicis laban pro rachele: sc̄z septem annis videbant sibi dies pauci p̄e amoris magnitudinc. Rachel enim est vita eterna. pro qua scilicet iusti seruiunt x̄po. ⁊ hoc sc̄z septem annis. i. toto tempore vite huius q̄d septem dierum curriculo mensurat. Item iusti habent vñ p̄e: dulcoris lacrymatiui sc̄z pietatis ⁊ compassionis virtutē que facili ter lacrymatur. Exēplo. s. thobie ⁊ vxoris sue qui osculantes filium suum ceperūt flere p̄e gaudio. Item habet vnum p̄e doloris cōturbatiui. i. virtutem penitentiae dicentes sc̄z illud. Treno. ij. Defecerūt p̄e lacrymis oculi mei. conturbata sunt viscera mea. Item habet vnum p̄e: squaloris maceratiui. s. abstinētiā a cibis. De qua tñ dicif contrarium miraculose factus Dan. ij. vbi dicif: q̄ vultus puerorū abstinētiū ap̄ paruerunt corpulentiores ⁊ meliores p̄e oibus pueris qui vescēbant cibo regio. Item habent vñ p̄e valoris infinitiui. s. diuinam gratiam. De qua dicif. Mat. xij. Quod simile est regnū celoz thesauro abscondito in agro: quem qui inuenit homo p̄ gaudio illius vadit ⁊ vendit vniuersa que habet ⁊ emit agrum. Item habent vel saltem finaliter habebunt vnum p̄e: splendoris consolatiui. s. gloriā paradisi. De qua Esai. lxxv. Ecce serui mei laudabūt p̄e exultatiōe cordis: ⁊ vos clamabitis p̄e dolore cordis: ⁊ p̄ cōtione spiritus plulabitis. Sic igit p̄t quōd iusti habent multiplex p̄e: vel p̄pter. i. multiplicem causam iustitie qua sunt iusti. Igit patet: q̄ p̄e q̄nq̄ spectat ad iustū. Tertio dico: q̄ p̄ q̄nq̄ spectat ad impiū. Alii em̄ habent suū p̄e ⁊ suū p̄pter: hoc est dictu: suam malā causam faciendi malum. Unde nota q̄ isti p̄e. fragilitate sunt fluidi. Cupiditate sunt aridi Ebrietate sūt stolidi. Diuersitate solent diuidi. Temporalitate sunt tepidi. Anxietate sunt torpidi. Timiditate sunt stupidi. Tenuitate sunt squalidi. Calamitate sunt horridi. dicitur. Iher. xv. q̄ p̄e nimia teneritudine corpus suum ferre non sustinebat. Item habent vnum p̄e cupiditatis: ex quo sequitur turbulentia. Unde Job. xxx. Ossa inq̄ mea aruerunt p̄ caumate versa ē in lutum: cithara mea ⁊ canticū meū in voces flentis. Cuius. n. ardor ⁊ feruor auaricie: ariditatē ⁊ maciē: luctū etiā ⁊ tristitiā itroduct: ⁊ citharā ⁊ gaudiū vilipēdit. Item

Dico igit q̄ mali hñt vñ p̄. i. vñz cām fragilitatis: ex quo sequitur inconstātia scilicet exēplo illius regie de qua

Item habent vnum pre ebrietatis: ex quo sequitur ignorantia. **Uñ. Esai. xxvii.** Hi quoque vino nescierunt et pre ebrietate errauerunt. Sequitur sacerdos et propheta nescierunt pre ebrietate: absorpti sunt a vino. Item habent vnum pre diuersitatis: ex quo sequitur dissonantia seu discordia. **zach. viij.** Neque introeunt: neque exiit erat pax pre tribulatione. **Iher. xlix.** Turbati sunt in mari: pre solitudine quiescere non potuerunt.

Item habent vnum pre tpalitatis. s. negociationum et occupationum multarum ex quo sequitur impotentia. **Plu** ribus enim intentis minor est ad singula sensus. **Unde Lu. v. dicitur** illi non poterant inferre paraliticum nisi ibi muer sanare per turba et propter hoc necesse fuit ascendere super tectum. Turba enim negotiorum impedit: ne spiritus imbecillis ante ibi poni possit. Sicut etiam de zacheo dicitur. **Luce. xix.** quod ipse querebat iesum videre quod esset: et non poterat per turba: eo quod statura pusillus esset.

Item habet vnum per angustiam: ex quo sequitur somnolentia: sicut de apostolis dicitur. **Luce. xxij.** quod iesus inuenit eos dormientes per tristitiam. Item habent vnum per timiditatis: ex quo sequitur turbulentia. sicut dicitur. **Math. xxvij.** quod pre timore eius exterriti sunt custodes: et facti sunt velut mortui. Item habent vnum pre tenuitatis seu spiritualis paupertatis: ex quo sequitur indigentia. **Iheremie. xiiij.** Erunt picci in visceribus israel pre fame. Item habent vel etiam habebunt. s. post mortem in inferno vnum per calamitatis seu etiam aduersitatis ex quo sequitur pestilentia damnationis eterne. Unde ipsis potest dici illud predictum. **Esai. lrv.** Vos clamabitis pre dolore cordis per perditionem spiritus ululabitis. **et Sap. v.** intra se pernitentiam agentes et per angustiam spiritus gementes etc. Nec sufficiat de pre vide de propter.

Prebere. Nota quod prebere. Dare. Prestare et similia idem significant ut in pluribus: sed quia multa dicta sunt aut dicuntur in titulis per libatis. Volo hic breuiter pertransire. Nota ergo quod nos inuenimus prebere dei iusti et iniusti. Primo igitur dicamus de deo. Iste enim est qui prebet omnia bona bonis. et omnia mala malis. Prebet enim scilicet.

Constantiam militantibus.

Concordiam se metuentibus.

Sapientiam se diligentibus.

Suam gratiam se persequentibus.

Prebet dico in se credentibus constantiam. **Uñ. j. paralip. xvij.** dicitur quod deus prebet fortitudinem his qui in corde perfecto credunt in eum. Item prebet se metuentibus concordiam. **vñ. ij. paralip. xx.** dicitur de illo rege. **Josaphat** qui timebat dominum. Quod quicquid regnum. **Josaphat** et prebuit ei dominus pacem per circuitum. Item prebet se diligentibus sapientiam. **vñ. Eccli. j.** de sapientia et disciplina dicitur. Quod deus prebet illam diligentibus se. Item prebet se persequentibus suam gratiam: quia sicut dicitur. **Actuum. j.** Ipse prebuit seipsum viuum post mortem suam per dies quadraginta apparens discipulis. Dies enim quadraginta significant penitentiae tempus in quo si deus per gratiam apparet: et se suis fidelibus per gratiam viuum prebet. Istud est igitur vnum prebere quod facit deus. Unum tamen aduerte: quod sicut deus prebet hominibus se et suam: ita etiam ipse vult perire et nos sibi similis nos et nostra prebeamus. Donatio enim inter virum et uxorem reciproca debet esse: nec debet ab una parte plus quam ab altera claudicare secundum iura. Si igitur spiritus bonus bona sua spiritualia et eterna dat et prebet sue anime humane: necesse est iustum est quod econuerso ipsa sponsa sibi donec et prebeat bona sua. Petit ergo deus quod homo prebeat sibi.

Cor ad consentiedum.

Os ad pronuntiandum.

Caput ad subiiciendum.

Aures ad obediendum.

Manus ad perficiendum.

Item prebeamus sibi cor nostrum mandatis eius ad cōsentiedum. **puer. xxij.** fili mi prebe mihi cor tuum. Et. j.

Paral. xxij. sic. Prebete corda vestra et aias vestras ut queratis dominum. Item prebeamus sibi ora nostra ad laudandum ipsum pronuntiandum seu ad ipsum spiritualiter osculandum. **Uñ. pr dicebat filio. Gen. xxvij.** Da mihi osculum fili mi. Item prebeamus sibi capita nostra ad nos sibi subiiciendum. Iuxta illud. **Eccli. iij.** Magnato humilia caput tuum. Item prebeamus sibi aures nostras ad suis legibus obediendum et ad ipsas audiendum et faciendum. **Jeb. vi.** Prebete aurem et audite. Et concordat per volueris. Effigitur vnum prebere quod vult deus. et quod facit deus. **Uñ. Scdo dico** quod est vnum prebere quod facit iustus. Iustus enim prebet.

Vestimentum frigescentibus.

Alimentum famescientibus.

Documentum ignorantibus.

Iuua mentum patientibus.

Prebet dico nudis et frigescentibus indumentum. **Thob. j.** Nudis vestimenta prebebat. Item prebet famescientibus alimentum. **Judicij. xij.** Ego prebebo que necessaria sunt. Sequitur. introducit eum in hospitium et pabulum asinis prebuit. Item prebet ignorantibus documentum. **Eccli. xlvij.** Prebe semina ne pereunte cultore redigat terra in solitudinem. Item prebet patientibus seu indigentibus iuua mentum. s. contra multos malos. **j. paralip. xij.** Prebuerunt auxilium domino. aduersus latrunculos. Hoc est ergo vnum prebere quod facit iustus. Tertio dico: quod est vnum prebere quod facit stultus. Stulti enim habent Unum prebere

Cruditatis et violentie.

Proteruitatis et insolentie.

Iniquitatis et iniustitie.

Carnalitatis et immundicie.

Malis enim prebent quedam munera crudelitatis. **Ero. v.** Prebuis gladium ut occiderent nos. Item prebent quedam munera proteruitatis: sicut de obstinatis et proteruis dicitur. **ij. paralip. xxix.** Quod auerterunt facies et prebuerunt dorsa. Item prebent quedam munera iniquitatis. **vñ. ij.** Paralip. xix. dicitur. impio prebetis auxilium. Item prebent munera carnalitatis. Unum de illa meretrice dicitur. **Ezech. xxiij.** Quod fornicationem assuevit prebuit impudenter. Nec ergo sufficiant: quia nihil persequor gratia breuitatis. Et quia etiam. s. de dare: et in alijs similibus titulis dictum est.

Precellere. Nota quod precellere idem est quod valde excellere. Et nota quod de excellencia multa possent dici: sed nulle sunt auctoritates vide ergo vbi. **Adelius.** et vbi bonitas. valor. eminentia. prerogativa: et similia.

Preces. precari. Cum preces precis. oratio. supplicatio. deprecatio idem sint: et supra et infra in titulo de Exaudire. Clamare. Vox. Sonus: et similibus: de precibus sit satis dictum. Hinc est quod de precibus vocaliter loquendo intendo breuiter pertransire. Dicam ergo quod in bono si significato in scriptura reperiuntur preces.

Deuotoz.

Miseroz.

Iniquoz.

Prime preces sunt faciente. Secundo de preces sunt audiende. Tercie preces sunt repellende. **Uñ. his premissis** dicamus aliquid de precibus quas nos mortales debemus facere domino deo nostro. Constat enim quod illud quod homo se videt per virtutem et potentiam obtinere non posse: per humilitatem et preces obtinere conatur: sicut exemplariter videmus de catulis animalium. et pulis ouium qui famelices in suis nidulis sunt vagantes. latratu. balatu. mugitu pariter et garritu apud matrem suam clamant: ut necessaria obtineant suis modulis et precibus ipsam pulsant. Sic vere nos cum omnino impotentes simus: nec aliquid a nobis tanquam ex nobis facere possumus: et maxime quantum ad bona spiritualia et eterna obtinenda ad mala et peccata vitanda: et tribulamina tolleranda: necesse est quod pulsemus matrem precibus: pulsemus ad osium inuitantis amici: ut quod virtute non valemus precibus obtinere possimus. Iuxta illud. **j. Macha. vj.** Clamauerunt ad regem

b b ij

Precingere.

cum precibus dicentes. Demus dextras iudeis et faciamus cum illis pacem. Dextras enim offerre: est pacem precibus postulare. Ut sic homo faciat quod precipitur. **Eccli. xviij. vbi dicitur.** Precare a facie domini et minime offendicula. Ubi aduertit quod in precibus deo faciendis tria debent attendi. videlicet. Unum quod.

Impedit et repellit.

Preualeat et excellit.

Admonet et impellit.

Repellens et impediens debemus repellere. Excellens et expediens debemus querere. Impellens et erudiens debemus cernere. Igitur pellamus culpam et peccatum. Queramus domini primum. Cernamus scripture mandatum. **Dico ergo quod si preces nostras volumus eradi**

B

Dico ergo quod si preces nostras volumus eradi diri nos debemus expellere impediens peccatum. Ubi nunc inquit offendicula. Nos debemus requirere expediens oblatum. scilicet ipsum deum et non aliud. Ante faciem domini inquit. Nos debemus attendere vixens mandatum quod. scilicet est impatiens et impulsus. Precare inquit. **Dico ergo quod omne peccatum debes tollere.** Et hoc ostenditur cum dicitur. **Adinue offendicula.** Constat autem quod preces inimici non bene recipiunt. immo sicut dicit **Sieg.** Cum is displicet quod ad intercedendum mittit: ingrati animus ad iracundiam prouocatur. Si quis filium alicui occideret: et post tenes gladium cum quo ipse occiderat patrem precare vellet: ipsum certe magis offenderet: et quod precaret nullatenus obtineret. Cum igitur peccator dei inimicus existat: sicut ille qui ipsius filium et heredes videlicet animam propriam mortaliter peccando necauit: non dubium quod diu gladium cum quo eam occidit. scilicet peccatum secum habuit: deum pulsare precibus frustra querit nec ab ipso impetrat quod ostendit. Ante omnia ergo peccator debet peccati gladium a se alienare: et vitiorum offendicula minuire per penitentiam et purgare. Tunc enim preces melius audiunt: quoniam esse munde et sine offendiculo comprobant. **Job. xviij.** Cum haberem mundas ad das ad dei preces etc. **Adinue ergo offendicula.** Exemplo apostoli qui dicebat. **Actu. xxiij.** Stude sine offendiculo conscientiam habere. Quod sicut dicit. **Hier. iij.** Si abstuleris offendicula tua a facie mea non commouebo. Patet ergo quod omne peccatum debes tollere. **Secundo dico quod si preces tuas volueris acceptari: expediens oblatum debes querere ante faciem domini inquit. quod dicitur non aliud est precandus: cum proprie loquendo ipse solus iuuare possit ut. scilicet dicamus illud. y. Reg. xiiij.** Precor domine ut transferas iniquitatem serui tui. Vide supra de precari: in illa auctoritate. **Thob. viij.** Deprecemur dominum hodie et cras. **Tertio dico si preces tuas volueris acceptari: quod cogens mandatum debes attendere: quod. scilicet impetratiue loquendo scriptura dicit: precare. Actum. viij.** Precamini vos ad dominum. Et nota si vis preces nostre ad dominum debent esse. prostrate et effuse et ex gratia et non ex debito requisite. Prostrate dico. scilicet per humilitatem: quod nullus est ita ferus et magnus quoniam seipsum debeat domino prosternere. et ipsius misericordiam precibus flagitare. **Hiere. xxxviij.** Prostravi ego preces meas coram rege. Exemplo scilicet leonis de quo dicit. **Pli.** quod hic sit animal ferocissimum in necessitate tamen inuentus est ad hominem recurrere et ab ipso auxilium postulare. Tamen narrat quod in affrica leo habens in pede stipitem seu spinam quam amouere nequiebat. propter quod pes eius fuerat putre factus: obuiauit homini in deserto: qui timens statim ascendit arborem: leo autem ad arboris radicem veniens et vultum blandientem et non furentem pretendens: pedem suum homini ostendebat: et quodam susurro satis pio hominis beneficium et adiutorium suo modo precabatur et querebat: quod pendens homo descendit et stipitem remouit. Leo vero gratabundus recedens: pellem preciosam extranei animalis suo medico quasi per satisfactionem apportauit. **Alidrum inquit. Pli.** qua ratione sciuit leo hominem medicas habuisse manus: scilicet vis malorum omnia experiri cogit. Nullus ergo sit ita ferus: qui se coram deo dignetur humiliter infirmitates passio

num et vitiorum eidem demonstrare et ab ipso remedium implorare. **Ubi. Eccli. l.** Preparaucrunt et ceciderunt ante faciem suam super terram adorare dominum deum suum et dare preces omnipotenti deo excelsio. Que tamen sunt contra multos superbos: qui. scilicet non dignantur dominum precari: nec ab ipso auxilium in suis necessitatibus obsecrari similes illi **Leuiathan:** de quo dicitur. **Job. xl.** Non quod multiplicabit ad te preces. aut loquetur tibi mollia. quod d. non dignaretur. Sint ergo prostrate: per humilitatem. Item sint preces effuse: per multiplicitates et continuitates. **Ubi. Judith: vi.** Unanimes preces suas domino effuderunt. Item debent esse non ex debito: sed ex gratia requisite. sicut. scilicet faciebant illi **Dasi. ix. q. s.** dicebant neque enim in iustificationibus nostris prosternimus preces nostras ante faciem tuam sed in miserationibus tuis multis. Sic ergo patet: quod fundendo preces nos debemus attendere ad mandatum impatiens obedientiam: precare inquit. Ad primum potestatum: ut solus queratur a faciem domini inquit. Ad reatum maculatum ut prius tollatur. **Adinue inquit offendicula.** Sufficit ergo. Ubi de de exaudire: et deprecari etc.

Precingere. succingere. Cingere

Cum homo se cingendo aut precingendovelementa sua congreget et coniugat: et totum corpus suum arceat et restringat: vel etiam celatura seu arma vel ornamenta in cingulis suis sibi compleat et assumat: videlicet moraliter loquendo: quod cinctio seu precinctio. possunt omnem virtutem superfluitates vitiorum et temporalium restringere: seu etiam honestates et virtutes circa hominem aggregantem spiritualiter designare. Iuxta illud. **Esai. xij.** Erit iustitia cingulum lumborum eius: et fides cinctio renium eius. **Sic igitur nota quod homo multis causis et modis precingitur. videlicet. Ut sit flebilis ad lamentandum. Mobilis ad obtemperandum. Agilis ad ministrandum. Stabilis ad propugnandum. Sterilis ad manducandum. Docilis ad moderandum. Tirilis ad superandum. scilicet carnem. Rubilis ad federandum. habilis ad se parandum seu ornandum. Sic ergo dicamus quoniam moraliter loquendo iustum precingit. Mobilitas penitentia: Mobilitas audientie seu obedientie. Sedulitas diligentie. Stabilitas existentie. Asperitas abstinentie. Integritas amicitie. Mobilitas apparetie. Et sic certe dicamus. quod discurrendo per istas causas spiritalis precinctionis. Penitentia portat cilicium. ut culpas decleat. Audientia seu obedientia mouet vestigium: ut cito pareat. Diligentia facit seruitium: ut bonis faueat. Permanentia suffert duellum: ut mala subeat. Abstinencia tolli edulium: ut ventrem impleat. Temperantia tractat consilium: ut luxuriam caueat. Continencia suffert martirium: ut carnem arceat. Amicitia ligat coniugium: ut simul maneat. Apparentia ornat hominem ut bonis placeat. **Igitur carissimi precingamur cingulo penitentia: ut culpas decleamus. Penitentia enim est illud cilicium: quo antiquitus sancti patres se solebant precingere: quando habebant flendi materiam et dolendi. vbi. Judith. iij.** Induerunt se sacerdotes cilicium: et infantes prostrauerunt contra faciem templi domini: et altare domini cooperuerunt cilicio. Est et cingulus sacci: de quo **Esai. xxiij.** vocauit dominus ad fletum et luctum. Sequitur. Et ad cingendum sacci. **Item precingamur cingulo diligentie: ut bonis seruiamus seu ministremus. Luce. xviij.** Precinge te et ministra mihi. Et **Luce. xij.** Precinge te et faciet illos discumbere: et transiens ministrabit illis. **Item precingamur cingulo obedientie: ut bonis parcamus in omnibus scilicet licitis et honestis. Thobie quinto.** Inuenit iuuenem precinctum et paratum ad ambulandum. Unde **Petro angelum secuturo dictum fuit. Actum. xxiij.** Surge Petre precinge et calceia te. Et **Johannis. xxi.** dictum est sibi. Petre cum eras iunior cingebas te et ibas quo volebas: nunc autem alius cinget**

B

cinget te et ducet quo tu non vis **Leuit. viij.** Astringes cingulo aptauit rationale. **Luc. xij.** Sint lumbi vestri p cincti et lucerne ardentes in manibus vestris. **¶** Item cingamur cingulo constantie vt in bonis opibus permaneamus. **p̄s.** fiat illi. s. virtus constantie sicut zona qua semp pcingit. Semper enim denotat pseuerantie roem. **¶** Item cingamur cingulo abstinentie ne carne nimia cura et delicijs foueamus. **Job. xij.** Vincto erat precinctus Vinctu enim qd ex lineis et tenuibus filis contextitur tenuitatem victus signat. **¶** Item cingamur cingulo temperantie vt luxum. i. supfluitates magnificentie in operibus nostris caueamus. **p̄s.** pcingit se virtute. supple temperantie. **¶** Item pcingamur cingulo continentie vt mundi fulgeamus. vt. s. dicat quilibet illud **p̄s.** Deus qd pcingit me virtute ad bellum: supple contra carne et posuit immaculatam viam meam. **¶** Ista est aut proprie precinctio lumborum seu renum: de qua dicit **Eph. vi.** State succincti lumbos vestros. **¶** Grego. & dicit. qd tunc lumbos pcingimur cum carnis luxuriam per continentiam coartamus. **¶** Istud est aut cingulum bisinum quo. s. sacerdotes madabant pcingi. **Exo. xxxij.** vbi deus precipit qd aaron id est ecclesiasticis fierent feminalia linea. et cingulum de bisso retorta. Linum enim et bisus qd candida sunt mudi dicitur carnis designant quam precipue nos ecclesiastici tenemur habere. **Exo. xxxij.** Cinges balteo aaron et filios eius. **¶** Item pcingamur cingulo amicicie vt intus ardeamus. charitas enim cingit et stringit. De quo **Apoc. j.** dicitur. Qd filius hois erat precinctus ad mamillas zona aurea. Et **Apoc. xv.** dicitur qd illi septem angeli qui erant induti lapide candido. erat p cincti circa pectora zonis aureis. **¶** Item pcingamur cingulo honeste apparentie quo placeamus. **Eze. xvj.** Cingi te bisso. calciam te iacincto. vngi te oleo: vestiui te discoloribus indui te vestibus subtilibus: ornavi te ornameto. Et venter de homine sic virtutibus pincto pot dici illud. **Esa. v.** Ad dormitabit neq dormiet: neq soluet cigulu renu eius. Et ista est pinctio bona. De malis vero notabis qd ipsos cigit strigit paritas et avaricia feritas et iracundia: calamitas atq tristitia: vt sic de peccatore dicat illud. **p̄s.** fiat illi sicut vestimentum quo operitur: et sicut zona qd semper pcingitur. Ut et sic dicat peccator et maxime damnatus illud. **Job. xij.** Affligit me et flagellis suis me cingit. Sequitur. Expoliavit me gla mea: abstulit coronam de capite meo: destruxit me undiq et perco. **zc.** Vide ibi **zc.** Vide supra satis plene vbi Accingere.

Precindere. Vide infra de scindere.

Precipitatio. Nota qd precipitatio nihil aliud est qd de alto i bassus lubrica deieccio. Et sic dico: qd semp accipi consuevit in malo: qd scz semp signat subitam deieccionem de alto in bassum: de summo ad ymu: de supercilio in pfundus descensioes. Igitur moralit loquendo dico qd est triplex precipitatio. s.

Temporalis.	¶ Prima est miserie pre-
Spiritalis.	sentis. Scia est culpe
Infernalis.	latentis. Tertia est pe-

ne sequentis: Precipitatur enim diues veniens ad paupertatem. Iustus corruens ad praunitatem. Impius defluens ad vilitatem. **¶** Primo ergo dico: qd est precipitatio que fit a fortuna: et ista nihil aliud est: qd precipitatio subita quam qd incurret diuites et potetates subito per infortunia corruentes et ad paupertatem et infortunium descendentes. Caprea enim vt dicit **Plinius** quandoq a venatore taliter coartatur: qd ab altitudine rupis in infimum precipitatur. Verumtamen quia fortissima habet cornua quandoq fit: qd de super cadens non moxitur sed saluatur. Sic vere sepe contingit: qd aliqui alti et magni contra eos veniente fortuna precipitantur et deiciuntur a gloria status sui. **¶** Constat enim sepe qd fortuna multos erigit et sublimat vt

tandem ad precipitium et infortunium ipsos deducat. Sic videtur velle fecisse illi **Luc. iij.** qui duxerunt xpm ad supercilium montis vt precipitaretur eus. ille tñ transiens per mediu illoru ibat. verumtamen tales sic precipitati fortia capita bonaru metum: fortibus cornibus. i. constantia et virtutibus communita debent habere: p que possint a morte culpe et pene: et a desperationis periculo se saluare. fortis enim homo et si ab alto deijciatur. virtus tamen mentis in ipso ppter hoc non cassatur: immo certe tales debent se conuerrere ad dñm et dicere illud **Job. x.** **¶** Adanus tue dñe fecerit me et palmauerunt me totu in circuitu: sic repete precipitas me: memeto queso **zc.** Ista igitur est precipitatio qd fit a fortuna. **¶** Secundo dico qd est precipitatio qua facit ho que fit a gratia. **¶** Ista tu enim gratie precipitatur ho qd de arce virtutis aliquo casu corruit in peccatu. Dicit enim **Plinius.** Qd aquila in motibus pugnat aliquoties contra ceruū. Volutat enim se in arena: et tunc alas suas verberas corā ceruo oculos ipsius implet arena: ita qd visum ad tempus perdit qd perpēdens aquila solet rostro et ungulis et ungibus illum pungere: et sic facit eum: cū se regere nesciat: de alto precipitare et sic mortuum ceruū solet aquila deuorare. Sic vere dyabolus in oculis cordis ceruorum cornutorum. i. hominum virtuosorum: arenam diuitiarum per affectionem taliter immittit qd visum discretiois penitus eis tollit: et sic ab arce virtutis ipsos in pctu precipitat eosq deuorat et confundit. **¶** Ad diabolus videtur dicere de talibus illud **Esa. xij.** Dirumpet spūs egypti et consiliū eius precipitabo. Et sic de demonibus tentantibus et precipitantibus et diuitias pre oculis mentis in istis precipitatis offerentibus: potest dici illud **Esa. ix.** et erunt qui beatificant populu istu seductes et qui beatificantur precipitati. Et aduerte qd plura sunt que precipitant hominem ad virtutem videlicet.

Iactantia que vane gloriatur.

Discordia que pati aduersatur.

Malicia que mala machinatur.

Superbia que nimis sublimatur.

De iactantia pot dici illud **Eccles. x.** Tabia insipientis precipitabit eum. De discordia dicitur in **p̄s.** precipitabit dñe et diuide linguas eoru: qm vidi iniquitatem et contra dictionem in ciuitate. De malicia vero dicit **Job. xvij.** Artabuntur gressus virtutis eius: et precipitabit eū gressu suum. De supbia autem pot dici illud **Tren. ij.** precipitauit israel. precipitauit oia mentia eius. Ad mentia enim altitudinem supbie significant. vt et de supbis dicat illud. **ij. paral. xvj.** precipitauerunt eos de summo in pccps et omnes crepuerunt. Ista est ergo precipitatio qd fit a gratia. **¶** Tertia est precipitatio que fit ab hac vita. Et ista peccato est ista qua peccator de vita ista et de mudo. i. mundi opulētia precipitatur in morte eternam: figura in impia regina **Iezabel.** que contra legē diuinam pro cultu idoloru pugnauerat: et pphetas dñi occiderat: tandem oculos suos depingerat et se supflue ornamerat. Que tamē per iehu regē israel fuit a summo decorum precipitata. et continuo a canibus deuorata. Quia reuera illi qui idola. i. vitia colunt et frequentant qui prophetas. i. iustos et maxime religiosos et clericos spernunt et impugnant qui per lasciuiam et luxuriā vultus suos pingunt et adornant a rege israel christo decorantur in infernum precipitantur: vbi scz a canibus. i. a demonibus deuorantur. **Tren. ij.** precipitauit dominus nec pepercit omnia speciosa iacob. destruxit in furore suo munitiones virginis iuda: deiecit in terrā: et polluit regnu et principes eius. Et nota si vis quod in infernum precipitatur hi qui fecerunt carnali fece. Torpent desidia sa fauce. Sedent in status arce. Splendent gazarus luce. **¶** Precipitantur dico luxuriosi carne fetentes. figurati. scilicet in porcis de quibus dicitur **Matth. viij.** quod postq maligni spiritus intrauerant in eos: totus grex ipsorum abiit per preceps in mare. Et **Matth. ci. v.** Quod totus grex porcorum precipitatus est in mare. Porcus autem immundū animal luxuriosos signat

b h b iij

Precedere

Itē precipitantur desidiosi mente torpentes seu fa-
cibus hiantes qđ est signū torporis. vñ Eccli. xxx. fi-
lius remissus euadet p̄ceptis. Itē precipitant ambitiosi
alte sedentes. vñ de cedris. i. de altis et eminentibus et
sup̄bis dñ. Hier. xxiij. Succidēt electas cedros tuas: et
p̄cipitabunt in ignē. Item precipitant pecuniosi gazis
pollentes. s. mali diuites. figurati i leuiathan: qđ inter
p̄tatur additamentū: qđ isti vsq; ad summū sunt ad-
diti et repleti. De quo dñ. Job. xl. qđ spes ei⁹ frustabit
eū. et videntib⁹ cunctis p̄cipitabit et. sufficit. Si tamē
in bono significato vellis p̄cipitationē accipere: nota qđ
bona est qđq; p̄cipitatio tēporalis: et hec est paupertas
seu aduersitas: et spiritualis qđ nihil est qđ hūilitas. Bo-
num est em̄ de alto diuitiar: et eminentiar ad ymum
paupertat⁹ deijci: et de elatione p̄sumptiōis et sup̄bie
ad p̄fundum hūilitatis p̄cipitari. Exemplo ibicis qđ
est aial agiliū: qđ ad euadendū picula venator⁹ so-
let se de altissimis rupibus p̄cipitari: et se sine piculo
sup̄ caput et cornua qđ hz fortissima recipere: et sic venato-
r⁹ et canū piculū euitare. Sic et multi fuerunt: qđ de
altis statibus ad infimos se voluntarie p̄cipitauerūt
mundū et ipsius alta dñia reliquerunt: religionē sum-
pserūt: et in religione vixerūt. Et sic venatores inferni
et tentationū ei⁹ piculū euaserūt: sicut de illo strenuo
viro dñ. ij. Adach. xiiij. qđ ipse p̄cipitauit semetipsum
viriliter. Et sic patet qđ p̄cipitatio in malo sumit et in
bono. Unde de Cadere. Rucere. Deijcere et.

Precedere. Cuz precedere nihil aliud sit qđ
ante ire. Precedere enim idē
est qđ p̄ alijs incedere. Et pertinet precedere p̄prie ad
xp̄m: et ad viros ecclesiasticos et p̄latos. Isti em̄ p̄cedere
debent alios qđ dupliciter ex quadruplici cā vel rōne.
Precedit em̄ hō aliqñ sicut p̄latus alte p̄sidentendo.
P̄curator viā ostendendo. Admister iter faciendo. De-
fensor hostes repellendo. ¶ Istis em̄ quatuor modis
debent p̄lati et clerici alios antecere: et ipsos p̄cedere et
ante eos p̄transire. ¶ Primo ergo dico qđ isti p̄cedūt
eos eis p̄sidentendo singularit⁹: qđ. s. p̄lati p̄cedūt alios
gradu et dignitate. Ecclesiastici vero alios dñt p̄cedere
p̄fectiōe et bonitate. Corpa em̄ celestia p̄cedūt inferio-
ra in situ: qđ sunt altiora: et in lumine qđ sunt clario-
ra: et in p̄fectiōe qđ sunt durabiliora. Et iō p̄lati possunt
dicere cuiuslibet subdito illud. Gen. xli. Uno tm̄ regni
folio te p̄cedā. et Gen. xxiiij. P̄cedat dñs meus ser-
uum suū et ego paulatim sequar vestigia eius. Eccle-
siastici etiā debēt in bonis morib⁹ p̄cedere seculares
qđ sicut dicit. Eccli. ij. Audi qđ tantū p̄cederet sapi-
entia stulticiam quātū differt lux a tenebris. ¶ Scđo
dico: qđ isti p̄cedere debēt eos viam ostendendo exem-
plariter. Sicut em̄ de elephante dicit: qđ inueniens ho-
minem errantem in nemore ponit se in via recta an-
te eū: vt sic eū p̄cedendo viam rectā ostendat. Sic eccle-
siastici p̄lati et p̄fecti debent erroneos et īficios p̄ bona
exēpla et opa p̄cedere et in recto salutis itinere se po-
nere: vt sic p̄ cor exempla ipi possint ad viam rectitu-
dinis puenire. Exod. xxiiij. Mittā angelū meū qđ p̄ce-
dat te. Sicut em̄ p̄z ex scriptura tria p̄cedebāt filios
israel in deserto. Angelus. Colūna nubis et Archa fe-
deris. Ad denotandū qđ illi in deserto huius mundi
ex gradu et officio habent alios exēplariter p̄cedere
et viam salutis eis ostendere. Debent ergo p̄culdubio
esse angeli p̄ perfectionis sublimitatē. Et nubes p̄ do-
ctrine et sapientie stillicidam humiditatem. esse archa
federis: p̄ deuotionis et mundicie sanctitatē. Angeli. n.
debēt esse celestia contemplando. Vñ ibidē. Exo. xxiiij
dicitur. P̄cedat te angelus meus. Rubens pluuiam
doctrinē alijs diffundēdo. Exo. xiiij. p̄cedebat eos ad
ostendendū viam per diez in columna nubis. Archa
federis sancte et deuote viuēdo: et se deo spiritualit̄ de-
dicando. Num. x. Archa federis dñi p̄cedit eos. Isti
ergo p̄cedunt alios viam ostendendo exemplariter

¶ Tertio dico: qđ isti debēt p̄cedere subditos: et etiā

alios simplices iter faciendo ministerialiter. P̄latus
enim sunt ministri et serui aliorū. Et ideo sicut mi-
nistri solent dñs p̄cedere et ei viam facere et domū pa-
rare. Iuxta illud. ij. Reg. xv. P̄dites p̄cedebāt regē
In exercitu etiā apum sunt quedam que regem suū
p̄cedunt vbicunq; vadit armato aculeo. Iuxta illud
Josue. vi. Omnis exercitus p̄cedebat armatus. Et
inde est qđ beatus Iohannes p̄curator domini dicitur
quia ante dominum p̄cessit: et eidem vias in heremo
p̄parauit: sic vere p̄lati et ecclesiastici debent do-
minos suos: hoc est dictu: subditos quibus ipsi serui
unt vt dictum est in omni periculo p̄cedere: vias eū
di ad paradysum eis facere hostes et offendicula. id ē
hereticos et tyrannos nec non peccata et vitia repelle-
re: et locum et mansionem in celo eis pro viribus p̄-
parare. et ideo de tali processione famulatiua potest
dici illud. Prouerbiorum. xv. Gloriar p̄cedit humi-
litas quia magna est humilitas p̄latorum quando
p̄cedunt alios vt ministri. Istō etiā genere p̄cef-
sionis debemus etiā nos p̄cedere magistros nos-
tros dominos et p̄latos. Exēplo apostolorum de
quib⁹ dicitur. Math. xiiij. Quod ipse iussit eos ascē-
dere in nauiculam et p̄cedere eum trans fretū. P̄-
cedamus ergo sicut dictum est: iter faciendo mini-
sterialiter. ¶ Quarto dico qđ p̄lati et ecclesiastici debēt
alios p̄cedere hostes repellendo virtualiter. Sicut
eniz aper solet filios suos p̄cedere: et pro ipsis lupis
se opponere: et ipsos p̄ viribus defensare. Sic et p̄-
lati debent pro subditis se opponere: exemplo bono-
rum militum qui populos quandoq; solēt p̄cedere.
ter cordis audacia bellum gerere: et aduersarijs se p̄-
offerre: et sequentem populum defendere et iuuare. ij.
Macha. xi. Apparuit p̄cedens eos eques in veste cā-
dida. Sic etiā christus nos dicitur p̄cessisse scilicet
iuuando et defendendo. Unde Deut. iij. dicitur.
qđ p̄cedens nos in virtute sua magna eduxit nos de
egypto. et sic igitur patet: quomodo p̄cedere debemus
alios quadrupliciter: scilicet. Ad illos defendendum
Ad eis ministrandum. Ad viam demonstrandum. et
ad ipsis etiā imperandū. ¶ In malo vero potest dici
de p̄cedere: qđ homo quandoq; p̄cedit ex superbia
et ambitione. Sunt enim aliqui equi ita superbi: qđ
omnes alios volunt p̄cedere: et dolent si alium vide-
rint p̄cedentem: ipsūq; si possunt inquietant atq;
mordent: et isti vt cōmuniter sunt inquieti. ¶ Sic ve-
re multi sunt in seculo et in claustro: qui ita sunt su-
perbi et presumptuosi qđ in gradu et in statu omnes ali-
os volunt p̄cedere: et dolent si queq; viderint se an-
teire: ita qđ non cessant p̄cessores suos litibus inqui-
etare: vel valde detractionibus lacerare. Et isti pro-
culdubio sunt vt cōmuniter illi qui ceteris minus va-
lent quia scilicet illi qui sunt insufficientiores: volūt
multo maiores esse aliorum meliorum et sufficienti-
um. ij. Regum. xv. P̄dites p̄cedebant regem. psal.
Ignis ante ipsos p̄cedet et inflāmabit in circuitu om-
nes inimicos suos. Superbi enim et ambitiosi dicun-
tur ignis: quia scilicet more ignis sursum ascendunt
alios per superbiam p̄cedere cupiendo: et alios in-
flāmant ledendo et infestando. et hec de p̄cedere
sufficiant. Unde vbicunq; agitur de Antē et P̄ce

P̄cipere. p̄ceptum. Cū p̄-
tineat ad superiorem: obedire vero ad inferiores. pos-
sumus notare qđ in scriptura sit mentio de p̄ceptis
bonis et malis. est enim.
P̄ceptum tenendum.
P̄ceptum vitandum.
P̄ceptum vitile.
P̄ceptum damnabile.
P̄ceptum virtuosum.
P̄ceptum vitiosum.

P̄cepta

Precepta enim que deus mandat et precipit sunt bona et utilia. Precepta autem mundi: carnis et dyaboli sunt mala et danabilia. De enim precepto declinare a malo: et facere bonum. Isti autem precipiunt declinare a bono et facere malum. Et ideo sanctus ille Achabicus sciens diuersitatem istorum duorum preceptorum: dicebat. *ij. Macha. vij.* Non obedio precepto regis scilicet dyaboli vel mundi. sed precepto legis. Breuiter ergo possumus dicere: quod precepta diuina sunt complenda et facienda et a nobis custodienda et inuolabiliter obseruanda. *ps. i. preceptum posuit et non preteribit.* Clerici tamen quia super pra de mandato aliquid est dictum ideo modo breuius est transeundum. Notare ergo possumus quod sicut pater datus precepta suo filio predilecto. quorum aliqua sunt a malo retrahentia: et aliqua ad bonum allicientia. Iuxta illud *Prover. vij.* Cōserua fili precepta patris tui. Sic deus in scriptura dedit precepta sua hominibus ut ipsos ad bonum attrahat et conuertat. et a malo retrahat et diuertat. *Dent. iij.* Custodi precepta mea atque mandata quae ego tibi precipio hodie. Nam sicut infirmus custodiens mandata medici solet sanari. sic homo custodiens precepta dei solet a culpa sanari et in bono seruari. Sic enim dicitur *Prover. xij.* Qui timet preceptum: in pace versabitur. Et *eccles. viij.* Qui custodit preceptum non experitur quicquam mali. Nota ergo quod deus precipit homini precepta valde bona et utilia. tam affirmatiua quam prohibitiua. Precipit enim deus generaliter nouem genera preceptorum: videlicet precepta.

Correctionis. **Compassionis.** **Discretionis.** **Deuotionis.** **Paupertatis.** **Charitatis.** **Humilitatis.** **Strēnitatis.** **Sobrietatis.**

Correctionis: et sic deus ordinat punitionem malorum: et castigationem et afflictionem bonorum. *vi. ij. Regum. xvj.* dicitur. Quod deus preceperat semetipsum quod ipse conuocaretur dauid. Et *ionc. iij. d.* Quod deus precepit vento calidum et vrenti: et percussit sol super caput Ione et estuabat. **C**item dico quod sunt precepta compassionis. Precepit enim misereri peccatoribus. et nutrimenta dari pauperibus. De peccatoribus patet exemplo dauid qui precepit Joab: ut seruaret sibi puerum absalon qui tamen erat impius et peccator. *ij. Regum. xvj.* De pauperibus vero dicitur. *ij. Regum. xvj.* Quod deus precepit coruibus. id est diuitibus ut pascerent heliam. **C**item dico quod sunt precepta discretionis. Precipit enim quod sumus discreti. vigilantes. et circumspecti. *Mach. xij.* Janitori precepit ut vigilet. Et *j. Macha. xij.* Precepit ionathas suis vigilare. **C**item dico quod sunt precepta deuotionis: quia sicut dicitur. *j. Paral. xxxij.* Quod rex precepit iude ut seruaret domino deo israel. Et *ij. Paral. xij.* Precepit iude quod quereretur dominum. Et *j. Paral. xxxij. c.* Precepit ut edificarent domum domini. **C**item dico quod sunt precepta paupertatis. Et sic dominus precepit apostolis regulam euangelicam. de qua *Marc. vi.* Precepit eis ne quid tollerent in via scilicet neque pecuniam. neque zonam. neque calciamenta. **C**item sunt precepta caritatis: *Joh. xv.* Hoc est preceptum meum ut diligatis inuicem. Et ibidem. Si precepta mea seruaueritis: manebitis in dilectione mea. **C**item sunt precepta humilitatis. De quo *Marc. viij.* Precepit turbe discumbere super terram. Et *j. Tymoth. vi. ca.* Precipe diuitibus huius seculi: non sublimari sapere. nec sperare in incerto diuitiarum. **C**item sunt precepta strēnitatis. *ij. Mach. xij.* Precepit iudas armatos esse in locis opportunis. **C**item sunt precepta sobrietatis. *Scn. iij.* cur precepit vobis deus ut non comedatis ex omni ligno. Exemplo rechabitarum qui ex precepto patris non biberunt vinum. *Eccl. x. c.* Firmauerunt sibi filii Jonadab filii rechab preceptum patris sui. Ista sunt ergo precepta bona quae scilicet sunt cordis illuminatiua. Sunt pacis generatiua. Sunt mali exterminatiua. Precepta ergo ista solent cordis oculum

illuminare: preceptum domini illuminans oculos. *ps.* Item solent pacis sedera consilia re. quia sicut dicitur *Prover. xij.* Qui preceptum timet: in pace versabitur. Item solent cuncta noxia exterminare. quia sicut dicitur *eccles. viij. c.* Qui custodit preceptum non experietur quicquam mali. Ista igitur precepta teneamus et totis viribus impleamus. ut firmus ille de quo dicitur *eccles. xlv.* quod dedit illi deus cor ad precepta: et legem vite et discipline etc. Uide. *sc. de mandato et de mandare. Sufficit.*

Precium. Cuius precium nihil aliud sit quam salarium: merces. retributio seu premium quod alicui datur pro aliqua re. vel pro aliquo seruitio vel labore. Possumus notare quod in scriptura inuenitur precium. Soluendum. **Emendum.** **Sperendum.** **Habendum.** **Promerendum.**

Soluendum. **Emendum.** **Sperendum.** **Habendum.** **Promerendum.**

Soluendum. Et istud est precium bonorum operum quod nos debemus deo soluere: ut sibi de beneficiis nobis factis et faciendis possimus satisfacere. Et de hoc dicitur *eccles. x.* est qui multa redimat modico precio: quia scilicet precium operum et virtutum quasi nihil est respectu rei appreciatum. et respectu beneficiorum diuinorum. Istud etiam precium soluendum signat quae temporalia quae pauperibus debemus. De quo *Act. iij. c. d.* Quod fideles vendebant omnia bona sua. et afferebant premium et ponebant ante pedes apostolorum. Et istud est potest significare premium quod debet illis qui pro nobis aliquid operantur: quod scilicet statim debemus eis soluere et non eorum salarium retinere. *vi. Deut. xij.* Non negabis mercedem indigentis et pauperis fratris tui et adueniens eadem die redde ei premium laboris sui. Et sic est igitur premium soluendum.

Sperendum. **Emendum.** Et istud est precium impatiabile glorie paradisi. quod a nobis debemus operibus virtuosus. Deus enim volens habere opera bona nostra affectus et actus. constituit nobis mercedem et precium glorie paradisi et est semetipsum. Istud est enim premium incomparabile. de quo dicitur *Job. xxiij.* Nescit homo premium eius nec inuenitur in terra suauiter vinetur. fatui tamen de isto precio non curant. quia sicut dicitur in *ps.* dixit. Precium meum cogitauerunt repellere. **C**tertio dico quod est premium sperendum. et istud est premium bonorum temporalium. dyabolus enim offert istud premium peccatoribus pro animabus suis. Exemplo achab qui na both pro vinea sua habenda argenti premium offerebat. Et istud premium debemus repellere. Iuxta illud *Numeri xxxv.* Non recipietis premium ab eo qui reus est sanguinis. scilicet a dyabolo: Istud premium debet potissime refutari: prolati: quia non licet eis accipere premium pro beneficio conferendo: non enim licet mittere in corbanam: quia premium sanguinis est. **C**uarto dico quod est premium habendum. et istud est premium gratie et virtutum et meritorum. Si enim istud premium abundanter habuerimus. gloriam eternam mercari et emere poterimus. et etiam animas nostras de mortis et damnationis piculo redimemus. *Prover. xij.* Substantia hominis erit auri premium. **C**uinto dico quod est premium promerendum. Et istud est premium redemptionis nostre. scilicet ipse christus qui fuit premium animarum. De quo *2. Cor. vi.* Empti estis enim precio magno. glorificate et portate deum in corpore vestro. Istud premium apportauit pro mercator: spiritus sanctus de thesauro celesti ad mundi nas mundi huius. ut cum ipso animas mercaretur. et captiuos redimeret de inferno. *Joh. de aia d.* *Prover. xxxj.* Procul a finibus terre premium eius etc. Uide super pra de mercede. et infra de premio.

Preciosus. Nota quod preciosum dicitur a precio quia illa res dicitur preciosa quae caro precio comparatur: vel quae ad magnum premium estimatur. Et sic breuiter possumus dicere quod multa sunt quae dominus reputat preciosa. videlicet. Animae conditionem. Iustorum perfectionem. Virtutum collectionem.

Celestem possessionem.

Dico anime additionē. Inter thesanros em summi regis nihil est p̄ciosius aīa xp̄iana: qđ bñ apparuit: qz pro ipsa p̄dita redimēda filiū p̄p̄iū dedit morti. j. p̄pet. j. Non corruptibilibus auro vel argēto: s; p̄ciosō sanguine quasi agni incōtaminati xp̄i iesu redēpti estis. Et iō de p̄ciositate aīe dī: Prouer. vi. q. mulier p̄ciosam aīam viri rapit. **E**t dīco qđ p̄ciosam reputat iustoz p̄fectionē. Nihil em apud deū p̄ciosi⁹ viro iusto. Iuxta illud Esaie. xij. p̄ciosior erit vir auro: ⁊ hō mūdo obziso. Et potissime isti in morte sunt p̄ciosi: qz sicut mare euomit lapides p̄ciosos: ita qđ i arena inueniuntur ⁊ cū diligentia recepti in thesauro principū reconduntur. Sic mundus viros iustos reijcit ⁊ contemnit. ipsos tamen deus in arena mortis recolligit ⁊ in thesauro paradisi reponit p̄s. **P**reciosa in conspectu dñi mors sanctorum eius. Dico ergo qđ deus p̄ciosam reputat iustorum p̄fectiones. vnde isti viri figurātur in vasis p̄ciosis dom⁹ dei. i. ecclesie: que tñ nabuchodonosor. i. dyabolus p̄ peccatum qñ pōt de domo dei subripit ⁊ furat. sicut de ipo dicitur. y. p̄paral. xxxvj. Quod ipse asportauit secum in babilonem p̄ciosissima vasa domus dñi. **E**t dīco qđ deus p̄ciosam reputat virtutum collectiones. Et iō virtutes in anima sunt sicut p̄ciosi lapides in thesauro. vñ viri iusti figurant in illis camelis qđ portabāt aromata gēmasq; p̄ciosas quas regina saba. i. ecclesia in societate sua legitur habuisse. sicut dicitur iij. iseg. r. Iste etiam virtutes figurātur in duodecim lapidibus p̄ciosis qui erant in fundamento tēpli. de qb⁹ tñ aliquātulū dictū est supra titulo de porta. figurantur et in nouem p̄ciosis lapidibus qui erāt in p̄vini angeli vestimēto. de quib⁹ dixi supra titulo de p̄fectione. Supra etiam de lapide poteris multūz viderē de istis lapidibus p̄ciosis. vnde etiam de viro iusto dī: in p̄s. p̄posuisti dñe sup caput eius coronā de lapide p̄cioso. Inter istas aut virtutes tres sunt qđ dicuntur principaliter p̄ciosē. videlicet. fidei certitudo.

Clementie plenitudo.

Sapientie limpitudine.

De fide em dicitur. j. p̄pet. j. Probatio fidei vestre multo p̄ciosior sit auro quod per ignē p̄batur. De clementia dicitur Job. xij. Mō Maria habebat libā vnguenti nardipistici p̄ciosi. De sapientia vero dī: p̄prouerbis. iij. Quod p̄ciosior est sapientia cūctis opibus. **P**atet ergo qđ deus reputat p̄ciosam virtutum collectionē. Multī tñ sunt similes porcis qđ plus diligunt vitia qđ virtutes: tpalia qđ eterna. De quibus Treno. j. Dederunt queq; p̄ciosā pro cibo ⁊c. **E**t dīco qđ deus p̄ciosam reputat celestes possessionē. De qua Jaco. v. dicitur. qđ agricola expectat fructum p̄ciosū ⁊c. **P**aradisus enim figuratur in tēplo Salomonis. qđ p̄ciosis lapidib⁹. i. gaudijs incōparabilibus erat stratum. sicut dī. y. p̄paral. iij. Et sic p̄s quō in bono significato quatuor sunt p̄cipue p̄ciosā. **I**n malo aut significato p̄ciosā dicunt bona tpalia: qz ista nō sunt p̄ciosā vere s; estimatiue. **M**ali em estimāt p̄ciosā bona mundi. s. diuitias. Delicias. ⁊ honores. Unde nota qđ mali querunt ⁊ diligunt p̄ciositatem.

Diuitiarum.

Deliciarum.

Eminentiarum.

Dico p̄ciositatem diuitiarum. Et sic dicitur puer. j. in persona malozum ⁊ raptorum. Omnem p̄ciosam substantiam inuenimus: implebim⁹ domos nostras spolijs. De p̄ciositate autem deliciarum dicitur in persona malorum. Sap. ij. Uno ⁊ vnguentis p̄ciosis impleamus nos ⁊c. De p̄ciositate autem mundi eminentiarum: dicitur Apocal. xvj. Quod mulier qđ equitabat bestia coccineā erat circūdata purpura ⁊ coccino deaurata auro ⁊ lapide p̄cioso ⁊c. **U**bi vbi

cūq; agitur de predictis.

Precipuum. Illud ē esse p̄cipuū qđ est in suo genere sūme bonū: multa possemus dicere nisi auctoritates deficerēt. Unde ergo vbi. **P**onū. **M**elius. **O**ptimū ⁊ de sibi. Et si vis allega. **S**eneca qui facit li. iij. de naturalib⁹ qñib⁹ multas qñes qđ sit p̄cipuum. Et respondet de p̄cipuitate virtutū ⁊ morū ⁊c. trāseo gratia breuitatis.

Preclarus. Cum sit dare. scilicet claritatem.

Excellentie virtualis.

Sapientie literalis.

Efficacie naturalis.

Opulentie temporalis.

Eminentie supernalis.

Virtual errores corrigit.

Literalis deinos dirigit

Naturalis aīos erigit.

Temporalis ledit ⁊ abigit

Supnal trahit ⁊ colligit

Igit dīco qđ est preclaritas virtualis: excellentie: qđ errores solet corrigere. Claritas. n. tenebras fugat: ⁊ virtutes fugant vitia. vt sic dicat qlibet illud p̄s. **H**ereditas mea p̄clara est mihi. **H**ereditas dico virtutum. **E**t dīco qđ est preclaritas literalis sapientie: qđ de vios solet dirigere. Claritas enim solis dirigit viatores. sic sapientia vel doctrina. p̄s. **C**alix meus inebriās qđ preclarus est. **C**alix enim iste diuinam scripturam signat. **E**t dīco qđ est preclaritas naturalis efficacie que animos solet erigere. s. ad sui speculationem. **O**pera enim dei preclara sunt ⁊ solennia. sicut de mari dicit Eccl. xlij. qđ illic sunt p̄clara ⁊ mirabilia opa. **E**t dīco qđ est preclaritas temporalis opulentie: que fatuos solet decipere. seu que subito solet deficere. Et ista est p̄claritas generis: muneris ⁊ honoris que scilicet omnia similia sunt claritati choniscationis que valde cito transit: ⁊ tamen visus grauat ⁊ ledit. Unde dominus cōminatur ciuitati tyri de babilonijs dicens. **C**lāst bunt inquit opes tuas: diripient negociationes tuas. destruent muros tuos: domus tuas preclaras subuerrent. ezech. xxvj. Unde etiam de diuitibus peccatoribus qui modo preclari sunt: dicitur ezech. xxxj. **E**gregia atq; preclara ligna in lybano. vniuersa que irrigabantur aquis descenderunt cum eo id est cum lucifero ad infernum ad interfectos gladio. **E**t dīco qđ est preclaritas supernalis eminentie id est glorie paradisi que deuotos seu beatos solet colligere seu allicere. Claritas enim consolatur ⁊ allicit intuentes. Sic ibi vbi est sūma p̄solatio. De qua **H**iere. iij. Quō inquit tribuam terram desiderabilem. hereditatē p̄claram. exercitum gentium: Sufficit. Unde supra. Claritas.

Preco. Nota qđ preco est ille qui clamat ⁊ p̄conizat mandata principum seu regū: significans. s. p̄dicatorem: qui mandata dei hominib⁹ p̄conizat. Unde supra. vbi. **C**lamare. **A**nnunciare. Et infra. vbi. **P**redicator: quia auctoritates defunt.

Precurrere. Unde supra de Currere. **P**re. **A**mbulare.

Precordia. Nihil aliud sunt qđ itima secreta cordis. vide de corde.

Preda. Cū p̄da sit illud qđ ab aliquo rapitur violeter. **P**ossim⁹ notare qđ in scriptura inuenitur multiplex preda: tam in bono significato qđ in malo. **N**ota ergo qđ est dare predam.

Prudentis predicatoris.

Dei triumphatoris.

Hominis comprehensoris.

Primo ergo dico qđ est p̄da quā predat homo p̄dicator. Et ista nihil aliud est qđ anima xp̄iana quam p̄dicator clamando sibilando ⁊ latrando. i. arguēdo. obsecrando. increpando a dyabolo subripit ⁊ predat. **D**ic si vis quomodo p̄dicator equiparatur auib⁹ nobilibus ⁊ pedalibus que sunt clare visu. **A**giles volatu. **P**lumis indute. **C**orpoze macillentes ⁊c. Unde supra titulo de **A**ue. **I**deo de predicatorē pōt erponi illud ezech. xij. **L**eo factus est ⁊ didicit capere predas. Et **H**iere. iij. dicitur. **A**scendit leo de cubili suo: p̄edo gentium se. leuauit. Et sic tam de p̄clatis qđ de p̄dicatorib⁹

predicatoribus potest dici illud. i. Reg. xxvij. David et viri eius agebant predam. Ista est ergo preda quam predatur homo predicator. Secundo dico quod est preda quam predatur spiritus triumphantis. Et ista signat animas que primo fuerunt preda demonum: postmodum in passione facte sunt preda christi: quoniam spiritus ipsas de dyabolo rapuit et salvavit. Et de hoc dicit Job. xxxij. Contrebant molas iniquitatis: et de dentibus eius auferentur preda. Tertio dico quod preda iustus comprehendit. Et ista est preda bonorum eternorum quam beati predari dicunt in quantum quasi per violentiam. scilicet quam inferunt subdolis et supra conditionem humanam eternam gloriam assequuntur. Teste enim domino Mat. xj. Regnum celorum vini patitur et violenti rapiunt illud. Et de ista preda dicitur Esai. ir. Exultant victores capta preda quam diuidunt spolia. Et sic preda signat in bono. In malo vero significatio dicitur quod triplex est generaliter mala preda. videlicet.

Preda bonorum temporalium.

Preda bonorum virtualium.

Preda bonorum naturalium.

Prima est preda diuitiarum quam predantur tyranni per extortionem. Ipsi enim sunt sicut leones et alia animalia crudelia que non viuunt nisi de preda. unde Hieronimus. i. dicit. Quod leo cepit sufficiens cattulis suis: necauit leonis suis: et impleuit preda speluncas suas: et cubile suum rapina. q. d. Ipsi leones non solum predant per se: imo et per cattulos et leones. id est per vasa et filios suos nutriendis et dandis. Job. xxxij. Vigilantes ad predam preparent panem liberis. Et sicut videmus quod animalia mutia et innocentia sunt preda animalium crudelium: sic hodie simplices et innocentes sunt preda crudelium tyrannorum. Esai. lix. facta est veritas in oblivione et que recessit a malo preda patuit. Secunda est preda virtutum et gratiarum quam a nobis predant dyaboli per deceptionem. Alii de demonibus virtutes et gratias depredantur potest dici illud Iud. ir. Quod ipsi exercebant latrocinia: agentes preda de pretentiis. Tercia vero est preda spirituum et animarum quam predant demones per damnationem. unde Esai. x. dicit. Inuoluti scriptis fuerunt ut essent vidue preda ipsorum. Quid enim sunt anime peccatrices: que a viro suo legitimo christo sunt viduate: que perculdubio demonibus dantur in predam et infernalibus hostibus in rapinam. Alii quilibet damnatus potest de demonibus dicere illud psalmus. Susceperunt me sicut leo parat ad predam. et sicut cattulus leonis habitans in additis. Et sic ergo per preda sumit in bono et in malo. Sed de hoc vide plenius infra titulo de rapina.

Predestinatio. Cum materia predestinationis diuine sit altissima: materia que habito respectu ad iustitiam coram metas nostri humani intellectus excedere comprobatur multa et arida dici de hac possent: si materia moralis per cuius semitas nostra preceat in incedit in eternum ad tam altum negocium pertineret. Quia tamen ista materia scitentialis est potius quam moralis: quod est paucissime sunt auctoritates: quod insuper in locis pluribus de predestinatione incidenter facimus mentionem. Iam materia ista intacta dimittimus quo ad presens: nolumus. scilicet in messem alienam ponere falcem nostram nec corpus christi tangere presumimus: cum nec sudarium aut sepulcrum tangere digni sumus. Unde tabulam huius operis.

Predicare. predicatio. predicator. Nota quod predicare idem est quod aliquid publice dicere vel narrare. Et est proprie predicatio idem quod alterius manifesta commendatio vel instructio. Quod enim predicare idem sit quod laudare vel commendare: patet Cant. vij. vbi dicitur. Quod videntes sponsam filie syon beatissimam predicauerunt: et regine laudauerunt eam. Item quod idem sit quod instruere: patet Mat. iij. Cepit Iesus predicare et dicere. Penitentiam agite etc. Quod cum ergo modo accipiatur: dico quod predicare est officium in quo predicator generaliter loquendo debet esse.

Nescius humane prauitatis.

Conscius diuine voluntatis.

Humilis superne maiestatis.

Primum debet esse quantum ad morum perfectionem. Secundum quantum ad

sensus discretionem. Tercium quantum ad officii conditionem. Primo ergo dico quod predicat debet esse nescius humane prauitatis: quod videlicet ad predatores pertinet: quod primo et principaliter sit bonus et iustus. et a prauitate morum totaliter alienus. Quia sicut dicit Gregorius in omelia. Cuius vita despiciatur. restat ut eius predicatio contemnatur. Teste etiam psalmus. Peccatori autem dixit deus: quare tu enarras iustitias meas et assumis testamentum meum pos tuum: tu vero odisti disciplinam etc. Breuiter enim loquendo magis monet predicatoris bona vita quam bona doctrina. Et ideo sicut aues predales que aucupantur alias aues sicut accipitres sunt: que ab accipiendo dicuntur. sunt ab aliis auiibus quas accipiunt differentes. Quia. scilicet isti sunt auium audaciores. volatu agiliores. visu clariores: carne macilentiores. et plumis et pleniores. Sic perculdubio predatores quos deus ad capiendum peccatores destinauit. sicut per tro dictus fuit. Erunt enim homines capientes Luc. v. et Mat. iij. debent esse audaces animo: quod. scilicet non debent timere dicere veritatem: quinimmo sicut accipiter longe se maiores aues solet inuadere. sic predicator longe se potentiores: debet audacter arguere et corrigere. Iuxta illud Hieronimus. i. loquere ad eos omnia que precipio tibi: et ne formides a facie ipsorum. Quod est contra illos qui non audent diuites corrigere vel arguere: sed qui potius solent ipsos in suis sermonibus blandiendo decipere et palpare. Mat. th. xj. Ecce qui mollibus vestiuntur: in domibus regum sunt. figurati iij. Regum. xij. vbi de falsis prophetis dicitur. Ecce sermones omnium prophetarum bona regi vno ore predicant. Item isti debent esse agiles: quod isti debent esse seduli et veloces ad volandum. id est ad discurrendum et ad predicationis officium exercendum. Esai. lx. Qui sunt isti qui ut nubes volant. et quasi columbe etc. sicut dicitur ij. Paral. xxx. Quod preerunt cursores cum epistolis ex regis imperio predicantes: filij israel reuertimini ad dominum. Agilis enim debet esse predicator: non tardus nec somnolentus. figuratus in angelo Apoca. xij. vbi dicitur. Audi angelum dei fortem volantem per medium celi magna voce clamantem. Et ideo predicatori dicitur Ione. iij. Tace in niniuem ciuitatem magnam et predica in ea. Item isti debent esse visu clariores: et carne macilentiores: et pennis etiam secundiores: quia. scilicet tales debent habere. Alsum clarum per altam contemplantiam. Carnes macram per abstinentie macerationem. Plumas virtutum multas per sanctam et spirituales conuersationem. Sicut enim tympanum humidum et pingue non bene sonat: sic predicator pinguis et delitiosus: nunquam potest bene predicare. Debet enim in se ostendere exemplariter: illud quod alijs predicat verbaliter. quia per Gregorius. xviij. moral. et in pastoralibus. Verbi predicatoribus posita est ut viuendo illuminent quos loquendo docent. Iam loquentis auctoritas perditur: quando vox ore non iunatur. ver. Dogma tuum sordet cum te tua culpa remordet. ver. Turpe est doctore cum culpa redarguit ipsum. Et ideo de beato Iohanne legimus. quod ipse dum penitentiam predicauit: in deserto personam habebat. Mat. x. Erat Iohannes in deserto predicans baptisum penitentie. Ad denotandum quod illi qui volunt alijs predicare: debent primo in deserto penitentie et abstinentie macerari. Et sic breuiter dico quod ad predatores pertinet quod sit sanctus et iustus. Et quod sicut dictus est ipse sit nescius humane prauitatis. Secundo dico quod necesse est quod ipse sit conscius diuine voluntatis. Et inde est quod predicator debet esse vir literatus in scripturis eruditus. et in illis que dei sunt beneplacita informatus. Qualiter enim orator ex parte magistri sui aliquid diceret si voluntate ipsius ignoraret. Et ideo predicator ante omnia debet scire studere et addiscere que sit voluntas dei beneplacens et perfecta. Romanus. xij. Ut tandem ipse alios doceat: et ut ei faciat atque applicat quod docet. ps. Doce me facere voluntatem tuam: quia deus meus es tu. Et ideo dicit Augustinus. li. de doctrina. Sit quisque prius orator et post esse poterit predicator. Et ideo sicut ille qui bene vult

Predicare.

scire voluntatē alicuius: necesse est vel qd cū ipso psonalr loquat. vel qd in lris eius volūtātē ipsius cōplectat. Sic hē ad hoc qd voluntatē dñi sciamus: necesse est qd p cōtēplationē eius secretarij sim⁹. ⁊ qd ipso p orōnē loquamur ipm p speculationē metalr videamus. ⁊ qd insup lras eius. s. sacran scripturā euz diligētia studeam⁹. Et hoc est qd dicit David i ps. Mihi uult adherere deo bonū est: ⁊ ponere in dño deo spem meā. vt annūciem oēs p̄dicatiōes tuas in portis filie syon. Sit igitur p̄dicator cōsciens diuine voluntatis.

¶ Tertio dico. qd ipse dō esse nūci⁹ superne maiestatis. Ista. n. se habet p ordinē. q. s. p̄dicator primo sit in se ⁊ iustus ⁊ sanct⁹. scōdo qd diuine voluntatis sit cōsciens. tertio qd loquēdo alijs supne maiestatis sit nunci⁹. Ista. liij. Quāpulcri sup montes pedes annūciātis ⁊ p̄dicantis salutē. Unde supra de Annūciare ⁊ de Muncio. Adla. n. sm fabulas fingit esse nūcius iouis. p quā. s. ipse iupiter fulmina sua mittit in terras. Est aut aquila terribiliter reboans atqz clamans: intantum qd alias aues audientes dicitur detertere: ita ē qd aues alie p̄dales clamoris sui timore dicunt a p̄da illa die quiescere ⁊ cessare. Sic pculdubio carissimi: aquila spiritalis scz p̄dicator sūmi iouis dei deorum i. chzisti est nūcius spūalis. qd scz fulmina sua. i. rigorē sue iustitiē alijs nūciat atqz portat: dō habere vocē ⁊ locutionē terribile ⁊ sonoram: vt. s. aues p̄dales. i. peccatores tercantur ⁊ a malis operibus arceantur. Et iō de tali aquila dicit Apoca. viij. c. Audiu vocem vnus aquile volantis p mediū celi dicētis voce magna. Ne ue ue habitantibus sup terram. P̄dicatori etiam dicitur Osce. viij. In gutture tuo sit tua quasi aquila sup domus domini. Et iō breuiter cūlibet p̄dicatori dicitur. ij. Tymoth. iij. P̄dica verbū. infra oportune importune. In quibus vobis aduerte qd iste nescius: iste cōsciens: iste nūcius. s. p̄dicator dō nūciando ⁊ docendo facere tria. s.

Utiliter docere.

Suauiter monere.

Seueriter vrgere.

¶ Primū pbat p doctrine sinceritatē. P̄dica inq̄t v̄bum. Scōm pbat p v̄borum benignitatē. Ista inquit oportune. Tertiu v̄bo probatur p v̄borum asperitatē. Importune inquit. Ista em̄ tria dō habere p̄dicator. s. vtilē locutionē. quia dō predicare v̄bus dei nō aliud. Et quidē id mature p suauem monitionē: quia scz interdū dō instare oportune. i. benigniter. Aspere p correctionē: quia. s. interdum dō instare importune. i. seueriter ⁊ austerē.

¶ Dico ergo qd ad p̄dicatores p̄tinet vtiliter docere. p̄dica v̄bum inquit. q. d. iste nō dō p̄dicare illa qd p̄tinet ad amorē mundi vel ad filia: s. v̄bum dei qd solūmō p̄tinet ad salutē. Seminatio n. nō dō seminare in agro suo malū semē: s. meli⁹ qd p̄tinet qd. s. de malo semine semp seq̄t mal⁹ fructus: ⁊ de bono nō semp seq̄t bon⁹. q. sicut dicit Luc. viij. in parabola seminantis. Semē quīs sit bonū multis p̄t accidētib⁹ ipediti. Sic hē p̄dicator semp dō semē bonū ⁊ bone doctrine: in agro. i. in corde audientiū seminare qd sicut ibidē dō. Semen est v̄bū dei: qd. s. ex mala doctrina: semp vt cōiter seq̄tur malus actus: ex bono v̄bo et cum difficultate sequit bonū op⁹. Verbu. n. dei p̄dicandum est ⁊ docēdū. Exēplo aploz qd sicut dicit Act. iij. Loq̄bantur v̄bū cū fiducia. Et Act. xij. dicit qd v̄bū dei disseminabāt. Ista ergo debet vtilr docere. P̄dica inq̄t v̄bū. Tñ nota qd ad vtiliter docendū ⁊ p̄dicandū necesse est qd p̄dicatio nostra sit. s.

Dei potentia cōmendatiua.

Carnis lascie naceratiua.

Dei clementie declaratiua.

Celestis curie collaudatiua.

¶ Debet ergo tendere p̄dicatio ad diuine potētie cōmendationē eius. Et de hoc Daniel. iij. Placuit ergo p̄dicare signa eius: qd magna sunt ⁊ mirabilia eius qd fortia. Ite dō tendere ad carnis macerationem:

vn̄de. ij. Paral. xx. P̄dicauit ieiunium in vniuersa iuda. Ite dō tendere ad clemētie puocationē. Ista. lxj. Ut p̄dicarem captiuis indulgētiā ⁊ clausis aperitionē. Ite dō tendere ad glie imitationē. vn̄de Luc. ix. Misit illos predicare regnum dei. Et sic ergo dicam qd p̄dicator dō vtiliter docere.

¶ Deinde dico qd ad p̄dicatorem p̄tinet suauiter monere. Ista inquit oportune. P̄dicator enim dō sūme cauere qd oportune loquatur. i. dulciter suauiter ⁊ mature. Apes em̄ qd sunt animalia valde secunda: ⁊ qd sm Plinium castra sua nimia prole replent: mel solent ex floribus cōficere. Columba etiam melle cibata solet alias colūbas ad colūbare dñi sui attrahere: ⁊ dulcedine melis quod hz in ore alias mirabiliter delectare. P̄panthera isup dulcedine anhelitus sui alia animalia attrahit. Et fasten piscis marin⁹ als fastem autore Jorath: aqua in ore ipsius dulcescente alios pisces decipit: ipsosqz ad se attrahēs in ore suo recipit ⁊ trāsglūtit. Sic pculdubio carissimi p̄dicator dō in ore suauitatē v̄borum habere: ⁊ cū oportuna discretionē dō alijs aquā diuinorum eloquiorū diffundere ⁊ sic poterit alios ad veritatis semitam attrahere ⁊ reducere: ⁊ ipsos spiritualiter comedere ⁊ sibi p amorem ⁊ caritatē incorporare ⁊ spiritualiter intumescere: vt sic qd libet sic conuersus possit dicere illud ps. Quādulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo. Ista inquit oportune Eccl. viij. Omni negotio tēpus est ⁊ oportunitas. Et sic similis erit Orpheo filio solis d quo dicunt fabule. Quod in cythara ita dulciter modulabatur qd ⁊ sara ⁊ arbores ad melodiam eius curabant: ⁊ aures suas canticis inclinabant. vn̄de etia narrat Ouidius. Quod cum quadam die cytharet in quodam loco planissimo: vbi nulle penitus erant arbores: statim ad sonitū cythare sue arbores de circūicinis montibus concurrerunt. ⁊ circa ipsas siluā magnā effecerunt. Quod pro tanto fingitur. quia sm Jsid. Orpheus dulcedine verborū suorum homines feroces ⁊ siluestres ad cōem habitationem attraxit: ⁊ ipsos a siluestritate ad ciuilitatem retraxit. Et ideo poetica sciētia seu snia ipsū attraxisse siluas illas fingit. Itē euera carissimi: talis Orpheus est p̄dicator: qui solis iustitiē. i. xpi dō esse filius specialis. Iste enim dō cytharizare per suauem monitionem ⁊ inductionem: ⁊ sic poterit siluas ⁊ lapides remollire ⁊ delectare p compunctionē ⁊ contritionē: ⁊ ipsos ad cāpū ecclesie attrahere ⁊ reducere p perfectam cōuersionē: ⁊ p diuine gratie acquisitionē. Talis ergo p̄dicator dō dicere illud Prouer. viij. Viri ad vos clamo ⁊ vox mea ad filios hominū Audite me: qm de reb⁹ magnis locuturus sum. Aperiet labia mea vt recte p̄dicet: veritatē meditabitur guttur meū. Ecce ergo qd suauiter dō psallere iste Orpheus: oportune inquit. Quia procerto oportune. id est discrete dō loqui. scilicet vt sm loca ⁊ tēpora: causas ⁊ personas: ordinet v̄ba sua. vñ dicit Grego. in pastoral: ⁊. xxx. moral. Sicut inquit longe. Grego. nazanzzius docuit: p̄dicator dō verba singula singulis coaptare. Quia qd alijs officiūt: alijs proficiunt: therbe que hec animalia nutriunt hec occidunt: ⁊ leuis sibilus equos miti gat: canes instigat: ⁊ panis qui vitam fortius vegetat paruulus necat. Oportune ergo: Prouer. xv. Sermo opportunus optimus. P̄dicatori etiam potest dici illud psal. Tu das escam illorū in tempore opportuno. Patet ergo qd p̄dicator debet suauiter monere.

¶ Deniqz dico qd ipse debet vrgere seueriter. Ista inquit importune. Quia videlicet p̄dicator non solum debet sua monitione auditores mulcere: immo etiam debet loco ⁊ tēpore acriter reprehendere ⁊ morderē ⁊ importune ⁊ euz violentia duos ⁊ obstinatos instruere ⁊ docere. Canis enim per importunitatem clamorum suorum compellit bestiam in domo latere: temere fugere ⁊ erire. Canis et latratu suo solet lupi istius declarare: ⁊ p̄dicatorem dñi sui solet morsu ⁊ latratu aliquoties

tratu aliquotiens reuelare. Sic pculdubio canis. i. bonus pdicator d3 importune qñq clamare z pdicare: vt sic quasi violēter de caucna cordis humani: be-
stia. i. dyabolus extrahat: z lupi z pditoris dyaboli infidias z pſentiam doceat vt qlibet eius nocumēta fugiat z pcaueat. Et breuiter istud est verū q nō solū oportet canem. i. pdicatore lambere dulciter z importune monēdo: imo ē necesse est eū latrare z morderē importune corrigendo z exhortādo. Importune inq̃t. vnde de hoc pōt dici illud Eccl. xxiij. Musica in luctu importuna narratio. Predicatio em̃ dicitur musica in luctu: quia sicut musica h3 leticiam: luctus vero h3 tristitiam. Sic pdicatio habet leticiam in q̃tum exci-
tat ad eternam cōsolationē: habet etiam tristitiā in q̃tū cōminat eternā desolationē. Tale vel eleare em̃ est quoddam aīal indicium habēs duo cornua. Ista tñ cornua sunt mobilia: q3 in bello vnū cornu solet acue-
re: z aliud solet remittere: z sic vicissim z alternatim suis cornibus pugnare: z nūc vno nūc alio dimicare. Sic vere carissimū: pdicator d3 habere duo cornua. id est duplicem artem z scientiā pdicandi. s. benignā monitionem z asperam correctionē. Iuxta illud. iij. Tymo. iij. Argue obsecra. increpa. Ista tñ debēt esse mobilia z alternabilia: q3 videlicet aliqñ d3 vt cornu dulcis monitionis. s. virtutes cōmendando. dei in se-
ricordiam collaudando: z ad celestē gloriā iuitādo. Aliqñ d3 vt cornu correctionis: scilicet.

Peccata vituperando.

Dei iustitiam allegando:

Et eternam misericordiam cōminando.

Et tali modo pdicabat Jonas q dicebat Jone. iij. Adhuc quadraginta dies z nūme subuertet. Sic lo-
quitur Hiero. exponens illud Ecclesiasti. xij. Verba sapientum quasi stimuli zc. Verba inquit sapientū debent pungere non palpare: z contra vicia non mol-
liter pcedere sed anſtere. Et sic igitur patet quomō pdicator debet seueriter arcere vel vgere. Suauiter monere. Utiliter docere. Predica inq̃t verbum: insta-
oportune importune. Et hec de pdicatore sufficiant. Tūc supra de Docere. de Correctione. z de Loqui. de Annunciare. de Mūciare. de Narrare: z de Abio. de Lingua. z in alijs titulis similibus. Et infra de xbo. Et si vis aliquid inuere contra malos pdicadores. vide vbiq̃ agitur de hypocritis: qui sc3 vnū habēt in ore. z aliud in corde. vnus in verbo z aliud in facto. vnum apparēter. z aliud cōsistēter zc.

Predicare. Nota q pdicare idem est qd rez
Anteq̃ veniat p̃noscicare aut di-
cere. Et sic dico q pdicare quādoq̃ sumitur. Pro bo-
no predicatorē qui predicit penas cōminando. Pro
vno diuinate q pdicit multa reuelādo. Pro vano
diuinatore. qui pdicit falsa predicādo. Pro certo p-
phetatore qui predicit vera publicādo. Dico q est
vnum pdicare boni pdicatoris: quia scilicet alliciēdo
z cōminando ipse debet hominibus pdicare gaudia
paradisi: z tormenta inferni. z terrores iudicij zc. Ut
sic dicat alijs illud Deut. viij. Si oblitus dñi dei tui
secutus fueris deos alienos: tunc pdico tibi q om-
nino dispercas. Item dico q est vnum pdicare su-
mi dominatoris: scilicet dei: qui. scil3 p prophetas di-
xit z pdixit que futura fuerunt z erunt. sicut dicit ille
Act. j. Viri fratres oportet impleri scripturam quas
pdixit spiritus sanctus p os dauid. Itē est vnum p-
dicare vani diuinantis: qui scilicet p reuelatōes ma-
lorum spirituum vel malorum sortilegiōrum aliqñ xā
aliquādo falsa p̃noscificant de futuro: qui sc3 nō de-
bent audiri. vnde Deutero. xij. Si surrexit in medio
tui propheta seu qui somnum vidisse se dicat z pdi-
xerit portentum z signū quod euenerit. Sequif. Nō
audies verba illius prophete aut somnatoris: quia
tentat vos dominus deus vester. Multa possent di-
ci: sed vide vbi. pdicator. Et infra vbi ppheta. Et su-
pra vbi: Dicere z annūciare zc.

Prefesse. Nota q p̃esse idem est qd superesse.
Et q3 infra intēdo satis plene de sup
z de sursum dicere. ideo supersedeo quo ad p̃sens.
Hoc ergo solum notandum est q p̃esse est officiū do-
minationis. iurisditiōis z p̃elatiōis. Et ideo de adā
qui fuit p̃elatus rerum: dicitur Genes. j. faciam
hominē ad imaginem z similitudinē nostram: vt p̃sit
piscibus maris: volatilib9 celi. z bestijs terre. Tercū
tamen aduerte: q sunt qui p̃sunt.

Utiliter z sapienter.

Crudeliter z imprudenter.

flebiliter z negligent.

Primi sunt p̃elati diligētes. Et de istis d3 Sapiē-
tie. vi. ca. Diligite lumen sapiētie oēs q p̃estis popu-
lis. Et. j. Timo. v. Qui bñ p̃sunt p̃byteri. duplici ho-
nore digni sunt. Scō sunt tyrāni p̃sidentes. Et de
istis dicitur Ruth. j. Qñ iudices p̃erant facta est fa-
mes in terra. Quia regnātibus impijs ruine hoīm.
Prouer. xxvij. fames enim z paup̃tas solet abunda-
re in terra crudelium tyrānorum: z aliorum iudicium
impiorum. Omnia em̃ solent sibi rapere talijs nihil
dimittere. cōtra illud. j. Nacha. v. P̃estote popu-
lo z nolite bellū cōmittere aduersus gentes. Ad istos
enim pertinet contra gentes. i. contra subditos pau-
peres bellum rapinarū non cōmittere: sed in iustitia
z iudicio populū gubernare Esa. xxxij. Ecce in iusti-
tia regnabit rex: z principes in iudicio p̃erūt. Ter-
tj vero sunt pastores insipientes: illi. s. qui ita male
ita negligent p̃sunt q cride acquirunt eternā dā-
nationē. vnde. Sap. vj. Iudicium durissimū fiet his
qui p̃sunt zc. Tūc vbiq̃ agitur de p̃elato.

Preferre. Cum p̃ferre idē sit quod p̃ponere
p̃eligere seu p̃ alijs eligere. possent
plura dici de bona vel mala p̃elatione: quia bonum
est bona malis: z vtilia inutilibus anteferre. Malus
vero est mala bonis: z vtilibus inutilia p̃ponere vel
p̃ferre: sicut faciunt illi qui p̃ferūt tpalia eternis: z in
officijs malos bonis: de his tñ omnibus nihil ad p̃-
sens: q3 autoritates non sunt. Tūc infra de p̃ponere:
z de platis: z supra vbi melius z vbi eligere.

Prefectus. p̃fici. Cū p̃fectus sit ille
ctus: vtpote q3 is in gradu z officio est p̃elatus. Et
inde est q apud romanos illi qui p̃mo vocati fuerūt
p̃tores: quādo scil3 respublica per consules regebat:
tandem tpe imperatorum sunt vocati p̃sides vel p̃fe-
cti. Dicamus ergo q p̃fectos possunt denotari: of-
ficiales iudices z p̃elati. siue boni fuerint siue mali
zc. Et sic nota q est dare p̃fectum.

Virtuosum z laudabilem.

Vitiosum z inutilem.

Gloriosum z notabilem.

Prim9 est bonus platus: que3 de9 p̃ficiat. Scōs iude-
elat9 que3 fauor efficit. Tertius rpi ducatus q nūq̃
deficit. Primo ergo dico q est p̃fectura laudabi-
lis z virtuosa. Et ista est p̃fectura boni iudicis p̃inci-
pis vel plati: qui. s. a deo constitut9 z p̃motus se solet
bñ regere. z cōmissus sibi officiū iuste z laudabiliter
exercere. Exēplo. s. danielis de quo d3. Dan. ij. Qd cū
rex p̃basset ipm virū sapientē z doct9: z dei speciales
amicū. extulit eū in sublimē: z dedit sibi mūera mul-
ta z magna: z cōstituit eū p̃fectū magistratū super
omnes sapiētes babylonis. Sic em̃ debēt hoīes a su-
prioribus p̃fici. z in sublimē prouehi z extolli: vic3
rōne virtutis z nō fauore generis mūeris vel munda-
ne cuiuslibet seruitutis. Et sic de tali p̃fecto itelligi
possit illd qd p̃sultit Joseph p̃baraoni dicēs gen. xij.
Nūc ergo p̃uideat rex viz sapientē z industriū z
p̃ficiat eū terre egypti. Qd tamē est cōtra multos su-
periores q3 sc3 hodie in p̃fecturis suis nō p̃ficiūt vi-
ros sapiētes z industrios: sed pot9 adulatores: symo-
niacos: p̃sanguineos: z nepotilos: sicut habem9. iij.
Regum. xvj. Quod godoliā q̃ interpretat magnificās

Preinitus.

B dñm: hoc est adulator q̄ magistrum suū scit magnificare ⁊ laudare: prefecit nabuzardan reliquijs israel. Nō sic ergo: sed sapientes ⁊ industrij p̄ficient: q̄ ista est p̄fectura laudabilis ⁊ virtuosa. ¶ Secūdo dico q̄ est p̄fectura dñabilis ⁊ vitiosa. Et ista est p̄fectura malorū iudicij officialium. balliuorū: seu ē crudelium p̄latorū: qui. s. a malis supioribus p̄mouentur. vt malis ipsoz rapinis ⁊ exactionib⁹ nutriantur. Alibi. n. supiores nūq̄ in suis p̄fecturis ⁊ officijs volūt pone re: nisi tales q̄ subditos possint rodere ⁊ lucrū ad hōspitiū reportare. vnde. iij. r̄. dñs salomon habebat duodecim p̄fectos sup oēm israel: qui p̄bebant annonā regi ⁊ domui eius. Isti sunt figurati per p̄fectos operum pharaonis: qui populus israel affligebant: ⁊ animas eoꝝ ad amaritudinē duris operibus p̄ducebāt: sicut dicitur Exodi. v. Uñ ibidē dñs. Quod p̄fecti operum egressi ad populum instabāt dicētes. Colligite ⁊c. Et breuiter dico q̄ tales mali p̄fecti q̄. s. populum grauāt vt sibi ⁊ magistris suis lucrū reportent: solent a magistris suis honorari: ⁊ ē familiariter cōiuari. sed finaliter ipsi solent in inferno crudeliter trucidari. Honorari dico. sicut de Sodolia legitur Ibiere. xl. dñs rex babilonis p̄fecit eum reliquijs israel. Sicut etiam Iherster. j. dicitur. Quod assuerus fecit grande conuiuium omnib⁹ p̄fectis prouinciariū ⁊c. Trucidari ē sicut de illo p̄fecto babilonico Sodolia legitur Ibiere. xli. Quod ipm ismael interfecit. Igitur dico q̄ ista est p̄fectura dñabilis ⁊ vitiosa.

C ¶ Tertio dñs dico q̄ est p̄fectura notabilis ⁊ glorioza. Et ista est illa qua. s. deus p̄fecit angelos regimini inferiorum tam regnoꝝ q̄ personarum. Sicut de p̄fectura quā dedit eis dñs sup regna apparer Dan. x. Ubi alius angelus dicebat sic: princeps regni persarū restitit mihi ⁊c. Unus enim bon⁹ angelus vocauit aliū principem regni persarum. De p̄fectura autē persarum q̄ scilicet quilibet habeat bonum angelum p̄fectum: cordi suo patet Matth. xviij. vbi x̄ps dixit de pueris. dñs angeli eorū semper vident faciem patris. Quō igitur isti p̄fecti nostri regant nos ⁊ reipublicaz nostram: ⁊ quomodo intra se s̄m ordinationem diuināz dissenciant aut concordent: non est nostrum modo videre. venit autem tempus in quo qualiter ordines illarū p̄fecturarū ⁊ tota natura rerū ipsoꝝ ministerio gubernatur iuuante domino cognoscemus. Uñ sic de talibus rerū p̄fectis dicatur illud. j. p̄paral. xviij. P̄fecti q̄ ministrabant regi iuxta turmas suas ingredientēs: p̄ singulos menses singuli p̄erāt. Ihec igitur de p̄fecto ⁊ p̄fectura sufficiant. Uide de rege. principe. ministro ⁊ similibus ⁊c.

H. ¶ **Preinitus.** Nota q̄ p̄nitū dñs illud quod fuit aī dispositū ⁊ statutum: ⁊ quātr fieri debeat ordinatū. Cū igit sint paucissime auctoritates: notabo breuiter q̄ est quedā p̄nitio.

Preinitium negociorum.

Prudentium consiliorum.

Sequentium iudiciorum.

Primam facit occulta dei prouidentia.

Secundam facit discreta iusti sapientia.

Tertiam facit eterna dei prepotentia.

¶ Primo ergo dico q̄ est quedam preinitio occulte dei prouidentie quo ad negocia que sunt in p̄senti. Et circa hoc possemus aduertere q̄ omnia facta mundi licet videantur a casu aut a libero arbitrio puenientia: habent tamen suum terminum preinitum: ⁊ suū tempus ab occulta dei prouidentia ordinatum: quod non solum videtur verum in vita humana ⁊ certitudine mortis ⁊ alijs rebus naturalibus. immo etiam in euentibus fortune: sicut est in duratione regnoꝝ: in exaltatione malorum in tribulatione bonorum. in sterilitate vel opulencia terrenorum: ⁊ alijs euentib⁹ temporalibus. Omnia enim suū certum finē ⁊ suā durationem preinitam habent: ⁊ omnia ab occulta dei prouidentia dependent. vt sic quilibet nostrum in

hac vita sit sicut heres paruulus qui non differt a seruo: qui scilicet nihil facit proprie libere: quia sub tutoribus ⁊ actoribus est vsq̄ ad preinitum tēpus a patre. sicut dicit apostolus Gal. iij. Titia enim ⁊ fortuna nostra habet suā p̄finitionē. Quia sicut dicitur Danielis. xj. In tempore p̄nito p̄liabitur contra cū: id est contra hominē rex austri: ⁊ veniet quasi tempestas contra illū rex aquilonis. id est mors. De tribulationibus etiam mundi q̄ habeant suū terminū p̄nitum. ¶ Patet ibidē. scilicet Dan. xj. vbi dicit. De cruditis ruent ⁊ conflentur ⁊ eligantur ⁊ dealbentur vsq̄ ad tēpus p̄nitum. De nequicijs vero impioꝝ q̄ sub quadam preinitio consistant. patet Lu. xxi. vbi de impio iuda dicitur. filius quideꝝ hominis vadit sicut diffinitum est de eo. Istam autē preinitiolem occulte dei prouidentie intellexerunt quidā philosophi nimis stricte: qui dixerunt q̄ omnia que veniunt: de necessitate euenirent: quam veniendi necessitatem vocauerunt fatum: quod dixerunt esse legē rerū impossibiliter aliter se habere. Alij autem scilicet poete illam intellexerunt nimis large. qui scilicet facta dixerunt esse tria. scilicet tres deas vel tres sorores quarum potentia deos ligabat ⁊ homines: q̄ scilicet quicquid ordinabant necessario stabat. ita q̄ illud nulla cuiuscūq̄ dei potentia aliquāter immutabatur sicut patet in Quidio libro de transformatis infinitis locis. Catholici autem alium modū ponunt dicētes. s. q̄ licet in rebus a parte dei ordinantis possit esse necessitas. semper tamen a parte hominis est libertas. Sed quomodo necessitas ⁊ libertas simul stant non pertinet ad hanc moralem materiam quāz prosequor in p̄senti. ¶ Patet igitur q̄ est preinitio occulte dei prouidentie quo ad negocia que sunt in p̄senti. ¶ Secundo dico q̄ est preinitio districte iusti sapientie. quo ad consilia que sunt in pendentia. ¶ Constat enim q̄ viri prudentes presumunt ⁊ ordinant facta ita q̄ apud ipsos nihil a casu peruenit aut fortuna. De quo. j. Regum. xxx. factum est hoc ex illa: ⁊ deinceps constitutum ⁊ preinitum in israel ⁊ quasi lex vsq̄ ad diem hanc. ¶ Tertio vero dico q̄ est p̄nitio eterne dei prepotentie quo ad iudicia que sunt in seq̄nti. Cōstat enim q̄ tempoꝝ a futuri iudicij sunt a deo p̄nita. in quibus scilicet p̄nita ⁊ p̄ordinata sunt punitiones maloz ⁊ retributiones iustoz. Tunc enim finis omnis iniquitatis erit. sicut dicitur Ezech. xxi. Impioꝝ inquit quozū venit dies in tempore iniquitatis p̄nite. vnde etiam ibidem excreādo impio dicitur sic. Tu ergo prophane impie dux israel cuius venit dies in tempore iniquitatis p̄nita. Et tunc etiam venit quies ⁊ gaudij perpetue felicitatis. scilicet quo ad iustos. Uñ Daniel. xij. Tu autem vade ad tempus p̄nitum: ⁊ requiesce ⁊ sta bis in sorte tua in fine dierum. Et hec de p̄nitio ne triplici sufficiant: quia in locis multis est tractatum: ⁊ hic auctoritates sunt quasi nulle.

Pregnices. De p̄gnicie poterāt multa dici. sed auctoritates valde paucę sunt. hoc solum nota q̄ moraliter loquēdo triplex inuenitur p̄gnicies. videlicet.

Virtualis.

Criminalis.

Et temporalis.

Iusti enim impregnantur spirituali virtutib⁹ Alibi autē imp̄gnant criminali scelerib⁹ Alibi dñs imp̄gnant sp̄ali m̄erib⁹. ¶ Primo ergo dico q̄ est p̄gnicies cōmēdabilis. Et ista est qua q̄s p̄ bonū p̄positū ⁊ p̄ diuine inspirationis archanum bonis cogitationibus desiderijs ⁊ volitionibus a deo impregnatur. p̄ p̄uentionē boni seminis: hoc est dictu diuine gr̄e vel et verbi dei fetu boni propositi fecūdat. sicut enim ponit Plinius. In aliq̄bus regionib⁹ eque imp̄gnat vento. De colūbis ē dicitur. q̄ impregnatur osculo. Sic nē dicam q̄ vento. i. sp̄u sancti spiraculo ⁊ boni doctoris

doctoris & bo & charitativo osculo sepe ptingit spūa-
liter hoīem i pregnari: & gratijs & stutibus secūdari.
ex q̄b⁹. s. solēt boni fetus. s. bona opa parturiri. i. Reg.
iiij. Troz phynes pgnans erat. Aduerte tñ q̄d dicit
dyscorides de lapide q̄ dī pponites. Autē q̄ hic la-
pis ab alio lapide sibi fili mirabilr impgnat quē cer-
to tpe parturit. Dicit ē q̄ iste lapis mulieres pgnan-
tes iuuat. Sic & dicā q̄ illi q̄ diuinitus impgnant &
pariūt. sicut fuit paulus & alij sc̄ti: & ēt doctores boni:
quos. s. dē impgnat p gr̄as & sciētias: quas ēt p̄dicā-
do parturiūt & emittūt solēt mulierib⁹ pgnantib⁹. i.
simplicib⁹ bono pposito noniter impgnati opitula-
ri & p̄ficere: in q̄tū. s. p̄dicationē suā isti solēt simpli-
ces in bono firmare: & ne scādalo aliquo vel malo exē-
plo seu dicto abortiant in bonis moribus cōfirmare.
Quos. n. pgnantes q̄s ex timore horrendi tonitruū
abortiūt. Sic & simplices & nouicij nouo bono ppo-
sito impgnati. facili tonitruo tentatiōis deficerent: &
istū fetū cōceptū. s. bonū ppositū mortuū eijcerēt: nisi
ip̄sos boni doctores & p̄dicatores firmarēt & a piculo
custodirēt. Jō de Joseph legif. q̄ ip̄se mariā vxorem
suā spūscō impgnanta diligēter custodiebat: & ei ser-
uiebat. sicut legif Luc. ij. Qd ip̄se iuit vt p̄fiteret i ci-
uitatē suā cū Maria desposata vxore pgnate. &c. Hec
est ergo pgnicis cōmēdabilis. ¶ Scōdo dico q̄ est p-
gnicis vitioz: q̄. s. mali in tanta quātitate cōcipiūt &
pgnates & inflati sūt: ita q̄ iniquitatē & mala opa par-
turiūt & emittūt. De talib⁹ aut malis pgnatib⁹ videt
dictū dyabolo illud q̄d dictū fuit asaeli. iij. Reg. viij.
Paruulos eoz allides & pgnates diuides: qz. s. dyabo-
lus finalr tales pgnates p̄ctōes solet parturitiones
& sollicitudines negociorū diuidere. & eos in inferno
crudeliter trucidare. Silis. s. lupo q̄ pgnantes mulie-
res solet libenti⁹ occidere: & fetus eoz teneros mādu-
care. Sicut de Aman legif Amos. j. Qd sc̄z ip̄se disse-
cuerit pgnates galaad ad dilatādū terminū suū. Hic
posset ponere q̄d portēta fauni: incubi: satyri etia &
siluani q̄ sunt genera demoniorū iuēti sunt q̄s mu-
lieres impgnasse: & fet⁹ pestiferos generasse: sicut de
pplo humoz legif primit⁹ a demonib⁹ generato: & ēt
de merlino. Quia reuera demones q̄s cū mulierib⁹
b⁹. i. cū simplicib⁹ p tentatiōes cōeūt. & sic eos diuer-
sis vitijs impgnates: malos fetus maloz opoz partu-
rire faciūt. Ista est igit pgnicis detestabil. ¶ Tercio
dico q̄ est pgnicis despabilis. Et ista est illa qua q̄s
diuinitus impgnat: q̄. s. sunt sibi aliquoties causa mor-
tis. Mulieres. n. pgnates q̄ sunt nimis stricte & fet⁹
est nimis grossus: facili moriunt in partu. Sic & q̄n
quis est supra modū diuinitus impgnantus: si tñ per
auariciā nimis est strictus: mors certe sequitur sem-
piterna. Cū bñ potest dici illud Matth. xxiij. Alar-
ci. xij. Luce. xij. Ne aut pgnantibus & nutrietibus in
die illa. vñ. iij. Reg. xv. dī. Quod manabē rex israel
percussit taphan: quia noluerant aperire sibi: & iterfe-
cit oēs pgnantes eius & scidit eas. Quia. s. xps: rex
israel pgnantes diuites que scilicet nolunt aperire do-
mos & horrea sua pauperibus: immo sibi in persona
pauperum elemosynas largiendo: finaliter p dam-
nationē interficiet: & bona eozum scindet diuidet & eis
perget. Sic igit patet quomodo est pgnicis. Despe-
rabilis. Detestabilis & Cōmēdabilis. Sufficit. Tūde
vbi cōcipere. & vbi parere. Parturire &c.

Preire.

¶ Cum preire. p̄cedere. Anteire. mul-
auctoritates: decreui breuiter p̄transire. Notabo igit
q̄ est dare preire quod sit.

Exemplariter.
Magistraliter.
Ministraliter.
Designaliter.
Virtualiter.
Naturaliter.
Temporaliter.

Exemplar exemplatum.

Magister magistratum.

famulus famulatum.

Signum ante signatum.

Tirtus ante precatum.

Causa ante causatum.

Senex ante nouatum.

Miles aī senatum. i. aī exercitū congregatū.

¶ Dicamus ergo q̄ cum p̄ire & antecedere pertineat
ad platos: & etiam ad viros iustos nobiles & p̄fectos:
ip̄si debēt alios multipliciter aīcedere. videlz. Exem-
plariter viam ostendendo. Magistraliter ip̄sos guber-
nando. Doctrinaliter ip̄sos erigēdo: vel Ministralr
ip̄sis seruicēdo. Tirtualiter ip̄sos defendendo. Mili-
taliter hostes explorando. ¶ Primo ergo alijs omi-
fis: dico q̄ iustus & maxime platus preire dī viāz ostē-
dens exēplariter: sicut scilicet de stella que magos dux-
it ad xpm legitur Matth. ij. Et ecce stella quam vi-
derant in oriente antecedeat eos vsqz dūz veniēs sta-
ret supra vbi erat puer. Multis enim radijs. i. mul-
tis virtutibus debēt rutilare: vt scilicet varijs varia-
dantes exempla virtutum: possint viam rectā eundē
ad deum omnibus dare Ecclesiastici. xxij. Ante grā-
dinem p̄rebit choruscatio: vt de tali dicatur illud Ec-
clesiastici. iij. Suscipit exquirētes se: & p̄rebit in viā
iustitie. Quod tamen est contra malos ductores: qui
per mala verba & exempla ducunt illos ad infernū.
similes proditoribus qui quādoqz se simulant esse bo-
nos bonam viā ostēdere prouocantes: qui tamen eos
p̄cedendo ducunt eos ad latrones. Similes etiam la-
tronum principibus: qui scilicet ad homicidia & p̄-
das alios antecedunt: sicut de iuda proditore dicitur
Luce. xxij. Quod ip̄se aīcedebat eos sc̄z iudeos ad do-
minum capiēdum. Anteibit ergo iustus viam ostē-
dēdo exēplariter. ¶ Scōdo dico q̄ anteit iustus suos
dirigens magistraliter: & maxime quādo est p̄elato: &
quia scilicet iste dī alios anteire: scilicet docendo. re-
gendo & corrigendo: & in loco suo quēlibet ordinādo:
vt sic plato dicatur illud Exodi. xvij. Antecede popu-
lum: & sume tecum de senioribus israel: & virgam cu-
qua percussisti fluuium tolles in manu tua. Ad bonū
enim antecessorem pertinet: q̄ secum alios regendo
senes & prudentes habeat & q̄ virgam correctionis &
iustitie pro petra oreb. id est pro duris peccatoribus
corrigendis aliquāliter non dimittat. figuratus scili-
cet in archa federis: de qua scilicet filijs israel transi-
turis iordanez: dicitur Josue. ij. c. Archa federis an-
tecedet vos. Compara si vis p̄elato archam federis
que habebat manna: virgam & tabulas &c. ¶ Tercio
dico q̄ anteit iustus suos erigens doctrinaliter. Tu-
bicinatores enim p̄cursores & exploratores solent
p̄cedere exercitum. Tubicinatores vt corda homi-
num & equorum animentur & erigant ad pugnandū.
Exploratores autē vt hostium fraudes & vires & suos
moneant ad cauendū. Sic vere debent facere p̄-
dicatores. Hostium enim nostrorū scilicet demonū
& vitiorū: debent vires & fraudes inquirere & ostē-
dere: & ad eas p̄cauendū & contra eas viriliter p̄-
pugnandū: debent eos tubicinaliter p̄monere.
Unde Marci. xj. capitu. Qui p̄rebant & sequebantur
clamabant. Osanna. scilicet alter alterum admonen-
do. Ut sic de bono doctore & p̄dicatore dicat popu-
lus illud Sapientie. vj. Tetatus sum quoniam aīce-
debat me ista sapientia. Et veniunt mihi omnia bo-
na pariter cum illa &c. ¶ Q̄d necessarij sunt in exercitu
fidelis tales boni exploratores & p̄dicatores: & po-
puli quem p̄cedant contra futura pericula cōmo-
nitores. Siles. n. sunt quibusdam anib⁹ que mare fre-
quentāt. q̄. s. fluct⁹ maris veniētis aīcedūt: ita q̄ ma-
re primo venturū aut rediturū suo aduentu ostēdūt.
Sic isti spūales exploratores p̄certo debēt facere: qz
futuri maris. i. future amaritudinis mortis: iudicij &
inferni: debēt esse sua aīcessionē p̄monituri & hoīb⁹

Prelatus.

declaratiui: vt de ipſis futuri iudicij terroz p̃euntib⁹
 poſſit dici illud Luc. j. Tu puer ppheta altiffimi vo-
 caberis: p̃ibis. n. aſi faciez dñi parare vias ei⁹. Mōne
 dñi faciunt p̃ire nuncios ſuos: qui. l. h. oſpitia ⁊ neceſ-
 ſaria eis parāt. ne forte qñ venerint cuncta inueniant
 iparata. Sic xp̃us p̃mittit p̃dicatores: vt ſic talis p̃di-
 cator: dicat illud Scñ. xlv. p̃remiſit me deus vt refer-
 uemini. Anteit ergo iuſt⁹ ſuos crigēs doctrinaliter.
 ¶ Quarto dico q̃ p̃it vñ anteit iuſt⁹ ſuis ſeruicēs libe-
 raſr. Ados em̃ eſt in romana curia q̃ ſeruatores p̃eūt
 ⁊ aſcedūt dños ſuos. Sic he cū nos ſim⁹ alter alteri⁹
 ſeruī: dico q̃ alterutri ſeruiedo ⁊ miniſtrādo nos de-
 bem⁹ alter alter⁹ aſcedere. j. l. Reg. xvij. Armiger eius
 aſcedebat euz. ¶ Quinto x̃o dico q̃ p̃it iuſtus ſuos
 defendēs virtualr. Mōne boni milites alios debilio-
 res ſolent p̃ire: ⁊ p̃ alios defendēdis piculis poſſerre.
 Sic reuera iuſti ⁊ cōſtantes: ⁊ maxime boni p̃ſidētes
 alios in piculo p̃eunt: ⁊ penis ⁊ tribulatiōib⁹ ſe offe-
 rētes ipſos p̃ virib⁹ defendūt hoſtibus aie ⁊ fidei. ſc̃z
 demonib⁹ ⁊ hereticis ſe opponunt ſicut ad l̃ram ſece-
 runt martyres qui pro fide defendēda p̃ire ad certa-
 mina maluerunt. ſicut de illo eleazaro dz. ij. Adacha.
 vj. Quod glorioſam mortē pluſq̃ odibiles vitam eli-
 gēs voluntarie p̃ibat ad ſupplicium. Ut de talib⁹ di-
 catur illud. j. Adacha. ix. Sagittarij p̃ibant exercitiū.
 Hec igitur ſufficiant de anteire ⁊ aſcedere. ⁊ p̃eire.
 Vide ſupra de p̃cedere. ⁊ ſimilibus.

Prelatus. Cū plar⁹ dicat quasi p^r alijs elena^r
tus vel lat⁹. Notabis q^d in omni
cōitate necesse est habere p^rlatum: qui. s. cūctis,

President eminent.

Preualeat excellenter.
Prouideat diligenter.

**Promittat vobis
et doceat sapienter.**

Coerceat euidenter.

Sustineat patienter.

Promoucat competenter.
Doncaudat arrienter.

Condolent affidenter.
Condolent incider.

Iste ergo sunt nouē cōd

d3 cōmune oībus exhibere ⁊ qꝛ reipublice pponit: de
 vtilitate cōmuni magis qꝛ ppria cogitare. Bona. n.
 nature oībꝫ gñālī sunt cōcessa ⁊ nulli spālīter attribu-
 ta. sicut p3 de celo. aere. aqua igne ⁊ sibiūis. Caput ē
 in corpe nō ad vñū vel duo mēbra gubernāda cōstitū-
 tū est: sꝫ gñālī ad oīa vel ad multa. Sic hē plarꝫ oībꝫ
 se d3 cognoscere ordinarī esse cōem. ⁊ non isti vel al-
 teri spālēm. Omnibus. n. omnia factꝫ sum inqꝫ apłꝫ
 vt oēs lucrificacē. j. Cor. ix. Non qrens inqꝫ qđ mihi
 vtile est. sꝫ quod multo: um. j. Corin. x. Quia pꝫ rei ve-
 ritate iſte d3 omnibus ostēdere se publicꝫ ⁊ cōcꝫ: ⁊ nō
 in aliquo partialē. Iste enim est cōis:

fons.

Pons.

21 Songs.
Flcr

Ref.
TRC.

Буд.

Dur

Reg Fon

Yozmura.
Cordula.

Tirgula.

ferula.

gula cum
rula cum

profit appli

vari. Qu

blicus v
cus non

que non
lucet or

igitur hi

gun⁹ ɸ t

10

Platus enim dicitur in statu et dignitate: in gradu et maiestate. in gestu et gravitate se preferre ostendere potest. ut scilicet a subditis honoretur et timeatur. Humilia enim familiaritas parit contemptum. Iohannes dicit apostolus Timotheo. i. Timotheo. iiii. Nemo adolescentia tua contemnat. Uero n. qui animalium rex dicitur. vulsus habet ferus. collum erectum. aspectum toru. sonu terribilem et clamorosum. Ad denotandum quod princeps et platus dicitur se ferum et iustitiosum prebendere: erectus et autenticus incedere: seu scilicet et autenticus loqui et aspiceret. ut scilicet a malo possit alios coercere. Alii Hugo de claustro aie dicit quod platus dicitur subditos excellere tribus modis. dignitate. potestate et officio. Exemplo scilicet christi: qui fuit sacerdos. rex. et minister. Dignitati enim debetur reuerentia. Potestati obediencia. Officio cura et diligentia. Dicitur ergo platus cunctis eminenter presidere. **¶** Secundo dico. quod platus dicitur excellenter cunctis eminere scilicet in moribus et virtutibus. Exemplo. scilicet corporum superiorum. que sunt aut alijs eminenter precellunt in situ: sic et in virtutibus et in motu: et in splendore et in actu. In platis enim et superioribus pre ceteris eminere dicitur.

Scientie limpida claritas.
 Auctoris solida civitas.

3. Intelle tollas equitas.
Clementie roza boni

1022 cellat igitur alios in sc

pellit membra in sensib⁹. sol stellas in splēdoribus. aquila aues in claris visibus. Cum ergo platus sit caput: et sol et aquila nūcupatus. inq̃tus sup̃ mēbra: stellas: et volucres. i. sup̃ subditos est p̃fect⁹: et ad ipsorū regimē ordinatus: necesse est q̃ sensibus sapie: splēdoribus sciētie. visibus intelligētie sit ornatus. Exēplo sc̃z antiquorum regum. qui philosophie studuerunt. secum p̃hos sapiētissimos habuerūt quos sūme honorauerunt: et quibus plurimū crediderunt. sicut de ptolomeo rege egypti. p̃z. qui. s. septuaginta interpretes de populo iudeorum habuit. et scripturam sacraz transferri fecit. propter quod meritum cētum milīū iudeorum in regno suo captiuorum libertati dedit. Sicut ponit hystoria triptita. ¶ Patet etiam in alexandro qui ab alexandro calistone rerū naturas inuestigauit. Et sicut dixit alexander neq̃ als neham in vase vitreo se in maris profunda mitti fecit. et a griffis in aera subleuari et c. ¶ Patuit etiam in nerone qui senecam habuit magistrū. In traiano: qui habuit ¶ Plinium et ¶ Plutarcū. finaliter et patuit in ¶ karolo magno: qui viros sciētificos summe dilexit: et i magistrū alcuinum. specialiter habuit. studium de roma patrius transulit. tabulas semp̃ secū portauit. et sepe scripsit et dictauit. De julio cesare quid dicam q̃ magn⁹ fuit p̃hus? ¶ Hanc ¶ kalendariū et cōputū ipse composuit. Si ergo principes seculares sciētis vacauerunt: qd̃ debēt facere principes ecclesiastici vel p̃lati? ¶ Ip̃i certe debēt p̃ceteris vacare sapiētie et doctrine. vnde Ambrosius in suo pastoralis dicit sic. ¶ Polleat inq̃t p̃latus sapientia et doctrina: vt non solum subditos doceat: s̃z etiam. hereses conterat et repellat. Qui autē talis nō est: ad sacerdotiū nō accedat. vt vsurpare locū alterius nō p̃sumat. ¶ P̃ccellat ergo prelatus in scientie claritate. ¶ Item p̃cedat alios in iustitie equitate. De rigore enim et rectitudine iustitie quam d̃z habere iudex: prelatus: vel princeps: possunt multa allegari. Cōstat enim q̃ arbores que sunt altiores: sunt vt cōmuniter rectiores. ¶ Patet in abietibus et in quercubus respectu salicum et pomorum. ¶ Adh̃ etia qui ab altiori loco veniunt: a sole scilicet vel a stellis rectissimi sunt: et super obiectum copus directe veniunt et descendunt. Sic vere alte arbores et sublimes scilicet alti prelati vel principes: recti et iusti p̃ ceteris debent esse. et ad vnam partem vel aliam se nō flectere. sed sine acceptione personarum aut numerum iuste seu equaliter se habere. ¶ Istud autem potissime reperitur vel requiritur in radijs celestibus: scilicet in illis prelatis qui de sursum a sole iustitie Cbristo mittuntur

mittunt & promouentur. qz scz tales iusti & recti pre
ceteris comprobantur. Pone si vis exemplum de ius
titia Traiani imperatoris. quomodo descendit de
eoro pro facienda iustitia muliercule iudicium po
stulanti. Iustus enim debet ppijs legibus se subijci
do. alienum non auferendo. vnicuiqz qd suu est tribue
do. iuste iudicando. neminem grauando. & ad omnes
equaliter sine acceptione se habendo & sic eadem di
ci potest illud. Psal. Iustus es domine & rectum ius
dicium tuum. Et pone si vis quod non est bonu q prin
cipi vel prelato toru liceat quicquid vult. Et ideo ro
mani nullum perpetui officij habuerunt sed vt plu
rimum omnia erant annalia. Senatus etiam ordina
bat illud qd cosul. pretor vel dictator facturus erat.
Et si quid iniquum videbat: ad pplm appellatio fie
bat: vt apparet pdecursum Tyti. Ali etia aliq fuerunt
principes gētiles q aliquos instituerunt q eis cōtradi
cerent in agendis. Sicut de theopompo spartanosu
regem narrat valerius li. iij. capitu. j. Cui cū vxor dice
ret ipsum id egisse. vt filijs suis minorem relinque
ret pratem. Is respondit. Minore inquit relinqua sed diu
turiore. Ea em tuta est potentia q viribus suis mo
di imponit. Preceat ergo prelatus subditos in ius
titie equitate. ¶ Itē preceat princeps subditos in
clementie bonitate seu pietate. Nonne leo rex aialiū
parcit prostratis. mulieribus & paruulis sicut dicit
Dli. & Solinus. Rex etiam apum aculeo caret: ad in
struendū. s. humanā naturā q principes & prelati cle
mēter debent parcere delinquentibus: & benignos se
ostēdere pniētibus. Prelatus em nō debet esse vin
dicatius: sed potius ire & vindicte tpatius. Exēplo
traiani imperatoris: q in toto curriculo imperij sui
vnicū habuit senatorē cui scz parcere nephas erat cū
tū multotiens in ipsum plurimū delinquissent. Sed
in ista materia vide multa & pulchra exēpla de clemen
tia pncipis in cōloquio valēsis. vbi ponit exemplū
de pompēyo qui regē. Armenie tigranē infestissimū
que bello ceperat. genua corā eo flectentem & coronā
de capite vponentē leuauit: & tandē cōpositis nego
cijs inter eos ad psumū gradū restituit: eque pulcrū
esse indicans vincere reges & facere vt ponit. Tale. li.
v. cap. j. De tyto etia imperatore ponit q cōiunctos cō
tra se de coniuratione non puniuit: sed eis indulgit &
in psumam recepit amicitiam. Hic ergo dicit Sen.
Qd nobile genus sit vindicte ignoscere. Ad ista tria
scientiā iustitiā & clementiā pncipis vel prelari satis
facit illa figura sepe posita de archa testamenti: in
qua reposita fuerūt ler diuina: virga aaron q florue
rat: & manna cibus dulcissimus qui de celo ceciderat
Archa enim prelatus est: in quo pccato debent repo
ni & esse tabule doctrine & scientie. Virga rigoris & ius
titię: & manna dulcoris & clementie vnde Bern. in
quadā epla: loquens prelato dicit sic. Adisti inquit
manū ad aratru. Opus est fortitudinis & constantie.
Speculator factus es: opus est scientie & prudentie.
Debitor sapientibus & insipientibus factus es: opus
est iustitię. Predicator factus es. opus est tēperantie
Et sup Cantica dicit Bern. Discite vos subditorum
matres esse non dños: discite nō metui sed amari sit
in vobis materna pietas: & paterna seueritas suspen
dite verbera &c. Sic igit patet quod prelatus in clemē
tie bonitate. In iustitie equitate. In scientie claritate
debet excellenter eminere. Et hoc est scōm pncipale.
¶ Tertio pncipaliter dico q prelatus debet diligen
ter cūctis prouidere. Equaliter em debet esse sibi cu
ra de oibus. Sap. vi. c. Uniuerfis enim sicut decet & si
cui indigent debet prelatus de tpalibus & spūalibus
prouidere. vnde. Ihesus. xvi. Prouidēdū est paci om
nium prouinciā: sic quilibet prelatus subdito suo
dicat illud. Ruth. ij. Queram tibi requiem & pioni
debo vt bene sit tibi. De prouidentia vero clemosyne
& distributionis: qua prelatus bonus prouidet mise

ro & indigenti. Vide vbi. Elemosyna. Et vbi dare. et
cetera. Dico ergo diligenter cūctis prouidere. ¶ Quar
to dico q prelatus debet sapienter cūctos edocere. s.
instruendo & pdicando: & salutē necessaria declarādo
vnde illud. Mat. xxvij. ¶ Itē docete oēs gentes bas
ptizantes eos &c. Vide de pdicare & docere. Ali. Die
ro. sup illud. j. Tymo. iij. Qui episcopatu & dicit sic.
q scz tanta debet esse cōuersatio plati. vt gestus. oma
tus & affatus ipsius sit eruditio subditoz. Qd tamē
est cōtra multos qui bene docent verbis nō exēplis.
De quibus dicit. Ikon. ij. Qui aliū docet tēpsum
nō docet: qui predicas nō furandū furaris. ¶ Quin
to debet platus ppotenter cūctos coercere. s. a malo
p correctionē seuerā. qz scz iuxta doctrinā sapiētis.
Sap. j. Probata virtus corripit insipientē &c. Vide
supra. vbi Correctio. ¶ Sexto dico q prelatus debet
patiēter oēs sustinere. Debet em hē virtutes patien
tie modestie. & tpatie qbus scz supponet onera sub
ditoz. & qbus dissimulet & sustineat onerosos. Juxta
illud. j. Thessal. v. ca. Rogamus vos fratres corripite
inquietos. cōsolamini pusillanimes suscipite infir
mos. patientes estote ad oēs. ¶ Septimo dico q pre
latus debet cōpetenter oēs promouere. s. fm exigen
tiam meritorum. & sicut locus & tempus se offerunt: &
oportuna omni acceptione personarum & munerum
refecata. Vnde Luce. vi. Benefacite & mutuum date
nihil inde sperātes. Vide de promotione. ¶ Octauo
dico q prelatus debet arridēter cūctis cōgaudere.
vt scz gaudeat cū gaudētibus: flet cū flentibus. Jux
ta illud. j. Thessal. v. Semp gaudete sine intermissio
ne orate in oibus gratias agite. ¶ Nono dico q pre
latus debet inci. lēter cūctis cōdolere. Sive em spū
liter sine tpaliter viderit aliquē errare: hoc est sine
succumbat vitijs siue delinquat in moribus debet ei
pia affectione compati & affectionem consilio & ope
re contestari. sicut ad pontifices. idest prelatos dicit.
Iheie. v. Dis pontifex ex hominibus assumptus: p
hoibus constituit. vt cōdolere possit his q ignorant
& errant. Ista oia possent multū dilatarī. sed autoriz
tates vocales desunt: & de oibus tactum est in suis ti
tulis. Vide ergo de prelato. vbi. Magister Maior.
¶ Perfectus ¶ Prepositus ¶ Pastor ¶ Rector ¶ Dux Sa
cerdos. Superior & cetera similia. De malis aut pre
latis varia possent dici. scz de ipsoz Ambitione. Per
sonarū & munerū acceptione. Indignoz promotione
Carnali affectione. Iustitie subuersione. Carnali cō
uersatione. Multa & plurima iam sunt dicta. Vide
in titulis prelibatis.

Prelum. Nota q plium sumit pro discor
dia & rebellionē pro pugna & inua
sione. pro bello & contradictione. Et ideo breuiter est
notandū q in scriptura inuenit prelum.

Virtuosum.
fructuosum.
vitosum.
dolorosum.
victuosum.

Primo dico q est plium virtuosum: qd est bellū mor
alis strenuitatis. Et isto prello pliantur iusti cōtra
vitia & peccata. Sicut em mustela solet plari cōtra
serpētes & maxime contra basiliscum cum rutha fue
rit armata. Sic iusti contra serpētes & hostes spūa
les scz contra carnē. mundum & demonia prelantur
iij. Reg. xv. fuit plium inter Abiam & Hieroboam
Abias em erat cultor dei: hieroboam vero erat cul
tor ydolorū & vitulorū. Quia pccato cultores dei. i. viri
iusti debēt semp habere prelum repugnantiam & cō
trarietatem cū cultoribus demonum & vitiorū. Quia
sicut dicit. Eccl. xxij. Contra bonū malum est & con
tra vitā mors est &c. vnde Apoc. xij. dicit. Qd factum
est prelum magnum in celo. Michael & angeli eius
prelabantur cū dracone. Et aduerte q sicut in prello
corpali necessaria sunt scz.

Premere.

Bellorum artificium.

**Sic in prelio Ispirati
renitutus a perfectione**

¶ Itē necesse est q̄ habeat ductor bonus. i. auxilium

prelio. Istud est ergo plū virtuosuz: qđ est moralis p

de platce ei cripuit & fecerunt. Et quis potest vici illud
in persona rai. Dañ r. Huc reuertat vt melior aduer

tationes diuersa mouent plectra. Juxta illud. y. 78 eg.

castris philistinum ad preliandum tres cunei. Prunius

His est mundus qui quotidie contra nos premitur per viam
cupiditatis. Unde Esa. vii. Ascendit rex rasum in biez

Tertius hostis est diabolus. Et iste preliatur contra

quasi demones quasi māmille quasi fere, Ad denota

ascendit de puteo abyssi. que in canalibus meoat uelut
lacum. De quibus dicitur. Apoc. ix. **Q**uod ipse uidit simili-

id est in fine portantes aculeū p̄ eternā damnationē.

fortis pparatus ad preliu. ¶ Quarto dico. qd est pre-

ne "Dreliant dico contra alios p corporu inuasionem i

de alexandro q̄ ipse cōstituit p̄lia multa. ⁊ obtinuit

replum cū reliquis de schola hūiliteris. De tractat

ad folium 76 ang. cū locustaceis detractores signant.

Национальный институт здравоохранения и безопасности

Премере Компримере **Дсрн**

Preclara. Cum preclara fiat loquendo literaliter ab aliquo graui pondere defuncti existente a subjectum

Iusti. Prima presura est virtualis et facienda.

Alidūdi. Tertia est p̄sura tēporalis ⁊ sustinenda.

Cur ergo dico quod est dase prellura iustoru. quia
deprimunt iustus superbos et ista est illa aqua iusti: nec

rit sapiens putabit et si comprellerit labia sua intelli

ta illud. g. 1 Re. xvj. Ecce premunt te mala tua qm̄ vir

fuit in sua plate. In operibus suis paleasq; & laticulis
grænit multipliciter & compressit sicut dicit. 1. Fro. 1.

si vis nota est actore diabolo premitt istos.

Unolentic labes.

per appetit. Hec enim que sunt subiectū auaricie. s.

stringit q̄ in ipla non remanet aliquis bonus liquor
 r̄sponser. r̄r. s̄l. uī fortiter insinuit vbera sicut butyrū.

uat et p̄nit et moueri ad aliqd bonū opus decessum

ne. j. Quid tu fopore deprimeris. surge ⁊ invoca deū

copularis in coniugio vni. ¶ Ite premit eos igno-
tis que sensus appetit ¶ Iude Esau in Genes 27 30

Tertio dico quod est dare misericordiam miserorū q̄ depre-

rv). In mudo pſuram habebitis in me aut pacē. E

videmus

to de Madrid

videmus qđ postq̃ figulus terrā diu presserit. tandē ipsam in vtilia vasa convertit. Panni etiā postq̃ diu tuis pedibus cōprimunt. boni ⁊ pulcri efficiunt. Sic isti ⁊c. Deus em̃ suos in mundo p̃mit ⁊ calcat vt tandem ipsos subleuet ⁊ extollat. Unde in ps̃. de dauid dicit domino. Exaltasti dexterā deprimētis eum: ⁊ nō es auxiliatus ei in bello. Unde de tyrannis pauperes deprimētibus dicit. Amos. v. Qđ ipsi sunt hostes iusti. pauperes in porta deprimētes. cū tñ econuerso ipsi deberēt pressos pauperes subleuare. Iuxta illud. Esa. lviij. Solue fasciculos deprimētes dimitte eos qđ contracti sunt liberos. ⁊ omne onus disrump. Isti tamē figurantur in muliere piente. De quo dicitur. Job. xvi. qđ mulier cū parit tristitiā habet cum autē peperit nō meminit pressurę ppter gaudiū quia sc̃z illi qui modo sunt tribulati ⁊ pressi erūt finaliter cōsolati ⁊ hoc. s. in paradiso. cū finaliter dicent illud Eccl. ij. deo sc̃z regatādo. Cōstetox tibi dñe rex ⁊c. qđ liberasti corpus meū a perditione. A rugientibus preparatis ad escam. ⁊ a pressura ignis qđ circūdedit me. Deus em̃ liberat istos primo a perditione culpe tandem a rugientibus presentis miserie. ⁊ finaliter a pressura ignis purgatorij ⁊ infernalis pene. Aduerte tamē. qđ in presenti miseria etiā mali multis pressuris tribulationū turbant. Unus enim aliū deprimat vt se extollere ⁊ erigere tēporaliter possit. Tñ nota qđ isti premiunt multis nequicijs stultis litigijs. fictis cōcordijs. De negocijs pōt dici illud Luc. viij. Contigit dñi iret iesus a turba comprimebat. Ista em̃ est pressura quā viri perfecti summe fugiunt. Exemplo. s. chris̃ti qđ sicut dicit. Mar. iij. Ascendit in nauiculā ne turbē cōprimētes eū. Et Mar. v. vides turbā cōprimētem te. ⁊ tu queris quis me tetigit. Turbā dico negociorū. De supplicijs vero qđbus etiā nōc mali premiuntur possumus certe ipsi dicere illud. j. Para. xxi. Ex omni pte me angustie premiūt. De malis vero ⁊ cōpconcordijs. quibus sc̃z inter se ipsi sunt contra bonos cōpressi ⁊ iuncti dē figuratiter. Job. xli. qđ corpus leathan quasi sc̃ta fustilia. compactū squamis sese prementibus. Corpus em̃ diaboli est cōgeries malorum squame eius sunt p̃culariter ipsi mali qui. sc̃z sepe se solent premere ⁊ in simul coniungere contra bonos. Ista est igit pressura miseriorū qua mund⁹ deprimat viros precipuos. ¶ Quarto dico. qđ est dare pressuram damnatorū qua deus deprimat malos ⁊ nocuos. s. infernalis pena qua sc̃z damnati ppetuo premuntur. De qua potest dici illud. Lu. xxi. Erit enim pressura magna ⁊ ira p̃p̃to huic ⁊ cadent in ore gladij ⁊ captiui ducēnt. Hec igit de qđruplici p̃ssura sufficiant. s. de infernali temporali. Criminali ⁊ Virtuali. Tñde supra. vbi Opprimere.

Premittere. Nota qđ premittere idem est cō ante se mittere. Tñde ergo supra vbi mittere ⁊ vbi pcedere ⁊ preire ⁊ similia.

Premium. Quia supra titulo de mercede satis dictum est de premio salario vel stipendio: quod sc̃z sub triplici differentia bene vel male meritis dispensatur nihil volo hic dicere de premio maxime cū autoritates vocales sint de premio valde pauce. Hec solum dic qđ nullum bonū debet esse irremuneratū. sicut nec malū erit impunitum. Exemplū habemus in assuero qđ audicns in recitatione gestorū quō mardocheus reuclauerat insidias que machinabant in regē statim petijt quid premij p hac fide mardocheus consecutus est. Et cū audisset qđ nihil. mādauit ipsū multipliciter honorari sicut dicit. Ihesu. vi. Et sic nota si vis qđ nos iuuenim⁹. s. Premium debitum. Premium perditum. Premium inclitum. Premium debitū est illud qđ quilibet iustus reddit tēporaliter cuilibet bonemerito sicut de dauid legit. ij. Reg. v. qđ ipse pposuit ⁊ promisit premiū illi qđ cape-

ret hierusalē ⁊ pcuteret iebuseū. Premium perditū est illud qđ sc̃z nō benemeritis solet dari. sicut sc̃z faciūt illi qui adulatoribus ⁊ ioculatoribus dant p̃mia nimis magnificat dicitur de Nabucho. Dasi. ij. qđ magis ⁊ ariolis dixit. Si inquit somniū meū dixeritis mihi honorē multū ⁊ dona ⁊ numera accipietis a me. Tales em̃ soluunt plus qđ premiū qđ sc̃z ipsi dant adulatoribus ⁊ malemeritis p̃mia valde multa. ipsos. s. indebite promouendo ⁊ ditando. benemeritis vero sc̃z virtuosos ⁊ clericos nō promouent nec premiant vt deberent. Similes romanis qui quandā diuitem meretricem que tēpore cuiusdam carissime bladum et annonam administrauerat ciuitati: taliter ⁊ tam excessiue premiare voluerunt: qđ sibi imaginem in loco publico ad perpetuā rei memoriā statuerunt ⁊ tandem lapsu tēporis ipsam adolauerunt. Quia reuera multi sunt qui de meretricibus faciunt deas ⁊ deos. idest de indignis ⁊ adulari scientibus faciunt pressos ⁊ prelatos. Istud est igitur premium perditū.

¶ Premium inclitum est premiū glorie paradisi qđ inclitū infinitū ⁊ eternū merito pōt dici. Et maxime qđ nō datur nisi personis inclitis ⁊ pfectis. Duces em̃ romani s̃m merita militum. ⁊ s̃m qđ in aliquo particulari actu melius se habebant. solebant eos diuersi mode p̃miare: eos diuersis coronis s̃m qđ meruerāt coronare. Dabant em̃ coronas murales triūphales ⁊c. Quia s̃m qđ milites muros fortiter ascenderant. hostes bellando inuasērant ⁊ aliquem actum virtuosum precellenter exercuerant: s̃m hoc certā ⁊ ad hoc deputatam coronā recipiebant ita etiā qđ in premio corone que talibus dabatur meritum qđ precesserat noscebatur. sicut bñ ponit tytus liuius. Sic reuera dī co qđ summus imperator noster x̃ps. s̃m diuersitates meritoꝝ varietatē tribuit premioꝝ. Unde ipse est qui premiat ⁊ remunerat. Castitatem. Pietatē. fiducias ⁊ Credulitatem. De virtute castitatis dicit. Sap. iij. qđ ista imperpetuū coronata triūphat incoinquinatoꝝ certaminum premium vincens. De virtute elemosynę ⁊ pietatis dicit thobias filio suo thobie. iij. Quō inquit potueris ita esto misericors. Sequit Premium em̃ bonū tibi thesaurizas in die necessitatis qm̃ elemosyna ab omni peccato ⁊ a morte liberat. De virtute vero spei ⁊ fiducialitatis dicit. Iheb. x. Nolite inquit amittere cōfidentia vestrā que magnā habet remunerationē. De virtute autem fidei ⁊ crudelitatis dicit. Iheb. xj. Credere inquit oportet accedētes ad deū. qđ est ⁊ inquirentibus se remunerator sit. Et breuiter de premijs ⁊ stipendijs eternis. dici pōt de deo illud. j. Mach. xiiij. Armavit viros virtutis ⁊ dedit eis stipēdia. Boni em̃ milites viri iusti p̃mo armant. sc̃z armis necessarijs. i. virtutibus theologicis qđ sunt fides que est galca. Spes qđ est sc̃ntū. Caritas qđ est loica cōcatenata. Tandē vero dant eis. s. stipēdia. i. virtutes morales ⁊ cardinales tanq̃ quedam quotidiana premia. ⁊ sic cū istis duci p̃nt ad preliū cōtra hostes vt sc̃z in fine reportare possint p̃mium glorie triūphalis. Econuerso vero mali pro demeritis stipēdia et premia mortis eterne recipiēnt qñ post mortē in inferis culpas luēt. Ad Roma. vi. Stipēdia peccati mors. Hec igit sufficiant de Premium. Remuneratio ne ⁊ Stipendio qđ valde pauce sunt autoritates. Sed vide vbi Alderces ⁊ Aldunus.

Preoccupare. Nota qđ preoccupare idem est qđ puenire. i. ante alios seu pre alijs occupare ⁊ anticipare. Et nota si vis qđ inuenim⁹ preoccupaciones. Preoccupat enim. Deus nos preueniendo. Iustus satisfaciendo. Doctus mala precauēdo. Stultus culpas cōmittendo. Dicitus clam nos occidendo. Dicā ergo qđ est quedā poce upatio qđ est querenda. Et ista est preoccupatio gr̃e puenientis qua sc̃z deus

Preparare.

qñq; preoccupat & prevenit hoīem ipsi fidē & iustitiā inspirando. etiā anteq̃ hoc sentiat aut requirat: sicut de paulo apparuit q̃ a deo preoccupatus etiā contra cōmuniē voluntatē suā bonus & optimus factus fuit vñ de sapientia diuina dī. Sapīē. vi. Qd̃ illa preoccupat eos q̃ se concupiscunt ut illis se priorem ostendat q̃ de luce vigilauerint ad illā. Iterū dico q̃ est quedā preoccupatio. s. iustitiae que est faciēda. Et ista est illa q̃ bene operādo & faciēdo deū puenit & fortunā. vñ penitendo & anteq̃ impellatur a deo tribulationibus & tormentis se ad deū cōuertēdo. Dicendo. s. illud ps. Venite exultemus dño. Sequit̃. Preoccupemus faciem eius in confessione & in psalmis iubilamus ei. Itē dico q̃ est quedā preoccupatio docti. i. prudentis viri q̃ est attendēda & ista est qñ prudēs hō p sana cōsilia preoccupat futura picula & anteq̃ casus eueniant remedia: ne cōtingant: adhibet oportuna: sicut scz faciunt prudētes milites qui preoccupant passus mōtiū & fluminū ne hostes trāseant cōtra ipsos. Sicut ponit exemplū. Iustinus de leonide lacedemonio rum rege q̃ angustias termopilaz preoccupans de exercitu pmarimo peris regis occidit centū milia nocte vna. Tñ de prudēti & circumspēcto preoccupatio nis cōsilio dī. iij. lke. vi. Qd̃ cū rex israel sciret q̃ rex syrie in certis locis pparauerat insidias ipse poccupauit locū & obseruauit se sibi. Ut sic dicat illud. Iudit. iij. Qd̃ filij israel cōtra holofernē poccupauerūt oēs vertices mōtiū. Itē dico q̃ est quedā preoccupatio i. impy q̃ est fugiēda. Stultus em̃ & pctōr preoccupat deū & prelātū. s. an tēpus operādoz p̃cogitādo &c. Tñ Sap. xviij. dicit frequēter em̃ preoccupant pessima redarguente eos cōscientia. Tñ etiam. Sal. vi. dī. Si preoccupatus fuerit hō in aliquo delicto &c. Isti em̃ sunt q̃ preoccupant fugere in tharsis a facie dñi sicut Jone. iij. Itē dico q̃ est quedā preoccupatio leti. i. mortis q̃ est p̃uidēda. Cōstat em̃ q̃ mors qñq; preoccupat hominē ipsum subito improprie et celeriter inuadēdo. Iuxta illud ps. Preoccupauerūt me laquei mortis. Quapropter prudens hō dī hñōi preoccupatiōē p̃cauere & ne ledat in ipsa iugiter cogitare Et sic verificabit: illud qd̃ dī. Sap. iij. Qd̃ scz iustus si morte preoccupatus fuerit in refrigerio erit Et sic ista modica ppter defectū autoritatū sufficiat de Preoccupare. Preire Precedere Preuenire &c.

Preparare. Preparatus.

^{supra} Cum satis diximus de pare. hinc est q̃ de preparare: qd̃ quasi idem signat: aliqua sub breuiloquio sunt dicenda. Igif cū pparare nihil aliud sit q̃ aliquid p alijs pare vel aliqd̃ pfecte parare notandū est q̃ in scriptura inuenitur. Preparamentum.

Admirabile.

Laudabile.

Damnabile.

Primu est pparamētū diuine prouidētie.

Secūm est pparamētū humane diligētie.

Tertiū est pparamētū puerse cōscientie.

Dicamus ergo primo q̃ est pparamētū diuine prouidētie q̃ ē mirabilis. De em̃ est sūme prudens sūme clemēs: sūme potēs: sūme iustus: sūme bonus Et ideo dico q̃ dei potētia preparat oīa quātū ad creatiōē. Et sic dicitur in ps. Qd̃ dñs sup maria fundauit terrā & sup flumina preparauit eā. Dei prudentia pparat oīa quātū ad gubernandū. Prouer. viij. Qñ pparabat celos ad crā cū co cūcta disponens. qñ certa lege firmabat abyssos &c. Et loquit̃ ibi sapiētia increata. Et Ibiere. l. Qui pparauit orbē in sapiētia sua. Dei clemētia preparat oīa quātū ad necessitatum prouisiōē. Tñ Job. xxxviij. Quis pparat conuersionem suā qñ clamant pulli eius ad deū. Sic preparauit Jone hedera in refrigeriū contra estū Jone. iij. Quia scz deus occulte preparat hominī quicqd̃ est ei necessariū nō solū ad salutē. sed etiā ad transitū

vite huius. Tñ Esa. xvi. Preparabit in misericordia solium eius. Dei iustitia preparat omnia q̃tum ad rigorem & p̃uisionē. Et sic dī Jone. iij. q̃ ipse pparauit piscem qui absorbit ionam qñ a facie dñi fugiebat. Et sic loquit̃. Job. xxxviij. vbi dicit dñs. Qd̃ ipse pparauit thesauros niuis & grandinis. i. penas eter nas in tēpus hostis in die belli. hoc est dictū ad dam nationē maloz. Et de ista iustitia dī in ps. Qd̃ iustitia iudiciū pparatio sedis tue dei aut̃ b̃cniolētia pparat oīa q̃ p̃tinēt ad saluationē & sic Esa. lxiiij. Et. j. Cor. iij. dī q̃ nec oculus vidit nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit que preparauit deus his qui diligunt illū. Ista sunt ergo pparamenta diuine prouidentie que est mirabilis. Secūdo dico q̃ sunt pparamenta humane diligētie q̃ est laudabilis. Sicut em̃ videmus q̃ sapientes solent longe ante preparare illa quibus sperant in posterū visibiliter indigere si cut p̃z de fornica que cōtra necessitates hyemis p̃parat in estate cibū sibi. Sicut etiā p̃z in prudēte artificē qui anteq̃ incipiat facere edificii solet et diuitiis & materiā preparare. Sicut etiā p̃z in diuiti bus qui anteq̃ vadant ad mensam solent sibi necessaria pparare sic pculdubio carissimi cū ad salutē plura sint necessaria & utilia quibus necessario indigemus hinc est q̃ ipsa diuina. s. sumus in vita ista diligenter pparare debemus. Cibus em̃ gratie & deuotionis a fornicis. i. a viris spūalibus nō acquirif ex materijs etiā virtutū & moralis p̃fectionis edificii cordis non perficit. Prandio vero glorie eterne refectionis aīa nō nutritur. nisi ista bene viuēdo & cū omni diligētia pparent. Uade ergo ad fornica o piger & cōsidera vias ei⁹ & discē sapiētiā. Qz sicut dī Prouer. xxx. fornice populus infirmus preparat in messe cibum sibi & hoc ne forte in hyeme. i. in tempore mortis habeat teumare. De dauid em̃ legitur. j. Paral. xxxviij. Qd̃ ipse preparauit oīa q̃ erāt necessaria ad edificii domus dei. Et Josue. j. p̃cipitur q̃ ante oīa cibaria prepararent. Preparate inq̃t vobis cibaria Et ideo bre uiter de p̃paratione qua debemus preparari dī. Ecce i. fili accedens ad seruitutē dei sta in iustitia & timore & ppara aīam tuā ad tētationē. Tibi ostenditur q̃ nos debemus nos ipsos preparare. s. Ad obrep̃rādū fili inq̃t accedens ad seruitutē. Ad perseuerandū. Sta inq̃t in iustitia & timore. Ad deo placendū. Prepara inquit animā tuā. Ad malū vitandū. Ad temptatiōē inquit pparemus nos ad obtemperandū cū sedulitate Accedēs inq̃t ad seruitutē. q. d. Sicut seruus solet semp esse pparatus ad voluntatē dñi faciēdā. sic cū nos simus serui dei & prelatoz & maioz semper debemus esse per virtutē obedientie pparati ad eoz mandata & beneplacita faciēda. Ezc. viij. Canite tuba preparēt oēs. Et p̃plo canis nobilis qui stat pparatus ad currendū ad predam statim qñ sibi ostenditur. & qñ a vinculo dimittit̃. & qñ a suo dño excitat̃. Unde qz vere statim qñ boni opis aliqd̃ nobis ostenditur qd̃ nobis a deo vel plato vel p̃dicatore precipit̃ & p̃ licentiā p̃hibitionis vinculū relaxatur nos debemus currere & obedire. & qd̃ nobis precipit̃ adimplere. Amos. iij. Prepara te in occursum dei tui israel. Accedēs inq̃t ad seruitutē. j. Coimth. ix. Castigo cor p̃prium meum & in seruitutem redigo. Preparemur ergo ad obtemperandū cū sedulitate. j. Reg. viij. Preparate corda vestra dño & seruite illi soli. Deinde pparemur ad perseuerandū cū humilitate. Sta inq̃t in iustitia & timore. Et hoc p̃cipit Ep. vi. State inq̃t succincti lumbos vestros in veritate. & induite vos lorica iustitie calciati pedes in p̃paratione euāgelij pacis. Deniq; preparemur ad deo placendū cū integritate prepara inquit animā tuā. Qz procerto sicut sponsa optime pparat & ornaf qñ nuptijs tradit vi viro possit amplius cōplacere. Cibaria etiam diuersis artificijs pparant anteq̃ ad mēsas p̃ncipū deferant vt comedētes & bibētes in eis ap̃ius delectent̃. Lectus

Rectus enim in quo rex dicitur iacere optime prepara-
ratur ut in ipso delectabilius quiescat. Sic vere caris-
simi aia nostra sicut sponsa debet virtutibus ornari
et preparari ut viro suo xpo valeat complacere vñ. Apoc.
xix. Tunc eius preparavit se. Debet etiā preparari sicut
cibus ut in ipsa se possit dñs delectare. Judith. xij.
Adducavit et bibit que preparavit ei ancilla sua. De-
bet insup preparari sicut lectus ut in ipsa possit dñs de-
scendere et dormire. Eccl. ij. Qui timent dñm prepara-
bunt corda sua. Preparemur ergo ad deo placendum
cū integritate. Prepara inq̃t animā tuā. Eccl. xvij.
Ante orationem prepara animā tuā. Insup prepara-
mur ad hosti resistendū cū strenuitate. Ad tempta-
tionem inquit. Mt. s. sicut miles prelium ingressurus
preparat se ad bellandū et ad hosti viriliter resistendū
Sic et nos debemus facere temptationis prelium in-
gressuri. Judith. v. Nunciatum est holoferni q̃ filij
gressi prepararet se ad resistendū. Et sic dico q̃ sunt p̃-
paramenta hñane diligētie q̃ est laudabilis. ¶ Ter-
tio principaliter dico q̃ sunt preparamenta puerse
cōscientie q̃ est dñabilis. Quia vñ mali pparant alijs
mala et preparāt se ad malū vñ. i. Ite. xxvij. Cōgrega-
vit philistim agmina sua ut ppararent cōtra israel
ad bellū mali cū pparant sibi.

Diuitiarū plenitudinē.

Deliciarū amplitudinē.

Sociorū multitudinē.

Tormentorum mestitudinem.

Preparant dico plenitudinē diuitiarū. Tñ Job. xxij.
In fortitudine brachij tui possidebas terras. Et Job.
xxij. Alij vigilantes ad predam preparant panem
liberis. Ista tñ nō remanet eis. q̃ sicut dñr. Job. xxvij.
de diuite. Quod si cōportauerit quasi terrā argentū et si
cut lutū pparauerit vestimenta. id est diuitias ppara-
bit q̃dem sed iustus vestiet eis et c. Et. i. Paral. xxij.
ferrū aut plurimū preparavit dauid. ¶ Itē preparāt
amplitudinē deliciarū q̃. s. tales semp volunt esse pa-
rati ad delicias frequēdandas. Tñ de mala muliere
dñr. Prover. vij. Ecce mulier occurrit ei in habitu me-
retricio. preparata ad capiendas aias. ¶ Itē pparāt
multitudinē malorū sociorū. Dan. xj. Ite aut ppara-
bit multitudinē inimicū. ¶ Itē pparāt mestitudinē tor-
mentorū. Tñ Mat. xxv. Ite maledicti in ignē eternū
qui preparatus est diabolo et c. Et Esa. xliij. Prepara-
te filios eius occisioni. filios eius inquit. s. p̃ctores fi-
lios diaboli. Et sic p̃ quō pparare sumis multis mo-
dis. sed vide supra plenius de pparare.

Preponere. Prepositus. Nota q̃ pre-

ponere qñq̃ ponit p eligere sicut de sapientia dicit
sap. vij. Preposui illā regnis et sedibus et di-
uitias nihil esse dixi in cōparatione illius qñq̃ vero
ut cōmuniter ponit p p̃ficere vel p̃ferre et sic pro-
positus est ille qui alicui p̃pone vel collegio: ciuitati
vel populo est p̃latus. Igitur notemus q̃ in scriptura
reperitur Prepositus.

Summe potentie.

Iuste prudentie.

Stulte sciencie.

Primus est angelus qui nobis prouidet. Scōs est p̃-
latus qui iuste p̃sidet. Tertius est tyrānus qui male
possidet. ¶ Primo igit dico q̃ est dare p̃posituram
angelice potestatis. Cōstat em̃ q̃ angeli a deo sunt vi-
scti et distributi p̃positi etiā et assignati diuersis
regionibus et p̃sonis. Tñ etiā supponēdum q̃ regna
et p̃uincie. et etiā forsitā particulares p̃sone magis
regunt p̃ prouidentia angelicā q̃ humanā. Tñ de re-
gimine angelico sup prouincias et regnis dñr. Eccl. xvij.
q̃ deus in vñquāq̃ gēte p̃posuit rectorē et pars dei
israel manifesta facta est. Et Dan. x. fit mētio de rege
israel et grecorū. Et cōstat fm̃ doctorē q̃ ibi loquitur
de angelis regnorū et prouinciarū p̃fectis. Sicut etiā
de michael canimus. Michael prepositus paradisi

quē honorificant angelorū ciues. Ad quod facit etiā
illud. Dan. qd̃ dñr vbi supra. Nemo inquit est adiutor
meus nisi michael princeps vester. De p̃positura ve-
ro quā habēt sup particularēs p̃sonas pōt dici illud
multoties replicatū. Mat. xvij. Quod angeli corū sem-
per vident facies patris qui in celis est. Et Act. xij. de
petro dicitur. Angelus eius est. Et Apocalip. xix.
et xxij. Tñ angelus dixit beato. Johā. ipsum adorare
volenti. Tñ inquit ne feceris. cōseruus tuus sum et
fratrū tuorū. Et Thiere. xlix. Quis erit electus quem
p̃ponā illi. q. d. Admirādi sunt tales p̃positi. Gen.
xli. Cōstituit p̃positos per singulas regiones. Inhi-
nita possent dici de ista materia. s. quomodo fm̃ alijs
quos etiā ipsi angeli inter se p̃ regna et prouincias in
aere distincti. et quomō ad c̃sequendas influentias
planetarū tam pertinentibus ad naturam q̃ etiā
ad fortunā sunt ordinati et p̃positi. Et quomodo fm̃
hoc aliqui solares. alijs lunares alijs Iouiales et sic de
alijs sunt vocati. Et quomodo etiā aliqui inferiores
spiritus inueniuntur habitare in aquis et in lacubus
alijs in desertis et in montibus alijs in aere et in ignib⁹
et c. fm̃ q̃ plures tangunt hystorie et etiā alique expe-
rientie aliquorū locorum. Ista tñ quia metas huma-
ne cognitionis excedunt: et q̃ etiā ignoramus si tales
spiritus boni sint an mali. vel si libi super hoc cōse-
cti sint catholici vel damnati melius est ista m̃discus-
sa dimittere q̃ quicq̃ temere iudicare. Dico igitur q̃
est p̃positura angelice potestatis. ¶ Scōs dico q̃
est p̃positura canonice seu sanctifice dignitatis. Et
ista est illa qua boni et iusti in altis officijs et dignita-
tibus preponunt sicut de rege antiocho legij. i. Mat-
tha. vi. Quod ipse vocauit philippum vnum de amicis
suis et p̃posuit eum sup̃ vniuersum regnū suū. Et no-
ta hic q̃ quicunq̃ bonus p̃positus vel p̃latus de-
bet esse. Dei prouidentia editus. Locauit inquit rex
Clara sapientia p̃dictus. Philippū qui interpreta-
tur os lampadis Cōmuni iustitia positus. Tñ inq̃
Amoris instantia munitus. De amicis inquit sing.
Alta p̃sidentia inclitus. Preposuit inq̃t cū. Sum-
ma diligētia attentus. Sup̃ vniuersum regnū. Toca-
re em̃ signat factā diuinitus electionē. Philippus si-
gnat datā humanitus discretionē. Tñ signat iustā
et cōm̃ intentionē. Amicus signat charā erga oēs di-
lectionē. Preponi signat rite dispositam p̃latoem
Sup̃ aut signat cordis adhibita attentionem. Iura
illud Abac. j. Sup̃ custodiā meā stabo. ¶ Dicā ergo
q̃ bonus p̃positus debet esse dei prouidentia editus
Locauit inquit q̃. s. nullus se debet ingerere. s. ut vo-
cetur a deo tanq̃ aaron expectare. Tāpotes em̃ non
ascēdūt superius nisi solarib⁹ radijs sint attracti. sic
nec iusti sursum ad officia et p̃suras ambiunt ascē-
dere nisi a deo sint vocati. j. Paral. xxvij. Cōuocauit
dauid p̃positos turmarū. Sic ergo deberent excludi
illi q̃ nō vocati se ingerūt. et q̃ padulationē symoniā.
ypocrisim et p̃ditionē alijs p̃poni volunt q̃. s. boni nō
appetūt q̃ ante tēpus p̃moneant. immo certe ipsi ex-
pectāt q̃ vocentur canonice vel sumant. ij. Paral. xxij.
Cōstituit aut iouada p̃positos in domo dñi et c. Tñ de
infra de Tlocare. et Cōstituire. Sit ergo p̃latus vel p̃-
positus diuina prouidentia traditus. Locauit inquit.
¶ Itē sit clara sapientia p̃dictus. Et hoc ostendit cū
dicitur Philippū qui interpretatur os lampadis. Quē em̃
loquitur lampas splēdet. Ad notandū q̃ in bona pre-
lato vel p̃posito debet esse splendor sapientie et discre-
tionis. Quē vero et locutio bone doctrine et predica-
tionis. Tñ de supra de lampade. de ore et de philippo. Itē
sit cōmuni iustitie traditus q̃. s. ipse esse dñr. Tñus. i.
vno modo et equaliter sine quacūq̃ exceptione se ha-
bens ad omnes. Esa. lx. P̃ponam p̃positos tuos ius-
titiam. nec audiet ultra iniquitas in terra tua. Tñ de
infra vbi vnus. Eccl. iij. ca. Tñus est et scdm̃ nō habet
¶ Itē sit amoris instantia munitus q̃. s. ipse debet esse
amicus omnib⁹. et omnia que agit in subditos fieri de

Prepuſium.

bent ex caritate vnum ex amicis suis inquit vide su-
pra de amico. Amici enim debet esse prelatorum ad sub-
ditos et subditorum etiam ad magistros. Theb. xij. Cari-
tas fraternitatis maneat in vobis. Memento te vin-
ctorum tanquam simul victi. Secus si Memento te prepo-
sitorum vestrorum. Et in fine capituli. Salutate omnes pre-
positos vestros. ¶ Itē fit alta p̄sidentia inclinis: pre-
posuit inquit cū q. s. ad superiorē ptinet q. se superio-
rem ostendat. q. s. se nimis familiarē nō exhibeat. et
q. ipsum alijs p̄positum et plarum quilibet actus vul-
tu et habitu sciat. Th. Sen. xij. dicit de Joseph. Quod
ante ipsum prepo clamabat q. omnes corā eo genu fle-
cerent. et p̄positus esse scirent vniuersę terre egypti.
¶ M̄s̄ enim superior autē tice se recipit sibi melius obedi-
t et ipse etiam amplius reueretur. Iuxta illud Theb. xij.
Obedite inquit p̄positis vestris et subiaccite eis. Ipse
enim pro vobis vigilat quasi rationē p̄ animabus
vestris reddituri. ¶ Itē fit magna diligentia atten-
tus q. ostendit cū dicit. Stare enim sup̄
aliquid seu vigilare et laborare sup̄ vno facto instan-
tem diligentia signat. Sicut Hier. ij. dicitur de illo
qui erat prepositus super viros bellatores. Et actus.
vij. dicit de Joseph. M̄s̄ pharaon constituit eum pre-
positum sup̄ egypti et. Thide infra de sup̄. Sic ergo
habes sex cōditiones boni prepositi q. scz ipse debet
esse sicut visum est.

Diligens ⁊ studiosus.
Inclitus ⁊ glorioſus.
Benignus ⁊ amoroſus.
Communis ⁊ gratioſus.
Diſcretus ⁊ lumenſus.
Diuinus nō miſdioſus ſeu.
Electus non ambitioſus.

Ista est igitur ppositura sanctifice dignitatis &c. ¶ Ter-
tio vero principaliter dico qd est vna ppositura dam-
nificæ prauitatis. Et ista certe est ppositura malorum
officialiū & prelatorū. De quibus. ij. Edre. viij. dicitur
¶ Participes erant ppositi iniquitatis. Animalia em
que alijs sunt pposita in natura: sicut est leo animali-
bus. Aquila auibus. Dico serpentibus: sunt comu-
niter crudeliora ceteris & peiora. Ad hoc em vident
ceteris pposita vt magis noceant: qd iuuent. Sic vere
est de multis modernis ppositis qd reuera tanta cru-
delitate & feucia sunt repleti qd ad nocēdū potius qd
ad inuandū vident penitus esse facti. Nōgo discurre
omnes officiales prelatorū atq; regū. & quod peius
est ipsorū ecclesie pperatorū. si aliud qd crudelitatem
inuenies. Videntur enim omnesq; communiter esse
hodie sicut ppositi pharaonis: institui ad populū
israeliticū affligendum sicut. Eto. j. dicitur scz qd rex
egypti pposuit eis magistros operum vt affligerent
eos oneribus. Et. ij. Achab. v. de antiocho dicit qd
spoliato templo ipse reliquit ppositos hierosoly-
mis ad affligendum gentem. s. quendā philippum
genere frigē crudeliore eo ipso a quo cōstitutus est: &
andronicū menelaū qd grauius qd ceteri imminēbāt
ciuibus. Quia pccato hodie fit qd illi qui sunt ceteris
crudeliores: & ad rapinas & extorsiones & afflictiones
promptiores & cautiōres. libentius alijs proponunt
& in alris officijs extolluntur. Sicut paulus aposto-
lus de seipso dicebat. ij. Cor. xi. qd damasci ppositus
gentis arethe regis voluerat eū comprehendere sed
euaferat manus eius in nomine domini. Ac si dice-
ret qd recte miraculum est qd homo manus istorum
euaferat. Sic igitur patet qd est dare triplicem ppro-
scuram videlicet. Damnicam. Sanctificam et An-
gelicam. Sufficiant. Vide vbi pfecti. pcesse. Con-
stitui &c.

Præpucium. Nota ꝑ præpucium est nihil aliud ꝑ germē superfluum et ineptum. Inuenitur enim, Præpucium Arboris. Præpucium Corporis.

Prepucium Pectoris.
Primum signat superfluitatē terrene possessionis.
Sicut enim arbores habent oſis præputia. i. ramos
et germina superflua que alibi dicuntur spuria vitu-
lamina: vel adulterine plantationes et ista præcidea
sunt. quia imulterunt arbozem: et a cremeto et a fru-
ctu. Sic hō qui recte dicit arbor: iuxta illud. **Marci.**
vij. Video homines quasi arbores: quandoq; habet
multa præputia. i. multa superflua germina tempora-
lium diuitiarum: que proculdubio a corde et ab affe-
ctione sunt præcidea et penitus extirpanda qz alias
hō impediretur a cremeto pfectionis et a fructu bo-
ne operationis. Ideo præcutitur. **Leui. xij.** Cū planta-
ueritis ligna pomifera auferetis pputia eorū. **¶** Se-
cundum pputium signat superfluitatē carnalis im-
perfectionis. Prepucium enim est pellicula membri
virilis que nō est penit⁹ de necessitate nature immo
est quasi superflua. Et ideo dñs istā pcepit circunci-
dere et auferri significans carnalem concupiscentiā:
quam debemus circuncidere et tollere et a nobis pe-
nitus amouere. **Iosue. v.** circuncide filios israel et tol-
le præputia eorū. Qz potissime filij israel. i. viri eccle-
siastici debent per castitatē circuncidi: et a carnalita-
tis pputio liberari. Quia sicut dicit **Thier. ix.** Domi-
nus visitabit super omnem qui incircuncisum habet
pæputiū. Et **Gen. xvij.** dicit. **Abasculus** cuius caro
pæputij circumcisa nō fuerit delebitur de populo suo.
Baram enim quibus manebat pputium qz circunci-
si non erant sub nomine pæputij continebantur. Ideo
bene dicitur **Col. ij.** **Morti** estis in delicijs et pæpu-
cio carnis. Et ideo quia talium societas a perfectis
hominib; est vitanda reprehenditur petrus. **Actu.**
xj. vbi dicit. Quare introisti ad viros pputium habē-
tes et māducasti cū illis. Tertium prepucium signat
superfluitatem cordialis elationis. Superbia enim. et
duricia in corde est sicut quoddam malum germen.
et sicut quoddam prepucium in carne quod præcieve-
re abscondi. si in dei populo volumus numerari. **Thie.**
re. iij. Auferite præputia cordis vestri viri iuda. Quia
certe mortē comminatur illis qui incircuncisi sunt in
moribus et in corde. **Gen. xvij.** **Abasculus** cui⁹ pæpu-
cij caro circumcisa non fuerit deleatur anima illa de
populo suo. Unde filij israel terrā pzonissionis non
intrauerunt: quousq; per **Iosue** circuncisi fuerunt.
Iosue. v. Unde **Deuteronomij. x.** Circuncidite igitur
pæputiū cordis vestri et c. sufficit. Vide supra de Cir-
cuncidere.

Presbyter. Quāvis aliqui voluerint dicere
ter dicitur quasi pre alijs bibens ter. Iteali vero et hi
mologia presbyter dicitur quasi alijs pbeus iter. Et sic di
co q presbyter idē est qd sacerdos qui. s. in moribus et
doctrina alios debet precedere. et sicut sacerdos id est
sacer dux in via virtutum et morum per bona exem
pla alios anteire. Sit ergo presbyter. id est pbeus
iter.

Instruendo p̄dicatiue.
Assistendo caritatiue.
Presidēdo potestatiue.
Cōsolando moderatiue.

Prebent ergo iter p̄dicatiue nos instruēdo. **¶** **I**n
diu. viij. & sic. Et nūc fratres qm̄ vos estis p̄sbyteres
ri in populo dei: ex vobis pēdet anima illoꝝ: ad clo
quium v̄strum corda eoꝝ erigite. **¶** **I**ō bene docemur.
Ecce. viij. **¶** Ne despicias narrationem p̄sbyteroꝝ sa
pientiū. ⁊ in prouerbis illorū conuersare. Et Ecce. vi.
& sic. In multitudinē sacerdotū sapientiū sta: ⁊ sapiē
tie illoꝝ ex corde cōiungere vt om̄e narrationes dei
possis audire ⁊ puerbia laudis non effugiant a te.
¶ Isti igit p̄bent iter p̄dicatiue nos instruēdo. **¶** **I**te
p̄bent nobis iter exēplatiue nobis assistendo. ij.
Esdre. ij. Assistāt accepto tēpore ex omni loco p̄sbye
teri. **¶** **I**te p̄bent nobis iter potestatiue nos excele
lendo.

lendo. Habet enim excellentiā et eminentiā supra nos et ideo sicut magistri debent nobis ostendere bonum iter: nos vero debemus ipsos honorare et eorum consiliis obedire. Sicut enim dicitur. i. Thimo. v. Qui bene præfunt presbyteri duplici honore digni sunt. Et ideo propter eorum reuerentiā non est malū de ipsis libenter audire: nec facilliter præsumendum. Sicut legitur quod Constantinus libellos quibus accusabantur episcopi fecit comburi. nec ipsos voluit aperire dicēs. si quod non decebat quod illos iudicaremus. a quibus erimus finali die iudicii iudicandi. Ideo apostolus docet thimotheū. i. Thimo. v. dicēs sic. Aduersus presbyterū accusationē noli recipere. supple nimis leuiter. nisi inquit sub duobus aut tribus testibus sed potius ipsos reuerenter tractemus et iuxta concordantiā honoremus iuxta illud. Ecclesiasticus. iij. Presbytero humilia animā tuā magnatū humilia caput tuū. Isti igitur præbent iter potestatiue nos excellendo. Et sic dico quod isti præbent iter moderatiue nos dirigendo seu nobis consulendo. Spectat enim ad presbyteros sanū consiliū alijs dare. et potissime in foro conscientie: ubi in viā salutis debent dirigere cōfidentes. Unde Ecclesiasticus. xij. Quā speciosum canicie iudiciū et presbyteris cōgnoscere consiliū. Quod tamen non faciunt multi mali quia reuera hodie sunt multi leues et insolentes presbyteri qui nunquam dant bona consilia vel exēpla sed potius perstiterā et corrupta: sicut apparuit in illis duobus presbyteris plenis iniqua cogitatione sicut dicitur. Daniel. xij. qui se sustinere non dabant bonū aut honestū consiliū. sed luxuriosum et malū: qui etiā ubi se posse perficere nō uiderunt. ad factū nequius præcedere. sed ad mortē ipsius uoluerūt. De presbyteris ergo multa possent dici. sed quod ipsi debent esse ordinati moderati. casti. iusti. docti et cōuersatione honesti et grati. sed auctoritates uocales non sunt. Vide infra. ubi Sacerdos ubi satis dicitur. Et ubi Episcopus et pontifex etc.

Præfens. Præsentia.

Cum præsentia signū sit amoris et caritatis. Signū sit vigoris et probitatis. Signū sit splendoris et ueritatis. Hinc est quod præsentia potest sumi multipliciter in scriptura. Et ideo breuiter notemus quod inuenitur Præsentia. Tenaciter inuatiua. Tenaciter adhesiua. Utiliter profectiua. Mortaliter nocitiua. Fallaciter deceptiua. Crudeliter corrosiua. Perenniter donatiua. Eterniter resectiua. Prima est præsentia uirtutū et meritorū. Secunda est præsentia amicorū uerorū. Tertia est præsentia bonorū prelatorū. Quarta est præsentia culpe et uitiō. Quinta est præsentia falsorū et amicorū. Sexta est præsentia hominū iniquorū. Septima est præsentia diaboli et tormentorū. Octaua est præsentia dei et gaudiorū. De oibus istis præsentis possunt inueniri exēpla et figure. Tercitamen auctoritates uocales paucissime sunt. et etiā in diuersis locis et titulis de hominū præsentis est tractatū ideo omitto. Unde supra de amicitia ubi inuenies quomodo et qui ueri et falsi amici exhibent se presentes etc. Et de præsentia diuine gratie. Unde supra de gratia. et de adueniētiā etc. Unde etiā supra de abstinentia. De elongare. Unde etiā de appropinquare. Et infra de Prope et Proximo. et de societate. Ista enim omnia denotāt præsentia. Et ideo ibi possunt multa et varia reperiri. Hoc solū nota quod in lege precipitur. Leuiticus. xxv. Quod a laia deo vel per uota vel per decimā reddita et dedicata ipsa eadē debent offerri et cū altero non mutari. Sic dico quod plati non debent per vicarios regere sed præsentia et personaliter deo deservire. Sic etiā dico de penitentia facientibus et similibus. Si autem de præsentia addere quicquid uelis notabis quod nos inuenimus præsentiam bonam et malā. Unde nota quod in scriptura reperitur Præsentia

Que est mirabilis.

Que est laudabilis.

Que est fluribilis.

Que est damnabilis.

Prima præsentia est dei.

Secunda est iusti.

Tertia est mundi.

Quarta est diaboli.

Primo ergo dico quod nos inuenimus præsentiam dei que est mirabilis et multū reuerenda. Cōstat enim quod cū deus sit infinitus necesse est quod semper et ubique sit præfens. Et ista pcerto præsentia valde reuerenda est et timēda. Hō enim non libenter faceret aliquē turpē actum in præsentia iudicis vel prelati propter hoc dicebat boetius quod magna nobis indicta est necessitas probitatis qui cuncta facimus in cōspectu iudicis cuncta cernētis. Et si vis nota quod ipse est Præsentia.

In tempore.

In arbore.

In corpore.

In robore.

In pectore.

In equore.

In tempe dico uisitacionis quia p

sens in carne habitauit. In arbo

re tribulationis quia præfens cru-

ce dimicauit. In corpe cōsecre-

tionis quia præfens pane latitauit

scilicet in sacramento. In robore do-

minatiōis quo se præfens cunctis intimauit. In pecto re cogitationis quo præfens gratiā donauit. In equore fluctuationis quia præfens suos defensauit. Et sic ergo dicā quod deus tribus modis nobis se præsentauit cor poraliter et uisibiliter uel. In carne nobiscū habitās. In cruce pro nobis militās. In pane sub nube latitās. Et tribus etiam alijs modis spūaliter uel. In oibus essentialiter se diffundens. In mētibz spūaliter se pfundens. i. p gratiā. In moribus temptationū et tribulationū affectualiter nos defendēs. De his oibus posset fieri magna persecutio sed deficiunt auctoritates uocales: et in locis alijs pluribus de his dixi et maxime ubi nobiscū et uobiscū. Hoc solū dic quod præsentia dei que sit p grām omnino necessaria est. Ista est enim quod reddit hominem acceptū et gratū. Similis illi lapidī pcioso quod dicitur gelaticen. quod facit se portante ab oibus adamari quod fuit Dyasc. sic pbat quod si hō melle est uinctus: si habet istū lapidē a muscis et uespis nō tangit. si autē lapidē dimiserit ab ipsis grauiter infestat. Præsentia etiam sardū nō pmittit quod onir noceat. quod alias cōsueuit nocere. Sic uere dico. quod si diuina gratia: uel etiā ipse deus p gratiā nobis sit pñs: reddit nos amicabilem uniuer sis: ita quod musce et uespe. i. tyrāni et iniqui. officiales et balliui quod propter mel. i. propter bona pñalia cōiter hominibus sunt infesti: nos diligenter nec nocebūt. Cōstat enim quod etiā ipsi mali diligunt et honorant homines uirtuosos quod pcerto nō facit nisi præsentia dei quē hi p gratiā secū habēt. Et hoc certe satis patet ubi hō lapidē istū p peccatū dimittit quod scilicet tūc cū a deo nō inuaf. cōstat quod a demonibus et tyrannis crudeliter infestatur. Deute. xxxij. Tercē quod nō erat deus necque inuenerūt me oia mala. Et iudiciū. vij. dicitur. Si deus nobiscū. est quomodo inuenerunt nos omnia mala. ita. quod cū præfens tua eius semper cōsueuerit adiuuare quomodo permittit nos ita tam crudeliter infestare. Quod reuera onir lapis maleficus. i. diabolus uel tyrannus illū nō ledit: quē præsentia dei p gratiā adiuuat et defendit. Unde. ij. Machab. xij. dicitur. quod timor hostibz incussus est ex præsentia dei qui uniuerfa cōspicit. Aduersarios enim terret et debilitat possessores uero suos adiuuat et delectat. Sicut. ij. Machab. xv. dicitur. quod iudei deum orā. prostra. xv. milia hostiū præsentia dei magnifice delectati. Et breuiter dico quod præsentia diuine gratie seu etiā dei p gratiā facit hominem scilicet. Victoriosum ad dimicandum. Batiōsum ad impetrandum. fructuosum ad operandum facit dico hominem victoriosum similis scilicet lapidī pcioso dicto achates cuius præsentia iuuat taliter portitorē quod sibi dat uictoriā cōtra hostes. vñ Sap. iij. Cū pñs est imitans illam et desiderat eā cū se educit imperpetuū coronata triumphat. Et sic facit ho-

Præfens.

minem gratiosum. s. ad impetrandū a deo ad petis.
 Tunc enim. q. li. lib. xv. ca. xxx. Sine lauri presentia nū
 q. respondet appollo. Laurus enim semp virens vi
 rore gratie significat sine cuius certa pſentia appol
 lo sol iustitie christus nūq. solet gratiū dare rſum
 Iste enim est lapis q. dicit liparia. vel liparea cuius pre
 sentia taliter delectat omnes seras q. ad eius aspectū
 currentes se a venatore capi pmittunt. q. s. deus in af
 pectū istius lapidis taliter se delectat q. ab homine q.
 ipsum secum custodit et ei p orationē venat se capi p
 cōsensu pmittit et sic videat dicere de grā seu de sua
 spiritali pſentia deus ipse illud q. dicit apſus. i. Cor.
 xvi. Gaudeo in pſentia stephane. Stephano: que in
 terpretat corona seu norma seu iudicans nos. aut ſpe
 culatrix nostra signat gratiā diuinā que. s. in presen
 tiā nos regulat q. norma in futuro nos iudicat. q. scz
 ex quāitate gratie iudicabimur q. iudicans nos. In
 spūalibus nos informat. q. ſpeculatrix nostra. Et in
 celestibus nos coronat. q. corona etc. Ista igit viſa do
 minus delectat et ad cōcedendū q. dicit petis inclinatur
 ¶ Itē facit hominē fructuosum: q. p certo sicut pal
 ma femelle nō fructificat sine pſentia palme mascul
 le et ideo semp plantant simul. s. masculus et femella.
 Sic vere aīa spōsa christi nūq. fructificat p bona ope
 ra vel virtutē. nisi masculi virū et spōsus suū xpm se
 cū p gratiā pſente habeat. Quia reuera mens huma
 na sterilis efficit. q. diuina pſentia nō iuuat. Illavero
 multū virtutū fructibus fecundat que diuina presen
 tia p gratiam viſitatur. Ut de taliter fecundatis dicat
 illud Josue. v. q. s. filij israel comedēt de frugibus
 presentis anni. Patet ergo q. nos muenimur in ſcri
 pturis pſentiam dei que est mirabilis. ¶ Scdo dico q.
 nos inuenimus in scriptura pſentiam iusti que est lau
 dabilis iustus enim et pfectus hō semp ad omnē virtuo
 sum actū se solet exhibere presentem nō enim cōsuevit
 fugere aut se retrahere. sed pſtem in omnibus exhibe
 re Res enim que sunt in natura nobiliores sunt vt
 cōittr pſtiores. Pſt in aere respectu terre: q. statim
 cū inuenit locū vacuū subintrare solet et pſtialiter
 exhibere terra aſit nō. Sic vere dico deviro nobiliter
 virtutibz insignito pſtem enim se exhibet curibet ad
 omne bonū opus exequendum et faciendum. Tā nota
 q. hic presentatur.
 Deo per deuotionem. Sit igit iust? pſs deo
 ¶ Prelato per subiectionē. q. facit seruū deuotio
 Amico per dilectionem. An. ij. Cor. v. ¶ Per fidē
 Egeno p subuentionē. inquit ambulamus: et
 Templo per orationem. nō p spem. audem? aſit
 Impio per correctionē. et bonā voluntatem ha
 Celo per saluationem. bemus magis peregrini
 a corpore et pſtes esse ad deū ideo cōtendimus
 siue absentes siue presentes placere illi ¶ Itē sit pſs
 prelato q. dicit prompta subiectio. vt sic bonus sub
 ditus dicere videat illud. Gen. xxxij. Apud laban pe
 regrinatus sum et fui vsq. in pſtem diem. Ut sic pre
 latus cuilibet obediēti dicat illud. ij. Reg. xx. Cōuo
 ca mihi om. vi. iu. et tu adesto pſens. ¶ Item sit pſs
 amico q. dicit vera dilectio iustus enim semp est pſs
 in necessitatibus amicor. ij. Pet. i. Cōfirmatos vos
 esse volo in pſti veritate. Qd est cōtra falsos amicos
 qui. s. verbo et nō facto in necessitatibus sunt pſtes.
 cōtra illō. ij. Cor. x. Quales sumus verbo p eplās ab
 sentes: tales et pſtes in facto erimus. ¶ Item sit pſs
 egeno q. dicit pia subuēctio seu cōpassio. vt sic tali
 possit dicere pauper illud. Gen. xlvij. ¶ Pſcis me ab
 adoleſcētia mea vsq. in pſtem diem: vñ Josue. v. Co
 mederunt de frugibus anni pſtis. ¶ Itē sit pſs tem
 plo q. dicit supplex oratio iudici. i. Habitauit iez
 buseus in hierusalem vsq. in pſtem diem istud potis
 sine potest dici de ecclesiasticis q. templo et beneficio
 debent esse pſtes. s. ad deo seruiedū subditos docen
 dum beneficium gubernandum. Scdm iura enim mul
 te sunt res personales que sine pſentia tractari non

possunt sicut sunt cause status etc. Sic est de admini
 stratione beneficiorum. Unde nubes que ducebat fi
 lios israel in die visibiliter et presentialiter ipsos du
 cebat. Sic debent isti subditos etc. Unde est illud pre
 dictum. ij. Reg. xx. Conuoca mihi filios israel et esto
 tu pſs. Que tamen sunt contra modernos ecclesiasti
 cos et prelatos: curias et secularia negocia visitantes.
 et ecclesias dimittentes etc. ¶ Itē sit pſs impio quod
 faciet dura correctio: sicut helyzeus giesi discipulo
 pecuniam Thaimā accipiēti dicit. iij. Reg. v. Thōne
 inquit cor meum pſens erat quando accepisti argē
 tum. Unde apostolus dicit. i. Cor. v. Ego qdē absens
 corpore pſs aſit spū iam iudicauī vt pſs est qui hec
 operatus est. ¶ Itē sit pſs celo quod faciet sequēs sal
 uatio iusti enim presentialiter ad celum leuantur cū
 deo locantur. et sine fluxu durationis et status semper
 presentes. et in rebus perpetuis et semp pſentibus cō
 uersantur. Eternitas enim tota est pſens: nec habet
 preteritum aut futurum. Unde de gloria paradisi et
 de eius eterna presentia dici potest illud. ij. Paral.
 xx. Vocauerunt locum illum vallis benedictionis in
 presentem diem. Et sic igit patet q. nos inuenimus
 in scriptura presentiam iusti q. est laudabilis. ¶ Ter
 tio dico. q. nos inuenimus pſtiam mundi que est flu
 xibilis. Bona enim presentia sicut sunt vita corporalis
 gaza temporalis: pompa principalis. sapientia secu
 laris. omnia sunt fluxibilia et valde modicū durabi
 lia. ¶ Pſs enim non habet de duratione nisi nunc qd
 scz transiit nec habet partem aliquam in futuro. De
 isto ergo pſti notabis q. est quedam presentia. Que.
 Bonis sufficit. ¶ Prima signat vite seu victus
 Cito deficit. necessitatem quā. s. iusti gratiā
 Multū pſcit. ter recipiunt de crastino: ma
 xime de supfluo non curantes. Unde. Iheb. xij. Sint
 mores sine auaricia contenti presentibus ipse enim vi
 rit non serunt neq. nent: nec cogitant de futuro et ta
 men diuina providentia pascit illos. ¶ Adat. vi. Scda
 pſtia signat mundi prosperitatem que. s. pſs dicitur
 pro eo q. nullam habet certitudinem de futuro: quon
 imo mox venti omnia sunt in transitu et in motu.
 Job. iij. Cum spiritus meus me presente transiret
 etc. Sequitur quanto magis hi qui habitant domos
 luteas qui terrenum habent fundamentum consur
 mentur velut a tinea. Tertia pſtia signat mundi ad
 uersitatē. Constat enim q. pſs aduersitas pſcit ipsam
 patienter sustinentibus. flores enim pſtes: sunt mate
 ria futuri fructus. Sic mūdi presentes aduersitates
 sunt causa et materia futuri glorie status. Sicut enim
 dicit. ij. Cor. iij. Id enim quod in pſti est momenta
 neum et leue tribulationis nostre. supra modum eter
 ne glorie pondus et sublimitatē operatur in nobis nō
 contemplantibus nobis que videntur. sed que non vi
 dent. Et Iheb. xij. dicit. Qd omnis disciplina in pſti
 qdē nō videt esse gaudij s. innoxio postea aſit fructū
 pacatissimū exercitatis p eā reddet iustitie. Ista est
 igit mūdi pſentia q. est fluxibilis. ¶ Quarto vero di
 co q. nos inuenim? pſtiaz peccati seu etiā diabolivel
 impij que est damnabilis. ¶ Adat. i. pſentia est sicut.
 Tlenent quod statim perimit. Sic vere dico q.
 Patronis qui totum adimit. periculosa est pre
 Leonis qui statim dirimit. sentia peccati qd
 gratiā potest perimere pſentia diaboli qui virtutes
 solet adimere presentia impij: qui concordēs solet di
 rimere. Et reuera. omnia ista sunt presentia in presen
 ti seculo nequam. Ideo de ipso gaudebat apostolus li
 berari dicens. s. Gal. i. Quia scz christus dedit semet
 ipsum pro peccatis nostris vt eriperet nos de presen
 ti seculo nequaz. Et si vis nota q. mali multiplici ma
 la presentia sunt repleti videlicet presentia multorū
 vitiorum. Ipſi enim semper secū habent Presentiā.
 Cupiditatis et auaricie.
 Crudelitatis et violentie.
 Iracunditatis et dissonantie.

Aduersitatis

Aduersitatis pestilentie.

De auaricia cuncta transglutiente dicitur Josue. xxiij. Peccastis inquit in beelphégor et vsq; ad presentem diem peccati huius macula in nobis pscuerat. Beelphégor interpretat hians aut deuorans. Hic est auaricia. q̄ licet deuoret infinita semp tñ hiat et anhelat ad ampliora voranda. De violentia bonis officiente dicitur ipsi nequissimo antiocho ab ipsis sanctis fratribus illud. ij. M̄dar. vij. Tu quidem scelestissime in presenti vita nos perdis. De dissonantia semp dissonante dicitur. iij. Regum. xij. Qd̄ recessit israel a domino dauid vsq; in presentem diem. De pestilentia vero sc̄s finali malos percutiente. s. de pena eterna malis finaliter et presentialiter adueniente p̄t dici illud j. Reg. iij. Dclerūt eos vsq; in p̄fites diē vt et cuilibet dñato dicat illud. ij. Para. xvj. In p̄fenti tēpore aduersum te bella consurgent. Hec igit de p̄ficia in bono et in malo sufficiant &c.

Presidium. Nota q̄ presidium sumit pro actu defensionis sicut. Rume. xiiij. Recessit omne presidium ab eis. Vel accipitur pro loco tuitionis. s. p̄ castro turre vel edificio defensionis. Et sic sumitur generaliter in scriptura: quia sc̄s vt communiter significat locum tutum ad quē tēpore guerre homō possit tute refugere vel in quo cōtra insultus hostium possit sine periculo habitare. Seu etiam sumitur pro collegio militaris expeditionis. Et sic sumitur generaliter in Tito Liuiō. s. pro illis militibus qui ad tuendum et seruandum ciuitates et castra a ducibus assignabantur. Et sic presidium idē est qd̄ auxilium sicut Josue. x. ferte presidium vt pugnemus. Et ibidem libera nos sc̄s presidium. De p̄fide autē dic q̄ iste dicitur quasi p̄e alijs seu ante alios sedens. signat autem vt communiter malos p̄positos et p̄fectos. Ideo vide supra de p̄posito et p̄fectos. Et sic in bono presidium potest significare statum gratie et deupcionis. Statum ecclesie et religionis. Statū glorie et eterne habitationis. Et ite in malo significat statum humane dñationis. Statū mūdane prosperitatis et successionis &c. Allega s̄vis quia omitto gratia breuitatis.

Prestare. Nota q̄ prestare quādoq; sumitur pro p̄ualere. Et sic dicit prestare quasi p̄e alijs stare. et sic vt communiter sumitur in tyto liuiō. vbi dicit q̄ in breui scirent macedones in quantum deire gallozum ceteris prestant mortalibus. quādoq; tamen vt cōmuniter prestare sumitur pro concedere vel pro dare. Et potissime pro cōmōdare vel mutuari: seu sub conditione vel spe redditio nis aliquid erogare. Notabis igitur q̄ in scriptura reperitur prestare dei iusti. impij. mundi et diaboli. Prestat.

Deus donum mirabile.

Iustus donum iuuabile.

Impius donū damnabile.

Mundus donum inutile.

Diabolus donum terribile.

Igit primo dicamus q̄ est prestare dei: qd̄ est magnū et mirabile. Constat enim q̄ quanto res est superior potentior et nobilior: tanto nobiliores vberiores et mirabiliores prestat effectus. p̄t de causis celestib; respectu inferior. Cause enim inferiores exhauriuntur et debilitantur in producendo effectus suos. Superior res vero prestando mortalibus et inferioribus effectuum suorum virtutem nunq̄ lassantur aut debilitantur Sic vere deus cum sit causa efficit et infinita nunq̄ lassatur aut fatigat prestare bonū hominibus et maxime bene meritis et ipsum humiliter supplicatibus. j. Thimo. vj. Diuitibus inquit precipe nō sublime sapere incerto diuitiarum. sed in deo q̄ prestat nobis abunde omnia. Et bene dicit omnia. quia pro certo ipse prestat. Quietem laborantibus.

Virtutem militantibus.

Salutem infirmantibus.

Gratiam promerentibus.

Teniam postulantiibus.

Annonam famelicientibus.

Est igitur prestitor qui etis laborantibus. Uti. ij. Para. xxiij. Saluauit dominus. Ezechia et habitatores hierusalem de manu semnachrib regis assiriorum et prestitor eis quietē per circuitum. Erpone de quiete mentis vel corporis et de labore temptationum vel tribulationum. Item est prestitor virtutis militatibus p̄s. Domine in voluntate tua prestisti decori in eo virtutē. Item dico q̄ est prestitor salutis infirmantibus seu languentibus. Unde illi qui christum petebat subuenire filio suo infirmanti dictum fuit a christo illud. Luce. vij. Dignus est vt hoc ci prestes. diligit enim gentem nostram et synagogam edificauit nobis. Item ipse est prestitor gratie promerentibus. Sapie. xvi. Paratum panem de celo prestisti eis domine. omne delectamentum in se habentem. Item ipse est prestitor venite postulantiibus Rom. ij. Misericordiam prestabo cui miserebor. Item ipse est prestitor anone seu tēporalis substantie infame scientib; ij. Cor. ix. Qui autem administratsemen seminanti et panem ad manducandum prestabit. Sic igitur patet quod est prestare diuinum quod est magnum et mirabile. Secundo dico q̄ est prestare iusti quod est pium et laudabile. Iusti cū prestant alijs documenta. nutrimenta et iuuamēta vt sic de pia prestatione piorum dicatur illud. Actuum. xxiij. Barabari inquit non modicam humanitatem prestabant nobis. Et ij. M̄dach. x. Apparuerunt in celo viri quin q̄ ducatum iudeis prestantes. Tertio dico quod est prestare impij quod est malum et damnabile. Mala enim arbor non potest dare nisi malum fructum. sicut serpens prestare non potest nisi venenū. Tñ notare potes q̄ mali prestant et administrant.

Suis peccatoribus insolentiam.

Benefactoribus displicentiam.

Christi pauperibus violentiam.

Imitatoribus pestilentiam.

Malis diuitibus complacentiam.

Prestant dico insolentiam suis peccatoribus. Et tamen Eccli. xviij. dicitur sic. Si p̄les animie tue concupiscencias eius faciet te in gremium inimicis tuis.

Item prestant displicentia bñ. coribus sc̄s p̄vitiū ingratitudinis. Unde Eccli. xix. dicitur de ingratis q̄ ipsi presterunt molestiam his qui se adiuerunt.

Item isti prestant violentiam christi pauperibus. Unde dominus dixit apostolis. Iohannis. xvj. Non inquit tempus quo omnis qui occiderit vos arbitretur obsequium se prestare deo.

Item ipsi prestant pestilentiam imitatoribus. Unde M̄dach. xv. Si cecus ceco ducatum prestet ambo in foueam cadunt.

Item prestant complacentiam malis diuitibus. Unde. Actuum. xxiij. dicitur q̄ felix volens gratiam prestare iudeis dimisit paululum vinctum. Istud ergo est prestare impij quod est malum et damnabile.

Quarto dico q̄ est prestare mundi quod est vanū et inutile. Iste enim prestat suis beatus. delicias. diuitias et honores. que omnia vana sunt et inutilia. vt sic figuretur in illo demetrio qui diane faciebat edes argenteas qui nō modicū prestabat artificibus. Actus. xij. Et illa etiam puella demoniaca. que non modicū cum questum prestabat suis dominis ad diuinandū sicut dicitur Actuum. xvj. quia sc̄s mundus qui p̄prie dicitur demoniacus potest magnum in hac vita suis sequacibus prestare questum.

Quinto vero dico q̄ est prestare diaboli quod est durum et terribile. Iste enim suis prestat nunc vitia. post tormentauit de damnatione finaliter intelligatur illud Sapie. xviij. Quod persone tristes illis apparentes terrorem illis prestabant. Et hec sufficiant de prestare.

Presto.

Prestolari.

ces. q. in nullo considerant varios euentus fortune: et ideo cunctis piculis se exponit. Et ideo sepe fit q. in vindicta sue presumptionis deus ipsos a multo se de bilioribus superari permittit. Exemplo xerxis regis per farus. qui aurore horosio li. ii. h. in exercitu suo milia armatorum tota grecia vno ipse se posse opprimere credens: a leonide rege spartanorum solis quatuor milibus armatorum in angustiis thermophilae vel aliter trimophylae perditis suorum centum milibus confusus est ita q. tandem ille q. cum quatuor milibus ducit naubus mare transuererat in scapha piscatorio redire copulatus est sicut ponit. Thozosius loco quo supra et iustinus abbreviator trogi quem assumit. Tineen. in spe. hysto. lib. iiii. ca. xxxv. Q. ad dicem. de iuda machabeo q. tot et tantas copias hostium tanta parua manu toties fudit sicut ponit hystoria machabeorum. De presumptione abhorret et ideo de suis viribus confidens per paucos in se spectantes superare solet sicut iudith. vi. vbi ofio. Attende inquit et ostende q. non de re linquis presumens de te. et presumens de se. et de sua virtute gloriatus humilia. Ad. f. fatia apparuit in gigante q. perstratus et occisus est a dauid paruo corpore. pectus pascere sed in deo confidente. Th. Berli. li. de. xij. gradibus humilitatis dicit sic. Presumptio inquit primus angelus et primus hominem depressit turrim destruxit imaras confudit goliath perstravit amian suspedit. Ipse sumit erat q. de potestate super viribus. Q. Scio dico q. presumit q. de scie sue nisib. Et isti certe sunt illi d. b. ap. dicit. Non plus sapere q. oportet sapere sed sapere ad sobrietate. Ico. xij. Cum deus oia constituerit in certo potestate numero et mensura sicut d. Sap. i. Et vnicuique diuiserit iuxta velle suum sicut d. i. Cor. xij. Costat enim q. humano intellectui diuinitas constituit certitas incertis ad aquas licitum est sibi sapere et scire et v. ad certum cognitionis punctum sciam inquirere et h. ultra t. p. tpe huius vite non licet sibi manum extendere vel lapare non plus sapere inquam quam oportet. Th. de istis limitibus nobis datis dicere videt d. h. cullibet indagati sciam illud. Job. xxviii. Hucusque venies et non procedes amplius. et hic confringes tumentes fluctus tuos. Ad potissime verum est de secretis fidei n. f. sicut est de incarnatione verbi. De partu virginis. De sacramento altaris. De altitudine ditatis. Ista enim omnia et multa alia etiam naturalia. sicut est cognitio status et nature angelice. duratio vite mundi finis et celestium rerum virtutes et influentia. nobis interdicta videntur. q. sc. p. solam fidem et non p. sciam cognoscunt. Ista enim simpliciter volunt credi et non presumptuose inuestigare vel tangi. Exemplo. f. crucis boni latronis quam geruasius dicit ab helena constantini matre in cipro fuisse dimissam in quadam ecclesia vt ait miraculose pendens in aere et se osculari a peregrinis permittens si vero manu tangere ipsam quis p.umeret statim sursum in aere se leuabat. Q. culum enim att. ferebat: sed factum penitus fugiebat. Ikenra carissimi crux ista sursum in aere pendens signat secreta fidei et scripture que scilicet sursum super vires humanas eleuata dicuntur et que tanq. pendencia dubia et incerta humanis intellectibus p. huius vite tpe pstantur. Que certe et pro tanto crux boni latronis dici p.uit. q. boni dectores q. f. diabolo captiuas animas conuertendo furantur. Iuxta illud ap. i. Cor. xij. Cum essem astutus dolo cepivos: in talibus cruciantur. et in cognitione talium s. phas esset multipliciter

multipliciter affligunt dicentes. *Gal. ij.* christo cruci-
fixus sum cruci viuo iā non ego vixit vero in me chri-
stus. *Expone* Sed quid. *Procerto* ista crux osculari
vult et non tangi: credi vult et nō presumptuosus dis-
putationibus indagari. Quia reuera si tangere et mansi-
diligēte inuestigatio apponere volueris et causas et
modos presumptuose inuestigare. statim eleuabitur
a te et fugiet: quia ipsi cognitio quāto plus inquisieris
tāto plus recedet p̄. Accedat hō ad cor altum et eral-
tabit deus. *Cōstat* em̄ q̄ multi fuerunt q̄ ista plus de-
bito tangere et inuierere. presumpserunt. qui magis
vacui facti etiā p̄ hereses perierunt. *Narrat* em̄ *ps. i.*
li. ij. q̄ in circina puincia affrice fuit rupes austro sa-
crata: quā humanis manibus non erat licitū attre-
ctari. *Nā* si ab homine attrectabatur: statim aufer in-
surgens arenas mouebat. ita q̄ tanctis nō sine pericu-
lo in eis inuoluebatur. Sic vere sicut dictū est ista
secreta mysteria aucto. *i.* spiritui sancto specialiter
sacrata et dedicata. immo etiā et reſeruata. si ab homi-
ne presumptuose inuestigata fuerint seu tacta indi-
gnatus arenas tribulationū et temptationū permit-
tit moneri. quibus obnoluit presumptuosus homo
cōsuevit quādoq̄ spūaliter occumbere seu mori. *fi-*
gura de archa testamenti quā nemo nisi sacerdos tā-
gere debebat quā si aliquis alius tangeret continuo
deperibat sicut dicit. *Numeri. iij.* Et sicut exemplifi-
cat de *Da* qui archam tanctus fuit mortuus. licet
faceret bono zelo. sicut dicit. *i.* *Rea. vi.* Sicut etiam
exemplificat de bethsamitibus archam videntibus
p̄pter quorū temeritate septuaginta viri et quinq̄ mi-
lia plebis mortui sunt. *yna* die q̄ scz nudam archā vi-
derant q̄ solis sacerdotibus licitū erat sicut dicitur
i. *Re. vi.* Sacerdotibus ergo. *i.* sacris ducibus et docto-
ribus licitū est talia secreta vel inspicere vel tractare
Alijs vero simplicibus est fectidū et negatū q̄ si cōtra
fecerint mor solent p̄ errores et hereses deperire. et di-
uini in se iudiciū sentire. *Ubi* beatus *Grego. Al. Doal.*
xxvij. In precipitiū pedem porrigit cui mensurā suā
limites nō attendit. Et sepe amittit q̄ poterat
q̄ indiscrete audet arripere q̄ nequibat. *Precepue*
aut arquendi sunt illi q̄ cū quasi penitus nihil sciant
scire tñ plus alijs se existimāt. et se alijs sciētibus pre-
ferentes docendi officiū impudenter suscipiunt et p̄-
curāt. *Simile*. scilicet *proxi* senect. de qua dicit ipse
in quadam epistola. Quod ceca erat. et tamen se esse
cecā ignoraba: quin immo omnia domus officia
ac si videret ordinare volebat. Sic vere dico q̄ isti cū
ceci sint et ignari: se tñ cecos esse videntur ignorare. in
quantū officia videntū et sciētificorū nitunt et p̄su-
munt ante alios vsurpare. Cōtra quos loquit. *Peri*
de. xij. gradibus humilitatis dicens sic. *Presumptuo*
sus primus in conuentibus residet: primus in consi-
lijs respondet nō vocatus accedit nō missus se intro-
mittit ordinat ordinata: facit facta. Et quicquid ipse
nō fecit aut ordinauit. nec recte factū nec pulcre exte-
riat ordinatū. Sic ergo patet q̄ presumunt quidam
de scientie sue nisibus. *Tertio* dico q̄ quidā presu-
munt de iustitie sue viribus seu moribus. sicut faciūt
pharisei: qui se iustos p̄ ceteris existimant et se di-
gniores et meliores ceteris presumere nō formidant
Et ideo omnibus se preferentes alios contemnere
curant sicut exemplificat dñs. *Luc. xviij.* Et certe isti
sunt qui turpius et communiter ceteris cadunt. *De*
enim hominem se fragilē cognoscēt. et se deo humi-
lius committentē plus diligit q̄ illū qui seipsum nō
cognoscens de p̄pria iustitia et virtute presumit quin
immo deus tales vt se cognoscant quandoq̄ cadere
pmittit. *Exemplo* *Petri* qui presumens de suis viri-
bus dicit. *Etiā* si oportuerit me mori tecū non tene-
gabo: qui tñ statim audiuit a domino. *Anteq̄* gallus
cantet ter me negabis. *Matth. xxvi.* Ad quod tamen
facit exemplum *Pli. li. ij.* vbi loquit de mirabilibus
terremotus. Dicit enim q̄ q̄q̄ p̄ terremotum mon-

tes de loco transferunt. et q̄q̄ etiam de magna altitu-
dine ad cetera terre planiciem reducunt. sicut exem-
plificat de monte dicto antiquitus opopontus in si-
nu cāpano de quo in quodam terremotu si ma gran-
dis erupit que totius montis tumore ad terre circum-
iacentis planiciem adequauit et sic cō ante mons fue-
rat planicies equa fuerit. De alijs etiā. *s.* de trāslatio-
ne exemplificat ibidē. *s.* in *li. ij. ca. lxxvij.* Quō tēpore
necronis prata et oliueta duorum militum romanorū
in quodam terremotu de vno latere vie publice ad
aliud latus prata. *s.* in locis oliuetar. et oliueta in lo-
cis pratorū translata mirabiliter extiterunt. Sic reue-
ra dico carissimi q̄ p̄ terremotus temptationū et tri-
bulationū sunt q̄q̄ in hominibus mutationes stu-
pende. Quia procerto homines flāma fortium tem-
ptationum cruci. et terremotu grauū tribulationū
concussi. de vno statu ad alium transferuntur: et de su-
perbis humiles. de montuosos plani. et alijs confor-
mes et similes et de seipsis iamozantibus se cognosce-
ntes. de infirmis fortes et constantes efficiuntur. *Teste*
enim *Augu.* de verbis domini. *Multos* impedit a fir-
mitate presumptio. *Nemo* enim erit satis firmus ni-
si qui se a seipso sentit infirmū. *Unde* *Grego. xxvij.*
moral. dicit. Quō pia conditoris dispensatione agitur
vt de se confidens anima temptationis iaculo feriat
vt infirmata quid sit inueniat: et fatum superbie p̄-
termittat. Ad quod etiam facit glossa. *Augustini* su-
per illud. *Eccle. vij.* Non te iustifices ante deum di-
cens sic. Nulla inquit presumptio perniciosior q̄ de
p̄pria iustitia supbire. fatuū. em̄ q̄ supbiat de alie-
no. *Sicut.* *s.* faciunt qdā fatui mercatores qui es alie-
ni nuntio accipiūt: et ac si suū esset se diuites esse cre-
dūt: et se iactādo esse diuites dici volūt. sic vere: q̄ vir-
tutes nostre nō a nobis s̄ a deo sunt iuxta illō apo. *ij.*
Corinth. iij. Non q̄ sufficientes sumus cogitare: ali-
quid a nobis quasi ex nobis sed sufficientia nostra ex
deo est qui nos fecit idoneos ministros. presumptuos
se agunt illi qui quasi a seipsis haberent iustitie mu-
nus se iustos reputant et in sua iustitia plus debiro cō-
fidunt. *Sicut* enim creditor a talibus fatuis mercato-
ribus quandoq̄ quod suū est reperit. et eos paupe-
res et vacuos dimittit. *Sic* deus indignatus talium
presumptione quandoq̄ solet virtutes quas eis dede-
rat repetere et ipsos laxata manu sua peccare et cade-
re permittit. et sic pauperes et miseros in moribus fa-
cere. vt discant de alieno non debuisse taliter superbi-
re. *Unde* dominus loquens anime ingrātē et presump-
tuose dicit *Ezech. xvi.* Quia inquit egressum est no-
men tuum in gentes propter speciem tuam: quia per-
fecta eras in decore tuo quem posueram super te et
habens fiduciam in pulcritudine tua fornicata es
et. *Ecce* ego inquit extendam manum meam super
te. et auferam iustificationem meam. et dabo te in ani-
mas odientium te. *Expone* et. *Unde* *Basilius* epi-
scopus in sermone dicit sic. *Cum* igitur non sit nos-
trum quod sumus quomodo nostrum poterit esse
quod habemus. *Suilitie* enim genus est vt cū alijs
debas vite beneficium. tibi ascribas ornamenta vir-
tutum. *Sic* igitur patet quomodo quidā presumunt
de sue iustitie viribus. *Quidam* de sue scientie nisi-
bus. *Quidam* de sue potentie viribus. *Quarto* di-
cendum esset de his qui presumunt de constantie sue
vigoribus. *Sed* quia de hoc satis dictum est infra in
littera. *U.* post verbum visitatio in sermone qui inci-
pit. *Videte* quomodo caute ambuletis. *s.* *Deniq̄* di-
co q̄ quidam impediuntur seipso cognoscere ex fa-
tuitate cordiali. ibi de sanctimonia etiam patet. *U.*
de ibi et in tabula operis. *Quinto* etiam dicendū
esse de his qui presumunt de christi clementie operi-
bus quibus iam nihil amplius dico. nisi q̄ eum quē
presumunt benignū et piū. illum etiā non ignorent
esse iustū et rigidum. *De* quo vide in littera. *J. vbi* agit
de iudicio diuino et in pluribus locis vt tabula tibi

Præter.

monstrabit. Ergo iam sufficit. Vide de Supbia. Altitudine Ascendere. Adhuc et cetera similia.

Præter. Cui præter sit præpositio servit casui accurali regula præcedente. possumus dicere quod præter potest quædam singularitas particularitas specialitas designari. Speciale enim derogat generali et singulare derogat plurali. Dicam ergo: quod in scriptura multiplex præter idest multiplex specialitas et singularitas designatur vix vñ præter quod est.

Adhuc statim supne. Primum est dei.
Bonitatis interne. Secundum est iusti.
Pravitate externe. Tertium est impii.
Primo ergo dico quod præter intelligit singularis dei conditio. Cõstat enim quod deus in omni sublimitate præcellit omnem regulam cõem. Et ideo sua immensa singularitas bene denotatur præter. Quis enim inquit præter. Deus præter dominum nostrum: deus qui præcinit me virtute ad bellum: et posuit immaculatam viam meam. Tñ nota quod iste est singularis Deitate quã solus obtinet.

Potestate qua cuncta detinet.
Pietate qua cuncta sustinet.
Equitate qua cunctis cõminet.
Iste enim habet excellentiam vince divinitatis. Deute. xxxij. Videte quod ego sum solus et non sit alius deus præter me. Sequitur. Reuocabo ad celum manum meam et dicam vni ego in eternum. Et Judith. viij. d. Alterum deus nescimus præter illum. et c. ix. dicitur Tu es deus et non est alius præter te. Et habet excellentiam immensæ potestatis. Thõ. xij. non est alius deus operis præter eum. Et ij. Reg. xxij. Quis est deus præter dominum aut quod fortis præter deum nostrum. Et habet excellentiam extense pietatis. Iste enim singulariter iuvat et saluat. Osce. xij. Deus absque me nescies: et saluator non est præter me. Iohannes bester orando dicebat. Bestes. xij. Dñe mihi quod rex noster es solus adiuvans me solitaria: et cuius præter te nullus auxiliator est alius. Et habet excellentiam integritatis. Esa. xlv. Deus iustus non est præter me. Præter ergo quod præter intelligit singularis dei conditio. Secundo dico quod præter intelligit singularis iusti perfectio. Cõstat enim quod vir perfectus excipit a regulis quibus vitam et virtutes aliorum excellit. Excellit enim singulariter et cõminet alios in virtute. Tñ nota quod iste est singularis. In iusta pretura.

In dei cultura.

In carnis pressura.

In mundi natura.

Non habet igitur vir perfectus vñ præter iuste preture. Et sic est similis illis iustis regibus de quibus dicitur. Eccli. xlix. Mors præter david ezechiam et iosiam omnes reges cõmiserunt peccatum. Et habet vñ præter dei culture. Nullum enim descolit præter vñ verum deum: dicens. illud. Judith. viij. Alterum deum nescimus præter dominum. Et merito. Quia pro certo sicut dicitur. Exo. xxij. Qui immolabit diis præter quod domino soli occidet. Non est enim bonum dimittere istud præter quod filij israel dicunt Judith. v. quod quotienscunque præter ipsum deum suum alterum coluerunt. dati sunt in predam et in gladium et in opprobrium. Et ideo bene cõsult sapiens. Prøver. vij. Fili inquit honora dominum et valebis præter eum vero ne timueris alienum. Item habet vir perfectus vñ præter carnis pressuræ quod. iste præter et super alios premit et domat per abstinentiam carnem suam similis. s. ipsi. Judith. de qua dicitur Judith. quod ipsa morabatur clausa habens cilicium supra lumbos. et ieiunabat omnibus diebus præter sabbata et neomenias et festa domus israel. Et habet vñ præter mundi nature quod. isti per excellentiam caste viuunt. Exemplo scilicet Joseph qui interpellatus de adulterio a domina sua dicit. Gen. xxxix. Omnia inquit quod habet dominus meus tradidit in manu mea præter te quod vixit eius es: quomodo ergo possum facere malum istud. Ideo bene cõsultatur. Thõ. iij. Præter inquit vxorem tuam nullum patiaris crimen scire. Præter igitur quod per præter intelligit singularis iusti perfectio. Tertio dico quod per præter

intelligitur singularis stulti corruptio. Mali enim habent suum præter. id est suam malam et singularem excellentiam in peccato quia. s. præter et super omnes deus offendere et ab ipso recedere non verentur cum tamen dicatur. Prøver. vij. Præter ipsum ne timueris alienum. Tñ isti dicunt proprie præterire. id est præter dei mandata et ultra dei voluntatem progredi et transire. Sed de istovide infra de præterire. §. Tertio dico. Nec igitur de præter sufficiat. Vide de. Nisi et de Super et de ultra et c.

Præterire. Nota quod præterire idem est quod præter. id est ultra ire. Est enim idem quod transgredi vel pertransire. Et sic dicam quod cum præterire semper significet motum et fluxum multiplex potest præteritio reperiri. vix Dei Iusti Impii. Ad mundum Miseri. Nam.

Deus præterit mala dissimulans.
Iustus præterit virtutes cumulans.
Impius præterit petens et exultans.
Mundus præterit labens et tremulans.
Pauper præterit languens et exulans.
Primo igitur dico quod est quoddam præterire summi creatoris. Ille enim qui præterit non attendit neque sistit ad illa que videt. Sic vere deus per dissimulationem multa præterire videt inquantum. s. mala peccata non punit bona etiam quod nunc sunt non remunerat neque reddit. Tñ de dissimulatione diuina dicitur. Mar. vi. Iesus ambulans super mare venit ad discipulos laborantes. et volebat præterire eos. intrauit tñ ad eos infra nauem et cessare primum vetum fecit. Deus enim quicquid dissimulat se velle præterire suos quos videt in mundi fluctibus tribulari ac si certe de eis non curaret. finaliter tñ ad ipsos per gratiam intrat ventum tempestatis et tribulationis sedat. et ipsos cõsolatur et adiuvat. Job. ix. Præteriens vidit ielus horem cecum a natiuitate quem tñ clamantem et misericordiam implorantem tandem illuminauit. Quia reuera dato quod christus dissimulans præterire negociavideat. in veritate tñ nihil præterit sed ad omnia diligenter aduertit. Eccli. xlij. Non præterit eum ois cogitatus. et non abscondit se ab eo ois sermo. Nota enim vñ aut vnus aper non præterit a lege donec omnia fiant. Mathei. v. Præter igitur quod est vñ præterire summi creatoris. Secundo dico quod est vñ præterire iustiviatoris. Iustus enim præterit quia. s. sicut ille qui præterit posteriora dimittit et ad anteriora transit nec in loco moratur aut sistit. sed potius continue mouet et tendit. Sic vere vir perfectus dicit præterire quod. s. posteriora. id est ista mundana que post nos remanent solet per cõtemptum dimittere. et de eis vir curare et ad anteriora bona se paradiis totis affectionibus se transferre nec in loco in quo est. i. in mundo per affectionem et complacemiam sistere vel manere. sed se quod bona exercitia et opera continue agitare. et mundi peccati et diaboli leges prætergredi et transire. Prøver. xix. Gloria eius est iniqua prætergredi et de talibus prætereuntibus dicatur illud. Osce. xij. Erunt sicut nubes matutina: et sicut ros matutinus præteriens. Compara tales nubes rozi marime matutino. Vide in locis suis. Et si vis nota quod peregrinet prætereuntes.

Visa vilipendunt.

Testimenta vendunt.

Pro templis ostendunt.

Dolorem extendunt.

Hominem offendunt.

Solent dico tales visa. id est mundana vilipendere. Peregrini enim et prætereuntes non sistunt in pulcris pratis villis et edificijs que inueniunt: sed potius omnia vilipendunt. Unde mundo potest dicere dominus illud. Ezechie. quinto. Dabo te in desertum in conspectu omnis prætereuntis. Item solent nudos et egenos se ostendere: quia scilicet ut cõmunitales tales non se onerant vestimentis: villa etiam vestimenta portant. sic iusti: et perfecti non habent divitias

diuitias vt sic bonus diues de ipsis dicat illud. Job. xxxi. Si desperi pretereunt eo qd nō haberet indumentum: et absq; vestimento pauperē. Et itē solēt ecclesijs sua pandere sicut. iij. Reg. xij. dicif. qd sacerdotes pro reparationibus tēpli habuerūt omnē pecuniam sanctorū q̄ illata fuerat in templū a pretereuntibus. Et itē solent cōpatiēdo luctus facere seu p aliorū miserijs obstupescere et elemosynas ipsis facere. Tū Ezecch. xxxi. Dabo inquit vallēiator ad orientē maris que obstupescere facit pretereuntē. Et itē solent pretereūdo nullū ledere seu nullū ledēdo dāna tollere. Constat enī qd tales dū peregrinant trāsēunt et pretereūt: valde cauent ne quemq; offendāt et tñ sepe fit qd tales offendunt a malis: et rapinis et iniurijs affligunt: sicut. Judith. ix. dicif qd illi q̄ erant in montib; summitate exercebant latrocinia agētes predas de pretereuntibus. De illo etiā symone dicit. Mat. xv. qd iudei angariauerūt quēpiam pretereuntē vt tollerēt crucē iesu. Pz ergo qd est vñū pretereire iusti viatores. Et Tertio dico qd est vñū pretereire vani peccatoris. Peccator enī dicif pretereire: qz scz nihil habet stabile seu sistens. Adetas etiā diuinorū mandatorū peccādo pretereit: et infra metas iustitie nūq; sistit. Tū dñs de talibus cōqueritur. Hierc. v. vbi de peccatoribus dicit. Magnificati sunt et ditati. in crassati sunt et impinguati et preterierunt sermones meos pessime: causam vidue et pauperū nō indicauerūt: et causam pupilli non dixerunt. Et nota qd mali scz pretereunt. Christum blasphemando. Pauperem non iuuando. Pactum violando. Socios pro eis non orando. Scipios nunq; perseuerando. Isti enī deū blasphemāt. Tū Mat. xv. de christo crucifixo dicif qd pretereuntē blasphemabāt eū mouentes capita sua. Crucifixi enī. i. pauperes et tribulati a talibus blasphemant. Et itē isti pauperē nō iuuant. Tū de malo sacerdote et leuita dicif. Lu. x. qd sanctiū a latronibus non inueniunt. sed viso eo preterierunt. Ideo cōminatiue dicif talibus. Josue. xxij. Cōminatus est inquit dñs donec vos auferat atq; disperdat de terra hac optima eo qd preterieritis pactū ei⁹ qd pepigit vobiscū. Et itē isti bonū nō orant vel optant scz alijs p̄. Et nō dixerūt qd preteribant bñdictio dñi sup vos bñdirimus vobis in noīe dñi. Et itē isti non rite p̄suerant. Isti enī semp sunt in fluxu et motu et nūq; p̄manent in codē statu: ita qd isti p̄prie dici possunt pretereuntē. cū nō sint stabiles aut cōstantes. similes scz tēpon qd nunq; sistit in codē statu. Quā etiā ad literam gloria et fama talius subito preterit. Tū Sap. v. dicif. Quōd spes impij tanq; lanugo que a vento tollitur: et tanq; spuma q̄ a procella dispergit et tanq; fumus q̄ a vento diffusus est et tanq; memoria hospitis vnius dici pretereūtis. Presequere si vis et cōpara in constantiā talū et gloriā corū dē lanugini. spume. fumo: vto et hospiti vnius dici pretereūtis. Omnia enī ista sunt inconstantia et fluentia. Et sic bñ dico qd est vñū pretereire vani peccatoris. Sed reuera carissimi iusti nō sic. Ipsi enī non sunt taliter pretereuntē: sed semp in bono sistētes et permanentes. Tū nota qd isti non pretereunt. Pactum vel mandatum. Domum vel stratum. Veritatis statum. Limitem monstratum. Dico qd isti non pretereunt pacta vel mandata. s. dei vel prelati. Rume. xxij. Nō potero pretereire sermonē dñi dei mei nec sum oblitus imperij tui. Exēplo scz illorū de quibus dicif. ij. Esdre. iij. qd iugulant et iugulant et regis verbū nō pretereūt. Et itē iusti nō pretereūt strata vel errata hoc est dictū pauperes tribulatos et deuotos et indoctos quin. s. ipsos adiuuant et edificant. Deut. xxij. Non videbis bozem vel ouē fra-

tris tui errantem et preteribis sed reduces frairi tuo. Et itē nō pretereūt veritate fulta. Sapient. vi. Pōnā in lucē scientiam et nō preteribo veritatē. Et itē nō pretereūt ordinate structa qz. s. sicut dñs. Job. xij. Cōstitui isti terminos ei⁹ qd preteriri nō poterūt. Nō sicut mali carissimi nō qz p̄certo isti sunt pretereuntē: hoc ē dictū dei mādāta nūq; seruātes nec ī bono p̄seruātes. Et sic dico qd est vñū pretereire vani peccatoris. Quarto vero dico qd est vñū pretereire mūdi deceptoris. Adus enim et omnia tēporalia et mūdāna semper pretereunt et sunt in trāsitu et in fluxu. j. Cor. vij. Preterit enī figura huius mundi. Tempus enim est mensura motus tēpus aut semper preterit nō enī habet preteritū aut futurū: sed solum momentaneū atq; p̄ns qd tamen cōtinue preterit atq; transit. Tū de preteritione tēporis et tēporaliū pōt dici deo illud p̄. Quā mīlle anni aī oculos tuos tanq; dies besterna q̄ preterijt Et de mūdo etiā pōt dici. desert⁹ loc⁹ ē hic et hora iā preterijt. Mat. xij. Quinto dico qd est vñū pretereire miseri languentis et euilantis. Qualiter autē hic pretereit oēm huius mūdi felicitatē q̄liter experiat et sustineat dinitū cōtumelias crudelitātē vide. supra. vbi pauper. s. Tertio dico qd ista paupertas a malis valde crudeliter impugnat. Et in multis alijs titulis cōsimilibus. Hec igitur de quadruplici preteritione sufficiant et c. De preterito vero seu transacto. Nota qd nos inuenimus preterita. Vidēda reddēda atq; dolēda. Vidēda sunt exēpla et documenta sanctorū. Reddēda sunt gratie et beneficia bonorū. Dolēda sunt peccata et maleficia nostrorū operum et factorū. De prudente enim viro dicitur Sapient. iij. qd ipse scit preterita et de futuris extimat De imprudente vero dicitur Ecclesiastici. viij. qd ipse ignorat preterita et futura nullo pōt scire nuncio et c. Vide vbi Transire et similia.

Prætorium. Nota qd prætorium est habitaculum seu locus vbi prætor seu quilibet alius qui imperat sedē aut curiam tenet et vbi habitat atq; manet sive in ciuitate fuerit aut in castris. Sicut p̄t in euāgelij. Mat. xxvij. Mat. xv. Joh. xviij. et c. Et Act. xxiij. vbi fit mentio de prætorio herodis. Cū igitur in talibus prætorijs christus fuerit crudeliter et paulus fallaciter accusatus et latro barrabas liberat⁹. posset dici qd in curijs modernis multe sunt iniquitates. falsitates et crudelitates qz ibi innocētes premuntur. nocentes vero et impij absoluuntur. Sed trāsco gratia breuitatis.

Præualere. Nota quod præualere idem est quod præ alijs valere illud quod melius alijs indicatur. sicut ponitur. ij. Esdre. iij. Magna est veritas et præualet. Et ibidem. Præualet vñū omnibus hominibus. Sed in isto significato vide supra vbi bonum et vbi melius. Et itē præualere idem est quod vincere et superare. sicut cum dicitur in p̄. Ne quando dicat inimicus meus præualui aduersus eum. Quandoq; etiam accipitur pro posse. sicut dicitur. ij. Para. xxxij. Nūquid præualuerunt dij gentiū liberare eas de manu nabuchodo. et c. qd. qd nullo modo. Quia igitur de Superare et Vincere et etiam de Valere satis fiet. ideo breuiter pertran-

sibo. Nota qd.

Iustus præualet contra temptatorē.

Temptator præualet cōtra peccatorem.

Impius præualet cōtra iustorū morem.

Primo igitur dico qd est vñū præualere iusti viatoris. Iste enim præualet in p̄lio temptationum contra spirituales hostes. scilicet contra demonem carnem et mundum. Habet enim potentiam specialem virtutum per quas solet in omnibus præualere scilicet humilitatem qua mundum superat per penitentiam. Castitatem qua carnem macerat. Merum contemptum seu voluntariam paupertatem: qua mundum vulnerat. vt sic de qualibet dicatur illud. j.

Prenaricari.

15

6

29

¶ Nota q̄ p̄uaricatio n̄ibi aliud est q̄ pacti vel fide
litatis. legis vel mandati transgressio ⁊ violentia. Et
sic igit̄ dica q̄ vt cōmuniter in scriptura p̄uaricator
dicit̄ qui. s. pactum qd̄ in baptismo ⁊ in sacris ordi
bus x̄po pepigit ⁊ promisit. ⁊ legem dei ad quam te
nendam se obligauit peccando p̄uaricare ⁊ preter
rit. An̄ Josue. viij. ¶ Peccauit populus israel ⁊ p̄uarica
tū est pactum meum. Et illud ps̄. ¶ P̄uaricantes
reputauit omnes peccatores terre quia mandata tua
nō custodierunt. Et nota q̄ p̄uaricatio ⁊ trāsgressio.

¶ **E**tē quidā preuaricant carnē fouendo. s. luxuriosi
 ⁊ adulteri. ij. pal. xij. fornicari fecisti ⁊ preuaricari
 iudā. An. ibiere. ij. Dereliquā inquit pplm meum ⁊
 recedā ab eis. qz oēs adulteri sunt ⁊ cetus puaricato
 rū. ¶ **E**tē quidā puaricant suos. pdendo sicut. s. sum
 pditores q contra legē amicitie ⁊ fidelitatis. pdunt
 dños ⁊ amicos. An de iuda. pditore dr. h. cru. j. ¶ **P**re
 uaricatus est iudas vt abiret in locū suū. ¶ **E**tē qdā
 preuaricant impieregēdo. Dis cū rector cōstitis te
 nef ad fidelitē subditis suis q. s. iustitiā tenes eis
 facere ⁊ ipsos rite ⁊ debite gubernare. ¶ **I**ste ergo pu
 ricator existit qñ a iustitiā pce p̄cio vel fauore dehitit
 j. Macha. xj. ¶ **P**reuaricati sunt principes demetri.
 ¶ **E**tē qdā preuaricant scripta legendo sicut scz sunt
 mali clerici qui legē dei ⁊ sacra scripturā legunt ⁊ do
 cent ipam tñ male viuendo violant ⁊ nō tenent. An
 ibiere. ij. Tenentes legē inquit nesciunt me. ⁊ p̄
 stiores preuaricati sunt in me. ⁊ prophete prophetaue
 runt in baal. ⁊ Esa. xlij dr. Interpretes tui preuaria
 ti sunt. vñ apostolus rephendit tales. Roma. ij. Qui
 in lege gloriaris p preuaricationē legis deū in hono
 ras. Qui

doctors, ydololatric enim

Application legis del 11/12/11

Cras. Qui predicas inquit nō furādū furaris. q̄ doces nō mechādū mecharis. Pater igit q̄ preuicationē mali solēt cōplere. Tercio dico q̄ preuicationis deū solēt tedere seu q̄ puaricatio deo solēt fetere. Et istud certe satis p̄t in eo q̄ deus h̄mōi peccatū districte prohibet in scriptura dicens. f. Ezech. xviij. p̄roij cite a vobis omnes preuicationes vestras in quib⁹ puaricati estis et facite vobis cor nouū et sp̄m nouū et Esa. xlvj. M̄mētote inquit et cōfundimini. redite puaricatores ad cor recordamini prioris seculi. De⁹ em̄ est sicut leo qui cū cauda facit circūlū in terra. de quo animalia circūita exire nō audēt quousq̄ ceperit et elegerit predā suā. Et reuera circulus a rotula leonis de tribu iuda quē puaricari nō licet est suorū circulus mandatorū. q̄. f. sicut dī. Dañ. vj. Decretum medox atq̄ persarū est vt omne qd̄ statuerit rex preuicarit nō licet. Istū em̄ nō licet exire. s̄z ibi necesse est inuolubiler remanere. P̄t ergo q̄ preuicatione deo solēt fetere. Quarto dico q̄ preuicationes penā solent habere. f. in inferno sicut em̄ dī. The. iij. Omnis preuicatio iustā accepit mercedis retributionē. f. in futuro. Quia certe in vita p̄fiti puaricatores seu peccatores nō semp̄ puniunt immo semp̄ pre ceteris prosperant. de quo. f. cōqueritur. Thie. remias Thiere. xij. dicens sic. Quare inquit via impiorum p̄peratur. bene est omnibus q̄ preuicantur et inique agunt. plantasti eos et radicē miserūt. p̄ficiūt et faciunt fructū. Sed p̄certo in futuro non sic. q̄ isti finaliter. p̄per mortē eradicabunt. Diuitijs cypolias buntur. In inferno excruciabunt seu etiā cōburentur et cremabunt. De mortis eradicatione dī. ij. Regum xij. Puaricatores quasi spine euellens. de bonorū suorū spoliacione et vastacione dī. dī. vj. Clastabimur q̄ puaricati sunt de finali vero p̄uicacione seu infernali cōcrematione dici pōt illud Josue. vij. Qui in hoc facinore fuerit deprehensus comburet igni quoniam preuicatus est pactū dñi. Nec igit de puaricatione sufficiant. Vide supra vbi Transgressio etc.

Preuenire.

Cū puenire idē sit q̄ pre alijs et ante alios venire: ip̄os anticipare et precedere. Notabo q̄ in scriptura multiplex preuentio seu anticipatio reperitur. Est enim Preuentio

Infusionis diuine gratie.

Discretionis et diligentie.

Damnationis et pestilentie.

Et sic dico q̄ est preuentio dei iusti et impij. Primo ergo dico q̄ est preuentio numinis influentis. Et ista est illa qua sc̄z deus puenit peccatores p̄ gratiā preuenientē: sine q̄ nūq̄ obtinet gratiā gratū facientē ad hoc em̄ q̄ flos et fructus pcedat ex arborē: necesse est q̄ pueniat virtus solis: q̄ ante oīa h̄dores digerat et medullas ip̄as ad flores habilitet et disponat. Sic vere omnino necesse est ad peccatoris cōuersionē q̄ sol idest gratia dei pueniat anteq̄ flos gratie gratū facietis. i. fruct⁹ boni operis obsequentis accedat. Uñ Sap. xvi. Oportet puenire solē ad b̄ndictionē. Et nota q̄ deus puenit hoīem quadrupliciter. sc̄z.

Gratiam inspirando.

In malis adiuuando.

In malis coercendo.

In celis premiando.

De gratie infusione dicif in p̄s. fortitudinē meā ad te custodiā. q̄ deus suscepit me⁹ es deus me⁹ misericordia ei⁹ preueniet me. fortitudo em̄. i. quecūq̄ nostra virt⁹ et p̄fectio ad deū custodiēda est. idest a deo tribuēda: et hoc q̄ ipse deus noster benigniter nos suscipit: et misericordia ei⁹ nos puenit et pcedit. De tribulatione: adiutorio et defensione dicif in p̄s. p̄uenierūt me in die afflictionis mee: et factus est dñs protector meus. Eripuit me: qm̄ voluit me: dedit in op̄ probū conculcantes me. De malorū coercionē dicif in p̄s. Exurge. de. pue. cum: et supplā. ei. cri. an. m. ab im. De celesti vero p̄miatione et coronacione dī in p̄s

Dñe preuenisti eū in be. du. po. in ca. co. de lapi. p̄cio.

Ista est igit preuentio numinis influentis. Et sc̄o dico q̄ est preuentio hominis diligentis seu sapiētis

Ad sapientem em̄ spectat. Preuenire.

Aduersariū tēptatorē.

Amicum amatorem.

Deum creatorem.

Sūū dico aduersariū et tēptatorē. f. dyabolū et impij et peccatū. De leena. n. legif q̄ ipsa parit fetus valde paruulos et informes mortuos. f. et cecos. sc̄z ad quantitātē multē. Si em̄ expectaret q̄ essent magni et viui: tunc cū voraci appetitu coroderēt cū vnguibus et dentibus m̄is intestina necesse est ergo q̄ partū maturū pueniat. ne forte tūc nō possit parere sed succubaret. Sic vere carissimi cū diaboli et p̄ctā valde acuste et piculose sint conditionis intantū q̄ q̄ in corde n̄ro p̄ tentationē et malā aliquā cōplacentiā sunt concepta: valde piculosum est q̄ ip̄os crescere permittamus: ne forte p̄pter nimiam morā obstinationē cōsuetudinē. partus et emissio cōfessionis obseq̄ nequeant. sed sequat̄ potius mors eterna. hinc est q̄ anteq̄ completi sint aut p̄fecti ip̄os puenire debemus. et dñs adhuc sunt puuli vel informes sc̄z in p̄stino cogitatu et delectatione p̄maria ip̄os p̄ cōfessionem expellere et anteq̄ vires habeāt nos de eis expedire. Exēplo etiā pigmeorū in India qui cum sint puuli. f. cubitales cū gruibus pugnāt et in vere aggregato exercitu ad litora maris descēdūt. et oīa grūū destruit atq̄ frangunt. ip̄os hostes ne multiplicent caute pueniendo ne forsitan si crescerēt nō possent sufficere resistendo Quia em̄ tentationes cogitationes et delectationes inimicorū p̄ma molimēta et machinationes sunt q̄ p̄certo nisi caute frangant et destruant et nisi ip̄i inimici debite et caute pueniant: vir postmodū superant figura. f. ad hoc. j. Mach. vi. vbi de obsidētibus arcē hierusalem q̄ erat regis anthiochi scriptū fuit ip̄i regi. nisi inq̄t puenieris eos velocius. maiora his faciēt et nō poteris obtinere eos Quia reuera q̄ arcē mētis n̄re seu etiā virtutes et potētie n̄re inimici obsidēt. necesse est q̄ in p̄ncipio occurramus. vt puentos facili⁹ deuincamus. Et sic de aduersario potest dici illud. ij. Mach. xij. Cognouit fortiter se viro puentū. Preueniamus igit n̄m tentatorē. T̄tē puenire debemus n̄m p̄mū et amatorē. p̄proximos em̄ et socios. et maxime paupes debemus b̄nfaciendo puenire et anteq̄ petāt aut indigeāt subuenire. Teste em̄ Seneca. li. de b̄nficijs. Nihil carius em̄itur q̄ qd̄ p̄cibus cōparat. Iō b̄n docet ap̄ls. Roma. xij. dicens. Caritatē inq̄t fraternitatis diligētes honore inuicē puenientes. T̄tē puenire debemus summum creatore. f. deū. vñ Johā. v. ca. dī. Qd̄ ille qui pueniebat alios ad piscinam. sanitatē remediū reportabat. Sic vere si currendo ad piscinā misericordie dñi alios puenimus. ip̄os p̄certo reportādo qd̄ petimus puenimus. et sanitatē a vitijs p̄ alijs et ante alios acquirimus. Deus em̄ oīi gentiā diligit et deuotis et diligentibus p̄ alijs bene facit. Preueniamus igitur deum.

Bona predicando.

Magna sperando.

Certa spectando.

Pia sectando.

Letia cantando. seu etiā.

Carnē laudando.

Deum domando.

Bona inq̄t p̄dicādo. p̄s. M̄ane oīo mea pueniet te.

Magna et sperādo p̄s pueni in maturitate et clauau q̄ in v̄bo tuo sup̄speravi. Certa insup̄ spectādo seu speculādo. p̄s. Preuenierūt oclī mei ad te diluculo vt meditarer eloquia tua pia nihilominus sectādo hoc est dictu pietatē et cōtinuā faciēdo vñ de magdalena cū vnguēto dīc dñs. Mar. xij. qd̄ molesti estis huic miseri. bonū op̄ opata ē in me puenit em̄ vngere corpus meū vinctura. n. dulcedinē et lenitatē pietatis de

Primus.

signat deū etiā laudādo p̄s. Preuenerūt p̄ncipes cō iūcti p̄fallētib⁹ ⁊c. Carnē insup domādo ⁊ macerādō p̄s. Ethiopia pueniet man⁹ ei⁹ deo ethiopia em̄ feruēs sicca ⁊ nigra macerationē carnis designat p̄s igit q̄ multiplex est p̄uētiō hominis diligētis. Ter tio dico q̄ est p̄uētiō criminis pestilētis. Adali em̄ ⁊ potissimē supbi ⁊ ambitiosi semp volūt alios p̄uenire p̄s. Preuenerūt me in die afflictionis mee. Etiā mala ⁊ p̄ctā q̄sq; hōiem p̄ueniūt ip̄mq; p̄ueniēdo oc cidūt. similia veneno qd nisi cū thiriaca anteq̄ attin gat carnē p̄ueniat: mors statim p̄uenit nec vitatur p̄s. Preuenerūt me laquei mortis. Sic ergo p̄s q̄ est p̄uētiō viri pestilentis. Iusti sapientis. ⁊ Summi p̄sidentis. s. dei. Et hoc de p̄uenire sufficiāt. Tūde vbi Preoccupare Precedere vel Preire ⁊ cetera similia

21

Primus. Primo. Cū illud qd est pri mus dicat mihi qd daz originale p̄ncipiū ⁊ quandam p̄rogatiuā p̄e minētā respectu sequentiū possumus dicere q̄ taz in bono q̄ in malo significato in scriptura pōt multi plex p̄rioritas inueniri. Est enim in bono significa to p̄rioritas. Adalstatis eterne. Dignitatis eterne. Bonitatis moralis. Planitatis mentalis. Est enim p̄rioritas Eterna ⁊ admirabilis. Supna ⁊ honorabi lis. Interna ⁊ comendabilis. Externa ⁊ detestabilis. Prima est p̄rioritas diuine cōditionis. Secunda est p̄rioritas humane plationis. Tertia est p̄rioritas mo ralis p̄fectionis. Quarta est p̄rioritas mentalis p̄e sumptionis. Et sic fm̄ ista deus d̄r primus. p̄clatus d̄r primus. bona sp̄salia ⁊ eterna dicitur prima. am bitio etiā ⁊ supbia dicunt prima. Et sic dico breuiter q̄ inuenit scz p̄rioritas. Admiranda ⁊ honorāda. Affe ctāda. ⁊ Detestāda. Dico ergo primo q̄ est p̄rioritas admiranda. Et ista est illa qua deus dicit primus. or scz p̄rioritas dei p̄fectior est ⁊ mirabilior ⁊ potentior vniuersis. Iste enim est primus Tpe ⁊ Natura. ⁊ Ordi ne. Primus dico tpe qz. iste est ⁊ fuit ab eterno āte q̄. s. aliquid crearet. Et de hoc. Esa. xli. Primus ⁊ no uissimus ego sum. Primus etiam natura qz. iste est creator qui naturaliter p̄ior est creatura. Iste em̄ est pater q̄ naturaliter p̄ior est genitura. Iste est simplex qui naturaliter p̄ior est cōposito. Iste est disponēs q̄ naturaliter p̄ior est disposito. Et ideo de tali p̄imi tate d̄r. Esa. xli. Primus ad syon dicit ecce assum pri mus insup dicit ordine qz. iste est sicut vnitas q̄ in or dine numeroz ponit prima iste est sicut celū qd in or dine corpoz ponit primū. Iste est sicut platus qd in or dine subditoz d̄r primus Et sic pōt de deo dici illud Judic. r. Qui primus cepit dimicare. crit dux belli Tēste em̄ Salomonie. Eccl. i. P̄ior oīn creata est s̄a p̄ictia. Et ideo de sapiētia diuina d̄r. Sap. vii. Qd lu ci cōparata inuenit p̄ior. Ubi aduerte q̄ deus d̄r pri mus tāq̄ Doctor subtilissimus. Ductor robustissim⁹ P̄retor: subtilissimus. P̄robat doctoratū numeroz claritas qz luci cōparat. P̄robat ducturatū numeroz firmitas qz inuenit. P̄robat p̄toratū culminis digni tas qz p̄ior. Dico ergo q̄ deus primus est qz doctor qui. s. p̄mus inter discipulos reputat ⁊ in scholis p̄i mū occupat locū. Et hoc ostendit cū cōparat luci. qz lux est prima forma inter formas corpales ⁊ p̄ma oīm d̄r esse creata sicut d̄r. Gen. i. Sicut em̄ nihil pōt illu minari sine luce. sic nec aliquis potest perfecte in fide ⁊ moribus instrui nisi prius venerit ad ipsū illeq̄ est lux vera que illuminat oīm hōiem venientem in hunc mundū. Joh. i. Qd de p̄oritate diuine sapientie dicit. Prouer. iij. q̄ primi ⁊ purissimi fructus ei⁹ p̄e ciosior est cūctis opibus. Ite deus pōt dici prim⁹ qz doctor. Inuenit inquit. Sicut em̄ dux est primus in exercitu in dignitate: sic primus etiā debet esse in vir tute ⁊ strenuitate. Quia scz p̄mus debet cōtra aduer sarios currere: ⁊ p̄o defendēdis alijs p̄mus se debet hostib⁹ opponere ⁊ p̄mus aduersarijs obuiare. Sic deus sicut dux strenuus ⁊ fortis alios primus duxit

primus cōtra diabolū se opposuit primus ad pa radisum ducatū p̄buit: primus ad auxiliandū inueni tur primus si deuote inuocatus fuerit ad succurren dum homini presentatur. Et hoc ostenditur cū dicit Inuenitur Quia scz dux exercitus ⁊ ad resistendum ⁊ ad adiuuandum debet p̄o alijs inueniri. Ipse em̄ est fundamentū exercitus: ⁊ ideo q̄nis cōtingat edi ficiū exercitus cadere ⁊ dissolui: iste tñ tanq̄ solidū firmamētū debet immobilis inueniri. Apo. xxi. fun damentū p̄mū iaspis. Tūde supra de inuenire. Ite deus debet dici primus quia p̄retor: qz scz sicut p̄retor: index vel p̄clatus est alijs p̄ior in gradu debet etiā esse alijs p̄o in omni bono actiue: sic deus. Qd etiam ostendit in verbo p̄ior: qz p̄certo iste est p̄o in donis maior in imperio. Sicut de ruben dicit. Gen. xlii. Et ideo sicut videmus q̄ subditi solent ad p̄ncipes ⁊ principales ciuitatis in necessitate recurrere ⁊ ab eis auxiliū implorare. In illis etiā que ordinate p̄cedūt semp secūda sequunt p̄ma: sicut pater de gribus q̄ volāt: de apibus q̄ locū mutāt: de elephātib⁹ q̄ ambulant: ⁊ de cernis q̄ fluuiū trāsnatant. In istis em̄ oībus illi qui sunt p̄imi in dignitate scz duces in gribus: reges in apibus: antiquiores in elephātib⁹: fortiores in cernis. solent p̄mi incedere: ⁊ alijs so lent eos sequi ⁊ post eos ambulare. Iuxta illud. Eze. x. Ubicunq; declinabāt q̄ prima terant sequebantur et cetera. Sic vere carissimi nos q̄ in ecclesia sumus vltimi ⁊ secundi debemus ad deū ⁊ ad sanctos qui sunt p̄imi ⁊ principales recurrere ⁊ refugere comū vestigia sequi ⁊ imitari: ⁊ ad eoz auxiliū p̄ orationis suffragiū puenire. Tūde D̄ce. ij. Inuenit ad virū meū p̄ior. Iste em̄ est p̄ior in cōuentu ecclesie. Iux ta illud Joh. i. Ante me factus est qui p̄ior me erat. Iste tñ est contra multos qui p̄certo nō sequuntur p̄mū sed vltimū non deū sed mundum non bonū sed malum nō eterna sed eterna non superiora sed inferiora. Heb. x. Aufert primum vt sequens statuat. Iste potissime sunt mali religiosi qui chustū primus regē ⁊ dñm suū auez p̄stendo sibi desponsant post modum derelinquunt. ⁊ ad amorem temporalium se cōuertunt. Similes apibus que dicunt quandoq; re gem suū primum dimittere ⁊ reat alteri adherere. figurati in Jacob de quo dicitur. Gen. xxxi. Qd cum esset desponsatus lye: tādē desponsauit se rachele Et sicut dicitur ibidem Amorem sequentis p̄iori p̄e tulit. Quia vere quod dolēdum est isti deū qui pri mus est cui se deuouerunt per in deuotionē deserunt ⁊ alteri r̄gi: scz mundo vel diabolo se coniungunt ⁊ lye secunde. idest religioni vel ecclesie quam primo desponsauerunt. rachelem pulcrā. idest mūdi p̄o speritatem preferunt ⁊ preponunt. Apoca. ij. Habeo aduersum te pauca quia caritatem tuam primam re liquisti. idest deū: quia deus caritas est ⁊c. Nō sic carissimi sed diligamus ⁊ queramus prima ⁊ supe riora: non infima ⁊ inferiora. Iuxta verbum Augu. di centis libro de vera religione. Non summa quera mus in infimis: ne cū in nouissimis prima querimus a primis inter nouissima numeremur. Et sic patet quomodo deus dicitur primus ⁊ quomodo ipse pri mo ⁊ ante omnia est diligendus: exemplo ap̄m que primo ⁊ ante oīa edificant domum regi. Et hoc est primum principale. Ista est ergo p̄rioritas admiran da. Secundo dico q̄ est quedam p̄rioritas honorā da. Et ista est illa qua p̄clatus vel vir iustus dicitur primus Sic enim in omni genere rerum est vnū pri mum a quo alia dependent sicut est cor inter mem bra. Sol inter stellas. Aquila inter aues. Teo inter be stias. Sic procubio inter homines necessarius est dare q̄ sint aliqui p̄imi qui alijs p̄sident atq; regant. Et isti p̄certo debent esse. sicut cor vitam gratie alijs infundendo. sicut sol lumen doctrine alijs communicando: sicut aquile celestia contem plando ⁊ specularando: sicut leo audacter malos inuadendo

madendo. et bonos viriliter defendendo. Et sic de quolibet tali poterit dici illud Ezech. j. Animal primum simile leoni. Ubi ostenditur quod sicut ille qui vadit primus debet esse

Agilior ad precurrendus. Sic vere prelatus vel

Sagacior ad precauendum. vir iustus debet Agilior

Potentior ad defendendum. precurrere bona faciendo.

Animal. Sagaciter procedere mala precauendo. Primum

Viriliter defendere. hostes repellendo. quia scilicet iste

debet esse similis leoni. Et sic breuiter possumus dicere.

quod ille qui est primus debet esse melior. quia animal. i.

res animata. Doctior quia primum. fortior. quia simili

lis leoni. Dicamus ergo quod ille qui est inter ceteros pri-

mus: et in gradu et in statu. debet esse melior per prompti-

tudinem bene operandi. quod ostenditur cum dicitur ani-

mal. Animal enim et arbor differunt. quia quousque vi-

uat animal tamen motum habet voluntarium. quia non

est affixus terre sicut arbor que terre immobiliter adhe-

ret. immo de sui natura potest se voluntarie mouere. cur-

rere. pariter atque stare. et quod plus est audire et videre odo-

rare. gustare. tangere et sentire. Sic proculdubio prela-

tus vel vir perfectus et peccator valde inter se differunt

Peccator enim est sicut arbor. que ad modum trunci ter-

re. id est bonis terrenis per auariciam adheret. Non enim

se mouet voluntarie quia. scilicet tales non habent libera vo-

luntatem. sed potius radicatum et infixum terre. i. bonis

temporalibus agitatam. Iero. viij. Vanitati subiecta est

creatura non volens. Vir vero iustus est sicut animal.

quia scilicet iste debet libere et voluntarie per bonam ope-

rationem se mouere. per. Voluntarie sacrificabo tibi. per

obedientiam audire. per discretionem videre. per deu-

otionem gustare. per contemplationem odorare. per co-

passionem sentire. Et sic figurabitur. in illis animalibus.

Ezech. j. et. que erant plena oculis ante et retro. ecce

discretio. Que non reuertebantur cum ambularent. ecce

boni propoliti inuariabilis perfectio. Habebant penas

et tentas desuper. ecce contemplatio et deuotio. Habebant

pedes rectos. ecce cursus boni operis executio. ad quem

locum ambulabat primus animal. sequebantur alia. ecce

vere obediencie subiectio. Et sic ergo patet. quod ille qui est

primus debet habere promptitudinem bene operandi

quia. scilicet debet esse animal. id est res animata atque

leuis. de quo. j. Cor. xj. Primus quod animale est. Qui enim

plures simul currunt. ille qui est primus debet alijs ci-

tius currere. quia alius posset alios sequentes in suis cur-

sibus impedire. si vere charissimi cum omnes curramus

per bona opera et per spem et desiderium ad propositum

nobis certamen in stadio vite huius (sicut dicit. j. Cor.

ix. Omnes quidem currunt sed unus accipit praemium) ideo

ille qui est primus inter nos. scilicet ille qui professione vel

prelacione est prior debet citius et velocius per bona ope-

ra currere. et viam alijs sequentibus per bona exempla

ministrare. quia alius posset alijs scandalum generare et

ruine materiam ministrare. et de hoc dicit. j. Cor.

xi. rebebant duo simul. et ille alius discipulus precucurrit ci-

tius petro. et venit prior ad monumentum. Quia breui-

ter isti debent alijs precurrere. primi ad bona opera man-

ponere. primi onera penitentiae subire. primi ad monu-

mentum ubi positum fuerat corpus iesu. id est ad para-

disum per bona opera currere et venire. ij. Regum. xviij.

Contemplor cursum prioris velut cursum achimaa si-

li sadoch. Præ igitur quod isti primi scilicet plures viri perfecti de-

bent esse meliores et agiliores. per promptitudines bene

operandi. Rume. r. Adhuc erant castra primi filij iuda.

Item debent esse doctiores et prudentiores per rectitu-

dinem bene gubernandi. Et istud nominatur in verbo

primus. Quia ad litteram ille qui vadit primus. et qui

alijs ducatum prebet. debet habere. scilicet. Usus clarior-

rem. Admodum maturiorem. Et sensum prudentiorem.

Et hoc innuit saluator. qui dicit. Matth. xv. Quod si

cecus ceco ducatum prebeat. ambo in foueam cadunt

Et quia igitur isti qui in ecclesia sunt priores. aliorum

sunt doctiores. rectiores et precursores. necesse est quod per di-

cretionem et prudentiam in clare videant. ut tute alios di-

rigant atque regant. quia sicut dicit Hilbertus. Ridicu-

losa res est aut magis periculosa speculator cecus. Do-

ctor inscius. Precursor claudus. Prelatus negligens.

Pecco mutus. Corpora enim que sunt in natura priora.

sunt ceteris clariores. quod patet in elementis. Quia ignis

qui est primum elementum. ceteris est purius. clarius

et limpidius. Patet etiam in membris: quia scilicet ocu-

li qui primi in primo membro. scilicet in capite sunt lo-

cati sunt membris ceteris clariores: ad denotandum quod

isti qui in nature ordine et in ecclesie corpore sunt prio-

res: debent esse per prudentiam clariores: et per innocentiam

puriores: et ad regendum alios doctiores. Exemplo ele-

phantum inter quos ille qui est antiquior dicitur ince-

dere prior. figurati Gene. xliij. ubi in mensa Joseph fra-

tres sui sederunt priores. scilicet qui erant in etate prouectio-

res. Ad denotandum quod antiqui. id est viri sapientes et

maturi debent in mensa et in grege ecclesie primi esse:

ut sciant se et alios gubernare. Unde de quolibet tali di-

catur illud Luce. ix. Propheta vnus de prioribus surre-

xit. Et nota quod ad istum primum scilicet ad doctum pre-

dicatorem. clericum vel prelatum pertinet scilicet

Sanctissime conuersari.

Humillime dominari.

Benigniter exhortari

Seueriter indignari.

De Rume. ij. Sanctificauit mihi quicquid primum na-

scitur in israel. Item debent humillime dominari. Mat.

xx. Erunt primi nouissimi et nouissimi primi. et illis Mat.

ct. x. Quicumque inter vos voluerit primus esse crit ves-

ter seruus. Item debent benigniter exhortari. ij. Mat.

xi. Ipse machabeus primus sumptis armis ceteros hor-

tatus est. Item debent seueriter indignari scilicet con-

tra malos Apocal. viij. Primus angelus tuba cecinit

et facta est grandis ignis mixta sanguine. Et sic bene di-

co quod isti qui sunt primi ecclesiastici et prelati debent esse

doctiores et prudentiores per rectitudinem bene gubernandi.

Item debent esse firmiores et audaciores per forti-

tudinem bene propugnandi. quod ostenditur cum dici-

tur. Simile leoni. Quia sicut dicitur: inter milites qui

sunt in exercitu ille qui vadit prior debet esse audacio-

rius. scilicet si peringeret ipsum fugere: posset per exercitum occasio

periculi esse. Sic in exercitu ecclesie illi qui sunt primi debent

esse fortes et strenui: et ad resistendum malis et ad inuadendum

et corrigendum malos esse audaces pariter atque firmi.

Similes inquit leoni. Dani. viij. Bestia prima similis

leoni et. Vide supra de leone. Istam audaciam habuit

beatus Stephanus. qui primus fuit in ordine fratrum

et ideo audaciter ad modum leonis in alios prosiliit: et

pro defensione fidei primus tyrannis se opposuit: et pri-

mus in eos debachauit. ut de eo exponatur illud Ezech.

xli. Primus ad syon dicitur ecce assus. Iste enim videns sy-

on. id est ecclesiam depressam et a iudeis nequiter vilipen-

sam. primus dixit sibi. Ecce assum. id est pressum sum ad

tui adiutorium et tutelam. similis ceruo fortiori. qui pri-

mus dicitur fluvium transfricare. et alijs viam per flu-

uius demonstrare. et ne alij timeant solce eos primus an-

tecedere et preire. ita quod alij suis clunibus innitentes so-

lent post ipsum facilius transmeare. Sic iste sicut cete-

ris fortior primus flumen mortis pro domino transiit

Quia secundum Augustinum. Adortem quam pro nobis saluator su-

stinuit. iste primus reddidit saluati. Primus iter eni-

di ad celum per martyrium alijs ostendit. Primus in

fideliibus pro fide se opposuit. Primus alijs sequacibus

exemplum martyrij declarauit. et subeundi martyrium

post ipsum primus audaciam ministravit. figuratus

in symone machabeo. de quo dicitur. j. Machab. xvi. quod

videns populum trepidare ad transfrandum torrentem

transfrcauit primus. et viderunt eum viri. et transie-

runt post eum. Et sic etiam charissimus debet facere bo-

nus prelatus. quia in omnibus ecclesie subditis ad-

uersitatibus debet primum defensore se exhibere. et pri-

mus. aduersitatis iacula sustinere. et primus tyrannum

tkk

Primum.

se opponere. Iuxta illud sepe dictum Esa. xli. Primum ad syon dicit ecce assum etc. vbi nota qd iste debet scilicet Exemplariter informare.

Virtualiter predicare.

Personaliter visitare.

Primum. Sed scdm dictio prenomiativa. Dicit. Sed tertium dictio representativa. Ecce assum. Sic ergo patet. quomodo illi qui sunt in ecclesia primi vel in mudo debent esse audaces ad propugnandum. Prudentiores ad gubernandum. Agiliores ad operandum. Et ista est secunda prioritas que est honoranda.

¶ Tertio dico. qd est quedam prioritas que est affectanda. Et ista est prioritas bonorum spiritualium et diuinorum et eternalium et supernorum. Bona enim spiritualia et eterna hoc est dictum bonagratie glorie. sunt prima et principaliora. Et ideo pmo pncipales sunt affectanda. et a deuotioribus inquirenda. Gratia em dicitur stola prima. Luce. xv. Cito proferre stolam primam. Gloria vero dicit resurrectio prima Apoc. xxi. Beatus et sanctus qui habet partem in resurrectione prima. Arbor em que plures profert fructus facit primos vt ceter meliores. sicut patet de thure de misra. que pmo gumi distillant valde melius qd scdm. Ad bñ inuic Cant. v. vbi dicit labia mea distillauerunt mirram primam. Sic vere cuz deus producat duo genera fructuum. scz primos et secundos. Primos dico qui signant bona spiritualia et eterna. Secundos vero. qui signant bona temporalia et terrena. Sed pculdubio primi sunt alijs meliores et cordi deuotioriliores et suauiores. y. Petri. ii. Posteriora et deteriora prioribus. Unde sapiens Prover. ii. Nolens commendare sapientiam dicit sic. Melior est acquisitio eius acquisitione auris argenti. primi et purissimi fructus eius. Et aduerte qd inter primos fructus gratiarum et virtutum isti precipue nominantur scilicet

Penitentie asperitas.

Sapientie subtilitas.

Eloquentie suauitas.

Redolentie famositas.

Amicie charitas.

Efficacie probitas.

Et ideo Cant. v. Penitentie dicit mirra prima. De prioritate sapientie dicitur. Treñ. iij. filij syon incliticius amicti auro pmo. Per aut em sapientia designat. De prioritate doctrine et eloquentie dicit Eccl. xxxij. Loquere tu maior natu. decet enim te primu verbum. De prioritate famose redolentie dicit Eccl. xxxij. Regociatores tui cu viuueris aroma tibus primis. De prioritate amicie dicitur Adat. xxiij. Diliges oim deum tuum etc. hoc est maximum et primu mandatu. Alter aut simile est huic. Diliges proximuz sicut teipsum. De prioritate vero bonoz opoz efficacie. dicit Apoc. ij. Ademor esto vnde excideris et prima opera fac. Ista est ergo prioritas affectanda scz bona et bona gratie et glorie. Et ideo Apostolus dicebat I Phil. iiij. Que retro sunt obliuiscis ad ea vero que priora sunt extendens in ipsum destinatu persequor ad brauium.

¶ Quarto dico. qd est quedam prioritas detestanda. Et ista est prioritas vite presentis. et bonorum huius mudi et mundane dignitatis et potestatis. Ista em tria dicuntur prima. quia primo veniunt duz viuimus in hoc mudo. Alia vero postmodu venient in futuro. quia tuc erit nouissimus error peior priore Adat. xxvij. Duo enim sunt genera arbor. quedam. que primo proferunt fructus acres verutamen finaliter fiunt dulces. et ita facit gneraliter omnis arbor. Verutamen sunt quedam alie arbores que primo fructus dulces faciunt. sed finaliter per decoctione nimia acres fiunt. sicut in mirabolante potest dilucide apparere. Sic v. re charissimi in mundo sunt duo genera arboruz. id est. hominu scz boni et mali. Sed proculdubio boni in mudo isto habent primo fructus acres et amaros. Verutamen postmodu fiunt dulces. quia scilicet bona opera et virtutes primo sunt acris et amara et difficilia. finaliter tamen quando sunt assue ta fiunt facilia. et ultimo in paradiso conuertentur in

valde dulcia. quia sicut dicitur Hebr. xij. Disciplina in presenti non videt esse gaudij sed meroris. Postea vero fructus pacacissimu exercitatis per eam cadet. Adat vero conuerso primo habent fructus dulces in mudo scilicet mundi prospera et mala opera. Ista em malis sunt dulcia et delectabilia Job. xxi. Dulcis fuit glareis cocti. Verutamen finaliter in inferno valde fient acris tristia et amara. Et istis proprie potest dici illud Jo. ij. Homo bonu vinu primo ponit post cum inebriari fuerint tunc id quod deterius est. Isti sunt illi qui comedunt panem suum primum. quia proculdubio sicut dicit Luce. xij. fiut nouissima hominis illius peiora prioribus. Sz potissime de proprietate superbie aliquid est dicendum. Ista em super omnes alias est detestanda. Superbi enim senip volunt esse primi ab omnibus nominati. primo et principaliter honorari. in primis dignitatibus collocari. Isti em sicut dicit Adat. xxij. ca. Amant primas cathedras in synagogis primos recubitus in cenis. salutationes in foro. et vocari ab hominibus rabi. Iper primos igitur possum intelligere superbos et malos diuites. et tyranos. qui scz vt in pluribus primas et magnas occupat dignitates. Isti em sunt ceteris deteriores. Sicut em ceter dicit pmo ferus catuloz quos paritunt porce vel canicule nuq veniut ad bonu. Inter planctas etia hoc est veru. qd saturnus. qui est prior: ceteris est deterior. Sic proculdubio illi quos mundus vel dyabolus primos constituit et magistros. Et istud bene apparuit in primo agelo et in primo homine qui ambo plus qd ceteri deliquerunt. De quo Esa. xliij. Pater tu? pmo peccauit. Et. Adat. vij. Cõtrita sunt castra nichanoriz cecidit ipse primus in plio. Et ideo breuiter nota. qd isti primi sunt hodie priores omnibus multipliciter ca. viz qz sunt Gulosi voratores Crudeles exatores. Bonoz turbatores. Seculi dilectores. Patrie grauatores. Ad fin gulosi voratores. patz Adat. vi. vbi dicit qd berodes fecit cenam magnam principibus et tribunis et primis galylee. Item qd sint crudeles exatores. patz Iher. i. vbi dñs loquens de populo suo dixit. Primus comedit eu rex assur: iste vltimus crosauit eum. Item qd sint bonorum turbatores. patz Act. xxv. vbi dicitur qd assurrexerunt primi iudeoz aduersus paulum. Item qd sint seculi dilectores patet. j. Cor. xv. Primus homo de terra terrenus. Item qd sint patrie grauatores patz. Apoc. xvi. vbi dicitur qd primus angelus effudit phialam suam in terram. et factum est vulnus seuum et pessimum. Et sic igitur patet. qd quadruplex inuenitur prioritas scilicet. Detestanda affectanda. honoranda. et admiranda etc. Sufficit.

¶ **Primum.** Cum primum sit aduerbiu temporis videt qd in bono significato pos sit accipi et in malo Breuiter igitur dico qd primum et ante omnia ista sunt facienda que sequuntur iuxta illud Luce. xxi. Oportet primum hec fieri. sed nondum statim fieri. videlicet quia primum a criminibus sumus purgandi. In virtutibus sumus plantandi. In celestibus sumus locandi. Tempestatibus sumus pulsandi. Pys actibus sumus dotandi. Sanis moribus sumus probandi. Pacis legibus sumus artandi. Verbis pluribus sumus firmandi. ¶ Dico ergo. qd si volumus esse amici dei primu sumus purgandi a sceleribus: et sic dicit Adat. vij. Eijce primu trabem de oculo tuo. Et Adat. xij. Colligite primu zizania etc. ¶ Itē primu sumus plantandi in virtutibus. Ali de bona arbore dicit Job. xiiij. qd ad odore aque germi nabit et faciet comā quasi cu primu plātat si est. ¶ Itē primu sumus locandi in celestibus per desideriu et affectum. Unde Luc. xij. et Adat. vi. Primu querite regnus dei. ¶ Itē primu sumus pulsandi tempestatibus seu duris ictibus scz tribulationum. Unde etia de ppo fuit dictum. Luce. xvi. qd primum oportet illum pati multa et

tat reprobari. ¶ Item primū sumus dotandi pīs acti-
bus. idest operibus pietatis. Isti em̄ primū sunt ⁊ ante
omnia procurandi. Unde Helyas dicebat mulieri sare-
ptane. iij. Reg. xviij. fac mihi primū subincercium pa-
nem: tibi autē ⁊ filio tuo facies postea. Et ille etiam dice-
bat domino Luce. ix. Permite me pium ire ⁊ sepeli-
re patrem meum. Dare em̄ panem ⁊ sepelire mortuum
sunt opera pietatis. ¶ Item pium sumus probandi
sanis morib⁹. s. anteq̄ promoueamur ad magna. Uñ. j.
Thim. iij. dicitur probentur pium ⁊ sic ministrent. Jtē
pium sumus dotandi seu etiā artandi pacis legibus.
quia. i. ante oīa nos debemus querere ⁊ procurare cha-
ritatem ⁊ pacē. Luc. x. In quācūq; domū intraueritis
primū dicitē. Pax huic domui. ⁊ si ibi fuerit filius pacis
requiescat pax vestra super eū. Et Deut. xx. dicit sic. Si
quando accesseris ad expugnandū ciuitatē. offeres pi-
um ei pacē. ¶ Item pium sumus firmādi s̄bis plu-
ribus. scz per bonam predicationē ⁊ doctrinam. Unde
Actū. xij. Nobis oportebat pium loqui verbū dei ⁊c.
Ista possent dilatarī ⁊ multa alia addi sed transeo. Uñ
de vbi primus ⁊ prius ⁊c. Ante ⁊c.

Primicie. Primitiua. Nota q̄ pri-
mitiua ⁊ pri-
mitia erant: certa portio fructuum. ⁊ ciborū que in lege
precipiebantur poni ad partem. ⁊ in vsus sacerdotū vel
pauperū separari. Dicit em̄ Numeri. v. Qd omnes pri-
mitie ad sacerdotem pertinet. Et Deut. xvij. Dabunt
sacerdoti primitias frumētī vini ⁊ olei. De hostijs que
immolabantur. dexter armus ⁊ primitie sacerdotibus
debebat. Leuit. viij. Armus quoq; dexter cedet in pimi-
tias. Et Ite. iij. dicitur primitias laborū ⁊c. Igitur
accedamus ad mores ⁊ dicamus. q̄ per primitias que
de precipua parte fructuum sacrificiorū dabantur pos-
sunt intelligi. scilz. Primitiue

Cogitationes. Muta scz quicquid primo
Delectationes. facinus ⁊ habemus quic
Operationes. quid boni. sapimus ⁊ vale-
mus. quicquid sancti dicimus. aut studemus totū tene-
mur deo offerre omnia sibi attribuendo et sacerdotē
eius. hoc est dicit. ipsius angelos et inde spūalr nutrie-
dorū delectādo. ¶ Nota ergo q̄ ē dare pmitias. Corpora-
les Primitias. Spūales. ¶ Pri-
mitie corporales sunt primitie vite ⁊ iuuentutis. que. i.
deo dñt offerri in q̄tum ab ipsa iuuenili etate dei debe-
mus officio mancipari. figurati in innocentibus qui
anteq̄ mūdi malicia inquinarent deo fuerunt per mar-
tyrium dedicati. Uñ Apoc. xij. Ibi empti sunt de terra
primitie deo ⁊ agno. Ibi sunt qui cum mulieribus non
sunt coinquinati ⁊c. In quibus s̄bis certe notat. q̄ illi
q̄ se in religione diuino seruitio. volūt dedicare. Ibi pro
certo a iuuenili etate s̄p̄sio primitias consecrare. ⁊ an-
teq̄ carnis mundi fedent vitijs se de v s̄bis mancipa-
re. Ero. xij. Qd quicquid primitiuū est cōsecrabis dño.

¶ Primitie temporales sunt primitie rex ⁊ facultatis
quia reuera de fructibus ⁊ prouentibus nostris nos de-
bemus portionem debitā separare. ⁊ deo in ecclesiā par-
tem offerre. partē vero pauperibus erogare Deute. xij.
Primitias non tardes offerre. Et puerbi. iij. Honora
dñm de tua substantia: ⁊ de primitijs frugum tuarū da
pauperibus ⁊ implebuntur horrea tua saturitate. ⁊ vi-
no torcularia redundabūt ⁊c. Quia pro certo illi qui de
cimas ⁊ primitias fideliter ⁊ integre soluant: bonis ter-
rentis amplius exuberant ⁊ affluūt. Illi vero qui huius-
modi primitias ⁊ debita nō soluant ⁊ subtrahūt. vt cō-
muniter pauperes ⁊ sine sufficientia viuūt. Ad qd scilz
facit illud. q̄. ¶ Para. xxxij. Ex quo ceperūt offerri primitie
comedimus saturati sumus. ⁊ remaserunt plurima: eo
q̄ benedixerit dñs populo suo. Ibi sunt ergo primitie
temporales ⁊c. ¶ Primitie spirituales sunt primitie cor-
dis ⁊ voluntatis. ⁊ iste pro certo sunt interiores cogita-
tiones ⁊ affectiones. ⁊ etiam mores ⁊ operationes. In oīs
toti ⁊ nostre conditiones. que scilicet omnia debemus
deo offerre. ⁊ nos sibi tanq̄ speciales primitias immo-

lare. ij. Thes. ij. Elegit vos deus primitias in salutem.
Et Roma. viij. Nos ipsi primitias salutis habentes. in-
tra nos gemimus adoptionem filiorū dei expectantes.
Sed reuera hodie q̄ plurimū potest dici illud Daniel.
ij. Nō est in q̄t in tpe hoc princeps ⁊ ppheta ⁊ dux. neq;
holocaustū: neq; sacrificiū: neq; incensum: neq; locus
primitiarū corā te. Quia reuera hodie deficiunt primi-
tie bone affectionis: incensum orationis: sacrificiū spi-
ritus contritū ⁊ contritionis. holocaustū totū cō-
bustum seruentis dilectionis. dux ⁊ princeps iustitie ⁊
discretionis: ⁊ propheta sapientie. ⁊ contemplationis.
Quia reuera iam videtur posse dici de multis. quod de
Esau dicitur Hebr. xij. scilicet q̄ propter vnam elcam
ipse vendidit primitiua sua. quia scilicet propter elcam
bonorū terrenorū. multi vendunt primitiua virtutū et
meritorū. ⁊ perdunt ius primiciarū. idest celestij premio-
rum. ita vt talibus possit dici illud Malach. ij. In pri-
mitijs ⁊ penuria vos maledicti estis. Non sic boni ⁊ iu-
sti. quia reuera isti offerunt deo primitias bonorū oporū
⁊ virtutū. ⁊ etiā loco primitiarū ipsi offerunt semetipsos
Unde. j. Cor. xv. Primitie christi. deinde hi qui sunt
christi. vt sic ipsi finaliter possint esse de illis de quibus
dicitur Hebr. xij. Accessistis inquit ad syon. montem et
ciuitatem dei viuentis. hierusalem celestem. ecclesiam
primitiuorū. qui scripti sunt in celis. Sic igitur p̄z quo-
modo offerri debent deo primitie. scz. Spirituales. Tem-
porales. ⁊ Corporales ⁊c.

Primogenitus. Nota q̄ primogenitus
in scriptura sumitur tri-
bus modis. Est em̄ primogenitus. Gloriosus. Virtuo-
sus. Atriosus. Primus est dei filius primogenitus eter-
naliter. Secundus est homo sobrius primogenitus vir-
tualiter. Tertius est diues impius primogenitus tem-
poraliter. Primus est primogenitus in trinitate. Secū-
dus est primogenitus in bonitate. Tertius est primoge-
nitus in prauitate. ¶ Primo igitur dico. q̄ est quēdā
primogenitura superior ⁊ eternalis. Et ista est illa qua
dei filius dicitur primogenitus dei patris. q̄tum ad di-
uinitatem. ⁊ primogenitus virginis matris. q̄tum ad
humanitatē. Et aduerte q̄ primū potest dici duobus
modis. quia quandoq; primū dicit illud ante qd nihil
precedit. Et sic iste dicit primogenitus. ⁊ a parte patris
⁊ a parte matris. A parte dico patris. q̄ pater nullū ha-
buit filiū nisi istū. q̄ sicut dicit Esa. xlij. Ante me non
est formatus deus. ⁊ post me nō erit. ⁊ in ps. Et ego pri-
mogenitū ponā illū excelsus p̄ regibus terre. A parte
etiā matris. q̄ scz istū nullus precesserat. ⁊ ideo primo-
genitus pōt dici. Uñ de virgine dicit Al. dat. j. q̄ peperit
filiū suū primogenitū ⁊ vocauit nomen eius Iesum. A
parte etiā ecclesie dicit primogenitus omniū filiorū dei
spiritualū. Et ideo iste vocat apostolos fratres suos. q̄
sicut dicit Ro. viij. Ipse est primogenitus in multis fra-
tribus. Notandū ergo q̄ iste primogenitus est. Aene-
randus. Admirandus. DeploRANDUS. Honorandus.
Generandus dico. propter nobilitatē eterne generatio-
nis. De qua generatione dicit Eccl. xxiij. ⁊ loquit ipse
dei filius qui est sapientia patris dicēs. Ego et ore altis-
simi prodij primogenita ante omnē creaturā. Admīra-
dus propter nouitatē hūane incarnationis. Et de hoc
dicit Hebr. j. Introduxit primogenitū in orbē terrarū.
DeploRANDUS ppter acerbitatē inortal tribulationis. Et
de hoc dicit zach. xij. Dolebūt super eū vt doleri solet in
morte primogeniti. Iste est em̄ primogenitus frater no-
ster quē pater voluit mortem subire pro peccatis aliorū
primogenitū. figuratus in rege moab: qui filius suū
vigenitū obrulit holocaustum super murum. sicut
dicitur iij. Reg. ij. Honorandus propter autoritatē
superne orationis. quia scz iste est primogenitus frater
noster qui hereditatē paradisi possidet pleno iure. de
quo Apoca. j. Primogenitus mortuorū ⁊ principes re-
gum terre. Ista est ergo primogenitura superior ⁊ eter-
nalis. ¶ Secundo dico q̄ est primogenitura inferior ⁊
virtualis. Et sic quilibet vir iustus dicitur primogeni-
tus

Primogenitus.

ius. quia vt cōmuniter primogenitus diligitur plus a patre. Ultimo v̄o genitus diligitur plus a matre. Sic vere pater noster deus plus diligit primogenitos. idest iustos ⁊ bonos: mater vero scilz caro vel mundus plus diligit vltimogenitos. idest malos. Et ideo deus de bonis ⁊ iustis filijs suis primogenitis potest dicere illud. **Gene. xlij.** Ruben primogenitus meus: tu fornicator meus. Et aduerte q̄ illi qui sunt deo primogeniti scilicet viri iusti seu etiam prelati debent esse

Prudentie splendor dotati.

ꝑꝑotentie honore ditati.

Constantie vigore firmati.

ris limpiditudo: quia debent esse ruben. qui interpre-
tatur videns per mediū. Honoris celsitudo: quia di-
cuntur primogeniti. Vigoris firmitudo: quia dictū
est fortitudo mea. Primogenitus enim debet esse pruden-
tior nobilio: audacior. Sic isti debent esse in sensu pru-
dentiores: quia ruben. In moribus nobiliores: quia pri-
mogeniti. In viribus potentiores: quia fortitudo. ¶ **D**ic-
amus ergo. quod viri iusti seu prelati debent esse in sensi-
bus prudentiores: quia scilicet debent esse ruben. id est vi-
dens per mediū: quia scilicet isti debent videre per mediū
cuiuslibet rei vel negocij. per subtilem meditationē: vel
per mediū. id est per ipsum cor nostrum quod est in medio
per ipsius considerationē et examinationē: similes lin-
ci qui ultra mediū partem solet videre. Primogeni-
tus enim de sui natura debet esse prudentior. Et quia ma-

gis antiquus. et quia curis amplioribus oneratus. Si-
cut enim dicitur Job. xij. In antiquis est sapientia. Et te-
ste sapiente Prover. ix. Da sapienti occasionem et adde-
tur ei sapientia. Et ideo ad istos primogenitos pertinet.

¶ **¶** sint sapientiores. ut scilicet hereditatem ecclesie possint melius regere et domum domini gubernare. et eterna quecumque ad salutem pertinent subtilius discernere et videre. Ruben inquit. id est videns per medium Deo tero. xxxij. Vivat ruben et non moriatur. Ut de tali primogenito dicatur illud Ero. iij. Primogenitus meus israel. Israel interpretatur videns deum. ¶ Parete ergo. ¶

isti debet esse in sensu discretiores. Kube inquit. ¶ De
inde dico. q̄ isti debet esse in moribus nobiliores. quod
etiam notatur in verbo primogenitus primogenitus

etiam notatur in verbo primogenitus. Ipsum primogenitum enim reputatur magis nobilis alijs. et merito quia maior est immediate propinquus paterne nobilitati. succed-

dit etiam in nobilioribus feudis in aliquibus terris. Sic isti in moribus debent esse nobiliores, cum sui rei

veritatem deo patri sint ⁊ gradu ⁊ statu propinquiores
⁊ ipsius in nobilioribus feudis. idest in bonis ecclesia,

sticis. & in diuinis scripturis. & finalr perpetuis bonis.
& bonis sint specialissimi successores. Ut sic quilibet ea,

lis possit dicere deo illud qd Jacob volens reportare be-
nedictionem dixit ysaac patri suo Sen. xxv. Ego sum
nomen gentis mee esau. Adverte etiam hic t. Sen.

primogenitus iacob elau. aduerſe tamen hic ꝑ ſicut ol-
titur Gen. xxv. Elau quaterat ꝑmogenitus; yſaac. ꝛ qui
per conſequens ſibi principaliter debebat ſuccedere: et

per consequens non pater pater debet succedere: et
 terram promissionis iure hereditario possidere. iste ta-
 men ius primogeniture sue amisit. et fit frater secundo.

mentis primogenitus et secundus frater secundus
 gentis primogenitus. Ipse non de hereditate terre pro-
 missionis nil penitus reportavit. Sic vere cum deus ha-

beat duo genera filiorum. scilicet primogenitos ⁊ secundogenitos. hoc est dictu. ecclesiasticos et seculares. ita

¶ isti primogeniti debeant sibi in hereditate terre promissionis. idest in bonis eterne glorie principaliter succedere.

cedere. Sic tamē fit hodie q̄ tales p̄mogeniti ita se regunt q̄ ius p̄mogeniture sue secundogenitis. idest filiis. Sicut fideles et p̄mogeniti p̄mittunt. Quasi vero p̄mogeniti

plicibus secularibus dimittunt. Ipse vero palmogeni-
ta suavendit totaliter atq; perdunt. Et sic fit qd illi qui
erant in iure successione posteriores sunt hodie numo

etiam in iure successionis potest iocari. nam quia primo
gentili et priores. Isti vero qui principaliter succedere de
buerunt, ius succedendi propter eorum demerita ami-

ferunt. ⁊ sic fiunt pmi nouissimi. ⁊ nouissimi pmi. Iu
gea illud Augu. dicentis. qd simplices ⁊ idiote rapiūt ce

108.7 nos cum literis nostris mergimur in profundus.
Quia sicut dicitur **Bebicos.rū**. Esau propter vinā escā

vendidit primogenita sua. Non sic charissimi. sed si-
 mus veri primogeniti. scilicet q̄ simus in moribus no-
 bilitores. ¶ Deniq; dico. q̄ illi qui volunt esse veri dei
 primogeniti. debent esse in viribus constantiores. quod
 ostenditur cum dicitur. Tu fortitudo mea. Sicut enim
 primogenitus qui in hereditate habet succedere debet
 esse fortis et strenuus vt iura hereditatis melius valeat
 defensare. Sic viri ecclesiastici et prelati debent esse con-
 stantes et fortes. vt ad defensionem hereditatis ecclesie
 sint potentes. Iuxta illud Luce. xj. Et Barth. xij. Cui
 fortis armatus custodit atrium suum in pace sunt om-
 nia que possidet. Ut et de quolibet tali dicat illud Deu-
 tero. xxxij. Quasi primogeniti thauri pulcritudo eius.
 et quasi cornua rinocerontis cornua illius. Comparati-
 vis constantiam prelatorum ecclesiasticorum et fortitu-
 dinem fortius audacie rinocerontis etc. Sed procerto
 de multis videtur hodie impletū illud Erod. xij. Pri-
 mogenitus a fini mutabis oues. Quia vere multi qui de-
 bent esse sicut primogeniti a finorum. hoc est dictu. for-
 tes. constantes et laboriosi. ipsi tamen mutantur in oues
 quia sunt fragiles. debiles et defectuosi. Et sic potest di-
 ci illud ps. Qd̄ dyabolus percussit primogenita egypti
 percussit dico. idest mutauit ab homine vsq; ad pecus.
 idest de hominibus fecit pecudes. de fortibus fecit debi-
 les. de audacibus fecit imbecilles. et de a finis fecit oues
 Non sic igitur charissimi: sed simus veri primogeniti
 dei. scilicet

Constantiores in virtus.

Mobiliores in moribus.

Prudentiores in sensibus.

Et sic erimus de illis primogenitis. quos deus sibi specialiter dedicauit. et quos deus ad suum sacrificium consecrauit et ordinauit dicens Numeri. ij. **21** Deum est omne primogenitum: Et sic patet qd est quedam primo genitura inferior et virtualis. Et hoc secundū principale

Tertio principaliter dico. qd est quedā primogenitura exteriori temporalis. Et sic dico. qd dyabolus dicitur

primogenitus. Istum enim deus primo genuit et creavit.
Quia sicut dicitur Job. xl. Ipse est principium viarum
dei. Ipse est enim ille frater noster maximus.

dei. Jste et em ille frater noster primogenitus. de quo
dicitur Job. 1. Mo dum filij Job comederent et biberent
in domo fratris sui primogeniti. eruit noster noli dū

a regione deserti qui domum subvertit et filios iob occidit. In quo notantur illi qui in domo diaboli: hoc est

dictu: in mundo delitjs ⁊ conuiujs. prosperitatibus ⁊
consolationibus satiantur. ⁊ dum non aduertunt: ven

tus mortis irruit super eos ⁊ ipsos temporaliter ⁊ spiri-
tualiter. et etiam eternaliter destruit et occidit. ⁊ scit

anion primogenitus regis dauid. qui fuit nequissimus
qui thamar sororem suam. id est animam per peccatus

corrupt. quapropter ab absalone. i. a christo fuit pol-
modum occisus. sicut dicitur. ij. Reg. xij. Jtē quilibet
dūq; peccator nascit̃. p̃mūmāz cogitat. qđ faciat si

dules peccator potest dici primogenitus. quia scilicet in
cut canticula et perca primogenitis porrigunt primas
mamillas infirmis cubile primos reperiunt infirmos

uberiorem lactis abundantiam administrant. Sic mū-
dus primogenitis suis scilicet pijs et potentibus

folet pinguiora beneficia porrigere. ⁊ lactis mundane
prosperitatis yberiozem abundantiam distillare Sch.

gliv. Hic est primogenitus pone dexteram tuam super
eum. Dextera enim mundi prosperitatem designat. S

sicut dicitur Gene. xxxvij. fuit primogenitus iude ne
 q̄ coram domino. ⁊ percussit eum super demerita sua.

Sic quia tales primogeniti super ceteris. vt communiter sunt nequiores. Ideo a deo percutiuntur & inferni misericordia condemnantur. *Expositio in Genesim*

ruin. quos vna nocte deus. legitur percussisse: et per ma
los angelos occidisse. Exod. xii. Tunc in egypto. Percussit

fit omne primogenitum in terra egypti, primitias omnis laboris eorum in tabernaculo domus. Et sicigitur

pater quomodo triplex est primogenitura. videlicet. Ad
la et vitiosa. Bona et virtuosa. Summa et gloriosa &c. vi.

de supra de. Primo.

Principes

Princeps. Nota q princeps dicitur quasi primu caput. vel princeps dicitur quasi primo incipiens. Vel princeps dicitur quasi primo capiens. Et sic dico. q generaliter principes significant illos qui in altis dignitatibus sunt constituti: et qui alijs obstantur et principantur. Isti enim sunt aliorum prima et principalia capita per iurisdictionem. Et nota q princeps primo debent incipere opera bona. p boni exempli exhibitionem. Primo debet capere et apprehendere celi munera p celestis glie acquisitionem. Et de hoc. j. Paral. xj. Qui percussit iebuzum primus erit princeps et dux. ¶ Poterimus ergo q in scriptura fit mentio de principibus bonis et malis: et de principibus eorumdem. Invenitur enim principatus in superabilis. ¶ Primus est principatus dñi dominorum. Secundus est principatus colorum angelorum. Tertius est principatus bonorum prelatorum. Quartus est principatus malorum tyrannorum. Quintus est principatus demoniorum malignorum. ¶ Primo ergo dico q est principatus in superabilis. Et iste est principatus ipsi qui principes dicitur regu terre. Apoca. j. Istum enim sicut dicit in ps. Constituit deus pater domus sue. et principes omnis possessionis sue. Isti enim in exercitu ecclesie contra dyabolus fuit princeps et dux. Primus enim contra dyabolus dimicavit. primus ipsum cepit et superavit. Primus pro ecclesia se morti opposuit et primus ipsam de mortis periculo liberauit. et primus pacem ecclesie reformavit. Et ideo de ipso dicit Esa. ix. factus est principatus super humeris eius: et vocabitur nomen eius admirabilis. Consiliarius. deus fortis. pater futurum seculi. princeps pacis. Iste autem est ille princeps qui dicit sedisse in porta clausa. i. in utero virginali. Et qua dicit. xliij. Hec porta erit clausa principi: princeps ipse sedebit in ea. Iste est igitur principatus in superabilis. ¶ Secundo dico. q est principatus innumerabilis: et iste est principatus angelicus. Quia scilicet angeli dicuntur principes. Sicut enim rex habet principes suos per quos solet regnum regere per quos solet hostes ledere. per quos solet iura reddere: et per quos solet iustitiam facere. Sic deus in regno vniuersi habet suos principes qui immediate ei subsunt angelos: qui sunt sicut lictores circa regem parati ad sua beneplacita exequenda. Et ideo per istos mundus regitur. dei iudicia exequuntur hostes scilicet demones ne plus debito noceant reprimunt mali puniunt. boni promouentur et casus fortune siue aduersi siue prosperi per eos perficiunt et complentur. Et de istis dicitur in ps. Principes populorum congregati sunt cum deo abraha. Et bene dicit populo: quia sicut reges habent diuersos principes qui distinctis populis in regionibus principantur. Sic in diuersis regionibus et regionibus diuersos angelos posuit principes et rectores. Quia sicut dicit sancti et fides tenet: singulis personis singuli angeli deputantur. et iterum singulis regionibus in terris singuli sunt angeli deputati principes et ordinati. Iuxta illud Ecclesiastici. xviij. In vna quaque gentem preposuit rectorem. Et hoc bene innuit. Dan. x. ubi angelus gabriel dixit danielem de angelo principis regni persarum. Princeps regni persarum restitit mihi viginti et vno diebus. et ecce michael vnus de principibus primus: venit in adiutorium meum Dani. xij. etiam dicitur danielem. Confurget michael princeps et c. Et Josue. v. etiam dicit. vnus angelus cum diceretur si bi noster es an aduersario: respondit nequaquam. sed sum princeps exercitus domini. Iste est igitur principatus innumerabilis. ¶ Tertio dico. q est principatus valde laudabilis. Et iste est principatus bonorum prelatorum: predicatorum et iustorum. Isti enim dicuntur principes spirituales. quia scilicet isti sunt qui sub rege regum principaliter militantes. alijs spiritualiter principant. Et ideo de bonis principibus et prelatibus potest exponi illud. ij. Regum. xxiij. David sedens in cathedra sapientissimi principis inter tres. In quibus verbis ostenduntur quasi omnes conditiones quas debent habere boni principes et prelati. Debent enim habere fortis stabilitatem. ne superentur. quia debent esse dauid. id est manu fortis. Cordis tranquillitatem. ne perturbentur quia debent esse sedens. id est tranquillus. Status auctoritatem ut formidentur. quia debent esse in cathedra. id est in eminentia status. Status subtilitatem. ne fraudentur. quia sapientissimus. Mentis strenuitatem ut imitentur. quia princeps. id est primo incipiens. Fortis societatem ut confortentur. quia debent esse inter tres. id est non solus. ¶ Isti enim sunt sex generales conditiones quas debent habere principes et prelati. Quia pro certo isti debent esse potentes ad propugnandum. quod ostenditur cum dicitur. David: qui interpretatur manu fortis. quia scilicet ad principem populi pertinet q sit alijs fortior et stabilior. ut scilicet contra aduersarios et impositos. et spirituales et temporales prevaleat: ne ab eis superetur. sed ut magis eis in manu potenti et extento brachio dominetur. et ut ipsis mediante iustitia principetur. Iuxta illud. j. Machab. ij. c. Judas machabeus fortis viribus a iuvene sua sit vobis princeps. Dauid ergo manu fortis. vnde Ezech. xxxij. Scruus meus dauid in medio principum eorum. Caput enim plus habet de ossibus q quocumque aliud membrum. Durciora etiam caput habet quasi immortale. percussa enim in capite: vir cum baculo occiditur. In cauda vero virga modica facili ter enecatur. Leo enim qui est caput et princeps animalium: ceteris est fortior. Et arces qui est dux gregis: ceteris ouibus est potentior. Sic proculdubio charissim: principes et prelati. qui sunt duces. principes: et capitales capitanei aliorum debent esse magis officii atq fortis: et ad resistendum malis hominibus: et inimicis temporalibus et spiritualibus magis constantes: solidi et potentes David inquit. j. Regu. xxiij. Conuenerunt ad dauid et factus est eorum princeps. Istud tamen hodie est contra multos principes ecclesiasticos et mundanos. qui scilicet nihil habent fortitudinis: nec spiritualis: nec temporalis. nec temporalis. Et ideo inimicis animarum: ossibus fidei. et ecclesie aduersarijs subditorum et patrie inuasoribus ut deberent non obuiant nec resistunt. sed eis potius cedunt et succumbunt. De istis ergo dicitur Esa. iij. Dabo pueros principes eorum. et effeminati dominabuntur eis. Non sic charissim: sed sint isti principes potentes ad propugnandum. Dauid inquit. Vide supra. de dauid si vis. ¶ Deinde dico. q isti debent esse modesti ad expectandum: quod ostenditur cum dicitur. Sedes Sedere enim tranquillitatem animi et quietem mentis designat. quod summe pertinet ad principem vel prelatum. Quia proculdubio iste non debet esse mobilis: nec currens: sed potius tranquillus. modestus. deliberans. patiens et expectans. Non enim debet statim ad iracundiam prorumpere nec precipitanter aliquid facere: nec indeliberate aliquid credere vel audire: sed solum in tranquillitate animi debet sedere: et in virtute patientie et modestie residere. Sedes inquit Apoca. iij. ca. Ecce in celo sedes posita erat et super sedem sedes. Et. iij. Regu. ij. Ecce principes exercitus sedebant. Quod est contra multos qui valde sunt precipites et motui: tantum q vel adulationibus citius mouentur et liniuntur. aut detractionibus facili ter commouentur: aut iniurijs ad vindictam indeliberate ultra q deceat excitantur. Caput enim inter cetera membra valde est mobile. et valde ad diuersas partes mutabile et vertibile. Sic malus princeps capitaneus vel prelatus solet ultra q debeat precipiter se mouere. Et hoc dicitur prouer. xxiij. Leo rugiens et vir sus cluriens princeps impius. Non sic ergo: sed sint modesti ad expectandum. Sedens inquit. ¶ Denique dico q oportet q sint sublimis ad imperandum. In cathedra inquit. Ad principem enim pertinet q non exhibeat se nimis humilem. neq vilem. ne forte a subditis contemptatur. Quia scilicet nimia familiaritas parit contemptum. Contemptus enim principis vel prelati: ostendit subditis audaciam delinquendi. Aquila enim et leo solent

duntur quasi omnes conditiones quas debent habere boni principes et prelati. Debent enim habere fortis stabilitatem. ne superentur. quia debent esse dauid. id est manu fortis. Cordis tranquillitatem. ne perturbentur quia debent esse sedens. id est tranquillus. Status auctoritatem ut formidentur. quia debent esse in cathedra. id est in eminentia status. Status subtilitatem. ne fraudentur. quia sapientissimus. Mentis strenuitatem ut imitentur. quia princeps. id est primo incipiens. Fortis societatem ut confortentur. quia debent esse inter tres. id est non solus. ¶ Isti enim sunt sex generales conditiones quas debent habere principes et prelati. Quia pro certo isti debent esse potentes ad propugnandum. quod ostenditur cum dicitur. David: qui interpretatur manu fortis. quia scilicet ad principem populi pertinet q sit alijs fortior et stabilior. ut scilicet contra aduersarios et impositos. et spirituales et temporales prevaleat: ne ab eis superetur. sed ut magis eis in manu potenti et extento brachio dominetur. et ut ipsis mediante iustitia principetur. Iuxta illud. j. Machab. ij. c. Judas machabeus fortis viribus a iuvene sua sit vobis princeps. Dauid ergo manu fortis. vnde Ezech. xxxij. Scruus meus dauid in medio principum eorum. Caput enim plus habet de ossibus q quocumque aliud membrum. Durciora etiam caput habet quasi immortale. percussa enim in capite: vir cum baculo occiditur. In cauda vero virga modica facili ter enecatur. Leo enim qui est caput et princeps animalium: ceteris est fortior. Et arces qui est dux gregis: ceteris ouibus est potentior. Sic proculdubio charissim: principes et prelati. qui sunt duces. principes: et capitales capitanei aliorum debent esse magis officii atq fortis: et ad resistendum malis hominibus: et inimicis temporalibus et spiritualibus magis constantes: solidi et potentes David inquit. j. Regu. xxiij. Conuenerunt ad dauid et factus est eorum princeps. Istud tamen hodie est contra multos principes ecclesiasticos et mundanos. qui scilicet nihil habent fortitudinis: nec spiritualis: nec temporalis. nec temporalis. Et ideo inimicis animarum: ossibus fidei. et ecclesie aduersarijs subditorum et patrie inuasoribus ut deberent non obuiant nec resistunt. sed eis potius cedunt et succumbunt. De istis ergo dicitur Esa. iij. Dabo pueros principes eorum. et effeminati dominabuntur eis. Non sic charissim: sed sint isti principes potentes ad propugnandum. Dauid inquit. Vide supra. de dauid si vis. ¶ Deinde dico. q isti debent esse modesti ad expectandum: quod ostenditur cum dicitur. Sedes Sedere enim tranquillitatem animi et quietem mentis designat. quod summe pertinet ad principem vel prelatum. Quia proculdubio iste non debet esse mobilis: nec currens: sed potius tranquillus. modestus. deliberans. patiens et expectans. Non enim debet statim ad iracundiam prorumpere nec precipitanter aliquid facere: nec indeliberate aliquid credere vel audire: sed solum in tranquillitate animi debet sedere: et in virtute patientie et modestie residere. Sedes inquit Apoca. iij. ca. Ecce in celo sedes posita erat et super sedem sedes. Et. iij. Regu. ij. Ecce principes exercitus sedebant. Quod est contra multos qui valde sunt precipites et motui: tantum q vel adulationibus citius mouentur et liniuntur. aut detractionibus facili ter commouentur: aut iniurijs ad vindictam indeliberate ultra q deceat excitantur. Caput enim inter cetera membra valde est mobile. et valde ad diuersas partes mutabile et vertibile. Sic malus princeps capitaneus vel prelatus solet ultra q debeat precipiter se mouere. Et hoc dicitur prouer. xxiij. Leo rugiens et vir sus cluriens princeps impius. Non sic ergo: sed sint modesti ad expectandum. Sedens inquit. ¶ Denique dico q oportet q sint sublimis ad imperandum. In cathedra inquit. Ad principem enim pertinet q non exhibeat se nimis humilem. neq vilem. ne forte a subditis contemptatur. Quia scilicet nimia familiaritas parit contemptum. Contemptus enim principis vel prelati: ostendit subditis audaciam delinquendi. Aquila enim et leo solent

Princeps.

alijs animalibus inferre quendam timorem et terrores. Sunt etiam animalia quodammodo solitaria. gregem et communitatem fugientia. Ad denotandum. qd illi qui sunt regis principes et prelati non debent esse subditis nimis sociales seu familiares. sed magis solitarij et aliqualiter singulares. Et hoc em subditi magis timent et reuerentur: et a malis operibus retardantur. An ibi re. xxx. Princeps de medio eorum producat. q. d. Princeps non debet esse inter alios: sed super alios. qd ostenditur euz dicitur. In cathedra. Cathedra em locus est superioritatis. autoritatis et singularitatis. vnde scribitur Ezechiel. xxxv. In cathedra dei sedi et in corde maris. Sint igitur sublimis ad imperandum. Cathedra inquit. Aduerte tamen q cathedra non solum significat status sublimitatem: immo etiam designat iustitie et iudicij equitatem. que summe pertinent ad principes iudices et prelatos. Iuxta illud Eccl. vi. Noli querere ab homine ducatum: nec a rege cathedram honoris. Noli querere fieri iudex: nisi possis virtute irrumpere omnes iniquitatem. Quidq est hodie contra multos qui pro certo non sedent in cathedra iustitie. sed pestilentie non in cathedra honoris: sed furoris. non in cathedra equitatis. sed rapine iniquitatis Ezech. xxx. Principes eius in medio eius quasi lupi rapientes predam. Non sic ergo: sed sint sublimis ad imperandum: seu etiam iusti ad iudicandum seu ad gubernandum. Cathedra inquit. Insuper dico. q oportet q isti sint sagaces ad meditando. Sapientissimus inquit. Sapientia em et prudentia. talibus summe est necessaria: et pro se et pro patria. et pro subditis et pro republica gubernandis. Iuxta illud Esa. xxx. Non vocabitur ultra is qui incipiens est princeps. Res em que alijs sunt prelatis: sunt vt communiter clariores. Patz in sole et stellis que cunctis generabilibus preferuntur. Patet in aquila regina auis que visu limpidissimo solem intueri dicitur. Et patz de leone rege animalium. qui apertis oculis dormire et requiescere comprobatur. Sic vere illi qui aliorum sunt reges principes et prelati: debent claritate et lumine scientie pre ceteris illustrari. Subtiliter em debent in negocijs videre. et quis in mundi prosperitate dormiant: semper tamen debent oculos cordis per discretionem apertos habere. et vbi homo non sperat: semper debent in arduis cogitare. Cant. v. Ego dormio et cor meum vigilat Esa. xxx. Princeps vero ea que digna sunt principi cogitabit. Sapientissimus inquit Ecclesiastici. ix. In manu artificis opera laudabuntur: sic et principes populi in sapientia sermonis sui. Igitur sint prudentes seu sagaces ad gubernandum. Iterum dico. q isti debent esse audaces ad incolandum. Et hoc ostenditur cum dicitur princeps. idest primo incipiens: quia scilicet tales debent primo incipere bona opera et difficilia vt sint alijs in exemplum. Dices em solent inter se ducem eligere. qui primo solz de terra surgere. primus ante alias incedere. vnde ducatus primus alijs demonstrare. Sic pro certo ad istos duces et principes mundi et ecclesie pertinet. q primi de terra. idest de corpore pigritie surgant. Primi volatum bonorum operum. primi in hostes animae patrie et ecclesie proficiant. et primi ducatum vie ad paradysum alijs praeostendant Daniel. x. Ecce michael vultus de principibus primis. figurati in iuda. de quo dicitur. j. Macha. xv. Qd primus transiit flumem ad aduersarios expugnandos et alij post ipsum. j. Paral. ij. c. Qui percussit iebuzem: primus erit princeps et dux. Debent ergo esse audaces ad incolandum. princeps inquit. Rursus dico. q isti debent esse associati ad consultandum. qd ostenditur cum dicitur. Inter tres. quia scilicet ad prelatus et ad principem pertinet q sit bene associatus. et q credat consilio sapientum. Actus. v. Princeps sacerdotum et qui cum eo erant co-nocauerunt consilium. Non enim debet proprio capiti credere: nec soli opinionioni assentire: nec in suo sensu plus debito abundare: sed potius debet interesse. idest inter bonos. consilia oras. fideles et iustos: et trinitatis fidei

professores: et debet personaliter residere. Qd sicut dicit christus Matthei. xvij. Ubi duo vel tres congregati sunt in nomine meo. ibi ego sum in medio eorum. Qd est contra multos: qui ita sunt fatui et obstinati: q nulli volunt credere nisi sibi: nolunt secum habere bonos consultores: sed potius viros impios et raptores Esaie. j. Principes tui infideles socij furu. omnes diligunt munerata. Non sic ergo sed sicut visum est habent prelatus et principes. Dilcretam societatem. Audacem itinerum. Sagacem subtilitatem. Excellam autoritatem. Tranquillam maturitatem. Constantem stabilitatem. Et ista de bono principe sufficiant. Iste est ergo principatus valde laudabilis. Quarto principaliter dico. q est quidam principatus valde dominabilis. Et iste est principatus crudelium tyrannorum. et vt communiter modernorum secularium dominorum. et qd peius est multorum iniquorum ecclesie prelatoz. Unde nota q isti sunt vt communiter

Carnis delicijs impinguati.

Duris seucijs effrenati.

Vanis leticijs occupati.

Blandis eloquijs delectati.

Malis familijs conuallati.

Malis consilijs gubernati.

Mortis supplicijs reservati.

Verbis blandicijs oblectati.

¶ Dicam

igit q mun

di picipes

carnis deli

cijs imptin

guat. Ma

gis em. va

cant delicijs

q prelijs plus gaudent de potibus q de censibus plus delectantur in puijs: q in belloz exercitijs. Et de hoc Eccles. x. De terre cuius rex puer est: et cuius principes mane comedunt. Item isti duris seucijs effrenant. Isti enim pre ceteris hominibus sunt crudeliter: magis precipites ad vindictam et etiam ad rapinam: similes oraconi qui elephantem naturaliter persequitur et odit. et contra eum preliatur. vt ardor sui pectoris ipsius sanguine frigidus et melancolico temperetur. Sic vere dracones. idest tyranni principes naturaliter habent odio elephantem. idest simplices subditos. innocentes. et ideo vt ardor rapine et auaricie sue possit eorum sanguine. idest temporali substantia saturari vel satiari. non cessant contra ipsos controuersi et exactionibus preliari et eos qdum possunt predicto sanguine pauperare. vt sic dicat pauperes illud psal. Principes persecuti sunt me gratis. Verumtamen sicut draco bibens sanguinem elephantis. et compellens ipsum deficere et cadere solet. quando q sub ipso inuolui et suffocari: et sic cum mouet pariter solet mori. Sic proculdubio principes et tyranni pauperes elephantem. idest subditos sanguine bonorum temporalium euacuant per rapinam ipsosq ad terram idest inferius ad statum paupertatis compellunt cadere et venire. constat q in hoc ipsi prosternunt et occidunt semetipsos. quia scilicet paupertas subditorum est paupertas principis. et conuersio diuitie subditorum sunt diuitie dominorum. Principes enim vt communiter nunq potest esse diues. si subditi sunt pauperes. quoniam dum subditi pauperes sunt: principes necessario rugiunt et famescunt. Et ideo dicitur Proverbior. xvij. Nec rugiens et visus esuriens princeps impius super populum pauperem. Sic ergo dico. q isti sunt magnis seucijs infammati. Item dico. q isti sunt vanis leticijs occupati. Princeps em modernus non curant nisi de leticijs et consolationibus huius mundi. Nolunt enim habere cantores cantatrices: ioculatores et iocultrices. in bonis volunt ducere dies suos. et in puncto ad inferos peruenire. Ideo de istis dicitur in ps. Preuenerunt principes coniuncti. psallentibus in medio iuuenularum tympanistrarum. Item isti sunt blandis eloquijs delectati. Isti enim hodie non diligunt nisi adulatores: nolunt enim habere aliquem correctorem. sed magis amant quemcumq verbum adulatorem et deceptorem. Unde Iher. xv. Aures principum sunt simplices. Et ideo dicitur de adulatoribus. Osce. vij. In malicia sua letificauerunt regem: et in mendacijs suis principes ¶ Item isti sunt malis familijs conuallati. Non curant enim

Prior. Prius. Cū prior sit ille qui alios pre-
cedit et atq; ordinat: vel virtus

Prior. Prius. Cū prior sit ille qui alios pre-
 cedat erat: ordine: vel virtus
 te: possumus dicere q̄ sicut prius in titulo de Primis
 visum est multiplex est prioritas. videlz
 Admirabilis. Rā priora dei opa debēt admirari
 Honorabilis. Iusti onera debent venerari.
 Detestabilis. Hostia scelera debent detestari.
 Reparabilis. Mentes vulnera debēt reparari.
 Non amabilis. Rex munera debent non amari.
 Supportabilis. Mūdi pondera debēt supportari.
 Imirabilis. Sancta funera debent imitari.
 ¶ Dicam ergo q̄ est prioritas dei que est admiranda:
 sed de hoc dic sicut supra. vbi. Primus paragrapho pri-
 mo. Hoc solum dic. q̄ deus prius scilicet ante incarna-
 tionem nobis erat ignotus. postea tamē factus est mi-
 rabiliter nobis notus. vnde optime potuit figurari. ij.
 Machab. j. vbi dicitur. q̄ tempus affuit q̄ sol refulsit
 qui prius erat in nubilo. ⁊ accensus est ignis magnus.
 ita vt omnes mirarentur. Sol enī iste dei filius. prius
 scilicet ante incarnationem nobis latebat in nubilo:
 in q̄tum visibiliter non erat notus. finaliter tamen nō
 bis splēdit ⁊ refulsit. quando in carne visibiliter fuit
 kkk iij

Prior. Prius.

natus. Ita est ergo prioritas dei: hoc est dictum: ipse
excellens dignitas et maiestas. que scilicet est admiranda.
Habuit enim vnus prius dominationis: hoc est dictum: di
tunc conditionis. vnus prius incarnationis. vnus prius
passionis. vnus prius resurrectionis. vnus prius ascen
sionis. De ipso priore et eterna diuina conditione. di
citur Job. i. Qui post me venit ante me factus est: quia
prior me erat. De incarnatione dicitur Luc. ij. qd symeon
respondit acceperat non visurus se mortem: nisi prius
videret christum dominum scilicet in carne. De passio
ne dicitur. j. Cor. xv. Non viuificatur nisi prius moria
tur. De resurrectione autem dicitur Luc. ix. Prophe
ta vnus de prioribus surrexit. De ascensione autem di
citur Actus. j. Primum quidem sermonem feci etc. vsq
assumptus est. De ipso vero nobis ostensa dilectio
ne. dicitur. j. Joh. iij. Nos ergo diligamus eum: quo
niam ipse prior dilexit nos. Hec est igitur prioritas dei.
que est admiranda. Secundo dico. qd est prioritas lu
sti. que est honoranda. Iustus enim potest dici scilicet

Prior in vigore.

Prior in valore.

Prior in honore.

de illo fortiori qui non potest domum fortis armati diri
pere nisi prius fortem adducat. Ut sic sit de illis. de qui
bus dicitur Iudicum. x. qd qui prius simulauerant su
gam versa facie fortius resistebant. Item prior in valore
multis preponderans. In valore enim virtutum et meri
torum iusti preponderant vniuersis. j. ad Thessal. iij.
Qui in christo sunt resurgent prius ut sic bonitas et sa
pietia iusti comparetur luci Sap. vij. Luci comparata
inuenitur prior. Item prior in honore ceteris imperans
ut sit prior in donis: maior in impio Gen. xlij. Multa
possent hic dici: sed transgo: qd satis est supra dictum: vbi
prius. hoc solum nota. qd iustus seu perfectus de prius
Se accusare.

Se macerare.

Obtemperare.

Accelerare.

Hostes grauare.

Verba formare.

Mentem mundare.

Pacem ligare.

facta tractare.

Verbis cessare.

Se maceret cibis abstinendo. Eccl. xxxi. Super mensam
magnam sedisti: non aperies super illam faucem tuam
prior: ne extendas manum tuam: nec prior poscas bibe
re. Et ibidem. Cessa prior causa discipline. Item prior
obtemperat maiori parendo. j. Mach. ij. Princeps et ma
ximus es etc. Accede prior et fac iussus regis. Item prior
accelerat bonus faciendo. Quilibet enim debet velle esse
prior ad faciendum bonum: nec debet alter alter expe
ctare. Quia scilicet sicut dicitur Johan. v. Ille qui prior
intrabat in piscinam sanus fiebat. nocuit enim differre pa
ratis. Unde Eccl. xxxij. Precurre prior in domum tuam
et illic aduoca ipsum. Quilibet enim (licet tarde incipiat)
debet tamen postquam inceperit taliter accelerare et precur
rere. qd si fieri possit prior alijs. possit esse. Sunt enim in ali
quibus partibus quedam nubes que alijs supra comu
nem morem folientibus et fructus producentibus. fi
cte solent vsq ad vigiliam sancti Johannis baptiste peni
tus remanere. Sed reuera in nocte precursoris iste siue
mirabiliter siue naturaliter nascitur: solent folia et fructus
producere. et se alijs prioribus comparare Quia vero quis
homo diu permanceat in siccitate et sterilitate: debet ta
men tanto feruore ad dominum. se conuertere. qd alios
ipsum precedentes possit attingere: et si possit ipsis in vir
tutibus prior esse. Exemplo scilicet Johannis qui precurrit
citius petro: et ideo venit prior ad monumentum. sicut di
citur Joh. i. Quia reuera seruus acceleratio est se
pissime aliorum preuentior in meritis anticipatio. Igitur
iustus prior acceleret bona faciendo. Item prior se pre
paret hostes inuadendo. Audaces enim fortuna solus adiu

uare: et illos qui prius alios inuadunt: multo tunc rele
uare. vnde de Iuda machabeo dixerunt inimici. j. Mach.
cha. v. c. Si transferit ad nos prior non poterimus su
stinere eum. Ita autem fuit. quia iudas torrentem transiit
et alios superauit. Item prior verba sonent fide edocen
do: ut sit de illis de quibus dicitur Eccl. xxxvj. Nocuit
sunt in nomine tuo prophete priores. Item prior se
emundet culpam confitendo Mach. xxi. Multa prius
qd intus est calicis et papyrus etc. ut fiat id qd foris est
mundum. Item prior pacificet se reconciliando Mach.
v. Si offeres munus tuum ad altare: et frater tuus habet
aliquid aduersum te: vade prius reconciliari fratri tuo
et veniens offeres munus tuum. Item prior facta tractet
prudenter agendo. Prius enim et ante omnia concilia in
negocijs sunt habenda. sicut Luc. xij. dicitur de volen
te edificare turrim. qd prius sedes computat si habeat sum
ptus qui sunt necessarij ad perficiendum etc. Item prior
loqui cesset verba moderando. j. Cor. xij. Si aliquid
sedendi reuelatum fuerit prior taceat. Iustus igitur in his
omnibus prior et alijs virtutibus preeminens debet
esse: et sic prioritatem virtuosam et honorabilem poterit ob
tinere. ita qd nullus alius sibi poterit comparari Mach. xj.
Non erit prior simile nouissimum. Est igitur prioritas lu
sti que est honoranda. Tertio dico. qd est prioritas pec
cati que est detestanda. Priora enim peccata nostrat prior
etiam mala vita nostra semper debent videri et totis vir
tutibus precaveri et abominari: etiam et horri: insuper enim
dari: et deleri. Si quis enim a leone mortuus esset: semper
et so leone timeret: et primum mortuum etiam abhorreret:
et sanitatem pro viribus impetraret. Vnde ergo dicitur
Esa. lvi. Redite puaricatores ad cor: recordamini prio
ris seculi. Istud tamen proposse impedit dyabolus. Non
vult enim qd priora pericula videamus ad finem. qd ibi fa
cilitate incidamus dicens. scilicet Esa. xliij. Ne memine
ritis prior: et antiqua ne itueamini: Et qd nunquam a pecca
tis prioribus recedamus: sed semper in deterius proce
damus. Iuxta illud Luc. xi. Sicut nouissima hominis
peiora prioribus. Et Mach. xxvj. Erit nouissimus error
peior prior. Nota etiam hic. qd prioritas detestanda est
illa quae quidem per fatnam audaciam et presumptionem
priores se offerunt periculis. et etiam omnibus vitijs et
peccatis. De quibus dicitur Iher. x. Reuersi sunt ad
iniquitates patrum suorum priores. ita ut quilibet talis dice
re possit illud. j. Tymoth. j. Prius blasphemus fuit et
persecutor. Unde de falso amico dicitur Eccl. xij. Si oc
currerint tibi mala: inuenies eum illum priorem. Non
sic charissimi: sed priora vitia detestamur et priorem vi
tam in melius emendemus. ut sic de nobis dicatur illud
Esa. xxxv. In cubilibus in quibus dracones prius habi
tabant orietur viros iunci et calami. Similes scilicet illi
lapidi qui dicitur noset qui inuenitur in capite buffo
nis: qui tamen summe valet contra venena. vbi scilicet
forma buffonis dicitur apparere. Quia scilicet illi qui de
corpore dyaboli buffonis per penitentiam extrahuntur.
quandoq summe valent contra venenum peccati. Exem
plo scilicet pauli etc. imaginem tamen buffonis. id est po
ra peccata semper per memoriam secum debent habere.
Quarto dico. qd est prioritas innocentie. que est repa
randa. Virtutes enim quas perdidimus sunt recuperan
da: et anima que vulnerata est reparanda. Immo certe
virtus et gratia est amplior qd amissa fuerat procuranda.
Ad hoc enim tendit tota potentia medicorum. ut scilicet
prior sanitas recuperetur. et maior etiam et firmitas pro
curatur. ut sic tubileus prioris restitutionis ad nos re
deat. sicut de hereditate aliena dicitur Leuitici. xxvj. qd
scilicet in anno iubileo reuertebantur ad priores domi
num. ut et sic anime ad pristinam innocentiam redeun
ti dicat dñs illud Esa. j. Restituam iudices tuos ut fue
rant prius et consiliarios tuos sicut antiquitus. q. d. Ju
diciu: iustitiam consilium et prudentiam restituam ti
bi sicut prius: quia scilicet bonus penitens debet fortior
et virtutibus et innocentia maior qd prior fuerat reueni
re Job. xviij. Placatum reddet habitaculum iustitie.
Donec

Prinsquā. Cum priusq̃ sicut ⁊ anteq̃ denotet
mihi quādam pambulam t̃p̃is an
tipationē. quandā p̃cessionē status ⁊ p̃fectionis ⁊ gra
dus p̃lationē notabo q̃ priusq̃ p̃t de deo. Iusto ⁊ im
pio referri. ¶ Primo igit̃ dico q̃ ad deū enim spectat
vnum priusq̃
Eterne durationis. De eterna duratiōe
Paternę p̃missionis. p̃t: q̃ p̃tat q̃ deus
Interne cōgnitionis. semp̃ est ⁊ fuit eterna
Sup̃ne p̃uentionis. liter. Et de isto prius
q̃ loquitur dauid in ps̃. dicens deo sic. Priusq̃ mon
tes fierent aut formaretur terra ⁊ orbis a seculo ⁊ vsq̃
in seculum. tu es deus. ¶ De paternę p̃uisionē patet
quia constat q̃ deus priusq̃ quicq̃ faceret a principio
sicut sagax pater in testamento sue immutabilis p̃uic
tionis ⁊ ordinationis bonos futuros filios p̃destinauit.

fallacis amicitie.
furentis iracundie.
Crudelis violentie
finalis pestilentie.

falsi enim amici solent
ante tempus suos di-
mittere. sicut de petro
legitur **M**arc. xij. ca.
Mo. i. priusq[ue] gallus cantaret bis; dominum denega-
ret. vnde **M**at. xxvj. c. **P**riusq[ue] gallus cantet: ter me ne
gabis. **M**ali iracundi solent ante tempus animo fu-
rere. Unde in ps. dicitur sic. **P**riusq[ue] intelligent spi-
ritus vestre ramnum. sicut viuētes sic in ira absorbet eos;
Crudeles impij solent ante tempus bonos affligere. si-
cut **A**ctuum. xxiij. patet de illis qui dicebant: nos vero
priusq[ue] appropiet parati sumus interficere cum. i. pau-
lum. Sed omnes peruersi solent ante tempus mortem
incurrere. Unde in ps. dicitur q[uod] isti sunt sicut fenem
tectoriū quod priusq[ue] euellat cecidit. Et hec de priusq[ue]
sufficiant. **V**ideybi prius. ante. anteq[ue] &c.

Confirmatio continentie.
¶ **G**itur dico qd est barcapustina innocentiam. que
est reparanda. Serpens em transiendo partum fora-
men et deponendo pellem antiquam: et aquila balnea-
do se in fonteyino solent reparare et recuperare pustinā
iuuentutē et pustinā fortitudinē et virtutē. Sic & nos
q̄ sentimus nos inuitis antiquatos: debemus pellem
veterem. hōiem veterē. malā puerfationem veterē tran-
seundo per artem penitentia: in fonte lachrymarū nos
balnando deponere. vt sic possimus pustinam iuen-
tutis innocentiam reparare. et pustinā virtutum forti-
tudinē rebabere. vnde Ephe. iij. Deponite vos sicut pri-
stinā puerfationē veterē hōiem q̄ corruptus et renouami-
ni spū mentis vestre etc. Talem aut pustinā renouatio

nem desiderabat, Job cum dicebat Job. xxx. Quis mihi tribuat ut sim iuxta mentes pristinos. Sem dies quibus deus custodiebat me. qui splendebat lucerna cuius super caput meum. sicut fuit in diebus adolescentie mee quando secreto deus erat in tabernaculo meo. quando lauabam pedes meos butyro. et petra fundebat mihi rivus olei etc. Expone. Et reuera homo qui quandoque fuit iustus: innocens et deuotus: qui videt se vitis in uolutu: valde debet innocentiam pristinam quam sentit perditam dolere. et pristinum secretum diuine visitationis et consolationis. pristinum butyrum dulcedinis et deuotionis. pristinum oleum pietatis et compassionis. pristinam lucernam sapientie: et discretionis plangere et lugere: et ad ipsa pruribus reuocare. Igitur dico quod talis pristina conditio et perfectio recuperat. s. per

Diuinam miserationem.

Deuotam postulationem.

Regalem ordinationem.

Penarum tolerationem.

facit ergo ad hoc diuina misratio. Sine gratia enim dei homo a peccato nunquam puerit. nec pristina eius perfectio reformatur. Quod satis figurat Genes. xl. ubi dicitur carcerato pincernae. Tres adhuc dies sunt post quos recordabitur pharaon ministerij tui: et restituet te in gradum pristinum. Pharaon enim rex est deus. s. post tres dies seu post penitentiam de homine recordatur. ita quod cum in gradu pristino. in quo quibus maioris virtutis et innocentie restituere compingitur. figura etiam ad hoc de templo domini quod prius fuerat per chaldeos destructum: tandem tamen per filios israel reparatum. De quo dicitur. iij. Paral. xiiij. Quod suscitauerunt domum domini in pristinum statum. facit igitur ad istam reparationem innocentie et virtutis diuine gratie misratio.

Item facit ad hoc deuotam supplicatio seu deprecationem. Et sic videbat samson a domino postulare dicens. s. Iudic. xviij. Domine deus meus restitue mihi nunc pristinam fortitudinem. Item facit ad hoc legis dominice preceptum. Item cum est diuina quod peccator per penitentiam ad pristinam gratiam reuertatur. figura etiam ad hoc Leuit. xxv. ubi dicitur quod omnis hereditas vendita: in iubileo reuertebatur ad pristinum possessorem. Sic vere gratia perditam suo pristino possessori restituit. qui iubileus remissionis et penitentiae comitatur. Unde ibidem dicitur sic. Reuertetur homo ad possessionem suam: et unusquisque redibit ad familiam pristinam: quia iubileus et quinquagesimus est annus. Sequitur. In ipso enim omnis venditio reddit ad dominum et ad possessorem pristinum. Item facit ad hoc tribulationis tolerationem. unde hebre. x. Memoriamini pristinos dies quibus illuminati certamen magnum habuistis et sustinistis passionum. Patet ergo quod est dare pristinam innocentiam que est commendanda. Et secundo dico quod est dare pristinam iniustitiam que est emendanda. Constat enim quod pristina iniquitates sunt relinquende et per penitentiam emendande. unde Ecclesi. xxxij. Bene consulitur peccatori dicendo sic. De pristinis deprecari tibi remittantur. Quod tamen est contra multos in suis iniquitatibus obstinatos et pristinis vitiis induratos qui s. pristinam vitam volunt usque ad mortem in eis remanere. Unde de necessitate tibi. dicitur Esa. xliij. Numquid non hec vestra est: que gloriabatur a diebus pristinis in antiquitate sua? Et de samaritanis etiam dicitur. iij. Regum. xvij. quod scilicet idololatriam iuxta consuetudinem suam pristinam perpetrabant. Est igitur dare pristinam iustitiam que est emendanda. Et tertio dico quod est dare pristinam amicitiam que est renouanda seu etiam reseruanda. Deus enim semper preparatus recordari pristini fœderis quod pepigit cum hominibus: nec in reuocare virginali: et etiam quod quotidie nobiscum pangit in lauacro baptismali. sicut ipsemet dicit Leuit. xxv. Recordabor fœderis mei pristini quando eduxi eos de terra egypti: ut essem deus eorum. Hos igitur cum deo: etiam cum primis amicitias pristinas renouemus. et nos ipsi per charitatis fœdera colligamus. s. iij. Mach. xij. Misimus ad romanos renouare amicitiam

et societatem pristinam. Patet ergo quod est dare pristinam amicitiam et societatem et iniustitiam. et innocentiam. Et hoc sufficiant. Videbunt antiquitas. et ubi primus. prior etc.

Pruiare. Pruiatus. tum accipitur per singularem et non publico: et in quantum distinguitur res publica et priuata nulle prorsus sunt auctoritates. Sed de priuare in quantum sumitur pro spoliare: demerit auferre multa proculdubio possent dici: sed paucis reuel auctoritates. hoc solum dic quod sicut vasallus propter delicta quandoque priuari potest feudo. Sic vere homo propter delicta que committit contra dei voluntatem. priuari meretur omni solatio atque bono. Et sic nota quod peccatores priuari

Sunt omni veritate.

Sunt vite voluptate.

Sunt fidei claritate.

Sunt spei securitate.

Sunt rerum fertilitate.

Sunt honoris dignitate.

Mali igitur priuantur virtute bone locutionis. s. Ty. vi. Veritate inquit priuati sunt existimantes quod esse pietatem. Item priuantur voluptate sancte deuotionis. s. vita gratie et glorie. sicut. iij. Mach. iij. ubi rex iussit sacrilegum vitam priuari. Item priuantur claritate certe cognitionis. sicut de strutione dicit Job. xxxij. Quod durat ad filios suos quasi non sint sui. Priuauit enim eam deus sapientia. nec dedit illi intelligentiam. Item priuantur securitate firme tuitionis. s. firmitate stabilitatis et spei. iij. Mach. iij. Per diuinam inquit virtutem iacebat mutus omni spe et salute priuatus. Item priuantur fertilitate huius possessionis. s. bonis istis terrenis per quibus laborare non cessant. Ecclesi. xviij. Lingua terrena mulieres viratas deiecit. et priuauit eas laboribus suis. Item priuantur subtilitate alte plationis. s. honore glorie paradisi. Num. xxxij. Deceuerat magnifice honorare testes domus priuauit etc. De bonis vero non sic: quia peccato isti non priuantur bonis terrenis quin semper. ut communiter satis habent ad necessitatem. Iuxta illud Job. xxi. Vacca peperit et non est priuata fetu suo. Nec priuantur etiam finaliter bonis eternis. sicut cum dicitur in etc. Non priuabis bonis eos qui ambulat in innocentia domine deus virtutis. beatus homo qui sperat in te. Videbunt. Spoliare. Rudare. Auferre et similia etc.

Pro. Cum per diuersimode in scriptura sumatur. videlicet causatiue. sicut Ecclesiastici. iij. Ut quis ad mortem certa pro iustitia. Item defensiue sicut cum dicitur. iij. Regum. x. Estovir robustus et pugnemus per populo nostro. Item substitutiue. sicut cum dicitur. iij. Regum. xviij. Quis mihi tribuat ut ego moriar pro te: Item obiectiue. sicut cum dicitur Job. xliij. Job autem seruus meus orabit pro nobis. Item compensatiue. sicut cum dicitur Deuteronomio. xviij. Oculum pro oculo. Dentem pro dente. Item satisfactiue. sicut cum dicitur Epistolae. v. Quod Christus tradidit semetipsum oblationem pro nobis. Videtur quod pro: denoret mihi officium procuratoris intercessoris propugnatore: aduocati vel adoratoris. Sic igitur notabimus quod per fertur ad deum ad iustum ad misericordem. Primo igitur dicamus quod per: quandoque dicitur de deo. Deus enim est vnum. per id est vnus

Propugnator et defensor.

Mediator et procurator.

Iste enim pro meritis soluit munificere. Iste etiam pro afflictis certat iustificare. Iste insuper pro perditis tractat misericordie. Dicam ergo quod Christus est pro meritis munificens compensator. Mercatores enim non faciunt nisi per rebus res alias dare: vnum per altero commutare. Sic deus sicut optimus et valde magnificus mercator commutat negocia nostro modo. Dat enim magna per modicum per meritum. celestia per terrenis. Iste est enim qui dicit ante me beate illud Esa. lx. Sugeres inquit lac gentium: et munda millia regum lactaberis. et scies quod ego dominus saluator et redemptor tuus fortis iacob. per te afferam aurum et per ferro

ferro afferam argentum. pro lignis es. et p lapidibus
ferum. Constat em q deus animam mamilla regum
id est ministerio sanctorum et angeloru nutrit et lactat.
ipsamq redimit et saluat. et maxima p modicis sibi do
nat. Exemplo. s. arboris scuyitis. que. s. pro parvis la
boribus que homo circa illas impendit: fructus vbe
res sibi reddit: quia. s. p. laboribus mundanarum tri
bulationum: christus affert et confert fructus eterna
ru consolatoriu: dicens scilicet illud Esai. lxxj. Spiri
tus domini super me eo q vngit me. Ad annuncian
dum mansuetis misit me: et vt mederer contritos cor
de. Sequitur. Et darem coronam p cinere. oleum gau
dij pro luctu. pallium laudis p spiritu meroris. Patet
ergo q xpus est pro meritis munificus compensator.
Deinde dico q ipse est p afflictis tutificus ppugna
tor. Animalia enim pro suis catulis defendedis olēt
pugnare. Pastores pro ouibus contra lupos solēt cer
tare. et dux pro suo populo contra aduersarios dimica
re. Cui igitur xpus deus noster: sit omniu pater et dux
et pastor: restat q ipse pro nobis in tribulationibus et
tentationibus nostris pugnat et p defensione nostra:
se nostris hostibus opponit: et contra eos militat atq
certat. et de ipsis misericorditer victorizat Job. x. Ani
ma meam ponam pro ouibus meis. vt sic dicamus il
lud ij. Paral. xxxij. c. Nobiscuz dominus deus noster
qui auxiliator est noster. pugnat pro nobis. vnde Ju
dith. v. c. Deus eoruz p eis pugnavit et vicit. Et Heem.
liij. Deus noster pugnat pro nobis. et nos ipsi facie
mus opus. Est igitur tutificus ppugnator p afflictis.
Deniq dico q ipse est pro delictis saluificus media
tor. Constat em q xpus fuit et est pro humano genere
mediator ad deum patrem. s. pro nobis

Depcando.

Ipse enim p nobis exorat

Allegando.

humiliter. vt ipse dixit pe
tro Luce. xxij. Ego roga

Satisfacendo.

tro Luce. xxij. Ego roga

ni p te vt non deficiat fides tua. Et Job. xvij. Ego p eis
rogo non p mundo: sed p his quos dedisti mihi: et nō
p his tñ: sed pro his qui credituri sunt p verbu coruz.
Itē ipse p nobis allegat subtiliter. Itē est em aduocat
noster apud patres. s. cui possumus dicere verbu illud
Esa. xxxvij. Dñe vni pator: rñde p me. Et Ro. viij. di
atur. Quod ipse spiritus postulat p nobis. Postulare
em idem est qd aduocare. Item ipse p nobis satisfacit be
nigniter. Satisfecit em seu satisfecit p redemptione no
stra mirabili modo. s. seipm p nobis morti exponēdo:
et ppui sanguine effundendo. vñ Math. xxvj. Hic est
em sanguis meus q p multis effundet in remissionem
peccator. Et ad Ephe. v. dicit q ipse tradidit semetips
p nobis oblatione et hostia. Itē igit q xps est p nobis
saluificus mediator.
Tutificus ppugnator.
Munificus premiator.

Et hoc pñu pñcipale. Et sic igit dico q hec dictio
p refert ad deū. Scdo pñcipaliter dico q ista pñposi
tio p aliquando refert ad iustu. Cur em perfectus et iu
stus sicut bonus seruitor et venerator bonus adiutor et
ppugnator. bonus pcurator et exorator. solet certare et
laborare p deo p proximo. pro seipso. Dico p deo: q re
uera p diuinis cogitare non cessat. videlicet

pro ipso zelando fideliter.

Huic regatando veraciter.

Ipsum depcando suppliciter.

Ipsum honorando cordialiter.

pro ipso patiendo: seu ipsum honorando mentaliter. Di
co p ipso zelando. sicut. s. de phrynes dicit Thome. rrv.
qd zelo zelat q deo suo: expauit scelus filioz israel.
Itud enim summe spectat ad quēlibet xpianum. s. ze
lare p fide et p honore diuino. iij. Regum. x. Tenu me
cum vt deus zelum meus pro domino. Verba sunt Iehu
regis qui pro zelo legis domum achab. filios et genus
necon et ochozie fratres occidit. Jezabelem interfecit
et prophetas baal exterminauit. sicut dicitur ibidem.
Item huic regatando. scilicet pro bene factis suis

Deterono. vij. Benedicas domino deo tuo pro terra
optima quam dedi tibi. Item ipsum depcando. vt
scilicet sibi dicere possint alij illud Iher. xv. Inuoca
inquit dominum: et loquere regi p nobis: et libera nos
a morte. Et Iheremie. xxxvij. Ora pro nobis dominus
deum nostrum. Etiam et pro peccatis suis debet orare
quia sicut dicitur Ecclesiastici. iij. Qui diligit deum
exorabit pro peccatis suis. Item ipsum honorando
seu pro honore ipsius pauescendo. vnde de belu dicit. j.
Regum. iij. Quod cor eius pauens erat pro archa do
mini. que scilicet capta fuerat a phylis. Iustus igit
tur laborat pro deo. Item iustus laborat: cogitat: et
stat pro primo. Et hoc certe p ipso

Viriliter militando.

Actaliter iudicando.

Liberaliter erogando

Salutariter liberando.

Supnaliter adorando.

Dico igitur q iustus pro primo militat viriliter.
Unde ipse dicit. j. Paral. xix. Confortare et agamus vi
riliter pro populo nostro et pro viribus dei nostri. Et
ij. Regum. x. Egovir robustus: et pugnemus p popu
lo nostro. Itē pro ipso iudicat legaliter. Accipit em
sicut dicitur Sapient. v. Pro galea iudicium certum: et
iudicat q non occidantur patres p filijs. nec filij pro
patribus: sed vnusquisq p peccato suo morietur. sicut
dicitur Exodi. xxiij. Et. iij. Regum. xiiij. Unde bono
iudici dicitur Deuterono. xix. Non misereberis inquit
eius: sed animam p anima. oculum pro oculo. pedem
pro pede eriges. Item p ipso erogat liberaliter: quia
sicut dicitur Cantic viij. Si dederit homo omnē sub
stantia domus sue p dilectione quasi nihil despiciat eā.
Item p ipso liberando: certat salutariter. Quia scilz
sicut dicitur Prover. xj. Iustus de angustia liberatus
est. et traderet impius p eo. Et Proverbio. xxi. dicitur
qd p iusto datur impius. et p recto iniquus. Item
p ipso pccatur et orat supnaliter scilicet ad deum et ad
sanctos. vt sic alius dicat sibi illud. iij. Reg. xij. c. De
precare faciem domini dei tui et ora p me. Et Job. xlij.
c. Job autem seruus meus orabit p vobis. Iaco. v. Ora
te p inuicem vt saluemini. Tractat ergo iustus p pro
ximo. Item iustus certat et cogitat p seipso. Et hoc
certe pro

Constantia.

Iustitia.

Penitentia.

Sapientia.

Temperantia:

Patentia.

Uera eloquentia.

Verbi moderantia.

vt recta cōplacat. Vñ Eccl. iij. Pro iustitia agomiza
re pro anima tua: et vsq ad mortem certa pro iustitia.
Item pro penitentia vt carnem arceat. De qua dicit
tur Proverbio. xxxij. Anima esuriens etiam amarum
pro dulci sumat. Item pro sapientia vt mentē splen
deat. dicens scilicet Sap. vij. Super salutem et speciem
dilexi illam: et proposui pro luce habere illam: quoniam
inextingibile est lumen illius. Item pro temperan
tia vt deo placeat. vnde Eccl. xxx. Alimimum pro ma
gno placeat tibi. Item pro patientia ne ira ferucat.
Iuxta illud Roma. xij. Nulli malum pro malo reddē
tes. Sequitur. Non vosmetipsos defendentes charissi
mi: sed date locum ire. Item pro vera eloquentia vt
ipsam habeat. vnde. Eccl. iij. Pro anima tua non
confundaris dicere verum. Item pro verbi moderan
tia: vt multum taceat. vnde Eccl. xxxij. c. Audi tacens
simul et querens: et p reuerentia accedet tibi bona gra
tia. Sic ergo pñs qñ ista dictio p: refertur ad iustum.
Dico tertio pñcipaliter q pro quandoq refertur
ad impiu seu stultu. Constat em q impij habent suuz
pro. i. suam cam: meditationē. compensacionem et cōmu
tationē. Unde nota q isti habēt multiplex malū pro:

Probatus.

id est multiplices malam causam meditatione. compen-
sationem et commutationem. quibus scilicet ipsi dant
bona pro malis. mala pro bonis. certa pro falsis. ani-
mā pro peccatis. celestia pro terrenis. Dicit rpsal. Dat.
xvi. Quā cōmutationem dabit hō pro anima sua. q. d.
nulla competens cōmutatio potest esse. et tamen mise-
ri peccatores hoc faciunt qui scilicet sicut dicitur Tre-
no. j. Dederunt quoque p̄ciosa pro cibo ad refocillandū
animā. Quicquid enim habent preciosum et sanctum
scilicet gratias et virtutes: et bona etiam paradisi ipsi
dant et perdunt pro modico diuitiarum. et deliciarum
cibo: pro anima. id est pro vita sua misera recreāda. Si-
cut enim usurarius dat famelicis pauperibus parua p
magnis. vina et blada corrupta pro grossis debitis. et
pro suis principalibus hereditatibus atq; bonis. Sic
vere dyabolus mala pro bonis solet talibus dare. et sic
solet eos ad pauperatē inferni deducere: et heredita-
te paradisi priuare: vt sic dicat peccator tali commuta-
tione deceptus illud ps. Retribuebant mihi mala pro
bonis. sterilitatem anime ince. Volenter ergo deberet
conqueri peccator videns pro pecunia vsuraria id est p
bonis terrenis instar scilicet Esau p lenticulis sua pri-
mogenita. hoc est dictu gratiam atq; gloriā perdidit.
se. et dicere lamentando illud quod dicebat rpsal. Thobie
Thobie. v. Dicitur quod nunq̄ fuisse pecunia ita pro
qua misisti peregrinari filiū nostrum lumen oculorū
nostrorū. baculum senectutis nostre. filius enim no-
ster interior est affectus qui reuera lumen est mētis no-
stre. et baculus senectutis oī p gratiam est nobiscū. sed
ad peregrinandū per peccatū mittitur. quando p mis-
si pecunia. id est p bonis huius seculi: vel etiā p pecu-
nia diabolica. i. p peccatis a gratie limitibus elongat.
De tali ergo pro. i. de tali mala cōpensatione et cōmu-
tatione dicitur Adhe. vi. Nunquid dabo primoge-
nitum meum pro scelere meo. Primogenitū inquit. i.
animā. animū vel affectum. q. d. non debeo quod est cō-
tra illos infideles patres qui. i. filios suos pro pecunia
solent dare. et ad participandū p̄cium ipsos q̄ natu-
raliter sint liberi cū modica pecunia cōmutare: et tales
nis viribus subiugare. Sic isti animas etc. Et si vis no-
ta q̄ isti habent in presenti seculo multiplex malum p
scilicet vnum pro

Elationis et superbie. Ex p supbie elatiōis se-
oblutionis non noticie. quitur casus et deiectio
p̄oditionis et fallacie. vnde. j. Reg. xv. dictum
Delectatiōis et cōplacētie. fuit saul sic. Pro eo in-
quit q̄ abiicisti sermonē dñi: abiicie te deus ne sis rex.
Ex p ingrate oblitiōis: sequit strages et p̄ditio. Deus
enim valde odit vitū ingratitudinis et maxime qñ homo
nō solū nō reddit p bonis bona: immo etiā infert pro
bonis mala. sicut in ps. dicitur. Qui retribuunt ma-
la p bonis detrahebant mihi. Ideo benedicit p̄rouer.
xvi. Qui reddit mala p bonis non recedet malū de do-
mo eius. Ex p fallacis p̄ditionis sequitur murmur et
detractio. ps. Pro eo te me dilig. detrahebāt mihi: ego
aut orabam. Ex p terrene possessionis seu etiā mūda-
ne delectationis seq̄tur infernus et dānatio. vñ Esa. iij.
dicit sic. Et erit inquit pro suauit odore fetor. et pro zona
funiculus. et pro crispanti crine caluicium. et pro fa-
scia pectorali cilicium etc. Et breuiter peccatores q̄ tam
inuitiles p̄mutationes faciunt: possunt dicere illud. ij.
Achabeorum. vij. Istos enim pro peccatis nostris
bec patimur. Sic igitur patet quomodo ex ista mala
causa pro: sequitur multimodus malus finis: et quo-
modo mali habent inter se commutationes varias val-
de malas. Et si vis etiam potes dicere q̄ per pro: in
malo significato potest intelligi peccator. mundus vel
dyabolus. qui scilicet est malus. mediator. falsus pro-
curator. durus premiator. Quia scilicet isti pro bonis
reddunt mala. pro suauibus aspera. pro magnis par-
ua. pro peccatis tormentā etc. allega vt prius. Suffi-
cit. Patet igitur q̄ pro refertur ad impium. ad iustū et
ad deum etc.

Probare. Probatus. Cui pbare n-
bil aliud sit q̄
aliquid experiri mentaliter tentare. vel aliquid per fa-
cti euidentiam manifestare ad finem vt eius conditio
possit melius apparere. Possumus dicere q̄ deus pro-
bat homines diuersimode in hoc mundo. Sicut enim
aurifaber probat metalla: et que bona et legitima inue-
nit: solet emere. tenere et admittere. que vero mala inue-
nerit: solet penitus refutare. Sic deus probat et bonos
et malos in mūdo: vt finalr bonos in paradiso recipiat.
malos vero in infernū pellat et deiciat. Et de hoc dicit in
ps. Dñe pbasti me et cognouisti me: tu cognouisti ces-
sionē meā et resurrectionē meā. Notare ergo possum?
q̄ deus pbat et probatur. Et ideo dico q̄ est probatio.
Diuina. In omni enī p̄batione necessa-
Humana. rius est p̄bator. locus p̄batio-
Mundana. nis et p̄batus. In p̄batione cr-
go nostra deus est probator: vel per se vel per subiectam
creaturam. Mundus est locus probationis. homo ve-
ro est illud quod p̄batur. Dicamus ergo q̄ mundus
est locus spiritalis probationis. Sicut enim milites
p̄bantur in stadio
Scholares p̄bantur in studio.
Doctores p̄bantur in auditorio.
Metalla p̄bantur in conflatorio.
Sic pro certo boni p̄bantur in huius mundi spaciato-
rio. Mundus enim est sicut fornax in quo deus pbat
illos quos sibi vult specialiter retinere. Sicut enim pa-
pa probat et examinat hominem clericum vt benefice-
tur. Iudex pbat et examinat accusatum: vt absolutus
et innocens declaretur. Homo probat equum vt emat-
tur et retineatur. Campsor probat denarium: vt eius
bonitas ostendatur. Sic vere deus probat in isto secu-
lo virtum iustum: vt ipsum innocentem faciat: vt bene-
ficiū paradisi sibi conferat. vt ipse sibi perpetuo re-
tineat. et vt bonitatem ipsius declaret omnibus et ostē-
dat. Iuxta illud. j. Tymo. ij. Probentur primus: et sic
ministrent. Sic fuit probatus Job et Thobias. quia
sicut dicitur Ecclesiastici. ij. In igne probatur aurum et
argentum. sicut homines receptabiles in camino hu-
miliationis. Et ideo breuiter de quolibet probato vel
probando potest exponi illud Genes. xviij. Accede
ad me et tangam te. et probem vtrū sis primogenitus
meus. Vbi aduerte q̄ deus anteq̄ homini conferat p̄-
bendam: non parisiensem sed paradisi. probat ipsum
aliquotiens tribus modis. s̄m q̄ trium hostium im-
pugnationibus ipsum aliquando submittit. Aliquo-
riens enim probatur a carne per prosperitatis delecta-
tionem. Aliquando probatur a mundo per aduersita-
tis desolationem. Aliquādo probatur ab hoste per ini-
quitate instigationē. Successus attractiū pbat p̄so-
lationē p̄speritatis. Accede ad me inq̄. Contract⁹ affli-
ctiū pbat desolationē aduersitatis. Ut tangā te inq̄
Prociū pbat in instigationē iniquitatis. Ut
pbem te etc. Ista ergo sunt tria genera p̄bationū in q̄-
bus p̄batur homo. videlicet
In carnis prospera successione.
In mundi aspera afflictione.
In hostis temera tentatione.
Dicamus igit q̄ hō pbat in successione p̄solatiua. Et
hoc ostēdit cū dicit. Accede ad me. Istud vbi. Accede ad
me: est vocabulū attractiū. Lenitiū. Vlanditiū.
Vocatiū. et p̄spe successione designatiū: q̄ vñ illos
q̄ modo sunt in p̄speritate videt deus vocare ad se inq̄-
tū. i. ipse solet applaudere et blādiri. Iuxta illud Ibe-
rer. xv. Accede huc et tange sceptrū. Et dicit. xxv. Accē-
dens q̄ qñq; talēta accepit etc. Ista est cū vna fortis p̄-
ba. s̄m mudi p̄speritas. In ista cū pba nō stat metallus
nisi solidū Sicut enī metallū sic p̄batur. Quia si purum
fuerit: idem pondus reddit dū ex igne et fornace trahit
q̄d habuit anteq̄ in ignem et fornacem mittebat. Sic
vir iustus eiusdē est conditionis dū in p̄speris eleuatur
et dū in aduersis deprimitur et calcatur. p̄batur etiam su-
cut balsamū

C.

३

E

Procedere.

Eternalis et emanatiuus.
Moralis et frequentatiuus:
Causalis et operatiuus.
Temporalis et antiquatiuus.

per generationem. De quo Job. viij. Ego ex deo processi
rechi. Et ille quo spiritus sanctus procedit et emanat a
patre et filio per communem inspirationem. de qua Job.
xx. Mittam vobis spiritum veritatis qui a patre pce-
dit. Processus moralis est in voluntate. Voluntas
enim pcedit continue et pficitur et trāsit vel de bono
in melius vel de malo in peius. Exemplo lune que con-
tinue pcedit vel ad clementiū vel ad decrementum. Et
ideo de bono processu et profectu dicitur in ps. Specie
tua et pulchritudine tua: intende pspere procede et re-
gna. Et de isto vide supra ubi crescere. ubi inuenies illā
autoritatem diuinā et persecutam. prouerb. iij. Iusto-
rum semita quasi lux splendens procedit et crescit vsq;
ad perfectum diem. De malo vero processu in moribus
potest dici illud quod de semet dicitur. ij. Regum. xvj.
Procedebat egrediens et maledicebat. Processus
causalis est in operum qualitate. Et iste est ille proces-
sus quo a nobis procedunt bona vel mala. Bona enī
procedunt a bonis. Luce. iij. Mirabantur omnes in
verbis gratie que procedebant de ore eius. Mala autē
procedunt a malis: quia sicut dicitur. Eccli. xlij. De-
re Rimēti procedit tinea: sic a muliere iniquitas viri. Et
Mardi. viij. dicit q̄ que de homine procedunt hec sunt
que conuincunt homines. Processus temporalis
est in rerum diurnitate. Tempus enim continue pro-
cedit. Cum enim tempus sit mensura motus. iij. phi-
sorum. Hinc est q̄ omnia que motui et transformatio-
ni subiacent: temporaliter pcedunt et senescunt. sicut de
zacharia et Anna dicitur Luc. j. Qd̄ pcesserunt ambo
in diebus suis. Si tamen ultra hec velis aliquid di-
cere de processu virtuoso: quo scilicet de virtute proceditur
in virtutem: quia deus deo in syon videatur. notabis et
dices q̄ processus seu profectus in bonum valde est neces-
sarius in hac vita: quia sine processu nunq̄ potest finis
aut terminus attingi. quinimmo si a processu desisti-
tur. quasi necessario retroitur. Illa enim que de sui na-
tura sunt mobilia. nunq̄ possunt in vno statu sistere.
quinimmo nisi pcedant ulterius necesse habent vt cō-
muniter retroire. Sic reuera cū homo labilis sit natu-
ra. sic fit q̄ nisi semper ulterius procedat in bonum ne-
cesse habet affectibus vel actibus faciliter severtere ad
aliquid inutile seu vanū. Exemplo scilicet magne ro-
te que quando cum impetu voluitur: si steterit statim
eodem impetu non ad oppositum inclinatur. Proce-
dat igitur iustus: nec cesset a bono opere: si tamen vult
in contrarium non abire. In causis enim civilibus
nunq̄ ad summā attingitur. nec etiam cause victoria
repositur. nisi prius legitime procedatur. Cōstat enī
q̄ propter defectus boni processus multe cause que alia bo-
ne fuerint amittuntur. Et ideo bene dicitur. j. Reg. xij.
Surge et pcede. et alloquens satisfac seruis tuis. In qui-
bus verbis ostenditur q̄ ad bonū processum faciendum
plurima requiruntur. Oportet enim

Dimittere quod officit.

Admittere qd̄ pficit.

Adiungere quod allicit

Porrigere quod sufficit.

Surge inquit. Admittamus motum peccatorum quod vult
properat. Procede. Adiungamus verbum sonorem:
quod mentes vulnerat. Alloquens. Porrigamus pa-
nem idoneum qui famem superat. Satisfac inquit ser-
uis tuis. Processus enim virtuosus consistit. In dimis-
sione letalis pressurę. In commotione mentalis natu-
re. In oratione superne pietatis. In nutritione paupe-
rum iacturę. Ibi enim sunt quatuor boni processus
Dimittere mundum impediētem. Surge. Dimitten-
do mundi corruptionem. Admittere actum expēdien-
tem. Procede ad ulteriores perfectiones. Requiere desū
proficientem. Alloquens scilicet dominum per oratio-

Processus eter-
nalis est in trinita-
te. Et iste ē ille quo
filius pcedit a patre

tem. Requiere plebem deficientē. Satisfac seruis tuis
scilicet per elemosinarum largitionem et nutritionē.
Primo ergo dico q̄ si bene volumus in bono profi-
cisci et procedere. necesse est q̄ dimittamus pondus cor-
porum. hoc est dictu curam temporalium et carnalium
negociorum: quod ostenditur cuz dicitur. Surge idest
sursum te erige. quod scilicet non potest bene fieri nisi
prius pondus aggrauans dimittatur. Sed de hoc vi-
de plene de Surgere. de Consurgere. et Surgere. Pone
tamen figuram de Dauid qui oneratus armis saulis
non potuit incedere contra philisteam. sicut dicitur. j.
Regum. xvj. Sed postq̄ ipsum onus deposuit et dimi-
sit: tunc fundam manu tulit et processit aduersus phi-
listeam. et eum in funda et lapide superauit. Expone
bene de quinq; lapidibus sicut alibi. Unde Ezech. xlij.
Deponent inquit vestimenta in quibus ministrant: et
vestientur alijs et sic procedant. Surge inquit. Acru-
xij. Surge petre: quia ceciderunt catbene de manibus
tuis. Qd̄ sunt hodie plures qui pressi pondere nego-
riorum temporalium nec surgere nec pcedere possunt.
Diabolus enim est sicut ille pessimus antiochus. de
quo dicitur. j. Machab. xv. Qd̄ ipse conclusit tripho-
nem ne procederet. Non sic. sed si volumus bene pro-
cedere dimittamus pondus corporeum. Secundo
si volumus bene procedere impellamus motum peccato-
rum. Procede inquit idest procul incede: quia scz mo-
tus corporeos. scilicet bonos affectus et desideria debemus
procul scilicet vsq; ad paradysum impellere. et illuc
mentaliter intendere et incedere. si volumus de virtute
in virtutem bene pcedere. Procede inquit. idest procul
incede ps. Specie tua et pulchritudine tua. intende p-
spere pcede et regna. Procul dubio sciz vsq; vsq; in pa-
radysum. Ibi enim debet esse processus noster. quia sicut
dicitur prouerbiorū. iij. Iustorum semita quasi lux et c.
sicut supra. Et nota si vis q̄ nos debemus facere processus
fortem et bellicosum.

Constantem et virtuosum.
Sapientem et seriosum.
Diligentem et curiosum.
Exultantem et gaudiosum.
Rutilantem et luminosum.
Honorantem et amozosum.
Humectantem et viscerosum.
Triumphantem et gloriosum.

Isti sunt igitur certi gradus quibus ascenditur et
proceditur ad terminum glorie sempiternę. Et primo
quidem per gradum potentem et bellicosum scilicet per
gradum fortitudinis. quo scilicet nos debemus cōtra
spirituales et temporales hostes. demones. hereticos.
vitia et tyrannos bellare. Unde Hieremie. xlvj. Prepa-
rate scutum et clipeum et procedite ad bellum. state in
galeis. polite lanceas. induite vos loricas. Sequit. Ex-
ultate in curribus et procedant fortes. Item proce-
ditur per gradum constantem et virtuosum. Non enī
sufficit q̄ homo sit audax et fortis ad innadendum: nisi
etiam sit constans ad perseuerandum et permanendū.
Unde. j. Machab. xij. Processerunt vt irent cuz
vniuersa virtute sua. Et. ij. Paralipo. xvj. dicitur. Qd̄
processit spiritus et mansit coram domino. Item pro-
ceditur per gradum prudentem et seriosum. In omni
enim materia processus qui fit per vias sapientie et pru-
dentie optimus est. Unde de Ezechia rege Iuda dicitur
iij. Regum. xvj. Quod ipse adhefit domino. et nō
recessit a vestigijs eius. Et erat deus cum eo. et in cun-
ctis ad que procedebat sapienter agebat. Item proce-
ditur per gradum diligentem et curiosum. In omni
enim materia processus diligens commendatur. Unde
in psal. dicitur. Tanq̄ sponsus procedens de thalamo
suo. Exultauit vt gigas ad currendam viam. Cur-
sus enim diligentiam significat. Item pceditur per
gradum exultantem et gaudiosum. Gaudium enim in
spiritu sancto est vnus gradus ad pcedendum in celis
j. Machab. ix. Ecce inquit apparatus multus: et spon-
sus pcessit

sus processit et amict eius cum tympanis et musicis. Item proceditur per gradum rutilantem et luminoso. Lux enim fidei et scientie optimi sunt gradus ad bene procedendum in virtutibus. Unde illud Prover. xij. Justorum semita quasi lux splendens procedit et cre-
scit. Unde etiam de spiritu veritatis quia a patre proce-
dit dicitur Joh. xv. Quod ipse vos docebit omnia. Item
proceditur per gradum honorantem et amoro-
sum. scilicet per viam charitatis: quia scilicet boni procedunt di-
gnis obuiam ad eos honorandum sicut Joh. xij. dicit
de christo. quod pueri hebreorum acceperunt ramos oliua-
rum et processerunt obuiam ei. Job etiam de seipso. xxi.
ca. dicit sic. Quando inquit procedebam ad portas ci-
uitatis et in plateis: parabant cathedras mihi. Item
proceditur per gradum irrigantem et viscerosum. scilicet
per viam clementie et pietatis. Unde vir pius est ille
fluuius irrigans pauperes. de quo Apoc. xxi. Ostendit
mihi angelus fluuium aque viue splendorum tanquam cri-
stallum procedentem de sede dei. Item proceditur per
gradum seu etiam ad gradum eminentem seu etiam
triumphantem et gloriosum. scilicet ad gloriam paradisi et ad
deum facilius speculandum. Unde Joh. v. Procedent qui
bona fecerunt in resurrectionem vite. Ut sic de quolibet
beato dicatur illud Iudith. xvi. Erat autem diebus fe-
stis procedens cum magna gloria. Et sic patet quomo-
do ad procedendum. id est ad percipiendum ad paradysum incedere
dum necesse est quod nos impellamus motum pectoris
procedere inquit. Certe si volumus bene procedere ad
gamus verbum sonorem: seu requiramus regem syderum
Alloquens inquit. Allocutio enim et oratio et deprecatio
ad deum multum est necessaria in processu virtuoso. In pro-
cessibus enim ciuilibus valde est utile alloqui curialiter
iudicem et gratiam eius per viribus impetrare. Sic vere
cum in processu seu profectu virtutum deus sit iudex no-
ster coram quo. scilicet procedere nos oportet: certe necesse
est ut ipsum deuotis orationibus laudibus et gratiarum
actionibus alloquamur: ad finemque eius gratiam et mi-
sericordiam consequamur: et quod per nobis diffinita sen-
tentia assequamur. Ut sic homo de allocutione diuine
sapientie dicat illud Sap. viij. Sciens inquit quoniam com-
municabit mecum de bonis. et erit allocutio cogitationis
et tedij mei habebis propter hanc claritatem ad turbas. ut
sic homo sit de illis de quibus dicitur. ij. Machab. x.
Deprecabantur inquit dominum caput terra aspergentes lum-
bos pincti cilicibus: ad altaris crepidinem prostrati: ut
sibi fieret propitiis. Sequitur. Posco orationem longius
de ciuitate procedentes. Pone hic si vis quoniam cauit aduer-
sarius timens quod altera pars bene procedat: et quod gratias
iudicis habens finem obtineat summe cauet quod in pro-
cedendo possit errare vel quod excoicationis finem possit in-
currere. ut sic allocutionem et gratiam iudicis possit per-
dere et processus ipsius nullos esse. Sic vero dyabolus ad-
uersarius noster inuidens bonis nostris processibus: et
timens quod per finalem finem perbendam seu hereditatem
paradisi obtineamus: solet procurare per tentationem quod
allegitime procedamus. scilicet aliquid quod debeat operantes et quod
peccatum mortale excoicationem spiritalem. scilicet separa-
tionem a deo et a statu et gratie incurramus: ut sic proces-
sus virtutis si quem antea fecimus amittamus: dicentes
scilicet cuilibet illud Job. xxxvij. Absque huiusmodi et non
procedes amplius: et hic confringes tumentes fluctus
tuos. Non sic ergo. sed si volumus bene procedere ad ea
mus seu requiramus regem syderum. Alloquens in-
quit. Quarto dico quod si volumus bene procedere: por-
rigamus panem idoneum. scilicet elemosynam pauperibus et ege-
nis. quod ostenditur cum dicitur. Satisfac seruis tuis.
Satisfac inquit. scilicet indigentibus miseris. ut sit talis pius
homo taliter ad opera pietatis procedens figuretur in
illo flumine qui procedebat de sede dei. Apoc. xxi. Et in
illa puella de qua dicitur Act. xxi. quod petro pulsante ad
ianuam processit puella ad videndum. Pulsante enim
paupere et elemosynam postulante: statim debet fluui-
us et puella. id est vir pulchris et misericors procedere. et gra-

tiam. veniam misericordiam et elemosynam dispensare.
Satisfac inquit seruis tuis. Unde. Petri. ij. Parati
semper ad satisfactionem omni petenti vos. Et si vis
potes hic dicere quomodo valde bonum est homini qui
longum iter habet facere quod in via et etiam in termino
multos habeat amicos. Sic vere valde tutius in lon-
gavia paradisi procedimus. si sic per elemosynas pauperes: et
illuc deum et sanctos per orationes amicos nostros faci-
mus. Dicamus ergo de homine pio ad pauperes illud
quod de christo dicitur Math. xij. Quod procedens vidit duos
fratres et vocauit eos. Hic posses ponere quoniam nauta in
mari ne procedat ad portum. cursor in terra. ne attingat
ad terminum. tigris in nemore. scilicet cum speculis ne inue-
niat suum cartulum a processu diuersimode retardan-
tur et. Unde. s. de Currere. Tre. Via. Iter et filibus ubi
multa inuenies. Patet igitur quod ad bonum et virtuosum
processum quatuor principaliter valent. scilicet
Compassionis affectus.
Orationis affectus.
Affectus conatus.
Corruptionis contemptus.

Et hec sufficiant de processu viri et virtuoso. Sed si
vis dic aliquid de processu flebili et vitioso. Mali enim
semper procedunt inuitis: quia. scilicet. quanto plus viuunt tanto
peiores fiunt. Eccli. xx. Est processio in malis viro indisci-
plinato. Et sic nota quod mali procedunt scilicet

Ad mundi gaudia. Procedunt dico ad letitias
mundiales. figurati. scilicet in fi-
liis sylo. quas videt filius
Ad carnis prandia. beniamin ad ducendos cho-
ros et mox procedere rapue-
Ad litis odia. runt. Iudith. xxi. Ut cōter em̄ extrema gaudij luctu occu-
Ad ire studia. pat. et qui procedit ad gaudia facilius venit ad lites et
Ad mortis tedia. iurgia. Item procedunt mali ad spurcias corpora-
les. Unde de illis qui erant in arce hierusalem dicitur
i. Machab. xliij. quod illi qui de ea procedebant contamina-
bant omnia in circuitu sanctorum. Item procedunt
mali ad discordias. figurati. scilicet Apoc. xvi. in illis tribus
spiritibus immundis qui procedunt ad reges totius ter-
re congregare eos ad prelium. Item mali procedunt
ad iracundias cordiales figurati scilicet in illa vipera
de qua dicitur Act. xxiij. quod cum processisset a calore ar-
ripuit manum pauli. Calore enim iracundie succensi
solent alios ledere sine causa. Item procedunt mali
ad pestilentias infernales. figurati. scilicet in omnia ij. Ma-
chabeo. iij. Qui proditiose inductus de asilo procedere
re. statim fuit per andronicum interfectus. Quia reuera
cum peccando quis de asilo. id est de templo gratie proce-
dit et exit andronicus dyabolus ipsum finaliter per dam-
nationem occidit. Similis. scilicet illi principi odio appol-
lonio. De quo dicitur. ij. Machab. v. quod omnes illos qui
ad spectaculum processerant trucidauit. Quia procer-
to illi qui ad mundicia: solacia: spectacula et ludibria
procedere non verentur: a dyabolo finaliter occiduntur.
Iste est ergo malus processus quem faciunt mali.

Sed si vis dic adhuc quod non solum mali procedunt
male: immo etiam quandoque a malis procedunt ma-

la. videlicet
fumus supbie. Cuius dico quem
ignis seucie. ventus dispergit. Un-
feto luxurie. de de supbo dicit Job
Sulphur infamie. xli. de naribus eius pro-
cedit fumus. Item inde procedit ignis seucie seu etiam
iracundie quem furor inuergit. Job. xli. De ore eius lam-
pades procedunt quasi rede ignis accende. Et de locutis
de Apoc. ix. quod de ore ipsius procedit ignis. Item inde pro-
cedit feto luxurie que carne aspergit. Machab. viij. Que
de hōie procedunt sunt illa que comitantur hōiem. Item
inde procedit sulphur infamie quam nullus abstergit. Ubi
Apoc. ix. dicit. De ore equorum procedit ignis et fumus
et sulphur. Equi enim sunt carnaliter homines: quia si-
cut dicitur Esaie. xxxij. Equi eorum caro. De quorum
procerto ore procedit ignis detractionis et inuidie. fu-

Procella.

mus elationis et stulticie. et sulphur. i. fetor infectiois et infamie. Un ibides dicitur qd tertia pars hominis occisa est de igne fumo et sulphure que pcedunt de ore ipsorum. Ista sunt ergo mala que pcedunt a malis: **¶** Notabis tñ qd a bonis et potissime a prelati debent procedere scilicet Verba certe prolocutionis.

Vita sancte conuersationis.

Clamor alte predicationis.

Rigor dure castigationis.

Tigor tute dominationis.

¶ De prolocutione veridica dicitur in ps. Que pcedunt de labijs meis nō faciā irrita. De puerfatione sanctifica dicitur Prover. iij. Omni custodia serua cor tuū: qm ab ipso est vita. De predicatione altidica dicitur Apocal. iij. qd de throno pcedunt fulgura et voces et tonitrua. De castigatione iuridica dicitur Apocal. xix. qd de ore ipsius pcedebat gladius utraqz parte acutus. Et sequit ibides qd oēs illi qui acceperunt caracterem bestie occisi sunt gladiolui pcedit de ore ipsius. De dominatione etiaz tutifica dicitur Ego. xix. qd de altari cornua procedent. Altare enim est prelati. de quo. f. debet procedere cornua potentie rigoroſe. Et sic patet qd a iusto et maxime a prelato debent procedere

Veridica prolocutio.

Sanctifica conuersatio.

Altidica predicatione.

Iuridica castigatio.

Fortifica dominatio.

re. Transire. et similia significantia motum.

Et hec de pcedere

re sufficiant. Vide

infra vbi pñfici

sci. Et supraybi ire

Ambulare. Curre

¶ Procella. Hora qd procella idem est qd tempestas. Est enim procella idem qd ventus vehemens grandinibus et pluuijs intermixtus. Est igitur et communiter procella triplex. scilicet Procella

Latentis tentationis.

Presentis vexationis.

Sequentis damnationis.

¶ De tentatione patet quia in ipsa vtitur dyabolus ad animarū subuersione ventos vehemens superbie. igne inflāmantis auaricie. pluuijs lubricis luxurie. tonitruo stupefacientis discordie. Ita breuiter dico qd de pcella tentationis dicitur in ps. qd ignis: grando: nix: glacies: spūs pcellarū: pars calicis eorū. Tute est igitur sapienter p huius mundi pelagū nauigandū ne forte pcella tentationis nauē nostram possit destruere vel casare. Eccl. xxxij. Sapies non odit mādata et iustitias et non illudet quasi in procella nauis. **¶** De mundi tribulatione et vexatione patet. Ista enim est quedam procella que status obruit miserorū. De qua. f. dicitur Alhar. iij. facta est pcella magnaventi et fluctus mittebat in nauē. Et nota si vis qd pcella mundi tribulationum Certa lege a deo regulatur.

Certo puncto a deo terminatur.

Certo modo a deo temperatur.

Certis horis a deo augmentatur.

¶ Dicā ergo qd pcella tribulationis in certa lege solet ordinari. Deus em ordinauit modū et regulā talium pcellarum: vt. f. seuire nequeant: nisi qd tum fuerit ordinatum. Unde Job. xxvij. dicitur qd deus pōnebat pluuijs legem et viam pcellis sonantibus. Et ideo in ps. dicitur Ignis grando nix glacies. spūs pcellarū qd faciūt verbū eius. **¶** Item ista pcella certo puncto solet terminari. Deus em non solū tribulationibus posuit legem qdū actualiter possunt seuire: immo etiā pñfigit eis terminū qdū tēpaler possint durare. Unde in ps. Dixit et stetit spūs pcelle. **¶** Item ista pcella certo modo solet mitigari. Habet enim deus modos suos qd bus nūc vni nūc alteri lenit mūdī mala ps. Statuit pcellā eius in aurā et fluuerunt fluctus eius. **¶** Itē ista pcella certis horis solet augmentari. Constat em qd sūm dispositiōe dispensationis sue deus qnqz tribulationes augmentat. non solū contra malos: immo etiaz contra bonos. De malis enim dicitur Iherem. xxx. Procella suens in capite impiorū conuiescet. De bonis etiā dicitur

Luce. viij. qd xpo et discipulis eius nauigantibus christus obdormiuit. et descendit procella venti in stagnum: et compellebantur fluctibus et periclitabantur. Et tñ dicitur ibidem qd discipuli excitauerunt eum dicentes. Perimus. Qui surgens increpauit ventum et tempestatem et facta est tranquillitas. Sepe enim accidit qd deus sit tanqz dormiens per dissimulationem. amicosqz procellis et tempestatibus iactari et quasi periclitari permittit per fortē tribulationē. verū si deuotis precibus excitatur. solet misericorditer cuigilare. et tribulationes increpans mitigare. Ista ergo dicta sint de ista procella. f. de mundi tribulatione. De eternarū damnatione patet. Ista est enim procella qua nauis idest anime impiorum. in mari. i. in eterna amaritudine submerguntur. vnde de damnatis dicit dñs Eccl. xij. Erit inquit imber inundans. Et dabo lapides grandes: desuper irruentes: et ventum pcelle dissipantē Et in canonica Jude dicitur qd istis. f. peccatoribus dā natis pcella tenebrarū in eternum conseruata est. Ihec igitur de pcella infernali. temporali. spiritali seu criminali sufficiant. Vide vbi ventus. Tempestas et.

¶ Procidere. Cum pcidere idem sit qd pñius seu pperere cadere seu ad terram inclinari. aut orando seu reuerentiā exhibendo genu flectere: possumus dicere qd pcidere a parte pcientis est officium humilitatis et reuerentie. A parte pñcientis. scz coram quo pcidit est officiū nobilitatis et excellentie. A parte vero finis seu cōsequentiis est officiū utilitatis et cōplacencie que. f. acquiruntur pciendo. Dicāz ergo qd nos inuenimus procidere quod est

Deuotorum christianorum.

Afflictorum vel subditorum.

Peruersorum hereticorum.

Perditorum adulterorum.

Deuori pñdunt ante dñm ipm adorando. Subditi pñdunt ante platū ipm honorando. Heretici pñdunt ante dyabolū ydololatrādo. Peruersi pñdunt ante tyrannum ei adulando. **¶** Primo igitur dicā qd est pcidere sibi sibi deuotionis. Et istud est quando iusti deuore pñdunt aut flectunt genua coram deo dicendo. f. illud ps. Venite adoremus et pñdamus ante deū. ploremus coram domino qui fecit nos et. Et si vis dic qd pcidere debemus ante deū. videlicet Ipsum

Laudando et adorando.

Placando et dulcorando.

Precando et implorando.

¶ Procidat igitur iustus corā deo ipm laudās honorabiliter: sicut. f. de magis dicit Alhar. ij. qd pñdentes adorauerūt puerū et. Et Apoc. iij. Procidebant. xxxij. seniores ante sedentē in throno: et adorabant viuentes in secula seculorū: et mittebant coronas suas ante thronum. **¶** Item pñdat iustus coram dñō ipm placans amabiliter seu dulcorabiliter. sicut de auigail volēte placare dauid dñ. i. Reg. xxv. Qd ipa pñdit corā dauid et adorauit. De Iherem etiā dñ. Iherem. viij. qd volens affuerū placare pñdit ad pedes regis flectitqz. **¶** Itē pñdat iustus corā deo ipm rogans implorabiliter. f. pñntia obtinenda vel gratia impetrāda. Ex pñlo. f. illi. Tu ce. v. Qui plenus lepra pñdit in faciē suā ante iesū dñcens. Dñc si vis potes me mundare. Et in ps. dicitur qd coram illo pñdent ethiopes: et inimici eius terram ingent. Ethiopes enim nigri: sunt peccatores qui. f. corā deo debent pñdere pro venia et gratia impetrāda. Unde Alhar. v. dñ qd archiepiscopus pñdit ad pedes ihu scz deprecans p filia sua suscitāda. Istud est igitur pñdere sibi sibi deuotionis. **¶** Secūdo dico qd est pñdere humilis subiectionis. quo. f. hoīes pñdūt et flectūt genua corā maioribz ipis. f. humilr seruēdo et eos honorādo qd. f. in scripturā vitupat cū sūm diuersitatē status et meriti hoīes honorari iubeant sicut de custode carceris dñ. Act. xvj. qd tremefactus cecidit paulo et flet ad pedes. Et de achio dñ. Iudith. xij. qd ipse pñdit ad pedes iudith viso. f. capite holofecit. et adorauit eā. **¶** Tercio dico qd est

Procreate.

¶ est pcidere fallacis corruptionis. Et istud est illud
quod ydololatre ⁊ heretici pcidunt aſi demonia ⁊ ydo
la adorant. ¶ Ubi de ydololatris dicitur. xlvj. ¶ Procidunt
⁊ adorant ⁊ portant illum. ſ. deum ſuum in humeris
ſuis geſtantes. ¶ Quarto autē dico qd est pcidere fa
tue pſumptionis. ſicut. ſ. eſt illorum qui volunt qd vlt
tra debitum honoretur. ⁊ qd coram eis plus qd deceat
pcidatur. ſicut. ſ. faciunt quidam principes tempora
les qui qſi ſalutantur volunt qd ſalutantes terram qſi
pcidunt oſculentur. ſicut de ſoldano babylonie: ⁊ ē
de quibuſdam xpianis principibus narrat. Qualis
ē fuit alexander qui ſe mandauit tanq̃ de genere io
uis natum ab exercitu ſuo vt deum adorari. Ad quia
caliſtēſes philoſophus facere noluit. imo ipſum ſup
hoc rephedit. ipſum auribus. oculis. naſo ⁊ labijs p
uari: ⁊ cum cane in cauca ligari mandauit. Quid di
cemus de Saio ceſare qui volens vt deus adorari fe
cit ydolum ſuum iuxta iouis ydolum poni: vt roma
ni qui adorare mortalem horrebant: ipſum ſaltem in
imagine ſua adorare vidrēt⁹ qſi iouis ydolum ado
rarent. Ad iſtum igitur errorē ſatis facit illud quod
ſcribitur. Dan. ij. ſ. qd Nabuch. mandauit dicens. qd
ſtatuum auream per eum erectam procidens nō ado
rauerit: mittatur in fornacem ignis ardentis. Sic er
go patet qd est procidere improbe adulationis. ¶ Per
uerſe adoratiois. ¶ humane venerationis ⁊ diuine ſup
plicationis ⁊ deuotiōis. Sufficit. Uide ſupra vbi Ge
nu ⁊ vbi adorare.

Procreare. Tinde supra de creare. c. infra de
pducere etc.

Procumbere. Tlde vbi accumbere. accu-
bare. ⁊ vbi Discumbere vbi
fatis inuenies.

Procurator. procurare. Dicitur
quasi p
alijs curare. Procurator enim est q pro alio curā ge
rit. r. pcurator. i. quasi dispensator. Adinister. Hego
ciator. Prelatus etia3 vel servitor aut benefactor. Et
poterāt de eo multa dici. sed quasi nulle sunt auctori
tates. Vide supra in alijs titulis similibus.

Procul. Nota q̄ procul idem est quod longe. 7 signat procul distantiam vel tempo-
ralem vel corporalem vel virtuale. 7 ideo possim⁹
notare q̄ procul significat distantiam.

Comendabilem.
Detestabilem.
Separabilem.
Imemorabilem.
Mononabilem.
Delectabilem.
Desperabilem.

procul a virtutibus. prouerbiorum. xxvj. Aldeior est
vicinus iuxta & frater procul. id est melior est fidelis
secularis qui est iuxta deum per caritatem & frater
ecclesiasticus vel regularis qui est procul a deo p in
quitatem. Distantia separabilis est illa qua diuites
distant a paupibus. Quia scilicet iudi & odiosi semp
se tenent procul ab alijs & etia a scipfis. Daniel. xij.
Separate eos ab inuicem procul. & de amicis iob di
citur. iob. ij. Cumq cleuassent procul oculos non co
gnouerunt eum. Signantes falsos amicos qui deso
latos socios a procul respiciunt non a iuxta. Distantia
memorabilis est illa qua futura distant a presentib.
Ista enim que procul a nobis sunt debemus memora
ri. & visu limpidio contēplari. Aldeiorum enim debet
celi felicitas iob. xxxvj. Unusquisq intuebitur pul
& etiam iudicij & inferni asperitas iob. xxxix. Procul
odoratur bellum. Distantia honorabilis est illa qua
bona fama quis se diffundit in longinquis partibus
& de hoc dicitur. ij. paralip. xxvj. egressum est nomen
eius procul. Distantia delectabilis est illa qua beati
distant a mortalibus prouerb. xxxij. procul & de vltimis
finibus terre precium eius. & Heemie. xij. Audita est

Proditor:

Fo. LXXXI.

leticia hierusalem procul. Distantia autem desperabilis est illa qua damnati distant a bonis omnibus. ⁊ de hoc dicitur esa. lxxij. Omnes qui inuenti sunt pariter procul fugerunt. ⁊ ista breuiter dicta de procul sufficiant. Vidē supra de longe. ⁊ de Housiniis.

Proditor. Prodere. Cum prodere id est fit lraliter quod erire. emittere. manifestare. producere. reuelare. dicam q ille proprie dicitur proditor qui secretor sibi comissorum est infidus reuelator seu qui sub specie amicicie aliorum in se confidentium est deceptor. Cum igitur ista materia in pluribus titulis sit vulgata. s. vbiq; de falsa amicicia: fraude: fallacia: deceptione et malicia agitur. et maxime cu paucissime sint autoritates vocales. hinc est q sub breuitate transire propono. Hoc igitur solum nota q proditor solet pretendere figuram amoris. Solet infligere puncturam doloris. Solet incurrere iacturam horrois. ¶ Primo igitur dico q proditor solet pretendere amoris figuram. Sub spe enim amicicie solet cosilia mala dare. et vt sic minus caueatur ab ipso se fidelem et amicum illis quibus nocere vult simulare. Sicut enim ponit Plinius Scyte populi crudeles vti alios in bello irremediabiliter perimant. solent sagittas suas veneno vipere et humano sanguine inungere: et sic quicquid illis sagittis etia leuiter vulnerant solet sine remedio intire. Sanguis humanus carissimum cum sit amicus nature signat fictam et falsam amiciciam seu consanguinitatem: seu etiam humanam et dulcem benignitatem venenum autem vipperie signat venenosam et proditoriam falsitatem vt. s. de proditoribus dicatur illud iob. xx. caput aspidum fuget et occidet eum lingua vipperie. Cum inquit. s. innocentem. Quid ergo procerto Schyte. i. proditores solent cum veneno vipperie sue prae intentionis: sanguinem humanum. i. formam et figuram humanitatis et consanguinitatis et bone amicicie et dilectionis miscere. s. fidelitatem et amiciciam pretendendo. et inde sagittas sue crudelitatis vel iniquitatis ungere vel linire. et sic procerto solent sine remedio vulnerare et nocuentium incurabile curare. Sagitta enim irremediabilis nocumens tibi plus consuevit nocere: que sub specie amicicie et consanguinitatis proditiose solet intrare. vt sic dicat proditor illud Deut. xxxij. Inebriabo sagittas meas sanguine: et gladius meus deuorabit carnes. Istud satis figuratur in iuda. q sub specie amicicie. s. dando osculum prodidit magistrum suum christum. Unde Luc. xvj. Elegit inquit duodecimum et c. Sequitur. Et iuda qui fuit proditor. Unde de ipso legitur Marc. xij. Desiderat autem traditor eis signum dicens. Quemcumq; osculatus fuero ipse est tenete eum. Dico igitur q proditor solet ostendere amoris figuram. ¶ Secundo dico q proditor solet infligere doloris puncturam. Constat enim q nulla lesio est periculosior aut grauior q illa que fit a proditore. Semper enim consulit illud qd est magis puidiciale. exemplo scilicet iunonis. Que videns q iupiter maritus suus concubuerat cum semele: et inuidens ei ipsamq; destruere volens. quadam die absente beroe nutrice semelis transformauit se in ipsam vetulam et nutricem. et veniens ad femelem consuluit sibi proditiose: q quando iupiter aliquid ab ipa peteret q ipse sibi appareret in tali forma sicut appareret regine et dee iunoni quando concubebat cu ipa. Tenet ergo iupiter: sit generalis promissio de primo petito concedendo. iuraturq; q a ioue per aquas stigmatas: quod iuramentum transgredi numinibus non licebat: declaratur petitio. dolet iupiter videns q promissum non poterat reuocare. Descendit igitur in fornix ignis tonitruum et fulguris et femelem concremauit Iupiter enim est ether. Iuno est aer superior in quorum coniunctione ignis fulgur et tonitrua generatur. Sic igitur simplex puella perijt per proditionem et deceptionem iunonis. sicut figuratiue ponit Quidius lib. ij.

Prodesse.

fa. iij. Dicam ergo q̄ ista simplex puella signat quē-
cunq̄ simplicem et modestum: quē p̄certo iuno. i. ali-
quis falsus deceptor volens p̄dere. transfiguratur se in
nutricem ipsius. inq̄tum. s. fingit se ipsius fidelē ami-
cum. Iste ergo sub ista figura amicitie cōsulit sibi p̄-
ditiose nociua consilia et peruersa. que p̄certo diuinum
complentur: mors et perditio subsequuntur. Ubicūq̄
em̄ est proditor: diu tamen sub specie amicitie possit
decipere vel fraudare. necesse est finem dolorosum et
stupidum aduenire. Uñ Ambro. i. sermo. de cathedra
sancti Petri dicit sic. Erat inquit in nauicula symon
Petrus: sed erat pariter et iudas p̄ditor: quīs illius
fides firmaret nauiculam: eaz tamen huius p̄fidia cō-
turbabat. Tranquillitas est vbi solus Petrus navi-
gat: tempestas vbi iudas adiūgitur. Et licet esset pe-
trus firmus suis meritis. perturbatur tamen crimi-
nibus proditoris. Sequitur. Hoc ergo exemplo per-
fidum caueamus proditorem. ne per vnū plurimi flu-
ctuemus. Patet igitur q̄ proditor solet infligere do-
loris puncturam. ¶ Tertio dico q̄ proditor solet in-
currere terroris iacturam. Constat enim q̄ finis p̄di-
torum pessimus est sicut patuit de achitophel q̄ p̄di-
dit David: de quo dicitur. i. Reg. xviij. Qui videns q̄
non fuerat factum cōsiliū suū: suspensio interijt.
De iuda etiam dicitur Math. xxviij. Qd̄ desperans
laqueo se suspendit. et Actuum. i. dicitur. q̄ iste suspē-
sus crepuit medius. De belidibus etiaz legitur. q̄ qz
viros suos proditose interfecerunt in die nuptiarū:
iō r̄ipse interfecte fuerunt. et sim poetas vltra hoc ad
implendū volū sine fundo perpetuo in inferno sunt
damnate. sicut p̄ in reductorio meo lib. xv. capit. j. §.
xviij. vbi egi de fabulis poetarum. Patet igitur q̄ p̄-
ditorū vt cōmuniter luctuosus est finis. vnde. iij. Ma-
cha. x. dicitur q̄ iudas proditores eo q̄ fratres pecu-
nia vendiderant interfecit. Sic igitur patet q̄ prodi-
tores iacturam horrois solent incurrere puncturam
doloris solent infligere figuram amoris solent pretē-
dere. Sufficiat. Uñe vbiq̄ de fraude. Malicia.
deceptione et falsitate dicitur: quia auctoritates voca-
les sunt paucissime.

Prodesse. Nota q̄ prodesse idē est q̄ profice-
re. Et sic est de rebus p̄ficiis et vti-
libus. Quia aliqua sunt que proficiunt ad vnū: alia
ad aliud. Et proprie nihil est quod careat omni vtili-
tate. Omnia enim que sunt proficiūt homini. vel ad
vnum vel aliud. Unde dicit Johānes Damas. Quod
deus quedam creauit ad hoīs cibū et adiutorū vt bo-
ues et cernos. Quedam ad hominis punitiones. vt ti-
grides et leones. Quedam ad hominis exercitiū et cō-
solationem: vt sunt symec et mustele et alia animalia.
Et breuiter nihil est dare in mundo quin p̄ficiat ho-
mini ad aliquid vel spiritualiter vel temporalit. Quia
sicut dicitur Roma. viij. Diligentibus deum omnia
cooperantur in bonum: et etiam que creduntur noci-
uora: sunt quādoq̄ vtiliora. Unde de ventis et eorū
vtilitate dicit Seneca libro. iij. de naturalibus que-
stionibus. q̄ vltra modum conferunt homini magnā
vtilitatez. Quāuis quādoq̄ videantur inferre corpo-
ribus magnam et grauem penalitatez. Non pōt inq̄t
vtilitas eorum compensari. q̄ in perniciem suam fa-
cta generis humani dementia excogitat. Uñ et dicit
ibi. q̄ vento circio etiam edificia cassant. gallici gra-
tias agunt: tanq̄ salubritatē sui aeris procurant. Et
addit q̄ cum celsus augustus in gallias venisset: vti-
litate venti illius comperisset. templū ei fecit: et
adorandum inter numina reputauit. Et hec pro tan-
to dixi. Quia etiaz illa que nobis credimus inutilia
sunt quādoq̄ magis proficua et vtilia. vt dicitur p̄-
uerbio cōi. Omnia cū quodā veniunt in cōmodo fru-
ctu. Quod etiam in spiritualibus verū est: q̄ cōstat q̄
mundi tribulamina q̄ nobis a deo inferunt semper ad
vtilitatē aliquā et cōmodum ordinant. Ipsa et alia
venenosa sunt in multis vtilia et fructuosa. Uñ etiam

sicut Plinius dicit carnes vipere valent ad tiriacas.
fel cancroz et auuū ad oculoꝝ caliginē. Pellis colu-
bz cū oleo cocto valet ad aurium surditatem. Sic et
carissimi: et ipsi demones et venenosi p̄ctores p̄sunt
quādoq̄ hominibus spūaliter ad salutē. Quia vere
quis eorū caro. i. eorū interior cōscientia et cogitatio.
ipsoꝝ fel. i. eorū exterior ira iniuria et inuasio. ipsoꝝ
pellis. i. eorū mala vita et cōuersatio sint in se p̄ssis-
ma. homini tamen istis bene vrent et ista in patiētia
sustinēti sunt p̄ficua Tytum. iij. Dia mūda mūdis et c.
De illis ergo que homini sunt ad salutē proficua pos-
sumus infinita dicere: et exempla plurima allegare:
sed in alijs titulis et quasi in omnibus materijs virtu-
tum ad sufficientiam credimus esse dictum. Infra et
de vtilitate aliquid forsitan adiungemus. Et ideo cū
de prodesse affirmatiue loquendo paucissime sint au-
toritates. supersedeo ad p̄sens. hoc solum notando.
q̄ illa que sunt proficua sunt procuranda. Illa vero q̄
sunt nociua sunt fugienda. ¶ Item ergo q̄ aliqua
sunt que nihil p̄sunt homini ad salutem: sed potius
officiunt atq̄ obsunt. Et ista sunt.

Prosperitas et affluentia.
Impositas atq̄ superbia.
Crudelitas atq̄ seuitia.
Mala societas atq̄ amicitia.
Vana anxietas et diligentia.

¶ Dicam ergo q̄ ista nihil p̄sunt ad salutē: et magis
nihil p̄derit sibi in die iudicij affluentia mundane p̄-
speritatis puer. xj. Nō proderūt diuitie in die vltio-
nis. Et puer. xviij. Quid p̄dest stulto habere diuitias
cū sapiētia non possit emere. ¶ Itē supbia p̄posita-
tis Sap. v. Quid nobis p̄fuit supbia: qd̄ diuitiarum
iactantia: ¶ Itē seuitia crudelitatis. Sen. xxxviij.
Quid nobis proderit. si occiderimus fratres nostrū.
¶ Itē amicitia male societatis. iij. Paral. xxxviij. De-
dit regi assyriorum munera et nihil profuit ei. ¶ Itē
diligentia vane anxietatis. Unde Eccle. xxxiiij. Anus
edificas et vnus destrues: qd̄ prodest illis nisi labor. q.
d. nihil. Sic ergo patet quomodo multa sunt q̄ p̄sunt
et multa similiter que obsunt et c. ¶ Si autē aliquid vbi-
terius velis addere: dic q̄ male cōp̄a. centie quas in
rebus et peccatis habemus nobis finaliter nō prode-
rūt sed nocebūt. Uñ nota q̄ non profunt.

Munera stulte donantibus.
Opera malum agentibus.
Murmura linguam laxantibus.
Federa mala sequentibus.
Dulcia carni fouentibus.
Grandia mundum volentibus.
Somnia vana docentibus.
Omnia nihil amantibus.
Mendacia falsa dicentibus.
Iuuantia vana petentibus.
Terrestria multa querentibus.

¶ Dicam igitur q̄ nō profunt homini munera colla-
ta. Uñ Leui. viij. Irrita fiet oblatio nec proderit offe-
renti. Uñ de illo pessimo achaz dicit. iij. Paral. xxxviij.
Quod spoliata domo dñi et domo regum et principū
abtulit regi assyriorū munera et nihil ei profuit. Uñ
ille v̄r̄ficator bñ dicebat. Iheu nihil es nisi des et
go des plurima: si des. Respice cui des: p̄dita mul-
ta vides. Et ideo illi qui portabant sup gibus came-
lorum thesauros suos ad populum qui eis nō prode-
rit arguuntur p̄ prophetam Esa. xxx. Non profunt er-
go munera fatue collata. ¶ Itē non profunt opera
peruerse patrata. Esa. lvij. Opera tua non proderunt
tibi. ¶ Itē non profunt murmura verbose prolata.
Sap. i. Custodite ergo vos a murmuratiōe q̄ nihil p̄-
dest. ¶ Itē nō profunt federa cum malis ligata. Esa.
xxx. Cōfusi sunt sup pp̄lo q̄ eis prodesse non poterit.
¶ Itē nō p̄sunt dulcia seu delectabilia p̄ carne p̄sa-
ta. Uñ Esa. xliij. dicit: Amantissima eorū nō p̄derūt
eis. Et de cibis etiam dicit Iher. xij. Optimū est gr̄a
stabile

stabilire cor nō escis. q̄ non profuerunt ambulanti-
bus in eis. Quia sicut dicitur Jobā. vi. Spiritus est q̄ vi-
uificat: caro autē non pdest quicq̄. ¶ Itē nō profunt
grādia in archis pgregata. s. diuitie et thesauri. et ma-
time si iniuste querūt. ¶ Alii prouer. x. Nil proderūt
thesauri impietatis. iustitia liberabit a morte. et pro-
uer. xj. Nil proderunt diuitie in die ultionis. ¶ Item
non profunt somnia a falsis prolata. s. vane doctrine
et inutiles. sicut sunt vaticinationes et similia. ¶ Alii hie
re. xxiij. ecce ego ad prophetas somniantes mēdaciū
ait dominus: qui narrauerunt ea et seduxerunt popu-
lum meum in mendacio suo. Talibus deberet dici il-
lud Eccl. xxxvij. Venite occidamus euz: et videamus
quid profint ei somnia sua. ¶ Item non profunt om-
nia amore nudata: q̄. s. sine caritate nihil prodest ad
salute quicquid homo facit. ¶ Alii aposto. j. Corin. xij.
Si distribuero in cibos pauperuz omnes facultates
meas: et si tradidero corpus meum ita vt ardeam: ca-
ritatem autē non habuero nihil mihi prodest. ¶ Itē
non profunt mendacia false promulgata. ¶ Hier. vij.
Confiditis in sermonibus mendaciū que nō pderunt
vobis. ¶ Item non profunt inania nulla vi firmata.
¶ Alii Hier. xvi. Certe mendacium possede. pa. nostri:
vanitatem que eis non profuit. et. j. ¶ Regū. xij. Nolite
declinare post vana que vobis non proderunt. ¶ Itē
non profunt terrestria plus iusto globata. scz magne
et excessiue hereditates et possessiones ¶ Hier. xij. He-
reditatem acceperunt que eis non proderit. Et Eccl.
v. Noli attendere ad possessiones iniquas. nihil em̄
proderūt in die vindicte. Ecce ergo quomō sunt mul-
ta et varia que non proficiunt ad salutem et ppter hoc
non sunt amanda nec ardentur ab homine procuran-
da. Quid ergo prodest homini si vniuersum munduz
lucretur. anime vero sue detrimentum patiat. math.
xvi. In fine enim expetiemur. quia mūdi gloria et de-
lectabilia homini non profunt. sed nocēt potius atq̄
ledunt. Infirmitas enim non prodest vinum et carnes su-
mere: licet sibi videatur plurimum complacere. ¶ Ista
enim non profunt sed officiunt. quia mortem et picu-
lum introducunt. Sic vere dicaz de mundi bonis et c.
¶ Unde finaliter peccator dicet illud Sapieñ. v. Quid
nobis profuit superbia: quid diuitiaruz iactantia cō-
tulit nobis: transierunt omnia velut vmbra. ¶ Hec er-
go de p̄dossesse sufficiāt. Vide vbi p̄proficere. Et vbi
utilitas et c.

Prodigium. portentum. pre-

sagium. Nota q̄ prodigium idem est q̄ factum mi-
rabile et insolitum: et alicui rei future remote: vel oc-
culte significatum. Et ideo dicitur prodigius quasi
pcul indicās. ¶ Idē ē videt denotare portētū. quasi
procul tendens. seu quasi p̄tendēs aut significans rē
s. supra vel contra naturam aduenientē et aliud q̄ de-
monstret p̄sagientē et designantē. ¶ Presagium nō semp
se habet ad futura. quasi diuinitio pre. i. ante factum
plata. seu quasi res p̄sagiata: predicta et significatiua.
Cōi tñ significatio p̄digia sunt miracula: seu signa mi-
rabilia. Et sic nota q̄ nos inuenimus. ¶ Prodigium.

nostre redemptionis.

alte perfectionis.

dure punitionis.

falsae deceptionis.

¶ Primum in sacra virgine. Sed scdm sanctorū lu-
mine. Tertium nō finali turbine. Scz quartū falsoz
crimine. ¶ Primo igitur dico. q̄ est p̄digius diuine
misericordie. Et istud fuit summū et stupēdum p̄di-
gium. quo scilicet deus factus est homo. virgo mater
et etiam homo deus: vt scilicet mediante incarnatio-
ne beata genus saluaret humanum. ¶ Pr̄ digiū enim
reputabatur antiquitus secundum Titum liliū et
Plinium quod contra naturam fiebat. ad p̄sagiēduz
aliquid futurum notabile factum. sicut plinius lib.
ij. ponit. Quod tēpore Hieronis flumina visa sunt re-

trocedere. sicut ēt libro. xj. capitulo. xxxj. dicit q̄ in bel-
lis cimbricis quedā arbor voluntarie in aram Juno-
nis vel iouis cecidit que tandem sponte surrexit. et flo-
ruit quod romanis victorie signum fuit. Sic vere di-
cam q̄ deus tunc fecit summum miraculum aut p̄di-
gium: quando fluium paradisi. s. filium suum fe-
cit per incarnationem retrocedere. et ab arce deitatis
ad humilitatem assumende carnis descendere. figu-
ratiui. s. in portento quod accidit Ezechie regi iuda.
quādo scilicet horologio achab vmbra redijt i aduer-
sum. Iuxta illd Eccl. xlvij. ¶ Retro redijt sol: et addidit
vitam regi. Unde p̄ isto mirabili signo venerunt nū-
cij regis babylonis et interrogauerunt Ezechiam re-
gem iuda de portento quod ppter eum acciderat sup-
terram. sicut dicitur. ij. ¶ Paralip. xxxij. Sed istam fi-
guram vide supra de sole. ¶ Iste enim fuit arbor ad arā
Junonis. id est ad corpus virginis. et etiam ad aram
crucis voluntarie descendens. et tandem ad celum p-
pria virtute et voluntaria reascendens. vbi per eternā
gloriam est semp florens dicēs scilicet illud ps. Tāq̄
p̄digium factus sum multis. et tu adiutor fortis. Sic
igitur romani id est fideles. contra cimbricos. id est cō-
tra demones p̄ualuerunt. et victorias contra vitia re-
portarūt. figura ad hec de filiis israel qui a deo in si-
gnis et p̄digijs de egypto liberati fuerunt. quia scili-
cet virtute prodigij supradicti. et aliorum mysterium
nostre redemptionis tangentibus fideles de egypto
id est de cāserno. de peccato et de pharaonis. id est de
dyaboli dominio liberati fuerunt ¶ Baruch. ij. Eduxi
sū plebem tuam in signis et prodigijs. Unde Deutro.
xxxij. Videruntq̄ oculi tui signa illa portenta ingē-
tia. Unde Joelis. ij. dicit dominus. Dabo prodigia in
celo sursum: et in terra deorsum sanguinem et ignem et
vapores fumi. Sol conuertetur in tenebras: et luna in
sanguinem. Erpone quomodo sol dei filius cōuersus
est in tenebras per carnis assumptionem. et in sangui-
nem per passionem. Et quomodo ipse fecit p̄digia in
terra miracula perpetrando: et sanguinem suum in sa-
cramēto altaris: ignem suum in missione spiritus san-
cti vaporem fumi in diuersarum spiraculo gratiaruz
nobis dando et concedēdo: et in celum sursum corpora
liter ascendendo: et nos post se ascēdere faciēdo: et fidē
suam in nobis p̄ signa et p̄digia cōfirmando Job. iij.
¶ Isti signa et p̄digia videritis non credetis. Istud est
igitur p̄digium nostre redemptionis. ¶ Secundo vi-
co q̄ est p̄digius magne p̄fectionis. Et ista certe sunt
p̄digia miraculorū: que. s. et apostoli fecerunt. sicut de
beato Stephano dicitur Act. vi. Quod Stephanus
plenus gratia et fortitudine faciebat signa et prodigia
magna in populo. De apostolis et dicitur Act. v. Quod
p̄ manus apostolorū fiebant signa et p̄digia in plebe.
¶ Viri et p̄fecti dantur alijs in portētum. i. in signum et
p̄sagium futuroz. sicut de Ezech. dicitur Eze. xij. Fili
hominis portētus dedi te domui israel. q. d. Iusti de-
bent esse alijs in signum et in exēplum: dicens. s. illud
ibidē Eze. xij. Ego portētum vestruz quomodo feci sic
fiet eis. Antiqui enim pphete p̄ aliqua signa extērio-
ra dabant intelligi hominibus illa q̄ eis erāt futura.
sicut de Esaia dicitur Esa. rr. q̄ nudus et discalciatus
et discoopertis natibus ambulabat coram filiis israel
ad portētum et significādū ipsi q̄ egyptij et ethiopes
in quoz auxilio confidebant in tali statu erant deduz-
cēdi et captiuandi per regem assyriorū. Istud est igitur
portētum seu p̄digium alte p̄fectionis. ¶ Tertio vi-
co q̄ est p̄digium magne mutatiōis. Et istud. s. faciet
deus in iudicio quando. s. ipse deponet potētes de se-
de et exaltabit humiles. Esurientes implebit bonis et
diuites dimittet inanes. Tale p̄digius videt fuisse il-
lud de quo narrat ¶ Pl. li. ij. c. xcv. vbi dicit. Quod tpe
¶ Hieronis duo habebant agros vicinos via quadā pu-
blica intermedia: i quoz vno erat oliua et i alio prata:
sed sic factum q̄ in quodāz terremoto illi agri mutas
uerunt penitus p̄des suos: quia ille q̄ erat ad dectā

Producere.

vie publice factus est ad leuaz. Ille nō qui ad sinistra fuerat transiit ad dextram via media nō mutata. Sic fiet in iudicio: qz. s. tunc fiet apud peccatores mirabile prodigium. quia. s. oliueta. i. pingues alti & diuites fient prata. i. bassi depressi & paupes videlicet in inferno. Et ille vie publice. id est xpo qui est via veritas & vita fient tunc tps sinistri. q. in hoc mūdo sibi vident esse dextri & amici: vt sic de tali pdigio dicat mundo & suis diuitibus illud p̄. q. deus tunc faciet signa & pdigia in medio tui egypte: in pharaonez & in cōs seruos eius. Tñ Deut. vi. dicitur. q. deus fecit signa atqz pdigia magna & pessima in egypto. Egiptus autē interpretat tenebre. i. peccatoribz tenebrosis. vt sic de tali egypto dicatur illud Josue. xxiij. Percussit egiptū multis signis atqz portētis. & conuerso autē deus faciet illō pdigiū bonis: qz. s. ipsos de sinistra ad dextrā inq̄tuz de pratis faciet oliueta. de bassis altos de siccis pingues. de paupibz diuites. & de miseris beatos. & de his qui modo sunt in tribulatōe & guerra: faciet pacificos & quietos. Oliueta em̄ & oliue semp pacem significāt in scripturis. Unde in p̄. dicitur. Tenite & videte opa domini: que posuit pdigia sup terram: auferēs bella vsqz ad finē terre. Ut & sic de ytroqz pdigio tam bonis q̄ malis in iudicio faciēdo dicatur illud p̄. Ad mentore mirabilis eius que fecit seu q̄ faciet. pdigia ei⁹ & iudicia oris eius. Patet igitur q̄ est qd̄dam pdigium magne mutationis. Quarto nō dico q̄ est pdigium magne deceptionis. Et ista p̄certo sunt falsa & futura miracula: q̄. s. demones & heretici solēt facere. vel que ēt antichristus finaliter faciet ad simplices seducēdos. De quo dicit Marc. xij. Surgent enim pseudo pphete: & dabunt signa & pdigia & portēta ad seducēdos etiam electos si fieri potest. Tñ de antixpo dicitur. y. Thes. ij. q̄ aduent⁹ eius erit fm operationem sathane in virtute & signis & prodigijs mendacibus. Et sic ergo patet q̄ nos inuenimus signa & pdigia & portēta. fallibilis deceptionis. Admirabilis mutationis. Notabilis perfectionis. Amabilis seu laudabilis redemptionis. Et hec sufficiant de pdigijs & portētis.

Producere. Cum pducere idem sit q̄ aliter ferre manifestare vel generare. Possum notare q̄ generaliter triplex pductio inuenitur in rebus. videlz. Pductio dei. Iusti & Impij. Pducit enim deus. Pducit iustus. Pducit stultus. Primo est mirabilis & cōsideranda. Scōda est laudabilis & desideranda. Tertia est dānabilis & vitupanda. Primo igit dicamus q̄ est pductio dei q̄ est mirabilis & cōsideranda. Et ista est illa qua deus pater pducit ex se deū filium p viam generationis. Deus etiam pater & de⁹ filius pducunt ex se deum spiritū sanctū p viam spirationis. Illa ēt qua filius pductus est in mundo p beatam incarnationē. spūs vero sanctus p charismatuz diffusionē. De qua ēt productione dudum pmiserat deus pater dicens. Illuc pducam cornu dauid: parauit lucernam xpo nico. Cornu inquit dauid. i. xpm. cui s. parauit lucernam. i. spū sanctum. Job. xxxvij. Numquid pducis luciferū in tpe suo. & vesperus sup filios terre cōsurgere facis. De ista tñ pductiōe. p̄cellione. generatione & incarnatione nihil ad p̄s amplius. Sz est alia pductio diuina qua. s. ipse deus res pducit in esse & etiam in bñ esse. Et sic notabis q̄ deus pducit hominibus omne bonum. Est enim sicut arbor q̄ omnia genera fructuum fm q̄ diuersimode colitur suo cultori pducit. quosdam. s. sapidos & maturos. alios nō inspidos & acerbos. Bonis. n. qui bñ colūt ipsuz pducit bona. s. grām in p̄siti & glīam in futuro. Ad alios nō qui male ipm excolūt. pducit mala. viz. i. p̄siti miserā & lamentū. in futuro nō tristitiā & tormentuz. Tñ nota q̄ tā bonis q̄ malis deus sicut bon⁹ artifex de diuersis materijs diuersas formas pducit. videlz. De luto humili virtutum copiam.

De lecto flebili salutis veniam.
De saxo stabili vitam & gratiam.
De velo nubili luminis scientiam.
De loco nobili morum decentiam.
De luto sterili mortis angustiam.
De sputo fragili regni leticiam.

Dicam igit q̄ pducit virtutū copiam de luto humili. Tñ Sch. j. Pducit dñs de de humo omne lignū pulcrū visu & ad vscendū suauē. i. omnia genera virtutum de corde humili & deuoto significato p humilē. Itē pducit vitam & veniā de lecto flebili. Hoc est dictū de corde peccatoris. quando. s. ipsum ad penitentiam conuertit. Unde de ipso dicitur Job. xij. q̄ deus reuelat pfunda de tenebris. & pducit in lucē ymbraz mortis. Itē pducit scientē gratiam de saxo stabili. i. de corde firmo & solido a quo. s. deus pducit diuersos riuulos gratiarum. Tñ Esaie. xlvij. Aquam de petra pduxit eis. & scidit petram & fluxerunt aque. Item pducit claram scientiam de velo nubili: quod. s. facit quando iustis simplicibz & ignaris. ipse reuelat & manifestat abscondita scripturarum. Unde Job. xxvij. Profunda fluuiorum scrutans est. & abscondita pducit in lucem. Itē pducit morum decentiam de loco nobili. s. de hominibus virtuosis: qui. s. montibus comparantur: qz. s. sicut dicitur in p̄. Deus pducit in montibus fenum & herbam seruituti hominū. feni enim & herba: bona exempla. bonamqz cōuersationē designant. Itē pducit mortis angustiam seu ignis molestiam de luto sterili. Hoc est dictū. penā eternas de pcedēte peccato. seu etiam de corde impio & puer⁹ so. Unde dominus videtur dicere peccatori illud esa. xxvij. Producam ergo ignē de medio tui qui comedat te. & dabo te in cinerem sup terram. Itē pducit regni potentiam seu celi leticiam de sputo fragili. q̄ scilicet facit in quātum fragilitatē humanam producit & exaltat ad gloriā sempiternā. vnde. iij. Reguz xj. Pduxit filium regis & posuit sup euz opadema. Ista est igitur pductio dei que est mirabilis. Scōdo dico q̄ est pductio iusti que est notabilis seu laudabilis. Et ista certe est illa: qua. s. bona opera produciunt a iustis & qua ēt ipsi ad celestem gloriā pducuntur. Videte inquit christus Luc. xxi. ficulneam & omnes arbores & cū produciunt iam ex se fructum. scitis qm̄ prope est estas. quasi diceret. cum fructus virtutuz & bonoz operum produciuntur. estas celestis glorie & fructus p̄miorum celestium generatur. Et nota si vis q̄ iusti sunt sicut ille arbores de quibus dicit Plinius lib. xvj. capi. ix. q̄ in hircane certis locis arbores pferunt mel. & etiam illuz fructicē q̄ dicitur viscus quer⁹ ci. qui sanat a morbo caduco. q̄ scilicet fit horis matutinis quando ros de celo cadere cōsequit. vt dicit Esiodus. Sic vere dico q̄ in valle miserie huius mūdi est dare aliquas arbores. id est aliquas bonas p̄sonas: que. s. produciunt ex seipsis varia genera virtutū. & specialiter mel dulce. Hoc est caritas & cōpassio. viscū q̄ a casu supbie custodit hoc ē humilitas & subiectio. Ista tñ vt ait sunt certis hōis. qz. s. hō nunq̄ cōtinue posset in bonis pducendis operibus laborare. Nota igit q̄ certis intervallis iusti produciunt. s. feruidum amorem dilectionis. Sapidum saporem quictionis. fluidum dulcorem compassionis. Placidum clamorem orationis. Solidum tenorem durationis. Limpidum fulgorem discretionis. Nitidum decorem cōuersationis. Tiuidum vigorem operationis. Dicā igit q̄ iusti pducunt fructum amoris & dilectionis. Eccl. xxiij. Ad amicū si produxeris gladius nō desperes. Est em̄ regressus ad amicū &c. Itē pducit fructū saporis & quietiōis: fructū. s. tranquillitatis & pacis. Prouer. iij. Itinera tua in pace pducuntur. Itē produciunt fructū dulcoris & cōpassionis. Eccl. xxxvij.

xxxvij. fili sup mortuū produc lachrymas ⁊ quasi di
ra passus incipe plorare. ¶ Item producant fructus
clamoꝝ ⁊ orationis. Eccl. xx. Sapiens in verbis p
ducit seipsum. ⁊ homo prudens placebit magnatis.

¶ Item producant fructum tenoris ⁊ duratiōis. hoc
est dictu. fructū pſeuerantie ⁊ cōstantie. De quo dī in
pā. Quod iustus placebit deo super vitulum nouellū
cornua pducenſem ⁊ ungulas. Cornua em ⁊ ungule q̄
sunt cōstantiam ⁊ fortitudinem signant. ¶ Itē pdu
cant fructus splendoris ⁊ discretiōis seu ēt cognitiō
nis. s. fructum vere fidei ⁊ sciētie. De quo illud predi
ctum Job. xxxvij. Nunquid pducēs luciferum in tpe
suo. Iusti em sunt sicut stelle que. s. ex se pducunt ra
dios luminosos. ¶ Itē pducūt fructum decoris ⁊ cō
uersatiōis. Isti em nitorem bonoꝝ creplox ⁊ documē
toꝝ simplicibus pducunt pā. Produces senus iumē
tis ⁊ herbam seruituti hominum. ¶ Itē pducūt fru
ctū vigoris ⁊ opatiōis. Sch. j. Producat terra aliam
viuentem in genere suo. Et breuiter ista est veritas q̄
boni semp dñt virtutes ⁊ bona opera pducere: ⁊ nūc
vnū bonū nūc aliud generare. Cōstat em q̄ desideria
nature inquietata sunt. ⁊ q̄ a pductiōe reruz nunq̄ q̄
scere valent: sicut. s. ad oculum videmus. Quod

Parentes.	Paruos
Bestie.	Catulos.
Arbores.	Ranuios.
Ramuli.	flosculos.
flosculi.	fructulos.
Alumina.	Radulos.
Flumina.	Riuulos.

¶ Ut. s. nos mō simili pducamus bonas affectiōes. bo
nas cogitatiōes ⁊ operatiōes. bonas meditationes ⁊
cōsideratiōes. bonasq̄ virtutes ⁊ perfectiōes. bona ēt
exempla ⁊ bonas ⁊ morales cōuersatiōes. Ista enim
debent esse sicut quedam spūalia: que. s. debent repe
re in medio cordis nostri. Iuxta illud Gen. j. Produ
cant aque reptile anime viuentis ⁊ volatile sup terrā
sub firmamento celi. Iteptilia em viuētia sunt boni af
fectus ⁊ virtutes practice ⁊ inferiores. Volatilia vero
sunt speculatiue ⁊ superiores: q̄. s. sub celo ⁊ sup terrā
i. superius ⁊ inferius dñt in nobis pducī. Ista est igit
eductio iusti que est laudabilis. ¶ Tertio dico q̄ est
productio stulti que est damnabilis. Rome s. m. Ipli.
aliqui sunt fontes qui aquas venenosas pducūt. Un
etiam solinus ait. Quod fons efampus. als erāpe?
in india aquā pducit amarissimā intantū q̄ fluuīū
paspim. als ydaspim in quem intrat ita amaricat q̄
nullum animal inde potat. Alharus polo etiaz dicit
q̄ in quibusdam partibus indie quedā arbores sunt
que cōtinue producant venena. Sic peccator ⁊ etiam
mundus producant amaritudinem tribulationis. ⁊
venena vitiorum ⁊ infectionuz. quibus. s. ipsi inuene
nant ⁊ amarificant ptingētes. Et sic nota q̄ in istis in
uenit tam actiue q̄ passiue. Productio.

¶ Isti enim pducunt alijs
tribulatiōes ⁊ potissime bo
nis ⁊ iustis: sicut d. Sedeo
ne filio Ieroboal dicit Ju
dicum. vj. q̄ patri eius aliquando dixerunt. Produ
cunt filium tuū vt moriatur. quia aram baal de
struxit ⁊ succidit nemus. De bono aut opere isti istū
lapidare volebāt. sicut de herode legitur Actu. xij. q̄
videns quia placeret iudeis: apposuit vt apprehēde
ret ⁊ petrum. volens eum post pasca producere popu
lo. scilicet ad interficiendum. ¶ Item isti producant
alijs conturbationes. Prouerbio. xxx. Qui prouocat
iras producit discordias. ¶ Item isti producantur p
alioꝝ adulationes ⁊ maxime mali diuites. Unde
Eccl. xij. Diues locutus est ⁊ verbū eius vsq̄ ad nu
bes producent. ¶ Item ipsis producantur eterne mi
serie ⁊ damnationes. sicut de Thamar dicit Judas.
Genes. xxxvij. Producite eam vt comburaf. Suffi
at. Unde infra de Proferre.

Prophanus. Prophanus dī quasi pcul a phano. i. a templo. hoc est
dictu. pcul a rebus sacris ⁊ deo dedicatis. vñ etiā s. m
iura cā pphana dicif q̄ de rebꝝ secularibus nō eccle
siasticis aut spiritualibus ordinat. Et sic sumit Ecce.
xxij. vbi dī q̄ inter sanctū ⁊ pphanū nō habuerūt di
stantiā. In sacra s. o scriptura pphanus dī vir pecca
tor: ⁊ ille marime qui magnis ⁊ horēdis sceleribꝝ est
repletꝝ. sicut cū dī Ecce. xxij. Tu aut pphane ipie dur
israel. tolle cidarim. pone coronā. Et si vis nota q̄ si
cut in scriptura repit mali ⁊ pphani hñt pphanum.
Saporem ⁊ conuiuiū. ¶ De pphano maloꝝ
honorem ⁊ dominiū. conuiuiū: quo. s. mali vtun
Sermonē ⁊ colloquiū. tur inquantum de bonis
horrorem ⁊ contagiū. alienis isti viuunt ⁊ nus
truntur pōt dici illud Gen. xlij. pphanus putat hū
iustmodi conuiuiū. Et Leui. xix. Si quis comederit ex
hostia pacificorum post biduum Prophanus erit ⁊
impietatis reus. ¶ De pphano maloꝝ fastigio seu
dominio potest dici illud predictum. Tu aut ppha
ne impie dur israel ⁊c. de pphano maloꝝ colleq̄
dicitur. j. Thimo. vj. Deuitans prophanas vocis no
uitates. ⁊ ij. Thimo. ij. Prophana autem ⁊ vaniloq̄
deuita. De pphano vero maloꝝ contagio. seu de
lurie ⁊ immundicie scelerato exordio potest dici il
lud Esa. lxxv. q̄ isti comedunt carnem suillas. ⁊ ius p
phanum in vasis eoz. contra illud Ihebr. xij. Ne q̄
fornicator aut prophanus vt Esau qui propter vnaz
escam vendidit primogenita sua. Isti ergo prophani
sunt: qui scilicet dei mandata violant ⁊ prophanant.
Iuxta illud Ecce. xxij. Polluerunt sanctuariū meū.
⁊ sabbata mea prophanauerunt. Deus ergo tales p
phanos prophanat. ⁊ per damnationem eternam p
cul a phano paradisi ipsos relegat ⁊ elongat: ⁊ q̄ ius
stitias eius prophanauerunt. mandataq̄ ipsius. non
custodierunt. Ideo iniquitates eoz in virga visitat.
⁊ peccata eoz in verberibus punit ⁊ impignat. s.
cut dicitur in ps. Unde ibidem Auerstius testamen
tum serui tui. prophanasti in terraz sanctuariū eius.
destruxisti omnes scpes eius. posuisti firmamentum
eius formidinem. Sufficit. Unde vbi Violare ⁊ vbi
peccator. ⁊c.

Proferre. Cum proferre nihil aliud sit q̄ ali
quid procul ferre. Et sic pferre su
mitur pro portare. pro ducere. pro emittere. p extra
here. pro narrare. Possumus breuiter notare. q̄ sicut
bona arbor de diuersis ramis profert diuersa. sic viri
iusti ⁊ boni proferunt quatuor. videlicet.
De corde germen bone cogitationis.
De ore flores sancte cruditionis.
De manu fructus bene operationis.
De habitu herbas bone conuersationis.
¶ Dico q̄ boni proferunt germen bone cogitationis.
Et istud profertur de corde. Quia sicut dicit Alth.
xij. Bonus homo de bono thesauro cordis sui pfert
bonuz. ¶ Itē proferunt flores doctrine ⁊ predicationis.
Et iste profertur de ore. Et de hoc prouerbioꝝ
j. Conuertimini ad correctionem meam. en proferaz
vobis spiritum meum ⁊ ostendam vba mea. ¶ Item
proferunt fructus operationis. Et isti producant de
manu. Genes. xxiij. Protulit in aures aureas ⁊ dedit
rebecca. Et Alth. xij. dicitur. Qd paterfamilias
profert de thesauro suo noua ⁊ vetera. ¶ Item profert
runt folia honeste conuersationis. Et ista producant
de habitu ⁊ de gestu. Et de hoc Gene. j. Protulit ter
ra herbam virentem ⁊ afferentem semini. ¶ Sed ecō
tra dico q̄ mali sicut male arbores ⁊ venenose multa
mala producant ⁊ proferunt de seipsis. Unde nota. q̄
isti proferunt. scilicet.
Iniurie furorem.
Superbie tumorem.
Fallacie clamorem.
¶ Dico q̄ proferunt furorem iniuriaruz. Quia sicut

Propheta.

dicitur puer. r. Qui profert cōtumelias insipiens est
Cōtra illud prouer. xrv. Que viderunt oculi tui ne p-
feras in iurgio cito. ¶ Itē tumorē iactantiā. Job
rv. Quid te eleuat cor tuum vt proferas de corde tuo
huiusmodi sermonē. ¶ Item clamorē fallaciā.
prouer. xiiij. ¶ Profert mēdacia dolosus testis &c. Vide
s. de afferre. de portare & similibus.

¶ Propheta. prophetare. Cum p-phetare
nihil aliud sit q̄ res incognitas & ignotas aliquo re-
uelante spiritui declarare. Notandus est q̄ per ppheta-
tas p̄bit intelligi viri iusti & potissime viri ecclesiasti-
ci & religiosi. doctores pariter & clerici. Isti em̄ dñt re-
cipere diuinas inspirationes & ipsas alijs reuelare p
doctrinas & p̄dicationes. Isti em̄ debēt p̄dicere p̄cogi-
tare: & p̄scire res absconditas & futuras: videlz.
Celi gaudia. ¶ Et sic si ista p̄dixerint &
Inferni tedia. ¶ p̄dicauerint: ip̄is poterit di-
ci illud Job. iij. Dñe vt vi-
deō q̄ ppheta es tu. Note-
mus ergo q̄ in scriptura
¶ Dyaboli cautelas. ¶ ueniuntur. s. ¶ Prophete vir-
tuoſi: & prophete vitioſi. ¶ Virtuoſi ſignificāt viros ſa-
gaces p̄uidentes & discretos. De quibus. j. ¶ Regum. r.
¶ Obuium habebis gregē prophetarum descendentiū
de excelſo. ¶ Vitioſi ſignificant viros fallaces hypocris-
tas & infectos. De quibus Ezech. xij. Quasi vulpes in
deſerto prophete tui iſrael. De iſtis igitur duob⁹ p-
phetis veris. s. & falſis p̄ſequamur. ¶ Et primo dica-
mus q̄ ſunt pphete virtuoſi & laudabiles. Et iſti ſunt
ſicut dictum eſt viri iuſti: & maxime predicatorēs do-
ctoꝝ: eccleſiaſtiſci & religioſi. Omnes enim iſti debēt
in futuris & absconditis cogitare preſentia vilipēde-
re. dei voluntatem nunciare. & ipſam primo & aſi om-
nia adimplere: & ſic cuiſlibet poterit dici illud Luc. j.
Tu puer ppheta altiffimi vocaberis. In quibus ver-
bis oſtenditur q̄ ſicut antiquitus prophete erāt ¶ Pu-
ritatis ſanctificæ poſſeſſoꝝ. ¶ Veritatis catholice p-
feſſoꝝ. ¶ Maieſtatis dominice ſeruitoꝝ. ¶ Dignita-
tis aſtēce preceptoꝝ. ¶ Sic proculdubio eccleſia-
ſtiſci debent. s. ¶ Puritatem ſanctificam obſervare. Tu
puer. ¶ Veritatem catholicā predicare. propheta ¶ Ma-
ieſtatem dominicam feſtuare. altiffimi. ¶ Dignitates
autenticam vendicare. vocaberis. ¶ Ad illos enim q̄
volunt eſſe ſpirituales prophete pertinet q̄ ſunt. vicē
In conſcientia ſinceriffimi. In ſapientia profundiffi-
mi. In obediendo ſeduliffimi. In precipitando autē-
tiſſimi. ¶ Primo ergo dicamus cariffimi q̄ iſti de-
bent puritatem ſanctificam obſervare. Et hoc oſten-
ditur cum dicitur. Tu puer inquit. q. d. ¶ Iſti debēt eſſe
puri & ſancti ſicut pueri. ¶ Puer enim nomen eſt puri-
tatis. ¶ Nomen officioſe ſedulitatis. ¶ Nomen inſuper
formoſe pulcritudinis & venuſtatis. Et ideo pphete
pueri dicti ſunt: quia erant puri & ſancti in viuendo.
¶ Mobiles & diligentes in diſcurrendo. ¶ Pulcri & for-
moſi in conuerſando. Sic procerto moderni prophete
te noſtri debent eſſe. s. predicatorēs & curati: doctores
& religioſi ¶ Iſti em̄ debent pure & ſancte viuere p̄ ino-
centiam. Sap. xj. Direxit opera eozum in manib⁹ p-
phete ſancti. Debent etiaſ faciliſe ſe mouere per di-
ligentiam. ¶ Numeri. xj. Cum requieuiſſet in eis ſpiri-
tus prophetauerunt nec vltra ceſſauerunt. Debent
inſuper pulcri & gratioſi eſſe per honeſtas & exempla
rem apparentiam. Iaco. v. Exemplum accipite fra-
tres laboris & patientie prophetarum. Tu ergo puer
inquit. Et de hoc dicitur. j. ¶ Regum. iij. Intellexit ergo
heli q̄ dominus vocaret puerū ſamuelem. Et ſequi-
tur. Cognouit ergo omnis iſrael q̄ fidelis ſamuel p-
pheta eſſet domini. Et iſta ſunt cōtra multos moder-
nos predicatorēs & prophetas. q̄ p̄certo non ſunt pue-
ri. i. puri per vite ſanctitatem. immo ſunt viles & im-
puri per carnis immundiſſimā voluptatē. Et de hoc
¶ Hierc. xxij. ¶ Propheta nāq̄ & ſacerdos polluti ſunt

in domo mea. in prophetis hieruſalem vidi ſimilitu-
dinē adulterantiū & iter mendaciū. a prophetis hieru-
ſalem egreſſa eſt pollutio ſuper omnem terrā. ¶ Itē
ſic boni prophete. id eſt boni eccleſiaſtiſci. quia procer-
to iſti debent: vt dictum eſt puritatem ſanctificā ob-
ſervare. Tu inq̄t puer. Johā. j. ppheta es tu. ¶ Scđo
dico q̄ iſti debent veritatē catholicā p̄dicare. Et hoc
oſiditur in vocabulo ppheta: quia. s. ad pphetas p̄ti-
net ſcire veritatem rerū occultarū: & ſcire veritatē vo-
luntatis diuine & eam alijs nunciare. Sic vere ad ec-
cleſiaſtiſcos: maxime ad predicatorēs & p̄latos p̄tinet
ſcire veritates fidei & ſcripturę. & illa que ad voluntate
dei p̄tineat alijs p̄dicare. Et ſic dñs ¶ Hier. j. dicit.
Sanctificaui te inquit & ppheta in gentibus dedi te.
Sequitur. Ad omnia q̄ mittas te ibis. & q̄ mādaucro
tibi loqueris ad eos. ¶ Iſti enim debēt loqui. pphetare
& nunciare abscondita & futura. videlicet.
Celi felicitatem.
Inferni aduerſitatem.
Operum vtilitatem.
¶ Celi dico felicitatem ſeu p̄ſperitatē. Exēplo cigni
ſeu oloris qui ſuo occuſu dñt nautis portū p̄noſticare
ſignificans p̄dicatorem qui bonis in hoc mari natio-
nantib⁹ dñt p̄ſperitatē lucrum & portum eterne glo-
rie pphetare. j. ¶ Pet. j. De futura in vobis gratia. p-
phetauerunt. Inferni etiaſ aduerſitatem. Exēplo
aranearū que futuram pluuiam dicuntur p̄dūna-
re. & ideo inferius circa terram dicuntur terere telas
ſuas. Exēplo etiaſ hericij qui de ventis p̄noſti-
care dicitur. Et ideo cum ventos futuros p̄ſentit. ne
ab eis ledatur in p̄fundo ſue cauernule ſe abscondit.
Sicq̄ iſti pphete ventos & pluuiam tempeſtatis de-
bent malis pphetizare & p̄nunciare. & ne ipſi ſmet no-
ceant debent in cauerna mortis & circa terram humi-
litis per conſiderationem habitare & latitare. ezech.
vi. ¶ Pone faciem tuam aduerſus montes & ppheta-
bis aduerſus eos. Debent enim p̄nunciare agendo-
rum vtilitatem & neceſſitates. Exēplo cornicis que
¶ In ¶ Iſid. iuxta augurum ſententiaſ dicitur curas ho-
minū gerere & ſuis geſtibus & cantibus dicitur futu-
ros caſus ſiue bonos ſiue malos hominib⁹ ppheta-
re. Ad quod facit ¶ Abum ¶ Sen. li. v. de natura. queſtio-
nibus vbi de garritu auium & eozum p̄noſticationib⁹
diſputans dicit. Qd̄ nihil in mundo ſit qd̄ alicui⁹ rei
future ſignum non ſit. Qd̄ qualitercūq̄ ſit de aui-
bus corporalibus. iſtud tñ verū eſt de aui-
bus ſpiritu-
alibus. s. de pphetis. ¶ Platis & p̄dicatōrib⁹. q̄ p̄certo iſti
debēt curas hoim gerere. Iuxta illud Luc. x. Curas il-
lius habe &c. & vtilitatē: vel damnuū bonoꝝ operū vel
malozū. debent eis ſuis garritib⁹ declarare. Et de hoc
¶ Apoc. x. ¶ Portet te iter pphetare populis & gentib⁹
&c. Et ſic igitur p̄z q̄ iſti debēt veritatē catholicā
p̄dicare. ¶ Propheta inquit. ¶ Tertio dico q̄ iſti debēt
maieſtatem oſicā honorare ſeu feſtuare: q̄. s. ipſi
pphete altiffimi. Quicquid. n. agat famulus totū dñt
facere ad honorem & vtilitatē magiſtri ſui. & maxime
q̄ ipſe eſt p̄ſona autentica & ſolēnis. Sic iſti quicq̄
faciūt aut qd̄ dicunt ſc̄z alijs pphetando & p̄dicando.
totum dñt eſſe ad laudem & gloriā dei cuius ſunt
ipſi famuli & miniſtri. Altiffimi inquit. ¶ Et ſic ip̄i poſ-
ſunt dicere dño illud ¶ Mat̄. viij. Dñe nōne in nomine
tuo pphetauimus: ¶ Et ſic de illis dicatur illud Luc.
j. ¶ Hic erit magnus & filius altiffimi vocabif. Qd̄ eſt
contra multos q̄ ad laudē dei non p̄dicant nec ppheta-
tant. ſed magis ad laudem mundi & acquisitionē p̄-
ſperitatis v̄l glorie ſecularis. Quod bñ patet quia in
ſuis predicationibus nunq̄ audent aliquē corrigere.
nec voluntatē dñi ſui quīs ſit altiffim⁹ exercere. Ser-
uus autē potentis principis nihil dñt timere quin vo-
luntatē eius aut faciat aut dicat vnde Ezechiel. iij. Ecce dedi
faciem tuam valentioꝝ facieb⁹ eozū. & frontem
tuam durioꝝ frontibus eozū. ¶ Quasi ſilices & adu-
mantem

mantem dedi faciē tuam. Sic p̄dicatoꝝ seruus altissu-
mi nihil d̄z formidare. sed sine adulatoꝝ omnes equa-
nimit̄ castigare. Signum em̄ sagittarij dicitur do-
mus dñationis s̄m astrologos. Ad denotandū q̄ illi
qui alijs futura diuinat sagittarij debent esse: q̄. s. sa-
gittis diuinorū eloquiorū debēt alios sagittare. Ad
tñ aduatores non faciūt. Hodie. n. nō diligunt p̄phe-
te & p̄dicatores qui arguūt. sed q̄ leniunt. nō qui repre-
hendunt. sed q̄ cōdescendūt. Unde de michea p̄pheta
dñi d̄z. iij. Reg. xxiij. Et sunt & ba regis achab. Est inq̄t
hic vn⁹ p̄pheta dñi p̄ quē possum⁹ interrogare dñm.
sed ego odi eum. quia nō p̄phetat mihi bonus q̄z ma-
lum omni tpe. Et sequit̄ ibides q̄ serui illius regis vi-
cebant illi p̄phete domini. Ecce inquit sermones
oīus p̄phetarū bona regi p̄dicant est ergo sermo tu⁹
similis eorū. Ille aut̄ r̄ndit. Quia dñs. q̄ q̄cunq̄ dixe-
rit mihi dñs hec loquar. Et p̄certo sic sit hodie: quia
plus diligunt falsi aduatores q̄ x̄itatis p̄dicatores.
Legitur em̄ ibidē. q̄ sedechias falsus p̄pheta fecerit
sibi cornua ferrea & dixit regi. his ventilabis syrias. &
sic factum est q̄ iste falsus p̄pheta: q̄ mendaciter bo-
na regi p̄dicabat fuit honoratus. Adicheas vero q̄ ve-
raciter infortunū futurum p̄phetauerat fuit carceri
mancipatus. Isti igitur sunt p̄dicatores. aduatores
q̄ conuati & superbi sunt qui tñ multos p̄miantur.
vbi boni & x̄idici refutant. Isti sunt illi p̄phete israel
qui p̄phetant ad hierusalem. & vident visionē pacis.
& nō est par: sicut dicitur Eze. xij. Non sic ergo. s̄ sint
p̄phete altissimi. vt sic possint maiestātē dominicam
honorare. Quarto. Nō dico q̄ isti debēt dignitates
autenticas vendicare. Vocaberis inq̄t. p̄dicare. n.
& p̄phetare officiu⁹ est autoritatis & iugitatis. p̄-
dicatoꝝ em̄ nō d̄z se nimis humiliare ne cōtēnatur s̄
audacter & autēte se portare. vii. j. Thi. iij. p̄cipe
inquit & doce. nemo adolescentiā tuā cōtēnat. Et me-
rito. q̄ s̄m. Ergo. Cuius vita despicitur: restat vt ei⁹
p̄dicatio cōtēnnatur. Et ista autoritas & dignitas oñ-
ditur cum d̄z. Vocaberis. Vocari em̄ signū est p̄mo-
tōis & honoris. q̄ sicut d̄z. Iheb. v. Nemo assumat sibi
honorē. sed qui vocat a deo sicut aaron. Unde de isto
vocare pōt dici illud. j. Regū. ix. Qui em̄ p̄pheta ho-
die d̄z. vocabitur olim videns. Et sic igitur p̄ q̄ si bo-
ni & sp̄iales p̄phete esse volumus necesse est q̄ nos
simus autentici p̄ceptores. Dñici seruitores. Teridi-
ci p̄dicatores. Sactifici cōuersatores. Et sic p̄prie cui⁹
libet nostrum poterit dici. Tu puer p̄pheta altissimi
vocaberis. Luc. j. Et hec de p̄pheta in bono sufficiāt.
Sed adhuc dico q̄ inueniunt p̄phete mali. Et isti
significant malos ecclesiasticos & potissime falsos et
hypocritas p̄dicatores & hereticos. Un̄ notandum q̄
sicut antiquitus in populo isrl fuerūt multi mali p̄-
phete: qui. s. non q̄rebant nisi p̄p̄lo placere. & iō falso
noīe dei solabant eis p̄peritatē p̄noscicare. Quis de⁹
disponeret eos infinitis aduersitatib⁹ castigare. sicut
ipse dñs testatur. Hier. xxiij. Nolite audire & ba. p̄-
phetarū q̄ p̄phetant vobis & decipiunt vos. visiones
cordis sui loquunt̄. nō de ore dñi. Sic vere hodie sunt
multi mali ecclesiastici qui non sunt veri p̄phete sed
falsi. sicut sunt hypocrite & heretici. Isti em̄ solū audi-
toribus placere querunt & veritatem aut palliāt aut
subuertūt. Et iō nota q̄ tales solent.
Viui deliciose.
Fallere proditiose.
Sapere presumptuose.
Docere perniciose.
Mocere flagitiose.
Ambire affectuose.
Perire tempestuose.
Isti ergo solent viuere deliciose. quia vt cōter ta-
les sunt carnales. & in delitijs viuere volūt. Un̄ hie-
remie. xxiij. p̄phetas nāq̄ & sacerdos polluti sunt.
Et Esa. xxvij. Sacerdos & p̄pheta nescierunt p̄ ebi-
tate. absorpti sunt a vino. Isti isti solent fallere p̄di-

tiose. Trefi. ij. p̄phete tui viderūt tibi falsa. Et eze.
xij. Sicut vulpes in deserto p̄phete tui israel erant.
Isti solent sapere p̄sumptuose. sicut patet de illis q̄
non dignantur sequi verba scripture vel doctorū. s̄ ex
corde suo solent opiniones & dogmata fabricare. De
quibus Eze. xij. De p̄phetis insipientibus q̄ sequūt̄
tur spiritum suum & nihil vident. Isti isti solēt do-
cere p̄niciose. sicut patet de hereticis & symoniacis q̄
non q̄runt in suis doctrinis & p̄phecijs nisi lucrū. Et
de hoc Adichee. iij. Iudices eius in muneribus indu-
cabant. sacerdotes eius in mercede docebant. & p̄phe-
te eius in pecunia diuinabāt. Isti isti solent nocere
flagitiose. Mat. vij. Attendite vos a falsis p̄phetis
qui veniunt ad vos in vestimētis ouium: intrinsecus
autem sunt lupi rapaces. Isti isti solent ambire af-
fectuose. Isti enim semp̄ & in omnibus se volunt inge-
rere & omnia officia solent cōcupiscere & ambire. De
quibus Hier. xxiij. Non mitteba p̄phetas & ipsi cur-
rebant. non loquebar illis & ipsi p̄phetabant. Isti
isti solent perire tempestuose seu ignominiose. Figu-
rati in p̄phetis Baal. quos interfecit rex israel. iij.
Reg. x. In illis falsis p̄phetis quos helyas occidit
ij. Regum. xviij. quia. scilicet rex paradisi istos fina-
liter destruet in inferno. Hierem. iij. Obstupescant
sacerdotes. & p̄phete consternabuntur. Isti igitur de
malis p̄phetis sufficiant.

Proficere. Nota q̄ p̄ficere accipit cōter p̄
lucrari pro p̄desse. pro valere. &
pro vtilitatem acquirere. vel conualefcere. Et de hoc
p̄rouer. xij. Radix iustorum proficiet. Et sic etia⁹ lo-
quitur Luc. ix. vbi dicit. Quid proficit homini si vni-
uersum mundum lucret. anime autem sue detrimē-
tum patiatur. Sed de tali profectu vide infra de vti-
litate & supra de p̄desse. Item accipitur proficere
pro crescere. pro augmentari pro procedere. Et sic p̄-
ficere signat profectum bonorum operum & virtutum.
vel etiam profectum in criminibus & peccatis. De p̄-
fectu vero virtutum intelligitur illud Ezech. xvi. & di-
citur anime. p̄fecisti inquit in regnum & egressum
est nomen tuum in gentes. p̄pter speciem tuam. quia
p̄fecta eras in decore tuo. Et Luce. ij. Iesus aut̄ p̄fi-
ciebat sciētia & etate &c. De profectu vero criminū d̄z
ij. Thi. iij. Mali autem homines proficiūt in peius.
Sed de p̄fectu vide infra ti. sequenti.

Proficisci. Proficiens. Pro-
fectus. Nota q̄ p̄fectus nihil aliud est q̄ p̄cessus & cō-
tinuatio. progressus & peragratio. clementum & aug-
mentatio. Est autem clementum & augmentatio bo-
na vel mala. seu accipitur in bono vel i malo. Et quia
supra iam dictum est de crescere & de procedere. ideo
de proficisci breue est tractandum. Nota ergo q̄ di-
plex est profectus. scilicet bonus & malus. Bonus
est ille quo boni semper proficiunt de bono in meli⁹.
& quo ipsi eunt de virtute in virtutem donec videant
deum deorum in syon. Sicut enim videmus q̄ luna
in lumine nō cessat crescere & proficere quousq̄ ad cō-
plemētum luminis possit contingere. Sicut etiam
fluminis versus mare progrediens proficiscit quousq̄
ad mare veniēs possit aqualiter quietari. Sicut de-
niq̄ ignis sursum ascendendo continue proficiscitur
quousq̄ ad speram suam veniens profectus ipsi⁹ ter-
minetur. Sic proculdubio ex quo bonum incepimus.
nunq̄ debemus cessare a bono profectu clementum et
continuatione. quousq̄ venerimus ad perfectum lu-
minis gratie & virtutis & quousq̄ ad terminum mor-
tis venientes ingrediamur mare & affluentiam para-
disi. vbi sursum in spera nostra propria: scilicet in deo
perpetuo quiescamus. Itaq̄ sicut dicit Bern. in quo-
dani sermone. In via vite non progredi regredi est.
Exemplo rote putet. que si non cōtinue voluatur. sta-
tim in cōtrariū reuertitur & mutatur. Sic vere mens
humana nunq̄ potest esse fixa in eodem. Necesse est

Profugus.

ergo q̄ continue in virtutibus proficiat ⁊ procedat. als si a p̄fectu cessauerit. necesse est q̄ ad vitia retrocedat. An̄ dicit Grego. iu p̄asto. Adens humana non potest in eodē statu p̄manere. Aut em̄ inquit proficit aut deficit. Sic proficiscēbatur ysaac. De quo dicitur Gen. xxi. Ibat proficiscēs atq̄ succrescēs donec magnus vebemēter effectus est. De David etiaꝝ legitur i. Reg. iij. Quod dauid erat proficiens ⁊ semp̄ seipso robustior. Et q̄uis de p̄fectu virtutum satis sit dictus supra de ambulare. de laborare ⁊ mouere. de ire. ⁊ in titulis similibus. hec tamē notemus q̄ ad hoc q̄ homo bñ proficiscatur ⁊ vadat ⁊ bñ de virtute in virtutem se moueat. tria sunt necessaria. videlicet. Influxus luminis. Ducatus numinis ⁊ processus ordinis. Luminis fulgentis operatio. Numinis docentis excitatio. Ordinis pollentis dispositio. ¶ Primo igit dico q̄ ad istum p̄fectum requiritur luminis fulgētis operatio seu preparatio. Et ista p̄certo est lux fidei ⁊ scientie. ⁊ etiaꝝ lux gr̄ie ⁊ glorie. Sine isto enim lumine non est possibile in bono p̄ducere. vel in virtutum itinere proficisci. Silenites enim lapis est qui imaginē lune sui medio dicitur cōtinere. Sꝫ ista imago sequitur lumen lune. quia quanto luna in lumine magis crescit p̄ficit ⁊ splendet. sic fit q̄ imago illa ⁊ q̄tum ad cremētum ⁊ q̄tum ad p̄fectum ⁊ q̄tum ad defectum ⁊ q̄tum ad figuram ⁊ q̄tum ad naturas sequitur lumen lune. De mari etiaꝝ certum est q̄ in affluētia proficit ⁊ deficit s̄m q̄ lux in luna p̄ficit seu deficit. Quid dicam etiaꝝ de maris conchilibus ⁊ et de animalibus que in medullis proficiunt vel decrescunt. Sꝫ q̄ inna in lumine plus abundat. Et breuiter p̄fectus luminis ⁊ claritatis est p̄fectus omnis inferioris nature ⁊ quātitatis. Sic p̄certo carissimi loquēdo spiritualiter ad hoc q̄ possimus in bono p̄ficere. ⁊ p̄ bona opera ad patriam proficisci. necesse est q̄ lumen lune. id est: fidem: scientiam vel gratias xp̄i recipiamus ⁊ habeamus. Per abundantias em̄ ist⁹ luminis solēt in nobis crescere ⁊ proficere cuncta bona. s. medulla compassionis. mare. i. amaritudo compunctionis. ⁊ imago totius honestatis ⁊ perfectiōis Eccl. ij. Adulanti inueni in me sapiētiam. ⁊ multum profeci in ea. Si nō ista lux in nobis patitur defectus ⁊ nos in moribus perdimus p̄fectum. Et ista bene figurantur Exo. xl. vbi dicitur. q̄ qñ nubes descēbat tabernaculus proficiscēbantur filij israel. Si vero p̄debat desup̄ manebant in eodē loco. Nubes enim q̄ impedit lumen peccatum significat quod impedit lumen gratie. Ignorantiam q̄ impedit lumen scientie. Heresim que impedit lumen fidei ⁊ sapientie. Quia proculdubio nullus potest bñ p̄ficere vel proficisci nisi prius ista nubes tabernaculum cordis deserat ⁊ ibidem lux gratie scientie ⁊ fidei se infundat. Exēplū habemus de illo leuita. De quo dicitur Iudic. xij. q̄ de nocte confurgens p̄ficisci voluit. cui tamen in itinere valde male successit: quia. s. vxor eius occisa ⁊ mortua fuit. Ad denotandum q̄ illi qui in nocte peccati. ⁊ in carentia lucis gratie proficisci volunt. vxorem suam: id est animam amittunt ⁊ perdūt. In luce ergo proficiscamur nō in nocte. Exemplo dauid. De quo dicitur. j. Regum. xxi. Surrexit dauid vt p̄ficisceretur mane. Et sic patet q̄ ad p̄fectum istum. requiritur illustratio luminis fulgentis. ¶ Secundo dico q̄ ad istum p̄fectum requiritur gubernatio numinis regentis. Cecus enim nō bñ proficiscitur sine ductore. Sic nec nos sine deo gubernatore. An̄ de filiis israel dicitur Num. ij. Quod ad imperium domini proficiscēbantur. ad imperium illius fgebant tabernaculum. Et ideo de p̄fectu queꝝ habemus a bono prelato pulcre loquitur Hugo lib. ij. de claustro anime dicens sic. Quatuor modis proficiunt homines. s. in se. iuxta se. supra se. sub se. In te est animus tuus. iuxta te proximus tuus. supra te p̄lat⁹ tu⁹. sub te subditus tuus. In te proficis per bonam vitam. In profe-

mo proficis per bonam doctrinam. In prelato proficis p̄ bonam ammonitionem. In subdito p̄ficis p̄ bonam correctionē. ¶ Tertio nō dico q̄ ad istum p̄fectum requiritur dispositio ordinis pollentis. In proficiscētibus enim ad plium summe requiritur q̄ ordinate proficiscātur. Unde et gr̄es ⁊ anseres siluestres solent ordinate volare. ⁊ s̄m q̄ rectorem ⁊ magistrum suum viderint ad terram descēdere vel a terra se leuare. solent gressus suos ⁊ p̄fectus quasi quodam rationis artificio ordinare. Sic vere si nos volumus p̄ficere in moribus. ⁊ proficisci ad dominum p̄ vitutes. necesse est q̄ nosip̄os spiritualiter ⁊ erga inferiores ⁊ erga pares ⁊ erga superiores ordinemus. vt q̄libet contentus statu ⁊ gradu suo absq̄ quacūq̄ ambitioe ⁊ alterius impugnatione ad dñm pacifice properem⁹. Iuxta illud Num. ij. filij autem israel p̄ loca ⁊ ordines suos proficiscēbantur. Natura etiaꝝ in cremēto ⁊ p̄fectu rerum seruat ordinem. Nō enim subito faciunt res esse magnas. immo primo sunt parue. tandem paulatim proficiscendo efficiuntur magne. Sicut patet in arboribus ⁊ animalib⁹: ⁊ generaliter in omnibus creaturis. Sic vere ⁊ nos in proficiendo in virtutibus debemus ordinē tenere: ⁊ de paruis ad magna paulatim tēdere ⁊ sic nos in virtutib⁹ ⁊ meritis augmētare. Nam sicut dicit Jhd. li. iij. de sum. bono. ca. xxvj. vbi loquitur contra illos qui statim volunt ad arduas virtutes attingere dicēs. Qui inordinate virtutes apprehendere nititur cito piclitatur. Quēadmodum in rerum natura patet q̄ quecumq̄ velociter ad p̄fectum tendunt celeriter finiuntur. sicut herbe q̄ tanto festinus pereūt: quāto celerius crescūt. Arbores alta radice firmate iō p̄durant: quia gradatim veniunt ad p̄fectum. Et sic patet quō ad spirituales p̄fectū requiritur. Dispositio ordinis pollentis. Gubernatio numinis ducentis. Illustratio luminis fulgentis ⁊c. Vide infra de p̄gredi. ⁊ supra de p̄cedere. de ambulare. de ire. de currere. ⁊c.

Profugus. Transfuga. Per- fugus. fugitiuus. pro eodem videtur supponere. Et quia. s. satis dictum est de fugere. ideo parum dicam. Dic igitur q̄ profugi ⁊ transfuge sunt illi qui suā partem dimittunt ⁊ ad aliam confugiunt. vtpote quādo duo exercitus contrarij sunt expeditione. ⁊ vnus dimittit ducem ⁊ exercitum suum ⁊ ad alium oppositū se transportat suos quos prius habuerat impugnando ⁊ aduersarijs adiuuando. talis dico profugus seu transfuga appellatur. Cleric⁹ etiaꝝ quandoq̄ profugus accipitur pro quolibet vago ⁊ fugitiuo. in nulla certa sede moranti. s. vndiq̄ diuaganti. ⁊ proprie hostium exercitus fugienti ⁊ propriam patriam dimittenti. possumus dicere q̄ profugus in bono sumitur ⁊ in malo. Et sic certe dico q̄ profugus idē est q̄ peccator. cuius scilicet. mens in nullo est solida seu firma sed per diuersa vitia vagabunda. ⁊ per mundana p̄s currens inanis vacua ⁊ incerta. Exēplum. s. Cayn. de quo dicitur Gen. iij. quia fratrem eius abel occiderat. Maledictus inquit dominus eris super terram cum operatus fueris eam non dabit fructus suos s. vagus ⁊ profugus eris super terram omnibus dieb⁹ vite tue. Peccator em̄ proditor est. quia xp̄s dñm suū ⁊ ipsius exercitum. scilicet congregationē iustorū peccando dimittit ⁊ hosti ipsius. s. diabolo ⁊ mūdo se sociat ⁊ adiungit. ⁊ peccando ad eos transfugit atq̄ currit. Unde Gen. iij. Egressus cayn a facie domini habitauit profugus super terram. Aduerte tamen q̄ tales profugi quandoq̄ a dominis pristinis capiebantur. vel ex pacto restituebantur. sicut. s. fuit factum in captione cartaginis p̄ Scipionem. vbi ex pacto transfuge romani fuerunt eis a cartaginensibus restituti. Tales nō sic capti vel recuperati sine remedio a suis dominis puniebantur. ⁊ sicut proditores occidebant. Sic vere peccatores qui. s. peccando. apostatando seu per mūdi

per mundi negocia plus debito frequentando xpm & religionis & fidei & gratie statū dimittit & ad dyabolū & mundū transfugiunt & recedūt qñ deo dño suo per mortem restituiunt. & ab ipso apponēte manū capiuntur & cōprehēdūt. & in carcere inferni pculdubio ab eo mcludūt. vbi puniunt. Ezech. xviij. Extēdā inq̃t dñs sup eū rethe meū & cōprehēdetur in sagena mea. & adducam in babilonē & iudicabo eum ibi in pmaricatione qua despectit me & oēs pfugi eius cū vniuerso agmine suo gladio cadēt. Sic igitur pfugus sumitur in malo. ¶ Sed adhuc dico q̃ profugere & trāsfugere qñq̃ sumit in bono & istud est qñ quis de malo ducet exercitū in quo. s. homo inalez iniuste detinebatur. ipse transfugit ad iustū exercitū atq̃ ducē. Et sic p pfugus potest quilibet penitens designari. qui scilz mundū & dyabolū linquit & deserit penitēdor ad xpm transfugit se ad eum conuertēdo & veniā & gratiam pmerēdo. De Johanne em̃ legitur Marci. xiiij. q̃ cum iudei ipsum vellent capere & tenere: & iniuste ledere & punire relicta sindōne nudus profugit ab eis. Bonū est enim a malis pfugere. & etiā dimittēdo syndonem idest conuersione p̃stīnāt mortis periculū declinare. Unde de veris penitētibus pōt dici illud. i. paralp. xij. Transfugerūt ad dauid & seruiērunt ei. Tales autem profugi. scilicet penitentes ad Christum seu etiā ad religionis statum fugientes.

Debent perfecte pseuerare.

Solent a morte se liberare.

Possunt in bonis erubescere.

Possunt ad celos itinerare.

Profugi ergo hñōi cum xpo debēt pseuerare. Nihil em̃ valet ad xpm trāsfugere nisi quis pseueret ibidez. Nam sicut dñ. i. i. x. Qui hoīem occiderat ad ciuitatem refugij transfugere poterat. vbi. s. tutus residere valebat q̃dū. s. sibi pseuerabat atq̃ manebat. Si vero ciuitatē istam dimittebat. ab amicis mortui impune occidi poterat. Quia reuera qñ hō p̃mū suū scz animū seu animā per peccatū occidit. ciuitas refugij xps ipm per penitētiā transfugientē recipit & tā diu etiā saluat eum: q̃dū secū pseuerat & sistit. Unde ibidē dicitur sic. Debu erat em̃ profugus in vbe residere. Si vero istam ciuitatem xpm peccando dimiserit. amici mortui scilicet angeli qui amicis consanguinei sunt anime. ipm per damnationem poterunt occidere. ita qd̃ mortis eterne periculo subiacebit. ¶ Itē tales profugi. scz penitētes solent a morte se liberare. Exēplo. s. gabaonitarū qui. s. trāsfugiēdo ad filios isrl a morte saluati fuerunt. sicut dicit. Josue. ix. Ideo dñ. i. i. x. qui egressus transfugerit ad chaldeos viuet. & erit anima eius quasi spoliū. ¶ Itē isti profugi scilicet penitentes solent proficere in bonis virtutū & gratiarum in presenti. et celestis etiā glorie in futuro. Constat enim quod multi transfugi sūt diuites qui antea erant pauperes & inanes. sicut de ro maris ponit Tytus liuus in pluribus locis. q̃ transfugientes ad se benigniter recipiebant ipsosq̃ sm merita remunerabant. Sic christi transfugas penitētes benigniter recipit. & eos premiat & extollit. iuxta illud Sap. x. Ibec inquit diuina sapiētia. profugum ire fratris. iustum deduxit per vias rectas. & ostendit illi regnū dei. ¶ Tūc enim recte sunt vie virtutum. regnū dei est gloria paradisi que penitentibus conceduntur quando ab ira fratris sui dyaboli recedere per penitentiam dinoscuntur. ¶ Itē illi profugi. scz penitentes solent ad celos itinerare seu etiā accelerare. et ibidem finaliter habitare. Unde de domino dicitur. Esai. xij. Quod ipse congregabit profugos israel. Et Esai. xvi. Dominus dixit moab. habitabunt apud te profugi mei. ¶ Moab qui interpretatur ex patre signat vbi scilicet profugi penitentes ad deum finaliter congregantur. Iuxta illud. j. Paralppom. xij. De Moabasse transfugerunt ad Dauid. Et sic ergo patet quomodo profugus et transfuga in bono et in malo significato sumuntur. Tūc vbi fugere confugere refugere. affigere &c.

gnificato sumuntur. Tūc vbi fugere confugere refugere. affigere &c.

Profundus. Profunditas.

Nota q̃ in scriptura inuenitur multiplex profunditas tā in bono q̃ in malo. Inuenit em̃ profunditas. s. Comendabilis q̃ est desiderāda vt obineat. Detestabilis q̃ est vituperādā vt abhorreat. Formidabilis q̃ est cōsiderādā vt p̃caueat. ¶ Primo ergo dico q̃ est qdā profunditas cōmēdanda. Sicut em̃ zucara melior qñ coquit & balsamū purior qñ in aqua ponit solēt ad pfundū vasis descēdere nō in superficie remanere. Sic vere illi q̃ sunt inter ceteros magis boni. dñt cē sp̃s aliter plus pfundi. q̃ pculdubio isti debēt se pfundare p quadruplicē pfunditatē. vcz p pfunditatē.

¶ Perfecte dilectionis.

¶ Limpide discretionis.

¶ Amare contritionis.

¶ Infime subiectionis.

Dicam⁹ ergo q̃

boni se pfundant

in bonum p dile

ctionē. q̃ vcz illa

q̃ sunt bona sunt pfunde diligenda & cōcupiscenda.

sic pculdubio debemus nos pfundare in pfunditatē

inestimabilis bonitatis diuine & felicitatis eterne qz

sicut equus qui pfundius immergit nares in aquas

qñ vult bibere reputat ad p̃lium plus valere. Sic

ille qui in deum & proximū & etiā in paradysum per

amorē & affectionem: figit pfundius nares cordis ad

p̃lium cōtra vitia magis valet. vt sic caritas homi-

nis dicat illud. Eccl. xxiij. Sirū celi circūui sola rim

pfundum abyssi penetraui & in fluctibus maris am-

bulau. Sirus em̃ celi est celestis felicitas. ¶ Profun-

dum abyssi est immensa dei bonitas fluctus maris

est p̃mox immortalis fluxibilitas. Ista em̃ oīa sūt

p̃ amorē circueunda & penetranda & pfunde & veraci-

ter diligenda & appetenda. ¶ Igitur profundemur

nos in bonum p dilectionem. ¶ Deinde dico q̃ nos

debemus profundare in verum per discretionem.

Aquila em̃ oculos hz pfundos: & iō acutissime dicit

videre. Sic & nos cor pfundum in celum habere de-

bemus. Iuxta illud. Prouer. x. Sicut aqua profun-

da sic consilium in corde viri. vt profunditatem diui-

ne proprietatis & omnis scientie fidei & veritatis acu-

te videre & cognoscere valeamus. Eph. iij. Ut possitis

comprehendere cum omnib⁹ sanctis. que sit latitudo.

longitudo. sublimitas & profundum. Tūc n.

debemus profunda diuinitatis. Quia sicut dicitur.

j. Corin. ij. Spiritus omnia scrutatur etiam profunda

dei. Itē profunda scientiarū & omnimode veritatis

vt d̃ quolibet dicatur illud Job. xxxij. Profunda flu-

uorum scrutatus est. ¶ Profundemur igitur nos in ve-

rum per discretionē. ¶ Profunde facte sunt cogitatio-

nes tue. ps. xcj. ¶ Deniq̃ profundemur nos in ama-

rum per contritionem. Pisces enim tutiores sunt in

profundo maris tempore tempestatis q̃ in litore. Et

ideo echinus piscis presentiens tempestates ne extra

mare fluctibus eiciatur solet lapillum arripere & in

profundū maris se dare vt contra fluctus tutior pos-

sit esse. Sic vere carissimi homo tutissime potest ver-

sari in profundo maris: idest in pfunditatē cordis

amari per contritionem & compunctionem. fluctus

enim & tempestas tentationis tales potest eicere: ma-

xime si lapillum sepulcri idest ouiciam mortis volu-

erint: per continuam considerationem & memoriam

secum ferre. Sic faciebat apls cum dicebat. ij. Corin.

xj. Nocte ac die in profundo maris fui. Iuxta illud.

Math. xviij. Expedit sibi vt suspendatur in ola asina-

ria in collo eius: & submergat in pfundū maris. Mo-

la em̃ asinaria est ouicia mortis: que asinum nostrū

i. carnem: p mortē molit & terit: istam debemus suspē-

saz ad collum portare p considerationē. & mergi in p-

fundum maris. i. amaritudinis per contritionē. ps.

Qui conturbas profundum maris & sonum fluctuū

eius. Et Job. xli. seruescere faciet quasi ollam pfun-

du in maris. Profundum em̃ maris. i. cor. contritum

malignitatis que potissime abundat in inuidis. qui cum bonum facere nolint: alios phibere nituntur. Ut de alienigenis dicitur. *1. Reg. iiij. als. ij. Esdre. iij. qd ipsi phibebant edificantes iherusalem. Contra illud. puer. iij. Noli prohibere bene facere euz qd potest: si potes et ipse benefac.* Quarta est phibitio diuine seueritatis: que s. ppter peccata nostra phibet a nobis bona gratie et glorie. *1. Amos. iij. Ego autem phibui a vobis ymbrem. et 1. Hiermi. v. dicitur: qd peccata nostra prohibuerunt bona a nobis et.*

Proiscere. Nota qd pycere idem est qd pcul iacere. Et accipit multipl. i scriptura s. m q aliqua res potest ab aliquo pyci multis modis. Homo em pycit illud qd no curat. Ut pycere signum est contemptus et indignationis. Signum est non cure et desertionis. Signum est qd res est inutilis et nullius perfectionis. Est igitur piectio.

Diuina.

Humana.

Mundana.

Primo dico qd est piectio diuina. s. illa qd deus pctores proicit et a se pcul eicit et cotemnit. De qua *1. Hier. viij. Proiciam vos a facie mea sicut pieci omnes fratres vestros.* Ut nota: qd dñs pycit et cotemnit peccatores sicut aquila pycit degeneres pullos suos. Ipe enim pycit prauos ecclesie seruitores. Sui imperij contemptores. Presentis seculi dilectores. Alte superbie precessores. Mundane glorie possessores. Dico ergo qd deus in infernus proicit malos ecclesie seruitores. Equus em de ppyio ore pycit dentes sicut homo. Sic deus. s. de ecclesia sua solet dentes qui sunt membra ipsius ppria. i. ipsos ecclesiasticos quando videt eos instabiles et ambiciosos: viles: veteres et defectuosos pycere: et de ipsis non curare: et ipsos prauis tribulationibus et rapinis principum secularium dimittere: et eos a se et nunc et impetuum elongare. Et ideo talibus videt dñs loqui. *Eze. xxvij. dicens. Posui te in monte sancto dei in medio lapidum ignitorum. Sequitur. Peccasti. et cieci te de monte sancto et perdidisti. Sequitur. Perdidisti sapientiam tuam in decore tuo et in terra pieci te: ante faciem regum terre dedi te.* Item deus pycit mandati ipsius cotemptores. Exemplo saulis: qui inobediens factus deo piectus est a dño: et ad perdendum regnu qd a deo accepit commissus damnatus. *1. Reg. xvi. Utos quo tu luges Saul cum ego proiecerim eum.* Et. *1. Paral. xxvij. Si dereliqueris euz proiciet te in eternum.* Item pycit presentis seculi dilectores. *1. Esai. xxvij. Proiecit ciuitates. non reputauit homines.* Item pycit alte superbie precessores. *1. Treh. ij. Proiecit de celo in terram inclitam filia syon.* Item pycit mundi affluentie possessores. *1. Eccli. xxx. Ecce ego ad te draco magne qui cubas in medio fluminis: sequitur. Proicia te in desertum et.* Ista est piectio qua deus pycit peccatores. Quia sicut s. m plini. coruus quando plus qd duos pullos generat solet eos pycere: et de nido expellere: ne forte in nutriendo grauetur. Sic deus malos peccatores qui excedunt numerum duplicis charitatis: in quaz. s. nutritione ipe multitum et merito se grauatum sentit pycit cum non sint digni nutiri. et cum teste scriptura. *Job. xxx. Uita putant indigni. et maxime cum in pompis et supfluitatibus expendunt amplius qd deberent. pycit eos de nido gratie sue. et pprie libertati et mundivoluptatibus eos dimittet. et lupis et canibus infernalibus ipsos deuorandos relinquet.* *1. Reg. ix. Templum qd sanctificauit pycia. Ista est ergo piectio diuina.* Secundo dico: qd inuenitur piectio humana. Et ista aliqui est bona: aliquando est mala. Bona em piectio est illa qua homo pycit semetipm in deū per fiducialitatem. p. s. In te piectus sum ex vtero. In terram p humilitate. *1. Reg. xix. Proiecit se et obdormiuit in ymbra iuniperi.* In montem per contemplationis subtilitatem. *1. Reg. ij. Ne forte piecerit cum spiritus dñi inuasi*

montium et. Item est alia mala piectio: qua. s. homo proicit a se illa que sunt sibi ad salutem contraria et nociua. Et id nota qd nos debemus pycere. s.

Idolatrie fatuitatem.

Inmundicie carnalitatem.

Eminentie pompositatem.

Auaricie cupiditatem.

Mundi malicie fallacitatem.

Cordis nequicie pueritatem.

De idolatria dicitur. *Judi. x. Alienoꝝ deoꝝ idola piecerunt.* De imundicia seu luxuria dicitur. *Esdre. x. Proiciamus a nobis vniuersas vxores alienigenas.* De superbia et eminentia pycienda dicitur. *1. Ruth. ij. A parte pedum pycies et.* De auaricia autem dimittenda dicitur. *1. Esa. ij. Proiciet homo idola argenti sui: et contaminabit sculptilia auri sui et.* De mundi fallacitate et nequitia seu malicia dicitur. *1. Math. v. Si oculus tuus fuerit nequa erue euz et pycce abs te.* De pueritate vero et nequitia dicitur. *Ezech. xviij. Proicite a vobis iniquitates vestras.* De mala piectione qua. s. mali proiciuntur in infernum dicitur. *Eze. x. Ceteris arreptam locustam piecit in mare.* Quia em isti pyciunt dominum. Iuxta illud. *1. Reg. xv. Tu piecisti sermonem dñi. ideo ipe proiecit te in mari. id est in amaritudinem infernalis.* *1. Reg. ix. Persecutores eoꝝ proiecisti in pfundum maris.* Ista est ergo piectio humana. Tercio dico qd est piectio mundana. Et ista est illa qua mundus pycit a se bonos ipsosq. vilipendit et spernit. Exemplo pharaonis qui dicebat. *Eze. j. Quicquid mafcus limi secus fuerit in flumen proicite.* Regem etiaz dei pycit mundus. iuxta illud. *1. Reg. ix. Proiecerunt legem tuam post terga sua.* Et ideo finaliter iste erit tanquam puluis quem pycit ventus a facie terre et. Cruda sunt mihi omnia ista et ideo transeo. Vide supra de eycere ubi inuenies magis plene.

Promittere. promissio. Nota qd promissio est quedam verbalis obligatio: que quis a principio sit voluntaria: et postfacto tamen est necessaria. possumus ergo breuiter notare qd multe et varie promissiones inueniuntur in scriptura. Inuenitur enim. 1. Promissio.

Delectabilis. Prima est promissio diuine maiestatis obferuabilis. Secunda est promissio humane voluntatis. Deceptibilis. Tertia est promissio ypocritice falsitatis. Detestabilis. Quarta est promissio spioniace prauitatis. Primo ergo dico: qd est quedam promissio delectabilis et gratiosa: et ista est illa de qua dicit aplos. *1. Cor. ij. et 1. Esai. lxij. Quod oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit que repositus deus diligenter bus se.* Sicut em operarij promittit salarium: cursoribus brauium: militantibus promittit stipendium: insup triumphantibus promittit coronam et premium. Sic et beneficientibus promittit eternum lucrum et salarium. Nos enim sumus sicut operarij in vinea domini: p promisso denario diurno conuenti. Et sicut milites in capo certaminis huius mundi pro eterno salario acquirendo. et hoc est quod oratio supponit ecclesia dicens in collecta. Ad promissiones tuas sine offensione curramus: que tua sunt liberis mentibus exequamur. Aduerte tamen qd corona non promittitur militantibus sed triumphantibus: nec brauium promittitur currentibus: sed currēdo ad terminum ipsum attingentibus. Nec etiam salarium promittitur quibuslibet laborantibus: sed solum in labore opere dictam perficientibus et complentibus. Sic vere carissimi gloria paradisi que est brauium: premium et corona: non promittitur cuilibet laboranti: aut cuilibet bona opera incipienti: sed solum volūtatem dei complenti et perficienti. *1. Hebr. x. facientes voluntatem dei reportetis promissionem.* Ista est ergo promissio infallibilis. Ceterum conditionalis est. *1. Paral. xvi. Quod ore promiseras opere compleuisti.*

Promouere.

Sicut enim deus illa que ante promiserat adimpleuit. scilicet filij incarnationem: spiritus sancti missionem: gratie colationem: sic sperare possumus: quod ipse implebit illa que adhuc promittit. scilicet eterne glorie distributionem. Ipse promiserat incarnationem filij. Roma. i. Quod ante promiserat per prophetas suos in filio suo. Item promiserat missionem spiritus sancti. Luc. xxiiij. Aditto promissus patris in vos. Item etiam promisit et reddidit munera gratie. iij. Pet. i. Preciosa nobis promissa donauit. Quod sicut dicit apostolus. Roma. iij. Quicumque promisit deus potens est reddere. Expectamus ergo promissionem patris quam audiuius per os suum. Actuum. i. Inuehe si vis quomodo non est defectus domini. sed peccatis nostris erigebis: differt interdum promissa: vel aufert omnino: et quomodo filij israel in deserto mortui fuerunt et terram promissionis minime intraverunt: ita qui illis potuit impleri illud. Roma. iij. Euacuata est fides abolita est promissio. Ista est promissio infallibilis. Secundo dico quod est promissio obseruabilis. Et ista est promissio iusta et licita: que deo et primo fit ab homine que inuolabiliter est seruanda. Nos enim promittimus deo in baptismo fidem et charitatem. Prelato vero promittimus in professionis voto obedientiam et castitatem. Ecclesie vero promittimus in promotionis articulo curam diligentiam et sedulitatem et suorum iurium obseruandam immunitatem. Ista ergo debemus obseruare: et sicut promissimus reddere et complere. Deut. xxij. capitulo. Quod semel egressum est de labijs tuis obseruabis: et facies sicut promissisti: et sicut propria voluntate ore tuo locutus es. Non enim debet cauere quod promittit homo quia non est amplius licitum resilire. Unde Ecclesiastes. v. capitulo. Si quid deo vouisti non moreris reddere. Duplicet enim ei infidelis et stulta promissio. Tertio igitur dico quod est promissio deceptibilis. Et ista etiam est promissio falsorum amicorum qui promittunt et applaudunt in prosperitate: negant autem et recedunt in aduersitate. Proverbio. xxv. Rubens et uetus et pluuie non sequentes: uir gloriosus et promissa non complens. Rubens enim sui ostensione quandoque uidetur promittere pluuiam et tamen: ipsa est ita sicca quod non reddit nisi ventum tonitruum suum et fulgur. Sic falsi amici et promittentes pluuiam multorum beneficiorum promittunt: et tamen ventum vanitatis et fulgur nocimenti et iniquitatis reddunt. Ista potissime uident facere uisura. Sub specie enim amicitie promittunt pauperibus auxilium: in fine tamen reddunt eis penam tribulationum et exilium. Ista autem pertinet ad multos fatuos et mendaces: qui non timet mutua accipere obligationes facere et iurare et promittere indiscrete: postea uero nihil uolunt reddere. sed omnia solutionis tempore denegare. Et de istis dicit Ecclesiastes. xxxij. Donec accipiat osculamini manus dantis: et in promissionibus humiliant vocem suam: et in tempore solutionis postulabit tempus et loquetur uerba tedij. Ista est ergo promissio deceptibilis. Quarto dico: quod inuenitur promissio deestabilis. Et ista est qua homo pro beneficijs procurandis vel pro amore alterius partis ledendo: alicui superiori pecuniam promittit. Exemplo iasonis qui ambiens summum sacerdotum promissit regi Antiocho trecenta sexaginta talenta argenti: sicut dicitur. iij. Mach. iij. et sicut dicitur. Ecclesiastes. xxxij. peccator transgrediens mandatum domini incidet in promissionem nequam. Nequa autem promissio est illa quam faciunt symoniaci et iniusti per iniustitiam faciendam. vel per prebendam habendam. Mar. xiiij. promissit scilicet pecuniam leprosum et cetera. uide de pacto et obligatione.

Promouere. De promotione possent imitari ta dici sed auctoritates deficiunt et de promotione digne et indigne dictum est in pluribus locis. scilicet ubi ascendere: surgere et cetera. Hoc solum dico quod iudicium. i. dicitur quod cum arbores uellent unam de seipsum promouere in regem: ficus: uitis et oliua refutauerunt. Dicit inquit oliua. Numquid possum deferere pingue-

dinem meam qua dii utuntur et homines ut inter ligna promouear: quod dicitur non debere. Idem dixerunt alie arbores fructuose. Ramnus uero arbor inutilis non refutauit sed regnum libens accepit: et tandem flamma sua alias arbores dissipauit. Boni ergo humanas promotiones fugiunt. Mali uero ad ipsas ambunt et accedunt. Aues enim acrores et crudeliores sunt ille: que altius uolat pingues autem et mites non et cetera. Uide ubi rex: et regnum et similia: quia uocales auctoritates defunt: et in locis infinitis factum est de promouere.

Promptus. promptitudo.

Cum promptus idem est quod spontaneus: uoluntarius: aut paratus: possumus dicere quod ille promptus dicitur qui dei et prelati iussionibus: bonis et actibus et operibus paratus et spontaneus presentatur. Inuenit igitur in scriptura promptitudo multiplex atque bona. Una nota quod nos debemus esse. scilicet prompti ad.

Cito parendum.

Dura ferendum.

Recta docendum.

Bonum agendum.

Malis obstandum.

Sua prestandum.

Simus ergo prompti ad celeriter parendum. scilicet deo et maioribus. Unde. iij. Cor. ix. Scio enim promptum animus vestrum pro quo de uobis gloriabor. Item simus prompti ad stabiliter ferendum. scilicet mundi tribulationes. unde ille eleazarus dicebat. iij. Mach. vi. Adolescentibus idem forte relinquam exemplum: si prompto animo fortiter per sanctissimas legibus honesta morte perfingar.

Item simus prompti ad subtiliter docendum: exemplum. scilicet apostoli dei. Roma. i. Grecis et barbaris: sapientibus et insipientibus debitor sum: ita quod in me promptus est et uobis qui Rome estis euangelizare. et. iij. Mach. xv. dicitur quod iudas allocutus socios de lege promptiores eos constituit. Item simus prompti ad uiriliter agendum. Unde. iij. Mach. xi. Ibant igitur prompti de celo habentes adiutorem et cetera. Item simus prompti ad uiriliter perugnandum. scilicet contra malos et contra uitia. iij. Cor. x. In promptu habentes uicisci omnem inobedientiam: ut. scilicet simus de illis de quibus dicitur. Iud. x. qui ibi erant. xxx. milia pugnatores ad bella promptissimi. Item simus prompti ad liberaliter seu benigniter prestandum. Ero. xxxv. Dis inquit multitudo filiorum israel obtulit mentem promptissima primicias domino et cetera. sufficit. Uide ubi uoluntas: et ubi libenter.

Pronunciare. Uide ubi annunciare. De nunciare: nunciare et cetera.

Pronus. pronitas.

Idem est quod inclinatio seu curuitas. Distinguiamus igitur et dicamus quod in scriptura inuenitur. Quedam pronitas.

Humilitatis.

Benignitatis.

Fragilitatis.

Cupiditatis.

Prima est: qua iustus est pronus ad reuerentiam. Secunda est: qua iustus est pronus ad amicitias. Tertia est: qua peccator est pronus ad iustitiam. Quarta est: qua peccator est pronus ad auariciam. Primo ergo dico quod est pronitas humilitatis et reuerentie. et ista est illa quam iusti inclinam se et humiliant ad deum humiliter adorandum: ad deum humiliter reuerentiam: ad maiores suppliciter uenerant: ad seipsum simplicitate submittendum: ad mentem mirabiliter hebetandum. Est igitur pronitas dei peccatiua. Constat enim quod deuoti solent deum adorando genua flectere: peccatus inclinare: uultum curuare: et mentem humiliare: ut sic possint dei iram placare: et eius gratiam impetrare. ubi de Jacob legitur. Gen. xxxij. quod timens iram fratris sui per se uenientis adorauit dominum pronus in terra septies. Item est pronitas reuerentiua. Unde ille seruus Abrahæ dixit referendo gratias. Gen. xxxij. pronus adorauit dominum qui adduxit

produxit me recto itinere. ¶ Item est pñitas honoris
batiua seu reuerentie exhibitiua: illa. s. qua nos ma-
ioribus humiliamus: et q̄ ipsis caput et genua curua-
mus. Uñ de fratribus ioseph dñ. Gen. l. q̄ pñoni in ter-
ram adorauerunt eum dicentes. Serui tui sumus. et
ij. Reg. xxiij. dñ. de arema Jebuseo: q̄ conspiciens ani-
maduertit regem et seruos eius transire ad se: et egres-
sus adorauit eum pño vultu. ¶ Item est pñitas sui
deiectiua: illa. s. q̄ homo inclinatur: deicit et vilipendit
seipsum inferiorem et minores se reputans vniuersis
iij. Reg. xviij. Pñonus in terram posuit facies suā
inter genua sua. ¶ Item est pñitas mētis turbatiua
sicut. s. dñ. Dan. viij. q̄ Daniel timens pñe Angelica vi-
sione dixit. Dan. viij. Cūq̄ angelus loqueretur mihi
collapsus sum pñus in terram. Ista est igit pñitas
humilitatis et reuerentie. ¶ Secūdo dico: q̄ est pñitas
benignitatis et amicitie seu clementie. Arbores enim
magis humore et etia fructibus magis plene et co-
piose solent versus terram amplius esse pñe. Sic illi
pñerto q̄ fructibus virtutum et meritorū humore grē
magis sunt pleni: sunt certe ad clementiam magis p-
ni: de quo puer. xxiij. Qui pñonus est ad misericordiā
bñdicetur. Spica em̄ qñ est pñia: signum est q̄ sit gra-
nis plena. Si autem erecta sursum fuerit: tunc q̄ sit va-
cua signus erit. Bene ergo dñ. de pñitate misericordie
Exod. xxxv. Omnis voluntarius et pñi animi offerat
pñicias. s. pauperib⁹ et egenis. ¶ Tertio est pñitas
fragilitatis et inconstancie. Et ista est illa: q̄ peccator
fragilitate pñus est et decliuus ad omne malum: simi-
lis equis habentibus tibias rigidas: qui. s. pñi sunt
ad omnem casum. Sillis etiam vijs lutosus: vbi est p-
ñitas ad omnem lapsum. vñ. Gen. viij. Sensus et cogi-
tatio hominis pñi sunt ad malū ab adolescentia sua
et Exod. xxxij. Tu em̄ nosti populum istum q̄ pñus sit
ad malum. ¶ Quarto est pñitas cupiditatis et auar-
icie. Constat em̄ q̄ auari semp sunt pñi et mentaliter
inclinati inferius ad terrēna. Similes brutis quorū
facies respicit prona terram. j. Reg. v. Wagon pñus
iacebat in terra. Uñ angel⁹ reprehendit Josue dicens.
Josue. v. Surge cur iaces pñus in terra. Ibec igit dñ. p-
ñitate sufficiat. vide vbi inclinare. curuare dñ. cedere etc.

Propago. Cum ppago sit illa ramorū seu vi-
tium generatio: q̄ p vinea multi-
plicanda sub terra reflecta pcedit et nascitur a princi-
pali stipite vel radice. Uñdē q̄ ppago potest signifi-
care successionem: genealogiam. parentelam. et sic no-
ta q̄ nos inuenimus ppaginem.

Justorū.
Stultorum.
Vitiatorum.
Meritorum:

Propago iustorū est bonorū generatio. s. successio: pa-
rentela hominū pfectorū: quos. s. ppter merita parē-
tum deus multiplicat et cōseruat. Sicut de vinea dñi
i. de religione et ecclia. vel etiam de sanctorū pñofapia
corporali: dñ. m. ps. Eiecisti inquit gentes et plantasti
eam etc. Sequit. Extendit palmites suos vsq̄ ad ma-
re: et vsq̄ ad flumen: ppagines eius. ¶ Propago stul-
torū: est malorū ppagatio: qñ. s. filij et semen hominū im-
piorū solent multiplicari: sed perire facilius et siccari
Adulterine enim plantationes nō dabunt radices al-
tas. Ut dñ. Sap. iij. vñ. Esai. xxy. Propagines fortius
marcescere facies. et Iher. v. dñ. de domo israel pecca-
trice. Auserte inquit ppagines eius: quia nō sunt dñi
puaricatione em̄ puaricata est in me domus israel.
¶ Propago vitorū: est defectuum pullulatio: illa. s.
qua dyabolus in corde pctōris plantat et propaginat
multa mala. vñ. Mat. ij. dñ. de demonib⁹ et peccato-
ribus: q̄ vastatores dissipauerūt eos: et ppagines eo-
rum corruerūt. Propago meritorū est: affectuū: hoc
est dictu: virtutū et pfectuū: ampliatio. De qua scilicet
pōt dici illud. Gen. xl. Videbā corā me vitem in qua
erāt tres ppagines. i. tres virtutū spēs: crescere dñt. s.

theologice: cardinales et morales: vt sic bona animarū
figuret i illavinea: dñ. q̄ dñ. Eze. xviij. q̄ ipa fructificauit
in palmites et emisit ppagines. Et ista sufficiat gra-
tia breuitatis cū paucissime sint auctoritates.

Prope. Nota q̄ istud aduerbium ppe semp
signat vicinitatem: coniunctionem: a-
societatem: aggregationem. et diuisarum rerum con-
tinuitatem. Breuiter ergo notare possum⁹ q̄ in scri-
ptura inuenit. Propinquitas Mirabilis et cōmēda-
tiua. Amabilis et charitatiua. Fallibilis atq̄ decepti-
ua. Terribilis et desolatiua. Laudabilis et consolati-
ua. ¶ Prima est ppinquitas diuine bonitatis. Scōa
humane charitatis. Tertia mūdane societatis. Quar-
ta eterne aduersitatis. Quinta est ppinquitas supne
felicitatis. ¶ Dico ergo q̄ est quedā ppinquitas di-
uina illa. s. qua deus factus est consanguineus et ppin-
quus nñ: carnem humanam assumendo: nos p grām
comitando: nos ptegendō radianuādo. De qua Esai.
li. Prope est iustus meus vt veniat. Quia est ppe
quitas q̄ est amabilis: et ista est illa qua iusti sunt ppe-
deum p deuotionē et grām: et alter ppe alterum p cha-
ritatem et amicitia: vt sic dicat cuilibet illud. Ruth.
ij. Extende pallium tuū: quia ppinquus es. Vir em̄
charitatiuus debet extendere pallium charitatis sue
et ad deum: et ad primum et ad seipm: vt sic ppinquus
cuiuslibet possit esse. Ruth. ij. Propinquus noster est
homo. ¶ Item est ppinquitas q̄ est fallibilis. Et ista
est illa q̄ mūdi amici et hypocrite se fingunt esse ppe-
deum p deuotionē: et ppe primos p dilectionem. De
qua Iher. xij. Prope es tu qui cor: longe aut a renib⁹
ipsoz. ¶ Item est ppinquitas que est terribilis: ista
est ppinquitas mortis: iudicij et inferni: q̄ valde de p-
pinquo nobis minantur. Torū em̄ tempus istius vi-
te nihil est in vera estimatione. Mille em̄ anni ante
oculos dei sunt sicut dies hesterni que pterij. Et iō
de ista ppinquitate tā celeri canit ecclia. Joel. j. a. a. a.
quia ppe est dies dñi. Et sequit. ij. c. Prope est dies te-
nebrarum. et Eze. vij. Prope est dies occisionis et non
glie montium. ¶ Item est ppinquitas que est lauda-
bilis. Et ista est illa q̄ bona eterna sunt bonis ppin-
qua et ad obtinendum facilia. De quo Luc. xxi. Sci-
tote quia ppe est regnum dei. Ihes enim dicitur es-
se ppe: quando non est nisi vnus paries intermedius
sic quia solus paries corpis est intermedius: interiu-
stos et beatos: et inter gratiam et gloriam: bene dñ. esse
prope. Math. xxij. Scitis quia ppe ē estas. ¶ Sed
istis propinquitatibus omissis: dicamus aliquid de
illa: qua deus est propinquus homini: et qua homo di-
cis prope deum. Et exponamus illud. psalmi. Pro-
pe est dominus omnibus inuocantibus eum. Homo
enim libenter se tenet prope rem quam diligit: etia
apud illum a quo diligitur. Et inde est q̄ brachia que
sunt amici cordis: ideo prope cor naturaliter se tenet:
et quicquid cor diligit ad eius propinquitatem ample-
ribus attrahunt et inuolant. Sic vere quia deus dei fi-
lius ille scilicet qui est brachium dei patris nos mi-
rabiliter amauit. Ideo ppe nos per incarnationem et
per gratie collationem se posuit atq̄ ponit. Iste enī
est sicut auicula que ad inuocationem et sibilationem
aucupis ita vocatur prope ipsum q̄ capi aliquoties
se permittit. Sic dei filius ad sibilum orationem et in-
uocationem hominum deuororū ad eos appropin-
quat per gratiam: et ab eis permittit se capi per chari-
tatem et amicitiam. Quod bene apparuit in sanctis
patribus: qui suis deuotis sibilis et inuocationib⁹ ip-
sum ita prope venire fecerunt: q̄ ipsum in reti virgi-
nalis vteri incluserunt. Prope est ergo dominus om-
nibus inuocantibus eum. Vbi aduerte q̄ dominus
prope est. Ad celeriter adiuuandum. Prope inquit
quod dicitur a proprio properas. Ad viriliter suppo-
randum. Est inquit quod stabilitatem signat. Ad
sagaciter gubernandum. Dominus inquit ad ques
pertinet familiam regere. Ad equaliter iudicandum.

Properare.

Omnibus inquit: qđ est vocabulum equalitatis. Ad benigniter miserandū. Inuocantibus inqđ: qđ est verbum supplicantis. Ad feliciter premiandū. Euz inqđ qđ est vocabulum impantis. ¶ Primo ergo dicam qđ iste est ppe suos ad adiuvandum celeriter: qđ nō tatur in adverbio. Prope. qđ de ppero' properas descendit: qđ. s. ille qui est. ppe aliquēz magis potest sibi ppere et celerius subuenire. Esai. ij. Prope est iustus meus vt veniat: et salus mea vt reuelct. Iste em̄ est ppinquus noster p incarnationē. Iuxta illud. ij. Regū. xij. Propior est mihi rex. Et ideo in lege antiqua ille qui erat antiquus ppinquus solebat vxores de suo genere accipere. solebat homicidam primi occidere solebat hereditatē proximī venditam redimere. Sic iste propinquus noster factus: puellaz de genere suo. animam xpianam sibi p gratiam desponsauit. figuratus in Booz qđ accepit Ruth. Cuius ruth appetēs matrimonium. Dicebat ruth. ij. illud pdictum. Ex-tende pallium tuum: qđ ppinquus es. ¶ Item homicidam ade primi sui et totius humani generis. s. gēbolum prostrauit: et in eum vindicauit. Rume. xxxv. Propinquus mortui homicidam interficiet. Item hereditatem nram. s. gloriā paradisi pditam et venditam nobis redemit et restaurauit. Leui. xxv. Si attēnuatus frater tuus vendidit hereditatem suā: ppinquus eius poterit redimere eam. Et ideo bñ dico: qđ iste fuit ppe ad adiuvandum celeriter. Qđ etiam est hodie verum: qđ nullus indiget auxilio qñ statim si vult inueniri ipsum ppe ipsum: viz ad adiuvandūz ipm ptra dyaboli tentamenta. Exemplo nutricis que semp se tenet ppe puerum sibi cōmissum vt si ceciderit ipm leuet. Ruth. iij. Nullus est ppinquus excepto te. ¶ Secūdo dico: qđ iste est ppe ad sustentandum stabiliter. qđ notat in verbo est: qđ est verbum substantiuum: et signat fortitudinem et vigorem. Quia sicut ille qui est ppe melius potest aliquēz sustentare: qđ si esset longe ab ipso. Sic iste ppe nos se tenet: vt p grāz nos suscēlet et fortificet p constantiam. est inquit. Roma. x. Prope est verbum. Math. xxvj. Tempus meum ppe est. ¶ Tercio dico: qđ iste est ppe ad gubernandūz sagaciter. Dñs inquit: qđ. s. est nomen regiminis: qđ. s. homo melius regit familiā suā. curatus suā ecclesiam: et iudex sibi cōmissā patriam qñ est ppe qđ quādo est longe. Et ideo iste prope nos esse voluit: et ppe vos p misericordiam et grām se tenet: vt nos dirigat: et gubernet. dominus inquit. Phil. iij. Dñs prope est nihil solliciti sitis. ¶ Quarto dico: qđ iste ppe est ad iudicandum equaliter. Omnibus inqđ. Ipse em̄ non est ppe vnum: sed ppe omnes: quia sicut dī. Sap. vj. Equaliter est ei cura de oībus. pā. Prope es tu domine. et oēs vie tue veritas. ¶ Quinto vero dico: qđ ipse est ppe ad indulgendū benigniter: qđ ostendit cūz dicit. Inuocantibus. Iste em̄ misericorditer se exhibet et benignum illis qui ipsum inuocant et implorant. Unde dī. Esai. lv. Querite dñm dñm inueniri potest: inuocate eū dñ ppe est. Unde esai. xij. Prope est vt veniat tempus eius etc. Adiserebitur em̄ dñs Jacob. et israel saluabitur. ¶ Sexto dico: qđ iste ppe est ad premiandum feliciter. qđ. s. iste semper est paratus dare gloriā paradisi. Luc. xxi. Scitote qđ ppe est regnūz dei. Et hoc ostendit cūz dī. s. xp̄m: eterne glorie largitorem. De quo Job. xx. Ibi eum videbitis sicut dixit vobis. Istud enim pronomen cum: est vocabulum auctoritatis: utilitatis: iocunditatis: claritatis: sanctitatis: securitatis. Dico qđ est vocabulum auctoritatis: apocal. j. Ecce veniet cum nubibus et videbit cum oīs populus. Item vocabulū utilitatis. Math. xxvj. Ipse est tenete eum. Item iocunditatis. Math. xxi. et Math. xxvij. Precedet vos in galyleam ibi eū videbitis etc. Item claritatis. Math. xxi. Ecce nubes lucida obūbrabit eum. Item sanctitatis. Esai. xj. Requiescet super eum spiritus domini. Item securitatis. j. Pet. v. Omne sollicitudinem pōjcientes in eum quoniam ipsi cura

est de vobis. Ecce ergo quomodo iste est prope ad premiandū feliciter. Ideo possumus dicere illud. Rom. xij. Nunc autem propior est nostra salus qđ cum credidimus. Et hoc de propinquitāte diuina et humana sufficit. Unde. s. de Appropinquare et de iuxta et infra de primo.

Properare. Propere. Cum prope rare idem sit quod accelerare vel aliquid cito et velociter facere vel patrare. Notabo qđ est. Quoddā pperare qđ est. Virtuosum.

Virtuosum.

Virtuosum. Nam iusti pperant ad mores arduos. Mali pperāt ad actus nocuos. Cuncti pperant ad patres mortuos. ¶ Dicam ergo qđ est qđā pperatio hominum iustorum. Et ista est illa qua viri iusti solent pperare et accelerare ad deum per penitentiam et opera virtuosā. Unde hier. l. dī sic. Veniēt filij israel. ipsi et filij iuda simul: ambulantes et flentes pperabūt et dñm deū suum querent. ¶ Item dico qđ est pperatio hominū sultoz. s. peccatoz qui. s. festinant et pperāt ad omne nephas. Unde peccatoribus dicit. Hier. xlvj. Cum exercitu pperabunt: et cum securibus venient. Demoniis etiam dī. Hier. xij. Bestie terre pperate ad deuorandum. Demones em̄ pperant deuorare malos: qui etiam ad ipsos pperant ad infernum. Unde peccatoz dī. Eccl. ix. Quodcūqz pōt facere manus tua instanter operare: qđ nec sensus nec ratio nec scientia nec sapientia erunt apud inferos qđ tu pperas. ¶ Item dico qđ est pperatio hominū cunctoz. Et ista est illa qua nos omnes tam boni qđ mali pperamus ad mortem. Unde Eccl. vj. Ad vniū locū pperant omnia. s. ad corruptionem et mortem. His igit visis dic aliqd de pperatione bona et virtuosa. Constat em̄ qđ res naturales qđ sunt p alijs virtuosis: solēt in suis operationibus esse pperate et festinate. Patet in celo et in planetis qđ valde celeriter et ppere faciunt cursus suos. Sic vere in moribus illi qđ plus habent in gratia et vigore: magis pperant in bonoz operum efficacia et valore. Differentia tñ est in rebus qđ mouentur violenter: et que naturaliter. Illa em̄ qđ violenter mouentur: quanto plus accedunt ad terminum: tanto minus pperare solent: et tanto motus suus magis retardatur et relaxat. Sicut patet in sagitta violentē emissa: et in lapide sursum vel longe iacto. Illa vero que mouentur naturaliter: sicut est lapis deorsūz cadens: vel flumen deorsūz fluens: vel ignis deorsūz tendēs: quanto plus ad terminum ad quem tendunt accedunt: tanto magis pperant: et motum suum magis accelerant et festinant. Sic vere dicam in moribus. Quidam em̄ sunt qđ qñ violentē faciunt bonum: sicut sunt pigri et mali: qui non nisi timore ducti pñt bonum facere: et isti pcerto pperare non possunt: nec celeriter facere qđ ceperūt. Immo quanto plus pcedunt: tanto plus descendunt. et maxime qđ plus accedunt ad terminū. i. ad mortem: tanto pcerto magis tardi et minus in bono pperi et festini sunt. Dicunt em̄ illud. Sap. v. Lassati sumus in via. Cuius tñ contrariū est qñ faciunt malū quia. s. tunc pperant atqz currunt. et hoc qđ certe tunc pperant qñ naturaliter. Naturale em̄ est eis facere malum. s. ppter malam consuetudinem: que conuersa est in naturam. Teste autē Sēi. in epla. nihil difficile qđ i naturā consuetudo perduxit. Sed reuera de bonis est aliud. Isti enim naturaliter faciunt bonum instinctu enim naturali: cui scilicet non obuiant nec vānt obicem resistendi: isti mouentur ad virtutem. Et ideo pcerto quantoplus properant tanto citius ad deum accedunt. Ut sic de istis intelligatur illud. Mich. iij. Erit inquit preparatus mons domus domini in vertice montium: et fluent ad eum populi: et pperabunt gentes et dicent: venite ascendamus ad montem domini etc. Mons iste est perfectionis status ad

ins ad quē. s. est iugif. pperandū. Sicut etiā ipse xps in uita aīaz dī. Caf. ij. Surge ppera amica mea colūba mea. formosa mea et ueni ubi aduerte quod ad prope randū ad bonum plura uiuant. uidelicet

Tis vigoris.
Tor ductoris.
far amoris
Acerbitas doloris
Austeritas timoris.
Sinceritas nitoris.
Benignitas tractoris.

B fit igitur hō pperus et festin⁹ per vigorē interi⁹ laten tem. Surge. Per ductorē superi⁹ vergentē qñ. s. impe rādo dicit. Propera p amorē uiscerib⁹ feruētē. Amica per dolorē asperi⁹ arcentē. Colūba q. s. gemit. Per ti morē austeri⁹ pellētē. Dea q. s. subiectionē signat. Ti morē. Per nitōz sincerius pellētē. formosa q. s. signat puritatē. Per dolorē crterius trahentem. Ueni in quit. Ista sunt cñ septē q uiuāt ad hoc q hō possit ad bona opera properare. s. vigor ductor dolor timor pu ritas et nitōz claritas et dulcor. De quolibet istorū pōt uideri in suo ti. Bene ergo dicit Surge ppera. Unde etiā ipse xps ad talia nos inuitās. dicit. Esa. lv. Des sitientes uenite ad aquas. et qui nō habetis argentum pperate emite et comedite. et bibere. ix. dī sic. Contēpla mini et uocate lamentatrices ut ueniant et ad eas que sapientes sunt mittite et pperent. festinent et assumāt super uos lamentū. deducant oculi uestri lacrimas et palpebre uestre fluant aquis et. Iste est enim modus p perandi ad deum. s. flendor lamentando pro peccatis nostris. Unde illud predictum bibere. l. flentes ppe rabunt et dominū deum querent. Properemus igitur ad ipsum Ut per eum. Subtiliter informemur Utili ter premiemur Suauiter satiemur. Ut nos euz humi liter deprecemur. **C** Properemus ergo ad eū ut in for memur per hunc subtiliter. q. s. sicut dicit Lu. viij. Cū turba plurima conueniret et de ciuitatib⁹ pperarent ad Iesum dicit per similitudinē et. **C** Ite ut ditemur per hunc utiliter. Scñ. xlv. Tollite patre uestru et co gnationem uestram. et properate quantotius. Sequit Omnes opes egypti uestre erunt. **C** Ite ut cibemur p hūc suauiter. An illud. Esa. lv. Properate emite et co medite uinū et lac. **C** Ite ut precemur hūc humiliter Unde Sap. xviij. De Moysē dicit q pperans homo sine qrela depcari pro populis pferens seruitutis sue scutum orationē et per incensum deprecationē allegās restitit ire. Sic igit patet quō pperatio sumif. Tran seo. q. paucē sunt auctoritates. Uide ubi festinare acce lerare currere. cito. ueloz et.

Propicius. Nota q ppicius idem est q in dul gens. misericors cōpaciens et benign⁹. Et est ppiciatio pprie illa spes misericor die qua deus indulget ppiciat forefactis et uitijs pec catorum. Iuxta illud ps. Tu autē ppiciaberis pecca to meo: multum est enim. Ad ipsum enim solum pti net ppiciatio et indulgentia peccator. Ipse enim pro piciatur omnibus ad ipsum reuertentibus et peniten tibus et remissionem omnium peccatorū petentib⁹. Et ideo in tabernaculo super ipsam archam testamenti erat quedā tabula aurea que ppiciatorum dicebatur in quo et a quo dominus populo loquebatur. et a quo ppiciationem et ueniam per sacerdotum suffragium populus psequerebatur. Sicut dicitur Exod. xxxvij. Ad denotandum q dñs semp in ppiciatione et misericor dia habitat et moratur et exinde ueniā tribuit largif ps. Apud te propiciatio est. et. Ipse enim misericors et propicius fiet peccatis eorum. et non disperdet eos. Et ideo apud iudeos fiebat vnum festum solenne de cima die mensis septimi. sicut dicitur. Leuitici. xxiij. quod dicebatur festum propiciationis. Compone batur ibi etiā: sicut credo: aqua expiationis. Et ibi deus populo propiciabatur. Deus igitur est ille qui ppiciatur omnibus impietatis nostris et sanat oēs

infirmittates nras. Qui redemit de interitu uitā nos tram et in miserationibus et in misericordia nos co ronat. **C** Nota ergo q deus in multis ostendit propi ciationem misericordie sue erga nos. vtz

Peccata remittendo.
A malo prohibendo.
A peius liberando.
Gloriam referuando.

Dico peccata remittendo pā. Propicius esto pecca tis nris: ppter nomen tuū. **C** Ite a malo prohibendo. Ista est em magna gratia dei qñ aufert homini occa sionē et affectū male agēdi. Et sic loquit. i. Ite. xxiij. Propicius sit mihi dñs ne faciā hoc. **C** Ite a peius liberando. Job. xxxij. Libera eū ut non descendat in corruptionem inueni in quo ei propiciet. consumpta est caro ei⁹. iij. Ite. xxi. Propicius sit mihi dñs ne de hereditatē patrū mcor tibi. Et hec de. ppiciatione sufficiant. Uide de misericordia de miseratione de cle mentia. et de Indulgentia seu uenia et de pietate. et.

Propondere. Propositum.

Nota q pponere qñq sumif p dicere. ostendere de clarare. sicut cū dī. Iudic. xxiij. Propone problema ut audiamus. Et sic sumif in eodem sensu quo pposi tio. oratio seu allegatio et. **C** Ite qñq sumif pponere. seu pñtare et assignare. Sicut cū dī. Ezech. xxxij. Se ricum et coccū pposuerunt in mercatu tuo. oleū et resi nam pposuerunt in nundinis tuis et cetera multa. Tali enim modo sumif pponere. pponere. Et iō fm istum significatū nihil hic. Uide ubi ponere. **C** Item pponere sumif p disponere ordinare. animo firmare et deliberare. Et sic propositū est idem qd delibera ta voluntas siue bona fuerit siue mala. Sic igitur di ces q est Propondere.

Intentionis. Primo igit dico q ē quoddā ppo Locationis. nere intētiōis seu etiā ordinationis Locationis. deliberationis. et rōnis. Homo em differt a brutis: q in ipso voluntas et ppositum pcedunt opus. In brutis aut non. Boni enim et iusti bo na voluntate: deliberatione et pposito solent uti. Ad ha li vero similiter malo. An de bonis dicit. Roma. viij. Scimus. qm diligentibus deum oia coopantur in bo num: his q fm ppositum uocati sunt sancti. Quia cō stat q bonum ppositum vel malum constituit homi nes iustos vel peccatores. Nota ergo q iusti pponūt et intendunt bonum et honestum finem. Iuxta illud. ij. Thimo. ij. Tu autem assecutus es meam doctrinam institutionem: ppositum: longanimitatem: fidem et. Quia reuera iusti debent semper voluntatem: ppo situm: intentum et desiderium habere. s. Ad.

Sapientie lucidum splendorem.
Abstinentie aridum squalorem.
Permanentie solidum tenorem.
Eloquentie placidum dulcorem.

De splendore sapientie dī. Sap. viij. Proposui p luce habere illam. qm inextinguibile est lumē ipsius. De squalore abstinentie dicit. Daniel. i. Proposui Das niel in corde suo: ne pollueret de mensa regis neq de vino et. Et dicit ibidem q ipse plegit legumina et de liciosa dimisit. De tenore uero seu de vigore pmanen tie et pscuerantie. dī. Actu. xj. q. s. barnabas hortabaf oēs in pposito cordis manere in dño De dulcore ho eloquentie: dicit sapiens. Sap. viij. Proposui inquit hanc adiungere mihi ad conuiuendum sciens qm cō municabit mecum de bonis et erit allocutio laboris et tediū mei. Istud est igitur pponere quod est intentio nis. De isto uide ubi cūq agif de intentione. De vo luntate: et de ordinatione. **C** Scō dico: q est pponere locationis. Sicut em supra dixi. Propondere accipif pro ponere. Unde Proponebim⁹. ix. dī. de sapientia: qd ipsa misuit vinum et posuit mensam. Et secundum istud significatū dicebantur panes propositum q s. xij. in quolibet sabbato sup mensam in tabernaculo

Proprietas.

calidi pponerentur. et dñio iure ppetuo offerbantur. **Leu. xxiij.** Quia reuera in tabernaculo ecclesie et fidei est mēsa ppositionis. s. virt⁹ pietatis et clemētie vbi. s. duodecim opera misericordie. ser. s. spūalia et ser. cor⁹ poralia debem⁹ pponere. et ipa pro nutriēdis simplici⁹ cibis et pauperib⁹ exhibere. Ut sic dicam⁹ illud. **ij. para. xij.** Sanctificauimus mēsam cum panib⁹ ppositionis. Panē etiam eucharistie debemus corā dñio pponere quē. s. solis sacerdotibus i. soluz sanctificatis hominibus licitum est mādūcare seu etiam offerre. pro ponere et consecrare. **Leuit. xxi.** Cōsecratus est deo suo et panes ppositionis offeret. Unde. **ij. para. xij.** Proponuntur panes in mūdissima mensa. Est igitur vnum proponere locationis. **¶** Tercio dico quod est vnum.

C Proponere locationis. Et sic dico q

Imperatores proponunt edicta.

Predicatores pponunt indicta

Adulatores pponunt cōficta.

Oratores pponunt cōdicta.

Peccatores pponunt delicta.

Dico ergo q est ppositio summo⁹ imperato⁹ s. prelatorū regū et superio⁹. Deus em pponit hominib⁹ legē et mādāta. volens. s. vt sub pena mortis eterne seruentur. Unde **Deut. xj.** En propono in cōspetu vestro hodie benedictionem et maledictionem. **¶** Maledictionē scilicet seruauitibus. **¶** Maledictionem preuaricantib⁹ Unde nota quod deus

Certatibus pponit gratiam.

Speratibus pponit veniam.

Amicis pponit gloriam.

Peccatibus pponit misericordiam.

De certatibus d^r. **Heb. xij.** Curram⁹ ad ppositum certamē aspicientes in aucto⁹ fidei. **¶** De speratibus d^r. **Job. xj.** Habebis fiduciam pposita tibi sper de fossis securus dormies. Et **Heb. vi.** dicis. fortissimū solatiū habeamus qui confugimus ad tenendam ppositāz spem. De vincentibus vero dici potest illud. **ij. Regū. v.** Proposuerat autem. **¶** Dauid premium illi qui percussisset. **¶** Iherusalem. Unde de ppo dicitur **Heb. xij.** Quod pposito sibi gaudio seu premio sustinuit crucez. De peccatibus vero dicis. **ij. Regū. ix.** Si auerſi fueritis nō sequētes me. nec custodientes mandata et cerimonias quas proposui vobis. sed abieritis et colueritis deos alienos. auferā israel de superficie terre quā dedi eis. **¶** Prelati etiam sua proponūt statuta sicut de **Moysē** legitur qd ipse dixit populo israel. **Deutero. xxx.** considera quod proposuerim hodie in conspectu tuo bonum. Et **Josue. xxiij.** Proposui populo precepta atqz iudicia. **¶** Reges vero et principes seculares etiā proponūt sua iudicia et decreta. **¶** **Esdre. v. d^r Cyr rex** proposuit edictū vt dom⁹ dei edificaret. Et **Dauid. vi.** dicis. **¶** D^r rex Darius proposuit decretum. **¶** **¶** Idz igitur q est ppositio summo⁹ imperato⁹. **¶** Secūdo vero dico qd est ppositio bonorum predicatorū qui scz proponūt mūdō voluntatem dei ipsius leges mandata vitia et virtutes penam et gloriam dicentes. scilz illud. **Deutero. xxx.** Testes inuoco hodie celum et terram. quod proposuerim vobis hodie vitā et mortem benedictionem et maledictionem. Elige vero vitā vt viuas et diligas dominum deum tuum et obediās voci eius. illiqz adhercas. Ut etiam dicat bonus predicator illud. **ps. Aperiā in parabolis os meum loquar propositiones ab initio.** Auditores vero dicere possint illud. **ij. Regū. xxiij.** Optima est ppositio quam helyas loquitur. **¶** Tercio dico quod est ppositio falsorum adulatorū qui scz diuitibus et potentibus semper pponūt vanā ficta. vt sic de ipsis diuitibus possit dici illud **Ezech. xxxij.** Oleum et resinā proposuerunt in nyndinis tuis. Oleū em qd lenit et vngit. et resina que ligat et necit. Verba adulatoris et placētia significāt qd scz dominos leniūt. vngūt et ligāt Tales enim ppositiones odiebat dauid dicens scilicet in **ps. Perambulabā in innocētia cordis mei i medio**

domus mee. non proponebā ante oculos meos rem iniustam. Et sequitur. Qui loquitur iniqua: nō dicit in conspectu oculorū meorū. **¶** Quarto dico. q est ppositio magnorū oratorū seu etiā aduocatorū qui scz pponūt causas hoīm corā iudicibus et prelatīs. Ista etiā est ppositio doctorū q scz pponunt ppositiones et pblemata suis discipulis vñ sanſon dictū est **Jud. xxiij.** **¶** Problema qd pposuisti nōvis mihi exponere. **¶** Hoc tñ est cōtra aduocatos: qd certe in suis ppositionibus magis attendūt ad lucrū: ad pecuniā: q ad veritatem aut iustitiā. Et ideo isti vident dicere pecunie illud pā. Si nō pposuero hierusalē in principio leticie mee obliuioni detur dextera mea si nō meminerō tui. **¶** Tñ etiā paupes cōquerēdo de fallacijs eorū: possunt dicere dñio illud pā. fortes quesierūt aīam meā et nō pposuerūt deū ante cōspectū suū. **¶** Quinto dico q est ppositio hoīm contritorū seu ad deū cōuersorū. qui scz sacerdoti in cōfessione peccata sua pponūt et lucidant qd possunt dicēdo scz illud pā. **¶** Aperiā in psalterio ppositionē meā. Unde cui libet tali videtur dicere illud. **Eccl. xviij.** Reuertere ad dñm. et auerte ab iniustitia tua. Sequit. Et sta in sorte ppositionis et orationis altissimi dei. Et sic patet quod pponere multimode sumit in scriptura. vide vbi ponere. Dicere loqui. Orare et similia.

Proprius. proprietas.

Nota q proprietas seu propriū sunt illa q vñ soli dicunt conuenire. **¶** Propriū em dicitur illud qd ad aliquē ptinet: et ad nullū aliū dicitur ptinere. Sicut risibilitas cōuenit homini et nulli aliū aīali et sic de alijs. **¶** Notemus ergo q multiplex inuenitur proprietas in scriptura tam in bono significato q in malo. scz.

Proprietas eternalis.

Proprietas naturalis.

Proprietas virtualis.

Proprietas criminalis.

Proprietas temporalis.

Proprietas supernalis.

¶ Primo ergo dico: q est proprietas eternalis. Et ista ē proprietas. s. cuiuslibet persone trinitatis. q. s. ipe personā habet certas proprietates q conueniunt vñ et non alteri: sicut dicit in primo sententiarū. **¶** Vt dicat magister sententiarū: propriū est patri q sit ingenuus: propriū est filio q sit vngenuus. propriū est spūi sancto q sit pcedens et spiratus. et sic dicit q proprietas pīs consistit in dando solum: proprietas filij consistit in dādo et accipiēdo: q. s. pater solum generat et spirat qd solum ptinet ad dātē. filius spirat quod ptinet ad dātē: et generat qd pertinet ad recipientē. Spirit⁹ nō sanctus solū spirat. qd pertinet ad recipientē. et sic dico q proprietas qdaz est eternalis et supior. **¶** Secūdo dico q est proprietas naturalis. Et ista est illa qua quis naturaliter habet aliquas proprias cōditiones virtutes qua qd ab alijs est distinctus. Sicut em oē corp⁹ hūanū habet vnā mirabilē proprietatē: vicz similitudinez certe faciet: q sic vñ cōuenit q in nullo alio reperit. Sic etiā in alabus inuenimus q vnus habet aliquas dispositiones naturales. et alius alias p qd ad aliquid naturaliter inclināt. et in ipso pte ceteris delectat: et inde est: q quidā inclināt ad musicā: quidā ad pbiā: qdaz ad diuersas artes. **¶** Hoc em totū puenit ab illa intrinseca proprietate naturali: q a deo vel a corporibus celestibus imprimi⁹ a natura. Et de hoc d^r. **Albath. xxi.** Quod pfamilias distribuit talenta seruis suis vnicuiqz sūm ppiam virtutē. Ipse em fecit nos et non ipsi nos. Et ideo sūm aplm **Roma. xij.** Quod in corpore dedit vnicuiqz mēbro locum sicut voluit. **¶** Tercio dico: q est proprietas virtualis: sicut em aīa lia habet certas proprietates q quibusdā et nō alijs cōueniunt. et inde est q sūm ipsi. propriū est boui pascendo retrocedere: propriū est leoni pedē dextrū antepone re: propriū est aui palpebrā inferiōrē claudere: propriū est crocodillo

est crocodillo supiozem mandibulā mouere ppter
est panthere semel tantūmodo parere & scorpionem vo
lam manus non ledere & sic de multis alijs similibus
Sic vere inter fideles deus distinguit vnicuique sūm pro
priam virtutē in qua alios pcellit. Et inde est q quidā
pascuntur retrocedēdo per futurozū cōsiderationē
Quidā incedūt de trā pedem antepōnēdo p eternoz
affectionem. Quidā visum velant a parte inferiori
oculū claudēdo per terrozū contēptum & auersionē
Quidā manducāt superiozē mādibulā mouendo per
superiozū gustum & deuotionē. Quidā tantū semel pa
runt per veteris religionis & boni ppositi irrenoca
bilem obligationē. Quidā volā manus. i. opa alioz
nō ledūt per pūcturam et detractiōē. Et breuiter in
ter sanctos semp est dare q vnus habet aliquā ppiā
et specialē gratiā & virtutē per quā specialiter sperat
saluari. & in qua specialiter sperat deo placere et dñō
famulari. Sic em̄ oēs pinelli qui sunt in pinca habēt
vnam testā cōmunē in qua oēs ghaliter cōtinentur. q
libet autē per se habz vñā aliā testā in qua solus et in
solidū includitur & tenet. Sic vere oēs fideles ghaliter
habent domum cōm. s. fidem catholicā in qua debēt
oēs per om̄ia cōuenire. Quilibet autē vltra hoc debz
vnam propriam virtutem sibi vendicare et eligere. in
qua et per quā possit se specialiter saluare Et sūm hoc
loquitur apostolus. j. Cor. vii. dicens. Qd vnusquisqz
pprium habet donū. alius sic. alius aut sic. Et. j. Cor.
xv. dicitur. Qd deus dedit vnicuique semini ppiū cor
pus &c. Ista est ergo ppietas virtualis. ¶ Quarto di
co. q est ppietas criminalis. Et ista ē illa qua huma
ne fragilitati ppiū est facere magis malum q bo
num. Exēplo stellarū erraticarū: quarū mot⁹ ppiū
directe opponit motui firmanenti: nec sequit firma
mentum nisi cōtra motū ppiū per firmaneti vio
lentiam rapiatur. Sic motus nostri ppiū & inclina
tiones nostre volūtatis: sunt vt cōmuniter ppariū
motui & volūtati diuine. nec sūm ipam: facilius regulā
tur nisi ad hoc p aduersitatem & violentiam compel
lantur. Sensus enim et cogitatio hominis promi sunt
ad malum ab adolescentia sua. Genes. vii. Et ideo
sicut dicitur Eccles. j. Peruersi difficile corrigunt. Isti
ergo sunt illi de quibus a beato petro dicitur. ij. Pet.
ij. Qd venient in nouissimis diebus in deceptione il
lusores iuxta ppias concupiscētiās ambulātes. Ta
lem ergo ppietate non debent habere religiosi. Isti
enim ppter deum volūtates ppias dimiserūt. Et de
hoc Bernar. ser. cxiij. Cesset ppiā volūtas & infern⁹
non erit. In quē em̄ descuiet ignis inferni nisi in pro
prium volūtatem. Ipsa enim est que deum impugnāt
paradisū spoliāt infernū dītat sanguinē xpi cuacuāt
mūdum dyabolo subiugat. Ista est ergo ppietas cri
minalis. ¶ Quinto dico q est ppietas spialis. et ista
est ppietas bonozū spaliū qz scilz qz a principio
oia fuerunt cōmunia. modo tñ per ppietates & domi
nia sunt distincta. Et ista est illa qua quilibet debz cē
cōtentus & nunq debet inuadere alienū. Exēplo apiz
q contente sunt domicilijs ppijs & ideo nūq domos
alienas inuadunt. Iuxta illud. ij. paralip. xxi. Consti
tuit sacerdotes & leuiticas turmas vnūquēqz in offi
cio suo proprio. De ista aut ppietate debemus face
re elemosynas et sacrificia non de alieno. Iuxta illud
ij. Paralip. xxi. ca. Pars regis erat vt de propria eius
substantia offerretur holocaustum. ¶ Sexto vero di
co. q est ppietas supernalis Et ista est gloria para
disi que nostra est propria non aliena quia scilicet se
mel habita nō potest amplius perdi. Bona enim hu
ius mūdi proprie non sunt nostra quia aliunde veniūt
et alijs remanent. Ideo de ista dicitur. ij. Petri. j. No
cauit nos deus in propriam gloriam modicuz passos
Et. j. Corinth. ii. dicitur. Quod vnusquisqz propriam
mercedem accipiet sūm laborē. Et sic patet. quo
modo aliqua dicuntur esse ppias sūm diuersos modos
¶ Vide supra de Alieno.

Propter. Nota q propter est quedam pposi
tio seruens accusatiuo casui. que
semp signat causam finālē siue accipiat in bono si
ue in malo Et ideo nota q in scriptura inuenitur.

Justitie prouocatiuum.
Clementie excitatiuum.
Seuicie toleratiuum.
Requicie punitiuium.
Patientie causatiuum
Innocentie saluatiuum.
Iniustitie effectiuium.
Misericordie inductiuium.
Amicie ostensiuium.
Tristitie lenitiuium.
Audacie repressiuium.

Propter.

Hec enim oia operatur dñs ppter. Dicam⁹ ergo qd
ista ppositio ppter est iustitie prouocatiua. & sic loquit
in psalm. vbi dicit. ppter misericordiam inopum & gemitus
pauperū nūc exurgaz dicit dominus. ¶ Item est cle
mentie excitatiua. ps. Propter nomē tuū dñe ppiabe
ris pctō meo. ¶ Item est seuicie toleratiua. qd in psona
martyrum dñs in ps. propter te mortificamur tota die.
Estimati sum⁹ sicut oues occisionis. ¶ Item est neqcie
punitiua. Unde de malis dñs in ps. propter iniusticias
em̄ suas humiliati sunt. ¶ Item est patientie causatiua
ps. Propter legem tuam sustinui te dñe. ¶ Item est in
nocētie saluatiua. Math. xxiij. vbi dicit. q nisi breuia
rentur dies antixpi. nō fieret salua ois caro. sed ppter
electos breuiabūt. ¶ Item est iniustitie effectiua. Th
de xpo dicit. Esa. liij. Qd ipse vulneratus est ppter ini
quitates nostras qd scz satis videbat iniustū. ¶ Item
est eterne misericordie inductiua vnde Baruch. iij. dicitur
de impijs q perierūt ppter suā insipientiā. ¶ Item est p
fecte amicicie ostēsiua. Th Eph. ij. Qd ppter nimiam
caritatē qua dilexit nos deus misit filiū suū. ¶ Item est
mūdi tristitie lenitiua. scz i paradiso. vbi implebitur
illud. Job. xvi. Qd mulier cū peperit nō meminit paf
sure ppter gaudiū. & in ps. dicitur. Inclinaui cor meū
ad faciēdas iustificationes tuas in eternū ppter re
tributionē. ¶ Item est omnis audacie repressiua. Job.
xix. dicit. q erant discipuli cōgregati ppter metū iu
deorum. ¶ Si autē vltius aliquid dicere velis de p
pter. Notabis q ista ppositio ppter: quādoqz signifi
cat causam finalem quādoqz causam occasionālē. Sz
qualitercunqz modo significet notare possumus q p
pter quia semp denotat aliquā causā: pōt referri ad
diuersa diuersimode videlicz.

Ad deum. Primo quidē dicamus aliqd de deo
Ad iustum. Iste est ver⁹ ppter. i. vera causa tā ef
Ad impium. ficiens q finalis oim bonozū p quo
Ad damnatū. per quē. & ppter quē sūt oia bona. Si
Ad beatum. aut em̄ dicit pueri. xvi. ¶ Vniuersa p
pter semetipm opatus est dñs. Cū igit deus sūm sibi
plura attribuūt. s. iusticia. potentia. sciētia. &c. ideo
tam multiplex & effectus multiplici possit dici causa
¶ Notabo ergo q multiplex ppter: ad ipm noscitur ptine
re. videlicet vnum ppter quod est.

Potentie insupabilis. Primum est cūta faciēs.
Sciētie inuariabilis. ppter Scdm est summe sapiēs
Justitie irrefragabilis. Tertiū ē mala puniens.
Clementie inestimabilis. Quartū ē bona pmiāns
Est igit vnū ppter dei potētie insupabilis. ppter po
tentiam suam em̄ ostēdendā & magnificandā ipe deus
facit ardua opa & stupenda: videlicet.
Liberando virtualiter. Virtualiter dico libe
Misericordie visceraliter. rando. s. a piculo vitio
Adiuuando efficaciter. rum vnde Sap. iiij. dñ
Premiando liberaliter. q placita erat deo ani
Cominando terribiliter. ma eius scz enoch p
Eminendo supernaliter. ppter hoc preparauit
educere de medio iniquitatum. ¶ Item visceraliter
misericordie liberaliter enim parcere spectat ad nobi
litatem potentie. vnde ipse dicit Esaie. xlvij. propter
m m m

Propter.

nonne meū longe faciā furorem meū. Et. ij. paral. vi. dī
ipſi deo. Propter nomē tuū magnū et propter manus
tuas robustas brachium extēdū. tu exaudies de celo
Et effecaciter adiuuādo vñ Eſaie. xxxvij. Propter
ciuitatem vt ſalue eam. ppter me. et propter dauid ſer
uum meū. Et liberaliter pmiando. Iſtud em̄ ſpectat
ad nobilē potentiā et regalem. Vñ Eſaie. xlv. dicit do
minus regi cyro. Ego inq̄ ante te ibo. et glorioſos ter
re humiliabo: et dabo tibi theſauros abſconditos: et ar
chana ſecretorū propter ſeruū meū iacob et iſrael ele
ctum meū quez ſupple tu benigniter tractaſti. Et
terribiliter cōminando ſeu cōturbando. Vñ Baruch
ij. Propter hoc dediſti timorē tuū in cordib⁹ noſtris
vt inuocemus nomē tuū et laudemus te. Et ſupna
liter eminendo. Vñ etiam ipſe de ſua honorabili ma
gniſcētia dicit. Ezech. xxxvi. Ipeperi inq̄t nomini ſan
cto meo qd polluerat dom⁹ iſrael. Sequit. Nō ppter
vos ego faciam domus iſrael: ſed ppter nomen ſan
ctum meū qd polluiſtis. Sic ergo p̄t qd eſt vñ ppter
dei potētie inſupabilis. Deinde dico qd vñ ppter
dei ſcientie ſeu ſapiētie incōparabilis. Iſta em̄ eſt pro
pter quā. et per quam ipſe regit et dirigit vniuerſa. Si
cut em̄ dicitur. Sapie. viij. ca. Omnib⁹ mobilibus mo
bilior eſt ſapientia. attingit enim vbiq̄qz propter ſuā
mundiciā. Iſta enim habet videlicet.

Eloquium quod viuificat.

Obſequium quod rectificat.

Alloquium quod clarificat ſeu viuificat

De eloquio diuine ſapiētie dī in ps Propter eloquiū
tuū viuifica me. et cuſtodia testimonia oris tui. De ob
ſequio vero dicit Sap. xvij. Qd filij iſrael ppter hoc
ignis ardentis colūnam dūcē habuerūt. De alloquio
enim diuine ſapiētie qua ſc̄s omnis veritas eluſcit:
et omnis honor et dignitas eniteſcit. dī Sap. viij. Erit
inq̄t ſ. ſapiētia diuina allocutio tedij mei habebō per
hanc immortalitatem memoriā eternā his qui poſt ſu
turi ſunt relinq̄a. Iſtud eſt igit vñ ppter dei ſcie
riabilis ſeu indecepribilis. Deniqz dico qd eſt vñ p
pter dei iuſtitie irrefragabilis. dī n. ppter iuſtitia ſuā
Pauperes eripit Pauperes dico vñ in ps. dicit
Iniuſtos corripit. Propter miſeriā inopū et cla
morem. pauperū nūc exurgam
dicit domin⁹. Iniuſtos etiā corripit. ſ. ipſos t̄pali
ter et eternaliter puniēdo. vnde Leui. xxi. Corripia vos ſe
ptem plagis ppter pctā veſtra et in ps. Propter in
iuitatē corripuiſti hoiem: et tabeſcere feciſti ſicut ara
neam animā eius. Diuites inſup diripit: vñ malos
inuidos. vñ in ps. Uerū tamen propter dolos poſuiſti
eis. deieciſti eos dū aleuaretur. Ita qd tales ad infortu
nium deducti: dicere poſſunt dño illud. Treno. j. Cin
demiaſti me ppter iniquitates meas. Multi em̄ gēmi
mus mei. et cor meū merens. Iſtud eſt igit vñ ppter
dei iuſtitie irrefragabilis. Inſup dico qd eſt vñ p
pter dei clemētie inſtimabilis. Iſta eſt em̄ ppter quā. ſ.

De celo deſcendit carnē aſſumendo.

In cruce pependit mortem ſuſtinēdo.

Cum hoſte cōtēdit ſuos erueno

Gratiam impendit culpas dimittendo.

Verbera ſuſpendit malos expectando.

Gloriam rependit beatos premiando.

Dicā ergo qd deus rōne iſtius. i. propter ipſius benigni
tatem et clemētiā carnē aſſumēdo de celo deſcēdit
vnde Eſaie. lxiij. Propter ſp̄s nō tacebo donec egredia
tur vt fulgur iuſtus ei⁹ et. et Eſa. viij. Propter hoc da
bit dñs ipſe vobis ſignū. Ecce virgo p̄cipiet et pariet fi
lium. et. et Thiere. xxiij. Propter hoc ecce dies veniſt
dicit dñs. et ſuſcitabo dauid germen iuſtū. Et mox
tem ſuſtinēdo in cruce pependit. Sicut em̄ dicitur. ij.
Cor. viij. Cū diues eſſet propter nos egen⁹ fact⁹ eſt vt
ipſius inopia: nos diuites eſſem⁹: Quz ſicut dī Eſa. liij.
Ipſe vulneratus eſt ppter iniquitates noſtras. attritus
eſt propter ſclera nra. Et ibidē dicit. Abſciſus eſt de
terrā viuētium propter ſclerū populi mei. Et ſuos

redimēdo ſeu defendendo cū hoſte cōtēdit. vñ in ps.
dicif. Exurge dñe adiuua nos: et redime nos ppter no
men tuū. Et culpās dimittendo grām impēdit.
vnde ipſe eſt qui dicit. Eſa. xliij. Ego ſuz qui deleo ini
quitates tuas propter me. vñ etiā in ps. dicif. Tu autē
dñe fac meū propter nomē tuū quoniā ſuauiſ eſt mi
ſericordia tua. Et malos expectando verbera ſuſpē
dit ſc̄s vt cōuertamur nos in patiētia ſuſtinēdo. vnde
Eccl. xviij. Propter hoc paties eſt deus in illis effun
det ſuper illos miſcōriā ſuā. vidit p̄ſumptionē cor
dis illoz qm̄ mala eſt ideo adimpleuit ſup illos pro
piciationē ſuā. Et beatos pmiando glām repēdit
vñ aīa beata cōparaſ. Jobā. xvi. mulieri q̄ parturit q̄
non meminit preſſure propter gaudiū. Atqz de beatis
dicatur illud Eſa. lxi. Propter hec in terra ſua dupli
cia poſſidebunt. leticia ſempiterna erit eis. Duplicia
inquit hoc eſt dictu duplicem glām. ſ. corpis et anime
Unde dñs deteſtando dānatos: et glorificando beatos
dicit Eſa. lxi. Propter hoc inquit. Ecce ſerui mei co
medent et vos eſuriētis. Ecce ſerui mei bibēt et vos ſi
tietis. Ecce ſerui mei letabūt et vos p̄fundemini. Ec
ce ſerui mei laudabūt p̄ exultatiōem vos clamabitis.
p̄ dolore et contritione. Sic igit p̄t qd iſta p̄poſitio
propter: ſpectat ad clemētiā dei ſaluatoris. Ad iuſti
tiam dei correctoris. Ad ſciētiā et ſapiām dei guber
natoris. Ad potentiā et cminētiā ſummi dñatoris. et ſic
bñ dixi: qd iſta dictio ppter. refertur ad deū. Et ſcō
ho p̄cipaliter dico qd iſta dictio propter. refert ad iu
ſtū. iuſtū em̄ habet multiplex ppter. i. multiplicē cām
faciēdi et habendi bonū. noſqz trahentē ad grām in p̄
ſenti et glām in futuro. Videlicet. vñ propter.

Iuſtitiam qua rite viuimus.

Modēſtiam qua iram fugimus

Conſtantiā qua mala vincimus.

Concordiā qua rixas tollimus.

Decentiā qua mores regimus.

Leticiā qua grates agimus.

Patientiā qua mala portamus

Sapientiā qua praua vitamus.

Innocētiā qua bonum amamus.

Amiciā qua fidem ſeruamus.

Continētiā qua carnem domamus.

Diligentiā qua vires citamus.

Miſericordiā qua noſtra donamus.

Obedientiā qua nos ſubiugamus.

Dicā ergo qd iſti habēt vñ propter. qd eſt iuſtitie qua
rite viuunt vñ deo de hoc dī. Mathei. v. qd beati qd p̄ſecu
tionem patiūtur propter iuſtitia. qm̄ ipſoz eſt regnū
celoz. Propter iuſtitia inq̄t. i. ppter rectitudinē vite
Quāuis tñ cōſtet qd iuſtitie noſtre nūqz poſſunt ſuffi
cere ad regnū celoz obtinēdum ſed ſolū gratia ſalua
toris. vnde Deut. ix. Non dicis inquit qd propter iuſti
tias meā introduxit me dñs: vt poſſideā terrā hāc et.
Sicut ei dicif ibi. filij iſrael nō obtinuerūt terrā pro
miſſionis propter iuſtitia ſuā: ſp̄s propter impietate il
loz qui eieci ſunt. Sic et dicā qd hoies nō obtinēt
celū ppter iuſtitias ſuas: ſed ſolū ex grā dei et propter
iniuſtitias demonū qui ſedes ſuas p̄diderūt. ita qd ad
reparandū ruinā ipſoz hoies aſſumpti fuerūt: pro
pter iniuſtitias em̄ ſuas humiliati ſunt. Et habēt
iuſti vñ propter. qd eſt modēſtie qua furor fugif. ps.
Propter veritatē et manſuetudinē et iuſtiaz deducet
te mirabiliter dextera tua. Et habēt iuſti vñ pro
pter qd eſt conſtantiā qua malū vincit vnde. j. Mathei.
xij. dixit ſymon. Nos ſcitis qd ego et domus p̄ris mei
pro legibus facim⁹ p̄lia et anguſtias. hoī gratia pe
rierunt. omnes fratres mei propter iſrael et. Et habēt
iuſti vñ propter: quod eſt concordia qua ri
os loquebar pacem de te: propter domū dei noſtri que
ſui bona tibi. Et habēt iuſti vñ propter quod
eſt decentie qua vita regitur. Ad hoc enim per hone
ſtam conuerſationem reguntur. Unde cuilibet hone
ſte et famoſe

fit et famose persone pōt dici illud. Ezechi. xvi. Profe-
cisti in regnū et egressus ē nomē tuū procul ppter speciē
tuā. Thomē em̄ signat bonā famā spēs: xō bonā quersa-
tionē. ¶ Itē habēt iusti vñū ppter qđ ēleticie qua spēs
acuitur. Leticia tm̄ in deo: solet mentē ad deū p spem
et desiderii eleuare vnde in ps. Propter hoc letatum
est cor meuz: et exultauit lingua mea. insup et caro mea
requiescet in spe. ¶ Itē habent iusti vñū ppter quod
est patientie qua mala portant. Uñ iustus pōt dicere
dño illud ps. Am̄ ppter te sustinui opprobrium: ope-
ruit confusio faciē meam. Et alibi. Propter verba la-
biorum tuorū ego custodiui vias duras. Iuxta illud. j.
Pet. iiij. Si quid patimini ppter iustitiā beati. Uñ il-
le machabē dicebat dño illud. ij. Mach. vi. Propter
timorē tuū libenter hec patior. Et. vij. ca. dicit alius p-
pter dei leges nūc bec ipa despicio. Et apostol⁹ dices
bat. ij. Cor. xij. Propter quē placco mihi in infirmita-
tib⁹ meis etc. ¶ Itē habēt iusti vñū ppter qđ est sapiē-
tie qua cūcta pbantur seu qua mala vitant. Uñ Sap.
vi. dicit. Mō qui vigilauerit ppter illā. s. ppter sapiē-
tiam: cito securus erit. Jo Sap. viij. dicit sapiens. Pro-
pter hoc optaui et datus est mihi sensus: inuocaui et ve-
nit in me spiritus sapientie etc. ¶ Itē habēt iusti vñū
ppter qđ est innocētie qua bona sectantur ps. Alde au-
tem ppter innocētiā suscepisti. ¶ Item habēt iusti
vñū ppter: qđ est amicitie qua fratres amant. vnde
prouerb. xij. Qui negligit damñū ppter amicū iustus
est. Et Eccli. xxi. Perde pecuniā tuā ppter fratrem et
amicū. ¶ Itē habent iusti vñū ppter qđ est continentie
qua carnes domant seu artant. Unde Mach. xxi. Sūt
eunuchi qui castrauerūt seipos ppter regnū celorum
¶ Itē habēt iusti vñū ppter: qđ est diligētie: q̄ vires
hortant. vnde Luce. xj. de illo diligēti et importuno ad-
ostius dormiētis pulsante dñ. Mō si pseuerauerit. pul-
sans. saltem importunitate surget. s. amicus dormiēs
et dabit sibi panes quotquot hz necessarios. ¶ Item
habent iusti vñū ppter: qđ est misericōdie: qua pauperes
cibant. vñū Eccli. xxi. Propter mādātū assume paupe-
rem: et ppter inopiā ne diuitias eū vacuū. ¶ Itē ha-
bent iusti vñū ppter: qđ est obedientie qua p̄mia donā-
tur. vnde in ps. dicit verus obediēs dño. Inclinaui cor
meuz ad faciēdū iustificaciones tuas in eternū ppter
retributionē. Sic ergo patet quō ista dictio ppter: di-
uersimode refert ad iustū. ¶ Tertio principaliter di-
co qđ ista dictio ppter: diuersimode spectat ad iniustū
In ipō em̄ inuenit multiplex mala causa. i. multiplex
pctm̄. Et si queres ppter quod impij deo p̄triant et
ppter quod dñs p̄tra eos indignatur et ppter qđ ipsi
finaliter in inferno damnantur. et paradiso priuantur
certe posset responderi. ppter.
Carnalem infectionem.
Mentalem elationem.
Verbalem locutionem.
Crudelem vegetationem.
Aridam possessionem.
Aridam potationem.
Cupidam affectionem.
Turpidam obliuionem.
fetidam corruptionem.
Insidam adulationem.
Sclidam operationem.
Solidam obstinationem.
Insidam machinationem.
Stolidam generationem.
Improuidam gubernationem.
Insipidam premiationem.
Dicā ergo qđ mali habēt vñū ppter: carnalis affectio-
nis. qđ. s. ppter peccatum luxurie multi peresit et dam-
nant et in multa alia vitia dilabūtur. vñ. ij. Esdre. iiij.
Multi demētes facti sunt ppter vxores. et serui facti
sunt ppter illas: et peccauerūt ppter mulieres. Et Ec-
clesia. ix. dicit. Mō ppter speciem mulieris multi pe-
rierunt. ¶ Itē habēt vñū ppter mētalis elationis. Cō-

stat em̄ qđ propter elationē supbie sue multi pererunt.
vnde Job. xxxv. Ibi clamabūt et nō exaudiet ppter su-
perbiam malorū. ¶ Itē habēt vñū ppter verbalis lo-
cutionis vñū prouerbio. xij. Propter peccata labiorum
ruina p̄orinat. ¶ Itē habēt vñū ppter crudelis vera-
tionis. qđ scz mali consueuerūt pati et vexari ppter ty-
rannos et malos. vñ iob. xxxv. Propter multitudinem
calūniatorū clamabūt et ciulabūt ppter vim brachiū ty-
rannorū. ¶ Itē habēt vñū ppter aride possessionis qđ
scz sepe fit qđ mali patiūtur paup̄atē et inopiā in hoc
mūdo. et maxime penuriā gratiarū. vnde Eccli. xxvij.
Propter inopiam multi deliquerūt. ¶ Item habent
vñū propter auide potationis. Tales em̄ sunt vt com-
muniter gulosi et ebriosi. Unde Eccli. xxxvij. Propter
crapulam multi obierūt. Unde de Esau dicitur. He-
breo. xij. Mō ppter vnam escam pdidit primogenita.
¶ Itē habent vñū propter cupide affectionis scilicet
auaricie. de qua dicit. ij. Mach. iij. Mō menelaus p-
pter corū qui in potentia erāt auariciam pmanebat
in potestate. crescēs in malicia ad insidias ciuiū vt de
auaro dicatur illud Esa. lvij. Propter iniquitatē auar-
icie eius turbatus sum et p̄cissi eū. ¶ Itē habēt vñū
ppter quod est tubride obliuionis. Isti em̄ sunt igno-
rantes in his que p̄tinent ad salutē. Ibiere. xxiij. Obli-
ti sunt patres eorū noīs mei ppter baal. ¶ Itē habēt
vñū ppter fetide corruptionis seu etiam male fame et
infectionis. de quo Mach. ij. Propter immundiciā
eius corūpetur putredine pessima. ¶ Itē habēt vñū
ppter infide adulationis. Isti em̄ pparātur oleo qđ scz
lenit et maculat contingētes. Unde magnates qui cor-
rumpi pfuenerūt per tales dicere p̄t illud ps. Sicut
ymbra cum declinat ablatas sum: et excussus suz sicut
locusta. Sequitur caro mea imutata est ppter olcum
viderūt me et mouerūt capita sua. Ad literam em̄ ma-
gnates a malis seruitorib⁹ et adulatorib⁹ decipiūtur.
et ad modū vmbre paulatim decrescunt et depauperā-
tur et propter oleū adulationis quasi penitus immutā-
tur. et in peius totaliter transformant. finaliter vero
cum depauperati fuerint per eos deridētur. et motis
capitibus illuduntur vnde Esa. xxvij. talibus dicitur.
Propter hoc audite verbū dñi viri illusores qui dixi-
stis pepigimus fedus cum morte. et cū inferno fecim⁹
pactum. ¶ Itē habēt vñū ppter gelide apatationis. i.
piger et inepte actionis. Unde prouerbio. xxi. Propter
frigus piger arare noluit etc. ¶ Itē habent vñū ppter
solide obstinationis. vnde Ibiere. xxx. Propter multi-
tudinem iniquitatis tue dura facta sunt pctā tua. Du-
ra inquit. i. ad conuertēdum p obstinationē difficilia.
¶ Itē habent vñū ppter inuide machinationis seu
etiam malicie et pditionis. Uñ Ibiere. xij. Alsq̄quo lu-
gebit terra: et herba oīs regionis siccabitur ppter ma-
licia habitātūz in ea Et Ibiere. xxi. Indignatio mea
vt ignis succendatur. et non sit qui ertinguat propter
maliciā studiōz vestrorū. ¶ Itē habent vñū ppter
stolide generationis qđ. s. vt cōiter mali descendunt a
malis: et etiā propter malos parētes solēt esse inuiti-
perio et contēptū vnde Eccli. xli. De patre impio que-
runt filij: qm̄ ppter ipm̄ sunt in obprobrio. ¶ Itē ha-
bēt vñū ppter improuide gubernationis. qđ. s. tales vt
cōiter qñ assumunt ad regimē male regūt. Uñ ipi di-
cunt illud Esaic. lix. Propter hoc elongatum est iudi-
cium a nobis et non apprehendit nos iustitia. Et sequi-
tur. Conuersum est retrorsum iudicium. et iusticia lon-
ge stetit. et corruit in plateis veritas et equitas non po-
tuit ingredi et facta est veritas in obliuionem. et qui
recessit a malo p̄ede patuit. ¶ Item finaliter isti ha-
bebunt vñū propter insipide premiationis. hoc est
dictu eterne mortis et dānationis que scilicet erit pre-
mium et salarium iniquorum vnde de istoylito pro-
pter talium dicit. Esaic. xliij. Alulate inquit. quia pro-
pe est dies domini. quasi vastitas a domino veniet. p-
pter hoc omnes manus dissoluentur et omne cor ho-
minum contabescet et conteretur. torziones et dolores
m m m ij

Propterea.

tenebūt quasi parturiētes dolebūt. Sequit. Propter indignationē dñi exercitū. et ppter diem ire furoris eius. Sic igif patz quō ista dictio ppter spectat. s. ad virū peccatōrē. Ad iustū viatorē. Ad summū creatōrē.

7b Sufficit. vide supra de per. ¶ Si vis aliquid in spēali dicere de ppter hoc. et de ppter quod. Notabis q ista duo pronomina: hoc. et qd. signāt dñi. virtutē seu meritum. paradīsum. pctm. infernū. Quādoq; ergo dico q qd et etiā hoc referūt ad dñi: seu etiā ad virtutes seu meritum. Et sic dic q ppter hoc. scz.

In deo gaudemus. Dico ergo q ppter hoc i deo gaudemus. vñ illud ps. Propter hoc letatū est cor meū et exultauit lingua mea. et. Jtē ppter hoc in cruce valemus. id est virtute crucis. vñ de Sa pten. riiij. ppter hoc exiguō ligno credūt hoies animas suas et trāscūtes mare liberati sunt. ¶ Jtē ppter hoc dñz timemus. vñ illud. Baruch. iij. Propter hoc dedisti timorē tuū in cordibus nris et. ¶ Jtē ppter hoc stupendavidem⁹ vñ illud. Esaie. viij. Propter hoc dabit ipse dñs vobis signū. et. ¶ Jtē ppter hoc horreda cauemus. s. peccatū et etiā infernū. Uñ antime penitenti dicit dñs. Hierc. xv. Propter hoc si puerctens cōuertā te. et añ faciē meā stabis. et. ¶ Jtē dñs dicit Propter hoc lactabo eam et ducā eā in solitudinē et loquar ad cor eius. ¶ Jtē ppter hoc gliaz. s. paradīsi habemus vñ de illud pdictum. Esa. lxi. Propter hoc i terra sua duplicia possidebūt et. ista ergo possunt dici de hoc: siue referat ad corpus xpi. siue etiā ad meritū vel etiā ad xpm et. ¶ Si autem in malo significatōe: lis accipere hoc. vtpote ad peccatum vel ad mundū. potes dicere quod propter hoc.

Justitia fit scelerosa.
Clementia fit arida.
Scientia fit tenebrosa.
Letitia fit luctuosa.
Pudicitia fit luxuriosa.
Innocentia fit tempestuosa.
Patientia fit impetuosa.

Dicā ergo q ppter hoc iustitia fit scelerosa vñ Esaie. lix. Propter hoc elongatū est iudiciū a nobis et cetera supra et Abacuc. i. dicit. Propter hoc lacerata est lex et nō peruenit vsq; ad finē iudiciij qz impius pualet aduersus iustū ppterea egrediet iudiciū puerius. ¶ Jtē clementia fit arida vñ de Aggei. i. Propter hoc super vos prohibiti sunt celi ne darent rorem. et terra prohibita est ne daret germē suū. ¶ Jtē ppter hoc scientia fit tenebrosa Unde de syon que interpretatur specula significās speculationē et luminositatem scientie dicit. Michc. iij. Propter hoc syon quasi ager arabitur. et hierusalē in aceruū lapidū erit. ¶ Jtē ppter hoc leticia fit luctuosa vñ de Dsec. iij. dicit sic. propter hoc lugebit terra: et infirmabit oīs qui habitāt in ea. ¶ Jtē ppter hoc pudicia fit luxuriosa vñ de amos. viij. Propter hoc vroz tua in ciuitate fornicabit. ¶ Jtē ppter hoc innocētia fit tempestuosa. vñ de Esa. xxiij. propter hoc maledictio vorabit terrā et peccabit habitatores eius: et insanient cultores ipsi. ¶ Math. xxvij. propter hoc vocatus est ager ille acheldemach. i. ager sanguinis. ¶ Jtē propter hoc patiētia. scz. dei fit impetuosa scz. ipos punietis in eternū. vñ de Eph. vi. propter hoc em venit ira dei in filios diffidentie. Ut sic de damnatis dicatur illud Math. xxij. c. propter hoc amplius accipietis iudiciū. Sic ergo patet quō propter hoc in bono sumitur et in malo. ¶ Et sic dico primo de bono q est dare propter quod: quod est.

It Clementie et remissionis.
facundie et locutionis.
Prudentie et discretionis.
Constantie et durationis.
Leticie et exultationis.
Continentie et purificationis.

Amicie et dilectionis.
Subiacentie et deprecationis.
Eminentie et exaltationis.

De clemētiā et culpe remissione qua. scz deus remittit peccata penitētibus dicit. Luc. viij. vbi loquit de Magdalena plorante propter qd dico tibi q dimittunt ei peccā multa qm̄ dñi. mul. ¶ De facundia vero et locutiōe dicit Eph. iij. c. propter qd deponētes mēdaciū loqui mini veritatē vnusquisq; cū proximo suo qm̄ sum⁹ in uicēz mēbra. ¶ Jtē de prudētia et clara discretiōe qua scz homo scit periculū cuitare dicitur. j. Cor. x. ppter quod charissimi mei fugite ab ydolorū culturay et prudentibus loquor. vos ipsi iudicate que dico. Unde etiā de vitiatione societatis malorū dicit. ij. Cor. vi. ppter qd exite de medio corū et separamini: et immundus ne tetigeritis. et ego recipiam vos. ¶ Jtē de constantia et duratione dicit. Eph. iij. ppter qd ne deficiatis in tribulationibus et. ¶ Jtē de leticia et exultatione dñi. Luc. ce. iij. Spūs dñi sup me: ppter qd vnxit me euangelizare et vnxit in dñt. s. oleo leticie. Et. j. Thessa. v. ppter qd solamini in verbis istis. ¶ Jtē de cōtinētia et cōmū datione dñi. Jacobi. i. ppter qd abijciētes oēm imundiciā et abūdantiā malicie in māsuetudine suscipite inistum verbū. Et. j. pet. j. dicit sic propter qd succini cū lumbos mētis vestre sobriij et pfecte sperate in eaz que offert vobis gratiam. ¶ Jtē de amicicia atq; dilectione dicit Roma. xv. propter qd suscipite inuicēz: sicut et xps suscepit vos in honorē dei. Sequit. Propter veritatē dei ad pfirmādas pmissiones patrū. Et post sequitur. propterea confitebor tibi in gentibus dñe: et nomini tuo psalmū dicā. ¶ Jtē de obedientia et deprecatione dicitur. ij. Cor. xij. propter qd ter dñm rogauit vt auferretur a me sathan. ¶ Jtē de eminentiā et exaltatione quā scz deus ppter merita dat finaliter cuilibet beato: pōt dici illud phyl. ij. propter qd de⁹ exaltauit illum et dedit illi nomē qd est super omne nomē. Jgif quocumq; modo accipias ppter qd et propter hoc siue accipiat pro merito peccato negocio sacramēto vel secreto: oēs auctoritates pmissae possunt ad ppositum applicari. Sufficit ergo. Vnde supra de hoc. Et infra de quod. Et immediate de propterea.

Propterea. Nota q propterea videt cēvū pler dictio. scilz ppter et ca. et sic constat q est dictio composita. Supponēdo tamenq; sint due dictiones primo dicamus q ea cū sit actiū. neutrum. et plurale. descendens scilicet de id eius. signat quasdam premissas quarum propter signat cōclusiones. Et sic dicamus q qz est dare homines. Morales et virtuosos. Bene dicam q in istis et pdenales et luctuosos. ex istis sequit multipler p Criminales et vitiosos. pterea et multipler cōclū Alidiales et gliosos. sio tam bona q mala. Ali delict vnū propterea. cōcernens perfectos et virtuosos. Concernens affectos et dolorosos. Concernēs imfectos et vitiosos. Concernēs prefectos et gloriosos. scz diuites huius mundi. Sed generaliter loquendo dicamus solum q est dare propterea pcernens bonos et malos. Dicā ergo q est dare propterea concernens perfectos. Et istud certe nihil aliud est q illa bona cōclū sio et ille bonus finis qui sequitur in bonis personis ex illorū operibus virtuosis. Et sic notabis quod isti habent scilicet vnū propterea quo.

Malum detestantur.
Leges amplectantur.
Dei recordantur.
Laudes modulantur.
Uana aspernantur.
Fortes roborantur.
Reti iocundantur.
Deum deprecantur.
Firmi radicanur.
Deo concordantur.
Digne sublimatur.

Digne

Amq̃ conturbantur

Amq̃ variantur.

Beati in celo letantur.

Igitur dicā q̃ iusti habeant vnū finē ⁊ vnā cōclusionē seu etiā vnū p̃pterea quo mala detestātur. Nisi iustus in p̃s. dicit sic. A mandatis tuis intellexi: propterea odiui omnē viam iniquitatis. Lucerna pedibus meis verbū tuum: ⁊ lumē semitis meis. Itē h̃it vnū propterea quo leges amplectātur: seu quo deo famulātur. Unde ibidem dicitur. propterea inquit ad omnia mandata tua dirigebar. omnem viam iniquam odio h̃ui. Item habēt vnū propterea quo dei memorātur. vnde in p̃s dicebat dauid propterea memor ero tui de terra iordanis hermonyn ⁊ monte modico. ¶ Itē habent vnū propterea quo laudes modulātur p̃s. Propterea cōfitebor tibi in nationib⁹ ⁊ nōi tuo psalmū dicā. ⁊ eccl̃i. ij. p̃pterea cōfitebor tibi laudē dicā nōi tuo. ¶ Itē h̃it vnū propterea quovana aspernātur q̃ sc̃z isti propter veram fidem quā tenēt aspernantur vanas credētiās ydolorum. vnde Ezech. xiiij. Propterea cōuertimini ⁊ recedite ab ydolis. Et Ezech. xii. dicitur sic. Propterea vana non videbitis ⁊ diuinationes non diuina: bim̃s amplius. ¶ Item habent vnū propterea quo firmi roborātur. Et istud nihil aliud est q̃ virtus constantie ⁊ fortitudinis. qua scilicet armati audacter debachantur in hostem. Unde Eph. vi. Propterea accipite armaturam dei vt possitis perfecti stare.

¶ Item habent vnū propterea quo leti iocundantur. scilicet propter leticiam spiritalem quam concipiunt ex fide ⁊ charitate ⁊ spe. ⁊ ex bonis virtutib⁹ quas sentiunt se habere. vnde in p̃s. Dilexisti iustitiā ⁊ odisti iniquitatem propterea ṽxit te deus oleo leticie pre consortibus tuis. ¶ Item habent vnū propterea quo deum deprecantur quia scilicet isti orant dominum propter deuotionem ⁊ dilectionem quam habent ad ipsum. Unde Marc. xi. Propterea dico vobis. omnia quecuq̃ orantes petitis: credite quia accipietis. ¶ Item habent vnū propterea quo firmi radicanantur. vnde Esaie. xviij. propterea plantabis plantationem fidelem. ¶ Item habent vnū propterea quo deo concordantur scilicet propter misericordiā quam in ipsis ostendit. vnde Esaie. xxx. Propterea expeccat dominus vt misereatur nostri. ¶ Item habēt vnū propterea quo diuini sublimantur seu etia⁹ premiātur. scilicet in paradiso. Et istud certe propter tribulationes ⁊ miseras quas pro deo sustinuerunt in mundo. vnde de isto dicitur in p̃s. De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput. ¶ Item habent vnū propterea quo nunq̃ conturbantur nisi in p̃s. Propterea nō timēbim⁹ dum turbabitur terra. ⁊ transferētur montes in cor maris. ¶ Itē habent vnū propterea quo nunq̃ variantur scilicet propter perpetuitatem vite eterne. vnde in psal. Propterea populi confitebuntur tibi in eternum ⁊ in seculum seculi. ¶ Item habent vnū seu habebunt vnū propterea quo celo gloriāntur. De quo scilicet dicitur. Apocal. xij. propterea letamini celi ⁊ qui habitatis in eis. Ecce ergo quomodo iusti habent suum propterea. suumq̃ finem ⁊ cōclusionem in hoc seculo ⁊ in futuro. Ideo omnibus bonis videtur dominus loqui in figura montium israhel dicens Ezech. xxxvi. Propterea inquit montes israhel audite verbum domini. hec dicit dominus montibus ⁊ collibus torrentib⁹ vallibusq̃ desertis etc. Sequitur ⁊ vos montes israhel ramos vestros germi- nabit. ⁊ fructus vestros afferetis. ⁊ arabimini ⁊ accipietis sementem quasi dicat propter desertā paupertatis ⁊ tribulationis que in mundo sustinistis: fructus eterne glorie in eternum reportabitis. Patet igitur q̃ est propterea qd̃ spectat ad iustos. ¶ Adhuc dico q̃ est vnū propterea qd̃ spectat ad iniustos. Constat enī q̃ mali nō verētur deum offendere. leges con-

temnere paupes ledere. pctā facere virtutes linouere bona contēnere propterea deus ipos nō veret destrue re finaliter ⁊ confundere. Nisi i psalmo dī pctōi p̃pterea inq̃t: deus destruet te in finē: cuellēt te: ⁊ emigrabit te de tabernaculo tuo. ⁊ radicē tuā de terra viuētū. Ad irām enī p̃pter cōtēptū ⁊ obliuionē dei: multa pctā cōmittit. ⁊ p̃pter pctā p̃missa finaliter paradysus amitunt. ⁊ animas suas ad infernū trāsmittūt. ⁊ s̃vis dic q̃ pctā p̃cedētiā sunt cause ⁊ propterea sequentiū. vñ nota q̃ peccata sunt vnū propter: per quod

Cordis stabilitas variatur.

Mentis iocunditas contristatur.

Carnis integritas maculatur.

Aera subtilitas obscuratur.

Omnis crudelitas effrenatur.

Mentis humilitas eleuatur.

Omnis fidelitas depernatur.

Iusta utilitas dissipatur.

Dei benignitas irritatur.

Pacis tranquillitas discordatur.

Timoris horriditas procuratur.

Honor ⁊ dignitas annullatur.

Libera voluntas captiuatur.

Inferni vastitas dilatatur.

Deliciositas asperatur.

Dicā ergo q̃ mali habēt vnū p̃pterea p̃ qd̃ variatur ois stabilitas. vnde Treno. i. Peccatū peccauit hic rusalem: propterea instabilis facta est. ¶ Itē habent vnū propterea per qd̃ contristat omnis iocunditas. vñ Treno. v. Propter hoc mestum factū est in dolore cor nostrum. contenebrati sunt oculi nostri propter mōtē syō q̃ perit: vulpes ambulauerūt in eo. ¶ Itē habet vnū p̃pterea per qd̃ maculat carnis integritas vñ male mulieri dicitur sub figura. Ezech. xvi. Meretricib⁹ dantur mercedes: tu autē dedisti mercedē amatoribus tuis. vt intrarent ad te. Sequit. Propterea meretrix audi verbū domini. vñ etia⁹ Roma. i. dicitur. de luxuriosis q̃ quia nō probauerūt deū habere in noticia propterea tradidit eos dñs in reprobū sensum. ⁊ in passiōes ignominie. ¶ Itē habēt vnū p̃pterea p̃ qd̃ augmētatur erroris cecitas. Nisi anime vitij⁹ cecitate dē Ezech. xliiij. Propterea inq̃t dñs quia oblita es mei ⁊ proiecasti me post tergū tuū: tu quoq̃ porta scelus tuū ⁊ fornicationes tuas. Et Baruch. iij. Disciplinā inq̃t non habuerūt: propterea perierūt. Et quia nō habuerunt sapiām interierūt propter suā insipientiā. ¶ Itē habēt vnū propterea per quod effrenatur seu crudelitas. Ideo de ciuitate sanguinū dī. Ezech. xliiij. Propterea hoc dicit domin⁹ ve ciuitati sanguinū olle cui⁹ rubigo in ea est. ¶ Item habent vnū propterea per quod eleuatur sc̃z in supbiā cordis fatuitas seu ois humilitas. vñ Ezech. xlvij. p̃pterea hec dicit dñs Eo qd̃ eleuatū est cor tuū quasi cor dei: idcirco ego adducam super te alienos robustissimos gētiū ⁊ nudabūt gladios suos super pulcritudinem sapiētie tue: ⁊ poluent decorē tuum: ⁊ interficient te. ⁊ detrahēt te mo- rieris in terra incircūcisoꝝ in corde maris. Expone. ¶ Itē habēt vnū p̃pterea per qd̃ dānatur ois fidelitas. Nisi de iuda proditore dicitur. Job. xix. p̃pterea q̃ me tradidit tibi maius peccatū habet. ¶ Itē habent vnū p̃pterea per qd̃ ciuili⁹ equitas dissipat. i. iustitia Unde Abacuc. i. Impius p̃ualet aduersus iustū p̃pter ea egreditur iudiciū peruersum. ¶ Itē habēt vnū propterea p̃ quod irritatur dei benignitas. vñ Ezech. xliij. p̃pterea hec dicit dominus deus. facias erumpe re spiritum tēpestatis in indignatione mea: ⁊ ymber mundās in furore meo erit ⁊ lapides pergrandes in ira in consumptionē. ¶ Itē habēt vnū p̃pterea per qd̃ discordat pacis tranquillitas vñ Ezech. xxx. ca. p̃pterea hec dicit dominus de⁹. Ecce ego adducā super te glas diuin. ⁊ interficiam hominem ⁊ iumentum: ⁊ erit terra egypti in desertū ⁊ solitudinē. Sequit. Propter ea ecce ego dabo nabuchodo. regem babilonis in ter-

m m m iij

Prosperitas.

ra egypti. et capiet eam et depredabitur. &c. ¶ Item habent vnus propterea per quod procuratur timoris horriditas. quod fit potissime ipsis peccatoribus in inferno: quoniam scilicet ipsi erunt in perpetua formidine et tremore vnde dñato dicit. Job. xxiij. propterea circumdatus es laqueis et conturbat te formido subitanea putabas te tenebras non visurum &c. ¶ Item habet vnus propterea per quod adnullat honor et dignitas. quoniam scilicet tunc ois excellētia et potētia malorum propter ipsorum pcedentē nequiciā cedit in nihilum vnde. Eccl. i. propterea exhorauit dñs pñtus malos et destruxit eos vsq; in finē. ¶ Item habet vnus propterea per quod captiuas liberavolūtas seu anime libertas. tunc em̄ propter pcedentes culpas mali seruit captiuus perpetuo tenebunt. vñ Esa. v. propterea captiuus ductus est populus meus. Et cuiuslibet pctōi dā nando dicit dñs. Ezech. xxxij. propterea inquit expāda super te rēte meū: et extrahā te in sagena mea. ¶ Item habet vnus propterea per quod dilatat inferni vastitas. scilicet ad recipiēdū malos: et maxime diuites et potētes propter ipsorum supbiā vñ Esaie. v. propterea dilatauit infernus aīam suā: et aperuit os suū absq; vllō termino: et descēdunt fortes eius. populus ei. et sublimes gloriosus eius ad eum. ¶ Item hñt vnus propterea p qd asperatur dulcor voluntatis. quoniam scilicet propter pctā corū pcedens delicias in amaritudine pmutat vñ dñs de talib; dicit. Hier. xxiij. propterea hec dicit dñs de; exercitū suū Ecce ego cibabo eos absinthio et potabo eos felle per fēl em̄ et absinthiū intelligitur amaritudo pene eterne que impijs reseruat. vñ Amos. iij. dicitur de terra idest de terreo peccatore. propterea hec dicit dominus de; Tribulabitur et circuetur terra. et detrahatur ex ea formido eius. et olīpiētur edes nūc. Et sic pñs quomodo propterea spectat ad impios et ad iustos. Suficiat. Vide supra de Pre et Eo.

Propugnare. Propugnaculum.

Propugnacula. pprie sunt illa opera que in circuitu turrium et murorum solent de lignis et lapidib; construī propugnando securius contra hostes. qd dicitur vt cōmuniter ordinamēta sicut de turri dauid dicitur Cant. iij. qd edificata est cum propugnaculis. In turri ergo mentis vel anime ppugnacula sunt virtutes boni affectus sciētie oratiōes. et cetera spūalia bona &c. Vide infra de Pugna.

Prospicere. Vide supra vbi aspicere. et cōspicere. et inspicere. et infra. vbi respicere. Et vbi videre. Intueri. Contemplari et cetera similia.

Prosequi. Nota qd prosequi idē est qd aliqd continuando cum diligentia sequi. Sumitur em̄ vel pro alicuius negocij pcuracione et diligētī continuatione. sicut cum dicit. qd aliquis psequitur lites suam: Aut pro alicuius persone associatione. Multa ergo possent dici de prosecutione bone focieatis. s; nō inuenio nisi quatuor auctoritates de prosequi. vide ergo vbi. Tractare. Laborare. Expedire et vbi. Societas.

Prosperitas. Cum prosperitas nihil aliud sit qd successus rerū pacificus et quietus hinc est qd s; in rerum qualitātē possunt distinguere rerum prosperitatē. Nota qd s; res sunt. Temporales. Spirituales. et Eternales. s; hoc possumus dicere. Qd est triplex prosperitas. scilicet. Tēporalis et periculosa. Spirituales atq; virtuosa. Eternalis et solaciofa. De prosperitate temporali dicitur in psalmo. Noli emulari in eo qui prosperatur in via sua in homine faciente iniustitias quoniam tanq; sensu cito decidet &c. De prosperitate cordiali et spiritali dicitur ij. Paralip. xxiij. Cred. te prophetis eius et cuncta euenient prospera. De prosperitate vero supiori et eterna li dicitur in psalmo. Prosperū iter faciet deus salutarium nostrorū dominus in eis in synai in sancto. Sed quia de prosperitate tēporali et nou de alijs sit principi-

paliter mentio in scriptura. doctores etiā de ea precipue faciunt mentionem. Ideo quous multa de ipsa in multis titulis iam sint dicta: restant tamē adhuc alia qua dicēda de eadem que etiam alio modo dicitur felicitas vel fortuna qd scilicet est magis timēda qd amanda magis fugiēda qd amplexanda magis negligēda qd diligēda. Iuxta illud quod dicit. Seneca in epistola. viij vbi dicit. Ad oē fortuitū bonū suspiciosus pauidusq; subsiste. Adunera enim ista fortune insidie sunt. Hæc et fera et auis aliquo oblectamēto decipiuntur. Ad cōtemptum ergo mundane prosperitatis et glorie fortitune notandū est qd ista solēt. s.

Hominum amicitiam occultare.

Criminum pestilētiā excitare.

Debilem existētiā vēdicare.

Bonorum prudētiā declarare.

Animi sapiētiā obfuscare.

Inferni turbulētiā psignare.

Primo ergo dico. qd mundi prosperitas occultat hoīm amicitia. Sconueritatē em̄ in prosperitate nescitur qd verus est amicus. Quilibet em̄ dicit se amicū hoīs qd est in prosperitate. Quia vt dicit Seneca. Amicū prosperitas inuenit: sed aduersitas probat. In estate em̄ gliores veniūt et vigilant. qui in hyeme dormiunt. In estate locuste solent saltare: que nūq; solent in hyeme apparere. Canes vero homini beneuolito solent applaudere. nudum vero solent ledere et mordere. Ad hoīem vero dum habet os vel panem: amicus intendere solet statim vero quando os dimiserit: vel quando panem consumpserit: solet eum dimittere: et de eo amplius nō curare. Et sic manifestum fit qd non sequebatur hominem: immo panem. Sic vere charissimi: dum homo est in estate prosperitatis: et dum habet vestimentum os vel panē bonorū spūalium: multos pculdubio inuenit circa se vigilantes: ipm per fictam amicitiam frequentantes: et ad eius obsequia intēdentes. prouerbi. xviij. Multi colunt psonam potentis et amici sunt dona tribuentis. Statim vero dum ad hyemē aduersitatis venerit quilibet vadit et dormit: nullus vult circa eum comparere. et isto dimisso: vnusquisq; vadit querere si quid poterit alibi acquirere. Prouerbi. xxiij. Si habueris conuiuet tecum. sinib; habueris derelinquet te. Et Seneca epistola. ij. dicit. Hac re scilicet utilitate florentes: amicorum turba circumfedit. circa euerfos ingēs solitudo est &c. prosperitas igitur occultat amicitiam quia scilicet in prosperitate nescitur quis vere diligit: vel quis fide. vnde dicit Isidorus de summo bono. lib. iij. Cum quis in prosperitate diligitur: nescitur an ipse vel sua prosperitas diligat &c. Scō dico qd mundi prosperitas excitat criminū pestilētiā. Constat em̄ qd homo qui est in prosperitate: facilius labitur ad pctā. Ista em̄ solet.

Cor per auariciā inflammare.

Cor p superbiam eleuare.

Carnē p immundiciā maculare.

Mentē p inconstātiā enervare.

Dico qd ista cor inflāmat p auariciā. Estas em̄ qd est tēpus abundans fructib; et tēpus feruentissimū: intātum quod sicut dicit Plinius formice et hyopie que seruant aurum in estate pre calore cauernas suas introeunt. et sic quod diu seruauerunt aurum perdunt. Aqua etiam dum calce superaspergitur calorem magnum in ipso accendit: qui totam calcis substantiam fumare facit: et eam in puluerem redigit et dissoluit. Ignis etiam tanto amplius excrescit. quanto quis de oleo amplius adiungit. Sic vere in tēpore prosperitatis vbi fructus diuitiarū plus abundant: et vbi aqua et oleo idest mundi bonorum quis ad plenum aspergitur. et lenitur solet ardor auaricie amplius calefacere et hominē in cauernam terrenorum per affectum includere. fumum malorum desideriorum emittere et ipsum ab integritate morum destitueret dissolueret aurum quod prius seruabat idest virtutes quas prius habebat:

bebat: perdere et amittere unde Crisostomo dicit libro de curiali nugis. Mouerca virtutis prosperitas beaculis suis dicitur obsequi ut in fine perniciem operetur. Ista ergo inflammat per avaritiam. Quod bene figuratum est. Apocal. xvi. vbi dicitur quod quidam angelus effudit sialam suam in sole et datus est ei estu affligere homines. Sol enim charissimus signat splendorem mundane prosperitatis in quam pro certo angelus sathane sialam avaricie effudit et sic homines ibi existentes estu malorum desiderio rum affligit. Iudith. vii. Tenuit estus super caput manasse et mortuus est. Ista ergo inflammat per avaritiam. Item dico quod ista eleuat per superbiam. facile est enim homo quia in suis actibus prosperat. in superbiam eleuetur. Aranca enim quasi sentit tepore serenitatis: solet altitudo cere telas suas contra autem tepore turbulento. Aqua etiam cuiusdam lacus dicti tritomaci qui est in hyperborea: talis est conditionis quod si quis nonies ibidem fuerit balneatus: venient sibi plume et in naturam volueris conuertetur. ut dicit Quidius libro. xv. Alde tham. fabula. xvi. Sic vere illi qui serenitatem prosperitatis sibi adesse sentiunt telas vitiorum in altum per superbiam faciunt. inquit scilicet de se immoderate presumunt et alios vilipendunt. Illi enim qui in avaria prosperitatis balneant involucre. i. in viros superbos mutant et ab humana specie transformantur. Unde de superbo Nabuchodonosor dicitur. Dan. iii. Cor eius ab humano immutetur et cor fere detur ei. Unde petrus rane. in epistola dicit. quod res inquieta est felicitas quia alios in superbiam erigit. alios per luxuriam dissolvit hos inflat. hos mollit. et oes destruit. Eleuat ergo per superbiam. Item dico quod ista maculat per luxuriam. Sicut enim aer corruptus cor rumpit animalia: sic prosperitas Equus enim impinguit recalcitrat: sic caro per prosperitatem impinguita. Exemplum habemus de salomone quem summa prosperitate fruente: carnis luxuria depravabat. iij. Regum. xj. Item de dauid qui dum esset in prosperitate et pace: ad ulterius perpetravit. iij. Regum. xj. Unde dicit Augustinus epistola. xxxvi. c. prospera huius mundi habent veram asperitatem. falsam locumditatem. certum dolorum. incertam voluptatem etc. Item dico quod ista enervat per inconstantiam. per certo ut coiter homo qui in omnibus prosperat nunquam in virtutibus roboratur. sed potius dissolvitur et enervatur. Prosperitas enim est ille fons qui dicitur salmaceis. de quo dicit in ovidio. li. xv. fabu. xix. quod viri ibidem se balneantem in feminas mutat. quod pro tanto dicitur quia ipsum virtutis aque illius statim effeminat. et a virtute virili in feminam mollicie cum mutat. Sic vere facit aqua mundane prosperitatis: quia per certo ista possessores suos effeminat: et a virtute fortitudinis virilis et constantie dissolvit. deviat et immutat. Sicut enim dicit puerbio. i. prosperitas stultorum perdet eos. quia breviter istud est verum quod prosperitas est superfluit et abundat: solet hominem effeminare et dissolvere: et adventitia omnia declinare. et virtutibus omnibus spoliare. et hoc est quod dicit Seneca. Dia inquit que superfluit nocet: segetem nimia sternit ybertas. rami fructuum onere franguntur. Ad maturitatem non pervenit nimia fecunditas. Hoc idem animis evenit quos immoderata prosperitas rumpit. quia scilicet in suam iniuriam hac utuntur. Patet ergo quod prosperitas excitat criminum pestilentiam. Tertio dico quod prosperitas continet debilem existenciam. prosperitas enim similis est glacie que quis splendeat. facilliter tamen frangitur. iuxta illud Seneca in proverbio. Citra est fortuna cum splendet fragilis. Ista est sicut tela aranea quod cum magna difficultate ponitur et tamen facillime dissipatur. Ista est sicut nebulae sicut nubes que hoes refrigerant et tamen facillime calore solis modico effugatur. quia vix mundi prosperitas licet modo videatur lucens. splendens refrigerans et obumbrans ipsa tamen est ita debilis existenciam et nature quod modico ardore tribulationis vel mortis ad nihilum deducitur subito dum non cogitat per infortunium dissipatur. Istud ad litteram quotidie videmus. Illos enim quos potentiores

et feliciores aliquando vidimus subitis infortuniis miseriores et pauperiores asperimus. Et quos aliquando vidimus regna et magistratus regere. vidimus subito deperire. Et ideo consulit Seneca epistola. iij. Noli inquit huic tranquillitati confidere. In movendo enim mare evertitur et eodem die quo navicia luserant absorbentur. Ista ergo continet debilem existenciam. Quarto dico quod ista commendat bonorum providenciam. Non enim et perfecti qui mundi prosperis debite sciunt uti: per ipsam non inficiuntur sed in melius emendantur. multa enim malis sunt nociva que bonis sunt proficua. Serpentes enim cyconias et cervos nutriunt: qui tamen alia animalia interficiunt. Iusquiamus etiam pro passeribus est cibum qui tamen est aliis venenosus. Stricte enim vene in passeribus non sunt istum fumum venenosum ad cor ascendere. Excessus etiam caloris in cyconias solet istos cibos venenosos consumere et diacerere et sic istas aves solent tales cibi non interficere sed nutrire. Sic et mundi prospera quis de se sint anime venenosae et periculosa sicut superius est ostensum bene tamen ceteris bene administrantibus sunt sepius fructuosa. Oportet tamen quod isti strictas venas. i. strictas conscientias et scrupulosas habeant: et quod per ardorem charitatis ferueant. Tunc enim fumus venenosus. i. mala complacentia de istis malis cibariis ad cor non ascendit: imo virtute charitatis totum digeritur in spirituale anime nutrimentum transit. Sic videtur loqui. Secundo in pastora. vbi dicit. quod presentis vite prosperitas idcirco aliquando datur ut adventum provocet meliorem. Sancti enim ex prosperitate temporaliter veniunt ad prosperitatem eternam. ps. Prosperum iter faciet deus salutarium nostrorum. Et merito tales qui hic prosperis indebite utuntur: eternis prosperitatibus privantur quia difficilis est salus nisi in prosperis quod in adversis unde Augustinus. li. de verbis domini cap. xii. Magna felicitatis est a felicitate non vinci: magne virtutis est cum felicitate luctari. Sic ergo patet quod prosperitas ostendit bonorum providenciam. Quinto dico quod prosperitas obfuscat animi sapientiam. Prosperitas ergo mundana est ille fons caligie qui potantibus oblivionem inducit. Est ille fons sardine qui fures cecitate percutit. Est ille fons archadie clytonius. qui semel bibitus facit abhorre re vinum. Est ille amnis dracie qui dicitur lyntestius qui potantem facit tanquam ebrium titubare quia procul dubio charissimis illi qui aquam mundane prosperitatis bibunt. et deum et salutem sepius oblivioni tradunt. Et quia proprias animas deo furantur visum discretionis et sapientie perdunt. Et quod peius est vinum id est consolationem eterne glorie et divine sapientie vilipendunt. et ulterius tanquam pessimi ebrii nesciunt quid faciunt. in veritate titubant. et in vitia cuncta cadunt. ps. Turbati sunt et moti sunt sicut ebrii: et omnis sapientia eorum devorata est. Et ideo Tullius libro. de amicitia dicit. Quod non solum ipsa fortuna ceca est sed eos etiam cecos efficit quos complera est. Ista ergo obfuscat animi sapientiam. Sexto autem dico quod ista preceedit inferni turbulenciam. quia procul dubio sicut magnus calor preceedit et signat quandocumque magnam pluviam. sicut ludus delphynorum in mari: signat maris futuram turbulenciam. Sicut in super fulica avis in litore maris ludens et mane cantans signat futuram tempestatem et pestilentiam: ut dicit. Isidorus. et Plinius Sicut in super olorum quanto mor ti est viciniore tanto est letior: et fluvius quanto maris est propinquior: tanto est plenior. Sic vere loquendo spiritualiter homo quanto mundi prosperis est magis plenus. et in ipsis mundi leticiis plus iocundus: et magis in hoc mundo risibus atque lusu occupatus: tanto mari id est mortis et inferni amaritudinem facilius intrat. et tanto tempestas damnationis eterne citius advenit et festinat. Unde Innocentius. libro. de civitate conditiois humane dicit. Semper humane leticie. tristitia repentina succedit et quod incipit in gaudio: desinit in m m m iij

Protegere.

nit in merorem. Mundana enim prosperitas multis amaritudinibus est respecta. Nonit ille qui dicit. Ex trema gaudij luctus occupat. Et breuiter charissimi istud est verum. qd affluentia mundane prosperitatis signu est et pambulum eterne aduersitatis. Quia sm Ambrosium. Continuis successus teporalium eterne damnationis est indicium. Patet ergo charissimi qd mundi prosperitas est: vt dictum est. Eterne pestillencie designatiua. Ad talis sapientie obscuratiua. Non mane providentie declaratiua. Nullius cridentie occupatiua. Criminum defluentie generatiua. fallacia amicicie procuratiua. Ista ergo ad presens de prosperitate sufficiant qd in locis et titulis multis de ipsa multipliciter alibi in hoc opere est tractatum.

Prosternere. Nota qd sicut ho corporaliter prosternitur dormiendo. cadendo adorando. Sic spualiter homo prosternitur. Quando dormit in spiritualibus. Quando cadit in tristabilibus. Quando orat in cordialibus. Ista est triplex prostratio. scilicet prostratio.

Iniquitatis.
Aduersitatis.
Humilitatis.

Primo ergo dico qd ali qui prosternuntur p iniquitates. Sicut em draco no potest preualere contra elephante qd diu sit erectus. et ideo an oia predes ci9 cu cauda nitif ligare: vt ipm ad terra possit prosternere sic possit ptra eu pualere. Adiles etiam aduersarium suu facilius vincit: quando ipsum ad terram deicit et prosternit. Accipiter etiam et herodius predam suam primo ad terram prosternunt et post ipsam percutiunt et occidunt. Sic vere diabolus summet ante omnia nititur homine a statu gratie et ab erectione contemplationis. inferius ad amores deliciarum et diuitiaru detrahere vt ipsum possit pauariciam et luxuriaz iugulare. Homo enim qd diu est erectus ad celestia et ad deum p contemplationis deuotionem et affectionem: a dyabolo non vincitur. nisi prius ad teporalia detrahatur. et ad imum p delectabilia prosternatur. Et ideo anime peccatrici dicitur. Ibire. y. Subter omne lignu frondosum prosternebaris mectrix. Et de peccatoribus potest dici illud. f. Reg. xiiij. Ecce multitudine prostrata huc illucq diffugiens. Isti ergo prosternuntur per iniquitatem. Secundo dico qd aliqui prosternuntur per aduersitate. Et sic prosternuntur multi de altitudine dignitatum et prosperitatum mundialium. Inferius ad statum paupertatis et aduersitatis et quandoq etiam ad statum mortis et infernalis calamitatis. Et de hoc. Luc. xix. Circumdabunt te inimici tui vallo: et circumdabunt te. Et bene dicit: inimici tui. quia scilicet plures inimici ad istam prostrationem conueniunt. scilicet deus sententialiter iudicando. Demones valde crudeliter ac cusando. Mors erequendo. Infernus recipiendo. Vistarde enim sunt aues que inter predales computantur. pro eo quod vna cum seminibus carnibus vescuntur. Iste autem singule per se aliquod animal non inuadunt. sed congregate plures simul ipsum ad terram prosternunt et tunc ipsum deuorant et occidunt. Sic vere isti inimici peccatoru singulariter eos non puniunt. sed congregati simul. scilicet deus. dyabolus. mors et infernus. ipsos prosternunt deiciunt et affligunt. Unde Deuterono. xxxv. Quem dignum plaga iudicabit prosternent: et coram se facient verberari. Isti ergo prosternuntur per aduersitatem. Tertio dico qd quidam prosternuntur per humilitatem. Unde Tobie. xij. c. Prostrati per tres horas benedixerunt deum. Aper enim non potest ledere hominem ad terram prostratum. Utile est ergo vt homo per humilitatem et orationem coram deo se deiciat et prosternat: vt aper id est diabolus ipsum non deuoret neq ledat. Sic faciebant illi filij israel. Judith. vij. Qui videntes multitudinem inimicorum: prostrauerunt se super terra mitentes cinerem super capita sua vnanimis orantes. etc.

Patet ergo quod est prostratio Humilitatis. Aduersitatis. Iniquitatis etc. Vide de ipsis in singulis titulis Et vide supra de Cadere et de Inclinare Et de Incutire etc.

Protegere. Nota qd proteggere idem est qd defendere vel saluare. Idem est etiam quod liberare et iuuare. Sed quia de iuuare. liberare et saluare satis dictu est. hinc est quod breuiter de proteggere pertrahibo. Nota ergo quod in scriptura parum tractatur de alia protectione qd de dei. Ad denotandum quod iste est solus adiutor et protector qui solus potest proteggere et iuuare. Genes. xv. Ego dominus protector tuus. Lapis enim triamur qd in ventre nubis gignitur et cum tonitruo pluitur. dicitur portantem se a tempestate defendere et a fulgure liberare sm dyascor. Echites etiam lapis nidum aquile a venenosis reptilibus protegit et herba que dicitur oracuntea a moribus serpentum defendit. Pinguedo etiam colubri dicitur inuncta: a leonibus defendere. Et lapis qui dicitur galaticum dicitur a muscis hominem liberare. sicut Plinius et dyascori dicunt: Sic vere charissimi dominus et protector noster. qui scilicet in ventre nubis purissime scilicet virginis gloriose fuit generatus. iste enim illos qui in ni do conscientie sue ipsum per iugem memoriam reputant illos qui gratie sue pinguedine se inungunt illos qui per deuotionem et spem ipsum continue secuturunt solet defendere et proteggere a musca carnalis immundicie et delectationis a serpente diabolice fraudis et suggestionis. a reptilibus mundane auaricie et ambitionis. a leonibus humane seuericie et tyrannice tribulationis. necnon a tempestate et a fulgure eterne angustie et infernalis damnationis. Sic videtur protexisse se dauid cum dicebat in psalm. Protexisi me deus a conuentu malignantium: a multitudine operantium iniquitatem. Verumtamen sicut dux in exercitu non protegit vt communiter: nisi suos qd scilicet non iuuat: immo vulnerat alienos. Delphinus etiam hominem mortuus si non comederit de delphino. dicitur a marinis beluis protegere: si vero delphinum comederit solet eum atrociter vulnerare et lacere. Sed vide istud exemplum supra. Sic deus solum suos id est viros iustos qui sunt de exercitu suo inuat liberat et defendit. Iuxta illud. Esaie. xxi. Proteget dominus exercitum israel. ptegens et liberans transiens et saluans. Peccatores autem qui sunt ab eo alieni: non protegit sed inuadit. Ecclesiasti. ij. De dissolutis corde qui non credunt deo. Ideo non protegetur ab eo. Notem ergo quod deus solum protegit. Sublimiter contemplantes.

Simpliciter conuersantes.

Sagaciter meditantes

Veraciter predicantes.

Seduliter inquirentes.

Mentaliter confidentes.

Pacifices conuiuētes.

Iustice presidentes.

Dico ergo quod deus est protectio sublimiter contemplantium. Et ideo dicitur. Osee. xj. Protegam te israel. Israel enim interpretatur videns deum et signat contemplatiuos. qui scilicet a deo protegentur. Unde illud predictum. Esaie. xxi. Proteget dominus exercitum israel. Item est protectio simpliciter seu humiliter conuersantium. Unde. Proverbi. ij. Custodiet rectorum salutem. et proteget gradientes simpliciter. Item est protectio sagaciter meditantium. psalm. Protegam eum quoniam cognouit nomen meum. Item est protectio veraciter predicantium. Unde in persona predicatoris dicitur Esaie. xlix. Posuit os meum dominus quasi gladium acutum: sub tegumēto manus sue proterit me. Item est protectio seduliter requirētiuz. vñ Ecclesiasti. ij. Protector est omni bus. etquirentibus se in veritate. Item est protectio mentaliter

mentaliter confidentiū. illorū. scz qui in deo perfecte
confidunt unde in ps. **Protector** est omnium speran-
tū in se. **Item** est protector pacifice cōiuentium
zach. xij. c. **Proteget** dñs habitatores iherlm: q̄ inter
pretatur visio pacis. **Item** est protector iusticie pre-
sidentū. unde Eccli. xxvij. **Iustitia** pteget te in sempi-
ternū. **Iste** est igit verus protector. qz deus refugium
factus est nobis. adiutor et protector in tribulatione.
ps. Et ideo in isto solo est sperandum: et ad eius refu-
giū est recurrēdū. sicut faciebat dauid dicens in ps.
Ego mihi in deū protectorem: et in domum refugij vt
saluū me facias. **Contra** autem in mūdo. **Nā** in mū-
do adiutorijs non inueniū ptectionē nec refugij. Quis
multi dicant illud. Esa. xxvij. **Posuimus** mendaciū
spem nostram. et mēdacio protecti sumus. Et ideo de
illis qui in mūdi adiutorijs et protectoribus confis-
dunt: dicitur derisioe. Deut. xxxij. **Ubi** sunt dii celi
in quibus habebant fiduciam surgāt opitulenti vo-
bis. et in necessitate vos ptegant. q. d. **Isti** nō possunt.
et maxime in iudicio vel in morte. **Deus** autē ubiqz p-
tegit. s. In mūdo. In morte et In iudicio. et ubiqz
est necessitas. Quia sicut dicit. Eccli. vj. **Amicus** fide-
lis protectio fortis. **Patet** ergo quō deus est noster p-
tector et defensor precipuus et adiutor. Sed si vis dicē-
re quō prelatus debet esse ptector et defensor subdito-
rū. **Uide** supra de cherub in illa auctoritate. **Tu** che-
rub extētus pteget et c. Quia scz prelatus debet ef-
se sicut Judas machabeus qui ptegebat gladio suo
castra. Sicut dicitur. j. Machab. iij.

Protinus. Cum protinus idem sit qd statim
bis q protinus potest significare celeritatem.
humane diligentie. De humane diligentia qua
diuine potētie et iustitie. scz homo statim et protinus
diuine sapie et sciētie. erūpere vult ad bona opa
Ardue obedientie. exequenda. dicit **Marc.**
fatue insolentie. j. q. petrus et andreas pro-
tinus secuti sunt iesum. scz statim qñ ab eo vocati fue-
runt. **Dilationē** enim seu perastinationē non petie-
runt: sed mandatū protinus implerunt. figurati
in **Esa** et **Jacob**. de quibus dicit **Gen.** xxv. **Quod** ubi
primus de vtero natus fuit protinus alter egrediens
plātā fratris tenebat. **Nō** enim debet vnus post al-
terū ad bonū faciendū tardare. sed protinus succede-
re et venire. **De** diuina vero potentia et iustitia. q̄ scz
malos qñqz solet statim iudicare et dissipare dicitur.
Deut. vj. **Qd** ipse reddit odientibus se statim. ita vt
disperdat eos et vltra nō differat. protinus eis restituēs
qd merentur. **De** dei autē sapientia et scientia qua scz
protinus pōt mentes hominū illuminare: dicit **Mat.**
me. xxij. **Qñ** dñs protinus aperuit oculos balaaz et vi-
dit angelū. **De** magnorum obedientia et subiectione
patet **Gen.** xli. vbi dicitur. q protinus ad regis impe-
rium eductum ioseph de carcere totonderūt. **De** ma-
lorum vero indeliberata acceleratione qua sine mo-
deramine ad iniquitates prorumpunt: patet **Mar.**
vj. de filia herodiadis: que dixit. **Nolo** inquit vt pro-
tinus des mihi in disco caput iohannis baptiste. **Nō**
prosequor: quia pauca sunt auctoritates. **Uide** vbi. Sta-
tim. **Cito** **Celeriter** et ubiqz agitur de **Diligentia**
et **Obedientia**.

Proverbium. Cū proverbium idē sit qd
obscura locutio. vel idem qd aliquod puerbium com-
muniter dictum et pro lege et regula promulgatum.
Notandum qd proverbium sumitur pro
Allegorica ppositione. Accipit dico pro pposi-
tione allegorica. Et sic su-
Autentica plocutione. mit **Jo.** xvj. vbi dicit. Ec-
Fastidica derisione. ce nūc palam loqueris
puerbiū nullum dicis. **Item** pro plocutione auten-
tica. Et sic dicit. j. Reg. xxij. **Dicit** in antiquo puer-
bio ab impijs egredietur impietas. **Item** pro edi-

tione prophetica. Et sic dicitur Eccli. xxxix. **Occulta**
prouerbiū erquiret sapiēs. et in prophetis vacabit.
Item p derisione fastidica Et sic dicit. iij. Regum. ij.
ca. **Erit** israel in puerbiū et in fabulam cunctis po-
pulis et c. **Uide** supra de fabula.

Prouidentia. Nota q inueniū prouiden-
tia humana. prouidentia inu-
dana. et prouidentia diuina. **Prouidentia** humana est
qua homo discrete sibi prouidet de necessarijs reme-
dijs. cōtra imminētia nocumēta. **Iuxta** illud Deut.
xxxij. **Utinam** saperent et intelligerent: ac nouissima
prouiderent. **Exemplo** fornice et tauri: qui contra hye-
mis tempestatem et etiam famē prouident et preparāt
sibi cibos. **Exemplo** etiaz vermiū qui dicuntur boni
bices: qui cū sint valde impatientes frigoris: contra
algorem hyemis preparant sibi domos. **Exemplo** etiaz
castorum qui contra putrefactiones caude que est de
natura piscis iuxta aquas sibi prouident debitas man-
siones. **Exemplo** insuper gruiū et hyrundinum que
anteqz veniat hyems vadūt ad calidas regiones. **Ani-**
malia enim solent imminētia sibi pericula temporū
et locorum presentire. et contra illa de opportunis re-
medijs prouidere. Et sic deus per inuēta terre nos do-
cet quod vnūquēqz facere conuenit et decet. Quia p
cūldubio et de cibis gret deuotionis. et de domo cele-
stis habitationis et de regione beatificę mansionis no-
bis debemus prouidere: et ipa per opera bona procu-
rare. ne forte putredo peccati. fames inferni. hyems
eterne dānationis. et frigus eterne tribulationis nos
improuisos inueniant et occidāt. **Iosue**. ix. **Prouide-**
mus animalibus nostris. Et **Roma**. xij. **Prouiden-**
tes bona non solum coram deo: sed et coram omnibus ho-
minibus. **Prouidentia** mundana est illa qua in mū-
do officijs et dignitatibus de personis et psonis. de be-
neficijs et officijs prouidetur. **Prelatus** enim superior
debet prouidere de ecclesijs sibi subiectis de pcurato-
ribus et rectoribz idoneis et discretis. **Iuxta** illud **Se-**
ne. xxx. **Iustum** est vt aliquādo prouideā mee domui.
Ubi nota q talis de quo alicui ecclesie prouidet bz ēē.
Imitator diuine bonitatis. **Debet** ēē imi-
tator bonita-
Predicator sincere veritatis. **tis** paternę qz.
Moderator subiecte cōmunitatis. **scz** talis debet
Uendicator perfecte sagacitatis. **esse** filius. i. imitator dei et sanctorum. j. **Regum**. xvj.
Prouidi mihi in filiis tuis regem. **Item** debet esse
predicator veritatis eterne. **Ubi**. j. **Reg.** xvj. **Prouide**
te aliquem bene psallentē. **Item** debet esse mode-
rator cōmunitatis subiecte. **Mathe.** xxvj. **Prouideat**
dñs deus spūm omnis carnis homines qui sit super
multitudinē hanc. **Item** debet esse vendicator san-
citatīs seu sagacitatis perfecte. **Ubi** **Ero.** xvj. **Proui-**
uide tibi de omī plebe viros potētes. timētes deū in
quibus sit veritas. et qui oderunt auariciam. et consti-
tue eos et c. ibi proprie ostēditur quales dñt illi esse de
qbus ecclesijs prouidetur et c. **Uide** eam expositam et p
secutā s. de Eligere vel de cōstituere. **Prouidentia**
diuina est illa q moderat et tpat vniuersa. Et sic descri-
bitur ab **Orig.** super **Gen.** li. iij. vbi dicit. **Multa** sine
volūtate dei geruntur. nihil sine prouidentia. **Proui-**
dentia nanq est qua quis procurat dispensat et proui-
det q geruntur. **Voluntas** vero qua fit aliquid vel nō
vult. **Est** igitur diuina prouidentia quedam diuinavir-
tus que cuncta q hic sunt dirigit et disponit q pprie
nihil aliud est q qdam regula omī actū humanorū
Sicut em celi in sue cōcauitatis ambitu claudit et cō-
tinet omnes orbes. et etiam omnia que sunt in omni-
bus inferioribus elemētis. **Sic** deus in ambitu sue p-
rouidentie cōtinet totū mundū nec est aliquid qd non
oporteat ab ea circūcludi. **Nā** sicut celi et motus celi
p violentiā trahit secū omēs orbes et planetas iscrio-
res q stelle erratice nominant ita q ptra motū et cur-
sus pprios of die naturali motū celi seq. et se fm ipm
oluerē cōpellunt. **Sic** vere deus p motū sue occulte

Proidentia.

proidentie regit et regulat omnes oves. id est omnes homines huius mundi qui errant in hoc seculo vagabundo quous in terra habeat diuersos et contrarios motus. i. affectus et actus et quous et diuersis causis secundariis vnus vnus. alius aliud ordinat et faciat atque velit oportet tamen quod omnes isti motus firmamenti dei prouidentie et ordinationi conformentur. et siue velint siue nolint ab ipsa et per ipsam disponantur totaliter et trahantur. Unde Aug. sup. Gen. li. viij. Deus bipartito prouidentie sue opere preest omnibus creaturis. ita ut siue suo iussu nihil faciant. Et sic cum isto motu firmamenti concurrat etiam motus inferiorum orbium itaque quous libet planeta simul et semel duplici motu mouetur. scilicet motu firmamenti violenter trahente. et motu suo proprio in zodiaco discurrente. Sic vere vnaqueque res: et marinis vnusquisque homo duplici motu regitur scilicet motu diuine prouidentie qui ipsius trahit virtute superiori et motu proprie conditionis et liberi arbitrii quo se ipsum mouet instinctu interiori. Ista enim duo simul ita omni effectu concurrunt. scilicet causa prima et causa secunda. scilicet causa dei prouidentie. et causa humane efficacie. Quia breuiter sicut dicit Augustinus. Deus sic res administrat ut eas propriis motibus agere sinat. Ista etiam plariter possumus videre in Nabuchodonosor deus enim ordinauerat et plus quam per quingentos annos ante prederat populum israel per ipsum propter eius idololatriam captiuandum. sicut patet. Esa. r. Et in ps. Super flumina babilonis illic sedimus etc. immo etiam ad ipsam captiuitatem faciendam. et ad regna mundi destruenda deus per suam occultam prouidentiam ipsum mouebat. quod tamen idem nabuchodonosor ignorabat. unde sibi dicit dominus Esa. xlv. Accinxi te et non cognouisti me. Verum tamen cum ista causa primaria. concurrat in ista captiuitate causa secundaria. scilicet per iniuriam regis sedechie. qui primo sibi fidelitatem et tributum promiserat et tandem fracto iuramento ab eo recesserat. propter quod Nabuchodonosor ipsum cum populo captiuauit et cum excecavit. Ecce ergo quous concurrunt simul iste duplex motus. scilicet liberi arbitrii istorum regum exterius in consuetudine. et diuine prouidentie interius in diuina dispositione. Tunc breuiter Hugo. li. i. de sacra. pte. ij. ca. xij. sup. istud verbum. Sap. vi. Equiliter est ei cura de omnibus dicit sic. Est ergo prouidentia diuina qua deus curat de omnibus operibus que fecit. quia prouidet singulis. ut unicuique sibi debet eueniat. et non solum suis que bona ipse fecit. sed etiam alienis que mala ipse non fecit sed fieri permisit necesse est enim ut omnia disponat. ut in regno suo nihil sit. quod debitam ordinationem euadat. Ut ergo breuiter ad aliquos actus diuine prouidentie particulariter descendamus notandum est quod per occultam dei prouidentiam alii disponuntur.

Factus diriguntur.

Fortune mutantur.

Causa ordinantur.

Iudicia dei alternantur seu variantur.

Primo ergo dico quod prouidentia dei est mentis dispositio. Sicut enim virtus agens diuersimode agit in materiam. secundum hoc diuersas fortuitur complexionem. et inde fit quod per virtutem celi et per officia stellarum occulte in conceptione et natiuitate hominum operatur complexiones varias. sic secundum quod occulta dei prouidentia diuersimode in hominibus operatur. secundum hoc mentis conditiones mutantur et disponuntur. Sicut enim dicitur. Prover. xvi. Spiritum moderatores est dominus. Et inde fit quod quidam sunt dispositi ad vnam scientiam. alij ad aliam et cetera similia. Omnia enim ista operatur vnus et idem spiritus. per suam occultam prouidentiam diuidens singulis prout vult. i. Cor. xij. Et secundum hoc quosdam ad penitentiam remollit. Alios vero ad damnationem indurari et obstinari permittit. Ignis enim terram mollem et argillam consuevit indurare. ferrum vero durum consuevit liquefacere et mollire. Sic vere dei prouidentia aliquando illos qui sunt molles.

id est deuoti: teneres et clementes indurari per indurationem et obstinationem permittit. Illos vero qui duri sunt et obstinati ad penitentiam remollit et conuertit. Sicut enim dicitur Roma. viij. Cui vult miseretur deus et quem vult indurat. Non presumat ergo iustus. quia potest damnari. sed qui stat videat ne cadat. Nec desperet iniustus. quia potest saluari. sed qui cecidit ac celeret ut resurgat. Teste enim Gregorio. Timendum est ne nobis cadentibus. resurgat. qui nobis stantibus irridentur. Ista est ergo mentium dispositio. **S**ecundo dico quod est actus gubernatiua. A domino enim diriguntur gressus viri sicut dicitur in psalmis. Quia si cut dicitur Hieremie. x. Scio domine quoniam non est hominis via eius. et viri ut ambulet et dirigat gressus suos. Lux enim que occulte penetrat vniuersa occulte causat vitam et motus animalium ut dicitur in libro fontis vite. Sic vere deus occulte causat vel effectus vel permissus motus et opera omnium mortalium sicut dicitur Eccli. x. In manu dei potestas hominis. et inde est quod sicut auceps in manu tenens auem non permittit eam currere prohibito ad quamlibet predam. sed tantum ad illam quam ipse vult. Sic deus tenens actus humanos non permittit eos facere quicquid volunt quin immo deus ipsos per multos modos sue occulte prouidentie impedit et compescit et quousque disposuerit attingere ad desiderium non permittit. Deus enim semper intendit ad finem meliorem. Ille enim ante cuius oculos mille anni sunt sicut dies hesterni que preterit de malis operibus scit in futurum bona elicere et sic sepe bona opera vel impedit vel expedit. et mala etiam quandoque fieri. bona vero omitti permittit. quandoque et inde in futurum aliquid bonum et utile sequitur cognoscit. Et sic secundum hoc deus peccare quandoque permittit hominem. ut tandem fragilitatem propriam recognoscens. et ad penitentiam reuertens. efficiat melior. permittit etiam deus secundum hoc tyrannos seuire. ut probata per eos virtus sanctorum efficiat clarior. permittit etiam quousque bonos in hoc mundo temporaliter languere. ut spiritus eorum efficiat sanctior. Et loquitur. Origenes. super illud Num. xxiij. Stetit angelus contra balaam etc. prouidentia inquit dei ita omnia disposuit quod nihil otiosum remiserit. Maliciam non fecit. inuentiam tamen ab alijs non prohibet licet possit. Si enim malicia non esset virtus contrarium non haberet. Tolle maliciam fratrum ioseph et ipsius carcerem et laborem. tunc somnium pharaonis non exponitur nec regioni de vicinalibus prouidetur. nec pater cum filijs veniunt in egyptum. et sic facta in mari rubro et in deserto miracula non complentur. Tolle balach maliciam et non erunt propheticæ balaam. Tolle iude prodicionem: et passio christi cessat. Tolle astutias dyaboli et martyres minime coronantur. Non solum enim bonis virtutibus deus ad opus bonum. sed etiam malis. sunt enim vasa ad honorem. sunt vasa ad contumeliam vtraque tamen necessaria. Hec Origenes. Et sic ergo dico quomodo deus permittit fieri mala pro eo quod scit exinde elicere bona vel meliora. Et sic dico quod prouidentia dei est actus gubernatiua. **T**ertio dico quod ista prouidentia est fortune commutatiua. quia. scilicet dei prouidentia subito. dum non speratur pauperes facit diuites. et econuerso diuites facit pauperes. Et primo quod pauperes fiant diuites patet. Sicut enim per occultam ignis virtutem lapis quousque in es vel in aurum conuertitur. sicut dicitur Job. xxiij. Lapis solutus calore in es vertitur. Sic vere per occultam dei prouidentiam sepe fit quod pauper vilis et deiectus in virum potentem et nobilem commutatur. Deus enim pauperibus et deiectis. et omni tpali auxilio destitutis solet melius quam alijs providere et de ipsis curam gerere habere. Tibi derelictus est pauper. orphano tu eris adiutor Cuius exemplum habemus in pullis conuorum. quibus propter carentiam plume nigre a parentibus derelictis. deus illis prouidet et rore celi mirabiliter eos pascit. statim vero quando a parentibus acquisita

acquisita plumarum nigredine nutriuntur predicta dei providentia viduant. et nequaquam amplius rose celi recreant. Sic vere charissimi generaliter loquendo illis qui sunt et parentum et amicorum auxilio destituti deus et rose celi. id est ex sui speciali gratia de necessariis providet. dicens illud Gen. xlvij. In rose celi et in pinguedine terre erit benedictio tua. Pauper vero a deo sic proviusus dicit illud ps. Pater meus et mater mea dereliquerunt me dominus autem assumpsit me. Potius sine autem apparet virtus in vno occulte dei providentie miraculo erga pauperes et depressos. Quia sepissime fit quod illos quod ad alius depressionem per maliciosos constituit in ipsius promotionem et commodum per dei occultam providentiam commutat. Vix enim vinam habet valde medicinalem. et ideo homini invidens ipsam sub terra abscondit. ne. si inveniatur ab homine possit. ubi tamen nocere homini credit eadem magis proficit. quia occulte per virtutem celestem illa vinam occultatione huiusmodi mediante in preciosum lapidem multo magis hominibus proficui conuertitur atque transit. Sic vere sepe fit quod aliqui moti invidia in tantum quicquid boni possunt in alijs impedire. Sed quod ipsi ad malum finem faciunt. diuina providentia solet in melius commutare. Exemplo fratrum ioseph qui dum ipsum ioseph vendere et deprimere voluerunt. ipsum dum egypti occasionaliter effecerunt. Unde etiam ipse dixit fratribus suis. Gen. l. Nunquid inquit possumus resistere dei voluntati? vos cogitavistis in me malum et deus convertit illud in bonum ut exaltaret me sicut in presentiarum cernitis. facit ergo dei providentia pauperes subito divites. Sed adhuc dico quod ista facit divites qui in proprijs auxilijs non divinis confidunt subito pauperes. Deus enim videns quod divitie et mundi prospera sunt hominibus causa ruine. et diversorum etiam peccatorum occulte per infortunia diversa subtrahit eis et eos ad paupertatem et aduersitatem venire permittit et illud quod causa erat eis peccandi vel etiam alijs nocendi. si divitias ab eis auferat et tollit. Sicut enim virtus lune occulte replet ossa medullis et maria aquis. sic etiam occulte solet ea vacuare et ab omni abundantia minuire. Sic vere deus non solum pauperes replet per suam occultam providentiam et cumulat immo etiam quandoque per suam occultam influentiam divites euacuat et denudat. Iste enim disposuit potentes de sede et exaltavit humiles. Iste enim pauperem facit et ditat humiliat et subleuat sicut dicit. i. Reg. ij. Et sic ergo dico quod dei providentia est fortune commutativa. Quarto dico quod ista est casuum introductiva. Omnes enim mundi casus a dei providentia originaliter veniunt et procedunt. Casus enim et fortuna. non sunt nisi effectus providentie dei occulte. Quia sicut multi videtur rerum effectus quorum cause penitus nescimus. sicut patet de ferro quod trahit a polo artico et adamante. de echino qui detinet naudem et cetera similia: quis dicat scripturam quod nihil in terra sine causa fit. sicut dicit. Job. v. Sic vere effectus diuine providentie videmus causas vere penitus ignoramus et inde est quod unus videmus occidi. alium submergi. alium suffocari. alium iugulari. Unum videmus deprimi alium sublimari. unum deponi. alium promoveri. Omnia enim a dei providentia veniunt. et omnia ab eo iuste sunt quia causa quare sunt nobis pro isto tempore sit ignota. Unde de morte hominis dicit. Sap. iij. Videbunt inquit finem sapientis. et non intelligent quare minuerit eum deus. Et inde de casibus dicit Hiero. Omnia providentia dei agunt. et quod credis esse pena medicina est. Quinto dico quod est salutis alternativa. Per dei enim providentiam. dispositionem. prescientiam predestinationem et sapientiam fit quare unus damnatur. alius saluatur. Unus ad deo eligitur. et alius reprobat. Sicut enim dicit. Pl. filij cattulorum et canis et suus. eodem ordine sunt mammas. quo in vtero matris primi vel ultimi ceciderunt. Sic vere dico quod homines sunt illi ordi-

nem qui ab eterno in ventre occulte dei predestinationis et providentie fuerunt dispositi et locati et ad vitam vel ad interitum ordinati. In hoc isti ad vera paradisi primi et ultimi admittunt vel per damnationem ab eis penitus repellunt. Teste enim Grego. Altor. xlvij. Quicquid foris venturum est in opere. iam intus est factum predestinatione. A deo enim dependet utriusque et salus bonorum et damnatio reproborum. Unum prevideat ex misericordia aliud vero ex iustitia. Unum prevideat effective. Aliud prevideat premittive. Unum prevideat predestinando aliud prevideat presciendo. De hoc Aug. li. iij. de unico baptis. dicit. quod in illa ineffabili dei prescientia multi qui foris videntur intus sunt. Et sic ergo patet quod providentia dei in altitudine sua assumpta. est salutis moderativa. Casuum ordinativa. fortune commutativa. Actuum gubernativa. Cordium dispositiva. Vide supra de iudicijs divinis.

Provincia. Cum provincia sit certa et distincta orbis terrarum portio seu etiam certa terre et populi distinctio. et distincta gentis habitatio moribus et officio differens loquela. Possumus dicere quod referendo ad moralia multe possunt provincie reperiri. viz. Provincie.

Interioriores.	Interioriores sunt in animo.
Exteriores.	Exteriores sunt in mundo.
Superiores.	Superiores sunt in celo.
Inferiores.	Inferiores sunt in inferno.

Primo ergo dico quod sunt provincie interiores. et iste certe sunt provincie regni anime. scilicet voluntas ratio. et memoria. In tres equaliter partes provincias divides. In provincia voluntatis viget honor et potentia. Ista est enim caput regni. quia voluntas est potentia libera. alie sunt potentie seu provincie servie. Populi autem istius provincie sunt bona desideria et affectus. De quibus. i. Esdre. ij. Ibi sunt autem provincie filij. Ista provincia quies per hostes. scilicet per demones et peccata capis. pravis legibus imbutis. crudeli tyranno. scilicet carni. mundo vel diabolo subijcis. et tributis malorum affectuum per malam consuetudinem subiungas. et sic de libertate et servitute. de officio in captivitate mutat. Et sic lamentabatur hieronimus. dicens. Tref. j. facta est quasi vidua domina gentium princeps provinciarum facta est sub tributo. In provincia intellectus vel rationis viget sensus et scientia. sicut enim videmus quod in vno regno non in omni provincia studia literarum vigent. sed solum in aliquibusque ad hoc magis ydonee specialiter eliguntur. Unde etiam in regno iudee solebat esse caritharbe. quod interpretatur civitas literarum. In talibus ergo provincijs scilicet intellectu et ratione sensus habitant et scientia. quibus. scilicet tam ista quam omnes alie provincie anime gubernantur. Unde Hiero. iij. Literis misse sunt per circuitus regis. ad universas provincias. In provincia memorie viget disciplina et obedientia. Ista est enim ubi est memoria bene memoriarum dei. male memoriarum sui. necessitatum proximorum mandatorum legis et prelatorum. Judith. xi. Disciplina tua omnibus provincijs predicatur. Et breviter iste sunt provincie christi in quibus. scilicet solet in regno anime dominari. Sic est tamen quod iste provincie diversis vitijs aliquotiens occupantur. ita quod istius regni nobilitas et integritas. concordia et etiam tranquillitas dissipatur. ipseque rex christus exinde foris exulat et vagatur. Unde de hoc potest exponi illud Ecclesiastes. x. Si videris calumnias egenorum et violentia iudicia. et subverti iusticiam in provincia non mireris. quia excelsior alius est et super hoc quoque alij eminentiores. et alij in super universis terre rex imperat servienti. Per ergo quod sunt provincie interiores. Secundo dico quod sunt provincie exteriores. et iste nihil aliud sunt quam varij status huius mundi. scilicet status secularium que. si bene reguntur boni sunt et reconverso. Adverte tamen quod in istis provincijs quandoque desinant iniqui principes iudices et plati crudelitati et avaricie. dediti et intenti. sub quorum certe regimine tyrannia do-

Prouocare.

minat. et virtus et iusticia in his puincijs adnullat: **D**yabolus em ppe figurat in illo rege assyrior: et i aman pncipe regni sui. d. f. sicut dicitur: **H**ester. iij. in oibus regni sui puincijs ordinauerant iudeos qd soli colebant deum vna die interfici. aliorum aut demoniorum cultores non interfici. sed seruari. Quia reuera charissimi rex assyrior dyabolus cum aman pncipe regni idest cum mundi malis principibus et tyranis bonos et deum colentes student de istis puincijs eneuare. et de mundi statibus eradicare. **M**alos vero qd peccando demonia colunt ibi pfectere et seruare. **T**erutamen sicut tunc isti iudei ad mortes damnati: et a deo miraculose sunt liberati mali vero qd se ad ipsorum interfectionem parauerat trucidati. Sic vere dico qd si pnaliter deus bonos liberat. et istos male in his puincijs onantes eradicat atqz dñat. Et sic dicamus dñs illud **H**iere. x. Effunde indignationem tuam super gentes qd te nō cognouerūt. et super puincias qd nomē tuū nō inuocauerūt. qd deuouerunt iacob. et comederunt eū et consumpserūt et decus eius dissipauerūt. **I**ste ergo sunt puincie exteriores. **T**ertio dico qd sunt puincie superiores. Et iste procerto sunt puincie paradisi. s. diuersi status et habitacula beatorum in quibus. s. deus et angeli principant. d. f. beatos qui illuc vadūt fouent diligunt et sectant. **T**ñ **H**ester. ix. **M**ā et puinciarum iudices extollebāt iudeos. **Q**uarto vero dicā qd sunt puincie inferiores. i. patrie et vbes infernales que. s. puincie et habitacula sunt diuersa diuersis. scz sm diuersa demerita cōstituta. **I**ste aut sunt puincie similes illi puincie que sū solius dñi aptosozon. vbi scz ppetua est nox. grando nix. pluuia et tēpestas. **U**nde de tali puincia dici pōt illud. **H**ester. iij. In omnibus quoqz puincijs opidis et locis ad que crudelis regis dogma puenierat planctus ingens erat apud iudeos iciniūm vlulatus et fletus. Sic igit patet quomodo in bono et in malo puincia potest sumi.

Prouocare. **N**ota qd prouocare id est est qd inducere excitare vel aliquem ad aliquid animare. Et pōt accipi in bono et in malo. **I**n bono em puocant iusti ad benefaciendū. **P**relati em et predicatorum dñt monitionibus et exemplis populum excitare et ad bonū viriliter puocare. **E**xemplo aquile que volitās super pullos ipsos puocant ad volandū. **E**xemplo equi quē miles clamādo. et alius turbicnādo prouocat ad currendū. **E**xemplo elephantū quos per ostensionē sanguinis homines puocant ad pugnandū. **Q**uia vere charissimi qd videmus viros iustos ante nos volitando exēplariter precedere. qd audimus tubā predicationis aures nras cōcutere qd videmus sanguinē dñice passionis oculis nris se pfidere. statim debemus ad volatū contemplationis animari ad cursum boni opis excitari et ad bellū fortis dimicationis cōtra vitia puocari. **D**e puocatione em. et ad cōtemplatiue volandū dicit **D**eut. xxxij. Sicut aquila prouocans ad volandū pullos suos et super eos volitans. **D**e puocatione ad operandū dñ. **H**eb. x. **C**ōsideremus inuicē in prouocatione charitatis et bonozū oper. **D**e puocatione vero ad pugnandū dñ. **D**asi. xj. **P**rouocabit rex auster ad pēlium etc. Sic ergo dico qd prouocatio sumit in bono. et sic cōiter prouocatione ad iram vel ad peccatū accipit. **Q**uia sicut dñ. **P**rouer. xxx. Qui puocat riras producit discordias. **Q**uidam em sunt ita pestiferi qd hoies qd pacificos et benignos. qd iustos et sanctos suis stimulationibus ad iracundiā puocant. **E**xemplo scēne qd exprobrauitamē qd cōcluserat dñs vuluam eius: et ita prouocabat eā. **J**. **R**eg. i. etiā suis malis exemplis et inductionibus ad peccatū incitant. **P**rouer. xij. **D**s insipientis prouocat stulticiā. et etiam ipm deū patientissimum suis malis opibus ad eoz odiū et indignationē inueitant. **E**xemplo cornicis qd aquilam p multos horribiles clamores puocat ad eam occidendam. **E**xemplo

Prout.

etiam elephantis qui quis sit animal valde mite. ali quando tamen prouocatur ad grauitē irascendum. **I**deo de malis et predonibus dicit. **J**ob. xij. qd abundant tabernacula predonū qui audacter prouocant deū cum ipse dederit omnia in inanem eorum. **E**t ideo nota hic qd aliqui prouocant deum **I**propterea contradicendo. **P**rouocat dico deū contradicendo prout. **C**arnaliter concupiscendo. **T**erbuiter decipiendo. **C**rudeliter officiando. **M**oraliter deficiendo. **P**rouocat dico deū cōtradicendo prout. **T**erbuiter. et sic dicit. **D**eut. ix. **M**emento quō ad iracundiam prouocaueris dominum in solitudine semper aduersus dominum contendisti nā in oreb prouocasti eum. **O**reb aut locus est vbi manauerunt aque cōtradictionis sicut dicit **R**ume. xx. **E**t ita ipm prouocant concupiscendo carnaliter. **U**nde dicit **D**eutero. ix. **I**n sepulcris concupiscentie prouocastis dominū. **E**t ita decipiendo verbaliter. **U**nde **J**ob. xxxvj. **S**imulatores et callidi puocant iram dei. **E**t ita officiando seu interficiendo crudeliter. **U**nde de **M**anasē de quo dicit. **iij. R**eg. xvj. qd sanguinem multū fudit. dicit. **iij. R**eg. xvj. **N**on est auersus furor domini propter irrationes quibus prouocauerat eū manasses. **E**t ita deficiendo moraliter. **U**nde **T**ren. iij. **N**os inique egimus et ad iracundiam puocauimus. **E**t hec de prouocatione sufficiant etc. **U**nde de **I**racundia et cetera.

Prout. **C**um prout accipiat pro sicut. et sic semper per significat aliquā regulā directiuā. **N**otabo qd quilibet prudens debet sequi suum prout idest suam regulam et exēplar ad que ipse debet moderari: corrigere seu dirigere facta sua. **I**habeat igit et respiciat **T**uum prout.

De congruitate. **A**ttente necessitatis. **P**roprie possibilitatis. **D**elate autoritatis. **A**utut fraternitatis. **I**nfinitate capacitatis. **D**iuine sublimitatis. **I**mpontaneitatis. **V**oluntarie libertatis. **D**icam igit qd vir prudens sequitur vnu prout et vna regulā honeste congruitatis. **C**ongruitas em locozū temporū personarū negotiorū et rerū dñt cuilibet esse vnu prout: et vna lex: et vna regula sm quā ipse debet dirigere facta sua. **U**nde de tali cōgruentia dñ. **i. Esdr. i. Q**d filij israel assauerūt phasē igne prout oportebat. i. put negotiorū requirebat. et de cōgruentia tps dñ. **i. M**ach. viij. vbi loquit de equis federis initis iter romanos et iudeos qd auxiliū ferret romanis gens iudeoz prout tps dictauerat. et econuerso si bellū iudeis contingat: adiuuabūt romani prout tps permiserit. **E**t ita dico qd prudens sequit vna regulā: vnu prout attente necessitatis. et istud certe tūc debet fieri qd alicui preteriti elemosyne. pietatis seu etiam dispensationis et distributionis aliquid cōmittit. qz. s. tunc prout requirit necessitas indigentis debet concedere plus vel minus. **U**nde **A**ct. ij. dñ. qd precia rerum per discipulos diuidebant omnibus put cuiqz opus erat. idem dñ. **A**ct. iij. **E**t ita prudens sequitur vna regulā vnum prout ppe possibilitatis. qz. s. sm vires nostras et prout requirit facultas nostra nos debemus alijs distribuere plus vel minus. **E**xemplo. s. **T**hobie. **D**e quo dicit **T**ho. j. qd ipse diuidebat vnicuiqz prout poterat de facultatibus suis. et **A**ct. xj. dñ. qd discipuli prout quicqz habebat pposuerunt singuli in ministeriū. **E**t ita prudens sequit vna regulam. vnu put superne autoritatis. qz. s. iste debet cōformare voluntatē suā voluntati et mandato dei et superiorū sicut scz. **i. Esdr. vij. qd** rex inādaunt dari in vsus iugis sacrificij frumētū: sal. vnu et oleū put sacerdotes qd sunt in hierusalē dictauerūt cōsumi quotidie. **E**t ita prudens sequit vna regulā vnu put mutue fraternitatis. **U**nde **L**uce. vi. dñ. **P**rouit vultis inquit vt faciāt vobis homines et vos facite illis sicut. **E**t ita prudens sequit vna regulā vnu put infime capacitatis. qz. s. put videt qd discipulus est sufficiens

sufficiens retinere et capere. debet doctor et prelatus predicare docere atque dicere. Unde de rpo dicitur Math. iij. q. loquebat eis verbum prout poterant audire. Et Ephe. iij. prout potestis legentes intelligere etc. Item prudens sequitur unam regulam: unum prout diuine sublimitatis. quia scilicet q. ipse videt esse deo placitum et acceptum debet exequi facta sua. Exemplo. s. apostolorum de quibus dicitur Act. ij. q. ipsi ceperunt loqui varijs linguis prout spiritus sanctus dabat eloqui illis. Item etiam deus habet propriam voluntatem pro regula. quia sicut dicitur Math. x. Ille prout illi placet dat dignis victoriam. Item prudens sequitur unam regulam unum prout voluntarie libertatis. quia voluntarie non coacte facit bonum. Ubi. ij. Cor. ix. Unusquisque prout destinauit in corde suo. non ex tristitia aut ex necessitate. Iherusalem enim datorum diligit deus. sic ergo patet quomodo prout signat conformitatem prudentium et iustorum quia. s. ipsi se conformant regulis virtuosus. De mala vero regulari conformitate potest dici peccatoribus illud. i. Cor. xij. Scitis inquit quoniam cum gentes essetis ad simulacra muta prout ducebamini euntes. Sufficit autem de prout. Uide infra de sicut. et de Quasi. et de Ut et similibus.

Proximus. Cum proximus dicat ille. qui sanguinitate vel affinitate. vel vicinitate alicui est coniunctus notandum quod proximos possumus intelligere omnes illos qui nobis per fidem unitatem. vel per religionis status communitatem. vel per patrie identitatem aliquantulum sunt coniuncti vel etiam per nature conformitatem. Et sic possumus notare quod in scriptura inuenitur. Proximus Admirandus. Omnes enim istos proximos habet homo dum militat in hac vita. Igitur dico quod iste habet unum proximum admirandum. Et iste pculdubio est deus qui factus est primus nobis per carnis assumptionem. per gratie infusionem per amoris coniunctionem et per glorie collationem. Et ideo querenti illud Luce. x. Et quis est meus primus? proposita parabola de Samaritano qui sauciatus in sua stabulo recepit. et de sacerdotibus qui ipsum preterierunt. et de leuita qui de eo non curauit. Et querit quis horum trium videtur fuisse suus primus. Et respondet. Qui fecit misericordiam cum illo. pculdubio deus est primus iste quia vere humanum genus quod a latronibus id est demonibus fuerat sauciatus curauit et erga eum misericordiam fecit medicinam sacramentorum adhibuit. et ipsum in paradisi stabulo transportauit. Item dico quod homo habet unum proximum venerandum. Et iste est angelus ad custodiam hominis deputatus qui pculdubio in reuerentia est habendus. Ubi Roma. xv. Unusquisque proximo suo placeat in bono. Item dico quod habet unum proximum honorandum. Et iste est platus. De quo Eccli. xvij. Mandauit deus unicuique de proximo suo Et sequitur in unamquamque gentem proposuit rectorem. Item habet unum proximum diligendum. Et iste est quilibet bonus homo quem debemus diligere sicut fratres. Ubi Math. xxij. et Marci. xij. Lu. x. Gal. v. Dilige proximum sicut teipsum. Quia sicut dicitur Eccli. xij. Omne animal diligit simile sibi: sic et omnis homo proximum sibi. Item habet unum proximum corrigendum. Et iste proximus est corpus nostrum quod pculdubio debemus corrigere et per penitentiam macerare. Eccli. xix. Corripe proximum tuum. Item habet unum proximum negligendum. Et iste proximus est mundus qui per certo debet negligi et odiri Iher. ix. Unusquisque a proximo suo se custodiat. et in omni fratre tuo non habear fiduciam. Item habet unum proximum dirigendum. Et iste proximus est quilibet simplex homo quem debemus per viribus dirigere et iuuare. Esa. xli. Unusquisque proximo suo auxiliabitur. et maxime iste primus est pauper

et egenus cui certe est per elemosynam succurrendum. et erga eum misericorditer procedendum. Unde Ecclesiastici. xli. Ne auertas faciem tuam a primo tuo. Item habet unum proximum precauendum. Et ille primus est quilibet homo maliciosus perditio et iniquus a quo est summopere precauendum. Et tales erant illi de quibus dicitur in ps. Amici mei et primi mei aduersum me appropinquauerunt et steterunt. Et ideo Eccli. ix. dicitur Secundum virtutem caue tibi a proximo tuo. Item habet unum proximum puidendum. Et iste primus est mors que semper stat iuxta nos parata nos transglutire. Et de hoc Marci. xij. Scitis quod in proximo sit estas. Et ibidem. Scitote quod in proximo sit in ostijs. Item habet unum proximum metuendum. Et iste proximus est diabolus qui semper primo nobis insidiat. Unde. ij. Macha. x. Proximi hostibus effecti resederunt Et zach. xj. Denotet unusquisque carnem proximi sui. Ecce ergo quot habet homo proximos in hoc mundo. Sed omnibus proximorum generibus omissis. dico quod per primos intelligere possumus generaliter amicos: vicinos: consanguineos: et propinquos. Et ideo breuiter de primis nostris tam spiritualibus quam temporalibus. dicitur Eccli. xvij. Dilige proximum et coniungere fide cum illo. Ubi ostendit quod proximus debemus mentaliter adamare. Dilige. Utiliter adiuuare. per proximum. Tenaciter frequentare vel comitari. Coniungere inquit fide cum illo. Primum est opus charitatis Secundum est opus pietatis. Tertium est opus fidelitatis. ista ergo tria sunt habenda erga primos. s. Charitas ad interius adamandum. Pietas ad exterius iuuandum firmitas seu fidelitas ad diutius restandum. Habeat igitur primus erga primum charitatem et dilectionem. Dilige inquit. Tanto enim ignis est maior. quanto materia ignibilis est proximior. Sic vere ignis charitatis tanto amplior debet esse. quanto hominem qui est res ignibilis. id est diligibilis primus contingit adesse. ideo dicitur Luce. x. Dilige proximum tuum sicut teipsum. Et Eccli. xij. Omne enim animal diligit simile sibi. sicut omnis homo proximum sibi. Quod est contra multos quod alios non diligunt sicut seipsum. sed propter se ipsos et ista non est proprie dilectio primi sed magis dilectio rerum primi. Quod per quod cessantibus rebus cessat dilectio vel amor. Sicut ad sensum patet de pauperibus qui nullum inueniunt amatorem. Unde Prover. xij. Etiam primo suo pauper odiosus erit. Amici vero diuitum multi. Sed de hoc vide supra titulo de Amicitia Non sic. sed habeamus ad primos charitatem et affectionem. Secundo habeamus pietatem et largitionem. Res enim magis influunt in res sibi contiguas et propinquas. et magis ceteris suas cointerant qualitates. Sic et nos debemus in primis nostris per pietatem magis influere et bona nostra per pietatem amplius cointerare et per largitates potius erogare. quod etiam ostendit in verbo primi. Quia sicut dicitur Eccli. xvij. Adiferatio hominis erga proximum suum. et potissime ista debet esse vera de pauperibus et depressis quibus est amplius succurrendum. vbi Eccli. iij. Ne reueraris proximum tuum in casu suo. Quod est contra multos quod nullum proximum suum pauperem vel depressum volunt iuuare. sed magis officere et nocere ut sic isti dicant illud ps. ac si pauperes loquerentur fortune dicentes. elongasti a me amici et proximi et notos meos a miseria. Ita sic. sed exhibeamus primis pietatem et compassionem. Proximus inquit. Tertio habeamus erga primos firmitatem et durationem. Et hoc ostendit cum dicitur. Coniungere fide cum illo. id est fideliter perseverantes. et cum ipsis veraciter permanentes ut de talibus amicis et primis stabilibus fidelibus dicitur illud Coll. i. Permanetis in fide fundati Et illud est contra multos qui reuera primis suis non sunt fideles nec erga eos stabiles aut permanentes. Et istud per quod non cessant primos suos decipere. vel eos auaricia luxuria vel iniuria molestare. Auaricia dico. Ubi Ecce. xij. Auare proximos suos calumnia

Prudens.

si sunt in te. Luxuria etiā. Ubi Eccl. xxiij. Unusquisq; vxorē primi sui polluit. Iniuria etiā. Unde zac. xj. Tradā homines vnūquēq; in manu primi sui. Non sic ergo. sed simus erga proximos nros fideles. Quia ille qui iurat primo suo et nō decipit: qui pecuniam suam nō dedit ad vsuram ipse est qui benedictionē a domino reportabit. Patet ergo quōd erga primos debemus habere firmitatē et fidelitatem. pietatē et benignitatē charitatē et sinceritatē et c. sufficit. Vide s. de Amicitia ubi inuenies exēpla multa supra de ppe et iurta de fraude et de appropinquare et i ceteris filiis.

Prudentia, prudens. Nota qd prudentia nihil aliud est q ratio docta a gratia. studēs vitare nociua et vtilia pcurare. vt dicit Ihs. Est autē prudentia idē qd discretio seu etiā puidētia futurorū. Teste em Ihs. li. Ethic. prudens seu puidens dicitur quasi pcul videns. futuros em et incertos puidet casus. Sed quia breuiter loquendo per prudentem intelligitur. vir discretus: perfectus: honestus et maturus. Possumus dicere q teste Seneca in tribus cognoscitur prudentia viri iusti viz.

In preteritorum recordatione.

In presentis ordinatione.

In futurorū meditatione.

Prudētes em viri preterita recordant pntia moderātur sequentia meditant. Sic enim dicit Senec. lib. de moribus Prudens si fuerit animus tuus pterita recordare: pntia ordina. futura pcaue. Dico qd pterita recordant. Sicut em serpens ita est flexibilis qd retro se pōt respicere et videre in sui longi corporis tutamētū sic et nos ad illa que iam retro trāsierunt debemus oculos considerationis nostre vertere et ea sicut concedet cogitare et sic erimus sicut illi de quibus dicitur Mat. x. Estote prudentes sicut serpentes. et simplices sicut columbe. Ista autem preterita que debēt recordari sunt ista scz.

Beneficia que recepimus.

Et sic docet recordari.

Maleficia que cōmisimus.

ri. Ecclesi. xj. dicēs

Aduersitatē quā habuimus.

In die bonorū ne im

Utilitatē qua nati fuimus.

memor sis malorū.

Et Eccl. xviij. Memento paupertatis in die abundantię et c. Unde supra de memorari. Quia sicut dicitur

Prouer. xij. Custos prudentie inuenit bona. Unde pi

tagoras in suis preceptis dicit. Duorū temporū habenda est cura mane. s. et vespere. In vno inquit gerenda

pspice. in altero vero respice que gessisti. Item di

co qd prudentes pntia moderāt. q. s. ad virū prudentem pertinet qd in istis agilibus sagaciter se habe

at et discrete qd potissime pertinet ad prelatos qui in

administratione temporalium bonorū et in regimine

subditorū debent prudenter et sagaciter se habere. Qz

sicut dicit Prouer. xiiij. Qui patiens est multa gubernatur prudentia. Quia etiā sicut dicit Luce. xij. fidelis d

esse dispensator et prudens quē cōstituet dominus su

per familiā suā. sicut em summa prudētia animalū

est in hoc qd sciunt discernere inter vtilia et nociua.

Ubi etiā herbas nociuas dimittūt pncuas vero car

punt et eligunt. Pericula etiā pntiunt. et ab ipis fu

gūt et resiliunt. Sic reuera sūma est hominis spirita

lis prudētia qd scit illa que sunt ad salutem vtilia eli

gere. alia vero fugere et negligere. et qd scit piculū in

femi et peccati cognoscere. et ab eo sagaciter resilire.

Qd potissime debet esse verū de illis q ipsa nociua et

piculosa: ipas vitia et peccata p expientias cognoue

rūt qd tales si prudētes sunt a talibz pcauēt et recedūt

Ubi Seneca in puer. dicit. qd bonū est in alieno malo

fugēda intueri. ruina prudētū posteros docet. Cau

tio est in reliqua lapsus anterior. ignamus nimis est

qui post exēplū inuenit incautus. Indemnis est ca

stigatio quā psuasit exēplaria. qd felix quē faciunt

aliena pericula cautū. Teste em puer. xiiij. In corde

prudentis requiescit sapientia. Ideo puer. ix. d. Ite

Prune.

linquite infantia et viuite et ambulate p vias prudētic. Item dico qd viri prudentes futura seu sequentia meditant. Quia sicut animalia quodaz instinctu nature aliqui pntiunt de futuris. sicut de aue que dicitur mergus legimus qd futurā tempestatē pntiunt. et ideo cū magno clamore fugit ad litus. Ubi etiā naute tunc futurā grauē tempestatē sūm Ihs. in mari sciunt qd mergi ad litora cōfugiunt. Sicut etiā de taxo et formica legimus qd tps future hyemis naturaliter pnti dēt et ideo in estate victualia accumulāt atq; parāt. Inter apes etiā aliquę sunt qvigiles seu excubie ordi nant. q futuras ymbres et cōcurus temporū specular tur. Sic pculdubio charissimi ad nos pntiunt futura tpa puidere. et cōtra futurā famē et tempestates: mortis: iudiciū et inferni victualia gratiarū et virtutū querere et de remedijs puidere. Teste Greg. Adinū iacula ferūt q puidēt. Et sic bene loquit Ihs. qd prudens dicitur quasi pcul vidēs vt sic tales videant audiuissē illud. Prouer. ij. Prudentia seruabit te vt eruaris a via mala. Et sic breuiter si preterita cogitauerimus si pntia ordinauerimus. si futura pcognouerimus. dico qd prudētes et sapiētes erimus. et prudētū cōditio nes habebimus. Circa q notare possumus qd sapiētes seu prudētes apparēt in istis videlicet.

In mandati impletione.

In tacendi discretionē.

In cordium cognitione.

In virium perfectione.

In modesta locutione.

In pudica conditione.

In clementi compassione.

In patienti correctione.

In fulgenti conuersatione.

In temperata maceratione.

Dico ergo qd prudentes cognoscunt in mandatorū cōpletionē seu mobediētē subiectionē. Ubi ps. Prudentē me fecisti mandato tuo: quia lex tua meditatio mea est. Item in taciturna discretionē Eccl. xij. Est tacēs et ipse est prudēs. Et prouer. xj. vir autē prudēs tacebit. ista est em vera pntio sapientis. scz taciturnitas et silentiū. Unde quesitū est a quodā pho qualiter debet stare inter sapiētes. Rhsit. Serua silentiū. vñ Amos. v. propterea prudēs i tpe illo tacebit. qm dies mali sunt. Item in cordiū cognitione. Quia ad virū prudentem pertinet inuestigare et cognoscere cogitatus et desideria aliorū. Unde Prouer. xxvij. Quomodo in aqua respēdent vultus prospicientium. sic corda hominum manifesta sunt prudentibus. Item in viriū perfectione. vñ Sap. vj. Melior est sapientia qd vires et vir prudens qd vir fortis. Item in modesta locutione vñ Eccl. xij. Verba prudentiū statera ponderabunt. Item in pudica cōditione vñ j. Thim iij. Oportet epm esse prudentē et pudicū. Item in clemēti cōpassione: vñ Mat. xxv. Prudētes nō virgines acceperūt oleū secū. Oleū vero pietatē et cōpassiō nē designat. Item in tolerata correctione. Eccl. x. vir prudens et disciplinatus non niur murabit correctus. Item in honesta conuersatione. Unde Eccl. xij. Ornamentum aureum prudenti. Item in temperata maceratione. Unde j. petri. iij. Estote prudentes. sobrii et c. Et sic igitur patet in quot et quantis homo debet esse prouidens seu prudēs et c. Unde in multis titulis ubi de discretionē agitur vide etiā de Sapiētia et supra de Consideratione et c.

Prune. Nota qd prune sunt carbonēs ardentes et quia. s. de Ardere. igne calore. Carbo ne et similibz satis dictū est nō oportet q circa prunas plurimum seu etiā q cū petro diu sedeamus ad prunas Solū ergo nota q est dare prunas.

Temperacionis.

Dilectionis.

Afflictionis.

Damnationis.

Primo igitur

Primo igitur dico q̄ sunt prunetationis quas demon succedit. Demon em̄ est quasi faber qui prunas ardentis affectionum n̄raru. foliis malarum suggestionu sufflat. & sic mētes nostras: igne: ire: luxurie & auaricie inflamat & tūc ipas in quacūq; malam formam inuat. Tūc de diabolo d̄r Job. xli. q̄ alius eius flāmas ardere facit: & flāma de ore eius egreditur. Mala em̄ nostra desideria. terrenorū etiam cum mulata subsidia. mulierū gestus nutus & colloquia. malorū societas & cōsortia prunae sunt quibus demones mētes igniunt & incendūt. q̄h. f. flatum sue suggestionis adhibēt & impendunt Esa. xliiij. faber ferrarius lima opatus est in prunis. Nonne petrus sedēs ad prunas xpm̄ negauit. Tūc em̄ est quin xpm̄ peccādo neget. qui ad prunas istas per affectū & attentionem sedet. Unde p̄rouer. vi. Nunquid potest homo abscondere ignē in sinu suo vt vestimenta illius non ardeāt aut ambulare sup prunas vt non cōburantur plante eius. Iste ergo sunt prunae tentationis quas demon succedit. **S**ecundo dico q̄ sunt prunae dilectionis quas deus impedit. Virtus enim charitatis & sancti spūs feruor ignis seu prunae sunt quibus mentes fidelū calefiunt. & quas spūs sc̄tus spiritualiter accendit. p̄dicatores vero ipas insufflat & extendit. Esa. liiij. ego creauī fabriū sufflantē in igne prunas & p̄ferentē vas in opus suū vt sic tali spūali fabri. s. bono predicatori prunas amoris & charitatis p virib⁹ succedenti dicatur illud Ezech. x. Ingredere inquit in medio rotarū que sunt subter cherubin. & imple manum tuam prunis que sunt inter cherubin. & effūde sup ciuitatē Cherubin q̄ interpretant plenitudo sciētiae significāt angelos & beatos. rote vero scripturā sacra designāt inter quos p̄certo p̄dicatores studendo & cōtemplando debet intrare. & ibi prunas & ignē charitatis haurire indeq; manū suam p bonā opationem implere. & ciuitatē. i. populum cui p̄dicat inde p viribus inflāmare. vt de olla rubiginosa. i. de anima peccatrice dicat illud Ezech. xliiij. Pone eam super prunas vacuam vt incalcescat os eius & liquefiat. Tales prunas consuevit scriptura habere & succendere. & inimicis nostris dare dicēs sc̄s. p̄rouer. xxi. Si esurierit inimicus tu⁹ ciba illū. si sitierit da ei aquā bibere prunas enim super caput eius congregabis. & dominus reddet tibi. Prunas dico. s. amoris in eo generabis. Sed quid? p̄certo hodie prunae charitatis: q̄d dōlēdū est: deficiunt flāme vero cupiditatis & luxurie. ire etiam & auaricie & inuidie valde crescūt. Tūc Esa. xlvij. d̄r. Non liberabunt inquit animas suas de manu flāme nō sunt prunae quibus calefiāt & focus vt sedcant ad eū. Iste sunt ergo prunae dilectionis quas deus impendit. **T**ertio dico q̄ sunt prunae vexationis seu tribulationis quas mundus effundit. Iste enī sunt prunae quibus mundus coquit bonos figurat. Joan. xxi. vbi dicit. q̄ ipsi viderūt prunas positas & pisce suppositum. de quo legi. s. xps̄ comēdisse. Quia reuera xps̄ illos sibi incorporat & comedit: quos ignis tribulationis decoquit & cōburit. **Q**uarto vero p̄ordici. q̄ sunt prunae damnationis quas infernus diffundit. s. sup illos qui illuc mittunt & damnant. figurat. s. in arula plena prunis quas corā se Joachim rex iniquus. i. diabolus corā se habebat. sicut d̄r Ibiere. xxxvi. Sic igitur patz quomodo prunae diuersimode possunt sumi.

Purire. purigo. Cum purigo sit illi seu etiam scabies exterioris cutis que delectationem generat & pruritum. quem tamē dolor sequitur & punctura. Possit dici q̄ purigo signat omnia mala desideria & potissime carnis illicitos appetitus ex quib⁹ punctura mortis eterne sequit post hanc vitā. Omitto tamen quia non sunt auctoritates vide vbi cūq; fit mentio de Delitijs &c.

Psallere. psalmus. Nota q̄ psallere idem est q̄ cantare

re laudare & exultare. psalmos dicere vel cum psalterio iubilare. Quia tamē de cātico: laude: iubilo & gaudio multa dicta sunt. ideo pauca de psallere sunt dicenda. Dic igitur q̄d nos inuenimus. Tūc psallere quod est.

Iustorum Iusti psallunt dominum laudando. Doctorum. ps. psallite deo nostro psallite. psal-

Sultorum. lite regi nostro psallite. Quoniam omnis terre deus psallite sapienter. **I**tem docti psal-

lunt virtutes hortando. Unde in ps. psallite domino qui habitat in syon annunciate inter gentes studia eius. **I**tem stulti psallunt vana decantādo. ps.

In me psallebant qui bibebant vinum. his ergo p̄missis dic q̄d generaliter nos debemus psallere. vitz

Tit hostem fugemus. Ad ista em̄ tria valet p̄ncipaliter melodia seu can-

Tit deum laudemus. tis ecclesiasticis & psallere catholicum & deuotum. **P**rimo ergo dico q̄d

psallere valet ad hostem fugandum & superandum. Diabolus enim cum sit desperatus & tristis. nō libenter manet vbi videt letitiam spiritalem cantū & psal-

inum laudis diuine. & gaudium in spiritu sancto. Exēplum habemus de saul. qui arreptus a demonio tūc liberabatur. quando in ipsius presentia dauid psallebat & cum cythara modulabat sicut habetur. i. i Reg. xvi. Tūc ibidem dicitur. Audi filium psai bethleemi

ten scientem psallere. Tūc eam supra vbi cythara. Ideo bene consultur. Ephe. v. Nolite inquit inebriari vino in quo est luxuria: sed implemini spūs sancto

loquentes vobismetipis in psalmis & hymnis & canticis spūalibus cantātes & psallentes in cordibus vestris dño. Valet igit n̄m psallere ad hostes fugandū & supandum. **S**ecundo dico q̄d psallere valet ad sc̄tōs

orandum psallendo em̄ deum & sc̄tōs oramus & cor gratiā impetramus. **N**ōne videmus q̄d nobiles & magnates volūt habere corā se illos qui bene sciunt psal-

lere & melodiam facere. & maxime pueros & iuuenes gratiosos. ipsiq; sic psallentibus solent vestes & iocasia tribuere & eos secū libenter habere. Sic vere deus

& sancti illos qui orando corā eis psallūt. si tñ pueri. idest puri & mīdi sunt libēter vident & audiunt. & vestes suas. i. primā stolam. s. grām eos induūt. & virtutū localia illis concedūt. Bene ergo cōsultat scriptura dicēs in ps. Dñs terra adoret te deus & psallat tibi. psalmi dicat nomini tuo. Et Jacobi. v. Turbatur

aliquis vestrū oret equo animo & psallat. Bene ergo dicit aplūs. i. Cor. xiiij. Quid ergo? orabo spūs: orabo & mēte. psallā spūs. psallā & in mente. Valet igit psallere videlicet ad deū orandū seu placandū. **T**ertio dic-

co q̄d psallere valet ad deū laudandū & honorandū. Deus em̄ a creatura sua vult laudari & magnificari. & psalmis & psalterio exaltari. vñ i ps. d̄r In psalterio decē cordarū psallite illi. Et nota q̄d deo debemus

psallere & eum laudare. Quia Sanctus ad conuersandum. Rectus ad iudicandum.

Altus ad imperandum. Promptus ad adiuvandum.

Mansuetus ad miserandum. Assuetus ad premiandum.

Igit psallamus dño. quia sanctus est sine iniquitate. Unde in ps. dicitur. psallam tibi in cythara sanctus isrl. **I**tem quia rectus est sine peruersitate ps. Be-

ne psallite ei in vociferatione. quia rectum est verbū domini. **I**tem quia altus pollens sublimitate. seu etiam regali dignitate ps. Letabor & exultabo in te.

psallam nomini tuo altissime. Et alibi. Quoniam rex omnisterre deus. psallite sapienter. **I**tem quia promptus est. scilicet ad adiuvandum pollēs strenuitatē ps. Adiutor meus tibi psallam. quia deus susceptor meus es. deus me⁹. misericordia mea. **I**te mā-

fuer⁹ est plenus benignitate ps. psallite nōi eius qm̄ suaue est. **I**te q̄ assuetus est in omni largitate seu

Ptolomaida.

Publicus.

liberalitate. scilicet sanctos in patria remunerando. **Thi** Abacuc. iij. dicebat ille dominus inquit fortitudo mea et ponet pedes meos quasi cernorum. Et super excelsa deducet me victor in psalmis canentem. Et si vis dicere quod psallendum est sibi. scilicet

Pure seu nitenter.

Docte seu prudenter.

Lete seu gaudenter.

Feruentem et diligenter.

Nitenter et pure dico quod cum puritate psallam et intelligam in via immaculata quando venies ad me prudenter et cum sagacitate. Unde illud predictum ps. Psallite sapienter: regnabit deus super aethes. Gaudenter insuper et cum iocunditate. ps. Psallite domino in cythara, in psalterio decem cordarum psallite feruentem etiam seu diligenter et cum sedulitate. ps. Exurge psalterium et cythara et ergam diluculo. Conspicebo tibi in nationibus domine. et psalmum dicam tibi in gentibus. Hoc igitur sufficiat. de psallere: seu psalmo etc.

Ptolomeus. Ptolomaida.

Nota quod ptolomeus fuit nomen regum apud egyptios. et apud syros. Ptolomaida nomen fuit ciuitatis in patria palestine: quod sicut dicitur dicta fuit accaron. postea ptolomais. Postea tempore christianorum dicta fuit acon. quas soldanus babilonie saladinus destruxit. Interpretatur autem ptolomeus ad mensuram reducens seu reductus. Ptolomaida vero interpretatur ad mensuram reducens seu ad mensuram reducta. persequere sicut volueris si occurrat. quia transeo gratia breuitatis.

Publicanus.

Nota quod publicanus in scriptura dicebatur ille qui publicum negocium administrabat sicut erant publici vsuarii et mercatores. vel illi qui publice delinquebant. si cui erat lenones et meretrices. Quia ergo tempore gratie tales publicani passim ad christum conuertebantur pharisei vero qui iustiores ceteris credebant ad christum renuebant conuerti et in suis malicijs obstinabant. videtur quod per publicanos possit intelligi homines penitentes et se et publica vitia et negocia dimittentes et se ad christum summum rectorem reipublice conuertentes. Tales enim publicani

Primo dico. quod peccata corriguntur quod reuera illi quod quandoque grauiter peccauerunt. solent profundius penitere fragilitatem suam melius cognoscere. seipsum viles et indignos reputare et sic maiorem gratiam impetrare. Isti ergo se solent lacrimis abluere. sua solent pectora percutere. aliena restituere. et sic christi societatem et gratiam acquirere et alijs qui tantum non peccauerunt in gratis precedere. et eis in virtutibus preualere. sicut in petro. paulo et magdalena potuit apparere. Lacrymis ergo se lauant et abluunt Luce. iij. Tulerunt publicani ad iesum ut baptisarent. Item pectora sua tundunt et percutiunt Luce. xviij. Publicanus a longe stans nolebat ad celum oculos leuare. sed percutiebat pectus suum dicens. Deus propitius esto mihi peccatori. Et sequitur. Quia iste descendit in domum suam iustificatus. Quia omnis qui se humiliat exaltabit. Contrarium vero fuit dictum de phariseo se iustificare ut per ibidem. Item aliena reddunt et restituunt. sicut de zacheo publicanorum principe legis. Luce. xix. quomodo. scilicet ipse christum gaudens recepit. et dixit. Si quem defraudaui reddo quadruplum. Item alios precedit in virtutibus et peruenit. Math. xxi. publicani et meretrices precedunt vos. Isti igitur peccata solent corrigere. Secundo dico quod isti mundana solent dimittere. Exemplo. scilicet illius seu publicani quod sedebat in thesaurario. Cui dixit iesus. Sequere me qui statim relictis

omnibus secutus est eum. sicut dicitur Luce. v. Tertio dico quod isti dominum solent eligere ipsum. scilicet doctrinam ipsius audiendo et faciendo: sibi credendo et obediendo. Unde Luce. xv. dicitur quod publicani erant appropinquantes ad iesum ut audirent eum. Et Math. xxi. dicitur quod publicani et meretrices crediderunt ei.

Quarto dico quod propria solent porrigere sicut zacheus publicanus legit christo dixisse. Luce. xix. Ecce inquit dimidius bonorum meorum do pauperibus etc.

Quinto dico quod isti christo se solent coniungere et ipse etiam publicanos solet diligere. Unde etiam Math. xxi. Pharisei vocabant eum peccatorum et publicanorum amicum. Unde Luce. v. dicitur quod publicanus fecit iesu conuiuium in domo sua. et erat ibi turba multa peccatorum et publicanorum et aliorum qui cum illis erant discumbentes. Sexto vero dico quod isti ad paradysum solent emergere et etiam gloriam celestem obtinere seu colligere. Unde Math. ii. dicitur quod publicani et peccatores discumbebant cum iesu. scilicet in gloria paradisi. Nullus enim est ita peccator: quin si penitere vult ipsum recipiat. et quin ad recumbendum secum in paradiso ipsum finaliter admittat. In quo etiam nos docemur quod nullum quis peccatorem debemus contemnere. sed si penitere voluerit ipsum amare et recipere. et viam vite sibi pro viribus demonstrare. ut sic de quolibet dicat illud. Luce. vii. Venit filius hominis sequi. Peccatorum et publicanorum amicus.

Publicus.

Nota quod nos inuenimus genera liter loquendo. scilicet Anum publicum quod

Querit veritas. **P**rimum est publicum quod iustus diligit. Secundum est publicum quod cupit vanitas. **C**upit vanitas. **T**ertium est publicum quod vult fatuitas. **U**ult fatuitas. **Q**uartum est publicum quod timet prauitas. **T**imet prauitas. **Q**uintum est publicum quod regit equitas. **R**egit equitas. **S**extum est publicum quod impios constringit. **C**onstringit. **S**extum est publicum quod pluribus constringit. **C**onstringit. **S**extum est publicum quod est unum publicum quod vir iustus solet diligere. **E**t istud est publicum veritatis. **Q**uod scilicet non querit angulos: nec occulta sed semper palam et publice vult videri. **E**st enim veritas similis cuidam aque quam finis necam. ubi tractat de naturalibus questionibus: fere per pecora deuiant. quod etiam nec arbuta nec herbas alit: in qua cantamus stigma quam. scilicet liber. xxx. ca. ultimo in fine tante dicit esse penetrabilitatis: quod nullum vas ipsam tenere potest quin exeat: nisi factum sit de vngulis aut solcis iumentorum. **I**tem charissimi talis aqua videtur esse veritas. **I**stam enim fere et pecora. id est omnes male persone solent fugere et timere: ipsam quod pro eo quod nullum ferrum et es. i. nulla ferrea duricia ipsam quoniam in publicum exeat possit tenere solent vitare piter horre. **O**mnis enim qui male agit odit lucem sicut dicitur Job. ij. **H**erbas enim et arbuta. i. falsitatem et fallaciam umbracula non diligit nec nutrit: quod. scilicet palam et publice apparere et erire contendit. **V**eritas non querit angulos: quod certe simili modo viri iusti et veridici faciunt. **Q**uia. scilicet isti publice viuere et in publicum erire volunt: et omnia falsitatis latibula fugiunt et dimittunt. **I**usti enim volunt publice

Parere vel ambulare. **P**ublice inquit viuere

Docere vel predicare. **V**el existere **C**onstat enim

Mordere vel castigare. **Q**uod iusti cum non committant aliqua propter quod verecundari debeant aut timere aut que sint turpia vel pudenda. bene volunt palam et publice videri. ut. scilicet bona ipsorum opera vel exempla possint ab omnibus intueri: similes. scilicet illis populis mosorum. qui dudum fuerunt in asia: quorum mos erat in publico comedere: concumbere et viuere et in occulto nihil facere: sed apte ut dicit pomponius in sua cosmografia. quod scilicet faciebant: ut ait: ad omnem luxuriam et victum superfluum: et que in inhonesta opera euitanda. **Q**uod etiam ponit iustinus de ligurgo rege lacedemoniorum

rege lacedemoniorum qui legibus suis cauit: qd oēs in publico viuerent vel cenarent. Et ideo cena dicitur a ce non qd est comune: p eo qd antiquitus cenabat in publico vel comuni: vt dicunt Iſid. et Papias. Coſtat. n. qvia publica magis vt comuniter eſt idonea qd ſequētra. Sic vere via et vita comunis eſt ſecretis vīs et cōuenticulis et particularibus ſingularitatibus preferēda. Ideo filij iſrael dicebant. Num. xx. Via iquit publica et regia gradimur: nec declinabimus ad dexteram aut ad ſiniſtram. Ad tñ em eſt cōtra ſuperſtitioſos et ſingulares in religione: qui vitā comunem tenere nolunt: ſed particulares abſtinēcias facere querūt. Non ſic ergo iuſti: quia certe iuſti volunt publice parere vel ambulare. Deinde dico qd iſti volūt publice docere vel p̄dicare. Scientie enim bone et licite docentur ianuis apertis: male autē et ſuſpecte nō. Ideo apoſtoli chriſti fidem publice docuerunt: et p̄dicando publice p̄tulerunt. Unde d̄ appollo diſcipulo paulo dicitur. Act. xvij. qd vehementer reuincebat ostendens publice p̄ ſcripturas eſſe ieſum chriſtum. Deinde dico: qd iſti volunt publice mordere vel caſtigare. Melius em valet publice corrigens qd occulte detrahens atq; mordens. In lege enim ille qui de die furabatur. impune non occidebatur. Si vero de nocte furaretur et poterat apprehēdi: impune poterat occidi. ſicut dicit. Exo. xxij. In quo certe notari poteſt qd illa que de die: iſtē in publico ſunt. minus reprehenduntur ſi mala ſunt: qd ea que ſunt in occulto. ſed per conſequens econuerſio: ille qui bona publice facit illum qui de nocte. iſtē in occulto bonuz peragit antecedit melior eſt igitur qui amicū publice corrigit: qd qui occulte detrahit et offendit. Ideo bene dicit. Leui. xix. Nō oderis fratrem tuum in corde tuo: ſed publice argue eum vt non habeas contra eum peccatum. Patet igitur quod eſt vnum publicum quod vir iuſtus ſolet diligere. Secundo principaliter dico: qd eſt vnum publicū qd vir ſictus ſolet erigere. Et iſtud certe eſt iſtud apertum palam: maniſeſtum et publicum: qd hypocrite: iactatores: vanigloſi: et curioſi ſemp querunt: qd ſz p laudibus humanis habēdis opera ſua in publico facere et videri volunt. Omnia enim opera ſua faciunt: vt videantur ab hominibus. Cōtra illud. Mat. v. Attendite ne iuſticiam veſtram faciatis coram hominibus vt videamini ab eis. Et tamen conſtat qd inanis gloria euacuat merita omnium operum p ea cōſectum. Choruſcatio em: vt dicit Pli. impedit concipi margaritam. Nam quando conchile ſeu concha maris aſto rore margaritam ſolet concipere: ſi tunc fit choruſcatio ſolet conceptum penitus impedire. Choruscatio chariſſimi que nihil aliud eſt: qd vana claritas ſubito parens et deſiciens: p̄pationē. et maniſeſtationem operum noſtroz ſignat: quam. ſ. homo facit quando ad vanam gloriā ſe dilatat. Unde etiā hypocritis et vanigloſiis dicit illud. ps. Apparuerūt choruſcationes tue orbi terre. Tūc et cōmora eſt terra. Per margaritam vero que precioſus lapis eſt merita ſignant que vt comuniter p bonis operibz reponantur. Quia p certo ſi choruſcatio inanis glorie: ſeu hypocriſis et iactantie et intentionis vane et nulli⁹ exiſtentie in tali conceptione et bonoz operum emiſſione contingit: totum negocium maculat atq; tēgit: et totam conceptionis virtutem: totamq; gratie et meriti potentiam impedit deſtruit et extinguit. Amen dico vobis inquit ſaluator receperunt incedē ſuā. Mat. vj. Et breuiter iſta eſt veritas qd hypocrite in publico volunt apparere boni: in occulto vero mali: ſimiles quibusda aquis archadie qd Pli. dicit ambigue eſſe nature qd. ſ. de die potate non ledūt: de nocte vero potate occidunt. Quia p certo hypocritarum opera de die et de nocte in publico et in occulto ſunt alia et alia: quia. ſ. in publico non ledunt: ſed in occulto puniunt. Quia ſi quis ea biberit et ſibi p imitationem incorpauerit qualia ſunt in publico: in die: non ledunt cū

ſingula. Si quis vero illa qualia ſunt de nocte. iſtē in ſecreto et in occulto biberit ſeu immitat⁹ fuerit: tunc dico ſpiritualiter occidit: et vita gratie ſpoliatur. Mat. ſ. ſicut dicit. Ioh. xj. Si quis ambulauerit de die non offendit quia lucem huius mundi videt. Si vero ambulauerit in nocte: offendit quia lux nō eſt in eo. Pa tet ergo qd eſt vnum publicum qd vir ſictus ſolet erigere. Tertio principaliter dico. qd eſt vnum publicum quo ſe ſtultus cupit erigere. Et iſta ſunt publica officia: beneficia et negotia: quia. ſ. ſtulti religioſi et clerici cupiunt exaltari: et hoc certe multotiens fit i malum ſuum. Quia pculdubio multi ſunt qui priuati et ſimplices clauſtrales ſeu clerici permanētes: boni et virtuoſi ſunt: qui tandem in publicum exeuntes et exteriora officia negocia vel beneficia adminiſtrantes mali ſunt. figurati. ſ. in moyſe ſignum pharaoni moſtrante: cuius manus dum in ſinu ſuo erant reſpoſite munde erant: exterius vero extracte leproſe fiebāt ſicut dicitur. Exo. iij. Ad denotandum qd illi qui in ſinu. iſtē in occulto et priuato: ſeu etiā in eccleſie clauſtro et ſtatu viuunt iuſti apud deum et homines: et ibidem manus et opera mūda ſiſtunt. ps. In ſinu meo abſcondi eloquia tua vt non peccem tibi. Qui vero exteriorius ad publica officia et miniſteria prodeunt: leproſi et peccatores: auari. ſ. luxurioſi et ſupbi: mēdaces etiā et inepti faciliſter exiſtunt. Bene ergo dicitur in psal. Ut quid auertis manum tuam de medio ſinu tuo i ſinem. Iſtud eſt igitur illud publicum quo ſe ſtultus cupit erigere. Quarto vero principaliter dico: qd eſt vnum publicum quo peccator ſolet emergere. Et iſtud eſt illud quo mali publice peccāt: quo publice d̄ ſuis iniquitatibus gaudent et iactant: quo etiā publice alios vituperāt et diffamāt: et ſic per mala dicta et exēpla alios ſcandalizant. Iſti enim non ſolum tenentur ad crimen quod faciunt immo etiā de peccato quo alij ipſorum malis exēplis cōmittunt. figurati ſz. Exo. xx. vbi dicitur. Quod ille de boue et de aſino per dīto tenebatur: qui foueam aperuerat et nō clauſerat in quam bos ipſe vel aſinus cecidiſſet comperiebatur. Quia p certo ſi quis foueam p̄p̄ij vel alieni peccati publicādo ſeu publice peccādo: iactādo aut diffamādo diuulgat et aperit: non potius celat et claudit: de omni boue et aſino. iſtē de omni perſona ſimplici q occasione eius pericrit: et exēplo ipſius deliquerit apud deum reus erit. Nos igitur etiā ſi peccatores ſumus ne tamē publice peccemus aut alios diffame mus ſuper omnia cauere debemus. Nam vt dicit Sierg. Peccatores tot mortibus digni ſunt quot mortis exēpla ad alios traſmittunt. Et inde eſt qd publicos malefactores ſicut ſunt publici homicide et latrones cui libet licet interficere: et tanq; hoſtes reipublice capere vel delere. Quia p certo illi qui peccare delectantur ab oibz tanq; hoſtes publici puniri et euitari merent⁹. Exēplo ſz illius qui publice coram omnibus filiis iſrael intrauit ad ſcozum iſtānitē: ſicut dicitur Num. xxv. Quem. ſ. p̄hices publice auctoritate p̄pria interficit: de cuius tamen occasione non penam: immo gloriā reportauit. figurati etiā in abſalōe qui publice gloriā in capillis ponderabat eos ducentis ſiclis pondere publico. Patet ergo qd eſt vnum publicum quo peccator ſolet emergere. Quinto vero dico qd eſt vnum publicum qd peccantes ſolet cōstringere. Et iſtud certe eſt pena publica quam peccatores merent⁹ et in hoc ſeculo et in alio: ſicut patet i illis qui publice ſuspenduntur: vt pena vnius ſit met⁹ multoz. Thuribula enim illorum qui ppter peccata ſua abſorpti fuerunt a terra. ſ. oathan et abiron affixa fuerunt altari: vt publice ab omnibus videri poſſent et eozum ſupplicium ne committeretur ſimile recordari. Sicut etiā apparebit in die iudicij de damnatis: quozum crimina omnibus publicabuntur: et ipſi publice punientur: vt de publica pena malozum dicitur illud. y. Mat. vj. Publice per ciuitates circū

Pudor.

ducentes precipitauerunt per muros. Patet igitur quod est vnum publicum quod quod peccates solet cōstringere. **S**exto vero dico: quod est vnum publicum; quod omnibus solet contingere: seu quod prudentes debent dirigere. Et istud est res publica et reipublice negocia de quibus certe infinita dici possent: sed auctoritates deficiunt dicam tamen infra ista. **R**eg. quod mihi videbatur. sufficit. **V**nde ubi Coram Conspectus. **P**alam. **M**anifestum et similia.

Pudor. pudicitia. Nota quod pudor accipitur in malo et in bono. In malo accipitur pro ignominio et verecundia seu confusione: sicut cum dicitur in ps. Induant qui de trahunt mihi pudore. et opiant sicut dyploides confusione sua. In bono vero accipitur pro gratiosa et virtuosissima verecundia et castitate: sicut cum venter beate virginis dicitur thalamus pudoris. Sicut enim pudor accipitur pro verecundia virginali: prudentia seu pudicitia: sicut Ecclesi. xxvj. Gratia super gratias mulier sancta et pudorata. Sicut igitur patet quod pudicitia est castitas pudorosa. **H**inc posset dici plurima: sed supra de castitate: et alibi in titulis infinitis de castitate dicta sunt infinita. **H**oc solum igitur nota: quod pudicitia summi spectat. **A**d prelatores et presidentes. **A**d clericos seruientes. **A**d matronas decum timentes. **A**d antiquos digne viuentes. **A**d beatos doctos et sapientes. **S**int ergo pudici mundo plati vel presidentes. **V**nde de episcopis dicitur. **T**himi. iij. **O**portet inquit episcopum irreprehensibilem esse sobrium: ornatum prudentem: pudicum hospitalem. **I**tem sint pudici christo dicati vel seruientes: sicut. **S**unt religiosi et clerici. **V**nde ibidem. **O**portet diaconos similiter esse pudicos. non bilingues: non multo vino deditos non turpe lucrum sectantes et cetera. **I**tem pudicitiam habeant honesti strati ritum tenentes. **S**ic boni coniuges. et maxime mulieres. **P**udicitia enim et castitas decet mulieres. non solum virgines: sed etiam vxoratas: viduas et matronas. **V**nde ibidem. **M**ulieres similiter pudicas non detrahentes sobrias fideles in omnibus. **I**tem sint pudici antiquitati iure fauentes. **S**ic homines senes. **I**stos enim summe decet esse castos et pudicos. **V**nde titus. ij. **T**u autem loquere quod decet sanam doctrinam senevnt sobrii sint. pudici prudentes. fani in fide et dilectione et patientia. **I**tem pudici sint viri liberi vel sapientes. valde enim esset indecens quod homo sapiens liber et scientificus impudiciz et libidini esset subiectus. **V**nde **J**acobi iij. dicitur. **M**o illa que de sursum est: sapientia: primum quidem pudica est: deinde pacifica. modesta et cetera. **E**t breuiter dico: quod quilibet fidelem christianum decet quod sit pudicus vel pudicitia virginali vel coniugali: vel viduali. **E**t dico pudicus non solum carnis conditione. sed mentis intentione et affectione: morali conuersatione verbali locutione. **V**nde **P**hilip. iij. dicit sic. **D**ecetero fratres quicunque sunt vera: quicunque pudica: quicunque iusta: quicunque sancta: quicunque amabilia: quicunque bone fame si qua virtus in vobis est hec cogitare et cetera. sufficiat gratia breuitatis.

Puella. Nota breuiter quod per puellam potest intel ligi quilibet anima vel quelibet mulier virgo vel sancta. **V**nde nota quod omnis talis puella debet habere. **C**ontinentiam in vultu. **C**ontinentiam in actu. **D**ecentiam in ornatu. **R**entiam in affectu vel assatu. **C**lementiam in effecta. **I**ste enim sunt conditiones cuiuslibet bone puelle quas debet habere omnis sancta anima et etiam omnis anima christiane. **D**ico igitur quod habere debet verecundiam timorosa: quod. **S**ed non debet esse effrenata: sed timida et verecunda. **V**nde **D**an. xij. dicit. **M**o susana pomeriū viri et laures ingressa est sola cum duabus puellis. **I**tem debet habere continentiam pudorosa. **P**uella enim debet esse virgo et carne integra et pudica. **V**nde **S**en. xxiij. **E**cce rebecca puella decora nimis virgo pulcherrima. **T**ales puellas

diligit rex regum deus. **V**nde **I**sa. lxx. **Q**ueriebantur regi puelle et virgines speciose. **I**stas enim moyses. **S**ed us ab infernali occisione preseruat dicens. **V**nde **M**at. xxvj. **P**uellas et omnes virgines reseruate. **I**tem debet habere apparentiam gratiosam. **I**dem. **H**onestam couersationem. **V**nde **R**eg. j. **E**rat autem abysac: puella pulchra nimis. **I**tem debet habere leticias gaudiosas: quod. **S**ed ista debet esse gaudiosa et leta in spiritu sancto: et per dei laudem et gratiarum actionem libenter debet psallere et cantare. **V**nde **Z**ach. viij. **P**latee civitatis implebunt puellis ludentibus. **I**tem debent habere clementias viscerosam: quod. **S**ed tales debent esse pie. misericordes et benigni: quod bene apparuit in **C**remuth filia pharaonis: quod cum puellis lauari volens. cernens in fucella puerum vagientem miserta est eius: sicut dicitur. **E**rgo. ij. et ideo illa puella pulchra nimis que per dauid extitit percurata vocata fuit **S**unamitis. **E**t sic de tali puella talibus conditionibus insignita dici poterit illud. **M**at. ix. **E**t **M**ar. v. et **L**uc. viij. **N**on est mortua puella sed dormit. **Q**uod. **S**ed tales puelle id est tales bone persone vel anime christiane: non moriuntur per damnationem eternam: immo certe ipse dormient per requiem sempiternam. **S**i ergo predicata de aliqua iuuenula mortua dicitur: quod hec mulier vel persona describitur. **S**ed

A virtuali perfectione.

A naturali solutione.

Ab eternali successione.

Ista enim fuit virtualiter dotata: quod puella. **I**sta nunc est naturaliter grauata: quod tunc dormit. **I**sta erit eternaliter dicata: quod non est mortua: **S**ic ergo patet quod puella accipitur in bono. **S**ed adhuc dico: quod puella quod accipitur in malo. et sic puella accipitur per personam mollem et delicatam: et debilem et effeminatam. **V**nde nota quod in scriptura inuenitur. **S**ed

Puella superba et presumptuosa.

Puella carnalis et luxuriosa.

Puella crudelis et iniuriosa.

Puella saltatrix et impetuosa.

De puella presumptuosa dicitur. **T**hob. iij. **M**o cum sara increparet puellam pro culpa sua presumpta est ea redarguere dicens. **N**unquid me occidere vis sicut occidisti septem viros tuos. **D**e puella luxuriosa dicitur. **D**eut. xxij. **N**on est inuenta in puella virginitas. **D**e puella iniuriosa dicitur. **M**ar. vi. **M**o puella dicit herodi. **D**a mihi in disco caput **J**ohannis baptiste. **V**nde **M**at. xxi. dicitur quod caput **J**ohannis in disco datum est puelle. **D**e puella saltatrice vel etiam garrulosa dicitur. **M**at. xxiij. **M**o cum saltasset placuit herodi fratribus discumbentibus. **I**sta ergo de puella sufficiat. **V**nde infra de virgine: ubi dicitur plenius.

Puer. Cum puer dicatur quasi purus aer ita quod a puritate proprie denominetur videtur quod moraliter loquendo: puer potest quacumque puram et humilem personam significare. **E**t sic notabo quod in scriptura nos inuenimus puerum.

Prefectum. **P**rimus puer est dei filius.

Perfectus. **S**ecundus puer est homo sobrius.

Infantum. **T**ertius puer est stultus ebrius.

Primus ergo puer signat celi possessorem. **S**ecundus vero puer signat celi successorem. **T**ertius autem puer signat celi contemptorem. **P**rimo igitur dicamus aliquid de puero possessore. **S**ed de dei filio benedicito. **I**ste enim est. **S**ed

Puer dignissimus: quod datus est a summo numine.

Puer purissimus: quod satus a matre virgine.

Puer mitissimus: quod perstratus in crucis sanguine.

Puer fortissimus: quod relatus a mortis turbine.

Puer altissimus: quod elatus in celi culmine.

Puer permagis: quod dotatus eterno nomine.

Dicam igitur hunc puerum esse dignissimum tanquam a summo numine nobis datum. **S**ed a deo patre: qui scilicet istum unicum puerum et filium nobis dedit et misit. **V**nde **E**sa. ix. **P**uer natus est nobis et filius datus est nobis. **E**t cetera.

Et erit principatus super humerum eius vocabitur nomen eius admirabilis cōsiliarius deus fortis: pater futuri seculi: princeps pacis &c. Istam vide alibi. Romæ videmus q̄ simplices dant: conducunt & cōcedunt pueros suos alijs pro ipsoꝝ seruitio faciendo & maxime p̄ ipsoꝝ peccōibus seruandis & pascendis. Sic vere dico: q̄ deus pater puerum suum & filiū nobis condidit & dedit: p̄ grege fidelium seruādoꝝ pascēdo. Scñ. xxxij. Joseph pascebat gregeꝝ cū fratribus suis adhuc puer. Quia s̄m rei veritatem Joseph qui interpretatur crescens .i. x̄ps dei filius qui in multiplicatione fidei s̄p̄ crescit. Iuxta illud. Scñ. xxi. Creuit puer & ablactatus est: gregeꝝ fidelium p̄ doctrinā pavit. & tam iudeos q̄ gentiles gregi fidelium soclauit. Esai. xj. Titulus leor̄ ouis simul morabuntur & puer paruulus minabit eos. Hunc ergo puerum dico sanctissimum: & tanq̄ a summo numine nobis datum. Deinde hunc puerum dico purissimum: tanq̄ a matre virgine nobis satum. Esai. vij. Ecce virgo concipiet & pariet: q̄d .s. satis apparuit in hoc: q̄ p̄ stellaz fulgentes q̄ est res purissima fuit puer iste demonstratus. Math. ij. Ecce inquit stellam quam viderant magi in oriente antecedebat eos vsq̄ dum veniens staret supra vbi erat puer. Sequit̄ Et intrantes domum intraverunt puerum cum Maria matre eius. Iste enī fuit sicut puer narcissus pulcherrimus: qui videns fontem purissimum & ibi faciem suam speculari tā de coram in eum sui immemor se imersit sicut dicit Quidiū lib. iij. fabula. vj. de transformatio. Sic vere dico: q̄ purissimus dei filius videns fontem misericordie virginem gloriosam: puram innocentem & clarā suamq̄ ibidem p̄ deuotionem imaginem resplendentem: sui idest sue maiestatis oblitus: ibidem p̄ carnis assumptionem se imersit ibiq̄ mortuus & submersus. i. mortalis & passibilis factus fuit. iij. Reg. xiiij. Cūq̄ illa ingrederetur limen domus mortuus est puer. Cū illa inquit .i. diuina natura ingrederetur limē dom⁹ idest vterum virginalem s̄z in filij incarnatione. mortuus est idest mortalis factus est puer: idest purissim⁹ dei filius benedictus. Hunc ergo puerum dico purissimum: tanq̄ a matre virgine nobis satū. Deniq̄ hunc puerum dico mitissimum tanq̄ in mortis sanguine sponte stratum. Constat enī q̄ iste puer tanq̄ ouis ad occisionem ductus est. sicut dicitur. Esai. liij. Apud archades cū Jovilinto & panilico qui a gentilibus duo numina credebant puer omni anno sacrificabatur & p̄ salute populi mactabatur. Unde s̄m Pl. lib. viij. capi. xxiij. quidam doctor grecus dictus scopas: asserit: q̄ quidam dictus demenetus conuersus fuit in lupum: p̄ eo q̄ comederat de puero: Jovilinto ab archadibus inimolato: post decēniūz tamē iterum fuerat homo factus: & de lupo in hominem reformat⁹: & in certamine atletico apud olimpiā biuictor fuit fuerat coronatus. Iste autem ritus de puero p̄ salute populi morti dādo: sicut a pluribus personis fidedignis audiui: qui in illis partibus orientis fuerunt: adhuc seruatur in chathao a magno chan et alijs gentibus orientis: q̄d .s. puer occiditur & assatur. & corpus diuisum principalioribus ad vescendūz & cōmunicandū datur: reliquis vero populus sanguine aque mixto aspergit̄ & expiatur. Quis est iste puer nisi x̄ps. Iste enī Jovilinto. idest deo patri pro salute humani generis voluit occidi in cruce: sole voluit assari: corpus suum in sacramento altaris a fidelib⁹ voluit assumi: & sanguine suo populum expiari. Heb. ij. Pueri cōmunicauerūt carnē & sanguinem. Sed qd̄ dicitur ultra de isto puero: p̄ccato dicit̄ q̄ ille demenetus qui de carnib⁹ pueri comedit mutatus est in lupū. qd̄ enī signat demenetus nisi dementem populū iudeorum: qui .s. carnes pueri Jesu dicit̄ comedisse in q̄tuz ipsum dicitur crudeliter occidisse: & p̄pter hoc certe in lupum dicitur conuersus fuisse in q̄tuz p̄pter peccatum mortis x̄pi ad vagandū per nemora morte lupi

idest ad captiuitatem perpetuā est damnatus. Scñ. xliij. Dixit ruben fratribus suis. Nunquid non dixi vobis: nolite peccare in pueris & nō audistis me. cñ sanguis eius requiritur. Lupi enī facti sunt: q̄ certe isti venerunt ad vos in vestimentis ouium: intrinsec⁹ autem sunt lupi rapaces. finaliter isti tamen in humanam speciem reuerterentur: in fine tempōꝝ lupinaz di mittent effigiem: & ad fidem x̄pi & gratiam conuertētur: & victores in certamine contra antix̄ps hereticos & deinde triumpho nobili dotabunt. Judith. xv. Victores reuersi sunt in betuliam. Sed quid ultra dicemus de isto puero: certe dico. q̄ p̄ nobis mortuus est nos debemus mortem eius desicere: & p̄ ipso & eius fide mortem si necesse fuerit sustinere. Exēplo delphini qui pueros dicitur diligere & societatem corū sup̄ omnia velle. Tñ narrat Solinus cap. de elephonte. et Plinius lib. ix. cap. viij. Quod in persarum historia continetur quēdam puerum a delphino quodam taliter adamat⁹. q̄ se sibi equitandūz prebebat: ipm̄q̄ inter fluctus de vno portu ad alium deferrebat: finalit̄ tamen tempestate graui exorta: puer submergitur et moritur. sed mortuus ad littus per delphinū portat⁹ Delphinus vero quasi confitens reatum suūz q̄ pro eo mortuus erat puer: morte se multauit & ad mare redire nolens iuxta puerum interij p̄ dolore. Charissimi puer iste est christus. Delphinus vero in mari mūdi fluctuans: est humanū genus. Cū igitur inter istos fuerit a principio magnus amor: ita q̄ delphinus .i. genus humanum ipsum puerum x̄pm̄ vectauerit et receperit: in quantum credidit fidem eius: sic factum est q̄ iste puer dei filius in tempestate persecutionis iudaice mort⁹ extitit & submersus. iij. Reg. iij. Puer mortuus iacebat in lectulo: delphinus vero .i. homo videns istum p̄ se mortuum fuisse: debet certe de morte ipsius summedolere. Iuxta illud. iij. Reg. xiiij. Moxietur puer & planget eum omnis israel: dicens. illud. Scñ. xxvij. Puer nō comparet & ego quo ibo & p̄ eo & eius fide morti si necesse fuerit se offerre. dicētes. illud. ij. Reg. xvij. Est ne pax puero absalon. Et sequitur. Quis mihi tribuat vt moriar pro te fili mi absalon: Bene igitur hunc puerum dico mitissimum tanq̄ in crucis margine morte stratum. Insuper hūc puerum dico fortissimum tanq̄ a mortis turbine repatum. Iste enī puer a mortuis resurrexit. vñ. iij. Reg. iij. Oculi puer septies aperuit oculos &c. vñ. Restituta est caro eius sicut caro pueri. & Actuum. xj. Adduxerunt puerum viuētem: vide vbi x̄pi resurrectio infra. Rursum hunc puerum dico altissimum tanq̄ in celi culmine sublimatum. s̄m ascensio vñ. j. Reg. j. Puer autēz proficiebat atq̄ crescebat Creuit enī & exaltatus est vsq̄ in celum: p̄ ascensiones vide infra vbi x̄pi ascensio. Postremo hunc puerum dico permagnum: tanq̄ eterno nomine predotat⁹ Constat enī q̄ nomen fama: fide & magnificētia hui⁹ pueri semp multiplicatur. figuratur in samuele: qui nominat⁹ interpretat̄: de quo dicit. j. Reg. ij. Magnificat⁹ est puer samuel apud dñm: vide supra de nomine: sic igit̄ patet: quō iste puer est. Insignitus p̄claro nomine. Alte situs celi culmine. Restauratus a mortis turbine Morte stratus in crucis margine. Mūdo satus a matre virgine. Nobis datus a summo numine. Iste est igitur puer quem debemus semper inquirere. Math. thei. ij. Interrogate diligenter de puero. Quem debemus suscipere. Luce. j. Suscepit israel puerū suū: recordatus est misericordie sue. Quem etiaz debemus tanq̄ nūz diligere & eligere. dicētes. s̄. qlibz illud. math. thei. xij. Ecce puer meus quem elegi: dilectus meus i quo bene complacuit anime mee. Patet igitur aliqd̄ dictum esse de puero celi possessore. Secundo principaliter dico: q̄ dicendum est aliquid de puero celi successore scilicet de viro puro & iusto qui finaliter in celi hereditate succedit: sicut puer multiplici ratione que scilicet ostenduntur in illa auctoritate que scribit

Puer.

Johannis.vj. Est puer vnus hic vbi scilicet ostēditur
quod est vt cōmuniter.

Ceteris longior in duratione.

Ceteris pulchrior in aspectione.

Ceteris simplicior in intentione.

Ceteris prōptior in subiectione.

Et sic dico q̄ spūaliter loquēdo p

perfectus. Debet esse durans ⁊ stabilis: est inquit qđ
s. durationem signat. Debet esse pulcer ⁊ abilis: puer
inquit: idest purus ⁊ mūdus. Debet esse simplex ⁊ hu
milis: vn⁹ idest simplex ⁊ non duplex. Debet esse p̃m
ptus ⁊ mobilis. hic inquit idest prius. ¶ Sit igitur
iste puer durans ⁊ stabilis: p̃c̃nus constantia. Puer
em̃ naturaliter diutius durat ⁊ viuūt q̃ homo senex.

Sicutus et perfectus magis perseverat in bono et imperfectus. quod ostenditur in verbo est: quod signat durationem presentem non deficientem. Unde deus potest dicere de quolibet tali illud. j. ¶ Paral. xij. Salomō filiū meū puer parvul⁹ est: ut et hic dicat illud. Hic.

f. Puer ego sum. ¶ Item sit iste puer pulchre ⁊ abieci-
 lis plenus decentie. Et hoc ostenditur in verbo puer
 id est pur⁹ aer: q̄ sc̄s pulchrior est ⁊ magis placet q̄ tur-
 bidus. Quia reuera vir perfectus est purus: mundus

Allega si vis illud quod predictum est de puero ⁊ del
phino. Et pone quomodo inundicia puerilis placet
etiam animalibus crudelibus atq; seris: sicut etiam de
de leone legitur: qd scz pueris ⁊ mulieribus parcit: si
cut iam pluries fuit dictum ⁊ factum. Pone etiam de

alij feris: sicut de lupa q̄ remum ⁊ romulum pueros
 feris expositos ad vorandum: lactare inuenta est ⁊ nu-
 trire: sicut ponit tytus lilius. Cuius simile ponit iu-
 stinus de cpo rege perfarū: ⁊ cronica de heinrico ter-
 tio de quarto imperatore romano: qui omnes in ter-

tiō vel quarto imperatore romano: qui omnes in iu-
uentute a feris nutriti sunt: ab hoībꝫ vñ inozetū-
tur epositi: a feris seruari fuerunt: tandem ad alta
imperia sublupati creuerunt. Sicut eñ diuina pui-
dencia p̄ varia medalia effectus suos solet introducere
sententia p̄ sua semel colit innocentes a periculo

fic etiam p fera animalia solet innocentes a periculo
liberare. Deus enim occulte custodit illum quem ad
aliquem magnum statum p'movere intendit: dicens
sz. ij. Regum. xviij. Custodite mihi puerum absalon
igitur spūalis puer debet esse pñcer z humilis ple-

nus' decentia. Puer inquit. Item sit talis puer sim-
plex ⁊ humilis carens malicia. Constat em̃ q̃ pueri
non sunt malicioſi nec duplices: ſed intentione plani ⁊
ſimplices: ⁊ inde eſt: q̃ pueri faciliſter decipiuntur:
q̃. ſ. ſicut nullum vellent decipere: ſic alios erga ſe velle

facere opinant. Teste em̃ Aresto. ¶ Pueri sua innocen-
tia alios mensurant. Sic vere viri iusti sine malicia
volunt esse: nullumque querunt decipere: nec etiã ne deci-
piant caverent: qđ ostenditur cū dicat. ¶ Anus. q. d. nō du-
plex aut maliciosus: sed simplex innocens: sincerus

pier am m...
viii. iudic. ciiij. Erit em puer nazareus domini. Anus
inqt Eccli. iij. Anus est ⁊ secundum non habet. vnde. j.
Reg. xviij. Ecce inqt hestis regis. transcat vnus de pu-
eris ⁊ tollat ea. ⁊. j. Reg. ix. Tolle tecum vnum de pue-
ris ⁊ confirmares vad ⁊ quere asinas. Unitas em et

¶ Quod. f. ostendit cū dō hic: qđ est aduerbiū loci: signi-
ficatū inferentis psonalem. Ad denotandum: qđ sicut

ncans pccientia psonalem. ad ostendendum: q̄ ncut
pueri sunt naturaliter mobiles & agiles: ppter virtu
tis caloris igni in quo plurimum sunt vigentes. Sic
viri iusti p obsequium obedientiam & diligentiam
oibz volunt esse p̄sentes. Hic inq̄t: q̄ vix ignis cha
ritatis quo feruēt p̄sentes & obsequium agiles

ritatis quo feruent: ipos facit ad obediendum agiles
 ⁊ ad oia bona opa diligentes. Hic inqt. vñ scñ. fr̃j.
 Dixit abraam ad pucros. Expectate hic cū fino: ego
 ⁊ puer illuc pperantes adorabimus. Expectate inqt
 hic: vñ. s̃ semp pñtes inueniri possitis ad obediendum
 obediendum ⁊ inuandū. Et si pueri vñ obediunt

obscunduz ⁊ ogandu. Et sic ergo p̄t̄: quō spiritualis

puer idest: vir pfectus debet esse velox ⁊ agilis ⁊ laboriosus: simplex ⁊ humilis: nō maliciosus. pulcr ⁊ abilis: non defectuosus durans ⁊ stabilis non defectuosus. Et sic bene dictum est: videtur de ipso. Est puer vnus hic vide de vnus: de esse: ⁊ de hic localiter ⁊ ad

vinas licet vide de vinis: de tunc: de his localliter: & au-
 uerbialiter: si vis pone hic duodecim bonas conditio-
 nes que de puero ponunt supra vbi paruulus: in ne-
 ce contrariumum de malis & immundis pueris: sicut ibi.
 Sic ergo dicā: q̄ talis bonus puer spūalis debet pmo
 ueri & exaltari: honorari & sublimari: & ad dignitates

tpaalem ⁊ ternaaleme eligr: pññiari ⁊ leuari: pññic de bono
 electo dicat dñs illud. **2. Math. xij.** Ecce puer mc⁹ que
 elegi. **2. illud. 2. Mar. ij.** Accipiens puerum statuit eum
 in medio. **2. Ubi cerre talis electus commendari poreſt**
2. In finem. pññiari cleuati⁹ Accipimo inññā. Cūque 2.

Ut lupernaliter elevatus accipiens inqt. i. deus. Ut
virtualiter confirmatus statuit eum inq̃t. Ite regula
riter adequatus quia in medio. Tūde de quolibet fi
tulo suo. In illa autoritate. Ecce puer meus &c. offen
ditur q̃bus deus presentat. ecce. I hunc deus adoptat
Puer meus. Thecificatio habetur quia in singulari si

puer meus. Hec igit de bono puero in singulari fut
ficient. ¶ Quia tñ in scriptura p pueros familiares
z seruitores intelligunt. Possumus notare q multi
mali pueri hodie mueniunt. s. pueri.
Blasphemi z iniuriosi.

Supremi ⁊ ambiciosi.
Debiles ⁊ defectuosi.
Carnales ⁊ luxuriosi.
Discoides ⁊ litigiosi.
Iudentes ⁊ solaciosi.

Ignorantes ⁊ obliuioſi.
Pereuntes ⁊ luctuoſi.
De blaſphemis ⁊ iniuriis dicit dñs. iij. Reg. xij.
Pueri regis aſſyrorum blaſphemauerunt me. De ſu
perbis ambicioſis. qui. ſ. ſemp querūt alius dñari: vi

ci potest illud. Esai. iij. Dabo pueros principes eorum
et effeminati dñabunt eis. De debilibus et defectuos
qui. f. carent fortitudine et virtute. dici potest illud
Esai. xl. Deficient pueri et laborabunt et c. De carnalib
et luxuriosis. seu etiam de lenonib et meretricib. qui. f.

aliene fauēt lūgurie pōt dicit illud. *ibest. ij.* Dixerūt
inquit pueri ⁊ ministri regis: querant regi puellē vir
ginē speciosē. *De discordibus ⁊ litigiosis potest di-*
cī illud. qđ de pueris Joab ⁊ abner dicit. ij. Regum. *ij.*
Surgant uerū ⁊ indant coram nobis sequitur. *ib.*

Sursum pueri ⁊ ludant coram nobis. sequitur. **Aut**
vnusquisq; apprehendit caput comparis sui: ⁊ trans
 fixo gladio ⁊ latus contrari mortui ceciderunt. **Con**
 stat em̃ q̃ ludi talium pueror̃ in mortem ⁊ discordias
 sepiissime terminant. **De** ludentibus autē ⁊ ludibio
 figurā nullā mouent. **Et** festus clementis. **S**ecundū hu

his: qui nullis vacant nisi fatuis et ineptis solatijs hu-
ius mundi dici potest illud. Luce. viij. q. f. similes sunt
pueris sedentibus in foro et loquentibus ad invicem
et dicentibus. Cantavimus vobis et non falcastis etc.
De igitur antibus et obliuiosis dicit. Sap. xij. Tanq[ua]m pueri
et senes et infantes et obliuiosi etc.

ris infensatis iudicium in derisum dedisti. Contra illud. j. Coz. xiiij. Nolite pueri effici sensibus. sed malicia paruuli estote. De pueris vero finaliter peremittitur: idest de peccatoribus temporaliter et eternaliter morientibus potest dici illud. Treñ. v. Pueri i ligno

conuerunt. Et Baruc. iij. Nec puerorū miserti sunt
s. demones. Immo etiam dicit. i. Mach. j. Suspende-
bant pueros a crucibus. Et Job. j. Irruerunt fabri
tulerunt oia: ⁊ pueros gladio occiderunt: fabri q̄ in-
terpretant captiui: sunt demones ⁊ a celo facti exules:

in hoc aere captiuati: qz. sifi in tales pueros. i. in pec
catores finaliter irrunt: ipsoz p penam eternam p
cutientz occident. figurati iij. itegz. vbi vfi egre
si de saltu. rii. pueros occiderunt: qz helyscum illuz
runt. Thsi ein idest demones illos in inferno finaliter

lacerabant: q̄ belyſcum. i. ſanctos ⁊ iuſtos in hoc mū
doytuperant ⁊ illudunt: hec ergo dicta ſint de pecca
tozibus: q̄ ſunt pueri malignantes. ¶ Sed ſi adhuc
velis aliquid dicere de iuſtis qui ſunt pueri dño ſer⁹
uientes potes notare om̄ſi ſunt aduerſi.

Infirmi

Յոհաննի

Infirmi et patientes.
Mundi et continentes.
Veti et psallentes.
Dardi et abstinentes.
Docti et sapientes.
Macri et penitentes.
Pacifici et concordantes.
Electi et conregnantes.

De pueris patiensibus potest dici illud. Gen. xxij. vbi abraham dicit pueris suis. Expectate hic chasino. Expectate et etiam asinus patiens signat de pueris continensibus dicit. Reg. xij. Si mundi sunt pueri maxime a mulieribus. Sequitur. Erant autem vasa puerorum munda. Et merito quod procerito illi qui regi celi seruiunt et famulant sine macula incontinentie spiritualiter esse conentur. Dani. j. Precepit rex proposito eunuchorum introduceret pueros qui erant de femine regio de filiis israel in quibus nulla esset macula decoros forma eruditos omni sapientia cautos scientia et doctos disciplina. qui possent stare in palacio regis. De pueris cogitantibus seu etiam deum laudantibus et exultantibus dicitur in ps. Laudate pueri dominum: laudate nomen domini. Sicut scilicet de pueris hebreorum qui tollentes ramos olivarum obuiauerunt domino dicentes osanna etc. De pueris abstinensibus dicit Dani. j. Quod vultis puerorum qui soli vtebantur leguminibus apparuerunt corpulentiores pre omnibus pueris qui vescabantur cibo regio. De pueris sapientibus dicit Dani. j. Quod pueris his dedit dominus disciplinam et scientiam in omni libro et in omni sapientia. De pueris penitentibus potest dici illud. j. Mach. ij. quod ipsi circumciderunt pueros iucircumcisos. Circumcisio enim penitentiam signat. quod scilicet vitia circumcidit. De pueris concordantibus seu pacificis charitativis uentibus potest dici illud Job. xxi. Erat inquit omnipotens mecum et in circuitu meo pueri mei. Et Luc. xj. Pueri mei mecum sunt in cubili. De pueris vero conregnantibus seu patri suo deo in regno paradisi succedentibus potest dici illud. j. Macha. beo. j. vbi dicit quod alexander vocauit pueros suos nobiles qui secum erant nutriti a iuuentute sua: et obtinuerunt pueri eius regnum unusquisque in loco suo. Alexander enim signat deum. Pueri eius nobiles sunt omnes sancti et quicunque viri virtuosus et iusti sibi per fidem et caritatem coniuncti per gratiam nutriti. Istis enim regnum suum scilicet paradisi gloriam diuidit ita quod unusquisque in loco suo. id est in gradu sibi debito finaliter succedit Luc. xviij. Sinite pueros venire ad me: talis enim est regnum celorum. Ad quod nos perducatur ille qui istos pueros nutrit superius et educat. sufficit.

Pugna. Pugnare.

Nota quod pugna dicitur a pugno eo quod pugnis homines pugnant. Et est pugna idem quod bellum seu bellum. Quauis enim ista vocabula grammaticaliter differant unus tamen accipit pro alio in scriptura. Moraliter tamen loquendo dico quod inuenitur Pugna.

Virtuosa.
Gloriosa.
Vitiata.
Luctuosa.

Prima est pugna humane strenuitatis. Secunda est pugna diuine auctoritatis. Tercio est pugna peruersae malignitatis. Quarta est pugna diabolice crudelitatis. Dico ergo quod est quedam pugna que est virtuosa. Et ista est pugna que iusti pugnant contra diabolum carnem et mundum. De qua pugna potest dici illud. ij. Regum. xxi. David et viri eius pugnant contra philistinum. Item dico quod est quedam pugna gloriosa. Et ista est illa qua deus pro humano genere contra diabolum dimicauit. qua etiam omni die pugnat contra eum nobis auxilium conferendo. et de hoc. Josue. xxiij. Dominus deus pugnavit pro vobis sicut pollicitus est. Item dico quod est quedam pugna vitiosa. Et ista est pugna qua mali pugnant contra dominum per obstinationem: et contra seipsum per diuersitatem et rebellionem. Unde de pugna contra deum dicit. Eccli. xlvj. Contra deum pugnare non est facile de pugna etiam contra seipsum dicit. Dani. vij. Quatuor venti pugnant in medio mari. Item est quedam

pugna luctuosa seu piculosa. Et ista est illa qua diabolus pugnat contra hominem in presenti per temptationem. et in futuro per damnationem. Tunc de pugna demonis mundi et carnis quam facit contra nos. dicit Judic. xj. filii ammon pugnant contra filios israel. Dicamus aliquantulum ulterius de pugna virorum iustorum qui. non cessant pugnare contra ecclesie vel anime inimicos. Sicut enim animalia inter se pugnant et preliantur. quasi sibi in conditionibus et complexionibus naturaliter contrariantur et aduersantur. Et inde est quod elephas pugnat contra dracones. Mustela contra scorpiones et cetus contra crocodillum. Sic vere iustus pugnat contra diabolum et quemlibet alium spiritalem inimicum. Et hoc est quod precipit. j. Macha. iij. Estote parati ut pugnetis aduersus nationes. vbi ostendit quod in pugna quatuor spiritualiter requiruntur scilicet.

Tires. Tires dico ad laborem sustinendum.
Arma. Arma ad corpora municiendum.
Opera. Opera ad inimicos impugnandum.
Et aduersarii. Hostes ad prelium terminandum.
Sic vere in ista pugna spirituali concurrunt ista quatuor. scilicet.

Tires. Tires sunt cordis fortitudo. Estote inquit.
Arma. Arma sunt virtutum sanctitudo. Parati inquit.
Actus. Actus sunt operum rectitudo ut pugnetis inquit.

Hostes. Hostes sunt malorum multitudo contra nationes inquit.

Tires faciunt ad laborum tolerationem. Primo ergo Arma faciunt ad malorum prohibitionem. Actus faciunt ad virtutum executionem. Hostes faciunt ad animi exercitationem. requiruntur fortitudinis et constantie. Et hoc ostendit cum dicit. Estote. te. quod est verbum substantiuum significans fortitudinem et vigorem. quod perculdubio est necessaria ad pugnam contra spirituales inimicos et ad laborem pugne viriliter sustinendum. Iuxta illud quod canit. Estote fortes in bello et pugnat cum antiquo serpente etc. Aues enim et bestie predales et pugnales: sunt fortes naturaliter et audaces. sicut patet per singula discurrendo. Sic vere illi qui spiritalem pugnam volunt facere: debent fortitudinem et audaciam obtinere. Exemplo illius. Ite de quo dicitur. Judicium. xj. quod Ite galaaditis erat vir fortissimus atque pugnatore. Quod est contra multos qui quauis pugandi officium habeant: audacia tamen et fortitudinem nullam habent: similes miluo: quod audax est ad pugnam contra pullos: timidus vero ad pugnam contra grutes: ardeas et alias aues magnas.

Ite vere sunt quidam: qui audaces sunt contra timidos sed timidi contra audaces. et contra timidos sunt feroces. Nullam enim auem forte. id est nullum opus arduum audent inuadere vel accipere. Aues enim debiles: id est opera inepta et inertia se preterdunt viriliter attentare. Quod potissime verum est de platibus: officialibus: iudicibus et balliuis: qui per certo aues fortes: id est magnos tyrannos et nobiles: prauos etiam usurarios et diuites. iniquos etiam inpios et crudeles: non audent inuadere: nec ipsos per iustitiam impugnare sed solum pullos. id est pauperes et impotentes solent per suas exactiones iuridicas molestare et ipsos ledere et gravare. Dicunt enim tales timidi illud. j. Macha. iij. Quomodo poterimus pauci pugnare contra multitudinem. Non sic sed habeant virtutem audacie et constantie. Exemplo herodij qui est avis non multum magna corpore: sed tamen maxima est virtute. Ista enim non paruas auiculas sed multo se maiores aues inuadit: intantum quod quasi ad lam rapit et si ad plures grutes volauerit: non prius descendit donec quatuor vel quicquid ad terram prostrauerit: sicut dicitur in li. de natura rerum. Sic vere tales non contra paruos et pauperes debent pugnare: sed potius aquilas et grutes. id est magnos tyrannos et diuites audacter debent inuadere: et ipsos quod sunt multo se maiores et potentiores: non debent in pugna iustitiam formidare: quoniam si plures sint quousque ipse perstrauerit et punierit. non debet velut herodius a volatu. id est executione iustitie descendere vel cessare: quia bene

Pugnare.

homo constans plus dicitur gaudere facere iustitia de magnis quam de paruis: de diuitibus quam de pauperibus. de repugnantibus quam de obediens. Et hoc precipitur. iij. Regu. xxiij. Non pugnabitis contra maiorem vel minorem sed contra regem israel. Estote ergo. i. Regu. xxiij. Esto vir fortis et pliare plium omini. Item ergo quod in ista pugna debet esse virtus fortitudinis et constantie. Estote inquit.

Secundo dico quod ibi debet esse arma sanctitudinis et iusticie: quod ostenditur in verbo parati. Milites enim parati parantur ad pugnam. Sic iusti etiam per virtutes que sunt armatura dei. Iuxta illud. i. Macha. xij. Precepit Jonathas suis vigilare et esse in armis paratos ad pugnam tota nocte. Sine enim istis armis non potest homo pugnare: nec temptationibus resistere. sicut dicitur. Num. xxi. Arma te ex vobis ad pugnam. Istud bene preceptum in ceruo: qui quod diu caret armatura comui. s. qui de nouo antiqua cornua deposuit videtur se inhabilem ad pugnam et alijs alibi ad resistendum abscondit se non audens in publico apparere: ita quod vir potest tempore inueniri. significans illos qui arma virtutum et cornua perdiderunt: qui non ad pugnam spirituales sunt apti sed potius inhabiles et inepti et ubi ad pugnam contra vitia et tyrannos debuerant apparere solent magis fugere et se abscondere et latere. Isti ergo non sunt habiles ad pugnam sed potius ad latendum. Isti respondet benedictus. num. xxiij. ubi dicitur. Aliquid fratres vestri ibunt ad pugnam et vos hic sedebitis. Cur subuertitis metes filiorum israel. Non sic ergo sed habeant arma sanctitudinis et iusticie.

Tertio dico quod in ista pugna requiritur actus fortitudinis et prudentie: hoc ostendit cum dicitur. pugnatis. in pugna. n. requiritur tripliciter. s. fortitudo et prudentia et periculum. pugnam est fortis et prudentia triplici ex causis. Pro fidei defensione. Et primo pro fidei defensione. Pro anime saluatione. Et exemplo apostoli qui pro rege suo pugnat et mori pro eo pulcrum putant ut dicitur. Ili. Quod pro rege nostro et pro fide sua defendenda debemus contra saracenos et hereticos pugnare. et mori pro eo pulcrum et nobile existimare sicut fecerunt martyres et predicatorum. Unde de deo dicitur Sapientia. Quod pugnabit pro eo orbis terrarum contra insensatos. Item pugnam est pro anime saluatione. Alia enim pugnat pro viciis suis ne ab alijs maculetur. Sic et nos debemus pugnare certare per animam nostram ne a demonibus inquinetur nec inquietetur. i. Macha. iij. Nos vero pugnabimus pro alabus nostris et legibus. Item pugnam est pro subditorum protectione. Et exemplo lupi qui pro filis pugnat contra lupo. Et exemplo galline que pro pullis pugnat contra miluum. Et exemplo cornu ciconys. Et exemplo elephantum qui contra draconem pugnant pro hominibus errantibus atque deujs. Quia pro certo ad nos et ad prelatos maxime pertinet pro subditis et alijs fidelibus contra spirituales aduersarios. s. contra demones peccata hereticos et tyrannos pugnare et pro ipsis viriliter debellare. i. Macha. iij. Et ergo deiectione populi nostri ut pugnemus pro populo nostro et scitis nostris. Item pugnam est pro ecclesie et pro patrie tuitione. Et exemplo auium qui pugnat pro defensione nidorum. Et exemplo animalium qui pugnant pro defensione suorum domiciliorum. sicut patet de tupo et vulpe etc. Ili. Regu. x. dicitur. Pugnemus pro populo nostro et ciuitate dei nostri. i. pro ecclesia. et sic bene dico quod requiritur actus fortitudinis et prudentie. Pugnemus inquit.

Quarto dico quod requiritur obsequium fortis turbinis et malicie: contra inquit nationes. Nulla est enim pugna sine aduersario et in omni pugna spirituali necesse est quod aduersarios habeamus quia aliter virtus contrarium non haberet. Isti autem aduersarii sunt tres pessime nationes. scilicet. Mundus cupiditates. Carnis voluptates. Demonum falsitates.

Mundus enim et caro et demonia diuersa mouent prelia. Ili. Macha. iij. Pugnemus pro animabus nostris. Et sequitur in eodem capitulo. Ecce nationes conuerunt aduersum nos ut disperdant nos. Ecce ergo quod in pugna spirituali requiritur quatuor. s. virius. arma. ductor. et hostis etc. Sed si de pugna velis ulterius aliquid agere dic quod pugna seu militia est vita hominis super terram. sicut dicitur Job. vij. quod cum contra hostes spiritualiter et forti et continua simus pugna pluri. sicut dicitur. Ero. xxiij. Ululatus pugne auditur in castris hinc est quod nos semper parati et virtute armati esse debemus ut statim contra hostes viriliter decertemus. Judith. vij. Omnes paraucrunt se pariter ad pugnam. Et si vis nota quod in pugna victoria obtinetur quando populus habet. s.

Ducem prouidum. Hostem timidum. Ordinem nitidum. Militem validum. Ductor est prouidus et sapiens. Hostis est timidus et fugiens. Ordo est nitidus et conueniens. Miles est solidus et patiens. Ad hoc sic est quod in pugna iustorum ductor est sapiens et prouidus scilicet. christus deus noster qui contra luciferum fuit victor et ductor noster qui primo in virgine armis nostre humanitatis se armavit. et tandem in cruce pro nobis pugnavit ut cum superaret dicens. i. Paralip. xxiij. Mutabo habitum et sic ad pugnam vadam. figuratus in David qui cum quinque lapidibus. id est quinque vulneribus in torrete passionis assumptis armatus philisteum superavit et vicit. sicut dicitur. i. Regu. xxiij. unde ibidem dicitur. festinauit david ad pugnam et aduersus philisteum. Tunc enim personaliter pro nobis pugnavit. quod scilicet tunc fuit deus quasi vir pugnatorem omnium potens nomen eius. Istic etiam quotidie pro nobis in pugna temptationum et tribulationum pro homine pugnat. sequens ducem et adiutorem ipsius prestat quod scilicet homo in ipso confidens adiutorium ipsius inuocat atque clamat. ut sic dicat homo illud. i. Paralip. xxiij. Deus noster qui auxiliator. et noster pugnavit pro nobis. Igitur tali ducem et pugnam nostram humiliter committamus et ipsius auxilium suppliciter inuocemus dicentes. i. Macha. xiiij. Tu es dux noster: pugna prelium nostrum et omnia quecumque dixeris faciemus. Et per certo si tamen facimus quod ducem et ductorem deum habeamus: inimici timebunt et nos in pace dimittentes stupebunt dicentes. s. Ero. xxiij. fugiamus israel: deus enim pugnat per eis contra nos. Igitur in ista pugna ductor est sapiens et prouidus. Item in pugna ista hostis est fugiens et timidus. Et vere talis est dyabolus quia scilicet ipse similis est umbre que sequitur fugientes et fugit resistentes et persequentes. Timidus enim est et fugit fortiter resistentem. Teste enim Gregorio. Debilis est hostis qui non vincit nisi volente. vii. Macha. xj. Pugnaverunt contra eum et fugit et terga vertit. Item in pugna iustorum ordo est conueniens et nitidus. Bona enim ordinatio exercitus summe iuvat ad victoriam obtinendam. parum enim acies bene ordinate et compositae multoties triumphauerunt de multis pluribus et fortioribus male et inordinate compositis. Sic vere in pugna spirituali valde utile est bonum ordinem tenere: et iuris et legis morem et virtutum metas et regulas observare: nec per presumptionem exterius procedere vel palare. In omni enim negotio disciplina et ordo proficiunt: inordinatio vero et transgressio iustorum limitum succumbunt. Istic filius metelli romani ducis a patre capite punitus est pro eo quod contra patris mandatum extra ordinem pugnaverat: sicut ponit tytus Livius. Et simile commemorat valerius maximus lib. ij. ca. ij. de posthumo dictatore et Manlio torquato quorum uterque filium suum occidi iusserat: quod iniussu cum hoste dimicarent quauis uterque hostem quem iniussu vincebat. De ordine igitur et disciplina iustorum in spirituali pugna dicitur. Iudicum. v. quod stelle manentes in ordine et cursu suo aduersus sizaram pugnaverunt.

Item

Item in ista pugna miles est patiens et solidus. Victoria enim non reportatur in pugna: nisi pugnahs solidus sit et fortis: et nisi sit patiens et pscuerans et longanimus. Qui enim ad quemlibet insultum aduersarij desisteret nunquam victoriā obtineret. Ideo dicebat apłs. ij. Cor. vij. Nullā requiē habuit caro nra: sed oēm tribulationē passi fuimus foris pugne: intus timores. Et si vis dic: q̃ plura sunt que faciūt in pugna milite fortiter bellare et victoriā obtinere. viz Quando.

Habet causam sufficientem.

Tollit causam officientem.

Addibet motum afficientem.

Adiungit cetum pficientem.

Seruat modum perficientem.

Sic vere dico q̃ in bello spiritali. s. contra tēptatiōes et tribulationes dē esse causa sufficiens: q̃. s. ad debetum finē debemus pugnare. s. p̃ aīarum salute obtinēda et dānatione vitanda. Iusta enim causa valde fortificat pugnatores. Sic vere qñ hō pugnat contra aduersarios p iustitia vel p fide. Ista enim proprie est pugna dei: sicut dicit. ij. Paral. x. Non est enim pugna vra s̃ dei. Apoc. xix. Cū iustitia pugnat et iudicat. Item dico: q̃ in ista pugna dē deesse causa officiens. s. peccatum et oīs occasio mala. Ut Deut. xxiij. Quando egresus fuisti aduersus hostes tuos ad pugna custodies te ab oī re mala. Item dico q̃ in ista pugna dē inesse motus afficiens. i. audacia et bona et p̃mpta voluntas ut. s. dicamus illud. i. Mach. ix. Surgamus et pugnemus contra inimicos nros. Item dico q̃ in ista pugna debet adesse cetus pficiens: q̃. s. cetus et societas bonorū et maxime fidelium sociorū ipsorumq̃ adiutorium spiritale: orones. s. et consolationes valde pficiunt in hac pugna. i. Mach. ix. Reuertamur ad fratres nostros et tunc pugnabimus. Item dico q̃ in ista pugna dē subesse modus expediens quē. s. nos docet apłs. i. Cor. ix. Sic inquit pugno non quasi in certum nec quasi aerem verberans: sed castigo corp̃ meum et in seruitutes redigo etc. Et. ij. Mach. xv. Adanu quidem pugnantēs sed ad dñm cordibus orātes. Sic igit si homo oīa in ista pugna seruauerit: p̃certo fortis et solidus miles erit: et in pugna victoriā obtinebit Et sic erit de illis De quibus dicit. i. Paral. xij. Tene runt inquit ad david fortissimi et egregij pugnatores tenentes arcum: et vtraq̃ manu fundis saxa iacentes. Sic igit p̃t̃: q̃ si in spiritali pugna: q̃ s̃ iusti pugnat contra demones et vitia: miles est fortis et patiens: ordo est rite conueniens. hostis est lassus et fugiens: ductor est bonus et sapiens: necesse est q̃ in ista pugna victoria p̃ eum obtineat et q̃ ex hoc celeste p̃mum reporte tur. Ista est ergo pugna celestis qua. s. celestes et spirituales viri contra spūales nequicias pugnat. Sicut. n. ponit Pli. ij. li. cap. lii. Apud romanos in bellis cimbriis sonitus tubarū et crepitus armorū in celo auditi fuerunt. In conspectu etiam marij arma celestia ab ortu occasusq̃ inter se concurrere visa supius extiterunt. De quibz etiam p̃digij Aug. de ciuitate dei vides facere mentionem. Ad q̃ etiam facit figura. Apoc. xij. vbi dicit: q̃ factum est plium magnum in celo michael et angeli eius pliabant cum dracone: et draco pugnat et angeli eius: et nō pualuerūt neq̃ locus eorū amplius inueni⁹ est in celo. Talia ergo celestia et spūalia bella quotidie inter michaelē draconē. i. inter iustos et demones et vitia in celo. i. in corde et conscia quo solent fieri: in qua certe pugna p̃o iuuante iusti triumphare solent: et demones et vitia supare. Inūilitas enim supbiam supat et iustus de dominionibus iuuante dño victorizat. Apoca. li. vij. Ibi cū agno pugnabunt: et agnus vincet eos. Adque certe bene posset applicari illud q̃ scribitur. ij. Mach. v. ca. vbi d̃r. Eo tpe quo antiochus secundā p̃fectionem parauit in egyptum: contingit per vniuersam hyperosolimam ciuitatez. xl. diebus videri p̃ aera equites discurrentes aureas stolas habentes et hastas: quasi cohortes armatos: et cur

sus equorum per ordines digestos. et p̃gressionēs fieri cominus et scutorum motus et galeatorū multitudinē gladios districtos: et telorū iactus et aureorū armorum splendorem oīsq̃ generis loricarū. Erpōne moraliter de pugnis et bellis iustorum contra malos: q̃ p̃certo ostendere quō in aere vel i celo possint fieri plia: quare seu p̃ quos difficile esset. Sed si vis dic aliquid de pugnis malorū. Alii enim quasi cōtinue sunt in discordia et in pugna: q̃. s. isti pugnant Contra.

Se per discordias.

Deum per nequicias.

Proximum per se uicias.

Contra se dico per discordias: q̃. s. isti iter se modica occasione mouent guerras lites et pugnas: similes illis duobus de quibus narrat Pli. li. ij. cap. lxxv. Qd̃ in mutinensi agro sub Julio sexto consule in quodam terremotu duo mōtes de locis suis moti inter se maximo strepitu concurrerunt: et p̃ modum pugne assultantes: recedentes: fumo et flāma emissis: aīalia eranimauerunt: et villas intermediās destruxerunt: spectante: vt ait: viatorū et romānorū equitum comitiua. Qui sunt isti montes nisi moderni tumidi et supbi principes et tyranni: qui. s. orto inter eos discordie terremoto inter se pugnant: et vnus contra alterum concurrunt et bellant. et ignem ramni suū inuicē superbie emittentes aīalia eranimant: et villas comburūt spoliānt et enervāt. Tēte enim. Esa. lviij. Impij quasi mare feruens quod quiescere nō vale: et non est par impijs dicit dñs. vñ Esa. xix. Concurre facia egyptios contra egyptios: et pugnat vir contra fratrem suū: et vir contra amicum suū: ciuitas aduersus ciuitatē: regnū aduersus regnum et diripetur spūs egyptij. Isti enim pugnat cōtra se p discordias. Alij pugnant contra deum: p nequicias: viri enim in iniquitatibus assueti: i malicijs obstinati: dei mandata facere cōtēnentes: et ipsius iustitiam non curantes: contra deum pugna re videntur inquantum sibi rebellare et contradicere approbant similes: solsequio q̃. s. semper vertit et se aperit contra solem. Similes ventilabro quod supra capanile est q̃ semper vertit faciem contra ventum. q̃ reuera tales obstinati semper contra solem iustitie p̃m. et contra spiritum tantum se solēt per rebellio nem vertere contra ipsum pugnare: et sibi contradicere: et ipsius mandatis oībus contraire. De istis vides dñs dicere illud. Caph. i. filij inq̃t r̃ps matris mee pugnauerunt contra me. i. filij fidei vel eccle mee. Et isti isti debent attendere ad illud. Eccl. xlvj. Cōtra deū pugnare non est facile. Et hoc quia sicut cornix quando pugnāt contra aquilam ipsam clamoribus impetendo: ita q̃ aquila ac si esset vicia non dignatur se defendere de eodem finaliter tamen indignata p̃tra cornicē insurgit et eam lacerat et occidit sicut dicit liber rex. Sic dico q̃ deus peccatores cōtra se pugnantēs. et peccando contra eū rebellātes. vides non cognosce revel audire: inquantum peccata eorū p̃pterpenitētiā videtur dissimulare: sicut. s. d̃r. Sap. xi. in fine tamen in morte tū iudicio contra eos consurget: et ip̃os destruet et confundet. Vñ ergo docemur. ij. Paral. xij. vbi d̃r. Nolite pugnare cōtra dñm deum patrum vestrorū. Sunt igitur quidam q̃ pugnant contra deū per nequicias. Sunt etiam q̃ uidam iniqui tyrāni: qui cōtra proximum p̃ se uicias: sicut. s. sunt iniqui tyrāni: qui cōtra bonos innocentes et iustos pugnant et certāt. i. Reg. xxi. Philistij autēz pugnant aduersus Israhel. et Iheser. xi. Concitate sunt nationes vt pugnent contra gentem iustorum. Et sic igitur patet quomodo inuenitur pugna malorū sicut et iustorū: sufficiat videri Bellum. p̃belium vel Certamen.

Pulcer. Pulcritudo. Cum pulcritudo sit quedam p̃prietas rei ex debita p̃portione consurgens. Possumus dicere moraliter q̃ i scriptura inuenitur multiplex pulcritudo: tam in bono significato q̃ in

Pulcritudo.

malo. Nota ergo qd est pulcritudo.

Moralis et virtuosa.

Carnalis et vitiosa.

Temporalis et fluctuosa.

Supernalis et gloriosa.

De pulcritudine morali dicitur Exo. xxxvi. qd velut erat de hyacintho pulcra varietate contemnit. De pulcritudine carnali dicitur. Gen. vi. qd videtes filij dei filias hominum qd essent pulcre elegerunt sibi viros etc. De pulcritudine tpali. s. de pulcritudine mundane glorie dicitur. Gen. ii. qd videns mulier lignum qd esset pulcrum visu et ad vescendum suave comedit etc. De pulcritudine vero supnali scz de decore glorie paradisi dicitur. Esai. xxxii. Sedebit populus meus in pulcritudine pacis: in requie opulenta. in tabernaculis fiducie. Iste sunt ergo quatuor pulcritudines in genere. Dicamus ergo aliquid de qualibet earumdem. Primo ergo dicamus: qd est pulcritudo moralis et virtualis. Et ista pprie est illa qua acquirat anima vel homo ex aggregatione gratie et virtutum. Sicut enim virgo tunc dicitur pulcra: quando in membris non est mutilata vel deformata: quando colore roseo est picta et colorata: qd decoris vestibus est adornata: et qd non est mortua sed anima vivificata. Sic vere homo vel anima apud deum et homines est pulcher et speciosus: qd habet omnia membra sua scz speciem et caput recte intentionis.

De et lingua vere locutionis.

Pedes et crura bone affectionis.

Manus et brachia bone operationis.

Pectus et fidei cor firme dilectionis.

Oculos et aures clare discretionis.

Guttur et palatum dulcis deuotionis.

Ventrem et intestina pie et visceroze compassionis.

Pellem et capillos honeste conuersationis.

Proportio enim et aggregatio: ordinatio et compositio istarum specierum et membrorum hominem spiritualiter facit pulcrum: et apud deum et homines gratiosum. Et maxime qd homo est viuus et alatus p gratiam et charitatem: mundus et coloratus: p castitatem vestitus et ornatus p honestatem. Ut sic dicat de anima illud. Psal. xiiij. Susanna erat delicata nimis et pulcra facie. Sive ro ab istis membris truncata vel mutilata fuerit: tunc rime si a deo et dei gratia corruerit: statim vilis et deformis efficitur a deo et angelis abhorretur. Sicut enim dicit Aug. sup Joh. omel. xxxij. Sicut vigor vel animus decorum facit in corpore: sic deus in anima. Non enim facit corpus vt amictus sed anima: que cum emigraverit cadaver arcescit. Et quantumvis illa membra pulcra dilexeris. sepelire tamen satagis. Decor ergo corporis est anima decor anime est deus. hec Aug. vt sic de quolibet ita pulcro dicatur illud qd de dauid dictum est. i. Regum. i. vj. Ecce vidi filium ysaie bethlemiten scientem psallere fortissimi munus robore virum bellicosum et prudentem verbis: pulcrum visu: et deus est cum eo. Dicamus igitur cuilibet homini vel anime ita pulcre illud Cant. i. Pulcre sunt gene tue sicut turris: collum tuum sicut monilia. In quibus verbis ostenditur: qd sicut homo corporaliter pulcher est: qd habet pulcras faciem: puleros oculos pulcrum collum: pulcrum habitum. Sic vere ad spiritalem pulcritudinem requiritur qd homo habeat. Pulcras facies conscientie interioris. Pulcros oculos sapientie subtiliores. Pulcrum collum eloquentie facundiores. Pulcrum ornatu apparentie venustiores. In istis enim quatuor consistit anime pulcritudo. s. In conscientie puritate. Pulcre sunt inquit gene tue. In sapientie claritate. Sicut turris inquit. In eloquentie venustate. Collum inquit tuum. In apparentie sanctitate. Sicut monilia inquit. Sit igitur in nobis charissimi si apud deum volumus esse pulcres. Interioris conscientie sanctitudo. Subtiliores sapientie limpitudo. facundiores eloquentie rectitudo. Exterioris apparentie gratitudo. Dico igitur qd habere debemus conscientie sanctitudinem. Pulcre sunt

inquit gene tue. Gene enim et facies signant conscientiam. Conscientia enim est facies hominis interioris: que pulcra et munda super omnia debet esse: qd sicut macula in genibus et in facie indecentior est qd alibi: et est etiam intuentibus magis nota. Sic peccata qd sunt in conscientia: magis sunt apud deum indecentia et deformia et magis deo et angelis manifesta. Pulcra ergo et munda debet esse ista facies: et etiam iste gene. sicut de bether dicitur. Bether. ij. Quod ipsa erat pulcra nimis et decora facie. De genis etiam dicitur. Cant. vj. Pulcra es amica mea suavis et decora. Et sequitur sicut corter mali punici gene tue. Illi enim qui in signovirginis nascuntur pulcra faciunt corter decorant. Ad denotandum qd illi qui in signovirginis i. in virginitatis. gremio sunt nutriti. sunt et omnium pulcre faciei. i. conscientie pulcritudine decorati. Ideo de genis. i. de facie conscientie dicitur. Cant. iij. Quam pulcra es amica mea. sequitur. Sicut fragmen malipunici gene tue. Patet igitur qd nos debemus habere conscientie sanctitudinem: gene inquit tue. Deinde orco qd si volumus spiritualiter esse pulcres nos debemus habere sapientie limpitudinem. Turturis inquit. Multum enim qd ob hoc solum reputatur pulcra. quia habet pulcritudinem oculorum. Oculi enim pulcri multum sunt inter alias pulcritudines reputati. Unde etiam scriptura de hoc commendat sponsas. Cant. iij. dicens. Quam pulcra es amica mea: qd pulcra es: oculi tui columbarum. Sic vere carissimi spiritualiter loquendo: vir iustus tunc potissime pulcher dicitur: qd oculi intellectus in decore sapientie illustrant: qd ostendit in verbo turturis. Turtur enim oculos habet pulcros: continue gemit et est avis castissima: ita qd compari fide servat ipsas mortua nulli amplius carnaliter se copulat: si gnans viros sapientes et iustos: quos virtus triplex facit spiritualiter esse pulcros videtur.

Pulcher oculus sapientie.

Tristis gemitus penitentie.

Abundus habitus continentie.

De oculis enim sapientie dicitur. Gen. xliij. Pulciores sunt oculi eius vino. et dentes lacte candidiores: de gemitu penitentie dicitur. Dani. xij. qd susanna qd erat pulcra facie fletu prosperit ad celum. De habitu vero continentie dicitur. Sap. iij. qd pulcra est casta generatio cui claritate. et Eccl. xliij. dicitur de pulcritudine castitatis. pulcritudinem candoris admirabitur oculus. Et ideo breuiter de ista triplici pulcritudine istius turturis scz anime potest dici illud. Cant. vj. Quod ipsa est pulcrav luna: electa vt sol: terribilis vt castrorum acies ordinata. Sol enim signat sapientie splendor: luna signat continentie candorem. acies vero terribilis: designat penitentie laborem. Habeat ergo anima sapientie limpitudinem. Turturis inquit. Deinde habeat eloquentie rectitudinem. Et ista notatur in collo. Collum tuum: quia scz in collo formatur vox. Pulcritudo enim colli multum attendit in persona. Sicut vere honestas et pudetia viri vni. Cant. iij. qd pulcra es amica mea. Sequitur. Sicut turris dauid collum tuum: sicut vitra coccinea labia tua eloquium tuum dulce. et Cant. ij. Tor turturis audita est in terra nostra: vt etiam de tali collo exponat illud. Psal. x. Transi super pulcritudinem colli eius. Et vere ad virum perfectum pertinet: qd habeat pulcras et bona: dulcia: mita et honesta: sicut dicitur de Joseph. Gen. xli. Neptalys feruus emissus dans eloqua pulcritudinis qd est extra illos qd magis delectant in verbis turpibus qd in pulcris similes porcis qd libentius ponunt se in stercore qd in auro. Habeamus ergo eloquentie rectitudinem. Collum inquit. Insuper dicam qd ad spiritalem pulcritudinem requiritur: qd habeamus apparentie gratitudinem: qd ostenditur cum dicitur. monilia. Monilia enim exteriora corporis sunt ornamenta. qd exterioris hominis ornamentum. Sicut enim aliqua sunt animalia quorum pellic exterior est ita pulcra: qd ad sui aspectum inuicant omnes oculos aliorum animalium. sicut de panthera dicitur et de pardo. sic

v. r. iustus

vir iustus ita dicitur habere pulcrum pellē cōversationis
 q̄ ad sui imitationem dicitur omnes homines inuitare.
 Quod est cōtra illos qui cōversationē hñt ita horri-
 bilem atq; turpē q̄ non sunt digni ab alijs videri nec
 ē imitari. Similes camelconti q̄ est animal valde
 pictū. et dum vivit in exterioribus coloribus est valde
 pulcrum et tamē qñ est mortuus colorem habet valde
 horribilem atq; turpem. Sic vere sunt quidā qui dicitur
 vivunt. i. dum in statu gratie p̄sistunt. honesti et in cō-
 versatione pulcherrimi sunt. qñ vero p̄ peccatum mor-
 riuntur statim turpem colorem inhoneste cōversationis
 consequunt. Istud patet de apostatis qui quāto dñi vi-
 uerent in fide vel religione erant in honestate et appa-
 rentia pulciores. tanto p̄ vitia moriētes sunt in mor-
 rib⁹ turpioribus. ita q̄ tales pñt dicere illud. j. Adacha.
 j. Pulcritudo nostra et claritas nostra desolata est.
 Nō sic. sed habeamus apparentie. gratitudines vt de
 nobis dicatur illud Dani. iij. folia eius pulcherrima
 et. Ut sic generaliter de p̄fectis et honestis viris dicat
 illud Treno. iij. Cādidiores nive nitidiores lacte. ru-
 bicundiores eboze antiquo. pulciores saphiro. Et bñ
 cōparat istos saphiro. qui p̄pter hoc dicitur esse pulcrer
 q̄ celestis coloris similitudinem representat. Sic isti
 p̄pter celestē cōversationē pulcri dicunt. Adonilia
 inquit. Ut sic quilibet dicat istud Esa. lxi. Quasi spon-
 sum decoratum corona. et tanq̄ sponsam ornata in mo-
 nilibus suis multi sint qui istis monilib⁹ sue cōver-
 sationis in supbiā abutunt sicut sunt hypocrite q̄ in
 eis gloriunt. Iuxta illud Ezech. vij. Quamēta moni-
 lum suoz in supbiā posuerūt. quapropter ipsa quan-
 doq; amittere cōprobant. Alii Esa. iij. Pro eo q̄ exal-
 tate sunt filie syon et. auferet dñs ornamenta. armil-
 las. et monilia. Et aduerte de istis monilib⁹ exterioris
 cōversationis q̄ sicut in vno monili sunt qñq; multi la-
 pides p̄ciosi q̄ monilis pulcritudinē augmentāt. Sic
 in vna cōversatione sunt qñq; multi mores virtuosī q̄
 ipsam pulcrificāt et decorant. Nota ergo q̄ in cō-
 versatione bonoz ad hoc q̄ bñ sit pulcra debet luce-
 re isti lapides p̄ciosi videlicet virt⁹ Amoris et carita-
 tis. Dulcoris et pietatis Cādoris et puritatis Vigoris
 et firmitatis. Decoris et honestatis. Clamoris et verita-
 tis. Rigoris et equitatis. Ista em̄ omnia faciūt ho-
 minē pulcrum. et coram deo et hominibus gratiosum.
 Habeat ergo homo pulcritudinem feruoris et carita-
 tis. Ut sic dicat illud Eccl. xxiij. Ego mater pulcre di-
 lectiois. et timoris. et agnitionis. et sancte spei. Ite
 habeat pulcritudinem dulcoris et pietatis. Cant. iij.
 Pulcre sunt manne tue soroꝝ mea sponsa. pulciora
 sunt vbera tua vino. et odor vnguetoz tuoz super
 oia aromata. Pietas em̄ est pulcherrima virtus. sicut
 Thiere. xi. de oliua dicit. Oliuam vberam pulcras. fru-
 ctiferam. speciosam. vocauit dñs nomen tuū. Ite
 habeat homo pulcritudinem candoris et puritatis.
 Eccl. xliij. Pulcritudinē candoris admirabitur ocul⁹.
 Ite habeat pulcritudinem vigoris et firmitatis.
 Eccl. xliij. Altitudinis firmamentū pulcritudo eius.
 Ite habeat pulcritudinem decoris et honestatis.
 Canticoꝝ. vi. Ecce pulcra es amica mea suavis et de-
 cora. Ite habeat pulcritudinem clamoris et verita-
 tis scilicet virtutē confessionis et. ps. Confessio et pul-
 critudo in conspectu eius. sanctimonia et magnificen-
 tia et. Ite habeat pulcritudinem rigoris et equita-
 tis. De qua dicitur Thiere. xxxj. Benedicat tibi domi-
 nus pulcritudo iustitie. Quod exponens Aug. li. viij.
 de ciuitate dei. ca. vi. dicit. Iustitia est pulcritudo ani-
 mi. quo pleriq; hoīes pulcri sunt. Quis corpore sint
 deformes. Sic igitur poterit dici anima pulcra pro-
 pter oīa supradicta. ita q̄ ei dici poterit illud Can.
 iij. Tota pulcra es amica mea et macula nō est in te.
 Ubi ostēditur q̄ ipsa est. s. Generaliter ordinata. To-
 ta pulcra es. Cordialiter amata. Amica mea inquit.
 Integraliter purgata. Et macula non est in te. Et ita
 pulcra fuit beata virgo. quare dñs ipsas elegit et ama-

uit. Teste em̄ Aug. Non possumus amare nisi pul-
 cra. Ideo de beata virgine potest dici illud Iudicum
 v. Pulcherrima feminarū eligitur ei. Et Gen. xij. Ho-
 ui te q̄ pulcra sis mulier. Ubi etiam ostēditur q̄ ista
 fuit scilicet Sanctitatis decore fulgida. Pulcherrima
 inquit. Pietatis dulcore roꝝda. feminarū inq̄t. Di-
 gnitatis honore splēdida. Quia eligitur ei. Et sic pa-
 tet quomodo est pulcritudo apparentie. Eloquentie
 Sapientie et conscientie. Et sic ergo ostēditur q̄ est
 quedā pulcritudo moralis et virtualis. Et hoc est pri-
 mum principale. Secūdo principaliter dico q̄ est
 quedam pulcritudo carnalis et corporalis. Et ista p̄-
 certo vana est et fallax deceptoria et transitoria. Quia
 sicut dictum est Prover. xxxj. fallax gratia et vana est
 pulcritudo. Et vere fallax est et vana. Quia.
 Cito perit et deficit.

Adentes trahit et inficit.

Nulli prodest aut proficit.

Animam damnat et afficit.

Dico ergo q̄ corporis pulcritudo est celeriter defe-
 ctiva et ideo in scriptura cōparatur flosi Esa. xl. Eroz-
 tum est fenum et cecidit flos et decore vultus eius depe-
 ruit. flos enim habet pulcherrimam apparentiā. Des-
 runtamen habet debilissimam existentia. Siccatur
 em̄ modico calore et tunc a tota sua pulcritudine spo-
 liatur. Sic vere decore corporis habet existentiam val-
 de debilem. quia quīs homo dum vivit et maxime in
 iuuentute valde sit floridus et formosus. quādo tamē
 siccatur in senectute vel morte. statim fit hispidus et
 rugosus Job. xviij. Deuoret pulcritudinem cutis ei⁹
 et consumat brachia eius primogenita mors. Ite
 dico q̄ ista pulcritudo est dñabiliter infectiva. Inficit
 enim subiectum proprium per vanam gloriā et
 subiectum etiam alienum per malas concupiscentiās.
 De vana enim gloria certū est. quia vt cōmuniter om-
 nis persona pulcra gaudet videri et gaudet etiam de
 pulcritudine cōmendari. Iuxta illud poeticum. Dele-
 ctant castas etiam preconiā forme. Pone enim sicut
 in libro rerum dicitur q̄ pauo in plumarum suarum
 pulcritudine gloriā. gaudetq; quando secrete ab ho-
 minibus inspicitur et videtur. et exinde superbiēs ad
 rotam faciendum et caudā dilatandū. et ad ipsam plu-
 marum pulcritudinem ostendendum sensibiliter ex-
 citatur. Et quod plus est pauo de nocte euigilans. et
 propter tenebras plumarum suarum pulcritudinem
 non videns. totam suam pulcritudinē amisisse se cre-
 dens subito clamat et contristatur. et in se plurimum
 desolatur. Sic multi et multe sunt qui quando se sciūt
 plumas pulcras. id est exteriorē corporis pulcritu-
 dinem habere ideo gloriāntur et videri ab hominib⁹
 delectantur. et ad literam vt magis appareat quod in
 eis pulcrum est solent rotam. id est pompam facere.
 caudam presumptionis pompaticę ostendere rouse-
 re. et totam suam pulcritudinem alijs dilatare. Exem-
 plo regis assueri qui gloriāns in pulcritudine vasti-
 yronis sue iussit eam venire vt ostenderet cunctis por-
 pulis et principibus pulcritudinem ipsius. Et quod
 plus est. Iste volunt se cōtinue videre. Et ideo si quā-
 doq; sunt q̄ se non speculantur et inspiciunt. totū sese
 perdidisse credunt. et pre timore amisse pulcritudi-
 nis sepe gement. Unde de superbia et vana gloria ta-
 lum dicitur Thiere. xlij. Ascendit de superbia iorda-
 nis ad pulcritudinem robustam. Contra tales ergo
 de pulcritudine gloriāntes Innocentius de vilitate
 conditiōis humane dicit. Abstine vt alter color compa-
 rabilis sit nature. quid enim vanius q̄ crines pectus
 re. cesariem tingere. facies vngere. genas producere.
 fallax enim et vana gratia est pulcritudo. et oīs caro fe-
 num. Et non solum ergo ista pulcritudo inficit pro-
 prium subiectū p̄ inanem gloriā immo etia inficit
 alios p̄ luxuriam. Sicut em̄ ad sensus patet q̄ pulcri-
 tudo cerastes panthere et tigridis alia animalia ad sui
 cōsiderationē attrahit. et dum circa ea musant ipa-

Pulsare.

entis et occidit. Ista. n. habent pulcherrimas pelles et valde coloratas. sed teste Irido. quot colores tot dolores. Sic et sunt pulchre mulieres et et pulchri iuvenes. Alios enim ad speculandum et intendum suam pulchritudinem attrahunt. et ipsos per mala desideria vulnerant et occidunt. Ideo consulit sapiens Prover. vi. Non concupiscat pulchritudinem eius cor tuum. ne capiaris nutibus illius. Dico igitur quod corporis pulchritudo est danabilis et defectiva. Item quod corporis pulchritudo est ad nihilum perfectiva. Constat enim quod de ista nullus penitus venit commodum aie. sed potius incommodum atque danum. Et istud patet quod contra illi qui sunt ceteris pulchriores sunt ut contra nequiores. Patet in primo angelo qui in naturalibus fuit pulcherrimus. et tamen factus est nequissimus. unde de eo dicitur Ezech. xlviii. Et eleuatus est cor tuum quasi dei. ecce adduco super te robustissimos et nudabunt gladios suos super pulchritudinem sapientie tue. Et sequitur. Perdidisti sapientiam in decore tuo. Patuit et in Absalon qui corporaliter erat pulcher. et tamen spiritualiter fuit nequissimus. contra patrem insurrexit sicut dicitur. Regum. iii. et xv. Nam ut dicitur. Regum. xiiij. Sicut Absalon vir non erat pulcher in omni Israel. Item corporis pulchritudo est terribiliter damnativa. Causa enim est multorum peccatorum. et finalis multorum tormentorum. Catus enim in pellis pulchritudine filius stris efficitur. et tandem propter pellis pulchritudinem occidit. Sic sepe fit quod homo vel mulier filie stris et luxuriosus efficitur dum in se pellis pulchritudine gloriatur. Ezech. xvi. Habes fiduciam in pulchritudine tua fornicata es. quia propter in inferno finaliter occidit. suamque pelle et pulchritudine spoliatur. Tresh. ij. Occidit dominus omne quod visum pulchrum est. Ista est igitur pulchritudo carnalis et corporalis quod. sicut dicitur. est danativa non perfectiva. est defectiva et est et defectiva. Tertio principaliter dico quod est pulchritudo temporalis. Et ista est mundane prosperitatis. Ista. n. que sunt hic. videntur non esse valde pulchra. que tamen si bene cognoscere. turpia esse viderent. Noctacula. n. de nocte lucet et videtur mirabiliter esse pulchra. et hoc quod tunc homo non bene videt. ita quod non potest bene de rebus eternis iudicare. sed de die quando homo videt bene. ista cognoscit esse quidam vermis vilis. turpis. horribilis et deformis. Sic vere carissimi in nocte huius presentis turbulente vite quando nullus proprie cognoscit quid sunt res. prosperitas mundi videtur pulchra lucida et formosa. Sed vere in die vite future quando ambulabimus non per speciem. quoniam de rebus perfectam cognitionem habebimus. tunc veraciter cognoscemus quod mundi prosperitas non est pulchra. sed magis vilis horribilis atque turpis. Ista ergo prosperitas est pulchra et alliciens. figurata in illo ligno paradisi quod erat pulchrum visu et ad vescendum suum. quo eua allegra fuit ita quod mandatum domini preterit. Tali pulchritudine sunt pulchri diuites huius mundi. figurati in vaccis quas pharao vidit pascere iuxta amnem. De quibus dicitur Genes. xli. Septem boues pulchre et crasse nimis pascebant iuxta amnis ripas. Ut sic de quolibet tali dicatur illud Ezech. xxxij. Ecce assur quasi cedrus in libano pulcher ramis et frondibus. nemorosus. excelsusque altitudine. Ista est ergo pulchritudo realis et temporalis. Quarto principaliter dico quod est pulchritudo finalis et supernalis. Et ista est pulchritudo glorie paradisi. Sicut enim palma inferi est aspera et spinosa: sursum autem est vires pulcherrima et decora. Sic paradysus hic per tempus huius vite in humana estimatione est valde asper hyssopus et deformis. illi tamen qui sursum sunt: ipsi pulchrum inveniunt et formosum. ita quod de eo dici potest illud Proverbio. iij. Die eius via pulchra: et omnes semine pacifice. Ista est ergo quadruplex pulchritudo scilicet eterna. externa. carnalis et virtualis. Et hec de pulchritudine sufficiant. Unde de Specie. de Decore. de forma. et de Ornatu. de Colore. de Pelle. Et infra de Vestibus etc.

Pulsare. Cum pulsare sumatur pro excitare. evigilare. requirere vel vocare. Deicamus quod nos inuenimus pulsare.

Dei quod facit monitionibus.

Iusti quod facit orationibus.

Diaboli quod facit temptationibus.

Pulsat enim deus ut iustus suscitetur.

Pulsat iustus ut deus excitetur.

Pulsat diabolus ut homo periclitetur.

Primo ergo est pulsare diuine monitionis quia. scilicet deus habet procuratores suos apud hominem quibus mediantibus ipsum ad bonum excitat atque pulsat. Et isti sunt synderesis que pulsant interius rectam viam ostendendo. scripturam sacram que pulsant exterius dei mandata declarando predicatorum qui pulsant aliter ad bonum inducendo. et a malo retrahendo. terrendo. attrahendo. cominando et promittendo. patentes et egenos elemosinas petendo et misericordias implorando. ipsummet deum qui pulsat superius inspirando. et se ut intret offerendo et presentando et finaliter ad hostium corporis cum malleo tribulationum et mortis percutiendo. Breuiter ergo iste est qui dicit Apoca. iij. Ego sto ad ostium et pulso. si quis audierit vocem meam et aperuerit ianuam intrabo ad illum et cenabo cum illo et ille mecum. Iste est enim dilectus anime. qui in societate sponse sue esse miserabiliter se delectat. et ideo ut sibi ostium cordis aperiat. dulciter flagitat atque pulsat. Unde Cant. v. Vocem olei mei pulsanter. aperi mihi soror mea. amica mea. columba mea. quia caput meum plenum est rore. Deus enim animam ad aperiendum sibi cor et affectum per caritatem dulciter inuitat et pulsat et abundantiam totius deuotionis et gratie sibi offert si voluerit et presentat. Et ideo Luce. xij. vigilare serui dei precipiuntur ut cum venerit et pulsauerit sibi confestim aperiant. Est igitur pulsare diuine monitionis. Secundo dico quod est pulsare humane orationis. Homo enim quando orat ad aures diuinas. ut concedendo quod petitur aperiat. pulsat somnolentus est enim deus. pulsant vult. alibi non exaudit. Unde Matth. xij. Petite et accipietis. querite et inuenietis. pulsate et aperietur vobis: quia scilicet. sicut ibidem dicitur. Omnis qui petit accipit et qui querit inuenit. et pulsanti aperietur. Unum tamen aduerte quod deus non statim aperit pulsanti. vult enim ipsius indigentiam et diligentiam exquirere sicut Luce. xj. Ipsemet exemplificat de amico dormiente. qui licet cum difficultate. tamen surrexit et aperuit et panes postulatos concessit. et hoc quod pulsando perseverauerit. Ideo de petro pulsante ad ostium dicitur Actuum. xij. quod sibi non fuit statim ostium apertum. sed postquam pulsando perseverauerat. Petrus autem perseverabat pulsans. Istud est igitur pulsare humane orationis. Tertio dico quod est pulsare dyabolice temptationis. Isti enim ad ostium cordis committere pulsant: et ad malum nos stimulat et inclinat. Ubi Iud. xij. dicitur. Quod filij belial. id est absque iugo circumdantes donum senis fores pulsare ceperunt. Hec igitur sufficiant de pulsare. quia pauca sunt auctoritates.

Puluis. Nota quod pulvis nihil aliud est quam illa modica rei particula in qua res corruptibiles resolvuntur. Corporum enim particule quando diu per formam substantialem inuicem inuicem corpus sunt. statim vero quod consumpto humido radicali et recedente forma substantiali ab invicem separantur pulueres sunt. Notem ergo quod pulvis significat multiplicitatem in scriptura tam in bono quam in malo. significat enim carnis mortalitatem et corruptionem. mundi prosperitatem et successionem. Culpe iniquitatem et infectionem.

Pulvis enim.

Nihil est in humana reputatione.

Remanet ex corporum dissolutione.

Capitur ex ventorum collisione.

Maculat ex contactu coniunctione.

De pulvere igitur humilitatis et deiectionis dicitur. Regum.

iiij. Regum. xviij. exaltaui te de puluere. id est de humi-
 li statu & posui te ducem super populum meum. De
 puluere mortalitatis dicitur in ps. Eribit spiritus eius
 & non subsistet in puluere suum reuertetur. De pul-
 uere prosperitatis dicitur Matth. i. Excute pul-
 uerem de pedibus vestris. De puluere vero iniquita-
 tis dicitur in psal. Non sic impij nō sic. sed tanq̃ pul-
 uis quez proijcit ventus a facie terre. Generaliter er-
 go dico q̃ est dare puluerem vtilem & puluerem inu-
 tilem. puluerem bonum & puluerem malum. ¶ Igit̃
 primo & principaliter de puluere in bono significato
 aliquid est dicendum. Et dicamus. vt̃ supra dictus est
 q̃ p pulueres pōt̃ intelligi & status humilitatis & re-
 cordatio mortalitatis. De humilitate apparet quia
 stare in puluere pertinet ad viles personas. paupe-
 res & deiectas. Iuxta illud Esaie. xlvij. Descende sede
 in puluere virgo filia babilonis non est solum vltra
 tibi. ¶ Puluis enim est illud quod parum aut nihil
 reputatur & quo homines aspersi viles & deformes vi-
 dentur. significans humilitatem que hominem sua
 consideratione & extractione mirabiliter facit viles.
 Et ideo homines antiquitus quādo volebant signus
 humilitatis & deiectionis. aduersitatis & desolatōis.
 penitentie & contritionis ostendere solebant pulue-
 re capita sua aspergere. sicut dicit. ij. Regum. i. Quod
 post casum & mortem exercitus domini in monte gel-
 boe ad dāuid venit homo de castris saul puluere as-
 persus caput. & Josue. vij. dicit. Quod post casum po-
 puli miserunt puluerem super capita sua. ¶ Itē de
 cōsiderata mortalitate patet. Puluis enim est illud
 quod remanet post consumptionem & resolutionem
 corporis. Sic vere proprie solus puluis terra & cinis
 remanet post mortem corporum humanorum. Spiri-
 tualiter enim loquendo puluis & resolutio mortis dē
 remanere per iugem memoriam in cordibus homi-
 deuotorum. ps. In pulueres mortis deduxisti me. Ta-
 lis ergo puluis est habendus & summiopere reseruan-
 dus. Sicut enim videmus q̃ pulueres sunt ad multa
 necessaria. vnde etiam dicit p̃li. Quod cornua & pili
 capie comburuntur. fumus & puluis ad multa valēt.
 Nam fumo serpentes fugantur puluere vero carnes
 supflue corroduntur & noue generantur. fluxus hu-
 morum restringitur & vulnus putridum medicatur.
 Sic vere carissimi isti spirituales pulueres. s. resolu-
 tio humilitatis & recordatio mortalitatis ad multa
 sunt nobis vtilia. Nam si homo in igne caritatis cor-
 nua supbie & lanae sue exterioris apparentie ad pul-
 uerem humilitatis redugit. & seipsum post cōcrema-
 tionem & consumptionem corporis in pulueres reuer-
 surum cogitat. proculdubio in ipso ex fumo. i. ex cō-
 sideratione huius. serpens id est dyabolus a temp̃a
 do repellitur caro. i. carnalitatis libido corrodit. hu-
 mor supfluus gulositatis consumit & vulnus putri-
 dum inuidie abstergitur & sanat. Et ideo talis puluis
 est habendus & a p̃s cordibus eligendus. Ut sic qui-
 libet dicat illud Job. Ecce nūc in puluere dormio &c.
 Et ideo breuiter exponamus illaz auctoritatē. Scilicet
 iiij. Puluis es & in puluerem reuerteris. In quib⁹ ver-
 bis potest ostendi triplex puluis. id est triplex status
 hominis p puluerem intelligitur. s. Status vite mor-
 tis & resurrectionis. Ostenditur enim in istis verbis.
 Conditio carnalis nature. Puluis es. Iniectio mor-
 talis iacture. In puluerem supple tēdis. Resumptio
 vitalis figure. Reuerteris inquit. Primus est puluis
 vituperandus. Secundus est puluis considerandus.
 Tertius est puluis desiderandus. ¶ Dicamus ergo
 primo q̃ est puluis carnalis cōditionis. Puluis in-
 quit es. id est vilis & inutilis sicut puluis. Puluis em̃
 ex propria conditione facilliter vento rapitur. mix-
 aque lutum efficitur. vestem inundam quam tangit
 maculat & per eum inficitur. Sic vere humana caro
 vel etiam vita carnis facilliter leditur vento tribula-
 tionis. mixta cum aqua deliciarum facilliter trāsit in

lutum peccati & corruptionis. & vestem mundam id
 est animam sibi coniunctam inficit vitio concupiscē-
 tie & delectationis. Et hoc ostendit cum dicitur. Pul-
 uis es. Et hē carissimi homo puluis est quia sicut di-
 citur in ps. Cōtinuam eos sicut puluerem ante faciē
 venti. vt lutum platearū delebo eos. Iste est ille fons
 ydumee qui in quarta parte anni colorē habet pulue-
 rem vt dicit Job. ¶ Item est sicut mare puluerem
 & sabulosum quod in India dicitur esse & p totam se-
 ptimanam vsq̃ ab sabbatum dicitur fluere. Quia sci-
 licet puluerea conditio nostra ad modum fontis & ad
 modum maris continue est in fluxu donec veniat sab-
 batum requiei & glorie paradisi. Et istud plangebatur
 Job. vij. Induta inquit est caro mea putredine & sordi-
 bus pulueris &c. Iste enim puluis carnalis conditio-
 nis est proculdubio excitatiuus humilitatis: q̃ scilicet
 nullus est ita magnus quin de athomis & puluerib⁹
 sit compositus: & quin sit de natura puluerea procrea-
 tus. Unde Esa. xl. Insule quasi puluis erigunt̃. ¶ Se-
 cundo dico q̃ est puluis mortalis corruptionis. Et hoc
 ostenditur cum dicitur. In puluerem. In enim est p̃-
 positio signans terminum ad quem. Et ideo quando
 dicitur in puluerem signat illū puluerem in quez na-
 turaliter tendimus. s. mortem & mortis puluerisatio-
 nem. Terebo enim est vermis parvus & mollis. qui li-
 gna quātūcūq̃ dura corodit. perforat & in puluerem
 reducit. & mollia ligna que vel in plenilunio plantan-
 tur. vel que in plenilunio colliguntur. facilliter tere-
 dine corrodunt: & p tereidine in puluerem reducuntur.
 sic dicit p̃li. Sic hē carissimi terebo mortis quous sit
 vilis & mollis. i. quous dissimulando mollis videatur
 erga plurimos se habere. durissima tamē ligna. id est
 quoscuq̃ fortes homines pforat & occidit. & eos i pul-
 uerem redigit & cōuertit. Et potissime illi quos in ple-
 nilunio p̃speritatis inuenit. citi⁹ ab isto tereidine cor-
 rumpunt & p ipm in puluerem redigunt. In puluerē
 inq̃t. i. in mortem. vt de morte dicat quilibet illud ps.
 Gloriam meam in puluerem deducat. ¶ Tertio di-
 co q̃ est puluis finalis reuersionis. quod ostendit cuz
 dicit. Reuerteris. Sicut enim alchimiste p scientiaz
 artis sue de metallis puluerem faciūt p calcinationē
 & ipm puluerem iterū in corpus & in metallū redu-
 cunt p congelationem. Sic deus per mortē de omni
 hoīe puluerem faciet ipsos tñ pulueres in die iudici
 iterū in corpora reducet & cōuertet. Reuerteris inq̃t.
 Th̃ Eccl. xij. Reuertatur puluis in terram suam vñ
 erat. Et sic patet q̃ est triplex puluis considerandus
 in scrinio pectoris reponendus. Sicut enim videm⁹
 q̃ pulueres ad multa solēt valere quia scilicet de pul-
 ueribus fiunt antidota & electuaria medicinalia. De
 pulueribus fiunt confectiones q̃bus mortuorū corpo-
 ra sūt incorruptibilia. De puluerib⁹ fiunt colores ad
 parietes pingendum. De pulueribus fiunt cementa
 ad domos & palacia edificandum. Sic vere carissimi
 pulueres isti assumpti. cōsiderati & meditati sunt val-
 de vtilis suis consideratoribus: quia scilicet per cōsi-
 derationem talis puluerum homo spiritualiter tons-
 ditur a corruptione peccati preseruatur homo: p ho-
 nestam conuersationem pingit. homo ab infirmita-
 tibus peccati sanatur. & edificius deo patri homo spi-
 ritualiter preparat. Talibus ergo puluerib⁹ debem⁹
 animam nostram conficere. Talibus pulueribus de-
 bem⁹ conuersationes nostras pingere. Talib⁹ pul-
 ueribus debem⁹ sanitatem anime procurare. Talib⁹
 puluerib⁹ debem⁹ deo nos ipsos edificius preparare.
 ¶ Sic faciamus q̃ precipit Althee. i. In domo pul-
 uis puluere vos cōspargite. Sic ergo dico q̃ istum
 triplicem puluerem debem⁹ in corde reponere & per
 iugē memoriā cogitare. s. puluerē nre vilis cōditōis.
 Puluerē nre finalis solutiōis. Puluerē vitalis reui-
 sionis & reparatiōis. Et sic igit̃ dico q̃ puluis accipi-
 tur in scriptura in bono significato. ¶ Scđo dico q̃
 puluis p̃t accipi i malo significato. Et sic vt dictū est

Pullus.

signat mundi prosperitatem et morum iniquitatem. Igitur dico quod prosperitas mundana pulueri comparatur quia pulvis est. **Terminus nutritivus.** **Cestium sedativus.** **Aeris obturbativus.** **Tenenosus obscurativus.** **Luminis impeditivus.**

Sic est et mundi prosperitas. scilicet divitie et delictie et alia mundi bona que more pulveris diffaciliter aggregantur et facilliter asperguntur. quia per certo in ista semina. id est peccatores nutriuntur. **Etia. lxx.** Serpenti pulvis panis eius. **Item** per istum vestes conversionis diversis vitis maculantur. **Job. vij.** Induta est caro mea putredine et sordibus pulveris. **Item** per istum aer conscientie obscuratur et lumen gratie impeditur. **Item** in tempestate et turbine vie eius. et nebule pulvis pedum eius. **Item** in isto venenosa animalia. id est peruersi homines conversionem. **Michae. vij.** Linget puluerem sicut serpentes. **Et Job. xxi.** Simul in pulvere dormient. **Item** per istam oculi intelligentie perturbantur. **Item** de malis in prosperitate constitutis. **Dee. xij.** Quod ipsi erunt sicut pulvis turbine raptus et area. et sicut fumus de fumariorum. **Item** Sed adhuc dico quod pulvis signat morum iniquitatem. Pulvis enim ut dictum est peccatorum designatur. Pulvis enim nihil habet firmitatis. puritatis aut fecunditatis. **Item** et arena maris quae prope est pulueris nec habet stabilitatem nec est firmitatem. Sic et peccator nec est stabilis per constantiam nec est purus per continentiam. nec fecundus per bonorum operum redundantiā. quoniam isti sunt viles. instabiles et mortui et a cunctis bonis operibus defectui per. **Item** non sic sed tanquam pulvis quae perit ventus a facie terre. **Item** nota de malis quod ipsi habent. scilicet presumptionem reprehensibilem. ideo dicitur. Non sic impij noscuntur. **Item** Conditione abhominabilem. ideo dicitur. Tanquam pulvis. Afflictio enim inestimabilem. ideo dicitur. Quod ventus percutiet eos a facie terre. Et sic ergo patet quod in bono significato in malo accipitur pulvis. sufficit. **Item** de arena.

Pullus. Nota quod pullus sunt iuvenes fecundant malum. volucrum seu bestiarum. Et ideo breuiter dico quod per pullos possunt intelligi persone miserales et pauperes. Et persone in sensu vel in moribus vel etiam in temporalibus defectiue. **Item** pulli idem sunt in animalibus quod pueri in hominibus. **Item** nota quod in scriptura per pullos intelliguntur **Libri.** **Simplices et innocentes.** **Humiles et subiacentes.** **Pauperes et impotentes.** **Fatui et presumptiue.** **Carnales et insolentes.**

Significat dico viros simplices et innocentes: pulli enim de sui natura sine malicia sunt. quia. scilicet. propter iuuetutem necdum maliciam didicerunt et isti sunt pulli columbarum qui in lege percipiunt offerri. **De quo dicitur. Leui. xiiij.** Offeret duos pullos columbarum. **Et de hoc et Math. xxi.** Inuenietis asinam et pullum cum ea. Asina enim simplicitatem designatur. quod christi pullos comitat et associat: et breuiter isti sunt qui sicut pullus humilitatis sic clamant. et meditantur ut columba. **Item** pullus signat viros humiles et subiacentes. Et sic per pullum intelligunt subditi quos prelati debent quemadmodum gallina sub alis congregare. quos prelati debent sicut aquila pullos suos ad bonum volitandum desuper puocare. quos et prelati debent sub iugo obedientie alligare. **Item. n.** pulli a prelati sunt conuocandi. **Mat. xxiij.** Gallina congregat pullos suos sub alis. **Item** prelati sunt puocandi. per. seu. vent. **Item. xxiij.** Aquila puocat pullos suos ad volandum et super illos volitat. **Item** prelati et per statuta sunt alligandi. **Mat. xxi.** et **Luce. xxi.** Inuenietis pullum alligatum. **Item** pullus signat viros pauperes et impotentes. Pullus enim nihil habet fortitudinis et virtutis. sic nec pauperes habent aliquid fortitudinis temporalis. **Item** isti sunt figurati in pullis comorum quod parietes. quia eos sibi videtur in nigredine dissimiles cibos consueverunt negare: quod tamen dominus solet rorem celi ministrare. Quia vere illis puellis. id est pauperibus dominus melius puidet. quia eos carere auxilio parentum et amicorum et adiutorum videtur.

Purgare.

det per. Qui dat iumentis escam ipsorum et pullis coruorum inuocantibus eum. **Item** pullus quoniam signat viros factuos et presumptuos. Pulli enim ut contra iugo carcent et ad voluntatem suam liberi vadunt. Sic mali obstinati et presumptuos nullum obedientie iugum recipiunt. sed per mundum in suis vanitatibus libere pambulant et discunt. **Job. xxi.** Vir vanus in superbia erigit. et tanquam pullus onagri se liberum natum putat. **Item** dico quod pullus quoniam signat viros carnales et insolentes. Pulli enim autem sunt valde viscosi et maxime pulli turturum. et ideo non sani ut dicitur in libro de natura rerum. Sic pulli dyaboli sunt per luxuriam et gula carnales viscosi et immundi. Et ideo non sunt sani. Isti sunt illi pulli de quibus dicitur **Job. xxxix.** Pulli aquile lambunt sanguinem. Sanguis enim delicias et carnalitatem designat quas isti diligunt atque lambunt. **Item** de pullis in infinitis exemplis qui in diuersis titulis ponuntur. Sufficit.

Punire. Nota quod punire idem est quod penam infligere vel inferre. Multa possent dici. sed auctoritates vocales sunt quasi nulle. **Item** unde ubi **Penam.** **Correctio.** **Percutere.** **Verberare.** **Occidere.** **Flagellare.** quia transco.

Pupillus. Nota quod pupillus dicitur propter filium vel filiam carens patre sub etate annorum. **Item. xij. vel. xiiij.** constituitur sub tutoris arbitrio a patre vel a iudice ordinatus. iuxta illud **Tren. v.** Pupilli facti sumus absque patre: matres nostre quasi vidue. **Item** per pupillum ergo in scriptura intelliguntur illi qui mundanis aut filijs destituti sunt: tutori pauperum deo totaliter derelicti. **Item. ps.** Tibi. n. derelictus est pauper orphanus tu eris adiutor. Sicut. n. pupilli sunt in iure valde privilegiati. sic et pauperes simplices et innocentes. Quia et tales dominus adiuuat et defendit. ipsos percipit ab alijs adiuuari. De ipso enim dicitur **Dee. xiiij.** Eius qui in te est misereberis pupilli. Et in ps. Pupillum et viduam suscipiet. et deprecatione eorum exaudiet. et saluos faciet eos. **Item** et a nobis velit eos foueri et protegi et tueri dicitur **Ecclesiasti. iij.** In iudicatio esto pupillis misericors. Et ideo tales pupilli: id est persone miserales sunt.

Liberaliter defendendi.

Benigniter indulgendi.

Seu crudeliter non ledendi.

Liberaliter nutriendi.

Clementer exaudiendi.

Cordialiter consolandi.

Item Quod ergo debeat pupillos defendere per **Job. xxxix.** ubi de seipso dicit. Pro eo quod liberares pauperem vociferantem et pupillum cui non erat adiutor. **Item** et eos debeat fouere seu non ledere. per **Zach. viij.** ubi percipit. Pupillum et viduam nolite calumniari. **Item** et eos debeat temperaliter nutrire per **Job. xxxi.** Si non comedit pupillus ex ea etc. **Item** et ipsos debeat misericorditer exaudire patet. **Ecclesi. xxxv.** Re despicies pecces pupilli. **Item** et ipsos debeat consolari vel visitare per **Jacobi. i.** ubi dicitur. quod hec est immaculata religio visitare infirmos et viduas in tribulatione eorum. Que tamen omnia sunt contra multos crudeles et tyrannos qui magis consueverunt ledere pupillos et innocentes quam impies et nocentes similes lupis et miluis qui pullis et auiibus defensione et fortitudine carentibus insidiant et inimicant. Contra quos dicitur **Job. vi.** Super pupillos irruitis et subuertere nitimini amicum vestrum. **Et Eze. xxxij. d.** Pupillum et viduam contristauerunt apud te etc. **Item** de **Pauperibus.** **Paruulis.** **Innocentibus** etc.

Purgare. Purificare. Purus purissimus. Cum purgare nihil aliud sit quam aliquid a sordibus mundare et ab immundicijs purum facere et ad puritates reducere. Possumus breuiter notare quod in scriptura inueniuntur plura que purgant et purificant animas a peccato. Sicut enim medicus purgat corpus ut sanitas introducatur. Ancilla purgat domum ut munda reperciatur. Aliqui fabri purgant metallum ut

talla vt tinctura recipiat. Sic & hō dō purgare & purificare cor suum vt possit sanitatē grē recuperare. & vt possit mūdus corā dño cōparere: & vt possit tincturas bone cōuersatiōis recipere & hēre iō dī Jaco. iij. Emundate man⁹ p̄ctōres purificate corda duplices aīo. Et i. Cor. v. Expurgate vtrūq; sermētū vt sitis noua cōspersio. Et iō dī leproso mūdato & purificato dī Leui. xij. q̄ sacerdos debebat eū aspergere septies vt iure purgaret. Et nota q̄ dicit septies p̄ eo q̄ septē sunt q̄ summe purgant aīam a peccato. Aīa em̄ purgat. s.

Per penitentie dolorem.

Per amicitie feruorem.

Per elemosyne dulcorem.

Per iustitie rigorem.

Per fidei splendorem.

Per correctionis vigorem.

Per compunctionis fluorem.

Purgant ergo aīam penitētie dolores q̄ notatur Hume. xxi. vbi dicit q̄ quicquid pōt sustinere ignes igne purgabitur. Itē amicitie feruores. vnde Malach. iij. Ignis confians purgabit filios leui. Item elemosyne dulcores Thobie. xij. Bona est elemosyna cū ieiunio. Ipsa est enim que purgat p̄ctā. Itē iustitie rigores. An̄ de Sedeone dicit Iudic. vi. q̄ ipse purgabat triticum in torculari. Torcular vero p̄ssuram iustitie designat. Itē fidei & sciētie splendor. Prouer. xv. p̄ misericordiam & fidem purgant p̄ctā.

Item correctiōes & timores Job. xij. Timebūt angelī & territi purgabunt. Itē cōpunctiōis fluores. An̄ Leui. xij. Purificat⁹ aqua ingrediet castra. Iste sunt ergo mundationes & purificationes spirituales q̄ animas purificāt a peccatis quas qdē nos oēs r̄p̄is debemus habere vt coram deo purissimo & sanctissimo possimus in puritate & sanctitate & iustitia cōparere. iuxta illud Leui. xij. Sancti estote quoniam ego sanctus sum. Talis enim puritas sic acquisita in nobis oībus maxime in ecclesiasticis requirit vt vnusquisq; digne dño famulet. Exēplo pauli de quo dicit Actuum. xxi. q̄ purificatus intrauit in templum. Ad denotandum q̄ illi qui templū ecclesie habēt intrare & ibi dño ministrare. necesse habēt seip̄os a vitijs expurgare. & a cūctis criminib⁹ & sordib⁹ expiare. An̄ Leui. xij. Non ingredientur sanctuarium donec impleant dies purgationis sue. Et aduerte q̄ sicut res tunc bñ purgantur q̄ ad puritatē & simplicitatē reducuntur. ita q̄ de p̄mitione rei alterius nihil oīno in ea remanet aut moratur. Sicut vinum dī purū q̄ est sine aqua aurum dī purū q̄ est sine alio metallo. Sic & hō tūc pur⁹ & purificatus dī q̄ nō miscet cū aliquo mortali p̄ctō. Iuxta illud Prouer. xxv. Aufer te rubiginē de argento & egrediet vas purissimū. Unde nota q̄ ad hoc q̄ simus puri & purissimi necesse est q̄ simus. Dis spurcicie deiectioni. Aufer inq̄t rubiginē. Unde faciliē ostensui. De argēto inq̄t. Praue cōcordie fugitiui. Egredietur inq̄t. Diuine gratie cōtentiui. Nas inquit purissimū. Necesse est ergo. Deiectione a mente prauitatē. Aufer rubiginē. Ostendere in nobis venustatē. De argēto. Cōtēnere prauā societatez. Egrediet. Recipe grē bonitatē. Nas purissimū inq̄t.

B Primo igit vt purissimi simus cūciamus a mente prauitatē. Aufer inq̄t rubiginē. i. culpam. Aīalia em̄ sepurgāt a corporis humoribus vt pura & sana fiant. sicut p̄ in cane qui vomitu se purgat & ē de cerua. vt dicit Plī. q̄ anteq̄ concipiat purgat se quibuscūq; herbis. & ita meli⁹ cōcipit sic purgata. Sic vere carissimi si spiritū salutis volumus cōcipere necesse est primo prauis vitiōis humorib⁹ nos purgare vt puritatē mētis & corporis possimus integre custodire. Aufer rubiginē inq̄t Esa. i. Aufer te malū cogitationū vestrarū. Et quia sicut dī Ezech. xxiij. De ciuitati sanguinū: olle cuius rubigo in ea est. Et. i. Thimo. ij. Leuantes puras man⁹ sine macula Et Jaco. iij. Purificare corda &c. Eūciam⁹ igit a mente prauitatē. Secūdo si vo-

lumus esse puri obtineamus & bonorū venustatē. Dominus enim nō est pura seu mūda. cuius ostiū est immūdū. Sic vere ille hō non pōt esse spūaliter bñ purus cui⁹ ostiū aīe est immūdū sermonibus malis & sordib⁹ maculatū. Et iō dicit. De argēto. i. de eloquētia: q̄ non solum debemus habere purā conscientia. immo et facundia & eloquētia. Iuxta illud Job. xij. Purus est sermo meus mundus sum ego a p̄ctō. Quia sicut dicitur in ps. Eloquia dñi casta argentū igne examinatū p̄batum terre purgatum sepius. Tercio dico q̄ si volumus esse puri vilipendamus. s. malas societatez. Egrediet. Tūc em̄ nō est purū q̄ dñi fecibus est p̄mixtū. Balsam⁹ et tunc purus dicit q̄ ab omni mala materia segregat. Sic vere si puritatē mentis & corporis habere volumus. necesse est q̄ nos ab immūdis societatib⁹ separem⁹. Egrediet inquit. Iō dī Thiere. xlvij. Egredimini dī babilone. Quia sicut dicit Hume. xij. Quicquid tetigerit immūdus in mūdum faciet. An̄ p̄cipit Hume. vij. Leuitas separabis de medio. Et sequitur. Purificabis & cōsecrabis eos. Quarto & dico q̄ si volum⁹ esse puri contineam⁹ grē sanctitatē. Nas inquit purissimū. Aqua em̄ purificat vas in quo ponitur. Sic grā purus facit cor in quo recipit. vt sic de vasibus cordiū nostrorū dicat illud q̄ dicitur. ij. Parat. ix. Nas domus saltus lybani erat ex auro purissimo. Sic ergo dico q̄ si ista quatuor habuerim⁹. puri sancti & mūdi erimus. Nas inquit purissimum. Sed nota q̄ dicit purissimum in superlatiuo. Ad denotandum q̄ nos debemus habere omne genus puritatis. videlicet puritatē.

Conscientie.

Continentie.

Apparentie.

Sapientie.

De puritate p̄scientie dī. i. Thi. iij. Habētes ministeriū fidei in cōsciētia pura. De puritate p̄tētie dicit Lu. ij. Impleti sunt dies purgatiōis Marię q̄. s. erat virgo. De puritate apparētie dī. Exo. xxxvij. fecit archam de lignis sethim & vestiuit eā auro purissimo. De puritate & sapientie dī. Leui. xxxij. Afferat oleus de oliuis purissimū ac lucidū ad p̄tēdas lucernas. Ista ergo de puritate sufficiat. Vide. s. de Innocētia de Castitate. & de Abundicia & cetera similia.

Purpura. Nota q̄ purpura q̄q; sumit pro p̄ano. q̄q; p̄ vestimēto. q̄q; p̄ colore. q̄q; p̄ tinctura. Quocūq; ergo modo sumatur. Purpura colorem habet rubēū. p̄ciosum & speciosius intantum q̄ antiquitus non fuit licitum cui libet vt purpura. sed tantū regibus & magnatib⁹ & comitib⁹. An̄ et de senatoribus romanis dī. i. Malach. viij. q̄ nemo iduebat purpura quasi diceret nemo assumebat sibi tantam potestatē q̄ purpura vteret. Notādū ergo q̄ purpura pōt significare gloriam eminentiam & honore. siue in bono siue in malo. Et sic breuiter dico q̄ in scriptura inuenitur Purpura.

Interior que est virtuosa.

Exterior que est gratiosa.

Superior que est gloriosa.

Inferior que est vitiosa.

Prima signat caritatis ruborem.

Secunda signat honestatis decorem.

Tertia signat felicitatis splendorem.

Quarta autem signat prosperitatis feruorem.

Primo igitur dico q̄ inuenit purpura caritatis interioris. Ista est indumentum sponse r̄p̄i Prouer. xxxi. Hyssus & purpura indumentum eius. Hyssus est castitas. Purpura est caritas. Indumentū est honestas. Purpura que est ignea signat feruorē caritatis & amicitie. Purpura que est sanguinea signat sanguinem martirij & vigorem patientie. Purpura & q̄ est rosea signat ruborē verēcūdie. Ista sunt ergo interiora aīe indumēta. Quia sicut dicit Can. ij. De ascensum purpureū media caritate construit. Et

Pusillanimis.

iō breuiter de ista interiori purpura dicitur Eccl. xlv. Quod stola sancta erat de auro hiacynthorum purpura. Stola enim est gratia quod est a sanctis dicitur stola prima. quod pro certo pertinet aurum splendens sapientie et hiacynthus fulgens apparentie. Iste enim est ille color egregius quo cortine ecclesie vel tabernaculi pro parte componebatur. Quia pro certo nullus potest esse domini tabernaculum aut cortina nisi habeat purpuram caritatis. unde Exodus. xxxv. facies velum de hiacyntho et purpura. Ista ergo purpura caritatis interioris. Secundo dico quod est purpura honestatis exterioris. Conuersatio enim nostra debet esse tota purpurea. fulgida admirabilis et honesta. xxxv. hiacynthus et purpura de infulis elisa facta sunt operimentum tuum. Quod bene figurat Iherum. iij. vbi dicitur altare quod debebat portari debebat mundari cinere et inuolui purpureo vestimento. Ad denotandum quod si altare dei esse volumus purpureo vestimento honeste conuersationis vestiri debemus. Vnde Daniel. v. Indutus est Daniel purpura. Tercio dico quod est purpura maiestatis superioris. scilicet glorie paradisi. Purpura enim non concedebatur nisi regi et amicis regis. sic nec gloria eterna nisi christo angelis et beatis. vbi. i. Machab. x. dicitur quod rex iussit ionathan spoliari vestimentis suis et indui cum purpura. Quia. scilicet rex noster deus primo sanctos spoliatur vestimentis mortalitatis et tandem eos induit purpura immortalis glorie et maiestatis. i. Machab. xj. Dedit ei potestatem bibendi in auro et esse in purpura et habere fibulam auream. Ubi nota quod beati in patria eterne sapientie populo recreantur. quia isti bibunt in auro. Sugne eminentie titulo decorantur. quia isti sunt in purpura. Interne amicitie cingulo colligantur. quia isti habent fibulam auream. Et ideo breuiter de quolibet sic purpurato potest dici illud Iherem. viij. vbi dicitur. Quod mardocheus fulgebat vestimentis regis. coronam auream portans in capite. amictum serico pallio atque purpureo. Ista est ergo purpura maiestatis superioris. Quarto dico quod est purpura dignitatis seu prosperitatis inferioris. Et ista nihil est quam gloria mundi. De qua dicitur Luc. xvi. quod homo diues erat diues et induebat purpura et bysso. et epulabatur quotidie splendide. Ista enim purpura est hodie vestimentum trium generum personarum. videlicet. Superborum et crudelium. Imundorum et carnalium. Suloorum et voracium.

De superbis per Judith. x. vbi dicitur quod holofernes qui erat superbissimus sedebat in cenopeo quod erat ex purpura. De carnalibus per Apoc. xviij. vbi dicitur quod mulier mater fornicatorum circumdata erat purpura et auro tecta. De gulosis per Luc. xvi. i. pallegata auctoritate homo diues erat diues. Et hec de purpura sufficiat. Vide. 3. de Accipe vbi purpura accipitur per patientiam etc.

Pusillanimis. Nota quod pusillanimis dicitur quasi pusillus animus. Et sic idem videtur significare quod humilis. timidus seu parvus. sicut christus dixit discipulis Luc. xij. Nolite timere pusillus grex. quia complacuit patri vestro dare vobis regnum. Pusillanimes ergo sunt consolandi et non per timorem desiciendi in moribus vel in fide a firmioribus roborandi. Eccl. vij. Noli esse pusillanimis in animo tuo. Et Esai. xxxv. Pusillanimes confortamini. Et. i. Thessa. v. Consolamini pusillanimes etc. Multa possent dici sed auctoritates desunt. Vide vbi humilitas. Parus. Adodicus etc. De pusillu non dico quod idem est quod modicu seu parus. Et certe dico quod est dare pusillum loci et pusillum temporis. De loco dicitur Luc. v. Rogauit iesus symonem ut nauem a terra pusillum reduceret. De tempore dicitur in psalmo. Et adhuc pusillus et non erit peccator. Et Mar. vi. Tene teo sum et recte scite pusillum etc. Nihil plus. Vide vbi Adodicus et vbi parum. quia transco gratia breuitatis.

Putare. Nota quod putare idem est quod credere opinari et estimare. Et ideo cum putare non dicat mihi aliquam certitudinem veritatis. sed potius credulitatem dubietatis. possumus notare et

dicere quod est vnum putare. Simplicium et infirmorum. Credentium et perfectorum. Presumentium et fatuorum. Dico ergo quod est vnum putare simplicitatis sicut Luc. iij. dicitur. quod christus putabatur filius Ioseph. Tercio est putare credulitatis. Unde paulus dicit. i. Cor. vij. Puto quod spiritum dei habeam. Boni enim putant terrenum nihil valere. post mortem vitam habere. in fine christum videre. Putant dico terrena parum valere. Ubi Job. xxxi. Si putavi aurum robur meum. si pro non. Putant etiam post mortem vitam habere Job. xj. Cum te consumptum putaueris pueris ut lucifer etc. Tercio putant in fine Christum videre Matth. xxij. et Luc. ce. xij. Quia hora non putatis filius hominis veniet. Istud est ergo putare certe credulitatis. Item est vnum putare fatuitatis. Et istud est illud quo fatui et presumptuosi putant et existimant multa falsa. Isti enim putant.

Prosperitatem quod est aduersitas. fugacitatem quod est strenuitas. Simplicitatem quod est sagacitas. Strenuitatem quod est debilitas. Sublimitatem quod est infirmitas. Securitatem quod est dubietas. Diuinitatem quod est fatuitas. fatuitatem quod est diuinitas. Rusticitatem quod est nobilitas. Affabilitatem quod est loquacitas. Iustam equitatem quod est crudelitas. Summam facultatem quod est tenuitas.

Putumum. patet. ij. Regum. iij. vbi ille qui putabat se prospera nunciare de occisione Saulis occisus fuit a dauid. Secundum patet Iudic. x. vbi filij beniamin putauerunt filios israel fugere quos tamen inuenerunt fortiter rebellare. Tertium patet. iij. Regum. v. vbi naaman putauit helpseu simpliciter agere de hoc quod ipsum corporaliter non tangebatur. et de hoc quod in fluuio balneare iubeatur. quem tamen expertus est prudenter egisse. Quartum patet. ij. Paral. xvj. vbi regi de multitudine et robore sui exercitus confidenti dixit propheta. Si putas in robore exercitus bellicose consistere. superari te faciet dominus. Quintum patet Judith. vij. Putant ciuitatem in montibus positam superari non posse. Sextum vero patet Job. xij. Putabas te tenebras non visurus. Septimum patet. Sap. xij. vbi dicitur. quod ydololatre rectores orbis terrarum deos putauerunt illas res esse quarum specie delectabantur. Octauum patet Marci. vi. vbi discipuli videntes Iesum ambulanti supra mare. putauerunt fantasma esse. Nonum patet. i. Cor. xij. vbi dicitur. quod que putamus ignobiliora membra esse corporis. his honorem abundantiorum circumdamus. Decimum patet Job. xij. vbi dicitur. utinam taceretis ut putaremini esse sapientes. Et sicut dicitur Iaco. i. Si quis putat se religiosum esse non refrenans linguam suam sed seducens cor suum. huius vana est religio. Unde Mat. th. vi. Illi reprehenduntur qui putant quod in multiloquio suo exaudiantur. Undecimus patet i illo aman qui dicebat Iherem. v. Nihil me habere puto quod diu video Mardocheum sedentes ad foras palatii. Duodecimum patet Luc. viij. vbi dicitur. Quod qui non habet etiam quod habere se putat auferetur ab eo. Sufficit de putare.

Putens. Cum putens sit fossa stricta et perimere et difficiliter exire. possumus notare breuiter quod in scriptura inuenitur Putens. Humilitatis et perfectionis. Subtilitatis et discretionis. Benignitatis et compassionis. felicitatis et saluationis. Prosperitatis et successionis.

Carnalitatis

Carnalitatís et infectionis.

Cupiditatís et ambitionis.

Penalitatís et afflictionis.

¶ Est dico puteus humilitatís et pfectionis: q. s. vir humilis et pfectus dicitur puteus ubi continet abundántia gratiarum Can. iij. Puteus aquarum viuencius q. haurit impetu de lybano. ¶ Puteus subtilitatís et secretionis est puteus sacre scripture ubi aque sciéntiarum cóninue hauriuntur. q. bus deuote anime irrigantur. De quo Gen. xvi. Appellauerunt locum illu puteu videntis et viuencis. Puteus enim iste facit viuere p gratiam et facit videre p sciéntiam. Veruntamen de isto pót multis dici illud qd dictu fuit dño aquam viuam de puteo promittenti Job. iij. Dñe neq. cum quo haurias habes et puteus altus est. ¶ Puteus beatitudinis et cõpassionis est cor et affectio viri pñ ubi desolati solent aquam. i. refugium misericordie reperire. De quo Prouerb. v. Bibe aquas de cisterna tua et fluenta putei tui. deriuentur fontes tui foras. et in plateis aquas tuas diuide. ¶ Puteus felicitatís et salutis est inexhaustibilis pfunditas eterne glorie. De qua Gen. xvi. Locauerunt nomē putei latitudo.

¶ Puteus prosperitatís et successiõis est pfunditas mundane opulencie. De quo dicitur. ij. Macha. s. q. in valle erat puteus altus et siccus. In valle enim huius mundi est puteus prosperitatís qui altus et siccus dicitur ppter altitudinem elationis et ppter siccitatem in deuotionis. Mundus em̃ est illa vallis que habebat multos puteos bituminis. Et bñ dicuntur bituminis. q. nimis violenter detinet hominē atq. ligant. ¶ Puteus carnalitatís et infectionis est insatiabilitas luxurie. Et sic dicitur Prouer. xxiij. q. fouea pfunda est meretrix. et puteus angustus aliena. Iste est puteus de quo dicitur. ij. Macha. s. q. in puteo non inueniunt ignē sed aquam crassam. Quia vere tales putei luxuriosi et maxime male mulieres sunt putei ppter insatiabilitatē et sunt angusti ppter ineuasibilitatem. non habent ignem id est caritatem sed solum aquam crassam. i. carnalitatem. ¶ Puteus cupiditatís et ambitionis est insatiabilitas auaricie. Et iō de isto puteo pót intelligi illud Apo. ii. Aperuit puteus abyssi. et ascēdit fumus putei sicut fumar. S. de isto puteo. De auaro vide satis plene. 3. de Adimplere. s. ij. Et iste est ille puteus de quo dñs Gen. xvi. fudit alius puteus. appellauitq. eū inimicitias: q. s. auarorū sunt oēs populi inimici. Isti sunt ergo valde mali putei q. cōtinent aquas venenosas et piculosas. Et iō nos debemus dicere mūdo illud Ruine. xx. Nō bibemus aquas de puteis tuis. ¶ Puteus penalitatís et afflictionis est puteus inferni. De quo dñs in ps. Tu nō de deduces eos in puteu iteris. Quis timēs dauid dicebat in ps. Neq. absorbeat me pfundum. neq. vigeat sup me puteus os suū. Sic igit pñ quō diuersimode sumitur puteus i scriptura. vide supra de pfunditate.

Putredo. Nota q. putredo nihil aliud est q. res corruptio et consumptio. Et iō breuiter possumus dicere q. i scriptura inuenit. s. Putredo naturalis mortalitatís. Putrescit. n. hō p mortalitatē naturā. Putredo spiritualis iniquitatís. Putrescit. n. hō p iniquitatē spiritā. Putredo corporalis carnalitatís. Putrescit. n. hō p carnalitatem. Putredo cordialis malignitatís. Putrescit. n. hō p malignitatem. Putredo temporalis infirmitatís. Putrescit. n. hō p infirmitatem. Et Job. xij. Quasi putredo cōsumē sum et quasi venētū qd comedit a tineā. ¶ Ite putrescit hō p iniquitatē spiritā. Uñ dñs. ij. ppter iniquitatē eius corrupet putredine pessima. ¶ Ite putrescit p luxuriā corporāl. Joel. ij. Cōputruerunt iumēta in stercore suo. Et eccl. x. Qui se iugit fornicarijs erit nequā putredo et vermes hereditabūt illū. ¶ Ite putrescit p inuidiā cordiāl. Prouer. xiiij. Putredo ossiū inuidia. ¶ Ite putrescit hō p infamiā spāl. Amos. iij. Ascendere feci putredinē castrorū vestrorū in naves vestras. Et Prouer. x. Nomē impiorū putrescet et.

¶ Si vis dic adhuc aliqd de putredine vitiō. Sicut n. videm⁹ q. res putrescūt multis de causis. i. Propter humoris excessum. Sic dico q. hō spī rituali cōputrescit ppter excessu et abundantia humoris p spe.

Caloris accessum. Caloris excessum. Tumoris pcessum. Vigoris recessum. Salis seu ardois decessum. riat. Uñ de māna reseruato plus debito dicitur Exod. xvi. q. scatere cepit vermis et cōputruit. Et de flumine egypti ubi scilz tanta erat aquarū abundantia dñs Exo. vii. Cōputrescēt aque et affligent egyptū. Sequit. Cōputruit fluui⁹ et nō poterāt egyptū bibere aquā. ¶ Ite putrescit hō ppter accessum et pperantiā caloris cupiditatís. Quia enim in estate putrescūt et accēscūt ppter calorem. Unde contra auaros loquit Jaco. v. dicens. Agite nunc diuites et. Sequit. Diuitie vestre putrefacte sunt et. Et dñs Job. vii. Induta est caro mea putredine et sordibus pulueris. Puluis enim diuitias signat.

¶ Ite putrescit homo propter pcessum et excellentiā tumoris pompositatis. Tumor enim apostematum semp continet putredinē. Uñ dñs. xij. Putrescere faciam supbiā iuda et supbiā iherusalē. Et Joel. ij. Ascēdet putredo eius. quia supbe egit Numeri. v. Inflato ventre cōputrescet femur ei⁹. ¶ Ite putrescit homo propter recessum et desistentiā vigoris et bonitatis. Sicut videmus q. homo putrescit anima recedente. sic anima gratia moriēte Esai. i. Computrescent pisces sine aqua et moriētur in siti. ¶ Ite putrescit homo propter decessum et defluentiam splendoris sagacitatis. i. propter defectum salis sapiētie. ps. Putruerūt et corrupte sunt cicatrices mee a facie insipientie mee et. Sufficit de Putredine et.

Explicite litera. P.

Incipit litera. Q.

Quadráginta. Nota

¶ Numerus quadragenarius cum sit numerus solidus et quadratus ostans ex denario quaterducto. pót significare multa in scriptura. itz in bono q. in malo significato. Et primo dico q. signat in bono. Et sic dico q. quia iste numerus constat ex decem quater assumptis. ideo signat illum statum in quo seruatur denarius legis mādatorum. et quaternarius quatuor cardinalium virtutū. Et ideo proprie loquendo iste numerus proprie signat illam triplicem quadragesimam quā christus dominus obseruauit. in quā scilicet. xl. diebus et. xl. noctibus ieiunauit. In quantum etiam. xl. horis in sepulcro iacuit. In quantum insuper dies. xl. discipulis post resurrectionē apparuit. Iste enim tres christi quadragesime signant tres hominū status qui possunt per quadráginta seu p quadragesimam designari scilicet.

Statum penitentie quo ad primam.

Statum miserie quo ad secundam.

Statum gratie quo ad tertiam.

¶ Prima designatur per in deserto ieiunationem.

Secunda designatur p in sepulcro reparationē.

Tertia nō designatur p in discipulos apparitionē.

¶ Di canius ergo primo de quadragesima penitentie quam xps specialiter cōsecrauit. et ipsam colendā et ieiunandā fidelibus declarauit. Ista enim quadragesima a xpo vt dictus est fuit exemplata. A patribus fuit obseruata. A pphetis fuit pdicata. A figuris fuit indicata.

¶ Dico q. a dño fuit exēplata: quia. s. vt dictum est in exēplum fidelū deus quadragesimā ieiunauit.

Matth. iiij. Cū ieiunasset. xl. diebus et. xl. noctibus et.

¶ Ite fuit a scis patrib⁹ obseruata: q. s. moyses quadragesimā ieiunauit dices Deu. ix. Proci di añ dñs sicut pñ. xl. diebus et. xl. noctib⁹ panem non comedens et.

Quadrus.

Helyas et quadragesimam confirmavit: q. s. de ipso dicitur. Reg. xix. Quod in fortitudine vnius refectionis ambulavit. xl. diebus. Et ista a prophetis fuit predicata: et maxime a Jona dicente Jone. iij. Adhuc. xl. dies tui niue subvertetur. Ac si diceret. Minus civitas dyaboli. i. congeries vitiorum destruitur. qn. xl. dies digne a fidelibus ieiunantur. Et ista fuit in multis actibus figurata. Et sic dico q. ista figurata fuit in scriptura fin suas diversas et varias conditiones et virtutes quasi in locis omnibus ubi de numero quadragenario fit mentio in scriptura. Et ideo ad ostendendum proprietates istius temporis diversimode figuratas possumus notare q. quadragesima est Tempus.

Devotionis. Et dico tps devotionis. Ad
Orationis. Et est in tpe quadragesimali
Afflictionis. humor terre et arborum incipit
Quierionis. abundare. ita et q. tunc solent vi-
Durationis. nec lachrymari. Sic vere spua
Temptationis. liter tunc dicitur in nobis abundare
Peregrinationis. humor devotionis et lachryme
Et hoc figurat erod. xij. ubi dicitur. Quod filij israel. xl. annis comederunt manna. Manna vero qui cibus erat dulcissimus. devotionem et compassionem designat. Et tunc est tps orationis. In isto. n. tempore aves incipiunt modulari. sic et nos debemus per orationem et gratiarum actionem in domino iocundari. vñ Deut. ix. Proci di ahi dñm. xl. diebus. et xl. noctibus. Et tunc est tps afflictionis. In isto enim tpe homines maiores labores et afflictiones patimur. q. scilicet agriculture tunc tps exercetur. Sic spiritualiter in isto tpe debemus terram corporis per penitentiam colere. et opera virtuosae exercere. Et hoc figuratur per desertum in quo. xl. annis populus israel pagavit: q. s. desertum aspexit penitentem designat. vñ Deut. xxxij. Adduxi vos per desertum. xl. annis. Et tunc est tps quietionis: q. scilicet in isto tpe solet terra quiescere a frigidibus hyemis et tepestibus. Sic et homo dicitur tunc cessare a vitijs et criminibus. Et hoc figuratur Jud. iij. ubi dicitur. q. a plijs deivit terra. xl. annis. Et tunc est tps durationis et perseverantie in bono statu. tunc enim magis solent perseverare homines in laboribus et magis ibi q. in alijs anni temporibus. Sic spiritualiter magis est tunc bonis operibus insistendum Deut. ix. Perseveravi in monte. xl. diebus. Et tunc est tps pugne et temptationis. tunc enim solent reges ad bella procedere. tunc solent animalia et volatilia amore stimulari pro proximis filia tolerare. Sic et nos in isto tpe debemus contra hostes spirituales bella gerere. Exemplo xpi. de quo dicitur Luce. iij. q. agebatur a spiritu in deserto et temptabatur. Et tunc est tps contemplationis: quia scilicet in isto tpe solent homines de terra sursum ad ramos ascendere. Sic et nos etiam de terra et terrenis debemus ad celestia sursum et per contemplationem superius nos levare. Exemplo moysi dicitur Deut. x. Steti in monte sicut prius xl. diebus. Et Mons enim altitudinem contemplationis designat. Et tunc est tempus peregrinationis. In isto enim tempore solent homines ire in peregrinatione. Ver. n. sicut est tps non nimis calidum vel frigidum. sed magis in suis qualitatibus temperatum et ad itinera tempus aptus. Sic nos in isto tpe debemus nos facere peregrinos. i. abdicando patriam huius mundi. et ambulando mentaliter ad alienam patriam. i. ad paradysum patriam nostram. Exemplo helye de quo dicitur. iij. Reg. xix. Quod in fortitudine cibi sumpti ambulavit. xl. diebus. et xl. noctibus usque ad montem dei. Ista est ergo quadragesima penitentiae. Et secundo dico q. est quedam quadragesima pestilentie seu miserie. Et ista signat tempus vite pñtis qd numero quadragenario designat. Iste. n. numerus qui hinc quattuor quadrantes significat tps pñtis. et evitiam nostram q. quattuor elementis componit. Quattuor humoribus compingit. Quattuor qualitatibus distinguit. Quattuor mundi partibus continet. Iste ergo numerus quadrans figuratur in illo

numero. xl. annorum in quo filij israel cum immensis laboribus desertum circumierunt ubi penas infinitas sustinuerunt. et ubi plurimi eorum plagis varijs perierunt. ita q. paucissimi eorum terram promissionis intraverunt sicut per omnia ps. Hume. xij. significat pestentem vitam ubi deserto huius mundi tribulationes varias sustinemus. ita q. quicquid diversis cladibus deficiamus: iter nrm ad paradysum diversis vitijs impedimus. Nota ergo hic q. ista quadragesima est tps piculorum et odiosum multis rationibus. i. q. est Tempus.

Submersionis. Dico ergo q. in quadragesima huius vite aie delicijs submergunt. Scilicet. vij. factum est diluvium. xl. diebus. Et tunc aie vitijs subvertuntur Jone. iij. Adhuc. xl. dies et nixine subvertetur. Et tunc anie supplicij occidunt. vñ de iij. Reg. x. Occidit dauid de syris. xl. milia. Et tunc boni miserijs affliguntur. iij. Cor. xi. Quinquies quadragesimas una minus accepi. supple plagas. Et tunc mali per suis nequicijs puniuntur. Hume. xij. Quadragesima annis recipietis iniquitates vestras. Et tunc deus et angeli offenduntur ps. Quadragesima annis proximis fui generationi huic. Alia litera hinc. Offensus. Et tunc mali et impij enagantur. vñ de Hume. xij. filij vestri vagi erunt in deserto. xl. annis. Ista est ergo quadragesima miserie temporalis. Et tertio dico q. est quedam quadragesima gratie virtualis. Et ista signat statum hominum perfectorum. qui in xl. virtutibus consistit videlicet. In duodecim articulis fidei. In decem legis mandatis. In septem moralibus virtutibus. In septem donis spiritus sancti. Et in quatuor virtutibus cardinalibus. Ista enim simul iuncta numerus quadragesima ruium perficiunt que hominem perfectum constituunt. Quia sicut testatur. pñtis. x. diebus impingatur. Lapis enim qui dicitur excoliceros. xl. coloribus decoratur sic vir perfectus predictis. xl. virtutibus adornatur. ita q. tales figurantur in ysaie. De quo dicitur. iij. Regum. ij. Quod. xl. annorum erat ysaie rex cum regnare cepisset. Ad denotandum q. illi qui regnum ecclesie volunt accipere vel tenere vel regnum paradiisi finaliter introire debent. xl. annos. id est. xl. virtutes predictas habere. iij. Regum. ij. Diebus quibus regnavit dauid. xl. anni sunt. Sic ergo patet q. triplex est quadragesima. i. Quedam pñtis corporalis. Quedam miserie temporalis. Queda gratie seu efficacie virtualis. etc.

Quadrus. quadratus.

Nota q. quadratura sumitur in bono et in malo. Res enim quadrata quatuor habet angulos et est talis conditionis q. difficilior movetur. et in loco stabilior situatur quam res alia qualiscumque. Signat igitur in bono quadraturam virtutum et maxime virtutum cardinalium que sunt quatuor que hominem faciunt stabilem in bono. Iuxta illud. iij. Regum. v. Precepit rex vt tollerent lapides grandes in fundamento templi et quadrarent eos. Et ad hoc etiam facere possunt figure de altari de rationali de lapidibus. de lignis templi et tabernaculi. que omnia erant quadrangula sicut dicitur. Ero. xxxij. et xxx. et xxxij. Et. iij. Reg. vi. q. illi qui sunt altare per devotionem rationalem per discretionem. lapides per durationem. ligna per molliem et compassionem. in templo et tabernaculo per prelationem vel orationem debent proculdubio esse quadrati et quadranguli per virtutalem perfectionem. iij. Reg. vij. Posuit super columnas quadrangulas ligna. Et in malo signat quadraturam quatuor malarum affectionum vel aliorum durabilium peccatorum: que hominem in malo faciunt stabilem et obstinatum. Ideo de tali obstinatione dicitur Tresh. iij. Conclusit vias meas lapidibus quadratis. Tene ergo breuiter q. quadratura significat stabilitatem in bono vel in malo vel etiam quadraturam quatuor cardinalium virtutum. Unde infra de Quatuor.

Quadragesima

24 **Quadringenti.** Nota q̄ cū quadringen-
ri numerus sit quadrat⁹
constans ex centum quater ductis dici potest q̄ signat
quadraturā constantē et solide duracionis. et etia⁹ ple-
nitudinē moralis p̄fectionis et quaternitates virtua-
lis seu cardinalis p̄fectionis. Illi enī pp̄ie quadrin-
genti dicuntur qui per quatuor cardinales virtutes fi-
dem⁹ quatuor euangeliorū et quatuor affectionum in
debitum regimen quadrantur. et per p̄fectionem omni
modum tenentur. Et ad hoc satis videt conuenire il-
lud quod scribitur. j. Regum. xxxv. vbi dicitur. Quod se-
cuti sunt dauid quasi quadringenti viri. Et iudi. xxi. di-
citur q̄ in iabes galaad inueniuntur quadringenti viri
gines que scilicet non cognouerant virum quibus filij
israel pepercerunt et oēs alios occiderunt. Ad denotan-
dum q̄ illi qui quadringenti. i. viri solidi et p̄fecti viri vi-
riles puri et virgines inueniuntur dauid. i. christus sequi-
tur a morte et periculo liberantur et malos etiam per-
sequuntur sicut scilicet. j. Reg. xxx. dicitur q̄ dauid per-
secutus est amelechites ipse et quadringenti viri cū co-
Et ibidem dicit q̄ omnes amelechites interfecti sunt pre-
ter quadringentos adolescentes. Si autem p̄ quadrin-
gentos vis intelligere obstinatam soliditatē in malo Al-
lega quod dicitur de malis prophetis. ij. Paralip. xxiij.
q̄ achab congregauit quadringentos p̄cedo prophē-
tas etc. Vide supra de quadrare. et. j. de Quattuor.

25 **Quadriga.** Cū quadriga sit instrumentus
ad res et personas de loco ad locū
vehendum et transportandum et etiam quādoq̄ ad bel-
landū et sagittandum ordinatum et factum ex rotis vo-
lubilibus compositum. ab equis et bobus tractū. et ab
auriga debite gubernatum posset dici q̄ quadriga i bo-
no signat et in malo. In bono signat scz.

Virum perfectum.
Mentis affectum.
Scripturę literaturam.
Ecclesię statum.

Item enim sunt quatuor scē quadrige in quibus christ⁹
vehitur. et in quibus merces et thesauri spirituales por-
tantur et per quas hostes anime debellantur figurati
scilicet in quattuor quadrigis zach. vi. Quas de medio
duorum montium vidit exire. Duo enim montes duo
testamenta seu etiam statum gratie et glorie vel etiam
duo charitatis mandata. vel insuper duas tabulas le-
gis dei significant. qz scz ab istis montib⁹ quatuor chri-
sti quadrige virtualiter emanant. De quibus dicit Cā-
nico. vi. Anima mea conturbata est propter quadrigas
aminadab. Quatuor rote prime quadrige. scilicet viri
iusti sunt quatuor virtutes cardinales. Quatuor rote
secunde quadrige. s. mentis seu anime sunt quatuor bo-
ne affectiones. Quatuor rote tertie quadrige scilicet scri-
pturę sunt quatuor euangeliorum clauis quatuor rote
quarte quadrige scilicet ecclesię sunt quatuor religio-
rum ordines in quibus fides creditur diuulgari p̄ qua-
tuor mundi partes. Quadrigam primā trahūt equi su-
stici de quibus zach. vi. In quadriga prima equi ruffi.
Adorus enim iustitie vsq̄ ad mortem et sanguines qui
ruffus seu rubcus est certant. Quadrigā secundā tra-
hūnt equi humilitatis et modestie. Isti enim trahunt
quadrigam bone mentis zach. vi. In quadriga secunda
equi nigri. Ingrede enim humilitatē signat. Tertiam
quadrigam trahunt equi scientie et sapientie De qui-
bus zach. vi. In quadriga quarta equi albi. Albedo enī
splendorem sapientie designat. Ista est enī quadriga in
qua vehebatur appollo. comitatus. s. nouem musis. qz
scilicet appollo deus scientiarū chabitus in hac quadriga
specialiter moratur vbi a musis iacet a doctoribus et p̄-
dicatoribus comitatur. Ista est quadriga cherubim qui
interpretatur scientie plenitudo. De qua scilicet dicit.
j. Paralip. xxvij. q̄ dauid dedit salomoni aurum puris-
simum vt ex ipso fieret similitudo quadrige cherubin
et p̄cedentium alas suas et elantiū archę federis domi-
ni. Et pone. quartam quadrigam trahunt equi bone.

statie prudentie atq̄ decentie scilicet boni ecclesiastici
et prelati vnde zach. vi. quadriga quarta equi varij et for-
tes. Claritas enī seu habitus circumdatus varietati
bus decentiam et honestatem designat. Iste sunt igit
quadrige domini de quibus scz dicitur Esai. xxi. Et sic
inquit valles tue electe plene quadrigarum et equis. Et
enim iustitie qui scilicet trahunt virū iustum sunt mo-
res honesti. Equi modestie. qui scilicet bonam trahūt
mentem sunt flores venusti scilicet boni et floridi cogi-
tatus. Equi scientie qui scilicet trahunt sacram scriptu-
ram sunt doctores sancti. Equi etia⁹ decentie qui scilicet
trahunt docunt et regunt ecclesiā sunt pastores recti
Et breuiter de talibus quadrigis et equis admiratiue
loquitur Abacuc. ij. dicens. scilicet ip̄i deo quis ascen-
det super equos tuos et quadrige tue saluatio. Sic igit
tur paret quomodo quadriga. sumit in bono. Et ad
huc dico q̄ quandoq̄ sumitur in malo et sic dico q̄ nos
inuenimus. quadrigā.

Defectuosa. Et sic dico q̄ istis quadrigis pri-
ma significat corp⁹ humanū. Se-
cunda denotat statum mūdānus.
Tertia vero designat superbū vesantū. Dicam igit
q̄ est dare quadrigam fragilem que cito deficit Et hoc
est corpus nostrum humanū. quod scilicet quatuor ro-
tis quatuor elementorū componitur et quatuor equis
quatuor qualitātū trahitur et a scilicet anima guberna-
tur. a morte tamen facilliter dissipatur vnde zach. ix. dis-
pergam quadrigam ex effrayin. finaliter tamen scilicet
in resurrectione quadriga ista reparabitur. qz rotes no-
ue scilicet quatuor dotes eidē assignabunt. ij. Paralip. viij. Et
truxit salomō vberē quadrigam. Est igit dare quadrigā fra-
gilē q̄ cito deficit. Item est dare quadrigā mobilem
que parum proficit. Et ista procerro est mūd⁹ seu etiā
mundi status. qui scilicet quatuor rotis sustentatur sci-
licet rota diuinarum temporalium. Rota deliciarū cor-
poralium. Rota eminentiarum populariū. Rota scien-
tiarum secularium. Equi vero trahentes istas quadri-
gas sunt mundi potentes sed certe tam quadrige q̄ ro-
te q̄ equi. finaliter et cito pereunt et franguntur. et to-
tus falsus et impetus eorū dē in nihilū commutatur vnde
domin⁹ videt dicere mundo illud michę. v. Auferā
inquit equos tuos de medio tui et dispergā quadrigas
tuas. et perdam ciuitates terre tue et destruiam oēs muni-
tiones tuas. Est igitur dare quadrigam mobilem que
cito deficit. Ultimo est dare quadrigam fatuam seu
terribilem que multis officit. Et ista certe signat super-
bos et tyrannos qui tumultuose tempestuose impetuo-
se et flagitiose in factis suis procedūt quorum scilicet qua-
tuor rote sunt quatuor principalia vitia scilicet.

Superbia.
Auaricia.
Luxuria
Inuidia.

Equi ipsos trahentes et ducentes sunt demones. quorū
etiam aurige ipsos ducentes et regentes sunt stultitiae
inanis gloria. Et q̄ innumerabiles sunt iste quadrige.
Esa. ij. tripleta est terra equis et innumerabiles quadri-
ge eius. Iste sunt quadrige falcate de quibus loquitur
tullius de bello macedonico dicens. Quod antioch⁹
rex assyriorū quadrigas cōtra romanos fabricauit q̄
falcibus scandentibus in pluribus locis armauit et sic
terrore et periculum romanis si nō prouidissent immi-
sit. Sic vere dyabolus suas quadrigas scilicet tyrānos
contra bonos armat quos falcibus crudelitatis ipsoꝝ
terret nisi precaueant et conturbat vt dyabolo et istis
ministis suis dicit ip̄os illud Esai. lvi. In igne veniet
et crunt quasi turbo quadrige eius. Et Joel. ij. Sonitus
quadrigarum super capita montium Sed quid procer-
to quadrige iste dyabolice mūdī tyrāni facilliter et finalit
mortem et infortunia franguntur. Iuxta illud Psal. ij.
In itineribus conturbate sunt quadrige collise sunt in
plateis. Et cū ad nihil amplius valeant ignib⁹ inferna-
lib⁹ exponuntur. Unde de talib⁹ impis videt domin⁹

Qualitas

Quam

dicere mundo et dyabolo illud **Mat. ij.** Succendam in
q̄i vřs ad summum q̄drigas tuas et leuinculos tuos et.
Sic igitur patet quomodo q̄driga in bono signat et in
malo. Vnde vbi **Curus.**

Qualitasqualis. Nota q̄ qualis est no
nien relatiuus. Refertur
entis ad aliud cui est q̄lis. Denotat ergo q̄lis aliquā
similitudinē et aliquā re. Et ideo q̄litas de se nō est res
firma solida neq̄s fira. Et propter hoc spiritualiter loq̄n
do q̄lis vel q̄litas potest significare in bono vel in ma
lo. Signat enim.

Essentie debilitatem.

Iustitie eq̄litate.

Sanctitatis conformitatem.

Prauitatis propinquitatem.

Dico ergo q̄ q̄lis signat essentie debilitatem. Et sic si
gnat hypocritas et falsos amicos q̄ sunt q̄les et non ta
les inq̄ntum scilicet non sunt tales q̄les et inquantum
scilicet habent apparentiam et non existentiam q̄a sciz
ipsi apparenter vident boni et tamen realiter sunt mali
q̄a q̄uis videantur esse persone bone et rationabiles. ip
si tamen sunt lapides et miserabiles. Exemplo imaginis
lapidee q̄ apparet esse aliquotiens q̄lis homo cum ta
men realiter sit lapis. Vnde **Mat. xij.** Respice q̄les la
pides et q̄les structure. ¶ Itē signat iustitie eq̄litate.
Et sic dicitur **Leuit. xxij.** Qualem infigerit maculam
talē sustinere coget. ¶ Itē signat bonitatis cōformita
tes q̄lis cū semper est similis talis et e conuerso. Et ideo
q̄lis signat similitudines morū. Et sic in bono signat il
los q̄ aliorū bonis moribus se conformant. Et sic dicit
tur. **i. Cor. ii. x.** q̄lis celestis tales et celestes. Vnde etia
ista nomina q̄lis et talis generaliter denotant morum et
virtutū perfectiones. Vnde **Canti. v. dicis.** q̄lis dilectus
tuus et dilecto et. Sequitur Dilectus meus candidus et
rubicundus electus ex milibus Caput eius aurum op
timum et. Sequitur Talis est dilectus meus. ¶ Item si
gnat prauitatis primitatē. q̄ scilicet socius et subdit
homo in malo talis efficit q̄les habere magistrū vel so
cium: improbat. **Eccli. x.** q̄lis est rector ciuitatis ta
lis est populus q̄ habitat in ea. Et. **i. Cor. xv.** q̄lis terren
tales et terrē. ¶ Breuiter ergo q̄litas signat exteriorē
conditionē et dispositionē siue bona siue mala. vel etiā
signat similitudinē vel imitationem siue mala fuerit si
ue bona. Vnde ergo infra de similitudine et sicut etiā de
talibus hīs premissis satis potest videri q̄ ē dare q̄litate.

Admirabilem et gloriosam.

Laudabilem et virtuosam.

Damnabilem et vitiosam.

Tristabilem et dolorosam.

Excellentē et gaudiosam.

Qualitas admirabilis et gloriosa est excellens cōditio
nostrī saluatoris. Licet enim deus proprie loquēdo non
possit dici q̄lis. cum q̄litas sit accidēs. in ipso vero acci
dens non sit vllus. q̄tum et ad humanitatē exteri⁹ ap
parentem et diuinitati accidentem et accidentē et etiā quan
tum ad aliquos extenores effectus iste potest dici q̄lis
et rōne excellentie comparatiue. et ratione efficacie pre
rogatiue et ratione etiā apparentie venustatiue vt scilz.
de sue humanitatis excellentia dicatur illud **Eccli. x.**
stici. xij. Nemo natus est in terra q̄lis enoch. De sue po
testatis efficacia dicat illud **Mat. viij.** q̄lis est hic. q̄
venti et mare obediunt ei. De sue venustatis apparentia
dicatur illud **Mat. xij.** Trāfiguratus est inq̄t et facta
sunt vestimenta ei⁹ splendida et alba sicut nix. q̄lis fullo
nunq̄ pōt facere. q̄litas cōmendabilis et virtuosa et ex
cellit et melioribus conformat. vt sic omnib⁹ iustis dica
tur illud. **i. Petri. ij.** q̄les oportet vos esse in sanctis. cō
uersationibus et pietatibus expectantes. Simus igitur
quales. id est virtuosos et morales.

Simpliciores informando.

Inferiores nobis conformando.

Honestissime conuersando.

Diligentissime laborando.

Patientissime tolerando

Omnes enim istas q̄litates habebat apostol⁹ sicut pa
tet ex dictis suis. Habebat enim vnam q̄litate doctrine
informatiue. Ideo dicebat **Gala. vj.** Videte q̄libus lite
ris scripsi vobis manu mea. Habebat etiam vnam q̄lita
tem similitudinis conformatiue. qua scz omnes sibi fic
ri similes in bonis esse volebat dicens scilicet **Actuum.**
xxvj. Opto inq̄t oēs qui me audiunt fieri tales q̄lis ego
sum exceptis vinculis his. Ut sic accedat illud p̄dictus
i. Cor. xv. q̄lis celestis tales et celestes. habebat insuper
vnam qualitate conuersationis moderatiue. dicens scz
i. Thess. j. Scitis q̄les fuimus in vobis ppter vos. Se
quitur q̄lem introitum habuerimus ad vos et quomo
do conuersi estis ad deū. Habebat vltra hoc vnam q̄li
tates diligētie. pcuratiue q̄ scz curabat de alijs diligē
ter dicens. **Col. ij.** Volo autē omnes scire q̄lem sollicitu
dines habeas p vobis. Habebat nihilominus vnam q̄
litate patientie toleratiue dicens scz. **i. Thimo. ij.** scis
inquit q̄lia mihi facta sunt antiochie et listris. q̄les pas
siones sustinui et de omnib⁹ eripuit me dominus. Jste
ergo fuit q̄lis q̄ tot bonas habuit q̄litates dicens scilz
illud. **i. Cor. x.** q̄les inq̄t sum⁹ verbo per epistolas abien
te tales et presentes in facto sumus. Vtrum tamen de
multis imperfectis videretur dubitare dicens illud. **i. Co
rin. xij.** Timeo inq̄t ne forte cum venero inueniā vos q̄
les nolo et ego inueniar a vobis q̄lem non vultis. Jsta ē
ergo q̄litas commendabilis et. Et illud. q̄lis celestis vt
sic dicat illud. **i. Mat. xij.** Videntote q̄liter salui fa
cti sunt patres vestri et. ¶ Qualitas detestabilis et vit
iosa est extollens infecio vni peccatoris. Peccator cū
q̄lis est quia scilicet nihil habet solidum seu firmū. no
ta ergo q̄ peccator dicitur q̄lis scilicet.

Propter q̄litate carnalitatis et luxurie

Propter q̄litate magnę cupiditatis et auaricie.

Propter q̄litate vane mobilitatis et inconstantie.

Propter qualitate dire crudelitatis et violentie.

De qualitate luxurie seu carnalitatis dicat. **i. ad Cori
thios. quinto.** Omnino auditur inter vos fornicatio et
talis qualis nec inter gentes. De q̄litate auaricie et cu
piditatis dicitur illud p̄dictum. **i. ad. Cor. xvj.**
q̄lis terrenus tales et terreni. De qualitate inconstātie
et mobilitatis dicitur **Jacobi. j.** Considerauit se in specu
lo et abiit et statim oblitus est qualis fuerit De qualitate
vero violentie et crudelitatis dicat. **i. Mat. x.** Vnde etia
no facta est tribulatio magna in israel q̄lis non fuit et
cetera. Hec est ergo q̄litas detestabilis et vitiosa et dete
sta. Qualitas contritabilis et dolorosa est excellens mū
di turbatio. scilicet turbatio quāz modo sustinent boni
et quāz in fine in inferno sustinebunt mali. De tēporali
dicitur **Thob. v.** quale gaudiū mihi q̄ in tenebris sedeo
et lumen celi non video. De eternali vero dici potest illud
Exodi. ij. Erit clamor in egypto q̄lis nō antea fuit. Ista
est ergo qualitas contritabilis et dolorosa. q̄litas excel
lens et gaudiosa est eximia in celo relectio scz. qualitas
glorie paradisi et hoīz beatorū de qua dicitur. **i. Para
lip. xvj.** Dedit illi scilicet cuilibet beato gloriā regni q̄
les nullus habuit ante eū. Patet igitur quomodo in
scriptura multiplex q̄litas inuenitur.

Quam. aduerbium. Nota q̄ta et sunt duo ad
uerbia inuicē sociata et coniuncta et etiā
quodammodo inuicē relatiua. Unus cui⁹ vir inuenit si
ne altero sicut talis et qualis. Aduerte tamen q̄ q̄ acci
pitur quandoq̄ comparatiue. sicut cui⁹ dicitur **Mat. l.**
xij. Ecce plus q̄ salomon hic. quandoq̄ aggregatiue et
sociatiue sicut cum dicitur. **i. Regum. ij.** Creuit samuel
et placebit taz deo q̄ hominibus. Quandoq̄ vero acci
pitur p̄rogatiue excellētie seu q̄antitatiue sicut cui⁹. sumi
tur q̄ p̄ro quantū seu etiā p̄o valde sicut in p̄a. dicitur
quābon⁹ israel deus his qui recto sunt corde. P̄io igit
dicamus de q̄ inquantū sumit excellenter et p̄rogatiue
scilicet p̄o valde seu p̄o quantū. Et sic igit dicat p̄io
q̄ q̄ sumit p̄rogatiue. Et p̄m istūz modū sumēdi dicā
q̄ q̄ potest referri ad deū ad iustū. et ad impiū. ¶ P̄io
quidem

quidem ad deus. Et sic pro certo sumitur quando per istud aduerbium dei magnificentia cum quadam admiratione et quadam desiderabili suauitate laudatur. ut pote cum nos dicimus illud psal. Domine dominus noster quod admirabile est nomen tuum in universa terra. Et illud Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel in os meum. Et breuiter notabo quod per illud aduerbium deus commendatur scilicet.

Ab operum magnificentia.

Ab viscerum pia clementia.

Ab verberum seu iustitia.

Ab pectoris clara scientia.

Ab superum grata manentia.

Ab munerum munificentia.

Commendatur ergo deus a magnificentia suorum operum per psalmum. Quam manifestata sunt opera tua domine: omnia in sapientia fecisti impleta est terra possessione tua. Et Ecclesiastici. xliij. quod desiderabilia sunt opera eius. Et item commendatur a beniuolentia patris viscerum Sapi. xij. quod bonus et suauis es domine spiritus tuus in nobis. Et item commendatur a terrificetia duorum verberum hoc est a rigore iustitie et severitate suorum iudiciorum. Ubi in psalmis. Dicite domino quod terribilia sunt opera tua domine in multitudine virtutis tue mentientur tibi inimici tui etc. Et item commendatur a clara scientia verorum craterum. psalmus. Calix meus inebrians quod preclarus est. Calix enim et crater domini est sacra scriptura. De qua ad Romanos. xij. Altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei quod incomprehensibilia sunt iudicia eius inuestigabiles viam eius. Et item commendatur a grata manentia locorum superum per psalmum. Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum concupiscit et deficit anima mea in atriis domini. Et item commendatur a munificentia sumorum munerum scilicet glorie paradisi de qua in psalmis. Quam magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti timentibus te. Patet igitur quomodo illud aduerbium quod pertinet ad deum. Et deinde dico quod aduerbium pertinet ad iustum. Et sic dico quod iusti per illud aduerbium multipliciter commendantur. scilicet.

Ab charitate federatiua.

Ab castitate depuratiua.

Ab paritate maceratiua.

Ab claritate indicatiua.

Ab veritate enunciativa.

Ab honestate peccatoriua.

Ab pietate dulcoratiua.

Ab hospitalitate charitatiua.

De veritate charitatis et amicitie dicit in psalmis. Ecce quod bonum et quod iocundum habitare fratres in unum. Ut et per amicitia dicat illud Cant. iij. quod quod pulcra es amica mea oculi tui columbarum. De virtute castitatis et pudicie dicitur Sapien. iij. quod quod pulcra est casta generatio cum claritate. De virtute paritatis et abstinentie dicitur Ecclesiastici. xxxj. quod sufficiens viro erudito vinum et gustum quam vis dicat. y. Eldre. iij. quod viri quod preualet vinum De virtute claritatis et sapientie dicitur Ecclesiastici. xxv. quod per speciosum caniciei iudicium quod speciosa veteranis sapientia quod magnus qui inuenit sapientiam. De virtute vero veritatis et eloquentie dicitur Esa. li. quod pulcri super montes pedes annunciantis et predicantis salutem. De virtute honestatis et apparentie dicitur Cant. vj. quod pulcra es et quod decora charissima in delicijs: statura tua assimilata est palme. Et ibidem. quod pulcri sunt gressus tui in calcamentis tuis filia principis. De virtute pietatis et clementie dicitur Cant. iij. quod pulcra sunt mammae tue soror mea sponsa pulcra sunt verba tua vino. De virtute vero hospitalitatis et beniuolentie potest dici illud Hum. xliij. quod pulcra tabernacula tua et tetoria tua iacob israel sic ergo per quod istud aduerbium quod pertinet ad iustum. De quo dico quod istud aduerbium quod aliquando refertur ad Rolutum. i. peccatorem et impiu: Et sic videtur quod mali per hoc aduerbium prosperatiue vilipenduntur et reprehenduntur a multis scilicet.

Ab vanitate morali.

Ab vilitate carnali.

Ab ruditate mentali.

Ab cupiditate reali.

Ab aduersitate finali.

De morum vanitate dicitur. q. Reg. vj. Quam gloriose fuit hodie rex israel discoopere se ante ancillas servorum suorum et nudatus est quasi nudetur vnus de curis. De carnis vilitate dicitur Ecclesiastici. xvj. quid nequius quod cogitavit caro et sanguis quod et ibi cremit. ij. in persona mulieris meretricis dicitur quod quilibet facta es nimis iterans vias tuas etc. De mentis cecitate seu ruditate dicitur Ecclesiastici. vj. quod aspera est nimis sapientia indoctis hominibus. De rerum cupiditate dicitur. Lu. xvi. quod difficile quod pecunias habent regnum dei intrabunt. De finali vero talium aduersitate et penalitate dicitur Ecclesiastici. xli. quod mors quod amara est in memoria tua homini iniusto et pacem habenti in diuitijs suis. Sic igitur patet quomodo istud aduerbium quod sumitur prerogative

Secundo vero principaliter dico quod istud aduerbium quod quandoque sumitur aggregatiue seu etiam societatiue: sicut cum dicitur tam maiores quod minores. Circa quod nota quod omnes sic in societate coniuncti debent Equaliter Credere Concorditer vivere. Communiter edere seu diuidere. De vniiformitate credulitatis dicitur Hum. xv. Quod tam indigenti quod aduenis vna lex erit omnium. De vniiformitate charitatis et societatis dicitur. q. Paral. xliij. Tam maiores quod minores omnes foris equaliter diuidebat. De vniiformitate autem edulitatis et saturitatis potest dici illud Deute. xv. Tam mundus quod immundus vescantur similiter. Hec omitto gratia breuitatis. Sumitur ergo quod aggregatiue. Tertio principaliter dico quod sumitur coparatiue sicut cum dicitur Ecclesiastici. iij. Laudauit magis mortuos quod viuentes. Hic enim fit comparatio inter viuentes et mortuos quod scilicet vnus alteri preferatur vnus eligitur alterus refutatur. Verumtamen illud aduerbium quod semper se habet vt communiter a parte negotij refutari. sicut dicitur. Prover. xv. Vbi est humilior cum mitibus quod diuidere spolia cum superbis semper enim sequitur gradus coparatiuum scilicet plus amplius magis. melius. et similia. et tunc semper adberet parti deteriori. quando coparatiue precedes signat malus. sicut cum dicitur. quod petrus est deterior. peior minor inutilior quod iohannes. De his autem omnibus nihil amplius quia difficile et quasi inutile est talia ad mores reducere et in predictis titulis coparatiuis scilicet melior. maior. peior et c. satis dictum est. de quo videbimus. Antequam prius. Et vbi quod breuiter et quamdiu.

Quamquam. quamuis. Et licet idem significat sed quia pauca sunt auctoritates transco.

Quamdiu. Nota quod quamdiu est aduerbium temporis signans quandam duracionem. interuallum seu spacium. Et quandam incertam et suspensiuam moram vite Componitur autem de qua quod est quantus. et diu. Et nota breuiter quod est dare quamdiu.

Perfectiorum.

Aliquorum.

Primo ergo dico quod perfecti habent hic suum quamdiu. id est suum incertum breue et suspensiuum tempus viuendi. in quo pro certo quia nesciunt quantum durabunt. nec habent aliud tempus merendi quam istud. ipsi faciunt quicquid bene possunt. Unde nota quod iusti in isto quamdiu.

Equas seruant potera.

Deitatis laudant opera.

Pravitate plangunt scelera.

Pietatis prebent vbera.

Veritatis splendent litera.

Dico ergo quod in ista quamdiu vite presentis seruatur pondus grandis equitatis scilicet sine personarum acceptione inter virum et proximum iudicantes. dicentes scilicet Job. xxxij. Non accipiam personam viri et tunc

Quamobcausam

Quando

hominum non equabo. nescio enim quid subsistas. et si post modicum tollat me factor meus. Item laudat opera sua me deitatis per laudabo dominum in vita mea: psallam deo meo quid fuerit. Item plangunt scelera sua praetuitatis. psal. Quoadu ponam consilium in anima mea. dolor in corde meo per diem. Item prebent vera dulcis pietatis. ita quod christus talibus loquitur. Math. xxv. Esuriui inquit scilicet in persona pauperum et dedistis mihi manducare. Sequitur. Amen dico vobis. quod diu fecistis vni de his fratribus meis mihi fecistis etc. Item splendent littera clare veritatis scilicet alios docendo et informando. ita quod quilibet potest dicere illud saluatoris verbum Ioan. ix. Quoadu sum in mundo. lux sum mundi.

Istud est ergo quid perfectiorum. Secundo dico quod est dare quid peruersiorum. Isti enim quia sciunt quod non habent nisi vnum quid id est vnum modicum et breue tempus viuendi. accelerant in hac vita facere quicquid mali possunt. Exemplo scilicet diaboli de quo dicitur Apoca. xij. Habes iram magnam sciens quoniam modicum tempus habet. Nota ergo quod mali in isto quid.

Innocentes solent infestare. Per malos enim Concorantes solent perturbare. in isto quid inno Hos saluator solet non amare. centes infestari so Hos saluator solet perturbare. lent sicut de superbo

Aman legi quod ipse dicebat Iherusalem. v. quod nihil se reputabat habere quid videret mardocheum sedentem ad foras palacii. Et sequitur quod ipsius mardochei innocetis nationem impetrauit a rege: nisi deus alias ordinasset

Item per malos in isto quid concordantes solent perturbari. vt scilicet ad malos applicetur illud. y. Math. xxiij. Quoadu superest impossibile est pacem dari negocijs

Item a deo in isto quid ubi iniquitates solent non amari seu etiam abhorri et refutari. vnde de malis dicit christus Math. xix. O generatio inquit incredula quoadu apud vos ero. quoadu vos patiar. Item a dyabolo post istud quoadu in inferno solent vinculari vt sic cuiuslibet dicat. Hume. xxiij. quoadu inquit poteris manere: assur enim capiet te. Istud est igitur vnum quid quod est peruersiorum.

Tercio vero dico quod est dare vnum quid quod est beatorum. De quo scilicet potest dici illud. Math. xxi. Nunquid inquit possunt filij nuptiarum quoadu ipse dicitur est cum eis ieiunare. q. d. non. filij enim nuptiarum sunt beati qui reuera in paradiso nunquam ieiunare dicuntur immo certe sine fine comedere per beatam fructificationem noscuntur et hoc quoadu sponsum christum cum ipsis erit. scilicet perpetuo sine fine. Ite igitur de quoadu sufficiant.

Quamobcausam. Quamobrem quapropter. Et quod. Nota quod ista aduerbia composita. quamobcausam. quoadobrem. et quapropter etc. idem significat. propter hoc. propterea et propter quod. De quibus superius facta est mentio. Significanti enim causam propter quam introducitur finis siue bonus fuerit siue malus. Et sic dicam quod ista referuntur. scilicet. Ad.

Deum. Et primo dico quod referuntur ad deum. Cōstat iustum. enim quod deus habet suum quoadobrem et quapropter. propter. i. suas iustas et rationabiles causas ob quas. i. propter quas ipse facit opera sua. Unde nota quod deus allegat vnum quamobrem autoritatis et seueritatis. Unde. y. Para. xxv. quamobrem iratus est contra amagam quia scilicet adorauerat deos alios. Et Ezech. xvj. ipse dicit anime peccatrici. Prouocaui me inquit quod propter vias tuas in capite tuo dedi. De iusto vero dico quod ad ipsum spectat vnum quoadobrem necessitatis et utilitatis. Et sic dico quod iustus habet per modum cause finalis vnum quamobrem.

Deuotionis. De deuotione dicit salomon. iij. **Orationis.** Regum. v. quamobrem inquit cogito edificare templum nouum dñi. **Abdicationis** De Contemplationis. oratione dicitur Job. v. quamobrem **Distributionis.** ego deprecabor dominum et ad deum ponam eloquium meum. Et y. Math. habeo. quinto dicit Quapropter omnes rogabant in bonam monstra con

nerri. De abdicatione vero scilicet temporalium rerum dici potest illud Deutero x. quamobrem non habent leuite partem nec possessionem cum fratribus suis. De contemplatione potest dici illud Job. vii. Terribis me inquit per somnia. et per visionem horrore concuties quoadobrem eleget suspendium animae meae. De distributione autem seu bonorum suorum largitione dici potest illud. y. Para. xxv. quoadobrem fratres eorum leuite parauerunt eis. scilicet ianitoribus curbos. Et de abigail dicit quod ipsa offerens cibaria dauid dixit. i. Regum. xxv. quod propter suscipe benedictionem hanc quam attulit ancilla tua. De ipso vero dico quod ipse etiam habet suum quoadobrem scilicet suam causam finalem quare scilicet faciunt et sustinent mala. Unde nota quod ad eos spectat. vnum quoadobrem.

fallacis accusationis. De fallaci seu infidelis accusa **Crudelis infectionis.** tione et adiuuentione dñi. iij. re **Carnalis delectationis** gum. xxi. quoadobrem. i. propter finalis tribulationis falsum testimonium datum contra naboth. quoadobrem inquit eduxerunt eum extra ciuitatem et lapidauerunt. De crudeli ordinatione mandato et executione dñi. Dan. ij. vbi post datum mandatum quod sapientes interficerentur daniel interrogabat quam obcausam tam crudelis sententia a facie regis esset egressa. De carnali autem talium maculatione et infectione patet de illis malis sententibus qui scilicet dixerunt Susanne Danie. xij. quoadobrem commiscere nobiscum et as sentire nobis. De finali vero talium punitione tribulatione et damnatione dicitur. y. Regum. xij. quam obrem non recedet gladius de domo tua. Et Iher. ij. quoadobrem prohibite sunt stille pluuiarum. et serotin? ymber non fuit. Et Iher. vj. Abominationem inquit fecerunt sequitur. quoadobrem cadent interuentes. Sufficit. vide vbi. propterea. Et vbi propter quod Et vbi. Et vbi. Causa

Quando. Cum quando sit aduerbium temporis. videtur per quando potest significari quicquid significatur per tempus videlicet. vnum quando quod est.

Recordandum. Primum est quando temporis precedet **Ordinandum.** tis. Secundum est quando temporis nunc presentis. **Preiudicandum.** ris nunc presentis. Tercium est quando temporis consequentis. Dico igitur quod est vnum quando temporis precedentis: et sic dico quod nos debemus habere in memoria bona et mala transacta. videlicet.

Divina beneficia que recepinus. Igitur recorde **Propria maleficia que commisimus.** mur diuina beneficia **Labores et supplicia que pertulimus.** ficia Considera **Terrores et iudicia que cognouimus.** dum enim est quoad **Horrores et naufragia que sustinimus.** do et quomodo **Virutes et solacia que amissimus.** deus operatur est **mirabilia opera sua terribilia iudicia et notabilia beneficia.** Exemplo Job qui. i. dicebat Job. xxi. Audite inquit me et obstupescite: et ego quando recordatus fuero perit meco: et continet carnem meam tremor. Sic recordabatur ille qui cogitabat de deo quando ponebat pluuijs legem et viam procellis sonantibus Job. xxiij. Quando ponebat fundamenta terre. et quando fundabatur puluis in terra Job. xxxviij. Et ille qui similiter cogitabat in ps. Quado diuidebat altissimus gentes quando separabat filios adae Et sapiens qui dicebat. Pro. viij. quando preparabat celos ad terram quando etiam firmat fursus quando appedebat fundamenta terre cum eo inquit eram cuncta componens. Et dixit iterum dicam quod omnia talia quando. scilicet omnia opera dei perita sunt contemplan da et meditanda: et solerti indagare recordanda: et ipsius beneficii memoranda Luce. xxiij. quando misi vos sine sacculo et pera nunquid aliquid refuit vobis. Recordemur ergo diuina beneficia. Item recordemur aliud quando: hoc est propria maleficia. quod scilicet homo debet semper habere in mente quando et qualiter retroacto, tempore deum offendit sicut illud Numeri. xxi. vbi dicitur quod quando contra dominum rebellastis aperiens terra os suum deuorabat chore. Item recordandi sunt labores et supplicia que scilicet pertulimus

perulimus pro peccatis. Deutero. xxy. **M**emento que fecerit tibi amalech in via qñ egrediebaris ex egypto: et quomodo occurrerit tibi et extremos agminis tui qñ la si erat ceciderit: quando tu eras fame et labore confectus. **I**tem recordandi sunt terrores et iudicia: sicut illud quod recitatur Leuiti. xvj. Quando filij aaron offeren tes ignem alienum interfecti sunt. **I**tem memoren tes transacta iam naufragia scilicet mala et pericula a qñ sumus a domino liberati: sicut in pluribus sacre scrip ture locis filij israel memorari inveniuntur de illo tempo re quando transierunt mare rubrum: et quando egressi sunt de egypto: sicut patet Deutero. xxx. et Josue. ij. De quo idem dominus se recordari fatetur leui. xxvj. dicens Recordabor inqñ federis mei pñm: quando eduxi eos de terra egypti in conspectu gentium vt essem deus eo rum. **I**tem recorderi virtutes et suffragia scilicet qñ dudum habuimus sed peccado perdidimus. Et sic la mentando dicamus illud Job. xxvij. Quis mihi tribu at vt sim iuxta dñs pñstinos quibus deus custodi bat me: qñ splendebat lucerna eius super caput meum quando erat omnipotens mecum: quando lauabaz pe des meos burro quando procedebam ad portas ciui tatis: et quando secreto deus erat in tabernaculo meo. **P**atet igitur qñ est vnum quando temporis pcedē tis. **S**ecundo dico qñ est vnus quando temporis nñc presentis. Et sic nota qñ in isto quando temporis pñs tis scilicet boni vigent. **M**ali rigent. **P**auperes lugent. **B**oni dico vigent scilicet in virtutibus. qñ reuera isti modo habent vñ qñ. i. vñā durationē et vnum tēpus. Sapientie contemplatiue. Innocentie iustificatiue. Audacie atqñ constantie superatiue. **H**abent enī iusti in presenti vnum quando sapientie clare contemplatio nis. Et istud est illud quādo de quo dicitur iob. liij. por ro ad me dictum est verbum absconditum in horrore vi sionis nocturne: quando solet sopor irruere super homi nes. **I**tem habent iusti in presenti vnus quando inno centie longe preferuatiōis. innocentiam ab omni malo preseruat iob. liij. interroga obsecro qñ vnqñ inno cens perijt. aut quando recti deleti sunt. q. d. **H**unqñ. **I**tem habent in presenti vnum quando audacie atqñ constantie fortis dominationis sicut et iudith. xvj. qñ horruerunt perse constantiam eius. et medi audaciam illius. Sequitur. Ululauerunt castra assyriorum quando apparuerunt humiles mei. **B**onī igitur in hoc quādo vigent virtutibus. **I**tem qñ mali in hoc quādo rigēt criminibus qñ procerio in tempore huius vite mali ri gent. **T**ertio. Tepiditatis et somnolentie. Gulositatis et vinolentie. Infidelitatis et inconstantie. Impositatis. et excellentie Cupiditatis et auaricie. De quando pigritie seu somnolentie et tepiditatis dicitur **P**rouerbio. vj. **U**sqñquo piger dormis quando confur ges ex somno tuo? paululum dormitabis etcetera De quando autē vinolentie et gulositatis dicitur **P**rouer biorum. xxiij. **N**e intueraris vinum quando flauescit. et quando cuius splendor in vitro color eius. Sequitur in persona gulosi ibides. **E**ngilabo inqñ vt rursus vina re periam. De quando autē inconstantie et infidelitatis dicitur. **E**zech. xxx. fuisse inqñ baculus barundine? to mui israel et quādo apprehenderit te manu confractus es. de quādo extollēne et pōpositatis dicitur **D**anielis v. De **H**abucha. qñ quādo eleuatus est cor eius et spiritus eius obfirmatus ad superbiam depositus est de folio suo De quādo autē auaricie et cupiditatis dici potest illud iob. xxxvij. vbi de leonibus idest raptoribus dicitur. sic. **N**unquid capies leone predam et animā cattulorum ei? implebis quando cubant in antris. et in speluncis suis insidiantur. **M**ali igitur in hoc quando rigent crimi nibus. **I**tem qñ miseri in hoc quādo lugent doloribus quia scilicet isti in tempore presentis vite multis premū

tur incommodis. Unde de indigentis miserorum dicit iob. xxxvij. Quis preparat coruo escas suā quādo pulli eius clamant ad deum vagientes eo qñ non habeant cibum. **P**atet igitur quomodo est vnum quando tem poris nunc presentis. **T**ertio principaliter dico qñ est vnus quādo temporis subsequētis. Et sic dico qñ nos de bemus multiplex quando idest multiplex tēpus futu rum considerare videlicet. **U**num quando.

Dei clementie

Nostrae miserie.

Dure iusticie.

Summe tristitie

Summe leticie

Dico ergo qñ attendere debem⁹ ad vnum quādo quod concernit dei clementiam. Semper enī debemus habe re oculum ad futuras clementiam diuinā et qñ deus no bis peccata dimittat: tribulationes submittat et gratiā et virtutes immittat: vt scilicet sibi dicamus de illo quā do illud psal. Domine quando respicies restitue a mali gnitate animas meas: et a leonibus vnica meas. **I**tem dico qñ attendere debemus ad vnus quando quod con cernit ad nostras miseras. scilicet mortē et tribulationē futuram. De qua scilicet dicitur in psal. inimici mei di xerunt mala mihi. quando morietur et pibit nomen ei⁹ Et etia Ecclesiastes. xij. dicitur de isto quando Quod quando cōmouebuntur custodes domus et nutabunt viri fortissimi. **I**tem dico qñ attendere debemus vnus quando quod concernit dei iustitiam. scilicet ad diem futuri iudicii De quo scilicet dicitur in psal. Quot sunt dies serui tui: quando facies de persequentib⁹ me iudi cium de quo etiā dicitur. **M**arc. xij. Vigilate quia ne scitis quando tempus sit et quando dominus vester ve niat. De quo dicitur etiā **M**ath. xxij. Dic nobis quā do hec erunt: et quod signum aduentus tui et consum mationis seculi. Ideo in ecclesia canimus. Quid dicam aut quid faciam miser: vbi fugiā. quando celi mouendi sunt et terra. **I**tem dico qñ attendere debemus ad vnus quando quod concernit summā tristitias. scilicet tristi tiaz infernalem. De qua scilicet dicitur **E**zechie. v. quā do misero sagittas famis pessimas in eos. qñ erunt mor tificere et quas mittā vt disperdam eos etc. **I**tem atten dere debemus ad vnum quando quod concernit celi le titiam. Et istud certe nihil aliud est qñ gloria paradisi vt. i. de isto quando intelligatur illud ps. Sitiuit ani ma mea ad des. fontē viuus qñ venias et apparebo ante faciem dñi Et etia **E**state. ix. **E**xultant victores capra p da: quando diuidunt spolia. Sic igitur patz quomodo est quando temporis subsequētis tēponanunc presen tis temporis pcedentis.

Quantus. quantus. quanto.

Nota qñ quātū et tantū relatiua sunt sicut qualis et ta lis et significat quātitas dimensiones substantie: et ideo vt communiter quantitas accipitur pro magnitudine et sic quantū idē est quod qñ magnus. Et accipitur quā tū quandoqñ interrogatiue: et aliquoties positiue. De notat ergo quantum proportionem. equalitatem et simi litudinem. **N**ota ergo qñ quantum siue sit nomen siue aduerbiū ponitur **A**dmiratiue **C**ōparatiue. **A**terna tiue. **S**imilatiue. **P**errogatiue. **A**dquatiue. **D**iminuti ue. **I**nterrogatiue. **S**umitur dico admiratiue. **P**sal. Quanta audiuius et cognouimus ea. patres nostri nar raucrunt nobis. Et alibi. Venite et videte omnes qui ti metis dominus quāta fecit anime mee. **I**tem sumitur cōparatiue sicut cū dicitur **E**cclesia. liij. Quāto magn⁹ es humilia te etc. Et **H**ebre. j. Tanto melior angelis effe ctus: quanto pre illis excellentius nomen hereditauit. **I**tem sumitur alternatiue et sic sumitur vbiqñ dā citur tantum quantus. Unde **A**poca. xviij. Quantus glo rificauit se et in pelicis fuit: tantus datus ei tormentū et lu ctus. **I**tem sumitur similatiue. et sic sumitur in **P**sal. Quantus distat ortus ab occidente longe fecit a nobis iniquitates nostras. **I**tem sumitur prerogatiue: seu su

Quantitas

perlatiue et sic accipitur vbicunq; ponitur quanto vel quantomagis. vt cum dicitur Ero. i. Quanto opprimebant eos. scilicet filios israel tantomagis multiplicabatur. Et Proverbio. xj. Si iustus in terra recipit: quantomagis impius et peccator. Item sumitur adequatiue. et sic sumit. Ero. xvj. Sume vas vnus et pone ibi manquantuz potest capere gomor. Et zach. ij. Videaz hierusalem: quanta sit longitudo eius et latitudo. Item ponitur diminutiue. et sic sumitur. ij. Paraliponse. ij. quatus sum ego vt possim deo edificare domum. Et Job. iij. Quato magis q; habitant domos luteas et terrenu hnt fundamentu consumuntur velut atine a. Sic enim accipitur pro diminutione humilitatis. Unde Job. xvj. Quanto magis homo putredo: et filius hominis vermis Et iob. ix. quantus sum ego vt respondeas ei. Item sumit interrogatiue. et sic sumit Job. xij. quantas habeo iniquitates et peccata: scelera mea atq; scelera mea ostende mihi. Vbicunq; ergo in themate vel auctoritate inuenitur quantum vnus de significatis precedentibus ibi nota. Si vero vis de quantitate amplius dilatare. dic q; in scriptura reperitur. quantitas.

Habenda. Prima est quantitas meritoru Secunda est quantitas peccatoru. Tercia est quantitas terrenoru. Quarta est quantitas impenforu. Quinta est quantitas mirandoru. Sexta est quantitas aduersorum. Septima est quantitas tormentoru. Octaua est quantitas premioru. Primo ergo dicaz q; est quantitas meritoru qua debemus habere. quantitas enim consistit in reb; temporib; et numeris. ad tendendum q; nos debemus procurare et habere quantitate bonoru operu et virtutu q; scilicet omnia consistunt in ponderel numero et mensura: sicut dicitur. Sapientie xj. De tali ergo quantitate habenda et procuranda potest dici. iij. Regu. x. quod. scilicet. Salomon fecerat vt et tanta esset abundantia argenti in hierusalem. quata et lapidu q; reuera salomon. i. pacificus vir et iustus debet procurare et facere q; in hierusalem. i. in conscientia et in anima sua tata sit quantitas argenti sicut lapidu i. q; tanta sit ibi quantitas virtutu et meritoru quanta vbi ibi fuerit vitioru. Et breuiter dico q; anima nostra debet habere suas spirituales dimensiones: altu pcr. logu fidei: pfunduz timoris et latu amons. Iuxta illud Apo xxi. Ciuitas in quadroposita est longitudo eius est tanta quata et latitudo. Et zach. ij. dicit angelus. Vado inquit vt metiar iudea et hierusalem quata sit latitudo et longitudo eius. Igitur videt q; quantitas meritoru potest significari in manna de celo descendente pro filijs israel nutriendis in solitudine quia sicut precipitur. Ero. xvj. Colligat ex eo vnusquisq; quantum sufficiat. q; scilicet filij israel. i. iustis in solitudine huius mundi. tantu colligunt de man. i. de virtutibus et gratijs. quantum. scis sufficit pro celesti gloria nanciscenda. Patz igit q; est quantitas meritoru qua debemus hre. Secundo dico q; est quantitas peccatoru qua debemus delere. Sicut enim ho horret societate referre cui traditur deuoand. qn se videt ipsi terribiles quantitates: sic pariformiter cu quantitate extensiuaz immaniu vitioru suoz cogitat. horret merito et dubitat. Etia de crimine accusantiu quantitas tanto maior est timoris ipsius horror et importunitas. Et Math. xxvj. Non audis quanta aduersus te dicunt testimonia. Et igitur quantitas est horreda et magnitudo talis pderis p viribus reponeda. Dicat ergo pctor illud iob. xij. Vide mihi quantas habeo iniquitates et peccata: scelera mea atq; delicta ofende mihi: supple vt ipsa horrea et dimittas ista est igit quantitas vitioru qua debemus delere. Tercio dico q; inuenit quantitas terrenoz qua debemus horre illor. n. quantitas quato maior: tato piculosior. sicut patet de lignis in igne: vel etiam de igne in lignis. q; sicut i. dicitur iaco. iij. quantus ignis q; magna silua: incendit q. d. paruas: ergo multomagis magnus q; pccato qua

to fortior est ignis q; lita tato minus sufficit ligni quata tita Sic est etia de bonis teporalib; et auariis. Nichil enim illis sufficit licet in quantitate terrenoru abundent Luc. xv quati mercenarij in domo patris mei abundat panib; ego aut fame pereor. vnde et ipsi diuites insatiabiles figurari possunt in bel: cui nulla quantitas cibor appositoru sufficere videbatur. vnde Dani. xij. An in q; non vides quanta bel comedat et bibat omni die? Ecce magnus error. Na q; babylonij istud idolu in excessiua quantitate omni die comedere existimabant: ipsuz deli esse credebant. Sic vere fatui mudani illos deos. Id est ce teris pferendos credunt. quos in excessiua quantitate terrena bona comedere et acq;ere nunc aduertunt. et tamē probdoloz de ista quantitate glorie teporalis peruenitur ad quantitates miserie infernalis. sicut de aman dicit. Ibestet. v. q; postq; ostēdisset vxori sue quata cu rex gloria sublimasset: satis cito post confusibiliter est suspen sus vnde de ista meretrice babylon et ipsius glorie quantitate d; Apo. xvij. quatu glorificauit se et i delictis suis tū date illi tormētū et luctū. ista est igit quantitas terrenoru qua debemus horre. Quarto dico q; inuenit quantitas impenforu qua debemus videre et ista ē quantitas beneficioru a deo nobis impenforu. q; scilicet ista semper est videnda et cu gratiarū actione intime cogitanda Exemplo dauid dicentis in ps. venite inq; audite et narrabo omnes q; timetis deū quanta fecit anime mee Actū. xij. et retulerunt quanta fecerit deus cu illis. et Luc. viij. Narra quata tibi fecit dominus. Ista est ergo quantitas impenforu. Quinto dico q; inuenit quantitas mirandoru qua debemus stupescere. Ista est quantitas miraculor diuinor. Ista enī talia et tata sunt q; certe si debite considerantur admiratione et stupore in ducunt. Unde de miraculo transitus maris rubi dicit Ero. xj. vi. sciaris inq; quato miraculo diuidat dominus egyptios ab israel De stupore autē quantitas talium mirandoru dicit in ps. Quata audiui et cognoui: ea patres nostri narrauerunt nobis. Et iteruz quanta mandauit patribus nris nota. facere filijs suis et cetera. Quatus ergo sit et quata sint ei opera satis patz. Ihe bre. vj. vbi sub figura chusti de melchisedech d; sic. Est inq; rex pacis. sine pcc: sine mfe sine genealogia: nec inu tu dieruz nec finē vite hēns. Sequitur. itruemini aut quatus sit hic: cui et decimas dedit de pcpuis abraā patri archa. Ihec est igitur quantitas mirandor qua debemus stupere. Sexto dico q; inuenitur quantitas aduersoru quas nō debes dolere seu qua non debes terere. Costat enī q; iusti dum viuūt magna quantitate tribulatiōum plectunt vix q; scit q; talia ipsis p bono et vtilitate ip soru adeo imitunt: nō ab eis nō tereris. cas i patientia sustinere tenent et maxime q; de quantitate taliu aduersor: ad quantitate consolationu et gaudioru veni ps. Quantas ostendisti mihi tribulationes multas et malas: et cōuersus viuificasti me: et de abyssis terre iteru reduxisti me. Post tēpestates enim et tonitrua: acris serenitas solet sequi. Et ideo tēpestas leuius sustinet. q; serenitas successura a nemine dubitatur. Sic est de mī di tribulationibus Sustineri enim in patientia debent q; modicus durare habet et serenitate consolationis et glorie in fine prebent. De quantitate ergo taliu sustinenda dicit dñs loquēs de paulo Actū. ix. Ostendam illi quata oporteat euz pati pro nomine meo. Ihec est ergo quantitas aduersoru. Septimo dico q; inuenitur quantitas tormentoru. scilicet infernaliu qua debemus time re q; ad quantitate criminu scq;ur quantitas penarum Actū. xxv. Iuxta mensuras culpe erit et plagaru modus vnde de quantitate penaru futura dicit illud predictuz Apocalip. xvij. Quatu glorificauit se i delictis suis tū date illi tormētū et luctū Ista est igitur quantitas tormentor. Octauo vero dico q; inuenitur quantitas gaudioru seu et premioru qua debemus frui et ista est quantitas bonor paradisi. que scilicet immensa et infinita est et de ista potest dici illud Gene. xlij. Quod. scilicet de suis fratrib; legitur precepisse. Imple inquit saccos

faccos eorum frumento quantum possunt capere. Sac-
ci nostri, signant anime capacitatem que scilicet in pa-
radiso quantus potest recipere tantum beatitudine et
gloria adimpletur: ita quod voluntas et desiderium ibidem
penitus saturatur. Deutero. xxiij. Comede vvas quantu
tibi placuerit. Quamuis autem ibi sit quantitas lau-
dis diuine: ista tamen ad quantitatem condignam sue
infinitatis nunquam attingit sicut bene dicitur. Ecclesia-
stici. xliij. Magnificantes dominum exaltate illum qua-
tum potestis: maior est enim omni laude. Patet igitur
quomodo in scriptura multiplex quantitas inuenitur
Vnde vbi mensura pondus Sufficit.

Quare Nota quod quare semper ut communiter si-
gnat questionem. interrogationem vel re-
prehensionem. Et sic possum notare quod in scriptura in-
uenitur multiplex quare scilicet. Quare.

Reprehensiuu Dico ergo quod istud aduerbiu qua-
re dicitur causa reprobationis. sic
Desolatiu. sumit. i. Reg. ij. Quare facitis re-
Allegatiu. butuscemodi. Et. ij. Paral. xxiij.
Deprecatiu. Quare transgredimini manda-
Admiratiu. ta domini etc. Item dicitur causa
Inquisitiu desolationis. Et sic dicitur Job. iij.
Excitatiu Quare non in vulua mortuus
Sollicitatiu. sum: egressus de vulua non statim perire: quare data est
mihi lux et cetera. Sequitur. Cur exceptus genibus:
cur lacatus vberibus. cetera. Item dicitur causa
allegationis. Et sic dicitur Job. ij. si bona suscepimus
de manu domini. mala autem quare non sustineamus
Et iterum. Job. viij. Quare me posuisti contrarius tibi.
Item dicitur causa deprecationis. Et sic sumitur in
ps. Quare facies tuam auertis: obliuisceris inopie tri-
bulationis nostre. Item dicitur causa admirationis.
Et sic sumitur Job. xxiij. Quare ergo impii viuunt super
terram. Et Hierem. xij. Quare via impiorum prosperatur
bene est omnibus qui peruaricantur et inique agunt: et
abacuc. i. que non respicis super inique agentes: quasi di-
cat. Mirum est. Item dicitur causa inquisitionis. Et sic
sumitur. Marci. ij. Quare cum publicanis et peccatori-
bus manducat magister vester. Item dicitur causa exci-
tationis. Et sic dicitur in ps. Exurge quare obdormis
domine. Item dicitur causa sollicitationis. Et sic su-
mitur. Ezech. xviij. et xxiij. Quare moriemini filij Isra-
el. conuertimini et viuite. Nota ergo adhuc quod quare
dicitur pro maiori parte arguendo reprehendendo. et casu
inquirendo. vnde nota quod per istud aduerbiu quare: ho-
mo reprehenditur in scriptura quasi de omnibus male
factis. Reprehenditur ergo per Quare.

De verborum mordacitate.

De manu crudelitatem.

De dimissa societate.

De remissa tepiditate.

De commissa duplicitate.

Reprehenduntur et arguuntur de detractoria mordaci-
tate. Numeri. xij. Quare non timuistis detrahete sermo-
meo. Moysi. Et Job. vi. Quare detraquistis sermonibus
veritatis. Item de inuasoria crudelitate vnde. Ezech.
ij. Quare attristatis populum meum. Et. ij. Reg. i. qua-
re non timuisti mittere manum in christum domini
Item de dimissa societate et fidelitate. dicitur. ij. Re-
gam. xviij. Quare non iuisti cum amico tuo. Et. ij. Reg. i.
xix. Quare non venisti mecum in phiboset. Item de re-
missa tepiditate vnde. ij. Reg. xix. quare nouissimi redu-
citis regem. Et luce. xix. que non dedisti pecuniam meam
ad usum. Item de commissa duplicitate. vnde. iij. Re-
gam. xxiij. Ingredere rex ieroboam. quare te alia esse simu-
las. Et Judicum quinto quare habitas inter duos ter-
minos ut audias sibilos gregum. Ista ergo omnia cum
alijs similibus per quare possunt intelligi et ad ista et in
finita alia potest que aduerbijs applicari vnde ergo de cur
quando quomodo et vnde que omnia interrogatiue significat
etc. Si vis adhuc de ista querulosa dictione aliquam
tulu dilatare. Dic quod istud aduerbiu que potest spectare ad

Deum.

Justum.

Impium.

Ostensum amoris.

Reprehensum amoris.

Exclusum instructionis

Argutum erroris.

Quilibet enim istorum videtur logicaz didi-
cisse: quia scit facere multiplex quare. Et
primo quod aliquid dicamus de deo. cō-
stat. n. quod iste in scriptura sacra facit et dicit vnu quare.
Ostensum amoris. facit igitur de vnu qua-
re quod est compassiois
Reprehensum amoris. re quod est compassiois
Exclusum instructionis et sic compassiue videtur
Argutum erroris. loqui. Ezech. xviij. vbi di-
citur. Et quare moriemini filij israel: conuertimini et vi-
uite. Item facit vnum quare quod est reprehensionis
quo scilicet ipse reprehendit superbos et presumptuos
et sic dicitur in ps. Peccatori autem dixit deus quare tu
enarras iustitias meas: et assumis testamentum meum
per os tuum. tu vero odisti disciplinam etc. Item facit
vnum quare quod est instructionis: seu etiam consolati-
onis et excitatiōis. Et sic certe legit dixisse petro in flu-
ctibus dubitati. Mat. xxiij. Adhuc fides quare dubita-
sti et apprehendisti manus eius etc. Item facit vnu qua-
re quod est redargutionis. et sic certe interrogando per
quare ipse reprehendit hominem.

De veritate commissa.

De firmitate amissa.

Dicit enim deus peccatori. quare commisisti duram se-
ritatem seu crudelitatem Et sic dicitur Ezech. xix: qua-
re inquit mater tua leena cubauit inter leones. qui scilicet
sunt animalia crudelitatis immenses. Item dicit qua-
re omisisti puram veritatem. Et sic dicit. Joannis. viij.
Si veritatem dico vobis quare non creditis mihi. Item
dicit quare amisisti duram firmitatem seu etiam firmam
patientie stabilitatem. Et sic certe dicit per apostolum. j.
Corinth. vi. Quare non magis iniuriam accipitis. qua-
re non magis fraudem patimini. Sic igitur patet quod de
us quandoque videtur isto aduerbio quare. Secundo di-
co quod iustus quandoque videtur isto aduerbio multis mo-
dis scilicet. Erga.

Deum.

Seipsum.

Proximu.

Iustitiam veneratur.

Deo ergo.

Iustus deo loquitur

locutione querimoniosa

suas presentiam admirando.

et sic certe dicit Hieremie.

xviij. quare quasi colonus

futurus es in terra tua:

et quasi

viator declinas ad manendum.

Quare futurus es velut

vir vagus: et ut fortis qui non potest saluare.

Tu autem

in nobis es domine etc. q. d. mirabile est.

Item dicit que

re suas clementiam exhortando.

Et sic deo loquitur in ps.

dicens. Exurge que obdormis domine exurge et ne repel-

las in finem quare faciem tuam auertis: obliuisceris in-

opie nostre et tribulationis nostre et illud. Deus deus meus

respice in me quare me dereliquisti etc. Item dicit deo

quare venerando seu etiam formidando suam iustitiam. Et

sic dicit deo illud Job. viij. quare posuisti me contrarius

tibi et quare non auferis iniquitatem meam etc. et illud ps.

quare oblitus es mei et quare contristatus incedo dum

affligit me inimicus. q. d. nimis rigorose agis contra

me. Item dicit deo aliud quare. scilicet arguendo suam

presidentiam. et sic loquitur Abacuc. j. Quare non respicis

super iniqua agentes: et taces deuorante impio iusticem

seu facies hominis ut pisces maris et quasi reptile non ha-

bentes principem. Patet igitur quomodo iustus videtur

isto aduerbio quare multipliciter erga deum. Item ip-

so videtur multipliciter erga seipsum et sic certe dico quod tu

stus dicit et facit. vic. Unum quare de.

Suas vita fragili.

Item rota labili.

Adundi lucra flebili.

Adortis meta stabili.

Item mortuus sum: egressus ex vtero quare non statim perire

et Job. x. quare de vulua educisti me. Item conquiritur

de fortis labilitate et sic dicit Job. iij. quare misero

data est lux: et vita his qui in amaritudine sunt anime

qui expectant mortem et non venit etc. Lux inquit id est

Quasi

claritas et splendor mundane fortune. Luce enim nihil pulchrius aut delectabilius et tamē nihil labili⁹ aut defectibili⁹ subito emāpparet et dispareret. modica nube incipit: et modico obstaculo impeditur. Sic vere de labilitate fortune etc. ¶ Item conueritur de mundana aduersitate et sic dicit. Ibiere. xv. Ne mihi mater mea: quare genuisti me virum rixę et discordie in vniuersa terra. Sequitur quare factus ē dolor meus perpetuus. et plaga mea desperabilis. ¶ Item conueritur de finali stabilitate. scilicet de morte. Et sic dicit Sen. xlvij. Quare moriemur coram te. Et deuter. v. Cur inquit moriemur: et deuorabit nos ignis iste? Et numeri. xxi. Cur eduxisti nos de egypto vt moreremur in solitudine Sic ergo patet quod iustus multipliciter vititur isto vocabulo quare erga se ipsum. ¶ Item dico quod iustus vititur isto aduerbio alio quotiens erga proximum. Et sic nota quod iustus facit alijs generaliter. videlicet Unum quare de fortuna malorum iactura bonorum. Natura celorum. Ruptura sacrorum. ¶ Querit ergo iustus quare malus in mundo prosperatur: Et sic dicit Ibiere. xij. Quare inquit via impiorum prosperatur: bene est omnibus quod precuaricantur et inique agunt. ¶ Item querit quare iustus in mūdo tribulatur. Et sic dicit de israel. id est de viro iusto Ibiere. ij. Nunquid seru⁹ factus est israel aut vernaculus. q. d. non sequitur. Quare ergo factus est in pcedaz super eū rugierent leones etc. Unde Sapient. itij. Videbunt fines sapientis: et non intelligent quare minuerit illum deus ¶ Item querit quare tempus taliter mutatur. Et sic dicit. Ecclesiastici. xxxij. Quare dies diem superat. et iter lux lucem et annus annus et sol solem. ¶ Item querit quare malus legem detestatur. Et sic certe dicit peccatoribus dei mandata transgredientibus illud. j. Regum. ij. Quare facitis res huiusmodi. Et ij. Paral. xxiij. Quare transgredimini mandata domini. Sic igitur patet quod iustus vititur hoc aduerbio quare multis modis. ¶ De impio vero quomodo conuenit facere multiplex quare dic quod iste solet conqueri scilicet

De

De deo cum ab ipso iuste percutitur. Conquerit
De iusto cum ipso culpis non vititur ergo pecca-
De seipso cum ad bonum forsitan trahit toro deo ad
mirando quare percutitur. Et sic mali videntur dicere
illud Ibiere. v. quare fecit dominus deus noster nobis
hec omnia Et Ibiere. xij. Si dixeris in corde tuo quare
venerunt mihi hec. Et respondetur ibidem. ppter mul-
titudinem iniquitatis tue. ¶ Item conqueritur de ius-
to cur peccādo sibi non iungit. et sic dicebat rex babilo-
nis danieli. Dasi. xij. quare non adoras bel. ¶ Item con-
queritur de seipso cur ad bonum quandoq; trahitur. et
sic videntur dicere mali. eiaic. lviij. quare inquit ieiuna-
uimus et non aspersisti humiliauimus animas nostras
et nescisti: et sic ergo patet quomodo deus. iusti et im-
piius logicaliter dicunt. quare etc. Sufficit.

Quasi ¶ Hora quod hoc aduerbiū quasi vt commu-
niter signat rerū imperfectionē vltimū ade-
quationē. Signat em̄ qñq; imperfectiones: qñ pcerto res qñ
dicitur quasi facta: adhuc supponitur imperfecta. et sic
sumitur ecclesiasti. xxx. vbi de patre qui bonum habet fi-
lium dicitur: quod mortuus est pater eius et quasi non est
mortuus: quia filium simile reliquit sibi post se. Et eiaic.
xl. Omnes gentes quasi non sint sic sunt coram eo
¶ Item quandoq; et communiter signat similitudinem
et adequationem: et sic quasi idem est quod sicut vel quē-
admodum et sic sumitur Deuter. xxxij. fluat inquit ve-
ros eloquiū meū quasi ymber super herbam et quasi stil-
le super gramina. ¶ Item queritur de ista similitudi-
ne designata per quasi quod quasi quandoq; dicitur de ho-
mine quandoq; de deo quandoq; de dyabolo. ¶ Primo
igitur dicamus aliquid de homine. homo enim in qñq;
pōt considerari in diuersis statibus. scilicet in statu.

Nature. Diuersimode potest dici: quasi: et diuer-
sitate rerum similitudinibus adequari. et
Glorie. ideo breuiter notem⁹ quod nos inuenim⁹
Peccati. in scriptura Unum quasi Nature et de

Tormenti sectionis Statie et pfectib⁹. Glorie et
saluationis Culpe et infectionis. ¶ Pene et damnatio
¶ Primo ergo dico quod est vnum quasi naturalis defe-
ctionis. quasi enim vt dictum est signat rem sine com-
plemento et etiam quasi signat similitudinem: similitu-
do autem habet potius proprietatem fictionis imagi-
narię quod existentie. significans humanam conditionem
que vere imaginaria et ficta est nihil habēs virtutis
aut firmitatis. et sic dico quod homo est naturaliter quasi
flos in ingressu. Aqua in progressu. Putredo in egressu
est dico quasi flos in principio iob. xij. Homo natus de
muliere breui et quasi flos egredit et cōstritur et effugit ve-
lut ymbra est etiam quasi aqua in medio. quia scilicet to-
tum medium vite nostre est fluxibile et variabile sicut
aqua. ij. Reg. xij. Quis nos quasi aqua dilabimur quod nō
revertunt. Aqua enim nunquā per eandem viam reuertit
per quam currit. Sic nec homo per easdem etates iterū
iuuenescit Job. xvi. Semitas per quas non reuertar am-
bulo. Est insuper quasi putredo in mortis termino. iob.
xij. quasi putredo consumendus sum: et quasi vestimen-
tus quod comeditur a tinea. ¶ Item ergo vnum quasi na-
turalis defectionis. ¶ Secundo dico quod est vnum qua-
si virtualis perfectionis. Et istud est illud quo vir iust⁹
et perfectus similis est rebus notabilibus et bonis. de-
bet enim se adequare et conformare omnibus alijs viris
iustis: et quasi vn⁹ et ipsis: in omnibus bonis morib⁹
se habere Ecclesiastici. xxxij. Rectores te poluerunt: no-
li extollit. esto in illis quasi vn⁹ et illis. Res em̄ quāto sūt
puriores tāto sunt ad pditionē rex quib⁹ contungunt con-
uertibiles. Et inde est quod aer cum sit purissimus ele-
mentū facilius immutatur a corpore vitreo per quod trā-
sit et quasi vitru⁹ efficitur coloratū. Sic vir iustus: faci-
liter se conformat bonis hominibus quos frequenter
et colores perfectionū et virtutū quas in ipsis inuenit
libenter in se recipit et representat vt ipse proprie dicatur
vn⁹ quasi vna similitudo vna imago quod si virtutes aliorū exē-
plariter representet vt sic de tali similitudine imitatio
et representatio: et de tali quasi dicat quilibet vel quelibet
de seipso illud Ecclesiastici. xxiij. quasi cedrus exal-
tata sum in libano et quasi cypressus in monte syon: quia
si palma exaltata sum in cades: et quasi plantatio rose in
hiericho quasi oliua speciosa in campis. et quasi plata-
nus exaltata sum iuxta aquas in plateis. In quib⁹ ver-
bis ostenditur quod vir iust⁹ alijs viris perfectis: deo vide-
licet angelis et sanctis multis assimilatur et eis p̄o vi-

In mentis eleuatione. Quasi cedrus.
In carnis depuratione. In libano.
In cordis roboratione. Quasi cypressus.
In sensus contemplatione. In syon.
In spei sublimatione. Quasi palma.
In penitentie transformatione. In cades.
In patientie solidatione. Quasi rosa.
In pietatis irroratione. In hiericho.
In honestatis cōversatione quasi oliua speciosa.
In largitatis enutritione. In campis
In amicitie dilatione. Quasi platanus.
In sapientie iubilatione. Iuxta aquas.

¶ Igitur charissimi simus quasi cedrus per mētis eleua-
tionē: m̄ quasi cedrus inquit exaltata sum. scilicet sicut ce-
drus sursum erigitur sic mens iustorum sursum ad ce-
lestia per affectum et desiderium eleuatur Unde Ecce-
siali. l. quasi plantatio cedri circa illum. ¶ Item simus
quasi libanus per carnis depurationē. in libano inquit
libanus enim interpretatur candor et est mons niui-
bus candidus et fragrantia suauis: significans statum
castitatis: vbi puritas est candor et fragrantia bone
fame Ecclesi. xxxij. quasi libanus odor et suauitatis ha-
bete: flore flores quasi lilij. ¶ Item simus quasi cyp-
ressus per cordis roborationem: quasi cypressus inquit. i. c.
pressus enim est arbor ita solida quod eius colūna non ce-
dit oneri cuiusq;. Sic nec iustus oneri tribulationis ce-
dit. iuxta illud. Seneca. Ulcere officio quod semel sum-
plisti.

pñsti. turpe est em̄ cedere. vnde Ecclesiastici. I. dicitur q̄
 si cyprius in altitudine se tollens. ¶ Item simus q̄
 si mons syon per claram contemplationem in monte
 syon inquit syon enim specula interpretatur signans
 illos qui per contemplationem deum et celestia specu-
 lantur dñ. Unde dicitur deus deorum in syon tñ. ¶ Dicbe-
 tñ. syon quasi ager arabitur. i. mens hominis specula-
 tui per disciplinam exercebitur. ¶ Item simus quasi
 palma per spei exaltationem. Quasi palma inquit exal-
 tata sum. Palma. n. altissime ascendit. et omnes rami
 eius et folia in sursum tendunt signans illos qui per sp̄
 sursum extolluntur: et quarum rami affectuum sursum
 eriguntur ad dominum vnde Ecclesiastici. I. quasi rami
 palme omnes filij aaron in gloria sua. ¶ Item simus quasi
 cades per penitentie transformationem. In cades
 inquit. Cades enim interpretatur mutata. Cades em̄ ē
 locus i deserto vbi maria mortua fuit. et vbi petra aqua
 manavit. quia sc̄z in penitētia fit perfecta mori muta-
 tio. Et sicut in deserto fuit carnis afflictio: et ibi exiit aq̄
 de petra. i. de corde lapides. aquarum. i. lachrymarū in
 undatio fuit mentis maris. i. amara desperatio vnde
 Ru. xx. Mortua est maria et sepulta in cades. Unde de
 isto deserto cades potest dici illud Osee. ix. Quasi viuas
 in deserto inueni israel. ¶ Item simus quasi rosa p pa-
 tientie solidationem. Quasi rosa inquit. Rosa. enim
 que quanto plus teritur tāto amplius fragrat: signans
 viros patientes q̄ quanto plus tribulationibus terunt
 tāto odor virtutis ipsorū amplius declaratur: q̄. I. sicut
 dicitur Ecclesiastici. I. Ipsi sunt q̄si arcus et fulgens in
 ter nebulas glorie: et quasi flos rosarū in diebus veris.
 ¶ Item q̄si hierico per pietatis irrorationem in hie-
 rico inquit. Luna enim dicitur mater rois. Vir vero
 pius dicit illud Osee. xiiij. Ero q̄si ros et israel germina-
 bit quasi lilium. vt ex quibet tali dicat. illud. Ecclesiastici
 I. q̄si luna plena in diebus suis. Res enim plena facili-
 ter superflundit. ¶ Item simus quasi oliua per bone-
 ratis conuersationem. q̄si oliua inquit speciosa. oliua
 em̄ sp̄ viret: sic honesta puerlatio iustorū. Osee. xiiij. q̄si
 oliua gloria eius. ¶ Item simus quasi campus per lar-
 gitatis exuberationem in capis inq̄. Capus em̄ nutri-
 mētū hoib⁹ apportat. Sic homo largus pauperes nu-
 trit et sariat Osee. xj. Ego quasi nutritus effraym por-
 tabam eum. ¶ Item simus quasi platanus per amicu-
 cle dilatationem: quasi platanus inquit. platanus em̄
 est arbor q̄ multū crescit in latū. sic homo lateraliter tē-
 dit ad omnes Ezechiel. xxxj. Ecce assur quasi cedrus in li-
 bano. Sequitur. Platanus non fuerunt eque frondib⁹
 eius. ¶ Item simus quasi iuxta aquas p sapientie pre-
 gustationem. iuxta aquas inq̄. Aque enim sapientiā
 designant iuxta illud Ecclesiastici. xvj. Aqua sapientie
 salutaris porauit illis: vt sic simus quasi lilia que sunt
 in transitu aque: et quasi thus redolens in diebus estat-
 tis Ecclesiastici. I. Ecce ergo quomodo vir perfectus re-
 bus varij comparatur: et quomodo p imitationes deo
 sanctis et angelis. adequatur. istud ē ergo quasi virtua-
 lis perfectionis et. ¶ Tertio dico q̄ inuenitur vnū qua-
 si eternalis saluationis. Et istud est illud quo beati in pa-
 tria deo assimilantur et quo diuersis rebus comparan-
 tur et adequant. et sic nota q̄ beati qui nunc sunt in glo-
 ria. vel sancti qui finaliter erunt in patria sunt Quasi.
 flos. Sunt dico quasi flos ratione beatorum. ecclesia
 Ros. I. quasi flos rosarū in diebus veris. Sunt q̄
 thus. si ros ratione dulcoris Osee. xiiij. ero quasi ros
 Arcus. et. Sunt quasi thus ratione feruoris ecclesia-
 foliū. stici. I. Quasi ignis fulguris. et quasi illo ar-
 dens in igne. Sunt quasi celestis arcus. ratio-
 liliū. ne fulgoris Ecclesiastici. I. Quasi arcus re-
 stella. fulgens inter nebulas glorie. Sunt quasi fo-
 stella. lium ratione viros Prouer. xj. Iusti autē
 luna. quasi virens solum germinabūt. Sunt qua-
 rosa. si lilium. ratione candoris. Ecclesiastici. I. Quasi
 aurū. si lilia que sunt in transitu aque. Sunt qua-
 oleū. si lilia ratione suonis. Deutero. xxxij. quasi ymber iux-

herbam et quasi stelle super gramina Sunt quasi stel-
 la ratione splendoris. Ecclesia. I. quasi stella matutina
 in medio nebule. Sunt quasi luna ratione amoris. quia
 scilicet luna magis coniungit soli et frequentius q̄ alie
 stelle Eccle. I. quasi luna plena in diebus suis. Sūt qua-
 si rosa ratione odoris. Eccle. xxiij. quasi plantatio rose
 in hiericho. Sunt quasi aurū ratione valoris. Ecclesia.
 I. quasi vas auri solidū ornatū omni lapide precioso. sūt
 quasi oleū ratione nitoris. Ezechiel. xxxij. Purissimas red-
 dam aquas egypti quasi oleū. Iste est ergo vnū qua-
 si eternalis saluationis. ¶ Quarto dico q̄ est vnū quasi
 riminalis infectionis. Et istud ē illud quo mali ratio-
 ne suarū additionū malarū diuersis rebus diuersimode cō-
 paratur: et iō nota q̄ mali i scriptura dicuntur ēē q̄si
 Plumbū ratione ponderositatis. Ecce charissimi
 Gigas ratione austeritatis. quomodo mali
 Hostis ratione crudelitatis. dicunt diuersi
 Locusta ratione voracitatis. mode ēē quasi et
 Mare ratione mobilitatis. quomodo sc̄b⁹ va-
 ryss comparant
 Abyssus ratione obscuritatis. Ipsi enim quasi
 Bos ratione insensibilitatis. plumbū habet
 Palca ratione instabilitatis. ponderositates
 Lapis ratione dure voluntatis. pigritie. cpo. xv.
 Latro ratione fallacitatis. Descenderūt in
 Quis ratione male simplicitatis. profundū quasi
 Leo ratione gulositatis. lapis submersi
 Stercus ratione carnalitatis. sunt quasi plū-
 Infer⁹ ratione insatiabilitatis. bum in aq̄s vehementib⁹. ¶ Item quasi gigas habent
 bum in aq̄s vehementib⁹. ¶ Item quasi gigas habent
 austeritates seuicie. Unde de talibus possūt pauperes
 dicere illud iob. xvj. Concidit me vulnere sup vuln⁹. ir-
 ruit in me quasi gigas. ¶ Item isti quasi hostis habet
 crudelitatem nequie. iob. xij. Sic me quasi habuit qua-
 si hostem suū: ¶ Item isti quasi locusta habent voraci-
 tatē auaritie. locusta em̄ omne viride consumit iob. xxxij
 munqd suscitabis eū q̄si locustas itē quasi mare habet
 Mobilitatem iracundie. Ipsi iob. xij. fructificere faciet qua-
 si ollam profundū maris. Et esaiē. liij. impij quasi in mare
 feruens q̄d q̄scere non valet item isti quasi abyssus ha-
 bent obscuritatem ignorantie. Unde iob. xij. Reputabit
 abyssū quasi senescentem. itē isti quasi bos habet insen-
 sibilitatē imprudentie iob. xl. fenū quasi bos comedet
 ¶ Item isti quasi palea habent instabilitatem incōstā-
 tie iob. xij. Reputabit quasi paleas ferrum et quasi li-
 gnum putridum es. ¶ Item. isti quasi lapis habet in-
 domabilitatem conscientie. iob. xij. Cor eius indurabit
 tur quasi lapis et stringetur quasi malleatoris incus.
 ¶ Item isti quasi latro habent fallacitatem malicie p
 verbiorū. xxiij. insidiatur in via quasi latro: et quos in-
 cautos viderit interficiet itē isti quasi oues habent sim-
 plicitatem inscitie. esai. liij. Nos omnes quasi oues erra-
 uimus. ¶ Item isti quasi leo habent gulositates castri
 margie. Unde. Iheremie. I. quasi leo ascendit de supbia
 iordanis. ¶ Item isti quasi stercus habent carnalitatem
 immundicie. eccle. ix. Dulcis fornicaria quasi stercus
 in via et Osee. viij. effraym quasi vas immundū itē isti
 quasi infernus habent insatiabilitatem auaricie. Un-
 de Abac. ij. Dilatauit quasi infernus aiam suam. et ipse
 quasi mors et nō adimplet. Sic igit p̄z quomō mali di-
 uersis reb⁹ comparant et sic dico q̄ est vnū quasi cri-
 minalis infectionis. ¶ Quinto dico q̄ est vnū quasi pe-
 ne et damnationis: seu infernalis afflictionis. et istud ē
 illud quasi seu illa cōparatio quā damnati diuersis reb⁹
 assilant. nota ergo q̄ isti dicunt in scriptura quasi.
 Pila propter relegationem. Quod enim isti ad
 Mōmentū propter adnubilationē modum pile proij-
 Cliban⁹ propter inflammationē. ciantur patet esai.
 Lapis propter aggrauationem. ic. xx. Coronans co-
 ronabit te tribulatione: et mittet te quasi pilam in ter-
 ram latam et spaciosam ibi morietis cetera. Quod
 etiam isti quasi momētum adnubilatur patet esai. xl.
 ecce gentes quasi scila situle et quasi momētum state-
 re reputatur. Sequit. Omnes gentes quasi nō sunt sic

Quatuor

sunt coram eo. Quod etiā isti quasi clibanus inflāman-
tur. patet. **Osce. viij. vbi dicitur.** Omnes adulteri quasi
clibanus. Quod insuper quasi lapis aggrauentur. **patz.**
Ero. lxx. vbi dicitur illud predictum. Descenderunt in p-
fundum quasi lapis etc. Istud est ergo quasi infernalis
damnationis. ¶ Sed adhuc dico q̄ quasi habet quan-
dam rationem imperfectionis. Signat enim istud qd̄
apparet et non est. Et sic quandoq̄ ptinet ad malos ali-
quando ad bonos. Ad malos pertinet vnus quasi ypo-
critice fictionis. ypocritę enim non sunt sed quasi sunt
iuxta illud **Esaie. xliij. Tu quis hic. aut quasi quis hic.**
Et. Proverbio. xliij. Est quasi diues cum nihil habeat.
Quatum ad bonos vero designat vocem humane esti-
mationis: quia scilicet mundus estimat statum bonorū
quasi mortuorū super terrā. Et sic dicitur. **ij. Cor. i. vj. qua-**
si tristes semper autem gaudentes. quasi morientes et
ecce viuimus. Et breuiter de bonis in vita ista dicat
illud. **Prover. xliij. Est quasi diues cūz nihil hēat: et qua-**
si pauper cum in multis diuitiis sit. Istentim sunt que
si pauperes in hoc mundo. Et tum ad tēporalia: sunt isti
diuites quo ad spiritalia. ¶ Sed adhuc dico q̄ quasi
potest referri ad ipsum deū. Ipse enim fuit. quasi.

Ros de virgine nascendo.

Colonus paupere viuendo.

Agnus nil respondendo.

Pugil penas sustinendo.

Leprosus vltis apparendo.

Tuba veritatem predicando.

Leo de morte surgendo

fuit ergo quasi ros in conceptione. **Osce. xliij. Ero qua-**
si ros et israel germinabit quasi lilium. ¶ Item fuit q̄si
colonus in natiuitate et conuersatione. **Hiere. xliij. q̄re**
quasi colonus futurus es in terra: et q̄si viator declinās
ad manducandum. ¶ Item fuit quasi agnus in allegatio-
ne. **Esaie. liij. Quasi agnus coram tondente se obmure-**
scet: Et Hiere. xj. Ego quasi agnus mansuetus qui por-
tatur ad victimā. ¶ Item fuit quasi pugil in passione. **vn-**
de Job. vi. Calamitas quam patior quasi arena maris
grauior apparet. ¶ Item fuit quasi leprosus in carnis
viliificatione. **Unde Esaie. liij. Reputauimus eum qua-**
si leprosum. ¶ Item fuit q̄si tuba in predicatione. **Esaie**
xl. Quasi tuba exalta voces tuas. ¶ Item fuit quasi leo
in reuerectiōe et ascensione. **Hiere. i. Ascendet q̄si leo**
ex superbia iordanis: et sic patet quomodo q̄si diuersi
mode ad diuersa referri possunt sicut et ex tanq̄. ex quē-
admodum et de similitudine etc.

Quatuor. Nota q̄ quatuor seu quaternarius
numerus in scriptura accipitur mul-
tis modis. est. n. loq̄ndo breuiter. qdam. quaternitas.
Naturalis. Nam ergo dico q̄ est q̄ternitas natu-
Mundialis. ralis. et ista. i. est quaternitas humorū
Cordialis. q̄ternitas qualitātū. q̄ternitas cōplexi-
Virtualis. onus. q̄ternitas elementorū. et de ista q̄
Criminalis. ternitate potest exponi illud **ezechiē. i.**
Infernalis. Apparuit rota vna iuxta animalia ha-
Supernalis. bens q̄tuor facies. Nota ens iuxta ani-
malia est natura oīz animalū q̄ continue voluitur mo-
re rote. ista ergo rota q̄tuor habet facies. i. q̄tuor q̄terni-
tates predictas. quia scz ipsa constat ex quatuor cōple-
tionib⁹ ex q̄tuor q̄litatibus. ex q̄tuor elementis. et ex q̄-
tuor humoribus. ista est igitur quaternitas naturalis.
¶ Secundo dico q̄ est q̄ternitas mundialis. et ista cō-
stat de q̄tuor terre plagis. et de quatuor. celi ventis qua-
tuor em sunt ptes mūdi. i. **Quēta. Meridional. Decidē-**
talis. Septemtrionalis. de q̄b⁹ ezech. viij. Venit finis sup
quatuor plagas terre. quatuor etiam sunt venti celi car-
dinales et principales de quibus ezech. xlvij. A q̄tuor
ventis celi venit spiritus. ¶ Tertio dico q̄ est quaterni-
tas cordialis. et ista est quaternitas q̄tuor affectionū
que sunt. Dolor et gaudium. Spes et timor. De quo
ecclesiastici. xlvij. Verbum nequam immutabit cor
de quo partes quatuor oriuntur. ¶ Quarto dico q̄ est
quaternitas virtualis. et ista est quaternitas quatuor

virtutum cardinalium. quaternitas doctrine euangelicę
orum: quaternitas virtutum perfectiorū. Viri enim iusti
dicuntur quatuor q̄ habent q̄tuor numeri cardinaliū
virtutum: et tenent doctrinam euangeliorū. et habent q̄
draturam perfectionis et constantie. quatuor enim est
numerus solidus: significans illos qui in fide et virtu-
tibus sunt solidi et firmati. figurant. **Danielis. iij. vbi**
in igne visi sunt quatuor viri soluti ambulātes et nihil
lesionis penitus sentientes. figurati etiam in quatuor
animalibus. scilicet. ezech. i. quorum quodlibet habe-
bat quatuor alas. quatuor facies. quatuor manus: qua-
tuor incessus. et erant animalia in omnibus suis parti-
bus oculata. isti sunt ergo viri perfecti oculati et discreti
qui quatuor dicuntur vt dictum est pro eo q̄ virtutib⁹
sunt quadrati. Proverbiorum. xxx. Quatuor sunt ani-
mālta minima terre et ipsa sunt sapiētiora. quia procul
dubio et ale sue contemplationis et facies sue conuer-
sationis et manus sue operationis. et gressus sue affectio-
nis debent esse quatuor. idest debent sub quatuor virtu-
tum cardinalium numero contineri vt scilicet omnia si-
ant cum iustitia fortitudine. temperantia et prudentia
Et de hoc dicitur ezech. i. quatuor facies vni: et quatuor
pennie vni et manus hominum sub pennis coram t n q̄
tuor partibus et per quatuor partes euntes ibant. ista
ergo quaternitas virtutum: figuratur Genes. i. vbi di-
citur. quod fluuius supple gratie egrediebatur qui tan-
dem in quatuor capita. i. in quatuor virtutes cardina-
les diuisus est etc. et breuiter ista quaternitas. i. iste stat⁹
virtutum commendatur in natura. predicatur in scrip-
tura exemplatur in figura In natura dico commendat
Omne enim animal quatuor membris mouetur scilicet
cet aues duabus alis et duobus pedibus homo duab⁹
manibus et duobus pedibus iumentum vero quatuor pe-
diibus: camela etiam quatuor habet papinos in mam-
milla: ceruus quatuor habet dentes. similiter cunicul⁹
lepus et marmora. Quatuor etiam sunt animalia que
quatuor elementis viuunt scilicet allic aq̄: igne salman-
dra talpa terra: et cameleon aere. ¶ Item vt supradictū:
est quatuor sunt elementa. quatuor humores: quatuor
q̄litates: quatuor complexionēs: quatuor venti: quatuor
celi triplicitates quatuor mūdi partes et cetera similia
Et sic dico q̄ quaternitas in natura commendat. ¶ Item
dico q̄ in scriptura predicatur. Et hoc est Ezechie. xliij.
vbi dicitur. Quod ariel. idest altare q̄tuor fuit cubitoꝝ.
Et Numeri. xv. vbi precipit poni simbras per quatuor
angulos paliorū. In figuris exemplatur sicut supra in
pluribus est ostensum. Et sic breuiter dico q̄ est quedā
quaternitas virtualis. ¶ Quinto dico q̄ est quedā q̄-
ternitas criminalis. et sic dico q̄ per numerū quaterni-
rum intelliguntur homines mali quia scilicet iste num-
merus ternarius in vno excedit: sic mali ternariū fidei
trinitatis vel triangulū trium virtutum theologicarū
vel tripedē. trium vtorū religionis vel trifolium partū
penitentie trāsgrediuntur et excedunt et per peccatum
ab istis trinitatibus fugiūt et recedūt. isti ergo nomine
quatuor designant. Unde nota q̄ mali dicuntur q̄tuor
uenti propter elationem.

fabri propter percussionem.

Capita propter ambitionem.

Cornua propter presumptionem.

Quadrage propter tumultuationem.

¶ Item isti per elationē similes sunt ventis vñ **zach. vi**
Isti sunt quatuor venti. ¶ Item isti p̄nuationē similes
sunt fabris vñ zach. i. ostendit mihi dñs q̄tuor fabros
fabricum habēt malleare: itē isti p̄ ambitionē siles sūt
capitib⁹ qz scilicet sp̄ volūt esse in supremo loco more ca-
pitis et semp̄ q̄runt esse capitanei. vñ de Dan. viij. dicit.
q̄d q̄tuor capita erāt in bestia. itē isti p̄ presumptionem
siles sunt cornib⁹ vñ de zach. i. vidi et ecce q̄tuor cornua
itē isti p̄ tumultuationē similes sunt q̄drigis zach. vi.
ecce q̄tuor q̄drige egrediētes etc. ¶ Sexto dico q̄ est qua-
ternitas infernalis. et ista est quedam q̄ternitas pena-
rū q̄ esse dicit in inferno. i. Mors gladius. famco. capti-
uitas

mitas. vnde Hier. xv. Visitabo super eos quatuor species
et. Et iste quatuor pene Apocali. xviij. di. mors. lucus. fa-
mes et ignis. Ezech. xxiij. dicuntur quatuor iudicia pesti-
ma gladius. fames. bellum et pestilentia. Ista est ergo qua-
ternitas infernalis. ¶ Septimo dico quod quaternitas
supernalis. Et ista est quaternitas quatuor dorum corporis
glorificati vel etiam numerus electorum qui per quatuor car-
dinales virtutes saluantur. Unde Albarci. xij. dicit quod
dñs congregabit electos a quatuor ventis celli. Sufficit.

Quatuordecim et quartus de

ciuis. Nota quod numerus quatuordecim constat ex qua-
tuor et ex decem. seu etiam ex octo et sex. ex septenario dupli-
cato: seu ex duodecim et duobus. Sic ergo possum dice-
re quod iste numerus potest significare perfectionis statum
qui. scilicet constat ex septenario septem virtutum. scilicet
quatuor cardinalium et trium theologicarum. duplicato ta-
men septenario septem virtutum moralium. quod scilicet vitij
capitalibus opponuntur. Et iste est numerus quatuordecim
generationum primarum. De quo dicitur Math. j. quod
ab abraam vsque ad dauid generationes quatuordecim. vel
etiam potest dici iste numerus perfectionis ab octo et sex:
hoc est dictum ab octonario beatitudinum quod scilicet ponit
tur Math. v. Beati pauperes spiritu beati mites. beati
misericordes et. Et senario sex misericordie operum: que
scilicet numerantur. Math. xxv. Et de isto numero po-
test dici illud Math. j. A dauid vsque ad transmigrationem
babilonis generationes quatuordecim: Uel potest
dici iste numerus a decem et quatuor quia. scilicet omnis perfe-
ctio constat ex decenario. id est ex obseruantia decalogi: et qua-
ternario. id est ex obseruantia doctrine quatuor euangelio-
rum. Et iste est alius ordo generationum de quo Math. j.
A transmigratione. babilonis vsque ad christum genera-
ti ones quatuordecim quia scilicet a transmigratione pec-
cati quod fit per penitentiam vsque ad christum spiritualiter
attingitur. quando numerus quatuordecim. mandatorum obser-
uantia cum doctrina euangelica custoditur. Uel potest
etiam iste spiritalis numerus. scilicet perfectionis gra-
dus dici a duodecim et duobus id est a fide duodecim articu-
lorum et duobus charitatibus mandatis. Et iste certe est ille quatuor-
decimus annus in quo paulus in celum fuit raptus. De
quo. ij. Corin. xij. Scio inquit hominem in christo ante an-
nos quatuordecim raptum vsque ad tertium celum etcetera.
Ac si diceret quod per istum perfectionis numerum ad tertium
celum id est ad empyreum peruenitur. Iste enim nume-
rus in quo phasce seu pascha antiquus celebrabat quar-
tadecima die mensis primæ: transitus vocabatur eo. scilicet
quod tunc egressi sunt filij israel de egypto. Ad denotandum
quod iste perfectionis et virtutis numerus seu status est il-
le per quem de hoc mundo ad paradysum transimus. vbi. scilicet
agnos inmaculato christo beatificemur: et phasce ce-
ne perpetue celebramus. vnde. ij. Esdræ. j. et. vij. dicitur quod
Johas imolauit phasce quartadecima luna. Et Numeri.
xxvij. Quartadecima die mensis phasce domini est. Et
sic ergo patet quomodo per quatuordecim intelligitur co-
gregatio omnium perfectorum et etiam omnium virtutum
et meritorum. vnde iob. xlij. dicitur Quod fuerunt ei qua-
tuordecim milia ouium. ¶ Si vero istum numerum vis
in malo significare sumere: dic quod iste signat transgressio-
nem omnium premissorum. et per consequens plenitudi-
nem omnium vitiorum vel etiam hominum peccatorum vnde
Rume. xvij. fuerunt qui percussi sunt quatuordecim mi-
lia hominum. Et. iij. Regum. xvij. dicitur quod anno quar-
tadecimo ezechie ascendit sennacherib contra hierusalem
etcetera. Sufficit.

Que. Nota quod quandoque est coniunctio copula-
tiua: et sic sumitur quod pro. et. Quandoque vero
est aduerbium affirmandi: et sic sumitur quod pro certo seu
pro vero sicut quodsum compositum. Cum igitur quod
significet quandam certitudinem affirmatiuam. Possumus
dicere quod omnis affirmatio siue vera fuerit siue fal-
sa potest per hoc aduerbium designari. Dicam ergo quod
per istud aduerbium quod.

Affirmat deus.
Affirmat iustus.
Affirmat impius. Seu etiam sit Affirmatio de summa
deitate. De iusti firmitate. De impij prauitate. De seculi
vanitate. Istud enim aduerbium virtutem habet consi-
ctiuam additiuam et assertiuam. Coniungit enim primas et
ultimas dictiones. Addit et augmentat orationes. Assertit
et affirmat orationes sic potest referri ad iustum et ad im-
pium quia scilicet iustus adiungit per charitatem: ad-
dit per largitatem. assertit per veritatem. Impius etiam
et peccator solent iungere mala consortia. addere vitij
vitia: assertere falsa mendacia quod autem quod tunc ad bo-
nos virtutem habeat coniunctiuam et charitatiuam
¶ Patet Exod. ij. vbi dicitur. quod filia pharaonis misera.
Aliphi in flumine vagientis ipsum charitatem nutri-
ri mandauit. Cernens inquit puerum vagientem et cere-
ra. ¶ Item quod habeat efficaciam additiuam et largitiuam
¶ Patet Genes. xxv. vbi dicitur. Deditque abraam cun-
cta que possederat. Et Genes. xxvij. Deditque pulmen-
tum et panes quos coxerat. scilicet Jacob patri suo pro
benedictione habenda Et illud. ij. Regum. xvij. Coruis
quod preceptum pascant te Et illud Iudicum. xij. Creuitque
puer et benedixit ei dominus. ¶ Item quod habeat effu-
ciam assertiuam: patet in multis locis vbi sumitur quod
pro certo. Sicut enim Esa. xlv. Erigam te et clamet ego
exaudiam. Et. ij. Reg. xxij. fecitque salutem magnam do-
minus in diebus illis. Multa alia posset dici sed omit-
to gratia breuitatis. vide supra de et. et infra de quod
et quippe quod sunt aduerbia affirmatiua.

Quemadmodum.

Cum quemadmodum denotet mihi quan-
dam similitudinem et quandam etiam conformitatem et ini-
tationem: sicut patet. ij. Thess. ij. vbi dicitur sic ipsi enim
sciitis quemadmodum oporteat imitari nos: possum di-
cere quod nos inuenimus triplex quemadmodum. id est tri-
plicem conformitatem. videlicet.

Iusti.

Stulti.

Et christi.

Primo ergo dico quod est quemadmodum quod spectat ad
iustum. quia. scilicet iustus semper nititur se conformare deo
et sanctis et esse quemadmodum ipsi fuerunt. Unde no-
tabis quod iusti habent. Unum quemadmodum quod.

Efficat seruens affectio supernorum.

¶ Perficit placens conditio morum.

Efficat decens receptio exemplorum.

Efficat arcens indicio decretorum.

Dicam igitur quod iustus imitatur sanctos affectando ser-
uenter opes superiores scilicet eum et paraaisum p̄. ita
desiderat anima mea ad te de. Ut sic dicat quilibet illis
psal. fiat misericordia. t. d. f. n. quemadmodum spe. in te.

¶ Item regulando placenter mores exteriores ¶ salm.
Dilectus quemadmodum filius vnicozum. ij. Corint.
ij. Quemadmodum dixi parati sitis. ¶ Item assumen-
do prudenter gestus vtiliores. hoc est bona aliorum exem-
pla. Unde Joa. xij. Exemplum inquit dedi vobis. ut quod
admodum ego feci et vos faciatis. ¶ Item adimplendo
fidenter voces austeriores. hoc est dictum superiorum man-
data et documenta. j. Thess. iij. Obsecramus in domi-
no. Iesu vt quemadmodum accepistis a nobis quomodo
oporteat vos ambulare sic ambuletis. vt abudetis ma-
gis. hoc est ergo quemadmodum quod spectat ad iustum.

¶ Secundo dico quod est quemadmodum quod spectat
ad stultum. Constat enim quod stulti et mali libenter se
conformant alijs malis et libenter operantur quemad-
modum ipsos operari vident. Et sic nota. quod ad malos
spectat scilicet. vnum quemadmodum quo malos se-
quuntur male videntur. Cito labuntur. ¶ Denique plebs
tur. ¶ Mali vero dico malos sequuntur ipsos imitando.
p̄. Et auerterunt se et non seruauerunt pactum quem-
admodum patres eorum conuersi sunt in arcum prauum.

Alii etiam male vtuntur malum operando. Sap. xij. Queniamadmodum pro natione animalium eduxit terra muscas et pro piscibus eructavit fluvius ranarum multitudinem. q. d. Ipsi produciunt mala loco bonorum unde etiam de malis que faciunt dicitur. ij. Thymo. ij. Queniamadmodum famines et mambres resistunt moysi ita et hi resistunt veritati. Alii insuper cito labuntur vita fungendo per Quoniam tanquam fenus velociter arefcunt: et queniamadmodum olera herbarum cito decident Alii nihilominus malis plebitur penas lugendo seu incurrendo. s. in inferno per. Inimici vero domini mori vi honorificati fuerint et exaltati deficientes queniamadmodum fumus deficient. Et sapientie. xj. Sciuerunt quemadmodum cum ira iudicati impij tormenta paterentur

C Istud est ergo queniamadmodum quod spectat ad stultum

Tercio dico quod est queniamadmodum quod spectat ad christum

Ips enim habet et ostendit nobis. Unum queniamadmodum quo suos diligit. Bona porrigit. Bonos dirigit. Celum eligit. Alios corrigit. Dico quod christus ostendit nobis multiplex queniamadmodum. i. multiplicia exempla et documenta. scilicet vnus queniamadmodum quod est oblectionis De quo luce. xiij. et Alii. xxiij. Quotiens inquit volui congregare filios tuos queniamadmodum gallina congregat pullos sub alas. Item vnus queniamadmodum quod est compassionis seu distributionis et largitionis de quo in ps. Homines et iumenta saluabis domine queniamadmodum multiplicasti misericordias tuas deus. Item vnus queniamadmodum quod est directionis seu reuelationis. unde christus dixit apostolis. luce. xxi. ponite inquit i cordibus vestris non premeditari queniamadmodum respondetis ego enim dabo vobis os et sapientiam etc. Item vnus queniamadmodum quod est preventionis quo scilicet ipse nos preuenit ascendendo ad celum. Unde Actuum. j. Queniamadmodum vidistis eum euntem in celum sic veni et. Item vnus queniamadmodum quod est correctionis. scilicet in iudicio. Apocalip. x. Vidi inquit angelum forte descendente de celo etc. Sequitur. Et clamavit voce magna queniamadmodum leo rugit et cum clamasset locuta sunt septem tonitrua voces suas. Et sic ergo patet quomodo queniamadmodum spectare potest ad christum Ad stultum et ad iustum sufficit. Vide vbi dicitur. Tanquam etc. similia.

Que

A que femininum refertur ad personas et ad res

Et primo quidem ad personas. quia scilicet per istud pronomen quod vel quod cum suis casibus potest intelligi quilibet bona et scilicet persona seu et quilibet persona actus in bona. Et primo quidem accipitur in bono. per quod enim siue accipiat interrogatiue siue etiam positue potest intelligi beata virgo seu etiam quilibet sancta. Ista est enim pronomen: quia pronomen ponitur id est quia est pro nobis intercessiva: nominatiui casus quia famosa et nominatiua numeri singularis quia excellens et prerogatiua Quod autem sit pronomen. i. pro nobis orans et intercedens. patet. j. Reg. xxi. dicitur. Que confurgens adorauit prona. Et bicurter bene dico quod ista benedici potest. quod et positue et interrogatiue. Positiue: quia pro nobis ponitur apponit et exponitur: interrogatiue. quia propter suarum virtutum excellentiam de ipsa potest fieri questio inquantum stupenda et mirabilis predicatur. Nota ergo quod in ipsa possumus admirari. scilicet.

- Secunditatem cum pudicia.
- Humilitatem cum reuerentia.
- Jocunditatem cum verecundia
- Formositatem cum complacentia.
- famositatem cum redolentia.
- Sedulitatem cum vigilantia.
- Liberalitatem cum amicitia.
- Autoritatem cum reuerentia.

Dicamus ergo quod mirabilis fuit in ipsa pudicia cum secunditate quia scilicet ipsa fuit dei filij mater. Iuxta illud Genes. xxiij. Que concepit et peperit filium virgo etiam semper mansit. Unde de ipsa psallimus. Beata es virgo maria que dominum potasti creatoris muni

di genuisti qui te fecit et in eternum permanes virgo. Ista enim figurantur in dyna: quam cum vidisset sichei filius emor regis adamauit eam et rapuit dormiuitque cum illa vi opprimens virginem. vt patet. Genes. xxxij. quia scilicet filius dei patris hanc vidit et amauit et cum ipsa per beatam incarnationem dormiuit ipsamque sibi rapuit et consumpsit. ij. Regum. xj. Que cum ingressa esset ad illum dormiuit cum illa. Item mirabilis fuit in ipsa reuerentia cum humilitate. Unde et ipsa legitur. luce. j. Que cum audisset turbata est in sermone angeli dicentis. Ecce ancilla domini Magnificat anima mea dominum quia respexit humilitatem ancille sue. vt sic et sua humilitate exponatur illud. j. Mat. ij. Que erat libera facta est ancilla. Item admiranda est in ipsa verecundia cum iocunditate unde Genes. xxiij. dicitur. sara quod risit occulte. s. audito quod percipere debebat. ysaac. et sic dico per alacritatem. scilicet seu per pietatem. Unde ipsa est archa testamenti que propitiatorio operienda erat in qua ponebatur testimonium sicut dicitur Exo. xxv. Item mirabilis est in ipsa complacentia cum formositate. unde Cant. vj. Que est ista que progreditur quasi aurora: pulchra vt luna. electa vt sol. Item admirabilis est in ipsa redolentia cum fumositate. Unde ista est virgula sumi que ascendit per desertum cum aromatis id est cum redolentia boni nominis. De qua nominatione potuit dominus dicere illud. j. Paralip. xxi. Domus quam edificare cupio talis esse debet cunctis regionibus nominetur. Item admiranda est in eadem diligentia cum sedulitate. Unde de rebecca dicitur Genes. xxij. Que festinans deposuit pedes de humero. Item admiranda est in ipsa amicitia cum liberalitate Genes. xxxij. Que respondit. Bibe domine mi. celeriterque deposuit pedem. Item mirabilis est in ipsa eminentia cum autoritate: et potissime illam quam habuit quando ad filij deitatem est assumpta. figurata in matre salomonis De qua dicitur. ij. Reg. j. Que sedit ad dexteram eius Et etiam in regina hester. de qua dicitur Ihesus. v. Que accedens ad regem osculata est summitatem virge similis enim virgeregalis: signat acumen excellentis autoritatis et potestatis. Et sic patet quod beata virgo potest dici que. Et non solum beata virgo: immo etiam quilibet sancta persona quia. scilicet si bene consideras omnia supra dicta possunt spiritualiter ad sanctam quamlibet applicari etc. Si si in malo significato velis accipe quod vel quod scilicet de mala femina anima vel persona.

Que.

- Immundicie feret horribus.
- Idolatrie vacat erroribus.
- Extolentie tumet vaporibus.
- falsimonie fulget palloribus.
- Pestilentie subest furoribus.

Ista igitur est que immundicie diligit horrores. Levitici quinto. Anima que tengerit aliquid immundus rea est et deliquit. vt de infamia talis persone dicatur illud. Genes. xxxij. Quam videns iudas estimat est esse meretricem. Item ista est que idolatrie seclatur errores. De qua leuitici. xx. Anima que declinauerit ad magos et ariolos interficietur illam. Item ista est que extolentie id est superbie sequitur vapores unde Numeri. decimoquinto. Anima que per superbias aliquid peccati comiserit peribit. Item ista est que falsimonie id est ypocrisis retinet pallores. unde. Daniel. septimo. Que scilicet bestia erat dissimilis valde ab omnibus. Item ista est que pestilentie sustinet terrores hoc est dictu damnationem mortis eterne quia sicut dicitur. Ezechielis. decimo octauo. Anima que peccauerit ipsa morietur etcetera. De rebus autem que significari possunt per que: quia. quas: sicut cum dicitur que terra que dies: que res: que domus et similia quia logum esset prosequi superledeo. Teruntamen de que interrogatiue loquendo possum dicere quod per que homo interrogat et querit scilicet.

Alta mirando.

Clausa scrutando.

Bona laudando.

Vana spernendo.

Mala arguendo.

Sūma suadendo.

Querimus ergo dico dicendo que: ardua mirando et ob
stupendo. Et sic admirando dicim⁹ Canti. vi. de admi-
rabili ascēsu virginis gloriē et de eius vita mirabili et
progressu. Que est ista que p̄greditur quasi aurore et.
Et Canti. iij. Que est ista que ascendit per desertū sicut
virgula fumī ex aromatibus mirre et thuris Et Canti.
viij. Que est ista que ascendit de deserto delictis affluēs
em̄ra super dilectū suum. Primo enī miramur de virgi-
nis puritate. q̄ virgula fumī ex aromatibus Secūdo q̄
de virginis dignitate q̄ ascendit. scilicet ad celos et. Et tertio
de virginis felicitate q̄ inmittitur super dilectum suum.
Item querimus dicendo: q̄ occulta scrutando et inue-
stigando. Et sic dicebat Josue querens causam altaris
edificadi Josue. xij. que est ista trāsgressio Et Actū. x.
querit petrus que est causa quare huc venistis. Item
querimus dicendo q̄ optima laudando et glorificando.
Et sic dicit Deutro. iij. que est cū alia gē et generatio
tam inclita ut hēat cerimonias iustasq̄ iudicia. Item
querimus dicendo que nos ipsos spernendo et vilipendē-
do et sic certe quasi indignatiue nos querimus.

Que. i. sit vite in terra breuitas.

Que virtutis debilis paucitas.

Que fortune vana felicitas.

Que nature iuncta sanguinitas.

Que mētalīs iugis iniquitas.

Que finalis mortis necessitas:

De vite breuita

te fit q̄stio Jaco

bi. iij. q̄ cuius est

vita noli ra inq̄t

Et respondet va

por ē ad modū

dicum parens et deinceps exterminabitur Et. j. Regū.
xviij. quis ego sum: aut que est vita mea: aut cognat: o
patris mei in israel ut fiam gener regis? De virtutis
nostre tenuitate fit questio Job. v. vbi dicitur que est cū
fortitudo mea ut sustineam: aut quis finis meus et pa-
tientia mea ut patienter agam? Et ecclesiastici. xviij. que
est enim anima mea in tam immensa creatura. De for-
tune presentis vanitate et labilitate fit questio. Eccebi.
xxvij. Que est v̄t̄us que obmutuit in medio mari
que in exitu negotiationum tuarum implesti populos
multos. Et apocalip. xviij. querit de fortuna potentissi-
me babylonis dicendo sic. Ue. ue. ciuitas magna q̄ ami-
cta erat bysso: purpura et cocco et deaurato auro et la-
pide precioso et margaritis. qm̄ vna hora destitute sunt
tate diuine. Sequitur. que similis ciuitati huic magne et
valde multa. De carnis aut consanguinitate et propin-
quitate fit q̄stio Mat. xij. vbi dicitur. q̄ est mater mea
qui sunt fratres mei? Sequitur. quicunq̄ fecerit volun-
tatem patris mei qui in celis est ipse me⁹ frater. et soror:
et mater est. q. d. Carnalis consanguinitas non mul-
tum est curanda. De propria iniquitate fit questio Ihe-
re. xviij. que iniquitas nostra aut quod peccatum. Seq̄-
tur quia dereliqui illis me dixit dominus De mortis ve-
ro necessitate et aduersitate fit questio in p̄. vbi dicitur
que utilitas in sanguine nico dūz descēdo in corruptio-
nem. Patet ergo q̄ nos querim⁹ dicēdo que nos ipsos
spernendo et vilipendendo. Item nos querimus dicē-
do que malos arguendo atq̄ contemnendo. et sic dico
q̄ in scriptura redarguitur. Dicendo que.

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

De p̄pocritica fictiōe fit

Que neutri. Nota q̄ que neutrum in plu-
rali potest ad multa referri in

bono pariter et in malo. Et sic dicit q̄ est dare q̄dā q̄ sunt

Meditanda mentaliter.

Perscrutanda subtiliter

Operanda utiliter

Veneranda humiliter.

Referenda vocaliter.

Confitenda veraciter.

Vulgariter diuidenda

Appetenda viuaciter

fugienda sagaciter.

Adtenuenda finaliter.

Dicamus igitur q̄ sunt aliq̄ que sunt mentaliter medē-

tanda. Et ista certe sunt opera et mirabilia dei et ipsius

beneficia nobis impensa. Opera enim dei magna et mi-

rabilia sunt ratione potentie quam summe ostendit.

ratione clementie quā bonis impendit. ratione iusti-

tie qua malos offendit. De operibus sue potentie dicit

tur Deutero. x. Est inq̄t de⁹ tuus qui facit magnalia et

terribilia q̄ viderunt oculi tui. Et in p̄. Venite et videte

opera domini q̄ posuit prodigia super terram. Et Job.

xlj. Omnia q̄ sub celo sunt mea sunt. De operib⁹ autes

sue clementie seu beneficentie dicitur in. Psal. quid re-

tribuam domino pro omnibus q̄ retribuit mihi: calicē

salutaris accipiam et nomen domini inuocabo. De ope-

rib⁹ vero sue iustitie dicitur Sapientie. xij. Cum ergo

sis iustus: omnia iuste disponis. Ista sunt igitur q̄ sunt

mētalr meditāda. Item dico q̄ aliq̄ sunt q̄ sunt subti-

liter perscrutanda: et ista certe sunt occulta dei iudicia et

secreta et cuncta etiam diuine pagine documenta. De

quo deutero. iij. Audi precepta et iudicia que ego doce-

bo te. Et iosue. viij. Legit omnia verba benedictionis et

cūcta q̄ scripta fuerāt. Item dico q̄ q̄dā sunt que sunt

utiliter operanda seu etiam faciēda et adimplēda. Et

ista certe sunt mandata dei et omnia bona opera et ho-

nesta. de q̄bus Deutero. xij. Obserua et audi omnia que

ego precipio tibi. Et Isume. j. fecerunt filij israel iuxta

omnia q̄ preceperat dominus. Item quedā sunt hu-

militer veneranda et ista sunt ecclesiastica sacramenta:

sancti etiam et sancte et omnia celestia bona et dona. ij. es-

dre. j. Consummata sunt omnia q̄ pertinebant ad sacri-

ficia domini. Item quedā q̄ sunt vocaliter referan-

da seu etiam predicanda Et ista sunt omnia q̄ pertineēt

ad salutem. De quo Ihere. j. dicit dominus cuilibet pre-

dicatori et doctori. Ad omnia q̄ mittas te ibis et que mā-

dauero tibi loqueris ad eos. ut et ipsis dicatur illud.

Judith. viij. Omnia que locuta es vera sunt: et non est

in sermonibus tuis vlla reprehensio. Item quedā

sunt que sunt veraciter confitenda seu etiam credenda

scilicet articuli fidei et omnia que credit et tenet ecclesia

sancta mater Actuum. xxiij. Credens omnibus que in

lege et prophetis scripta sunt et Luce primo. Beata que

credidisti quoniam perficiēt in te omnia que dicta

sunt tibi. Item sunt quedā que sunt vulgariter

diuidenda. Et ista sunt bona temporalia que scilicet p̄

elemosynam sunt alijs diuidenda unde. Job. ij. Cuncta

que habet homo dabit pro anima sua. Et illud Luce. xij

Vendite que possidetis et date elemosynam. et merito:

quia sicut dicitur Gallatas sexto. Que seminauerit ho-

mo hec et metet. Item quedā sunt que sunt totali-

liter appetenda scilicet bona glorie paradisi. quia scili-

cet temporalia sunt contemnēda eterna vero et celestia

appetenda. Sicut enim dicitur. ij. Corinthiorum. iij. q̄

temporalia sunt videntur que autem non videntur eter-

na sunt. Unde beatis potest dici illud luce. x. Beati ocu-

li qui vident que vos videtis Oculus enī non vidit nec

auris audiuit que preparauit deus diligentibus se Be-

ne ergo dicit Col. iij. q̄ sursum sunt querite. Item sunt

quedā q̄ sunt sagaciter fugienda videlicet peccata et etiā

transitoria mundi bona. De q̄bus Eccles. j. Iudiciū

q̄ fuit sub sole et ecce vniuersa vanitas. Et Eccle. xij. Dīa

que de terra sunt in terrā conuertent. Et maxime quia

Quercus Querere

ista proprie loquendo nostra non sunt. quia. s. nobiscum post mortem portari non possunt. Unde illi diuini dictum est Luce. xij. Stulte hac nocte repetent animam tuam a te. que aures parasti cuius crunt. Item quedam sunt que sunt finaliter metuenda. Et ista sunt tormenta inferni de quibus in multis locis dicitur. etc.

Quercus. Cui quercus sit arbor. s. Inferi⁹ ter⁹ ris iniecta. Exteri⁹ late porrecta. superius alte crecta. Interius dure confecta. Anteriorius folijs tecta possumus dicere quod in scriptura inuenit multiplex quercus. videlicet.

Homo iustus.

Crucis luctus.

Abundi status.

Vir stultus.

Prima quercus debet honorari. Secunda quercus debet adorari. Tertia quercus debet refutari. Quarta vero quercus debet deestari. Primo igitur dicamus quod est quercus que est honoranda. Et ista procerto est vir perfectus et iustus qui scilicet ceteris arboribus. i. ceteris personis est profundior per humilitatem inferius iniecta. Extensior per charitatem exteri⁹ porrecta. Superius per mentis sublimitatem celestius erecta. Robustior per firmitatem interi⁹ confectam. formosior per honestatem anteriori⁹ adiectam ut et sic et tali quercu. i. de viro iusto possit dici illud Ainos ij. Altitudo celorum altitudo eius et fortis ipse quasi quercus. vnde Esa. vi. Sicut quercus que ex pan. ram. suos semen sanctum erit id quod fte. in ea. Secundo dicamus quod est quercus que est adoranda. Et ista est pculdubio arbor crucis: que scilicet merito potest quercui comparari. Et hoc certe

Quia radicitur in fidei profunditate. Quia etiam Quia eleuatur in bonis sublimitate. Quia dilatatur in orbis vniuersitate. Quia roboratur in eterna durabilitate. Quia multiplicatur etiam fructuus vbertate et vtilitate. Et maxime quia ista est arbor que portauit fructum vite christum videlicet saluatorem. Constat enim quod sola hec arbor portat et producit illam preciosam arbutulaz que dicitur viscus quercus que. s. sanat a morbo caduco: sicut dicitur pl. Quia reuera humillima et minima arbutula christus in quercu crucis fuit positus et appensus et percurati one orbis a morbo caduco. i. a morte eterna qua scilicet genus humanum cadebat ibidem visibiliter exhibitus et inuentus. Vnde de christo in ista quercu psonaliter residente. s. in passione potest dici illud Iudicum. vj. Venit angelus domini et sedit sub quercu. Et nota quod crux est quercus.

Sub qua debet manere.

Pro qua debes desistere.

In qua debes pendere.

Sub qua dico debes manere per deuotionem. i. regum. x. Ad quercum thabor inueniunt te.

Thabor interpretatur viuens lumen significans christi crucem: qua scilicet mediante vera lux fidei venit in mundum. Pro qua etiam debes desistere per compassionem. s. pro dolore passionis christi. vnde Scene. xxv. Sepulchra est inquit delibata subter quercus vocatunus est nomen loci illius quercus fletus. In qua insuper debet pendere per affectionem. seu etiam per fiduciam et orationem. Exemplo i. c. absalon qui per crimines ad quercus fuit suspensus et ibi tribus lanceis confossus. Ad id notandum quod per crimines affectionis ad crucis arborem suspensus tur tribus bonis spiritualibus lanceis. i. triplici contritionis dolore. s. per peccatis cordis oris et operis confunditur. ij. Regum. xviij. Vnde absalon pendentes de quercu. Crux ergo est quercus que est adoranda. Dicitur. iij. Accederunt thymiamata subter quercu. Tertio dico quod est quercus que est refutanda. Et talis certe quercus est eminentia mundi status. vel etiam altus et eminentes diues malus. De quo. s. nota quod ista est quercus.

Sub qua promouentur homines impii.

Cui coniunguntur homines deuij.

Aqua succiduntur rami superflui.

Cui insiguntur dolores nocui.

glia seu etiam de mundi diuitibus gloriofis quod. i. boies ipsi sub hac promouentur. Constat enim quod sub vmbra malorum et etiam sub eminentia mundani status pro-

mouentur ut communiter multi mali. Exemplo scilicet illius spurij et pessimi abimelech. De quo scilicet dicitur Iud. ij. Quod ipsi constituerunt regem abimelech iuxta quercu. Item homines deuij cum hac coniunguntur. Abali enim per amorem sociantur et confederantur malis diuitibus et etiam mundi statibus et honoribus. ij. Regum. xviij. Palpitabat absalon herens in quercu. Item rami superflui ab hac euelluntur. rami. s. diuitiarum et bonorum que facilius desinunt et pereunt ab hac quercu. vnde. Esaie. j. tales dicuntur esse velut quercus et fluentibus folijs. et velut ortus sine aqua. Item dolores nocui huic insiguntur. s. post mortem. Vnde Esaie ij. Dies domini super omnem superbum: super omnem arrogantem et humiliabitur. et super cedros libani: et super quercus basan etc. Et zacharie. xj. Alulate quercus basan quoniam succisus est saltus munitus. vox vltimatus pastorum quia vastata est magnificentia eorum. Hec est ergo quercus que est refutanda. Quarto dico quod est quercus que est detestanda. Et ista procerto est vir peccator: qui propter dicitur quercus quia durus est.

Per insensibilitatem profunde terris infusus.

Per terrenorum cupiditatem alte erectus.

Folij vestitus seu per curiositatem ornatus.

Per superbiam et pompositatem late extensus.

Per iactantiam et inconsistentem vagabunditatem.

De duricia malicie seu etiam insensibilitate peccatoris potest dici illud Esa. xliij. s. quod de illicet quercu solebant ydola fabricare. ydolum enim surdum et mutum. Insensibilitatem designat. De ipsius avaricia seu cupiditate potest allegari illud Iudicum. vj. Tulit gedcon omnia sub quercu. Tollere enim est propria conditio auarorum. De ipsius vtero vagabunditate potest allegari illud Ezech. xxvij. Quia scilicet quercus de basan dolauerunt in remos illius nauis. tyri. Remi enim nauis vagant per maria. De superbia autem illius allega illud predictum. Esaie. y. Dices domini super omnem superbum. sufficiat etc.

Querere. Nota quod querere est actus diligentie. Et est idem quod querere quod inuestigare seu inquirere. Et idem quod requirere seu appetere. Et est aduertendum quod in scriptura inueniuntur multe persone querentes. Querit enim.

Deus.

Iustus.

Imptus.

Diabolus.

Mundus.

Corpus.

Querit deus nostram conuersationem. Querit iustus suam saluationem. Querit impius mortis corruptionem. Querit diabolus nostras damnationes. Querit mundus rerum possessionem. Querit corpus carnis infectiones. Dico ergo quod deus querit nostram conuersationem. Ipse enim est qui non vult mortem peccatoris sed ut magis conuertatur et viuatur. Ezech. xvij. Vnde Michae. vj. Indica bo tibi homo quod tibi sit bonum: et quod dominus requirat a te. vti facere indicium et diligere misericordiam et sollicite amouilare cum deo tuo. Ipse est enim sicut onager qui odorem querit et persequitur viros suum. Est etiam sicut ouis que vocem querit et conuocat agnos suos. Est insuper sicut tygris que de rapinis cartulis dolet. ipsosque diligenter querit donec eos inueniat et ad lectum reponet. Quia procerto charissimi deus de amissione sue vxoris. s. aie. christi. et pullorum et catulorum suorum. i. fidelium deuotorum pro compassione non dolet. i. ad modum dolentis se habere. Et ideo ipse querit et per inspirando: et per predicatorum reuocatio solet querere ut eos possit ad conuersationem et ad statum gratie reuocare. Quod bene figurat in pastore ouem errantem querente. Matt. xviij. et in muliere dragma perditam diligenter inuestigante: et de inuentione gaudente. Luce. xv. Quia breuiter deus querit quod homines peccatores saluentur et de eorum salute non modicum iocundatur. Vnde de sapia increata dicit Sapiencie. vj. Quod dignos se circuit querere. et in vijs suis ostendit se illis hilariter. Patet ergo quod querit deus nostram saluationem. Secundo dico quod querit iustus vite perfectionem. Sicut enim animalia naturaliter sciunt querere que sibi sunt vtilia et ad salutem corporis necessaria sicut per. quia ad se sciunt querere lapidem ecobites ut virtute

ut virtute eius pariant. Cerui q̄runt herbam diptannū
ut sagittas de corpore eiciant: Adustele q̄runt rutaz ut
contra basiliscum p̄ualeant. grues cyconie et hyundines
sciunt q̄rere loca calida ut ibi in hyeme reficiat sic
vere viri iusti debent q̄rere remedia spiritalia. deū scilicet
et virtutes ut salutem anime possint obrinere. ut opera
bona possint parere ut sagittas peccatorū possint expel-
lere ut basiliscum. id est carnem propriam venenosā pos-
sint superare. ut etiam tempore hyemis. i. mortis possint
tute et sine periculo residere vnde ecclesiastici. i. p̄propo-
sui in corde meo querere et inuestigare sapienter. Igitur
queramus echire charitatis. more aq̄le ut parcam⁹ bo-
na opera. Queramus diptannū contritionis peniten-
tie et asperitatis ad repimendū carnis funera q̄ram⁹
etiam more gruū locū et statum eterne patrie ad obti-
nendum pacis federa et hoc est quod p̄cipitur. Esa. lxxj.
Si q̄ritis q̄rite conuertimini et venite. ac si diceret. Si
aliquid queritis q̄rite quod est vtile ad salutem. ut breui-
ter exponat illud breue documentū. Amos. v. q̄rite do-
minum et viuite. In quibus verbis ostenditur q̄ in ista spi-
rituali inq̄sitione seu. q̄sitione tria sunt necessaria scilicet
Actus diligentissimus. Dico enim q̄ ostēditur
finis potentissimus ibi actus exequendus di-
fructus gloriofissimus. diligentissime. q̄rite inq̄t
Pretenditur finis consequendus competētissime. Dnm
inquit. p̄promittitur fructus assequendus gloriofissi-
me. et viuite inq̄t. ¶ Dico igit q̄ hic ostendit actus dili-
gentissimus q̄ inungitur. q̄rite inq̄t. Venator. n. solet
solicitare canes suos ad p̄cedam q̄rendum. sicut deus
nos sollicitat ad diligenter vtilia p̄curandū. q̄rite inq̄t
quod est presentis temporis et imperatiui modi. q̄ om-
nia promptam diligentia significare noscunt. Ille enim
canis est melior q̄ diligentius q̄rit p̄cedam. q̄a sicut di-
citur p̄rouer. xj. Bene confurgit diluculo q̄ q̄rit bonus.
Et ideo dicit. q̄rite. Iuxta illud. Mat. vij. Audite et in-
uenietis petite et accipietis. pulsate et aperietur vobis.
Omnis enim q̄ q̄rit inuenit. et omnis q̄ petit accipit. et
pulsanti aperiet. Vide autoutatem expositam. supra de
Venire. Notandū ergo est q̄ multa sunt que cum dili-
gentia sunt querenda vices
Interne sapientie limpidudo.
Fraterne amicitie viciissitudo.
Operū efficacie sanctitudo.
Pacis atq̄ concordie q̄tudo
Fidelis p̄manentie certitudo.
Virtutum opulentie plenitudo.
Eqtatis iustitie rectitudo.
Celestis emnientie celsitudo
Ista enim omnia q̄renda sunt et solerti indagine p̄curā-
da. Igitur q̄ramus internam sapientia q̄ sicut dicitur
puer. xv. Cor sapientis q̄rit doctrinam. Et. j. Cor. j. Ju-
dei signa petunt: greci sapientiam q̄runt. ¶ Item q̄ra-
mus fraterne amicitiam. Gen. xxxvj. fratres meos
quero indica mihi vbi pascāt greges. ¶ Item q̄ramus
operum efficacia. sicut de sancta muliere dicitur puer
bio. xxxj. q̄ fuit lanam et linū. et operata est consilio ma-
nuum suarum. ¶ Item q̄ramus q̄tis concordantiam
ibi dicit. xxxj. q̄rite pacē ciuitatis ad quā trāsmigrare vos
fecit. ¶ Item q̄ramus fidelem p̄manentia. Corin. iij.
Ibi iam q̄rit inter dispensatores ut fidelis quis inue-
niatur. ¶ Item q̄ramus virtutum opulentiam. Mat. xij.
Simile est regnū celozū homini negotiatori querē
bonas margaritas. i. virtutes. ¶ Item q̄ramus iusticie
equitate et iudicium. j. Machabe. ij. Descenderūt mul-
ti q̄rentes iudiciū et iusticiā in deserto. ¶ Item q̄ramus
celestem emnientiam. Mat. xij. Primum q̄rite regnū
dei. et. Col. iij. q̄ sursum sunt q̄rite vbi christus est in de-
ferta sedens. q̄ sursum sunt capite non q̄ sup̄ terram
Ista igitur cū diligentia debent queri. et cū omni soler-
tia p̄curari. q̄rite inq̄t. ¶ Deinde dico q̄ hic ostēditur
finis competentissimus q̄ pretenditur. et hoc ostenditur
cum dicitur. Dominum quia scilicet domin⁹ est ille vi-
timus finis q̄ ab omnib⁹ debet q̄ri. Sicut enim. Q̄ble.

sus libenter q̄rit protectorem. Oppressus adiutorē. Di-
scipulus doctorem. Sic et nos debemus q̄rere saluato-
rem. Unde nota q̄ iste q̄rendus est tanq̄ Refugiū ma-
gne securitatis. Remediū magne felicitatis. Palacius
dulcis trāq̄liratis. Spectaculū grandis amicitias. p̄-
pugnaculum fortis soliditatis. q̄ratur igitur domin⁹
tanq̄ refugiū securissimū. psal. q̄rite dominū et cōfirma-
mini. q̄rite faciem eius semper. ¶ Item tanq̄ remediū
felicitissimū. Lu. xj. Omnis turba q̄rebat eum tangere.
quia virtus de illo exibat et sanabat omnes. ¶ Item
tanq̄ palacium quietissimū. Ecclesiastici. xxiij. In
omnibus requiem q̄siui et in hereditate domini mora-
bor. ¶ Item tanq̄ spectaculū amenissimū. Lu. xij. q̄-
rebat iesum videre et non poterat. ¶ Item tanq̄ propu-
gnaculum solidissimū. Job. nono. Si fortitudo que-
ritur robustissimus est. querendus est ergo cum tristi
compassione. Cum dulci deuotione. Cum leta contem-
platione vel congratulatione. Cum continua occupa-
tione. Dico cum tristitia et compassione. Luce. ij. Dolē-
tes querebamus te Dico etiam cum dulci deuotione. et
sic mulieribus que cum vnguentis veniebant vngere te
sum dictum est. Mat. xvj. Iesum q̄ritis nazarenus cru-
cifixum Dico insuper cū leta congratulatione. psalm.
Letetur cor querentium dominum et alibi letent in te
omnes q̄ querunt te. Dico nihilominus cum continua
occupatione psal. q̄rite faciem eius semper. Illi enim qui
iste quadruplici modo q̄runt dominum inueniunt eū
Iuxta illud primo. Paralip. xxvij. Si q̄sieris dominū
ex toto corde tuo inuenies eum. Sed p̄certo illi q̄ que-
runt per vitia et peccata. vel q̄runt eum in delicijs et diui-
tijs hui⁹ mundi. et non inueniunt ipm. Roma. xj. quod
querebat israel non est assecut⁹. Joannis. vj. queretis
me et non inuenietis. ¶ Sic ergo patet q̄ ista inq̄si-
tio debet habere finē competentissimū. scilicet ipsum
deum. Sed de hoc vide magis plene supra de inuenire.
in primo membro autoritatis. ¶ Denique dico q̄ in ista
inq̄sitione possumus attendere fructū copiosissimū
Vixite inquit. q̄ scilicet p̄talem inq̄sitiones habetur
et acquirat vita gratie et glorie p̄s. querite deum et viuet
anima vestra. quatuor enim sunt genera canum venā-
torum. quidam sunt qui optime querunt sed non acci-
piunt. sicut leuigem Alij qui optime accipiunt sed ni-
hil querunt. sicut sunt leo parij. Alij. vero qui bene
querunt et accipiunt sicut sunt aliq̄ mediocres bastar-
di. Alij vero qui nec querūt nec accipiunt sicut sunt ma-
stini qui magis latrant hominib⁹ q̄ bestis et sicut etiā
sunt caniculorum cetera. Sic vere charissimi in mun-
do isto sunt. quatuor genera personarū. scilicet quidam que-
rentes et nihil accipientes. Et isti sunt illi q̄ optimi sunt
in principio. et in fine fiunt mali: et ideo illud quod que-
sierant scilicet salutem et gloriam minime consequun-
tur. Unde Cantico iij. quesui eum et non inueni. figu-
rati in spiritu immundo qui exiens ab homine querit
requiem et non inuenit. Mat. xij. Alij sunt non que-
rentes sed accipientes. Et isti sunt qui in principio ad
nullum bonum vacant. sed tamen de dei misericordia
conuertuntur ad salutem et gloriam assequuntur. sicut
p̄z de paulo et magdalena. Esa. lxiij. Inuenerunt me q̄
non quesierunt me Alij sunt querentes et inuenietes
sicut sunt generaliter omnes boni. De quibus dicit Mat. xvj.
querite et inuenietis. Alij vero sunt nec querentes nec in-
uenientes sicut sunt generaliter omnes mali de quib⁹
ij. Paralip. decimo quinto. Si quis non quesierit domi-
num morietur. Sic ergo patet q̄ querit iust⁹ morum p̄-
fectionem. Et illud est secundum principalem. ¶ Tertio
dico q̄ querit impius vite corruptionem. Sicut enim vi-
dem⁹ q̄ pueri non querunt nisi maculare semetipsos
et nihil vtile volūt querere vel curare. sic peccator non
querit nisi seipsum interficere per peccatū nec curat al-
quid q̄rere quod p̄neat ad salutē. Sopho. j. Non que-
rūt dominū nec inuestigant. Et ideo de illis q̄ lab ipsius
querūtur p̄fūtur et coacupiscunt aliquid est notandū.
¶ Notemus ergo q̄ isti q̄rūt.

Questio Qui

Mundi dignitates.
Carnis voluptates.
Herum facultates.
Hostium punitionem.
Iustorum destructionem.
Vitiū verationem.

¶ Querit dico mundi dignitatē et relationem vnde prouer
xviij. Qui altam facit tōmū suam qrit ruinas. Contra il
lud Ecclesiastici. vñ. Adli q̄rere fieri iudex. ¶ Itē q̄rūt
carnis voluptates et infectiones. iij. Reg. i. Queram⁹ co
mino nostro rege adoleſcētulā. ¶ Itē q̄runt rex facul
tates et possessiones zach. vj. Qui fortissimi erāt q̄rebāt
discurrere p totam terrā. ¶ Item q̄runt hostiū p̄nali
tatem et punitionem sicut. j. Regū. xxvj. dicit q̄ saul de
scendit in desertum ziph. vt q̄reret dauid quem. scilicet
sui inimicū credebāt. ¶ Item q̄runt iustorum damna
tionem et destructionē p̄s. Considerat peccator iustum
et q̄rit mortificare eū. ¶ Item q̄rūt litū vngas et turba
tionem prouer. xviij. Semper iurgia q̄rit malus. angel⁹
autē crudelis mīretur contra eū. Et sic p̄s q̄ q̄rit impius
morum corruptionem. Et hoc est tertius principale.

¶ Quarto dico q̄ q̄rit dyabolus nostram damnatio
nem. Sicut enim animalia crudelia nihil aliud q̄runt
nisi animalia innocentia deuorare. sic nec homines nisi
anīmas p̄t p̄tā cape. et per tormenta grauare. p̄s que
runt animam vt auferant eā. vñ. i. Ps. v. Sobri⁹ estote
et vigilate. q̄ aduersarius vester dyabolus. sicut leo ru
gens circuit q̄rens quem deuoret et. ¶ Quinto dico q̄
q̄rit m̄adus propriam acquisitionem. Mund⁹ enim
et mundani non q̄runt nisi proprium lucrū. sicut. 3. vi
sum est de falsis amicis quia sicut dicitur p̄b̄l. iij. om
nes que sua sunt q̄runt non q̄ iesu ch̄risti. Contra illud
j. Corin. x. Nemo quod suum est q̄rat sed quod alteri⁹.
¶ Sexto principaliter dico q̄ corpus q̄rit immundat
em et corruptionem. Unde caro solet dicere illud. Can. iij. In
leculo meo p̄ noctes q̄ fuit quem diligit anima mea sic
ergo patet et querere et.

Questio querela.

¶ Querit q̄ i scriptura in
uenit Questio ii. q̄ sit
na. Questio litigatoria. Questio murmuratoria. ¶ Ve
stio inq̄ritoria est illa q̄ homo non cessat q̄rere et inue
stigare illa q̄ sibi sunt abscondita et secreta contra illū
Ecclesiasti. iij. Altiora te hic queris et in superuacuis
rebus ne fueris curiosus et. Eccles. viij. Inueni q̄ fecerit
domin⁹ hominē rectū. et ipse infinitis se misit q̄ iuo
nib⁹. ¶ Questio litigatoria est illa q̄ inter p̄tes propter
secularia negocia vtriusq̄. Thymo. ij. Stultas et sine
disciplina q̄tiones deuota. sciens q̄ generat lites q̄lio
murmuratoria est illa q̄ q̄s querit. i. conquiretur de ali
quo. Et de hoc dicitur p̄b̄l. iij. Sitis sine q̄rela et sim
plices filij dei. De q̄ etiam murmuratoria q̄rela dicitur
p̄b̄l. iij. q̄relas filiorum israel audiui et loquui de
illis q̄ murmurabant pro eo q̄ ipsos eduxerat de egypto
et cetera sufficit.

Qui.

¶ Querit q̄ illud p̄nomen relatiuū et adiectiuū q̄
quandocūq̄ sumit positue. Est enim nominati
uus singularis numeri et sic sumit semper positue. Est
etiam q̄nq̄ n̄bis numeri pluralis vtpote q̄n est plura
lis istius pronominis quis et sic sumitur interrogatiue.
quomodocūq̄ ergo sumat dico q̄ istud pronomen q̄ in
bono sumit et in malo. et sic dico q̄ qui p̄t referri ad deū
ad iustū ad stultū. Est em⁹ deus q̄ cunctis presidet. Est
etiā iustus q̄ firmus residet. Est insuper stultus q̄ mala
possidet. Est eodem mund⁹ q̄ cito dissidet. Est nihilo
minus dyabolus q̄ bonis muidet. ¶ Primo ergo dico
q̄ de⁹ potest dici q̄ cū sit ille q̄ cūctis p̄sudet. q̄ em⁹ de sui
significato comprehendit quandā infinitatē virtutis.
et quandā etiā infinitā eminentiam maiestatis. Et sic
certe dico q̄ qui potest intelligi deus. cuius. i. infinitas
bonitas et potestas q̄a describi neq̄t a mortalib⁹ si place
at vocetur q̄ q̄ hic pro nomine se interposuit et sic fuit p̄
nomen. i. p̄ nobis omen. q̄ summo nomine claret et cla

ruit sic fuit nominatiui casus qui eternaliter stat. stetit
et viguit. sic fuit signans positue q̄ singulariter potest
et potuit. sic fuit numeri singularis. q̄ efficaciter p̄dest
et profuit. et sic fuit adiectiuus. dicam igitur q̄ hic pro
homine se interposuit. et sic potest dici pronomen quia
pro nomine positue ponitur. q̄. i. iste est qui fuit pro
nobis a patre veniens. Dicam ergo q̄ hic qui p̄
nobis a matre oriens nobis in mundū exiit vñ
nobis i cruce moriens. Dat. xij. exiit q̄ seminat
nobis ad celū rediens. seminare semen suum et.
vñ in simbolo dicimus sic. q̄ propter nos homines et p̄
pter n̄fay salutē descendit de celis vñ de isto q̄ fuerat dictū
Gene. xlij. non auferet sceptrū de iuda conueniat qui
mittend⁹ est et ipse erit expectatio gentiū. ¶ Item hic
est q̄ pro nobis de matre p̄dijt. Vñ magi dicebant mat
rhei. ij. Vbi est q̄ nat⁹ est rex iudeorū et. ¶ Item hic est
qui pro nobis tormenta subiit scilicet in cruce. vnde Tz
tū. ij. dicit sic. Apparuit gratia dei saluatoris nostri et.
Sequitur. q̄ dedit semetipsum p̄ nobis vt nos redimeret
ab omni iniquitate et. ¶ Item hic est qui antenos ad
celum adiit. i. vt nobis ianuam aperiret. vt ibi eternas
requiem nobis daret. Unde iste est de quo. dicitur i p̄s.
Deus q̄ inhabitare facit vniuersū in domo. q̄ eduxit
vincitos in fortitudine q̄ redemit de interitu vitam suā
q̄ coronat te in misericordia et miserationibus et. iij. ike
gum. viij. dicitur. Benedict⁹ dñs. Qui dedit redēem po
pulo suo et in p̄s. dicit. q̄ ponit nubem ascensum suum.
qui ambulat super pennas ventorum et. Patet ergo q̄
hic pro homine se interposuit. ¶ Etiam dico de isto q̄
quod summo nomine claret et claruit. et sic bñ dico q̄ iste
est nominatiui casus. Unde. j. Eldre. vj. dicitur Deus q̄
inhabitare facit nomen suū ibi. i. in hierusalē et. ¶ Itē
rum dico de isto q̄ q̄ eternaliter stetit et viguit. et sic su
mit positue. i. q̄ tum ad suam eternitatem et inuariabilem q̄d
ditatem. vnde ipse dicit. Exod. iij. Ego sum qui sum. Et
ibidem. Qui est misit me ad vos. Deinde de isto q̄ q̄ sin
gulariter potest et potuit. Et sic potest dici numeri sin
gularis q̄ scilicet ipse est excellentissime et singularissi
me potestatis. Et ista certe bene apparuit in mūdi crea
tione. q̄ sicut dicitur Ecclesiastici. xviij. qui vniuersū ineter
num creauit omnia simul. Apparuit in clara cognitio
ne vnde iste est. sicut dicitur Dat. vj. Pater tuus q̄ vñ
det in abscondito reddet tibi. et. ij. Eldre. iij. Benedict⁹
es qui eduxisti mibi sapiētiam et in p̄s. q̄ docet homines
scientiā. Apparuit in hominum liberatione. i. ike. ij. Iste
est deus q̄ eduxit te de egypto. Apparuit in hostiū et
pugnatione. p̄salm. Qui percussit reges magnos. et
percussit reges fortes et cetera. Apparuit in iustorum re
tributione et vite eterne distributione. vt. scilicet. in ip̄s
lo dicat q̄libet beat⁹ illud p̄s. q̄ posuit animas meas ad
vitam. et non dedit in cōditionem pedes meos. Unde
alibi. Cantabo domino qui bona retribuit mibi et.
¶ Deniq̄ dico de isto qui q̄ efficaciter p̄dest et profuit
et sic est pronomen adiectiuum. Addit enim dat et au
get suis fidelibus omne bonum. Addit enim nobis suā
p̄sidentia nos dirigendo. p̄sidentiam nos diligendo
iustitias nos corrigendo. Clementiam nos adiuuādo.
Iste enim habet p̄sidentiam nostri dirigitiuam. Deu.
xxj. Dominus qui duxit nos est ipse erit tecū. i. ha
bet et p̄sidentiam nostri directiuā. Thum. xxvj. Ego sū
domin⁹ qui habito inter filios israel. i. habet etiam ius
titiam nostri correctiuā vnde. ipse dicit exod. xx. ego
sum deus zelotes qui vindico iniquitatem patrum in fi
lios i. habet vltimus clementiam nostri adiutiua. vnde
certe dico q̄ iste qui nos adiuuat eo q̄ ipse est
Qui nos regit ordinatiue.
Qui nos tegit defensatiue.
Qui nos cogit comminatiue.
Qui nos t̄git inspiratiue.
Qui nos pascit consolatiue.
Qui nos ducit gubernatiue.
Qui nos iungit sociatiue.
Qui nos vngit p̄natiue.

hic est

¶ Hic est qui nos regit. ps. Qui regis israel intende. Item hic est qui nos tegit. ps. Qui tegit aquis superiora eius. Item hic est qui nos cogit. scz terrendo cōmīnādo. ps. Qui respicit terram et facit eam tremere. Item hic est qui nos tangit. ps. Qui tangit montes et fumigant. Item hic est qui nos pascit. ps. Qui dat escam oī carni. Et alibi. Qui dat sumētis escā ipsoz. et pullis etc. Item hic est qui nos ducit ps. Qui deducis velut ouem ioseph. Et iterum. Qui transducit populum suū per desertum. Item qui nos iungit. scz per charitatē. quia sz apostolū. Hic est qui fecit vtrāqz vñū. Item hic est qui nos vngit. scz per eterne glorie suauitates. vñdē fm ps. Iste est qui replet in bonis desiderium tuū renouabit vñāquile iuuentus tua. Patet igitur. qd deus qui. et matrem deus pater. cui scilz dicimus. pater noster qui es in celis etc. Patet etiam deus filius: de quo Apoca. xxi. Et dixit qui sedebat in throno ecce noua facio omnia. Patet insuper deus spūs sanctus. de quo dicitur. Spiritus est qui viuificat. caro aut non prodest quicqz. Unde in simbolo canimus de eodem. Qui cum patre et filio simul adoratur etc. Qui locutus est per prophetas etc.

B Patz igitur qd est dare oī qui cunctis presidet. ¶ Secundo principaliter dico. est dare iustū qui firmus refidet. Iste enī est hoc pronomen qui qd facit charitas. Pro alijs enim stabat. pro alijs certabat. pro alijs orabat. et pro alijs allegabat. Iste ergo pro alijs pugnabat. et dimicabat. Unde. ij. Paral. xxi. Qui auxiliator est noster pugnabitqz pro nobis. Item pro alijs clamabat et orabat. Unde. ij. Mach. xv. Hic est qui multū orat pro populo. Ite pro alijs allegabat seu aduocabat. Unde alij de ipso poterant dicere illud Mar. ix. Qui non est aduersum nos pro nobis est. ¶ Item qd iste quis scilz iustus singularis numeri est quod facit sanctitas. qz scilicet iste singularis et excellēis fuit sanctitatis et vite. Unde Apoc. xxi. Qui iustus est iustificetur adhuc. Et reuera iste fuit excellens et singularis scilz. In

Diligentie motu.
Permanentie statu.
Presidentie ducū.
Amicitie fructu.
Penitentie lucru.
Sanctimonie ritu.
Castimonie statu.
Patientie gestu.
Sapientie questu.
Eloquentie dictu.
Misericordie tactu.
Confidentie gustu.
Resistentie actu.

¶ Dico ergo qd noster qui est homo iust. singularis et excellens in motu diligentie. Unde d illo flumine paradisi dicitur Gen. ij. Iste est qui circuit omne terrā. Et ibidē. fluius egrediebatur de paradiso voluptatis qui inde diuiditur. in quatuor capita. ¶ Ite in statu permanentie. Unde Job. xv. Qui manet in me et ego in eo hic fert fructum multum et leui. xxi. Dīs qd de genere israel est manebit in tabernaculo. Unō pferat iustū pmanēt iustū iusti dicit apostolus. i. Cor. x. Qui stat videat ne cadat. ¶ Ite singularis est in presidentie statu. Magna enī virtus est scire alijs debite presidere. Unde Ero. xxi. Ego mittaz angelum meum qui precedet te. ¶ Item in fructu amicitie. Unde de seruoze de amicitie. dicit leui. vi. Ignis est iste perpetuus qui nunqz deficiet in altari. ¶ Ite in actu penitentie. Unde iste est qui dicit. i. Para. xxi. Nonne ego sum qui precepi qd numeraretur populus ego qd peccauit. ego qui malum feci. Et dicitur ibidem. qd malo res nati. et David iudici cilijs ceciderūt proni in terram. ¶ Item singularis erat in ritu sanctimonie. Unde illud predicrum Apoca. xxi. Qui sanctus est sanctificetur adhuc. vt sit de illis de quibus dicitur Ero. xxi. Sacerdotes qui accedunt ad dñm sanctificetur. ¶ Ite singularis erat in stratu castimonie. Unde iste erat de illis de quibus dicitur Apoca. vi. Ibi qui amicti sunt stolis albis qui sunt et vñdē venerunt. Ibi sunt qui venerunt et magna tribulatione et lauerunt stolas suas et dealbauerunt eas. Et Ecclesiastici. xxx. dicitur qd beatus est qui inuentus est sine macula etc. ¶ Ite singularis erat in gestu patientie. Unde Jacobi. i. Beatus vir qui suf-

fert temptati. quoniam cū probatus fuerit accipiet coronam vite etc. Sequitur. Qui potuit transgredi et non est transgressus. et facere mala et non fecit. ¶ Item singularis fuit in questu sapientie Ecclesiastici. xxi. Beatus vir qui in sapientia morabitur. et qui in iustitia meditabitur. et in sensu cogitabit circumspectionem dei etc. ¶ Item fuit singularis in dictu seu in fatu eloquentie. de quo Eccli. xxi. Beatus vir qui non est lapsus verbo. ¶ Item in tactu clementie seu misericordie Eccli. xxi. Qui facit misericordiam feneratur proximo suo. Et illud Prover. xxi. feneratur domino: qui miseretur pauperis. ¶ Item in gustu spei seu diuine confidentie. Hic etc. xvi. Beatus vir qui confidit in domino et erit dominus fiducia eius etc. ¶ Item in actu resistentie. scz contra temptationes et tribulationes. de qua Apoc. ij. Qui vicerit non ledatur a morte secunda. et Apoc. ij. Qui vicerit faciam illum columnam in templo dei mei. Qui vicerit dabo ei sedere in throno meo mecum etc. Sic igitur patet. qd qui idest vir iustus est numeri singularis: quod facit sanctitas. ¶ Ite iste qui positue accipitur: qd facit firmitas seu etiam constantia et stabilitas Luc. i. Ego sum gabriel qui asto ante deū. vñdē illud predictū. Qui manet in me etc. Qui stat videat ne cadat etc. ¶ Item qd iste qui fuit nominatiuus: qd facit equitas. Nominatiuus enim erit et famosus. Nominatiuus aut dicitur rectus. ad penotandum qd rectitudo iustitie ipsum fecit famosum. quia sicut dicit Prover. ij. Qui recti sunt habitabunt in terra. vt de tali nominatione dicatur illud Rume. ij. Hec sunt nomina filioz aarō qui vñcti sunt. et ij. Regū. v. Hec nomina eoz qui nati sunt in hierusalem. ¶ Item iste fuit adiectiuus qd facit bonitas. quia scilicet isti qd diu vixit addite sunt gratie et virtutes. in fine vero post mortem addita est sibi gloria sempiterna. et loc⁹ et habitatio paradisi. Unde in psal. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. aut quis requiescet in monte sancto tuo? Qui ingreditur sine macula operatur iustitiam. Qui loquitur veritates in corde suo qui non egit dolum in lingua sua. Et alibi. Quis ascendet in montem domini aut quis stabit in loco sancto eius? Innocens manibus et mundo corde qd non accipit in vano animam suam. nec iura in do. proxi. suo. Et breuiter de isto qui dicit christo Job. vii. Qui credit in me habebit vitam eternam. et Johā. vii. Qui sequitur me non ambulat in tenebris. sed habebit lumē vite. ¶ Patet igitur. qd qui significat virum iustum qui firmus refidet. ¶ Verumtamen quia. qui quādoqz ponitur in plurali. Dico qd p qui in bono significato posunt intelligi pluraliter viri iusti et sancti. qui scilicet posunt dici pronomina: quia pro nobis solent intercedere. Nominatiui casus. quia magnum nomen et famam solent acquirere. Dico quādoqz positue. quia in bono solent subsistere. Quādoqz etiam dicuntur interrogatiue. quia malos solent interrogare arguere et inquirere. Adiectiuī etiam sunt. quia virtutes virtutibus solent addere. Pluralis etiam sunt numeri. quia pluribus virtutibus et meritis solent clarescere. et beatitudine multi moda finaliter in celum itescere. Ita qd de istis potest dici illud. Eccli. ij. Qui timent dominum preparabunt corda sua. et in conspectu illius sanctificabunt animas suas. Qui timent dominum custodient mandata eius et patientiam habebunt vsqz ad inquisitionem illius. Et breuiter de pluralitate virtutum suarum notare possumus. qd hi sunt qui

Detinuit rerum creatorem.
Renouant vñū mundi florem.
Abolunt carnalem fetorem.
Arguunt stultorum errorem.
Sustinent penarum dolorem.
Abstinent nec querunt ciborum dulcorem.
Retinent scripture saporem.
Obtinent glorie splendorem.
¶ Dicam ergo qd isti sunt qui rex creator solēt metuerē. Unō in. ps. dicit. qd beati oēs qui timēt dñm. qui am-

bulant in vīs eius. Et Apoca. xix. Laudē dicite deo nō omnes sancti eius. et qui timetis deum ipso illi et magni. ¶ Itē isti sunt qui vanum mundi florē solent respuere vñ p̄ps talibus dicit Mat. xix. Ecce nos relinq̄mus omnia et secuti sumus te. quid ergo erit nobis. Amen dico vobis. q̄ vos qui secuti estis me sedebitis sup̄ sedes. xij. et omnes qui reliquerit domū. fratres. patrē. agros et cetera. et plus accipiet et vitā eternā possidebit. Tñ isti sunt de illis centū quadraginta quatuor milib⁹ qui empti sunt de terra. i. de terrenorū amore. ¶ Itē isti sunt qui carnalem ferorē solent abluere. s. p̄ virtutē mūdissime castitatis. vñ de istis canit in ps. q̄ beati immaculati in vīa. qui ambulānt in lege dñi. et Apoc. xiiij. Isti sunt quicū mulieribus nō sunt coinquinati. virgines em̄ sunt et sequūtur agnū quocūq̄ ierit. ¶ Itē isti sunt qui stultorū errorem solēt arguere. scz doctores et p̄dicatores. Tñ de apostolis dicit Act. ij. Nonne ecce oēs isti qui loquuntur galilei sunt. Tñ de talibus qui admirative loquitur scriptura Esa. lx. Qui sunt isti qui vt nubes volant et quasi colūbe ad fenestras suas. ¶ Itē isti sunt qui penarū dolores solent sustinere. Sancti em̄ plus q̄ ceteri sustinent in hac vita. vñ Thob. viij. Omnes qui placuerūt deo per multas tribulationes trāsierunt. Ideo de talibus dicit Luc. vi. Beati qui nūc fletis q̄ ridebitis. et Mat. v. Beati q̄ nūc lugēt qm̄ ipsi p̄solabunt. Beati qui persecutionē patiunt. ppter iustitiā qm̄ ipsorū est regnū celorū. ¶ Itē isti sunt qui ciborū dulcorē solēt abhorere. vñ Luc. vi. Beati qui nūc esuritis. q̄ saturabimini. ¶ Itē isti sunt qui scripturę saporē solent retinere. ps. Beati qui ambulānt in lege dñi. Beati qui scrutantur testimonia eius. Tñ scriptura diuina pōt dicere de talibus qui illud Eccl. x. iij. Qui edunt me adhuc esuriēt. et qui bibunt me adhuc sitient. et qui clucidāt me. vitā eternā habebūt. ¶ Itē isti sunt qui glorie splendorē solēt obnere. Tñ de ipsis possum⁹ dñō dicere illud Judi. v. Qui autē diligūt te sicut sol in ortu suo splendet. ita rutilant supple i gloria paradisi. Et sic bene p̄z. q̄ qui in plurali significāt viros iustos ppter suarū pluralitatē et tñ Qui tergo tā singulariter q̄ pluraliter signat iustū qui firmus residet. ¶ Tertio vero principaliter dico. q̄ qui signat stultū. qui culpas possidet. Et sic certe de quolibet viro impio vel peruerso potest dici q̄ ipse est

Qui ad fraudem semper paratus.
Qui in malo semper obstinatus.
Qui in diuersis culpis maculatus.
Qui occulta plus iusto scrutatur.
Qui parentes suos detestatur.
Qui fluctuans pendet et vagatur.
Qui pauperes grauat et predatur.
Qui in bonis terrenis letatur.
Qui libenter non disciplinatur.
Qui socijs malis combinatur.
Qui in verbis nimis effrenatur.
Qui diuina pacta non sectatur.
Qui credere deo non dignatur.
Qui tenebris terre non obfuscatur.
Qui deo semper aduersatur.
Qui a deo excommunicatur.
Qui in fine mortis condemnatur.

¶ Dicam ergo de stulto. i. de quolibet impio et peruerso. q̄ iste est qui ad fraudē semp̄ est paratus. vñ de dyabolo mulierē fraudulēter decipiente dicit Gen. ij. Qui dixit ad mulierē. Quare prohibuit vobis deus ne comederetis de ligno et cetera. Et sic decepta comedit et eiecta est de paradiso. De istis dicit puer. xxvij. Qui decipit iustos in via mala et interitu suo corrumpit. ¶ Itē hic est qui in malo semp̄ est firmatus. scz per obstinationē pueras. et sic figurat in coruo qui egressus de archa nō reuertebat. sicut dicit Gen. viij. ¶ Itē hic est qui diuersis culpis est potatus. Tñ Job. xv. Qui bibit quasi aquā iniquitatē. ¶ Itē hic est qui occulta plus q̄ decet est scrutatur. Occulta dico aliena que. scz. scrutari et inquirere nō cessant vt occasione nocendi inueniāt. et tamē dicit Leuit. xiiij. q̄

qui intrauerit in domus quando clausa est. immundus erit vsq̄ ad vesp̄eram. Mali em̄ aliena abscondita scribere volunt sua et a deo et a sacerdote abscondunt. et tamē scribitur Prover. xxvij. q̄ qui abscondit sua nō diriget. Qui autē confessus fuerit et reliquerit ea misericordiam consequet. ¶ Item hic est qui parentes nō est veneratus. Deutero. xxij. Maldictus qui non honorat patrem suum et matrem suā. ¶ Itē hic est qui fluctuat nec stat imutatus. vñ Deutero. xxi. Maldictus a deo qui pendet in ligno. ¶ Item hic est qui pauperes fuit depredatus. Ideo sibi dicit Esa. xxij. Ne qui predaris. nonne et ipse p̄daberis. ¶ Itē hic est qui in gazis nimis est letatus. Et tamē dicit Prover. xj. Qui confidit in diuitijs suis corrumpet. Prover. xv. Conturbat domū suam qui letatur avariciā. et Eccl. v. Qui amat diuitias fructū nō capiet ex eis. ¶ Item hic est qui nequa q̄ est disciplina. seu hic est q̄ in moribus non est regulatus. scilz per exercitum discipline. Et ideo dicit Prover. xij. q̄ qui diligit disciplinam diligit sapientiam. Et prover. xv. Qui abiicit disciplinā. despiciet animā suam. ¶ Item hic est q̄ impius fuit combinatus seu sociatus. Et tamē dicit. Eccl. xij. q̄ qui tetigerit picem inquinabit ab ea. Et Exo. xix. Omnis q̄ tetigerit montē mox morietur. Alio em̄ est homo superbus et elatus q̄ scilicet non est frequē tandus aut tangendus. Quia sicut dicit Eccl. xij. qui cōmunicauerit superbo induet superbiam. ¶ Itē hic est q̄ verbis nimis effrenatur. De quo Proverbi. xxvij. Qui prius respondet q̄ audiat stultum se esse demon. et confusione dignum. et Prover. xix. Qui tantum verba sectatur nihil habebit. et Eccl. x. Qui multis virtutibus ledet animam suam. ¶ Item hic est q̄ dei precepta est preuicacatus. De quo dicit sapiens verba sua dirigitens deo. Qui negligit vias suam mortificabit. prover. xix. ¶ Item hic est q̄ non credit sed est iudicatus. vñ de Jo. ij. Qui non credit iam iudicatus est. De contrario autē suo dicitur Job. vj. Qui credit in me habet vitā eternam. ¶ Item hic est qui in tenebris terreis est obfuscatus. seu hic est qui lumine veri est obatus. quia scilz sicut dicit Job. ij. Omnis qui male agit odit lucem. Et econtra dñs dicit Job. viij. Qui sequitur me non ambulat in tenebris. sed habebit lumen vite. ¶ Item hic est q̄ semper deo est aduersatus. vñ de dñs dicit Isc. Mat. xij. Qui non est mecum contra me est. et q̄ non colligit mecum dispergit. ¶ Item hic est q̄ a deo est excommunicatus. quia sicut dicitur Iherc. xlvij. Maldictus qui facit opus domini fraudulentē. et Sala. iij. Maldictus omnis q̄ non permanet in veritate. ¶ Itē hic est qui in fine mortis est cōdemnatus. Unde j. Jobanis. ij. Qui non diligit manet in morte. Sic ergo pater q̄ qui in numero singulari significatur stultus hoc est dictu. hominem impium et peruersum. ¶ Sed si inuenitur qui in numero plurali. certe tunc etiam dico q̄ signat homines impios et iniquos pluribus vitijs innotatos. et pluraliter inuicem federatos. Sic ergo nota q̄ isti sunt. Qui merguntur in yma voragine desperationis. Qui vnguntur feda purgine delectationis. Qui teguntur terra caligine cece rationis. Qui punguntur dira rubigine contradictionis. Qui coguntur dura flagellatione damnationis. ¶ Dicam igitur q̄ isti sunt q̄ merguntur desperationis yma voragine. Unde de talibus dicitur Esa. xlix. Ne qui profundi estis vt a domo non abscondatis consilium quorum sunt in tenebris opera. ¶ Item isti sunt qui vnguntur delectationis feda purgine. De quibus Sala. v. Qui seminant in carne sua. de carne metēt corruptionē. ¶ Itē isti sunt q̄ teguntur cece rationis terra caligine. scilz caligine ignorantie obulionis. Unde isti sunt de quibus dicitur Proverbio. ij. Qui reliquerunt iter rectum et ambulānt per vias tenebrosas. qui letantur cum malefecerint et exultant in rebus pessimis. ¶ Item isti sunt qui punguntur contradictionis seu etiam rebellionis dira rubigine. quia scilz isti contra deum semper rebellare nituntur. et mandatis ipsius contraire. Unde isti sunt de quibus dicitur Job. xxi.

Job. xxi. Qui dixerunt deo recede a nobis. sciētiam viarum tuarum nolumus et quis est omnipotens ut seruiamus ei. Item isti sunt qui coguntur flagellationis. id est eterne damnationis dura salugine. Unde isti sunt de quibus dicitur. Ezech. xxi. Omnes hi inquit interfecerunt te gladio sunt qui descenderunt incircumcisi ad terram ultimam. Qui posuerunt terrorem suum in terra viventium et portauerunt ignominiam suam cum his qui descendunt in lacum. Sic igitur patet. qd qui etiam in plurali refertur ad viros impios et peruersos. Et sic bene ostenditur de qui. qd dici et predicari potest. De stulto peccatore. De iusto viatore. De summo creatore sufficit.

Quia. Cum ista causalis coniunctio quia. semper possit allegari aliquā in omni morali materia allegare. et cum materie morales sicut alibi dictus est. videantur consistere in quatuor videlicet. In personis. Locis. Rebus. et Temporibus. Personis dico que sunt Deus Angelus. Anima. Iustus. Dānatus et Beatus. Locus etiam que sunt. Mundus. Religio. Corpus Infernus et Paradisus. Rebus ih̄super que scilicet sunt. Virtus. Virtutes. Effectus et Actus. Terrana scriptura. Tormenta et premia. Tempora vltimus. que scilicet sunt. Preterita presentia et futura. Videtur qd per quia. de omnibus istis tam in bono qd in malo propter sui multipliciter que in maioribus concordantibus inueniuntur causae multiplices et varie possunt assignari. Sed quoniam actor ille auctoritates posuit infinitas pauca de multis eligam et transibo. Primo ergo quia ad personas notabo qd ista dictio causalis quia refertur

Ad xpm̄ cunctipotentem. Dico qd referri potest ad deum. Cōstat enim ad iustum recte viventem. qd de opibus dei semper est dicere. quia. id est semper potest reddi ratio siue causa. licet non semper causa sciatur ab omnibus. Nichil enim a deo sine causa legitima fit. et sine legitima ratione ipsius factum aliqd non pertransit sicut dicitur Job. v. Nichil in terra sine causa fit. Si enim occultor dei iudiciorum. et nature etiam secretorum causas nescimus. ipsas tamen esse legitimas nulationis dubitamus. In omni enim opere dei est dare quare et quia interrogatiua et responsiua. Et sic dicam. qd scdm̄ qd deus mirabilia et multiplicia facit opera. multiplex quia de eo allegat. scilicet vnum quicquid cernit eius

Essentiam permanentiam.
Potentiam creatiuam.
Clementiam redemptiuam.
Prudentiam regitiuam.
Iustitiam punitiuam.
Affluentiam largitiuam.
Eminentiam precessiuam.
Eius essentia debet contemplari.
Eius potentia debet supplicari.
Eius clementia debet admirari.
Eius prudentia debet admirari.
Eius iustitia debet formidari.
Eius affluentia debet commendari.
Eius eminentia debet postulari seu affectari.

Item dicamus qd deus est amādus. honorādus. formidandus. et supplicandus multiplex ratione. Et primo certe. quia habet essentia permanentiam. vñ ipse dicit. Ego. vii. Scitā egyptij quia ego ipse sum. et Esa. xlii. In te ligabis me ego ipse sum. Et in ps. dicit. Quia in eternum non commouebis. Item habet potentia creatiuā. vñ Luc. i. Quia fecit mihi magna qui potes est et sanctū nomē eius. Et in ps. dicit. Cantate dñō qd mirabilia fecit. et alibi Quia terribiliter magnificatus es mira: opa tua. vñ etiam Esa. xlii. Non timebo inquit fortitudo mea et laus mea dñs et factus est mihi salutē. Et alibi in ps. Quia inquit hec audiui quia potestas dei est. et tibi dñe misericordia. quia tu reddes unicuique iuxta opera sua. Item quia habet clementia redemptiuā. vñ in ps. Quia apud deo. mi. et eo. apud. cū redemp. Et alibi in ps. tu exurgēs

mi. ly. qd tem. misc. eius. qd ve. tem. Ista autē misericordia dei. non tantū apparet in venie seu in gratie collatione immo etiam in bonorum temporalium necessaria exhibitione. Tñ in ps. dicit. Quia satiavit animā inanē. et animas esuriētē satiavit bonis. Et etiā in misericordie ab ipso liberatione. vñ in ps. Quia perituit portas creas. et veces ferros confregit. Quia liberauit pauperem a potestate et pauperē cui nō erat adiutor. Quia factus est spes mea turris fortitudinis a facie inimici. Et iterū dñs dicitur. Glorificabo nomen tuū in eternum. quia misericordia tua magna est super me et crucisti animā meā ex inferno inferiori. Et alibi. Quia suavis est misericordia tua. Et iterū. Quia magna super celos misericordia tua. Item habet prudentia regitiuā. per prudentia enim et providentiam dei regis orbis terre. vñ Esa. xlii. et Apoc. vii. Noluerunt neq̄ scire. quia miseratores eorum reger eos. et Esa. xxxvi. dicit. Quia de syon eribit lex et verbum dñi de hierusalem. et Esa. lx. Surge illuminare hierusalem. quia venit lumen tuū etc. Et ibidē. Non occidet ultra sol tuus et luna tua non minuetur. quia dñs erit tibi in lucē semper pternā. scilicet ad dirigendū et regendū etc. Item quia habet iustitia punitiuā. videlicet hominū impiorū. Tñ in ps. dicit. Dñs amat iudiciū et non derelinquet seruos suos etc. Et alibi. Quia faciet dñs iudiciū inopis et vindictā pauperi. Item quia habet affluentia largitiuā. Quia satiavit animā inanē animas esuriētē satiavit bonis. Item quia habet eminentia prelatiuā. ipse enim est dñs vniuersorū. ps. Quia dñs dominabit iacob et finis terre. Et Leuit. xvi. Quia ego dñs. Item quia habet affluentia largitiuā. scilicet quia ad beatos in gloria paradisi. vñ in ps. Quia edifi. do. syon et vi. in glo. sua. Et alibi. Quia misericordia et veritate diligit deus gratia et gloria dabit dominus. Et iterū. Quia melior est dies vñs in atrijs tuis super milia. Patet ergo quoniam quia refert ad deū cunctipotentem. Sed si via nostra adhuc. qd est scilicet summe

Diligendus: Est dico sūme diligendus. filius honorandus. enim naturaliter solet diligere patrē. Adhuc ducē Populus regē Seruus dñm. Discipulus magistrum. Homo etiam naturaliter diligit bonū. Nichil enim diligibile nisi sub ratione boni. Cū igitur deus sit pater naturalis. dux principalis. rex vniuersalis. dñs generalis magister etiam sapiēs. et equalis. bene sequit qd sit a nobis merito diligendus ps. Diligite dñm omnes sancti eius. Et si volumus notemus qd iste diligendus est. Quia miserator pie cōpati ens. Quia liberator hostes cōcutiens. Quia sustentator manum subiciens. Quia auscultator statim exaudies. Quia dispensator cūctos enutrit. Quia visitator inuamē faciens. Quia informator doctus et sapiens. Quia consolator tristes respiciens. Quia benignus cōuersator neminē concutiens. Quia seruidus inflātor corā da igniens. Quia premiator: donis aliciens. Diligenda ergo dñs quia prius est et miserator. ps. Quia apud dñm misericordia et copiosa apud eum redemptio. et alibi. Tu exurgens misereberis syon. quia tempus miserē di eius. quia venit tempus. Et iterū. Quia suavis est misericordia tua. Et alibi. Quia apud te propitiatio est. Item diligatur quia fortis est et liberator ps. Quia liberauit pauperem a potestate et pauperem cui non erat adiutor. Et sic sibi dicat quilibet per ipsius fortitudinē liberatus illud ps. Quia tu es deus qd liberas ab omni malo Item diligamus eū. quia releuans et sustentator ps. Quia factus est dominus susceptor in eis. Et illud. Nichil quia dñs adiuit me. paulominus habitasset in inferno anima mea. Unde de visitatione sua dicit Luc. i. Quia visitauit et fecit redemptionē plebis sue. Et Luc. ce. vii. Quia ppheta magnus surrexit in nobis. et quia deus visitabit plebē suā. Item quia est exaudiciens nō denegator ps. In die tribulationis mee clamaui ad te et exaudisti me. Item quia liberalis est dispensator seu satiator. vñ illud predictū ps. Quia satiavit animā inanē et animas esuriētē satiavit bonis. Item quia charitativus est visitator. Scilicet enim solet suos sociare. et visi-

Quia.

zare. vii. Esa. xliij. Quia ego dñs saluator tuus. noli timere quia ego tecū sum. Et ideo Iherc. j. Ipse em̄ semp nobiscum est. paratus. ¶ Item quia nobis sapiens est informator. Un̄ cuiuslibet a deo illuminato et erudito dicitur Esa. lx. Non occidet ultra sol tuus. et luna tua nō minuet. quia dñs erit tibi in lucem sempiternā. ¶ Item quia placidus est consolator Esa. xliij. Quia consolatur est dñs populū suū et pauperū suorū miserebit. ¶ Item quia benignus est conuersator. Mat. xi. Discite a me quia mitis sum et hūilis corde. ¶ Item quia feruidus est inflammator. Per charitatē em̄ inflammat corda sanctorum Un̄ Esa. lvi. Quia ecce dñs in igne veniet. ¶ Item precipue et super omnia diligendus est deus quia splendidus est premiator dans beatis p̄ premio gloriā sempiternā. Un̄ in ps. Quia misericordiā et veritatē diligit deus. gratias et gloriā dabit dñs. de qua etiā gloriā dicit ipsi deo Quia melior est olesyna in atrijs tuis sup̄ milia. Quia scz tibi visio est tota merces. Intra illud ps. Quia delectasti me dñe in factura tua. et. Et sic ergo patet multe cause. quare deus est summe diligendus. ¶ Item deus etiam super omnia summe reuerendus. Et certe multiplici ratione. videlicet.

Quia bonitate viger assidua.

Quia veritate fulget perspicua.

Quia dignitate nitet precipua.

Quia entitate manet perpetua.

Quia charitate seruet contigua.

¶ Dicamus igit. q̄ deus qui est omnium causa prima pōt p̄prie dici q̄. Et sic dicamus de isto. Quia viger assidua bonitate. ps. Laudate dñm q̄ bo. do. psal. no. eius. q̄ sua. est. ¶ Item fulget perspicua veritate. Ipse em̄ habet scientiā omnium clarissimā veritatem. Mat. xxi. Magister scimus quia verax es et viam dei in veritate doces. et in ps. Quia misericordias et veritatē diligit deus. Ipse em̄ veritatē et certitudinem scientie et sapientie confert. sicut dicit Prover. ij. Quia dñs dat sapientiā. et ex eius ore scientia et prudētia. Et illud predictū Esa. lx. Quia dñs erit tibi in lucem. Un̄ ipse est qui dicit Iherc. xvi. Oculi mei super omnes vias hominū. ¶ Item quia fioet seu nitet precipua dignitate Ipse enim omnibus preeminet atq̄ preest. Unde in ps. Quia ego cognoui q̄ magnus est dominus et deus noster p̄ omnibus dñs. Et Esa. xli. ipsemet loquitur dicens sic. quia ego dominus. et Esa. lx. quia ego dominus saluans. et Esa. ij. Quia excelsus reputatus est. ¶ Item quia manet perpetua entitate. Un̄ ipse dicit Esa. xliij. Intellegatis quia ego ipse sum. ante me nō est formatus deus et post me non erit. et in ps. dicit. Quia ipse est. et Jo. xij. Quia xp̄us manet in eternū. ¶ Item quia contigua seruet charitate. Ipse em̄ per charitatem inestimabilem se humano generi contiguauit et vniuit et se nobis presentialiter demonstrauit. ita q̄ non solū charitatus immo charitas dicitur fuit. Roma. v. Quia charitas dei diffusa est in cordibus vestris. unde de ipsius charitatuua presentia ipsemet loquitur dicens scilz illud Esa. liij. Quia ego ipse qui loquebar ecce assumi.

Assum dico fatus diuino semine.

Assum natus sub carnis tegmine.

Assum vera fatus verborum ordine.

Assum operatus mira sub homine.

Assum laceratus in crucis fulmine.

Assum suscitatus a mortis turbine.

Assum rursus latus celoz culmine.

¶ In omnibus em̄ istis summe apparuit amor et charitas nostri q̄. viz prime cause. Dica ergo q̄ quia fuit fatus diuino semine. scz per generationē eternā Luce. iij. Quia tu es filius dei. ¶ Item quia fuit natus sub carnis regmine Luce. ij. Quia natus est nobis hodie saluator mundi. ¶ Item quia fuit fatus directo famine. i. predicando et docendo Luc. xx. Magister scimus quia recte dicis et doces. et Esa. j. dicitur. Quia os dñi locutum est. Ipse etiā dicit Ecce. xxi. Quia ego locutus sum. et Ecce. xxi. Quia ego dñs locutus sum. et. ¶ Item quia fuit grati mi-
roꝝ lumine. Multa em̄ miranda operatus est pro salute nostra. vii. illud ps. Cantate dño canticū nouū. q̄ mi-

rabilia fecit. vt et nos dicamus illud Luc. v. Quia vidimus mirabilia hodie. Et Job. xj. Quia hic homo multa signa facit. ¶ Item quia fuit stratus a mortis fulmine. vt et sic de eo dici possit illud Luc. xv. Quia frater tuus mortuus fuerat. ¶ Item quia fuit tractus a mortuis turbine. scz. in resurrectione. unde Job. xx. Quia oportet eū a mortuis resurgere. Et. j. Cor. xv. Quia sepultus est et resurrexit. ¶ Item quia fuit latus in celi culmine scilz in ascensione. Unde ipse dicit Job. xliij. Quia ego ad patre vado. et ibidē. Quia vado parare vobis locū. Ecce ergo quomodo noster quia charitatus se habuit ad nos. et sic bene dicit. Quia contigua seruet charitate. et sic patet q̄ sunt multe cause quare deus summe est reuerendus. ¶ Item deus noster. quia omnia causans et prima causa summe est metuendus. Et hoc pro certo. ppter sue potentie magna miracula. Scientie clara spectacula. Iustitie seuera iacula. ¶ Timeat ergo quia sua potentia omnia pficit Luc. j. Quia fecit mihi magna qui potēs est et sanctū nomē eius. et in ps. Quia tu terribiliter magnificatus es. mirabilia opera tua. ¶ Item quia sua scientia omnia cōspicit. Magis em̄ timendus est ille qui videt nostros defectus q̄ alius. Et sibi pōt dicit illud Iohan. xvi. Hunc scimus quia scis omnia. ¶ Item quia sua iustitia omnia cōspicit. seu impios afficit seu dispicit. Un̄ ipse dicit Esa. lx. Quia ego dñs diligens iudiciū. Et in ps. Quia equitas iudicia tua. et Esa. lvi. Quia dñs in igne iudicabit. Et sic igit patet de nostro quia videlicet de prima causa. quomodo ipse est metuendus. Reuerendus. et Diligendus. Et sic dico q̄ hec causalis cōiunctio quia refert ad deum cunctipotentem. ¶ Secundo vero principaliter dico. q̄ aliquando refert ad iustum rite uiuentem. Iustus em̄ potest dici quia causalis. Coniunctio dico. quia per charitates est sui cum deo et proximo et alioꝝ ad inuicem vnitius et concordatius. bonoꝝ q̄ plurium causatius. et cum causa legitima omnium que operatur effectiuis. Igitur dicamus q̄ vir iustus meretur gratiam in presenti et gloriā in futuro multiplici ratione. videlicet

Quia de peccatis contrebatur.

Quia de contritiis confitebatur.

Quia de confessis emendabatur.

Quia totus deo dedicabatur.

Quia in mandatis exercebatur.

Quia legem dei perscrutabatur.

Quia charitate inflammabatur.

Quia pietate humectabatur.

Quia bonum opus operabatur.

Quia celestia contemplabatur.

Quia super omnes honorabatur.

Quia humilia confectabatur.

Quia iudicia meditabatur.

Quia dei opera contestabatur.

Quia flebilia consolabatur.

Quia iustitia regulabatur.

Quia diligentia excitabatur.

Quia colloquia moderabatur.

Quia veracia amplerabatur.

Quia fallacia detestabatur.

Quia celi gloria premiabatur.

Iste enim sunt. xxi. rationes et cause

quare noster quia. A deo fuit dilectus.

Per deum fuit electus.

Ad deum finaliter sursum vectus.

¶ Igitur supponamus q̄ dominus q̄ fuit quidaz san-
ctus qui habuit istas. xxi. virtutes et dicamus sic quia
de commissis fuit conturbatus. scz per contritiones. Et
ideo ipse dicebat domino illud ps. Ego dixi domine mi
serere mei. sana animam meam quia peccavi tibi. Et ali
bi etiam ipse dicebat in ps. quia inflammatum est cor
meū. et renes mei commutati sunt et ego ad nihil red-
actus sum et nesciui. ¶ Item quia de contritiis fuit con-
fessatus. Iste em̄ non solum conuertebat. immo etiam
p̄fitebatur vñ em̄ sine alio nō sufficit. vii. Esa. xxiij.
quia

Quia non infernus confitebitur tibi. neq; moys lauda-
bit te. neq; expectabunt tc. ¶ Uñ Johā. i. Et confessus est
et nō negauit et confessus est qz ego non sum xps. ¶ Item
quia de peccatis fuit emendatus. scz per satisfactiones
condignas. vnde ipse dicit Michē. xxxj. quia dñe deus
postq̄ cōuertisti me ego egi penitentiam. et postq̄ ostē-
disti mihi percussi femur meū. confusus sum et erubui
quia sustinui opprobriū adolescentie mee. ¶ Item quia
totus deo fuit dedicatus seu etiā diuino seruitio depu-
tatus. vñ ipse est qui dicit in ps. O dñe domine. qz ego
seruus tuus. ego seruus tuus et filius ancille tue. ¶ Item
quia in mandatis fuit occupatus. supple complendis
et excedendis. Uñ ipsemet dicit deo in ps. quia mādātis
tuis credidi. quia mādāta tua quecūq;. qz mādātis tua
desiderabam. et cetera similia. ¶ Item quia dei lege fuit
persecutus. vnde ipse dicit in ps. quia legem tuā nō
sum oblitus. vt et nos dicamus sibi illud Prouer. vij. qz
mandatum lucerna. et lex lux. et via vite increpatio disci-
pline. ¶ Item quia charitate fuit inflammatus. Uñ ipse
est qui dicit Cant. ij. flucite me floribus. stipate me ma-
lis. quia amore langueo. vnde ipse potuit dici deo illud
Johā. xxj. Tu scis dñe quia amo te. ¶ Item quia pierate
fuit humectus dicens illud Cān. v. Quia caput meum
plenum est rore. Sequif. Expoliaui me tunica mea scz.
vt eam darez pauperibus. sicut fecit beatus martinus
et nos dicam⁹ sibi illud ps. qz apud te ppiciatio ci⁹ est.
et Joel. ij. quia benignus et misericors est. et in ps. quia
misericordiam diligit. et Jaco. ij. quia pauperes elegit.
¶ Item quia uirilia fuit operatus. Unde sibi potest dici
illud Eccl. i. r. Hibe cū gaudio vinū tuum. quia deo pla-
cent opera tua. vnde et dñs consolatur tales dicens Mie-
re. xxxj. Quiescat vox tua a ploratu. et oculi tua lacrima-
tio. quia est merces operi tuo. ¶ Item quia celestia fuit
contemplatus. vnde Ephe. iij. dicit sic. quia descendit
primū in inferiores partes terre. qui descendit ipse est et
qui ascendit super omnes celos. ¶ Item quia super omēs
fuit honoratus. Uñ dñs potuit sibi dicere illud Roma-
no. iij. quia pater multarum gentium posui te. et Aggei.
ij. Idonam te quasi signaculum. quia te elegi dicit dñs
¶ Item quia humilia fuit cōsecratus. In statu/cm auto-
ritatis et honoris hūilitatē seruabat Hebr. ix. quia ma-
ior scruiet minor. Et ideo ipse dicebat domino illud ps.
quia humiliatus sum nimis alibi. Bonū mihi domi-
ne. quia humiliasti me. et Sala. iij. qui cum in forma dei
esset humiliavit semetipsum factus obediens vsq; ad
mortem. Sequitur. Omnis lingua cōfiteatur quia do-
minus iesus xp⁹ in gloria est dei patris. ¶ Item quia
iudicia fuit meditatus. vnde ipse dicebat in ps. Cogno-
ui quia faciet dñs iudiciū inopis et vindictam pauperi
et alibi. quia in iudicia tua supersperaui. vnde et ipse di-
cebat domino. quia iudicia tua iocunda. ¶ Item quia
dei opca fuit contestatus vnde dicitur Dani. iij. Ipla-
cuit mihi predicare signa eius quia magna sunt. et mi-
rabilia eius. quia fortia. vt scz quilibet ipsum audiens
dicat sibi illud. ps. quia eloquium tuū uiuificauit me.
¶ Item quia flebilis fuit consolatus. vt sic quilibet tri-
stis sibi dicat illud. ps. qz tu domine adiuuisti me et cō-
solatus es me. ¶ Item quia iustitia eius regulatus. Ec-
clesiastes. vij. Hoc inuenit fecerent deus hominem re-
ctus. vt scilicet isti quia dicatur illud ps. quia equitas
iudicia tua. ¶ Item quia diligentia fuit exercitata. Di-
ligens enim laboriosus erat. Unde eo dicitur Prouer-
bios. xxxj. Sustinuit et vidit quia bona est negotiatio
eius. vt figuretur in illis rotis. de quibus dicitur Eze-
i. quia spiritus vite erat in rotis. Et vt finaliter dicat
ipse illud Ecclesiastici. l. quia modicum laborauit inue-
ni mihi multam requiem. ¶ Item quia colloquia fuit
moderatus. Parum enim loquebatur Treno. ij. Se-
debit solitarius et tacebit. quia leuauit se supra se. Ut sic
fit de illis de quibus dicitur in psal. Letati sunt quia si-
luerunt. et deduxit eos dominus in portum voluntatis
eorum. ¶ Item quia veracia fui amplexatus. Dilexit
enim precipue veritates. Unde sibi potuit dici illud pre-

dictus quia verax es et viam dei in veritate doces. et illud ps. quia misericordiam et veritatem diligit. Unde Apostolus. xix. quia vera et iusta iudicia eius. ¶ Item quia fallacia fuit detestatus. hereticos enim et ypocritas odiebat. Unde sibi loquitur dominus Apoc. ij. quia odisti fallacia nichelaitarum quos et ego odi. ¶ Item quia celi gloria fuit premium scilicet in fine. Unde sibi potest dici illud Esai. lx. quia venit lumen tuum. et gloria domini super te orta est. quia ecce tenebre operient terram. et caligo populos. Super te orietur dominus. et gloria eius in te videbitur. et Ecclesiastici. xlvj. dicitur quia vidit eum lucis. ¶ Sic ergo patet. quomodo quia. id est vir iustus et sanctus varijs virtutibus insignitus. et quomodo bonorum est multiplicium causa dictus. Et sic bene dico. quod quia refertur quandoque ad iustum sancte viventem. ¶ Tertio vero dico. quod quia refertur ad impium nefas agentem. Quia enim causalis coniunctio signat ini quos et defectuosos qui. scilicet sunt causa et occasio omnium vitiorum signat etiam querulosos. et litigiosos. et etiam proteruos et maliciosos. quia isti nunquam volunt confiteri reatus suos. immo de omnibus quod male agunt semper nituntur reddere causam. et continue dicunt quod Suppone igitur quod dominus quia fuit vnus malus et perversus homo. qui causa erat multorum malorum. et qui malam causam assignando et reddendo iniquitates suas improbe defendebat. Vel alio modo dic. quod vir iniquus scilicet a deo vilipenditur. a dyabolo subiungatur et decipitur. a mundo tribulatur et affligitur. a celo effugatur. et excluditur. Ab inferno deoratur et recipitur multiplici ratione nobis declarata. quia videlicet fuit.

21) Order & detractor.

2Hendag triactor.

Жапартегастоз.

Uolarz leccator.

fallax et deceptor.

Tenax et non daret.

fugare non statore.

Crudelis, 7 durus.
Edue, 7 durus.

fectus et non purus.
Tibialis obscurus.

Hebes 7. obliquus.
Daucus non securus

**trapiche non recupe-
falso e non vero**

2) **Dirius et non minus.**

Superbus 1 ferns.

Adolla non scurru.

Discors & austerus.

culis immaculatum. Et alibi dicit iustus, quia os pec-
catoris et os dolosi super me apertum est. ¶ Item quia
fuit iactator et mendax. Unde ipse potuit dicere, illud.
Esaie. xxvij. flagellum mundans cum transierit non
veniet super nos; quia posuimus mendacius spem no-
stram. ¶ mendacio protecti sumus. q. vero iste quia iac-
tator fuerit satis patet in euangelio ubi dicit, quia rex
sum ego. et alibi, quia filium dei se fecit. De mendacio
autem dicitur zacharia. xij. quia mendacium locutus es.
¶ Item quia fuit fractor et rapax. Unde pauperes. De
ipso et sui similibus poterant dicere illud psal. Quia ec-
ce ceperunt animam meam. irruerunt in me fortes. et
Esa. ix. dicitur. Quia omnis violenta predatio cum tu-
multu. Et illud Abachuc. j. Quia impius perualeat ad-
uersus iustum. Et illud. Proverbior. xxij. quia rapi-
nas meditatatur cor eorum. ¶ Item quia fuit comestor et
vorax. Unde Esaie. rv. quia aque oregon replete sunt vo-
mitu. Unde Proverbior. xxij. quia vacantes potibus
et dantes simbolum consumerunt. ¶ Item quia fuit de-
ceptor et fallax. Unde Hieremie. ix. Quia omnis frater
supplantans supplantabitur. et omnis amicus fraudu-
lenter incedet. et inimici hominis domesticati. ¶ Item
quia non fuit dator. sed tenax. scilicet per auariciā quā
amabat. Unde dyabolus de auariciā potuit dicere illud
Hieremie. vi. Quia extendam manum meas super ba-
bitantes terram. A minore enim vsq. ad maiorem om-
nes auaricie student. ¶ Item quia non fuit statos. sed.

Quid.

fugax. quia scilicet in bono non perseverauerit. Unde in ps. sibi potuit dici illud. Quid est tibi mare q̄ fugi-
sti. et tu fordans quia conuersus es retrosum. ¶ Item
dico. q̄ impius finaliter damnabitur q̄ fuit crudelis
et durus. Unde Esa. xlvij. sibi dicitur. Scio enim quia
durus es tu. et ceruus tuus ferreus. ceruus tua et frons
erea. vt et sibi dicatur illud Mat. xxv. Scio q̄ hō durus
es. metis vbi non seminas. et congregas vbi non sparsi-
sti. ¶ Item quia fuit sedus et non purus. scilicet per im-
mundiciam luxurie. Unde sibi potest dici illud Ezech.
xvj. Multiplicasti fornicationē tuas. Sequitur. Quia
fabricasti lupanar tuum in capite omnis vie. Et Dñe.
¶ Quia fornicās fornicabitur. ¶ Item quia fuit bebes
et obscuro. Dei enim scientiam non habebat. sed eam
penitus contemnebat. Ideo dominus sibi dicit Dñe.
aiij. quia tu sapientiam repulisti. repellam te. vt sit de il-
lis de quibus dicitur Proverbior. xxiij. In auribus in-
sapientium ne loquaris quia despicient doctrinam elo-
quij tui. Et in ps. Quia repleti sunt qui obscurati sunt
domibus terre iniquitatem. et Esaie. v. Ductus est popu-
lus meus captiuus. quia non habuit scientiam. et Pro-
verbior. v. Monetur quia non habuit disciplinam et
illud Esa. lx. Quia ecce tenebre operient terram et cali-
go populos. ¶ Item quia fuit pauens non securus. tre-
pidabat enim timore vbi non erat timor. Unde Iudicij
viij. Timebat enim quia adhuc puer erat. ¶ Item quia
fuit veris verbis parum vsus. Unde Esaie. lix. Quia cor-
ruit in plateis veritas. et veritas non potuit ingredi et
Iohannis. viij. In veritate non stetit qui veritas in co-
non est. Sequitur. Quia mendax est. ¶ Item quia fuit
mixtus et nō merus. sicut scilicet sunt ypocrite siles ydo-
lis que mixta sunt de veritate apparenti et falsitate exi-
stenti. Unde Baruch. vj. Sciatur inquit postea quia
falsa sunt. quia non sunt diij. et nullum opus dei in eis
est. ¶ Item quia fuit superbus et ferus Treno. iij. Quia
legauit se supra se. et Hieremie. l. Quia contra dominū
erecta est. ¶ Item quia fuit mollis non seuerus. quia
scilicet delicias nō penitentia frequētabat. Unde deli-
cioso diuisti dicitur Luce. xvj. fili recordare quia recepi
stis bona in vita tua. et in psal. Quia anima ipsius in vi-
ta ipsius benedicetur. Terumta men caueat iste. quia
procerto ista mollis et prospera deliciositas totaliter in
fine cessabit. Unde Esaie. xlvij. Quia non vocaberis vl-
tra mollis. ¶ Item quia fuit discors et austerus. pacem
et concordiam non amabat. sed eam rumpebat scpius et
ruebat. Unde iste poterat dicere illud Mat. v. No-
li arbitrari quia veni pacem mittere in terram. non ve-
ni pacem mittere. sed gladium. Igitur multimode ra-
tiones et cause sunt quare mali a deo dimittuntur. et qua-
re finaliter in inferno damnantur. Et quare etiam ipsi
quia cause sunt malorum. malis perpetuis affliguntur.
Et sic patet. quomodo ista cōiunctio causalis quia. re-
ferri potest scilicet ad stultum peccatorem. Ad iustum
viatorem. Ad deum creatorem et c. Sufficit.

¶ Quid. Nota q̄ quid ponitur vt communiter re-
prehēsiue. vel inquisitiue. et sic dico. q̄ ista
dictio quid est quandoq̄ scilicet
Superbie reprehensiuā.
Iustitie disceptatiua.
Fallacie redargutiua.
Pigricie excitatiua.
Ignauie confirmatiua.
Auaricie condemnatiua.
Celi glorie inquisitiua.
Obedientie executiua.
Mundi miserie declaratiua.
¶ Item est disceptatiuum iustitie sicut Mat. xij.
vj. Popule meus quid feci tibi? aut quid molestis fui
tibi? et c. Et Esaie. v. Quid vltra debui facere vince mee.
et non feci. ¶ Item redargitiuum fallacie. Et sic sumi-
tur Luce. xx. vbi fraudulenter se temptantibus dixit chri-
stus. Quid me temptatis ypocrite? ¶ Item est pigri-
cie excitatiuum Mat. xij. Quid hic statis tota die

ociosi. ¶ Item est ignauie confirmatiuum Mat. xij.
iij. Quid timidi estis modice fidei? ¶ Item est auari-
cie condemnatiuum sicut Mat. xvj. Quid prodest ho-
mini si vniuersum mundum lucretur. anime vero sue
detrimentum pariat. ¶ Item est celi glorie inquisi-
tiuum. sicut Mat. xij. quid faciam vt vitam eternam
habeam. ¶ Item est obedientie preparatiuum. sicut Act.
ix. Domine quid nūc vis facere? ¶ Item est nostre mise-
ricordie allegatiuum. sicut in psal. dicitur. Domine quid est
homo quia innotuisti ei. Et ibi. Quid est homo q̄ me-
mor es eius. et cetera similia. quia scilicet omnia ista in-
terrogatiua possunt significare diuersimode. scdm̄ q̄
ad diuersa negocia applicantur. ¶ Si tamen aliquid
ulterius addere vis. Dic q̄ per quid arguit. interrogat
et reprehendit deus. iudeus iustus et impius. ¶ Primo
igitur dico. q̄ deus nos arguendo et de nobis conque-
rendo vtitur isto pronomine quid. et sic certe dico. q̄ a
deo p̄ quid arguuntur et reprehenduntur
¶ Nostre seuericie cruentia iacula.
¶ Nostre pigricie constricta vincula.
¶ Nostre facundie laxata spicula.
¶ Nostre superbie alta cornicula.
¶ Nostre auaricie vsta pectuscula. seu hasta munuscula.
¶ Nostre immundicie feda prostibula.
¶ Nostre iniustitie ingrata fercula.
¶ Nostre patientie confracta stringula.
¶ Nostre imprudentie fulcata specula.
¶ Nostre apparentie ficta signacula.

¶ Igitur dico. q̄ per quid a deo reprehēditur crudelius
dura seuericia. sic arguebatur Cayn post occisionem abel
Gen. iij. vbi dominus sibi dixit. Quid fecisti. Ecce vos
sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. ¶ Item ar-
guitur a deo ignauorum torpens pigricia. Sic videtur
ille summus paterfamilias dicere illud Mat. xx. Quid
hic statis tota die ociosi. Ite vos in vineam meā et c. Et
ips discipulis suis dixit. Quid dormitis surgite et orate
ne intretis in temptationem Luce. xxij. Et Jone. i. quid
sopore deprimeris? surge inuoca deum tuum. ¶ Item ar-
guit loquaciū mordax facundia. Vbi detractoribus di-
xit dominus Numeri. xvj. Quid est enim aaron vt mur-
muretis cōtra eū? Et in ps. Quid gloriaris in malicia
qui potens es iniquitate? Tota die iniustitia cogitauit
lingua tua. sicut nouacula acuta fecisti dolum. Dilati-
sti omnia verba precipitationis. lingua dolosa. propter
hoc et c. ¶ Item arguitur a domino potentium alta su-
perbia. Et sic dicitur Ecclesiastici. x. Dilectus
coraz deo et hominibus superbia. Sequitur. Quid superbis terra
et cinis. Ideo superbo dicitur Job. xv. Quid tuiet con-
tra deum spiritus tuus. ¶ Item reprehenditur avaro-
rum cōcupiscētia. Et sic dicit dominus Luce. ix. et Mat.
xij. Quid proficit homini si lucretur totum mun-
dum. anime vero sue detrimentum patiat. Ideo do-
minus mundi et mundanorum negociorū dilectoribus
dixit Hieremie. ij. Et nunc quid tibi vis via egypti vt bi-
bas aquam turbidam? Et quid tibi vis cum via assy-
riorum vt bibas aquam fluminis. ¶ Item arguitur a
domino clericorum feda luxuria. Et sic videtur domi-
nus dicere illud Hierem. xj. Quid est q̄ dilectus meus
in domo mea facit scelera multa. ¶ Item arguitur a do-
mino ingratorū iniustitia et verecundia Et sic conque-
ritur dominus de obliuione beneficiorum suorum di-
cens Esa. v. Quid est quod debui vltra facere vince mee
et non feci? Et Dñe v. Quid facias tibi effragm? Quid
faciam tibi iuda? Et Mat. xij. Popule meus quid fe-
ci tibi? aut quid molestus fui respondit mihi. ¶ Item ar-
guitur a domino turbidorum. id est in patientia fracta
modestia. Et sic dicit dominus Hierem. xxx. Quid cla-
mas super contritione tua. insanabilis est dolor tuus.
¶ Item arguitur a domino deceptorū picta decentia.
scilicet ypocrisis et apparatus ficta. de quo dicitur Ihe-
remie. ij. Quid niteris bonam ostendere viam tuam vt
queras delectationem. que nisi per malicias tuas po-
cuisti vias tuas. et Esa. xxiij. Tu quis hic aut quasi quis.
Sic ergo

C Sic ergo patet quomodo reprehensue istud pronomen quid pertinet ad deum. **¶** Secundo dico. quod istud pronomen quid pertinet ad iustum. Et sic dico quod iustus dicit quid. interrogando scilicet. Deum: Seipsum. et proximum. Et primo interrogando deum. Et sic certe dico. quod homo dicendo quid. Admiratur dei humilitatem. Contemplatur dei sublimitatem. Amplexatur dei suauitatem. Altercatur dei severitatem. Prestolatur dei benignitatem.

¶ Dico igitur quod a deo quid iustus admiratur diuinam humilitatem. Et sic miratur quomodo accessit ad hominem carnem sumendo et ipsum in hac vita personaliter visitando. Unde in ps. dicitur. Domine quis est homo qui innotuisti ei. aut filius hominis. quia reputas eum homo vanitati similis factus est. dies eius sicut umbra pretereunt. Et alibi. Quid est homo quod memores eius aut filius hominis quia visitas eum. **¶** Item dicendo. quid iustus contemplatur diuinam sublimitatem. et tamen quia ista incomprehensibilis est sibi dicitur Job. ij. Excelsior celo est et quid facies? profundior abyssus et unde cognoscas. **¶** Item dicendo quid. iustus amplexatur diuinam suauitatem. Unde de anima deuota christi sponsum per deuotionem amplectante dicit. Proverb. xxi. Quid dilecte mi? quid dilecte ueri mei? quid dilecte uotoz meorum? **¶** Item dicendo quid iustus insectatur seu altercatur diuinam severitatem. scilicet aliquando de ea querendo. et sic uidet formidolosum dicit illud ps. Ut quid deus repulisti nos in finem? iratus est furor tuus super oues pascue tue. et iterum. Ut quid domine recessisti longe? despicias in oportunitatibus in tribulatione. et iterum. Ut quid destruxisti maceriam eius? et iterum. Deus deus meus ut quid me dereliquisti? **¶** Item dicendo quid iustus prestolatur dei benignitatem. scilicet de ipsius misericordia confidendo. et celi gloriæ affectu do. sic dicitur in ps. Quid enim mihi est in celo? et a te quod uolui super terram? et sic dicebat ille Math. x. Magister quid faciam ut vitam eternam possidam. et apostoli christo dixerunt Math. xix. Ecce nos relinquimus omnia et secuti sumus te. quid ergo erit nobis? Amen dico uobis etc. **¶** Patet ergo. quod iustus dicendo quid. interrogat deum. **¶** Deinde dico. quod iustus dicendo quid ipse interrogat seipsum tripliciter. videlicet

¶ De nature carnis fragilitate. **¶** Querit ergo de carnis natura quam sit fragilis. et sic dicit illud predictum. Quid est homo. quod memores eius etc. Sequitur. Homo vanitati similis factus est. dies eius sicut umbra pretereunt. et Job. vii. Quid est homo quia magnificas eum etc. quod. Nihil est fructus ad naturam ipsam corporalem Exod. xvi. Nos uero quid sumus? et Deutero. v. Quid enim est omnis caro. **¶** Item querit de mundi figura. id est de propria sua fortuna. quantum sit mobilis. Et sic dicitur Sapientia. v. Quid profuit nobis superbia? Aut diuitiarum iactantia quid nobis attulit transierunt omnia tanquam umbra et tanquam nuncius precurrens. et tanquam nauis que pertransit fluctuantem aquam. De diuitiis etiam querit Proverb. xvi. Quid prodest habere diuitias stulto cum sapientia non possit emere. Apostolus etiam. j. Cor. iij. querit de fortuna dicens. Quid habes quod non accepisti? quod si accepisti quid gloriaris quasi non acceperis. **¶** Item querit de mortis iactura quod sit terribilis. Et sic dici potest de homine morituro illud Luce. xxiij. Quid queritis uiuentem cum mortuis. quasi dicat homo simul uiuit et moritur etc. et Ecclesiastici. xvi. Quid lucidius sole? hic deficiet. Patet igitur quod homo per quid interrogat de seipso. **¶** Denique dico quod dicendo quid ipse querit seu interrogat de proximo. Et sic dico. quod per quid fit questio. De speculantibus. cur alta mirantur. De discordantibus cur non concordantur. De innocentibus quare tribulantur.

De lamentantibus quare contristantur. De dubitantibus quare retardantur. De presumptibus quare alta scrutantur.

¶ Dico ergo quod queri potest quid est quod speculantes super premissa contemplantur. cum scilicet illa sint ultra vires ingenij nostri. sic querunt angeli. Quid est quod homines conantur inuestigare naturam celestium cum tamen viri terrestria possint scire? Sic dicebat Actuum. ij. Viri galilei. quid admiramini aspicientes in celum etc. Ideo talis curiosus inuestigator arguitur Amos. vii. Quid vides gradere te fuge. **¶** Item queritur quid est quod discordantes simul non federantur. Unde Actuum. vii. fratres qui nocetis alterutrum. **¶** Item quid est quod innocentes in mundo tribulantur. Unde de christo dicitur Luce. xxij. Quid enim mali fecit scilicet ut debeat crucifigi. et in psal. Quoniam quæ tu perfecisti destruxerunt iustus autem quid fecit? et Math. xxvi. Quid molestus estis huic mulieri? bonum opus operata est. et Johannis. ix. Quis peccauit? hic aut parentes eius ut cecus nasceretur etc. **¶** Item quid est quod lamentantes in mundo contristantur. sicut dictum est magdalene. Mulier quid ploras? et Actuum. xxi. Quid facitis sientes affligentes cor meum? et Marci. v. Quid conturbamini et ploratis? non est mortua puella sed dormit. **¶** Item queritur. quid est quod cespitantes in deo non firmantur? sic dicitur Math. vii. Quid timidi estis modice fidei. Sic ergo patet. quomodo istud pronomen quid pertinet ad iustum. **¶** Tertio dico. quod istud pronomen quid quandoque spectat ad impium. Et sic dico quod per quid peccator reprehenditur scilicet.

De auaricie feruore cupido.
De iniusticie furore rigido.
De inconstantie liuore fluido.
De negligentie sopore torpido.
De presumptionis errore solido.
De elationis vapore fumido.
De ambitionis ardore feruido.
De corruptionis humore sordido.
De communionis amore infido.
De prodicionis liuore pallido.
De locutionis rumore turbido.

¶ Dicitur ergo quod malus per quid arguitur de auaricie cupido feruore. et sic dicitur Proverb. xvi. Quid prodest habere diuitias stulto cum sapientiam non possit emere? et illud Ecclesiastici. xxi. Homini liuido ad quid aurum? **¶** Item arguitur de iniusticie rigido furore Job. xvi. Quid perdis animam tuam. in furore tuo. Et. j. Regum. xxi. Quid introduxisti cum ut fureret coram me. **¶** Item arguitur de inconstantie fluido liuore. Et sic dicitur in psal. Quid est tibi mare quod fugisti. et tu iordanis quia conuersus es retrosum? **¶** Item arguitur de negligentie torpido sopore. Unde illud predictum Jone. j. Quid tu sopore depumeris etc. Et illud Math. xx. Quid hic statis tota die octiosi etc. **¶** Item arguitur de presumptionis solido errore. Et sic dicitur Ecclesiastes. vii. Quid prodest homini maiorem se sequi. **¶** Item arguitur de elationis fumido vapore. Et sic dicitur illud predictum Quid superbis terra et cinis Ecclesiastici. x. Unde Hieremie. xi. Quid facies in superbia iordanis. **¶** Item arguitur de ambitionis feruido ardore. j. Paralip. xvi. Combusserunt super eum ambitione nimia. scilicet de sideria ad dignitates mundanas. Et arguitur de corruptionis sordido humore. Sic dicitur Ecclesiastici. xvi. Quid nequius quam quod caro et sanguis cogitauit. **¶** Item arguitur de communionis infido amore. id est de fatua et male proportionata societate. et sic dicitur Ecclesiastici. xii. Qui tengeris picem inquinabitur ab ea etc. Sequitur. Quid communicabit cacabus ad oleum. Et Hieremie. xxi. Quid paleis ad triticum etc.

¶ Item arguitur de prodicionis liuido pallore. Et sic dicitur Ecclesiastici. xxi. Nequius oculo quid creatus est. Oculum enim qui clausus latet et tamen uidet proditorem designat qui cauter maliciose uidet. et tamen sub palliationibus occultatur et latet. **¶** Item arguitur de locutionis turbido rumore. Unde de homine verboso dicitur

Quidam.

**citur Actuum. xvij. Quid vult semina torverborum hic
nouorum demoniorum videt denunciator esse. De mē-
dacevero dicitur Ecclesiastici. xviij. Ab immūdo quid
mundabitur. ⁊ a mendace quid mihi dicetur. De susur-
rone vero dicitur Treno. ij. Quid murmurauit homo
vicius ⁊c. Sufficit.**

Quidam. Nota ꝯ quidam semper signat singularitatem. Et quia singularitas ꝛ solitudo quandoꝑ significant in bono. quandoꝑ in malo. Hinc est ꝯ quidam aliquando signat virum iustum ꝛ perfectum per vite singularitates ꝛ excellentias ꝯ alijs segregatum. ꝛ sic sumitur Luc. xij. vbi dicitur. ꝯ homo quidam nobilis abiit in regionem longinquas accipere sibi regnum. Et Mathe. xij. Homo quidam peregre proficiens ꝛ. Aliquando vero signat virum impium et imperfectum a kommunitate fidelium et a charitate per odium ꝛ inuidiam separatum. ꝛ in moribus singulare solitarium ꝛ iniquum. ꝛ tales vt cõter Alijs infirmantur. Ad isti vi

Diuitijs ditantur. tjs infir
Supplicijs grauantur. mentur pa

ter johannis. iij. vbi dicitur. Erat quidam regulus ca
pharnaum cuius filius infirmabatur. Ad isti diuitijs
ditatur patet Luce. xvj. vbi dicitur. Ad homo quida
erat diues ⁊ inducitur purpura. Item ꝑ isti finaliter
supplicijs grauentur. patet Luce. i. vbi dicitur. ꝑ ho
mo quidam descendeat a hierusalem in hiericho ⁊ in
cidit in latrones. ¶ Et si vis nota adhuc. ꝑ quida sem
per signat quandam certam ⁊ singularem particulari
tatem siue bona fuerit siue mala. Et ideo breuiter dicit
reuerentissimus quidam in singulari (potest dici. de Deo

¶ Item ponitur quod quidam in singulari potest dici de deo. de iusto. et de impio. **¶** Primum igitur dico. quod quidam potest dici de deo. **¶** Item enim dicitur quidam. quia vniuersa precellit. **¶** Precedit enim scilicet

In virtuali operatione.
In generali dominatione.
In magistrali discussione.
In liberali distributione.

ideo iste est ille agricola. de quo dicitur Math. xij. Homo quidam plantauit vineam et locauit eam agricolis. Vineam enis ista est ecclesia. agricola vero est anima vel scriptura. quaz scilicet homo quidam christus non cessat diuersimodo ferre. colere vel plantare. ¶ Item iste preceteris dominatur generaliter. quia scilz iste est rex. et imperator vniuersalis. Unde de ipso dicitur Luc. xij. Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi regnū. ¶ Item iste preceteris discutit magistratiter. qđ scilicet fuit in iudicio contra malos. Unde Luc. xij. Homo quidam erat diues qui habebat villam cum qui etiam diffamatus est apud cum etc. Erpone.

Citem iste preceteris premiatur liberaliter. et hoc precipue fiet in patria quando suis fidelibus eternam gloriam dispensabit. Et sic dicitur de eodem illud Luc. xiiij. Homo quidam fecit cenam magnam et vocavit multos et misit hora cene dicere ministris ut venirent quia parata sunt omnia. Et sic ergo patet quomodo quidam potest dici de deo. ¶ Secundo certe dico. q. quando dicitur de iusto. Iustus enim propter singularitatem perfectionis iusto alios precellit: quidam merito potest dici. Et dico q. ipsum singularem reddit

Autor castitatis depuratiue.
 Alor largitatis distributiue.
 Squalor paupertatis obeditiue.
 Dulcor pietatis miseriatiue.
 Dolor paupertatis cruciatiue.
 Algor stabilitatis solidatiue.
 Clamor iocunditatis collaudatiue.
 Chus qui se propter regnum celorum castrauit quapropter
 ipsum omnia ad celi gloriam euocauit. (Ande. iij. Reg. xij.)
 Vocauit rex eunuchum quendam. ¶ Ite dicitur quidam
 qz hunc largitas reddit gratissimam. Virtus em liberali-
 tatis. et hospitalitatis reddit hominem deo gratum. Si-
 cut em dicitur Ihebr. xij. Per hanc uirtutē placuerūt

quidam angelis hospitio receptis. Et ideo rursus volens cenare legitur dixisse discipulis Math. xxvj. Itē in civitatem ad quendam et dicite ei. apud te facio pascha etc. Ut et de hospitali liberalitate dicatur illud. Job. xj. q̄ intrauit iesus in quoddam castellum: et mulier quēdam martha nomine. excepit illum in domum suam. ¶ Itē iustus dicitur quidā quia hūc paupertas reddit aptū simū. Paupertas em̄ quia nihil habet quod aggrauet: reddit hominem agilem ad currendū: et ad xp̄m per bona opera insequendū. Exēplo Job. De quo dicit Math. xij. Adolescens autē quidam sequebatur eū amictus syndone super nudo. ¶ Itē dicit. iste quidā: quia hūc pietatis reddit dulcissimum. scz ad alijs misericorditer cōdolendum. Exēplo scz samaritani. De quo dicit Luc. cc. f. q̄ vulneratū a latronibus samaritanus quidam misericordia motus excepit in iumentū suum: et ligatis vulneribus infudit oleum atq; vinum. ¶ Itē iste dicit quidā: quia hunc charitas trucidat in t̄mū. scz habendo in mente crucis xp̄i memoriā et deuotionem. vt talis quidam sit ille. de quo dicitur Luc. xij. Arborē sicut habebat quidā plantatam in vinea sua. i. arborem crucis in mente sua. figuratus scilz in quodā symone cyrenico quem angariauerunt vt, tolleretur crucem iesu. Symon qui interpretatur obediens. est quilibet xp̄ianus deuotus qui scz in corde suo per cōpassionem angariatur: quando crucē iesu portare per memoriā comprobatur. ¶ Itē dicit quidā: quia hunc firmitas reddit fortissimū quia scilz talis est in bono stabilis atq; constans: et fortis seu patiens in aduersis. Et sic dicitur Job. xij. Stetit quidā cuius non agnoscebam vultum ymago coram oculis meis. et Math. xvj. Sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem. ¶ Item dici potest quidā quia iocunditas dat huic nomen optimum scilz deum laudando et magnificando. Unde Luc. xj. Et tollens vocē quēdam mulier de turba dicit. beatus venter qui te portauit. et vbera que suxisti. Et breuiter satis patz quomō quidā signat singularitatem in bono et quomodo omnes viri iusti et perfecti quidam proprie dici possunt. scz cur satis pater. i. Cor. xij. vbi dicit sic. Quosdam quidē posuit deus in ecclesia. Primū quidē apostolos. Secūdo phas. Tertio doctores. Quarto virtutes etc. et Eph. iij. dicit q̄ deus dedit quosdā apostolos quosdā pphetas etc. Et merito: q̄ certe dicit Ecc. xlvij. Quidā corpus fecerunt q̄ placerent deo. Et sic patet quō quidā aliqui dicit de iusto. ¶ Sed tertio dico. q̄ quidā aliqui dicunt de impio. Impij em̄ et mali vt cōmuniter nō sunt: oīnes per cōmunē pietatē charitatē et largitatem. sed potius sunt quidā per p̄ticularitatē et singularitatē. et per odiū et inuidiā extraneā partialitatem. Et sic nota q̄ isti sunt singulares in malo: et hoc certe quia

Ignorantie nube teguntur.
Idolatrie lege vitiantur.
Pertinacie fronte coguntur.
Castrimargie cibo augentur.
Iniustitie passu flectuntur.
Imminudie luxu dicuntur.
Inconstantie fuga labuntur.
Somnolentie stratu premunt.
Impudentie verbis vruntur.
Insolentie cursu feruntur.
Incredentie fossa clauduntur.
Auaricie nexu stringuntur.
Epiletie veris angunt. seu etia
Excellentie flatu pelluntur.
Pestilentie pene subdunt.
Veritatem ipsius ignorant. Juxta illud Eccli. xvi. Non
ge est testamentum a quibusdam. ¶ Item dico q tales
quidam sunt vitiosi per ydolatriam. Constat enim
q ex quo verum deū ignorat facilius demonibus et eor
cultui et erroribus se inclināt. Unde. j. Math. ij. Accessit
quidā iude⁹ in omniū oculis sacrificare ydolis. ¶ Item
dico q tales quidā sunt furiosi seu jessfrontosi per peri
naciā. Et sic isti cōpant demoniacis et furiosis per inaci
bus et

bus et frontosis. Luc. viij. Occurrit illi vir quidam qui habebat demonium. Item dico quod tales quidam facti sunt gulosi per castitiam. Et sic dicit Lu. xvj. Homo quidam erat dives qui induebat purpuram et bysso. et epulabatur quotidie splendide. Item tales quidam sunt claudicosi per iniquitatem: pendent enim ad utramque partem. Th. act. xij. Qui dam vir lustris infirmis pedibus sedebat claudus ex vtero matris: et nunquam ambulauerat supple recte. Et Act. iij. fit mentio quod vir quidam claudus balulabatur quotidie ante portam elemosinam accipere. Copara isti iudei claudicare quod non querunt nisi recipere munera etc. ut de tali iudice dicit illud Luc. xviij. Iudei quidam in ciuitate quidam quod deus non timebat nec hominem reuerabatur maliciosi. Item dico quod tales quidam facti sunt gulosi per carnis spurciam. i. Cor. x. Quidam ex ipsis fornicati sunt. Item dico quod tales quidam sunt lubricosi per inconstantiam. y. Macha. viij. Quidam formidantes et non credentes dei iustitie in fugam pervertebant. Item dico quod tales quidam sunt ociosi per somnolentiam seu pigritiam. ut sic de eis possit dici illud. i. Cor. xv. Quidam autem dormierunt. Item dico quod tales quidam sunt querulosi seu etiam plus verbosi per excellentiam quam sibi per vaniloquia et susurraria in verbis puerilibus debito plus abundant. Th. j. Th. j. Quidam aberantes pueri sunt in vaniloquiis. Et. j. Cor. x. Quidam eorum murmurauerunt et perterunt ab exercitinatione. Item dico quod tales quidam sunt curriculosi per insolentiam hoc est dictu instabiles et iniqui. vii. y. Thel. iij. Audimus quosdam inter vos ambulare qui detentibus opantes sed curiose agentes. Item tales quidam sunt tenebrosi per inuidiam seu incredulitatem. hoc est dictu propter defectum vere fidei. i. Th. j. Quidam circa fidem naufragauerunt. Et. j. Th. iij. In nouissimis temporibus descendit quidam a fide attendentes spiritibus erroris. Item dico quod tales quidam sunt dolorosi per auariciam. Th. j. Th. v. Iamque oim malorum est cupiditas: quia quidam appetentes inferuerunt se doloribus multis. Avarus enim semper est in miseria et dolore. Item dico quod tales quidam sunt presumptuosi per extollentiam: seu etiam superbia. i. Cor. iij. Inflati sunt quidam. et Mar. xij. Erant quidam indigne ferentes etc. Item dico quod tales quidam sunt ruinosi ad mortis futuram: quia sibi finalem in eternam damnationem ruunt. vii. Luc. x. Homo quidam descendebat a hierusalem in iericho et incidit in latrones. i. in demones: qui expoliantes eum plagis impositis abiecerunt semiviuo relicto. Tales enim finalem mundi gloria ad infernum descendunt: ubi nudati et vulnerati demonibus succubunt. Item igitur quod quidam potest dici quilibet peccator: iustus viator. summus creator. Sufficit.

Quidem. Nota quod quidam aduerbiu affirmandi accipit prout vel certe. Affirmat enim et asserit id illud cui coniungitur vel ligatur. Et ut breuiter transeamus dicamus quod ista assertio quidem quicquid affirmatur de deo quicquid de iusto. quicquid de iniusto. Primo igitur dico quod affirmatur de deo. Illa enim que de deo predicantur. per quidem sepius affirmant. Affirmant enim in ipso diuinitas latens in homine. Humanitas iuncta cum numine. Benignitas plena dulcedine. Mortalitas preffa sub turbine. Seueritas mordens acedine. Autoritas cum celso nomine. Asserit enim quod in ipso latet diuinitas. i. Cor. xv. Quidem deus erat in ipso. Item asserit quod in deo manet humanitas. figura. Th. ix. ubi dicit quod thobias vocauit angelum quem quidam hominem existimabat. Item asserit quod in ipso viget benignitas: quia scilicet ipse parcat misericorditer omnibus. Unde Job. xij. Tu quidem gressus meos dinumerasti. sed parce peccatis meis. Item asseritur quod in ipso cadit mortalitas. s. in passione. Marci. xij. Filius quidem hominis vadit supple ad mortem. sicut scriptum est de eo. et Hebreo. xv. Et cum esset filius dei vidit ex his que passus est obedientiam. Item asserit quod in ipso regnat seueritas. s. iustitie. Unde Iherem. xij. Iustus quidem tu es domine si disputem tecum. Item asserit

in eodem autoritas cum celso nomine in ipsum scilicet omnia obediunt sibi. Unde Baruch. vi. Sol quidem et luna et sydera obaudiunt scilicet voci dei et perficiunt quod eis a deo imperatum est. Sic igitur patet quod aduerbiu quidem aliquando affirmatur de deo. Secundo dico quod istud aduerbiu quidem affirmatur de iusto. et sic dico de domino quidem ac si esset verus certus et sanctus homo quod hic

Solet dominum metueret. Pauperes solet induere. feminas solet effugere. Mortale se solet dicere. Sub norma solet se regere. Immundos solet abluere. Segetes solet excolere. Animu se solet credere. In altu solet excrecere. Ruptias solet indicare. Gratias solet reddere. Doctrinis solet affluere. Singulos solet diligere. Mundana solet contemnere. Cum morte solet confligere. Adeo solet procedere. Sacerdos solet existere. Jocundus solet incedere. federa solet coniungere. Carceri solet incumbere. Stupenda solet efficere. Se mudo solet abscondere. Se claru solet ostendere. Calices solet effundere. Regibus solet assistere. Obedientem solet se perdere.

Post lucu solet splendescere. his hominibus et ex genere terreno illius qui primo formatus est. Item hic sub norma viuere statuit. s. sub regulis discipline: ut sit de illis de quibus dicitur Sap. xj. Cum enim temptati sunt et quidem cum misericordia disciplinam acceperunt. Item hic immundos mundat et abluunt. Act. j. Johannes quidem baptizauit aqua. vos autem baptizamini spiritu sancto. Et Luce. iij. Ego quidem baptizabo vos aqua. Item hic segetes colit et instruit: segetem dico seu messiem sacre scripture. Mat. ix. Messis quidem multa operari aut pauci. Item hic pre cunctis sese dimittit. s. se humilem reputando. y. Cor. x. In facie quidem christi humilis fui inter vos. Item hic in altu cresces se astringit. filis. s. isti gratia non finis. Mat. xij. Quod quidem minimum est oibus seminibus et leguminibus. cum autem creuerit maius est oibus olcribus. Item hic nuptias iungit et destruit. nuptias dico charitatis: et veri amoris dicens scilicet illud Mat. xxj. Ruptie quidem parate sunt. Item hic gratias reddit et annuit: quia. s. iustus solet deo et cuiusque benefactori suo dignas et debitas agere gratias ut sibi dicatur illud. j. Cor. xij. Tu quidem bene gratias agis. Iho. j. Primum quidem gratias ago. Item hic doctrinis pollet et affluit. Roma. iij. Primum quidem credita sunt illis eloquia dei. Et Romanorum. x. Et quidem in omnem terram exiit sonus eorum etc. Item hic singulis amorem influit. Unde Philip. ij. Epafroditus quidem omnes vos desiderabat: et mestus erat propterea audieratis illum infirmatum. Item hic mundana spernens destituit. Th. ipse est qui dicit Philip. iij. Que quidem retro sunt extendens: meipsum ad destinatum persequor. brauium. Item hic cum morte pugnat et arguit: quia. s. iustus premednando mortem vincit mortem. Th. y. Thymo. j. Qui. s. ipse destruxit quidem mortem illuminauit aut vitam et incorruptionem. Item hic a deo nianat et effluit. quia. s. iste est filius dei per adoptionem et gratiam. Unde illud Hebreo. v. Quidem cum esset filius dei vidit ex his que passus est obedientiam. Item hic in sacris minister affuit: quia. s. iste fuit spiritalis sacerdos: sacer durvel

Quicquid.

sacra docens. Unde Heb. x. Omnis quidem sacerdos factus est. Item hic in deo letus resplenduit: quia scilicet iustus semper est gaudens in spiritu sancto. Unde de apostolis dicitur Act. v. Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilii: quoniam digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliā pati. Item iste in pace vixit et deguit: quia scilicet iste pacem et concordiam in ecclesia seminavit. Act. ix. Ecclesia quidem habebat pacem et edificabatur. Item hic tribulationes et carceres pro deo et iustitia sustinuit: scilicet sibi et suis similibus dicatur illud Sap. xvij. Digni quidem sunt carere luce et pati carcerem. Luce dico mundiāne prosperitatis. Carcere vero dico seu tribulationis. Item hic in signis multis emicuit: quia scilicet iusti faciunt mirabilia opera et stupenda. Job. xxi. Multa quidem et alia signa fecit iesus que non sunt scripta in libro hoc. Item hic le mundo celat et obstruit: quia scilicet iustus virtutes suas per inanem gloriam non publicat sed eas contegit atque celat quāvis predicare alijs non desistat. unde Actuum. ix. Audientes quidem vocem: neminem videntes. Item hic exemplis clavis docuit: quia scilicet iustus quandoque docet exemplis non verbis: et quādoque etiam verbis et non exemplis. Unde Actuum. xxiij. Lumen quidem viderunt: vocem autem eius non audierunt. Item hic sitiēti potare tribuit opus enim misericordie est sitiētem potare. Unde iste dicebat sitiētibz illud. Mat. xx. Calicem quidem meum bibetis: sedere autem ad dexteram meam non est meum dare vobis. Item hic gregibus libenter profuit: gregibus dico subditorum ipsos scilicet debite gubernando et inter eos debite discernēdo. Ubi de filio hominis dicit Mat. xxv. Quis statuet oves quidē a dextris. edos autē ad sinistros. Item hic domino libenter paruit. quia scilicet ad omnia dei mandata semper fuit obedire paratus: igitur ipsum carnis fragilitas aggravaret. quia scilicet sicut dicitur. Mat. xxvj. Spiritus quidem promptus est caro autem infirma. Item hic vix tristis in mundo voluit sed post mortem iocundus claruit. ut scilicet sibi et suis similibus possit dici illud. Job. xvi. Et vos nunc quidē tristitiam habetis: iterum autem videbo vos et gaudebit cor vestrum. Patet ergo quomodo quidem aliqui affirmantur de iusto. Tertio dico quod istud adverbium quidem affirmatur de stulto. id est de homine impio et perverso. Et sic breuiter nota quod per quidem describitur vir iniustus scilicet. Quantum ad presentem prosperitatem qua preeminet. Quantum ad vigentem iniquitatem quam continet. Quantum ad sequentem calamitatem que imminet. Igitur dico quod per quidem asseritur in viris impijs presens prosperitas qua solēt pollere. quia scilicet mali mundi prosperis pie ceteris plus abundant. Et sic dic quod hi pre ceteris.

Pollent humoribus.

Scatent muneribus.

Carent verberibus.

abundant mali scilicet dignitates et eminentie. De quibus impio propheta balaam dicit impius rex balach. Num. xxiiij. Deceperam quidem magnifice te honorare scilicet si maledixeris filiis israel sed dominus priuavit te honore. Item facultates et opulentie. sicut patet de usurarijs et falsis mercatoribus: et etiam de furibus et prodonibus qui in diuitijs plus abundant sicut de iuda dicitur. Actuum. j. Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis et suspensus crepuit medius. Item voluptates et complacentie. sicut scilicet sunt multi qui in pace et complacentia semper viuunt. Unde cuilibet tali potest dici illud quod dictum fuit hierusalem peccatrici. Luc. xix. Si cognouisses inquit. et tu supple fieres. et sequitur. Et quidem in hac die que ad pacem tibi supple habes. Sequitur. Quia venient dies in te et circūdabunt te inimici tui vallo: et coangustabunt te undique: et ad terram prosternent te. Patet igitur quod per quidem in viris impijs asseritur presens prosperitas qua solēt pollere. Deinde dico quod per quidem asseritur in viris impijs ingens iniquitas qua solēt ferere: hoc est dictum

abundantia et superfluitas vitiorum. Et sic certe dico quod in istis asseritur.

Varietas odibilis.

Societas abominabilis.

Ebrietas damnabilis.

Societas irritabilis.

Crudelitas intolerabilis.

Debilitas fugax et labilis.

Obscuritas ceca vel nubilis.

Sublimitas superba et mobilis.

Loquacitas nunquam domabilis.

Patet de sua odiosa et deceptione variate: quia perfidi adulatorum et rancoripam volunt patere et vtriusque parti adherere: sed cum neque penitus firmi. Loquacitas nunquam domabilis. ter stare. figurati scilicet in illis samaritanis de quibus dicitur. iij. Reg. xvij. Quod ipsi erant timentes quidem deum: sed nichilominus ydolis seruientes. Et dicitur ibidem quod ista de causa a leonibus sunt occisi. Item patet de sua praua et solida societate. Constat enim quod mali in suis prauis federibus et societatibus valde sunt solidi atque firmi et maxime contra bonos. figurati in squamis leuiathan de quo dicitur Job. xli. quod corpus eius quasi scuta fusilia compactus squamis sese prementibus vna vni contungitur: et nec spiraculum quidem incedit per eas. Corpus enim leuiathan. id est societas reproborum cuius scilicet squame id est persone taliter sunt coniuncte quod nec spiraculum quidem per eos penetraret. Item patet de sua continua et horrida ebrietate. De quo scilicet dicitur assertus. i. Cor. x. quod alius quidem esurit alius autem ebrius est. Item patet de sua ripsa et auda voracitate seu facietate. De qua scilicet Sap. xvi. Illi quidem concupiscentes escam etc. Sequitur. Item cum illis semper venit seu bestiarum ira etc. Item patet de sua dira et feruida crudelitate. de qua scilicet dicit Sap. xi. Pro fonte quidem sempiterni fluminis saguinem humanum dedisti iniustus. Item patet de sua vana et fluida labilitate seu sagacitate de qua scilicet dicit Baruch. ij. ubi de sacerdotibus ydolorum dicitur sic. Sacerdotes quidem eorum fugiet et liberabuntur. q. d. Isti cum dijs non perseuerabunt stabiles: sed in fugam per inconstantiam conuertentur: ut de inconstantia sua dicant ipsi mali illud Sap. v. Ros inquinati continuum desinimus esse. et virtutis quidem nullum firmum valemus ostendere. Item patet de sua tetra et fumida obscuritate: hoc est dictum de sua ignorantia et becilli. de qua scilicet dicit Sap. xvij. Quod ignis quidem nullavis poterat eis lumen prebere. Et merito quia scilicet sicut dicitur Sap. xvij. Digni quidem sunt carere luce et pati carcerem. Carere dico luce vere fidei et scientie. et pati carcerem ignorantie. Item patet de sua alta et tumida pompositate. De qua scilicet dicit. i. Machab. xv. Richanor quidem summa superbia erectus cogitabat cor tropheum statuere de iuda. Item patet de sua stolidā loquacitate. de qua dicit Jaco. iij. Vigua modicum quidem membrum est et magne exaltat. Ecce quāuis ignis quam magnā siluā incedit. Præ igitur quod quidem asserit impijs ingens iniquitas qua solēt ferere. Denique dico quod per quidem asserit in impijs sequens aduersitas quod solent dolere. Quare mali post presentem prosperitatem et iniquitatem: solent finaliter venire ad infernalē aduersitatem et penaltates. Et sic nota quod per quidem nobis insinuat quod impij et perversi in peccatis suis moriuntur. Ab hostibus diris capiuntur. In tenebris atris includuntur. Nota quod per quidem asserit in impijs sequens aduersitas quod solent dolere. Quare mali post presentem prosperitatem et iniquitatem: solent finaliter venire ad infernalē aduersitatem et penaltates. Et sic nota quod per quidem nobis insinuat quod impij et perversi in peccatis suis moriuntur. Ab hostibus diris capiuntur. In tenebris atris includuntur.

Quicquid. Nota quod quicquid id est quod omne ad personas sic quicquid refertur ad res. Et sic nota quod est dare quicquid

Mandator

Mandatorum quod est obseruandum.

Promissorum quod est accelerandum.

Meritorum quod est procurandum.

Ultiorum quod est refutandum.

Tormentorum quod est formidandum.

Premiorum quod est affectandum.

Item dico qd est dare vñ quicqd quod est faciendum.

Istud certe quicquid a deo vel prelato nobis iniungitur mandatur. Unde Rume. xxiij. Nonne dixi tibi qd quicqd dñs imperaret mihi hoc facerem. Et Rumeri xxiij. Quicquid dñs dixerit hec loquar. Et Ruth. ij. Quicqd dixeris mihi hec faciam. Unde de bonis operibus quomodo obseruanda sunt et facienda dicitur Rume. ij. Tribu leui facitare in conspectu aaron sacerdotis vt persistrent et excubent et obseruent quicqd ad cultum pertinet. Et illud epistole. ij. Joban. fideliter agis quicquid operaris in fratres. Item est dare vñ quicqd quod est adimplendum. Et istud certe est quicquid vñorum aut promissorum licitorum et honestorum fecerimus. Unde de filia israel. i. de anima christiana dicit Rume. xxx. Quicqd pollicita est iurauit ope complebit. Item est vñum quicqd quod est assequendum. Et istud certe est quicqd meritorum et virtutum possumus procurare. Vñ deus et sancti pñt talibus dicere illud Rume. x. Quicquid optimum fuerit ex operibus dabitur tibi. Istud est illud quicquid sanctum et sanctificatum. De quo dicitur Levit. xxiij. Quicquid semel consecratum fuerit sanctum sanctorum erit. Illa em que pprie creata sunt deo sibi specialiter dedicata sunt merita et virtutes: et etiā hoies et virtuosos et religiosos. de quibus. f. dicit Levit. xxvij. Quicqd decimumcenerit sanctificabitur. Religiosi enim et clerici pprie dicuntur decimi: qd p humani generis decima in forte dñi sunt assumpti et deo specialiter dedicati. Item est vñ quicqd qd est respiciendum. Et istud est quicqd vitiorum est vel etiā temporalium gaudiorum. malorum etiā et inutilium consuetudinum. Istud em triplex quicqd est summe vitandū. videlicet

Quicquid peccati iniquitatis.

Quicquid terrene prosperitatis.

Quicquid immunde societatis.

Quicqd dico iniquitatis. De quo Deut. xxiij. Quicquid morticinū fuerit non velcamini ex eo. Morticinū dico id est peccatū. Peccatū em p eo dicitur morticinū qd p peccatū anima iugulatur. Item. xxx. Quicqd masculini generis fuerit iugulare. Quicqd etiā prosperitatis seu temporalis facultatis: qd. f. terrena bona sunt illa qd inebuat et infatuat cor humanū. Unde bene dicitur Rume. vj. de nazarcis qd quicqd deuia ex primis non bibent. Sequitur. Quicqd ex vinea esse pot non comedent. Quicquid insuper male societatis. Et merito. qd p certo sic cut dicitur Rume. xix. Quicqd tetigerit immundus immundū faciet. Immundū aut reputabat in lege. Deu. xj. Quicqd pinnulis et squamis carebat. Quicqd super pectus suū tangendo terrā incedebat. Et quicqd alas aut pedes quatuor possidebat. Primi significant carnales et delictuosos: qui scz aspera cute. i. penitentie asperitate carent. Secundo significant auaros et ambitiosos. qui. f. pectore id est corde toto corpore terret terre: nis adherent. Tertijs vero significant superbos elatos et gloriosos qui videlicet quatuor alis et pedibus diuersarum affectionum mentem et animam sursum leuant. Istud est igitur vñ quicquid qd est respiciendum. Item dico qd est vñum quicqd quod est merendum. Et illud est quicqd oppressionibus tyrannorum. De quibus dicitur. j. Regū. xv. Quod quicqd vile et reprobū fuit demoliti sunt. Et Judicū. vj. Quicqd tetigerant deuastantes. Et quicquid finaliter fiet afflictionibus infernalium tormentorum: vt scilicet dici possit illud Levit. vj. Quicquid tertius inuenerit dies ignis absumeret. Tres enim dies sunt tria tempora scilicet preteritū presens futurum. Item est vñum quicquid quod ad appetendum scilicet quicqd est gaudiorum et premiorum paradisi. Istud est illud quicqd quod beatis petentibus da-

tur. De quo. j. Job. ij. fiduciam habemus ad deum vt quicqd petierimus accipiamus ab eo: quoniam mandata eius custodimus. Unde d puellis assueri id est de beatis animabus dicit Hester. y. Qd ingredientibus ad regem quicqd ad ornatū pertinebat post ulantes accipiebant et c. Sufficit.

Quicunqz. Nota qd quicunqz accipitur p ois qd et est nomē seu pñomē significās generalitatem seu cōitatem rerū vel personarū. siue in bono siue in malo. Et ideo notare possumus qd quicunqz significat generalem

Autoritatem.

Humilitatem.

Utilitatem.

Prohibitionem.

Cominationē.

Supplicationem.

De primo dicit Mat. xvj. Quicunqz super terrā erūt ligata: erūt ligata et in celis. De secundo Mat. xx. Quicunqz voluerit inter vos maior esse sit vester seruus. De tertio dicit Job. xvj. Quicunqz habet pater mea sunt. De quarto Gen. ix. Quicunqz effuderit humanum sanguinem fundatur sanguis illius. De qnto dicitur Jaco. ij. Quicunqz totam legem seruauerit deliquerit autem et c. De sexto Joelis. ij. Qui cunqz inuocauerit nomen domini saluus erit. Sed si vis vltra aliqd dicere de quicunqz. Dic qd quicunqz principaliter refertur ad personas et ad res. Et primo quidem dicamus aliquid de personis. Et sic certe dico qd per quicunqz possunt intelligi Quicunqz

Virtuosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

Uitiosi.

De primo dicit Mat.

xvj. Quicunqz super ter-

ra erūt ligata: erūt liga-

ta et in celis. De secundo

Mat. xx. Quicunqz vo-

luerit inter vos maior

esse sit vester seruus. De tertio dicit Job. xvj. Quicunqz

habet pater mea sunt. De quarto Gen. ix. Quicunqz

effuderit humanum sanguinem fundatur sanguis il-

lius. De qnto dicitur Jaco. ij. Quicunqz totam legem

seruauerit deliquerit autem et c. De sexto Joelis. ij. Qui

cunqz inuocauerit nomen domini saluus erit. Sed si vis vltra

aliqd dicere de quicunqz. Dic qd quicunqz principaliter

refertur ad personas et ad res. Et primo quidem dicamus

aliquid de personis. Et sic certe dico qd per quicunqz

possunt intelligi Quicunqz

Primi quicunqz sunt honorandi.

Secundi quicunqz sunt reprobandi.

Tertij quicunqz sunt sustentandi.

Quarti quicunqz sunt exaltandi.

Quintivero quicunqz sunt detestandi.

¶ Dico ergo qd nos inuenimus quoscunqz virtuosos

esse honorandos. Quicunqz enim boni sunt honore et

laude digni sunt. Hester. vj. Sic honorabitur quem-

cunqz rex decreuerit honorare. Et Rume. xvj. dicitur qd

quemcunqz elegerit dominus ipse erit sanctus. Et bre-

uiter: quia vir iustus: prudens et perfectus omnes vult

diligere: in omnibus scit eligere: omnes corrigere: omnes

erigere: et in omnibus virtuose et prudenter se

habere. videtur qd ipsum possumus quemcunqz gene-

raliter appellare: eo qd quibuscunqz virtutibus potest

tollere. Et sic notabo qd ille dicitur vir perfectus Qui-

cunqz.

Subsistit humiliter.

Resistit viriliter.

Insistit agilitate.

Assistit fideliter.

Stringitur amoris federe.

Spargitur dulcoris munere.

Tangitur timoris pondere.

Regitur splendoris splendore.

Stergitur horronis scelere.

Pascitur saponis verberibus.

¶ Dico ergo qd a deo diligitur: et per ipsum finaliter saluatur ille quicunqz subsistit humiliter.

Humilitas em summe plz deo.

Unde ipse dicit Mat. xvi. Qd quicunqz humiliauerit se sicut paruulus iste. hic maior est in regno celorum. et Luc. xviij. Quicunqz non acceperit regnū dei sicut paruulus non intrabit in illud. Ecō trario vero dicit Mat. x. qd quicunqz voluerit fieri maior erit minister vester. Et quicunqz voluerit inter vos esse primus: sit omnium seruus. Item ille debet esse amicus qui resistit viriliter. Unde. j. Regū. xxiij. Quicunqz videret saul virū fortem et aprū ad pñlū sociabat eū sibi. Item quicunqz insistit agilitate: hoc est dictum. Quicunqz obedit facilliter seu quicunqz insistit diligēter. Unde Mat. xj. Quicunqz fecerit voluntates patris mei qui in celis est: ipse meus frater et soror et mater est. Item quicunqz assistit fideliter scilicet orando deum et suam gratiam implorando. et fidem ipsius confitendo et ipsius seruitium exequendo. h. Paral. vj. Quicunqz orauerit in loco isto exaudi de habitaculo tuo. et Luc. xvj. dicit dñs qd quicunqz confessus fuerit me corā hominibus: filius hominis pñtebis illū corā angelis dei. Et. j. Reg. ij. Quicunqz honorificauerit me glorificabo eū: qd

Quiescere.

breuiter sicut dicitur Act. ij. Quicumque inuocauerit no-
men dñi saluus erit. ¶ Item dico q̄ ille iustus ⁊ perfe-
ctus debet reputari quicumque stringitur amoris, fede-
re. De quo. j. Macha. viij. Quicumque accesserunt ad ro-
manos statuerunt cum eis amicitias. ¶ Item quicumque
spargitur dulcoris muncere hoc est dictu. Quicumque li-
benter alijs dat quod habet. Math. x. Quicumque po-
tuit dederit calicē aque frigide non perdet mercedem
suam. ¶ Item quicumque tangitur timoris pondere. Un-
de Eccl. xxxvij. Cū viro sancto assiduus esto quemcūq;
cognoueris obseruare timorem dei. ¶ Item quicumque re-
gitur splendoris splendore. hoc est dictu diuine sapientie
lucē: q̄ sicut dicit Sal. vj. Quicumque hanc regulā secu-
ti fuerint parāsupillos ⁊ misericordia. Regula em̄ dicitur
a regendo. sapientia enim regit ⁊ regulat vniuersa.
q̄ sicut dicit Sap. ij. Per sapientiā sanati sunt. ¶ Itē
quicumque tergitur horrois scelere. i. quicumque purificat⁹ ⁊
lauatur a mūdiciuitatib⁹. De quo Salath. ij. Quicum-
q; in xp̄o baptizati estis xp̄m induistis. ¶ Item quicum-
q; pascitur saporis vberē: hoc est dictu sacramento al-
taris digne. videlicet ⁊ honeste. Un̄ Math. xxij. Quos-
cūq; inueneritis vocate ad nuptias. Cauent tñ isti:
quia sicut dicitur. j. Cor. xj. Quicumque manducauerit
panē vel biberit calicē dñi indignereus erit corporis ⁊
sanguinis dñi. Et certe tales quicumque sunt merito com-
mendandi. Quia pccato isti sunt quos deus elegit ad
sanctē viuendū. ¶ Hume. xv. Quemcūq; elegerit dñs
ipse erit sanctus. ¶ Item quos deus vngit ad digne re-
gndū: vnde de dauid inungendo in regem israel dixit
dñs samueli. j. Regum. xvj. Unges quemcūq; monstra-
uero tibi. ¶ Item quos deus erigit ad sibi succedendū
quia sicut dicitur 1 Ro. viij. Quicumque spiritu dei agun-
tur hi filij dei sunt q̄ si filij ⁊ heredes. Un̄ de successio-
ne regni paradisi dicitur Dan. iij. q̄ dominatur excel-
sus in regno hominū: ⁊ quicumque voluerit dabit illud.
¶ Item quos deus adigit ad fidem credendū. Act. ij.
Vobis enim est repromissio ⁊ filijs vestris: ⁊ omnibus
qui longe sunt quoscūq; dñs deus vester aduocauerit.
Sic igit patet quō quicumque sumitur in bono. ¶ Itē
quos sumi pōt in malo Et sic pccato: quicumque dicit il-
le qui dūcūq; vitij generaliter maculatur. Et sic bi-
co q̄ isti sunt vituperandi ⁊ reprobandi quicumque sunt
ligati amore mundanorū: Dico igit q̄ vituperan-
di sunt ⁊ reprobādi q̄-
fedati horrore vitiorū. cūq; sunt ligati mū-
Andati valore meritorū. danorū amore. Et sic
Turbati stupore aduersorū dicitur Jaco. iij. Qui-
Letati labore miserorū. cūq; voluerit amic⁹
Reuati honore fatuorū. huius mundi fieri ini-
fugati flore secretorū. micus dei constituet.
¶ Quia reuera mūdus
Struati merore tormentorū. Quia reuera mūdus
est fraudulētus amicus q̄ suos decipit dilectores. Un-
de iste videtur demonibus ⁊ mundi tribulationibus vi-
cere illud quod dicit iudas Math. xxvj. Quemcūq;
osculatus fuero ipse est tenete eū. Et ideo bene dicitur
de mundi habitatoribus Ibiere. xxxvij. Quicumque mīa
ferit in ciuitate hac morietur. ¶ Itē quicumque sunt fe-
dati vitiorum horrore scilicet peccato carnis. De q̄bus
dicitur Sal. vj. Quicumque volunt placere in carne hi
cogit⁹ vobis circūcidi. Et Apoc. xij. Quicumque nō ado-
rauerit ymaginem bestie occidatur q̄ scz hodie apud
malos quicumque bestialiter non vixerit: carnisq; delicijs
vitis dignus morte ab impijs reputatur. Et tamē pro-
uer. xx. dicitur q̄ luxuriosa res est vinum. et tumultuo-
sa ebrietas quicumque his delectatur. nō erit sapiens.
¶ Itē quicumque sunt nudati meritorum valore. Et sic
potest intelligi illud Luce. viij. vbi dicitur q̄ qui habet
dabit illi: quicumque autem non habet etiā quod se pu-
tat habere auferetur ab eo. ¶ Item sunt turbati ad-
uersorum stupore sicut scilicet sunt illi qui modicis
tribulationibus exerceantur. De quibus dicitur. iij.
Regum. xxi. Ecce ego inducam mala super iudam et
hierusalem: ⁊ quicumque audierit. tinniant ambre au-

res eius. ¶ Item quicumque sunt letati miserorū labo-
re: De quibus dicitur. Math. v. Si quis te percusse-
rit in dexteram maxillam tuam: prebe ei et aliam. Se-
quitur. Quicumque angariauerit te mille passus: vade
cum illo alia duo. ¶ Item quicumque sunt leuati hono-
ris tumorē: puta illi qui per symonias promouentur
ad alta. De quibus. iij. Reg. xij. Quicumque volebat
iplebat manum suam et fiebat sacerdos. ¶ Item qui-
cūq; sunt fugati seu reprobati diuinorum flore. q̄
scz tales quicumque reputantur indigni administrare sa-
cramenta diuina. Unde. j. Para. xv. Illicitum est vt a
quocūq; portetur archa dei nostri. ¶ Item quicum-
que sunt priuati gaudiorum dulcore. scz gaudijs paradisi.
De quibus Luce. xvj. Quicumque quesierit animam
suam saluam facere perdet eam. Et quicumque perdidit
illam viuificabit eam. quasi diceret. quicumque ani-
mam. id est vitam suam in mundo fouet ⁊ diligit: in pa-
radisi gaudijs ipsam non inuenit immo perdit. ¶ Itē
quicumque sunt grauati tormentorum merore scilicet il-
li qui in inferno damnantur. Quia sicut dicitur 1 Ro.
.ij. Quicumque sine lege peccauerit sine lege peribūt. Un-
de. iij. Reg. xj. Quicumque eā. i. athalia reginā. i.
ppriam carnem aut voluntates peccando secutus fue-
rit gladio ferietur. scilicet damnationis eterne. ¶ Patet
ergo quō peccator pluribus ex causis potest dici quicu-
q;. Et maxime quia iste in quocūq; loco cadit et labit
in quacūq; die legem transgreditur: ⁊ quocūq; visu
morti subiicitur. q̄ talis in quocūq; loco cadat ⁊ la-
batur. ¶ Patet Ecclesiastes. xj. vbi dicitur q̄ lignum si
cecidit ad austrum aut ad aquilonem: in quocūq;
loco ceciderit ibi erit. In quocūq; die dei legem tras-
greditur. ¶ Patet. iij. Regum. ij. vbi dictum fuit semel
q̄ quacūq; die egressus esset de hierusalem moreret-
ur. ¶ Item q̄ ex quocūq; visu seu aspectu mortis sub-
ijciatur scilicet eterne. ¶ Patet Exodi. x. vbi pharao di-
xit moysi. Quacūq; die apparueris nubi moneris.
Ista ergo de quicumque in malo significato sufficiant.
Unde in fraybi quod quia inuenies de Quocūq;. Et
vbi Duo aduerbium. quia ibi est de Quocūq; ⁊ vbi
Quotiens: q̄ ibi de Quotienscūq; agitur ⁊c.

Quiescere. quies. ¶ Nota q̄ quiescere
pro dormire. sicut sumitur Proverbiorum. iij. vbi dicitur.
Quiesces ⁊ suavis erit somnus tu⁹. Pro cessare ac-
cipitur vt communiter. Unde Esai. j. Quiescite agere
peruerse: discite bene facere. Pro stabiliter manere ac-
cipitur. Zacharie. j. vbi dicitur de terra que perpetuā
habet stabilitatem dicitur. Ecce omnis terra habita-
tur ⁊ quiescit. Possumus ergo notare q̄ moraliter ac-
cipiendo quintuplex inuenitur quies. videlicet Quies
Interior. Quiescit enim
Exterior. anima interi⁹
Inferior. in mentis tra-
Superior. quilitate. Quies-
Deterior. scit homo ex-
terius in mundi prosperitate. Quiescunt beati superius
in celi felicitate. Quiescunt mortui inferius in terre cō-
cauitate. Quiescunt gaudia deterius surgente aduer-
sitate. ¶ Primo ergo dicamus q̄ est quedam quies
interior ⁊ spiritalis. Et ista est quies mentis que sum-
me est desideranda. Quies enim est vnus de istis scz
que ad conuersationem vite ⁊ sanitatis sunt necessaria
que sunt Somnus ⁊ vigilia. Cibus et potus. Labor et
quies. Sic vere loquendo moraliter ad vitam gratificō-
tinendam et habendam necessaria sunt plura scilicet
Somnus contemplationis.
Vigilia meditationis.
Cibus sacramentalis.
Potus doctrinæ et cruditionis.
Labor diligentie et bone operationis.
Quies mētalī pmanētis tranquillitatis affectionis. Unde
Esa. xxx. Si reuertamini descatis salui eritis. Aper em̄
dicitur pinguescere q̄ septem diebus quiescit. Sic ve-
re homo

re homo tunc pinguescit gratijs. & virtutibus qñ quiescit septem diebus. i. quando cessat a septem peccatis mortalibus: vel quando se exercitat in septem misericordie operibus. Eccī. xvij. Cum quieverit tunc operabitur. Exponamus ergo breuiter d̄ spiritali quiete illud ps. De celo auditum fecisti iudicium terra tremuit et quieuit. Ubi aduerte q̄ sicut quies corporis causatur aliquotiens ratione

Rei qua aggrauatur.

Loco quo collocatur. ppter aggrauationem.

Motus quo terminat Interni amoris collocationē. Eterni laboris terminationē. Timoris aggrauatio ostendit cū dicit. De celo au. sc. iudi. Amoris stabilitio seu collocatio: ostendit cū dicit. Terra. Laboris terminatio ostendit cū dicitur. Tremuit & quieuit.

¶ Dico ergo q̄ mentis quiete generat firmitas timoris. Auditū inq̄ fecisti iudiciū: qđ qđem est valde timēdum. Res enim graues & pōderose vt cōter magis stabiles sunt & quiete: sicut patet de magnis rupib⁹ & montibus: de magnis edificijs & turribus: de magnis lapidibus & collibus: q̄ ppter ponderositatē suam a nemine concutiuntur: sed in q̄te perpetua solidant. Sic vere qñ mens habet in se donum & gratiam timoris diuini qui ipsam habet aggrauare & ab omni clatide depri-
mere & reprimere: tūc efficitur spiritalis stabilis & q̄ta.

Auditum inq̄ fecisti. Abacuch. iij. Dñe audini auditū tuū & timui. Job. iij. Timor quem timebā cuenit mihi: nōne dissimulaui: nōne filius: nōne quieuit: quasi diceret post timore q̄scit homo. Arbor enim magis est quieta si sit pfundius radicata. Animalia etiam tunc quiescūt securius qñ sunt in cauernis terre pfundius.

Sic vere mēs humana tūc securi⁹ q̄scit: qñ p deitum rem in pfundis terrarum. i. in pfunditatem mortis et inferni p considerationem inferius se abscondit. j. p Petri. iij. Absconditus est cordis homo in incorruptibilitate quiete & modesti spiritus.

¶ Deinde dico q̄ quiete generat firmitas amoris q̄ notatur cum dicit. De terra. Terra enim habet perpetuam q̄tem in semetipsa. Et hoc q̄ omnes partes eius tendunt ad mediū & ad centrum ppter compressionem qualitatum suarum. s. frigiditatis & siccitatis: quarum morus est a circūferētiaversus centrum. Sic vere humana mens tunc quieta efficitur quando qualitas eius. i. interiores affectus ipsius in mediū idest in deū per amorem & desiderium terminantur. Zacha. j. Terra habitatur & quiescit. Ipsum enim centrum & mediū omnium rerum deus: est vera & perfecta q̄s: verus & quietus locus cordis humanorum. Juxta illud Aug. Inq̄ctum est cor meū bone iesu. donec q̄scat in te. Sicut habemus exēplum de lapide sursum iacto: q̄ quiescere nequit donec ad terrā descenderit. q̄nimmo si subtraheretur sibi terra: non prius a motu q̄sceret quousq̄ ad illud centrū cōe quod est in terre medio perueniret. Quia breuiter cor humanū in nulla re q̄tem inuenit. immo vndiq̄ fluitat: discurret quousq̄ amota terra. i. terrenorū affectu in solo deo quiescit. Quod bene patet de corāibus peccatorum: q̄ non in deo immo in rebus mundi locantur. & ideo nulla q̄te firmantur. immo desiderijs infinis mouentur. & affectibus varijs agitātur. Esa. lvij. Cor impij q̄si mare feruens quod quiescere non valet. Non est pax impijs dicit dominus. Unde nota q̄ homo spiritualiter quiescit. videlicet quandoq̄ Supius in celo per contemplationem. Inferius in inferno per timorem & considerationem. Exterius in primo p pacificam conuersionem. Interius vero & in seipso per dei amorem & dilectionem. Et ista est pprie quies de q̄ loquor: scilicet firmitas amoris que ostenditur cū dicitur: quia terra stat & quiescit in seipsa et in centro suo. ps. fundauit terram super stabilitatem suam vt sic de tali terra cordis dicatur illud. j. Paralip. iij. Inuenerunt terram latissimam quietam & fertilem. Talem est cor per charitatem est latū. per tranquillitatem est quietū. Et per virtutum vbertatem est fertile seu plenum.

Istam ergo quietem generat firmitas amoris. Terra inquit. ij. Paralip. iij. regnavit Asa in cuius dieb⁹ quieuit terra. ¶ Insuper dico q̄ spirituale quietem generat paucitas laboris. Tremuit inquit et quieuit. Sicut enim nulla res potest quiescere q̄diu est in motu. cū motus et quies sint contraria. & inde est q̄ aqua non potest quiescere q̄diu superficies ipsius mouetur. sic nec cor humanum perfecte quiescit donec a nōtu malorum desideriorum. mundi laborum & negotiorum absolutum se inuenit atq̄ sentit. Juxta illud Esa. lvij. In multitudinem tu laborasti. non dixisti quiescam. Tremuit inquit et quieuit. quasi diceret. Primo oportet tremorem et motum cessare q̄ quies possit in nostris cordibus habitare. Unde ps. Timor et tremor uenerunt super me & contexuerunt me tenebre. Et dixit. Quis dabit mihi pennas sicut columbe. et volabo & requiescam? Igitur abdicemus a nobis omnes tales malos motus scilicet vitia et peccata. mundi q̄ tumultus et negocia. et vana mentis desideria. vt sic simus spiritualiter liberi et quieti. Juxta illud. j. Thessalosi. iij. Operamini deus vt quieti sitis. Igitur vt quieti simus quiescamus.

A tristitie meroribus.

A sceleris furoribus.

A superbie feruoribus.

A leticie clamoribus.

Quiescendū est enim a meroribus tristitie. Unde Thie re. xxxj. Quiescat vox tua a ploratu. Jtes a furoribus sceleris. Esa. xliij. Quomodo cessauit exactor. quieuit tributus. Et Ezech. xvj. Quiescam & non irascar amplius. Item a feruoribus superbie. Esaie. xxx. Superbia tantum est. quiesce. Item a clamoribus vane leticie. Esaie xliij. Cessauit gaudium tympanorum. q̄uit sonitus letantium etc. Et sic igitur patet quomodo tria requiruntur ad quietem spiritalem habendam. scilicet

Laboris terminatio. Istam tamē sunt cōtra multos qui scilicet non amant re

Amoris situatio. quietem aut quietem. Juxta illud. ij. Thessa. iij. Audiuimus quosdā inter vos ambulare i quiete: immo alios inquietant & molestant. ij. Machabe. xliij. Bella nūtriunt. seditiones mouent nec patiuntur regnum esse q̄ctum. Non sic charissimi sed simus pacifici & quieti.

Timoris aggrauatio. Juxta illud Esaie. j. Quiescite agere peruerse. discite benefacere. Istā est ergo q̄s interior & spiritalis. Et hoc est primum principale. ¶ Secundo principaliter dico q̄ in scriptura inuenitur q̄s exterior & temporalis. et ista est quies & delectatio quam habent mali in prosperitatibus huius mundi. Isti enim sunt sicut crocodilus q̄ iuxta fluitum quiescens. ab auiculis pennas ferantes habentibus scalpitur & ab ipso ventre eius sub intrātib⁹ finaliter occidit. Isti sunt sicut apes q̄ a labore nimū q̄scentes infirmari dicunt. Isti etiā sunt sicut leporarij q̄ teste p̄li. dū nimū q̄scent minus possunt se generare perhibent. Et p̄certo charissimi illi qui in cauernis delitijs. & in mūdiciuitatib⁹. & in seculi dignitatibus & eminentijs quiescūt. ab auius. i. a demonib⁹ primo per tentationes dulciter scalpuntur. & finaliter ab ipsis per eternū supplicij puniunt. Isti insuper per vitia infirmantur & a generatione bonorum operum retardantur. Istā est ergo mala quies. quia tales puniuntur a demonibus.

Extercantur a laboribus. Terminantur in meroribus.

¶ Isti dico a demonibus puniuntur. Et ideo isti figurantur in populo lachis q̄ in prosperitate maxīma quiescebat & qui a nullo cauebat. Ad quē tamen filij dānymentes ipsos subito percusserunt & terram eorum posederunt. sicut dicitur Iudic. xviij. Tulerunt inquit in lachis ad populum quiescentem & securū etc. Sic vere tales qui in prosperitate quiescunt. & qui securi ab omnibus esse credunt. subito dum non sperant a filijs dāni. idest a demonibus percutiunt. & terra sua idest terrenis bonis

quiescere, quicquā.

D

४

Index

Unde Deute. xxiij. Vineam plantabis et fodies et vinum nō bibes nec colliges ex ea quippiam: quia avermibus vastabitur. Istud enim est vinum mirabile quicquid: quia non potest esse ita modicum quin sufficiat plenissime possessioni: quia nihil omnino deficit possidenti. Unde Eccli. xlij. de deo in patria dicitur. Quod ipse non fecit quicquid de esse. vniuersiusque confirmabit bona et quod satiabit videns gloriam dei. Istud ergo quicquid spectat ad bonos et non ad malos: quia in regno celorum mali non habent quicquid. ita quod proprie ipsi possunt pice re illud. Num. xxij. Possideant filij israel hereditates suam nec quicquid queremus transiordanem: quia iam habemus nostram possessionem in orientali plaga. Ac si proprie dicerent. Sufficiunt nobis presentia et nihil quimus de futuris. Et sic per quod quicquid sumitur in bono.

C Sumitur etiam in malo significato. Quarto igitur dico quod est dare vinum quicquid vitij vel peccati. quia sicut dyabolus semper in homine reperit quicquid quod cupit et inde gaudij sumit. sicut videmus quod homo gaudet quod in altano solo invenit quicquid sui domini seu iuris. sicut Apoc. xij. dicitur quod illi qui portabant signum bestie permittentur vendere vel emere etc. Ad denotandum quod bestia infernalis dyabolus illos suos esse reputat in quibus signum suum et ymaginem. s. aliquod stigma peccati invenit atque spectat. Unde ipse tali quicquid fecare glorians dicebat Job. xij. Venit enim princeps mundi huius et in me non habet quicquid. Uide. s. in quicquid in paragrapho Item quicquid sumi potest in malo ubi multa dicuntur ut et custodit iustodiat illud Deuter. xij. Non adhibebit de anathemate in manutia. i. quicquid peccati. Et merito. Qui sicut dicitur Venit. xj. Super quod ceciderit quicquid de morticinis polluetur. Bene ergo consulit nobis Judic. xij. ubi dicitur. Cave ne bibas vinum nec ficeris. nec quicquid immundum comedas. quia sicut dicitur Num. xij. Anima quod quippiam horum tetigerit immunda erit. Ideo bene consultur Deut. vij. ubi dicit. Non inferes quicquid de ydolo in domum tuam. i. quod peccati peccati in conscientiam tuam. Et breviter illi qui habent quippiam vitij vel peccati non sunt digni deo immolari: sicut dicit Deut. xvij. Non immolabis deo tuo bouem et ovem in quo est macula aut quod peccati vitij. Et sic patet quod est quicquid quod est refutandum.

Quinto vero dico quod est quicquid quod est concupiscentia seu etiam detestandum. et istud est illud modicum quicquid vel aliquid boni quod in his temporalibus invenit quia et si istud quicquid propter vite presentis necessitatem. necessarium sit habere ibi et si non debemus cor seu affectus apponere. nec nos in talibus delectare. Unde viris perfectis in figura filiorum israel videtur deus dicere illud Deut. ij. Transibitis per terram filiorum esau. Et postea sequitur. Non pugnes contra moabitas etc. Non enim dabo tibi quicquid de terra eorum: quia filij loth tradidi eam in possessionem. Istud enim quicquid munda norum bonorum filijs israel idest viris sanctis non datur. sed filijs loth qui interpretatur declinans. i. munda nis et peccatoribus: qui. s. declinare a bono et facere malum non cessant conceditur et donatur. Istud est enim quicquid quod avari alij dare nolunt: sed illud sibi dant ab alijs volunt dicentes. s. illud. j. Reg. xxxj. Non dabitur eis quicquid de pda. Dari vero sibi desiderant atque volunt et maxime corrupti iudices et prelati de quibus scilicet dicitur Mich. ij. Si quis non dederit in ore coram quippiam. sanctificant super eum prelium. Cuius tamen contrarium faciunt superiores boni dicentes scilicet illud. j. Reg. xij. quod scilicet dixerunt filij israel samueli. Non es calumniatus nos. neque oppressisti neque tulisti de manu alicuius quippiam: Istud est ergo quicquid seu quippiam detestandum.

Sexto dico quod nos invenimus vinum quicquid quod est formidandum. et istud certe est pena eterna. De qua scilicet dicitur Eccli. viij. Quod custodit preceptum non experietur quicquid mali. Ad alij. s. eterni. quia de malo temporali contrarius constat quod videlicet boni qui dei precepta custodiunt. malum tem-

poralis pene sepe incurrunt. Nec igitur sufficiant de quippiam et quicquid.

Quinqz. Nota quod numerus quinarus pro co omnes actus humani quinqz sensibus gubernantur ita quod quicquid facit homo. totum ad aliquem quinqz sensuum ordinatur. potest in scriptura multipliciter designare. Notemus igitur quod numerus iste quandoque signat

Legis perfectionem.

Sensus discretionem.

Crucis afflictionem.

Carnis corruptionem.

Signat dico legis perfectionem. quia s. lex continetur in quinqz libris moysi. Et ideo per numerum quinarum totius legis doctrina et scientia designatur. Isti enim quinqz libri moysi figurantur in quinqz panibus ordacis quibus deus quinqz milia hominum satiauit sicut dicitur Math. xij. Math. vi. Lucc. ix. Job. vi. quia. s. ordum quod exterius habet paleam. interius vero nullam legem designat in qua sub palca hyssopalis li tere latet medulla spiritalis sensus. Isti sunt quinqz talenta que in duplo multiplicans a deo commendat. Math. xv. quia ille qui doctrinam legis acceptas per operum complementum multiplicat. a deo gloriam et premium recipit et reportat. Dne inquit quinqz talenta tradidisti mihi. ecce alia quinqz superlucratum sum Et sequitur. Euge serue bone et fidelis intra in gaudiu domini tui. Isti sunt quinqz civitates in terra egypti loquentes lingua chanaan. Esa. xix. quia proculdubio quinqz libri moysi loquuntur hodie egyptijs idest iudicis quod egyptijs dicuntur. sicut hierusalem dicitur spua liter so doma et egyptus. Apoc. xj. Lingua chanaan idest lingua difficilis et ignota loquuntur intantibus quod nesciunt intel ligeret et itate. Isti sunt quinqz bases templi quod crant ad dexteram et quinqz quod erant ad sinistram. sicut dicitur. iij. Reg. viij. quod scilicet in templo ecclesie a dextris et a sinistris. i. in piperis et ad uersis. Isti quinqz libri sunt bases. i. moru et fidei fundamenta. Isti sunt altare holocausti in quo tot deo offerunt hostie quot ibi continentur snie. De quo dicitur Ezo. xxxvij. quod altare holocausti quinqz cubitoz erat per quadrum Signat ergo numerus iste legis perfectionem.

Sunt virgines per continentiam.

Sunt vigilantes per diligentiam.

Sunt prudentes per sapientiam.

Habent lampades. s. splendor bonorum operum per bonam apparentiam. Habent oleum. i. interiorem virtutem et gratiam. Sponso. i. christo obuiam exeunt per deuotiones et reuerentiam. Et sic nuptias paradisi introeunt per adeptam glorie affluentiam. Isti figurant in quinqz filijs mathie. j. Math. ij. Isti figurant in cherubim templi quorum ale singule habebant quinqz cubitos. filie quibusdam maximis hominibus quod sunt in india ad quantitate quinqz cubitorum. Similes etiam arbori myrrae quod usque ad quinqz cubitos crescit. Similes etiam pinnulis rose quos natura in quinario numero terminauit. quia pro certo illi qui sunt veri filij mathie. i. dei patris illi quod sunt cherubim. i. pleni scientia et philosophia in templo ecclesie sancte matris. illi qui sunt in india (ubi feruet calor solis) pleni charitatis illi qui sunt myrra per fragrantiam sanctitatis et honestatis. illi qui sunt pinnule rosarum per considerationem rosarum. i. vulneru saluatoris sub numero quinario continentur. et quinqz cubitis. i. quinqz sensibus discreti pinnula gloriatur. Ezech. xl. Mensus est vestibulu templi quinqz cubitis hinc et quinqz cubitis inde.

Quis. qui

C Signat ergo iste numerus sensus discretionē. **C** Tercio dico q numerus qnarius signat crucis afflictionē. Xps em crucifixus qnq habuit vulnera. figuratus m pbarica piscina que erat in hierusalē que qnq portio habebat. in quā q mota aqua p angelū primus intrabat. sanus a cunctis infirmitatibus apparebat. sicut dicit Job. v. Sic vere corpus xpi qnq habuit porticus plagarū in quas dū anime languētes p deuotionē posunt intrare. solēt p virtutes aque mote. i. x tute sue misericordie comitātē sanitatis remedium repositare. Et iste etiā qnq plage figurant in qnq lapidibus quos dauid in pera sua habuit et cū eis goliā interfecit. sicut dicit. j. Reg. xvij. q. i. tūc goliath. i. dyabolus supas qm in pera cordis qnq lapides. i. quinq passionis xpivul uera p memoriam reponunt. Iste ergo numerus signat crucis afflictionē. **C** Quarto dico q iste numerus designat mortū et carnis corruptionē. et sic dico q p numerū quinarium in malo significato significat illi q in duplici sensu libidini et voluptati obediunt et qm cor poralem sensualitatem se regunt. figurati in illis qui dicebant Luc. xij. Iuga boū emi qnq et necessē habeo pbare ea. rogo te habe me excusatu ne. f. vadas ad nuptias pparatas. Mutauere illi q quinq iuga boum. i. quinq sensus corpis (que p tanto iuga dicuntur qz organa sensuū semper bina et bina iungunt) diligūt et sequuntur. in tanto circa horū curā interdū occupant q p eorū delectationibus a paradisi nuptiis retrahūtur figurati etiā in quinq vrginibus fatuis que dū lapadibus vacuis dormiunt. a sponsi nuptiis excludunt sicut dicitur Mat. xxv. Unde etiā de vniuersitate qnario designata dicitur Josue. x. q qnq reges absconderant se in spelunca et adduxerunt quinq reges de spelunca et suspenderunt super qnq stipites. Ad denotandū q illi q sensuū quinario male vtunt. in spelunca inferni finaliter abscondūtur et super quinq stipites. id est in penis tali qnario correspondentibus suspendunt et affligunt. Unde bene supponit pena istorū Apoca. xvi. vbi dicit q qntus angelus effudit pbialā suā sup sedes bestie. et factum est regnū tenebrosū et comanducauerunt linguas suas p dolore. quia. f. illi q taliter qnq sunt sede bestie. i. carnem ppriam pbialis carnaliū delitiarū inbunt. et ideo regnū tenebrosū cū linguarū comanducatione in inferno finaliter accipiunt. Sic ergo patet quō iste numerus qnq potest significare in malo et in bono. Sufficiat etc.

A **Quis. qui.** Notauit cōter qd ponit interrogatiue. Multo ponit positive sicut Esa. lxiij. Quis est iste q venit de edom pter qm in numero plurali. vbi q qnq ponit interrogatiue. qnq xpo itur narratiue. sicut ibi. Qui sunt isti q vt nubes volant. Nota ergo q qd et qui in qntum ponunt interrogatiue. diuersimode cōsiderant. Unde sciendū est q questiones q sunt p qd et per q qnq sunt Ad Inqrendū. Qd em iste qntiones et in finite alie pnt fieri p ista pnomina qd et qui. Dicam⁹ ergo q ista dicunt ad inqrendū. et sic dicit Mat. xvi. Quis dicit hoīes esse filiū hoīs. et Esaie. vi. Quē mittā aut qd ibi et vobis. **C** Ite dicunt ad contēndū. Et sic dicit j. Reg. xxv. Habal ptenens dū dicebat. Quis est dauid et qd est filius ysai. et Eccli. xij. Paup locutus est. et dicunt qd est hic. **C** Ite qd dicit ad approbandū. Et sic dicit. j. Reg. xxi. Quis erit in oibus sicut dauid fidelis. **C** Ite qd dicit ad reprobandū. Et sic dicit Job. xxxviij. Quis est iste inuolans snias sermonib⁹ impitis. **C** Ite dicitur ad admirandū. Et sic dicit Job. xxxviij. quasi p totū vbi dicit. Quis conclusit ostiū mare quis dedit pmbri cursū suū. Quis est pluuie pater. Quis dedit gallo intelligentiā etc. Unde vbi infinitas admiratiuas

qōnes. **C** Ite dicit ad honorandū. Et sic dicit in ps. qm dicit Quis de⁹ pter dñm. aut qd de⁹ pte. de. no. q. d. Iste est solus deus et insolidū honorandus. **C** Ite dicit ad formidandū. et sic formidabilr loquebat dauid in ps. dicens. Dñe qd habi. in taber. tuo. Quis ascē. in mon. do. et cetera similia. **C** Ite dicit ad arguendū. et sic dicit Esa. xxiij. vbi dicit tu qd hic aut qm qd hic. et Esa. xliij. Quis cecus nisi seru⁹ meus. **C** Ite dicit ad reuerēdū. Et sic reuerēter loquitur Thier. x. dicens Quis nō timebit te o rex gētū. **C** Ite ponit ad cōdolendū et sic dicit in ps. Quis est hō qui vi. et nō vide. mor. eruct. ani. su. de ma. in. Et Tref. ij. Magna velut mare p tritio tua. qd medebit tui. **C** Ite dicit ad precandū. et sic dicit Amos. iij. Leo rugiet qd non timebit. Sic igit dico charissimi q ista pnoia qd. q. qd. qd. et ista aduerbia. quādo quō. qre semper vt communiter ponuntur per modum interrogandi. Queruntamen quis et qui querunt de persona: quod et quid querunt de essentia. Cur et qre querunt de cā. Quando xpo querit de tpe. Quid vero qrit de modi genere. Ista posent multiplr dilatare. Querunt. si volumus amplius dilatare possumus dicere q p istud pnomē quis homo querit et interrogat valde multa. Unde nora q ipse querit de deo. de seipso. de iusto. de impio et de mundo. Querit em homo per qd: De suprema diuinitate. de ppria fragilitate. de iustorū utilitate. de malorū puerilitate. de mundanavarietate. **C** Primo ergo dico q puidens querit de summa diuinitate ipsas admirando. et sic certe dico q ipse admiretur deum Tanq vnum et nulli similem. Tanq summum et valde nobilem. Tanq firmum et semper stabilem. Tanq ignotum nec cognoscibilem. Benignum et amabilem. Venientem demonstrabilem. Medicum valde mirabilem. Orientem atq passibilem. Regentem et renouabilem. Ascendentem et triumphabilem. Indignantem et irascibilem. Dominantem et imperabilem. Sabernantem et venerabilem. Triumphantem atq notabilem. **C** Dica ergo q deus p istud pnomē quis est admirandus tanq vnus et nulli filius. Et sic dicit sibi in ps. Quis deus inq pter dñm aut quis de⁹ pter deū nostrū. et alibi. Deus quis filius erit tibi etc. Et alibi. Non est filius tui in dijs dñe et non est fm opa tua. **C** Ite tanq summus et summe nobilis. Tñ in ps. Quid quis in nubib⁹ cōbitur domino? similis erit deo in filijs dei. Et alibi Quis deus magnus sicut deus noster. tu es deus qui facis mirabilia etc. **C** Ite tanq firmus et semper stabilis: quia scilicet ipse habet essentiam et fortitudinem infinitā. Unde Erodi. xvi. Quis similis tui in fortibus domine? quis similis tui magnificus in sanctitate. terribilis atq laudabilis et faciens mirabilia. et in psalmi. Quis est iste rex glorie? dominus fortis et potēs. **C** Ite tanq ignotus et inscrutabilis. vnde Ecclesiastici. xvi. Quid illius quis intelligit. Et Job. xxxviij. Quis est q contempletur eum. et Job. xxxvi. Quis poterit scrutari vias eius. **C** Ite tanq benignus et amabilis. Unde de ipso pia et benigna misericordia miratur scriptura. Job. xxxviij. vbi dicit. Quis est pluuie pater. aut quis genuit stillas rois? Hos enim et pluuia dulcorē diuine misericordie significant. quia scilicet ipse saluat et liberat seruos suos. ps. Quis dabit ex syon salutare israel. **C** Ite tanq amicus indefectibilis scilicet nos personaliter visitando et ad nos veniēdo. Unde humana genus potuit. sibi dicere illud quod dixit beata agnes apostolo. Quis es tu qui venisti ad me curare vulnera mea. Et illud Luc. j. Quis putas puer iste erit. **C** Ite tanq medicus valde mirabilis scilicet in vita sua opera mirabilia faciendo. Unde Ecclesiastici xxx. Quis est hic et laudabimus eum. fecit enim mirabilia

rabilia in vita sua. ¶ Item tanq̃ moriens atq; passibilis. Unde. Esa. liij. Quis credidit auditui nostro. sedq̃ uidim⁹ eū ⁊ nō erat aspect⁹. Sequit. Virū doloris ⁊ scientē infirmitatē ⁊c. ¶ Item tanq̃ rediens ⁊ renouabilis. s. corporali resurgēdo ⁊ morte ē redēdo. Uñ Esa. lxiij. Quis ē iste q̃ venit de edom tinctis vestib⁹ de bofra? Iste formosus in stola sua. i. in corpore glorificato. ¶ Item tanq̃ ascēdens ⁊ triūphabilis. Et sic loquitur in ps. Quis ascēdet in montes dñi aut q̃ stabit i loco sancto ei⁹? Et alibi. Quis ascēdet sup equos tuos ⁊ quadrigę tue saluatio. Et Ibiere. xlvj. Quis est iste q̃ quasi flumē ascēdit. ¶ Item tanq̃ scuerus ⁊ irascibilis. s. crequēdo iustitiā p̃tra malos ps. Quis nouit potestātē ire tue. ⁊ p̃ timore tuo irā tuā dinumerare. Et illud Ibiere. x. Quis nō timebit te o rex gētū. Et Amos. iij. Leo rugiet q̃s nō timebit. ¶ Item tanq̃ gloriosus atq; laudabilis. s. beatos in patria p̃miando. Uñ in ps. Quis est iste rex glorie: dñs virtutū ip̃e est rex glorie. ¶ Item tanq̃ sapiēs inestimabilis: q̃. s. sua sapiētia sūme apparet in regimine vniuersi. Uñ Job. xxxij. Quis cōclūsit ostijs mare: Quis pedit vehemētissimo ymbu cursum suū. Quis posuit in visceribus hoīs sapiētia. Quis dedit gallo intelligentiā. Quis enarrabit celorū rōnē. Concētus celi q̃s dormire facit. Quis p̃parat coruo escā ⁊ q̃s dimisit onagrū liberū. quasi diceret. Iste p̃ suā puidentiā infinitam. ¶ Item tanq̃ triūphans ⁊ notabilis. Uñ de mirabili ⁊ stupendo maiestatis diuine triumpho. q̃ fit de cūctis populis. regnis ipeṛis in extremo iudicio dñi Job. ij. Magn⁹ dices dñi ⁊ terribilis valde. ⁊ quis sustinebit eū. Et sic ergo patet q̃ homo per quis pōt querere de summa diuinitate ipsaz admirando. ¶ Secundo principaliter dico q̃ homo per quis solet querere de propria fragilitate seipsum detestando. Et sic dico q̃ homo per quis querit ⁊ admiratur.

- Vanitatem sue vilis conditionis.
- Cecitatem sue rudis cognitionis.
- Feditatem sue turpis infectionis.
- Paucitatem sue brevis durationis.
- Bonitatem derelictę perfectionis.
- Ruditatem inconsultę locutionis.
- Ruitatem inquite verationis.
- Tarditatem expectatę saluationis.
- Siccitatē elongatę deuotionis seu compassionis.
- Necessitatē determinatę seu limitatę cōclūsiōis.

Homo ergo conqueritur per quis de sua vili conditione. Et sic certe dicit in ps. Quis est homo quia innotuisti ei⁹: aut filius hominis quia reputas eū. Homo notu vanitati similis factus est dies eius sicut ymbra p̃tereunt. ¶ Item de sua rudi cognitione. Unde. j. Cor. ij. Quia enim scilicet hominum scit que sunt hominis. q. d. nullus. Et Rom. xj. dicitur. Quis enim cognouit sensum domini. Et in ps. dicitur illud predictum. Quis nouit potestatem ire tue ⁊c. q. d. humana scientia rudis est ⁊ imbecillis. ¶ Item conqueritur de sua turpi infectione. hoc est dictu de immundicia naturalis proprię carnis tue. Unde ip̃e dicit Job. xvj. Quis est homo vt immaculatus sit. ⁊ iustus appareat natus de muliere. Et. xij. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine. ¶ Item conqueritur de sua breui duratione. Et sic dicat ip̃s ps. Notum fac mihi numerum dierum meorum quis est Sequitur. Ecce mensurabiles posuisti dies meos ⁊ substantia mea tanq̃ nihilum ante te. ¶ Item conqueritur de sua pristina perfectione. quam scilicet perdidit per peccatū. Et sic dicit Job. xxiij. Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos. s. m̃ dies quibus deus custodiebat me. quando splendebat lucerna eius super caput meum ⁊ ad lumen eius ambulabā in tenebris ⁊c. Unde ibi. ¶ Item conquerit de sua rudi locutiōe. Et sic potest dicere cum moyse illud Exodi. ij. Quis super ego. vt vadam ad pharaonē ⁊ educam filios israel de Egipto. sequitur capiti. iij. Impeditiois ⁊ tardioris

lingue sum. ¶ Item conquerit de hui⁹ mūdi veratiōe scilicet de laborib⁹ ⁊ miserijs hui⁹ vite. Unde in ps. Quis dabit mihi pennas sicut colūbe ⁊ volabo ⁊ requiescā. ac si diceret. q̃ hic nō potest req̃es mueriri. ¶ Item conquerit de paradisi dilatione. ⁊ sic dicit in ps. Quis deducet me in ciuitatem munitaz. q̃s deducet me vsq; in ydumcā. ¶ Item cōquerit de siccata deuotione seu compassione. Et sic dicit Ibiere. ix. Quis dabit capiti meo aquā. ⁊ oculis meis fontē lachrymarū. ⁊ plorabo die ac nocte interfectos filie populi mei. ¶ Item conquerit de finali cōclūsiōe seu de necessaria defunctiōe: ⁊ sic certe dicit in ps. Quis est hō q̃ viuēt ⁊ nō videbit mortē. q. d. null⁹. Et sic igit p̃ q̃ hō p̃ q̃ mirat seu cōquerit de propria fragilitate seipm̃ detestando. ¶ Tertio dico q̃ homo querit de iusti sinceritate ipsam collaudando. Et sic dico q̃ per q̃s nos laudamus ⁊ admiramur iustum vt virum.

Historis ⁊ innocentie. Igitur dico q̃ nos interrogādo ⁊ dicēdo q̃s collaudamus iustū ⁊ innocētē. Splēdois ⁊ sapiētie. Et sic dicim⁹ i ps. Quis ascēdet in montē dñi aut quis stabit i loco sancto ei⁹. Innocens manib⁹ ⁊ mūdo corde. ¶ Item dicēdo quis cōmendat iustū supientē ⁊ sic dicim⁹ illud ps. Quis sapiēs ⁊ custodiet hec ⁊ intelliget misericordias dñi. ⁊c. Dece. xiiij. Quis sapiens ⁊ intelliget ista: q̃ recte vie dñi. ¶ Item dicēdo quis nos exaltat iustū eloquentem. Et sic dicimus illud ps. Quis loquetur potētiā dñi. auditas faciet oēs laudes eius: ¶ Item dicēdo quis nos iustum magnificat verba moderatē. Unde ip̃e dicit. Quis dabit ori meo custodiam⁹ ⁊ sup labia mea signaculum certū. Ad quod illud ps. Quis est homo q̃ vult vitam. diligētē videre dies bonos. prohibe linguam tuam a malo. ⁊ labia tua ne loquantur dolum ⁊c. ¶ Item dicēdo quis non iustū amplificat deū metuentē. Ibiere. x. Quis nō timebit te o rex gentiū. ¶ Item dicēdo quis nō miratur iustū mūde stantē. i. mūde ⁊ caste viuētē. seu ē se iuste regentē. Et sic dicimus illud ps. Dñe q̃s habitabit in tabernaculo tuo aut quis requiescit in mon. san. tuo. Qui ingredit sine macula ⁊ operat iustitiā. ¶ Item dicēdo q̃s non miratur iustū factis excellentē. Et sic dicim⁹ illud Eccl. xxxj. Quis est hic ⁊ laudabim⁹ eū: fecit enim mirabilia in vita sua. ¶ Item dicēdo quis nos miratur iustum gloria fruētē. Et sic dicimus Eccl. xlij. Quis satiabitur videns gloriam dei. Sic igitur bene patet q̃ nos per quis interrogamus de iusti sinceritate ipsum collaudando. ¶ Quarto autem dico q̃ per quis nos interrogamus de impij aduersitate ipsam arguendo. Et sic certe dico q̃ impius per quis reprehenditur scilicet de.

De pompositate dicitur Judi. ix. Et quis est abymelech vt seruiamus ei. De crudelitate dicitur. Job. xxxj. Quis detō carnis eius vt saturemur ⁊ Esaie. xlij. Quis dedit in direptionē iacob. de rixositate dicitur. j. Regum. xxvj. Quis es tu qui clamas ⁊ inquietas reges. De cupiditate dici potest illud Eccl. xlij. In conspectu ardoris quis poterit sustinere. De obscuritate seu de mentis cecitate dicitur Esaie. xlij. Quis cecus nisi seruus meus: aut surdus nisi ad quem nūcios meos mitto: quis cecus nisi qui venundatus est. ⁊ quis cecus nisi seruus domini. De loquacitate potest dici illud Luce. v. Quis est iste qui loquitur blasphemias. De inepta crudelitate dicitur Esaie. liij. ⁊ Job. xij. Domine q̃s credidit auditui nostro. De malignitate q̃s idest de hypocritica falsitate dicitur Esa. xxxj. Tu q̃s

Cui.

hic aut quasi quis hoc. q. excidisti tibi hsc sepulchra
Sepulchrū em pulchrū ceteri. intus sedū: hypocritism
significat. De penaltate hō. i. de taliū futura penalti-
tate dici pōt illud Esa. xxxij. Quis poterit habitare
de vobis cum igne deuorāte quis habitabit ex vobis
cū arboribus sempiternis. q. d. illic finaliter habita-
bit ipius. Sic igit p3 quō ista vox interrogatiua quis
spectare pōt sc3 ad impiū. ad iustū. ad fragilitatez p-
p3. et ad diuinitatē sup3. De q3 vero inquātū po-
nif positiue. vide vbi si q3. de mundana varietate qre
in multis titulis vt in tabula monstrabitur.

Cui Cui sit pnomē datui casus signi-
ficans acq3itionē. Dico q3 referri pos-
test ad deū. ad iustū. et ad impiū. ¶ Primo
dico q3 referri pōt ad deū. Deus em acq3i-
tiuus est 7 datiuus. Acquirat em 7 appropriat sibi ani-
m3 penitentiū 7 iustorum. Dat vero suis fidelib3
munera meritorum 7 premiorum. et etiā pctōib3 mu-
nera terrenorū bonorū. Sicut em dicitur Jacobi. j. Ipe
est q3 dat oib3 affluētē 7 non impropert. Breuiter
ergo notabo de isto cui. q3 ipse est Cui.

Nullus potest similari. Dico ergo q3 iste ē cui
Omnis debet famulari. nullus digne cōparat.
Iusti querunt adaptari. Unde Esa. xl. Cui ergo
Impij nolūt cōformari. simile fecistis deus. Et
Circa rerū solet dari. rlvj. Cui assimilastis
Debēt laudes cumulari. me. 7 adequastis. q. d.
Impossibile est inuenire mibi similem Eze. xxxj. Cui
assimilatus es o inclite. ¶ Item iste est cui omnis d3
famulari. An Sen. rlvj. dicif. q3 dñs vocauit Jacob.
Cui iacob respondit. assum. An beata Agnes dicebat
illi sum desponsata cui angeli sermūt. cuius pulcri-
tudinem sol 7 luna mirant. cui. s. parata sum in oib3
obedire. ¶ Itēz iste est cui iustus querit adaptari. Et
sic dicif apls. ij. Thi. j. Scio cui credidi. 7 certus sum.
quia potens est deponitū meū seruare. ¶ Itē iste est
cui malus nō vult cōformari. An ad theb. j. dicif de
rebellib3. Cui noluerunt obedire p3es vñ. ¶ Itē iste
est cui laudes debēt cumulari. An Judith. xij. Deus
israel cui testimoniū dedisti. ipe caput oīm incredulo-
rū incidit in manu mea. ¶ Itē iste est cui cura rex so-
let dari. i. attribui 7 ascribi. An Sap. xij. d3 q3 ille est
cui cura ē d3 oib3. Dico ergo q3 cui qñq3 refert ad deū.

¶ Scdo hō dico q3 qñq3 cui refert ad iustū. 7 sic dico
q3 iust3 ē ille q3 ē acq3itiū 7 tutes auzēdo 7 datiu3 sua
tribuendo. Et si dico q3 est cui a deo datur 7 concedit.
Diuina benedictio seu gratia.
Interna consolatio vel leticia.
Virtutis roboratio vel constantia.
Timoris conturbatio 7 mesticia.
Honoris exhibitio 7 reuerentia.
Peccati abolitio 7 penitentia.
Benigna miseratio seu clementia.
Corporis maceratio 7 abstinentia.
Celestis retributio 7 refulgentia.

¶ Dico ergo q3 isti cui concedit celestis bñdictio. Et
sic dicif Sen. xxvj. Ecce odor filij mei sicut odor agri
pleni cui benedixit dominus. Et iofuc. xv. Cui scilicet
are dixit scilicet caleph. Quid habes. Sequif. Da mi-
hi benedictionē. Cui em vult miseret deus 7 quē vult
indurat. Rom. x. ¶ Itē sibi datur a deo interna cōso-
latio. Unde de thobia ceco dicitur Thobie. v. Cui di-
xit iuuenis idest angelus forti animo esto in proximo
est vt a deo cureris. 7 Thobie. x. Cui dicebat thobias.
Tace 7 noli turbari ¶ Itē sibi datur virtutis robo-
ratio. An. ij. Reg. j. Cui dixit adonias. Ingredere. quia
vir fortis es 7 bona nūcians. ¶ Item sibi datur timo-
ris conturbatio scilicet timor dei. Unde Eccl. xxv.
Beatus cui donatum est habere timorem dei. 7 Ro-
ma. xij. Cui timorem timorem. ¶ Itē sibi cōceditur
7 datur honoris exaltatio. Roma. xij. Cui honorem
honorem. ¶ Item sibi concedit peccati abolitio. ps.
Beatus vir cui non imputauit dñs peccatū. Cui vult

Cuius.

enim miseretur deus. Rom. ix. ¶ Itē sibi conceditur
interna miseratio. Unde canitur in oratione. Cui est
ppriū est misereri semper 7 parcere. ¶ Itē sibi a deo
datur corporis maceratio. iob. xxxij. Cui dedi in solu-
titudine domum. Solitudo em carnis macerationem
signat. ¶ Itē sibi finaliter dat splendoris retributio
scilz gloria paradisi. Unde iudith. x. Cui dñs contulit
splendorem 7c. Cui ergo refertur ad iustū. ¶ Tertio
hō dico q3 cui quandoq3 refertur ad impiū 7 iniu-
stum. Et sic certe dico q3 iste est. s. cui.

Inest detractio mordax.

Adest deceptio fallax.

Deest cognitio verax.

Subest damnatio vorax.

¶ Igitur dico q3 peccator est ille cui inest mordax de-
tractio ideo. j. pet. v. dicitur q3 aduersari3 circuit q3
rens quem deuoret. cui resistite. ¶ Item adest fallax
deceptio. ij. Regnu. xxi. Ego decipiam achab. Cui
dixit dominus. in quo. Sequitur. Decipies 7 p3uale-
bis. ¶ Item deest verax cognitio. Prouer. xxij. Cui
suffossio oculorum. ¶ Itē isti cui finaliter suberit vor-
rar 7 eterna damnatio seu maledictio. Prouer. blor.
xxij. Cui ve. cui3 patri ve. cui sine causa vulnera. nisi
his qui cōmorātur in vino. 7 qui vacant calicib3 epos-
tandis. Sufficit de cui.

Cuius. Nota q3 cui3 est genitiū de q3 q3 qd qui

gatiue. Sicut ergo dictū est de cui. sic dici pōt de cui3.
s. q3 referri pōt ad deum ad iustū 7 ad impiū. Et pi-
mo ad deum. Et sic dico q3 iste est cuius.

Substantia p nobis fundit. Iste est igit cui3 sub-
Potentia seculorū regif. stantia. s. sanguinis p
Clementia fidei parcutur. nobis fundit. An de
Iustitia impius flectitur. ipso pōt itelligi illud
Leui. ix. Aaron. i. genus humanū immolauit vitulū
p peccato suo. cui3 sanguinē obtulerūt filij sui. ¶ Itē
iste est cuius potentia seculū regif. An Job. xij. d3 sic.
In cui3 manu est aia oīs viuētis. An nos dicimus in
collecta. Deus cui3 est totū qd est optimū. ¶ Itē iste
est cuius clemētia fidei p3if. vñ Rom. ix. Cuius vult
miseretur de3. ¶ Itē iste est cui3 iustitia ipius plectif.
An iob. ix. De3 cui3 ire resistere nemo pōt sub quo cir-
uant qui portant orbē. ¶ De iusto hō dic q3 iste dicif
cuius pnomē. s. genitiui casus qñq3 positiuū. qñq3 in-
terrogatiuū. quod. s. semp possessionē designat. 7 hoc
actiue vel passiue. hoc est dictu vel q3 possidet. vel q3
possidet. Ad denotandū q3 iustus est pnomē: q3 pro-
noie. i. p proximo se ponit 7 exponit qd facit caritas.
¶ Genitiuus est q3 bona opa generat 7 pducit. qd facit
bonitas. ¶ Positiuus est q3 immobiliter manet 7 residet.
qd facit firmitas. ¶ Interrogatiū est q3 malos interro-
gat 7 arguit. qd facit veritas. ¶ Possessiu3 est q3 deus
ipsuz possidet. qd facit diuine grē benignitas. Aut ē
quia ipse possidet deū 7 virtutes habet. qd facit san-
ctitas. Et ideo breuiter dico q3 iste cuius. figuratur in
illo candelabro luminis. de quo dicitur Eze. xlvj.
De cuius vecte inquit calami. cippi. sperule. 7 lilia. p-
cedebant. Calami enim cum quibus scribitur signi-
ficant eloquentiam. Cippi aut quibus bibitur signat
sapientiam. Sperule que sunt circuli volubiles signat
obedientiam 7 diligentiam. Lilia vero cādida signat
castitatem 7 mundiciam. Et ideo breuiter notabo de
iusto q3 ipse est. Cuius.

Altitudo scandit superius.

Pulcritudo fulget exterius.

Altitudo plangit interius.

Certitudo superat vltterius.

Sanctitudo durat posterius.

¶ Dico ergo q3 iste est cuius superius surgit altitudo
sc3 per contemplationem. Unde Daniel. ij. Arborē
vidisti sublimē cuius altitudo pertingit vsq3 ad ce-
lum. ¶ Item iste est cuius exterius fulget pulcritudo
scilicet per bonestatem. An de helya d3. iij. Regu. j.
Cui3 figure

Cuius figure et habitus est vir qui occurrit vobis. Qui dixerunt. vir pilosus et zona pellicea accinctus remibus. Et ait helyas thesbytes est. Unde de ymagine sue exterioris conversationis dicitur Math. xxij. Cuius est ymago et superscriptio. Dicitur ei. Cesaris. Item iste est cuius interius plangit mestitudo scilicet per penitentie lamenta. Unde de hieremia moxte ioseph regis iude plangente. dicitur h. Paral. xxxv. Cui omnes cantores vsque in presentem diem lamentationes replicant. Item iste est cuius vberius superat certitudo. quia. iustus certissime sperat in deo. Unde in ps. Beatus vir cuius est deus spes eius. Et alibi. Beata gens cuius deus iacob adiutor eius. Et alibi. Beata gens cuius est deus deus eius etc. Item iste est cuius posterius viget sanctitudo. scilicet per longinquare dolentia bone fame. Unde Eccl. xlv. Dilectus deo et hominibus moyses cuius memoria in benedictione est. scilicet illi fecit in gloria sanctorum etc. Et hec de iusto sufficient. De ipso vero quod dici possit cuius potes notare quod iste est. scilicet cuius. Conuersatio inficitur. Igitur dico quod iste est cuius euagatio arguitur. est infecta conuersatio. Et subernatio contemnit. sic dicitur Leu. xij. quod vir siue exaltatio depumitur. mulier in cuius capite vel condonatio promittit. barba lepra apparuerit videbitur sacerdos. Sequitur. Vir siue mulier de cuius capite capilli fluunt caluus et immundus est. Barba enim et capilli conuersationem exterioris significat. vbi si fluxus inconstantie et lepre fetentis luxurie appareret. immunda merito iudicatur. Item iste est cuius est suspecta euagatio. Et sic dicitur illi inuento in agro. i. Regum. xxx. Cuius es tu. et vnde et quo pergis? Qui ait. Puer egyptius ego sum. Item iste est cuius est corrupta gubernatio. et sic dicitur Eccl. x. De terre cuius repperit puer est et cuius principes mane comedunt. Item iste est cuius est destructa exaltatio seu et temporalis cumulatione. Unde Luce. xij. Stulte hac nocte repetent animam tuam a te. que autem parasti cuius erunt. Item iste est cuius est instructa condemnatione scilicet casus mortis eterne. Unde Lu. xij. Cuius vestrus asinus aut bos in puteum cadet. Puteus dico infernalis etc. Sufficit.

Quem. Nota quod per quez quod est pronomen accusatiui casus de quis seu de qui deriuatim. potest intelligi christus. iustus. et stultus. Primo dic quod per quem intelligitur christus. Quod enim sumis positue. pronominaliter accusatiue. interrogatiue. et singulariter. Sic vere christus potest sumi positue quo ad essentiam deitatis. pronominaliter. id est pro homine quo ad presentiam humanitatis. Accusatiue quo ad accusationem et damnationem passionis et supplicij. Interrogatiue in disceptatione iudicij. Singulariter in retributione futuri premij et in excellentia sui dominij. Iste est enim quem diligenter debemus querere. et eidez neque perpetuo adherere. vt scilicet figuretur in illo thesauro de quo dicitur Math. xij. Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro quem qui inuenit homo abscondit. et vadens vendit vniuersa que habet et emit agrum illum. Ager enim iste fides est. vbi. scilicet thesaurus inestimabilis deus et noster alibi absconditus reperitur. quez certe summe debemus diligere et cum diligentia custodire. Iuxta illud Can. ii. Inueni quem diligit anima mea. tenui eum nec dimittas. Sicut de maria magdalena canitur quod ipsa scilicet dicebat. Regnum mundi et omnem ornatum seculi contempsisti propter amorem domini mei Iesu christi. quem vidi. quem amavi. in quem credidi quem dilexi. Et breuiter dico. quod iste diligendus. quia hic est.

Ductor inueniabilis. Et sic vere dico quod hic Tutor inuariabilis est quez habemus primum Tutor insuperabilis. ductorem scilicet ad nos Doctor inestimabilis. regendus et exemplariter Dator interminabilis. precedendum in via dei et in via huius mundi. Unde de ductore et precessore angelo qui scilicet per desertum filios israel ducebat ad terram promissionis. dixit moyses domino Exo. iij.

Obsecro domine mitte quem missurus es. scilicet vt ad celestem patriam nos conducat. Item hic est quem videmus validum tutorem scilicet ad nos tuendum et liberandum. Unde Ps. iij. dicitur. Deus noster quez colimus potest eripe nos de manibus tuis. Item hic est quez sentimus solidum victorem quia sicut dicit iudicij. xvj. Adonay dicitur deus. magnus es tu. et pclarus in virtute. quez supare nemo potest. Item hic est quez audiuimus splendidum doctorem. quia sicut dicitur ioh. xij. Paracletus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia. et ioh. xv. Cum autem venerit paracletus quem ego mittam vobis. ille testi monium perhibebit de me. Item hic est quez audiui mus prouidum datorum. quia. scilicet iste est qui dat spiritualia. temporalia et eterna. Rom. i. Per quem accepimus gratiam et apostolatum Et. j. Cor. j. Per quem vocati estis in societate filij eius. Et breuiter iste est per quem omnia facta sunt. quez laudant angeli atque archangeli. et in quez anima beata comprehendendo quiescit dicens. scilicet illud Casm. iij. Inueni quem diligit anima mea. vt et nos simili modo dicamus illud ioh. vi. Domine ad quem ibimus? verba vite eterne habes. Et sic patet quod per quem intelligitur christus. Sed secundo dico quod per quem quandoque intelligitur iustus iste est enim accusatiui alios corrigendo. Quod adiectiuus in bono crescendo et virtutes virtutibus cum mulando. Singularis alios precellendo. et aliquando substantiuus in bono perseverando. Et nota si vis de isto quem quod scilicet iste est Quem.

Attendat supna maiestas. Igitur contemplantur virum Liberat pcella potestas. pfectum quem sibi vendicat maiestas supna Adornat eterna venustas. iustus enim est hereditas et possessio summi dei. Unde Exodi. xv. Informa diuina veritas. dicitur. Infirmat eterna caritas. fiant inmobiles quasi Drigit eterna dignitas. lapides. Stimulat timoris asperitas. donec pertranscat populus tuus iste Euigilat vigoris strenuitas. quez possidisti. Et in ps. Ademor esto congregationis tue quam possidisti ab initio. Item hic est quem curans liberat potestas eterna. vnde Exodi. xxxij. Cur domine irascatur furor tuus contra populum tuum quem eduuxisti de terra egypti in fortitudine tua magna? Item hic est quem pelit et ornat honestas eterna. Unde Ihesu. vi. dicitur. Homo quem rex honorare voluerit de indui vestibus regis etc. Testes enim regie sunt honesta conuersatio et exteriores virtutes. Item hic est quez fide informat veritas interna. Unde de paradiso dicitur Gen. ij. quod plantauerat dominus deus paradysum voluptatis a principio. in quo posuit hominem quem formauerat. Item hic est quez tutat et firmat vigoris vis ver na: quia scilicet in isto viget et manet fortitudo virtutis. et tuta firmitas que non perit. vnde in ps. Et sup filium hominis quem confirmasti tibi. Item hic est quem feruens inflamat amoris taberna. Unde iustus est ille vitulus quez corit abraham angelis in conuiuio porrigendum sicut dicitur Gene. xvij. Iustus quoque est aries ille herens in vepribus. de quo Gen. xxij. dicitur sic. Quem arietem assumens obtulit hoc locustum autem id est quod totum incensum. Item hic est quez sursum erigit honoris lucerna. Unde. ij. Regum. xj. Propter dauid seruum meum quem elegi qui custodiunt mandata et precepta mea. Et Ihu. xvij. Quem elegero germinabit virga eius. Item hic est quez augens affligit timoris lex superna. Unde de thobia dicitur Thobie. j. quod genuit scilicet filium quem ab infantia timere deum docuit et abstinere a peccato. Item hic est quem vigens corrigit feritas paterna quia scilicet sicut dicitur prouerbio. ij. Quem enim diligit dominus corrigit. et quasi pater in filio complacet sibi. Item hic est quem diligens agit vigoris lucerna. Unde de vigili diligentia salum dicit Math. xxvij. Beatus ille seruus quem cum venerit

Quo.

dn̄s eius inuenerit vigilantem. amen dico vobis. sup̄ omnia bona sua cōstituet eū. Sic ergo dico q̄ p̄ istud p̄nomen quem intelligit vir p̄fectus seu ē hō iustus. **C** Tertio vero dico q̄ p̄ istud p̄nomen quē intelligit homo stultus seu ē vir iniustus. Et sic nota q̄ peccator est ille scilicet quem vides.

Privatum luce directiva. Hic est ergo quē a se libatum fece infectiva. exulat clara discretio. Damnatū voce dei viua. figuratus. s. in Sanson de quo dicit Iudicij. xv. Quem cum cepissent philistei statim eruerūt oculi eius. Item hic est quem sedans maculat carnalis vinctio. ij. Regum. xix. Quem vngimus regē sup̄ nos mortu⁹ est. Item hic est quem damnans iaculat diuina sanctio. Et sic dicit domin⁹ de homine peccatore Sen. vi. Delebo inquit hominem quem creauit a facie terre. seq̄tur. Penitet enim me creasse eos. Item hic est quem dure vapulat mortis damnatio. Unde. ij. Paral. xii. dicitur de Ieroboam. q̄ resistere non valuit regi iuda quem percussit dominus ⁊ mortuus est. Et de antip̄o dicitur. ij. Thes. ij. Quem dn̄s Iesus interficiet spiritu oris sui ⁊c.

¶ Quo. Pronomen ablatiui casus. Nota q̄ quo potest referri ad personas. ad res. ⁊ ad loca. Et primo ad p̄sonas. s. ad deum. ad iustus. ⁊ ad impiiū sicut de alijs casib⁹ dictu⁹ est. Primo igit dicamus de quo prout refertur ad p̄sonas. Et sic dico de deo q̄ iste s̄m dicta collecte eccl̄astice. De⁹ a quo sancta desideria recta consilia. ⁊ iusta sunt opera. Iste est sine quo nihil est validum nihil sanctu⁹. Iste est a quo bona cuncta p̄cedūt sicut canimus in Kyrie Iste est in quo omnis edificatio constructa crescit in templum sanctum in dn̄o. In quo ⁊ vos coedificamini in habitaculum dei in spiritu sancto. sicut dicit Eph. ii. Et sicut dicitur. j. Cor. xv. Iste est in quo ⁊ statim per quem ⁊ saluamini. De viro aut iusto dicam⁹ q̄ iste est de quo dn̄s videt posse dicere illud Matth. xvi. Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene cōplacui. Et merito. quia certe iste est quo.

Purgant crimina noria. Iustus est dico ille quo celantur merita pp̄ria. purgant crimina noria. An̄ Leuiti. vii. Quo expiato ⁊ sanctificato fudit sanguinē ad fundū altaris. Est etia⁹ ille quo celantur merita pp̄ria. An̄ de angelo apparente dixit manue. Judi. xii. Quē cū interrogassem quis esset aut quo nomine vocaretur noluit dicere. Est insup̄ quo sectantur sana cōfortia. vnde Sen. l. dicitur de Ioseph. Quo ascendēte ierūt cum eo omnes senes domus pharaonis. De viro vero impio ⁊ iniusto possum dicere q̄ iste est de quo dicitur Leui. xv. q̄ vir de quo egreditur semen coitus lauat corpus suum aqua. Et Leui. xxj. Omnis homo qui accesserit ad ea que sanctificata sunt ⁊ q̄ obrulerunt filij israel domino in quo est immundicia. peribit coram dn̄o. Sic ergo patet q̄ quo refertur ad p̄sonas. Secundo dico q̄ quandoq̄ refertur ad res.

¶ Et sic dico q̄ est dare Unum quo: quo
Cibant viri pestilentes. Est dico vnum quo. Omnant viri sapientes. quo cibantur pestilentes viri. s. peccatores. Ditant viri presidentes. tes viri. s. peccatores ⁊ hoc est peccatum seu etiā quodlibet delectabile nisi di huius. De quo Bene. ii. De ligno de quo preceperam ne comederes comedisti. Talibus potest dici illud. j. Regum. j. Digere paulisper vinu⁹ quo mades. Item est vnum quo. quo ornantur sapientes viri. Et istud signat bonum gratie scilicet merita ⁊ virtutes. De quo Rume. ii. Sument palliū biacynthinu⁹ quo cooperient candelabrum. Palliū enim istud signat ornamentū virtutum quo scilicet sancti viri veſantur. De quo Deu. vii. Testamentum tuu⁹ quo operiebaris nequa⁹ vetustate defecit. Item est vnum quo. quo ditantur presidentes viri scilicet dyadema glorie paradisi quo scilicet coronantur beati. De quo

Quorum.

Canti. ii. Egredimini filij syon ⁊ videte regē salomonem in dyademate quo coronauit eū mater sua. Quo igitur aliquando refert ad res. Tertio dico q̄ quo quandoq̄ refertur ad loca. Et sic dico q̄ est dare scilicet vnum locum. Quo

Boni recedunt. Primus locus signat locum mundialem. seu etia⁹ Iusti procedunt. cum mundialem. seu etia⁹ Bona succedunt. statum prosperitatis nundane. Iste enim est ille locus in quo mali delectantur stare. ⁊ a quo viri sancti solēt recedere. Iste est em̄ ille periculosus locus. de quo dicitur. ij. Regum. xxi. In loco hoc in quo linerūt canes sanguinem naboth. lambent quoq̄ tuum sanguinem. vt ⁊ de isto possumus dicere illud. ii. Reg. v. Locus in quo habitamus angustus est. Scdus signat locum regularē. s. locū ecclesie vel religionis. seu ē status hoīm perfectoru⁹. Iste est paradisu⁹ voluptatis quas dn̄s a principio plantauerat in quo posuit hoīez quē formauerat. De quo. j. Paral. xii. Venerūt ad p̄sidium in quo morabat dauid. Tertius signat locū supernalem in quo scilicet est abundantiā omniū bonorū. De quo Judi. xvi. Tradet vobis dn̄s locū i quo nullius rei est penuria. Et de isto potest dici illud. j. Reg. xix. In quo loco sunt samuel ⁊ dauid. Quart⁹ autē loc⁹ signat statum infernale. De quo. s. dn̄s loquitur dānatis Esaie. j. Super quo percutiam vos vltra addētes preuaricationē. Omne caput languidū ⁊ omne cor merens ⁊c. Si autē de tpe vis aliqd dicere. dic q̄ istud p̄nomen quo signat tps.

Presentis mortalitatis. De tpe vite p̄sentis pōt dici illud hester. ij. Ingentis vtilitatis. Sicut solita erat eo tēpore quo eā paruulam florentis felicitatis. nutriebat. De tpe vite ingentis. i. de vita ⁊ statu hoīm p̄fectoru⁹ pōt dici illud Judi. xvi. Venerat tenip⁹ quo sacrificiū offerri solet. ⁊ hester. ij. Eo inquit tpe quo mardocheus ad regis ianuaz morabatur. Istud est em̄ tps gratie quo s. sacrificiū cordis cōtriti deo offerimus. ⁊ quo p̄spēs ⁊ p̄ fidē ad ianuā celi stam⁹. De tpe fortune laboris. seu mūdane p̄speritatis instabilis ⁊ fluentis pōt dici illud. ij. Mach. j. Tēpus fuit quo sol refulsit qui prius erat sub nubilo. De tpe vero pene sequentis s. quo miseri in inferno puniētur dicitur Job. vi. Tpe quo fuerint dissipati peribunt. ⁊ vt incaluerint soluentur de loco suo. De tpe aut status florentis quo. s. beati in eterna felicitate gaudēt pōt dici illud Job. xii. Cōstituas mihi tps in quo recorderis mei. putas ne mortuus hō rursū viuat: cūctis diebus quibus nūc mīlito expecto donec veniat immutatio mea. Sequitur Operi manuum tuarū porriges dextera. Et hec igit de quo p̄nomen sufficiant quo ad p̄sens.

¶ Quorum. Nota q̄ istud p̄nomen quorum quod est genitiu⁹ plurale. potest referri ad bonos ⁊ ad malos. Et primo dicamus de malis q̄ isti sunt. s. quorum.

Rebellio deo opponitur. Opinio fetet ⁊ spernitur. Elatio cadit ⁊ labitur. Possessio nimis extenditur. Cognatio splendida cernitur. Affectio ardet ⁊ vitur. Cognitio tenebris tegitur. Locutio murmure pungitur. Cibatio melle vngitur. Isti em̄ obstinate deo opponunt. An̄ iob. xxi. Qui dixerūt deo recede a nobis quasi nihil posset omnis potens estimabant eū quorū sententia p̄cul sit a me. Item isti vt infames iure cōtemnuntur. An̄ p̄ro uerbio. ij. Quorū vie peruerse ⁊ infames gressus illorū. Item isti p̄ prudentes nunq̄ extolluntur. An̄ Job dicebat de talibus Job. xxx. Quorū virtus erat mihi pro nihilo. Et ibidem. Quorū patres non dignabar ponere cum

ponere cum canibus gregis mei. ¶ Itē isti terreni opibus immerguntur. ¶ Tñ de peccatore diuite potest dici illud ps. Hoc mare magnum et spaciosus manibus. ibi reptilia quorum non est numerus. Reptilia dico. i. diuitie. ¶ Itē isti p̄ ceteris ple fecundantur. ps. Quorū filij sicut nouelle plantatiōes et. filie eorū composite et. ¶ Itē isti cupidine rex comburuntur. Unde i ps. In quorū manib⁹ iniquitates sunt. dextera eorū repleta est numeribus. ¶ Itē isti caligine ceca cōtegunt hoc est dictu. ignorātie cecitate. Tñ Esa. xxi. Neq̄ p̄fundi estis corde vt a dño abscondatis cōsilijs quorū sunt in tenebris opa. ¶ Itē isti acredine et borū vtunt. Unde in ps. Quorū os maledictiōe plenus est et amaritudine. veloces pedes eorū ad effundendū sanguinē. ¶ Itē isti dulcedine cibi alliciunt. qz sicut dicit Deut. xxxij. De quorū victimis comedebant adipes et bibebāt vinū libaminū. Et phil. iij. Quorū de⁹ venter est et. ¶ In bono nō significato dic q̄ quorūm pōt referri ad bonos. Tñ nota q̄ isti sunt Quorū. Erpiatur prauitas sublata per penitentiam. Regulatur lenitas iuuata per temperantiam. Declaratur lenitas planata per complacentiā. Candidatur castitas purgata per continentia. Confirmatur entitas renata per permanentia. ¶ Dico ergo q̄ isti sunt quorūm per penitentia culpa remittitur Unde in ps. Beati quorū remisse sunt iniquitates et quorūm tecta sunt peccata. Unde Luc. v. Quorum vt iesus fide vidit dixit. hō remittunt tibi peccata tua. Et Johan. x. Quorū remiseritis peccata remittunt eis. Et quorū retinueritis retenta sunt eis. ¶ Itē isti sunt quorū p̄ tēperantiā vita dirigif. Unde Ero. xvi. An⁹ mensure erunt oīa saga quorū quinqz iunges scorsum. Quinarius. n. numerus qnqz scnsus signat. qui. s. sunt semp p̄ tēperantiā moderati. ¶ Itē isti sunt quorū p̄ mitatē et clemētiā lenitas vngitur. isti em̄ sunt leues suauēs et vincti. Rume. iij. Hec sunt nota filiorū aaron qui vincti sunt et quorūm cōplete sunt consecratiōes. Et Eccl. xliij. Ibi sunt viri misericordie quorū pietates nō defuerunt. ¶ Itē isti sunt quorū p̄ continentiam puritas tergitur. Unde de panibus propositiōis idest de sanctis viris dicitur Leui. xxiij. Quorū sex altriuscus super mensam purissimā corā dño statues. ¶ Itē isti sunt quorū p̄ permanentiā durat eternitas. qz. s. isti viuūt in eternū. vnde Phil. iij. dicitur q̄ isti sunt quorū nomina scripta sunt in libro vite. Et hec de quorūm sufficiant.

¶ Quos. In accusatiuo. Nota q̄ quos simili modo pōt dici de bonis. Unde nota q̄ boni sunt quos.

Status supernus facit tñtissimos.
Amor fraternus facit carissimos.
Splendor lucernus facit doctissimos.
Algor internus facit promptissimos.
Labor eternus reddit aptissimos.
Rigor paternus facit sanctissimos.
Dulcor maternus reddit letissimos.
Tenor eternus reddit certissimos.

¶ Dico ergo q̄ isti sunt quos efficit tñtissimos puritas superna: quia scilicet propter virtutes corruptibilem qua p̄pollent fortissimi sunt et tuti. Unde de angelis dicitur Gen. xxxij. Quos cum vidisset iacob ait Castra dei sunt hec. ¶ Itē isti sunt quos dat gratissimos caritas fraterna. Unde de Joseph et fratribus suis dicitur Gen. xliij. sic. Quos cū vidisset et beniamin simul fecit eos introduci domum. ¶ Item isti sunt quos dat doctissimos claritas lucerna: hec est reuelatio sancti spiritus. Unde Ero. xxiij. loqueris cūctis sapientibus corde quos repleui spiritu sapientie. ¶ Item isti sunt quos promptissimos facit vigorositas interna. Ero. xxxvij. vbi dicitur. q̄ beseleel fudit quatuor circulos quos posuit i quatuor angulis per singulos pedes mense. Circulus enim in pede nihil aliud est q̄ volubilis obediētia in prompta exequiōe.

pes em̄ cursum et motū signat. ¶ Item isti sunt quos efficit aptissimos aduersitas externa: quia. s. quanto viri sancti magis p̄ tribulatiōes concutuntur et maleant. tanto aptiores in dei nīfibus iudicant. Tñ de lapidibus fundamēti templi dicit sic. iij. Reg. v. Quos lapides dolauerunt cemetarij salomonis. Unde de tribulatis et pauperibus pōt dici illud Job. xiiij. Quib⁹ non est operimētum in frigore. quos ymbres montū rigant et. ¶ Itē isti sunt quos efficit sanctissimos seueritas paterna. Et sic dicitur Apocal. iij. Ego quos amo arguo et castigo. ¶ Itē isti sunt quos efficit letissimos felicitas superioris hierusalem que sursum est et est mater nostra. De quo Baruch. v. Ecce venient filij tui quos dimisisti dispersos collecti ab oriente in occidentē in verbo sancti gaudentes in honore dei.

¶ Itē isti sunt quos efficit certissimos etitas eterna. hoc est dictu. veritas p̄destinationis eterne qua. s. isti sunt quos ab eterno numerauit. et in saluandorū numero descripsit et appropriauit. Unde de numeratiōe dicitur Rume. i. Ibi sunt quos numerauit moyses et aaron. Et de descriptiōe dicit. ij. Paral. iij. Ibi ergo sunt quos supra descripsim⁹ nominatim. De appropriatiōe autē dicit Leu. xxv. Ad dei autē serui filij israel quos eduxi de terra egypti. Et breuiter de p̄destinatione dicit dñs ioh. xviij. ¶ Pr̄ manifestauit nomē tuū hoīb⁹ quos dedisti mihi de mūdo. Sequit. Ego p̄ eis rogo. nō p̄ mūdo. s. p̄ his quos dedisti mihi. qz tui sunt. Sequit. Pater sancte serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi. Et hec de quos in bono significato sufficiat.

¶ In malo nō significato dic q̄ mali sūt. Quos Adorat error secularis. ¶ Isti dico sunt quos et honorat fauor p̄laris. ror secularis solet adorare. Deorat rigor sup̄nalis. re: qz. s. isti in seculo reputantur magni figurati i ydolis. vnde Deu. xxxij. Adorauerunt eos quos nesciebant et quibus nō fuerant attributi. ¶ Item isti sunt quos honor popularis solet exaltare. Isti enim honoribus eleuantur. sed in fine turpiter deprimuntur. ij. Reg. xviij. Plures fuerunt quos saltus cōsumperat de populo q̄ quos vorauerat gladius. Saltus enim qui est rupes alta et scissa. honorū designat altitudinem. ¶ Itē isti sunt quos rigor sup̄nalis solet deuorare seu etiam condemnare scilicet rigor iustitie diuine. Tñ dñs ipse dicit Thiere. xlv. Ecce quos ego edificauit ego destruo. quos plantauit per temporales p̄speritates. ego euello et destruo per eternas aduersitates. ¶ Itē isti sunt quos terror infernalis seu crudelitas hostilis solet iugulare seu etiam lacerare. Unde iij. Reg. x. de damnis et demonibus dicit sic. Quos cū apprehendissent viuos iugularunt eos.

¶ Quibus. Nota q̄ sicut dictum fuit de quos et quorum. sic dicendum est de quibus. q̄ scilicet ad bonos et ad malos. seu etiam ad bona et ad mala diuersimode referatur. Dic ergo de bonis perfectis et virtuosis q̄ isti sunt quibus.

Assignatur virtus integralis. ¶ Dicamus ergo de istis quibus. id est de viris perfectis et iustis q̄ isti sunt quibus assignatur seu in quibus cōmēdat virtus generalis seu spiritualis. Isti enim complete et adulte sunt virtutis. vnde de duobus filiis ysaac dicitur Gen. xxx. sic. Quibus adultis factus est esau vir gnarus venandus homo agricola. Jacob autem vir simplex habitabat in tabernaculis. ¶ Itē isti sunt quibus ministratur panis specialis seu spūalis scilicet eucharistie. Iste enim est panis iustorum non peccatorum. Tñ de Joseph et suis fratribus Gen. xlvij. dicitur sic. Quibus statuta cibaria de horreis publicis prebuit. Et Ero. xvi. Quibus ait moyses. Iste est panis quec dedit vos

Quisquam.

bis dñs ad vefcendum. ¶ Itēz isti sunt qbus pñitur iuffus paternalis. Iſti em̃ ſunt maiorib⁹ ad obediētiā ſemp̃ prompti. ¶ Añ Geñ. l. Quibus iuffa explenti bus tranſierit terra. ¶ Itēz iſti ſunt quibus diuidit ſeu tribuit terra ſup̃nalis. ſ. hereditas paradifi. ¶ Añ Deut. j. ¶ Paruuli v̄ſtri de qbus dicitis q captiui duce rent. ipſi ingrediēt̃r. ⁊ iſtis dabo terrā ⁊ poſſidebūt eam. ¶ Et Job. xv. dicitur. Quib⁹ ſolum data eſt terra. ¶ Itēz iſti ſunt quib⁹ non p̃ualet hoſtis iſternalis. ¶ Añ iſti poſſunt cōparari fili⁹ enachim. quib⁹ nullus pōt eſt aduerſo reſiſtere ſicut dicitur Deu. ix. ¶ Item iſti ſunt qbus valde placet ſermo magiſtralis. i. doctrina maiorum ⁊ meliorum. ¶ Añ. ij. ¶ Para. xxij. Quib⁹ au dientibus legit rex omnia verba voluminis. ¶ Item iſti ſunt quibus infligitur labor tp̃alis ſcilicet p̃ſens aduerſitas ⁊ paup̃tas. ¶ Ande Job. xxij. Quibus non eſt operimentū in frigore. ¶ Et Luc. xij. dicit de coruis. i. de hiſpidis heremitis ⁊ alijs viris ſanctis. Conſide rate inquit coruos quia non ſeminant neq⁹ metūt. qbus non eſt cellarius neq⁹ horreū ⁊ deus paſcat illos. ¶ Ande de aduerſitate dicitur Iſiere. xlij. Ecce quibus nō erat iudiciū vt biberēt calicē ire dñi bibētes bibēt ⁊c. ¶ Itēz iſti ſunt quib⁹ aſcribitur cibus eternalis. ſ. cibus glorie ⁊ dulcedo paradifi. ¶ Ande. Sap. xvj. Diſpoſuiſti inq̃t populū tuū. quibus oediſti concupiſcētiā delectamenti ſui nouū ſaporem eſcam parans ⁊c. ¶ In malo vero dic q peccatores ⁊ impij ſunt illi ſcilicet quibus.

Indignat ſumma diuinitas. Iſti ſunt igif quibus
Hebetat mentis ſubtilitas. ſumma diuinitas idi
Reſeruat mortis obſcuritas. gnaf vt de rebellib⁹
Obſtinat cordis calliditas. fili⁹ iſrael dñi Iſume.
¶ Quib⁹ irat⁹ dñs iurauit dicēs. Si videbūt hoīes
iſti terraz quā pollicit⁹ ſum abrahe ⁊c. Et in p̃s. Qui
bus iurauit in ira mea ſi t̃roibūt i requiē meā. ¶ Itēz
iſti ſunt qbus mentis ſubtilitas hebetat. qz. ſ. luce ſciē
tie p̃ ignorantia ſunt priuati. De quib⁹ Sap. xij. Cla
ni ſunt oēs hoīes. in qbus nō eſt ſciētia dei. ¶ Itēz iſti
ſunt qbus mortis obſcuritas reſeruat videlicet i ſer
no. ¶ Añ. ij. ¶ Pet. ij. Ibi ſūt fontes ſine aqua. nebule tur
binib⁹ ⁊ eragitate. qbus caligo tenbrarū reſeruat. ¶ Itēz
iſti ſunt qbus cordis calliditas obſtinat. ſ. ad faciendū
malum. ¶ Ande de caldeis ⁊ eorū malicia dñi Iſiere. viij.
Mittā vobis ſerpentes ⁊ regulos qbus nō eſt incanta
tio ⁊c. ¶ Itēz ergo dicta de qbus ſufficiant quo ad p̃ſo
nas. ¶ De reb⁹ vero dic tam bonis q malis q varia
⁊ diuerſa ſunt negocia rerū v̄z quedam bone qbus.

Conſtruimur. Dico ergo q ſunt res bone
Corrigimur. qbus iſtruimur ⁊ iſta ſunt di
¶ Perſicimur. uina lex ⁊ mādata. ⁊ ſacre
Reſicimur. pagne atq⁹ ſciētie documē
¶ Quedā male qbus. ta. vñ de mandatis diuinis
Allicimur. pōt dici illud Geñ. xlij. ſi
Inſicimur. nitis iacob mādati⁹ qbus
Afficimur. filios iſtruchab collegit pe
des ſuos ſup̃ lectum. De duob⁹ vero teſtamenti⁹ pōt
intelligi illud Iſum. x. fac tibi duas tubas argēteas
qbus cōuocare poſſis multitudinē. ¶ Iſta aut figurant
in vaſis aureis ſalomonis. De qbus dñi. ij. ¶ Reg. x. Om
nia vaſa de quibus potabat rex ſalomon erat aurea.
¶ Itēz ſunt quedā quib⁹ corrigimur. Et iſta ſunt mī
di tribulamina ⁊ aduerſa. De quib⁹ Luce. xxi. Veniēt
dies in quibus nō relinquet lapis ſup̃ lapidem. Se
quitur. Surget gens contra gentem. ⁊ terremot⁹ erūt
per loca ⁊c. ¶ Item dico q ſunt quedam quibus p̃ſi
cimur. Et iſta ſunt gratie merita ⁊ virtutes. ⁊ iſta ſunt
ſpiritualia ornamenta. de quibus dicitur Iudic. viij.
Culit gedeon ornamenta ⁊ bullas quibus colla rega
lium camelorum decorari ſolent. ¶ Itēz dico q ſunt
quedam quibus reſicimur. Et iſta ſunt delitie ⁊ gau
dia paradifi. De quibus dicitur Leu. xxv. facite p̃e
cepta mea atq⁹ iudicia ⁊ cōplete ea. vt habitare poſſi
tis in terra abſq⁹ villo pauore. ⁊ ſignat vobis humus

fruct⁹ ſuos quib⁹ veſcamini v̄ſq⁹ ad ſaturitatē. ¶ Iſta ci
baria parant yſaac quibus ſc̃z libenter veſcitur ſicut
dicitur Geñ. xxvij. ¶ Itēz dico q ſunt qdam res male
quibus allicimur. Et iſta ſunt tp̃alia mundi bona q
bus ſatui plus debito attrahuntur. ¶ Ideo Deu. vij. dñi.
Nō cōcupiſces aurū ⁊ argentū. de quibus facta ſunt
ſ. ydola talia em̃ non ſunt cōcupiſcēda. ſ. diuitie. imo
ſm̃ aplm̃. j. ¶ Thi. vi. ¶ Habētes alimēta ⁊ qbus tegamur
his debem⁹ cōtenti eſſe. ¶ Itēz dico q ſunt qdā qbus
inſicimur. Et iſta ſunt vitia ⁊ peccata de qbus. ij. ¶ Reg.
xvj. dicitur. Ambulauit in vijs patris ei⁹. in peccatis
ſuis qbus peccare fecit iſrael. Et. iij. ¶ Regū. xxij. dñi.
Seruiuit in immundicijs quib⁹ ſeruierat pater eius.
¶ Itēz dico q ſunt qdā qbus afficimur. Et iſta ſunt tor
menta inferualia. quib⁹. ſ. ſi peccauerim⁹ affligimur.
¶ Itēz bene cōſulit ſcriptura Eccl. xij. dicens. Alimento
creatoris tui in dieb⁹ iuuentutis tue. aſq⁹ veniet dies
afflictionis tue. ⁊ appropinquāt anni dñi qbus dicas nō
mihi placent. ¶ Itēz igitur de quibus ſufficiant ⁊c.

Quisquā. quicquid.

Nota q quicquid idem eſt quod
quicunq⁹ ſeu aliquis. Sumitur tñ vt cōiter in terminis
negatiuis. ¶ Nota igitur ſicut dict⁹ eſt de qui⁹ ⁊ de
quis. Quicquid poteſt ad diuerſa referri. v̄z. Ad iuſtū.
ad ſtultū. ad damnatum. ¶ Primo ergo dico q iuſt⁹
poteſt dici quicquid. id eſt aliquis vel quicunq⁹ qz p̃certo
iuſti p̃ eo q p̃ caritatem ad oēs generaliter ſe exten
dunt. iō quicquid ſeu quicunq⁹ merito dici p̃nt. ¶ Notabis
ergo de tali quicquid. i. de viro iuſto. ſ. Quod.
¶ Itēz maiorum legibus religatur.
¶ Itēz ciborum fluctibus non grauatur.
¶ Vitiorum enſibus non truncatur
¶ Deceptoris artibus non ledatur.
¶ Adulantis vocibus non fraudatur.
¶ Caſtigantis acubus non ſtimulatur.
¶ Itēz terrenis ſpecubus non locatur.
¶ Itēz propijs opibus non ditatur.
¶ Itēz celitus omnibus ſatiatur.
¶ Itēz inferni cruciatibus non deputatur.

¶ Dicam ergo de dño. Quicquid. i. de quolibet viro iu
ſto. q hoc ſine imperio non vagatur. Ad iuſtum enim
ſpectat q nō ſit vagabundus. ſed q maiorib⁹ legibus
ſit ſubiectus. ¶ Ande Joſeph in perſona ſuperioris dñi
Geñ. xlij. Abſq⁹ tuo imperio nō mouebit⁹ qſq⁹. ¶ Itēz
dico q ciborū edulio non grauatur. Abſtinens enim v̄z
eſſe vir iuſtus. ¶ Añ Leu. vi. ¶ Nec quicquid comedat ex eo.
hoc eſt de ſacrificio ſacerdotū. ¶ Itēz dico q vitiorū
gladio nō truncatur. ¶ Añ. j. ¶ Reg. xj. ¶ Nō occideret quicquid
in die hac. ¶ Itēz q demones de iſto p̃nt dicere illud qbus
iudei de xp̃o dixerūt Job. xxiij. ¶ Nobis nō licet interſi
cere quēq⁹. ¶ Itēz dico q hic fraudis cōmercio non le
tatur. Deus enim talco non p̃mittit q ipſi fraudent
ſeu decipiāt innocētes. ¶ Ande de filijs iſrael dicitur. j.
¶ Para. xvj. q de nō p̃miſit quēq⁹ calūniare eos. ¶ Itēz
dico q h̄borū eloquio non fraudatur. ſ. p̃ adulationē.
¶ Non delectat⁹ em̃ in adulationib⁹ deceptorū. ¶ Itēz cū
bet adulatori pōt dici illud ¶ Proner. xxij. ¶ Nō laces
quēq⁹ labijs tuis. Et Eccl. xj. Ante mortē non landes
hōiem quēq⁹. ¶ Itēz dico q correctorū iaculo ſtimula
tur. vñ Eccl. vi. ¶ Priusq⁹ interroges ne vituperes quē
q. ſed cū interrogaueris corripe iuſte. ¶ Itēz dico q
terrenorum tumulto nō locat⁹. v̄z q auariciam. ¶ Ande
de tumulto nouo qbus erat exciſum in petra dicit⁹ Luce.
xxij. q in eo nondū quicquid poſit⁹ fuerat. ¶ Itēz dico q
p̃citatis vinculo non ligatur. Juſt⁹ em̃ liberalis eſt ⁊
nō p̃cus. ita q illa que h̄z non ſunt ſibi p̃pria ſed om
nibus cōmunia. ¶ Ande. 2. ct. iij. ¶ Nec quicquid exoripſi
debat aliquid nec ſuum eſſe dicebat. ſed erant eis oīa
cōia. ¶ Itēz dico q hic celeſti ſerculo ſatiatur. ¶ Itēz em̃
habet finaliter ſufficiētiā paradifi. ¶ Añ. Act. iij. ¶ Nec
em̃ qſq⁹ egens erat iter eos. ¶ Itēz dico q hoc eterno
ſtimulo nō artat⁹. qz. ſ. iſte nō indicatur aut cōdēnatur
ad p̃niā eternā. qz. ſ. ſicut dñi Job. v. ¶ Reg⁹ em̃ pater nū
dicat quēq⁹.

D dicat quēq. Sic ergo p̄ q̄ q̄ sumi in bono. **E** adhuc dico q̄ sumi potest in malo. Et sic dico q̄ p̄ q̄ intelligitur peccator. Quisquis em̄ semp̄ signat ali- quod dubium. sicut cuz dicitur. Quisquis sic loquat̄ mecu. Est em̄ p̄nomē cōpositiuū z adiectiuū signās. f. peccatorem q̄. f. semper est dubius z incertus. fallax. cōpositus z ineptus. Sonitus enim terroris in auri- bus ip̄j: z cuz par sit semp̄ inimicicias suspicat̄ sicut d̄ Job. xv. Dicam⁹ ergo q̄ q̄ seu q̄squis. i. p̄ctōr.

Detractionis vitio roditur.

Rebellionis odio foditur.

Possessionis amore moritur.

Obluionis horrore inergitur.

Iniustitie furore ducitur.

Diffidentie pauore soluitur.

Opulencie dulcore pellitur.

Pestilentie terrore sternitur.

De detractioe talis d̄r nume. xiiij. Nec quisquis ex his qui detraxerūt mihi ituebit. **D**e rebellionē istorū qui. f. obedire suis maioribus cōtradictū dicit̄. iij. Reg. xij. Nec secur⁹ est quisq̄ domū dauid. De pos- sessione vero terrena quō tales p̄ cupiditatē encruat̄ z quō vita gratie ipsos priuat̄ d̄r Luc. xij. Nō in abun- dantia cuiusq̄ vita eius. **D**e obliuione nō z igno- rantia istorū dicitur. i. Corin. vi. Nō est inter vos sapiēs quisq̄. Isti em̄ nec vidēt nec audiunt illa q̄ p̄ninent ad salutē. Unde. i. Reg. xviij. Non erat q̄s qui videret z intelligeret z vigilaret. Et. i. Reg. xxx. Nec audiet vos quisq̄. De iniustitia aut̄ eorū dicit̄ Rom. iij. Nō est ius- tus quisq̄. nec est intelligens aut̄ requēs deū. **D**e timore aut̄ seu diffidentia istorū dicitur. iij. Reg. xvij. fortissim⁹ quisquis pauore soluetur. **U**n de recordia talis dicit̄. y. Mach. v. Nec simpliciter quisq̄ se ius- tū esse cōsistebat. f. p̄re timore. **D**e opulencia au- tem que eis in morte eripitur. vide in diues z in simi- libus z in alijs titulis. z i tabula. **D**e pestilentia nō f. dānationis z mortis: que. f. istos finaliter cōprehē- dit. d̄r. i. Reg. xxx. Nō euasit ex eis quisq̄. Et. y. paral. xviij. Nec sup̄esse quēq̄ qui euadere necesse potuisset. **H**ec ergo de quisq̄ z quispiam sufficiant.

Quispiam. Quispiam sicut z de quisq̄ potest dici q̄ referri potest ad impium z ad iustum. Est enim idem quod aliq̄s seu quisq̄. veruntamen vt cōmuniter refertur ad impium z iniustum. Unde nota q̄ talis quispiam.

Inscitur carnali macula.

Excludit a dei specula.

Sciungit celi camerula.

Repellitur a sacra copula.

Reijcitur a gente credula.

Nō pascit secreta pabula.

Reijcitur inferni iacula.

Item a dei specula secludit **U**n Exodi. xxxij. **A**doyf ad loquēdum cū dñō ascēdenti d̄r sic. Nullus ascendat tecū nec videat quisq̄ per totū montē. q. d. talis quisq̄ non est dign⁹ cōtemplari vel audire diui- na secreta. **I**tem iste a celi sedula sciungit. **H**oc est di- ctu a paradiso. **U**n Deut. i. non videbit quispiā de ho- minibus generationis hui⁹ pessime terrā bonā quas sub iuramēto pollicitus sum patribus vestris. **I**tem iste a sacra copula repellitur seu refugitur: qz. f. mali a societate bonorū vitantur z ab ipsis solitarij dimit- tuntur. **U**n de fatuo nabal dicitur. i. Reg. xxi. Erat aut̄ vir quispiā in solitudine. **U**n de bonis fir. phibitio de frequentanda societate malorū. Josue. vi. Caue- te ne q̄piā cōtingatis z sitis rei p̄uaricationis. **I**tem iste a gente credula reijcit seu ēt cōten. ut. qz. f. tales a fidelib⁹ tanq̄ p̄cōcati habent. **E**t hoc est qd̄ p̄cipif. iij. Reg. iij. vbi dicit̄. Si salutauerit te q̄piā nō rñ- deas ei. **I**tem iste secreta pabula nō pascit. f. de futu- ris rerū negocijs moxē p̄phetico meditando. **U**n. iij. Reg. xxi. Non est hic propheta dñi quispiā. **I**tem iste inferni iacula nanciscit. qz. f. finaliter infernalis dā-

natio talibus intentatur. Unde **P**rouer. xxvj. **A**dale- dictum in quempiam superueniet. Sufficit.

Quo. quocūq. Cū quo sit aduerbiū lo- ci. possum⁹ dicere q̄ in

scriptura sit mentio de multiplici quo seu loco. vcz de loco morali. vitali. letali. fatali. venali. mortali. **U**o-

Moralis est frequentandus. f. virtutis status.

Vitalis est affectandus. f. paradisi.

Letalis est detestandus. f. peccati virus.

Fatalis est acceptandus. f. mors aut letus.

Venalis est refutandus. scilicet mundus.

Mortalis est formidandus. f. infernus.

Primo igitur dico q̄ per quo seu quocūq̄ intelli- gitur status m- zalis z virtualis. Virtus enim z p̄se- ctio z morum locus z status est quo quilibet tendere debet. z ibi quocūq̄ ierit declinare. sicut dauid de se- ipso dicebat. i. Regum. xv. Ego vadam quo itur⁹ suz. **U**t sic vnus alteri dicat illud. i. Regum. xiiij. **P**erge quo cupis z ero tecum. quia procerto ad istud quo. id est ad statum z gradum virtutis debemus alter alte- rū comitare z virtuosorum exemplis illuc accedere z transire. **I**ste enim locus seu status est locus.

Diuinitatis.

Humilitatis.

Satiētatis.

Securitat̄is.

Societatis.

Est dico locus diuinitatis. **D**eus em̄ ad hunc locū p̄tinue nos p̄cedit z nos debem⁹ ēt cū sequi dicēdo. f. illō **U**. ix. **A**d- gister sequar te quocūq̄ ieris. **E**t **M**ar. xiiij. Sequimini eū quocūq̄ itoierit. **S**eq- dico debemus eū inquitūm. f. nostre fragilitati possi- bile est: qz. f. attingere summam p̄fectionē suāz unpos- sibile est. sicut s̄z ipse dicit̄ Job. xij. Domine quo va- dis? **R**espondit **I**esus. **Q**uo ego vado vos non potestis ve- nire. **E**t Job. viij. ipse dicit̄. Ego scio vnde venio z quo vado. z quo ego vado vos non potestis venire. **I**ste est ergo locus diuinitatis: de quo. f. recedere nō valebat ille qui i p̄s. dicebat deo. **Q**uo ibo a spiritu tuo. z quo a facie tua fugiam. Si ascendero in celum tu illic es. si descendero ad infernum ades zc. q. d. vbiq̄q̄ ad lo- cum z statum virtutis acceperimus. deum p̄sentes inuenimus. vnde z **P**etrus sibi legitur dixisse. **D**ne quo vadis? **E**t ille p̄tinus respondisse. vado romas iterum crucifigi. **S**piritus vbi vult spirat. z nescimus vnde veniat aut quo vadat. **S**equamur p̄o virib⁹ ad istud. quo seu quocūq̄. **J**uxta illud **E**zech. i. **Q**uo- cūq̄ ibat spiritus illuc z rote pariter elcuabantur se- quētes eū. **I**ste est ergo locus autoritatis seu diuinita- tis. **I**tem dico q̄ iste est locus humilitatis. **J**ō viro p̄fecto potest dici illud **E**zech. xxxij. **Q**uo pulcior es descende z dormi. **I**stuc enim debemus ire deū orā- do. sanctos sectando. mala calcando. maioribus parē do. minoribus herendo. **D**eus dico orando. **U**nde. iij. Reg. viij. **Q**uocūq̄ miseris eos orabunt te. **S**anctos etiam sectando seu etiam imitando dicentes scilicet **R**uth. i. **Q**uocūq̄ p̄reteris pergami. **A**dala msup vin- cendo seu etiam superando. **U**nde. i. Reg. xiiij. **A**t **S**aul confirmato regno super israel pugnabat p̄circuitū aduersus inimicos. z quocūq̄ se verterat superabat. **I**tem maioribus parendo z obediendo. **U**nde de nubibus dicitur Job. xxxvij. **Q**uod lustrant cunctas circuitum quocūq̄ eas voluntas gubernantis duxerit ad omne quod preceperit illis. **A**d minoribus etiam herendo z eis conuersando scilicet cum innocentib⁹ z benignis. **S**icut bene dicitur de innocentib⁹ **A**poc. xiiij. **I**bi sequuntur agnum quocūq̄ ierit. **U**nde de p- ditione talis pure z inocētis societatis videbatur ru- ben vēdito **J**oseph dicere **Gen.** xxxvij. **I**puer nō com- pareat z ego quo ibo? **V**irtus igitur z p̄fectio locus est humilitatis. **I**tem dico q̄ iste locus est satiētas in isto enim quo satiatur z reficitur donis z gra- tijs. mens humana. ibi etiam pascitur z reficitur ipse deus. vnde anime virtuose pōt dici de x̄po illud **Cant.** vj. **Q**uo abiit dilect⁹ tuus o pulcerrima mulier. **Q**uo declinauit dilectus tuus. z querem⁹ eū tecū. **D**ilect⁹

Quotiens.

me descendit in hortu suum ad areolam aromatū . vt pascas in hortis ⁊ lilia colliget. ⁊ **Mar. xiiij.** dixerunt discipuli christo. Duo vis eam⁹ ⁊ paremus tibi pascha. **¶** Tūc dico q̄ iste est locus securitatis. De⁹ em seruat ⁊ custodit oēs illos qui in isto loco morant scilicet in statu virtutis. **Judi. ij.** Quocūq; p̄gere volueris. manus domini sup̄ eos erat. Et **ps. ouer. xxi.** Cor regis in manu domini. quocūq; voluerit inclinabit illud. **¶** Tūc est locus societatis seu etiam caritatis vñ **Luce. x.** dicitur. Quod xps misit discipulos binos af̄ faciem suam in omnes ciuitatē ⁊ locum quo erat ipse venturus. **¶** Patet igitur quomodo p̄ quo ⁊ quocūq; intelligitur status moralis ⁊ virtualis. **¶** Secūdo dico q̄ p̄ ista aduerbia intelligit̄ status vitalis ⁊ eternalis. s. gloria paradisi. **¶** Iste est. n. locus quo iustus ascēdere cupit. in quo finalr sicut in termino requiescit. **¶** Tūc dñs dicit anime beate. **j. Reg. xiiij.** Perge quo cupis ⁊ ero tecū. Et **Ero. xxiij.** Duc pplm istū ad locū quo loc⁹ su⁹. s. ad terrā p̄missionis paradisi. Et breuiter de isto quo dici pōt cuilibet btō illud **Ezec. xxi.** Uade ad dexterā seu ad sinistrā quocūq; faciei tue est appetitus. Et. **ij. Reg. ij.** Duo ascēda in ebion: Iste tñ locus interdict⁹ peccatori: qz. s. xps dixit cuilibet tali. Queretis me ⁊ nō inuenietis. ⁊ quo ego vado vos nō potestis venire. **Joh. viij.** Quia sicut dicit **Luce. xij.** Paradisus est loc⁹ quo fur nō appropriat. nec tinea corrodit. **foli. n.** in isti ⁊ beati sunt ibi in securitate. **Mar. vi.** Quocūq; introieritis in domum ibi manete. Hic est igit̄ loc⁹ vitalis ⁊ sup̄nalis. **¶** Tertio dico q̄ p̄ quo ⁊ quocūq; intelligit̄ locus seu status letalis ⁊ criminalis. hoc est dictu. status peccati. **¶** Iste. n. est locus. Obscuritatis ⁊ ignorantie. Locus dico ignorantie. **¶** Promittitatis ⁊ insolentie. ⁊ obscuritatis. Et sic **Tenuitatis ⁊ indigentie.** dicit de peccatore **Johā. ij.** Quod nescit vñ veniat aut quo vadat. vñ **Joh. xij.** Qui ambulat in tenebris. nescit vñ veniat. aut quo vadat. **¶** Locus ē insolentie ⁊ p̄teritatis: qz. s. peccator vt cōiter est p̄teritus ⁊ obstinatus. ⁊ voluntate p̄pria nimis plenus. **ij. Reg. xix.** Abijt quocūq; eū ferebat vultus. **¶** Locus insup̄ indigētie ⁊ sterilitatis: qz. s. peccator caret diuitijs ⁊ copia gratiar. **Luce. xij.** Nō habeo quo congregē fructus meos. Hic est ergo locus letalis ⁊ criminalis. **¶** Quarto dico q̄ p̄ quo ⁊ intelligitur locus seu status fatalis. i. mortis tēporalis quo scz c̄mnes tendunt. Tūc cuilibet de mūdo recedēs ⁊ ad mortē tendenti potest dici illud **Genes. xvi.** Agar ancilla saray. Tūc venis aut quo vadis? Sequitur. A facie domine mee fugio. Agar em̄ est caro mortalis domina ip̄sus est anima. a cuius facie caro fugit ad mortē. **j. Macha. ij.** Duo ergo nobis adhuc vis uere. Hic igit̄ est stat⁹ facilis atq; mortalis. **¶** Quinto dico q̄ p̄ quo ⁊ quocūq; intelligit̄ status venalis ⁊ mundialis. **¶** Mundus enim est locus dispersionis ⁊ exilij locus depressionis ⁊ martij. locus vagationis ⁊ diffugij. Locus dico dispersionis ⁊ captiuitatis. Tūc **Baruch. ij.** Ecce inquit nos hodie in captiuitate nostra sumus quo nos dispersisti in imperiū ⁊ in maledictum. Locus etiam depressionis: quia scilicet hic compellunt boni multa ⁊ varia pati. Unde **Christus dixit Johā. xxi.** Petre cum eras iunior cingebas te ⁊ ambulabas quo tu volebas. Cum autē senueris extendes manus tuas ⁊ ali⁹ cinget te. ⁊ ducet quo tu nō vis. Locus insup̄ vagationis quia scilicet mali volūt per mundum discurrere ⁊ agere sine freno: **ibi. xl.** Quocūq; placet tibi vt vadas vade. **¶** Sexto dicit̄ q̄ p̄ quo ⁊ quocūq; intelligit̄ status mortalis ⁊ infernalis. Infernus enim locus erroris. locus est terroris. locus est horrois. De errore ignorantia dicit̄ **Eccles. ij.** Nec sensus nec ratio. nec sapiētia. nec sciētia erit apud inferos quo tu properas. De terrore autē seu timore satis supponit in **psal. vbi dicit̄ illud predictum.** Duo ibo a spiritu tuo ⁊ quo a facie tua fugiam. Si ascēdero in celum tu illic es. si descēdero ad

infernum ades scilicet ad puniēdum me. De horrore ⁊o scilicet future ⁊ horrende habitationis potest dici de anima damnata illud quod de duab⁹ alatis mulieribus quandā anforaz portantibus in qua latebat iniquitas dicit̄ **Zach. ij.** Duo iste deserunt anforam vt edificet ei locus in terra scnaar. Scnaar qui interpretat̄ fetor signat infernū quo scilicet anfora. idest peccatrix anima a duabus mulieribus. i. a duab⁹ culpis p̄cipuis. q̄ sunt caro alliciens. ⁊ mundi gloria decipiens finaliter deportat vt ibide⁹ locus suus p̄petuo statuat. Patet ergo q̄ p̄ quo seu quocūq; pōt locus aut status multiplex denotari.

Quoties. Quotienscūq;.

De quotiens quomodo accipit p̄ multiplicationem. tam numeri q̄ tēporis. possum dicere q̄ p̄ quoties sumitur multiplicatio in bono ⁊ in malo. In bono em̄ dico. multiplicanda est ⁊ reiteranda.

Compunctio cordis interioris.

Remissio culpe exterioris.

Deuotio causē superioris.

¶ Reitera igitur compunctionē internam. Exēplo scilicet filiorū israel. De quibus dicit̄ **Judicum. v.** q̄ quotiescūq; penituerūt se recessisse a cultura dei sui. dedit eis virtutē resistendi. Reitera etiam remissionem fraternam. Iuxta illud **Matth. xviij.** Quoties peccauerit i me frater meus remittas ei: vsq; septies. Non dicaz inquit septies: immo septuagies septies. Reitera insup̄ deuotionē paternam seu sup̄nam scilz deuotionē ad sacramētū altaris. **j. Cor. xi.** Quotiescūq; manducabitis panē hūc ⁊ calicem bibetis mortem domini annuntiabitis donec veniat. **¶** In malo autem significato nota q̄ p̄ quotiens ostēdit̄ quomodo mali solent male agendo aut sustinendo vices multiplicare videlicet.

Carendo lumine directiuo.

Utendo flumine turbatiuo.

Cadendo turbine deiectiuo.

¶ Isti enim multotiens lumine priuantur scilicet lumine fidei. scientie ⁊ gratie. Unde **Joh. xxi.** Quotiens lucerna impiorū extinguetur ⁊ superueniet eis inundatio. **¶** Item isti multotiens turbant ⁊ turbant quia scilicet per mala opera sua exacerbat multoties creatorem. **psal.** Quotiens exacerbauerunt eum in deserto. in ira excitauerunt eum in iniquo. **¶** Item isti multotiens penis agitantur scilicet ab ipso deo. Unde **Exodi. x.** Inquit quotiens p̄trierim egyptios ⁊ signa mea fecerim in eis.

Quod. Quodcūq; et eoq;.

De his causatim sicut de que supra dictum est pōt dici. De q̄ videlicet q̄ est dare multiplex quod. i. multiplicē substantiā in bono vel malo significato assumptam. Nota ergo q̄ est dare. Unum quod.

Reuerendum scilicet deus.

Atterendum scilicet corpus.

Promerendum scilicet paradisi.

Perferendum. s. tribulatio seu tormētum.

Auferendum. s. culpa seu peccatum.

Deferendum scilicet mundus.

Afferendum. s. fides seu cultus.

Reperandum. s. cor vel subditus.

Operandum. s. bonum opus.

Formidandum scilicet infernus.

¶ Dico q̄ inuenit̄ vnum quod reuerēdum. Et istud certe est deus. qui scilicet valde est neutre ⁊ anormale conditionis ⁊ hoc certe. quia durat eternaliter. **j. Joh. i.** Quod fuit ab initio. quod audiui⁹ quod vidi⁹ de xpo vite. Quia venit temporaliter. **Luce. ij.** Pastores loquebantur ad inuicem. transcamus vsq; in bethleem vt videamus hoc verbum quod factum est. ⁊ quod fecit dominus ⁊ ostēdit nobis. quia vincit virtualiter scilicet mundū. Quia sicut dicit̄ **j. Joh. v.** Quis natū

Quod natū est ex deo vincit mundū. Quia pdest libe-
raliter scz conferēdovita eternā. sicut dicit. Job. i. Quod
factū est in ipso vita erat et vita erat lux hoīni. Item
dico q inuenitur vnum quod atterēdum. Et istud cer-
te est corpus nostrū. quod scilicet per penitentiam et
abstinentiam debet terri. calcari. pariter atqz frangi.
Et hoc certe. quia cito perit et deficit. quia sedat et in-
ficit. quia ad malū trahit et allicit. Deficit dico et hoc
quia est carneum fragile et defectuum. quia sicut di-
citur. Johan. i. Quod natum est ex carne caro est. Infi-
cit etia. quia sicut dicitur Leviti. xi. Omne qd reptat
super terram abhominabile erit. Et Numc. xix. Nas
quod non hz operculum desuper inmundū erit. Allic-
it insuper scz ad pctm. qz sicut dicit. Sap. xi. Corpus qd
corrumpitur aggrauat animas. Item dico q inuenit
vnum quod promerendum. Et istud est premium glo-
rie paradisi. Istud enim est Quod
Dulciter delectat. Quod dico dulciter delectat.
Pia mens affectat. Unde istud est illd mel. de
Patiens expectat. quo dicit puerb. xxv. Mel
inuenisti comede quod sufficit. Quod etia. pia mens
affectat. Unde dñs dicit anime sitibunde illud. iij. Re-
gū. iij. Postula quod vis vt dem tibi. Quod insup homo
iustus expectat sicut scilicet finale salarium et merces-
dem. De quo dicit apls. j. Corin. ij. Quod oculus nō vi-
dit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascēdit que
pparauit deus his qui diligunt illud. In sero em mor-
tis redditur ista merces. Math. xx. Ite et vos in vineā
meam et quod iustu fuerit dabo vobis. Tunc enim vi-
detur illud quod sequitur. Amice nō facio tibi iniuriā
nonne ex denario conuenisti mecu? tolle quod tuū est
et vade. Item inuenitur vnu qd perferendū scz omne
quod in mundo triste vel asperū regitur. Istud est em
quod presentem infert dolorē. Quod celestem con-
fert honorem. Quod finestum aufert merorem. Quod
enim presentē dolorē conferat patz in scriptura vnde
Eccli. ij. Omne quod tibi applicitū fuerit accipe. et in
dolorē sustine. et in humilitate tua patietia. habet. Item
q celestem honorem conferat patz Phil. ij. vbi de cru-
ce et cruciatu xpi dicitur sic. Propter quod et deus ex-
altauit illum. et dedit illi nomen. et. Quod insuper fu-
nestum idest infernalem merorem auferat seu etiam
quod sempiternum dulcorē conferat. patet. ij. Corin. i.
iij. vbi dicitur. Id enim quod in presenti est momen-
taneum et leue tribulationis nostre supra modum in
sublimitatem eternum glorie pondus operatur in no-
bis et. Item dico quod inuenitur vnum quod aufe-
rendum videlicet peccatum. quod scilicet per peniten-
tiam de conscientia debet auferri. Et hoc certe qz mē-
taliter solet fedare. Quia mendaciter solet fraudare
quia finaliter solet necare. Peccatum enim animam
sedat idest peccatum dicitur immundicia. Unde Jaco. j.
Propter quod abicientes omne immundiciā
et abundantiam malicie. et. Peccatum etiam animā
fraudat. Et ideo dicitur mendacium. Unde Eph. iij.
Propter quod deponentes omne mendacium loqui-
mini veritatem. Peccatum insuper animas trucidat
scilicet in inferno. Unde Coll. ij. Qui enim iniuriā
facit recipiet illud quod inique gessit. Unde Malac. ij.
Propter quod dedi vos contemptibiles omnibus
populis. vt et peccatoribus dicatur illud. Numeri. xij.
Cur transgredimini verbū domini quod vobis
non cedit in prosperum. Item dico quod inueni-
tur vnum quod deferendum. Et istud procerto est
mundus seu gloria vana. mundana. seu etiam vanum
gaudium terrenorum quod scilicet mentaliter debet
deseri et contemni. Et hoc certe quia semper istud
concomitatur ingens iniquitas vigenē necessitas. se-
quens aduersitas. Ingens dico iniquitas quia sicut
dicitur. prime Johannis. secundo. Omne quod in mū-
do est. aut est concupiscentia oculorū aut cōcupiscentia
carnis. aut superbia vite. Urgēs insuper necessitas qz
videlicet omne quod terrenum seu mundanū est cito

compellitur deficere: breue em et transitoriū solet esse
Unde. Eccli. xij. Omne opus corruptibile in fine de-
ficiet. et zacharia. xj. Quod moritur moriatur et quod suc-
ciditur succidatur et Sequens insuper aduersitas qz
scilicet omne gaudium terrenum transit finaliter ad
merorem. De diuitibz enim potest exponi illud Job.
ij. Omnis homo primum bonum vinum ponit. et cu
inebriati fuerint id quod deterius est. quia scilicet bo-
num vinum id est dulcedinem prosperitatis sequi-
tur quod deterius est scilicet poculus aduersitatis fu-
ture. Item dico quod inuenitur vnum quod asse-
rendum. Et istud est certe quicquid pertinet ad nos-
tre fidei sacramentum. Unde de fide catholica potest
dici illud. Apoc. ij. Tene quod habes vt nemo acci-
piat coronam tuam. Unde de isto secreto quod id est
de fide pōt modo dici qd istud p qd homo saluat. Quod
nunc occultatur. Quod sine reuelatur. pper quod vi-
co homo saluatur. s. ad. Corintios. xv. Notū vobis fa-
cio euangelium quod accepistis. in quo et statis. per
quod et saluamini. Quod etiam nunc occultatur qz
scilicet nunc videmus per speculum in enigmate. Un-
de dominus cuilibet fidei dicit illud Johan. xij. Quod
ego facio tu nescis modo. scies autem postea. Quod
insuper finaliter reuelatur scilicet in patria quando
scilicet tunc facie ad faciem videmus sicut est Quia
sicut dicitur Math. x. Nihil opertum quod non re-
ueletur et occultum quod nō sciatur. Item dico q
inuenitur vnum quod reparandum. Et istud certe est
cor et conscientia mentis nostre seu etiam nostrorum
collegium subditorum. Istud enim quod.
Est requirendum quando perditur.
Est recedendum quando spernitur.
Est alligandum quando frangitur.
Est consolandum quando infirmatur
Est conseruandum quando firmatur.
Et sic dicat qlibet illud. Eze. xxxij. Quod perierat re-
qram qd abiectum fuerat reducā. Quod fractū fuerat al-
ligabo. Quod infirmum cōsolidabo. Et qd pingue et for-
te custodiam. Item dico q inuenitur vnum quod
operandum: et istud certe nihil aliud est quā quodli-
bet bonum opus et continentia mandatorum. Istud
enim quod debemus operari et facere. Et indictum
magistraliter: vt edictū scripturaliter: vt ostensū ē
pluriter. vt impensū fraternalit. vt appensū equani-
miter. Istud em qd est magistraliter indictū: qz. s. de
istud qd pcepit atqz mandat. Vbi ipse videt cuilibet di-
cere illud. iij. Regum. iij. Hoc age qd pcepto tibi. vñ
Baruch. vi. Perficiunt quod iperatum est eis. Item
istud quod est literaliter edictum scz in diuina scrip-
tura. Unde Apoc. j. Quod vides scribe. Et. ij. Corin.
iij. Scriptus est. credidi ppter quod locutus suz. Item
istud quod est exemplariter ostensū. Ero. xxv. Inspi-
ce et fac sm exemplar quod tibi in monte monstratū
est. Et Judi. vij. Quod me videritis facere hoc facite.
Item istud quod est finaliter impensum. qz. s. bonum
opus semp debet fieri fraternaliter et charitatie. Quod
em deus coniunxit hō non separet. et potissime istud
quod spectat ad substantiam temporalem que scz est
proximis misericorditer impendenda. Unde. Actū.
iij. Quod aut habeo hoc tibi do. Et illud. Math. xx.
Tolle quod tuum est et vade. Item istud quod est equa-
nimiter appensū: hoc est in iustitia et equitate quia
scz quicquid facimus. iuste et eque fieri debet. Iuxta
illud. ij. Paral. xxvj. fecerunt quod erat rectum corā
domino. Et Deut. xvj. Iuste quod iustus est exequeris
Ultimo vero dico q inuenitur vnum quod formi-
dandum. et istud certe est tormentū et pena inferni qd
scz. cōrespondet malis operibus que hic sunt. Unde
de quolibet malo et peruerso opere et de tormento si-
bi cōrespondente. potest dominus dicere cuilibet pec-
catori illud. Ezechie. xxxij. Tac comedebatis et la-
nis cooperiebamini. quod crassum erat occidebatis.
Quod infirmus erat nō cōsolidastis. Quod egrotū non

Quod.

sanastis. Quod fracti non alligastis. Quod abiecti non reduristis. Quod perierat non quesistis. Et sic per quod muenitur multiplex quod. De quo pro quod est coniunctio causalis multa possent dici sed omitto gratia breuitatis. quia supra satis dictum est de Quod. De quod cumque vero potest dici quod idem est quod quod: nisi quia magis distincte et generaliter supponit. Est enim idem quod omne quod. Nota ergo sicut supra de quocumque quod edare. Quodcumque prebendum corde liberali. Quodcumque prebendum voce filiali. Reddendum iure naturali. Tidendum mente spiritali. Dicendum clamore verbali. Agendum manu corporali. Pendendum lance equali. Dum. unde cuilibet viro liberali dicitur. Reg. xxy. Quod cumque inuenerit manus tua da seruis tuis. et. j. Esdre. vij. Quodcumque petierit a vobis esdras scriba. absque mora detis. Item quodcumque petendum signat bona supna scilicet gratie et glorie. et quicquid est de eisdem. peti et appeti semper. Job. xv. Quodcumque volueritis petetis et fiet vobis. Et ibidem. Quodcumque petieritis patre in nomine meo dabit vobis. Item quodcumque reddendum et restitendum signat vota seu verba non vana. in quibus scilicet deo et proximo sumus spiritualiter obligati. unde Eccles. v. Quodcumque voveris redde. Item quodcumque videndum et investigandum signat secreta sana scilicet sacramenta et secreta fidei et scripture que sunt cum diligentia perscrutanda. Reg. xxy. Quodcumque videro nuntiabo tibi. Item quodcumque dicendum seu predicandum signat preconia diuina. scilicet omne sana doctrina et quicquid ad dei laudem spectat. quia scilicet quodcumque tale loquendum est et dicendum. Reg. xxy. Quodcumque dixerit mihi dominus hoc loquar. Et Job. xxi. Loquar quodcumque mihi mens suggererit. Item quodcumque agendum seu operandum signat facta virtuosa scilicet mandata dei et quecumque bona opera que nobis a deo indicuntur. De quibus. Ecclesiastes. ix. Quodcumque facere potueris fac. instantanter operare. Et Col. iij. Quodcumque facitis ex alio operamini. Et. ij. Esdre. iij. Quodcumque dixerit illis faciunt. Item quodcumque pendendum seu moderandum signat seriosa acta. De quibus Ecclesiastici. xlij. Quodcumque trades munerat appende. et. De quo quod autem in quantum sumitur causatiue potest dici quod ut communiter eo quod denotat causam mali. Adali dico aut culpe aut pene. Si ergo quis dicitur de peccatoribus indignatur et quare ipsis mala temporalia et perpetua a deo inferunt. Certe potest responderi et reddi causa quod eo quod. Imunde solent maculari. Indigne solent indignari. Conficte solent conuersari. Effronte solent obstinari. Inepre solent commutari. Supbe solent eleuari. Acerbe solent effrenari. Verbose solent garrulari. Dolose solent amari. Curiose solent verbis iactari. Anriose solent inimicari. Dolorose solent inquietari. Deiose solent deum sectari. Item enim sunt. xij. eo quod seu cause quare altissimus odio habet peccatores. et a deo arguuntur et vilipenduntur. Et primo certe eo quod in mundo stratu inasculantur quod scilicet facit luxuria. Unde de filio. Emor qui corruerat. Dinam filiam Jacob dicitur Genesis. xxxij. Quod filij Jacob irati sunt eo quod sedam rem esset operatus in israel. Item arguuntur eo quod superbo motu indignantur. quia scilicet si alios in aliquo gradu sapientie precedunt. facilliter contra eos indignantur. Unde contra mundi sapientiam dicitur Ecclesiastes primo. Agnouit inquit quod in his quoque esset vanitas et afflictio spiritus

eo quod multa sapientia multa sit indignatio. Et quod addit scientiam addit et laborem. Item arguunt eo quod conuictio ritu conuersant: scilicet per hypocrisim: vnum scilicet habentes in pectore: aliud in opere. Ubi Esai. xxi. Eo quod populus iste ore suo et labijs suis honorat me. corde autem longe est a me. Sequitur. Peribit sapientia a sapientibus et. Item arguunt isti eo quod edicto christi non ligant. quia scilicet isti non obediunt preceptis et verbis diuinis. Unde Hier. xxi. Dabo eis in verationem. maledictionem. stuporem. sibilum. et opprobrium cunctis gentibus eo quod non audierunt verba mea. Item arguuntur isti: eo quod infirmo statu riantur: quia scilicet isti non perseverant in bono. immo conuertuntur in nihilum et in malum. Unde Ezechiel. xxi. Eo quod conuersi estis in scoriā: congregabo vos in ignem ad conflandum. Item reprehenduntur isti: eo quod elato statu subleuantur: quia scilicet isti sunt elati et presumptuosi in factis suis. Unde cuiuslibet tali elato dicitur. Ezech. xxi. Eo quod elatum est cor tuum quasi cor dei: idcirco hec dicit dominus. Ecce ego adducam super te deos alienos robustissimos gentium et nudabunt gladios tuos super pulcritudinem sapientie tue. et. Item redarguunt isti: eo quod acerbo tactu effrenantur: quia scilicet isti crudeliter acerbe effrenantur contra alios ad vindictam. Unde Ezechiel. xxi. Dabo ultionem meam super ydumcam. Sequitur. Pro eo quod fecerunt palestini vindictam. et vlti se sunt toto animo. Item reprehenduntur isti: eo quod verbo fo satum garrulatur: quia scilicet isti solent verbose et garrulose alios deridere. Ezech. xxi. dictum fuit a domino populo Ammon. Pro eo quod dixisti euge euge super sanctuarium meum quod pollutus est: et super domum iuda quoniam ducti sunt in captiuitatem idcirco ego tradam te filiis orientalibus et. Sequitur. pro eo quod plausisti manu: et percussisti pede: et gavisus es toto affectu super terram israel: idcirco ego extendam manum meam super te. et dabo te in direptionem et. Et breuiter istud est verum quod certe deo summe displicet. quando quis alios deridet et quando infortuniis alienis letatur. Item reprehensibiles sunt isti eo quod non fido nexu copulantur. quia scilicet isti non sunt veri amici. immo falsi. Unde Ezechiel. xxx. dixit dominus egypto. Pro eo quod fuisti baculus harundinis domui israel et de manu contractus es. Sequitur. Adducam super te gladium et interficiam te. Baculus enim harundinis exterius est solidus. interius vero concavus et cito et facilliter frangens. significans falsum amicum. qui scilicet apparet et non est. Item argui possunt isti eo quod insano iactu stimulantur. Isti enim presumptuose se iactant sicut de pharaone dicitur Ezechiel. xxi. Pro eo quod dixeris flumini meo et ego feci cum. idcirco dabo terram egypti in solitudinem gladio dissipata et. Item isti sunt reprehensibiles eo quod maligno ductu inimicantur. quia scilicet isti sunt qui graui odio et inimicia alios persequuntur. Unde Ezechiel. xxx. Ecce ego ad te mons ierusalem et extendam manum meam super te. et dabo te desolatam atque desertam eo quod fueris inimicus sempiternus. et concluderis filios israel in manus gladii. Item argui possunt isti eo quod inquieto fluctu coagitantur. Cor enim impij quasi mare feruens quod quiescere non valet sicut dicitur Esai. lvij. Unde de inquietudine malorum dicitur Tresh. ij. Oculi mei afflictus est et tacuit eo quod non esset requies. Item isti merito redargui possunt eo quod ocioso cultu deum sectantur. quia scilicet isti parum curant de cultu diuino. unde Trenoium. j. The syon lugent eo quod non sint qui veniant ad solennitatem. Sufficit.

Quomodo. Nota quod ista dictio quomodo quandoque est aduerbium interrogandi et quandoque est aduerbium similitudinis Interrogatiue enim ponitur ut communiter per totum. sicut illud Trenoium. quarto. Quomodo obscuratur

obscuratum est aurum: et in similibus. Comparatiue seu narratiue vero ponit quotiens p sicut: vel p quemad modum. sicut illud Deut. xxxij. Utinam saperent etc. Quod persequerebatur vnus mille: et illud Luce. xij. Considerate lilia agri quod crescunt: Possumus ergo notare et inuenire in scriptura vnum quod inquisitiuū. Aliud compatiuū seu exēplatiuū. Primo dico: quod quod sumis inquisitiue. Et hoc quasi vbique: q. s. pro maiori parte sumis p modum qōnis. Et possumus notare quod quomodo quandoque dicitur Ratione.

Stuporis et admirationis.

Doloris et desolationis.

Adversitatis et cōpassionis.

Hororis et deprehensiois.

Timoris et desperationis.

Feruoris et inquisitionis.

Clamoris et allegationis.

Dico ergo quod dicitur quomodo: ppter stuporem et admirationem. Et sic dicebat beata vgo audita verbi conceptione. Luc. j. Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco? Sic etiā stupebat nichodemus audita mirabili reuocatione dicebat David loquens de morte Saul et Jonathe. ij. Regū. j. Quod ceciderunt fortes in bello. Et sic etiam lamentabatur Hieremias hierusalē Treñ. j. dicens. Quomodo sedet sola ciuitas plena populo: facta est quasi vidua dñs gentium pnceps pui ciarum facta est sub tributo. Item dicitur ppter horrorem et reprehensionem: et sic dicit. Esai. xliij. Quod cecidi tu lucifer qui mane oriebaris etc. et illud. Esai. j. Quod facta ē meretrix ciuitas fidelis. plena iudicii: iustitia habitauit in ea. nunc autē homicide. Sic etiā reprehenditur ille cui dicit. Math. xxiij. Amice quomodo huc intraisti non habēs vestem nuptialem. Item dicitur ppter timorem et desperationem. Et sic timendo loquuntur illi. j. Mach. iij. dicentes. Quod poterim⁹ pauci pugnare contra multos: et ibidem. Quod poterim⁹ resistere ante faciem eorū. Item ppter feruorem et inquisitionem et sic dicit. Jo. vij. Quod hic literas scit cū non didicerit eas. et Joh. vj. Quod potest hic nobis carnem suā dare ad manducandū? Item dicitur ppter clamorem et allegationem: et sic allegando dicit. Joh. iij. Si terrena dico vobis: et non creditis: quod si dixerō vobis celestia credetis: et Rume. xxiij. Quod maledicam cui non maledixit dñs. q. d. non est iustum. Et sic dico: quod quod ponit interrogatiue. Secundo dico quod quod accipit aliquando narratiue. seu cōparatiue. seu positiue. Et sic dico: quod in scriptura inuenitur quomodo.

Charitatum. Est dico quomodo charitatum: et sic dicit. Joh. i. xj. Superatiuum. Ecce quod amabat cum Regulatiuum. Item est quomodo distributiuum. Joh. xliij. Ad augmentatiuum. quomodo mundus dat ego do vobis. Item est quomodo superatiuū. Deut. xxxij. Quomodo persequerebatur vnus mille. et Sal. iij. Quod is qui sūm carnē persequerebatur illum q sūm spūz sic hodie. etc. Item est quod regulatiuū: Et sic sumitur j. Thessal. iij. Quod admodum accepistis a nobis quod vos oporteat ambulare et placere deo sic ambuletis. Item est quomodo suplatiuū q. s. est beatorū. Sap. v. Ecce quomodo cōputati sunt inter filios dei. Item est quomodo augmentatiuū q. s. est iustorū. Math. vi. et Luc. xij. Considerate lilia agri quod crescunt. Si vero de quomodo interrogatiue. vis aliquid amplius dilatare: dic adhuc de quomodo quod hō dicit quod sicut dictum est multis ex causis. videlicet.

Admiratiue.

Reprehensiuē.

Inquisitiue

Desolatiue

Insulatiue.

Dico admiratiue. Ad em q. s. sibi pponit negociū q. s. cōem rōnez excedit: solet dicere quod: et admirādo seu stupēdo facti inq̄rere veritatē. et sic certe hō miratur. s. Quomodo.

Tumescit puritas virginis.

Uilescit dignitas numinis.

Augrescit claritas luminis.

Clarescit cecitas turbinis.

Splendescit prauitas hominis.

Funesat vanitas culminis.

Dico ergo: quod hō admirari merito pōt quod tumescit virginis puritas. s. p in carnationē beatam. Et sic ipsa dicebat. Luc. j. Quod fiet istud quoniam virū non cognosco? Item mirabile est quod uilescit numis dignitas seu summitas. s. carnē sumēdo. et carnem suam nobis cōicando: et humiliter cū hoibus cōuersando. Et sic fiet quod. Jo. vj. Quod potest hic dare nobis carnem suam ad manducandū? et Jo. iij. Quod pōt hō nasci cū sit sener: id est quomodo pōt fieri temporalis cū sit eternus. De humilitate etiā deuidebat mirari illa. Joh. iij. Tu inquit iudeus cū sis. quod bibere a me petis q sum mulier samaritana. Item admirari potest: quod nigrescit seu nubescit fortune claritas: quia. s. mirabile est quod fortuna rex varia occasione mutat. et sic dicitur. Treñ. ij. Quod obterit caligines in furore suo dñs filiam syon. piecit d celo inclitām israel etc. Item mirari possumus: quod clarescit turbinis cecitas: q. s. ecō uerso valde ē mirabile quomodo aduersa et obscura fortuna q. s. subito mutat in p̄peram et splendentem et sic potest dici illud. Jo. ix. Quomodo aperti sunt tibi oculi? Sequitur Quod ergo nūc uidet. Et postea. Scim⁹ q. iste est filius n̄r. et q. cecus natus est. quod aut nunc uidet nescim⁹. Item admirari pōt quod splendescit seu succrescit hois prauitas: quō. s. hō mortalis efficitur immortalis: et quomodo terrenus finaliter fit celestis. Et sic querit de beatis. Sap. v. Ecce quō isti computati sunt inter filios dei et inter sanctos sors illoz est. s. finaliter autem admirari pōt quomodo funescit culinis vanitas. hoc est dictu. quod sepius tendit ad nihilum vanitas glorie mundialis. Et sic de subuersione malorū dicit in ps. Deiecisti inq̄t eos dñs alleuarentur quod facti sunt in desolationem: subito defecerunt: p̄rierunt ppter iniquitates suā. Quod igit quandoque ponitur admiratiue. Item dico quod quod q. s. ponitur redargutiue. et sic certe dico: quod tū deus q. iustus solet impios redarguere interrogādo quomodo tot impia ppetrauerunt. Dicunt igit Quod.

Leuatis superbie flatu.

fedaris luxurie stratu.

Pruriaris noticie scitu.

Orbaris decentie ritu.

Jactaris secundie dictu.

Uagaris pternie ictu.

Peccator igit redarguit d supbi flatu: quod nimis eleuatur. Et sic dicit illud. Esai. xliij. Quod cecidisti lucifer. Sequitur Qui dicebas in corde tuo. In celū cōfēdaz: sup astra dei. exaltabo solū meū. Item arguit d luxurie stratu: quod valde maculat. Et sic dicit illud. Esai. j. Quod facta ē meretrix ciuitas fidelis etc. Item arguit de noticie scitu: quod hoc p̄uat. et sic dicit. Math. xij. Quod oēs pabolas cognoscetis: supple si p̄fitez nō itelligit et Math. viij. Adhuc cecati habetis cor v̄rum. Sequitur Quod nondū itelligitis. Item arguit de decētie ritu. quod p̄te nō ornat. et sic sibi pōt dici illud. Math. xxi. amice quod huc intraisti nō hās vestē nuptialem. Et de obscura conuersatione mala dici possit illud. Treñ. iij. Quod obscuratū ē aurū mutatus est color: optim⁹ etc. Item arguit p̄tor: d iactātie dictu quo nimis effrenatur. et sic dicit. Iste. viij. Quod dicitis sapientes nos sum⁹ et lex domini vobiscū est. Et Iste. xlvij. Quomodo dicitur.

Quomodo.

citis fortes sumus et viri robusti ad preliandum. ¶ Item arguitur vir iustus de pteruie ictu quo nimis debas-
 chaf. s. murmurando contra alios et pungendo. Et sic
 dicif detractoribus illud. ps. Quomodo dicitur ale-
 mee transmigra in montem sicut passer etc. ¶ Patet er-
 go q quomodo quandoq sumif redargutue. ¶ Item
 dico q quomodo quandoq sumitur indistinctue seu etiam al-
 legatiue. Et sic certe dico: q per quomodo homo so-
 let inquirere de.

Propria ignorantia. De ppria dico ignoran-
 Diuina sapientia tia fit questio p quomo-
 Discordium defluencia do. Et sic dicitur. Johā
 Humana impotentia riiij. ecce nescimus quo
 Proterua eloquentia vadis et quo possumus vi-
 Malox pertinacia. am scire. De diuina sa-
 Ydolorum continentia. pientia et potētia fit que-
 stio per quomodo. et sic dicit de rpo. Joh. ix. Quomodo
 potest hec signa facere nisi fuerit deus cū eo. De ma-
 lox etiam defluencia: seu etiam de discordium instā-
 bilitate et defluencia querif. Math. xij. vbi dicitur. Si
 sathanas sathanam eijcit quomodo stabit regnū ei.
 De humana impotentia queritur. Math. iij. vbi di-
 citur. Quomodo poterim pauci pugnare ptra mul-
 tos. Et ibidē. Quomodo poterim subsistere ante fa-
 ciem illoz: et Hier. xij. Si cum peditibus currens la-
 borasti: quomodo poteris cōtendere cū equis. ¶ De
 pterua autem eloquētia querif. Math. xij. Quomo-
 do poteritis bona loqui cū sitis mali. ¶ Item queri-
 tur de obstinata pertinacia. et sic dicif. Exo. vij. Ecce fi-
 lii israel me non audistis: quō ergo audiet me pharao.
 ¶ Item fit questio de ydolorum continentia. et sic queri-
 tur. Baruch. vi. vbi dicif. Quomodo ergo estimādū
 est esse deos: et ibidem. Quomodo ergo sentiri debe-
 at quoniam dii sunt. ¶ Ponitur ergo quomodo aliquo-
 tiens inquisitiue. ¶ Item dico q aliquā ponitur deplo-
 ratiue. seu etiaz desolatiue. Et sic certe dico q homo
 lamentando querit. s. quomodo.

Habitus vite fragilitas.
 Frangit status prosperitas.
 Perditur innocens puritas.
 Spernitur celestis ciuitas.
 Dico ergo q homo desolatiue querit. Quomodo la-
 bunt vite curricula: q. s. oēs morimur et quasi aque di-
 labimur super terram. Ideo bene possumus dicere il-
 lud. Ezech. xxxij. Iniquitates nostre et peccata nostra
 super nos sunt. quō ergo viuere poterimus. ¶ Item
 querit homo quomodo frangunt mūdi pinnacula. s.
 alti status et eminentes presēties fortune. Et sic deso-
 latue dicitur. Hier. xlvij. Quomodo cōfracta est vir-
 ga fortis. baculus gloriofus: descende de gloria. sede
 in siti filia dybon. Non est dare statum mundane glo-
 rie tam potētē quin facili ter corruat aut frangatur
 Unde illud predictum. Tresh. iij. Quomodo sedet ciui-
 tas plena populo etc. Et Tresh. iij. Quomodo obscu-
 ratum est aurum etc. ¶ Item querit homo quō perdū-
 tur vite roacula. Hoc est dictu. innocētie puritas
 atqz virtus. Unde anima de amissa innocentia dicere
 videtur illud. Cant. v. Expoliaui me tunica mea quō
 induar illa: quia. s. postq tunica innocentie perditur
 nunqz facili ter reparaf. ¶ Item querit homo quomo-
 do spernūt celi cenacula. s. ciuitas paradisi. et sic dicif
 Hier. xlij. Quomodo dereliquerunt ciuitates lauda-
 bilem urbem leticie: Sic ergo patet q quomodo quā-
 doq ponitur desolatiue. ¶ Item dico q quandoq po-
 nitur insultatiue. Et sic certe quandoq nos insultam⁹
 et deridemus. s.

De rerum gloria et magnitudine quomodo deperit.
 De carnis spuria et pulcritudine quomodo preterit.
 De hostis furia et acritudine quomodo fors conterit.
 ¶ Igitur dico q nos insultamus mūdane glorie: quā-
 subito videmus perire. Et sic ciuitati speciose et glo-
 riose dicit derisore. Sopho. ij. Hec iquit ciuitas glorio-
 sa habitās in confidentia etc. Sequif. Quomodo fa-

cta est cubile bestie in desertum omnis qui trāsit per
 eam sibilabit. mouebit manum suam. ¶ Item insul-
 tamus de carnis specie: quam subito videmus transi-
 re. Et sic dicamus illud pdictum. Tresh. iij. Quomo-
 do obscuratum est aurum: mutatus est color optim⁹.
 ¶ Item deridemus de hostis rabie: quā subito vide-
 mus finire. Hoc est dictu. de crudelitate et furia tyrā-
 noz. Et sic dicimus illud. Esai. xij. Quomodo ceci-
 disti lucifer qui mane etc. et illud Hier. l. Quō confra-
 ctus est et contritus malleus vniuerse terre: Hec igit
 sufficiant de quo interrogatiue. ¶ Sed adhuc dico q
 qñq sumif positiue. et sic quō est aduerbiū similitu-
 dinis et sumif p qualiter vel p sicut: et sic quō sumitur
 p certa regula seu forma. seu etiam p exemplari simi-
 litudine vel p forma. Nota ergo q quō potest referri
 Ad deum. Ad iustum. Ad impium. ¶ Dicamus ergo
 q deus dicit quō pro eo. s. quia diuersimode se solet alijs
 conformare: et sic dic q iste hz vnum quomodo.

Pietatis paterne.
 Feritatis seu seueritatis interne.
 Potestatis superne.
 Charitatis fraterne.
 Largitatis eterne.
 Dico ergo q iste dicif quō: ppter quandā ymaginem
 paterne pietatis. Et sic dicit in ps. q quō miseres pater
 filioz misertus est dñs timentibus se: qm ipse cognos-
 uit figmentū nřum. ¶ Item dicit quō ppter quandam
 voraginē interne feritatis. hoc est dictu. rōne iustitie
 que sibi ad similitudinē leonis incūbit. et sic dicit. Esai.
 xxxj. Quomodo si rugiat leo et catulus leonis sup pre-
 dam suam. Sequif. Sic descendet dñs vt plietur sup
 montem syon. ¶ Item dicif quō ppter quandā verti-
 ginem supne potestatis. quia. s. iste suos adiuvat et de-
 fendit. vñ. Deut. iij. Oculi vestri viderunt oīa que fe-
 cerit dñs contra beelphégor: et quomodo cōtrivit oēs
 cultores eius de medio vestri. ¶ Item dicif quō: ppter
 quandam puriginē fraterne charitatis. et sic dicitur
 de rpo. Lazarum deplozante. Jo. xj. Ecce quō eū ama-
 bat. ¶ Item dicitur quō: ppter quandam lanugines
 eterne largitatis: quia. s. iste est qui large et libenter
 confert externis nobis pacem: dicens. s. illud Johan.
 xij. Pacem relinquo vobis pacem meā do vobis nō
 quō mundus dat ego do vobis. Ista est ergo similiz-
 do quomodo spectans ad deū. ¶ Deinde dico q ista
 similitudo seu comparatio quō: aliquādo spectat ad iu-
 stum. Et sic dico q iustus potest comparatiue dicere et
 videre. s. quomodo.

Satisfaciat equali pondere.
 Circumspiciat occulto sydere.
 Se subijciat sub duro verberē.
 Semper gaudeat dicenda dicere.
 Caute faciat qcquid vult facere.
 Semper habeat suum respondere.
 Semper rideat suum impendere.
 Semper studeat a malo fugere.
 Semper valeat in bono crescere.
 Semper ferucat amico succurrere.
 Quia reuera charissimi si quis velit habere bonum
 quō idest bonam similitudinem et cōformitatem exē-
 plares i bono necesse est. s. Ad in equitate fiat assidu⁹
 in claritate fiat cōspiciuus. in firmitate fiat pceptu⁹.
 in veritate fiat ptiuus. in prudētia fiat pceptu⁹. in fa-
 cundia fiat melliflu⁹. in clementia fiat irriguus. in ne-
 quitia fiat decidu⁹. in iustitia crescat pficu⁹. in amici-
 cia pfiat sedulus. Iustus em facta remunerat equa
 iustitia. et sic dicit illd. puer. xxij. Quō fecit mihi sic
 faciā ei. Iuxta illud Eccl. vij. Retribue illis quō et ipfi
 tibi. ¶ Item iustus cūcta cōsiderat clara sciētia: q. s. se-
 cut dicit. puer. xvij. Quō splēdent vultus respicientiū in
 aquis. sic manifesta sunt corda hominū prudētib⁹. Item
 iustus graua tollerat cū patientia. q. s. sicut dicit. puer.
 xxvij. Quō in cōflatorio pbat argentū et aurū in for-
 nace: sic pbat homo. ¶ Item iustus semp in veritate
 perseverat

perfenerat vera constantia. iij. Regum. xx. Obsecro domine memento quomodo ambulauerim coram te in veritate et corde perfecto quod placitum est coram te fecerim. ¶ Item iustus seipsum moderatur cauta prudentia. Ephes. v. Videte itaque fratres quomodo caute ambuletis non quasi insipientes. ¶ Item iustus verbis exuberat recta facundia: quia. s. deus administrat suis professoribus quid sit loquendum. unde illud. Math. x. Dum steteritis ante reges et principes nolite cogitare quomodo aut quid loquamini. dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. ¶ Item iustus pauperes munerat pia clementia. Thob. iij. Quomodo poteris ita esto misericors. ¶ Item iustus fugiens propter mala cogentia. Amos. v. Quomodo si fugiat vir a facie leonis. ¶ Item iustus virtutes iterat cum diligentia. Math. vi. Considerate lilia agri quomodo crescunt. ¶ Item iustus cunctis obtemperat cum amicitia. Unde philipp. j. Testis enim mihi est deus quomodo concupisco vos omnes in visceribus christi iesu. Et Job. xj. Ecce quomodo amabat eum. patet igitur: quomodo aliqui pertinet ad iustum. ¶ Denique dico quod pertinet ad iniustum. Mali enim habent suum quod suum quemadmodum suum sicut i suum quasi. hoc est dicitur suam malam similitudinem qua sibi exemplariter conformant: et qua alter alteri in malignis operibus similatur. Et sic nota quod de impio videndum et considerandum est. Quomodo.

Se sedat luxuriose. De ipso igitur videamus: quomodo se sedat luxuriose. Et sic dicimus. Seducit perditiose. Promouet ambitiose. Depimit iniuriöse. Contemnit despectuose. Siccat tempestuose. Confunditur recundiose. ¶ Item quomodo seducit perditiose. sic dicitur. Mar. xij. quod summi sacerdotes et scribe querebant quomodo iesum dolo tenerent et occiderent. Valde etiam philistei dixerunt. Judic. xvj. quod disceret inquireret quomodo sanfonis secreta sciret: et quomodo perdita fortitudine superari posset. ¶ Item videamus de impio quomodo promouet ambitiose: quia. s. mali ut committerent malos et insufficientes promouent. et ipsos ad dignitates erigunt et exaltant. vñ. Esai. xl. Nunquid sculpsit conflatit faber. aut artifex. autro figurabit illud. Sequitur. Querit quomodo statuatur simulacrum quod non moueat etc. ¶ Item videamus quomodo depimit iniuriöse bonos viros grauando et molestando. vñ. Dan. ij. dicitur de tyranno. Quod enim ferrus comminuit et domat omnia. sic diminuet et conteret omnia: ut et de ipsis et tyrannis dicatur illud. Math. xij. Exeuntes pharisei consilium faciebant aduersum iesum quomodo eum perderent. ¶ Item videamus de impio quod contemnit despectuose: quia. s. impii contemnunt dei scientiam et potentiam: sicut de diuina scientia dicitur in ps. Et dixerunt quomodo scit deus. et si est scientia in excelsis. De potentia autem dicitur. Die. ij. Quod si contemnat mulier amatorem suum. sic contempsit me domus israel dicit dominus. ¶ Item videamus de impio quomodo siccat. tempestuose: hoc est dictum. quomodo sua gloria temporalis subito deperit et siccatur. Et sic de sicca a ipso maledicta et arefacta. dicitur. Math. xxi. quod videntes discipuli mirati sunt dicentes. Quod continuo aruit. Constat enim quod mali quicquid subito florent per prosperitatem: et subito arent per paupertatem et aduersitatem quia sicut dicitur de tabernaculo. Num. ij. Quomodo erigetur ita et deponetur. vñ. Eccl. v. dicitur de diuite: quod sicut egressus est nudus de utero matris sue. sic reuertetur et nihil secum auferet de labore suo. Misericordis prorsus infirmitas. quod venit sic reuertetur. ¶ Item videamus de impio: quomodo confunditur et recundiose. s. finaliter in inferno. Unde de damnato potest dici illud. Hier. ij. Quomodo confunditur

fur quando deprehenditur: sic confusi sunt domus israel. Sequitur. Ceterum ad me tergum et non faciem. Sic ergo patet de quo: qualiter potest dici de impio. De iusto: et de deo. Et qualiter potest dici de impio. De iusto: et aliquando interrogatur. Vide ergo de sicut. Quomodo: quasi et similibus.

Quippe. Cuius quippe sit aduerbiū affirmatiuū notabo quod ista vox affirmatiua quippe potest spectare et pertinere ad deum: ad iustum et ad impium. Multa enim quippe: id est certe dicitur de deo: de iusto: pariter et de iniusto. Et sic dico quod est dare vnum quippe Certificans de dei bonitate. Certificans de iusti sanctitate. Certificans de stulti prauitate. Igitur dico quod est dare vnum quippe pertinet ad deum: per istud enim aduerbiū quippe asseritur. Dei potentie eminens titulus. Dei clementie sustinens baculus. Dei iustitie indignans oculus.

¶ Primo igitur dico: quod per quippe asseritur titulus eminens dei potentie: quia. s. summe apparuit in hominis creatione: de quo Gen. i. Ad ymaginem quippe dei factus est homo. ¶ Item asseritur baculus sustinens dei clementie: quia. s. iste solet adiuuare sperantes in se. Unde. ij. Paral. xvj. Dei quippe est adiuuare: et in fugam convertere. ¶ Item asseritur indignans oculus dei iustitie: quia. s. malos et reprobos ipse punit. Uti. ij. paralip. xvj. Valde quippe fuit super hoc dominus indignatus: et interfecit de populo in tempore illo plures. Patet igitur: quod est dare vnum quippe pertinet ad deum. ¶ Secundo dico: quod est dare vnum quippe pertinet ad iustum. Per istud enim aduerbiū quippe asseritur omnis virtus in quolibet viro iusto: viri enim iusti possunt dicere illud. Thob. viij. filij quippe sanctorum sumus: quia. s. isti certissime polleunt.

¶ Durationis solido vigore. Dicamus ergo quod iustis viris asseritur Discretionis lucido splendore duratiōis tenor solidus: hoc est dictum. Compassionis fluído dulcore Constantie et fortitudinis virgens virtus. Uti. lib. j. Ego quippe dedi te bodie in ciuitatem munitam: et in murum ferrum et plumbum aduersum te: et preualere non poterunt. ¶ Item asseritur in eisdem discretionis splendor lucidus: ut sic dicat de eis illud. zach. ix. In terminis eius tunc et sydo. assumpserunt sibi quippe sapientiam valde. vñ. j. paralip. xv. Chonenias autem princeps leuitarum propheta preerat ad precinnendum melodias. Erat quippe valde sapiens. ¶ Item dico: quod in iustis iustis asseritur compassionis dulcor fluidus: sicut. s. de illa muliere dicitur. iij. Reg. ij. Commota sunt quippe viscera eius super filio suo. ¶ Item asseritur in eisdem operationis laborum viduus. j. Paral. xvj. Erat quippe homo agri culture deditus. ¶ Item asseritur in ipsis adaequationis tenor rigidus. Unde Luce. vi. Eadem quippe mensura qua mensi fueritis remetietur vobis. Patet igitur quod est dare vnum quippe pertinet ad iustum.

¶ Sed tertio dico quod est dare vnum quippe pertinet ad stultum seu etiam ad iniustum. Et sic certe dico quod quippe asseritur in iniustis.

Luxurie feda corruptio. De luxuria dñi quippe Substantie discors possessio dicitur. Gene. vi. Dignitas fallax deceptio. Quippe caro corrumperat viam suam. De substantia et dissensione inde proueniente domini quippe dicitur potest illud. Gen. xij. Erat quippe substantia eorum nimia et nequibat habitare communiter. De malicia dñi quippe qua scilicet non cessant sibi iniuri ces insidiari dñi. Josue. ij. Exploratores quippe sunt. De pigritia dñi quippe dicitur. iij. Reg. ij. Domini quippe. s.

Quondam.

meretrix mulier oppræssit filium. De discordia domini quippe dicitur. Trenoꝝ. iij. Jurgati quippe sunt et comoti. De tristitia domini quippe dicit. y. Paral. xiiij. Grandis quippe terror cunctos inuaserat. De ignorantia domini quippe potest ipse cum suis dicere verbū illud qđ. Job dicebat. xxxvij. Nos quippe inuoluimur tenebris. de auaricia domini quippe dicitur. Biere. vj. A minore vsq; ad maiorem omnes quippe auaricie student. De pertinacia domini quippe dicit Ezech. iij. Omnis quippe domus israel attrita fronte est et duro corde. De pestilentia et finali dānatione et in iuria domini quippe potest dici illud. y. Nacha. ix. Apprehendit eum dolo: diris viscerum. Sequitur. et quideꝫ satis iuste. Quippe qui multis et nouis cruciatibus aliorum torserat viscera et c. Patz ergo quomodo quippe videtur affirmare. et asseuerare. s. de impio Iusto et Deo.

Quondam. Nota qđ quondam idem est qđ olim seu dudum. Sunt enī ad uerbia temporis. tempus. s. preteritum designantia. Et si dico qđ per quōdam intelligitur quicquid preteritum vel tranfactum est vtz. Adidanoꝝ tyranoꝝ dura seuericia: que morte deperit. Adundanoꝝ bonoꝝ blandicia que cito preterit. Adundanoꝝ fallax leticia quam casus conterit. Fictioꝝ amicoꝝ absentia quam aduersitas suggerit. Adūdanoꝝ egenoꝝ tristis miseria que celos aperit. Nam tyranni quondam scuerūt. Nam terrena quōdam floruerunt. Nam leta quondam placuerunt. Nam amici quondam dilexerunt. Nam miseri quondā doluerunt. Sed pro fletu celum habuerunt. ¶ Igitur dico: qđ tyranni qui perierunt habent suum quondam. quia. s. quōdam dum vivebant alios tyrannice opprimebant. Unde Ezechielis. xxxij. Uniuerſi inquit interfecti cadentes gladio. quia dederunt quondaz formidinem suam in terra viuentium. Item dico: qđ diuites qui transeunt: habent suum quondaz qđ. s. isti quādo de infortunio transeunt a fortuna. de suo quondaz idest de sua tranſacta gloria cum dolore incipiunt recordari: mundiꝫ vanam gloriam et fugacem et transitoriam detestari dicētes. s. i. cuꝫ Job. xvj. Conclufit me deus apud iniquum et manibus iniquoꝝum me tradidit. Et ego ille quondam opulentus repente cōtritus sum: de preterita etiam mūdi leticia et gloria: quomodo potest plangere suum quondam. et quomodo etiaꝫ potest sua prima felicitas derideri. potest dici illud. Esai. xxiij. Quis cogitauit hoc super tyrum quondaz coronatā. cuius negotiatores principes: institores eiꝫ incliti terre. Item dico qđ amici qui preceunt habēt suū quondam: quia. s. illi qui quondam in tempore prosperitatis astabant. tandem tpe aduersitatis recedunt. Unde Job. xij. Abominati sunt me quondam consiliarij mei: et quem maxime diligebam aduersatus est mihi. Item dico: qđ egeni subeunt et habent suum quondam: quia. s. de pauperibus egenis qñveniūt ad gloriam et prosperitatem tempore vel eternam possunt alij recordari quomodo quondam habuerunt miseri in hoc mundo. Unde de quolibet tali pōt dici illud Ezech. xxxvj. In die qua terra deserta fuerit exculta qđ quondam erat desolata in oculis oīs viatoꝝis. facta ē vt hortus voluptatis. Sufficit vide. vbi olim.

Quoniam. Nota qđ quoniam videtur significare idem qđ quia: seu ppter hoc qđ cum quadam asserctione. Et quia quoniam est valde generale vocabulum: et quandoq; videtur esse con iunctio causalis. et quandoq; aduerbiū affirmandi notabimus qđ sicut de multis alijs dixi istud qñq; vtz. De summo creatore. De iusto viatore. De vano peccatore. De mundo nugatore. De hoste deceptore.

¶ Primo ergo dicamus de quoniaz qđ refertur ad deū Si enim accipitur affirmatiue: constat qđ deus summe est certus. firmitus et verus. Si vero sumitur causa saliter. cōstat qđ ipse est causa prima et omnium rex et summus: ps. Qm̄ deus mag. do. et rex magnus super omnes deos. et Roma. xj. dicitur sic. Quoniam ex ipso et in ipso et per ipsum sunt omnia. et i. Jo. v. Quoniam xps est veritas notabimus deum sup omnia diligendū. s. ppter suam.

¶ Potestatem inuincibilem.
Maiestatem venerabilem.
Charitatem admirabilem.
Equitatem formidabilem.
Veritatem infallibilem.
Bonitatem diffusibilem.

Igitur dicamus de dei potestate inuincibili quam debemus timere: quia certe ipse potest dici potētissim⁹. Quoniam superat presidētes. Tulnerat sibi resistētes. Liberat pressos et egentes. Roborat in se confidētes. Igitur dico qđ habet potestatem inuincibile: quoniam superat omnes excellenter seu etiam presidentes vñ in. ps. Quoniam excelsus dominus. terribilis rex magnus super omnem terraz. Item quoniam vulnerat seu lacerat sibi resistētes seu i se delinquentes. ps. Quoniam veritatem requirit dominus: et retribuet abundanter facientibus superbiam. Item quoniam liberat pressos et egentes. ps. Quoniam requirēs sanguinem eorum recordatus est: non est oblitus clamorem pauperum. et alibi. Quoniam tu populum humilem saluum facies. et oculos superbiorum humiliabis. Item quoniam roborat in se confidentes. ps. Quoniam quis deus preter dñm? aut quis deus preter deum nostrum? Deus qui precinxisi me virtute ad bellum et supplantasti omnes insurgentes in me subtus me. ¶ Habet ergo deus potestatem inuincibilem. ¶ Item deus habet maiestatem honorabilem. vñ. Thob. xij. Qm̄ ostendit maiestatem suam. Et nota qđ maieestas eius consistit et apparet quoniam.

Eternus immortalis. Est dico dominus sublimis et magnifice maiestatis. quoniam est immortalis existēte. et
Supernus atq; regalis. Unicus et spālis. Public⁹ famevocalis. ideo de deo seu de sapientia increata dñ. Sapie. viij. Hoc cogitavi in corde meo qm̄ immortalis est sapientia. circuibam querens vt mihi illa assumerem. Item Quoniam imperialis excellentie. Omnia enim sibi obedire et seruire tenent. vñ illud. ps. Quoniam rex omnis terre deus. psalite sapienter. et alibi. Quoniam excelsus domin⁹ et humilia respicit et c. Et iter⁹. Quoniam oīa seruiunt tibi. et Sap. x. Quoniam omnium potentior est. Item quoniam est specialis pēnitentie: qđ. s. iste solus et vnicus est deus. vñ sibi dicit Eccli. xxxvj. Quoniaz non est deus preter te. Ipse etiā dicit Esai. xlv. Quoniam absq; me nō est deus. et xlvj. Quoniam ego sum deus. Item quoniam est virtualis seu etiā popularis redolentia: hoc est dictu. Adagne et gloriose laudis et fame. ps. Quoniam magna est gloria domini. Et. y. Paral. vij. Laudate dñm quoniam bonus et. y. Paral. xxxvj. Laudabo te inquit omnibus diebus vite mee. quoniam te laudat omnis virtus. vt de nomine et fama magnificētie sue dicatur illud. Esai. xliij. Admentote quoniam excelsus est nomen eius. cantate dñm qm̄ magnifice fecit: et illud ps. Confiteantur nomini tuo magno qm̄ terribile et sanctus est. ¶ Habet igitur maiestatem honorabilem. ¶ Item deus habet charitatem admirabilem seu etiam mestimabilem. ¶ Admirabilem enī charitatē ostendit deus erga nos in multis vicz qm̄ Amorem anticipauit. Apud nos huc declinauit. In mūdo pauper intrauit seu nauit. Pro nobis in cruce luctauit seu etiā in morte se strauit. Dic ergo: qđ dei charitas apparuit qm̄ amor fuit pueniēs. et ideo bene dicitur. i. Jo. iij. In hoc est charitas nō quasi nos dilexerimus deus. sed quoniaz ipse ppter nos

ipse prior dilexit nos. *¶* Sap. vii. dicitur. Quoniam antecedebat me ista sapientia. Item quoniam hic venit carnem accipiens. Unde. j. Joh. iij. In hoc apparuit charitas dei in nobis: quoniam filium suum unigenitum misit in mundum ut vivamus per eum. Et ibidem. Et nos vidimus et testificamur quoniam pater misit filium suum salutem mundi. Item quoniam hic vivit pauper sicens. unde. y. Cor. vii. Quoniam propter nos egenus factus est. Ita quod etiam ipse humano generi potuit dicere illud ps. quoniam propter te sustinui opprobrium: operuit confusio faciem meam. Item quoniam pro nobis pugnavit moriens. in cruce pro redemptione nostra. vii. j. Jo. iij. Quoniam ille pro nobis animam suam posuit. et Actu. vii. Quoniam tollitur de terra vita eius. Patet igitur quod deus habet charitatem admirabilem. *¶* Item deus habet equitatem inflexibilem seu feritatem aut severitatem formidabilem: quod. s. fiet in iudicio quoniam iudicabit oibz. Iuxta illud ps. Quoniam iudex est. et. j. Thessa. iij. Quoniam iudex est dominus et illud. Eccli. vii. Quoniam quod iustum est iudicat. Et sic nota quod iste iustus est et severus quoniam.

Hic odit omne peruersum.

Hic amat omne convertum.

Hic leuat omne subuersum.

Hic ligat omne diuersum.

Igitur iustus est quoniam peruersa solet corrigere. in hoc enim apparet iustitia dei. s. in punitioe malorum. Unde in ps. Super peccatores laqueos ignis sulphur et spiritus procellarum pars calicis eorum. quoniam iustus dominus et iustitias dilexit: equitatem vidit vultus eius ut de ipso iustitie rigorosa dicatur illud. Judith. ij. Quoniam iratus est eis deus. Item iustus est quoniam conversa solet diligere. Iustitia enim diuina bonos diligit. ipsosque pro meritis suis remunerat et extollit. Iuxta illud ps.

Plantati in domo do. in atrijs domus dei nostri flore. Sequitur. Quoniam rectus dominus deus noster et non est iniquus in eo. Item dico quod iustus est quoniam subuersa solet erigere: quia certe ad dei iustitiam pertinet iniuste pressos et miseros subditos et innocentes releuare. Unde mundi tyrannus opprimentibus dicit in ps. Quoniam dominus in generatione iusta est: consilius inopis confudisti quoniam dominus spes eius est: ut tibi dicat quilibet illud. ps. Quoniam tu populum tuum. sal. facies et oculos super bozum humiliabis. Item iustus est quoniam diuersos solet coniungere. Quia reuera dei iustitia magis quoniam inclinatur ad pacem et equitatem quam ad duriciam et seueritatem. unde in ps. Quoniam loquetur dominus pacem in plebem suam et super sanctos suos etc. Sequitur. Misericordia et veritas obuia. tibi iustitia et pax osculo sunt. Veritas de terra orta est et iustitia de celo prospexit. Patet igitur quod deus seu dominus: quoniam habet equitatem inflexibilem seu etiam severitatem formidabilem. Item nostra prima causa quoniam. i. dominus deus noster habet veritatem scientie et sapientie summam et inefabilem. j. Joh. v. Quoniam ipse est veritas. Et sic notabo quoniam hic.

¶ Quoniam interior omnia cognoscendo. ¶ Quoniam exterior omnia puidendo. fulget superius omnia gubernando. Splendet inferius omnia revelando. Quia pro certo charissimi veritas diuina. Primum facit sua interior sapientia. Secundum facit sua exterior prudentia. Sed tertium sua superior eminentia. Quartum vero sua inferior influentia. Spectat interior per sapientiam cuncta signacula. Tractat exterior per prudentiam rerum opuscula. Regit superius per eminentiam celi pinacula. Agit inferius per influentiam vite spiracula. ¶ Igitur dicamus quod deus habet veritatem certam eternam et infinitam: quoniam hic lucet interior: et hoc facit sua inobfuscabilis sapientia: que. s. omnia et singula nouit: bona. s. atque mala: sicut enim dicitur in psal. Quoniam nouit dominus vias infortiorum: et iter impio. etc. Ut sic de luce inaccessibili sapientie sue dicat illud. j. Johan. j. Quoniam lux dominus est. et tenebre in eo non sunt velle. Et Sap. vii. Super salutem speciem dilexi eam: et propositum luce habere illam. s. sapientiam quoniam inextinguibile est. et. i. ps.

illius. et Ecclesia. xv. di. Quoniam perfecta est a deo sapientia. et iterum. Quoniam multa est sapientia dei. Item quoniam hic nitet exterius. Et hoc facit sua in defectibilis prudentia: quia scilicet iste de cunctis generaliter gerit curam. sicut Sap. vi. di. Quoniam pusillus et magnum ipse fecit: et equaliter est ei cura de omnibus. Bene ergo di. j. ps. v. Omnem sollicitudinem vestram precipietes in eum quoniam ipsi cura est de vobis. Item quoniam hic fulget superius et hoc facit suaval de mirabilis efficacia illa. s. quia motus virtutes et ordines rerum naturalium ipse regit superiorum. s. t. m. feriozum. vii de ipso di. Eccli. xj. Quoniam mirabilia opera altissimi. Item quoniam hic splendet inferius: et hoc facit sua inextimabilis influentia: quia. s. ipse sollet gratiam influere et secreta spiracula reuelare. unde sibi di. in ps. Quoniam tu illuminas lucernam meam dominus deus meus illumina tenebras meas. patet ergo quod deus habet veritatem infallibilem. ¶ Item deus habet bonitatem diffusibilem: quia pro certo bonitas istius quoniam id est illius prime cause influendo per omnia se diffundit. Et sic nota quoniam ipse est bonus. iuxta illud ps. Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. quoniam hic.

Agit suauiter.

Audit facilliter

¶ Parcit benigniter.

Saluat utiliter.

Seruat veraciter

¶ Amat viriliter

¶ Amat stabiliter.

¶ Ditat fertiliter.

¶ Ornat nobiliter

¶ Potat predulciter.

Saluat penititer.

Dicam ergo quoniam hic agit suauiter quia reuera in omnibus factis suis suauis est dominus et alibi. ¶ Psallite nomini eius quoniam suauis est. item hic audit facilliter: quia. s. preces deuotorum et humilium libenter exaudit psal. Quoniam ad te orabo dominus mea. exau. vo. meam. Et alibi. Quoniam exaudiuit pauperes deo. victos suos non desperit: et iterum. Consistebo tibi domine quoniam exaudisti me: et factus es michi in salutem. Item quoniam hic parcit benigniter. Unde in psal. Quoniam confortatus es super nos misericordia tua. et alibi Quoniam melior est misericordia tua super vitas. et Eccli. ij. di. sic. quoniam pius et misericors est deus. et remittet in die tribulationis peccata. Item quoniam hic saluat utiliter. s. a periculis spiritualibus. et alibi. et ceteris liberando. Et sic dicitur in psal. Saluum me fac de quoniam intra: aque usque ad animam meam. et alibi. quoniam deus salutem faciet. Item quoniam hic seruat veraciter seu etiam tutat fideliter. Unde in psal. Quoniam a dextris est mihi deo. ne pro. et alibi. Quoniam tu es pectoris meus. Item quoniam hic iuuat viriliter psal. Quoniam tu domine adiuuisti me: et consolatus es me. et iudith. v. Quoniam eorum defendit illos. Item quoniam hic amat stabiliter. Non enim recedit ab homine nisi homo propter meritis deere linquat eum psalmi. Si ambulauero in medio umbrae mortis. non timebo quoniam tu mecum es. et Hier. xxx. Requesce inquit et cunctis affluet bonis et non erit quod formidet. quoniam ego tecum sum dicit dominus ut saluem te. Item quoniam hic dicit fertiliter. s. bonis gratie: fortinet glorie. Sap. j. Quoniam spiritus domini repleuit orbem terrarum. Item quoniam hic ornat nobiliter. s. corona et dignitate temporaliter de lapide precioso ps. Quoniam preuenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite eius coronam de lapide precio. Item quoniam hic potat predulciter: scilicet fonte glorie paradisi psalmi. Quoniam apud te est sonare vite. et in lumine tuo videbimus lumen. Item quoniam hic saluat penititer: quia scilicet sicut dicitur in psalmi. Quoniam hic mandauit dominus benedictionem. Et vitam usque in seculum. Patet igitur quod quoniam refertur ad deum. Et hoc est primum principale.

¶ Secundo principaliter dico: quod ista causalis coniunctio quoniam aliquando pertinet ad iustum. Constat enim quod omnes virtutes que sunt in viro iusto et perfecto possint affirmari et allegari per quoniam. Et ideo si queris quod sunt merita vel virtutes propter quoniam iustus.

Quoniam.

ab domino finaliter premiatur. Iuxta illud Thob. ij. Quoniam inquit filij sanctorum sumus et vitam illam expectamus quam deus daturus est illis qui fidem suam nunquam mutant ab eo. Certe potest breuiter respondere. Quoniam hic est.

Innocens sine malicia.
Prepotens plenus constantia.
Exultans sana leticia.
Hedians dei iudicia.
Hedians summa fastigia
Tribuens pia suffragia.
Respiciens facta crudelia
Intuens legis iudicia.
Detestans vite curricula.
Contestans vite fluxibunda.
Clamitans mundi pericula
Cogitans mortis vestibula.
Hecitans pacis oracula
Flagitans dei iuuamina
Hogitans dei solatia.
Higitans dei volumina.
Hedicans verba prudentie
Hudicans leges iustitie.
Hudicans fastum scientie.
Huplicans verus pcor dic.
Hendicans mercedem glorie
seu carens ignauia.

Igitur dicam de iusto
qualit a deo vlt a dno
diligitur et tunc multi
plici ratione. Et hoc
certe quoniam hic est
innocens sine malicia:
vt. s. dicat illud. i. reg.
xxij. Quoniam non est
in manu mea malum
et illud. ps. Quoniam
ego in inno. mea in-
gressus sum: et in dno
sperans non infir. Item
quoniam hic est ppo-
tens carens ignauia
quia. s. virilis et xtu-
sus. et ideo iste pprie
dicitur vir a virtute. ij.
Reg. xvij. Cognoui
quoniam vir dei es tu
Vir enim dicitur a vir-
tute quia. s. sicut dicitur
ij. Esdr. viij. Quoni-

am virtus erat cum eis id est: cum viris pfectis et iustis
vt. s. ipi dno: dicat quilibet illud. ps. Quoniam gloria
virtutis eorum tu es. Item quoniam hic est exultans sa-
na leticia. Iusti enim semper gaudent et exultant in dno. j.
Esdr. vi. fecerunt solemnitatem azimorum septem die-
bus quoniam letificauerat eos dñs. Item quoniam hic est me-
ditans dei iudicia. vt dicat. s. illud. ps. Quoniam oia iudicia
eius in conspectu meo. et iustitias eius non repuli a me
Item quoniam hic est metuens summa fastigia. dei
potentiam et sanctorum. vñ de Judith. b. i. iudicium. viij.
Quod hec erat in omnibus famosissima: quoniam timebat do-
minum valde et non erat qui loqueretur de illa verbis
malum. Et merito quia certe. Eccli. xxiij. b. Quoniam nihil
melius quam timor dñi. Et in ps. Timeate dñm omnes sancti
eius: quoniam non est inopia timentibus eum. Item quoniam
hic est tribuens pia suffragia. s. egenis quibus. s. libenter
elemosynas impit. et merito. Quia certe sicut dñs. Tho-
bi. iij. Quoniam elemosyna ab omni peccato et a morte liberat
et non patitur animas ire in tenebras. Item quoniam hic re-
spiciens vti sentit. Quia reuera iusti non solent in alios
crudeliter infanire: sed erga omnes se gerere benigniter
et modeste dicentes. s. illud. Judith. xj. Quoniam ego nunquam
nocui virum quem voluit obedire. Item quoniam hic est intuens
legis iudicia. hoc est dictum mandata dei quoniam nobis in-
dicunt et iniungunt in diuina scriptura. ps. Quoniam man-
data tua elegi: quoniam iusti. tu. exqui. Item quoniam hic est dete-
stans vite curricula. s. vilitatem pprie additionis. vñ i
ps. de iusto potest dici illud. ps. Recordatus est quoniam pul-
uis sumus homo sicut fenix: dies eius sicut flos agri
Item quoniam hic est contestans vite fluxibunda. ps. Quoniam
spiritus pertransibit in illo et non subsistet: et non cognoscet
amplius locum suum. Item quoniam hic est clamitans mundi
pericula: hoc est dictum tribulationes mundi. ps. Sal-
uum me fac deus quoniam intra: aque usque ad animam meam.
Sequitur. Quoniam tribulor velociter exaudi me. Constat
enim quod iusti sunt in hoc mundo in tribulatione tenta-
tione et pera. ps. Quoniam probasti nos deus: igne nos ex-
aminasti sicut examinat argentum: vt. s. de mundi mi-
seria et penuria dicatur illud. ps. Quoniam advena sum
apud te et peregrinus. Et iterum. Quoniam egenus
et pauper sum ego. Item quoniam hic est cogitans mortis
obstacula seu vestibula dicens. s. illud. ps. quoniam super-
uenit mansuetudo et corripimur. vñ Eccli. xxiij. Alde-
mor es quoniam mors non tardabit. et Eccli. viij. Quoniam omnes
in corruptioe sumus. et in. ps. Quoniam defecit in dolo

re vita mea et anni mei in gemitibus. Item quoniam
hic est recitans culpe piacula. Ad istum enim pertinet
recognoscere culpam suam. ps. Quoniam iniquitatem me-
am ego cognosco et peccatum meum contra me est semper
Et alibi. Quoniam iniquitatem meam annuntiabo et
cogitabo per peccato. Item quoniam hic est actitans
pacis oracula. Ad iustum enim pertinet seruare: tracta-
re et seminare pacem. ps. Quoniam loquetur pacem in plene
suam: et super sanctos suos. Item quoniam hic est flagitans
dei iuuamina. Ad iustum enim pertinet dei auxilium
flagitare dicendo. s. cum ps. quoniam tu protector: no-
ster es. Et iterum ne discefferis a me quoniam tribulatio pri-
ma est et non est qui adiuet: supple nisi tu. Item quoniam
hic est rogitans dei solamina. Solamina dico mala re-
pellendo et solamina bona conferendo et adhibendo. ps.
quoniam tu dñe adiunxisti me et consolatus es me. Item
quoniam hic est agitans spei volumina. Ad iustum. n.
pertinet in deo sperare. et se spem suam habere in deo
multipliciter allegare. Exemplo dauid qui dicebat i. ps.
Misere mei deus miserere mei: quoniam in te con-
fidit anima mea: et in vmbra alarum tuarum sperabo
Et alibi Quoniam tu es dominus spes mea altissimum
posuisti refugium tuum. Et iterum. Quoniam dominus
spes eius est. Unde etiam dominus quilibet tali dicit
Esai. xliij. quoniam seruus meus es tu: quoniam rede-
mi te. Item dico quod iustus apud deum et homines est
venerandus: quoniam hic est predicans verba pruden-
tie. Ad iustum enim pertinet verba bona et vtilia et prou-
dentia dicere et docere. Tñ. Sap. dicit puer. xviij. Au-
dite me quoniam de rebus magnis locutura sum: et
aperientur labia mea vt recta predicent. Item quoniam
hic est iudicans leges iustitie. Iustus enim dicitur cor-
de scripto primo iuste iudicare probat. Eccli. viij. quoniam
am quod iustum est iudicat. vñ ipse dicit. j. Corin. vi.
Nescitis quoniam in angelos iudicabimus. Item quoniam
hic est abdicans fastum scientie. Iusto enim sufficit sci-
re que pertinent ad salutem: nec in literis gloriatur. ps.
Quoniam non cognoui literaturam introibo in pote-
rias dñi. Item quoniam hic est duplicans nexus concor-
die: quia scilicet ad iustum spectat discordes inuicem
concordare. Unde ipse allegat et dicit illud. j. Corin. x.
Quoniam vnum corpus sumus in christo. Iusti enim per
charitatem omnes amant. Iuxta illud. Ico. x. quoniam
et ipsi pleni estis dilectione. Et ideo omnes ali-
os amant inuicem conciliant et concordant. Item quo-
niam hic est vendicans mercedem glorie: quia scilicet
iustus post tot et tanta dona virtutum vendicat et ac-
quit gloriam paradisi. Unde breuiter de iustis dicitur
Matth. v. Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur
Item. Beati mites quoniam ipsi possidebunt terram.
Beati qui esuriunt et sitiunt quoniam ipsi saturabuntur.
Beati misericordes quoniam ipsi misericordias consequentur.
Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt.
Beati pacifici quoniam filij dei vocabuntur. r. Beati qui
persecutionem patiuntur propter iustitiam. Et beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est
regnum celorum. Et sic igitur patet: quod quoniam mult-
tis modis pertinet ad iustum. Tertio principaliter
dico: quod quoniam aliquando refertur ad stultum.
Constat enim quod sicut iusti bonitas multorum est cau-
sa bonorum: sic stulti et impij multiplex prauitas mul-
torum est causa malorum. Igitur dicam: quod peccator
predicatur et affirmatur per quoniam: quantum ad pre-
sentem felicitatem: quia nitet floridus. Ingentem iniqui-
tatem qua fetet putridus. Sequentem aduersitatem
qua stupet turbidus. Igitur dicamus quod quoniam
affirmat seu allegat de presenti stultorum prosperi-
tate. Et sic nota quod per quoniam affirmatur quod isti
floreant rerum muneribus.
Gaudent fame fauoribus.
fulgent magnis honoribus.
feruent diris furoribus.

Sonant

Sonant altis sermonibus.

Sperant vanis flaminibus.

Arent citis fluminibus.

Igitur dico q̄ mali in hoc mūdo p̄ceteris florēt magnis diuitijs. p̄s. Quoniam ecce ip̄i pec. et ha. in seculo obtinuerūt diuitias. ¶ Itē p̄ ceteris gaudēt fame blā dicis p̄s. Quoniam laudat peccator in desiderijs anime sue. et iniquus b̄dificat. ¶ Itē p̄ ceteris fulgent altis in solijs. i. in dignitatibus et honorib⁹ p̄cellunt.

p̄s. Quoniam vij fortes terre vehementer eleuati sunt.

¶ Itē p̄ ceteris feruent duris seuitijs seu superbijs scz bona aliorū rapiendo et occupando. Treno. j. Quoniam erectus est inimicus inanū suam misit hostis ad om̄ia desiderabilia. ¶ Itē p̄ ceteris tenant altis iactantijs. psal. Quoniam ecce inimici tui sonuerūt qui oderunt te extulerūt caput.

¶ Itē p̄ ceteris sperant vanis leticijs. Sapi. v. Spes impij tanq̄ lanugo que a vento tollit. ¶ Itē p̄ ceteris arent citis molestijs quia. s. p̄speritas istorū cito tēdit. ad nihilū. p̄s. Quoniam tanq̄ fenū velociter arefcēt. et quēadmodū olera cito decident. Unde de diuitie dicis in p̄s. Quoniam cum interierit non sumet om̄ia. neqz descendet cum eo gloria eius. Affirmat ergo qm̄ de p̄siti malorū p̄speritate. ¶ Deinde dico q̄ qm̄ allegat de ingēti malorū p̄ueritate. Et sic certe nota q̄ peccator fugiens est vitandus et puniendus Quoniam

Obstat obuius diuine voluntati.

fallit cautius scz dat falsitati.

fauet denius sue fatuitati.

Obstat varius sincere veritati.

Subest sepius lingue mordacitati.

fauet dulcius false loquacitati.

Claudit iniustus portam sagacitati.

Itē impius non credit deitati.

Obest durius hospitum charitati.

Adest promptius superbe diuinitati.

seu Obstat pertinacius diuinitati.

Hic attentius vacat ebrietati.

Cedit turpis virtutum claritati.

Se dat latius mundi prosperitati.

Hic iniustus repugnat equitati.

Hic obnoxius studet carnalitati.

Iste seuius vacat crudelitati.

Nequam socius obuiat vnitati.

Igitur si querās quare peccator odibilis est deo et hominibus. Iuxta illud. Eccli. xij. Quoniam altissimus odio habet peccatores. id est quoniam peccatores odio sunt altissimo. certe pōt reddi causa et allegari p̄ quo nā. Et vt oēs allegationes melius cōcurrant ad propositū. Supponamus q̄ qm̄ fuit peccator marinius om̄ibus vitijs valde plenus vt. s. generaliter de quoniam id est de peccatore dicat. Quoniam obstat obuius diuine volūtat. vnde Adichec. ij. Quoniam cōtra deū est manus eorū. Et ideo de rebellionē peccatoris dicitur Rume. xv. quoniam inquit aduersus dominū rebellis fuit peribit de populo suo. Ut sic de cōmunitate rebellū. discordiū et malorum dicat illud. j. Esdre iij. Scies inquit quoniam vrbs illa vrbs rebellis est et nocens regibus et bella cōcitans. ¶ Itē quoniam fallit cautius. scz dat falsitati. decipit enim et fraudat alios quantū pōt. Unde de abner fuit dictū. David ij. Reg. ij. quare inquit dimisisti abner ignorās quoniam ad hoc venit vt deciperet te. Et. iij. Regū. xx. dicit rex israel de rege syrie. Tidete quoniam insidietur nobis. ¶ Itē quoniam fauet deuus sue fatuitati. Et sic denabal dictum est. ij. Regū. xxv. quoniam sūm nomen stultus est. ¶ Itē quoniam obstat varius stabili veritati. p̄s. quoniam diminute sunt veritates a filijs hominū. Et alibi. quoniam non est in ore eorū veritas cor eorū vanum est. ¶ Itē quoniam subest sepius lingue mordacitati. hoc est dictū. vitio detractionis et murmurationis. Uñ de talibus dicunt aliq̄ illud p̄s. quoniam circūdederūt me canes multi consi-

lum malignantiū obsedit me. et illud. qm̄ audiui vituperationē multorū cōmorantiū in circuitu. ¶ Itē qm̄ fauet dulcius false loquacitati. s. adulando et per verba falsa decipiēdo. p̄s. qm̄ mihi quidē pacifice loquebant. et in iracūdia terre loquentes dolos cogitabant. ¶ Itē qm̄ claudit inscius portam sagacitati. Peccator em̄ de sapiētia et prudētia nihil curat. vnde Sapien. j. quoniam in maliuolam animā nō introibit sapiētia. ¶ Itē quoniam rite impius nō credit deitati. Unde Sapien. xv. dicitur sic. quoniam ignorauit euz qui se finxit etc. Et ibidem dicitur de ydololatra. quoniam res superuacuas fingit. ¶ Itē qm̄ obest durius hospitū charitati. qz. s. p̄cōr non libenter recipit hospites titulo charitatis. sicut de sodomitis a deo submersi dicis Sap. xij. qm̄ inuiti recipiebāt extraneos sicut em̄ dicitur Math. xxij. qm̄ abundabit iniquitas. refregescet charitas multorū. ¶ Itē quoniam adest p̄mptius superbe vanitati. s. se contra dñm erigendo et de se plus debite presumendo. Unde Eccli. x. Initiū superbie hominis est apostatare a deo. qm̄ ab eo qui fecit illum recessit cor eius. ¶ Itē quoniam hic attentius vacat ebrietati vel gulofitati. Esa. xxxij. qm̄ inebriatus est. ¶ Itē quoniam cedit turpis virtutū claritati. hoc est dictū. clare cōuersationi et honeste. Esa. xij. qm̄ stelle nō expendēt lumen suū. ¶ Itē quoniam se dat latius mundi p̄speritati. p̄s. Anima ipsius benediceat. Benedictionem em̄ et p̄speritatem mūdi diligūt. diuinam aut gratiam et benedictionē spernūt. Thiere. xvij. qm̄ dereliquerūt fontem aquarū viuentiū dñm. ¶ Itē qm̄ hic iniustus repugnat equitati. Adali em̄ iustitiā non faciūt sed impugnat. Amos. vi. quoniam cōuertistis in amaritudinē iudiciū. et fructus iustitie in absinthiū. ita q̄ aliq̄ dicere possunt iniustus illud. j. Adacha. ij. quoniam iniuste p̄ditis nos. ¶ Itē quoniam hic feruentius studet carnalitati seu luxurie voluptati. ij. Cor. xj. qm̄ multi gloriānt sūm carne. et tamen Roma. viij. dicis qm̄ sapientia carnis inimica est deo. quia sicut dicis Gala. vi. quoniam qui seminat in carne. de carne metet et corruptionem. ¶ Itē qm̄ iste seuius vacat crudelitati simplices. s. p̄secuendo dicens. s. illud Gala. j. Quoniam supra modū persequer bar ecclesiam dei. Et sic de eis dicant oppressi illud psal. Quoniam p̄secuti sunt in e gratis. ¶ Itē qm̄ ne quā socius repugnat vnitati. qz. s. peccatores p̄ces et vnitatem nō amāt sed ip̄am destruunt et impugnant. Actū. xvij. qm̄ hi sunt qui orbem concitant. et huc ad hoc venerunt. ita q̄ de talibus discordibus pōt dicere simplex homo illud qd̄ dicitur in psal. Qm̄ cū his qui oderunt pacem eram pacificus etc. Sic igitur patet quomodo per qm̄ affirmat de ingēti malorū p̄ueritate. Et si queris quare mali fugiendi et cōtēnēdi sunt. certe responderi potest sic qm̄

Hi priuabuntur gazis et epulis.

Hi frustrabuntur fauorū fabulis.

Spoliabuntur bonorū titulis.

Adorti dabuntur in mortis angulis.

Alligabuntur eternis vinculis.

Lacerabuntur subditis iaculis.

Satiabuntur amaris poculis.

Cruciantur ignitis faculis.

Dico primo qm̄ hi priuabuntur gazis et epulis. de quo vide in proprijs titulis et in tabula. ¶ Itē quoniam hi frustrabuntur fauorū fabulis quia fauor adulationis et popularis laudis et fame cū talibus nō descendit p̄s. qm̄ deus dissipabit ossa eorū qui hominib⁹ placent cōfusi sunt qm̄ deus sp̄cuit eos. ¶ Itē qm̄ spoliabuntur bonorū titulis. qz. s. mali quāto plus hic honorati fuerint tanto grauabuntur alibi confusione maiori. Sap. vi. Qm̄ iudiciū durissimū fiet his q̄ presunt. ¶ Itē qm̄ morti dabuntur in mortis angulis. ij. Reg. xj. viuit dñs qm̄ filius mortis est vir qui fecit hec. ¶ Itē qm̄ alligabuntur eternis vinculis. s. in carcere infernali. vñ Eccli. ix. dicitur peccatori. Scito inquit qm̄ in medio

laqueorum ingredieris et super dolentis arma ambu-
labis. Item quoniam lacerabuntur subditis iaculis
Thiere. xiiij. Gladio et fame et peste consuma eos Job.
xix. Quoniam ultor iniquitatu gladius est. Quod vero
ista subito contingant eis patet. puer. xxiij. ubi dici-
tur. quoniam inquit repente consurget perditio eoru. et
Esa. xxx. quoniam subito dñi non sperat veniet contri-
tio eius. Item quoniam satiabuntur amaris pocu-
lis. Unde anima damnata potest dicere illud Terno. f.
Tide domine quoniam tribulor. conturbatus est ven-
ter meus subuersum est cor meum in memetipsa. amari-
tudine plena sum. Item qui cruciabuntur ignis
faculis. ps. ignis grando nix glacies. spiritus procel-
larum. pars calicis eorum. quoniam iustus dominus
Patet igitur quomodo quoniam diuersimode dicitur
de peccatore. De iusto. et De deo etc.

Quoq3. Nota q quog3 quadoq3 sumit pvero
seu certe. qñq3 sumit pro etiam. sic est
tamen q semper sumitur affirmatiue et assertiue. seu
adiectiue seu adiectiue. igitur dicamus q ista dictio
quog3 refert. scz Ad deũ. Ad iustũ. Ad impium. Item
mo dico q quog3 refertur ad deũ. Deus asserit et affir-
mat cũ sit veritas. Addit quog3 et multiplicat cum sit
bonitas Et sic dicam q iste quog3
Tere predicat.
Magna fabricat.
Iuste iudicat.
Dure vindicat.

Pie se applicat seu communicat.
Tera dico pdicat nos instruendo. Esa. xliij. Noua quo-
q3 annũcio. ranteq3 oriatur auditu vobis faciã. Item
magna fabricat cuncta creando. Esa. xliij. Manus
quog3 mea fundauit terras. et Job. xxxvj. dicit de ipso.
Ecce inquit deus magnus et vincens scientiam no-
strã. Sequit. Si voluerit extendere nubes quasi ten-
toriu suum. et fulgurare lumine suo desuper cardines
quog3 maris operiet. Item iuste iudicat iustos cor-
rigendo. quia. scilicet deus suos quog3 quando pec-
cant punire solet. vñ Job. xxxij. d. qd deus vt auertat
hominẽ ab his que fecit et liberet ipm a superbia. et
vitã illius vt nõ transeat in gladiũ. increpat quog3 p
dolore in lectulo. Sap. xij. etiã d. Quod deus et bonos et
iustos aliquoties punit. et hoc quog3 iuste. Quis cau-
sam sue iustitie ignoremus. Vñ ibidẽ d. ipm quog3
o pater qui nõ debet puniri condemnas. et ceteru iu-
dicas a tua virtute. Item dure vindicat malos pu-
niendo. Et sic dñs dicit impijs illud. puer. j. Ego quo-
q3 in interitũ vestro ridebo. et subfannabo. cñ vobis id
qd timebatis aduenierit. Item pie applicat seu se
comunicat sua tribuendo et se bonis per grã et glo-
riam diffundendo. vt de communicatione gratie intelli-
gi possit illud Leuiti. xxvj. Ego quog3 visitabo vos.
De concessione quog3 glorie dicat illud zach. ix. Tho-
die quog3 annuncians duplicia reddam tibi Dupli-
cia em dicuntur bona glorie ppter duplicẽ stolam q
beatis datur. anime. f. et corporis. Sic igit patet quo-
modo quog3 pertinet ad deũ.

Secundo dico q quog3 aliquando refertur ad iustum. iustus em assertiuus
est et affirmatiuus per veritatẽ. Additiuus vero et ag-
gregatiuus. f. bonorum operum et virtutu multiplici-
tatem. per continuã charitatẽ. et per profectũ et inces-
sabilem bonitatem. Et sic ergo nota q iustus habet
multiplex quog3. i. multiplicem cumulationem et ag-
gregationem virtutum. iustus em consideratur qñ
ad quatuor status suos. f. qñtum ad
Naturam. Quantum ad naturam se clamat
Fortunam. Quantum ad fortunam se clamat
Gratiam. Gratiam et ruinofum. Et sic dicit.
Gloriam. iob. xxxij. ecce et me sicut te fecit de-
us. et de eodẽ luto ego quog3 forma-
tus sum. quãtum ad fortunã se dicit flebiliter doloro-
sum. et sic dicit iob. xxxij. Hũc quog3 in amaritudine
est sermo meus. et dolor plage mee aggrauatus est su-
per genitũ meũ. quia. f. iusti in hoc mundo tristẽ par-

tem fortune. f. mundi tribulationes sibi vendicant. le-
tam vero fortune partẽ. f. mundi consolationes sper-
nunt et abdicant. dicentes. f. illud Eccl̃s. j. Dixi ego in
corde meo vada et affluam delicias. fruar bonis. et vidi
quog3 q hoc esset vanitas. quãtum ad gratiã se non
strat vtilẽ et virtuosũ. Et sic potest dicere illud Eccl̃s
ij. Supergressus sum opibus omes qui ante me fue-
runt in hierusalem sapientia quog3 perseuerauit me
cum. quãtũ ad gloriam quam. f. iusti post hanc mise-
riam cõsequuntur. et de futura securitate et gaudio po-
test dici illud iob. xj. Misericordia quog3 obliuisceris. et ha-
bebis fiduciã pposita tibi spe et defossus securus dor-
mies requiescens. et non erit qui te exterreat. Vñ er-
go quatuor pmissis redeamus ad nostrũ quog3. i. ad
nostrũ additamentum et pfectum quo. f. iusti multis
abundant virtutib9 in hac vita. Et sic dico q nos pos-
sumus notare q iustus sicut probatur per quog3

Clementie pollet dulcedine.	Igit supponẽdo
Iustitie viget acredine.	si volumus q do-
Mundicie nitet albedine.	mus quog3 fuit
Prudentie vinit margine.	quidã sanctis et p-
Decentie fulget ymagine.	fectus homo dice-
Penitentie dolet vredine.	re possum9 q iste
Conscientie stat sanctitudine.	clementie pollet
famulari succedit ordine.	dulcedine. iustus
Exemplari pcedit lumine.	enim clemẽter re-
Supernali conscendit culmine.	mittit offensas.
Magistrali obedit sarcine.	iuxta illud. j. Ma-
Aduersali resistit machine.	chab. xij. Remit-
Bona sua dat dicens heccine.	timus quog3igno-
Judicia dat dicens sustine.	rantiã et peccata
Suffragia summe dat domine.	vñ in hodiernũ

diem. Unde et fratres ioseph qui. f. erga eũ multũ de-
liquerant. scz illud Scñ. l. Nos quog3 oramus vt ser-
uo dei patri tuo remittas iniquitatem hanc. Item
iste iustitie viget acredine iustus em sũ diuersos ca-
sus et tempora quandoq3 clemẽtia. quandoq3 iustitia
debet vti. Unde Exod. xxxij. inungit iustitia rigoroso
dicendo sic. Paup̃cris quog3 non misereberis in iu-
dicio. Item iste mundicie nitet albedine. Albedo
em puritatem castitatis et mundicie signatur de istis
quog3 dicatur illud Exo. xxxij. fecerũt tunicas byssi-
nas opere textili aaron et filius eius feminalia quog3
linea byssina etc. Byssus em et linum candorem casti-
tatis signat. que. f. in parte femoralium plusq3 als ap-
paret. iste etiam candor figuratur in throno eburneo
Salomonis De quo scilz dicitur. y. Paralip. ix. fecit
quog3 rex soliu eburneũ etc. Quia reuera ebur quod
est candidũ idest castitatis candor precipue decet re-
ges. idest omes in maiestatis folio p̃sidentes. Item
iste quog3 prudentie vinit in margine. iusti em sapien-
tia et prudentia fulgent. sicut de dauid. j. Regum. xviij
dicitur. In omnibus quog3 vijs suis dauid prudenter
agebat et. ij. Reg. iij. Dedit quog3 deus sapientiam
salomoni. ita vt quilibet talis dicat illud Eccl̃s. ij. Sa-
pientia quog3 perseuerauit meũ. Item iste decen-
tie fulget ymagine. quia. f. iusti semper solent figura-
re. y. Reg. vi. ubi dicit q salomon domũ quog3 ora-
culi vestiuit auro. Et ibidem. Texit quog3 cherubin
auro iustus em dicitur domus oraculi. quia libenter
vacat orationi. Dicit etiam cherubin. qui. f. interpres
ta plenitudo sciẽtie. q libenter intedit sciẽtie et le-
ctioni. Talis ergo quog3 auro tegit. in quantum. scilz
cet splendore honeste cõuersationis vestit. Item iste
quog3 penitẽtie dolet vredine. figuratus. f. in saltẽ mo-
ne. de quo dicitur q ipse quog3 fecit mare fusile. Ma-
re enim amaritudinẽ contritionis signat fusio vero
diffusionẽ satisfactionis notat. Item iste quog3 cõsci-
entie stat sanctitudine q. f. iusti corde pfectio et sancta
cõscientia fulgent. Vñ conscientia viri sancti figurat
in sanctos sanctoz. et etiã in medio atrij interioris de q
bua d. ij. Paralip. ij. fecit quog3 salomon domũ
sanctos sanctoz

sanctifactorum. et ca. vii. Sanctificauit quoque salomon mediu atrijs ante templum dñi. Item iste quoque famulari succedit ordine. Ad iustum enim spectat sequi et famulari aioribus. ioseph. iij. Cuius quoque sequimini precedentes. figuratus Ezech. x. vbi dicit. q̄ eleuatis cherubin a terra rote quoque secute sunt. Item iste quoque exemplari pcedit lumine: Iusti enim bonis ipsos imitando succedunt alios in bona dando exempla precedunt. Unde Iosue. iij. Sacerdotes quoque pergebant ante populum. filij ruben precedebant armati. Item iste quoque supernali cōscendit culmine q̄. s. iustis per cōtemplationē superius semper manet. Iosue x. vbi de Iosue dicit sic. Ascendit quoque cum omni israhel de eglon in ebion. et Iudic. i. Domus quoque ioseph ascendit in bethel. vt. s. iste dicat illud Ezech. iij. Spiritus quoque leuauit me et assumpsit me. Item iste quoque magistrali obedit sarcine. iustis enim suis obedit maioribus. Iosue. xxij. Adhuc quoque in oibus obediistis. Item iste quoque aduersali resistit machine. q̄. reuera iustus tpalibus et spūalibus resistere solet hostibus et alios debite defendendo et potissime pauperes et de pressos. vñ de Sangar dicit Iudic. iij. ipse quoque defendit israhel. de Banaya vero dicit. i. Reg. xxij. q̄ ipse percussit leonem in media cisterna in diebus iuuu. ipse quoque percussit virū egiptiū dignum spectaculo. Item iste quoque dat bona sua dicens heccine. q̄. s. vir perfectus per elemosinā et largitatē cōmunicare solet alijs bona sua. sicut. s. Boos suis messoribus precipiebat dicens. Ruth. ij. De manipulis quoque vestris p̄citate ex industria supple vt ruth possit recipere qd remansit. Ad qd facit illud. iij. i. Reg. xvij. vbi dicit. q̄ corui quoque deferebant ei. s. helpe panem et carnes mane et vesperare. Item iste quoque iudicia dat dicens sustine. puer. xvij. Cōtradictiones comprimit sc̄s. et inter potentes quoque diiudicat. Item iste quoque suffragia dat summe dñe vñz virgini gloriose. q̄. s. iustus apud ipsam tam p se q̄ p alijs humiliter intercedit. Unde Ihesus. ix. dicit. Amen quoque surrexit vt roicaret hester reginā pro anima sua. Sic igitur patet quod istud additū et affirmatū quoque aliqñ refertur ad iustum. seu etiam quomodo qñq̄ signat ex causis varijs virum iustum. Tertio vero principaliter dico qñq̄ quoque signat virū stultū impium cū seu vir peccator et stultus p̄prie quoque dicit. quia mala malis continue addere et accumulare dinoscit. Et quia mendacia affirmare sepius cōprobat. igitur nota q̄ in isto quoque. i. in peccatore addit et asserit. Et hoc certe primo q̄tum ad presentia peccata. Secūdo vero q̄tum ad futura et sequētia tormēta. Et primo dico ad peccata quib⁹ imbuuntur. Et sic dico q̄ isti induunt superbic fastu. Acummalicie astu. imbuuntur superflue pastu. Adaculant luxurie gestu. Exulant scientie textu. De fastu enim superbie ps. iij. i. Reg. xxij. fecit quoque Sedechias filius Chanaan cornua ferrea dicēs. Adis ventilabis syrias donec deleas eā. De astu autē seu astutia sue malicie. patet. s. Esdre. iij. vbi dicit. Qd̄ populus terre volens impedire iudeos ab edificatione hierlm. maliciose conduxerūt aduersus eos consiliatores vt destruerēt consiliū eorū. De pastu vero seu gula sitate sue castri margie patet. Ihesus. j. vbi dicit. q̄ in cōuiuiū assueri vinum quoque vt magnificētia regia dignum erat abundans et precipuū ponebatur. Sequitur. vasti quoque regina fecit cōuiuium feminarum. Et bene dicit feminarum. quia scilicet tales qui potibus et conuiuijs vacant effeminatiz femine possunt dici. De tactu vero seu gestu sue luxurie patz Ezechie. xxij. vbi de Doliba meretrice dicit sic. Denudauit quoque fornicationes suas. et discooperuit ignominiaz suā. De textu vero vere scientie qualiter. s. isti per ignorantiam cruces facti sunt ab eadem. patet. Esa. xxvij. vbi dicitur. Ibi. quoque p̄e vino. nesciūt. et p̄e ebrietate errauerunt. sacerdos et propheta nesciunt p̄e ebrietate absorpti sunt a vino. Et tamen scientia non ignorantia.

figuraliter precipitur in scriptura. sc̄s. Deutero. xiiij. vbi dicit. Apupam quoque et vespertilionem non comedetis. quia. s. iste aues que de nocte volant et tenebras fam ignorantia signant presentia peccata quibus moderni quoque. i. peccatores presentialiter imbuunt. Sed adhuc dico q̄ per quoque asseruntur sequētia tormenta quibus isti finaliter cruciantur. Et sic nota qd̄ isti finaliter deuoradi dabuntur canibus. Detrūcandi dabuntur ensibus. Captiuandi dabuntur hostibus. Adolestandi dabuntur ictibus. Comburendi dabuntur ignibus. De canibus. i. demonibus infernalibus patet. iij. i. Reg. ix. vbi dicit sic. Jezabel quoque comedent canes in campo iezeael. nec erit qui sepeliat eā. De gladijs autē seu de ensibus patet. Esa. iij. vbi syon peccatrici dicitur sic. Erit inquit p̄ suauī odore fetor et pro zona funiculus. et p̄ crispanti crine caluiciū. et p̄ fascia pectorali cilicium. Pulcri quoque tui gladio cadent: et fortes tui in p̄elio. De hostibus etiam quomodo. scilicet damnati ab eis captiuabuntur et carcerabuntur patet Genes. xxij. Paruulos quoque et viros duxerunt captiuas. De ictibus autem et laboribus seu moribus quod. sc̄s. damnatos inquietabunt ps. Esa. xxij. vbi. s. anime peccatrici dicit sic. in sethim cōsurgens trāstreta ibi quoque nō erit requies tibi. Sethim enim interpretatur spine signās puncturas et dolores inferni. Sic igitur p̄t̄ quomodo quoque addendo et affirmando diuersimode spectat. s. ad impium. Ad iustum. Ad deum. vide supra de etiam.

Quot quotquot. Nota q̄ quot semper signat numerus certū et limitatum. de quacūq̄ re dictū fuerit. bona vñz seu mala. Et sic nota qd̄ est dare quotquot. Penitentes quos deus diligit. Eminentes quos deus eligit. Delinquentes quos deus negligit. Dicam ergo primo qd̄ deus diligit quotquot cū fletibus penitētes. Nullum enim penitere volentē deus refutat. sed quotquot veniunt assumit et adoptat. vñz. Mar. vi. Quotquot tangebant eum. s. xpm salui fiebant. ille enim spūaliter deum tangit qui ad ipsum per penitentiā se conuerit. Per penitentiam enim Christum tangimus. Christū dico tangimus et Culpas plangimus. recipimus. Unde illud p̄dictum. Quotquot tangebant eum et. Culpas etiam plangimus seu linquimus. Unde. j. Macha. ij. Destruunt inquit aras. et circunciderūt p̄eros incircumcisos quotquot inuenerunt. P̄eros enim id est p̄cilitates nostras et peccata circuncidimus. arasq̄ demonum de nostris cordibus enertimus. quando per penitentiam nos la uamus seu purgamus. Corpus etiam frangimus et atterimus. ij. Esdre. viij. Quotquot transgressi fuerunt diligenter p̄ccebantur. Patet ergo qd̄ deus diligit quotquot cum fletibus penitentes. Secundo dico qd̄ deus eligit quotquot virtutibus eminentes. id est in virtutibus scilicet excellentes. De quibus. scilicet dicitur Joan. j. Quotquot autem receperunt eum dedit eis potestatem filios dei fieri his qui credunt in nomine eius. Viri enim perfecti filij dei dicuntur pro eo quod ad hereditatem celestis glorie ad optantur. et p̄destinatiue ad eam ordinantur. iuxta illud Actu. xij. Crediderunt inquit quotquot erant p̄destinati ad vitam eternam. Eligit igitur quotquot virtutibus eminentes. Tertio vero dico qd̄ deus negligit quotquot criminibus pestilentes. id est omnes vniuersaliter peccatores. Et certe de istis quotquot dicit dominus. Joannis. x. Quotquot autem ante me fuerunt fures sunt et latrones. Sufficit videt vbi Omnes. vbi Quicūq̄ et vbi Vniuersi et.

Explicet litera. D.

Incipit litera. R.

Ratio. nota q in scriptu

ra inuenit. Ratio sequenda. Ratio docenda. Ratio reddenda. Ratio discenda. Ratio diuidentia. Dico q est ratio sequenda. Et sic ratio accipit pro superiori portione anime que quandā habet rectitudinē veritatis inserta. per quā unicuique ostendit quid sit bonū et quid malū. Et ista pprie dicitur synderesis siue rectitudo mentis. De qua dicitur Eccl. vii. hoc inueni q fecit dñs hominē rectū. Et ista est pprie sicut quedā regula morū quā omnis homo in suis actib⁹ debet sequi. Et ista est ratio quā deus in terra dicit posuisse. Job. xxxviii. Humanū nō sū ordinē celi: et rōnem eius pones in terra? Scdm ordinē em celi. i. sū imaginē ipsius dei posita est ratio ista in terra. i. in hominē: q. i. sū rōnem istā dictum fuit faciāmus hominem ad imaginē et similitudinē nostrā. ¶ Itē est ratio docenda. Et ista est intellectus humanus. inquantū sumit respectu credendorū: q. i. humana ratio nō attingit ad noticiā illorū que debemus credere: nisi per fidē doceamur. Sicut em dicitur Eccl. vii. Operū dei nullā pōt homo inuenire rōnē. Et ideo sicut dicitur Roma. xij. Necessē est q habeamus pphiam sū rōnem fidei. ¶ Itē est ratio reddenda. Et sic rō accipit pro causa vel etiā pro cōputo: q. i. nos sumus rōnē. i. causam et cōputū reddituri de omnibus que facimus siue fuerint bona siue mala. iuxta illud. Uice. xvi. Redde rōnem villicationis tue. vñ Roma. xliiij. Unusquisq; pro se rōnem reddet. Non solū autē de propriis factis: immo etiā de defectis subditorū. Un de prelato dicitur Hebr. xii. Quō ipsi permigilāt tanq; rationē p animabus vestris reddituri. ¶ Itē est ratio discenda. Et sic rō accipit pro cā et veritate negotiorū. i. Petri. ij. Rōnabiles sine dolo lac cōcupiscite. ¶ Itē est rō diuidentia. Et sic rō idem est q potio. Iuxta illud. i. Adacha. r. Sumptus dabant de ratione regis. De quo Eph. iij. Nullus cōmunicauit mihi in rōne dati et accepti etc. ¶ Si vis autem de ratione amplius dicere. dic q est dare rationem que cuncta supat que non attingit. ¶ Prima est ratio. Moyses repat quā iustus sequit. Originalis. Secunda est rō moralis. Tertia est rō iudicialis. ¶ Primo igit est dare rōnem originalem q non attingit. Et ista est rō qua deus in secretis naturę et fidei solet uti. Cōstat em q omnia dei opa q sint ardua et secreta: siue ad naturam ptineant siue ad fidem certa et vera rōne sunt facta licet nobis incognita vel occulta. Et ideo cum humana cognitio ad rōnem huius noticiā nō attinget. factū est indagare. Seneca em in li. de naturalibus que sciōib⁹ dicit. qd quāuis comete stelle casualr videantur certū tamen habēt locū et ordinē in natura licet hominibus necdū notū. vñ Eccl. i. dicit. Quomō ignoras que sit via spūs: et qua rōne cōpingant ossa in ventre pgnātis. sic nescis opa dei qui fabricator est omnium. Et Job. xxxviii. Quis enarrabit celorū rōnes et cōcentus. Rōnem dico originalem. ¶ Secūdo dico qd est dare rōnem moriginale. Et ista certe est illa que impressa est cordi humano. que. s. ad oēm virtutē mentē componit. Homo em a bruto p tāto differt q homo rōnem habet. brutum vero rōne caret. illi igit magis bruta q homines esse vident: qui in suis actibus rationis obsequio nō vtunt. bene ergo monet apłs Roma. xij. dicens. Exhibeatis inquit corpa vestra hostiā uiuentē. deo placentē. rōnabile obsequium vestrum. ¶ Tertio dico qd est dare rōnem iudicalem. in iudicando em valde est necesse uti iudicio rōnis. Ad qd facit. Ero. xxxix. vbi dicit quomō vestis sancta dicta rationale iudiciū cōtinēs doctrinā et veritatē factū fuit ope polimito cum anulis et cathenis: et insertū cū superhumerali cū duobus onichimis et nominibus patriarcharū. assignatum fuit et traditū aaron sacer-

doti. Ad significandum q aaron. id est quilibet superior vel prelatus rōnale iudiciū. id est vsum debite rationis in iudicando debet habere. et in omnibus suis iudiciis rōnem seruare. Nomina filiorū israel. i. curas omnium subditorū debet portare: et doctrinā et veritatē precipue custodire. Superhumeralē etiā qd onus negotiorū signat cū rōnali coniungere debet pro eo q iudex et superior onera sibi incumbētia debet cum rationis iudicio moderari. Rōnale autē illud polimitū seu opere polimito factū dicitur pro eo q omne iudiciū politū. id est examinātū et cōquisitū esse tenet. Cathene etiā et anuli rōnale iudiciū circumstare dicuntur pro eo q in omni iudicio qd debita rōne regitur. semper debet cathena charitatis haberi. et anulus celestis pmiij et eternitatis sperari. Thecomia vide et allega sicut Ero. xlviii. et xxxix. dicit. vñ Uenit. viij. dicit. qd moyses induēs Aaron tunicā biacynthina. de superhumeralē imposuit. qd obstringens cingulo. aptauit rōnale in quo erat doctrina et veritas. Sic igit patet quomodo ratio multipliciter sumi pōt. Multa possent dici de ratione et de vfu rationis: et de creatura rōnali: sed pauca sunt auctoritates vocales. et de his omnibus dictum est supra de hominē: et dicitur infra de sapientia et in alijs titulis etc.

Radere. rasus.

Cū radere nihil aliud sit q capillos abstergere vel auferre: et hoc duntaxat nouacula mediante. Per capillos vero multa significantur. scilicet. Virgines quibus adornamur. Peccata quibus terrena quibus onerāmur. Infamamur. seu Temporalia quibus spoliāmur. quibus vermicul et pediculis stimulamur. Hinc est quadruplex radere potest generaliter inueniri. Unus radere quod est. fatuitatis. Primo radit impius viriq; peccator Utilitatis. Sed scō radit vir pius et miserator Aduersitatis. S; tertio radit tyrānus et depredator Necessitatis. Quarto vero radit vir iniquus culpe plorator. ¶ Primo ergo dicam q est dare vnum radere summe vitiosum. Et istud certe est qñ quis a seipso per pctm radit et euellit ornātū et capillaturā virtutis: quia. s. barba signat animi virilitatem capilli vero designant virtutē ornātū et multiplicatē. factū est ergo talia radere: et a se vires animi et virtutis cesariē abdicare. Iuxta illud Uen. xix. Attende bitis comā: nec radetis barbam. Unde et de sacerdotibus dicit. Uen. xxi. Non radent caput. nec barbam. nec in carnibus suis facient incisionem. Rasura enim et auulsio capillorū. hoc est dictu exteriorū virtutū et bonarū affectionū et conditionum vires animi tollit: et mentē effeminatā efficit et in molliciem vertit. figura Iudic. xvi. vbi dicit de Sampsonē. q rasis septem capillis de capite suo recessit ab eo fortitudo: et sic de ceptus a dalila fuit traditus philisteis et ab eis excatus. figura etiā. ij. Reg. x. vbi dicit. Quō in vituperium dauid rex anon seruos dauid qui venerant ad cōsolandū ipsum dimidia barba rasis et decalauit: et sic debonestatos ad dñm suū misit. figura insuper. Hieremie. xli. vbi dicit. Quō. lxxx. viri rasi barba et scissis vestibus et squalentes percussi sunt ab ysmabel in medio ciuitatis. in quibus sc; nota q illi qui capillaturā virtutū et barbam virilitatis et fortitudinis perdūt a dalila. i. a propria carne decepti. a philisteis. id est demonibus succubunt et oculos vere discretionis perdunt et fortitudinem cōstantie amittunt. laxitatemq; et debilitatem incurrunt. Iudic. xvi. Si rasum fuerit caput meum recedet a me fortitudo mea. Rex etiam anon. i. diabolus. seruos dauid. i. viros ecclesiasticos xpi seruos capillis et barba virtutum spoliāt. ipsosq; multis vitijs debonestat. ysmabel dyabolus illos occidit quos sine capillis et barba virtutum inuenit et offendit. i. Reg. x. xix. Pueros inquit dauid decalauit et rasis. Quod deus quot et quanti sunt hodie serui dauid. id est viri ecclesiastici et christiani qui taliter barba

carent: et qui virtutum cesarie nudi squalent. Et isti sunt similes sacerdotibus ydolorum. De quibus scilicet Baruc. vi. dicitur sic. Sacerdotes inquit sedent habentes tunicas scissas et capita et barbas raras. quorum capita nuda sunt. Quia reuera tales tunicam exterioris conversationis habent laceratam et scissam caput intentionis virtutibus denudatum. et barbam virilitatis abrasam. Esai. xv. Omnis barba radet in trunjs eius accincti sunt sacco. Id est igitur quod est dare vnum radere summe vitiosum. Secundo dico quod est dare vnum radere summe fructuosum. Et istud pecto nihil aliud est quam bona sua temporalia a se radere auellere et abdicare et ipsa pauperibus erogare. quod scilicet satis potuit figurari in nazareo domino consecrato: qui scilicet sine fine consecrationis et obseruantie capillos suos quos intactos seruauerat abradebat: ipsosque comburens et sacrificans domino offerebat. Ad denotandum quod nazareus qui interpretatur floridus. i. vir misericors et pius qui. scilicet apud deum floridus est et gratus capillos diuitiarum suarum quos diu seruauit. debet loco et tempore radere et abstergere pauperibus. scilicet erogando et deo ipsos debet offerre et per charitatem incendere ipsa in dei visibus expendendo. Alii Michae. j. Decaluare et tondere super filios deliciarum tuarum. id est super pauperes christi. Quod pulchrum est et honesta talis tonsio. rasio tonsio. seu nuditas capillorum. Talis enim placet altissimo videre hominem decaluatum: et per elemosinas diuitijs denudatum. Unde loquens dominus Ecclesie de talibus Cassi. iiii. dicit sic. Greges inquit tonsuram que ascendunt de lauacro oves gemellis fratribus. et steriles non est in eis. Tonsionem tamen seu racionem. i. consumptionem et expensas faciunt multi sicut nabal. de quo dicitur. j. Regum. xxv. quod cum oves tonderet. dare tamen benedictionem david et suis socijs indigentibus deneget: quia sunt multi qui bona sua expendunt et tondent in malis visibus non bonis. Patet igitur quod est dare vnum radere summe fructuosum. Tertio dico quod est dare vnum radere valde dolorosum. Et istud pecto est illud quo raptos et tyranni radunt et spoliant vniuersos substantia temporalis. vnde Hier. xlviii. Super omne inquit caput caluicis: totius barba rasa erit. Ista est etiam rasura quam finaliter faciet dominus impijs. quando scilicet barbam et cesariem glorie temporalis auferet et abradet. vnde Esai. vii. In die illa raet dominus in nouacula acuta in his qui transflumen sunt in rege assyriorum. caput et pilos pedum: et barbam vniuersam. Et bene sic est quod deus finaliter radet malos. sicut in presenti tyranni et impij radunt bonos. Legit enim de dyoniso tyranno quod cum esset in templo esculapij qui fingebat fuisse filius Apollinis: et cui cum barba pingebat. apollo vero pater pingebat sine barba. dyonisijs videns barbam auream esculapij: que magni thesaurum valebat. occasione rapine accepta abstulit eam sibi dicens. scilicet indecens valde esse quod filius esset barbatus: et pater suus pilos imberbis. Sic reuera tyranni nostri videntur hoc dicere de ecclesiasticis: quod scilicet indecens sit eos barbam auream. i. diuitias temporales obtinere. cum certum sit patrem ipsorum dominum Jesum christum barba huiusmodi caruisse. hac igitur occasione nituntur radere barbas nras. et spoliare singulos bonis suis dicentes. scilicet licet illud Hier. vii. Conde capillum tuum et proijce etc. Et sic ergo patet quomodo est dare vnum radere valde dolorosum. Quarto dico quod est dare vnum radere valde virtuosum. Et istud certe nihil aliud est quam pilos superfluitatum nostrarum. scilicet malarum affectionum interiorum malorum actuum exteriorum et malarum conditionum et morum radere et euellere: et per temperantiam et modestiam cradicare. figura Leuit. xii. vbi de leproso munda dicitur sic. Cum lauerit homo vestimenta sua radet omnes pilos corporis: et lauat aqua purificatusque ingreditur castra. Quia procerpo leprosus. id est peccator qui ad sanitatem et mundiciam gratie re-

dire desiderat: omnia superflua per penitentiam debet mundare: et omnia per confessiones radere: et per lachrymarum profluvium cuncta abstergere et purgare: ut sic castra paradisi purgatus valeat subintrare. Sicut de muliere captiua dicitur. Deutero. xxi. quod ad hoc ut viri israelite vxor fieri mercau vestem debet mutare: cesariem et ungues radere: et parentes proprios deplorare. Ad denotandum quod mulier captiua id est anima peccatrix que israelite christi vxor vult fieri sue sponsa. ante omnia debet vestem conuersationis mutare scilicet in melius conuertendo. Cesariem et ungues. i. omnes superfluitates vitiorum debet radere et tollere consistendo et parentes. scilicet carnem et mundum deslere. transacta crimina deplorando. Exemplo scilicet Job de quo dicitur. Job. ii. quod testa sanie radebat sedes in sterquilinio Testa enim que de terra est. terreatatem nostram. i. memoriam mortis designat: sterquilinum autem vilitatem nostre carnis designat. Quia scilicet si sanies peccatorum radere volumus et auferre: necesse est testam et sterquilinum. id est propter vilitatis et mortis memoriam adhibere. Sic igitur patet quomodo est dare quadruplicem rasuram. scilicet Virtuosam. Dolorosam fructuosam. et Titiosam. Sufficit.

Radix. Nota quod radix in scriptura sumit in bono et in malo. Et ideo dicamus quod per radicem sunt suas diuersas proprietates possunt intelligi varia et diuersa. Unde nota quod radix potest denotare. scilicet

Iustorum conditionem.
Virtutum perfectionem.
Humdanam successionem.
Peccati corruptionem.
Malorum defectionem.

Per radicem significat iustorum conditionem virtuosam. Quilibet enim iustus potest dici radix. Iuxta illud Prover. xii. Radix iustorum proficiet. Sicut enim radix est pars arboris inferior: occultior. vtilior. Sic iustus in arboris ecclesie militantis debet esse inferior. scilicet per superbie defectionem. Occultior per bonorum suorum absconsonem. Utilior per bonorum operum productionem. quia. scilicet iste more radice debet inferius per humilitatem mentaliter iacere Esai. xxxv. Quod reliquum est mittet radices deorsum. Debet etiam sub terra. i. in abscondito per fugam omnis inanis glorie sagaciter latere. Sap. vii. Virtutes radice et quecumque sunt absconsa et inuisa didici. Debet insuper bene operando erga omnes utiliter se habere Hier. xii. Plantasti eos et radicem miserunt proficiunt et faciunt fructum. Et ideo breuiter de quolibet viro iusto potest exponi illud Ezechiel. xvi. Posuit illud in terra per semine ut firmaret radicem super aquas multas. Vbi aduerte quod sicut radix arboris materialis habet. scilicet Tenacitatem terre fortiter adherendo. Ideo dicitur. Posuit illud in terra. Cuiusmodi fructus iugiter produciendo. Ideo dicitur. Pro semine. Stabilitatem. pondus arboris sustinendo. Ideo dicitur. firmaret. Tencritatem. rare substantiam retinendo. Ideo dicitur radicem que dicitur a raritate. Humilitatem totam arboris nutriendo. Ideo dicitur super aquas multas. Sic vere charissimi vir iustus ad modum radice debet habere. scilicet Tenaces dilectionem. ponet illud in terra. i. figet illud in deo per amorem. Cuiusmodi deuotionem. De semine inquit. Stabilem durationem. firmaret inquit. applicabiles subiectionem. Radicem inquit. fluribilem compassionem. Super aquas inquit. Dico ergo quomodo in ista radice debet esse tenax dilectio et adherentia. quod sicut radix fortiter adheret terre: et totaliter figit infra terram: et per quod dam capillos fortiter ligatur cum terra. Et ideo fit quod radix infra terram vivit. extra terram vero siccatur et deficit. Sic iustus fortiter debet terre. id est cum deo per amorem ligari et in ipso profunde inijci et infigi. et in eo mediantibus venis seu capillis bonarum affectionum totaliter radicari: quia si in eo et infra eum per charitatem fuerit: ipse potest per gratiam vivere: si vere per peccatum terram istam exiuerit: necesse

est eius arescere spiritualiter et perire. Posuit inquit illud in terra. **D**asi. iij. Semen radicum eius in terra dimittite. Sicut enim alique sunt arbores et plantę que conuertunt in radices. et que in omni parte sui habent virtutem seminariam: sicut patet de ficu. vite rutha salice et similibus quorum ramus plantatus efficitur radix et terre adheret. Quis primo a terra esset penitus separatus. Sicut etiam patet in propagatione ubi ramus in terram depressus et infossus nouam radicem acquirit et per se efficitur una planta. Sic vere quis quādoq; contingat nos a terra. i. ab amore dei et proximi separari: nos tamē debemus iterum ibidē per charitatem insigi. et ibi radices. i. tenaces fieri: et per tenacem amorem ibi veraciter radicari. Posuit inquit illud in terra. Quod est contra illos qui in terra idest amore dei et proximi per dilectionem. vel in terra idest paradiso per contemplationes: vel in terra. i. morte vel inferno per timorem et considerationē nolunt se ipsos radicare nec se ibi mentaliter profundare. Unde talibus potest dici illud. ps. q. f. dyabolus euellat te et emigrabit te de tabernaculo tuo et radicem tuam de terra viuētium. **N**ō sic charissimi: sed sit in nobis tenax dilectio et adherentia. Posuit inquit in terra. **I**tem sit in vobis viuax deuotio et influentia. **P**ro semine inquit. Sicut enim semen habet in se radicalem humorem virtute cuius fructus producit. Sicut etiam radix habet quandam naturalem vitam et vigorem virtute cuius in ramos arboris foliorum et fructuum vis influit: et per quam tota ad productiones disponit et aptat. Sic vir iustus debet habere in se vitam vigorem et humorem gratie que ipsi debet interius spiritualiter vegetare: et ad productionem fructuum bonorum operum disponere et aptare. De semine inquit. **D**asi. xj. Stabit de germine radicum eius plantatio. Multe enim sunt plante que habent fructus suos inferius in radice: sicut patet de allio et de cepa. Quedam etiam sunt arbores que habent virtutem seminariam in radice. sicut de croco dicit. cuius radix in plures partes diuidit: et in qualibet particula plantata. planta vna: quod mirum est: generat. Ad de notandum q; in radice. i. in viro iusto semper debet fructus bonorum operum abundare: et virtus seminaria ad productionem bonorum operum apparere. De qualibet enim particula istius radices idest de quolibet bono cogitatu vel affectu boni cordis. vel etiā viri iusti. debet nasci vna planta. i. debet produci aliquod bonum opus. De semine inquit. Quia sicut dicit **1**nc. viij. Semen cecidit in terram bonam et ortu fecit fructum. Quod est contra multos qui non habent viuacitatem gratie. immo per peccatum sunt mortui et siccati: et ideo fructus bonorum operum non produciunt. figurati in semine quod cecidit in petra: quod quia caruit radice natum aruit: quia non habebat humorem. Unde dicitur ibidem. Et hi radicem non habent sed sunt temporales. Unde de talibus dicit **1**see. ix. Radix eorum ericcata fructum nequaquam faciet. **N**on sic ergo: sed sit in nobis viuax deuotio et influentia. **P**ro semine inquit. **D**einde dico q; in ista radice. scz in corde seu in viro iusto: debet esse fortis duratio et permanentia. firmaret inquit. Sicut enim radix inter alias ptes arboris est firmior et stabilior: et hoc quia terre est adherentior. et sub terra profundior. et pondere terre oneratio: et ab impulsu ventorum occultior et remotior. Et inde est q; radix propter suam firmitatem est totius arboris fundamentum. Sic vere cor iusti vel ipse iustus debet esse in fide et moribus valde stabilis atq; firmus. Et hoc pro certo facit tenacitas et adherentia charitatis. Profunditas humilitatis. pondus timoris et remotio a vento vanitas: et ita poterit esse et sui et aliorum fundamentum totius firmitatis. **R**oma. xj. Non tu radicem portas sed radix te. firmaret inquit **E**ccl. xv. firmabitur in illor. non flectetur. Et **E**ccl. xxij. In electis meis mitte radices. et sicut spon-

firmata sum. Sicut enim corallus radix est: qui soli ericcatus efficitur lapis durus sic iustus in stabilitate lapideā conuertitur: qñ soli iustitie per amorem et desiderium exponitur. Ideo de illa fortitudine dicitur. **E**saie. xj. Radix iesse qui stat in signum populorum. Quod est contra multos qui non sunt radices stabiles: sed magis debiles et flexibiles. Quod patet: qm in bono non perseverant: sed ad mala facili ter se commutant. Unde de dyabolo potest dici illud **1**ob. xxvij. Extendit ad silicem manum suam: subuertit a radicibus montes. **N**on sic charissimi: sed sit in vobis fortis duratio et permanentia. firmaret inquit. **D**einde dico q; in vobis debet esse mollis subiectio et reuerentia: q; notatur in vocabulo: radicem. radix enim est a raritate. hz enim substantiā valde tenerā atq; rarā. valde plicabilē atq; molles. significans illos qui mente sunt humiles: et teneri et benigni ad obediendum: molles quoq; flexibiles atq; prompti: quia. scilicet. tales ad voluntatem dei vel prelati debent se flectere ad omnem partem per prompte obedientie famulatus. De quo potest dici illud. **E**saie. xj. Egredietur virga de radice iesse: et flos de radice eius ascendet: et requiescet super eum spiritus domini. Quia proculdubio spiritus domini super illos libet quiescit qui sunt sicut virga et sicut radix. i. flexibiles per obedientiam et humilitatem: qui sunt yesse. i. incendium et per penitentiam et paupertatem: qui sunt flos de radice ascendens per mundiciam et castitatem. Tales enim castos. obediētes et pauperes visitat spiritus sanctus. Quia sicut dicitur **E**saie. lvi. Ipse non respiciet nisi ad pauperculum contritum spiritu: et tremētem sermones suos. Sit igitur in nobis grandis subiectio et reuerentia. Radicem inquit. **I**nsuper dico q; in nobis vel in corde nostro debet esse dulcis compassio et affluentia. Et ista ostenditur cum dicitur. Super aquas multas. De natura enim radices est q; habeat multum de humore et de medulla ad totius arboris nutrimentum. Unde radix humorem a terra suggit: et in se reseruat et recolligit: et tandem ad nutriendos ramusculos ipsum mittit. Et ideo a philosophis radix: os et stomachus arboris dicitur: eo q; in radice humor terrefigitur vt in nutrimentum arboris conuertatur. Sic vere vir iustus debet habere multam medullam compassionis qua alios foueat et sustentet. Humorem enim bonorum temporalium debet a terra recolligere: vt inde ramos. i. pauperes valeat nutrire: vt sic totius arboris ecclesie os atq; stomachus possit esse. De prelati etiam doctoribus et predicatoribus potest dici q; vere isti humorem scientie debent in se recolligere et habere: vt alios possint instruere et docere. Et ista ostenditur cum dicitur. Super aquas multas: quia scilicet aque significant roscium pietatis. et dulcorem eloquentie vel doctrine. **1**ob. xxix. Radix mica aperta est secus aquas. Et **E**zec. xxxj. Radix illius iuxta aquas multas. Quod est contra multos qui pro certo non sunt humida radix sed arida. De quibus **1**har. xj. Uiderunt ficum aridam a radicibus. Quia scilicet multi sunt ita aridi atq; sicci qd nihil habent de humore scientie vel doctrine **E**ccl. x. Radices gentium superbarum arefecit dominus. **N**on sic ergo sed sit in nobis vel in corde nostro compassio et affluentia. Subiectio et reuerentia Duratio et permanentia. Deuotio et dei gratia Dilectio et dei amicitia. **I**ste enim sunt quinque conditiones radices spiritualis. scilicet cordis deuoti vel etiam viri iusti. Et hoc est primum principale per quod ostenditur qd radix signat iustorum conditionem. Et sñ hoc etiam christus se vocat radicem. **A**pocal. xxiij. dicens. Ego sum genus et radix. **A**uid stella splendida et matutina. Et **A**pocal. v. dicitur. **T**u cū leo de tribu iuda. radix **D**auida. Radix eius dicitur christus. scilicet In conceptione. In passione.

In ascensione

In ascensione.

In iudicii discussione.

Dico in conceptione. Unde illud Esaie. xi. Egredietur virga de radice iesse etc. Dico in passione. ubi illud iaz dictus Apocal. v. Vicit leo etc. Item in ascensione. Unde Esaie. liij. Ascendet sicut radix de terra sitienti etc. Item in iudicii honore et prelatione. unde illud Esaie. xi. Ecce radix iesse qui stat in signum populorum: ipsum gentes deprecabunt. Signat ergo radix viri iusti conditionem. Secundo principaliter dico quod radix signat virtutum perfectionem. Radices enim summe sunt medicinales: et vite et sanitati humane valde necessarie et utiles. Sic virtutes etc. Et potissime ille virtutes radices dicuntur que se habent per modum fundamenti. principij vel radicis: sicut est charitas. que est vinculum perfectionis. Sicut est fides que est fundamentum omnis vere cognitionis. Sicut est sapientia que est principium totius discretionis sicut etiam est timor qui est origo omnis bone operationis. Quod charitas sit radix et origo patet. Eph. iiij. In charitate radicati et fundati etc. Item quod fides sit radix patet. Colos. iij. ubi dicitur. Ambulati radicati et confirmati et superedificati in fide. Item quod sapientia sit radix. Patet Eccli. i. ubi dicitur. Radix sapientie cui reuelata est. Item quod timor sit radix. patet ibi dem eodem cap. ubi dicitur. Radix sapientie timere deum. Iste ergo sunt species et radices que in apotheca cordis trite faciunt electuarium sanitatis: sic verificabit illud Esaie. xxxv. Aditte radices deorsum et faciet fructum sursum. Radix ergo signat virtutum perfectionem. Tertio principaliter dico quod radix designat mundanam possessionem. Bona enim mundi dicuntur radices. Iuxta illud Hierem. xij. Quare via impiorum prospera est. bene est omnibus qui preuaricantur et inique agunt plantasti eos et radicem miserunt proficiunt et faciunt fructum. Ista enim mundi bona sunt ille radices de quibus viuunt porci. i. peccatores. De quibus dicit Job. xxx. Quod esse sub sentibus diuitias reputant. et radix iuniperorum est cibus eorum. Iste sunt radices que facili ter siccant et de leui ad nihilum perducunt: et ideo fatui sunt qui in talibus radicibus delectant. Unde Job. xviij. Deorsum siccant radices eius: et sursum atterat messis eius etc. Significat ergo radices terrenam possessionem. Quarto principaliter dico quod significat criminum infectionem. Et sic potissime per radicem intelliguntur peccata radicalia et principalia sicut est cupiditas: sicut est presumptio et fatuitas. De qua dicit Job. v. Tidi stultum firma radice: et maledixi pulcritudine eius statim. Quinto principaliter dico quod radix signat malorum defectionem: quia. scilicet mali sunt sicut quedam venenose radices plantate in orto dyaboli. de quibus j. Macha. i. Et eruit ex eis radix peccati: antiochus illustis etc. Iste enim more radices sunt flexibiles per inconstantiam. Tortuosi per maliciam. Terre adherentes per auariciam. Etiam despecti coloris per inbonestam apparentiam. Tales tamen radices persequitur securis diuine iustitie. Quia sicut dicit Macha. iiij. Jam securis ad radices arboris posita est. Et ipsos inflamabit ignis infidelis in fine: quia sicut dicit Macha. iij. Omnes superbi et omnes facientes impietatem: quasi stipula domus inflamabit eos: et non derelinquet eis radicem et germen. Ista igitur de bonis radicibus et de malis sufficienter. Tunc supra in multis titulis, ubi de radice sit mentio etc.

Raguel. Pastor dei. vel egrotans deo interpretatur fuit enim pater sare uxoris iunioris thobie. Tunc hyssopum in Thobia: et applica et moraliza De ramatha. ramathes et alijs nominibus hebreis incipientibus per. R. Tunc hyssopias in concordantibus et in biblia et interpretationes. et applica et

moraliza etc.

Ramus. Nota quod sicut arbor constat ex ramis et corpus ex membris. Sic homo vel anima spiritualiter loquendo constat ex pluribus rebus adiacentibus et diuersis. Sed ut breuiter omnia perstringantur notandum quod tam homo quam arbor multiplices habet ramos. Habet enim homo scilicet quosdam ramos.

Interiores. Rami interiores sunt virtuales cordis affectus. Rami exteriores sunt temporales charitatis perfectus. Rami superiores sunt christi crucis aspectus seu conflictus. Rami inferiores sunt nostre carnis defectus. Rami cordiales sunt erigendi per charitatis desiderium. Exemplo palme cuius omnes rami tendunt in sursum: et etiam rami cyprissi ad modum pyramidis sursum tendunt quod totum facit buxum purum: calidum et subtilis qui sursum eleuat materiam et humorem. significans illos quorum rami. id est quorum affectus et desideria superius sunt in celo eleuati. Iuxta illud Col. iij. Que sursum sunt querite Eccli. i. Circa illum steterunt quasi rami palme. Unde de ipso dicat quod de cedro etc. Eccli. xxxij. Eleuati sunt rami eius pre aquis multis. Anima enim est sicut arbor. que tot hys ramos et frondes. quos habet bonas affectiones et virtutes. Et sic dico quod ipsa habet ramos. scilicet

Ramos floridos castitatis.

Ramos virides honestatis.

Ramos vberes pietatis.

De ramis castitatis potest dici illud Joel. i. Albi facti sunt rami eius. De ramis honestatis potest dici illud i. Macha. x. Ramos virides et palmas proferebant. De ramis vero pietatis potest dici illud Job. xliij. Rami eius pullulant. Et Eccli. viij. Afferte frondes oliue et ramos palmarum. Oliua enim pietatem designat. Isti sunt ergo rami cordiales qui sunt erigendi per charitatis desiderium. Rami temporales sunt extendendi per pietatis refrigerium. Rami enim bonorum temporalium ad pauperes dilatandi sunt: et eorum fructibus pauperes sunt recreandi: eorumque vmbra et suffragium sunt benigniter refrigerandi. Exemplo. quercus et terebinti qui ramos suos valde in latum protendunt. Exemplo etiam ficium. Unde quorum rami ita vnde dilatant. quod sub vna ficu centum milites competententer arman. Quia. scilicet rami bonorum nostrorum temporalium debent ad pauperes per pietatem dilatari ut sub ipsis possint misericorditer recreari. Ut sic dicat homo pius illud Eccli. xliij. Ego quasi terebintus extendi ramos meos: et rami mei honoris et gratie. Et Esa. vi. Erit in extensione sicut terebintus. et sicut quercus expandit ramos suos. Rami christi crucis sunt frequentandi per deuotionis mysterium. Rami enim crucis sunt sicut rami arborum.

Ubi florent frondes varij decoris.

Ubi pendent fructus optimi saporis.

Ubi gaudent aures iocundi canoris.

Ubi sperant gentes diuersi laboris.

Isti enim rami crucis sunt

fructuosi per christi corporis sustentationem.

Speciosi per christi sanguinis colorationem.

Saudiosi per meditantium consolationem.

Virtuosi per confitentium sustentationem.

Et ideo arbor crucis cum ramis suis fuit optime figurata in illa arboze. Dani. iij. que habebat folia pulcherrima primum ad primum. fructus eius erat nimis primum ad secundum. In ramis eius conuersabantur volucres celi primum ad tertium. et ex ea vescebatur omnis caro primum ad quartum. Et ideo breuiter crux est illud granum sinapis quod facit homines fieri pre nimio sui feruore: et cum sit minus omnibus feminibus: sit tamen maior omnibus oleribus: ita quod rami eius inhabitantur a celi volucribus. sicut dicitur. Dani. xij. rrr iij

Rapina.

Matth. iij. Luce. xij. Crux enim dicitur granum sennapis. in quo tantus feruor deuotioris est q̄ deuotos ad fletum compassionis inducit. Istud enim granum primum fuit valde modicum: immo penitus nullum q̄ tum ad dignitatem et reputationem. immo erat vltimata cōfessio et contemptus sicut reorum paribulum generale. Tulerunt tamen ex quo x̄ps ibi pependit: tantum creuit in gloria et honore q̄ hodie maius est omnibus oleribus. Et ideo volucres celi. i. viri contemptiui ramos eius per deuotionē inhabitabūt. et volitando desuper compassionē plurimum se delectant. Unde Sapient. xvj. Inter spissos arborū ramos erat auium sonus suavis. Patet ergo qd̄ rami crucis x̄pi sunt frequentandi per deuotionis mysterium. Rami nostre carnis sunt detrucandi per confessionis magisterium. Caro enim nostra habet multos malos ramos. videlicet

Culpas criminales. Isti enim rami sunt a nobis
Mortuus carnales. precidendi et per confessio-
Amicos temporales. nē penitus abdicādi. Ma-
lus enim dicit sterilefcere quando rami superflui nō
amputant. Primus etiam tunc dicitur altius crescere
quādo rami inferiores eidem auferuntur. Sic vere si
voluimus in altum per vite pfectionem crescere: et si vo-
luimus a bonis operibus non sterilefcere. nos debe-
mus ramos inutiles et superfluos vitiōrū vel carna-
lium affectuum. vel etiam comitiūā parentū et nepo-
tulorū a nobis abscindere et ab affectu cordis penitus
elongare. Iuxta illud. Iudic. ix. Peccidentes ramos
de arboribus sequebantur dūcē. Ista sunt ergo quatuor
genera ramorū que potest habere homo siue in bono
siue in malo. Sed adhuc dico q̄ per ramos intelli-
gunt subditi. Prelatus enim est quasi radix que ramos. i. subditos habet portare. habet cibare. habet.
augmentare. et habet eos ad conditionē propriam im-
mutare. Quia scz necesse est q̄ rami complexionē ra-
dicis sequantur. rami vero radicē habent ornare. ha-
bent circūstare et habent humore suū ad eā in hye-
mis tēpore diriuare. Sic p̄certo charissimi radice. i.
prelatus debet ramos suos. i. subditos portare p̄ pa-
triciā cibare per doctrinam vel clementiam augmē-
tare per promotionē: et ad suā conditionem immutare
per conuersionē. Quia sicut dicitur. Roma. xj. Si
radix saneta et rami. E conuerso vero rami. i. subditi
debent radicem suam in qua sunt. scilicet ecclesiā patriam
prelatum vel etiā bonos parentes ornare digne con-
uersando circūstare p̄mpte obediendo. et humorem
suū. i. propriam substantiā ei mittere sibi in necessi-
tatis tēpore succurrando. Ezech. xvj. Respicienti-
bus ramis eius ad eā radices eius sub ipsa erāt. q. di.
Ad istos. ramos pertinet radices suas. idest paren-
tes prelatos. ecclesiā vel patriam respicere et si ne-
cesse fuerit subuenire. De ramis vero malis. idest de
peccatoribus qui in ore ramorum ramini et tribuli ple-
ni sunt aculeis peccatorum vel etiam rapinarum qui
bus scilicet alij leduntur et inflāmantur. Potest dici
illud. Ezech. xix. Egressus est ignis de virga ramorū
eius et fructum eius comedit. Hoc igit de ramis sus-
cit sue in bono siue in malo.

Rapina. Rapere. Nota q̄ rapere idem
est qd̄ aliquid subito et
violēter auferre. Et possum notare q̄ in scriptura in-
uenitur rapina.

Virtualis. Virtualis est rapina infortiorū qui. scz
Corporalis. subito et ex insperato vendicāt et ra-
Criminalis. piunt gloriā paradisi vnde Matth.
Eternalis. xi. Regnū celorum vim patit et violē-
Spiritualis ti rapiunt illud. **Corporalis** est rapi-
Supernalis. na luxuriosorū qui. scilicet rapiunt mulie-
Temporalis. res ad suam libidinē adimplendas.
Unde de Dyna rapta dicit q̄ sic hem adamauit eam
et rapuit et dormiuit cum ea Genes. xxxij. **Crimi-
nalis** est rapina gratiarū quas. scilicet nobis rapit et au-

fert diabolus per peccatū. Et de hoc Matth. xij. De-
nit malus homo et rapit qd̄ seminatū est. **Eternalis**
est rapina animarū. qua scz anime a demonibus
rapiunt et ad infernū ducunt. Et de hoc dicit. **Sec.**
xij. Erant quasi nubes matutina. et quasi puluis tur-
bine raptus ex area. **Spiritualis** est rapina deuoto-
rū qua scz rapiunt mentaliter superius ad cōtempla-
tionem paradisi. Et de hac Act. viij. d. Spūs domini
rapuit philippū. Et ij. Cor. xij. Scio hominē siue in
corpe siue extra corpus nescio deus scit raptū vsq̄ ad
tertium celum. **Ite** est rapina supernalis et ista est ra-
pina beatorū: qui scz de mundo a deo per mortem ra-
piunt: et in paradisu subito inferunt. De quo. j. The.
iij. Nos autē simul rapiemur cum illis obuiam x̄po
in aera: et sic semper cum dño erimus. Sic fuit raptus
enoch. De quo dicit Sapient. iij. Qd̄ raptus est iustus
ne malicia mutaret animam eius. **Temporalis** est
rapina tyrannorū. qua. scilicet ipsi rapiunt bona tempora-
lia aliena. De quo in ps. Insidiat vt rapiat pauperē.
rapere dū attrahit eum. **Notemus** ergo q̄ vitium ra-
pine est detestandū qz. scilicet.

Humanitatē transcendit. Primo ergo dico qd̄
Diuitiatem offendit. rapina transcendit hu-
Fraternitatem incendit. manitatē. quia. scilicet ma-
gis vidēt raptōres esse fere q̄ homines: quia v3 isti
more leonū et luporū viuunt de rapinis innocentium
bestiarū. scilicet simplicium pauperū et egenorū. **Esaie. iij.**
Rapina pauperis in domo vestra. Ista potissime pa-
tent in mundi principibus et tyrannis. In mundi vsu
rarijs et auarijs. In mundi officialibus et balliuis Isti
enim sunt sicut aues rapaces inter quas illa reputatur
nobilior et melior: que est crudelior et rapacior. Quia
pculdubio hodie inter tyrannos et nobiles impios et
peruersos. illi quo ad mundū valentiores reputant:
qui in crudelitate et rapina alijs preponunt: et qui ra-
paciū contra pauperes debachant: et qui amplius
patriā et ecclesiā depopulant. Et ideo isti in scriptu-
ra nō homines: immo lupi vel leones merito nuncu-
pant **Ezech. xxxij.** Principes eius quasi lupi rapiētes
Et in ps. Susceperunt me sicut leo paratus ad predā
sicut leo rapiēs et rugiens. Et ideo breuiter benedico
q̄ isti transcendūt humanitatē. **Secundo** dico q̄ raptō-
res offendunt diuitiatē. Sunt enim raptōres deo sum-
me contrarij. Quia. scilicet deus est iustus: isti sunt iniqui.
Deus est misericors: isti impij. Deus dat sua: isti ve-
ro rapiunt aliena. Isti ergo deo sunt cōtrarij: et id ab
eo odiunt tanq̄ ipsius publici inimici. Quis enim na-
turaliter odit lupum. Sic deus qui tanq̄ ouis ad oc-
cisionē ductus est odit istos q̄ lupi: sicut dictū est. no-
minant: et q̄ more lupi in rapinis et excoziationib⁹ oc-
cupant. **Uñ ipse dñs dicit Esaie. lxi.** ego dñs diligēs
iudiciū et odio habēs rapinā. **Uñ ipse cōquerit de ra-
ptoribus dices. Ezech. xxxij.** facti sunt greges mei
in rapinam: et oues mee in deuorationē oīm bestiarū.

Tertio dico q̄ raptōres incendūt fraternitatem.
quia. scilicet tales omnes fratres vicinos et cōpatriotas per
rapinas excoziant et inflānāt. **Hyena** enim animal est
crudelissimū et naturaliter odit pantheram. et ideo si
pellis panthere iuxta pellem hyene ponat. pili pan-
there p violentiā abradunt. vt dicit **Ph.** Sic vere cū
raptōres sint viris simplicib⁹ inimici. si contingat q̄
pelles. i. possessiones panthere. i. simplicij sint cōtin-
gue et vicine pellibus et possessionib⁹ hyene. i. raptōrū
paulatim pellis panthere. i. possessio simplicis per
hyene pellem. i. rapinam spoliāt. De quib⁹ dicit **Ezech.**
xxxij. Rapiebant violenter egenum et pauperē et adue-
nā opprimebāt absq̄ iudicio. Et p̄certo tales sunt
fatuiqz p̄certo tales diuitie sic per rapine violen-
tiā acquisite: vt cōiter nec proficiunt nec sufficiūt: im-
mo inficiūt et deficiunt. Patet in mundi tyrannis qui
quāto sunt ad rapinā p̄mptiores. tāto sunt a diuitijs
remotiores. Exemplo autē predaliū q̄t cōiter numq̄
pingues sunt immo sunt vt cōiter macilentos. Iuxta
illud.

illud prouerb. xj. Alij diuidunt ppria et ditiores sunt: alij rapiunt non sua et semper in egestate sunt. Isti etiam deberet aduertere quod lex talionis erigit ut qui rapinas committit rapinam sentiat. Et ideo quod isti rapiunt aliena iusto dei iudicio fit quod a demonibus ab eis rapiuntur et auferuntur ppria. vtz corpus et anima que sunt sua. Erre plo formicaleonis qui formicas capit et venat et tandem a passeribus rapit et vorat. Quod vere tales qui ad rapiendum pauperes occupant a passeribus qui patiuntur mortuum caducum. i. a demonibus qui de celo propter superbiam occiderunt in inferno finaliter rapiunt. Ubi Job. v. Cuius incessem famelicus comedit: et ipsum rapiet armatus et bibet sitientes diuitias eius. Patet ergo quod rapina est fraternitatis grauatiua. Diuinitatis est offensua. Humanitatis est excessiua. Maligni enim homines et peruersi: qui. s. delectantur et gaudet in violentiis et rapinis. fugiendi sunt et vitandi. Iuxta illud puer. xxiij. Re emuleris viros malos. nec desideres esse cum eis: quia rapinas meditat mens eorum: fraudes labia eorum loquuntur. Quia reuera omnis rapina vitanda est et fugienda. Quia Deus hoc precipit stabiliter.

Raptus intercidit facilliter.

Inde mors accidit finaliter.

Quia dico deus hoc tradidit scripturis mandando. Et sic ipse dicit Ezech. xlv. Iniquitatem et rapinas intermittite: et iudicium et iustitiam facite. Quod etiam cito raptus intercidit. Constat enim quod diuitie que per rapinam veniunt cito deficiunt et pereunt. Ubi de deo et fortuna potest dici illud Psalmi. xj. Rapinas et perdam et diuitias eorum dissipabit: et contra cogitationes firmissimas iniet filium. vbi Senec. dicit. Nemo est cui rapina diu feliciter cessit. Quod etiam mors raptu percidit. Constat enim quod rapina causa est damnationis et mortis. vbi puer. xxi. Rapine impiorum detrahunt eos: quia noluerunt facere iudicium. Ista ergo sufficiant de rapina. Tunc de auaricia et de preda.

Rachel. Nota quod Rachel vxor ysaac predilecta interpretatur ouis: vel visio videns deus: seu videns principium. Et potest applicari ad quolibet sanctam aut personam deuotam ysaac. i. pro fide et caritate desponsatam. benignam matrem et omnium deus qui est rerum principium videns et speculatem. Tunc igitur hystoriam et applica ubi volueris.

Raphael. Raphael interpretatur medicina dei angelus. s. qui thobiam sanauit filium eius conduxit et vxorauit. sibi restituit pecuniam procurauit et c. Applica.

Raphaym. ciuitas amoris et interpretatur gigantes vel medici. siue facture nostre: seu larati eorum. et c.

Raro. De raro multa possent dici: sed in biblia nihil inueni vocale. Tunc de tarde: Et de sepe et cetera.

Rebecca. Nota quod rebecca filia banielis vxor ysaac patriarche. interpretatur patientia seu etiam multum accipiens vel accepit. Et si vis dic quod rebecca fuit. scilicet

Hec applica de qualibet deuota aia seu deuota persona que. s. interpretatur patientia. seu multum accipiens pro eo. s. quod in hac vita patienter mala tolerat. multa in paradiso recipit et reportat. Dic ergo quod ista fuit oneri subiugata per patientiam: et ad hoc facit quod dictum est. s. quod rebecca interpretatur patientia. vbi Gen. xxiiij. Ecce inquit rebecca egrediebatur habens ydriam in scapula sua puella decoratissima. virgoque pulcherrima et incognita viro. Item ista fuit hospitali valde grata. vbi ibidem dicit. Quod seruus abrahe petijt ab ea aquam et rebecca celeriter ydria deposita dixit. bibe dñe mi. quin etiam cemelius tuis hauriam aquam. Item ista fuit munere subarrata scilicet munere gratie in presenti et glorie in futuro. Tunc etiam ibidem dicitur quod eliezer qui interp-

tatur deus meus fortis seu adiutor. platis vasis argenteis et aureis dedit ea rebecca pro munere. Argētum enim gratiam. aurum gloriam signat: quas. s. deus noster adiutor et fortis ante beatam prestat et donat. Item ista fuit ysaac coniugata. ysaac enim interpretatur gaudium. significans ipsum deum cui in gaudio paradisi aia finaliter coniugatur. Sic beata agnes de seipsa dicebat. Illi sum desponsata cui angeli seruiunt. cuius pulcritudinem sol et luna mirantur. Senec. xrv. ysaac cum. xl. esset annorum duxit vxorem rebecca. Item ista fuit geminis secunda. peperit enim rebecca prole geminam. s. esau et iacob significans quod anima beata seu etiam quelibet sacra virgo duplicem prolem. i. duplicia bona opera producit. scilicet corporalia et spiritualia. prouerb. xxiij. Dēs domestici eius vestiti sunt duplicibus. Vel duplicem prolem id est duplicem corporis et anime stolum. Gen. xxv. Dedit dñs conceptus rebecca. Roma. ix. Rebecca ex vno concubitu habens geminos filios ysaac patris nostri. Item ista fuit in ephron tumultata quia scilicet ista in cimiterio paradisi finaliter est sepulta. Ephron enim interpretatur visio sempiterna. vbi Gen. xliij. In agro Ephron sepultus est ysaac cum rebecca coniunget. et c.

Reus. Reatus. Cum reatus id est sit quod peccatus: seu obligatus ad penam debitam pro peccato. Igitur notabo quod homo efficitur peccator. seu reatu ad penam astrictus.

Propter omissam reuerentiam

Propter commissam violentiam.

Propter remissam diligentiam

Propter dimissam continentiam.

Efficitur dico reus propter obmissam reuerentiam. et sic reus peccati dicitur qui deum et parentes non debite reueretur. Deum dico sicut illi qui irreuerenter ad sacramentum altaris accedunt. sicut dicitur. j. Cor. i. xj. quicunque manducauerit panem. aut biberit calicem domini indigne: reus erit corporis et sanguinis domini. Parentes etiam: quia scilicet quicunque patrem aut matrem irreuerenter offenderit: criminis reus erit. Genes. xliij. Nisi inquit reduxero puerum supple sicut patri promisi peccati reus ero in patre meum. Item efficitur homo reus propter commissam violentiam: utpote quando committit homicidium seu furtum. unde Numeri. xxxv. Qui volens sanguinem fuderit. Sequitur. Si quis hominem ferro percusserit. et percussus mortuus fuerit: qui percussit erit reus homicidij. Sequitur. Non accipies precium ab eo qui reus est sanguinis. Item reus efficitur homo propter remissam diligentiam. Et sic dicitur Levitici. v. quod anima que tetigerit aliquid in mundum aut occisus a bestia: aut per se mortuum: et oblita fuerit in iudicio sue rea est et deliquit. Item efficitur homo reus propter dimissam continentiam sicut de adultera dicitur. Numeri. v. Cum inquit mulier biberit. si contempto viro adulterij rea est pertransibunt cam aque maledictionis. et inflato ventre computrescet senior. Multa possent dici de reo: sed satis dicitur de peccatore. De reo autem in quantum sumitur secundum iura scilicet pro defensore cause. seu etiam pro inuasore vel accusato: nihil ponis vocaliter in scriptura.

Rebellio. Nota quod rebellare idem est quod sursum vel iterum bellare. Est enim idem quod contradicere. Nota igitur quod inuenitur scilicet.

Rebellio aduersus spiritum que fit interius.

Rebellio aduersus inditum seu prelatum que fit exterius.

Rebellio contra paraclum que fit superius.

Primo modo rebellat animus.

Sed secundo modo rebellat infirmus.

Sed tertio rebellat pessimus.

Primo igitur dicam quod est quedam rebellio contra rationem que fit in animo. Constat ex modo in mente nostra semper inuenimus aliqui maliproterui as-

Recedere.

fecti: qui sensualitate sequentes contra rationem rebellant. Caro enim concupiscit aduersus spiritum. et spiritus aduersus carnem sicut dicitur. Gal. v. Dicit enim philosophus. naturalium quod in ipsa barotis opidi putei vacuatur et diminuntur cum oceanus misceat et auget: quando vero oceanus diminuit tunc illi putei plus replentur. Putei abyssus sunt nostri interiores affectus: quod scilicet isti sunt qui oceanus. id est mortui rationis obuiant et suis inclinationibus rebellant. An de talibus potest dici illud Job. xxxiij. Ipsi fuerunt rebelles lumini. nescierunt vias eius: nec reuerfi sunt per semitas illius. Ipsi inquit. scilicet carnales et sensuales affectus. lumini. id est rationi rebelles existunt: et per ipsos semitas non incedunt. Ista est igitur quedam rebellio contra rationem quod fit in animo. Secundo dico quod inuenit quidam rebellio contradictionis quod fit ab infimo. Et ista est illa qua scilicet maligni subditi et inferiores rebellant contra platos et superiores. Multi enim ita rebelles et pertrarie sunt nature quod superioribus et melioribus semper obstat similes illi pisci qui ob accipenser vel accipeder vel elopes. secundum librum de rerum natura. cuius squame tendunt in contrarium versus caput qui etiam cauda prius contra aliorum naturam per maria semper natat. In isto enim pisce cauda natando proponit caput per retrocedit post trahit. Sic et dicam quod in multis communitatibus et collegiis inuenit. scilicet quod scilicet squame. id est subditi contra caput. id est contra superiores et meliores per rebelliones inuidias et detractioes se ordinant: et caudas. id est deteriores et minus valentes proponunt et erigunt. Capita vero. id est illos qui capitaneatus digni fuerant suppeditant. ipsosque post alios sequi cogunt. Et ideo de congregatione talium potest dici illud. i. Esdras. iij. Civitas illa a diebus antiquis aduersus reges rebellat. et seditiones et bella concitant in ea. Et ibidem dicitur sic. Rebellis est et nocens regibus. Num. xx. Audite rebelles et increduli. Ista est ergo rebellio contra deum quod fit ab infimo. Tertio dico quod inuenitur rebellio contra sanctionem quod fit a pessimo. id est rebellio contra deum. Contra enim quod perferit oblati semper pertraria tur et rebellat deo. ipsiusque voluntati et iussionibus pertrahitur: contra illud Num. xij. Polite rebelles estis contra deum. Et merito. Quia certe qui contra deum rebellat et recalcitrat. finaliter morte et damnatione repositus. Paulus paulo durus est contra stimulum recalcitrare Actus. ix. Cuius tamen pertrarii facit quidam superbi quod certe quidam sunt qui a deo per tribulationes sint percelliti: ita tamen superbi et oblati sunt quod semper deo recalcitrare et rebellare contendant. Siles anguille quod etiam postquam excoxiata est palpitat et recalcitrat et se mouet. Sic tales etiam tribulationibus excoxiati. et per paupertatem bonis omnibus denudati per superbiam tamen palpitare et recalcitrare non cessant deos in murmurando et peccando rebellant. Audiatur ergo ista illud Psalms. xy. Anima que per superbiam aliquid peccati commiserit quam aduersus deum rebellis fuit. peribit de populo suo. Talibus ergo bene dicitur Deut. ix. Contempsistis inquit imperium domini dei vestri: et non credidistis ei. neque vocem eius audire voluistis. sed semper fuistis rebelles. Sic igitur per quomodo multiplex rebellio reperitur. Unde vbi. Contra. vbi aduersus et in similibus titulis.

Recedere.

Nota quod recedere id est quod ab aliquo fugere et elogare. Et ideo nota quod multiplex recessus inuenitur in scripturarum. Recessus Damna bilis et vitiosus. Primus est recessus impij a virtutibus. Secundus Tristabilis et dolorosus. est recessus iusti a criminibus. Tertius est recessus dei a peccatoribus. Recedit impius ab omni bonitate. Recedit iustus ab omni prauitate. Recedit deus a cordis feditate. Dico ergo primo quod est quidam recessus malus et vitiosus. Et iste fit quando homo recedit ab illis cum quibus ipse debet manere. vel quando ipse fecit debet habere. Et sic nota quod mali recedunt scilicet a deo. A plato. A seipso. A proximo. et a viro iusto. A deo enim recedunt per nequicias et obstinationem. A plato recedunt per proteruiam et indignationem. A seipso recedunt per superbiam et elationem. A proximo recedunt per fallaciam et perditionem. A viro iusto recedunt per inuidiam

et perturbationem. Dico ergo quod a deo recedunt per nequicias et obstinationem: quod scilicet homo qui cum deo per gratiam coniungitur. a deo per peccatum recedit et diuiditur. et maxime quando ab ipso per obstinationem et maliciam elongatur. Exemplo lune que tunc temporis commuta esse incipit. quando primo a sole recedit. Quia per certo isti commutatio superbie presumptionis et dure etiam obstinationis accipiunt. qui a deo per vitia se distingunt. De istis dicitur Job. xxxiij. Quasi de industria recesserunt a deo. et vias eius intelligere noluerunt. Potest tamen autem a deo recedit illi qui sub ipso idololatriam opponunt. et qui aduersario eius diabolo per vitia coniungunt et seque viam ipsius dedignant. De idololatriis enim dicitur ecclesiasticus. x. Inuiti superbie apostatare facit: a deo qui fecit illum recedit cor eius. De illis etiam qui nolunt esse de eius amicis et iungunt se inimicis illius dicitur Iheremias. v. Recesserunt et abierunt et non dixerunt metum meum. et Iheremias. xvj. Alibi dicitur homo qui perdit in homine: et ponit carnem brachium suum et deo recedit cor eius. Et sic dico quod isti recedunt a deo per nequicias et obstinationem. Item dico quod a plato recedunt per proteruiam et indignationem. Et isti sunt inobedientes apostate et negligentes et mandata doctorum maiorem facere contentes. De quibus dicitur Zacharias. viij. Auerte faciem tuam a recedentes et aures suas a peragrandi ne audiret et cor suum posuerunt ut adamantem. Isti sunt figurati in naama qui salubre mandatum helysci facere contenebat. immo recedebat indignas: sicut dicitur Iheremias. iij. Reg. v. Quia sicut. iij. Reg. viij. dicitur. Recessit edom ne ceter sub iuda. Item dico quod recedunt a seipso per superbiam et elationem. Auicule enim ut ceter recedunt a nido suorum sunt genite et nutriti statim quando se inuolant et quod plus est vit aut nunc ibi perueniunt amplius reuolunt. Sic et charissimi homo a nido per vitia vilitatis in quo est creatus et nutritus. id est a consideratione perditionis per vitia tunc recedit quando volat superbie incipit: et quod perius est ad seipsum vit aut nunc amplius reuolunt aut accedit. Solo enim superbia facit hominem recedere a seipso et obliuisci penitus quid sit homo. Unde Iheremias. iij. Omne volatile celi recessit. Item recedunt a primo per fallaciam et perditionem. Sicut enim canis frequenter hominem quando videt ipsum tenere panem in manu postquam nihil habuerit. recedit et dimittit eum. Sicut etiam locuste. ymundines et turtures in estate apparere et veniunt. in hyeme abeunt et recedunt. Sic falsi amici optime frequenter hominem dum habet panem in manu. id est dum est diues et dum est in estate prosperitatis statim vero quando ista cessauerunt isti ab eo recedunt et de ipso amplius nihil curant. Proverbio. xij. Fratres pauperis hominis oderunt eum: in super amicis eius longe recesserunt ab eo. Item recedunt a viro iusto per inuidiam et per perturbationem. Inuidus enim nunquam vult esse cum meliore neque cum potentiore se. Unde dicebat Abimelech ad ysaac Genesim. xxvj. Recede a nobis quia potentior nobis factus es. Et Genesim. xxxvj. Recessit elau a fratre suo iacob. Iste est ergo multiplex recessus malus et vitiosus. Secundo principia iter dico quod est quidam recessus bonus et virtuosus. Et iste est recessus a malo et a peccato. Quia sicut dicitur Thobie. iij. Multa bona habebimus si timuerimus deum: si recesserimus ab omni peccato. Unde nota quod recedendum est scilicet a nefaria societate. A contraria crudelitate. Ab omnimoda iniquitate. Ab incommoda impietate. Recedendum est ergo a mala societate et amicicia. Libenter enim recedit lepus a societate canis: et ovis a societate luporum: sicut homo iustus a societate malorum. Unde Esaias. liij. Recedite et recedite: polluti non lite tangere exite de medio eius: mundamini. quod fertis vasa domini. Et illud. Psalms. xvj. Recedite a tabernaculis hominum impiorum. Item recedendum est a vana crudelitate et idololatria. Homo enim qui diligit deum suum. libenter recedit a cultura et a familia aduersarii sui. Sic fidelis recedere debet a quacumque cultura et reuerentia

reuerſſia dyaboli. Ezech. xiiij. Conuertimini ⁊ recedi-
te ab ydolis. ¶ Itē recedendū eſt ab omni iniquitate et
malicia. Aues em̄ alique de regionib⁹ frigidis ſolent
in hyeme recedere ne ipſas ppter frigus oporteat ſic
cumbere. Iniquitas eſt frigus congelās aīas p̄ idēuo-
tionē ⁊ peccatū: ⁊ ideo eſt ab eo recedēdum. vnde pro-
uerbi. iij. Time deum ⁊ recede a malo. ꝑtra illud. iij.
Regū. xv. Non reſceſſit zacharias rex iſrael a peccatis
ieroboani. ¶ Itē recedendū eſt ab impietate ⁊ iniuſti-
cia. vñ Eccli. xxxv. Salutare ſacrificiū attendere man-
datis: ⁊ deſcriptio pro peccatis recedere ab iniuſtitia.
¶ Iſte eſt ergo reſceſſus bonus ⁊ fructuoſus. ¶ Tertio
principaliter dico qd eſt reſceſſus grauis et doloroſus.
Et iſte eſt ille reſceſſus quo dñs recedit a peccatorib⁹
⁊ iniuſtis. ipſis grām ſubtrahens in ꝑſit gloriā in
futuro. Uñ. j. Reg. xxxv. Philiſtīm pugnat cōtra me
et dñs reſceſſit a me. Et vere quādo dñs recedit ab ho-
mine: bene ſequitur qd philiſtīm id eſt demones cōtra
eum pugnant: quia vere qui a domino deſeritur. mul-
tis impugnationibus fatigatur. vnde Oſee. ix. Sed ⁊
ve eis non cum reſceſſero ab eis. Iſtū tamen reſceſſus
procurant tria genera perſonarum. videlicet
¶ Proſperitate gaudentes.
¶ Carnalitate madentes.
¶ Preſumptuoſitate tumentes.
De illis autē qui gaudent ꝑſperitate dicitur. Job. xxi.
Ducunt in bonis dies ſuos ⁊ c. qui dixerūt deo recede
a nobis ſcientiā viarū tuarū nolumus. De iſtis autē
qui madent carnalitate dicitur. Job. xxi. ſlūuius de-
liciarū ſupple ſubuerſit. fundamēta corū qui dixerūt
deo recede a nobis. De illis ſcō qui tumēt ꝑſumptuoſi-
tate dicitur. Eſaie. lxv. Recede a me: non ꝑꝑinques
mihi: quia immūdus es. ¶ Si autē vis aliquid dicere
negatiue. ſ. de non reſceſſu qd idē eſt ꝑ alicubi vel cum
aliquo ſtabiliter permanere ⁊ ab eodē nō excedere vel
exire. dic qd viri ſtabiles ⁊ ꝑſtātes a deo ⁊ a virtutib⁹ nō
recedūt: ſ. durabiliter ibi ſiſtūt. Exēplo Job. qui dice-
bat Job. xxvij. Donec deſiciā nō recedā ab innocentia
mea. Igitur nota qd eſt dare non reſceſſum fortis con-
ſtante quem iuſtus appetit. Non reſceſſum ingis ma-
licie qui malis competit. Non reſceſſum dure triſtitie
qui malos appetit ſeu impetit. Non reſceſſum grate
lecticie qui ſemper ſupperit. i. ſufficit. ¶ Primus non re-
ceſſus pertinet ad iuſtos. Secundus nō reſceſſus ꝑtinet
ad ſtultos. Tertius nō reſceſſus ꝑtinet ad damnatos.
Quartus autē nō reſceſſus ſpectat ad beatos. ¶ Dicā
igitur qd eſt vnus nō reſceſſus qui eſt ꝑfectoriū. Vir em̄
iuſtus ⁊ ꝑfectus nūq̄ fugit aut recedit a ꝑꝑi fide quā
ſemel ſuſcipit a ꝑꝑi verbis q̄ ſemel ꝑcipit. a ſanctavi-
ta qua ſemel incipit a bono amore quē ſemel accipit.
Dic a ꝑꝑi fidē quā ſemel ſuſcipit ꝑꝑi. Ad reſceſſit retro
cor noſtrum. et Eccli. viij. Ne feſtines recedere a facie
eius. Item non recedit a ꝑꝑi verbis ſeu mandatis que
ſemel ꝑcipit. vñ de Ezech. xl. iij. Reg. xvij. qd adhe-
ſit dñs ⁊ non reſceſſit a veſtigijs eius. fecitq̄ mandata
eius. Et Job. iij. A mandatis labiorū eius non reſceſſi.
Itē nō recedit a ſanctavita qua ſemel incipit. ſicut. ſ.
facit bon⁹ religioſus quāvia ſcepta nō faciliſter recedit
Exodi. xxxij. Joſue nō recedebat a tabernaculo. Uñ. j.
Reg. xij. ꝑꝑicitur ſic. Nolite recedere a tergo dñi: ſ. ſ.
ſeruite domino in omni corde veſtro. Itē non recedit
ab amicitia quā ſemel accipit. Iuxta illud Senece.
ſic diligamus quāſi deſinere non liceat. Idē eſt igitur
non reſceſſus hominū ꝑfectoriū. ¶ Deinde dico qd eſt
dare non reſceſſum hominū iniuſtorū illorū. ſ. qui in ſuis
malicijs obſtinati nūq̄ volunt recedere ab iniquis.
iij. Regū. xv. Ambulauerunt filij iſrael in vniuerſis
peccatis ieroboani ⁊ non reſceſſerūt ab eis. nauis em̄
vbi eſt ferrum. quādo a caſu ad rupē adamantis tra-
hitur: vix aut nūq̄ pōt amplius recedere: ferrū enim
quod ibi eſt tanto impetu trahitur ab adamāte qd am-
plius recedere nō permittit. Sic vere in nauī mentis
humane ferrum dure obſtinationis cum fuerit con-

iunctum adamanti attractiuo. id eſt peccato ⁊ eius cō-
placentijs. taliter adheret quod amplius recedere
non licebit. Quia ſicut dicitur ꝑꝑuerbi. xxi. Adole-
ſcens iuxta viam ſuam graditur etiaꝫ cū ſenuerit non
recedet ab ea. Senuerit inquit id eſt in peccatis anti-
quatus fuerit. Quomodo igit enadet aut recedet dur-
ruſ ⁊ obſtinatus peccator: certe neceſſe eſt qd facit ſicut
nauē. qui videntes ſe in mari ab adamante detentos.
rupem illam adamantinam circueunt ⁊ quicq̄ ſit qd ta-
lem angulum rupis inueniunt. qui. ſ. ferrum nō attra-
hit immo fugit. Sicut em̄ dicunt doctores ⁊ ego ꝑ ex-
periētiam vidi ſepe in eodem lapide eſt vnus angul⁹
attractiuus ⁊ alius retractiuus. Sic vere eſt de pec-
cato. ¶ Habet enim cum ſuis angulis ⁊ conditionibus
complacentibus et attractiuis multos alios retracti-
uos. Circui ergo ⁊ considera ⁊ certe multas cauſas in-
uenies recedenti. vnde ꝑꝑaſi. iij. Omnis qui viderit te
reſiliet a te. Ut ⁊ ſic dicat peccator ꝑnitens ipſi pecca-
to ſuo dimiſſo illud ꝑꝑiere. iij. Reſceſſus non veni-
mus vltra ad te. ¶ Eſt ergo dare non reſceſſum hominū
iuſtorum. ¶ Deniq̄ dico qd eſt dare non reſceſſum ho-
minū dānatoriū. ⁊ iſte certe eſt ille quo in inferno liga-
tis recedere non licebit. Job. xv. Non recedet de tene-
bris: ⁊ ramos ipſius arefacit flāma. ¶ Iſti enim ampli⁹
non recedent a malis ⁊ mala amplius non recedēt ab
eis. ꝑꝑuerbio. xxi. Non recedet malus de domo eius
Et naum. iij. Non recedet a te rapina. ¶ Ultimovero
dico quod eſt dare non reſceſſum hominū beatorū
illorū ſcilicet qui ſunt in patria et gloria ſempiternā:
quia ſcilicet iſti exinde recedere: nec volunt nec poſ-
ſunt. ¶ Ipſa etiam gaudia paradīſi ab eis recedere nūq̄
poſſunt Eſa. liij. Miſericordia antem mea nō recedet a te
ſufficit. ¶ Deinde de fugere de dimittere. de relinquere.

Recensere. ¶ Nota quod recensere idē eſt qd
inuare vel computare. Et ſi vis vi-
de de Jbi.

Reciduum. ¶ Nota quod reciduum dicitur
a reicido. dis. ſeu recido. dis.
Et eſt ꝑꝑrie reciduum idē quod reiteratus caſus
¶ Eſt autem reciduius caſus magis periculofus ⁊ ma-
gis vituperabilis qd caſus. Quia ſcilicet primus caſus
debet eſſe cautio et ꝑſeruatio recidui. Sicut Sene-
ca in ꝑꝑuerbi. dixit. quod cautio eſt in reliquū la-
lapſus adterior. Etiam in infirmitatibus periculofio-
ra ſunt recidua. Igitur dico quod loquendo morali-
ter ille recidiuare dicitur qui poſt conuerſionem aut
ꝑnitentiam relabatur in peccatum. Quia tamen nō
inueniuntur concordantie vocales de huiusmodi reci-
duo tranſeo quia ſcilicet in alijs titulis ſicut ſunt re-
dire. retroſum ⁊ reuerti plenarie ſatis tangā ⁊ c.

Reclinare. ¶ Vide vbi Inclinare

Recludere. ¶ Vbi Includere.

Recipere. ¶ Nota qd recipere ſumitur multipl-
cit in ſcriptura. eſt enim general-
ter loqueſdo ¶ Receptio.

Contributua.
Retributua.
Cōſolatiua
Caſtigatiua.
Condēnatiua
Charitatiua.
Obeditiua.
¶ Quis recipit vt contribuat et vt reddat. Et ita reci-
piunt illi qui a deo recipiunt gratias et virtutes: et
ipſi contribuunt et reddunt opera virtuoſa. Exem-
plo terre que recipit ſemen et fructum reddit. Exem-
plo radices que humorem a terra recipit ipſum tamē
ſibi non retinet ſed ad ramos reſtituit et tranſfudit
quia. ſcilicet homo iuſtus recipit a deo ſemen bone
inſpirationis: et retribuit fructum bone operationis
recipit a deo ꝑꝑ temporalem poſſeſſionem et ipſam

¶ Primo cr-
go dico qd
eſt genera-
liter rece-
ptio contri-
butiua et il-
la eſt qua

Recordari.

retribuit per gratiarum actionem vel per elemosinarum recompensationem. Exemplo speculi quod spiritus et imagines a facie recipit et eam per reflectionem radiorum iterum facie et oculis restituit et remittit quod scilicet viri gratifici quicquid beneficium a domino recipiunt statim ipsi deo per gratiarum actionem vel per boni usus executionem usque ad oculos representant recipiunt et remittunt. Et sic faciunt iuxta illud quod dicitur Ecclesiastici. iii. Non sit porrecta manus tua ad accipiendum et ad dandum collecta. Quod est propter illos qui bene recipiunt sed nihil reddunt similes aeris vel alij corpori dyaphano quod bene species et imagines recipit ipsas tamen non replicat oculo neque reddit. Sic vere mali primum dei et aliorum beneficia recipiunt ipsi tamen nec per recompensationem nec per gratiarum actionem restitunt neque reddunt. contra illud. Romanorum. xiiij. Reddite omnibus debita. Quod est etiam contra illos qui non solum bona recepta non restitunt. immo quod etiam prius est pro bono recepto malum reddunt. Exemplo male terre quod quicquid recipiat boni seminis reddit tamen aliquoties malum fructum per se. Retribuebant mihi mala pro bonis sterilitates anime mee. Ista est ergo receptio contributiva seu restitutiva. **S**ecundo dico quod est receptio retributiva. Et ista est illa qua mali in isto mundo laute recipiunt mundi bona pro totali retributione et mercede. Math. vi. Amen dico vobis receperunt mercedem suam. Isti enim non habent oculum nisi ad recipiendum et aggregandum. Et isti sunt facti: quia cum natura plus de cibis recipit quam digerere possit. infirmitatem incurrit. Sic isti quia de bonis mundi magis recipiunt quam digerant et debite dispensant. infirmitates diuersorum vitiis et postea morte eternali tormentorum exinde finaliter incurrit. Et ista quotidie inueniunt in avaris qui non cessant bona mundi plenius haustibus recipere et nullam satietatem habere. Sunt enim de natura materie que sunt per se habere possibilitatem recipiendi omnem formam. Sic isti capacitatem habent ad recipiendum omnem pecuniam. Sed audiatur quid dictum fuit epulanti diuiti. Luc. xvi. fili receptisti bona in vita tua lazarus autem similiter mala. Nunc autem iste consolatur tu vero cruciaris. Quia pro certo de receptione diuitiarum peruenit ad receptionem penarum. et sic dico quod ista est receptio retributiva: quia scilicet tales recipiunt suum premium in hoc mundo. **T**ertio dico quod est receptio consolativa. Et ista est illa qua in isti a deo in paradysum recipiunt et qua ipsi a deo sua premia recipiunt et amplectuntur. Una enim tunc a superiori parte plena a sole illuminationem recipit: quia ei immediatus in nouilunio se coniungit. Tunc enim a parte celi plene illuminatur: quia a parte terre carcere lumine videatur. Sic et beati in patria qui cum sole iustitie et per conuincti sunt: tunc a parte superiori. scilicet quantum ad animam illuminationem glorie paradisi recipiunt. et tunc a deo per gloriam superius illuminantur quia a parte inferiori. id est quantum ad corpus eclipsari et perire hic inferius superficialiter cognoscant. Et de tali receptione dicitur Sal. iij. ut adoptionem filiorum dei reciperemus. Ibi recipiunt. Operarii lucrum et utilitatem. Obsessi pacem et securitatem. Deui hospitium et humanitatem. Infirmi remedium atque sanitatem. Famelici conuiuium et satietatem. Dico quod ibi recipitur plena merces et utilitas ab operariis Ruth. ij. Plenam mercedem recipies a domino. Item recipitur pax et securitas ab obsessis. Thob. iij. Recepi in pace spiritum meum. Item recipiunt hospitium a deujs. Lu. xvi. Recipiat vos in eterna tabernacula. et. j. Alabastra. ij. Helyas dum zelat zelum legis recipit in celum. Item recipitur remedium ab infirmis. iij. Regu. v. Recipiet sanitatem caro tua. Item recipitur conuiuium a famelicis. Unde Iudith. x. Postquam lauit pedes eorum recipit eos in conuiuium. Ista est ergo receptio consolativa. **Q**uarto dico quod est receptio castigativa. Et ista est illa qua homo in mundo isto recipit castigationes et flagella quia sicut dicitur Hebr. xij. flagellat deus omnem filium quem recipit. Et non solum viri iusti re-

cipiunt tribulationem. immo etiam viri impij et iniusti. Quia sicut dicitur. proverbio. xj. Si iustus in terra recipit: quanto magis impius et peccator. Ista tamen est differentia: quia iusti recipiunt patienter: iniusti vero impatienter. Quia sicut dicitur Thiere. vii. Hec gens que non audit vocem dei nec recipit disciplinam. **Q**uinto est receptio condempnativa. Et ista est illa quam post laborem huius vite mali recipiunt in interno loco denarii diurni. Colossenses. iij. Qui iniuriam facit recipiet id quod inique gessit. **S**exto est receptio charitativa. Et ista est illa qua quis recipit alios ad hospitium adveniens. Math. xij. Hospitalitatem nolite obliuisci. per hanc enim quidam placuerunt angelis hospitio receptis. De quo Math. x. Qui vos recipit me recipit. **S**eptimo est receptio obediuntia. Et ista est illa qua deus per fidem et deuotionem in corde recipitur a deuotis. de qua Job. i. Quot quot asit receperunt eum dedit eis potestatem filios dei fieri. Ista igitur de receptione sufficiant. Vide. 3. de ac cingere. Et infra de suscipere.

Recordari. Cum de meministi et memoria. de meditatione et consideratione sint superius multa dicta. De recordari breuius est dicendum. Cum igitur recordari nihil aliud sit quam aliquid preteritum meditari. Possumus notare quod in scriptura inuenitur recordatio humana. scilicet et diuina. Recordatio enim pertinet ad mentem rationalem quia recordatio est actus ipsius rationis. Dicam igitur primo de his que dominus recordatur. Recordatur enim aliqua primum ad se et alioquin primum ad nos. Quantum ad se enim recordatur. scilicet. Suam immensam nobilitatem. Suam clementem benignitatem. Suam coniunctam fraternitatem. Quantum ad nos vero ipse recordatur. Nostram paternalem clementiam. Nostram deuotam sedulitatem. Nostram innatam fragilitatem. Nostram perpeccatam aduersitatem. Nostram commissam iniquitatem. Ista enim omnia recordatur deus vel ad nostram miserationem: vel ad nostram punitionem. Recordatur ergo dominus sue supernaturalis nobilitatis. Vir enim potens et nobilis nocere debili designatur quando suam eminentem celsitudinem recordatur. Et istud allegat Hieremias volens deum ad misericordiam provocare re dicens. Hieremie. xiiij. Soli glorie tue recordare ne irritum facias pactum tuum nobiscum. Item recordatur sue naturalis benignitatis. Luc. j. Recordatus est misericordie sue et veritatis sue domini israel. Et in ps. Cum iratus fueris misericordie recordaberis. Item recordatur sue fraternalis communitatis: quia scilicet ipse recordatur quomodo ipse per incarnationem fuit humano generi fraternaliter copulatus. Genes. vi. et. i. Cum apparuerit arcus meus in nubibus recordabor pacti mei quod pepigi tecum. Item ipse recordatur nostre paternalis generositatis. sicut faciunt homines qui quandoque recordantes parentum nobilitatem seu probitatem contemplatione conuincunt filijs multa bona. Sic deus recordatur sanctorum fundatorum et predecessorum nostrorum. Exod. xxxij. Recordare abraam ysaac et iacob. Item ipse recordatur nostre spiritualis sedulitatis quia scilicet homo alteri facilius miseretur: quando precum suarum instanciam recordatur. Unde Hieremi. xvij. Recordare quod steterim in conspectu tuo. Item recordatur nostre corporalis fragilitatis. Deus enim nobis facilius indulget quando fragilitatem conditionis nostre videt. Psalm. Recordatus est quoniam pulvis sumus: homo sicut fenulum: dies eius tanquam flos agri sic efflorescit. Et iterum. Recordatus est quia caro sunt spiritus va dens et non rediens. Item ipse recordatur nostre temporalis aduersitatis. Deus enim illis libentius compatitur: qui mundi tribulationibus affliguntur. Psalmus. Requirens sanguinem eorum recordatus est: non

est: nō est oblitus clamorē pauperū. ¶ Itē recordatur nostre criminalis iniquitatis quia scz quis modo cri-
mina nostra dissimulat tñ recordatur ea finaliter pu-
niet. Osee. viij. Nūc recordabit iniquitatē eorū: et visi-
tabit peccata eorū. Ista sunt igitur illa que domin⁹ re-
cordatur. ¶ Secūdo dico q̄ sunt aliqua de quibus in-
stus recordari tenet. Et sic nota q̄ ad quēlibet iustus
pertinet recordari multa. videlicet.

Flagicia que commisimus.

Supplicia que meruimus.

Solacia que amisimus.

Iudicia que perpendimus.

Seueri atē quam euasimus.

Maiestatē quam offendimus.

Ibi passionē quā causauimus.

Tribulationē quā habuimus.

Beneficia que recepimus.

¶ Itē recordemur flagicia q̄ misim⁹
ezec. xvi. Recordaberis viarū tuarū
et confunderis Et
xx. ca. Recordami-
ni viarū vestrarū
exemplo petri. de
quo dicit. Math.

¶ Itē recordemur supplicia q̄
meruimus. s. morē. iudiciū et infernū Cōtra quod dī
Terno. i. Sordes eius in pedibus eius. nec recordat⁹
est finis sui. ¶ Itē recordemur solacia que perdi-
mus. s. bona paradisi q̄ per peccatū pduntur ps. Sur-
per flumina babilonis illic sedimus et fleuimus duz
recordamur tui syon ¶ Itē recordemur iudicia q̄
perpendimus. ista enim sunt summe recordanda. scz
iudicia dei quomodo scilicet deus punit nocētes et ser-
uat innocentes. De quo. Job. iij. Recordare obsecro
quis vnq̄ innocēs perijt. Contra quod de malis iudi-
ciis dicitur Psal. xij. Quod auerterāt oculos suos
ne recordaretur iudiciorū iustorū. ¶ Itē recordemur
seruitutem quam euasim⁹ quia scz homo qui euasit a
peccato semp debet recordari seruitutē peccati. Deu-
tero. xvi. Recordaberis quoniā seru⁹ fueris in egypto
¶ Itē recordemur maiestatē qua offendimus Esa.
xlvj. Redite prauaricatores ad cor. recordamini prio-
ris seculi. Et Esa. lxiij. Invis tuis recordabunt nois
tui. ¶ Itē recordemur xpi passionē quā causauimus tre-
no. iij. Recordare paupertatis mee nec absinthij et fellis
¶ Itē recordemur tribulationē quā ppter peccatū per-
tulim⁹ tresh. i. Recordata est hierusalē dierū afflictōis
sue. Itē recordemur bñficia que recepimus. Luc. xvj.
fili recordare quoniā recepisti bona in vita tua. Ista
igitur sunt illa q̄ vir iustus recordari tenetur. ¶ Ter-
tio dico qd sunt aliqua que vir vnicus recordari pba-
tur. Et sic nota quod peccator recordatur
Deliciarum ad delectandum.
Iniuriarum ad vendicandum.
Requiarum ad complacendum

De delicijs dī. Num. xj. Recordamur piscis quos co-
debamus in egypto. De iniurijs etiā dicit. i. Adacha.
x. Recordati sunt malicie magne quā fecerunt. De ne-
quicijs etiā de quibus. s. ad cōplacēdum mali recor-
dantur. dicit. Eszech. xxi. Recordati estis iniquitatis
v̄re reuelatis prauaricatiōes v̄ras et apparuerūt peccā
vestra. Sic ergo patz quō aliqua recordatur deus. ali-
qua iustus. aliqua impius. Vide supra de Memoria.
de Consideratione etc.

¶ Itē recordemur supplicia q̄
meruimus. s. morē. iudiciū et infernū Cōtra quod dī
Terno. i. Sordes eius in pedibus eius. nec recordat⁹
est finis sui. ¶ Itē recordemur solacia que perdi-
mus. s. bona paradisi q̄ per peccatū pduntur ps. Sur-
per flumina babilonis illic sedimus et fleuimus duz
recordamur tui syon ¶ Itē recordemur iudicia q̄
perpendimus. ista enim sunt summe recordanda. scz
iudicia dei quomodo scilicet deus punit nocētes et ser-
uat innocentes. De quo. Job. iij. Recordare obsecro
quis vnq̄ innocēs perijt. Contra quod de malis iudi-
ciis dicitur Psal. xij. Quod auerterāt oculos suos
ne recordaretur iudiciorū iustorū. ¶ Itē recordemur
seruitutem quam euasim⁹ quia scz homo qui euasit a
peccato semp debet recordari seruitutē peccati. Deu-
tero. xvi. Recordaberis quoniā seru⁹ fueris in egypto
¶ Itē recordemur maiestatē qua offendimus Esa.
xlvj. Redite prauaricatores ad cor. recordamini prio-
ris seculi. Et Esa. lxiij. Invis tuis recordabunt nois
tui. ¶ Itē recordemur xpi passionē quā causauimus tre-
no. iij. Recordare paupertatis mee nec absinthij et fellis
¶ Itē recordemur tribulationē quā ppter peccatū per-
tulim⁹ tresh. i. Recordata est hierusalē dierū afflictōis
sue. Itē recordemur bñficia que recepimus. Luc. xvj.
fili recordare quoniā recepisti bona in vita tua. Ista
igitur sunt illa q̄ vir iustus recordari tenetur. ¶ Ter-
tio dico qd sunt aliqua que vir vnicus recordari pba-
tur. Et sic nota quod peccator recordatur
Deliciarum ad delectandum.
Iniuriarum ad vendicandum.
Requiarum ad complacendum

De delicijs dī. Num. xj. Recordamur piscis quos co-
debamus in egypto. De iniurijs etiā dicit. i. Adacha.
x. Recordati sunt malicie magne quā fecerunt. De ne-
quicijs etiā de quibus. s. ad cōplacēdum mali recor-
dantur. dicit. Eszech. xxi. Recordati estis iniquitatis
v̄re reuelatis prauaricatiōes v̄ras et apparuerūt peccā
vestra. Sic ergo patz quō aliqua recordatur deus. ali-
qua iustus. aliqua impius. Vide supra de Memoria.
de Consideratione etc.

¶ Itē recordemur supplicia q̄
meruimus. s. morē. iudiciū et infernū Cōtra quod dī
Terno. i. Sordes eius in pedibus eius. nec recordat⁹
est finis sui. ¶ Itē recordemur solacia que perdi-
mus. s. bona paradisi q̄ per peccatū pduntur ps. Sur-
per flumina babilonis illic sedimus et fleuimus duz
recordamur tui syon ¶ Itē recordemur iudicia q̄
perpendimus. ista enim sunt summe recordanda. scz
iudicia dei quomodo scilicet deus punit nocētes et ser-
uat innocentes. De quo. Job. iij. Recordare obsecro
quis vnq̄ innocēs perijt. Contra quod de malis iudi-
ciis dicitur Psal. xij. Quod auerterāt oculos suos
ne recordaretur iudiciorū iustorū. ¶ Itē recordemur
seruitutem quam euasim⁹ quia scz homo qui euasit a
peccato semp debet recordari seruitutē peccati. Deu-
tero. xvi. Recordaberis quoniā seru⁹ fueris in egypto
¶ Itē recordemur maiestatē qua offendimus Esa.
xlvj. Redite prauaricatores ad cor. recordamini prio-
ris seculi. Et Esa. lxiij. Invis tuis recordabunt nois
tui. ¶ Itē recordemur xpi passionē quā causauimus tre-
no. iij. Recordare paupertatis mee nec absinthij et fellis
¶ Itē recordemur tribulationē quā ppter peccatū per-
tulim⁹ tresh. i. Recordata est hierusalē dierū afflictōis
sue. Itē recordemur bñficia que recepimus. Luc. xvj.
fili recordare quoniā recepisti bona in vita tua. Ista
igitur sunt illa q̄ vir iustus recordari tenetur. ¶ Ter-
tio dico qd sunt aliqua que vir vnicus recordari pba-
tur. Et sic nota quod peccator recordatur
Deliciarum ad delectandum.
Iniuriarum ad vendicandum.
Requiarum ad complacendum

De delicijs dī. Num. xj. Recordamur piscis quos co-
debamus in egypto. De iniurijs etiā dicit. i. Adacha.
x. Recordati sunt malicie magne quā fecerunt. De ne-
quicijs etiā de quibus. s. ad cōplacēdum mali recor-
dantur. dicit. Eszech. xxi. Recordati estis iniquitatis
v̄re reuelatis prauaricatiōes v̄ras et apparuerūt peccā
vestra. Sic ergo patz quō aliqua recordatur deus. ali-
qua iustus. aliqua impius. Vide supra de Memoria.
de Consideratione etc.

¶ Itē recordemur supplicia q̄
meruimus. s. morē. iudiciū et infernū Cōtra quod dī
Terno. i. Sordes eius in pedibus eius. nec recordat⁹
est finis sui. ¶ Itē recordemur solacia que perdi-
mus. s. bona paradisi q̄ per peccatū pduntur ps. Sur-
per flumina babilonis illic sedimus et fleuimus duz
recordamur tui syon ¶ Itē recordemur iudicia q̄
perpendimus. ista enim sunt summe recordanda. scz
iudicia dei quomodo scilicet deus punit nocētes et ser-
uat innocentes. De quo. Job. iij. Recordare obsecro
quis vnq̄ innocēs perijt. Contra quod de malis iudi-
ciis dicitur Psal. xij. Quod auerterāt oculos suos
ne recordaretur iudiciorū iustorū. ¶ Itē recordemur
seruitutem quam euasim⁹ quia scz homo qui euasit a
peccato semp debet recordari seruitutē peccati. Deu-
tero. xvi. Recordaberis quoniā seru⁹ fueris in egypto
¶ Itē recordemur maiestatē qua offendimus Esa.
xlvj. Redite prauaricatores ad cor. recordamini prio-
ris seculi. Et Esa. lxiij. Invis tuis recordabunt nois
tui. ¶ Itē recordemur xpi passionē quā causauimus tre-
no. iij. Recordare paupertatis mee nec absinthij et fellis
¶ Itē recordemur tribulationē quā ppter peccatū per-
tulim⁹ tresh. i. Recordata est hierusalē dierū afflictōis
sue. Itē recordemur bñficia que recepimus. Luc. xvj.
fili recordare quoniā recepisti bona in vita tua. Ista
igitur sunt illa q̄ vir iustus recordari tenetur. ¶ Ter-
tio dico qd sunt aliqua que vir vnicus recordari pba-
tur. Et sic nota quod peccator recordatur
Deliciarum ad delectandum.
Iniuriarum ad vendicandum.
Requiarum ad complacendum

De delicijs dī. Num. xj. Recordamur piscis quos co-
debamus in egypto. De iniurijs etiā dicit. i. Adacha.
x. Recordati sunt malicie magne quā fecerunt. De ne-
quicijs etiā de quibus. s. ad cōplacēdum mali recor-
dantur. dicit. Eszech. xxi. Recordati estis iniquitatis
v̄re reuelatis prauaricatiōes v̄ras et apparuerūt peccā
vestra. Sic ergo patz quō aliqua recordatur deus. ali-
qua iustus. aliqua impius. Vide supra de Memoria.
de Consideratione etc.

De delicijs dī. Num. xj. Recordamur piscis quos co-
debamus in egypto. De iniurijs etiā dicit. i. Adacha.
x. Recordati sunt malicie magne quā fecerunt. De ne-
quicijs etiā de quibus. s. ad cōplacēdum mali recor-
dantur. dicit. Eszech. xxi. Recordati estis iniquitatis
v̄re reuelatis prauaricatiōes v̄ras et apparuerūt peccā
vestra. Sic ergo patz quō aliqua recordatur deus. ali-
qua iustus. aliqua impius. Vide supra de Memoria.
de Consideratione etc.

De delicijs dī. Num. xj. Recordamur piscis quos co-
debamus in egypto. De iniurijs etiā dicit. i. Adacha.
x. Recordati sunt malicie magne quā fecerunt. De ne-
quicijs etiā de quibus. s. ad cōplacēdum mali recor-
dantur. dicit. Eszech. xxi. Recordati estis iniquitatis
v̄re reuelatis prauaricatiōes v̄ras et apparuerūt peccā
vestra. Sic ergo patz quō aliqua recordatur deus. ali-
qua iustus. aliqua impius. Vide supra de Memoria.
de Consideratione etc.

De delicijs dī. Num. xj. Recordamur piscis quos co-
debamus in egypto. De iniurijs etiā dicit. i. Adacha.
x. Recordati sunt malicie magne quā fecerunt. De ne-
quicijs etiā de quibus. s. ad cōplacēdum mali recor-
dantur. dicit. Eszech. xxi. Recordati estis iniquitatis
v̄re reuelatis prauaricatiōes v̄ras et apparuerūt peccā
vestra. Sic ergo patz quō aliqua recordatur deus. ali-
qua iustus. aliqua impius. Vide supra de Memoria.
de Consideratione etc.

De delicijs dī. Num. xj. Recordamur piscis quos co-
debamus in egypto. De iniurijs etiā dicit. i. Adacha.
x. Recordati sunt malicie magne quā fecerunt. De ne-
quicijs etiā de quibus. s. ad cōplacēdum mali recor-
dantur. dicit. Eszech. xxi. Recordati estis iniquitatis
v̄re reuelatis prauaricatiōes v̄ras et apparuerūt peccā
vestra. Sic ergo patz quō aliqua recordatur deus. ali-
qua iustus. aliqua impius. Vide supra de Memoria.
de Consideratione etc.

De delicijs dī. Num. xj. Recordamur piscis quos co-
debamus in egypto. De iniurijs etiā dicit. i. Adacha.
x. Recordati sunt malicie magne quā fecerunt. De ne-
quicijs etiā de quibus. s. ad cōplacēdum mali recor-
dantur. dicit. Eszech. xxi. Recordati estis iniquitatis
v̄re reuelatis prauaricatiōes v̄ras et apparuerūt peccā
vestra. Sic ergo patz quō aliqua recordatur deus. ali-
qua iustus. aliqua impius. Vide supra de Memoria.
de Consideratione etc.

De delicijs dī. Num. xj. Recordamur piscis quos co-
debamus in egypto. De iniurijs etiā dicit. i. Adacha.
x. Recordati sunt malicie magne quā fecerunt. De ne-
quicijs etiā de quibus. s. ad cōplacēdum mali recor-
dantur. dicit. Eszech. xxi. Recordati estis iniquitatis
v̄re reuelatis prauaricatiōes v̄ras et apparuerūt peccā
vestra. Sic ergo patz quō aliqua recordatur deus. ali-
qua iustus. aliqua impius. Vide supra de Memoria.
de Consideratione etc.

De delicijs dī. Num. xj. Recordamur piscis quos co-
debamus in egypto. De iniurijs etiā dicit. i. Adacha.
x. Recordati sunt malicie magne quā fecerunt. De ne-
quicijs etiā de quibus. s. ad cōplacēdum mali recor-
dantur. dicit. Eszech. xxi. Recordati estis iniquitatis
v̄re reuelatis prauaricatiōes v̄ras et apparuerūt peccā
vestra. Sic ergo patz quō aliqua recordatur deus. ali-
qua iustus. aliqua impius. Vide supra de Memoria.
de Consideratione etc.

De delicijs dī. Num. xj. Recordamur piscis quos co-
debamus in egypto. De iniurijs etiā dicit. i. Adacha.
x. Recordati sunt malicie magne quā fecerunt. De ne-
quicijs etiā de quibus. s. ad cōplacēdum mali recor-
dantur. dicit. Eszech. xxi. Recordati estis iniquitatis
v̄re reuelatis prauaricatiōes v̄ras et apparuerūt peccā
vestra. Sic ergo patz quō aliqua recordatur deus. ali-
qua iustus. aliqua impius. Vide supra de Memoria.
de Consideratione etc.

ita etiā q̄ in principio quādo de terra nascuntur recte
sunt et versus celum tendunt. Sed pro certo tanta est
in eis debilitas naturalis qd statim quando creuerūt
ad terram inclinātur et tanto plus senuerunt. tanto
amplius incuruantur et tanto magis a rectitudine de-
pauantur. Sic vere homo naturaliter creatur rectus
q̄tum ad aīam qz scz hō a natura hz sinderesini seu re-
ctitudinem rōnis per quā cognoscit naturaliter quid
sit iustum. et p quā naturaliter tendit sursum ad deū p
desiderium et affectum. Quia sicut dicitur prouerbio.
xxvij. Cor rectum exquirat sapiētiam. Sz proculdubio
conditio carnis et mentis nostre ita est debilis q̄ sta-
tim ad terrā. i. ad terrenorū miserā inclinā. et ad mū-
dum et mundana quāto plus vixerit incuruiatur. et sic
tota ipsius rectitudo in tortuositate vitij cōmutatur
Et hoc est quod dicitur. Ecclē. viij. Hoc inueni q̄ fece-
rit domin⁹ hominē rectū et ipse infinitis se immiscuit
questionibus. Quia igitur talis rectitudo naturalis
de facili corrūpitur per peccatū necesse est q̄ homini in-
sit alia rectitudo que est moralis et virtualis que scilicet
cet idē est quod iustitia que nō sinat hominē deflecti
ad aliqua vitia vel peccata. De quo in persona Job di-
citur Job. i. Quod erat vir ille simplex et rectus et ti-
mens deum. Ubi aduerte qd sicut res recta siue sit res
gula siue columna est vt communiter.

Firmior ad manendum.

Dulcior ad videndum.

Planior ad tangendum.

Terrior ad sequendum.

Est infirmior per patiētē fortitudinē. Erat inquit vir
Est pulcior per apparētē gratitudinē. Ille inquit de
mōstratiue loquit. Est planior per innocētē mititudi-
nem. Simplex inquit. Est verior per existētē certitu-
dinem. Rectus inquit. ¶ Primo igitur dico q̄ ille q̄
simpliciter est rectus habet fortitudinem patientie.
quod ostenditur cum dicitur. Erat vir. Istud enim ver-
bum erat. signat sterilem stabilitatem. et istud nomen
vir signat virtutem fortitudinem et firmitatem. Ma-
sicut columna quāto magis est recta tanto magis est
firma: et tanto sub onere plus est solida atqz fixa. Sic
homo quanto in moribus est rectior: tanto ad sustinē-
dum onera tribulationum per patiētiam est fortior et
ad p̄seuerādum in bono p fortitudinem est firmior. ij.
Esdrē. ir. Cū absoluisset legem omnes recti steterūt.
Iste em videt similis colūne cyressine que cū est bñ
recta vir aut nunq̄ flectitur sub onere. Sic nec iustus
Unde Seneca. Stat rectus sub quolibet pondere nul-
la illuz res mouere facit. Vir inquit erat in terra bus
nomine iob. Unde de stabilitate et p̄seuerantia ta-
lum. dicitur Job. iij. Recordare obsecro quis vnq̄ in-
nocens perijt aut quando recti delecti sunt. quasi dice-
ret tales qui sunt recti et iusti non facili periret per
peccata. et ideo nō merentur deleri per tormenta. Isti
igitur habent fortitudinem patientie. Erat inquit vir
¶ Secundo dico quod illi sunt spiritualiter recti ha-
lent pulcritudinem apparentie. quod ostenditur cū
dicitur Ille quod est pronomē demonstratiuum.
¶ Res enim que sunt notabiliter pulcre solent esse libe-
tius demonstrare. Et ideo cū isti demonstrantur per
istud pronomē ille bene videtur significare quod isti
sunt per honestam apparentiam demonstrabiles
atqz pulcri. Res enim que sunt recte et alte. sunt ad
videndum vt communiter valde pulcre sicut patet de
illis arboribus et columnis que quanto sunt altiores
et rectiores. tanto sunt ad videndum pulciores: de-
lectabiliores et mirabiliores. Et maxime quia tales re-
cte et alte arbores sunt vt communiter continue reui-
rentes. Sic vere illi qui sunt recti in actu per iustitias
sunt vt cōmuniter delectabiles in aspectu per honestā
apparentiam. et ideo de isto ille idest de ista demonstra-
bili apparētia dicitur Sapient. x. Iustum deduxit dñs
per vias rectas et ostendit illi regnum dei. isti ergo ha-
bent pulcritudinem apparentie. ¶ Tertio dico q̄ isti

Est infirmior per patiētē fortitudinē. Erat inquit vir
Est pulcior per apparētē gratitudinē. Ille inquit de
mōstratiue loquit. Est planior per innocētē mititudi-
nem. Simplex inquit. Est verior per existētē certitu-
dinem. Rectus inquit. ¶ Primo igitur dico q̄ ille q̄
simpliciter est rectus habet fortitudinem patientie.
quod ostenditur cum dicitur. Erat vir. Istud enim ver-
bum erat. signat sterilem stabilitatem. et istud nomen
vir signat virtutem fortitudinem et firmitatem. Ma-
sicut columna quāto magis est recta tanto magis est
firma: et tanto sub onere plus est solida atqz fixa. Sic
homo quanto in moribus est rectior: tanto ad sustinē-
dum onera tribulationum per patiētiam est fortior et
ad p̄seuerādum in bono p fortitudinem est firmior. ij.
Esdrē. ir. Cū absoluisset legem omnes recti steterūt.
Iste em videt similis colūne cyressine que cū est bñ
recta vir aut nunq̄ flectitur sub onere. Sic nec iustus
Unde Seneca. Stat rectus sub quolibet pondere nul-
la illuz res mouere facit. Vir inquit erat in terra bus
nomine iob. Unde de stabilitate et p̄seuerantia ta-
lum. dicitur Job. iij. Recordare obsecro quis vnq̄ in-
nocens perijt aut quando recti delecti sunt. quasi dice-
ret tales qui sunt recti et iusti non facili periret per
peccata. et ideo nō merentur deleri per tormenta. Isti
igitur habent fortitudinem patientie. Erat inquit vir
¶ Secundo dico quod illi sunt spiritualiter recti ha-
lent pulcritudinem apparentie. quod ostenditur cū
dicitur Ille quod est pronomē demonstratiuum.
¶ Res enim que sunt notabiliter pulcre solent esse libe-
tius demonstrare. Et ideo cū isti demonstrantur per
istud pronomē ille bene videtur significare quod isti
sunt per honestam apparentiam demonstrabiles
atqz pulcri. Res enim que sunt recte et alte. sunt ad
videndum vt communiter valde pulcre sicut patet de
illis arboribus et columnis que quanto sunt altiores
et rectiores. tanto sunt ad videndum pulciores: de-
lectabiliores et mirabiliores. Et maxime quia tales re-
cte et alte arbores sunt vt communiter continue reui-
rentes. Sic vere illi qui sunt recti in actu per iustitias
sunt vt cōmuniter delectabiles in aspectu per honestā
apparentiam. et ideo de isto ille idest de ista demonstra-
bili apparētia dicitur Sapient. x. Iustum deduxit dñs
per vias rectas et ostendit illi regnum dei. isti ergo ha-
bent pulcritudinem apparentie. ¶ Tertio dico q̄ isti

Est infirmior per patiētē fortitudinē. Erat inquit vir
Est pulcior per apparētē gratitudinē. Ille inquit de
mōstratiue loquit. Est planior per innocētē mititudi-
nem. Simplex inquit. Est verior per existētē certitu-
dinem. Rectus inquit. ¶ Primo igitur dico q̄ ille q̄
simpliciter est rectus habet fortitudinem patientie.
quod ostenditur cum dicitur. Erat vir. Istud enim ver-
bum erat. signat sterilem stabilitatem. et istud nomen
vir signat virtutem fortitudinem et firmitatem. Ma-
sicut columna quāto magis est recta tanto magis est
firma: et tanto sub onere plus est solida atqz fixa. Sic
homo quanto in moribus est rectior: tanto ad sustinē-
dum onera tribulationum per patiētiam est fortior et
ad p̄seuerādum in bono p fortitudinem est firmior. ij.
Esdrē. ir. Cū absoluisset legem omnes recti steterūt.
Iste em videt similis colūne cyressine que cū est bñ
recta vir aut nunq̄ flectitur sub onere. Sic nec iustus
Unde Seneca. Stat rectus sub quolibet pondere nul-
la illuz res mouere facit. Vir inquit erat in terra bus
nomine iob. Unde de stabilitate et p̄seuerantia ta-
lum. dicitur Job. iij. Recordare obsecro quis vnq̄ in-
nocens perijt aut quando recti delecti sunt. quasi dice-
ret tales qui sunt recti et iusti non facili periret per
peccata. et ideo nō merentur deleri per tormenta. Isti
igitur habent fortitudinem patientie. Erat inquit vir
¶ Secundo dico quod illi sunt spiritualiter recti ha-
lent pulcritudinem apparentie. quod ostenditur cū
dicitur Ille quod est pronomē demonstratiuum.
¶ Res enim que sunt notabiliter pulcre solent esse libe-
tius demonstrare. Et ideo cū isti demonstrantur per
istud pronomē ille bene videtur significare quod isti
sunt per honestam apparentiam demonstrabiles
atqz pulcri. Res enim que sunt recte et alte. sunt ad
videndum vt communiter valde pulcre sicut patet de
illis arboribus et columnis que quanto sunt altiores
et rectiores. tanto sunt ad videndum pulciores: de-
lectabiliores et mirabiliores. Et maxime quia tales re-
cte et alte arbores sunt vt communiter continue reui-
rentes. Sic vere illi qui sunt recti in actu per iustitias
sunt vt cōmuniter delectabiles in aspectu per honestā
apparentiam. et ideo de isto ille idest de ista demonstra-
bili apparētia dicitur Sapient. x. Iustum deduxit dñs
per vias rectas et ostendit illi regnum dei. isti ergo ha-
bent pulcritudinem apparentie. ¶ Tertio dico q̄ isti

Est infirmior per patiētē fortitudinē. Erat inquit vir
Est pulcior per apparētē gratitudinē. Ille inquit de
mōstratiue loquit. Est planior per innocētē mititudi-
nem. Simplex inquit. Est verior per existētē certitu-
dinem. Rectus inquit. ¶ Primo igitur dico q̄ ille q̄
simpliciter est rectus habet fortitudinem patientie.
quod ostenditur cum dicitur. Erat vir. Istud enim ver-
bum erat. signat sterilem stabilitatem. et istud nomen
vir signat virtutem fortitudinem et firmitatem. Ma-
sicut columna quāto magis est recta tanto magis est
firma: et tanto sub onere plus est solida atqz fixa. Sic
homo quanto in moribus est rectior: tanto ad sustinē-
dum onera tribulationum per patiētiam est fortior et
ad p̄seuerādum in bono p fortitudinem est firmior. ij.
Esdrē. ir. Cū absoluisset legem omnes recti steterūt.
Iste em videt similis colūne cyressine que cū est bñ
recta vir aut nunq̄ flectitur sub onere. Sic nec iustus
Unde Seneca. Stat rectus sub quolibet pondere nul-
la illuz res mouere facit. Vir inquit erat in terra bus
nomine iob. Unde de stabilitate et p̄seuerantia ta-
lum. dicitur Job. iij. Recordare obsecro quis vnq̄ in-
nocens perijt aut quando recti delecti sunt. quasi dice-
ret tales qui sunt recti et iusti non facili periret per
peccata. et ideo nō merentur deleri per tormenta. Isti
igitur habent fortitudinem patientie. Erat inquit vir
¶ Secundo dico quod illi sunt spiritualiter recti ha-
lent pulcritudinem apparentie. quod ostenditur cū
dicitur Ille quod est pronomē demonstratiuum.
¶ Res enim que sunt notabiliter pulcre solent esse libe-
tius demonstrare. Et ideo cū isti demonstrantur per
istud pronomē ille bene videtur significare quod isti
sunt per honestam apparentiam demonstrabiles
atqz pulcri. Res enim que sunt recte et alte. sunt ad
videndum vt communiter valde pulcre sicut patet de
illis arboribus et columnis que quanto sunt altiores
et rectiores. tanto sunt ad videndum pulciores: de-
lectabiliores et mirabiliores. Et maxime quia tales re-
cte et alte arbores sunt vt communiter continue reui-
rentes. Sic vere illi qui sunt recti in actu per iustitias
sunt vt cōmuniter delectabiles in aspectu per honestā
apparentiam. et ideo de isto ille idest de ista demonstra-
bili apparētia dicitur Sapient. x. Iustum deduxit dñs
per vias rectas et ostendit illi regnum dei. isti ergo ha-
bent pulcritudinem apparentie. ¶ Tertio dico q̄ isti

Est infirmior per patiētē fortitudinē. Erat inquit vir
Est pulcior per apparētē gratitudinē. Ille inquit de
mōstratiue loquit. Est planior per innocētē mititudi-
nem. Simplex inquit. Est verior per existētē certitu-
dinem. Rectus inquit. ¶ Primo igitur dico q̄ ille q̄
simpliciter est rectus habet fortitudinem patientie.
quod ostenditur cum dicitur. Erat vir. Istud enim ver-
bum erat. signat sterilem stabilitatem. et istud nomen
vir signat virtutem fortitudinem et firmitatem. Ma-
sicut columna quāto magis est recta tanto magis est
firma: et tanto sub onere plus est solida atqz fixa. Sic
homo quanto in moribus est rectior: tanto ad sustinē-
dum onera tribulationum per patiētiam est fortior et
ad p̄seuerādum in bono p fortitudinem est firmior. ij.
Esdrē. ir. Cū absoluisset legem omnes recti steterūt.
Iste em videt similis colūne cyressine que cū est bñ
recta vir aut nunq̄ flectitur sub onere. Sic nec iustus
Unde Seneca. Stat rectus sub quolibet pondere nul-
la illuz res mouere facit. Vir inquit erat in terra bus
nomine iob. Unde de stabilitate et p̄seuerantia ta-
lum. dicitur Job. iij. Recordare obsecro quis vnq̄ in-
nocens perijt aut quando recti delecti sunt. quasi dice-
ret tales qui sunt recti et iusti non facili periret per
peccata. et ideo nō merentur deleri per tormenta. Isti
igitur habent fortitudinem patientie. Erat inquit vir
¶ Secundo dico quod illi sunt spiritualiter recti ha-
lent pulcritudinem apparentie. quod ostenditur cū
dicitur Ille quod est pronomē demonstratiuum.
¶ Res enim que sunt notabiliter pulcre solent esse libe-
tius demonstrare. Et ideo cū isti demonstrantur per
istud pronomē ille bene videtur significare quod isti
sunt per honestam apparentiam demonstrabiles
atqz pulcri. Res enim que sunt recte et alte. sunt ad
videndum vt communiter valde pulcre sicut patet de
illis arboribus et columnis que quanto sunt altiores
et rectiores. tanto sunt ad videndum pulciores: de-
lectabiliores et mirabiliores. Et maxime quia tales re-
cte et alte arbores sunt vt communiter continue reui-
rentes. Sic vere illi qui sunt recti in actu per iustitias
sunt vt cōmuniter delectabiles in aspectu per honestā
apparentiam. et ideo de isto ille idest de ista demonstra-
bili apparētia dicitur Sapient. x. Iustum deduxit dñs
per vias rectas et ostendit illi regnum dei. isti ergo ha-
bent pulcritudinem apparentie. ¶ Tertio dico q̄ isti

Est infirmior per patiētē fortitudinē. Erat inquit vir
Est pulcior per apparētē gratitudinē. Ille inquit de
mōstratiue loquit. Est planior per innocētē mititudi-
nem. Simplex inquit. Est verior per existētē certitu-
dinem. Rectus inquit. ¶ Primo igitur dico q̄ ille q̄
simpliciter est rectus habet fortitudinem patientie.
quod ostenditur cum dicitur. Erat vir. Istud enim ver-
bum erat. signat sterilem stabilitatem. et istud nomen
vir signat virtutem fortitudinem et firmitatem. Ma-
sicut columna quāto magis est recta tanto magis est
firma: et tanto sub onere plus est solida atqz fixa. Sic
homo quanto in moribus est rectior: tanto ad sustinē-
dum onera tribulationum per patiētiam est fortior et
ad p̄seuerādum in bono p fortitudinem est firmior. ij.
Esdrē. ir. Cū absoluisset legem omnes recti steterūt.
Iste em videt similis colūne cyressine que cū est bñ
recta vir aut nunq̄ flectitur sub onere. Sic nec iustus
Unde Seneca. Stat rectus sub quolibet pondere nul-
la illuz res mouere facit. Vir inquit erat in terra bus
nomine iob. Unde de stabilitate et p̄seuerantia ta-
lum. dicitur Job. iij. Recordare obsecro quis vnq̄ in-
nocens perijt aut quando recti delecti sunt. quasi dice-
ret tales qui sunt recti et iusti non facili periret per
peccata. et ideo nō merentur deleri per tormenta. Isti
igitur habent fortitudinem patientie. Erat inquit vir
¶ Secundo dico quod illi sunt spiritualiter recti ha-
lent pulcritudinem apparentie. quod ostenditur cū
dicitur Ille quod est pronomē demonstratiuum.
¶ Res enim que sunt notabiliter pulcre solent esse libe-
tius demonstrare. Et ideo cū isti demonstrantur per
istud pronomē ille bene videtur significare quod isti
sunt per honestam apparentiam demonstrabiles
atqz pulcri. Res enim que sunt recte et alte. sunt ad
videndum vt communiter valde pulcre sicut patet de
illis arboribus et columnis que quanto sunt altiores
et rectiores. tanto sunt ad videndum pulciores: de-
lectabiliores et mirabiliores. Et maxime quia tales re-
cte et alte arbores sunt vt communiter continue reui-
rentes. Sic vere illi qui sunt recti in actu per iustitias
sunt vt cōmuniter delectabiles in aspectu per honestā
apparentiam. et ideo de isto ille idest de ista demonstra-
bili apparētia dicitur Sapient. x. Iustum deduxit dñs
per vias rectas et ostendit illi regnum dei. isti ergo ha-
bent pulcritudinem apparentie. ¶ Tertio dico q̄ isti

Est infirmior per patiētē fortitudinē. Erat inquit vir
Est pulcior per apparētē gratitudinē. Ille inquit de
mōstratiue loquit. Est planior per innocētē mititudi-
nem. Simplex inquit. Est verior per existētē certitu-
dinem. Rectus inquit. ¶ Primo igitur dico q̄ ille q̄
simpliciter est rectus habet fortitudinem patientie.
quod ostenditur cum dicitur. Erat vir. Istud enim ver-
bum erat. signat sterilem stabilitatem. et istud nomen
vir signat virtutem fortitudinem et firmitatem. Ma-
sicut columna quāto magis est recta tanto magis est
firma: et tanto sub onere plus est solida atqz fixa. Sic
homo quanto in moribus est rectior: tanto ad sustinē-
dum onera tribulationum per patiētiam est fortior et
ad p̄seuerādum in bono p fortitudinem est firmior. ij.
Esdrē. ir. Cū absoluisset legem omnes recti steterūt.
Iste em videt similis colūne cyressine que cū est bñ
recta vir aut nunq̄ flectitur sub onere. Sic nec iustus
Unde Seneca. Stat rectus sub quolibet pondere nul-
la illuz res mouere facit. Vir inquit erat in terra bus
nomine iob. Unde de stabilitate et p̄

Reconciliatio.

qui spūaliter sunt recti habent multitudinē innocentie. Simpler inquit. Recti enim que sunt bone et recte: sunt ut communiter bene leues. fructus plane quia si haberent gibbositates et asperitates non essent recte. Sic vere illi qui spiritualiter sunt recti debent esse innocentēs simplices atque plani non enim debent habere aliquā concavitatē falsitatis. sed simplicitatem et planiciem totius veritatis. Simpler inquit. i. sine plica. quia scilicet res que sunt sine plica et sine tortuositate sunt recte. Sic illi qui sunt innocētes et simplices sunt sine fraude. vñ prouerbio. ij. Qui enim recti sunt habitabunt in terra et simplices permanent in ea. Ac si diceret. Idē sunt recti et simplices. Habent igitur isti aptitudinem innocentie. Quarto dico quod isti qui spūaliter sunt recti habent certitudinem existentie. quia scilicet tales nihil habent curium. fictum et falsum. sed totum quicquid est in eis et interius in intentione. et exterius in conuersatione totum est verum. solidum atque firmum. Et hoc notatur in verbo. Rectus et timens deū Rectus enim et verus pro eodē supponunt. Et ideo ille proprie rectus dicitur qui sine cuacūque fictiōe verus. firmus et solidus inuenitur: ut sic cuilibet tali possit deus dicere illud quod dicitur fuit dauid. i. Regum. xxix. Rectus es tu bonus in conspectu meo. Istam autē rectitudinē existentie debemus habere potissime religiosi et clerici qui sumus exemplar et regula aliorū. Regula enim summe debet esse recta. quia si esset falsa et curua. oīa regulata fierent similiter ita curua. Sic et nos qui sumus exemplar et regula aliorū habemus necessario esse recti et virtuosos et alias si essemus torti: curui et defectuosi. oēs alij nostri imitatione fierent vitiosi. Rectus ergo et timens deum proueb. xxi. Qui autē rectus est dirigetur in viam suā. Sed proculdubio istud est aduertendum quod ad habendū rectitudinē omnimode perfectionis multa recta sunt necessaria. Debemus enim habere.

Rectum cor intentionis.
Rectos oculos discretiois
Rectos pedes affectionis
Rectos amplexus dilectionis.
Rectas penas cōtēplationis.
Rectas manus operationis.
Rectas vias conuersationis.
Recta verba predicationis.
Recta labia eruditionis
Recta vocē iubilationis.
Rectos frenos moderatiois.

Omnes enim rectitudines istas debere habere ad hoc quod possit spūaliter esse rectus. Igitur habeat rectitudinē in corde interioris quia sicut dicitur in ps. Tur orta est iusto. et rectis corde leticia. Et iterū. Quā bonus israel deus his qui recti sunt corde. Aliibi. Boni facite bonis et rectis corde. Rectitudo enim intentionis et cordis super oīa placet deo. Item habeat rectitudinem in oculo discretiois Hierem. xxi. Facite mihi ut bonus et rectus in oculis vestris. Quod est contra inuidos qui rectis oculis non possunt respicere alios. i. Regum. xxiij. vbi dicit. Non rectis ergo oculis aspicebat saul dauid. Quod est contra fatuos qui etiā de suis proprijs actibus recte nesciunt iudicare. quia sicut dicitur. prouerbi. xij. Via stulti recta in oculis eius. sed non sic. sed iuxta illud quod dicitur. puer. iij. Oculi tui recta videant. Item habeat rectitudinē in pede affectionis Ezech. i. Pedes eorum pedes recti.

Item rectos amplexus dilectionis. Cant. i. Recti diligunt te. Item rectas penas contemplationis Ezech. i. Penne eorum recte alterius ad alterā. Item rectas manus operationis. prouerbior. xx. Et studijs suis intelligitur puer si recta et munda sunt opera eius. Et. iij. Regum. xv. fecit asa rectum in conspectu domini. Item rectas vias vite et conuersationis. Unde Sapientie. x. Iustum deduxit dominus per vias rectas. Et Ecclesiastici. li. Ambulauit pes meus iter rectum. Quamuis de malis dicatur illud prouerbiorum. iij. Quod ipsi relinquunt iter rectum et ambulant per vias tenebrosas. Minus enim sicut dicitur prouerbiorum. xxi. Abominantur impij eos qui in recta sunt via. Quia sicut dicitur prouerbio. xvi. Est via que videtur homini recta et nouissima eius ducit ad mortē. Item ha-

beat recta verba predicationis prouerbio. viij. Veritatem meditabitur guttur meum. aperientur labia mea ut recta predicent. Item habeat recta labia eruditionis. prouerbiorum. viij. Recti sunt omnes sermones mei. Item rectam vocem iubilationis. ps. Rectos decet collaudatio. Laudabimus omnes recti corde. Iustitie domini recte letificant corda. rectis corde leticia. Item habeant rectum frenum moderationis. Eccli. xviij. facito frenos ori tuo rectos. Et sic habeat spiritum rectum gratie et deuotionis. ps. Cor mundum crea in me deus. et spiritus rectus in noua in viscibus meis. Et finaliter perueniet ad terram rectam eterne habitationis ps. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: letificabis in gaudio cum vul tu tuo. istis igitur modis efficitur homo rectus quibus multi sunt ita peruersi. quod nihil volunt cogitare: dicere aut facere recte similes cancro qui nunquam vadit recte. Et similes cani rabido qui vacillando et nunquam recte dicitur incedere: quia breuiter hodie sunt pauci homines ita recti: quia sicut dicitur. Michae. viij. Perit iustus de terra et rectus in hominibus non est. Et Amos. iij. Nescierunt facere rectum. et. Non sic ergo sed sit homo verus: rectus: realis: et non deius vel obliquus. Rectus inquit et timens deum Sic habebit. Existētie certitudinem. Innocētie multitudinem. Apparentie pulcritudinem. Permanentie fortitudinem. Et sic bene dicitur. Erat vir ille simplex et rectus et timens deum. Sufficit. vide. s. de iustitia.

Reconciliatio. Nota quod reconciliatio idem est quod de discordia ad pacē et ad cōcordiā reductio. et quod. s. de pace et pacificatione plenarie est tractatum: modo superest aliquid dicendum. Nota ergo quod reconciliatio est scilicet Actus caritatis. Actus unitatis. Actus benignitatis. Indulgentie vnie et pietatis. Et ideo est triplex reconciliatio videlicet Una quam.

fecit deus carnem assumendo.

facit homo corde penitendo.

facit iustus mente remittendo.

Est igitur reconciliatio celestis numinis placatiua. Et ista est illa per quam deus fuit mundo reconciliatus quando filius exstitit incarnatus. Istā enim reconciliatio facta est per patrimoniū filij dei: quando sortem nostram humanam creaturam per incarnationem accepit in prorem. Christus enim fuit sicut sapiens qui dicitur discordes reconciliare: quia scilicet iste deum et hominem reconciliauit et ad unitatem fidei concordauit. Unde. ij. Corint. v. Omnia autem ex deo qui reconciliauit nos sibi per christum. Et ibidem. Deus erat in christo mundū reconcilians sibi. Item est reconciliatio dei et hominis vniuiua. Et ista fit per penitentiam. quādo enim deus est inimicus et contrarius alicui propter peccatum: sicut reconciliari necesse est quod penitentia interueniat satisfaciendo: culpam cogitando et emendam agendo. et se in omnibus humiliando. Adamas enim et magnes dicuntur lapides. reconciliationis. Quia sicut dicit dyascorides. Per istos mulier repudiata redit in gratiam viro sui. Sic penitentia animam peccatricem christo viro suo reconciliat. ipsosque simul pacificat et concordat. in dicum. xij. Secutus est eam vir suus volens reconciliari. Potissime autem ista reconciliatio fit quando mater ipsius dei pro peccatoribus intercedit Oratio enim beate virginis et sanctorum: et etiam oratio propria multum facit. Unde. ij. Machabeorum. i. Exaudiat dominus orationes vestras et reconcilietur vobis nec vos deserat in tempore malo. Item est reconciliatio fraterni turbinis lenitiua. et ista est illa qua homo tenetur reconciliari fratri suo sibi discordi et offenso. Caritas enim non debet pati quod nos qui fratres sumus in christo per iras aut per odium diuidamur quoniam mo necesse est quod statim inuicē concordemur. Exemplo grui que quandoque inter se dicuntur fortiter pugnare: sed statim

statim finita pugna inuicem reconciliare non obmittunt ppter hoc inuicē volitare cōtervt pñ habitare. Sic de nos si alter alteri aliquoties irascimur necesse est qd inuicē recōciliemur et qd omni odio et rācore dimisso. et in habitatione et in volatu. i. in oratiōe simul iterum copulemur. Et de hoc. Math. v. Si frater tuus habet aliquid aduersum te: vade prius recōciliari fratri tuo: sic offeres munus tuum. roma. v. Reconciliati salui erimus ab ira. De qd em̄ qui caritas est. nō haberet munus grati si sibi ab odiosis iracundis offerret. Et id vult ut aī omnia recōciliemur et ut per caritatē inuicē concordemur. ij. Mach. xij. Reconciliatus obtulit sacrificium. patz ergo qd est recōciliatio fraterna. Interna. Eterna etc. Uide. s. de Pace. Pacificare. Concordia. Caritate. Amore. et similibus. etc.

recumbere. Uide vbi accumbere seu Accumbere. Et vbi discumbere.

Redarguere. reprehendere.

seu reprobare. Nota qd multiplex redarguere inuenitur videlicet. Redarguere quod facit

Animus. Primo dico qd est vnus redarguere Optimus. qd facit animus qd est euitandū. Et Pessimus istud pccato nihil aliud est qd remouet cōsciētia. qd scz cōscia statim vt hō malū aliquod facit ipm redarguit et remouet. Est em̄ sicut verticillum supra campanile. qd statim et subito vento stratio se opponit. Unde Sap. xvij. frequēter em̄ pccant pessima redarguēt eos psciētia. Boni autē et iusti hōi redargutionē vitant: qd scz a reprehensibilibus rebus cauēt. et sicut impli corda sua non molestant. sicut Job de seipso dicebat Job. xxvij. Justificationē quā cepi tenere non deseram: neqz enim reprehendit me cor meum in tota vita mea. Et Judith. vij. d. Omnia que locuta es vera sunt. et non est in sermonibus tuis vlla reprehensio. Sic est tamē qd certe talis psciētie reprehensio tunc est vtilis qsi ex tali redargutione emendatio sequit. et quandoque per pñiam mordēte psciētia reformatur. sicut Job de seipso dicebat Job. xlij. Ipse me reprehendo et ago penitētiam in fanilla et cinere. Et bene dicit Ago pñiam quia scilicet ex tali cordis redargutione non debet sequi obstinatio vel desperatio. sed potius spes venie et pñia seu conuersio. sicut bñ videtur innuere scriptura scilicet. i. Job. ij. vbi dicit sic. Si reprehēdit nos cor nostrū: maior est deus corde nostro. q. d. maior est deus vt indulgeat qd debeat esse cordis desperatio. vt remoueat. Ista est igitur redargutio quā facit animus. Secundo dico qd est redargutio quā facit optimus. hoc est dictu boni predicator seu platus q. s. malos redarguit castigat. Iur. a illud. Jude. Redarguere opz impios. Ut et de malis operibz dicat illud Eph. v. Nolite cōicare opibus infructuosis tenebrarū magis autē redarguite. Et certe non solū mali et mala redargui debent immo etiam ipsi boni si ipsos contingat male agere sicut paulus legitur reprehendisse petrum pro eo qd gentes iudicare cōgebat. sicut scilicet ipse dicit Gal. ij. Restitui inquit petro in faciē quia reprehensibilis erat. Ista est igitur redargutio quam facit optimus. Tertio dico qd inuenitur redargutio quam facit pessimus. Inuidi enim et detractores nihil inueniunt ita bene factuz quin iugiter reprehendant. Boni autem econuerso. qd scz boni redarguunt se et non alios. alij vero nō se sed alios. Unde de viro iusto dicit in ps. factus sum sicut hō nō audiens et non habēs in ore suo redargutiones Sufficit Uide de arguere et corrigere et similibus.

Reddere. Nota qd reddere pñsupponit pñmissionem. receptionē. vel aliqualem obligationem. Et quia hōi obligatur et tenetur. Deo proximo sibi et prelato. Quia etiam deus tenetur homini sicut creator creature. factor facture. genitor geniture. Hinc est quod Aliqua reddit deus. Aliqua reddit homo. Et aliqua sunt reddenda deo. Et aliqua ho-

mini. Primo quidē dicamus de deo sicut enim dicit Eccli. v. Altissim⁹ est patientissimus redditor. Patientissimus enim dicitur. qd scz non statim reddit pmissa sua siue bona siue mala. quin immo cōmmiter consuevit differre vsqz ad tēpus. sed finaliter optime reddit homini quicquid debet Ipse est sicut grus que subito non mouetur a terra. immo in principio aīqz volare incipiat dicitur facere nouem passus. Postqz vero incepit cito volat. Sic deus non statim pñsupponit ad volatū suozū actū ēre quēdū vel ad reddēdū pñia iustis. v. supplicia iniustis. Multos em̄ passus solz trāsire dissimulās pccatā hōi vt emēdēt et merita iustorum meli⁹ probēt. S3 procerto qsi ipse incipit reddere ipse nō solz p modico desistere: immo solz actū suū exercere celeriter et cōplere et vnicuiqz restituere et reddere quod meretur ps. Tibi domine misericordia. qd tu reddis vnicuiqz sūm opera sua. Ipse est em̄ sicut terra que si bene colitur reddit homini fructus bonos. Si vero non bene colitur. reddit ei spinas et tribulos et alios fructus malos. Quia procerto deus reddit generaliter bona bonis et etiā vt cōiter mala malis. Apoc. xij. Ecce venio cito et merces mea mecum est reddere vnicuiqz sūm opera sua. Dispensator enim qui est super opera sua non reddit mercedē operarijs omni sero immo expectat vsqz in finem septimane. et tūc reddit omnibus salarium quod promisit. Sic deus finez septimane huius vite expectat: vbi post mortē reddet omnibus quod debebit puerbi. xliij. Seruatorē anime tue nihil fallit. Reddetqz homini iuxta opera sua. Notemus igitur qd deus Reddet.

Gratiam penitētibus. Dicam⁹ igitur qd de Copiam indigētibus. penitētibz reddit gratiam. Eccli. ij. Dñs p gloriam triumphantis. spectat est qui reddit eloquentiā pdicantibus. gratia. ij. Re. ij. filijs bramiū militātibz. berzellay reddes gfas. Ipse mī laborātibz. Itē indigētibz reddet gaudii lamētantibus. dit copiam. Job. ij. Red Salaris miserātibz. dat vobis annos quos Supplicis delinquentibz. comedit locusta. Itē triumphantis reddit gliaz zach. ix. Hodie quoqz annūciā duplicia reddā tibi. Per duplicia enim intelligit gloria paradisi propter duplicem stolam anime scilicet et corporis. Itē predicantibus reddit facundiaz. vnde Soph. iij. Tūc reddam populis labium electum. Itē dico quod deus militātibz reddit bramiū. vnde. ij. Thimo. iij. Cursum consummaui. fidem seruaui. bonum certamen certavi. ideo reposita est mihi corona iustitie quam reddet mihi dominus iustis iudex. Itē laborantibus reddit pñm. Unde Sapientie. x. Reddet deus mercedem laborum suorum et deducet eos in via mirabili. Itē lamentantibus reddit gaudium. psalm. Redde mihi leticiam salutaris tui et spiritui principali confirmā me. Itē miserantibus reddit salarium: quia scilicet deus valde remunerat homines misericordes. Unde dauid postqz pepercisset sauli dictum sibi fuit. j. Regum. xliij. Reddat tibi dominus vicissitudinem. Unde Proverbiorum. xvj. Si esurierit inimicus tuus ciba illum et domin⁹ reddet tibi. Itē delinquentibus reddit supplicia quia scilicet ipse est qui reddit retributionem superbis. psalm. Ipse est qui impis et peccatoribus reddit vindictam Ecclesiastici. xij. Ipse est qui reddit ultionem hostibus suis. et his qui oderunt eum retribuet. Et sic patet quod est quedam redditio superior et diuina. Secundo vero dico quod est quedam redditio inferior et humana. Et ista est illa qua homo tenetur reddere vnicuiqz quod suus est. Omnia enim que sunt libenter reddunt illud ad quod naturaliter obligantur. Sicut patet de stellis que libenter reddunt illuminationem. De terra que libenter reddit fructum productionem. Quia beniventer omnes creature sine difficultate consueverunt reddere illum debitum

Redigere.

famulatum ad quē ipsas natura voluit obligare. et quia hō grecis et barbaris sapiētib⁹ et insipientibus debitor est necesse est quod unicuique reddat quod dicitur. v. deo. primo. prelatō. subdito. sibi ipsi. Juxta illud Math. xxi. Reddite quod sunt cesaris cesari et quod sunt dei deo. Tibi aduerte quod in ista redditōe tria sunt breuiter attendenda videlicet Voluntatis promptitudo. Equitatis rectitudo.

Dignitatis celsitudo.

Primum facit auctoritas legis. Reddite secundum facit necessitas gregis. quod sunt inquit cesaris cesari. Tertium per bar sublimitas regis. que sunt inquit dei deo. Iste enim sunt tres cause propter quas dicitur hō reddere illud quod dicitur vicis. Propter timorem legis mandatorum. Reddite. Propter amorem gregis proximorum quod sunt cesaris cesari. Propter honorem regis superiorum. quod sunt dei deo.

¶ Igitur dico quod ad reddendum debita nos excitat auctoritas mandatorum dei vel legis Et hoc ostenditur cum dicitur. Reddite. quod est imperatiui modi significatio. quod ex legis imperio et mandato ad reddendum debita obligamur. Juxta illud Roman. xii. Reddite omnibus debita. cui tributum tributū: cui vectigal vectigal. cui timorem timorem. cui honorem honorem. et Math. xxi. Reddite de quod debetis. Quicquid enim a deo vel a proximo recipimus necesse est quod uno modo vel alio reddamus. Et prolo maris quod aquas fluminum et fontium recipit: ipsas iterum fontibus et fluminibus restituit atque reddit. Sic et nos bona que a deo recipimus reddere debemus per gratiarum actionem per. Nouerit et reddite domino deo vestro. Illa vero que recepimus a proximo debemus sibi reddere precompensationem. Hierem. i. Reddite illi secundum opus suum. Aduerte tamen quod quidam sunt similes sanguisugę que sanguinem bene bibunt recipit: ipsum tamen non nisi per violētiam reddit. Sic sunt multi qui semper volunt recipere et nihil reddere Hierem. xxi. Mercedem eius non reddet ei. Hō sic ergo sed reddamus quia ad hoc excitat auctoritas mandatorum dei legis.

¶ Ite reddamus debita quia ad hoc nos inuitat necessitas proximorum gregis. Que sunt inquit cesaris cesari id est quod sunt hominibus homini. Ac si dicat. Reddite proximis vestris illa que tenemini eis reddere. Tūc nota quod nos debemus reddere scilicet.

Parentibus pietatem.
Maiores humilitatem.
Proximis charitatem.
Seruitoribus utilitatem.
Conquerentibus equalitatem.
Delinquentibus severitatem.
Arguentibus veritatem.

¶ Igitur reddamus nostris parentibus pietatem. Exemplo quodam rumdam auum que parentis suo senio cōfectos fouet et nutriunt. sicut in iuuentute ab eis fuerant enutrite. Et vocantur iste aues ciconie. et tales sunt aues illius nature sicut dicit Plinius. Dantes nobis crepusculum. ut parentibus vicis reddamus et quod eos necessitatis tempore nutriamus primo Thimo. v. Mutuam vicem reddite parentibus. Item reddamus nostris maioribus humilitatem: quia scilicet ad ipsos pertinet dicere nobis illud. Luc. xxi. Redde rationem villicationis tue. Tene enim eis humiliter reddere rationem de regimine vite nostre. Item reddamus charitatem nostris proximis vicis proximis naturalibus si sumus laici: vel spiritualibus scilicet ecclesiis et beneficiis si sumus clerici. Unde. i. Corinth. vii. Alii proximo debitum reddat. Ite reddamus utilitatem nostris seruitoribus. Math. xx. Voca operarios et redde illis mercedem. Item reddamus equalitatem de nobis conquerentibus Luc. xxi. Si aliquem defraudauit reddo quadruplum. Ite reddamus severitatem malis delinquentibus. unde Iherem. ix. Percusserunt iudei inimicos reddentes eis. quod si ipsi parauerant facere. Item reddamus veritatem arguentibus Act. ii. Virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis Iesu christi etc. Sic

igitur patet quod homo debet reddere que sunt cesaris cesari id est reddere cuiuslibet quod secundum diuersam conditionem ipsius sibi debet. Unde Marci. xii. Reddite que sunt cesaris cesari. Patet quod ad reddendum debita nos inuitat necessitas proximorum gregis.

¶ Tertio dico quod ad hoc nos inuitat sublimitas superiorum regis. que sunt inquit dei deo quia scilicet honor et excellentia tanti principis nos debet inducere ad sibi reddendum illa que debemus eidem psalm. Redde altissimo vota tua. Nota ergo quod sibi reddende sunt. Vota et promissiones. Preces et orationes. Laudes et gratiarum actiones. De promissionibus dicitur Ecclesiastici. v. Si quid voueris deo non moreris reddere. De orationibus dicitur. Osee. xiii. Reddemus vitulos labiorum nostrorum. De gratiarum actionibus autem dicitur. Eccli. xxxv. Bono animo gloriam redde deo. Et in psalm. Tibi reddetur votum in hierusalem. Sic igitur patet quomodo reddendum est. Aliquid superiorum regi. Aliquid proximorum gregi. Aliquid mandatorum legi. Et ista est redditio inferiori et humana. Ista igitur de reddere sufficiat. Vide supra de Reddendo et de Restituendo.

Redigere. redactus.

Cum redigere id est sit quod aliquid in aliud conuertere vel mutare. Possumus dicere quod in scriptura reperitur Redigere quo

Vita terminatur. Est igitur quidam redactio terminativa. Et ista est illa qua Corpus castigatur. Virtus enervatur Libertas ligatur. fortuna mutatur. carnis nra finaliter redigitur in cinerem et in mortem. vñ Job. xvi. In nihilum redacti sunt omnes artus mei et Job. xvi. Caligavit ad indignationem oculis meus: et membra mea quasi in nihilum redacta sunt. Ite est redactio carnis subungativa. Et ista est illa qua iustus corpus suum in seruitutem redigit et quam etiam mentem et intellectum in fidei obedientiam supponit. De corpore enim quod per spiritum viri iusti in seruitutem redigitur. Patet. i. Corin. ix. vbi dicitur Castigo corpus meum et in seruitutem redigo. Ne forte cum aliis predicauerim ipse reprobus efficiar. De intellectu vero quod in fidei obedientiam captiuatur. Patet. ii. Corin. x. vbi apostolus dicit sic. In captiuitate redigentes omnem intellectum in obsequium christi. Ite est redactio virtutis destructiva. et ista est illa quando per peccata boni moris conditiones ad nihilum rediguntur. et in malos et superfluos conuertuntur et quam etiam membra humana in seruitutem carnis seu dyaboli redigitur et frenatur. Sicut dauid de seipso dicebat in ps. Et ego ad nihilum redactus sum et nesciui. Ut sic peccatoribus dicatur illud. Job. xii. Memoria nostra comparabitur cineri: et redigetur in lutum ceruices nostre. Cuius tamen contrarium dicebat apostolus de seipso. i. Corin. vi. vbi. dicebat sic. Omnia mihi licent sed ego sub nullius redigar potestate. Ite est redactio pauperum grauatiua. Et ista est illa qua iustos impium tyranni sub tyrannidis redigunt potestate. Sicut scilicet de Circe legitur in Ouidio libro. xiii. fabula. xv. quod hospites ab ea re collectos in porcorum effigiem conuertebat. et in seruitutem propriam redigebat Quia scilicet tyranni homines suos. id est illos qui in suis territoriis hospitantur et manent. solent in seruitutem suam redigere. et a libertatis effigie transmutare. Unde Sap. xix. Alii qui dem ignotos non recipiebant aduenas. Alii autem bonos hospites in seruitutem recipiebant: ut et sic de bonis talibus iniurias sustinentibus dicatur illud. ii. Corinth. xi. Sustinetis inquit si quis vos in seruitutem redigit. si quis deuorat: si quis accipit: si quis in faciem vos cedit. Ite est redactio fortune mutatiua. et ista certe est illa qua mundi diuites et peccatores. qui scilicet modo magni et excelsi quo ad mundanam gloriam reputantur finaliter in nihilum rediguntur per. Domine in ciuitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges. Et. ii. Esdre. j. Omnia honorifica eius ad nihilum redegerunt

redigerunt. vt sic breuiter de reductione fortune eorum in nihilum que fit per tribulationem. et etiam de reductione anime eorum in nihilum que fit per gratie et glorie amissionem et finalem damnationem dicat dominus Ezech. xxvj. Porro cum dederis gloriam tuam in terra viventium: in nihilum redigam te et non eris. ps. Ad nihilum rediges valde israel: istam autem reductionem in nihilum que scilicet per culpam et penam efficitur sum me timebat hieremias dicens Hierem. x. Scio inquit domine. quia non est hominis via eius. nec vt ambulet dirigat gressus suos. Corripe me domine verumtamen in iudicio et non in furore tuo: ne forte ad nihilum redigas me. Et sic igitur patet quomodo diuersi diuersimode in aliud rediguntur. Si vis latius cum exemplis et figuris. Vide vbi Conuerrere. vel Mutare.

Redimere. Nota quod redemptio proprie habet locum in seruitute. in captiuitate in venditate. vel hereditate. Et ideo quia mundus fuit seruituti peccati subiugatus. ad captiuitatem inferni damnatus. et hereditate paradisi priuatus. christus nobis ista tria restituit et redemit. quando pro istis obligationibus deo patri in crucis supplicio pro suo populo satisfecit Esa. lxiij. In dilectione enim sua redemit nos. Et generaliter et spiritualiter loquendo per redemptiones intelligitur illa salus et liberatio. quam christus natus et mortuus suis fidelibus procurauit. Et ita redemptio idem est. quod salus vel saluatio. De ista ergo aliquid est dicendum. Et dicamus. quod sicut hereditas vendita. per proximum potest redimi. sicut habemus ex legibus ciuilibus et diuinis. et hoc introductus est: ne hereditates extra gentes illorum quorum sunt deuoluantur. et si casu vendite fuerint vel distracte. vt per redemptionem ad genus et ad sanguinem reuertantur. Sic vere charissimus cum primogenitus frater noster ad vendiderit possessionem suam. et nostram scilicet hereditatem gratie et glorie. ipsamque dyabolo obligauerit pro vno miserabili morsu pomi voluit dei filius per carnis assumptionem fieri frater noster. vt haberet ius hereditatem redimendi et nobis restituendi et reddendi Leuit. xxv. Si attenuatus frater tuus vendiderit hereditatem suam propter quos eius poterit eam redimere. Deus enim pater misit filium suum sicut thesaurum preciosum repositum in sacco humanitatis vteri virginis. ad redimendum captiuos suos quos dyabolus subiugauerat seruituti sue. quia sicut dicitur in ps. Redemptionem misit dominus populo suo mandauit in eternum testamentum suum. Quia scilicet iste est qui venit dare animam suam redemptionem pro multis. sicut dicitur Matthei. xx. Tantum est enim precium salutis humane. quod nulla res corporalis poterat sufficere ad redemptionem. ideo oportuit quod per ista redemptionem daret dei filius vitam suam. Quia sicut dicitur. i. Thimo. ij. Ipse dedit redemptiones semetipsum pro nobis. Et nota quod sicut ille qui redimit alique a captiuitate facit sibi generaliter tria bona. quia scilicet ipsi ab hostibus liberantur. ipsi qui erant serui liberi efficiuntur. ipsis etiam patria et hereditas restituitur. Sic vere christus nos redimendo. hostium tulit potestatem. Gratie dedit libertatem. Glorie restituit hereditatem. Quantum ad primum. ipse nos redemit a demonum iurisdictione. ps. Quos redemit de manu inimici de manu peccatoris liberauit eos. Quantum ad secundum ipse nos redemit de criminis obligatione. ps. Ex vris iniquitate redimet animas eorum. Quantum ad tertium. ipse nos redemit de inferni inflammatione. quia sicut dicitur in ps. Ipse est qui redimit de interitu vitam tuam. qui coronat te in misericordia et miserationibus. In prima redemptione confringitur hostium vitio. Quia iste est qui redemit nos de manu tribulantis. psal. In secunda redemptione aboletur vitis conditio scilicet seruitus peccati. ps. et ipse redimet israel et omnes iniquitates eius. In tertia vero redemptione aperitur patrie regio: vel conceditur celi possessio. De qua Luc. xxi. Appropinquat redemptio vestra

Quia sicut dicitur de christo Theobry. ix. Ipse per proprium sanguinem introiuit semel in sancta eterna redemptione inuenta. Et de ista etiam dicitur Ikoma. viij. Expectantes redemptiones corporis nostri. Ista est igitur triplex redemptio de qua dominus nos redemit Sicut enim dicitur in libro Odoici de mirabilibus orientis. Est in India quedam regio vbi homines vadunt nudi faciem caninam habentes. qui si hominem in bello capiunt. si non sit qui eum redimat ipsum comedunt. Si vero aliquis redemptor fuerit ipsum liberum dimittit Sic vere charissimi in regione inferni seu mundi sunt demones. qui sunt nudi spiritualiter virtutibus. vel naturaliter sine corporibus vel temporaliter sine rebus mundialibus. et secundum hoc dicit Grego. Nudi ergo cum nudo luctemur. Ipsi igitur faciem habent caninam. propter crudeles infatigabilitatem. Et ideo homines quos in bello tentationum possunt capere per peccatum. solent in inferno comedere et vorare: preter illos quos christus ex sua misericordia voluerit redimere et saluare. ps. Dominus enim redemptor meus et adiutor meus. et in ipso sperauit cor meum et adiutus sum. In isto ergo redemptore nostro debemus gaudere et de redemptione per eum nobis data gratias agere et eum collaudare. Iuxta illud. ps. Dicant nunc qui redempti sunt a domino quos redemit de manu inimici. de regionibus congregauit eos. Ista ergo de Redemptione sufficiant. De lupia de Liberare. Et infra. de Saluare. et similibus titulis. etc.

Reducere. Nota quod reducere idem est quod iterum reducere. et retro aliquid ducere. Et pertinet redemptio ad illos qui sunt extra locum proprium vel extra statum. Et sic dico quod reducere pertinet scilicet.

Ad victores.	per victorem
Ad pastores.	de captiuitate
Ad rectores.	per pastorem
Ad predicatorum.	de deuicacate.

Per rectorem ab iniquitate. Per speculatorem a sapientia. Per rectorum a fatuitate. Deus enim est victor qui reducit captiuos virtualiter erucendo. Prelatus est pastor qui reducit deuotos exemplariter precedendo. Iudex est rector qui reducit iniquos corporaliter puniendo. Predicans vero est speculator qui reducit fatuos terribiliter clamando.

Quidam ergo reducuntur per deum victores virtualiter. Quidam reducuntur per bonum pastorem exemplariter. Quidam reducuntur per iustum rectorem manualiter. Quidam vero reducuntur per verum doctorem affabiliter. Primo igitur dico. quod est redemptio virtualis que completur per deum victores. Sicut enim rex potens de aduersario suo triumphans captiuos suos quos alius primo acceperat solet de captiuitate liberare. et ad propria reducere et saluare. Sic vere deus quippe dyabolo triumphauit in cruce. captiuos sanctos patres de inferno liberauit et ad patriam quam perdidit reduxit et superius ad gloriam secum duxit traxit. Ipse enim sicut dicitur. i. Regu. ij. Adornificat et viuificat. deducit ad inferos et reducit. Deus enim mortificauit et ad inferos humanum genus deduxit. quando ipsum propter peccatum ad mortem corporis pene et eterne et anime condemnauit. Ipsum vero tunc viuificauit et reduxit. quando per mortem suam ipsum eripuit et saluauit. Iher. xxxv. Liberabitur innocens et reducetur per sententiam in urbem. id est in paradysum. Quotidie etiam illos qui in carcere obstinationis a dyabolo tenentur captiui. solet dominus ad salutem reducere et eos misericorditer liberare Deutero. xxx. Reducet te dominus deus tuus de captiuitate tua. Ipsos enim reducit quandoque per consolationes. quandoque per inspirationes. quandoque per tribulationes. Per consolationes enim reducitur per prospera blandiendo Iudicu. xix. Secutus est eaz. id est animam peccatricem vir suus volens blandiri et secum reducere. Per tribulationes etiam reducitur per aspera deterrendo Ruth. j. Egressa sum plena. sed vacua me redu

Reficere.

git omnipotens. Per inspirationes vero reducit mirabiliter conuertendo. sicut fecit paulum quia scilicet secundum occulta sua iudicia sepe dimittit hominem in adinuentionibus suis secundum praua desideria cordis sui. ut post eum mirabiliter reducat. Unde Esa. lviij. Vias eius vidi et dimisi eum. et reduci eum. Et sic de ista reductione et conuersione quam multipliciter facit deus ipsemet dicit zacharia. r. Reducam eos de terra egypti. Ut sic homo sic reductus dicat sibi illud. ps. De abyssis terre iterum reduxisti me. Ista est ergo reductio spiritualis que completur per deum victorem. ¶ Secundo dico. quod est reductio exemplaris que completur per iustum pastorem.

Mutis scilicet sicut pastor ouem precedit greges. ita quod oues eum sequuntur. et sic a campis et pascuis ad domicilium reducuntur. Sicut etiam oues errantes. quibus vocando. quandoque verberando. quandoque etiam precedendo et viam ostendendo ad semitam rectam reducit. Sic prelatus precedendo per bona exempla clamando per bona monita vel feriendo per aspera facta. debet deuos subditos ad viam rectitudinis reducere. et eos usque ad domicilium. id est ecclesie vel religionis gratie etiam vel eterne saluationis domicilium antequam. ij. Reg. xv. Reduc tecum fratres tuos. Elephas enim dicitur hominem errantem ad viam reducere. et in via se ponens dicitur eum precedere et viam ostendere. Sic vere bonus prelatus in via iustitie exemplum dando se ponit. et sic subditos errantes ad veritatem reducit. Unde prelatus dicit. illud Ezech. xxxiij. Quod perierat requiram. quod abiectum fuerat reducam. quod confractum fuerat alligabo. et quod in firmum fuerat consolidabo. et quod pingue est et forte custodiam. Ista est ergo reductio exemplaris que completur per bonum pastorem. ¶ Tertio dico. quod est reductio manualis que completur per iustum rectorem. Et ista est illa quam faciunt mundi iudices et rectores. qui violententer per timorem penarum reducunt homines a deo vitiorum. similes alchimistis. qui vi metalla puluerizata et calcinata non reducunt in corpus nisi per ignis violentiam. cum adiunctione rerum liquabilius admixtarum. Baculus etiam tortus ad rectitudinem non reducitur nisi primo in igne ponatur. et nisi per violentiam ad partem oppositam conuertatur. Sic vere necesse est. quod malis impij per rigorem iusticie reducantur ad bonum. quia alias semper vacarent ad malum. Quis isti sunt. quandoque a fine balaam. De qua dicitur Numeri. xxiij. quod cum balaam verberaret eam volens ad semitam reducere. ipsa increpabat eum reprehendendo dicens. Cur me cedis ecciam tertio etc. quia scilicet tales in patientia non recipiunt huiusmodi castigationes. sed potius cum murmure et querela propter hoc tamen non debet iustus iudex cessare. sed proteruum populum ad rectitudinem iusticie reducere. Exemplo bubulci qui stimulo boues reducit. dicens Esaie. xxxvij. Ego reducam te in viam per quam venisti. Ista est ergo reductio manualis que completur per iustos rectores. ¶ Quarto dico. quod est reductio verbalis. que exercetur per predicatorum. Doctores enim et predicatorum clamando. docendo. monendo. arguendo reducunt homines ad salutem. Unde ipsis dicitur illud Gene. xxi. Date potum ouibus. et sic ad pastum eas reducite. Et sic igitur pater. quomodo est quadruplex reductio. Sed vide supra de Conuersione. Et infra de Reuerri.

Redundare. Vide vbi abundare.

Reedificare. Vide vbi Edificare.

Referre. Reportare. idem est quod iterum ferre seu iterato portare aut reportare. Et sic dico quod nos inuenimus multiplex referre. Et sic certe dico quod a diuersis diuersimode Referuntur fructus et opera. Merces et munera. Verborum federa.

¶ Primo igitur dico quod referuntur fructus

Grates non aspera.

et opera. quia sicut arbor recipit humorem et ager semen. et tandem fructus restituunt et referunt prout possunt. Sic homines semen et humorem gratie et boni propositi recipiunt. et tandem fructum bonorum operum reportant et referunt. Ut sic dicant tales fructifici relatores illud Gen. xliij. Inuenimus pecuniam in ore saccorum. quam nunc eodem pondere reportamus. Pecunia enim ista est diuina gratia. que scilicet in ore facit conscientie recipitur. sed tandem per multiplicationem bonorum operum eodem pondere. id est proportionem debita reportatur. Unde ibidem dicit Jacob filiis suis pecuniam duplicem ferte vobiscum et illam quam inuenistis in sacculis reportate. Cuius tamen contrarium faciunt multi. qui scilicet bonos fructus non referunt. immo nullos vel saltem inutiles seu paucos. Multos dico. quia scilicet multi sunt qui sicut bone arbores in fide et ecclesia plantantur. et seminantur. qui tamen per peccata corrupti et bonis fructibus impediuntur. Sicut de semine iacto inter spinas dicit dominus Luce. viij. Et hi sunt qui audiunt et a sollicitudinibus et diuitijs et voluptatibus vite euntes suffocantur. et non referunt fructum. Paucos etiam. quia scilicet multi sunt qui paucos bonorum operum fructus reportant. sicut Hier. xliij. dicitur. quod scilicet iuerunt ad hauriendum aquam et non inuenerunt. portauerunt vasa suauacua. ¶ Itaque ergo quod referuntur fructus et opera. ¶ Secundo dico. quod referuntur munera. Ille enim referre. debet munus dicitur a quo merces iuxta quod meruit reportatur. Homo enim qui alicui domino seruauit hoc solum debet ab eo reportare. quod apud eum noscitur meruisse. Ideo bene dicitur. ij. Cor. v. quod omnes nos manifestari oportet ante tribunal christi. ut recipiat unusquisque propria corporis prout gessit siue bonum siue malum. Ut sic de bonis dicatur illud Iheb. x. Patientia inquit vobis necessaria est ut facientes voluntatem dei reportetis promissionem. ¶ Tertio dico. quod referuntur verborum pondera. quia reuera illi qui verba dei referunt. sicut sunt predicatorum et qui aliena verba reportant et dicunt. sicut sunt nuncij vel relatores debent verba sua debite ponderare. et id quod iustum et verum est reportare. ij. Reg. ix. I. nuncij retulerunt omnia. Et Iudic. viij. In modum referebat quod viderat. Quod tamen est contra multos relatores verborum. qui scilicet non charitate sed adulatione moti solent. que et plus quam audierunt referre. Sed de talibus relationibus et relationibus seu reportationibus bonis vel malis transeo. quia multa dicta sunt vbi. ¶ Dicere vel ¶ Har rare. et vbi Verbum seu sermo et similia. Et vbi Detraction. Inuidia seu murmur. ¶ Quarto autem dico. quod referuntur grates non aspera. quia scilicet gratias benefactoribus nostris debemus referre et ipsos de sua munificentia commendare. vñ Act. xij. Chorus sanctus gratias referenti ibat ex aduerso. Vide. s. satis de gratiarum actione. Et supra de Har rare. et similibus. quia. leuiter transeo de Referre.

Reficere. refectio. Nota quod reficere quandoque sumitur pro re-

parare. sicut cum dicitur Matth. iij. quod christus vidit duos fratres reficientes rethia sua. Quandoque vero et communiter sumitur pro satiare seu recreare. Et sic igitur dico quod in scriptura reperitur

Refectio spiritualis. qua reficitur homo serenus.

Refectio fraternalis. qua reficitur languens egenus.

Refectio supernalis. qua reficit homo perclarus. s. beatus.

Refectio mundialis. qua reficitur ardens avarus.

¶ Primo igitur dicam quod est dare refectionem hominibus serenis. hoc est dictum refectionem hominis spiritualis iusti. Nonne paterfamilias conseruit seruos suos post laborem ad refectionem vocare. Et auricula etiam pullis suis refectionem afferre. et procurare. Sic deus deuotos suos reficit. et quandoque per gratiam. quandoque per eucharistiam. et quandoque per diuine scripture scientiam eos pascit. Unde ipse dicit Matth. xi. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Iustus enim a deo spiritualiter reficitur. ipse etiam

etiam econuerso delectat spiritaliter reficit ipsum deū sicut ipse deus noster innuit Math. xiiij. vbi ait. Ubi est refectio meaybi cum discipulis meis manducet. Et etiā homo iustus reficit et recreat alterum sicut scz paulus dicebat philemoni. Itaqz frater ego te fruar in domino refice viscera mea in chabito. Ista est igitur refectio animi sereni. ¶ Secundo dico. qd est dare refectiones pauperis egeni. Et ista est illa qua puz elemosynarij nutriunt et reficiunt indigentes Judith. vi. Vocatis omnibz expleto ieiunio refecerunt. Et Actiuz. xviij. dicit Paulus. qd post exitum maris incole regionis accensa pirareficebant eos. Et certe talis refectio faciēda est. quia scilicet ipse deus reputat sibi factas. sicut ipse dicit Esa. xviij. Ibec est requies mea: reficite lassum et hoc meuz est refrigerium. Est igitur dare refectionem pauperis egeni. ¶ Tertio vero dico. qd est dare refectionem hominis superni. Et ista certe est illa qua beati in patria per fruitionem beatificam reficiuntur. et qua ibi perpetuo delectantur. Psalmi. Dominus regit me et nihil mihi deerit: in loco pascue tibi me collocauit. Super aquam refectionis educat me. ¶ Quarto autē dico. qd est dare refectionem diuitis eterni. illā scilicet qua diuites in hoc mundo replentur. et qua facultatibus et voluptatibus satiātur. Contra quos dicit Ecclesiastes. x. Beata terra cuius rex nobilis. et cuius principes vescuntur tempore suo ad reficiendum et non ad luxuriā. Transco qua satis dictū est vbi. Satietas etc.

Refrigerium. Refrigerare.

Refrigerare est de calore ad frigiditatem transire. Et ideo scdm qd inuenitur multiplex estuatio. sic inuenitur multiplex refrigeratio. Et sic nota qd est dare. Refrigerium quod. fit in

Peccatore interiori.

Victore exteriori.

Sub arboze superioris.

Iecore deteriori.

Seruore posteriori.

¶ Iustus refrigeratur ab ardore temptationis. Pauper refrigeratur a furore vexationis. Beatus refrigeratur a seruoze mutationis. Peccator refrigeratur a sudore solationis. Damnatu refrigeratur a sudore consolationis. ¶ Primo igitur inuenitur refrigerium qd interior facit deuotio. Sicut eniz videmus. qd seruoze cōtinue febri hominem occideret. nisi refrigerium interueniret. qd seruoze huiusmodi terminaret. Sic vere ardor temptationum animam per consensum occideret. nisi ipsam gratie et deuotionis refrigerium temperaret. Ideo iusti dicere videntur domino illud psal. Trāsiuimus per ignem et aquam et eduxisti nos in refrigerium. ¶ Aduerte autem qd sicut medicus pro refrigerando ardorem infirmitatis plura exhibere solet antidocta. Sic vere si ardorem temptationis refrigerare volumus plura temperatiua adhibere debemus. Adhibeat igitur.

Contritionis gemitus.

Confessionis vomitus.

Subiectionis aditus.

Turbationis fremitus.

Deuotionis spiritus.

¶ Refrigerat igitur mentem gemitus et fletus contritionis seu compunctionis. Aqua enim frigida summe solet refrigerare. Sic aqua seu profluuium lachrymarum. Et de hoc Hierem. lxiij. Nunquid de petra agri defluciet nix lybani aut auelli possunt erumpentes aque frigide et defluentes quasi dicat non. immo tales aque frigide semper debent in petra agri. i. in firma conscientia reperiri. ¶ Item refrigerat mentem vomitus et factus confessionis. Homo enim quandoqz refrigeratur et sanatur per vomitum. Sic peccator per confessionis iactum. Unde Ecclesiastici. xxxi. Surge de medio et vomite et refrigerabit. et non adyces corpori tuo infirmitatem. ¶ Item refrigra t mentē aditus et motus subiectionis. Alotus enim in rebus subtilibus solet refrigerare. patet in aere et in vento. Sic vere motus obedientie et diligencie mentem ab ardore temptationis solet refrigerare. Unde Ecclesiastici. iij. Qui obedit patri: refrigerabit matrem. id est conscientiam seu mentem. ¶ Item refrigerat animum fremitus et metusurbationis scilicet diuini timoris. Unde ipsi menti humane potest dici illud Hierem. lxiij. Usqz quo concideris o mucro domini. Usqz quo nō quiesces ingredi in vaginam tuam refrigeraret sile. ¶ Item refrigerat mentem spiritus et virtus deuotionis. Nos enim et etiam aure flatus solēt refrigerare. Sic vere deuotionis rosi inspirationis flatus refrigerant mentem estuantem et motam. Unde Ecclesiastici. xviij. Nonne ardorem refrigerabit ros. quia scilicet sicut dicitur Ecclesiastici. xliij. Nos obuias ab ardore venienti humilem efficit cum. Unde etiam dauid talem refrigeratiuum spiritum appetebat dicens. Remitte mihi vt refrigerer priusqz abeam et amplius non ero. Et breuiter iustus debz esse frigidus et non feruidus. quia scilicet ad temperandum se et alios debz esse refrigeratus et maturus exemplo cerebri quod cum sit frigide nature. cordi quod est nature feruentis pro tanto fuit oppositum vt refrigeraret et temperaret suo frigore cordis estum. Quia reuera frigidi et temperati viri feruorem et rigorem diuine iustitie et etiam alienum rigorem temperant. ipsum quoqz refrigerant atqz sedāt dicentes. scilicet illud predictum Hieremie. lxiij. Usqz quo concideris o mucro domini etc. In omni enim communitate deceret habere tales. qui scilicet deus per orationem. rigurosos socios per discretam monitionem sciunt et valeant temperare. et debito refrigerio moderari. Sicut enim dictum est supra Ecclesiastici. xviij. Ardorem refrigerabit ros. qd inuenitur patet. ¶ Secundo dico. qd inuenitur refrigerium qd exterior facit compassio. Et istud est refrigerium misericordie. quo scilicet pauperes et egeni a viris misericordibus refrigerantur per opera pietatis. et a mundi tribulationibus et miserijs recreantur. Quando enim fatigatus et estuans inuenit arboris folijs et fructibus plenam. magnam complacentiam et refrigerium sumit ibi. Sic certe pauper et tribulatus quādo inuenit hominem misericordem. qui scilicet ipsum sub vmbra hospitij sui recolligit. et fructibus elemosynarum suarum cum pascit et nutrit. maximū refrigerium ibi sumit. ¶ Un aplos de seipso dicebat. ij. Thimo. j. Dat misericordiam dominus oncsiphori domui. quia sepe ne refrigerauit. Unde dominus de tali refrigerio dicit Esa. xviij. Refice lassum et ecce hoc meum refrigerium. Ista est ergo refrigerium quod exterior facit compassio. ¶ Tertio dico. qd inuenitur refrigerium. qd superior facit saluatio seu habitatio seu mansio. Et istud est certe refrigerium glorie paradisi. In altis enim montibus inuenitur gratius refrigerium qd in vallibus. Unde pro habendo aere frigidior et puriore solent diuites loca ardua frequētare in regionibus feruentibus. Sic vere in altis montibus paradisi inuenitur et est locus refrigerij et quietis. et non in vallibus huius mundi Sapient. liij. Iusts si preoccupatus fuerit morte in refrigerio erit. Et ideo monet scriptura Hierem. vi. dicens sic. Interrogate de semitis antiquis que sit via bona et ambulate in ea. et inuenietis refrigerium animabus vestris. ¶ Quarto dico. qd inuenitur refrigerium quod inferior facit defectio. seu etiam qd deterior facit affectio. Et istud est illud quo per induotionem a seruoze charitatis et deuotionis peccator refrigeratur. et in diuersis viijs congelatur Math. xxiiij. Quoniam abundabit iniquitas refrigeret. charitas multorum. Unde de infrigidatione talium dicitur zacha. xiiij. In illa die non erit lux. sed frigus et gelus. Quinto vero dico. qd inuenitur refrigerium quod posterior facit damnatio. Pena enim inferni frigori comparatur pro eo qd ibi morte tam temporalis et eterna virtus totaliter cōcruatur. et omnis piecedens fortuna penitus adnullatur Deut. xxxij. Percu

Regere.

tiet te dominus febricitans et frigore. Ut de damnatis et demonibus dicatur illud Job. xxiij. Nudos dimittunt homines vestimenta tollentes. quibus non est operimentum in frigore. Demones enim dimittunt damnatos nudos ab omni scilicet vestimento spei gratie et fortune et ipsos frigore damnationis eterne grauant. Beati vero huiusmodi refrigerium non timent. sed celesti et consolabili refrigerio gaudent. Proverbiorum. xxxj. Non timebit domui sue a frigidibus hiemis. omnes enim domus sticti euuati sunt duplicibus. Ista ergo de refrigerio sufficiant. tam in bono quam in malo. Vide supra ubi frigus seu frigiditas. &c.

Refugium. Nota breuiter quod quia ille qui non est satis potens hostibus obuiare. solet ad alterius refugium recurrere et adire hinc est quod cum nos satis fortes et potentes non simus ut nostris hostibus spiritualibus obuiemus. necesse est ut ad tuam et securam refugia recurramus. Igitur nota quod nos inuenimus Refugium Tutum et securum. Bonum atque purum. Clarum et obcurum.

Primo dico refugium tutum et securum est deus. Ad istum enim debemus refugere. et sue protectioni et custodiam nos committere. et nostra a facie inimici. exemplo scilicet piscium qui a facie leuiathan refugiant ad caudam. ceteri. ut ab eo defendantur. qui scilicet pugnat pro seipso viriliter contra ipsos. sicut dicit Ieremias. Sic vere nos leuiathan dyaboli pugnam atque insidias metuentes. debemus ad christum per orationem refugere et eius protectionem et custodiam nos committere. qui scilicet nouit suos defendere et saluare. Dicat igitur quilibet illud psalmi. Deus noster refugium et virtus adiutor in tribulationibus que inuenerunt nos. Et certe dico quod iste est refugium scilicet

Pauperibus ne fame pereant.

Debilibus ne hosti parcant.

Uagantibus ne domo careant.

Sperantibus ut tuti floreat.

Et dico deus refugium ne fame pereant pauperibus psalmi. factus est dominus refugium pauperi. adiutor in oportunitatibus. Item est refugium ne hosti parcant debilibus qui scilicet se defendere non possunt psalmi. Petra refugium herinacis. Item est refugium ne domo careant uagantibus psalmi. Esto mihi in deum protectorem et in domum refugii ut saluum me facias.

Item iste est refugium ut tuti floreat sperantibus psalmi. Tu es refugium meum a tribulatione que circumdedit me. Deus est igitur refugium tutum et securum.

Secundo dico. quod inuenitur refugium sanum atque purum. Et istud certe nihil aliud est quam religionis atque penitentie securitas seu etiam bonorum seu iustorum societas. Homo enim qui fortes et impios habet hostes solet refugere ad loca seu ad castra fortia atque tuta. seu etiam ad consortia solida atque firma. Unde etiam de consilio marino dicit Solinus. Qui uidens piscariorum insidias ad scopulos refugit vel ad canum marinorum auxilium fugiens ipsorum consortio seu refugio se committit. Sic vere debet homo qui hic insidias tot hostium experitur ad asperos scopulos et ad caltrum religionis vel penitentie debet refugere. et canibus marinis. id est bonis pastoribus. seu alijs iustis hominibus lupos. id est demones impugnantibus se committere. itaque coram orationibus commendare. ut sic possit horum confugio tutus esse. Unde illud predictum. Petra refugium herinacis. Petra inquit id est penitentia dicitur. Et sic quilibet taliter refugient. dicatur illud psalmi. Altissimus posuisti refugium tuum. Istud est igitur refugium sanum atque purum. Tertio dico quod inuenitur refugium vanum et obcurum illud scilicet quo mali recurrunt ad auxilia seu refugia mundanorum. Quod potissime est contra illos. qui refugiant in necessitatibus ad fortia et ad artes. et ad demonum refugia que non valent.

ij. Mach. xij. Eos qui ab igne refugi erant gladii peremit. Et hoc de refugio sufficiant. quia pauca sunt autoritates. Vide supra ubi fugere.

Refulgere. Vide supra ubi fulgor seu fulgere.

Regalis. Vide de rege. et ubi regius.

Regere. Nota quod regere pertinet ad rectorem. Et inde dicitur rectitudo eorum quod ad rectorem pertinet quod sit rectus. Dicamus ergo primo de rege et rectore. et postea de rectitudine. et de recto. et successiue de rege regnat regno. Notemus igitur quod regere est Actus Sapientie.

Diligentie.

Eminentie.

regere. debet habere sapientiam et subtilitatem. j. Paralip. xxi. Det tibi dominus sapientiam et sensum ut regere possis israel. Quia scilicet isti qui alios regunt. et regi et regere per sapientiam debent. Unde Proverbiorum. xxiij. Qui autem omnia agunt cum consilio. regunt sapientia. Item debet habere diligentiam et seculitatem. psalmi. Qui regis israel intende. Item debet habere eminentiam et autoritatem. psalmi. Reges eos in virga ferrea. Ista enim tria pertinent ad rectorem. quia scilicet sicut ille qui ducit alios non debet esse cecus. sed clare videns. non debet esse dormiens. sed ad viam attendens. non debet esse impotens. sed gradu et autoritate alios precedens. Sic vere ille qui se et alios vult bene regere et docere debet clare videre per discretionem. debet bene attendere per diligentem meditationem. debet etiam alijs preeminere per prelationem et iurisdictionem. Ut sic de quolibet dicatur. illud Apocalyp. viij. Agnus qui est in medio throni reget eos. Prelatus enim vel doctor dicitur agnus ab agnoscendo. propter sapientiam dicitur esse in medio regendi propter diligentiam. dicitur esse in throno propter eminentiam. Dicamus igitur hic quod secundum verba istius autoritatis propter illa que dicta sunt. Rector debet habere tres spirituales virtutes. Unde nota quod ipse debet habere. Clementiam et mititudinem. quia debet esse agnus. Iustitiam et rectitudinem. quia debet esse in medio. Potentiam et celsitudinem. quia debet esse in throno.

Primum probat nomen pietatis.

Sed secundum locum equitatis.

Sed tertium status dignitatis.

Dico ergo primo. quod rector debet habere mititudinem et clementiam. quia debet esse agnus. Exemplo rectoris apum. qui aculeo dicitur carere. Iuxta illud Ecclesiastici. xxxij. Rectorem te posuerunt nolite extolli. esto in illis. sicut vnus ex ipsis. Valde enim commendatur clementia in rectore. sicut dicit Seneca in libro de clementia ad Heronem. Quia scilicet rector debet esse agnus dulcis et humilis et benignus Apocalyp. xxiij. Vide supra montem syon agnum stantem. Non austerus impii aut crudelis. Pietas enim in suos. gladius est in hostes. et ideo pius debet esse ut in doctrinam apostoli. i. Thimo. v. discat pius domum suam regere et tuam vicem reddere percipientibus. Habeat ergo mititudinem et clementiam. Iuxta illud Esai. xliij. Miserator eorum reget eos. Secundo dico. quod rector debet habere rectitudinem et iustitiam. que notatur cum dicitur. In medio. Medium enim iustitiam signat. sicut supra de medio visum est. Quia scilicet rector debet esse in medio per equitatem non in angulo per personarum aut munerum acceptionem et partialitatem. Ut sic sit ille de quo dicitur illud Scii. j. fiat firmamentum in medio aquarum. firmus enim et firmamentum debet esse rector. ut non nisi secundum iustitiam moueatur. Ut de eo dicatur. illud Ecclesiastici. xliij. Status est homo pili. ceps fratrum firmamentum gentis. rector fratrum. status firmamentum populi. Et Ecclesiastici. x. In medio fratrum illorum rector in honore. Tertio dico. quod rector debet habere celsitudinem et potentiam. Throni inquit. Quia scilicet

scilicet ad rectorem pertinet q̄ habeat auctoritatem vt honoretur. et potentiam vt timeatur. Exemplo rectoris ap̄i qui duplo dicitur alijs esse maior. Als̄ em̄ nunq̄ posset bene regere nisi haberet potentiam qua rebelles posset per violentiam gubernare. Exemplo celi q̄ planetas inferiores regit et mouet ipsosq̄ malovelle suo contra naturam sui proprii cursus secum per suam potentiam ducit et tenet. Quia scilicet rector debet esse potens in iurisdictione. dignitate et virtute vt subditos rebelles possit per violentiam gubernare. et proteruos qui nolunt obedire possit violenter regere et ad sequendum cursum et ordinem iustitie contra appetitum proprium coercere. psal. Reges eos in virga ferrea. et tanq̄ vas figuli confringes eos. Throni inquit. Quia scilicet thronus signat iudiciariam potestatem. De qua in. ps. Sedisti super thronum qui iudicas iustitiam. Quia sicut dicitur Apocalip. iij. De throno procedebat fulgura et voces et tonitrua. Et sic igitur dico. q̄ ad rectorem pertinet habere Potentiam et Auctoritatem. Iustitiam et. Equalitatem. Clementiam et Benignitatem. Sufficit. Unde infra de Rege. et supra de iudice etc.

Reges. Regnare. nomen dignitatis officij et potestatis. Et dicitur rex ille qui regnat dominando. et regit etiam gubernando. Et possumus distinguere q̄ in scriptura inuenitur Rex

Eternalis.
Spiritalis.
Temporalis.
Infernalis.

Rex eterna
lis est supe
rior. scilicet
deus. De quo

Esa. xxiij. Dominus rex noster. legis noster. dominus iudex noster. Rex spiritalis est Rex interior. Et iste est quilibet homo iustus qui bene et debite se regit. De quo i. Petri. ij. Vos estis genus electum. regale sacerdotium gens sancta. ps. Domine in virtute tua. letabitur rex. Rex temporalis est rex exterior. vt sic per regem intelligatur omnes mundi principes et prelati siue boni siue mali. De quibus Luce. xxi. Reges gentium dominantur eorum. Rex infernalis est rex inferior. Et de isto dicitur Job. xli. Ipse est rex super omnes filios superbie. Et Apocal. i. dicitur. Quod ipsi habebant regem super se angelum abyssi. Igitur charissimi ceteris omissis dicamus aliquid scilicet. De rege

Glorioso et admirabili.
Virtuoso et laudabili.
Virtuoso et damnabili.

Primo ergo dicamus. q̄ est quidam rex admirabilis et gloriosus. Et iste est deus qui est rex regum et dominus dominantium Apocalip. j. et xxi. Quia sicut dicitur in psalmi. Iste est deus magnus et rex magnus super omnes deos. Sicut enim quilibet communitas hominum. vnum prelatum iudicem vel rectorem habet. sicut Ecclesiastici. xviij. dicitur. In vnamquamq̄ gentes constituit rectorem. Sic necesse est q̄ sit vnus rex regum qui presidet omnibus alijs regibus. et omnibus etiam creaturis. vt sic non sit processus in infinitum. Quia si culpatur Ecclesiastes. j. Excelso excelso alius est. et insuper vnuerse terre rex imperat seruiens. Non est em̄ dare aliquid quin habet superiores preter deum. qui est dominus super omnes. Omnes enim numeri ad vnitatem resoluuntur. ibi aut̄ est status nec ulterius est processus. Sic omnes mundi dignitates ad vnitatem diuine potentie terminantur. Ultra istam enim non est procedere. nec vltra alium regem dare. summum enim vltimum gradum tenet. Iste enim vnus est et modum vnitatis tenet. a qua omnes numeri oriuntur. et ad quam etiam resoluuntur quia iste vnus est omnium principij atq̄ finis Ecclesiastici. j. vnus est altissimus creator. omnium. omnipotens rex potens et metuendus nimis. Et ideo breuiter de isto rege vnico possumus exponere illud Ezechielis. xxxviij. Rex vnus erit omnibus imperans. Vbi aduerte. q̄ iste rex habet quinq̄ condiciones boni regis. Quilibet enim rex debet esse scilicet Sa-

piens Liberalis. fortis. Communis. Seuerus Sapiens ad gubernandum. Rex inquit Liberalis ad premian- dum. vnus inquit. quia vnitas se communicat alijs numeris. fortis ad defendendum. Erit inquit. q̄ est verbum substantiuum. Communis ad iudicandum. Omnibus inquit. Seuerus ad castigandum. Imperans inquit. q̄ scilicet est verbum correctiuum. Sic vere dico. q̄ deus habet. Sapientiam prudentissimam. quia rex. Clementiam diffusissimam. quia vnus. Potentiam stabilissimam. quia erit. Providentiam communissimam quia omnibus. Iustitiam seuerissimam. quia imperans. Ad istos enim quinq̄ actus pertinet quicquid in mundi regimine deus facit. Omnia enim que ipse facit aut sunt actus sue sapientie. aut sue clementie. aut sue potentie. aut sue providencie. aut sue iustitie. **¶** Dicamus ergo q̄ deus est rex sapiens et prudentissimus. q̄ ostenditur in nomine rex. qui dicitur a regendo. quia scilicet regere et se et alios est actus hominis sapientis. Iuxta illud. Si bene regna regis dignus es nomine regis. Iste autem regit et ordinat vnuerſa. Et ideo presupponere oportet ipsum habere sapientiam infinitam qui tot creaturas scit regere et ordinare. Similis soli qui dicitur rex nature. qui scilicet splendore lucis omnes planetas alios excedit. et quivideretur regere vnuerſa. quia scilicet iste lucem habet sapientie infinite per quam omnia bene regit. Unde Marcianus dicit. Quod sol est principium lucis. rex nature. mens mundi. fulgor olimpi. moderatur firmamenti. Unde de christo sic sapiente et lucido dicitur in persona dauid. Suscitabo dauid germen iustum et regnabit rex et sapiens erit. Quia sicut dicitur Job. ix. Sapiens corde est et fortis robore. Rex inquit. Et ideo de sapienti regimine huius regis potest sibi dici illud. iij. Regum. xxi. Grandis autoritatis es et bene regis regnum israel. Iste est ergo rex sapiens et prudentissimus. **¶** Item deus est rex pius et clementissimus. q̄ ostenditur cum dicitur. vnus. Vnitas em̄ se comunicat omnibus numeris. Non enim est dare. numerum quin possit et vnitatibus aggregatis. Sic dominus cuius sit vnus. omnibus se comunicat per misericordias et liberalitatem. Nec est dare. aliquem qui dona sue communicatue clementie non sentiat in seipso. Proverbior. xx. Misericordia veritas custodiunt regem. Et Ecclesiastici. j. vnus est altissimus omnipotens rex etc. **¶** Item deus est rex prepotens et stabilissimus. Erit inquit. Ad reges em̄ pertinet q̄ habeat potestatem ad impugnandum inimicos. et stabilitatem ad defendendum subditos. Sic deus potens est ad operandum. et stabilis ad perpetuo perseverandum. Erit inquit. q̄ signat essentia stabilitatem et temporis eternitatem. Quia sicut dicitur Daniel. viij. Potestas eius potestas eternat regni eius non auferetur. als̄ corrumpetur. Et. iij. Regū. xj. Regnabis super omnia. que desiderat anima tua. erisq̄ rex super israel. Alij enim reges proprie loquendo non sunt nec erunt. quia omnis potentatus brevis vita Ecclesiastici. x. Et Esa. xl. Omnes gentes quasi non sint sic sunt coram eo. Iste aut̄ solus est et erit. ps. Dominus virtutum ipse est rex glorie. **¶** Item deus est rex providens et communissimus. Omnibus inquit. Iste em̄ rex per suam occultissimam providentiam. non solum de vno vel de pluribus solet curare. sed de omnibus rebus et personis solet vnuerſaliter providere. Cause enim vnuerſales equaliter se habent ad omnia sicut pater in sole qui est pater planetarum secundū Ambrosium et alijs corporibus similibus que generaliter influunt vnuerſis propter q̄ sol in medio aliorū a deo est creatus. vt omnibus equaliter esset influere magis promptus. Sic deus pro certo ad omnes et ad omnia generaliter mediocriter et equaliter se habet sicut causa vnuerſalis et pater et dominus numinis. quia scilicet non est personarum acceptio apud deum quia ad modū solis paratus est et omnes illuminare et per suam providentiam paratus est de regimine omnium tam naturali q̄ spiritali curam gerere et habere. Omnibus inquit Sapiens. vi. Equaliter est ei cura

de omnibus. Oculi enim qui sunt ad regimen corporis constituti. non magis curant de salute vnius membri quam alterius. immo generaliter de omnibus curant. Sic deus facit: quia sicut dicitur in psal. Rex omnis terre deus: psallite sapienter. Est ergo rex providens et communissimus. Item deus est rex iustus et severissimus. quod ostenditur cum dicitur imperans. Imperium enim iustitiam et rigorem signat. In signum cuius imperator solet ensen euaginatam ante se facere portare. in signum quod semper est paratus malos et impios detruere. Iuxta illud ad Roma. xij. Vis non timere potestatem. bonum fac et habebis laudem ex illa. Sequitur. Si autem malus feceris time. non enim sine causa gladium portat. Leo enim qui est rex animalium est animal aspersus et severum: quia scilicet quando famelicit dure solet bestias deuorare. Sic vere deus rex omnium qui continue esurit et sitit iustitiam. severiter solet bestias. id est bestiales homines condemnare. et eos per mortem anime et corporis accerrime deuorare. Proverbiorum. xx. Sicut rugitus leonis ita est ira regis. Imperans inquit. Esaie. xlv. Adhuc sunt iustitie et imperium. Et Esaie. ix. Multiplicabitur eius imperium et regni eius non erit finis. Et potissime ista seueritas istius regalis iustitie. apparebit in iudicio ubi impios seueriter condemnabit. Iuxta illud Sapientie. x. Illos tanquam durus rex interrogans condemnasti. Sic ergo pater quomodo et quare deus dicitur rex. Unde etiam de christo dicitur. Ecce rex tuus venit tibi manifestus. Iustum enim regem querebant magi cum sedulitate. Istum regem deridebant iudei cum fatuitate. Istum regem describebat pylatus cum subtilitate. Magi enim dicebant inquirendo. Math. ij. Ubi est qui natus est rex iudeorum. Iudei autem dicebant deridendo. Math. xvi. Huc rex iudeorum. Pylatus vero dicebat describendo. Luc. xxij. Hic est iesus nazarenus rex iudeorum. Et Johan. xix. Ecce rex vester. Iste autem rex fecit in sua beata incarnatione sicut solent facere reges prelium ingressuri. qui quandoque accipiunt arma et habitum alienum ne ab hostibus cognoscatur. Iuxta illud quod dixit rex israel. ij. Regum. xxij. Adutabo habitum et sic ibo ad pugnandum. Sic deus prelium mundi ingreditur. habitum et arma aliena nostre humanitatis assumpsit. in quibus cum demonibus dimicauit. figuratus in Ioue. de quo dicit Virgilius. quod de celo veniens ad terram occidere illum tyrannum impium licaonem mutauit se in hominem. ut de christo dicatur illud. ij. Regum. xxij. Rex israel mutauit habitum suum. Ubi describitur ut notabiliter honoratus quia rex. Ut laudabiliter sociatus. quia rex israel. id est uiuentium deum scilicet sanctorum et angelorum. Ut mirabiliter alteratus. quia mutauit habitum suum. De isto ergo rege possumus notare quod ipse est rex

Amorosus.
Speciosus.
Gloriosus.
Gaudiosus.
Vigorosus.
Rigorosus.
Quod sit rex speciosus. patet Esaie xxij. ubi de homine beato dicitur. Regem in decore suo videbit. Quod sit rex gloriosus patet. ij. Regum. vj. ubi dicitur. Quam gloriosus fuit hodie rex israel. Et in psal. Dominus virtutis ipse est rex glorie. quod ipse sit rex gaudiosus patet in ps. ubi dicitur. Domine in virtute tua letabitur rex. Et alibi. Rex vero letabitur in domino. Quod sit rex vigorosus patet Esaie. xix. ubi dicitur rex fortis dominabitur eorum. Quod sit rex rigorosus patet Esaie. xxxij. ubi dicitur. Ecce in iustitia regnabit rex. ps. Honoris regis iudicium diligit. Et ideo Hieremias dicebat. Hicere. x. Quis non timebit te o rex gentium. Et sciendum quod sedes istius regis fuit crux. dyadema fuit de spinis: sceptrum fuit de clauis. Et ideo iudei dicebant. Si rex israel es descende de cruce. Contra quos Bernar.

dict. Immo si rex israel es. regni solium non dimittas. Et sic ergo dico quod deus dicitur rex. s.

Propter iustitiam.

Propter prouidentiam.

Propter potentiam.

Propter clementiam.

Propter sapientiam.

Bene ergo dicit rex vnus erit omnibus imperans.

Secundo principaliter dico quod dicendum est de rege laudabili et virtuoso. Et sic dico quod per regem intelligitur omnis bonus iudex. princeps. prelatus. vel etiam vir perfectus qui se et alios bene regit. Quelibet enim ceterua apud dicitur habere vnum regem cui alie obediunt et obsequuntur. et a quo alie reguntur et gubernantur. Sic vere in omni ceterua populi. in omni scilicet regione vel legione. religione vel natione. necesse est esse aliquem regem. id est aliquem dominum. iudicem vel rectorem cui a subditis obediatur et per quem subdite debite gubernentur. Ecclesiastici. xvj. In vnam quamque gentem preposuit rectorem. ut sic de quolibet tali rege dicatur illud Hieremie. xxij. Suscitabo dauid auctoritatem vide supra diuisam et persecutam titulo de dauid. ubi ostendunt quinq; que debent esse in quolibet pincipe vel prelato. Sed adhuc nota quod rex temporalis vel spiritualis debet habere multas perfectiones et condiciones. Quanto enim maior est honore. tanto magis debet habere de bonitate. Nota ergo quod iste debet esse scilicet

Audax ad precauendum.

fortis ad resistendum.

Cautus ad prouidendum.

Clemens ad indulgendum.

Iustus ad iudicandum.

Diligens ad inquirendum.

Humilis ad seruiendum.

Astutus ad cognoscendum.

Stabilis ad perseverandum.

Autenticus ad imperandum.

Liberalis ad premiandum.

Sapientis ad gubernandum.

Innocens ad operandum.

Pacificus ad conuiuendum.

Honestus ad conuersandum.

flebilis ad deum timendum.

Deuotus ad offerendum.

Tranquillus ad audiendum.

Seuerus ad corrigendum.

Moderatus ad loquendum.

facilis ad consilium credendum.

Pareus ad vina gustandum.

Iste sunt enim vigintiduc. condiciones quas debet habere boni reges et boni prelati. et etiam quicumque boni iudices et prefecti. sicut possunt probari exemplis creaturarum et auctoritatibus scripturarum. Dico ergo quod quilibet talis debet esse audax ad precedendum quia scilicet prelatus debet alios audacter precedere. bonum exemplum eis dando. terribilia pro eorum defensione non timendo. et pro defensione reipublice prius ad terribilia incedendo. Sicut de rege apud legitur quod primus de alucrii egreditur. et post ipsum totus grex apud sequitur et obsequitur. Sicut etiam de Julio cesare legitur nunquam eum dixisse militibus suis ite illuc. sed semper venite huc. Exemplo leonis regis animalium qui est animal audacissimum ita quod de eo dicitur. Proverbiorum. xxi. Leo fortissimus bestiarum ad nullius pauebit occursum. ut de tali processu et exemplari audacia dicatur illud Adichee. ij. Transibit rex eorum coram eis. Et. j. Regum. xij. Hunc rex graditur ante vos et pugnabit bella vestra. Sit ergo audax ad precedendum. Item debet esse fortis ad resistendum. Vos enim qui dicitur esse rex iumentorum est animal fortissimum in labore. Ibi manifesta

Ibi manifesta est fortitudo bonis. In quo notatur quod illi qui sunt reges et presides aliorum. Debent esse virtutibus fortiores. et ad sustentationem laborum terribilium et penarum pro defensione populi et utilitate patrie infatigabiliter promptiores. Exemplo etiam regis apum. qui in duplo dicitur alijs apibus esse maior et corpore et virtute. Quia breuiter si fortitudo spiritualis ad pugnandum contra dyabolum requiritur in subditis inferioribus. multo magis in prelati et in regibus. unde **Esaie. xij. Rex fortis dominabitur eorum. j. Eldre. iij. Reges fortissimi fuerunt in hierusalem.**

Item debet esse cautus ad preuidendum. quia scilicet ipse debet caute preuidere pericula gregis sui et insidias hostium. demonum scilicet et hereticorum. Exemplo regis gruum qui caput ceteris frequentius erigit. et vndique frequenter circumspicit et si aliquem insidiantem viderit. ad precauendum clamando premunit. Sic prelatus debet curam de subditis gerere. caput intentionis et intellectus sepe sursum erigere. et ne sibi subditis suis aliquod periculum accidat debet cautius circumspicere et videre. et si quod periculum videt imminere debet eos clamore predicationis premunire. et ad precauendum periculum animare. Juxta illud **Actuum. x. Attendite vobis et vniuerso gregi super quem spiritus sanctus vos posuit episcopos regere ecclesiam dei.**

Item debet esse clemens ad indulgendum. De natura enim regum et principum debet esse quod sint clementes illis qui penitent deliquisse. Non enim debent esse crudeles nec vindicatus. Exemplo regum apum. qui quis habeant aculeum. nunquam tamen vtuntur aculeo secundum **Ambrosium et Plinium.** Exemplo etiam leonis regis animalium qui mulieribus pueris et prostratis solet parcere. et ipsos nisi fame compulsi nunquam ledere. Quia videlicet prelati et superiores debent parcere miseris et pauperibus. et quauis habeant aculeum id est potentiam vindicandi. ipso tamen non debent vti nisi forte fame id est zelo iustitie compellantur. **iij. Regum. xx. Reges domus israel clementes sunt. nihil enim melius sedet quam clementia in principe. sicut vult Seneca libro de clementia ad neronem. vide ibi.** In signum cuius de dauid qui etiam inimico suo capitali bis percutit scilicet sauli dicitur. **j. Nachabeorum. ij. Quod dauid in sua misericordia consecutus est sedem regni in secula. Et Proverbiorum. xx dicitur. Misericordia et veritas custodiunt regem.**

Item iste debet esse iustus ad iudicandum. Iustitia enim super omnes alias virtutes debet esse superioribus desponsata. Jsta enim est illa per quam communitates reguntur. per quam iura sua omnibus redduntur. et per quam impii puniuntur. et per quam innocentes ab impijs defenduntur. Jsta ergo debent habere reges tam temporales quam spirituales. **psal. Honori regis iudicium diligit. Et Proverbiorum. xxx. Rex iustus eriget terram suam.** Exemplo solis qui rex dicitur planetarum. et ideo locum tenet medium inter eos. Ad denotandum quod tales debent esse iusti et medij inter partes. et non plus ad vnam partem quam ad aliam per acceptionem personarum tendere seu pedere. Unde de talibus regibus loquitur sub metaphora solis. **Ambrosius in Exameron dicens sic. Sol inquit est oculus mundi. iocunditas dei. pulchritudo celi. mensura temporum. virtus et vigor omnium terrenarum. decor et perfectio stellarum. rex et dominus planetarum.** Et ideo breuiter de tali virtute iustitie dicitur. **ij. Paralipomenon. ix. Idcirco posuit dominus regem super populum suum vt faciat iudicium et iustitiam.**

Item iste debet esse diligens ad inquirendum. Debent enim prelati diligenter inquirere veritatem. et de illis que pertinent ad animam et de illis que pertinent ad rem publicam. Quia sicut dicitur **Proverbiorum. xxv. Gloria regum est inuestigare sermones.** Diligentes enim debent esse et porissime ad custodias subditorum. Exemplo regis apum qui in domo mans non cessat vndique circuire. **ans exemplum superioribus**

qualiter debent esse solliciti et diligentes ad custodias domus dei. **Can. ij. Surgam et circuibam ciuitatem. Unde de diligenti inquisitione et circumspectione talium regum dicitur **Job. xxx. Cum sederem quasi rex circumstante exercitu. Sequitur. Oculi mei ceco et pes claudus. et causam quam nesciebam diligenter inuestigabam.****

Item iste debet esse humilis ad seruendum. quia scilicet ipsi debent seruire et deo et populo. Unde etiam papa qui est rex regum vocat se seruum seruorum dei. vt et de istis dicatur illud **ps. Reges vt seruiant domui. Et Esaie. lx. Reges eorum ministrabunt tibi.**

Item iste debet esse astutus ad cognoscendum. Quia scilicet sicut aquila regina auium visum habet limpidissimum et clarissimum intantum quod ab altitudine aeris videt pisces in mari nantes. Leo etiam rex animalium dicitur oculis apertis dormire. Sicut tales qui aliorum sunt rectores et reges debent habere oculos cordis et intellectus limpidos atque claros. apertos. vigilantes et attentos. vt scilicet discrete videant agenda et fugienda. tenenda pariter et vitanda. Jta quod siue dormiant in temporalibus speritate. siue sursum perfideant in dignitatis sublimitate. Debent tamen semper cogitare. attendere et vltare quid inferius faciunt pisces. id est subditi in huius seculi vanitate. **Esa. xliij. Reges videbunt et consurgent principes. ps. Et nunc reges intelligite. erudimini qui iudicatis terram.**

Item iste debet esse stabilis ad perseuerandum. Non decet enim regem esse nec in dictis nec in factis mutabilem atque vanum. Exemplo leonis regis animalium qui collum dicitur habere immobilem quod scilicet edictum et voluntas talium debent esse immobilia atque firma. **Danielis. vi. Scito rex quod lex medorum et persarum est vt omne decretum quod statuerit rex non liceat immutari.**

Item iste debet esse authenticus ad imperandum. Exemplo leonis regis animalium. qui in incessu. vultu. gestu et rugitu autoritate preceedit. intantum quod solus vel auditu a cunctis animalibus timentur. Sic vere reges et prelati debent esse autentici in gestu. habitu. opere. et sermone. et hoc non vt superbiant. sed ne subditi eos despiciant. et vt terrorem infectoribus incutiant. **ij. Paralipomenon. ix. Magnificatus est salomon super omnes reges.**

Item iste debet esse liberalis ad premiandum. Exemplo aquile auium regine et leonis animalium que conditionem habent mirabiliter liberalem scilicet ad predam suam soli non comedunt. sed ipsam alijs auibus se insequentibus condididunt. quia scilicet ad istos pertinet liberalitatem habere. bona sua alijs diuidere. et benemeritos premiare. Exemplo regis darij. De quo dicitur. **ij. Eldre. iij. Rex darius fecit cenam magnam. Et in signum huius reges confecerunt inungi. ad denotandum quod oleo pietatis et liberalitatis debent totaliter esseuncti. ij. Regum. v. Unxerunt dauid regem super israel. Adanus enim vincta facilius mittit labi quod tenet. Ihesus etiam vincta valde est suauis mollis et lenis. Sic vere illi qui sunt vincti oleo pietatis scilicet reges spirituales. bona sua debent alijs libenter dimittere et largiri. et mites et suaves ab omnibus inueniri. **ij. Regum. ij. Advenit domus iuda in regem. Pietas enim est mamma qua tales reges debent subditos nutrire. Juxta illud Esaie. xliij. Erunt reges nutrices tui et regine nutrices tue. Et Esaie. lx. Mamma regum lactaberis. Sit igitur liberalis ad premiandum.****

Item iste debet esse sapiens ad gubernandum. unde illud **Esa. xxxij. Ecce in sapientia regnabit rex. Et Sapien. vi. Rex sapiens populi stabilimentum.**

Item innocens ad operandum. **ij. Regum. xiiij. Rex et thronus eius sicut innocens.**

Item pacificus ad conuiuendum. **ij. Regum. j. Uuat rex salomon. qui scilicet interpretatur pacificus.**

Item honestus ad conuersandum. **Esaie. xxxij. Regem in decore suo videbit. Et Sapien. vi. Rex et omnes serui eius sicut runt.**

Item deuotus ad offerendum. **psal. Reges thar sis et insule munera offerent etc.**

Item tranquillus

ad audiendū. Sap. vi. Audite reges et intelligite. ¶ Itē
seuerus ad corrigendū. Proverbior. xx. Dissipat im-
pius rex sapiens. ¶ Ites modestus ad loquendū. Esaie
li. Continebunt reges os suos. ¶ Itē facilis ad consi-
lium credendū: quia scilicet illud quod summe perti-
net ad regem iudicem vel prelatū. est credere et habere
bonū consiliū. Quia sicut rex apū semper est circunda-
tus multitudinē apū aculeo armatarū ipsum iuuare
et defendere paratarum. sic quilibet talis debet secum
habere multitudinem bonarū personarum et discreto-
rum consiliarios cū aculeo et stimulo stricte conscien-
tie inimicorū quorū consilio regatur. et quorū adiutorio
utatur. Job. xxxi. Cum sederem quasi rex circumstante ex-
ercitu. eram tamen merentis consolator. ¶ Item par-
cus ad vina gustandum. Nam etsi immoderatus vini
usus in omni sexu. in omni etate. in omni hominū con-
ditione turpitudinis alicuius vitij sit adminiculum
et fomentū. magis tamē in regibus et principibus: qui
maiestatis nomen. in crudelitatis crimen vertere non
erubescunt: putant sibi quicquid libet licere: maxime
vino estuantes propterea salomon quibus rex regibus ta-
men vinū prohibere dicens Proverbio. xxxi. Noli regi-
bus dare vinū. Itē sunt ergo conditiones boni regis.
Et sic dico quod dictū est de rege laudabili et iusto quibus
hodie possumus dicere illud Iudicū. xviij. In diebus il-
lis nō erat rex in israel. ¶ Tercio principaliter possumus
aliquid de rege odibili et iniusto dicere id est de fatuo pri-
ncipe vel prelatō. Et possumus dicere quod mali prelati et
principes hodie sunt iniusti. quia scilicet

Delictis impinguntur.

Blanditijs delectantur.

Luxurijs inquinantur.

Seuicijs effrenantur.

Ignorantijs hebetantur.

¶ Dico quod tales impinguntur magnis delictis. vnde
Genesis. xli. Aser pinguis panis eius et prebebit deli-
cias regibus. ¶ Item dico quod delectantur falsis blan-
ditijs. quia scilicet tales hodie non diligunt nisi adu-
latores. Osee. viij. In malicia sua letificauerunt regem
et in mendacijs suis principes. ¶ Item dico quod isti inq-
nantur sedis luxurijs. similes basilisco venenosissimo
regi serpentū. cui luxuriosi cōparantur qui visu interfi-
ciunt et aspectu. Et compara eos plutoni regi inferni
p̄s. Concupiscet rex decorem. ¶ Itē effrenantur viris
seuicijs. similes aquile regine aurum et leoni regiani-
malū qui super omnia sunt crudeles. vnde Dani. ij. di-
xitur quia rex in furore et in ira precepit ut perirent sa-
pientes. ¶ Item isti hebetantur magnis ignorantijs.
similes boui regi iumentorum quod est animal hebes
stolidū et inane. Ecclesiastici. x. Rex insipiens perdet
populū suū. Et Ecclesiastici. x. De terre cuius rex puer
est. Ista igitur sufficiant de Rege. Virioso. Virioso et
Glorioso. ¶ Sed si velis ulterius procedere. dic quod in
scriptura fit mentio principaliter de quatuor regibus
scilicet. De rege iuda. De rege dauid. De rege salomo-
ne. De rege israel. Qui scilicet quatuor status ecclesie si-
gnificant. quorū tres sunt in via. unus in patria. Et
isti certe sunt

Incipientes

Proficientes.

Viruose viuentes

Gloriose gaudentes.

¶ Interpretatur confitens. Secundi viuunt in boni ope-
ris patratione. Dauid manu fortis. Tertiū viuunt in
quiete virtutum perfectione. Salomon pacificus.
Quartū vero viuunt in beata salutis adeptione. Israel
videns deum

¶ Primum est regnū nouiter conuersorū.

Secundū est regnū fortiter activorū.

Tertiū est regnū penitus perfectorū.

Quartū vero est regnū celitus beatorū.

¶ Primum est regnū penitentū.

Secundū est regnū militantiū.

Tertium est regnum superantium.

Quartū vero est regnū triumphantis.

¶ In primo regno incipiūt tyrones.

In secūdo regno exercentur agones.

In tertio regno vincūt commilitones.

In quarto regno conuiuunt predones.

¶ Dicamus ergo quod est dare unū regnū incipientium
in quo viuunt homines penitentes. et isti signantur p
regem iuda. quia scilicet iuda interpretatur confitens
vel glorificans. qui a videlicet illi qui nouiter conuersi
sunt ad deum. debent peccata sua confiteri et dicere. debent
etiam debent per vere fidei confessionem agnoscere.
ipsos laudare benedicere et agnoscere. Hier. xviij. Sta
in porta p quā ingrediunt reges iuda. Porta em ista
est penitentia seu fides que. scilicet porta ingredientis ad
salutē. Tū breuiter de quolibet tali rege iuda seu rege
iudeorū pōt dici illud Mat. ij. Tū est qui natus est rex
iudeorū. vidimus stellam eius in oriente. Talis em rex
nouiter natus dicitur stella. quia ipsius vite claritas in orien-
te spectatur vbi certe a magis seu regibus. i. a perfectis
hominibus laudatur et adoratur. Constat enim quod viri
iusti nouiter incipientes cōmendant. ipsosq; nouū re-
gnū et regimē magnificāt atq; laudāt. dicēdo. f. Mat.
xxviij. Tu es rex iudeorū. Et ibidē. Huc rex iudeorū. Ad-
uerte tū quod multi sunt reges iuda. i. reges bene incipien-
tes. cito aut deficientes et male poia finientes. sicut ad
literā videmus de mundi regibus et principibus et etiā
nostris plaris et antistitibus. Et sic notabis d talibus
nouis regibus. quod isti scilicet

Christi ecclesias solent spoliare.

Vanas fantasias solent frequentare.

Regis iustitias solent abdicare.

Pene molestias solent tolerare.

¶ Isti dico grauant et spoliāt christi ecclesias. vnde
iij. Regum. xij. Tulit Joas rex iuda omnia sacrificata
que sacrificauerunt patres sui reges iuda. Item isti
agunt et frequentant multas neccias. vnde. iij. Reg.
xxi. fecit manasses rex iuda abominationes pessimas
sup oia que fecerant ante eū ammorrei. Et ponunt ibi
horribilia auguria de isto rege iuda. Itē isti solēt abdi-
care legis iustitias. vñ Eccli. xli. Reliquerūt legē po-
tētis (als altissimi) reges iuda et p̄p̄erūt timorē dei.
Itē isti solēt tolerare duras molestias. i. finalr in inferno
vbi. demonib⁹ subiugant. iij. Reg. xxiiij. Egressus est
Joachim rex iuda ad regē babilonis. et trātulit fortēs
exercitus in captiuitatē etc. Itē sic boni incipientes. non
quod sicut dictū est. Et dare unū regnū incipientiū quo vi-
uunt hoies penitētes. ¶ Deinde dico quod est dare unū re-
gnū p̄ficientiū quo viuūt hoies laborātes seu etiā mili-
tātes. Ibi em regnat et impat rex dauid q̄ iterptat ima-
nu fortis. quia. scilicet p bonas opationes et fortēs. manualr
seu actualiter laborant et militāt in isto regno. i. in isto
statu ecclesie imperāt atq; regnāt. Et si vis de istis ma-
nu fortibus et ad bene operandū et laborandū habilib⁹
possumus notare quod isti reges.

Deuotionis titulo sunt dotati.

Compassionis titulo sunt rigati.

Durationis tumulto sunt fundati.

Saluationis tumulto sunt letati.

¶ Dic ergo quod tales reges dauid dotātur titulo deuō-
tionis: quia. scilicet isti sunt qui deo per orationē et deuotionem
astāt et q̄ deo sacrificāt et immolāt. Et hoc est qd dicit. ij.
Reg. viij. Ingressus aut dauid rex sedit corā dño. Et. j.
Para. xviij. Cāsa aurea argētea et enea cōsecrauit da-
uid rex dño. Itē isti reges dauid rigant tumulto cōpas-
sionis. Sicut. scilicet de dauid rege legit. ij. Reg. xij. Quō com-
passiōe duct⁹ cessauit psequi absalon. quīs amō ipsi⁹
primogenitū occidisset. Itē isti reges dauid fundātur
tumultu duratiōis. durāt em et p̄seuerāt in bono. iij. Re-
gū. j. Rex dauid senuerat. Seneci⁹ em signat longā du-
rationē et p̄seuerantiā. Unde ibidē. Quia dñs meus
dauid rex incernū. Item isti reges dauid letant⁹ ioculo
consolationis. j. Para. xij. Sed et dauid rex letat⁹ est
gaudio

gaudio magno et benedixit domino. Patet ergo qd est dare vnu regnum proficientium quo regnat homines laborantes. ¶ Deuiqz dico. qd est dare vnum regnum sancte viuentium. quo regnant vitia superantes. Et istud est regnum hominum perfectorum. qui scilicet intelliguntur per regem salomonem qui interpretat pacificus. qui scilicet viri perfecti reges pacifici proprie nuncupantur. Reges dico eo qd debite se et alios regere vincti sunt. Pacifici eo qd pacem cum hostibus mentalibus. mundialibus et infernalibus per virtutis predomnantiam consequuntur. De viro enim perfecto dicit Seneca. qd iste fecit sibi pacem nil timendo diuitias non concupiscendo. Unde de tali rege salomone dicitur Eccl. iij. Regum. iij. Salomon pacem habebat ab omni parte. Et breuiter nota. qd talis rex Salomon. idest. vir perfectus solet.

Affluere dono liberali.

Solet miterere more maternali.

Solet clarescere luce doctozali.

Solet fragrescere fama virtuali.

Solet exrescere throno magistrali.

¶ Dico ergo qd tales dono liberali solent affluere. iij. Regum. x. Rex salomon dedit regine omnia que voluit. ¶ Item tales more maternali. solent miterere. quia scilicet tales solent esse vincti in regem. idest benigni. misericordes et mites. iij. Regum. v. ¶ Misit hyam rex tyris seruos suos ad salomonem. audituit enim qd vnisset eum in regem. ¶ Item tales luce doctozali solent clarescere. quia scilicet isti luce sapientie fulgent. iij. Regum. iij. Dedit dominus salomoni sapientiam. Unde. iij. Regum. x. Vasa de quibus habebat rex salomon erant aurea. Aurum autem splendorem sapientie signat. ¶ Item tales fama virtuali solent fragrescere. Ista sunt aromata bone fame que regina saba attulit salomoni. quia sicut dicitur. iij. Regum. x. Aromata dedit regina saba regi salomoni. Aromata autem significant fragrantias bone fame. quam scilicet regina virtutum sapientia solet dare. ¶ Item tales throno magistrali solent precelere. quia scilicet tales viri perfecti in hoc seculo et in futuro excellentia maiestatis digni sunt presidere. iij. Regum. x. fecit rex salomon thronum de eboze. Et ibidem Magnificatus est rex salomon super omnes reges etc. Sicigitur patet. qd est dare vnum regnum sancte viuentium. quo regnant vitia superantes. ¶ Quarto dico. qd est dare vnum regnum semper lerantium quo regnant celitus triumphantes. Et istud certe est regnum paradisi. quod scilicet per regnum israel et per reges israel. denotatur. quia scilicet israel. interpretatur videns deum. quia scilicet visio beatifica est merces et gloria triumphalis. que scilicet beatis. conceditur post obtentam victoriam vitiorum. Ut sic cuiuslibet tali dicatur illud Jobannis. j. ¶ Rabi tu es filius dei tu es rex israel. Sic ergo pz. qz in scriptura fit mentio de quadruplici bono rege.

¶ Sed si vis adiuuare. qd in scriptura fit mentio de quadruplici malo rege. videlicet. De rege

Assyriorum.

Amorreorum.

Babyloniorum.

Egyptiorum.

Isti enim

quatuor

reges tre

gna fi

lios israel grauauerunt. deum contempserunt. et superbe super alios regnauerunt. Et ideo certe per istos populos demones vel tyrannos intelligere. qui scilicet semper superbe et tyrannice solent alijs imperare. De dyabolo enim legitur. qd ipse est rex super omnes filios luperie Job. xij. De tyrannis autem seu malis prelatibus dicit dominus Olee. viij. Ipsi regnauerunt sed non ex me principes extiterunt. sed non per spiritum meum. Nota igitur de talibus malis regibus. quoniam. Isti sunt

Qui captiuant iustos et copulant.

Qui predantur atqz depopulant.

Qui occidunt grauunt et iugulant.

Qui affligunt pungunt et stimulant.

Qui promittunt falsum et stipulant.

Qui se malis iungunt et copulant.

Qui se morte eterna iaculant.

¶ Dicigitur qd mali reges libertatem solent exulare. quia scilicet demones animas libertate gratie et glorie spoliunt et eas in seruilitate peccati et inferni captiuant. Unde. iij. Regum. xviij. Transiit rex assyriorum israel in assyrios. Et. iij. Regum. xxiij. Omnes viros fortes et bellatores duxit rex babilonis captiuos. ¶ Item facultatem solent populare seu etiam depredando vastare. quia scilicet demones depopulant possessiones virtutum. Tyranni vero possessionem diuitiarum. Unde Hieremie. xxxvj. Rex babilonis vastabit terram hanc. ¶ Item innocentes solent iugulare. tyranni enim etiam innocentibus non parcunt. Unde Hieremie. li. Iugulauit rex babilonis filios Sederie. ¶ Item quiescentes solent stimulare seu etiam perturbare Esai. vij. In die illa reddet dominus his qui transflumen sunt in regem assyriorum. ¶ Item verbis et promissionibus suis confidentes solent decipere. et eis falsa et mendacia narrare. Sicut patet. j. Machab. xxi. vbi dicitur qd Jonathas misit ad regem Demetrium ut eos qui in arce erant euceret. Cui respondi demetrius. Non hoc tantum faciam tibi et genti tue. sed etiam gloria illi strabo te et gentem tuam. Sequitur. Aduentus est demetrius cuncta que dixit. et abalienauit se a Jonatha. ¶ Item pestilentes solent exaltare seu copulare. scilicet sibi. quia scilicet mali principes et tyranni malos et impios sibi iungunt et copulant. ipsosqz in suis curijs et officijs promouent et exaltant. Unde Ihesus. iij. Rex asucrus exaltauit aman. et posuit solium eius super omnes principes quos habebat. ¶ Item delinquentes solent damnare. scilicet in fine quando deus postqz isti dure grauauerunt. austere ipsos in inferno condemnat. Unde Ezechielis. xxx. Ecce ego ad pharaonem regem egypti. et comminuam brachium eius forte. sed confractum. et etiam gladium de manu eius. et confortabo brachia regis babilonis. idest dyaboli contra eos et brachia pharaonis coincident. Et hec de Rege in bono et in malo sufficiant etc.

Regina. Nota qd regina in scriptura potest intel

ligi anima deuota. vel quilibet sancta virgo. vel etiam virgo maria. Iste enim regine sunt. qz seipsas bene reuerunt. et regis summi sponse tyrones sunt

Nota ergo. qd ad reginam pertinet scilicet

Regem cum populo concordare.

Semper clementiam demonstrare.

Se per decentiam adornare.

Hostis potentiam refrenare.

Regis amicitiam vendicare.

¶ Hec enim omnia facit beata virgo. vel etiam sancta anima vel persona. Ista ergo est regina cum rege populo concordatua. Populus enim ad reginam solet recurrere. quando vult regem ad veniam aut clementiam inuitare. Exemplo regine Ihesus. ad quam mardocheus cum populo iudeorum recurrens. regis assueri iram et sententiam mutauit. et ipsam iudeis reconciliavit concordauit Ihesus. vij. vbi dicitur. qd cum rex assuerus videret Ihesus regina. placuit oculis eius. et dixit ei. Quid petis Ihesus regina? Que est petitio tua? si dimidiam partem mei regni petieris dabitur tibi. At illa respondit. Da mihi animam meam pro qua rogo et populum meum pro qua obsecro. Ista enim regina intantum placet regi assuero. idest deo. qd peccatores sibi pro libito reconciliat. et omnia que vult ab ipso acquiri et impetrat.

¶ Item dico qd ista magne clementie demonstratua. Ad reginam enim proprie pertinet. qd sic clemens et misericors. et ad indulgendu et ad gratiam impetendu et ad beneficia concedendum. et ad misericordiaz procurandum Dani. v. Regina ingressa est domum conuiuij. Et Ihesus. j. Regina vasti fecit conuiuium. qz scz ista est liberalitas. ita qd conuiuium misericordie sue oibus est paratum. Unde Esai. xlix. Erunt reges nutricij tui regine

Regius.

nutrices tue. ¶ Item dico. q̄ ista est magne decentie re-
presentatiua. Ad reginam enī pertinet q̄ decentissime
sit ornata. Sic ista ornata fuit virtualiter per honesta-
tem. Nunc vero ornata est supernaliter per gloriam et
maiestates. Unde in ps. Assistit regina a dextris tuis in
vestitu deaurato circumdata varietate. ¶ Item ista est
hostis potentie refrenatiua. quia scilicet ista sola est que
hostem humani generis superat et prosternit. Tucc. xj.
Regina austri surget in iudicio aduersus generationē
istam et condemnabit eam. ¶ Item ista est dei amici-
cie p̄bentia vel vendicatiua. quia scilicet regina su-
per omnes alias personas a rege diligitur et familiarit-
tatem ipsius assequitur et amplectitur. Unde Hieremie
ij. dicitur. Quod regina sedebat iuxta regem. Istis ergo ra-
tionibus ad istam reginam debemus per orationem re-
currere. et eam per deuotionem colere. et per humilia ob-
sequia venerari. Hieremie. xliij. Venite sacrificemus re-
gine celi. Unde Ihesus. vij. Aman autem surrexit vt ro-
garet Reginam pro anima sua. Intellexit enim para-
tum a rege sibi malum. Ista igitur que tanti regni est re-
gina. et que tanti regis est mater. filia et amica potest vi-
ci illud Apocal. xviij. Sedeo vt regina et vidua non sum
vbi ostenditur q̄ ista caret labore. pollet honore. feruet
amore. ¶ Primum probat status tranquillitas. Sedeo
Sed secundum regni sublimitas. Ut regina. Sed ter-
tium viri communitas. Vidua inquit non sum. Ista enī
est in refrigerio firmitatis. Sedeo. Est in fastigio di-
gnitatis. Ut regina. Et in coniugio charitatis. Vidua
non sum. Et breuiter dic q̄ regina debet esse

B Decens et speciosa.
Placens et amorosa.
Clemens et viscerosa.
Tremens et timorosa.
Cultu religiosa.
Statu imperiosa.
Ergo pascuosa.
Impio rigorosa.
Solio gloriosa.

¶ Igitur dic
q̄ regina de-
bet esse de-
cens et specio-
sa. debet enī
vt reges pul-
cras vxores
habeant ne
vzorum tur-

pium redio ad adulteria aliarum proumpant. Unde de
assuero dicitur Ihesus. j. Quod precepit vt introducerent
reginam vultu coram rege vt ostenderet cunc is popu-
lis et principibus illius pulcritudinem. ¶ Item debet
esse placens et amorosa. Unde de assuero dicit Ihesus.
v. Cuius vidisset hester reginam stantem placuit oculis
eius et dixit. Quid petis regina etc. ¶ Item debet esse
clemens et viscerosa. quia scilicet decens est vt regine cle-
mentia mitiget iram regis. Unde Ihesus. vij. Surrexit
aman vt rogaret reginam pro anima sua. Intellexit enī
paratum a rege sibi malum. ¶ Item debet esse tremens
et timorosa. quia scilicet regi debet timere et reuereri.
Unde Ihesus. xv. Cumq̄ inquit rex eleuasset faciem. et
ardentibus oculis furorem pectoris indicasset. regina
corruit colore in pallorem mutato. ¶ Item debet esse
cultu religiosa scilicet deum orando et ipsum deuote co-
lendo. Unde Ihesus. xviij. Ihesus quoq̄ regina fugit ad
dominum etc. ¶ Item debet esse statu imperiosa. Unde
in ps. Assistit regina a dextris tuis in vestitu deaurato
circundata varietate. ¶ Item debet esse ergo pascuosa
quia scilicet libenter debet pauperes recreare. Unde Ihe-
sus. j. Vasti quoq̄ regina fecit conuiuium etc. ¶ Item
debet esse impio rigorosa. quia scilicet regina nunq̄ de-
bet esse ita clemens et pia quin bene permittat impios et
proteruos suspendi. sicut Ihesus regina permisit Amā
suspendi. licet legitur ipsam rogasse pro anima sua. Mat-
th. xij. Regina austri surget in iudicio contra genera-
tionem istam et condemnabit eam etc. ¶ Item debet esse
solio gloriosa dicens scilicet Apocal. xviij. Sedeo vt regi-
na. et vidua nō sum. Sufficit vide supra de filia. de Puel-
la. Et infra de Urore.

A **Regius. Regalis.** Cum regnum seu rega-
le dicat illud quod ad
reges nōscitur pertinere seu a regibus dependere. hinc
est q̄ secundum diuersitatem regum inuenitur diuersi

tas regionum. Et quia est dare reges bonos et malos.
hinc est q̄ regius sumitur in bono et in malo. Et primo
quidem in bono. Et sic certe dico. q̄ est illud regium vi-
citur bonum. dignum. virtuosum honestum et autenti-
cum inuenitur. sicut scilicet id quod a summo rege deo
procedere inuenitur. vel q̄ ad viros sanctos et iustos
qui scilicet in scriptura regnum seu reges et sacerdotes
dicuntur Apocalip. j. pertinere probatur. Sic ergo dic
q̄ est dare Aliquod regium

Temporaliter. Primum debet parum reputari.
Virtualiter. Sed secundum multum honorari.

Eternaliter. Sed tertium semper affectari.

¶ Igitur dico q̄ est dare regium temporale. quod est va-
num et transitorio. quia reuera omnia illa que in hoc
mundo regalia vel regia dinoscuntur. periculosa vana
et transitoria comprobantur. Et hoc certe multiplici ra-
tione. videlicet Propter

Diffensiones et controuersias.

Vagationes et insolentias.

Occisiones et iniustitias.

Detractiones et inuidias.

Ambitiones et auaricias.

Proditiōes et fraudulentias.

Violentias et extorsiones.

Delectationes atq̄ blandicias.

Epulationes et castrimargias.

¶ Et breuiter dicam. q̄ in domibus et curijs regis so-
lent communiter esse et vigere controuersie et dissensio-
nes. Unde. iij. Regum. x. dicitur. q̄ suscitauit dominus
aduersarium salomoni de femine regio. ¶ Item ibi so-
lent vigere insolentie et vagationes. Ut communiter enī
tales regij ocij et vagationibus intendunt. Sicut de
dauid legitur. ij. Regum. xj. Quod cum deambularet
in solario aule regie. vidit versabec se balneatē. et eas
concupiscens sedauit et viam virum eius occidit.

¶ Item ibi solent vigere iniustitie et occisiones. Multa
enī homicidia iniusta vel publica vel occulta so-
lent in curijs regis perpetrari. sicut in multis regnorū
hystorijs legitur q̄ semen regum extinctum est vt ali-
iure possent succedere loco sui. Sicut. iij. Regum. xj. le-
gitur. q̄ athalia omne semen regum interfecit vt re-
gnaret in hierusalem. ¶ Item ibi solent vigere inuiden-
tie et detractiones. sicut de Aman legitur. Ihesus. v. q̄
inuidia morus dixit. Cum hec inquit omnia habeam.
nihil me habere puto q̄ diu videro. Dardocheum iu-
deum sedentem ante fores regias etc. ¶ Ibi solent vi-
gere auaricie et ambitiones. Semper enim solent ad am-
pliores diuitias anhelare et ad altiores status ambire.
Exemplo Aman de quo dicitur Ihesus. vj. q̄ Aman
atrium domus regie intrauerat. quando scilicet voca-
tus fuit a rege vt diceret quo honore dignus esset que-
ret honorare vellet. credens pro se fieri questionem dixit
sic. Homo quem honorare rex cupit debet inauri vesti-
bus regis. et accipere regium dyadema etc. ¶ Item ibi
solent vigere fraudulentie et proditiōes. sicut de ysma-
el legitur Hieremie. xli. q̄ ysmael qui erat de semine re-
gio venit ad godoliam in maphat et comederunt pa-
nes simul et tamen interfecerunt eum ipse et socij sui. Et
sequitur ibidem. Quod ysmael incedens et plorans venit
in occursum. xl. virozum et occidit eos etc. ¶ Item ibi so-
lent vigere violentie et extorsiones quia scz tales officia-
les regij. solent rapinas et extorsiones facere et crudelita-
tibus violentijs se et regij palacij inflāmare. Uti. iij.
Reg. xvi. dicit. q̄ zamri ingressus est palaciu et succedit
se cum domo regia. Quot sunt hodie tales in regijs
palacys. qui scilicet propter suas adinventiones et con-
filiā domos regias igne rapine et violentie incendunt.
¶ Item ibi solent vigere blandicie et delectationes. quia
scilicet tales regij delirij et blandicijs solum vacant
Unde Esaie. viij. dicitur Babylonice ciuitati. Vnasti
et inquit regio vnguento. Et multiplicasti pigmenta
tua. ¶ Item ibi solent vigere castrimargie et epulatio-
nis. Unde de vna legitur. ij. Regum. xj. Quod cibus re-
gis

gius secutus est eum. dormiuitq; ante portas domus regie. Et tamen constat q; occasione illius dormitionis fuit mors ipsius machinata. Sic igitur patet. q; est dare regium temporale quod est vanum et transitorium.

B ¶ Secundo dico. q; est dare regnum virtuale. quod est sanum et meritum. Et sic dico. q; illi dicuntur regij. vel regales. qui scilicet christo regi celesti sunt dedicati. vel ipsius regis virtutibus sunt dotati. Illa enim bona regia dicuntur. vel regalia. que scilicet sunt magnifica et honesta. et a christo rege regum data. et ab ipso dependentia et concessa. Siue igitur nos agamus de superioribus. siue regalibus seu regijs. Dic q; in scriptura reperitur scilicet.

Regia seruitus.

Regius transitus.

Regius habitus.

Regius affectus.

Regius aspectus.

Regius pastus.

Regius potus.

Regius cetus.

Regium genus.

Regium munus.

regis districtu. quia scilicet isti in seruitute regis christi viuunt. sibi in statu religionis. timoris. vel penitentie seruiunt atq; subsunt. dicentes illud Genes. xlvj. Eme nos in seruitutem regiam. Sequitur. Et leti seruimus regi. ¶ Item quia viuunt virtuoso vel regio conuictu. Vita enim virtuosavita est regia et gloriosa. De qua scilicet dicitur Numeri. xxi. Via regia gradiemur. non declinabimus ad dexteram aut sinistram. ¶ Item quia pollent regio contextu. hoc est dictu. sancta et honesta conuersatione. quia scilicet honesta conuersatio est regius habitus regis christi. Unde de quolibet sancto et honesto viro potest dici illud Ihesu. vii. Alardochus autem de palacio ac de conspectu regis egrediens fulgebat vestibus regijs. hiacinthis et acrimis coronam auream portans in capite. et amicto pallio serico atq; purpureo. ¶ Item quia parcunt regio affectu. quia scilicet viri perfecti debent habere piuum et regium animum facilliter indulgendo. Exemplo regis assueri. De quo dicitur Ihesu. vii. Quod scriptum regium aureum protendit scilicet ad better. quo signum clementie monstrabatur. ¶ Item placent regio aspectu. Isti enim habent aspectum regium. autenticum videlicet. et honestum. Unde Danielis. ij. dicitur. Ventur inquit nobis legumina ad vescendum et aquam ad bibendum. et contemplare vultus nostros et vultus puerorum qui vescuntur cibo regio. ¶ Item quia cibantur de regio pastu scilicet sacramento altaris. Unde. ij. Regum. xj. Secutus est eum cibus regius. Et illud supra dictum puerorum qui vescuntur cibo regio. ¶ Item quia potantur de regio gustu seu potu scilicet sanguine precioso christi Ihesu. j. Anum quoq; magnificentia regia dignu erat. ¶ Item quia sociantur a regio cetu. hoc est dictu. Adigna et honesta iustorum societate. Unde de rege Assuero dicitur Ihesu. j. Quod ipse interrogauit sapientes quicquid moris regio semper ei adherant. ¶ Item quia extolluntur regio genere. j. Per. ij. Vos estis genus electum. regale sacerdotium. Et Danielis. j. At inquit rex preposito cunuchorum vt introduceret de filiis israel de semine regio scilicet finaliter in paradysum. Ut scilicet illis dicatur. quod dictum est. ij. Regum. x. de regina saba id est de anima beata q; rex salomon scilicet christus dedit ei omnia que voluit. et que petiuit exceptis. his que ultra obtulerat ei munere regio. Sic igitur patet. q; est dare regium virtuale. qd est sanum et meritum.

C ¶ Tertio dico. q; est dare regium eternale quod est dignum et permanens. et istud certe signat bona et dona regia glorie paradisi. vt sic de anima beata et christo rege et sponso suo dicatur illud. quod de rege Assuero et regina better dicitur better. xv. Cunctis inquit better regio fulgeret habitu. stetit contra regem vbi ipse reside-

bat super solium regni indutus vestibus regijs auroq; refulgens. Et sic ergo patet. q; est dare quoddam regium quod est eternale. Quoddam regium quod est virtuale. Quoddam regium quod est temporale. Et hec sufficiant pro presenti.

Regio ¶ Nota q; regio inuenitur multiplex in scriptura. videlicet Regio

Viatorum.

Perfectorum.

Beatorum.

Peccatorum.

Vitiorum. et

Meritorum.

Tormentorum.

Regio viatorum est vita temporalis. Ista est enim regio in quam missus est ad peregrinari post peccatum. Iust. j. Abijt homo de bethleem vt peregrinaretur in regione moabitide. ¶ Regio perfectorum est vita spiritualis. Et ista est regio religionis vel ecclesie. vel sancte scripture in qua scilicet viri perfecti habitant et meditant. Ista est regio. de qua dicitur Johan. xi. q; iesus abiijt in regionem iuxta desertum. Ista est regio ad quam venit dei filius per incarnationem accipere sibi regnum et recupere possessionem animarum Luc. xix. Homo qui dam nobilis abiijt in regionem longinquam accipere sibi regnum. Ista est regio. in qua sancti sicut spirituales mercatores merces virtutum portauerunt et lucrum meritorum et premium portauerunt. Quia sicut dicitur in ps. Deus dedit illis regiones gentium et labores populorum possidebunt. ¶ Regio beatorum est patria supernaturalis. Et ista est illa regio vbi sancti post huius vite labores quiescunt. De qua in psal. dicitur. Placebo domino in regione viuorum. ¶ Regio peccatorum est patria mundialis. Et ista est regio quaz alter alteri auferit violenter et in qua vnus multa mala facit et infert. De qua Esai. j. Regionem vestram coram oculis vestris alieni deuorant. Ista est regio que quous peccatoribus sit deliciosa. est tamen ipsis damnabilis et periculosa. Sicut de iord legimus. q; ipse eleuatis oculis vidit omnem regionem circa iordanem que vniuersa irrigabatur aquis. Et sequitur q; ibi fuit paulo post captus. et captiuatus. ¶ Regio vitiorum et meritorum est habitatio cordialis. Et ista est de qua dicitur Esa. ix. Habitantibus in regione vmbre mortis. lux orta est eis. Regio enim vmbre mortis est excecatio cordis vbi lux spiritualis extinguitur. quando expulsi virijs gratia subintrat. ¶ Regio damnatorum est habitatio infernalis. Et de ista potest dici illud Joel. j. flamma succendit omnia ligna regionis. Ista igitur de regione sufficiant. Vide de Regno. de Patria. de habitatione. de Ciuitate et alijs similibus titulis locu vel patriam significantibus.

Regnum. Regnare ¶ Nota breuiter q; in scriptura multiplex regnum inuenitur tam in bono q; in malo. In bono enim inuenitur Regnum

Superius.

Inferius.

Interiorius.

Exteriorius.

Primum est regnum ecclesie triphantis. Secundum est regnum ecclesie militantis. Tertium est regnum anime vel conscientie virtuose. Quartum vero est regnum scripture vel sapientie luminose.

In primo regno regnant beati.

In secundo regno regnant prelati.

In tertio regno regnant deuoti.

In quarto regno regnant edocti.

Ista enim sunt quatuor regna dei. videlicet. Patria Ecclesia Anima et Scriptura. Regnat enim deus in patria sicut rex in conuiuio. De quo Luce. xxiij. Beatus qui manducabit panem in regno dei. Regnat deus in ecclesia sicut rex in exercitu seu prelio. De quo Iheremie. xxiij. Regnabit rex sapiens crit et faciet iudicium et iustitiam in terra. Regnat deus in anima sicut rex in camera seu in palacio. ij. Regum. ij. Salomon sedit super thronum et firmatum est regnum eius. Regnat etiam deus in scriptura sicut rex in secreto consilio. Et de hoc Michie. iij. Regnabit dominus super illos in mon-

Regnum.

te syon. Et breuiter ista sunt regna quibus loquitur dauid in ps. Regna terre caritate deo: psallite domino. Et ideo sicut legitur hī des regni naturaliter habēt affectum et appetitū ad regnū. sic cū nos simus heredes et successores istius quadruplicis regni dei. Jaco. ij. Heredes regni quod repromisit et debemus istud regnū diligere et appetere et ad ipsum totis affectibus anhelare. Iuxta illud Math. vj. Prīmū querite regnū dei. Regnū enim glorie est querendū et occupetur. Regnum ecclesie est querendū et gubernetur. Regnus anime est querendū et reparatur. Regnum scripture est querendū et contempletur. Et ideo breuiter de isto quadruplici regno exponam illud Luce. xij. Videbitis Abraam. Isaac et Jacob et omnes prophetas in regno dei. Ubi ostenditur quod sicut dictū est. deus habet quadruplex regnū quod a nobis diuersimode est querendū. videlicet Regnū

Beatorum.

Prelatorum

Perfectorum

Discretorum.

Beati enim regnant

in patria. Et isti sunt

Isaac qui interpre-

tatur risus. Prela-

ti regnant in ecclesia. et isti sunt Abraam qui interpre-

tatur pater multarū gentiū. Perfecti regnant in pro-

pria conscientia. et isti sunt iacob. idest supplantator sci-

licet dyaboli. Discreti regnant in scripture sapientia.

B Et isti sunt prophete. **C** Primo ergo dicamus quod est vnū regnum paradisi quod datur intelligi per ysaac. quod interpretatur risus seu gaudiū pro eo quod illi qui sunt il-

luc sunt in perpetuo gaudio atque risu. ps. Dominus

regnauit exultet terra. letentur insule multe. Sen. xij.

Locauit abraam nomen filij sui ysaac dicens. Risum

fecit mihi dñs. Et possumus notare quod istud regnū est

affectandū multiplici ratione. videlicet quia hī semper

Interminabilē seu durabilē eternitatem.

Indefectibilem fertilitatem.

Imperturbabilem tranquillitatem.

Inobfusabilem claritatem.

Inestimabilem amenitatem.

Indepressibilem auiditatem.

Quod enim sit eternitas interminabilis. patet Dani. viij.

vbi dicitur. Potestas eius potestas eterna et regnum

eius non corrumpetur. Et Dani. iij. Regnū eius regnum

semperternū. **C** Item quod ibi sit fertilitas indefectibilis.

patet in illo verbo Luce. xij. Beatus qui manducabit

panes in regno dei. Ideo de pauperibus dicitur Math.

v. Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnū ce-

lorū. Sequitur. Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam

quoniam ipsi saturabuntur. **C** Item quod ibi sit tranquilli-

tas imperturbabilis. patet Luce. xij. vbi dicitur. Nolite

timere pusillus grex: quia complacuit patri vestro

dare vobis regnū. **C** Item quod ibi sit claritas seu formo-

sitas inobfusabilis patet Math. xij. vbi dicitur. ful-

gebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. **C** Item quod

ibi sit iocunditas incontinentabilis. **C** Item quod ibi sit ame-

nitatis inestimabilis patet Sap. v. vbi dicitur. Quod san-

cti accipient regnum decoris et dyadema speciei de ma-

nu domini. **C** Item quod ibi sit auiditas indepressibilis

patet in ps. vbi dicitur. Regnum ipsius omnibus do-

minabitur. Istud est regnum superius quod est affe-

ctandū. **C** Secundo dico quod in scripture inuenitur re-

gnū inferius quod est gubernandū. Et istud est regnū

ecclesie militantis: quod nullus debet appetere ut presit

sed solus ut proficiat. ut scilicet sibi possit dici illud. iij. Re-

gus. xij. Grandis auiditatis es et bene regis regnum

israel. Et hoc ostenditur cū dicitur. Abraam qui inter-

pretatur pater multarū gentiū. significans prelatos

qui in regno ecclesie principant. qui scilicet patres spi-

rituales merito nuncupant. Luce. j. Sicut iurauit ad

abraam patrē nostrū daturū se nobis. Et nota quod in isto

regno debet esse

Iustitie rectitudo.

Innocentie mititudo.

Perseuerantie longitudo.

Penitentie artitudo.

Concordie quietudo.

C De iustitia dicitur Esaie. xxxij. Ecce in iustitia regna-

bit rex. De innocentia dicitur Math. xij. Eunite par-

uulos venire ad me. talium est enim regnum celorum.

De perseuerantia dicitur Luce. ix. Nemo mittens ma-

nū ad aratrum et respiciens retro aptus est regno dei. De

penitentia dicitur Math. iij. facite penitentiam: ap-

propinquabit enim regnum celorum. De concordia di-

citur. iij. Regus. iij. Confirmatum est regnum in manu

Salomonis qui scilicet interpretatur pacificus. Istud

est regnum inferius quod est gubernandū. Abraam

inquit. **C** Tertio dico quod in scripture inuenitur regnū

inferius quod est reformandū. Et istud est regnū po-

tentiarum anime. et appetitiuum corporis et desiderio-

rum corporalium sensuum. Ista enim simul iuncta fa-

ciunt vnū regnū in quo nullus nisi perfectus domi-

natur ad plenum. unde Seneca epistola. xxxvij. Multi-

tos reges si te ratio reuerit. Et de isto regno dicitur Lu-

ce. xij. Regnum dei intra vos est. Jacob inquit. quia

scis interpretatur supplantator. et qui etiam fuit luctator: quia

scilicet illi qui sunt Jacob idest illi qui sciunt dyabolus

deludere et supplantare. et qui contra propria deside-

ria sciunt luctari. sciunt in anima sua spiritualiter re-

gnare. et suis appetitibus imperare. Et istud est illud

regnum de quo dicitur Romano. xij. Non est re-

gnum dei esca et potus. Quia scilicet illi qui volunt

escis et potibus indulgere nunquam possunt in regno ani-

me imperare. quia videlicet non per carnis delectatio-

nes sed per multas tribulationes oportet nos regnum

celorum intrare. Actus. xij. Jacob inquit Luce. j. Re-

gnabit in domo Jacob in eternum. Et ideo de isto regi-

mine siue regno. dicit Ougenes. Et habetur in gl. Rex

inquit a regēdo dictus est. Si ergo animus rite regnat

et corpus obtemperat. Si vitia freno sobrietatis pre-

mas merito rex vocaris: quia iuste te regis et effectus

talis ut digne ad audienda verba rex voceris. Istud est

ergo regnum interius quod est reformandū. Et sicut

istum modum regnandi quilibet viri iusti dicuntur re-

gnū et reges. Iuxta illud Apoc. j. fecisti nos deo nostro

regnū. Et sicut illud cōe. Seruire deo regnare est. **C** Quar-

to modo dico quod est regnū exterius quod est habitandū. Et

istud est regnū sacre scripture et fidei piane quod designa-

tur per prophetas: quia. s. deus multis modis loquens patribus in

prophetis. i. in scripturis prophetarum et. Heb. j. Et de isto

regno dicit Luce. xij. Multitiment ab oriente et occi-

dente et recubent cū abraam Isaac et Jacob in regno ce-

lorū. filij autem regni cūciant in tenebras exteriores. Tene-

bras inquit. i. in cecitate et obstinatione eterna. Istud est

enim regnū quod perdidit iudei et translātū est ad gen-

tes. Quia sicut dicit Eccli. x. Regnū transfert de gente

in gentē propter iniustitias. iniurias. et tumelias. et diuer-

fos dolos. unde Math. xij. Auferet a vobis regnū dei et

dabit genti facienti fructus eius. Istud igitur est qua-

druplex regnū dei scilicet scripture. anime. ecclesie.

et patrie. Et sic dico quod regnū accipit in bono. **C** Sed

adhuc dico quod regnum accipitur in malo. Et sic dico. quod

est triplex malū regnū. s. Regnū

Eminentie temporalis.

Conscientie criminalis.

Destitentie infernalis.

Regnū superius

Regnū infernale est re-

gnū damnatorum. Regnū tyrannorum est: transitorium.

Et de hoc dicit Dani. ij. quod deus mutat imperatores. et

transfert regna atque constituit. Regnū vitiorum est: infectum quia

scilicet quia vitia in anima regnant et dominantur. oēs virtutes ipsi cor-

rumpunt. Ideo dicit Iho. vj. Non regnet peccatum in mortali

corpore vestro obediatis concupiscentiis eius. Regnū dā-

natorum est afflictionum. Et de hoc dicit Apoc. xij. quod quātus

angelus effudit falā suam in bestiam et factū est regnum

eius tenebrosū. Quia. s. angelus spiritus qui quātus pot

dicitur pro eo quod ipse supereminet spiritibus. sicut essentia quātā

corporibus falā veneni sive indignationis in bestiam

idest

Idem in dyabolum effudit. et sic totum regnum inferni triste et tenebrosum fecit. Et de hoc dicitur in psal. Effunde iram tuā in gentes que te non nouerunt. et in regna que nomen tuum non inuocauerunt. Et sic dicitur quod in scriptura inuenitur triplex malum regnum. ¶ Sed de temporali regno possumus adhuc notare quod illud regnum est vituperabile scilicet Propter suā. Instabilem mobilitatē.

Turbabilem diuersitatē.

Terribilem crudelitatem.

Odibilem fallacitatem.

Mirabilem carnalitatem.

¶ Istud enim regnum habet mobilitatem mutabilem. quia scilicet sicut dicitur Ecclesiastici. x. Regnū trans feretur a gente in gentes. Istud est regnū tyri vbi semel accidit quod serui dominos expulerunt et occiderunt. et loco eorum regnauerunt. sicut ponit iustinus. Sic vero in regno mundi et presentis ecclesie mali imperant. serui regnant. dominus vero id est viri iusti et boni seruiunt atque subiungunt. Ecclesiastici. x. Audi seruos in equis et principes ambulantes quasi seruos super terram. Unde ille. Regum. ij. dicit Adonias. Ad eum erat regnum. sed translatus est regnum et factum est fratris mei. Et Danielis. iij. Regnum tuum transiit a te. Et Danielis v. Diuisum est regnum tuum et datum est per his et mediis. Item habet diuersitatem turbabilem: quia scilicet in regno huius mundi non est pax. Unde ps. Conturbate sunt gentes et inclinata sunt regna. Et Luce. xxj. Surgit gens contra gentem. et regnum aduersus regnum. Item habet crudelitatem terribilem. Unde Proverbiorum. xxx. dicitur quod terra mouetur per seruum cum regnauerit. Unde verius. Crudelius nihil est humili cum surgit in altum. Item habet fallacitatem cunctis odibilem. vnde Danielis. xj. Veniet clam et obtinebit regnum in fraudulentia. Item habet carnalitatem valde mirabilem. quia hodie in multis regna reguntur per mulieres. Unde versus. Regna regunt vulue clamat gens tota simul ve. Dedecus est regi a muliere regere. Ista ergo de regno et de regnare sufficiant. Vide superia de Regere et de Regno. et de Ikecritudine. Et vbi princeps. Et vbi Administrare. Et vbi pugna. quia ibi in uenice de Regno et ministerio bonorum et malorum angelorum etc.

Regredi. Vide vbi Reuertit.

Regula. Nota quod regula dicitur a regendo: quia est iuste et debite gubernatum et rectum. Est enim regula idem quod regimen vel mensura. Et si vis dicere quod nos inuenimus Regulam

Rationis.

Lectionis.

Iussionis.

¶ Regula rationis est in cordiali conscientia. quia scilicet quilibet in corde suo habet instinctum et regulam rationis: si quas si se regulauerit non errabit. Ista est enim regula valde recta. ad cuius exemplar si lineas operis tuorum protraxeris. opus rectum et perfectum operaberis. Ad quod monet scriptura Leuit. xix. dicens. Nolite facere iniquum quid in iudicio. in regula. in pondere. in mensura. Ille enim in regula iniquum aliquid facit qui contra conscientiam suam agit. Ista est ergo regula rationis que est in cordiali conscientia. ¶ Regula lectionis est in literali sapientia: quia scilicet scriptura sacra regula est et doctrina secundum quam recte et sancte uiuitur in hoc mundo. figura ad hec. iij. Regum. vj. vbi dicitur quod salomon in templo sculptis cherubin et palmas. operuitque omnia laminis aureis opere quadrum ad regulam. Cherubin enim interpretatur plenitudo scientie. Palme semper uerentes significant immortalitatem. Quia proceratoverus salomon dominus deum in templo ecclesie sacra scriptura durabile et immortalem posuit. vbi plenitudinem scientie collocavit. quam certe opere quadrum ad regulam fabricauit. in quantum in ipsa omnium virtutum

regulas et omnis certitudinis quadraturas signavit. Et de ista dicitur Philip. ij. Idem sapiamus et in eadem permaneamus regula. Cuius tamen contrarium faciunt heretici. qui scilicet in ista sacre scripture regula non idem sapiunt cum fidelibus nec in eadem regula permanent. cum eisdem. figurati in illo actioz qui abscondit regulam auream propter quod populus israel cecidit in prelio. et ideo lapidatus est. Quia in istam auream regulam scripture diuine et ipsius veritatem heretici celant et abscondunt. immo etiam male interpretando confundunt. et sic populum israel decipiendo cadere ante hostes suos demones per diuersos errores faciunt. et propter hoc ipsi finaliter in inferno percutiunt et succumbunt. Non sic sed sequamur veram regulam lectionis que est in literali sapientia. Iuxta illud. ij. Corin. x. Spem inquit habentes crescentis fidei vestre in vobis magnificati secundum regulam nostram. ¶ Regula iussionis est in fraterna seu in virtuali obseruatione. Et ista certe est regula ecclesie vel religionis que stat in obseruantia mandatorum: quam scilicet qui professus semel fuerit perpetuo seruare debet. quam si digne seruauerit eterne vite premium reportabit. Iuxta illud. Mala. vj. Quicumque hanc regulam secuti fuerint pax super illos et misericordia et super israel dei. Quod nobis concedat qui uiuit et regnat.

Religio. Religiosus. Nota quod religio

nihil aliud est quam status hominum perfectorum sub certis mandatis et regulis deo famulantium. Et dicitur religio a religas. quia scilicet illi qui in baptismo ad fidei cognitionem obligantur et ligantur. in religione ad morum perfectionem voluntarie astringuntur et per certa vincula votorum ibidem fortius religantur. Et benemerit religio debet esse in mundo sicut turris fortior et altior in castro. Quia sicut illi qui in ciuitate vel in castro tui non sunt. ad turrem pro securitate refugunt. Sic in firmi qui in mundo a dyabolo timent capi. ad turrem religionis accedunt. Ibi enim a longe concursus hostium speculantur. Ibi tutius uiuitur et ibi securius habitatur. Ista est enim sicut turris lybani que respicit contra damascum. mille clipei pendens et ea omnis armatura fortium. Breuiter igit nos possumus notare quod status talis est tanquam securior eligendus propter multas laudabiles virtutes que ibidem esse noscuntur. Et iste peculiaris dubio sunt. scilicet. Castitas

Castitatis.

Paupertatis.

Humilitatis.

Comunitatis.

Taciturnitatis.

Habitus vilitatis.

Ista sunt enim quedam spiritalia ligamina quibus homo ligatus religionis efficitur. Castitas enim ligat luxuriam. Paupertas auariciam. Obedientia et humilitas superbiam. Communitas inuidiam. Parcitas gulae inmundiciam. Charitas iracundiam. Taciturnitas oris insolentiam. Oprobitas accidiam. Habitus vilitatis inanem gloriam. Ista sunt ligamina quibus religauerunt sancti patres pueros et subditos suos in cunabulo ecclesie vel religionis ne scilicet per vitia destruerent. sed ut infra discipline limites perflerent et manerent. ¶ Dicamus ergo primo de virtute floride castitatis. Ista est enim specialis virtus religiosorum quia sicut apes que communiter in eodem aluere morantur. perpetuam castitatem seruant. et nunquam carnaliter cohabitare nec inmundas aut fetidas sedes libere frequentant aut frequentant. Sic vere religiosi qui communiter habent viuere. debent castitate perpetuam tenere. omnia immunda et carnalia fugere. et nunquam se per carnis vitia maculare. Et ideo dicitur Jac. i. Religio munditia et immaculata apud deum. hec est immaculatum cuiusmodi. Et ideo Cyprianus libro de. xij. abusionibus dicit Quod pudicia seu castitas est ornamentum nobilium. exaltatio humilium. nobilitas ignobilium. pulchritudo vilium. solamen meretricum. augmentum pulchritudinis. decus re

Religio.

ligionis. minoratio criminū. multiplicatio meritorū. amica creatoris omnī. Ista autem proculdubio sunt hodie contra multos similes columbis. que quis in communitate viuunt. et quis sub eisdem columbarijs ambitu resideant. sunt tamen auctōra modū luxuriose et immunde. intantū q̄ etiā tempore senectutis et si operari non valeant. tamen osculari non cessant. In quo notatur qd̄ non omnes illi qui in collegijs et cenobijs viuunt casti sunt: quinimmo multi sunt qui ultra modum luxurie et immundicie non solum in iuuentutis. sed etiam in senectutis tempore se submitunt. Sicut ad presens patet de religiosis infinitis qui plus vacant hodie voluptati q̄ castitati. plus luxurie q̄ continentie vel religioni. Et hoc est q̄ luxuria domina mūdi. tante est improbitatis q̄ vbiq̄ se ingerit. Reserat enim palacia principum: penetrat cameras prelatorum. possidet aulas clericorum subuertit currus contemplatiuorū. rumpit cellulas religiosorum. In senibus enim fumigat. in iuuenibus militat. in mulieribus imperat. Quid plura. totū fedat. totū inficit. totū aquis diluuū consumit. Ista domina luxuria. Patet igitur q̄ religiosi debent habere virtutem floride castitatis. ¶ Secundo dico q̄ ipsi debent habere virtutem. intime paupertatis: quia scilicet religiosi debent esse pauperes voluntarij. et omnia bona temporalia debēt vilipendere. et a mente sua totaliter abdicare. ¶ Exemplo apum que stercorea sua volando eijciunt: ita q̄ ad alueare suum ipsa nunq̄ portant neq̄ deferunt. Colūbe et hyundines dicuntur de nidis stercorea sua eijcere: et ad hoc suos filios edocere. Sic vere religiosi q̄i alueare religionis sunt ingressuri: debent omnia stercorea diuitiarū dimittere: et ipsa a nido cordis sui quantū ad amorem et desiderū totaliter abdicare. Unde dicit Celsarius in amonitione. xlv. Quod ad perfectionem religionis pertinet subiectione et abiectione gaudere: paupertatis studiū querere. et non solum facultates: immo etiam voluntates de cordibus extirpare. Nihil enim habere interdum necessitatis est: nihil autē cupere est virtus. Et ista sunt contra multos religiosos qui magis sunt ad temporalia inclinati. et in amorem temporalium inuoluti q̄ alij qui sunt in seculo nutriti. Simile vixit que de nido stercorea nō eijcit: immo ipsa ibidem aggregat et dimittit. Quia scilicet tales stercorea diuitiarum non eijciunt nec relinquunt: sed in nido cordis et hospitij sui ipsa per auariciam accumulānt et dimittunt intantum q̄ multi qui pauperatē professi sunt: diuitiores in claustro sunt q̄ essent si in seculo remansissent. Quod bene apparet de religione alborum monachorum qui faciunt de formicis illud animat quod vocatur grillus: quod semper stat iuxta ignem in muro. et specialiter in furno: et de illo animali faciunt formicas: quod est dictū q̄ religiosi qui deberēt semper stare in claustro et in ecclesia ad deuotionem et orationem: assumilantur formicis aggregantibus corporalia: et conuersi qui debent facere temporalia et congregare in horrea pro monachis: modo sunt grilli. quia stant iuxta monasterium ad seruitiū monachis vagantibus ad exteriora. de quibus Hieronymus. in epistola ad heliodorum. Multi inquit sunt diuitiores monachi q̄ fuerant seculares. et sub christo pauperes opes possident: quas sub dyabolo locuplete non habebāt. Suspiret ergo eos religio diuites: quos mūdus habuit indigentes. Non sic ergo sed habent religio virtutem intime paupertatis. ¶ Tertio dico q̄ isti debent habere virtutem obedientie et humilitatis. Obedientia enim est propria virtus religiosorum: qui proprie voluntati renunciant: et voluntati prelatorum se subiungunt. Exemplo apum que miro modo obediunt regi suo. ipsumq̄ precedentem sequuntur: et ipsum fatigatum deferūt et ei obsequuntur. Sic religiosi miro modo debent regi id est prelato suo obedire: et ipsum patienter et humiliter supportare. Unde Bernardus in quodam sermone dicit: q̄ in religione viuendus est or-

dinatus: socialiter et humiliter. Ordinate scilicet quantum ad se. Socialiter quantum ad proximum. Humiliter quantum ad deum et prelatus. Que tamen sunt contra multos religiosos qui prelatis nolunt obedire sed contraire: non eis obsequi: sed eos persequi: nō sub ferula laborare: sed vndiq̄ sine regula diuagari. Similes vapor igneo in ventre nubis detēto: qui designas manere et exterius ad libertatem appetens exire nubem rumpit: et exterius fulminando oculos intuentium valde ledit. Quia scilicet tales in ventre nubis id est in claustrali obedientia morari non curantes. religionem rumpunt exterius vagando excurrunt. et chorū scationem malorum exemplorum oculos intuentium valde ledunt. Contra quos loquitur Bernardus. super Cantuariensi sermone. x. Non inquit estis contenti christi vita: non sufficit vobis regulare ieiunium: solennes vigilie: imposita disciplina: priuata preceptis cōmunibus. et illam quam vobis semel subieciistis scilicet proprias voluntates iterum habetis magistrā. Nonne ista est que docet nos nature non parcere: rationi non acq̄escere: seniorum exemplis et consilijs contraire: nobis etiam non parere: cum tamen melior sit obedientia q̄ victoria: et vt nostra testatur regula. Quicquid sine patris spiritualis mandato fit: vane glorie deputabitur non mercedi. Debent ergo habere virtutem obedientie et humilitatis. ¶ Quarto dico q̄ isti debent habere virtutes amicicie et communitatis: quia scilicet apes commune habent domiciliū. communes habent cibū communem habent exercitiū: communem regem et dominum. Sic religiosi omnia debent habere communia. Actū. iij. Et specialiter ad bonos religiosos pertinet habere communē vitam non partialem: quia scilicet vita partialis semper habet aliquid de hypocrisis vel de vana gloria intermixtum. Quia pro certo vita cōmunis religionis cuiusq̄ perfectio satis est ardua: et cuiusq̄ infirmo satis est cōgrua. Unde hugo de claustro anime lib. j. dicit sic. Abūdans est pauperi religio mediocri sufficiens. tolerabilis diuiti infirmis larga. delicatis compatiens. fortioribus moderata. penitentibus misericors. peruersis seuera. bonis optima. Ibec sunt inquit beneficia religionis. Quod est contra multos qui vitam communem nolunt tenere. et maxime contra illos qui in diuersitate lauri victus: dissoluti gestus: curiosi habitus. ameni cantus: et omnis superfluitus: student quanto plus possint a comuni conuictu aliorum totaliter deuiare. Contra quos hugo de. xij. abusionibus dicit sic. Sunt quidem qui mēte vagi. oculis attoniti. habitu dissoluti. aliud cantant aliud cogitant. In choro sunt corpore. in foro mente. nunc intus sunt nunc foris excurrunt etc. Non sic ergo sit in ipsis regula communitatis. ¶ Quinto dico q̄ in eis debet esse silentium magne taciturnitatis. Apes enim certis horis silentium dicuntur seruare: et non nisi vsq̄ ad crastinum postq̄ licentiam surgendi habuerint amplius strepere: vel aliquāter murmurare non audent. Sic et boni religiosi silentium seruant: et non nisi cum licentia vel pro necessitate debita locutionibus vacant. Apocalypsis. viij. factū est silentium in celo tribus horis etc. Quamuis de multis dicat Celsarius amonitione. xxvij. Quod nihil prodest in habitatione silentium. si in cogitatione sit vitij. Nec valet exterior serenitas: si in corde vel animo sit tempestas. ¶ Sexto dico quod in religione debet esse habitus magne vilitatis: et etiam cibis magne sobrietatis. Exemplo formicarum que in congregatione viuunt. que habent celos deformatem quantum ad vilitatis habitū: penitus strictam tenuitatem quantum ad sobrietatis victum: laboris continuitatem quantum ad sedulitatis actum. Et ideo dicit Eusebius in sermone. Quod verus religiosus debet esse neglector quietis. fugax voluptatis. appetitor laboris: patiens abiectionis: impatiens honoris: pauper in pecunia: diues in conscientia: humilis ad merita: superbus ad vilitia. Que

tia. Que tamen penultimo sunt hodie contra multos qui reuera in religione non diligunt sobrietatem sed ebrietatem: non habitus vilitatem sed curiositatem: non laboris sedulitatem sed magis quietis et lasciuie voluptatē. Deus ubi sunt hodie religionis pristini professores: heremorum frequentatores: delitiarum corporis contemptores: diuitiarum seculi relictos: celestium contemplatores: discipline et penitentie sectatores: et dei solius amatores. et sub asperitate vilitate habitus dei seruitores: pauci sunt enim hodie in clauistro tales. Quia per certo modo obscuratus est aux: mutatus est color optimus: dispersi sunt lapides sanctuarij in capite omnium platearum: ut scribitur Trenoꝝ. iij. Nodum enim non est qui consoletur hierusalem de omnibus carnis eius quod hodie facta est quasi vidua deserta gentium. Princeps provinciarum facta est sub tributo. Teste enim prospero libro de vita contemplatiua. Quidam ad religionem conuersi ex pristinis moribus nihil abijciunt: quia scilicet non mutantur mente sed veste: non actu sed habitu: non opere sed sermone. In religione enim seculariter viuunt: opinio nem virtutis prout virtute querunt: predicant magna nec faciunt: accusant vitia nec deponunt: publice sibi displicere dissimulant: quod occulte committunt. Quid plura? Magni student non fieri sed videri. Non sic charissimi sed habeat religiosus. In habitu vilitatem. In verbo taciturnitatem. In conuictu comunitatem. In obedientia humilitatem. In mente paupertatem. In carne continentiam et castitatem. Et sic erit religiosus id est virtuosus. spiritualibus vinculis religatus. Sufficit. Unde de predictis virtutibus in titulis suis. Itē vide de Justo. de Perfecto etc.

Relinquere. Nota quod relinquere sumitur in bono et in malo. Quia. scilicet. malum

est relinquere bona: et bonum relinquere mala. Et est relinquere idem quod dimittere. fugere spernere. Abijcere. et cetera similia. Et possumus breuiter notare quod in scriptura inuenitur relinquere

Virtuosum. Virtuose enim relinquit sanctus iniquitatem. Eccli. xviij. Conuertere ad dominum et relinque peccata tua. **Vitiosum.** Vitiose relinquit iniustus bonitatem. Proverb. ij. **Fructuosum.** Relinquunt iter rectum et ambulabunt per vias tenebrosas. **Dolorosum.** Fructuose relinquit iustus post se bona documenta et creptula. **Amorosum.** Dolorose relinquit diues prosperitatem: et hoc est in morte: quando relinquit alienis diuitias suas: et sepulchra illorum domus eorum in eternum. **Gloriosum.** Amoroze relinquit deus hereditatem scilicet paradisi quando fuit incarnatus. **Periculosum.** Thiere. xij. Relinquit domum meam: dimisi hereditatem meam: dedi dilectam animam meam in manu inimicorum eius. **Fructuose relinquit iustus** post se bona documenta et creptula. **Dolorose relinquit diues** prosperitatem: et hoc est in morte: quando relinquit alienis diuitias suas: et sepulchra illorum domus eorum in eternum. **Amoroze relinquit deus** hereditatem scilicet paradisi quando fuit incarnatus. **Thiere. xij.** Relinquit domum meam: dimisi hereditatem meam: dedi dilectam animam meam in manu inimicorum eius. **Glorioze relinquit beatus** mortalitatem: videlicet quando in morte relictis temporalibus anima anhelat ad eterna. dicens illud Iohan. xvi. Exiui a patre et veni in mundum: et iterum relinquo mundum et vado ad patrem. **Periculoze relinquit deus** fragilitatem: quod scilicet si deus propter peccatum relinquit hominem sibi ipsi statim cadit. **Unde Ezech. vi.** Qui relictus fuerit obsessus fame morietur. **Dicamus ergo primo** quod est quoddam relinquere reuoluciosum. Et istud est illud quod viri sancti relinquent illa que sue pertraria sunt salutem. **Naturalis est enim** animalibus aliquibus presentire pericula: et ipsa relinquere et fugere toto posse. sicut de equis pluries est experitum. **Sic homo** qui peccata sua scit sibi esse periculosa: debet ipsa relinquere: et ne propter ipsa pereat refutare. **Exemplo castoris** qui propria membra virilium venatori relinquit. propter que imminere periculum sibi sentit: et sic venatoris periculum effugit et euadit. **Quia scilicet** homo videns sibi imminere periculum mortis spiritualis et eterne: debet omnia illa propter que sibi imminet relinquere: ut sic possit periculum euitare. **Iuxta illud Proverbiorum. xxvij.** Qui confessus fuerit et reliquerit peccata sua misericordiam consequetur

Sicut de apostolis legimus. Math. iij. Quod relictis rhetibus et patre secuti sunt dominum. In quibus verbis ostenditur quod tria sunt que sunt principaliter relinquenda: videlicet

Angie seculi facultates.

Morie corporis voluptates.

Proprie cordis voluntates.

Undi facultatem probat factio alligatiua. rhetibus Carnis voluptatem probat dictio generatiua: patre. Cordis voluntatem probat optio prosecutiua: secuti sunt dominum. Homo enim alligatur a seculi facultatibus. Et hoc ostenditur cum dicitur: rhetibus. Homo etiam generatur ex corporis voluptatibus. et hoc ostenditur per vocabulum patre. Homo insuper famulatur cum animi voluntatibus: et hoc ostenditur cum dicitur. Secuti sunt dominum. Per rhetem ergo intelligitur seculi facultas. Per patrem intelligitur corporis voluptas. Per consecutionem intelligitur animi voluntas. Et breuiter dico quod relinquere debemus angiam rerum possessionem que notatur per rhetem. **Foram carnis** infectionem que notatur per patrem. **Propriam mentis** affectionem que notatur per hoc quod dicitur. Secuti sunt dominum. Sequi enim alium quod significum est quod hoc est contra propriam voluntatem. Igitur relinquamus rerum angiam possessionem: quod ostenditur cum dicitur. Relictis rhetibus. Undi enim possessiones et bona sunt quedam rhetia quibus in hoc mari magno et spaciofo piscator dyabolus per auariciam homines capit: ipsosque per malam consuetudinem taliter inuoluit quod ad litus inferni ipsos pertrahit et perducit. Abachuc. j. facies homines sicut pisces maris: et sicut reptilia non habentia ducem: totum in hamo suo subleuauit: trahit illud in sagena sua: et congregauit in rhetem suum. Talia enim rhetia sunt relinquenda: et a prudenti animo contemnenda. **Exemplo cuiusdam piscis** qui dicitur mugil qui per mare discurrens ubi rhetem piscatoris sentit: ita fortiter in oppositum refilit et recedit: quod dum ante se rhetem relinquit: a periculo se liberat et euadit. Quia vere dicitur: rhetia ista. scilicet. mundi bona videmus ante nos. non debemus illuc per desiderium fortius impingere: sed per contemptum ipsa refugere et relinquere. et retrosum ad considerationem illorum qui primo retro nos veniunt. scilicet. mortis iudicij et inferni toto conatu animi nos transferre: ita poterimus auaricie periculum euadere: et a dyaboli insidijs nos saluare. Relictis inquit rhetibus. **Mat. xij.** Relictis rhetibus secuti sunt eum. figurati **Sen. xxxij.** ubi dicitur quod Ioseph relinquens pallium in manu mulieris que tenebat eum: et ad peccatum inducere volebat: fugit: et peccatum luxurie et perditionis euasit: propter quod super totum regnum postmodum prefectus fuit. **Dyabolus enim** dicit mulierem propter maliciam: que breuis omnis malicia super maliciam mulieris. Eccli. xxxv. **Bona mundi** dicuntur pallium: quod ceteri nos operiunt: et quod nos calefaciunt per auariciam. Sed per certo dum illud pallium per contemptum relinquitur: multiplex peccati vitia: et regni celi solium impetrat. **Quia** ipse discipulis suis precantibus. **Mat. xix.** et dicentibus. Ecce nos relinquimus omnia et secuti sumus te: quod ergo erit nobis? legis respondisse. **Quod** omnes qui reliquerint propter me domum: patrem: matrem: fratres: viros: et filios et agros. centuplum accipiet vitam eternam possidebit. Relictis ergo rhetibus. scilicet. contemptis bonis temporalibus. Quod est contra multos qui ista rhetia non relinquunt: sed ipsa pyribus reparant et reficiunt: et in eis quod petus est per auariciam se inuolunt. iuxta illud Job. xviij. Immisit in rhetem pedem suum: tenebitur planta eius laqueo. Pisces enim habent visum valde obscurum: et ideo in rheti facilliter capiuntur. Aues vero que visum naturaliter habent clarum: in rheti non facilliter inuoluuntur: nisi forte de nocte quando ab ipsis rhetia iacitur rhetem ante oculos pennatorum: ipsi enim contra sanguinem suum insidiantur. Sic vere illi qui sunt pisces fragiles et defectuosi: qui se visum discretionis habent debilem et obscurum in talia rhetia

Reliquie.

lia facit: p cupiditatē impingūt. Illi hō d'visus discretionis habent clarum. et qui pennis contemplationis sursum tendunt. tales dico talia rhetia pcecauent: fugiunt et relinquūt. ita q̄ quilibet talis et de se et de alijs potest dicere illud ps. Cadent in retiaculo peccatores singulariter sum ego donec transcam. Relinquamus igitur rerum anxiam possessionem. j. Macha. ij. Relinquebāt quecunq̄ habebant in ciuitate. Et pculdubio charissimi relinquere temporalia q̄ tum ad affectū nō debet esse nobis graue: cū certi simus q̄ infra bīcūe siue velim⁹ siue nolim⁹ necesse erit nobis. oīa in morte dimittere. Eccī. ij. Nescit inq̄t q̄ vita ptercat et mors appropinquet: et relinquunt omnia alienis. Et Eccle. siastici. xij. Relinques alienis labores tuos. Preueniamus ergo voluntate necessitatem: et relinquamus mentaliter: vt dictum est rerum anxiam possessionem Relictis inquit rebus. Deinde dico q̄ nos debemus relinquere. carnis nosam voluptatem seu infectionem. que ostenditur cum dicitur. Patre: quia scilicet carnis voluptas est ille pater qui pducit et generat vniuersos. De quo Ezech. xvj. Pater tuus amoris et mater tua ceterba. Talem ergo patrē scilicet carnis voluptatem et infectionem debemus relinquere et horre. Genē. ij. Propter quod relinquet homo patrem et matrem suam. id est corpus et carnem et omnem carnis infectionem: et adheret uxori sue id est gratie et virtuti. Sicut enim dicit saluator. Qui diligit patrem suum et matrem suam plus q̄ me non est me dignus. Mat. x. et Luc. xij. Relicto ergo patre id est relicta omni carnali infectione: et omni carnali affectione. Unde. ij. Esdre. iij. Homo patrem suū relinquit. Quod est contra illos qui non possunt relinquere carnis infectionē sicut sunt viles et luxuriosi. Nec carnales parentele ex cessuam affectionem: sicut sunt multi ecclesiastici prelati qui sunt vltra debitum circa parentes affectuosi. Isti enī non relinquunt patrē: matrem: filios et fratres hoc est vinctu affectionē. carnaliū amicorū: q̄ nimis ipsos p nimis affectū continue secū portant. Similes symie. que filios nimis diligens et eos relinquere nō lens: sed potius secum portans a venatore capitur et. Unde supra de filijs. Hō sic ergo sed relinquamus carnis infectionem. Iuxta illud Prouerbio. ix. Relinquit infantia et venite. Et etiā carnalē affectionē. i. nimis affectū parentū. Unde Thob. xij. Reliquerunt gētes idola sua. Igitur relinquamus carnis notā infectionē. Patre inquit. Ruth. ij. Añciata sunt oīa que feceris et cū reliqueris parentes tuos et veneris ad terram quā nesciebas. Deniq̄ dico q̄ debemus relinquere mentis p̄p̄uevolutionem seu affectionem. Secuti sunt inquit dñm. Quamuis enī canis q̄nq̄ appetat alicubi currere: videns tamen dominū et magistrū suū ad partem oppositā ire. solet p̄p̄uū iter dimittere: et ad sequendum dñm se transferre. Sic vere q̄uis nos et appetitū nostrum multauelimus facere: si tamen dñs noster deus vel platus contrariū nobis dicat. p̄p̄uā voluntatē nostram debemus relinquere: et nos voluntati domini conformare. Secuti inq̄t sunt dominū. Unde d̄ paralitico per dñm saluatorem curato dicitur Luc. v. Nō relictis omnibus surgens secutus est eū. Sic igitur pater quō tria sunt principaliter relinquenda: et quō est vnū relinquere virtuosus. Sed scōo principalit̄ dico q̄ est vnū relinquere vitiosus. Et istud est relinquere malos: qui scz relinquunt illa que sunt vtilia ad salutē siles puero qui libenter relinquit castitū vt habeat pomū. Et qui libenter relinquit scholas vt currat ad coram. Et breniter peccator voluntarie relinquit bonū et eligit malū Relinquit paradysum et currit ad infernū. Unde nota q̄ isti relinquunt Deum per iniquitatem. Parentes per impietatem. Correctionem per proteritatem. Religionem per apostasie prauitatem. Dico ergo. q̄ isti relinquunt deū per iniquitatē. Deu-

teronomij. xxxij. Deum qui te genuit dereliquisti. Et ideo ipse dñs dicit. ij. Paral. xij. Reliquistis me: ego reliquiuos. Et. j. Paralipo. v. Reliquerunt dominum deum patrum suorum. Item relinquunt parentes per impietatem. ij. Esdre. iij. Homo patrem suum relinquit et ad mulierem suam coniungitur. Item relinquunt correctionem per pueritatem: Unde Prouerbio. x. Qui autem odit increpationes errat. Item relinquunt religionem per apostasie prauitatem. vnde. Prouerbio. xxvj. Sicut avis transmigrans de nido suo: sic homo qui relinquit locum suū. Istud est ergo relinquere vitiosum. Tertio vero dico q̄ est vnū. relinquere fructuosum. Et istud est illud quod faciunt iusti quando relinquunt posteris suis bona documenta et bona exempla. Ut dicitur. ij. Machab. vj. Adolescentibus exemplum forte reliquam. De relinquentibus vero bonā doctrinam et bona documenta: dicitur Eccī. xxiij. Propbetiam quasi aquas effundam et reliquam eā querētibus sapientiā. Ad alitero post se relinquit mala exempla: sicut viles limaci que post se infectionis sue vestigia relinquit. Sic isti relinquunt vbiq̄ signa vestigia sue male vite. Sap. ij. Vbiq̄ relinquamus signa leticie nostre. De relinquere doloroso. amoroso. glorioso. periculoso collige ex p̄missis et ex tabula. Ista igitur de relinquere sufficiant.

Reliquie. Nota q̄ reliquie dicuntur omnia illa que post consumptiones alicuius rei remanent et relinquuntur. Et sic reliquie p̄p̄ue id est sunt q̄b̄ residuum. Et ideo nota q̄ in scriptura inueniuntur Reliquie Mortalitatatis. Prosperitatis. Prosperitatis. Naturae fortune. Parentele. Et sic dico q̄ reliquie nre sunt illa q̄ post nos remanēt d̄ corpe de reb⁹ et de gñe. Et sic dico q̄ sunt Reliquie Prime sunt reliquie corporales. Secunde sunt reliquie tēporales. Tertiae sunt reliquie personales. Reliquie corporales sunt bonozade. Et iste sunt reliquie sanctorū que nobis post eorū mortē sunt relictē. Iste enī deuote debent recolligi et honorifice pertractari. Machab. v. Erunt reliquie Jacob quasi ros a domini. Iste enī sunt reliquie et fragmenta que nobis remanserunt de mensa xpi. In mensa enī xpi que est ecclesia: mundus et sui tyranni parauerunt diuersa genera ferulorū. id est diuersa genera sanctorū. Iuxta illud Mat. xxi. Thauri mei et altilia mea occisa sunt. De quibus reliquie suorum corporum et eis adiacentium nobis sicut pauperibus remanserunt. De christo enim remanserunt vobis vestimenta quibus fuit vestitus. scilicet crux: clauis quibus fuit astrictus. spine quibus fuit infixus: securis cum qua fuit perfoissus scilicet lancea. et quod plus est s̄m aliquos p̄p̄utium quo fuit circumcissus: lachryma qua fuit plorando perfusus: sanguis qui fuit in cruce excussus. P̄p̄utium enim dicitur ab angelo Karolo regi delatum: et in eius nomine monasterium de corrosio picta uenit. dyoces̄ esse factum. et corrosium a carne filij nuncupatum. Lachryme vero in monasterio vindocinensi ostenduntur. Et sanguis in diuersis mundi locis a fidelibus honoratur et veneratur. Quamuis enim mirum aliquibus videatur q̄ aliquid de corpore in virgine assumpto remansit in terra: non est tñ incōueniens: quia sufficit dicere q̄ illud solum de christi corpore cum eo resurrexit quod de necessitate humane nature fuit. Ista vero que nō necessaria. immo ad consolationem superflua ipsi nature fuerūt in mundo ad consolationem fidelium remanserunt. et pro incomparabilibus reliquijs regis francie et eius populo tanq̄ speciali filio fidei et pacis. o exoci p̄p̄uidentia restiterunt. Ps. Quoniam sunt reliquie homini pacifico. Iste enim primo fuerunt in hierusalem. tandē athenis. tandē rome. tandē parisijs. Esae. xxxvj. De hierusalem eribūt reliquie. Illud tamen mirū videt q̄ in predictis ciuitatib⁹ q̄ diu ibi reliquie iste fuerūt tādū ibi liberales artes et sciētie floruerunt. Hierusalem

salz eni atthenis ⁊ rome magna suis temporib⁹ fuerūt studia: que modo cū reliquijs parisijs sunt trāflata zacharie. viij. Possidere faciam reliquias. ⁊ sic in requie que fuerūt nobis in testamēto p̄is nostri xp̄i relicte: ⁊ per diuersas successiones ad nos sūt postmodum deuolūte. Quia sicut dicitur Esaie. x. In veritate reliquie israel cōuertentur. Et bene dicit cōuertent quia. s. iste ad francos fualiter sūt cōuerse. Michie v. Reliquie fratru eius cōuertent ad filios israel. ⁊ sic sunt igitur reliquie corporales que sunt venerande. De diuersis aut reliquijs sanctorū ⁊ de infinitis miraculis eorum possent infinita narrari sed trāseo gratia breuitatis. Illud solum addē q̄ quando reperiuntur reliquie sanctorum: magnū debet esse gaudiū ⁊ deuotio populorū. Iuxta illud qd dicitur. iij. Regū. xij. fac orationem pro reliquijs que reperte sunt. Quia scilicet tunc debet homo orare ⁊ plus q̄ alijs deuotus esse. Et ecce q̄ hic ostendit. Grandis deuotio quā debet habere. fac orationem. Diues possessio qua debet splendere: p reliquijs. Noua detectio qua debet gaudere: repte sunt. Prosequere sicut vis. Sunt igitur quedam reliquie corporales que sunt venerande. Et si vis pone hic possibile satis videt nō est mirū si reliquie sanctorū faciant miracula: si membra hominū mortaliter viuētū miranda faciunt in hac vita. Pōnit eni Plin. li. ij. q̄ in schitia quedā erant mulieres que aspectu suo hoīes occidebāt. Nec mirū vt ait cicero: si deo nature morem comedēdi homines in homine voluit generare: ⁊ etiam venena in alijs membris aliquorū hominū ponere ne quid inq̄t mali esset quod homini deesset. Sicut tamē natura posuit venenum in alijs membris hominū aliquorū. Sic certe nō mirū si in alijs hominū membris posuit remedia sanitatū. vnde ait idem lib. vi. ca. ij. Qd pollex dextri pedis piri regis solo tactu limosus seu arcosos curabat. Cū etiā vt ait dictus pollex cum reliquo corpore cremari nō potu: immo in templo pro reliquijs conditū fuit: sicut etiam dicit idem Plin. Et Varro dicit quosdā esse quorū saluē serpentum ictibus medebantur. Etiam hic apud nos reges francorū tactu suo infirmitatem gatturis seu glandulas curant. Que certe diuina ad virtutem sanctarum reliquiarum applicari possunt. Quia certe si membra infidelium p agnoscere talia potuerunt: multo fortius alia posse debent membra fidelium sanctorum. Sicut enim ponit Quidius li. xij. fabula. ij. Qd mortuo in bello troiano memore ab achille occiso et in phrygia sepulto omni anno ad sepulcrum memonis cōueniūt aues dicte mēmonides: ⁊ memores belli ibi fortiter inter se configūt. Quod etiam Plin. lib. x. ca. xvj. dicit. Non mirū ergo si a fidelibus sanctorum corpora visitantur ⁊ honorantur. ex quo aues irrōnabiles simile facere comprobant: qz. s. deus vult vt sancti in memoria hominū viuāt: qui. s. dum viuerent in hac vita soli domino viuere curauerunt. vnde Eccl. xliij. Corpora sanctorum in pace sepulta sunt ⁊ viuēt nomina eorum in eternum. Roma. ix. Reliquie israel salue fient. Et Secundo dico q̄ sunt quedā reliquie temporales que sunt erogande. Et iste sunt reliquie bonorum temporalium: que reliquie dicūtur: eo q̄ ad modum reliquiarum ista parum valent ⁊ parum reputantur ⁊ quia tanq̄ superflua et nō necessaria esse dignoscuntur. Vel etiam qz post mortem filijs ⁊ parentibus ⁊ alijs relinquuntur. Ps. Dimiserunt reliquias paruulis suis. Et procerto isti dimittunt reliquias bonorum temporalium paruulis suis: nolentes ipsas pauperibus dare: sed magis studentes eas suis successoribus erogare. Quia sicut diuites prelati et alij magnas reliquias faciunt vt pauperibus dentur. Sic impij auari magnas possessiones congregant vt suis filijs relinquuntur. Relinquunt enim alienis diuitias suas: ⁊ sepulcra illorū domus eorū in eternū. Et Tercio vero dico q̄ sunt quedam reliquie personales que

sunt informande. Et sic reliquie accipiuntur pro successoribus ⁊ filijs: qui post hominem relinquuntur. Iste reliquie quandoqz sunt bone: qzqz male. Bone enim reliquie sunt boni filij bene docti. De quib⁹ dicitur Thobie. xij. Beatus ero si fuerint reliquie seminis mei ad videndum ciuitatem hierusalem. Unde de bono filio sic relicto: dicitur Eccl. xxx. Adnotus est inquit pater eius ⁊ est quasi non mortuus: similes enim sibi reliquit post se filium. Male vere reliquie sunt mali filij male docti: de quibus dicit in ps. Reliquie impiorum interibunt. Quia sicut dicitur Eccl. xvi. Qd vtilius est mori sine filijs q̄ relinquere filios impios. Et sic sū istum modum accipiendi per reliquias. per relictos ⁊ per reliquos intelliguntur viri iniqui qui scilicet a deo relinquuntur ⁊ qui reliquie nulli⁹ valoris esse noscunt. ⁊ quo reliqui supflui ⁊ non necessarij inueniunt. Unde nota q̄ isti. i. p̄ctōres. Per discordiam diuiduntur.

Seneciam efferuntur.

Anariciam alios persecutuntur.

Inconstantiam facile dilabuntur.

Inanem gloriam de paradiso expelluntur.

Iniustitiam damnati finaliter puniuntur.

De reliquiarum enim diuisione dicitur. i. Reg. xj. Qd reliqui dispersi sunt ita vt nō relinq̄rent duo pariter. De reliquiarum crudeli inuisione: dicitur Math. xxij. q̄ reliqui tenuerunt seruos patris familias ⁊ contumelia affectos eos occiderunt. De auara vero talium persecutione. dicitur zach. xj. Reliqui deuorant vnus quisqz carnem proximi sui. Et Abacuc. ij. Spoliauerunt te qui reliqui fuerunt de populis. De talium autem inconstantia ⁊ fugitiua delatione dicitur. i. Math. cha. ij. Reliqui autem fugerunt in terras philistinū. De finali vero talium a paradiso exclusione: dicitur. Math. xxv. q̄ nouissime venerunt relique virgines quibus dictum fuit nescio vos: ⁊ quibus clausa est ianuā nuptiarum. De finali autem talium damnatione ⁊ punitione dicitur Apocal. xij. q̄ draco. i. dyabolus abq̄t facere bellum cū reliquis ⁊c. Sufficit.

Remanere. Cum recedere ⁊ remanere sint cōtraria: hinc est quod vbiqz recedere est bonum: remanere semper est malum. Et cōuerso. Si recedere est malū ⁊ proculdubio remanere bonum. Nota ergo quod remanere signat vt communiter stationem ⁊ persecrantiam siue in bone siue in malo. In bono enim signat bonam persecrantiam: qua scilicet homo remanet in statu gratie nec erinde per peccatum recedit. Exemplo regis apū qui semper dicitur in alucri remanere: ⁊ erinde nūq̄ recedere nisi ad locum competentiorē cum toto agmine suo ex toto decreuerit se transferre. Sic vere nec nos a statu gratie: vel a gradu promotionis ecclesie vel religionis nobis a deo concessē vnq̄ per peccatum: vel per ambitionem: vel alias recedere debem⁹ sed ibi per p̄senerantiam continue remanere: nisi forte ad locum ⁊ gradum ⁊ statum alium meliorem contingat ex causa rationabili nos transferre quod potius sine pertinet ad curatos ⁊ ad prelatos qui reges sunt ⁊ p̄sides aliorum: qui scilicet de suis officijs beneficijs ⁊ ecclesijs nō debent sine causa recedere: sed ibi cōtinue residere. Exemplo christi de quo dicitur Luc. ij. Remansit puer Iesus in hierusalem. Vbi nota q̄ taliter remanentes: ⁊ in suo loco ⁊ statu persecrantes vt communiter.

Solent viuere magis humiliter.

Solent regere magis vtiliter.

Solent cernere magis subtiliter.

Talis enim remanentia valet ad magis sinceriter cōuersandum: quia facit hominem esse puerū. Ad magis vtiliter gubernandum quia facit hominem esse. Iesum. i. saluatorem. Ad magis subtiliter contemplandum: quia facit hominem esse in hierusalem: que. s. interpretat visio pacis. Qd ergo homo remanēdo

Remittere.

domo vel clauistro efficiat mūdior in cōuertado: patz cū dicit. Puer: quia. s. ipse efficit quasi pur aer. Tūc de supra de puero titulo de. Puero Cōstat em̄ q̄ multa mala exterius erundo cōmittimus: que non fierent si in domibus clauistris et beneficijs maneremus. Manus em̄ Moysi dum in sinu manebat erat munda diuivero eā extraherebāt apparebat leprosa. Puer inquit. Jobis. vi. Est puer vnus hic et c. Ad etiam homo sic remanendo sit vtilior in gubernando: patet q̄ sc̄z homo sit Iesus. i. saluator: quia cōstat q̄ homo magis iuuat et saluat populū et subditos suos cum eis remanendo q̄ ab eis recedēdo. Jobis. vii. Remansit Iesus solus: et mulier in medio: q̄ insup homo sic remanens sit subtilior ad cōtemplandū: patet in verbo hierusalē: que interpretat visio pacis. Quia vacat homo melius ad vidēdū et cōtemplandū vacat eternā interius remanēdo q̄ exterius euagādo in hierusalem inquit. ynd. ii. Regū. xj. David ergo remansit in hierusalē. Sic ergo patz q̄ recedere signat in bono. Ad tamē est contra multos in quibus nihil boni remanet. Dasi. r. Nihil remansit in me virtū. Et qui in nullo bono remanēt ps. Tūc ex eis nō remansit. Sed adhuc dico q̄ remanere signat in malo. Et sic remanere nihil aliud ē q̄ in malo perseverare vel a bono desistere et tradere et sic remanere pertinet ad tardos et ad pigros. Isti em̄ sunt sicut vinaculi q̄ remanet post primā expiatiōē: q̄ erinde nō erit nisi p violentiam torcularis: et ideo vt cōter parum valet. Sic tales qui ad omne bonū faciēdū semper volunt vltimi remanere: et nūq̄ a malis suis consuetudinibus nisi violentē erirē ideo parū p̄t aut facere aut valere. Ruine. xxiiij. Qui remanserint erunt vobis quasi clavi in oculis. Et ideo docet in scriptura Exo. x. dicens. Non manebit ex eis vngula. Et sicut dicitur Ezech. xiiij. Qui remanserint gladio occident et c. Vide supra de Persecutare. de Manere. Permanere et similibus.

Reminisci. Vide ibi Memoria et vbi Recordari. Et si vis dic q̄ nos inuenimus. Reminisci dei iusticie. Dei clementie et nostre prudentie. Est dico reminisci dei iusticie quod est metuendum. Et sic dicebat thobias. Thob. iij. Ne reminisces deli. no. neq̄ paren. nostros: neq̄ vin. sumas de peccatis nostris. Item est reminisci dei clementie q̄ est appetendū Et sic dicendum est illud ps. Reminiscere miserationū tuarū dñe: et misericordiarū tuarū que a seculū sunt. Item est reminisci nostre pudētie q̄ est faciendum Et sic certe dico q̄ nos debem⁹ reminisci malorū que cōmissimus. j. Mach. vi. Reminiscor malorū que feci in hierusalē. Et in ps. Reminiscens et conuertentur ad dñm vniuersi fines terre. Et bonorū que recepimus. s. a deo et a parentib⁹ et ab amicis. vñ Esa. lxij. Qui reminiscimini dñi ne taceatis et c. Trāseo: q̄ nō sunt auctoritates. Et s. satis dictum est de Memoria seu memoria.

Remittere. Remissio. Nota q̄ remittere quādoq̄ idem est q̄ retro seu iterum mittere. Et sic sumitur. Luce. xxiij. vbi dicitur q̄ herodes remisit Iesum ad pylatum: quē. s. idem pylatus sibi miserat. Item sumitur pro relaxare. Unde res dicitur esse remissa quādo est manis et lara. Th. sic sumit. Eccl. iij. Noli esse remissus et inutilis in opibus tuis. Et hoc q̄ sicut dicitur Proverb. xij. Man⁹ remissa tributis scriuet. Item sumitur remittere pro indulgere parcere miſeri. condonare. Et sic cōter sumitur in scriptura. Et ita remittere est actus.

Pietatis.

Libertatis.

Benignitatis.

Unde nota q̄ tam deus q̄ homo remittunt et indulgent. Et sic est remissio diuina et superior. Et remissio humana et inferior. Est dico remissio diuina et superior. Et ista est illa qua. s. de⁹ remittit et remittet.

Peccata penitentibus.

Debita postulantibus.

Tormenta resurgentibus.

Et ista est triplex remissio. sc̄z.

Remissio culparum.

Remissio debitorum.

Remissio penarum.

De peccato: deus ē paratus indulgere delicto ps. Confitebor pro peccato meo: et tu remisisti iniquitatem peccati mei. Sicut em̄ videmus q̄ homo remittit offensam sibi factā quando plures amici eius p remissione hui⁹ intercedunt. Sic deus tūc remittit nobis peccata: q̄ amici eius. s. gr̄e et virtutes p parte nra sunt: et se p nobis apud deū iterponūt. Iste autē virtutes q̄b⁹ mediātib⁹ deus nobis peccata remittit. sunt sc̄z. Christi. Hominis inuocatio. Remittunt dico p sanguinis irrigatio. rpi nominis inuocationes. j. Job. ij. fluminis expiatio. Remittuntur vobis peccata p nominē ei⁹. Jte per rpi fluminis inflamatio. sanguinis irrigatio. Culminis exoratio. gationes vñ. Ite per rpi turbinis tribulatio. ir. Sine sanguinis effusione nō fit remissio. Item p rpi fluminis expiationē scilicet baptismū vñ Luce. iij. Predicans baptismū penitentie in remissione oīm peccatorū. Item p rpi luminis apparitionē. s. p lumē fidei et scientie Luce. j. Ad dandā scientiā salutis plebi eius in remissione peccatorū corū. Item p rpi flaminis inflammationē. s. per ardorem charitatis. Unde Luce. viij. Remittit ei peccata multa quā dilexit multum. Item p rpi culminis exorationē. s. p humiles deuotionē et precem. vnde Actū. viij. Roga deum si forte remittat tibi peccata. Item p rpi turbinis flagellationē. s. p tempestates et miseria huius vite vnde. Eccl. ij. Remittet in die tribulationis peccata. Item p omnis criminis cōfessionē. vñ in ps. Dixi confitebor aduersum me iniquitatem meā dñō: et tu remisisti impietatem peccati mei. Patz ergo q̄ de⁹ remittit peccata penitentib⁹ quod est primū. Secūdo dico q̄ ipse dimittit debita postulantibus Hos. n. teneamur sibi ad multa debita. quia. s. non solum tenemur sibi rōne peccatōrū que erga eum cōmissimus: imo etiam rōne beneficiorū que cōtinue ab eo recipimus: teneamur sibi recōpensare. Et quia impotētes sumus ei retribuere necesse ē q̄ nobis clemēter remittat Mach. xviij. Omne debitū dimisi tibi. qm̄ rogasti me Th. j. Mach. x. Remittim⁹ vobis preſtatiōes multas. Et. xj. Que ad nos pertinebant decimarū et tributorum remittimus. Deus ergo remittit debita petentibus. Tercio vero dico q̄ deus remittit tormenta sanctis resurgentib⁹ Pater em̄ noster adā obligauit nos deo ad habendum miseria: mortē et penam: sed p certo ista omnia in resurrectione vltima sanctis remittent q̄ absorbebitur mors in victoria et immortalitas restituetur: et ideo vita eterna significat p iubileum annū in quo oēs possēdēs ad p̄mos dños reuertebātur: in quo omnis seruus ad libertatē restituebat: et oīa que vendita fuerāt sine precio redimebant. sicut dicitur. Reuē. xvj. significās statū illum in quo est plena remissio oīm miseriā hui⁹ vite. De quo. Reuē. xvj. Sanctificabitis annū quinquagesimū et vocabitis eū remissionē. Sic ergo patz quo de⁹ remittit Offensam. Debitū et penā Et sic dico q̄ est q̄dā remissio superior et diuina. Sed adhuc dico q̄ est quedā remissio inferior et hūana. Et ista ē illa q̄ nos tenemur alijs remittere et offensas et penas: et nō vltiā debitū nec rigoroſe pcedere p̄tra ipos: s. ipis pot⁹ indulgere. Sed de hoc vide. s. de. Parcere q̄ hic nō sūt auctoritates vocales.

Uide si vis in Machuricio: vbi iuenies multā theoricā.

Reues. Nota q̄ reues sunt mēbra corporis ad huiusmodi depurationē et ad caloris cōseruationem: ad proles suscitationem et generationem ordinata

dinata. Vis ei generatiua vis veneris excitatiua: vis humoris veneris communicatiua latet in renib⁹. Et ideo spūaliter loquēdo p. renes possunt multa intel- ligi. videlicet.

Utri spiruales.

Utri enī spūales sunt renes

Affect⁹ cordiales.

ecclie. Affectus cordiales

Appetit⁹ carnales.

sunt renes anie. Appetitus

cardinales sunt renes carnis nostre. ¶ Primo ergo dico q̄ per renes designant viri spūales. Renes enim habēt x̄p̄i generatiue seruire. calozē naturalē forti- ficare: sanguinē purificare: z vīnā a sanguine sugere z ad vesicam destinare. Sic vere viri perfecti in cor- pore ecclie generationi bonozū operū: vel generatio ni. i. cōuersioni fidelium deseruiūt. Calozē charitatis in se z in alijs custodiunt. In alijs etiam purificāt san- guinē id est deuotionem. Et vīnā peccati id ē ab alijs sugunt audiendo eozū confessionem. Isti sunt ergo renes x̄pi et ecclie. De quibus dicit̄ Esaie. xj. fides cinctozū renū eius. Et Dani. x. dicitur q̄ ille vir mira- bilis quē vidit Daniel per quē christ⁹ significat: habebat renes accinctos auro obviso qz. s. viri spūales ac- cincti sunt auro splendide honestatis. Et sicut vide- mus q̄ inter renes ille qui est dexter: est semp altior q̄ sinister. Et etiam vt cōmuniter minus pinguis. Sic inter viros spirituales illi qui sunt magis dextri. i. ma- gis virtuosī z perfecti. sunt per contemplationē z af- fectionē magis alti. z magis macri per paupertatem z rerū attenuationē. Unde etiam potest dici de istis illud Treno. iij. Misit in renibus meis filias phare- tre sue. s. sagittas paupertatis. Per renes ergo pos- sunt significari viri spirituales. ¶ Secundo dico q̄ per renes possunt denotari affectus cordiales. Sicut enī in renibus est desiderium carnis: sic in affectu est desiderium mētis. Unde domino dicit̄. Scrutans cor- da z renes de⁹. Alii in p̄s. Tre igne renes meos z cor meum: deus me⁹ z spes mea deus in eternū. Et Hier. xij. prope es tu ori eozū longe aut a renib⁹ ipsozū. A renibus inquit id est ab affectibus. ¶ Tercio di- co q̄ per renes possunt denotari appetitus carnales. Quia enī in renibus est sedes z domiciliū libidinis. bene potest per renes tota carnalis infectio: z tota car- nalis cōditio designari. Isti sunt enī renes qui p deli- cias inficiunt dissoluti per lasciuia. Renes cōmu- tati per inconstantia. Renes madefacti p affluētia. De dissolutione enī lasciuie dicit̄ Ezech. xxiij. Dissol- luti sunt oēs renes eoz. De cōmutatione x̄o debilis inconstantie dicitur in p̄s. Renes mei cōmutati sūt. De malefactione vero seu infestatione temporalis affluētie dicit̄ Ezech. xlvij. Transdixit me per aquā vsqz ad renes: Et ideo quia tales renes sunt ita disso- lubiles. Ita variabiles z defectibiles. Ita madefacti- biles z corruptibiles necesse est q̄ isti. scilicet per.

Mundam continentiam contegantur.

Strictam abstinentiam arcantur.

Artam penitentiam vigeantur.

Mortis remissionem compescantur.

De mundicia enim continentie: dicitur Erodi. xxiij.

Quod sacerdotes debent operiri femalibus li- neis a renibus vsqz ad femora. De abstinentia potest di- ci illud Ero. xij. Renes vestros accingitis. i. stringi- tis. Et loquitur de esu agni qui cum lactucis agresti- bus comedebatur. De penitentia dicitur in p̄s. Tre re- nes meos z cor meum. De mortis memoria dicit̄. iij. Regū j. q̄ helyas erat zona pellicea accinctus renib⁹ zona enim pellicea que fit de pellibus animalū mor- tuozū: mortis memoriam designat Sufficit.

Renouare. Nota q̄ supra de Renouate satis dixi: z etiam alibi in titulis plu- ribus. Sed qz supra de innouare nihil dixi: ideo mo- do simul: z de renouare aliquid est dicendum. Igitur dic quod in scriptura reperitur Renouatio.

Naturalis.

Prima est innouatio nature.

Virtualis.

Secunda est innouatio gratie.

Mundialis.

Tertia est innouatio fortune.

Criminalis.

Quarta est innouatio culpe.

Supernalis:

Quinta est innouatio glorie.

Infernalis.

Sexta est innouatio pene.

¶ Primo igitur dico q̄ est quedam innouatio seu re- nouatio que est naturalis et ista est illa qua per vicis- situdinem te nipozum omnia renouat omni anno: si- cut scilicet patet de floribus herbis z fructibus: qui virtute diuina cum adminiculo celestium corporum pluuiarum: nubium z ventozū annis singulis reno- uantur z ad nouitatem pristina reducuntur. De quo litteraliter intelligitur illud p̄s. Emitte spiritum tuū z creabuntur: z renouabis faciem terre. Spirit⁹ enī ventus est: cuius flatus ad terre renouationēz coope- rat̄. Unde de sapientia eterna dicit̄ Sapie. vij. Quod in se permanens innouat omnia. Deus enim idē ma- net. omnia autem alia per euz immutantur z innouā- tur. Ista est ergo renouatio naturalis. ¶ Secōdo dico q̄ est renouatio virtualis. Et ista est illa qua homo de vetustate peccati mediante penitentia per gratias renouatur: Quia scilicet sicut aquila iuuenescit z re- nouatur quando ascendens sursum versus solem ca- lefit z tandem in fonte balneatur: quia scilicet tunc z pennis antiquis relictis ipsius iuuenilis nouitas re- paratur. Sic in vitijs antiquatis: seruoze conditionis calefactus: z fonte lachrymarum rigatus: z per con- fessionem pennis veteribus. i. p̄teritis criminibus denudatus: fit spūaliter renouatus p̄s. Iuuent⁹ mea renouabitur vt aquila Tre. v. Innoua dices nostros si- cut a principio. Hōne sicut supponit Quidius li. vij. fabula. ij. Aldeia incantatrix elonein tessalie regem patrem iasonis viri sui in lebere decoctus renouauit z ad iuuentutez pristina repanit: stellarū. s. z herba- rum influentia mediante. Quia reuera summa homi- num incantatrix fides nostra: que. s. mētēs humanas sic spiritualiter incantat q̄ ipsas facit credere q̄ nul- la ratio nobis dictat p̄s. Benefici incantantis sapiēter Ista dico sapiēs incantatrix homines in vitijs antiq̄a- tos per decoctionē contritiōis z penitentie renouat: z mediante lumine z influentia gratie ipsum ad sta- tus pristinum restituit z reformat. p̄s. Cor mundum crea in me deus: z spiritum rectum innoua in visceri- bus meis. Et breuiter dico q̄ iusti renouantur per pe- nitentiā vitia relinquendo z semper. Et etiam per gra- tiam de virtute in virtutem procedendo: z semper in melius se mutando z florendo. p̄s. Et refloruit caro mea. Unde nota quod isti renouant.

Conscientiam interiorē.

De renouanda: cō

Apparētiā exteriorē.

scientia interiori

Amiciā intimiorē.

fit mentio Ephe.

Sapientiam sinceriorē.

iiij. vbi dicit̄ Ike

Penitentiam asperiorē.

nouamini spiri-

tu mentis vestre z induite nouum hominem. De reno- uanda apparētia exteriori: dicitur Col. iij. Expolias- tes veterem hominem z induite nouum hominem q̄ renouatur in agnitionēz dei. Istud enī est speciale dei templum q̄ certe semp est virtutibus reparandū. j. Adacha. iij. Ascendamus nunc mūdare sancta z re- nouare Tho. iij. Domus q̄ est in ea incensa recdifica- bitur. De renouanda amiciā interiori: dicitur. j. Ada- chab. xij. Ad ionathas summ⁹ sacerdos misit romaz renouare amiciā cum romanis. Tera enī amiciā nunq̄ veterascat: immo continue renouatur: bonū ta- men est quod per gratias epistolas: z per visitationes z inuiscula multotiens renouetur. Unde ibidem di- citur. Elegimus inquit eumēnum et antipatrem et misimus ad romanos renouare cum eis amiciā z societatem pristina. De renouanda sapientia in- teriori seu limpidiori dicit̄. Eccl. i. Iesus filius syrach re- nouauit sapientiam in corde suo. De renouanda peni- tentia asperiori: dicitur in p̄s. Obmutui z humilia- tus sum: z filii a bonis: z dolor meus renouatus est Qui enim vult se per penitentiam renouare: aut in se

et t̄ij

Repellere.

penitentiam renouare: necesse est eum ab huius seculi et mundi delicijs abstinere. Penitentia enim est illud per quod sicut supra dictum est omnia renouantur: et per quod ueniens conscientia reedificatur: et ad statum pristinum reuocatur. unde Amos. ix. In die illa visitabo tabernaculum dauid quod cecidit: et reedificabo aperturas murorum eius: et ea que corruerant instaurabo. Ista est ergo renouatio virtualis.

¶ Tertio dico quod est renouatio mundialis seu fortis: et ista est illa que fatui peccatores quotidie multiplicant et inuoluunt in se mala: et qua mundus euotidie mutat et inuolat malos mores. Umbra est si per sua quemadmodum in homine continue renouantur: sicut sunt ungues et capilli sic mali cogitantur et actus. Sed de hoc uide supra de Monitamento.

¶ Quarto dico quod est renouatio criminalis. Et ista est renouatio doloris qui in peccatoribus quotidie renouantur. Supra enim et si corporis pulchritudine viget: si honoris et dignitatis consendit fastigia: semper tamen dolet aliqua superesse: ad que non potest attingere. Anarus et si multa possideat dolet tamen: quia timet se illa non semper aucturum: vel scit se ista aliquando relicturum. Iuuentuti ad ueneris oblectamenta: suscipio: senectuti impotentia obstat: uterque dolore torquet. Ira sepe fieri suadet: quod post factus penitet fecisse. vel pena est facere non potuisse. Gule: stomachi tarda digestio est molesta. Inuidia prius ledit inuidem quam inuisum. Accidia: et si plurimus corporis mollicie foueat: et anime contemnat salutem diuina negligens. Humana tamen uerecundia stimulat: dolet se delicijs non debere frui ad satietatem. Itaque nullus est crime quod non aliquo dolore quotidie renouetur: et quo criminis non offendat. Bene igitur dico quod est renouatio criminalis: ita ut quocumque uitio quod fuerit arreptus: dicere cogatur illud per. Dolor mens renouatus est. Quinto dico quod est renouatio eternalis seu supernalis. Et ista est renouatio beatorum in paradiso: quorum scilicet gloria nunquam cessat: immo continue renouatur sicut. scilicet lux solis renouatur et renascitur omni die. vii. Job. xxxix. Sicut palma multiplicabo dies: gloria mea semper inuolabitur: et arcus meus in manu mea semper instaurabitur.

¶ Sexto uero dico quod est renouatio infernalis. Renouatio dico et continuatio tormentorum. Sicut scilicet posuerunt poete de sisypho a dijs in inferno damnato quod scilicet pena ipsius perpetuo renouatur. Damatus enim fuit saxum grauissimum ad altissimi montis cacumen portandum. Ubi cum statim saxum portauit: infernus cum saxo fuit: quod iterum sursum reportatur et extollitur: et sic pena eius ubi cessare uisa fuerat renouatur et recreatur. Sic est de penis et miseris damnatorum: renouatur enim quotidie et reuenit. Unde de Antiocho rege dicitur. i. Mach. vi. Quod decidit in languorem: et erat illic dies multos: quia in eo renouata est tristitia magna. Sufficit de renouare.

Renunciare. Unde supra ubi Annunciare. Et ubi Arrare. Et ubi Referre.

Repellere. Nota quod repellere id est est quod retro seu iterum pellere. Et est id est quod fugare. Abicere. Repudiare et Refutare. Et sic notabimus quod nos inuenimus Repellere.

Summi creatoris. Primum repellere facit iustitia. Iusti viatoris. Sed secundum facit prudentia. Stulti peccatoris. Sed tertium facit stultitia nequicia.

¶ Primum igitur dico quod est unum repellere quod diuina facit iustitia. Ista est enim que quosdam repellit ordinatiue. Quosdam repellit castigatiue. Quosdam repellit executiue.

¶ Prima repulsio fit per eternam derisionem. Et ista est illa qua ab eterno durit impios reprobandos et a sua misericordia repellendos. Ab eterno enim uidit qui erat mali futuri: et ideo repudiavit et repulit: et a sua predestinatione et gratia reprobaui. Mach. i. Jacob enim dilexit: et esau odio habuit. Et repulit tabernaculum sylo et tribum effreni non elegit: sed

Repente.

tribum iuda montem syon quem dilexit: sicut dicitur in ps. Alia dei repulsio fit per modernam correptionem. Et ista est illa quam dominus facit ad tempus in quantum. scilicet bonos et predestinatos solet temporaliter affligere: et eos quantum apparet a suo amore repellere et ac si de eis non curaret ipsos sui amoris sermone reijceret fugare: et varijs tribulationibus subiungere. De quo. scilicet conueritur dauid in ps. dicens. Quare me repulisti: et quare tristis incedo dum affligit me inimicus. Et aduerte quod talis repulsio superficialis apparet in tormentorum inflictione ps. Ut quid deus repulisti in finem: despicias in oportunitatibus: in tribulatione. Et in petitorum negatione. Deus enim uidetur petentem repellere quando non statim concedit quod petitur ps. Ut quid repellis orationem meam de medio sinu tuo in finem. Et in premiorum dilatione ps. Tu uero repulisti et desperasti: distulisti christum tuum. Sed quid certe? talis tribulatio non est repulsio sed est attractio: nec reprobatio sed finalis miseratio: sicut scilicet ipse dauid dicit in ps. Deus repulisti nos et destruxisti nos: iratus es et miseris es nobis. Quia peccato deus fidelis suos a se finaliter non repellit: sed ad se potius attrahendo attrahit impellit. ps. Non repellit dominus plebem suam: quia in manu eius sunt omnes fines terre. Et Trench. ii. d. Non repellit in sempiternum in dominus. Quia si abiecerit: et miserebitur. Ista est igitur dei repulsio que fit per modernam correptionem. Est adhuc alia uero dei repulsio que fit per posteriorem seu per finale damnationem: quod scilicet ipse dominus exequetur repulsionem superius primo dictam: quam scilicet ordinauerat ab eterno. Et ista est illa quam metuebat dauid quando dicebat in ps. Surge: quare obdormis dominus? surge et ne repellas finem. Et quantum ad istam repulsionem dicit alibi in ps. de bonis. quoniam non repellit dominus plebem suam: hereditatem suam non delinquet. De malis autem et de damnatis dicit alibi. Sicut vulnerati dormientes in sepulchris quorum non es memor amplius: et ipsi de manu tua repulsi sunt. Patet igitur quod est repellere quod diuina facit iustitia.

¶ Secundo dico quod est unum repellere quod humana facit prudentia. Et istud certe est illud quo multi repellunt et abiciunt a se malum: sicut. scilicet bene dicit. Ezech. xliij. Hunc ergo repellant a se. peccul fornicationes suas: et ruinas regum suorum: et habitabo cum eis in medio eorum semper. et Eccli. xxxviii. Ne dederis in tristitia cor tuum: sed repelle eam a te et memento nouissimorum.

¶ Tertio dico quod est unum repellere quod insana facit stultitia. Et istud est illud quo peccatores et fatui repellunt et abiciunt a se bona. Exemplo. scilicet frenetici qui repellit a se medicos et etiam medicinas. Unde nota quod isti repellunt eum ipsum contemnendo.

Amicum ipsum fugiendo. Scilicet sensum et scientiam non curando. Repellunt igitur deum detestando suam iustitiam. Et sic de deo dicit stephanus loquens iudeis. Act. vii. Cui inquit noluerunt obedire patres vestri sed repulerunt eum. Repellunt etiam primum abdicando suam fiduciam: sicut de dalila dicit. Judic. xvi. Quod postquam contondisset sampsonem cepit abicere eum et a se repellere. Repellunt insuper cor suum non curando ueram scientiam. Unde talibus dicit dominus. Osee. iiii. quia tu scientiam repulisti: repellam te. Patet ergo quod in scriptura reperitur triplex repulsio. Unde supra de Repellere: et Abicere et Eijcere.

Repente. Repentinus. Nota quod repente id est est quod subito: cito celeriter et instanter. Et possumus notare quod aliqua sunt que repente operantur. scilicet Dei benignitas peccatores conuertendo. Dei seueritas peccatores puniendo. Iustorum sedulitas maioribus obediendo. Malorum crudelitas innocentibus officiando. Dicit ergo quod est quoddam repente diuine benignitatis. Et istud est

Reperire.

Reperire. Nota qđ in sacra scriptura inueni-
tur reperire Dei. Iusti ⁊ Impij.

Summam diuinitatem vt diligatur.
 Gratie voluptatem vt hauriatur.
 Rerum utilitatem vt acquiratur.
 Bonam societatem vt habeatur.
 Cordis iniquitatem vt expellatur.
 Scripture veritatem vt addiscatur.
 Sensus maturitatem vt teneatur.
 Celi felicitatem vt nascatur..
 Dicam ergo qd iustus cepit summā diuinitatem. Ista
 em se voluntarie. querentibus offert. Et ideo nō mi-
 rum si ab eis reperit: vt sic de quolibet iusto dicaſ il-
 lud. Job. xj. forſitan veſtigia dei comprehendēs: ⁊ vſ

Replere.

FO. CXLVII

Replere. Plenus. plenitudo H

ttt iǫ

Replere.

Superior que est eternalis.

Subterior que est infernalis.

Iusti em̄ replent interior plenitudine meritorū. Diuites replent exterior plenitudine pecuniarū. Multa replent inferior plenitudine vitiorum. Beati replent superior plenitudine gaudiorum. Dammati replent subterius plenitudine tormentorum. De plenitudine virtuali: dicitur Eccli. xxxvj. Reple spon in enarrabilibus virtutibus tuis. De plenitudine temporalis. dicitur in ps. Dexterā cor̄ repleta est munerib⁹. Et alibi. Promptuaria eorū plena cructantia ex hoc in illud. De plenitudine aut̄ criminali: dicitur Eccli. xxij. Vir multū iurās replebit iniquitate. De plenitudine vero eternali dicitur in ps. Replebimur in bonis domus tue: sanctū est templū tuum mirabile in equitate. Et Esa. vi. Plena est om̄s terra gloria tua. De plenitudine vero infernali: quia sc̄ anima damnata repletur dicitur Tref. i. Subuersum est cor meum in memetipsa quoniā amaritudinē plena sum. Et Ezech. xvj. Eras nuda et confusione plena. ¶ Primo igitur dicamus de plenitudine virtuali que est meritorum. Viri em̄ iusti sunt pleni gratijs et virtutibus. Sciūt em̄ q̄ vacuitas in scriptura reprobatur. Exod. xxxij. et Deutro. xvj. Non apparebis in conspectu dei tui vacuus. Et ideo isti student donis et gratijs se replere: vt digne corā domino valeant comparere. Sicut em̄ videmus q̄ pisces et animalia tunc habent plenitudinem medullarum quādo luna superius plene lucet. s. in plenilunio. Sic iusti tūc medullis gratie et deuotionis pleni sunt quādo luna perfecta in eternū et testis in celis. scilicet christus super eos plene lucet. id est quādo p̄ suā gratiam ipsos illuminat atq; replet: dicentes illud. ps. Repleti sumus mane misericordia tua: exultauimus et delectati sumus. Istud bene apparuit in apostolis in die penthec. qñ luna illa. s. dei filius plene eis repleuit lumen sancti spiritus eis misit: quia. s. tunc pleni et repleti fuerunt spūs sancti donis et vniuersis gratijs atq; donis Actū. ij. factus est repente de celo sonus aduenientis spūs vehementis: et repleuit totam domum vbi erant sedentes: et repleti sunt om̄s spūs sancto et c. De ista ergo spiritali plenitudine qua replet vir iustus pōt dici illud ps. Replet in bonis desiderium tuum: renouabit vt aquile iuuentus tua. in quibus verbis ostendit q̄ s̄m q̄ homo triplicē vacuitatē naturalem habet in tribus potentijs anime: s̄m hoc triplici bono debet repleri. Homo em̄ habet tres potentias in anima. s. Concupiscibilē que tendit in bonum. Rationalē que tendit in verum. Irascibilē que tendit in arduum et in summū. Et q̄rum ad istas tres potentias dico q̄ homo habet dum est in via triplicem vacuitatem: q. s. homo caret boni debita obtentione. Et ideo deus cōtra istam triplicem vacuitatem: triplici plenitudine gr̄e replet iustos: sicut ostenditur in auctoritate predicta. q. s. ipsos replet debito seruo dilectionis.

Inclito splendore cognitionis.

Predicto honore promotionis.

Iste enim replet iustos boni dilectione q̄tum ad effectum. Replet in bonis inquit desiderium tuum. Vteri cognitione q̄tum ad aspectum seu ad intellectum: vt aquila inquit. Summi promotione q̄tum ad p̄fectū seu q̄tum ad finale obiectū: quia. s. ipse facit renouari iuuentutem tuam. iste ergo replet iustos

Sanctitatis amore.

Veritatis splendore.

Dignitatis honore.

Primum facit in ingressu.

Sed secundū in p̄gressu.

Sed tertium in egressu.

In ingressu em̄ replet vir tualī sanctitudinē. Replet inquit in bonis desiderium tuū. In p̄gressu replet cor diali limitudine q̄ nota tur per aquilam in egressu repletur sup̄eali beatitudine que notat per renouationē iuuentutis. ¶ Dico igitur q̄ isti sunt pleni virtuali sanctitudine q̄ ostenditur cum dicitur. Replet in bonis desiderium tuum. Desideriū em̄ est affectus

anime. hoc est dictu voluntas seu potentia concupiscibilis sunt recte in anima sedes omnium virtualium bonorū: quia. s. nihil est bonum nisi q̄tum est voluntarium. Unde cum dicitur. Replet in bonis desiderium tuum istud intelligit de bonis virtutū moralium quib⁹ viri iusti se cumulant atq; replent. Proverb. xij. De fructu oris sui vnusquisq; replebit bonis. Sicut em̄ malagranata plena sunt granis rubentibus sicut fecunde arbores replent in estate pomis et fructibus sicut etiam prata replentur herbis virentibus. Sic p̄culdubio viri iusti p̄o posse se replent bonis virtutibus. Replet inquit in bonis desiderium tuum. Tu ce. s. Esurientes impleuit bonis et diuites dimisit inanes. Luna em̄ plena est lumine a pte superioris qñ obscura est a parte inferiori scilicet in nouilunio. significās desiderium et voluntatē humanam q̄ ad modum lune fluit et refluit per varios cogitatus. Quia sicut dicitur. Job. xx. Multe cogitationes versant in corde viri: que p̄culdubio tunc est plena lumine virtutis superius quo ad deum quando caret lumine bonorum temporalium inferioris quo ad mundum. Quia p̄o certo. mens tunc in virtutibus plenus illuminatur: quādo in affectione bonorū temporalium eclipsatur. Et ideo sancti pleni lumine virtutū superius in anima fuerunt: quia lumine consolationum temporalium inferioris in corpore caruerunt. Replet inquit in bonis desiderium tuū. Thob. xij. Bonis omnibus per eum repleti sumus. Et bene dicunt pleni: quia. s. illud q̄ est plenum non pōt amplius aliquid recipere q̄ maioris ponderis solet esse: et si percussus fuerit sonum nō consuevit emittere: et exterius solet abundanter supereffluere. Sicut ad sensum videmus de dolio vni pleno. Sic vere charissimi illi qui sunt pleni deo et dei gratia. meritisq; operib⁹ virtuosis. nihil aliud in hoc mundo recipere et acquirere querunt. ¶ Patet in aplis et primis ecclesie discipulis qui repleti spiritus sancto bona sua vendebant et distribuēbāt: et nihil p̄ter deum in mundo habere volebant. sicut dicitur. Act. ij. Isti etiam graues et ponderosi per humilitatem erant. per iustitiam et misericordiam alijs super effluēbant: et quando mundi tribulationibus percussēbant. vllum sonum impatientie non reddebāt sed tō magis est in tribulationibus exultabāt. Sicut ip̄s sic repletis dicitur. Act. v. Quib⁹ ibant apli gaudentes a conspectu consilij. qm̄ magni habiti sunt p̄o nomine Iesu cōtumeliam pati. ¶ Prima est plenitudo religiosorum: qui. s. debent bona temporalia refutare: dicentes illud ps. Si esuriero non dicam tibi: mens est em̄ orbis terre et plenitudo eius. ¶ Secunda est plenitudo cōpassiuorum qui. s. ad modum fontis pleni solent bona sua abundanter alijs erogare. ps. Flumen dei repletum est aquis parasti cibum illorum. ¶ Tertia est plenitudo viroꝝ stabilis et perfecti qui sine murmuratione solēt mundi tribulationibus tolerare. De quo Job. vi. Nunquid mugiet bos ante presepe plenum fuerit: q. d. non. Quilibet ergo talis sit sicut Stephanus: de quo dicitur. Act. vi. q̄ ipse erat plenus sapientia et fortitudine: et faciebat signa et prodigia magna in populo. Replet ergo in bonis desiderium tuum. ps. Replebimur in bonis domus tue. Ad ostendendum autē que sunt ista bona quibus replentur viri iusti. Possimus notare q̄ deus est sicut paterfamilias qui s̄m q̄ habet vasa diuersarum conditionum: replet ea rebus diuersorum valorum. Sicut dolia vino: archas grano: bursas argento et sic de alijs. Sic vere deus s̄m q̄ videt fideles suos diuersimode dispositos varijs et diuersis virtutibus replet ipsos. Unde nota q̄ ipse replet.

Penitentes contritione.

Presidentes discretionē.

Innocentes deuotione.

Contemplantes sapientia.

Laborantes permanentia.

Predicantes

Predicantes eloquentia.

Indigentes abundantia.

Aliserantes affluentia.

Dico q̄ deus contritione replet penitentes. Et sic loquitur Hieremie. xv. vbi dicit. Solus sedebā quoniā amaritudine replesti me. ¶ Item discretionē replet presidentes Esa. lviij. Replebit splendoribus animā tuā. ¶ Item deuotione replet innocentes Ps. Si cut adipe et pinguedine repleatur anima mea. ¶ Itē sapientia replet contemplantes Esaie. xj. Repleta est terra sciētia domini. Et Eccli. xxxix. Spiritu intelligēte replebit illum. ¶ Itē permanentia replet laborantes Mich. iij. Ego autē repletus sum fortitudine spiritus domini. ¶ Item eloquentia replet predican tes Act. ii. Repleti sunt omēs spiritus sanctoꝝ et ceperūt loqui. ¶ Item abundantia replet indigentes Luc. j. Esuriētes impleuit bonis. Et Ioclis. ij. Dabo vobis frumentū: vinū et oleum et replebimini in eis. ¶ Itē affluentia replet miserantes Luc. xi. Dater dabitur vobis. vnde Proverb. iij. Da pauperibus inquit: et implebuntur horrea tua saturitate: et vino torcularia redundabunt. Et sic iūq̄ patet quomodo sancti a par te virtutis cōcupiscibilis pleni et repleti sunt virtua

Cli sanctitudine. Replet inquit in bonis desiderū tuū Et hoc est primum. ¶ Deinde dico q̄ isti pleni cordiali simplicitate: vt aquila inquit. Aquila enim clarissimū habet visum: significans illos qui sunt ple ni sapientia claritate: quia. s. deus replet viros iustos splendore sapientie et doctrine vt scz sciant quid age re vel quid omittere teneantur. vt aquila inquit Job. xxxix. Ad preceptū tuum eleuabit aquila etc. Unde de homine sic repleto simplicitate cordiali potest dici il lud Ezech. xxvij. Tu cherub extēsus et protegens: ple nus sapiētia et perfectus decore etc. Unde eam supra de cherub. Cherub enim figuram aquile pretendere vi citur et plenitudo scientie interpretat. ¶ Tūc Ero. xxvij. Loquere cunctis sapientibus corde quos repleui pu dentia. Iusti ergo replent cordiali simplicitate. De nique dico q̄ iusti replent eternali beatitudine. et hoc ostenditur cum dicitur. Reuocabit iuuetus tua. Si cut em̄ s̄m Macrobiū: quādo luna renouat mare in summo dicitur esse plenum. Sic quādo per pūctio nem cū sole iustitie anima in gloria efficit noua tunc vere in mari voluntatis redundat bonoꝝ omniū ple nitudo p̄. Commoueat mare et plenitudo eius. Astrici em̄ lapis est vbi refulget stella ad similitudi nē plene lune: significans beatos in quibus rufulge bit splēdor eterne glorie deus ad similitudinē ipsius lune. i. ipsius xpi. qui sicut luna plena in diebus suis lucet Eccli. l. Reuocabit inquit iuuetus tua: vt ani ma possit dicere illud Ps. Introibo ad altare dei: ad deum qui letificat iuuentutem meam. Et nota q̄ san cti qui sunt in patria replentur.

Audis amenitate.

Status auctoritate.

Vite eternitate.

Aldentis iocunditate.

Bonoꝝ fertilitate.

De laudis amenitate di

cif in ps. Repleat os meū

laude vt cātem gloriā tuā

etc. De status auctoritate di

cif in ps. Replebit mare

state eius om̄ terra. De vite eternitate: dicit in ps. Non gitundine dierū replebo eū. Et Eccli. xxij. In plenitu dine sanctorū detentio mea. De mētis iocunditate di cif in ps. Adimplebis me leticia cum vultu tuo: dele ctationes in dextera tua vsq̄ in finem. Luce. xv. Peti te et accipietis vt gaudium vestrū sit plenū. De bono rū fertilitate: dicit in ps. Campi tui replebunt vber tate: et valles abundabunt frumento. Sic ergo patet quō iusti replent. scz glorie beatitudine. Sapientie simplicitate. Gratie sanctitudine. Et sic patet q̄ est quedam plenitudo seu quedā repletio virtualis que est interior. Et hoc est primum principale. ¶ Secūdo di co q̄ ē quedā repletio tēporalis q̄ est exterior. Et ista est plenitudo bonoꝝ temporalium qua scz mundi diuit es sunt repleti. Sicut em̄ arbores siluestres sunt cō

mumiter fructibus secundiores et pleniores: sic mun dani sunt diuitijs abundantiores. et sicut pili vituli ma ri existente in plenitudine feruoris sui solēt horresce re dato q̄ sint in pelle mortua et detracta summe etiā in plena luna dicunt gaudere: sic vere mundi diuites quādo vident mare et lunā plenam esse. i. mundi pro speritatē que ad modū maris et lune semp est in aug mento vel detrimēto: solent per superbiam horresce re et per inanē gloriā exaltare. De tali ergo plenitudi ne dicit. Job. ij. Quō reges: consules et principes terre edificāt sibi solitudines et possident aurum: et replent domos suas argento p̄. Impleta est terra possessio ne. Ista est ergo plenitudo tēporalis que est exterior.

E ¶ Tertio principaliter dico q̄ est quedā plenitudo criminalis q̄ est inferior seu deterior. Et ista est illa re pletio qua mali replentur vitijs et peccatis. Repletio em̄ maloꝝ humoꝝ generat mortē temporalem. Et re pletio vitioꝝ generat mortē eternalem. Pleni em̄ di cuntur peccatores. s. peccatis: q̄ homo natus de mu liere breui viuens tēpore replet multis miserijs. Job. xij. Nam sicut res plena put certe dictū est nihil am plius pōt recipere: sicut pater de fiala. que quis ore aperto in aqua immergatur. nihil tamen de aqua in eam subintrabit. Quia em̄ vas plenum est aer: qui erinde fugere nequeat necerire: necesse est q̄ no possit inibi subintrare: non obstante q̄ os vasis sit aper tum: q̄. s. duo corpora nō possunt esse simul. Sic vere cum isti sint pleni vitijs et peccatis: cōstat q̄ de bonis gratie et glorie nihil possunt aut volunt recipere: et hoc p̄ tanto quia cū gratia et culpa: gloria et pena: vir tus et vitium: dolor et gaudij: simul nequeant habita re: necesse est peccatoꝝ vitia emittere si intra se ve lint gratiam et virtutes recipere. Et ideo cūlibet pec catoꝝ sic pleno potest dici illud. Actus. xij. O plene omni dolo et omni fallacia: fili dyaboli: inimice om nis iustitie vsq̄quo non desinis peruertere vias do mini rectas? Et sic possumus notare q̄ peccatores ho die sunt repleti.

Stulticia et fatuitate.

Auaricia et cupiditate.

Castrimargia et gulositate.

Violentia et crudelitate.

Immundicia et carnalitate.

Ignorantia et obscuritate.

Ignominia et vilitate.

Superbia et pompositate.

Malicia et fallacitate.

Pleni et repleti sunt dico fatuitate et stulticia. Pro uer. xij. Tuis suis replebit stultus. ¶ Item cupiditate et avaricia. vñ Math. xxiij. Intus autē pleni estis rapina. et Job. ij. Replet domos suas auro. ¶ Item gulositate et castrimagia. Esaie. xxvij. Omēs mense replete sunt vomitu. ¶ Item crudelitate et violentia. Ibiere. xix. Reges mundi repleuerunt locū istus san guine innocentium. ¶ Item carnalitate et immundi cia. Ezech. ix. Repleta est terra sanguinibus. ¶ Itē obscuritate et ignorantia. Baruc. ij. Deus perfecit terrā in sempiterno tpe: et impleuit eam pecudibus: et quadrupedibus. ¶ Item vilitate et ignominia Ezechie. xvi. Erat nuda et confusione plena. Et Abacuc. ij. Repletus est ignominia p̄ gloria. ¶ Item pompo sitate atq̄ superbia Tñ. ij. Mach. ix. Superbia reple tur ignem spirans animo. ¶ Item fallacitate et mali cia. Unde illud predictum Actus. xij. O plene omni dolo et fallacia etc. Sic ergo patet quomodo est mul tiplex repletio seu plenitudo. scilicet criminalis et de terior. Mundialis et inferior. Virtualis et superior. De eternali idest de repletioe que suo pondere mer git in infernum: poteris dicere om̄ia que in hoc ipso. s. sunt dicta Sufficit.

Reponere. Nota q̄ reponere idem est q̄ re tro seu in abscondito ponere seu

Reponere.

deponere: seu idem quod in loco tuto ponere: vt. s. re-
seruetur. Dicaz ergo qd est dare vnū theponere qd est
prudencie. Est dico vnū reponere qd faciunt
Miserie. prudentes: et istud est illud quo re-
Clementie. seruiamus et reponimus p futuris
Sulticie. casibus bona certa. Et sic reponū-
fiducie. tur thesauri et etiam blada et vina
Dementie. et alia necessaria p se: suis: et pau-
Iusticie. peribus loco et tpe refouendis. vn
de Leuitici. x. Comedetis in loco inuidissimo: tibi em
et liberis tuis reposita sunt. Sicut etiam fit in thesau-
ris regū et ecclesiarū. vnde Josue. vi. Quicquid auri
et argenti. et vasorum: cris: et ferri: dño cōsecrē repositū
in thesauris eius. ¶ Itē dico qd est vnū reponere qd
incurrūt cadentes. i. moriētes: q. s. post casus mortis
reponuntur in loculo vel in sepulcro. sicut de Jacob.
di. Gen. l. dō cōditus aromatibus repositus est locu-
lo. ¶ Itē dico qd est vnū reponere qd faciunt clemen-
tes: qui. s. diuitias suas in sinu pauperū reponunt vt
ea inueniāt post hanc vitā. Illa em que hic pauperi-
bus in ecclesijs dant sicut in quodā thesauro p alte-
rius vite necessitatibus reponunt. Sicut de salomo-
ne legif. iij. Regū. viij. dō aurum et argentū et vasa re-
posuit in thesauris domus domini. ¶ Item est repo-
nere qd faciunt demētes. fauari qui scz non cessant cō-
gregare et reponere diuitias et thesauros: nihil in bo-
nos vsus expēdentes. Sicut de illo qui acceptū mna
abscondit: et ipsum dando pauperibus non multipli-
cauit: dicitur Luce. xix. Ecce mna tua quam habui re-
positam in sudario. ¶ Item est vnum reponere quod
faciunt fidentes seu in vita eterna sperantes. Virtutes
em et merita iustorum sunt sicut quidā thesauri
repositi in celis: quos scilicet inueniet gloria beato-
rum: sicut Job. xix. Reposita est hec spes mea in sinu
meo. Et Colloceti. j. p̄ppter spem inquit que reposita
est vobis in celis: quā ante audistis in verbo verita-
tis euangelij. ¶ Item est vnū reponere. quod faciunt
delinquentes. Et istud nihil aliud est qd pena eterna:
quam scilicet isti peccando sibi reseruant et sibi in in-
ferno reponunt: vbi scilicet anime eorum finaliter re-
ponuntur. Unde de talibus potest dici illud. ij. Pet.
ij. Repositi sunt igni reseruati in die iudicij et perdi-
tionis impiorum hominū. ¶ Item est vnum reponere
quod acquirunt seu faciunt triumphantes scilicet
superius in paradiso. Unde apostolus. ij. Thimo. iij.
In reliquo autem reposita est mihi corona iusticie:
quam reddet mihi in illū diem iustus iudex. Hec ergo
de reponere sufficiant. Vide infra de Reseruare.

De componere vero quia supra in litera. C. quod.
scz idem est quod simul ponere. Aggregare. Confi-
re. vel Patrare. Quod etiam quādoqz sumit pro Or-
dinare. facere. vel Ornare. Notare possum qd in scri-
ptura ceteris omisiss inuenitur. scilicet Componere.
Moralis ornatus. Igitur habemus compositā cō-
Verbalis affatus. uersationē. vt. scz. habitus et
Realis conatus. gestus nri sint ornati et cōpo-
siti: sicut. s. de Judith de ornatu suo dicitur. Judith. x.
dō omnis illa compositio ei non ex libidine: sed ex
virtute pendeat: quasi diceret licitum est cuiusqz
scilicet in statum suum ponere habitum et ornatū: dū
tñ ornatus ille non ex libidine. sed ex virtute pcedat.
Cuius tamē contrariū faciunt multi: se libidinosē et
superflue componētes p̄s. filie eoz cōposite circosor-
nate. et. Et Esai. iij. p̄ eo qd eleuate sunt filie syon.
et ambulauerunt collo extenso: et pedibus suis cōposi-
to gradu incedebant: decalunabit dñs verticē filiarū
syon. et. Non sic ergo sed habeamus compositam cō-
uersationē. Eccli. xlij. Memoria iose in cōpositione
odoris. ¶ Item habemus compositas plocutionem.
¶ Talde em decet qd verba nostra sint ornata: cōposita
et honesta: ad qd facit qd lingua nostra certis clausu-
ris et limitibus est inclusa: ita qd extra limites ad il-
lius clausuram ordinatos se vt cōiter non extendit.

Sic vere debet esse lingua locutiōis nostre: certos em
et ordinatos habere debet limites atqz fines. Quia si
cut dicit p̄rouer. xviij. fauus mellis verba composita
istud certe summe decet oratorē et aduocatū: seu etias
predicatores atqz prelatum. Quia breuiter omīs qui
pluribz habet loqui: summe indiget pulcra serie ver-
borū. Verba enim qñqz magis mouent qd opera. ideo
Ihester volens suadere Assuero regi et populum suū
de mortis manibus liberare et recurrere ad dominū
et dicebat. Ihester. xiiij. Tribue inquit sermonē cōpo-
sitū in ore meo in conspectu leonis huius: et transfer
cor eius in odiū hostis nostri. Aduerte tamen qmūl-
ti vtunt verbis cōpositis et ornatis ad malū finem.
non ad bonum. videlicet
Ad fatua narrandum.
Ad impia tractandum.
Ad simplices fallendum.
Ad debiles ledendum seu terrendum.

¶ Primi sunt vani ioculatores. De quibus dicit p̄rou-
er. xviij. Non decet stultum verba cōposita: ne princi-
pem labiū mentiens. Cuius tñ contrariū faciunt prin-
cipes nostri: qui. s. in talis labijs mentientibus. dele-
ctant. Compositio em talis inanum verborum simi-
lis est compositioni opij vel veneni: qd. s. facit come-
dēs dormire. Contra qd dicitur Exodi. xxx. Talē cō-
positionez non facietis. ¶ Secundi sunt falsi machi-
natores qui. s. cum suis falsis verbis cōpositis et orna-
tis: falsa et p̄ditoria consilia machinantur. Sicut de
duobus senibus dicit Dani. iij. Ecce morior cū nihil
horū fecerim que ipsi maliciose composuerunt aduer-
sum me. Et Dani. ij. Una est inquit sententia de vobis
q interpretacionem quoqz fallacē et deceptione plenā
composueritis: vel loquamini mihi donec pertran-
seat tps. ¶ Tertij sunt cauti eozatores seu fabulato-
res illi. s. qui ornatis: fictis et compositis verbis: que-
stus gratia orant: predicant et supplican: et se quasi ob-
dormire faciunt audientibus sicut scz sunt caymādi
quoz quidā se fingūt membris truncatos aut defeca-
tos: alij patria expulsos et hostibus captos: alij mor-
bo caduco cadentes alij reliquias sanctorū portantes
et. Omēs em isti verbis compositis ad decipiendū
vtunt: et tñ viri prudentes: de talibus fictionibus et cō-
positionibus admirati et auisati verbis suis fallaci-
bus facilliter nō fraudantur. iuxta illud Job. xlij. Non
parcam ei et verbis potētibz et ad precandum com-
positis. ¶ Quarti sunt diri comminatores qui ex cer-
ta scientia verba terribilia componunt et dicūt: et ver-
bis etiam dura et crudelia facta adiungunt: et sic ad fa-
ciendum voluntatē suā alios attrahunt et inducūt.
vnde Gen. xxij. dicit dō p̄ofacc immolando abraā
edificauit altare: et desuper ligna composuit. Non sic
ergo sed bono et honesto modo habeamus compositā
tam prolocutionez. ¶ Tertio vero dico qd habere de-
bemus cōpositam operationē. Opera enim nostre de-
bent esse cōposita et honesta: et finibus et limitibus de-
bitis ornata Boni em artifices in omibus que faciūt
et cōponunt solent seruare regulam et mensuraz: sicut
patet de lathomijs et alijs manualibus artificibz qui
buscunqz. omnia enim opera talia sunt composita. scz
pondere. numero et mensura ordinata et facta. Sic cer-
te dicā in moribus: qz. s. oēs actus nri debēt esse cōpo-
siti: et debitis modis et regulis ordinati. Ut sic dicatur
de quolibet tali illud. ij. Mach. viij. Diligenter om-
nia composuerunt. Et bene dicit omnia: quia. s. omnia
debita et honesta sunt a iustis fidelibus componenda
Et hec certe principaliter. scz
Lux et scientia veritatis clare.
Pax et concordia vnitatis care.
Flos et clementia pietatis mire.
Flos et fragratia sanctitatis pure.
et ordinari. patet Ero. xxx. vbi dicitur. dō aaron ma-
ne quando componet lucernas adolebit incensum.
De pace et concordia vere vnitatis et charitatis q. s.
fit componēda

fit componēda et ordināda. patet. i. *Mich.* ix. vbi dicitur
Mich. ionathas misit ad bachidē componere cum eo pa-
 cem et reddere ei captiuitatē. Et. i. *Mich.* xj. dicitur sic
 Ueni cōponamus inter nos pacem et dabo tibi filiam
 meam. De rore autē clementie et pietatis qualiter sit
 componēda et cōficienda. patet *Ero.* xxxvj. vbi dicitur
 quod moyses cōposuit oleū ad sanctificationis vnguen-
 tū: et thymiana de aromatibus. Oleum enim et vngue-
 tum dulcedinem pietatis designant. De flore vero bo-
 ne fame et fragrantie sanctitatis pōt dici illud *Erodi.*
 xxx. facies thymiana compositum opere vnguentu-
 rī mixtum diligenter et purū et sanctificatione dignif-
 simū. Thymiana enim que erat confectio summe redo-
 lens: bone fame fragrantiam signat: quā. s. summe de-
 cet sanctos habere. vñ ibidem dicitur. facies oleum vn-
 ctionis sanctū vnguentū compositum opera vnguen-
 tarū. Sic ergo patet quod iusti debent habere. Compo-
 sitam operationē prolocutionem. Conuersationem.
 Hec igitur de componere et reponere sufficiant.

Reportare. vbi *Referre*: et vbi *Narrare*.

Reprehendere. vbi *Arguere* et *Redar-*
guere.

Reprobare. Nota quod reprobare sumitur p re-
 pudicare: p refutare: p repelle-
 re: p respuere: p damnare: vel etiam p abijcere: vel
 p non curare. Et sic dicam quod in sacra pagina repe-
 ritur reprobatio multiplex. s. quod multi sunt qui di-
 uersimode reprobantur. videlicet

Christus quem reprobatur iudea regio.

Iustus quem reprobatur malorum legio.

Stultus quem reprobatur diuina sanctio.

Fractus. s. pauper quem reprobatur diuitum optio

¶ Primo igitur dico quod xps fuit reprobatus per iu-
 daicam cōtentionem et tñ sepe contingit quod lapis qui ab
 edificantiis reprobatur: et tanquā inutilis refutatur: et lo-
 cus p ipso ponendo in edificio nō inuenitur: finaliter
 vbi nō speratur: inuenitur sibi loco idoneo nō reprobatur et
 vtilis indicatur. et ab omnibus qui reprobatus fuerat ac-
 ceptatur. Sic xps a iudeorum populo reprobatus fuit: tan-
 dem ab ipsorum pluribus approbatus p̄s. Rapide quēz
 reprobauerunt edificantes hic factus est in caput an-
 guli. Tunc enim ipm iudei reprobauerunt quā dixerunt.
 Tolle crucifige eū Tunc vero ipm receperunt
 et approbauerunt quā reuertētes et percutientes pectora
 sua dixerunt. Vere filius dei erat iste. Et certe simile se
 pe videmus in mūdo quod. s. illi qui vilipendunt et repro-
 bant: tandem magistri se reprobantiū efficiunt. Tñ de
 xpo dicitur. j. *pet.* ij. Ad quē accedētes lapidem viuum
 ab hominibus quidē reprobātū: a deo autē electum et
 honorificatū. Iudei enim et alij infideles nō solū repro-
 bant xpm. immo etiam exprobant sibi et fidelibus suis
 Sic dico ipm blasphemādo sicut dicitur. j. *Regū.* xvij.
 de golias quod ipse exprobat acies dei viuētis. fide-
 libus vero ipsos arguendo et vilipendendo: sicut. s. da-
 uid de scipo dixit in ps̄. Posuisti nos i opprobriū vici-
 nis nris subsannationē et derisum etc. Sequitur. Con-
 fusio faciei mee cooperuit me. a facie exprobrātis et ob-
 loquentis etc. Sed quid: Certe dñs consolatur sic tales
 reprobatos dicēs. s. *1. Thim.* ij. Cū vos oderint homines
 et exprobauerint: et eiecerint nomen vñ in tanquā malū
 ppter filium hominis: gaudete et exultate in illa die:
 ecce enim merces vestra multa est in celis. Xps ergo
 fuit reprobatus per iudaicā cōtentionem. ¶ Secūdo dico
 quod iustus est reprobatus per pestificā legionez. hoc est
 dictu per impios et perversos: quia. s. isti sunt qui bonos
 reprobāt et contemnūt: quia. s. sicut dicitur. *Eccl.* xxxij. Con-
 tra bonū malū est: et cōtra vitā mors: sic et cōtra virūz
 iustū peccatōr. Adali enim reprobāt et bonos et bona: quia. s. scz
 nō placent talibus nisi mala. Iuxta illud *Esa.* xxx. Ite
 probastis verbū et sperastis in calumnia. Et *Ezech.*
 xx. Veniam inquit dñs manū meā ut disperderē illos
 et ventilare eos eo quod iudicia mea non fecissent. et p̄-

cepta mea reprobassent: et sabbata mea violassent. Cu-
 ius tñ contrariū faciunt viri iusti: quia. s. ipsi approbāt
 bonos et bona: reprobāt vero malos et mala: ut sic sint
 de illis de quibus dicitur. *Esaie.* lvj. Mut. s. butirus et mel
 comedūt: ut sciant reprobare malū et eligere bonum.
 Butirū dico suauē et pingue hoc ē charitas. Mel ve-
 ro sapidū et dulce: hoc est sapientie dulcis hereditas.
 que. s. dicit *Eccl.* xxiij. Spūa meus super mel
 dulcis: et hereditas mea super mel et fauim. Patet er-
 go quod iustus reprobatur per pestificā legionez. ¶ Tertio
 dico quod stultus seu peccatōr reprobatur per diuinā sanctio-
 nē. Deus enim ab eterno sciuit et nouit qui sū merita
 vel demerita sui erāt futuri: et quod bona operaretur ex pro-
 prio suo arbitrio essent facturi: et exinde vitam eternā
 meraturi vel p̄daturi. Illos igitur p̄destinauit et alios
 reprobauit. iste enim ab eterno omnia p̄sentialiter vi-
 dit: nullū habens p̄teritū aut futurū. Et ideo de fu-
 tura malorum damnatione. tanquā sibi p̄stiti: et tanquā
 causas ipsius damnationis p̄sentialiter vidēs po-
 tuit iudicare et eos reprobare. Isti enim vident similes.
 leprosis et bannitis seu religatis. qui. s. sicut indigni a
 societate sanorum et bonorum reprobant et sentēcialiter ex-
 pellunt. Ita quod anima sic reprobata videtur figurari
 in muliere cui vir suus libellum repudiū dabit: et eaz
 a se et a suo cōiugio expellebat. *Deutero.* xxiij. Quia
 scilicet deus ab eterno talē libellū scripsit. dicens il-
 lud *1. Thim.* vj. Argentū reprobus vocat eos: quia do-
 minus proiecit illos. Et breuiter dico quod peccatōres dicū-
 tur reprobi multiplici ratione. videlicet ¶ Propter
 Stulticiā qua sunt hebetati. Tales ergo repro-
 bi p̄stī dici ppter
 Luxuriā qua sunt inflāmati. stulticiā qua sunt
 Pigriciā qua sunt enervati. fatuati: quia. s. si
 Facundiā qua sunt effrenati. cut dicitur. *1. Rom.* j.
 Cecitātē qua sunt obscurati. Quia nō probauerūt
 Tūrtatē qua sunt denotati. rūt habere deū in
 Voluptatē qua sunt delicati. noticia: tradidit
 Vanitatē qua sunt eleuati. eos in reprobū sensum ut faciant quod eis non expe-
 dit. ¶ Item isti reprobi dicuntur ppter luxuriā qua
 sunt inflāmati vñ *Eccl.* ix. Propter spēm mulieris
 multi perierunt. Et ex hoc cōcupiscentia quasi ignis
 erar descendit. Sequitur. Speciem mulieris aliene multi
 admirati reprobi facti sunt. ¶ Item isti reprobi dicun-
 tur ppter pigriciā qua sūt enervati: quia. s. isti nō vacāt
 ad aliqđ bonū opus. vñ ad *1. Thim.* j. Cōfiteatur inquit
 se nosse deum: factis autē negāt: cū sunt abhominati et
 incredibiles: et ad omne opus bonū reprobi. ¶ Item re-
 probi dici possunt ppter facundiā qua sunt effrenati
 seu inordinati: quia. s. isti nō loquuntur moderate: vel
 ordinate. vñ *Eccl.* xx. Ex ore fatui roprobatur parabola:
 eo quod nō dicit eam in tpe suo. ¶ Item reprobi posse
 sunt estimari et dici ppter cecitātē qua sunt deuati. s.
 a fidei veritate. vñ. *1. Thim.* ij. Resistunt inquit ve-
 ritati circa fidem: sed ultra non p̄ficient Insipientia
 enim eoz manifesta erit omnibus. ¶ Item isti reprobi dici
 possunt ppter vbertatē qua sunt vacuati: quia. s. isti opu-
 lentia bonorum moralium carent: et maiorū copia clarēt:
 spinas enim et tribulos pducūt: bonos vero fructus nō
 pferunt. vñ *1. Thim.* vj. dicitur. Quod terra pferēs spinas et
 tribulos reproba est et maledicta. ¶ Item reprobi dici
 possunt ppter voluptatē qua sunt delicati. Et id apls
 dicit. *1. Cor.* ix. Castigo corpus meū et in seruitutē redi-
 go: ne forte cū alijs p̄dicauerim ipse reprob⁹ efficiar.
 ¶ Item reprobi dici p̄stī ppter vanitatē qua sunt eleuati.
 Vanitatē dico p̄sumptionis et vane sp̄s: sicut *Esaie*
 vi. *1. Thim.* xij. Quod cupiens hereditare bñdictionē repro-
 batus est. Et causa reddit ibi. Quia scz ante auēdide-
 rat p̄mogenita sua: et ideo bñdictionē quā sibi nō debe-
 bat p̄sumptuose et vane et indebite petebat ¶ Patz igitur
 qualiter reprobatur stultus p dominicā sanctionē. vnde
1. ps̄. Dominus reprobatur cogitationes. i. vanae p̄sum-
 ptiones populor: et reprobatur consilia principum. Tñ
 etiā de reprobatiōe seu repudiatiōe ante peccatrici:

Reptile.

dicitur *Leuit. xxi. & Ezechie. xliij.* Quod sacerdos vi-
duam & repudiata non ducet uxorem. Non mirū er-
go si deus tales repudiatas non acceptat: & si ppter
ipsarū demerita ipsa reprobant atq; damnant. Aduer-
te tamen qd talis reprobatio necessitate peccadi nō in-
ducit: qd s. liberū arbitrium homini dedit: quo vide-
licet pctōr libere peccans mortem eternam incurrit.
Unde ipse deus illos qui de necessitate peccare se di-
cunt redarguit. *Esaie. l. vbi ait.* Quis est inquit iste li-
ber repudiū matris vestre quo dimisi eā: aut quis est
iste creditor cui vendidi vos. Ecce em̄ i iniquitatib⁹
vestris venditi estis in sceleribus vestris dimisi ma-
trē vestram: quasi diceret talis repudiatio aut repro-
batio ppter peccata vestra deo ab eterna p̄sentia sit
libertatem tamen arbitriū nunq̄ tollit: qd. s. tempus
nostrum quo peccamus cum ipsa dei eternitate con-
currit temporisq; successio que nos mensurat: eterni-
tatis dei p̄sentia non immutat. Et si vis adhuc ali-
quantulū dilatare. Dic qd deus nō solus malos repro-
bat: immo etiam malos: & malis: & mala: redarguit
& exprobat. Quia specialiter iste duobus generibus
hominū peccatorū insultat & exprobat in scriptura vi-
delicet nolentibus penitere & fidei nolētibus adhere-
re. De nolentibus em̄ penitere: dicit. *Math. xi. qd Je-
sus cepit exprobare ciuitatibus in quibus facte fue-
rant plurime eius virtutes: qd non egissent peniten-
tiam.* De incredulis vero & fidei adherere recusanti-
bus: dicit *Math. xxi. qd xps recumbentibus discipu-
lis apparuit: & exprobat incre. iuliatē illorū & di-
riciam cordis: qd hijs qui viderant illum resurrexisse
non crediderant.* Patz igitur qd reprobat stultus per
dominicā sanctionē & hoc est tertium. ¶ Quarto ve-
ro dico qd reprobat fractus: hoc est dicti pauper &
egestate cōtemptilis: fractus per tyrannicā p̄ssione.
Constat em̄ qd pauperes & simplices a malis nō pro-
bant: & ab ipso nō releuant sed aggrauant. i. *Reg. xv.
Quicquid aut vile fuit & reprobū demoliti sunt.* Ut
sic dicat quilibet taliter a talib⁹ reprobatus illud p̄.
Quin confringunt ossa mea exprobauerūt mihi qui
tribulant me inimici mei. Et tamen isti deberent ad-
uertere ad illud quod dicitur. *Proverbiorum. xliij. qd
scilicet illi qui calumnia egentem exprobat factori
eius: honorat autē eum qui miscretur pauperis.* Pa-
tet ergo qd reprobat seu exprobat fractus per tyra-
nicam p̄ssionem. Sufficit &c.

Reptile. Reptilia. Cū reptilia sint ani-
repentia: que a reptādo dicta sunt reptilia. Notandū
qd per reptilia p̄nt intelligi.
Occulti tentatores. Reputant em̄ demones cir-
Auari peccatores. ca nos per tentationes in-
Affectus vagatores. uenendo: quia sicut dicit
in p̄. Hoc mare magnū & spaciosum manibus. illic
reptilia quorū nō est numerus. Ad Ambro. in sermo-
ne de cōfessionibus de demonib⁹ exponit. ¶ Reputant
auari circa terrā solū terrestria diligendo. *Michae.*
vij. Sicut reptilia terre perturbabuntur. ¶ Reputant
etiam carnis affectus in nobis nos per delectationes
inficiendo & per cogitationes molestando. Unde *Eze-
chie. viij.* Omnis similitudo reptilium depicta erat in
pariete. ¶ Si vis dic vltra qd per reptilia intelligun-
tur peccatores: qui affectione & occupatione non ces-
sant repere circa terram. Et sic nota qd nos inueni-
mus Reptilia que.
Sedant tangentem. Pctōres ergo dicunt repti-
Spernunt regentē. lia: qd sedant se cōtingentes.
Subernant gentē. Immunda em̄ erāt s̄m legē
Ferunt cogentem. reptilia & ideo quicquid tan-
gebāt immundū faciebāt. Sic vere pctōr quicquid p
societate frequētat & tangit: immundus & similis sibi
reddit. *Leuit. v.* Anima que tetigerit aliquid immun-
dū aut quodlibet reptile rea erit. Et *Leuit. xxiij.* dicit
Qui tāg reptile immundus erit. ¶ Itē qd spernunt

Reputare.

sefe regentes. *Abacuc. j.* facies hominis sicut pisces
maris: & sicut reptilia nō habentia ducē. ¶ Itē qd re-
gunt p̄p̄os & gentes. Accerte em̄ & scarabei & alia re-
ptilia ascendunt super tecta. Sic mali sunt illi qui p
ceteris ad altas dignitates ascendunt. Sicut em̄ dicitur
Ezec. viij. Omnia genera reptilium depicta erant in
parietibus templi. Ipsiq; thurificabāt: & cōtra deū
a p̄p̄o colebant. Quia scz mali sunt illi qui parietes
tēpli ecclesie p̄ ceteris aliqñ tenēt & occupāt: & quos
aliū hodie exaltant honorāt. Ad qd etiam facit illud
qd dicit *Act. xj. vbi beatus petrus dicit.* Quod in linteis
sibi misso de celo ipse videbat quadrupedia terre: et
bestias: & reptilia: & volatilia celi. Quia reuera in lin-
theo. ¶ Pet. i. in ecclesia que reuera fuit a principio celi:
tus sibi data & missa: habitant hodie omnia genera
peccatorū. s. quadrupedes. i. illi quos quatuor regunt
affectiones. Bestie. i. illi qui sensu carent per igno-
tias & obliuiones. Reptilia. i. illi qui mundi querunt
occupationes. Volucres celi. i. illi qui alta ambiunt
per superbias & elationes. Illic ergo reptilia quorū
non est numerus. ¶ Item finaliter pereūt per penas
ingētes. s. in inferno. vñ *Gen. vij.* Consumpta est om-
nis caro q̄ mouebat super terras volucrum animantū
bestiarū. omniūq; reptilium que reptāt super terram.
In bono x̄o significato dic qd reptilia sunt boni rusti-
ci & laborātes: qd circa terrā p̄ ceteris intendūt. Isti em̄
Cum deo sunt colligati. Colligati dico seu cōfe-
derati. vñ *Osce. ij.* ¶ Per
deum sunt liberati. cū volucres celi: & cū reptilia terre: et
dominare eos faciā fiducialiter. Occupati etiā. s. in lau-
dibus dei. vñ in *ps̄.* Audient illuz celi & terra: mare
& omnia reptilia in eis. Liberati insup. s. a submersio-
ne damnationis eterne. vñ *Gen. vij.* Omnia reptilia
egressa sunt de archa s̄m genus suū. Et hec de repti-
li sufficiant in bono & in malo &c.

Reputare. reputans. reputa

tatus. Nota qd reputare sumit p̄timare. Opinari.
Credere. Ascribere. Iudicare. Igitur dicaz breuiter
q̄ siue active siue passive loquimur nos inuenimus
in scriptura multiplex reputare. Reputatio que est.
Claret & certissima. Primo igit dicaz qd est re-
fallax & nequissima. putatio cognitionis vera-
Audax & stultissima. cis. Et ista est illa qua de
& vir iustus res appieciat: & reputant quantū valēt.
Et sic dicam qd isti reputant
Culpe stratum vilem & sordidum.
Mundi statum vanum & fluidum.
Iusti pratum sanctum & floridum.
Itaq; dico qd iusti reputant culpe stratum abhomi-
nabile. Et sic de diuersis generibus immundorū animarū
liū & reptilium dicit *Leuitici. xi.* Omnia hec immunda sunt
vobis: hec quoq; inter polluta reputabunt. Et sic di-
cat quilibet illud p̄. ¶ Preuaricantes reputant omnes
peccatores terre. ¶ Item iusti reputant mundi statū
parū durabilem: & sic de vana mundi leticia dicitur
Ecclesi. ij. Risiū reputaui errorem & gaudio dixi quid
frustra deciperis: Et de gloria hic viuētiū & domi-
nantium dicitur *Esa. xl.* Ecce inquit gentes quasi stil-
la situle: & quasi momentū statere reputate sunt. Se-
quit. Omnes gentes quasi nō sint sic sunt coram eo: et
quasi nihilum reputate sunt. Et *Act. xij.* Magna dia-
ne templū in nihilū reputabit. Tñ & de mūdi diuiti-
bus dicat illud *Dan. iij.* Habitatores terre in nihilū
putati sunt. ¶ Itē deus & sancti reputāt iusti fructus
dignū & nobiles: quia. s. & deus & sancti viros iustos
reputant & extimat oīm honore temporali & celesti di-
gnos. sicut de fidei Abraam dicit *Gen. xv.* Quod credi-
dit Abraam deo & reputatus est ei ad iusticiā. Et de ze-
lo legis quē habuit sinees dicit *ps̄.* qd stetit sinees
& placuit &c. & reputatus est ei ad iusticiam &c. Cuius
tamē in multis videt hodie p̄trariū: qd scz multi sunt
ita impij

ita impij et superbi quod nullum reputant aliquid valere nisi se aut sibi similes. Tñ de impio dicit. Esa. xxxij. Dissipate sunt vires: cessauit transiens per semitam ir ritum factum est pactum: piecit ciuitates: non reputant homines. Et sic igitur patet quod est reputatio cognitionis veracis. ¶ Secundo dico quod inuenit reputatio opinionis fallacis. Et ista certe est illa: qua mali reputant bona esse mala: vel etiam bona malos. Et sic nota quod hi reputant.

Fatos videri. ¶ Reputant dico quod vigeat stultorum potestas. Tñ isti nihil reputant nisi statum et gloriam mundanorum. Tñ de mundi gloria et prosperitate dicitur Deutro. ij. Terra gigantium reputata est: et in ipsa olim habitabant gigantes. ¶ Reputant etiam quod fecerit pauperes egenos. Nihil enim reputant pauperes et egenos. Unde isti videntur dicere de paupere illud. Esaie. liij. Et nos reputauimus eum quasi leprosum et percussum a deo et humiliatum. Sequitur Et cum sceleratis reputatus est. ¶ Reputant insuper quod non videat diuina maiestas: quia. scilicet eo quod dei patientia iram suam non ostendit: videtur quod mali ipsum reputant non videre. Nam ipsi dicunt. Eze. viij. Dereliquit dominus terram: et dominus non videt ut sic de deo videantur dicere illud. Esaie. liij. Quasi absconditis vultus eius et despectus: unde nec reputauimus eum. Tñ Job. xij. Quasi nihil posset facere omnipotens extimabant eum. ¶ Reputant nihilominus quod nil valeat sanctorum honestas. Unde de hoc quod isti nihil valere reputant viros iustos potest dici illud Treno. iij. Fili syon et incliti eius amicti auro primo: quomodo reputati sunt in vasa testea: opus manus figuli. Ut sic talibus dicant ipsi iusti illud. Job. xviij. Reputati sumus ut iumenta: et forduimus coram te. ¶ Patet igitur quomodo inuenit reputatio opinionis fallacis. ¶ Tertio vero dico quod inuenitur reputatio presumptionis audacis: quia. scilicet mali et superbi se ipsos reputant ultra debitum honorem et gloria dignos esse. Exemplo. scilicet aman de quo dicitur. Iher. vi. quod honorandum a rege summo honore iudicauit extollendum. ¶ Reputans inquit quod nemines alium quod se honorare vellet: ut de illo qui fortitudinem suam reputat nimis magnam derisorie dicat illud Job. xlij. Reputabit inquit quasi paleas ferrum et quasi lignum putridum es: et non fugabit eum vir sagittarius in stipulam versi sunt ei lapides funde. Sic igitur patet quod triplex reputatio reperitur. scilicet Stulta et presumptiuosa. falsa et perniciosa. Vera atque virtuosa. De reputatione pessima inquantum scilicet potest significare bonas vel malas famas multa possunt dici. sed auctoritates desunt ad propositum istud. Vide supra de nomine. de noscere et de fama et opinione: et ubi putare etc.

Requies. requiescere. ¶ Notandum quod requiescere quod accipitur cessare. Et sic dicitur Esaie. xliij. Requiescere faciam superbiem infidelium. Aliquando sumitur pro dormire. In pace in idipsum dormiam et requiescam. Aliquando ut cõiter sumitur pro a labore desistere: et pro dilationem et cõtemplationem habere. Et sic cõmuniter sumit in scriptura. Sic ergo notemus quod in scriptura multiplex requies inuenitur. Est enim Requies Interna. Prima significat mentis tranquillitatem. Externa. Secunda designat mentis prosperitatem. Eterna. Tertia denotat celi felicitatem. Subterna. Quarta signat mortis finalitatem.

¶ Prima est requies virtuosa. Secunda est requies vitiosa. Tertia est requies gaudiofa. Quarta est requies dolorosa. Prima est requies hominis perfectior: qui scilicet labores seculi dimittentes in solo domino requiescunt. De quo Iher. xxxij. Uadet ad requiem suam israel. Secunda est requies diuitum mundanorum. De qua Eccl. xxxij. Laborauit in congregatione substantie: et in requie sua replebitur bonis suis. Tertia est requies sanctorum triumphantium. De qua in ps. Ihec requies

mea in seculum seculi hic habitabo: quoniam elegi eam. Quarta est requies omnium morientium. De qua. Job. iij. Nunc enim dormiens silem et somno meo requiescerem. De quadruplici ergo requie. scilicet Interiori. Exteriori. Superiori et Posteriori aliquid est dicendum. ¶ Primo dicamus quod est quedam requies interior et virtuosa. Et ista est requies mentis in deo per amoris et desiderium quiescentis. Omnia enim que sunt in locis proprijs requiescunt. Et cum locus proprius anime sit solummodo ipse deus. Hinc est quod in ipso est solummodo requies eius. ¶ Piscis enim non quiescit extra aquam. Homo non quiescit extra patriam. Adhuc non quiescit extra sui loci existentiam: Quia piscis extra aquam corrumpitur. ¶ Peregrinus extra patriam laboribus afficitur. Adhuc detruncatum magnis doloribus affligitur. Sic vere cum deus sit locus patrie cordis nostri restat quod cor nostrum non potest alibi requiem inuenire immo quod diu extra locum istum per peccatum fuerit: et quod diu diuagando per mundum ab ipso peregrinus extiterit: tandiu habet doloribus laboribus et corruptionibus subiacere: et ab omni requie longe esse. ¶ Patet in mundi peccatoribus et diuitibus qui pccato non habent requiem nec in corde: nec in corpore: nec in animo: nec in mundo. Quia scilicet in corde laborant per varios amores et affectiones. Iuxta illud Job. xxx. Interiora mea effebuerunt absque ulla requie. In corpore vero discurrunt per infinitos labores et afflictiones. figurati in spiritu immundo Luce. xj. Qui ambulat per loca deserta et iniqua querens requiem et non inuenit: immo finaliter dicit. Reuertar in domum meam unde exiui. Quia proculdubio homo qui in locis desertis inuijs et iniquis huius mundi. scilicet in officijs secularibus in delicijs corporalibus in diuitijs temporalibus vult requiem querere: impossibile est inuenire. Treno. j. Adhuc grauit iudas propter afflictionem et multitudinem feruitutis. habitauit inter gentes: nec inuenit requiem quoniam necesse habent ad deum sicut ad dominum refugium suum a quo per peccatum recesserant reuenire: si volunt requiem reperire. dicentes illud ps. Cõuertere anima mea in requiem tuam: quia dominus benedixit tibi. Et illud ps. Quis dabit mihi penas sicut columbe: et volabo et requiescam? Ubi aduerte quod ad mentis requiem habendam quatuor sunt necessaria. videlicet. Adhuc sedulitas que requiem solet requirere. Quis dabit mihi inquit. Adhuc agilitas que requiem potest acquirere. Penas inquit. Adhuc simplicitas que requiem solet diligere. Columbe inquit. Adhuc sagacitas que requiem nouit eligere. Volabo inquit. Nam requiem requirit affectio desideratiua. Quis dabit. Nam requiem acquirit perfectio mentis erectiua. Penas inquit. id est virtutes. Nam requiem diligit conditio pacis amatiua. Columbe. Nam requiem eligit discretio deliberatiua. Volabo inquit. Primus probat amoris desiderium. Quis inquit da mihi. Secundus probat valoris opertorium. Penas inquit per quas. scilicet virtutes significantur. Tertius probat amoris ministerium. Columbe inquit. que scilicet semper timet et ideo diligit pacem et requiem. Quartum vero probat honoris magisterium cum dicitur Volabo. ¶ Dico igitur quod ad requiem mentis habendam requiritur affectio desideratiua: quod ostenditur cum dicitur. Quis dabit mihi. Ille enim qui continue ab hostibus fatigatur: summe solet pacem et requiem desiderare. et cum prece vel precio procurare: maxime quando videt quod nequit se defendere vel saluare. Sic vere: quia dum sumus in corpore sumus sicut in castro obfesso: in quo a diuersis hostibus. id est varijs tentationibus impugnatur. Ideo necesse est quod requiem et pacem cordis desideremus: et ipsam totis affectibus procuremus. Quis dabit inquit mihi. q. d. Ego indigeo. Sic videbatur desiderando loqui sponsa. Cant. iij. dicens. Quis mihi det ut inueniam te fratrem meum solum foris et osculet te. Et illud Iher. ix. Quis dabit capiti meo aquam etc. Quia

Requies.

proculdubio requies spiritalis debet desiderari et summo studio percurari. Omnia enim que sunt mouent naturaliter ad locum ubi possunt requiescere et sedere. sicut pars de igne qui hic inferius detentus nunquam quiescit. immo semper est in motu semper appetens sursum ferri ut in spera propria requiescat. Sic vere ubique detineatur homo hic inferius: nunquam inuenit requiem nec in officiis nec in beneficiis huius mundi. Et ideo si sit hic inferius per malas concupiscentias alligatus semper debet desiderare quod dissoluatur: et quod ad requiem proprie sperare. id est ad tranquillitatem proprie conscientie reducatur. Quis dabit mihi supple requiem. Et sic desiderando querebat requiem illi qui dicebat. *Ecce. xxiij.* Spiritus celi circuiui: profundus abyssi penetraui: in fluctibus maris amabulauimus: et in omni terra steti: in omnibus primatibus habui: excelsum et humilium colla calcavi: et in omnibus his requiem quesiui. ubi ostendit quod requies spiritalis est querenda. Celum circueundo per contemplationem. Abyssum inferni penetrando per meditationem. fluctus maris id est mundi amaritudines perambulando per patientie roborationem. In terra. id est in terrena prosperitate stando per ipsius concupiscentiam: et per nullam animi depressionem. In omni populo primatum tenendo per debiti regiminis ordinationem. Excelsum et humilium. id est superborum et ypocritarum colla calcando per ipsorum detestationem. In his enim omnibus requies queritur: et per ista supradicta hereditas datur. id est pars et tranquillitas inuenitur. Et sic ergo dico quod ad istam requiem habendam necessaria est affectio inuestigatiua seu desideratiua. quis inquit dabit mihi. Deinde dico quod ad istam requiem habendam necesse est perfectio alleniatiua. Penas inquit quia. scilicet necesse est quod homo habeat penas virtutum quibus. scilicet possit acquirere requiem istam. Sicut enim aues fluuiiales in aqua requiescunt et delectantur mediis virtutibus penam suis: quibus videlicet corpora eorum alleniuntur ne inferius submergantur. Sic vere viri iusti in aqua huius fluxibilis vite spiritaliter in domino requiescunt: quando penas virtutum induunt et supportant. Et de hoc dicit in psalms. Si sumptero penas meas diluculo: et habitauit in extremis maris. Ac si diceret. Quod in mari huius vite non potest aliquis quiescere aut manere sine penas virtutum. *Esaie. xl.* Assument penas et aquile current et non laborabunt: volabunt et non deficient. Et nota hic quod animalia sancta que vidit *Ezechiel* habebant penas per quatuor partes sicut dicit *Ezechiel*. Ad denotandum quod illi qui mediantibus penas virtutum volunt in domino requiescere: debent quatuor spirituales penas id est quatuor speciales virtutes acquirere et habere. Et iste sunt scilicet.

Spes supernorum.	Iste enim sunt quatuor penne
Timor infernorum.	quibus vir spiritualis diuersi
Horror terrenorum.	mode volat. scilicet Spes
Tigor animorum.	Temperantia. Patientia.

Spes enim volat sursum ad celi felicitates. Ista enim est in anima sicut anchora in navi: que facit nauim requiescere in mari stabiliter et secure et que facit cum maris et venti impetus non timere. Quia. scilicet quando anima per anchoram spei superius in interiora velaminis paradisi firmiter radicaliter constat quod non obstantibus huius mundi fluctibus spiritualiter requiescere comprobatur. Caro mea requiescet in spe. Et *Job. xj.* Requiesces et non erit qui exerceat et habebis fiduciam proposita tibi spe. Timor volat deorsum ad inferni penam. Penam enim timoris est illa qua sancti volat in infernum per considerationem tormentorum: et ista etiam facit requiescere hominem: quia deprimat eum per humilitates. Res enim infime et depreste sunt magis quiete: sicut pater de terra. Res vero alte sunt in periculo et in motu. sicut pater de celo. Quia. scilicet homines et inferiores sunt in requie mentali. Superbi vero et superiores sunt in motu et labore continuo temporali. Et ideo quod pena timoris faciat animam requiescere. Pa-

tet *Thume. xxi.* ubi dicitur Quod scopuli torrentium inclinati sunt et requieuerunt in arnon. Arnon enim interpretatur archa meroris signans timorem diuinum in quo scopuli inclinati requiescunt id est in quo viri humiles delectantur. Temperantia volat dextrorsum ad modum prosperitatem. Homo enim in mundi prosperis non requiescit non enim habet pennam temperantie. per quam sciat viri mundi prosperis moderate. Temperantia enim introducit contemptum rerum: eo. scilicet quod non diligit res propter se sed propter necessitates: non superflue sed moderate: non auare: sed debite et iuste. Exemplo apostoli dicentis. *Philipp. iij.* Omnia arbitratus sum ut stercorea ut christum lucrificarem et inueniam in eo requiem quod. sine contemptu terrenorum non inuenitur requies spiritalis. Patientia vero volat sinistorsum ad modum aduersitatem. Penna enim patientie facit hominem requiescere etiam in aduersis. Ista enim est sicut mandragora que ita facit hominem requiescere. et dormire. quod non sentit si ab aliquo secetur aut scindatur. Unde talis patientis potest dicere illud *Abacuc. iij.* Requiesce in die tribulationis: et ascendam ad populum accinctum nostrum. Et illud *Gen. xlij.* Vidi requiem quod esset bona. et supposuit humerum ad portandum: et factus est tributis seruiens. Iste ergo sunt quatuor penne. id est quatuor virtutes que sunt necessarie ad requiem mentis habendam. Quia sicut dictum est ad hoc requiritur perfectio alleniatiua. Penas inquit. Denique dico quod ad istam requiem requiritur intentio pacis amatiua: quod ostendit cum dicitur. Columbe. Columba enim est auis simplex et queta: pacificatur modeste: pace gaudens et societate: pacifice requiescens: significans illos qui sunt simplices: humiles et benigni: qui tunc sunt in requie et gaudio: quando sunt in pacis et concordie coniugio. Si dormiatis inter medios cleros penne columbe dearguetate. Columba enim est pacifica. Unde de ea dicit *Gen. ix.* quod non inueniatur ubi requiesceret peccatus rediret ad hoc. in archa. Et ibidem legitur. quod in signum pacis hominibus restituet ipsa postmodum ramum virentis olive in ore suo portauit. Unde talis potest dicere illud psalms. In pace in idipsum dormiam et requiescam. Sit ergo in tali intentio pacis amatiua. in Super dico quod in eo debet esse discretio deliberatiua: quod ostendit cum dicitur. Volabo. deliberatiue loquens: quod scilicet deliberare est opus hominis sapientis. Et bene dicit. Volabo et requiescam: quia vere ad hoc quod homo possit requiem mentis habere: necesse est eum per contemplationem volare: et per mundanorum contemptum se a nocumetis elongare. Multa enim sunt in mundo que turbant requiem et pacem. Unde supra de septem que pacem et requiem perturbant in titulo de pace. Quia igitur in isto mundo infinita sunt que requiem mentis turbant: necesse est quod omnia ista fugiatur: et quod volando per contemplationem a mundi tumultibus se abscondat. Volabo inquit *Apocal. xij.* Date sunt mulierale due aquile ut volaret in solitudine *Marci. vi.* Alente seorsum in desertum locum et requiescite. Sic igitur patet quod quatuor sunt ad requiem spirituales necessaria. scilicet

Sagar discretio.	Et istud est primum principium
Simpler conditio.	scilicet ista est ergo requies interior
Mox perfectio.	et virtuosa. Et secundo principali
Ardens affectio.	ter dico quod est quedam requies

scilicet requiescunt et delectantur. In prauitatibus et in vitis. In possessionibus et diuitiis. In carnalitatibus et deliciis. In dignitatibus et officiis. Requiescunt dico in vitis et prauitatibus: similes porcis qui in luto et fecibus requiescunt: et ibi dormiunt et pinguescunt: ubi tamen nullum animal deberet requiem inuenire: quia scilicet porci. id est peccatores ita habent appetitum corruptum: quod ipsi immundiciis peccatorum delectationem

delectationem inueniunt et quietē ubi tamen omnis homo debet inuenire tristitiam et dolorē. **Ubi nota q̄**
Superbi requiescunt in honoribus.
Auari requiescunt in ardoribus.
Luxuriosi requiescunt in fetoribus.
Inuidi requiescunt in doloribus.
Iracundi requiescunt in furoribus.
Gulosi requiescunt in saporibus.
Accidiosi requiescunt in torporibus.
Est igit̄ quedā requies superbiorū qui scilicet requiescunt in honoribus. Unde superbi sunt isti volucres celi. De quibus dicitur. **Luce. xij.** Ubi loquitur de sinapi que est herba aspera et lachrymarum inductina et tamen dicitur ibidem q̄ volucres celi requieverūt in ramis eius: quia. scz eminentie huius seculi q̄nis multas acerbitates et multas lachrymarum causas habcant. ipse tamen sunt requies volucrum superbiorū **Esaie. xij.** Requiescere faciam superbiam infidelium. Unde **Ezech. xliij.** Tolle ab eis fortitudinem et gloriam dignitatis: et desiderium oculorum super que requiescunt anime eorum. Et nota q̄ hic ostendit tres causas superbie. scilicet
Fortitudinem et potestatem.
Celsitudinem et dignitatem.
Pulcritudinem et oculorum delectabilitatem.
Est etiam quedam requies avarorum. qui requiescunt in ardoribus similes salamandre q̄ requiescit in igne. Quia tales in igne et ardore avaricie. quem continue sentunt in acquirendo super omnia delectant. Unde de avaris potest intelligi illud. **Esaie. xij.** Requiescent ibi bestie: et implebunt domus eorum draconibus. Dracones enī ignem spirantes avaros designāt qui in diuitijs requiescūt temporaliter: et tamen absq̄ requie intus ardent cordialiter. **Job. xxx.** Interior mea efferbuerunt absq̄ vlla requie. **Itē est quedam requies luxuriosorum qui requiescunt in fetoribus:** quia scz isti delectantur in rebus et membris fetidissimis: similes vpupe q̄ q̄nis sit avis colorata cristata et valde pulchra. est tamen valde immunda: quia in nido de stercoreibus canis facto dormit. Sic isti q̄uis sint pulcri corpore: sunt tamen valde immundi et fetidi in opere. Et de hoc **Iher. xlvij.** fertilis fuit moab ab adolescentia sua: requieuit in fecibus suis: in captiuitate non abiit. Ubi etiam ostendit tria q̄ luxuriam inducunt. scilicet. **Itērum opulencia.** fertilis inquit fuit. **Gratis insolencia.** Ab adolescentia inquit. **Laboris carentia.** Quia in captiuitate nō abiit. Isti ergo requiescunt: et est tamen ista falsa requies et non vera. sicut est requies somniantium terribilis qui plus laborant requiescendo et dormiendo q̄ facerent vigilando quia. s. omnibus consideratis plus est in isto vicio de labore q̄ de requie. Quod bene figuratū est in dalila: que sicut dicitur. **Judicum. x.** Adolesta sampsoni per multos dies: nec ei ad requiescendum spacium tribuebat. **Itē est quedā requies inuidorum qui requiescūt in meroribus:** quia scilicet isti gaudent de illis: de quibus consuetum est dolere. scz de infortunijs aliorum. similes syrenis et delphinis que magis delectant et gaudent in tempore tempestatis q̄ sereno. unde **Humeri. xxi.** Scopuli torrentium inclinati sunt requieverunt in arnon. Arnon enim interpretat̄ archa meroris: quia scilicet isti requiescūt in meroribus vicinorum. Et nota q̄ isti dicunt scopuli ppter asperitatem. Dicunt torrentes a torreo torres: quia torrens per doloris immensitatem. **Itē est quedam requies iracundorum qui requiescunt in cruoribus seu in furoribus.** Et isti sunt tyanni quorum requies et delectatio tota est in sanguine et in ira. **Exēplo leonis qui tunc est in gaudio et requie: quando potest sanguinem bibere animalium innocentium occisorum.** Leo enim est animal iracundum: impium et crudele. Sicut isti et. Unde **Eccli. xliij.** Ad predam ascendisti si

li mi: requiescchs accubisti vt leo. **Eccli. vij.** Ita in sinu stulti requiescit. **Itē est quedam requies gulosorum qui requiescunt in saporibus dicentes illud **Lucae. xij.** Anima mea multa bona habes reposita in annos plurimos. requiesce comede. bibe. epulare. Sed vere triste est valde quod sequitur. Stulte hac nocte repetent animā tuā a tero. **Itē est quedā requies desidiosorum: qui requiescunt in torporibus: dicētes illud Ecclesiastes. iij.** Quid melior est pugillus cum requie q̄ plena vtraq̄ manus cum labore. Quibus dicit. **Proverbior. vi.** Uisq̄ quo piger dormis: vsq̄ quo de somno confurges: parum inquit dormies: modicum dormitabis. paucilluz conferes manus tuas vt quiescas: et veniet tibi quasi viator egestas: et mendicatas quasi vir armatus. Ecce ergo quomodo multipliciter requiescunt mali in mundi prosperitate. Ideo de tali requie dicit. **Hee. ix.** Cuius requieuisset reuer si sunt vt facerent mali. Et quia scilicet requiesciunt dane prosperitatis: et requies interne male complacentie et voluptatis causa est omnis malicie et iniquitatis. **Ero. vij.** Cumq̄ requieuisset induratus est cor pharaonis. Ista est ergo requies exterior et vitiosa. **Certo principaliter dico q̄ est requies superior et glorio sa.** Et ista est requies beatorum. Res enim tanto magis est in requie quanto magis coniungitur rei immobili et quieti: quia beati immediatissime coniunguntur ipsi deo qui est immobilis et quietus. hinc est q̄ in perpetua sunt quiete et pace. Et ideo sunt sicut milites q̄ diu militauerunt: naute qui diu nauigauerunt. operarij qui diu laborauerūt: peregrini qui diu extra domum fuerūt: solent finē laborum: viarum proximorum et exiliorum desiderare: et premium portum domum et requiem affectare. Sic et nos hic qui sumus dum viuimus sicut milites dimicantes. **Job. viij.** Adilata est via hominis super terrā. Sicut naute transfratantes. **Eccli. xliij.** Qui nauigant mare enarrant mirabilia eius. Sicut operarij laborantes **Math. xx.** Voca operarios redde illis mercedem. Sicut etiam peregrini per seculum transeuntes. **ij. Cor. v.** Quādiu sumus in corpore peregrinamur a domino: debemus paradisi sicut locum et portum quietis appetere. et vt ibidē requiescamus illuc totis affectibus debemus anhelare. Iuxta dictum apostoli dicētis. **Iheb. iij.** festinemus ingredi in illam requiē. Et causam reddit ibidē dicēs. Quid qui ingressus est in illā requiē requieuit in ipsa opibus suis. Et ideo bñ dicit festinemus. scz
Ad locum tutiorem. Vide eam supra. Et ratio
Ad postū suauiorē. quare debeat appeti
Et ad agrū vberiorē. quies ista ponitur **Esaie xxxij.** ubi ponuntur conditiones istius loci dicēdo sic Sedebit populus meus in pulcritudine pacis: in tabernaculis fiducie: et in requie opulenta: quia scilicet ibi sedet Irascibilis in pulcritudine pacis. Rationabilis in tabernaculis fiducie. Cōcupiscibilis in requie opulenta. De cōditionibus aut̄ istius requiei possumus hic aduertere q̄ est ibi **Trāquillitas excludēs laborē** Sedebit inq̄. Societas concludēs amorē. **Populus meus.** Amicitia continēs decorē. **In pulcritudine.** Suauitas auferens dolorē. **Pacis.** Securitas non timēs terrorem. **In tabernaculis fiducie.** fertilitas satians ardorē. **In requie opulenta.** Est ergo ibi tranquillitas laboris exclusiua et hoc ostendit cum dicit. q̄ibi sedebit. Sedebit inquit. Sedere enim significat carentiā moris et laboris. Constantiam statūs et vigoris. **Presidentia** sitūs et honoris. **Ibi enī est laboris summa carētia.** Quia sicut dicit. **Apoli. xij.** Amodo iam dicit spiritus vt requiescant a laboribus suis **Ibi etiam est vigoris summa constantia:** quia scilicet isti de cetero non possunt ledi quacūq̄ tribulatione **Abacuc. iij.** Requiescam in die tribulationis et. **Ibi etiam est honoris summa presidentia:** quia sicut dicitur **Genes. vij.** Archa idest anima requieuit super**

Requirere.

montes armenie. l. celsitudine honoris eterne glorie. Ibi ergo est sedes. Sedebit inquit. Ut anima possit videre illud Apocalip. xviij. Sedeo vt regina ⁊ vidua nō sum. Est igit ibi tranquillitas laboris exclusiua. Sedebit inquit. Item ibi est cōmunitas amoris conclusiua. Populus inquit meus. Perfecte enim cōm placencia seu requies nō potest esse cum seipso solo: sed magis cum. multitudine bonarum letarum. gratiarum ⁊ innocentium personarum: que scilicet omnia cōcurrunt ibi. Quia scilicet ibi est populus id est multitudo ⁊ cōmunitas beatorum. Quia sicut dicit Iherem. ij. Rex assuerus dedit requiem vniuersi. Quia scilicet sicut dicitur in Psal. Iste est populus quē elegit dominus in hereditatem sibi. Ipsi sunt populi qui cōsistunt domino i eternis. Iste est populus cui⁹ domus de⁹ eius. Iste est populus de quo dicit. Quid bene placitum est domino in populo suo: filiis israel ap⁹ propinquant sibi. Constat igitur qd est ibi cōmunitas amoris conclusiua. Pppls me⁹ inq̃t. Item ē ibi amenitas decoris cōtētiua. In pulcritudine inquit. scilicet ibi est pulcritudo dei i quā desiderat āgeli pspicere. i. Pet. i. Pulcritudo beate virginis q̃ est pulchra vt luna: electa vt sol: cui oēs appetūt reuerētia facere. Pulcritudo āgelorū quā nō posset lingua dicere. Pulcritudo aiarū quā āngeli solēt diligere. Et possem⁹ istā pulcritudinē cōficere de diuersis coloribus: qz scz ibi ē color nūeus in maria ⁊ virginibus. Color igne⁹ ⁊ rube⁹ in xpō ⁊ martyribus. Color aureus in apostolis doctoribus. Color celestis ⁊ azureus in prelatis ⁊ confessoribus quorum in celis cōuersatio fuit. Color niger seu terreus in heremitis ⁊ penitentib⁹. Est igitur ibi pulcritudo Eccl. xliij. Pulcritudinem coloris admittitur oculus. Et maxime ibi est pulcritudo septem dōrum ⁊ c. Sedebit ergo populus meus in pulcritudine Ezech. xxiij. Sedisti in lecto pulcherrimo ⁊ mensa ornata est ante te. Est igitur ibi amenitas decoris contentiua. Item est ibi suauitas doloris ablatiua. Pacis inquit: qz scilicet ibi est pax ab omnib⁹ impugnationibus interioribus ⁊ exteriorib⁹. Adhuc em̃ non impugnabit delectationes. Ibi em̃ homo habebit pacem cum deo cum proximo. cum seipso. Ibi non impugnabit ab inimicis. Ibi non decipitur a falsis amicis. vnde Luce. x. Requiescat super illam pax vestra. Et Esai. lviij. Veniat pax ⁊ requiescat in cubili suo. Item ibi est securitas terroris expulsiva. In tabernaculis inquit fiducia. In isto em̃ tabernaculo nūhil timet homo: nec mortem: nec infirmitatē nec cuiusqz tyrāni aduersitatem. ps. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requiescet in monte sancto tuo. Cuilibet em̃ beato videt domin⁹ dicere illud. y. Regū. xij. Veni mecum vt requiescas secur⁹ in hierusalem. Et illud Job. xj. I habebis fiduciam proposita tibi spe: requiesces ⁊ non erit qui te extorqueat. Item ibi est fertilitas ardoris repletiua seu satietatiua: quia scilicet ibi est tanta abundantia requiei qd ardorem desiderij ex toto satiat atqz replet: quod ostenditur cum dicitur. Opulenta Job. xxxvj. Requies mē te tue erit plena pinguedine. Et Eccl. xxxj. In requie sua replebitur bonis iudicium. xvij. Audimus terrā valde opulentam ⁊ latam. Ista est igitur requies beatorum que laboribus emitur. que peccatoribus interdicitur que a sanctis hominibus inuenitur. Laboribus dico emitur. Iuxta illud Eccl. ij. Adhuc laboraui ⁊ inueni mihi multam requiem. Peccatorib⁹ etiā interdicitur Trenzorum. iij. Lassus nō dabat requiem. Et in psal. Quibus iuravi in ira mea si introibūt in requiem meam. Sanctis vero hominibus concedit. Et ideo dixit xps. Matth. xi. Venite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiam vos: ⁊ inuenietis requiem animabus vestris. Et sic patet qd est quedam requies superior ⁊ gaudiofa. Quarto principaliter dico qd est quedam requies posterior et

tediosa: Et ista est requies nature corporalis. Et ista sūm Adauricium est triplex. scilicet Sanitatis Dormitionis ⁊ Mortis. Requies enim sanitatis est in disposita cōmplexione Eccl. xxxvij. Medici deprecabuntur dominum vt dirigat eorum requiem ⁊ sanitatem. Requies dormitiōis consistit in sensuum corporalium ligatione. Marc. xij. Dormite iam ⁊ requiescite. Requies mortis est in laborum seculi exclusionē Eccl. xxiij. Adhuc plora super mortuum: quoniam requiescit. Quinto principaliter possum dicere quod est requies inferior que est periculosa scilicet requies inferni. De qua Esa. xij. Non figet ibi tentoria arabs: nec pastores requiescent ibi: sed requiescent ibi bestie: ⁊ replebuntur domus eorum draconibus: ⁊ habitabunt ibi strutiones: ⁊ pilosi saltabūt ibi: responderunt ibi vlule ⁊ syrene in edibus volutatis. Ibi ostenduntur multa genera peccatorum quē in inferno requiescunt. Sed vide eam expositam supra ⁊ c. Sufficit. Vide supra de Quiescere. Et supra de Perfectiōe sup vocabulo. Hoc qd interpretat requiescere.

Requirere. Proprie loquendo nihil aliud ē qd aliud debuitur expectare. Ibi enim proprie dicitur requirere quod illud quod alii cui tradidit: vel de quo aliquis sibi tenetur repetit. Et sic breuiter loquendo dico sūm Adauricium quod scilicet Requirit deus animas de manibus prelatorum. Requirit prelatus bona opera de manibus subditorum. Requirit iudei vinctam de operibus impiorum. Requirit pauper auxilium de manibus dominorum. Requirit peccator misericordiam a facie vitiorum requirit. vasallus dominum a facie inimicorum. Primo ergo dico quod requiruntur anime de manibus prelatorum. Ipsi enim tradite sunt sicut oues pastoribus ad regendum. Et ideo quādo propter defectum eorum pereunt: de ipsorum manibus requiruntur tanq̃ illi de quibus rationē reddere obligantur. Unde Ezech. iij. Ipse autem impius in iniquitate sua morietur. animam autem eius de manu tua requiram. Et ideo iste pastor quando videt qd anima errantis subiecti est ab eo requirenda ipse prius debet eam requirere ⁊ per correctionem ad viam salutis reducet ⁊ ne pereat ad domum ecclesie verbo vel verbere facere reuenire. Unde bonus pastor dicit Ezechielis. xxxij. Quod perierat requiram: qd abiectum fuerat reducam: quod fractum fuerat alligabo: quod infirmum erat cōsolidabo: ⁊ quod pingue et forte custodiam. Quia alias nisi sic faciant: dominus dicit eis illud quod ibidem dicitur. Requiram gregem meum de manu eorum. Et loquitur de pastoribus ⁊ de speculatoribus per quos prelati intelliguntur: qui sunt pastores gregem domini gubernando: et speculatores quicunqz nocua preuidendo. Requiritur ergo anime de manibus prelatoz. Secundo dico quod requiruntur opera bona de manibus subditorum. Sicut em̃ agricola requirit fructus ab arboribus quas colit. Sic deus ⁊ prelat⁹ requirit bona opera a fidelibus quos regit ps. Nonne deus requirit: ipse enim nouit abscondita cordis. Et alibi. Deum ritatem requirit deus: ⁊ retribuet abundanter facientibus superbiam. Tertio dico quod requiritur vindicta de operibus impiorum. Unde constat quod dominus requirit sanguines ⁊ mortem innocentium de manu illorum qui eos occiderunt. Requiritur dico ad vindicandum et puniendum: ⁊ sic de alijs iniquitatibus. Quia sicut dicitur Job. xxxij. Deus inultum abire non patitur. Unde de tali vindicta dicitur Genes. ix. Sanguinem animarum vestrarum requiram de manu bestiarum ⁊ c. Quarto requiritur auxilium de manu dominorum: quia scilicet pauperes debent requirere auxilium de diuitibus: subditi instructionem a superioribus: peccatores gratiam ⁊ veniam a deo ⁊ a sanctis celestibus. Ipsi enim ad bec

ad hec oia reddēda sūt obligati: et maxime si debite fuerint req̄siti. Et nota hic q̄ ip̄i debēt requirere ⁊ q̄re re a deo tanq̄ a debitoze suo ista que sequūt. videlicet. Pacis tranquillitatem. De pacis ergo trāquil-
Laudis iocunditatem. litate dicitur Ezechie-
Tire eternitatem. lis. viij. q̄ angustia su-
perueniente requirent pacem. De laudis iocundita-
te dicitur in ps̄. Laudabunt omnes qui requirūt eū.
De vite eternitate dicitur in ps̄al. Anani petij a do-
mino hanc requiram vt inhabitem in domo domini
omnibus diebus vite mee. Ista igitur de requirere
sufficiant. Qualiter autem peccatoz requirat miseri-
cordiam ⁊ vassallus domini potentiam. Unde in tabu-
la ⁊ vide supra De querere. De inquirere. De acqui-
rere De petere. Rogare ⁊c.

Res. Nota q̄ in scriptura sacra omnia que sunt dicuntur res siue sint substantie accidentia
passiones habitus siue actus. Unde breuiter nota q̄
nos inuenimus in scriptura in malo significato.

Res fugitiuas ⁊ deficientes. In bono vero si
Res nocitiuas ⁊ inficientes. gnificato nos in-
Res pungitiuas ⁊ afficientes. uenimus. Res
inuatiuas ⁊ proficientes. Res directiuas ⁊ perficien-
tes. Res refectionis ⁊ sufficientes. Ista. cū sunt sex gene-
ra rerum tam bonarum q̄ malarum rerum de quib⁹
debet quilibet cogitare. Primo dico q̄ nos inue-
nimus res deficientes ⁊ fugitiuas que sunt contem-
nende. Et iste sunt res huius mundi. s. bona tempora-
lia ⁊ terrena. Ista em̄ sūt quedā res que nihil habēt sta-
bile seu fixum. nihil pacificum aut quietum Unde de
mundo ⁊ de rebus ipsius potest dici cuilibet illud. q̄
dicitur Rom. iij. Non concupiscēs rem proximi tui.
Proximus enim noster est mūdus: cuius scilicet res
nō sunt cōcupiscende nec a perfectis cordibus appe-
tende. Narrat em̄ Quidi⁹ q̄ proserpina filia cereris
a plutone rapta de inferno non potuit liberari p eo
quod de inferni rebus aut fructibus gustauisset. Rex
enim inferni ita erat s̄m poetas quod quicumq̄ de-
scendens ad inferos de inferi fructibus comedisset:
nequaq̄ amplius exinde exire posset. Ad quod facit
illud q̄ narrat v̄t adini de insula puellarū que sci-
licet in mari dicunt viuere immortales quas videli-
cet magis crederem esse spirituum certum genus:
q̄ aliquā rem humanam. Audiui enim q̄ cum nauē
quidam casu ad illam insulam applicassent ⁊ ibi so-
las feminas excepto vno solo homine repperissent:
consultū est ipsis per hominē illū q̄ de bonis ⁊ fructi-
bus insule non comederēt aut tangerent quoquo mo-
do. q̄ si hec facerent: de insula recedere decetero nō
valerent Cui nauē credentes bona insule non tetige-
runt ⁊ sic liberi sine periculo recesserunt. Talis insu-
la est mūdus: qui scilicet bene insula dicit: quia ma-
ri oceano vndiq̄ circuitur quia reuera bona omnia
istius insule: que scilicet sūt diuitie: delicie ⁊ honores.
talis conditionis existunt q̄ si aliquis ipsis vsus fue-
rit: vel si quis ea per complacentiam tetigerit: inde si
ne miraculo non eribit. Qui vero a tactu ⁊ amore ta-
lium abstinet: eriens sine periculo tutus manet. Res
enim iste sex mundi bona venenose sunt: quia scilicet
suos occidunt ⁊ inuenenant dilectores. Unde Leui.
vij. Qui tetigerit immundiciā omnis rei que pol-
luere potest: peribit de populis suis. De talibus aut
rebus dicitur. i. Regū. xv. ⁊ consultur sic. Uade inq̄
demolire amalech: ⁊ demolire vniuersa eius: nec par-
cas ei: nec concupiscas aliquid ex rebus ipsi⁹. Est igit
dare res deficientes ⁊ fugitiuas quas quilibet debet
non amare. Res em̄ iste fugaces sunt similes ymbre
que scilicet ita fugit q̄ cum eam apprehendere credi-
deris nihil habes. Et ideo de talium vanitate dicit.
Ecci. ij. In superuacuis rebus noli scrutari multipli-
citer: ⁊ in pluribus operibus eius non eris curiosus.

Secundo dico quod est dare res inficientes et no-
citiuas quas quilibet debet euitare. Et iste res nihil

aliud sūt q̄ vitia ⁊ peccato: malaq̄ opa ⁊ pericula. De
qua. Rec. v. P̄o est bona res q̄a facias. Et Rec. xij.
Que est res hec mala quā vos facitis. Et si vis dic q̄
alia sunt. scilicet.

Res luxuriose q̄ maculant. De re luxuriosa.
Res iniuriose q̄ simulant. d. Leuit. x. Qui
Res deliciose q̄ fistulant. duxerit vxorē fra-
Res proditose q̄ vinculant. tris sui rem facit
Res periculose q̄ iugulant. illicitā. Tñ etias
David qui vxorem Thie sedar erat dicitur. q̄. Tu es
rex qui fecisti rē hanc. Unde de filiis Jacob ⁊ syche qui
sororem eorū corruerat dicit. Gen. xxxij. Qd irati
sunt valde eo q̄ sedam rem esset operatus in israel: ⁊
violata filia Jacob rem illicitam perpetrasset. De re
etiam iniuriosa dicit in ps̄al. Qd scilicet impij inte-
derunt arcum rem amaram vt sagittent in oculis
immaculatis. De re deliciose dicitur Prover. xx. Qd
luxuriosa res est vinū ⁊ tumultuosa ebrietas. De re
perditiosa dicit David in psalmo. Non proponebas
ante oculos meos rem iniustam: facientes prevario-
cationes odium. De re periculosa dicitur Leuit. xx.
Qui acceperit sororem suam ⁊c. occidens amplo ne-
phariam rem operati sunt. Et Thobie. ij. Huius rei
causa interfici iussus es. Est igitur dare res inficien-
tes ⁊ nociuas quas quilibet debet euitare. Tercio
dico q̄ est dare res afficientes ⁊ leuias quas vir iust⁹
debet tolerare. Et iste res nihil aliud sunt q̄ mundi
miserie ⁊ tribulationes. quas scilicet iusti tolerant pa-
tienter. Unde vir iustus tribulationibus ⁊ rebus ad-
uersis affluens est sicut ille de quo dicitur. i. Adach.
vij. Adiuucto inquit gorgia viro militari et in bellis
cis reb⁹ expertissimo. In bono vero significato dic
q̄ est dare res proficientes et inuatiuas quas debet
quilibet frequentare. Et iste certe sunt bona opera q̄
proficiunt ad salutem. De quibus potest dici illud. i.
Adachabeorum. v. Auduit iosephus princeps virtu-
tis res bene gestas ⁊ prelia que facta sunt ⁊ dixit sa-
ciamus ⁊ ipsi nobis nomen. Et nota q̄ res bene geste
proprie possunt dici.

Res que fideliter incipiuntur.

Res que viriliter perficiuntur.

Res que diligentur examinantur.

Res que sapienter expostulantur.

De inceptis fideliter patet Gen. xxiij. De abraam p-
prium filium occidere volente vt domino obediret:
cui dictum fuit. Hunc cognoui q̄ timeas dominum
quia fecisti rem hanc: ⁊ non pepercisti filio tuo vnige-
nito propter me. De perfectis viriliter potest dici il-
lud Ier. ij. Bene res acta est. Et Judith. xj. Perfec-
tam rem faciet dominus tecū. De examinatis dili-
genter patet Deutro. xij. Diligenter rei veritate per-
specta: si inuenis verum esse quod dicitur percuties
ciuitatem. Et. ij. Adachabe. i. dicit. q̄ considerans rex
rem ⁊ diligenter examinans cum probasset sacerdoti-
bus donauit multa bona. De expostulatis sapienter
potest dici illud Numeri. xxvij. Iustas rem postulante
filie salphaat. Res em̄ iuste a deo petēde sūt nō ini-
ste q̄ alio nō obtinerent. Iuxta illud Jacobi. iij. Peti-
tis ⁊ nō accipitis: eo q̄ male petatis. Et. ij. Reg. ij.
dicit. q̄ deus summe grati habuit q̄ salomō rē hui-
usmodi scilicet sapientiam ⁊ non diuitias postu-
lasset. Ideo bene dicitur Job. xxij. Tunc inquit scili-
cet quando iusta postulabis: eleuabis ad deum faciē-
tuam. Rogabis eum ⁊ exaudiet te: et vota tua red-
des. Dec. res rem ⁊ venit tibi: in vīs tuis splēdes-
bit lumen. Bona ergo opa sunt res proficientes ⁊ in-
uatiue quas quilibet debet frequentare. Deinde dico
q̄ est dare res proficientes ⁊ directiuas quas quilibet
debet procurare Et iste certe sunt virtutes ⁊ merita:
etiam sacre scripture documenta ⁊ verba. Iste enim
sunt res que ornant ⁊ perficiunt vitam nostram. De
quibus Prover. vij. Audite: inquit sapientia diuina:
quoniam de rebus magis locutura sum. Experiuntur

Respublica.

labia mea vt recta predicet. Res em̃ magne sunt virtutes et scientie: et certe difficiles ad acquirēdū. Sicut em̃ dicit p̃ h̃s. Vltim⁹ est de bono et difficili: vñ de istis dicit Ecclesi. i. Cuncte res difficiles: et non pōt eas homo explicare sermonibus. Est igit dare et. Deniq; dico qd est dare res sufficientes et refectiones quas quilibet debet affectare. s. res et bona glorie paradisi. De quibus dicit. Iudicū. xviij. Tradet nobis dominus locum in quo nullus rei erit penuria cor q̃ gignit in terra. Hec igit de Re in bono et in malo sufficiant. De re etiā seu de rebus generaliter.

Respublica. Nota qd respublica dicitur cōis tium et sub eisdem legibus, moribus atq; ritibus con iunctoꝝ sicut. s. est status regū. vel ciuitatis vel etiam cuiuslibet collegij vel cōitatis. Et sic dic qd nos inue nimus. Item publicā.

Temporalē. Prīa ē laicoꝝ q̃. s. sūt ciuitates regna
Generalem. Scda est oīz xpianoz. s. fides et ecclia
Specialem. Tertia est religiosoz et collegiatoꝝ.
Spiritualem. Quarta est hominū perfectozum.
Criminalem. Quinta est hominū peccatoꝝum.
Infernalem. Sexta est hominū damnatoꝝum.
Supernale. Septima est hominū beatoꝝum.
De omnibus em̃ istis rebus publicis innumera pos sent dici sed de qualibet in suo speciali titulo satis di xi. Vnde ergo de Ecclesia Religione. Gloria eterna et. Verū tamē licet in scriptura: nulle sint p̃orsus auo ritates vocales: aliquid tñ inquantū tangit cōmuni tatē regni ciuitatis ecclie. vel collegij. de republica di cere volo: ne forte ipsam penitus pretermittā. Dic igit qd respublica debet fideliter adamari. Viriliter defendari. Nobiliter adornari. Utiliter ordinari. Sa raciter gubernari Sufficit.

Reseruare. Nota qd reservare idē est qd re tro. i. impofterū seruare et sic dic qd nos inuenim⁹ in scriptura Anū reservare qd facit sapiens. Sapiens magis inuauia. Resciens. Resciens magis placencia. Patiens. Reseruat. Patiens magis vtilia. Puniens. Puniens magis crudelia. Igitur dico qd est reservare qd facit sapiēs: qz. s. iste sibi reseruat meliora: et dimittit et respuat viliora. Si cut videmus de pudentibus q̃ in thesauris suis p̃cio siora reseruant. Viliora ṽro et inanis transitoria ex pendere non formidant. Sic vere spūaliter si sapien tes sumus: p̃ciosa et nobiliora. s. virtutes et merita in thesauris cordiū nostroz reseruabimus: vilia ṽro tēporalia cōtemnemus. Exemplo. s. auū qbus natu ra dedit vesiculā in gutture pro granis cōtra futu rā esuriam reseruandis. Vnde Ioseph Gen. xliij. fra tribus suis dixit. Premisit me dominus vt reserue mini. Et Numc. xxiij. Mulieres q̃ nouerunt viros in coitu interficite. omnes ṽro feminas virgines reser uate. q. d. meliora sunt reseruāda: deteriora abijcien da. Iterum dico qd est reservare qd facit nesciens scz fatuus et ignorans qui. s. cōtrarium facere consuevit quia. s. reseruat deteriora: dimittitq; et abijcit melio ra. Et istud est qd pharao. id est diabolus precepit egyptijs. Exodi. i. vbi dicit. Si masculus fuerit interfici te illum: si femina reseruata. Masculus em̃ bona vir tuosa signat: femina ṽro bona tēporalia: mollia et transitoria: necnō mala et defectuosa signat Numeri. xxiij. Cur feminas reseruastis. Et ista habent locū in illis qui iram et odium in corde reseruāt. vt scz vin dictam quādo poterūt inde sumāt. vnde Eccli. xxvij. Qui vindicari vult a deo inueniet vindictā: et ad p̃ cata illius seruans seruabit. Sequit Ipse dū caro sic reseruat iram: et propiciationem querit a deo. Istud etiā pōt allegari de auarīs qui. s. bona tērrena non diuidunt pauperibus: sed reseruāt filijs et parenti bus similes vulturi qui residuum p̃cede more aquile glia auibus non diuidit: sed in nido pro se et pullis re

Residere.

ponit: contra illud Numc. xviij. Omnia que offeritis ex decimis in donaria dñi optima et electa erunt Se quitur. Et non necabitur super hoc egregia vobis et pingua reseruantes. Iterum dico qd est reservare quod facit patiens: quia. si patiens mala que susti net reseruat iudicio et punitioni vel etiā quousq; tēp⁹ resistendi valeat inuenire. ē postea redditio iocundi tatis. Cuius tamen contrariū faciunt stulti: qui scilic et statim indicant iram suam: nec aliquid sciunt im posterū reservare vel expectare. Vnde. Ps. ouer. xxij. Totum spm suum proferit stultus sapiens autē differt et reseruat impofterū. Iterum dico qd est reseruare quod facit puniens: quia. s. iudices qui malefactor res volunt punire solent ipsos i carcere detinere: et ad dies quibus iura redduntur ipsos vt ibi sū demerita sua recipiāt reseruare: sicut parisijs facit p̃positus qui. s. malefactorū penam soler vsq; ad sabbatū finem ebdomade referre et ibi sua premia reseruare Sic ve re deus ad diem iudicij vbi generalia iura reddentur et ad finem ebdomade vite p̃sentis puniendos re seruat et penas etiam ibidē reseruat impijs inferen das. Sicut em̃ dicitur Job xxi. Ad diem ultionis scri uatur malus. An. ij. Ps. ij. Mouit deus iustos de ten tatione eripere: iniquos ṽro in die iudicij reseruare cruciandos Sicut enim ibidem de impijs d. Ibi sūt fontes sine aqua: et nebule turbine: et fragitate: qd ca li et tenebrarū reseruatur. Sufficit Vnde vbi seruare.

Residere. residuum. Nota quod Resi dere idē est quod remanere: seu restare: finalit iuenit: seu qd in aliquo loco restat remanet et morat. Vnde igit qd in scriptura sa cra multiplex residere seu residuum inuit videlicet. Residuum.

Luminis intimi. Prīmū ē residuū vir tutū et meritorū Scōz
Criminis pessimi. tū et residuū culpā et
Turbinis vltimi. et p̃ciorū. Tertiū est resi
Examinis optimi. duū penarū et tormētōzū Quartū ṽro ē residuū do
norū et p̃emioꝝum. Primo igitur dico qd est resi duū luminis intimi: et hoc est virtutum et meritorū. Virtutes em̃ et merita sunt illa residua que viri iusti sibi reseruāt. quia. s. quicquid de bonis p̃alib⁹ seu etiā de corporalibus accidit. spiritalia tam enī virtualia sicut quedam residua expendere non audientes de eis apud animā thesaurizant. Vnde de bonis laban dā tis iacob dixerūt rachel et lya Gen. xxxi. Nunquid ba bemus quicq; residui in facultatibus et hereditate do mus patris nostri: q. d. sic. Quia. s. sicut virtutes et me rita sunt residuum: quod. s. iustus restat et residet de fa cultatibus dei patris Vnde de tali residuo dixerunt filij israel domino. ij. Paral. xx. Cum ignoremus qd agere debeamus: hoc solū habemus residuū vt ocu los nostros erigamus ad te. Istud est ergo bonū resi duum. s. charitas. gratia seu virt⁹. Et certe ab isto re siduo viri iusti residui nuncupantur Vnde nota qd isti dicuntur residui Quia.

Reseruati specialiter. Iusti em̃ dicūt residui q̃a
Conculcati tēporaliter a deo spūaliter reseruāt.
Roborati virtualiter. Isti enim respectu malo
Dedicati regulariter. rum non sunt nisi quodā
Sublimati singulariter. dam modicum residui et quedam modice reliquit quas sibi dominus reser uauit Vnde Leuit. x. Locutus est dominus ad filios aaron q̃ erant residui. Tollite sacrificium quod remā sit: et comedite illud iuxta altare absq; fermenēto: quia sanctus sanctorū est. Item iusti dicuntur residui qz a mundo tēporaliter conculcantur seu etiam contē nuntur. Residuum enim dicitur quasi retro sedens: quia. s. isti a mundo retro ponuntur. et post ponuntur. vnde Ihesus. j. dicitur. Quod duces p̃sarum at qz medozū qui videbant faciem regis post eum re sidere soliti erant Et tamen de talibus postpositis: residuis et contemptis dicitur Esaie. iij. Et erit iquit omnis

omnis qui relictus fuerit in syon: et residuus in Iherusalem: sanctus vocabitur omnis qui scriptus fuerit in vita in hierusalem. ¶ Ite iusti dicunt residui quia in se ipsis virtualiter roborantur. Et ideo dicuntur residui seu etiam resistentes. i. in statu virtutis firmiter remanentes. Luce. vii. Resedit qui erat mortuus et cepit loqui. De quo dicit. ¶ Adach. ix. Quod licet videret quod superaret exercitus eius: ipse tamen dixit his qui residui erant: fugiamus et eamus ad aduersarios nostros. Sequitur. Absit ut fugiamus ab eis: et si appropiauit tempus nostrum moriamur in virtute: et non inferamus crimen glorie nostre. Dicuntur ergo isti residui: quia in se ipsis virtualiter roborantur. ¶ Ite dicunt residui: quia deo regulariter dedicantur. Sicut enim videmus quod residua ciborum dantur pauperibus: sic viri iusti et illi qui in mundo reputantur residui: et quasi reliquie modicum reputati: Christo pauperi dedicantur et ipsius seruitio deputantur: sicut patet de illis qui claudos et mancos in religione ponunt. sanos vero si ponerent: perditos reputarent. Igitur de talibus residuis domino dedicatis dicit. ¶ Paral. xxiij. Quod iofias rex iuda abstulit omnes abominationes de vniuersis regionibus filiorum israel et fecit omnes qui residui erant in israel seruire domino deo suo. ¶ Item dicunt residui quia sursum singulariter eleuantur. Videmus enim illi qui sunt residui de genere alicuius rei principalibus heredibus mortuis quandoque sublimantur ad regnum. Sic iusti principalibus heredibus regni celestis. scilicet angelis decedentibus per peccatum ad istud paradisi regnum: sicut ultimus et residui assumpti fuerunt: et loco ipsorum finaliter regnauerunt: ibique resederunt remanserunt. Unde beatus assuero dicit. ¶ Iher. xv. Quod ipse residuebat super solius regni sui indutus vestibus regis. Ceteros enim regie quos habuit isti residui. i. vestes beatorum sunt.

Jocunditas et exultatio.

Fertilitas et cumulatio.

Eternitas seu duratio.

Isti enim residui. scilicet beati seu sancti letantur valde iocundus. Unde Esai. xxiij. Erit dominus in die illa corona glorie et fertus exultationis residuo populi sui. ¶ Ite isti fruuntur semper abunde. Unde de quolibet beato potest dici illud. Cant. v. Oculi eius sicut columbe super riuulos aquarum que lacte sunt lote: et resistent super fluentia plenissima. ¶ Item ipsi figurantur valde profundi: quia. scilicet isti sunt fixi indeficientes: perpetui et eterni. unde apostolus in persona beatorum dicit. ¶ I. Thessalo. iij. Nos autem qui viuimus: qui residui sumus: rapiemur obuiam cum Christo in aera. et sic semper cum domino erimus. Et breuiter de beatis dicitur. Joelis. ij. In monte syon et in hierusalem erit saluatio in residuis quos dominus vocauerit. De damnatis vero dicitur e conuerso. Iher. xliij. Non erit qui effugiat: sit residuus et ibi dem. Non relinquet de reliquijs vestris quicquam residuum. Igitur enim potissime patet de impijs quorum substantia. fama. gloria. progenies et memoria iperit. cum sonitu: ita quod de his omnibus nihil post ipsos restat residui: quia. scilicet ipsis non reseruat dominus suum residuum. scilicet gloriam paradisi. quoniam etiam residuum quod in mundo relinquunt finaliter totum perit: quia. scilicet istud residuum partim per tyrannos partim per malos famulos: aut etiam per heredes fatuos cito transit. Joelis. i. Residuum cruce comedit locusta: et residuum locuste comedit bruchus: et residuum bruchi comedit erugo.

Non sic boni non: quia certe isti habent residuum bonum glorie paradisi: et sunt etiam residui et beati. De damnatis autem et peccatoribus dicit. ¶ I. Reg. xxi. Nec vnus quidem residuus sit. Patet ergo: quod est dare residuum luminis intimi: quod est virtutis et meritorum. ¶ Secundo dico quod est dare residuum fulminis pessimi: quod est culpam et vitiorum. Ipse enim residuum dicitur pro eo: quod semper in conscientia residet pro remotum: et pro eo: quod ad punitionem ad ultimum iudicii reseruat: quod illos qui peccant ultimos et residues facit esse. Unde beatus

uiter nota quod tales: residui. scilicet peccatores.

Liberaliter diffugiunt et vagantur.

Abdentaliter supbiunt et lauantur.

Finaliter deperunt et danantur.

Isti igitur vagantur et diffugiunt labiliter seu faciliter: quia. scilicet nihil vere stabilitatis habent. Tamen Eszech. xviij. Residui autem in omnem ventum dispergentur. Item isti leuantur et supbiunt inaniter seu inetaliter. i. Adacha. ix. Residui fugerunt in montem. Item isti damnantur et deiciuntur seu deperunt finaliter. Unde Deut. xxxij. Videbit quod infirmata sit manus et clausi quoque deecerunt residuique consumpti sunt. Patet igitur quod est dare residuum fulminis pessimi etc. ¶ De residuo ergo gratie et culpe satis dixi. De residuo autem glorie et pene transeo: quia etiam aliquid de eis supra dixi.

Resistere. Nota quod resistere est actus contrarius rationis et obuiationis: controuersie et repulsionis. Resistentia enim non est inter similia: sed inter contraria. Omnia enim que sunt resistunt naturaliter suis contrariis. Et ideo possumus notare: quod est quedam resistentia. scilicet.

Supreme iurisdictionis et potentie.

Interne contradictionis et constantie.

Humane obstinationis et stulticie.

Primo dico quod resistit potentia dei affectionibus superioribus: quia sicut dicitur Jacobi. iij. Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam. Unde enim in istis horologijs ferreis quod quis ibi sunt diuersi circuli diuersimode se mouentes. est tamen inter alios vnus circulus qui vadit contra impetum aliorum: qui nihil penitus operatur: nisi quod resistit impetui aliorum: ipsosque facit retardare ne currant citius quam oportet. Natura etiam videns quod propter impetum firmamenti multa possent contingere incommoda: dedit sibi vnus resistens scilicet cursum et motum naturalem planetarum: qui continue contra cursum firmamenti mouetur: et hoc facit ut per tale resistendum: sui motus violentia restringatur. Sic vere deus est circulus contradictorius et humano impetui resistens. Cuius enim in horologio huius mundi: multi et diuersi sunt circuli. i. multe et diuersae persone: que diuersos et contrarios habent motus idest multas diuersas et contrarias condiciones. affectiones et inclinationes. vnus enim currit ad diuitias: alius ad delicias: vnus diligit culmen honorum: alius appetit vindictas inimicorum. Et breuiter impetus istorum et se et alios destrueret: nisi circulus contrarius: hoc est dictus: motus occulte dei prouidentie: per suam occultam resistentiam: ipsorum impetum impediret. Et ideo non sunt timende malorum scilicet: certissimum sit: quod non possunt seire ultra quam eis permixtum est: cum certi simus: quod deus qui est circulus spera in circumscribibilis: cuius centrum ubique est: circumferentia autem nusquam secundum philosophum: qui habet statum hominis in manu sua: suo motu contrario eorum affectionibus et violentie resistit: ipsosque ultra quam expediat aliquid facere non permittit. Sap. xviij. Resistit ire et finem imposuit necessitati. Iste est enim cui nullus potest resistere: et qui solus potest omnibus contraire. Unde Iher. xij. In ditione tua cuncta sunt posita: et non est qui tue possit resistere voluntati. Et ista est prima resistentia qua. scilicet resistit dei potentia affectionibus malorum. ¶ Secundo dico quod est quedam resistentia: qua resistit iusti constantia temptationibus impiorum. Apes enim semper dicuntur parere resistere cuiuslibet domicilium suum impetetur: et inedia sua raptu cupiunt. Aper etiam secum offensus: hoc est dictus: carne duram ad modum scuti. offendi dicitur habere in latere dextero: quod iaculis venatoris solet opponere: ut si bi possit melius resistere et ab ipsius impetu se saluare. Sicque charissimi nos debemus semper esse parati resistere hostibus spiritualibus. scilicet Adundo. Carni et dyabolo: reorum temptationibus. suggestionibus et impugnationibus: scuti fidei et constantie ipsis debemus.

Respicere.

opponere. vt possim⁹ aduersus eos debite preualere. j. Pet. v. Aduersarius vñ dyabolus tanq̃ leo rugiens circuit querens quem deuoret: cui resistite fortes in fi de. Sicut enim inter lapides preciosos ametistus et dyonisus dicuntur resistere ebrietati. Amerites alias amatides dicuntur resistere igni: quia vestis ab eo tacta non comburitur igni. Ceramius als cerauius et corallus dicuntur resistere tempestati. Sic vere charissimi nos debemus resistere.

Ebrietati carnalis voluptatis.

Igneitati auare cupiditatis.

Et tempestati dyabolice malignitatis.

Judicum. xx. Qui simulauerant fugam versa vice fortius resistebāt. et ij. Paral. xxvj. Viri robustissimi resisterunt regi. Quāuis hodie pculdubio de multis possit dici illud. Leuit. xxvj. Nullus vestrum audebit inimico resistere. Hodie enim ita sumus spiritualit impotentes. q̃ nec inimicis resistimus: nec etiam ab eis fugere volum⁹. Sed quod peius est: ab ipso cape nos permittimus. Ad minus em̃ ex quo nos nequim⁹ eis resistere: saltem nos debeamus fugere: et occasiones vitior⁹ totis viribus declinare. Exemplo leporis et caprec: q̃ animalia sunt valde timida et debilia nullius impetui resistere valentia: et ideo natura ipsis de velocitate cursus prouidit: vt que per fortitudinem nequeunt alijs resistere: saltim possint per fuge remedium se saluare. Sic vere et nos in quibus non est tanta fortitudo q̃ possim⁹ resistere multitudini. sicut dicitur. j. Paralip. xx. Debemus nobis fuge remedia querere: et occasiones pugne prudenter et sagaciter declinare: sic faciebat ille qui dicebat in ps̃. Ecce elongaui fugiens et mansi in solitudine. Ista est ergo illa resistentia qua resistit iusti constantia tentationib⁹ demoniorum. Tertio dico q̃ est quedam resistentia qua resistit impij stultitia preceptionib⁹ prelatorum. Alii enim et obstinati resistunt dei inspirationibus. Prelati instructionibus. Proximi voluntatibus. Subditi supplicationibus. Resistunt em̃ mali deo: similes gallo qui est supra capanile: qui semp versa facie videtur resistere vento. Unde Actū. vij. Dura facie et i circūcis cordibus semper spiritui sancto resistitis. Item mali resistūt prelator cui libet vire iusto. ij. Thimo. iij. Iammet mābres resistunt Adopsi et c. Item mali resistunt proximi voluntatibus. j. Reg. xv. Resistit amalech fili⁹ israel in via cū ascenderent de egypto. Item mali resistunt subditi supplicationibus. ij. Thimo. iij. Alēxader erari⁹ valde resistit⁹ vobis meis. Sufficit. Unde supra de contrarietate et c. et de Obuiare et similibus et c.

Respicere. Respectus. Nota q̃ respicere id est quod aliquid attendere vel videre. Et inuenitur in scriptura duplex respectio. Dei scilicet et hominis.

Deus enim habet tres oculos quibus respicit vniuersa. s. Oculum scientie: quo mundus respicit ad gubernandum. Oculum clementie: quo bonos respicit ad adiuvandum. Oculum iustitie quo malos respicit ad contemplandum. Istis em̃ tribus oculis respicit dominus vniuersa. Oculum enim scientie: est fili⁹ cui attribuitur sapientia. Oculum clementie: est spūs sanctus cui attribuitur bonitas. Oculum iustitie: est pater cui attribuit potētia. Et sic dicit q̃ deus habet.

Unum respectum valde luminosum.

Unum respectum valde gratiosum.

Respectus luminosus est respectus sue scientie. Iste est enim respectus lincis: que videt vltra pictem. Respectus aquile que de summo aeris loco videt pisciculos in aqua nature. Respectus solis: qui fm̃ philosophos dicitur oculum mundi: fm̃ poetas ante omnes alios deos omnia dicitur primus respicere et videre. Iuxta illud Ecclesiastici. xlij. Sol illuminans per omnia respicit. Quia scilicet istum respectum diuine sci

entie nullus paries potest occupare. nulla distantia potest impedire. nulla nox vel obscuritas potest obfuscare. Teste enim psal. Excelsus dominus et humilia respicit: et alta a lōge cognoscit. Unde Job. xxxvij. Omnia que sub celo sunt respicit. Respectus amorosus est respectus sue clementie. Iste est enim sicut oculum caladry: qui respiciendo infirmum morbum ipsius ad se trahit: ipsum quoq̃ qui debet sanari libenter respicit: ab alio vero oculum auertit. Sic deus oculo sue misericordie respicit illos: qui fm̃ occulta sue predestinationis per eum finaliter sunt saluandi. et qui i paradiso perpetuo sunt collocandi. Nota q̃ iste respicit penitētes et tribulatos. indigentes et pauperes. patientes et humiliatos. De penitentibus enim dicitur Luce. xxij. Quod dominus cōuersus respexit Petrū et recordatus Petrus verbi Jesu egressus foras fleuit amare. De indigentibus dicitur in ps̃. Oculi eius in pauperem respiciunt: palpebre eius interrogāt filios hominum. De humilibus vero dicitur. Luce. j. Respexit humilitatem ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Iste autem respectus diuine clementie summe apparuit in incarnatione verbi: quando respexit indigentias nostras venit nos visitare. Iuxta illud ps̃. Respice d̃ celoz vide. et visita vincam istam. Iste est ergo respectus amorosus sue clementie. Respectus rigorosus: est respectus sue iustitie. Iste est em̃ respectus basilisci qui inuenenat alios quos respicit. Quia scilicet respectus diuine iustitie quando finaliter respicit malos: ipsos inueniat et occidit. ps̃. Respice inimicos meos qm̃ multiplicati sunt nimis. Et alibi. Qui respicit terrā et facit eam tremere: qui tangit montes et fumigant. Et illud Exo. xij. Respiciēs dominus sup castra egyptiorum in colūna ignis et nubis interfecit exercitum eorum. Et isti sunt tres oculi dei quibus scilicet respicit vniuersos. Et sic dico q̃ iste est respectus diuinus.

Secundo dico q̃ est respectus humanus: et iste similiter est duplex. Bonus. s. et malus. Bonus enim respectus hominis nihil aliud est: q̃ sensus et discretio cordialis: quo. s. homo debet respicere et videre illa que sibi sunt vtilia ad salutē. De quo Eccl. xij. Nihil melius et dulcius q̃ respicere in mandata dei. Et sic nota: q̃ aliqua sunt respiciēda superius. Aliqua inferius. Aliqua exterius. Aliqua interior⁹. Aliqua posterius. Supius enim sunt respiciēda. s. gaudia beatorum. exemplo strutionis que vidēdo et respiciēdo versus stellas celestes parit et cōcipit oua sua fm̃ gregorium in moral. Quia ne dum stelle celestes. i. beati qui sunt in patria p contemplationē et deuotionem p orationē et p sui auxilij implorationē respiciunt: oua bonorum opum et bonorum affectuum a deuotis fidelibus pariūtur. Et iō. Luc. xxi. p̃cipit dominus dicens. Respiciite et leuate capita ṽra. Quod est contra illos qui non respiciunt ad bona superiora: s. ad inferiora: non ad celestia s. ad terrestria: nō ad immortalia: s. ad corruptibilia: similes bestijs que sursum respicere non possunt: sed solum inferius versus terram. figurati in illa muliere curva et contracta. de qua dicitur Luc. xij. q̃ omnino sursum respicere non poterat. Inferius sunt respiciēda supplicia damnatorum. Leo enim terram respicit quando vidit venatores: et eundem audaciam contra eos resumit. Sic ne homo o3 terram miserie et tenebarum respicere: et ex aspectu tormentorum timorem dei concipere: et sic poterit contra venatores inferni fortis eē. Ut sic sibi possit dici illud. ij. Mach. j. Contēptos et abhominatos respice. Exterius autem sunt respiciēda suspiria egenorū. Itho: mo eniz debet oculis misericordie miseris hominū respicere: et eis affectum compassionis ostendere: et sibi quantum poterit subuenire: sicut de cherubin p̃cipitur. Exodi. xxv. Respiciant se mutuo versus vultibus. Quod est contra quosdam superbos et crudeles qui hominem in necessitate positum respicere non dignantur

gnatur. **Diere. xlvij.** Non respexerunt filios manus dissoluti. **Intcri⁹** respicienda sunt flagicia vitiorum. **Exēplo** mulieris q̄ in speculo diligenter respicit maculas vultus sui. Sic et nos in speculis p̄sciētiē no stre debem⁹ respicere defectus et maculas vite nr̄e. **ij.** **Para. xij.** Respiciēs iudas vidit instare bellū. **Po**sterius respicienda sunt dispēdia futurozū. illa scz que veniūt post nos scz demones. mors et iudiciū et similia. **Exēplo** serpētis qui hoc bz p̄pū q̄ pōt post se respicere s̄m pli. **Et scribit. ij.** **Rēg. ij.** Respexit abner post tergū suū. **Isti** sunt igit boni respect⁹ quib⁹ homines respiciūt vtilia ad salutē. **Sed** de respectu ma⁹ o p̄t dici q̄ multi sunt qui libētius respiciūt vilia q̄ vilia. Sicut sunt illi qui respiciūt mulieres et delectabilia mundi. Similes ceruo qui oēm nouitatē admirans. quicquid pulcrū videt libētē respicit: propter qd sibi aduenit q̄ a venatoris iaculo sepe perit. Sic tales q̄ pulcritudinē incaute respiciūt: sepe p̄ malas p̄cupias pereunt. **Ideo** s̄lulitur **Eccli. xxv.** Nō respicias in mulieris spēm. **Et** hec de respicere sufficiāt. **Uide** de **Aspi**cere. **De cōsiderare. De oculo. De videre** etc.

Respondere. **Nota** q̄ respondere nihil aliud est q̄ aliqd dicere: vel cām alicuius allegare. **Et** est respondere s̄bum satisfactoriū. quia ille qui respōdet intendit satisfacere petēti. **Est** igitur Respondere.

Verbum obediētiē et humilitatis.

Verbum sapiētiē et subtilitatis.

Verbum iustitie seu equitatis.

Verbum stultitiē seu presumptuositatis

Ad enim sit s̄bum humilitatis patz: qz scz ad humiles p̄sonas p̄inet humiliter de petitis r̄ndere. **Ad** scz s̄m q̄ dicit. **proverbi. xv.** Respōsio mollis frangit iurā sermo dur⁹ excitat furozē. **Humilis** em̄ nūq̄ dedignatur alius r̄ndere. **Job. xij.** Loquere terre r̄ndebit tibi. **Supbi** s̄o sepe r̄ndere dedignant. **Quis** audierit que dicunt. **Job. xij.** Seruū meū vocaui et nō respondebat mihi ore p̄prio deprecabar illū. **Et** **Prover. xxij.** Seru⁹ qd̄ dicis intelligit et r̄ndere cōtēnit. **Itē** q̄ r̄ndere sit s̄bū sapiē et sagacitatis patz: qz cōstat q̄ ad sapiētiē pertinet de dubijs et arduis r̄ndere. **Iuxta** illud **Eccli. v.** Si est tibi intellectus responde primo tuo: sin autē sit digitus tuus sup os tuū ne capiaris in s̄bo indisciplinato: ac si diceret. **Ad** sapiētes et intelligētes pertinet respondere. **Ad** ignorantes vero pertinet subterfugere. **Item** qd̄ respondere sit verbum iustitiē equitatis patz in hoc quod sicut responsio debet ad eam r̄ petitioni: sic responsioni debet esse p̄portio adequata interrogantis. quia scilicet inter petitionē et respōsionē debet esse p̄portio adequata et sic s̄m adequationem iustitiē. pena. culpe et premium merito p̄porzionabiliter comparatur. **De** pena enim. et de culpa dicitur **Esaie. liij.** Peccata vestra responderunt vobis. **De** premio vero et merito dicitur **Genesis. xxx.** Cras respondebit mihi iustitia mea. **Item** quod respondere sit quandoq̄ verbum fatuitatis patet quia fatui nullam habentes patientiam loquaces nullam habentes moderantiam semper volunt ad verba omnia respondere: similes illi voci montium que dicitur echo que ad omnia vltima verba respondet: similes campane que non potest ita parum tangi quin respondeat et quon sonet. Sic tales impatientes modo dicto tactu dure respondent. Et tales loquaces ad omnia verba respondere student. **De** responsione enim talium loquacium dicitur **Proverbi. xvij.** Qui prius respondet q̄ audiat: stultum se esse demonstrat et confusione dignum. **De** responsione impatientius dicitur **Esaie. xij.** Respōdebunt tibi vltule in edibus suis etc. **Alula** enim dicitur abululando. Sic igitur patet quomodo respōdere diuersimode potest sumi etc.

Restituere. **Nota** q̄ i scriptura inueniuntur multiplex restitutio. Restituit enīz s̄a Restituit gloria. Restituit tēporalis substantia.

Gratia enim restituitur penitentibus.

Gloria restituitur triumphantibus.

Substantia restituitur indigentibus.

Stat: qz vic⁹ penitentia est vna virtus que gratiam perdit: solet restituere et reddere penitēti. **Coluber** em̄ post pellis veteris dimissionem restituitur ad pristinam fortitudinem et virtutem. Sic homo p̄ penitētiā restituit ad pristinam grām et salutem. **Ut** sic ei possit dici illud **Genesis. xl.** Tres adhuc dies sunt post quos recordabitur pharao ministerij tui: et restituet te in gradum pristinū. **Isti** em̄ tres dies sunt tres partēs p̄niē scz Contritio Confessio et Satisfactio: que s̄. plenam restitutionem faciunt de perditis per peccatum. **Et** nota qd̄ restituendo gratiam deus restituit.

Discretionis visum.

Locutionis vsum.

Operationis actum.

Habitationis pratum.

De visu discretōis s̄ de **Mar. viij.** Qd̄ cec⁹ ille restituit? ē ita vt clare videret. **De** locutionis v̄su patet de zacharia. **De** quo dicitur **Luce. j.** Qd̄ nato iohanne solutum est vinculum lingue eius: et restituta est ei locutio. **Unde** **Soph. iij.** Reddam populo labiū electum. **Iohannes** interpreta tur in quo est gratia. quia scz in oīm et natiuitate diuine gratie. recta locutio solet restitui peccatori. **De** actu bone operationis dicitur **Matth. xij.** de illa que scz habuerat manū aridam. quia scz christus dixit sibi. **Et** tende inquit manum tuam: et extendit: et restituta est manus illius. **Manus** autem operationes designat. **De** statu pristine dominationis qualiter quādoq̄ restituitur a domino patet **Danielis. iij.** vbi rex **Abu**cho. a deo p̄pter peccata fuit de regno eiectus: tādē peracta penitentia ad regnū iterū restitutus. **Uti** ipse dicit ibidem. **In** tpe illo sensus me⁹ reuersus ē ad me. **Sequit.** **Et** in regno meo restitutus sum: et magnificētia amplior reddita ē mihi. **Et** breuiter de⁹ ē ille q̄ sicut dicit **Job. xij.** multiplicat gentes et perdit eas: et subuersas in integrū restituit. **Pone** hic si vis materiā iuris quō scz aliq̄ sunt quos iur a restituit i integrum vt sic dicatur de quolibet a deo restituto illud. **ij.** **Rēgū. xvi.** Hodie restituit mihi dom⁹ israel regnū patris mei. **De** situ vero tute habitationis: potissimē de situ celestis patrie quomodo bonis restituitur potest dici illd. **Daniel. xij.** Angel⁹ domini restituit Abacuc in locū suū. **Et** breuiter de restitutione vir tutum que sit per gratiam dixit. **Dauid** in ps̄. **Dom**ine quando respicies restituē animam meam a malignitate illorum a leonibus vnicam meam. **Hec** igitur est restitutio gratie. **De** restitutione etiam glorie planum est. **Idem** enim hereditatem glorie paradisi per peccatum ade perdidit: christus vero per suam beatam incarnationem eam sibi restituit ps̄. **Tu** es qui restitues hereditatem meam mihi. **fenice** enim in igne consumpta: ipsa eadem auis ex eisdem cineribus in integrum restituitur. et noua auis de antiquis cineribus efficitur. Sic in vltima resurrectione restituetur nobis humana forma: que p̄ ignem et cinerem mortis fuerat destituta. **ij.** **Rēgū. v.** Restituta est caro eius sicut caro pueri. **Istam** autem plenam restitutionem faciet dominus in vltimo iudicio. **Quia** tunc sicut d̄. **Matth. xvij.** **Ibelias** venturus est et restituet omnia. **Et** bene dixit omnia quia. s̄. tunc restituetur bonis gloria: malis pena. **Gloria** dico bonis sicut de thobia dicitur. **Thobi. j.** q̄ facultas eius restituta est ei. **Unde** etiam de pauperibus qui tunc beatificantur d̄. **Ezechie. xxxvij.** **Deserti** fuerunt et postea restituti. **Pena** etiā ipis malis restitui d̄. **Job. xxxij.** **Iuxta** vias singulorum restitues eis. **De** restitutione s̄o tēporalis substantie. patz q̄ debeat fieri: qz. s̄. qd̄ de alieno h̄r d̄z restitui creditor. **vñ. iij.** **Rēgū. vij.** restitue ei oīa q̄ sua sunt. **vñ** etiā aīa poterit dicere illud. **Matth. iij.** **In** regno meo restitutus suz. **Qd̄** ē cōtra multos q̄ nihil volūt restituere qd̄ debeāt. **vñ** cā debiti vñ causam eriti: vel gr̄ causa iniurie vñ delicti.

Resurgere

nisi violēter. Exēplo spōgie q̄ scz aquā ebibitā nūq̄ re-
stituit aut reuomit nisi violēter p̄primat. Itē exēplo
sanguisugę q̄ etiā sanguinē bibitū nūq̄ restituit vel
euomit nisi violēter cōprimat. Sic &c multi sunt qui
illud qđ de alieno biberūt nolunt restituere nisi p̄ tri-
bulationē: vel aliam diuinā vel humanā p̄pulsionem
cōpuli fuerit vel coacti: contra illud Thob. iij. Qui
cunq; tibi aliqd opatus fuerit ei statim mercedē resti-
tue. Statim ei uelutātē dēnotat nō coactionē Ad de-
notandum qđ restitutio debz fieri uolūtariē nō coacte
Sic ergo patz qđ est triplex restitutio scz Gratie Glo-
rie & Temporalis substantie &c. Vide supra de Reddere
Et infra de Retribuere.

Resurgere. resurrectio. Nota qđ re-
furgere idē est quod iterū surgere. Res enim qđ cecidit. tūc resur-
git qđ ad statum pristinū iterū surgit. Specialiter au-
tem resurrectio nihil aliud est qđ de morte ad uitā re-
uersio. Et ideo fm qđ uita & mors diuersimode capisū-
tur in scriptura fm hoc multiplex pōt resurrectio re-
periri. Sicut em̄ contingit hoīem cadere a status pro-
speritate. a uite mortalitate. a gratie stabilitate. secū-
dum hoc est dare triplicem resurrectionem uidelicet.
Temporalem Corporalem et Spiritualem. Et sic di-
co quod.

Resurgat anima spūaliter p̄ grē restitutionē.
Resurgat hō tpaliter p̄ substantie recuperationē
Resurgat corpus psonaliter p̄ nature reparationem.
Dicamus primo qđ est resurrectio aīe qđ est spiritalis.
Aīa em̄ p̄ pccm̄ efficit mortua. Iuxta illud. Ezech. xviij.
Aīa que peccauerit ip̄a moriet. Sed ab ista morte aīa
resurgit: qđ uita grē restituta de pccō confurgit. Et de
ista dicit salomon Prover. xxiij. Septies in die cadit
iust⁹ & resurgit. similis ficui egyptiace qđ tra naturā
oīm arborū si in aqua ponat statim submergit: sed cū
bene imbibita fuerit. iterū mirabiliter resurgit & supe-
rius rascendit. significās uirū iustū: qui si aliquando
in aqua mūdane uoluptatis p̄ pccm̄ mergit ibi tamē
non remanet: sed iterum ad gratiam resurgere & reas-
cendere comprobatur. Etiam sepe fit quod quanto
plus primo per peccatum imbibit: tāto plus post con-
uersionē ad altiorē gradū gratie resurgere multoties
inuenit iuxta illud apli. Ikon. v. Abrahādauid & eli-
cūm: ibi supabundauit & gratia. Et ista est proprie re-
surrectio p̄ia. De qua dicit. Apoc. xx. Hec est resurre-
ctio prima: bñs & sanctus qui hz partē in resurrectio-
ne prima. Iprima em̄ dicit ista resurrectio. qđ. s. p̄i⁹ dī
aīa resurgere p̄ grām qđ corpus resurgat ad glām. Et
possum⁹ aduertere qđ tria sunt istius spiritalis resur-
rectionis effectiua vel uia. tria sunt ip̄i⁹ impe-
diunt & retardatiua. Iprima tria sunt scilicet.
Elemosyna. De elyna dī. Eccli. xviij. Elyna uiri
Eucharistia. quasi saccul⁹ & grāz hoīs p̄seruabit
Penitētia & postea resurget. De eucharistia
xō dicit. Johā. vi. Qui manducat carnē meam ego re-
suscitabo eū. De p̄ia uero dicit. i. Thes. iij. Adortui
qui in xpo sunt resurgēt primi. Adortui em̄ signant il-
los qui per p̄iam mortificāt mēbra sua. Tria uero qđ
istam resurrectionē impediūt sunt

Obstinatio uoluntatis.

Perpetratio iniquitatis.

Detectio i bonis inūdane p̄speritatis.

Et de istis dicitur in psalm. nunquid qui dormit non
adiacet ut resurgat: & csa. xxiij. Grauiabit eā iniquitas
sua. nō adiacet ut resurgat. Ista ē ergo resurrectio aīe
que est spiritalis. i. Th. i. Admonco te ut resuscites
grām dei &c. Sed dico qđ est quedā resurrectio for-
tune qđ est tpalis. Et ista est illa qđ quis qñq; cadit a sta-
tu mūdane p̄speritatis: & tande inde iterū ad p̄speri-
tates resurgit. ps. Domine p̄basti merz cognouisti me
tu cog. scs. in eaz & resur. meam. Quāuis multi sunt qui
ita penitus cadant quod nunq̄ amplius resurgunt
Esai. xxiij. Corruet not adiacet ut resurgat. Certe

tio uero dico qđ est quedam resurrectio nature que est
personalis. Et ista est illa qua omnis homo in nouis-
simo die resurget & ante tribunal xpi personaliter as-
sistet: ut iudicium pio se uel contra se recipiat: & penā
aut gloriā repositet & habeat. De qua dicitur Job.
xix. In nouissimo die de terra surecturus sum: & in car-
ne mea uidebo saluatorem meum: quem ui. sum ego
ipse & non alius. Et possumus notare de ista resurre-
ctione quod ista.

Naturaliter exemplatur.

Exemplariter demonstrat.

Figuraliter predicatur.

Spiritualiter reuelatur.

Dico ergo qđ ista

exemplat naturā

liter. Natura em̄ na-

turās deus uolens

qđ articulum resurrectionis firmiter crederemus: no-
bis plura exēpla posuit in natura. Leo em̄ filios mor-
tuos natos: suo rugitu & clamore i cubili ubi sūt mor-
tu parit & tremore facit resurgere: & uitā recipe & habe-
re. filij etiā pellicani mortui a mīse resuscitant. & per
matris sanguinē personalit ad uitam pristinā restau-
rant. Coluber etiā dimissa ueteri pelle i foramine arto-
di renouari: & p noue pellis resūptionē ad iuuentutē
pistinā restaurari. In qđ⁹ quidē & bñs designat natu-
ra qđ ad terrore & clamore ip̄i⁹ leonis xpi. p̄ angelos
clāmātis & p̄ conizātis. surgite mortui uenite ad iud-
iciū: oēs qđ mortui fuerāt resuscitabū: & resumptā pel-
le corporū quā i arto mortis foramine iā ātiquatā di-
miserāt: iuuentutē & nouitatē corporū asseq uēt. Ikon. vi.
Xps resurrexit a mortuis ita & nos i nouitate uite. Re-
surrectio ergo exēplat naturalib⁹. Itē dico qđ ista
demonstrat exēplarit⁹ ist⁹ em̄ vltimē resurrectionis ex-
emplū p̄cessit in resurrectione christi. quia sicut dicitur
ubi cunq; intrat caput: intrant uel p̄nt intrare cō-
mūiter alia mēbra. Sicq; christus ad immortalitas
tem intrauit per resurrectionem. signum et exemplū
est quod ad eandem possumus finaliter introire.
Christus enim secundum apostolum. i. Cor. xv.

Resurrexit primitie dormientium: quoniam quidem
p̄ hoīem mors & p̄ hoīem resurrectio mortuorum. Ista
ergo demonstrat exēplariter. Item dico qđ ista p̄e-
dicatur figuraliter. Resurrectio em̄ vniuersalit figu-
ratur. Ezech. xxiij. In illo cāpo magno pleno ossibus
aridis qđ spūm non habebāt in que uenerunt caro: ner-
ui & cutis. & ingressus est in ea spūs & uixerūt. steterūtq;
sup pedes suos exercitus magn⁹ ualde. Et sic quar-
to concluditur qđ ista ordinatur seu reuelatur spūali-
ter. quia scz in scriptura in multis locis ponitur ista
materia resurrectionis. Job. x. Resurget frater tuus
Cui respōdit martha. Scio qđ resurget in resurrectio-
ne in nouissimo die. Et. i. Cor. xv. Dēs quidem resur-
gemus: sed non oēs immutabimur. Ubi aduerte qđ re-
surrectio vlt extendetur. Omnes inq̄t. Infallibiliter
cōcludetur. Quidam inq̄t. i. certe. Diuissibiliter distin-
guetur. Qđ non oēs immutabimur a sua prima uili &
ponderosa conditione. Corpus em̄ beatum immuta-
bitur p̄ dotes aīe & corporis. Quia scz quidā resurgēt
ad uitam eternā: & innuiabuntur p̄ dotes aīe & cor-
poris. Quidam resurgent ad penam eternā: & isti nō
immutabunt a sua prima uili & ponderosa conditio-
ne. Corpus em̄ beatū immutabit in resurrectione. De
passibilitate ad immortalitatem & impassibilitatē. De
ponderositate ad agilitatē. De obtusitate ad subtili-
tatem. De obscuritate ad claritatē. Sed p̄certo corp⁹
damnatū mutationes hōmō nō habebit: quimo i sua
obscuritate. grauitate & passibilitate p̄petuo remane-
bit. Sola em̄ immortalitas sibi dabitur: & hoc non ad p̄-
mium sed ad supplicium. Qđ sicut dī. Apoc. ix. Tunc
desiderabunt mortem: & fugiet mors ab ip̄is. non er-
go omnes immutabimur. Quia p̄certo sicut dicit
i. Cor. xv. Stella differt a stella in claritate. Sic & re-
surrectio mortuorum. Sic ergo dico: qđ resurrectio p̄-
batur. Spiritualiter. Figuraliter. Exemplariter. Na-
turaliter &c. Vide infra de uita: & resurrectione xpi in
litera. I. Et infra de surgere.

Rehe

21

Rethe. Nota q̄ rethe ⁊ sagena sunt quedam fi-
lorum vel vuminum instrumenta: ad ca-
ptionem piscium: aialium vel volatiliū ordinata. ⁊
potest significare in bono ⁊ in malo. In bono em̄ signi-
ficato dico quod est vnū rethe mentale. Aliud ver-
bale. Aliud reale. ¶ Primo dico q̄ est rethe mentale
q̄ significat cordis affectionem. Ista est em̄ q̄ mediā
te homo capit bona gratie ⁊ glie. Et iō p̄cipitur. Luc.
v. Accipite rethia in capturas. Et r̄sum est ibidē. Per
totam noctem laborauimus ⁊ nihil p̄cendimus: in
verbo autem tuo laborabo rethe. Ad denotandum: q̄ ni-
hil de bono acquiritur: nisi quando ad voluntatē do-
mini rethe affectionis ad capturam spiritualiū res-
laxatur. Iuxta illud Job. xxxi. Mittite in dexteram na-
uigij rethe. Dextera em̄ nauigij est ecclesia: ⁊ signat bo-
na spiritualia ⁊ eterna: ad quorū p̄culdubio captiōe
rethe volūtatis ⁊ affectionis debet extendi: ⁊ non ad
finem bonorum temporalium relaxari. Ista sunt
rethia.

Adgenda p̄ contritionem.

Lauanda p̄ confessionem.

Reficienda p̄ satisfactionem.

Ad ergo rethia affectionum sint p̄ contritiōe in ma-
ri mergēda. Patet. Math. iij. Vidi duos fratres mit-
tentes rethia in mare. i. in amaritudinē contritiōis
Item q̄ ista rethia p̄ confessionem sint lauanda. Pa-
tet. Luce. v. Vbi piscatores descenderāt ad litus ⁊ la-
uabant rethia sua. Item q̄ p̄ satisfactionem sint refi-
cienda. p̄t. Math. iij. vbi Iesus vidit Jacobum ⁊ Jo-
hānem reficientes rethia sua. Istud est ergo rethe me-
tale q̄ signat cordis affectionem. ¶ Secundo dico q̄
est rethe verbale q̄ signat verbi predicationem. ¶ Pre-
dicatio em̄ doctorum d̄ rethe: q̄ isto mediāte hoīes
in mari vel mari huius mundi p̄ conuersionem capi-
untur ⁊ ad litus fidei ⁊ ecclesie p̄trahunt. vñ. Math. i. q̄
Iesus vidit Symonem ⁊ Andream mittētes rethia
sua in mare: erant enim piscatores: dixit eis. Venite
post me: faciam vōs fieri piscatores hominū. Istud si-
gurat. iij. Reg. vij. vbi hyam fecit capita duarum co-
lūnarum ad modū rethis. Duo em̄ colūne duo sunt
⁊ stamenta: quēscq̄ rethe autoritatum ⁊ sententiarum
habēt. in quo mysteria regni dei spiritualiter continē-
tur. Exo. xxxij. facies craticulam in modū rethis ene-
am. ¶ Tertio dico: q̄ est rethe reale: q̄ signat ec-
clesie congregationem. Ecclesia em̄ est rethe ⁊ sagēa
missa in mare huius mundi: in quo omnia genera pi-
scium. i. hoīum congregant. ⁊ in fine ad litus mortis
⁊ iudicij p̄trahunt ⁊ boni in reservationem paradi-
si eligunt: mali vero in infernum rēgiunt. Math. xij.
Istud est rethe symonis q̄ plenum fuit magnis pisci-
bus centum quinquaginta tribus cum tāti essent nō
est scissum rethe. Job. xxi. Per istos em̄ pisces vniuer-
sas fidelium designat p̄ eo: q̄ quotquot fuerunt ibi
pisces: tot species hoīum sunt ecclesiam rēp̄sentantes.
Rethe tamen istud. s. ecclesia p̄pter istorum multitu-
dinem non scinditur. quia. s. ecclesia nunq̄ p̄ scismata
diuiditur aut cassatur. Una est em̄ columba mea ⁊ c.
Istud est ergo triplex bonum rethe ⁊ spūale. s. ecclesia
scilicet cōgregationis. Officiū predicationis. Sanctificatio
affectionis seu meditationis. ¶ Sed adhuc dico: q̄
rethe pōt accipi in malo. Et sic signat oē illud p̄ quod
homo capif. inuoluit vel decipif. Et sic dic q̄ p̄m q̄ i
nemo tria genera rerū que rethibus capiuntur. vicz.
Pisces. cum ceteris natatilibus. fere cum ceteris
gressibilibus. Aues cum ceteris volatilibus possunt
inueneri tria genera malorū rethium spūaliū vicz.
Rethe deliciarū. ad capiendum carnales ⁊ natatiles.
Rethe diuitiarū. ad capiendum avaros gressibiles.
Rethe eminentiarū. ad capiendum sup̄bos ⁊ volatiles.
Irretiunt ergo carnales in rethi corpaliū deliciarū.
Et sic loq̄ scriptura. Eccl. vij. vbi nominat mulierē
sagenā vincula inq̄ sunt manus eius: sagena cor eius
Sic loq̄ etiā. p̄ouer. vij. vbi de mala muliere loquēs

dicat. Ad irretiuit iuuenes multis sermonibus: ⁊ sta-
tim eam sequit. ⁊ q̄si bos ductus ad victimā: ⁊ nescit
q̄ ad vincula stultus trahatur. Et bñ dicit sermonib⁹
q̄ p̄certo falsi sermones siue mulierum siue adulato-
rum sunt rethe q̄bus incantati homines capiunt. vide
p̄ouer. xxi. Homo qui blandis fictiq̄ sermonibus
loquitur amico suo: rethe expandit pedibus suis.

¶ Item dico q̄ irretiuntur avari in rethi diuitiarū
tpalium. Sūma em̄ mundi bona sunt quedā rethia
vbi dum incaute homines appropinquāt: subito dya-
bolus auceps trahit cordā auaricie: ⁊ eos ibi detinet
⁊ inuoluit. figuratus in illo leunculo q̄ leo factus est
⁊ didicit rapere p̄dam: cui dicitur. Extendas sup̄ te re-
the meum: quia. s. tales hoīes leonini qui non querūt
nisi p̄dam bonorū tpaliū acquirere: in rethe auaricie
finaliter inuoluntur: de quo recedere a dyabolo pro-
hibent. Eze. xij. Extendam sup̄ illum rethe meū: ⁊ ca-
pietur in sagena mea adducamq̄ eum in babylonem
ibiq̄ morietur. Tales em̄ qui in rethi auaricie capi-
tur: in babylonem infernalem deducunt: ⁊ ibi p̄ eter-
na supplicia moriunt. Et ista sunt p̄prie rethia relin-
quenda: de q̄bus fit mentio supra de relinquere. s. i.

¶ Item dico: q̄ irretiunt sup̄bi in rethe eminentiarū
secularium. Mundi enim dignitates ⁊ eminētie sunt
quedam rethia q̄bus capiunt sup̄bi ⁊ ambitiosi: sicut
aues q̄ alte volantes q̄q̄ inueniunt rethe appensurū
in altis mōtib⁹ ⁊ arborib⁹: q̄bus subi. o se inuoluit
sicut patet de aue q̄ dicit auiceca. Sic superbi alte vo-
lantes: in dignitatibus mundi inueniunt rethe pon-
parum q̄bus p̄ sup̄biam se inuolunt. Osce. v. Quasi
rethe expansum sup̄ mōtes thabor. Thabor em̄ inter
pretat. veniat lux. Quia. s. illi qui inuoluntur in rethi
eminentie seu auaricie in montibus dignitatum: ni-
hil querunt nisi aduentum lucis: idest nisi q̄ in luce
veniant facta sua. Ista ergo sunt tria genera malorū
rethium: que p̄culdubio sunt fugienda ⁊ relinquenda.
Iuxta illud. Math. iij. Relictis rethibus ⁊ p̄secu-
ti sunt eum. Vide. s. de relinquere. s. i. Et ista de rethi-
bus sufficiant in bono ⁊ in malo. Vide de ligare: ⁊ de
vinculis: ⁊ in certis titulis similib⁹.

Retinere. Nota q̄ in scriptura multiplex

22

retentio repitur vicz.

Retentio nocens ⁊ damnificans.

Retentio docens ⁊ notificans.

Retentio arcens ⁊ rectificans.

Retentio seruans ⁊ saluificans.

¶ Primo dico q̄ inuenitur retentio damnificatiua. Et
ista p̄certo est retentio diuitiarū que p̄ elemosinas nō
expellunt. Retentio miserorum qui in seruitutem re-
tinent ⁊ includunt: nec liberati restituunt. Retentio
peccatorū: qui p̄ confessionem non excludunt. Omnis
enim talis retentio periculosa est. Quia p̄certo sicut
sanguis mēstruus ⁊ alij mali humores in corpore re-
tenti nec euacuati. multas infirmitates ⁊ q̄q̄ etiam
mortem causant. Sic bona terrena in archis. peccata
vero in cōsciētijs retenta: multorū vitiōrū: ⁊ finaliter
mortis eterne ⁊ infernalium tormentorū pericula ge-
nerant. Quod etiam de impijs verū est: qui scz in suis
carceribus retinēt paupes ⁊ captiuos. Et etiaz de vsu
rarijs: qui scz paupes suis falsis contractibus laqueos
retinēt ⁊ obligatos. ipsosq̄ p̄prie substantijs spo-
liant deuorantes: similes illi pisces qui d̄ pina. Qui te
ste p̄li. cum sit de natura concilium testam suarū la-
te apit: ⁊ pisciculos ibi recipit: quos tandem suaz la-
do se claudit: ⁊ retentos deuorat ⁊ consumit. Sic vere
vsurarij pisciculis. i. paupibus sub sp̄e charitatis se
aperiunt. quos cum suis laqueis ⁊ contractibus inuol-
uerunt: tamdiu retinent inuoluitos. q̄ quicqd̄ habent
deuorant ⁊ consumunt. Idem vero faciunt tyranni: q̄
scilicet captiuos suos vsq̄ a. i. mortem solent: nisi se re-
dimant: retinere. dicentes. s. illud. Math. v. Amen di-
co tibi: non eribis: idē scz de carcere: donec reddas vl-
timum quadrātem. Talis fuit pharao: qui. s. filios

v v v iij

Retrabere.

israel in seruitute ppetua retinere volebat: ita q̄ ipsos non nisi violenter dimittere volebat. vñ Exo. ix. sibi dñs dñ mandasse. Adhuc inquit retines populū meū & non vis dimittere eum. En pluam gradinem multam nimis q̄lis non fuit in egypto. Qd̄ etiam dici potest de tenacibus qui diuitias suas retinēt nec dimittunt: nisi forte qñ p mortem aut tribulationem p̄muntur. Exemplo spongie q̄ aquas bibit & eas retinet: nec dimittit nisi qñ comprimī violent. Apoc. iij. Tene qd̄ habes. Ista est igit̄ retentio damificatiua.

B Secdo dico: q̄ inuenit̄ retentio notificatiua. Et ista certe est illa qua nos in mente nra retinemus dei mā data & documenta: peccata & nocumenta. Virius em̄ retentiua valde pficit sanitati: qz. s. nisi ista esset: cibaria statim emitterentur nec digererent: & sic corpus minime nutrir̄etur. Sic vere virtus retētiua & memoratiua valde proficit anime sanitati: qz. scz nisi p quibz sensus recepta retinerēt & memorie cōmēdarent: nūq̄ aia sp̄saliter nutrir̄etur. vñ Luce. viij. dñ. Qui autem in terram bonam. hi sunt q̄ in corde bono & optimo audientes verbum retinent. & fructum afferunt in patiētia. Ista est igit̄ retentio notificatiua. **T**ertio dico q̄ inuenit̄ retentio modificatiua: & ista est illa q̄ nos retinemus & retrahimus & coibemus malos appetitus ne corruant in malos cōsensus. Et q̄ etiam nos retinemus alios quos scz videmus ad malum labiles & decliues. ne scz ruāt in aliquos malos actus. Nota. n. molem retinet. ne nimis impetuose currat per pondus lapidis seu mole. & p retinaculum qd̄ est ibi. Sic vere pondus diuini timoris. & retinaculū tpantie moderantis. & prudentie gubernantis. & boni etiam p̄dicatois admonētis. debet mētē nras ab inpetu malorum appetituum aut actuum retinere. & sub debita regula coercere. vñ. ij. Regū. xvij. dñ. q̄ioab cecinit bucina & retinuit pplm̄ ne p̄sequeretur fugientem israel. Ista est ergo retentio modificatiua. **Q**uarto dico: q̄ inuenitur retētiō saluificatiua. ista nihil aliud est q̄ perseverantia que scz alias virtutes retinet & reseruat. Non sufficit em̄ q̄ canis p̄dam capiat nisi p̄dam captam reseruet & retineat. Virtutes igitur capiamus & custodiamus. vñ Heb. iij. Domus inquit xp̄i. sumus nos: & si fiduciam & gloriā sp̄civ̄is ad finem firmam retineamus. Nec igit̄ sufficiant de retinere. Vide de tenere. seruare & preseruare &c.

A Retrabere. Cum retractio sit idē qd̄ aliqd̄ ab aliquo termino vel pposito retractio. possumus dicere q̄ est. s. Retractio. Virtuosa. Virtuosa dico: sicut cū nos retrahimus nos & alios a peccō. Vitiosa. et Vitiosa etiam cū nos retrahimus nos & alios a bono pposito facto seu cōfortio. Periculosa etiam sicut cū p diuinam occultā sententiam mali retrahunt ab huius mundi vita & solatio. De talibus ergo retractiōnibus multa possent dici: sed autōitates vocales defunt. Vide ergo de trahere. extrahere. amouere. reducere &c.

A Retorquere. retortus. Vide infra torquere.

Retribuere. Nota q̄ retribuere idē est qd̄ recompensare. satisfacere. reddere vel pro aliquo beneficio vel maleficio cōpetens premiū assignare. Et dicitur a re q̄ est cōtra: & tribuo tuis. Unde retribuens quasi ecōtrario tribuens. Ite tributo em̄ semp supponit pcedere tributionē. Et sic tribuere se habet per modum meriti. & retribuere per modum premiū. Notare ergo possumus: q̄ in scriptura inuenit̄. s. retributio.

Meritoria.
Damnatoria.
Saluatoria.
Afflictoria.

Primo dico: q̄ est retributio eq̄tatis iustitie. Et ista est illa q̄ quilibet tenet retribuere & recōpensare alte-

ri bñficia que ab ipso recepit. tā deo. s. q̄ primo. Deo dico s̄m q̄ est sibi possibile. iuxta illd̄. ps. Quid retribuam dño p oibus q̄ retribuit mihi. Calicem salutaris accipiam & nomē dñi inuocabo: ac si diceret. Als si non possum deo retribuere seu satisfacere. saltem teneor p orationē & gfarumactionē nomē ipsius inuocare: Proximo etiam facienda est retributio. satisfactio & recōpensatio de bñfactis & de bñficijs p ipsum acceptis. vñ. puer. xij. De fructu oris sui vnusquisq̄ replebitur bonis: & s̄m opera manuum suarum retribuetur ei. Eccl. vij. Honora patrem tuum & matrē tuam. & retribue illis quō & illi tibi. Exēplo ciconiarū que s̄m p̄li. sunt aues maxime pietatis. Parētes. n. suos semo cōfectos solent nutrire: sicut i n inuentute ab ipsis fuerant nutriti. Qd̄ est cōtra multos ingratos &c. De ista autem retributione vide. s. vbi cūq̄ agitur de gfarumactione. Ista est ergo retributio equitatis & iustitie. **S**ecundo dico: q̄ est retributio p̄auitatis & nequicie. qz. s. multi sunt ita pueri: q̄ non solū p bonis nō retribuunt bona. immo etias p bonis multoties reddunt mala. ps. Retribuebant mihi mala p bonis sterilitatem aīe mee. **T**ertio dico: q̄ est retributio bonitatis & clemētie. Et ista est illa q̄ deus retribuit bonis: & iustis retributionem vite eterne. puer. xij. Iustis retribuent bona. Nullum em̄ bonum facit homo quin retribuaf ei. vel in hoc seculo. vel in futuro. Verūtm̄ melior est futura retributio q̄ sit p̄sens. Melius em̄ retribuif filio q̄ seruo: quīs seru⁹ quotidianam mercedem accipiat. filius vero ad futuras attendat hereditatem. Qd̄ scz seruus modico p̄sti salario cōtentatur: filius vero expectans hereditate p̄terna finaliter premiatur. Sic & multi sunt sicut serui qui in p̄sti seruiunt & aliqua bona faciūt. & bona tēporalia a deo. sicut totale suū salariū accipiunt. Boni vero sunt sicut filij q̄ a deo patre parum recipiunt in hoc mundo. sed ab ipso retributionem eterne glorie recipient in futuro. Luce. iij. Retribuef tibi in retributione iustorū. Et in ps. Expectant iusti donec retribuas mihi. Ista est ergo retributio bonitatis & clemētie. **Q**uarto vero dico q̄ est quedā retributio seueritatis & potentie. Et ista est illa qua deus retribuit malos in inferno. retribuens eis supplicia que merentur. dicēs illud. Deut. xxxij. Aldea est vltio rego retribuam eis in tpe vt labaf pes eorū. Tēte em̄ sapiēte. Eccl. xj. facile est deo in die obitus retribuere vni cuiq̄ s̄m vias suas. Deus em̄ tunc retribuere abundanter facientibus superbiam. qz. sicut dicitur. Esai. lviij. Uox domini reddentis retributionē inimicis suis &c. Vide supra de reddere. de Restituere & de dare. de p̄mio. de mercede & similib⁹.

Retro. retrosum. Nota q̄ ista aduerbia retro & retrosus

videntur significare partē interiorē & posteriorē. Significant em̄ quandoq̄ p̄teritū. qñq̄ futurū. Et sic generaliter est aduertendum qd̄ diuersimode significant in scriptura. Unde nota q̄ Retro sunt aliqua. **T**idenda. Primo ergo dico: q̄ est vnū retro qd̄ est attēdendū. & istud signat oīa illa que nobis retroacto tempore acciderunt. vñ. vitia que cōmissimus: bñficia que recepim⁹ supplicia q̄ sustinim⁹: & bona q̄ facere potuimus & obmissim⁹. Collū em̄ factū fuit flexibile & mobile vt hō posset post se respicere. ad tēnotādūq̄ ad virū discretū p̄tinet seip̄z p̄fide ratōez ad retroacta flectere: & ipa i mētē gere ret hīc. sic d̄ ciuitate peccatrice d̄: Tref. j. q̄ ipa gemēs puer sa est retrosus. Et iō sc̄tā aīalia nō solum a parte ante: s̄ etia a parte retro habebāt oculos. Apoca. iij. Animalia

Animalia erāt plena oculis antet retro. ⁊ iudicū. xx. Benjamin aspiciens retro vidit flāmas in sublimē ferri. ⁊ Esai. xliiij. Cōuersi sunt sapiētes retro suz. Istud est ergo vnum retro attendendum. ¶ Secūdo dico: qd̄ vnum retro metuendum. ⁊ istud signat mortem. iudicium ⁊ infernū. Ista em̄ dicunt esse retro: quia nos sequunt ⁊ persequuntur. quia non vident nec cognoscunt: quia scilicet homo non videt retrorsus: ⁊ qz etiam ista p̄ oculis a fatuis non habentur. Inimici em̄ qui pugnant a parte retro. magis sunt timēdi. qz. s. eoꝝ in fide non pnt bñ ppendi. ij. ¶ Paral. xij. Jeroboā retro moliebatur insidias. Dum em̄ ceru⁹ ad venatorē qui ante ipsū sibilat respicit. Venator qui retro latet ipsū sagitta percutit ⁊ occidit. Et ideo talia q̄ modo sunt retro: ⁊ q̄ mō sunt nobis incognita ⁊ ignota: debēt discere meditari. ⁊ magis a sapientibus formidari p̄. Conuertant retrorsum ⁊ erubescant. Istud est igitur retro qd̄ est metuendum. ¶ Tertio dico qd̄ est vnum retro qd̄ est p̄cauendū: ⁊ illud retro nihil aliud est q̄ pctm̄ vel etiam statū pcti. Pctōr em̄ ⁊ pctm̄ dñ esse retro: qz. s. peccatores pctm̄ retroponunt: nec de ipso tollendo curant. vel etiā pctm̄ occulte nobis insidiat vñ p eo etiā q̄ ante oculos non hñ. Pctōres etiā retro dicunt p eo qd̄ de ipsi apud dñm non curat. imo i inferno retroponunt: ⁊ retro a facie dñi reiciunt. vñ de pctōribus dñ. Iste. vij. q̄ facti sunt retrorsuz nō in aī. i. in statu pcti nō gñe. Pctōr em̄ est senp retro dñi. i. in statu pcti. Iustus xō dñ sp̄ esse ante deū. s. in statu gñe. iuxta illud p̄. Non recessit retro cor nrm̄. ⁊ declinasti semitas nras avia tua. Istud est illud retro i quo cecidit heli p̄ desperatione. De quo dñ. j. Regū. iij. q̄ audita morte filioꝝ ⁊ captiōe arche. descendit de sella retrorsum ⁊ cōfractis cervicibus expiravit. Qz scz q̄ cunqz retro a statu gñe ad statū pcti cadit nisi ipsum subleuet deus. mortē incurrit spiritalē ⁊ eternā. Sē. xlij. Cadat ascensio eius retro. Et ideo. j. Thimo. v. dñ q̄ multe vidue abierunt retro post sathanā. Retro. n. ire nihil aliud est: q̄ a recto itinere iusticie retrocedere ⁊ abire. Exēplo planetarū q̄ q̄q̄ efficiunt retrogradi. Exēplo etiā fluminis q̄ p̄ virtutē lapidis achatis q̄q̄a magis retrouertit a rectitudine cursus sui. sicut dicit Pl. qz. s. magi demones mediante lapide. i. duricia pcti retrouertunt a rectitudine iusticie spiritalis. ⁊ faciunt eos retrogrados. i. peccatores ⁊ obstinatos. quēadmodū sunt illi q̄ nihil volunt facere iuste vel recte. immo quicquid faciunt agunt more cācri retrograde ⁊ iniuste. Job. vi. Multi discipuloꝝ abierunt retro: ⁊ iā cum xp̄o non ambulabant. Cuius tñ cōtrarium est de iustis. de quibz dicit. ij. Regū. j. q̄ sagitta ionathe. i. volūtas viri iusti nō p̄ retrorsuz abijt. Esa. l. Ego aut̄ non cōtradico. retrorsum nō abij. Dico igit qd̄ est vnum retro qd̄ est p̄cauendum. ¶ Quarto dico qd̄ est vnum retro qd̄ est acquirendum. Et istud est retro quod signat statū pñe: quia. s. penitētia facit hoies reuerti ad statū gñe quē dimiserunt per peccatum. Sicut de magdalena penitēte dñ. Job. xx. qd̄ uersa retrorsuz vidit iesus. ⁊ illud. Tref. j. Ista genit̄a conuersa est retrorsum. Vel etiam signat statū humilitatis: qz. s. viri humiles non se reputant dignos apparere ante sed magis esse retro. i. in statu posteriori: ⁊ de p̄ssiori: sicut de muliere emorroissa legim⁹. Luce. viij. q̄ ipsa accessit retro ⁊ tetigit fimbrias iesu. ⁊ ideo meruit sanari. Sicut etiam de Magdalena legim⁹. Lu. viij. q̄ stans tet̄o secus pedes iesu. stendo. lauādo. tergendō ⁊ osculādo pedes domini meruit audire a dño Dimissa sunt ei pctā multa. qm̄ dilexit multū. Istud est ergo vnum retro acq̄rendū ⁊ habendū. s. statū penitētie ⁊ humilitatis. qz. s. sicut bos s̄m Pl. pascitur retrocedendo. sic iustus pascitur gratijs ⁊ impiguitur virtutibz retrocedendo. p̄ penitentiā ⁊ humilitatem retro se tenendo. de quo Sē. xlij. Sed accinctus preliabitur ante eū. ⁊ ipse accinget retrorsum. Istud est ergo vnum retro quod est acquirendum.

¶ Quinto dico: qd̄ est vnum retro qd̄ est dimittendū. Et istud retro signat p̄peritatē mundanā ⁊ bona huius mundi. qz. s. retroroducunt esse. qz retro nō ante in morte remanebunt. Vel retro: qz. s. retro nos debent esse. i. i obliuione ⁊ contemptu. ipsaqz debemus retroponere ⁊ ante mētis oculos non hñe. Iuxta illud apli. Phīl. ij. Due retro sunt obliuiscens. ad caverō q̄ antefunt extendēs meipsum. Destinatum p̄sequor ad briuius ⁊ istud potissime requirit in religiosi: qz. s. nūq̄ dñt retro respicere ad bona mundi quē post se reliquerūt sed recto itinere sine retrocessione ad deū p̄ paupertatis semitam ambulare. Qz sicut. s. dñ. Sē. xij. Uxor loth retro respiciēdo mutata est in statuā salis. Quia sicut dñ. Luc. ix. Nemo mittens manū suā ad aratru⁹ ⁊ aspiciens retro aptus est regno dei. Qd̄ tñ est cōtra multos modernos religiosos: qz p̄certo oculū cordis semper hñt retro ad desiderium terrenorū. Similes saturno. q̄ tunc dñ esse pessim⁹ qñ est retrogradus: qz. s. illi religiosi sunt pessimi q̄ retrogradi dicunt. i. qui ad retro dimissa p̄ ipsos more canis reuertētis ad vomitum cōuertunt. p̄. In cōuertendo inimicos meos retrorsum: ipsi infirmabunt ⁊ peribunt a facie tua. Et ideo bene p̄cepit. Luc. xviij. Qui in agro est nō redcat retro. Qz sicut dñ. ij. Petri. ij. Melius est vias veritatis nō agnoscere q̄ post agnitaz retrorsum conuerti. Istud est ergo vnum retro. qd̄ est dimittendū. ¶ Sexto vero dico qd̄ est vnum retro qd̄ est p̄merendum. Et istud est retro quo xp̄s a dignitate p̄pria ⁊ retrocessit: qz humanam carnē assumpsit. figuratus in solē: q̄ si cut. iij. Regū. xx. dñ. Reuersus est retrorsum. x. gradibus. vñ eccl. xlvij. Retro redijt sol ⁊ addidit vitam regi. ¶ Sed septimo etiā pōt dici: qd̄ est vnum retro qd̄ est p̄uiscendum. ⁊ istud est illud quo mali in iudicio p̄ficiunt retrorsum. s. inferius in inferno. De quibus dicitur. Job. xviij. Abierunt retrorsuz ⁊ ceciderunt. Sic ergo p̄t quō ad septē gñā rerū potest referri illud ad uerbū retro ⁊ c. Vide supra de post. ⁊ posteriori.

Reuelare Nota qd̄ reuelare nihil aliud est q̄ secretum suū alicui declarare. ⁊ illud dñ reuelare. quasi retro velare. i. contrariuz de velare. Et notemus qd̄ in scriptura inuenit quadruplex genus reuelationis. s. Reuelatio.

Admirabilis ⁊ gratiosa.

Commendabilis ⁊ virtuosa.

Detestabilis ⁊ vitiosa.

Confusibilis ⁊ tediosa.

¶ Prima est reuelatio diuine inspirationis. qz sicut dicit. Job. xij. Ipse est q̄ reuelat p̄funda de tenebris. Secunda est reuelatio mētalīs cōfessionis. De q̄ in psal. Reuela dño viā tuā. Tertia est reuelatio hñane ostentationis. contra illud. Prouer. xxv. Secretum extra ne reueles. Quarta vero est reuelatio eterne cōfessionis ⁊ dñationis. Alii autē damna dñ Esa. xlvij. Reuelabitur ignominia tua. ⁊ videbis opprobrium tuū. De istis igitur q̄tuor generibz reuelationū manifestatōnū aliqd̄ per ordinē est dicendum. ¶ Dica mus igit p̄mo qd̄ est quedā reuelatio diuina valde mirabilis. Et ista est illa q̄ deus reuelat secreta que latuerant illis quibz datum est de sup̄ reuelari: qz. s. deus multa abscondit a sapientibus ⁊ prudentibus ⁊ reuelat ea paruulis. sicut dñ Mat. xj. Deus enim est sicut rex q̄ secreta cū cōsiliarijs suis tractat de regimine regni sui. ⁊ tandem quod ordinatum ē crete fuerat. diuersis diuersimode publicat reuelat. Quia scz deus in secreta camera sue occulte p̄videntie primo disponit omnia que facit: ipsaqz primo suis secretarijs scz angelis ostendit. ⁊ tandem senescalcis ⁊ balliuis regi sui scz p̄p̄is ⁊ aplis ipsa primo declarat. ⁊ finaliter per ipsos omnibus publicat ⁊ denunciat. Sic facit deus de secreto sue beate incarnationis. Sic facit deus de secreto sue p̄videntie ⁊ mundi gubernatiōe. Sic facit deus in vltimo iudicio ⁊ in die sue magne iurisdictionis. Et ideo de multiplici reuelatione dei

Reuelare.

possumus exponere verbum illud scz Esai. lvi. Juxta est salus mea vt veniat. et iustitia meam reuelat. In quibus verbis ostenduntur quatuor: que a deo sunt vel erunt hominibus reuelata. Et ista sunt aliqua que pertinent ad ligam amoris. Aliqua que pertinent ad culmen bonoris. Aliqua que pertinent ad limam rigoris. Aliqua que pertinent ad lucem splendoris. Et ideo dico: quod apud deum est scz reuelatio. amorosa. fructuosa. rigorosa. luminosa.

Prima fuit in verbi incarnatione. Juxta est inquit.

Secunda erit in aie pmiatione. salus mea.

Tertia est i impioz condemnatione. iustitia inquit.

Quarta est in secretoz demonstratione. reuelat inquit.

Et sic dico quod est quedam reuelatio.

Grandis amoris.

Summi valoris.

Admagis rigoris.

Admagis splendoris.

Est dico quedam amoris reuelatio inestimabilis. et ista est illa que ipse deus se per carnis assumptionem hominibus reuelauit que ostendit cur de iuxta est: quia. per istam iste factus est iuxta nos in isto seculo. focus et vicinus. Juxta est dominus his qui tribulato sunt corde: et humiles spiritu saluabit. de quo Esai. xl. Reuelabit gloria domini. et videbit omnis caro pariter salutare dei. Sicut enim sol aliquis diu latet in nubilo. qui tandem clare hominibus reuelatur. Sic deus qui ab origine mundi latuerat a visibus hominum. fuit in incarnatione publice reuelatus. Lu. ij. Viderunt oculi mei salutare tuum. quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad re. gen. et glo. ple. tue israel. Ista est ergo reuelatio amoris inestimabilis.

Juxta est inquit. Amor enim inestimabilis iudicatur. quod rex iuxta pauperem velit sedere. et multo fortius quod deus voluerat per incarnationem iuxta homines homo corporis apparere. Judi. ix. Constituerunt regem abymelech. iuxta querat que est in syche. Deinde dico. quod est quedam dei reuelatio valoris incopabilis. Et ista est illa que deus se reuelat a iabus qui sunt in paradiso. se eis per visionem beatificam intimando et salutem perpetuam influendo. Et hoc ostendit cum deus. Salus mea. Esai. xiv. Israel saluatus est in domino salute eterna. Unde de tali reuelatione dr. i. Cor. ii. Hos autem reuelata facie gloriam dei speculantes. transformamur a claritate in claritate.

Ista est ergo reuelatio valoris incopabilis. Deinde dico quod est quedam dei reuelatio rigoris intranspabilis. Juxta est inquit mea. et ista est illa que deus reuelabit in iudicio abscondita et occulta hominum fallacium et malorum que recte sunt sicut torueta que infra testam suam taliter se occultat: quod nihil de ipsa vix penitus preter testam. quoniam tunc in aqua calida ponitur tunc offendit et manus et pedes. et sic quicquid sub testa latuerat reuelatur. Sic vere multi sunt ita inuoluti in vita ista in testa cuiusdam exterioris fecte conuersationis: quod malefacta ipsorum non possunt nec inspicere. nec cognoscere. Sed per certo in die iudicii. quoniam in aqua calida eterne miserie bullient. tunc omnia que in ipsis latuerant reuelabuntur caput sue male intentionis pedesque sue male affectionis omnibus intuitibus monstrabunt. iuxta verbum saluatoris. mat. x. Nihil est operatum quod non reueletur occultum quod non sciatur. Tunc enim omnis usurarioz contractus falsus reuelabitur. Tunc hypocritarum cooperta. falsa intentio manifestabitur. et quicquid in conscientia latuerat: quod non per confessionem vel contritionem deletum est. ibi coram cunctis viuentibus offendet. Ideo bene consulit. Eccli. j. Ne fueris hypocrita in conspectu hominum. ne forte adas et reuelent deus absconsa tua in medio synagoge. j. Cor. ii. j. Dies osu declarabit. quia igne reuelabitur vniuersum opus quod fuerit. Iustitia inquit mea. vix in preceptis. In conspectu gentium reuelabit iustitiam suam. Ista est ergo reuelatio rigoris intranspabilis. Insuper dico quod est reuelatio splendoris inobfuscabilis. et ista est illa que deus prophetis et sanctis secrete reuelauit futura. Et hoc est quod ostenditur in verbo reuelabit. Quia sicut dicit in preceptis. Dominus reuelabit condensa. in templo eius omnes dicent gloriam. Et est

sciendum quod reuelatio secretorum dei voluntatis magis consuevit fieri simplicibus quam sapientibus. Admagis humilibus quam sublimibus. magis pauperibus quam diuitibus. Sicut ad literam videmus de prophetis et apostolis: qui fuerunt valde de modico statu. id est de humili plebe. Amos enim fuit pastor. petrus piscator. paulus persecutor et cetera. Spiritus ubi vult spirat et cetera. Sicut enim sol solet semper diuersimodum nubium se diuersimode reuelare. et inde est quod semper quod nubes magis est rara vel clara. densa vel spissa sol clarius vel turbulentius in ea reuelatur. Sic semper quod deus inuenit mentem humanam dispositam sibi per reuelationes et inspirationes amplius intimas. Delectum enim infusum in profundum maris. clarificat totum mare. ibique facit reuelari et apparere illa que prius latitabant. Sic vere gratia dei effusa in profundo cordis. ibidem reuelat et manifestat illa que pertinent ad salutem. vix de deo dicit. Dani. ij. Quod spiritus reuelat profunda et abscondita et nouit in tenebris constituta. et lux cum eo est. Et ista sunt preter illos que reuelationes et occultos manifestationes querunt ab alijs quam a deo. sicut sunt augures et sortilegi. et demonum consultores. cum tamen solus deus sit ille a quo omnis spiritalis reuelatio procedit. vix Ephe. j. Deus dat vobis spiritum reuelationis in agnitionem eius. Et sic patet quod multiplex est reuelatio diuina. s.

Luminosa.

Rigorosa.

Gloriosa.

Et amorosa.

Et sic dico quod est quedam reuelatio diuina valde mirabilis et cetera. Secundo principaliter dico quod est quedam reuelatio humana valde laudabilis: et ista est illa que reuelatur et io que homo reuelat per suam sacerdotibus. Quia predicator reuelat dei voluntatem auditoribus. Prelatus reuelat periculosum incommoda subditis inferioribus. Peccator enim debet esse sicut infirmus qui vix infirmitatem non verecundatur discreto medico reuelare pro opportuno remedio apponendo. sic et peccator sacerdoti preceptis. Reuelat domino vias tuas. et Hier. ij. Tibi enim reuelavi causas meam. Luce. ij. Reuelent ex multis cordibus cogitationes. Predicator etiam debet esse sicut preceptor. qui edicta regis alijs annunciat et reuelat. vix. quilibet sciatur voluntatem principis. vix agnoscat quilibet quod facere teneatur. vix predicator loquens deus dicit. Esa. xlij. Dedit te in fedem populi mei ut suscitares terram. ut possideas hereditates dissipatas. et dices his qui in carcere sunt exite. et his qui in tenebris sunt reuelamini. Quod tamen est preter multos predicatorum. Nesciunt enim que herbas quibus se purgat per inuidiam solet occultare. nolensque alijs reuelent. Sic sunt multi predicatorum et doctores qui herbas salutiferas quas cognoscunt. secreta scientiarum que sciunt. bona verba et doctrinam. sermones et libros quos habent: que ecclesie possunt esse necessaria ad purgationem spiritualium avarum: nulli volunt conicere vel reuelare: sed potius abscondere et celare. et tibi solummodo reservare. Judi. xiiij. Noluit reuelare quod mel de ore leonis assumpsit. Quod enim leonis christi quo me diate nobis loquitur est sacra scriptura. mel vero quod exinde sumitur est scientia et doctrina: Prelatus etiam est sicut canis qui latratu solet feras et latrones perdere. Et etiam sicut saura parua lacertula: qui saltando super faciem hominis dormientis solet serpentis insidias reuelare quod ad flatum pertinet subditorum pericula et hostium spiritualium insidias prouidere. et ipsas subditis vel latratu predicationis: vel saltu bone operationis sagaciter demonstrare. Esa. xxiij. Reuelabit opimentum iude. et sic dico: quia ista est reuelatio triplex humana que est laudabilis. Tertio principaliter dico: quod est quedam reuelatio mundana que est damnable: et ista est illa quam habent predatores et simularum. et suorum criminum ostentatores. Isti enim nihil sciunt celare. quin etiam quicquid habent in corde siue bonum siue erit. siue malum volunt omnibus reuelare. Ista enim sunt cuidam lapidi qui dicitur quod est talis conditio super positi capiti dormientis facit eum coiter reuelare omnia secreta

creta cordis. Sic pccato facit proditio. Quia sicut dicit Prover. xj. Qui ambulat fraudulenter reuelat archana. Ita et facit hypocrisis et simulatio. seu et iactantia seu elatio: q. s. tales quicquid habet de bono semper voluit alijs reuelare. Ezech. xij. Destruam parietem et reuelabo fundamentum. Isto etiam modo facit detractio et diffamatio q. semper consuevit reuelare omnia vitia aliorum contra illud Leui. xvij. Turpitudinem patris matris filij neptis sororis fratris. et non reuelabis. Istud et facit malorum iactantia et ostentatio: q. s. voluit omnibus reuelare mala sua. Esa. xxvj. Reuelabit terra sanguinem suum. Istud et facit luxuria et infectio q. s. secreta impudencie discoopit. Unde de luxuriosis dicit Leui. xx. Occidant ambo: q. turpitudinem suam reuelauerunt. Et sic igitur dico q. est quedam reuelatio mundana que est damnabilis. Quarto dico q. est quedam reuelatio eterna que est tristabilis. et ista est illa qua de reuelabit in iudicio et in inferno cuncta abscondita malignorum. Et quia etiam ira dei et rigor sue iustitie q. modo non percipiunt ipsi mali eisdem reuelabunt in futurum. Roma. i. Reuelabit ira dei super omnem impietatem et in iustitiam. Sed de tali reuelatione vide. s. de. Denique. Et bec igitur de reuelatione sufficiant. Vide. s. de. appere. ostendere. manifestare. et similibus.

Reuereri. reuerentia.

Nota q. reuereri idem est q. dubitare. Et ideo reuerentia ut communiter accipitur pro honore cum quadam dubitatione exhibitio vel impensio. licet quibus accipiat pro confusione vel terrore.

Nota igitur q. est dare Reuerentiam.

Humilis et subiecti.

Mobilis et perfecti.

Flebilis et deiectionis.

Primo dico q. est reuerentia hominum humilium et subiectorum. et ista est illa qua viri humiles et subiecti solent alios et maxime superiores. seniores. et meliores honorare et reuereri. et eisdem cum reuerentia in gestu. situ. ordine et affatu submittere. Genua enim facta sunt flexibilia ut ad reuerentiam possint curuari. Manus et brachia flexibilia sunt ut ad exhibendam reuerentiam possint coniungi. Etiam caput et collum ut ad reuerentiam valeant inclinari. Vult enim deus q. maiores. meliores. seniores. et doctores. potentiores et superiores ab alijs honorentur. Et q. inferiores iuniores atq. minores ipsos honorent et reuerant. et q. eis cum reuerentia submittantur. Hebr. xij. Pres inquit habuimus eruditiores et reuerabamur eos. q. d. decet filios reuereri pres. et ignaros reuereri doctores. Exemplo vituli qui teste Plinio. Voce et vultu populi salutant. Sic debemus locutione et opatione nos reuereri maiores. j. Cor. xv. Vigilate iusti et nolite peccare. Ignorantia enim dei quidam habet. ad reuerentiam vobis loquor. Quod certe est contra multos irreuerentes devios et perversos. De quibus dicit Luce. xvij. q. deus non timebat et hominem non reuerabatur. Silas. s. leoni q. d. non posse flectere collum. Et et filius elephanti q. sua genua nunquam flectit: q. s. isti nec per reuerentiam caput submittere. nec per humilitatem genua sua possunt flectere: q. s. neminem reuereri seu honorare voluit. figurati in illis vince dominice cultoribus de quibus dominus dicit Mat. xij. Reuerentiam inquit filii mei. que tibi sibi missum reuerenti non fuerunt. sed potius occiderunt. Quia pccato cultores vince domini. i. mundi rectores. iustos qui filij dei sunt misericordes non reuerent sed potius persequuntur. Tamen ipsi dicere videntur illis Sap. ij. Non parcamus vidue nec veterano. nec reueremur canos multi temporis. vñ Baruc. iij. Non sunt reuerenti senes. neque puerorum miseri sunt. Et loquitur de crudelitate hominum furore armatorum. q. s. nec senes reuerent nec iuueni misereant. Cuius tamen contrarium faciunt animalia bruta. quod cum naturali instinctu faciem hominis reuerent. Sicut de lamia monstro marino valde crudeli dicit q. si homines capere possint ipsum occidit. Tamen naute qui in mare descendunt per anchoras: quoniam retete sunt. et periculis. si lamiam viderint mortuos se putant. Re-

mediu tamen habet. q. quod diu monstrum illud recto vultu et apertis oculis respiciunt. ipsos nunquam tangere audet. Et ideo monstrum directe aspiciendo retrocedit et ad nauem retrocedendo refugit et saluat. Cuius simile dicitur de leone. In hoc enim apparet q. reuerentia faciei humane exhibet: qua. s. se dignior sentit atq. videt. Multo igitur fortius nos qui rationem habemus debemus alios digniores et meliores nobis reuereri. et ipsos tanquam venerabiles et reuerendos honorem debitu impetiri. Vñ ergo docet sap. Eccl. xxij. Audi tacens et pro reuerentia accedet tibi bona gratia. Adolesces loquere in tua causa ius cum necesse fuerit. Et aduerte q. reuerentia inuenit duplex. s. Actiua de qua dixi illa. s. qua quis alios reueretur. et dicitur venerans aut reuerens. Passiua. qua quis ab alijs veneratur. et dicitur venerabilis seu et reuerendus. Viri. n. nobiles et prudentes. honesti pariter et potentes reuerendi dicuntur. Et loca et diuina et sancta. et et sanctorum reliquie. seu festa dicuntur similiter veneranda sicut Exo. xxxij. fecerunt lamiam sancte venerandis. Et Numeri. xxvij. Dica primitiuorum venerabilis et sancta erit. Hic tamen nota q. multi videntur venerabiles seu reuerendi. q. non sunt sed potius contemnendi. sicut sunt hypocrite similes ydolis q. dii reputantur et non erant. De quibus dicit Baruc. vi. Non sunt dii inquit. non ergo reueremini eos. Mali enim non attendunt ad reuerentiam status sui. et ideo merentur a domino derelinqui. Sicut dicit Eccl. xxxij. Remittit de proximo suo. et cuius perdidit reuerentiam derelinquet ab eo. Patet igitur q. est reuerentia hominum humilium et subiectorum seu discretorum. Secundo dico q. inuenit reuerentia hominum nobilium et perfectorum seu deuotorum. Et ista est illa qua viri sancti et iusti deus super omnia reuerent. ipsi quique timeant et honorant atq. magnifice venerant. Iuxta illud Hebr. xij. Seruiamus inquit placetis deo cum metu et reuerentia. Et hinc dicit placentes deo: q. s. tales reuerentes et tremuli deo placet sicut de Josia p. ij. Paral. xxxij. vbi dicit. Quia inquit audisti verba voluminis huius atq. emollitum est cor tuum. fessum quid. Reueritusque faciem meam scidisti vestimenta tua et fleuisti. ego quoque exaudiui te dicit dominus. Et hinc dicit. Exaudiui te. Quia pccato deus per ceteros tales reuerentes exaudit. Sicut de populo legis Hebr. v. q. exauditus est per sua reuerentia. Quod tamen est contra illos q. deum non timeant reuerent seu honorant. De quibus dicit. Paral. xxxij. Non est reuerentia ammon. faciem domini sicut reueritus est manassas per eius. Ista est igitur reuerentia hominum nobilium et deuotorum. Tertio dico q. inuenit reuerentia hominum flebilium et danatorum seu et miserorum. Et sic reuerentia idem est q. confusio seu timor: q. s. mali semper sunt in confusione. miseria et timore. ps. Confundantur et reuerantur quiescentes animas meas. sequitur. Induantur confusione et reuerentia qui maligna loquuntur super me. Et sic ergo p. q. triplex reuerentia reperitur. Vide infra de secundicia. et de veri. Et infra de salutare. Et. s. de honorare et. Quia tamen reuereri quibus sumus per vereri. Notabis si vis q. veri est idem q. timere seu et dubitare. Et sic dic q. vereri in bono non sumitur et in malo. Tamen nota q. iusti reuerent.

Precedentem diuinitatem.

Precedentem iniquitatem.

Nunc presentem calamitatem.

Defluentem prosperitatem.

Imminentem festiuitatem.

Igitur vereatur et reueratur a iustis diuinitas q. summe prestat Eccl. vij. Cognoui q. erat bonum hominibus timere deum qui reuerent faciem eius. Ite vereri debet iniquitas q. factis insidet. Et sic dicit Job. x. Terebar omnia opera mea sciens q. non parceres delinquenti. Quod tamen est contra multos: q. s. non verentur pauperes opprimere et gravare: sicut Job de seipso dicebat Job. xxx. Ab hominibus me et longe fugiunt a me. et faciem meam conspuere non verentur. Innocentes occidere et turbare. sicut. s. ij. Adac. iij. dicitur de andronico q. ontiam etiam datus dextris peremit non veritus iustitiam. Item vereri debet calamitates que presens affidet sicut scilicet Job de sua presenti ca-

Reuerti.

lamente dicebat Job. iij. Anteq̃ comedaz suspiro. sequitur. Quia quod timebaz euenit mihi qđ verebar accidit. nōne dissimilauit: nōne filii: nōne quieuit: reuit sup me tribulatio. ¶ Itē vereri d3 p̃speritas que parū residet. Unde Eccl. x. Qui gloriat in substantia paupertatē vereat. ¶ Itē vereri d3 festiuitas si qñ cui ter. vii. ij. Macha. vi. d3 de illis sanctis Machabeis. Qđ verebant ppter religionē sibi met auxiliū ferre. ¶ De malis aut dic cōuerso. q. s. ipsi nihil verentur ppter p̃sumptuositatem quā habent. dicētes. s. illud Eccl. xxiij. Quis inquit me videt. tenebre circundant me et nemo circūspicit me quem verear quasi diceret nullum et. Vide de verecundia et.

Reuerti. reuertēs. reuersus.

Nota qđ in scriptura potest multiplex reuersio reperiri. Inuenitur enim Reuersio.

Xpi ascendentis.
Cordis penitentis.
Culpe redeuntis.
Carnis morientis.
Vite renascentis.

¶ Et sic possūz dicere qđ Christus reuertitur ad patris gloriāz. Penitēs reuertit ad patris gratiam. Peccator reuertitur ad culpe meritiāz. Caro reuertit ad mortis miseriam. Natura reuertit ad resurrectionis victoriāz. Christi reuersio fuit in sua ascensione. de qua Thob. xij. Tēpus est vt reuertar ad eū qui misit me. Penitēs reuersio est in sua cōuersione. vñ Dsee. iij. Reuersus fuit filij israel et querēt dominū deum suū. Culpe reuersio fit in metis obstinatiōe et peccati reuersio fit in culpe iteratione. vñ Dsee. vij. Reuersi sunt vt eēt absq̃ iugo. Et Ace. ix. Reuersi sunt vt facerēt malū. Carnis reuersio fit in mortis dissolutione. de qua Job i. Audus egressus sum de vtero matris mee: nudus reuertar illuc. Vite reuersio fit in vltima resurrectione. de qua potest dici illud eccl. i. Dicitur sol rōccidit. et per circulos suos reuertit. Et sic ergo dico qđ in scriptura reuersio accipitur Aliq̃ pro.

Christi reascensione.
Gratie renouatione.
Culpe iteratione.
Mortis dissolutione.
Vite restitutione.

¶ Dicam⁹ ergo primo de reuersione xpi reascēdentis. Christ⁹ enim fuit sicut aquila qđ in arduis locis h3 nidum. et sursum est solita in altis montib⁹ habitare. Et iō si ad terras p̃ preda descēderit. ibi diut⁹ nō restabit. qñ imo statim assumpta p̃da sursum solet reuerti. et ab infimis fugere et diuerti. fuit et xps sol qđ in mane sup nostrū emispermum orit. ibiq̃ mūdum illuminādo aliq̃ diu labit. et finaliter p̃ ymbriā terre a nr̃is visibus occidit et abscondit. et i crastino iterū reuenit et reuertit. fuit insup xps sicut cyconia qđ in hyeme nidū suū solet dimittere: et ad remotas regiones trāsire sed tandem in estate solet ad nidū quē dimiserat reuenire. et ibi pullos facere et nutrire. Sic carissimi xps qđ est aquila ppter regiā maiestātē qđ est sol ppter nūciā claritatē. qui est cyconia: que. s. iuxta domos hoīm nidificat ppter eximiam caritatē. altam rupem et nidū paradisi reliquit. et p̃ p̃da sanctorū patrū de inferno liberādo. hic inferius ad remotam mundi regionē nup in hyeme. i. in die natiuitatis intrauit. ibiq̃ p̃sona oriens mundum p. xxiij. annos illuminauit. et tandem modo in estate ad propriū nidum et domicilium reuertēs. iterū vñ venerat reascēdit dicēs illud Thome. x. Reuertar in terrā meā in qua natus sum. Ubi aduerte qđ Christus reuersus fuit per ascensionem. s.

Ad maiestātē supne platiōis. Reuertar inquit. Ad vbertatē eterne possessionis. In terrā inq̃t meā. Ad ciuitatē p̃ne successiōis. i. qua inq̃t natus sum. Iste ergo reuersus fuit in sua ascensione. Post victoriā ad statū honoris vt coronet⁹ Reuertar. Post miserā ad locū valoris vt facietur. in terrā inquit meam. Post trinitiam ad locum amoris vt conloquet⁹. in qua inquit natus sum. Dico ergo qđ iste reuertitur ad itatū honoris post victoriā. Et hoc osten-

ditur cum dicitur Reuertar. Rome enim antiquitus legati et milites quando contra hostes reipublice victoriā habuerant. victor solebat a populo vñ bis eidem occurrente et obuiante mirabiliter honorari. et super currum quē trahebāt quattuor equi candidi solebant in urbem recipi: et oēs captiui quos in bello ceperat solebāt ad currū ipsi⁹ alligari. et sic cum hymnis et laudibus solebat honorabiliter acceptari. Sic vere xps qui ab urbe paradisi a deo patre ad istū mūdū legat⁹ missus fuit. vbi in plio crucis de lucifero triūphauit. et captiuos sanctos patres de ei⁹ dñio accepit ipsosq̃ secū ad urbē paradisi reuertēs traxit et duxit. Iuxta illud Thiere. xlij. Reuertit faciā captiuos elam. vbi in curru nre humanitatis cū quattuor eqs. i. cū quattuor corporis gloriificati dotib⁹ itroiuit cui et reuertēti ppls ciuitatis. i. collegiū angelorū applaudens victorie redeūtis. obuiā veniēs multipl⁹ honorauit. Iō d3 de ipso in ps. Qđ ipse ascendit in altū capitiuā duxit captiuitatē. Reuertar inquit. vñ zach. j. Reuertar in hierlm. et Ero. iij. Reuertar ad fratres meos. et Luc. xj. Reuertar in domū meāz vñ exim. Et sic igif dico qđ iste reuertit ad statū honoris post victoriā. Reuertar inq̃t. sup. de plio cū corona. vel de plio ad honorē. qđ sicut d3. j. Thi. ij. Nō coronabit nisi qđ legitime certauerit. ergo supponit qđ xps qđ legitime certauerat in reuersione ad celū debuerit coronari. ij. Reg. xix. Reuersus est rex pacifice in domum suam. ¶ Deinde dico qđ iste reuertit ad locum valoris post miserā. Et hoc ostenditur cū d3. In terrā meā. Terra. n. nomē est fertilitatis et abūdantiē et vbertatis: q. s. nō est elementū ita secūdū sicut terra vt in ps. d3. Terra dedit fructū suū. Et iō p̃ terrā bñ pōt intelligi celi fertilitas et felicitas denotari: vbi pōt oīm abūdantiā repiri: q. s. sicut pegrin⁹ dū vadit p̃ mūdū solet multa sustinere qđ tandē ad terrā suam reueniens et reuertens solet bonis q̃ plurimis abundare. Sic xps qui in pegrinatiōe hui⁹ mūdi sustinuerat multa mala. et magnis penis fuerat aliquoties fatigat⁹ debuit mō qñ ad terrā suā paradisi reuersus fuit infinitis opulētis et gaudijs redūdare. Terrā inq̃t meā. Vñ pōt ex poni illud ps. Spūs em̃ reuertet in terrā suā. Ibyludines em̃ que de terra suā in hyeme egrediunt in terram longinquā. in estate itez reuertunt. Sic xps qui de terra opulēta paradisi fuit egressus. ad eandē terrā in p̃nti tpe est reuersus eccl. xij. Reuertet. puluis in terram suā. Iste ergo reuertit ad locū valoris post miserā. ¶ Deniq̃ dico qđ iste reuertit ad locū amoris post angustia seu tristiā. Et hoc ostendit cū d3. In qua natus sum. Iō em̃ naturaliter diligit locū natiuitatis sue. et nullus vt cōiter maior amor qđ inter illos qđ de eodem sanguine. vel p̃fia generantur. Et iō qñ dicit qđ ibi natus est: bñ supponit ibi esse locū dilectionis et amoris. Colūba enim locū in quo nata est naturaliter diligit. et si alibi deferatur. illuc reuertit atq̃ redit. Et inde est qđ in egypto colūbe ad loca remota portant et cū necesse est litere eis sub alā ligant et volari permittuntur et sic per se ad locum natiuitatis vna cū dictis literis reuertuntur. Quis sepe contingat qđ anteq̃ attingant reuersionis sue terminum ad hostibus propter literas sagittantur. Christus igitur est columba qui in locum natiuitatis sue paradisi et sinum patris naturaliter diligit. Et ideo qñ ad terrā remotā hui⁹ mundi p̃ gabrielis ministrū portat⁹ fuit ibidē spūs sc̃tus literā nre humanitatis sibi cōiungit et alligauit. quā ad terrā natiuitatis reuertēs hodie trāsportauit. In cui⁹ th̃ itinere ipsum hostis. i. iudeorū populus mortis aculco sagittauit. In qua inq̃t natus sum. vñ Ezech. xxi. Reuertere in vaginā tuā o mūcro dñi in locū in quo creat⁹ es. in terrā natiuitatis tue. Et. ij. Reg. xix. Reuersus est berzellai in locū suū. vbi ostendit ministeriū sue ascensionis. Reuersus est. fastigiū sue plationis Berzellai. qđ interpretat fortitudo mea. Refugiū sue possessionis. Locū inq̃t suū. Uel

Uel dic q̄ ibi ofidit virtus sue cōditionis. **R**ezellai: Actus sue reditionis. **R**euerfus est. Status sue plationis. In locū suū. Sic igit p̄z quō rps reuerfus fuit. Ad locū amozosuz t amicabilē. Ad locū fructuosuz t delectabilem. Ad statū gaudiosum t honorabilē. Ista igit est reuersio numinis ascēdētis. Et hoc est p̄mūz principale. ¶ Sēdo principalr dico q̄ est reuersio hominis penitētis. t ista est illa qua hō reuertit a pctō. vel qua reuertit a bono cōmutabili ad bonū incōmutabile. **A**lialia. n. q̄uis carcant rōne: istam tñ habent industriā q̄ optime sciunt reuerti ad domicilia sua. quāq̄ ad remota spacia multoties trāferant. Sicut p̄z generalr de auiibus t de bestijs vniuersis. **A**ldulto fortius ergo hō vtens rōne si p̄ pctm a domo sua q̄ est ecclesia t cōitas fidelium recesserit. t in longinquam regionē peccati pegrinatus fuerit. nunq̄ d̄z p̄ dei obliuionē taliter puerit. nec inter mūdi negocia taliter diuerit. qn̄ illic sciat reuenire p̄ p̄niam t reuerti. Ad hoc **E**sa. lv. dicis. Derelinquat impi⁹ vias suam. t vir iniquus cogitationes suas t reuertat ad dñm t miserebit eius. Et **E**zech. xviij. d̄z. Et quare moriemini domus israel. Sequit. Reuertimini t viuite. Et loquit ac si diceret. vel pastor loqueref omi erranti t ad hostipitiū reuerti nolēti t se lupoz t latronum piculis exponēti. Peccator em̄errat sicut ouis q̄ p̄it. t tñ reuertit ad domum dedignat. nisi boni pastozis. p̄dicatozis vel p̄lati diligētia reducat. Et ideo omnibus peccatorib⁹ generalit̄ loquit scriptura dicēs. Et quare moriemini t c. Ubi ofidunt tria ppter q̄ a pctō ad p̄niam est generalr reuertēdum. s. ppter quoddam. **D**ānabile nocumētū. p̄mū pbat mortis occasio. **A**mabile legamētum. casio. Et quare moriemini **N**otabile documētus. ni inq̄t. Sed scdm̄ p̄lis cōiunctio. Dom⁹ inq̄t israel. Sed tētiū dulcis instructio. Reuertimini inq̄t t viuite. Ista. n. tria bñ cōsiderata faciunt reuerti hōiem a pctō scz p̄periculum terrozis qd̄ declarat. Quare inq̄t moriemini. Tenaculū amoris qd̄ alligat. Dom⁹ inq̄t israel. Dom⁹ em̄ accipit p̄ cognatione. Ista est **V**ocabulū dulcoris qd̄ p̄dicat. Reuertimini inq̄t t viuite. Igitur dico q̄ reuerti debem⁹ p̄ p̄niam ad dñm vt caueamus nocumētum eterni terroris. Quare inq̄t moriemini. q. d. nisi reuertamini parata est vobis mors eterna. Videmus em̄ q̄ a lalia bruta dum p̄sentiūt picula. nūq̄ volūt vltra p̄gredi. s. retrocedere potius t reuerti. Istud videm⁹ de aliq̄bus eq̄s q̄ citius se p̄mitterēt lamari calcarib⁹ q̄ vltra p̄cederēt p̄ntibus insidijs vel latronib⁹. **H**omines et non libet̄ p̄ illā viā incedūt p̄ quā t in qua p̄decessores suos p̄isse vel cecidisse cognoscūt. **P**isces insup t et boues illū locū abhorrent t fugiūt. vbi aliquos pisces t boues occisos fuisse vidēt. t vbi eorum sanguinē cernūt. Sicut em̄ dicit **S**enec. in puer **R**uina p̄cedentiū posteros docet. Et q̄ incedenti p̄ viā vitioz paratū est piculū mortis eterne. intantū q̄ quilibet p̄t videre ibidē p̄decessores suos cecidisse. t etiā p̄isse t nullū tute ibi transiuisse. merito debem⁹ istud piculum timere. t iniquoz p̄cedentium mortē t sanguinem abhorre: t a tali viā p̄ p̄niam retrocedere t abire. Et quare inquit moriemini. q. d. mortui estis si p̄ceditis. saluati si reuertimini vel reditis. Sicut em̄ d̄z **E**zech. xviij. Non vult deus mortē peccatozis s. vt conuertat t viuat. **J**ō consult **E**zec. xxxij. Conuertimini a vijs vestris pessimis. Et quare moriemini. figura de **J**ozā. de quo d̄z. iij. **R**eg. viij. Tulnerauerunt viri iozā q̄ reuersus est vt curaret. Igit̄ reuertēdū est vt caueam⁹ nocumētum eterni meroris. Quare inq̄t moriemini. q. d. defect⁹ v̄t erit si moriamini ppter defectū nō reuertēdi. Isterū dico q̄ reuertēdum est ne dissoluamus tenaculū amoris. Et hoc ofidit cum d̄z Domus israel. Domus. n. accipit p̄ cognatiōe vel p̄ cōgregatione. q̄ oia significant amorē. Et iō qñ rogat q̄ dom⁹ israel ad dñm reuertat bñ videt supponere. vt l. mōi reuersio ex amore t amicitia cōpleat. Dom⁹

israel. Iuxta illud **A**bb. j. Erit dom⁹ Jacob ignis t domus ioseph flāma. flāma. n. t ignis ardorē dilectiōis designat. Sicut. n. naturalr omnia libet̄ reuertunt ad illa q̄ diligere tenent. t maxime ad illa a quib⁹ originale principij sortunt: qz. s. res de facili reuertunt ad naturā p̄iorē inde est q̄ filius satū postq̄ diu vagatus fuerit ad p̄rem reuertit. t ei⁹ mādatis necessarij subiugat. sicut de filio p̄digo exēplū habem⁹. **L**u. xv. Qui postq̄ oia cōsumpsit ad p̄rem suū sicut ad vltimū refugij reuersus fuit. Sic: nos deū sicut p̄fz. t creatorē. t originālē omniū fundatorē diligere debemus. ipm⁹ naturalr diligim⁹ vt t tenemur hinc est q̄ si ab ipso p̄ pctm recessimus. necesse est q̄ pro dicto amore repando ad ipm⁹ p̄ p̄niam reuertamur. Dom⁹ inquit isrl. iij. **R**eg. xx. Reuertere in tabernacula tua isrl. Ad qd̄ ip̄e et deus monet nos dicēs aie peccatrici illud **H**iere. iij. Tu aut̄ fornicata es cū amatorib⁹ multis. tñ reuertere ad me t ego suscipias te. Qd̄ tñ est cōtra obstinatos qui nec amore paterno nec dolore iter no. nec labore c̄terno p̄st mēueri q̄ ad dñm debeant regredi vel reuerti. Quis em̄ p̄dalis ad aucupē clamātem voce nō reuertit. qñ in v̄tī contrarij statib⁹ delectat. qñ plus debito ipinguat. vel et qñ laqueis strim⁹ gis vel ligat. Sic hē pctōres ad deum p̄rem suū dedignant reuerti p̄dicta triplici rōne. s. ppter ventus supbie que ip̄os agitat. ppter carnalitātē luxurie q̄ ip̄os impinguat. Et ppter laqueū auaricie q̄ ip̄os detinet t alligat. Istit em̄ tribus rōnibus pctōres in vitijs indurant. ita q̄ reuerti ad dñm non dignantur **H**iere. v. Indurauerūt facies sup̄a p̄trā. noluerunt reuerti. **I**hō sic ergo. s. reuertamur ad dñm. qz ip̄e cepit t saluabit nos t c. ne dissoluamus ligamētū amoris. ¶ **R**ursum dico q̄ est reuertēdum vt implicam⁹ documentum valoris. Et hoc ostendit cum dicit. Reuertimini t viuite. Istud enim saluberrimum est documentum. Deus enim in his docet imperat. t promittit. Reuertimini inquit t viuite. ac si diceret. Reuertimini t viuetis. Reuersio enim a deo causat mortem. Reuersio vero ad deū causat vitam. Unde **E**zechiel. xxxij. **V**iuo ego dicit dominus deus. nolo mortē impij sed vt reuertat impius a via sua t viuat. Et notandum q̄ ista reuersio est faciēda propter multa. quia videlicet per ipsam. **A**cquiritur honesta pulcritudo. **P**romittitur salutis certitudo. **D**imittit̄ culparum turpitudō. **P**rocuratur diuina gratitudo. **R**oborat̄ humana fortitudo. **R**enodat̄ amoris vicissitudo. **R**enouat̄ virtutum plenitudo. **P**reparat̄ anime quietudo. ¶ Reuertimini igit. qz p̄ hoc acquiris honesta pulcritudo. p̄ reuersionē em̄ ad deū efficit̄ homo pulcer t honest⁹ t sūme delectabilis ad vidēdus **E**sa. xxx. Reuertamini t q̄scatis t salui eritis. vñ **C**an. vi. Reuertere sinamitis vt intueamur te. ¶ Itē quia p̄ hoc p̄mittit̄ salutis certitudo. **E**sa. xxx. Reuertimini t salui eritis. ¶ Itē qz p̄ hoc dimittit̄ culparū turpitudō. **U**ñ **E**cl. xviij. Reuertere ad dñm t auerte ab iniusticia. ¶ Itē quia p̄ hoc p̄curat̄ diuina gratitudo **E**saie xij. Reuertent̄ egyptij ad dñm t placabit̄ eis. ¶ Itē quia p̄ hoc roborat̄ vigoris fortitudo. vñ **D**aniel. x. **H**unc reuertat vt p̄lier aduersus principē regis p̄sarū. ¶ Itē quia p̄ hoc renodat̄ amoris vicissitudo. **U**ñ dñs dicit **M**alach. iij. Reuertimini ad me t ego reuertar ad vos. ¶ Itē qz p̄ hoc renouat̄ virtutis sanctitudo. vñ **J**ob. xxxij. Cōsumpta est caro eius a sup̄plicijs. reuertat̄ ad dies adolescētie. t **E**zech. xvi. Tu aut̄ t filie tue reuertimini ad antiquitatē tuaz. ¶ Itē quia p̄ hoc preparat̄ aie quietudo. j. **R**eg. x. Reuertere ergo t vade in pace. Bene ergo dicit. Reuertimini t viuite. qz scilz p̄ talē reuersionē acquirunt̄ vita gratie. t vita glorie. Et ista carissimi sunt contra

Renocare

f

Reviews

Benocera

Bidans rifiu

Ridere. Plus

sus taz in bono signific

risus uultuum. s. risu
Geni & iocunditati

Spes: sollicitudo
Amor: caritas

Glorie et felicitatis.

¶ Item inuenitur r

Stultitie & fatuitatis.

Saudj 7 alacritatis.

Jactantie ⁊ pompositatis.

၂၅၈၁၉

Ignauie et dubietatis.

Blandicie et fallacitatis.

Derisionis et peruersitatis.

Dissimulationis et tepiditatis.

Temporalis consolationis et prosperitatis.

Dico ergo primo quod ridet iusti propter spem futurorum et locunditatem. et sic abraha spe future plis legis risisse.

Secundum. **Gen.** xviij. Cecidit abraha in facie suam et risit. audit. s. quod erat filius geniturus. et sic iusti in tribulatione ridet pro eo quod eterna premia tandem sperant. **Job.** v. In ualida et fame ridebis et bestiam terre non formidabis.

Tertio dico quod iusti ridet propter amorem et propter caritatem. unde. **Eccl.** iij. dicitur. Si irriserit ridet. **Gen.** xviij. vbi dicitur. quod risit daniel et tenuit reges. Et sic videtur sara risisse in partu suo filii sui ysaac dicens. **Gen.** xxi. Risum fecit mihi dominus. et ideo filium suum ysaac nominauit. qui interpretatur risus. **T**ertio dico quod iusti ridet propter eternam gloriam et felicitatem. et iste est risus et gaudium beatorum. de quo **Luc.** vi. Beati qui nunc fletis quia ridebitis. **S**ardinia enim insula habet quandam herbam que dicitur risus apum. quia pro certo in insula celi que proprie dicitur insula: quia ibi non intrat nisi per fluctus tribulationis: est hec herba glorie eterne. que risus apum dicitur pro eo quod apes.

Iusti risu huius consolantur. **Prov.** xxiij. Fortitudo et decor indumentum eius et ridebit in die nouissimi. **I**sti sunt ergo diuersi risus bonorum. **S**ed tertio ad risum malorum dico quod aliqui ridet per stulticiam et iniquitatem seu fatuitatem. **Prov.** x. Quasi per risum stultus operatur scelus. **T**ertio aliqui ridet per gaudium et alacritatem sicut voluptuosi et immundi prosperitatibus et uanitatibus. **Eccl.** i. de quibus **Eccl.** xxiij. Narratio peccantium odiosa. et risus illorum in delictis peccati. **T**ertio aliqui ridet per iactantiam et pompositatem. **Eccl.** xxi. fatuus in risu exaltat uocem suam. **C**larus autem sapiens uix tace ridebit. **T**ertio aliqui ridet per scripturam et dubietatem. Et sic risit sara credens impossibile quod posset parere tam antiqua. **Gen.** xviij. Risit sara post ostium et tandem negauit dicens. non risi. **T**ertio aliqui ridet per blandiciam et fallacitatem. sicut sunt adulatores. **Eccl.** x. In risu faciunt panem. **T**ertio aliqui ridet per derisionem et uobositatem. et sic dicit **Job.** l. Quana sunt opera et risu digna. et sic etiam loquitur **Job.** xxi. Sustinete me ut ego loquar. et post mea si videbitur uobis rideate. **T**ertio aliqui ridet per dissimulationem et tepiditatem. Et tales sunt quidam qui nihil habent seueritatis in moribus. de quibus dicit **Eccl.** viij. Melior est ira risu. quia per tristitiam uultus corrigitur animus delinquentis. **I**tem aliqui ridet per mundi consolationem et prosperitatem. **I**sta enim est sicut herba que dicitur apum risus que interficit hominem ridendo. unde **Prov.** xxiij. Risus dolori miscetur. et extrema gaudij luctus occupat. et **Luc.** vi. De uobis qui nunc ridetis. quia plorabitis et sufficit ergo de risu tam in bono quam in malo. **Eccl.** i. de gaudio. et leticia.

Rigare. Nota quod rigare est aqua seu re humecta vel liquida aliquid irrigare. **S**ed uide supra. de irrigare. ubi dixi satis plene.

Ripa. Nota quod ripa idem est quod litus fluminis seu maris. illa. scilicet extrema pars terre que aqua immediate contingit. Cum igitur ripa sit illa pars terre per quam de aqua ad terram solidam subintrat. possum dicere quod cum mare vel fluuius significent.

uitam mortalem.

Statum vitalem.

Culpam letalem.

Mundum venalem.

Statum mortalem.

Possum notare quod per ripam designat mortis conclusio que uiam terminat. Culpe corruptio que mentem fulminat. Sancta conuersio que corda ruminat. Celi possessio que uirtus germinat. Regis instructio que mores seminat. **P**rimo igitur est dare ripam mortalis conclusionis.

mors enim ripa est et terminus huius uite: quia quando de mundi amaritudinibus et fluctibus exis. tunc ad ripam terre solide. hoc est dictum. ad terram et ad sepulcrum. seu et ad extunc inuariabilem et solidum mortis statum tanquam ad finale terminum peruenit. quod. scilicet. figurat. **Exod.** ij. ubi dicitur. Quod in monte moysi expositus est in carecto ripe fluminis. Quia per certo in monte. scilicet. natura. deponit nos finaliter in carecto seu in hardudinetis fluminis. hoc est de actu in conclusionem fluminis huius uite. et supra ripam torrentis. id est in ripa et litore mortis. **Gen.** i. finaliter est status et repositio nostre carnis. **Gen.** i. **Thelphico.** d. iij. **Reg.** ij. quod ipse reuersus stetit in ripa iordanis cum pallio belie. **Thelphico.** n. est deus: pallium autem ipsius humanenature datum est sudarium. **Thelphico.** ergo. id est. quilibet mortalium hoc reuersus. id est. qui reuertitur de hoc mundo. cum tali pallio in ripa iordanis. id est in statu mortis stat. ubi finaliter seu penitenter perseuerat. **Eccl.** xlvij. **E**durrit inquit me et conuertit me ad ripam torrentis. **I**sta est ergo ripa mortalis conclusionis. **S**ecundo dico quod est ripa letalis corruptionis. Et sic per ripam intelligitur peccatum: quia. scilicet. istud est finis et meta. et etiam litus et ripa ubi fluuius gratie et mare penitentiae terminatur. **P**iscis. n. sine aqua non uiuit. et ideo qui per uolentiam fluctuum et ventorum ad ripam et ad harenam peruenit. necesse est ut moriatur. Sic homo qui ad ripam thares nam peccati peruenit. oportet quod spiritaliter moriatur. ut sic de aia peccatrice dicat illud iohannis. xij. **A**roher sita est in ripa torrentis arnon. **A**roher. n. interpretatur vacuatio. et signat animam gratia vacuata. **A**ron interpretatur anathema erroris vel ymago tristitie. et signat peccatum. quia reuera ciuitas aroher. id est. aia gratia vacuata. super ripam arnon. id est. super statum peccati ponitur. ibique sedet sicut et firmatur. hec est ergo ripa letalis corruptionis. **T**ertio dico quod est ripa vitalis conuersionis. id est. ripa penitentiae ad quam nauis alit quod per fluctus peccati uagata erat. applicatur finaliter et saluatur. et ab eterne mortis et damnationis periculo liberatur. **R**ipe. n. fluminis ut conuertit hinc harenas squalentes. hinc herbas virentes. hinc fluctus ingentes. Et vere dico quod penitentia vel religionis status continet squalorem siccitatis et asperitatis. virorem honestatis et virtuositatis. fluctus bone operationis et bonitatis. **Ezechie.** xlvij. Ecce in ripa torrentis ligna multata. Et **Daniel.** xij. Duo alij stabant. unus hinc super ripam fluminis. et alius inde ex altera ripa fluminis. Ligna enim multa. id est. multe uirtutes et merita in ripa religionis et penitentie inueniuntur. et ibi angelus. id est. uiri angelici conuersantur. hec est ergo ripa vitalis conuersionis. **Q**uarto dico quod inuenitur ripa finalis saluationis. Et ista est paradisi. que scilicet est finalis terminus seu ripa ubi fluctus et labores huius seculi terminantur. ut sic de beatis possit dici illud **Gen.** xij. **P**ascebantur inquit in ipsa amnis ripa in locis uerbis et virentibus. **Q**uinto autem si vis dicere quod inuenitur ripa realis instructionis. et ista est sacra scriptura. **I**sta est enim ripa fluminis imperscrutabilis voluntatis diuine. In qua. scilicet. ripa bibunt homines et iumenta. id est. docti et indocti. Unde illud predictum **Daniel.** xij. Ecce inquit duo alij uidelicet angeli stabant. unus hinc super ripam. et alius inde ex altera ripa fluminis. quia reuera scriptura duas habet ripas. scilicet hinc et inde hoc est dictum. duplicem intellectum. **I**dem uidelicet et subtilem. **I**bi igitur duo angeli. id est. duo genera hominum. docti. scilicet. et indocti et alij hinc solidum cibum: alij inde lac simplicis eruditionis hauriunt et sufficit. uide de litore.

Ritus. Cum ritus nihil aliud sit quam mos. observantia. conditio. siue modus. Et est dare ritum iustum et tolerabilem. Sanctum et admirabilem. **S**tilitum et detestabilem. **R**itus tolerabilis est iustorum secularium. **A**dmirabilis seu obseruabilis est religiosorum et ecclesiasticorum. **R**itus detestabilis est virorum criminalium. **P**rimo ergo dico quod est dare ritum supportabilem et tolerabilem et iste est ritus mos et modus et obseruantia secularis. iste. n. si in pluribus est fugiendus.

Riuus.

duus. est tñ ad cuitandum scandaluz tolerandus. Et p̃lo. f. samaritanor. de quibus dicit. iij. Reg. xvij. q̃ deum quidē colebant ritum tñ gentis sue yñ origina- liter p̃cefferant obseruabant. Mula. f. seculares licet deus colant fidē credēdo. diuersos tñ ritus. diuerse na- tōes seruant. se quilibet alteri p̃ferendo. Quilibet. n. in sua secta. ritu t̃ obseruantia credit saluari. Et ideo oportet dei iudicio reseruatōs cum patiētia tolerari. sicut ē de scismaticis videm⁹ t̃ de grecis quos ecclia tolerat patiēter t̃ maxime de georgianis. armenis. nu- bianis. t̃ grecis. quorū diuisiones certe male sunt t̃ vi- tandē. sicut ē singularitas rituum atq̃ morum inter fideles t̃ catholicos est vitanda t̃ vnitas t̃ cōitas ob- seruanda. iuxta illud Thime. xv. vbi d̃r sic. Taz inquit indigene q̃ peregrini eodē ritu offerēt sacrificia. vnū erit p̃ceptum atq̃ iudiciuz tam vobis q̃ aduenis ter- re. Est igitur dare ritum supportandum t̃ tolerabilē.

B

¶ Secundo dico q̃ est dare ritum admiranduz t̃ ve- nerabilē. t̃ iste est ritus obseruantie ecclesiastice t̃ fi- dei. t̃ etiam ritus religionis t̃ honeste conuersatōis. Unde de ritu bonorum ecclesiasticorum t̃ religiosorū dici potest illud. j. Paral. xxiij. Separatus est aaron vt ministraret in sancta sanctorū ipse t̃ filij eius i semi- pternum. t̃ adoleret incēsum dñō s̃m ritum suuz. se- quitur in fi. ca. Corāpōmimo custodiant obseruatōes tabernaculi federis t̃ ritum sanctuarij. Idic posses di- cere de diuersis t̃ mirabilibus ritibus orientaliū re- gionum quos p̃teru sanctitatis obseruant. sicut scilz est apud colūbū vbi hoies p̃e fatua deuotione p̃deo suo se occidunt. seu ē trucidantes. sub curru ydoli se supponunt. Sicut ē de illis qui filios suos dñs suis immolant t̃ offerunt t̃ amores dei sui sibi t̃ filijs an- teponunt sicut insuper de illis mulieribus que in ro- gum maritorum mortuorum cum ipsis comburende viue se iniiciunt. t̃ vt curi ip̃o ad aliud seculū trāseāt seip̃as cum eodem cōburunt. sicut t̃ multa alia similia narrat marcus paulus. oiosus. t̃ odoricus. de mirabilibus orientis. q̃ tamen ad propositum p̃nt adduci. q̃ si isti p̃ fatuas. crudelitates dñs suis. i. de- monibus tam incredibilia faciant. equum tñ t̃ cōfo- num rōni videt. q̃ nos iuste t̃ rite credendo. vero deo debitas obseruantias faciamus t̃ q̃ amore ipsius ri- tus sanctos t̃ tolerabiles obseruemus. Bñ ergo di- cit ille ietro socero suo moyfi. Exodi. xxiij. vbi ait sic. Esto populo in his que ad deum p̃tinēt vt referas ad eū q̃ dicunt. Ostendatq̃ populo ceremonias ritumq̃ colendi. t̃ bñ dicit. Cerimonias ritūq̃. q̃. nō est inco- ueniēs si diuerse religiōes t̃ ecclie. diuersos t̃ varios hñt ritus dum tñ oēs sint ritus t̃ obseruantie catho- lice t̃ diuino cultui oportune. Ezech. xliij. Idic dicit domin⁹ de⁹. Ibi sunt rit⁹ altaris. Et breuiter dic q̃ cir- ca altare. hoc ē i statu religiōis t̃ ecclie. inueniunt rit⁹.

Arcte penitentie.

Pure cōtinentie.

Deuote obseruantie.

Sumēde eucharistie.

¶ De ritu p̃ntēpōt dici il- lud Thie. xij. Si q̃s hoc ri- tu nō fuerit expiatus. pibit aia ei⁹ de p̃plo suo. De ritu hō cōtinentie pōt dici illud Thie. viij. Colle inqt leui- tas de medio filiorū israel t̃ purificabis eos iuxta ritū hñc. Aspergant aqua lustratiōis. t̃ radant oēs pilos carnis sue. Rit⁹ em̃ cōtinentie req̃rit q̃ hō a socie- te seculariū sepe aqua lacrimarū lustrēt t̃ expiet. t̃ q̃ pili carnis sue. i. oēs carnales motus rejiciant. ra- dant t̃ abstergant. De ritu etiam deuote obseruantie sicut. f. ritus obseruantie festoz d̃r Ero. xij. Custodie- tis diē istū ritu p̃petuo. De ritu insup sumēde eucha- ristie dici pōt illud qd̃ de agno pascale d̃r. Ero. xij. Ju- rta quē ritū tolletis t̃ hedū. imolabitq̃ hedū vnuer- sa multitudo filiorū israel t̃c. Sed qd̃ certe multi sunt q̃ rit⁹ tabernaculi. i. ritus t̃ obseruantias religionis t̃ ecclie nunq̃ tenēt. s̃ ad rit⁹ seculares t̃ fatuos se trā- portant. t̃ in gestu t̃ in habitu. actu pariter t̃ affectu ritibus secularib⁹ t̃ morib⁹ se gubernāt. sicut de filijs israel. d̃r. iij. Reg. xviij. Qd̃ coluerunt deos alienos t̃

ambulauerunt iuxta ritū gentium. Et potissime reli- gios⁹ cleric⁹ nostri qui excurrant t̃ circūcidunt ves- tes suas ad ritum t̃ formam iuuenūz secularium fa- tuoz p̃nt dicere illud. Sef. xxiiij. Si circūcidamus masculos ñros ritū gētis imitantes. t̃ substantia eozū t̃ pecora cuncta q̃ possident nostra erunt. Itō sic. sed obseruemus ritus religionis t̃ ecclie debitos t̃ hos- nestos dimittamus seculares ritus inutiles. sup̃uas cuos t̃ funestos. iuxta illud Judith. xxiij. Achior reli- cto gentilitatis ritu credidit deo. vt sic ipsis dicat il- lud Leui. viij. Septem inquit diebus finitur cōsecre- tio. sicut in p̃ntiarum factum est vt ritus tabernacu- li cōpleretur. die ac nocte manebitis in tabernaculo obseruantes custodias dñi. vt t̃ dicatur illud. ij. Pas- rali. xxv. Omnis ergo cultura dñi rite cōpleat. Pas- tet igitur q̃ est dare ritum admirandum t̃ venerabi- lem. ¶ Tertio vero dico q̃ est dare ritum cuitanduz t̃ detestabilem. Et iste certe est mos t̃ ritus hominūz impiorū. t̃ potissime ydololatrarū t̃ hereticorū. t̃ diuersis ypocrisibus t̃ suspectis obseruantis dedis- torum. sicut de prophetis baal dicitur. iij. Reg. xviij. q̃ clamabant voce magna t̃ incidebant se iuxta ritū suum cultris t̃ lanceolis. Et breuiter dic q̃ mali se- quuntur Ritum.

Popularis insolentie.

Secularis auaricie.

Singularis obseruantie.

¶ De ritu insolētie popularis quō. f. omnes mali ip̃s sequi nituntur patet de iasone de quo dicitur. ij. Ma- cha. iij. Qd̃ post principatū receptū cōtribules suos ad gentile ritū trāferre cepit. Quia reuera illi qui in hoc mūdo diuitias t̃ principatum habēt cōtribules suos. i. filios t̃ amicos ad sup̃stuos mūdi ritus trāsf- ferre student. De ritu auaricie secularis. dici pōt illd̃ ij. Para. xxiij. vbi d̃r. q̃ ille pessimus rex achaz ado- leuit incēsum in valle benon t̃ lustrauit filios suos in igne iuxta ritum gentiū. quas interfecit dñs. Lustra- re. n. in igne nihil aliud est q̃ ardore auaricie p̃ viri- bus filios atq̃ subditos inflāmare. De ritu insup ob- seruantie singularis quē. f. ypocrite obseruant t̃ a cōi- ritu aliorum se separant pōt dici illud. ij. Macha. xj. Audiuimus inquit iudeos nō cōsensisse patri vt trāsf- ferrentur in ritum grecorū. Sic igitur p̃ q̃s est dare ritum. tolerandum. venerandum t̃ detestandū. Tūde vbi mos. modus. cōsuetudo t̃c. similia.

Riuus. riu⁹. Cū riu⁹ nihil aliud sit q̃ p̃flu- uij aquarū fluētiū de flumine. vel de fonte. Possumus notare breuiter q̃ in scriptu- ra inueniunt multe species riuorū. Sunt em̃ Riu⁹.

Cruoris t̃ afflictionis.

Heroris t̃ compunctionis.

Dulcoris t̃ compassionis.

Splendoris t̃ discretionis.

Saporis t̃ vegetationis.

Caloris t̃ fruitionis.

Fetoris t̃ infectionis.

Raberis t̃ vegetationis.

¶ Dico igitur q̃ inueniuntur riu⁹ cruoris christi pas- sionis per varias plagas sicut per quosdā riuos. vñ Deuter. viij. dicitur q̃ pro potando populo in deser- to deus eduxit riuos de petra durissima. Petra au- tem erat christus. sicut dicitur. j. Cor. x. ¶ Item inue- niuntur riu⁹ meroris in cordis cōpunctiōe. Et isti ri- u⁹ nihil aliud sunt q̃ profluvia lacrimarum. Joel. iij. Super riuos iuda ibunt aque. Juda. n. interpretatur confessio vel cōfiteus. qui. f. debet habere riuos t̃ p̃- fluvia lacrimarum. ¶ Item inueniunt riu⁹ dulcoris in fraterna cōpassione. Homo enim cōpassi⁹ t̃ pi⁹ ad modum fontis sem̃p cōsueuit ad alios beneficia sua effundere sicut quosdā riuulos pietatis. iob. xxxij. ¶ Petra fundebat mibi riuos olei. ¶ Itē inueniuntur riu⁹ splendoris sanctis p̃s diffusionē. De fonte enim sanctis p̃s proueniunt ad nos inferius septem dona. ¶ Esa. fj.

Esa. xj. Percutiet dominus fluvium in septem riuus ita vt transeant p eum calciati. Isti sunt riuus sup quibus debet crescere et vegetari. anime deuote. et ibidez fructificare. **eccl. xxiij.** Quasi rose plantate sup riuos aquarum fructificate. Isti sunt riuus spiritualis doctrine in sacre scripture apertione quibus est anima rigada et in quibus spiritualiter est pascenda. vnde **Ezech. xxiij.** Pascas eos in montibus israel et in riuus et in cunctis sedibus terre. Item inueniuntur riuus valoris in celi beatificatioe. Et isti sunt illi riuus eterne glorie quibus anime in patria superius irrigant in qbus perpetuo delectantur. **Deutro. viij.** Dominus introducet te in terram bonam. terram riuorum. aquarum atqz fontium. Item inueniuntur riuus fetoris in carnis infectione. et de hoc dicitur **Exod. vij.** Et tende manus tuam super fluuios. riuos et paludes. Item inueniuntur riuus laboris in mudana prosperitate. i. possessioe. Isti sunt riuus bonorum huius mundi qui fluunt et defluunt. **Amos. vij.** Defluet quasi riuus egypti et. **Uide. s.** de fluuiis. de aqua. de fonte. et infra de roie.

Rira. Nota si vis breuiter q rize fugiende sunt et vitande multiplici ratione. Quia fouent natam discordiam. Continent stultam faciundiam. Reuelant struam infamiam. Generant promptam iniuriam. Rira enim est discordie nutritrix. Stultitie nutritrix. Infamie dictrix. Iniurie factrix. Est dico discordie nutritrix. odia enim et discordie et iracundie etiam inimicie nutriuntur et generantur et continuantur per riras. **Proverbiorum. xviij.** Qui meditatur discordias diligit riras. qui sapiens est suscitatas mitigat. Est etiam stultitie nutritrix. Multa enim stulta verba dicuntur in riris. **Proverbiorum. xviij.** Labia stulti immiscet se riris. Est insuper infamie dictrix seu et reuelatrix. vnde **Eccl. vi.** Est amicus qui conuertitur ad amicitiam. et est qui odium et iram et conuicia denudabit. Est nihilominus iniurie factrix. Quia pro certo ex riris in belgis multe iniurie et violentie solent sequi **Eccles. xxvij.** Effusio sanguinis in rira superborum sufficit. vide vbi iracundia discordia. lis. contentio. vel tumultus et.

Roboam. Nota q roboam successor atqz filius salomonis fuit rex israel. Sed quia superbe locutus est populo. et quia audiuit consilia iuuenum et reliquit consilia seniorum. sicut dicitur. **iiij. Regum. xij.** Ideo. x. tribus ab eo recesserunt et hyperoboam in regem elegerunt. et solum due tribus. videlicet iuda et beniamin roboam adheferunt. Interpretatur enim roboam impetus vel latitudo seu etiam dilatans populum. seu etiam dissipans populum. Igitur si per roboam vis intelligere bonum principem aut prelatum. dic q iste est successor et vicarius salomonis. idest pacifici Jesu Christi. **iiij. Regum. xj.** Dormiuit Salomon regnauitqz roboam. Iste enim licet sit sui populi dilatator. fit tamen quandoqz q a hyperoboaz. idest a malis et aduersariis impugatur. Et q etiam quandoqz magna pars sue potentie sibi subtrahitur et aufertur. Quia etiam de isto roboam legitur. **iiij. Regum. xiiij.** q quinto anno regni sui ascendit contra eum sesac rex egypti. ita q vt eo recedente thesauros templi roboaz sibi dedit. Boni enim multotiens a malis succubunt et a proprijs subditis regno et prelatura priuantur et mali loco eorum succedunt. vnde. **ij. Paralip. xiiij.** dicit. Quod viri vanissimi et filij belial congregati sunt ad hyperoboam et preualuerunt contra roboam filium salomonis. quod scilicet potest applicari ad prelatorum et maiorum electioes. quia pro certo ibi solent viri vani et impij ad hyperoboam inuicem conurare. proprium regem et heredem. idest iustum et bonum electum dimittere. et cum hyperoboam. i. cum aliquo insufficienti et impio conuenire et contra roboam. i. boni electi iustitiam preualere. Si vero per roboam velis fatuuz principem designare. dic q iste sit electus in locum salomonis. idest regis vel pla-

ti mortui substitutus. qui. s. Solet.

Sapere de sensus gloria.

Contemnere sana consilia.

Incurrere bella trasuaria.

Regere sine modestia.

Presidere cum senicia.

Amittere regni imperia.

Sic certe dico q mali principes et prelati in sensus gloria non solent vigere. **ij. Paralip. xiiij.** Porro roboam erat rudis et corde pauido. Item isti sana consilia non solent habere: quia scz magis sequuntur cosilia iuuenum q senum. **Unde. iiij. Reg. xij.** dicitur. q hie roboam adhibuit adolescentes qui nutriti fuerat cu eo. et non acquieuit consilio senum. Item bella trasuaria solent sustinere: quia vt conuenter tales nunq sunt in pace. sz in cotinuis discordijs. litibus seu gueris. **iiij. Regum. xiiij.** fuit bellum inter roboam et hie roboam cunctis diebus. Item omni prudentia seu modestia hi solent carere. Et ideo roboam interpretatur impetus: quia. s. no moderate sz impetuose regnant. vnde **Eccl. xlvij.** Dormiuit inquit salomon cum patribus suis. et dereliquit post se de semine suo gentis stultitiam minutum sensum roboam. Item ple ni senicia solent presidere: quia scilz tales per crudelitatem dissipant subditos atqz grauant. Ideo roboam interpretatur dissipans populos. vnde de isto roboam legitur. **iiij. Regum. xij.** q ipse respondit populo. **Pa**ter meus occidit vos flagellis. ego aut cecidz vos scorpionibus et. Et io sequitur q isti solent dominia diu non tenere: quia. s. tales vel moriunt vel deponuntur. sicut. s. de roboam dictum fuit. Sufficit.

Roborare. robur. Robustus. Nota q

cu robur nihil aliud sit q fortitudo et stabilitas. possumus breuiter trans eudo notare q in scriptura inuenitur robur diuine firmitatis. humane bonitatis. Tyrannice potestatis. Dyabolice prauitatis. Robur dominicz est venerandum. Canonicum est amplexandum. Tyrannicum est detestandum. Demoniacu est formidandum. Dico ergo primo q est quoddam robur qd dz admirari seu et venerari. Et istud est robur diuine potentie. qd tm est q a nullo pot concuti quod etiam tantum est q p ipm pht omnia alia roborari. sicut dauid de se dicebat. **ij. Reg. xxiij.** Dns petra nica et robur meuz. **Uti Job. ix.** Sapiens corde est et fortis robore. Et ibidem. si fortitudo queritur. robustissimus est. Secdo dico q est quoddam robur humane virtutis et constancie. quo. s. iusti sunt fortes et robusti ad resistendum teptationibus: ad subsistendum tribulationibz. et ad insistendum bonis opationibus. **Iosue. j.** Confortare et esto robustus valde. vnde dauid **dz. j. Reg. xvj.** Uidi filiu ysai fortissimum reboare. viru bellicosum et. Uide eaz supra de dauid. Et nota q ad spirituale robur habedu plura sunt necessaria et proficua. videlicet.

Clementia lenificatiua.

Prudentia modificatiua.

Consultatio deliberatiua.

Exhortatio fortificatiua.

De clementia enim legitur **Prover. xx.** q misericordia et veritas custodiunt regem et roborabitur clementia thronus eius. De prudentia no dicit **Prover. xxiij.** q sapientia edificabitur domus et roborabitur prudentia. De consilio autem **dz. Prover. xx.** q cogitationes consilij roborant. De exhortatioe aut **dz. Job. xvj.** Consolarer vos sermonibz et roborarem vos ore meo. Ad corroborandum em cor populi in plio valde facit exhortatio ducum et tubicinaru. Et io ad istud robur exhortat **dns. Deu. xxxj.** Confortare et esto robustus. et. **Reguz xij. dz.** Roboramini et estote viri fortes. Tertio dico q est quoddam robur. quod dz detestari. et istud est robur mudane potestatis et potentie tyrannorum. qd pculdubio est detestandum. quia istud.

Rogare.

Per superbiam erigitur.
 Per auariciam accenditur.
 Per pestilentiam destruitur.
 Erigit dico p supbias Eze. xviij. Elevatu est cor tuu in robore tuo. Et accendit p auariciam. Job. xviij. Attenues fame robur ei. Et destruit p finales pestilentiam. qz sicut dicit Eze. xv. Robustos moab obtinuit tremor etc. Hier. li. Devoratu est robur eorum facti sunt quasi mulieres. Istud est ergo robur qd dicitur detestari. Quarto xpo dico qd est quoddam robur quod dicitur fornicari. et istud est robur demonum. Unde de demonibus videtur loqui deus in figura gad. Eze. xxxvij. Veniet inquit latera aquilonis. et totus robur eius. et multi populi tecum etc. Et sic patet qd est quadruplex robur. Unde supra de fortitudine bona et mala. Et vide vbi vir. et vbi potentia etc.

Rogare. Nota qd rogare idem est quod precari. orare petere. requirere. supplicare. et est rogare officium.

Humilitatis.
 Sedulitatis.
 Flebilis.
 Penalis.
 Crudelitatis.
 Utilitatis.
 Sagacitatis.

Revertit ergo dico qd debemus deum rogare cum cordis humilitate. Tanta enim est nostra infirmitas et ipsius dei sublimitas qd bene requirit qd in eius rogatione debeat humilitas inveniri. Ira. n. leonis dicitur mitigari. qm homo coram ipso ad terram prosternitur. sic ira dei contra homines tepet quando homo coram ipso ad adorandum prosternit et humiliat. i. Mach. x. Rogabant dominum prostrati in terram. Item rogari dicitur cum grandi sedulitate. Multum. n. valet deprecatio insti assidua. Iaco. v. ergo si non sit assidua nihil valet. vñ Luce. viij. dicitur pharisei rogabant dominum solliciti ut sanaret filium centurionis dicentes. Dignus est ut hic ei prestet etc. Item rogari dicitur cum mentis flebiliter. Denote. n. et flebiliter est deprecatio facienda. Osce. xij. Invaluit ad angelum et confortatus est. fleuit et rogavit eum. Item rogari dicitur cum penitentie penalitate. Jejunare enim et penitentiam facere debemus si impetrare volumus quod rogamus. Dan. ix. Posui faciem meam ad deum rogare et deprecari in ieiuniis. Item rogari dicitur cum firma credulitate. fides enim ad obtinendum quod petis summe est necessaria. iuxta illud. Quicquid orantes petitis. credite quia accipietis. vnde Luce. xxij. Ego rogaui pro te petre. ut non deficiat fides tua etc. Item rogari dicitur cum intentionis utilitate: qz scilicet quicquid rogare volumus debemus illud pro nostra vel pro proximi utilitate rogare. Et sic debemus rogare gratiam concordie et gloriam. De gratia potest dici illud Act. ij. Rogavit ut elemosinam acciperet. De concordia dicitur in ps. Rogate que ad pacem sunt hierusalem. De gloria vero potest dici illud Jo. xij. Rogabant dicentes. Vñc volumus Iesum videre. Item rogari dicitur cum discreta sagacitate: quia. s. sagaciter et discrete sunt orationes faciende. Necesse est enim plura considerare. s. proprium meritum. arduitate negotij. rem de qua agitur. personam a qua petitur. Debemus ergo cogitare sagaciter ut scilicet rogemus illud quod necessarium est. et ab illo qui potest replere. omne quod necessarium est scilicet a deo non a dyabolo: vel a mundo quod contra ydolatrias est et fortiligos qui invocant alium qd deum. vnde Esaie. xlv. Rogant deum non salvantur. Et Sap. xij. Pro sanitate infirmum invocat. et pro vita mortuum rogat. Non sic ergo. sed sagaciter rogemus illum: qui scilicet potest proficere et mutare deum. j. Esdre. viij. Rogavimus dominum et cuent nobis prosperis. Ista igitur de rogare sufficiant. Unde. s. de oratione et similibus.

Roma. Romanus. Cum roma fuerit autem spiritualiter caput orbis. multa certe possent temporaliter dici de rome.

Mobilitate.
 Antiquitate.
 Strenuitate.
 Fidelitate.
 Malignitate.
 Cupiditate.
 Pompositate.
 Finali calamitate.

Mobilitas a deis est fundata.
 Antiquitas est a troja nata.
 Strenuitas cunctis est prelata.
 Fidelitas nunquam est mutata. et est. s.
 Malignitas nunquam est pacata.
 Cupiditas nunquam est saluta.
 Pompositas est semper elata.
 Calamitas cunctis est monstrata.

Quot et quanta de romanis virtutibus et vitiis posset tangi. si fas esset moralia dimittere et ad hystorica me transire. Ille enim excellentissimus hystoriarum phus tytus liuius cui certe in stili nobilitate. brevitate. et difficultate nemo est secundus. quem et be. Hiero. in prologo biblie de eloquentia commendat in libro suo de romana hystoria quem ego licet indignus ad requisitionem dñi Johannis incliti francoz regis non sine laqueis et sudoribus in linguam gallicam transuli de latina tot et tanta miranda repperi. de prudentia. constantia. fide et amicitia romanorum. Et etiam quandoque de ipsorum discordia. invidia. superbia. et auaricia. et alijs vitijs qd plerumque virtutibus sunt admixta. qd ut verum fatear audivisse de alio quocumque populo familia non recordor: quia tamen in hoc opere tractare de hystoriciis non intendo. cum istius libri materia sit moralis. remitto lectorem hystorica cupientem ad ipsius tytum liuium. et ad trogum pompeium. iustinum pariter. atqz florum. et etiam ad orosium qui. scilicet romanorum hystorias tractauerunt. Et etiam ad innocentium qui certo in libro suo de miseria conditionis humane et romanorum vitijs multa dixit. Moraliter ergo dicam qd roma que fuit orbis caput. et que interpretatur magisterium frangens. tonans et sublimis. seu tonitruum aut sublimitas. potest moraliter quatuor designare: scilicet quedam locum interiore. Lucus exterior. Statum inferiorem. Situm superiorem. Lucus interior est noster animus qd intus latitat. Lucus exterior est mundus pessimus qui foris habitat et qui iustos fatigat. Status inferior est vitijs proximus quo iustus militat. Situs superior est polus optimus quem deus visitat. Primum ergo dico qd per romam potest intelligi humanus animus qui est interior. Sicut enim romae antiquitus fuit impator. papa. clerus. senatus consistorium. aduocati. cardinales et auditores. ita qd ibi iustitia tunc vigeat. Sic dico qd in animo seu in anima viri iusti habitat impator. i. libera voluntas. papa. i. ratio. clerus. i. memoria. senatus virtutum moralium. consistorium virtutum cardinalium. aduocati. i. bone affectiones cardinales diuinarum contemplationum auditores. i. bone sententie. et bona iudicia et determinationes. Et sic certe a tali roma. i. a tali perfectione virtutum poterat quilibet vir iustus dici romanus. i. virtutum plenitudine decoratus. et omnium virium rectitudine moderatus. Et sic certe de ipso dicitur illud Act. xij. Hic enim homo ciuis romanus est. Lucus ergo interior est noster animus qui intus habitat. Secundo dico qd lucus exterior est mundus pessimus qui iustos fatigat sicut enim in luto. i. in ymbroso et tenebroso nemore quandoque habitant latrones et bonos qui ibi transeunt homines depredantur. Cuius certe simile fuit romae quia sicut in varijs libris et hystorijs inuenitur multi viri boni fuerunt ibi depreffim. sicut. scilicet dicit tytus liuius de camillo. prudentissimo et fortissimo. invidia populi banito. et postea in angustia temporum contra gallos et populos hostiles reuocato. Sicut etiam patet de scipione duce quidem romano felicissimo. finaliter tamen a romano populo taliter infestato qd post tot preclaras victorias. totqz parata et parturita romanis imperia necesse habuit fugere et in exilio vitam finire. Sicut etiam patet de coriolano a romanis iniuste exulato tandem tamen cum contra eos adduxisset exercitus. solo obiectu matris. uxoris. et matronarum urbis pacatus ab obsidione destitit. Sicut. n. apud romanos binmeritis et iustis virtutibus fuit. Sic

fuit. Sic certe ipso aliquoties furore et inuidia populi nocuit. Talis pculdubio est ista exterior roma nostra videlicet iste mundus. Quia reuera sepius ptingit qd boni prudētes virtuosī. et benemeriti ab honoribus scz et dignitatibus eijciuntur. qd necessitatis tempore repetitur. vñ de expulsiōe bonorū pōt dici illd Act. xviij. Quod pcepit claudius oēs iudeos a roma recedere. vñ sic iniuste repulsi dicant de talibus romanis illud. Job. xj. cap. Quod venient romani et tollent locum nostrū et gentē. Patet igitur qd lucus exterior est mundus pessimus qui iustos fatigat. ¶ Tercio autē de significatione rome dicā qd status inferior est vitis proximis quo iustus militat. Et iste certe est status et vicus ecclesie militantis. q. s. roma dicitur. Pro eo qd realiter et imperator et papa. senatus et consiliū platorū et etiā cohabitatio fidelis et iustorū inibi reperit. vnde Lucas Actuum. xxvij. dixit sic. Cum autē venissemus romāz permissum est paulo manere sibi met. Et si vis nota qd in roma. i. in ecclesia oīz inueniri. scz

Amicitia corda confederans.

Diligentia querens et properans.

Eloquentia docens et reserans.

Patientia ferens et tolerans.

Sapientia dictans et moderans.

De amicitia confederatiua. patet. j. Macha. viij. vbi dicitur. Quod iudas machabeus misit legatos suos romani constituere amicitia. et j. Machab. xij. dicitur qd symon sumus sacerdos misit legatos suos romam amicitiam renouare. De diligentia exercitatiua dici potest illud qd paulus de discipulo suo dixit. ij. Thimot. j. Cum romam venisset sollicite me quesuit. De eloquentia insinuatua hoc est dictu de officio predicationis et doctrine. di. Actū. xij. Quod scz dominus dixit paulo. Te oportet rome testificari. Et Roma. j. dicebat apostolus. In me inquit promptū est et vobis qd rome estis euangelizare. De patientia penarū passua dicebat paulus Actū. xvi. capi. Cesos inquit nos publice indēnatos homines romanos miserunt in carcerem. De sapientia vero seu etiam de iustitia moderatiua dicitur. Actū. xxv. Non est consuetudo romanis damnare aliquē hominē priusq̄ is qui accusatur presentes habeat accusatores. locūq̄ defendēdi accipiat. Patet igitur qd ista roma seu etiam qd status inferior est vicus proximū quo iustus militat. ¶ Quarto vero tractādo de significatione rome qd situs superior ē polus optimus quē deus visitat. s. paradysus quē. s. paulus summe desiderabat dicens Actū. xix. Postq̄ fuero ibi. s. hierosolime oportebit me romam videre. Roma inquit. i. paradysum. Hec igitur de romāz romanis breui moralis sermonē sufficiant.

Ros. Nota qd ros est quedā aeris impressio frigida et humida: que in medio aeris generatur et hinc ad nos inferius deriuat. Et pōt significare multipliciter in scriptura inuenit em scz Ros

Proficiens.

Reficiens.

Inficiens.

Perficiens.

Ros qui pficit stillat a celo superior. Et iste est dei filius qui ad modū rois in maris conchiliā descendens. et ipa precioso lapide impregnantis. in beatam virginē inuisibiliter descendit. et eam precioso lapide scz xpo deorū homine fecundauit. figuratus in rore qui vellus. Sedeonis tota terra existente sicca mirabiliter madidauit. Iudic. vi. quia scz ros sancti spiritus contra naturā omnī aliarum parientium seminarū vellus istud. s. beatam virginem mirabiliter impregnauit et madidauit. de quo Esaie. xlv. Rosate celi desuper et nubes pluant iustūz. Aperiat terra et germinet saluatorem. ¶ Ros qd reficit stillat in parte posteriori. et iste est ros paradisi et dulcedo vite eterne. Quia sicut ros post occasus solis venit. ita et gloria eterna post occasum vite. et iste ille ros de quo dicitur. Gene. xxvij. In rore celi desuper et in pinguedine terre erit benedictio tua. ¶ Ros qui

pingue do mūdane prosperitatis. Sicut enim ros corruptus frumentum et alias segetes nouas solet inficere et inde gñaliter fit illa segetum pestilētia que dicitur rubigo vel erugo. quādo scilz tota spica cedit in puluerem et nigredines. Sic mundi prosperitas omnia que tangit solet ad nihilū deducere. Ros em facilius dissoluit. et fructus arboris roze madidi facilius ab arbore cadere dinoscunt. Et inde est quod ppter rois grauitatez fructus solent de nocte magis cadere qd de die. Sic vere mundi prosperitas facilius destruit. et illos quos imbuuit facilius de arbore diuine gratie cadere et corruere comprobatur. Et iste est ergo ros quo fuit intinctus. Nabuchodo. de regno eiectus et in bestiam mutatus. Sicut dicit Daniel. iij. Alligetur inquit in culo ferreo in herbis que foris sunt. et roze celi tingat. et cum seris sit pars eius in herba terre. quia proceratō tales qui de regno dei scilz de statu gratie p peccatū eijciuntur. in bestiam id est in virum bestialem et peccatorem mutant. vinculo ferreo auaricie ligantur. et cū seris. id est cum alijs crudelibus peccatoribus in herbis bonorū tēporalium cōuerfant et roze celi id est mūdane prosperitatis dulcedine intingunt se vnde ibidē Daniel. iij. dicitur. Roze celi corpus eius est infectus. donec capilli eius crescerent sicut capilli aquilarū et ungues eius. ¶ Ros qui perficit stillat in parte interiori et iste est ros. dulcedo et suauitas gratiarum que sursum est descendens a patre luminis. interiori rois faciens corda nostra. De quo Job. xxxvij. Quis est pluuie pater: aut quis genuit stillas rois. q. d. deus. Sicut enim ros occulte flante austro per influentiam lunarem in acre generatur a quo tandem herbarum superficies irrigatur et earum vires que per ardorem diurnum maruerant reparant. et in decore virore et pulcritudine renouant. Sic vere ros diuine gratie occulte et inuisibiliter per austrum et per lunam id est p spiritū sanctum et beatam virginē in acre humane conscientie generatur. ibiqz ardores temptationum temperat. Virtutes spūales reparat et virorem honestatis: et decorem puerfationis introducit et renouat. Eccl. xviij. Ardores refrigerabit ros. Et ideo breuiter de roze isto potest dici cuilibet viro iusto illud. Gen. xxvij. In roze celi desuper et in pinguedine terre erit benedictio tua. In quibus verbis ostēdit qd sicut ros naturaliter est. Lucidus. Sic et ros diuine gratie dicitur lucidus et illuminatus. Ideo dicitur. Celi. dicitur hu midus et mollificatus. Ideo dicitur. pinguedo. Dicitur frigidus et refrigeratus. Terre dicitur fluidus et fructificatus. Ideo dicitur benedictio tua. Et sic dico qd diuina gratia est Ros illuminatus q̄tum ad actū discretionis. In roze celi inquit. Ros mollificatus q̄tum ad tactum compassionis. In pinguedine inquit. Ros refrigeratus q̄tum ad motum repressionis. Terre inquit. Ros fructificatus q̄tum ad habitū deuotionis. Erit inquit benedictio tua. ¶ Primo ergo dico qd diuina gratia est ros illuminatus per scientiam et discretionē. Celi inquit quod scz rutilat illuminat. atqz splendet. Ros enim de se splendet et lucet. Ibi enim naturam speculari cum signatur aque. Sic et gratia q̄tum ad habitum scientie est lucida. et per spiritalem inspirationē splendida et fulgida. Esa. xvi. Ros lucis ros tuus. Et hoc ostenditur cum dicitur. Celi. Celi enim qui fundunt lumen. sunt. Deus. angeli. sancti. predicatorēs. boni viri et iusti. qui fundunt nobis sapientie et doctrine et scientie rorem. Genesis. xxvij. Det tibi deus de roze celi Quis dicatur. Aggei. j. quod prohibiti sunt celi ne darent rorem suū. Ros enim facit germinare. crescere. virere terram et herbam sic doctrina. Nam sicut ros quīs facilius dissoluitur effectus tamen et virtus eius in herba remanet per quas spiritualiter vegetatur et impinguatur: sicut p̄z de margarita que virtute rois in pisciū vetriculis

generat. Sic vere quia ros doctrine superficiali ter vi
deatur transire, solet tamē virtus ipsius remanere que
corda nostra facit spūaliter donis et gratijs impingua
ri et p̄ciosum lapidē. s. xpm in nostris cordibus ḡhari.
vñ. Osee. xliij. Ero quasi ros. et israel germinabit quasi
lilium. Israel interpretatur quasi vidēs deū significans
illos qui per rorem doctrine ad vidēdū dñm illustrā
tur. Iste est ergo ros illuminatiuus p̄ sciētiā et doctri
nam et discretionē. ¶ Secūdo dico q̄ gratia est ros mol
lificatiuus p̄ clemētiā et cōpassionē. ¶ Pinguedine in
quit. ¶ Pinguedo enīz q̄ mollis est et q̄ est nutrimentum
ignis. signat virtutē clemētie que ignē dilectionis nu
trit et mollit terrā et benignā reddit. i. mollit diuitem
terrenis abundantē. Et iste est ros qui mollis est et hu
midus qui est et humoris in herbis reparatiuus. et pul
lorū coruorū in nido dum nō habēt qui ipsos nutriat
de pastuius. Quia. s. dulcedo et pietas viroꝝu misericor
dium. deferūt humores bonoꝝu t̄paliuz p̄ elemosinas
et alia beneficia quibus restaurāt supplēt fouent et nu
trunt pullos coruorū. i. pauperes q̄ aliud nō habent
auxiliū. osee. vi. Misericordia nostra quasi nubes ma
tutina. et quasi ros cito p̄trāsiciens. Tiri enī miscēs
sunt sicut nubes rois in die messis. ¶ Pinguedine in
quit. vñ. Gene. xxvij. Det tibi deus de roze celi et de
pinguedine terre abundantiaz. Ista tñ sunt cōtra mul
tos qui istius rois pinguedinē nunq̄ habēt. Ros enī
flante aquilone nunq̄ inuenit bonus. Sicut enī vetus
aquilonis rorem generari nō p̄mittit immo si rorem
inuenerit ipm penitus destruit et consumit. Sic vere
frigidus vetus aquilo. i. auaricia que corda p̄ indeuo
tionem infrigidat ipsaq̄ p̄ paritātē cōgelat et indu
rat. rorem compassionis et clemētie non sinit venire.
immo ipsum solz destruere et siccare. ij. Reg. i. Adōtes
gelboe. nec ros nec pluuia veniāt sup̄ vos. Contra illō
q̄ in p̄sona doctorūz dicitur Deutero. xxxij. fluat et ros
eloquium meū. Quasi ymber sup̄ herbam. Non sic er
go sed habeamus rorem gratie. q̄ iste est ros mollifi
catius p̄ clemētiā et cōpassionē. ¶ Tertio dico
q̄ gratia est ros refrigeratiuus p̄ potētiam et repressio
nem. Terre inquit. Quia s̄z sicut terra est elementum
frigidum. sic ros ita est naturaliter frigidus q̄ ardo
renit et intēperantiam aeris refrigerat atq̄ sedat. Ros
est etiam ita potēs et virtuosus quod animalia vene
nosa de nocte parū aut nihil nocere possunt. q̄ roze
celesti membra ipsorū frigescent. Sic p̄culdubio ros
diuine gratie. Ardoꝝ carnis et animi appetitus refri
gerat. demones etiam et venenosos tyrannos ne vltra
debitū noceant cōtēperat et refrenat vñ. Eccli. xliij
Ros mane obuians. ab ardore vñti humilem efficit
eum. Terra inquit. Iudicij. vj. Totum vellus sicut sit
et omnis terra roze madens. Et istud refrigeriū rois
gratie bene figurat. Danie. iij. vbi dicit. Quod cū tres
sancti pueri essent in fornace cuius flāma quadragin
tanouē cubitis ascendebat. angelus domini descēde
bat de celo et fecit medium fornacis quasi ventum ro
ris flantem. Fornax enim babilonis mundū designat
vbi flāma auaricie. luxurie. iracundie seuicie et pestilē
tie homines afficit et inflamat et quadraginta nouē
cubitis idest numero. xliij. qui constat ex septē septies
ductis hoc est dictu per vniuersitatem tēporaliū bo
noꝝu per vniuersitatem septem capitalium vicioꝝu
quia scilicet numerus septenarius vniuersitatem desi
gnat ipsos grauius cremat atq̄ grauatur. Sed quid? p̄
certo quando angelus magni consilij dei filius inter
posuit misericorditer partes suas tunc fecit medium
fornacis sicut ventum rois flantem. hoc est dictu q̄
omnes talem ardorem vicioꝝu et tormentoꝝu roze
sue gratie refrigerat et temperat et exinde fideles libe
rat soluit atq̄ saluat. Unde Ecclesia. xvij. Nonne ar
dorem refrigerabit ros? Gratia igitur est ros refrige
ratiuus per potētiam et repressionem. Terra inquit. q̄
scilicet est elementum frigidus. ¶ Quarto vero dico q̄
gratia est ros dulcificatiuus per pietatem et deuotio

nem. Et hoc ostendit cum dicitur Erit benedictio tua
Benedictio enim designat dulcedinem deuotionis.
Iuxta illud. psalm. Domine p̄e. cum in bene. dulcedi
nis. Dulcedo enī rois solet et mel in floribus. et man
na in quibusdāz gram inibus que sunt res dulcissimē
generare. Sic vere ros diuine gratie. mel et manna de
uotionis generat. et totum cor benedictione dulcificat
et irroꝝat Numeri. xj. Cumq̄ descenderet supra castra
ros descendebat pariter et man. Unde de tali benedi
ctione dicitur. Deutero. xxxij. De benedictione domi
ni terra eius. de pomis celi et roze. Sic ergo patet quo
modo diuina gratia est ros scilicet dulcificatiuus. re
frigeratiuus. mollificatiuus. illuminatiuus. Et sic pat
et quod sunt quatuor genera spiritalis rois videlicet
Ros qui perficit stillans interioris. Ros qui inficit stil
lans exterioris. Ros qui reficit stillans posterioris. Ros
qui proficit stillans superioris. Et ista de roze sufficiant
vide de pluuia et de aqua etc.

Rosa. Rosa q̄d rosa est flos fragrantissimus. pla
centissimus. amantissimus. virtuosissimus.
Cuius decor. cuius odor. cuius valor. quasi cunctis flo
ribus anteceditur. Et potest significare rosa Adariam
ecclesiam: christum et quēlibet martyrem seu iustum.
Sed quia in biblia valde pauca sunt autoritates. De
rosa omitto gratia breuitatis. Vide ergo in diuersis
locis vbi exēpla habētur de rosa. Et maxime. s. de li
centia vbi pone illa que habētur in sermone de letare
hierusalē vbi papa dat rosam auream etc.

Rota. Rota q̄d rota est instrumentum volubile et
rotundū. facilliter vertibile et mobile stre
pitum faciens et clamorem. Est enī idē rota quod cir
culus. seu spera quia inter se differant aliquo modo.
Dicamus ergo quod inuenitur

Rota naturalis.
Rota temporalis.
Rota sup̄naturalis.
Rota magistralis.
Rota scripturalis.
Rota virtualis.
Rota criminalis.
Ista enim sunt septem genera spiritaliū rotarum.
¶ Primo dico q̄ in mundo inuenit rota naturalis. et
ista est illa qua oia naturalia sunt in circulo et in rota
Celum enī et oēs orbes continue circueunt et rotant
et tunda etiā sunt et mobilia more rote. Generatio etiā
idest alteratio rerum mutatio et variatio temporum
nihil sunt aliud nisi rota. cōtinue enim voluuntur de
vno statu ad alium et semper reuēniunt in idipsum.
Unde. ij. Regū. vij. dicit q̄ bases lucerne templi ha
bebant quatuor rotas et axes ereos. Quia res natura
les que sunt bases et fundamentūz omniū. habēt qua
tuor rotas. que s̄z voluuntur. et iste quatuor rote qua
tuor humores. quatuor tēpora quatuor elementa desi
gnant. Istit enim rotis voluuntur omnia. et potissime
vita nostra et humana complexio naturalis. Iste enīz
continue mouentur et rotantur et nunq̄ in eodem sta
tu versant. Et ista est rota figuli de qua dicit Hierem. xvij.
Descendi inquit in domū figuli. et ecce faciebat opus
super rotam. et dissipatum est vas quod faciebat de lu
to. figulus enim noster est deus. Iuxta illō. Hierem.
xvij. Sicut lutū in manu figuli. sic vos in manu mea
domus israel. Iste ergo figulus deus super rotam hu
mane mortalitatis et sterilitatis vas humani corpo
ris fabricat quod tandē mors dissipat atq̄ truncat. et
sic dico quod ista est rota naturalis. ¶ Secundo dico
quod inuenit rota temporalis. Et ista est rota fortune et
mundi successus que more rote.

Alodo est alte
Alodo est basse.
Alodo vnus ascendit.
Alodo idem descendit.
Et breuiter mundus et status mundanoꝝu casuum
siue sint prosperi siue aduersi semp sunt in rotatiōe et
cōmotione

commotione ita q̄ in mutatione & conuersione isti⁹ rote quod erat superius fit inferius. & q̄ inferi⁹ sit superius & hoc potissime fit in morte & in iudicio. vbi rota mūdani stat⁹ & fortune penitus reuoluta. inferiores sicut superiores paupes diuites dep̄si sublimēs. Et ecō uerso. Magni sicut parui. diuites egeni maiores minimi. Tū de deo & eius occulta prudentia rotā hui⁹ gubernante d̄r. Eccl̄. xxxviii. figur⁹ sedet ad opus suū conuertens pedibus rotam. ¶ Tertio dico q̄ est rota sup̄nalis. Et ista est tumultus & strepitus diuinorū iudiciorū quibus terret ne deuiet rectores. Iste autē rote in ultimo iudicio sp̄aliter resonabāt. Sunt enī inter animalia q̄dam que timēt summe sonū & strepitū rotarum s̄m ipsi. Sic vere iusti valde debēt timere strepitum diei iudicii. de quo Dan. vii. Antiquus dierū sedet & libri aperti sunt. Et sequit. Rote eius ignis ascēsus flumī⁹ igneus rapidusq̄ egrediebatur a facie ei⁹. Noquitur enī scriptura more regū qui quādo vadunt ad preliū solēt facere strepitū pre multitudine currū et rotarū. ¶ Quarto dico q̄ inuenit rota magistralis. & sic p̄ rotas possunt intelligi predicatorēs & doctores q̄ more rote p̄dicando & docēdo solēt facere strepitum & tumultū ps. Vox conitui tui in rota. ¶ Quinto dico q̄ inuenit rota scripturalis. Et ista est volubilitas diuine scripture q̄ more rote pōt ad omnem partē volui s̄m intellectus & subtilitātē lectoris. figurata in rota Ezechielis. Ezech. i. & x. Que erat plena oculis ante & retro. & q̄ sequebatur animalia sancta. & erat rota in medio rote. Scriptura sc̄ta plena ē oculis. i. intellectibus varijs & diuersis. Ista tamen rota quatuor aialia. i. quatuor euangelistas sequit. inquantū quicq̄ est in scriptura totū ad quatuor euangelia ordina. Nota vero in medio rote d̄r. q̄ testamētū vet⁹ in testamēto nouo implet. & testamētum nouū in testamēto veteri figuratur vti de rotis sacre scripture potest dici illud Eze. x. Summe ignē supple caritatis de medio rotarū. ¶ Sexto dico q̄ inuenit rota virtualis. & sic p̄ rotā intelligit quilibet homo iustus velox volubilis obediēs sollicitus & attētus. de quo. Eze. i. Apparuit rota vna super terrā. Ubi aduerte q̄ hic ostēdit cuiuslibet iusti. Volubilitas cōuersationis. Mobilitas opatiōis. Agilitas cōtēplationis. Probatur p̄uersationē apparitio generosa. Apparuit inquit. Probatur cōtēplationē eleuatio virtuosā sup̄ terrā inquit nō infra. ¶ Septimo dico q̄ inuenitur rota criminalis. Et sic per rotā intelligit status malorū qui ad modū rote est valde tumultuosus. valde etiā mutabilis. volubilis & defectuosus. de quo d̄r. in ps. Deus meus pōne illos vt rotā & sicut stipulam aī facie venti. Et Ezech. xvi. A sonitu rotarū & equorū mouebūtur muri tui. Et sic igitur p̄t̄ quō rota signat s̄m simpliciter in scriptura. sufficit &c.

Ruben. Nota q̄ rubē fili⁹ iacob vn⁹. s. de. xij. patriarchis fuit ille qui balaz p̄cubinā patris sedauit qui ioseph liberare tēptauit. qui vltra iordanem possessionē accepit & hereditauit. Et qui tamē fratres suos ad plium āciuit & hostes p̄cedēs alios expugnauit. Qui s̄z interpretat vidēs filium visionis seu etiam vidēs in medio. aut vidēs p̄ medium. Ipossumus notare quod per rubē potest intelligi vir perfectus & etiam vir infectus. Vir dico perfectus quia s̄z iste est Qui fratres miseros cupit liberare Qui trans hoc seculum vult hereditare. Qui exemplariter vult p̄ambulare. Qui dei filium vult considerare. Qui se medium semper vult monstrare. ¶ Igitur dico quod per ruben intelligitur vir perfectus quia hic miseros nititur saluare. quia scilicet ruben visus fuit liberare ioseph de manibus impiorū fratrū. Sc̄n. xxxvii. Tū de ioseph in cisterna non reperto dixit. Puer non cōparet & ego quo ibo. Item iustus trans istud seculum vult hereditare sicut scilicet fecerunt illi de tribu ruben. qui citra iordanem hereditatē habere noluerūt sed vltra. sicut dicitur. Numc. xxxij. quia scilicet viri iu

sti circa iordanem qui interpreta tur riuus iudicii. id est citra riuum mortis hoc est dictu in vita ista nolun hereditatē habere. ps. Porrio mea domine sit in terra uiuentium. Et alibi. Dominus pars hereditatis mee. &c. Item iustus dicitur ruben qui exemplariter vult p̄ambulare. quia scilicet sicut filiū ruben p̄cesse runt filios israel ad prelium contra hostes. sic iusti cōtra vitia p̄cedunt exemplariter subsequētes dicētes scilicet illud. Numc. xxxij. Nunc autem dixerunt filiū ruben ipsi armati & accincti pergitus ad preliū ante filios israel. vt sic dominus dicat cuilibet tali rubē illud Genes. xlii. Ruben primogenitus meus. tu fortitudo mea. tu principius doloris mei. Tūat ergo ruben & non moriatur. Deutero. xxxij. Item iustus dicitur ruben quia dei filium vult considerare. quia scilicet ruben interpretatur videns filium seu etiam filius visionis. Genes. xxxij. genuit filium & vocauit nomen eius ruben. Item iustus dicitur ruben. quia se mediū semper vult monstrare. Medium enī & mediatorem se monstrat iustus quia scilicet semper vult esse in medio equitatis et debite iustitie constitutus. Et ideo ruben interpretatur videns in medio. aut videns per medium. Et ideo de ruben legitur Genes. xxxvij. Quod mediatorem inter fratres suos et ioseph se exhibebat inquantum ruben nitebatur liberare eum. Et breuiter de filiis ruben. id est de viris iustis constat quod ipsis Apocalipsis. vii. dicitur. De tribu ruben. duodecim milia signati. ¶ Si autē p̄ ruben vis peccatores. intelligere dic q̄ isti.

Luxurie fece maculantur.

Discordie lite perturbantur.

Iniurie verbis efferantur.

Isti enim sunt inmundi & luxuriosi. Tū Sc̄n. xxxv. dicitur. q̄ rubē dormiuit cū bala concubina patris sui. Item sunt discordes & litigiosi iudicii. v. Diuiso cōtra se ruben magna minorum reperta est contentio. Numeri. xvi. ca. Chore inuit & dathan de filiis ruben surserunt contra moysen. Item sunt verbosi & iniuriosi. vnde. Deutero. xxxij. dicit. q̄ filiū ruben fuerunt ordinati ad maledicendum. &c.

Rubor Rubedo. Nota quod rubedo s̄m quod possum inuenire.

est color igneus. color rosceus. color fulmine⁹ color sanguineus. color purpureus. Et hinc est q̄ multa potest significare. Signat enim charitatem & amicitiaz que est ignea. Treno. iij. Rubicundiores colore antiquo saphiro pulchiores. Item signat humilitatem & verecundiam que est rosea. Cantico. v. Dilectus meus candidus & rubicundus electus ex milibus. Candidus dico per castitatem. Rubicundus per verecundie venustatem. ¶ Item signat crudelitatem et scurciam q̄ est flammia. Math. xvi. Hodie est tempestas. rutilat enim triste celum. Item signat carnalitatem & luxuriā q̄ est carnea seu sanguinea. iij. Sc̄n. iij. viderūt moabite aquas rubcas quasi sanguinem. ¶ Item penalitates & patietias que est purpurea. Et sic signat martyres & sanguinem christi & martyrum. figurata in operimētō tabernaculi quod erat de pellibus arietum rubricatis. Ero di. xvi. Ideo christi martyri dicitur. Esai. lxiij. Quare ergo rubrum est indumentum tuum. Et respondet Torcular calcaui solus &c. De martyribus dicit Sap. x. quod deus transulit illos per mare rubrum & transueit eos per aquam nimiam. ¶ De rubore vero inquantum signat confusionem finalem quam damnati in inferno sustinebunt potest dici illud. Luce. xiiij. Cum inuitatus fueris ad nuptias non recumbas in primo loco. ne forte honoratio te fuerit inuitatus & dicatur tibi da huic locum. & tunc incipias cum rubore nouissimum locum tenere. Locus enim nouissimus est infernus qui scilicet cum rubore & verecundia posidetur quando in hac vita nimis p̄sumitur & ambitur Rubedo enim confusionem designat eo quod cū quis verecundia suffundit. facies ipsi⁹ rubicatur. Et

xxxij

dic si vis q̄ per mare rubrū vbi filij israel pambulaue-
runt. vbi psequētium egyptiorum piculum euaserūt
ibi tamē ipsi egyptij submersi fuerūt ⁊ perierūt. ⁊ quo
etiam transacto israelite ad terrā p̄missioni aue-
runt quā. s. obtinuerunt ⁊ possederunt ⁊ pōt designari
penitētie status vbi scilicet amaritudo est in contritioe
rubedo vero verecundie in cōfessione. quia reuera ibi
egyptij. i. demones ⁊ peccata delētur ⁊ submerguntur
ps. Excussit pharaonē ⁊ virtutē ei⁹ in mari rubio. vbi
filij israel. i. p̄fideles deuoti. s. penitētes saluantur et
liberant. Sap. x. Transulit illos p̄ mare rubrū. Et. s.
Alidacha. iij. Ademēte quō salui facti sunt p̄fēs nō-
stri in mari rubio. vbi etiā. hoc est circa maris rubi. i.
p̄nē fines iusti habitāt ⁊ cōmorant. vñ. Ruine. xxij.
dicit. q̄ filij israel figerūt tētoria sup̄ mare rubrū per-
inde insup̄ ad terrā p̄missionis venerūt. hoc est dictu
ad terram paradisi ⁊ ad statū saluationis de hoc secu-
lo pertransitur. Unde Exod. xv. Tulit autem moyses
israel de mari rubio ⁊ egressi sunt per desertum sur.
Ihec igitur sufficit.

Rubigo. Cum rubigo sit illud q̄ in metalli fer-
ri vel gladij sup̄ficie generat a quo sci-
licet splēdor ipsius hebetat. ⁊ substantia consumit ⁊ dā-
natur que etiam quādoq̄ in aquis ⁊ segetibus inuenit
Potest dici q̄ per rubiginē intelligitur pct̄n quia sci-
licet istud est qd̄ metallū. i. fortē cōsciētiam inficit. in-
fectam vero p̄ remousum corrodit. corrosam autē spūa
liter destruit ⁊ cōsumit. Ideo de anime peccatrice dicit
Ezech. xxiij. Ne inquit ciuitati sanguinū. olle cui⁹
ius rubigo in ea est rubigo eius non eruitur ea. Ista
est etiā que segetes virtutū dissipat ⁊ famē infernalis
pene procurat. Leui. xxvij. fruges terre tue rubigo cō-
sumet. Igitur necesse est q̄ talis rubigo p̄ penitētiā
abstergat⁹ avari seu metallo. hoc est dictu anime seu
cordi humano pulcritudo quam perdidit inferat. pro
uerbio. xvj. Aufer rubiginē de argēto ⁊ egrediet⁹ vas
purissimū. Nam quādo vas seu ferrum in igne ponit
tunc liquefcēte metallo rubigo ipsi⁹ adnullat. Quā pro-
certo qm̄ anima peccatrix p̄ contritiōē liquefcit. rubi-
go peccati ab eo recedit ⁊ euascent ⁊ pristina infiducia
reuerit ⁊ recrescit vñ ergo dicit Ezech. xxiij. Pone
eam scilicet ollam idē animam peccatricē super pau-
nas vacuum vt incalescat es eius ⁊ liquefcit. ⁊ rubigo
eius consumatur. Specialiter autem per rubiginem
que adheret olle et corrodit substantiam eius. potest
intelligi peccatus originale quod aie nōscitur origina-
liter adherere. ipsamq̄ p̄ motus ⁊ concupiscētiā con-
tinue molestare ⁊ nisi p̄ baptismū tergatur. totam
eius substantiam videt deuorare ⁊ p̄ damnationē eter-
nam cōsumere ⁊ grauare. Joel. j. Residū bruci come-
dit rubigo. Sufficit. Tūc de peccato.

Rubus. Nota q̄ rubus est fructum seu arbor
est ⁊ ledens ⁊ pungens. Et quia spine sue sunt recurue
vellerā ouium vestesq̄ hominum ipsam tangētis est
dilacerans atq̄ rumpens rosas tamē candidas gene-
rans atq̄ ferens. ⁊ ad medicinas varias valde valēs.
Est etiam arbor superius non se erigens s̄ ad terram
inferius respiciens ⁊ inclinans. Adedulla etiam ple-
na est ⁊ abundans. ⁊ pro pastore ⁊ pauperum edulio
rubeos fructus portans. Tales fuerunt homines pe-
nitentes ⁊ maxime heremites ⁊ anachorites etiam alij
religiosi deuoti. Quia procerto isti in desertis ⁊ solitu-
dinibus habitauerunt. spinis diuini timoris ⁊ cōsciē-
tie pungentis. cum curuitate reuerentie ⁊ honoris ar-
mati fuerunt rosas patientie ⁊ candidę pudicie flo-
ruerūt tangētes se idē subditos seu socios male ope-
rantes per correctionem leserunt ⁊ pupugerunt. fur-
sum p̄superbiā non se erexerunt sed inferius ad terrā
idē ad mortem continue respuerunt. medulla pieta-
tis ⁊ deuotionis abundauerunt. ⁊ per diuersas medi-
cinas virtutum saluti hominum valuerunt. ⁊ paupe-
res suis fructibus nutrierunt. Testat enim Plinius.

quod radix rose siluestris idē rubi contra morsus ca-
nis rabidi summe valet quia scilicet tales rubi. i. viri
sancti contra morsum canis rabidi. i. cōtra temptatio-
nes diaboli solent valere ⁊ sanitatis remedium pro-
curare. ¶ Uel si vis dic quod talis est penitētie virtus
vel etiam beata virgo que bene figurata est in illo ru-
bo qui ardebat ⁊ non comburebatur. et in quo domi-
nus moysi loquebatur Exodi. iij. Nadam inquit. moy-
ses ⁊ videbo quare non comburatur rubus. Et tamen
dictum est sibi ne appropies inquit huc. Solue calcia-
menta de pedibus tuis locus in quo stas sanctus est.
Quia reuera que rubi proprietates superius positas
p̄ cunctis habuit ardere hoc est dictu virginitatem
perdidisse visa est. inquantū scilicet filium genuit ⁊ pe-
perit. incombusta tamen mansit inquantū ⁊ in par-
tu ⁊ ante ⁊ post partum virginitatem habuit ⁊ serua-
uit Deus enim in isto rubo per incarnationem latuit
et exinde idē in carne ibi assumpta. moysi idē hu-
mano generi locutus est ⁊ p̄dicauit. rubumq̄ istum
scilicet virginem gloriosam locum esse sanctissimū de-
monstrauit. appropinquari tamen ad locū prohibuit
hoc est dictu quod inuestigari mysterium diuine in-
carnationis partumq̄ virginis ⁊ conceptionis p̄ fatuā
presumptionem fieri denegauit. Actuum. vj. Appa-
ruit autem angelus in igne flāme rubi. ¶ Sed si vis
in malo significato dic q̄ rubus est auarus ad terram
idē terrena inferius inclinatus aculeis rapine ple-
nus. ⁊ tam gentium. hoc est dictu vicinorum vellētib⁹
idē possessionibus trahendis ⁊ rapiendis intentus
fructibus tamen bonis. idē bonis operibus vacuus
oīni soliditate fortitudinis ⁊ virtutis priuatus. Luc. vj.
Neq̄ em̄ de spinis colligūt ficus. neq̄ de rubovinde-
miāt vinū. Sufficit. q̄ valde pauce sunt autoritates.

Rudis. De ruditate seu rudi incomposito indo-
cto ⁊ in gestu. ⁊ in actu et intellectu ma-
teriali ⁊ grosso. multa possent dici sed autoritates de-
sunt. vide ergo vbi Imbecillis. Stolidus vel ineptus.

Ruere. Ruina. Cum ruere nihil aliud sit
q̄ subito ⁊ insperate cade-
re. Et inde est quod illud dicitur ruinosum quod est p̄-
pinquum et facile ad ruendum. Cum ergo inueniunt
aliqui qui ruunt a statu suo spiritualiter. aliqui tem-
poraliter aliqui eternaliter. Ibi est qd̄ est quedā rui-
na spiritalis que est precauenda quedam ruina tem-
poralis que est tolerāda. quedam ruina eternalis que
est formidanda.

Prima est ruina peccatorum.

Secunda est ruina miserorum.

Tertia est ruina damnatorum.

Prima ruina est interius.

Secunda ruina est exterius.

Tertia ruina est inferius.

Prima est ergo ruina quam debemus cauere. Et ista
est ruina peccati qua scilicet homo ruit de gratia in cul-
pam de qua Ezech. xviij. Agite penitentiam et nō erit
vobis in ruinam iniquitas. Sicut enim fortis ventus
facit magnas arbores ruere q̄q̄ videantur fortiter ra-
dicatę. Sic vere ventus diabolice temptationis facit
quādoq̄ ruere. cadere et deficere a statu gratie ⁊ vir-
tutū arborēq̄ sublimē et fortē. qui videbantur alios
in virtutibus eminere. Istud autem accidit quādo nō
sunt bene fundati in fundamento humilitatis. sicut
sunt presumptuosi qui scilicet nimis presumunt de se
ipsis ⁊ alios ruentes contemnunt. tales enim permit-
tit deus ruere in peccatum. Quia sicut dicitur proue-
bium. xviij. Qui in ruina letatur alterius nō erit im-
punitus vnde Math. viij. Tulerunt flumina. flauē-
runt venti. et irruerunt super domum illam et cecidit
et fuit ruina illius magna. Et he magna et terribilis
est ruina talis. Magna enim fuit ruina luciferi quā-
do cecidit. Magna fuit ruina Ade quando peccauit.
Magna fuit ruina petri quādo negauit. Magna fuit
ruina Jude quando desperauit. Non est ergo bonus
nimis

nimis psumere quia exinde contingit faciliter ruere et cadere. **Esa. xvi.** Terra gigantū detrahes in ruinam. **Ista** est ergo ruina quā debes p̄cauere. **Item** est ruina temporalis fortune que sc̄z facit nos per multa infortunia cadere et ruere. **Abūdi** em̄ ruine tribulationes et pene sunt sustinēde sicut p̄pria onera p̄p̄riū sensus et p̄p̄rie redonātie terre nostre. **Parū** em̄ sum⁹ et impossibile est quin a statu prosperitatis sepissime corruamus et ideo p̄niam habere debemus et laudare dominū quotiens ruinas huius sustinemus. **Leui. ix.** Laudauerūt dominū ruentes in facies suas. **Multa** autē sunt que in ruinis et tribulationibus mundi p̄fit ad p̄niam nos mouere vici. Quia tales etiā ip̄s maioribus sepi⁹ inferuntur. Quia etiā iste a deo occulte ordinatur. Quia insup in istis fideles suos de⁹ consolatur. **Qd** em̄ ipsi maiores sepe patiētur ruinas tota die videmus ad oculū. **Alta** em̄ edificia et citi⁹ et periculosius ruūt q̄ infima. Sic vere altas personas videmus q̄nq̄ citius ruere et periculosius declinare. **p̄uerbi. xviij.** Qui altā facit domū suam q̄rit ruinā. **Qd** etiā a deo pueniant h̄mōi ruine vel ad h̄m̄i punitiōnem vel ad p̄bationem p̄z **Esaie. iij. vbi** dicit. Ruina hec in manu tua q̄ insuper deus cōsolect bonos q̄i sustinent h̄mōi ruinas. patet in ps. vbi d̄r. **Judicabit** i nationibus implebit ruinas. et illud. **Esa. li.** Cōsolabitur deus oēs e- us ruinas. **Ista** est ergo ruina quā debet iustus sustinere. **Item** Tercio dico q̄ est quedā ruina quam abhorere debemus. Et ista est illa ruina qua peccatores per huius mundi solacia ruunt inferi⁹ in infernum. **q. Macha. xv.** Cognouerūt nichanozē ruisse euz armis suis fulgur em̄ de celo cū impetu ruit ad terrā et nō solū vsq̄ ad terrā immo etiaz se profundat infra terrā. Sic vere peccator de celo. i. de altitudine dignitatum ruit finaliter. et hoc nō solū ad terrā. i. ad sepulcrum immo etiā infra terrā. i. ad infernū. de quo. **q. parali. xiiij.** Ruerūt ethyopes vsq̄ ad internitiōē quia domino cedente cōtriti sunt. Et sicut in ruina magnorum edificiorū fit magnus strepitus et tumultus sic in ruina talium clamat atq̄ tumultuat. loquitur et murmurat totus infidus **hiere. xlix.** A voce ruine eius cōmota est terra. Et possumus notare q̄ istam ruinā in terne motis procurant multa videlicet.

Amor et amicitia peruersorum.
Cultus et reuerentia ydolorum.
Contemptus et iniuria diuinorum.
Impudens eloquentia labiorum.
Tumor atq̄ superbia animorum.

Iniusta p̄ceminentia malignorum.

Dico ergo quod eternam ruinam operatur peruersorum amicitia. **Unde** **Erodi. xxiiij.** Cauene cum habitantibus terre iūgas amicitias que tibi sint in ruinā **Item** ydolorum reuerentia. **Leuitici. xxvj.** Cadetis inter ruinas ydolorum vestrorum. **Item** diuinorum offensas et ruina. **ps.** Irritauerunt deum in adinuentionibus suis. et multiplicata est in eis ruina. **Item** labiorum mala eloquentia. **prouerbiorum. xxvj.** Os lubricum operatur ruinas. **Item** superborum excellentia. **prouerbiorum. xvj.** Ante ruinam exaltatur spiritus. **Item** malignorum p̄sidentia. **Unde** **prouerbiorum. xxvij.** Regnantibus impijs ruine hominū. **Ista** est ergo triplex ruina scilicet eternalis et inter-nalis. **Unde** supra de Cadere et similibus.

Rufus. do. **Nota** q̄ taz in bono q̄ in malo si gnificato rufus ē i scriptura **Xps** sanguine cruentatus. **Iustus** flamine rubricat⁹. **Peccator** crimine maculatus. **Rufedo** em̄ color est ruber⁹ subnigris maculis punctuatus. **Primo** igit dicaz q̄ **xps** dicitur rufus propter sanguinis cruentationem. **Sanguis** enim sue benedictissime passionis carnē pellem ipsius inrusauit. Et ideo iste in vacca rufa ex-titit figurat⁹. Quia si cut dicit **Rume. xix.** ad moysen adducebatur vacca a quo sc̄z occidebatur. et populus eius sanguine expiabat. **Moyses** em̄ populū iudaicū

designat qui sc̄z vaccā rufam xpm occidit et imolauit et sic popul⁹ fidelis a peccatis suis expiatus fuit. **Ab** ibidē sc̄z **Rume. xix.** dicit. Adducant inqt ad te vacca rufam et c. **Unde** hystoriam. **chs** igit dicit rufus p̄pter sanguinis cruentationē. **Secundo** dico q̄ iust⁹ dicit rufus p̄pter flaminis rubricationē. **Calor** em̄ interior et complexio colerica et ignea efficit colorem rubicundum et rufum. Sic vere ignis et calor sanctis p̄is quādo abūdat in hōie ipsum p̄ charitatem facit rufum. et per honestam verēcundiam rubicundum. **Ut** sic de quolibet tali rufo dicat illud. **j. Reg. xvi.** Erat autē dauid rufus et pulcher aspectu. **Iste. n.** est ille angelus de quo dicit zach. **j.** Ecce inquit vir ascendens sup equus rufum et ipse stabat inter mirteta que erant in profundo. **Quia** p̄certo vir virtuosus equus rufum. i. corpus charitate et verūdina rubicundū habet. et in profundo inter mirteta hoc est in societate bonorum habitat atq̄ manet. **Mirtus** em̄ arbor significās viros famosos et bonos. **Mirtetū** vero hoc est viridarium mirtorum. habitazionez signat eorundem zach. **vj.** In qua driga prima equi rufi. Et si vis dic q̄ isti sunt regiofi qui portant habitū rufum et c. **Sed** de hoc plene dixi in reductorio meo morali vbi biblie figuras morales zando vbi de visionib⁹ zacharie tractauī. **Iustus** ergo rufus d̄r p̄pter flaminis rubricationē. **Tercio** dico q̄ etiam vir impi⁹ dicitur rufus propter criminis maculationē. Et ideo de esau peccatore dicitur. **Gen. xxv.** qui primus egressus est rufus erat. **Unde** etiam isti dicit fratri suo ibidē **Da** mihi de coctione hac rufa. **Color** enim rufus vt dicit visionomus maliciam signat et in facie subnigras maculas multas portat. et propter colericā complexionem quam pretendit ad vindictam et sanguinem citovolat. **Talis** certe est vir impius quia sc̄z iste est iniquitate et malicia plenus. maculis infamie textus. et ad vindictas et iracundiā semper p̄optus. **De** malicia enim talium potest figuratiter dici illud **Apoc. xij.** Ecce inquit draco magnus rufus habens capita septem et cornua septē. **Unde** ex positione alibi si vis in reductorio meo predicto **De** iracundia autem istorū dici potest illud **Apoc. vi.** Ecce inquit alius equus rufus: et qui sedebat super eū datum est ei vt sumeret pacem de terra et c. **De** infamia vero luxurie istorum potest dici illud. **Leuit. xij.** vbi dicitur quod si cicatrix subnixa apparuerit in cute indicabatur esse leprosus. **Sequitur.** **Alevis** inquit que alba. vel rufa macula fuerit infecta. lepra inquit indicabitur. **Lepra** autem que inficit. vitius luxurie signat et c. **Unde** vbi rubedo vel **Rubor.**

Rugitus. **Nota** q̄ rugitus est vox et clamor leonis sicut barritus est vox et sonitus elephantis. Et est rugitus quedam vox terribilis audientibus. furorem pectoris significans a quo procedit. **Ety** breuiter transeamus. **per** rugitum potest denotari omnia vox dolorosa. clamorosa. et p̄e pectoris impetu furiosa. Et sic nota quod inuenitur.

Rugitus penitentium.
Rugitus presidentium.
Rugitus iudicantium.
Rugitus predicantium.
Rugitus murmurantium.
Rugitus seuiantium.
Rugitus insidantium.

Dico ergo qd p̄e dolore gemit et rugiunt homines penitentes. **ps.** Rugiebat a gemitu cordis mei. **Item** dico quod rugiunt iudices p̄sidentes. **Not** enim illorum debet esse sicut rugitus leonis alia animalia delectatores sicut ad rugitum leonis alia animalia deterrantur. **Amos. ij.** Leo rugiet quis nō timebit. **Unde** **prouerbio. xx.** Sicut rugitus leonis ita est furor regis. **Item** rugiunt deus et angeli iudicantes. **Unde** **Joelis. ij.** Et **Amos. j.** Dominus de sp̄o rugiet. **hierusalem** dabit vocem suā. **Ad** literam enim rugitus iudicij fiet circa hierusalem et circa montē synai de quo

Rumpere.

Osce. xj. Ipse rugiet et formidabunt filij maris. **¶** Ite rugiunt homines indigentes. A quibus se liberatum gratias agit deo sapiens **Eccli. ij.** Liberaisti inquit me a rugientibus preparatis ad escam. **¶** Ite rugiunt predicatorum diuina iudicia resonantes **Job. xxvij.** Post eum rugiet sonitus. **¶** Ite rugiunt rebelles contra superiores murmurantes. **¶** **Hiere. ij.** Super eum rugiunt leones. **¶** Ite rugiunt tyranni in subditos seuentes **Judic. xij.** Apparuit cattulus leonis seuus et rugiens. **¶** Ite dico quod rugiunt demones insidiantes. **¶** **Uti. j.** Petri. v. Aduersarius vester dyabolus tanquam leo rugiens circuit querens quem deuoret etc. **¶** Cum igitur rugitus idem sit quod terribilis vox leonum quia scilicet rugitus est vox leonum. **¶** Mugitus bouum. **¶** Garritus auium. **¶** Hymnitus equorum. **¶** Barritus elephantum. **¶** Striunitus porcorum. **¶** Ruditus asinorum. **¶** Balatus pecudum. **¶** Sibilus serpentum. **¶** Possum adhuc dicere aliter quod sicut rugitus est terribilis vox leonis. sic multiplex rugitus idest multiplex terribilis vox et sonus in sacra pagina reperitur scilicet **¶** Rugitus.

¶ Mirifice dominantium.
¶ Destitice penitentium.
¶ Juridice presidentium.
¶ Famelice indigentium.
¶ Autentice predicantium.
¶ Venefice murmurantium.
¶ Tyrannice seuentium.
¶ Malignice mordentium.
¶ Damnice desperantium.

¶ Primo ergo dico quod inuenitur rugitus mirifice dominationis. Et iste certe est ille rugitus quem facit deus in scriptura viris impijs cominando et post hanc vitam in iudicio terribili arguendo. De pñti enim rugitu terribilis cominationis dicitur. **Osce. xj.** Deus quasi leo rugiet et formidabunt filij maris. filij enim maris idest filij amaritudinis scilicet homines timorosi et penitentes formidant et tremunt quando rugitum leonis idest verba christi in sacra scriptura audiunt. De futuro vero rugitu quem in iudicio exercebit quando scilicet impios iudicabit. potest dici illud **Hiere. xvj.** Dominus inquit de excelso rugiet de habitaculo suo dabit vocem. rugiens rugiet sicut habitatores terre. et **Amos. ij.** Leo rugiet: quis non timebit? Omnia enim animalia timeant rugitum leonis: etiam homo stupefit quando audit. Sic certe omnes homines tunc timebunt quando audient rugitum christi. etiam homines idest viri rationabiles et iusti timebunt asperitatem et sententiam iudicantis. Iste est igitur rugitus mirifice dominationis. **¶** Secundo dico quod est rugitus mestifice lamentationis: hoc est dictum: rugitus penitentie. Quia reuera sicut leo tunc rugit et frendet quando predam suam se percipit perdidisse. Sic homo considerans quam predam et quantum lucrum amisit pro dolore commissorum frangere pariter et dolere incipit. **psal.** Ingiebam a gemitu cordis mei afflictus sum et humilitus sum nimis Unde penitens potest dicere illud **iob. ij.** Antequam comedo suspiro. et quasi inundantis aque sic rugitus meus. Penitens enim debet habere suspirium contritionis. inundationem seu irriguum lacrymationis vocem et rugitus dolore confessiois. **¶** Tertio dico quod est rugitus magnifice iurisdictionis. Sicut enim leo raro se ostendit familiaribus immo toruitate vultus et rugitu vocis sicut dictum est terret eos. Sic bonus prelatus et princeps nunquam debet subditis suis nimis familiaris esse: sed toruitate vultus idest auctoritate persone sue. et rugitu etiam et terrore vocis sue debet eos a malo coercere et in obedientia debita continere. **proverbio. xx.** Sicut rugit leonis ita et terror regis. Princeps enim et iudex debet esse ita fortis: et ita etiam in loquendo securus quod solo rugitu vocis sue debet superbos quoslibet deterrere. **zacha. xj.** Vox rugitus leonum quoniam vastata est superbia iordanis.

Iste ergo rugitus magnifice iurisdictionis. **¶** Quarto dico quod est rugitus famelice seu tristitice desolationis. Et iste certe est ille rugitus et ille clamor quem miseri in paupertate et tribulationibus faciunt in hac vita sicut scilicet. **Esaias de se et suis similibus** dicebat **Esai. lix.** Rugiemus inquit quasi vase omnes. et quasi columbe meditantes gementibus expectauimus iudicium et non salutem et elongata est a nobis. **¶** Quinto dico quod est rugitus autentice predicationis. Predicator enim alte clamans et cominans similis est rugienti leoni qui scilicet solo rugitu suo infra circulum cauda factum continet ne exeat omnes fere. Quia per certo predicator rugitu predicationis sue debet auditores taliter deterrere. quod de circulo dei mandatorum non audeant prorumpere vel exire. Unde de israel **Hiere. ij.** dicitur sic. Super eum rugierunt leones. de derunt vocem suam. **¶** Hic est igitur rugitus autentice predicationis. **¶** Sexto dico quod est rugitus venefice murmurationis. Detractores enim terrent et inficiunt auditores et etiam illos de quibus obloquuntur quando contra eos ipsos diffamando rugiunt et obloquuntur. Unde de talibus detractoribus potest dici illud. **Baruch. vi.** Sacerdotes inquit sedent habentes tunicas scissas. Sequitur. Rugiunt autem clamantes contra deos suos sicut in cena mortui quasi dicat quod detractores contra deos suos solent facilius murmurare. **¶** Septimo dico quod est rugitus tyrannice depredationis. Tyranni more leonis rugiunt et predam et lucrum capere. et violenter semper querunt. **Soph. ij.** Principes in medio eius quasi leones rugientes. Et illud **proverbio. xxvij.** Leo rugiens et visus esuriens princeps impius super populum pauperum. Sicut enim rugiendo et sciendo leo rapit et si non potest rapere magis rugit. Sic tyranni rugiendo et cominando rapiunt alienum et si rapere nequeunt tunc amplius irascuntur. Unde **Esai. v.** dicitur de tyranno. **¶** Note inquit eius quasi impetus tempestatis rugitus eius ut leonis. rugiet ut cattulus leonum. Et **Ezec. xij.** Leo inquit factus est. et didicit capere predam. et homines deuorare. Sequitur. Et desolata est terra et plenitudo eius a voce rugitus ipsius. **¶** Octauo dico quod est rugitus malignice machinationis. Et iste est ille quem dyabolus nos temptando contra homines rugire et machinare non cessat. **j. Pet. v.** fratres. Sobrii estote et vigilate. quia aduersarius vester dyabolus tanquam leo rugiens circuit querens quem deuoret cui resistite fortes in fide. **¶** Nonno dico quod est rugitus pestifere desperationis ille scilicet quo damnati in inferno reclusi dolent et rugiunt incessanter. Unde de inferno et rugitu habitatorum suorum dici potest illud **Hiere. li.** Erit inquit babilon in tumultos habitatio draconum stupor et sibilus simul ut leones rugient excutient comas velut catuli leonum. Et hec sufficiant. Adde supra de leone et cetera.

Ruminare. Cum ruminare et masticare idem sit loquendo spualiter quod cogitare: desiderare: studere: et deliberare. multa possent dici sed auctoritates desunt. Unde si vis in reducto meo **Leuiti. xj.** ubi fit mentio de animalibus ruminantibus in lege mundis vel immundis.

Rumor. Nota quod rumor dicitur nouitas alius cuius facti de nouo auribus publicata. Unde supra nouitas quia auctoritates non sunt.

Rumpere. Nota quod rumpere idem est quod continuatam intercidere vel cassare. Et potest significare in bono et in malo. In bono enim signat dissolutionem culpe et temptationis et sic dicitur in **ps.** Dirumpamus vincula eorum et prouiciamus a nobis iugum ipsorum. In malo vero designat diruptionem culpe et temptationis spiritualium bonorum. et dei speculiat mandatorum. Et ideo beatus nota quod rumpunt. **¶** Boni culpe prauitatem.

¶ Mali malorum.

Mali morum honestatem.

Mors vite vanitatem.

Fortuna mundi prosperitatem.

Diabolus bonorum tranquillitatem.

Deus malorum potestatem.

Quod ergo boni rumpunt culpe prauitatem patz Judi cum. xvi. vbi dicit. Quod sanfon rupit vincula valide quò si rumpat quis filum de stappa. ¶ Itē q mali rumpant morum honestatem patz Luc. vii. vbi de demoniaco dicitur. q ruptis vinculis agebatur a demonijs in deserto. ¶ Item q mors rumpit vite vanitatem patz Ecclesiastes. xii. Anteq rumpat funis argenteus et confringatur ydria super fontē. ¶ Item q fortuna rumpat mundi prosperitatem. patet Gen. vii. vbi dicitur. q rupti sunt omnes fontes abyssi. Et Esa. lix. Qua aspidū ruperunt et telas aranee texuerunt que scz difficiliter te runtur et facilliter rumpuntur. ¶ Item q dyabolus rumpat bonorum tranquillitatem patet Job. xxx. vbi de demonibus potest dici illud quasi rupto muroz aperta ianua irruerūt in me. ¶ Item q deus rumpat malorum potestatem et pompositatem. patz Lu. v. vbi dicitur. q vinum novum rumpit vtres veteres. ¶ Si hō vltim⁹ vis aliquid dicere de ruptura dic q in scriptura reperitur ruptio quam facit

Christus.

Iustus.

Stultus.

Letus Uel.

Fletus.

¶ Primo dico q est ruptio quas facit christus. Et ista pcerto est illa qua deus dirupit diuersimode diuersa. ¶ Scilicet Iustus. Ipse enim dirupit Scelera que mētē vinculant. Aspera que iustos iaculant. Prospera que mali cumulant. ¶ Dirumpit dico scelera que vinculant mētē libertatē. Pctā enim funes et vincula dici possunt: quibus scilicet aīa taliter vinculatur q non nisi per dei gratiā liberat. sicut dicitur. Eccles. iij. funiculus triplex difficile rumpitur. Peccatum enim dī funiculus eo scz q triplex triplicem aīe potētiā ligat. viz intellectum: memoriam: volūtatē. Sed pcerto vincula dyaboli deus rumpit: quādo gratiā suā in mētē infundit et infundit. Exemplo scz saphiri lapidis preciosi. De quo scz dicit lapidari⁹ q vincula tacta dirupit. Et ideo in ps. dī. Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiā laudis. qd potissime contingit in inferno qd rps ruptis vinculis dyaboli ce potestatis ipsos inde eripuit et extraxit ps. dī. Dirixit nos de tenebris et ymbra mortis: et vincula eoz dirupit. De ergo dirupit scelera q vinculant mētē libertatē. ¶ Deinde dico q dīs dirupit aspera que iaculant iusti bonitatē. Asperitates enim mūdī tribulationū quibus scz in hoc mundo affligūt iusti. quādoq de⁹ misericorditer rumpit sicut ad literā factū fuit de tēporalibus vinculis beati Petri. Actum. xij. Unde Hier. xxx. Conteram iugum scz israelis de collo suo: et vincula eius dirumpā: et non dominabuntur ei amplius alieni. ¶ Deniq dico q dīs dirupit prospera que cumulant culpe prauitatem. Deus enim fatuozū prosperitates dirumpit et per tēporales et eternas aduersitates gaudio peruersozū subuertit ps. Tu dirupisti fontes et torrentes: tu siccasti fluuios ethan. De enim irritatus nequicijs impiorum solet primo secretū sue patientie rumpere. Iuxta illud. Genes. vii. Rupti sunt omnes fontes abyssi. et catharacte celi apertę sunt Et post solet iram suā contra eos fulminare: et eozū prosperitates et gaudia dirumpere et vastare. Sicut enim videmus quod rupta nube fulmina mittuntur. tonitrua audiuntur. et pluuie inferius in terram iaculantur et transmittuntur ps. Dirupit petram et fluxerunt aque: abierūt in sicco flumina. Unde etiam dicit dominus de impijs Osee. xij. Occurram eis quasi visa raptis catulis: et dirumpam interiora iccoris eozum. Sic etiam christus. Ips igitur q est ruptio quā facit christus. ¶ Secūdo principaliter dico quod est ruptio quā facit iustus. Et ista certe est illa qua quis.

Peccatorum rumpit habenas.

Malorum rumpit cathenas

Malorum rumpit sequelas

Rumpit dico iustus vitiouz habenas ps. Dirumpamus vincula eozum. et prouiciamus a nobis iugum ipsoz. scilicet demonum vel vitiouz. ¶ Item rumpit iustus miserorum cathenas. Esaie. lviij. Dimitte eos qui confracti sunt liberos et omne onus dirumpe.

¶ Item dirumpit iustus impiorum sequelas. hoc est dictu concordias et federa hominum peruersozum si cui scilicet mouebat asa rex iuda regem syrie dicens. ij. Paralippome. xvi. Rupto itaq federe cō habes. cū baasa eū facias a me recedere. Ista ē ergo ruptio quā facit iustus. ¶ Tertio principaliter dico q est ruptio quam facit stultus seu impius vel iustus. Mali enim dirumpunt et rumpunt scilicet.

Diuina mandata

Federa iurata

Secreta ligata.

Honesta relata.

Diuina inquit mā

data: qd pcerto rū

punt vincula man

datorum: nec iugo

dei quod est obedientia et obseruantia ferri possunt exemplo scz illius demoniaci qui ruptis vinculis agebatur a demonibus in deserto sicut dicit Luc. c. vii. Qd potissime potest dici de insolētibz et apostatis. quos vincula mandatorū seu obediētie nulla tenent Hier. ij. A seculo confregisti iugum: rupisti vincula mea: et dirixisti non seruam Et Hierem. v. Noluerunt inquit accipere disciplinam: indurauerunt facies suas supra petram: noluerunt reuerti. Sequitur. Ecce hī simul confrēgerunt iugum ruperunt vincula. et. Rumpunt ergo mali diuina mandata. ¶ Item mali dirumpunt federa iurata quia scilicet vincula federum et naturalē etiam leges q sunt de iuregētium tales rumpūt et omnē fidelitatem confundunt Sicut de illo anthiocho dicitur. i. Machab. vi. Quod rupit citius iuramentū quod iurauit et. ¶ Item mali dirumpunt secreta collata seu ligata scilicet secreta cordis sui. quia scz nullū propriū secretum sciunt celare: similes vtribz seu dolijs plenis musto: que si aperta dimittantur nō rumpuntur si vero clausa fuerint et obtrusa. statim pervio lentiam spiritus qui ibi per ebullitionem dilatatur et generatur necesse est quod rumpantur. Sic vere multi sunt qd melius tenent res apertas q clausas. et minus temptantur dicere et reuelare res cōmunes et publicas q secretas. Quod patet sic quia quicquid eozū fidelitati committitur statim totum illud secretum rumpitur et omnibus publicatur. Unde ille heliū dicebat. Job. xxxij. En venter meus quasi mustum absq spiraculo quod lagūculas primas dirumpit. Math. ix. Rumpuntur et vinum effunditur. ¶ Item mali dirumpunt honesta relata scilicet bonam famam aliorum quam scilicet per detractiōem dissipant et diripiunt Unde Math. vi. Ne conuersi canes diripiant vos. Ista est ergo ruptio quam facit stultus. ¶ Quarta vero dico quod inuenitur ruptio quam facit letus hoc est dictu mors temporalis scz et eterna quia mors temporalis rumpit et dissipat scilicet.

Corporum naturam.

Carorum victuram.

fortune figuram.

In morte enim tam tēporali q eterna maxima fit diruptio diuisio et destructio. De quibz supra satis dixi. vt scz de diruptione mortis eterne que scilicet animā dissificat et dirumpit. dicatur illud. Esaie. xix. Dirumpetur spiritus in visceribus eius. et consilium eius precipitabo. Et Sapies. iij. dicitur sic. Illos inquit dominus iridebit. Et erunt post hec decedentes sine honore et in contumelia inter mortuos imperpetuū. Quoniam dirumpet illos inflatos sine voce et commouebit illos a fundamentis et vsq ad supremum desolabuntur. Sufficit de rumpere et dirumpere.

Rursus. Rursus. Cum rursus vbiq adiūgatur semper significet iterationē multiplicationem vel reuersionē. Possus breuiter notare q in scriptura inuenit rursus xxx iij

Abbatum.

Corporalis resurrectionis
Spiritalis reformationis
Virtualis iterationis.

Criminalis deformationis.

Primum rursus fiet in temporis ultimis finibus. q. scz in nouissimo die de terra surrectur sum et rursus circundabor pelle mea: et in carne mea videbo deus saluatorem meum. Job. xix. Unde etiam de rursus resurrectionis dicebat ipse Job. xvij. Rursus post tenebras spero lucem. Unde supra exempla de resurrectione.

Secundum rursus fit in pectorum intimis cordibus vel sordibus scz rursus penitentie spiritalis quo scz homo post peccatum rursus vertitur ad viam salutis.

De isto dicitur Job. xliij. Putas ne mortuus homo supple per peccatum rursus uiuat supple per gratia. q. d. difficile est: tamē est possibile. Et de hoc dicitur Job. xliij. Si precium fuerit lignum rursus virescit. et rami eius pullulant. Unde supra de penitentia et conuersione.

Tertium rursus fit in operum opportunis fructibus. Et istud est illud quo iusti rursus. id est iterum et iterum multiplicant opera bona sua. similes naturae que non est contenta semel producere fructus. imo tam in arboribus q. in animalibus rursus. et rursus omni anno multiplicat et renouat fructus suos. sic isti bona opera. Unde Job. xxxvi. In manibus abscondit lucem et precepit ei. vt rursus adueniat. Quartum rursus fit in scelerum pessimis fructibus. Et istud est illud rursus quo mali rursus et rursus non cessant reiterare renouare et facere mala facta. De quo dicitur Iher. vi. Rursus crucifigentes in semetipsis filium dei. Istud

est ergo quadruplex rursus. Sed si vis dic adhuc de bono rursus hoc est dictum de bona et virtuosa bonorum operum multiplicatione et iteratione. Et sic dic qd iusti semper volunt et querunt scilicet rursus.

Concipere vt bona pariant.

Effodere vt aquam hauriant

Respicere si bona veniant.

Comedere vt rursus dormiant.

Quiescere vt alta videant.

Consultare deum ne pereant.

Tremiscere vt fletu madeant.

Horrescere vana que transmeant.

Acquiescere sanctis vt valeant.

Resurgere. vt semper videant.

Consolantur vt celum habeant.

Dica ergo q. iusti rursus concipiunt vt bona rursus pariant virtutum opa. Ad sufficit. n. iustis semel bona opera concipere et parere. Immo rursus et sepius nascitur bona opera parere. Gen. xxi. Rursusq. bala concipiens peperit alterum filium. Item rursus effodiunt vt rursus hauriant gratie munera. Effodiunt dico scilz per humilitatis profundum Gen. xxi. Rursus p. saac fodit alios puteos. Sequitur. foderunt in tozrete et inueniunt aquam viuiam. Item iusti rursus respiciunt si forte veniant bona vel prospera. Quia scilicet iustus aliquid orando a domino petit non debet cessare si statim non exauditur. sed rursus et iterum attendere et respicere quousq. veniat quod optauit. Unde helyas daturus aquam populo dicebat. iij. Reg. xviij. puero suo. Ascende et prospice contra mare. Et rursus ait illi. Reuerte septem vicibus. septima autem vice peracta. facta est pluuia grandis. Item viri iusti cibos accipiunt vt rursus dormiant in patris dextera. Iusti enim iterum et iterum comedunt et recipiunt corpus christi. vt iterum per deuotionem dormiant et quiescant. Unde de helya dicitur. iij. Reg. xix. q. ipse comedit et bibit et rursus obdormiuit. Item iusti rursus requiescunt et ita somniant letayel aspera. Et sic de pharaone dicitur Gen. xli. quod rursus dormiuit et vidit alio somnum scilicet de septem spiciis plenius et vacuis. Sequitur ibidem. Rursus sopore depressus vidit somnum etc. Item iusti rursus consulunt deum ne pereant per leti pulchra. j. Regum. xxiij. Rursus ergo dauid con-

suluit dominum. Item iusti rursus cōtemiscunt vt rursus deficiant culpas et scelera. Job. xxxij. flante deo concreuit gelu. et rursus latissime funduntur aque.

Item iusti rursus perhorrescunt bona que transmeant in vita misera scilicet bona temporalia. Eccles. ij. Videns mala vniuersa esse sub sole et cuncta vanitatem et afflictionem spiritus. rursus detestatus sus. Item iusti rursus deprecantur vt ipsis valeant supra. sicut scilicet de helya dicitur. Jaco. v. Rursus orauit et celum dedit pluuiam. Item iusti rursus reformantur vt rursus gaudeant sursum in ethera. Unde de spiritali resurrectione et reformatione ista potest dici scilicet.

Dan. ix. Rursus edificabitur platea. Et Jone. ij. rursus videbo templum sanctum tuum. Et zach. xij. Rursus habitabitur hierusalem. Item iusti rursus consolantur vt tandem habeant celum et sydera. Job. xviij. Rursus post tenebras spero lucem. Et Baruch. iij.

Cum enim inducit vobis mala ipse rursus adducet vobis sempiternam iocunditatem cum salute vestra. Sic ergo rursus sumitur in bono. Iterum vero dico qd rursus quandoq. sumitur in malo. Quia scilicet viri peccatores et impij multiplicat et iterant mala sua.

habent enim vnum rursus. Carnalis infectionis.

Mentalis presumptionis.

Realis dissensionis.

Actalis obliuionis.

Finalis perditionis.

In istis enim rursus iteratur carnis affectio. Ista est enim dalida de qua dicitur iudicij. xvi. Quod rursus dalida vixit sancone. Item in his rursus iterat mentis presumptionem et sic dicitur. Iudicij. x. q. filij israel rursus fortitudine et numero confidentes perierunt scilicet contra filios beniamin et victi sunt. Item in ipsis rursus iterat diuina dissensio. Unde. ij. Regum. xxi. factum est rursus praelium philistinorum contra israel. Et. iij. Regum. xxiij. Rursus rebellauit ioachim contra nabuchodonosor. Item in istis iteratur ceca obliuio. Iher. v. Cum decreueris magistri esse propter tempus. rursus indigetis vt doceamini. Item in ipsis iterat dura perditio seu etiam damnatio. An. iij. Reg. j. dicitur q. rex israel rursus misit alium principem ad helyam: quia loquebatur superbe descendit ignis de celo et deuorauit eum. Sufficit. Unde vbi. Iterum. Et vbi. Reuerte. Et supra de retro et retrosum et similia etc.

finit litera. R.

Incipit litera. S.

Abbatum Nota q. sab

Abbatum accipitur pro festiuitate: dies enim sabbati fuit prima dies que precepta est a domino ferriari. Ista enim fuit et est dies septima que sabbatus dicitur a saturno qui prima hora diei sabbati dominatur. Istud igitur sabbatum fuit in precepto ad literam obseruatum sed tandem in lege euangelica sabbatum spiritualiter intellectum in diem dominicum est mutatum. et ad alia festa ecclesie dilatatum. Preceptum enim de obseruantia sabbati partim fuit ceremoniale et sic transiit partim fuit morale. et sic in noua lege remansit. Sabbatus enim idem est quod requies quia sicut dicitur Genes. ij. Dominus in sabbato requieuit signans requiem spiritalem et cessatio nem a vitijs que principaliter in sabbatis sollemnitate habenda. Quia tamen non est intentionis mce loqui scintialiter: sed solum moraliter: possum nota re quod in scriptura sit mentio de quatuor generibus sabbatorum videlicet de sabbato.

Exteriori.

Interiori.

Anteriori.

Superiori.

Primum fuit sabbatum legale.

Secundum est sabbatum mentale.

Tertium est sabbatum festiuale

Quartum est sabbatum eternale.

Primum fuit sabbatum iudeorum. Istud enim seruauerunt iudei ita stricte q. nec igne accedere nec aliquid coquere nec vltra

nec ultra mille passus ire de suis tabernaculis au-
debant Istud ita ad litteram seruauerunt q̄ etiam ip-
sam terram colere sabbato noluerunt. nam septimā
diem ⁊ septimum annum sabbatum vocauerunt. Sep-
tima enim dies erat sabbatum personarū. Exo. xx.
Memento vt diem sabbati sanctifices. Septimus au-
tem annus erat sabbatum terrarum: quia etiam ipsa
terra non colebatur. sed quasi quiescere in suo sabbato
videbatur. Leui. xxv. Septimo anno sabbatū erit
terre. Secundum sabbatum ē deuotorum. Isti em̄
celebrant sabbatum spiritale in corde suo in quo se
ab operib⁹ seruilibus id est a vitij⁹ requiescunt in quo
deus spiratur ⁊ honorat⁹. in quo insuper sacrificium
deo spiritus cōtribulat⁹ in ara cordis ⁊ in igne ⁊ fer-
uore charitatis offert. Leui. xxv. Sabbatum requietio
nis est. i. requietionis aī. Tertiū sabbatū est sabba-
tum christianorū ⁊ istud est sabbatū festiuitatum dei
⁊ sanctorum: que debemus colere ⁊ festiuare: ⁊ in qui-
bus nos debemus in dei ⁊ sanctorum laudibus occu-
pare. Ezech. xlvj. Adorabit populus terre in sabbatis
et in kalendis. Quartum sabbatum est beatorū
Gloria em̄ eterna dicitur sabbatum. quia ibi est.
Requies sine labore. Istud est em̄ illud sabba-
festiuitas sine dolore. tum quo post labores eb-
domade tranquillitas sine timore huius vite. beate
aī requiescunt. Esa. lviij. Tocaberis sabbatū delica-
tum. Et sic ergo patet q̄ p̄ sabbatum potest omnis fe-
stiuitas designari ⁊ ideo ad culturā sabbati. i. oīm tā
spiritualis q̄ temporalis festiuitatum monet nos
deus dicens Exo. xxxj. Custodite sabbatum meum.
Quia sicut dicitur. Hee. xj. Precepta bona ⁊ sabbatū
sanctificatus ostendisti eis. Breuiter ergo possum⁹
notare q̄ in diebus sabbatorū ⁊ festorum. si ipm bene
volumus colere plura necessaria requiruntur. Est em̄
necessarium.

Abstergere feces carnalitatis.

Deponere pondus cupiditatis.

Peragere opus utilitatis.

Perfistere statum stabilitatis.

Adorare culmen diuinitatis.

Informare plebem simplicitatis.

Cogitare statū mortalitatis.

Manducare cibum suauitatis.

Liberare a penis aduersitatis.

Ad ergo in istis sabbatis sit carnalitas abstergenda
batet. Esa. lxxv. vbi dicitur. q̄ beatus vir custodiēs sab-
batum ne polluat illud. Quod est contra multos qui
magis tunc vacant pollutionib⁹ carnalitatis ⁊ immū-
dicie q̄ in alijs diebus. Quibus dicitur. Ezech. xxij.

B Sactiaria mea spreuistis. ⁊ sabbata mea polluistis.

Item quod ibi sit cupiditas deponenda patet.
Hieremie. xviij. vbi dicitur. Nolite portare onera die
sabbati. Onera enim signāt pondus terrene cupi-
ditatis et onus terrenorum negotiorum que scilicet
in sabbatis nullatenus sunt ferenda. Quod est con-
tra illos q̄ magis se implicant in secularib⁹ negocijs
in festiuitatib⁹ q̄ als: sicut patet de usurarijs ⁊ merca-
toribus. Unde Hee. xxiij. Tidi calcātes torcularia in
sabbato. Item q̄ in festis sit operū utilitas exequēda
patet. Mach. xij. vbi dicitur. Itaq̄ licet sabbatis bene
facere: Quod est contra illos qui magis vacāt in die-
bus festiuis ad mala opa q̄ ad bona. de quib⁹ Ezech.
xx. In preceptis meis non ambulauerūt. iudicia mea
picerūt ⁊ sabbata mea violauerunt. Item q̄ in fe-
stis sit stabilitas amplectēda patet. Mach. xxiij. vbi
dicitur. Orate vt non fiat fuga vestra in hyeme vel in
sabbato. Item q̄ ibi sit diuinitas adoranda. patet
Ezech. xlvj. vbi dicit. Adorabit populus in sabbatis.
Item q̄ ibi sit simplicitas informanda et docenda
patet. Mach. vi. vbi dicit. q̄ xps facto sabbato incepit
in synagoga docere. Item q̄ ibi sit mortalitas in-
cutanda. patet. Mach. xxiij. vbi dicit. q̄ Alde ma-
ne vna sabbatorū veniūt ad monumentū orto iam so-

le. Tenire aut ad monumentū nihil aliū ē q̄ mortis me-
moriam habere. Item q̄ ibi sit eucharistie suauitas mā-
ducanda. patet. Lu. xxiij. vbi dicit. q̄ iesus itrauit do-
num cuiusdā pharisei i sabbato manducare panem.
Item q̄ i festis sit miserationum calamitas supportāda
patet. Lu. lxiij. vbi dicitur. Si bos cadit in foueā sab-
bato liberat⁹. Et sic ergo patet quōd plura sunt necessa-
ria ad spūales obseruantiam sabbatorū. Sed p̄certo
charissimi hodie non sic quia proculdubio pauci sūt
hodie qui in obseruatiā festiuitatū faciunt supradicta.
Diabolus em̄ plus nititur temptare homines de pec-
catis in festis q̄ als. Iuxta illud. ij. Macha. xv. vbi il-
le nychanor cogitauit cum omni impetu die sabbati
cōmittere bellum ⁊ ideo q̄ magis ibi viget dyaboli-
ca temptatio. maior est hodie vitiōrū cōmissio quia
breuiter nō ē hodie q̄ digne colat festa. vel q̄ digne ob-
seruet sabbata. quinimmo in modernis festiuitatib⁹
et sabbatis plura sunt hodie dyabolica maleficia
q̄ diuina officia plura peccata q̄ sacramēta plura de-
licta q̄ preparamenta anime. In festis modernis cor-
pora lautius pinguant. ludi ⁊ choree frequentat⁹ gen-
tes superflue adomantur. et immundis operib⁹ plus
q̄ alio tpe occupant. Nota serpentes em̄ plus nocent
de die sole presente q̄ de nocte ipso absente. Sic mali
plus peccant in festiuitatibus in p̄ntia dei ⁊ sanctorū
q̄ in alijs dieb⁹. Quod potissime apparet in istis qui
in festis non veniunt ad ecclesiam ad audiendum di-
uina. sed potius ad cōmittēdum delicta. sicut sunt illi
qui ad videndum mulieres visitāt ecclesias et cetera
similia. Unde proculdubio iam videmus fieri illud
quod als fuit dictū. ij. Macha. vj. Templum inquam
luxuria et cōmestationib⁹ erat plenus ⁊ scortantiū cū
meretricibus. Et sequit⁹ Hee. autē sabbata custodie-
bant: neq̄ solennes dies more patrio seruabātur. Et
ideo proculdubio dñs hodie in nostris sabbatis non
delectatur sed ipsa poti⁹ abhominatur sicut dicitur
Esa. j. Heomenia sabbatū ⁊ festiuitates alias nō ferā
iniqui sunt cetus vestri. incensum abhominatio ē mi-
hi. Non sic. sed custodiamus sabbata sicut dictum est
Iuxta illud Deu. v. Obserua diem sabbati ⁊ sanctifi-
ca eū. Ista sufficiāt de sabbato. Unde sup̄ de celebrare.

Sacrificium. care. Nota q̄ cū sacrifi-

cium seu sacram oblationem facere vel offerre et sit
sacrificare vel offerre sub spe gratie venie vel gl̄e
impetrande. Possumus notare q̄ sacrificiū sumitur
in bono ⁊ in malo. s̄m q̄ videm⁹ q̄ nō solū inueniunt⁹
sacrificia sc̄tōr⁹ sed etia⁹ sacrificia ydolorum. Opera
em̄ nostra actus ⁊ affectus sunt quedam sacrificia. q̄
si bona sint sunt sacrificia virtuosa. si vero mala. tunc
sunt sacrificia vitiosa. Dico ergo q̄ est inuenire. s.

Sacrificium quod est mirabile.

Sacrificium quod est laudabile.

Sacrificiū quod est damnable.

Primum ē quo sacrificamus

corporeis mu-

nera gloriosa. Secundum quo sacrificamus domino

opera virtuosa. Tertium quo sacrificamus demo-

ni scelera vitiosa. Primum ergo sacrificium est cū

summa reuerentia offerendū quia p̄certo sacramē-

tum seu sacrificium eucharistie est offerendum non

a personis immundis. sed ab hominibus humilibus

⁊ honestis deo placitis reconciliatis et gratis. Iuxta

illud. ij. Machabeorum. xij. Reconciliatus obtulit

sacrificium. Quod primo deo patri pro peccatis nos-

tris in ara crucis fuit oblatū quod etiam a sacer-

dotibus in altari ⁊ in sacramento continue sacrificia-

tur. figuratum. Leui. ij. vbi dicit q̄ de simila sacrificiū

coctum in clibano immolatur. Et Leui. xxiij. vbi pre-

cipitur quod nouum sacrificium domino de nouis

nouarum frugum panibus offeratur. quia scilicet

sacrificium istud ad litteram de simila quantum ad

suam primordiale materiam conficitur et in cliba-

no coquitur. et sic in altari deo offertur vbi in cor-

pore christi transformatur. Veruntamen nota quod

Sacramenta.

quotiens simila sacrificabatur. semper oleum appo-
nebatur. et semper in clibano coquebatur. sicut di-
citur *Leui. vi.* Ad denotandum qd illi qui sacrificant
corpus xpi. debent habere ardorem dilectionis et ole-
um deuotionis et compassionis *Humeri. vii.* Simila
conspersa oleo in sacrificio Quauis proculdubio de
multis possit hodie dici illud *Joe. j.* Interijt de domo
dei nostri sacrificium et libatio. Quia scz pauci sunt
hodie i domo dei. q domus sumus nos teste. *aplo. lxxv.*
ij. Qui sacrificiū istū faciūt. q libationē deuotiōis ha-
beāt. Istud ergo sacrificiū est cū summa reuerentia of-
ferendum. ¶ Secundum sacrificium est laudabile qd
est cum diligentia faciendum. et istud est sacrificium
spirituale quo homo offert spiritualiter se et sua do-
mino. scilicet personam et bona Et sic ille spirituali-
ter deo sacrificat qui cor verbum et opus ad ipsum or-
dinat. Et sic breuiter potest notare quod iuenitur sa-
crificium.

Contritionis.

Confessionis.

Correctionis.

Deuotionis.

Dilectionis.

Orationis.

Afflictionis.

Religionis.

Gratiarū actionis.

De sacrificio con-
tritionis dicit in
ps. Sacrificiū deo
spiritus contribulatio.
cor contribulatio
et humiliatio deus
non despicies. De
sacrificio confessio-
nis dicit *Malach. ij.*

Placebit deo sacrificiū iuda et hierusalē. Iuda enim
consistens interpretatur. De sacrificio correctionis.
ps. Sacrificate sacrificiū iustitie et sperate in dño De
sacrificio deuotionis dicitur *Humi. xviij.* q sacri-
cia singulorum erant et simila conspersa oleo Simi-
la enī et oleum dulcedinem deuotionis designant. De
sacrificio dilectionis dicitur *Leui. vi.* Omne sacri-
cium sacerdotū igne consumetur. Ignis enim ardore
dilectionis signat De sacrificio orationis dicitur in
ps. Elevatio manū mearū sacrificium vespertinum.
De sacrificio afflictionis dicitur. *j. esdre. ix.* In sacri-
ficio vespertino surrexi de afflictione mea. De sacri-
ficio religionis dicitur. *Ego. v.* Uiam triū dierū camus
ut sacrificem deo nostro in solitudine. De sacrificio
laudis et gratiarū actionis dicitur in ps. Sacrificiū
laudis honorificabit me et illic iter quo ostendam illi
salutare dei. Ista sunt sacrificia offerenda. et deo spiri-
tualiter exhibenda quia proculdubio sicut dicit. *Ec-
cli. xxxv.* Salutare sacrificiū attendere mādatis et dis-
cedere ab iniquitate Et si vis potes ponere quomodo
antiquitus sacrificabantur.

Voues.

Dues.

Thauri.

Ibedi.

Columbe.

Turtures.

Thus.

Oleum.

farina.

vinum.

Et sic de alijs q oīa pos-
sent exponi nisi esset p-
lixū ideo vide de hostia
et de offerre. Illud ergo
ē sacrificiū laudabile qd
est cū diligentia faciēdū.
¶ Tertiū ē sacrificium
dānabile qd ē cū vigilan-
tia fugiēdū et illud ē sacri-
ficiū malorū opex qd oīa
bolo faciūt pētores. *j. Malach. ij.* Accessit qdā inde in
oculis oīm sacrificare ydolis. Antiquitē em solebant
sacrificare filios et filias suas demonijs et etiā aliqui
bus pētibz Indie aliq sunt q ydolis suis imolāt et sacri-
ficāt semetipos. i pēntia em ydoli se occidūt et sic p
deo se moxi dicūt Sic vere charissimi hodie mlti sūt
qui dyabolo et se et filios suos id est se et imitatores su-
os sacrificāt et offerunt in qdum mala opa faciunt et
in qdum ad voluntatem ipsius viuunt. Unde nota q
sacrificant dyabolo.

Quidā sacrificiū superbie.

Quidā sacrificiū pigritie.

Quidā sacrificiū iustitie.

Quidā sacrificiū luxurie.

Quidā sacrificiū rapie seu auaricie.

De sacrificijs superbie dicitur. *ij. Reg. xxiij* adhuc
ppls sacrificabat i excelsis. Et *Esa. lrv.* Sacrificauer-
rūt sup mōtes. De sacrificijs pigritie dicit. *i ps.* Comede-
rūt sacrificia mortuorū. Pigri enī dicūt mortui. q nō
possūt se mouere De sacrificijs iustitie dicit. *Sap. xij.*
Qd odibilia opera faciebāt p medicamina et sacri-
cia iniusta De sacrificijs luxurie dicit. *Sap. xij.* q egyptij
obscura sacrificia faciebāt hoc ē dictū opa luxu-
rie q semp volūt fieri in obscuro. De sacrificijs vero
rapine et leuitie dicit. *Eccle. xxxij.* Qui offert sacrificiū
de substantia paupis. quasi qui victimat filiū in cōspe-
ctu patris. Sic ergo patet quomodo sunt sacrificia sce-
leris vitiosi. Sacrificia opis virtuosos. Sacrificia mu-
neris gloriosi Sufficit de sacrificio vide supra de ho-
stia et de offerre etc.

Sacramentum. Qui loqde sacramē-
tis magis pertinet ad
scientiā q ad mores Quis ipsa sacramenta sint reme-
dia contra peccata supersedeo maxime q paucē sunt
autoritates in biblia. et potissime quia de sacramen-
tis faciunt tractatus infinitos theologi doctores in
libris quoniam corrigam solvere non sum dignus et
maxime q de pēcularibz sacramētis locis pluribus
est tractatum Et vide infra de septem vbi forte aliqd
dicam de septem sacramentis etc.

Sacerdos. Nota q sacerdos nomen est of-
ficij per quod quis diuinis vsibz
deputatur et ad cōsequendū cultū diuinū specialiter
dedicaf. Et q breuiter p sacerdotes itelligi possūt om-
nes illi qui sunt in ecclesia diuino cultui deputati si-
ue sint subditi siue plati. Possum dicere q ex ipa no-
minis sacerdotalis significatione sacerdotes tenen-
tur esse hoīes virtuosos Sacerdos enī et hiniologizaf.
Sacer dux. Quia pēcto iste debet esse sacer dux
Sacer dans. p vite sancte conuersationē Sacer
Sacer docēs. dās p sacramētorū ministratiōē Sa-
cer docēs p sancte doctrine predicationē. Iste enī est sa-
cer dux. quia habet alios exemplariter pcedere. Ex-
plo arietis qui est dux gregis ouū. *ij. Reg. vij.* Elegi te
ut esses dux sup populum meum isrl. ¶ Item iste est
sacer dans q iste habet alios sacramentaliter pscere
et ideo tales dicunt pastores. a pascēdo q scz tales ad
ipsos pīnet tpaliter et spūaliter subditos pscere et
nutrire vnde sacerdotibus dicitur. *j. Pet. v.* Pascite
qui in vobis est gregē. ¶ Item iste est sacer docēs q
habet alios spūaliter instruere. Unde *Malach. ij.* La-
bia sacerdotis custodiunt scientiam. et legē requirunt
ex ore eius Et breuiter in bonis sacerdotibz pōt dici
illud. *ij. Esdre. v.* Steterunt sacerdotes habentes sto-
las cum tubis Vbi aduerte quod sacerdos hic de-
scribitur.

Quātū ad interiora.

Quātū ad exteriora

Quātū ad vteriora.

Et sic dico q illi descri-
bunt ad illa q sunt habē
da Interiorius qdū ad cor
dis purificationem. Exteriorius qdū ad operis vel cor-
poris honestatē Vterius quātū ad verbi veritatem.
¶ Et ita dico q sacerdotes debent habere Conscien-
tie et innocentie sanctitudinem quia debent esse sa-
cerdotes id est sacri duces. Apparentie et euidentie
pulcritudinem quia debent habere stolas. Sapientie
et eloquentie rectitudinem. quia debent habere tu-
bas. Isti ei debēt esse sacerdotes. i. sacri duces p inocē-
tiam interiorē. Isti etiam debent habere stolas id
est mundas vestes per apparentiam honestiōē. Isti
insuper debent habere tubas id est resonantiam vo-
cis per eloquentiam vberiorē. ¶ Dico ergo primo
quod in istis debet esse conscientie et innocentie san-
ctitudo Quod ostenditur cum dicitur Steterunt sa-
cerdotes id est perseuerauerunt sacri duces. Illē enī
sacer dicitur. qui in mente purus et innocens inueni-
tur. et ideo pōprie illi sūt sacerdotes. q sunt in cōscie-
tia inocētes Nota res sacra dicit. quādo deo simpliciter
dedicatur. Sic vere illi sacerdotes et sancte persone
dicuntur

dicuntur. qui per mentis etiā vite innocentiam offo spiritualiter dedicantur. steterunt inquit sacerdotes. ij. Paral. xxxv. Steterunt sacerdotes in officio suo. Et bene dicit. steterunt. Ad denotandum quod persone ecclesiastice debent in fide et moribus stabiles persistere. Igitur sunt sacerdotes id est sacri et sancti duces. Et vere charissimi isti debent esse sancti et a cunctis vitijs expediti. Ibd. cū dicitur merito esse sanctus. qui tamen sancti principis est famulus. et qui est ad tractandū tamen sanctas reliquias deputat. Iuxta illud Leui. xix. Sancti estote quā ego sanctus sum. Quid ergo isti debent esse sancti et sacri. exemplo naturali p. Quia scilicet illa corpora que sunt situaliter altiora. sunt ut cōter puriora. sicut patet de stellis superioribus respectu inferiorum. Illa etiam que magis suo principio appropinquāt. in puritate potius perseverant. Sicut patet de riuulo qui magis est purus ubi est contiguus ipsi fonti. q. q. ab eo est remotus. Sic vere cū sacerdotes sunt in gradu et dignitate ceteris altiores et fonti sapiētie verbo dei oīm originaliu principio in sacramenti mysterio p. piores ita q. stelle posite in firmamento celi ad alios illuminandum. et riuus aquarū viuētiū ad alios irrigandū bene cōgrue p. dici. ipsi p. culdubio debent esse puri. sacri et sancti. et ab oī culparū macula esse mūdi. Iuxta illud. j. Math. iij. Elegit sacerdotes sine macula. Dicit enim Plinius. q. arabes circa thura tāta religionē seruāt. q. arbozem thuris nullus est ausus incidere ut gummi distillet. nisi sit sacerdos mūdus et sanctus p. omnibus circa illud tempus non pollut. sic enim credūt ut dicat thuris maiorē efficaciam habere. et ampliori influentia p. minere. Multo ergo fortius sacerdotes nostri mundi et sancti esse debent qui nō solum thuris. immo etiam illum qui thurificat in altari sanctificant atq. tractant. Et ista p. culdubio nō solum exemplant naturaliter. immo et figurant. litera liter Leui. xxiij. vbi precipitur q. si homo maculas habuerit. nō offerat panes deo suo nec accedat ad ministeriū eius. Maculas enim enumerat dicens. Si cecus fuerit claudus. si puo vel grandivel torto naso. vel fracto pede. si mactus. si gibbus si lippus. si albuginē oculo. iuges scabiam. si inipetiginē habens in corpore. si heriosus. Ecce quot sunt macule vitiorū a quibus debent mundari sacerdotes. Isti enim nō debent esse ceci in intellectu. non claudi in affectu. non pigri in ope. vel effectū. Item nō debent habere difformitatē in naso discretionis. q. nasus discretionis taliū non debet esse nimis puus p. ignorantiam. non toruus per maliciā non nimis magnus per presumptionis stulticiā. Iuxta illud Roma. xij. Non plus sapere q. oportet sapere. Isti non debent esse.

Per affectionem defectuosi.

Per impfectionē monstrosi.

Per superbiam gibbosi.

Per inuidiam lipposi.

Per vanā gloriā albuginosi.

Per luxuriā scabiosi.

Per auariciā inipetiginosi.

Per pigritiam herniosi.

Tales enim difformitates corporis. maculas si gnāt mentis. Et ideo si tunc tps illi q. sic erāt difformes corporalit. repudiabāt multo fortius repudiādi sunt illi qui viciozū maculis defedant. Dicit enim ps. Qui ingredit sine macula debet in tabernaculo dñi habitare. et hoc nō solū naturaliter vel figurat. immo etiā scripturaliter et naturaliter precipitur. Th. Ero. xix. Sacerdotes qui accedūt ad ofm sanctificentur ne percutiat eos. Ecce ergo quōd isti debent esse sacri patet in natura. in figura in scriptura scilicet sacerdotes. i. sacri duces et sancti principes et magnates. Et possumus notare plura que requiruntur ad hoc q. sacerdotes sancti et sacri efficiantur. Requiritur enim q. dñeant stabiliter p. mentis firmitatē. Caueant diligenter p. uam societatem. Hordeant mentaliter mundi p. peritatem.

Polleant sinceriter per carnis castitatem.

Fulgeant moraliter mētis sanctitatem.

Arceant viriliter regni iniquitatem.

Subeant carnaliter grauē penalitatem. Tel.

Sustineant corporaliter penitentie asperitatem.

Defleant veraciter culpe malignitatem.

Teneant realiter cibi sobrietatem.

P. becant utiliter exempli veritatem.

Habeant humiliter orandi voluntatem.

Alideant subtiliter status sublimitatem.

Iste ergo sunt. xij. conditiones que in face r. dote requiruntur ad hoc q. spiritualiter possit esse sanctus. Dico ergo q. iste per mentis firmitatem debet manere. q. scilicet ipse debet esse infirmus et stabilis in moribus et in fide. Iuxta illud Ero. xxiij. Erūt sacerdotes mei in religione perpetua. In ecclesijs etiā suis debent p. sonalit. residere. nō vndiq. diuagari. Unde. j. Mach. vij. Sacerdotes steterūt aī altare. Item iste debet cauere p. uam societatem. Th. Leui. xxi. precipitur cū dicitur. Sacerdotes ad mortuos non accedant. ne cōtaminentur in mortuis. Item iste mundi p. peritatem debet horere. quia scilicet iste debet habere in mens bona paradisi. non bona huius mundi. Unde. Deu. xviij. dicitur. Non habebūt sacerdotes et leuite hereditatem cum reliquo populo israel dominus enim ipse ē hereditas eorū. Th. iij. Regū. xij. p. hibiti sunt sacerdotes accipere pecuniā. Item isti per carnis castitatem debent polleere. Unde. Rec. xij. Mundati sunt sacerdotes et leuite et mundauerūt populum. Itē isti vite sanctitatem debent fulgere. Unde. j. Paral. xv. Sanctificati sunt sacerdotes et leuite. Item isti principū p. uatatem debent arcere. Unde. ij. Paral. xvi. Sacerdotes domini resisterunt regi. Item isti debent penitentie asperitatem sustinere. Judith. iij. Induerūt se sacerdotes cilicijs figura. ij. pal. iij. vbi dicit q. sacerdotes in mari lauabatur. Adare enim amari tudinē penitentie designat. Item iste culpe malignitatem debet deflere. Culpam enim suam debet fleere per compunctiones. Joelis. j. Plangite sacerdotes et vlulate ministri altaris. et culpam aliorum per compassionem. Joelis. iij. Inter vestibulum et altare plosrabant sacerdotes mini. do. et di. par. do. par. populo tuo. Item iste vite sobrietatem debet tenere. Unde. Ezech. xliij. Unum non bibet omnis sacerdos quādo ingressurus est atriu interius. Item exēpli veritatem debet p. bere. vnde. Deu. xvij. Accipietis exemplum a sacerdotibus leuitice tribus. Item orandi voluntatem debent habere. vnde. ij. Mach. j. Sacerdotes autem psallebant hymnos vsq. quo consumptus esset sacrificium. Item humilitatem debent habere. videre enim et attendere debent ad sublimitatem et eminentiam sui status. de quo dicitur. j. Pet. ij. Vos autē estis genus electum regale sacerdotium. gens sancta populus acquisitionis. Ista ergo sunt q. faciunt sacerdotes esse veros sacerdotes. i. sacros duces. sacros doctores. et sacrorū datores. Et sic igitur patet q. in istis debet esse innocentie sanctitudo q. ostenditur cum dicitur sacerdotes. Secundo dico q. hic ostenditur apparentie vel euidētie pulcritudo. que ostēditur cū dñ. stolas Stola idē ē q. nobilis vestis. i. sacerdotes debent habere vestes. i. exteriores cōuersationes: nobiles et honestas. Ihnesta enim cōuersatio summe requiritur in sacerdote quia scilicet sicut illa communiter libentius parantur et ornantur que visibus hominum principaliter exponuntur et etiam que homines libentius intuentur. Et inde est q. mulieres solent melius et preciosius suas facies ornare. ad quam sciunt visus intuentium aspirare. Sic quia vita sacerdotis est sicut signaculum. sicut spectaculum et sicut miraculum. ad cuius vitam et mores respiciunt vniuersi: necesse est q. bene stoles et honesta cōuersatione et virtutū multiplicatiōe multipliciter adornet Stolas in q. de q. dñ. j. esdre. j. Statuit sacerdotes. Secundo di

Sacerdos.

per vices dierum: amictos stolis. Ut sic sacerdotes figurentur in. xxiij. senioribus. de quibus dicit. Apoc. iij. Quod sedebant super thronos amicti stolis albis. Inueniunt enim vine stole scz prima et secunda. Prima est gratia que datur filio prodigo reuertenti Luc. ry. Cito proferre stolam primam et induite eum. Secunda est gloria que dat bone anime de corpore ex eunti. de qua Eccl. xlv. Stola glorie induit eu. Et iste sunt vine stole quibz Joseph induit fratres suos. Genes. xlv. vbi dicitur qd proferri fecit singulis binas stolas beniamin autem dedit quinqz stolas optimas. In generali em omnibus dantur vine stole scz gratia in presenti. et gloria in futuro. In speciali aut dabunt quinqz stole scilz qsi resumptio corpore quinqz sensus corporis quintuplici gloria dotabuntur et tunc implebitur quod dicit Apoc. vij. Audi turbam magnaz et. amicti stolis albis et palme in manibz eorum. Et nota qd hic per stolas. idest per vestes sacerdotales possunt intelligi ille virtutes que requirunt ad ornandz conuersatione sacerdotis cuiuslibet viri iusti. Vestes enim sacerdotales sunt iste scz.

- Prima est linea interior.
- Secunda est amictus.
- Tertia est linea exterior vel superior.
- Quarta est cingulum.
- Quinta est stola.
- Sexta est manipulus.
- Septima est casula.

Secundum em ista septem ego inuenio septem spiritalis stolas quibus viri iusti ornantur scilicet.

- Stola puritatis et innocentie.
- Stola firmitatis et patientie.
- Stola castitatis et continentie.
- Stola charitatis et amicitie.
- Stola humilitatis et obedientie.
- Stola stabilitatis et perseuerantie.
- Stola felicitatis et affluentie.

Est igit habenda stola innocentie et puritatis et ista est illa vestis linea que interior prius et ante oia est habenda et a viris ecclesiasticis induenda. Unde dicit. ij. Reg. vi. qd dauid indutus stola bisseña saltabat ante archam. Bisus em est species lini candidissimi. Et scz Ezech. xliij. precipit qd sacerdotes et leuite lincia induant. Et est habenda stola patientie et firmitatis. et ista significatur per amictu: quod est ornamentu humeroru: que portant onus qd scilicet patientia munus et ornat homine ad hoc qd possit tribulationu onera sustinere. Et de ista stola dicitur. Esa. lxij. Iste formosus in stola sua gradiens in multitudine sortitum dinis sue. iij. Reg. vij. Tulerunt sacerdotes et portauerunt archa dñi. Et Gen. xlix. Supposuit humerum ad portandz. Et est habenda est stola continentie et castitatis. Ista significat in veste linea supiori qd ita dicit esse lata et longa qd pedes attingat. Quia scz castitas debet se extendere vsqz ad pedes idest affectus interior. quia scz no sufficit castitas corporis. nisi assit castitas mentis. Quod est contra hypocritas. qui ista stolam habent exterius in corpe sed nunq in corde. de quo. Mar. xij. Caute vobis a scribis et phariseis qui volunt ambulare in vobis supple exterius et no interior. Ideo de stola pfecte castitatis pot dici illud qd de angelis dicitur Mar. xvj. qd viderunt iuvenes sedente in dextris coopertu stola candida. i. viderunt iuvene angelicum stola castitatis indutu. Et est hñda stola amicitie et charitatis. et ista significat in cingulo quo pectus sacerdotale debet strigi.

Amorem est cingulu copulatiu. Iste ergo dñt ecclesiastici cinguli. quia deo et primo debet charitatis amplexibz semper cingi seu iungi. Unde de istis dicitur illud. ij. Mach. v. qd appauerunt equitantes per aera discurrētes: auratas stolas habentes. Aurum enim charitatem designat.

Item habenda est stola obedientie et humilitatis: et ista significatur in stola qua ligat collum sacerdotis. que designat xpi iugum suauis et onus eius leue. sc. obedientiam voluntariam et humilitatem Eccl. yj. Torques illius in stola glorie Torques enim que pendet in collo obedientiaz significat. cui subiungimus colla nostra. Item habenda est stola perseuerantie et stabilitatis. et ista significatur in manipulo. qd ponit in sinistra manu. quia scz in sinistra aduersitatis necessaria est perseuerantia ne succumbat. Unde igitur in inpositione manipuli dicit eps. Accipe minister manipulum ministerium tuum imple. Et de ista stola pot dici illud. ij. Mach. xij. Iuvenes induebant se gloria et stolis belli. Perseuerantia em est illa stola qd summe necessaria est in bello. Item habenda est stola eterne glorie et felicitatis significata per casula que est superior cōtecta ex filis nobilissimus. quia vt communiter solet fieri de pannis aureis et sericis et auratis. Quia scz stola eterne glorie est aurea: splendens rutilas et fulgens. Ista est stola qua deus vestit milites suos post triumphu vitiorum. Apoc. vi. Audi sub altari animas interfectoru ppter verbum dei et date sunt eis singule stole. Ista est illa stola iocunditatis de qua dicitur in ps. Stola iocunditatis induit cum dñs. Et breuiter iste sunt stole vine et multiplices et vestes virtutu quibus debent sacerdotes indui. Iuxta illud ps. Sacerdotes eius induant salutare. Et sic bene dico qd in sacerdotibz debet esse apparetie et eminentie pulcritudo. qd notat cum dicit stolas. Sed tertio dico qd in ipis debet esse sapientie et eloquentie rectitudo. et hoc ostendit cum dicitur cum tubis. Per tubam em in scriptura intelligitur predicatio redargutio: et comminatio prelatorum et etiā sacerdotum. Ad istos em pertinet tubare. idest alios corrigere. et eis predicare. Et quia predicatio sine scientia no pot esse. ideo notat dñs est qd sicut aquila que excedit alias aues in dignitate et in vocis roboantis terribilitate. sicut sacerdotes et ecclesiastici. qui reuera sunt alijs gradu eminentiores debent esse in scientia clariores et in tubali voce eloquentia auditoribus terribiliores. Iuxta illud. Isec. viij. In gutture tuo sit tuba quasi aquila super domum dñi. Aquile em debent esse ppter visum idest scientie limpiditatem quia scz ad istos pertinet scire qd sit agendz. Iuxta illud Isec. viij. Donec surgeret sacerdos doctus et eruditus. isti em tenent scire iudiciu in ter mundu et immundu. inter lepra et peccatu. et pot sine confessione. ideo leproso dicit Mach. viij. Tace de offide te sacerdotibus. Sic dicitur em Ibiere. xvij. Non peribit lex a sacerdote: nec consiliu a sapientie: nec sermo a ppheta. Ad denotandz qd isti debent scire legem diuinā et madata. debet dare consiliu et salubria documēta. debet more pphetarum denunciare futura gaudia vel tormēta. Mach. ij. Tabia sacerdotis custodiunt scientia et legē requirēt ex ore eius. Item tuba debent habere super domu dñi per auctoritatem eloquentie. iuxta illud. ij. Paral. v. Concrepabāt stantes sacerdotes canētes tubis. quia teste Greg. sup illo verbo. Dignus est operarius mercede sua. Ad agendam damnationis est sine labore mercedem sumere et vitiorum precia manducare. nihilq contra vitia predicare. Unde infra de tuba. Et sic bene apparet quomodo sacerdotes dñt habere ista tria principalia. viz Eloquentia ad docendi rectitudinem. Apparentiam ad conuersandi pulcritudinem. Innocentiam ad viuendi sanctitudinem.

Bene ergo dictum est in auctoritate steterunt sacerdotes habentes stolas cu tubis. ista igitur dicta sunt de bonis sacerdotibus. Sed heu proculdubio charissimi qd pauci sunt hodie in sancta ecclesia sacerdotes qui habeant omnia supradicta. Quia teste scriptura impletur illud. Esa. xliij. Et erit sicut populus sic sacerdos et. immo vere melior populus qd sacerdos. Postquam igitur visum fuit de illis dico breuiter sicut

breviter sicut ad sensum videmus. moderni sacerdotes non precellunt alios in virtutibus sed in criminibus non sanctitate sed temporalis potestate. non in iustitia sed in stultitia. non in perfectione sed in vite et mortis corruptione. Nam peccato charissimi sunt hodie isti Symonie professores. Superbie peccatores. Avaricie possessores. Ignorantie successores. Malicioosi machinatores. Presumptuosi opinatores. Deliciosi conversatores. Lurarios inquinatores. Quis vult implebat manum suam. et fiebat sacerdos. quod d. qui manibus plenis ingreduntur sacerdotij dignitatem quis indigni consequuntur. De progressu etiam symoniaci talium dicit Malachie. iij. Principes eius in muneribus indicabant et sacerdotes eius in mercede docebant. et propheta eius in pecunia diuinabant. Quod etiam ipsi sunt superbie peccatores patet ad litteram quia vere nulla est hodie maior superbia quam in personis ecclesiasticis. Unde isti sunt sacerdotes excelsores quos ieroboam de nouissimis plebis constituit. iij. Reg. xij. Quia scilicet in ecclesia illi qui sunt de nouissimis plebis id est de vili et humili plebe sunt sacerdotes excelsores. i. sunt hodie magis superbi et clari quam do ad sacerdotium sunt promoti. et tamen isti deberent timere illud quod dicit. iij. Reg. xij. quod iosias occidit omnes sacerdotes excelsores. Quod etiam isti sunt avaricie possessores patet Ezechie. xl. vbi in visione monstratum est ei gazophilatium sacerdotum qui excubabant in custodijs templi quasi diceret. propterea excubant ut gazam colligant. Ad quod facit illud Malachie. j. Quis est in vobis qui claudat ostia et incendat altare meum gratuito. quod d. nullus. quod etiam sunt ignorantie successores. patet. ij. Para. v. vbi dicitur quod sacerdotes non poterant stare nec ministrare propter caliginem. Quod isti sunt malicioosi machinatores patet. Hieremie. vi. vbi dicit. A minore usque ad maximum omnes avaricie student. et a propheta usque ad sacerdotem omnes faciunt dolum. quod etiam isti sunt presumptuosi opinatores. patet. j. Malachie. v. vbi dicit. quod sacerdotes ceciderunt in bello dum noluerunt fortiter agere. Quod etiam isti sunt delitiosi conversatores patet quia hodie magis vacant delitijs quam diuinis officijs. patet. Esa. xlvij. vbi dicit. Sacerdos et propheta nescierunt ebrietate absorpti sunt vino. Quod etiam isti sunt lurarios inquinatores. patet ad sensum. quilibet enim vult habere suam. Hieremie. xxj. vbi in persona dyabolus potest dici illud. Inebriabo animas sacerdotum pinguedine. Isti enim in pinguedine luxurie sue et in nutritio vixores et filias suas. expendunt patrimonio crucifiri figurati in sacerdotibus belis. Daniele. xij. quibus occulte cum vxoribus et parvulis de nocte subintrantibus quicquid in altari ponebatur consumebant. Et ideo breviter de pinguedine luxurie sue potest dici illud Hieremie. xxij. Prophetam namque et sacerdos polluti sunt in domo mea inveni malum eorum ait dominus. Ecce ergo quales sunt hodie multi sacerdotes nostri. Et inde est peccato charissimi. quia tot vitijs inficiuntur. quot hodie a cuncto populo contemuntur et a tyrannis et principibus corroduntur. et finaliter in inferno a demonibus affligunt. De presenti enim maledictione dicit Malachie. ij. Ad vos inquit mandatus hoc o sacerdotes. Sequitur. Labia sacerdotis custodiunt scientiam et legem requirunt ex ore eius. vos autem recessistis de via et scandalizastis plurimos in lege. et irritum fecistis pactum leui. propter hoc dedi vos contemptibiles et humiles cunctis populis. De futura enim talium damnatione dicit. ij. Para. xij. Malachian sacerdotem baal interfecerunt. Et ideo de malis modernis sacerdotibus pulcre loquitur Hugo. li. de. rj. abusionibus dicit sic. Sacerdotes inquit no-

stri otio vacant ebrietatibus student terrena sapiunt assidui in plateis. rari in ecclesijs tardi ad investigandum culpam peccatoris parati ad inquirendum vestigium leporis. libentius congregant canes quam pauperes velocius panem cani quam pauperi porrigentes plures seruiunt ad mensam quam ad missam famulos multos clericos paucos quorum thalamus ornatio est quam ecclesia mensa paratio quam altaria cyphus calice preciosior. requirit missali carior cappa pulchrior casula camisia delictior quam alba. et quod horribile est auditum mundiora semoralia quam corporalia. ecce ergo quomodo obscuratum est aurum mutatus est color optimus. hec Hugo de sancto victore. Sic igitur breviter ostensum est de conditionibus tam bonorum quam malorum sacerdotum sufficienter et.

Satiare. Vide infra vbi Saturitas. ibi ponetur utrumque simul et inuenies.

Saccus. Nota quod saccus est vestis seu instrumentum quod est vile et ad continentium penale ad induendum. vile et detestabile ad induendum. Et ideo nos possumus dicere quod per saccum in scriptura potest intelligi.

Saccus conscientie interioris. Dicamus igitur primo quod Saccus penitentie exterioris. tur primo quod Saccus mortalitatis fragilioris. iuvenis saccus Saccus prosperitatis deterioris. mentalis conscientie. Saccus iniquitatis horridioris. sciencie. Adhuc enim humana est quidam saccus qui licet alia re preter dñm impleri non possit. debemus tñ ipm per viribus implere rebus pñitibus ad salutem. Implet igitur iste saccus duplici charitate. multiplici pietate sapientie claritate. et totius iustitie equitate. Igitur in isto sacco ponantur duo talenta duplici charitatis. Unde. iij. Reg. v. Liganit duo talenta in duobus saccis. Item in isto sacco ponantur frumenta nutritis pietatis. Bñ. xliij. Imple saccos corum frumento. Item in isto sacco ponatur calix scientie et subtilitatis. Iste est enim calix Ioseph de quo dicit Bñ. xliij. Quod inuenit cyphum in sacco beniamin. qui scilicet erat minor filiorum iacob. Ad denotandum quod cyphus doctrinæ scientie libentius inuenit in sacco. i. mente et conscientia humilium et minorum quam superbientium et maiorum. Item in sacco isto ponantur pondera iustitie et equitatis. de quo Deu. xxv. dicit Non habebis in vno sacco diuersa pondera. Et sic igitur patet quod inuenit saccus mentalis conscientie. Secundo dico quod inuenit saccus penalis penitentie Saccus enim qui est vestis aspera et pungitiva significat punitiones penitentie. de quibus dicit. Ios. j. Custodite in sacco ministri dei mei. Et Ione. ij. Tecti sunt saccis a maiore usque ad minorem et Esa. xxi. Vocavit dñs ad fletum ad plangitum ad caluicium et ad cingulum sacci. Sed de isto sacco penitentie potes videre titulum de penitentie. Tertio dico quod inuenit saccus mortalis impotentie. et iste est saccus corporis humani qui a beato Bern. in quinto libro meditationum dicit. sperma fetidum: saccus animarum: cibus verminum Corpus enim est saccus anime Unde sancti in morte post exitum huius sacci dicunt regratiando illud. ps. Concidisti saccum ineuum et circumdediti me leticia. Quarto dico quod inuenitur saccus temporalis affluentie. et iste est ille saccus quem dominus prohibet apostolis dicens Lu. x. Nolite portare sacculum necque peram. Et Lu. xij. facite vobis sacculos qui non veterascunt thesaurum indeficientem in celis. Saccus enim est vile indumentum: quo scilicet soli viles homines induunt. Unde Hester. iij. dicitur. Quod indutum sacco non erat licitum aulam regis intrare signans mundi prosperitatem: que recte est indumentum hominum peccatorum quo qui induti sunt. vix aulam regis paradisi intrabunt. Et de isto sacco dicit Aggei. j. Qui diuitias congregauit misit eas in sacculum primum. Quinto dico quod inuenit saccus iniquitatis et nequitie. Saccus enim vile est indumentum: quod facilliter contrahit multas

Sagitta.

foedus: sic peccatum. Unde Esa. xx. precipitur. Solue faccus de lumbis tuis. Sic igitur patet qd faccus quin q modis sumitur.

A Sagitta. Nota qd sagitta est instrumentum bellicosus ad proiciendum delonge ordinatum: et ad penetrandum vel pungendum principaliter preparatum. Et habet sagitta tria propria scilicet Subito currere. Et ideo breuiter dicamus qd sagitta potest accipi in bono et in malo. Unde nota qd in scriptura inueniuntur tres sagitte bone et tres male. Bone sagitte sunt iste. scilicet Sagitte contritionis. Contritio est sagitta cordis copunctiua. Correctio est Sagitte correctionis. Correctio est sagitta carnis afflictiua. Sagitte pdicationis. Sagitta carnis afflictiua. Predicatio est sagitta gentis argutiua. ¶ Dico igitur primo qd est sagitta contritionis. p penitentibus compungendis. Ex dolore em contritionis sunt quedam sagitte spirituales. Quibus compungit cor hominis penitentis. Ipse em sunt sagitte potens acutae cum carbonibus desolatorijs. quia scz contritio est acuta p compunctionis dolorem: et habet carbonem desolatorios per peccatorum praeceptorum recordationem. ¶ Preterea sagitte tria habent. scilicet ferrum durum et acutum. Sic contritio debet lignum rectum et planum. esse vel debet habere pennas ligatas et ceratas. ferrum doloris et displicentiae: lignum equitatis et iustitiae: pennas spei et fiducia. ¶ Habere em debet sagitta contritionis: doloris inestudine ad corda transigendum: et ista est ferrum durum. Equitatis rectitudinem ad culpam cum pena compungendum: et istud est lignum rectum. Spei vero et fiducia certitudinem et celsitudinem ad veniam: gratiam gloriam sperandum et affectandum. Et iste sunt tres pennae sagitte contritionis. scz spes de triplici bono. scz de venia. procuranda: de gratia acquirenda: et de gloria finaliter obtinenda. ¶ Iste ergo sunt tres sagitte quas deus delonge inmittit in cor humanum. Iste sunt sagitte volantes citissime percurrentes. Iuxta illud ps. Etenim sagitte tue transiunt vor tonitruum tui in rota. Iste sunt sagitte pungentes: et vsq ad interiora pectoris penetrantes. ps. Sagitte tue insere sunt mihi: et confirmaui super me manum tuam. Iste sunt sagitte quibus venator deus occulte et subito cepit paulum et magdalenam: ipse solus interius taliter vulnerauit qd fons lachrymarum ex eis distillauit. Unde breuiter ipsi deo potest dici illud ps. Sagitte tue acutae: populi sub te cadent in corda. Iste ergo sunt sagitte contritionis. p penitentibus compungendis. ¶ Secundo dico qd est sagitta correctionis. p delinquentibus puniendis. Sagitte enim rigorem iudicium designant. quo scz prelati debent punire et corrigere delinquentes. ¶ Prelatus em in manu tenere debet arcum iudicium potestatis: in quo est lignum durum quod tñ est curuum: et corda molles que tamen est recta: quia scz in prelato debet esse lignum durum: rigoris: quod p penitentiam flectatur: et corda molles misericordie et dulcoris: que tamen per iustitiam rectificent: vt scilicet nunq sit sine iustitia pietas: nec sine pietate iustitie seueritas. De isto igitur arcu debet prelatus sagittas correctionis emittere: et peccatores de viis sagittare. ¶ Prelati em dicunt sagittarij: qui prebent exercitum dñi exercitus. Quia sicut ad sagittarium pertinet clare videre et attente respicere: et inde est qd vnum oculum solet claudere: vt rem sagittandam melius possit discernere: et magis certe sagittam iacere. Sic prelatus debet clare videre per discretionem: attente respicere per diligentem deliberationem. vnum oculum. scz oculum carnis. qui scz non videt nisi preces: fauores: odia et premia: debet claudere p fauoris et odij reiectionem: et cum oculo spiritus recte discernere. per delictorum examinationem et sagittanda sagittare per iustam correctionem et punitionem: ne forte sit sicut Namech.

qui cum esset cecus et haberet arcum et a puero duce res pro bestia hominem sagittauit et cerni loco vnius bestie interfecit: sicut dicitur in hystoria scholastica. Quia pcerto illi qui ducunt a puero. idest a propria sensualitate: et maxime si careant claro visu. idest discretionis subtilitate: si tales habent acutis. i. si pollent iudicaria potestate solent sepe p bestia hominem ledere: et iustum loco impij vulnerare. iij. Regu. xxij. In incertum sagittam dirigens casu percussit reges israel. Iste em sunt sagitte in manu potentis quibus vtunt filij excussorum. Aduerte tamen qd sagitte correctionis debent habere in ferro acutem seueritatis. in ligno planiciem benignitatis et rectitudinem equitatis: in penina molliem pietatis: et dulcis sue charitatis: quia fm veritatem in correctione debet esse seueritas: equitas: benignitas: pietas: et charitas. ¶ Ista enim sagitta debet remitti contra contritos et humiliatos: quia tunc sagitte paruulorum debent fieri plage eorum: et debent acui contra proteruos et obstinatos: fortior em sagitta requiritur ad vulnerandum hominem armatum qd nudum. Sic vere fortior correctio requiritur ad castigandum obstinatos. duricia et excusationibus armatos qd alios mansuetos. ¶ Multi em ita sunt fortes in malicia sua: qd nullus potest eos domare. Similes illi militi troiano. qd dicebat tignus: cui vulcanus qd deus maris pater erat. sicut narrat. Quidius li. xij. fabula. iij. qd concesserat pater nec ferro poterat penetrari: quem tamen achilles cum toto impetu sue fortitudinis ad terram prostrauit et superauit. ipsum vulcanum in albam auem mutauit. Quia pcerto charissimum aliquando inueniunt aliqui ita duri et obstinati: qd ipsi ferro et sagitta correctionis sunt unpenetrabiles: ita qd de talibus dicit illud Job. xij. Non fugabit eum vir sagittarius. in stipulam. versi sunt ei lapides fimbriae. Contra tales ergo non est mitius procedendum. sed cum conatu et impetu ab achille. idest a bono plato talibus obuiandum: vt sic a malis visibus recedere copelant. et vt in alba volucem. i. in viros perfectos necessaria couertant. Judith. vij. filij israel non in lacca vel sagitta confidunt. sed mentes defendunt eos. ¶ Ista est igitur sagitta correctionis pro delinquentibus puniendis. ¶ Tertio dico de inueniunt sagitta pdicationis. p audi toribus arguendis. ¶ Predicator enim est sicut sagittarius: qui pharetram sacre scripture plenam est sagittis eloquiorum diuinorum secum debet portare quibus debet impios verbaliter vulnerare. dicendo. Abacuch. iij. In luce sagittarum tuarum ibunt. in splendore fulgurantis haste tue: quasi diceret. Sagitte diuino: eloquiorum non solum sunt lux et splendor ad viam veritatis ostendendas. immo etiam sunt sagitta et hasta ad peccatores pungendum. arguendum et percutiendum. ¶ Predicator em aliquando dicit sagittarius: et aliquando sagitta Sagittarius em fingitur esse animal quod est in inferiori parte corporis equus. et in superiori parte homo cum arcu et sagitta. Quia scz pdicator debet esse equus ppter diligentem discursionem. et debet esse sagitta ppter diuinorum eloquiorum diffusionem. Et scz hoc predicator potest comparari sagittario signo celesti: qui est signum. Ignem. Ignei per seruos. Asculum. qd isti debent esse rem charitatis. Diuinum. Asculum p vii gorem probitatis. Diuini per splendorem veritatis. Sagittarius etiam fm astrologos est domus. Trinceris. Discursui et veloces p sedulitate. fidei. firmi p fidei firmam credulitate. Sapietie. Sapientes et magistri per doctrinam. Honori. qd isti debent esse ne subtilitatem. Astrologi. dñi esse honesti p vite venerabilitatem. Diuinationis. Syderum per celestis ciuitatis considerationem. Somniorum. Somniantes p eterne aduersitatis p meditationem. Somniantes p supne felicitatis pteplationem. Ecce ergo qualis

qualis sagittarius debet esse quilibet predicator: et etiam quilibet vir iustus et perfectus. Et ideo breuiter de isto potest dici illud Gen. xxi. Creuit puer et mansit in solitudine et factus est iuuenis sagittarius. Ubi aduerte quod quilibet perfectus debet habere
In profectu sedulitatem. Creuit.
In affectu simplicitatem. Puer.
In effectum stabilitatem. Mansit.
In conuictu asperitatem. In solitudine.
In intellectu sublimitatem. factus est iuuenis.
In affatu seueritatem. Sagittarius.

Sed adhuc dico quod iste non solum est sagittarius immo et ipse aliquando dicitur sagitta. quia ipse est sagittarius alios verbaliter arguendo: et est sagitta et de ipso sagitta faciens alios exemplariter reprehendendo. Et sic loquitur Esaie. xlii. d. Posuit me dominus sicut sagittam electam in pharetra sua etc. Et predicator etiam et predicator debet esse sagitta irrevocabilis quod scilicet nullius timore debet retrocedere. Iuxta illud. ij. Regum i. Sagitta ionathe nunquam abiit retrorsum. Et sic igitur patet quod inuenitur sagitta predicationis. et sic ostenditur quod in bono significato inueniuntur tria genera sagittarum. scilicet predicationis. correctio. et contritio. Sed pro certo dico quod in malo significato inueniuntur alia genera sagittarum. videlicet.

Sagitta tentationis. Dico igitur quod est sagitta
Sagitta detractionis. tentationis. Et ista est ten
Sagitta tribulationis. tatio diabolica qua scilicet im
pedit diuersimode viros. Cernitur enim dum in latratu canis et in sibilatione venatoris delectatur ab alio venatore subito sagittatur. Cernitur enim simplex animal est admirans quicquid viderit de nouo. et ideo cum duo sint venatores sibi insidiantes: unus. scilicet aperte. alius vero occulte: cum illius aperti et canum suorum admiratur latratum et sibilum occultis sentit sagittam et venabulum et non euadit mortis periculum. Sic vere charissimi: plures venatores spirituales nobis insidiantur. scilicet vnus apertus cum multis canibus. scilicet mundus cum omnibus delectationibus. et vnus occultus cum sagittis et arcibus. scilicet diabolus cum infinitis tentationum generibus. Constat enim quod si incaute in latratu et sibilu istius aperti venatoris. id est in amplexu delectationum mundi intendimus. venator occultus diabolus sagittas tentationum emittit. et dum cum non precauimus nos subito per aliquod peccatum mortale percutiet et occidet. Tentator enim est sagitta volans in die. negocium perambulans in tenebris incursum et demonum meridianum. Sagitta enim volans dicitur. quia sagitta perambulans scilicet subita. in tenebris. quia occulta. incursum et demonum. quia violenta. Et ideo quia sicut sagitte balistarum non sunt expectande: sed potius fugiende. nisi homo fortiter sit armatus. Sic et tentationes dyabolice sunt fugiende: non expectande: nisi homo magnis virtutibus. ita quod resistere valeat sit munitus Hierem. liij. A voce equitis et mittentis sagittas fugit omnis ciuitas. Ista est igitur sagitta tentationis. Deinde dico quod est sagitta detractionis. Lingua enim detractorum dicitur sagitta. quia scilicet ab occulto et a longinquo. hoc est dictum. ab absentia venit. Unde in psalmo. filij hominum dentes eorum arma et sagitte. et lingua eorum gladius acutus. Lingua enim detractorum similis est lingue serpentis. que similis est ferro sagitte. et semper fundit venenum. et ista ad modum sagitte versus ad cor vulnerat: et venenum infamie fundit et prauas locutiones. Unde Hierem. ix. dicitur quod sagitta vulnerans lingua eorum: pacem cum amico suo loquitur. et occulte ponit ei insidias. Denique dico quod est sagitta tribulationis. Et ista est illa qua deus vititur aliquando ad probandum bonos. aliquando ad puniendum malos. Tyranni enim et demones sunt arcus et balista diuine iustitie. quibus mediantibus sagittas iudiciorum suorum: et mundi tribulationum et tormentorum emittit. ps. Emitte sagittas tuas et conturbabis eos. Istis autem

sagittis punguntur boni in presenti ad ipsorum probationem. Unde Job. vii. dicebat ipse sic. Sagitte domini in me sunt quarum indignatio ebibit spiritum meum: et terrores domini militant contra me. Unde. ij. Regum. x. dicitur. Ad direperunt iacula sagittarum ad seruos dauid. Istis igitur percutiunt mali per multiplicem tribulationem. Deutero. xxxij. Sagittas meas conplebo in eis. Istis insuper percutiunt damnati. scilicet in iudicio per eternam damnationem. quia scilicet tunc accipiet sagittam sue seueræ sententiæ. Iuxta illud. Hierem. vii. Sagittam et scutum arripit. crudelis est et non miserebitur. Et ipsos percutiet per executiones eterne miserie et tristitie. Deutero. xxxij. Inebriabo sagittas meas sanguine: et gladius meus deuorabit carnes de cruore occisorum: et de captiuitate nudati inimicorum capitis. Sic ergo patet quomodo tam in bono quam in malo multa sunt genera spiritualium sagittarum. videlicet tribulationis. detractionis. tentationis. predicationis. correctionis. et contritionis. Sufficit ergo. Tunc supra de Arcu.

Sal. Cum sal sit illud quo cibi condiuntur: quo carnes saliantur. quo a putredine reseruantur. Possumus breuiter dicere secundum diuersas proprietates salis. Multa enim inueniuntur genera spiritualium salium in scriptura sancta. Inuenitur enim

Sal sapientie. Primo dico quod inuenitur sal sapientie et discretionis. Sal enim habet virtutem condicendi cibos. **Sal amicicie.** et saporem congruum conferendi. Sic **Sal imprudentie.** et saporem congruum conferendi. Sic **Sal affluentie.** vere discretio et sapientia condit temperat omnes actus humanos. ipsiusque saporem tribuit et valorem. Sicut enim sine sale nullus cibus est salidus. quod si alius esset bonus: sic sine discretionem nullus actus est validus: quod si alius esset alius virtuosus. Job. vii. Non quid poterit comedi insulsum: quod sale non est conditum Et ideo viris sapientibus aliorum facta temperantibus dicitur Matthei. v. ca. Vos estis sal terre: Istud est etiam potissimum sal quo debent condiri verba nostra. Iuxta illud Col. iii. Sit inquit sermo vester in gratia semper sale conditus. Quia sicut dicitur Leuiti. ij. In omni sacrificio tuo. id est in omni opere tuo sal appones. Secundo inuenitur sal penitentie et afflictionis. Sal enim habet virtutem corrosiuam. et carnis superflue consumptiuam. Sic penitentia carnem superfluum. id est carnalitatem consumit: et corporaliter mordificat et affligit. unde de impositione penitentie potest dici illud Ezech. xliij. Offeres inquit hyrcum caprarum et vitulum et arietem et mittent sacerdotes super eos sal. Quia. scilicet quando peccator qui recte est

hircus fetens super luxuriam.

Titulus saliens pro superbia.

Aries lanam portans pro auaricia.

Uult se domino spiritualiter offerre. sacerdos debet sibi sal penitentie imponere et inferre. Sicut enim sal preseruatur a putredine: ita penitentia a damnatione. Et ideo sicut per salis immersionem helyzeus aquas sanauit sicut dicitur. iij. Regum. ij. Sic per penitentiam confessionem: spiritus mundum a vitijs liberauit. Et anime damnate dicitur Ezechielis. xvi. Aqua inquit non es lota in salutem: nec sale salita. Istud est ergo penitentie et afflictionis. Tertio dico quod inuenitur sal amicicie et coniunctionis. Unde nota. Antiquitus enim quando componebant homines inter se pacta et confederationes: solebant comedere sal. in signum quod sicut sal est incorruptibile et quodammodo perpetuum et eternum sic amicicie et confederationes absque ulla corruptela perpetue et eterne essent future. Et ideo dicitur sal federis Leuiti. ij. vbi dicitur. Non auferes sal federis dei tui de sacrificio tuo. Et sic loquitur etiam. ij. Paral. xij. Quod deus dedit regnum iuda filiis dauid in pactum salis. Sic etiam loquebantur illi qui scribebant regi. j. Eldre. iij. Damna inquit regis vide re nephas ducimus memores salis quod in palatio

Salomon.

comedimus. Istud igitur sal cōfederationis et amicitie cum deo et cum proximo debemus habere. de isto nos aspergere et salire. **Albarci. ix.** Habete in vobis sal: et pacem habete inter vos. **¶ Quarto dico.** quod inuenit sal imprudentie et imperfectionis. et sic per sal intelligitur iniquus. Sal enim est quid ponderosum. est etiam quid infructuosum. quia nihil crescit seminatū in sale. Sic vere peccator grauis est et onerosus ad sustinendum. **Iuxta illud. Ecclesi. xxiij. c.** Harenā. et salē. et massas ferri facilius est portare quam virū stultus. Sterilis etiam est et infructuosus ad fructum bonorum operum producendum. **Soph. ij.** Siccitas spinarū. et acerui salis: et de ferrū vsq; in sempiternū. Unde proprie est sicut sal scilicet quod in igne liquefit: et ab aqua resilit contra naturā cuiuscūq; salis. Sic vere peccator aquā deuotionis et gratie refugit et in igne tentationis deficit et liquefit. **Albarci. v.** Si sal euannerit ad nihilū valet vltra nisi ut mittatur foras etc. **¶ Quinto dico** quod est sal affluentie et temporalis successus. Sal enim terrarū ubi seminatur: facit sterilem intantum: quod si aqua maris egressa limites suos effunditur super terram fructuosam vir de octo annis poterit fructificare. Talis est mundi prosperitas: quia procerro facit sterilem ab omnibus bonis operibus dilectores suos. Et ideo dyabolus facit sicut solebant facere antiqui victores qui capta aliqua ciuitate. quā nolebant quod amplius recedificaret. post destructionē seminabant ibi sal in signū perpetue sterilitatis et destructionis. Quia vere dyabolus postquam animam spūaliter vicerit et destruxerit: quāq; sal inundare prosperitatis in ea seminare nititur ut sterili perpetuo possit esse. **Deut. ij.** Vsq; ad mare deserti quod est salissimū vñ de abyemelech dicit **Iudic. ix.** Quod destruxit urbem ita ut sal in ea dispergeret Et sic per quod sal multis modis sumit in scriptura.

¶ Salomon. Nota quod salomon potest significare christum. vel etiam quēlibet virum iustum et potissime regem: iudicem. vel prelatū. et hoc triplici ratione. scilicet **¶ Ratione nominis.** Habuit enim nomē gratiosissimū **¶ Ratione ominis.** Omen fructuosissimum. **¶ Ratione culminis.** Culmen gloriofissimum. **¶ Rationis gratiositas** patet in ipsius interpretatione. quia scilicet salomon interpretatur pacificus. **Iuxta illud. Salomon imperauit in diebus pacis. Ecclesi. xlvij.** Quia scilicet ad virū iustum pertinet quod sit pacificus et modestus. **In terius quantum ad se.** et exterius quantum ad proximū. et superius quantum ad deū. **Unde. iij. Regum. iij.** dicit. Quod salomon habebat pacē ab omni parte. **¶ Rationis fructuositas** patet in bonorum multiplicatione. quia scilicet iste ex diuino munere fuit dotatus omnibus bonis gratuitis et fortuitis. sicut patet. **iij. Regum. iij. Et. iij. Regum. x. vbi dicit.** Quod magnificatus est rex salomon super omnes reges diuitijs et sapientia. et vniuersa terra desiderabat videre vultum salomonis: et audire sapientiam eius. **Culminis gloriofitas.** patet in regiminis administratione. quia scilicet iste fuit rex potens et excelsus vnde. **iij. Regum. iij.** dicitur. Quod in iurisdictione salomonis erant omnia regna a flumine terre phylistiū vsq; ad terminū egypti. **Ad denotandum quod ille qui vult esse verus salomon:** et spūaliter salomon debet esse rex. scilicet debet iuste regere: se et suos. **Quod potissime pertinet ad prelatos** de quo potest dici illud. **j. Paralip. xxix.** Sedet salomon in solio dei in regem per dauid patre suo ut sic de quolibet salomon dicat deus illud. **j. Paralip. xxij.** Salomon filius meus paruulus puer est et delicatus. **¶ Ubi aduerte** quod salomon spūaliter loquendo: est nomen amoris et dilectionis: filius inquit. quod est nomen magni amoris. **¶ Nomen bonoris et promotionis.** meus inquit. dicit deus honorabile est enim esse filium magni regis. **¶ Nomen timoris et subiectionis.** puer inquit. ad quem scilicet pertinet subijci et timere. **¶ Nomen splendoris et discretionis.** paruulus inquit. Animalia enim paruula

Saluator.

magis sunt sagacia. ut patet in formica et aranea. **¶ Nomen dulcoris et deuotionis:** quia delicatus. Ergo qui volunt esse salomon: habeant amorē et dilectionem. **¶ filius inquit. iij. Regum. j.** Salomon filius tuus regnabit. **¶ Item habeat honorem et promotionem.** ut scilicet sit filius ipsius dei. meus inquit. supple ipsum imitando etc. vnde. **j. Paralip. xxvij.** Deus elegit salomonem filium meum. **¶ Item habeat timorem et subiectionem:** et sit puer. quia scilicet debet esse more pueri simpliciter: timens deum et seruus ei. **j. Paralip. xxvij.** Tu autem salomon fili mi scito dominū deum patris tui et serui ei corde perfecto. **¶ Item habeat splendorem et discretionem.** ut sit paruulus. quia scilicet paruuli cōmuniter plus abundāt in sensu quam magni. **¶ De salomone vero dicitur.** quod ipse fuit sapientissimus: sicut supra patet. **¶ Item habeat dulcorē et deuotionem:** quia scilicet salomon sicut vir catholicus et deuotus edificauit deo templum. sicut patet. **iij. Regum. v. et deinceps. Et. ij. Paralip. j.** Ascendit salomon ad altare: Sufficit.

Saluator. Saluare. Salus

Nota quod saluare idem est quod adiuuare. protegere. liberare. Et est saluare

Actus pietatis. Et ergo quia saluare pertinet ad Actus potestatis. virum piū quod hoc velit: et potest Actus charitatis. tenē quod hoc possit. **¶ Possimus** notare quod saluare pertinet proprie ad solum deum. quod vult et potest seruare sperantes in se. Quia scilicet salus. honor. virtus. et gloria attribuitur deo nostro: qui sedet super thronum et agno. **Apocal. viij. cap.** Dicamus igitur de salute illa que a solo deo procedit. Et dicamus quod deus

Saluat temporaliter a miserijs mundialibus. Saluat spiritualiter a nequitijs cordialibus. Saluat eternaliter a supplicijs infernalibus. Tria sunt pericula a quibus necessariū est nos saluari **¶ Mundi miserie et afflictiones.** **¶ Cordis nequicie et deceptiones.** **¶ Inferni molestie et damnationes.** **¶ Et dico quedam saluatio a miserijs itpalibus.** Et de hac dicit in psal. Clamauerūt ad dominum cum tribulatione et de omnibus tribulationibus eorum saluauit eos. **¶ Item est saluatio a pectoralibus nequitijs** Et de hoc in psal. Iuxta est dominus his qui tribulatio sunt corde. et humiles spiritu saluabit. **¶ Item est saluatio ab eternalibus supplicijs.** et de hoc dicit in psal. Salua me ex ore leonis et a cornibus vnicornium. **¶ Deus igitur est saluator**

Ad cuius salutem est recurrendum. In cuius salute est sperandum. **¶ Per cuius adiutorium est triumphandum.** **¶ Per cuius misericordiā est genus humanū liberādū** Istud expertus fuisse videbat iacob qui dicebat **¶ Gen. xxxij.** Vidi dominum facie ad faciē. et salua facta est anima mea. In quibus verbis ostenduntur plura genera saluationū quibus deus saluat homines. **¶ Ipe enim saluat homines per mentis illustrationē.** quia vidi. **¶ Saluat homines per hostis expugnationē.** quia dominū. **¶ Saluat homines per carnis intuitionē.** quia facie ad faciē. **¶ Saluat homines per celi retributionem.** quia salua facta est anima mea. **¶ Deus enim saluat hominem.** fidem et gratiam offerendo. **¶ Hostis potentiam conterendo.** **¶ Carnis substantiam deferendo.** **¶ Celi felicitatem afferendo.** **¶ Primo modo saluat interiorius a mentis obscuritate.** vidi inquit. **¶ Secundo modo saluat exteriorius ab omni aduersitate.** dominus inquit. **¶ Tertio modo saluat inferius ab inferni captiuitate:** et apparuit ei facie ad faciē. **¶ Quarto modo saluat superius in celesti felicitate.** salua facta est inquit anima mea.

Prima

Prima est salus magne bonitatis.
Secunda est salus magne probitatis.
Tertia est salus magne caritatis.
Quarta est salus magne largitatis.

B Dicamus qd hoies saluat primo diuina bonitas p mentis illustrationē. et hoc ostendit qñ dicit. vidi. Quia scz ille dicit saluare hoīem a piculo. qui lucernam ei accendit. et piculum ei ostendit. et modū ipm euadēdi sibi declarat et p̄tendit. Sic x̄p̄s deus hoīem saluare b̄ in q̄tū in obscura domo cōsciētie p̄tōis: lucerna fidei et gratie p̄ ipsum accēditur. et piculum peccati: modusq; dictū piculum erēdi ostendit et monstrat. vidi inq̄t. Baruch. iij. Viderunt in celeritate salutē. et iob xij. Videbo in carne mea deū saluatozē meū. Nulla em̄ maior salus pōt dari ceco: q̄ restituere sibi visus. Sic nec illi qui est mentis excecatus donum maius pōt conferri q̄ q̄ visus debite discretionis in eo reparetur. Uñ ille cecus cui dñs dicit. Quid vis vt facias tibi: nihil carius potuit petere nisi visum: dicens. domine vt videam. sicut dicitur Marci. x. Ista igitur est salus prima quā introducit bonitas diuina. s. liberatio a peccato. Sed p̄certo sicut ad plenā salutē visus habēdam tria naturaliter faciunt. s.

Organi dispositio.

Luminis apparitio.

Colliri appositio.

C Sic ad salutē istam facit gra que disponit mentes et aufert omne impedies sci licet peccata. et p̄ cōsequēs opatur salutem Unde Act. xv. Credimus saluari p̄ gratiā. Et itē apparitio luminis. s. fidei q̄ est lumen dirigens et erigens rōnem. et p̄ his lūmē salutē faciens et procurans. vnde Marci. x. fides tua te saluū fecit. Et itē appositio colliri sacre scientie et scripture q̄ data est in salutē oīm credentiū iudeo primū et greco. vnde Luce. j. Ad dandā scientiā salutis plebi eius. Et sic igitur patet quō saluat diuina bonitas p̄ mentis illustrationē: qñ vidi inq̄t. Et secundo dico qd saluat diuina probitas p̄ hostis expurgationē. et hoc ostendit cum dicit. dominum. Ad dñm n. p̄tinet iuuare: saluare: protegere et defendere. vafallum suū ab omnibus impugnatiōibus inimicorū: qñ scz r̄q̄rit a vasallo. Sic x̄p̄s dominus noster ēt nos vasallos qui corpus et animam tenem⁹ ab eo: necesse est si ipsum p̄ deuotam oratiōis instātiā r̄q̄ram⁹. q̄ contra inimicos nostros salutem sui adiutorij sentiam⁹. p̄. Domine deus salutis mee obumbrasti sup caput meum in die belli. Iste enim est iustus dominus qui nō dimittit nos tentari vltra q̄ possumus sustinere: qñ nino statim paratus est defendere et saluare qñ ei⁹ auxilium imploamus. dum tñ de repugnādo tentationibus et tribulationibus nostris debitū primū faciamus. p̄. Ad ipm ore meo clamaui: et dominus saluauit me. Uñ notandus est qd dominus noster saluat nos a cūctis hostibus mentis et corporis. et specialiter ipse saluat nos ab istis. scilicet.

Ab hostili tentatione.

A carnali infestatione.

A tpali tribulatiōe.

A criminali infectione.

A corporali afflictione

C Saluat dico iste dominus deuotos suos a tentatiōibus hostilibus. Et reuera null⁹ est q̄ possit resistere tētationib⁹ dyaboli nisi p̄ ipm saluet et iuuat. Verum tñ iste est sicut adeps leonis: quo s̄z Pliniū. si quis inunctus fuerit: a cunctis serpentibus et reptilibus eo tpe saluus erit. Sic vere adeps et gratia istius leonis de tribu iuda si animā linit vel inungit et impinguat⁹ fuerit: p̄certo a reptilibus. i. a demonib⁹ et eorū tentationib⁹ euz saluat. vnde dicit Ibiere. xv. Ego tecū sum vt saluē te. Et in psal. Deus saluauit eos de manu odientū vt notā faceret potentia suā. Et itē saluat ab infestationibus carnalib⁹. Nota qd lapis q̄ dicit gelaticē. seruat et saluat portatē a moribus vermiū et muscarū. Quis mel le fuerit siue lacte inunctus et a vestib⁹ torus nudus. sicut videt dicere Plinius. Sic vere deus qñ p̄sens est homini p̄ gram: seruat euz a muscis carnis. i. a malis et imūdis delectationibus et cogitationibus. Quis

melle prosperitatis aliquotiens inungat. Ezechiel. xxxvj. Ego ero vobis in deus. et saluabo vos ab omni bus indignitētis vris. Et itē iste saluat a tribulatiōibus tpalib⁹. Iste est em̄ sicut lapis qui dicit cerraui⁹: vel sicut lignū arboris que dicitur laurus quorū p̄sentia saluat et seruat hoīem a fulgure et tēpestare. Quia scilicet nulla tēpestas tribulationū tēporalium nocet homini quem domin⁹ p̄ p̄sentiam sue gr̄e saluare voluerit. Exēplum habemus de martyrib⁹. vñ apostoli sentientes tempestatē maris dixerunt Marci. viij. Dñe salua nos. perimus. Et sequit qd impauit ventis et mari: et facta est trāquillitas magna. Ipse em̄ saluat a tribulationibus: vel eos tollēdo vel temperando. vel in eis patiendi fortitudinē cōcedēdo. vel illos q̄ inferūt ipsos subtrahēdo vel auferēdo. vñ in p̄. dicit. Salua stī em̄ nos de affligentib⁹ nos: et odiētes nos dispēdi vñ. vnde Esa. xlij. Ipse valde consolatorie loquit cui libet tribulato sic dicens. Noli timere seruis meus iacob qz ego tecum sum. Cum transieris p̄ aquas tecum ero et flumina nō opient te. Cum ambulaueris p̄ ignē. nō combureris et flāma non ardebit in te. qz ego dominus deus tuus israel saluator tuus. Et itē iste saluat ab infectionib⁹ criminalibus. idest a peccatis. Marci. j. Iste saluū faciet populū suū a peccatis eorū. Et itē ipse saluat a passionib⁹ corporalib⁹. vñ Marci. vi. Quicūq; eum tangebant salui fiebant ab infirmitatib⁹ suis. Sic igitur p̄z quō saluat diuina probitas p̄ hostium supationem. dominum inquit. Et tertio dico qd hoies saluat diuina caritas p̄ carnis intuitiōē. et hoc ostendit cum dictum est: facie ad faciem. Iste em̄ est sicut caladrius qui infirmū saluat et sanat qñ faciem suam sibi vertit: et viuet qñ faciem ad faciem ipm spectat. Sic vere deus tūc humanum genus p̄prie saluauit: qñ p̄ beatam incarnationē faciem suā p̄sonalr de clarauit. et quando faciem ad faciem mūdum vidit. Istud bñ videbatur dauid p̄tendisse euz dicebat in psalmo. Veni ad liberandū nos dñe deus virtutū. ostende faciem tuam et salui erimus. Veni inquit: supple p̄sonaliter carnem assumēdo: quia scilicet fili⁹ hominis venit saluare quod perierat Marci. xviij. Et Luc. xix. dicitur. Quod filius hominis non venit animas perdere sed saluare. Sciēs enim filius dei. quia vana salus hominis: et quia longe a peccatorib⁹ salus. opatus est salutem in medio terre. vt scilz ipse daret salutē regibus. et redimeret dauid seruū suū. Uñ nota qd tūc tēporis ipse saluauit mūdum.

A dyaboli potestate.

A inferni captiuitate.

A peccati malignitate.

C Saluauit dico mūdus a dyaboli potestate. Esa. xlij. Quod oblatum fuerit a robusto saluabitur. Et itē a captiuitate inferni. Ibiere. xxx. Saluabo te de terra longinqua. Et itē a malignitate peccati. vnde. j. Tymoth. j. Dominus iesus x̄p̄s venit in hunc mūdum peccatores saluos facere. Saluat igitur homines diuina caritas p̄ carnis intuitiōē. faciem sicut ad faciem. De quo Soph. iij. Dominus deus tuus in medio tui fortis ipse saluabit.

C Sed quarto dico qd saluat hominem diuina largitas per celi retributionem: et hoc ostenditur cum dicitur. salua est inquit anima mea. Ista autem sal⁹ fiet specialiter in iudicio: quando saluator em̄ expectam⁹ dominum nostrum qui reformabit corpus humilitatis nostre. Phyl. iij. Tunc enim saluabitur populus omnis qui inuent⁹ fuerit scriptus in libro vite. sicut dicitur Daniel. xij. Et possumus notare. qd ista salus eterna dabitur finaliter. scilicet.

Peccata fugientibus.

Tormenta sustinentibus.

In deo confidentibus.

Dominum inuocantibus.

Humiliter conuersantibus.

Carnaliter continentibus.

Perfecte penitentibus.

Pacificè quiescentibus.

Salutare.

Integre confitentibus.
 Limpide contemplantibus.
 Canonice subintrantibus.
 Iustifice cogitantibus.
 Seipfos continentibus.
 In fide permanentibus.
 Baptismum profitentibus.
 In finem ptingentibus seu pfeuerantibus.
 ¶ Dico q̄ deus saluat peccata fugientes Ezech. vii. Qui fugerint saluabunt unde dicebat dauid. i. Reg. xviij. Adeli⁹ est vt fugia ⁊ saluer. ¶ Itē saluat tormēta sustinētes Thobie. xiiij. Tu flagellas ⁊ saluas: deducis ad iferos ⁊ reducis. mat. x. Qui pfeuerauerit vsq̄ in finē saluus erit. ¶ Itē saluat in deo cōfidētes. unde psal. Saluabit eos q̄ sperauerunt in se. ¶ Itē saluat dominum inuocantes. ps. Clamauit ⁊ dominus saluabit me. Et Joelis. ij. Omnis qui inuocauerit nomē dñi saluus erit. ¶ Item saluat humiles ⁊ timentes psal. Humiles spiritu saluabit. ¶ Itē saluat castos ⁊ continentēs. p̄ouerbio. ij. Qui abscesserit ab ea. s. a mala muliere saluabitur. ¶ Item saluat perfecte penitentes. unde Esa. xlv. Cōuertimini ad me: supple per penitentiam ⁊ salui eritis. ¶ Item saluat in pace hēscentes. Esa. xxx. ca. Si reuertimini ⁊ quiescatis salui eritis. ¶ Itē saluat integre confitentes. Thiere. xxxij. ⁊ xxxij. In diebus illis saluabitur iuda. que interpre tatur confitens. ¶ Item saluat limpide contemplan tes. ps. Dabo in syon salutem. ⁊ in hierusalem gloriā meam. Syon eīn interpretatur specula. ¶ Item saluat debite subintrantes. s. in ecclesiā ⁊ in bñficia. Job. x. Per me si q̄s introierit saluabitur. ¶ Itē saluat ius te ⁊ sancte cogitantes. ps. Saluos facit rectos corde. De corde autē creunt cogitationēs. Matthē. xv. ¶ Itē saluat seipfos affligentes. Luce. ix. Qui pdiderit ani mam suam propter me. saluam faciet eam. ¶ Itē saluat in fide perinantes. unde Luce. vij. fides tua te saluam fecit. ¶ Item saluat baptismum profitentes. Tytum. iij. Saluos nos fecit per lacrum regenera tionis ⁊ renouationis. ¶ Item saluat semp pfeueran tes. unde Matthē. xxiij. Qui autem perēuerauerit vsq̄ in finē: hic sal⁹ erit. Ecce igitur carissimi: quot genera personarum saluat dominus in eternū. Quia sicut dicitur Esaie. xlv. Israel saluatus est in domino salute eterna. Et sic igitur patet carissimi: quomodo inuenitur quadruplex salus. s. salus diuine largitatis ⁊ retributionis. salus diuine caritatis ⁊ intuitiōis. sal⁹ diuine potestatis ⁊ liberatiōis. sal⁹ diuine bonitatis ⁊ illustrationis. Et sic sufficit. Vide de liberare ⁊c.

Salutare. ¶ Nota q̄ salutare nihil aliud est q̄ salutem alicui implorare. Añ ille salutat hominem qui salutes ⁊ bonū impetratur ei ⁊ orat. ⁊ est salutare officium valde cōmune: nulli enim d̄z denegari salutatio: imo omnibus sicut cōmune debitum d̄z ab omnibus exhiberi. Ad hoc etiā ipsa bruta debēt nos monere. p̄sitacus eīn seu pana gallus in suo cantu dicitur naturaliter promere. verbum salutarium. aue vel chere. Titulus etiam mari nus qui est animal valde disciplinabile: dicitur etiaz voce ⁊ vultu homines salutare. Elephas edocetur re gem cognoscere. ⁊ euz reuerētia honorare. in quo in struitur homo q̄ salutationem omnibus d̄z libenter ⁊ benigniter cōmunicare. nulli penitus. denegare. j. Pet. v. Salutate inuicem in osculo pacis. Et nota q̄ salutatio d̄z fieri quia est.

Actus caritatis.
 Actus pietatis.
 Actus largitatis.
 Actus fidelitatis.
 Actus sedulitatis.
 Actus tranquillitatis.
 Actus iocunditatis.
 Actus necessitatis.

¶ Quod salu tare sitat⁹ caritatis patet. j. Cor. xvj

Sanare.

vbi dicitur. Salutate omnes fratres i osculo sancto. ¶ Itē q̄ sit actus pietatis: patet. iij. Reg. x. vbi post mortē Dchozie regis iuda fratres eius descenderant ad salutandum filios eius. ¶ Itē q̄ sit actus largita tis patet. j. Regū. x. vbi dicitur. Quod cum te saluta uerint dabunt tibi duos panes. ¶ Itē q̄ sit actus se delitatis patet Eccl. xxij. vbi dicitur. Amicum saluta re non confundaris: ⁊ a facie illius te non abscondas: ⁊ si male tibi euenerit: per illum sustinebis. ¶ Itē q̄ sit actus sedulitatis: patet Luc. j. vbi dicit. Exurgens maria abiit in montana cum festinatione ⁊ salutauit ⁊c. ¶ Itē q̄ sit actus tranquillitatis: patet Ero. xviij. Quod ictus ⁊ moyses salutauerunt se inuicem ver bis pacificis. ¶ Itē q̄ sit act⁹ iocunditatis: patet Lu cc. j. vbi dicitur. Quod vt facta est vox salutatiōis tue in auribus meis. exultauit in gaudio infans in vtero meo. ¶ Item q̄ sit actus necessitatis: patet quia scilz tunc efficitur salutatio quādo sit aliqua supplicatio. etiam illi humiliter salutatur: a quibus bona aliqua supplicant. unde. j. Reg. xxv. dicitur. Quod dauid vo lens a Abal aliquid impetrare: dicit sic. venietis ad nabal ⁊ salutabitis eum: dicens. Quodcūq̄ inuenerit manus tua da mihi ⁊c. Et sic etiā salutari debent p̄s ⁊ beata virgo pro gratia impetranda: ⁊ etiaz alij san cti. Iuxta illud apostoli. j. Cor. xvj. Salutate mariam que multū laborauit in fratres. Exemplo elephantū: qui teste Solino. postq̄ aqua loti fuerint: ortus solis q̄busdam nutibus saluant. ¶ In malo autem possu mus dicere: q̄ inuenitur salutatio.

Elationis.
 Derisionis.
 Proditionis.
 ¶ Primo dico q̄ est salutatio ela tionis ⁊ supbie: ⁊ istam volunt ha bere inanis glorie dilectores. De q̄bus dicit Matth. xxiij. Quod ipsi diligūt salutatiōes in foro: ⁊ vocari ab omnibus rabbi. ¶ Secūda est sa lutatio derisionis ⁊ insolentie. ⁊ sic Matth. xxvij. dicit. Quod milites ceperūt salutare Iesum in cruce dicen tes. Aue rex iudeor. ¶ Tertia est salutatio pditiōis. ⁊ sic loquit. j. Macha. vij. vbi dicit. Quod nychanor proditorie venit ad iudam ⁊ salutauerūt se verbis pa cificis: hostes autem parati erant rapere iudā. Et sic dico. q̄ salutare sumitur in bono ⁊ in malo.

Sanare. sanitas. Cū sanitas nihil aliud sit q̄ quedaz cor poris bñ temperata qualitas. Sanare nihil aliud est q̄ corpus infirmum ab infirmitate liberare: ⁊ ad tem perantiam reducere. p̄possumus dicere q̄ sanitas spi ritualiter loquendo: nihil aliud est q̄ anime spiritus lis incolumitas. ⁊ per diuinē m̄ grām ab infirmitate peccati restituta bonitas aut libertas. Idis igitur p̄ missis possumus notare. q̄ in scriptura triplex san itas inuenitur. Scilicet sanitas.

Corporalis.
 Cordialis.
 Eternalis.
 ¶ Prima facit hoīem sanū a car nis infirmitatibus. Secūda facit hoīem sanū a cordis iniquitati bus. Tertia facit hoīem sanū a mūdi calamitatibus. ¶ Prima est sanitas corporis alleniatiua. Et de hac d̄z. iij. Reg. v. Lauare septies in iordane ⁊ sanitatē re cipiet caro tua. Scda est sanitas criminū extermina tiua. De qua in psal. Ego dixi domine miserere mei: sana animam meā q̄ peccauit tibi. Tertia est sanitas glorie administratiua. de q̄ Thiere. xviij. Sana me dñe. ⁊ sanabor: saluū me fac ⁊ saluus ero: qm̄ laus mea tu es. qualicūq̄ igit mō accipiat sanitas: siue.

Pro corporis liberatione.
 Pro anime depuratione.
 Pro glorie retributione.

¶ Istud planū est q̄ sanitas tanq̄ summū bonū sūme est diligē dum. pcurandū. ⁊ recuperandū. conseruandū ⁊ cōtinuandū. Teste em̄ Sap. Eccl. xxx. Nō est census sup sanitatē corporis. ⁊ nō ē oblectatio sup cordis gau dium. Et ppter hoc consulebat dominus illi mulieri emorroisse: p̄ quas peccatit anima designat. dicens Albarci. v. Uade in pace ⁊ esto sana. In q̄b⁹ x̄bis ostē duntur tria que ad sanitatē anime requirunt. s. tria que iu

que in sanitate corporis requiruntur. Cōstat enim sanitas corporis ex morborū resecatione que fit p alterationē male complexionis. quia vade inq̃t. Ex viriū reparatione que fit per conseruationē ⁊ reformationē bone proportionis. quia in pace. Ex virtutum cōseruatione: que fit p conseruationē status pfectionis. quia esto inquit sana. Sic vere carissimi dico. q̃ ad sanitatē spiritualem requiritur.

Quod creas culpam infectiuam: vade.

Quod habeas normam refectionis. i. paces: in pace.

Quod teneas vitam perfectiuam: esto sana.

¶ Oportet enim: qui vult esse sanus.

Quod inficit relinquere vel horrere.

Quod reficit assumere vel habere.

Quod perficit diligere ⁊ tenere.

I ¶ Primus facit penitentia status inmutatiua. que ostenditur cum dicitur vade. i. ex de pctō. Secundus facit innocētia cordis quietatiua que ostenditur cum dicit. in pace. quā scz facit innocentia. Tertium facit permanentia status conseruatiua: q̃ ostendit cum dicitur. esto sana. i. pseuera in sanitate. ¶ Dico igitur primo. q̃ homo fit spūaliter sanus p modū imitantis penitentie: ⁊ hoc ostendit cum dicitur. vade. ¶ Penitere enim nihil aliud est q̃ de peccato ad grām ire: pcedere vel trāsire. Peccator enim est sicut peregrinus. Quādiu enim est in peccato: valde longe est a deo. qz sicut dicitur p̃ouer. xv. Longe est deus ab impijs. Sz tunc temporis ad deum vadit: q̃ per penitentia ad ipsum reuertitur ⁊ accedit. Sicut enim ille qui vadit dimissa posteriori parte ad anteriores transit. Sic penitens posteriorē partem. i. statum peccati dimittit: ⁊ ad anteriorē partem. id est ad statum virtutis p̃greditur atqz tendit. Etenim ad deum accedit cor per contritionem. vadit lingua per confessionem. tendit manus per satisfactionem. Teste enim Constantino: multum confert ad sanitatem habendam ⁊ conseruandam ire ⁊ ambulare. Alotus enim ⁊ exercitum est vinum de illis scz: que ad sanitatis custodiam requiruntur. De quibus vbi tractatū est: quere in tabula. ¶ Per morum enim.

Humor superfluus consumitur.

Calor: naturalis confortatur.

Appetitus prouocatur.

Venter etiam euacuatur.

¶ Sic vere carissimi: istud ire penitentie de quo dicitur: est principium p̃o sanitate anime recuperanda. Humores enim peccati cōsumit per contritionē. Calorem caritatis confortat per vulnerum christi meditationem. appetitum bonorum eternorum prouocat per affectum ⁊ adoptionem. Venter conscientie euacuat p confessionem ⁊ gratie restitutionem. vade ergo: Et de hoc. iij. Reg. v. Vade lauare septies i ior: danc. ⁊ recipiet sanitates caro tua atqz mundaberis. Expone autoutatē sicut in eo loco exposita est ad quē te tabula remittit. vnde de isto vade dicitur Can. iij. Vada ad montem myrrhe ⁊ ad collem thuris. Myrrha em̃ qui est liquor amarissimus: verū tamen quasi morborum omnium sanatiuus signat amaritudines penitentie ⁊ afflictionis: thus in scriptura vaporem deuote orationis quia scilicet ista duo sanant animā a peccatis. ⁊ ipsam liberant a tormentis. De myrrha enim penitentie potest dici illud iher. ij. Tollite re sinam ad dolorem eius si forte sanetur. De oratione dicitur Thob. viij. Dabant ambo pariter vt sanitas daretur eis. ¶ Patet ergo q̃ fit homo sanus per modū immutantis penitentia. vade. i. per penitentia imutare. ¶ Scdo dico q̃ fit homo sanus per actum quietantis innocētie q̃ ostendit cum dicit in pace. Sicut em̃ ille est corporali sanus: in quo est debita humoris proportio ⁊ adæquatio: nulla repugnātia vt turbatio. Sic ille est sanus spūaliter in quo est affectus quietudo ⁊ innocētie rectitudo. innocētie restitutio: i. pace inq̃t. Quādiu enim homo in pctō est: nunq̃ pōt ha

bere pacē neqz sanitatē. semp em̃ impugnat interius p conscientie stimulationē. ⁊ semp est infirmus p fortitudinis relaxationē. Unde in ps̃. Nō est sanitas in carne mea a facie ire tue: nō est pax ossibus meis a facie inimicorum meorū. Pax igitur cordis: tranquillitas animi: innocētia mentis sunt sanitas spiritalis. Quia breuiter oēs viri iusti sunt illi qui habēt spiritaliter sanitatem ⁊ pacem. impij infirmitatem ⁊ litē. vnde Esa. lvij. Creau fructum labiorum paces: pacē his qui prope: ⁊ pacē his qui longe. ⁊ sanau eos. Impij vero quasi mare feruens quod quiescere nō valet. ⁊ nō est pax impijs dicit dñs. Et posses hic dicere vel ponere quōd plura sunt q̃ impediunt istam pacem: sicut supra de pace: ⁊ plures etiam infirmitates q̃ impediunt mētis sanitatē. scilicet supra de infirmitate. fit igitur homo sanus per actū quietantis innocētie in pace inquit. ¶ Tertio dico. q̃ hō fit sanus p status conseruantis pmanētie: hoc est dicitur: p virtutē cōtinuantis pseueratiē. q̃ ostendit cum dicit. esto sana. Istud enim vbum esto: pseuerantiam designat. sicut supra visum est in loco suo ⁊ proculdubio proprie ille non est sanus q̃ occasione modica fit infirmus. Tñ nati nō sunt sani p̃prie. qz quīs aliq̃ nō sint infirmi actualiter: sunt tñ infirmi habitualr. ita q̃ illa infirmitas reducit de potentia ad actus valde facit. Sic vere spiritalr loquēdo: ille non dicit sanus q̃ p incōstantiā facit fit malus. sed ille solus q̃ p pseuerantiam semp est bonus. Esto inquit sana. i. pseuera in sanitate. Iuxta illud Job. v. Ecce sanus factus es: iam noli peccare ne deteris tibi cōtingat. Et iō sicut videmus q̃ sanitas p̃dita difficilr recuperat. quapropter necesse ē q̃ habita diligentissime pseueret. Et inde est q̃ p cōseruanda sanitas: solent hoies a nociuis abstineres. ⁊ de speciebus ⁊ herbis medicinalibus electuaria cōficere ⁊ habere. Sic vere carissimi: cum difficiliter peccator a pcti infirmitatibus resiliat pōt: ⁊ ad sanitatē gr̃e reuenire. ⁊ q̃ potissime a planta pedis vsqz ad ṽticē non est in eo sanitas: Esa. j. Hoc est dictu: q̃ est in vitis iduratus. s. q̃ implet illud iher. xlvj. c. frustra multipli cabis medicinam: sanitas nō erit tibi. Proculdubio q̃ si quis sanitatē habuerit: oēs eam custodire ⁊ a nociuis mundi delectatiōibus abstineres: ⁊ electuario pfectionis q̃ de multis speciebus. i. de multis virtutibus conficitur sanitates huiusmodi sustinere. esto inquit sana. Luce. viij. Inuenerunt hoies vestitū ⁊ sane mētis. Et possumus notare q̃ aliqua sunt istius sanitatis restitutiua. ⁊ ista pculdubio sunt illa. s.

Summi numinis incarnatio.

Christi sanguinis immolatio.

Sacri fluminis depuratio.

Fidei luminis illustratio.

Dolentis hominis suspiratio.

¶ Dico igitur q̃ sanitas spiritalis est ⁊ fuit humano generi restituta p incarnationē summi numinis. ¶ Prima enim que fuit salus ⁊ sanitas humano generi restituta fuit incarnatio verbi. Iuxta illud ps̃al. Misit vbum suum ⁊ sanauit eos. Verbum enim in mundū missum: per incarnationem. sanatiōis ⁊ sanitatis humani generis causa fuit. figuratum. iij. Reg. xx. vbi petijt rex Ezechias infirmus dicens. Quod erit signū q̃ dñs saluabit me. Et sic factum est q̃ deo dedit sibi signū sanatiōis: retrocessionē solis: qz sol retrocessit p decē lincas: intantū q̃ sicut dicit Eccl. xlvij. Retro redijt sol ⁊ addidit vitam erat diuersis peccatis: deo volens ipm sanare: fecit solem iustitie filiū suū a nobilitate p̃prie p carnis assumptionē retrocedere: ⁊ sic voluit sanitatē humano generi pcurare. vnde Sap. xvj. Sermo tuus dñe sanat omnia. ¶ Itē dico q̃ ista sanitas restituta est ⁊ ē cōtinue restituit p xpi sanguinis imolationē. Xpi. n. passio ⁊ sui sanguinis effusio: causa fuit sanitatis humani generis. Iuxta illud Esa. liij. Et iuuore sanati sumus. Itā leo cum infirmat gustato

Sanctus.

Sanguine symie sanatur. Ad denotandum q sanguis xpi qui fuit symia: eo q p incarnationē humanā speciem symeavit: est remedium et sanitas peccatorum. et potissime qm per devotionē aspicitur. et per cōsiderationē et cōpassionē teneriter cogitat: qz sicut vitz dra contea herba: que similis est serpētib⁹ in colore: facit serpentes fugere: et a moribus serpentum sanat. Sic xps qui fuit in colore. i. in apparētia filis serpētibus. i. demonibus quātum ad naturam corporalis et mortalis substantie. sicut etiā demones et visibiles et mortales apparēt assumpto et accomodato aliquo corpore. Juxta illud Roma. viij. Misit deus filium suū in similitudinem carnis peccati. Contrarius est serpentibus. i. demonibus: et cōtra moribus et tentatōes ipsorum pbet hominibus sanitatē. figurat⁹ etiā in serpente eneo fabricato a moyse: et suspenso in palo. vt ille qui percussus erat a serpentibus dum istum aspiceret sanaretur. sicut dicitur Num. xxi. Quia pculdubio suspēsus in palo demonis. s. christus sanat illos q a malis serpentibus demonibus p tentationē pcutiuntur: si a percussis deuote pendēs i crucis patibulo speculef. Sic igitur p q ista sanitas restituitur p christi sanguis immolationē. ¶ Itē dico q ista sanitas est restituta p sacri fluminis irrigatōem. Baptismus. n. post pdicta duo reparat principalit⁹ anime sanitates. vnde illud pdictum. iij. Regum. v. Lauare inquit. septies in iordane: et recipiet sanitatem caro tua. Juxta illud Ezech. xlvij. Sanabuntur aque et viuet omnia ad que puenerit torrens. Torrens dico. i. aque baptismales. ¶ Itē restituitur ista sanitas p fidei luminis illustrationē. fides enim restituit sanitatē anime: qm p incredulitatis vitium est infirma. vñ p dicatori dicitur ad Tptum. ij. Loquere q decent sanam doctrinam et ad monitione senes: vt sobrii sint et sani i fide. Actū. iij. fides que p eum est dedit integram sanitatē istam in cōspectu omnium vestrum. ¶ Itē restituitur ista sanitas p dolentis hoīs suspiratiōem. s. p penitentiā. De quo dicit in ps. Quod deus sanat contritos corde: et alligat contritiones eorum. Penitentia enim sanat. Cor per contritionis dolorem.

Os per confessionis clamorem.

Alidum per satisfactionis vigorem.

Sanat dico cor p dolorē cōtritiōis. Luc. iij. Euāgelizare paupibus misit me et sanare cōtritos corde. Sanat et os p clamorem cōfessionis. De quo Eccl. xviij. Quiens et sanus cōfiteberis. Sanat insup manus per vigorem bone opatiōis et satisfactiōis. Mat. xij. Alidum suam extendit et restituta est sanitati. Ista sunt. scilicet quinqz que sunt sanitatis restitutiua. s. penitentia. fides. baptism⁹. xpi passio. xpi incarnatio. ¶ Sz pccato adhuc dico. q sunt aliqua istius sanitatis custodiua et cōseruatiua. Et ista sunt.

fervor orationis.

Cultus religionis.

Honestas locutionis.

Dulcor deuotionis.

Ictus tribulationis.

Auditus predicationis.

Aitor conuersationis.

Parcitas epulationis.

Tamor diuine pñationis.

Citur. ij. Tymo. j. formam sanorum verborum habēs.

De deuotione dicitur. Eccl. xxxvij. q vnguentarius faciet vnguenta suauitatis: et vinctiōes cōficiet sanitatis.

De tribulatione dicitur Job. v. q deus percutit et manus ei⁹ sanabit. Et Esa. xij. Percutiet deus plaga et sanabit eos.

De audita predicatione dicitur Luc. vi. Quod multi venerūt vt audirent iesum et sanarentur.

Et Luc. xxiij. Quod iesus tetigit auriculā ei⁹ et sanauit eum.

De honesta conuersatione dicitur illud Luc. viij. Inuenerunt hominem vestitum et sanementis.

De parca epulatione dicitur Eccl. xxxij. Sōmus sanitatis in homine parco. Et ibidem. Sanitas

De oratione dicitur Gen. xx. Quod orante abrahā sanauit deus abymelech.

De religione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

De honesta locutione dicitur Mat. xxi. Quod cecum et claudum accesserunt ad Iesum in templo: et sanauit eos.

anime et corporis sobrius potus. De timoris cōturbatione dicitur Eccl. xxxij. Quod oculi domini super timentes eum. Sequitur. Dans sanitatem et vitā et bñdictionem. Et Proverbiorum. iij. Time deum et recede a malo: sanitas quippe erit in vmbilico tuo. Sic ergo patet quomodo plura sunt que faciūt ad sanitatis anime cōseruationem et restitutionem: et hoc est tertium principale: esto igitur sana. Ista igit sunt tria requisita principaliter ad sanitates: scilicet pmanencia: innocentia penitētia. Unde vade igitur in pace et esto sana. Sufficit.

Sanctus. sanctitas. sanctificatio.

Nota q sanctus dicitur ille qui a peccatis et vitis est immunis. vñ proprie sanctus dicitur. qui virtutibus est plenus: et vitis expeditus. et etiam sanctitas idem est q puritas et mūdicia. bonitas et iusticia. Et est sanctitudo nomen cōmune cōtinens generalit⁹ omnes particulares gratias et virtutes. vnde sanctus ethymologizat⁹ quasi sanguine vnctus. vel quasi sine terra: vel quasi sanus et iustus. Ad denotandum q ille pprie dicitur sanctus. qui sanguinē christi p sue mortis cōpassionē imaginatur qui est sine terra. idest terrenorum amore nō afficitur. et qui sanus in affectibus nō inuenitur. De sanguine enim christi dicitur Hebr. x. Si em sanguis vitulorum inquinatos sanctificat. qm magis sanguis xpi et c. Unde breuiter de sancto tali. idest de quolibet tali iusto pōt dici illud eccl. xlv. c. vbi de aaron dicit domin⁹ in fide et lenitate ipsi⁹ sanctum fecit illum: et elegit eum ex omni carne. De xpo etiam pontifice sancto dicitur Hebr. vij. Talis em decebat vt nobis esset pontifex: sanctus. innocēs. impollutus. segregat⁹ a peccatoribus: excelsior celis factus. Quia scilicet ille qui vult esse scētus dicit esse pontifex. idest pontem ad paradysū faciēs per bonā operationem. Innocēs per perfectam intentionem. Impollutus per castam conditiōem. Segregatus a peccatoribus per singularem cōuersatiōem. Excelsior celis factus per eternorum cōtemplationē. Talem enī sanctitatem debēt habere illi qui in altari cordis volunt deo ministrare spiritualiter. Homo enim dicit esse sanctus: tum quia sanctam vitam seruare fide profiteatur. tum qz sanctus officium crequit. tum qz membris sancti capitis christi efficit. tum quia a sancta matre ecclesia nutritur. et tuz qz scōspiritu suggerēte dñō famulatur et hoc est quod pcpitur Leuit. xij. vbi dicit. Sancti estote. qz ego sanctus sum. Ubi aduerte. q sanctitudo est habēda. Quia virtualiter pōt haberi sancti iquit. Quia generaliter solet doceri. estote. Quia exemplariter solet videri. quia ego sanctus sum.

¶ Est dico habenda sanctitas.

Quia conficitur multis virtutibus.

Quia precipitur diuinis iussibus.

Quia ostēditur exemplis pluribus.

¶ Dico igitur q scētitas est habēda ppter virtutū cumulum et ornamētū. et hoc ostēditur in verbo sancti. Propter pcepti stimulum et documētum. et hoc ostēditur in verbo estote. Propter exēpli speculum et ornamētum: et hoc ostēditur cum dicitur et allegatur. qz ego scētus sum. ¶ Primo igitur dico q debemus esse sancti propter virtutum cumulum assumendo: quod scilicet ostēditur in verbo sancti. Istud. n. nomē sancti excludit omnem iniquitatem: et includit omnem virtutem et bonitatem. Alie enim virtutes particulares habēt effectus. ista autem vniuersalem. Lapides em preciosi cōtenti sunt vnam vel duas proprietates habere. Et inde est q vnus lapis proficit ad vnu: alius ad aliud: et nullus ad omnia. et ideo qui inueniret vnu lapidem: qui oim aliorum contineret virtutes: istum deberet diligere: et cū diligētia procurari. Sic alie virtutes operant⁹ particulariter: qz scz castitas facit hominem castum: et iustitia iustum. et sic de alijs. sed sanctitas insū est vniuersal virtutū: q ipsa sola habita necesse est

esse est esse hoīem in cūctis particularib⁹ virtutib⁹
virtuosus. Si em̄ vna virtus deficeret. sanct⁹ pculdu-
bio nunq̄ esset. Et idē de ista virtutis plenitudine: dī
Ecclesiastici xxiij. In plenitudine sanctorū detētio
mea. Et ideo illi dicuntur sancti.

Qui timent diuinam maiestatem.

Qui amant diuinam bonitatem.

Qui orant diuinam pietatem.

Qui habent fidei claritatem.

Qui tenent supernam caritatem.

Qui sciunt omnem veritatem.

Qui sciunt pacis tranquillitatem.

Qui sentiunt mundi aduersitatem.

Qui frequentant bonam societatem.

Qui abhorret omnem iniquitatem.

Qui contemnunt mundi prosperitatem.

Qui appetunt celi felicitatem.

Qui inbilant laudis amenitatem.

Qui retinent cordis iocunditatem.

Qui vendicant glorie nobilitatem.

¶ Iste em̄ sunt quidēdecim pprietates ⁊ cōditiōes per
quas cognoscit hō sanctus: qz proculdubio vt dictus
est. debent timere dei maiestatem p̄s. Timete dñm oēs
sancti eius: qz nō est inopia timētib⁹ eus. ¶ Itē debēt
diligere dei bonitatem. p̄s. Diligite dñm oēs sc̄ti. ¶ Itē
orare dei pietatem. Apocal. viij. Data sunt ei incensa
multa q̄ sunt oratiōes sanctorū. Et Judith. viij. dicis.
Ora p nobis qz mulier sancta es. ¶ Itē h̄re fidei cla-
ritatē. Eccl. xlv. In fide ⁊ lenitate ipsius sc̄tū fecit il-
luz dñs. Et Sap. xviij. Sanctis aut̄ tuis maxima erat
lux. ¶ Itē tenere supnam cōitatē. p̄s. Congregate illi
sanctos eius. ¶ Itē cognoscere scientiarū v̄itatem.
Prouer. xxx. Non sciam sc̄tōrum. Et puer. ix. Scien-
tia sanctorū prudentia. ¶ Itē isti debent amare pacis
tranquillitatem. p̄s. Loquet̄ pacē in plebem suā ⁊ sup
sanctos suos. ¶ Itē sentire mūdi aduersitatē: quia. f.
sc̄ti sustinent p̄ ceteris mala mūdi tribulatiōes ⁊ pe-
nas. An̄ Hebreo. xi. Sancti ludibria ⁊ verbera c̄pti.
insup ⁊ vincula ⁊ carceres. sc̄ti sunt. lapidati sūt. ten-
tati sunt ⁊c. Et in p̄s. dī. Sanctis q̄ in terra sunt eius
mirificauit oēs voluntates meas in eis. multiplicate
sunt infirmitates eorū. ¶ Itē debent sectari bonā so-
cietatē. p̄s. Cū sancto sanctus eris ⁊c. Et Eccl. xxxij.
Cum hoīe sancto assiduus esto. ¶ Itē debēt horrere
oēm iniquitatem p̄s. Nō dabis sc̄m tuum videre cor-
ruptionē. ¶ Itē debent dimittere seu contēnere mun-
di prosperitatē. Mat. xxvij. Corpora sc̄tōrum qui dor-
mierāt surrexerūt ⁊ venerūt in sanctā ciuitatē. ¶ Itē
debēt appetere celi felicitatem: qz. f. ipsi debēt menta-
liter habitare in paradiso. Eph. ij. Jaz nō estis hospī-
tes ⁊ aduēsi: s̄ estis ciues sc̄tōrum ⁊ domestici dei.

¶ Itē debēt iubilare laudis suauitatem. p̄s. Cantate
dño canticum nouum: laus eius in ecclesia sanctorū.
¶ Itē debent oilatare cordis iocunditatē p̄s. Sancti
eius exultatione exultabūt. Et sic sequitur vltimus. f.
q̄ ipsi poterant vendicare regni nobilitatē. Dan. viij.
Sancti obtinuerūt regnū. Et i p̄s. Gloria hec est om-
nibus sanctis eius. Ecce ergo quō ⁊ q̄bus cōcurrenti-
bus sit hō sanct⁹. Ista sunt em̄ quidēdecim gradus sca-
le p̄fectionis. p̄ quas sancti de mundo ad patrē ascen-
derunt. ⁊ quibus mediantibus nomē sanctitatis h̄re
meruerunt: sancti inquit. Iuxta illud Exodi. xxij. Ue-
ri sancti eritis mihi. At tales sic possint dicere illud
Eph. j. Elegit nos deus ante constitutionem mūdi in
xpo vt essemus sancti ⁊ immaculati. At ⁊ sic de quoli-
bet sancto possit dici illud. iij. Reg. iij. Aduerto q̄
vir dei sanctus est iste qui frequēter transit p nos. fa-
ciamus ergo ei cenaculum paruum ⁊ ponamus in eo
lectulum. meniam ⁊ sellam. ⁊ candelabrum: vt cū ve-
nerit ad nos maneat ibi. Sancti enim frequēter trās-
eunt per nos: qz. f. omni anno semel ad minus veniūt
festa eorū. Et ideo pro certo nos debemus eis parare
cenaculum conscientie ⁊ affectionis. ⁊ ibi ad honorez

ipsoz h̄re mensam misericordie ⁊ compassionis.
⁊ ibi tenere lectūz mollis dulcedinis ⁊ deuotionis: ⁊
ibi dē ponere candelabū prudētie ⁊ discretiōis. ⁊ ibi
statuere sellā iustitie ⁊ iudicialis ordinatiōis. ⁊ sancti
nobiscū p grām manebūt: ⁊ suū nobis patrociniū p-
pinabūt. ¶ Patet igit̄ carissimi q̄ nos debem⁹ esse san-
cti virtutū cumulū assumēdo: sanc i iquit. At q̄libet
efficiat tēplum dei. de quo. j. Cor. iij. Tēplum dei san-
ctū est qd̄ estis vos. ¶ Secūdo dico q̄ nos debem⁹ eē
sancti: mandati stimulu exequēdo. ⁊ hoc ostendit q̄
nobis sub p̄cepto dicis estote. Sub p̄cepto. n. nobis
iniungit sanctitas: qd̄. f. x̄bū impatiū estote demon-
strat. Iuxta illud Ecclesiastici. xxxij. Cū viro sancto assi-
du⁹ esto. Leui. xx. Sanctificamini ⁊ estote sancti. An̄
aduerte. q̄ p ista duo x̄ba esto ⁊ estote: precipiunt no-
bis omnia que ad sanctitudinem requirunt. ¶ Preci-
pitur enim ⁊c. vide supra in titulo suo ⁊ dic sicut ibi.
¶ Nota tamē hoc. q̄ sicut videmus q̄ illa q̄ ad cultū
diuinū v̄dicant: sancta ⁊ sacra ⁊ sanctificata esse ius-
benf. ⁊ illa que in eis continentur. sicut p̄ de templis
⁊ altaribus eorū. vestibus ⁊ vasibus ⁊ v̄silibus. Ita
⁊ nos cum sinus per fidē ⁊ baptisimū deo principalr
dedicati: debem⁹ esse grati⁹ ⁊ virtutib⁹ sanctificati:
atq̄ sanctis virtutibus adornati. ¶ Et idē possumus
notare q̄ nos debemus habere.

Sanctum locum religionis.

Sanctum templum orationis.

Sanctum oleum deuotionis.

Sanctam hostiam subiectionis.

Sanctos libros discretionis.

Sanctum candelabrum contemplationis.

Sanctas vestes conuersationis.

Sanctas carnes eucharistie recreationis.

Igitur estote sancti et sitis in loco sancto religionis:
fidei et catholice professionis. de quo Exo. iij. ⁊ Josue
v. Solue cal. iumenta de pedibus tuis. locis enim in
quo stas terra sancta est. In isto enim loco habitat de⁹
quia sicut dicitur in ps. Deus in loco sancto eius ⁊c.
Item estote sancti et clamate in templo sancte oratio-
nis: hoc est dictu in conscientia sancta et deuota. de q̄
in ps. Sanctū est tēplūz tuū: mirabile in equitate. Et
ideo dicite deo. Adorabo ad tēplum sanctū tuū. ⁊ con-
fitebor nomini tuo. Itē estote sancti ⁊ habete oleum
sanctū deuotionis. de quo Exodi. xxx. Oleū vnctionis
sanctū est. vñ de dauid dicis i ps. Jn. ueni dauid seruū
meū: oleo sancto meo vñxi eum. Itē estote sancti et si-
tis sancta hostia humilitatis ⁊ subiectionis. Thomas.
xij. Exhibete corpora vestra hostia viuēte sanctam
deo placētē. Itē estote sancti ⁊ habete sacros libros
sacre scripture et scientie ⁊ discretionis. j. Achab.
xij. Habentes solatio sanctos libros. Itē estote sancti
et habete sanctum candelabrum sapientie ⁊ contem-
plationis ⁊ de hoc. Eccli. xxvj. Lucerna splēdens su-
per candelabrum sanctū. Item estote sancti et habe-
te sanctas vestes conuersationis. de quo Exodi. xxxij
facies vestes sanctā aaron fratri tuo: et Chobie. xiiij
dicitur de thobia. quod in bona vita et in sancta con-
uersatione permansit. Item estote sancti et comedite
carnes sanctas dominice refectionis seu sacramenta
lis recreationis de quo Exodi. xxxij. Coques carnes
in loco sancto. Et sic ergo patet quod debemus esse
sancti mandati stimulum exequendo estote inquit.

¶ Tertio dico quod nos debemus esse sancti exem-
pli speculum exequendo seu imitando quod ostendi-
tur cum dicitur quia ego sanctus sum. ac si diceret. Ac-
cipiatis in me exemplum sanctitatis. Et reuera char-
rissimi: ipse sanctus est quia sicut dicitur. j. Reg. ij.
Non est sanctus vt est dñs: neq̄ enī est alius extra te
et non est fortis sicut deus noster. Sicut de apibus le-
gitur q̄ sunt animalia valde munda. qz nūq̄ habitāt
nisi in loco puro et mundo. Sic nec christus delectat
habitare nisi in loco puro et mundo. Ipse enim habi-
tat in quatuor locis. scz.

Sanctificare.

In maria. ¶ In maria dico Eccl. xliij. In ciuitate sanctificata sicut requirit. In consuetudine. ¶ In consuetudine et viri iusti. Iste est enim quidam locus valde honorandus et sanctus. de quo in ps. Tu autem in sancto habitas laus israel. In ecclesia. ¶ Ista est. n. propria domus dei quod immaculata est et sancta. de qua. y. Alachab. x. Hierusalem sit sancta et libera cum finibus suis. In patria. ¶ In patria insuper ubi scilicet est locus sanctus et locus sanctorum. quod sicut dicitur in ps. Currus dei quattuor milibus multipliciter milia letantium dominus in eis in syna in sancto. Sanctus igitur est qui vere in omnibus actibus suis semper apparuit sanctus: et hoc.

In carnis assumptione. ¶ Et quod sit sanctus in incarnatione per Aba.

In passionis redemptione. ¶ In passionis redemptione. cuth. ij. vbi dicitur: Deus.

In resurrectione et ascensione. ¶ In resurrectione et ascensione. ab austro venit et sanctus de monte pharan. Ad et sit sanctus in passionem et redemptionem per. Esa. lxiij. Affluerunt spiritus sancti eius. Et Esa. xliij. Hec dicit dominus redemptor israel sanctus eius. Ad insuper sit sanctus in resurrectione et ascensione. patet Act. ij. vbi dicitur: Vos sancti et iusti negastis et hunc deum suscitauit a mortuis. Et nihilominus quod sanctus sit in sanctispiritus apparitione per Esa. x. vbi dicitur: Erit lumen israel in igne et sanctus eius in flama. Sanctus ergo est: quod bene senserant seraphim. cum dicebant. Sanctus. sanctus. sanctus. dominus deus sabaoth et c. Esa. vi. Iste igitur est iste sanctus diligens et inhabitans loca sancta: mans et desiderans gentem sanctam. unde dico quod nos exemplum eius debemus esse sancti quod inquit: sanctus ego sum. Et sic igitur per. quod nos debemus esse sancti.

Propter exemplum speculi. ¶ Sicut iam superius est ostensum vbi Luc. j. In sanctitate et iustitia coram.

Propter mandatum speculi. ¶ In sanctitate et iustitia coram.

Propter commodum cumulum. ¶ In sanctitate et iustitia coram.

¶ Ipso omnibus diebus nostris. ¶ De sancto autem sanctorum dicitur illud quod est specialissimum sanctum. Unde in lege antiqua sanctus sanctorum accipiebatur pro quibusdam sanctissimis hostiis. unde de oleo unctionis et de thymiamate et de pluribus alijs dicitur Exod. xxx. Sanctificabis omnia et erunt sanctus sanctorum. Vel accipiebatur per secretiori parte tabernaculi seu templi: vbi archa testamenti cum cherubin et propitiatorio apponebantur. et vbi sacerdos semel in anno cum sanguine ingrediebatur. sicut dicitur. ij. Reg. vi. fecit domus interiorum oraculi in sanctum sanctorum. Et Exod. xxx. De precabatur aaron super cornua altaris semel cum sanguine: sanctus sanctorum erat domino. Et dico quod per sanctum sanctorum spiritualiter loquendo potest intelligi.

Hostia corporis christi. ¶ Dico quod hostia corporis christi dicitur sanctus sanctorum. De quo Domini ecclesie triumphantis. Venit. vi. Omnis masculus de genere aaron vescet carnibus eius quod sanctum sanctorum est. Et Leui. xliij. Panes comedent in loco sancto: quia sanctus sanctorum est. De pollutis vero sacerdotibus: qui. s. duxerunt uxores alienigenas: dicitur Heemie. vii. Quod eiecti sunt de sacerdotio ut non manducarent de sanctis sanctorum: de quo dicitur Dan. ix. Impleatur visio et prophetia et vngatur sanctus sanctorum. ¶ Item conscientia viri iusti dicitur sanctum sanctorum. Ibi enim dicitur esse archa testamenti et ordinatio diuine voluntatis. Ibi dicitur esse cherubin. plenitudo scientie et veritatis. Ibi dicitur esse sacerdos cum sanguine. et pietatis. Ibi etiam dicitur esse propitiatorium et mortis: et sic sanguine passionis et aduersitatis unde Exod. xxxij. facies propitiatorum super archam testamenti in sanctis sanctorum. ¶ Item status militantis ecclesie dicitur sanctum sanctorum: quia scilicet ibi sunt hostie sacramentorum: et ibi etiam est archa propitiatorium et sicut supra. Et de hoc Eszech. xlj. Alatus est longitudo et latitudo templi: et dicitur. hic est sanctum sanctorum. ¶ Item eterna gloria seu celi patria dicitur sancta sanctorum: quia scilicet ibi est archa tes-

tamenti deus. Ibi est sacerdos cum sanguine christi homo. Ibi est propitiatorium et propitiatrix beata virgo. Ibi sunt cherubin. i. angelorum scientifica plenitudo. Iheremo. ix. Post velamentum erat factum secundum tabernaculum. quod dicitur sanctum sanctorum. Hec igitur de sancto sanctorum sufficiunt.

Sanctificare. catus. catio. ^{Cuz} A

Sanctificare nihil aliud sit quam aliquid purum: sanctum: et sanctus facere. vel aliquid deo dicare vel sanctificare. et sanctus aliquid celebrare. Possimus dicere proprie: quod illi sanctificantur qui a cunctis vitijs depurantur. et qui in statum gratie constituuntur et virtutibus adornantur. et qui ad ministrandum in sancto officio: vel in sanctificatione: vel in sancto loco: hoc est dictum in ecclesia: vel in gradu ecclesiastico deputantur. Sanctificatio enim in scriptura accipitur ut communiter pro tempore vel pro ecclesia vel pro statu ecclesiastico. sicut. j. Alachab. j. de antiocho dicitur. Quod intrauit sanctificationem cum supbia. Et sanctificatus accipitur pro illo quod digne dicitur ibi ministrare. sicut. ij. Paral. xxx. vbi dicitur. Quod leuite sanctificati imolauerunt phasem.

¶ Dico igitur quod nos debemus sanctificari: et sancti et puri fieri ad hoc quod sancto deo in sancta fide sua et ecclesia possimus congrue famulari. Iuxta illud Exod. xij. Sacerdotes qui accedunt ad dominum sanctificantur ne percutiam eos. Nam et gentium sacerdotes seruant ritum sue sanctificationis. sicut enim dicit Solinus de cynomomo in ethiopia quod in tanta reuerentia habetur quod colligi non nisi a sacerdotibus. i. sacerdotibus permittitur lucente sole qui si bene sanctificati fuerint pars cynomomi quam soli offerunt per se acceditur et incrementum. Multo fortius qui non cynomomum sed multiplex ecclesie sacramentum habemus tractare. debemus sanctificari et esse sancti: ut a sole iustitie christo in nostris cordibus relucente: possit nostrum sacrificium acceptari. et per caritatis ardorem in nostris cordibus confragari. Ideo precipitur Leui. xx. Sanctificamini et sancti estote: quia ego sanctus sum dominus deus vester. Istud potissime dicitur esse quod corpus dominicum est sumendum: quia tunc dicitur sanctificatio et criminum depuratio procedere: et virtutum sanctitas anteire. Iuxta illud Numeri. xj. Sanctificamini: cras comedetis carnes. Et potest optime predicari in vigilia pasche. vel etiam in die mercurij dominice passionis.

¶ Et nota quod ad istam sanctificationem dicitur nos mouere pectoris sanitas. que dicitur placere. Sanctificamini. id est sancti efficiamini. Temporis breuitas que dicitur vigere: cras inquit Corporis sanctitas que dicitur replere. comedetis carnes. Igitur sanctificemur propter pectoris sanitatem. Sicut enim corpus sanatur quando a malis humoribus euacuatur et purificatur. Sic anima sanatur quando cor a peccatorum fecibus expurgatur. Ideo dicitur. ij. Paral. vij. Quod ipse scilicet salomon sanctificauit medium atrij: hoc est dicitur. medium cordis. ¶ Item sanctificemur propter temporis breuitatem. cras inquit. Homo enim solet magis festinare: quando videt terminum instare: sic quia cras. id est cito instanter dicitur fieri negocium quod sanctificationem requirit: necesse habemus sanctificari et c. Cras inquit. Numeri. xj. Sanctificamini: cras comedetis carnes. ¶ Item sanctificemur propter christi corporis sanctitatem: quod scilicet debemus sumere: comedetis inquit carnes. Etiam vas in quo debent iste carnes: primo et ante omnia dicitur esse sanctificatum. unde zach. xliij. dicitur. Quod omnis lebes in hierusalem et in iuda sanctificatus est domino exercituum. quia dicitur Leui. xxj. Alienigena. id est peccator non comedet et c. Unde supra de sancto per omnia. et sic sufficit.

Sanguis. Nota quod sanguis est humor corporis animalis calidus et humidus ad munimentum membrorum naturaliter ordinatus. et quod sanguis

et quia sanguis quasdam habet bonas: et quasdam malas proprietates: hinc est quod specialiter loquendo: sanguis in scriptura in bono sumitur et in malo. Dico quod in bono significato est inuenire.

Sanguinem redemptionis.

Sanguinem affectionis.

Sanguinem compassionis.

Sanguinem afflictionis.

Sanguinem nutritionis.

Sanguis redemptionis est sanguis virtuosus. et iste est sanguis christi: de quo Eph. i. habemus redemptionem per sanguinem eius. **S**anguis affectionis est sanguis amarus. Sanguis enim est causa amoris: quod patet: quia homo sanguinem facilius amat: et inde est quod illi qui attinent sibi in gradu consanguinitatis: et qui ex eodem sanguine procreantur se inuicem solent magis diligere ideo per sanguinem intelligitur bona affectio que facilius diligit et affectat. Apoca. i. c. Dilexit nos et lauit nos in sanguine suo. **S**anguis compassionis est sanguis virtuosus. Pietas enim et compassio per sanguinem intelligitur. Sanguis enim est humor valde dulcis et benignus et nature placidus. signas virtutes pietatis quod valde deo et proximo est amica. Iste est sanguis innoxius. De quo Dani. xii. dicitur. Quod saluatus est sanguis innoxius illa die. Leui. xvij. Sanguis est pro anime periculo. Sanguis afflictionis est sanguis dolorosus vel dolorosus. Et sic per sanguinem intelligitur mors et pena que bonis infertur. et maxime martyribus. de quo in psalmo. Effuderunt sanguinem eorum scilicet sanctorum in circuitu hierusalem: et non erat qui sepeliret. Et iterum in psal. Tindica domine sanguinem nostrum qui effusus est. Sanguis nutritionis seu sustentationis est sanguis fructuosus. scilicet diuitie. Substantia enim hominis dicitur sanguis: pro eo quod ad vite necessitatem hominibus est concessa. Et de hoc dicitur Deuterono. xij. Sanguis eorum pro anima est. idest pro vita. Talis enim sanguis dicitur necessarius esse homini. et ideo ei per rapinam: aut per seueritatem auferendus: sed ei potius dimittendus. Leui. vij. Sanguinem omnis animalis non sumetis in cibum. Cuius tamen contrarium faciunt usurarii et tyranni qui more leonum viuunt de sanguine. idest de temporalis substantia innoxius. De quibus dicitur Esa. j. Alaudas vestre plene sunt sanguine. Et sic dico quod in scriptura in bono significato inuenitur.

Sanguis valoris vel amoris qui est preciosus.

Sanguis dulcoris qui est virtuosus.

Sanguis doloris qui est luctuosus.

Sanguis sudoris qui est laboriosus.

Dico igitur primo quod in scriptura inuenitur sanguis valoris vel amoris preciosissimus. Et iste est sanguis christi: qui est ita preciosus: quod una gutta suffecisset.

Ad mundi redemptionem.

Ad hominum saluationem.

Ad paradisi restitutionem.

Ad omnium vitiorum expiationem.

Ut de eo dicatur. j. Pet. j. quod non corruptibilibus auro vel argento redemptioni sumus: sed precioso sanguine agni. Sanguis enim iste assimilatur liquori balsami: qui valde est preciosus. Valet enim contra omnia genera passionum. Vinea enim balsami in estate cultellibus ferreis vel in iudea perforatur liquorque balsamus dicitur. qui de illius vinee vitibus distillatur. qui in fialis appensis vitibus ab incolis recipitur et contra varias passiones vsui reservatur. Sic vere carissimus: ille qui dicitur vinea facta dilecto in cornu filio olei scilicet christus: fuit in estate. idest in passionis ardore: in iudea ad literam cultellis ferreis. scilicet clauis et lancea perforatus. liquorque balsamus sui sanguinis preciosus fuit de suis vulneribus distillatus. qui si in fiala deuoti cordis receptus fuerit: ad tollendas infirmitates vitiorum omnium bonus erit. Iste ergo fuit et est sanguis

preciosus: qui ab infirmitate peccati mundum sanauit. quando in christi passione de illis sacris vulneribus emanauit. Similis sanguini pellicani: qui voluntarie se vulnerans: et sanguinem suum super pullos a serpente occisos: stillans viuificat. ipsosque suscitatur atque sanat: quia scilicet christus voluntarie sanguinem suum fudit: ipsumque super humanum genus a dyabolo serpente antiquo occisum in persona prevaricatoris ade effudit. et sic eos a morte peccati et inferni saluauit: et ab inferni carcere: et a potestate dyaboli liberauit. ut ad eum referatur illud zach. ix. Tu autem in sanguine testamini tui eduxisti victos tuos de lacu in quo non erat aqua. Tunc aduerte quod christi sanguis est preciosus: quod valet principaliter ad quatuor. videlicet. Ad iniquitatis expiationem: in sanguine. Ad captiuitatis liberationem: eduxisti victos tuos. Ad profunditatis vastationem. de lacu. Ad hereditatis nostre restitutionem. testamenti. Sanguis enim christi.

Est criminis expurgatiuus.

Est captiuitatis dissolutiuus.

Est voraginis vacuatiuus.

Est hereditatis restitutiuus.

Dico ergo quod sanguis christi effusus in cruce: et consideratus in mente. est expiatiuus omnis iniquitatis: quod est ostendit in verbo: sanguine. Tu autem inquit in sanguine. Sanguis enim aliquorum animalium habet virtutem absteruam et mundificatiuam: sicut de sanguine extracto de sub ala dextera hyssidinis vel colubae legitur quod abstergit maculas oculorum si ibi instillet. Sic vere carissimus sanguis christi qui fuit coluba per simplicitatem: et fuit hyssidinis in suo aduentu temporis gratie nouitates: qui fuit ad literam de sub ala dextera: idest de christi latere et de sub dextero brachio a iudeis extractus. de oculis cordis humani: si ibi per deuotionem instilletur: maculas peccatorum abstergit: et sanatque anime restituit atque reddit. Quia sicut dicitur Iherem. ix. ca. Omnia penne in sanguine mundantur: et sine sanguinis effusione non fit remissio. Et vere omnia mundantur: quia scilicet humanum genus quod propter casum Ade fuerat infirmum: virtute christi sanguinis fuit sanatum redditum: et etiam per sanguinis christi compassionem infirmitas peccati tollitur. conscientia mundatur. dyabolus conteritur. et homo a mortis eterne periculo liberatur. Iste enim est sanguis capre qui valde est medicinalis ut dicitur Plinius. Nam ut dicitur: venenum expellit. serpentes fugat. et leopardum infirmum liberat atque sanat. Sanguis etiam capre dicitur venena depellere: et a moribus scorpionum homines liberare. Sic vere carissimus sanguis christi qui vere recte fuit capra animal simplicissimus: a canibus iudeis inter montana iude venatus: et inter spineta crucis deprehensum finaliter et occisum: valde fuit et est medicinalis. Iste enim venenum vitiorum exterminat. leopardum infirmum: scilicet genus humanum ab originali peccato sanat. morsus tentationum ipsorum scorpionum demonum curat. et etiam ipsos serpentes demones exterret pariter atque fugat. Quia perculdubio dyabolus nunquam audet hominem tentare: nec coram eo comparere: nec contra eum preualere. in cuius corde viderit christi sanguinem. idest sanguinis sui deuotam memoriam interesse. Et sic figuratur in sanguine hedi seu agni paschalis: qui in exitu israel de egypto domus Jacob de populo barbaro mandatus fuit occidi. Exodi. xij. Deus enim volens filios israel liberare et eripere de egypto: et egyptiorum primogenitos trucidare: precepit agnum et hedom occidi: et de sanguine virgum postem ostij domus aspergi: et sic factum est quod angelus exterminans domos signatas sanguine non fuit ausus tangere. sed ipsis saluatis aliisque percussis fecit eos totaliter interire. Sic vere carissimus deus. mediante sanguine hedi: capre seu agni scilicet Iesu Christi: populum suum in egypto. idest in

Sanguis.

hoc mundo a morte peccati saluat et preseruat. Quia pro certo ille domus. idest ille conscientie que isto sanguine per passionis memoriam intinguntur. a deuastante angelo non leduntur. sed pro timore sanguinis ille se sanc et libere dimittuntur. Unde Exodi. xij. Cum viderit sanguinem in superliminari et in vtroque poste transcendet ostium domus: et non finet angelum percutientem ingredi domos vestras. Et breuiter in lege anti qua per sanguinem et per sanguinis immolationem peccata dimittebantur leprosi et immundi purifica bantur. et deo homines placabatur. Quia scilicet deus pater iratus de humano genere perditio: non ante fuit placatus nec homini reconciliatus quam sanguis Christi sibi in cruce extitit presentat. Quia videlicet san guis Christi est et fuit causa placationis ire diuine et re conciliationis humane. Iuxta illud Col. i. Omnia pa cificans per sanguinem crucis eius que in terris sunt et que in celis. Unde de effusione istius sanguinis pos test dici illud Leui. i. Sanguinem fundent super alta re filij aaron. Ad litteram enim filij aaron. idest princi pes sacerdotum fuerunt causa effusionis istius san guinis benedicti. Iste igitur sanguis est expiatiuus om nis iniquitatis: in sanguine inquit. Unde Apostolus ad Hebr. ix. Si enim sanguis thaurorum aut vitulo rum et cinis vituli aspersus: inquinatos sanctificat ad emundationem carnis: quanto magis sanguis Christi emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis: sanguis Christi inquit. Qui est effusus septies in scri ptura contra septem maculas mortalium peccatorum. homo enim erat maculatus. In genitalibus per car nis concupiscentiam. Intus in sanguine per iracundiam. Extra in carne per gula lasciuiam. Supra in capite per superbiam. Exterius in manibus per auariciam. In ferius in pedibus per accidias. Interius in corde per inuidiam. Sed pro certo contra istas septem macu las christus septies sanguinem suum distillauit. Pri mo a genitalibus in circuncisione contra peccatum lu xurie. Luce. ij. Secundo a sudore in oratione contra pec catum ire. Luce. xxij. Quia scilicet ira nimia facit quod sudare. Et de christo legitur Luce. xxij. Quod fa ctus est sudor: sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Tertio in carnis flagellatione contra pec catum gula. Matth. xxvij. Gula enim nimis delicata nutrit carnem. Quarto a capite in spinarum coro natione contra peccatum superbie. Matth. xxvij. Quin to a manibus in clauorum inflexione contra peccatum auaricie. ibidem tunc enim fuerunt manus extente et aperte. Sexto a pedibus in ipsorum cocluatione co tra peccatum accidie. ibidem. tunc enim fuerunt pedes puniti. pro eo quod ad bonum sunt nimis tardi. Se ptimo a corde in lateris effusione. contra peccatum inuidie. Ex istis ergo membris Christi sanguis pro fluxit: que sicut dictum est: ab omnibus maculis nos lauit. et in quantum in se est: nos lauare continue non desistit. Quia sicut dicitur Apocalip. vij. Sancti laue runt stolae suas. idest animas et conscientias et candi das eas fecerunt in sanguine agni. Unde Apocalip. i. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. In cuius septemplex locure figura dicitur Leuitici. xij. Quod sacerdos aspergebat eum qui a lepra munda tus erat septies cum sanguine passeris occisi et cum aqua. Ista est igitur ut dictus est sanguis expiatiuus omnis iniquitatis in sanguine inquit. Deinde di co quod iste sanguis dicitur preciosus. quia dissolutiuus nostre captiuitatis: eduxisti inquit vinctos tuos. chris ti enim sanguis non solum humanum genus a vi tiorum fecibus mundauit: quin immo sanctos pa tres qui in inferno tenebantur vincti. de captiuitatis vin culo liberauit. Sanguis enim hirci hanc habet pro prietatem. quod dura solet frangere et compacta et soli da relaxare. Unde de sanguine hirci legitur. quod quis adamans sit lapis durus et solidus: intantum quod nec fer

ro nec calibe potest frangi: si tamen cum dicto hirci no sanguine primitus humectetur: facilliter sculpi tur: frangitur et quassatur. Sic reuera carissimi quibus vincula quibus tenebantur antiqui sancti patres in captiuitate demonis et inferni essent recte adamantina: hoc est dictum: indissolubilia: fortia et firma. in tantum quod nec ferrum. idest nulla potentia poterat fra gere vel etiam aperire: sicut in fabulis poetarum dis citur. quod vulcanus faber iouis cum inuenisset vxorem suam venerem concubentem cum marte. ligauit eos cathena adamantina. Ita quod diuini ad inuicem nequis uerunt quousque omnibus dijs celestibus ridiculus fa cti fuerunt. Quia scilicet dea venus. i. anima pecca trix. cum marte. idest cum inferno mediante viro suo vulcano: idest dyabolo primo cathena adamantina: hoc est dictum: eius vinculo indissolubili ligata extitit: ita quod omnibus dijs celestibus ridiculum facta fuit. Treñ. i. Viderunt eam hostes et deriserunt sabbata eius. Quia sicut dicitur Thiere. xvj. Peccatum iuda scriptum est stilo ferreo in vngue adamantino: Sed quid: pro certo quando sanguis hirci. idest christi: qui scilicet fuit hircus in quantum venit in mundum in si militudinem carnis peccati. secundum apostolum ad Ro ma. viij. et qui etiam pro peccatis hominum est obla tus. sicut dicitur de hircu Leui. xvj. fuit effusus. istud adamantinum vinculum fuit fractum: et humanum genus de inferni carcere liberatum. eduxisti inquit vinctos tuos. Unde etiam deus pater de christo dicit Esa. xlij. Seruauit te et dedi te in sedus populi mei vt suscitares terras et possideres hereditates dissipatas et diceres his qui vincti sunt exite: et qui in tenebris sunt reuelamini. Et ista bene figurata sunt Exodi. xij. vbi dicitur quod per transitum maris rubri populus israel fuit de captiuitate egyptiaca liberatus. Adare enim rubeum christi sanguinem signat: quod in colore fuit rubeum: et in effusione fuit amarum. Ipse enim Chri stus figuratus fuit Apocalip. xij. vbi dicitur quod ille qui sedebat in equo albo cui nomen erat fidelis et verax qui habebat in capite suo multa dyademata: et habebat in femore suo scriptum. rex regum et dominus domi nantium: et vocabatur nomen eius verbum dei: habebat vestes aspersas sanguine et apprehendit bestiam et posuit eam in stagnum ignis et sulphuris et exerci tus qui in celo sunt sequebantur eum in equis albis: Quia Christus qui fidelis et verax rex regum et verbum dei dicitur: et qui omnium dignitatum dyades inate coronatur: postquam vestem humanitatis in cruce aspersam sanguine habuit. Esa. lxiij. Quare ergo rubeum est indumentum tuum. respondet. Aspersus est sanguis eorum super vestimenta et omnia indumenta mea inquinauit. Postquam ibi de bestia lucifero triu phauit. eumque in stagnum ignis et sulphuris con demnauit. Ipse super equum album glorificate hu manitatis resurrexit. et exercitum celorum. idest con uentum sanctorum patrum sequentium post se dux it. quos. scilicet in stolis albis immortalitatis de in ferno eripuit et eduxit. eduxisti ergo vinctos tuos per. Eduxisti me de lacu miserie et de luto fecis. Iste igitur est sanguis dissolutiuus nostre captiuitatis. Denique dico quod ille sanguis preciosus est. quia va catiuus dure profunditatis scilicet inferni et peccati. quod scilicet ostenditur cum dicitur. de lacu. Infernus enim dicitur lacus. Ratione profunditatis. Ratione feditatis. Ratione capacitatis psal. Estimatus sum cum descendentibus in lacum. factus sum sicut homo inter mortuos liber. Istum igitur lacum sanguis Christi euacuauit. in quantum sanctos patres exim de virtus sanguinis eius liberauit. Apocalip. xij. Et calcatus est lacus et eruit sanguis de lacu versus ad fros equorum. Insuper dico quod iste sanguis est precio sus. quia restitutiui nostre hereditatis et hoc ostendit in verbo testamenti tui. Quia sicut in testamento et in virtute

virtute testamēti hereditas aduenit heredi sū iura. Sic virtute sanguinis xpi: hereditas gratie et glorie aduenit generi humano. **Alhar. xiiij.** Hic est sanguis noui testamenti. i. eterni sacramenti. Quia sicut dicitur ad **Hebr. ix.** Christus per proprium sanguinem introiuit semel in sancta: eterna redemptione inuenta: quasi dicat sanguis xpi est causa quare in sancta. i. in paradisi tabernaculo potest intrari. Et ideo sicut videmus: qd ille qui est institutus heres in testamento: est diligens de testamento seruando. ne forte per doto testamento perdat pariter et hereditatē. Sic vere cum nos simus instituti heredes vite eterne in testamēto sanguinis xpi: vel in isto sanguine xpi testamēti valde debemus esse diligentes de isto testamento in sermone nri pectoris p deuotionē seruando: et nunq̃ a memoria dimittendo: vt sic qd semper dicat illud. **Alth. xxvj.** Hic est sanguis meus noui testamenti. **Alth. x.** Sanguis est habendus et in memoria retinendus. Teste em̃ **Auicenna.** Animalia habentia sanguine multo sunt nobiliora: maiora: meliora: et notabiliora non habentibus. sicut patet de animalibus corpis citi: corporis auulsi: anulosi. **Alia** em̃ habēta sanguine habent pulmonem: habēt medullam: habēt cor: q̃ tñ non habentibus deficere dinoscitur. Sic vere charissimi illi qui in se habēt sanguinem xpi: p deuotionem et compassionem: sunt in virtutibus maiores: in moribus meliores et in viribus fortiores: instantius q̃ isti habēt cor discretionis ad recte meditandum. pulmonem deuotionis ad sanctum spiritum attrahendū: medullā compassionis ad benigniter alijs succurrendū et ad alios misericorditer nutriendū. Quia breuiter talis sanguis est causa vite: causa clementie: causa vigoris et constantie cōtra dyabolum. Causa vite dico. **Eszech. xvj.** Dixit tibi in sanguine tuo. s. viue. Clementie etiā **Roma. iij.** Posuit deus ppiatorem i sanguine. Constantie insuper. **Unde. j.** **Alth. vi.** q̃ elephantibus pugnaturs: vt scz ad praelium animarentur osiderūt eis sanguinem vuez mori. Habemus igitur in mēte istud testamētum. s. sanguinem xpi et eius passionem qz. s. sine isto testamēto. i. sine istius sanguinis memoria: impossibile est hereditatem paradisi haberi vñ ad gloriam celi adipisci. **Ad Hebr. ix.** dicitur qd testamētum in mōtuis confirmatum est. Unde nec primum quidem sine sanguine dedicatum est. Patet igitur charissimi: qd sanguis xpi restaurauit eternam hereditatem. **Alacuauit** inferni pfunditates. **Dissoluit** nostrā captiuitatem. **Expiauit** omnem iniquitatem. Et ista sunt quatuor membra autoritatis. Patet igitur qd in scriptura inuenitur sanguis valoris preciosissimi.

f **¶** Secundo principaliter dico: qd in scriptura inuenitur sanguis dulcoris virtuosissimi. s. sanguis gratie. **S**ra enim est in anima sicut sanguis in corpore: qz. s. sicut sanguis corpori dat vitam: sic gratia anime. Et sicut videmus: qd sanguis causat in carne calorem. in vultu ruborem. in actu vigorem. in intellectu subtilitatem. in affectu pietatem. in manu largitatem. in voce iocunditatem. Sic vere diuina gratia causat interius: calorem caritatis. Exterius calorem seu ruborem verecunde honestatis. Vigorem virtuose operationis et probitatis. Solendorem discrete subtilitatis. Dulcorem pietatis. Calorem largitatis. Canorem iocunditatis. **Unde** verus. **Naturales** dicūt qd sanguineus est. **Narg** amās h'laris cātans rubeis coloris: breuiter sanguis iste est vita et spūs ipius anime. Quia sicut dicitur **Leui. xij.** Anima omnis carnis in sanguine est anima inquit. **Iuxta** illud. **Eszech. xvj.** In sanguine tuo viue. Corpus enim si perdat sanguinem statim moritur: sic anima q̃ peccatum perdit gratiam. Quia sicut dicitur **Ezech. xviij.** Anima que peccauerit ipsa morietur. Et ad uete qd sū **Auicennani:** animalia carentia sanguine multo plures habent alas et pedes: quam animalia sanguinem habentia: sicut patet de istis vermibus: ercis. papilionibus: et similibus. Tanta est virtus

sanguinis: vt dicit: qd natura in animalibus habentibus sanguinem per pauciora instrumēta potest operari quā in nō habentibus per plura. Ad notandū qd sanguis gratie facit animam paucioribus esse contentam. illi autem qui isto sanguine carent scilicet peccatores multis abundāt pedibus malarum affectionum: et multis alis diuitiarum et temporalium possessionum. Ideo bene dicitur. **Deutero. xxxij.** Qd deus cōstituit populum suum super excelsum terram vt superget mel de petra et vt sanguinem vuez biberet mera cissimum. Iste est ergo sanguis dulcoris virtuosissimi scilicet sanguis gratie. **¶** Tercio principaliter dico: qd in scriptura inuenitur sanguis doloris luctuosissimi: et iste sanguis est mors et pena martyrum et bonorum: que per sanguinem denotatur: quia scilicet sanguis nō sine dolore extrahitur: et per extractionem homo moritur. Et ideo per sanguinem mors et pena merito designatur. de quo **Gene. iij.** **Uox** sanguinis fratris tui abel clamat ad me de terra. Effusio em̃ sanguinis iniusta semper clamat iustitiam et vindictam ad cuius clamorem deus taliter exercitur: qd sine vindicta transire effusionem sanguinis nō patitur. **Iuxta** illud psalmi. **Ultimo** sanguinis seruorum tuorum: qui effusus est introeat in conspectu tuo. Unde etiam ipse dominus dicit. **Gen. ix.** Quicumq̃ fuderit humanum sanguinem. fundetur sanguis ipsius. Et qd plus est ipse dicit illud: qd non tantum de manibus hominum. sed etiam de manibus bestiarum est vidicta humani sanguinis requirēda. Unde etiam de harpia legimus: qd cum hominem occidit: tandem videt vulnū suū virgineū in aqua: et perpendēs animal sibi simile occidisse: intantum dolet qd mori dicitur pre dolore. **Dei** etiam iustitia nō patitur quin qui hominem iniuste occiderit. morte cōsimili ledatur. **Apis** enim que aculeum infixit: nequaquā amplius fructum facit: quinimo cito moritur atq̃ perit. Sic vere homo qui gladio animam pungit: morti necessario subiacebit. quia sicut dicitur **Alth. xvj.** Qui gladio percusserit: gladio peribit. Quod tamen nō attēdunt quidam qui ad sanguinem fundendum contra naturam inclinantur in occidendo et vulnerando alios delectantur: et scire vel posse interficere gloriāntur. Isti sunt quorum pedes ad malum currūt et festinant vt effundāt sanguinem. **Proverbiorum. j.** Isti debent attendere: qd animalia crudelia quous sitiāt sanguinem: nunq̃ tamē sitiunt sanguinem aliorum sibi similium. quia scilicet animalia sui generis vel sue speciei nō occidunt. Isti tamen illos qui sunt eiusdem nature cum eisdem et christiani homines sicut ipsi. vulnerāt et occidunt: alios vero qui sunt sibi dissimiles et moribus et fide: videlicet saracenos: cōtra quos debent vertere iram suam. nō fatigāt neq̃ ledūt. Isti assimulantur quibusdam hominibus cuiusdam patrie: quam **Solinus lib. de. mi. mun.** notat de quibus dicit ibidem qd sunt famuli decē martis: et in honore ipsius enses adorant et homines ipsi ensibus sacrificant: et humanum sanguinem eis. **Et** reuera charissimi tales sunt illi: qui de ensibus faciunt deos suos qui plus gloriāntur in ensibus et lanceis: quam i qui buscūq̃ bonis operibus. Isti enim homines sacrificant ipsos impie occidendo: et per enses eorum sanguinem effundendo. Isti enim sunt qui immolant homines vitulos adorantes. **Deec. xij.** Isti sunt qui effunderunt sanguinem innocētum: sanguinem filiorum suorum: et filiarum suarum quas sacrificauerunt sculptilibus **Chanaam. psal. cv.** Et ideo hodie interfecta est terra a sanguinibus. qm̃ maledictum: furtum. adulterium et mēdaciū iūdauerūt super terram: et sanguis doloris: qui est luctuosus. **¶** Quarto dico qd in scriptura inuenitur sanguis sudoris: qui est laboriosus. Et iste est sanguis substantie temporalis que pro eo sanguis dicitur humana vita et eo sustentat

Sapiens.

Uerſutanen ſicut videmus: q̄ aues impie ſanguinevi-
uunt. ⁊ hoc cum alieno non ſuo: ⁊ tamen ille aues no-
biles nuncupant. Sic homines iniqui de ſanguine in-
nocentium. i. de ſubſtantia pauperum viuunt: ipſamq̄
vel p̄ rapinam vel per uſuram deuorant ⁊ ebibunt: q̄-
dam. ſ. uolenter ⁊ aperte deuorando per rapinā more
leonis. De quo Iſaie. xxiij. Nō accubabit leo donec
rapuerit p̄dā ⁊ occiſorū ſanguinez bibat. Quidāz
occulte ⁊ fraudulenter ſugendo: p̄ auariciaz ⁊ uſuram
ſicut ſanguisuga. Unde puer. xxx. Sanguisuga enim ſe-
lie ſunt dicentes. Affer affer. Sanguisuga enim ſunt
uſurarij. qui impceptibiliter ſanguinem temporalis
ſubſtantie nobis auferunt. ita q̄ exinde nobis vacua-
tis ipſi groſſi ⁊ pleni ſunt. Eſai. j. Adanus veſtre ſan-
guine ſunt plene. ⁊ Eſai. xvj. Aque dibon replete ſunt
ſanguine. Iſti ſunt qui vehementer emungunt. ⁊ ideo
eliciunt ſanguinem. Prouerbio. xxx. Iſti ſunt uiri ſan-
guinum ⁊ doſoſi: qui v̄t cōmuniter nō dimidiāt dies
ſuos. Iſta potiſſime ſunt contra crudeles principes ⁊
p̄elatos: qui ſunt ſicut leo ⁊ Aqla: que reges ſunt ani-
malū ⁊ auū: qui ipſa q̄bus principant ſolent occide-
re: ⁊ ſe de corū ſanguine impinguare. Sic vere iſti ad
hoc vident eſſe reges ⁊ principes aliorū. vt eos per in-
iuſtas exactiones temporaliter occidant: ⁊ de ſanguine
ſue temporalis ſubſtātie ſe impleant. ⁊ de hoc Ju-
dith. viij. Jam ordmant vt occidant pecora ſua ⁊ ſan-
guinem eorum bibāt. Iſte eſt igitur ſanguis ſudoris:
qui eſt laborioſus. Et ſic patet: q̄ ſanguis in bono ſi-
gnificato ſignat multipliciter in ſcriptura. ¶ Sed ad
huc in malo ſignificato: nota q̄ in ſcriptura multipli-
citer malus ſanguis inuenitur. videlicet Sanguis.

Luxurie ⁊ carnalitatis.
Nequicie ⁊ iniquitatis.
Seuitie ⁊ crudelitatis.

Item inuenitur ſanguis carnalitatis ⁊ luxurie. ¶ Per
ſanguinez em̄ intelligitur p̄ctm̄ luxurie q̄ ad modū
ſanguinis maculat ⁊ corrumpit. Unde de luxurioſo
poſſeſt dici illud: q̄ de Iſoſerne a muliere occiſo d̄r
Judith. xiiij. Qd̄ inuenerūt cadauer ſine capite holo-
fernis in ſuo ſanguine volutatum. Iſti enim videntur
ſimiles illi ſerpenti qui dicitur emorzois. qui morſu fa-
cit ſanguinem fluere vſq̄ ad mortē. Quia. ſ. quos dya-
bolus p̄ t̄tationez luxurie momorderit: fluxu ſanguis
nis carnalis voluptatis ipſos inſicit ⁊ corrūpit. Eſo.
iiij. Quicquid hauseritis de flumine vertetur in ſan-
guinem. Tameñ ſancti ⁊ iuſti bene cauēt ab iſto fluxu
ſanguinis. Iſta enim lapidem p̄cioſum topazion
qui dicitur ſanguinez ſtringere. Iſtō eſt dictu virtutē
caſtitatis: que nō per mittit iſti⁹ ſanguinis corruptio-
nem ſentire: q̄. ſ. iſti non ex ſanguinibus neq̄ ex volū-
tate carnis neq̄ ex volūtatē uiri: ſed ex deo nati ſunt.
Johā. j. Iſte eſt ſanguis carnalitatis ⁊ luxurie. Iſte
autem ſanguis non ſolum ſe extendit ad luxurie in-
fectionem. immo etiam ad nimiam carnis affectioez
Sanguis em̄ ſi ſup̄abundet. dicitur oculos obſcurare.
acutem etiaꝝ glaciū dicitur hebetare. Sic vere ſanguis
carnalis affectioez: oculū recti inuiciū p̄uertit ⁊ acu-
tem iuſtitie cōfundit. Unde Petro dictus eſt. Al̄dar.
xvi. Beatus es ſymō bariona: quia caro ⁊ ſanguis nō
reuelauit tibi. ¶ Item inuenitur ſanguis iniquitatis
⁊ nequicie: ⁊ ille eſt ſanguis iniquitatis culpe. qui i ſi
ne corrumpit animā: de quo. Eſai. lix. Adanus veſtre
pollute ſunt ſanguine. ¶ Iſte inuenit ſanguis crudelita-
tis ⁊ ſeuitie: ſi in hoc uiri impij ⁊ crudeles dicuntur
viri ſanguinum ſeu uiri ſanguinolēti: qui p̄ nimio
habent fundere ſanguinem. de quo dicitur. iij. Reg. ij
Effuderunt ſanguinez belli in pace. ⁊ tñ iſti deberent
timere illud. Eſai. ix. vbi d̄r. Qd̄ veſtimētum mirtum
ſanguine erit in combuſtione in ⁊ cibis ignis. Sed de
iſto ſanguine ſup̄a viſum eſt ſufficit.

Sapientia. ſapiens. ¶ Nota q̄ ſapiē-
tia dicitur a ſa-
p̄. re. ⁊ etiam a ſapore. ſim Jſid. in li. etibi. Quia inquit

ſicut guſtus d̄r a diſcretione ciborum: ſic ſapiētia a co-
gnitione rerum ⁊ cauſarum. Et eſt d̄ſia inter ſapiētiā
⁊ ſcientiam ⁊ prudentiam. Quia ſapientia p̄p̄ie d̄r d̄
eternis ⁊ intellectualibus. Scientia de naturalibus ⁊
rationalibus. Prudentia d̄r de hūanis ⁊ agilibus.
Sepe tñ ſit q̄ ſapientia accipitur p̄ quolibet p̄dicto-
ruz. Et ideo notemus q̄ in ſcriptura multiplex ſapiē-
tia inuenitur. ſ. ſapientia.

Increata. ¶ Prima eſt diuina ⁊ ſuperior.

Illustrata. ¶ Secūda eſt humana ⁊ interior.

Obscureta. ¶ Tertia eſt mūdāna ⁊ exterior.

Depravata. ¶ Quarta eſt dyabolica ⁊ inferior ſeu

deterior. ¶ Eſt dico ſapientia ſuperior q̄ eſt increata

⁊ ſic ſapiētia nihil aliud eſt q̄ perſona fili⁹: q̄ ſcilicet

ſapiētia fili⁹ eſt patris. Ille em̄ eſt ſapiētia. ¶ Increata

Incarnata. ¶ Inſcrutabilis. ¶ Infallibilis. ¶ Increata di-

co de quo. Eccli. xxiij. Sapientia laudabit aſam ſuāz

⁊ ſequitur. Ego ex ore altiſſimi p̄dij p̄mogenita ante

omnem creaturaz. Incarnata. Job. xxxvij. Quis po-

ſuit in viſceribus hois ſapientiam. ¶ Inſcrutabilis

etiam. Unde ad Ro. xj. Valtitudo diuitiaz ſapiētie

⁊ ſcientie dei q̄ incomph̄enſibilia ſunt iudicia eius et

inueſtigabiles vie eius. ⁊ Eſai. xl. Neq̄ eſt inueſtiga-

tio ſapientie eius. ¶ Infallibilis inſup. Quia ſicut

dicitur in p̄s. Sapiētie eius nō eſt numer⁹. ⁊ ſic deus

habet ſapiētiā. increatā quantum ad paternā ge-

nerationem. incarnatā quantum ad maternā ob-

umbrationem. inſcrutabilem quantum ad iudeorum

execationem. inſallibilem quantum ad creaturarum

diſpoſitionē. Quia breuiter iſte ſapiēs corde eſt ⁊ for-

tiſ robore. Iſta eſt ergo ſapientia increata: que eſt ſu-

perior: ſed quia indignus ſum aperire os ad loquēdū

de iſta ſapiētia infinita. iuxta illud. Prouerbio. xxiij.

Excelsa eſt ſulto ſapientia. in porta nō aperiet os ſu-

um ideo pretermitto. ¶ Eſt etiam ſapiētia illuſtrata

que eſt interior. ⁊ iſta eſt ſapiētia viroꝝ ſanctorum

⁊ iuſtorum q̄ ſciūt ⁊ ſapiūt illa que p̄tinet ad ſalutē

de quibus Prouerbio. xxiij. Eſto ſapiens ⁊ dirige iura

animā tuā. ¶ Eſt inſuper ſapiētia excecata que

eſt exterior. ⁊ iſta eſt ſapiētia mūdi: que q̄uis videat

eſſe videns. eſt tamen ceca in illis que p̄tinet ad ſa-

lutem. de quo. j. Cor. iiij. Sapiētia huius mūdi: ſuſ-

titia eſt apud deū. ¶ Et eſt ſapiētia deprauata: iſta

eſt ſapientia dyaboli. que quamuis de ſe ſit valde lim-

pida: eſt tamen per maliciā valde turbida. Unde dya-

bolo dicit. Ezechie. xxxij. Perdidisti ſapientiam in

decore tuo. Quia ſicut dicit. Iaco. iij. Iſta eſt ſapētia

terrena animalis ⁊ dyabolica. Iſtis igitur p̄miſis ⁊

ommiſis: dicamus ſolum de illuſtrata ſapiētia ſcilicet

vera ⁊ vana: diuina ⁊ mundana. Et dicamus q̄ ſapiē-

tia eſt virtus per quā in anime res ſapiūt prout debēt

⁊ ſic ſapientia dicitur a ſapio. piſ. quia res et ſapiunt

prout ſunt. ſim Bern. Uel a ſapore. quia iſta diſtingit

de ſapore ſeu de virtute ⁊ conditione rerum. Unde ec-

cleſiaſti. vj. dicit. q̄ ſapientia ſim nomen eius. ſapida

habet ſcientiam. Et Bernar. dicit. Inueniſti inquit

ſapientiam ſi p̄ioris vite peccata deſceas. ſi huius ſe-

culi deſideria paruipeudas: ſi eternā beatitudinēz

toto deſiderio concupiſcas: inueniſti ſapientiam ſi

horum tibi ſingula ſapiunt prout ſunt. Iſta eſt igitur

ſapientia proprie ſapida ſcilicet conſiderare et cogno-

ſcere vnamquamq̄ rem ſim ſuum valorem: et iſtam

ſapientiam proculdubio debemus habere. ipſamq̄

ſi deſuerit procurare. Etiam animalia bruta quodis

inſtinctu nature dāt nobis exemplum intendendi ſo-

pientie. ſciunt enim nociua fugere: remedia querere:

et contra pericula futura vtilia procurare. Hoc na-

dico fugere. Unde de apibus legimus q̄ q̄ loca ſua

da fugiunt et dimittunt. Remedia querere ⁊ cetera.

Unde de ceruo legimus: q̄ ſi vulneratus fuerit. v̄-

pramum comedit: et de corpore ſagittam expellit.

De Cane etiam. qui gramen comedit. Et ſic hūo-

res corruptos euomit: et periculum euadit. Vtilia

etiam procurare. Unde de fornicavimus: quod sapiens illud in hyeme comedit quod in estate congregaverat. Idem legitur de mure auentano. quod dicit marmora. Et id ad considerandum istorum sapientiam monet sapiens. Prover. vi. Uade ad fornicam o piger et considera vias eius: et discite sapientiam. Exemplo igitur istorum quod sapiens esse voluerit: vitiorum pericula precauebit: et si peccare cum contigerit. penitentie remedium adhibebit: et contra futura infortunia virtutum copiam congregabit et spiritualia comoda procurabit. Et sic dicit. Prover. x. Qui congregat in messe filius sapiens est. Ubi aduerte tria requirunt ad hoc: quod sapiens possit quod esse. videlicet. Subiugatio proprie affectionis. Emulatio moralis perfectionis. Mendicatio finalis saluationis. Primum probat nomen subiectiuum filius. Secundum nomen coniuunctiuum. congregat. Tertium nomen refectionis. in messe quod proculdubio ad sapientem pertinet. Humiliter affectus subiugare. filius. Utiliter virtutes coniungere. et congregat. Fertiliter premia reportare. in messe. Per primum vitia corriguntur. Per secundum merita colligunt. Per tertium premia eligunt. Dico primo quod sapientes debent subiugare cordis affectionem: quod ostendit cum dicit. filius. Filius enim est nomen timoris. obedientie. subiectionis et discipline. Filius enim naturaliter est subditus patri suo: ad denotandum quod ille qui vult esse sapiens. debet se subicere deo prelati et alijs maioribus. et affectionem cordis sui de per rationem frangere: et ipsam rationis legibus subiugare: sicut enim dicit prover. x. filius sapiens letificat patrem. Et idem puer. xxiij. docet hominem esse sapientem et filium dei. Audi fili mi et esto sapiens et dirige in via astanti tuam. Sequitur Audi preceptum tuum quod genuit te etc. Nullus enim proprie potest esse sapiens: nisi sit filius. i. nisi sit sub discipline regulis constitutus: et ideo quod nulli volunt subesse. neque aliquibus legibus subiaceret: et proprie prudentie consentire. et sibi soli credere. nunquam possunt esse sapientes. Talibus dicit. Esai. vi. Ne qui sapientes estis in oculis vestris: et cora vobismetipsis prudentes. Isti sunt presumptuosi qui omnia volunt facere secundum proprium caput: quod similes sunt freneticis: quibus videtur quod ipsi vident mirabilia: quibus penitus nihil videant: nec possibile est quod aliud de eis intelligere: quod in fantasia conceperunt. Tales sunt multi quibus nihil penitus sciunt. ipsi tamen credunt se mirabilia scire: quoniam aliorum sapientiam solent contemnere: et suam quod nulla est solent alijs anteferre. Contra istud dicit. i. Cor. iij. Si quis vult sapiens esse in hoc seculo: stultus fiat ut sit sapiens. Et puer. iij. dicit. Ne sis sapiens apud te ipsum: tunc imitatoris prudentie tue sed sapientie tue pone modum. Dico igitur: quod ille qui vult esse sapiens: de subiugare cordis elationem. filius inquit. Et nota si vis quod ad filium sapientem pertinet.

Diligenter audire.

Dulciter assentire.

Supbe non sentire

Maiori obedire.

Cum bonis conuenire.

Ista enim quinqs faciunt hominem sapientem. scilicet. diligenter audire. Eccli. vi. Si dilexeris audire sapiens eris. Idem consulit. Prover. xxiij. fili mi inclina aurem tuam et audi verba sapientum. Item dulciter assentire. pertinet enim ad sapientem non repugnare omnibus que dicunt sed assentire his que fuerint rationis. vnde Thob. iij. Consilium a sapiente proquire. et Eccli. iij. Sapientia non contradiat veritati villo modo. Item sapientis est superbe non sentire. vnde Job. xij. Utinam taceretis ut putaremini sapientes. Item sapientis est maiori obedire. de quo puer. xxiij. Qui custodit legem filius sapiens est: custodit legem inquit. i. quod obedit legislatori. Item sapiens est cum bonis conuenire. puer. xxiij. Qui cum sapientibus graditur sapiens erit. Et sic patet quod ista quinqs habuerit: filius sapiens erit. ita quod de ipso poterit dici illud. iij. paral. ij. Benedictus dominus qui dedit david

filium sapientem et eruditum. Item igitur quod ad sapientem pertinet subiugare cordis affectionem vel mentis elationem: filius inquit. Secundo dico quod ad ipsum pertinet emulatio. Item morum perfectionem. congregat inquit: quod scilicet alia prudentia congregant flores et mella sicut apes: et sicut herici congregant poma. sicut formica congregat grana. Congregare enim est officium sapientum. sicut dispergere stultorum. Vnde vere si sapientes esse voluerim: debemus flores gratiarum: grana meritorum: poma et mella virtutum in persona propria congregare: congregat inquit. vnde puer. vi. Uade inquit ad fornicam o piger et discite sapientiam: cum non habeat ducem: aut preceptorem: nec principem: parat in estate cibum sibi: et congregat in messe quod comedat in hyeme. Et possumus notare quod sapientes debent congregare et accumulare in seipsis virtutem.

Amoris.

Timoris.

Timoris.

Doloris.

Fidelitatis.

Humilitatis.

Sedulitatis.

Taciturnitatis.

Patentie et stabilitatis.

Seueritatis.

Isti ergo aggregant virtutem amoris et dilectionis. quod isti sunt quod sicut dicit. puer. viij. Dicit sapientie soror mea es. et prudentia vocavi amica mea. Item virtutem timoris et concussionis: quod sicut dicit i. ps. Et puer. i. Principium sapientie est timor domini. Item virtutem vigoris et roborationis. puer. xxiij. Vir sapiens fortis est vir doctus robustus et validus. Item virtutem microis et contritionis. Vnde sicut dicit. Eccli. viij. Cor sapientis ubi tristitia. Item aggregant virtutem fidelitatis. ps. Testimonium domini fidele sapientiam prestans paruulis. Item virtutem humilitatis: puer. xij. Ubi humilitas ibi est sapientia. Item virtutem sedulitatis: quod scilicet sapientes sunt seduli ad obediendum deo et ad mandata ipsius faciendum. vnde Ero. xxxv. Quis vestrum est sapiens veniat et faciat quod dominus imperauit. Item virtutem taciturnitatis. Eccli. xx. Homo sapiens tacebit usque ad tempus. quoniam sicut dicit. puer. xviij. Stultus etiam si tacuerit sapiens reputabitur. Item virtutem patientie et stabilitatis: sicut dicit. puer. xix. Si corripueris sapientem intelliget disciplinam. et Prover. ix. Argue sapientem et diligit te. Item virtutem seueritatis. puer. xx. Disce pat impios vir sapiens. Item igitur quod ad sapientem pertinet accumulare morum perfectionem. congregat inquit. Tertio dico quod ad sapientem pertinet vindicare vite saluationem: in messe inquit. Ille enim proprie est sapiens quod de permissis suis scit bonam conclusionem eligere: et quod de operibus suis scit finem utilem attingere quod etiam de omnibus quod facit scit lucrum et primum acquirere: et quod per omnes vias quas tendit scit ad debitum portum et terminum peruenire. Et proculdubio sapiens est ille: quod scit taliter ordinare se actus et affectus suos: quod finem. terminum. portum conclusionem et primum glorie paradi si nouit finaliter reportare quod omnia ostendunt: quod dicitur in messe. Vnde dicit. n. quod est tempus in quo fit collectio fructuum. et in quo agricola recipit primum de laboribus totius anni. signat paradysum in quo fructus glorie colliguntur: et in quo labores huius vite remunerantur. puer. vi. Congregat in messe ut comedat. Ista est enim messis multa: operari tamen pauci. Vnde dicit. i. soli sapientes ista mercedem percipiunt: et ad istam perueniunt et attingunt. iuxta illud. puer. iij. Stulti sapientes possidebunt: stultorum exultatio ignominia. Ista est enim ultima et optima sapientia: de qua dicit. Sap. vi. quod cupiditas sapientie deducet ad regnum perperum. Ista est clara et que nunquam marcescet sapientia. Sap. ibidem. vi. Et sic patet quoniam am sapiens proprie est ille: qui attingit vite conclusionem. Acquirat morum perfectionem. Deponat omnem presumptionem. Potissime autem talis sapientia requiritur in prelati. Isti enim quod non solum habet re

Sapientia.

gere se immo etiam alios necesse habent maiori sapientia illustrari. sicut rex Salomon de seipso dicebat. **Eccles. ij.** sapientia inquit perseveravit mecum: et precessi sapientia omnes qui fuerunt ante me in hierusalem. et transiui ad contemplantum sapientiam etc. Et ideo docet **Sap. vi.** Si igitur inquit delectamini in sedibus sceptris propriis o reges populi diligite sapientiam ut impetum regnetis. Et circa hoc ponet quicquid volueris de sapientia seu prudentia prelatorum. Sic igitur dico quod est quedam sapientia etiosa. **¶** Sed adhuc dico quod inuenit sapientia vitiosa: et ista est sapientia mundana: quod scilicet pollutet homines sapientes mundi. quod secundum doctrinam saluatoris. prudentiores filii lucis in generatione sua sunt. **Luc. xvi.** Ista est enim sapientia que stultitia est apud deum. **1. Cor. iij.** Et possumus notare quod illa est proprie stultitia multiplici ratione. videlicet. Quia.

Generat mentis elationem.

Inducit dei oblivionem.

Incendit fratrum deceptionem.

Pervertit rectam intentionem.

Prode. rat eternam damnationem.

Dico igitur quod mundi sapientia est mentis elationis generatiua. Ut communiter enim mundi sapientes sunt superbi et per superbia alios vilipendunt. **1. Pet. v.** Scientia inflat. charitas edificat. Exemplo bufonis quod oculos habet lucidos et valde pulcros: et tamen super omnia animalia istud est quod magis facilliter se inflat. Ad denotandum quod illi quorum visus per mundi sapientiam plus est clarus animus per superbiam facillius fit inflatus. Elementa enim perspicua et lucida habent motum suum a centro ad circumferentiam: semper enim volunt superius ascendere: et etiam sursum esse sicut patet de aere et de igne. Sic illi quod lumine mundi sapientie sunt fulgidi: ut communiter per superbiam sunt tumidi. semper enim volunt sursum ad eminentiam ferri: et alij in omnibus antecferri. **¶** Ad bene advertebat sapiens qui dicebat. **Eccles. j.** In multa sapientia multa est indignatio: et quod addit scientiam addit laborem. Ista igitur mentis elationis est generatiua. **¶** Deinde dico. quod dei oblivionis est introductiua. Constat enim quod illi quod magis sunt in seculo sapientes: sunt dei et illorum que ad salutem pertinent amplius ignozantes. Ille enim aures quod vident clarius de nocte. vident obscurius de die: sicut patet de bubone: et similibus. Ad denotandum. quod illi qui in nocte negotiorum mundi clarius vident. in die virtutum ignorantius se habent. **1. Thim. iij.** Sapientes sunt ut faciant mala: bene autem facere nesciunt. Breuiter istud est hodie verum: quod illi qui sunt in mundi sapientia clariores: sunt in moribus deteriores. Aquila enim in visu est clarissima. et tamen est in actibus iniquissima et crudelissima. Dracones habent oculos valde splendentes: et tamen sunt in veneno valde nocentes. **¶** Noctiluca de nocte videtur lucere: et tamen in rei veritate vermis est sine decore: qui ad nihilum potest valere. **¶** Reuera charissimi tales etiam sunt qui oculos habent in secularibus clariores: et qui in nocte huius vite iudicantur sapientiores: quia per certo isti hodie more ad se sunt crudeles et rapaces et iniuriosi: more draconis autem inflati et ambitiosi: more etiam noctiluce sunt vermes viles luxuriosi et ignominiosi. Ista igitur non sunt sapientes. sed magis insipientes. **¶** Esai. xliij. Convertens sapientes retrorsum: et scientiam eorum stultas faciens. Ista est ergo dei oblivionis introductiua.

¶ Denique dico: quod ista est omnis deceptionis machinatiua. Ista enim sapientia ad nihil aliud ordinatur: quam ad deceptionem proximorum. Ista est sapientia cati: qui de nocte videt contra naturam animalium aliorum: nam tota malicia sua ad nihil aliud est nisi ad mures explorandum et decipiendum: deuorandum et comedendum. Sic vere charissimi sapientia mundanorum tunc optima dicitur quando locos decipit: et contra ipsos fraudes atque malicias machinatur. tota enim sapientia talium ad nihil aliud vacat: quam ad alios decipiendum inuolucendum: et per vsuras deuorandum. Ista enim est

similis lapidi qui dicitur optalms: qui portatis oculos acuit. ita quod clarius solito videt: circumstantius autem oculos ita illudit: quod cum alios videat. ipse ab aliis non videtur. et iste est lapis qui dicitur homines facere inuisibilem. Quia vere sapientia mundi oculos intellectus possessoris sui solet clarificare. sed circumstantes solet decipere et per diuersas malicias obfuscare. Alios enim vident: et ipsi sunt inuisibiles quia scilicet ipsi sciunt quid faciunt alij: et intentio eorum tota et tantis malicijs palliatur: quod a nullo percipitur aut videtur. Et de hoc dicit **Jaco. iij.** Non est hec sapientia defursum sed terrena animalis et ydabolica. Verumtamen istud per experientiam probatur quod illi quod per astutiam sapientie sue non cessant alios decipere i sine taliter decipiunt: quod de pertinentibus ad salutem nihil cogitant nec meditantur sicut dicitur. **Ecc. xviij.** Sapientia tua et scientia tua hec decepit te. Est igitur ista sapientia deceptionis machinatiua. **¶** Insuper dico: quod ista sapientia est intentionis perturbatiua. Perturbat enim et pervertit in istis rectam intentionem: quod patet: quia intentio istorum debet esse in eternis: semper tamen ponitur in terrenis. Unde isti sunt filij agar qui exquisierunt prudentiam. Similes talpe que optime est sapiens ad se in terra regendum: sed non extra terram. Sic isti in terrenis et non in spiritualibus sunt sapientes: quia sicut dicit **Math. xj.** Deus abscondit hec a sapientibus et prudentibus et reuelauit ea paruulis. **¶** Ultimo dico: quod talis sapientia est damnationis procuratiua. tales enim facillius damnantur quam alij. et merito: quia quanto plus habet de ratione: tanto cum peccant plus merentur damnationem. sicut enim dicitur. **Luce. xij.** Seruus sciens voluntatem domini sui: et non faciens plagis vapulabit multis. Et ideo dicit **1. Thim. ij.** quod preceptum fuit quod interficerentur sapientes babilonis. quia sicut dicit. **1. Cor. viij.** Sapientia carnis mors. sapientia autem spiritus et pax et vita. Et sic igitur patet: quomodo sapientia mundi est damnationis procuratiua intentionis perturbatiua deceptionis machinatiua. dei oblivionis introductiua: mentis elationis generatiua. Sufficit. Vide supra de prudentia: et infra de scientia.

Saturare. satiare. Nota quod saturitas id est: quod repletio de qua supra satis est factum. Et possumus notare quod saturitas sumitur in bono et in malo. **¶** Primo in malo et sic dico: quod est saturitas. Gulositatis. Crudelitatis. Iniquitatis. Mundane prosperitatis. **¶** Dico quod est saturitatis. gulositatis. Et de ista **Prover. xxv.** Comede quod sufficit tibi ne forte satiatus euomas. **¶** Item est saturitatis crudelitatis et ista est illa: qua mali satiantur de penis aliorum. **Job. xxxj.** si non dixerint viri tubercula mei: quis det de carnibus eius ut saturemur. **¶** Ad etiam pertinet ad detractores: qui recte satiantur et delectantur in diffamationibus aliorum. de quibus **Job. xij.** Quare persequimini me sicut deus. et carnibus meis saturamini. **¶** Item est saturitas iniquitatis: et ista est illa qua mali se satiant vitij et peccatis. de qua dicit **Ecc. xvj.** Hec fuit iniquitas sodomie sororis tue. saturitas et abundantia panis. locum et superbia vite. **¶** Item dico: quod est saturitas mundane prosperitatis. et ista est illa: qua diuites replentur bonis gaudiis huius mundi: vitij diuitijs temporalibus: delicijs corporalibus. Ista est quedam saturitas valde periculosa et etiam causa multorum malorum. Ista enim talis est que inflamat cordis affectionem. Iudicat mentis elationem. Contemnit dulcem deuotionem. Subvertit pacis quietationem. Excitat carnis corruptionem. **¶** Dico quod ista inflamat mentis affectionem. Saturitas enim bonorum mundi et eorum repletio: semper per portat secum desiderium magis habendi per salmi. **¶** Manducauerunt et saturati sunt nimis. desiderium eorum attulit eis. Quanto enim magis satiantur et replentur: tanto magis sunt insatiabiles. semper enim respicit venter auaricie. **Prover. xij.** Venter impiorum

Imploz infatigabilis. folisin⁹ em canū nūq̄ ad pleniū
satiat. sic nec appetitus auarozū. esa. lvi. Canes impu
dentissimi nescierunt saturitatem. ¶ Item dico quod
ista inducit cordis elationem. Satietas enim generat
inflatam. Sic vere mundi prosperitas generat sup
biam. Osee. xij. Saturati subleuauerunt cor suum et
sunt oblitisci. Nota lupus saturat⁹ nō querit nisi lu
dere sic nec isti nisi mundi ludis et delicijs inhiare. et
de deo penitus nō curare. Hee. ix. Saturati sunt et im
pinguati abundauerunt in delicijs. ¶ Itē dico q̄ ista
contemnit omnē deuotionem. Rusticus em nimis sa
turatus grossis cibarijs min⁹ de sapore inuenit in de
licatis. Sic illi qui grossis mudi bonis saturant nūq̄
in bonis delicatis et spiritualibus delectantur. Pro
uerbio. xxvj. Anima saturata calcabit fauim. ¶ Itē
subuertit pacis quietationem. Sicut enim ille qui est
saturatus et plen⁹ solet pati eructationes et molestias
in ventre. Sic ille qui plus debito in diuitijs saturatur
penas sollicitudines et controuersias sustinet in mēte
Eccl. v. Saturitas diuitis nō sinit dormire eū. ¶ Itē
ista excitat carnis corruptionē. Unde Hier. v. Satir
raui eos et mechati sunt in domo meretricis luxuria
bantur. Et sic dico quod saturitas prosperitatis facit
multa mala. et ita patet q̄ saturitas multipliciter sus
nit in malo. ¶ Sed adhuc dico q̄ saturitas multipli
citer sumitur in bono. et sic dico q̄ saturitas bona mul
tiplex est. Deus enim satiat bonos. Spirituali deu
tione. Sacramentali refectione. Temporalis afflictio
ne. Eternali consolatione. ¶ Satiatur inquit eos deu
tione spirituali. Unde in ps. De petra melle saturauit
eos. Itē satiatur eos refectione sacramentali ps. Pluit
illis manna ad manducandum. et pane celi saturauit
eos. Item satiatur eos temporalis tribulatione. Job. x.
Non leuabo caput saturatus afflictione et miseria.
Item satiabit illos eternali consolatione scilicet volu
ptate glorie paradisi De quo. Luce. vi. dicitur. Beati
qui nūc esuritis quia saturabimini. Et dauid dicebat
in psalm. Satiabor quia apparuerit gloria tua. Illa est
ig. tur vera satiētas. quia diuini uiuit homo nūq̄ re
pletur cor humanum. Iuxta illud Ecclesiastes. j. Non
saturatur oculus visu. nec auris auditu. Sed tunc erit
perfecte saturatus. quando dominus qui infinitus
est satiabit hominem de seipso. Tunc dicitur illud in
psalm. Scilicet Edent pauperes et saturabuntur. et lau
dabunt dominum qui requirunt euz. uiuent corda co
rum in seculum seculi. Sufficit. Unde supra de replere

Scandalum Scandalizare.

Nota quod proprie scandalum est illud quod est cau
sa vel occasio ruine. Scandalizare autem nihil aliud
est q̄ aliquid offendere vel causam seu occasionē ru
di accipere vel habere. Et est proprie scandalum idē
quod obex obstaculum seu offendiculum. Et sic dico
quod scandalus potest intelligi spiritualiter illud q̄
in via morum nos facit cadere del errare. Unde nota
quod inuenitur scandalum.

Cruozis.

Timoris

Amoris.

Tentationis.

Locutionis

Operationis

Predicationis.

Conuersationis.

Oppositionis.

Scandalus cruozis est
peccatus infidelitatis
scilicet cultus idolorū
vel defectus credendi
Ipsa enim idola erant
alijs in scandalum et
ruinam Erod. i. xxiij.
Si seruiers dijs corū
erit tibi in scandalus.

Christus enim et crux isto modo dicuntur scandalus
cruozis. in quantum iudei nolētes credere offenderūt
in istum. sicut in quandam lapidem quem pedibus co
cussissent. propter quod a fide ceciderunt. et per obli
nationem reti ossum corruerunt. Unde. j. Petri. iij. di
cit. r. quod Christus non credentibus factus est lapis
offensionis et petra scandali. Unde. j. Corinthiorū. j. di
citur. Predicam⁹ christū crucifixū iudeis quidē scan

dalum gentibus autem stultitiam. Et sic dico q̄ ydo
la fuerunt scandalum fatue eis credēdo: rps vero sca
dalum est ipsi fatue denegando. ¶ Scandalus timo
ris est quando per timorem aliquis corruit in pecca
tum: sicut fecerunt discipuli: qui ppter timorem mor
tis vel fugerunt vel Christū negauerūt. De quo. mat.
xxvj. Omnes vos in hac nocte scandalum patiemini
in me. ¶ Scandalum amoris est: quando amor alicui⁹
rei est alicui causa peccati. Unde. j. Regum. xviij. di
xit saul de Michol filia sua quaz diligebat dauid. Da
bo inquit sibi ut fiat ei in scandalum. ¶ Scandalum
tētionis est: quando tentatio vel suggestio dyaboli.
vel etiam peccatoris est causa vel occasio delinquenti
di. Unde de talibus tentationibus dicit dauid in. ps.
loquens de demonibus di. Iuxta iter scandalum pos
suerunt mihi. ¶ Scandalum locutionis est: quando
ex verbis alicuius accipit homo occasionem peccan
di. Unde de incaute loquentibus dicitur. Eccl. i. xviij.
Nonissime peruertit os suum et in verbis suis dabit
scandalum. ¶ Scandalum operationis est: quando
ex operibus alicuius alij scandalizantur. et ad pecca
tum vel ad malam operationem inuitantur. De quo
Mala. ij. Nos autē scandalizasti plurimos in lege
irritum fecistis pactum leni. Et loquitur malis sacer
dotibus: quozum mala opera sunt scandalum alioz
et de his potest intelligi illud. Math. v. Si manus
dextera tua scandalizat te: cūce eam et projce abs te.
Manus enim dextera est ille. ad cuius opera debem⁹
habere exemplum. sed si ist e male operando scandali
zat te. cūce eum: et dimittet te. Iuxta illud. Mat. xxiij.
Que autem faciunt nolite facere. ¶ Scandalum pre
dicationis est. quando doctor vel predicator bene doc
et et male operatur: unde scandalum in populo gene
ratur: qui magis ad opera q̄ verba attendens: male
faciēdi auctoritates sumit: et benefaciēdi doctrinam
contemnit. Ita tales doctores et predicationes et sibi et
alijs occasio scandali sunt. contra illud Ecclesiasti.
j. Non scandalizeris in labijs tuis. ¶ Scandalum
conuersationis est quando ex mala conuersatiōe ma
iorum redūdat malum exemplum ad oculos subdito
rum. et de hoc potest dici illud. Math. v. Si ocul⁹ tu⁹
scandalizat te. erue eum et projce abs te. Ocul⁹ em di
rigit corpus. et iō ocul⁹ noster est ille cui⁹ conuersatio
et discretio debet esse operis nostri exemplariter dire
ctiua q̄ si propter malam conuersationem scan dalū
operationis prebeat. non debet imitari: sed ab eius
consortio separari. ¶ Scandalus oppositionis est q̄
aliquis per duriciam mentis ita omnibus indebite
se opponit quod alijs est scandalum faciēdi aliquid
bonum. Et sic christus dicens se crucifigendum dixit
Petro dicenti Absit a te ofice nō erit tibi hoc respon
dit. Mat. xvi. Tade retro sathana scandalus mihi es.
Istis et alijs multis modis sumitur scandalū. sed quo
cūq̄ modo sumatur est malum facere vel prebere. si
ue sit in verbis vel in operibus. et in factis Quia sicut
dicit saluator. Math. xviij. Qui scandalizauerit vnū
de pusillis istis qui in me credūt expedit ei ut suspē
dat mola asinaria in collo eius et demergatur in ma
re. Sufficit. Unde supra de ruina et de cadere.

Scelus. Nota q̄ scelus accipitur pro quo
cūq̄noximi vitio vel peccato. Et
ideo sin diuersitatem mortalium peccatorum. potes
distinguerē varietatē scelerum et inhumanum delictoz
rum. Unde vbi. gen. r de peccato siue generaliter siue
particulariter.

Scindere. scissura. Nota q̄ scissura
nō est aliud est q̄
diuisio salicuius continui Et potest accipi in bono et
in malo. Unde nota q̄ breuiter loquendo in scriptu
ra inuenitur pluribus modis scissura videlicet. Scis
sura Contritionis Confessionis Afflictionis. Com
passionis. Diuisionis. Damnationis. ¶ Et sic dico
scissura contritionis. Contritio enim habet virtutē

tem in scissuras. Res enim in scissuras dantur a medicis ad compacte materie dissolutionem et ad habilitandum eam ad expulsionem. Sic vere contritio materiarum vitiorum in corde per obstinationem compactam in scindit et dissolvit. et ad expulsionem confessionis ipsam habilitat et disponit. Et de hoc Joelis. ij. Convertimini ad me in toto corde etc. et scindite corda vestra. Item dico quod est scissura confessionis. Membra enim quandoque scinduntur. ut malus humor ibi contentus erit expulsus. Sic vere homo cum gladio lingue seipsum per confessionem scindit et aperit. et sic humor vitiorum exit. et ista est propria scissura vestimentorum de qua fit torrens mentio in scriptura. Vestes enim opimentum vitiorum significant que tunc temporis scinduntur quando per confessionem apparent et aperuntur. Job. ij. Scissis vestibus sparserunt pulverem super caput suum. Ubi adverte quod isti debent. Tollere omnem excusationem sparserunt. Cernere mortis resolutionem. pulverez. Demere cordis exaltationem. super caput. Unde. iij. Regum. xix. dicit. quod audis. Ezechias minas sennacherib. scidit vestimenta sua et indutus est sacco. Item dico quod est scissura afflictionis seu correctionis. Ferum enim et lapis et pannus scinduntur ut ad aliqua opera adaptentur. per scissuram enim amovetur superfluum que nisi scinderetur et tolleretur nunquam debito modo prepararentur vel ad opera congrue aptarentur. Sic vere ad hoc quod homo sit bene dispositus in moribus et aptatus necesse est quod per correctionem et temperantiam sita cunctis superfluis prescissus et totaliter refectus. Et de hoc Eccles. iij. Tempus scindendi est tempus con-suendi. Item dico quod est scissura compassionis. Sicut enim arbores in estate scinduntur liquor intus laetans distilletur. sicut patet de balsamo de ymca et de thure. Sic vere dolor alienae miserie debet nos per compassionem scindere. ita quod liquorem beneficiorum debemus alijs distillare. Abacuc. ij. flumines scindentes terre. viderunt te et doluerunt montes. Quod bene figuratur. zacha. xij. vbi dicitur. Scindetur mons olivarum ex media parte sui. Adons olivarum est vir misericors qui tunc temporis scinditur quando compassione confoditur. et ad adiuvandum miseros aperitur. Ad figuratum est in velo templi. quod tempore morientis scissum legitur fuisse Math. xxv. Quia corda misericordiarum et piorum scinduntur et penetrantur in miserijs aliorum. Item est scissura divisionis seu dissensionis. Quando enim aliqua res scinditur tunc una pars ab alia separatur. Sic quando discordia aliquos scindit tunc unus ab amore alterius separat et sciungit. j. Corinthi. xj. Convenientibus vobis in ecclesia dei audio scissuras esse inter vos. Et talis scissura discordie partialitatis et invidie multum est hodie in ecclesia et in religione. Quod figuratum est tertijs. Regum. xj. vbi dicitur quod abbas propheta scidit pallium suum in xj. partes. et unam partem solum dedit Salomoni. Ad notandum quod deus scindebat et dividebat regnum Salomonis et quod una sola pars suis heredibus remanebat. Quia proculdubio charissimi regnum Salomonis et pallium abdic. hoc est dictu ecclesia christi religio scissa est hodie in multas partes. non enim est ibi unitas vel continuas concordie vel amoris. et ideo vix duodecima pars remanet Salomoni pacifica. Quia pro certo de nobis vix duodecimus invenitur quod sit pacificus aut modestus. aut qui sit a scissura discordie et partialitatis aut invidie alienus. Ideo dyabolus potest dicere illud quod dictum est roboam tertijs. Regum. xij. Scidi regnum domus david et dedi tibi. Ista igitur est scissura divisionis. Item dico quod est scissura damnationis. Membra enim scinduntur sceleratis ad penam. Et ad punitionem talis est scissura damnatorum qua scilicet anima scinditur et affligitur diversis tormentis qua etiam scinditur et dividitur a consortio beatorum de qua scissura potest dici illud quod dictum est. Da-

niel. xij. Ecce angelus stat euaginato gladio. et accepta sententia ab eo scindet te medium. Istud autem de scissura pene eterne intelligitur quod constat quod senes qui bus hoc dictum est. non fuerunt per angelum corporaliter scissi. sed propterea lapidati. Scissura ergo sicut patet accipitur multis modis. Et sic sufficit.

Scire. scientia. Nota quod scientia multiplicitate accipitur. Invenitur et scientia Divina que est superior. Mundana que est inferior. Spiritualis que est interior. Scripturalis que est exterior. Dico quod deus habet scientiam inscrutabilem. Mundus habet scientiam variabilem. Iusti habent scientiam spiritalem. Scriptura habet scientiam in finitam. De scientia divina dicitur. Romanorum. xj. Altitudo divitiarum: sapientie et scientie dei incomprehensibilia sunt iudicia eius etc. De scientia mundana dicitur Hieremie. x. Stultus factus est omnis homo a scientia spirituali etc. j. Thes. iij. Sciat unusquisque vas suum possidere in sanctificatione et honore. De scientia scripturali dicitur Job. vij. Quomodo literis scit cum non didicerit. His igitur premissis omnes dicamus solum de spirituali scientia que nihil aliud est quam discretio vel prudentia per quam scilicet ratio illuminatur ad cognoscendum bonum a malo et verum a falso. et ad sciendum quid agendum et quid dimittendum et quid credendum et quid refutandum. et cetera similia. Quia breviter ista est vera scientia per quam sciunt celestia. et appetuntur deus et sancti ut diligantur virtutes ut acquirantur. terrena ut contemnantur dyabolus et peccatum ut fugiantur. infernus et peccatum et tormentum ut caueantur. Ista enim omnia sunt scienda et per veram scientiam cognoscenda. Quia sicut dicitur Luce primo Data est scientia salutis plebi eius in remissionem peccatorum. Illa est enim vera scientia per quam cognoscuntur principia et media et conclusiones. Cum igitur per istam cognoscimus principia rerum. scilicet illa que de deo sunt credenda. Iuxta illud ps. Scitote quoniam dominus ipse est deus. Item media scilicet illa bona que facienda sunt et mala que summandanda. Et sa. vij. Sciat reprobare malum et eligere bonum. Item conclusiones. scilicet bonorum premia et malorum supplicia. j. Johis. ij. Scimus quoniam transiit finis de morte ad vitam. Dico quod ista est vera scientia: et quod nulla alia debet dici scientia. nec sapientia reputari. Et ideo istam scientiam dat deus amicis suis. Exemplo patrum familias qui libenter docet filios aliquid secretum punctum per quem proficere possit valere. Unde. Sapientie. x. di cito regnum. et dedit dominus per vias rectas. et ostendit illi regnum celorum. et dedit illi scientiam sanctorum. Scientia enim sanctorum est scientia scripture et spiritualis sapientie et doctrine: per quam. scilicet deus cognoscitur: et per quam cognitus diligitur. per quam etiam dilectus acquiritur et habetur. Et ad hoc ipsemet nos excitat in scriptura dei. Hieremie. ix. Non gloriatur sapiens in sapientia nec fortis in fortitudine sua nec dives in divitiis suis sed in hoc gloriatur qui gloriatur nosse me: quia ego sum dominus. Et sic cuilibet nostrum dicat illud. Math. xij. Vobis est datum scire mysterium regni dei. Ubi adverte quod ista scientia etiam considerat hic quantum ad principium quantum ad medium. quantum ad terminum. Ista enim interius influitur. exterius diffunditur. superius refunditur. Influitur dico iterius per animarum inspirationem. Vobis inquit datum est. Diffunditur exterius ad secretorum revelationem. scire mysterium. Refundit superius ad divinorum contemplationem Regni dei. Dicamus ergo primo: quod ista scientia a domino solet precedere. Vobis inquit datum est. Item ista scientia ex speciali dato divini habetur. quia ad ipsam homo nunquam attingeret nisi hoc deus. de super sibi daret. Etenim super possibilitatem nature est scire quod pertinet ad salutem. Vobis inquit datum est. Sap. i. Dedit illi scientiam sanctorum. honestavit eum in laboribus. Jaco. j.

Jaco. s. De datum optimuz et oñ donum pfectū de sursum est descēdens a patre luminū. Sequit. Scitis fratres mei dilectissimi. Et illud. Lu. j. Ad dandā scientiam salutis plebi eius in remissionem. et c. Ad est contra alias scientias: et contra illos q̄ in alijs scientijs occupant: que. s. dñf non a deo sed a mundo: q̄les sunt hodie ecclesiastici et plati: q̄ libentius se occupant in scientijs humani q̄ diuinis. q̄bus dñf. Osee. iij. Quia tu scientiaz repulisti repellante ne sacerdotio fungaris mihi. Non sic q̄ est pprie scientia ecclesiasticorum. Tōbis datum inq̄t. Dan. j. c. Danieli dedit deus scientiam et disciplinā. Ista ergo a dño solet pcedere. ¶ Secundo dico: q̄ ista scientia cūcta bona solet ostēdere. scire inq̄t mysteriū. s. salutis nre: et generalit̄ oīa que pertinent ad salutem. et que necessaria est nos scire. Nota ergo q̄ per istam scientiam nos debem⁹ scire multa. s. Carnis pprie fragilitatem.

Vite labilitatem.

Mortis necessitatem.

Judicij asperitatem.

Resurrectionis integritatem.

Dei eternam auctoritatem.

Dei asperam seueritatem.

Culpe damnositatem.

Celi eternam felicitatem.

Audis diuine vocanditates.

Cordis deuotam humilitatem.

Tenore mundiciam et castitatem.

Habere honestatem.

Sufferre paupertatem.

Parati pati aduersitatē.

Discere sapientiaz.

Consolari alienam calamitatem.

Dico ergo charissimi: q̄ ista sunt scienda et eterne memorie cōmendanda. Sciamus igit carnis pprie fragilitatem. ps. Sciant gētes qm̄ homines sunt. et Esai. liij. Vidimus eum virum dolorum et scientē infirmitatem. Quod est cōtra illos q̄ vilitate pprie cōditio nis ignorant ad prophana et inutilia scienda: oēm curā: oēm laborē. oēm tps cursum cōferunt. Contra quos ber. in meditationib⁹ dicit. multi multa sciūt et seipfos nesciunt. ¶ Item sciamus moderne vite labilitatē. q̄. Reg. j. Sciebā. n. q̄ viuere nō poterat post ruinam. Et in. ps. Motū fac mihi dñe finē meū vt sciā quid dñf mihi. ecce mēsurabiles posuisti dies meos et substantia mea tanq̄ nihilū ante te. ¶ Item sciam⁹ future mortis necessitatē. Job. xxx. Scio q̄ morti trades me vbi constituta est domus oīum viuentiū. Item sciamus futuri iudicij asperitatē. Job. xij. fugite a facie gladij. qm̄ vltor iniquitatū gladius est: et scitote eē iudicij. ¶ Item sciam⁹ future resurrectionis integritatem. Job. xij. Scio q̄ redēptor meus uiuit: et in nouissimo die de terra surrectur⁹ sum et in carne meur⁹. ¶ Item sciam⁹ dei eternā auctoritatē. Deut. iij. Scito et vide qm̄ dñs ipse deus. ¶ Item sciamus dei asperam seueritatē. Job. xj. Crebar oīa opera mea. scies q̄ non parceres delinquenti. ¶ Item sciam⁹ culpe cōmisse damnositatē. Iher. ij. Scitor vide quia malum est et amarum reliquisse te deū tuum et non esse timorem eius apud te. ¶ Item sciamus eternam celi felicitatem. Unde. j. Job. iij. Scimus qm̄ cū apparuerit similes illi erim⁹. ¶ Item sciamus laudis diuine iocunditatem. Quia sicut dicitur in. ps. Beatus populus qui scit iubilationem. ¶ Item sciamus cordis deuotam humilitatē. Phil. iij. ca. Scio humiliari. ¶ Item sciamus seruare mundiciam et castitatem. j. Thes. iij. Sciat vnusquisq̄ vas suū possidere in sanctificatione. ¶ Item sciamus sanctimonāz honestatē. Uti. j. Thim. ij. Scias quomodo oporteat te in domo dei conuersari. ¶ Item sciamus sufferre inopiam et paupertatē. Ad Philip. iij. Scio abundare et penuriam pati. ¶ Item sciamus pati miseriam et aduersitatē. Iko. v. Scientes q̄ tribulatio patientiā opat. ¶ Item sciam⁹

discere sapientiam et veritatem. Col. iij. Sciatis quōd vos oporteat vnicuiq̄ respondere. ¶ Item sciamus consolari omnem alienam calamitatem. Unde Esai. l. Dedit mihi dominus linguam eruditam vt sciam sustinere euz qui lapsus est verbo. Et istis charissimi constat mysterium salutis quod diuina scientia facit scire. Scire inq̄t mysterium. Dan. j. Danieli mysterium p reuelationem reuelatum est. Dico ergo: q̄ ista scientia res secretas solet ostendere. Scire inq̄t mysterium. ¶ Tertio dico q̄ ista scientia res celestes facit appetere. Regni inquit dei. Per istam em̄ scientiam naturalia contemunt: et celestia recognoscunt: et cognita appetūt. Regni inq̄t dei. Unde illud Sap. x. Ostendit illi regnum dei et dedit illi scientiam sanctorum. Sic ergo patet: q̄ scientia spūalis habet suū terminum in celestibus et supernis: suum mediū in moralibus et mundanis. suum principium in superna naturalibus et diuinis. Vide supra: de Sapientia: et Prudentia: et infra de scriptura. Et sic sufficit.

Scribere. scriptura. Nota breuiter tatem librorū: inueniuntur diuersitas scripturarum: q̄ fm̄ diuersi.

¶ Sic dico q̄ inueniunt in sancta scriptura Scriptura Sapientie. Prima scribitur liber mandatorū. Prescientie. Secūda scribitur liber secretorū. Apparentie. Tertia scribitur liber meritorū. Recordantie. Quarta scribitur liber animorum. Inuitie. Quinta scribitur liber vitorū. Affluentie. Sexta scribitur liber p̄miorū.

¶ Dico ergo q̄ est scriptura sapientie: q̄ scribitur liber mandatorū. Et ista est scriptura sacra: i qua. s. deus scripsit omnia illa mandata: que sunt vtilia ad salutem. Ista em̄ est sicut tabule testamenti: in quibus scripsit nobis testator noster deus q̄cūquid vult p nos heredes suos salubriter adimpleri. figurata in duabus tabulis legis que erant scripte digito dei ex vtriusq̄ parte: scilicet in veteri et in nouo testamento digito diuine inspirationis extitit et ratata. et p ipsum deum hominibus diuulgata. Exo. xxxij. Item. ij. Thimo. ij. Omnis scriptura diuinitus inspirata utilis est. Ista est sicut arbor plena floribus. campus plenus frugibus prati pleni granumibus. hortus plenus fructibus. Quia p̄certo charissimi in ista arborē. in isto campo. in isto horto. in isto prato inueniunt.

flores bonorum exemplorum.

fruges bonorum documentorum.

herbe salubrium sacramentorum.

fructus vtilium p̄miorū.

Et ideo sunt apes de herbis et arboribus flores q̄los amaros quandoq̄ dulces solent colligere: quibus solent mel conficere et componere. Animalia etiam que solent in pratis pascere. nunc herbas suaves et dulces nunc asperas et amaras solent cōdere: homines etiā inter fructus solent eligere quosdam p cibo: quosdam pro medicina solent sumere. Sic vere nos debem⁹ ad sacram scripturam ire: et ibi diuersitatem florum fructuū et herbarū. i. varietatem diuersarū sententiarū et auctoritatū videre quā. s. quedam sint dulces: p p̄missiones p̄miorū: quedam sunt amare: vt mel deuotionis pro nobis: et mel doctrine p alijs conficiatur et ad cibum et medicinam anime conseruetur. Simus igitur sicut illi de quibus dicit Actu. xvj. Qui susceperūt verbū dei cū oī auiditate quotidie scrutantes scripturas. Ista est fons et fluuius aque vite. Et dico.

fons suauissimus.

fons amenissimus.

puteus profundissimus.

fluuius cōmunissimus.

In fluuiio em̄ sunt diuerse ptes et diuersa loca: quorū q̄dā sunt satis parua: q̄dā p̄fundavalde: q̄dā ex toto inatrigibilia. sic et scriptura sūt loca parua p simplicitatē

Scrutari.

15

Carmen 7 saluatio beatorum.

2. Explain the difference between the two types of

C.

22

31

Internum.

Externum.

Primum est scutum divine tuitionis. Secundus est

Deus enim est scutū in se sperantiū. Virtutes sunt

Iniquitates sunt scutum tyrannizantium. ¶ Dico igitur primo quod est scutum diuine tuitionis ad quod est fugiendum ut sic dicamus ipsi deo illud ps. Apprehende arma et scutum et exurge in adiutorium mihi. Unde dauid dicebat q. Reg. xxiij. dominus scutum meum. et cornu salutis mee. Dominus enim scutum dicitur quod est triangulum propter tres personas que sunt in diuinitate. Dicitur cornu salutis quod quidem cornu de carne nascitur propter salutem que facta est in humanitate ut sic ei dicamus illud ps. Scuto bone voluntatis tue coronasti eos. Et alibi. Scuto circundabit te veritas eius non timebis a timore nocturno. ¶ Secundo dico quod est scutum moralis perfectionis quod est possidendum. Virtutes enim sunt scutum contra dyabolum et peccata. Quilibet enim virtus est vnum scutum quo armatus resistit iaculo illius vitii cui opponitur. Scutum enim in sinistra parte portat. sic virtus in sinistra parte. scilicet aduersitatis et tentationis est necessaria. et ideo nota quod in scriptura inueniuntur diuersa scuta spiritualia. scilicet. Scutum fidei et firme cognitionis. Humilitatis et alte orationis. Iustitie et omnis equitatis. Elemosyne et dulcis pietatis.

¶ De scuto fidei dicitur. Ephe. vi. In omnibus sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela inimici extinguere. De scuto humilitatis dicitur Sapientie. xviij. quod Moyses protulit seruitutis sue scutum orationem. De scuto equitatis dicitur Sapientie. v. Quod deus in iudicio scutum sumet impugnabile equitate de scuto vero elemosine et pietatis dicitur Ecclesiastici. xxx. quod elemosyna super scutum potentis. et super lanceam aduersus inimicum tuum pugnabit. Istud est igitur scutum moralis perfectionis quod est possidendum. Sine enim tali scuto non est homo bene armatus quia sicut dicitur. j. Paralip. v. Viri bellatores scuta penetrabunt et gladios.

¶ Tertio dico quod est scutum pastoralis prelationis in quo est sperandum. Quia. s. prelati sunt scuta ad sustinendum ictus tribulationis pro membris pro corpore et pro ecclesia et pro subditis sustinendis et defendendis. Unde isti sunt scuta aurea que Salomon dicitur fecisse. ij. Reg. x. capit. fecit rex Salomon scuta trecenta et ducentas lanceas de auro purissimo. Plura enim fecit scuta et lanceas. Ad denotandum quod prelati debent magis per patientiam sustinere quam per feruitatem invadere. Ipsi enim debent esse et scuta et lancea quicquid isti fuerint debent esse aurei sancti et preciosi et perfecti. Quis proculdubio videatur illud verificatum hodie. ij. Reg. xiiij. c. vbi dicitur quod Sefach rex egypti per quem dyabolus designatur diripuit scuta aurea que fecerat. Salomon pro quibus facta sunt scuta crea. Quia pro certo charissimi in ecclesia hodie aurum mutatum est in es. quod erant aurei facti sunt crei. i. qui erant boni facti sunt mali. Quod in statua Nabucho. significatur. Cuius caput fuit aureum venter vero et femora fuerunt crea quia semper quod volendus mundus procedit deteriorando et de auro in es. id est de bono in deterius se mutando. Quia hodie sicut dicitur in ps. Dyabolus ubi confregit potentias arcum. scutum et gladium et bellum. Istud est igitur scutum pastoralis protectionis. quod est extendendum. ¶ Quarto dico quod est scutum temporalis iurisdictionis quod est detestandum. Per scutum enim intelligitur duricia et obstinatio malignorum. Job. xli. corpus eius quasi scuta fusilla. scutum enim percussit ictus aduersariorum. sic obstinatio refutat omnes correptiones et monita et verba prelatorum. Unde de crudelibus obstinatis dicitur Iheremie. vi. sagittam et scutum accipiat crudelis et non miserebitur. Ista igitur de scuto sufficiant.

Secretum. Nota quod in scriptura inueniuntur plura secreta. videlicet secretus conscientie interioris quod est revelandum in confessione Secretum sapientie subtilioris quod est speculandum cum discretionem secretum amicicie fidelioris quod est obseruandum sine fictione secretum iniusticie deterioris quod est detestandum cum attentione secretum criminis

tie superioris quod est affectandum cum deuotione. ¶ Primo dico quod est secretum conscientie quod in confessione debet revelari quod scilicet nullum est ita secretum et occultum peccatum quod sit in confessionis articulo reuelandum. ut sic dicat homo sacerdos illud Iudici. iij. Verbum secretum habeo ad te rex. et merito secretum peccatum debet reuelari quia pro certo quanto magis in confessione reuelatur apud deum. tanto magis est secretum apud mundum. Quia secundum Aug. si tegis deus detegit. si detegis deus teget. Communiter illud quod magis tenet deo absconditum amplius publicabitur illud vero quod magis dicitur amplius absconditur et celatur. Iheronimus enim midas fingitur aures asini habuisse quod quidem secretarius suus volens bene celare fecit magnam foueam in cuius profundo secretum domini sui dixit et humo coperuit ut secretum domini sui celaretur imperpetuum sed quod accidit in illo loco natus est sambucus de quo a casta fistula nihil aliud poterat dicere nisi quod rex Midas habet aures asinas et quod magis credebatur esse secretum fuit amplius publicatum. Quia sepius fit quod illud quod diligentissime absconditur ex dei iudicio vnde decus exeat et reueletur. Iuxta illud Mat. x. Non est occultum quod non sciatur etc. Debet igitur in confessione reuelari deo ne ex dei iudicio reueletur mundo. istud est igitur secretum conscientie quod in confessione debet reuelari. ¶ Secundo dico quod est secretum sapientie quod cum discretionem debet perscrutari. Debemus enim inquire. Secreta diuine voluntatis ut ea compleamus. si dei veritatis ut ea teneamus. Diuine potestatis siue iusticie et equitatis ut ea timeamus ut sic cuilibet nostrum possit dici illud Ezechiel. xviij. Ecce sapientiores tu dauid. omne secretum non est absconditum a te. Clerici tamen istalia secreta nesciunt nec percipiunt nisi secreta regum et quibus. scilicet ipsa reuelare dignantur. Unde iob xj. Utinam deus loqueretur tibi et ostenderet tibi secreta sapientie sue. ¶ Tertio dico quod est secretum amicicie quod cum attentione debet obseruari. In ter omnia enim que magis decent sapientem summum est seruare linguam suam. Unde versus. Virtutem primam puto compescere linguam. Et secreta proximorum seruare. sicut enim dicitur Ecclesiastici. xxvij. Desperatio est anime infelicitis reuelare amici commissum. Et ideo quia multi sunt secretorum perscrutatores et proditorie reuelatores consulit sapiens ne secretum alicui nisi amicis fidelibus reueletur. Prover. xxv. Causam tuam tracta cum amico et secretum extraneo ne reueles. Prover. xxi. Nullus secretum ubi regnat ebrietas. ¶ Quarto dico quod est secretum iniusticie. id est cuius abiectione debet refutari et istud est secretum vitiorum quod scilicet aliqua sunt vitia que semper volunt fieri in secreto sicut luxuria et usura. Ubi de peccatore potest dici illud Job. xl. sub umbra dormit in secreto thalami. in locis humentibus. ¶ Quinto dico quod est secretum celestis patrie quod cum affectione debet habitari. Unde nota quod aliqua sunt animalia que nesciunt morari nisi in locis solitariis et secretis. sicut onager et pellicanus et fenix. sic et viri iusti per affectionem et deuotionem habitant in locis secretis paradisi. Unde Iudith. viij. In superioribus domus sue fecit cubiculum secretum sibi. sic igitur patet quod sunt multa genera secretorum. vide supra de abscondere et reuelare.

Seculum

Nota quia seculum quandoque accipitur pro mensura temporis. scilicet per centum annis sic accipit. Quidius. Aliquando pro statu hominum peccatorum. Aliquando pro statu hominum beatorum et temporum futurorum. Possunt notare quod in scriptura inuenitur seculum. Transitorium et infirmabile. seculum transitorium signat huius vite labilitatem. seculum enim istud. id est presens vita semper labitur et defluit et finaliter deficit atque perit. Matthei. xxij. Quod signum aduentus tui et consummationis seculi. seculum ergo est transitorium. seculum infirmorum signat status mundi iniquitatem. de quo Romano. xij. Nolite conformari huic se-

Secundus Securitas

culo nequam seculum permanens signat eternitatem. de quo Esa. xvi. Sperastis in domino in seculis eternis. Et istud est seculum futurum quod est perpetuum et eternum. In isto enim futuro seculo est.

Amor charitatis Est dico ibi amor charitatis et hoc appet quia ibi est deus qui est pater omnium Paternitas autem est nomen amoris et charitatis Esa. ix. Pater futuri seculi princeps pacis. Item ibi est honor dignitatis. quia scilicet deus est ibi rex. Unde. j. Thimothe. j. Regi autem seculorum immortalis inuisibili honor et gloria. Item ibi est splendor veritatis Sapientie. xviij. Incipiebat incorruptum nomen legis seculo dari. Item ibi est stat⁹ qui non labitur. Ecclesiastici. xl. fides autem est seculum stabit. Item ibi est vita que non moritur. Luc. xviij. Habebitis in futuro seculo vitam eternam. Item ibi est abundantia que non minuitur. Unde Ephese. ij. Ut ostenderet in seculis superuenientibus abundantes gratias diuinitus sue. Ista ergo de seculo sufficiat quia satis supra dictum est de mundo. Istud tamen aduerte quod ubique dicitur a seculo semper sumitur ab eterno et similiter de secula seculorum. signat eternitatem temporum futurorum. Unde breuiter istud est verum quod a seculo significat eternitatem preteritam a parte ante secula seculorum vero signat eternitatem futuram a parte post.

Secundus. Nota cum secundus sit ille a parte post qui immediate venit post primum. Possumus notare quod secundus in scriptura est nomen.

Humilitatis. Est dico nomen humilitatis quia ille qui est secundus non preedit immo sequitur et sic ille dicitur secundus qui est deus vel prelat⁹ humilis et subiectus. j. Re. xxiij. tu regnabis super israel et ego ero tibi secundus. Item est nomen autoritatis. quia sicut dicitur. j. Corintio. xv. Primus homo de terra terrenus secund⁹ homo de celo celestis. Secundus homo dico. scilicet christus qui dicit de seipso Mat. xxiij. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Item est nomen equalitatis. Nichil enim tam equale primo sicut illud quod est contrarium et secundum. Unde. Mathei. xxiij. Secundum autem est simile huic. Item est nomen sedulitatis. Homo enim sedulo et intelligenti non sufficit semel benefecisse sed secundo vel tertio iterare. Unde Josue. v. Circumcede secundo filios israel. Item est nomen propinquitatis. et sic dicitur ille esse secundus alicui qui est sibi magis per amicitiam proximus et vnicus. unde. ij. Esdre. iij. Secundo loco post darium sedebat. Item est nomen nobilitatis. familia enim vadit prima. dominus vero qui nobilior est vadit secundus unde de adam et de christo fit mentio per illud predictum. j. Corintio. xv. quod primus homo de terra terrenus secundus homo de celo celestis. Item est nomen felicitatis quia scilicet felicitas non venit nunc in primo tempore. sed finaliter veniet in futuro. unde sicut Iher. ix. dicitur factum fuit primus tabernaculum et secundus. Sed per primum intelligebatur ecclesia militans et per secundus triumphans. ij. Reg. ix. Apparuit dominus Salomoni secundo et sic est gloria et felicitas dicitur stola secunda sicut gratia dicitur stola prima. Luc. xv. Item est nomen penalitatis quia pena et mors eterna in secundo anno venit et non in primo. et in futuro et non in tempore isto et ideo dicitur mors secunda unde. Apocal. ij. Qui vicerit non ledetur a morte secunda. Sic igitur patet quomodo vir iustus dicitur secundus multiplici ratione et sic sufficit.

Secundum. Nota quod ista prepositio secundum per significat mihi quandam ad equationem quanda imitationem quandam comparationem vnde idem est quod sicut. vt quemadmodum quasi et

ceu et cetera similia et de quo superius iam tactum est. Possum tamen breuiter notare quod secundum signat assimilationem in bono et in malo unde possumus distinguere et notare quod tamen in bono et in malo nos inuenimus vnde secundum quod est.

Virtuosum. Secundum virtuosum est illud quod nos adsequimur et assimilamur. Amorosum. quod nos adsequimur et assimilamur. Gratosum. regulis legis diuine. et de hoc. ij. Esdre. viij. Omnia secundum legem dei fiant unde Luc. ij. dicitur quod ipsi portauerunt puerum suum iesum in hierusalem vt facerent secundum consuetudinem legis pro eo. Secundum amorosum est illud quo homo conformatur affectum suum deo per virtutem charitatis et de hoc Roma. viij. Condelector enim legi dei secundum interiorum hominum. Secundum gratiosum est illud quo homo in exteriorum conuersatione ita bonis hominibus se conformatur quod deo et multo efficitur graciosus et de hoc j. Cor. xiiij. Omnia honeste et secundum ordinem fiat in vobis. Secundum viscerosum seu dulcorosum est illud quo quis petit secundum viscera misericordie dei et non secundum rigorem sue iusticie iudicari. in ps. Miserere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. Secundum rigorosum est illud quo deus secundum merita habet hominem iudicare. ps. Tu reddis unicuique secundum opera sua. Secundum gaudiosum est illud quo deus premiat bonos in patria. aliquando secundum iustitiam ps. Retribu et mihi deus secundum iustitiam meam. et secundum puritatem manus mearum. Aliquando secundum misericordiam. Unde ad Titum. iij. Non ex operibus iusticie que fecimus nos sed secundum suam misericordiam saluos nos fecit. Secundum fructuosum est illud quo christus conformis fragilitati nostre in crucis arbore peperit nobis fructum redemptionis gratiose. Eph. j. Deus gratificat nos in dilecto filio suo. in quo habemus redemptionem per sanguinem eius sicut diuitias gratie eius etc. Secundum virtuosum est illud quo peccator se conformatur et quod homo ambulat secundum praua desideria cordis sui. ipsam. Dimisi eos secundum desideria cordis eorum. ibunt in adinuentibus suis. Secundum dolorosum est conformitas que hominis moris et naturas adinuicem adequatur de qua dicitur. Osee. ij. Statuas eam secundum diuitias naturae eius et ponam eam in solitudinem. Secundum vero lucuosum est illud quo. tormenta malorum fiunt in inferno sicut vitia ipsorum. Unde Roma. ij. Secundum duriciam tuam et impenitentem cor tuum thesaurizas tibi iras. Sic patet quomodo signat diuersas materias. Assimilationem imitationem et exemplaris regule consecutionem etc. vide de sicut et alijs similibus.

Securus securitas. Nota breuiter quod in scriptura inuenitur securitas bona et mala unde generaliter est notandum quod est securitas triplex videlicet.

Interior est perfectior. et est virtuosa. Exterior est peccatorum. et est vitiosa. Superior est beatorum. et est gloriosa.

Est dico primo securitas que est virtuosa. Et ita est illa quam habent boni et iusti in hac vita qui scilicet securi viuunt in domino expectantes beatam spem et aduentum domini sui magni dei. Spes enim est mater securitatis et quia isti posuerunt in deo spem suam. ideo sunt securi. Iuxta illud. ij. Paralipo. xx. Audite me iuda et israel credite domino deo vestro et securi eritis. vbi aduerte quod quatuor sunt que faciunt homines spiritualiter securum et a timore desperationis tutum. videlicet.

futurorum secreta promissio. Prima est securitas secretorum clara cognitio. Spei. Audite me Seculorum firma repulso. Secunda est securitas si Animosum pura conditio. dei credit domino Tertia est securitas penitentie. iuda. i. confessio. Quarta est securitas innocentie. hierusalem inquit. Ista enim quatuor reddunt hominem securum Spes enim de auxilio

auxilio confidit fides hominū in alto et forti castro custodit. Penitentia omnes inimicos expellit et confundit. Innocentia vero cum omnibus pacem reddit. et dum nulum vult ledere se credit a nullo ledi. ¶ Dico igitur quod bonos facit esse securos cetera promissio futurorum. Audite me inquit. supple quanta sunt quod promittuntur electis. Spes enim premij facit militem securum et audaces. unde dicitur. Securus premij minuit vim flagelli. Boni igitur qui audiunt quod bene militatibus promittitur vita eterna. et premium glorie paradisi non gaudia huius mundi que sunt ad matutinū leticia. et ad vespertinū fletus non sic erit illis: sed gloria siue gaudia celestis paradisi beata sanctis hos faciet letos. et pax eterna quietos spiritui viues diuino munere diues. Ideo securi aggrediuntur bona. et sine timore sustinent mala. Quia breuiter certa spes quā habent iusti de dei auxilio et certa spes quā habent ex premio futuro facit ipsos securos. et inter hostes fiducialiter stare tutos. Sciunt enim quod deus non sinit nos tentare ultra quod possumus. j. Corint. x. quoniam protector est omnium sperantium in se. Sicut dicitur in ps. Sciunt enim quod parata est viatoribus corona quā reddet illis dominus in illo die iustus iudex. h. Thim. iiij. Et ideo talibus loquitur scriptura. j. Machab. iiij. State in fide contra inimicos vestros et expugnate eos et post hec sumeris spolia securi. Audite ergo Apocalip. ij. Qui habet aures audienti audiat quid spiritus dicat ecclesijs. Vincenti dabo manna absconditū etc. facit igitur bonos securos certa promissio premiorum. Audite inquit. ¶ Insuper dico quod ipsos facit spiritualiter securos clara cognitio secretorum hoc est dictu fides que reuelabit homini secreta dei et illa que pertinet ad salutē que quidem fides notatur cum dicitur. Credite domino. fides enim est fortissimū castrū in quo quod bene steterit contra pericula saluū erit. Lux enim mater est securitatis. sicut tenebra est mater timoris. et inde est quod homo securus est de die quod de nocte. Et vere lux fidei securitatem mentis generat hominē ita mortificat et confirmat quod nihil aduersum trepidat aut formidat. Ista apparuerunt in martyribus quos fides ita fecit securos quod nihil aduersi timuerunt et ideo contra tyrannos viriliter perstiterunt. Similes elephantibus quod tunc ad prelium animantur et audaces et securi efficiuntur quoniam vino inebriantur et ad prelium acuantur. Unū fidei tantū feruorem generat quod inebriatos tutificat et lenificat. Th. ij. El. d. iiij. vñ inq. i. securitas mentes vertit in iocunditates. Credite domino. j. Perri. j. Credentes exultabitis leticia inenarrabilia et glorificata. facit igitur hominem securū clara cognitio secretorum credite inquit dñō. ¶ Deinde dico quod hominem facit securū fortis expulsio vitiorum quod ostenditur cum dicitur iuda. quod interpretatur confessio. Nullus enim bene potest esse securus quod diu est hostibus circumseptus. tūc autem securus rediditur. quando expulsis hostibus de eorum manibus liberatur. Igitur hostes nostros. idest vitia et peccata nostra que insidiantur animabus hominum. sicut dicit Ecclesiastici. xxi. Debemus per confessionem expellere ut securi possimus in castro penitentie habitare. iuda inquit i. confessio. Quia sicut dicitur. Habere. xxiij. Saluabitur iuda et hierusalem habitabit confidenter. Homo enim cum istis hostibus. idest qui ipsos in sua conscientia portat securus esse non potest. spem est in periculo quod ab eis perimat et ideo nisi sit securus necesse est quod vitia expellantur. et ante omnia supentur. Unde iob. xj. Si iniquitatem tuam quod est in manu tua abstuleris a te sequitur et habebis fiduciam proposita tibi spe. et defossus securus dormies. faciet igitur homines securum. fortis expulsio vitiorum. iuda inquit. Denique dico quod homines facit securus pura conditio animorum. hoc est dictu innocentia. quod intelligitur in hierusalem quia hierusalem interpretatur visio pacis. Innocentia enim cum omnibus habet pacem nullum enim ledit et ideo a nullo timet ledi. et ideo est secunda zacharia. xiiij. Hierusalem sedebit secunda. Innocens enim nihil timet. Quia secundū Aristot. pueri innocen-

tia sua alios mesurant cum tales enim estimant alios quales ipsi se ipsos esse sciunt. et ideo quia nullum libenter lederet. securi ab omnibus esse se credunt. Unū Aug. de innocentia dicit sic. Gaude inquit et letare innocentia quod ubique secunda. Cum enim tentaris proficis. si humilis erigeris: si pugnas vincis: si dormieris coronaris etc. Vide autē eā. s. de innocentia sic igitur per quomodo quatuor sunt que faciunt homines spiritualiter esse securos. i. Innocentia pacificativa. Penitentia culpę expulsiua. fides illuminatiua. Spes fortificatiua. et ista proculdubio sunt contra peccatores quod reuera semper sunt in desperatione et timore. et nunquam in securitate et amore. non enim habent spem fortificārem non fidem illuminantem: non penitentiam hostes expellentes non innocentiam pacem conseruantem. Quomodo enim securi sunt illi qui in castro conscientie sentiunt ciues. rebelare. videlicet mentis affectus et carnis qui sentiunt hostes expugnare. scilicet mundi. carnem et dyabolum quod supra sentiunt deum flagellare. et qui subitus sentiunt infernum cos expectare. Et breuiter isti non possunt habere perfectam securitatem: nisi ex toto amiserint rationem. Cecus enim quandoque est securus quis in periculo sit constitutus sic isti. Ecclesiastes. viij. Sunt impij quod isti securi sunt ac si iustorum facta habeant. Non sic iusti quia isti habent securitatem in mente. Quia sicut dicit Proverbiorum. xvj. Secura mens quasi iuge conuiuij. Ista ergo securitas virtuosa que est interior. ¶ Secundo principaliter dico quod est securitas vitiosa que est exterior: et ista est securitas presumptionis malorum quod scilicet in pro speritate mundi gaudentes non cogitant periculum damnationis in quo sunt naute ei qui cognouerunt tre per mare magis sunt in maris fluctibus securi quod in terre siccis littonibus et tamen sepe fit quod illa die quod securi et leti cantauerunt quod submersio periculum incurrunt. Unde Sen. dicit epistola. iiij. Illa die qua luserant nauigia absorbebantur. Sic vere mali qui assueti sunt fluctibus maris. i. negocijs seculi in ipsis securi et leti habitant. et inferni submergi non formidant sepe tamen fit quod ipsorum falsa securitas fallitur et quod subito ad inferni periculum pertrahuntur. Unde de Secon dicitur. Iudic. viij. quod ipse percussit castra hostium quod securi erant et nihil aduersi parati formidabant. Ista est ergo securitas valde fatua. non est ei proprie securitas sed potius presumptio et fatuitas. Unde de talibus dicit quod filij dan viderunt populum securum et quicquid nullis eis penitus resistente. quod subito captiuauerunt et bonis omnibus spoliauerunt sicut dicitur Iudiciū. xxiij. Ista est igitur securitas exterior que est vitiosa. ¶ Tertio dico quod est securitas gloriosa que est superior. et ista est securitas beatorum. Isti enim sunt in securo veniunt enim de via ad terminū de cursu ad brauiū de labore ad finem de nauigatione ad portū. Illi ergo modo sunt in perfecta securitate. quia iam sunt certi de sua felicitate. Et de hoc potest dici illud Ezech. xxxij. Securi dormiunt in saltibus et ponā eos in circuitu collis mei. Unde breuiter de ista securitate loquitur Berri. di. festinemus inquit ad locum tutiorem. ad agrum vberiorē. ut habitemus sine metu abundemus sine defectu iocundemur sine tedio epulemur sine fastidio. Ista igitur et triplici genere securitatis sufficiant.

Sedere sedes. ¶ Nota quod in scriptura inuenitur quadruplex genus sedē di videlicet. Sedere virtuosum. Gloriosum. Utiosum et luctuosum. Sedent iusti in mentis tranquillitate beati in celi felicitate. Impij in temporali prosperitate. Damna in inferni calamitate. ¶ De sessione tranquillitatis dicit Luce. x. Maria autem sedens secus pedes dñi audiebat verbum illius. De sessione felicitatis dicitur. Esa. xxxij. Sedebit populus meus in pulcritudine pacis. in tabernaculis fiducie. et in requie opulenta. De sessione vero prosperitatis dicitur Exo. xxxij. Sedet populus manducare et bibere et surreperunt ludere. De sessione autem infernali vel penalaris dicitur Terno. j. In

Sedes

persona anime damnate sedet in tristitia domina gentium princeps prouinciarum facta est sub tributo: et sic dico quod est sedere. Uirorum.

Perfectorum. Ista ergo in duas partes solūmodo distinguamus. et dicam quod est sedere bonorum et malorum. Et quod dem dico quod est sedere iustorum et perfectorum. Isti enim sedere dicuntur pro eo quod in seruitute conscientie quietantur. Ille enim qui sedet non itagitat quia scilicet iusti et sancti non sunt in motu vanorum desideriorum. nec in casu temporalium negotiorum. quoniam ipsi per tranquillitatem animi sunt sedentes. et in eo mentaliter et in affectu celestium cordialiter quiescentes. Unde Apo. iij. Ecce in celo sedes posita erat. et supra sedem sedens. Ubi auerte quod boni sedere solent triplici genere sessionis videlicet

Interiori. Sedent interius in sede conscientie
Exteriori quietate sedes inquit posita erat. Sc
Superiori dent exterius in sede preminentie sublimitate. supra sedem Sedet superius in sede affluentie non create: sedens inquit. Et Triplici enim ratione cōtingit hominem sedere sedent enim.

Ad quiescendum. Prima sede sedent perfecti.
Ad presidendum. Secunda sede sedent prelati.
Ad comedendum. Tertia sede sedet beati.

Dico ergo primo quod iusti sedent in tranquillitate mentalis conscientie sedes inquit posita erat. Sedes enim iustorum ponitur quando conscientia eorum in tranquillitate animi stabilitur et quando a cunctis mundi motibus et fluctibus segregatur. Adar. v. viderunt hominem sedentem vestitum et sane mentis. Homo enim qui diu currit non potest aliquid boni facere sed quando itat vel sedet tunc potest utilius laborare. Alique sunt bonæ artes que non possunt fieri nisi homo sedeat. sicut futura scriptura et similia. Sic vere homo qui diu in curru et motu mundanorum negotiorum et mentalium desideriorum vagatur nequaquam bonum aliquid operatur. necesse est enim si vult opera virtuosa facere in tranquillitate animi sedeat et a vanis motibus se compescat. Elephas enim sedendo dormit. nunquam enim totaliter ad terram se prostermit quinimmo flexis posterioribus poplicibus sedendo arbori innititur et sic dormit et quiescit et soporatur. sic vere homo non debet ex toto corpore se ad terram prosternere. id est. ad amorem terrenorum deflecti. sed arbori sancte crucis per deuotionem amplecti. et sedendo per mentis tranquillitatem in solo domo quietari sedes inquit posita erat ut sic viro iusto dicatur illud ps. Sedes tua deus in seculum seculi virga directionis virga regni tui. Et nota hic quod iusti seruando mentis tranquillitatem diuersimode solent sedere. sicut nos inuenimus in scriptura Inuenimus enim quod sedent. Quidam.

In terra
In vmbra.

In petra.
In cinere.

Sub arboze.
In puluere.

In litore
In mari.

In naui.
In domo.

In sepulcro.
In monte

In igne.
In celo

In terra ut ibi luceant
In vmbra ut minus ferueant.
In petra sedent ut tutius maneant.
In cinere sedent ut ibi doleant
Sub arboze sedent ut fructum habeant
In puluere sedent ut viles parcant
In litore sedent ut mergi caueant.
In mari sedent ut fluctus timeant

In naui sedent ut mare transcant.

In domo sedent ut ibi studeant.

In sepulcro sedent ut mortem videant

In monte sedent ut ibi doceant.

In igne sedent ut intus ardeant.

In celo sedent ut semper gaudeant.

Dico itaque igitur quod iusti sedent in terra per suspensum delectationem. Unde Tresh. ij. Sederunt in terra conticuerunt senes filie syon: a per seculum capita sua cinere virgines ierusalem. Item sedent in vmbra. id est. in diuine protectionis memoria et fiducia per deuotionem. Cant. ij. Sub vmbra illius quem desiderabam sedi. et fructus eius dulcis gutturi meo. Item sedent in petra. id est. in fortitudine constantie et propositi confirmatione. Iudic. x. Sederunt in petra remmō quatuor mēibus. Numer. 34. Sederunt in cinere per penitentie macerationes. Jonc. iij. surrexit rex de folio suo. scilicet vestimenta sua et induit est sacco. et sedit in cinere. Item sedent sub arboze. scilicet per passionem christi recordationem. Unde Iudic. iij. dicitur Quod delicta prophetissa sedebat sub palma. Item sedent in puluere per proprie vilitatis estimationem. Esa. xlvij. Descende et sede in puluere virgo filia babilonis. itē sedet in litore. scilicet sacre scripture per scientiarum discussionem. Mat. xij. quod sagenam plenā piscibus. id est scripturā plenā scientiis eduentes et secus litus sedentes elegerunt bonos. item sedent in mari id est in amaritudine penitentie per compunctionem et lachrymationes. Unde Ezechielis. xxvij. In cathedra dei sedet in corde maris. itē sedent in naui supple volūtarie paupertatis per bonorum mundi abdicationem. Unde de christo dicitur. Luce. v. sedens in nauicula docebat. Item sedent in domo conscientie. scilicet per ipsius iugem examinationem. Job. 31. Maria autē domi sedebat. Item sedent in sepulcro per mortis et inferni considerationem. Unde Mat. thei. xxvij. quod ibi erat maria magdalēa et altera maria sedentes iuxta sepulcrū. Item sedent in monte legis diuine per scientiā et discretionē. Unde Mat. v. quod iesus ascendit in montem et cum sedisset aperiens os suum docebat discipulos suos. item sedent in igne per charitatem et dilectionem. vnde de petro dicitur Mat. xij. quod petrus sedebat cum ministris et calefaciebat se ad ignem. itē sedent in celo per celestium cōtemplationem. Es. lxxvj. Celus mihi sedes est terra autē scabellum pedū meorū. Ecce ergo charissimi quomodo diuersimode sedent iusti. Bene igitur dictum est quod ipsi sedent in tranquillitate mentalis conscientie. sedes inquit posita erat et hoc est primum. **Secundo dico quod iusti sedent in sublimitate pastoralis eminētie. et sic dico quod sedere pertinet ad prelatos et ad iudiciariam potestatem quod notatur cum dicitur supra sedē In sede enim sedent presules ad presidendum principes ad imperandum. iudices ad iudicandum. vñ in ps. Illuc sederunt sedes in iudicio sedes super domus david. Et possumus notare quod ista sedes debet esse. Sedes.**

Iusticie. Hec enim sunt cōditiōes que debent habere illi qui sedent super sedes regiminis pastoralis. Dico ergo quod isti debent esse iustitiam tenētes Ad illos enim qui sedent ad iudicia summe pertinet quod sint iusti ps. Sedisti super thronum qui iudicas iusticiā et Esa. lxxij. Iustitia iherusalem sedebit. item necesse est quod isti sint in modum possidentes. Patientiam enim et temperantiam debent habere in actibus suis ut possint temperare et deliberare procedere et cōsultare. Unde de christo dicitur. quod isti inuenerunt eum in templo in medio doctorum sedentem et interrogātem eos Luce. ij. Quod est cōtra multos qui non sedent in medio doctorum bonorum cōsiliatorum sed potius in medio raporum adulterorum et iniquorum. Exemplo Danie. de quo dicitur Dan. xij. quod ipse sedebat in medio leonum. item necesse est quod isti sint potētes viri. Ibi enim valet iudex prelati nisi sit potens. Hoc enim esset dare gladium in manus paralitici. ideo dicit Esa. ix. q

ix. q̄ super solium dauid et super thronum eius sedebit
vt confirmet illud ⁊ corroboret. Sola enim potentia pu-
nitiendi inuenit timorem delinquentibus ne delinquant
Iuxta illud Prover. xx. Rex qui sedet in solio suo diffi-
pat omne malum intuitu suo. ¶ Item isti debent esse
viri prudentes. Unde enim alias si essent fatui. istud ef-
set vane gladium in manum frenetici. ¶ Ideo. ij. Regū.
xxij. dicitur. q̄ Dauid sedet in cathedra sapientissimi
inter tres. Et inde est q̄ dauid voluit q̄ salomō qui erat
sapiens sederet in solio suo post ipsū di. j. ¶ Para. xxvij.
Dominus elegit Salomonem filium meū vt sederet
in solio. ¶ Item isti debent esse viri clemētes. Ad prela-
tum enim pertinet ⁊ iudicem summe q̄ sit clemens ⁊ q̄
loco ⁊ tempore sit ⁊ sciat miseris misereri. quia sicut di-
citur Esa. xvi. ¶ Preparabitur in misericordia solius ⁊ se-
debit super illud in veritate iudicans. Unde Job dixit
de seipso. Job. xxx. Cum sederem quasi rex circumstāte
exercitu eram tamen mercenarium consolator. Item isti
debent esse concordiam amantes. Ad istos enim qui se-
dent in ista sede pertinet q̄ sint pacifici ⁊ modesti. Et iō
de salomone qui interpretatur pacificus dicitur. j. ¶ Pa-
ra. xxx. Sedit Salomon super solium pro dauid patre
suo et Esa. xxxij. dicitur Sedebit populus meus in pul-
critudine pacis. item isti debent esse innocentia seruā-
tes. quia scilicet nulla ibi debet esse corruptio ⁊ acceptio
personarum vel munerum. p̄a. Sedet super sedem san-
ctam suam. Isti etiam debent esse autentice p̄fides
h. ¶ Para. xxvij. Rex israel ⁊ iofaphat rex iuda vterq̄ sede-
bant in solio suo. Sic igit patet quales debēt ēē illi qui
sedent in sede pastoralis eminentie. supra sedem inquit
Ut sic quilibet bonus prelatus sit de illis senioribus ⁊
quibus dicitur Apoca. xj. Quod viginti quatuor senio-
res in conspectu dei sedebant in sedibus suis istud figu-
ratur Apoca. xiiij. vbi iohannes vidit angelum sedentes
supra nubem candidam similem filio hominis habē-
tē in capite coronam auream ⁊ in manu falcem acutā
iste enim angelus est bonus prelatus qui dicitur angelus
propter sanctitatem dicitur sedere propter dignitatem
dicitur esse supra nubem candidam propter castitatem
dicitur habere coronam auream propter charitatem. ⁊
dicitur habere falcem acutam. propter iustitiam severita-
tem. dicitur filio hominis similis. idest christo propter
diuine conuersationis conformitatem isti igitur sunt q̄
non sedent in cathedra pestilentie nec sedent in consilio
vanitatis. ⁊ cum impijs non sedebunt. quoniam immo p̄
culdubio charissimi sicut dictum est. isti sedent in sede
pastoralis eminentie ⁊ hoc est secundum. ¶ Tercio di-
co q̄ isti sedent in sede supernalis affluētie sedens inq̄
⁊ ista sessio est qua in celo sedent beati. qui nihil aliud ē
q̄ sessio seu quies sempiterna. qua beati quiescunt ⁊ se-
dent. di. quilibet illorum illud. j. ¶ Regum. xx. Ego ex mo-
re sedere solco iuxta regem ad v̄scendum. figurati Se-
nes. xliij. vbi dicitur. Quod filij iacob sederunt coram
ioseph vnusquisq̄ secundum primogenita sua ⁊c. fiat ex-
positio sicut supra titulo suo. et nota si vis q̄ sedes eter-
ne glorie est sedes honoris dulcoris. Splendoris ⁊ Vi-
goris. Est dico sedes honoris ⁊ dominationis. Quelibz
enim aia beata est ibi regia ⁊ regina dices illud Apocalip-
xviij. Sedeo vt regina ⁊ vidua non sum. deus enim ele-
uat pauperem vt sedeat cum principibus ⁊ solium glo-
rie teneat. j. ¶ Regum. ij. Est etia sedes dulcoris ⁊ relectio-
nis. vnde anime beate potest dici illud Eze. xxiij. Sedi-
sti in lecto pulcherrimo ⁊ mensa ornata est ante te. Est in
super sedes splendoris ⁊ illuminationis ibi enim rex re-
gum stellato sedet solio. vnde quilibet beatus potest vi-
dere illud Esaie vltimo. Celum mihi sedes est. Est etia
sedes vigoris ⁊ triumphationis quia scilicet in ista se-
de non sedet nisi qui de vitijs. carne mundo ⁊ dyabolo
habuerit triumphum: vnde Apo. ij. dicit. Qui vicerit
faciam illum sedere mecum in throno meo sicut et ego
vici ⁊ sedeo cum patre meo in throno. Ecce ergo quo-
modo sedes eterne quietis est sedes vigoris Splendoris
Dulcoris ⁊ honoris. Et sic dico q̄ ista est certa sedes in

qua sedent sancti scilicet sedes supernalis affluētie. et
sic ergo dico q̄ iusti diuersimode sedent. scilicet inquan-
tum sunt perfecti inquantum sunt p̄fecti inquantum
sunt beati seu relecti. ¶ Patz igitur q̄ sedere ⁊ sedes acci-
piuntur in bono. ¶ Sed adhuc dico q̄ sedere accipitur
in malo. Et sic dico q̄ in scriptura inuenitur multiplex
mala sedes videlicet

Carnalitatis. Prima est sedes immundorum ⁊ la-
Cupiditatis. sciuorum de quibus Ezo. xxxij. Se-
Prosperitatis dit populus māducare ⁊ biberet sur-
fallacitatis. rexerit ludere Isti sunt illi qui p̄cul-
Crudelitatis si in posterioribus fecerūt sibi sedes
Tepiditatis. pelliceas. j. ¶ Regū. v. Secunda est se-
flebililitatis. des auarorum qui. i. quotidie sedēt ad
lucra. sicut patet de mercatoribus ⁊ thelonarijs. q̄ sūt
similes araneis. que quotidie sedēt in foramine telae sue
⁊ expectant si musca veniat quam capiant. vnde Wat-
ir. dicitur q̄ iesus vidit hominem sedentem in theloneo
nomine leui. Et Jo. ij. dicitur q̄ iesus inuenit i templo
nummularios sedentes ⁊ subuertit mensas eorum. Et
isti figurantur in ceco. de quo dicitur Luce. xviij. q̄ cecus
sedebat secus viam mendicans. Isti enim sunt ceci per
nientis obstinationem sunt secus viam per verecundie
ostentationes. sunt mendicantes per auariciam ⁊ am-
bitionem. ¶ Tercia est sedes hominum superborum
qua Ecclesiastici. x. Sedes ducum superborum dest ru-
ri deus. ¶ Quarta est sedes doctorum malignorum
qua Wat. xxiij. Super cathedram moysi sederunt scri-
be ⁊ pharisei que dicunt facite: que faciūt nolite facere
¶ Quinta est sedes principum ⁊ tyrannorum. Et de hac
Ecclesiastici. xj. Multi tyranni sederunt in throno.

¶ Sexta est sedes hominum tepidorum quia. scilicet
pigri ⁊ delictiosi non faciunt nisi sedere Cōtra quos nu-
meri. xxxij. dicitur. Si frater vestri vadent ad pugnam ⁊
vos hic sedebitis. ¶ Septima est sedes hominum dā-
natorum. Damna enim sedent in carcere infernali:
vbi perpetuis vinculis sunt ligati. de quibus in p̄a. Se-
dentes in tenebris ⁊ ymbra mortis vincos mendicita-
te ⁊ ferro Patet igitur carissimi quomodo in scriptura
inuenitur diuersitas sedum ⁊ thronorum in bono ⁊ in
malo. ¶ Sed quia plerumq̄ sit mōdo de sedere vel de se-
sione dei notandum est q̄ in scriptura inuenitur quatuor
plex sedes dei. Sedere enim dicitur. In corde per gratie
infusionem in virgine per carnis assumptiones. in cruce
per mortis tolerationem. in celo per gloriosam ascen-
sionem in iudicio per rigorosas iurisdictionem. in corde
sedet sicut in lecto ad quiescendum ⁊ de ista dicit in p̄a.
Deus sedet super sedē suā sanctā. i. in anima sancta. in
virgine sedet sicut in thalamo ad vestes mutandum q̄
scilicet in ista sede fecit se deus calciari ⁊ vestiari noua ve-
ste humanitatis ⁊ ideo de beata virgine que fuit sedes
ista dicitur in psalmo. ¶ Parata est sedes tua ⁊ cuncta se-
culo tu es. ¶ Itē in cruce sedet sicut in ludō ad ludibria
sustinendum ⁊ sicut in equo ad dimicandum. Et de hoc
potest dici illud. j. ce. liij. Iherely sedebat super sellā sedetur
⁊ cecidit de sella ⁊ fractis ceruicibus mortuus est. ¶ Itē i
celo sedet sicut in conuiuio ad festinandum vnde iij. re-
gū. xxiij. vidi dominum sedentem super solium suum. ⁊
exercitus celi erat circa eū a dextris ⁊ a sinistris. ¶ Itē
sedebit finaliter in valle iofaphat sicut in palacio ad iu-
dicandum Et de hoc Wat. xij. Cum sederit filius ho-
minis in sede maiestatis sue. tunc ⁊ vos sedebitis super
thronos iudicantes duodecim tribus israel. Et sic patz
quomodo deus diuersimode inueniatur sedere. vide su-
pra ⁊ habitare ⁊ alijs similibus.

Seditio Nota q̄ seditio proprie est illa dissen-
sio ⁊ turbatio quā ciues vel domesti-
ci inter se suscitant contra superiores: principes ⁊ recto-
res Teste enim Grego. in omelia de martyribus. bella
quippe ad hostes pertinet seditioes ad ciues. Sic ergo
possum dicere spiritualiter q̄ per seditioem potest de-
scordia inuidia. murmuratio ⁊ quilibz curium ecclesi-
astice christianorum ⁊ maxime clericorum diuisio ⁊ dis-

Seductio

fetto denotari. Et pulchro talis seditio debet sumope
re precaveri generat enim omne malum. Unde nota vi
bem enim romanam plus destruxerunt seditiones in te
rioribus quod quicquid clades ceterioris sicut patuit de se
ditionibus pro lege agraria pro matrimoniis patricio
rum. pro consule et plebeis creando. pro tribunis obtri
nendis sicut patuit de cessione plebis in monte aduen
tino sic alia omnia infinita patent rorum huius intue
ti. Patet etiam de bellis civilibus scilicet no scipiano. po
periano. iuliano et antonio. in quibus omnibus tot et
tante fuerunt seditiones quod res publica fere ad nihilum
est redacta. Hodie ad literam videmus quod interiores re
ditiones que fiunt in collegiis et civitatibus cause sunt
destructionis et damnationis eorum. Actuum. xij. capi
tulo Periclitamur argui seditionis hodiernae. sic rñ
est quod quidam ita sunt peruerse et seditione nature quod vi
cunq; sunt solent lites et discordias excitare Similes fide
rici lapidi. de quo dicit Solinus quod maleficus est lapis
hic et vbiq; scit discordias suscitare. Sic vere multi ad
hoc videntur esse creati ut discordias suscitent atq; lites
ita quod de eis potest dici illud. ij. Macha. xij. Illi qui di
cuntur affici bellis nutriunt. seditiones mouet nec pa
ciuntur regnum esse quietum. et proculdubio talibus
solent in fine male accideret quod communiter seditioni.
Nefanda solent committere Horrenda solent appete
stupenda solent incurrere. Illi enim dico committunt
nefanda. sicut patet Math. xv. de barraba quod in seditio
ne fecerat homicidium. Item appetunt horrenda. si
cut de carnalibus populis legitur. Numeri. xx. quod versi
in seditionem dixerunt vnam perissemus in egypto
quando sedebamus super ollas carniū. Item in
currunt stupenda sicut de chore legitur. Numeri. xvij.
Perierunt in seditione chore. Adhuc igitur dicebat apo
stolus. ij. Cor. xij. Timeo inquit ne forte contentiones
emulationes animositates dissensiones. detractiones
insurrectiones inflationes seditiones sint inter vos et.
Unde supra de discordia.

Seductio seducere. Nota quod seducere
idem est quod decipere vel fraudare. prodere fallere vel nocere. Dicitur autem
seducere quasi seorsum a via veritatis et recta ducere.
Nota sicut enim latrones in siluis se peregrinos simu
lant et viatoribus se associant. ipsosque seorsum a via du
cunt et in manibus latronum tradunt: et periculum
trahunt et isti proprie seductores. i. seorsum ductores sunt
sic hodie multi sunt qui a via recta securitatis et veritatis
alios solent seorsum ducere et eos fallere et seducere et ab o
fortitudine rectitudinis trahere declinare ad picula trabe
re et minare. ps. In dyabolo teratior. In vltimo pado
re. In muliere vel luxurioso blanditore. In falso amico
adulatore. In hypocrita proditore. Omnes enim isti ho
mini se associant ut ad spiritale temporale vel eternale
periculum ipsum trahant sic fatuos a via securitatis
educunt et seorsum ad periculum secus trahunt Unde
in secunda. Canonica Joannis dicitur. Multi seduc
tores erunt in mundum. Et si volumus possumus il
los comparare cuidam pisci qui dicitur pina. Qui est
piscis cum testa de genere conchilium. de quo dicit. ps.
lvi. li. nono capitulo. xij. Quod coram alijs piscibus
se aperit. et mortuum se fingens tanquam ad deuorandum
omnibus se exponit cum vero concham suam plenam
pisciculis senserit. continuo se claudere consuevit et pisci
culos sic seductos deuorat et consumit Etiam potes no
tare de renardo qui fingit se esse mortuum. et sic quadriga
rij posuerunt eum in curru suo et deuorauit alleca. He
uera sic faciunt seductores. fingunt enim se mortuos. id
est quasi simplices et ignorantes et incautos et se etiam
alijs quandoque in aliquibus aperit et eis in obsequijs
et familiaritatibus se exponunt. ut eos attrahant ad se
ipsos seducti igitur simplices in talibus confidunt et eis
appropinquant et accedunt Joannis. septimo. Nunquid
et vos seducti estis isti tamen seductores solent se subito
claudere fanore et auxilia negare et deceptos in suis clau

suris et laqueis retinere. Patet de dyabolo qui primo se
aperit et exponit delectabilia offerendo. promotiones
et prosperitates dando et sub specie bona temporalia co
cedendo qui tandem incautos seducit et clausa manu p
mortem ipsos secum retinet et in inferno consumit. Un
de de isto Apocali. xij. dicitur Serpens antiquus qui est
dyabolus et sathan seduxit vniuersum orbem. Patet in
vltimario qui bona sua pauperibus exponit. archas suas
eis aperit et se quasi mortuum idest simplicem et omnis
malicie serpentem ostendit tandem vero ipsis ligatis
et obligatis se claudit et eos exhereditat et consumit et sic
eos sub specie boni decipit et seducit. ij. Joannis. j. hic
est seductor et antichristus. De muliere vero mala quod
dicam. Ista oblectando et obsequendo se exponit et ape
rit ut virum demulceat. cum vero ipsum in amore suoli
gauerit et incluserit ipsum vorat et sic seducit miserum et
deuastat. Unde ista est Jezabel de qua Apocalip. secun
do dicitur. Permittis enim inquit Jezabel docere et se
ducere seruos meos. fornicari et manducari de ydolori
cis. De adulatozibus et proditoribus planum est quod an
te omnia illis quos volunt seducere. aliqua secreta sua
reuelare solent ut ad se eos alliciant. se aperiant et eis
dulcibus promissionibus se exponunt cum vero ipsos ca
pere poterint contra eos mori insurgunt et ad seducendu
se eis aperiant et ostendunt Unde de adulatozibus dici
tur Roma. xvi. quod per dulces sermones et benedictiones
seducunt mentes innocentium. De hypocritis et he
reticis idem constat quod se simplices et mortuos simulant
ut ad amorem suum gentes attrahant. et ut seducant et
in erroribus inuoluant. Ita quod isti possunt dicere illud
Reemie. i. Per vanitatem seducti sumus. Breuiter igitur
notare possumus quod diuersimode homines seducti
sunt. videlicet. Quidam per vinum et ebrietatem. Quidam
per mulierem et carnalitatem Quidam per mendaciam
et vanitatem Quidam per peccatum et iniquitatem. Qui
dam per hypocrisim et falsitatem. Quidam per dyabo
lum et malignitatem Quidam per adulatores et verbosita
tem. Quidam per hereticos et eorum peruersitatem. Qui
dam per falsos amicos et eorum familiaritatem. Qui
dam per malos prelatos et eorum exempla et prauitatem
Dico igitur quod quidam seducit vinum et ebrietatem
secundi Esdre tertio. Viri qui preualet vinum omni
bus qui bibunt illud seducit mentem regis. et orphan
facit mentem vanam. Item quidam seducit luxu
ria et carnalitate. Unde Proverbiorum. Quinque qua
re seducetis filium ab aliena et foueris in sinu alteri
us. Item quidam seducit mendacium et vani
tas. Hieremie vigesimo tertio. Seduxerunt populu me
um in mendacio suo et in miraculis suis. Istud ipso
me potest dici contra quosdam et reliquos portitores
Item quidam seducit peccatum seu iniquitas Ro
manos septimo. Peccatus seducit me et occidit. Item
quidam seducit hypocrisis atq; falsitas. figurati in
illis qui per signa picudo prophete decepti sunt Apoca
lipsis. decimo nono Ipse do propheta quifecit signa quod
bus seducit gentes missus est in stagnum ignis. Item
quidam seducit dyaboli malignitas Apocalipsis. xxi.
Soluetur sathanas de carcere suo et erit et seducet ge
tes. Item quidam seducit adulatozium verbositas
de quo. Esai. nono. Erunt qui beatificant populum
istum seaucentes et qui beatificantur precipitati. Et id
dicitur Ephesios. quinto. Nolite seduci in verbis ver
bis. Item quidam seducit hereticorum peruersitas
a doctrina veritatis ad doctrinam falsitatis. Unde tali
ter seductus potest dici illud. secundi Thimothei. Un
dum punitur sensus vestri et excidunt a simplicitate que
est in christo. Item quidam seducit amici ficta fa
miliaritas. Unde sedechie dictum est Hieremie. xxxvij
Seduxerunt te et preualet aduersus te viri pacifi
ci. demerferunt in sceno et lubrico per te tuos. Item
quidam seducit malorum superiorum prauitas et exem
plaritas Unde de mana herede iuda dicitur quarti re
gum. xij

gum vigesimoprimo. Manasses iudam et habitatores hierusalem seduxit ut facerent malum. Sufficit de seducere. Uide ubi decipere. et ubi fraus dolus et

Seges. Nota quod seges que nihil aliud signat quam blada seu spicas adhuc cristiferas in campis breuiter dicas quod discurrendo scripturam inuenio plures et multas segetes moraliter intellectas etcetera. Est igitur Seges
 Virtutum et meritorum.
 Salutem et premiorum.
 Sanctorum et perfectorum.
 Piorum et peccatorum
 Culparum et vitiorum
 Sazarum et terrenorum

Seges meritum est multum utilis. Ista est enim seges quam boni et sancti congregant in horreo cordis sui ut ex inde tpe hyemis et mortis vivere valeant in eternum. Et de hoc gen. xij. In manipulos redactae segetes congregatae sunt. **Seges** primorum est appetibilis. Ista enim seges quam post hyemem beati colligunt in gloria eterna. De ista enim dicitur in ps. Eunt ibant et flebant mittentes semina sua scilicet dum uiuunt. Hunc vero venientes veniunt cum exultatione portantes manipulos suos. Et de istis dicitur Proverbiorum. decimo quarto. Ubi plures sunt segetes ibi manifesta est fortitudo bouis. ubi enim quanto fuerint fortiores tanto sunt his segetibus pleniores. **Seges** perfectorum est commendabilis. Perfecti enim sunt seges christi quam in agro ecclesie seminavit et quam in horreo celi finaliter congregabit. unde de talibus segetibus potest anima dicere illud verbum. Ru. ii. Precepit mihi dominus ut tamdiu messoribus iungerer donec omnes segetes metuerentur. Messores enim sunt angeli iuxta sententiam saluatoris. **Seges** decimotertio quibus pro certo anima debetungi per deuotionem quamdiu segetes id est congregatio perfectorum ad hoc est in mundo scilicet in agro huius vite. **Seges** peccatorum vel iniquorum est detestabilis. et ista est illa seges dyabolus figurata in segetibus philistinorum quas vulpes sanfonis ligatis ad caudas facibus combusserunt. sic dicitur iudic. xv. Quia vulpes id est demones quando a sanfone id est a christo post mortis terminum emittentur. segetem reproborum in inferno comburent. iij. Regum. iij. Succenderunt serui absalon segetes igni. **Seges** vitiorum est execrabilis. Ista enim est seges que in agro cordis reconditur et que tandem a vermibus remoribus conscientie deuoratur. Hieremie quinto. Comedit segetes tuas etcetera. **Seges** terrenorum est impermanibilis. Ista est enim seges diuitiarum. quam scilicet diuites non debent sibi totaliter retinere sed partes earum debent pauperibus erogare. Iuxta illud Leuitici. decimono. Cum messueris segetem non tenebis vespas ad solum. sed relinques aduenis et pauperibus et cetera. Sufficiat de segete. Uide supra de messe et infra de semine latius habebis.

Semen seminare. Nota cum semen de se habeat rationem principii initiatiui. successiui. termini multiplicatiui. hinc est quod secundum diuersas suas acceptiones diuersas habet morales significationes. Et sic dico quod semen in scriptura tam in bono quam in malo signat. Et sic dico quod inuenitur. semen
 Mobile et virtuosum.
 Utile et fructuosum
 Admirabile et gloriosum.
 Damnabile et vitiosum
 Horribile et pudorifacium. Vel
 Fluribile et lubricosum
Dico quod semen virtuosum signat iustos. de quo. Joannis octauo. Semen abrahe sumus et non seruimus. **Unde.** Semen fructuosum signat bona opera de quo. **Dicit** decimo seminare vobis in veritate iustitiae et meti

te more misericordie. Semen gloriosum significat christum de quo. Genesim vigesimo sexto. In semine tuo bene dicentur omnes tribus terre. Semen vitiosum signat peccatores de quo. Danielis decimotertio. Semen chanaan et non iuda species decepit te. **Item** semen pudorifacium et lubricosum signat peccatum carnis. de quo. Leuitici decimo quinto. Vir qui patitur fluxum seminis immundus est etcetera. Dicamus de duobus tantum. et dicamus quod per semen intelligitur bonorum congregatio virtuosa. Boni enim et sancti dicuntur semen. quia semen est illud quod deceditur a parentibus. Semen est illud quod dat originem ipsis fructibus. Semen est illud quod mundus ditatur fructibus multis. **Item** tribus rationibus sancti dicuntur semen. quia scilicet a sanctis patribus et parentibus fuerunt descendi et diruati per successionem et imitationem. Et ideo de sanctis loquitur dauid in psalmo. semen abraham serui eius filij iacob electi eius. Isti etiam fructibus bonorum operum et derunt originem per sanctitatem et perfectionem. Ubi de ecclesia dicitur. **Item** super fructus eterne glorie sibi ipsis multiplicant per eterne vite adeptionem. De quo. **Item** ecclesiastici. xliij. Cum semine ipsorum perseverant bona. Isti sunt semen quod dominus in agro ecclesie seminauit. quod doctrinis et gratis irrigauit et quod tandem fructibus bonorum pullulauit. Luce octauo. semen cecidit in terram bonam et ortus fecit fructum centuplum. Deus quos boni fructus perueniunt de bonis seminibus id est de bonis personis quas dominus antiquitus in agro ecclesie seminauit. Sed pro certo mundus et ecclesia videtur esse sicut quedam terra sterilis. sicut est non uegia. alique sunt terre steriles de quibus bona semina iactata degenerant in mala ita quod si bonum frumentum iactatur. successu temporis filigo efficitur. Sic vere charissimi videtur esse in ecclesia. Deus enim seminauit in principio. bonum semen bonum triticum. bonum populum sed pro certo successu temporis semper fuit deterioratum quia facta sunt nouissima hominis illius periora prioribus. Luce. undecimo. Ita quod hominem videtur frumescere in filigines et aurum in rubiginem commutari. **Item** obscuratus est aurum mutatus est color optimus. **Item** de nobis primo. et ideo dominus conqueritur de ecclesia. Hieremie. secundo. Quomodo conuersa es in amaritudinem vitis aliena. Ego plantaui te vinea electam. et omne semen verum. quasi dicat. modo non sic. Nos etiam admiratiue possumus dicere illud. **Item** decimotertio. Domine nonne bonum semen seminaui in agro tuo. unde ergo habetis zizania. Et ipse potest respondere illud quod sequitur. Inimice homo hoc fecit scilicet dyabolus figura habetur in athalia. quarti regum undecimo quod ipsa occidit omne semen regis in iherusalem. Quia breuiter illi qui modo non videntur de talibus bonis seminibus. processisse. primi. **Item** secundo. **Item** potuerunt indicare semen suum. **Item** et israel esset. non sic charissimi sed semper semen bonum et sanctum ut sumus imitatores bonorum predecessorum et detestatores malorum successorum. Iuxta illud. **Item** decimo. Separatus est semen filiorum israel ab omni alienigena. Ubi aduerte quod sicut agricola sapiens semen quod seminandum est solet purgare inter alia blada eligere et a cunctis bladis alijs separare. Sic vere illi qui bonum semen volunt esse in ecclesia sunt corrigendi per discipline purgationem. separatus inquit supple ab immundicia. **Item** eligendi per examinationem discussiones quia scilicet ibi debet esse semen filiorum israel. Sunt sciungendi per iniquorum vitiationes quia scilicet separandi sunt ab omni alienigena. **Item** dico quod isti sunt corrigendi. separatum inquit. quia scilicet sicut semen per ventum et flabellum separatur a palcis sic homo per flatum bone doctrine et aspre discipline separatur a vitijs. Hieremie decimo quinto. Si se paraueris preciosum a vili quasi os meum eris. **Item** deinde dico quod isti sunt eligendi quia sicut agricola de metionibus granis eligit ad seminandum. Sic vere illi qui

Semen

In ecclesia seminantur electi inter alios esse tenentur. Juxta illud Hieremie secundo Ego plantaui te venia electam et omne semen verum. Deuteronomij quarto. Dilexit dominus patres et elegit semen eorum post eos. Et hoc ostenditur cum dicitur semen filiorum israel quod scilicet fuit semine electum a domino super omnes alias nationes. Ut de tali israelitico semine dicatur illud Hieremie xxxij. Adhuc seminabo bovinum israel: et domum iuda semine hominum id est semine personarum rationabilium et nobilium. Quod est hodie contra prelatos qui non seminant domum ecclesie semine filiorum israel per quos intelligo bonos et discretos et videntes deum. sed potius ibidem seminant semen suum scilicet ignorantem nepotulos et parentes. De quibus dicitur Ecclesiastici quadragesimo septimo. Dereliquit post se de semine suo gentis stultitiam. Et pro certo tale semine post suos promotores et carnales introductores non perseverat quia sicut per perditionem affectum introducantur sic sepe fit quod successorum odium deponuntur de quo Sapientie tertio. Ab iniquo throno semen exterminabitur. Quod etiam est contra principes et tyrannos qui pro certo non seminant in patria bonos et iustos officiales et balliuos sed crudeles ipsos inimicos. et de hoc Esaie decimo quarto de radice enim colubini egredietur regulus et semen eius absorbebit volucres. Colubini enim id est mali principes producant malos balliuos qui pro certo sunt quoddam semen per simum per quod volucres absorbeantur id est per quos boni qui sunt in patria rapinis et ractionibus devorantur.

¶ Vtens dico quod isti sunt subiungendi ab omni inquit alienigena. Quia scilicet agricola semen suum electum ad partem ponit nec ipsum blasphemis immiscet. sic et isti qui semen sanctum volunt esse: debent esse ad partes positi id est per vite excellentiam nec non per societatis fugam ab omni alienigena id est ab omni mala persona separati et disiuncti. Quod tamen est contra multos in agro ecclesie seminatos qui pro certo a malis personis non sciunguntur sed eis potius adiunguntur. Scriptura enim precepit Levitici decimonono. Non seras agrum diverso semine. Sed pro certo ager ecclesie multum diverso semine seminatur quia scilicet non tantum unus semen hominum sed multiplex et diversum scilicet parvulorum et mulierum. Ita quod hodie verificatur illud secundi Esdre octavo. Commixtum est semen sanctum alienigenis generibus. Et quid pro certo dico quod qui seminatores sunt immundi necesse est quod semina sint immunda. Quis enim potest facere mundum de immundo conceptum semine. Job decimo tertio. id talibus potest dici hodie illud Esaie lvij. Accedite huc filii auguratricis. semen adultere et fornicarie. Ab tamen non sic sed simus semen sanctum a malis distinctum. semen electum semen purgatum a quo correptum ut de nobis dicatur illud Esaie lxx. Isti sunt semine cui benedixit dominus. Et sic nos erimus Semen.

Humile ad servendum.

Utile ad possidendum.

Stabile ad resistendum.

Flebile ad penitendum.

Fertile ad producendum.

Sint igitur boni humiles ad serviendum Psalmi. Et semen meum serviet ipsi. ¶ Tres sint utiles ad possidendum Psalmi. Semen servorum eius possidebit eam et qui diligunt nomen eius habitabunt in ea scilicet in terra paradisi. ¶ Tres sint stabiles ad resistendum Psalmi. Potens in terra erit semen eius generatio rectorum benedictur. ¶ Tres sint flebiles ad penitendum. Quia sicut dicitur in Psalmo. Qui seminant in lacrymis in exultatione metent. ¶ Item sint fertiles ad bona opera producendum Job quinto. Multiplex erit semen tuum. sic igitur patet quomodo per semen intelligitur sanctorum congregatio virtuosa. ¶ Adhuc dico per semen intelligitur virtutum acquisitio fructuosa. Virtutes enim et

bona opera sunt semina que in autumnus huius vite fecerunt. ¶ Paradisus vero eterna premia sunt fructus qui in estate futuri seculi colliguntur. Bona etiam documenta dicuntur semina iuxta verbum christi dicens. ¶ Matthaei decimo tertio. Semen est verbum dei. ¶ Istud enim in corde auditorum seminat ut fructus bonorum operum reportetur. ¶ Matthaei decimo tertio. Erunt qui seminat seminare semen suum etcetera. Sic ergo videmus quod secundum quantitates seminum expectatur quantitas fructuum. Quia secundum Apostolum secunda ad Corinthios nono. Qui parce seminat parce et metet. et qui seminat in benedictionibus de benedictionibus et metet. Et sic secundum quantitates virtutum et in eis ovis possumus sperare copias premiorum et gaudiorum. Et ideo multis talibus seminibus debemus conscientiam seminare ut possimus glorie copias reportare. ut et simus de illis de quibus dicit. ¶ Psalmi. Seminaverunt agros et plantaverunt vineas et fecerunt fructus natiuitatis. Tibi adverte quod semen materiale. Primo in agro dispergitur. Secundo in terra affligitur. Tertio pluvius aspergitur. Quarto in fructus convertitur. Et sic dico quod per istam quadruplicem seminis conditionem possunt quatuor semina spiritualiter intelligi que debent a fidelibus seminari. videlicet. Semen substantie temporalis. Semen constantie virtualis. Semen scientie spiritualis. Semen clementie cordialis. Semen substantie est dispergendum seminaverunt inquit agros. Semen constantie id est boni propositi est infigendum. ¶ Plantaverunt inquit semen scientie est effundendum. Vineas inquit. Semen clementie est influendum. fecerunt inquit fructus. ¶ Vt dico igitur primo quod est dispergendum semen substantie temporalis quod ostenditur cum dicitur seminaverunt agros. Quia scilicet ad divites pertinet semine bonorum et opum temporalium spargere et exinde agros pauperum irrigare et impinguare. Testem enim. Gregorio. secundus est ager pauperum et cito reddit seminantibus fructum. Et ideo in tali agro est seminandum ubi est celestis premium colligendum. Gen. vigesimo sexto. Seminavit Isaac in terra illa et invenit in illo anno centuplum. Istud est contra crudeles qui agros id est pauperes per clementias non seminant sed ipsos per rapinas depopulantur et exterminant. Quod bene figurat in parabola seminantibus ubi dicitur quod volucres celi comederunt semine quod ceciderat secus vias. Ubi enim que continue concutuntur pauperes tribulatos designat et. Quia pro certo volucres celi id est mundi raptores. Et superbi non cessant semen huius vite id est substantias pauperum devorare. Igitur eis potest dici illud quod dicitur levi. vigesimo sexto frustra seratis sementem quia ab hostibus devorabitur. Non sic christianissimi. qui sicut ostensus est dispergendum est semen substantie temporalis seminaverunt inquit agros. ¶ Secundo dico quod infigendum est semen propositi pectoralis et hoc ostendit cum dicitur plantaverunt. Bonum enim propositum est quasi quoddam semine a quo scilicet ampla seges pullulat operum et virtutum. Istud ergo semen plantandum est et per perseverantiam in corde firmiter radicandum. semen enim nisi mittat radicem fructus non facit et sic bonus propositus nisi habeat perseverantiam statim perit plantaverunt inquit quod scilicet designat radicem firmitatem. Juxta illud Hieremie duodecimo. Plantasti eos et misceunt radices. Unde de firmitate talis seminis potest dici illud Job. vigesimo primo Semen eorum permanet coram eis. Et illud Genesim vigesimo secundo. Multiplificabo semen tuum sicut stellas celi: stelle enim a stando dicuntur. Quod tamen est contra multos qui in bono proposito non sunt stabiles sed potius variabiles et defectibiles. figurati in semine quod cecidit supra petram quod natum aruit quia radices figere non potuit. Quare vere multi sunt ita duri et petrei quod licet semen boni operis semen boni propositi

Bigitur virtutum acquisitio fructuosa. Virtutes enim et

propositi & gratie diuine recipiant. quia tamen in ipis non figur in bono minime perseverant. p̄. Semē im-
 piorum peribit. Non sic ergo sed dico q̄ infigendū est
 semen propositi pectoralis. Plantauerūt in d̄. T̄er-
 tio dico effundendum est semen scientie spiritalis. se-
 men enim verbum dei est quod predicator docēdo semi-
 nat et paterfamilias deus fructū bonorum operum repo-
 nat. Unde Apostolus dicit prima ad Corinthios nono
 Si nos spiritalia seminauimus vobis non magnus est
 si vestra carnalia metamus. Et hoc semen intelligitur
 cui dicitur vineas. Quia scilicet vinea que emittit viti
 quod inebriat & letificat. signat illud qui semen doctri-
 ne docet et predicat Hieremie. secundo. Ego plantauit
 vineas electas et omne semen verum. Sed quid? propter
 to multis predicatoribus potest dici illud quod dicitur
 Aldabee. sexto Tu seminabis & non metes. Et Aggei.
 primo Seminaſtis multus & intulisti parus. Quia sci-
 licet multi sunt qui semen doctrine bene recipiunt. sed
 fructus operum non faciunt: immo quandoq̄ peiores q̄
 ante sunt et sic implentur illud Hieremie. duodecimo
 Seminauerunt triticū & messuerūt spinas. Ideo ergo
 dico q̄ effundendum est semen scientie spiritalis vineas
 inquit. ¶ Quarto dico q̄ influendum est semen clemē-
 tie supernaturalis fecerunt inquit fructum. semen enī q̄
 producit fructus ad homines nutriendum est pietas q̄
 fructus bonorum operum producit et que indigentes ad
 inuat atq̄ nutrit Aldabei. decimotertio. semen cecidit
 in terram bonam et ortum fecit fructū. Et sicut semen
 modicum est respectu fructus. sic bonum opus valde est
 modicum respectu premij. Et breuiter omnia bona ope-
 ra sunt quedam semina fructus glorie eterne producti-
 ua. dum tamen lachrymarum profluvio fuerint irriga-
 ta. Quia sicut dicitur in psalmo. Qui seminant in la-
 chrymis in exultatione metēt. Verum tamen ille qui se-
 minat caueat a nimio vento sicut ille qui facit bonū op⁹
 debet cauere a vane glorie sigmento quia alias de ipso
 dicitur illud Olee octauo seminauerunt ventum & turbi-
 nem metent. Quia quādo cupidō vane glorie & vane lau-
 dis fit in semine messis premij erit in turbiue. Non sic
 sed seminemus semina nostra sine tali vento & sic repo-
 tabimus fructum bonū Iuxta illud Genes. xlvij. Ac-
 cipite semina & serite. Quia sicut dicitur Galathas. sex-
 to. Quod seminauerit homo hoc & metet. Sic ergo pa-
 ter quomodo quatuor semina sunt habenda et a fide-
 libus diuersimode seminanda hoc ergo de semine sufficit

Semita. Cum semita nihil aliud sit q̄ parua &
 brevis via: & sepiſſime vnum pro alio
 assumatur. Possumus dicere q̄ per semitam potest in-
 telligi vita nostra et transitus huius mundi. in quod
 uersimode ambulamus. Breuiter ergo dico q̄ inueni-
 tur triplex semita. scilicet. Quedam brevis et transiti-
 ua. Quedam suavis et directiua. Quedam grauis & de-
 ceptiua. semitam breuem currunt omnes mortales. se-
 mitam suauem currunt omnes mortales semitas grauē
 currūt omnes carnales. semita ergo signat vitā morta-
 lium de qua. Job decimosexto semitam per quam nō re-
 uertar ambulo. semita etiam signat statum moralium
 hoc est dictu vitam iustorum et perfectorum de quo p
 uerbiorum quarto Iustorum quasi lux splendens. Si-
 gnificat insuper vitam carnalium hoc est dictu vitam
 et conditionem malorum. & de hoc Job. vigesimosecun-
 do. Nunquid semitas seculorū custodire cupis quā cal-
 cauerunt viri inquit? Semita ergo. Prima est natura-
 lis que morte clauditur. Secunda est semita criminalis. que
 a malo reuertit. De prima nihil ad preſens. De secun-
 da vero et tertia est aliquid dicendum. Dicamus ergo
 q̄ est quedam semita virtuosa et quedam semita vi-
 ciosa. Semita est vita perfectorum. Ista est enim semi-

ta per quam christus ambulauit et perambulandas co-
 cuit et mandauit Esai. secundo. Venite ascendamus
 ad montem domini et ad domum dei Jacob. et docebit
 nos vias suas & ambulabimus in semitis eius. Semita
 enim est arcta via per quam transeunt homines nō qua-
 drige. quam vt communiter non omnes sciunt. & q̄ bre-
 uis ducit ad terminum quam via publica et quam in-
 super pauci vadunt. Sic et nunc via perfectionis est si-
 cut quedam parua semita iuxta viam publicam huius
 mundi posita: quam proculdubio pauci intrant. Quia
 sicut dicitur Aldabei septimo. Arcta ē via que ducit ad
 vitam eternam. & pauci ingrediuntur per eam. Soli enī
 homines id est soli perfecti viri et persone ratione vici-
 tes semitam perfectionis ambulant quia scilicet quasi
 omnes vadunt per stratam publicā status mundi pau-
 cissimi videntur scire istam scilicet perfectionis semitā
 & ideo necessarius est ibi ductor scilicet christus qui nos
 doceat ambulare et conducatur. Quod bene petebat Da-
 uid dicens Deduc me domine in semita mandatorum
 tuorum quia ipsam volui. quia sicut dicitur Job. vigesi-
 mo octauo. Semitas ignorauit auis nec intuitus est cā
 oculus vulturis. Aues enim altevolantes id est superbi
 et presumpuosi. vultures ponderosi et tardi. id est carna-
 les luxuriosi istam viam ignorant. nec ipsam libenter
 intrant. Ista enim via secretior et per consequens securi-
 or et ad transeundum terminum paradisi est breuior et
 citius enim et facilius saluatur ibi homo q̄ in via publi-
 ca id est q̄ in statu secularium personarum. Sicut igitur
 cerui & alia animalia siluestria non libenter vadūt
 per vias publicas timentes venatores & canes et homi-
 nes trāseūtes? porro vadūt p semitas solitarias & secre-
 tas & apauca trāseūtib⁹ frequēntias. Sic & nos debem⁹
 semitā perfectionis intrare et nos a via publica. i. a cōmu-
 ni tumultu seculi elongare vt sic a canibus inferni pos-
 simus nos tutius seruare quia sicut dicitur Proverbio-
 rum duodecimo. In semita iustitie vita & Proverbiorū
 tertio dicitur. quod vie eius scilicet sapientie vie pulcre
 et semite eius pacifice omnes. Et sic cuilibet poterit di-
 ci illud psalmi. In mari via tua et semite tue in aquis
 multas. Ubi aduerte q̄ sicut semita habet tres cōditio-
 nes quas. scilicet ipsa est strictior rectior et mundior. sic
 semita status et perfectionis habet et continet.

¶ Peni rētie amaritudinē. in mari.

Iustitie rectitudinem semite tue.

Continentie seu mundicie pulcritudinē. in aquis mul-
 tis. ¶ Primo igitur dico q̄ in ista semita debet esse
 penitentie amaritudo cum dicitur in mari. Aldabei enī
 falsum et amarum. vndosum difficile ad potandū. vtile
 tamen ad medicandū. penitentie designat que diffi-
 lis est et aspera & tamen utilis atq̄ sana. Semita enim
 vt dictus est stricta est & etiam difficilis aliquotiens as-
 pera. transit enī per loca altiora que sunt ad ascendēdā
 communiter grauiora. Sic vere penitentie grauis est
 et difficilis ad eundem in celus. est tamen brevis et pe-
 netrabilis. in mari inquit. Esai. xliij. Dominus dedit
 in mari vias et in aquis torribus semitam. De ista ta-
 men semita nō curant delicioſi. Unde de carnali mulie-
 re dicitur. Proverbiorum. quinto. Per semitam vite
 non ambulat. vagi sunt gressus eius et inuestigabiles.
 Ista semita potissime designat statum religionis. vbi
 scilicet penitentie valde vigeret vel vixere videt sicut enī
 aliqua animalia sunt ita indomabilia q̄ nunq̄ volūt
 incedere p rectitudinē semitarū sed potius vndiq̄ sine
 via & sine semita diuagari. sicut de onagris & bubalis
 dicit que sunt animalia q̄ sine iugo discipline p seculū
 diuagant figurati in asina balā que quia vidit angelū
 cū gladio iuxta declinauit a semita attriuit pedem scdē-
 ris. q̄ dum verberaret eam & vellet. ad semitam reduce-
 re incepit asina murmurare. sicut dicitur Numeri. xxxj.

Semel

Quia vere charissimam asina. id est vir carnalis dum i via penitentie et religionis videt state angelum cum gladio id est prelatus cum puniendi et corrigendi officio. timet illuc accedere et quandoq; hñitur a tali semita retrocedere: sicut potissime patet in apostatis q si ipsum ad semitam vite et penitentie verbo vel opere reducere voluerit statim contra eum reclamabit. Et isti deberent advertere q sanctorum declinans per semitam inuenit in ore leonem mortui fauili mellis sicut dicitur Judi. decimo quarto. Quia videlicet illi qui declinant se ad semitas penitentie inueniunt ibi fauile mellis diuine Sapientie et gratie in mari inquit. Sapientie quinto. Semita carine in fluctibus. Sic igitur in ista semita est penitentie arctitudo. quod ostenditur in verbo semite. ¶ Quia scilicet de natura semite est q sit brevis et recta: et quanto breuior tanto rectior. Iuxta illud Luce tertio. Dirigite vias domini rectas facite semitas dei nostri. Quia pro certo illi qui in semita perfectionis ambulant. rectitudinem iustitie et breuitatem expeditiois seruant quia scilicet ipsi sunt breues alios celeriter expediendo et recti nunq a iustitia deuiando. Esai. vigesimo sexto. semita iusti recta est. rectus callis iusti ad ambulandum. vi de supra de rectitudine. Quod tamen est contra multos quorum semita nō est recta per fallaciā nō est brevis p celeritatem sed prolixa per tepiditatem sicut ad literas videmus de modernis multis iudicibus et prelatis de quibus potest dici illud Esa. lii. Semite eorum incuruatae sunt. Semita talium est sicut semita fluminis et aquarū que semper est tortuosa et longa. Sicut conditio istorum tortuosa est per fallitatem et longa per prolixitatem. Unde de ipsis intelligitur illud Gen. xlii. fiat dan coluber in via Ceraistes in semitis. Coluber enī qui semper tortuose incedit et dicitur a collabēdo et ceraistes qui est serpens cornutus iuxta semitas insidians bestiis transētibis signat tales qui. scilicet sunt tortuosi per falsam intentionem sunt collabentes per blandas adulationes: sunt cornuti per superbam elationem. sunt etiam insidiantes transētibis per astutam deceptionē. Quia proculdubio aliud non videntur facere hodie tales iudices et prelati et balli nisi insidiari transētibis. vt ipsos mordeant rapine dētibis. Serpens q sit i recta semita. nunq tamen propter hoc recte incedit nec etiam venenosis dimittit. sic vere isti quis sint positi in semita recta iustitie. hoc est in officio et in statu iudicature vel prelature. vbi. scilicet iustitia est facienda nunq tamen sunt iusti sed venenosi. fallaces et infecti sunt enim in semita iustitie. sed pro certo ipsas non sequuntur nec per eam gradiuntur. sed magis in ipsa alijs insidiant. Unde ipsi dicere videntur illud Esai. xxx. Aufer te a me via declinate a me semitam cesset a facie nostra sanctus israel. Non sic charissimi non. sed sit in ista semita iustitie rectitudo vt sic quilibet dicat illud. Proverbiorum octauo In viis iustitie ambulabo in medio semitarum iudicij. Ut et eis dominus dicat illud Proverbiorum. Quarto. Ducam te per semitas equitatis quas cum ingressus fueris non artabuntur gressus tui. ¶ Tertio dico q in semita perfectionis debet esse mundicie seu continentie sanctitudo. quod ostēditur cum dicitur in aq multis. Aque autem que maculas tollunt mundicias et puritatem designant. Quia scilicet sicut semita de sui natura debet esse munda. sic vita bonorum debet esse munda et pura. Unde Esai. xlii. dicitur. Quod dedit teus in aquis torrentibus semitam. et hoc est contra illos qui in semita perfectionis et religionis mundicia non obseruant. Quia pro certo ibi debet esse mundicia et interior in corde. et exterior in carne et scilicet vterq in sermone Proverbiorum tertio. Tunc eius vici pulcre: et omnes semite eius pacifice. Iste sunt igitur semite iustorum et perfectorum. scilicet.

Mundicia corporalis.

Iustitia virtualis.

Penitentia temporalis.

De quibus admiratiue loquens Scriptura dicit Job.

xxxv. capitulo. Nunquid nosti semitas nubium. magnas et perfectas Sancti enim et iusti dicuntur. nubes sicut superius est ostensum. Iste enim sunt semite q; dauid sibi doceri petebat dicens i psalmo semitas tuas doce me. Iste sunt semite in quibus deduci poscebat dicens in psa. Deduc me domine in semita mandatorum tuorum. Iste sunt i super semite in quibus illuminatum se dicebat. ibidem. Luceat pedibus meis verbum tuum. et lumen semitas meis. Et sic igitur patet q sunt semite virtuosae. ¶ Adhuc dico q sunt qdam semite vitiosae. Et iste sunt semite impiorum. Peccata enim sunt semite per quas gradiuntur iniqui. Et sic nota. q in scriptura inueniunt.

Semita montuosa

Semita tortuosa

Semita tenebrosa.

Semita lubricosa.

Semita periculosa

Montuosa dico est semita superbiorum. Iste enim semper appetunt alta vnde Judith. decimo quinto capitulo dicitur de illis qui erant exercitu holofernis. q ip si fugiebant per vias camporum: et semitas collum. Tortuosa est semita avarorum. Iste enim in actibus suis nunq recte incedunt. Esa. lii. Semite eorum incuruatae sunt. Et semper intendunt ad iniustitiam et rapinam. Proverbiorum primo. Semite omnis avari animas possidentium rapiunt. Tenebrosa est semita inuidorum. Iste enim nunq volunt videre bonum alicuius. Unde Job. vi. Inuolute sunt semite gressus eius. Lubrica est semita inmundorum. Unde sicut semita per quam. licet gradis est infecta ita q appetit ibi vestigia gradientis. sic vita illorum ita est immunda. vt eorum vestigia appareant lubricosa Job. xli. capitulo. Post eum lucebit semita. Periculosa est semita deceptorum vnde Job decimo octauo. Discipula eius super semita. Et sic igitur patet q est semita virtuosa et vitiosa et hoc sufficit vnde infra de via Et supra de Ambulare. de Ire. et de Grad.

Semel ¶ Nota q istud aduerbium semel in scriptura inuenitur vel sumitur in bono et in malo Unde breuiter dico q in scriptura inuenitur semel.

Authoritatis.

Necessitatis.

Mortalitatis.

Seueritatis.

Felicitatis.

Penalitis

Confessionis.

Damnationis.

Semel authoritatis ptinet ad quemlibet superiorē. magis enim homines qd semel precipiūt oz fieri ad ipsos cōpriet semel aliqd ordiare et nō nūc vnū nūc aliud variare sicut de deo dicit Job. xxxiiij. Semel loquitur de deus: et se cundo idipsum non repetit. ¶ Semel necessitatis est illud qd si qd semel voluerit. necessario obligat. crit. de q 10 Deutero. xxx. Quod semel egressus est de tabernaculo uabis Semel mortalitatis est illud quo homines tenentur semel necessario mori pati. De quo Iherem. ix. Statutus est hominibus semel mori. Semel securitatis est illud quo deus semel in iudicio sententiā proferet quā nullus subfugiet aut quertit. Et de hoc i ps. Semel locus est deus: duo hec audiui. q potestas dei ē. et tibi domine misericordia q tu reddes unicuiq; sūm opa sua. Semel felicitatis ē illud quo semel bñ gloriā adipiscunt quas nunq ampli⁹ perdere dimoscunt: vñ de christo dicitur Iherem. ix. Quod p propitiū sanguinem introiuit semel in sancta eterna redemptione inuenta. semel penalitatis ē illud quo xps oblatas est semel pro hoib⁹ et o pa tri. de quo. j. Petri. iiij. xps semel pro peccatis mortuus est iustus pro iniustis et. Semel confessionis est illud. quo qlibet ad minus semel in anno tenetur confiteri de quo pot dicit illud. y. Regum. xiiij. Semel in anno tondebantur capilli absalon. Semel damnationis est illud quo mali semel. damnati. perpetuo remanent in inferno de quo

de quo potest dici illud. i. Regum xxvj. Percutiam eum semel lancea in terra et secundo opus non erit. Si. fficiat ergo de semel quia exempla non allegavi. quamvis multa sint. Quia transiit gratia bicultatis

Semper. Nota quod semper est unum adverbium. quod significat continuitatem frequentationem et eternitatem tam in bono quam in malo. Et ideo breviter discurrendo possumus notare quod istud semper potest pertinere ad quatuor genera personarum. videlicet

Ad perfectos inferius residentes.

Ad beatos superius presidentes.

Ad infectos exterius delinquentes

Ad damnatos subterius gemiscentes.

Et sic dico quod semper potest signare. Perseuerantiam in gratia respectu perfectorum. Perseuerantiam in gloria respectu beatorum. Perseuerantiam in culpa respectu peccatorum. Perseuerantiam in pena respectu damnatorum. ¶ Igitur dicamus primo de semper: quod pertinet ad perseuerantiam perfectorum. quia scilicet perfecti viunt semper in bono perseuerant quia sua bona opera nunquam per peccatum mortale discontinued seu cessant. Sicut enim creature semper continuant actus suos: sicut videmus de igne continue calefaciente de celo continue currente et influente: de sole semper illuminante et sic de alijs. Sicut iusti semper continuant bona opera. vel in habitu vel in actu semper enim mouentur obediendo. semper calefunt charitativè diligendo semper luminant bona documenta et exempla alijs ostendendo ut sic quilibet dicat illud Joannis. vi. ij. cap. Que placita sunt illi facio semper. Et sic possumus notare quod iusti debent.

Semper sperare.

Semper orare

Semper laudare

Semper videre.

Semper gaudere.

Semper ardere

Semper lucere.

Semper docere

Quod debeant semper sperare in domino. Exemplo parvuli qui inuitantur nutriti sue ne forte cadat in lutum. patet per prophetam dicentem. Osee duodecimo Spera in deo tuo semper. Quod etiam ipsi debeant semper orare patet per apostolum dicentem. i. Thessaloni. v. Semper gaudete sine intermissione orate. Et Luc. xviij. Oportet semper orare Quod insuper semper debent laudare exemplo alaude et phylomene. que semper sine intermissione cantant. patet E. hesios quinto ubi dicitur. Gratias agentes semper pro omnibus. ¶ Item quod isti debent semper per contemplationem videre exemplo leonis. qui semper dormit oculos habens apertos. Patet exemplo angelorum. de quibus dicitur. Mat. xviij. Quod angeli spiritus vident faciem patris qui in celis est. ¶ Item quod etiam isti debeant spiritus sancti consolationem semper gaudere patet phil. iij. ubi dicitur. Gaudete in domino semper iterum dico gaudeat. Quod etiam ipsi semper debeant per dilectionem ardere. Exemplo lapidis albeston. qui semel accensus semper ardet. patet Leviti. vi. Ubi precipitur Ignis in altari meo semper ardeat. Quod nihilominus isti semper debeant per discretionem lucere. Exemplo solis. qui lumen suum semper servat patet Exodi. xxxij. ubi dicitur Ardeat lucerna semper in tabernaculo. Quod etiam ipsi adhuc debeant semper per predicationem docere patet exemplo chulsi Joannis. xviij. dicentis. Ego semper vobis in synagoga. Istud est ergo semper id est perseuerantia inquantum pertinet ad perfectos. ¶ Secundo dico quod semper pertinet ad perseuerantiam rectorum. i. beatorum. Isti enim omnia que habent. habent semper et omnia que faciunt. semper faciunt. Isti enim sunt.

Sicut stelle semper lucentes.

Sicut palme semper virentes.

Sicut angeli semper virentes

Sicut pisces semper in aqua voluptatis eterne residentes.

Sicut sponsi semper gaudentes.

Sicut reges semper regnantes.

Sicut heredes hereditatem glorie semper diuidentes.

Et ideo breviter nota de istis quod ipsi

Semper sunt in lauta satietate.

Semper sunt in grata societate

Semper sunt in quiete tranquillitate.

Semper sunt in leta iocunditate

Semper sunt in tuta securitate

Semper sunt in nova felicitate.

Semper sunt in magna fertilitate.

Dico quod beati semper sunt in lauta societate quia scilicet culibet ipsorum dominus videtur dicere illud quod dixit david. Adiphysoseth. ij. Regum. ix. capit. Tu comes panem in mensa mea semper. ¶ Item dico quod semper sunt in grata societate. Habent enim deum pro socio. Ipse enim dicit celesti hierusalem Ezechielis. xlij. capitulo Habito in medio tui semper. Et. ij. Regum. x. Beati servus tui qui stat coram te spiritus. ¶ Item dico quod semper sunt in leta tranquillitate nullum enim inveniunt perturbantem. Unde esai. lviij. Requiem dabit tibi dominus deus tuus semper ¶ Item dico quod isti semper sunt in leta iocunditate unde de. j. Thessa. v. capitulo. Semper gaudete sine intermissione. ¶ Item dico quod isti semper sunt in tuta securitate. unde de. j. Thessaloni. iiij. Rapimur simul obviam chulsi in aera. et sic cum domino semper erimus. ¶ Item dico quod isti semper sunt in nova felicitate Job. xxxij. capitulo. Gloria mea semper inouabitur et arcus meus semper in manu mea instaurabitur. ¶ Item dico quod isti semper in magna fertilitate. unde culibet dicatur a deo pater. filii tui semper me cum es et omnia mea tua sunt Luc. xv. ubi ostenditur quod isti sunt.

Robiliter vocati filii inquit.

Tenaciter obligati. tu semper mecum es

Utiliter ditati quia omnia mea tua sunt.

Et sic dico quod pertinet ad perseuerantiam perfectorum.

¶ Tertio dico quod semper pertinet ad perseuerantiam.

maligorum. Alii enim semper sunt perseuerantes in vitijs et semper addunt peccata peccatis. Et iaco notandum est quod semper mali multis modis dicuntur mali videlicet quia.

Semper sunt superbi et ambitiosi.

Semper sunt discordes et litigiosi.

Semper sunt peruersi et invidiosi.

Semper sunt rapaces et penuriosi.

Dico ergo quod isti semper presumptuosi. psal. superbia eorum qui te oderunt ascendit semper. ¶ Item semper sunt litigiosi quia sicut dicitur Proverbiorum decimo tertio Inter superbos semper sunt iurgia. ¶ Item semper sunt invidiosi et odiosi Genes. vigesimo septimo. Quod erat semper esau iacob. ¶ Item semper sunt penuriosi quia sicut dicitur. Proverbiorum vndecimo. Alii diuidunt propria et ditiores sunt: alij rapiunt non sua et semper in egeitate sunt. Istud igitur est semper quod pertinet ad perseuerantiam maligorum. ¶ Sed quarto dico quod est unum semper quod pertinet ad perseuerantiam damnatorum Et istud est illud quo damnati semper et perpetuo sunt in pena. cetera allega quia non inuenio ad presens: ut dic sicut immediate. sufficiat ergo de semper.

Sempiternus. Nota quod sempiternus id est eternus. est quod semper eternus.

Et potest sempiternus accipi moraliter pro perseuerantia sempiterna. diuturna siue bona siue mala. Quia scilicet ille est moraliter sempiternus qui in bono vel in malo proposito est durabilis et eternus. Et ideo tam moraliter quam literaliter accipiendo. possum breviter dicere: quod in scriptura inuenitur sempiternitas.

Viruosa

Viruosa

Gaudiosa.

Tediosa.

Prima est hominum perfectiorum quia boni dicuntur semper

Sener.

piterni pro eo q̄ perseverando in bono sunt stabiles et diuturni. Unde Hieremie. j. Apponentur ad vñs federe sempiterno. Scōa est hominū peccatorū quā scilicet mali qñq̄ sunt in sua mala volūtatē taliter obliati q̄ i sempiternū vident ibi eē imurablr confirmati. Unde quilibet talis debz dicere illud Treno. iij. In tenebris collocauit me sicut mortuos sempiternos. Tercia est sempiternitas hoīm beatorū quia scz isti sunt superi in glia sempiterna. vbi sine defectu cuncta sunt eis perpetua et eterna. Quia proculdubio isti habent sempiternam

Lucem

Ducem.

Homen.

Omni.

Veritiam.

Amicitiam

Itē nomē sempiternū eia. lvi. nomē sempiternū dabo eis. vico sempiternum omen. Esa. li. Salus mea in sempiternum erit. Item sempiternam leuitiā quia sicut dicit Esa. xxxv. Veritas sempiterna super capita eorum gaudium et exultationem obtinebunt itez sempiternā amicitiam. Esa. lv. feriam vobiscum pactum sempiternū quod nulla obliuio delebitur. Ita est igitur sempiternitas beatorū. Quarta est sempiternitas reproborū qui sempiternē cruciantur. vnde in ps̄. dicitur. Quod deus percussit inimicos suos i posteriora opprobium sempiternū dedit illis et cetera. Vide vbi peptuus et eternus.

A Sener senectus.

Nota breuiter q̄ i scriptura inuenio triplicē

senectutem videlicet

Senectutem moralem que est perfectionis

Senectutem letalem que est infectionis:

Senectutem carnalem que est defectionis.

¶ Prima senectus est virtualis. ¶ Secunda senectus est criminalis. ¶ Tercia senectus est naturalis.

¶ Dico primo q̄ est senectus perfectionis. ¶ Moraliter enim loquendo senectus significat. Vitam perfectam virtuosam et honestam quia sicut dicitur Sapient. iij. Senectus venerabilis est vita immaculata. Palma enim dum est iuuenis non fructificat sed tunc incipit fructum facere. quādo incipit senescere. Sic vere homo dum est ignarus et iuuenis. per bona opera nō bene fructificat. Quando vero est senex id est prudens: maturus et honestus et in moribus bene compositus et formatus tunc proculdubio fructus bonos facit et producit. et in bonis operibus fertiliter senescit vnde ps̄. Multipli cabuntur in senecta vberi et bene patientes erūt vt annuncient et Ecclesiastici. xlvj. Usq̄ ad senectutem pñā sit in eo virtus. Et ideo quilibet vir perfectus et iustus in statu et gradu bonoris semel vt pote in statu pñā constitutus potest dicere de scripto illud ps̄. Junior fui etenim senex. In quibus verbis ostenduntur tria que quilibet senex. id est quilibet vir virtuosus. debz habere secundum tres condiciones naturales senectutis. Senes enim naturaliter sunt.

Sensu clariores.

Statu curiores.

Motu grauiiores.

¶ Sic vir iustus spiritualiter. Sensus claritatem debet possidere. ¶ Moris curritatem seu qualitates debet prouidere. ¶ Morum grauitatem debet tenere: Primus probat etatis complexio. Junior. Secundus temporis defluxio. fui. Tercius nominis conditio. Senex. ¶ Dico igitur q̄ senex spiritualiter debz possidere sensus claritatem. et hoc ostenditur cum dicitur. Junior. Quia sicut iuuenes plus pollent in sensibus corporalibus. sic senes plus pollent vel saltem pollere debent in sensibus spiritualibus. Senex enim dicitur qui prudens et discretus est in illis que pertinet ad salutem ps̄. Senes eius prudentiam docent. vnde etiam danieli quibus tempora liter valde iuueni pro eo q̄ prudenter scivit iudices redarguere dictus fuit. Danielus. xij. Veni et sede i medio

nostrorum quia tibi deus hodie dedit honores senectutis. ¶ Nota q̄ in India est genus hominū vt dicit ps̄. qui in ipso septennio dicuntur canescere. et ita simul et semel senectutem et iuuentutes habere. Sic vere moraliter. possibile est q̄ homo sit iuuenis corpore canus et mentē senex prudens et maturus sit in mente Deuteronomij. xxxij. Sicut dies iuuentutis tue ita et senectus tua Junior inquit Job. xxxij. Videbant me iuuenes et abscondantur et senes assurgentes stabant acsi diceret. in talibus iuuenes. i. motus iuueniles absconduntur. et senes. i. prudentie seniles habitant et morantur. ¶ Patet igitur q̄ ille qui locum et officium senum vult tenere debz habere sensus claritatem. ¶ Deinde dico q̄ qui spiritualiter vult esse senex. debet prouidere mortis curritatem sui inquit quasi dicat. iam transiit tempus meū iā non sum nec ero: sed fui.

Senes enim naturaliter ad terram incuruantur

Senes etiam libentius terram inuenerunt.

Senes insuper ad mortē amplius propinquantur

Juxta illud Iheremo. viij. Quod autem antiquatur et senescit prope interitum est. Sic vere carissimū: ille q̄ spiritualiter vult esse senex. debet semper ad terrā ad quā tendit respicere. et ad mortis considerationē oculos inclinare et se moriturum in proximo cogitare dicendo fui. Juxta illud Apocalip. xvj. Bestia quam vidisti fuit et non est et in interitum vadit. Igitur iste debet prouidere mortis curritatem. ¶ Deniq̄ dico q̄ iste debet continere morum honestatem seu grauitatem et hoc ostenditur in verbo. senex. De natura enim etatis senis est q̄ sit in moribus bene compositus et maturus iuxta illud Titym. ij. Admone senes vt sobrii sint. Sicut enim videmus q̄ senex naturaliter est curuior. albius. siccior. tristior. tardior. et honestior. quia scilicet senē pudet multa facere que iuuenem non puderet. Sic vere illi qui tenent locum senis vel qui senes volunt spiritualiter eē: debent esse.

Curui per humilitatem.

Albi per innocentiam et continentie puritatem.

Sicci per abstinentie sobrietatem

Tristes per timoris diuini anxietatem.

Tardi per deliberationis maturitatem

Honesti per gestus et habitus compositam venustatē.

Talis enim senex erat abraham de quo dicitur Genes. xxiij. Abraham erat senex dictumq̄ multorum et dominus in cunctis benedixerat ei. et sic igitur dico. Quod illi q̄ officium senum ducunt et gerunt. scilicet ecclesiastici et prelati et qui senes virtualiter esse volunt debent.

¶ Moris vendicare.

¶ Moris cogitare.

¶ Sensu redundare.

¶ Junior fui etenim senex et sic figurabantur in. xxxij. senioribus qui in diuersis sedibus iuxta agnum cum coronis et cytharis cephalis morabantur. sicut dicitur. Apocalipsis quarto. Quia procerto illi qui iuxta sedes dei et agni que est ecclesia. in diuersis sedibus id est in diuersis et distinctis officiis et dignitatibus sedent coram singulari perfectionis. cytharam laudis et gratiarum actionis et psalmodie deuotionis habere debent. Juxta illud. psalmi. Iuuenes et virgines senes cum iunioribus laudent nomen domini ista est igitur senectus moralis perfectionis. ¶ Secundo principa-

liter dico q̄ in scriptura inuenitur senectus letalis corruptionis et ista est senectus peccati. Senectus enim antiquitatis et diuturnitatis et consuetudinis contritatem designat. Et ideo ille proprie senex dicitur. qui per malam consuetudinem in vitijs antiquatur. ¶ Proverbiorum. vigesimo secundo Adolescens iuxta viam suam graditur et cum senuerit non recedet ab eo. Dico ergo q̄ peccator dicitur senex multiplica ratione. videlicet quia senex naturaliter habet

Vitium hebetatum.

Vultum corrugatum

Corpus

Corpus incuruatum.
Pilum dealbatum.
Dentem de locatum.
Caput decaluatum.
Nalium inquinatum.

Sic vere peccator est hebetatus ppter defectum visus discretionis et contemplationis. **Se. xvij.** Senuit ysaac et videre non poterat: quod bene apparuit in q̄t̄u iacob pro esau benedixit. **¶** Item est corrugatus ppter defectum honeste conuersationis. Vultus enim exterioris apparentie totaliter est infectus. Unde **Esa. xij.** facies combusta est vultus eorum. **¶** Item est incuruatus quo ad effectus auaricie et ambitiois semper enim respicit p̄ auaritiā inferius ad terram. **p̄s.** Dorsum corū semper incurua. Et **Tre. no. ij.** Jacent in terra fortis senex et puer. figuratus. **Ju. dicum. viij. capitu.** Ubi gedeon combustit senes ciuitatis. cum spinis deserti. Spine enim diuitie sunt gregum cū q̄bus procerro senes idest procuratores per auaritiā concurrantur. **¶** Item est dealbatus per canities hypo. crisis et simulationis. **Prover. x.** Dignitas senis canities. **¶** Item est extentatus propter defectum discretie locutionis nesciunt enim dicere vnus bonum verbum: nec dare vnum bonū consilium. **Ezech. viij.** Peribit lex a sacerdote et consilium a senioribus. **¶** Item est decaluatus ppter discooperturam iactantie et elationis. Quia scilicet peccator semper habet caput intentionis nudum. in q̄tum cor suum indiscrete reuelat. Unde **Esa. iij.** Decaluaabit dominus verticem filiorum syon. Et **Ezech. xxiij.** Omne caput decaluatum et omnis humerus depilatus. **¶** Item est inquinatus per carnis infectionem. figuratus in senibus qui surrexerūt contra iufanā. **Danie. xij.** Unde **ij. Regū. xj.** Salomon cum iam esset senex. deprauatus est cor eius per mulieres. Et ideo breuiter de talibus senibus potest dici illud **Ezech. viij.** Certe vides fili hominis q̄ seniores israel faciūt vnusquisq̄ in secreto cubili suo. Ista est igitur senectus letalis corruptionis. **¶** Tertio dico principaliter q̄ est senectus carnalis seu naturalis conditionis. Isti enim senectuti oīa corruptibilia sunt subiecta. Nihil enim de quatuor elementis componitur. quin senectutē necessario patiatur. Illa enim que sunt eterna et perpetua non senescunt. Illa vero que sunt temporalia necessario veterascunt. Ista ergo senectus cōtinet multa commoda et incōmoda. Cōmoda autem sūt ista quia scilicet per senectutem.

Caro subijcitur

Sensus acuitur

finis assequitur.

Honor impenditur.

¶ Dico q̄ caro subijcitur quia: scilicet in senectute et moris. et actus iuueniles et carnales minuuntur mores spirituales et virtuales confortantur et componuntur unde. **Seneca** dicit Gaudeo q̄ senit: eo q̄ vitia in me senit erit unde **Eccle. xlvj.** Usq̄ in senectutem permāsit in eo virtus dico etiam q̄ sensus acuit. Sicut enim dicit **iob. xij.** In antiquis est sapientia et in multo tempore prudētia. unde. **Eccle. xvj.** Corona senū multa peritit. et ideo ibidem docet sapiens. in iuuentute discere hominē in senectute valeat prudēs esse. Quid inq̄t in iuuentute nō cōgregasti. quomodo in senectute reperies? **¶** Item dico q̄ finis attingitur quia scilicet senectus est status pro prior morte.

Ubi scilicet terminatur pugna et acquiritur victoria.

Ubi compleretur seruitium et adipiscitur salarium.

Ubi labores terminantur et attrahuntur honores.

¶ Unde **Job. xlvj.** dicitur. Quod mortuus est in senectute bona plenus dierum et diuitijs. **¶** Item dico q̄ honor impēditur: vt habetur **Reu. xxiij.** Honora patres et matrem exēplo. p̄bicū. q̄ sunt aues parentib⁹ confectis senio alimenta ministrantes. Quod tamen est cōtra multos presumptuosos et proteruos qui scilicet non reuertuntur senes nec eis impendunt honorem. De quibus. **Tre. no. iij.** quarto facies sacerdotum non erubuerunt: ne q̄ senum miseret sunt quoniam senes hodie vilipenduntur et a fatuis iuuenibus abhorrentur unde **Esaie. iij. c.**

Tumultuabitur puer contra senem et ignobilis contra nobilem Et illud **Ezechie. nono.** Non reueramur senem etcetera Sed non sic boni. quia procerro ipsi impēdunt honorem. amorem. obsequium et subsidium seniorib⁹ **Ecclesiastici. viij.** Re spernas homines in senectute sciens quia ex nobis senescunt. Patet igitur q̄ plura sunt commoda senectutis. **¶** Sed adhuc dico q̄ multa sunt senectutis incommoda. Senes enim sunt naturaliter vt videmus.

Parationes ad irascendum.

Rapaciores ad acquirendum.

Tenaciores ad possidendū.

Debiliores ad subsistendum.

¶ Dico q̄ isti sunt ad irascendum parationes. senes enim deficiunt in calidibus et in spiritibus vitalibus que sūt causa dilatationis cordis et leticie et ideo ppter frigiditates constringentem: necesse est q̄ facilius irascantur Unde **Innocentius** in libro de miseria humana dicit sic Senex facile prouocatur: sed non facile reuocatur. cito credit et tarde discredet velocius est ad loquendum tardus ad audiendum. sed non tardus ad rixandum. **¶** Item dico q̄ isti sunt ad acquirendum rapaciores Sicut enim ouis avidius comedit in sero q̄ in mane. sic vere homo auditus acquirit in senectute serotina. q̄ in iuuentute maturina. Quia scilicet teste. **Seneca.** ceteris viris iu homine senescentibus. sola auaricia iuuenescit. **¶** Item isti sunt ad possidendum tenaciores. Senes enim naturaliter sunt parci similes auiibus pedalibus que quanto plus antiquantur: tanto vngues corū plus clauduntur et incuruantur. sic vere manus istorū tanto sunt ad dandum clausiores. quāto sunt seniores et antiquiores Et isti sunt fatui sensus senectutis. quia quāto minus restat de via: tanto plus augent et seruant de viatico.

¶ Item isti sunt ad subsistendum debiliores Quia scilicet in senectute virtus naturalis corrumpitur armonia corporis dissoluitur. et membrorum cōgeries enervatur. id de miseria senum loquitur **Innocētius** vbi supra. dicens sic in senectute inquit. cor affligitur caput concutitur languescit: spiritus. et fetet anhelitus facies rugat et statura curuatur. caligant oculi. et vacillāt articuli. nares effluunt et crines defluunt. tremit tactus et deperit act⁹ dentes putrescunt et aures surdescunt. Hec igitur de senectute sufficiant et in bono q̄ etiā in malo

Sentire sensus.

¶ Nota q̄ sentire nihil aliud est q̄ aliquid percipere: attingere. optinari vel cognoscere. Et ideo a sentire dicitur sensus in quantum accipitur pro ratione mentali de rebus discretere sentientes iudicante vel etiam in quantum accipitur pro sensu et potentia naturali vel cōmuni vel particulari obiecta exteriora cognoscere et mensurare. Hīs igitur p̄libatis. Dicamus de sensu et sentire quo sentiuntur illa que pertinent ad salutem Et dicamus. q̄ sicut corpus per quinq̄ sensus naturales exteriora percipit et cognoscit. Quia secundum **Philosophum** Omnis nostra cognitio incipit a sensu sic anima per quinq̄ sensus spirituales illa que ad salutem pertinent apprehendit. videlicet.

Per visum sapientie discretionis

Per auditum obedientie subiectionis.

Per odoratum redolentie contemplationis.

Per gustum suavis deuotionis

Per tactum penetrabilis compassionis.

¶ Sicut enim homo non vivit: nisi habeat sensus naturales. quoniam membrum dicitur mortuum vel paralyticum. quod non sentit. Sic vere anima per gratiam non est viva nisi spūalibus sensibus sit dotata quoniam si illa q̄ ad salutē pertinet sentire et ppendere nō cognoscitur. pfecto mortua iudicatur et per peccatum mortale sicca et paralytica comprobatur. et id ad spiritualia sentiendum monet **ap̄ls Phil. pensis. ij.** dicens sic Hoc sentite in vobis quod est in xp̄o Iesu **¶** In quibus verbis ostenduntur quatuor que sunt a p̄s cordibus sentien-

Separare

da scilicet.

Alqua que sunt inferius.

Alqua que sunt inferius.

Alqua que sunt exterius.

Alqua que sunt superius.

¶ Igitur sentiamus inferius mundi dispendia. Hoc inquit quod est demonstratiuum. Sentiamus interi⁹ cordis flagitia. In vobis, sentiamus exterius crucia sup⁹ plicia. In christo, sentiamus superius celi solacia. Iesu inquit qui interpretatur, saluator. ¶ Dico igitur p^{ri}mo q^{uo}d nos debemus sentire mundi dispendia vt caueantur. Hoc inquit quod scilicet est pronomen demonstrati⁹ u⁹ significas dispendia q^{ue} in mundo sustinent. sicut sūt Voluptates que decipiunt

Adversitates que afficiunt

Mors et penaltates que concutunt.

Ista enim sunt demonstrabilia quia presentia et iō māgis sunt sentienda: et ne nocent precauenda. hoc inq^{ui}t. vnde p^{ro}ph. iij. Quicumq^{ue} perfecti sum⁹. hoc sentiam⁹. Adhuc sentiam⁹ p^{re}sentia q^{ue} ablatia et meli⁹ demonstrata ad digitū q^{uo}d densificata ad placitū scibile em⁹ p^{re}statū potentie sensitivie magis movet sensum. Et ideo ista q^{ue} sunt presentia debem⁹ sentire: et ab ipsis si mala sunt: si cut a noxiis retrocedere et abire. Salmo. n. sentiens aquam amaram. retrocedit ad dulcem. Apes et formice sentientes fumi vel alterius rei fetore locū illū dimittūt bos ēt fētēs cadaver alteri⁹ bonis d^{eu}o novo motui et occisi: horrendo mugit et fugit. O charissimi quot sunt in mūdo amaritudines et dolores quot sunt immūdicie et fetores et quot sunt insuper mores. occisōes. tristitie et merores Ista ergo si discrete senserimus: ipsa pro certo fugiemus. et ab ipsis mentaliter recedemus. hoc ergo sentite. p^{ro}ph. iij. Sicut enim mihi est iustus hoc sentite. Sed pro certo videtur q^{uo}d multi possunt dicere illud. ij. Reg. xij. Nunquid vigent sensus metad discernēdū quasi dicat non. Quia p^{ro} certo multi sunt qui ita sensū discretionis habent turbatū q^{uo}d inter bonū et malum et inter vtile et inutile discernere nesciūt quinimo vñ p^{ro} alio recipiunt. mundi q^{ue} tribulationes et miseria non fugiunt nec sentiunt. Similes enī sunt porcis qui nō sentiunt fetorem stercore. Similes etiam vris sunt. qui non videntur sentire dolorē verberū. Similes sunt asinis qui non sentiunt laborem onerū: Ista enim sunt de diti ad mundi delectabilia. et ad mundi tristabilia q^{uo}d illa non curant: immo quod peius est ipsa diligunt et p^{ro}curant. vnde videntur dicere illud p^{ro}ver. xxiij. Verberaverūt me et non dolui. traxerūt me et non sensi. Isti enī non sentiunt nec mundi verbera que retrahunt. nec mundi vbera q^{ue} attrahunt. Ibiere. iij. Sensus cordis mei turbati sunt. Non sic ergo: s^{ed} sentiamus mūdi dispendia vt caueantur. hoc inquit sentite. ¶ Secundo dico. q^{uo}d sentiamus cordis flagitia vt delcant. et hoc ostenditur cū dicitur. in vobis. Nihil enim est tantum in nobis sicut sunt peccata. quia scilicet ista sunt intus in medio cordis nostri. Sunt enī in nobis et de nobis et a nobis et ideo sicut ille qui habet spinam bene sentit illam. Sic et nos debemus sentire spinam peccatorum que semper conscientiam pungit et remordet. nisi forte fuerimus ex toto mortui. i. i malo penitus obstinati in vobis. inquit. vnde illud Actu. xxi. Attēdite vobis et vniuerso gregi etc. Quod est contra multos similes frenetico vel litargico. qui proprias infirmitates non sentiūt et ideo vnus dormiendo et alius cantando moriuntur et deficiunt. Sic vere multi sunt qui vitiōsū pondere sunt gravati et ita in profundū vitiōrū demersi. q^{uo}d proprias non sentiunt infirmitates: quinimo cantando et dormiendo et in bono dies suos ducendo: incurrunt dum non advertunt mortis eterne penaltatē. De quibus Ikonij. Quia non curaverunt habere decem in noticia: tradidit illos in reprobū sensū. Non sic charissimi: sed sentiamus cordis flagitia vt delcantur. In nobis inquit. ¶ Tertio sentiamus crucis supplicia vt videantur. in christo inquit. Christus enī potest dici crismate vinct⁹

vel quasi cruci traditus. et ideo per nomen christi bene potest crucis supplicia designari. Istud enim debem⁹ sentire et per compassionem et deuotionem in corde iustiter continere. Sapien. j. Sentite de domino in bonitate. si enim caput patitur. totum corp⁹ sentit. Et q^{uo}d caput nostrum christus est etiam crucis et mortis illi⁹ sentiamus dolorem. Et sic faciebat ille qui dicebat. Gala. vi. Christo confixus sum cruci. Membrum tamen non sentit dolorem capitis: nisi quamdiu capiti est contumtum: Et ideo peccatores qui ab isto capite sunt disijuncti non sentiunt hodie penas suam. Romano. fj. Quis cognouit sensum domini: quasi dicat: pauci. Hora oleū mandragore facit hominē ita dormire q^{uo}d p^{re}sentas aut sectiones non sentit. Unguentum etiam de semine iul⁹ quia mi factum ita stupefactum facit membris cui apponitur. q^{uo}d quasi totaliter perdit sensum. Sic vere quia hodie multi sunt liniti oleo deliciarum. et repleti semine diuitiarum: hinc est q^{uo}d sensus cōpassionis et doloris christi et proximi perdiderūt ita q^{uo}d quasi insensibiles remāserunt. Sapien. iij. Inconstantia concupiscentie transvertit sensum. Non sic ergo: sed sentiamus crucis supplicia vt videantur. In christo inquit. ¶ Quarto sentiamus celi solacia vt habeantur. Iesu inquit quod interpretatur saluator: quia scilicet salus et saluatio glorie est sentienda et toto desiderio appetenda. Quia sicut dicitur. Roma. viij. Qui secundū spiritus sunt q^{uo}d sunt spiritus sentiunt. Hora vultur dicitur sentire predas suas etiam vltra mare: valde enim viget in sensu odorat⁹. Canis etiam post q^{uo}d predam suam senserit. nec cessat donec inuenerit. Illam ergo predam eterne glorie sciamus. et ipsam querere p^{ro} bona opera non censem⁹ quousq^{ue} in patria habeamus. Quia sicut dicitur Sapientie vj. Cogitare de illo sensus est consummatus. Quod est cōtra multos similes illis qui comedunt fructus dulces qui sapores non sentiunt boni vini quia certe nec sapor nec odor eterne glorie sentitur. si sensus cordis temporalis dulcedine repleatur Sap. ix. Depremit inhabitatio terrena sensum Non sic sed simus sicut Isaac De quo Genes. xxiij. q^{uo}d statim vt ipse sensit odorem vestimentorū iacob fragrantia ipse dixit: Ecce odor filij mei sicut odor agni pleni. Et sic patet q^{uo}d quatuor sunt que sunt mentaliter sentienda. sed adhuc nota de sensu: in quantum dicit mihi rationem q^{uo}d in scriptura inuenitur multiplex sensus. videlicet sensus

Discretionis.

Corruptionis.

Presumptionis.

Elationis.

Primus est sensus hominum perfectorum De quo. j. Paralipome. xxiij. Det tibi dominus sensum et prudentiam vt regere possis israel secund⁹ est sensus hominū peccatorum. De quo Genes. octauo. sensus est cogitatio hominis in malum prona est ab adolescentia sua. Tertius est sensus hominum superbiorum qui. scilicet semper presumunt scire maiora q^{uo}d sciunt De quo Ikonij decimo quarto vnusquisq^{ue} in suo sensu abundat. Quartus vero est sensus hominum fatuorum vnde. Ephes. os quarto. Senties ambulantes in vanitate sensus sui etc. Vide supra de sapientia. Prudentia et scientia.

Separare separatus. Hora q^{uo}d separare idem est q^{uo}d

diuidere. segregare. disjungere vel abinuicem spargere. Et sic possumus notare breuiter. q^{uo}d est separatio.

Artuosa

Artuosa.

Dolorosa

Luctuosa

¶ Prima est separatio grandis bonitatis. et ista est illa qua iusti separantur a vitijs et a malis consortijs et qua ipsi deputantur diuinis vitijs et obsequijs de q^{uo}d. j. pa. xxiij. Separatus est aaron vt minister in sanctis sanctorum. secunda separatio est magne prauitatis. et ista est illa qua homo a deo p^{ro} peccatū diuidit. et qua homo ab alijs

ab alijs p discordia seifigit & qua homo per partialitatez & singularitatez a comuni more hominū separatur De qua .ij. Paralip. xxvj. Habitatit oīas i domo separata plenus sepiā. ¶ Tertia separatio est magne necessitatis. Et ista est illa qua corpus ab anima p mortē se parat. De qua .f. Regū. xv. caplo. Sic cine separat a mara mors. ¶ Quarta ē sepatio magne aduersitatis. Et ista est illa q̄ impj sicut sunt excommunicati a deo et a sanctis in iudicio sepabuntur & quando ab ipsis perper tuo diuident. de qua Math. xxi. cap. Separabit eos quēadmodum pastor segregat gregem suū et ponet quēdē oues a dextris & hēdos a sinistris. ¶ Nota: ignis coniungit similia: & separat dissimilia sicut ptz in metallis. Et ideo ignis cōflagrationis. seu etiā ignis. idest rigor diuine iustitie malos a bonis tanq̄ dissimiles separabit. Bonos tanq̄ inuicē similes in celo: malos etiā sicut inter se similes & p̄formes in inferno locabit Math. xxi. Eribunt angeli & mittent eos in caminū ignis ibi erit fletus & stridor dentium. ¶ De separatione peccati & excommunicationis: debes habere istā auctoritatē diuīsam Genes. xxx. Separauit in illo die capras & oues & hircos & arietes. pone cā hic. ¶ De separatione vero bona & virtuosos. q̄ scilicet iusti per vite singularem sanctitatē ab alijs sunt distincti. necnon a vitijs & a malis maloz consortijs separati possumus dicere. sicut natura creaturas nobiliores ab ignobilioribz separauit ignobiles vero inferius in terra dimisit. nobiles autē sursum in celo & in ethere collocauit sicut pater de stellis sursum posuit. & de animabus deorsum dimisit. scilicet separate sunt q̄tum ad naturā conditionē. & q̄tum ad loci distinctionē. Sic vere charissimi: boni se debent a malis diuidere: & ab eis q̄tū ad mores per singularem excellentiā segregare: necnon per loci ab ipsis diuisionem separari. Heem. ix. Separati est semē filioz israel ab omni alienigena. Vide cā diuīsam supra de semine. In vino em̄ illud qd̄ est pur. optime se separat ab impuro. Sic vere inter homines ille qui est iustus: optime se diuidet ab iniusto. Ibiere. xv. Si separaueris preciosus a vili quasi os meū eris. vnde breuiter de quolibet viro iusto potest dici illud Ecclesiastici. xlvij. Surrexit nathan propheta in diebus dauid. & quasi adeps separatus est de carne. Ubi aduerte. q̄ illi qui in partē dñi separant ab alijs separati q̄tū ad quatuor esse tenent. videlicet q̄ ipsi. Tarditatē debent excutere: surrexit inquit. Tarditatē debent perficere nathan qui interpretat donans Charitatē debent cōfigere. quasi adeps. Voluptatem debet diuungere. separatus a carne. ¶ Primum probat motus virtuosus. Surrexit. Secūdū actus gratiosus nathan. Tertiū viscus glutinosus. adeps. Quartū cibus venenosus a carne. ¶ Dico ergo primo. q̄ isti debent a carne excutere omnē tarditatē. qd̄ ostendit in verbo surrexit. Rec. em̄ quāto ab istis inferioribus sunt amplius separate. tanto sunt motu velocior agitate. sicut patz de celo & de planetis respectu inferior. Vides etiā quāto plus est separata a terrestri materia. tanto mouetur amplior & fortiori violentia. Sic vere illi qui ab alijs & gradu & actu & loco & merito sūt distincti sicut sunt ecclī & religiosi. debent in motu bonozū opex esse velocius occupati: qd̄ ostendit cum dixit surrexit. Surgere enim motū significat & virtutē. vnde Math. xxi. Tunc surrexerunt omnes virgines ille & ornauerūt lāpades suas. ¶ Secundo dico. q̄ isti debent diuidere rex facultates qz videlicet quilibet ipsoz debet esse nathan. idest donans: quia scilicet ipsi debent donare iniurias & dare elemosynas. Quia scilicet sicut illeres que altius sunt separate sunt ad influendū magis parate. Sic illi qui in sortē dñi separant. plus liberales esse tenent. scientes q̄ teste scriptura Proverbio. xviij. Donū hominis dilatat viā eius & ante principes spaciū facit. ¶ Tertio dico. q̄ isti debent coniungere cordiū claritatē. qd̄ ostendit cū dixit. adeps que scilicet est viscosa & glutinosa. & adhrētia magis propta. vt dicat illud ps. Sicut adipe & pinguedine repleat anima mea. ¶ Quarto dico. q̄ isti de-

bēt dimittere corporis voluntatē: Quia sicut dicit apostolus. Roma. viij. Qui autē in carne sunt deo placere non possūt. Sic ergo dico q̄ isti debent esse separati ab īmūdicjs & a vitijs per virtutes vnde leuiti. xx. Ego dominus qui semper separavi vos ab vniuersis populis separate ergo mūdū ab immundo & c. transco causa bre tatis vide de diuidere & de discordia & in alijs similibus titulis & satis de materia inuenies.

Sepelire sepultura. ¶ Nota q̄ sepelire idem est q̄ aliqd̄

abscondere. et contegere vel etiaz operire. Et potest accipi literaliter & moraliter in bono & in malo. Et nota q̄ homines diuersimode sepeliuntur. scilicet.

In claustro per vite religionem.	Dico ergo q̄ ē
In animo p mortū absconsionem	sepultura que
In pectō per mentis indurationem.	fit in vite reli
In mundo per reruz delectationem.	gione Quia re
In sepulchro p mortis conditionem.	ligiosi iam sūt
In paradiso per glorie adeptiōē	spiritu mortui
In inferno per eternam damnationē.	et sepulti & in

proprio sudario inuoluti. Et de hoc. iij. Regū. xij. Cum mortuus fuero sepelire me in sepulcro in quo vir dei sepultus est. ¶ Item fit sepultura in mortū absconsione ista est sepultura humilitatis. Vir enim humilis abscondit velat et sepelit bona sua mortuum enim et nullus valoris se reputat. et ideo sepeliendum et ab hominibz nō videndum. De quo Ecclesiastici. xlvij. Corpora eorum in pace sepulta sunt. & viuunt nomina eorum in eternū.

¶ Item fit sepultura in mentis obstinatione. Peccator enim sepultus dicitur quando per obstinationes totus in vitijs inuoluitur et quando per malas excusationes peccatū ei⁹ sicut per quoddam sudarium inuoluitur: et absconditur. & quando sub tūba. idest sub pondere malae consuetudinis sepelitur. Et de hoc Ibiere. vi. Ibis in captiuitate in babilonem & ibi sepeliris. ¶ Sepultores autē talium sunt adulatores qui peccata aliorum excusant et sepeliunt & abscondunt De quibz Ance nono. capitulo. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. ¶ Item fit sepultura in mūdi delectatione. Quia scilicet multi sunt qui ita diligūt mundum & mūdāna q̄ ibi videtur penitus esse sepulch. De quo. iij. Reg. vige simo primo. Dormiuit manasses cū patribus suis: & sepultus est in orto domus sue. ¶ Item fit sepultura in cadaueris tumulatione. scilicet i morte Et de hoc. Thob. iij. Cū accepit dominus animas meas corpus meum sepeli. ¶ Item fit sepultura in paradisi habitatione.

Ibi enim est ciuitatē vbi sepeliuntur anime beatorum vnde secūdi. Paralipo. xxvj. Quod sepelierunt cū scilicet cet oziaz in agro regalū sepulchroz. ¶ Item fit sepultura in inferni regione & mansione De qua luce. xvi. Alдох tu⁹ est diues & sepult⁹ est in inferno Ibis igitur prelibatis dicam⁹ aliquid de sepulchris iustozū. sicut enim vide mus q̄ semina i terra sepeliuntur et absconduntur vt itex recūant et nascantur. sic deus ordinauit q̄ homo sepeliatur in terraz. seminat in morte: vt finaliter glorificatus resurgat in beatorum sorte & q̄ etiaz moraliter loquendo homo per humilitatez sepeliatur. vt tandē fructificans oziaz per gratiaz. Et ideo breuiter de diuersis sepulturis & sepulchris beatorū potest dici illud. iij. Reg. iij. Dormiuit dauid cū patribz suis & sepultus est in ciuitate. vbi aduerte q̄ boni tripliciter sunt sepulti. viz.

Corporaliter in terre puluere.
Spiritualiter in mortū vellere
Eternaliter in celis litore.

¶ Primum probat actus perfectionis quia scilicet dormiuit scdm probat nomen refectionis in ciuitate. ¶ Dico ergo primo q̄ est quedam sepultura q̄ est corporalis. Et ista est illa qua humana corpora sepeliunt. et qua post mortem iuxta mores ecclesie reconduntur que ostendit cū dicitur. dormiuit p dormitionē cū sepultura itelligit qz sicut hō volens dormire in fra pannos. solz in lectū itra re tibi req̄escere & sedere sic homo p mortē dormire vo

Sepelire

lēs. pannis sudarij solet innoli. & sic in loco sepulcri re-
desit corporaliter & sopitur & ibidem abscondit & vela-
tur. Psal. Sicut vulnerati dormientes i sepulcris. & iij.
Reg. ij. Dormiuit salomon cum patribus suis & sepul-
tus est. Et talis proculdubio sepulta est meditanda est
frequentanda est etiam defendenda. & cuj mesticia deplo-
randa. Ecclesiastici. xxxvij. fili in mortuum produc la-
chrymam et quasi dira passus incipe plorare et non de-
spicias sepulturam eius et istud est vñs de operibus mi-
sericordie scilicet sepulturis mortuorū interesse. & eos si
necesse fuerit sepelire. De hoc enim commendat. Tho-
bice. angelo. Thobie. xij. Cum orabas cuj lachrymis
et sepeliebas mortuos: ego detuli orationem tuam do-
mino. Et bene dicit cum lachrymis orabas qz scilicet cū
lachrymis compassionis. et cū feruore orationis debent
fieri sepulture. Propter enim multa debet homo sepul-
turi interesse. videlicet.

Septem septimus. Nota breuiter ꝑ
secundum grego
riū ꝑ ꝑ nūerū septenariū ynuerſitas designat siue bo
na siue

na siue mala. Et istud probat idem in omet. De Magdalena magdalena. quia vniuersitas creaturarum in septenario consistit.

Terra enim distinguitur septem climatibus.

Celum regitur septem syderibus.

Tempus voluitur septem diebus.

Mundus labitur septem etatibus.

Et breuiter omnia que sunt. in quodam septenario consistunt. quapropter et tā generali numero in scriptura tā multipliciter dilatato: possumus notare qd in scriptura inuenitur septenarius.

Iustorum.

Malorum.

Donorum.

Donorum.

Dolorum.

Doctorum.

Prelatorum.

Vitiorum.

Premiorum.

Remediorum.

Demoniorum.

Angelorum.

Tormentorum.

tui se conformant. Quia scilicet iusti non cursum volūtatis proprie sunt secuti. sed firmamentum ecclesie christum sunt in moribus imitati. Unde isti sunt sepe stelle ille. quas filius hominis in dextera sua tenebat. et illa septem candelabra: in quorum medio ambulabat Apocal. i. Et ideo isti configurant. iij. Reg. xix. In illis septem milibus iustorum quos sibi deus seruauerat. qui non curuauerunt genua sua ante baal. Isti figurantur in septem filijs Job. De quibus Job. i. x. dicitur. Isti figurant etiam in septem angelis stantibus ante deum. De quibus dicitur Thobie. xij. c. Quia pculdubio charissimi isti sunt stelle per status eminentiam. et sunt candelabra per splendentem sapientiam: non curuantur ante baal per ydololatriam. immo sunt filij Job. idest christi per specialem amicitiam. et sunt angeli per puram innocentiam. stantes ante deum per firmitatem et constantiam. Et ideo de septenario iustorum dicitur zacharie. iij. Isti sunt septem oculi dei discurrentes per vniuersam terram. Habent enim sapientie splendorem. quia oculi. Habent etiam diligencie vigorem. quia discurrentes. Habent insuper penitentie laborem. quia scilicet ipsi vadunt per vniuersam terram. Unum tamen aduertit de isto septenario: quod Genes. xij. dicitur. Quod pharao vidit in ripa fluminis septem pulcras et pingues vaccas que recte carpebant. et septem alias macerrimas. que illas pulcerrimas consumeabant. Sic pro certo hodie fit. quia boues pingues. idest viros iustos qui per virtutes sunt pinguiissimi: deuorant hodie et infestant septem macre. idest vniuersitas malorum. qui per defectum gratie sunt macerrimi. Patet igitur. qd est septenarium iustorum quia etiam sicut dicitur Genes. iij. In archa noe. idest in ecclesia posita sunt de mundiis animalibus septena et septena que ibidem a diluuiio sunt saluata. Scito dico. qd est septenarium malorum. Vniuersitas enim malorum sicut et iustorum potest per septenarium denotari. Isti enim figurant in septem capitibus draconis. que septem erant dyadematis insignita Apocal. xij. Isti etiam figurant in septem malis angelis cum septem fialis que tredei continebant venena Apoca. xvj. Isti insuper figurant in septem viris de stirpe saulis: qd a dauid sustinuerunt crucis suspendia. iij. Reg. xxi. Quia pculdubio charissimi: mali in isto mundo dicunt septem capita. in quantum capitanei et magistri et in quantum etiam dyadematis idest vniuersis officijs thonoribus sunt in mundo preceptis insigniti. Dicunt angeli in quantum etiam habent limpidadam sensus subtilitatem. habentes septem fialas tredei. idest eorum criminum vniuersitatem. Dicunt insuper septem viri de stirpe saulis. idest dyaboli qui finaliter suspendunt ad furcas eterni patibuli. De isto etiam septenario potest dici illud

Luce. x. qd malignus spiritus assumit alios septem spiritus nequiores se. quia scilicet peccatores sunt quodammodo ipsi immundis spiritibus nequiores. Istud est ergo septenarium malorum. Tertio dico. qd est septenarium donorum. Septem enim sunt dona spiritus sancti quibus sancti metaliter sunt repleti. Isti enim sunt septem crines samsonis. quibus per dalila. idest dyabolū subtraxis recessit ab eo spiritus et amisit fortitudinem. et captus a philisteis est et incarceratus et ligatus. Quia pcerto tunc homo a demonibus et cecatur. quoniam septem crinibus. idest septem donis spiritus viduatur. Et ideo ista dona figurant in illo candelabro de quo dicitur zaca. iij. Ecce candelabrum aureum totum. et septem lucerne eius super illud. Iustus enim dicitur candelabrum: quia portat ignem charitatis. dicitur aureus. quia continet splendorem honestatis: dicitur habere septem lucernas: quia habet septem plures spiritum virtutis. vnde Plu. viij. Cum posueritis septem lucernas candelabrum in parte australi erigat. Quarto dico. qd est septenarium bonorum: et istud est septenarium virtutum: et etiam misericordie operum. Vniuersitas enim virtutum ad septenarium potest reduci scilicet triū theologicarum et quatuor cardinalium. vel etiam septem virtutes figurantur in septem lampadibus que ante thronum christi ardebunt sicut dicitur Apoca. iij. Isti sunt septem gradus templi: per quos homines ad vestibulum ascendeant. sicut dicitur Eszech. xl. Isti sunt septem panes qui in deserto turbam christi famelicam satiabant. Mat. xv. Qui pculdubio charissimi: septem opera misericordie: et septem virtutes: vel vt breuius loquar. vniuersitas bonorum operum et virtutum comparatur septem lapidibus. quia mentem habet illuminare et accendere. comparantur septem gradibus: quia animas habent ad celum eleuare et erigere. Comparantur etiam septem panibus: quia mentem habet spiritualiter satiare et reficere. Et ideo de isto septenario potest dici illud Esch. xij. Septem spice pullulabant in culmo vino. quia scilicet in culmo vino. idest in animo vno debent septem spice. idest vniuersitas virtutum et operum pullulare. Et sic patet. qd est septenarium bonorum. Quinto dico qd est septenarium dolorum. quia scilicet per septenarium intelligitur vniuersitas penarum. tam temporalium quam eternalium. Et de hoc Job. v. In sex tribulationibus visitabit te. et in septima non tanget te malum. Sex enim tribulationes sunt: fames. sitis. frigus estus. labor et dolor. et mors est septima. Sexto dico. qd est septenarium doctorum et etiam predicatorum. et isti figurant per septem angelos. septem tubas habentes. De quibus dicitur Apoca. viij. Audi septem angelos sanctos in conspectu dei. et date sunt ei septem tube. Angeli enim qui dicuntur nunciij predicatorum sunt. qui debent esse nunciij diuine voluntatis et angeli mirande puritatis. et habere tubas vocalis autoritatis. vnde Apoca. x. Locuta sunt septem tonitrua voces suas. Septimo dico. qd est septenarium prelatorum: quia sicut visum est per septenarium prelatorum potest vniuersitas denotari. Et sic dico. qd isti figurantur in septem ducibus. De quibus dicitur Ihesu. i. Erant primi et proximi septem duces perfarum qui videbant faciem regis. et primi post eum: sedere soliti erant. Quia scilicet prelati et ecclesiastici sunt duces exercitus christiani et gradu et statu sunt proximi regis christi. et in sacramento altaris facies ipsius intuentur. Et ideo Adichec. v. dicitur. Suscitabimus super eum septem pastores et octo primates homines. Octauo dico. qd est septenarium vitiorum. quia scilicet vniuersitas vitiorum sub septenario continetur. et septem capitalibus vitijs subalterna tunc figurata in septem demonibus: que dominus de magdalena eiecerat Luce. viij. quia de peccatore dicitur Proverbiorum. xxvj. Cum submiserit vocem suam ne credas ei: quoniam septem nequicie in corde illius sunt. De isto potest etiam exponi illud Deutero. xxvij. qd per viam viam veniant ad te: et per septem fugient a facie tua. Quia scilicet per viam viam veniunt ad deum scilicet per viam gratie et penitentie: et per septem ab eo recedunt. scilicet per viam septem criminalium peccatorum. Isti enim sunt septem fures cum quibus ligatus fuit samson a dalila. et a dyabolo. vnde Iudic. xvj. Si ligatus fuero septem fu-

AAA

nibus ero infirmus sicut ceteri homines. et sic est septenarius vitiorum. ¶ Non dico. qd est septenarius premium. ¶ Premium est eterna in septenario consistunt scilicet in tribus dotibus anime: que sunt visio. fructio et dilectio. et in quatuor corporis. que sunt agilitas. subtilitas. impassibilitas. et claritas. Isti enim sunt septem dies conuiuii assueti. in quo fuit reginali thester. idest anima coronata. De quo thester. i. dicit. Qd rex assuetus qui interpretatur beatificans: septē diebus iussit conuiuium preparari. Et hoc bene figuratur Esa. xxx. vbi dicitur. qd tūc erit lux lune sicut lux solis. et lux solis septē pliciter sicut lux septem dierum Luna enim humanā conditionē signat. que ad claritatem solis per beatificationē reducitur in qd tūc per istum septenarium augmentat. Istud est enim septenarium sabbatorum in quo terra a cultoris et laboribus quiescebat. et in quo quilibet seruus liber fiebat. sicut dicitur Deutero. xv. Istec etiam est dies septimus in quo dñs dicit omnia complecti: et quem dicitur benedixisse. et in quo dicitur quicuisse. et requiescere precepisse. sicut dicit Gen. ii. Quia pro certo in ista septima die. idest in statu glorie paradisi. est perfecta requies beatorum. et liberatio seruorum et laborum. et complementum omnium gaudiorum Ero. xiiij. Die septima erit solēntas domini. Istud est ergo septenarium premium. ¶ Dico. qd est septenarium remediorum. Et istud est septenarium sacramentorum. que sunt remedia contra omnia vitia et peccata figurata in septē vicibus. in quibus naaman in iordane fuit lotus. et a lepra curatus. iij. Regum. v. Quadclauare septies in iordane et recipiet sanitates caro tua. Et in septem vicibus quibus digitus in festo expiationis in sanguine intingebatur. Rume. xij. Et in septem vicibus quibus leprosis mundificandus sanguine passeris aspergebatur. Leuit. xiiij. figurata etiam in septimo mēse vbi fiebat festum expiationis. Leuit. xxij. Et in septimo anno qui erat annus remissionis. Deute. xv. Quia proculdubio charissimi septenarium sacramentorum. qd in iordane gratie inuenitur. et qd in sanguine passeris moritur. i. xpi efficacia sortitur. leprosos. i. peccatores sanat et mundat. et eos eripiat et depurat. Ut sic cuilibet dicatur illud ps. Argentū igne examinātū probatū terre purgatū septuplū. Et Job. iij. dicit. qd hora septima dimisere me febres. febres enim peccati tunc sanatur. qñ ad horam septimā. idest ad septem sacramentorum remedium peruenitur. Istud est ergo septenarium remediorum. Et nota de septem virtutibus contra septem peccata. ¶ Undecimo dico. qd est septenarium demoniorum. quia scilicet vniuersitas demonū per septenarium intelligitur. sicut de alijs est expressum. vnde isti figurant in septē angelis qui habebant septem plagas nouissimas Apoca. xv. Et qui habent septem fialas ire dei. Quia scilicet demones habebant fialas: vbi est venenum tentationis. et faciunt plagas eterne mortis et dānationis. ¶ Duodecimo vero dico. qd est septenarium angelorum. Isti figurantur Apoc. v. vbi dicit. qd agnus dei habebat cornua septē: et oculos septem. qui sunt septē spiritus dei missi in omnem terrā. Isti enim dicuntur cornua agni xpi propter ipsorum fortē et inuincibilem potestatem. Dicuntur etiam oculi eius propter ipsorum puritatem. quia scilicet isti regunt mundum. sicut oculi regis corpus zacharia. iij. Super lapidem vnum septem oculi sunt. Et qd etiam isti per septenarium intelligant: patet per raphaelem ducem Thob. xij. Ego sum vnus ex septē qui astamus ante deum. istud est ergo septenarium angelorum. ¶ Tertiodecimo vero dico. qd est septenarium tormentorum. qd scilicet per istum numerum potest etiam penarum infernalis vniuersitas designari. Et sic loquit Gen. iiij. Qui occiderit cayn septuplum punietur. Sic etiam loquit. Leuit. xxv. Addā plagas vestras in septuplum propter peccata vestra. figurata Dan. iij. vbi dicitur Nabucho donosor precepit vt succenderetur fornax septuplū. fornax enim babilonis. idest pena inferni septuplum succenditur: quia contra reprobos penarum vniuersitas intentatur. vnde in ps. dicitur. Redde vicinis nostris septuplum in

sinu eorum. Et Eccle. vij. dicitur. Non semines mala in sulcis iniustitie: et non metes ea in septuplum. Sic igitur patet charissimi: quomodo numerus septenarius sepe vniuersaliter significat. et quomodo diuersimode sumitur in scriptura.

Sequi. Secutus.

Cuz de sequi sit dictū in multis locis et titulis. de quibus dicitur in precedentibus. tamen breuiter possumus dicere. qd sequi moraliter loquendo sumitur pro consentire. pro imitari. pro obedire et etiam pro confirmare. Et ideo nota. qd sequi sumitur in bono et in malo: vt sequitur. Est enim quoddam

Sequi vtilitatis. ¶ Primum est sequi

Sequi iniquitatis. perfectorum. De quibus

Sequi damnositatis. dicit Actū. xij. Circū

Sequi felicitatis. da. tibi vestimētū tuū

et sequere me. Secundū est sequi peccatores: qui scilicet se

quuntur dyabolum ei obediendo: et sequuntur alios malos

secis conformando. et eorum consortia frequentan

do. Unde de satuo et muliere dicitur Prover. vij. qd sta

tim eam sequitur quasi bos ductus ad victimam: et ne

sit qd ad vincula trahatur stultus. Tertium est sequi

reprobos. qui scilicet necessario dyabolum in infernus

sequitur et ab ipso in baratrum pertrahuntur. De quo

potest dici illud. ij. Regū. xx. Separatus est omnis po

pulus israel a dauid: et secutus est syba filium bochri.

Quartum est sequi beatorum. Isti enim secuti sunt vsq

ad paradysum bene operando. ipsum etiam sequi dicitur

ipsi associando et cum eo perpetuo persequendo. De

quibus dicit Apoca. xiiij. Ibi sequitur agnum quocun

q ierit. bi empti sunt ex omnibus primitie deo et agno.

¶ Dicamus ergo primo. qd est vnū sequi vtilitatis. qd

est valde virtuosum et istud est illud quo iusti sequunt

dnm vel prelatum. vel etiam opera virtuosia. Nota qd

canis solet sequi suum benefactorem. Sic vere nos

captiuus suam redemptorem. debemus seq

exercitus suum ductorem. deum nostrum

populi suum tutorem. creatores nec

discipuli suum doctorem. non prelatum

filij suum genitorem. et preceptores

et quilibet iustum rectorem et informatorem. et hoc ex plo

apostolorum dicentium Mat. xij. Ecce nos relinquimus

omnia et secuti sumus te. Vbi ostendunt quatuor neces

saria ad hoc qd aliquis per humilem subiectionē vel per

more imitationē sequat dn̄m vel prelatum. Debet enim

disponere motum voluntatis. Ecce nos.

Disponere malum retractatiuum. Relinquimus oia.

Perficere actum completiuum. Et secuti sumus.

Respicere finem allectiuum. Te inquit.

¶ Primum facit dispositio mentis obedientis.

Secundo depositio rei impediētis.

Tertio frequentatio moris perficientis.

Quartum meditatio finis allicientis.

¶ Igitur charissimi dico. qd debemus dispoere mentē

obedientem. Ecce nos inquit. Voluntarie enim non coa

ctē est sequella obedientie faciēda. Canis enim nobilis

cum magno gaudio sequitur dn̄m suum quando vadit

venari. Magis enim est necesse: qd teneatur ne excedat: qd

prouoetetur vt accedat. Sic vere et nos cum magnavo

luntate debemus sequi dn̄m: et humiliter obediendo: et

voluntatem eius faciēdo: et qd precepit gaudenter exe

quendo: et nos ei virtualiter conformando dicēdo. Ecce

nos. Exemplo Esaie. v. et. vj. Ecce ego. mitte me. gloria

enim magna est sequi dn̄m. sicut dicitur Ecclesiasti. xij.

Et ideo sicut prompti et voluntarij debemus nos p̄os

ferre ad sequendum dominum vel superiorē vel melio

rem. et nunq retrocedere vel differre. ferrum enim volū

tarie sequitur adamantem. et sollequium voluntarie se

quitur solem. Sic pro certo et tu voluntarie debes sequi

christum vel quēlibet preceptorem: exemplo illius qui

se p̄osfferbat ad sequendum christum dicēdo Mat.

vij. Magister sequar te quocunq ieris. Quod est con

tra multos qui non sequuntur deum: vel prelatum vo

luntarie:

luntarie: sed coacte. sicut sunt illi quibus est necessaria impulsio tribulationum. vel iniunctio mandatorum ad hoc quod voluntatem dei velint facere vel superioribus obedire. Canis enim qui consuevit sequi unum dominum: non libenter sequitur alium nisi tractus. Planctus etiam qui habent cursum proprium contrarium motui firmitatem: nunquam ipsum firmamentum sequerentur: nisi per violentiam traherentur. Sic vere charissimi. quia multi sunt qui pleni motu propriæ voluntatis semper motui voluntatis diuine solent contrariari. et qui alius dominum scilicet dyabolus per diuersa vitia solent sequi. Hinc est quod non voluntarie christum vel prelatum sequuntur: immo necesse est. quod per violentiam tribulationis aut correptionis ad sequendum trahantur Thobie. xj. Vento gressu sequantur iter nostrum familie. Et de petro dicitur Matthei. xxvj. Petrus asit. idest peccator durus sequebatur a longe. Non sic sed habeamus mentem obedientem. Ecce inquit nos. Quia sicut dicitur Luce. ix. Si quis voluerit me sequi denegat semetipsum. idest propriam voluntatem. et tollat crucem suam et sequatur me. Debemus igitur disponere mentem obedientem. Deinde dico quod nos debemus deponere causam impediētem. relinquimus inquit omnia. supple impediētia. Quia scilicet necesse est quod homo dimittat.

Onera bonorum temporalium. Ista enim omnia ad se federa amorum secularium. quandoque dominum solent Scelera fetorum carnalium. impedire. quapropter necesse est ipsa dimittere vel saltem ab eis si non realiter Munera bonorum mundialium. tamen mentaliter resilire. Exemplo apostolorum de quibus dicitur Matthei. iij. quod relictis rhetibus secuti sunt christum. Hec enim omnia sunt quedam rhetia sequelam domini impediētia. Vide supra. de Relinquere. Dicitur enim de ferro quod si iniunctum fuerit alio vel pinguedine: nunquam potest sequi adamantem. Quia procerto charissimi: illi qui predictis unguentis. luntantur. et qui predictis rhetibus vincuntur obedientes domino vel prelatum: non sequuntur nec eisdem. ut requiritur famulatur. Relinquimus inquit omnia. Matthei. xix. Nos qui reliquistis omnia et secuti estis me in regeneratione cuius federit filius hominis in sede maiestatis sue: sedebitis et vos. Oportet igitur deponere. causam impediētem. Deinde dico. quod qui vult sequi dominum. oportet perficere motum expedientem. quod ostenditur cum dicitur. Secuti sumus. quasi dicat. iam cōpleuimus. Non enim sufficit quod homo incipiat: nisi perficiat. Nota aliquando enim rusticus canis incipit sequi predam: sed inuentis cadaueribus vel spinis et sepius statim sequi omittit. Canis vero nobilis non sic: quod semel. sed in ceperit: nunquam quousque apprehenderit. vel apprehēdat si sit possibile permittit. Sic vere multi sunt qui quandoque sequi dominum incipiunt: sed occasione modica pretermittunt. Sancti vero et iusti: ex quo sequi ceperint. nunquam cessant. quousque ipsum in gloria apprehenderint: et quousque voluntatem suam fecerint et compluerint: secuti inquit sumus Thobie. vj. Profectus est thobias canis secutus est eum. Silentes enim lapis est qui sequitur motum lune. imago enim lune candida in ipso refulget. que secundum quod luna in celo variatur: sic et ipse sequendo lune influentiam variatur. cum noua enim innouatur. cum antiqua antiquatur. et cum eclipsante eclipsatur. sicut dicitur in lapidario. Sic procerto charissimi: illum qui est luna perfecta in eternum: et testis in celo fidelis. videlicet christum debemus mentaliter sequi per dilectionem et subiectionem. et nos ei conformare per suorum actuum imitationem Marc. xij. Sequimini eum quocumque introierit. Magnas enim lapis est qui trahit ferrum sicut adamas. Ceterum tamen si ambo lapides sint presentes: ferrum adamantem sequitur et a magnete fugiens elongat. Sic vere charissimi: magnus. idest dyabolus trahit post se homines sicut chylus. Ceterum tamē christo exemplariter nobis presentato: vel nobis in paschate sacramentaliter reuelato: vel coram nobis in natiuitate corporaliter incarnato. ipsius

sequi eligere debemus. et a magnete. idest dyabolo resilire. Secuti inquit sumus Job. xxiij. Vestigia eius secutus est pes meus. viam eius custodiui et non declinaui ex ea. Quod etiam in istis agilibus debemus facere. quod dato quod aliquando secuti fuimus aliquas malas societates vel operationes. quādo tamen nobis beatorum exemplum proponuntur. ipsos ceteris omissis si prudentes fuerimus sequamur Matthei. ix. Sequere me et dimitte mortuos sepelire mortuos suos Matthei. viij. Deus enim tales sequentes. idest tales humiliter subiacentes valde diligit. et ipsos alijs amore maiori anteponi. Iuxta illud Genes. xxiij. Amorem sequentis prioris pretulit. Quia scilicet priores. idest maiores et potentes ab eo temporaliter et eternaliter preferuntur Iherosolym. i. Aufer primum ut sequens statuatur. secuti sumus. Patet ergo. quod nos debemus perficere motum expedientem. Insuper dico. quod qui vult digne sequi dominum: ipse debet respicere finem allicientem. te inquit. finis enim est causa eorum. que sunt ad finem. et ideo quanto finis est melior. tanto ad alliciendum querentem est delectabilior. Cum igitur in ista inquisitione dominus ipse est finis qui debet consequi et haberi. Ideo dico quod necesse est ipsum respicere et ad eum accedere. Obiectum enim mouet potentiam. et ideo si consideretur qualis et quantus est iste quem sequimur. ad ipsum proculdubio alligimur. et ipsum facilius consequimur. te inquit. scilicet o deus dicere. xviij. Ecce ego non sum turbatus te pastorem sequens. Bonum est enim sequi bonum doctorem. qui libenter ducit ad bonum hospitium. Unde ille de se dicit Iohannis. viij. Qui sequitur me non ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite. Ideo docet Deuter. xxiij. Dominum deum vestrum sequimini et ipsum time: vide supra de Respicere etc. Sic igitur patet. quomodo quatuor requiruntur ad hoc. quod digne dominus sequatur. Istud est igitur unum. sequi quod est virtuosum.

Secundo dico. quod inuenitur unum sequi iniquitatis quod est valde vitiosum: et istud est illud quo mali sequuntur dyabolus eius suggestionibus fauendo vel quo sequuntur peccatum ipsum implendo et eligendo. vel quo sequuntur malum consortiū. Nota porcus enim libentius sequitur illum qui portat stercorem fetorem: quam illud qui fragrat rosarum odorem. Sic mali plus amant stercorem peccatorum quam rosas virtutum et meritoque dicere. ij. Prophete prophetauerunt in baal et ydola secuti sunt. Et nota quod mali sequuntur et nituntur sequi

Auvaricie cupiditatem.

Immundicie carnalitatem.

Superbie pompositatem.

Symonie peruersitatem.

Iniquitatis malignitatem.

Mentis proprie simplicitatem:

Ad hoc enim isti sequuntur auariciam. patet Ezech. xxxiij. ubi de malis dicitur quod auariciam sequitur cor eorum. Et Esaia. j. dicit. quod omnes diligunt munera sequuntur retributiones. Similes lingue statere que illam partem sequuntur ubi plus de pondere ponitur. Ad hoc etiam isti sequuntur immundiciam patet. ij. Petri. iij. ubi dicitur quod multi sequuntur eorum luxurias. Ad hoc etiam isti sequuntur eorum superbiam. patet Ioseph. xij. ubi dicitur. Effraym pascat ventum et sequitur estus. Ad hoc insuper sequuntur symoniam. patet. iij. Reg. v. ubi dicitur de grezi. per quem symoniaci intelliguntur: secutus est post tergum naaman. Ad hoc isti sequuntur nequiciam patet Job. xxxvj. ubi dicitur. Cave ne declines ad iniquitatem: hanc enim cepisti sequi. Ad hoc etiam isti sequuntur mentem propriam. patet Ezech. xxiij. ubi dicitur. Ne prophetis insipientibus qui sequuntur spiritum suum. Istud est igitur secundum vitiosum. Tertio dico. quod est unum sequi danositatis quod est valde dolorosum. et istud est illud quo mors eterna sequitur et consequuntur peccatores figurata Apo. vi. ubi dicitur Ille qui sedebat super equum pallidum: nomen illi mors et infernus sequebatur eum. Unum Iherosolym. xviij. Impius cum in profundum peccatorum venerit contemnit. sed sequitur cum

AAA 4

Sermo.

ignominia et opprobrium. **¶** Quarto vero dico. qd est vnum sequi felicitatis. quod est valde gloriosus: et istud est illud quo gloria eterna sequitur bonos post mores. De quo Apocalip. xiiij. Ammodo iam dicit spiritus vt redescat a laboribus suis: opa em illor sequitur illos.

A Sermo. Nota cum sermo nihil aliud sit qd verbus seu locutio: seu qd ordinata verborum pronuntiatio. possumus notare breuiter qd inuenitur in scriptura multiplex sermo. ta in bono significatus qd in malo. Inuenitur enim sermo diuinus et humanus. Diuinus sermo est multiplex. Habet enim deus sermonem naturalem qui est interior. Sermonem scripturalem qui est exterior. Sermonem regularem qui est posterior. Sermonem legale qui est superius. **¶** Primum ergo sermonem deus interior generauit. Iste em sermo est filius qui in mente patris eternaliter est conceptus et ta dem voce. idest humanitate corporaliter est vestitus. et finaliter per partu virginis: sicut per os patris exterior temporaliter est prolatus. Et de isto dicit Sapien. xviij. Cum medijs silentijs tenerent omnia et nos in suo cursu medijs iter perageret. omnipotens sermo tuus domine de regalibus sedibus venit. Et Deutero. xxx. Iuxta est sermo valde in ore tuo. Secundus sermonem deus procul promulgauit scilicet sermonem sacre scripture. Iste est sermo qui primo fuit cogitatus in inspirationibus prophetarum tandem fuit dictatus in libris et voluminibus scripturarum postea vero fuit diuulgatus in dictis doctorum et predicatorum. Et de isto dicit Proverbiorum. xxx. Omnis sermo dei ignitus est omnibus sperantibus in se. Iste em sermo dicitur sermo dei. quia continet diuinitatis honorem. Dicitur ignitus: quia inflammat charitatem vel charitatis ardorem. Dicitur clipeus: quia roborat firmitatis vigorem. Iste est sermo de quo dicit Iohannis. xviij. Sermo tuus veritas est. Quia sicut dicitur in psal. Declaratio sermonum tuorum illuminat et intellectus dat paruulis. Tertius sermonem deus posterius fulminabit: et iste est sermo quem dicit reprobis in iudicio. De quo Ecclesiastes. viij. Omnia quecumq; voluerit faciet. et sermo illius potestate plenus est. Ita qd etiam reprobi dicent tunc teporis illud Iohannis. v. Durus est hic sermo et quis potest eum audire? Quartus vero sermonem deus superius exclamabit: quando scilicet beatis dicit. Benedicite patri mei etc. Quia sicut dicit Proverbiorum. xij. Videro in corde viri humiliabit eum et sermone bono letificabitur. Et sic dico breuiter. qd inuenit multiplex sermo diuinus. **¶** Sed adhuc dico. qd inuenit sermo multiplex humanus. Et sic dico qd ta in bono qd in malo in scriptura inuenitur.

- Sermo bonus et fructuosus.
- Sermo vanus et vitiosus.
- Sermo durus et furiosus.
- Sermo duplex et maliciosus.
- Sermo simplex et suspitiosus.
- Sermo stultus et presumptuosus.
- Sermo stultus et infructuosus.
- Sermo falsus et proditiosus.
- Sermo iniquus et perniciosus.

¶ De sermone bono dicit. j. Cor. xij. Alij dat per spiritum sermo sapientie: alij sermo scientie. De sermone vano dicit Ecclesiastes. xxxij. Ubi non est auditus non est fundas sermonem. **¶** De sermone duro dicit Proverbiorum. xv. Responso molis frangit ira. sermo durus suscitatur furorem. **¶** De sermone duplici dicit Ecclesiastes. xlij. Non duplices sermonem auditis. **¶** De sermone simplici dicit. j. Cor. xij. Nam si imperitus sum sermone non tamen scientia. **¶** De sermone multo dicitur Job. xxxij. Plenus sum sermonibus et coartat me spiritus veteris mei. **¶** De sermone stulto dicit Job. xxxviij. Quis est iste inuoluens sententias sermonibus imperitis. **¶** De sermone falso dicit in ps. Aboliti sunt sermones eius super oleum et ipsi sunt iacula. **¶** De sermone iniquo dicitur in ps. firmauerunt sibi sermonem neq. Igitur de sermonibus bonis et fructuosis et virtuosis possumus ali

quantulum dilatare et dicamus qd sicut Bona arbor facit bonum fructum. Bonus succus habet bonum gustum. Bonus fructus stillat bonum succum. Bona vitis profert bonum vinum.

¶ Sic vere vt communiter bonus homo profert bonum verbum. Nam sicut bonus liquor et sapor demonstrat bonum esse vasculum de quo stillat. sic bonus sermo demonstrat seu denotat hominem bonum esse a quo manat. Boni em homines non libenter se occupant in vanis sermonibus. sed in bonis. Iuxta illud apostoli Eph. ij. Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat. Et potissime illud pertinet ad doctores: ad predatores: ad prelatos et preceptores. isti em qui alios debent docere: debent habere sermones limatos et ab omni turpitudine depuratos. vt sic quilibet possit dicere illud. quod dicit sapientia diuina Proverbiorum. vij. Audite me quoniam de rebus magnis locutura sum: aperientur labia mea vt recta predicent: veritatem meditabitur guttur meum. labia mea detestabuntur impijs. Iusti sunt omnes sermones mei: non est in eis prauum quid neq; iniquum In quibus intelligitur tota ars predicandi et sermones faciendi: quia scilicet homo debet sermocinari de rebus magnis. Audite inquit me quoniam de rebus magnis locutura sum. idest de rebus arduis et eternis. de rebus gloriosis et periculosis. de rebus ad salutem pertinentibus et spectantibus: non ad mundum pertinentibus. Unde. Iherem. v. De quo inquit nobis grandis sermo et interpretabilis ad dicendum. **¶** Item debet sermocinari cum summa rectitudine. vt recta inquit predicent: qd scilicet nec fauore nec timore debet deuiare a recto dicere illud Iherem. xij. Da sermonem rectum et bene sonantem in ore meo. Sed hoc est contra multos qui non audent recte predicare: quin immo per adulationes solent a sermonis rectitudine deuiare. Et tamen scriptura dicit Proverbiorum. xxxij. Quod homo qui blandis fictisq; sermonibus loquitur amico. recte exeat ante pedes eius. **¶** Item debet sermocinari cum veritatis certitudine. veritatem inquit. Vera em debet dicere non falsa quia scilicet si falsa diceret: errandi auditoribus causa esset: ideo vt veritatem sciat dicere. primo debet addiscere post docere vt sic dicatur illud Iohannis. xviij. Sermo tuus veritas est. **¶** Item debet sermocinari cum deliberationis plenitudine: meditabit inquit guttur meum. Unde versus. Qui bene vult fari: bene debet premeditari. Non em debet loqui a casu et fortuna: sed magis ex deliberatione et ratione. Quia sicut dicitur Proverbiorum. xviij. Qui moderatur sermones suos prudens et iustus est. **¶** Item debet esse sermo cum correctionis acedine et fortitudine. Quia scilicet prudens debet loqui contraria et ea detestari. labia inquit mea detestabuntur impium. j. Reg. xxiij. Confregit dauid viros suos in sermonibus. **¶** Item debet esse sermo cum acceptionis vicissitudine. Iusti inquit sunt sermones mei. Iustus em dicitur sermo. quando equaliter arguit diuites et pauperes. notos et ignotos. ps. Disponet sermones suos in iudicio. vbi scilicet debet esse summa equitas. **¶** Item debet esse sermo sine quacumq; turpitudine: non est inquit in eis prauum quid neq; impium. quia scilicet in sermone nihil debet hereticum. nihil turpe. nihil dissolutum: nihil etiam in honestum sonare. Iuxta illud. Ecclesiastes. xij. Compoluit sermones rectissimos acveritate plenos. Et sic poterit talis sermocinator dicere illud Sapien. vj. In manu dei sumus nos et sermones nostri. Et bene dicit in manu dei: quia pro certo homo qui proprie sententie innititur: nunq; vt communiter bene sermocinatur. A deo em debet egredi sermo non ab homine: quia alio non haberet virtutem Ecclesiastes. xlij. Consuminatio sermonum iple est. Benc. xxiij. A deo egressus est sermo et non possumus aliud. Et ideo prudens in principio sermonis debet dnm orare: vt sermonem eius velit dirigere et iuuare: dicens illud Iherem. xij. Da sermonem rectum et bene sonantem in os meum. Ubi ostenditur qd ipse

¶ Ipse debet. Implorare diuinā maiestatem. Da. Intimare verborum venustatem. Sermonē rectum. Intimare diuinā voluntatē. Bene inquit sonantem. Et sic proceris charissimī sermones tales audientur et ab auditoribus implebunt. Quāuis enim hodie sermōes nec libēter audiantur: nec efficaciter compleātur. Ezechiel. xxxij. Audistis sermones tuos et non faciunt eos: sed quod peius est deridentur: et ut in pluribus contennantur. unde de multis potest dici illud. ij. Para. xxxvj. Subannabāt nuncios dei: et paruipendebāt sermones eius. et. Omitto. Unde supra de Loquit. de Lingua et labijs.

Serpens. Nota breuiter quod per serpentem generaliter possunt intelligi quatuor videlicet christus. iustus. impius et dyabolus. Et sic dico quod inuenitur in scriptura serpens

Mirabilis et gloriosus.
Laudabilis et virtuosus.
Execrabilis et vitiosus.
Detestabilis et odiosus.

Dico primo quod inuenitur serpens gloriosus et mirabilis. et sic per serpentē intelligitur christus. qui dicitur serpens a serpente. quia scilicet circa terram serpit homo corporaliter incedendo. Teste enim Plinio: corus serpentis puluerisatum valde est medicinale. Sic pro certo humanitas christi: que scilicet fuit corium et pellis ipsius dei. est contra crimina medicinalis: potissime quia accipitur puluerisata. idest quando considerata et ad summā humilitatē reducta. et in hasta crucis cremata et quasi in cinerem commutata. Teste enim eodem Plinio. Qui pinguedine serpentis mortui inungitur: a cunctis alijs viuis serpentibus formidatur. Sic vere si istius serpentis. idest christi mortui pinguedine te per deuotionem et compassionem inungeris. a viuis serpentibus. idest a quersis et immortaliibus demonibus tutus eris. Quod bene figuratur Exod. iij. ubi virga moysi dicitur in serpentem mutata fuisse. et serpentes magorum pharaonis leguntur deuorasse. Quod etiam figuratur Mat. xxi. ubi dominus propter peccata populi misit in eos serpentes ignitos. idest serpentes ignem spirantes: vel doloris ardoris ignei inferentes. homines pungentes et inuenenantes. et precepto tamen domini factus est serpens eneus et sursum pro signo in signo in palo leuatus. quē quicquid intuebatur. a serpentum moribus sanabatur. Item dicit Plinius de serpente. quod dicitur esse quidā serpens qui vocatur tyrys. de quo mortuo tyriaca conficitur: que serpentū moribus contrariatur. Sic pro certo charissimī est de christo. qui voluerit ipsum sequi et eius pinguedine iungi. Item procul dubio virga moysi. idest christus qui est virga virtutis dei: que misit dominus et syon dominari in medio inimicorum suorum. In serpentem. idest in corporalem hominē est mutatus. et tandem postquam factus fuerat eneus. idest per predicationem resonans in palo alte coram omnibus est leuatus. et sic per ipsum alij serpentes scilicet demones fuerunt victi et deuorati. et illi qui flammis deuotionis ipsorum vibrabantur per aspectum. idest per fidem et considerationem ipsius sunt sanati. Et ideo ipse christus de serpo loquens dicit Iohannis. iij. Sicut exaltauit moyses serpentem in heremo: sic exaltari oportet filium hominis. Iste est igitur serpens gloriosus et mirabilis.

Secundo dico. quod est serpens virtuosus et laudabilis et sic dico. quod per serpentem intelligitur homo iustus. Serpentes enim quandoque in capitibus habent lapides preciosos. Serpens etiam in hoc summā prudentiam dicitur habere quia pro tuitione capitis totum corpus exponit percussori. Sic vere charissimī vir iustus in cuius capite. idest in cuius mente inuenit lapis preciosus christus et eius fides et gratia. quia scit quod in suo capite scilicet christo. vel in fide consistit proprietas sua percussoribus et tribulationibus se exponit pro ipso scilicet defendendo et se sibi perpetuo conseruando. Et ideo bene monet deus. Matthei. x. Estote prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbe. Et in ps. etiam dicitur. Laudate dominum de celis: bestie et vniuersa pecora serpentes et vo-

lucres pennate. Isti enim dicuntur bestie propter simplicitatem. Dicuntur serpentes propter sagacitatem. Dicuntur volucres. propter contemplationis sublimitatem. Dicuntur etiam pennate propter aliarum virtutum multipliciter. Sic ergo dico. quod iustus dicitur serpens virtuosus et laudabilis. Tertio dico. quod inuenitur serpens vitiosus et execrabilis. Et sic dico quod per serpentes intelligitur peccator. Serpens enim est animal nocuum et venenosum. Sic peccator per mala verba et exempla et opera nocuius est et venenosus. Ideo peccatoribus loquitur dominus Matthei. xxij. Serpentes genimina viperarum quomodo fugietis a iudicio gehēne. Unde breuiter possumus dicere. quod peccatores sunt etiam serpentes.

Deceptione fallentes:
Ambitione feruente.
Detractione mordentes:
Turbatione seuentes.

Sunt dico fallentes per deceptionem.
Serpens enim sibilando mordet et inuenenat. Serpens enim est valde lenis et suavis. vir enim potest teneri. sicut nec anguilla. et ideo dicitur coluber a collabendo. Serpens insuper nūquam recte immo semper tortuose incedit. signans peccatorem: qui quandoque ita est tortuosus et cautelesus. quod etiam dū sibilat. idest dū blande et suauiter loquitur ipse tamen inuenenat et persequitur. Ita enim scit per cauillationes collabi: quod vis potest ab aliquo comprehendere. Et ideo de serpente loquitur scriptura Gene. iij. Serpens erat callidior cunctis animalibus terre. Talis figuratur in serpente qui seduxit eam. qui secundum Iosephum vultum habebat virgineum: corpus tamen serpentini. mulieri vero quam decipiebat: vultum virginis ostendebat. corpus vero serpentis sub arboris folijs abscondebatur. Sic vere multi sunt qui quando alijs quē volunt decipere. corpus serpentini suum. idest suā prauam intentionem: et suam venenosam conditionem solent sub folijs palliationum abscondere: et vultum virgineum. idest faciem blandientem et fallacem solent alijs demonstrare Ecclesiastici. xij. Qui medicabit abs miseretur incantatori a serpente percusso. Et ideo de cautelis et malicijs talium dicitur Iheremic. viij. Ecce mittam vobis serpentes et regulos quibus non fit incantatio. Isti ergo sunt fallentes per deceptionem. Item dico. quod isti sunt feruentes per ambitionem. Sunt enim serpentes aliqui tantis feruoribus. quod etiam pelles eorum in aqua frigida posite faciunt eam feruere. ut dicit Plinius. Serpens toto corpore terram tangit et semper ad hinc deinde terre incedit. Serpens insuper terram comedit: et de pulvere cibum sumit. Sic vere charissimī multi sunt peccatores qui per auariciam et ambitionem sunt feruentissimi Iheremi. xxi. et Deutero. viij. Misit dominus in populum serpentes ignitos. Toto enim corde et corpore. idest tota affectione et occupatione terram tangit et terrena tangunt et diligunt: et puluerem bonorum temporalium summe volunt. Esai. lv. Serpenti pulvis pannis eius. Et ideo serpentem legitur dominus maledixisse dicendo sic Genesis. iij. Super pecus tuum gradieris et terras comedas cunctis diebus. Isti igitur sunt feruentes per ambitionem. Item dico. quod isti sunt mordentes per detractionem. Lingua enim serpentum est venenosa. ita etiam agitur per violentiam veneni quod videtur duas linguas habere. Sic vere lingua peccatorum per detractionem venenosa est et per dupliciter furciosa est ps. Acuerunt linguas suas sicut serpentes venenum aspidum sub labijs eorum. Isti enim non cessant alios mordere: et ipsos veneno infamie inficere et nocere. Ecclesiastes. x. Quemadmodum si mordeat serpens in silentio sic qui detrahit proximo in secreto. Isti igitur sunt mordentes per detractionem. Item dico. quod isti sunt seuentes per turbationem. Serpens enim prouocatus. solet acriter indignari. et hominem quandoque inuadere et rimari. Quando enim venenum suum calcit. tunc facilius percutit atque ledit. Sic vere peccatores quando venum sue iracundie in cordis suis visceribus incal-

Seruare.

lescit. ita quandoq; furit et in iracundiam ardescit. q; modica occasione alios verbo vel facto percutit aut in uadit. ps. furor illius secundū similitudinem serpentis. Et sic figuratur Apocal. ix. vbi dicitur. Quod equi locustarum de ore suo emittebant sulphur ignem et fumum. et caude eorum erant similes serpentibus. Quia scilicet tales sunt superbi sicut equi. de ore suo solent verba sulphurea: propter infamationis fetore. verba ignea propter iracundie furorem verba fumea propter iactantie clamorem emittere. ita q; cauda eorum est serpentina. in q; tum finis verborum qui per caudam intelligitur: ad malum dicitur declinare Deutero. xxxij. Dentes bestiarum immittam in eos cum furore trahentius super terram atq; serpentium. Sic igitur dico: q; per serpentem intelligitur peccator. Et sic patet. q; in scriptura inuenitur serpens vitiosus et damnabilis. ¶ Quarto dico. q; est serpens venenosus et odibilis. et iste serpens est dyabolus: qui dicitur serpens propter maliciam in decipiendo: et propter venenositatem in temptando: fuggerendo. Iste est serpens quem dominus de celo proiecit. Quia scilicet sicut insula hybernie nullum serpentem admittit: sic insula paradisi nullum dyabolum recipit: aut ibi stare permittit. Unde Apocali. xij. dicitur q; de celo proiectus est draco ille magnus serpens antiquus et. Iste enim est serpens qui peccatores in inferno mordebit et ipsos atrociter deuorabit. Unde de peccatoribus dicit dominus Amos. ix. Quod si celauerint se in profundo maris: ibi mandabo serpenti et mordebit eos. Et Ecclesiastici. x. dicitur. Quod homo cum mortuus fuerit hereditabit serpentes et vermes. Verū tamen iste serpens finaliter visitabitur. et ad ignem eternum condemnabitur. Quia sicut dicitur Apocali. xxi. Angelus qui habebat clauem putei abyssi apprehendit draconem serpentem antiquum qui est dyabolus et satanas et ligauit eum clauisq; et signauit super eum. Istud autem erit in iudicio. quando christus qui est angelus testamenti: luciferum ligabit: et eum in abyssi puteo religabit Esate. xxvij. Visitabit dominus super leuiathan serpentem antiquum et. Sic igitur patet quomodo per serpentem potest dyabolus: peccator iustus: et christus intelligi et. Unde de colubro. et in titulis infinitis. vbi plura de serpentibus sunt exempla.

Seruare. Nota q; seruare significat rei possessionem: tuitionem et defensionem. Et inuenitur in scriptura in multiplex seruare: videlicet
 Diuine protectionis. ¶ De eñ
 Mundane afflictionis. seruatur ius
 Humane discretionis. stos ne cō
 Eterne damnationis. fundatur.
 ij. Paral. xij. Diligit deus israel et vult seruare eū in eternum. Mundus seruatur bonos vt affligantur Acti. xij. Petrus autem seruabatur in carcere. ¶ Deus seruatur peccatores vt conuertantur. Iusti vero seruant seipsos ne destruantur. Unde in epistola iude. Nos ipsos in dilectione seruare. ¶ Dyabolus seruatur iniquos vt occidantur. sicut carnifex qui seruatur pingue animal. et porcum ad occidendum Job. xxi. In diem perditionis seruatur malus et ad vicin furoris ducetur. ¶ Dicamus ergo breuiter et generaliter. q; est vnum seruare diuinum: et vnum humanum. Seruare diuinum est illud quo deus seruatur iustos
 Ipsos liberando a temptatione.
 Ipsos preseruando a damnatione.
 Ipsos collocando in saluatione.
 ¶ Primo ergo dico. q; deus seruatur iustos ipsos a temptatione liberando. Deus enim est sicut nutrit que seruat puerum ne cadat in lutum ne maculetur. Deus est sicut diues mercator qui seruatur bonam pecuniam ne expendatur. Deus est sicut tutor qui seruatur pupilli hereditatem ne consumatur. Deus est sicut dux qui seruatur illum quem ducit ne in errorem mittatur. Quia proculdubio carissimi deus est.
 Iustorum nutritor.

Iustorum mercator.
 Iustorum tutor.
 Iustorum ductor.
 Et ideo ipsos tanq; suos a peccato seruatur ne perdat hereditatem gratie ipsos custodit benigniter et preseruatur. Uti. j. Reg. ij. Pedes sanctorum suorum seruabit et impj in tenebris conticescent: quia non in fortitudine sua roborabitur vir. Deus igitur seruatur iustos a temptatione liberando. ¶ Secundo dico. q; deus seruatur iustos a damnatione preseruando. ¶ Medicus enim qui curam habet de egro seruatur eum a morte et infirmitate dando ei asperas medicinas. Sic deus qui curam habet generaliter de omnibus Sapientie. vj. hominem a morte inferni preseruatur: dum sibi asperas medicinas tribulationum ministrat. Mundi enim tribulationes medicine sunt Quia secundū Hieronimus. Quod creditur esse pena medicina est. Et ideo dominus post q; licentiam vulnerandi et depauperandi Job dederat dyabolo: legitur sibi dixisse Job. ij. Verum tamen animam eius serua. Unde Apocali. ij. Quoniam seruasti verbum patientie mee: ego seruabo te ab hora temptationis. ¶ Tertio dico. q; deus seruatur iustos in saluationem collocando. Ille enim qui vult aliquid bene custodire et seruare: solet illud in tuto loco reponere et locare. Patet in istis magnis hominibus qui libenter ponunt thesauros suos in religionibus: et maxime literas suas et priuilegia. Sic vere deus qui vult seruare iniustos. Idco ponunt iusti thesauros suos et cor suum in deo: qui est vera religio. et iste eos imperpetuo sibi vult reseruare. Et ideo in tuto loco scilicet in paradiso ponit eos. fructus enim qui bene seruantur et custodiuntur in tuto loco ponuntur. Sic et isti. Unde Esate. xlix. Seruaui te et dedi te in sedibus populi. Deus ergo in paradiso seruatur bonos et bona eorum in paradiso pro eis reseruatur. Nota homo meliora et utiliora seruatur pro amicis: viliora autem dat extraneis. Sic deus pro iustis seruatur eterna: peccatoribus seruatur temporalia et terrena. psal. In eternum seruabo illi misericordiam meam et testamentum meū fidei ipsi Et sic patet. q; est quoddam seruare diuinum. ¶ Adhuc dico. q; est vnum seruare humanum. Et istud est illud quo quis se seruatur a vitijs et a peccatis et quo quis seruatur illa que sunt utilia ad salutem. Ille enim qui seruatur ab infirmitate seruatur: solet bonam dietam et bonum regimen: nec non et mandata medici obseruare. Sic vere qui ab infirmitate et morte peccati se seruatur: voluerit regimen discipline et mandata dei necessario obseruabit. Iuxta illud verbum celestis medici Mathet. xxi. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Ubi aduerte. q; ad seruandum.
 Animus requiritur. Si vis.
 fructus promittitur. Ad vitam ingredi.
 Modus ostenditur. Serua mandata.
 ¶ Homo enim qui vult se bene seruare.
 Debet habere motum electuum. Si vis.
 Debet habere fructum affectuum. Vitam:
 Debet tenere modum profectiui Mandata.
 ¶ Igitur habeamus motum seu etiam votum electuum. Si vis inquit. quasi dicat voluntas requiritur. Quia scilicet nisi homo velit seruare seipsum. impossibile est q; possit seruari. Bona enim voluntas et bonus affectus est primum requisitum ad custodiam viri iusti. Si vis inquit quasi dicat. nisi velis impossibile est. freneticus vir potest a morte seruari. et hoc est. quia nō vult nec patitur curari: nec credit infirmari. Sic vere: nec homo a morte eterna seruatur. qui infirmitate peccati voluntarie delectatur. Voluntas enim infirmior est necessaria. Alioquin cuncta custodia est frustratoria. Ecclesiasti. xvi. Si volueris mandata conseruare: cōseruabunt te imperpetuum. fidem placitam seruare appositum tibi deus aquam et ignem ad quod volueris porrigere manum: mors et vita apposita sunt homini: qd placuerit sibi dabitur ei. si vis ergo. Et nota q; ista directio semper significat conditiones. Quia pro certo multe conditiones requiruntur ad hoc. q; homo debite a peccato

peccato seruetur. Requiritur enim dilectio Johannis xxiij. Si diligitis me mandata mea seruare. Requiritur etiam verbi impletio Johannis. xxiij. Si quis diligit me sermonem meum seruabit. Requiritur insuper mortis euasio: quia sicut dicitur Johannis. viij. Si quis mandata mea seruauerit mortem non gustabit in eternum. Et bene dicit mortis euasio. idest peccati euasio. Ita beamus igitur charissimi mortu electi. si vis. Quod est contra multos qui non volunt a malo seruari quia immo voluntarie criminibus subiugari. Quia scilicet teste Augu. Peccatum a deo est voluntarium. q si voluntarium non est non est peccatum. Isti enim sunt similes pueris. qui voluntarie intrant lutum: quibus sciunt q ibi maculantur: et quibus exinde a matre sepius verberentur. Quia proculdubio miser peccator voluntarie currit ad peccatum: quibus exinde sciat certissime se repositare primo maculam post tormentum. Isti debent attendere ad illud scilicet quod finaliter sequitur: et dicere illud Danielis. xij. Si enim hoc egero mors mihi est. Non sic ergo: sed seruemus nos et habeamus motum ac votum electiuum: et firmam voluntatem. Si vis inquit. Insuper dico. q videamus fructum allectiuum. Cuius inquit. Ad conuictum regis inuitatus: seruat se a puerilibus ne sedatur. seruat se a fecibus ne maculet: et a vanis consortijs ne tardet. Clericus enim sciens qui sperat aliquam bonam collationem siue bonum beneficium. bene caueat q habeat processum in bonum: et bene seruet se ne faciat aliquem excessum: timet enim q sibi obijceretur. quando vacante beneficio ipse apprehendere niteretur. Cum igitur charissimi nos sumus impetrantes et expectantes ad collationem summi prelati dei. et cum omnes simus inuitati ad illud eternum conuiuium supremi regis. et omnes speremus illud eternum beneficium reportare: et nos in illo dulci conuiuium recreare. bene debemus seruare nos: ne ultra q deceat excedamus. et cauere vt processum bonarum virtutum et operum habeamus: nec non fedemur maculis vitiorum. ne satiemur grossis cibarijs terrenorum. et ne tardemur vanis solacijs mundanorum. Ad vitam inquit ingredi. quia si dicat. ingressus vite eterne illi promittitur qui voluntatem dei seruat et qui a vitijs preseruatur. Unde Proverbiorum. vij. Serua mandata mea et viues. Igitur videamus fructum allectiuum. Ad vitam inquit ingredi. Denique dico. q necesse est q teneamus modum directiuum seu perfectiuum. Serua inquit mandata. Obseruantia enim mandatorum est proprie modus et regula seruandi nosmetipsos. Mandata enim dei. idest diuina: sunt sicut recepta medici quam infirmus debet seruare: vt et ipse valeat a mortis periculo se liberare et saluare. sicut enim dicitur Apocalip. i. Beatus qui legit et qui audit verba prophetie huius: et qui seruat ea que in ea scripta sunt: quia sicut dicitur. i. Johannis. iij. Qui seruat mandata eius. in ipso manet. Et ideo breuiter nota q ista mandata precipue mandantur seruari. videlicet

Mandatum charitatis.

Mandatum castitatis.

Mandatum firmitatis.

Mandatum puritatis.

De obseruantia charitatis dicitur Ephe. iij. Solliciti seruare unitatem in vinculo pacis. De obseruantia castitatis dicitur Thobias. iij. Mandas seruati animam meam ab omni concupiscentia. De mandato firmitatis dicitur Deutero. xxiij. Quodcumq semel egresum est de labijs tuis obseruabis. De obseruantia puritatis dicitur Genesio. xxxvij. Manus vestras seruare innoxias. Et sic igitur patet. quomodo et que debemus seruare tenere et complere: vt generaliter dicatur illud Mat. xxij. Omnia quecumq dixerint vobis facite et seruare: vt sic dicat hō illō Mat. x. hec oia seruauit a iunctute mea. hec igit de seruare et obseruare sufficiat.

Seruire. seruus. Cum seruire pertineat ad subditum: serui v-

ro pertinet ad magistrum. Possumus dicere q generaliter in scriptura inueniuntur quatuor genera seruitutis. Inuenitur enim seruitus.

Virtuosa.

Prima est seruitus perfectior.

Vitiosa.

Secunda est seruitus peccator.

Saudiosa.

Tertia est seruitus beator.

Tediosa.

Quarta est seruitus damnator.

Prima est seruitus magne perfectionis: et ista est qua boni seruiunt domino vel prelato. de qua Luc. j. Seruiamus domino in sanctitate et iustitia corā ipso. Secunda est seruitus vilis conditionis: et ista est seruitus vilis peccati. qua homo seruit dyabolo vel peccato. de qua Iudicum. ij. fecerunt filij israel malum in conspectu domini et seruiuerunt baalim et ashtaroth. Tertia est seruitus magne prelacionis. et ista est illa qua beati seruiunt deo de qua dicitur. Quod seruire deo regnare est de qua potest dici illud. ij. Regum. x. Beati sunt serui tui qui stant coram te semper. Et Esai. lxx. dicitur et est verbum domini loquentis de ipsis damnatis. Ecce inquit serui mei comedent. et vos esurietis. serui mei bibent et vos sitietis: serui mei letabuntur. et vos contristabimini. serui mei laudabunt per exultationem etc. Quarta est seruitus diuine damnationis. et ista est illa qua reprobi sunt in inferno subiecti. et ipsis tormentis et demonibus subiugati. De qua Hieremie. v. Seruietis ibi scilicet in babilone dñs alienis qui non dabunt vobis requiem die ac nocte. Generaliter ergo dicamus aliquid de seruitute bona et mala: et dicamus q per seruum potest intelligi quilibet perfectus vir. qui scilicet deo et prelato humiliter obedit et seruit. Seruus enim dicitur ille qui nō est sui iuris: sed qui potius est subditus alienae voluntati: et dicitur seruus a seruiendo. vel etiam a seruando. Illi enim qui in bello capiuntur cum occidi possint a morte seruantur. Et ideo serui vitiorum efficiuntur. et potestati ipsorum subiiciuntur. Sic vere charissimi cum deus nos a morte eterna preseruauerit. et in bello crucis acquirerit. iustum est vt ei obediamus et vt voluntatem nostram voluntati ipsius totaliter subponamus. Iuxta illud Josue. xxij. Time te dominum et seruite ei: corde perfere. At de iustis dicamus siue exponamus illud Apocalip. xxiij. Serui eius seruient ei et vt debent faciem eius. Ubi aduerte q ille qui vult esse seruus dei debet habere quatuor. que debz habere seruus cuiuslibet magni viri: Seruus enim magni viri debet esse ornatus et compositus.

Diligens et expositus.

Discretus et informatus.

Ditatus et premiatus.

Sic serui dei moraliter disponuntur: quia sunt serui eius. Diligenter exponuntur: quia seruiunt ei. Subtiliter instruuntur. quia videntur. Utiliter astruuntur quia contemplantur faciem eius. Primum facit virtutum opulentia dispositiua. Serui. Secundum operum diligentia expositiua. Seruiunt. Tertium sensus vigilantia speculatiua. Videbunt. Quartum bonorum affluencia premiatiua. faciem eius. Primum pertinet ad virtualem dispositionem. Secundum pertinet ad materiale operationem. Tertium pertinet ad cordialem speculationem. Quartum pertinet ad eternalem retributionem. Dicamus ergo. q isti sunt dispositi virtualiter. expositi actualiter. illustrati cordialiter. retributi seu premiati eternaliter. Dico ergo primo. q isti sunt virtualiter dispositi: quia salicet ipsi sunt serui eius scilicet dei qui est omnipotens rex potens et metuendus nimis ad magnum enim dominum pertinet q habeat seruos dispositos et ornatos et in habitu et in gestu. Unde etiam de salomone legimus. q ministri eius erant. ita dispositi et ordinati q regina sabba sup hoc est mirata. sicut legitur. ij. Regum. x. Sic vere charissimi deus qui est rex regum et dominus dominorum vult. q serui sui sint in moribus bene dispositi: et gratijs et virtutibus adornati. serui inquit eius: vt etiam de eis intelligatur. illud Apocalip. viij. Isti sunt qui venerunt ex magna

AAA iij

Seruire.

tribulatione: et lauerunt stolas suas in sanguine agni et dealbauerunt eas ideo sunt ante thronum dei et seruiunt ei die ac nocte. Et nota q̄ seruitor debet esse talis videlicet. Quod

Sit letus.

Sit lotus.

Sit erectus.

Sit accinctus.

Sit succinctus

Sit vestitus.

Sit humilis et verecundus.

Sit pauidus et tremebundus:

psalmi. Seruus autem tuus letabitur. Thylaris enim dominus nunq̄ diligit seruum tristem. Et ideo viri iusti debent esse leti et in diuinis laudibus occupati. Esa.

lxv. Serui mei laudabunt cum exultatione: vt sic dicatur illud Genes. xlvij. Salus nostra in manu tua est: respiciat tantuq̄ nos dominus noster et leti seruiemus regi.

Item debent esse lori. per mundicie puritatem. Mundus enim dominus mundam vult habere familiam. Unde illud predicum Apocalips. vij. Lauentur stolas suas etc. Et Luce. j. Seruiamus illi in sanctitate etc.

Item debent esse erecti per contemplationis sublimitatem. Homo enim nunq̄ bene seruit: q̄ diu est ad terram prostratus. Sic nec homo: q̄ diu ad terrena est per affectum inclinatus. Valde enim est dominus excelsus et altus. quia scilicet ipse dicit q̄ celum sibi sedes est et terra scabellum pedum suorum Esaie. lxxvj. Et ideo necesse est q̄ ille: qui seruit sibi sit sursum mentaliter erectus: et ad bona eterna per affectum et desiderium eleuatus. Unde Esaie. liij. Ecce intelliget seruus meus iacob: exaltabitur et eleuabitur et sublimis erit valde.

Item debent esse accincti. per abstinentie parcitatem. quando enim homo cingitur: venter eius stringitur. Nota q̄ seruitores libenter aliqua zona nobili se accingunt. Sic vere charissimi: serui christi debent zona abstinentie se cingere: Et ventrem suum per parcitatem stringere et artare. Unde Ecclesiastici. xxxij. Quid virga et cibus asino panis et disciplina seruo cum opere.

Item isti debent esse succincti per prompte obedientie voluntatem. Seruitores enim solent vestes suas succingere vt ad obsequia possint libere currere et circuitare. Sic vere serui christi debent esse parati ad obediendum et ad obsequia discurrendum Ecclesiastici. iij. Qui seruiunt ei obsequentes erunt.

Item isti debent esse vestiti per honeste apparentem. Non enim debet seruitorem esse nudum. ne forte appareat in ipso aliqua turpitudine. Sic vere serui dei debent per honestam conuersationem esse vestiti: et ante intuentium oculos cooperti. Honestas enim omnia solet tegere: et nihil finit in homine apparere. Unde Prouerbiorum. xxxj. Omnes domesticus eius vestiti sunt duplicibus. vnde de quolibet tali seruo potest exponi illud Philip. ij. formam serui accipiens in similitudinem hominum factus: et habitu inuentus vt homo. Istud totum est hodie contra multos domini seruitores. qui procerto sunt hodie. ita insolentes et impudentes. quod ac si nudati accederent siue incederent omnes eorum turpitudines sunt omnibus apparentes. figurati in seruis dauid quos rex Moab in vituperium dauid vsq̄ ad nates vestibus detruncavit: et eis mediam barbam rasit. sicut dicitur. ij. Regum. x. Barba in viro prudentiam signat. que duas partes habere debet. quia scilicet necesse est. q̄ homo sit prudens in spiritualibus et temporalibus. Sed quid sit: procerto rex amon dyabolus seruos dauid religiosos et ecclesiasticos hodie de honestate: quia procerto mediam partem barbe sue. hoc est dictu: prudentiam et discretionem spiritalem eis abstulit. Aliam vero mediam partem. hoc est dictu. prudentiam terrenam eis dimisit. Vestes vero honestatis eis taliter truncauit. nates eis discooperuit: inq̄tum suarum natium turpitudinem et libidinem omnibus declarauit. vt de talibus seruis dicatur hodie illud Esa. xx. Ambulauit

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

¶ Dico q̄

procerto charissimi serui

dei debent esse le

ti per spiritalem

ritalem iocunditates

seruus meus Esayas nudus et discalciatus et discooper tus natibus. Non sic ergo: sed sint vestiti per honestatem. Item serui christi debent esse humiles et verecundi. per reuerentie simplicitatem. Ad seruum enim pertinet. q̄ sit verecundus. humilis et reuerens Danielis. xij. Erubuerunt serui vehementer. et q̄ superioribus impedit reuerentiam et honorem. Sic vere debent esse ad licentiam serui christi. Unde Philip. ij. Semetipsum exinanuit formam serui accipiens. Et sic dicat illud verbum. humilitatis quod dicitur in psalmi. Seruus tuus ego et filius ancille tue. Istud est contra multos seruitores christi. qui magis sunt superbi q̄ alij. nam hoc dicit sicut abundant in terrenis facultatibus: ita etiam abundant in superbis et vanitatibus. Unde Prouerbiorum. xxx. dicitur. Quod per tria mouetur terra: et sequitur per seruum cum regnauerit. Seruus enim. superbus diceretur. qui proprio domino dedignaretur seruire nec vocatus insuper respondere. Tales sunt mali ecclesiastici: qui procerto domino suo proprio christo seruire dedignantur. patet in canonicis qui intrant ad ecclesias ad recipiendum. et non ad seruendum. de talibus superbis loquitur Job. xxxix. Nunquid volens rinoceros seruire tibi aut morabitur ad preceptum tuum: quasi dicat q̄ non. Rinoceros enim. idest vnicorns qui nulla arte domatur. a virgine tamen decipitur in cuius gremium inclinatur. signat tales cornutos et superbos: qui libenter in mulierum gremijs inclinantur. nunq̄ tamen per obedientiam domantur: nec ad preceptum christi. idest ad diuinum officium morantur: quinimmo sibi seruare pre arrogantia dedignantur. Quod potissime apparet de multis fatuis nobilibus. qui in religione vel ecclesia positi nolunt facere officia consueta dicentes illud Iohannis. vij. filij abrahe sumus et non seruimus vniq̄: et de eis potest dominus dicere illud Job. xij. Seruum meum vocaui et non respondit mihi ore proprio peccabar illum etc. Non sic charissimil: sed sint humiles et verecundi per simplicitatem. Unde Iudith. vij. In spiritu contrito et humiliato seruientes illi.

¶ Dico q̄ isti debent esse pauidi et tremebundi per diuinum timoris dubietatem. Seruus enim semper debet esse pauens et timidus. ne forte faciat quod displiceat domino suo: sic serui christi. Sicut dicitur in psalmi. Seruite domino in timore: et exaltate ei cum tremore.

Et sic charissimil dico q̄ serui christi debent habere pre dictas octo conditiones: et sic erunt virtualiter dispositi. serui inquit eius quod est primum autoritatis Genes. xliij. Omnes serui sumus domini nostri. ¶ Secundo dico. q̄ illi qui volunt esse proprie serui christi. debent esse actualiter expositi: quod ostenditur cum dicitur. Seruiant ei. Seruus enim debet esse diligens et attentus ad seruendum magistro suo et expositus et paratus: sicut isti seruunt ei. Serui enim officium est seruare: quia alij seruus proprie non diceretur si seruare non dignaretur. Et ideo serui christi debent esse seduli in seruendo. et in laborem penitentie sustinendo. Iuxta illud. j. ad Corinthios. ix. Castigo corpus meum et in seruitutem redigo ne forte cum alijs predicauerim ipse reprobus efficiar. Et domino etiam per bona opera ministrando. j. Regum. vij. Preparare corda vestra domino et seruite illi soli. Et bene dicit illi soli. quia procerto illi qui soli deo sunt dedicati. et qui eius patrocinio et patri montio sunt orati. debent in eius seruitio esse solummodo occupati. Vnus enim maternevnica est forma. vnus serui vnus debet esse dominus. vnus ministrus vnus debet esse prelatus. Ideo cuiuslibet seruitori christi dicitur. Deutero. vj. Dominum deum tuum timebis. et illi soli serues. Quod est contra multos seruitores christi. qui q̄ uis in ecclesia deo soli fuerint dedicati: mundi tamen negocijs sunt communiter occupati. cum tamen dicat dominus Luce. xvj. Quod nemo potest duobus dominis seruire etc. Istud pater de clericis beneficiatis et prelatis. et alijs qui curas principum frequentantes. magis seruiunt regibus q̄ deo vel celi ciuibus. Et tamen isti

istis loquitur scriptura. *i. Cor. vj. Precio empti estis magno. ac si. d. Ideo nolite fieri serui hominum. Unde nota quod isti non habent vñ dñm: imino multos. Seruiūt cñ Delicijs corporalibus.*

Diuitijs temporalibus.

Blandicijs feminalibus.

Principibus secularibus:

Demonibus spiritalibus.

Ad em̃ isti seruiant delicijs corporalibus. scilicet potibus atq; cibis. patet ad Roma. xvj. vbi dicit. Domino non seruiūt sed suouentri. Item quod seruiant temporalibus diuitijs. patet per illū qui dicit quod largus expendit diuitias vt dñs. auarus autē custodit eas vt seruus. vñ de Gal. iij. Rursum conuertimini ad infirmatē egenarū di elementa quibus deus seruire vultis. Et Rom. j. dicit quod seruiert creature potius quā creatori. Item quod isti seruiant feminalibus blandicijs: patet Osce. xij. vbi dicit. Seruiūt israel in vxore. Et de luxurioso dicit Romanor. vj. Exhibuistis membra vestra seruire immundicie. Item quod isti seruiant secularibus negocijs. patet Judith. iij. vbi dicit. Melius est vt viuentes seruuiamus nabuchodonosor regi magno. sicut sunt illi qui dimittūt seruire ecclesijs suis propter seruitiū regum. Item quod isti seruiant spiritalibus nequicijs. Patet Judith. x. Seruierūt p̃dolis baalim et astarothe. Et breuiter isti videntur seruire demonibus: dum suis suggestionibus obediunt. Iuxta illud. ij. Petri. ij. A quo quis superatus est huius et seruus est. Videntur etiam serui reuitijs inquantū ipsa implent et perficiūt. Iuxta illud Omnis qui facit peccatū seruus est peccati. Johannis viij. Non sic charissimi: sed seruuiamus ei scilicet deo.

D *Hiere. xxx. Seruiant domino et dauid regi suo. Tercio dico quod illi qui volūt esse serui christi. debent esse cordialiter illustrati: quod ostenditur cū dicitur. Vident Seruus enim qui non potest videre bene nunquā potest bene seruire. Et ideo de seruo dicitur Luce. xij. Beatus ille seruus quem cū uenerit dominus eius inuenerit vigilantes. Quia proculdubio charissimi: seruus dei debet videri esse per discretionem et vigilans per considerationem: et per uigilantem meditationem. Videns inquit. Apocalypsis. iij. Collirio unge oculos vt videas. Ideo istam discretionem petebat dauid in ps. dicens. Seruus tuus sum ego da mihi intellectum. quasi dicat. Intellectus et discretio est necessarius seruo dei. Esai. ljj. Ecce intelligit seruus meus iacob. Quia procerto charissimi sicut dicitur Proverbiorū. xvj. Seruus sapiēs dominabitur filijs stultis. Seruus cñ sapiēs est homo iustus: filius vero stultus est dyabolus cui procerto seruus sapiēs dominat: quando sibi obuians suis temptationibus contrariat. Eccl. x. Seruo sensato liberi seruiunt. Vel etiam per liberos possunt intelligi seculares qui procerto seruis sensatis idest viris iustis et religiosis seruiūt. quando sensatos eos conspiciunt Iuxta illud Ecclesiastici. vij. Seruus sensatus sit tibi dilectus quasi anima tua. Aduertendum tamen quod dicit dominus Luce. xij. quod ille seruus qui cognouit uoluntatem domini et non fecerit eam plagis multis debet uapulare. Quia proculdubio multi sunt hodie serui dei qui bene sunt prudentes et discreti: et bene sciūt quid oportet facere. quid cauere: sed procerto de uoluntatem nunquā faciunt. nec ad aliquod bonum manū ponunt: et ideo finaliter plagis eterne miserie se exponūt. Quod bene figuratur in seruo pigro. qui negociari noluit in talento. sed illud in terram abscondit. et ideo audivit meruit seruū inutilem eijcite et in tenebras exteriores projicite. sicut dicitur Mathei. xxv. Quia procerto ille in tenebras exteriores idest in infernum projicitur qui talentum scientie uel prudentie sibi concessum in terram idest in terrenis negocijs fodere et expendere nititur: et exinde uitam eternam per virtutes et bona opera non lucratur. Non sic ergo charissimi sed sint cordialiter illustrati. Quarto modo dico quod illi qui sunt serui dei erunt supernaliter premiati. faciem eius*

inquit. facies enim domini est gloria eterna. quia visio est tota merces. Istam igitur seruus eius ipso premio videbit quando celestem gloriam obtinebit. dicētes ipsi deo illud Beater. xij. Valde cū admirabilis es domine et facies tua plena est gratia. Et de tali premio seruorum dicatur illud Esai. xli. Et tu israel seruus meus quem elegi: semen abraam amici mei in quo apprehendi te ab extremis terre: et a longinquis vocauit te et dixi tibi. seruus meus es tu elegi te et c. Quilibet enim beatus dicitur videns deum qui ab extremis terre idest ab ista mortalitate sursum vocatur vbi a deo perpetuo premiatur. Sic igitur patet charissimi quomodo serui dei

Debent premiari supernaliter.

Debent doceri cordialiter.

Debent moueri actualiter.

Debent ornari virtualiter.

Bene ergo dictum est. serui eius seruient ei et faciem eius videbunt. et hoc de bonis seruitoribus sufficit.

C Sed adhuc dico quod seruitus accipitur in malo. Et sic per seruū intelligitur peccator homo enim eo ipso quod peccat subiicit se seruituti dyaboli et peccati: quia sicut dicit Johan. viij. Qui facit peccatū seruus est peccati. Et illud predictū. ij. Pet. ij. A quo quis superatus est: eius seruus efficitur. Et ideo breuiter dico quod est. peccator

Seruus

Obluiosus.

Tediosus.

Presumptuosus.

Luxoriosus

Perniciosus.

Maliciosus.

Proditosus.

Furiosus.

C Est dico peccator seruus obliuiosus. Obluiosus enim ea que pertinet ad salutem ac ignorat dominivoluntatem. Jobanis

xx. Seruus nescit quid faciat dominus. Unde de seruo qui obliuioni dederat quod dominus suus redire deberet dicitur Luce. xij. Veniet dominus serui illius die qua non sperat et hora qua nescit et diuidet eum: partemq; eius ponet cum infidelibus. Est etiam peccator seruus desidiosus idest piger. vnde iste est ille qui pro desiderio operari noluit in talento. Mathei xxv. Ideo a domino legitur audiuisse. Serue male et piger sciebas quod homo durus sum et c. Peccator enim piger est ad omne bonū faciendum. Job. vij. Seruus desiderat umbram. Unde de malo seruo dicitur Ecclesiastici. xij. Seruū inclinānt operationes assidue. Sciquis adhibe illū in operationes ne vacet. Multa em̃ mala docuit ociositas. Et ibidem. Operatur in disciplina et querit requiescere. laza manus illi et querit libertatem.

Item peccator est presumptuosus. quia scilicet indignatur seruire deo suo uel prelati. Hieron. ij. Locutus sum tibi in abundantia tua dixisti non seruias. Et Job xij. Seruum meū vocaui et non respondit mihi. Item peccator est seruus luxuriosus. Roman. vj. Carne seruus legi peccati. Item est seruus perniciosus idest iniquus et ingratus. Unde figuratur in illo Mathei xvij. Qui ueniam a domino suo obtinuit et tamen conserui sui misereri noluit: et ideo in carcere positus fuit Serue inquit nequā nonne et te oportuit conserui tui misereri sicut et ego miseri tui sum: et habet ibidem. Item est seruus maliciosus. de quo Ecclesiastici. xij. Seruo malo doleto tortura et compedes. Item est seruus p̃ditio-

sus: quia scilicet fidelitatem non seruat dño: immo per peccatū se ligat dyabolo: sui domini inimico. iij. Regum xij. Tentendit ei insidias serui sui et interfecerūt eum. Item est seruus furiosus et ebriosus. Unde Luc. xy. Ad si dixerit seruus ille. inoriam facit dominus meus: et ceperit comedere et bibere et percutere familiam. veniet dñs eius hora qua nescit et partem eius ponet cū infidelibus. Et sic igitur patet quomodo peccator subiicitur criminum seruituti: et quomodo comparatur in scriptura multipliciter malo seruo. Et ideo breuiter de peccatore dicitur Trenzorum. j. Adignauit iudas

Siccitas.

propter afflictionem et multitudinem seruitutis: habitauit inter gentes nec inuenit requiem. Quia pro certo peccator nunquam potest proprie requiescere quam diu subiectus est seruituti peccati semper enim spinis remorsus conscientie pungitur. et semper a magistro suo dyabolus de peccato in peccatum discurrere compellitur. multis etiam flagellis et tribulationibus subiugatur. Multa flagella peccatoris etc. Unde de tali seruitute dicitur Iheremie. v. et. xvj. Seruietis ibi dijs alienis qui non dabunt vobis requiem die ac nocte. Hoc igitur de fuitute sufficit tam in bono significato quam in malo.

Ser. Nota breuiter cum senarius sit numerus perfectus. diuersimode significat in scriptura. Unde breuiter dico quod iste numerus signat

Statum mortalis conditionis.

Statum moralis perfectionis.

Statum penalis afflictionis.

Statum finalis saluationis.

Statum letalis corruptionis.

Dico primo quod senarius signat mortalem conditionem videlicet statum vite presentis. Iste enim est status laboris et doloris. figuratus in sex annis quibus seruare seruum. emptitium oportebat: figuratus in sex annis quibus seminare debebat. figuratus in sex diebus quibus operari licebat. figuratus etiam in sex diebus quorum curriculo ciuitas hiericho corruerat. De sex annis seruitutis dicitur Exodi. xxi. Si emeris seruus hebreum sex annis seruiet tibi: et septimo egredietur liber. De sex annis seminationis dicitur Exodi. xxiii. Sex annis seminabis terram tuam et in septimo cessabis seminare et metere. De sex diebus operationis dicitur Exodi. xxxi. Sex diebus operari oportet. De sex vero diebus destructionis hiericho dicitur Iosue. vi. Circuite inquit urbem etc. Sequitur. Sic facietis sex diebus. Et dicitur ibidem quod tandem muri hiericho corruerunt. Et iste senarius charissimam signat vitam presentem que per sex mundi etates usque ad mortem discurrit: et tandem in septima cum mortuis requiescit. In isto enim senario diuersis seruitutibus subiugamur. In isto senario gratias et virtutes seminamus. In isto senario varijs operibus occupamur. In isto senario more ciuitatis hiericho a nostris hostibus impugnamur et tandem muris corporis cadentibus per mortem destruiamur et casamur. Christus enim sexta hora mortuus est. sicut dicitur Luce. xxiii. et Iohannis. xix. Ad denotandum quod in isto senario statutum est hominibus semel mori. Igitur significat iste numerus conditionem mortalem.

Secundo dico quod significat perfectionem moralem. Unde per numerum senarium possunt intelligi opera pietatis corporalia que continentur in isto versu. Nisi es potio cibo recolligoveatio condo. Et etiam sex opera pietatis spiritualia que similiter in hoc versiculo continentur. Instrue castiga solare remitte ser ora. Iste enim senarius est numerus perfectionis. flos enim lilij sex habet folliculos. lapis preciosus qui dicitur yris sex habet angulos. leena cum primo parit sex habet catulos. Quia pro certo charissimam vir perfectus vel etiam anima sancta debet istos sex folliculos producere. in istos sex angulos se dividere: istos sex catulos generare atque parere dicens illud Genesim. xxx. Accum erit maritus meus eo quod genuerim ei sex filios. Iste senarius figuratur in sex calamis et in sex brachijs candelabri per quod tabernaculum illuminabatur Exodi. xxv. Sex calami egredientur de lateribus candelabri. figuratus fuit in sex alijs quibus seraphin volare dicebatur. Eia. vi. Seraphin stabit super illud sex ale etc. figuratus insuper fuit in sex gradibus quibus ad thronum salomonis ascendebatur. ij. Paralipomenon. ii. fecit et sex gradus quibus ascendebatur ad solium. figuratus nihilominus in sex ydris lapideis in quibus aqua in vinum in nuptijs a domino transmutatur. Iohannis. ij. Erant ibi lapidee ydris sex posite etc. Quia percul

dubio sancti viri qui debent esse

Sicut candelabri lucentes per honestatem.

Sicut seraphin arden tes per charitatem.

Sicut salomon pacifici per vite tranquillitatem.

Sicut sponsi nuptias facientes per spirituales iocunditates.

¶ Debet habere sex opera pietatis. quia pro certo ista sunt sex brachia quibus pauperes amplexamur. Ista sunt sex ale quibus in celum elevamur. Ista sunt sex gradus quibus ad solium eterni culminis sublimamur. Ista sunt sex ydris quibus aqua tribulationis in vini consolationis mutata in paradisi nuptijs consolamur. Et sic ergo dico quod iste numerus significat perfectionem moralem.

¶ Tertio dico quod iste numerus signat afflictionem penalem. Cuncte enim miserie hominis in quodam senario continentur: quia scilicet quicquid patitur homo

Aut est labor. Aut est dolor. Aut est timor. Aut est casus. Aut est infirmitas. Aut est mors.

Et de hoc senario dicitur Job v. In sex tribulationibus liberabit te et in septima non tange te malum. Quia pro certo ut communiter illi qui hic istis sex tribulationibus affliguntur. septima tribulatione id est morte eterna non tanguntur.

¶ Quarto dico quod iste numerus significat saluationem finalem. Sex enim sunt que constituunt gloriam paradisi scilicet

Perfecta dilectio. Clara cognitio. Eterna duratio. Grata associatio. Corporis glorificatio. Immortalitatis incorruptio.

Et ideo ista videtur esse sex dies quibus gloriabor mini obliuiscuit montes syon. De quo dicitur Exodi. xxiii. Habitauit gloria domini super synai regens eam nube sex diebus.

¶ Quinto dico quod iste numerus signat corruptionem letalem: quia scilicet per senarium potest intelligi multitudo peccatorum vel etiam vitiolorum. Iste enim numerus non attingit ad septenarium virtutum et bonorum. Et ideo dicitur Proverbiorum. vi. Sex sunt que odit deus etc. Et hec de senario sufficiant.

Siccitas. Siccare. Nota quod siccitas est quedam passiva qualitas contractiva. mortificatur de circumferentia ad centrum habens motum: et potest significare in bono et in malo. Et ideo nota quod siccitas significat

Etatis antiquitatem. Penitentis aduersitatem. Abstinencie tenuitatem. Virtutum vacuitatem. Diuitiarum sterilitatem. Tormentorum penalitatem.

¶ Prima est siccitas naturalis. Ista est enim qua cōsumpto humido radicali corpus humanum in senectute sicatur. de qua Ezechiel. xxxv. Erant inquit ossa multa super faciem terre siccaque vehementer.

¶ Secunda est siccitas virtualis. scilicet siccitas penitentis: que scilicet siccatur et attenuat superfluitates omnium vitiolorum. Ista est enim sicut sal quod primo carnem remollit: deinde ipsam siccatur et consumit. Quia scilicet penitentia remollit hominem per penitentiam et compunctionem. et tandem desiccatur cum per omnium superfluoꝝ abstersionem. De qua Exodi. xiii. Ingressi sunt filij israel per medium maris sicci. Penitentia enim est vestis chusti. qua tacta sanatus est fons sanguinis mulieris. sicut dicitur Marci. v. Qui a vere tunc sanguis peccati et immunda. delectatio siccat quando vestis chusti que est penitentia tangitur et habetur. ps. Abierunt in sicco flumina. Tercia est siccitas corporalis. et ista est siccitas abstinentie. que scilicet facit hominem macerum atque siccat. Cynamomum enim in sicco magis valet quam humidum. sic plus valet homo abstinens quam delicis se humectans.

humectans. Hieremie. li. Desertum facias mare eius et siccabo venam eius. ¶ Quarta est siccitas criminalis. Peccator enim dicitur siccus in quantum humore gratie vacuatur. Ardor enim temptationis et peccati tantus est. q. rigorem virtutis et gratiarum statim deficiat. Unde de peccatore dicit dyabolus illud Esaie xxxij. In vestigio enim pedis mei ego siccaui omnes riuos aggerum. Virga enim sicca facilis est ad frangendum. Inhabilis ad fructificandum: apta est ad comburendum. Brachium etiam siccum et paralicum quous a corde aliquantulum nutriatur: nihil tamen amplius operatur. Sic vere peccator facilius frangitur pro peccatu nunc tamen a corde vel a radice scilicet ab ipso deo per gratiam vegetatur. et ideo nunc potest bonorum operum fructu secundari: nec aliquid virtutis operari. Zacharie. xij. Brachium eius dexter tenebiscens obscurabit. ¶ Quinta est siccitas temporalis. quia scilicet fortuna temporaliter aliquando siccatur in ymo homine mundana prosperitatem: et aliquando facit eam in alio reuolueri. fortuna enim facit de hominibus sicut natura de arboribus. alios facit per prosperitatem virescere alios autem per paupertatem arcescere. Unde de ipsa potest dici illud Ezechi. xviij. Humiliaui lignum sublime et exaltaui lignum humile: et siccani viride et frondere feci lignum aridum. ¶ Sexta vero siccitas est eternalis et infernalis: et ista est illa qua impij in inferno cremantur: et qua a cunctis bonis naturalibus et temporalibus siccantur. Eccle. xl. Substantie impiorum quasi flumini siccabuntur. Unde Apocalyp. xvi. Serpens angelus effudit phialam suam in eufraten id est in peccatorem. et ipsum ab omni bono defecauit. Esaie. xlix. Desolabitur flumini et siccabitur. Sic igitur patet quomodo sex sunt genera siccitatum. et de siccare sufficit.

Sicut. Cum ista dictio sicut semper denotat similitudinem. conformitatem et equalitatem. Possumus dicere q. fm q. diuersa sunt genera personarum que diuersis rebus assimilantur et conformantur. fm hoc possumus inuenire diuersos sicut. id est diuersa genera similitudinum. ¶ Notemus ergo q. istud aduerbijs sicut designat similitudinem virtuosam et laudabilem. Gloriosam et mirabilem. Utiosam et damnablem. Cediosam et tristabilem.

¶ Prima pertinet ad gratie pfectores. Secunda pertinet ad criminum executores. Tertia pertinet ad glorie possesores. Quarta pertinet ad inferi habitatores. ¶ Dicamus primo aliquid de sicut id est de similitudine pfectorum: quia scilicet viri iusti se debent conformare deo. angelis sanctis et bonis personis alijs et platis. Iuxta illud apostoli. d. j. Cor. vij. Volo enim oēs esse sicut me ipsum. Sicut enim mare pformatur se lune. et solsequiū se pformatur soli: ita q. sicut luna et sol superius mouent et disponuntur. sic mare et solsequiū inferius regunt et regulant. q. generaliter omne inferius appetit esse sicut suū superius. Sic vere nos q. sumus hic inferius in lachrymarum valle. q. ad modum maris fluimus et refluimus. et nunc in eodem statu manemus: et q. more solsequiū solē iustitie christi per spem sequimur: et nos ad ipm p desiderium inclinamus: debemus nostris superioribus p imitationem assimilari. et soli et lune id est deo et sanctis conformare et sicut se habuerunt: sic et nos debemus moraliter et virtualiter ordinare. ¶ Adhuc. ix. Sufficit discipulo q. sit sicut magister eius. quasi dicat. Sicut filius imitatur patrem. discipulus magistrum atq. doctorem. sic homo debet imitari suū creatorem. et quemlibet boni exempli datorē et collatorē. Iuxta illud Ephe. v. Estote imitatores dei sicut filij charissimi. Ut sic de tali conformitate exponat illud q. de angelo dicitur q. apparuit mulieribus. Adhuc. xviij. Erat autem aspectus eius sicut fulgur. vestimenta eius candida sicut nix. Ubi ostendi

tur q. nos debemus esse similes deo et sanctis in quatuor. videlicet. In sensus claritate. In cordis charitate. In morum honestate. In carnis puritate. ¶ Primum pbat splendor limpidus. Aspectus eius. Scdm ardor seruidus. Sicut fulgur. Tertiū pudor mitis. Estimēta. Quartū cādor flondus sicut nix. ¶ Igitur dico q. debemus esse sicut sancti in sensus splendore: quod ostendit cū dicit. Aspectus eius: q. id est q. oculo visus. Iusti enim debent esse sicut lincuius aspectus trācedit parietē: q. s. aspectus discretionis et cognitionis nre. q. penetrare vult ad intimam et profunda. non enim debz esse contentus cognitione istorū exteriorū temporalium. sed vt etiā penetret vult ad profundū spiritualium et eternā. Unde Ezech. j. Similitudo animalium et aspectus corū quasi carbonū ignis ardentium et quasi aspectus lampadarū. Sequit. Statura quoq. erat in rotis et aspectus horribilis: et totū corpus plēnū oculis in circuitu. Ut de tali representatione discretionis dicat illud Adhuc. xviij. Respiciuit facies eius sicut sol. Et istud est contra illos quorū aspectus non est sicut sol per discretionem: quia scilicet magis delectantur aspicere exteriora temporalia q. eternalia. magis sunt discreti in temporalibus q. in spiritualibus. Similes enim sunt noctue cuius aspectus est magis acutior de nocte q. de die. Non sic ergo sed simus siles deo in sensus splendore. ¶ Deinde dico q. debemus esse similes deo et sanctis in cordis ardore. sicut fulgur inquit. fulgur est quid ardentissimum: ita q. quicquid tangit inflamat eturit. Sic nos debemus ita per charitatem esse flammē. q. nos et alios in dei amorem inflammādo videamur esse fulgure. sicut fulgur inquit Adhuc. xliij. Sicut fulgur erit ab oriente et apparet in occidente: sic erit aduentus filij hominis. Iuxta illud Ephe. v. Ambulate in dilectione sicut et christus dilexit vos. Et illud Adhuc. xliij. Dilige proximum tuum sicut teipsum etc. Tamen de fulgure vide supra si est aliquid super. s. Simus igitur deo conformes in cordis seruire. ¶ Denique dico q. esse debemus sibi similes in morum decore. Vestimenta inquit. Per vestimenta enim que tegunt omnia pudenda et pudibunda intelligitur honestas gestus. actus et habitus exteriores: que sicut exteriora quedam indumenta vibus hominum exponuntur et ab ipsis omnia turpia si que in corde latitant occultantur. Sicut cameleon qui in pellis coloribus omnibus rebus circumiacentibus se conformat. Sic et nos debemus in moribus exterioribus omnibus bonis personis et adiacentibus conformari. Vestimenta inquit Adhuc. xviij. Vestimenta eius facta sunt alba sicut nix. Et Senes. xviij. dicitur. Quod ysaac vult sensit vestimentorum Jacob fragrantia dicit. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dñs. In ista autem exteriori purificatione potissime debent apparere quatuor speciales virtutes scilicet. Humilitas in obediendo. Stabilitas in sustinendo. Sublimitas in contemplando. Liberalitas in erogando. Dico q. ibi debet esse obedientia quia scilicet ipse debz conformare voluntatem suam voluntati dei et prelati. et dicere illud Adhuc. xviij. Verū tamen non sicut ego sed sicut tuis. Item dico q. ibi debet esse patientia. Esaie liij. Sicut ouis ad occisionem ductus est. Et Adhuc. x. Ecce ego mitto vos sicut oues in medio lupoꝝ etc. Item ibi debet esse contemplationis eminentia. Unde Esaie liij. Ascendet sicut radix de terra sitienti. Item ibi debz esse compassionis misericordia. Luc. vi. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. Igitur simus deo siles in morum decore. ¶ Insuper dico q. debemus esse deo et sanctis pformes in carnis candore seu pudore: sicut nix inquit. Adhuc. x. Qui est cādidissima castitatis designat

Signum.

in qua nos debemus quantum possumus sanctis hominibus similari. **M**arci. ix. Vestimenta eius facta sunt candida sicut nix. vt sic imitetur illum qui dat nixem sicut lanam: nebulam sicut cinerem &c. Sic igitur patet quomodo sicut denotat conformitatem vel similitudinem quam gerunt perfecti. **S**ecundo dico principaliter. qd sicut quandoq; denotat similitudinem quā habent imperfecti. hoc est dictu peccatores. Et circa hoc breuiter nota qd isti dicunt esse Sicut

Ignis.	furorem crudelitatis.
Aqua.	Algozem tepiditatis.
Cera.	fluorem carnalitatis
Ovis:	ppter Errorem simplicitatis
Locusta.	Ardozem voracitatis.
Vacca.	feruorem fatuitatis.
Umbra.	Horrorem obscuritatis.

Dico primo qd peccatores sunt sicut ignis qui comburit siluā. hoc est propter crudelitatem. Ideo ps. Sicut ignis qui comburit siluam et sicut flāma comburens montes. Item sunt sicut aqua per tepiditatem. ps. Sicut aqua effusus sum: et dispersa sunt omnia ossa mea. Item sunt sicut cera que fluit per carnalitatem. vnde ps. Sicut cera que fluit auferetur: super cecidit ignis et non viderunt solem. Item sunt sicut ovis per simplicitatem. ps. Errauit sicut ovis que perijt. Item sunt sicut locusta per voracitatem. ps. Excussus sum sicut locusta &c. Item sunt sicut vacca ppter fatuitatē. **O**sec. iij. Sicut vacca lasciuens &c. Item sunt sicut umbra per obscuritatem vel etiam per debilitatem et instabilitatem. vnde in. ps. Sicut umbra cum declinat ablatus sum. **I**stud igitur sicut denotat similitudines quā gerunt imperfecti. **T**ertio dico principaliter quod sicut denotat similitudinem quam gerunt beati: et sic dico quod beati sunt sicut.

Sol.	Splendorem inobfuscabilem
Angelus.	ppter. Vigorem in defectibilem.
Deus.	Honorem inestimabilem.

Isti enim habent eternum splendorem. **M**athei. xij. fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. Item isti habent eternum vigorem: quia scs sunt sicut angeli immortales. **M**arci. xij. In regno illo non nubet neq; nubentur. sed sicut angeli dei sunt. Item habent supernum honorem: quia scs sicut isti homines sunt sic et ipse deus est homo. vnde. j. **J**ohā. iij. fiduciam habeamus in die iudicii: quia sicut ipse est & nos sumus. Et sic dico qd sicut denotat similitudinem quā gerunt beati. **Q**uarto dico qd sicut denotat conformitates quā gerunt damnati: et sic dico quod isti sunt Sicut fulgur igne inflāmati. Sicut oues lupis deuorati. Sicut greges valde dissipati. Sunt dico sicut fulgur quod semper inflāmat. **L**u. x. Videbam sathanam sicut fulgur de celo cadentem. Item sunt sicut oues que a lupis deuorantur. ps. Sicut oues in inferno positi sunt: mors depascet eos. Item sunt sicut tigris que valde dissipat. **M**athei. ix. Erant vorati et iacentes sicut oues non habentes pastorem. **H**oc igitur de Sicut sufficit. vide de quasi de se cundū. de velut. de vt. de tanq; & ifra de similitudine &c.

Signare. **S**ignum. Cum signum dicitur catur omne illud quod est alicuius rei future vel occulte significatiuū. **P**ossumus dicere quod quilibet virtus potest aliqua liter dici signum. Signat enim signum quod gratia latet interius: et quod gloria venit finaliter & posterius. **A**itrus enim signum est gratie: et gratia est arra future glorie. **D**eus enim signat suos gratijs & virtutibus vt esse sui ab omnibus cognoscantur et ne ab alijs scs a demonibus infestentur. **I**am sicut verillū regum antedomus ponitur in signū qd ipsa est saluagardia & protectione regis. Sic deus signa diuersarum virtutum in suis ponit ad ostendendum quod ipso suos reputat et sui tuitione reponit. **B**reuiter igitur notabo quā in bono quam in malo significatio inuenio primo scs Signum.

Redemptionis.
Defensionis.
Perfectionis.
Infectionis.
Damnationis.
Saluationis

Signum redē prionis est xpi incarnatio. de quo **E**saie. v. Venabit dominus signum in nationes. Signum perfectionis est virtutum decoratio. De quo **E**cclēstici. xlv. Corona aurea super mitram eius expressa signo sanctitatis: gloria honoris et opus fortitudinis. Signum infectionis est culparum maculatio: quia scilicet peccata sunt quedam signa quibus dyabolus ita signat homines qd facilliter ab alijs cognoscuntur. De quo **E**zechielis. xvj. In cunctis plateis ad omne caput vie signa edificasti signa prostitutionis tue. & loquitur anime peccatrici. Signum damnationis est tormentorum flagellatio. De quo **T**renorum. iij. Posuit me quasi signum ad sagittam. Signum saluationis est premiorū cumulatio. De quo **A**pocalypsis. xij. Signum magnū apparuit in celo. mulier amicta sole & luna sub pedib; eius et in capite eius corona stellarū duodecim. **M**ulier enim ista est anima beata. que sole idest immortalitate claritate tegitur. & que lunam idest inflexibiles mortalitatem calcatur. et que duodecim stellis idest duodecim celi gaudijs coronatur. **I**stis igitur duobus omnis dicamus aliquid de quatuor generibus primorum signorum. **D**icamus igitur primo aliquid de signo incarnationis christi. **C**hristi enim incarnatio fuit vnus valde mirabile signum. nullus enim potuit ipsum facere nisi deus. **I**uxta illud **J**ohannis. iij. Nemo potest hec signa facere que tu facis nisi deus fuerit cum eo. **U**nde possumus notare. qd in christi incarnatione fuerunt quatuor notabilia signa. quia scilicet

Stabilitas.	fuit	Immutata
Virginitas.		Impugnata
Seueritas.		Temperata
Sublimitas.		Inclinata

Dico qd fuit immutata dei stabilitas. quodam enim modo fuit immutatus ille qui est immutabilis & eternus quādo de immortalis factus est mortalis. Et istud est illud signum quod fecit **M**oyses coram pharaone quando virgam suam proiecit in terram et mutata est in draconem. sicut dicitur **E**xodi. v. Quia vere moyses idest deus pater volens coram pharaone. idest coram humano genere sicut ioculator mirabilis facere signa sua. virgam suam. idest filium suum benedictum qui virga est virtutis dei. proiecit in terram idest in beatas virginem vbi per carnis assumptionem in serpentem idest in similitudinem carnis peccati fuit mutatus et in hoies transformatus. fuit igitur immutata dei stabilitas. **D**einde dico qd fuit mirabile signū: qd fuit impugnata tamis & ginitas. & sic figurata fuit in & ga **A**aron qd sicca floruit flores et fructus produxit. sicut dicit **N**umeri. xvij. Unde ibidem dicitur. **R**efere virgam **A**aron in tabernaculum testimonij vt seruetur in signū. **A**irga enim ista de radice yesse idest beata virgo que quies sicca sine carnalitatis humore semper fuerit per virginitatem florem tamen et fructum. idest ipsum dei filium produxit: quantum ad humanitatem. Et de isto signo dicitur illud predictum **E**saie. vij. Dabit dominus ipse vobis signum. **E**cce virgo concipiet &c. vt de beatavirgine dicat humanum genus illud **D**euteronomij. xxij. **H**ec sunt signa virginis filie mee. fuit igitur impregnata matris virginis. **D**enique tertium signum fuit qd ibi fuit temperata dei seueritas. & sic fuit figuratum in assuero. qui ita erat rigidus & austerus qd nullus sub pena mortis erat ausus ingredi ad ipsum nisi vocatus. nisi forte virgam aureā quam tenebat in signū clemētie tenderet. Et ideo dicit qd regina **B**ethel isti regi placuit & virgam aureā p signo clemētie sibi

tie sibi tetēdit. et sic dicta regina beffer reconciliationē
populi sui qui ad mortē adiudicati fuerāt. pro qua ad
regem intrauerat impetrauit. sicut dicitur *Beffer. iij.*
et *vij.* Sic vere charissimū cum tanta esset regis assueri
idest dei patris seueritas q̄ totū populum morti infer
ni adiudicauerat q̄ nullus intrare ad euz poterat. nisi
primovirgā suā idest filiū suū benedictū pro signo re
conciliationis extenderet in hūc mundū ad tandē reg
ginam beffer idest ad beatam virginē in signū clemen
tie fuit per incarnationem extēta. et sic populo. i. hu
mano generi venia est obtenta et tota seueritas obtem
perata. Iuxta illud *Gen. ix.* Arcū meū ponam in nubi
bus. idest filiū meū ponam in marie paris visceribus
et erit signū federis inter me et terram. Est igitur tem
perata dei seueritas. ¶ Insuper quartū signū fuit. q̄
ibi fuit inclinata celi sublimitas. Magnū enim signū
et mirabile esset. si celi ad terrā descenderet. *Esa. lxiij.*
Utinā dirūperes celos et descenderes. Istud signū fuit
bene figuratū *De Ezechia. iij.* *Reg. xij.* Cum enim si
bi infirmanti sanitas promitteretur. pro signo sue futu
re sanitatis sol reuersus est decem lineis in horologio
achaz. Ita q̄ tunc fuit dicitur *Eccli. xlvj.* facta estyna
dies quasi duoz: q̄v̄t dicit *Eccli. xlvij.* Retro rediit sol
vt adderet vitā regi. *Reg. xij.* iste est humanū genus q̄ su
per alias creaturas mundi regnat. q̄ igitur sanitas re
demptionis fuerat humano generi per pphetas p̄mis
sa. hinc est q̄ p̄ signo sue sanitatis perficiende. sol idest
dei filius in horologio corporis virginis vsq̄ ad hu
militates incarnationis retrocessit. et hoc per. x. lineas
idest vsq̄ ad decimū ordinem qui de hominibus consti
tuit nouē scilicet angeloz ordinibus p̄termissis. An
de de isto signo humilitatis potest dici illud *Luce. ij.*
Et hoc vobis signū. inuenietis infantem pannis inuo
lutum positum in presepio. Et sic potest humana na
tura dicere illud *Danielis. iij.* Signa et mirabilia fecit
apud me deus excelsus. placuit mihi predicare si
gna eius: quia magna sunt. et mirabilia eius: q̄ fortia.
Et ideo de istis multiplicib⁹ signis potest exponi illud
Luce. xxi. Erunt signa in sole et luna et stellis. In sole em̄
idest in filiū diuinitate. In luna. idest in matris virgini
tate. In stellis. idest in iustoz cōmunitate. fuerūt tūc
temporis multa signa. q̄ scilicet sicut dicit *Actū. h.* p̄
apostolos multa signa et prodigia fiebāt in hierusalē.
Et aduerte q̄ ista auctoritas crūt signa. tria signa que
fecit deus hominibus videt includere scilicet Signum
Amoris. Terroris. Stuporis. ¶ Signū amoris est de
lectabile. sicut osculū dilecto impensum. Signū terror
is est formidabile sicut paribulum latroni ostensum.
Signum stuporis est admirabile sicut miraculū de no
uo factum. Et istud triplex signū legis ostendisse deus
quando ad ostendendū amorē de isto fecit signū in
sole. *Iosue. x.* quando sol stetit in medio celi et non festi
nauit occumbere spacio viuis dici. vt populus israel se
vindicaret de suis inimicis. ad incutendū terrorem. si
cut faciet in die iudiciū vel in aduentu. sicut dicit *Joelis. ij.*
Sol conuertet in tenebras. vnde *Matth. xxij.* Post
tribulationem dierum illoz obscurabitur sol. Et *Apo
calyp. vi.* vbi dicit q̄ sol factus est niger sicut saccus ci
licinus. Sed ad inducendū stuporem fuit signū quan
do sol reuersus est in decem lineis per gradus quos ascē
derat in horologio achaz. *iiij.* *Regū. x.* Et ideo *Gene.
i.* Cūq̄ dominus fecisset duo luminaria dixit q̄ essent
in signa. Certe beatavirgo comparatur soli ap̄issime:
quia sicut sol materialis ceteras stellas et planetas ex
cedit in quatuor. vel et tra quatuor: quia scilicet sol est
maioris
Splendoris in claritate.
feruoris in caliditate.
Caloris in fecunditate.
Dulcoris in suauitate.
Sic beatavirgo comparat soli in claritate. patet q̄ ha
buit inter omnes gratiam dei. non solum sicut et ceteri
sadem. Immo experimentalē cognitionem. nam ipsa

sciuit se sine virili semine concepisse. sine dolore peperisse
et multa alia. Idco dicamus q̄ beata virgo fuit cla
rior in cognitione. fuit etiam feruentior in dilectione.
fuit etiam fecundior in operatione. fuit etiam dulcior
in eruditione. Unde in ipsa sola fides in passione re
mansit. *Luce. ij.* Maria autem conseruabat omnia ver
ba hec in corde suo et. ¶ Nota sex conditiones quas
beata virgo seruauit. videlicet viuendo innocenter.
Inquiritendo sapienter. Conferendo libenter. Admo
rando frequenter. Obediendo humiliter. Continuan
do perseveranter. Habuit puritatem incorruptionis:
quia virgo. Sedulitatem inquisitionis. Quomodo fiet
istud. Trinitatem collationis. Conferens in corde suo.
Assiduitatem rememorationis. Conseruabat omnia
verba hec. Humilitatem obeditionis. Ecce ancilla do
mini. firmitatem continuationis. Actū. j. Ibi omnes
erant unanimiter perseverantes in oratione cum mulie
ribus et Maria matre iesu. ¶ Item ipsa fuit seruen
tior in dilectione. patet in passione filij sui domini no
stri. nec mirus si vnicū filiū diligebat summe. ¶ Item
ipsa fuit fecundior in operatione. vnde beatus Amb.
in libro. ij. de virginitate dicit. Quid nobilius dei ma
tre que omnū regum nobilissimū genuit deum: quid
splendidius est ea. quam splendor elegit: quid castius
est ea que corpus sine corporis. contagione generauit:
vt de ceteris virtutib⁹ taceā. virgo erat nō solū corpe. sed
etiam mente. corde humilis. verbis grauis. animo pu
dens. loquendi parciōr. legendi studiosior. non in nu
mero diuitiarū. sed in precepto pauperum p̄m̄/repō
nens. Intenta operi veracunda sermo arbitrium ha
bens non homines sed deū querere. nullū ledere. omni
bus beneuolle. maioribus cōsurgere. rationē sequi. vir
tutē amare. Quando ista fastidiuit humilē: quando
deseruit debilē. quando vitauit inopē: nihil est in ocu
lis totius. nihil est in verbis p̄car. nihil in actiue recun
dum. non gestu sanctior. non incessu solutior. non vox
speculior. vt ipsa species corporis simulatius fuerit
mentis. figura probitatis. talē hanc euāgelista demō
strauit. talē angelus reperit. talē spiritu sanctus ele
git. que p̄igna fuit ex qua filius dei nasceretur. ¶ Item
ista fuit suauior in eruditione. Beatus Bernard. in
quodā sermōe dicit. Ille solus fileat o beata virgo Ma
ria laudes tuas. qui te fideliter inuocatas sentierit vnq̄
in suis necessitatibus defuisse. et quid mirum si inuo
cata adest que etiam non vocata p̄sto adest. ¶ Item
in alio sermone. Maria omnibus omnia facta est. sa
pientibus et insipientibus copiosissimā charitate debi
trices se fecit omnibus misericordie sacculū aperuit. vt de
plenitudine ipsius accipiant viueri. captiuos redem
ptionem. egeri curationem: tristis. consolationem:
peccatorum veniam. iustus gratiam. angelus leticiam. de
inde tota trinitas gloriam. Dictum est igitur de si
gno nostre redemptionis. scilicet de dei filio incarna
to. ¶ Secundo principaliter dicendum est de signo
nostre defensionis. scilicet de signo crucis. Crux em̄
signum significat dominicam passionem. nostrā per
signū saluationem. hostiū exterminationem. paradisi
apertionē. Et sic breuiter notabo quod crux est Signū
Amoris.
Caloris.
Terroris.
Honoris.
Decoris.
Defensionis.
¶ Est dico
crux signū
amoris. Si
cut em̄ co
lor rubēs si
gnificat ca
lidam et feruidā complexionem. Sic vere crux xpi san
guine rubefacta signū summi amoris et feruidi fuit. fa
cta. vt sic ab ipsa cruce dicat illud Cantico. viij. Pone
me vt signaculum super cor tuū. ¶ Item dico q̄ est si
gnum valoris. et sic figuratur per serpentem enū pro si
gno in palo eleuato. quē aspicientes a serpenti mōsi
bus sanabantur. *Numeri. xxi.* fac serpentem enū et
pone eū pro signo et. Quia scilicet si signū crucis et ter
pentis. i. xpi in eo pendens aspēris. ab alijs serpen

Similitudo.

tibus scilicet a demonibus saluus eris. Ipse enim crucifixus fuit signum. quia positus est in ruinam et resurrectionem multorum et in signum cui contradicetur. Luc. ij. **I**tem dico quod crux est signum terroris. Signum enim et vexillum magni ducis. terror est ipsis inimicis. signum enim saluagardie regis solent homines timere. et ne contra faciant precauere. Sic vere signum crucis ab hostibus infernalibus timetur. et ubi in corde deuoto et in conuersatione sancta signum illud viderint. statim retrocedere compelluntur. unde etiam dyabolus de iudeo qui signum crucis fecerat inuenisse se dixit vas vacuum. sed signatum. sicut dicitur in uita patris. Et ideo in ps. dicitur Timebunt qui habitant terminos terre a signis tuis. vt et nos dicamus. Ecce signum domini. fugite partes aduersas: quia hoc signum crucis erit in celo et dominus ad iudicandum uenerit. **I**tem dico quod crux est signum honoris. illi enim qui portant signa et arma regis sibi reputant ad honorem. Sic vere illi qui istud crucis uerillum portant in corpore et in opere et in corde. vt sic crux dicatur expressa signis sanctitatis. gloria honoris et opus fortitudinis. **I**tem dico quod est signum decoris quia certe istud signum totum decorat conuersationes fidelium. quando ipsum in seipso per bona opera reputant. ps. Signatum est super nos lumen. tui domine. **I**tem dico quod crux est signum defensionis. per istam enim ab hostibus defendimur. et a periculis mortis eterne preseruamur. Iuxta illud Ezech. ij. Signa thau super frontem uirorum gementium et dolentium etc. Et dicitur ibidem quod omnes illi qui signati fuerunt. a morte preseruati fuerunt. omnes autem alij perierunt. Thau autem littera est que signum crucis representat. Quia per certo qui istud signum in fronte. i. in interiori et exteriori conuersatione habuerit a mortis eterne periculo tutus erit. Sic ergo dictus est de signo defensionis. s. de cruce. **T**ertio principaliter dico de signis perfectionis. Et sic dico quod per signa possunt intelligi gratie et uirtutes. quibus uiri iusti sicut peregrini tendentes ad celestem gloriam sunt signati. Peregrini enim portant signa sanctorum uiri deuoti iudicantur. et ad suum hospitium reuerti merito estimantur. Pauperes etiam portant signum reueri recipiuntur in conuiuium et oues proprie a pastore signate in domiciliu introducuntur. Sic per certo charissimi illi qui signa uirtutis secus portant. de peregrinatione huius mundi ad celi patriam properant. et ad summum regis conuiuium sine refectione intrant. Igitur angelus qui habebat signum dei legitur dixisse. Apoca. vij. Signemus seruos dei nostri in frontibus eorum. Ut cuilibet uirtutibus signato dicatur illud Ezech. xviij. Tu signaculum similitudinis. plenus scientia. perfectus decore etc. Et potes hic ponere quomodo equi boni: species et moneta: certo signo cognoscuntur. Et applica similiter. quomodo iusti certis signis celestibus comparantur. Et nota de septe sigillis alio loco. Et aduerte diuersa diuersis causis solent signari. Signatur enim

Littera vt expediatur.

Archa ne aperiatur.

Locus vt inueniatur.

Res vt cognoscatur.

Adhucatur aut bona dicatur.

Domus ne plus inuadatur.

Istis signis pculdubio charissimi signat deus signis uirtutum uiros sanctos etc. Uide in sermone. Audiuimus signatos ubi de sigillis septe et de signatione uirtutum inuenies ad plenum pone totum hic. Istud est dictum de signo perfectionis. **Q**uarto principaliter dico quod in scriptura inuenis signum corruptionis. corruptionis vel infectionis. Iboies enim et porci leprosi cognoscunt per certa signa: sic per certo peccatores et infecti. et corrupti per certa indicia cognoscunt. Unde nota quod peccator cognoscitur per signum

Superbie et pompositatis.

Luxurie et carnalitatatis.

Adulcie et fallacitatis.

Auaricie et cupiditatis.

Dico ergo quod sunt quedam signa superborum. et ista sunt eleuatio oculorum. curiositas uelimentorum. iactantia et uox et cetera similia. De hoc Ihesus. xlij. Tu scis quod abhominer signum superbie quod est super caput meum. Supbia enim signo leonis comparatur in cuius constellatione nati. iracundi et superbi efficiuntur. **E**t enim signum ignis et diurnum quod est de prima triplicitate. quod scilicet superbia homines facit uanos. igneos et crudeles. primam triplicitatem. id est prima loca diligentes et diem manifestationis suorum laudabilium operum appetentes. **I**tem est signum immundorum: quia per certo luxuriosi cognoscuntur per plura signa mala. Luxuria enim signum est signo capricorni quod homines facit turpes. et per se in immundis delectantes. Est enim signum terrenum et nocturnum. in quo dominatur saturnus. Sic vere luxuria homines turpes et infames facit. ipsosque ad delectationem immunditiarum. allicit et nocturnum signum dicitur. eo quod in obscuro et in occulto opera sua facit. Et de isto signo luxurie dicitur. Apocalypsis xlij. Quod bestia que ascendit de abyssu. faciebat signa ita ut ignem faceret de celo descendere. Bestia enim id est bestialitas luxurie que de abyssu: id est de infatigabilitate carnis ascendit ignem malorum desideriorum in hominibus accendit. et tunc plura mala signa exterius ostendit. unde luxuriosis personis dicitur illud Ezech. xvi. predictum. fecisti tibi prostibulum in cunctis plateis et ad omne caput uie. id est publice. Quia scilicet mali ornatus. dissoluti gressus. et inhonesti affatus. ac immundi aspectus que a mulieribus in publico fiunt. signa luxurie sunt manifesta. Equo enim qui est vendendus pontur certum signum super caput. sic istis etc. **I**tem dico quod est signum proditorum hominum. et istud est signum hypocrisis et fallacis amicitie. Signum enim quandoque est falsum quod non suum representat significatum: unde latrones quandoque ponunt signa publica in uis periculosis. vt homines istis signis inducti et decepti ad periculum trahantur. Sic dyabolus ponit falsa signa hypocrisis. in malis hominibus et proditoribus. vt per eos leuius transeuntes per mundum ad inferni periculum trahantur. De quibus Mathei. xxij. Surgent pseudo christi et pseudo prophete. et dabunt signa et multos seducunt. Istud signum simile est signo scorpionis: quia scorpio facie lambit et cauda pungit. Sic proditor osculando blanditur. et tamen blandiendo decipit atque ledit. Mathei. xxvj. Traditor autem dedit eis signum dicens. quemcumque osculatus fuero ipse est tenere eum. **I**tem est signum avarorum. et istud est signum cayn. qui interpretatur possessio scilicet tremor capitis. quia scilicet solent continue formidari. de talibus igitur malis signis uide infra de inuentionibus septe sigilloz. et hec igitur sufficiant quo ad presens.

Silentium. silere. Nota quod silere accipitur pro tacere. accipitur pro quiescere. accipitur pro cessare. accipitur pro non audere. Pro tacere sumitur. Mathei. i. Adhabeorum. vij. Siluit terra iuda per paucos dies. Pro quiescere sumitur. Job. ij. Nunc enim dormiens silerem et somno meo requiescerem. Pro cessare sumitur. Ezechiel. xxi. ubi dicitur. Adhucro domini ingredi in uaginam tuam et refragare et file. Pro non audere sumitur. Mathei. i. ubi de Alexandro dicitur. Quod ipse obtinuit spolia gentium. et siluit terra in conspectu eius. Non prosequor. quia ista de taciturnitate dices. et quere in loco suo.

Similitudo. Nota quod in scriptura inuenitur multiplex similitudo. scilicet. Quedam mirabilis et stupenda. Quedam laudabilis et habenda. Quedam dampnabilis et cauenda. Prima est similitudo christi incarnati. Secunda est similitudo iusti reparati. Tertia est similitudo impij dampnati. Primo modo fuit christus mortalibus assimilatus. Et sicut dicitur philippen. ij. Ipse fuit in similitudinem hominum

hominū factus et habitu inuentus vt homo. Secūdo modo iustus semper est melioribus conformatus. *Lu. xij.* Et vos similes hominibus expectatibus domino suum quando reuertatur a nuptijs. Tertio modo impius semper est deterioribus comparatus. Quia sicut in *Psal.* hominū uariis similis factus est. Et de ista igitur triplici similitudine aliquid est per ordines dicendum. ¶ Dicamus ergo primo qd est similitudo mirabilis et glorioſa. et ista est illa qua deus similis factus est hominibus per carnis assumptionē et per mortalem conditionem et complexionem. Sol enim videtur aliquando eclipsari. et obscurari ad similitudinem lune quā in veritate nec eclipsetur nec mutetur. hoc enim facit umbra et interpositio lune que quandoq; visum solis impedit quando sibi in nouilunio se coniungit. Sic vere ipse sol dei filius ad lune. idest ad mortalem inflexibilis nature similitudinē obscuratus fuit quando ipse lune idest mortali et carnali nature extitit vnitus et coniunctus quamuis in reueritate nunq̃ in se fuerit immutatus. Iuxta illud *Malach. ij.* Ego dominus qui non mutor. vnde de ista similitudine dicitur *Roma. viij.* qd deus filium suum misit in mundū in similitudinē carnis peccati. Radius enim transiens per vitrum. vitri colorem et similitudinem secum portat. et tamen vitrum non violat neq; cassat. Sic vere cum christus per carnem virginis transiuit ipsam non corrupit nec violauit. et tamen carnis similitudinem scilicet corpus quod assumpsit propriū secus traxit. Unde iste videtur posse dicere illud quod samson *Judic. xvj.* Si ligatus fuero nouis funibus que nunq̃ fuerunt in opere infirmus ero et aliorum hominū similis. Noui enim funes fuerunt viscera virginis glorioſe quorum amor samsonem dei filium traxit et ligauit que in opere carnali nunq̃ fuerunt inquantum illam per carnis copulam nullus hominū maculauit. Iſtis igitur ligatus infirmus factus et carnem assumendo. et similis alijs hominibus humanitus conuersando. d. illud *Sap. vij.* Sum quidē et ego mortalis homo sicut hominibus. Ubi aduerte qd iste similis est hominibus. s. q̃tū ad nature veritatem. ¶ Propriam diuinitatem. ¶ Corporis qualitatem. ¶ Intimam charitatem. ¶ Primum probat realis quidditas. sum quidē. Secundum probat nominis dignitas. Ego. Tertium probat carnis raritas. Mortalis homo. Quartus probat communis paritas. Similis hominibus. ¶ Dico qd deus est similis nobis q̃tū ad nature veritatem. Veram em̃ carnē habuit et non fictā. sicut dixerūt heretici. qd ostendit cū dicitur. Sum quidem. Unde cū discipuli turbarentur de xpo. d. quia fantasma est ipse rñdit. habete fiduciā qd ego sum. q. d. nō sum fantasma. inimoverū vt sic dicitur illud *Esa. xliij.* Et tu vulnēratus es sicut et nos. nostri similes effectus es. Et illud *Ero. iij.* Erat similis carni relique. ¶ Deinde dico qd nobis est similis quantū ad propriam diuinitatem. Ego inquit. quod est prime persone. signans illum qui dicit ego sum primus et nouissimus. *Esa. xliij.* Quia. s. locus habet similitudinē cū animarationali quantū ad intellectus memoriam et voluntarē. d. illud *Gene. ij.* faciamus hominē ad imaginē et similitudinem nostram. ¶ Deniq; dico qd est nobis similis quantū ad corporis qualitatem: quia. s. ipse fuit mortalis homo. Unde *Philip. ij.* dicitur qd in similitudinem hominū factus est. et habitu inuentus vt hō humiliavit semetip̃m factus obediens vsq; ad mortē. ¶ Insuper fuit nobis sicut quantū ad mutuā charitatē. Similis inquit hoibus. Similitudo em̃ significat amorē: q. s. similitudo mater est amicitie. xps autē hoibus se charitative assimilauit. et omnī salutem appetens se diuersis diuersimodo conformauit. vnde et aliquando cum apostolis orabat aliquando cum peccatoribus manducabat. vt de

ipso dicamus illud *Jaco. v.* Helyas homo erat similis nobis. Et ideo finaliter propter istā quadruplicē similitudinē quā ad humanū genus habuit. sancti in gloria summe gaudebūt. quādo deū sibi similes videbunt. Iuxta illud. *j. Joban. iij.* Scimus quoniā cū apparuerit similes ei erimus. Ista est igitur similitudo mirabilis et glorioſa. ¶ Verū tamen adhuc possumus dicere qd iste fm diuersas cōditiones. ad diuersas refertur assimilationes. Unde iste dicitur similis hominī q̃tū ad incarnationem. Hōi quantū ad passionē. Aconi q̃tū ad resurrectionē. Aui scilicet aquile quantū ad ascensionē. ¶ Iste figuratur in similitudine quam vidit *Ezechiel* qui vidit vnū animal quod erat simile in quatuor suis partibus quatuor dictis animalibus et. Unde ipse de seipso potest dicere illud ps. Similis factus sum pellicano solitudinis. factus sum sicut passer solitarius in recto. Ista fuit de pellicano qui seculnerat pro viuificatione pulloꝝ et. Ista est ergo similitudo mirabilis et glorioſa. ¶ Secundo dico qd est quedā similitudo laudabilis et virtuosa. et ista est illa qua quilibet debz esse pro posse suo similis scilicet deo et sanctis. Quis enim dicatur illud ps. Non est similis tui in dñs domine. et nō est fm opera tua. nihilominus tamen inquantū est humane conditioni possibile. semper debet homo conari qd deo et sanctis in virtutibus assimiletur. et qd eis in moribus conformetur. Omnia enim appetunt assimilari principio et suo esse. et inde est qd in omni perfecta generatione semper produciuntur simile. sicut de homine generatur homo. de frumento frumentū. de vite vinū. et sic de alijs quibus in imperfecta productione quandoq; dissimile de dissimili oriatur. sicut patet qd pediculus nascitur de homine. et vermis de carne. Sic pculdubio charissimi nos debemus naturaliter appetere assimilari in moribus deorū sanctis. qui fidei et salutis nostre sunt causa. et totius bonitatis principiu et origo. *Gen. j.* faciamus hominē ad similitudinem nostram. Saphyus em̃ quanto est melior. tanto est coloris celestis propinquior et similior. Sic pro certo illi qui sunt in moribus meliores. sunt in colore. idest in cōuersatione celo idest celestibus hominibus similiores. vt sic dicat homo illud *Esa. xliij.* Ascendam in celum super astra celi exaltabo solum meum. similis ero altissimo. Vide eam supra de ascendere. vt et sic figuretur homo in illis similitudinibus. d. quibus *ij. Regum. vij.* qd Salomon sculpsit in tabulis cherubin leones et palmas et similitudinem hominis stantis. Ubi aduerte qd nos debemus deo et sanctis in quatuor cōditionibus assimilari. videlicet. In sciētie splendore limido. Cherubin. In audacie rigore seruido. Leones. In clementie dulcore fluido. Palmas. In constantie vigore solido. Hominis stantis. Igitur simus homines similes viris limpidis et prudentibus. Rigidis et audacibus. fluidis et clementibus. Solidis et constantibus. ¶ Dico qd debemus esse similes viris prudentibus et limpidis. Et istud denotat similitudo cherubin que erat quedam figura vergens ad similitudinem aquile que est avis clarissimivisus. et denotat illos qui in templo ecclesie visum discretionis et prudentie habent clarum ita quod prudenter vident. confiderant et cognoscunt illa que pertinent ad salutem. Deuteronomij. xxvij. Adducet dominus super te gentem in similitudinem aquile volantis. Ut sic figurentur tales in illis similitudinibus animalium que vidit *Ezechiel*. vbi erat similitudo aquile et similitudo animalium et aspectus quasi carbonum ignis ardentium et quasi aspectus lampadarum. Sicut dicitur *Ezechiel. j.* Quia pro certo charissimi iter sancta animalia. idest inter sanctos viros illi sunt precipue ammirandi. qui sunt similes aquile clarevidenti per splendorem sapientie. Carboni ardenti per fauorē amicitie. lampadi splēdenti per fulgorem honeste apparentie. Et istud etiam signat ista interpretatio nominis cherubin. q. s. cherubin fm *Iheron.* interpretat sciētie plenitudo. Et ideo

Simpler.

de similitudine talis potest dici illud. j. Parat. xxvij. Dedit eis aurum multum et ipso fieret similitudo quae drige cherubin. et Ezech. xxvij. dicitur. Tu signaculus similitudinis plenus sapientia et perfectus decore. Sequitur. Tu cherubin extensus et protegens. Unde si vis de cherub. Simus igitur similes ut dictum est viris prudentibus et prouidis. Simus etiam similes viris audacibus et rigidis. Leones inquit. quia scilicet ad modum leonum debemus esse audaces ad omne opus bonum agendum. sicut dicitur puer. xxx. Leo fortissimus bestiarum ad nullius pauebit occursum. Ista potissime pertinet ad platos. qui debent esse rigidi et seui in iustitia persequenda. Ista etiam apparuerunt in martyribus qui audaces res leone tyrannis intrepide resisterunt. Leones inquit. ut sic de quolibet tali dicatur illud. j. Mach. ij. Similis factus est leo in opibus suis. vide. de leone. et assimilari virum iustum quibus volueris conditionibus. Leones inquit. Simus insuper similes viris clementibus et fluidis. palmas inquit. Palma enim que fructus dulces dactylorum producit. propter quod ab elephantibus frequentatur. viros misericordes designat. qui portant fructum dulcem misericordie et operum pietatis. quo. s. elephantibus. i. pauperes nutriunt qui ipsos frequentant et circueunt. Unde de assimilatione viros pioz et clementium dicitur Luce. x. ubi dicitur petrus quis videret primus illi sauciato. et refudit legisperitus. qui ille qui misericordiam fecerat in illo. Ipse vero dixit ei. vade et tu fac sicut. Palmas inquit. ut sic dicat quilibet pauperum illud Cant. iij. Ascendam in palmam et apprehendam fructus eius. vide. de palma. et compara virum piissimum etiam in alijs conditionibus palme. Similes ergo simus viris clementibus et fluidis. Denique simus similes viris constantibus et solidis. Et similitudinem inquit hominis stantis. Stare enim constantiam signat et firmitatem. sicut cadere designat inconstantiam et infirmitatem. Quod procul dubio nos debemus esse similes sanctis viris qui in fide et in moribus fuerunt stabiles et manentes. ut sint similes non stellis erraticis. immo fixis quae. s. herent perpetuo firmamento. Iuxta illud. j. Cor. x. Qui stat videat ne cadat. Similitudinem inquit hominis stantis. unde Luce. xij. Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum. Unde infra de stare. Et sic igitur dico quod nos debemus esse similes viris constantibus. clementibus audacibus et prudentibus. Quod est procul dubio sunt hodie contra multos qui magis volunt et student esse similes malis personis quam bonis viris. impijs quam honestis. unde procul dubio charissimi isti non sunt cherubin sicut seu aquile sed noctue. non leonibus sed leporibus. non palme sed spine. non homini stanti. sed potius homini corruenti. Isti enim non habent morem aquile visum. sed potius morem noctue oculorum coram cecitate. Isti etiam morem leonis non sunt audaces. sed morem leporum sunt fugaces. Isti in super morem palme non sunt hominum elemosynas nutritivi sed morem spine sunt corporum rapinis et extractionibus pungitivi. Isti nihilominus morem hominis stantis non sunt in bono perseverantes. sed potius morem ruentis hominis ab omni bono opere desistentes. Et ideo breuiter de istis potest dici illud Luce. vij. Quod similes sunt pueris sedentibus in foro: quia scilicet puer. nec est sagax nec est audax. nec est elemosynam fluidus nec est per constantiam solidus. Non habemus igitur similitudinem sicut isti pueri qui non sunt per constantiam solidi. Non sic charissimi. sed habemus bonam similitudinem et non malam. quia sicut dictum est quedam est similitudo laudabilis et virtuosa. De hoc autem quod homo libenter assimilatur illi cui associatur vide infra de societate. Tertio dico quod est quedam similitudo vitiosa et damnabilis. et ista est illa qua mali alijs malis libenter assimilantur. Quia sicut cera mutat dispositionem suam et figuram suam ad dispositionem sigilli cui imprimitur. et sigillo similis efficitur. Sic vere homo aliorum moribus se assimilatur. et sic quando eis per societatem adiungitur ipsorum malis impressio moribus et conditionibus se conformatur. Iuxta illud Pro-

uerbioz. xij. Amicus stultorum similis efficitur. Possis igitur notare quod mali libenter se conformant viris. Impijs et crudelibus. Immundis et carnalibus. Auaris et tenacibus. Hypocritis et fallacibus. Superbis et inanibus. Vascis et ludentibus. Obstinatis et scipias indurantibus. Habent igitur isti similitudinem crudelium unde isti sunt figurati in illa horribili bestia. de qua fit mentio Apocalyp. xij. de qua ibidem dicitur quod similis erat pardus. Pardus enim est animal crudele ad sanguinem preceps valde. Item gerunt similitudinem carnalium. Unde isti sunt similes bestiis que naturaliter sunt inimici dei. Ecclesiastes. ij. Dixi de filiis hominum ut probaret eos deus et ostenderet eos similes esse bestiis. Unde de luxuriosis dicitur Iheremie. xij. In prophetis habui salem vidi similitudinem adulterantium. Item gerunt similitudinem tenacium. Et sic sunt similes visis qui cibos suos nulli vult libenter dimittere. sic nec avarus bona sua. Unde Dani. vij. Ecce bestia alia similis visis in parte. Item iste gerunt similitudinem fallacis hypocritarum. De quibus Math. xij. Ne vobis hypocrite qui similes estis sepulchris dealbatis. Item gerunt similitudinem inanum de quibus psal. Homo vanitatis similis factus est. Item gerunt similitudinem ludentium: quia scilicet isti nihil aliud querunt quam in ludis et spaciamentis occupari. Math. xj. Similis factus est pueris ludentibus in foro. Item gerunt similitudinem scipios indurantium. Unde Job. xxxvij. In similitudinem lapidis indurantur aque. Hoc igitur de similitudine sufficit. Unde. de imagine. de imitari. de sicut. de quasi. et in alijs similibus. et infra vide de societate.

Symon. Unde supra ubi beatitudo in illa auxi-
toritate. Beatus es symon bariona.
et si non sufficit ad iuge que tabula indicat adiungenda.

Simpler. Simplicitas. Cui simpler dicitur
quasi sine plica. Notandum quod simp-
licitas idem est quod innocentie veritas et puritas. Vir
enim innocens et simpler in suis moribus et actibus sem-
per est planus. nunquam per duplicitatem et fallaciam pli-
catus. Plica enim obscuritatem continet et duplicita-
tem habet. Quando enim pannus plicatur. tunc du-
plicatur. et tunc sub plica aliquid occultatur. Sic vere
plica falsitatis et malicie duplicitates importat. et sem-
per aliquid de veritate abscondit in corde interius et oc-
cultat. Sed per certo simpler qui nunquam vitatur tali plica.
semper est planus et apertus. et nunquam absconditus aut
velatus. Iuxta illud estote prudentes sicut serpentes et
simplices sicut columbe. Mat. x. Ubi aduerit quod sim-
plex et innocens habet longitudinem in duratione.
Estote. Simplicitatem in cognitione. Prudentes. Apri-
tudinem in coniunctione. Sicut. Ad istitudinem in co-
ditione. Serpentes. firmitudinem in dilectione. Et.
Rectitudinem in intentione. Simples. Promptitu-
dinem in affectione. Sicut. Pulchritudinem in con-
uersatione. Columbe. Iste enim sunt octo conditiones
viri simplicis. Primo dico quod isti habent duratio-
nis longitudinem. Quia sicut res simplices in natu-
ra sua magis sunt durabiles quam compositae. Sic viri in-
nocentes et simplices magis sunt in moribus perseue-
rantes. quod ostenditur cum dicitur. Estote. Iuxta il-
lud Ecclesiastici. v. Esto firmus in via domini. Unde
Job. ij. Adhuc permales in simplicitate. Elephas enim
est animal simplicissimum. in viuendo diuturnissimum
et in stando fortissimum. Unde de durabilitate talium
dicitur Proverbiorum. ij. Qui enim recti sunt habita-
bunt in terra et simplices permanebunt in ea. Secundo
dico quod isti habent cognitionis simplicitatem.
Iste enim quanto simpliciores. tanto sunt ceteris cla-
riores. patz in corporibus celestibus. et in luce que sim-
plicia

plicia dicuntur eo q̄ de elementis minime p̄ponitur
Sic simplex homo a deo plus illuminatur vera pru-
dentia q̄ illi qui confidit in sua sapientia. Capra em̄
que est animal simplicissimum. visum habet limpi-
dissimum et acutissimum Sic vere simplices visus di-
cretionis habent subtilissimum Et de hoc potest di-
ci illud 2u.ij. Si oculus tuus fuerit simplex totum
corpus tuum luminosum erit et hoc ostenditur cū di-
citur prudentes. De quo Math. xxi. Prudentes vir-
gines aptauerunt lampades suas. ¶ Tercio dico q̄
isti habet cōiunctionis aptitudinem. De natura em̄
simplicis est faciliter credere et se libenter alijs con-
formare. Ites enim que sunt puriores et simpliciores
sunt naturaliter cōuertibiles p̄ in aqua pluuiali
Etiam ouis que est animal simplex faciliter sequitur
precessores Sic isti. quod ostendit cum dicitur Sicut.
quia isti faciliter sunt sicut alij per imitationem vt
dictum est. Unde Philip. ij. Sitis sine querela sicut
simplices filij dei. ¶ Quarto dico q̄ isti habent cōdi-
tionis multitudinem. Adite em̄ plane. dulciter et sua-
uiter cōuersantur. et quod ostenditur cum dicitur. Ser-
pentes Quia. s. serpentes non currendo nec saltando
sed suauiter collabendo incedunt Unde proverbio.
xj. Iustitia simplicis dirigit viam eius Concorde de
serpente sicut supra. ¶ Quinto dico q̄ isti habent di-
lectionis firmitudinem Simples enim veracissime
et tenacissime diligunt quicquid amant quod ostendi-
tur cum dicitur. Et quod est coniunctio copulatiua
vnde Actu. ij. Sumebant cibum cum exultatiōe et sim-
plicitate. ¶ Sexto dico q̄ isti habent intentionis re-
ctitudinem quod ostenditur cum dicitur simplices. i.
sine plica. quia. s. res recta sine plicatione nullam ha-
bet plicam. vt de quolibet dicat illud Job. j. Erat vir
ille simplex et rectus ac timens deum. ¶ Septimo di-
co q̄ isti habent affectionis promptitudinem q̄ scilicet
statim volunt facere sicut precipiunt superiores.
Sicut inquit. dicentes illud Non sicut ego volo sed si-
cut tu. Et Ephe. vi. Serui obedite dominis in simplici-
tate cordis. ¶ Octauo dico q̄ isti habent conuersa-
tionis pulcritudinem quod ostenditur cum dicitur colum-
be. que. s. in collo pulcherrimas habet pennas. et que ē
auicula valde simplex. ij. Cor. j. In simplicitate et sin-
ceritate conuersati sumus in hoc mundo Vide supra
de columba Sufficiat ergo. vide de innocentia.

Simul. Cum illa que simul habitant. solent vt
cōiter se magis diligere et se melius co-
gnoscere et inter se melius conuenire. patet q̄ p̄ istud
aduerbium simul potest intelligi societas et coniun-
ctio amicitia et dilectio siue bona siue mala. Hora er-
go q̄ in scriptura iuenit quadruplex simul et quadru-
plex societas videlicet Simul.

Charitatiue dilectiōis.

Maculatiue coniunctionis.

Superlatiue religionis.

Copulatiue punitionis.

Primum est simul hominum perfectorum: quia. s. per-
fecti habitant simul per charitatē. vnde. Sch. xxxij.
Habitantes simul vnum efficiamus populum. Se-
cundum est simul hominum peccatorum. Alii enim
et peccatores simul per malas concordias combi-
nant. et permalarum societatum vinculum inuicem
adunantur. de quo in ps. Simul inutiles facti sunt.
Tertium est simul hominum beatorum. beati enim
omnes simul habitant in paradiso. sicut omnes stel-
le simul sunt in firmamento. Unde Esa. lx. Gloria li-
bani ad te veniet. abies et pinus. et burus simul Quar-
tum est simul hominum reproborum. qui. s. simul in
inferno puniuntur et sicut vne in torculari simul pre-
muntur vnde in psal. Simul insipiens et stultus peri-
bunt. Igitur de duobus primis. s. de copulatione et so-
cietate bonorum et malorum aliquid dicamus Boni
enim simul combinantur. in quantum in vna fide fir-
mantur vno amore ligantur. vni deo famulantur et in

vna ecclesia. religione vel patria commorantur. Quos
enim que sunt animalia innocentia. Apes que sunt
animalia fructificantia. formice que sunt animalia
prudencia. Cerui qui sunt animalia valde simplicitate: si-
mul consueuerunt commorari. et in vno locopacifice
simul conuersari. Sic proculdubio et nos si innocētes
vtilēs prudentes et simplices esse volumus. simul per
charitatem et cōitatem et per morum conformitatem es-
se debemus. Iuxta illud ps. Simul in vnum diues et
pauper Ubi aduerte q̄ vbicumq̄ de cōi vtilitate agi-
tur vel de concordie vnitatem. oportet tria facere. vide-
licet. ¶ Personaliter conuenire. Cordialiter consentire
Corporaliter subuenire. ¶ Primum facit plurium con-
gregatio: Simul. Secundum cordium copulatio. In
vnum. Tertium omnium contributio. diues et paup.
Iste em̄ est triplex modus quo boni debent esse simul
Tenendo conformitatem personales. Habendo con-
cordiam cordiales. Regendo communitatem tem-
poralem. ¶ Igitur primo dico. q̄ nos debemus conue-
nire p̄sonalit: simul inquit. Simul em̄ oportet conue-
nire communitatem quando de republica vult tracta-
re nisi q̄ em̄ negocia publica bene fierent. nisi illi quos
tangit inuicem conuenirent. bonum enim commune
debet preponi priuato Nam etiam ipsi planete et stel-
le simul omni die super nostrum emispectrum transes-
cunt et non sibi immo communitati creaturarum pro-
uident et succurrūt Quando etiam planete plures in
vno signo conueniunt. tunc opera rerum mirabilia
faciunt. et effectus mirabiles quos separati non face-
rent introducunt Simul igitur conueniamus. vt vti-
litatem cōem tractemus et faciamus. Iuxta illud Job.
xxi. Erant simul petrus et thomas et nathanael. Quod
est contra multos qui ad colloquia publica conueni-
re nolunt etc. Istud etiam simul potest pertinere ad il-
los qui sunt eiusdem collegij vel consilij. qui. s. non so-
lum debent esse simul per communem habitationem.
immo etiam q̄tum ad morum et actuum conformita-
tem. Apes. n. que simul in eodem alucari morantur.
simul laborant et operantur. et simul in viuendo alte-
ra alteri conformantur Ad vtiq̄ est contra singula-
res qui sunt in ecclesia vel religioe qui non sunt simul
cum alijs communiter viuendo. sed sunt separati ab
alijs singulariter viuendo et partialiter conuersando
Et tales proculdubio sunt hypocrite inter regulares
diuites vero et superbi inter seculares q̄ scilicet isti de
communitate et concordia non curant sed discordant
vnde Gen. xxxvj. Diuites erant valde et simul habi-
tare non poterant. Non sic. quia nos debemus vt di-
ctum est conuenire personaliter. Simul inquit. vt de
diuersis generibus hominum dicatur illud. Esa. xlj.
Titulus leo et onis simul morabuntur. Conuenire igitur
debemus potissime religiosi ad simul.

Laudandum.

Tractandum.

Laborandum.

Habitandum.

Adanducandum.

Debemus igitur simul dominus
laudare. Job. xxxvj. Cū me lau-
darent simul astra celi et iubila-
rent omnes filij dei. ¶ Item si-
mul negocia tractare. Esa. xlj.
Simul ad iudiciū p̄pinquamus. ¶ Item simul labore
tolerare. vnde. ij. Macha. xj. Hortatus est ceteros si-
mul secū periculum subire. ¶ Item simul in vnu ha-
bitare. vñ illud predictum Esa. xlj. Titulus. leo et onis
simul morabuntur. ¶ Item simul adinuicem mandu-
care. vnde Esa. lxxv. Lupus et agnus pascentur simul.
Dico ergo q̄ nos debemus conuenire personaliter.
¶ Secundo dico q̄ nos debemus conuenire re cordia-
liter. in vnum inquit. Nichil em̄ valeret corpora esse
simul si corda in vnu non iungerentur. sicut enim ani-
ma et corp⁹ quous sint res diuersę. efficiuntur tñ vnus
quando simul iunguntur. vñ vnus homo: Sic et no-
bis quous diuersis debet modo fieri vnum per vnitatem
concordie in negotio quod tractat. vt dicatur q̄
vnus spūs. vna fides erat in eis. Et illud dictū. Gen.
xxij. Simul habitantes vnum efficiamus populum.

¶ ¶ ¶

Simulacrum.

Igitur debemus consentire cordialiter. vide infra de vno. ¶ Tertio oportet subuenire generaliter qđ ostēditur cum dicit. Pauper et diues. q. uia. s. ad diuites et pauperes pertinet contribuere sūm conditionē. cui iuslibet. q. negocium est commune. Iuxta illud proverb. xxiij. Diues et pauper obuierunt sibi. Inuehe. si vis contra diuites qui minus volunt contribuere qđ egeni. et minus ad istā similitudinē venire et. Non sic simus sed simul subuenimus. Iuxta illud Esa. xlv. Accedite simul qđ saluati estis. Istud est ergo simul in bono

¶ In malo vō dico qđ sūm malorū p̄cordiā designat. Cane em̄ et lupi quibus nō sint animalia simul gregati naturaliter incedentia. nec simul vt cōiter pascuntia vel uiuentia. sed magis inter se discordantia et pugnantia. simul tamen multotiens conueniunt qđ. s. aliquas bestiam simul deuorant aut inuadūt Sic mali quibus inter se non habeant concordia neq. pacem simul tñ quandoq. veniunt ad nocendum et ad diuersa crimina faciendum. ps. Congregati sunt et conuenerunt in vnu aduersus dñm et aduersus xpm eius. Nota qđ dracones volentes trāsire mare simul conueniūt et dein de per caudas se ligant et inuoluūt et sic tutius transeunt. vt dicit p̄li. Sic isti etiam Et ideo mali solent cōuenire multipliciter. videlicet ad simul.

Deficiendum. Isti em̄ solēt simul deficere. ps. Simul inutiles facti sunt nō est qđ Se deuorandum. les facti sunt nō est qđ Alios inuadendum. faciat bonū. Itē solēt simul decipere. ps. Simul aduersum te testamēta disposuerūt tabernacula p̄dumēorū et ysmacelite. Itē solent simul se ledere Unde Esa. ix. Manasse deuorabit effraym et effraym manassen. simul ipsi contra iudam. Item solent simul alios inuadere. Un̄ in ps. Circūdederunt me tota die. circūdederūt me simul Ista igit de simul sufficiunt tā in bono qđ in malo. Vide de congregate de concordia de pariter et de vno.

Simulacrum. Nota qđ simulacrum dicitur a simulo las pro eo qđ simulacrum seu ydolū res est ficta et simulata nō existens. neq. propria neq. vera Dico igitur qđ p̄ simulacra possunt intelligi omnia illa que nullam habent veram essentiam nec durabilem veritatem. Et sic dico qđ signat Vanitatem bonorum terrenorū. falsitatem hominū deceptorū. Qualitatem vanorū amicorū. Utilitatem diuitū mūdanozū. ¶ Dico primo qđ simulacrum signat terrenā vanitatem. quia. s. bona mundi non sunt bona quia sunt quedam bonorū ymagines et simulacra. ps. Simulacra gentiū argentū et aurum. Et Dze. x. dicitur. Qđ iura vbertatem terre sue eruberauerunt simulacris. Ista em̄ simulacra hodie adorantur. et sicut dñi a mundi cupidis reputātur. ps. Confundantur qđ gloriātur in simulacris suis. Teruntamen ista sunt proicienda et a cordibus hominū expellenda Esa. ij. Projiciet homo ydola argenti sui et simulacra auri sui. Significat igitur terrenam vanitatem. ¶ Secundo significat hominū prauitatem. et significat proprie hypocritas qui sunt simulati et ficti. et qui sunt ymagines et non res. et qui aliud simulant et aliud cogitāt. Iuxta illud. ij. Regum. xiiij. Augre te simulat induerē veste lugubri Talia em̄ simulacra debent de domo dei que est ecclesia proici et erinde omnis hypocritis relegari. sicut de Manasse dicitur. id est de bono prelato. y. Paralip. xxxij. qđ abstulit deos alienos et simulacra de domo dei. Per simulacra etiā intelligunt luxuriosi qui sciunt simulare falsos amores et dolores vt decipiant mulieres. et isti sunt simulacra priapi. Priapus em̄ fuerat quidam magnus rusticus qui habuit virile membrum valde et excessiue magnū. ideo sicut deus a mulieribz gentilibz fuit cultus Unde. ij. Paralip. xv. dicitur Qđ rex proiecit in luto simulacrum priapi. Ad denotandum qđ luxuriosi sunt semper lutei et simosi. Per simulacra etiā possunt intelligi ignorantē hominē qui hodie in

ecclesia p̄dñs. id est loco hominū sanctorū sunt positi et exculi. et ibidem ab iniustis promotoribz introducti. figurati. ij. Regum. xij. Ubi inuentum est simulacrum super lectū dauid. Et nota de illo simulacro sicut supra de dea et inuehe bene contra nepotes prelatorū qui sunt simulacra muta et. j. Corint. xij. Ad simulacra muta ducebamini euntes nesciunt enim nec bene operari nec bene loqui. zacharia. x. Simulacra locuta sunt inutile. et tamen ista simulacra oportet adorare et honorare. et ipsis per adulationem thurificare Actū. vij. Obtulerunt hostiam simulacro Sed p̄certo de istis simulacris et simulatis dicit Seneca vnu notabile Nihil inquit quod simulacrum et fictum est potest esse diuturnum. Quia vere tales ficti non diu perseverant Unde. Ezechielis. vij. Confingentur simulacra vestra. Quod etiam de hypocritis et de malis diuitibus et de falsis amicis videmus. tales em̄ cito deficiunt et non durant. ij. Paralip. xxxij. Egressus omnis israel confregit simulacra. Igitur dico qđ simulacra signant hominū prauitatem. ¶ Tertio dico qđ signat mūdāā charitatē et mūdāā amicitia. qđ scilicet mundi amici non sunt veri amici nec perseverantes. sed simulati et apparentes et in necessitatis tempore defiscentes. Et ideo consilium bene. j. Iohannis. v. Custodite vos a simulacris. ¶ Quarto etiā signat diuitū vilitatem. qđ scilicet sicut diuites mundi sūt simulacra qui quibus non valcant nec bene operentur tamen per prosperitatem pinguntur et deaurantur et principaliter ab alijs honorant Dze. xj. Simulacris sacrificabāt Sufficit vide supra de ydolo.

Synagoga. Cum synagoga proprie loquēdo nihil aliud sit qđ iudeorū congregatio vel ecclesia. possumus breuiter dicere qđ synagoga potest intelligi omnis congregatio hominum iniquorum de quibus Apoca. iij. Ecce dabo tibi de synagoga sathane qui se dicunt iudeos et nō sūt et mentiuntur Et ideo breuiter nota qđ sicut possumus videre p̄currēdo scripturam ista synagoga. i. malorum collectio habet generaliter ista vitia. s. Superbie tumorem, Sentie furorem, Malicie liuorem, Iracundie stridorem, Auaricie ardorem. De superbia patet. Eccl. iij. vbi dñs qđ synagoge superborum non erit sanitas. De sciencia dicitur Math. x. In synagogis suis flagellabunt vos. De malicia. i. de hypocrisi dicitur Math. vij. qđ hypocrite faciunt elemosinas et. De iracundia dicitur Luce. iij. Repleti sunt omnes in synagoga ira. De auaricia dicit. ps. Erasit ignis in synagoga peccatorū. Sufficit

Sine. Nota qđ ista dictio sine est prepositio conformatiua; per se em̄ non signat. sed cū alio. Semper autem habet aliquid tollere et priuare siue bonum siue malum fuerit Et ideo sūm qđ sunt quatuor genera personarum scilicet viri iusti viri impij. viri beati viri damnati. sūm hoc potest hec dictio sine diuersimode signare. signat enim quo ad. ¶ Perfectos carentiam viciorum. Imperfectos carentiam meritorum. Beatos carentiam tormentorum. Damnatos carentiam gaudiorum. Dico enim qđ sunt perfecti sine criminibus Imperfecti sine virtutibus. Beati sine supplicijs Damnati sine solatijs. Dico ergo primo qđ est vnum sine quod pertinet ad viros perfectos Viri enim iusti sunt sine vitijs et sine alijs que suam possent impedire salutem et ad hoc potes applicare oia illa qđ supra dicta sunt de relinquere et de abstinere quia sine illis debemus esse. que de necessitate salutis sūt relinquēda. vel etiā fugiēda Et ideo breuiter nota quod beati sunt et debent esse Sine. ¶ Luxurie fetore,

Desidie

Inuidie liuore.
Desidie torpore
Tristitie merore
Auaricie ardore.

Dico ergo quod debent esse sine fetore luxurie: mundi enim et puri sunt et sicut apes sine copula. et sine luxurie macula vitam ducunt. psalmista. Quod ille qui habitabit in tabernaculo tuo. et quiescet in monte sancto tuo. Qui ingreditur sine macula. et operatur iusticias. Quod bene sciuit Judas machabeus. de quo dicitur. j. Machab. iij. Quod ipse elegit sacerdotes sine macula quia. s. isti debent esse speculum sine macula et ymago bonitatis dei. sicut dicitur Sapiē. vij. Item debent esse sine corpore desidie Exemplo. s. solis et celi. qui sine requie semper currunt et fluunt. ut sic dicat iustus illud ps. Sine iniquitate cucurri et direri. Homo enim sine intermissione precipitur orare. j. ad Thimo. v. Sine torpore precipit laborare. Quia sicut dicitur Jacobo. ij. fides sine operibus mortua est. Item debent esse sine liuore inuidie exemplo creaturarum irrationabilium. que. s. sine inuidia comunicant alijs bona sua. De quo Sapiē. vij. Sapientiam inquam sine fictione didici. et sine inuidia communico. Item debent esse sine merore tristitie De quo Eccle. iij. De clina pauperi aurem tuam sine tristitia. Item debent esse sine ardore avaricie Exemplo arborum que fructus suos hominibus in estate dimittunt. et sine fructibus in hyeme persistunt quia. s. fructus diuitiarum alijs debemus dimittere et sine eorum affectu in hyeme presentis vite viuere et manere. quia sicut dicitur Ecclesia. xxxj. Beatus vir qui inuentus est sine macula. et qui post aurum non abiit. nec sperauit in pecunie thesauris. Istud est ergo sine. i. carentia que pertinet ad viros perfectos. Tunc exempla in morali proprietate in tabula de carere. Secundo dico quod est vnus sine quo pertinet ad viros imperfectos. Et sic dico quod mali sunt sine virtutibus et gratijs et sine rebus pertinentibus ad salutem. Quia. s. vrsa parit catulum suum in specie frusti carnis sine pedibus. sine auribus sine oculis sine quibusuis alijs membris. Sic vere peccatores qui vrsi diaboli sunt filij. carent pedibus. id est virtute perfectionis. caret auribus. id est auditu obedientie et subiectionis. carent oculis. s. visu prudentie et discretionis carent etiam in membris morali perfectionis. Quia breuiter sicut limax est sine viribus. sic peccator sine virtutibus. Breuiter igitur nota quod peccator est.

Sine vigore.
Sine timore.
Sine dulcore.
Sine honore.
Sine rege.
Sine lege.
Sine auxilio.
Sine consilio.
Sine deuotione.
Sine quietione.
Sine cognitione.
Sine operatione.

Sunt dico sine
vigore. Tñ.
Judith. v. Homines
sunt sine
virtute et sine
pitia artis
pugne. Itē sunt
sine timore. id
dicitur Eccle.
j. Qui sine timore
non poterit iustifica-

ri. Item sunt sine dulcore. s. misericordie. Sap. xix. Illis sine misericordia ira superueniet. Item sunt sine honore Judith. viij. Humiliabit omnes gentes et faciet illas sine honore. Itē sunt sine rege nolūt enim regi nec a ratione nec a deo. nec a bono prelato. Dñe. iij. Non ergo tempore sedebūt filij israel sine rege et sine principe. Item sunt sine lege non enim sequuntur regulam neque legem. cum tamen dicat Apostolus Roma. ij. Qui sine lege peccauerunt sine lege peribunt. Item sunt sine auxilio. non enim habent auxilium gratie dei. ps. facti sunt sicut homo sine adiutorio inter mortuos Item sunt sine consilio. non enim sequuntur consilium sapientum. cum tamen dicatur Ecclesiastici. xxxij. Fili sine consilio nihil facias Item sunt sine deuotione. Tunc Dñe.

ij. dicit. Quod filij israel sedebūt sine sacrificio. sine altari sine ephod et sine teraphin. Item sunt sine quietione hoc est dictum sine pace. Cum tamē dicatur Iherem. xij. Pacem sequimini cum omnibus et sanctimoniam sine qua nemo videt deum. Item sunt sine cognitione id est sine lumine fidei et scientie. Cum tamē dicatur ad Iherem. xj. Sine fide impossibile ē placere deo etc. Item sunt sine bona operatione. cum tamen dicatur Jacobo. ij. quod fides sine operibus mortua est. Et sic igitur patet quod est vnus sine. id est vna carentia que pertinet ad viros. s. ad peccatores. Tertio dico quod est vnus aliud sine quod pertinet ad viros beatos quia. s. isti sunt in patria sine quocumque malo dicentes illud. Lu. j. Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati seruamus illi. Quarto vero dico quod est vnus sine. quod pertinet ad viros damnatos quia. s. isti sunt perpetui sine omni bono. vñ Eccle. xx. Mors hominū mendacium sine honore hec igitur de sine gratia collationis sufficiunt.

Sinere. Tunc vbi de cessare. de permittere. de relinquere. et de dimittere.

Singularis. Tunc vbi de singularitate. id est de excellentia virtutis. vel de singularitate. i. de partialis vite vanitate. Infra de solus et de vnus. et in tabula in locis infinitis.

Sinistra. Cum pars sinistra hominis sit illa que minus habet de calore et de naturali virtute et vigore et cum qua homo non bene vt communiter operatur. Quis. s. in locis et exemplis pluribus. et potissime in titulo de dextera sint de ea multa dicta. Possum tamen notare quod sinistra multipliciter significat in scriptura. Significat enim sinistra.

Prosperitatis successum.

Iniquitatis processum.

Aduersitatis excessum.

Dico primo quod signat successus prosperitatis. Quia. s. in scriptura per partē dexteram intelliguntur eterna per partem sinistram intelliguntur terrena Dextera enim mundi pars. s. meridionalis est clara. calida et lucida. quia ibi est semper sol perfecte influens et lucens. Mundi vero sinistra pars. s. septentrionalis. semper est frigida et obscura quia. s. sol ad partes illas nunquam totaliter se conuertit. Sic vere charissimi in dextera parte bonorum spiritualium et eternorum ibi. s. sol iusticie semper lucet. semper calor charitatis feruet. et splendor veritatis fulget. In parte vero sinistra prosperitatis mundane obscuritas ignorantie abundat et frigus indeuotionis viget. ibique solis christi presentia nunquam apparet. De ista ergo parte duplici dicitur Proverb. iij. Longitudo dierum in dextera eius et in sinistra illius diuitie et gloria. Et sinistram diligunt multi magis quam dextram quia. s. multi sunt qui plus amant temporalia quam eterna. et plus possunt in temporalibus quam in spiritualibus et multi sunt qui minus valent in parte dextera quam in sinistra Tunc de stulto dicitur Ecclesi. i. quod cor sapientis in dextera eius. et cor stulti in sinistra illius. Cor enim stulti et affectio semper est in sinistra terrenorum. Quis in ipsa non sit satietas animorum. iuxta illud Esa. ix. Comedet ad sinistram et non saturabitur. Etiam dicitur quod omne animal habet cor in sinistra parte excepto illo monstro marino quod dicitur Chylion etc. Tunc debis multa de ista materia in oculo morali signat igitur sinistra successum prosperitatis. Secundo significat processum iniquitatis Status enim peccati signatur per sinistram. Sinistra enim minus est digna immo etiam ad sinistram ponitur illa que minus diliguntur Sinistra etiam dicuntur illa. que mala et improba dicuntur. Et de hoc prouer. iij. Peruerse vie que a sinistris sunt. Tertio dico quod signat excessum aduersitatis. Dextera enim quandoque prosperitatem signat. Sinistra vero aduersitatem. q. Cor. vi. Per arma iusticie aduersis et a sinistris. unde etiam de peccatoribus dicitur Mat. xxv. Quod christus in iudicio ponet agnos. i. iustos

JB JB JB j

Syon.

a dextris. hēdos id est peccatores a sinistris &c. Unde supra de dextra & adiunge plura exempla si vis sicut ponitur infra de videre quomodo deluditur visus et sic sufficit.

Syon. Nota q̄ hystorice loquendo syon erat q̄dam pars ciuitatis hierusalem vbi erat castrum & fortalicium ciuitatis & ideo pars illa erat altior. & tutior & mundior & pulchrior & ideo quia castrum illud eminebat ciuitati. ita q̄ per illud poterat tota ciuitas hierusalem defendi. sicut per matrem filia defenditur & tenetur. Hinc est q̄ in plerisque scripture locis syon mater dicitur & hierusalem filia nuncupatur. Et inde est q̄ in ps. dicitur sm̄ aliam translationem. Mater syon dicit homo. & illud Treno. j. Egressus ē a filia syon. i. a hierusalem omnis decore eius. q̄. s. hierusalem que erat ciuitas inferior dicitur filia. & syon q̄ erat pars ciuitatis superior dicitur mater eius. Igitur cum per syon in scriptura possit intelligi ecclesia militans ecclesia triumphans. beata virgo et anima sancta. Possum notare q̄ in anima inuenitur.

Syon inferior. Prima est locus saluationis.
Syon superior. Secunda est locus refectionis.
Syon interior. Tertia est locus deuotionis.
Syon exterior. Quarta est locus defensionis.

Dico primo q̄ est syon inferior que est locus saluationis quia. s. in ecclesia solummodo inuenitur salus animarum omnes enim alie secte hominum sunt extra salutem preter illos qui sunt in ecclesia per fidem & gratiam collocati. Syon enim erat locus magne fortitudinis vbi tutius morabatur. iuxta illud Esa. xxi. Urbs fortitudinis nostre syon. Sic vere ecclesia ē locus in quo qui bene stat per gratiam per fidem non timet aliquem spirituale impugnatorem. nec aliquem aie temptatorem. Ibi enim & non alibi est defensio tuta. Et hoc est q̄ dicitur Abdie. In monte syon erit saluatio. Compas si vis syon. i. regionem ecclesie vel religionis illi insule habernie. vbi dum homo fuit non moritur & illi vbi corpus nunquam putrescit aut corrumpitur. q̄. in ista syon. i. in religione vel ecclesia si quis debite vixerit & manserit nunquam corrumpitur per vitia. nec moritur per supplicia. Ideo breuiter de laudibus & conditionibus istius syon scilicet de statu religionis vel ecclesie potest dici illud Esa. xlvij. Dabo in syon salutem & in hierusalem gloriam meam. Ubi aduerte q̄ in ista syon est vel debet esse locus valde famosus & virtute plenus. s. locus liberalis collationis. Dabo. Virtualis cognitionis. in syon que interpretatur specula. Specialis tuitionis. Salutem. Supernalis coniunctionis. Hierusalem. Virtualis laudationis. gloriam.

Dico igitur q̄ hec debet esse locus libere collationis. q̄. s. ibi debent libere dari & conferri beneficia & libere ministrari sacramenta. Dabo: quasi dicat. do gratis. non do si detis. Iuxta illud Gr̄tis accipistis gratis date. Mat. x. Tunc enim quod libere erit de arbor. multo plius valet q̄ illud q̄ cum vinculis ferreis per fractionem corticis extorquetur. Sicut etiam de myrba dicit ps. Quia pro certo viri ecclesiastici debent liberaliter dare sua beneficia siue elemosinas. & non expectare q̄ precibus vel precibus extorqueantur vel q̄ per symoniam acquirantur. Dabo inquit. psal. Quis dabit ex syon salutare israel. Sit igitur ibi locus libere collationis. Quod est contra multos &c. Inuehe contra auaros. & contra symoniacos qui non libere dant immo vendunt. Deinde dico q̄ iste debet esse locus limpide cognitionis. Syon inquit. quod interpretatur specula q̄ scilicet in ista syon debent esse homines speculatiui. q̄. s. viri ecclesiastici debent speculari & circūspicere se & per alios illa que pertinent ad salutem. Debent enim esse sicut speculatores in exercitu christiano quia. s. aduentum inimicorum debent preuidere et alijs intimare. Ezech. xxxij. Fili hominis speculatores te dedi domui israel. Sed pro certo multi ecclesiastici sic non faciunt. immo sunt speculatores pulcrarum mulierum. Non sic charissi

mi. Nota in exercitu apum dicitur alique esse que vigilare alijs quiescentibus vigilare dicitur. quod etiam in gruibz dicitur esse notum. Tales igitur debent esse ecclesiastici in exercitu christiano quia. s. debent esse vigilantes & speculatiui vt preferuer se & alios a nocuiis. scz ab insidijs infernalium proditorum. Quod etiam bene designat & nomen & locus syon. quia. s. nomen interpretatur specula. & locus altus & aptus ad speculandum & delonge insultus hostium intuendus. Et hoc quod videtur supponere in ps. vbi dicitur. Circumdate syon & conplectimini eam. narrate in turribz eius. Narrare inquit. s. aduentus & insidias hostium. Est igitur religio vel ecclesia locus limpide cognitionis. Syon inquit. et hoc potissime quia ibi. debet deus diligere & cognosci. psal. Videbitur deus decorum in syon. Denique dico q̄ iste est locus secure tuitionis. Salutem inquit quia. s. ibi & non alibi est salus & securitas animarum. Syon enim erat pars fortior et tutior ciuitatis. Ideo dicitur de ecclesia. iij. Reg. xix. Quod saluator exiet de monte syon. vide supra de salute & salutare. Iuxta super dico q̄ iste est locus fraternae quietionis vel concordie coniunctionis quod ostenditur cum dicitur hierusalem que interpretatur visio pacis. Quia. s. sicut in superiori parte aeris non sunt tonitrua nec gradines sic nec in ecclesia vel religione debent esse litigia nec dissensionum turbines. Vide supra de hierusalem vnde in ps dicitur. Benedicat tibi dominus ex syon et videas bona hierusalem omnibus diebus vite tue. Est igitur locus concordie coniunctionis. Etiam dico q̄ iste est locus solennis laudationis. Gloriam inquit meam. Quia. s. in ista syon debet esse gloria. laus. honor & magnificentia dei q̄ ad literam in latere montis syon dñs iugiter laudabatur. sic debet & in ecclesia. psal. Lauda hierusalem dominum lauda deu tuu syon. Gloriam meam inquit. ps. Diligit dominus portas syon super omnia tabernacula iacob. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Et vere gloriosa fuerunt dicta. quia ibi fuit dei gloria collaudata. Iuxta illud ps. Palliate domino qui habitat in syon. annunciate inter gentes studia eius. Ista est igitur ciuitas que videtur esse locus.

Retus.
Quietus
Tutus.
Clarus.
Satus.
Et ideo istis.
rationibus istum.
locum dicit deus.

Diligere.
Eligere.
Habitare.
Conseruare.

Ad ipsius diligat pater in ps. vbi dicit. Diligit dñs portas syon Ad ipsam eligat ps in ps vbi dicitur. Elegit dñs syon q̄ etiam ipm habitat. ps in ps. vbi dicitur. Ad dñs syon in quo habitasti in eo. q̄ in super ipm conseruet patet in ps. vbi dicit. Deus saluam faciet syon & edificabitur ciuitates iude. Sed adhuc proculdubio & pro certo pñs ecclesia vel religio non videtur hodie talis syon q̄ proculdubio hodie in ea non sunt predictae quinqz virtutes. sed potius loco quinqz virtutum est ibi quintupliciter vitiorum. Unde pro certo sicut hodie video. ibi sunt hodie isti scilicet.

Superbia tumentes.
fallacia pallentes.
Pigrigia torpentes.
Culturam dei spernentes.
Mundi bona vellentes.

Dico q̄ ibi est hodie copia hominum superborum. vñ. Esa. iij. Eleuate sunt filie syon & ambulauerunt extenso collo Et nota q̄ iste dicuntur filie & non filij. p eo quia ipsi sunt quasi femine effecti. & per carnalitate & inconstantiam ad feminitatem deducti. Et ite ibi est copia hominum deceptorum. s. hypocritarum. Th. Esa. xxxij. conterriti

Conterriti sunt in syon peccatores. possedit tremor hypocritas. ¶ Itē est ibi copia hominū torpentium et pigrorū. ¶ Itē est ibi copia hominū dei cultū contemnentium et lasciuorū quia scz nec deo dignantur diuinū officium celebrare. ¶ Trefi. j. Tūc syon lugent eo qd non sit qui veniat ad solennitatē. ¶ Itē ibi est copia hominū crudeliū et iniquorū. qz. s. nō faciunt cōsciētā acquirere per extorsionē auaricie vel rapine de quo. ¶ Mich. iij. Tūc qui edificatis syon in sanguinibz et hierusalem in iniquitate. ¶ Non sic charissimi qz pccato syon inferior. vt dictū est. s. ecclesia debet esse locus saluationis. et hoc est primū principale. ¶ Secundo dico principaliter qd est syon superior que est status refectionis. et ista est ciuitas paradisi vbi est salus et refectionis beatorum. ¶ Ista em̄ est syon superior.

Ubi apparet dei magnitudo.

Ubi eminet dei celsitudo.

Ubi abundat laudis gratitudo.

Ubi fulget luminis limpitudo.

De magnitudine dicit in ps. Deus in syon magnus. De dei celsitudine dicit in ps. Ego cōstitutus sum rex ab eo super syon montē sanctū ei⁹. De laudis plenitudine. dicit. Esa. xxxij. Veniet in syon cū laudibz. De luminis limpitudo dicit in ps. Tūc debet de deoz in syon. Est ergo syō superior locus refectionis seu p̄motionis. ¶ Tertio dico qd inuenit syon interior que est locus deuotionis. Et sic per syon intelligit anima sancta vbi. s. deus spiritaliter cōmorat. et que deū mentaliter cōtemplatur. Iuxta illud Joel. iij. In syon dñs cōmorabitur. Quarto principaliter dico qd est syon exterior que est locus defensionis. Et sic pccato dico qd per syon intelligitur beata virgo a qua et in qua omnis homo pōt defendi et saluari quia ad istum locū per sp̄m voluerit fugere et ibi per deuotionem morari. Ideo docet in psalmis. Circumdate syon et complectimini eam. Ista est em̄ syon spūalis in qua deus personaliter habitauit. Quā cordialiter illustrauit Quā dñs mirabiliter adamauit. et quā dñs specialiter dedicauit. Beata et virgo et etiam quilibet sancta p̄sona sicut in scriptura patet a deo.

Spūaliter habitatur.

Cordialiter consolatur.

Efficaciter adiuuatur.

Supernaliter adamatur.

Specialiter dedicatur.

Virtualiter roboratur.

De em̄ ē istius syon spūaliter habitator. Joel. iij. Ego dñs de⁹ vbi habitans in syon. Itē ē istius syon amabilis cōsolator Esa. li. Consolabitur de⁹ syon. Itē est istius syon p̄p̄tissimus adiuuator. ps. Diligit dñs portas syon. Itē est istius syon supernaliter adamator. zach. viij. zelatus sum syon zelo magno. Itē est illius syon specialissimus dedicator. ps. Elegit dñs syō. Itē ē istius syō virtuosissim⁹ roborator. qz ip̄e dicit. j. ¶ Paral. ij. Pōnā in syō lapidē angulārē qz. s. deus semper adiuuat roborat et fortificat personā sanctā. et maxime virginē gloriozam. et ideo de ipsa dicit. Esa. xxxvj. Urbs fortitudinis nō stre syon. saluator pōnē in ea murus. Ista igitur ad syon pertinent que dicta sunt et sic de syon sufficit quātum ad omnes partes.

Sitis. sitire. Cum sitis nihil aliud sit qd bi bēd' appetitus ex interiori calore causatus. Possumus notare qd tam in bono qd in malo sitis diuersimode sumitur in scriptura. vnde nota qd inuenitur Sitis.

Amoris charitativū.

Ardoris inflāmatiui.

Doloris maceratiui.

Feruoris cōcrematiui.

Dulcoris delectatiui.

Prima signat desiderium malignorū de quo in ps.

Esurientes et sitientes anima eorum in ipsis defecit.

Tertia denotat suspirium et indigentiam miserorū. de quo Ro. xij. Si esurierit inimicus tu⁹ ciba il-

lum si sitit potū da illi. Quarta denotat supplicium dānatorū qz pena valde grauis ē sitis excessiua. vbi de anima potest dici illud Dze. ij. Pōnam eā quasi solitudinem. et statuam eam velut terrā inuiam. et interficiam eam siti. Quinta vero significat appetitum beatorū. qui scz quantopius deum vident. tanto amplius ipsum sitiunt et cupiunt. vbi Eccl. xxiij. Qui edunt me adhuc esurient. et qui bibunt me adhuc sitiēt. De duplici ergo siti bona et mala in genere aliquid specialiter est tractandū. ¶ Dicamus ergo qd est sitis beatorum. que est virtuosa. et ista est proculdubio sitis illa qd sancti sitiunt. desiderāt et cupiūt omne bonū. Nota qd onager intantum diligit aquam claram qd licet multum sitiāt nunq̄ vult bibere. dato qd inueniat aquam turbidā. immo sitim suā dicitur tolerare quousq̄ reperiat aquam puram. Quod etiam videtur supponere dauid in ps. cum dicitur. Expectabunt onagres in siti sua vide. s. de expectare. Si vere homo naturaliter sitiāt et appetat aquam puram. s. deum et bona spūalia et eterna. nunq̄ pccato debet aquā turbidā. s. delectabilia bonorū temporalium bibere. nec ex illis situm suū desiderij refrigerare sed potius ipsum deum et bona eterna vsq̄ post istam vite miseriam expectare. d. in ps. Sitiuit anima mea ad deum fontem viuū quando veniam et apparebo ante faciem dei. Ubi aduerte qd tria sunt principaliter sitienda et toto desiderio appetenda. viz. Stabilitas desiderij. fecunditas refrigerij. Nobilitas ministerij. Primas sitim prouocat gratia. Sitiuit inquit. a. m. ad deum. Secundā prouocat gloria. ad fontem viuū. Tertiā prouocat patria quando veniam et. Igitur sitiāmus gratie societatem. glorie satietatem. patrie securitatem. ¶ Dico ergo primo qd nos debemus sitire dulcem societatem que sit a gratia ad deū inquit. Sponsa em̄ desiderat ad sponsum suū attingere et ip̄m amplectari personāliter et tenere. sic anima debet deum amplectari p̄ charitatem et tenere. et attingere per gratie societatem. ad deū inquit. Ad deū em̄ significat dependentiā ad terminum ad quem. ¶ Tūc ip̄e deus dicit. Johan. viij. Qui sitit veniat ad me et bibat. s. aquam vite gratis. Quando em̄ homo sitiens nō pōt inuenire aquā solet quādoq̄ tempore sitim suā cū malogranato. vel cū lapide candi in ore posito quousq̄ per aquā penitus satietur. Sic vere qz nos ad presens non possumus attingere ad fontem glorie sempiternę vbi est refrigerij plenitudo necesse est qd sitim desiderij cordis nostri temperemus cū lapide et cum malogranato id est cū illo qui lapis angularis dicitur. et qui in scriptura a malū punicum nuncupatur. Unde scriptura dicit. Sap. xij. Sitiuerunt et inuocauerunt te. et data est eis de petra altissima aqua et requies sitis de lapide duro. ad deū ergo. ps. Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarū. ita desiderat anima mea ad te deus. Debemus ergo sitire dulcem societate que sit a gratia. ad deum inquit. ¶ Secundo debemus sitire plenam satietatē qd sit a gloria. fontē inquit viuū. Cereus em̄ sitiens nō bibit in riuulo. immo currit ad fontem vbi satiet ad plenum. Sic et nos nō debemus bibere in riuulo bonorū mūdi. quia ibi nō est requies sitis nostre quia. s. de aqua ista dicit. Johan. iij. Qui biberit ex hac aqua sitiet iterum. quoniam debemus properare ad fontem viuū glorie paradisi qui ad plenū refrigerat et satiat cor humanū. Unde Johā. iij. Qui biberit ex aqua quā ego dabo nō sitiet in eternum. sed aqua quā dabo illi fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam. Unde breuiter de temperamento istius sitis dicitur Apoca. viij. vbi loquitur de beatis. non esurient neq̄ sitient amplius. neq̄ cadet super eos sol neq̄ vllus estus. quoniam agnus qui est in medio throni reget eos et deducet eos ad fontes aquarū et. Igitur sitiāmus plenam satietatem que sit a gloria. ¶ Tertio dico sitiāmus tutā securitatem que sit in patria. quando inquit veniam et apparebo et. Sicut enim peregrinus valde sitit et appetit

JB JB JB

Sobrietas. Societas.

reuenire ad patriam Miles bannitus de curia valde desiderat reuerti ad regis presentiam Mulier repudiata valde cupit redire ad viri gratiam Sic homo qui in Adam de patria paradisi fuit bannitus et in hoc mundo relegatus et peregrinatus. et dei regis et viri sui presentia destitutus valde debet sitire et appetere quod ibi sit iterum restitutus. quando inquit venias et apparebo ante faciem domini. Idem faciebat absalon qui bannitus propter fratricidium dicebat ioab. ii. Reg. xiiij. Obsecro ergo. vt videam faciem regis. quoniam inquit veniam. vnde de isto desiderio et de ista siti veniendi ad patriam dicit Apoc. xxiij. Spiritus et sponsa dicunt veni et qui sitit veniat. et qui vult accipiat aquam vite gratis. Sic igitur patet quod sitientia est bonitas beatorum quod est virtuosa quia pro certo bonorum est sitire bona. i. Cor. iij. Esurimus et sitimus et nudi sumus. quia sicut dicitur Math. v. beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam quoniam ipsorum est regnum celorum. Sed adhuc dico quod est sitis malorum quod est vitiosa. Malum enim semper sitiunt et desiderant mala Situla enim serpens est quem qui momorderit siti perit Sic diabolus postquam hominem peccato mortali luenenauerit facit eum taliter per mala desideria sitire quod eternam mortem solet incurrere et sentire. vt de talibus sic moyses dicatur illud Exec. xix. Transplantata in desertum in terra inuisa et sitienti. Et ideo nota quod mali sitiunt.

Diuitias et facultates.

Delicias et voluptates.

Emimentias et dignitates.

Violentias et feritates.

Sitiunt ergo auari facultates diuitiarum Sicut enim draconis animal sitibundum sitit sanguinem elephantis. quia cognoscit eum esse melancolicum et frigidum. propter quod contra eum solet pugnare et sanguinem eius bibere et haurire Sic avari sitiunt pauperum sanguinem et substantiam terrenam istos enim impetunt ad terram id est ad miseriam trahunt. et eorum diuitias vsuris et rapinis ebibunt. Et de hoc Job. v. Cuius messem famelicus comedit. et ipsum rapit armatus. et bibent sitiennes diuitias eius. Item sitiunt luxuriosi voluptatem deliciarum et de istis dicitur. Esa. i. Coputrescent pisces sine aqua et morientur in siti. Nota quod dicitur pisces sicut supra in titulo suo Pisces enim nunquam videntur posse satiari aqua ipsam enim semper habent intus et extra. et sic isti delicias et. fons enim deliciarum est fons tantali quia est in aqua vsque ad os. et tamen nunquam satiatur. imo perpetuo est in siti. Job. xxiij. Calcatis torcularibus sitiunt. Item ambitiosi sitiunt vanitatem emimentiarum. Isti enim sicut dracon qui tanto ardore sitisurit. quod totum mare non potest eum refrigerare sufficere. et ideo sursum volat ad vela nauis vt refrigeret sitim suam Sic isti non possunt satiari beneficiis vel officiis et ideo ad vela nauis. id est ad alta culmina dignitatum semper nituntur volare. vt sitim sue ambitionis valeant satiare et ipsum vento inanis glorie recreare. vnde de ambiciosis potest dici illud Esa. liij. Ascendet quasi radix de terra sitiens. Item seductiosi sitiunt feritatem violentiarum. Multi enim sunt sicut leo semper vindictam et sanguinem sitiennes et oppressionem hominum appetentes. de quibus Esa. xlv. Spiritus robustorum sicut turbo impellens parietem. et sicut estus in siti Et tales potissime sunt nostri moderni nobiles qui semper sunt per appetitum rapine sitibundi. Iuxta illud Esa. v. Mobiles interierunt fame multitudo eius siti erarunt. Ista est igitur quadruplex sitis quod inflammat et fatigat peccatores Nam sicut ebriosi sitiennes tantum bibunt quod quicquid habent expendunt. Sic peccator siti malorum desideriorum accensus bibit ita ad plenum iniquitatem quod ipse perdat glorie et gratie bonitatem et paradisi etiam habitationem seu ciuitatem Iudith. vii. fatigati siti tradet ciuitates suas. Et sic ergo patet quod est sitis mala et vitiosa. et est sitis bona et virtuosa Sufficit de siti. vide. s. de fame

Sobrius. Sobrietas. Cum sobrietas nihil ali-

ud est quam temperantia. Notare possumus breuiter. quod in

tribus principaliter sobrietas et temperantia est habenda Debet enim haberi.

In sensu ne nimium presumamus.

In actu ne nimium effluamus.

In victu ne nimium excedamus.

De sobrietate enim sensus dicitur. Roma. xij. Non plus sapere quam oportet sapere sed ad sobrietatem. De sobrietate actus scilicet operum et verborum potest dici Eccli. xxxij. Infirmitas carnis sobria facit animam. De sobrietate vero victus cibi scilicet atque potus. potest dici illud Eccli. xxxij. Equa vita hominibus vinum in sobrietate potatum Tale ergo sobrietatem triplicem debent homines habere. et a cunctis rebus superfluis abstinere Iuxta illud. j. Tym. v. Hos qui diei sumus sobrii simus. Alii etiam notandum quod secundum scripturam quoniam genera hominum. percipiuntur sobrietatem habere. videlicet.

Praelati vt debite possint principari.

Religiosi vt attente possint contemplari.

Viri senes vt discreti possint meditari.

Virii iuuenes vt astute possint famulari.

Mulieres vt pudice possint conuersari.

De sobrietate enim prelatorum dicitur. j. Tymoth. iij.

Tibi tymotheo episcopo apostolus loquitur sic. Tu vero vigila. in omnibus labora. opus fac euangeliste. ministerium tuum imple. sobrius esto. De sobrietate religiosorum dicitur. j. Pet. v. fratres sobrii estote et vigilate. De sobrietate senum dicitur Tym. ij. Admonete senes vt sobrii sint. De sobrietate iuuenum dicitur similiter Tym. ij. Iuuenes similiter hortare vt sobrii sint

De sobrietate mulierum dicitur. j. Tym. ij. Quod oportet esse mulieres pudicas. sobrias. et fideles in omnibus vt sic generaliter de omnibus istis dicat illud. j. Pet. j. Sobrii et perfecti sperate in eas que offerunt vobis gratiam. Non allego exempla: nec als persequor sed vide supra de abstinentia et de ieiunio. vbi est illa auctoritas. psecuta ministerium tuum imple. sobrius cito et sic sufficit.

Societas. socius. Nota quod societas est plurius personarum coniuncta ciuitas. Est autem societas bona et mala. acceptanda et refutanda. frequentanda et fugienda versus quod supra in locis pluribus de societate et federe est tractatum vt supra de amicitia et coniunctione et de congregatione. et de simul et de pariter. et in titulis similibus Ideo de societate in breuiloquio est loquendum maxime quia nomen societatis est rarum in scriptura. nihilominus tamen inuenitur societas multiplex. videlicet societas.

Unita virtuose.

Iuncta vitiose.

Stricta dolorose.

Uncta dulcorose.

Prima est societas hominum perfectorum que est laudabilis Secunda est societas hominum perfectorum que est horribilis Tertia est societas hominum damnatorum que est tristabilis Quarta est societas hominum saluatorum. que est letabilis. Prima societas est desideranda. scilicet societas bonorum et sociabilitas et affabilitas cum eisdem. de qua dicitur Proverbi. xviij. Quod vir amabilis ad societatem magis amicus erit quam frater Secunda societas est vituperanda scilicet societas malorum. de qua Job. xxx. frater sui draconum et socii strutionum Tertia societas est consideranda. scilicet societas reproborum De qua Job. xviij. vbi de dyabolo dicitur quod habitent in tabernaculo eius socii eius quod non est scilicet dyaboli. Quarta societas est remuneranda. scilicet societas bonorum vel beatorum. De hoc. j. Cor. j. Sicut passionum socii estis ita et consolationum eritis. Igitur in genere de bona et mala societate est aliquid dicendum. Et dicam de societate bona quod summiopere est querenda. Talde est utile homini se bonis sociis iungere et se bonis hominibus copulare. Cuprum enim durum et rubellum si diu nitro liquefactum bulliat ducibiliter clarum efficitur et a rubore et fragilitate aliquantulum immutatur Sic vere homo

vere homo q̄ sit per carnalitatem rubens et per obfinationem durus: et per impatientiam fragilis et impurus si tamen nitro. i. bonis et claris personis adiungatur. solet immutari et temperari. et a suis malis conditionibus alterari et in bonis si ipsas habeat cōseruari. Exemplum habemus de saul et seruis eius. qui quous prophete spiritū nō haberēt immo ad psequendum dauid in malo propositio essent. Dicit tamen. j. Regū. xix. Qd veniētes ad cunēū prophetarū: ceperūt cum eis prophetare: et conditionem propriā alterare. Unde de saul dicit. j. Regū. x. q̄ mutatus est in virum alterū. qñ scz venit ad prophetarum cunēū. Item de ramo siluestri oliue domesticē inserto. i. de malo homine per bonā societatem alterato: dicit aplūs. Roma. xi. Socius radicis et pinguedinis oliue factus es quia si dicat sicut furculus radicem vel stipitem insertus participat ipsius radicis influentiam et virtutem ita qd sicari non permittitur. sed potius virtute radicis virescat. fructificat et augmentatur. Sic illi qui adiungitur cum bona societate. participat cū ipsius bonitate. ij. Macha. v. Particeps malorū. fiet postea socius bonorum ut sic quilibet socius dicat illud Apocal. j. Ego iohannes frater vester et particeps in tribulatione et regno. Et possumus notare q̄ illi qui volunt esse socii debent omnia cōmuniter habere. Et ideo dico q̄ isti. Cōmuniter gratiose debent cōseruari. Cōmuniter amorose debent amplexari. Cōmuniter seriose debent coaptari. Cōmuniter vigorose debent fatigari. Cōmuniter gaudio se debet prosperari. Cōmuniter dico. gratiose. Johannes. Cōmuniter amorose. frater vester. Cōmuniter seriose. Particeps. Cōmuniter vigorose. In tribulatione. Cōmuniter gaudiose. et regno. Dico ergo primo. Qd isti debent cōuersari inuicē gratiose quia scz socii tenentur amiciabiliter et sociabiliter se habere. q̄ sicut dicitur. Prover. xvij. Vir amabilis ad societatem magis amicus erit q̄ frater. et hoc ostenditur cum dicitur Johannes. qui interpretat in quo est gratia. Vide supra de Johanne. Qd est cōtra istos qui i societate se nō exhibēt nec amicebiles nec benignos. Secundo dico q̄ isti debent copulari inuicem amorose. frater inquit. fides ei debet esse. i. fraternaliter se diligere. sicut et aialia bona socios diligunt et cognoscunt. sicut de bobus et quis pluribus est scriptum. Vide supra de fratre. j. Macha. viij. Quare grauasti iugum super amicos nostros et socios iudeos. q. d. illi sicut socii sunt et amici Cuius tamen in multis cōtrariū inuenitur. Tertio dico q̄ isti debent coaptari inuicem seriose. Particeps inquit. Quia vix ad socios pertinet q̄ sint eiusdē similitudinis et paritatis q̄ scz nō decet socios esse diuersi status et gradus. Unde Eccl. xij. Ditiore tene focus fueris. Et ibidem. Omnis hō sibi simili sociabitur. particeps inquit. Quarto dico qd isti debent fatigari inuicem vigorose. in tribulatione inquit. Quia scz illi qui sunt in vna societate: debent simul esse in labore et aduersitate. quia scilicet alij nō debent viuere i solatio et alij in labore et suplicio. Quia sicut dicitur. ij. Cor. j. Si fuerimus socii passionū: erimus et cōsolationū. Quinto dico q̄ isti debent psperrari inuicem gaudiose. Et regno inquit. Per regnum enim psperritas intelligitur in qua debent esse participes socii sicut participes i labore. Mat. xxv. Percipite partem vobis regnū. vnde Eccl. iij. Melius est duos esse simul q̄ vnū. habent enim emolumentum societatis sue. si vnus ceciderit ab altero emolumentum societatis sue. si vnus dormierit fouebuntur mutuo. Ista tamen sūt cōtra multos malos socios qui bene volunt cum alijs imo p̄e alijs gaudere et tamen cum alijs nolunt laborare volunt soli p̄cipere prospera. et tamen nolunt sentire aspera volunt habere societatis emolumentum. sed nullum recipere nocumentum. De quo dicit aug⁹

Qd multi volunt gaudere cum sanctis. et tribulationes mundi nolunt sustinere cum ipsis. Non sic sed s̄m eūdem Si nunc laborabimus et conregnabimus. Habeamus igitur istam quintuplicem conditionem et sic erimus socii competentes. Et sic patet qd dictū est aliquid de societate bona. Patet ergo qd societas bona debet frequentari q̄ sicut videmus aialia domestica in societate viuere. et se inuicem diligunt et cognoscunt q̄ sicut dicitur. Iudicū. xviij. Ille populus qui in remotis solitari⁹ habitabat. et cum nullo homini societatem habebat. fuit a tribu dan depopulatus. et bonis omnibus viduatus. Et breuiter multa mala eueniunt solitarijs et singularibus que non eueniunt socialibus. Ut breuiter concludam. verum est verbum Senecę dicentis in epla. Qd nullius boni sine socio iocunda ē possessio. Sed adhuc dico qd inuenitur societas mala. quia sunt socii.

Litigiosi.

Proditiosi.

Desidiosi.

Raptores.

Deceptores.

De proditiosis qui scz tm̄ se sociant homini in psperritate. et statim ipsum dimittūt in aduersitate. Procta fronte capillata post hec occasio calua. Et Eccl. v. Est amicus socius mens: sed non permanebit in die necessitatis. De desidiosis qui scz volūt quiescere et societatis onera non sufficere potest dici illud. Iudicū. xviij. q̄ cum nullo hominum habent quietē societatis et negocij. De raptorib⁹ potest dici illud. Job. xviij. Predam pollicent socijs etc. De deceptoribus vero dicit. Esa. j. Qd principes infideles socij fuerunt. Sufficiat ergo gratia breuitatis. Vide de amicitia. de fraternitate. de coniungere congregare inter pariter simul et alijs. titulis similibus.

Sol. Cum enim sol sit principium luminis et calor: ris possum dicere qd in scriptura in bono sumitur et in malo. Unde nota qd per solem intelligitur.

Conditio regis eternalis.

Perfectio viri virtualis.

Combustio pene temporalis.

Elatio glorie mundialis

Dico ergo primo qd sol significat regem eternalem. scz qd sol dicitur quasi solus lucens p̄cellentiam. et iste dicitur solus omnipotens. Et de hoc dicit. Eccl. xviij. q̄ ipse sicut sol oriens mundo in altissimis. Secundo signat virum virtuale. qd scz sol inter et supra oia corpora est summe perfectionis et virtutis. vñ Eccl. xxvij. dicitur qd homo sanctus in sapientia manet sicut sol.

Tertio signat penā tpalem. qd vix sol habet cōburere et desiccare et etiam affligere cor humanū. Unde de beatis qui ab ista pena sunt liberi. dicit. Esaie. xlij. Nō percutiet eos est⁹ et sol. et Apoca. viij. Nō cadet super eos sol neq̄ vllus estus. Quarto dico qd designat gloriā mūdiale. qd scz sol summe est pulcher et fulgidus. oculorū tamen intuentiū est nocius. sic et mundi gloria est delectabilis. et suis amatorib⁹ nocua et dānabilis vnde Ecclesiastici. xlij. Tripliciter sol exurens monstres execat oculos. Et dicitur tripliciter ppter tria genera bonorum glorie et prosperitatis mūdane que sūt delicie: diuitie. et honores. de duobus autem primis aliquid est dicendum. Dicamus ergo primo de sole: qd signat diuinam conditionem. Deus enim q̄sum ad diuinitatē et q̄sum ad humanitates potest dici sol. Quia sicut sol habet.

Sic proculdubio p̄shabit claritatē sapientie q̄ predicando mūdū illuminauit. Et itē habuit celeritatem potentie qua mūdū creauit p̄s. fecit solē in potestatem dici. Item habuit aliditatem

amoris perfecti qua in fidei fouit et reformauit. i. Ike-
gum. ij. Cras erit vobis salus cum incaluerit sol. ¶ Ite
habet et habuit utilitatem ois sufficientie qua mundum
ditauit. Ecclesiastici. xvi. Sol oriens in fide. i. ad oim
que in mundo sunt utilitatem. ¶ Item habet et habuit
mobilitatem occulte et inceptibilis prouidentie qua
mundum gubernauit. qz scz sicut motus solis non per-
cipitur. cum tamen constet ipsum valde celeriter moueri. sic
motus prouidentie non percipitur quis oia regendo con-
tinue moueat. unde de sole dicitur. Ecclesiastes. pri-
mo. Quod oritur sol et occidit et super circulos suos
reuerfit: girat ad meridiem. et flectitur ad aquilonem
quasi dicat deus per suam prouidentiam vndeque circu-
it et girat. Et ideo breuiter de isto sole christo et de eius
conditionibus et affectibus potest exponi illud Joelis.
ij. Sol conuertetur in tenebras. et luna in sanguinem
vide eam diuisam secundum alium intellectum in sermone.
Ite splendor facies eius sicut sol. Ubi aduerte quod si-
cut aliquando inuenitur.

Sol velatus. Sic christus fuit velatus per carnis as-
sumptionem. fuit obscuratus per
Sol eclipsatus. mortis afflictionem fuit illumi-
Sol illuminatus. natus per vite resurrectionem. Erat
Sol rubricatus. rubricatus per iudicii prelationem vel correctionem. Iste enim
sunt quatuor resolutiones istius solis christi. scilicet natiui-
tas. et mors. et vita. et status post mortem. scilicet resurrectio
et ascensio et finalis aduentus ad iudicium. ¶ Dico
igitur. quod iste sol describitur quantum ad quatuor in his
verbis. Quatuor ad assumptionem carnis nature. Quatuor
ad afflictionem mortalis iacturam. Quatuor ad resurrex-
tionem noue vestiture. Quatuor ad correctionem dure pre-
lature. ¶ Primum probat vigor immutatus. conuertetur. Se-
cundum splendor obscuratus. in tenebras. Tertium fulgor
renouatus. luna. Quartum ardor inflammatus. in sanguinem

¶ Dico igitur. quod christus sol iusticie fuit immutatus assu-
mendo carnis naturam conuertetur. Conuertere enim nihil
aliud est quam mutari. Et ideo isti dicunt conuersus quoniam in ho-
mine est mutatus. Ista enim tribuit conuersio non per se
sed per accedens. non simpliciter. sed scilicet quod non in toto. sed in
tanto quousque enim sol non mutatur nec conuertatur forma-
liter aut realiter. mutatur tamen et conuertitur superficialiter
et localiter quod scilicet quoniam velatus nubibus. tunc mutat in colorum
varietatem. quoniam non de oriente in occidentem progreditur
tunc mutat ad locorum diuersitatem. Sic vere charissimi
mildei filius quousque in se sit immutabilis et eternus.
Iuxta illud Malachiam. ij. Ego dominus qui non mutor.
Quando tamen nubibus. i. puris et sanctis carnibus fuit
vestitus. tunc fuit visus superficialiter mutatus et
de celo ad terram localiter inclinatus. conuertetur. unde
Actus. ij. Dabo prodigia in celo sursum: et signa in terra
deorsum. Sequitur. sol vertetur. ¶ Pone si vis quod elypro-
pia lapis qui interpretatur solis conuersio. facit solē con-
uertere in sanguineum colorem applica. Uide supra titu-
lo de applicare. figura quomodo sol tempe Ezechie re-
gis reuersus est in horologio achaz decem lineis vi-
de eam supra ubi signare vel signum. Ista autem conuersio
fuit facta in ortu solis istius id est in natiuitate et incar-
natione dei filii. Sol enim ad litteras in ortu suo ap-
paret alterius coloris quam sit scilicet rei veritates. ¶ Possimus
ergo notare quod in isto ortu facte sunt mirabiles con-
uersiones. videlicet.

Humilitas conuertitur in sublimitatem.

Maternitas conuertitur in virginitatem.

Deformitas conuertitur in formositatem.

Diuersitas conuertitur in concordiam.

Quod enim tunc quersa in sublimitate fuerit humilitas ap-
paruit in pastozibus et gentilibus. quibus fuit ista na-
tiuitas plus quam magnis hominibus reuelata. cum tamen a iudeis
reputarentur viles humiles et deiectiones. Et de hoc dicit
Ihesus. xij. Sol ortus est et humiles exaltati sunt. ¶ Item
quod tunc virginitate conuertat maternitas. per hoc quod
virgo et mater Maria simul fuit. Et de hoc. ij. Regum.
xij. Lux aurore. i. virginitas matris oriente sole ma-

ne absque nubibus rutilat. ¶ Item quod in virtutibus formosi-
tatem conuertatur vitiorum deformitas. per in psalmis. ubi
dicitur. A solis ortu usque ad occasum et syon species
decoris eius. Quod etiam in concordia puertat diuersitas. per
ex hoc quod tunc gentiles populi et iudei qui semper fuerant con-
tra et diuersi. in unitate fidei sunt coniuncti. xij. psalmis. Quod est
sol: et congregati sunt: et in cubilibus suis collocabuntur
Ecce ergo quod isto conuerso etiam alia sunt conuersa. con-
uertetur inquit Tunc enim fuit alia claritas solis alia lu-
ne. alia stellarum. i. Corinthios. xij. Uide eam supra de
claritate. ¶ Patet igitur. quod hic fuit alteratus assu-
mendo carnis naturam. ¶ Deinde dico de isto sole
quod hic fuit eclipsatus sustinendo mortis iacturam
et hoc ostenditur cum dicitur in tenebras. Sol enim quoniam
uis in sui existentia semper sit clarissimus in nostra tamē
apparentia: quousque eclipsatus et efficitur obscurissimus. Sol
enim in nouilunio quousque eclipsatus patitur. et in exteriori ap-
parentia obscuratur. Sic christus quia quousque quantum ad diui-
nitatem semper fuit lucidus. per mortem tamen factus est ap-
parenter in humanitate eclipsatus. obscurus et palli-
dus. et in nouilunio. i. in nouitate et ortu nostre fidei
mortis tenebris obscuratus. in tenebris inquit. Joelis.
ij. Sol et luna obscurabuntur. Sol inquit et luna
id est christus et fides sua. quod scilicet tunc verificatum fuit illud. Eze-
chielem. xij. Sole nube tegatur. et luna non dabit splendorem
suum. quod scilicet quoniam sol iste fuit nube. i. mortis turbine obscu-
ratus. tunc splendor lunc. i. fides fuit in discipulis ois
bus excepta. Maria virgine eclipsatus. Mat. xxij.
¶ Post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur.
¶ Mortis enim fuit occasus istius solis. qui quidem occasus
ab ipso sole fuit precognitus. psalmis. Sol cognouit occa-
sum suum In meridie fuit dispositus. Amos. viij. Occi-
det sol in meridiem Iuxta hierusalem fuit coperatus. Ju-
dici. xij. Occubuit sol iuxta gabaon Ad salutem po-
puli fuit cōfectus. Gen. i. xij. Cum occubuerit sol mu-
datus vescetur sanctificatus. Et tamen de per sepulturam
fuit perfectus Thob. ij. ubi de Ioseph potest dici. quod cum
sol occubisset abiit et sepeliuit eum. fuit igitur eclipsatus
sustinendo mortis iacturam. in tenebras inquit Quod
etiam bene apparuit in morte sua: ubi sol materialis fuit
obscuratus. in signum quod sol eternalis per mortem fuit
erat eclipsatus. Quod bene figuratum est Apocalyp. ij.
ubi dicitur quod obscuratus est sol et aer de fumo putei
abyssi. Ad denotandum quod fumus. i. inuidia que processit
de puteo abyssi. i. de cordibus iudeorum fecit solē chris-
tum per mortem obscurari. et vite lumine spoliari. fuit
igitur ut dictum est eclipsatus sustinendo mortis iac-
turam. ¶ Deinde dico quod iste sol fuit renouatus acqui-
rendo vite vestituram. Et istud proculdubio fuit in re-
surrectione: et ascensione ubi per corporis glorificationem per te-
nebre prelationis adeptionem iste sol factus est lucidus atque
clarus. sicut sol qui postquam fuit sub nubilo: ad suam ta-
men reuertitur claritatem et hoc ostenditur cum dicitur
luna. Quia scilicet luna est stella que de claritate ad
obscuritatem deducitur et iterum de obscuritate ad
claritatem reducitur. et de vetustate ad nouitatem re-
nouatur. signans istum qui primo per immortalita-
tem erat clarus. tandem factus est mortalis et obscu-
rus finaliter tamen in resurrectione et ascensione ad
immortalitatem extitit renouatus et claritate glorie per-
petuo illustratus. luna inquit. Ubi de christo dicit de-
us pater illud Psalmiste. Thronus eius sicut sol in
conspetu meo. sicut luna perfecta in eternum. et tes-
tis in celo fidelis. ut etiam possumus dicere illud Esa-
ie. Non occidet amplius ultra sol tuus et luna non mi-
nuetur fuit igitur iste sol renouatus acquirendo vite
vestituram. Insuper dico de isto sole quod iste erit infla-
matus exercendo mundi prelationem. scilicet in iudicio
ubi ipse erit rigidus et seuerus quod ostenditur
cum dicitur in sanguinem. Quia scilicet iste erit tunc
totus feruidus et sanguineus per iustitiam et rigorem.
Sol enim qui est in medio orbis. scilicet in pectore meridiei. solet
esse feruētissimus. sic christus qui in medio celi et in medio
terre

୧୩

igitur dico. q̄ iustus d̄z habere durationis longitudi-
nem stetit inquit. Sol em̄ perpetuo manet in eadem
qualitate. nunq̄ enim amittit proprie essentie quanti-
tatem nec proprii luminis claritatē. nec sui mortis cō-
tinuitatem. Sic vere nec vir iustus lumē gratie p̄dit:
sed per diligentiam semp̄ currit. ⁊ p̄ perseverantiā in
in bono semp̄ manet ⁊ existit. vnde Esai. l. Hō occ-
det ultra sol tuus. stetit inq̄t. j. Paral. iiii. In domo iu-
ramenti stare fecit solē suū. Qd̄ tamē est cōtra mul-
tos: nō soli sed lune cōparandos. qui q̄uis aliquando
habeant p̄seuerantie stabilitatē non habēt tamē dura-
bilem. imo statim virtutū aut deficiētie mobilitatez.
Iuxta illud Eccli. xxvij. Hō sanctus in iustitia manet
vt sol. stultus aut vt luna mutat. Hō sic iustus charis-
simi. q̄z semp̄ vt dictū est: est durationis longitudinē
faciens. Iuxta illud Josue. x. c. Sol contra gabaon ne
mouearis. ¶ Item iste debz habere cognitionis lim-
pitudinem sol inq̄t. q̄z quasi sol⁹ lucens. Sol⁹ dico
sc̄z per excellentiam. Quia p̄certo sicut sol lucet inter-
ius ⁊ exteri⁹. instantū etiā q̄ lux ipsi⁹ illuminat totū
mundū. Sic iust⁹ lucet interi⁹ p̄ discretionē ⁊ sapiam
et per fidei veritatē ⁊ sciētiāz exteri⁹ aut lucet p̄ hone-
statē apparētiā. ⁊ p̄ bonorū exēplorum redūdantiāz
Et ideo q̄tum ad primū: ipse illuminat alios docēdo
⁊ predicando. Et q̄tū ad secundū. exēplū vite p̄bēdo
⁊ ostendēdo. q̄. Al. vi. ⁊ c. fulsit sol in clypeos aureos
⁊ creos ⁊ resp̄luerūt mōtes ab eis Eccli. xvij. Quid
lucidius solē ⁊ hic supra solē. Ista tñ sunt contra mul-
tos qui sc̄z nec discretionē ne cōuersationē sunt splen-
dentes. Sicut em̄ lune interpositio obscurat solē ⁊ cū
facit eclip̄sari nubīū etiā oppositio ip̄m aut totā iter
impedit aut alterius coloris ostendit. Sic v̄e charissi-
mi. nubes carnalis humiditatis. ⁊ luna fluribilis et
mutabilis prosperitatis. facit multos turbidos ⁊ ob-
scuros ⁊ lumine scientie ⁊ honeste apparētie denuda-
tos Apocal. vi. Sol factus est niger sicut saccus cicili-
us. Hōn sic: sz habeat homo iustus cognitionis lim-
pitudinem. sol inquit. ¶ Tercio dico q̄ iustus d̄z ha-
bere intētionis rectitudinē. qd̄ ostēdit cū dicit. in me

—

Inferior: Doloritas inferior est detectanda.

Sollicitus.

Dico primo, qd est solēnitas interior, que dicitur cōmenda dari. Et ista est solēnitas spiritualis quā faciunt virtutes in corde viri iusti. vbi fides inuitat ceteras et illuminat. deuotio est sacerdos, honestas est sacrista, qui altaria ornat, oī uero est sacrista qui campanilia tangit et pulsat. Et de hoc dicitur in ps. Buccinate in neo menia tuba in insigni die solēnitatis vestre. gratiarum actio tenet librū que cantat et laudat. ¶ Secūdo dico qd est solēnitas exterior que dicitur celebrari. Et ista est solēnitas sanctorū. iij. Reg. viij. Conuenit vniuersus israel ad salomonē in die solēni. ¶ Tertio dico qd est solēnitas superior que debet affectari. Et ista est solēnitas beatorū. De qua. ij. Paral. xxi. Cōgregatiq; sunt in hierusalē multi vt facerēt ibi solēnitatem azimorum. ¶ Quarta est solēnitas inferior que dicitur detestari. Et ista est solēnitas gaudium et iocūditas mundanorum. De qua. Esai. j. Solēnitates vras odiuit anima mea. Unde ve festo supra de celebritate.

Sollicitus. Sollicitudo. Nota

q sollicitudo id est qd diligētia seu cura. Unde possumus notare breuiter, qd in sacra scriptura inuenitur. Sollicitudo naturalis. Prima ē mortalium vniuersorum Sollicitudo virtualis. Secūda ē mortalium stuporum Sollicitudo crīalis. Tertia ē mortalium vitiosorum. Dico ergo primo qd est quedā sollicitudo qd est naturalis. Et ista est illa qua nos sumus naturaliter solliciti et attenti de cōuersatione vite de euasione pene. de ciborum prouisione. et de morbos curacione. qd etiam nō solum hoīes: sed etia aīa facit procurat. De ista dicit. j. Corin. xij. Pro se inuicē solliciti sunt membra. Et Math. vi. Crastina dies sollicita erit sibi ipsi. Ista tñ sollicitudo reprobat in viris pfectis qd ipos retrahit ne solliciti sint de his qd pertinent ad salutē. Puer enim pro quo patet mater continue cogitant: non dicitur esse sollicitus quid induat seu manducet. satis enim parentes curabūt. et ulterius qd cura pueri nō sufficeret nec valeret. Sed pro certo nec hō et maxime vir pfectus debet esse nimis sollicitus de pdictis. Ihabz enim patres in celis qui cogitant et prouidet super isti s. Luc. xij. Nolite solliciti esse anime vestre. Et sequit. Nolite in sublimē extolli. Itē de negociorū ministracionib; De hoc dictum est. Luc. x. Martha sollicita es et turbaris erga plurima. vnde etia de figulo dicit Eccl. xxxvij. In sollicitudine positus est propter opus. Sic igitur patet quod triplex inuenitur generaliter in sacra scriptura sollicitudo: de in libro de oculo et attentione oculi. Unde ergo supra de exercitio et malis similibus.

Solium.

De gubernando sumptā plationem.

Simus igitur solliciti pro alijs orare. Iuxta illud col. iij. Salutate vos epaphras semper sollicitus pro vobis in orationib;. Itē simus solliciti alios adiuuare. Iuxta illud. j. Corin. xij. Pro se inuicē solliciti sunt membra. Itē simus solliciti federa conseruare. Eph. iij. Solliciti seruare vnitatē in vinculo pacis. Itē simus solliciti sumpta officia gubernare. Rom. xij. Qui preest in sollicitudine etc. Ista est igitur sollicitudo virtualis. ¶ Tertio dico qd est sollicitudo criminalis. et ista est illa qua peccatores sunt solliciti et attenti de rebus nō pertinentibus ad salutem. s. de diuitijs. et delicijs et honoribus acquirendis etc. Contra illud. j. Petr. iij. Nihil solliciti sitis: sed orationes vestre innotescant apud deum. Pueri enim et fatui magis solliciti sunt de rebus inutilibus qd de vtilibus. Non enim cessant pueri opera puerilia facere. et circa illa solliciti vigilare. in quibus tñ nihil proficiūt: sed seipsos maculant et inficiūt. sic peccatores. Unde nota qd isti sunt solliciti.

De carnis voluptatibus.

De mundi facultatibus.

De negociorum magistratibus.

Solliciti sunt de carnis voluptatibus. Luc. viij. A sollicitudinibus et voluptatibus vite eūtes suffocantur. Itē de mundi facultatibus. de qua. Math. xij. Sollicitudo seculi et fallacia diuitiarū suffocant verbum. Itē de mundi dignitatib;. de qua. Luc. xij. Nolite solliciti esse anime vestre. Et sequit. Nolite in sublimē extolli. Itē de negociorū ministracionib;. De hoc dictum est. Luc. x. Martha sollicita es et turbaris erga plurima. vnde etia de figulo dicit Eccl. xxxvij. In sollicitudine positus est propter opus. Sic igitur patet quod triplex inuenitur generaliter in sacra scriptura sollicitudo: de in libro de oculo et attentione oculi. Unde ergo supra de exercitio et malis similibus.

Solium. Nota qd solium proprie dicitur vel est

sedes seu thronus regalis vel iudicialis maiestatis. Et possumus breuiter notare. qd in scriptura inuenitur multiplex solium. videlicet. Solium eternū. Primum est solium diuine maiestatis. Solium internū. Secundum est solium mentalis voluntatis. Solium supernū. Tertiū est solium summe felicitatis. Solium eternū. Quartū est solium mundane autoritatis. Solium eternum debet venerari. Solium internum debet preparari. Solium supernum debet affectari. Solium eternum debet refutari.

In solio maiestatis sedet deus eternaliter. Esai. vi. Vidi dominum sedentem super solium excelsum. et plena erat omnis terra maiestate eius. ¶ In solio voluntatis sedet deus spiritualiter vnde de anima sancta dicitur Hieremie. iij. Vocabitur hierusalem solium domini. ¶ In solio felicitatis sedent sancti supermaliter: vnde de deo dicitur Job. xxxvi. Quod reges in solio collocat. quia scilicet ibi quilibet beatus est rex. ¶ In solio vero autoritatis sedent prelati virtualiter et etiam tyranni criminaliter. vt de bono iudice vel prelato dicatur illud Proverbio. xx. Rex qui sedet in solio iudicij dissipat omne malum intuitu suo. Quia sicut dicitur Proverbiorum. xvi. Iustitia firma bitur solium. ¶ De malo vero iudice vel tyranno dicitur illud. Amos. vi. Ne qui opulenti estis in syon. Sequitur. Qui separati estis in diem malam. et appropinquatis solio iniquitatis. qui dormitis etc. ¶ Solium maiestatis est adorandum vt dicamus deo illud Esai. lxij. Vnde de habitaculo sancto tuo et solio glorie tue. ¶ Solium voluntatis est preparandum. Esai. xvi. Preparabitur in misericordia solium eius. ¶ Solium felicitatis est affectandum. Job. xxxij. Quis mihi det vt videam et vt cognoscam illum et veniam usq; ad solium eius. ¶ Solium autoritatis mundane est refutandum. Jone. tertio.

Surrexit

Surrexit rex de solio suo et abiicit vestes etc. vide supra de sede sedere. et infra de throno Sufficit etc.

Solus. Cū solus dicat iste qui nec alij est associatus vel cōiunctus. Possumus dicere quod aliqui solitudo sumit in bono. aliqui etiā in malo inuenitur. Significat enim quādoq.

Dei sublimitatē inattingibiles.

Iusti sanctitatem incomparabilem.

Imperij prauitatem inenarrabilem.

Pauperis contēptibilitatem miserabilem.

Damnationis aduersitatē inestimabilem.

Deus enim dicit solus qui superat in omni qualitate. Unde. ij. Machab. j. Deus creator terribilis: omnipotens solus: iustus: et solus pectās. Iustus dicit solus. quia se se parat a mūdi cōitate. Hierem. xv. Solus sedebat quoniam amaritudine replesti me. Peccator dicit solus quia caret dei societate. Eccles. iij. Ne soli quia si ceciderit non est qui subleuet eū. Pauper dicit solus: quia caret amicorum fertilitate. Esai. lxiij. Torcular calcavi solus etc.

Dānatus hoc dicit solus: quia caret et sanctorum amore et caritate: et totius auxilij securitate. Leui. xliij. c. Quicūq; maculatus fuerit lepra solus habitabit extra castra. Dicamus ergo breuiter. quod est solitudo pertinens.

Ad deitatem.

Ad sanctitatē.

Ad prauitatē.

Primo igitur dico quod est solitudo pertinet ad deitatem. quia. f. deus solus per excellentiam sicut sol dicitur solus lucēs. Solus enim est quia nullū habet parē in diuinitate. nullū equalē in maiestate: nullū sociū in bonitate. Excellet enim intantū omne quod est. quod nihil ad eius perfectionē attingit. et ideo solus permanet et existit per se. Tu es deus solus. Iste enim est sicut fenix quod est auis sola et vnica in natura. et ideo res si habet sola. in suo genere plus diligit quam si multiplex haberet. Tūc etiam si solus habet oculos. diligētius cōseruat. si solus filius habet. melius adamat: si solus etiā omnia habet. inclinat se seruitur et honorat. Hinc est quod cū iste sit solus deus. dico quod debemus ipsum summe diligere. diligenter seruare et ei humiliter seruire. Luc. iij. Quoniam deus tuus adorabis et illi soli seruites. Una enim propter sola vni viro coniungitur et si pluribus nupsit adultera esse iudicatur. Sic et anima que soli deo debet coniungi per fides et amorem. Ideo bene dicit. j. Tim. j. Regi seculorum inuisibili soli deo etc. Et possumus notare quod deus dicit solus quod ad multa. quia scilicet solus

In potentie fortitudine.

In clementie plenitudine.

In scientie limpiditudine.

In bonitatis sanctitudine.

In equitatis rectitudine.

In dignitatis celsitudine.

In eternitatis longitudine.

Dico ergo quod iste solus potest peccata dimittere. Luce. v.

Quis potest peccata dimittere nisi solus deus. Solus etiā

potest mirabilia facere. ps. Qui facit mirabilia solus. Solus

insuper potest saluare et eripere. j. Reg. i. Solus deus sal-

uauit nos de vniuersis tribulationibus. Itē dico quod solus

habet clementie plenitudinem. vnde Apoc. x. Quis non

timebit te domine et magnificabitur? quia tu solus pius. Itē di-

co quod habet scientie limpiditatem. vñ. iij. Reg. viij. Tu no-

sti solus corda filiorum hominum. Itē habet solus bonitatis san-

ctitudinem vñ. Mar. x. Nemo bonus nisi solus deus. Item

solus habet equitatis rectitudinem. ps. Admonebor ius-

titie tue solus. Et illud Eccli. xviij. Deus solus iustifi-

cabitur. Itē solus habet dignitatis celsitudinem. vñ in ps.

Tu solus altissimus super omnem terrā. Vide etiam supra de al-

titudine. Itē dico quod solus habet eternitatis longitudinem.

quod sicut dicit. j. Tim. vi. Solus habet immortalitatem et lucem

inhabitat inaccessibilem. Et dico quod est quedam soli-

tudo pertinet ad vite sanctitatem. Et ista est illa quā viri

iusti et sancti soli quā viuere volunt a mūdi negocijs.

neque a tumultibus et solatijs et a varijs hominum consortijs

fugere: et soli deo vacare et a cunctis abstinere. sicut ad-

heram fecerunt heremite et alij plurimi viri sancti.

Item sicut anes nobiles non solent societates hominum frequentare: sed solum in locis secretis et remotis nidificare et habitare. Sic viri sancti tumultus et plausus non requirunt: sed soli in mentis secreto christo viuere sponte. Tūc etiam vox de celo lapsa legitur dixisse beato anthonio. Si vis saluari fuge homines. Tūc etiam sanctus vir dauid dicebat in ps. Ecce ego elogavi fugiens et mansi in solitudine. Et ideo hieremias de seipso dicit. Hierem. xv. Solus sedebam quoniam amaritudine replesti me. Tūc aduerte quod talis solitudo.

Pacis tranquillitatem solet generare

Culpe peruersitatem solet deplorare.

Morum fecunditatem solet ampliare.

Morat pacis tranquillitatem sedebam.

Culpe peruersitatem. amaritudine

Morum fecunditatem. replesti me.

Est igitur talis solitudo pacis et tranquillitatis genera-

tiva quod ostenditur cū dicit. sedebam Sedere enim quies-

tem et tranquillitatem designat. vñ illud Esai. liij. Cōsur-

ge: sede hierusalem: induere vestimentis glorie tue. Ille

enim qui solus est non habet qui eum molestat. et ideo quod vite soli-

tudine querit: in pace et tranquillitate vitam transigit.

Trenor. iij. Sedebat solitarius et tacebit: quoniam leuauit se

supra se. Tales potissime debent esse boni religiosi qui

soli habitare voluerunt. i. soli viuere elegerunt et a mun-

di tumultibus recesserunt et etiā soli sine suspensibus multi-

plicitate per carnis copulam viuere decreuerunt. De

istis enim videtur loqui. Job. iij. sicut exponit Grego-

rius ubi dicit. Quare data est misero lux etc. Sequitur. Nunc

enim dormiens filerem et somno meo requiescere cū regi-

bus et consiliis terre. qui edificat sibi solitudines. quod

possidet aurum. et replet domos suas argento. Iste enim res-

ges et cōsules quod seipos bene regunt. et sibi de salute consulunt

inquit vite solitudinem edificat et eligunt. abundant in au-

ro sapie. et in argento eloquentie. sedebam ergo. Quāuis

hodie de multis dicat plāgēdo. Hieremias illud Tre-

no. j. Quod sedet sola ciuitas etc. Ad hoc sic ergo. scilicet dico quod

ista solitudo debet esse pacis et tranquillitatis generatiua.

Deinde dico quod debet esse culpe peruersitatis deplorati-

ua. amaritudine inquit Solitudo. n. amica est microribus

vñ illi soli sedere consueuerunt quod plorare vel plāgere decre-

uerunt. iuxta illud Esai. xxxv. Scissae sunt aque in deserto

et torrētes in solitudine. Sic et illi qui in tali solitudine

persistunt peccata perita plāgunt. Exemplo turturis quod amis-

sa socia sepe sola incedit et cōtinue plorat et gemit. Sic il-

li qui socia suā. i. grām vel caritatē perdiderunt. debent so-

li incedere et societate perditā deplorare. amaritudine

inquit Esai. xxxij. Recedite: amare flebo nolite incubere

re: ut cōsolemini me super vastitatem filie populi mei. Unde

etiā quilibet penitēs potest dicere illud ps. Similis fa-

ctus sum pellicano. etc. Et sequitur. Et factus sum sicut

passer solitarius in tecto. Pellicanus enim est auis val-

de sicca et macra quod semper in solitudine moratur. Hoc co-

rat autem est auis quod nocte in domibus desertis volare et

plangere consuevit. Passer etiā solitarius cū alijs auibus

non conuenit volare: sed in domo solus sine alijs habita-

re. Ad denotandum quod illi qui solitudinem frequentant penite-

re debent esse per abstinentias sicci. debent per punctionem plā-

gere et aliorum solertia fugere et vitare. dicentes illud. quod

in persona hierusalem dicit. Esai. xliij. Ego sterilis et non pa-

riens. transmigrata et captiua. ego destituta et sola. Est

igitur ista solitudo omnis iniquitatis deploratiua. De-

inde dico quod ista solitudo est moris fecunditatis amplia-

tiva replesti me inquit. Solitudo enim in deserto quod

uis non abundat granis et frugibus. abundat tamen

herbis et floribus. Arbores enim quod neque plures in

una radice nascuntur. minus proficere dinoscuntur. illa

vero que alij subtrahit sola remanet: crescit am-

plius et ingrossatur. Et si solus oculus homini rema-

net: virtus visiva in eo fortificatur. Sic vere charissi-

mi. illi qui soli et solitarij esse volūt. Quis granis et fructi-

bund bonorum talium sunt paupiores virtutū tū fructibus

sunt ut cōter pleniores. Tales enim solent virtutibus

Solus.

augmētari gratijs et meritis ampliari. replesti me inquit psalm. Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea. unde de diuersis virtutū floribus et fructibus que in solitudine abundant: dicitur Esa. xli. Dabo tibi solitudinem cedrū: et pinū et mirtū et lignū oliue. abietē quoque et vlmū et bursū simul. vide eam alibi et pone si cut ibi exposita est quo te tabula remittit. Et nota quod illi qui solitarie volūt viuere: vel in solitudine religionis et pnie remanere. debēt habere has virtutes. vicz.

Celsitudinem contemplationis.

Impitudinem circūspeditionis

Magitudinem tribulationis.

Plenitudinem consolationis

Gratitudinem exultationis.

Rectitudinem iurisdictionis.

Acritudinem correctionis.

Dulcedinem refectionis.

Querelam orationis.

Tutelam habitationis.

Dico quod in ista solitudine debet esse sublimitas contemplationis ut sic dicat quilibet talis solitarius illud. Eccl. i. Syrum celi circūui sola. ¶ Itē ibi debz esse circūspecta visio ut dicatur illud Danie. x. Vidi ego Daniel solus visionē. ¶ Itē ibi debet esse laboris fatigatio. quia sicut dicit Esa. xlvij. Sola veratio dabit intellectū. ¶ Itē ibi debz esse diuina cōsolatio. Exod. xvi. Respererūt ad solitudinē. et ecce gloria dñi apparuit in nube. ¶ Itē ibi debz esse exultatio laudantis domini. Esa. xxxv. Exultabit solitudo et florebit sicut lilium. ¶ Itē ibi debz esse iustissima iurisditio. Esa. xlvij. Habitabit in solitudine iudiciū. Et Esa. xl. Rectas facite in solitudine semitas dei nostri. ¶ Itē ibi debet esse acerrima castigatio. Math. xxv. Si peccauerit in te frater tuus corripe eum inter te et ipsum solum. ¶ Itē ibi debet esse dulcissima relectio. s. corporis xpi. Marci. viij. Quis poterit multitudinē hanc panibus saturare in solitudine. ¶ Itē ibi debet esse feruentissima oratio seu supplicatio. De qua Math. xxiij. Ascēdit in montem solus orare. ¶ Item ibi debz esse tutissima habitatio. unde in ps. Elongauī fugiens et māsi in solitudine. Et Job. xxxij. cap. In agro dedi in solitudine domū. Et sic igitur de tali solitudine et de eius conditionibus potest dici illud Esaie. li. Ponet desertum quasi delicias et solitudinem quasi ortum domini. Patet ergo quod talis solitudo est.

Adorum fecunditatis ampliatiua.

Pacis et tranquillitatis generatiua.

Culpe et peruersitatis deploziua.

Et si vis potes inuicere contra solitudinē religionis quod filij israel solitudinē ut irent in terrā pmissionis intrauerunt. quod ibi diuersis cladibus perierūt. et pone si vis applica pericula. Ista est igit solitudo pertinens ad vite sanctitates. ¶ Tertio principaliter dico. quod in scriptura inueniunt solitudo pñēs ad morū prauitates. Et sic pculdubio dico quod ille dicit sol⁹ qui a dei et sanctorū societate per peccatū est segregat⁹ et qui ab aliorum cōiuita et caritate p singularitatē et odiū est distictus. Et sic dico quod solitudo semp in malum designat. Est enim cōtraria societati caritati et largitati. Iste enim tres virtutes. s. societas. caritas et largitas. nūq volūt esse sole. Et ideo possum⁹ dicere quod talis solitudo est vitiosa et cunctis sanctis hoibus odiosa. Teste enim auicēna. Hō perfectissimus animalū nō pōt viuere solus. formice hō et apes in hoc sibi pueniūt prout dicit Sic viri sancti qui sunt hoies. i. rationales p sagacitatem qui sunt formice. i. diligētes per sedulitatem. qui sunt apes. i. mel elcimosynarū propinantes p pietatē. tales dico nunq volūt per peccatū et partialitatē soli viuere sed magis semp volūt per gratias et societate simul atq cōiter permanere. Audiūt enim quod illi soli a deo maledicuntur et a sanctis hoibus cōtempnuntur. Eccl. iij. Ne inquit soli dicit salomō quia si ceciderit nō est qui subleuet eum et si dormierint duo simul mutuo foue-

buntur: vnus quomodo calefiet. Et tñ multi sunt qui solitarij esse volūt et qui dei et bonorū societate fugiūt et contemnūt. Et tales reprehēduntur. i. Reg. xxi. vbi dicitur. Quare tu solus et null⁹ tecū est. q. d. male stas Et possumus notare quod sola esse dicuntur tria genera peccatorū. vicz. Caritate carentes. Vanitate tumētes. Paritate rigētes. ¶ Soli sunt qui carēt xpi caritate tales enim possunt dici soli. sicut vidua quod sola post virū remanet. Sicut orphan⁹ quod sine parte residet. Sicut pupillus quod sine tutore sol⁹ se regere nescit. Sicut ouis quod sola a grege remāsit. deuīas patri luporū solet cedere. Et ideo de aia peccatrice pōt dici illud Tresh. j. Quod sedet sola ciuitas etc. Vnde si vis supra et applica totū residuum illius capiti ad aiam peccatricez. Sicut enim palma femella nō pōt fructificare sola sine masculo. quin immo vult semp habere sociā Sic aia sine gratia dei. Nisi enim deū habeat sociū. nullū bonorū operum profert fructū. Et sicut mulier cōcipere nō pōt nec parere sine viro. Sic nec aia pōt bonū facere sine deo. Et ideo anima peccatrix pōt dicere illud Esaie. xli. Ego sterilis et nō pariens etc. Sequit ego destituta sola. Ista est ergo solitudo peccati. in qua solet homo.

faciliter errare.

faciliter perire.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

faciliter timere.

¶ s. in solitudine nō sumt vie
¶ nec ibi est quod doceat iter et etiaz
¶ sol⁹ homo faciliter errat ouis
¶ etia si sola est audies tonitruus solet abhorre. solus
¶ etia homo faciliter solet timere. Sic et in solitudine
idest in statu peccati solet faciliter hō errare ps. Erra
uerunt in solitudine et in aquoso etc. Itē ibidē faciliter
periculū incurritur. ij. cor. xi. Periculū in solitudine
Itē faciliter ibidē timef. Judic. viij. Si sol⁹ ire formi
das descendat tecum phara puer tu⁹. Isti igitur sunt
soli qui carēt xpi caritate. ¶ Soli sunt etia illi qui tu
ment pōpe vanitate. Et isti sunt qui gloriāntur in sin
gularitatib⁹. et qui volūt soli videri et honorari. et p sup
bie vanitatē et vite singularitatē a cunctis alijs segregari
et societate hoīz dedignari. Isti sunt sicut popul⁹
terre qui dicit seros. de quo dicit Solm⁹. quod ita est po
pul⁹ singularis quod cū nullo mortaliū aliorū hz socia
tem. aspēnātur enim oēs alias natōes reputātes se cū
ctis hoibus sanctiores. Ubi dicit quod qñ mercatores de
lōge veniūt ad eorū fines. ipos nō dignātū videre imo
oportz quod mercatores in certo loco pcia reponant. Illi
hō de terra illa nocte veniētes assumptis pcijs. sniya
lorē in loco eodē merces collocāt quas mercatores in
crastino inuenientes absq hoc quod hoies videāt secum
portāt. Tales sunt pculdubio hoies singulares. solita
rii et supbi quod. s. null⁹ societate sectant. s. aliorū meri
ta detestant et soli apparere vel aliqd soli facere gloriā
tur. Sicut ad lram in religione ptz de ypocritis et par
cialib⁹ infinitis. Talibus loquit. Job. xij. vbi dñ. Ergo
vos estis soli homines et vobiscū moriet sapiētia. Ta
les enim sunt fatui. quod pcerto magis valet societas quod p
tialitas. Sola enim corda in instrumentis nihil pficiūt: quod
tamen cū alijs posita dulcē facit melodia. Sol⁹ miles
hostibus nō pualet. qui cōiunc⁹ alijs ipos terret. So
lus carbo faciliter extinguitur. qui tñ vnitus cū alijs
conseruat. Et breuiter verum est quod dicit Sene. Quod
omnia mala docuit solitudo. Quia sicut dicit scriptu
ra de populo lachis qui cū nullo hominū habebat so
cietatē. et ideo nullo serēte pñdium a tribu dan extitit
interfect⁹. sicut dicit. Judic. xviij. Unde de tali b⁹ vide
tur loqui scriptura demonibus. d. Hiere. xli. Ascē
dite ad gentē quietā et habitantē cōfidenter. non ostia
non veces sunt eis soli habitant. Daniel. etiam. xij.
dicitur. quod Susanna erat in pomerio sola. quando
senum impudicorum falso succubuit testimonio si so
la non fuisset nunq senum maliciam incurrisset. Et si
vis potes dicere quod tales volunt esse soli et singula
res. sicut bos qui solus dicitur herbam retrocedendo
carpere. Sicut crocodillus. qui solus superiorem ma
rilla dicit mouere. Sicut ceruus qui solus cornua sua
dicitur mutare. Sicut camel⁹ qui solus b⁹ inter alia
animalia

Ayuntamiento de Madrid

Somniare

dominant de somno deuotionis in quo scz per spem et desideriu in dño requiescunt ps. Si dederit somnium oculis meis &c. Iste est somn⁹ in quo uidit iacob scalam cuius summitas celū tangebatur. Gen. xxviii. Quia sancti viri somno deuotionis de secretis celestibus multa gustant. i. Reg. xxi. Omnes dormiebant qz sopor dñi irruerat sup eos. Sōnus infectionis carnalis est somnus hominū peccatorum qui somno corporis desidia volunt quiescere et dormire. et ad nullū bonū opus cōfurgere vel vacare. Quia sicut dicitur prouerb. xix. Qui greditur inmittit soporem. Cū tamen dicatur. prouerb. xx. Noli diligere somnum ne egestas te opprimat. Et hoc dicit apłus I. Roma. xiiij. Hora est iam nos de somno surgere. Sōnus tēporalis est diuitiū mundanorum. Prosperitas enim mundana quid est nisi somn⁹ in quo diuites ita delectantur et quiescunt qz ibi penitus videntur cōsopiti. de quo. Eccli. v. Dulcis est somnus operanti. fatiuitas autē diuitis non finit euz dormire &c. ps. Dormierūt somnū suū &c. d. prosperitas est quidam somn⁹ qui faciliter labitur. ita qz tota copia diuitiarū annullatur. Iste est enim sopor ione qui in navi in qua periclitabatur dormiebat sopore graui. quia scz tales acsi essent imbuti veneno aspidis. quod somnū faciendo occidit in navi mundane prosperitatis dormiunt. vbi tamē mortē pene et culpe incurrūt. Talibus ergo dicitur Ione. i. Quid in sopore depiimeris surge inuoca deum tuū. Sōnus infernalis est somnus damnatorū. Iste enim ita sunt sopiti et depressi. qz perpetuo non veniant ad salutem. Et ideo dicit somnus sempiternus quia qñis in iudicio a somno corporis resurgendo euigilet nunq̄ tamen a mortis eterne somno resurgent. Thiere. li. Sopientur et dormient somnū sempiternū. Sōnus supernalis est hominū beatorum qui scz postvite huius labores vbi sustinuerunt pondus diei et estus ad somnū et requiem glorie perueniunt. Et de hoc in ps. Cū dederit dilectis suis somnū. ecce hereditas domini. Multa possent dici de isto septuplici somno sed supra satis dictum est de dormire et in pluribus alijs titulis huius libri.

Somniare. somnium. Cū somnia quandoqz pueniant a deo per inspirationem quandoqz a libertate anime per suūpñus a dormiente corpore expeditionē. qñs a dyabolo per fallaces deceptionē et machinationem. quandoqz a mente per nimiam sollicitudines seu circa aliquā intentionē quandoqz ab humore in corpore abundante per fumorū et fantasiarum cerebri elevationem. et dicte fantasie immutationē quandoqz a complexione corporis sū suam naturālē dispositionē sic somnia sū suarū causarū varietatem. aliquādo cōtineant veritatem aliquādo falsitates possum de somnijs multat varia fabulari. nisi qz intentio nostra non est tractare de aliquo nisi ppter potest ad aliquid moraliter applicari. Dicamus ergo breuiter. qz per somnia que prout cōiter nullā firmitatem roboris preterdunt. sed potius falsas imaginariā vanitatē. possum⁹ intelligere fatuas imaginationes hominū peccatorū qui somniant. et imaginantur. presumunt et opmanur multa et varia de istis temporalibus et mundanis. An nota quod somniant.

- Auari de diuitijs.
- Luxuriosi de immundicijs.
- Superbi de officijs.
- Seditiosi de litigijs.
- Pauidi de tristitijs.

Et sic dico primo qz est quoddā somnū cupiditatis. Sicut enim sepe contingit qz homo somniat tractare et acquirere pecuniam. de quo qdū somniat. multū gaudet. et tamen cum euigilat nihil inuenit de premissis. Sic diuites modo nō faciunt nisi somniare. Videtur enim eis qz acquirant mirabilia. qd tamē penitus nihil est. quando vero excitabuntur per mortem tunc inuenient se delusos et cognoscent certifice qz ipsi som-

niauerant vanitatem. et nullam prorsus viderant veritatem. Sicut enim dicitur in psalmo. Dormierūt somnium. &c. nihil inuē. di. in ma. suis. vnde de altaris dicitur illud Esa. xxi. Somniat esuriens qz comedat. et cum expergefactus fuerit vacua est anima eius. Istud est ergo somnū cupiditatis. Secūdo dico. qz est somnū hominū immūdorū luxuriosorū. Homines enim sanguine complexione dicuntur somniare leta isti sunt carnales qui non somniant nec desiderant nisi festa. De talibus loquitur. Deut. xxiij. vbi dicitur qz illi qui nocturno polluti somnio debeant egredi extra castra quia scz tales somnatores extra castra paradisi debēt excludi. Et bene voluptas carnis dicitur somnū nō enim psequērat nec satiat. Unde Esaie. xxi. Somniat sitiēs quod bibat. et cum expergefactus fuerit adhuc sitiet. Tertio dico qz est somnū superborum. Homines enim qui habent vacuū cerebrū: multū solent somniare. sic superbi qui pre ceteris sunt vacui et inanes: semp somniant qz debeant ad maiora promoueri et a cunctis hominibus honorari. d. illud. Genes. xxxvij. Tūc p somnium quasi solem lunam et stellas &c. Quarto dico qz est somnū litigiosorū. Quia scz multi sunt ita litigiosi et bigosi qz nō cogitat nec somniat nisi discordias atqz brigas similes illis qui sunt complexiōis colerice. qui semper dicuntur res igneas somniare quia scilicet tales se solent in igne discordie. ire. et controuersie delectare. Et illud est somnū pharaonis. qui vidit septem macras vacas que septem alias pingues deuorabāt Genes. xli. Quinto dico qz est somnū timidorū. Timidi enim semp somniant et opinant qz eis inferri debeat nocumētum. sicut sunt isti qui sunt complexiōis melancolice. qui semper somniant nigra. turpia et obscura et res terribiles et nociuas sicut illi qui somniat qz suffocantur. Sicut sunt ille qui sanguine vppu inungitur qui sū Plinium somniant: qz a demonibus opprimuntur. Tñ Sapiēt. xviij. dicit. Nisus somniorū malorū turbauerat eos. Hoc de somno moraliter accipiendo sufficiat. Vide infra de visione et supra de prophetia et reuelatione.

Sonare. sonus. sonitus. Quia supra dictum est de loqui. et de clamare. et de cantare. Infra vero dicitur de voce. hinc est qz ad presens de sonare modicum dicendum est. et ne intactum dimittatur. Dicamus qz moraliter accipiendo: possum dicere qz sonus in bono sumitur et in malo. Et primo quidem in bono quia deus sonat in corde.

Interiorius inspirando.
Exteriorius informando.
Superius in paradiso beatos delectando
Inferius in iudicio homines iudicando.
Iustus etiam sonat ad deum ipsum collaudando. propter deum gratias agendo propter primum ipsum instruendo. ad subditum ipsum corrigendo ad presbyterū culpas confitendo. Sic igitur dicam qz tam referēdo ad deum: qz ad virum iustū in scriptura inuenitur multiplex sonus scilicet

- Inspiratiuus.
- Informatiuus.
- Consolatiuus.
- Deceptatiuus.
- Deprecatiuius.
- Collaudatiuus.
- Judicatiuus.
- Castigatiuus.
- Predicatiuus.

Est igitur dico sonus inspiratiuus et iste est ille quod spiritus sanctus sonat in cordibus deuotorum ipsos scilicet inspirando et ad bona opera incitando sicut bubulcus qui aliqui solo sibilo ad laborandum excitat boues suos. Et de hoc. Act. ij. fact⁹ est de celo son⁹ tāqz adueniētis spūs. Ite est son⁹ informatiuius Et iste est ille quo rps psonat sonuit pdicādo de quo Cantic.

Canti. ij. vbi sponsa loquitur sponso. Ostende mihi faciem tuam. sonet vox tua in auribus meis vox enim tua dulcis et facies tua decora. Vel quo etiam ipse xps in scriptura sonat nos literaliter ammonendo quia scilicet per ora sanctorum et prophetarum in scriptura dñs insonuit et nos mirabiliter docuit et instruit. Eccli. xlvij. Stare fecit cantores ante altare et in sono iporum dulces facit modulos. Item est sonus consolatiuus. Et iste est ille de quibus deus in patria sonat melodia gaudiorum dicens. Tenite benedicti patris mei etc. qui ita eis est delectabilis: quod omnis miserie obliuiscuntur. et omni gaudio perficiuntur. De quo Eccli. i. In magna domo factus est sonus suauitate plenus. Item est sonus deceptatiuus et iste erit in iudicio dei. vbi de morte tonitruum aliquando sonabit basse spiritum ad bonos aliquando alter scueriter spiritum ad malos. De quo Job xxxviij. Quis dedit vebementissimo ymbri cursum suum et viam sonantis tonitruum. Imber enim dicitur sonus spiritum ad bonos propter refrigerium dulcoris. tonitruum vero dicitur spiritum ad malos propter exterminium terroris.

B Item quo ad iustos dico. quod est sonus deprecatus et iste est ille quo iusti sonant et citharizant in auribus dei. Deus enim est sicut cernuus qui valde in sonitu campanarum delectatur. et est sicut murecula que sonitu et si bilo ad serpentis copulas puocatur. Et insuper sicut bos qui ad arandum sono vocis bubulci excitatur. Murecto charissimi: deus delectatur in sono deuote orationis: et per ipsum ad faciendum quod petimus excitatur et nobiscum per amorem ligatur. Iste est enim sonus quem audiri deus precepit quando ad sacrificandum et ad olendum incensum sacerdos intrauerat tabernaculum. Murecto scilicet quotiens ad altare vel ecclesiam accedimus: sonum orationis facere debemus. Exodi. xxvij. Audiat sonitus quasi sacerdos ingreditur sanctuarium. Item est sonus sacculatiuus. sicut patet in auribus que suis sonis et canticis deum collaudant. Ideo dñs in psalmo In cymbalis bene sonantibus laudate deum. Et alibi Laudate eum in sono tube. laudate eum in psalterio et cythara. Item est sonus indicatiuus et iste est ille quo peccator indicat in confessione sacerdoti culpam suam. Sonus enim melodie fugat demones sicut patet per I. Regum. xvi. vbi per melodiam dauid spiritus malus recedebat a saul. Sic vere illum sonum scilicet confessionis melodium dyabolus valde timet. De quo potest dici illud. Job. xv. Sonitus terroris semper in auribus impij. et cuius par sit ille semper inimicicias suspicatur. Et ideo talem sonum facere debemus ut possimus demones de terrere. Lupus enim timet sonitum lapidis collisorem. sic dyabolus tunc timet quasi homo paruulos suos. id est concupiscentias mentis sue ad petram. id est confessionem allidit. Ideo dicitur in ps. In voce exultationis et confessionis sonus epulantis. Item est sonus castigatiuus et iste est sonus ille quo prelator sonat in auribus subditorum. ipse scilicet ammonedo et arguendo. Iste enim sonitus leonis qui terret animalia ut figere velint gressum. unde. Leuit. xxvj. Terrebit eos sonitus. Item est sonus excitatiuus seu predicatorius et iste est ille quo predicatorum excitant homines ad virtutes. Inter apes enim est una que quodam sono excitat apes facto sero ad quiescendum: et facto mane ad surgendum. Murecto scilicet sonus predicatoris excitat nos ut surgamus ad laborum executionem: et ut quiescamus per pacem et contemplationem. Iste enim est sonus tube quo homines excitantur ad bene bellandum. unde Hierem. xlvij. Vox mea ad moab quasi cythara eris sonabit. Ipsi autem sonus debent facere. ecclesiastici viri. quia ad ipsos pertinet. De quo Eccli. i. dicitur. Quod filij aarō in tubis ductilibus sonauerunt. et in ps. In omnem terram exiuit sonus eorum etc. Ista igitur dicta sufficiant de sono in spiritu sumitur in bono. Secundo dico quod sonus sumitur in malo. Et nota quod in scriptura inueniuntur multiplex malus sonus. videlicet sonus. Terrores et discordie.

Erroris et fallacie.

Canoris et leticie

Primus est sonus detractoris qui. scilicet ad modum eris modica percussione sonant multum de quo. Esaie. xviij. Venter meus ad Moab quasi cythara sonabit. Venter enim sunt sicut aurum quod percussum non sonat. Adali vero sunt sicut es quod ad tactum modicum statim clamat. Thie remie. xlvj. Vox eius quasi vox eris sonabit. Scors est sonus tyrannorum qui. scilicet sonitu minarum et iactantiarum suarum terrent pauperes et egenos ut pauperibus dicatur illud. Ezech. xxxij. A sonitu clangoris et rotarum cursum mouebuntur muri tui. Tertius est sonus deceptoris. scilicet heretici et adulatorum. hypocritarum. et similibus de quo in ps. Inimici tui sonauerunt et qui oderunt te etc. Quartus vero est sonus lasciuorum illorem. scilicet qui delectatur in sonis et canticis huius mundi de quibus. Job. xxi. Tenent tympanum et cytharas. et gaudent ad sonitum organi: ducunt in bonis dies etc. Sicut enim post magnam cantum et sonitum syrenarum solet in gruerum turbo et sonitus tempestatis. Sic talibus post ineptas leticias dat deus tempestates et molestias. Esa. xxiij. Cessauit gaudium tympanorum. quicquid sonitus tantum contigit dulcedo cythare cum gaudio non habent vinum amara erit potio illorum bibentibus illas. Quia proculdubio tales de sonitu tante leticie cadunt sepe in sonitum summe miserie. De quo in ps. dicitur. Perijt memoria coram cum sonitu etc. Primum ergo sonant sicut campana fracta que sonat nimis rauce.

Secundi sicut corda nimis tracta que sonat nimis alte. Tertij sicut moneta plumbea que sonat nimis basse et obscure. Quartij sicut buccina argentea que sonat nimis clare. Sufficit. Vide infra de uocibus alijs similibus etc.

Sordes sordidus. Cui per Sordes in

que animam sordidant atque fedant. a quibus potissime est cauendum. Iuxta illud. Leuit. xv. Docete filios israel ut caueant immundicias et ut non moriantur in sordibus. Possumus notare quod vitia sordibus comparantur a quibus anima polluitur et sordidatur. Sordescit dico anima. videlicet.

A superbie tumore.

A luxurie fetore.

A symonie sudore.

A castrimargie fluore.

Ab insolentie liuore.

Sordescit dico a superbie tumore. Unde superbe ciuitati loquitur scriptura. Ezech. xxiij. di. Sordida nobis: grandis interitum. Item sordescit per luxurie fetorem. de quo Esaie. iij. Si abluerit dominus sordes filiarum syon et sanguinem hierusalem lauerit. Item sordescit per symonie sudorem. Dona enim symonia etiam a canonistis dicuntur sordes eo quod apud deum et homines faciunt homines sordescere. Unde de symonia dicitur iudicibus. osce. v. Calumniam patiens facit effraym fractus iudicio. quoniam cepit abire post sordes. Item sordescit per castrimargie fluorem. scilicet per gule vitium. De quo Esaie. xxvij. Omnes mense replete sunt sordium vomitu. Item sordescit per insolentie liuorem. De quo dicitur zacharie. iij. quod iesus sacerdos erat indutus sordidus vestibus. Unde de immundicia et similibus.

Soro. Breuiter notando possumus dicere: quod soro nomen est caritatis. Et ideo loquendo talis nomen equalitatis nomen fraternitatis. Et ideo possumus dicere quod illud nomen potest comprehendere anime marie. et cuiuslibet sancte. utraque enim istarum propter amorem quem ad ipsam debemus habere vel quem ad nos gerit potest proprie soro dici. Soro enim naturaliter diligit fratrem et diligit a matre. Et ideo ista beata. A. soro nostra nos diligit. et a nobis se diligendam ostendit. Cant. iij. Vulnereasti cor meum soro mea. Nota igitur quod tamen in bono quod in malo soro multipliciter accipitur in scriptura. Est enim Soro.

Species.

Contuperanda.
Desideranda.
Custodienda.
Prediligenda

Prima est soror criminibus p
stituta. Et ista est caro q̄ est so
roz anime quam dyabolus cū
ctis vitijs prostituit: corripit
Job. xviij. Putredini dixi. Pater me⁹ es et mater mea
et soror mea vermicibus et Ezech. xxiij. Socer nurum suā
polluit nepharie. frater sorore suā filiā patris tui op
pressit in te. Secūda est soror celestibus instituta et
ista est sapientia seu etiam quelibet virtus quam de
bemus diligere vt sororem. prouerbi. viij. Dixi sapien
tie soror mea es. et prudentiam vocavi amicam meaz.
Tercia est soror virtutib⁹ destituta et ista est anima
soror corporis. figurata in thamar sorore amon quaz
proprius frater fedauit de qua. ij. Regum. xxiij. Thabe
bat sororem speciosissimā vocabulo thamar. Quar
ta est soror pro omnibus constituta et ista est beata vir
go que soror omnium potest dici. vt de quolibet dicat
illud Luce. x. Huic erat soror nomine Maria. Ubi de
beata virgine notatur. Affectio generalis. huic erat.
Dilectio cuiuslibet specialis soror. Condicio virtualis
Maria. At igitur beata virgo vel quelibet sancta sit
propria soror xp̄i et nostra. possumus notare q̄ sicut so
roz potissime quādo est paruula a parentib⁹ dotatur
a fratrib⁹ adamatur. a seruientibus honoratur.

¶ Sic ista a patre suo deo in patria est dotata. a fra
trib⁹ suis. i. angelis fuit et est seruata et adamata. a
seruientibus. i. deuotis xp̄icolis est honorata. Ista em̄
per humilitatem paruula fuit. et ideo deo et homini
bus placuit et etiam angelis grata fuit vt de eius com
mendatiōe dicatur illud Cant. viij. Soror nostra par
uula est et vbera non habet. Ubi aduerte quod ista est
Caritatis virginie ligata. Pietatis flumine rigata. Hu
militatis culmine fundata. Carnalitatis crimine pri
uata. et Virginitatis noie dotata. Dico ergo pmo
quod fuit ligata virginie caritatis. quia soror est no
men amoris. Unde Cantico. iij. Vulnerasti cor meuz
soror mea. Ista enim omnes inuat. et diligit sicut fra
tres. vt de ea possit quilibet dicere illud. Gene. xx. Ne
re soror mea est. filia patris mei et ideo ipsam sicut so
rorem. immo etiaz sicut vxorem debemus diligere. et p
caritatis ligamentum cum ipsa nos firmiter vnire. vt
et nos possumus dicere sicut abraaz de quo dicitur q̄
dixit de sara vxore sua soror mea est. Ip̄ius etiam dei
est vxor. et soror. similis ip̄i dec. Iunoni De qua dice
runt poete quod ipsa erat Iouis qui summus de⁹ erat
et vxor et soror. et tamen semper virgo. nunq̄ enim vt
dicunt a Ioue fuit carnaliter cognita quāuis sibi con
iugaliter coniuncta Sic et ista summi dei per summā
copulam caritatis et coniunt et vxor fuit. virgo tamē
et integra semper permansit. Unde Gene. xxij. Cumq̄
interrogaretur super vxore sua dixit soror mea est. Et
ideo deus beatificando ipsam potuit sibi dicere illud
Cantico. v. Veni in hortum meum soror mea sponsa.
Secundo dico qd̄ ipsa est rigata flumine pietatis
quia nostra. Viri enim misericordes p̄ij non sunt pro
prie sui. immo sunt aliorum. Et iō ista dicitur nostra
quia ad proficiendum semper nobis est parata et no
bis exhibita et donata. Et ideo beneficia sua recordā
do possumus dicere illud Cantico. viij. Quid faciem⁹
sorori nostre? q. d. non possumus digne tanta beneficia
p̄sare. Est igitur rigata flumine caritatis. Tercio
dico quod est fundata culmine humilitatis. paruula
inquit. Vide supra de conditionibus paruuli. Unde si
bi possumus dicere illud Gene. xxij. Soror nostra es
crecas in mille milia. Quarto nota q̄ ipsa fuit pri
uata crimine carnalitatis. quia vbera inquit. Vbera
enim dicuntur ab vbertate lactis. quia sine corruptio
ne precedente non habetur. et ideo quando vbera non
habet dicitur esse virgo et casta supponitur. Iuxta il
lud Cant. iij. Hortus conclusus soror mea. hortus cō
clusus fons signatus. Procerto ista soror semper fuit
clausa et per virginitatem signata vbera inquit non
habet. Iuxta illud Osee. ix. Da eis vuluā sine liberis

et vbera arentia. Ista enim non habuit vbera que per
tinent ad corruptas. sed habuit mamillas que perti
nent ad virgines et ad castas. Unde Cantico. iij.
Quaz pulcre sunt mamme tue soror mea sponsa. Sic
ergo patet quomodo ista est soror quia habuit virgini
tatem humilitatem pietatem et caritatem. Vide. s. de
fratre super literam. f.

Sortes. Nota q̄ sortes proprie est illud quod a casu
vel a fortuna prouenit. et quod dispositio
ni hominis non subsistit sed quod solum a dispositio
ne quadam occulta accidit et inde fuit introductus q̄
portiones rerum et hereditatum sortes sunt d. cte cō
quod facta prius distincta diuisione per sortes sunt cui
libet distribute. Possumus notare de sorte quod sortes
generaliter dicitur quicquid extra humanam disposi
tionem hominibus accedere cōprobat. Antiqui em̄
in omnibus actibus suis vtebantur sorte sicut patet
discurrendo scripturam. Occulta enim diuina proui
dentia per euentum sortium ostendebat veritatem ne
gocij quod petebant sicut patet in aaron per sortē ele
cto. Numeri. xviij. patet in achor per sortes inuento Jo
sue. viij. Patet etiaz in ionatha per sortem super come
stione mellis deprehensio. ij. Regum. xxiij. Supposue
runt enim antiqui qd̄ deus ordinabat que sortes prima
et que vltima veniebat. Quod etiam velle videtur ipe
salomon prouerb. xvi. Sortes mittuntur in sinum sed
a domino temperantur. Omnes etiaz antiqui p̄hi in
investigatione secretorum et futuroz sortibus sunt vsi
vide etiam scientias diuinatorias habuerunt. que so
luminodo super sorte fundate fuerunt et s̄m q̄ sorte si
gna esse videbant. s̄m hoc q̄ de suis interrogationib⁹
iudicabant. Unde etiā sicut patet per Sen. li. v. de na
turalibus questionibus. vbi agit de augurio aurum et
extarum earum a deo occulte prouidentie dixerunt sor
te signa talia procedere vt per talia signa sicut per q̄
dam sue occulte prouidentie instrumenta possit deus
veritatem ostendere. Terum. quia ista poterant sim
plicibus occasiones errandi prebere hinc est qd̄ sortes
cum omnibus scientijs sortilegis vel super sortem fun
datis que sunt geomantia ydromantia aerimantia. py
romantia. spatulamantia. extimantia animantia. ab
ecclesia sunt tanq̄ superstitiose vel saltez nimis curio
se repudiate et ne essent causa damnationis fidelibus
interdicte sed q̄ de istis sortibus nihil ad presens hoc
solum notabo quod siue accipiatur sortes pro inspera
to rei euentu vel proportionis obtentu tria genera sor
tium in scriptura ponuntur videlicet sortes flebilium et
miserorum. potentium et superbiorum felicium et bea
torum. Aderentium et damnatorum. Dic de illis sor
tibus generaliter illam auctoritatem Sap. v. Tunc sta
bunt iusti. et c. v. q̄ ibi Ecce quomodo computati sunt
inter filios dei. et inter sanctos sortes illorum est.

Species. speciosus.

Nota q̄ species quandoq̄ sumit
pro manerie vel pro rerum varietate. et sic sumit Ezech.
xlvij. vbi dicitur. Plurime spēs erunt pisciū ei⁹. Quā
doq̄ etiam sumitur pro rerū formositate. sicut in ps.
Speciosus for. pre. si. ho. Et sic dico quod species: for
ma: pulcritudo et similitudo idem esse videntur. Sed
q̄ satis dictū ē de pulcritudine ideo de specie breuiter
est dicendum. quia in scriptura inuenitur Species.

Utilitatis.		Periculosa.
Utilitatis.		Ridiculosa.
Veritatis.	que est valde.	Miraculosa.
Sanitatis.		Defectuosa.
Sanctitatis.		Virtuosa.
Dignitatis.		Speciosa.

Species vilitatis est species hominorum. Ista est
em̄ valde periculosa. similis speciei et splendori pel
lis candentis visorum oculos excecanti. et etiam simi
lis speciei pulcritudini fulguris choruscantis omnia
comburenti et destruenti quia scilicet quando pulcri
tudinem corporum homines admirant statim malis
desiderijs

desiderijs vniuntur et perversis concupiscentijs excedunt. Et de tali specie loquitur scriptura. *Ecclesi. ix.* Non concupiscas speciem alienam. Specie mulieris mul-
 ti admirati reprobi facti sunt. *Hiere. vi.* Speciosus et de-
 liciose assimilavi filiam syon. **Species falsitatis** est
 species hypocritarum que valde est ridiculosa quia isti
 videntur speciosi et non sunt. Speciosi enim sunt exterius
 et non interioris. similes pennis pavonis etc. Vel si-
 miles stellioni qui quis sit in pelle speciosus in carne
 tamen est venenosus. Et ideo de istis beatus dicitur *ecclesi. xi.*
 Non laudes virum in specie. Et propter hoc christus com-
 parat eos sepulcris dealbatis que apparent hominibus
 pulchra. intus plena sunt spurcia et ossibus mor-
 tuorum. *Matth. xxiii.* Unde etiam ista sunt vasa cre-
 de quibus dicitur. *ysaie. viii.* et de babilone ad hie-
 rusalem appositata sunt vasa cre-
 a anni speciem reddē-
 tia. **Species veritatis** est species creaturarū que pro-
 certo est valde miraculosa. Mirum enim est videre et
 attendere quanta species et ordo nature de qua *Ecclesi.*
xiij. Species celi gloria stellarum illuminans in ex-
 celsis dominus. Ista est enim species que cognoscitur
 species conditoris. Iuxta illud. *Sapient. xiiij.* A magni-
 tudine speciei et creature cognoscibiliter poterit ho-
 rum creator videri. Ipse enim deus est speciosissimus
 artifex. Iuxta illud. *Exod. xxxij.* Species glorie domi-
 ni quasi ignis: et ideo speciosus condidit creaturas.
Species vanitatis est species divitiarum. scilicet
 species glorie mundane ista est enim valde defectuo-
 sa. similis glaci vel vitro cuius est mira pulcritudo.
 nulla tamen est in eis durabilis fortitudo quia dum in
 ipsis immiteretur. faciliter laberetur et glacies etiam
 frangeretur. Teste Seneca. fortuna vitrea est dum splē-
 det frangitur de quo. *Soph. ij.* Nonā speciosam in so-
 litudine. **Species sanctitatis** est species gratiarū que
 valde est virtuosa. Ista est species morū et virtutū que
 facit homines coram deo et hominibus speciosum. *ij.*
Matth. ij. Apparuerunt duo iuvenes speciosi. **Spe-**
cies dignitatis est species celestium divitiarū que val-
 de est speciosa. Illi enim nulla est displicens turpitu-
 do sed in omnibus et per omnia omnia pulcritudo
 de qua *Sap. v.* Accipient iusti regnum deorum et dya-
 dema speciei de manu domini. Istis igitur premissis
 de specie virtuosa nos aliquantulum dilatemus. et
 dicamus quod spiritualiter loquendo ille dicitur speciosus
 qui est apud deū et homines virtuosus. **Nota** quod ar-
 bores que semper virent sunt pre ceteris speciose sic
 et ille persone que semper virtutibus vigent et pollent
 sunt pre ceteris gratiose. Quia sicut cedrus et oliva spe-
 ciosae sunt quia nunquam folia deponunt sic iusti quia nunquam vir-
 tutes ex toto perdunt. Ideo de quolibet iusto potest
 dici illud *Cantic. c. v.* Dilectus meus candidus et rubicu-
 dus electus ex milibus. Species eius ut libani. electus
 ut cedri. **Ubi** adverte quod species et pulcritudo cōsi-
 stit in quinq. scilicet in puritate continentie. In venustate
 verecundie. In claritate sapientie. In honestate appa-
 rentie. In suavitate redolentie. **Primum** probat con-
 tinentia spes candoris. quia candidus. Secundum probat
 verecundia species ruboris. quia rubicundus. Tertium
 probat sapientia species valoris quia electus ex milibus
 Quartum probat apparentia species viroz. quia li-
 bani. Quintum probat redolentia species doloris quia
 cedrus que semper fragrat. **Primo** igitur dico quod
 ad faciendum hominem speciosum debet convenire
 continentie puritas que signatur per candorem cum di-
 citur candidus. sicut supra de albedine visum est. Quia
 castitas est illa virtus per quam summe efficiuntur spe-
 ciosi. Unde *Ecclesi. xxvj.* Non est condigna ponderatio
 anime continentis. sicut fol oriens mundo in altissi-
 mis dei. sic mulieris bone species in ornamentum do-
 mus sue. Et nota quod ipse comparat speciem homi-
 nis continentis speciei solis splendētis et illuminātis
 candidus inquit *Apo. i.* Capilli eius erant candidi si-
 cut nix. **Secundo** debet esse ibi venustas verecun-

die. et ista signat per ruborem. rubicundus inquit. **Ru-**
 bedo enim valde bene sedet super candorem. Sic vere-
 recundia que facies rubere facit. optime sedet quā mix-
 ta est cum castitate candoris vel cum castitatis cando-
 re. **Nota** quod verecundia que apparet in facie est hac de
 causa quia facies est principale subiectū. in quo habet
 esse verecundia. Et ideo quando homo habet vere-
 cundiam. sanguis amicus nature deducit sangui-
 nem ad faciem. hec philosophus. Sic anima sancta debet su-
 gere ad omnia membra interiora. scilicet ad cor cogitando
 de deo qui passus fuit mortem et expandit sanguinem
 pro se. ista cogitando debet habere ruborem et mittere
 ad faciem super candorem tunc erit optimus color. et
 tunc rubicundus flos etiam rosarum qui est rubens
 id est rubor verecundie optime sedet in sermo. virtutū
 ut sic figuretur in pellibus rubicatis quibus taber-
 naculum tegebatur. *Exodi. xxvj.* Unde etiam sancti dic-
 untur candidiores lacte. rubi. ebo. anti. saphi. pulchri-
 ores. *Treno. iij.* Unde etiam sancto de tali specie potest
 dici illud *Ezechiel. xl.* Ecce vir cuius species erat quasi spe-
 cies eris. Es ei vergit ad ruborem et candorem. Sit igitur ibi
 venustas verecundie. **Tertio** dico quod ibi debet esse clari-
 tas sapientie quia ipse debet esse electus ex milibus. supple. pro-
 pter sapientie claritatem. que facit homines eligibi-
 les et honorabiles super omnes. quod patet. *Exodi.*
xxvij. ubi moyses elegit ex omni populo viros. sapientes
 et gnaros etc. Unde de ista speciositate dicitur. *Ecclesi.*
xiij. Unde arcum et benedic quia fecit illum. val-
 de enim speciosus est in splendore suo. Sit igitur ibi
 claritas sapientie. **Quarto** dico quod ibi debet esse ho-
 nestas apparentia ut libani. Libanus est mons sem-
 per virens. Sic iustus per honestatem. ut sic dicat il-
 lud *Ecclesiastici. xxij.* Quasi cedrus exaltata sum in
 libano quasi oliva speciosa in campis. Sicut enim
 sine vestibus exterioribus nullus dicitur speciosus.
 Sic nec sine exteriori honestate conuersationis que
 per vestes signatur potest esse quis gratiosus. Ideo
 dicitur. *Job. xl.* Circunda tibi timorem in sublimi eri-
 gere: et speciosis induere vestibus. **Quinto** dico: quod
 ibi debet esse suavitas redolentie: hoc est bona et sana
 fama: que notatur in cedro. ut cedri inquit. Cedrus ha-
 bet iocundum odorem: signans virum iustum qui odo-
 rem bone fame sine qua nemo est moraliter speciosus
 vniuersis circumfundit. *Ezechiel. xvj.* Egressum est nomen
 tuum in gentes propter speciem tuam. Cedri inquit. ps.
 Iustus ut palma florebit: sicut ce. mult. id est divulga-
 bitur per famam. Ista est ergo speciositas virtutum:
 quam si habuerimus erimus deo et hominibus grati
 ita quod cuilibet dicetur illud. ps. Specie tua et pulchritu-
 dine tua. intē. ps. pcc. et reg. Et illud Speciosus for-
 ma pre filiis hominum etc. que nobis concedat Chris-
 tus Amen.

Speculum. Nota quod speculum signatur ius-
 tum et honestum. Sed de hoc
 vide in illa autoritate. Candor enim lucis est et speculū
 sine macula. vide supra de luce. Item speculū signat
 scripture presentatiuam luciditatem. Item signat inū-
 danam prosperitatem: sed de omnibus vide supra in varijs
 titulis. Multa enim possent dici de diuersis varietati-
 bus speculorum: sed pauca sunt autoritates de speculo
 ideo supersedeo quo ad presens.

Speculari. Tunc supra ubi de contempla-
 tione vel considerare: quia. scilicet
 speculator est qui constituitur in ciuitate ad insidias et
 aduentus hostium prouidendum: ad vigilandum et ad
 clamandum: signans prelatos et predicatorum etc. Ali-
 de de prelatos: de contemplatione et consideratione et
 sic sufficit.

Spes. sperare. Cum spes et timor sint due
 mentis affectiones: que
 semper respiciunt ad futura sicut dolor et gaudium sunt
 ille due que semper respiciunt ad presentia et mo-
 derna. Possimus dicere quod tam in bono quam in malo
 CCC

Sperare.

significatio spes multumode sumitur in scriptura. Alii nota qd inuenitur ibidem spes.

Vacua. Prima est sine fulcimen-
to. Fatua. Secda sine nutrimeto vel condimen-
to. Nocua. Tertia est sine iuuamento.
Ardua. Quarta est sine fraudamento.

Primo igitur dico qd est spes vacua qd stabilitatis ca-
ret fulcimen-
to. et ista est illa qua homo sperat. In di-
uitijs temporalibus. In blandicijs feminalibus. In
amicicijs secularibus. In eminetijs popularibus. In
diuitijs non est sperandum. Iste enim sunt quedam arbo-
res qd optime florent itaqd ad sperandu fructuum copia
hominem inuitat. flores tamen facilliter fluunt gelu vel
vento excutuntur ita qd tota spes qua habuerat ener-
uat. Sic vere est de illis qui sperant in floribus di-
uitiarum quis enim videatur vtilitatem futuramq
durabilitatem pretendere. solent tamen facillime defice-
re et possessorum suum spe quam habuerat defraudare.
ps. Sperauit in multitudine diuitiaru suaru et pua.
in va. sua. et Sapien. iij. dicitur. qd vacua est spes illorum
et labores sine fructu. et inutilia eorum opera. cuius ta-
men dicatur in ps. Nolite sperare in iniquitate et in
ra. et nolite cor apponere. Et nota quod dicit cor. Item
in blandicijs non est sperandum scilicet in feminali-
bus. quia iste blandientes et decipientes adulatrices
similes sunt serpentibus. que valde sunt suauis dum
tanguntur. sibilant dulciter vt audiantur. sed tamen
certum est quod valde mordent et inuenerant acriter
dum sentiuntur. Nota. fistula dulce canit volucres
dum decipit auces. Sic igitur in talibus sperare non
est tutum. Iste enim sunt sicut glacies. que quamuis
et splendeat et aliquam fortitudinem pretendat in
ipsa tamen sperantem et desuper ambulanti so-
let decipere et statim vt sentit aliquantulum. oneris
vel caloris incipit liqescere et quassare. Sic et tales licet
splendeant arrideant. statim tamen cum senserit onus alicuius tri-
bulationis vel calorem alicuius tentationis isti deficiunt et de-
ficiunt atq cessant. et se sperantem et deficiente decipiunt atq
fraudent. Ideo dicit Job. xij. Quasi euulsi arbori ab-
stulit spem mea. Ideo contra illos qui in mundi adu-
latoribus imprudenter confidunt dicitur. Esa. lxx. Ne
filij desertores vt faceretis consilium et non ex me et or-
diremini telam et non per spiritum meum. sperantes auxi-
lium in fortitudine pharaonis: et habentes fiduciam in
ymbria egypti. Item non est sperandum in eminen-
tijs quia nulla est tanta eminentia quin posset deflue-
re et perire. Montes enim altiores non sunt firmiores. et
montes alti terre motus sepius qd plane terre patimur.
Celum etiam quod est altum semper est in motu.
Spes igitur altitudinis dignitatum non est tuta. Quod
tamen est contra illos qui semper sperant ascendere
ad maiora nec in suis desiderijs gressum figunt. con-
tra illud apostoli. i. ad Thimor. vi. Precipe diuiti-
bus huius seculi non sublime sapere. nec sperare in
incerto diuitiarum. Ista est igitur spes vacua que sta-
bilitatis caret fulcimen-
to.

Secundo dico quod est
spes fatua que sagacitatis caret condimento et ista p-
culdubio est illa spes qua mali sine meritis sperant.
In dei misericordie plenitudine. In suarum virium
fortitudine. In sue vite longitudine. Dico enim
quod fatue speratur ab ipsis de dei misericordie ple-
nitudine. quia tales peccare non cessant. penitere re-
cusant. et tamen finaliter saluari sperant: et damna-
tionis periculum non forinquant. Cum tamen spes
et timor sint due sorores. quarum vna sine altera non de-
bet esse. Isti sunt similes porco. qui secundum p-
tini-
um sedens in luto multo plus sedet vel tacet in dextro
latere qd sinistro. Quia scilicet tales qui in luto vitiorum
iacent. parum aut nunq sedent in sinistro latere. id est
in p-
fideratione aduersitatis eterne. sed potius in dex-
tero latere id est in spe misericordie superne. et sperant

in misericordia illa qua portant illi armigeri. s. scuto
quod portatur in sinistro latere. id est sperant fortitu-
dine. cum tamen sit valde fatuum sine meritis spera-
re quod nullus potest de communi cursu sine meri-
tis obtinere. Isti videntur dicere illud. Esaie. lxxvij.
Posuimus mendacium spem nostram. et mendacio
protecti sumus pepigimus sedus cum morte. Item
dico quod fatue est sperare ab ipsis in virtute proprie
fortitudinis. Isti quidem sunt fatui qui tantum con-
fidunt des proprijs viribus quod etiam in tentationi-
bus nec in tribulationibus dignantur in deo sperare:
nec ipsius auxilium implorare. Similes puero qui
dum sperat bene posse incedere solet in lutum cade-
re et se turpiter maculare. Et ideo de talibus dicitur.
Ecclesiastici. lxxvij. Omnes hi in manibus suis spe-
rauerunt. Item dico. quod fatue speratur in vite p-
prie longitudine fatuum est sperare diu manere vbi
videmur nos breuiter et cito pertransire. Et tamen mul-
ti sunt qui quis alios quotidie mori videant. ipsi ta-
men viuere semper sperant. et ista occasione multa
mala faciunt atq pensant. Teste. Irido. Symie que
habet longam caudam ceteris sunt peiores. Quia p-
certo illi qui in spe et in imaginatione sua habent lo-
gam caudam id est longam vitam. hoc est dictum illi qui
diu viuere sperant. ceteris sunt deteriores quia scili-
cet propter talem spem faciunt multa mala. Istis er-
go videtur quod semper debent iuuenescere dicen-
tes illud. Job. xvj. Rursum post tenebras spero lumen.
Ista est igitur spes fatua que sagacitatis caret
condimento. Tertio dico quod est spes nocua que
fidelitatis caret iuuamento et ista est illa qua heretici
sperant in dyabolo cum tamen in illo nullo modo
sit sperandum quia quod promittit totum est ad no-
cendum et decipiendum. Alius enim non pro eo de-
bet sperare. in catto quod cum eo ludat cum con-
stet quod post multos ludos semper solet cum deuor-
rare. Sic vere tales fatuos post ludos et plausus solet
dyabolus decipere et eos temporaliter detegere et di-
mittere. et in inferno finaliter deuorare: quia propter
nullus debet in eo confidere vel sperare. Et de hoc
proverbiorum. lxxv. Dens putridus et pes lassus qui
sperat super infideli in die angustie et. Ista est igitur
spes nocua que fidelitatis caret iuuamento.

Quarto dico: qd est spes ardua: que securitatis pol-
let complemento: et ista proculdubio est spes bono-
rum: quia ipsi sperant in deo vero: et contra impetum
tribulationum: et contra insulsum tentationum. Si-
cut enim piscis qui dicitur Euchinus s. Ambrosius
quando sentit tempestatem timens fluctibus de ma-
ri eici lapillum arripit: ipsi tam fortiter adhe-
ret: qd eius pondere sistitur et a periculo liberatur.
Sic vere vir iustus quadiu nauigat in hoc mari in pe-
riculo est qd fluctibus tribulationum et tempestatum
destruatur et aqua gratie eiciatur: et piscatorum infero-
nalium periculis exponatur: debet Christum lapides
angularem adire: et ei per firmitatem fidei: et spei fir-
miter adherere: et se sibi soli committere: et simpliciter
commendare: et sic sine dubio ab ipso et per ipsum li-
berabitur: ita qd dictis fluctibus non mergetur: dicat
igitur illud psalmiste. Adhuc autem adherere deo
bonum est et cetera. Ad quod etiam nos monet dauid
dicens in psalmista. Sperate in eo omnis congregatio
populi et. Et ideo breuiter ad sperandum in deo: tad
ipsum sinceriter confidendum nos monet in psalmi.
Dauid dicens. Spera in deo et fac bonitatem: et inha-
bita terram et pascaris in diuitijs eius. Ubi aduerte
qd dauid volens suos inducere ad sperandum in deo
preponit actum qui iniungit. Spera in domino. Sup-
ponit modum qd requirit. fac bonitatem. Proponit
locum quo perficitur: inhabita terras. Exponit lucrum
qd promittitur: pascaris in ei. Hic ostenditur.

Actus.

Actus virtuosus.
Modus graciosus.
Locus gloriosus.
fructus preciosus.

D Igitur dico: quod hic iniungit actus virtuosus. spera in dño. Spes em̄ in dño est vna de virtutibus theologicis. Quia p̄culdubio summe est virtuosum ⁊ a cor de virtuoso ⁊ nobili p̄cedens sperare illud qđ ocul⁹ nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit. Spes em̄ est virtus: qua homo de seipso nō vult cōfiderē. ⁊ qua qđ a se habere nō potest a deo satagit obtinere. spera inquit in domino. Nota pulli vidētes miluum: ad alas galline cōfugiunt vt defendantur s̄m p̄hm ⁊ qđ diu ibi fuerint nō leduntur. si vero exterius vagati fuerint rapiuntur. Etiam s̄m p̄hm. Columba existens sub vmbra arboris que dicitur parcidio. draconem nō timet: qđ si vmbra dimiserit draco ipsam rapiet ⁊ occidet. Sic vere si ad alas protectionis diuine per spem ⁊ fiduciam recurramus: ⁊ si ad vmbra sue potentie fugiamus: ⁊ ibidem per spem ⁊ desiderium maneamus. draconem ⁊ miluum. idest dyabolum contra nos p̄ualere non habebimus timere: sed ab ipso salui ⁊ liberi poterim⁹ permanere. p̄s. In vmbra alarum tuarū sperabo ⁊c. Clamabo ⁊c. Spes em̄ est. fortissima ppugnatrix. Dulcissima consolatrix. Doctissima pcuratrix. Promptissima subleuatix.

Dico ergo qđ est ppugnatrix fortissima. Ista est em̄ si milis lapillo qđ dicitur alectorix: que facit homines iuincibiles: quia homo qui in domino sperauit nunq̄ tribulationibus. ⁊ tentationib⁹ victus erit. p̄s. In domino sperauit cor meum ⁊ adiutus sum. Patuit in martyribus: qui spem firmam in domino habuerunt ⁊ in ipso tam fortiter sperauerunt: qđ nunq̄ in penis ⁊ verberibus defecerunt. p̄s. Domus israel sperauit in domino adiutor ⁊c. fidelis em̄ dominus fidelē vasallum in ipso sperantem ⁊ ad eum recurrentem non libenter dimittit. sed ei in necessitate subuenit ⁊ succurrit. p̄s. Quia in me sperauit liberabo eum ⁊c. Item dico qđ ista est consolatrix dulcissima. Spes em̄ quaz habet homo in tribulatione: penitus de finali euasione: de diuine gratie acquisitione: ⁊ de eterna retributione ipsum confortat ⁊ consolat: ⁊ ita qđ facilius sustinet quicquid angustie intentat. Virtus em̄ arbor est: que sessa mēbra dicitur confortare. mitigatiue em̄ ⁊ refrigeratiue est nature: ⁊ sempit̄ cōmunit crescere noscitur iuxta mare: vt dicit p̄li. ⁊ Ihero. Talis est spes ista. temperat enim ⁊ mitigat miseria: doloris tribulationes refrigerat ⁊ confortat. ⁊ ideo ista iuxta mare. idest in statu amaritudinis tribulationis debet inueniri vt p̄ ipsam possimus debite consolari. vnde Esai. xlv. dicitur. qđ dominus factus est fortitudo pauperi egeno in tribulatione sua. Spes a turbine. vmbra culū ab estu. Et breuiter ista est sicut papauer: que patientem facit dormire. sicut mandragora: que potentem facit gladium non sentire: sicut cignus auis qđ qđ vult mori solet dulciter cantu⁹ facere ⁊ garrere. Quia p̄certo ista facit hominem quiescere in labore. p̄s. Caro mea requiescet in spe. Nihil sentire de mūdano dolore. p̄s. In deo speraui nō timebo quicquid faciat mihi homo. Letare ⁊ cantare etiam in mortis periculo ⁊ terrore. Prouer. xliij. Sperat autem iustus in morte sua. Et illud Si me occiderit sperabo in eum. Ista est igitur consolatrix dulcissima. Item ista est pcuratrix doctissima. Ista em̄ vadit vsq̄ ad interiora velaminis: ⁊ nobis apud summum iudicem pcurat securitatem. satietatem ⁊ in bono stabilitatem. diuinam misericordiam ⁊ bonitatem. De securitate em̄ dicit. Eccl̄ia. xxxij. Qui timet deum nihil trepidat neq̄ pauebit: qm̄ ipse est spes eius. De facietate dicit in. p̄s. Oculi oīum in te sperant dñe. De perfecta insup stabilitate dicit. Esai. xl. Qui sperat in dño assumet penas

vt aquile volabunt ⁊ nō deficient. De miscdia astit dñe p̄s. Sperantes in dño miscdia circūdabit. Ista igitur spes vtiuis est pcuratrix est doctissima. Item dico qđ ista est subleuatix p̄mptissima: vel etiā gubernatrix certissima. Ista ante nos ad paradisu⁹ vadit: nos ab inferioribus ad superiora subleuat ⁊ extollit. prouer. xxiij. Qui sperat in dño subleuabit. Glossa sup illd. p̄s. Sperā in dño. Spes est introitus fidei. per ip̄e intrat ad illud videndū qđ creditur. Ad spem videt p̄tinere illud. Esai. liij. Sustolam te super altitudinem terre

Patet igit qđ spes e
Subleuatix.
Pcuratrix.
Consolatix.
Propugnatrix.

Bene igitur dico: qđ hic iniungitur act⁹ virtuosus. spera inquit in deo: ⁊ hoc est primū autoritatis. Deinde dico qđ hic subiungit mod⁹ fructuosus ⁊c. cū dñe fac bonitatem. Iste em̄ est rectus modus sperādo in deo. s. facere bene: quia ille qđ non vult bene facere nō dñe a deo sperare. vbi em̄ bona facta ⁊ bona merita non p̄cedūt bona p̄mia cōmuniter nō succedūt. fac ergo bonitatem. qđ sicut dicit. Math. vij. Bona arbor bo. fru. fa. Seruitor em̄ non dñe sperare salariū nisi bene fecerit seruitium. Sap. i. Sentire in dño in bonitate. fac ergo bonitatem. i. exerce virtutē: vel virtutū copiositatem vt sic possis a deo sperare p̄mij eterni voluptates. Dñe. xij. Ad sciā ⁊ iudiciū custodi ⁊ spera in deo tuo. Igitur dico qđ hic subiungit modus fructuosus.

Deniqz dico qđ hic pponit locus graciosus. s. paradisi. inhabita inq̄ terram. q. d. Iste est locus in quo tu debes sperare recipere salariū nō in isto mundo. qz vix iam in illa terra debemus habitare p̄ spem: vt tādē ibi habitemus p̄ speciē. Cernis em̄ vigeat in sem⁹ su odoratus intantū: qđ et si terram que est vltra ripas nō videat ipsam tamē qualis est odore dicit sentire: ⁊ ad eam transfretare s̄m p̄li. Sic ⁊ nos lz terram qđ est vltra ripam huius mundi minime videamus. odore tamen spei ipsam cognoscere debemus. Ut ad eam per desideriu⁹ mentaliter transfretemus. inhabita terram. p̄s. Iusti hereditabunt terram ⁊c. Unde de tali spe dñe Iher. xij. qđ fides est sperandaru⁹ rē substantia: argumentum non apparentum. Et ad Iher. viij. Que non videmus speramus. Dico ergo: qđ hic pponitur locus gracios⁹. Insup dico. qđ hic exponit fructus p̄ciosus. pascere inq̄ in delicijs ei⁹. Iste em̄ fructus est qui reposit⁹ de bona spe. s. delicie ⁊ pabulum glorie paradisi. Arbor em̄ ⁊ vinea solent finaliter fructum ⁊ pastum reddere. dato qđ quasi p̄ annum oporteat expectare. Sic vere deus postqđ ipsum p̄ spem expectamus fructū eterne glorie nobis reddet: quo nos in paradisi delicijs nutrit atq̄ pascet. Ideo dicit ad Tytum. ij. Expectantes beatam spem ⁊ aduentū glorie magni dei: qđ. s. dñs dicit illud. Eccl̄. xxiij. de beatissimis animabus. In pascuis vberibus pascam eas ⁊ in montibus excelsis israel erunt pascue earum. Sic ergo ad bene sperandū debet nos monere ⁊ inducere fructus p̄ciosus: locus graciosus modus fructuosus: ⁊ actus virtuosus. Et sic sufficiat. vide supra: de confidere: ⁊ alijs multis locis.

Spelunca. Nota qđ spelunca: s̄m qđ habet multas coditiones: s̄m hoc diuer

simode sumit in scriptura tam in bono qđ in malo.

Tutior	Perfectior
Inferior	Adhuc
Secretior	Animorum
Immundior	Adundano
Obscurior	Dannatorum

Est ergo spelunca penitentiū perfectior: que est virtualis. ⁊ ista p̄prie significat statū religionis: qđ more spelunce dñe esse infima humilis ⁊ secreta. de hoc dicit Iudicū. vi. Quod filij israel fecerunt sibi antra ⁊ speluncas in montibus. Unde etiam de sanctis viris dicitur

Spina.

Debeo. rj. Ad ipsi habitabant in solitudinibus et in montibus et in speluncis et in cauernis terre. Nam sicut dicit. iij. Reg. xviij. Abdias abscondit quinquagenos in speluncis et paut eos in spe. Ad denotandum quod illi qui in spelunca religionis absconduntur a deo spiritualiter pascuntur et educantur. Et tamen de multis potest dici illud. Mat. xxi. Domus mea scriptus est domus orationis vocabitur: vos autem fecistis eam speluncam latronum. Item est spelunca mortuorum: que est corporalis: et ista est spelunca sepulcri: ubi mortua corpora reponuntur. de qua Gen. xliij. Sepelire me cum patribus meis in spelunca. Item est spelunca animorum: que est pectoralis: et ista est spelunca conscientie: que iustus ferens. et impius est obscura et infecta. de hoc. Esai. lxxij. Tenebre et palpatio facte sunt super speluncas. Item est spelunca mundanorum: que est temporalis. et ista est mundus: qui est spelunca vilis et immunda. In qua iacent et habitant bestie pecorales. Unde de quolibet raptoze et deceptore potest dici illud. ps. quod ipse insidiat in abscondito quasi leo in spelunca sua. Item est spelunca damnatorum: que est infernalis: et ista est spelunca vilis. putrida et immunda: obscura atque periculosa: quod ibi anime a dyabolo trahuntur crudeliter et deuorantur. Unde a dyabolo potest dici illud. Mat. ij. quod leo cepit sufficienter sibi et impleuit speluncas suas praeda: et cubile suum rapina. et. Unde de cauerna: si est aliquod supra.

A Spina. Spina est arbor aculeata: vel etiam ipse aculeus: et potest multipliciter signare in scriptura. Unde nota quod breuiter distinguendo ego inuenio in multis locis spinam. s.

Ad defendendum.

Ad offendendum.

Ad comburendum.

Ad affligendum.

Primo dico quod est spina defensiva: significans penitentiae stimulum: quod sicut videmus quod de spinis sunt sepes circa ortos que ipsos ab animalibus munifit et defendunt. Sic de asperitate penitentiae fit in horto anime munimentum: per quod a tribulationibus et tentationibus defendatur. De sec. ij. Sepiam vias tuas spinis et sepiam eas maceria. Rosa enim que est arbor: cuius flos est fragrans et nobilis. sethim quod est arbor incremabilis et putribilis arbores sunt spinose. Cynamomum etiam que est arbor bona et utilis inter vepres sicut pl. crescit: a quibus sic defendit quod cum difficultate tollit. Reuera charissimi mi quanto sancti fuerunt magis fragrantibus per famositatem: et magis incremabiles et imputribiles: per constantiam et perseverantiam: firmitatem magis utiles per vitam et doctrine bonitatem: tanto sunt spinis penitentiae magis munifit: et ne facilius a dyabolo euellantur spinis timoris diuini amplius sunt circumspecti. Ad bene precipitur. Ecclesia. xxvij. Sepi aures tuas spinis et noli audire verbum nequam. Ista est igitur spina defensiva. Secundo dico quod est spina offensiva. Spina enim nocet et pungit tangentem: nascitur in terra sterili: semine etiam factum in ibi impediret suffocare noscitur. dolor enim meum cui insigitur magnum facit: nisi spina extracta fuerit: dolor ab homine non recedit: talis spina est peccatum vel etiam diuitie. Ista enim duo in homine sterilitatem virtutibus vacuo solent abundare. De diuitiis dicit. ps. Ecce ipsi peccatores abundantes in seculo obtinuerunt diuitias. De peccato dicit. Prover. xxiij. Per agrum hominis pigri transiit: et ecce operuerunt suppellectiles eius spine. Ista. n. mentem possessorum suorum per sollicitudinem et per remotionem conscientie inquietant et molestant semen verbi dei: vel boni propositi impediunt et suffocant: nisi a corde extracte fuerint. s. peccata confitendo: diuitias contemnendo quietis spacium nulli prestant. Exorte enim spine suffocauerunt semen. sicut dicit. Luc. viij. Quia propter tales spine debent a cordibus nostris euelli et ne nobis dolor inferat extirpari. Ezech. xxvij. Non eris ultra domui israel offendiculum: nec spina dolorem inferens. Et sicut videmus quod arbor quod habet spinas solet

tangentes pungere. Alia etiam spinosa sicut est hericinus et porcus spinosus solent se spinis suis median tibus descendere. sic illi qui habent spinas vitiorum vel diuitiarum alios contangentes. i. vicinos circa se commo rantes: vel etiam predicatores eos corrigere cupientes pungunt per molestias et exactiones: et etiam per malicias et detractones median tibus etiam spinis diuitiarum et munerum: quas solent flatibus et iudiciis pro scuto opponere: ipsi solent a cunctis oppositis se saluare: ita quod tales correctores possunt dicere illud. ps. Conuersus sum in erumna mea dum configit spina. Nos etiam ipsis munerum acceptoribus dicere possumus illud. Gen. ij. Cum operatus fueris terram non dabit fructus suos: sed spinas et. Ista est igitur spina offensiva. Tertio dico: quod inuenit spina combustiva: et sic spine significant congregationes peccatorum. Spine enim nihil valent nisi ad ignem fouendum. sic enim sunt nature et ideo facillime comburuntur. Habent autem proprium spinis: quod se inuicem complectuntur. quod omnes alios pungant: vna tamen ab alia non pungit. Sic se inuicem mali complectuntur et diligunt: et simul iuncti omnibus aliis nocent: et tamen sese inuicem non ledunt. Mat. j. Sicut spine pariter se inuicem complectuntur. sic communi pariter potantur consumuntur. Et ideo tales siccissimi per in deuotionem apti sunt non ad paradisi edificationem construendam. sed potius ad inferni incendium succendendum. ps. Exarserunt sicut ignis in spinis: et Esai. lxxij. Spine congregate igni comburentur. Ista est ergo spina crematiua. Quarto dico: quod est spina afflictiva: sic per spinam intelligimus tribulationes punitioes et supplicia damnatorum. Spinis enim comburi solent scelerati et heretici. vñ Jud. viij. dicit Sedeo. coteram carnes vestras cum spinis et tribul deserti. Sic ergo patet: quod spina generaliter loquendo sumit quatuor modos videlicet. et sic sufficit.

Spiritus. Nota quod proprie loquendo spiritus dicitur quelibet materia aerea subtilis et levis sicut est anhelitus: flatus: que facilius potest se diffundere vel spirare. Et possum notare quod generaliter loquendo inuenio multa genera spirituum in scriptura vix spirituum.

Corporis.

Temporis.

Pectoris.

Etheris.

Federis.

Humini.

Luminis.

Spiritus corporis est quo corpora aialium naturaliter vegetantur. De quo Sapientie. ij. Extinctus cinis erit corpus nigrum: et spiritus diffundet tanquam molis aer. Spiritus temporis est: quo omnia perficiuntur et aspirant. s. turbo seu ventus. De quo dicit in. ps. Ignis: grando: nix: glacies: spiritus pellunt quod faciunt roborem eius. Item spiritus pectoris est quo homo cogitat aliquid vel imaginatur. De quo. Job. xxxij. Plenus sum sermonibus et coartat me spiritus vteri mei et venter meus quasi muistum absque spiraculo. Item spiritus etheris est ille: quo homo in caliginoso loco vel aere tetat vel impugnat. s. dyabolus. de quo Mat. xij. Cum inimicus spiritus exierit ab homine. am. p. lo. ari. et. Item spiritus federis est quo homo iuuat et committat. s. angelus. de quo Aggei. ij. Spiritus meus erit in medio vestri. Item spiritus hominis est: quo constituitur et viuificatur. s. anima. De quo Luc. xxij. Palpate et videte quod spiritus carne rossa non habet. Item spiritus luminis est quo mundus regitur et gubernatur. s. spiritus sanctus quod est vera persona in deitate. De quo Sapientie. j. Spiritus domini repleuit orbem terrarum. Ibis igitur promissis notandum: quod hic non intendimus de spiritu sancto scientialiter: in quantum videlicet emanat a patre et filio: sed solummodo moraliter: in quantum. s. ad utilitatem animarum ex aliquibus eis affectibus aliquid habuit. Ille igitur spiritus quod ubi vult spirat: dignetur aliquid in imaginem mei spiritus per suam gratiam non valeo quod ego quod per siccitatem in deuotionis respirare ad ipsum.

ad ipsum possim taliter suspirare. Tene ergo sancte spiritus et reple tuorum corda fidelium. Igitur dico qd hic de triplici spiritu p ordinem est dicendum: videlicet. De spu supmo et superiori. s. de spu sancto. de spu pessimo et deteriori. s. de peccato et dyabolo. De spu intimo et inferiori. s. de aia vel de vita. Dico ergo primo qd est vnus spu summus et admirabilis. s. spu sanctus. Spus em sanctus admirabilis potest dici: qd in rebus mirabiliter operat. Ad ipsum em ptinet creare de nihilo: illa que sunt deperdita recreare: illa que sunt destructa reformare: et illa que sunt vetera renouare. Ecce qd admirabilis magister. Ideo d spu sancto dicit sapientie. vij. Qd spu dñi olum est artifer: oem habens virtutem: oia pspiciens. Et ideo spu sanctus compas igni: qd fm Dionysium habet virtutē Immutatiuam.

Copulatiuam.

Conseruatiuam.

Eleuatiuam.

Renouatiuam.

Illuminatiuam.

Immutat em ignis materiam in qua agit: sicut patet qd de cinere facit vitrum. Conseruat etiam res naturales: qd. s. caloris naturalis bificium facit et continuat corp⁹ viuū. Eleuat etia materiam suā. sicut patet: quia virtute ignis scintilla qd diu fuerit ignita fert sursum. Copulat etia diuersas materias: sicut patet qd de duabus laminis ferri facit vnu. Renouat insup oia: qd sicut patet virtute caloris quolibet anno renouat totū mundum. Talis ignis. pculdubio est spu sanctus: qd. s. Immutat p conuersionem. Copulat p dilectionem. Conseruat p tuitionem. Eleuat p eternor affectioez. Renouat p virtutum pductionem. Illuminat p gra⁹ collationez. Qd iste habeat immutare peccatores et iustos ipsos mirabiliter puerendo. patet in Saul. Petro. David. Paulo. et similibus qd per spu sanctū conuersi subito in aliud sunt mutati. Quidiu em nō potuit tot mirabiles mutatioes pōere sicut quotidie facit iste. Unde. j. Reg. x. Insiliet in te spiritus dñi et pphetabis et mutaberis in virū alterum. Itē qd iste habeat copulare scilicet diuersas sectas ad vnitatem fidei pducendo: et diuersa corda ad vnitatem amoris reducendo. ptz eph. iij. vbi d. Solliciti serua vnitatem spiritus in vinculo pacis. Itē qd ipse habeat cōseruare: in bono perseuerare faciendo. et ab hostis tērationibus defendēdo. ptz. Michae. ij. Quidā d abbreuiatus est spiritus dñi vt saluari non possit. Itē qd iste habeat eleuare. s. mentē ad cōtēplanda et desideranda celestia inflāmando. ptz Ezech. ij. Eleuauit me spiritus et introduxit ad portam orientālē. Qd insup iste habeat renouare hominē et virtutū floribus vnuādo. ptz in. pā. vbi d. Emitte spu tuū et crea. et reno. fa. terre. Qd aut iste habeat mentē illuminare gratijs et donis suis inspirando et informādo patet. Joh. xij. vbi dicit qd spu veritatis quem mittet p in nomine meo. ille vos docebit oia et sug. vo. om. et. Et breuiter iste spu habet tot effectus et virtutes qd etia mortuos idest peccatores obstinatos ad vitā gratie suscitāt: et i bono stabilit et confortat: sicut patet. Ezech. xxxvij. De ossibus aridis qd spūm non habebant. de quib⁹ d. ibi dem: qd ingressus est in ea spu et vixerunt. steterūtq sup pedes suos. In quib⁹ aduertē qd sicut spu cor poralis. s. aer vel anhelitus seu ventus habet.

Subintrare.

Insufflare.

Agitare.

Confirmare.

Eleuare.

Inflāmare.

Spiritus penetratiuus subtiliter inspirando: ingressus inquit. Spūs inflāmatiūus sagaciter informando: spu. Spiritus agitatiuus vitaliter animando: vixerunt. Spūs roboratiuus viriliter confirmando stē-

terunt. Spiritus eleuatiuus sublimiter defendendo. super. Spūs inflāmatiūus mentaliter accendēdo pe. su. i. affectus. Spūs em sanctus. Penetrat p occultam inspirationē: ingressus est inquit. Spūs em mundi. s. ventus ita est subtilis et penetratiue nature: qd vbi cūq; inuenit foramen apertū qd sit modicū intrat Spiritus etiam corporis p occultas venas nervos et arterias p corpus se diffundunt: et ibi sensum et motū faciunt et infundunt. Sic vere charissimi spu sanctus ita labilis et penetratiue est nature: qd vbi cūq; foramē cordis sibi p affectum aliquantulū aperit: statū vult intrare: et in mentibus hominum se presentare: et eis sensum contritionis et motum bonae operationis ministrare: quoniam etia qd venit ad hoīez nō vocatus. sicut in Paulo apparuit: quē subito et nō vocatus ingrediens: predicatorē et apm fecit: ingressus est inquit Ezech. ij. Ingressus est in me spu postq locutus est mihi et statuit me sup pedes meos. aer qd spiritalis est nature: statim ingreditur vbi cūq; loc⁹ aliquis aliquo corpe vacuat etia de verme qui dicit bombz: bombz dicit qd qñ de suis visceribus fila fecerit: de quib⁹ d. m. m. et habitaculū contra hyemis frigora sibi facit: ita vacuus efficitur: qd solo aere plenus iuenit: a quo tñ mirabiliter sustentat. sicut dicit Ili. Sic vere charissimi si de corde tuo peccata eieceris. et bona temporalia pauperib⁹ eroganda domū in paradiso de ipis tpe mortis hyemis preparaueris: statim aer. i. spiritus sanctus subintrabit: qd te replebit spiritu aliter doabit. Actū. ij. factus est repente de celo sonus et. Iste igit p inspirationem habet intrare. Etiam dico qd iste per eruditionem habet insufflare seu iformare: spu inquit. Spiritus dicit a spirando. Spirare em nihil aliud est qd ore flatum emittere vel causare. In quo notatur: qd iste spu non est aliud qd qdam status ab ore patris et filij pcedens qui nobis insufflat et inspirat: docet: instruit et reuelat illa que ptinent ad salutē spiritus inquit. Joh. ij. Spūs vbi vult spirat et voces eius audis. Et de doctrina spiritus sancti d. Joh. xvi. Cū aut venerit ille spiritus veritatis docebit vos omnes veritatem. Ille est sicut legatus quia sede patris veniens: voluntates eius nobis insinuat: in illis que ad salutem ptinent nos informat. Qd bene apparuit in aplis qui per missionem spiritus sancti oia linguarū genera sciuerunt: et donum pphetie receperunt et varijs linguis dei magnalia retulerunt: sicut d. Actū. ij. Nam sicut lapis preciosus qui de oculis hyeme extrahit. facit eum cuius dormientis capiti supponit futura pdicere: et occulta et ardua diuinare. fm Dracon. Sic spiritus ab ipo patre et filio emanās et extractus facit Apostolos cognoscere. et propetare futura: et predicare abscondita et obscura. Actū. ij. Ceperunt loqui varijs linguis prout et. Et hoc est qd dicit aplū. s. Corin. xij. Qd aliq datur p spiritum fm sapientie: aliq sermo scientie fm eundem spiritum et. Diuisiones. n. gratiarū sunt: vnus autem atq; idem spiritus diuidēs singulis put vult. Iste ergo p eruditionem habet iformare. Iterum dico qd iste spu p inspirationem hz vegetare: vixerunt inquit. Qd sicut spiritus corpus ipsū vegetat et viuificat: ipm ad motum et opationem disponit et abilitat: sic spiritus iste aīam cui per gratiam infundit solet spūaliter viuificare: et ad motū bonor oporū dispōere et aptare. Ezech. xxxvij. Intromittam in vos spūm meū et viuetis. Celum em fm Arist. mouet a spiritu motore: et fm eundem orbem et plane te a spiritibus mouent: de se em nec motum nec vitā haberent: nisi ipsi ab alieno possiderent. Sic vere charissimi homo sanctus: spiritus sanctus solū. s. habet

Spiritus.

motorem et suorum bonorum directorem: sine enim spiritu isto spiritualiter non uiueret nec motum bonorum operum exerceret. Quod bene figuratur Ezech. xxxvij. In illis ossibus aridis in quibus creta est caro et nerui tectus et tamen non vixerunt nec se mouerunt donec a quatuor ventis spiritus habuerunt. Quia. scilicet peccator quous habet carnem. id est humorem naturalis compassionis: merum. id est ligaturam mundialis dilectionis: cutem. id est vestituram exterioris conuersationis: si tamen careat isto spiritu non debet dici per gratiam viuere. nec potest per bona opera se mouere. Iste enim spiritus dicit mobilis: et subito mouet se in diuersorum se cordibus ingerendo. vbi i. Reg. x. Insiliet in te spiritus domini. Unde etiam. Act. ij. Spiritus sanctus repente aduenisse. Quia sicut dicit Ambrosius. Nescit tarda molimina sancti spiritus gratia. Unde Sap. vij. Iste dicit spiritus disertus mobilis et incoquinatus. Dicitur etiam mouens: quia iste scilicet mouet nos ad bene operandum. ambulandum et incedendum. Ezech. j. vbi erat impetus spiritus illic gradiebantur: spiritus enim vite erat in rotis. Unde etiam Ezech. viij. dicitur. Eleuauit me spiritus et adduxit in hierusalem in visione dei: vixerunt inquit. Job. vj. Verba que ego loquor vobis spiritus et vita sunt. Roma. viij. Quisficabit mortalia corpora nostra propter inhabitantem spiritum eius in nobis. Dico ergo quod iste per inspirationem habet vegetare. Deinde dico: quod iste per confirmationem habet roborare: steterunt inquit. Quia sicut spiritus corporis facit eum stare: durare et perseuerare: quod per se corpus sine spiritu non potest stare: immo necesse habet cadere vel iacere: et durare non potest: quia cito habet corrumpi et putrefieri et feteri. Sic vere iste spiritus solus facit homines stabiles et perseuerantes fortes durabiles et constantes. Ignis enim vasa fictilia et lutea decoquendo facit stabilia atque dura. Illud autem apparuit in apostolis: qui ante aduentum spiritus sancti erant lutei: timidi atque fragiles: postquam vero igne spiritus sancti sunt afflati: facti sunt audaces atque constantes. Unde Altheus. ij. Veruntamen ego repletus sum fortitudine domini iudicio et virtute: ut annunciez iacob scelus suum et israel peccatum suum: steterunt inquit Job. iij. Dum spiritus me presente transiret in horruerunt pili carnis mee: stetit quidam cutis non agnoscebam vultum meum. quasi diceret: transitis huius spiritus causa est stabilitatis. Iuxta illud Ezech. ij. Ingressus est in me spiritus et statuit me super pedes meos. Alii etiam. Job. xxxvj. et xxxvij. dicitur quod spiritus domini ornavit celos qui solidissimi quasi ere fundati sunt. Iste ergo per confirmationem habet roborare. Denique dico quod iste spiritus per contemplationem habet subleuare: super inquit. Quia si iste habitat in homine non permittit eum inferius in terrenis morari: immo facit eum sursum per contemplationem ad celestia subleuare. Ignis enim fauillas et vetus paleas eleuat. Sic illi qui igne et statu spiritus sancti moti erunt statim se ad contemplandum celestia subleuabunt: super inquit. Ezech. ij. Leuauit me spiritus et assumpsit me. Psal. liij. Spiritus ligauit eum in alis suis. Unde de isto potest dici illud. Esai. lxj. Spiritus domini super me eo quod vinxerit me. et Marci. j. dicit. Quod spiritus sanctus descendit in columbe specie super christum. Igitur dico: quod iste per contemplationem habet eleuare: supple inquit. Insup dico: quod iste per affectionem habet inflammare: et hoc ostenditur cum dicitur: pedes suos: quia per pedes intelligunt affectiones. Iuxta illud Aug. Pes meus affectus meus: eo feror quocumque feror: quia scilicet pedes affectionum quando igne sancti spiritus tangunt: tunc per sancta desideria inflammant Apoc. j. Pedes eius similes auricalco cum est in camino ignis. Spiritus enim seu ventus facit ignem fortiter ardere: sic spiritus sanctus mentem seu voluntatem per charitatem facit accendi. Unde. Roma. v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. Ipsi igitur sunt sex effectus istius spiritus. Quia pro certo charissimi iste habet tot effectus

fectus mirabiles et stupentes quod non possunt ab homine declarari. Iste enim est sicut quidam fluuius: qui per septem riuulos. id est per septem dona diuinitus secus dat et irrigat eorum humanus. Unde Esai. xj. Postquam septem dona spiritus sancti innumerasset dicens: replebit eum spiritus domini: spiritus sapientie et intellectus: spiritus scientie et pietatis. spiritus consilij et fortitudinis: et spiritus timoris domini. dicit quod percutiet domum fluuium egypti septem riuus ita ut transeat per eum calcia. Quia pro certo iste est similis flori lili: qui in medio sex foliorum mollium habet septem aurea grana: id est septem spiritualia dona. Gene. xlij. Septem spice pullulabant in culmo vno. Propter hec igitur et his similia istum spiritum describit sapiens Sapientie. vij. vbi dicit. Est inquit in sapientia spiritus intelligentie: spiritus multiplex: vnicus: subtilis modestus: disertus: mobilis: et incoquinatus: certus: suavis: amans: bonus: humanus: benignus: stabilis: securus: omnem habens virtutem: omnia prospiciens Iste igitur ut visum est: est spiritus summus et admirabilis. Sed adhuc dico quod potest dici admirabilis: quia est.

Ductor ad gubernandum.

Doctor ad informandum.

Tutor ad ptegendum.

Rector ad corrigendum.

Pastor ad nutriendum.

Consolator ad mittigandum.

Meditator ad concordandum.

Roborator ad consolandum.

Premiator ad remunerandum.

Quod iste habeat officium ductoris patet: quia sicut ventus ducit naues ad portum. sic spiritus sanctus animas ad paradysum. per. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam. Item quod iste officium habeat doctoris: patet. Job. xvj. vbi dicitur illud predictus. Spiritus veritatis ille vos docebit omnem veritatem.

Item quod iste habeat officium tutoris et defensoris: patet. Rom. viij. vbi dicitur: quod spiritus adiunat infirmitatem nostram.

Item quod ipse habeat officium rectoris: et correctoris. patet. ij. Thes. ij. vbi dicitur: quod minus iesus antichristum interficiet spiritu oris sui.

Unde Esai. xxx. dicitur. quod spiritus domini velut torrens inundans et cetera. Item quod iste habeat officium pastoris et nutritoris: patet. Eccli. xxiij. vbi dicitur. Spiritus meus super mel dulcis: et here me super mel et fa.

Item quod habeat officium consolatoris patet: quia dicitur paraclitus qui interpretatur consolator. Unde etiam. Sapientie rj. Quod bonus et suavis est dominus spiritus tuus in nobis.

Item quod habeat officium meditatoris. patet: Ezech. xxxvj. vbi dicitur. Ponam spiritum nouum in medio vestri.

Item quod habeat officium confirmatoris: patet in. ps. vbi dicit. Spiritu principali confirma me.

Item quod habeat officium premiatoris. patet. Apoc. xiiij. Ammodo dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis. opera enim illorum sequuntur illos.

Iste est ergo spiritus summus et admirabilis. Secundo principaliter dico: quod inuenitur spiritus pessimus et detestabilis.

Spiritus enim accipitur in malo: sic per spiritum intelligitur dyabolus: vel etiam mala peccandi voluntas: vel etiam ipse peccator. Unde generaliter loquendo dico: quod spiritus in malo signat quatuor. scilicet.

Demonum hominum impugnatores.

Homines demonum imitatores.

Affatus malorum cogitationum.

Inipetus grauium tribulationum.

Dicamus ergo quod inueniunt spiritus hominum impugnatores et isti sunt mundi spiritus qui de paradiso fuerunt exclusi: et hic cum hominibus in caliginoso aere ad eorum exitum usque in diem iudicii sunt inclusi: et finaliter post iudicium in inferno erunt positi et reclusi. Ipsi non cessant homines tentare seu temptationibus impugnare: et diuersis molestationibus infestare. Unde de quodam

de quodā. Marci. ix. dicit. Quod spiritus cōturbauit eū
et elisus in terra volutabatur. ¶ Itē dico q̄ sunt spiritus
demonum imitatores: et isti spiritus sunt mali hoies
qui dicunt spiritus q̄ sc̄z nihil habēt de constantie fir-
mitate. multum autē de inanitate. Luc. xxiij. ¶ Palpa-
te et videte quia spiritus carnē et ossa nō habz. etiaꝝ of-
sibus firmitatis carēt. Isti eū dicunt spiritus. Quia im-
petuose ambulant per superbiam. Sonitū faciūt per ia-
ctantiam. Omnia commouēt per discordiā. Arbores
frangunt et domos diruunt p̄ tribulationē et maliciā
Et sic s̄m hoc peccator quandoq̄ dicitur spiritus super-
bie et timoris. ps. Dixit et stetit spūs procelle et exal-
fluct. eius. Item dicitur spiritus iactantie et clamoris.
Unde Apoc. xvj. dicitur. Quod iohānes vidit tres spi-
ritus immundos ad modū ranarū de ore bestie crisse
¶ Rana enim loquacissimū animal est Item dicitur spi-
ritus discolie et rancoris. Omnes enī alios conmo-
uet. i. Regum. xvj. ¶ Fragitabat enim saul spiritus ne-
quam Itē dicit spiritus pestilentie et terroris quia sc̄z
isti admodum spiritus et turbidinis: non cessant alios
molestare. vnde. iij. Regum. xix. Ecce spiritus grādis
et fortis subuertens montes et conterens petras ante
dominū. sed non in spiritu dominus. ¶ Itz ergo q̄ pec-
catores dicuntur spiritus demonū imitatores. ¶ Itz
dico q̄ sunt spiritus cordiū deturpatores et sic per spi-
ritus intelliguntur male cogitationes et affectiones q̄
in mente peccatorum ventitant atq̄ spirant. Et sic di-
co q̄ ibi flant et spirant spiritus.

Superbie et pompositatis.

Luxurie et carnalitatis.

Somnolentie et tepiditatis.

Insolentie et fatuitatis.

Iracundie et crudelitatis.

De spiritu superbie dicitur. zacha. v. Quod ipse vidit
duas mulieres egredientes et spiritus erat in alis earū

De spiritu luxurie dicitur Osee. v. Quod spiritus forni-
cationis erat in medio eorum. De spiritu somnolentie

dicitur Esa. xxi. q̄ dominus miscuit eis spiritus sopor-
is. De spiritu insolentie dicit Esa. xix. q̄ dominus miscuit egyptiis
spiritū vertiginis. De spiritu iracundie dicit Nu-
meri. v. Si spiritus zelotipie cōcitauerit virū contra
proximū. Isti ergo sunt cordiū deturpatores. ¶ Itē dico

q̄ inueniunt penarū fabricatores. et sic per spiritū ven-
tos et turbines. intelligo penas et miseras sempiter-
nas. q̄ damnatos perpetuo perflabunt de quib⁹ in ps.

patet. Ignis: sulphur: spiritus procellarū et cetera. Quia
sicut dicitur Ecclesiastici. xxxix. Sunt spiritus qui ad
vindictam creati sunt. Sic igitur patet quō spiritus di-
uersimode sumitur in malo et q̄ est spiritus pessimus

et detestabilis. ¶ Tertio principaliter dico q̄ inueni-
tur spiritus intimus et amicus et iste est spūs huma-
nus qui quādoq̄ accipitur pro vita quādoq̄ pro ipā

anima vite causa. Nota igitur q̄ s̄m medicos et natu-
rales tria genera spirituum sunt. s. naturalis quo ve-
getamur. et iste habet sedem in epate. Vitalis quo vi-
uificamur. Et iste habet sedem suā in arterijs et in cor-
de. Animalis quo sentimur et mouemur. et iste habz se-
dem suā in neruis: et in cerebro. Scdm igitur istū tri-
plicem spiritum corporales: possumus dicere q̄ spiri-
tus in q̄tum refertur ad homines. potest intelligi tri-
bus modis. Est enim Spiritus

Transitorius et temporalis.

Volitorius et cordialis.

Permanens et eternus.

Primus signat epatis actiuitates que semper sangui-
nem concomitant. et ad nutriendum ipm corpus humi-
dat atq̄ defert quia sc̄z vita presens sanguinea est et

carnalis et humani nerui corporis nutritiua. Iste est
enim spiritus transitorius: quia parum durat quia si-
cut dicitur. Job. xvj. Spiritus meus attenuabitur et c.

¶ Secund⁹ significat cordis voluntatem. Voluntas
enim dicitur spūs. quia sicut spiritus spirat et respirat
sic voluntas generaliter vult et non vult. De quo. Ec-

clesiastici. vj. Humilia valde spiritum tuum. id est vo-

luntatem tuam et mentes: quia vindicta carnis impij
ignis et vermes. ¶ Tertius autē ipūs significat anime

quidditates: que scilicet a carne separatur: et deo crea-
toz suo iungitur et vnitur. De quo in. ps. Auferis spi-
ritum eorū et deficiet. et Ecclesiastes. xij. Donec spiritus

redeat ad deum qui fecit illum. Isti ergo sunt tres spi-
ritus quorū primus cum carne est defectibilis. Sa-

pientie. ij. Spiritus diffundet tanq̄ molis aer. Secū-
dus est cū carne compassibilis. voluntas eū et caro se

inuicem cōpatiunt. De quo Math. xxvj. Spiritus q̄
dem p̄mptus est caro autem infirma. Tertius vero
est a carne separabilis. De quo in. ps. Erubet spiritus

eius et reuertetur in terram suā: supple caro. Igitur
charissimi de spiritu siue denotet aīam: siue volunta-
tem: siue etiam denotet virum instum et spiritualement

possumus dicere q̄ talis spūs.

¶ Per penitentiam renouatur.

¶ Per sapientiam illustratur.

¶ Per gratiam conseruatur.

¶ Per continentiam depuratur.

¶ Per amicitiam presentatur.

¶ Per imprudentiam molestat.

¶ Per eleuationem dissipatur.

¶ Per contritionem acceptatur.

¶ Per dei timorem cōturbatur.

¶ Per laudis canorem iocundatur.

¶ Per dilectionem inflamatur.

¶ Iste enī sunt cōditiones boni spiritus. i. bone volū-
tatis vel bone anime. Et dico: q̄ ista debet p̄ peniten-
tiam renouari. Ezech. viij. facite vobis cor nouum. ps.

Et spiritum nouum. et in. ps. Spiritum rectum inno-
ua in visceribus meis. ¶ Item debet per sapientiam

illustrari. Rom. vij. Prudentia spiritus vita et par.

¶ Item debet per dei gratiam conseruari. Job. x. Li-
sistatio tua custodiuit spiritum meum. ¶ Item debet

per continentiam depurari. Luc. xxiij. Spiritus car-
nem et ossa non habet. ¶ Itz debet per amicitiam p̄-
sentari. Col. ij. Si corpore absens sum. spiritu tamen

presens sum. ¶ Item solet per imprudentiam impugna-
ri. Gal. v. Caro concupiscit aduersus spiritum. ¶ Item

solet per elationē dissipari. Prover. xvj. Ante ruinam
exaltatur spūs. ¶ Item per dilectionem debet inflā-
ri. Actū. xviij. feruens spiritu loquebatur ea que

sunt iesu. ¶ Item debet per contritionem acceptari.

¶ Une ps. Cor contritū et humiliatū de⁹ non despicies.

¶ Dasi. iij. Animo contrito et humili spiritu suscipia-
mur domine a te. ¶ Item per dei timorem debet con-

turbari. Uñ de xpo dicit Job. xij. Infringit spiritum et

turbauit semetipsum. ¶ Item per laudis canorem de-
bet iocundari. Unde Luc. i. Exultauit spiritus meus

in deo sal. meo Et ideo buntur de spū morali. i. de bo-
navoluntate vel aīa. vel etiam de spiritali homine po-

test poni et exponi illud predictum. Sap. vij. Spiritus
sanctus multiplicet et suauis et subtilis et c. Expone si

vis. ¶ Item per dilectionis feruorem debet inflāma-
ri. Gal. v. fruct⁹ spiritus est charitas. Charitas vero

incendit. Luc. xxij. Cor nostrum ardens erat in no-
bis. s. p̄ charitate. Ista sufficiat de spiritu humano q̄

est intimus et amicus. Et sic patent aliqua de spi-
ritu intimo et pessimo et optimo. ¶ De spūalib⁹ autē

bonis multa possunt dici: sed pauce sunt auctorita-
tes. Hoc solum nota q̄ spiritalia et temporalia con-

trarie sunt nature: q̄ si vnum proficit aliud deficit. et

econuerso. Nam vt dicit. Plinius. Si ver sit siccum.

mella apum abundant. filij autē earum depauperant.

si vero ver sit humidū sic filij abundāt et mella minuūt.

Sic vere si ver presentis vite per paupertatem et tem-

poralium tenuitatem siccus fuerit: tunc mel bonorum

spūalium abundabit. Si vero ver illud per p̄peritatem

fuerit humidum. tunc vero q̄tum ad mella bonorū spi-

ritualium erit siccus. De filiis apum. i. de amicis mū-

danis contrarium est q̄ isti p̄ocerto tēpore humido

CCC iij

Splendore

prosperitatis abundat in tempore sicco paupertatis deficiunt. 2c. Multa alia possent adduci sed omitto gratia breuitatis qz in infinitis titulis feci de bonis spūalibus mentionē ideo sufficiant ad presens.

A Splendore. Cuius splendor sit fluxus corporis glorioſi. Possus dicere sicut de luce: claritate et fulgore: qz splendor sumit i bono et i malo. Breuiter notādū ē qz in scriptura iuenit. Splendor honestatis. Splendor honestatis dicitur considerari. et de isto dicit. Eccli. xxvj. Videra splēdēs sup cādelabrū sanctū. spes faciei sup etatē solidas. Iste em̄ est splendor crisopassi: qui in nocte lucidior est qz in die. Quia. s. virtus honestatis plus abundat in nocte tribulationum qz in die consolationū. Quia pccato sepe fit qz ille qui aduersitatis tēpore sanctorū splendoribz illustratur. si aduenit prosperitas per vitia obscurat. Joelis. ij. Stelle retraherunt splendorem suū. Splendor virtutis debet considerari. Ille enim est splendor qui ostendit res vt sunt scilicet veritas que nescit aliquid palliare. Danielis. xij. Qui docti fuerint fulgebunt sicut splendor firmamenti. Splendor castitatis debet appropriari. Iste est splendor qui supra omnia oculos delectat. Unde de anima casta dicitur Apocal. xij. Uxor agni preparauit se et datum est ei vt operiat se byssino splendenti et candido. Splendor falsitatis debet vituperari: et ille est splendor ypocritarum qui splendet sicut noctiluca. lucens solum in nocte. Similes lunc. que licet aliquando splendeat. perdit tamen aliquando lumen suū patet. Ad Marc. xij. Luna non dabit splendorem. Splendor vanitatis debet renunciari scilicet splendor prosperitatis mundane que in diuitiis splendet. sicut de diuite dicitur Luce. xvj. Quod epulabatur quotidie splendide. Splendor vero dignitatis debet appreciari scilicet splendor felicitatis eterne qua splendent beati. de qua Actuum. xvj. Audi de celo supra splendorem solis circumfulſisse me lumen 2c. Vide de luce lumine fulgere et similibus

A Spolium. Spoliare. Nota qz spoliū siue spolia intelliguntur exteriora indumenta et etiam quecunqz bona exteriora et generaliter omnia quibus possunt spoliari homines vel vestiri. Aduertendum ergo est qz in scriptura inuenio spolia. Infima. Prima signant tēporalē possessionem. Intima. Secunda virtualem perfectionē. Pessima. Tertia criminalem infectionē. Optima. Quarta eternalem successionem. Temporalia sunt erucida. Virtualia sunt induenda. Criminalia sunt refutanda. Eternalia sunt affectada. Dicamus ergo primo quod spolia que debemus erucere sunt bona temporalia que pro certo erucenda sunt saltem q̄tum ad affectionem. Nota quod pinus arbor grossi corticis: facilliter verimibus corroditur. si cū tali cortice custoditur et tōqu ipsam sine corruptione seruare voluerit: necesse est quod tali cortice spoliatur. vt dicit Plinius. Quos etiam sub grosso vellerumis caleherent: nisi ipsas pastores annis singulis velleribus spoliarent. Arbores etiam propter onera fructuum frangerentur. nisi vel a natura vel a casu ab ipsis annis singulis spoliarentur. Sic pro certo charissimi corer: vellus et fructus. quando vltra debitum in nobis abundant. possunt esse causa plurimorum vitiorum quia scilicet faciunt nos. Termibus sollicitudinum corrodi. Calore auaricie accendi. fractione iracundie quassari. Et nota ista debemus quantum ad affectum dimittere et nos eis saltem mentaliter spoliare: et ea si necesse sit pauperibus erogare: quin immo deus pastor et creator omnium his velleribus solet nos sepe per infortunium erucere ne nobis causa criminum possint esse. Jobelis. ij. ficut meam deco-

ticauit: et nudans spoliavit eam. figuratus in illo rege. Alexandro. de quo dicitur. j. Adhabeoruz. xj. qui iussit Jonatan spoliari vestibus suis et indui eum purpura. Quia scilicet Christus iubet suos vestibus bonorum temporalium spoliari: et purpura spiritualiū vesti. Istud tamen aduerte: qz quis ista temporalia sint erucenda: hoc tamen nunqz debet vt cōmuniter fieri: quin semper debeamus victui et statui necessaria reservare. Pappus enim quando in lampade ponitur ad illummandum: nunqz et toto decoratur: quē immo semper vna pars sibi remaneat: vt per eaz nulla que est debilis sustentetur. Sic vere charissimi nunqz nos debemus cortice temporalium ita penitus et totaliter erucere: quin semper debeamus sustentationi nostre necessaria reservare. Quod bene faciebat ille qui dicebat. Proverbio. xxi. Adhucitatem et diuitias ne dederis mihi: tribue tantum victui meo necessaria. Ista tamen sunt contra raptos: qui scilicet spoliant homines sine quacunqz pietate: non curantes de ipsorum necessitate: nec aliquid dimittentes: pro sustentanda sue vite fragilitate: quod non solum inuenitur in publicis raptoribus et tyrannis: immo etiam in multis iniquis iudicibus et prelatis: quibus dicitur. Job. xxi. Abstulisti pignus fratrum tuorum sine causa et nudos spoliasti vestibus. Et Esai. iij. dicitur. Populum meum eructores sui spoliauerunt. Et Job. xxij. Cum fecerunt predantes pupillos: et vulgum pauperem spoliauerunt. Unde quilibet talis videtur habere nomen: de quo loquitur. Esai. viij. Quia nomen eius: accelera spolia detrahere. festina predari. Tales enim mali videntur ad rapiendum inducere et ad spolia inuitare. Proverbio. j. Implebimus domos nostras spolijs: fortem mittamus marsupium suum sit omnium nostrum. Non sic charissimi: sed eruanus illa spolia metaliter et spiritantem: ne per tyrannos cogamur ipsa dimittere violenter. Ista igitur sunt spolia que debemus erucere. Secundo dico: qz sunt spolia que debemus inducere: et ista sunt spolia bonorum spiritualium. Ista etiam sunt spolia scientia et philosophorū: qz debemus ab ipsis poetis et philosophis tollere et sciētis fidei applicare: qz exide tabernaculū ecclie cōstruere et ornare. Nota qz quis em̄ herici? sit animal inutile. spoliū tñ pellis siue ad panem nos leniendos est vtile. Serpens etia qz sit venenosus spoliū tñ pellis cōperit medicine. Sic vere charissimi qz quis antiqui philopbi et poete in multis fuerūt vicioſi. spolia tñ corū que nobis dimiserunt. scientie quas dictauerūt nobis et ecclie fidei in multis vtilis sūt et fuerūt. figurata in spolijs egyptiorū. de quibus filij isrl in deserto dñō tabernaculū cōstruxerunt. Exo. ij. Nō erubitis vacui sed spoliabitis egyptum. Sap. x. Iusti tulerūt spolia impior. 2c. Ista sunt igitur spolia que debemus inducere. ps. Etabor ego super gloriam tuā si. qz inue. spolia multa. Ad bene potest dicere paulus. De quo exponit illud Gen. xlij. Adhuc comedet predā. et vespere diuidet spolia. Comedit dico mane in iudaismo pdam. i. escas scientiarū legalium et prophetiarū: et vespere. i. tpe vocationis ad apostolatū diuisit spolia. i. a litera. egali euangelicā et spiritualē doctrinā intellexit esse diuidendā qz litera occidit spūs aut viuificat. y. Cor. ij. Tertio dico qz sunt spolia que debemus renuere. et ista signant vitia et pctā que sunt quedā valde turpia vestimēta qz pccato sunt expolianda: et per confessionem sacerdoti dimittenda. Exemplo cerui qui se solet spoliare c veteribus comibz. Et exemplo serpentis qz se spoliat antiquis pellibz. Adich. j. faciam luctū quasi draconum. et planctū quasi strutionū vadā spoliatus et nudus. Quarto dico: qz sunt spolia que debemus appetere Ista em̄ sunt spolia vite eterne qz hic p bona opa rapimus. et tandē ea illic diuidimur et habemur. Iuxta illud Esai. lx. Exultant victores qz diuidūt spolia. Tñ. y. Adhuc veni. dicit. qz post sabbatum

fabbatum debilib⁹ orphanis ⁊ viduis diuiserūt spolia. Sic patet q̄ sunt spolia appetēda: refutanda: inducenda exuenda. Vide supra de exuere: de stultitate ⁊ Induere. ⁊ sic sufficiant.

Sponsus. sponsa. Nota q̄ sp̄s⁹ pos-
test significare chri-
stum qui humane nature fuit desponsatus per incar-
nationem: ⁊ qui ē sponsatur anime christiane per ba-
ptismum ⁊ fidei susceptionem. De ipsa etiam dicitur
in psal. Tunc sponſus dominus procedens de thala-
mo suo. q̄tum ad primum. Et dicit. ij. Ipse Christus
anime Christiane dicit illud. Sponsabo te mihi in fi-
de: q̄tum ad secundum. Potest significare etiam pre-
latum qui est sponsus ecclesie cui preest Job. ij. Qui
habet sponsam sponsus est. Igitur possum dicere bre-
uiter q̄ sponsus nomen est.

Amorosum.

Amorose cū sponsa ligari

Gaudiosum.

Gaudiose cū sponsa letari

Studiosum.

Studiose cū sp̄sa morari

Gratiosum.

Gratiose se vestib⁹ ornari

¶ Sic vere sponsus ecclesie platus debet istam spon-
sam diligere nullam aliam desiderando. dicens illud
Sap. viij. Hanc amauit: ⁊ exquisiuit sponsam mihi as-
sumere eas: ⁊ amator factus sum forme illius. Quod
tamen est contra ambitiosos qui ecclesias suas nō vi-
dentur diligere. nisi in q̄tū quotidie cupiunt ad alias
se mutare. Job. ii. y. Egredietur sponsus de cubili
suo. ¶ Item iste sponsus debet cum sponsa gaudere
deum laudando ⁊ eidem gratias agendo. Esai. lxij.
Gaudebit sponsus super sponsam. Quāuis de mul-
tis sponsis ⁊ eorum ecclesijs ⁊ sponsalibus potest di-
ci illud Apocalip. xxiij. Uox sponsi ⁊ vox sponse non
audietur in te. ¶ Item iste sponsus dicit cum ista spon-
sa morari cum ipsa personaliter residendo. Quod est
contra illos qui sponsas. id est ecclesias fugiūt. quos
eas non visitant nec frequentant: nisi tempore recipien-
di bona. Similes locustis que non apparent nisi in
tempore verno ⁊ in pratis ⁊ in hyeme deficiunt ⁊ non
apparent. ⁊ multis similibus. ita q̄ ecclesia potest di-
cere illud Exodi. iij. Sponsus sanguinū tu mihi es.
¶ Item debet propter istam sponsam ornari: se vir-
tutibus preparando: dicens illud Esai. lxj. Induē-
to iusticie circumdedit me quasi sponſum decoratum
corona ⁊ c. Dic de sponsa q̄ per sponsam intelligitur
ecclesia militans vel triumphans: vel etiam anima:
de quo Apocalip. xxi. Audi ciuitatem sanctam hieru-
salem descendente de celo a deo paratam sicut sp̄s
sani ornatam viro suo. vide eam in titulo de ciuitate.
sufficiant hec.

Sponte. Spontane. Nota q̄
citatur illud quod sit libenter: voluntarie: vltro: gra-
tanter ⁊ ex corde. Et de his supra dictū est in multis
titulis: de voluntate dicitur infra: hoc solum breui-
ter est notandum q̄ quatuor sunt sponte ⁊ voluntarie
facienda scilicet Elemosinarum erogatio. Tribula-
tionum toleratio. Obedientie subiugatio. fraterne
caritatis copulatio. ¶ Quod debemus sponte tri-
buere: patet Exodi. xxxv. vbi dicitur. q̄ mulieres que
venerant dederunt sponte omnia tribuentes. ¶ Itē
q̄ debeamus sponte penitere. patet Iudicium. v. Qui
sponte obtulisti domino animas vestras discrimi-
ni benedicite dominum. ¶ Item q̄ debeamus spon-
te maioribus subiaccere. patet Iudith vij. Sponte tra-
damus nos omnes populo Iholofernīs. ¶ Item q̄
debeamus sponte alter alterum diligere potest dici
illud Iudith. xij. Suadebeam illam vt sponte cō-
sentiat habitare mecum. vide supra in titulis supra
dictis: ⁊ sic sufficit.

Stare. Stabilis. stabilitas.

Nota q̄ stabilire idem est q̄ statuere: stare vero ac-
cipitur pro sistere quandoq̄: sicut dicitur Exodi. xv.

stetit vnda fluens: quādoq̄ pro erectus esse. Ezechiel
ij. Surge ⁊ sta super pedes tuos: quādoq̄ pro morari
seu pro manere: sicut Iher. xxvj. Sta in atrio dom⁹
domini ⁊ predica ibi verba que ego loquor ad te. Nec
rūtamen quocunq̄ modo sumatur stare semper signi-
ficat moraliter loquendo Animi stabilitatem. p̄se
uerantie durabilitatē. Constantie firmitatē. ¶ Illud
enim stare dicitur quod non fluit: nec circuit: nec mo-
uetur. ⁊ ideo ille dicitur moraliter stabilis: qui in bo-
no statu manet immobilis. Ista est enim virtus p̄pria
perfectorum omnium. Sicut enim amatides lapis
est qui resistit ignibus: quia scilicet in igne non consu-
mitur sed purgatur. Sic n̄c vir p̄fectus ita dicit esse p̄se-
ctus ⁊ solidus atq̄ cōstans. q̄ ignes tribulationū dicit
contemnere. ⁊ sine lesione peccati in eis immobilis
⁊ stabilis p̄manere. q̄ talibus ignibus affigatur.
Debet semp̄ clarior ⁊ lenior apparere. quia non con-
tristabit iustus quicquid ei acciderit. p̄ouerbio. xij.
Quinimmo illos quos habet tangere. illos cū qui-
bus habitare debet: debet per bona exempla ad con-
stantiam similem: ⁊ ad nō sentendum ignes tribula-
tionum viriliter animare. vnde de tali stabilitate di-
citur Ephe. vi. Induite vos armaturam dei vt possi-
tis stare. Armatura dei que respuit tela tribulationū
est animi constantia. que facit hominem stare: ⁊ mun-
di tribulamina non timere. Et ideo ad istam stabili-
tatem habendam monet Sapiens Eccli. ij. fili acce-
des ad seruitutē dei sta i iustitia ⁊ timore. Vbi aduer-
te q̄ res naturaliter quinq̄ modis efficitur stabilis.
videlz. q̄ rei firme fortiter cōiungitur. q̄ rei forti-
nit. q̄ inferius in terra figit. q̄ superius recte
erigit. q̄ graui⁹ in terra premitur. ¶ Sic p̄certo di-
co q̄ hoīem stabiliunt Caritatis cōiunctissima fortitu-
do: fili. firmitatis atq̄ spei certitudo. accedens. Ueri-
tatis ⁊ fidei limpitudo: ad seruitutem. Equitatis in-
deuans rectitudo: in iustitia. Grauitatis concuties
mestitudo: timor. ¶ Ista enim quinq̄ faciunt nos sta-
biles ⁊ firmos videlz. Dilectio qua deo copulamur.
Spes qua a deo sustentamur. fides qua in deo radi-
camur. Iustitia qua a deo rectificamur. Timiditas q̄
a deo grauamur. ¶ Dico ergo primo q̄ homo stabili-
s efficitur atq̄ cōstans quādo p̄ amorē fortiter alligat
q̄ ostēditur cū dicitur: fili. q̄ filius est nomē amoris.
Sicut em̄ videmus q̄ illud q̄ fortiter ligatur ⁊ strin-
gitur. cum re firma. non facilius cadit. immo stat t̄p̄
seuerat. sicut p̄ de vinea que per se stare non p̄t cum
sit valde debilis: t̄n stat per aliud. s. p̄ palum vel arbo-
rem cui ⁊ q̄ diu ligatur. Sic vere homo qui de se debi-
lis ⁊ instabilis est tunc cōstans ⁊ perseverans efficit
q̄ cum deo qui in eternū stat p̄ amoris tenaculum co-
pulatur. Huius. n. q̄ diu est in mari semper est in mo-
tu. verū t̄n q̄ pisci q̄ dicitur echin⁹ adheret: ita stabilis effi-
citur q̄ ventis ⁊ fluctibus nō mouet. Sic vere hō qui
est sicut nauis fluctuans in hoc mari. sic efficitur cō-
stans: firmus ⁊ stabilis q̄ p̄o p̄ caritatem adheret:
⁊ ei efficitur fili⁹ familiaris ⁊ amabilis. fili inquit.
¶ T̄n de stabilitate istius amoris potest dici illud Job.
vii. fili⁹ manet in eternū. Et illud. i. Cor. xv. fratres
mei dilecti stabiles estote ⁊ immobiles. Qui. n. p̄fecte
aliquē diligit. p̄fecte cum eo stat ⁊ manet. Sic vere si
deum dilexerimus: cū ipso p̄ gratias perseverabim⁹.
Iuxta illud Ipsi. iij. fratres mei dilectissimi ⁊ desi-
derantissimi: gaudium meum ⁊ corona mea: sic state
in domino charissimi. fit ergo homo stabilis: q̄ per
amores fortiter alligat. ¶ Secundo dico q̄ homo efficit
stabilis: q̄ per spem firmiter sustentatur. Accedens
inquit. Accessus. n. appropinquatio: q̄ in ipso p̄fidit ⁊ sperat. ⁊ i
eo p̄ spe ⁊ desiderū se stabili ⁊ sustentat. Iste em̄ ac-
cessus hoīes facit stabile. q̄ sicut illud q̄ fundamētū
h̄z firmissimū est stabile seu firmū. Sic ille q̄ ponit in
deo spem suā sicut in fortissimū fundamentum: iuxta
illud. ij. Thi. ij. firmum fundamentum dei stat: corū

Statuere.

stans et stabilis efficitur et in pſeuerantia firmatur. Accedens inquit. Et Iſaia. v. Accessum habemus ad deum per gratiam in qua stamus. Ut sic vir iustus dicat esse terra de qua dicitur in psalmo. Quod deus fundauit terram super stabilitatem suam. Electum enim gummi est liquidum quoniam de arbore stillat. quoniam vero super terram vel lapidem ceciderit: mox in metalli duriciem se conuertit. Sic et charissimus vir iustus quous in principio sit fragilis et fluctabilis: quoniam. scilicet de arbore mundi nascitur. quoniam ad terram. id est ad deum per desiderium et per spem peruenit. in metalli duriciem per stabilitatem constantem et tunc et muta fit. Job. xj. Eris stabilis et non timebis. Ista bene apparuerunt in martyribus: quod propter spem celestis glorie ita constanter ludibria sustinuerunt. fit ergo homo stabilis quoniam per spem firmiter sustentatur. Accedens inquit. Tertio dico quod homo fit stabilis. quoniam per fidem intime radicatur. quod ostenditur cum dicitur. seruitutem dei: quia illi qui sunt proprie serui dei. scilicet fidei ipsius professores. sunt per ceteris stabiles et constantes. Nota arbor quod profunda habet radicem stabilior est et contra impetum ventorum firmior. Sic vere illi qui per fidem sunt perfunde in deo radicati. j. Cor. xj. Vigilate: state in fide. Quia seruitus dei facit hominem audacem: seruitutem inquit dei. iij. Regum x. Beati serui tui qui stant coram te semper. Tunc in psalmo. Laudate serui domini domini qui statis in domo domini. fit igitur homo stabilis cum per fidem intime radicatur. Quarto dico quod homo fit stabilis cum per equitatem optime regulatur. Iustitia inquit. Columna enim recta magis est stabilis quam obliqua. Sic et homo quando per iustitiam est rectus: magis est ut communiter stabilis atque firmus. Non dignatur enim homo iustus a stabilitate propositi vel ubi recedere. nec per fraudem aut inconstantiam variare. Tunc Sap. v. Stabant iusti in magna constantia aduersus eos qui se angust. Sta ergo in iustitia. Et nota quod iustitia omnes alias virtutes comprehendit. Et ideo possumus dicere quod ad standum in iustitia. necesse est quod stemus et quod simus.

In mentis eleuatione.

In carnis castigatione.

In dei contemplatione.

In corporis immolatione.

In laboris operatione.

In humilitatis subiugatione.

In sedulitatis executione.

In sublimitatis affectione.

In societatis combinatione.

In iniquitatis impugnatione.

In diuersitatis concordatione.

In prauitatis intuitione.

In veritatis predicatione.

In maiestatis meditatione.

In confessionis reuelatione.

In orationis supplicatione.

In scientiarum acquisitione.

In omnium rerum circumspectione.

Ista enim sunt illa in quibus debemus stare et pſeuerare ut iusti possimus esse et in iustitia permanere. Stemus igitur in mentis eleuatione. Baruch. v. Hierusalem surge et sta in excelso. Stemus in carnis depuratione. Eph. vj. State succincti lumbos vestros. Stemus in dei contemplatione. Ego. xiiij. State et videte mirabilia dei. Stemus in corporis immolatione. iij. Regum. iij. Stetit salomon coram archa fedris domini et obrulit holocaustum. Stemus in laboris operatione. Tunc Ruth. ij. De mane usque tunc stat in agro. Stemus in humilitatis subiugatione. Josue. viij. Abijt ioseph nocte illa et stetit in vallibus medio. Stemus in sedulitatis executione. ij. Paralip. xxxv. Steterunt sacerdotes in officio suo. Stemus in sublimitatis affectione. Josue. x. Stetit sol in medio celi. Stemus in societatis congregatione. Ezechiel. j. Cum euntibus ibant. et cum stantibus stabant. Stemus in iniquitatis impugnatione. ij. Paralip. xvij. Rex israel stabat in curru suo contra syros usque ad vesperez. Stemus in diuersitatis concordatione. j. Regum. x. Stetit saul in medio populi.

Stemus in proprie prauitatis intuitione. Hieremie vj. State super vias vestras. j. Corint. x. Qui stat vis deat ne cadat. Stemus in veritatis predicatione. ij. Esdra. ix. Stetit Esdras sacerdos et lector legis super lignum tribunal. Stemus in maiestatis meditatione. Job. xxxvj. Ausculta hic Job et sta et audi mirabilia dei. Stemus in confessionis reuelatione. Hieremie. ix. Steterunt coram domino et confitebantur peccata sua. Stemus in orationis frequentatione. psal. Qui statis in domo domini extollite manus vestras in sancta. Stemus in scientiarum acquisitione. Hieremie. viij. Stetit Esdra: scribe super gradum ligneum quem fecerat ad loquendum: stetitque populus in gradu suo et legerunt in libro legis. Stemus in omnium rerum circumspectione. Ecclesi. xxxij. Syrum celi circumui sola. in omni terra steti. in omni loco primum habui. Ista ergo sunt quod componunt iustitiam moralem: et quod stabiliunt conscientiam cordalem: sta inquit in iusticia. et sic ostenditur quod homo fit stabilis cum per equitatem optime regulatur vel rectificatur. Quinto dico quod homo fit stabilis cum per dei tremorem in fine aggrauatur. et timore inquit. Res enim quanto grauior tanto stabilior et immobilior: sicut patet in montibus et rupibus que facilius non mouentur. Sic et illos quos timor dei premit et aggrauat: deus in bono stabilit atque firmat. in timore inquit. Tunc bñ inuinit Ecclesi. xxxvj. vbi dicitur. Quod nisi in timore temeris te instanter cito subuertetur domus tua. Tunc de thobia dicit Thob. ij. quod immobilis in dei timore permansit. Et. ij. Cor. vij. Illa quod super deum tristitia est penam in salutem stabilem operatur. Sic igitur per quod quinquaginta sunt quod causant stabilitatem mentis. scilicet timor: iustitia: fides: spes: caritas. Ut sic de homine sic stabilius dicatur illud Iherem. xiiij. Optimum est gratia stabilire cor. Et Iherem. iij. Tunc tue stabiliens. Et sic patet quod stabilitas accipitur in bono. Sed pro certo charissimi multi sunt hodie qui non vident stare. immo potius cadere: deficere vel cessare. et isti perculdubio sunt amici fallaces. Hypocrite fluctes. Homines mentiētes. Diuites eminētes. Amici falsi non stant in amoris firmitate. Hypocrite non stant in virtutis bonitate. Adhuc non stant in noborum veritate. Diuites non stant in mundi prosperitate. De instabilitate. n. falorum amicorum dicit in psalmo. Qui iuxta me erant de longe steterunt. De instabilitate hypocritarum dicitur Job. viij. Quia sicut tela araneorum sic fiducia eius. De instabilitate vero medicorum et noborum dicit Job. viij. In veritate non stetit. quia veritas non est in eo. De instabili vero labilitate diuitum dicit in psalmo. Expulsi sunt nec potuerunt stare. Isti enim non habent stabilitatem. nec in bono permanentiam et firmitatem similes nubibus quoniam nihil habent firmitatis seu stabilitatis. semper enim sunt in motu et fluxu. modo sunt: modo desinunt: modo apparent: modo disparent. Quia pro certo charissimi tales proprie non stant nec existunt. sed facilius desinunt et deficiunt. Ezechiel. xxxj. Non stabunt in sublimitate omnia que irrigantur aquis. Ista ergo dicta sunt de bona stabilitate. Sed adhuc potest dici. quod stare accipitur in malo. Adulti enim sunt qui male manent et male stant. scilicet illi qui indurati et obstinati sunt in malo. Unde nota quod male stare et male pſeuerare videtur tria genera personarum. videlicet.

Ambitiosi.

Desidiosi.

Prodiosi.

Stant enim ambitiosi ut valeant sursum ascendere. De quo Hieremie. xiiij. Onagri steterunt in rupibus: attraxerunt ventum quasi dracones. Ite stant desidiosi ut valeant leti quiescere de quo Mat. xx. Quid hic statis tota die ociosi? Ite stant prodiosi ut valeant gentes decipere. Et de hoc Job. iij. Stetit quisdam cuius non agnoscebam vultum in imago coram oculis meis. Ista igitur de stare sufficiant.

Statim

Statim. Nota q statim denotat celeritatem siue bonam siue malam: et est statim idē q celeriter: cito: subito: pmpre: et sic de alijs. vide in alijs titulis: quia omitto gratia breuitatis.

Status. Tūc de statua: vbi idolum: simula-
rum etc.

Statuere. Nota q statuere accipitur p sta-
bilire. Ezech. ij. Ingressus est in
me spiritus dñi et statuit me sup pedes meos. Mōq
hō sumitur pō ordinare. sicut Hebr. ix. Statutum
est hominibus semel mori. Et in ps. Oculos suos sta-
tuerunt declinare in terram. Quandoq hō pō pone-
re sumitur. sicut dicitur Dani. iij. Quod nabuchodo-
nosor fecit statuam auream: et statuit eā in campo du-
rā. Breuiter ergo et generalr statuere nihil aliud est
q aliquid stabiliter facere et firmare. et iō mandata et
ordinationes maiorum statuta dicuntur. pō co q sta-
biliter obseruari p̄cipiuntur. Juxta illud Daniel. vij.
Non imminuetur quod statutus est a medis et persis.
Et nota breuiter q debemus statui et poni firmiter
atq locari In christo p deuotionē et fidē. In celo p spēs
et affectionē. In ecclesia p disciplinam et religionē. In
patria p continuam contemplationē. Quod nos
debeamus statui in christo. p̄ in ps. vbi dicitur. Sta-
tuiti supra petram pedes meos. Et. j. Coim. r. Petra
autē erat christus. Quod etiam debeam statui in
celo p̄ in ps. vbi dicitur. Statuisti in loco spacioso pedes
meos. Quod debeamus statui in ecclesia. p̄ in Hume.
vij. Statues leuitas in cōspectu aaron. Quod insup
statui debeamus in patria: patet in ps. vbi dicitur. Sup
excelsa mea statuēs me. Et contra alijs sunt statui
in terra p auariciam. alijs etc. Tūc supra de ponere et
statuere: stare: de firmitate et alijs similibus. Tūc su-
pra de precepto et mandato.

Stella. Cus stelle dicant a stabilitate. eo q sta-
bilr stent in celo. Possumus dicere mo-
ralr loquēdo q in scriptura inueniuntur stelle Inte-
riores. Exteriores. Superiores. Inferiores. Prime
signant virtutis nitore qui est interior. Secunde desi-
gnant iustorum splendorē qui est exterior. Tertie de-
notant beatorum decorē qui est superius. Quarte demō-
strant peccatorum fulgorē qui est inferius. Stelle in-
terius splendentes sunt virtutes etc. Stelle exterius
fulgētes sunt viri iusti. qui sicut custodij suis. Stelle
superius lucētes sunt iusti. etc. Stelle inferius pollutentes
sunt mundi diuites et peccatores q more stellarum lu-
mine p̄speritatis inter alios splendēt. de quo Apoca.
vij. Hōmē stelle dicitur abstinere. Virtutes. n. sunt stel-
le splēdentes. Tūc de filio hoīs dicitur Apoc. j. q ipse habe-
bat septē stellas. i. septē virtutes. Iusti hō sunt stelle
manētes. de qbus Judi. v. Stelle manētes in ordine et
curfu suo: aduersus syzaram pugnauerūt. Beati autē
sunt stelle lucētes de quibus Eccli. xlij. Spēs celi glo-
ria stellarum: illuminans in excelsis. Adali insup sunt
stelle cadētes. de quibus dicitur Apocal. vi. Stelle ceci-
derūt de celo. sicut ficus emittit grossos suos. Et ezech.
xxij. Agrescere facias stellas. Ut ergo ad p̄s intel-
ligamus viros iustos. s. xpm: beatā virginē angelos et
p̄fectos possumus dicere q isti sunt stelle. qz sicut stel-
le facte sunt a deo ad ornatum superior et ad regimē in-
feriorum. sic sancti et sancte facti sunt vt inferiora. scz
militantē ecclesiam regerēt et iuuarēt. superiora vero. id
est triumphantē ecclesiam p suam finālē p̄sentiam
adornarēt. Tūc de luminaribz dicitur Gen. j. q de p̄posuit
stellas in firmamento celi et voluit vt essent in signa et
tpa et dies et mēses et annos Quolibet em bona p̄sona
est stella ad decorē ecclesie cōstitutā. Mulier em ami-
ctā sole coronā de duodecim stellis habebat. sicut dicitur
Apoca. xij. filius hō hominis septē stellas in dextera
sua p̄tinebat. Apo. j. Quia. s. iusti q sunt stelle spūales
sūt gaudij et corona mulieris amictē sole. i. ecclie mili-
tantis xpo cōiuncte: dñi hic inferius p̄tinent: in manu

hō dei sunt quando sursum in gloria collantur. spēs
enim celi gloria stellarum. Sicut dicitur Ecclesiasti.
xlij. Et iō qlibet stella. i. quilibet homo iustus vel san-
ctus potest dicere illud Apoca. xij. Ego sum genus et
radix dauid. stella splēdida et matutina. Tūc ubi aduer-
te q sancti dicunt stelle ppter sex conditiones stellarum
q in ista auctoritate cōtinentur. Quia sicut stelle habēt
Existētiam pmanētiā. ego sum inquit. Influentias
diffusiūam genus: qd se cōmunicat speciebus. Adhe-
rētiam coniunctiūam: radix: q firmiter adheret ter-
re. Apparētiam delectatiūam vel electiūam: dauid. q
interp̄tatur vultu desiderabilis Eminētiam suplati-
uam: stella q hz locum in celo. Locutiūam illustrati-
uam vel p̄spectiūam: splēdida. Per firmitatem semp
manere. ego sum. Per pietatē semet exhibere. genus
Per caritatē simul adherere: radix. Per honestates
cunctis complacere. Dauid. Per affectionem sursum
residere. stella. Per discretiōē intus relucere. splēdi-
da. Dico ergo primo q si volum⁹ esse stelle: necesse
est q p firmitatē solidi maneamus. Ego sum inquit.
Substātia. n. stellarum ita est solida et firma: q nec ve-
tustate corrumpit nec putredine remouitur. nec alijs
quocūq dissipat: et inde est q stelle a stando sunt dis-
cte. Sic viri iusti in constanti soliditate animi persis-
tunt. ita q nulli corruptioni peccati subsunt nullo
em tribulationis impetu quatuntur. nullo tēptatio-
nis turbine corrupunt. ego sum inquit: quasi diceret.
Ego non fui nec ero: imo continue sum. Ero. iij. Ego
sum qui sum. Tūc Deut. j. Estis hodie sicut stelle celi.
Ista tñ sunt cōtra multos q non habēt constantie vel
p̄suerantie firmitatē. s. potius in cōstantie et desidia
vanitatē: tales sunt illi qui in vno proposito non p̄si-
stunt. Similes vaporibus inflāmatīs: qui vidētur cē
stelle et nō sunt: iō nō p̄sistunt. imo subito apparēt: et
subito deficiunt. Sic tales quīs aliquando videant
apparere et manere: solent tamē a firmitate cadere et
cessare: et nunq in firmitate prop̄siti vel mentis resi-
dere. Sicut p̄ de hypocritis non existētibus et falsis
amicis non p̄suerantibus. et de viris inconstantibz et
nō pmanētibz. Isti. n. nō possunt dicere ego sum. imo
possunt dicere ego fui. Apoca. xvij. B. Ista quam vidi-
sti fuit et nō est. Nec possunt dici stelle manētes. s. pō-
tius cadētes et desistētes. Al. dicitur. xxiij. Sol obscurā-
bitur et stelle cadēt de celo. Non sic charissim: s. nec-
cessariū est si volum⁹ dici stelle spirituales: q p firmi-
tatē solidi maneamus. Secundo dico q necesse est q
p pietatē nosip̄os p̄beamus: genus inquit. Stelle. n.
continue habet influere. et suam influētiam inferius
dirigere. Sic iusti p pietatē in alios influunt: et bona
sua et alijs distribuunt et exponunt. et hoc cōstēdit. cuz
dicitur genus. Quia sicut genus est illud quod natu-
ram suam cōmunicat omnibus speciebus non est em
dare spēm in qua non possit natura generis reperiri.
sicut animal quod est genus inuenitur in boue riu
homine q sunt spēs. Sic hō p̄ se habet p̄modum ge-
neris: non p̄ modum indiuidi: quia scilz ipsi volunt
generalr et liberalr viuere. et bona sua alijs distribuere:
re: cōmunicare et diuidere: et non indiuidualr ma-
nere. genus inquit. j. Pet. ij. Vos estis genus electus.
regale sacerdotium: gens sancta: populus acquisitio-
nis. Tūc de talibus stellis sic cōmunicatiūis et diffusi-
uis dicitur Gen. xxi. Multiplicabo semē tuū sicut
stellas celi. Quod est contra multos qui non sunt sicut
stelle diffusiue: pie et cōmunicatiue: s. potius sunt stel-
le p auariciā inflāmatie. et p cupiditatē attractiue.
Similes stelle q dicitur mares: et illi que dicitur canicula. q sunt
stelle fermetissime. figurate in illa stella de qua dicitur
Apoc. vij. Quod stella magna cecidit de celo ardēs sicut
facula: quia. s. isti p auariciā et p cupiditatē deside-
rium sunt ferientes. Non sic charissimi sed p pietatē
nosip̄os p̄beamus: genus inquit. Tercio dico
q necesse est q p caritatem firmiter hercamus: radix

inquit. Stella enim firmissime adheret celo in eo ta-
liter radical q̄ nunq̄ euellit̄ ab eodem. Sic & hō
p̄ caritatem & veram amicitiaz ita d̄ adherere firmi-
ter deo & proximo: q̄ nullo casu d̄ euelli: nec separa-
ri: sed ibidē firmiter radicari: radix inquit. Et hoc po-
tissime p̄inet ad viros fideles: qui scilz radicant̄ tena-
citer in dei amore. Ita q̄ de eis p̄t dici illud Esa. xj.
Ecce radix yesse qui stat in signū populoz. ip̄m gen-
tes deprecabūf. Et bñ dicit deprecabūf quia vere tales
stabiles & fideles quādo inveniunt̄ sunt deprecandi:
& cum omni reuerētia venerandi. Quid de talibus stel-
lis potest dici illud Daniel. xij. Qui ad iustitiam eru-
diunt multos quasi stelle in perpetuas eternitates.
Quod tamen est contra multos qui sunt similes pla-
netis & non stellis in celo fixis: quia scilicet ad modū
planetarū: que stelle erratice dicuntur: aliquando va-
dunt cum celo aliquando contra celū. Quia aliquan-
do seruant fidem & amorem deo & proximo & aliquā-
do faciunt contrarium. sicut ad literam patet de per-
sonis imperfectis. & de amicis inconstantibus appa-
ret. qui nec cum deo nec cū hominibus perseverant.
figurati Apocalip. xij. vbi dicitur. q̄ cauda draconis
traheret tertiam partem stellarum. Et Dasi. viij. di-
citur. q̄ cornu modicū quarti animalis deiecit de for-
titudine & de stellis: quia draco idest dyabolus cū cau-
da sue fallacie de fortitudine stabilitatis & fidelitatis
trahit secum stellas celi. inquātum facit ipsos a dei &
amicorum consortio variare. Ideo de talibus incon-
stātibz dicitur in canonica Jude. Ibi sunt nubes si-
ne aqua que a ventis circumferūt̄. arbores autum-
nales. infructuose. bis mortue. eradicatē. fluctus fe-
ui maris dispumantes suas cōfusiones. sydera errā-
tia. quibus procella tenebrarum reservata est. Quia
breuiter isti similes sunt Ventis & nubibz. Marinis
fluctibus. Stellis errantibus. Arbozibus eradicatis
& cito ardentibus siccitatem & sterilitatem incurren-
tibus. Non sic charissimi: sed per caritatem firmiter
hereamus: radix inquit. ¶ Quarto dico q̄ si volum⁹
spiritualiter esse stelle necesse est q̄ per honestatem
omnibus placeamus: quod ostenditur cum dicit̄ Da-
uid: qui dicitur vultu desiderabilis: quia scilicet sicut
stella habet decorem in aspectu: ita q̄ ipsam delecta-
bile est videre. Sic vir iustus in aspectu sue eterio-
ris conuersationis propter resplendentiam honesta-
tis debet esse desiderabilis & delectabilis ad vidēdū.
dauid inquit. j. Regum. xvi. Audi dauid scientes psal-
lere: fortem robore. pulcrum visu. prudentem verbis
& dominus est cum eo. Sicut enim ad aspectum stel-
le: naute in mari diriguntur. & sicut ferrum acus ta-
cetum ab adamante: adamantē naturaliter sequitur.
Sic vere ad aspectum bonorum exemplorum & hone-
statem conuersationis iustorum. alij dirigūt̄ ad vi-
tam & ab ipsis ad bonum trahuntur: & per ipsos ve-
niunt ad salutem. Matth. ij. Vidimus stellam eius
in oriente & venimus adorare eum cum muneribus.
Ista tamen sunt contra multos qui per honestatem
non sunt fulgidi. sed per inhonestatem sunt obscuri.
Ezechielis. xxxij. Celum nube tegam: & nigrescere fa-
ciam stellas eius. Potest enim esse verbum dyaboli:
qui celum. idest ecclesiam nube vanitatis tegit: & stel-
las eius. idest personas per inhonestatem nigrescere
facit. Non sic charissimi: sed per honestatem omni-
bus placeam⁹. ¶ Quinto dico q̄ si volumus esse spi-
ritualiter stelle. necesse est q̄ per affectum sursum re-
sidadeamus: cum dicitur stella: quia de natura stelle est.
q̄ sursum in celo resideat. Iuxta illud Genesis. j. Stel-
las posuit in firmamento celi. Ad denotandum q̄ sur-
sum in celo debemus per affectionem manere: & ibi
per mentis desiderium residere. Daniel. ij. Benedi-
cite stelle celi domino. Quod tamen est contra mul-
tos qui magis sunt in terra per desiderium terreno-
rum: q̄ in celo per desiderium supernorum figurati

in illa tertia parte stellarum: quam draco cū cauda
traheret in terram. Apocalipsis. xij. Unde Matth. iij.
Sol obscurabitur & luna non dabit lumen suū
& stelle cadent de celo. Non sic charissimi sed per de-
siderium sursum resideamus &c. ¶ Sexto dico q̄ si
volumus spiritualiter esse stelle: necesse est q̄ per dis-
cretionē intus reluceamus: splendida inquit & ma-
tutina. Stella enim non solum splendet exterius per
apparentiam: immo etiam & intra & infra in substan-
tia. Habet enim stella substantiam peruiam & dyasa-
nam que a solis radijs penetratur: eo q̄ int⁹ sicut ex-
terius illustratur. Sic vere iustus non solum est lucis
dus per honestam conuersationem. immo etiam in-
terius per scientiam & discretionem. splendida inquit
Baruch. ij. Stelle dederunt lumē in custodijs suis.
Thobie. xij. Luce splendida fulgebis. Radijs enim
diuine gratie & influentie dum corda iustorum pene-
trat. ipsos dono scientie & sapientie illuminat & illus-
trat. splendida inquit & matutina. Ita q̄ de quolibet
iusto potest dici illud Ecclesiasti. i. Quasi stella ma-
tutina in medio nebule: & sicut luna perfecta in diebz
suis lucet. Quod tamē est contra multos qui per dis-
cretionem non splendent sed per ignorantiam sunt
turbidi & obscuri: ita q̄ nec se sciunt in via morum di-
rigere nec alios instruere vel docere. Esaie. xij. Stel-
le celi & splendor earum non expandent lumen suū.
Non sic charissimi: sed per discretionem intus lu-
ceamus. Per affectionem sursum sedeamus. Per ho-
nestatem cunctis placeamus. Per caritatem iuncti
hereamus. Per pietatem nosmetipsos prebeamus.
Per firmitatem fortes maneamus. Et sic bene dicit
quilibet stellatus. Ego sum genus & radix dauid. stel-
la splendida & matutina. & optime talis stella fuit chri-
stus. Quia sicut in ventre lapidis preciosi qui dicitur
asteron lucet interius quoddam lumen ad similitu-
dinem vnus stelle: & ideo asteron dicitur: eo q̄ in se
continet quoddam astrum. Sic vere in ventre veri la-
pidis preciosi scilicet virginis gloriose apparuit que-
dam stella scilicet dei filius benedictus: qui ibi per
incarnationem splenduit. & tandem in natiuitate ex-
terius prodijt: & per radijs stelle materiales magos
ad se adorandum adduxit: quia scilicet isti lumen res-
quiescent lumine: deum fatētes munere. Ita est stel-
la de qua dixerat balaam Ruine. xxij. Dicitur stel-
la ex Jacob. Et ideo sicut elephantes noue stelle scilicet
lune renouate solent inclinare. Dixit stellam que
dicitur canicula: quando de nouo oritur solet respi-
cere. ita q̄ eam videtur adorare: sicut dicit Plinius.
Sic vere quando ista stella dei filius per incarnatio-
nem ortus. reuelatus & renouatus fuit. statim ele-
phantes & oxices: hoc est dictu: pastores et gentiles
ipsum inquisierunt per fidem aspererunt: & per deu-
otionem adorauerunt. Videntes enim stellam gauisi
sunt gaudio magno valde &c. Matth. ij. Et ideo bre-
uiter iste bene poterit dicere predictam autoritatem.
Ego sum genus & radix dauid: stella splendida & ma-
tutina. Vnde eam diuisam in quatuor membris in
sermone. videntes stellam & pone eam ibi. quia po-
nendus est hic. ¶ Et si vis dicere per stellas possunt
intelligi angeli. Iuxta illud Apocalipsis. j. Septem
stelle angeli sunt septem ecclesiarum. Vnde supra in
sermone. Stelle vocate sunt & dixerunt assumus. Et
pone illam autoritatem diuisam que ibi ponitur.
Stelle manentes in ordine & cursu suo aduersus sy-
zaram pugnauerunt. Hoc igitur sufficit de stella.
¶ Et si vis potes addere adhuc & dicere q̄ quilibet
iustus dicitur stella: quia sicut stelle sunt In situ al-
tissime. In visu pulcherrime. In statu firmissime. In
actu potentissime. In motu velocissime. In ordine
dispositissime. In lumine abundantissime. Sic viri
iusti sunt. Situ alti sursum contemplando. Visu pul-
cri sancte conuersando. Statu firmi semper p̄ue-
rando. Virtute

rando. Virtute pleni bñ operando. Adotu prompte obediendo. Ordine sunt dispositi alterutrum non nocendo Lumine limpidi se et alios instruendo etc. Si vis prosequere et concordare sicut supra. quia omitto gratia breuitatis.

A Sterilis. sterilitas.

Nota q̄ sterilitas q̄nihil aliud est q̄ fructuū nullitas vel tenuitas: producendi fructus debilitas vñ impossibilitas. potest significare in bono et in malo. sñ q̄ fructus diuersimode accipiuntur in scriptura. Unde nota q̄ sicut inuenio fructus bonorum temporalium. fructus malorum criminalium. fructus operum virtualium. fructus munerū supernalium. Sic inuenitur quadruplex sterilitas p̄dictis fructibus correspondēs scilicet sterilitas paupertatis. Sanctitatis. Prauitatis et Grauitatis.

¶ Pauper est sterilis q̄tum ad fructum temporalium diuitiarum. Iustus est sterilis q̄tum ad fructus criminalium nequiciarum. Peccator est sterilis q̄tum ad fructus virtualium institiarum. Damnatus est sterilis q̄tum ad fructus eternalium deliciarum.

¶ Dico primo q̄ est sterilitas egenorum. quia scilicet pauperes et egeni carent fructibus et diuitijs huius mundi. Similes arboribus siluaris que quis ad fructificandum sint steriles sunt tamen ad edificandum magis vtilēs. ita q̄ sepe fit q̄ in nobilib⁹ edificijs ponuntur. vbi arbores fructifere exterius ad estus et ad frigora dimittuntur. Sic vere pauperes sterilitate temporalium vacillantes tanq̄ magis accepti a deo reponuntur in edificio paradisi. Illi vero qui fructibus diuitiarum abundant multoties dimittuntur in frigore infernali. Ideo in psal. dicitur q̄ deus habitare facit sterilem in domo matrē filiorum letantē. Quinimodo et sepe fit q̄ arbor fructifera efficitur quandoq̄ sterilis: et sterilis fructifera. Sic etiam in istis temporalibus videm⁹ q̄ deus facit diuites sterilefcere et ad paupertatē venire. pauperes vero facit fructificare et diuitijs abundare. Quod bñ figuratur Gen. xxi. vbi dicitur q̄ Rachel pariens despiciebat hanc sororem suam sterilem propter quod indignatus domin⁹ aperuit vulnam hęc sorore sterili permanēte. Quia sepe fit occulto iudicio dei. q̄ diuites alios quos videt pauperes et steriles continentes ad paupertatē veniūt: pauperes vero qui contempti fuerant mox refurgūt. Ite Regum. ij. Sterilis peperit plurimos. et que mul. ha.

B si. in. fir. est. Ista est igitur sterilitas egenorum. ¶ Secundo dico: q̄ est sterilitas perfectorum: et ista est illa qua iusti volunt esse nudi et steriles quo ad p̄ductionem vitiorum. Mala enim arbor malum fructum facit. Et ideo tali fructu steriles volunt esse: ne possint male arbores apparere. Ideo talibus sic sterilibus dicitur ad Gal. iij. Metare steriles que nō paris. crumpe et clama que non parturis potissime autem steriles dicitur ille qui est castus: qui scilicet per carnis propagationem fructum non facit. De quo Sap. iij. felix sterilis et incoquinata que nesciuit thorum in delicto. Ista est sterilitas perfectorum. ¶ Tertio dico q̄ est sterilitas peccatorum: qui scilicet bonorum operum fructum non producunt. Similes mulo qui est animal sterile naturaliter: p̄ eo q̄ ab asino et equa generatur. quia nullum animal equiuoce generatum generat sñ Aristo. quia animalium possent esse infinita genera specierum. Sic vere mali et iniqui: quos asinus dyabolus in mundo generat et producit: quo ad fructum bonorum operum sunt steriles. vacui pariter et inanes. vt sic dicat illud Hieremie. xxi. Scribe virum istum sterilem: virum qui in diebus suis nō prosperabitur. Ista est sterilitas quaz̄ introducit peccatum et etiam temporalia mundi bona. Arbor enim aliquando fit sterilis propter fructuum nimiam fecunditatē. q̄ arbor que in iuuentute multū fructificat. cito dicitur sterilefcere. Quisq̄ etiam propter terre nimiam pinguedinem et vbertatē. Unde etiam palma in ter-

ra pingui plantata sterilis efficitur. Quandoq̄ insuper propter ramorum nimiam multiplicationem. Tinea enim cui rami supflui dimittuntur: defacili sterilefcit. Quisq̄ propter aque vel aeris contigui malignitatem: q̄. s. aqua falsa vel sulphurea sterilefcere facit terram in qua fluit. Unde et in sicilia dicitur esse fons Aqua cuius potata facit mulierē sterilefcere. Quandoq̄ et propter solis absentiam. Tñ nouergia que est terra remotissima a sole est penitus quasi sterilis. Iste sunt etiam cause quibus arbor efficitur sterilis que etiam moraliter intellectu possunt in homine repiri. Quia proculdubio charissim⁹ homo a fructu virtutum efficitur sterilis et inanis. quando in iuuentute fructuosus et diuitiarū fecundatur: quādo in terra et in statu pingui deliciarū collocatur: quando in multitudine ramorum. i. nepotum: familiarium et parētum fecundatur. cū aqua falsa et maligna mūdane prosperitatis irrigatur. cum etiam a solis christi gratia et p̄sentia per obstinationem elongatur. Ibi igitur et plurib⁹ alijs modis perdit homo virtutum et bonorum operum fecunditatem: et incurrit vacuitatē et sterilitatem. ita q̄ tali potest dici illud Esa. xlvj. Tenerūt tibi duo hec. sterilitas et viduitas. Ista est sterilitas quam domin⁹ prohibet Deute. vj. Nō erit apud te sterilis vtriusq̄ serus. Et ideo sponsa cōmēdatur de hoc q̄ talis sterilitas ei deficit: vel quia tali sterilitate caret laudatur. Unde Canti. iij. Dentes tui sicut greges tonsarum: et sterilis non est in eis. Ista est ergo sterilitas peccatorū. ¶ Quarto dico q̄ est sterilitas damnatorum. Iste enim sunt steriles omni solatio et omni bono. Unde anima damnata pōt dicere illud Esa. xlii. Ego sterilis et nō pariens: transnigrata et casta. Ista de sterilitate sufficiant. Vide supra de fructibus.

Sternere.

Nota q̄ sternere nihil aliud est q̄ aliquid ad infima deprimere vel ad terre superficiem adquare. Et ideo stratura dicitur pauimentum quo via sternitur et ad ambulandū et ornandum disponitur. Est igitur stratura illud quod inferius ponitur vel quod transeuntibus subijcitur: et quod ab homine et omnibus conculcat. Et ideo breuiter nota q̄ sex sunt principalia loca que sternuntur sex generibus personarum et rerum. videlicet. Sancta ecclesia que sternitur viris virtuosis. Bona conscientia que sternitur rebus fructuosis. Munda p̄sentia nequicia que sternitur culpis periculosos. Celi curia que sternitur viris gloriofis. Mundi patria que sternitur viris vitiosis. Inferni miseria que sternitur viris vel penis dolorosis. ¶ De viris virtuosis quibus sternitur ecclesia dicitur Esa. liij. Sternam per ordinem lapides tuos. Et Tho. xij. dicitur. Ex lapide candido et mundo platee eius sternentur. ¶ De virtutibus etiam fructuosis quibus sternitur bona conscientia potest dici illud. ij. Paralip. ij. Salomon strauit pauimentum preciosissimo marmore. Bona enim conscientia est illud cenaculum in quo paratur cena domini. de quo dicitur Marc. xij. Offendet vobis cenaculum grande stratum. ¶ De peccatis vero et moribus defectuosos quibus sternitur mens impia. dicitur Esaie. xij. Subter te sternetur tinea et operimentum tuum erunt vermes. De viris autem gloriofis quibus sternitur celi curia potest dici illud Esaie liij. Sternam per ordinem lapides tuos. fundabo te in saphiris et ponam iaspidem propugnacula tua etc. ¶ De viris autem vitiosis quibus sternitur munda patria. dicitur illud Proverbiorum. vj. vbi mas la mulier idest mundi prosperitas dicit sic lectulum meum stravi tapetibus pictis ex egypto. ¶ De penis dolorosis quibus sternitur inferni miseria potest dicere quilibet damnatus illud Job. xvi. In tebus stravi lectulum meum. ¶ De stratu vero in q̄tum significat lectulum. Vide supra de lecto. ¶ Ite vide supra de prosternere etc.

Stola.

Stola. Cū stola nihil aliud est q̄ indumentum ad ornamentum hominis pparatum. Possū? distinguere de stola sicut de vestimēto. Ista ergo breuiter q̄ tam in bono q̄ in malo significato in scriptura inuenio multas stolas. vide in sermone hi filij dei iunt. Inuenies enim ibi stolam.

Inipientium.

Proficientium.

Perficientium.

Predominantiū.

Potentium.

Decipientium.

¶ Dico ergo q̄ est stola q̄ vtūtur iipientes. s. illi qui de nouo sunt pueri. Ipsi enim induunt stola prima. s. gratia dei q̄ nulli redcunt negatur. Quod bñ figurat Luc. xv. de filio pdigo reuertēte. de quo dicit pater. Cito pferre stolam primā et induite eū.

¶ Itē dico q̄ est stola qua vtunt pfectes. et ista est pnia q̄. s. est necessaria proficientibus. vt ipsos dirigat et augmētet. Penitētia. n. est stola belli. de qua dicit. j. Mach. xiiij. Iuuenes induebant se gloriam et stolam belli. ¶ Itē dico q̄ est stola qua vtunt pfectes: et ista est puerantia q̄ est indumentum pfectorum. vel ē honesta apparētia. De qua. j. Esdr. j. Statuit sacerdotes p vices dierum stolis amictos.

¶ Itē est stola qua induuntur celo manētes. s. beati. et ista stola est vestimētum glorie qua deus stolat rmduit triumphantes. De qua Eccli. xv. Stolum iocunditatis induit eum dñs et co. p. po. sup. ca. eius. ¶ Itē est stola qua induitur mundi potētes. Et ista significat indumentum bonorum tēporalium et glorie mundialis. j. Mach. v. Tidi p aera equites discurretes amictos stolis aureis. ¶ Itē est stola qua induuntur mūdiz fallētes. s. hypocrite. et ista est stola exterioris apparētie honeste: et cōuersatiōis hypocrite. De qua

B. Mach. xij. Cauete a scribis q̄ volūt in stolis ābulare. ¶ Vel dic q̄ in scriptura inuenitur.

Stola nitoris.

Stola decoris.

Stola vigoris.

Stola honoris.

Stola splendoris.

¶ Prima stola induunt caste cōtinētes: et ista est stola byssina qua Ioseph mutatis carceris vestibus est indutus. Scilicet. xli. Ande Leui. xvj. dicitur q̄ sacerdotes stolis lineis induantur Byssus vero est linum candidum quod castitatem designat. ¶ Secunda stola induuntur sancte conuersantes scilicet stola decoris et honeste apparētie. de qua. Scilicet. xlv. dicit. Quod ioseph pferri iussit singulis fratribus binas stolas. beniamin vero dedit. ccc. argenteos cū quinque stolis. Vnde em stole sunt honestas i sermone et ope.

¶ Quinque vero stole sunt quinque sensuum continentia. ¶ Tertia stola induuntur viri militantes scilicet illi qui continue sunt in pugna. et ista est stola constantie. de qua illud predictū. j. Mach. xiiij. Iuuenes induebant se gloria et stola belli. ¶ Quarta stola induuntur viri triumphantes de vitis. Et ista est illa stola qua sancti in patria induuntur et vestiuntur. de quibus Apocalip. viij. dicitur. q̄ illi qui erant ante thronum dei erant amicti stolis albis et paline in manibus eorum. Et dictum est q̄ isti sunt qui venerunt ex magna tribulatione et lauerunt stolas suas in sanguine agni. ¶ Quinta vero stola induuntur beati contemplantes. scilicet angeli et beati qui stola glorie et splendoris induuntur. figurati in. xxiij. senioribus qui sedebant super thronos. xxiij. circumamicti stolis albis. Unde de angelis dicitur Mach. xvj. Quod mulieres inuenerunt inuicem sedentem cooperatum stola candida et obstupuerunt. Vnde de veste. Inducere in litera. j. et v.

Stodium. De studentibus et scholaribus et eis necessariis: vide in lib. de oculo morali ca. xl. et in alijs septē capitulis sequētib? et pone hic si vis et vide supra vbi desistere.

Stulticia. Nota q̄ stulticia et fatuitas est quoddam vitium quo mens taliter hebetatur q̄ contra rationem aliquid operatur. Est ergo stulticia rationis carentia. et ideo stultus proprie dicitur qui sine ratione vel consideratiōe vel debita discretionē aliquid existimat vel imaginatur vel facit: operatur: eligit vel detestat. Quāvis ergo stultitia aliqui possit accipi in bono: in q̄tum scz p stultos intelliguntur illi quos mundus stultos reputat. scilicet viros iustos. de quibus. j. ad Corinthios primo. Stultitia mundi elegit deus: communiter tamen stulticia sumitur in malo. Unde peccator proprie dicitur stultus. Quia s. m. Aristo. qui omisis omnibus melioribus deteriora sectatur stultus est. Et ideo peccator qui meliora omittit. scilicet bona spiritalia et eterna. sectatur vero deteriora scilicet terrena bona stultus merito potest dici. Animalis homo nō percipit ea que dei sunt. Stulticia enim est illi et non potest intelligere. j. Corinth. ij. Et ideo breuiter et notabiliter dico q̄ stultus est naturaliter.

Superbus et presumptuosus. Indignans et despectuosus. Irascens et seditiosus. Torpens et desidiosus. Loquax et tumultuosus. Procar et iniuriosus. Letus et solatiofus. Iustus et obliuiosus.

¶ Dico q̄ stultus est superbus et presumptuosus qz stultus videtur sibi sapientior esse alijs. Presumit. n. de seipso vltra debitum. Unde Eccli. x. Stultus iuxta viam suam ambulans: cum et ipse insipiens sit omnes stultos existimat. Unde de talibus presumptuosus dicitur Roma. j. Dicentes se esse sapientes stulti facti sunt. ¶ Itē est indignans et despectuosus. Stulti. n. despiciunt quicquid faciunt alij et etiam omnes alios. Unde Prover. j. Sapientia atqz doctrinam stulti despiciunt. Job. xij. Stulti quoqz despererūt me. ¶ Itē est irascens et seditiosus. facilis enim est ad mouēduz brigam magnam et seditionē. vnde Prover. xiiij. Impatiens operabitur stultitiam. Et Job. v. dicitur q̄ virum stultum interficit iracundia. ¶ Itē est torpens et desidiosus: tardus enim est ad omne bonum et credendum et faciendū. Unde Luce. xxiij. O stulti et tardi corde ad credendum his que locuti sunt prophete. et Eccli. iij. dicitur q̄ stultus complicat manus suas et laborat si ad os miserit eas. ¶ Itē est loquax et tumultuosus. Est enim propium stulti semper velle loqui. Eccli. x. Stultus verba multiplicat. et Esaie. xij. Stultus autem fatua loquitur. Et Eccli. v. In multis sermonibus erit stulticia. ¶ Item est procar et iniuriosus. Unde Proverbio. xix. Totum spiritū suū profert stultus. Eccli. x. Labia imprudentium precipitabunt illum: initium verborum eius stulticia.

¶ Item est letus et solatiofus. Stultus enim nō querit nisi esse in leticia et quete. vnde Eccli. vij. Cor stultorum vbi leticia. Et Proverbiolum. x. Quasi per risum stultus operatur scelus. ¶ Itē est inscius et obliuiosus. quia stultus nescit aliquid quod pertineat ad salutem. Unde Proverbiolum. vij. Nescit q̄ ad vincula stultus trahatur. Et. j. Corinth. ij. Stulticia enim est illi et non potest intelligere. Et in psal. Vir insipiens non cognoscet: et stultus non intelliget hec. et sic sufficit de stulticia.

Stupor. stupere. Nota q̄ stupor proprie idem est q̄ insensibilitas. Unde membrum dicitur stupidum quando insensibile efficitur. Adens enim stupere dicitur. quando pre nimia admiratiōe nihil exterius sentit. Quia igitur supra de mirari satis dictum est. hoc solum notandum est q̄ stupor mentis accidit de rebus insolitis: arduis et ignotis. Et ideo possum dicere q̄ quandoqz stupet homo et vehementer miratur. De mirabili scientie limpiditudine. De notabili decentie pulcritudine. De terribili iustitie rectitudine. De laudabili potentie fortitudine. ¶ Stupor ergo accidit de limpiditudine scientie mirabilis: et sic

bilis: et sic stupemus quia audimus subtiles scientias et occultas. Unde de regina Sabba dicitur. quod audita sapientia salomonis pro stupore non erat in ea spiritus. Paralip. ix. Item accidit de pulcritudine notabilium decentiarum. Stupet enim homo quando videt pulcritudinem admirandam. Et sic stupebant assiri videntes Judith. Unde Judith. x. Stupentes mirati sunt nimis pulcritudine eius. Item stupor accidit de similitudine terribilium molestiarum seu rectitudine supernaturalium iusticiarum. et sic stupemus quando videmus terribilia dei iudicia et in proximis et in nobis. Deutero. xxxij. Stupebis ad terrorem eorum que videbunt oculi tui. Item stupor accidit de magnitudine siue de fortitudine eternalium potentiarum. Et sic vere stupemus quando videmus aliqua mirabilia in natura: que scilicet sunt impossibilia fieri per potentiam inferiorem ita quod solum pertinet ad potentiam divinam et superiorum. et sic stupebant homines de mirabilibus christi et apostolorum. Unde de paralitico curato dicitur Luc. v. quod surrexit et tulit lectum suum in quo iacebat. et stupor apprehendit omnes etc. vide super pra de mirari et de miraculo.

Suadere. Nota: quod suadere est idem quod monere: inducere: attrahere. hortari. Et pertinet suadere ad benignitatem: sicut precipere ad severitatem. et sumitur ut communiter in malo: quia scilicet illi solent blande inducere et suadere qui volunt decipere vel fraudare. similes aucupi qui sibi lano aum trahit ad laqueum. et sicut dicitur Iud. xij. Blandire viro tuo et suade ut tibi dicat quid perbleuma significet. Sic etiam suadebant sibi iudaei illi de quibus dicitur. j. Mach. j. Exierunt de israel viri iniqui: et suaserunt multis dicentes. camus et disponamus testamentum cum gentibus. Aliquando tamen suasio sumitur in bono: et sic nihil aliud est quam blanda et suavis ad bonum inductio et monitio. Et sic sumitur Act. xij. ubi Paulus et barnabas suadebant fratribus quod permanerent in gratia. et Apocalip. ij. dicitur. Suadeo tibi emere aurum probatum ignitum ut locuples fias. et sic sufficit.

Suavis. suauitas. Cum suauitas et dulcedo quasi per eodem supponunt: excepto hoc quod dulcedo pertinet ad gustum et suauitas pertinet ad tactum. Notare possumus quod sicut de dulcedine dictum est: suauitas multis modis sumitur. Inuenitur enim in sancta scriptura. Suauitas desiderabilis. Suauitas remunerabilis. Suauitas vituperabilis. Prima est suauitas eterne felicitatis. Secunda est suauitas eterne benignitatis. Tercia est suauitas eterne delectabilitatis. Primo dico quod est suauitas quaz debemus concupiscere. et ista est illa qua deus est misericors et suavis ipsius diligentibus et qua eterna gloria est suavis et delectabilis degustantibus. Unde de ipso possumus dicere quod ipse est suavis penitentibus ipsis misericorditer indulgendo. Suavis contemplantibus ipsos spiritualiter confortando. Suavis triumphantibus ipsos spiritualiter premiando. De suauitate quam in ipso inueniunt penitentes dicitur in psal. Tu domine suavis et mitis et multe misericordie omni inuocato. De suauitate quam in ipso inueniunt contemplantes dicitur in psal. Gustate et videte quoniam suavis est dominus beatus vir qui sperat in eo. Et Mat. xj. Jugum enim meum suauis est et onus meum leue. De suauitate vero quam in ipso inueniunt triumphantes. scilicet beati in gloria permanentes potest dici illud psal. Et tu domine fac mecum propter nomen tuum quoniam suavis est misericordia tua. Unde et beati possunt dicere illud Sap. xij. Quod bonum? suauis est dominus spiritus tuus in nobis. quia sicut dicitur in psal. Suavis dominus vniuersis: et misere. eius super omni opera eius. Ista est ergo suauitas quam debemus concupiscere. Secundo dico quod est suauitas quam debemus cultis facere. et ista est suauitas benignitatis: quam scilicet nos debemus esse

omnibus misericordes et suaves. In bonorum eloquentia In operum efficaciam. In fame redolentia. De suauitate sermonis dicitur Eccli. xl. quod tybia et psalterium suauiter faciunt melodiam: et super vtraque lingua suavis. De suauitate opis dicitur Iudicij. ix. Numquid possum deferere dulcedinem meam fructusque suauissimos. De suauitate vero fame vel nominis dicitur Eccli. xxxij. Quasi libanum suauitatem odoris habet. Eccli. xxxij. Quasi mirra electa dedi suauitates odoris. Ista est ergo suauitas quam debemus cultis reddere. Tercio dico quod est suauitas delectabilis huius mundi. scilicet.

Diuitiarum temporalium.

Deliciarum corporalium.

Eminentiarum secularium.

De suauitate diuitiarum dicitur Prover. xx. Suavis est homini panis medacii et postea implebit os eius caliculo. De suauitate deliciarum dicitur eccli. x. Morsce morientes perdunt vnguentum suauitatem. Morsce enim sunt mundi peccatores. qui quia moriuntur. suauitate deliciarum priuantur. De suauitate vero eminentiarum dicitur Gen. ij. quod mulier concupiscens deitatem videns lignum pulchrum visum et ad gustandum suauem gustauit de pomo vetito. Ista est ergo triplex suauitas mala. de qua dicitur Esa. iij. Erit per suauem odorem fetor. et per crispantem crinem caluicium etc. Vide. scilicet de dulcedine et quere exempla si vis.

Subter. sub. Nota quod subter quod sunt prepositiones status partis et loci inferioris significatiue. significare possunt multipliciter in scriptura. tam in bono quam in malo. Notare ergo possumus breuiter quod in scriptura sacra inuenitur vnum Sub quod est. frequentandum. Tolerandum. Detestandum. Conculcandum. Formidandum.

Est dico primo vnum sub quod dicitur cum diligentia frequentari. et illud est refugium diuine protectionis: quo. scilicet ad deum confugimus per orationem dicendo illud psal. Sub umbra alarum tuarum protege me. Exemplo pullos qui a facie milui fugiunt sub alis galline quia est ipse qui congregat filios suos quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alis. Sicut Mat. xxij. Et sub umbra crucis diuine passionis debemus manere per deuotionem Cant. ij. Sub umbra illius quem diligebam sedi et fructus eius dulcis gutturi meo. Iste. n. est sicut arbor ficus sub qua ruta melius dicitur virere et proficere. et sub qua tauri ligati melius dicunt mansuescere. Quia. scilicet sub cruce per deuotionem nascimur. et melius per gratiam virescimus. et per patientiam et mansuetudinem nos domamus. Unde Iudicij. vi. dicitur angelus sub quercu fodit. Et Job. ix. Sub deo incuruatur qui portant orbem. Istud est igitur sub quod dicitur cum diligentia frequentari. Secundo dico quod est vnum sub quod dicitur cum patientia tolerari: et sic per sub intelligitur statum subiectionis: quo sub iugo obedientie residemus. Balsamus enim non sophisticatus descendit sub aqua signans bonos qui semper subesse volunt et non pesse. et per obedientiam inferius subiacere. Radix enim que est sub terra est pars arboris utilior et melior. et ad sustentandum arboris habiliior: quia. scilicet illi qui sunt in statu subiectionis et obedientie maioris sunt virtutis et efficacie. Eccli. xvj. Radices eius sub ipsa erant. Unde de isto dicitur Luc. vij. Nam et ego homo sum habes sub me milites dico huic vade etc. Istud ergo sub dicitur cum patientia tolerari. Tercio dico quod est vnum sub quod dicitur cum sapientia detestari: et illud sub significat illam subiectionem qua nos dyabolo subiacemus per peccatum. et qua carni et mundo per malas concupiscentias siue complacencias subiungimur et subsumus. Per quem enim nos facit esse sub et non supra. per illud quod dicitur iustis Deut. xxvij. Constituet te dominus in caput et non in caudam. et eris semper supra et non subter. Unde peccator de illo sub potest dicere illud Ier. vij. Ego autem carnalis sum venudatus sub peccato. Dyabolus enim est

Subditus.

sicut arbor nucis que dicitur a nocendo, quia cunctis que sub ipsa sunt nocet. sic iste oibus qui ei per peccatum subiiciuntur. Similis marti quo dicitur contineri bellum carcer et inimicus. secundum Aristotem, quia scilicet qui sub potestate dyaboli sunt. sunt dei mimici. carcer peccati detenti et bello tormentorum infernaliu reservati per. Populi sub te cadent in corda inimicorum regis. Unde de isto sub anime peccatrici dicitur: habere. Sub omni ligno frondoso prosternebaris meretrix. Istud est ergo sub quod dicitur cum sapientia detestari. Quarto dico quod est unum sub quod dicitur cum vigilatia conculcari. et illud sub nihil aliud est vel significat quam bona mundi que hic subitus inferi pertinent. Ista enim sunt concupiscentia et cordialiter contemnenda. In oleo enim et vino illud quod submanet est impurum et seculentum ita quod nihil valet. Istud quoque quod est supra est utile atque bonum. Ad denotandum quod ista que sunt hic sub celo et sub sole non sunt respectu superiorum utilia. sed potius inutilia atque vana. Eccles. xij. Nudi cuncta que sub sole sunt et ecce universa vanitas. et ideo talia debent vilipendi et concutari. Unde de muliere evangelica dicitur Apoc. xij. quod ipsa erat amicta sole et luna sub pedibus eius. Luna enim mundialis prosperitas dicitur esse per contemptum sub pedibus mentis nostre. Quinto dico quod est unum sub quod dicitur cum tremulenta formidari. et illud est sub quod est inferi in inferno. ubi. scilicet sub terra lugent demones et danati. Unde Job. xxi. Ecce gigantes gemunt sub aquis et qui habitant cum eis. Istud est ergo quintuplex sub quod in scriptura multipliciter reperitur. et sic sufficit.

Subditus. Subiectus. sub-

dere. Subiungere. Nota quod subditio vel subiectio. seu et subiugatio sunt quedam nomina serviutis. Unde quod servit quicquid est bona. quicquid mala notabo quod subiectio sumitur multis modis. Est enim.

Subiectio pfectorum.

Subiectio peccatorum.

Subiectio bonorum.

Subiectio damnatorum.

Subiiciunt.

Perfecti suis maioribus.

Infecti multis criminibus.

Beati celi numeribus.

Damnati inferni demonibus.

peccatis. De qua Sap. i. In malivolam animam non intrabit sapientia. nec habitabit in corpore. subdito peccatis. Item est subiectio bonorum que est gaudiosa. et ista est illa qua ipsi perfecte subiunguntur deo. et qua eisdem subiunguntur oia. De qua in ps. Omnia subiecisti sub pedibus eius. Item est subiectio damnatorum que est dolorosa. et ista est illa qua ipsi damnati subiunguntur miseris et tormentis. de qua habere. xxiij. Subiicite colla vestra regis babilonis iugo. His igitur premissis de bona et morali subiectione est aliquid dicendum. Dicamus ergo quod sicut in natura sunt aliquae creature superiores aliquae inferiores. ita et in superioribus reguntur et dominantur inferiores. sequuntur et subiunguntur. Sic et in ecclesia de aliquos posuit ut preessent alios statuit quod subessent. Prelati enim sunt instituti ad dominandum. subditi vero facti sunt ad ministrandum. quia. scilicet ad prelatos pertinet dominare. ad subditos pertinet obedire. Et ideo breviter de subiectione que fit per humilitatem dicitur in ps. Subditus esto domino et ora eum. Et sic dicitur. Alach. ij. Iustus est mortale subditus esse deo. De subiectione vero prelati que fit per obedientiam sedulitatem. dicitur. Rom. xij. Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. De subiectione etiam proximi que fit per mutuam caritatem dicitur. i. Pet. ij. Subditi estote omni humane creature propter deum. Et Eph. v. Subiecti invicem in timore dei. Ubi adverte quod subditi debent.

Humiliter subiugari.

Communiter colligari.

Reverenter famulari.

Isti enim internam humilitatem debent observare. fraternam caritatem debent colligare. Supernam autem

Sublimitas.

tatem debent formidare. Dico ergo primo quod subditi debent humiliter conuersari. subditi inquit. Item enim subiectionis. status inferioritatem et humilitatem designat. Natura enim quicquid dedit communarietibus non tamen omnibus. elementa etiam superiora quicquid sunt levia illa tamen que subiunguntur scilicet inferiores sunt ponderosa naturaliter et graviora. quia pro certo carissimi quicquid in grege fidelium illi qui sunt arietes scilicet prelati superiores et maiores habeant quicquid cornua per superbiam vel superbie vanitatem. illi tamen qui cunctis sunt scilicet simplices subditi debent carere talibus cornibus per humilitatem et obedientiam. Quicquid enim illi sursum per elationem mentis quandoque eleventur. isti tamen per humilitatem inferius premuntur. subditi inquit. i. Paral. xxiij. Subiecta sit terra coram domino. Et bene subditi dicuntur terra: que scilicet ventis interclusis agitur omnibus elementis subiungitur. a cunctis conculcatur transcurrentibus. grandinibus a nubibus venientibus flagellatur. A leone etiam cum iratus fuerit ictibus caude verberatur. Quia proculdubio simplices et subditi iter se ventis vanitatis inclusis agitantur per discordiam. a transcurrentibus scilicet a ballivis et officialibus concutuntur per iniurias. a nubibus. id est a superioribus gradinibus flagellantur per exactionem et molestiam. a leonibus. id est a tyrannis crudelibus verberantur per sevicium et rapinam. Item. Replete terram et subiicite eam. Isti ergo debent humiliter conuersari: quia scilicet illi debent esse subiecti. Quod tamen est contra multos: qui scilicet nolunt subiici: sed prefici. nolunt subesse sed preesse. nolunt humiliter conuersari. sed magis superbe et sublimiter dominari. Istud patet in ambiosis similibus vento et igni. qui si sub terra teneantur. non cessabunt eas concutere donec eam egrediantur exterius. quia tales ambiosis abhorrent locum subiectionis. et affectant locum eminentie et prelationis. et ideo non cessant terram. id est ecclesiam in qua sunt prelati et contentiones concutere. donec possint pertingere ad optatum et venire. i. Paral. xxi. rebellavit edom ne esset subditus iude. Item sic fratres carissimi. sed debemus humiliter conuersari. Subiecti inquit. i. Petri. v. Adolescentes subditi estote senioribus. Secundo dico quod isti debent tenaciter copulari invicem. quia illi qui sunt eiusdem domini subditi. debent et cum domino suo et inter se simul stabiliter et concorditer esse iuncti. Exemplo apum inter quas ille que vni regi subiunguntur. simul et invicem comorantur. Ad denotandum quod nos qui vni deo vel vni prelato sumus subditi debemus esse per amorem et concordiam simul iuncti. Inuicem inquit. Unde. j. Job. iij. Diligamus invicem. quia caritas ex deo est. Quia sicut dicitur ibidem. Si deus dilexit nos et nos debemus invicem diligere. Quia si diligamus invicem deus in nobis manet. Unde de tali caritativa combinatione et subiectione potest intelligi illud Exodi. xxi. Vine bases singulis tabulis per duos angulos subiungantur. Isti ergo debent concorditer colligari. Tertio dico: quod isti debent mentaliter excitari vel turbari. in timore inquit. Ad subditum enim pertinet quod reueretur et timeat dominum suum et magistrum. Unde et alie aves aquile subdite dicuntur ipsas timere et vocem ipsius formidare. sic nos debemus illos quibus sumus subditi timere et eis cum reverentia obedire. in timore inquit. Unde. j. Petri. ij. Servi subditi estote dominis in omni timore. Item ergo de subditis sufficiat. Unde de Obedire. de Sequi. de Servus. et in alijs similibus titulis.

Sublimitas. sublimis.

invenit multiplex sublimitas. videlicet Sublimitas.

Interioris intentionis.

Utilioris perfectionis.

Superioris prelationis.

Exterioris promotionis.

Deterioris elationis.

Prima est

Subito.

¶ Prima est sublimitas mentalis: quod scilicet affectio mentis nostre debet esse sublimis et erecta superius ad eternam. et hoc ipsa contemplando et et ipsa affectando. Et de ista sublimitate mentis potest dici illud Job. xl. Circūda tibi decorem et in sublimi erigere et speciosis induere vestibus. **¶** Secunda est sublimitas affectus moralis et ista est sublimitas vite et morum. i. excellētia perfectionis et sanctitatis ad quas est difficile attingere. De qua Esaie. li. Ecce intelliget seruus meus Jacob elatus et sublimis erit valde. **¶** Tercia est sublimitas supernalis culminis scilicet glorie paradisi. in qua beati gloriosi sunt et sublimes. de qua dicitur Job. v. quod deus ponit humiles in sublime et merentes erigit sospitate. **¶** Quarta est sublimitas statū et glorie multo danorum. de qua Daniel. ij. facta interpretatione somnii. rex Daniel in sublimi extulit. verū tamen ista sublimitas cito depimitur. quia quando rota voluitur illud quod erat sublime bassum efficitur. et illud quod infimum erat eleuatur. Sic isti qui in hoc mundo infimi et pauperes sunt. post mortem in paradiso sublimes erunt. Illi vero qui modo in mundo sunt sublimis tunc temporis bassi erunt. de qua Esaie. ij. Oculi sublimis hominis humiliati sunt. et incuruabitur altitudo virorum. Et Eze. xvi. Humiliaui lignum sublimem etc. **¶** Quinta est sublimitas criminalis cordialis. scilicet supbia que cor facit altum et sublime. contra illud quod Luc. xij. dicitur. Nolite in sublimi extolli. Et. i. Thimo. vi. Precipe diuitibus huius seculi non altum vel sublime sapere nec sperare in incerto diuitiarum. Ista est ergo quintuplex sublimitas. tam in bono quam in malo. sed non persequor nec pono exempla. quia supra de altitudine et de elatione et de excelso satis dictum est. et infra de sursum aliquid dicitur.

¶ **Subito.** Nota quod subito significat actuum ce-
leritatem. et secundum quod illa que sunt subito
sunt siue bona siue mala. secundum hoc actus subitaneus potest
dici bonus vel malus. Et sic possum notare quod in scri-
ptura inuenio vnum subito.

Prompti vigoris.
Magni valoris.
Magni timoris.
Magni furoris.
Grandis doloris.

¶ Primum est subito obediētie. quia scilicet obediētes debent subito et prompte et celeriter obedire. similes lucis: que ab oriente in occidentes subito se diffundit. de quo Act. ii. Subito circumfulsit eum lux de celo. **¶** Secundum est subito dei potentie: quia scilicet deus operatur subito. Matura enim non facere consuevit aliquid subito. nec in instanti sicut deus. Unde Esa. lx. Ego dominus subito faciam illud. **¶** Tertium est subito dei iustitie: quia iustitia diuina subito irrumpit in iustos. Exemplo aquile que subito irrumpit in ardeam vel in piscem quem videt inferius natitare. et de hoc Esaie. xxx. Subito dum non speratur veniet cōtritio eius. **¶** Quartus est subito magne seuietie. et illud est istud quo crudeles mouentur ad iram subito. et quo precipites iudices mouentur subito ad vindictas vel etiam ad rapinam. Similes catto qui insidians murri fingit se mitem. et tamen statim quando videt eam proflit in eandem. sic tales in pauperes et simplices. Unde in psal. Subito sagittabunt eum et non timebunt etc. **¶** Quintus vero subito est magne tristitie. et illud est subito mortis. quia scilicet subito dum non speratur veniet mors. Job. vii. Visitas eum diluculo et subito probas illum. Unde etiam anime desolate dicitur Esaie. xlvij. Venient tibi hec duo subito in die vna sterilitas et viduitas. Vide de Cito. Repente et similibus.

¶ **Substantia.** De substantia inquit dicit
mibi cuiuslibet rei essentiam
et qualitatem. quidditatem et materia et forma con-
stantes. nihil ponitur in scriptura. Sed de substantia

Subuertere. Fo. CCIX.

inquit potest significare possessionem seu diuitiarum
acquisitionem vel congregationem aliquid est dicen-
dum. Cuius ergo homo possit habere et possidere scilicet ge-
nera rerum scilicet corpus. Animam. Gratiam. Scien-
tiam. Gloriam et mundi opulentiam. Possum nota-
re quod in scriptura inuenio substantiam in multipliciter
intellectam. Inuenio enim Substantiam.

Corporalem.
Pectoralem.
Virtualem.
Cordialē.
Eternalem.
Temporalem.

¶ Substantia corporis est fragilissima de qua in psal. Admonere que mea substantia etc. Et alibi. Substantia mea tanquam nihilum ante te. **¶** Substantia pectoris est anima que est nobilissima. et de hoc potest dici illud Ecclesiasti. xij. Bona est substantia cui non est peccatum in conscientia. **¶** Substantia virtualis seu gratie est utilissima. De ista potest dici illud puer. x. Substantia diuitis verba fortitudinis eius. Et Josue. xxij. In multa substantia et diuitijs reuertimini ad sedes vestras. Ista tamen substantiam perducunt homines quando peccant. Exemplo filij prodigi qui dissipauit substantiam suam viuendo luxuriose Luc. xv. Quia sicut dicitur Eccl. xl. Substantia impiorum quasi flumini sic cabitur. **¶** Substantia cordialis seu scientie est amantissima. facit enim hominem honorari. Eccl. i. Est homo honorabilior propter suam substantiam. **¶** Substantia eternalis seu glorie est secundissima. ista enim nunquam deficit nec minuitur. Et de ista potest dici illud quod dixit dominus salomoni. diuitias. gloriam et substantiam dabo tibi. Et Sapient. xvi. Substantiam tuam et volūntatem tuam in filios ostendisti. **¶** Substantia vero opulente est debilissima. quia temporalis opulentia parum durat. Unde Prover. xij. Substantia festinata minuetur. De substantia ista ultimo modo sumpta. scilicet de diuitijs huius mundi multa possunt dici: sed supra de diuitijs satis dictum est et in multis titulis huius operis. hoc solum ego notabo quod tales substantie tales si expendant sunt pericue. si retinentur sunt nocue. Iste enim ad propriam sustentationem et ad pauperum releuationem sunt ordinate. et ideo qui aliter ipsis vitit sine ratione operatur. Eccl. xiiij. Airole tenaci et cupido sine ratione est substantia. Unde Prover. ij. In honore domini de tua substantia. et de primitijs frugum tuarum da pauperibus. Et beatus dicit de tua. quia elemosyna non valet nisi de proprio detur sicut nec minutio infirmo perficeret. si alienum sanguinem extraheret et non suum. quia sicut dicit Ecclesiasti. xxiiij. Qui offert sacrificium de substantia pauperis. sicut qui victimat filium in conspectu patris. Vide supra de diuitijs.

¶ **Subuertere.** Cum subuertere nihil aliud
est quam illud quod sursum est.

subtus vertere Possum dicere quod subuersio quadru-
plex inuenitur. scilicet subuersio.

Virtuosa. Virtuose subuertitur reus penitendo.
Criminosa. Criminoſe subuertit homo peccando
Dolorosa. Dolorose subuertit diues decipiendo.
Luctuosa. Luctuose subuertit reus moriendo.

¶ Dico primo quod est quedam subuersio virtuosum mu-
tationis. et ista est illa qua cogeries virtuosum edificium
dyabolicum per penam subuertitur quasi. De qua Jos. ij. Adhuc xl. dies et niniue subuertetur. quia niniue est ci-
uitas dyabolica. scilicet conscientia peccatorum. tunc perculdubio
subuertetur. quia per quadragesimam vel penam in melius co-
mutatur. Unde. ij. Reg. xij. Spiritus fortis et grandis. sub-
uertens montes et cōterēs petras apparuit helye. Tas
lis autem subuersio fit per ministerium boni predicatoris. cui
demonstrant vident dicere illud Luc. xxiij. Hunc inueni-
mus subuertentem gentem nostram etc. Nam predicator
ribus dei Job. xij. quod si deus continuerit aquas omnia sic
cabunt. et si dimiserit eas subuertent terram. Deo enim

DDD

Succendere.

vt dicit ibidē multiplicat gentes et pedit eas. et subuer-
sas in integrum restituit. **¶** Secundo dico qd est quedam
subuersio criminalis corruptionis. et ista est illa qua
hō p vitia et peccata a virtutis rectitudine subuertit
et cassatur. Subuertuntur enim.

Quidam per superbie vanitatem.

Quidam per luxurie voluptatem.

Quidam per discordie contrarietatem.

Quidam per auaritie cupiditatem.

Quidam per heresis et malicie falsitates.

¶ Quid supbia subuertat pz Eccl. i. xvi. dicit. qd initium
peccati supbia. qd tenuerit eam adimplebit maledictis et
subuertet eam in finem. Quid luxuria et subuertat patet
Dan. xii. vbi sem luxurioso dictum est. Semē chanaan
et non iuda spēs decepit te. et cupiscētia subuertit cor
tuum. **¶** Item qd discordia subuertat pz. iij. Tymo. ij. vbi
dicit. Noli vbi cōtendere ad nihilū em vtile est: nisi
ad subuersionē audientū. **¶** Item qd auaricia subuer-
tat pz Job. xxviii. vbi dicit. qd terra de qua oriebat panis
in loco suo igni subuersa est. **¶** Item qd heresis et mala
doctrina subuertat pz ad Tymo. i. vbi dicit de hereticis.
qd vniuersas domos subuertunt docētes q non expe-
dit. Ista est ergo subuersio criminalis corruptionis.

¶ Tertio dico. qd est qdā subuersio temporalis affli-
ctiois. et ista est illa qua diuites a statu pprio aliquo-
tiēs subuertunt. et qua p occulta dei iudicia ad paup-
tatē de diuitijs deducunt. De. n. subuertit a radicib⁹
montes. sicut dicit Job. xxviii. figura in egyptijs et pha-
raone qd dū in equis et currib⁹ psequēnt filios isrl. et p
sicci maris medius introissent. reduxit sup eos deus
aquas maris et subuertit rotas curruū i pfundū. sicut
dicit Ego. xiiij. Ad denotandū qd sepe fit qd cur diuites et
supbi in suis potētjs gliantes: mare mūdane fluxibi-
lis pperitatis ingrediunt. filios isrl. i. paupes et sim-
plices psequētes. dñs ipos qñq subuertit: et in pfun-
dū paupertatis et miserie demergit. vñ de fortuna et ta-
libus dicit Job. xxij. Quid sublati sunt aī tps suū. et fluui⁹
subuertit fundamenta eorū. Ista est ergo subuersio tem-
poralis afflictiois. **¶** Quarto dico qd est subuersio eter-
nalis punitiois. et ista est illa qua peccatores in infernū
subuertit. et qua post vite discessus dānationi ppetue
supponit. de qua Amos. iij. Subuerit vos sicut sub-
uertit dñs sodo. et go. Et iudi. viij. qd gedcon subuertit
turre phanuel occisis habitatoribus ciuitatis. Hoc
igit de subuersione sufficit gratia breuitatis.

¶ Succendere. Nota qd succendere idem est
re. et ad ardendū quibusdā adminiculis excitare. Et
iō fm qd in scriptura iuenit diuersitas igniū. fm hoc
inuenim⁹ diuersitatem successionum. notem⁹ ergo qd
quadrupliciter homines succenduntur. f.

Virtuose sanctis feruoribus.

Virtuose malis ardoribus.

Dolorese mundi laboribus.

Lutuose oculi doloribus.

¶ Primo mō succēditur iust⁹ p verā dilectiones. s. qz
qd p ventū sancti spūs insufflat. vel qd pinguedine di-
uine grē impinguat. vel qd p dicatorū sermonib⁹ sicut
vtilitatis excitat. tūc ad sancte diligendū et affectandū
multipl⁹ inflānat. Et de hoc in ps. Ignis a facie ei⁹
erarsit. carbonēs succēsi sunt ab eo. Et Esa. x. dicitur.
Qd gloria succensa ardebit quasi ignis combustio. et
erit lumen israel in igne. et sanct⁹ ei⁹ in flāma. **¶** Se-
cundo succēditur peccator p malam affectionem. qz
sicut arbores gūmose qualis est pinus. et abies facili⁹
succendunt. et difficil⁹ extinguunt. Sic peccator qd gū-
mosa pinguedine carnalitatis est plenus. facili⁹ p
mala desideria accēditur. sed accensus nō facili⁹ te-
peratur. Esaie. jr. Succensa est quasi ignis impietas.
Demonēs enim qñ capiūt ciuitatē aīe p peccatus. sta-
tim succēditur p malum desiderius et affectū. j. Reg.
xxx. Amalechite impetum fecerūt in sycelech. et succē-
derunt eā. Aliqñ enim ibi succēdunt ignem iracūdie.

aliqñ ignē luxurie. et sic de alijs malis ignibus. Vide
eos supra de igne hierem. xxx. Succenderūt chaldei
domū regis. **¶** Tertio dico qd succēdit paup p mun-
di tribulationē et afflictionē. Ignis enim mūdane tri-
bulationis quotidie p tyrānos in pauperibus succen-
dit. et p adulatorū sufflaminā augmētatur. ita qd tur-
ba pauperū succēditur et crematur. hierem. viij. Pa-
tres succēdūt ignem. filij apportant ligna. mulieres
cōspargunt adipem ad faciendū placentas. Et Esaie. f.
Ciuitates vestre succense sunt igni. regiones vestras
coram oculis vestris alieni deuorant. **¶** Quarto mō
succēditur anima p damnationē. Exemplo lapidis al-
beston. qui semel succensus: nunq amplius potest ex-
tingui. Deuterono. xxxij. Ignis succēsus est in furore
meo et ardebit vsq ad inferni nouissima. Est igit qua-
druplex succensio. vide supra de igne de accēdere. vbi
plene est factum.

¶ Succingere. Vide supra de Accingere. et
sufficit.

¶ Sufficiētia. Nota qd Sufficiētia est vir-
tus. qua appetitus animi a
suis desiderijs quietatur. Sine enim ista non pōt ani-
mus quiescere. quiniro sine ista semper solet ad alia
aspirare. Sufficiētia vero medium tenet. diminutū
et superfluum sunt extrema. Et ideo breuiter notare
possum. qd triplex est sufficiētia. Reperitur enim suf-
ficiētia bonorum.

Exteriorum.

Prima est corporis sustētatiua.

Interiorum.

Secūda est animi quietatiua.

Superiorum.

Tertia est bonorū cumulatiua.

Prima est in rerum temperata possessione.

Secūda est in mentis regulata affectione.

Tertia est in celi cumulata successionē.

¶ Primo dico. qd est qdā sufficiētia corporalis. Et
ista nihil aliud est qd teperata mediocritas bonorum
temporalium huius mūdi ad vite necessaria requisita.
Sufficiētia enim temporalis est cōmendabilis. super-
fluitas nō et diminutio detestabilis. Ille enim qui dis-
crete nutrit apes. non dicit eis de melle nimis vel parū
dimittere. sed mediocriter et ad sufficiētiā. quia si ni-
mis de melle habuerint: moriuntur. sicut dicit p-
li-
nius. Sic vere mellis bonorum temporalium sufficiē-
tia proficit. supfluitas vero vel diminutio officit. naz
si nimis abundat. tūc ad opa bona pigrescit. si vero
plus debito deficit. tūc p desperationē et impatientiā
deficiunt et perimus. Et ideo bene dicitur Exod. xvj.
Colligat vnusquisqz quod sufficit ad vescendum. Car-
nes enim si sint superflue pingues vel nimis macre:
non sunt ad esum vtilēs. Supflua enim pinguedo in-
flāmat calorem. et stomachū lubrefacit macres vero
carnes stomachum infrigidant: et a sanguine depau-
perant totū corpus. **¶** Mediocritas nō cōmendatur.
Sic vere charissimū est de substātia temporalī. si em
est nimis pinguis et lauta nocet. qz hominem inflā-
mat p auariciam. et lubrefacit p luxuriam. Si nō fue-
rit nimis macra vel tenuis. facit hominē p impa-
tientias et desperationē frigidū. et sanguine diuine gratie
denudatum. Sufficiētia ergo. que tenet medium cō-
mendat. **¶** Paupertas nō et diuitie excessiue. qd sunt extre-
mi termini reprobant. Nō em oportet excedere in di-
uitijs. Iuxta illud Exod. xxxvj. Cessatum est a munerib⁹
bus offerendis etc. Non oportet excedere in miserijs.
vñ angelo percutienti dicit deus. ij. Reg. xxij. Suffi-
cit. contine manū tuam. s. oportet incedere vjs me-
dijs. Exemplo apłi dicentis p hyl. iij. Ego autē didi-
ci in quibus sum sufficiēs. qz sicut ipse dicit. j. Tymo.
vj. Quēstus magnus est pietas cū sufficiētia. Et p-
pter hoc ipse docet. ij. Cor. ir. In omnibus oēm suffi-
cientiam habentes abundetis in omne opus bonū.
Ista est igitur sufficiētia temporalis. **¶** Secūdo di-
co. qd est sufficiētia cordialis. Et ista est illa qua sancti
et iusti ita sunt gratia dei repleti: qd gradu et statu sibi
a deo pcesso per omnia sunt contenti. Exemplo canis
nobilis.

nobilis. qui quis multum currat et laboret ad magistri sui imperium. contentus tñ est vili et modica parte pde qñimo si nihil penitus habuerit: et hoc ad alias currere non dimittit. De oromedarijs et legimus q sunt animalia parci victus: et post longissimos terrarū circuitus vili et modico cibo. s. datillorum ossib⁹ sunt contenti. Sic et charissimi: viris sanctis et virtuosus et nobilibus sufficit tenuitas. et bonorum teporalium modica quantitas. Sufficit enim eis voluntate christi magistri sui facere. et ad laborem et ad bona opera currere. et de bonis solum vite necessaria reportare. ij. Cor. xij. Saule sufficit tibi gratia mea. Et bene dicit gratia. quia pcerto victus sufficere non habet. nisi prius deus et dei gratia habeatur. Deus enim solus replet cor humanum. et id bona q habetur illis non pfit sufficere: qui primo dei gra non studuerint se replere. teste aplo. ij. Cor. iij. Sufficietia nra ex deo est. Et ppter ea: sanctis modica sufficiunt. qz semp secū deum qui est maximus habet. Mñ em delicatis cibarijs fuerit hō primo satiat⁹. pauca grossa cibaria sufficiunt in fine mese. Sic q gra et virtutib⁹ fuerit replet⁹. contentus paucis tpalibus erit. Juxta illud. iij. Reg. xij. Contentus esto gloria: et esto in loco tuo. Ista est ergo sufficientia cordialis. que sola diuites facit. Quia fm se necaz. diues est q minus cupit. non qui magis hz. Et ecōuerso paup est nō q minus hz. s. q plus cupit. De tali sufficietia dicit Thob. v. Sufficiebat nobis paupertas nostra. Et Eccli. xxx. dicit. Minima pro magnis tibi placeant. Quod proculdubio est cōtra multos: qui scilicet ita sunt ambitiosi. cupidi et avari. q i acquirendo non possunt sumere gradum. quin in acqrendo qto plus acquirunt. tanto minus sufficiunt acquisita. et tanto semper appetunt ampliora. De natura. n. ignis est. q qto plura ligna in eo ponunt. tanto amplius iualescit. Jo prouer. xxx. dicitur. Ignis nūq dicit sufficit: quia. s. cordi inflāmato per auariciāz nō sufficiunt omnia bona mūdi. Quod apparuit in alexandro cui nō suffecit vnū mundū acqsisse. qñ audiuit plures alios mundos esse. vñ Esa. xl. Lybanus nō sufficit ad succendendū et aīalia eius non sufficient ad holocaustū. Sed de hoc vide supra de ambitōe et auaricia. Patet ergo q est qdam sufficietia cordialis vñ et virtualis. Tercio dico. q est quedaz sufficietia supnalis. Et ista sufficietia est gloria paradisi. q tanta est q qlibet propria gloria taliter est contentus: q amplius nihil vult habere: appetere seu velle. Hos etiam qui sumus in mundo: sumus sicut materia elementaris que non est contenta forma sua. et ideo omnia elementa illa sunt corruptibilia. Illi autē q sunt in gloria: sunt sicut materia corporum celestium cui sufficit forma sua intantum. q nulli aliū appetit subijci. quapropter corpora celestia contingit non corrumpi. Sic et charissimi: voluntas beatorū est totaliter repleta et satiata beatificata forma sua. intantum q sibi sufficit taliter q nihil āplius appetit seu cupit. Hos autem qui elementatores sumus. nullam sufficietia in formis. i. in bonis tpalibus reperim⁹. Tria. n. sunt que causant sufficietiam beatificā. s. plenissima delectatio. clarissima speculatio. dignissima sublimitas. Ibi enim est plenitudo summi dulcoris prouer. xxv. Adhuc inuenisti: comede qd sufficit tibi. Item ibi est limpitudo clari splendoris. clare enim vident deum. Joh. xij. Dñe ostende nobis patres et sufficit nobis. Item ibi est celsitudo grandis honoris: quia scilz quilibet quodāmodo est equalis ipi deo. vñe Adar. et Sufficit discipulo si sit sicut magister ei⁹. Sic igit patet. q triplex est sufficietia. s. supior. interior. et exterior. vide supra et.

Summus. summitas. Nota q summ⁹ vñ summū proprie dicitur illud quod in vnoquoq genere

excellens supremum et arduū inuenitur. Et sic summitas nihil aliud est q cuiuslibet rei cacumen vel altitudo. Possūz notare q sicut supra de altitudine. eleuare. erigere. et de sublimitate dictū est. multiplex potest summitas reperiri. scilicet summitas.

Eterne deitatis.

Interne voluntatis.

Superne dignitatis.

Externe potestatis.

Abundane vanitatis.

Est igit summitas maiestatis eterne: qz. s. deus sup oia est sum⁹ et sua maiestas est sup oia suma. vñ dicit in ps. A summo celo egressio ei⁹. et. vñ de ipso dicit basila in Hume. xxiij. De sumis silicibus videbo eum.

Item est summitas voluntatis interne. qz voluntas suma et excelsa efficit. qñ p affectionē et contemplationē sursum eleuat. De qua in ps. dicit. Erit firmamentū in terra in sumis montium super tot. sup li. frū. ei⁹ et flo. de ci. sicut fenū terre. Item est summitas dignitatis supne. et ista est summitas glie paradisi. De qua Ibiere. xlvij. capi. Estote sicut colūba nidificās in summo ore foraminis.

Item est summitas potestatis eterne. Et ista est summitas seculariū dignitatum. in qbz ambitiosus semp desiderat sum⁹ esse vñ de ambitioso iasone dicit. q i semetipm retorxit sumū sacerdotiū. ij. Macha. iij. Item est summitas vanitatis mūdane. et ista est summitas et celsitudo supbie: qz. s. supbi volūt esse i summo. De quo in ps. posuerūt signa sua et nō cognouerunt. sicut in ex. sup sumū. Patet ergo qūo summitas sumis multis modis s. nō psequor. qz in pdictis titulis multa dixi.

Super. Supra. Superius.

Superior. Sursum. Nota q sup est qdam prepositio significans cuiuslibet rei: loci: vel operis superioritatem vel excellentiam vel sublimitatem. Et ideo fm dictiones quibus adiungitur pōt significare et in bono et in malo. Notare ergo possumus: q ista dictio super: ad qnq generaliter se extendit. Et sic videlicet dico. q in scriptura inuenio super: quod pertinet ad.

Summum creatorem.

Altum preceptorem.

Iustum viatorem.

Tantum peccatorem.

Altum tentatorem.

Deus em dicit sup: cūctis pdominādo. Et sic dicit in ps. Excelsus sup oēs gentes dñs et sup celos glia ei⁹. Prelat⁹ est sup subditos pcellēdo. Et de hoc Esa. ix. Sup thronū dauid et sup regnū ei⁹ se. vt cōfir. illud et cor. iii. iij. et. Justus est sup: summā pcupiscēdo. Et de hoc Esa. xl. Sup montē excelsū ascēde tu q euangelizas syon. Impi⁹ est sup se cūctis pferēdo. di. cuz dyabolo illud Esa. xij. Ascendā sup altitudinē nubium. sup astra celi exaltabo solū meū. Dyabolus est sup malos subijciēdo. Et sic dicit Job. xij. Iste est rex sup omnes filios supbie. Dicam⁹ ergo primo. q est superioritas sumi creatoris. qz ipse de⁹ est sup omnes et quātum ad excellentiā nature. et qñ ad pdominium plature. De natura em et de pprietate ipsius alios pcellēte dicit Job. iij. Qui de terra est: de terra loquit. qui de celo venit sup oēs est. De platura nō et de potestate ipsius alijs pdomināte dicit in ps. Exaltate sup celos deus et. Sol enim supius residēs in emisperio suo inferioribus influit. cūctas fouet. vegetat atqz regit. vñe sol est sup oēs creaturas. non solū per nobilitatē conditionis. imo etiam per superioritatem plationis. significans ipsum deum. q supereminet vniuersis. et sicut rex et superior superiora. et maxime sol ista inferiora solet illuminare. vegetare et inflāmare. Sic de⁹ inferi⁹ illuminat corda p graz illustrādo. vegetat cūcta p misericordiā cōfouendo. inflāmat p iustitiā puniēdo. De gratia sua dicit Matthei. v. Quod pater solem suū facit oriri sup bonos et malos. De misericordia autem

DDD ij

sua dicitur in psalmo. fiat miscella tua dñe super nos etc. Misericordias eius super omnia opera eius. De iustitia vero dicitur. Reg. ij. Dominum formidabit aduersarij eius. et super ipsos in celis tonabit. Quia pro certo carissimi de isto super. i. de superioritate dei: non solum venit ad nos benignitas misericordie. imo etiam veritas et iustitia. asperitas et seueritas. Sicut de nubibus que sunt de super non solum descendit ros et pluuia: imo etiam grado. fulgura et tonitrua. quia ipse non solum facit misericordiam humilibus. iuxta illud ps. Veniet super nos misericordia tua dñe salu. tuum. imo et facit iustitiam delinquentibus. quia sicut in ps. dicit. Ipse pluit super peccatores laqueos. ignis. grandis. nix etc. Ista est igitur summitas vel superioritas summi creatoris. Ista autem superioritas tunc summe apparuit: quia in ascensione inferiora reliquit. et sursum ad celestia transuolauit. Exemplum ignis cuius natura est sursum ascendere et de imis ad superiora se leuare. Superius enim est sua regio. suarum propria habitatio et mansio. Iuxta illud Deute. iij. Dominus ipse est deus in celo sursum. et Deute. xxxij. Habitatulum eius sursum. Tbi aduerte quod ipse deus in superioritate maiestatis habet securitatem imperturbabilem. Habitatulum habet auctoritatem inestimabilem. Eius. habet sublimitatem inattingibilem. Sursum. Et propter hoc ipse sicut superior debet amari. et totis visceribus et desiderijs honorari. Quis peccatores nolunt ipsum habere superiores nec eius iussionibus obedire. di. illud Luce. xij. Nolunt hunc regnare super nos. Ipse vero malis gratibus corruet super eos regnabit. et ipsos in iudicio condemnabit. Iuxta illud Ezech. xx. c. In manu forti et brachio extenso et in furore effuso regnabo super vos. Patet igitur quod per super: intelligitur superioritas summi creatoris. Secundo dico. quod per super intelligitur superioritas boni preceptoris scilicet iusti prelati quia scilicet ipse est super subditos. sicut magister super discipulos. ut ipsos doceat. et sicut gallina super pullos suos ipsos fouendo. tutor super pupillos ut ipsos sustineat. Et ideo de tali superiori et superioritate sua: potest dici illud psal. Quod ipse est sicut aquila prouocans pullos suos ad volandum etc. Celum enim est sursum et terra deorsum. Sicut dicitur Proverbiorum. xvj. Quia celum. id est prelati qui totus debet esse celestis: sursum est in maiestate. terra vero. id est populus subditus: deorsum esse debet in humilitate. Preclarus enim debet esse superior. Ad prouidendum. Ad corrigendum. Ad instruendum. Dico ad prouidendum. quia sicut de superioribus venit pluuia: que est inferiorum omnium nutritiua. Sic vere de prelati debet pluuia beneficiorum descendere. quibus debet in necessarijs subditis subuenire. unde Luc. xij. dicitur. Quod iste debet esse fidelis seruus et prudens etc. Item debet esse super ad corrigendum. Loca enim superiora sunt ut communiter frigidiora. patet in montibus. Sic vere prelati et superiores debent esse per iustitias asperiores et seueriores. vbi de lapide angulati. i. bono et iusto prelati dicit Luc. xx. Quod si quis super lapidem istum ceciderit conuassabit. super quem non ceciderit comminuet eum. Item super debet esse in instruendo. quia lumen venit de superioribus: non de inferioribus. Et ideo de prelati ad illuminandum alios institutis dicit Mat. v. Lucerna non ponis sub modio. sed super candelabrum: ut luceat omnibus qui in domo sunt. et ut ingredientes lumen videant. Sic igitur patet quod per super intelligitur superioritas boni preceptoris. Tertio dico. quod per super intelligitur superioritas iusti viatoris. quia sicut stelle sunt sursum in celo. et non deorsum in terra. Sic iusti sunt ad deum per desiderium erecti. et ad bona celestia per affectum eleuati. et ad maiorem excellentiam sublimati. ut sic dicant imperfectis hominibus et terrenis illud Jo. viij. Vos de deorsum estis: ego de superius sum. Et merito. quia

sicut dicitur Iaco. j. Omne datum optimum et omne donum perfectum: desursum est descendens a patre luminum. Videmus enim quod res ceteris leuioribus. quod res ceteris pinguioribus. quod res ceteris calidioribus: semper volunt superius esse. et nunquam volunt deorsum: nisi per violentiam detineri. De rebus enim leuibus patet in aere. De rebus calidis et feruentibus patet in igne. De rebus pinguibus patet in oleo vel in pice. Quia pro certo leuia et ardentia et pingua. naturaliter sursum petunt. et nunquam nisi uolenter deorsum remanent aut subsistunt. Sic proculdubio viri iusti qui sunt Leues per obedientiam agilitatem. feruentes per amicitiam et caritatem. Pingues per clementiam et pietatem. Nunquam deorsum in amore terrenorum manere: sed sursum ad bona eterna semper querunt mentaliter se transferre. Sicut. n. supponitur Eccles. iij. Spiritus. i. affectus filiorum hominum ascendit sursum. et spiritus inmentum deorsum. Quia iumenta. scilicet homines bestiales deorsum ad bona mundi descendunt. spiritus vero et uoluntas hominum. i. uirorum rationabilium et iustorum: superius ad celestia ascendunt. Arbor enim cuius inferioris radices in terra. sursum tamen erigitur et leuatur. Sic homo cuius in terra quo ad corpus sit necessario radicatus. debet tamen mentaliter superius esse eleuatus. unde Esai. xxxvij. Mittit radices deorsum: et fructum suum faciet sursum. Ad hoc monet scriptura Col. ij. vbi apostolus monet sic. Que sursum sunt querite: vbi Christus est in dextera dei sedens. que sursum sunt sapite: non que super terras. In quibus verbis aduerte. quod illa que sursum sunt: sunt affectanda. contemplanda et meditando multiplici ratione. scilicet.

Quia clarioza.

Quia purioza.

Quia tutioza.

Quia tranquillioza.

Quia dulcioza.

Quia utilioza.

Primum probat locus luminosus qui declarat. sursum. Secundum hospes gloriosus qui receptat. vbi Christus est. Tertium vigor virtuosus quo quis uiuatur. in dextera dei. Quartum stat gratiosus quo quis firmatur. sedens. Quintus cibis dulcorosus qui ministrat. sapite. Sextum fructus virtuosus quo quis rescatur. non qui super terram. Est enim ut patet in auctoritate predicta superior claritas inobfuscabilis. quia sursum. Quia pars superior mundi magis est luminosa. puritas imaculabilis. vbi Christus est inquit quasi dicat. alius non esset ibi: nisi esset locus purus. firmitas incoscussibilis. quia in dextera dei. quae sequeptur et defendunt sancti dei. Tranquillitas imperturbabilis. sedens. Sedere enim tranquillitatem signat. Suauitas inestimabilis. sapite. quod. ibi sunt res sapide. Utilitas seu nobilitas incomparabilis. non que super terram. quod. ista non sunt utilia sicut illa. Igitur queramus ista superiora tanquam loca cluctis clarioza. Ibi enim est claritas corporalis et materialis. et est spiritualis. quia ibi est perfecta claritas scientiarum. et perfecta scientia rerum. Montes enim et loca superiora sunt magis ut contra lumenosa. et ideo aues nobiles qui lumen diligunt. in locis altis et superioribus nidum faciunt. Sicut de aquila dicit Gregorius. super illud Job. xxxij. c. Eleuabit aquila et in arduis ponet nidum suum. Sic et nos qui sumus nobiles et virtuosos: debemus patriam illam superiorum diligere: et verum lumen clare cognitionis quod ibi est appetere et amare. sursum inquit. Iaco. j. Omne enim datum optimum: et omne donum verum. a patre luminum. apud quem non est transmutatio. nec vicissitudinis obliuio. Quod tamen est contra multos qui plus diligunt bona inferiora cum sua obscuritate. quam superiora cum sua claritate. Siles talpe: qui oculos habens sub corio nihil videt et in locis obscuris. non super praefect infra terras residet atque manet. Sic et isti de quibus dicitur. Oculos habent et non videbunt. superiora bona spiritualia et eterna cum claritate vere scientie vilipendunt. Inferiora vero et terrena cum obscuritate secularium scientiarum appetunt. habent et attendunt. per introibunt

Introibit in inferiora terre. tra. in ma. gla. partes vul. erunt. Non sic charissimi: sed q̄ sursum sunt q̄rite. si cut loca cūctis clarioza. sursum. ¶ Iterū dico q̄ sunt appetēda illa q̄ sunt sursum. tanq̄ loca cūctis purioza. vbi sp̄s est inq̄t. ¶ Præsentia em̄ sp̄i denotat locum esse purū et mundū. Ipse em̄ more apum non habitat nisi in loco mundo et puro. Loca enim superiora magis sunt munda q̄ inferiora. ps̄ de montib⁹ et vallib⁹. Ideo cum in ista valle lachrymarū non sit p̄fecta mūdicia. debemus superiora appetere. vt cum sp̄o munde possumus habitare. vbi inquit sp̄s est. quia dicit. Sal. iij. Que sursum est hierusalem libera est q̄ est mater nostra. vt sic dicat qlibet illud p̄ph. j. Cupio dissolui et esse cum sp̄o. Quod tñ est contra multos q̄ nō curant nec de mundo loco. nec de mūda societate. sed de immūdo potius et imunda. sicut sunt luxuriosi. similes porcis q̄ non respiciunt sursum: imo deorsus. q̄ non delectantur in mundis: sed potius in fetidis et impuris sicut et. vnde Temo. iij. c. Qui vesebantur voluptuose amplexati sunt stercora. Nō sic charissimi: sed sursum vbi sunt loca cūctis purioza et mundioza. vbi est christus di. Johā. xij. Vado parare vobis locum. et vbi sum ego et vos sitis. ¶ Etiam dico. q̄ habitemus sursum. quia ibi sunt loca cūctis tutioza. Dextera inquit dei. que scilicet defendit et tuctur sanctos et eos reddit tutos et securos. ps̄ Dextera tua proferit me. In locis enim superioribus est difficilior hostiū accessus. ibi em̄ fundant castra fortioza. et propter hoc loca sunt ad habitandum tutioza. Finis ē q̄ diu est superius. magis est in loco tuto q̄ si esset in aliquo basso loco. sursum enim nec laqueus attingit nec sagitta volat. Sic vere q̄ diu mens nostra sursum fuerit in contemplatione et affectione eternorum tādū ab hostiū impugnationibus est secura. Et conuerso. si deorsus ad terrena descēderit: tentationum periculus statim subit. Et ideo bñ consultitur Matth. xxiij. Qui supra tectum est non descendet. Simus igitur sursum: quia loca sunt cunctis tutioza. ¶ Deinde dico. q̄ ibi sunt loca cunctis tranquillioza. sedens inquit. Sedere enim tranquillitatem designat. eo q̄ ille qui sedet videtur quiescere non moueri. De quo Apocalip. iij. Ecce sedes posita erat et supra sedem sedens. Quia superior pars aeris plus est tranquilla et queta: q̄ inferior. eo scilicet q̄ ibi tonitrua. venti et turbines nō ascēdunt. que tamē partem inferiorē perambulant et discurrent. Sic vere superioritas ista affectionis vel cōtemplationis. vel etiam celestis habitationis tranquilla est et queta. non enim ibi sunt venti et flatus tentationum: turbo et tonitruum comminationum. grandis et fulgura tribulationum: que tamen omnia hic inferius inuoluuntur. vbi homines nulla tranquillitate vivere comprobantur. sursum ergo sedeamus. sedens inquit. Unde Matth. xxi. dicif. Quod impossibile fuit apostoli vestimenta sua pullo alinc: et cū de super sedere fecerunt. Et id breuiter de ista tranquillitate pacis vel mentis que est in isto super: idest i excellētia perfectiōis. potest dici illud Apocalyp. xxiij. Vidi supra montē syon agnum stantem. q. d. ibi sursum est quies et status et deorsum nō. Et Luc. xxi. Edatis et bibatis supra mensam meam in regno meo. et sedatis super thronos: quia loca ibi sunt tranquillioza. ¶ Deniq̄ dico. q̄ simus sursum. quia loca sunt cunctis dulcioza. sapite inquit. fructus enim in arbore superiores sunt vt communiter sapidiores: et maturiores. Sic procerto loca superiora spiritalia et eterna: splēdidioza sunt et magis delectabilia q̄ terrena: vnde Ecclesiasti. xxiij. dicitur. Spiritus meus super mel dulcis: et hereditas mea super mel et fauiz. sapite inquit. idest sapores cognoscite. Roma. xij. Nō plus sapere q̄ oportet sapere. sed sapere ad sobrietatem. Quod tamen est contra multos qui plus sapiūt q̄ necesse est. quia scilicet ipsi inueniūt sapore in inferioribus. et tamē dicitur Jacobi. iij. Nō est ista sapi-

na desursum. sed terrena. animalis. dyabolica. Sunt em̄ animalia que habēt dentes in inferiori mandibula tantum: sed nō sunt aliqua q̄ tantum habent in mā dibula supiori. Ad denotandū q̄ multi inueniuntur qui solum masticant et sapiunt inferiora. Non sic sed q̄ sursum sunt sapite. vbi sunt loca cūctis dulcioza.

¶ Insup simus moraliter et mentaliter sursum: quia loca sunt cunctis nobilioza. non super terram inquit q. d. ista sunt notabilia et nobilia et non illa. differunt enim sicut perpetuum et incorruptibile. sicut perennis et mutabile. sicut cūctis et defectibile. Et ideo ista nobilia possunt dici: et maxime quia ista et nō illa a sanctis viris solent eligi et amari: non ergo illa que sunt super terram sed superius que sunt in celo psal. Sup oēs celos gloria eius. Sicut enim Aui. xi. dicif. Animal q̄ super manus ambulat terram. vix tangēdo imundū erat: quia. s. illi qui sup terram p̄ affectū ambulāt: et bona q̄ sunt supra terram amant. imundū apud deū dici debent. Quod est contra ambitiosos. q̄ dicif. Gen. iij. Sup pect⁹ tuum gradieris: terram comedes cunctis diebus vite tue. ¶ Pater igit. q̄ sc̄ sunt cause: propter quas sup magis d̄ appeti q̄ inferiora. Igitur bñ dico q̄ ista supioritas est iusti viatoris: q. s. ipse d̄ esse sursum. et super alios. ipsos scilicet p̄ p̄fectionis apicem p̄cedendo: et mentem suam ab istis infimis eleuando. et in locis superioribus habitādo. et ea cordialiter affectādo. Juxta illud Deuter. xxvij. Constituet te dominus in caput et non in caudā. et eris semper super et non subtus. Nec dic si vis. q̄ iustus d̄ esse scilicet super.

Deum per deuotionem.

Proximum per compassionem.

Celum per affectionem.

Seipsum per considerationem

Mundum per detestationem.

Infernum per formidationem.

Empyreum per glorie adeptionem.

¶ Sit ergo super deum ipsum diligēdo Mich. iij. **S**up dñm requiescebant. Et de anima deuota dicitur Canti viij. Que est ista q̄ ascēdit p̄ desertū delitijs affluens. inq̄ra sup dilectū suū. ¶ Itē sit sup primū ipm cōfōnēdo. vñ Gen. xlij. d. Quod Joseph videns benyamīn flevit: q̄ cōmota sūt viscera ei⁹ sup fr̄e suo. ¶ Itē sit sup celū ipm cōtēplando. Esa. xliij. Ascēdā sup altitudinē nubiu. ¶ Itē sit sup sc̄ps se p̄siderādo. Ibiere. vj. State sup vias v̄ras et videte et interrogate de semitis antiqs. ¶ Itē sit sup mūdū ipm detestādo. p̄ ipsi⁹ vanitatis recogitationē. De quo Mar. viij. Quod iesus p̄cepit turbe discūbere sup terrā. ¶ Itē sit sup infernū ipm formidādo. Esa. viij. Suscipiet sursum et ad terrā intuebit. Et tūc tremēs dicet dñs illud. Sup me p̄fortatus est furor tu⁹ et. Et eccl̄s. v. Deus i celo et tu sup terrā. ¶ Et sic sequif q̄ finalr ipse erit sup empyreus ipm habitando: et ibi celestē gloriā vendicādo. Deutero. xxxij. Habitaculū eius sursum. Ita q̄ tūc dicet illud Deute. xxxij. Constituit eū dñs sup excelsam terram vt co. fruct. agro. et. Et tūc etiā habebit illas sex conditiōes que supradicte sunt in autoritate. q̄ sursum sunt q̄rite. Et ita apparet q̄ est q̄daz superioritas vel q̄daz super iusti viatoris. quod est tertiū principale.

¶ Quarto dico q̄ est vnus super: vñ peccatoris. Et illud sup nihil aliud est q̄ supbia. Quia scilicet supbi et ambitiosi semp volunt esse in altis dignitatibus et officijs. Juxta illud Mat. xxiij. Sup cathedrā moysi sederunt scribe et pharisei et. vide supra de ambitioe. vbi ponitur quedam autoritas. Ascendam super altitudinem nubiu. ¶ Quinto nō est supioritas hostis deceptoris. s. dyaboli. qui supeminet p̄ctoribus. sicut accipiter supuolat auibus. vnde de ipso potest dici illud ps̄. Quod ipse pluet sup peccatores laqueos. supple tentationū. Ipse em̄ est super eos. primo eos fouēdo p̄ delectationē. tandē ipsos tangendo. ipsos capiēdo p̄ tentationē. et finaliter occidēdo p̄ eternā damnationē.

DD D iij

Superare.

vnde de ciuitate malorum dicitur in ps. Quod circū dabit eam sup muros eius iniquitas &c. Ista ergo de super & superius & sursum sufficiant.

Superare. Notā q̄ superare tribus modis sumitur in scriptura. Sumitur enim pro excedere vel pro p̄cellere. vel pro manere. v̄l pro vincere. Pro p̄cellere vel excedere sumitur: qñ dicitur q̄ vna res superat aliam in aliqua qualitate. Et sic dicitur Ecclesiastici. xxiij. vbi dicitur. Dies dies superat. & lux lucem. Pro manere sumitur. quando dicitur. q̄ cibis remanens quem comedere nequimus nos superant. & in similibus. Et sic sumitur Jobā. vj. vbi dicitur Colligite fragmenta que superauerūt ne pereant. Pro vincere & sumitur. quando ille a quo vincitur vel vincimur. nos superare dicit. & sic sumitur. ij. Petri. ij. A quo quis superatus est eius seruus efficitur. Secundum autē illum modum ponitur cōmuniter. Et ideo de tali supatiōe vel victoria possent multa dici. s̄ pauca sunt auctoritates. Et ideo vide infra de vincere & de victoria. vbi tractabitur.

Superbia. superbus. Cum supbia sit vitium vitiōrum. & sup omnia alia graue & reprobū reputetur. & hoc propter hoc q̄ quasi contra naturam esse videtur. pro eo q̄ ex fragilitate nature sue homo ad humilitatis semitam inuitatur. Possimus multa de eo dicere. nisi quia de eo fuerunt in diuersis p̄cedētibz titulis multa dicta. Breuiter ergo dico. q̄ superbia est vitium mentis quo quis vltra debitum de seipso p̄sumit. & tantum se glorificans alios vilipendit. Tercia enim quīs sit vile & graue elemētum. quandoq̄ tamē in interioribus ventus generatur. qui terram cōcutiēs terremotum & tonitruum magnum facit. Sic vere quīs terra. i. homo terreus & mortalis vilissime sit nature. cōtingit tamē q̄ ventus vanitatis & p̄sumptionis. elationis & supbie in eo generatur. ita q̄ terremotus tribulationum excitat. & tonitruum x̄borū & cōmationum promulgat. contra illud Ecclesiā. r. Quid supbis terra & cinis. q̄ d. non decet terram supbire. i. non decet terrenum hominē ad quē humiliari p̄tinet: p̄ supbie vitium insanire. Istud enim vitium primum & principale dicit aliorum. Nam sicut dicit Eccl. r. Initium peccati supbia. Et id illud vitium est summe fugiēdū. Hoc monebat Thobias cū dicebat Thob. iij. In sensu tuo aut in verbo tuo superbiaz nunq̄ dominari p̄mittas. ab ipsa enim sumpsit initium omnis p̄ditio. Et bñ dicit dominari: quia scilicet primi mortis supbie non sunt in nobis vel in nostra potestate. cum forsitā a cōplexione nascantur. Dominatio vero supbie interdicta. & hoc quia non nisi in homine voluntarie p̄ncipatur. Dico ergo q̄ supbiam debemus fugere multiplici ratione. scilicet quia est.

- Diuine displicentie prouocatiua.
- Interne iracundie concitatiua.
- Verbalis arrogantie suscitatiua.
- Mentalis sapientie excecatiua.
- Crudelis violentie executiua.
- Pompose extollentie declaratiua.
- Uerbosae eloquentie generatiua.
- Criminose excreſcentie augmētatiua.
- Humose opulentie dissipatiua.
- Dolozose pestilentie introductiua.

Ista enim decē mala vel cornua facit ista bestia magna superbia. propter que d̄ a nobis refugium & vitium. si gurata p̄ decē cornua bestie quam mulier purpurata equitabat. sicut dicit Apocal. xviij. c. Quia sc̄ supbia quā equitant & portant purpurati huius mundi habet decē cornua supradicta. Primum cornu est diuine displicentie prouocatio. deo enim sume displicet superbia. quia supb̄ est sicut basiliscus quē mustela parua bestiola p̄sequit & odit. An Judith. ix. Supbi non placuerunt tibi ab initio. An & ipse deus dicit Amos vj. Detestor ego supbiam Jacob. Sicut. n. similitudo

est mater amoris. Sic dissimilitudo est mater odij & rancoris. Et id sicut deus qui est humilis: alios diligit sibi similes. Sic superbos sibi contrarios p̄sequitur & inuadit. Deus enim superbis resistit: humilibz autem dat gratias. Jacobi. iij. Ideo dicitur Ecclesiastici. r. Quod odibilis est coram deo & hominibus superbia. Et propterea ipsa sapientia increata dei filij. Proverbiorum. viij. dicit sic. Arrogantiam & supbiā & viani prauam & os bilingue ego detestor. Igitur primum cornu illius bestie: est diuine displicentie prouocatio. Secundum cornu est interne iracundie concitatio. Superbus enim facilliter irascitur. & difficiliter complacatur. Patet de leone quod est animal superbum. & tamen ad iracundiam promptissimum. Istud patet ad literas de superbis. qui inter se nunq̄ habēt pacem: sed potius discordiam atq̄ litem. Duo enim corpora rotunda spherica vel tumosa non possunt inuicem copulari. solum enim in puncto se tangunt. et ideo nunq̄ tenaciter se coniungunt immo ab inuicē facilliter se disiungūt. Sic vero tumorosi. superbi. inflati. ita parum se coniungunt per amorem. q̄ nunq̄ possunt per concordiam copulari firmiter. quinimmo facillime solent litibus & controuersijs ab inuicem separari. Nam sicut dicitur Proverbiorum. xij. Inter superbos semp sunt iurgia. Secundū ergo cornu istius bestie est interne iracundie concitatio.

Tertium cornu est verbalis arrogantie stimulatio. Superbi enim vt cōmuniter sunt arrogantes in verbis. nullum enim possunt dicere x̄bum gratiosum: s̄ magis arrogans. indignum & iniuriosum. ps. Aluta sunt labia dolosa que loquuntur aduersus iustū in superbia & in abusione. Elephas enim q̄ flectere neq̄ genua: detestabilem promit arrogantie barritum. vñ Esa. xvj. Audiuius superbiam moab. superbus est valde. Supbia eius & arrogantia eius plus q̄ fortitudo eius. Et ideo Hierem. xlvij. dicitur illud idem s. Audiuius superbiam. vt supra Hierem. xlij. dicitur Arrogātia tua & superbia tua decepit te qui habitas in cauernis petre: & apprehendere niteris altitudinē collis. Istud ergo cornu tertium est verbalis arrogantie stimulatio. Quartum cornu superbie est mentalis sapientie excecatio. Supbus enim videtur esse cecus. Non enim videt seipsum nec cogitat in his q̄ p̄tinent ad salutē. Bubo. n. q̄ videtur esse avis cornuta debilissimū visum h̄z. Sic supbus cornutus & elatus: parum visu sapiētie illustratur. Ventus enim & fumus supbie oculos intellectus eius ita hebetat & obfuscat q̄ nec se nec alios videt. Ad enim videt superbus vñ venit. nec vbi est. nec quo vadit. non videt etiam quāta est aliorum sufficientia: quia scilz seipsum reputat solum & omnes alios vilipendit. Et ideo de sapiētia dicitur Ecclesiastici. xv. Homines stulti non videbūt illam. longe enim abest a superbia & dolo. Est igitur quartum cornu superbie mentalis sapiētie excecatio. Quintum cornu est crudelis violentie executio. Superbi. n. naturaliter sunt crudelēs. rapine & violentie p̄fessores. simplicius & pauperū oppressores Proverbiorum. xxiij. Arma & gladius in via supbi. Draco enim qui alte videtur volare. & ignē dicitur emittere & spirare. est aīal crudelissimus. elephanti bestie simplici inimicum. Sic & superbi. volatiles & elati ignēs crudelitatis spirant. & simplices & pauperes p̄sequuntur odiunt atq̄ grauāt. ps. Dum supbit impius incēditur paup. Est igitur quintum cornu crudelis violentie executio. Sextum cornu est pompose excellentie ostentatio. Superbi enim gestu et habitu sunt elati. quod patet. quia vir hominem dignantur respicere. erecti solent in suis actibus & verbis semper superbiam declarare. Similes hyene superbe bestie que collum habet inflexibile. quia superbi collus flectere non dignant. & tamen isti debent attendere: q̄ equus qui non potest flectere genua. facilliter cadit. sic tales. vnde Daniel. iij. dicitur. Quod d̄ gradientes in superbia pōt

perbia pōt humiliare. ¶ Septimūz cornu supbie est
verborū z iactantie cumulatō. Supbi em̄ semper vo-
lunt loqui. habere enim volūt omnia verba. z de suis
factis z diuitijs se iactare. Tympanus em̄ plēnū ven-
to quando est bene siccum z extēnū: multus est sono-
rum. Sic vere qui vento superbie est repletus: z ad oē
malum per obstinationem extēnū. z per defectum
diuine gracie aridus atq; siccus. ¶ Per verbositatē ia-
ctantie z supflue eloquentie cōmuniter est sonorosus.
Modica enim occasione superbus proumpit ad so-
num. vnde Sophonie. iij. Auferam de medio tui ma-
gniloquos superbie tue. ps. Os eorum locutum est su-
perbiam. Istud est ergo septimū cornu superbie. scz
verborum iactantie cumulatō. ¶ Octauūz cornu est
criminose excreſcentie augmētatio. Quia. s. superbia
est vitium quod continue crescit. Ventus enim quan-
do a mari vel a terra oritur: est vapor modicus s; tan-
dem continue crescens efficitur aliquādo valde ma-
gnus. Sic & superbia a corde procedens. z quīs in sui
principio sit modica: continue tñ crescendo fit postea
valde magna. ps. Superbia eorum qui te oderūt ascē-
dit semper. Superbi enim in sua superbia facili⁹ ob-
stinantur q̄ alij criminosi. Vent⁹ enim superbie ipos
agitare non cessat: quousq; per mortem ipsos interfici-
at z occidat. vnde de Nabuchodonosor dicit Dān.
q. Mō spiritus eius obfirmatus est ad superbiam. z de-
positus est de folio regni sui. z gloria ei⁹ ablata est ei.
z ab hominibus eiectus est. Expone si vis cōtra sup-
bos. vnde de tali obstinatione dicit Job. xv. Cunctis die-
bus suis impius superbit. Istud est ergo octauūz cor-
nu superbie. s. criminose excreſcentie augmētatio.
¶ Nonum cornu est ruinosē dūlētē dissipatio. Su-
perbia enim causa est z occasio. q̄ superborū gloria
z opulētia parum durat z facili⁹ dissipat. Luna. n.
que stella est cornuta: facili⁹ perdit lumē. Montes
em̄ qui p̄e alijs partib⁹ terre eleuant. terremotus se-
pius q̄ valles patiuntur. Sic vere elati z cornuti su-
perbi lumen prosperitatis z glorie sue temporalis fa-
cili⁹ perdunt. z terremotum tribulationum incur-
runt. vnde Eccli. xxi. Domus que nimis locuples est
annullabitur superbia. ¶ Decimū cornu superbie.
dolorose est pestilentie introductio. scilicet mortis eter-
ne. Quia procerto non sufficit deo temporaliter sup-
bos p̄sternere. quinimo solet eos sagitta mortis eter-
ne iaculare. fulmen enim quod celeste iaculū ab an-
tiquis dicebatur solet magis alta loca percutere. Sic
iaculū mortis eterne z percussio diuini iudicij: solet
libentius ledere corda superba. Job. xl. Disperge su-
perbos in furore tuo. z omnem arrogantē humiliā. Ma-
iori enim impetu z conatu impellit fulgor loca fortia
z resistentia. q̄ humilia z debilia. Patet de leone qui
libētius inuadit erectos homines q̄ prostratos. Iux-
ta illud Iherem. xlvj. Fortis impegit in fortem. Sic
de⁹ magis vult resistere sibi resistentibus z superbis:
q̄ humilibus z benignis. Quia sicut dictum est Jac-
cobi. iij. caput. Deus superbis resistit: humilib⁹ au-
tem dat gratiam. Sic igitur patet q̄ superbia est be-
stia habens decem cornua propter decem mala que
causat. z septem capita propter septē genera quibus
constat. Quia scilicet superbia habet septem species
que sunt Arrogantia. que fit quando bonum quod nō
habet: se credit vel dicit habere. Inanis gloria. quan-
do de bonis suis laudem hominum querit. Iactan-
tia. quando homo seipsum ostentat z laudat. Singu-
laritas. quando aliquod bonū solus se credit habere.
Presumptio. quando bonum quod habet suis at-
tribuit meritis. Protervia. quando alijs subijci de-
signatur. Ambitio. quando alijs vult preferri. Ista er-
go bestia cum suis septem capitibus z decem corni-
bus summe debet vitari: z a cunctis hominibus de-
clinari. Tūc supra in titulis de altitudine. ascendere.
exaltare eleuare zc.

Supplantare.

Superuenire.

Supplicium.

Surdus. surditas.

defect⁹ z impossibilitas audiendi. pōt sumi in bono
sue in malo. Tūc nota. q̄ est surditas.

Patentie.

Ignorantie.

Pestilentie.

¶ Prima est surditas magne p̄fectiōis. Et ista est qñ
vir patiens iniurijs z improperijs que sibi dicuntur
se p̄bet surdum patiēter audiēdo. De quibus in psal.
Ego autē tanq̄ surdus non audiebam zc. ¶ Secūda est
surditas magne defectionis. Et ista est quando. s. ho-
mo est ita simplex z imperfectus q̄ nescit aliquid in-
telligere vel audire. talis surditas est supportanda z
benigniter informanda. Exēplo xpi Mar. viij. c. Sur-
dos fecit audire. z mutos loqui. Tūc et Leui. xix. p̄-
cipitur. Non maledices surdo: z coram ceco non po-
nas offendiculum. ¶ Tertia est surditas magne per-
uersionis. Et ista est quando homo est ita obstinatus
z supbus q̄ aliquod bonum verbum non vult audire.
De quo in psal. furor illis fm̄ similitudinem serpen-
tis. sicut aspidis surde z obturātis aures suas zc. Tūc
de de audire de auribus. vñs.

Surgere.

Nota q̄ surgere nihil aliud est q̄
de loco basso z infimo se sursum eri-
gere z leuare. Tñ surgere idē est q̄ sursum p̄gere vel
sursum se erigere. Igit notandum. q̄ quadruplex sur-
rectio vel sursum erectio inuenit in scriptura. s.

Surgere morale z virtuosum.

Surgere mirabile z gloriosum.

Surgere amabile z fructuosum.

Surgere letale z vitiosum.

¶ Primum est surgere mentalis eleuatiōis. De quo
Ephe. v. c. Surge qui dormis z erurge a mortuis z il-
luminabit te xps. Scdm̄ est surgere diuine suscitatio-
nis. illud. s. quo xps a mortuis surrexit i resurrectione.
de quo Mar. xvi. Surrexit nō est hic. venite z videte
locū. Et illud quo xps de mūdo surrexit in ascēsiōe.
de quo pōt dici illud. Surgā z ibo ad p̄rem meū Luc.
xx. Tertiū est surgere tribulatiōis. illud. s. quo sancti
post mortē surgūt de miseria mūdi ad gliaz paradisi.
Et p̄pter hoc pōt dicere cuilibet ate b̄tē illud Esa. lx.
Surge illuminare hierusalem: q̄ venit lux tua z glo-
ria. sup te or. est. Quartū est surgere supbe cōtradictio-
nis. q̄ supborū alter surgit p̄tra alterū. z alter semper
surgere vult z erigi p̄tra aliū. vñ Luc. xxi. Surgat gēa
contra gentē. z regnū aduersus regnū. vñ et superbo
z iniquo achab dicit uezabel. iij. Reg. xxi. Surge pos-
sede vineam naboth. Igit de isto quadruplici surgere
est aliquid dicendū. ¶ Dico ergo primo q̄ est vñ sur-
gere humanū z virtuosum. Et istud est illō quo mens
surgit a depressione vitiorū. vel ab affectu mūdano-
rū. z quo se leuat ad cōtemplationē bonorū eternorū.
Mas em̄ plēnū aere si sub aqua ponitur. ibidem non
residet: imo statim surgit superius z ibi residet atq;
manet. Sic & homo qui aere spūsancti est plenus. si
qñq; cōtingat aliqua carnis delectatione. vel aliqua
rerum tēporaliū affectione. vel aliqua mūdi nego-
ciorum occupatione inferius deprimi nūq̄ oz ibi de-
scere sed statim ad deū sursum surgere z redire. Iuxta
illud. j. Reg. xxiij. Surrexit saul de terra. z sup lectū
sedit. In terra enim. idest in affectu terrenorū nō de-
bemus esse sicut talpe. sed debemus sursum ad celum
z ad celestia ascendere z surgere sicut aues. vnde Jos-
ue. vij. Surge cur iaces pronus in terra. Tūc aduerte
q̄ ad surgendum mentaliter debent quattuor p̄cipue
nos monere. videlicet.

Sursum.

Excitatio dei precipientis. Surge.
 Increpatione verbi corripientis. Cur iaces.
 Dispositio status deficientis. Pronus.
 Inquinatio mundi inficietis. In terra.
 Primum pbat xbum impatiui. Surge.
 Scdm xbum rephensum. Cur iaces.
 Tertium nomē inclinatum. Pronus.
 Quartum nomen maculatum. In terra.
 Igitur surgamus propter excitationē dei p̄cipiētis.
 Surge inquit. Vapor enim purus et levis solet surge-
 re qñ sol solet cum attrahere et superius eleuare. Ca-
 merarius et regis nō surgit nisi ad excitationē regis
 continuo surgere nitetur. Sic x̄c sol iustitie dei filius
 dulciter ad surgēdum nos attrahit et inuitat. vñ debe-
 mus ipm audire et sicut puri vapores ad ipm vocē de
 mūdo et de peccato surgere et erire. surge inquit. Luc.
 vij. Adolecēs tibi dico surge. Et aduertēdū est. q ad
 xpi p̄ceptum et excitationem debemus surgere. f.
 Ad deum amplectendum per dilectionem.
 Ad deum deprecandum per deuotionem.
 Ad hostes impugnandum per orationem.
 Ad mortem meditandum per discretionē.
 Ad plebem informandum per p̄dicationē.
 Ad iter parandū per operationē.
 Ad mundum fugiendū per detestationē.
 Ad corpus xpi sumēdū p recreationē.
 Ad culpam dimittēdū p confessionē.
 Dico q deus p̄cipit nos surgere ad ipsum amplex-
 andū. Et sic dicit anime Canti. ij. Surge p̄pera ami-
 ca mea. Item p̄cipit nos surgere ad ipsum depre-
 candū. et sic dicitur Jone dormienti. Jone. j. Surge i-
 uoca deum tuum. Et apostolis dormiētibus dictum
 est Luc. xxiij. Surgite et adorare ne intretis i tentatio-
 nem. Item p̄cipit nos resurgere ad hostes impugnā-
 dum. Esa. xxi. Surgite principes. accingite gladios.
 Item p̄cipit surgere ad mortē meditandū. et sic po-
 test intelligi illud Hierem. xviij. c. Surge et descende
 in domum figuli. et dicitur ibi. q cum intrasset domū
 confractum est quod faciebat figulus supra rotas. Et
 de hoc etiam Luc. xxiij. Surgens petrus cucurrit ad
 monumentum. Item p̄cipit nos surgere ad plebes
 informandam Jone. j. Surge et vade in niniuen ciui-
 tatē magnā et p̄dica ibi. Item p̄cipit nos surgere
 ad iter pagendum. Mat. ix. Surge: tolle grabatū tuū
 et ambula. Et Jobā. xiiij. Surgite eamus hinc. Item
 p̄cipit nos surgere ad mundum fugiendū. Mat. ij.
 Surge accipe puerum et matrem eius et fuge in egyptum.
 Item p̄cipit nos surgere ad ipsum mādu-
 candum. iij. Reg. xix. Surge. comede. grandis tibi re-
 stat via. Item p̄cipit nos surgere ad culpam confi-
 tēdū. Et sic dicitur Ecclesiastici. xxiij. Si grauat fues-
 ris in edēdo multū: surge de medio et vomie. ps. Alde-
 dia nocte surgebā ad confitēdū tibi. Sic igitur patet
 q ad diuersa spiritualia negocia debemus surgere p̄-
 pter excitationē dei p̄cipiētis. Deinde surgamus
 propter increpationē xbi corripientis. Cur iaces inq̄t.
 Ipse enim non monet sed arguit et increpat contra-
 rium faciētes. Isti enim aucupes solent secum habere
 aliqua tympana vel instrumēta vt aues territe de
 terra surgant. Sic christus volens: quia hora est iam
 de somno surgere ad partē suā capere sono terribilis
 cōminationum et redargutionum nos concutit et exci-
 tat. vt a peccato nos erigat et extollat. cur iaces inquit.
 Similis rephensio ponitur Mat. xx. vbi dicit. Quid
 hic statis tota die ociosi. Et ideo a talibus passionib⁹
 in quibus homo iacet debemus surgere: vt increpa-
 tionis possimus stimulis obedire. Exēplo iudith. de
 qua dicitur Judith. x. Quod surrexit de loco in quo iace-
 rat. Tūc si vis supra de iacere. Surgamus igitur p̄-
 pter increpationē dei corripientis. Deniq⁹ surgam⁹
 propter dispositionē status deficientis. Pronus inq̄t.
 Pronitas et inclinatio ad tēporalia est vitiosus vel st⁹
 vitiosus. Homo. n. curuus et pron⁹ est in nat⁹a defe-

ctiuus. Sic illi qui ad vitia et ad tēporalia sunt mēta-
 liter inclinati. Et ideo a tali pronitate est surgēdum et
 a prauis cogitationib⁹ recedēdum. sicut enim dicitur
 Gen. viij. Sensus et cogitatio hominis prona sunt in
 malum. Et iō cuilibet prono potest dici illud Jone. j.
 Quid tu sopore deprimis surge. Surgamus igitur
 propter dispositionē status deficientis. Insuper surgē-
 dum est propter inquisitionem loci inficiētis. In ter-
 ra inquit. Homo enim qui cadit in aliquem locū se-
 tidum et immundum cito et velociter solet surgere. ti-
 met enim ibi fedari. et verecūdatur ibi videri. Sic q⁹
 peccatum et mundus sunt loca fetida et immūda in q⁹
 bus homo fedatur. et propter q pudor et verecūdia in-
 curritur et habetur. inde dicitur homo velociter surgere et
 omnia peccata dimittere et horrere. In terra inquit.
 Exemplo Job. qui dicebat Job. xix. De terra surrectus
 sum: et in carne mea videbo deum saluatōrē meū.
 Sic igitur patet quomodo quadruplici ratione sur-
 gendum est a mūdi deficiētijs et peccatis. et quomodo
 mens dicitur sursum in amore dei et bonorum eternalium
 leuari. et ibi firmiter radicari. vt sic dicat qlibet illud
 Luce. xv. Surgam et ibo ad patrem meum. Et hoc est
 quod consilium Michæ. ij. vbi dicitur. Surgite rite
 quia non habetis hic requiem. Tūc alias autōtas
 res de surgere. scilicet Surrexit rex de solio suo. quas
 habes supra d ambire. sicut credo valde bonas et mul-
 tas in multis locis. Istud est igitur surgere laudabi-
 le et virtuosum. Et si vis inuehe contra non surgētes.
 iacentes et dormientes. ligatos et iniustos etc. Sec-
 cundo principaliter dico. q est vnum surgere mirabi-
 le et gloriofum. Et istud est illud quo Christus surre-
 xit a mortuis. et quo mortui a morte resurgēt. De chris-
 to enim dicitur Luce. xxij. capi. Surrexit dominus
 vere et apparuit symoni. De mortuis etiam dicitur. j.
 Cor. xv. Quod seminat in ignobilitate surget in glo-
 ria. Sz de tali surgere vide supra vbi resurgere et ifra-
 de christi resurrectione. Istud est igitur surgere mira-
 bile et gloriofum. Tertio principaliter dico. q est vñū
 surgere amabile et fructuosum. Et istud est illud quo
 sancti surgūt de miseria mundi ad gloriā celi. ita q
 eis pōt dici illud Michæ. ij. Surgite rite quia nō ha-
 betis hic requiē. Et Actuum. ix. Surge ingredere ci-
 uitatem. Quarto vero dico. q est vnum surgere dā-
 nabile et vitiosum. Et istud est illud quo mali per sur-
 perbiā volunt surgere. Nota q mali surgunt mul-
 tipliciter. scilicet.

Ad obloquēdum mordaciter.

Ad deridendum nugaciter.

Ad cogitandum fallaciter.

Ad imitandum malos moraliter.

Surgunt dico ad mordaciter detrahendum Dan.
 vij. Surge comede carnes plurimas. Ad nugaciter
 deridēdum. psal. Surgentes testes iniqui igno. in-
 ter. me. Item ad fallaciter cogitandum. Unde So-
 pho. ij. Diluculo surgentes corrumpunt omnes cogi-
 tationes suas. Item ad malos moraliter imitan-
 dum. De quo Numeri. xxxij. Vos surrexistis pro pa-
 tribus vestris etc. Ista ergo de Surgere sufficiant. U-
 de de Eleuare. et de Erigere. et de ceteris
 similibus.

Sursum. Tūc supra de
 Super.

Suscipere. Nota q suscipere sicut recipere
 re sumitur multipliciter in scri-
 ptura. Tūc nota. q in scriptura inuenitur susce-
 ptio diuina et susceptio humana. Prima debet men-
 taliter concupisci. Secunda debet realiter adipisci.
 Dicamus ergo primo. Quod est susceptio diuina.
 que est mentaliter concupiscenda. Deus enim ma-
 nu sue misericordie suscipit hominem. et ipsum libe-
 rat atq⁹ saluat. Iuxta illud psalm. Salus tua deus
 suscepit me. Suscipere enim nihil aliud ē q aliquid
 in suum accipere. Et ideo peccator a deo suscipitur
 qñ per suam

quando per suam misciam suis efficitur: et quando per penitentiam ab eo acceptat. Item enim illi quibus iustum castrum et tuitionem suscipit. tutius protegit et defendit. Sic deus qui fideles suos suscipit ad gratiam: a temptationibus et periculis eripit: et eos liberaliter custodit. ps. Suscepit eos de manu iniquitatis eorum etc. Potissime autem deus suscipit i sui tutela humiles et tribulatos. Sicut etiam rex in sui protectione suscipit personas miserabiles. scilicet religiosos: viduas: et pupillos: et sicut auis quod dicitur Ierem. suscipit filios ab aquila derelictos. ps. Pupillum et viduam suscipiet et vias peccatorum disperdet. Nota quod deus suscipit.

Penitentes ad remissionem.

Confidentes ad tuitionem.

Morientes ad saluationem.

Seruientes ad promotionem.

Innocentes ad defensionem.

Mansuetos ad dilectionem.

Dico quod iste ad remissionem recipit penitentes. Hier. iij. Revertere ad me et ego suscipiam te. Item ad tuitionem suscipit confidentes. ps. Suscepisti me de utero matris mee de ven. ma. mee tu es pater meus. Item ad saluationem suscipit morientes. vbi mortuus potest dicere illud etc. Adhesit anima mea post te me suscepit dextera tua domine. Item ad promotionem et remunerationem suscipit seruientes: vbi in ps. Suscipe seruum tuum in bonum etc. Item ad defensionem suscipit innocentes. ps. Adhuc autem propter innocentiam suscepisti. Item ad dilectionem suscipit mansuetos. vbi in ps. Suscipies mansuetos dominus hu. autem pecc. vsq. ad terras.

Istud est ergo suscipere quo suscipit deus. Secundo dico: quod est unum suscipere quo suscipit homo iustus. Et sic debemus suscipere nos.

Verbum dei ad audiendum.

Hospites ad reficiendum.

Infirmos ad copatiendum.

Fidem ad ipsam credendum.

Disciplinam ad ipsam tenendum.

Christum ad ipsam colendum.

Suscipiamus ergo verbum dei: ut ei obedire possimus. Act. xvij. Susceperunt verbum cum omni audiente. Item hospites ut eos reficiamus. Ro. xv. Suscipite inuicem sicut et christus suscepit vos. Item infirmos ut eis condolamus. act. x. oportet suscipere infirmos etc. Item fide: ut eam corde teneamus. Jaco. i. In mansuetudine suscipite in seipsum verbum quod potest saluare animas vestras. Item disciplinam ut eam teneamus. puer. xix. Suscipe disciplinam ut sis sapiens. Item christum ut eum colamus. vbi. Luc. j. Suscepit israel puerum suum reconditus miscie sue. Tertio dico: quod est unum suscipere quo suscipit vir iniquus. et sic dico: quod iniustus suscipit ad deuorandum. ps. Susceperunt me sicut leo paratus ad predandum etc. Unde de accipere et recipere: vbi ad planum iuenies.

Suscitare. Nota quod suscitare accipit multo magis. p. excitare. puer. vi. Unde suscita amicum tuum. Item p. generare. et sic sumis. Hier. xxiij. vbi dicit. Suscitabo domum germen iustum. Item p. releuare. Et hoc vel a statu paupertatis. sicut Amos. viij. quis suscitabit Jacob. quia paruulus est. Et Amos. ix. Suscitabo tabernaculum dauid quod cecidit. Alia statu mortuis. Et sic dicit. j. Petri. j. Deus suscitabit cum a mortuis. De nobis resuscitandis dicit. Orzec. vij. Dominus deus viuificabit nos. Item sumis p. introducere vel ordinare. An Abacuc. j. Suscitabo super te caldeos gentem amaram. Et Eccli. x. Utilem rectorem in tempore suscitabis. Breuiter ergo accipiendo suscitare pro introducere: promouere. exaltare. Possumus notare quod deus suscitatur.

Filius ad mundi redemptionem

Prelatum ad mundi directionem.

Egenum ad status promotionem.

Mortuum ad vite resurrectionem.

Impium ad culpe remissionem.

Diabolum ad malorum punitionem.

Malignum ad inferni damnationem.

Est igitur suscitatio dei filij mundi redimentis. Item. n. per magna tempora videbas dormisse quasi ad carnis assumptionem visus fuit excitatus et suscitatus fuisse. vbi deo patri dicebat. Abacuc. iij. Suscitas suscitabis arcum tuum etc. Item est suscitatio boni prelati iustum gubernantis. Deus enim quicquid patitur ecclesiam bono prelato carere. sed tandem misericordia motus. solet eum unum primum suscitare. Et sic dicit. Hier. xxiij. Suscitabo dauid germen iustum et reg. rex et sa. erit. Unde eam supra: de dauid. vbi diuidit et psequitur. vbi inuenies scriptas proprietates quas debet habere prelatus a deo suscitatus: et tamen dominus indignatur videtur dicere. zach. xi. Suscitabo pastorem in terra quod derelicta non visitabit. Item est suscitatio egeni statum erigentis. Sicut enim parua herba exiens de terra sursum crescit et augmentatur. sic sepe fit: quod pauper in terram depressus. per solius christi influentiam sursum ad statum prosperitatis erigitur et leuatur. ps. Suscitans de terra inopem: et de stercore erigens pauperem. Item est suscitatio mortui vitam resumentis. Et sic christus mortuus: fuit resuscitatus. Exemplo leonis qui natus mortuus: rugitu patris post triduum suscitatur. j. Thessal. j. Expectare filium eius de celis quem suscitauit a mortuis. Iustum etiam genus in fine mundi a morte suscitabit. Exemplo fenicis qui combustus et incineratus in auem pristina suscitatur. De quo Job. v. Sicut pater suscitatur mortuos et viuificat: sic et filius quos vult viuificat. Item est suscitatio impij culpam dimittentis. Peccator. n. de morte culpe spiritualiter suscitatur: quando ad statum gratie reformatur. De quo Math. iij. Potens enim est deus de lapidibus istis suscitare filios abrahe. Item est suscitatio dyaboli bonos affligentis. Deus enim ad exercitium iustorum: quicquid suscitabit dyabolus et membra sua. ut per eorum punitiones stimulentur ad bonum et ut mali puniantur propter peccatum. de quo. Esai. x. Suscitabit dominus exercituum super eum flagellum iuxta plagam madiam Abacuc. ij. Suscitabit lacerantes te. Item est suscitatio impij penam incurrentis. Impij enim modo videtur dormire: et tunc suscitabuntur. quando inferni malleis turbabuntur. Job. ij. Maldedican et ei qui maledicunt dicit: qui parati sunt suscitare leuiathan. Item de suscitare sufficiant. Unde de excitare: de eligere: de promouere: et ceteris similibus.

Suspendere. Unde supra vbi appropinquare.

Sustinere. Nota quod sustinere. ponitur pro portare: pro expectare. pro dissimulare. pro pati. pro supportare. et pro aliquid in patientia tolerare. Nota igitur quod est.

Sustinentia patientie.

Sustinentia violentie.

Sustinentia pestilentie.

Sustinentia amicicie.

Primam habent stabilitate firmati. De qua Eccli. j. c. Usque ad tempora sustinebit patiens: et postea reddito iocunditatis. Secundam autem habent aduersitate grauati. scilicet pauperes qui continue sustinent violentiam iniquorum. De quo Esai. j. facta sunt mihi molestia: laboravi sustinens. Tertiam vero habebunt eternitate damnati. De qua Iude. facte sunt exemplum ignis eterni penam sustinentes. Quartam vero habent in charitate fundati: illi. scilicet qui amicos et eorum onera sustinent et supportant. De quo Roma. xij. Nos qui firmiores sumus debemus imbecillitates infirmorum sustinere. Ceteris igitur omnis loquamur de sustinentia patientie: qua boni sustinet onera grauiora propter deum. Sicut enim aurum tunc verum reputatur. quando violentiam ignis potest sine diminutione sustinere et substantie et ponderis. Sic ille apud deum optimus reputatur. quando mundi tribulamina sine impatientie vel indispositionis vitio potest in patientia tolerare. Sicut enim rex diligit militem: qui propter eum sustinuit multas plagas. Sic deus diligit illos qui propter eum sustinent mundi mala. Et ideo deus illum promeretur

Tabernaculum.

36

qui propter ipsum penas sustinuerat. Apocalip. ij. dñr
Sustinuisti ppter nomen meū: non defecisti. ¶ Ubi
aduerte: qm̄ sustinentia tribulationum tria requirū
tur. scilicet: modus: causa: et finis. Hos enim debem⁹
habere. Ad idum humilem expedientem: quia susti
nuisti. idest tenuisti. Causam vtilem et sufficientē: pro
pter nomen meum. finem stabilem et perficientem. et
non defecisti. Ad idus expedientem sit pro fundamento
Causa sufficiens sit pro supplemento. finis perficiēs
sit p̄ complemento. ¶ Primo igitur dico: q̄ ad patiē
ter sustinendum debet esse humilitas pro fundamen
to: quod ostenditur in verbo: sustinuisti. Sustinere. n.
nihil aliud est: q̄ sub esse se tenere: quia ille qui aliqd
sustinet: sub et inferius se tenet. Ad denotandū: q̄ sub
esse debemus per humilitatem. si in sustinendo volu
mus habere firmitatem. Arbor enim melius ventorū
impetus sustinet: quando sub terra p̄funde radicaf et
ponit. Colūna ad sustinēdū stabili⁹ est: q̄ fundata ē
inferior et p̄fundior. Sic et charissimi: alleq̄ meli⁹ mūdi
tribulationes sustinet: q̄ inferi⁹ p̄ humilitatē se tenet et
p̄ mortis p̄siderationē magis sub terra remāet atq̄ ia
cet. Sustinuisti inq̄t. Eccli. ij. quicqd tibi applicitū sue
rit accipe: et dolore sustine. Humilitas em̄ et p̄sideratio
mortis valde valent ad patiētias. Nota ouis q̄ breuē
habet caudam. melius sustinet hyemē: q̄ que longā
Ad denotandū q̄ illi q̄ caudam. i. finem vite sue re
putant breuem p̄ conderationem mortis: cōiter meli
us sustinent et patiētius mundi mala. Eccli. ij. Depri
me cor tuum et sustine. Illi vero q̄ longā habēt caudā
i. illi q̄ diu sperant viuere: sicut sunt diuites: q̄ solent i
delicijs abundare: nihil possunt impatiētie tolerare:
debiles em̄ sunt: ideo nihil p̄nt in patiētia tolerare.
Iuxta illud Job. vi. Que em̄ fortitudo meauit sustineā
Aut quis finis meus ut patienter agā. Nec em̄ fortitu
do meauit fortitudo lapidū: nec caro mea enca ē. susti
nuisti inq̄t. Et nota q̄ debemus sustinere patienter
Tarditatem eterne consolationis.
S̄auitatem p̄sentis tribulationis.
Asperitatem mortalis resolutionis.
Onerositatem fraterne supportationis.
Dico igit: q̄ sustinenda est: patienter expectāda eter
na consolatio. De quo Eccli. ij. Ad tuentes dñm susti
nete misericordiā eius: q̄ sicut dñr in. ps. Sustinentes
dñm. i. ipsum expectantes: et in eo sperantes ipsi bere
ditabunt terram. Item sustinenda est mūdāna tribu
latio. de quo. ij. Cor. iij. Persecutiones patimur et su
stinemus. Itē sustinenda est mortalis resolutio. Ad id
tē em̄ non debemus timere. sed ipsam in patientia su
stinere. Exēplo xpi. Iheb. xij. q̄ p̄posito sibi gaudio su
stinuit crucem. Item sustinere debemus fraternā sup
portationem. i. sustinenda est fraterna supportatio: q̄
fratrum et primorū debemus onera sustinere. et eos in
suis necessitatibus adiuuare. Eccli. xij. Amicū salu
tare non confundaris. et a facie illius nō te abscondas.
et si male tibi euenerit. ppter illum sustinebis. Patet
igit q̄ in sustinendo mūdi tribulamina debet esse hu
militas p̄ fundamento. ¶ Secundo dico. q̄ in susti
nendo aduersa debet esse utilitas p̄ causamento ppter
nomen meum inq̄t. Causa facit martyrem et nō pena
Un̄ qui ppter deum penā sustinet: causas p̄culdubio
instam habet. Si qd em̄ patimur ppter iustitiā. beati
Sustinere em̄ ppter mundū non est meritorium: s̄ pro
pter deum tantūmodo. vñ. j. Pet. ij. Ibec est gratia si
quis ppter deum sustinet tristitias. Qd est cōtra mul
tos q̄ penam libentius sustinent ppter mundū: q̄ p
pter deum. Similes piscib⁹ q̄ plus laborant de nocte
q̄ de die: similes etiam argento viuo qd sustinet ma
gnū lapidem suppositum: modicum vero auro sup
posito statim cedit. Quia. s. isti in nocturnis mūdi ne
gocijs plus laborant: q̄ in spiritualibus et diuinis: et
grauem lapidem onerum temporalium libentius su
stinent q̄ modicum aurum: et q̄ modicū pondus spi
ritualū passionū. dicunt em̄ illud. Exod. xviij. Ultra

vires tuas est negocium illud: solus non poteris susti
nere. Itē sic: sed sustineam⁹: ppter nomē meum inq̄t
di. cum martyrib⁹ illud. ps. Propter te mortificamur
tota die. Et illud. Propter te sustinui opprobrium. Et
sic intelligitur illud Jaco. v. Beatificamus eos q̄ sus
tinuerunt. Sit igitur ibi utilitas p̄ causamento.
¶ Tertio dico: q̄ ibi debet esse stabilitas p̄ cōplemē
to: non defecisti inq̄t: q̄. s. necesse est ut stabiles et p̄se
uerantes simus et q̄ sustinendo nō deficiamus. Unde
Esai. xl. Ambulabunt et non deficient. Sal. vj. Bonū
facientes nō deficiatis. Vide supra de deficere. Quod
tamen est contra multos: qui statim deficiunt sub one
re dicētes illud. Ibiere. xx. Defeci ferre nō sustinēs et c.
vide infra de vinculo: et supra in multis locis.

Explicit lra. S.

Incipit lra. T.

Tabernaculum. Nota q̄

taber. A
naculus est domus portabilis vñ mu
tabilis: facta de pellibus pannus: fo
lijs seu lignis. Et pōt accipi in bono
et i malo. In bono em̄ primo inuenio
quatuor genera tabernaculorū. viz.
tabernaculū ad habitādū: tabernaculū ad meditādū
tabernaculū ad militādū: tabernaculū ad festinādū
Primum est tabernaculum pudicie virginis.
Secundū est tabernaculum conscientie cordialis.
Tertium est tabernaculum ecclesie temporalis.
Quartum est tabernaculum familie supernalis.
¶ Est igitur tabernaculum inferius: qd factū est ad
dei habitationem: et illud est tabernaculum humani
tatis xpi in quo dei fili⁹ habitauit. de quo Apo. xij. Ec
ce tabernaculum dei cū hominibus. In quo xps no
ueni. mensibus latitauit. de quo in. ps. In circuitu ei⁹
tabernaculum eius. Et iterū. In sole posuit taberna
culum suum et c. Est tabernaculum exterius qd factū
est ad nostram meditationē: et illud est tabernaculum
cordis nostri i quo debet homo specialiter meditari.
Et de hoc potest dici illud. ij. Reg. xx. Reuertere in ta
bernacula tua israel. i. in secreta conscientie. Et d̄ hoc
dicitur etia⁹ illud. Gen. xviij. Apparuit deus abrahe
sedenti in ostio tabernaculi sui. ¶ Est tabernaculum
inferius: qd factū ē ad bonorū meditationē et illud est
tabernaculum ecclesie: in quo nos omnes q̄ diu sum⁹
in hac vita militam⁹. Et de isto intelligitur illud. ps.
Tor exultationis et salutis in tabernaculis iustorum.
¶ Est tabernaculus superius qd factū est ad beatorū
recreationem. Et de hoc in. ps. Quā dilecta taberna
cula tua dñe et c. Et illud. In troibo in locum taberna
culi admirabilis vsq̄ ad domum dei. Et illud. Domi
ne quis habitabit in tabernaculo et c. Vide eam supra
titulo: de habitare. ¶ His igit p̄missis. siue p̄ taber
naculus intelligat beata virgo q̄ est tabernaculū xpi:
siue etiam q̄libet iustus: vel cōscientia boni viri i qua
est tabernaculum summi regis: siue. etiam religio q̄
est tabernaculum fidelium. Possumus si placet expo
nere illud. Rume. ix. Die qua erectum est tabernacu
lus operuit illud nubes. Et potest esse thema de ascē
sione xpi: vel de assumptione beate marie. Ecce igitur
q̄ sicut tabernaculum in quo ponūtur reliquie habet
quatuor condiciones q̄ scz ipsum erigitur: depingit:
clauditur: atq̄ mundatur. Sic dico ad hoc q̄ hō sit ta
bernaculum dei spirituale ipse necessario. Eleuatur et
extollitur per contemplationem. Erectum est. Qma
tur et depingitur: per honestam conuersationē: taber
naculum. Seratur atq̄ clauditur: per virtutum occul
tationem. operuit. Purgatur atq̄ tergit: p̄ culpaz
abdicationem. nubes. Primum loci cōclusio. Quar
tum rois aspersio. ¶ Igitur dico primo: q̄ taberna
culum debet sursum leuari: per sublimēz conditio
nem. Erectum est inquit: quia sicut tabernacula sur
sum eriguntur

tut tabernacula sursum erigunt. et in locis altis et eminentibus collocantur et per formas pyramidis quā ob-
tinent superius extolluntur. Sic vere iusti debent sur-
sum mentaliter leuari per affectionem in deū et sursum
ad celestia erigi et extolli erectum est inquit. Hō em̄
erectam figurā habet: non ad modum brutorum p̄ces-
sam. Ad denotandū q̄ si figura corporis erigitur mul-
to magis mentē debemus ad deum erigere et leuare.
Exo. xl. Adhuc primo prima die mensis eriges taber-
naculū. Unde supra de erigere. Quod tamen est cōtra
multos qui non sunt tabernaculū erectū sed deiectū.
nō superi⁹. s̄ inferi⁹ nō ad celū p̄contēplationē leuati
sed ad terram per auariciam inclinatum. Iuxta illud
Numeri. x. Deposuit tabernaculum. Et ideo ta-
libus esset necessarium q̄ dñs diceret illud Amos. ix.
Suscitabo tabernaculū dauid quod cecidit. Quia ve-
re multi sunt qui ita per vitia ceciderunt et qui per eu-
piditatem ad terram mentem et animum deiecerunt
q̄ non potuerūt sursum erigi. nisi mereantur a dño p̄
misericordiam suscitari. Patet ergo q̄ isti debent sur-
sum leuari p̄ sublimē contēplationē. Secūdo dico.
q̄ isti pulcre ornari debent p̄ honestā p̄uersationē. taber-
naculū inquit. q̄ etiam p̄ nomen tabernaculi denotat.
Quia tabernacula in q̄bus ponit corpus xp̄i: solent
esse depicta. et etiam multipliciter disposita et celata.
Ad denotandū q̄ si tabernaculū xp̄i esse volum⁹. ne-
cesse est q̄ picturā et celaturā virtutū et honeste apparē-
tie habeam⁹ tabernaculū inquit. Et sic de nobis pote-
rit dici illud Numeri. xxiij. Quā pulcra sunt taber-
nacula tua iacob. Quod bene figurat Deutero. xvi.
vbi precipitur filiis israel q̄ de lignis pulcherrimis ta-
bernacula facerēt. in quibus dieb⁹ septem habitaret.
Quia illi q̄ tabernaculū dei esse volūt debēt honestatis
viros et pulcritudinē se ornare. Tale em̄ tabernaculū
fuit br̄a ngo: et ideo dñs i ea habitauit. Sicut dicit ip-
sa Ecclesiast. xxiij. Qui creauit me redeunt i taberna-
culo meo. Tale etiā hīc alius dñs ē religio: v̄l ecclesia:
q̄ ipsa debet honestatis florib⁹ esse picta. Iuxta illud.
Esai. xxiij. Sedebit populus me⁹ in pulchritudine pa-
cis: in tabernaculis fiducie: in requie opulenta. Tale
etiam tabernaculum debet esse vir iustus: quia semp̄
debet per sanctam cōuersationem esse pictus et bone-
stus. p̄s. Sanctificauit tabernaculū suū altissimus. v̄l
sic de diuersis picturis virtutum in isto tabernaculo
relucens intelligat illud. Heb. ix. Tabernaculus
factum est primum in quo erāt candelabra et mensa et
propositio panū. Quia in quolibet viro iusto debet esse
candelabrum honestatis splendentis. Adhuc pieta-
tis cibantis. Ip̄e propositio panū eucharistie nutritis
Sic ergo dico: q̄ illi qui tabernaculum dei volūt esse
debent ornari per honestam cōuersationē. Tertio
dico: q̄ tute debet serari vel velari: p̄ virtutū occulta-
tionem. operuit inquit. Tabernaculum em̄ diligent̄
clauditur: ne reliquie illis contente perdantur: panis
etiam solet velari: ne per subintrantem puluerem va-
leat maculari. Sic vere charissimi nos debemus per
diligentem custodiam nos claudere: et p̄ humilitates
nos abscondere et tegere: ne reliquias virtutū p̄ inanē
gloriam perdamus: et feces alicuius p̄sumptionis:
vel superbie incurram⁹. operuit inquit. Exo. xl. Ope-
ruit nubes tabernaculum testimonij et gloria domini
impleuit illud: q̄ bene est figuratū. Exodi. xxxvj. vbi
dicitur: q̄ tabernaculum federtis trib⁹ operimentis
erat opertum videlicet.
Primo operimento fagorum.
Secundo pellium rubricatarum.
Tertio pellium hyacinthinarum.
Saga enim que erat de pellibus caprarum: que val-
de sunt pungentes: significant timorem mortis q̄ sc̄
valde punit: et corpus facit fetidū sicut capra. Pel-
les rubee signāt timorem inferni. Ubi scilicet est rus-
bor igne⁹ et vbi furor sanguineus inuenitur. Pelle
vero hyacinthine q̄ colorē habēt celestē: signāt amorē

paradisi. qui sc̄ in celo sursum esse credit⁹ et p̄paratur
Ista em̄ tria. s̄. mortis timor: horro: inferni et amor
paradisi debent nos claudere et velare: et a cunctis exte-
rioribus vagationibus p̄stringere et arcere. Adhuc. xviij.
faciamus hic tria tabernacula. operuit inquit. Unde
Exo. xxxvj. facies operimentū de pellibus. Quod tamen
est cōtra multos qui non sunt op̄ti sed ap̄ti. non ab-
scōditi sed expositi. nō per humilitatē inclusi. sed per
inanē gloriā sunt exclusi et. Tñ de abscondere et aperire
ibi multa inuenies. Hō sic sed qui tabernaculū spi-
rituale volunt esse caute debēt velari per virtutum oc-
cultationē. Nota q̄ tribus indumentis induit se sacer-
dos. Quarto dico q̄ isti mūde debēt rigari vel pur-
gari per culparum expiationē q̄ ostēditur cum dicis
nubes. Nubes em̄ que h̄z plueret. solz terrā abluere et
lauare. In tabernaculo etiam nō reponūtur reliquie
prius q̄ a cunctis sordibus em̄diti: r. Ad denotandū
q̄ illi qui tabernaculū dei volunt esse. se per confessio-
nem debēt abluere et a cunctis culparū sordibus se mū-
dare. et sic in mundicia perpetua se seruare nubes in-
quit. per quā sc̄ puritas designatur. Tñ Num. xvj.
Apparuit gloria domini et operuit nubes tabernacu-
lum. Et Exo. xl. Operuit nubes tabernaculū. Quod est
contra multos qui nube puritatis et mēdicie nō sunt
op̄ti. sed per multas culparū immundicias sunt pol-
luti. De quibus potest intelligi illud. Num. xj. Nubes
recessit que erat super tabernaculū. Quia p̄certo
hodie de tabernaculis ecclesiarū videt nubes purita-
tis et mēdicie recessisse. et ipsos in multis immundicijs
dimisisse p̄s. Polluerunt tabernaculum neminis tui
et Num. x. Eleuata est nubes de tabernaculo. Hō sic cha-
rissimi sed si volum⁹ esse tabernaculū vbi deus debeat
habitare habeam⁹ p̄dictas quatuor cōditiones scilz.
Mundicie loturam. nubes.
Custodie clausuram. operuit.
Decentie picturam. tabernaculum.
Eminentie p̄eturam. erectum.
Vene ergo dictum est. Die qua erectū est tabernacu-
lum operuit illud nubes. Hoc igitur de tabernaculo
in bono significato sumpto sufficit. Sed adhuc di-
co q̄ tabernaculum potest accipi in malo. et sic possum⁹
notare q̄ in scriptura inuenitur multiplex tabernacu-
lum. videlicet Tabernaculum.
Corruptibile. Primum signat statum mortalitatis.
Detestabile. Sc̄m signat statum prosperitatis.
Exterrible. Tertium signat statum penalitatis.
Est igitur tabernaculū corruptiōis. et isto est tabernacu-
lū corpis nostri. in quo. s̄. aia miserabiliter hospitatur
Corpus em̄ tabernaculū dñi. q̄ tabernaculū ad manēdū
nō semp̄ sed p̄ tpe extēditur. sic corpus ad manēdū nō
semp̄. sed p̄ tpe extēdit et finaliter p̄ mortē colligitur
alibi. s̄. ad sepulcrū p̄sonaliter trāsportat. Esai. xlvij.
Generatio mea ablata ē et puoluta ē a me. q̄. ta. pa. q̄.
d. Sicut pastores cōplicāt et mutant sua tabernacula.
sic et mors humana corpus. Istud enim tabernaculum.
A demonibus per tēnationes impugnatur.
A mundo per tribulationes fatigatur.
A morte per afflictiones dissipatur.
Quod a demonibus impugnetur patet. Job. xij. vbi
de demonibus dicitur. Simul venerunt latrones eius
et fecerunt sibi viam per me et obsederunt in gyro ta-
bernaculum meū. Tñ q̄ mundi tribulationibus fa-
tigetur. patet Dan. ij. vbi dicit. figet tabernacula sua
inter maria super montes. inter maria inquit. i. inter
amaritudines. Tñ q̄ a mortis verationibus p̄tur-
betur. patet. ij. Petri. j. vbi dicitur. Quod veloci⁹ est depo-
situs tabernaculi mei. Istud est ergo tabernaculū mor-
talis corruptionis. Deinde dico q̄ est tabernaculū
mundane possessionis. et illud est tabernaculum stat⁹
mūdanoz de quo dicit. Job. xxxij. Tabernacula ei⁹
in terra saluginis. Et nota q̄ ista tabernacula sunt
mala et vituperanda. scilicet
Quia vitatur per iniquā prosperitatem.

Tacere.

Quia turbant per malorum aduersitatē.
 Quia cremant per auarā cupiditatē.
 Quia cassantur p instabilē mobilitatē
 Quia damnantur per diuinā auctoritatē.
 Dico ergo q ista tabernacula. s. mūdanoꝝ per prospe-
 ritatē dirant. Qz sicut dꝛ Job. xij. Habundabāt taber-
 nacula predonū qui audacter puocāt deū. ¶ Itē dico
 q per aduersitatē turbant ⁊ vastant. Ibiere. iij. Ite pē-
 te tabernacula mea vastata sunt. vnus em̄ malus in-
 uadit ⁊ p̄turbat domus. statuz ⁊ tabernaculū alterius
 Abacuc. i. Suscitabo p̄ra eos chaldeos vt possideant
 tabernacula non sua. ¶ Itē p cupiditatē cremant. In
 istis em̄ tabernaculis habūdat ignis auaricie: vñ hie-
 re. l. j. Incēsa sunt tabernacula eius. ¶ Itē dico q p mo-
 bilitatē variatur vel etiā destruitur. qz talia taberna-
 cula nō perseuerāt nec durant. Esai. xxiij. Agitatione
 agitur terra. aufert sicut tabernaculū vnus no-
 ctis. ¶ Itē dico q p dei auctoritatē dānant. Deus enī
 nō reputat immo reprobat mala tabernacula. qz sicut
 dicit in ps. De⁹ repulit tabernaculū sylo. tribu. ef. nō
 ele. Istud est ergo tabernaculū mundane possessionis
 ¶ Deniqz dico qd est tabernaculū eterne dānationis
 scilz domus ⁊ tabernaculū inferni vbi habitant demo-
 nes ⁊ dānati. ⁊ de isto dicit Job. xx. Deuorabit eum ig-
 nis qui nō succēditur. s. damnatū. affliget relictus in
 tabernaculo suo. Istud est ergo triplex malū taberna-
 culū. ¶ Si vis adhuc dicere de tabernaculo celivel ec-
 clesie potes notare q illud tabernaculum est
 Eternū ⁊ immutabile.
 Iocundum ⁊ delectabile.
 Amenum ⁊ consolabile.
 Excelsū ⁊ admirabile
 Amandum ⁊ appetibile.
 Firmiter ⁊ inextinguibile.
 Pulcrum ⁊ immaculabile.
 Splendidum ⁊ inobfusabile.
 Etensum ⁊ incoartabile.
 Dico ergo q illud tabernaculū ē immutabile ad sem-
 per perseuerandū. Esai. xxxij. Oculi tui videbūt hie-
 rusalē habitationē opulētā. tabernaculuz qd nunq̄
 transferri poterit ⁊ Lu. xvi. Ut cū defeceritis recipiat
 vos in eterna tabernacula. ¶ Item est delectabile ad
 iocūde semp exultandū. ps. Cōx exultationis et salu-
 tis in tabernaculis iustorum. ¶ Itē est spectabile ad
 amena considerandum. Numeri. xxxij. Quas pulcra
 tabernacula tua iacob. ¶ Item est admirabile ad pro-
 funde semp cogitādū. ps. Trāsibo in locū tabernaculi
 admirabilis vsq̄ ad domū dei. ¶ Itē est affectabile ⁊
 appetibile ad amorose cūcupiscendū. ps. Quā dilecta
 tabernacula tua domine virtutū ⁊c. ¶ Itē est inextin-
 guibile ad secure ibi habitandū. Esai. xxxij. Sedebit
 populus meus in tabernaculis fiducie ⁊ requie opu-
 lenta. ¶ Itē est immaculabile ad ibi honeste viuendū
 ps. Sanctificauit tabernaculū suū altissimus. ¶ Itē
 inobfusabile ad ibi clarissime videndum. ps. In sole
 posuit tabernaculum suū altissimus. ¶ Itē incoar-
 tabile ad spaciose ibi manēdum. Un̄ de celis dicitur.
 Esai. xl. Qd domin⁹ crepādit cos sicut tabernaculum
 ad habitandū. De tali tabernaculo dicit dauid in ps.
 Domine quis habitabit in tabernaculo tuo ⁊c. aut. q.
 d. Nullus est dignus

Tacere. taciturnitas. Nota q taciturnitas seu tacere in scriptura inuenit gñaliter loqndo duplex di-
 uinum ⁊ humanū. Deus em̄ tacet vel per modū tacē-
 tis se solet habere tribus modis. scilicet.
 Peccata sufferendo. Patientia em̄ dei dꝛ tacere qñ
 Supplicia nō inferēdo. p̄ctā fieri tolerat atqz suffert
 Peccata differēdo. de quo pquerit Abacuc. j. Ta-
 ces inquit deuorāte impio iustiorē se ⁊ facies homi-
 nes sicut pisces maris et sicut reptilia non habentia
 ducem. Deus em̄ tacet qñ sunt peccata nec ipsa fieri
 impedit cū hoc possit p eo q de malis semp scit eli-

cere bona Et ideo p̄ctōi suā taciturnā patientiā con-
 tinenti dꝛ. Esai. lviij. Cogitasti in corde tuo qz ego taces
 ⁊ quasi nō vidēs ⁊ mei oblita es. ¶ Item de⁹ tacere dꝛ
 qz patientia sua supplicia nō inferit qz scz iste statim nō
 punit p̄ctā. immo dissimulat p̄ctā hominū ppter pe-
 nitentiam. veruntamē sicut sagitta quātoplus arcus
 trahitur. tanto dimissa currere fortius debachaf: sic
 patientia dei quanto magis retrahit a percutiendo.
 ⁊ quantomagis de⁹ tacere videt penā p criminib⁹ nō
 inferēdo. nisi em̄dati fuerim⁹. acius nos pūget et
 pūiet finaliter nos dānādo vñ. Esai. xliij. Tacui. semp
 filii. paties sui qñ p̄turiēs loquar. dissipabo ⁊ absor-
 bebo simul. ¶ Itē de⁹ tacere dꝛ qz iustior p̄mia dis-
 fert. ⁊ sic orabat dauid in ps. d. Deus laudē meā ne ta-
 cueris. Et illud. Ne taceas neqz cōpescaris deus scz se
 benefaciendo nobis. Et talem taciturnitatē pmittit
 se deus nō commuturū. Esai. lxiij. Propter syō nō tace-
 bo ⁊c. Sed de ista triplici taciturna patientia vide sup̄
 de misericordia iusticia patientia ⁊ alijs multis titulis
 ¶ Sed adhuc dico q inuenit taciturnitas humana.
 Et sic notabo q taciturnitas nihil aliud est q locutio-
 nis varietas seu paucitas Ista aut aliqūdo ē virtuo-
 sa. aliqñ vitiosa. Unde nota q inuenio tacere.
 Patientie. Est dico vñ tacere hoīm patienti-
 Sapiencie. tiū qz viri patientes iniuriati. non
 Ignorantie. rident imo qñ etiā docent. nō so-
 Pestilentie. leut redarguere. sed patienter au-
 dire ⁊ tacere. vñ Job. vi. Docete me ⁊ ego tacebo. ⁊ si
 qd ignorauit instruite me. ¶ Item est vñ tacere ho-
 minū sapientiū. Ad sapientē em̄ tacere pertinet ⁊ nō
 multū loqui qz i multiloquio nō deerit p̄ctū sicut dꝛ.
 Prover. x. Elephas q̄ sū ipli. inter bruta plus vtitur
 rōne. modicā dꝛ habere linguā q scz vltra os raro aut
 nunq̄ videt. Sic illi q rōne magis vtunt. minor lin-
 gua. i. rariori lingue vsu abundāt intantū q per tacit-
 urnitatem silenciū lingua eoz. i. locutio raro videtur
 Un̄ quidā petijt a. Socrate q̄lite r̄posset sapiens re-
 putari. Ite respondit serua silentium continue. Sic dꝛ.
 Prover. xvij. Stultus si tacerit sapiens reputabitur
 Unde Catho. Virtutem primam reputo cōpescere. li-
 guam. Proximus ille deo est qui scit ratione tacere.
 Amos. v. dicitur. Pudentes in tempore illo tacebit: qz
 dies mali sunt. Istud est ergo tacere hominū sapien-
 tium. ¶ Item dico q est tacere hoīm insipientium
 vel ignorantium: ⁊ istud est quando hō tacet: qz nescit
 loqui vel dicere q̄cūqz boni. Et de hoc Eccli. xx. Est
 tacens non habens sensum loquē. ¶ Itē est tacere
 hoīm pestilentium: ⁊ illud est q aliquis tacet mali-
 ciose illa que tenetur dicere. sicut peccata in confes-
 sione: sicut sunt rñsiones in qōne. ⁊ cetera similia. Quia.
 Quidā tacent a loquela cōfessionis.
 Quidā a loquela instructionis.
 Quidā a loquela orationis.
 Quidā a loquela responsionis.
 ¶ Tacent igitur male qui peccata nolunt reuelare.
 Talis enim taciturnitas causat mentis indurationē
 ⁊ male consuetudinis obstinationem. de quo in psal.
 Quoniam tacui inueterauerunt ossa mea. ¶ Item
 male tacent qui nolunt predicare: sicut illi qui quam-
 uis habent sciētiam: nolunt tamen ⁊ non dignantur
 frequentare predicationem. Contra illud. Esai. lxiij.
 Super muros tuos Iherusalem constitui custodes:
 tota die ⁊ nocte non tacebunt. Isti enim sunt sicut spe-
 culator super murum. qui merito puniri deberet: si vi-
 dens hostes a clamore taceret. Unde Iher. iij. Non
 tacebo quoniam vocem buccine audiri. ¶ Item male
 tacent illi: qui nolunt dominū exorare. Cōtra quos
 Esai. lxiij. Qui reminiscimini deus ne taccatis ⁊ ne de-
 silen. ci. ¶ Item male tacent illi qui nolunt debite re-
 spondere: qz multi sunt q ex indignatioe tacēt ⁊ nolūt
 dicere veritatē: sicut erat pharisei: quib⁹ dñs dicebat.
 Luce. xiiij. Si licet sabbatis bene facere: at illi tace-
 runt. Ista sunt igit qtuor taciturnitatis genera qbus
 homo

Talis. Cum talis & qualis sint duo relatiua semp
significatiua similitudinē alicuius antecē
dentis. verū tñ est q̄ talis magis h̄z rationē fundamē
tali demonstratiui q̄ qualis. Breuiter ergo notabo de
tali q̄ in bono sumit & in malo. Signat enim adequa
tionem & similitudinem inter duo. Un talis qualis tan
tum valent simul iuncti sicut tanq̄. vel sicut. vel quē
admodum vel quasi & cetera similia. Notabo igitur

Preface.

Tangere.

Correptionis.
Inspirationis.
Predicationis.
Imitationis.
Tribulationis.

Dico primo: qd est tactus dilectionis: qz nihil ppius tangit qd amor: Unde assuerus in signis amoris et clementie dixit hester. Welter. xv. Accede ad me et tange sceptrum. ¶ Secundo est tactus infectionis. et iste est qñ aliqua mala persona aliā per malā cōbinationē tāgit de quo Leuit. xxiij. Qui tetigerit quodlibet immundū immundus erit. ¶ Tertio est tactus deuotionis: et ille est quando anima cupit mentaliter deum tangere: et se ei per deuotionis obsequiū applicare: sicut de muliere infirma legimus. Math. ix. Qd cupiebat tangere fimbriam vestimenti Jesu dicens: si tetigero fimbriam vestimenti eius salua ero. ¶ Quarto est tactus pbatōis. Res em̄ tangit vt pbetur: sic videmus: qñ uolente pbanf per tactum: et sic voluit tangere Isaac Jacob. d. Gen. xxvij. Accede ad me vt tangam te et probem si tu sis filius meus Esau. ¶ Quinto est tactus presumptionis: et istud est quando homo psumit tangere res sanctas: quā tactu non est dignus: sicut oza qui psumptuose tetigit archam testamenti: de quo. j. Paral. i. iij. Iratus dominus percussit ozam eo qd tetigerit archam. ¶ Sexto est tactus correptionis: et istud est: qñ aliquis a deo vel plato aliq̄ afflictione tāgitur: vt a suis excessibus corrigat. Et de hoc Job. xix. Adverserimini mei miseremini mei: saltem amici mei quia manus domini tetigit me. ¶ Septimo dico qd est tactus inspirationis. Deus em̄ tangit hominem spiritaliter suam gratiam inspirando: et ipsius ad penitentiam conuertendo. Et de hoc dicit. j. Regū. x. Qd cum saul abiit pars exercitus quorū tetigerat deus corda. ¶ Octavo est tactus predicationis. Predicator. n. tangit et excitat audientes dure ipsos arguendo: sua uiter ipsos monendo: ipsos consolando et docendo. Et de hoc potest dici illud. iij. Reg. xix. Angelus domini idest p̄dicator tetigit helyam dicens. surge et comede grandis tibi restat via. ¶ Nono est tactus imitatio nis: et illud est quando aliquis illos quos associat tāgit: idest siue i bono siue in malo imitatur. Exemplo cere que impressionem sigilli a quo tangitur solet recipere. Quod enim tactus et societas malorū faciat hominem in malis: patet Ecclesiasti. xij. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Qd etiam tactus bonorū faciat hominem bonum. patet. iij. Regū. xij. vbi dicitur. Qd mortuus positus in sepulcro helisei cuius ei ossa tetigisset reuirit. ¶ Decimo est tactus tribulationis: et iste est quando mali aliquos tribulationibz tangunt: et vexationibus conterunt et affligunt. Contra quos in psal. Nolite tangere xpos meos. et in pphetis meis etc. His igitur pmissis possumus generaliter dicere: qd est quadruplex tactus. viz.

Quidam correctiuus.
Quidam perfectiuus.
Quidam infectiuus.
Quidam afflictiuus.

TPrimo dico: qd est quidam tactus per quem corrigimur: et iste est quo deus nos tangit per tribulationem: vel quo prelatus nos tangit ad correptionem. Equus enim insolescēs quando calcaribus fortiter tangitur. ad semitam quasi uolenter reducit. Vimar etiam quando leuato capite erectis cornibus incedit statim quando tactus fuerit: ad testam rediens se includit. Calculus etiam quous sit frigidus et durus: tamē si sit ferro fortiter tactus ignis de eo mor exibat. Etiam ferrum ponderosum et frigidum ad stellam maris uertitur. si Adamante fuerit tactum. et leui ligno appensum in aqua apponatur. Sic pculdubio charissimi tactus correptionis quo a deo vel prelato tāgimur facit nos insolentiam carnis dimittere: et ad semitam ueritatis redire. fecit nos cornua elationis et superbie

deponere: et in testam humilitatis includere et venire. facit nos qñ more calculi frigidus et indeuotos: uiros etiam et obstinatos ignem charitatis emittere. et nos sanctis desiderijs incēdere et inflāmare. facit etiam nos qñ feroces et pōderosos ad stellā maris. ad ipsum deum et ad beatam uirginem recurrere et reuerti et ipsos per deuotionis et orationis suffragium inspirare. Ecce ergo quot bona facit nobis ille tactus: quo per tribulationem a deo tangimur vel quo per correptionem a prelato ferimur. Et hoc vtiqz figuratus est Lucc. v. de leproso: vbi dicitur: qd xps tetigit eum dicens. Tolo mundare: et statim mundatus est. Lucc. viij. etiam dicitur: qd xps tacto lectulo in quo ferebatur iuuenis mortuus. ipsum statim a mortuis liberauit. Albarci etiam octauo dicitur. qd adducto scilicet ceco ad Iesum rogabant vt eum tangeret: quem protinus illuminauit. Quia pculdubio charissimi tactus tribulationis et correptionis a lepra infectionis et luxurie nos emundat: a morte obstinationis et malicie nos suscitāt: a accitate ignorantie nos illuminat. Quia breuiter sicut dicitur in psal. Ipse est qui respicit terram et facit eam tremere: qui tangit montes et fumigant. Quia uidelicet terra. idest terrenus peccator quando per tribulationem tangitur. solet ex consideratione diuine potestatis tremere: et sic ad deum cogitur resurgere: et ad ipsum per orationem compellitur fumigare. Et si vis potes aduertere et dicere: qd hic ostenduntur quatuor genera bonorū que tactus tribulationis facit. Quia per talem tactum.

Reportatur fructus possessio. respicit terram.
Refrenat cordis elatio: facit eam tremere.
Formidatur dei punitio: tangit montes.
Inflāatur mentis affectio: fumigant.

Dico ergo qd talis tactus generat fructum perfectionem: respicit inquit terram. Tactus em̄ ferramentorum: aspectus solis: et tactus radiorum corporum celestium: terram ad fructus proferendum disponit: qz procerto terra fructus non generat: nisi ferris et aratris tangeretur: et nisi a radijs solaribus videref. Sic vere homo per bona opera fructificat: quando radio diuine gratie interius penetratur: et quando tactu tribulationum exterius fatigatur: quod ostenditur cū dicitur: terram quia terra est elementum fructificatiuum. Amos. ix. Dominus deus exercituum tangit terram. Ista tamen sunt contra multos: qui tali tactu nō emendantur: sed potius indurantur: similes incendiis qui tactu malleorum non molliuntur: sed magis durant. Job. xij. Cor eius indurabit quasi lapis: et stringetur quasi malleatoris incus. Nō sic sed generet iste tactus in nobis fructus perfectionem. ¶ Deinde dico: qd iste tactus concutit mentis presumptionem: facit eam inquit tremere: Timorem enim dei tremorem intro ducit. forte enim tonitruum quando terram tangit quōqz generat terremotum: sic tonitruum tribulationum: si hominem tangit: ipsum ad tremendum excitat et inducit. Job. ij. Tange os eius et carnem: nisi in faciem benedixerit tibi. Tunc dicit homo illud. psal. Timor et tremor uenerunt super me et conterunt me tenebre. ¶ Deinde dico: qd iste malleus vel tactus depriimit cordis elationem: tange inquit montes. idest elatos et superbos: vt supple humiliens: quia scz tactus et impulsus ventorum montes ita fortiter concutit: qd terra aperta mons ipse in concauitatem propriam se recludit: ita qd vbi fuerat mons altissimus: inuenitur vallis et locus infimus. Sic vere tactus et impulsus tribulationum montuosos et elatos solet deprimere: et ad concauitatem humilitatis reducere: et ad sui considerationem et cognitionem inferius inclinare: et tange inquit montes. Job. xij. Adons cadens defluit: et allumone terra paulatim consumit. Quod tamen est contra multos similes bufoni: qui quanto plus tangitur tanto p impatientiā plus inflatur. Sic isti quāto plus tribulationibus et correptionibus reprimuntur tanto plus

tanto plus p̄ superbiam eleuantur. Quod bene figuratur. Ego. xj. vbi dicit: q̄ dñs dixit. Adhuc vna plaga tangam pharaonem. Et sicut patet ibidem: q̄ ex tali tactu non est pharao emendatus: sed magis contra deum inflatus: et ad persequendum filios israel atatus ppter qd̄ in maris baratru est submersus. Tact⁹ igit iste depumit cordis elationem. ¶ Insuper dico q̄ iste tactus accendit mentis affectionem: qd̄ ostēditur cum dicit fumigant. fumigare igne arguit. Unde sicut impulsus venti solet ignem accendere: et fumus sursum eleuare et euolare: sic tact⁹ tribulationis ignē charitatis accendit: et sancti desiderij fumum eleuat et extollit: fumigant inquit. vñ in. ps. d̄. Tange montes et fumigabunt. ful. cho. et dis. eos: emit. sa. tu. et contur. eos. Tactus em̄ fulguris: sagitte cōturbatio solet hominem mentaliter conturbare: et eum a statu peccati moraliter dissipare: et cum per eternorū desiderium: et per mundanorū cōtemptus cōpellere fumigare. Et sic patet: q̄ tactus correptionis et tribulationis in nobis efficit multa bona. Quod tñ est contra multos: qui sunt similes illi morbo qui d̄. noli me tangere: q̄ ille morbus qñ tangitur indignatur. Quia p̄certo multi sunt qui nullo modo per correptionē volunt tangi: s̄ potius per adulationem palpari: qui si a deo vel prelo tanguntur: statim p̄ impatientiam indignantur. Es em̄ nunq̄ potest ita modicū tangi quin sonet. Sic nec tales quin murmurent. Et ideo isti similes sunt illi lapidi qui dicitur p̄rites: de quo dicit Isidorus in lapid. d̄. Tangi vult leuiter blandas manus teneri: nā p̄ssus nimium digitos tangenti adurit. Sic ergo oportet q̄ tales intacti et incorrupti dimittant: q̄ aliis suos tactores comburere ledere niterent. Ideo cōfulitur. Rume. xvj. Recedite a tabernaculis hominū impiorū et nolite tangere que ad eos pertinent. Nō sic ergo: quia p̄certo medicina non sanat infirmum: nisi personaliter tangat ip̄sus. Et sic est ergo tactus p̄ quē corrigimur. ¶ Sc̄do principaliter dico: q̄ est alius tactus per quem perficimur: et iste est tactus societatis bonorum: quia p̄certo si bonos socialiter tangimus: mores eorū induimus: et nos eorū conditionibus cōformamus. Smaragdus em̄ est lapis viridissimus intātum: q̄ aerem quē tangit in virorem conuertit: significans viros bonos qui illos quos frequentant et tangunt suis doctrinis et exēplis virides et honestos faciunt. Quia p̄certo qui consortium bonorum frequentauerit: se ip̄sorum similitudini facilius p̄formabit. Ideo nos igitur tangamus: vt nos eorū moribus conformemur. Ideo frequentemus: quia sicut dicitur. Auce. vj. Omnis turba querebat xpm tangere: quia virtus de illo exibat et sanabat omnes. Iste est igitur tactus: per quem perficimur. ¶ Tertio principaliter dico: q̄ est alius tactus per quem infirmimur: et iste est ille quo tangimus mundi bona ipsa diligendo: et quo nos tangimus malorū vitam ipsam imitando quo nos etiam tangimus aliorū iniquitatem ipsam exp̄lozando: tales. n. tactus illiciti sunt et nobis penitus interdicti. Uade eos em̄ est lapis p̄ciosus: qui si tetigerit mortuum: salutem suam amittit. Sic p̄certo et homo q̄ p̄ciosus sit et sanctus: per tales tamen malos contactus: virtutem et gratiam perdit. Sicut em̄ d̄. Rume. xij. Quicqd̄ tetigerit immūdu immundum faciet. et Leuiti. v. q̄ aia que aliquid immundū tetigerit rea erit. Bonū est ergo: teste ap̄lo. j. Cor. vj. Mulieres nō tangere se a talibus tactib⁹ abstinere. Quamuis. Ofec. quarto dicitur. Maledictus furtū: adulteriū: inunda perunt sup̄ terrā et sanguis sanguinem tetigit. Iste est ergo tactus per quē infirmimur. ¶ Quarto dico: q̄ est alius tactus per quē affligimur et iste est tactus eterne damnationis. Bonum est ergo vt presentibus penitis tangamur: ne eternis miserijs affligamur: vt de nobis possit dici illud. Sap̄. iij. Iustorum anime in manu dei sunt et non tanget illos tormentum mortis

Et sic ergo patet: q̄ est quadruplex tactus scilicet. Aflictius. Infectius. Perfectius. et Correctius. et sic sufficit.

Tanquam. Cum tanq̄ denotet inibi quamdam comparatiuam similitudinem: sicut quemadmodū et similia aduerbia: quia igitur oia que sunt possunt aliquibus similitudinib⁹ comparari. Possumus dicere q̄ illud vocabulum tanq̄ potest pertinere ad viros.

Perfectos. Primus est tanq̄ magne bonitatis. Infectos. Sc̄m est tanq̄ magne prauitatis. Danatos. Tertius ē tāq̄ gradis aduersitatis. Beatos. Quartū ē tanq̄ summe felicitatis. ¶ Igitur primo dico: q̄ est vnus tanq̄ qd̄ pertinet ad viros perfectos. Viri em̄ perfecti et iusti rebus varijs comparant. Isti enim quandoq̄ gerunt similitudinē diuersarum rerum. Sunt enim. Tanq̄ surdi non audientes per patientiam. Tanq̄ in fornace manentes per penitentiam. Tanq̄ vxoribus carentes per continentiam. Tanq̄ nihil habentes per paupertatem. Tanq̄ paruuli lactantes per humilitatem. Tanq̄ lapides viuentes per stabilitatem.

Dico q̄ isti sunt sicut surdi non audientes per patientiam. Unde. ps. Ego autem tanq̄ surdus non audiebam et c. Item sunt tanq̄ in fornace ardentes per penitentiam. Et de hoc. Sap̄. iij. Tanq̄ aurum in fornace probauit eos dominus et q̄si holo. ho. ac. eos. Itē sunt tanq̄ vxoribus carentes: per continentias. Uñ. j. Cor. vj. Qui vxores habent sint tanq̄ non habentes. Itē tanq̄ nihil habentes: per paupertatē. y. Cor. vi. Tanquā nihil habentes et omnia possidentes. Item sunt tanq̄ paruuli lactantes per humilitatem. j. Cor. m. iij. Tanq̄ paruulis in xpo lac dedi vobis edere non escā Item sunt tanq̄ lapides viuentes: per constantē stabilitatem. Unde. j. Pet. ij. Vos tanq̄ lapides viui superedificamini domos spirituales. Igitur illud est tanq̄. i. illa similitudo seu comparatio: que pertinet ad viros perfectos. ¶ Secundo dico: q̄ est vnum tanquā quod pertinet ad viros infectos: et sic de ip̄s d̄. ē ps. q̄ tanq̄ fenum velociter arcescent et quēadmodū ole. her. ci. deci. ¶ Item tercio dico: q̄ est vnum tanquā quod pertinet ad viros damnatos: et sic de Christo in iudicio d̄. Reges eos in virga ferreat. ¶ Quarto dico q̄ est vnum tanquā quod pertinet ad viros beatos: et sic ip̄s d̄. Iheb. xij. Tanq̄ filijs se offert deus vide de sicut et alijs titulis similibus.

Tantum. Idem est q̄ solummodo. vide ergo de solus. Tantum enim videtur esse dictio priuatiua. Priuat enim omnes vltiorem dictionem vlt positionē. Et ideo dilata si vis. sed omittito quia vocabulum est sterile.

Tantus. Idem est q̄ tam magnus: vide supra de magnitudine.

Tarditas. Nota q̄ tarditas multa posset significare: s̄ valde pauca sunt: auctoritates notabiles: ne tamē intacta videatur totaliter. Notandum q̄ est tarditas.

Commendabilis.

Detestabilis.

Formidabilis.

Tollerabilis.

Est dico primo tarditas commendanda: et ista est tarditas deliberatiua: qua scilicet homo tardat et deliberat facta sua facere: vt ad ipsa mature procedat. Vos enim et Asinus sunt animalia valde tarda: sunt tamē multo magis vtilia quā tigrides. vlt leones: que valde sunt leuia et velocia vnioscuntur. Sic vere meliores sunt illi: qui per deliberationem sunt tardi. q̄ illi qui per nimiam precipitationē sunt in suis actib⁹ precipites atq̄ citi. Ideo Jacobi. j. d̄. Sit autē eis homo velox ad audiendū. tardus autē ad loquendū et tardus ad iram

Taurus.

¶Secundo dico: q̄ est tarditas detestanda: et illa est tarditas pigricie: qua hō est tardus et piger ad faciendum illa que pertinent ad salutem: similes limaci q̄ est animal valde tardum. Contra quos dicit. Deut. xxiij. Cum votus voueris domino tuo non tardabis reddere. et Eccli. v. Ne tardes conuerti ad dominum.

¶Tertio dico q̄ est tarditas formidanda: et ista est tarditas diuine patiētie: qua sc̄z ipse tardat vsq; post mortem reddere retributionem sup̄bis: quia ipse est sicut aries: q̄ quanto plus tardat percutere retrocedēdo: tanto durus percutit veniendo. Tarda enīz videt ista iniustitia iniuriam patienti: non est tamen tarda in cōspectu dei: cui omne q̄ est totum est p̄sentia: et ideo dicit. Eccli. viij. Memento ire qm̄ non tardabit.

¶Quarto dico: q̄ est tarditas que est tolerāda. et ista est tarditas diuini auxiliij et gratie: et tarditas felicitatis eterne. Deus enī tardat dare beneficia suauit auidius appetant: sed quanto plus tardat. tanto habundantius remunerat: similis patrifamilias qui ex certa scientia tardat reddere operario mercedem vsq; ad finem septimane. vt in fine septimane merces sibi reddita plus ametur. Ideo dicit. Abacuc. ij. Si moram fecerit expecta euz: quia nō tardabit. Vide supra d. Patientia. Differre. Amicitia. Pigricia et alijs similibus.

¶**Taurus** Nota q̄ taurus in scriptura accipitur vlt̄ sumitur quatuor modis. per taurum enī quod est animal indomitū nulli adhuc iugo subiectum possuz intelligere christum: qui dicitur taurus propter fortitudinem indomabilem. Deut. xxxij. fortitudo eius rynecrōtis: quasi primogeniti tauri pulcritudo eius. **¶**Item significat dyabolum ppter crudelitatem incredibilem. Unde de damnatis dicit. Esai. xxxij. Descendent vnicoines cum eis. et tauri cū potentibus. Item significat quemlibet martyrem ppter immolationem deo placabilem. Tauri enī deo solēt immolari: et de carne etiam tauri mortui apes vt dicitur solent nasci: quia sc̄z corpora sanctorū deo fuerunt immolata: et multitudo apum. i. fidelium de corporibus suis mortuis fuit nata: qz occasione mortis ipsorū in fide fuit generata. Unde Math. xxi. dicit in persona xpi. Tauri mei et altitia mea occisa sunt. **¶**Item significat quēlibet impium ppter prauitatem detestabilem sic cōiunctim sumit in scriptura. Sicut enī taurus est. Animal crnicosum.

Animal lubricosum.

Animal furiosum.

Animal clamorosum.

Sicere peccator est elatus et crnicosus: ppter superbiam: qz lēz more tauri caput portat elatus ppter superbiam et cornutum. Contra quod. Eccli. v. Non te extolās a cogitatione tua sicut taurus. Item est immundus et lubricosus per luxurias. Unde de luxurioso dicit i. ps. Congregatio taurorum in vaccis populorum. Item est pteruus et furiosus: per discordias. Ipse enī more tauri gloriatur cum alijs luctari: et pugnat alijs pofferre. Unde de illis potest dici illud. ps. Tauri pingues obfederunt me. Item est clamorosus et verbosus per iniuriam: quia sc̄z more tauri non cessat p murmuratio nem mugire et p iniuriam alios perturbare. Hier. l. Effusi estis sicut vituli super herbam et mugistis vt tauri et c. vide. s. de Boue.

¶**Tecum** + Tūde infra vbi vobiscum.

¶**Tegere. tegimen. tectum.**

Multa possent dici de tegere: sed deficiunt auctoritates notabiles et ideo vide in alijs titulis sc̄z de abscondere: operire: velare: celare: inducere et vestire: oia enī huiusmodi tegumenta designant. Quia in scriptura inuenit tegumentum.

Honestatis.

Potestatis.

Pietatis.

falsitatis.

Excusationis.

Obstinationis.

Luxuriationis.

Occultationis.

De tegumēto honestatis quo boni tegunt: dicit iij. Regum. vj. q. salomon texit domum tabulis cedrinis.

De tegumēto potestatis: quo deus tegit et ptegit in se sperantes: dicit in. ps. Sub vmbra alarū tuarū sperabo donec transeat iniquitas. Et Sap. v. Dextera dñi teget sc̄tōs.

De tegumēto pietatis quo nudorū corpora sunt tegenda. dicit Thob. iij. De vestimentis tuis nudos tege.

De tegumēto falsitatis: quo hypocrite se velant: et de tegumēto excusationis: quo adulatores diuites excusant: de tegumēto obstinationis. dicit Aug. Si tegis deus deteget: si detegis deus teget.

De tegumēto luxurie et cōsanguinitatis dicit Quidi. Dulcia frater nō sub nole furta tegemus.

De tegumēto hō occultationis: quō vir humilis tegit et occultat facta sua vir tuosa nolens ea videri. dicit Ezech. xxxij. Solem nube tegam et luna non dabit splendore suum: transco vide i alijs titulis supradictis.

¶**Tempestas** Nota q̄ tempestas nihil aliud est q̄ quedā aeris distēperantia: q̄ intuentibus et sentientibus horrore incutit et terrore q̄ sc̄z ex aqua: vento: turbine: fulgure et grandi et alijs aeris imp̄ssionibus generatur. Possum moraliter notare q̄ tempestas significat

Iniquitatis redundantiam. Est igitur tempestas iniquitatis. Multitudo prosperitatis affluentiam. iniquitatis. Multitudo Cruditatis violentiam. do. n. vitiorū est sicut Aduersitatis pestilentia. qdā tempestas q̄ submergitur obruit p̄ctōres. ps. Veni in altitudine maris et tempestas demersit me. Tempestas vitiorū illū submergit: q̄ altitudine maris. i. mundi eminentia ascendit.

Exēplo syrene: cuius cantus et plausus signa sunt tempestatis. Sic vere solatia et prosperitates malorū signa sunt tempestatis p̄tius vitiorū et futurorū tormentorū. Hier. xxiij. Tempestas erūpens sup caput impiorū. Contra qd̄ david in. ps. Nō me demergat tempestas aq̄ et c. Item est tempestas prosperitatis. Tempestas enī vltra debitū habūdās oia dissipat atq; turbat nū tñ est qd̄ modicū p̄seuerat atq; durat. Sic he malorū prosperitas alijs ē nociua: parū tñ est durabilis aut mansua. Cito enī mali i sua gloria deficiūt: et quīs dū durāt multa mala faciāt: cito tñ pereūt et deficiūt. puer. x. Quasi tempestas transiens impius nō inuenit. Iustus aut q̄si stabile fundamentū. Item est tempestas crudelitatis. Qz tyrāni more tempestatis alios fulmināt: et crudeliter inflāmant. vnde de crudeli nabuchodonosor dicit. Esai. v. q. rote eius quasi impetus tempestatis. Ista tñ utilis est patientibus.

Exēplo graminis et herbe q̄ viridior est tpe tempestatis Item est tempestas aduersitatis illa q̄ deus in inferno fulminabit dānatos: de q̄ in. ps. Ignis in cōspectu eius exardescet et c. Ita q̄ quilibet damnatus poterit dicere illud. Tresh. v. Ip̄ellis nostra quasi clibanus exusta est a facie tempestatis et famis. Contra istam tamen valet corallus rubeus: id est memoria sanguinis Christi: sufficiat. vide de fulgure. Grandine. et Turbine.

¶**Temperantia.** De temperantia nihil potest no quia paucē sunt auctoritates notabiles: vide ergo de ea et pone ea si vis originalia.

¶**Templum.** Cum templum proprie sit locus ad cultum dei dedicatus: et ad religionis officium ordinatus. Possumus dicere q̄m q̄ aliqui spiritualiter colunt diuersos quidam scilicet deum celī: quidam deus seculi huius. s̄m hoc possunt inueniri bona templa et mala.

De templo ergo bono et in bono significato sumpto primitus est dicendum. Notemus ergo q̄ est templum.

Interiorius Templum interiorius est tēplū deuotoz. Exteriorius

Exterius. Templū exterius est templū clericorū
Inferius. Tēplū inferius est tēplū perfectorū.
Superius. Templū superius est tēplū angelorū.
Primum fit de virtutibus.
Secundum fit de lapidibus.
Tertium fit de hominibus.
Quartum fit de spiritibus.

Primum ergo est tēplū interius qđ est deuotoz: et illud est tēplū cōscientie: qđ iustus et iusti cōscientia tēplū est et habitaculū spūs sancti. Ideo dicitur. i. Cor. iij. Tēplū dei sanctū est qđ estis vos. **Secundum** est templū exterius qđ est clericorū. et illud est materiale. in quo viri ecclesiastici seruiunt deo: de quo Job. xviij. Semp̄ docui in synagoga et in tēplo quo oēs iudei conueniūt.

Tertium est tēplū inferius qđ est templū pfectoz et illud est templū ecclesie. i. status fidelū et potissimē ecclesiasticorū. De quo in ps. Adorabo ad tēplū sanctū tuū et confitebor nomini tuo. **Quartū** est tēplū superius qđ est beatoz. De quo in ps. Dñs in tēplo sancto suo: dñs in celo sedes eius. His premisis de tēplo morali: hoc est dictum: de statu ecclesiastico aliqd est dicendum et dicam qđ sicut ista tēpla materialia solēt firmari fundari: decenter ornari: diligenter mūdari: sic status ecclesie firmiter fundat. s. sup̄ fidei fundamēto. de quo. iij. Esdr. v. fūdauerūt tēplū dñi in nouilunio. i. in nouitate fidei. Decenter ornari virtutū ornamēto. de quo. i. Mach. iij. Ornauerunt faciē tēpli coronis aureis: et sive ponē qđ sicut ad ornandū tēplū multa requirunt. s. panni: cerei: candelabra: cāpane: et cātores: crux et scōrū imagines. Sic in tēplo ecclesie vel etiā conscientie debet esse panni aurei decentis honestatis: lāpas et cerei splendentis veritatis. cāpane et cātores diuine laudis et sonore suauitatis: crux. i. passio xp̄i mortis et calamitatis: imagines sanctorū. i. imitatio sanctitatis et bonitatis. Hic. r. r. Tēplum iuxta ordinem suū fundabit. Itē diligēt mūdabit. s. a culpa rum et criminū paramento. i. Mach. x. Purgato tēplo aliud altare fecerūt. De tali altari et tēplo sic fundato possumus dicere illud. ps. Sanctum est tēplum tuū mirabile in eq̄tate. Aduerte ergo qđ tēplum ecclesie vel etiam quilibet bona persona dñz habere.

Puritatem immaculabilem.

Libertatem inuiolabilem.

Excellentiam considerabilem.

Equalitatem imperturbabilem.

Primum pbat status cōditio: qđ sanctū. **Secundum** dei possessio: qđ tuum. **Tertium** loci pfectio: quia mirabile. **Quartū** iuxta liberationem: quia in eq̄tate. tēplū ergo dñz est per nullam feculentiam deturpatum. sanctum.

Per nullam pestilentiam violatum. tuum.

Per summam excellentiam honoratum. mirabile.

Per rectam laccā regulatū. in eq̄tate.

B **Dicam** ergo primo qđ tēplū illud debet pollere puritate qđ scz sanctū est. mundū et purū. et nullis vitijs defecatum: Juxta illud p̄dictū. i. Cor. iij. Tēplum dei sanctum est. Sicut em̄ turtur loca munda diligit. im̄ munda nō odit et refugit. Apes etiā flores mundos et bonos sectant. in mundo loco sistunt aut morant. Sic vere deus qđ turtur vel ape mundior et purior esse dinoscitur: in loco quem inhabitat scz in tēplo ecclesie: vel conscientie mundiciā vult inuenire: alio illud nō solet accedere nec venire: sed potius inde recedere et abire: sanctum est ergo. ps. Deus in tēplo sancto suo. Cum igitur iste locus debeat esse sanctus et mūdus: nō decet qđ ab immundis hominibz frequētur: nec qđ vitioz immūdijs maculet. Dicit em̄ Solinus dñi rabilibus mūdū: qđ aues qđ dicunt opomedee qđ plumā habent albam et oculos igneos: domum et habitaculū in altissima maris rupe sibi edificat: quaz quodā ritu mirabili omni die consecrant et sanctificāt. Ad mare enim descendentes in aqua se demergunt. et sic domum lustrantes ipsam alis vibratis quodammodo mundant. sanctificant: consecrant: purificant et asper-

gunt: signantes illos qui in habitaculo ecclesie sunt constituti: qđ etiam in alta rupe scz super firmam petram xp̄ni in medio maris fluctuosi seculi est fundatū ipsum habitaculum suum scz ecclesiam vel religionē in quo sunt omni die nitunt in aqua penitentie se balneare: et aqua lachrymarū aspergere: deo se p̄secrare et edificare: dedicare: et ipsi in sanctitate seruare: tab omnibus sordibus et inimūdijs se depurare: sanctū inquit est templū. iij. Paral. xxiij. Sacerdotes ingres si sunt templum dñi vt sanctificarent illud. Qđ tamē est contra multos: qui templum conscientie vel ecclesie non sanctificant: nec sacrificare seruant: sed poti⁹ ipsum varijs vitijs deturpant: maculant atq; sedant. Juxta illud. ps. Deus venerunt gentes in hereditate tua polluerunt templum sanctum tuū. Deus quos hodie sunt pollutores hūmōi: et quot sanctitudinis fēdatores. Videtur em̄ impletum illud. iij. Macha. vij. Templum luxuria et comestationibz erat plēnū et scz tantum cum meretricibus in sacrisq; edibus mulieres vltro se ingerebant. Non sic charissimi: non quia pculdubio sicut dictum est: templū illud scz ecclesia religio vel conscientia debet puritate pollere: sanctū est inquit templum. **Secundo** dico: qđ illud tēplū debet libertate gaudere: cum dicitur tuum. Istud em̄ p̄nomen tuum est p̄nomen possessionis. Et ideo sicut videmus: qđ possessiones fisci et ecclesie magnis libertatibus et p̄uilegijs sunt dotate: intantum qđ nullus audet eas violare. Sic templum ecclesie et conscientie qđ p̄prie est tuum deus summa libertate gaudet: intantum qđ hic et nō alibi potest homo saluari: et ppter hoc non potest nec debet nec p̄demonēs nec per homines violari. i. Cor. iij. Qui templum domini violauerit destruet eum dñs. tuum supple o deus. Quis est ille qui auderet domū regis inuadere: vel qui fugiētē ad imunitatē materialis ecclesie: et si crimen maximū cōmisset auderet violenter extrahere: nō em̄ dñz p̄sumptuose inuadi. sed ob reuerentiam illius cuius et cum reuerentia venerari. tuus inquit. ps. Adorabo ad templum sanctū tuum domine et confitebor nomini tuo. Istud est templum suum vbi.

Adoratur.

Laudatur.

Honoratur.

Dico qđ ibi moratur. ps. Dominus in templo sancto suo. Dico qđ ibi laudatur. ps. In templo eius omnes dicent glām. Dico qđ ibi honoratur. ps. A templo sancto tuo qđ est in hierusalem tibi of. re. mun. Istud ē tñ contra multos: qđ quis sciant qđ ecclesia est p̄prium tēplū dei. ipsi tñ ipsi non honorant nec reuerent. sed ipsi violenter offendunt et depredantur: sicut sunt potissimē tyranni. et vt cōter seculares domini et ballui qui p̄certo summe student tēplum dñi offendere: possessiones ecclesie inuadere. et quicqd habent templi et ecclesie seruitores p viribus deuastare. Exemplo vñ qui examen apum non obstantibus apum punctionibus cassat atq; laniat vt mella cor deuorat atq; rodāt Quia p̄certo tyranni hodie student examen apum. i. congregationem bonorū: hoc est dictum: domū et tēplū ecclesie cassare et inuadere quicqd habent vt melle diuitiarum suarum possint famē auaricie sue satiare. Istud proculdubio videmus: qđ ppter tales vñs famelicos et furibundos quasi templum ecclesie est p̄nitus destructum. Huius. iij. Poite flumiorum aperte sunt et templum ad solum dirutum est. flumij em̄ dicuntur tales homines violenti. figurati in antiocho: de quo dicitur. i. Mach. vi. Qđ cum audisset in ciuitate helymada esse templū locuplet valde: querebat capere ciuitatem. sed occurrentes illi de ciuitate ad prelium contra eum erigunt. et cū fugere compulerunt. Qđ p̄certo multi sunt tyranni inuadētes templo et ecclesie: qđ vt possent locupletari ipm penitus raperent et destruerent: nisi illi de illo tēplo et de ciuitate eis occurrent: et se viriliter defensarēt. Et breuiter isti sunt

EEE

Templum.

illi de quibus dicitur. **Ezech. viij.** Quod dorsa habebant
 contra templum adorabant ad ortum solis: quia .s. isti
 contra templum ecclesie dorsa verterunt. **Ita** sic cha-
 rissimi: quia vt dictum est templum illud debet liber-
 tate gaudere: qz tuum inqt. **Tertio** dico: qd illud te-
 plum excellentias debet habere: quia mirabile. Illud
 em templum antiquum qd edificauit salomon valde
 fuit excellens et mirabile: intatuz: qd ipse .j. para. xxiij.
 de eo dicebat. Dominus quam edificare cupio talis de-
 bet esse: vt in cunctis regionibz nominetur. Discipuli
 etiam admirantes mirabilia edificia templi dixerunt
 christo. **Marci. xiiij.** Magister aspice quales lapides
 et quales structure. In quo notat qd ecclesia vel consen-
 tia viri iusti dz habere excellentes et notabiles virtu-
 tes: qd merito dz ab alijs admirari. Sicut em nos.
Admiramur celum: ppter stellarum multitudinem.
Admiramur mare: ppter aquarum amplitudinem.
Admiramur terram: ppter fructuum multitudinem.
Admiramur aerem: ppter auium celsitudinem.
 Sic pculdubio mirari debet ecclesia: ppter virtutum
 magnitudinem: mirabile inqt. **Luce. j.** Erat popul⁹
 expectans in templo et mirabat: ita qd antiquitus sole-
 bant dicere illud. **Luc. v.** Vidimus mirabilia hodie.
 De mirabilibz aut que erant in templo illo: p que pfit
 mirabiles virtutes ecclesie denotari: possum⁹ dicere
 qd sicut in templo illo erat archa testamenti continens
 manna: virgam et tabulam legis dei. que quide archa
 erat coopta ppitiatorio et duo cherubini deportabant
 iuxta vero archam erat altare thymiamatis: vbi in-
 censum offerebatur: tandem erat ibi velum: candela-
 brum: mensa: et altare holocaustoz: sicut of. iij. **Reg.**
vij. Sic pculdubio charissimi in templo ecclesie debent
 esse omnia ista mysterialiter intellecta. **Per archam.** n.
 testamenti intelligunt viri pidentes. s. qd manna. i. dul-
 cem pietatis: virga. i. rigorem seueritatis. tabulas
 legis. i. scientiam totius veritatis debent continere: se-
 cuz vero duo cherubini: qd interpretant plenitudo sci-
 tie. i. duos ad minus sapientes consiliarios debent ha-
 bere. ppiciatorio vnie et misericordie debet tene-
 re et iuxta altare incensi et thymiamatis. i. iuxta exer-
 citium deuotionis et oronis debet manere. **Per velum**
 aut intelligunt virgines et continentes. **Per candela-**
brum doctores et alios illuminantes. **Per mensam** bo-
 ni diuites pauperes pascentes. **Per altare holocausto-**
rum martyres et religiosi: seipsos dno immolantes
 oes tales psonae in templo ecclesie solebat reperiri: p-
 pter qd merito poterat admirari. **Uti** verificat pprie
 illud. **ij. Reg. vi.** Quod nihil erat in templo qd non aut
 tegeret: qz pcerto oē illud qd in illo templo esse sole-
 bat. auro sanctitatis et mundicie ppollebat. Cuius tñ
 pculdubio est hodie contrariu: qz pcerto psonae eccle-
 siastice non sunt hodie mirabiles sanctae: qz aureae: sp-
 tius innuēde: atqz terree: hodie non mirant excellen-
 tiam sue sanctitatis: sed potius nequitiam sue prau-
 tatis: atqz fallacie nimie magnitudinis. **viij. j.** **Adach.**
j. of. rex antiochus tulit de templo dei altare aureu
 et candelabrum luminis: et vasa concupiscibilia depoz-
 tauit. Sic rex dyabolus de templo ecclesie predictas
 scas psonas sustulit et subtraxit: et in loco earz malas
 personas instruxit et instituit. **Uti** pprie hodie videt
 verificatum illud. **Wasi. ij. vbi of.** qm in templo erit ab-
 hominatio desolationis. Non sic charissimi: sed sicut
 dictum est illud templum excellentia habere debet:
 mirabile inquit. **Quarto** dico qd in isto templo equa-
 lacea debet manere: qz in equitate inqt. **Ibi** em debet
 esse equitas: iustitia: et veritas adqta et in iurisdic-
 tione et in subditoz pmoitione: Latera em templi hieru-
 salem debebant esse equalia: sicut dicit **Apoc. xxi.** Sic
 seruitores huius templi debent p sanctitate esse equals
 non per acceptionem munerum: vlt psonaz inequals
 scz pmouendo vnus. et alius dimittendo. **Unde** **Leui.**
ij. Equa mensura et equu sit pondus. **Ut** de quolibet ec-
 clesiastico dicat illud. **Adach. ij.** In pace et equitate am-

bulauit mecum. Tūde supra de equitate. de acceptiōe
de muneribus. Acceptio em̄ personarū ⁊ munerum fa-
cit inequalitatem p̄mōtionum. Et ideo dñs vendens
tes ⁊ ementes. i. munera dantes ⁊ recipientes: legitur
ciecisse: sicut dicit. Job. ij. Sed p̄certo illi extra tem-
plum illud non dui manserunt. immo cōtinuo redie-
runt. Tanta est em̄ ibi copia talium: ⁊ tunc ita hodie
multiplicati: q̄ non percipitur. q̄ vnq̄ fuerint a dño
expulsi ⁊ electi: sicut de lydia legim⁹. ij. Alia dach. rj. Mo
estimabat se ciuitatem hierusalem habitaculum gen-
tium facturū. templum x̄o sicut cetera delubra genti-
um inquestū pecunie habiturum. Non sic. sed sit ibi
equitas. ⁊c. Sic p̄z quō templum dei quod est eccle-
sia vel conscientia debet habere.

Justiciam adequatam.

Excellentiam antelatum.

Libertatem privilegiam.

Puritatem nunq̃ maculatā .

Sic igitur dico: templum sumit in bono. ¶ Adhuc
dico q̄ templum sumit in malo. Templū em̄ non so-
lum est locus vbi deus adoratur. immo etiā dicitur lo-
cus vbi dyabolus cum suis ydolis adoratur. Et ideo bre-
uiter per diuersa tēpla ydolorū possum intelligere di-
uersos status vitiō. vel etiā hominum iniquorū. Et sic
notabo breuiter q̄ in scriptura inuenit.

Templum dagon.

Templum aſtaroth.

Templum nefrath.

Templum baal.

Templum reion.

Templum dyane.

Templum belis.
Et ita possum dicere
quod est templum.

Fracundie.

Luxurie.

Accidie.

Quaricie

Superbie.

Rule.

Inuidie.

ficiis meroris: qz. f. iracundia dicitur piscis. quoz maior
 deuorat minorem ratioe crudelitatis: dicitur iniquus ratioe
 malignitatis: dicitur meroris ratioe facte et execute con-
 tra alios aduersitatis. Et de isto templo dicitur. j. Mach.
 r. qd ionathas illos qd ad templum cofugerunt vna cu
 templo succendit: qz scz illi qui in templo iracundie ho-
 spitantur. furoris ignibus succendunt. ¶ Habet tem-
 plum domina luxuria et capellas suas: et dominatur
 vocatur magna ecclesia. In isto luxuriosus est sacer-
 dos: mala mulier est altare: quod multum adoratur.
 Venones sunt ministri: infamie hominu sunt cam-
 pane. ¶ Alii laudatores aut ceptores et procuratores: ac
 cautele vetularum sunt cantores. et istud est templum:
 astarothe. qui interpretatur cubile. quia tales semper
 in cubilibus et ipudicijs volunt esse. Unde de iheri-
 lismeis dicitur primi Regum. xxxi. qd ipsi posuerunt
 arma Saul in templo Astarothe. Saul interpretatur
 abutens: quia nullus bonis nature magis abutitur q
 luxuriosus. ¶ Habet templum suum accidia: et in
 isto templo sacerdos est accidiosus: lectus est altare.
 Quies somnus et deliciae sunt ministri. et illud est tem-
 plum nethath: qui interpretatur temptatio tenera: qz
 scilicet illi qui sunt ita teneri qd labores nequeunt su-
 stinere. semp per accidiam solet qdesere et dormire: et
 multis solent temptationibus subiacere. Unde de
 Sennacherib dicitur. iiii. Regum. ix. qd cum adora-
 ret in templo Nethath. fuit a filiis interfectus.

¶ Habet templum suum auaricia. Et illud tem-
plū ē mercatura vel tabula. Auarus est sacerdos. ar-
cha est altare: pecunia est deus: qui colitur et ado-
ratur: quia pecunie obediunt omnia. Ecclesiastici de-
cimo. Propter hoc et filij necnō pseuce. et famuli sunt muni-
stri. Et

stri. Et illud est tēplū baal qui interpretat̃ deuorator: quia sc̃z auaricia deuorat circūstantes Et de hoc dicitur. iij. Regum. x. q̃ rex iehu omnes pphetas baal in templo ipsius cōgregauit. et eos ibi morte damnauit. ¶ Habet templum suum domina superbia et illud templum est status eminentiarum vbi supbus est sacerdos. adulatorēs et blanditores sunt cantores. iactantie sunt campane et sic de alijs et illud est templum remon. qui interpretatur exaltatio inutilis. quia sc̃z superbi inutiliter exaltantur Et de hoc. iij. Regum. v. vbi dicit q̃ rex syrie adorabat in tēplo remon. ¶ Habet templum suum gula seu castrimargia et illud tēplum est taberna. gulosus est sacerdos. mensa est altare. mappa est corporale. cocus est minister. odor ciborū est incensū et illud est templū dyane q̃ dyana interpretatur suscitans egritudines. significans gulam que infirmitates excitat et inducit. De quo dicitur Actuum. xix. Templum magne dyane in nihilum reputabitur. ¶ Ultimo est templum inuidie. que et habet templum suum et illud est aliena prosperitas. Inuidus est sacerdos. murmuratores sunt ministri. et illud est templum belis qui interpretatur vetustas q̃ sc̃z inuidia est primum et vetustissimum peccatū. Peccatum enī illud quod primo homini nocuit. fuit inuidia diaboli Quia sicut dicitur Sapientie. ij. Inuidia dyaboli intrauit mors in orbem terrarū. Et illud Daniel. xiiij. q̃ venit rex cum daniele in templum belis. Hoc igitur de templo sufficit. Vide supra de domo de Tabernaculo et similibus.

Temptare. Tentatio.

¶ Nota q̃ temptatio aliquando sumit̃ pro probare. sicut Genes. xxiij. Temptauit deus abraam Aliquando sumitur pro sugere seu ad malum inclinare. Et de hoc Jacobi. primo Deus autē temptator malorum est. ipse enim nemi nē tēptat Aliqñ p tribulare vel tribulationē sustinere et sic sumitur Judith. viij. vbi dicitur. Temptati sunt patres vři vt probarentur. Est igit̃ triplex genus temptatiōis videlicet.

Probatiua.

Inductiua.

Afflictiua.

Sed iste tres p̃sit reduci ad duas. Et sic breuiter distingo q̃ duplex est tēptatio. s. Una sustinenda cū patiētia. Altera fugienda cū diligentia. ¶ Dicamus ergo primo q̃ est quedā tēptatio q̃ est sustinenda cū patiētia et ista est illa: qua deus p tribulationē nos tēptat vt p̃bet: si firmi et stabiles maneamus. Aurifaber enī aurum in igne solet ponere: vt bonitatem illius p̃bare valeat et temptare. Moneta etia tactu lapidis tēptatur. Etiam balsamus p̃batur cū in aqua portat̃ ad pfundum descendit et deriuatur. Etiam quidam sunt homines in vna regione qui ita sunt zelotipi de mulieribus suis: q̃ qñ mulier habet infantē et volūt p̃bare an sit suus. portant eum ad quendam serpentē et si serpens ille non tangat: puer est suus. et si tangat nō ē suus. Quia quandoq̃ deus bonitatem hominū probat et temptat igne infirmitatis ipsos affligendo. Aliquando ipsos lapide tribulationum tangendo. Talis enim temptatio si bene sustinetur proficit: et bonitatem moralem declarat et ostendit. Quia sicut dicitur. Jaco. i. Beatus vir qui suffert temptationem etc. Vide eam supra de probare vel sufferre. Ista est igitur temptatio sustinenda. ¶ Sed secundo dico q̃ est temptatio metuenda: et ista est temptatio suggestionis vel inductionis: quia sc̃z ad malefaciendum mundus. caro: demonia nos alliciunt atq̃ temptant. Temptatio itaq̃ suggestionis nihil aliud est: q̃ ad casus inductionis atq̃ impulsio. Sed quia supra quasi in locis infinitis de tali temptatione est actum. ideo ad presens parum est de ea dicendum. Hoc solum ergo notandum est q̃ temptatio huiusmodi.

Inchoatur a cogitatione.

Adeditur in delectatione.

Terminatur in executione.

Quia sc̃z dyabolus primo facit hominē de peccato cogitare. Secūdo facit hominē in peccatō hōmōi delectationē inuenire sc̃z p̃ponēdo sibi delectabilia q̃ sunt ibi. Tertio facit eū p̃sentire et negocio operā demū dare. Tentatio enī est sicut serpens qui sibilat dulciter in ingressu. occidit turpiter in egressu. Et aduerte q̃ hominē in tentatione tria sunt necessaria videlicet.

fugere omnem occasionem.

Tollere omnē presumptionem.

Querere dei tuitionem.

Dico ergo q̃ occasionē oportet fugere. Non enī oportet q̃ hō frequētet illa. que possunt esse causa vel materia tentationis sed q̃ inde fugiat et recedat. ¶ Papius enī qñ in splendore lampadis delectatur. nō combureretur. nec in oleo submergeretur. nisi frequētando lampadi appropinquaret. Balena etiā scaute littori appropians mari subito recedēte ibi sistit: et piscatorū insidiāntiū parti cedit. est igitur vtile balene a littore se elongare et in profundo maris manere. ¶ Papiioni vtile est a lampade recedere et a suis splendoribus p̃cauere. Sic et charissimi summe est vtile hominē q̃ p̃sentiam rerū que tentationē possunt inducere fugiat et q̃ inde pro viribus retrocedere studeat. Cum enim incaute littori insidit lampadi p̃peritatis appropiat et eorū splendoribus se delectat subito igne tentationis comburitur. et per malū desiderū in mundi littore circa diuitiarū sabulum arrestatur et sic a venatore dyabolo p̃ consensum malū capitur. et per mala opa punit et necatur. q̃ sicut dicit apostolus prima Thimo. vi. Qui volūt diuites fieri incidunt in tentationem et laqueū dyaboli. Igit̃ dico q̃ occasionē tentationis oportet fugere q̃ etia dñs in oratione dominica docet petere in illo verbo. et ne nos inducas in tentationem. Hoc est dictum ne nos permittas induci in occasionē tēptatiōis. ¶ Deinde dico quod presumptiones oportet tollere. Necesse est enī q̃ hō nō sit p̃sumptuosus. et q̃ in p̃p̃rijs viribus non cōfidat. tales enī sepi⁹ solēt cadere. q̃ de⁹ vt exprobrant vires suas ipsos solet sibi p̃p̃rijs dimittere. vt tandem debilitatem suam cognoscens. in se nō p̃sumat cōfidere vel sperare. sed cor suū in dño stabilire. Istud videmus quotidie in nouicijs religiōis. et etiā multis alijs qui p̃sumunt de suis viribus vltra modum q̃ si vident aliquos delinquentes ipsos horret et cōtemnunt Contra tales loquitur apostolus. Gal. vi. fratres si p̃ occupatus fuerit hō in aliquo delictosus qui spūales etc. Et bñ dicit. ne et tu tēpteris. q̃ sc̃z de⁹ p̃mittit qñq̃ tentari vt expertis viribus propijs possint humiliari. Exemplo petri qui in propijs viribus dicebat cōfidens. etiā si oportuerit me mori tecū nō te negabor tñ ipsum dimisit deus cadere. vt disceret de suis viribus non presumere nec sentire vtilis enī est talibus talis casus. Nam vt dicit Plinius Dens lupi sanat passionem lunaticam sustinentes. q̃ procerto illi qui sunt lunatici. i. p̃sumptuosi tunc temporis sanantur quādo dentibus lupinis. i. tentationibus demonū supponuntur. Sap. xviij. Tetigit aūt et iustos tunc tentatio. Igitur dico q̃ presumptionem oportet tollere. ¶ Deniq̃ dico q̃ tuitionem dei oportet querere. Est enī necesse q̃ homo tentatus recurrat ad deū se ei cōmittēdo et ne vincatur ab hostibus ipsum humiliter deprecando. ¶ Math. xxvi. Vigilate orate ne intretis in tentationē ¶ Pulmo in corpore animalis est necessari⁹ ad spiritus attrahēdum. et ad cordis ardorē tēperandum. et ad refrigerium procurādum. Sic vere attractio spū sancti per deuotionem et orationē est hominē necessari⁹ ad tēptationum suarū ardorem temperet vt appetitus et mala desideria cordis sui refrigeret et immetet orate inquit. Et merito quia procerto deus ille nos pōt contra tentationes iuuare nos nō non possumus sine ei⁹ auxilio contra dyabolū triumphare. Non est enim

EEE ij

Tempus.

potestas super terram que ei cōparatur qui factus est
ut nullū timeret. Job quadragesimo primo. Sed pio
certo si deū in adiutorū requirimus constat q̄ eo me
diante omnibus hostibus preualemus. Iste enī est si
cut allectoris lapidis preciosus. cuius virtus facit in pie
lio vincere. Iste est sicut lapis amantides. qui vestē ta
ctas facit incendia nō sentire. Quia. s. qui dei p̄sentia
per gratiam adiunat. nec in bello tentationis vincit
nec tentationū ignibus inflāmat. vñ in ps. In te eri
piar a tentatione in deo. 2c. Deus enī a tēratione eri
pit in quātū succumbere non permittit. ij. Petri. ij.
Mouit deus pios de tentationib⁹ eripere. ip̄os tamē
quandoq; fo: titer tentari permittit ⁊ statim non ad
iunat nec succurrūt corū virtus ⁊ patiētia comprobe
tur. Sic etiam rex fortiores militē hostibus opponit
et eum ex certa scientia q̄s beneverberari permittit
glorians in eius virili defensione. Sicut de thobia le
gimus Thob. ij. q̄ deus ei hanc tentationem permisit
euēire. vt posteris darex exēplum patiētie. Et Tho.
rij. dicitur ab angelo. Quia acceptus eras deo necesse
fuit vt tentatio te probaret. Ipse enī facit illud qd̄ ip̄e
alijs consultit. Ecclesiastici sexto. Si habes amicus in
tentatione posside illuz quando enī videt q̄ ip̄e facit
quod in se est. ip̄sum solet eripere. ⁊ ne succumbat ab
hostibus liberare. Quia sicut dicit primo Cor. r. fide
lis est deus ⁊ non p̄mittit vos tentari vltra q̄ potest: s
sed facit. cum tentatione etiam prouētum vt possitis
sustinere. et Hebreos. ij. dicitur. Qd̄ xps ppter hocq;
tentatus est potēs est. ⁊ his qui tentantur auxiliari.
Igitur dico q̄ homini tentato.

Quoniam oportet querere.

Presumptionē oportet tollere.

Occasionem oportet fugere.

Ista de tēratione sufficiant quia de ea tractatus est in
titulis infinitis. De tentatione vero in quātū dicit
probationem. Vnde de p̄batione ⁊ aggrega si vis
auctoritates notabiles. in illa auctoritate. Beatus vir
qui non abiit in consilio 2c.

Tempus. Nota q̄ tēpus s̄m philosophos ni
hil aliud est q̄ mēsurā mori⁹. Omne
enī qd̄ fit virtute creata. fit cum quadā successione ⁊ cū
quadam motus continuatione ⁊ ista successio seu cō
tinuatio dicitur tempus. Cuius igitur diuerse sint rerū
que sunt in motu cōditiōes necesse est esse diuersas tē
porū variationes. Et ideo breuiter ⁊ moraliter loquē
do possum notare q̄ in scriptura inueniuntur tempus.

Viuentis fragilitatis.

Abentis prosperitatis.

Agentis aduersitatis.

Sequentis mortalitatis.

Ardentis calamitatis.

Gaudentis societatis.

Ista enī sunt tēpora statū p̄sonarū videlicet.

Viuentium corporaliter.

Abentium temporaliter.

Egentium miserabiliter.

Adorientium naturaliter

Percuntium infernaliter.

Triumphantium eternaliter.

Dico ergo primo q̄ est vnū tēpus p̄tis vite. s. fragili
tatis viuētes. Vita enī p̄sens p̄prie dicit tps. q̄ tēpus
semper fluit ⁊ currit. ⁊ de p̄senti in futurū transiit. ⁊ de
ip̄o nihil omnino p̄ter nūc existit in eodē statu etiaz
tempus non moratur. sed subito de serenitate ad ob
scuritatem aliquoties trāsmutatur. Sic p̄culdubio
vita nostra a die natiuitatis vsq; ad diem mortis non
cessat fluere ⁊ currere et nunq̄ potest in eodem statu
sistere aut manere quinimmo p̄ diuersas etates labi
tur ⁊ de statu ad statum subito trāsmutatur. Et ideo
de tali loquitur. Ecclesiastici. xviij. A mane vsq; ad
vesperam mutabitur tempus. Vnde eam in sermone
et pone eam ibi. Quia sicut dicitur. Job. xij. Ibo ino

natus de muliere breui viuens tempore: repletur
multis miserijs: qui quasi flos. egreditur ⁊ conterit⁹
tur: ⁊ fugit velut vmbra. p̄stituiti terminos ei⁹. Istud
enim tps habet.

Vilem inceptionem. quia natus de muliere.

Curtam dimensionem. quia breui viuens tempore.

Tristem afflictionem. quia replet multis miserijs.

Debilem conditionem. q̄ quasi flos egredit.

Labilem durationem. q̄ conterit⁹ ⁊ fugit velut vmbra

Stabilem p̄sitionem. cōstituiti terminos eius.

¶ Iste sunt sex conditiones tps vite nostre. Qd̄ breui

ter illud est tempus viliter inceptum: natus inquit

de muliere. Job. xvj. Nunquid apparere. potest mun

dos natus de muliere. quasi diceret non. Vnde Eccl.

ij. dicitur. Qd̄ tempus nascendi 2c. Item illud tem

pus est leuiter transituum: breui inquit viuens tem

porē. Sapientie. ij. dicitur. Exiguū ⁊ cum tedio est

tempus vite nostre. Item illud temp⁹ est grauiter af

flictuum: repletur inquit multis miserijs. Vnde illd̄

tempus est illud de quo dicitur. Soph. j. Dies illa di

es ire 2c. ⁊ Ezch. xxx. Dies nubis tempus gementiū

Quia puer natus statim gemitus et planctum solet

emittere: ad significandum: q̄ ad laborem ⁊ gemitus

natura nos voluit parturire. Item illud est temp⁹ de

biliter permansuum. Super omnia enim debilis est

⁊ fragilis vita nostra: quia quasi flos inquit egredit.

Cant. ij. flores apparuerūt in terra nra tps putatio

nis aduenit: quasi diceret: vita nra sicut flos in iuuen

tute apparet ⁊ egredit: cito vero conuassatur dum p̄

mozem tollitur ⁊ putatur. Item illud tempus celeri

ter est defectuum: quia cōterit inquit ⁊ fugit velut vm

bra. Vnde Sap. ij. Umbra enim transitus est tempus

vite nostre. Item tempus illud est stabiliter p̄suum

quia scz tempus vite nostre est apud deum limitat⁹

⁊ certum: constituiti inquit terminos eius qui p̄ca

teriri non poterunt. Constat enī q̄ illud tempus dura

tionis vite nostre: quod a deo constitutum est ⁊ p̄fixū

impossibile est pertransiri. Sicut enī dicit Job. xxiij.

Ab oipotēte nō sūt abscondita tpa. Et iō bñ d̄ Job. xiiij

Constituas mihi tempus in quo recorderis mei. Sic

igitur patet q̄ est vnū tempus fragilitatis viuētis

¶ Secundo dico q̄ est vnū tempus prosperitatis

labentis. Prosperitas enim mundi est sicut tempus

quia scz sicut more temporis continue mouet atq; la

bitur. Istud enī est tale tempus: quando pluuia ⁊ tem

pestas est ventura. tunc solet ardor solis fortior esse pu

lices ⁊ musce solent acius pungere. Syrene solent dul

cius cantare delphini solent altius saltare: sed procer

to tale tempus solet statim deficere. ⁊ tempestas ⁊ plu

uia cito venit que totam serenitatem p̄teriti tempo

ris obnubilat ⁊ obducit. Quia vere mundi prosperi

tas tempus huius vite est. vbi viget ardor auaricie

fortioris: vbi pungunt pulices ⁊ musce id est ministri

seuicie acioris: vbi catat ⁊ saltant syrene ⁊ delphini. i.

diuites qui nūc gaudēt fructu leticie plenioris. Tercū

tamen cito perit ⁊ deficit talis serenitas ⁊ subito per

motē a dn̄ib⁹ talis p̄speritas ⁊ maiestas. Qd̄ sicut

dicit Seneca. reproborū leta cito ad perniciem veniūt.

Et breuiter de tali tempore dicitur Eccl. xj. Tempus p̄

terit. mors appropinquat Et illud proculdubio non

considerant tales quia videtur eis q̄ tempus semper

debeat durare Contra quos dicit Ecclesiastici. xviij.

Admoneo esto paupertatis in tempore abundantiē: quod

vtiq; non faciunt. Et ideo sicut naute qui inutationes

tēporis nō p̄uidēt. in mare inferni se detrahūt ⁊ sub

mergunt Isti enim modo habent tempus suum. sed

procerto finaliter veniēt ad tēp⁹ alienū. Et breuiter il

lud ē tps. de quo d̄. Osee. ij. Cessare faciā oē gaudiū

solennitates eius. neomeniam eius. sabbatum eius

et omnia festa ⁊ tempora eius quia sicut dicitur Da

nielis. secundo. Deus mutat tempora ⁊ etates: trans

fert regna atq; constituit. Istud est ergo tempus

prosperitatis

prosperitatis labētis. ¶ Tercio dico: q̄ est vnum tēpus necessitatis vgentis: seu aduersitatis presentis: et illud est tempus: quo in mundo diuersimode flagellamur. De quo Ihesus. xiiij. Oſtēde te nobis in tēpore tribulationis. Istud est em̄ sicut temp⁹ hyemis: quod quīs videtur asperum. turbidū et sterile: est tñ rebus naturalibus congruum et vtile. Virtus enī naturalis per ramos arborum: et per membra animalium dispersa ad interiora retrahit: vbi fortificatur et reparatur ita q̄ in vere et in estate ad fructificandum aptior inuenitur. Sic vere tempus tribulationis quīs sit frigidum et rigidum et ad sustinendum asperum ē tamen ipsum in patientia sustinentibus plurimum virtuosum. Compellit enim affectus et appetit⁹ mētales vndiq; ad temporalia dispersos ad interiora retrahere: de salute cordis et anime cogitare: et sic homo ad fructificandum p bona opera habilitatur et spiritus spūalis in eo reparatur. Unde de bona arbore dicitur. Micre. xviij. Quō tempore siccitatis non erit sollicita. nec aliquando desinet facere fructum. q̄nimo si erit granina s̄m Plini. in tempore tempestatis gaudent: et tempore pluuię magis virent. Sic iusti tempore aduersitatis sunt meliores sanctitate et morib⁹ pulciores. Et ideo tēpus penitentie: tribulationis et miserie presentis est illud tempus. d quo loquit⁹ Apostolus. ij. Corin. vi. Ecce nunc tēpus acceptabile. ecce nūc dies salutis. Esai. xliij. Tempore accepto exaudiui te et in die salutis adiuui te. Patet ergo: q̄ est vnum tēpus aduersitatis presentis. ¶ Quarto dico: q̄ est vñs tempus mortalitatis sequentis: et illud est tēpus mortis. qd scz cōparatur nocti: quod est tempus naturaliter obscurum: et diei luminis priuatiu⁹: que quīs in meridie non videatur de p̄pino: tamen de aduentu ipsius nullatenus dubitatur: quia. s. nox est temp⁹ mortis qd diem p̄sentis vite destruit necessario est futurum: et quīs non videatur: debet tamen p̄videri cōtinue sicut certum: de quo Eccl̄s. xj. Si multis dieb⁹ vixerit homo et in his omnibus letus fuerit: meminisse debet temporis tenebrosi et dierum malorū. ¶ Quinto dico: q̄ est vnum tempus calamitatis ardentis seu vgentis: et illud est tempus iudicii vel inferni. de quibus dicitur. Deut. xxxij. Juxta est dies perditionis: et adesse festinant tempora. Illud est tempus in quo mali cuꝝ suis vitijs puniunt⁹. Quia scilicet animalia que in estate impingunt⁹: sicut oues et boues: econuerso i hyeme carnibus depauperant⁹: et econtra illa que tēpore estatis sunt macra: sicut sunt aues fluuiiales: in hyeme ppter quietem sunt pingua. Sic vere tempus estatis huius vite: et tempus hyemis mortis sunt duo tempora contraria. Quia diuites q̄ in estate huius vite p prosperitatem sunt pingues: in hyeme morti succurrunt miseri atq; macres. Econtra aut̄ illi qui modo sunt macres per paupertatem: erunt tunc pingues p eternam voluptatē et felicitatem. Testes sapiente. Eccl̄s. i. clesiastes. iij. Omnia tēpus habent et suis spacijs trāseunt vniuersa. Et ideo de piscibus videmus: q̄ s̄m temporū varietatem suam augent pinguedinez: vñ minuit bonitatem. Tempus ergo quo mali aliquid valent est in presenti. Tempus vero quo nihil reputabitur erit finaliter in sequenti. Ideo de istis dicit. Deut. xxxij. Maledictio est vltio et ego retribuam eis i tempore vt labatur pes eorum p̄d. Cum accepero tempus ego iustitias iudicabo. Istud est igitur tempus calamitatis ardentis. ¶ Sexto dico: q̄ est vnum tempus societatis gaudentis: vel tempus satietatis replentis. et illud est tempus glorie paradisi. Homo enim nunq̄ seminat et metit eodem tempore et modo: sed potius contrario quia quod homo vno tempore serit: in tempore contrario colligit: et quod vno tempore seminat⁹ dispergendo: in contrario tempore colligitur aggregando. Sic vere charissimi cum tēpus huius vite sit ordinatum ad semina virtutum et bonorum operum seminandum: et ad bona nostra pauperibus dispergen-

dum: necesse est: q̄ sit aliud tempus contrariū. s. tempus vite eterne: vbi seminata metantur: et vbi dispersa aggregent⁹. Unde s̄m aplm. Qui seminat in lachrymis in gaudio metet. ij. Cor. ix. et Gal. vi. Tpe em̄ suo metemus non deficientes. Et ideo de tali tempore dicitur. Dani. viij. Tempus aduenit et sancti obrinuerūt regnum. Omnia em̄ habet tempus suū: qz sicut dicit. Eccl̄s. viij. Omni negotio tempus et opportunitas. Unde de conchilibus videmus: q̄ vno tpe. s. novilunij inueniuntur vacui: contrario vero tempore. s. plenilunio sunt plena. Sic vere pauperes non habet modo tempus suū: sed habebunt in futuro: modo eis splendet luna noua. i. p̄speritas temporalis q̄ est valde diminuta: et ideo isti modo sunt inanes et vacui: et bonis t̄pali⁹ non repleti: sed p̄certo in futuro tpe: qz luna plena p̄speritatis eterne fulgebit: tunc p̄culdubio oībus bonis replebuntur: et oībus opulentis ditabunt⁹. Unde de sanctis dicitur. Sapient. iij. Quō in tempore erit respectus illorū: qz vt d̄s. Sap. iij. Domum et par est electis dei. Non ergo debent trīstari pauperes si i tpe presenti flagellabunt⁹: sed potius gauderet exultare sperando q̄ in futuro tpe letabunt⁹. Quia sicut d̄s Eccl̄s. j. Usq; ad tempus sustinebit patiens: et postea redditio iocunditatis. Sic ergo patet: q̄ inter ceteros modos: temp⁹ sex modis sumitur. Omnia ergo que sunt sub tempore: ad aliq̄d istorū temporū p̄tinent et reducuntur: et ideo diuersa negocia diuersis t̄pibus cōpetere dimoscunt⁹. In verbis em̄ et in factis obseruanda sunt tempora: qz q̄ debito tpe non sunt: melius est q̄ non fierent q̄ si fierēt. Unde etiam de verbo debito tpe dico d̄s puerbio. xxx. Quō mala aurea in lectis argenteis qui loquit⁹ verbum in tpe suo. Econtra Eccl̄s. x. dicitur: q̄ ex ore fatui reprobat⁹ parabola eo q̄ non dicit eam in tempore suo et sufficiat.

Temporalia. De t̄pali⁹ possent infinita dici: sed nulle sunt autoritates notabiles: et de eis in pluribus locis est tractatus id circo omitto. Vide de diuitijs et similibus. Et si vis pone hic materiam: et allega originalia.

Tendere. Nota q̄ tendere q̄q; sumitur p̄ fortiter extendere: qz sumit⁹ p̄ insidias parare: qzq; p̄ crescere: qzq; p̄ ire vel p̄ ambulare. Quō em̄ sumitur p̄ forti vel rigida extensione. patz. ij. Regum. xvj. Tetenderunt absalon tabernaculum in solario. Item q̄ sumatur p̄ insidias p̄paratione. patz. ij. Paral. xxx. vbi dicit⁹ de quodam rege: q̄ postq̄ recessit a dño tetenderunt ei insidias serui sui. Item q̄ sumatur p̄ augmentatione: vel incremento patet. Exo. xij. vbi dicitur: q̄ sonus buccine paulatim crescebat et in polioris tēdebatur. Item q̄ sumat⁹ p̄ ire vel ad aliquam partem pagrare dicit⁹ Josue. viij. q̄ q̄ simulaerunt fugā: et tēdebāt ad solitudinem: reuersi sunt et. vide in predictis titulis.

Tenere. Nota breuiter q̄ tenere et teneri in scriptura multipliciter sumitur. An breuiter notandus est sicut in alijs materijs q̄ in scriptura inuenitur.

Tenere virtuosum.

Tenere vitiosum.

Tenere dolorosum.

Tenere gaudiosum.

Est dico tenere virtuosum et cōmendabile: et illud est quando homo tenet vel seruat diuina madata. Juxta illud. puer. iij. Tene disciplinam et ne dimittas eam.

¶ Item est tenere vitiosum et detestabile: et illud est qz homo tenet et seruat vitia et peccata. de quo Eccl̄s. x. Initium omnis peccati superbia. qui tenuerit eaz adimplebit maledictis. Ad etiam qz homo a peccatis tenetur et occupatur. de quo Luce. iij. Socrus aut̄ symonis tenebatur magnis febribus. ¶ Item est tenere dolorosum et cōtristabile: et istud est illud quo homo in tribulationib⁹ tenet. de quo Math. xij. Iherodēs aut̄ tenuit Iohannem et ligauit eum in carcerem et.

EE E ij

Tentorium.

Item est tenere gaudiosum et consolabile: et istud est illud quo beati tenent et perseveranter retinent glorie dignitatem: quod sicut dicitur. *Reg. ij.* Deus de stercore erigit pauperem ut sedeat cum principibus et solus glorie teneat. **I**gitur dicamus aliquid de tenere commendabili et virtuoso. Tenere enim idem est quod adimplere: et aliquid ininviolabiliter observare: quod pecto sicut videmus: quod illud quod ab aliquo fortiter tenetur: abire non permittitur: sed servatur. Sic homo debet virtutes et merita ita tenere: et dei mandata taliter servare et implere: quod non debet ab ipso fugere nec abire. Tenere enim perseverantiam denotat in tenente. Et etiam vir iustus similis debet esse viti: que dicitur quasi vi tenens: vel quasi virtuosae tenens: eo quod de natura vitis est arbori se prime iungere: illud cui adheret strigere fortiter et tenere: quod pecto viri iusti alijs per charitatem se fortiter iungunt: et bonum quod semel ceperint: de cetero non dimittunt. Quod vitis patz de viris charitativis: qui tenaciter diligunt d. illud. *Cant. ij.* Inveni quem diligis anima mea. tenui cum nec dimittam. Quod etiam patet in viris perseverantibus: nunquam defectivis: quod scilicet virtutes quas semel apprehenderunt semper tenent. Iuxta illud. *J. Thessal. v.* Viam perbat quod bonum est tenete. Quod tamen est contra multos qui mansu perseverantie ita habent infirmam: quoniam nihil possunt tenere: immo quicquid virtutis habuerint: solent dimittere et laxare. Similes dolio fracto vel deligato quod liquorem tenere non potest: quia tales qui circulis divinatorum mandatorum non sunt ligati: sed potius diversis vitis dissipati: virtutes contentas non tenent: sed ipsas perdunt potius atque fugant. *Eccli. xij.* Cor fatui quasi vas contractum perdit omnes sapientia. Non sic: sed teneamus quod sunt tenenda. Iuxta illud. *Apoc. ij.* Tene quod habes ut nemo accipiat coronam tuam. Ubi adverte quod talis tenentia et perseverantia debet teneri vel haberi triplici ratione. scilicet.

Ut compleremus mandatum quod precipitur.

Ne carcamus virtute que recipitur.

Ne amittamus salutem que promittitur.

Igitur primo tenenda sunt: complenda et observanda que sunt ad salutem utilia: tene inquit. imperatiue loquitur. *vi. ij. Thes. ij.* Qui tenet nunc teneat. Et illud predictum: quod bonum est tenere. Et nota quod precipimur tenere.

Baculum ad sustentandum.

Clipeum ad protegendum.

Gladium ad pugnandum.

Thuribulum ad incendendum.

Organum ad decantandum.

Deum ad adorandum.

Proximum ad adiuvandum.

Igitur teneamus baculum crucis: ut sustentemur. *Ezo. xij.*

Tenentes baculos in manibus comedentes agnum. Ite teneamus clipeum fidei: ut defensemur. *i. Paral. xij.* Fugerunt ad david viri robustissimi clipeos tenentes. Ite teneamus gladium verbi dei ut demonibus adversemur.

Unde de fortibus salomoni dicitur *Cant. ij.* En lectulum salomonis sexaginta fortes ambulant omnes tenentes gladios. Item teneamus thuribulum orationis. ut in deum mentaliter inflamemur. *Ubi dicitur oia dicit. ij. Paralip. xxvj.* quod in manu teneret thuribulum ut adoleret. Ite teneamus organum leticie: ut gratias agendorum deum laudando gratulemur et iocundemur. *ij. Paral. xxix.*

Steterunt leuite tenentes organa david. Ite teneamus deum per fidem ut ipsum veneremur. *Albarci. xij.* Teneate eum et ducite caute. Ite teneamus primum per charitatem: ut ei fideamur. *Ubi dicitur. xij. Gen. xxv.* Alter egrediens plantam fratris manu tenebat. *Job. xij.* Tenentes se nequaquam separabunt. Igitur teneamus tenenda ut que precipiunt teneamus.

Secundo dico: quod tenere debemus tenenda: ne quod acquiritur carcamus. quod habes inquit. *Matth. xij.* enim abhorret vacuum: et ideo dolium quod habet plenum suum illud intantum diligit et tenet quod quod perforatus fuerit: nisi ab alia parte aer possit subintrare: ipsum fluere non permittit. Sic ve-

re et nos debemus abhorere vacuitatem virtutum in tantum: quod illas quas habuerimus dimittere non debemus. Quod habes inquit. *Unde. Apoc. ij.* Accurramen illud quod habetis tenete donec veniam. Istud tamen est contra non perseverantes: qui illa que habent non possunt tenere. Similes illi qui brachium habet fractum. Unde de talibus potest dicere dyabolus: brachius pharaonis confregit: et ecce non est obvolutus etc. Non sic charissimi: sed teneamus ne quod acquiritur carcamus. **T**ertio dico quod tenere debemus tenenda. ne quod promittitur amittamus. ut nemo inquit accipiat coronam tuam: quasi diceret: coronam promissam perdes: nisi bene teneas quod possides. Sicut enim dicitur. *ij. Thes. ij.* Non coronabitur nisi qui legitime certaverit. Quod pecto corona glorie non dabitur nisi qui perseveranter tenuerit et impleverit quod precipitur quia sicut dicitur *Eccli. xxvj.* Nisi in timore domini tenueris te instanter: cito subvertetur domus tua. Patet ergo quod tenere debemus illa que pertinent ad salutem: ne quod promittitur amittamus: ne quod acquiritur dimittamus: ut quod precipitur faciamus. Ista de bono tenere sufficiunt. **S**ed adhuc dico quod tenere accipi potest in malo. Et sic dico quod est tenacitas. Avaricie mundialis. Immundicie corporalis. Violentie infernalis. Est dico tenacitas mundialis avaricie. Avari enim quod semel rapiunt nunquam amplius volunt dimittere vel restituere: sed continue retinere: similes leoni. qui predam quam rapuit: quando aliquem viderit timens quod eam velit sibi auferre: fortius solet tenere et eam amplectendo cubare desuper et sedere. sicut dicit *Psalmi.* Sic vere raptorem et avari illud quod rapuerunt nunquam amplius dimittere querunt: sed semper fortius illud tenent: amplectantur et custodiunt. Unde *Esai. v.* de raptore dicitur. *Rugitus eius ut leonis: rugiet ut catuli leonum: frendet et tenebit predam et amplectabitur et non erit qui eruat.* Ista est ergo tenacitas mundialis avaricie. Deinde dico quod est tenacitas corporalis immundicie. Luxuria enim ira fortiter ligat et tenet: quod semel infectum illesum dimittit. Similis bitalaro piculo maris: qui ita tenet navem impingentem quod citius frangitur quam evadat: quod scilicet luxuria illum quem tenet usque ad fracturam mortis non dimittit. Unde de luxuriosis mulieribus dicitur. *Prover. xvij.* Qui tenet adulteram in stultus est supple et stultior qui tenet ab illa. Denique dico: quod est tenacitas temporalis amicitie. Amicitia enim mala valde ligat et tenet: similis adamantina quo trahit et tenetur ferrum. Unde de squamis bebestoth dicitur. *Job. xij.* Tenentes se nequaquam separabunt. **I**nsuper dico: quod est tenacitas infernalis violentie. Illi enim qui sunt ibi tenaciter ibi tenent. d. ex desperatione illud. *ij. Reg. i.* Interfici te me: quod tenent me angustie. Hoc ergo sufficit de tenere. Unde de ligare: de retinere si fiat aliquid.

Tentorium. Idem est quod tabernaculum.

Tenebra. Cum tenebra dicitur a tenendo: eo quod teneat oculos ne videat: et nihil ali-

ud est quod obscuritas aeris et carentia luminis generata. Possum dicere quod in scriptura breviter inveniuntur multiplex tenebra. scilicet.

Superior.

Inferior.

Anterior.

Interior.

Exterior.

Posterior.

Subterior.

Primo dico quod tenebre superiores signant divinam humilitatem. Sol enim quando videtur obscurari: quando nubes immergeatur vel eclipsim patitur. Sic dei filius quodammodo visus est duobus modis a suo lumine obtenebratus: quando visus est in nube. i. in virgine Maria. per incarnationem: et quando eclipsim passus est per passionis afflictione. De incarnatione enim eius dicitur in psalmo. *Posuit tenebras*

tenebras latibulum in circuitu eius tabernaculus ei⁹. De passione vero eius potest dici illud. quod legitur Luce. xxiij. q̄ moriente domino facte sunt tenebre super vniuersam terrā. Et breuiter sicut dicitur Joelis. ij. Et exponitur supra de sole. Sol conuertetur in tenebras ⁊ luna in sanguinem. Sol em̄ dei filius conuers⁹ est in tenebras carnem assumendo p̄s. Exortum est in tenebris lumē rectis corde. ⁊ luna idest assumpta inu- tabilis caro sua: conuersa est in sanguinem mortē sus- tinendo. Sic ergo dico: q̄ tenebre superiores signant diuinam humanitatē: tunc em̄ deus fuit in tenebris: q̄ quasi a nemine fuit not⁹. Quis ipse esset lux qui in tenebris lucebat. tenebre tamen eum non conprehē- derunt. Johannis. j. ¶ Secundo dico: q̄ tenebre infe- riores: signant scripture pfunditatem. Abyssus enim ppter suam pfunditatem est tenebros⁹: ⁊ hoc quia lu- men solis non potest attingere ipsius pfundum. Sic vere tanta est abyssus diuine scripture: ⁊ tanta est ibi copia aquarum ⁊ scientiarum: q̄ ppter suam pfun- ditatem oibus est tenebros⁹: ⁊ quasi nulli hominum clara p̄ua aut luminosa. Unde in p̄s. dicit. Tenebro- sa aqua in nubibus aeris. Ueruntamen sicut illi qui sunt in pfundo maris in tenebris solent oleum habe- re in ore: quo emissio solent videre ⁊ respirare. Sic ⁊ si in pfunditatem sacre scripture volueris videre. ne- cesse est q̄ oleum diuine gratie habeas vt tenebras ob- scuritatis repellas. Ut de scriptura dicat illud Exod. xiiij. Eratq̄ nubes tenebros⁹ ⁊ illuminans nocte: quia sicut dicitur. ij. Cor. ij. Deus facit de tenebris lumen splendescere. Et sicut dicitur. Job. xij. Ipse reuelat p- funda de tenebris. Tenebre igitur inferiores signifi- cant scripture pfunditatem. ¶ Tertio dico q̄ sunt te- nebre anteriores: que significant iustoz humilitatem. Humilitas em̄ tenebris comparatur: quia omnia bona sua vult abscondere: ⁊ nihil p̄ inanem gloriam p̄pala- re. Anos. v. Dices domini tenebre ⁊ nox lux. Unde etiam de viris iustis dicitur. Esai. l. Induam celos tenebris ⁊ saccum ponam operimentum eoz. Sancti em̄ viri semp sunt obtenebrati: ⁊ tenebrosi p̄ mortis ⁊ iudicij meditationē: ⁊ vmbrosi ⁊ obscurosi: per suar virtutum occultationē: ⁊ absconsonem: vt de ipsis possit dici il- lud p̄s. Tenebre non obscurabunt a te ⁊ nox sicut dices illuminabitur ⁊c. Iste sunt ergo tenebre anteriores q̄ signant iustoz humilitates. Anteriores dico: q̄ iste te- dunt ad bona spiritualia ⁊ eterna que ante nos sunt. ¶ Quarto dico q̄ sunt tenebre interiores: q̄ significāt cordium obscuritatem: seu culpaz iniquitatem: ⁊ iste sunt tenebre ignorantie vel peccati: que p̄ tanto dicū- tur tenebre: q̄ sicut tenebra.

Lumini contradicit.

Colores rerum abscondit

Verecundiam tollit.

Timorem incutit.

Et somnolentiam nutrit.

Sic peccatum. Lumē veritatis repellit: per ignoran- tiam. Colorem honeste conuersationis abscondit per insolentiam. Verecundiam tollit: per impudentiam. Timorem desperationis incutit: per spei carentiam. Somnolentiam male delectationis nutrit p̄ accidiaz ⁊ pigriciam. ¶ Habet ergo tenebra peccati: lumen ve- re cognitionis repellere: quia. s. ita obnubilat oculus intellectus: q̄ non videt que pertinet ad salutem. Un̄ Job. xj. Qui ambulat de nocte offendit: quia lux in eo non est. Et. j. Job. ij. Qui odit fratrem suum ambulat in tenebris: ⁊ nescit vnde veniat aut quo vadat. Quia peccator nō aduertit vnde venit per vilem natiuitatē aut quo vadat p̄ tristit mortis aduersitates. Ideo bre- uiter possumus dicere illud. Esai. lxx. Palpauimus quasi cecī parietes: ⁊ quasi absq̄ oculis attractauim⁹ ⁊ impigimus meridie quasi in tenebris. ¶ Item habet tenebra peccati colores honestatis abscondere. Pec- cator em̄ vix ostendit bone conuersationis honestatē vel colorem. Math. vj. Si oculus tuus. i. conscientia

tua nequam est totum corpus tuum tenebrosum erit

¶ Item habet ista tenebra verecundiam ⁊ pudorem tollere. Peccator em̄ ⁊ obstinatus existēs in tenebris peccati: nō verecundat de suis sceleribus qd̄ tñ faceret si in lumine gratie esset: dicens illud Eccli. xxiij. Te- nebre circundant me: parietes cooperuerunt me. ⁊ ne- mo circūspicit me quem vereor: delictoz meoz nō me morabitur altissimus ⁊c. ¶ Item ista tenebra habet timorem incutere. Peccatores em̄ trepidauerunt ti- more vbi nō erat timor. Tenebra em̄ peccati facit eos desperare de salute: ⁊ per consequens timere mortē ⁊ iudicij aduersitatem p̄s. Timor ⁊ tremor venerūt sup me ⁊ contecerunt me tenebre. ¶ Item habet ista tene- bra somnolentiam facere. Tenebra em̄ est aptum tē- pus ad dormiendum: quia. s. illi qui in tenebris pecca- ti delectant. dicuntur dormire ppter ea quod exercitiū bonoz nō vigilāt ⁊ occupant p̄s. Tenebre cōculcābūt me ⁊ nox illuminatio mea in delicijs meis. Et ideo q̄ sunt in tenebris peccati: non possunt nec bene facere nec bene incedere. Quia enim peccatoz tenebros⁹. nesci- unt vbi corruūt. Prouer. iij. Multa tamē turpia et enormia ppetrant: quia iste tenebre peccatoribus au- dacia prestans. Quia sicut dicitur Job. xxiij. P̄per- fodiunt in tenebris domos: ⁊ in tenebris quasi in luce ambulant. Unde quesitum fuit a quodaz pictore: quo- modo imagines pulcherrimas faciebat: ⁊ tamē tur- pissimos filios generabat: qui respondit causam esse quia imagines de die ⁊ in lumine pingebātur: ⁊ ideo pulcre erant. pueri vero de nocte ⁊ in tenebris genera- bantur: ⁊ ideo turpes erāt. Quia pculdubio: opera q̄ sunt in lumine gratie: sunt deo pulcrat gratiosa. Illa ⁊o que in tenebris sūt: sunt turpia ⁊ vitiosa. vñ Esai. xxiij. Ne qui profundi estis corde vt a dño abscondatis cōsilium quoz sunt i tēbris opera. Un̄ aduerte q̄ qua- tuor genera opum cōsueuerūt fieri in tenebris. s.

Auaricie contractus.

Immundicie cōtactus.

DetraCTORij latratus.

Inuidiosi sufflatus.

Quo em̄ cōtractus auaroz ⁊ vsurarioz fiāt in tenebris ⁊ absconditis patet. Job. v. vbi dicitur. P̄per dies incur- rent tenebras ⁊ quasi in nocte sic palpabunt in incris- die. Patet etiam de mercatoribus pannoz: quozū do- mus sunt tenebros⁹. Quo etiam luxuriosoz tactus fiāt in tenebris patet. Quia constat q̄ talia opera volunt fieri in absconditis ⁊ occultis. vnde Prouerbioz. vij. dicitur. Cōsidero vecordem iuuenem qui transiit per plateas iuxta angulos domus mulieris male: gradif in obscuro aduersperascente die: i noctis tenebris ⁊ ca- ligrine. Quo etiam detractorij latratus habet fieri in tenebris. i. in absentia ⁊ in occulto. p̄s. Eccli. v. vbi di- cit̄ Quo cūctis diebus vite sue comedit in tenebris: ⁊ in- curis multis ⁊ erumna ⁊ tristitia. Quo etiam inuidiosi afflatus fiāt in tenebris. patet: quia viri inuidi semper sunt tenebrosi: pallidi ⁊ obscuro. Inuidia etiam in te- nebris solet latere: ⁊ nunq̄ in palam euenire. Unde i- uidus potest dicere illud. iob. vij. Replebor dolorib⁹ meis vsq̄ ad tenebras. sic ergo patet q̄ sunt tenebre interiores: que significāt criminum iniquitatem.

¶ Quinto dico q̄ sunt tenebre exteriores q̄ significant mundanā p̄speritatem. P̄speritas enim mundi tenebris comparatur. Quia p̄certo omnia p̄dicta mala que facit peccatum: in hominibus p̄speritas operatur. Unde dominus loquēs homini iusto dicit. Esai. lx. Ecce tenebre opient terram ⁊ caligo populos super te aut̄ orietur dominus: dabo tenebras mundane p̄speritatis: tibi ⁊o orietur dominus: p̄ lucē gratie ⁊ spiritualis claritatis. Quia p̄certo sicut Bubo- nes plus diligunt t̄ps noctis quod ē tenebros⁹ q̄ diē qui est luminos⁹. Sic peccatores plus diligunt tene- brositatē p̄speritatis: q̄ claritatē spiritualis sancti- tatis. Unde Job. ij. Dilexerunt homines magis tene-

EE E iij

bras q̄ lucem. Iste ergo sunt tenebre exteriores que significant mundanā p̄speritatē. ¶ Secundo dico q̄ sunt tenebre posteriores: que significant corporis mortalitatem. Mors enim tenebris comparatur: q̄ p̄ eas hō lumie vite p̄inas t̄obscuras. iob. xviij. In tenebris stravi lectulum meum. Et iob. xxxviij. Nunquid aperte sunt tibi porte mortis: et ostia tenebrosa vidisti. Unde etiam iste sunt tenebre post quas sperabat Job ad lucem vite redire: dicens. iob. xviij. Et rursum post tenebras spero lucem. Unde etiam de morte potest intelligi illud ps̄. Posuisti tenebras et facta est nox: in ipsa p̄transibunt oēs bestie silue. Iste ergo sunt tenebre posteriores: q̄ significant corporis mortalitatem. ¶ Tertio dico: q̄ sunt tenebre subteriores: q̄ significant doloris aduersitatem. s. tribulationis mundi et inferni: q̄ ibi est tēpus tenebrosus: tediosus: et dolorosus. Unde de tenebris p̄ntis tribulationis potest dici illud. Ezo. x. Extende manum tuam et fient tenebre super universam terrā egypti. Thob. v. Quale gaudium est mihi qui in tenebris sedeo et quasi diceret nullum. De tenebris vero infernalis desolationis dicit. Mat. xxv. Serui vero inutilē p̄citate in tenebras exteriores et. Quia sicut dicit in epistola Jude. Isti sunt sydera errantia quib⁹ caligo tenebrarū in eternū cōseruata est. Sic igit p̄t̄ quō tenebra sumit septem modis. Vide infra de vmbra: supra de cecitate t̄obscuritate.

Ter. Tertio

vide infra vbi tria et tres

Terra. Nota q̄ terra multipliciter significat in scriptura: in bono. s. et in malo. Possum⁹ enim dicere q̄ terra in bono significato potest multa denotare. s.

Iustorū p̄fectionem.

Honorum collectionem.

Sanctorum possessionem.

Diuorum deiectionem.

Iniquorū cōditionem.

Afflictorū deiectionem.

Mortuorum corruptionem.

Damnatōrum incarcerationem.

Mundanorum habitationem.

Isti sunt nouem modi quibus terra sumit in scriptura.

Dicamus ergo q̄ p̄ terrā designat p̄fectio hominum

iustorū: q̄. s. r̄ps beata virgo Maria: et etiam quilibet

homo iustus p̄t̄ dici terra: q̄ sicut dicit Gen. i. p̄-

tulit terra herbam viuentē et facientem semen. ¶ Itē

per terram designat collectio hominum bonorū et sic

terra designat ecclias vel religionē vbi boni homines

habitāt et versant. Et de hoc Gen. xij. Egredere de ter-

ra tua et de cognatione tua et veni in terrā quā mōstra-

uero tibi. ¶ Item p̄ terrā designat possessio hominū

sanctorū. s. gloria paradisi de q̄ dici potest illud. Gene.

xxij. In rore celi et pinguedine terre erit benedictio

tua. ¶ Itē p̄ terram significat defectio hominū viuorū

hoc est cōditio fragilis humane nature. De qua Ec-

cli. x. Quid superbis terra et cinis. ¶ Item p̄ terras de-

signatur conditio hominum malorū. Quia. s. peccator

multis rationib⁹ comparatur terre. Un̄ Job. xv. Terra

ne aperias sanguinē meū. Et Job. xiiij. Alluide pau-

latum terra consumit. ¶ Item p̄ terram designat de-

iectionem hominum miseriorū. s. status deiectionis et tribu-

lationis: et sic sumit in ps̄. Deus suscitāt de terra inopē

et de stercore eleuat pauperē. ¶ Itē p̄ terrā significat

corruptio hominū mortuorū. Et sic sumit. Job. xij. In

novissimo die de terra surrecturus sum. ¶ Item per

terram significat incarcerationem hominū damnatorū.

s. infernus. Et sic sumitur. Job. x. Dimitte me vt plāgā

paululum dolorem meum anteq̄ vadā et nō reuer-

tar ad terram tenebrosam et opertam mortis caligi-

ne. ¶ Item per terram significatur habitatio ho-

minum mundanorum: et sic sumitur pro mundo vel p̄

mūdi statu et p̄speritate. Unde Gene. j. Terra autem

erat inanis et vacua et tenebre erant super faciem abyssi. ¶ His igitur premissis dicendum est per ordinem ali-

quid de istis nouem conditionibus. ¶ Dico ergo pri-

mo et principaliter: q̄ terra sumitur p̄ iustorum p̄fe-

ctione. Terra enim quis sit in apparentia elemētum

turpissimum: est tamen in efficacia vtilissimum: quia

per terram oīa sustentant et etiam taz animalia q̄ vo-

latilia p̄ terre beneficium educantur: significās p̄ oīa

viros iustos: qui quis sint in apparentia p̄ humilita-

tem viles: sunt tamen virtuosī et viles. Ipsi cū sunt

totius ecclesie fundamentum: et suis bonis doctrinis

et exemplis spūale nutrimentum. Th̄. j. ¶ Paralip. iij.

Inuenerūt pascua vberima et terras latissimas quie-

tam et bene fertiles. Quia p̄certo sicut videmus: p̄ter

ra quis sit exterius deformis hispida: intus tamē p̄e-

ciosus metallis et lapidibus aliquoties est referta. Sic

vere iusti: quis in apparentia sint deformes et cictivi

inanes: intus tamē in corde preciosas virtutes cōtinēt

quibus se cumulant atq̄ replent. Virtus cū celestis

idest gratia spūsancti ad interiora illius terre ingit

infundit: ita q̄ ibi virtutum copiam generat et p̄ducit.

ps̄. Custodiisti terram et inebriasti eā: multiplicasti lo-

cupletare eā. Terra cū dicitur terra: eo q̄ cōtinue terif

Dicitur humus quia hūore aquarū et fluminum cōtinue

imbibitur. Dicitur tellus: quia fructus eius oī anno tol-

litur. Dicitur ops: quia oībus opē dat: vel quia opes

ab ea reportantur. Dicitur arida vel q̄ naturali ariditate

fundatur: vel arature hominum subiugata. Sic

vere hō iustus in vita terif per multas tribulationes

Esai. xliij. Confractioe confringetur terra: et cōtri-

tione cōteret. Item humore et aqua diuine gratie im-

bibitur p̄ occultas inspirationes. Iudicij. vi. Sit oīs

terra rore madēs. Humore et gratia immittit p̄ lachry-

marum distillationes ps̄. Dedit terram sine aqua in

eritus aquarum. fructus suos: idest bona temporaria

sepissime perdit per raptorum iniurias et exactiones.

Unde de tyranno dicitur. Job. xxiij. Ego sub-

traxisti panem: et in fortitudine brachij tui possidebas

terram. Opem fert omnibus p̄ suas inuentiones: quia

scilicet iustus est terra que portat fructum vnde alij

viuit. Quia sicut dicitur in ps̄. Misericordia domini

plena est terra. Et alibi. Terra dedit fructus suum.

Arida est a carnis voluptatibus p̄ deliciarum abdic-

ationes. Gene. j. Vocauitq̄ deus aridam terram. Ara-

tur etiam p̄ disciplinas et afflictiones: quia sicut dicit

Proverbiorū. xij. Qui operatur terram saturabitur

panibus. Sic ergo patet ex diuersis nominibus: q̄ iu-

stus comparatur terre. Et propter hoc de ipso potest

dici illud. j. Paralip. iij. Inuenerunt terras latissimā

quietam et fertilem. Ubi aduerte: q̄ ista terra scilicet

christus. beata virgo vel quicumq̄ iustus habet quicq̄

conditiones terre mortaliter intellectas. Est enim

terra.

Adedia ad coniungendum.

Infima ad subsidendum.

Extensa ad continendum.

Quieta ad persistendum.

Fecunda ad nutriendum.

Sic vere iustus vult esse Adedius per p̄mptas subue-

tionem. Infim⁹ p̄ humilē subiectionē. Extentus p̄ ma-

gnam dilectionem. Inmotus p̄ durā et forte duratio-

nem. fecundus p̄ piam nutritionē. Et sic dico q̄ ad

virum iustum p̄tinent ista q̄ sequūtur. s.

Celeriter ad esse. Inuenerunt.

Humiliter subesse. Terram.

Patienter p̄desse. Latissimam.

Stabiliter inesse. Quietam.

Triliter p̄desse. fertilem.

Dicamus igit: q̄ ille qui vult spiritualiter esse terra:

debet succurere cūctis celeriter q̄ ofiditur. q̄ dicit i-

uenerūt: q̄ vir iustus semp debet inueniri in necessi-

tate. Quia sicut terra est in medio elementorum: que

tamē a loco p̄prio nūq̄ fugit. inimo semp i medio ele-

mentorum

mentorum potest inueniri. Sic & iustus nunq̃ est in angulo. sed semp in medio. semp enim in p̃senti paratum se exhibet: & nunq̃ a fidelitate variando. absconditur seu latet. quoniam semp paratus ad subueniendum alijs inuenitur & nequaquam fugit. variat aut mutatur. Inuenerunt inquit. An in p̃s. Inuenerunt eum in terra deserta. i. in loco necessitatis. Ut sic de quolibet tali dicat illud Sapient. vi. Inuenit ab his q̃ q̃runt illam. Unde supra de inuenire. Ista tamē sunt p̃tra multos qui non sunt in medio se alijs paratos exhibendo: s̃ sunt in angulo se ab alijs in necessitatis tēpore abscondendo: quia isti in necessitate non inueniuntur. s̃ ab alijs fugiunt & abscondunt. An isti sunt illa terra. de qua dicit Sēf. i. Terra aut erat inanis & vacua: q̃ s̃ isti sunt illa terra non habētes aliquam firmitatē: & vacui non habētes aliquam bonitatē: s̃ potius omnē vanitatē & mutabilitatē p̃s. Tūc dicit & cōmota est terra. Non sic ergo charissimī: s̃ sicut dictum est iustus d̃ succurrere cunctis celeriter. Inuenerunt inquit. Deinde dico q̃ si quis vult spiritualiter esse terra. d̃ se subijcere humiliter. Terram inquit. Quia terra est omnium elemētorum infima: & sub omnibus alijs cōstituta. sic iustus omnibus p̃ humilitatē se subijcit: & p̃ subiectionē omnibus se supponit. An de tali terra dicitur. j. Paralip. xxi. Subiecta est terra corā domino & coram populo eius. Et aduerte q̃ quia terra sit omnibus elemētis infimior. est tamē herbis & fructibus fecundior: floribus & folijs ornatior. Sic & vir iustus quanto p̃ humilitatē est magis infimus: tāto fructu bonorum operum est opulentissimus & floribus virtutum ornatissimus. An de viro iusto pōt dominus dicere illud Cant. ii. flores apparuerunt in terra n̄ra. D̃ ergo vir iustus subijcere se cunctis humiliter. Terram inquit. Iterum dico q̃ qui spiritualiter vult esse terra: d̃ se extendere cunctis mentaliter. Latissimam inquit. Quia sicut terra maximam habet latitudinem. tantum q̃ a termino vsq̃ ad terminū attingit int̄m ēt q̃ infra ambitum suum continet totū mundū. Sic iustus d̃ esse p̃ charitatis ambitus valde latus. De termino enim amicorum vsq̃ ad terminum inimicorum se d̃ extendere: & omnes tam bonos q̃ malos. tā amicos q̃ inimicos sub caritatis brachijs continere. Latissimam inquit. Ecclesi. i. Altitudines celi & latitudinem terre. profundum abyssi quis dimensus est: q̃ d̃. latitudo charitatis nostre d̃ attingere vsq̃ ad celum i. ad superiores. ad abyssum. i. ad inferiores. ad terram idest ad partes exteriores. De ista ergo latitudine d̃ Sēf. xxxiiij. Regocientur in terra que spaciōsa & lata est & cultoribus indiget. Et bñ dicit cultoribus indiget: quia p̃certo pauci sunt hodie qui hanc latitudinē charitatis colant. quinimmo hodie pōt verificari illud Josue. xiiij. Terra latissima derelicta est. Et bene dicitur iustus terra lata: quia deum quē celi cape non poterant cōtinet spiritualiter. Ip̃suz ēt continuū btā virgo p̃sona. An etiam de latitudine beate Marię que continuit ipsum deum dicit admiratiue Hier. xiiij. Quasi colonus futurus es in terra: & quasi viator ad manēdum. Et breuiter terra ista vir iustus latissima dicit. vel d̃ dici. s̃ quia in ipsa possunt oēs virtutes & gratie contineri. Continetur. n. ibi.

Clementie plenitudo.

Scientie limpitudo.

Iustitie rectitudo.

Constantie fortitudo.

Mundicie sanctitudo.

Mesticie magnitudo.

Quo em̄ ista terra. s̃ iustus contineat clemētie plenitudinē. Patet in p̃s. vbi dicit. q̃ misericordia dñi plena est terra. Et alibi. Terra d̃dit fructū suū. Quia vir iustus soler dare alijs q̃cqd̃ habet. Itē q̃ p̃tineat scie limpitudinē. p̃s Esa. x. vbi dicit. q̃ repleta est terra scia dñi. Itē q̃ p̃tineat iustitie rectitudines. Patet Esa. xlv. Rorate celi desup̃ &c. Itē q̃ p̃tineat p̃stans

tie fortitudinē. p̃s Ecclesi. i. Terra aut in eternū stat. Itē q̃ contineat mundicie sanctitudinē. Patet Esa. lxx. vbi dominus dicit. Ecce ego creo celos novos & terram nouam. Itē q̃ contineat tristitie mestitudinem p̃s q̃. s̃. sicut terra semp stillat aquas: sic vir iustus lacrymas. Hier. iij. Lugebit terra & merobit celi. Iustus igit d̃ terra lata q̃ tot bonis p̃tēis p̃manet occupata. Latissima inq̃t: vt de eo dicat illud Job. xi. Non maior terra mēsurā eius. & latior mari. Patet igit q̃ iustus est terra: quia se dat cōtendere cunctis mētaliter. Latissima inq̃t. Deniq̃ dico q̃ vir iustus d̃ subsistere malis stabiliter. Quia inq̃t. Quia sicut terra est oīs fundamētum grauium: & quia omnia alia sint mobilia. ipsa tñ ita firmiter stabilitat. q̃ nullo impetu pōt cōcuti vel moueri. q̃nimo semp est stabilis & q̃ta. Sic p̃certo iustus in tanta firmitate cōstantie solidatur q̃ nunq̃ a v̄itate fidei. nec a fidelitate amicicie. nec a stabilitate boni. p̃positi cōcuti nec mouet p̃s. fundauit terrā sup̃ stabilitatē suā &c. Est. n. iustus quoddam stabilissimū fundamētum q̃ pōt oīa grauiā & difficilia sustinere. & sub oīm tribulationū pondere p̃manere. Quietam inq̃t Esa. iij. Condeuit & siluit oīs terra. Et i p̃s. Terra tremuit & q̃cut. Et aduerte q̃ dicit Hiero. q̃ causa quietis terre est. q̃ oēs partes ei⁹ naturaliter tēdunt ad cētrum. & iō dicit q̃ circa cētrum ita suis equis ponderibus: & partes eius q̃ sunt ponderose circa cētrū taliter cōprimunt. q̃ quiete & stabilitate p̃petua solidat. Sic p̃culdubio: q̃ oēs partes. i. affectiones pondera & inclinationes viri iusti tēdunt ad cētrum. i. ad deū & ad eū inclinant: & circa eum p̃desiderium cōprimunt. Hinc ē q̃ ipse in pace & cōstantia animi solidat. Quietā inq̃t Judi. iij. Quicuit terra. xl. annis. Mō tñ est contra multos q̃ mox terre patiunt multoties terremotū. Quia sicut terra quia sit naturaliter stabilis. aliqui tñ p̃pter inclusionē igniū vel ventorū. fit accidētālī mobilis sicut p̃s in terremoto. Sic & quia homo iustus i deo debeat stabiliri. aliqui tñ p̃ ventum supbie vel p̃ ignē auaricie cōtingit ipsum a firmitate boni p̃positi cōcuti vel moueri. ij. Reg. xxiij. Mōta est & tremuit terra. Mō sic p̃certo iustus: q̃ d̃ malis subsistere stabiliter. Insup̃ dico. q̃ si vult sp̃s d̃ dici terra ipse d̃ bona vtiliter producere. fertilem inq̃t. Quia sicut terra est elemētum valde fecundum. in tantū q̃ cunctis viuētib⁹ p̃fert cibum. sic iustus ita fecundus & fertilis d̃ esse. q̃ fruct⁹ bonorū operum. exēplorū & documētorū d̃ ferre. quos alijs pōt sit pducere & offerre. fertilis inq̃t. An breuiter iustus videt esse illa terra de qua d̃. iij. Reg. xviij. Transferram inq̃t vos in terram fructiferam & fertiē vini. terrarū panis & vinearū. terrā oliuarū. & olei & mellis. Iustus enim dicit. Terra panis: q̃ alios nutrit p̃ doctrinam erudiēdo. Terra vini. q̃ alios letificat cōsolādo. Terra olei & oliuarum: quia alios mitigat & lenit misericordiam faciēdo. Et iō breuiter terra fertilis pōt dici vñ Judicium. xviij. dicit. Audim⁹ terrā valde opulētā. Et Rume. xiiij. Terram quā circūuim⁹ valde bona est. Quod tamē est contra multos qui sunt terra steriles. Unde supra de sterilitate. S̃ nō sic iustus: quia p̃certo iste est terra fertilis. Et ideo bñ deductum est q̃ vir iustus dicit terra: aua.

Producit fructus vtiliter.

Sustinet cuncta stabiliter.

Continet cuncta patienter.

Subsistet cunctis humiliter.

Adiuuat cunctos benigniter.

Et talis terra p̃culdubio fuit beata virgo: quia ipsa est ad adiuuandum promptissima ad subsistēdū humilima. ad cōtinēdū latissima. ad subsistēdū fortissima. ad pducēdū opulētissima. Ista est. n. terra q̃ genuit saluatōrē: que pacē homini genuit: & q̃ sine cultura virilis seminis deum hominib⁹ ap̃portauit. vñ p̃s. Bñdixisti domine terrā tuā: auerit⁹ n̄ capriuitatē Jacob. Quia veritas d̃ terra orta est: &

Terra.

C iustitia de celo p̄sp̄rit. Quia terra de qua dicit Ezech. xxxv. Illa terra inculta facta est quasi ortus voluptatis. p̄z igitur primo et principaliter q̄ terra sumit pro iustorum p̄fectiōe. Et secundo principaliter dico q̄ terra q̄is sumit pro bonorum collectione. Et sic terra nihil aliud est q̄ ecclesia vel religio. vel quolibet collegium hominum perfectorum. Sicut enim videmus q̄ omnes herbe in terra sunt radicate et plantate. ita q̄ ibidem viuunt et vegetant. si vero irradicate fuerint desiccant. Sic pro certo omnes plante. omnes fideles in terra ecclesie sunt p̄ fidei plantate. p̄ caritatem radicate: et p̄ gratiam nutrite: et vegetate. alii nisi in ista terra p̄ fidei et caritatem radicentur. vita gratie priuant. et p̄ peccatum virtutibus desiccant. Ex tra. n. istam terram non est vita. Unde dñs p̄t dicere de ista terra illud. iij. Reg. xviij. Veniā et trāfferam vos in terram fructiferam et fertilem. et viuetis et non moriemini. Et breuiter ecclesia vel religio p̄t p̄pari terre p̄missionis: quia illa erat Terra.

Speciosa. Sic p̄ certo terra religionis.
Spaciosa. vel ecclesia dicitur esse Speciosa cō
Preziosa. uersationis. Spaciose delecta
Montuosa. tionis. Preziose reputationis.
Pascuosa. Montuose cōtēplationis. Pa
Fructuosa. scuose recreationis. fructuose
Bellicosa. opatiōis. Bellicose propugna
Dulcorosa. tiōis. Dulcorose degustatiōis.
Humorosa. Humorose lachrymatiōis. Vir
Virtuosa. tuose cōsolationis. Dicam⁹

ergo. q̄ ista terra est speciosa: quia sicut terra efficit speciosa p̄pter flores quibus induit. p̄pter flumina quibus imbuit. p̄pter castra quibus consternit. Sic pro certo religio speciosa et gratiosa dicitur dici propter flores virtutum quibus est induta. Cant. ij. flores apparuerunt in terra nostra. propter flumina scientiarum quibus est imbuita. Ps. Qui fundauit terras supra aquas. p̄pter castra diuinarum protectionum quibus est conseruata. Ezech. xxxiij. Ihabitant in terra sua absq̄ ullo timore. Et t̄ dico q̄ ista est terra spaciosa: quia scilicet homo potest ibi viuere sine offendiculo delectabilium terrenorum. Unde etiam ista terra est sicut ortus delectabilis: in quo possunt homines spaciari. et a mundi laboribus quietari. Unde Sc̄i. xxxiij. Illego clement in terra que spaciosa est et lata: et cultoribus indiget. Et t̄ dico q̄ ista est preziosa. Istam enim reputat dominus valde caram. unde est hereditas ipsius specialis. unde Sap. xij. dicitur de terra p̄missionis q̄ deo omnium carior est terra de qua dominus dicit illud Esa. lxxij. Sedes mihi celum est. et terra scabellū pedum meorum. Et t̄ ista est terra montuosa: quia scilicet in ipsa dicitur esse montuositas et celsitudo cōtēplationis. Illi enim qui sunt ibi debent sursum ad celestia eleuari. Unde Deutero. xxxij. dicitur de populo israel q̄ dominus constituit eum super excelsam terram ut co. fr̄. agro. et. Unde eam supra de excelsis. Item ista terra est pascuosa. Ibi enim inueniunt pascua doctricine et bonorum et exēplorum. vbi simplices possunt nutrirī. et in fide et in moribus erudiri. Unde. j. Paral. iij. Inuenerunt pascua vberissima et terram latissimā et tam et fertilem. Item dico q̄ ista terra est fructuosa. In terra enim crescunt omnes fructus. sic in ecclesia et religione crescunt omnia opera bona. Psal. Dominus dabit benignitatem: et terra nostra dabit fructum. Item ista terra est bellicosa. In terra enim p̄missionis semper fuerunt viri iusti et strenui. sic in ista terra debent homines strenue militare. Unde Thome xij. Venimus ad terram ad quam misisti nos que reuerat lacte et melle manat: sicut ex fructibus cognosci potest. sed fortissimos cultores habet. Et t̄ ista est terra dulcorosa. In terra enim p̄missionis humana natura abundantiā lactis et mellis fruebatur: et ideo terra fluens lac et mel dicebatur signans terram religionis et ecclesie. vbi lac et mel deuotionis dicitur abundare:

que possit deuotam animam consecrare. Unde Ezech. x. Eduxit te de terra egypti in terram quam p̄miserā que fluit lacte et melle. Item ista terra est humorosa vel influosa: quia scilicet in ista terra abundant flumina lachrymarum. flumina scientiarum elemosynarum. Unde Deutero. viij. Dominus introducet te in terram bonam. terram riuorum atq̄ fontium. terram olei et mellis. Item ista terra est virtuosa: quia scilicet sicut in terra p̄missionis abundabant oliue: et arbores alie aromaticæ. de quibus gummi suauis odoris et saporis manabant. Sic in terra religionis debet abundare homines virtuosos qui oleis pietatis debent alijs vicinis diffundere: et liquorem compassionis debent distillare. Ps. Terra mota est. etenim celi distillantur. Unde. iij. Regum. xviij. Transferam vos in terram vini et oliuarum et. Isti sunt igitur decem conditiones terre propter quas multum dicitur amari et a viris p̄fectioribus frequentari. Ibi enim tutius viuunt: et ibi securius habitatur. psal. Iusti autem hereditabunt terram et. Si vis inuehe contra terram religionis vel ecclesie: et contra p̄ditiones illius dic illa que inferius dicent de terra inquam significat mundum et mundum prosperitatem. Quia hodie proculdubio non est religio vel ecclesia talis terra. Quia pro certo hodie verificatur illud ps. q̄ deus conuertit terram. s. fructiferam saluginem a mar. hi. in ea. Salugo enim est terra penitus sterilis. Quando enim aqua maris refluit aliquo casu in terram fertilē: tanta est eius salugo. q̄ ex solo refluxu illa terra fit sterilis p̄ sex annos: et talis terra proprie dicitur salugo. a maris salsedine sic vocata. Sic et ex quo aqua maris. i. affluentia temporalis cepit influere in terram fructiferam religionis. ipsa pro certo facta est sterilis et inanis. iij. Regum. ij. Alique pessime sunt et terra sterilis. Dic si vis figurari: quia breuiter ex quo in religione et ecclesia vitia abundauerunt: virtutes et merita defecerunt. zach. viij. Posuerunt terram desiderabilem in desertum. et hoc a malicia habitantium in ea. Quia sicut dicit Esaie. xxiij. Interfecta est terra ab habitatoribus suis. deserta est omnis leticia: et translatum est gaudium terre. relictā est in vrbē solitudo. Sic igitur patet q̄ terra sumit pro iustorum collectione. hoc est dictum pro religionis vel ecclesie habitatione. Tertio dico principaliter q̄ terra sumitur pro sanctorum possessione. hoc est dictum pro sanctorum regione et congregatione. s. pro terra paradisi. Sicut enim videmus q̄ terra est in se stabilissima: ita q̄ cunctis alijs rebus in motu existentibus ista sola est immobilis ad terram etiam omnia graua descēdunt ibi: et nunq̄ alibi req̄lescūt. Sic et status et gloria paradisi est sine quacūq̄ mutatiōe stabilis et eternus: et isto solo excepto omnis alius status est mutabilis atq̄ vanus. Eccl. j. Terra autem in eternum stat: et id omnia graua. i. mortalium corda ad istā debent naturaliter tendere: q̄ hic solum et nunq̄ alibi possunt p̄fectā requiē inuenire. d. illud psal. Portio mea domine sit in terra viventium. Haute enim q̄ diu sunt in mari. semp sunt in periculo et motu: et ideo valde desiderāt esse in terra firma. stabili et in portu. et ideo non cessant continue currere. quousq̄ ad terram et portum quem expectant: vel petunt applicari poterint. Nec igitur qui in fluxu et in mari mortalitatis vite viuimus. nunq̄ a cursu bonorum operum desistamus. quousq̄ ad terrā paradisi et portum salutis personaliter attingamus. Iuxta documētum Sc̄i. epistola. xij. In freto virgini⁹. moriamur in portu. Quod tamē est contra multos similes piratas. qui nunq̄ vellent attingere terram: s. semp esse in mari et viuere: vt transuentes possint depredari et occidere. Sic mundi raptores et peccatores attingere terram et portum paradisi non curant: sed esse et viuere in fluctibus vite p̄ntis affectant. vt alios noceant et inuadāt. De quib⁹ dicit ps. Pro nihilo habuerunt terrā desiderabilem et. Non sic charissimū: s. pro certo boni et iusti ad terram paradisi trāscūt mētā liter. et mibi

liter. et inibi vivere et esse appetunt eternam. Deut. iij. Vos transibitis et possidebitis terram egregiam. Ubi adverte quod ad istam terram habenda tria sunt necessaria. scilicet. Dimittere quod inficit. Vos transibitis. Appetere quod proficit. et possidebitis. Attendere quod allicit. terra egregia.

¶ Dimittamus ergo mundum inficientem transibitis. Ille enim qui transit unum locum ad suum contrarium tendit: sic et nos debemus mundum dimittere: et ad terram paradisi accedere et transire. Esa. xliij. Transi terram tuam quasi fluvium filia maris. Et ubi dicitur filia maris: quia procerto quod diu est in mundo. semper est in amaritudine et dolore: et ideo sicut vitulus marinus postquam diu in mari voluit natare. solet ad terram transire ubi solet catulos parere et cubare. Sic et anima illius iniquitate lacerata. de per affectum illud mare dimittit: et ad terram paradisi per desiderium se transferre: et ibi mentaliter quiescere et iacere: et catulos bonorum operum educere et nutrire. Transibitis inquit per. Transibo in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum dei. unde Iosue. xxiij. Transite ad terram in qua tabernaculum domini est. Ut dicamus illud. Ihu me. xx. Obsecro ut liceat mihi transire per terram tuam. Igitur dimittamus mundum inficientem. ¶ Ite appetamus fructum proficientem. Possidebitis. Possessio enim totum fructum et utilitatem importat. Proprietas enim sine possessione nihil valet. et ideo quis per mortem Christi facti sumus heredes et proprietarii terre paradisi: in hoc tamen nullo fructum habebimus: nisi possessionem ipsius per bona opera acquiramus. Possidebitis inquit. Ubi de quolibet iusto potest dici illud Job. i. Operibus manuum eius benedixisti: et possessio eius crevit in terra. Quia sicut dicit. Mat. v. Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram. Unde et de possidere. Igitur appetamus fructum proficientem. ¶ Ite attendamus locum allicitum. terram egregiam inquit. Quia scilicet paradisi potest dici nobilis. egregia et amena. Et ideo bonum est nobiles conditiones eius attendere. ut allecti possessionis libetius illuc ire. Obiectum enim delectabile attrahit potentiam: et ideo Moyses allectus delectabilitate terre per missionis ipsarum intrare cupiebat. Deute. iij. Transibo igitur et videbo terram hanc optimam transiordanem montemque istum egregium et lybanum. Et ubi dicit transiordanem: quia ista terra est ultra flumen mortalitatis humane. Ubi dicit montem: quia ibi est mons sublimitatis eterne. Ubi dicit lybanum: quia candor interpretatur: quia ibi est candor et pulchritudo claritatis suporne. Ista est igitur terra egregia.

Ubi nullus perturbatione concutit.

Ubi nullus malus intrat nec recipitur.

Ubi quilibet iustus ducit et introducit.

Ubi deus personaliter videtur.

Ibi gloria in suo fonte gustatur et percipitur.

Ibi timor mortis fugat et excludit.

Ibi opulencia beatorum habet et inuenitur.

¶ Dico quod in ista terra beati tribulationibus non concutuntur. Mat. v. Uade in terram israel. mortui enim sunt qui querebant animam pueri. ¶ Ite dico quod ibidem nulli mali recipiunt. unde Proverbio. x. Iustus in eternum non movebitur. impij vero habitabunt super terram.

¶ Ite dico quod ibi omnes boni introducunt per salutem. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam. ¶ Ite dico quod ibi tres persone visibiliter conspiciuntur per. Credo videre bona domini in terra viventium. ¶ Ite dico quod ibi glorie voluptatis sensibiliter percipiuntur per. Super omnem terram gloria tua. ¶ Ite ibi mors et timor abijciuntur. Ezech. xxxiij. Habitabunt in terra tua absque ullo timore. ¶ Ite ibi omnes opulencie habentur et inveniuntur. unde Iudith. xviij. Dabit vobis dominus terram in qua nullus boni erit penuria. Ista est igitur terra egregia. unde Ezech. xxx. dicit dominus. Eduxi eos de terra egypti in terram quam promiseram eis fluentem lacte et melle: quod est egregia inter omnes terras. Sic igitur per quod terra sumis pro sanctorum possessione. et hoc est tertium principale. ¶ Quarto dico quod terra sumis pro mortalium defectu. Mortalis

enim homo terra dicitur. eo quod de terra factus in terram finaliter commutat. Quia scilicet sicut dicit Ecclesi. iij. Cuncta subiacent vanitati et omnia pergunt ad unum locum. de terra facta sunt et in terram pariter reuertentur. Ita Ecclesi. xvij. dicit. Deus de terra creavit hominem. non de auro: vel lapide preciosos: ne forte supbiret: sed potius materiam humilitatis in se ipso inueniret. Caro enim est illa terra de qua dicit Gen. iij. Cum operatus fueris terram non dabit fructus suos: sed spinas et tribulos germinabit tibi. Ita sicut terra non profert nisi scindatur. aperiat. seminet. simeat. et rastret et aratris excolat. Sic homo terreus et fragilis non fructificat per bonam operationem: nisi prius.

Scindat per contritionem.

Aperiat per confessionem.

Seminetur per instructionem.

fimeat per proprie vilitatis meditationem.

Arretur et excolat per maceratiua satisfactionem.

¶ Homo enim dicitur per contritionem scindi et concuti per. Comota est et contremuit terra: sana contritiones eius: quia comota est. ¶ Per confessionem dicitur aperiri per. Aperiat terra et germinet. ¶ Per instructionem dicitur seminari Gen. xxvj. Seminauit ysaac in terra illa. ¶ Per proprie vilitatis considerationem dicitur firmari. Quia sicut multarum regionum agri steriles sunt nisi sime impinguentur. sicut dicitur. iij. Regum. ij. Terra sterilis est. sic multi sunt homines omnino steriles a bonis operibus. nisi per humane vilitatis memorias. squallidi. tumidi et impinguati spiritualiter ad fertilitatem aptentur. ut terre sic aptate possit dici illud Esa. iij. Erit fructus terre sublimis. ¶ Per satisfactionem et carnis macerationem dicitur exarari. Amos. iij. Triturabitur et circuetur terra: et sic per bonas operationes poterit fecundari. Quia sicut dicit Ecclesi. xx. Qui operatur terram suam in altabit acervum frugum. Sumis ergo terra pro mortalium defectu. ¶ Quinto dico quod terra sumis pro iniquorum conditione. Et sic dico quod per terram intelligit peccator: quia sicut terra est elementum durum et solidum: sicum et frigidum: turpe et hispidum. graue et ponderosum. fuscum et tenebrosum. fedum et maculosum. Sic procerto peccator dicitur terra: quia.

Durus et solidus per mentis obstinationem.

Siccus et frigidus. per mentis indeuotionem.

Turpis et hispidus. per malam conuersationem.

Gravis et ponderosus. per malam inclinationem.

fuscus et tenebrosus. per mentis obscuracionem.

fedus et maculosus. per carnis iniquacionem.

¶ Igitur dico quod peccator est terra: quia per obstinationem est solidus. Terra enim est ita firma quod non potest de loco suo mutari: ita profunda quod non potest faciliter dissimulari. Sic vere peccator ita est per mentis obstinationem et indurationem firmus solidus et profundus quod per predicationem non penetratur: nec per conuersationem de propria malicia transmutatur: et ideo ipse est proprie illa terra. De qua dicit Deutero. xxvij. Sit terra quas calcas ferrea. Diabolus enim ita sepe transit et calcatur super peccatorem quod ipsum necessario durum facit sicut via efficit aliam terram durum pro eo quod a pluribus conculcatur. ¶ Ite dico quod peccator est terra: quia per indeuotionem est frigidus. Terra enim naturaliter est frigida et sicca. que sunt due qualitates mortificationis: et ad centrum descensive et compressive. et ideo terra immobilis inuenitur. quia per suas mortiferas qualitates verus centrum comprimitur et calcatur. Sic vere peccator per indeuotionem est frigidus: et per incompassionem aridus Gen. x. Vocauit deus aridam terram. Ite enim sunt due pessime qualitates que ipsum ad centrum. id est ad mundum et ad mundanam gloriam comprimunt: et motum bonorum operum sibi tollunt Ecclesi. j. Terra autem in eternum stat. Proverbio. xx. propter frigus piger arare noluit. ¶ Ite dico quod peccator est terra: quia per malitiam conuersationis est hispidus terra turpis et pallida est coloris. sic et peccator infamis est conuersationis Iherem. iij. Vidi terram et vacua erat et nihil. et celos et

non erat lux in eis. ¶ Itē dico q̄ peccator est terra q̄ p̄ malaz inclinationē est ponderosus. Terra enim est ponderosa et grauis. semp̄ descēdens ad yma. significans peccatorē. qui grauis et ponderosus est ad bñ faciēdum et semp̄ est inferius inclinatus ad tēporalia diligēda. Prover. xrv. Celum sursum: et terra deorsum. Sicut enim terra nature est auide intantum q̄ om̄es aquas solet bibere et pluuias haurire. sic peccator om̄es m̄di diuitias et delicias appetit acquirere et habere. figuratus Apocalip. xrv. vbi dicitur. Quod aperuit terra os suum et absorbit flum̄um. Ideo Salomon Proverbio. xxx. iter insatiabilia numerat terrā que non satiatur aqua. Itē est igit̄ terra p̄ malam inclinationem ponderosus. ¶ Itē dico q̄ peccator est terra: quia p̄ mentis obscuratōnem est tenebrosus. Terra elemētum est obscurum et tenebrosus nihil habens p̄spiciū vel splendoris. Sic vere peccator nō h̄z aliquid de lumine discretionis spiritualis. quoniam totus est obscurus et plenus turbine ignorantie et erroris Amos. viij. Tenebre faciam terram in die luminis. ¶ Item est peccator terra: quia p̄ carnis iniquationē est maculosus seu lutosus. Quia sicut terra facilius in lutum et in immundiciam conuertitur quando cum aqua plus debito commiscetur. Sic peccator aquis deliciarum admixtus fit facilius lubricosus: et p̄ luxuriaz maculosus: ita q̄ ei potest dici illud Ezech. xxiij. capi. Tu es terra immunda et nō compluta. Sic igit̄ patet q̄ terra quādoq̄ sumitur pro iniquorum conditione. ¶ Sexto dico q̄ terra sumitur p̄ afflictorum tribulationē. Terra enim que est elemētum asperum. deformē et infimum statum paupertatis. penitentie aduersitatis. subiectiōis humilitatis. designat. De quo Sefi. xij. Crescere me fecit dñs i terra paupertatis mee. Ista est enim terra.

In qua humiles versantur.

In qua penitentes purgantur

A qua purgati releuantur.

Ad quā superbi deducuntur.

¶ Dico q̄ in tali terra humiles solent conuersari: q̄ sicut aper non potest sedere ad terram prostratus. sic nec dyabolus hominē inferius humiliatum. Dasi. x. Deici vultum meum in terram et tacui. vnde ps. In terra deserta et in iuuia et in aquosa etc. ¶ Item tali terra penitētes solent expiari. Quia sicut lapides preciosi in terra et arena purgantur et polliunt. sic penitentes in terra penitentie et tribulationis purgantur et emundantur. Unde anime penitēti dicit Hieremie. ij. Secuta es me in deserto in terra que non seminat. ¶ Itē a tali terra humiles solent eleuari: quia sicut dicit in ps. Deus suscitabit de terra inopē: et de stercore eriget pauperem. ¶ Itē ad talem terraz supbi solent detrahi et condemnari. Unde ciuitati supbe dicit Luc. xix. Circumdabant te inimici tui vallo: et ad terraz prosternēt te. Sic ergo dico. q̄ terra sumit̄ pro miserorum afflictione. ¶ Septimo dico q̄ sumit̄ pro mortuorum corruptione vel resolutione. Mortui enim et etiaz mortui terra dicit̄. eo q̄ in morte homo in terram conuertit̄: vel quia terra tegit̄ et abscondit: vel quia p̄ insensibilitatem terre similis efficit̄ ps. Spiritus eius reuertet̄ in terram suā. scz hō. Et Ezech. xxiij. Omnes dati sunt ad mortem ad terram vltimam. Mortui enim terra vltima est. quia ad ipsam vltimo necessario puenit. Et ideo sicut videmus q̄ et vultus et sensus animaliz respiciunt ad terram. sic et mens et cogitatio hominum dñs respicere versus mortem. Esaie. li. Videte sub terra deorsum. Leo enim terraz respiciens fit audacior contra venatorem. Asp̄is etiam cum cauda et cū obiectiōe terre aurículas suas claudens. fit tutior cōtra incantatorem. Quia p̄certo ille qui terram mortis sue bñ considerauerit et viderit: et qui terram sue vilis conditionis: et caudam sue finalis resolutionis in aure posuerit. proculdubio a tentationiz incantationibus tutus erit: et venatorem dyabolum non timebit.

¶ Uñ Hume. xij. Considerate terrā qualis sit. Et Dasi. x. Vultus meus herebat terre. Sic ergo ps q̄ terra sumit̄ p̄ mortuoz corruptione vel resolutione. ¶ Octa uo principalr dico q̄ terra q̄q̄ sumit̄ pro damnatoz cōclusionē. scilicet pro ipso habitaculo inferni. Sicut enim terra est domus et habitaculum omnium reptiliz et serpentum. Sic infernus est locus et habitaculū oīz damnatoz: tam hominū q̄ angeloz. Ista est terra in qua iniqui reponunt̄ et ibidem p̄petuo morant̄. sicut de antiocho dñ. j. Macha. vj. q̄ mortu⁹ est in tristitia magna in terra aliena. Ista est enim terra.

Meroris.

Feruoris.

Doloris.

Laboris.

Occisionis.

Obluionis.

Detentionis.

¶ Est em̄ in ista metoz incōsolabilis Uñ Hiere. iij.

Augēbit terra et merebunt celi. Celi inq̄t. i. alti viri.

¶ Itē ibidē est feruor seu ardor iextinguibilis. Unde Esa. xxxij. Cōuertent torētes eius in picē: et humus eius in sulphur: et erit terra eius in picē ardentes. die ac nocte non extinguet̄. ¶ Itē ibi erit dolor intolerabilis. Esa. xij. Torisiones et dolores tenebūt. Et sequit̄ Ecce dies dñi ira plen⁹ ad ponēdū terrā i solitudinē.

¶ Itē ibi ē labor intēpabilis. vñ ps. Laborabit ieter nū et uiuet adhuc in finē Hiere. v. Sicut seruistis dñs alienis in terra v̄sa: sic seruietis dñs alienis in terra non v̄sa. hoc est dictu. Sicut seruistis in mūdo crimib⁹ et peccatis: sic et in inferno seruietis demonibus.

¶ Itē ibi est occisio. i. crudelitas imitigabilis. vnde Esa. xxxij. Inebriabit̄ terra eius sanguine. et humus ei⁹ adipe pinguium. Et ps. Introibunt in inferiora terre. tra. in ma. gla. par. vul. erunt. ¶ Itē ibi est obliuio immemorabilis: quia scilicet memoria taliz cito perit. vnde ps. Admoria corū veterascent in inferno a gloria corū. Et ideo in psal. dicit̄. Nunquid cognoscent̄ in tenebris mira. tu. inter. ob. ¶ Itē erit ibi detentio inuitabilis quia qui semel illuc iuerit exide ampli⁹ non eribit. Unde Hiere. xvj. Habitabit in deserto in siccitate. i. terra saluginis et inhabitabili. Sic igit̄ patet. q̄ terra sumit̄ pro damnatoz habitatiōe seu cōclusionē.

¶ Non dico q̄ terra sumit̄ pro terrenoz successione. seu mundanoz possessione. et regione. Et sic dico q̄ p̄ terram intelligit̄ status et conditio terrene prosperitatis. et ista est proculdubio fugienda. Quia sicut videmus q̄ auis vt communiter non capitur quamdiu volat in aere: sed quando descēdit vel appropriat circa terraz. Sic vere nec homo est in periculo delinquendi q̄diu ad celestia. vel spiritua lia volitat: sed quando ascēdit vel descendit per accessiōem et affectum inferius ad terrēna. Utile est igit̄ terram. idest terrenā mentaliter dimittere: et ab ipsis fugere et abire. Iuxta illud Gene. xij. Egredere de terra tua. et de cognatione tua: et de domo patris tui: et veni in terram quā monstrauero tibi. Unde eam supra de egredi. vt sic nobis dicatur illud Ezech. x. Eleuauerunt cherubin alas suas: et exaltata sunt a terra. Ubi aduerte q̄ tria sunt necessaria ad hoc q̄ terrenā prosperitas fugiatur: scilicet feruidus affectus superiorum. Eleuauerunt alas suas. Limpidus aspectus inferiorum. Cherubin. quod interpretat̄ plenitudo. Solidus despectus exteriorum. Exaltata sunt a terra.

¶ Dico igit̄ q̄ ad hoc q̄ terrenā prosperitas euertatur. necessarius est feruidus superiorum affectus. Eleuauerunt inquit alas. Ale enim nostre quibus ad celestia vehimur. sunt affectus. quos p̄certo sursum ad bonā paradisi debemus erigere. vt sic possimus a terrenoz periculis nos liberare. Job. xxxij. capitu. Cum tempus fuerit in altum alas erige. Et ideo bene monet Apostol⁹. Col. ij. Que sursum sunt querite vbi Christus est in dextera dei sedens. que sursum sunt

capite non

sapite non que super terras. Res enim leues sicut est ignis et aer semper nituntur sursum ascendere. Graues nituntur deorsum descendere. Quia pccerto illi qui sunt leues et puri sursum mentaliter se erigunt ad eterna. illi vero qui sunt graues et per peccata immundi inferius se redigunt ad humana. Quia proculdubio hodie non est alia causa quare ista terrena ita ardentem queruntur et diligunt: nisi quia superiora et celestia non desiderant nec amant: quia pccerto si ista bene amarent. illa necessario spernerentur. Sic igitur patet quod in nobis deus esse superiorum affectus feruidus. ¶ Rursus dico quod in nobis deus esse interiorum aspectus limpidus: quod notat cum dicit cherubin. quod interpretatur plenitudo scientie: quia pccerto quod terrena diligant et appetant. illud non est nisi propter defectum vere scientie: quia proculdubio sicut dicit Osee. iij. Non est veritas. non est misericordia non est scientia dei in terra. Et bene dicit non est scientia dei: quia. scilicet satis est ibi de scientia mundi. de qua dicitur Hier. iij. Sapientes sunt ut faciant mala. bene autem facere nesciunt. Ista est enim similis lunam: quod solum apparet de nocte et non de die. sic scientia seculi utilis est circa terrena que sunt nocturna. nihil vero proficit circa spiritualia et diurna. Quinimo sicut videmus quod aues et alia que de nocte videntur clarius. de die videntur obscurius et deterius. Sic et illi qui in terrenis sunt clarius videntur: sunt in spiritualibus plus ignorantes. Non sic charissimi: sed simus cherubim: habeamus plenitudines scientie. ut terrenorum utilitatem et vanitatem cognoscamus: ut ipsa cognita fugiamus. Ezech. xxvij. Tu cherub extensus et protegens. plenus sapientia et perfectus decore etc. Igitur necessarius est interiorum aspectus limpidus. ¶ Denique dico quod necessarius est exteriorum aspectus solidus seu pindus. Exaltata sunt inquit a terra. Idem enim qui vult seruare corpus sanitatem. libenter dimittit locum ubi sentit aerem corruptum. Etiam auis pedalis parum solet in terra manere. sed statim sursum ascendere et volare. Terra enim id est terrena prosperitas est fugienda: et ne ibi corumpamur aut capiamur mentaliter detestanda zacha. ij. fugite de terra aquilonis. ¶ Et nota hic quod ista terra deus despici multiplici ratione. videlicet. quia.

Tenaciter solet irretire.

Mentaliter facit esurire.

Faciliter solet pertransire.

Discorditer facit sentire.

Mortaliter facit superbire.

Crudeliter facit insanire.

Carnaliter facit lasciuire.

Finaliter solet deperire.

¶ Dico ergo quod ista terra. id est terrena prosperitas et facultas irretire solet tenaciter. Est enim sicut terra argillosa pro eo quod ibi homo ita per malas concupiscentias ligatur. ut difficile expediat. Terra enim. quanto est maioris fecunditatis: tanto est transcurtibus maioris tenacitatis et lubricitatis: sicut per de terra pingui tempore pluuiali. Sic et prosperitas quanto est aprior tanto ad detinendum habilius. Unde Esa. xxiij. formido. fouea et laqueus super te qui habitator es terre. Homo enim. qui est in terra mundane prosperitatis: de leui formidat et suspicatur in foueam peccati facilliter intrat et inclinatur a laqueo homo malax concupiscentiarum difficile extrahitur et liberatur. Ista igitur irretire solet tenaciter. ¶ Item dico quod ista terra esurire facit mentaliter. Causat enim famem et sitim auaricie. nec satiat. immo vacuat cor humanum. Unde de ista terra dicit Hier. ij. ubi dicit. Transduxi vos per terram sitis et in imagine mortis. Unde auari et mundani similes sunt onagro. De quo dicit Job. xxxij. Quis dimisit onagrum liberum et vincula eius quis soluit. cui dedi in solitudine domum. et tabernaculum eius in terra saluginis. Terra enim saluginis dicit illa terra. que propter saluginem maris et propter siccitatem propriam est sterilis et deserta. In aliquibus enim partibus britanie minoris. terra ferax et li-

mus maris in capis portat: et quis ille fecit saltem de se steriles sint. terram tamen in qua ponimus per accidens faciunt fertilem. virtute enim sua calida humoris ab interioribus ad terre superficie attrahitur: sic fertiles eam reddit. sed post. xx. annos sterilitas efficitur: et ratione opulencie preceps maior sterilitas generatur. Sic et charissimi salugo inuidane prosperitatis in principio in vita presentis facit hominem diuitijs abundare. Sed pro certo in futuro ipsi faciet esurire: quia. scilicet quanto ipse in presenti maiori opulencia ditatur. tanto in futuro maiori sterilitate et indigentia ipsum donatur. Iuxta illud Osee iij. Scdm gloriam eius multiplicata est ignominia eius. Ista est igitur terra saluginis que esurire facit mentaliter. ¶ Item dico quod ista terra pertransire solet facilliter. Terra enim. id est prosperitas cito transit. Matth. xxiij. Celum et terra transibunt. Celum enim significat altitatem seculi dignitates. terra vero designat magnas seculi facultates: que scilicet non sunt stabiles: sed potius variabiles et mutabiles. Esa. xxiij. Muebitur terra de loco. ¶ Item dico quod ista terra sentire facit discorditer. Quia sicut ibi nulla est terra ita firma: quin tremotus ibidem aliquando generet: quando fortibus vaporibus interioribus agitat. sic vere nulla est tam magna prosperitas: quin tremotum dissensionum et tribulationum patiat. quando vaporibus. id est malis hominibus inuicem collidentibus et semine litigij impellentibus concutuntur et mouentur. Commota est et contremuit terra. j. Paral. j. Homines viri phalech: quia in diebus suis diuisa est terra. In ista terra mundane prosperitatis continentur mali vapores. id est mali et iniqui habitatores. Quia sicut dicit Hier. xxx. Dabo terram in manu peccatorum: et idem ibidem non solet pax et concordia habitare: sed potius lis et discordia pullulare. Quod bene figuratur Apoca. viij. ubi dicit. Quod ignis misit in terras et facta sunt tonitrua et terremotus: quod ignis ire. inuidie et auaricie quod in terra ponit terremotus contradictionis et tonitrua et ligationis ibi audiunt. Ista ergo terra sentire facit discorditer. ¶ Item ista terra facit superbire realiter. Terra enim. multos habet montes et tumores. Sic mundi prosperitas multas habet supbias et presumptiones. Adich. j. Attendant terra et plenitudo eius. ¶ Item dico quod ista terra insanire facit crudeliter. Quia pccerto terra. id est abundancia prosperitatis. est aliqua causa crudelitatis et impietatis quod per quod illi sunt crudeliores: qui sunt in terra et in seculo ditiores. Unde de crudelibus dicit Ezech. xxxij. Quod ipsi dederunt terrorem suum in terra viventium: et ideo portauerunt ignominiam suam cum his qui descendunt in lacum. Ezech. vij. Terra plena est iudicio sanguinum. ¶ Item ista terra lasciuire facit carnaliter. unde Osee. j. cap. fornicans fornicabit a domino. Et Osee. iij. Maldicti. mendacii. furti. adulterij et homicidij inundaauerunt. et sanguis sanguinem tetigit: propter hoc lugebit terra. ¶ Item dico quod ista terra deperire facit finaliter. Quia nulla est terrena prosperitas quod finaliter destruat: et potissime in morte et in iudicio: quod omnis furor conculcabit terram: et in furore obstupescit faciet gentes Abacuch iij. et Soph. j. In igne enim zeli mei deuorabis omnis terra. Istis igitur octo rationibus patet quod terra. id est terrena prosperitas est contemnenda et mentaliter fugienda. Et sic ergo dico quod ista tria sunt necessaria ad terram. id est ad terrenam prosperitatem ne noceat cui tandam. scilicet mundanorum prouidus despectus. amicorum limpidus aspectus superiorum feruidus affectus. Unde ergo dictus est de ista terra. quod eleuauerunt cherubin alas suas et exaltata sunt a terra. Hec igitur sufficiant de terra. quod ad nouem eius partes.

Terroz. Terribilis. territus.

Terre. Cum terroz seu terribilis nihil aliud est quam quedam excessiua timoris species. seu qualitas. que excessu alicuius subiecti et sensibilis excellentis timore generatur. Possumus dicere quod in scriptura inueniuntur multiplex terroz. scilicet Terroz.

Terminus.

Humani timoris.
Deuoti tremoris.
Mundani furoris.
Diuini rigoris.

Primus est terror iniquorum.
Secundus est perfectorum
Tertius est miserorum.
Quartus est damnatorum

¶ Dico primo qd est terror imbecillis pauiditatis: et iste est quando homo pauet vel terret sine causa. Impii enim sunt semp in timore et desperatione: quia sicut dicitur Job. xv. Sonitus terroris in auribus ipsius: et cum par sit inimicicias semp suspicatur. Homo enim cui propria consciencia male respondet: et qui nihil habet gratie vel meriti in quo confidat: merito terretur. Quia scilicet sicut melancolici propter abundantiam nigre colere corpus occupantis: et imaginatiua capitis denigrantis solent sine causa timere concuti et terrene. Sicque illi in quibus niger humor peccati dominatur: ita qd imaginatio et consciencia maculatur modica tribulatione temporalis: vel mortis future afflictione. vel diuini iudicii executione supnali usq ad desperationem terrentur: et sine causa leuissima perturbantur. Sic territi fuerunt populi carnales: qui audiētes fortitudinem habitatorum terre promissionis de dei auxilio diffidentes in egyptum redire voluerunt Deutero. j. Muncy terruerunt cor nostru. Ubi dicitur. xvi. Terrebit eos sonitus folij volantis. Iste est ergo terror desperantis pauiditatis. ¶ Secundo dico. qd est terror formidantis humilitatis: et iste est terror quo terretur boni. Quia sicut pueri facili terrentur ab aspectu virge. Sic humiles et puri ex aspectu diuine potētie et iustitie facili conturbantur. d. deo et angelis illud Josue. ix. Proximus animabus nostris terrore vestro copulsi. De enim et opera sua valde debet esse terribilia cordibus deuotorum. Cantus galli mirabiliter terret lupū sicut Ipsi. Sic vere vba rbi debet terrene virum iustum. vt dicat illud Job. vi. Terrores domini militant contra me. Et nota si vis qd deus dicit esse terribilis. tunc bonis qd malis propter multa. vtz propter Sue.

Clementie plenitudinem.
Iustitie rectitudinem.
Scientie limpiditatem.
Potentie fortitudinem.

¶ Terribilis est ergo deus propter plenitudinem sue clementie. Iste enim fecit opa valde terribilia et mirabilia in carnis assumptione: et in mundi clementie redemptione. Tūc enim deus fecit magnalia in egypto. mirabilia in terra cham. terribilia in mari rubro. Terra egypti est mundi regio. vbi terribile fuit diuinitate descendisse. Terra cham. i. matris perfectio. in qua terribile fuit virginitatem remansisse. Mare rubru. i. christi passio vbi terribile fuit deus morte sustinuisse. Et bene vter sicut in ps. dicitur. Iste est deus terribilis et laudabilis: et facies mirabilia. ¶ Item terribilis est iste propter rectitudinem sue iustitie. Terribile enim est videre iudicia dei: et quantum sunt iusta: et quantum sunt occulta. Sicut. n. in ps. dicitur. Quoniam dominus excelsus terribilis super omnes deos: et rex magnus super omnem terram. ¶ Item est terribilis propter limpiditatem sue sciētie. quia sicut dicitur in ps. Iste est terribilis et consilijs super filios hominum. ¶ Item ipse est terribilis propter fortitudinem sue potētie. Unde Deutero. x. dicitur. Quod deus magnus terribilis et potens qui personam non accipit. Et bene est terribilis potētia sua: quia etiam ipsi demones audito eius nomine exterrantur. Sanctum enim et terribile nomen eius. initium sapiētie timor domini. Sicut enim de beata virgine legitur. qd ipsa est terribilis inimicis. quia sicut leo terretur quando videt gallū album. sic dyabolus. quando videt contra se militare virginem castitate candentem. Ideo de ipsa dicitur Cantu. vi. Terribilis ut castrorum acies ordinata. Ita qd etiam nos possumus dicere illud Gen. xxv. Quia terribilis est locus iste. non est hic alud nisi domus dei et porta celi. Patet igitur qd est quidam terror humilitatis formidatis. ¶ Tertio dico qd inuenit terror iniquitatis alios impugnans

Et sic dico qd tyranni dicuntur terribiles propter crudelē affectionem. Alij vero mali dicuntur terribiles propter horribilem conuersationem. Tyranni enim sunt sicut leo cuius aspectus et rugitus est terribilis omnibus animalibus: quia scilicet tyrannorum dicta et opa pauperibus sunt terribilia. figurata in illa bestia qd Danie. vii. erat terribilis. mirabilis et fortis nimis. qd dentes ferreos magnos habebat comedens et comminuens: et reliqua pedibus suis conculcans. dissimilisq erat alijs bestiis: quas Daniel viderat ante eam. Tales enim bestie sunt tyranni: quia scilicet ipsi sunt fortes in quantum habent seculi et iurisdictionis potestatem. dentes habent ferreos in quantum habent crudelē iniquitatem. comedunt et comminuunt in quantum continent aliorum auctoritatem. dissimiles sunt alijs in quantum omnes excellunt quantum ad morum vitiatem et prauitatem. Et ideo de talibus dicitur Danielis. ii. Eratq statua illa magna et intuitus eius terribilis valde. De illis vero que sunt terribiles propter iniquā conuersationem potest dici illud Esa. xviij. Ite angeli veloces ad gentem conuulsam et dilaceratam. ad populum terribilem post quem non est alius. gentē expectantem et conculcantē. cuius diripuerunt flumina terram eius. Iste est igitur terror malignitatis alios impugnantis. ¶ Quarto dico qd est quidam terror: scilicet ueritatis impios iudicantis. Deus enim in iudicio valde terribilis apparebit. impiosq valde terribili iudicabit psal. Terribilis etiam es et quis resistet tibi. erunt ira tua. Quia sicut dicitur Esaie. x. cap. Dominus deus exercituum confringet lagisculas in terrore. Et ita sufficit. Vide supra de Timore.

Terminus.

¶ Nota qd termini dicuntur limines usq ad quos aliq res extenditur: et infra quorum ambitum continetur. Et possumus breuiter notare qd in scriptura inuenimus multos terminos. quorum.

Quidam sunt boni.

Quidam mali.

Quidam tenendi.

Quidam pretermittendi.

¶ Et nota qd inuenit Terminus exclusivus. qd neq potest teriri. Inclusivus qd dicitur custodiri. Completivus qd dicitur inueniri. Despectivus qd dicitur pertransiri. Infectivus qui dicitur non adiri. Afflictivus qui dicitur presentiri. ¶ Primus est terminus humane durationis: qd. s. vita et humana duratio continetur infra duos terminos. scilicet natiuitatem et mortem. que cum ad vltimū terminum puenit transire ulterius non valebit. Similis mari cui deus terminos limitauit certos quorum non potest ambitus pertransire. Unde de aquis dicitur in ps. Terminū posuisti eis que non transgrediantur. Et de hoc Job. xxxv. dicit dñs. Circūdedi mare terminis meis: et posui vectē et ostia et dixi. hucusq venies et non pertransibis amplius: et hic confringes tumētes fluctus tuos. Et nota qd isti termini maris nihil aliud sunt qd ei⁹ littora vel harena. De quo Ibiere. v. posuit harenā terminus maris. Quia per certo mare fluctuose vite nostre usq ad harenam et terminum mortis potest venire. sed impossibile est ulterius pertransire. Job. xiiij. Constituisti terminos ei⁹ qd pertransiri non poterat. Iste est igitur terminus humane durationis. ¶ Secundo est terminus moralis inclusionis seu perfectionis. Dei enim mandata et prelatorum statuta sunt quidam termini infra quos oportet permanere. Quia sicut leo facit circulum et signat terminum animalibus que transgredi non audet. Sic de⁹ terminus statutorum suorum constituit hominibus que nullo modo pertransiri debent Exo. xxx. Contestare populu ne forte velint transgredere terminos ad videndum dominum. Ista vtz contra clericos presumptuosos: qd terminos humane cogitationis nituntur transgredere. vltra qd liceat de diuinitatis secretis inquirere et videre: qd. s. potētie intellectus et potētie voluntate termini sunt prefixi. intra quos non licet aliquē proficisci Prover. xxiij. Non transgrediaris terminos antiquos

B antiquos quos posuerit patres tui. Iste est ergo terminus moralis inclusionis. **T**ertio dico qd est terminus finalis saluationis. Terminus iste est illud in quo homo post uite decursum quiescit: et quod cursor attingere semp querit. Sic vere vita eterna est finis ille et terminus ad quem ois quilibet recurrere: et in quo potest quiescere et manere. Et de hoc Josue. xij. factus est terminus filiorum ruben iordanis fluminis. Ruben interpretatur videns per medius et significat sanctos qui in paradiso vident per medius trinitatis clare: quia procerto iordanis fluminis. i. affluetia glorie paradisi factus est terminus eorundem. Iste est terminus finalis saluationis. **Q**uarto dico qd est terminus temporalis possessionis. Et iste est terminus mundi et mundanorum in quo proculdubio non est sistendum: nec infra eius ambitum mentaliter remanendum: et ideo nos debemus dicere mundo illud Numeri. xx. Gradiamur via publica. nec ad dexteram. nec ad sinistram declinemus donec transeamus terminos tuos. Iste est igitur terminus temporalis possessionis. **Q**uinto dico qd est terminus criminalis infectionis. Et iste est terminus peccati: quia peccatum habet generaliter duplicem terminum. scilicet declinare a bono et facere malum: et ideo tales termini non sunt attingendi: sed toto desiderio fugiendi. Unde de istis terminis dicitur Malach. j. Vocabuntur termini impietatis et populus cui iratus est dominus. Iste est igitur terminus criminalis infectionis. **S**exto dico. qd est terminus infernalis damnationis. Infernus enim est ultimus terminus peccatorum. ad istum enim per peccatum tendit et illum per tormentum attingunt. Unde de peccatore danato potest dici illud Josue. xv. Ad mare magnum termini eius: quia scilicet quilibet peccator ad mare magnu. idest ad magnam inferni amplitudinem terminatur. Sic patet qd sunt sex genera terminorum.

A **Thesaurus.** Nota qd thesaur⁹ nihil aliud est qd locus occultus et secretus rebus pcciosis et caris repletus. Breuiter ergo p thesauru pot^r omnis opulencia denotari. siue bona siue mala. Nota igitur qd inuenio in scriptura thesauru Admirabilem. Imperferabilem. Comendabilem. Affectabilem. Detestabilem.

Primus est thesaurus. s. diuine pccietie. s. ipsa occultata dei pccientia est thesaurus occultus: in quo sunt oia iudicia occulta abscondita. et a quo fm quod ordinat claus sue pccietie seu sapietie diuersis teporibus educuntur. Et sic loquitur Deutero. xxxij. Hone hec abscondita sunt apud me et signata in thesauris meis: quia proculdubio sicut in ps. dicitur. Iste est qui producit ventos o thesauris suis. **S**cdus est thesaurus diuine sapietie: iuste thesaurus nihil aliud est qd sancta scriptura: in qua procerto sicut in quodam inbaustrabili thesauro est omnis sapietia abscondita et inclusa Coll. ij. In quo sunt omnes thesauri sapietie et scientie absconditi. Unde de sacra scriptura dicitur Sap. vij. q infinitus thesaurus est hominibus. **T**ertius est thesaurus interne consciencie. Consciencia enim viri iusti est thesaurus preciosissimus: in quo virtutu abundantia p humilitate recondit et seruatur Mat. xij. Bonus homo de thesauro cordis sui profert bona. Et sic dicitur Mat. xij. Paterfamilias profert de thesauro suo noua et vetera. et Prover. xij. dicitur. qd thesaurus desiderabilis et oleu in habitaculo iusti. **Q**uartus est thesaurus supne opulencie: et iste est thesaurus glorie paradisi in quo deus habet reueruat oia bona sua: q tn nullis nisi tn suis amicis et familiarib⁹ vult aliquant^r reuelare. Nam sicut diues homo thesaurus suu no solet alijs ostendere nisi suis amicis. Sic nec de thesauro glorie paradisi pctorib⁹ ostendit: s. tn sanctis

qui eius sunt amici intimi. Illis enim dicit Esai. xlv. Dabo tibi thesauros absconditos et archana secretorum. Iste est igit thesaurus affectatus et toto desiderio procurandus. Iuxta illud Mat. vi. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra vbi erugo vel tinea demolitur: et vbi fures effodiunt et furantur. thesaurizate autem vobis thesauros in celo et. Hodius enim acquiritur istum thesaurum est dare elemosynam: quia qsi thesaurus tpalis p elemosynas erogatur. thesaurus celestis. acquiritur et lucratur. Nam sicut illi qui nunc volunt portare thesauru ad patriam alienam: solent illu in terra sua socijs mercatorib⁹ tradere: et assumptis literis solent in patria ad qua vadunt ab alijs mercatoribus illorum mercatoru socijs thesaurum que traderat rehabere. sicut quotidie in romana curia faciunt florentini. Sic et cu ad patriam paradisi ptrasire cupiamus. necesse est qd in terra ista thesauros diuitiarum nostrarum mercatorib⁹ regni celestis. idest paupibus erogemus: et sic virtute literarum euangelij. ab eorum socijs. scilicet ab angelis cui illic puenimus thesaurum nostrum recupabim⁹ et sumemus. Unde Mat. xij. Omnia q habes da pauperibus et habebis thesaurum in celo. Iste est ergo thesaurus supne opulencie. **Q**uintus est thesaurus mundane affluencie: et iste est thesaurus generaliter loquedo. qui significat congregatione diuitiarum temporalium: et iste est thesaurus detestabilis et vituperabilis. Est. n. pauperibus erogandus: et non in archarum abditis retinendus. Quia sicut dicitur Eccl. i. xx. Sapietia abscondita et thesaurus occultus que utilitas in vtroq² q. d. nulla. Et ideo breuiter ille commendatur. Ecclesiasti. xxxij. Qui inuentus est sine macula nec sperauit in thesauris pecunie. Et sequitur. Quis est hic et laudabimus eum. quasi dicat pauci sunt tales. Quia procerto bene pauci: quia quasi nulli sunt hodie qui thesauros pecuniarum non diligant. et qui in eis spem et desiderium nunq ponant: et illud procerto est fatuus sicut dicitur Proverbio. x. Nihil proderunt thesauri iniquitatis: iustitia autem liberabit a morte. Et ideo bene dicit Proverbio. xv. Melius est parum cum timore dei. qd thesauri magni et insatiabiles. Et sic breuiter ostensum est qd quinq sunt genera thesaurorum. et sic sufficit.

Testamentum. testari. Nota qd testari idem est qd ordinare. disponere vel tractare. et potest dici testamentum a testis. eo qd plures testes ibidem requirerantur. vel a testari. eo qd voluntas defuncti ibi testabatur et reuelabatur. significans sacram scriptura. vel diuinam pccientiam. que sunt diuine voluntatis ordinatiue. vel ipsius declaratiue. Scriptura enim continet duo testameta vetera. scilicet atq nouum. De veteri enim dicitur in ps. Disposui testamentum meum electis meis: q. s. vetus testamentum fuit dispositus et traditus amicis dei. s. patriarchis et pphetis. De testamento nouo dicitur Baruch. y. ca. Statuam eis testamentum alterum sempiternum. Et viciuet sicut testamentum a testatore ordinatur. in morte confirmatur. et p testamentum hereditas acquiritur: et legatarij disponuntur et. Sic lex vel scriptura a deo fuit ordinata: in morte fuit confirmata: et per ipsam hereditas paradisi nobis est concessa: et virtutum abundantia est delegata et. q. videtur mihi materia sterilis. Unde supra de sanguine vbi est illa autoritas. Tu autem in sanguine testameti eduxisti victos tuos de lacu.

Testis. testimoniu. Cu testis sit ille q vitate aliquid testimonij testat: reseat vel affirmat. Pot ergo testificatio capi i bono et in malo. et sic inuenio i bono. Teste supioze. Testis supioz est deus infallibilis. Teste iterioze. Testis iterioz est pccia inuincibilis. Teste exteriorze. Testis exterior e opatio dimostrabilis. Teste inferiorze. Testis inferior e iust⁹ vere stabilis.

Timor.

Primo dico qd est quidam testis supior. Est enim deus testis qd non fallit. Ipse. n. videt facta nra ⁊ iō de ipsis poterit testificari ⁊ verum iudiciū phiberi. An ipse dicit illud **Thiere. xxxi.** Ego sum iudex ⁊ testis dicit dñs. Ipse est sūm p̄s. sicut luna pfecta in eternū testis in celo fidelis. Ipse enim potest testificari.

De cordium qualitate.

De bonorum sanctitate.

De malorum prauitate.

Testis em̄ est de cordiū qualitate ⁊ aforū. An **Job. xvj.** Ecce in celis est testis meus ⁊ conscius me⁹ in excelsis. **Itē** testis est de bonitate sanctorū ⁊ pfectoꝝ. vñ **Apoca. iij.** dicit dñs anime. Testis fidelis ⁊ verus ⁊ principium creature dei. **Itē** testis est de prauitate maloz ⁊ iniquozū. An ipse dicit **Malach. iij.** Accedā ad vos in iudicio ⁊ ero testis veloc̄ maleficis adulteris ⁊ piuriis. Ipse est ergo testis qd nō fallit. **Scōdo** dico qd est qdā testis interior qd non flectit. ⁊ iste est cōsciētia qd ita est recta qd nullo mō flectit. qn̄ semp testificetur homini cuiuscūq; negocij vitatē. **q. Coy. j.** Nā gloria nra hec est testimoniū cōscie nre. Ipse em̄ testis nihil aliud est q̄ innocētia: quia. s. innocētia cōscie est ille testis cuius testimonium sup omnia reddit hoiez securum. vñ **Rox. ij.** Veritatē dico ⁊ non mentior testimonij phibēte mihi cōscia mea in spūs sancto. Ipse est enim testis qui non flectitur. **Tercio** dico qd est testis exterior qui non vincitur ⁊ iste est opatio. Opa enim summe testificant de hoie: quia sicut dī **Johā. x.** Opera qd ego facio testimonium phibēt de me. Sicut enim dicitur **Deutero. xxij. ⁊ Job. viij.** In ore duorum vel trium testium stabit omne verbum. **Primus** em̄ testis est p̄scia. Scōs est opatio. **Tertius** est bona fama. De p̄mis duobus visum est. De tertio **Jo. s.** de testimonio fame bone dicitur **Act. vj.** Cōsiderate fratres viros ex vobis boni testimonij. Quando em̄ isti tres sunt boni. s. p̄scia. operatio ⁊ fama. tunc non dī tūne re homo. quin pro se iudicium reponet. Et sic dicit **J. Job. v.** Tres sunt qui testimonij dant in celo: ⁊ tres sunt qui testimonium dant in terra. Si hō mali ⁊ sibi contrarij fuerint. sententiam in iudicio pro se sperare penitus nunq̄ possunt: quia sicut dicitur **Humeri xxxv.** homicida sub testib⁹ interficietur. Ipse est igit testis exterior qui non vincitur. **Quarto** dico qd est quidam testis inferior qui nō pueritur: ⁊ talis testis est quilibet vir iustus qui habet iferius residere: quia vir iustus ⁊ verax semp est testis vitatis. dicens illud **Johā. xviij.** In hoc natus sum vt testimonij phibēā veritati. Testis ver⁹ similis est vitro seu speculo nundo ⁊ albo. qd verum colorē cuiuscūq; rei ostēdit: quia vir fidelis ⁊ verus nihil scit palliare: sed veritatē negocij solet certifice declarare **Johā. j.** Hic venit in testimonium vt testimonium perhiberet de lumine. **Multi** enim sunt similes vitro rubeo. quod colorē rei impositē solet mutare. vñ penitus abscondere vel celare: quia scilicet falsi testes veritatem negociozū non demonstrent sed ipsam mutant penitus ⁊ abscondunt **Proverbiorum. xij.** Qui autem mentitur testis est fraudulentus. **De** testibus vero in malo significato possum dicere qd tria sunt genera testium malignozū. scilicet.

Ad daces deieratores.

Ad daces murmuratores.

Ad daces adulatores.

De ieratores enim testificantur illa qd nesciuerunt. An de falsis testibus dicitur **Mat. xxvj.** Audis quanta aduersum te testificantur **Ad** murmuratores testificantur illa que non viderunt. Contra quos **Ecclesia. xxvij.** Lingua testificans adducet mortem. Sicut de **Susanna** dicebāt falsi iudices **Daniel. xij.** Nos hui⁹ rei testes sumus. **Ad** lutores vero testificantur illa qd non fuerunt. quia scilicet adulatorum est alioꝝ dicta approbare: ⁊ de vanis ⁊ falsis ⁊ frivolis laudibus testimonium perhibere: ⁊ alios suis nouis timor-

nij cōmendare. **Unde** diuites possunt dicere de adulatōe illud **Roma. viij.** Spiritus testimonij reddit spiritui nostro qd sumus filij dei. Spirit⁹ qd caret offibus viros vanos signat. Et sic dico qd testimonij sumitur in bono ⁊ in malo. Et sufficit.

Timor. timere. Nota qd timor i bono sumitur ⁊ in malo. An breuiter possum dicere qd in scriptura inuenitur triplex timor. scilicet.

Timor filialis.

Primus est gr̄e ⁊ humilitatis.

Timor criminalis.

Scōs est culpe ⁊ iniquitatis.

Timor infernalis.

Tertius est pene ⁊ aduersitatis.

Primus est hominū pfectozū. De quo **Deutero. vj.** Dominum deum tuum timebis ⁊ illi soli serues.

Secundus est hominū peccatoꝝ. De quib⁹ i p̄s.

Trepidauerunt timore vbi non erat timor. **Tertius** est timor hominū damnatoꝝ. De quo loquitur.

Sapient. v. Videntes turbabuntur timore horribili ⁊ mirabuntur in subitatione inperate salutis. De isto triplici timore per ordinem est dicendum. **Primus** dicamus qd est timor hominū pfectozū. **Turi** em̄ perfecti semper sunt in timore: quia semper timent deum offendere. gratiam perdere. culpam committere ⁊ penam incurrere. **Exemplo** leonis. qui quīs sit audacissimum animal dicitur tamen timere multa. scilicet gallum ⁊ eius cristam ⁊ cantum ⁊ ignem ⁊ ei⁹ ardorem ⁊ ictum. ⁊ rotas ⁊ earum clamorem ⁊ strepitum. **Item** bestium venenosam que dicitur leolefares ⁊ eius morsum. **Item** verberationem sui catuli ⁊ sue pene exēplū. Sicut dicit **Plinius ⁊ Solinus.** Sic procerto charissimi quīs homo iustus ratōe innocentie quam sibi videt inesse sit audax solidus ⁊ securus. **Iuxta** illud **Proverbiorum. xxvij.** Iustus quasi leo confidens absq; terrore erit. **Habet** tamen timorem filialem impressum. quo ipse timet multa: quia scilz ipse timet gallum. i. ipsum deum ratione sue cristę seu mitre alte iurisdictionis: ⁊ ratione lapidis preciosi sue sanctissime perfectionis: ⁊ ratōe cantus sue alte p̄dicationis ⁊ cōminationis. **Istis** enim de causis debemus deum timere ⁊ ipsius potentiam formidare. **Exēplo** **Job** dicentis **Job. xxij.** A facie ipsi⁹ turbatus sum ⁊ considerans euz timore sollicitor. **Itē** ignē. s. infernalē ⁊ eternam penā. **Deutero. v.** Timuitis ignē ⁊ non ascēdistis in montē. **Itē** strepitū rotarū. hoc est dictū rugitū cōminationis diuine ⁊ horozū sacre scripture. **Eze. xxvj.** A sonitu rotaz ei⁹ meuebunt muri tui. **Item** dī timere bestia venenosaz. dyabolū ⁊ morsum tentationum suarū: quia. s. nullus est ita sanct⁹ quin debeat venenū dyaboli formidare. An de holoferne dicitur **Judith. ij.** qd cecidit timor illius sup oēs habitantes terrā. **Itē** dī timere qñ videt coram se catulum nberari. i. quādo alios videt a deo ppter pctā sua ⁊ mala puniri ⁊ vindicari. **Iuxta** illud p̄s. **Deus** destruet te in finē ⁊ c. Sequitur. **Videbunt iusti ⁊ timebunt ⁊ c.** Et iō breuiter qd iustus debeat esse timidus p̄ **Prover. xij.** vbi dicitur. qd sapiēs timet ⁊ declinat a malo. Et ad hoc monet **dauid** in p̄s. vbi dicit. **Timete dñm oēs sancti ei⁹** qm̄ nō est inopia timētibus eū. **Ubi** aduerte qd timor dei est habēdus triplici ratione. videlicet **Propter.**

Obiectum excellentissimum.

Subiectum dispositissimum.

Adiectum fructuosissimum.

Primum pbat dñs qui p̄ficat. **Dñm.** **Scōm** famulus qui subijcitur. **Sancti** eius. **Tertium** cumulus qd subsequitur. **Non** est inopia timentibus eum. **Ista** enim tria debēt inueniri in diuino timore. **Subiectum** gr̄dis autoritatis. **Ti. do.** **Subiectum** gr̄dis humilitatis. **Sancti** eius. **Adiectū** grandis utilitatis. **Non** est ⁊ c. **Igitur** timeamus deum. **Propter.**

Suam prelationem.

Igitur dico qd de⁹ est timēdus

Mostra subiectionē.

propter celsitudinē sue pluz

Mostra finis successionē.

tionis. timeatē mōt dominū

Dia cñ

五

fff

Tonitruus.

ritas foras mittit timorem. Peccator enim semper est in timore. Sicut enim dicunt naturales. obscuritas mater est timoris: sicut claritas mater est securitatis. Et inde est quod homo facilius timet de nocte: quam de die. Unde etiam est quod homines patientes melancolicam passionem timeant et nesciunt de quo. Humor enim melancolicus in eis abundans niger est et obscurus. Et ideo dum cellula fantastica occupat: generat timorem atque causas. Sic procerto charissim: obscuritas peccati: et defectus luminis gratie. timorem et desperationem in mentem inducit: et securitatem spei excutit et educit. Unde adam antequam peccasset non legimus quod timuisset. Ipse autem post peccatum legitur dixisse Genesim. iij. Vocem tuam domine audiui et abscondi me et timui. eo quod nudus essem. Animalia enim quanto minus habent de sanguine et calore: tantomagis sunt timida sicut patet de mulieribus. que respectu viros deficiunt in sanguine et calore. Sic vere. quia peccator deficit in sanguine gratie et benignitatis: et calore et in fervore charitatis et deuotionis: necesse est quod non timenda timeat: et quod spei securitatem et audaciam amittat. Unde populo peccatorum loquitur Moyses Deuteronomio. xxxvij. Timebis die et nocte et non credes vite tue. Et ps. Cur timebo in die mala iniqui. calca me. circum me. Et y. Corinth. vij. foras pugna et intus timor. Quia scilicet mali sunt in pugna exterius et turbatione: et intus in timore et desperatione. Isti enim timeant amittere mundi prosperitatem. Incurrere mundi aduersitatem. Aggredi penitentis probabilitatem. Ingressi mortis acerbiter.

De malis dicitur in ps. Trepidauerunt timore ubi non erat timor. Et ideo iste timor reprehenditur. Pro verbis. xxxix. Qui timet hominem cito corruet. Bene ergo dicitur Math. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus: anima autem non possunt occidere. Patet ergo quod iste est timor hominum peccatorum. Tertio dico principaliter quod est timor hominum damnatorum. Ipsi enim sunt sicut ovis que deuoratur a lupo. que timendo moritur et moriendo timet. Ita quod quilibet damnatus potest dicere illud ps. Timor et tremor venerunt super me et conturbauit me. Ubi aduerte quod istum timorem comitatur. Debilitas animorum. Timor et tremor. Immenitas tormentorum. Tenebunt super me. Obscuritas oculorum. Conturbauit me tenebre. Et bicuius iste est timor sine securitate. Tremor sine stabilitate. Pavor sine firmitate. dolor sine sanitate. labor sine quietis tranquillitate Deuteronomio. xxxvij. Timebis noctem die et non credes vite tue. Timet ergo anima damnata. Sicut ovis que a lupis deuoratur. Sicut auicula que a falconibus deplumatur. Sicut latro qui ad patibulum applicatur. Sicut reus qui a carnifice capite detrahatur. Judith. xij. Intolerabilis timor et tremor cecidit super nos. Patet igitur quod triplex est timor humanus. scilicet timor perfectorum peccatorum. et damnatorum. Sed adhuc possum dicere quod inuenitur timor. dyabolice. Dyabolus enim timet

Signum crucis. Timet ergo signum crucis. Mattheum lucis. Vires boni ducis. Sic de lupo legimus: quod si sequatur hominem. et homo faciat aliquod signum figendo in via baculum vel aliud ad modum crucis: lupo omittit cum prosequi timens illa queari propter signum. Etiam leones videntes alium leonem suspensum solent timere: et a persecutore hominum recedere. et cessare. Quia procerto leo et lupo. idest dyabolus timet leonem de tribu iuda in cruce pendente et signo crucis se munientes: tales enim pre timore solent dimittere et a tentationibus abstinere. psal. Timebunt qui habitant terminos a signis tuis. Item timeant matrem lucis. idest virginem gloriosam. Exemplo stellionis quod est animal stellatum: quod instantia scorpionibus timetur secundum Isid. quod eo viso pauore eis inferat. Sic vere beata virgo virtutibus stellata. et in muliere que quoddecim stellarum coronam portabat figurata Apocali.

xij. scorpionibus et demonibus solet timorem et terrorem incutere: et eos a suis punitionibus et venenosis tentationibus cohercere. Unde de demonibus beata virginem contra se venientem videntibus potest dici illud Judith. xij. Solo timore agitari fuge presidium querunt. Item timeant vires boni ducis. idest virtute viri iusti. Exemplo pugilis qui timet aggredi illum quem non sperat posse vincere. et a quo aliquotiens fuit victus. Exemplo etiam basilisci qui timeant. quando videt musclam armatam passu ruthe. quia procerto dyabolus timet iustos. quando rutha penitentie inuenit eos armatos: et hoc quia ipsos facilius non vincit: sed sub ipsis deficit et succumbit. Unde de viro iusto dicitur. j. Machab. iij. Cecidit timor iude super omnes gentes in circuitu. Hoc igitur sufficit de timore et dyabolico et humano: quia in alijs locis pluribus de eo est tractatum.

Tyrannus. Multa possunt dici secundum multos: sed omitto: quia officium auctoritates.

Tollere. Nota quod tollere quandoque sumitur pro auferre. quandoque pro portare: et potest sumi secundum utrumque significatum in bono et in malo. igitur notemus quod inuenitur Tollere

Penitentie.	Est dicovnus tollere penitentiam. Et sic loquitur. Math. xj. Tollite iugum meum super vos et discite a me. quia mihi sum. et hu. cor.
Sapientie.	
Patientie.	
Diligentie.	
Obedientie.	
Sufficientie.	
Reuerentie.	
Violentie.	
Negligentie.	
Pestilentie.	

Est dicovnus tollere penitentiam. Et sic loquitur. Math. xj. Tollite iugum meum super vos et discite a me. quia mihi sum. et hu. cor. Penitentia enim est illa refina medicinalis. de qua dicitur Hier. ij. Tollite refinam ad dolorem eius: si forte sanetur. Item est vnum tollere sapientie: et sic loquitur Deute. xxxij. vbi dicitur de libro legis. Tollite librum illum et ponite in latere archae: liber sapientiam dominam signat. Item est vnum tollere patientie. Et sic loquitur Math. xxvj. vbi dicitur. Qui vult venire post me abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me. Crucem enim tollere nihil aliud est quam cruciatur et penam in patientia sustinere. Item est tollere diligentie. Et sic loquitur Math. ix. vbi paralitico dicitur tolle grabatum tuum et ambula. Item est vnum tollere obedientie. Et sic loquitur Math. xxi. Si dixeritis monti huic tolle te et iacta te in mare obediet vobis. Item est vnum tollere sufficientie. Et sic cuiuslibet scriptura dicit Math. xx. Tolle quod tuum est et vade. Item est vnum tollere reuerentie. Et sic petijus seph. licentia a pylato tolleret corpus Iesu Joh. xij. Item est vnum tollere violentie. Et sic raptoribus loquitur scriptura de pauperibus Math. ij. Violenter tollitis pelles eorum de super eis. Item est vnum tollere negligentie. Et sic de vna gentium dicitur Hierem. x. Portata tollentur quia incedere non valent. Item est vnum tollere pestilentie: et illud est quo a damnatis tolluntur omnia bona. de quo Math. xxi. Tollite ab eo talenta. Et Actu. xxi. Tollite huiusmodi et Ios. j. Tollite me et mittite in mare. Sufficit de Tollere. Vide de ferre et auferre. Portare et sustinere etc.

Tonitruus. Cum tonitruum nihil aliud sit quam quidam terribilis sonus. alius quando ex concursu ventorum in terre visceribus: aliquando ex extinctione ignium in nubibus. aliquando ex corruptione nubium in aere generatus. Possamus breuiter notare quod in scriptura per tonitruum intelligitur Sonitus predicationis. Dico pro tumultus tribulationis. mo. quod inuenitur tonitruum predicationis: quia predicatione more tonitruum debet esse quandoque alta de paradiso: quandoque bassa de inferno. quandoque media de mundo. quandoque terribilis contra vitia. quandoque temperata pro virtutibus: ut sic de vniuersitate

vniversitate predicatorum dicatur illud Apocalip. 7. Locuta sunt septē tonitrua voces suas. Cum tonitruo enim descendunt pluuia choruscatio et fulgur: quia in predicatione debet esse pluuia doctrine et eruditionis: et choruscatio boni exempli et clare operationis. fulgur etiam ardor iustitie et rigorose reprehensionis. Et sic verificatur illud Apocali. 18. De throno procedebant fulgura et voces et tonitrua. Istud est ergo tonitruum predicationis. Secundo dico. qd est tonitruum tribulationis. Terro enim tribulationis per tonitruum designatur: quo fulgur rapine et extractionis emittit: et quo patria pauperum deuastatur. Unde Ecclesiastici. 1. Substantie inuictorū sicut fluctus et sicut tonitrua magna in pluuia personabunt. sicut etiam Ecclesiastici. 1. Non tonitruus eius verberabit terram. Tonitruum enim agnos pre timore occidit: vina perturbare consuevit: et oves pregnantis abortiri facit. Sic vere impetus tribulationis vel tentationis innocentes et simplices solet terrere. conscientiam solet turbare. et abortus fetus boni propositi solet multoties generare Apocalip. viij. facta sunt tonitrua et voces et fulgura et tremotus magnus. Istud est ergo tonitruus tribulationis seu tentationis. Tertio dico. qd est tonitruus diuine iurisdictionis: quia scilicet diuinum iudicium simile erit tonitruo sed de hoc vide supra de iudicio. et allega illā auctoritatē j. Regū. 1. Qui formidabunt aduersarij eius et super illos in celis tonabit do. iu. f. Sic igitur patet. qd tonitruum sumitur tribus modis. Et hoc sufficit.

Torcular. Breuiter per torcular. quod est locus ad exprimendum vina dispositus potest intelligi.

Redundantia diuine scripture.

Affluentia temporalis lacture.

Abundantia prosperitatis terrene.

Violentia infernalis pressure.

Dico ergo qd est torcular diuine scripture. Scriptura enim sancta torcular dei dicitur. eo qd exinde de diuersis vitiis. id est de diuersis sanctorum sententijs vinum scientie eliquatur. Unde ecclesia est vinca domini: in qua torcular sacre scripture fodit Matthei. 21. Unde sapiens de seipso Ecclesiastici. 24. dicit. Quasi qui vindemiat repleui torcular. Item est torcular iacture mundane qui scilicet mundi iactura et tribulatio torcular dicitur: eo qd ibi vna. id est homo diuersimode premitur: intantum qd sepe lachrymas distillare comprobatur. Unde christus de tribulatione sue passionis dicit Esai. 1. Torcular calcatur solus et. Treno. 1. Torcular calcavit dominus virgini filie iuda. Item est torcular prosperitatis terrene in quorum diuersarum consolationis inuenitur: tamen a pondere et pressura non liberabit. Unde de isto dicitur Proverbiorum. 1. Implebuntur horrea tua saturate: et vino torcularia tua redudabunt: prosperitas enim dicitur torcular ubi diuites inebriantur: et ubi more ebriorum siti auaricie inflammantur Job. 24. Inter acervos eorum meridiati sunt qd calcatis torcularibus sitiunt. Item est torcular aduersitatis eterne: in quo scilicet vna. id est peccatores premunt. Et de hoc dicitur Apocalip. 19. Quod sedens in equo albo calcat torcular furoris dei. Paret igitur. qd torcular potest significare eternam pressuram. mundanam victuram. terrenam iacturam et diuinam scripturam.

Torrens. Torrens est fluuius ex aquis aduentionis generatus. Torrens enim ex aggregatione aquarum pluuiarum introducit: ita qd quandoq subito inundat: et subito desiccatur. Loquendo igitur moraliter notandum qd in scripture torrens sumitur multis modis in bono et in malo. Est enim torrens

- Notabilis vtilitatis.
- Laudabilis suauitatis.
- Fluxibilis mortalitatis.
- Damnabilis iniquitatis.
- Mutabilis prosperitatis.
- Tristabilis aduersitatis.

Ista enim sunt sex genera torrentium in quibus homines diuersimode balneantur. Et primo dico. qd est vnus torrens vtilitatis valde notabilis: et iste est torrens scripture et instructionis. torrens gratie et deuotionis. torrens lachrymarum et compunctionis. torrens baptismi et salutis. torrens penitentie et saluationis. torrente enim scripture potantur sapientes. j. Machab. 7. ubi dicitur qd iudas statuit scribas populi secus torrentem. Torrente gratie potantur consilantes. Ps. de torrente in via bibit propter ea exaltauit caput. Torrente lachrymarum potantur penitentes Treno. 1. Deduc quasi torrentem lachrymas per diem et noctem. Torrente baptismi lauantur innocentes Ibiere. 2. Adducas eos per torrentem aquarum viam rectam. Iste est ergo torrens vtilitatis valde notabilis. Secundo dico. qd est torrens suauitatis valde laudabilis: et iste est torrens glorie paradisi. in quo beati balneantur: et in quo a cunctis mundi ardoribus refrigerant. Iste est torrens

Rectificatus.

Charitativus.

Clarificatus.

Fructificatus

ptas delectabilis. Ps. Inebriabuntur ab vbertate domus tue et torrente voluptatis tue potabis eos. Item in isto torrente est charitas contemplabilis. Ps. Torrente voluptatis tue potabis eos: quoniam apud te est fons vite et in lumine tuo videbimus lumen. Item in isto torrente est viuacitas indefectibilis Ezechie. 47. Omnis anima vinens quo serpit quocumq venerit torrens viuet. Item in isto torrente est secunditas inestimabilis: quia scilicet ibi est copia fructuum et bonorum. Unde Ezechiel. 47. dicitur. Quod ex utraque parte ripa torrentis orietur lignum pomiferum: non defluet folium eius. et non deficiet fructus eius. Quia proculdubio charissimi in torrente glorie paradisi est fructus qui non moritur. vita que non terminatur: claritas que non obfuscat: voluptas que non fastiditur seu reprobat. Unde breuiter de gloria eterna: et de ipsis beatis dicit dominus Esai. 1. Ecce declino super eos vt flumen pacis: et quasi torrentem inundantem gloriam gentium. Unde Job. 24. Dabit pro terra silicem: et pro silice torrentes aureos. Patet igitur. qd est torrens suauitatis valde laudabilis. Tertio dico. qd est torrens mortalitatis valde fluxibilis. Torrens enim currit semper: nec habet causam fluendi perpetuam. sed temporalem. quoniam si hodie currit cras forsitan deficiet et arefcet. et significat mortalem vitam nostram: que non est perpetua sed defectiua. non est permanens sed transiua atq vana Unde iste est ille torrens qui raptim transit in conualibus. sicut dicitur Job. 7. figuratus in illo torrente. de quo dicitur. 1. Regū. 1. Quacumq die transieris torrentem cedron scito te interficiendum. quia scilicet statim quando torrentem vite transimus per mortem interficimur et perimus. Iste est igitur torrens mortalitatis semper fluxibilis. Quarto dico. qd est quidam torrens iniquitatis valde damnabilis. Imprimis enim homines torrentes dicuntur: quia more torrentium qd sunt sicci et aridi. id est pauperes depressi. nulli nocere vel proficere videntur. quando tamen aquis diuitiarum repleti fuerint. tunc per superbiam ita tumescunt et inflantur qd circumstantes pauperes et eorum possessiones corro dunt et depredantur. Ps. Torrentes iniquitatis conturbauerunt me. Nullus enim fluuius vel fluxus est periculosior. vilior aut immundior. turbidior atq violentior: qd sit torrens qui subito venit de siccitate ad plenum: et de nihilo venit ad summum. Quia pro certo nullus put communiter deterior inuenitur. qd ille qui de paupere diues efficitur: et qui de statu infimo in aliquod altum officium promouetur: tales enim vt communitur sunt peiores: et contra alios pauperes nequiores. Exemplo Saul qui de asinario rex factus fuit crudelis et nequissimus. sicut dicitur. j. Regum. 1. et. 2. Exemplo abymelech. qui spurius ad regimen assumptus fratres legit

fff

Totus

mos occidit: ultra modum crudeliter imperauit: sicut dicitur Iudic. ix. Et propter hoc Aresio. scribens Alexādro ipsum docebat in epistola. Quod nūq̃ illos quos natura iacere precipit exaltaret. Quia sicut dicitur pro uerbis. xxx. Terra mouetur per seruum cum regnauerit. Ideo poeta dicit. q̃ torrens qui paulatim pluuiatibus tumuit vndis acrior est amne perhenni &c. Dic verus si vis. Et ideo pauperes possunt dicere talibus torrentibus illud. y. Regū. xxiij. Torrentes belli terruerunt me. Patet igitur. q̃ est torrens iniquitatis valde damna bilis. ¶ Quinto dico. q̃ est vnus torrens prosperitas valde mirabilis. Torrens enī. vt dictum est. non habet causam durabilem: sed aduenticiam. modo enī est parvus mō magnus. mō siccus modo plenus. Sic & mūdī prosperitas. aliq̃ crescit. aliq̃ decreuit. pax autē durat in sua plenitudine vel augmēto: tamē magis solet nocere alijs. quando est in summo q̃ quando est in decremento ibi. xlvij. Aque descendunt ab aquilone et erunt quasi torrens inundans. ¶ Sexto dico. q̃ est vnus torrens aduersitas valde tristabilis. Aduersitas enī temporalis: & eterna per torrentis violentiam designatur. ¶ Mundi cū tribulatio est torrens. ps. Torrentem pertransiit anima nostra: for. pertraus. a. no. a. in tol. Infernus etiam est torrens vbi damnati cremantur & submerguntur Esa. xxxiij. Conuertantur torrentes eius in picem. Et Esaie. xxx. Preparata est tophet a rege profundat dilatata. Nutrimenta eius ignis ligna multa flatus. domini sicut torrens sulphuris succēdēs eam. ¶ Per torrentem istus potest designari imperus diuini iudicij. de quo Job. xxvij. Lapidem caliginis & ymbrias mortis diuidit torrens a populo peregrināte id est a sanctis. qui sunt in isto seculo peregrini diuidit laudem caliginis. id est ymbriosos & caliginosos peccatores quando scilicet christus separabit malos de medio iustorum &c. ¶ Patet igitur q̃ sex modis sumitur torrens. Vnde supra. de flumine & aqua. & sic sufficit.

Totus. ¶ Hora cum totus significet rei integritatem & complementum. possumus dicere q̃ in bono potest accipi & in malo. Et sic possumus dicere q̃ est quedam totalitas bonorum. & quedam totalitas malorum. De bonis igitur dicamus. q̃ sicut balsamus est arbor tota medicinalis: eo q̃ quicquid in ea inuenitur totum est bonum lignum. cortex. folium fructus & succus. sicut dicit Plinius. Sic proculdubio nos debemus esse toti. scilicet Quantum. Ad fructum operationis. Ad folium locutionis. Ad lignum corporalis conditionis. Ad succum interioris affectionis. Ad corticem exterioris conuersationis. Toti enī integri debemus esse boni: ita q̃ in nobis nō debet esse aliquid mali. vt cuilibet nostrum posset dici illud Cantico. v. Species eius vt libani. electus vt cedri. guttur eius suauissimum: & totus desiderabilis & bonus: quia pro certo si aliquid deficeret homo perfectus non esset. quoniam vnicum mortale peccatum virtutum copia solet corrumpere & sedare. j. Corinth. v. Alidicum fermentum totam massam corrumpit. Et Jacob. ij. Si quis totam legem seruauerit: deliquerit autē in vno sit omniū reus. Toti igitur & integri esse debemus & deo totaliter militare. figurati in holocausto: quod dicitur ab olon quod est totum. & cauma. quod est incendium: eo q̃ totū deo. incendebatur & offerebatur. & exinde nihil alijs diuidebatur. Ad denotandum. q̃ viri perfecti debent deo toti & totaliter consecrari & sibi generaliter dedicari: ita q̃ nihil de suis actibus & moribus. debet alijs scilicet carni. mundo & dyabolo aliquantulum molari. vt sic anime viri perfecti dicatur illud Cantico. iij. Tota pulchra est amica nica: macula non est in te. Et breuiter de quolibet tali viro iusto totaliter dedicato potest dici illud zacharie. iij. Ecce candelabrum aureum totum: & lampas eius super caput ipsius. Vbi aduerte q̃ vir iustus debet esse.

Totaliter luminosus.

Totaliter virtuosus.

Totaliter amozosus.

Candelabrum. Secundū valor sanctitatis. Aureū. Tertium ardor charitatis. Lampas. ¶ Primo igitur dico q̃ debemus esse luminosi. per honestatem. Ecce inquit candelabrum enī lumen portat: & non solum se sed alios illuminat: & illustrat. Sic homo iustus charissimū lumē honeste conuersationis debet habere: quia debet se et alios illustrare. Math. v. Nemo accendens lucernam ponit eam sub modio: sed super candelabrum &c. Similes igitur simus soli: qui est totus & totaliter luminosus vt toti simus lumen honeste conuersationis pleni: & in omnibus actibus & moribus luminosi. Iuxta illud Luce. xj. Si totum corpus tuum lucidus fuerit non habens aliquam partem tenebrarum. erit lucidum totus. Quod est contra multos similes lune: que nunq̃ est tota luminosa: immo semper habet vnā maculam intermixtam. Sic vere multi sunt qui quous sint in pluribus clari: sunt tamen semper in aliqua parte nigri: q̃ quous pro maiori parte virtutibus aliquantulum semper tamen in aliquo vicio peccant. propter qd suam famam totas & pulcritudinem obnubilant & obscurant. Vnde dicitur Math. vi. Si oculus tuus fuerit nequā. totum corpus tuum tenebrosus erit. Non sic charissimi sed simus totaliter luminosi. per honestatem. ¶ Secundo dico. q̃ debemus esse virtuosos per sanctitatem: quia nos debemus esse toti aurei. Aureum inquit. Totū aureus enī dicitur illud: qd interius et exterius est de auro: q̃ scilicet debemus esse aurei. id est sancti & iusti. non solum exterius in conuersatione: sed etiam in interiori intentione. Aureum inquit totum. j. Paral. xxx. Totis viribus preparauimus pensas domus dei mei: aurum ad vas aurea. argentum ad argentea. es ad erea. Qd tamen est contra multos qui non sunt aurei: sed aurati: quia scilicet non habent sanctitatem totalem sed superficialem: non sunt sancti in conscientia sed in apparetia. nō in intentione: sed solum in conuersatione. sicut sunt hypocrite. Alii isti non sunt aurei totus: sed aurum in parte. Et pro certo sicut denarius qui non est totus de argento vel auro q̃ nō cognoscatur a simplicibus. bene tamen cognoscitur a prudentibus: scilicet in ponderet in tactu: & etiam in sono et colore. Sic hypocrite & falsi amici &c. Quomodo enī obscuratum est aurum mutatus est color optimus Cren. iij. Non sic charissimi: sed aureum totū inquit. Et aduerte q̃ ad hoc q̃ simus toti aurei & sancti. necesse est nos.

Totaliter amare.

Totaliter orare.

Totaliter sperare.

Totaliter clamare.

Totaliter saltare.

Totaliter laborare.

Totaliter mutare: vel

Totaliter se conformare.

Totaliter periclerare.

¶ Dico ergo q̃ debemus habere totalem integritatē i cordis dilectione mathei. xxij. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo. Item in totali oratione. ij. Para. xx. Josaphat timore perterritus: totum se contulit ad rogandum deum. Et in ps. Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo. Item in totali spei confessione. Vnde. Proverba. iij. Habe fiduciam in domino deo in toto corde tuo. Item in totali laudis proclamatione ps. Clamaui in toto corde meo exaudi me domine. Item in totali gaudij exultatione. ij. Regū. vj. Dauid totis viribus saltabat corā archa. Item in totali laboribus executione Luce. v. Dñe tota nocte laborantes nihil cepimus. Item in totali ad deum conuersione nō habere. xxij. Toto corde reuerent ad dñm. Item in totali dñi subiectione Gen. xxxj. Hostis q̃ patri vestro seruui totis viribus. Item in totali cū deo permāssione & bu ratione Esa. lxij. Tota die nocte non tacebit imperpetuum. scz predicare nomē dñi. Sic igitur patet q̃ nos debemus esse totaliter: & tuos si per sanctitatem. ¶ Tertio dicitur co. q̃

Primum facit splendorem honestatis

B

co. q̄ nos debemus esse totaliter amorosi per charitatē
Lampas eius inquit. que sc̄z solet ignem & oleum conti-
nere. quia sc̄z lampas charitatis ignem continet & oleū
dulcoris Esa. lxxij. Saluator eius vt lampas accendat.
Unde de isto vero & totali amore debz esse sicut de rebus
simplicibus. que ad vnā partē totaliter se conuertūt
sicut apparuit in natura angelica. que ex toto se conuer-
tit vel ad bonum vel ad malum. Si igitur simplices & in-
nocentes fuerimus nos ex toto per ordinem ad dñm et
ad proximū cōuertemur. & ipsos sine fictione totaliter
& veraciter diligemus. Unde Act. ij. dicif. q̄ spūs sanctus
in specie ignis descendēs: & per consequens ignē chari-
tatem pretendens: repluit totā domum vb̄ierant disci-
puli sedentes. Patet igitur. q̄ nos debemus esse

per charitatem toti amorosi. Et sic dico q̄ to-

per sanctitatem toti virtuosū. tum potest sumi

per honestatē toti luminosi. in bono. ¶ Sed

adhuc dico. q̄ totus pōt accipi in malo: & sic signat il-
lam totalem & integram corruptionē & imperfectio-
nem. quā mali sunt totaliter corrupti. Multi em̄ sunt
qui in toto videntur pessimi: ita q̄ in eis inuenitur pe-
nitens nihil boni. Prover. xxij. ¶ Per agrus pigri homi-
nis transiit & ecce totū repleuerant viti: & spine &c. Un-
de tales sunt similes arbori que dicitur: in qua quic-
quid est: totum est venenosum sc̄z fructus folia. Iram
succus & etiam vmbra. Sic quicquid est in talibus totū
est malum & alijs inutile & damnosum Iohannis. ij. In
peccatis natus est &c. Vide supra de Omni.

Tradere. Traditio. tradi-

tus. Nota breuiter q̄ tradere sumitur pro ex-
ponere: subijcere. et concludere: et sic sumitur vt com-
muniter in scriptura Iudicij. iij. Iratus dñs contra Isra-
el tradidit eos in manus chusan. Quandoq; sumit pro
concedere & sic sumitur Math. xj. vbi dicif. Omnia mihi
tradita sunt a patre meo. Et Math. xxv. vbi pater fami-
lias vocauit seruos suos & tradidit illis bona sua. Aliq; sumitur
pro prode vel decipere: & sic sumitur Job. xij. vbi
christus de iuda dixit vnus ex vobis tradet me. Quā-
doq; sumitur pro ordinare: & sic sumitur. j. Cor. xj. vbi
dicif. Ego em̄ accepi a domino quod & tradidi vobis.
Quandoq; sumitur pro ordinatione vel traditione. vn-
de. ij. The. ij. Tenete traditōes quas didicistis. ¶ His
igitur premisis & omisis dicamus solū aliquid de tra-
dere in quantum sumitur pro exponere. dare ponere vel
subijcere. Et dicamus q̄ aliqui traduntur

Ad penitentiam.

Ad immundiciā.

Ad violentiam.

Ad pestilentiam.

¶ Primo dico. q̄ est vnū tradere penitē-
tiam: & illud est quando homo tradit corpus suū penitē-
tiae afflictioni: vel quando tradit voluntatē suā obe-
dientie & subiectioni. Et sic videtur tradidisse christus
semetipsum Eiae. liij. Tradidit in mortem animā suā
& cum sceleratis deputatus est. Sic etiam loquitur Ec-
clesiastici. xxxij. vbi de iusto dicif. Iustus cor suū tra-
det ad vigilandū: diluculo ad dñm qui fecit illum &c.

¶ Secundo dico. q̄ est vnū tradere immundiciā
& corruptionis: & illud est quando homo tradit exponit se
ipsū ditioni dyaboli: vitij & peccatis. vel etiam quan-
do exigentibus demeritis ab eo permissiue traditur et
exponitur ditioni dyabolice. Unde de talibus dicitur
ad Rom. j. q̄ quia non probauerunt deū habere in no-
tia: sed seruierunt creature & nō creatori. tradidit eos
deus in passiones ignominie. tradidit eos deus in desi-
deria cordis eorū. tradidit eos in reprobū sensum vt fa-
ciant que eis non expedit. ¶ Tertio dico. q̄ est vnū tra-
dere violentie & punitiōis vel correptionis. & illud est.
quando deus hominem peccatorem tradit et exponit
aliquando mūdi tribulationibus & tormentis vt reuer-
tatur ad penitentiam compellatur. Unde. j. Cor. v. de for-
nicario dicit apostolus. Quod tradi iudicauit ipsū dy-
bolo in interitum carnis suę spiritus saluus sit in die

domini. Iesu christi. Sic etiam tradit dominus iustos
penis & laboribus huius mundi: vt a futuris tribula-
tionibus liberentur. ij. Cor. iij. In mortē tradimur pro
pter christum. ¶ Quarto dico: q̄ est vnū tradere pe-
stilentie & damnationis: & istud est illud. quo deus tra-
dit peccatores demonibus ad deuorandum: tormentis
ad affligendū. Tradi em̄ demonibus timebat dauid in
ps. cum dicebat. Ne tradas bestijs animā confidentes
tibi & ani. pau. tu. &c. ¶ Tradi autē inferni tribulationibus
timebat euz dicebat. ne tradideris me mani. tribu. me.
Quia proculdubio damnati tradentur demonibus et
tormentis. vt ibi perpetuo puniantur Math. xvij. Tra-
didit eum tormentibus donec redderet vniuersum debitū
Iosue. xj. Ne timeas eos: cras em̄ omnes istos tradam
vulneratos in manus tuas. Patet igitur de tradere: et
sic sufficit gratia breuitatis.

Trabere. Attrahere. Nota breuiter

q̄ in scriptura inuenio multiplicem tractum. videlicet bonū atq; ma-
lum. Et sic dico q̄ in bono significat inuenitur

Tractus inductiuus. Primus est diuine dilectionis.

Tractus eductiuus. Sc̄s est diuine inspirationis.

Tractus reductiuus. Tertius est eterne castigationis.

Tractus pductiuus. Quartus est fratene cōmōtiōis

¶ Dico igitur primo q̄ homo trahitur per supernam
delectationem. Obiectum em̄ delectabile trahit & mo-
uet potētiā. Et sic dico q̄ pulcritudo luminis trahit
oculum ad videndū. dulcedo saporis gustū ad gustan-
dum: & sic de alijs. Unde etiam de adamante videmus.
q̄ quadā sua occulta perfectione & virtute ferrum solet
attrahere. & ipsum ad se vlsibiliter inclinare. Talis tra-
ctus proculdubio est tractus amoris. quo sc̄z homo ex
consideratione bonitatis diuine & superne felicitatis ad
ipsum trahitur. & ratione sue perfectionis ad eū inclina-
tur: & ad eū diligendum: & se ad eū conuertendū spiri-
tualiter inuitatur. Sic videbatur trahi amore celestis
patrie Sapiēs. qui dicebat. Canticor. j. Trahe me post
te. curremus in odorem vnguentorū tuorū oleū effusus
nomen tuū. Aduerte tamē q̄ iste tractus amoris est du-
plex. quia sc̄z sc̄z homo trahitur a re amata. deus vero
ad se trahit rem amatam: & iste videtur esse tractus a si-
mili. quod sc̄z m̄ medicos simile attrahit suū simile.
Et inde est q̄ sol solet pueros vapores attrahere & ipsos
superius eleuare. Sic vere ipsa charitas: ipse feruor amo-
ris solis iusticie christi: pueros & innocentes ad se trahit
& ipsos ad bonum erigit & inducit Iher. xxxj. In cha-
ritate perpetua dilexi te. Et ideo attraxit te miserans
tui. Patet igitur: q̄ homo trahitur ad bonū per super-
nam delectationē. ¶ Secundo dico. q̄ homo trahitur
ad bonū per diuinā inspirationem. Naturales enim
dicunt & assignant quoddam genus tractus: quod di-
citur a tota specie: & illud fit quando non apparet ratio
virtutis attractiue. sicut est in stella maris. que quadā
incognita virtute attrahit ferrum: & sicut est in ambra.
que quadā occulta potētia trahit ad se palcam seu
lignum. Et sic breuiter videtur trahere potētia diuina
seu inspiratio: quia ratio sui tractus non bene potest co-
gnosci: quadā em̄ occulta sue prouidentie virtute. so-
let quandoq; ex insperato hominē peccatorem qui sc̄z
ferro durior. palca vilior videbatur post se ad peniten-
tiam trahere: & ipsum per occultam inspirationem ad
veritatis semitā inuitare: vt in paulo videtur: penitus
esse factum. Unde Job. xxxij. Quod si homo ad deum
dixerit cor suū: spiritum eius & flatum ad se trahet.
Et proculdubio charissimi sine tali tractu diuine inspi-
rationis nullus saluatur: quia sicut dicitur Iohannis
vj. Nemo potest venire ad me nisi pater meus traxerit
eū. Sic bene dico. q̄ homo trahitur ad bonū per occul-
tā inspirationē. ¶ Tertio dico. q̄ hō trahit ad bonū per
apertā tribulationem. Tractus enim quo celū trahit
stellas secum in se fixas: est tractus naturalis: sed pro-
culdubio tractus quo sc̄z trahit stellas erraticas que
in eo non sunt fixe: non est naturalis: sed violentus & ac-

Transferre.

cidentalit. Sic vere in mundo inuenio. q̄ deus duplici modo trahit homines ad virtutem: quidam sunt in eo fixi per gratiam et amorem scilicet boni et iusti. et isti proculdubio ab ipsa potentia et gratia diuina trahuntur ubi voluerit voluntarie non coacte. **Dee. xj.** In funiculis adam trabam eos in vinculis charitatis. Alij vero sunt qui non sunt in eo fixi scilicet peccatores. qui stelle erratice possunt dici. et sic isti a deo voluntarie non trahuntur: sed contra impetum proprii cursus et proprio uoluntatis ab ipso quandoq; ad gratiam per tribulationem violentiam pertrahuntur. Unde de paulo quasi per violentiam reducto et conuerso dicitur **Actu. ix.** Quod ad manus ipsum trahentes introduxerunt dainasum figurato in illo magno pisce. qui de flumine ex tractus et exenteratus Thobie factus est medicina. de qua dicitur **Thobie. vi.** Apprehende branchiam eius et trahet eum ad te. Ad bonum ergo trahitur homo per asperam tribulationem. **Quarto dico.** q̄ ad bonum homo trahitur per fraternam commotionem. Sicut enim vnus anulus ferreus tractus et tactus ab adamate. trahit se cum plures alios anulos: et etiam sicut in virtute primi motoris. prima sua motura trahit et mouet secundam. Sic spiritualiter loquedo. vnus homo iustus a deo spiritualiter motus et tractus: plures alios ad bonum trahit: et eos suis doctrinis et exemplis ad bonum excitat et inducit. Unde de illo magno pisce dicitur **Thobie. vi.** q̄ thobias iuuenis attraxit eum sicco et palpitare cepit. Sic ergo homo trahitur ad bonum quatuor modis. **Sz adhuc dico.** q̄ in malo significato fumendo possum dicere q̄ est vnus. Trahere

Tentationis.

Uexationis.

Damnationis.

Quia sicut syrene suis cantibus trahit nautas ad submergendu. sic demon: mundus: et caro: suis tentationibus trahunt homines ad peccatum. **Dyabolus** enim trahit peccatores figuratus in illo diacone. De quo dicitur **Apocalip. xij.** Quod traherat in terram tertias partem stellarum. **Abundus** etiam et caro ipsos attrahit figurati in coccyto flumine infernali. De quo dicitur **Job. xxi.** Quod se post omnem hominem trahet: tante se in numerabiles. **Iste** est ergo tractus hominum peccatorum.

Secundus est tractus hominum miserorum. Quia sicut illud periculum maris quod dicitur caribdis: violententer trahit in maris voragine naues transeuntes. Sic tyranni trahunt ad supplicia violententer pauperes innocentes. **Actu. xxi.** Apprehendentes paulum traxerunt extra castrum. **Tertius** tractus est hominum peccatorum et damnatorum: qui post mortem violententer trahuntur ad infernum similes latroni qui violententer trahitur ad suspendium. De demonibus ipsos trahentibus dicitur **Deute. xxxij.** Dentes bestiarum immittam in eos etc. **Patet** igitur: quomodo tractus sumitur multipliciter in scriptura.

Transferre. Nota q̄ transferre dicitur a trans q̄ est vitra et ferre: quia scilicet illud quod transferretur de vno loco ad aliud vitra fertur. Transferre igitur significat quandam mutationem et translationem et quandam de vno loco ad alium motionem. Et sic possum dicere pro certo q̄ generaliter distinguendo in scriptura inuenio Translationem

Affecrabilem.

Delectabilem.

Honorablem.

Variabilem.

Detestabilem.

Formidabilem.

de culpa ad gratiam transferuntur: et continue de bono in melius mutatur de quibus. **j. Jobanis. iij.** Translati sumus de morte ad vitam quoniam diligimus fratres. **Secunda** translatio est iustorum decedentium: qua scilicet per mortem de hoc mundo transferuntur ad patrem. et de huius vite tenebris transferuntur ad lucem. de quibus **Ecclesia. xliij.** Quod enoch placuit deo et translatus est in

paradisum. **Tertia** translatio est sanctorum triumphantium. et ista est illa qua corpora sanctorum transferuntur: de loco ad locum transuehantur: vt a populis honorantur: et vt a fidelibus deuotis excolantur: et de ista translatione potest dici illud **Job. xij.** Solum transferunt de loco suo. **Quarta** est translatio glorie mundanorum. **Abundus** enim prosperitas nunquam in eodem statu permanet: sed continue transferretur de statu ad statum de vno ad aliud: de presenti ad futurum. Et sic loquitur. **Ecclesiastici. x.** Regnum de gente in gentem transferretur. Et **Danielis. ij.** Deus mutat tempora et etates. transferret regna atq; constituit. **Quinta** est translatio hominum iustorum: qui continue se transferunt de gratia ad peccatum: de vitio ad vitium. de malo ad malum: Unde in **ps.** Mutantes transferantur filij eius et mendicent etc.

Sexta est translatio hominum impiorum: qui transferuntur de mundo ad infernum: et de mundi gloria ad tormentum. Unde in **psal.** dicitur. Transferrentur in cor maris. Unde de dyabolo dicitur. **iiij. Regu. xviij.** Quod rex assyriorum cepit samariam et transfudit in assyrios.

His igitur premisis de translatione bona aliquid est dicendum. Boni enim transferuntur. vt dictum est de bono in melius. Quia sicut videmus. q̄ porci et olera proficiunt et emendantur: quando transferuntur et transferantur. Sic homo proficit. quando spiritualiter de peccato ad gratiam. de mundo ad ecclesiam de seculo ad celi gloriam transferretur et transit: vt sic de quolibet viro iusto dicatur illud **psal.** Vineam de egypto transulisti. Ubi aduertere. q̄ ad hoc qd bene et vtiliter transferamur necesse est. q̄ interiora bene disponamus: quia debemus esse vinea. q̄ exteriora caute deseramus: quia debemus exire de egypto. q̄ vltiora semper adcamus: quia debemus esse translati. **Primo** igitur dico. q̄ nos debemus disponere mentes interiores: quia nos debemus esse vinea. Vineam inquit. Vineam habet multum de humore: Et ideo apta est q̄ alibi possit transferri: et quibicumq; translata fuerit possit vtiliter radicari et fundari. Sic vere ad hoc q̄ predictis modis transferri possimus: necesse est q̄ more vinee humore gratie intus habeamus: et q̄ voluntatem nostram in bono proposito radicemus.

Vineam inquit **Ezech. xviij.** Tulit de semine et posuit in terram illam: vt firmaret radicem super aquas multas. Sequitur. Et creuit in vineam latiore. **Istud** tamen est contra multos: qui non se disponunt interioris per mentis immutationem boni propositi confirmationem. et ideo quis ad statum religionis transferantur localiter. ipsi tamen non mutantur: nec transferuntur formaliter aut moraliter. **Arbor** enim de silua ad ortum translata nunquam fructificat nec vegetatur: nisi radix cum arbore transferatur. Nam si radix in silua remaneat. truncus vero ad ortum transferatur. nec fructificat propter hoc: sed siccat. Sic proculdubio nisi radix cordis translata fuerit: mutata de silua mundi et per contemptum eradicata: non potest proficere moraliter. Quis localiter ad ortum religionis vel ecclesie fuerit delatus. Et ideo religiosi vel ecclesiastici qui radicem cordis sui in seculo dimiserunt: et solum truncum corporis ad ecclesiam. id est ad diuinum seruitium transtulerunt: non possunt in virtutibus proficere: nec de culpa ad gratiam se transferre. **Isti** ergo primo et principaliter debent dicere illud. **j. Regu. xliij.** Peccor domine vt transferas iniquitatem seruui tui. **Igitur** si volumus bene transferri de culpa ad gratiam. de mundo ad ecclesiam. de seculo ad religionem transmutari. nos debemus disponere mentem nostram interiori: quia scilicet nos debemus esse vinea. Vineam inquit. Quia sicut dicitur **Esa. v.** Vineam domini sabboth domus israel est. **Secundo** dico. q̄ nos debemus dimittere formam exteriori scilicet mundum et peccatum. de egypto inquit. **Istam** sicut res aliqua a loco: seu forma a materia non transferretur: nisi locus et forma quam habuerat dimitteretur. Sic vere nos ad formas glorie non transferimur: nisi mundum et peccatum primitus dimittamus. **Exemplo** coralli. qui ad hoc qd de radice lignea in lapidem

Tremor.

Ad affectum compassionis.
Ad amplexum dilectionis.
Ad aspectum contemplationis.
Ad profectum operationis.

xxij. Transite ad terram in qua tabernaculum domini est. ¶ Item ad affectum compassionis Tresh. j. ¶ Vos omnes qui transitis per vias attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. ¶ Item ad amplexum dilectionis Welter. ij. Compositede triclino seminarum ad concubitu regis transibant scilicet anime. ¶ Item ad aspectum contemplationis Ecclesiastes. ij. Transiui ad contemplandum sapientiam. Et Deut. ij. Transiui igitur et videbo terram hanc optimam et libanum. ¶ Item ad profectum operationis Rume. xxxij. Omnis vir bellator armatos iordanem transeat. Iste est igitur ut dictum est transitus appetibilis. Transeamus inquit. optime loquendo. ¶ Deinde dico quod est transitus terminabilis. Usque inquit. Adnotus enim et transitus facilliter aggreditur. quoniam certo fine et termino limitatur. Sic vere quia motus et transitus virtuosus modicum durat: et usque ad certum et prefixum terminum porrigitur. scilicet usque ad mortem: iustum est quod libenti animo frequentetur. Usque inquit. quia scilicet ista pictio usque significat terminum mortis in quo transitus laborum finitur. et signat terminum paradisi. in quo transitus appetitus terminatur. Usque inquit. Quia enim descendens usque ad terram statim cessat a transitu et motu. Sic pro certo iustus quando ad paradysum usque peruenit transitus eius deficit et quiescit. ps. Transibo in locum tabernaculi admirabilis usque ad domus dei. Exemplo Helpe. qui sicut dicitur. iij. Reg. xij. Ambulauit in fortitudine cibi assumpti usque ad montes dei oreb. Sed aduerte ad hoc quod ad istud usque. idest ad terminum perseuerantie attingamus. necesse est quod omnia mundi delectabilia transeamus. Transire ergo oportet Delicias ne inficiamur. Diuitias ne alliciamur. Eminentias ne deiciamur.

¶ Transeamus dico delicias inficientes: figuratas in flumine iordanis: quod necessarium fuit transire ut filij israel possent usque ad terre promissionis limites peruenire: quia scilicet qui fluium deliciarum non transiit aut perierit: usque ad terram paradisi nunquam peruenit. j. Regu. xij. Hebrei autem transierunt iordanem. ¶ Item transeamus diuitias allicientes. Unde de transitu. idest de contemptu terrenorum dicitur Esa. xlij. Transi terram quasi flumen filia maris. ¶ Item transeamus eminentias deicientes. Unde Adhebec. ij. Transibit rex eorum coram eis. Et Dsec. x. Transire fecit samaria reges suum. Ista ergo tria debent iusti transire et contemnere ut usque ad paradysum possint finaliter peruenire. Usque inquit. Unde Judicu. xij. Non introibo opidum gentis aliene que non est de filijs israel: sed transibo usque gabaa. Iste est transitus terminabilis. Usque inquit. ¶ Denique dico. quod iste est transitus premiabilis. Quia quando transitus virtuosus perficitur exinde celeste premium reportatur: quod ostenditur cum dicitur bethleem. quod interpretatur domus panis. significans paradisi premium. quo per tales transitum reficimur et nutrimur. Iuxta illud Ecclesiastes. xj. Mitte panem tuum super transeuntis aquas: post multos dies inuenies illum. Cui solent lata et magna flumina transire: vbi odoratu solent pingua pabula presentire. Sic et charissimi: quod ultra fluium mundi scilicet in celesti gloria sunt pascua vberissima voluptatis eterne: ita quod ibi proprie est bethleem idest domus panis. hinc est quod illud debemus per affectum transire: et per mentis desiderium nos transferre: ut sic pro isto transitu possimus summum premium reportare. Bethleem inquit. j. Regu. xvj. Venit in bethleem et admirati sunt seniores Deutero. iij. Vos transibitis et possidebitis terram egregiam. Vide eam supra de terra Coturnices et ortoginetre mare transeunt: et per mare ad regiones calidas se transferunt. Sic vere viri iusti per mare tribulationum ad paradysum transeunt. et ibi finaliter requiescunt. Ibiere. xlvij. Propagines tue transierunt mare. Qui figurati sunt in filijs israel. qui quando de egypto transierunt exierunt per desertum horribile ad terre promissionis solatia: quia scilicet per desertum penitentiae et tribulationis: ad terras promissionis. idest ad paradysum transiunt: et ibidem finaliter perueniunt. Judith. vij. Quotquot deo placuerunt per multas tribulationes transierunt. Ubi aduerte quod ad illud celeste premium transiunt.

¶ Transeamus ad statum religionis Josue.

¶ Per mare contritionis.

¶ Per aquam compunctionis.

¶ Per ignem afflictionis.

¶ Per heremum tribulationis.

Isti sunt quatuor passus per quos oportet transire. Per mare contritionis Sapient. xij. Transientes mare per ratam liberati sunt. Per aquam compunctionis Esai. xlij. Cum transieris per aquas tecum ero. Per ignem correctionis. ps. Transiimus per ignem et aquam calidam. in ref. Per heremum macerationis Deutero. j. Transiimus per heremum terribilem. Patet igitur quod est spiritualiter transitus. faciendus. quod videlicet ut dictum est per istum transitum premium reportatur. Iste transitus leui terminatur. Iste transitus a bonis affectatur. Iste transitus secundum principale. vide supra de currere. egredi et exire. Iste est igitur transitus sancte moralitatis.

¶ Tertio principaliter dico. quod est transitus vilius mortalitatis. Vita enim mortalis semper est in transitu et motu. nunquam autem in reditu vel statu: similis flumini. quod non cessat labi. curreret transire quousque ad mare. peruenire valeat. Quia pro certo vita continue labitur. quousque perueniat ad mare. idest ad mortis amaritudinem. Et ideo scriptura dicit et comparat vitam humanam pluribus rebus que semper sunt in transitu: et in fluxu videlicet Umbre fugienti.

Tele et eam succidenti.

Nauis transfretanti.

Herbe floescenti.

Ubi dicit. Umbre enim transitus est tempus nostrum.

¶ Item quod comparatur tele et eam succidenti: patet Job. vij. vbi dicitur. quod dies nostri velocius transierunt quam a terente. tela succiditur. ¶ Item quod comparatur nauis transfretanti: patet Job. ix. vbi dicitur quod transierunt quasi naues portantes. ¶ Item quod comparatur herbe floescenti: patet in ps. vbi dicit. Adhuc sicut herba floreat transiet. Iste est ergo transitus nostre mortalitatis. ¶ Quarto dico. quod est transitus vane prosperitatis. Unde enim prosperitas similis est lumini lune que continue transit de vna figura ad aliam. Similis est etiam mari. quod continue est in transitu et in motu: quod si mundi prosperitas nunquam in eodem statu permanet. continue enim fluit et defluit crescit. et decrescit. et finaliter tota perit et facilliter finitur. deficit atque transit. Ubi. j. Job. ij. Unde transit et concupiscetia eius. Quia breuiter nulla bona mundi sunt durabilia: sed transiunt et mutabilia Sap. v. Transierunt omnia velut umbra. Iste est igitur transitus vane prosperitatis. ¶ Quinto dico. quod est transitus gratis iniquitatis. Quia scilicet iniqui homines semper transiunt et mutantur de delictio ad delictum. de vitio ad vitium de mundi miseria ad tormentum. Dico de desiderio ad desiderium. ps. Transierunt in desiderium cordis. ¶ Item transeunt de vitio ad vitium. Unde Ecclesiastes. vij. Quasi umbra transeunt qui non timent faciem domini. ¶ Item transeunt de mundi prosperis ad tormentum. Unde Proverbiorum x. Quasi tempestas transiens non erit impius. Et sic igitur patet. quomodo transire generaliter loquendo sumitur quinq; modis. Vide supra de Currere. Adouere. Adutari et similibus.

Tremor. tremere. Cum tremor sit filia timoris. hinc est quod filia pro matre. idest tremor pro timore sepius sumitur in scriptura. Tremor ergo notanda quod inuenio in scriptura. Tremorem

Perfector

Perfectorum.

Peccatorum.

Misericordiarum.

Damnationum.

Super me &c. Exemplo Thobie. de quo dicit Thobie. ij. q̄ mādūcauit panē cū luctu & tremore. ¶ Tremuerūt infecti scilicet peccatores a facie proprie iniquitatis. j. Esdre. x. stetit omnis populus tremēs pro peccato & p̄ pluuijs. Unde Exo. xv. Robustos moab obtinuit tremor: obu. o. ha. cha. ¶ Tremunt miseri a facie calamitatis proprie. Hieremie. xlij. Dissoluta est damascus: tremor apprehendit eam. ¶ Tremūt damnati a facie eterne penalitatis. Sap. xvj. Serpentis sibilacione cō moti tremebundi peribant. Sufficit: vide supra de Timore.

Tres. tria. tertius. trinitas.

De multiplici morali Trinitate possent multa dici. veruntamen quia in sermone videbā vītē in qua erāt tres ppagines &c. dixi multa de multiplici trinitate. Vide in tabula.

Tribuere. Nota q̄ tribuere idē est q̄ pcedere & donare. Notemus breuiter q̄ in scriptura inuenit q̄ deus tribuit

Iustis gratiam.

Sanctis gloriam.

Humilibus prudentiā.

Indigentibus sufficientiā

Peccantibus pestilentiā.

Quia sicut dicit Sal. ij. Deus est qui operat in vobis spm̄ & tribuet vobis v̄tutes. ¶ Itē tribuit gloriā triūphantibus. ps. Vitam petijt a te tribuisti ei dñe lon. die. in se. se. ¶ Itē tribuit sapientiam vel prudentiā patientibus: q̄ sicut dicitur Prouerbi. xxx. Virga atq; correctio tribuit sapientiam. ¶ Item sufficientiā tribuit indigentibus. Prouerbio. xxx. Nō diuitias nec paupertatem dederis mihi domine: m̄ v̄tutū meo tribue necessaria. ¶ Item tribuit pestilentiam delinquentibus ps. Redde retributionem cor̄ ipsi s̄m opera manuum eorum tribue illis. vide. s. de Dare. et sic sufficit.

Tribulatio. tribulare. ¶ Tribulatio. aduersitas. infortunium idē est: & quia quasi in infinitis locis de tribulatione fit mentio. et maxime supra de labore. dolore. afflictione et similibus. intendo breuiter transire. Notabo tamen q̄ est tribulatio exterior. interior. posterior.

Prima est cū patientia toleranda.

Secunda est cū diligentia declinanda.

Tertia est cū reuerentia formidanda.

Prima est tribulatio exterioris vexationis. De qua in ps. Multe tribulationes iustorum &c. Secunda est interioris temptationis. De qua in psalmo. Tribulationes cordis mei multiplicatae sunt. ¶ Tertia est tribulatio posterioris damnationis. De qua Esai. quinto. Aspiciemus in terrā & ecce tenebre tribulationis. His premis solum de tribulationibus mundanarum vexationum aliquid est dicendum. Sicut enim videmus q̄ natura ordinauit diuersa diuersis officijs. Et inde est q̄ hyems fuit expositus v̄tutis. frigus & pluuijs estas vero floribus fructibus et solatijs. Sic proculdubio deus hyemem presentis vite. et estatē future glorie diuersimode variavit: quia procerro illa hyems habet diuersimode variari frigus tolerare. & future vite serenitatem et gaudium expectare. Nam vt de communiter ille qui in presenti tempore tribulationibus affligitur in futuro gaudijs consolatur. Juxta illud ps. Quantas ostendisti mihi tribulationes multas et in &c. Nam sicut de hyeme ad estatē: & de estate ad hyemē peruenimus. sic de hyeme tribulationū ad estatē cōsolationū pertingimus. & e. onuerso de estate presentium cōsolationum ad hyemem futurarum tribulationum peruenimus. Nam sicut videmus q̄ in insulam non intramus nisi per mare prius transiremus. sic nec paradysum ingredimur. nisi primo duz viuimus per mare tribulationum transcamus. Et hoc quidem dicit apostolus Actuum. xij. Per multas tribulationes oportet nos intrare regnum celorum. Et aduerte q̄ mundi tribulationes sunt

Plurime et ingruentes. Intime et adherentes. Optime & preuallentes. Primum probat ipsarū multitudo que semper augmentatur. Per multas tribulationes. Secundū ipsarū certitudo que nunq̄ euas. Oportet inquit. Tertium celestium plenitudo que per has reparat. Intrare in regnum celorum inquit. Et sic dico q̄ tribulationes. Mirabiliter solent excrecere. Per multas tribulationes. Infalibiliter solent ptingere. Opz. Multipliciter solent pficere. Intrare in regnum celorum. ¶ Primo dico q̄ iste sunt mirabiliter excrecentes: q̄ multas inq̄t. Nam sicut videmus q̄

Plurime et ingruentes.

Intime et adherentes.

Optime & preuallentes.

Primum probat ipsarū multitudo que semper augmentatur. Per multas tribulationes. Secundū ipsarū certitudo que nunq̄ euas. Oportet inquit. Tertium celestium plenitudo que per has reparat. Intrare in regnum celorum inquit. Et sic dico q̄ tribulationes. Mirabiliter solent excrecere. Per multas tribulationes. Infalibiliter solent ptingere. Opz. Multipliciter solent pficere. Intrare in regnum celorum. ¶ Primo dico q̄ iste sunt mirabiliter excrecentes: q̄ multas inq̄t. Nam sicut videmus q̄

Dare concutit multis fluctibus.

Terra stringit multis frigusibus.

Aer vero mouet multis flatibus.

Sic vere hō q̄ diu viuit hic tribulatur diuersis aduersitatibus. Nam sicut elementa non vni impressioni seu alterationi sed multiplici mutationi & inq̄tationi subijciuntur. Sic procerro homo nō vna tribulatione potest transire: quinimo multas & magnas tribulationes habet necessario presentire. ps. Quantas ostendisti mihi tribulationes: vt. s. Nam sicut dicit Jsid. de summo bono. Impossibile est q̄ hō & tribulationes nō sentiat & ad celorum gaudia pueniat. Per multas inq̄t. Quis sicut dicit in ps. Multe tribulationes iustorum. Nam cum q̄ transit p mare multis ventorum impulsibus multas aquarū fluctibus. multis piratarū insulsiis subijciat: & cū vnusq̄ pertransierit: ad aliū deuenit & quousq; ad portū venierit: nunq̄ tuta aut securus. nunq̄ immunis aut libera iudicat. Sic & q̄ diu hō nauigat in mari huius amare vite semp̄ de vna tribulatione ad aliā deuenit & cū euasisse se credit. subito tribulamina noua sentit: ita q̄ tribulationes seculi nunq̄ euadimus. quousq; ad portū salutis paradisi & ad mortis terminū attingamus. Per multas inq̄t. Quod bene Job. v. senserat. qui dicebat in sex tribulationibus liberabit te. & in septima nō tanget te malū. Sex em̄ tribulationes quibus in hoc mūdo affligimur sunt dolor: labor: esuries: timor. infirmitas & casus. Septima hō mors in qua malū temporale nō tanget nos amplius. Causa quare tot & tantas posuit deus tribulationes in dorso nostro est ista s̄m Siergo. vt. s. dū iter presentis vite plenū tribulationibus inuenimus. ibidem sistere pedē non amemus. & ne viā per termino acceptemus: sed vt tribulationibus impulsū alibi quiescere queramus. & p bona opa ad patriā pperem⁹ & eterne vite terminū totius visceribus affectemus. Cerui em̄ & alie fere non libenter consueuerūt morari in illa parte nemoris vbi solent quotidie a canibus & venatoribus infestari. Sic vere homo in mūdo morari non debet appetere: vbi tot insultibus canum & venatorum idest tot tribulationibus & temptationibus demoratur & tyrannorum se videt totiens subiaccere. Judith. viij. Per multas tribulationes transierūt fideles. Sic igitur patz q̄ tribulationes sunt mirabiliter excrecentes. Per multas inq̄t. ¶ Secundo dico q̄ iste sunt infalibiliter ptingentes. opz inquit. q̄ d. necessarium est q̄ veniant. Nam sicut videmus q̄ motus & mutatio naturaliter insunt mari. intātum q̄ de ppria pditione maris est q̄ cōtinue moueat. Jgnis etiā est elementū valde mobile: ventorumq; flatibus agibile & turbabile. Aer etiam valde est passibilis elementū. ita q̄ quid diuersis impressionibus supponitur. & per superiorū influentiam de vna qualitate ad aliā transmutat. & inde est q̄ ibi nunc ventus. nūc pluuia. nūc grando. nūc tonitruus. nūc estus. nūc frigus generat. Sic proculdubio: charissimē: q̄ motus & fluxus tribulationū nobis insunt naturaliter adherētes

Tribus.

et erga nos contingentes necessario a proprietate conditionis humane necessario habemus mundi miserijs subiaccere et tribulamina sustinere: quod ostenditur cũ dicitur. *Opportet. Quia etiam sicut dicitur Luc. xliij. Opportuit pati christum et ita intrare in gloriam suā. Et bene dicitur. Opportet. quia procerto impossibile est qd etiam una sola dies sine tribulatione transeat. Unde etiam sicut dicitur. Antiqui iuxta iouem duo vasa a dextris et a sinistris pingebant. per hoc videntes intelligi qd iupiter idest deus et fortuna duo habet dolia vni plenum tribulatione: et aliud plenum consolatione: ita qd quotiens aliquem de dolio consolationis et prosperitatis potant: semper aliquid de dolio tribulationis miscent. et econuerso nunq̃ ita homo dolio tribulationis potatur. quatinus semper sit ibi aliquid de consolatione mixtum. *Opportet inquit. Quod bene de illo rege legitur: qui malis gratibus fortune diem lectum transire voluit: et tamen a casu oculum perdidit: et sic fortuna suam maximum gaudium in tribulationem maximam commutauit. Quia sicut dicit versificator. Post vinum verba post hyemem nascitur herba. Post flores fructus: post maxima gaudia luctus. *Opportet inquit. *Marci. viij. Opportet filium hominis pati. Et j. Petri. j. Nunc oportet tristiari in varijs tribulationibus. *Esaie. v. aspiciemus in terram et ecce tenebre tribulationis. Et quia igitur charissimi: tribulationes sunt sensus et tributum ad quod reddendum natura est obligata: onus ad quod potandum est subiugata. iugum ad quod trahendū est alligata. ipsas debemus benigniter portare et humiliter in patientia sustinere. Exemplo cameli qui ad sustinendum onus voluntarie se inclinat. Et exemplo formice que onus maius q̃ ipsa sit secum portat. *Salat. vi. Unusquisq̃ onus suū portabit. Aduerte tamen qd si infirmos nos sentimus tribulationes non appetere: sed fugere debemus. Quia sicut apes in hyeme latitant in cauernis. quia propter virius paruitatem si exterius egredientur. ventis pruiis et pluuijs obruentur. et propter hoc tali tempore solent latitare et serenitatem temporis expectare. Sic vere infirmi debent asperitatem temporis expectare. Sic vere ne succumbant ad tempus donec transcant latitare. Exemplo christi qui gerens personam infirmorum. sicut dicitur *Johannis. viij. Judeis ipsum lapidare volentibus: se non opposuit: sed de templo eiciens se abscondit. *psal. In tribulatione inuocasti me: exaudiui te in abscondito temp. *tc. Ista etiam faciebant sancti: quia sicut apes quando presentunt diem serenum: volant ad pastum. alij in ergastulo suo manent. Sic antiqui sancti viri quando serenitas pacis se offerebat ad predicandum currebant. quando tyrannorum rabies seuebat se in latibulis abscondebant. et cum dissimulatione malicie cedebant. et inopportunitatem temporis pertransibant. *Job. xv. Terrebit eos tribulatio et angustia. Patet igitur qd tribulationes sunt infallibiliter contingentes. *Opportet inquit. Ut etiam christo dicat quilibet illud *Matth. xxvj. Et si me oportuerit mori te cum non te negabo. *Tertio dico qd mundi tribulationes sunt multipliciter preualentes seu proficientes quod ostenditur cum dicitur. Intra in regnum celorum: Supponit enim qd per tribulationes introitur et acquiritur regnum dei. *Apoca. j. Ego Johannes frater vester et socius et particeps in tribulatione et regno. Et ideo de utilitate quam per tribulationem acquirimus possumus dicere qd per istas Mentaliter eleuamur. Humiliter inclinamur. Utiliter castigamur. Faciliter adiuuamur. Robiliter sublimamur. *Dico ergo qd mundi tribulationes nos faciūt mētāliter eleuari: qd. sicut quis per impulsu ventis ignis prematur et turbetur inde tamen fortius accenditur et sursum erigitur et leuatur. Sic vere homo impulsus et li-***************

beratus quis in mente turbetur. solet tamen erigere in deum per charitatem fortius accendi: et ad deum per desiderium erigi: et ad ipsum per orationis suffragium eleuari. *ps. Ad dominū cum tribularet clamauit et exaudiuit me: Quia sicut dicitur. *Mala que nos hic premunt: ad deum citius venire compellunt. Ignis enim salamandram dicitur nutrire et acetum apes mortificatas oleo dicitur viuificare: quia procerto ignis et ardor tribulationis a morte peccati solet saluare: et vitā charitatis et gratie generare. *Thobie. iij. Hoc procerto habet omnis qui colit te. quia vita eius si in probatione fuerit coronabitur. si autem in tribulatione fuerit liberabit. facit ergo tribulatio mentaliter eleuari. *Deinde dico qd nos facit humiliter inclinari. Vix enim si tangitur: statim in propriam testudinem recluditur que tamen antea elatis cornibus ferebatur. Quia vere homo tribulationibus tactus. solet cornua presumptionis et superbie deponere. et ad seipsum fedire. et in testā humilitatis se recludere et sopire. *Sopho. j. Tribulatio homines et ambulauit cecidi. Et *ps. Iuxta est dominus: his qui tribulationes sunt coact et humiles spiritu saluabit. facit ergo tribulatio nos humiliter inclinari. *Etiam facit nos utiliter castigari. Quia scilicet sicut leo castigatur videns cartilum verberari. Elephas etiam verberibus castigatur. sic iustus tam in se qd in alijs tribulationum verbera rigere videns: si sapienter est castigatur et timet et a malo abstinere atq̃ cauet. *Thobie. iij. In tempore tribulationis peccata dimittis. facit ergo tribulatio utiliter castigari. *Denique dico qd facit nos faciliter iuuari. Deus enim libentius iuuat tribulatos qd alios. Exemplo apum que socias fatigatas solent portare. Exemplo elephantum qui socios vulneratos solent defendere et iuuare. ideo de homine tribulato dicit deus in *psal. Cum ipso sum in tribulatione eripiam eum et glorificabo eum. Et iterū In tribulatione dilatasti mihi. facit ergo tribulatio utiliter iuuari. *Quinto dico qd nos nobiliter facit sublimari. qd scilicet per tolerantia tribulationis pertingimus ad regnū perpetue saluationis. Aurum enim qd sine diminutione sustinet ignē melius reputat. et in thesauro ponit et seruat. Sic et illos quos ignis tribulationis non consumpsit: sed probauit et purgauit in thesauro paradisi erūt repositi et corona celestis glorie coronati. *Esa. xlij. Coronas coronabit te tribulatio. *ps. Igitur quō tribulatio ē utilis. et quō p tribulationē veniūt nobis multa bona. Unde infra de utilitate paragrapho. Secundo dico. Et ideo est pculdubio qd sancti statū tribulationis elegerūt. et p ipm ad regna celestia perueniūt. et istud est tertium autoritatis. Intra inq̃ regnū celorum. *Eccl. iij. De carcere educit ad regnū. Et hñ dico qd tribulationes mudi hñ utilitatē hñ necessitatē. hñ pluralitatē. Sufficit ergo vid. s. d. affligere. pcutere et hñ alijs titulis innotat: vbi pculdubio tribulatione tractat.**************

Tribus. Nota qd tribus id est qd genus. Est enim tribus collectio populi eiusdem consanguinitatis. vel generis. Et ideo possumus notare qd in scriptura inuenitur

Tribus bonorum et perfectorum.

Tribus malorum et iniquorum.

Tribus sanctorum et beatorum.

Tribus prauorum et damnatorum.

*De tribu enim bonorum dicitur in ps. Quod deus elegit tribus iuda: monte syon quē dilexit. Iuda enim interpretat philosophus: signat iustos qd deū pñent et laudat. Tribus enim istorum deū sequitur. et ab ipso bñdicitur et iuuatur. Quod enim deus sequitur. *ps. iij. Reg. xij. qd non est secutus quisq̃ domū dauid: pter tribū iuda solam. qd etiam a deo benedicitur: patet in ps. In ipso benedicentur omnes tribus terre: omnes gentes magnificabunt eū. *De tribu malorum dicitur *Apoc. xij. qd bestia. id est dyabolo data est pās sup omnem tribū *tc. *De tribu beatorum dicit in ps. qd deus habitare fecit in tabernaculis suis tribus israel. id est collegiū videntium deum. *De tribu vero damnatorum dicit*******

Apoca

Apoc. j. Ecce veniet cū nubib⁹. ⁊ videbit eū oīs oculus ⁊ plangent se super eū oēs tribus terre. i. oīa genera dā natorum ⁊c.

Tributum tributarius. Tributū dicitur a tribuo is. eo q̄ in signū subiectionis ⁊ seruitutis tribuitur. Et ideo possumus dicere q̄ in scriptura inueniuntur quinq̄ genera tributoz. s.

Tributum perfectionis.

Tributum subiectionis.

Tributum afflictionis.

Tributum infectionis.

Tributum damnationis.

¶ Est dico tributū gratie ⁊ pfectiōis: ⁊ illud est tributū bonoz operū q̄ deo scilicet a seruis suis redditur. ⁊ q̄ ad reddendū quilibet obligat. et de hoc dicit Bess. filiz. vbi de ysachar dicit. q̄ vidit requiē q̄ esset bona: et terram q̄ esset optima: ⁊ supposuit humerū ad portandū factusq̄ est tributis seruientis. ¶ Item est tributū penitentie ⁊ subiectionis. istud est quando homo carnem ⁊ mundū subiicit sibi seruire: ⁊ tributū obedientie reddere compellit. Unde de bonis q̄ sibi subiiciūt mortuus carnales dicit Josue. xviij. filij israel subiecerūt chananeos ⁊ fecerunt sibi tributarios. filij em̄ israel chananeos delere penitus nequerunt ip̄os tamen subiecerunt ⁊ sub tributoviuere dimiserunt. sicut dicit Josue xviij. Quia p̄certo iusti non possunt delere chananeos. idest motus carnales. ⁊ ideo in terra carnalitatis nostre necesse habent remanere sub tributo tamen ⁊ sub lege seruitutis debent viuere: ⁊ rationis motibus obedire. iij. Reg. viij. facta est syria seruientis dauid sub tributo. Et. iij. Reg. ix. Quos non poterant filij israel exterminare fecit famam tributarios. ¶ Item est tributū miserie ⁊ afflictionis. ⁊ istud est tributū tribulationis mundi. scilicet laboris: doloris: mortis ⁊c. q̄ super humanū genus fuit impositum quando de paradiso fuit eiectum. Unde de ciuitate hierusalem per quam poterat designari humana natura dicitur Tref. j. facta est quasi vidua domina gentium. princeps prouinciarum facta est sub tributo. ¶ Item est tributum culpe ⁊ infectionis. Anima enim tributaria dyabolo efficitur quando sibi per peccatū subiugat. Nam anima que peccando dyabolo seruit tributū maloz operū sibi reddit. Prouerbio. xij. Manus fortis dominabitur: que autem remissa est tributis seruet. ¶ Item est tributū pene ⁊ damnationis. ⁊ istud est illa pena quā ex perpetuo tributo luunt miseri in inferno. Iher. x. Cūctas maris insulas fecit tributarias. Insule enim que sunt in mari signant: animas que sunt in amaritudine infernali. Et sic dico q̄ est tributum pene ⁊ tribulationis. Et sic patet quomodo sunt quinq̄ genera tributozum.

Tristitia. tristis. ¶ Nota q̄ tristitia est dolor animi aliquādo ab interiori. aliquando ab exteriori causa proueniens. Potest igitur inueniri tristitia bona ⁊ mala. Un̄ nota q̄ est tristitia

Commendabilis.

Detestabilis

formidabilis.

Prima ē tristitia hoīm pfectoz. qz. s. viri

iusti in hac vita nunq̄ sunt leti: sed more colūbe semp sunt tristes: meditates ⁊ gemitūdi. Et de tali tristitia dicit Eccl. viij. Cor sapiētis vbi tristitia. ¶ Scda est tristitia hoīm peccatoz q̄. s. ex mūdi i fortunis facili sunt tristes: ⁊ aliqui desperatoz q̄. s. de qua Eccl. xxx. Tristitiā longe repelle a te. ¶ Tertia est hoīm damnatoz. qui sūt in perpetua tristitia ⁊ merore. de qua pōt dicere quilibet damnatus illud. j. Macha. vj. Ecce perco tristitia magna in terra aliena. Igit dicamus aliqd de tristitia commendabili ⁊ vtili. Ista em̄ est tristitia que p̄trahat leuicū mūdane: qz sancti in hac vita raro letant ⁊ sepe p̄spūalem tristitiā desolant. Sol em̄ in vespere apparet pallidus. sicut homo q̄ p̄p̄ vesp̄as

mortis se existimat: fit facilliter gemitūdius. j. Esdr. ix. Sedebas tristis vsq̄ ad vesp̄tinū sacrificiū. Et aduerte q̄ quatuor sunt que faciūt hominem spūaliter esse tristem. s. quando considerat
Iram offendisse. numinis. ingentis.
Culpam cōmisisse criminis labentis.
Penā incurrisse turbinis p̄sentis.
Ignem acquisisse fulminis sequentis.
¶ Tristat eam iustus q̄ videt se
Offendisse maiestatem superiorem.
Commisisse prauitatem interiorem.
Incurrisse aduersitatem exteriorē.
Acquisisse penalitatem posteriorem

¶ Dico igit primo q̄ homo d̄ tristari ex offensione maiestatis diuine. Quia sicut homo tristis efficitur quando rex super ipsum offenditur ⁊ irascit. Sic homo tristis ⁊ pallidus debet esse quando reges celi se grauitervidet offendisse. Malac. iij. Ambulauius tristes coram dño exercitū. ¶ Scdo dico q̄ d̄ tristari ex cōmissione interne prauitatis: q̄ se videt fecisse factayilia et enormia. Exēplo crocodilli q̄ videt se offendisse hoīes dicit. tristari ⁊ dolere q̄ etiā de harpa inueni scriptus Un̄ Baruch. ij. Non mortui q̄ sunt in inferno dabunt honorē ⁊ iustificationē dño sed anima tristis sup multitudine malicie sue incedit curuata. ¶ Tercio dico q̄ homo debet tristari ex incurusione aduersitatis mūdanē. Quia. s. homo qui bene consideraret quot miserijs ⁊ tribulationib⁹ humana natura subiicit: nunq̄ gauderet aut letaret. sed omni tpe tristaret. d. alijs in miseria positus illud Mal. xij. Tristis est anima mea vsq̄ ad mortem: sustinete adhuc modicū ⁊ vigilate mecum. ¶ Quarto debet tristari ex inspectiōe penalitatis eterne. Quia scilicet consideratio iudicij ⁊ inferni facit hoīem tristem: sicut carceratus d̄ tristari q̄ p̄siderat q̄ est necessario iudicandus: ⁊ q̄ adhuc est in periculo vtrū sit ad patibulū iudicandus. Esa. xxiij. Circūual labo ariel ⁊ erit tristis ⁊ merens. Ista est igit bona tristitia: qz p̄certo boni timeret tristitiā habere debet ⁊ nihilominus per spem ⁊ leticiā debet gaudere. ij. Cor. viij. Quasi tristes: semp autem gaudentes. Bona em̄ tristitia spem ⁊ consolationem comitatur. et finaliter in eterne salutis gaudiū commutatur. Iuxta illud Job. xvi. Mundus autem gaudebit: sed tristitia vestra vertetur in gaudiū. Patet ergo q̄ est vna tristitia cōmendabilis ⁊ virtuosa. ¶ Adhuc dico q̄ est quedam tristitia detestabilis ⁊ vitiosa. sic est tristitia peccatoz qui sine causa tristant. ⁊ non ponentes in deo spem suam. p̄pter mūdi fortunam vsq̄ ad desperationem aliquādo desolantur. Unde Eccl. xxx. Ne videris in tristitiā cor tuū: sed expelle eā a te. Unde etiam Mal. b. vj. dicit dominus. Nolite fieri sicut hypocrite tristes. quasi diceret non solum tristitia vera: immo etiā tristitia hypocritica est detestanda. Quia sicut dicitur Eccl. xij. Beatus homo qui non habuit animi tristitiaz ⁊c. Unde de timore ⁊ dolore ⁊c.

Triticum. ¶ Triticum est granum quoddam quod melius inter alia reputatur: et quod ad victum hominum specialiter deputatur. Possum ergo intelligere q̄ triticū significat
Perfectionem virtutalem.
Infectionem cordialem.
Collectionem spiritualement.
Possessionem temporalem.
Nutritionem supernalem.

¶ Primo dico quod triticum signat perfectionem virtutalem: quia scilicet triticum significat gratias. scientias et virtutes quas in corde debemus seminare. vt in de bona scilicet opera possint pullulare. j. Regum. vj. Bethsamite mitterebāt triticū i valle. Multi tñ triticū bone doctrine recipiunt. ⁊ ipsi bona opera non faciunt nec pducūt. Sicut em̄ dicit Mal. xij. Inimicus homo in tritico sisaniam seminauit: ⁊ sic totam fructuū copiam deprauauit. Unde Iher. xij. Seminauerunt triticum

Thronus.

et messuerunt spinas. Et ideo propter defectum talis tritici potest dici illud Joelis. i. Luxit humus quoniam vastatus est triticus. Significat ergo virtutum perfectiones. ¶ Secundo dico quod signat sacramenti refectionem: quia scilicet triticus significat corpus christi quod nobis concedit in sacramento altaris. De quo Iosephus. xiiij. Vivunt tritico et germine nabuthyrinca. Et Exod. xxxij. Tagena azima oleo aspersa de simila triticea facies. ¶ Tertio dico quod significat iustorum collectionem. Iusti enim sunt tritici qui cum flagello tribulationum de paleis vitiorum purgantur et in horreo paradisi reponuntur. Unde Math. xij. Congregabit triticum in horrea. paleas autem comburet igni inextinguibili. ¶ Quarto dico quod significat temporalium possessiones. Copia enim tritici est istud quo multi homines sunt ditati. et ideo per triticum possunt mundi divitie designari. Legimus enim. iij. Regum. iij. Quod dum ancilla ostiaria purgando triticum obdormiret latrones subintraverunt. qui regem israel occiderunt. Quia per ostiariam sensum naturalium scilicet discretio circa temporalia occupata obdormit: rex israel. id est ratio que est regina anime per latrones. id est demonum tentationes damniabiliter suffoditur et necatur. et ideo debemus nos tale triticum spernere: et ab ipso quanto poterimus abstinere. Exemplo illorum de quibus dicitur Actuum. xxvij. Quod alleviabant navem tactantes triticum in mare. ¶ Quinto dico quod significat celestes nutritionem. Unde christus in paradiso est ille servus de quo dicit Luc. xij. quem constituit dominus super familiam suam etc. Vide. s. de frumento et sufficit.

Thronus. Cum thronus proprie sit locus in quo reges vel iudices solent sedere. Potest sum notare quod in scriptura inveniunt generaliter triplex thronus. scilicet Thronus
In quo sedet summus imperator.
In quo sedet iustus iudicator.
In quo sedet pravus dominator.
Primus est thronus dei superioris: quia sicut in ps. Sedes super thronum qui iudicas iustitiam. Secundus est thronus iusti predecessoris scilicet boni prelati. de quo Esai. xxxvij. Spiritus iudicij sedet super thronos. Tertius est thronus crudelis exactoris. de quo Ecclesiastici. c. i. Multi tyranni sederunt in throno. et insusceptibiles portavit dyadema. Igitur dicamus de throno dei vel de throno bono boni iudicis vel prelati. ¶ Dico igitur primum quod inveniuntur thronus maiestatis divine. Sicut enim reges mundi habent thronos vel sedes diversos in quibus diversis temporibus sedent scilicet.

Unum in hospitio ad quiescendum.
Unum in convivio ad comedendum.
Unum in iudicio ad ius reddendum.
Unum in palatio ad presidendum.
Sicvere deus habet quatuor genera thronorum. scilicet pudicie virginialis. Conscientie virtualis. Preeminentie iudicialis. Excellentie imperialis. In primo throno sedet habitans personaliter. In secundo throno sedet visitans spiritualiter. In tertio sedebit iudicans terribiliter. In quarto sedebit imperans mirabiliter. ¶ Primum ergo thronus dei est virginalis pudicie. Virgo enim fuit ille thronus. de quo dicitur Apocal. xx. Uidi thronum magnum et candidum et sedentem super eum: quia scilicet ista fuit magna per charitatis latitudinem. fuit candida per puritatis sanctitudinem. fuit thronus et sedes per equitatis rectitudinem. Et ideo figuratur bene in throno salomonis. de quo dicitur. iij. Regum. x. Quod rex salomon fecit sibi thronum de ebone grandem qui auro purissimo tegebatur. ad quem sex gradibus ascendebatur: et in gradibus duodecim leunculi aurei ponebantur. Quia vere charissimus rex salomon christus thronum suum scilicet virginem benedictam mirabiliter fabricavit ebone interioris candidae castitatis auro exterioris fulgentis honestatis vestivit mirabiliter et decoravit. Circa ergo istam. xij. leunculi. xij. apostoli fuerunt conversati. et ad ipsam per sex gradus id est per

sex pietatis opera sublimati. Et ideo breviter de isto throno dicitur Ezechiel. li. j. Quod ipse vidit super firmamentum similitudines throni similem filio hominis. Ista enim super firmamentum fidei fuit fundata. et ipsi filio dei thronus et habitaculum fabricata. Unde deus pater potuit dicere illud. j. Paralipo. xxvij. Elegi salomonem filium meum ut sederet in throno regni. Iste est ergo thronus virginalis pudicie. ¶ Secundo dico quod est thronus virtualis conscientie. Conscientia enim viri iusti est thronus et sedes christi. Thronus enim quo sedet rex solet esse mundus.
Solet esse firmus.
Solet esse altus.
dei debet esse mundus per innocentiam. iij. Regum. xiiij. Iste autem et thronus eius sit innocens. firmus per constantiam. j. Paralipo. xxvij. Thronus eius erit firmissimus imperpetuum. Altus per contemplationis eminentiam. Ecclesiastici. xxvij. Ego in altissimis habito et thronus meus in columna nubis. Iste est thronus virtualis conscientie. ¶ Tertio dico quod est thronus iudicialis eminentie: quia scilicet ipse deus sedebat in iudicio in throno iustitie et equitatis et in sede iudicialis potestatis. de quo dicitur Daniel. vij. Thronus eius flamme ignis rote eius ignis accensus. fluvius igneus rapidus egrediebatur a facie eius. et loquitur de antiquo dierum. id est de deo adveniente in iudicio mundi iudicaturus. quia scilicet thronus iste est severitate plenissimus quod igni et flammæ et flumini rapido et igno merito poterit comparari. Quia sicut dicit Apoc. iij. De throno predebant fulgura voces et tonitrua. Iste sunt thronus in quo

Pauperes salvantur.
Pauperes affecurantur.
Pauperes exaltantur.
Quod enim ibi salvantur et cripiantur a tyrannis. patet Apocal. xij. ubi dicitur. Quod filius mulieris raptus est ad deum et thronum eius ne a dracone devoret. Item quod ibi affecurantur et tueantur a nocivis. patet. Iherem. iiij. ubi dicitur. Ad eam cum fiducia ad thronum gratie eius. Item quod ibi promoveantur et exaltentur. patet Math. xij. Et Luc. xxij. ubi dicitur. Vos qui reliquistis omnia et secuti estis me cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue etc. Iste est thronus iudicialis eminentie. ¶ Quarto dico quod est thronus imperialis excellentie: quia sicut impator sedet in palatio. Sic deus sedet in throno celi. Unde Math. v. dicitur. Quod celi thronus dei est. In isto ergo throno et in excellentia sue maiestatis sedens deus solet ad libitum de creaturis et eorum operibus ordinare: et secundum secreta sue occulte providentie solet multa varia differre. Apoc. xxi. Et dixit qui sedebat in throno ecce nova facio omnia. In isto etiam throno solent angeli et beati servire multipliciter eum honorare. Un de ipsis dicit Apoc. xiiij. Quod sine macula sunt ante thronum dei Et sic ergo patet quod deus quadrupliciter habet thronum. Et ita dico quod in scriptura inveniunt thronus maiestatis divine. ¶ Sed adhuc dico quod inveniunt thronus dignitatis humane. Per thronum enim intelligitur ut dicitur est praeos iudicaria prelatorum ita quod quilibet deus dicere illud Ecclesiastici. xiiij. Ego in altissimis habito et thronus meus in columna nubis. Ubi adverte quod presidentes debent habere quatuor conditiones. Debent enim esse Contemplando sublimiores. Ego in altissimis habito. Judicando maturiores. Thronus meus. Presidendo constantiores. Columna. Misericordando benigniores. Iherem. x. Dico ergo quod iste thronus debet habere sublimitatem in contemplando. In altissimis inquit habito: quia regulam iustitie dei et deum semper debet per oculos habere. et quicquid ad deum debet attendere et videre. iij. Regum. iij. Elcues thronus David super israel. Scriptores enim qui recte vult scribere debet semper ad exemplar respicere. Sic prelati et iudices ad deum qui est ipsius regularis exemplar. In altissimis inquit habito. Deuteronomio. xxxij. Ihabitationo

Tunica. Nota ꝑ tunica cũ sit quoddã indumẽ
tũ corporis. possum notare ꝑ sicut rve
stis. sic tunica multipliciter põt sumi. Et sic dico ꝑ in
uenio in scriptura
Tunicam decoris.
Tunicam honoris.
Tunicam laboris.
Tunicam meroris.
Tunicam hororis.
Primã tunicã
ca, est que dicitur
indui et ista
est tunica grẽ
ie virtutũ. fi
gurata in tunica superhumeralis que erat quoddam
nobilissimũ ornamentũ. de quo Exod. xxxij. ꝑ fecerũt
sibi tunicã suphumeralẽ totam hyacinthinã. ¶ Se
cunda tunica est que dicitur integrẽ cõsumi. et ista est tunica
honeste cõuersionis. que dicitur esse integrat. et ista
est etiam multos. figurati in seruis dauid quos de
nostrauit rex amon. sicut. i. Para. xij. Et pccidit eis tunicas
a narib⁹ vsq; ad pedes: q; pccato multi sunt hominũ

Tunica

tis. sic tunica multipliciter potest sumi. Et sic dico quod in
 uenio in scriptura
 Tunicam decoris.
 Tunicam honoris.
 Tunicam laboris.
 Tunicam meritoris.
 Tunicam horrois.
 figurata in tunica superhumeralis que erat quoddam
 nobilissimum ornamentum. de quo Exod. xxxix. quod fecerunt
 sibi tunicam superhumeralem eorum hiacentinam. ¶ Se-
 cunda tunica est que dicitur integre consui. et ista est tunica
 honeste conuersationis. que dicitur esse integratissima. Mo-
 th est etiam multos. figurati in seruis dauid quos de-
 nestauit rex ammon. sicut. i. ¶ Para. xix. Et percudit eis tuni-
 cas a naribus usque ad pedes: quod per certo multi sunt homines

Turbare.

quibus tunicam honestatis dyabolus ita precidit quod nates. id est viles actus sue luxurie sunt patentes. Multum tamen sunt quamvis istam tunicam habent exterius integram. ipsam tamen subitus habet hypocritis la ceratam. figurati in illis. ij. Macha. xij. Quibus sub tunicis inuenta sunt donaria ydolorum. Et ideo dominus vult quod tunicam honestatis sit simplex. et nullam habeat hypocritis foderaturam. Unde. Math. x. precepit ne duas tunicas habeamus quia si tunicam honestatis habeamus. nunquam debemus tunicam habere hypocritis falsitatis. Tertia tunica est que debet erui. et ista est tunica bonorum temporalium quam debemus exuere ex affectu. quia. Luce. ij. precipitur. Si quis habet duas tunicas det vnam non habent. Et ideo. i. Reg. xvij. legimus quod se expoliavit ionathas tunicam suam et de dicit eam dauid. Quarta est tunica que debet ablu. et ista est tunica carnis. Gen. ij. fecit dominus ade tunicam pelliceam quam debemus per penitentiam abluere et mundare. et ista est tunica parua quam fecit mater samuelis eidem. Ista est tunica quam filia dauid a fratre suo primogenito deflorata legit scidisse. ij. Reg. xij. vbi dicitur. Quod cinere aspergens caput scissa tali tunica virginitatem perditam deplorebat. Quia scilicet anima filia dei a proprio fratre id est a dyabolo filio primogenito creaturarum corrupta. debet tunicam carnis per penitentiam scindere. cinere mortalis resolutionis per considerationem se aspergere. et gratiam perditam deplorare. Quinta est tunica que debet destrui. et ista est tunica peccati et inhonestae conuersationis. De qua. Cassi. v. expoliaui me tunica mea quomodo in duam eam. q. d. non debeo. Unde in canonica Iude dicitur. Odientes eam que carnalis est maculatam tunicam.

Tumulus. Vide supra de Sepelire.

Tumultus. Vide. s. de clamore et discordia.

Turbare. turbatio. Nota quod homo turbatur ratione timoris: vel ratione doloris: vel ratione terroris. Ideo possum breuiter notare quod inuenit in scriptura turbatio quadruplex. s.

Virtuosa. Prima est turbatio hominum perfectorum. quia viri iusti semper per spirituales iustitias turbantur. Unde dauid dicebat in ps. Anima mea turbata est valde sed tu domine usque quo. Secunda est hominum peccatorum: qui sine ratione turbantur. et nunquam spirituali leticia consolantur. ps. Turbati sunt omnes insipientes corde. Tertia est hominum miserorum. quia tyrannis quotidie turbantur. j. Esdr. ij. factum est ut populus turbaret eos in edificando. Quarta est turbatio hominum damnatorum. qui sunt perpetua damnatione et turbatione: et desolatione. Sap. v. Tidentes turbabuntur timore horribili. et mirabuntur in subitatione insperate salutis. Ibis premittis dicamus quod est quedam turbatio laudabilis. et quedam turbatio damnabilis. Est ergo quedam turbatio laudabilis. et ista est in qua boni in hoc mundo pauperes facilliter et turbantur. Ad virum enim simplicem et innocentem pertinet quod defacili turbetur. Res enim turbide non sunt semper deteriores. sed aliquotiens meliores. Unde enim ruppellenf quod super aliamina est sapidum. raro et nunquam bene clarum. sed semper videretur est in colore turbidum et obscurum. Nilus etiam nobilissimus fluvius qui irrigat egyptum. et est per quatuor fluminibus paradisi semper inuenit turbidus. nunquam autem limpidus vel clarus. Quid plura? in aqua enim turbida homo melius piscatur. et bibere aquam turbidam equus et camelus amplius delectantur. Sic proculdubio charissimi qui per dei timores et per contritionis dolorem spiritualiter sunt turbati. et qui per inanem leticiam nunquam sunt limpidi seu clari. meliores apud deum reputantur. et in eis melius piscatores et predicatorum spiritualiter piscantur. et a deo diliguntur. Homo enim turbatus timore citius predicationem recipit. Et ideo prudens predicator et piscator primo tante omnia peccatorum turbat. et scilicet dei tribulamina indicando et preferendo. et sic capit eum facilius et conuertit. Sicut in ps. dicitur. Sonauerunt et conturbate sunt aque corum. conturbati sunt montes id est ipsi superbi peccatores. Et ideo breuiter de tali turbatione possunt deo dicere iusti illud ps. Turbatus est a furore oculus meus. inueteraui inter omnes inimicos meos. Ubi aduerte quod iustus turbatus est quadruplici ratione scilicet

Propter offensionem regis superioris
Propter amissionem lucis interioris.
Propter culpe commissionem exterioris.
Propter verationem pene posterioris.

Pro primo dicitur. Conturbatus est a furore supple ipsius. Pro secundo oculus. Pro tertio inueteraui scilicet peccatis. Pro quarto dicit inimicos meos. Primo dico quod turbati debemus esse de offensione diuini rigoris. turbatus inquit a furore. Sicut enim vna turbida efficiuntur. quando forti tonitruo vel forti aeris motu concutiuntur. Ad hoc etiam turbatur. quando ascendente canicula aer feruentius inflammatur. Animalia etiam turbantur. quando rugitu leonis terrentur. Sic vere iustiviri turbidi et pauidi sunt. quando tonitruum diuinorum iudiciorum percipiunt. quando feruorem diuini rigoris sentiunt. et quando rugit diuini furoris auditus. Dicunt enim iusti ipsi deo Job. xxiij. A facie ipsius turbatus sum. et considerans eum timore sollicitor. Quia proculdubio qui furorem diuine iustitie contemplaret. non mirum si continetur turbaret. turbatus inquit a furore. ps. Domine in ira tua deficiamus. et in furore tuo turbari sumus. Turbemur ergo de offensione diuini rigoris. Secundo turbemur de amissione eterni splendoris. oculus inquit meus. Homo enim non modicum turbaret. si lumen oculorum perdere cogeret. Aer enim tunc turbatur. quando per immersionem nubium vel vaporis solari lumine spoliatur. Sic vere iusti dolent et turbantur quando lumen gratie vel fidei perdidisse vident. oculus inquit meus. Nam quando oculus turbatur. visus necessario impeditur. Turbatio oculi: signum est animalis diuinitatis vel corrupti. Sic vere si oculus cordis per carnem luminis gratie et fidei turbetur. signum est quod homo putrescit et corrumpitur. Hier. iij. Ventre meum doleo sensus cordis mei turbati sunt. ps. Turbar est in ira oculus meus: anima mea et venter meus. Turbemur ergo de amissione eterni splendoris. Tertio turbemur de commissione terribilis horrois cum de inueteraui. M. i. qui videt hominem se in peccatis inueterasse. et nouitate gratie perdidisse. multum deus turbari et peritioe plurimum perituri. d. illud ps. Quia tacui inueteraui omnia opera mea. De panone ei legitur quod tunc ipse turbatur quando turpitudine et rugositas et quasi inueterata pelle pedum suorum preterit. Sic vere iustus tristatur et dolet quod pelle sue puritatis in malis inueterata videtur. Unde iustus dicit sibi ipsi illud Baruc. ij. Quid est israel quod in terra inimicorum eius inueterasti in terra aliena. coinquatus es cum mortuis: deputatus es cum descendentibus in infernum. reddidisti enim inquit fontem sapientie. Sicut enim videmus quod aqua: vnum oleum: turbatur quando per motum prope feces admiscetur. Sic iustus tunc solet turbari quando per solidationem suam propter as feces. id est propter peccata sua oblecta sibi facit metam admisceri. Recordatio ei propter peccata materia est dolor et exterminium temporalium gaudiorum de quo in ps. Inueteratus est in me spiritus: et in me turbatus est cor meum: memor fui dierum antiquorum. Turbemur igitur de commissione horrois. Quarto turbemur de aspeccione postremi doloris. Inter omnes inimicos meos inquit. quod sicut homo turbatur quando videt inimicos suos spuales. in malis tribulationibus. hostium machinationes. iudicii comminationes inferni premeditationes. quod deus parata sunt occidere. nec se potest de

potest de eorum manibus liberare. debet multum turbari: et ad deum recurrendo in bono corde contristari. Inter omnes inimicos meos inquit. ps. Turbatus sum a voce inimici et a tribulatione peccatoris. Istis igitur quatuor rationibus iusti debent esse turbati. d. cum dauid in ps. Renuit consolari anima mea: memor fui dei mei etc. Consideratio enim istorum quatuor scilicet.

Penequam meruimus.

Culpe quam commisimus.

Statie quam perpendimus.

Iustitie dei quam offendimus.

Similis est illi lapidi qui dicitur galactides. qui in ore positi mentem solet turbare. et appensus ad collum solet vbera lacte replere: quod scilicet consideratio premissorum mentem per dei timorem. et per contritionis dolorem solet turbare. et lac diuine gratie facit in homine redundare. ps. Cor meum conturbatum est intra me. formido mori. cec. i. me. Patet igitur quod est quedam turbatio laudabilis. et virtuosa. Sed adhuc dico quod est quedam turbatio damnabilis et vitiosa. et ista est turbatio et iracundia ferulis impatientie: timoris et tristitie. In aqua enim turbata imagines non videntur. sic nec in conscientia turbida imago dei et gratia non generatur. Ideo de peccatoribus dicitur in ps. Conturbati sunt principes sicut cibus et omnia. et eorum deus est. Exodi. xv. Conturbati sunt principes edom robustus moab obti. tre. ob. omnis habi. tba. Sufficit. vide de timore. tristitia. et similibus sicut turbare.

Turba. Nota quod turba est nomen collectivum sicut tribus: populus. plebs: gens et similia. Significant enim omnia multitudines congregatas. Ideo notandum est quod inuenitur in scriptura turba multiplex. videlicet.

Turba perfectorum.

Turba miseriorum.

Turba mundanorum.

Turba vitiorum.

Turba peccatorum.

Turba beatorum.

Turba perfectorum. est collaudanda. Ista est enim turba que cul. pam vult abluere. que fidem vult recipere que dei opera vult admirari. que dei munera vult amplectari. Ad eam turba bonorum velut ablueri. ppria prauitate patet Luc. ij. vbi dicit. quod eribant turbe baptizarentur a christo quod etiam velut recipere fidei veritatem. patet Marci. iij. vbi dicitur. Quod cepit iesus docere: et congregata est ad eum turba multa. quod etiam velut admirari diuinam potestatem. patet Luc. xj. vbi dicitur quod locutus est mutus et admirate sunt turbe. quod ista turba velut amplectari diuinam bonitatem potest patet Luc. vj. vbi dicit quod omnis turba querebat iesum tangere quia virtus de illo eribat et sanabat omnes. Turba ergo perfectorum est collaudanda.

Item turba miseriorum est sustentanda. Unde de christo dicitur Luc. ix. quod ipse panes quos multiplicauerat distribuit discipulis ut ponerent ante turbas. Quia pauperes bonorum temporalium discipulis suis id est christianis. maxime ecclesiasticis voluit distribuere largiter: ut inde possint turbas et turmas pauperum sustentare. Marci. viij. Misereor super turbas: quia ecce iam triduo sustinent in me. nec habent quod manducent. Item turba mundanorum est declinanda. Scilicet viri sancti debent turbam mundanorum fugere. et populos frequentiam declinare. Mat. v. Videns iesus turbas ascendit in montem. Ad est contra multos qui turbas diligunt et frequentant. sicut ad literam sunt multi religiosi et mendicantes. qui omnia mundi negotia volunt ordinare. et sicut multi sunt episcopi qui omnia regum consilia volunt tractare. cum tamen deberent a turbis populorum. et eorum negotijs penitus absentare. Similes sunt cycones qui iuxta hominum domicilia semper faciunt nidos suos. et in propinquitate hominum delectantur. et tamen ille pre ceteris venenosus et nutritur. Ad periculis quod turbas hominum frequentant et diligunt necessario venenosa vitia sepe committunt Luc. viij. Preceptor turbe te compungunt et affligunt. Et Luc.

iiij. dicitur: quod turbe detinebant iesum ne discederet ab eis. Ad periculis ista est turba de qua dicitur Johan. vij. Turba que non nouit leges maledicti sunt. Non sic ergo sed exemplo christi fugiamus istam turbam de qua dicitur Johan. vij. quod ipse declinauit a turba constituta in loco. Turba ergo mundanorum est declinanda.

Item turbavitorum est detestanda. Ista est illa turba que impedit accedere ad iesum. Sicut legitur de zacheco principe publicanorum quod querebat videre iesum et non poterat prope turba. quia ista. pu. erat. Item turba peccatorum est vitanda. Ipsa enim est parata ad malum dicendum et faciendum. Dico dicendum: quia sicut dicitur Johan. vij. Turba respondit iesu demonius habes. faciendum. sicut dicitur Marci. xij. Ecce iudas et cum eo turba multa cum gladibus et fustibus venerunt ad capiendum dominum. Item turba beatorum est affectanda. et de ista Apoca. vij. Post hec vidi turbam magnam quam dinuerare nemo poterat etc. Sic igitur patet quod sunt sex genera turbarum. vide. d. de gente et populo.

Turbo. Nota quod per turbinem quod nihil aliud est cedens ex colluctatione diuersorum ventorum sibi inuicem pugnans potest intelligi quod libet violentus et fortis actus siue bonus siue malus. Notabo ergo breuiter quod in scriptura inuenitur

Turbo supremi vigoris.

Turbo extremi rigoris.

Turbo externi doloris.

Turbo eterni furoris.

Primo est turbo potentie dei fice: quod scilicet deus quando vult se habere ad modum turbinis scilicet malos fortiter eradicando. bonos leuiter elcuando et pugnando. Turbo enim arbores fortes eradicat. paruas vero et subtiles suo impetu non resistentes solum plicat. palcas vero et res. leues sursum elcuat atque portat. Sic vere turbo dei sibi resistentes radicitus euellit. pauperibus vero sibi obtemperantibus parcat. leues vero et puros ad paradysum extollit atque rapit. quod enim turbo diuine potentie malos euellat. patet Esa. xij. vbi de malis dicitur ipsi christo. Ecce ventilabis eos et ventus tollet et turbo disperget. Ad etiam iste turbo humilibus parcat. patet Esa. xxi. vbi dicitur domino. fac iussus fortitudo pauperum in tribulatione sua. spes a turbine vmbra culum ab estu. quod insuper iste bonos ad paradysum extollat. ps. iij. In c. ij. vbi dicit quod dominus per turbinem rapuit helyam in celum. Iste est ergo turbo potentie dei fice. Secundo est turbo iustitie iudicis. et sic finale iudicium turbini coparatur: quod scilicet iustitia diuina ad modum turbinis malos rapit. ipsosque destruet et subuertet. Thiere. xxiij. Ecce turbo domine indignationis egredietur: et tempestas crupens super caput impiorum irruet. Tertio dico quod est turbo seculie tyrannie. Tyranni enim more turbinis impetuose incedunt. et per rapinas et violentias alios destruant et dirimunt. Esa. xxi. Spiritus robustorum quasi turbo impellens parietem. Aduertendum tamen quod turbo cito hoc deficiet parum durare. Ad sicut dicit Sene. Turbo pro plus hoc de violentia et tempe. tanto minus de re perit. Sic vere tales qui more turbinis faciunt quicquid mali possunt parum durare diuoluntur. et cito percussus deficiunt et vertuntur. Abacuch. ij. Maledixisti sceptris eius. Quarto dico quod est turbo mesticie damnice s. turbo violentie infernalis. qui dicitur turbo: quod turbat animas damnatorum. Unde de peccatoribus dicitur Ier. viij. Seminauerunt ventum et turbine metent. Ad vere quasi ventus inaniter operatur seminat. turbo damnationis perpetue repositus. Et etiam breuiter de turbine inferni dicit Soph. i. Dies illa dies irudies tribulationis et angustie: dies calamitatis et miserie etc. Unde supra de tempestate.

Turris. Cum turris sit altum edificium et forte edificium s. scilicet eminens. ad defensionem castri. ville: vel ciuitatis ordinatum. Possumus breuiter dicere quod in scriptura potest multiplex turris inueniri. scilicet

Vacuus.

Turris superior: que est mirabilis.
Turris inferior: que est durabilis.
Turris interior: que est amabilis.
Turris exterior: que est laudabilis.
Turris posterior: que est mutabilis.
Turris anterior: que est damnabilis.

¶ Dicamus ergo pmo qd est turris mirabilis. que su-
perior. et ille est ipse deus et beata virgo maria. qd sunt tur-
ris et defensio in se sperantium et afflictorum. An. Prout.
xviij. dicit qd turris nomen dñi ad eam fugit iustus et
saluabitur. De beatavirgine etiā dicit Cant. viij. Collū
tū sicut turris. et ebore eburnea. Et proculdubio ipsa est tur-
ris dauid que respicit cōtra damascū. mille clipei pen-
dent ex ea omnis armatura fortis. Cantic. iij. Turris
enim dauid dicit beatavirgo. qd sicut de stirpe dauid qd
interpretat sanguine bibens respiciere dicit. eo qd ocu-
li sue misericordie ad peccatores sanguinem multiarut
bibentes misericorditer cōuertitur. In ista igitur sunt
mille clipei idest mille genera ad alios defendendū. ita
qd omnis armatura fortis proprie potest dici: vt quili-
bet dicat illud ps. Deduxisti me qd factus es spes mea.
for. a facie inimici. Ista etiam turris potest dici glo-
ria et habitatio paradisi que more turris superius est ele-
uata. vbi procioto securus uiuit et quiete. Iuxta illud ps.
fiat pax in uirtute tuar. Ista est igit turris superior qd
est mirabilis. ¶ Secūdo dico qd est turris inferior que
est durabilis. et ista est triplex scilicet turris religionis
ecclesie et scripture. Iste enim sunt tres turres hic infe-
rius in mūdo fundate. et ad defensionem hominū cōsti-
tute. Unde de qualibet ipsarū potest dici illud Math.
xxj. Qd paterfamilias plantauit vineam in quā edifi-
cauit torcular et turrem: qd. vinea mūdi est turris ec-
clesie. In vinea ecclesie est turris religionis. In vinea re-
ligionis est turris scripture. ij. Paralip. xviij. Edifica-
uit in iuda domos ad instar turriū. ¶ Tertio dico qd
est turris interior que est amabilis. et ista est turris cō-
templationis que interiorius in ciuitate anime construit
vt per rationem ibi speculantem hostiū insultus pui-
deant et ipsa ciuitas defendat. Iudic. ix. Erat turris excel-
sa in media ciuitate. ¶ Quarto dico qd est turris exte-
rior que est laudabilis et ista turris est qlibet uir iustus
p contemplationē altius pstantiā et pseruantia robu-
sus. tūc em ciuitas religionis uel eccle fortis b. qñ tur-
ribus idest sanctis et altis hominib⁹ roboat. ij. Para-
lip. xiiij. Edificemus ciuitates et roboremus eas turri-
bus et portis. An Judith. j. Qd ille rex edificauit ciui-
tatem potentissimā et turres posuit in altitudine cubi-
torū centū. Qd scilicet ciuitas eccle fundata supra fir-
mā petra: turrib⁹ idest sanctis hominib⁹ munit. qd cen-
tū cubitis. idest omnimodā uirtutū perfectione dotan-
tur. j. Mach. iij. Edificauerūt murū syon et per circui-
tū eius turres. Ista est turris exterior que est laudabi-
lis. ¶ Quinto dico qd est turris posterior qd est mutabi-
lis. et ista turris est status excellentie mūdane qd pccr-
to ista est turris transitoria. mutabilis et uana. et est tur-
ris babel: quam gygantes edificauerūt. et quam usq ad
celū erigere uoluerūt. Gen. xi. faciamus ciuitates et tur-
rim cuius ca: uenien celos tangat. Sicut tamen turris
illa excellentissima fuit destructa et edificū per confu-
sionem linguarū frustratum. sic turris mundane emi-
nentie destructa. et pce edificantiū suarū superbia con-
fundit. Esec. xviij. Dissipabūt in uros ipi et destruent
eius turres. ¶ Sexto dico qd est turris deterior que est
damnabilis. et ista turris nihil aliud est qd peccator su-
perbas qd quasi more turris per superbiam est erectus.
Unde de oyabolo et superbis potest dici illud predictū
Judith. j. Qd ciuitas sue turres posuit in altitudine
cubitorū centū. Et sic ergo patet qd sunt sex genera tur-
riū. et sic sufficit ad presens.

Turpitudō. Cum turpitudō nihil aliud est
spūaliter loquendo q̄ peccatus
vel inhonestas cōuersationis. ꝑossū notare q̄ sunt
turpes ⁊ deformes scilicet

Quidam in intentione.

Quidam in affectione.

Quidam in locutione.

Quidam in operatione.

Est igitur turpitudine intentionis. de qua. Ephe. v. Muc in oculo ab eis fuit turpe est dicere. ¶ Item est turpitudine affectionis. et ista est turpis affectus temporalium. Unde apostolus. i. Thym. iiij. Decet dyaconos non esse bilmgues: nec multo vino deditos. non turpe lucrū ferantes. ¶ Item est turpitudine locutionis. De qua primi Cor. xiiij. Turpe est in ecclesia mulieri. loq. ¶ Item est turpitudine opationis. et maxime carnalis delectationis. unde Exodi. xxviiij. Precepit dñs q sacerdotes habeat femoralia linea qbus opiant carnē turpitudinis sue. Et ideo dicit apls Ephe. v. fornicatio et ois immūdia aut turpitudine aut stultiloquiū non nominet in vobis &c. Vide. s. de pulchritudine &c.

Thus. Thuribulum. Nota q̄ tam per thus q̄ p̄ thuribulū intelligit̄ virtus orationis vel deuotionis. q̄ super carbones feruentis charitatis posita fumū sanctorū desideriorū emittit̄: sed de isto vide in tabula: quā omitto gratia breuitatis.

finit litera. T.

Incipit litera. A.

Alcuis. vacuitas. Th_{ra}

Vacuitas contraria est plenitudini
et ideo in scriptura sumit in bono in
malo. sicut etiam plenitudo ut contra-
rior sit eadē disciplina. ¶ Notandū
q̄ est vacuitas perfectōꝝ regnōꝝ in
quorū damnatorū. Prima est affectanda. Secunda est
supportanda. Tertia est detestanda. Quarta est forni-
danda. ¶ Dico primo q̄ est vacuitas affectanda que
est perfectōꝝ. Nam

¶ Perfecti vacuant criminū fecibus.

Egeni vacuant terrenis opibus.

Uniqui vacuant virtutū moribus.

Damnati vacuant mundanis risibus.

Dico igitur primo quod est vacuitas affectanda que est perfectior. Quia pro certo perfectior est vel pertinet quod auitur vacuunt. et quod virtutibus impleant. Instrumen-
tum enim musicum si terravel liquidibus esset plenum. numquam daret sonum. Potest enim vtr talibus vacuatur. vtr in tra-
te acere sonum harmonicum operetur. Medicina etiam quan-
do stomacho vacuo potius operatur melius operatur. Et
etiam de lupo legitur quod quando pie fame terrarum come-
dit. et inde ventrem suum repleuerit. tandem inuentis bo-
nis cibarijs solem pultina euacuare. vtr ipsis se possit re-
ficere et replere. Sic vere charissimi viri sancti solent cri-
minibus et terrenis affectibus esse vacui et spiritualibus
bonis esse boni. Cum enim homo talibus criminibus
vacuat: tunc sonum diuine laudis melius modularatur.
Medicina penitentie in ipso citius operatur. et bonus ci-
bus eucharistie dignius sumit et haurit. Unde. i. Cor.
xij. Cum essem paruulus: loquebar vt paruulus etc. Et
talis vacuitas figuratur Exod. xxxvij. vbi dicitur. Quod al-
tare holocausti erat quadratum: et concauum: et intus va-
cuum etc. Iudic. vij. dicit. Quod gedon militibus suis con-
tra medianam pugnaturs dedit tubas in manu lagenas
quod vacuas: et lampades in medio lagenarum. Quia pro-
certo charissimi altare cordis nostri debet esse quatuor
cardinalibus virtutibus quadratum per humilitatem
curum et concauum. et a cunctis vitijs et terrenis cupi-
ditatibus mundum evacuatum. Nam illi qui contra ma-
dam dyabolus volunt preliari tubas predicationis et
orationis debent tenere lampadibus honeste conuer-
sationis debent splendere. et lagenas vacuas munde et
humilis affectionis debent habere. Ista igitur est illava-
cuitas de qua dicit. Ecclesiastici. xxxvij. Sapientiam
scribe in tempore vacuitatis. Ista tamen sunt contra
multos

multos iudices et prelatos qui nunquam volunt esse vacui: sed muneribus semper pleni: dicentes omni homini qui habet facere cum illis illud. *Ero. xxij.* Non apparebis in conspectu meo vacuus. Natura enim abhorret vacuum. compara eos ventose que vacua attrahit ad se sanguinem ut impleat et. sicut in sequenti. *§.* Ceruus et unicornis habent cornua non vacua: sed repleta contra naturam omnium animalium cornutorum. Sic vere cornua iurisdictionis talium non sunt hodie muneribus vacua sed volunt esse plena. Unde. *ij.* Ikegum. *j.* Gladius saul non est reuersus vacuus. Non sic boni. sed peccato ipsi a criminibus sunt vacuati. muneribus sunt nudi. *j.* Ikeg. *xx.* Apparuit locus dauid vacuus. Unde apostolus in persona viri iusti dicit. *j.* Cor. *xij.* Cum factus sum vir euacuatus que erant paruuli ista est ergo vacuitas affectanda que est perfectior.

B *¶* Secundo dico quod est vacuitas supportanda que est eorum. Egeni enim dicuntur vacui: quia diuitiis temporalibus non sunt pleni. Nas enim vacuum minus ponderat quam plenum: et ideo pauperes qui non sunt diuitiis pleni sed vacui. minus criminibus sunt aggravati: et ideo ad celum sunt leuiiores: crutes facilius subleuati. Isti enim sunt vacui modo. sed finaliter erunt pleni. Unde ovis duos habet vultures: quorum unus in pascuis repletur: et alter euacuat et inde est quod ovis dum est in pascuis nunquam satiafit: immo in sero dum ruminat: ad ventres vacuum cibum transferendo plene reficit et replet. Tales pauldubio sunt pauperes huius mundi: in sero tamen quasi sunt in morte: quasi ducuntur ad hospitium paradisi. tunc perfecte replebuntur: et omni bono satiabuntur. Unde de istis in presenti potest dici illud. *Math. xij.* ubi dicitur quod agricole serui patrifamilias ceciderunt et dimiserunt vacuum. Quia peccato pauperes qui sunt serui dei ab agricolis. id est diuitibus terrenis tribulationibus cedunt: et per rapinas nudi et vacui dimittuntur. Natura enim abhorret vacuum: et ideo vas quod dicitur ventosa: per actionem ignis acre vacuatur. solet de membris hominum sanguinem attrahere ut vacuitates suam possit replere. Sicut dicitur *Math. v.* Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam quoniam ipsi saturabuntur. Sic vere diuites huius mundi quorum cor per actionem ignis auaricie vacuatur quanto magis habent: tanto magis sunt vacui: et inanes: vacuum paupertatis abhorrent: et ideo non cessant sanguinem substantie aliorum suggerere et attrahere et per rapinam et vsuras acquirere. ut vacuitatem sui cordis possint replere: et alios bonis propriis euacuare. *Eccl. xij.* Euacuabit te et non dolebit de te. Unde breuiter de talibus vacuis pauperibus dicitur. *Jeremie. xij.* Tulerunt ad hauriendum aquam et non inuenerunt: repositauerunt vasa vacua. Ista est ergo vacuitas que est toleranda: que est egenorum.

C *¶* Tertio dico quod est vacuitas detestanda que est iniquorum. Peccator enim dicitur vacuus et non plenus. Peccatum enim nihil est: et ideo non replet locum quem inhabitat. sed semper seipsum vacuum relinquit. Unde de peccatore dicitur. *Isaie. iij.* Resperi terram et ecce vacua erat. Gratia vero dei est aliud: et ideo quem inhabitat plenum facit. *j.* Cor. *xv.* Gratia dei sum id quod sum et gratia eius in me vacua non fuit. et gratia eius semper in me manet. Et bene dicitur peccator vacuus: quia res vacua facilliter erigitur: sicut patet de spica que plena grana solet incuruari: vacua vero solet eleuari: sicut etiam patet de dolio quod plenum solet submergi vacuum vero solet natum.

¶ Item res vacua percussa sonat. *¶* Item res vacua facilliter mouetur. Sic vere charissimum peccator qui est virtutibus vacuum per superbiam erigit facilliter. per impatientiam cito sonat et loquitur: per inconstantiam facilliter agitur. Timor enim dei qui corda habet deprimere talibus deficit. et ideo cor eorum facilliter erigitur per superbiam: et insurgit. *Job. xv.* Quantus in te est ciuitas timorem. Et ideo de peccatore breuiter dicitur *Gen. i.* Quod terra erat inanis et vacua et tenebre erant

super faciem abyssi. Nam sicut videmus quod vas ad ignem positum vacuum facilliter frangit et liquefit. Sic vere peccator si ad ignem tribulationum vel tentationum applicat facilliter per impatientiam solet frangi vel per luxuriam eliquari. Unde *Eccl. xij.* De ciuitate peccatrice in figura vnus olle: pone eas super primas vacuas ut incalescat et calefcat es eius et liquefiat. Et non mirum si peccator sit vacuus: qui scilicet bonis terrenis que vacua sunt vacua innititur: et infirmitate eternorum bonorum per bonum desiderium non solidatur. Contra illud *Eccl. iij.* In superuacuis rebus nolite scrutari. Et ideo breuiter concludit scriptura. *Sap. iij.* Vacua est spes illorum. et labores sine fructu: et inutilia eorum opera. Et *Sap. iij.* dicit de peccatore Cuius est cor eius. et terra superuacua spes illius: et luto vilior vita illius. Ista est ergo vacuitas detestanda que est iniquorum.

¶ Quarto dico quod est vacuitas formidanda que est damnatorum. Peccatores enim nunc videntur esse pleni: sed peccato in fine inuenientur bonis operibus vacui. Sicut enim ioculator videtur ponere aliquando sub aliquo vase multa et infinita: sed quasi aperitur totum vacuum inuenit. Sic modo dyabolus videtur implere peccatores multis et mirandis. id est diuitiis: bonis et mundi bonis: sed vere in fine postquam mors ipsos tulerit de medio: tunc vacui inuenientur: et omnia que videbant eis inesse ab eis subtrahentur. *Eccl. xij.* Somniat esuriens quod comedat: et cum expergefactus fuerit vacua est anima eius. Et merito isti sunt vacui quia sicut de dyabus stilibus in vno putco ista videmus quod alternatim plena efficiuntur vacua: et conuerso vacua efficiuntur plena. sic fit duobus generibus pauperum. id est diuitum. Quia illi qui modo sunt vacui. id est pauperes. finaliter bonis omnibus replebuntur illi vero qui modo sunt pleni. id est diuites bonis omnibus nudabuntur. *Luc. j.* Esurientes impleuit bonis: et diuites dimisit inanes. Illi ergo vacui erunt bonis spiritualibus: talibus et eternis spiritualibus dico. de quibus. *Sap. v.* Euacuati estis a christo talibus etiam *Prover. xxv.* Oleum dextre sue euacuet. Eternis vero de quibus *Judith. j.* dicit. Qui omnes remiserunt eos vacuos et sine honore abiecerunt. Sic ergo patet quod quadruplex est vacuitas.

Vado. vadere. Cum supra satis sit tractatum de ambulare: igitur de vadere modicum est dicendum. Breuiter ergo dico quod istud verbum vado denotat motum de termino a quo ad terminum ad quem et significare potest quemcumque incesum profectum et progressum spiritalem. siue bonus sit siue malus. *¶* Procedit igitur.

Naturaliter.	Ista enim sunt sex genera processuum
Virtualiter.	humanorum quibus tam boni quam
Criminaliter.	mali diuersimode incedunt. Dico
Temporaliter.	ergo primo quod istud verbum vado
Infernaliter.	significat processum naturalem.
Supernaliter.	Vita enim nostra non est nisi vnus

vado: quia scilicet homo naturaliter vadit de nativitate ad mortem. Et ideo hominibus de sanitate ad infirmitatem. *¶* Item. *j.* Quod est de iuuentute ad senectutem. opus tuum: quod terra tua: et quo vadis: vel ex quo populus es tu. Isti enim sunt quatuor questiones attendende. Dices ergo homini. Quod est opus tuum quod defectuose facis. Que terra tua de qua materialiter exis. Quo vadis. id est quo per mortem continue tendis. Ex quo populus es tu. id est ex quibus parentibus per origines descendis. Quia breuiter homo debet notare vbi venit nascendo: et quo vadit moriendo ut sic breuiter dicat sibi illud *Gen. xvj.* Agar ancilla sarai vnde venis et quo vadis: Et ipse respondet illud *Joan. viij.* Scio vnde venio et quo vado. patet ergo quod vado significat processum naturalem. *¶* Secundo dico quod significat processum virtuale. Quia scilicet vir perfectus nunquam a virtutum processu desistit: sed de bono in melius transit et vadit similis flumini quod

Vagus.

continue vadit vltra. Sic possum notare q̄ iustus vadit spiritualiter.

Ad humilitatem vt occultetur.

Ad baptismum vt depuretur.

Ad eucharistiam vt satietur.

Ad amicitiam vt concordetur.

Ad obedientiam vt operetur.

Ad penitentiam vt lamentetur.

Ad confessionem vt emundetur.

Ad predicationem vt in ea occupetur.

Ad bonorum conditionem vt in ea conformetur.

Ad pauperum collationem vt consoletur.

Ad mortem vt meditetur.

Ad infernum vt conturbetur.

Ad paradysum vt iocundetur.

Isti em̄ sunt termini tredecim. ad quos diuersimode vadunt iusti. Dico em̄ q̄ iusti vadunt ad humilitates vt possint occultari. Exemplo cerui pinguis. qui fugit et vadit ad abdita ne inueniat. vii. iij. Regū. xvij.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

Vade ad orientem abscondere in torrente carith. Esa. xvi.

me sathanas scandalū mibi es. Sathanas aduersarius interpretat. Item q̄ vadunt ad stulticias. ps̄. Thiere. viij. vbi dicit. Omnes conuersi sunt ad cursum quasi equus impetu vadens in prelium. Et breuiter malus semper dicitur ire: et nunq̄ in eodem statu sistere vel manere q̄ sicut dicit in ps̄. de ip̄is malis. Recordare est: q̄ caro sunt spūs vadēs et nō rediēs. Patet ergo q̄ vado significat incesum criminalē. Quarto dico q̄ significat defugū tpalem. Alundus em̄ et temporalis prosperitas semper vadit et transit et nunq̄ in eodem statu permanet siue subsistit. Quia sicut dicitur. Sap. v. Transierunt omnia velut vmbra. Quinto dico q̄ significat descensum infernalem Apoca. xviij. Bestia quam vidi fuit et non est et in interitū vadit loquitur de bestiali peccatore qui continue vadit ad infernū. Sexto vero signat accessum supernales. et sic istud dicitur ire quo iusti vadunt post mortem ad gloriam paradisi. quibus potest dici. i. Regum. xxv. Vade pacifice in domum tuam. Sed adhuc dico q̄ de xpo possumus dicere q̄ ipse multoties dicit vado. Quia ipse vadit.

Ad infirmos ipsos medicandū.

Ad socium ad ipsum visitandū.

Ad celum ad locum pparandū.

Ad dñm ad ipm̄ famulandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Ad patrem ad ipsum honorandū.

Vadit dico ad i

firmos sicut me

dicatos doctissi

mus. Vbi de la

zaro mortuo sa

piandoz suscitado dicit Joan. xi. Lazarus amicus noster

dormit. vado vt a somno excitem illum.

Vadit ad

socios sicut visitator dulcissim⁹. vñ Jo. xiiij. Audistis

q̄ ego dixi vobis vado et venio ad vos. Vadit insuper

ad celū sicut preparator altissimus. Vñ ipse dicit apo

stolis. Joan. xiiij. Vado vobis parare locū. Vadit ad

dñm et ad patrē. Joan. xiiij. Vado ad patrē: q̄ pater

maior me est. Ista ergo de vado sufficiant quo ad pre

sens vide supra de ambulare. ire. Errare. Currere.

Transire et alijs vocabulis motum significantibus.

Vagus. vagabilitas.

Nota q̄ ille dicitur vagus qui sine ppria vel certa mansione vndequaq̄ vagat.

Notabo ergo q̄ vagi possunt dici tria genera personarum. scilicet

Sanctitate pollentes.

Facultate carentes.

Vanitate mutantes.

Sunt ergo vagi viri sancti et virtuosos: q̄. s. sancti ceras habitaciones nō elegerunt in mundo: sed vagi per diuersas partes mundi circueierunt: et habitationē celestem tantummodo q̄ fierunt: similes peregrinis. Vnde. s. de peregrinis in titulo Dicebat em̄ istud Iheb. xiiij. Nō habemus hic manentē ciuitatē sed futurā inquirimus. Vñ etiam de xpo dicit. Thiere. xiiij. Quasi colonus futurus es in terra: et quasi viator declinas ad manendū: quare futurus es quasi vagus.

Item vagi dicunt inopes viri et penuriosi: qui sine pprietate domorū et rerū mendicando vangantur. Et sic dicit. Esa. lvij. frange esurienti panē tuū: et egenos vagosq̄ induc in domū tuā etc.

Item vagi dicunt vani et defectuosi: quia. s. viri inconstantes et mutabiles et vani mentem suam in stabilitate boni ppositi non possunt figere. sed desideria sua ad mundi delectabilia deflectūt. sicut sunt ambitiosi quorū mens per omnia mundi officia et beneficia vagatur sicut etiam sunt inconstantes: qui nunq̄ in eodem pposito firman̄. Sicut auari qui terminū non ponunt in acquirendo: sed semper ad amplius acceduntur. Tales figurant in chayim: qui interpretatur possessio qui fuit vagus et pfugus. super terram. sicut dicitur. Gen. iij. Unde etiam de vana et instabili muliere dicitur. Prover. v. Quod vagi sunt gressus eius et inuestigabiles. Et Prover. viij. dicit. q̄ ipsa est garrula et vaga: quietis impatiens et non valens in vno loco consistere pedibus suis. Ideo breuiter de peccatoribus instabilibus dicitur. Osce. ix. Abiciet eos deus meus: q̄ non audierunt eum: et erunt vagi in nationibus etc.

Uade infra de vanitate.

valere

Valere. Vide supra vbi Bonitas: et infra vbi Utilitas.

Validus. Vide vbi fortis.

Valde. Nota qd istud aduerbium valde qualis lentiam ipsius cuius adiungit potest igitur competere bonis et malis. Et ideo possumus notare: qd quilibet vir iustus et bonus debet habere istud aduerbium valde qd in suis qualitatibus valde efficax et summe debet esse. Dico ergo qd iustus debet esse

Valde fortis et vigorosus.

Valde diligens et amosus.

Valde pauidus et timorosus.

Valde formosus et speciosus.

Valde subtilis et luminosus.

Valde letus et gaudiosus.

Valde humilis et obsequiosus.

Valde mirabilis et gloriosus.

Sit igitur vir iustus fortis et vigorosus. Josue. i. Confortare et esto robustus valde. Ihu. ij. Contemplare viam: conforta lumbos. roborata virtutem valde. Item sit valde seruens et amosus. Ihu. i. Reg. xix. d. qd Jonas diligebat dauid valde. Item sit valde pauidus et timorosus. vñ. ij. Reg. xviij. Abdias timebat dñm deum israel valde. Item sit valde pulcher et speciosus scz per honestam cōuersationem. Ihu. de arcu celesti. d. Eccl. xliij. Vide arcum et benedic qui fecit illum. valde enī speciosus est in splendore suo. Item sit valde subtilis et luminosus seu industrius. Esa. liij. Ecce intelliget seruus meus iacob. eleuabit et exaltabit et sublimis erit valde. Item sit valde iocundus et gaudiosus. j. Mach. iij. Et facta est leticia magna in populo valde. Item sit valde humilis et obsequiosus. vñ. Eccl. viij. Humilia valde spm tuū: quia vindicta carnis impij ignis et vermis. Item sit valde mirabilis et gloriosus. vt ei dicat illud. Ihu. x. Mirabilis es dñe. et facies tua plena est glarij. Sic ergo p qd valde signat virtutum excellentiam que pertinet ad bonos. Sed adhuc dico qd significat excellentiam vitiorum que pertinet ad malos siue iniquos. vñ. de Ezechiel. ir. Iniquitas domus iuda: et israel nimis magna est valde: sed ita sufficit. vide supra et.

Vallis. Cum vallis sit locus terre bassus et infimus et in medio montium constitutus. Possumus dicere qd multipliciter sumit in scriptura. Et sic dico qd sim conditiones naturales vallis. possumus quatuor vales spiritualiter denotari. quia sicut vallis naturaliter est

Locus inferior.

Locus secundior.

Locus obscurior.

Locus inmundior.

Sic inuenio. Vallē humilē qd

est infima. Vallē fertilē que

est optima Vallē obscurā

qd est diuidua. i. dubia. Vallē

impurā que est pessima. Dico primo qd vallis inferior est status miserorum. Pauper enī et miser vallis dicitur p eo qd inferius pre ceteris deprimunt et calcant vñ. Ihu. x. defluxit vallis tua filia delicata. Adon tes prelatos designat. vallis vero pauperes et subditos manifestant. Nam sicut vallis est locus securior qd sit mons eo qd ventus non fiat ibi. nec facilliter accidit ibi terremotus: et sic edificia secura ibi remanēt et intacta. Sic vere stat⁹ subiectionis et paupertatis qd sit obscurior et turbulētor ē tñ in veritate solidior et securior qd. f. vallis. i. pauperes nō ita stant vñtis inanis gloriationis: et sic ita nō concutiunt impetu tentationis et sic non incurrunt terremotus eterne damnationis. Tutius est ergo in valle paupertatis et subiectionis manere qd in dignitatū montibus residere. Et rō redit Luce. ij. vbi d. Qd omnis vallis implebit. et omnis collis humiliabit. f. inter dñm in hac vita: et deprimetur finaliter in inferno. Pone si vis quomodo vallis humane nature ante xpi aduentum carebat

Semine fecundante.

Lumine illustrante. Omne consolante. Culmine subleuante.

Propter pñm sterilem degebat Deutro. xxi. Ducet est ad vallē sarosā et asperā qd

nō seminat. Propter scz debilitate videbat. Esa. xxiij. Unus vallis visionis. Propter tertiū seruilitate sine omne consolante vivebat. Ihu. viij. Ihu vocabitur vallis tophet. id est pfectio: sed vallis intersectionis. Propter quartū flebiliter gemebat. Esa. xxiij. Dies fletu dñi exercitū in valle. Sed pculdubio huius vallis sterilitas: cecitas: calamitas: et infinitas fuit in aduētu xpi permutata. Nam cōtra istos quatuor de fectus. xps impleuit vallem humane nature. Semine diuinitatis ad eius indigentia fecundandam. Lumine veritatis ad eius ignorantia illustrandā. Omne benignitatis ad eius mesticia seu tristitia consolanda. Culmine dignitatis ad eius subiacentia subleuanda. Iste enī esuriētes implent bonis. Luce. j. Vallis igitur inferior vallis est miseror. Scdo dico qd vallis secundior est status pfecto. pfecti enī et eoz status f. religionis et ecclie valles dicunt: qd sicut in vallib⁹ est

Loci infinitas.

Terre vacuitas.

Fructus fertilitas.

Aque fluxibilitas.

Sic pculdubio vir perfectus

vel eozum status est infimus p

humilitatem: et vacuus p pau

peratē est secundus per bono

rū operum vbertatē. est etiam irriguus per lacrymarū fluxibilitatem. Ibi enim est infinitas humilitatis. Ihu. x. Vide vias in conualle: et scias quid feceris. Cōuallis enī humilē conscientiam designat: vbi vie nostre sunt vidende: et per compunctionē feruidā meditando. Item ibi est vacuitas tenuitatis. Status enī pfecto bonis tpalibus est vacuus. bonis vero spūalibus repletus. Ihu. sicut in valle vbi est vacuitas citius nives liquefunt qd in monte: cum sit locus calidior qd sint montes. Sic viri perfecti qd tum ad affectum qui terrenis opibus sunt vacui. nives diuitiarū non solent diu seruare. sed ipsas mediante calore charitatis facilliter facit pauperibus distillare. Adichee j. Vallē scindunt sicut cera a facie ignis sicut dicit in ps. Deus emittit fontes in cōuallib⁹ et. fontes dico misericordie quibus pauperes potant: et per quoz dī stillationē opum fecunditas vacuatur. Item ibi est fecunditas totius bonitatis. Ibi enim abundat fructus bonozū operum et flores honeste vite. Psal. Vallē abundabunt frumento et. Item ibi est fluxibilitas lachrymositatis. Fluxus enim lachrymarum in istis vallibus fluunt Psal. Ascensiones in corde suo dispo. in val. in lo. quem po. Status ergo perfectionis dicitur vallis

Lachrymarū.

Salinarum.

Siluestris.

Illustris.

Sarosa.

Nemorosa.

Vallis ergo lachrymarū dicit qd

ibi vigent lachryme compunctio

nis ps. Qui emittit fontes in cō

uallib⁹. Item dicit vallis sali

narū: quia ibi acedo est aspere

correctionis. ij. Para. lxxv. Ama

lias abijt in vallem salinarum et percussit filios scyr. Amasias est qui in valle ecclesie. f. religionis corrigit et percutit insolentes. Item vallis siluestris dicit ppter solitudinem solitarie habitatiōis. vñ. Gen. xiiij. d. qd vallis siluestris habebat multos puteos. Item vallis illustris dicit ppter nobilitatē famose reputatiōis. Unde de Abraā et loth d. Gen. xij. qd ipsi venerunt vsqz ad vallem illustrem. Item vallis sarosa dicit ppter asperitatē laboris et vocationis. Unde de vinculo siue iugo perficientiū dicit Deut. xxi. Qd dūci debebat ad vallem asperā et sarosā. Item vallis nemorosa dicit ppter amēnitatē honeste cōuersatiōis. vñ. Rume. xxiij. Quā pulcra tabernacula tua Jacob et tentoria tua israel vt valles nemorose: et vt orti iuxta fluuios irrigui. Tertio dico qd vallis obscurior est status mundanor. Mundani enim et ipse infimus vallis dicunt. eo qd sicut vallis est naturaliter locus obscurior. A celo remotior. Inferno propinquior. Sic vere mundus et mundanus p ignorantia sunt ob

SSS

fieri et per vitia: et peccata inferno sunt propinqui: et a celo et celestibus sunt remoti. longe enim a peccatoribus salus quia iustificationes suas non exquisierunt. Valles sunt loca secreta et loca profunda. et ideo fere solent in vallibus habitare: et latrones insidiando transcurrentibus latitare. Sic vere charissimi vallis miserie huius mundi est habitatio et locus bestiarum. id est hominum immundorum locus etiam furum: raptorum et auarorum. Unde de malis hominibus valle istam inhabitantibus dicitur. Amic. xiiij. Quod amalech et chananeus habitabant in vallibus. Et. j. Paral. xiiij. dicitur quod philistinii diffusi sunt in valle raphaym. Et. ij. Reg. xiiij. Castra philistinorum erant posita in valle gygantium. Amalech interpretatur lambes sanguine chananeus negotiator: philistinii populo rucus interpretatur gregantes signant superbos. Quia proculdubio charissimi vallis huius mundi est proprie locus hominum qui lambunt sanguinem deliciarum scilicet hominum luxuriosorum: illorum qui sunt negotiatores id est hominum auarorum et mundanorum: et etiam illorum qui poculo ruunt id est hominum ebriosorum et gulosorum. Et. i. c. xvij. De corone superbie ebrius effraym qui erat in vertice vallis perguissimus et etiam illos qui sunt gigantes. id est hominum magnorum et superborum. Omnes enim isti in valle huius mundi inhabitant et ibi dominantur et militant. Et sic bene dico quod vallis obscurior est status mundanorum. Quarto dico quod vallis immundior est status damnatorum. Infernis enim vallis dicitur eo quod scilicet ad modum vallis feces et immundicie id est viles homines peccatores ibi descendunt et eo quod ad modum vallis infernus in terra voraginibus habet situm. Ista figuratur in valle filiorum enim ubi dicitur quod antiquitus dicebatur gebena eo quod semper ardebat et eo quod ydololatres ibidem filios comburebant sicut supponitur. Hierem. viij. quia scilicet in inferno semper est ignis et vermis. ita quod demones filios suos peccatores ibi comburunt et occidunt. Hierem. xix. Non vocabitur amplius locus iste tophe: sed vallis occisionis.

Vanum. vanitas. Nota quod illud proprie dicitur vanum. quod in se habet vacuitatem. quod in se habet instabilitatem. quod in se habet inutilitatem: sic verificatur illud commune dictum quod vanum est quod non prebet plenitudinem continentis: nec fulcimentum innitenti: nec fructum laboranti. Ergo possum dicere quod vanitas semper accipitur in malo. Et sic notabo quod in scriptura inuenitur.

Vanitas naturalis. Prima est vanitas omnium creaturarum. Secunda omnium bonorum terrenorum. Vanitas personalis. Tertia omnium hominum peccatorum. Quarta omnium operum malignorum. Primo ergo dico quod inuenitur vanitas que est omnium creaturarum. Dicit enim illud quod creatum est eo ipso quod creatura est quandam naturalem habet vanitatem: quia scilicet a principio nata est deficere et in nihilum tendere. Unde etiam Augustinus dicit. Quod omnia tenderent in nihilum nisi dei manutentione tenerentur. Unde in psalmo dicit. Uerumta men vniuersa vanitas omnis homo viuens: sicut enim dicit. Roman. viij. Vanitati subiecta est omnis creatura non volens. Teste sapientia. Eccles. j. Vanitas vanitatum et omnia vanitas. Ista est vanitas naturalis que est omnium creatorum. Secundo dico quod est vanitas temporalis que est bonorum mundanorum. Omnia enim bona temporalia dicuntur vana: quia mentes non satiant velut inania. tum quod innitentes fallunt velut instabilia: tum etiam quia sperem frustrant velut mendacia et inutilia. Ihesus enim vana dicitur que apparentiam habet non existentiam que videtur fortis et est debilis que videtur durabilis: et est defectibilis. patet in vesica que plena vento aliquid videtur esse firmum quod tamen in veritate est vacuum et inane. Sic vere mundi bona que quis firma et durabilia aliquandu videant tamen debilia et defectibilia comprobant. Et ideo dicit Eccles. j. Uidi cuncta que sunt

sub sole et ecce vniuersa vanitas et afflictio spiritus. Et vere charissimi vniuersa vanitas et afflictio: quia non est dare aliquam bonam mundi quin inueniatur vana et inanis et spiritus afflictus. Inuenitur enim in scriptura Vanitas. In diuitiis temporalibus. Dico quod est vanitas In delictis corporalibus. in temporalibus diuitiis vnde Eccles. v. In scientiis secularibus. Qui amat diuitias In amiciciis mundialibus. fructus non capiet In corporum pulcritudinibus. ex eis: et hoc ergo In laborum mestitudinibus. vanitas. Vbi opes sunt plurime multi qui comedunt eas. Item est vanitas in corporalibus deliciis vnde Eccles. xij. Adolescentia et voluptas vana sunt. Item est vanitas in secularibus scientiis. vnde Eccles. ij. Sapientia perseverauit mecum. Sequitur. Et vidi in omnibus esse vanitatem. Item. iij. Doctrina vanitatis illorum lignum est. Item est vanitas in mundialibus blandiciis seu amiciciis psal. cxxv. Filius hominum mendaces. Item est vanitas in corporum pulcritudine. Prover. xxxj. falsas gratia et vana pulcritudo. Item est vanitas in laborum sollicitudine. Eccles. ij. Alius laborat in sapientia et doctrina et sollicitudine: et homini otioso quiescit dimittet. in hoc ergo vanitas: et magnum malum. Item est vanitas in verborum amplitudine. vnde psal. Quorum os locutum est vanitatem: dextera eorum dextera iniquitatis. ista ergo sunt septem genera vanitatum que in bonis temporalibus inveniuntur: propter que tanquam vana et superflua a prudentibus conuertuntur. Sicut de David legimus quod dicebat in psal. Auerte oculos meos ne videant vanitatem etc. Et sic ergo dico quod est quedam vanitas temporalis que est mundanorum. Tertio dico quod est quedam vanitas personalis que est hominum peccatorum. Peccatores enim dicuntur vani: quia scilicet vitiorum vanitatibus sunt pleni et repleti et rebus vanis et temporalibus sunt innixi. Iste enim non habent nec stabilitatem nec utilitatem sed in omnibus habent vanitatem. Sap. xij. Vani sunt omnes homines qui non habent scientiam dei. Ihesus enim vana dicitur que fulcumento et fundamento priuatur. que in pendulo consistunt. que nulla stabilitate firmatur. sicut est ventus: nubes: lampas: que non sunt res firmes sed vacue: et ideo non stant. sed potius vndeque discurrunt et nunc ad vnam partem: et nunc ad aliam se deflectunt. Talis igitur peccator est cui deficit gratie fundamentum. Talis enim est sicut res que est in pendulo: quia cunctis motibus tribulationum subiaceret: et firmitate constantie caret. vnde psal. Homo vanitati similis factus est dies eius sicut vni. preter. Peccator enim proprie umbra dicitur eo quod more umbrę vanus non solidus inuenitur. sicut patet in hypocritis. vani gloriois. iactantibus et superbior: sed de ipsis vide supra in suis titulis. Ergo possum notare quod peccator multipliciter est vanus. scilicet In sensu et cognitione. Dico quod peccator vanus est in sensu et cognitione. Eph. iij. Sens In corde et affectione. ambulans in vanitate In verbo et locutione. sensus sui et Eccles. xij. In mente et cogitatione. Uident vana et dominantur In habitu et conuersatione. mendacia. Item est vanus in corde et affectione: ergo appetunt res inutiles et vana. psal. filii hominum usquequo grani corde ut quid diligitis vanitatem et queritis mendacium. Item est vanus in verbo et locutione. psal. Vana locuti sunt vanus quisque ad proximum suum etc. Et iterum. Inquirebant mala locuti sunt vanitates. Item vanus est in mentis cogitatione psal. Dominus scit cogitationes hominum quoniam vane sunt. Item vanus est in manuum operatione. vnde Hierem. li. Vana sunt opera et risu digna. Item est vanus in habitu et conuersatione. j. Pet. j. Redempti estis de vana conuersatione. Item vanus in vana superbia et presumptione. vnde Job. v. Uir vanus in superbia erigit et tanquam pullum onagri se liberum natum putat.

putat. Ista est ergo vanitas personalis que est hominum peccatorum. Quarto dico quod vanitas criminosa. que est operum malignorum. Mala enim opera dicuntur vana eo quod finali retributione frustrantur. eo quod a malis hominibus inuani crequantur. Ibiere. x. Vanum est opus et risu dignum. Potissime autem opera superbie dicuntur vana seu vanitas: quia. scilicet illa que sunt ad superbiam pompam seu gloriam seculi non habent aliam quam iustam causam: nec merentur aliquem bonum fructum. Et ideo illi commendantur in psalmo. Qui non acceperunt in vano animam suam nec iuram. in domino. proprium. suo. Sic igitur per quod quatuor sunt genera vanitatum. Accurramus ad vanitatem potest referri materia de instabilitate et leuitate et alie similes.

Uarius. varietas. Cum varietas nihil aliud sit quam rerum et maxime colorum diuersitas et contrarietas. Possumus notare quod in bono sumit et in malo. Unde nota quod in scriptura inuenitur varietas.

Comendabilis. Prima est varietas honeste apparatus. Euitabilis. Secunda est mentalis inconstantie. Detestabilis. Tertia est fallacis fraudulentie.

Prima est varietas hominum perfectorum: qui scilicet varietatem habent honestatis similes panthera. quod est animal pulchrum variis coloribus picturatum. Quia. scilicet in pelle. id est in conversatione iustorum debent esse varii colores: et varie virtutes lucere. Exemplo yridis in quo omnium colorum varietas relucet. Quod bene figuratur Ezechiel. xlv. ubi precipit. Quod in tabernaculo fiat velum quatuor coloribus compositum et pulchra varietate contextum: quia. scilicet viri iusti qui tabernaculi ecclesie sunt ornamentum et velum quatuor coloribus. Quatuor virtutibus cardinalibus spiritualibus componuntur et per honestatem morum: virtutum honestatibus distinguuntur per. Assistit regina a dextris tuis in vestitu de aurato circumdata varietate. De palatio regis assue rit. etiam dicitur Iheremias. i. quod ipse mira varietate pictura decorabat. Ista est ergo varietas hominum perfectorum. Secundo dico quod est varietas hominum infirmorum. Viri enim infirmi et imbecilles leues et inconstantes varii dicuntur eo quod in nullo proposito bono perseverant sed de vno ad aliud variantur. Similes hyene que mutant et variat serum. Similes etiam istis marinis conchilibus que sunt varia tempora variantur. ita quod in vno tempore plena et in alio vacua inueniuntur. Similes etiam sunt mari cuius colores variantur et fluxus. Similes insuper sunt et lunc cuius figura variatur et status. Et breuiter isti in eodem statu non perseverant nec subsistent: sed variantur continue et transiunt de conditione ad conditionem. de affectu ad affectionem de verbo ad verbum. de desiderio ad desiderium se flectunt unde Titym. iiij. Erasmus et nos aliquando insipientes et increduli: errantes: seruientes desideriis et voluntatibus variis. Ista est ergo varietas hominum lasciuorum. Tertio dico quod est varietas hominum dolosorum. fallaces enim fraudulentum et dolosi sciunt variare et mores et verba ut sic possint decipere innocentem variis. enim inueniuntur adulatores: quia vnum dicunt ante et aliud retro. falsi amici: qui vnum fingunt in verbo: et aliud in animo. Iheremias. xv. hypocrite: qui vnum monstrant in apparentia: et aliud notant in conscientia. Isti ergo sunt similes pardo. quod est animal variis coloribus distinctum. Similes lupis ethiopicis. de quibus dicit Iheremias. quod ita variis sunt quod nullus color eis deficit. Sic vere charissimi tales mira varietate pinguntur et suis conditionibus et moribus esse duplices et variis dimoscuntur. De istis dicitur. Iheremias. xlv. Si mutare potest eihyops pellem suam. et pardus varietates suas sic et vos poteritis bonum facere cum didiceritis malum. Sic ergo patet quomodo varietas potest tripliciter sumi. Vide. scilicet de Mutare et de Colore. et cetera. Nota quod per vasa in scriptura intelligunt homines. Alii

apostolus Iheremias. ix. distinguit duo genera vasorum bonorum scilicet et malorum. Dicit enim quod figulus de eadem massa facit diuersa vasa aliud quidem in contumeliam aliud vero in honorem. Quia scilicet deus de eadem massa. scilicet de nihilo diuersos homines creat quorum alij contumeliose damnant alij honorifice saluantur. Nota igitur quod in scriptura inueniuntur vasa fragilissima. Prima sunt vasa mortalis perceptiois.

Mobilissima. Secunda sunt mentalis affectionis.

Utilissima. Tertia sunt moralis perfectionis.

Utilissima. Quarta sunt letalis infectionis.

Clarissima. Quinta sunt vitalis saluationis.

Turpissima. Sexta sunt finalis damnationis.

Dico ergo quod sunt quedam vasa mortalis corpulentie. et ista sunt vasa corporum nostrorum que proprie possunt dici vasa lutea: quia. scilicet sicut vasa que de luto componuntur: cito franguntur et nunquam postea reparantur sic pariformiter corpora nostra naturaliter sunt et materialiter confecta. Job. x. Admeto quod sicut lutum feceris me. et in puluerem reduces me. Que cum per mortem fracta fuerint non possunt amplius esse reparata naturaliter. Ibiere. xlvij. Ecce figulus faciebat manibus suis vasa super rotas et dissipatum est vas quod ipse faciebat manibus suis de luto. Istud est vas quod per contritionem frangit et per confessionem lauat: et per satisfactionem frangit et cassatur: et sic secundum apostolum. i. Thes. iij. Sciat unusquisque vas suum possidere in sanctificatione et honore. Item sunt quedam vasa mentalis conscientie. Conscientie enim sunt vasa illa in quibus debemus diuine gratie balsamum recondere ad usum bonorum operum reservare exemplo apothecarum. qui in vasis vnguentum et electuaria colligit. et per medicine usus in posterum custodit. figurata in sapientibus virginibus que accipientes oleum in vasis suis ad sponsi nuptias sunt recepte. Mathei. xxv. et Ibiere. xl. Colligite vindemiam et messem: et oleum recondite in vasis vestris. Ubi ostenditur quod in vase conscientie debet quilibet colligere.

Sanguinis poculum. vindemiam.

Corporis ferculum. messem.

Gratie riolum. oleum.

Quod tamen est contra multos qui in vasis conscientie non reponunt preciosum liquorem: sed potius vitiosum fermentum. figurati in illa muliere dyabolica Apo. xvij. que habebat vas plenum abominationibus fornicationis sue. Adulter enim meretrix est anima peccatrix. que per certo vas conscientie abominatione plenum habet et in ipso feces vitiorum continet atque tenet. Esaias. lxx. Comedunt carnem suillam et ius prophanum in vasis eorum. Ista ergo sunt vasa mentalis conscientie: quia sicut dicitur Ecclesi. xxi. Cor satui quasi vas confractum omnem sapientiam non tenebit. Item sunt vasa moralis continentie et ista vasa nihil aliud sunt quam viri iusti qui sunt diuine gratie contentiui. ista sunt illa vasa de quibus dicitur Prover. xv. Aurum et multitudo gemmarum et vas preciosum labia sapientie: sed de hoc dicitur infra latius. Item sunt vasa letalis iniustitie ista nihil aliud sunt quam viri impii: et iniqui: qui in scriptura dicuntur vasa. eo quod sunt omnium criminum contentiui. Alii in persona peccatoris dicitur psalmus. factus sum tanquam vas perditum quoniam audiui te. et. De dyabolo dicitur etiam quod ipse paruit vasa mortis: sagittas suas ardentes effecit Vasa enim mortis dicuntur eo quod morte culpe inficiuntur et morti pene eterne referuntur. In scriptura enim omne infirmum vas dicebatur. Unde etiam gladius interfectionis dicebatur. vbi Ezechiel. ix. Unusquisque vas interfectionis habet in manu sua. et signat peccatores: qui vasa interfectionis dicuntur: quia vel aliquos spiritualiter vel temporaliter interficiunt vel quia demum finaliter occiduntur quia. scilicet de istis implebitur illud quod in psalmo de eis dicitur Reges eos in virga ferrea. et tanquam vas figuli confringes eos. Item sunt vasa vitalis eminentie: et ista vasa sunt beati qui munus glorie continent in seipsis. vbi. y. Thym. y. Siquis emundauerit se a peccato erit vas in honore sanctificatum a domino vnde Ecclesi. xlvj. Vasa castro in excelsis in firmamento

celi resplendens. ¶ Item sunt vasa finalis pestilencie. et sic per vasa intelliguntur damnati qui dicunt vasa ire vni thiere. l. Aperuit dñs thesaurũ suum et protulit vasa ire sue. Quia sicut dicit thiere. xlvij. Dñs contrivit moab. i. peccatore sicut vas inutile. ¶ His premis dicamus generaliter qd per vasa in bono significato intelliguntur boni viri et iusti quos. s. dominus per tribulationes fabricat. per tentationes pbat per gratiã et virtutes coronat. et per glorie dationem in thesauro suo custodit et servat. Isti em sunt vasa.

Aurea. Isti em sunt qui per patientiã fulgēt tanq̃ aurei. per eloquentiam resonāt
Argentea. tanq̃ argentei. per paritatem siccit
Lignea. sicut ligni per humilitatē ponderosi velut terrei. Et ideo breuiter. Aplos. ij. Thy. ij. dicit. Qd in magna domo nō solum sunt vasa aurea et argentea: sed etiã lignea et fictilia. Ac si diceret in domo diuersa vasoz sunt genera indifferētium: omnia tamen sunt vtilia: et ad domus necessaria. Sic in domo dei que est ecclesia. diuersa sunt genera differentium hominuz in virtutibus: quia vnicuiqz data est gratia sū mensurã damnationis et pñ: et nō omnis caro eadez est caro. sed alia est caro volucrum: alia bestiarum. j. Cor. xv. Ceterū tamen omnes necessarij sunt ad vnũ vel ad aliud opus. Scit em ipsa bonitas dei de ipsis malis bona elicere: et eorum mala opera ad vtilitates bonoz ordinare. vñ dicit Berth. Quod in domo magna sunt vasa aurea et fictilia. tamen vtraz sunt necessaria. et ideo breuiter viro iusto dicitur Eccli. l. Ipse est quasi vas auri solidum ornatum omni lapide precioso. Ubi aduerte qd sicut vasa quedam solent habere.

Vacuitatem vt possint tenere. vas.
Mobilitatem vt possint valere auri.
Soliditatem vt possint manere. solidum.
Formositatem vt possint placere. ornatum.

Sic viri iusti dicuntur vasa: qd in ipsis est.
Aptitudo continentis tenoris. vas.
Sanctitudo mirabilis valoris. auri.
Fortitudo durabilis vigoris. solidum.
Pulcritudo amabilis decoris. ornatum.
Dico primo qd iustus dicit vas ppter aptitudinē magni tenoris. Quia sicut vas de sui natura est nature contentiue. et hoc qd est profundum et cōcauum. et ideo quicquid recipit cōtinet et custodit. Sic vere iustus cū sit per humilitatē cōcauus et pfundus per virtutes: quas acquirēdo recipit perseverādo retinet: et contine secum habet recte vasi comparatur. Qd bene figuratur. Exodi. xvj. vbi dicit. Sume vas vñ et pone ibi manna vt custodiatur in futuras retro generationes. Adanna em quod erat cibus dulcissimus dulcedinē gratie signat. que pcerto in vase. i. in viro iusto p longas generationes custodit et seruat. Quod est contra multos qui sunt sicut vasa fracta non integra: quia. s. res subiles nō possunt tenere: res vero grossas et palpabiles solent optime tenere sicut pz de dolio fracto qd bene tenet pluuiã vel terram. vñz autē oleuz nō tenet. Sic vere charissimi multi sunt qui per peccatũ sunt fracti. et a statu innocentie dissipati: et isti procul dubio liquores preciosos diuine gratie et sapientie nō retinent: sed grossa et inutilia. s. bona temporalia. peccata et inutilia verba optime continēt cōseruant. atqz retinēt. Sicut em dicit Eccli. xxj. Cor fatui quasi vas confractum oēm sapientiam nō tenebit. Istud optime apparet de illis qd illud bonum quod dicit predicator nō tenet sed bene dicunt. sic predicauit et predicat et non plus. si quis vero minus bene dictum dixerit. statim memorie commendat. Sed non sic iusti: quia isti sunt vasa bonoz cōtētiua maloz vero et inutiliũ cōmissiua similes vasi quod fit de cetera quod ad probandum vina. sicut dicit Plinius mirabilem habet virtutem: quia si vinum limphatum infundit. vñz in vase retinet et aqua effundit: quia proculdubio quādo iustis offeruntur duo. s. vinum et aqua hoc

est dictu bona et mala. spiritualia et temporalia: virtutes et vitia proculdubio ipsi bonum retinent et malũ dimittunt. Exemplo bonarum virginum que acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Math. xxv. Sed pcerto econuerso mali sunt sicut vasa papirca: que vino et aqua impleta simul solent aquam attrahere et bibere. vinum vero dimittere quia scilz isti citius bibunt aquam q̃ vinum idest melius continent mala q̃ bona. temporalia q̃ eterna. Apocal. xvj. Iba bebat in manu sua vas abominatione plenum. De bonis ergo vasis. i. de viris iustis dicitur. Eccli. xlij. Sol in conspectu nunciens: in exitu vas admirabile opus excelsi. Quia pcerto mirabile est videre. quomodo excelsus operatur est ista vasa patet de beato paulo q̃ mirabiliter fuit cōuersus. Jo de eo dicit xps Act. ix. Vas electiōis est iste mihi: vt portet nomen meũ corã regibz et principibus et filiis israel. Patet in beata virgine cuius pcerto cōceptus et ortus: cōiunctus et decussus fuerunt mirabiles. Ista em similis fuit vasi iocularozis. Jocularozes aliquādo sub nimio vase videtur ponere res maxime quātitatē: quia scz in vase sui veri preciosi deus pater posuit filium suum: cuius tanta est quantitas qd celi et terra eum capere non valebant. Unde dicitur. Quia quem celi capere non poterant tuo gremio contulisti. Istud est vas mundissimum in quo deus pater posuit reliquias omnes paradisi de quo pponer. xxv. Aufer rubiginem de argento et egrediet vas purissimũ. Ubi describit ipsa vt prauitatis purgata fecibus. aufer rubiginem supple originales vel actualis peccati. castitatis dotata floribus. de argento quod rōne candoris castitatem designat sanctitatis ornata moribz vas purissimũ. s. per omnimodã sanctitatem. Patet ergo qd iusti vasa sunt ppter aptitudinē magni tenoris. ¶ Secundo dico. qd iusti dicunt vasa ppter sanctitudinem magni valoris. auri inquit. Adnates em nō dignant habere vasa in domibus suis nisi magni precij valoris. Exemplo de assuero magno rege. in cuius conuiuio omnes bibebant in vasis aureis. sicut dicitur. Hester. j. Sic vere nos qui sumus vasa spūssancti. debemus esse valentes et preciosi: et cūctis moribus virtuosos. quod ostenditur cum dicitur auri. Hā vasa aurea sunt maioris valoris q̃ alia: signantia viros iustos cuius valori non potest aliquid comparari. Iuxta illud Esai. xij. Preciosior est vir auro et homo mūdo obeso. quare autem iustus dicitur aurum vel aureus. vide supra de auro: quia. pculdubio heu pauca sunt hodie vasa aurea in ecclesia sancta dei. Cūctificatũ em videtur illud. ij. ¶ Paralip. xxxvj. Qd nabuchodonosor vniuersa vasa domus domini taz maiora q̃ minora transtulit in babilonem. Et. iij. Reg. xxij. dicit. Concidit vniuersa vasa aurea que inuenit in domo domini. Quia pcerto hodie nabuchodonosor dyabolus vasa argentea. idest viros iustos et sanctos de domo dei que est ecclesia transtulit et amouit ipsosqz destruxit et occidit et confregit et in babilonem idest in confusionem peccati portauit. Et ideo breuiter ibi modo non sunt vasa aurea: sed potius vasa.

Enca. Vasa em enca que facili ter sonāt signāt
Lutea. viros discordes et litigiosos. qui pcerto sunt hodie in ecclesia in magna quantitate. ij. Reg. vij. Tulit dauid es multũ de quo fecit salomō vasa enca. ¶ Itē lutea et terrea signant inmundos et luxuriosos: illi sunt vasa de quibus dicit. ij. Reg. vij. quod berzelai galaadites ministrant dauid vasa fictilia. Dzec. vij. Deuoratus est israel: factus est in nationibz quasi vas inmundum. Sic sunt luxuriosi qui volunt habere de omnibus decimas. scz de mulieribus. Et hoc apparet: quia tota ecclesia dei est deturpata. De isto prauo vitio non oportet probare: quia satis videmus ad oculum. ¶ Item vasa lignea signant viros leues et criminosos. Lignum enim leue facili ter supernatur in aqua

In aqua. Isti enim sunt illa vasa de quibus Venit. xv. dicitur. Quod vas ad tactum fluxus seminis fiebat immundum: si terreum erat debebat frangi: sed si ligneum erat debebat aqua lavari. Quia pro certo tales leues et insolescentes terre sunt et lignei. i. fragiles et infirmi. si semine carnalis voluptatis inficiuntur: debent correctionibus frangi et aqua confessionis lavari. Item vasa sarea signant diuites crudeles et maliciosos. de quibus dicitur Ero. vii. Quod cruor erat in agro pro tam in vasis lignis et sarea. Item vasa papirea signant viros inanes. hypocritas et superstitiosos qui se ad modum papiri. que est quedam species iunci sunt in intentione vani: et in conuersatione virides et honesti. de quibus Esai. xviij. De terre cymbalo alarum que est trans flumen ethiopie. que mittit per mare legatos suos: et in vasis papiri super aquas. Non sic isti non sic charissimi: quia isti sunt aurei. Et sic dico

q̄ isti dicunt vasa ppter sanctitudinē grandis valoris: auri. Tertio dico q̄ isti sunt vasa ppter fortitudinē magni valoris. Solidū inq̄t. vas em̄ solidū et firmū melius valet: q̄d. s. nec facili frangit: nec facili liquefcit. et inde est q̄ vasa q̄ facili frangunt et vasa stānea que facili ter igne liquefcunt parum a diuitibus reputantur. Sic vere charissimi ad hoc q̄ nos simus vasa domini preciosa necesse est q̄ per constantiam firmi solidi. et per patientiam valde firmi deus em̄ illos non approbat. qui per impatientiam cito franguntur et per mala desideria resoluunt. Solidum inquit: vt sic de nobis dicatur illud Job. xxiij. Nunquid cū eo fabricaues celos qui solidissimi quasi ere fusi sunt. Quod tamē est hodie contra multos: qui pro certo p̄ inconstantiam nō sunt solidi. sed per impatientiam et per inconstantiam valde vani. Thiere. l. Reddidit me quasi vas inane. absorbit me quasi draco. Unde etiam plangit hodie scriptura. Treno. iij. filij syon et inclipti eius quomodo reputati sunt in vasa testea opus manuum figuli: Et quasi hodie sunt testea et nō erci. debiles et non stabiles seruidi et non solidi cadētes et nō constantes. Nō sic charissimi. sed simus vas solidum. Ezech. xix. Egresse sunt de eovirge solide etc. Habeamus ergo fortitudinē firmi valoris. Quarta dico q̄ debent habere pulcritudinem magni decoris. quod ostenditur cum dicitur ornatum om̄i lapide precioso. Preciosi lapides virtutes: et bonos mores designant quibus qui ornantur. pulcri et honesti et in anima et in corpore reputant. vnde illud predictum. Prouer. xx. Aurum et gemmarū multitudo: et vas preciosius labia sapientie. Unde de ipsa pulcritudine honestatis potest dici illud Hume. iij. Cuncta vasa altaris operient velamine hyacinthino. Ita q̄ cuilibet tali potest dici illud. Ezechiel. xxiij. Omnis lapis preciosus operimentum tuum. Nec potes dilatare si vis quomodo diuersi lapides significant diuersas virtutes. que vasorum spiritalium sunt fulgidum et placidum ornamentum. Sed de hoc vide supra de lapidibus in suo titulo. Sic ergo patet quomodo viri sancti et iusti debent habere quatuor. scilicet

Pulcritudinem vt placeant.
fortitudinem vt permancant.
sanctitudinem vt preualeant.
aptitudinem vt obtineant.

Et sic bene dictum est quasi vas auri solidum ornatū omni la. preci. Sufficiat ergo de vase. Vnde de vasis in speciali sicut de calice et de archa et similibus. Et nota sicut audisti q̄ quatuor sunt genera vasorum. scilicet fortia vacua et sana etc. Et nota q̄ signum est q̄d vas sit plenum quando tactū non sonat: quando igni appositum non frangitur quando sepe fluit quando amplius non recipit quando ponderat: et expone etc.

Vastitas. Vastus. vastator.

Nota q̄ vastitas idem est q̄ vacuitas. Unde res dicitur esse vasta que est omnibus bonis vacuata. Et sic

vastare nihil aliud est q̄ aliquam rem siue locum bonis omnibus vacuare. Notare ergo possumus sm̄ q̄ generaliter sunt tria genera bonorum. scilicet spiritualia: temporalia et eterna: sm̄ hoc sunt tria genera vastitatum. videlicet

Interior. Prima est vastitas peccatorū qui vastant bonis spūalibus. Scōa est vastitas exterior bonis spūalibus. Scōa est vastitas posterior bonis temporalibus. Tercia est vastitas damnatorum qui vastantur bonis eternalibus. Dico igitur primo q̄ est quedam vastitas interior spūalis: et ista est illa qua corda humana bonis spūalibus vastant. et qua per peccatū et dyabolicā tentationē gratijs et virtutibus denudantur. Sicut em̄ videmus quādo aduersarij possunt murum castri frangere: statim solent ingredi: et bona om̄ia deuastare. Sic vere dyabolus statim quādo potest murum ciuitatis in volūtate anime dirumperet malum sensum imittendo: solet totum vastare et destruere virtutes et gr̄as dissipando. Unde de philistinis dicitur. ij. Parat. xxi. Quod ipsi descenderunt in terram iudam et vastauerunt eā. et diripuerunt cunctam substantiam domus regis. Philistini em̄ sunt demones qui in terram iudam. i. in ecclesiam ascendunt: quia iuda interpretatur confitens. eo q̄ ibi sit confessio nominis Jesu xpi: ipsamq̄ vastant virtutibus et concidunt. et quicquid inueniunt in domo regis id est in ecclesia dirumpunt et vastant: et vacuam reddunt eā. Vnde de anima peccatrice potest dici illud. Thiere. vi. Iniquitas et vastitas audiet in ea: infirmitas et plaga. Ista em̄ quatuor habent se per ordinem quando anima peccat sc̄z iniquitas delinquendo. vastitas virtutes perdendo infirmitas fragilitatem incurrendo. plaga de qua mors infernalis sequitur. nisi p̄ penitentie medicamina succurratur. Ista est ergo vastitas interior et spūalis. Secundo dico q̄ est vastitas exterior et temporalis. et ista est illa qua tyranni et raptores vastant et diripiunt bona pauperū: similes locustis que aliquando in aliquibus regionibus ita abundant q̄ segetes et omne viride vastant. figurati in illis locustis que egyptum vastauerunt: et eorum fructus et segetes vorauerunt sicut dicitur. Exodi. x. quia scilicet isti rosores: vsurarij et vastatores: balliui officiales et raptores abundant in tantū modernis temporibus in hoc mundo. q̄ om̄ia subditorū bona ab eis deuastant. et p̄ tribulationē variā deuorant isti figurantur in madianitis. De quibus dicitur. Iudicum. vi. q̄ ipsi et reges eorum venerunt super terram israel in vastat locustarum vniuersa deuastantes. Unde Iudicum. ix. Habitatores sychem egressi sunt in agrum vastantes vineas. Sed quid: pro certo de istis vastatoribus verificatur multotiens illud Thiere. xxx. vbi dicitur populo. propterea om̄es qui comedunt te deuorabunt: et om̄es hostes tui in captiuitatē ducentur. et vastantes te vastabuntur. Quia proculdubio plerūq̄ accidit q̄ illi qui sunt aliorum deuoratores sc̄z vsurarij et balliui. tandem a suis maioribus deuorantur et exemplo piscium qui minores se molestarunt tandem a suis maioribus molestantur Michae. v. Hunc vastaberis filia latronis. Est ergo vastitas exterior et temporalis. Tertio dico q̄ est vastitas posterior et eternalis: et ista est vastitas qua miser damnatus vastatur quādo bonis fortuitis et gratuitis spoliatur et in tortorū manibus dimittitur vt torqueatur et sine fine vastetur. Unde de vastatione hominum superbiorū dicitur. zach. xi. Alula abies qm̄ cecidit cedrus qm̄ magnifici vastati sunt. Ista est ergo triplex species vastitatis quādo accipitur in malo. In bono vero accipitur quādo deus per se et per predicatorum suos vastat et dissipat terram dyaboli sc̄z peccatores. bellum. i. predicatorum inferendo et ignem sancti spiritus imittendo: et possessiones suorum cordium segetibus: hoc est dictu vitijs et criminibus extirpando. Et de hoc potest intelligi illud. ij. Reg. xi. Misit dauid ioab et seruos suos

Ubera.

qui erant cum eo et vastauerunt filios amon. David enim qui decem patrem signat: qui ioab. idest xpm et seruos eius. idest predicatores et sanctos misit. filios amon. i. demones deuastauit. i. Regum. xliij. Irruamus super philisteos nocte et vastemus eos etc. Et sic de vastitate sufficit.

Ubera Cum vbera sint illa membra in quibus lac procreatur. a quo pueri lactantur et nutriuntur. Notare possumus quod sunt duo genera vberum. diuina et humana. Tria enim deus habet vbera. v. Annum quo lactat homines penitentes. Annum quo lactat homines triumphantes. Annum quo lactat homines ignorantibus.

Sicut enim videmus quod animalia generaliter parit tot fetus quot vbera habent. Sic procerto deus qui est mater nostra: sicut quod habet varios fetus. sicut hoc habet varia vbera pro eis lactandis et nutriendis. habet enim.

Aliquos filios qui indigent miseratione.

Aliquos qui indigent eruditione.

Aliquos qui indigent consolatione.

Primi sunt penitentes. qui lactant vberem miserationis. Unde ipsis penitentibus dicit Esaias. lxxij. Accingite lumbos vestros: super vbera plangite. Sicut enim videmus quod canicula nescit denegare vbera sua canibus suis adhuc cecis etc. Unde ipsi etiam quod ceci quoddam instinctu naturali sciunt vbera petere: et se ad sugendum lactis dulcedinem applicare. Sic vere deus vbera misericordie sue nulli denegat. Quis per peccatum fuerit excecatus. Solem enim suum facit oriri super bonos et malos: sicut dicit Math. v. Et ideo nos quod sumus ceci et peccatores debemus vbera diuine misericordie cognoscere et ad obtinenda dei beneficia nos disponere. et sursum ad ipsum per deuotionem et conuersionem mentaliter nos erigere et leuare dicens illud Cant. i. Osculetur me osculo oris sui. quia meliora sunt vbera tua vino. fragrantia vngentis optimis. **Primi** ergo filii dei sunt qui lactant vberem miserationis. **Secundi** sunt filii ignorantibus qui lactant vberem eruditionis. Deus enim habet duo vbera sacre scripture. scilicet vetus et nouum testamentum quibus pueri. id est simplices lacte doctrine potant: quibus in fide et moribus imbuuntur. Joelis. ij. Congregantes paruulos et sugentes vbera. **Tertii** filii sunt indigentes qui lactant vberem consolationis. Deus enim habet vbera eterne retributionis et affluentie quibus lactat et faciat tribulatos. Sicut paruulus quod doleat et planget. statim tamen quando ad vbera venit consolatur. a ploratu quiescit. et pristinum dolorem obliuiscitur. Sic miseri pauperes et tribulati quando veniunt ad ista vbera perfecte consolantur: et in omnibus bonis delectantur. Esaias. xj. Delectatur infans ab vbere. Unde etiam deus dicit illud. Cant. i. Dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur. Unde Esaias. lvi. Gaudete vniuersi cuius hirsus qui lugebatis super eam ut sit gatis et repleamini ab vberibus consolationis eius. Ista igitur sunt vbera diuina. **Sed** adhuc dico quod sunt vbera humana. Et sic dico quod inueniuntur.

Ubera clementie et pietatis.

Ubera scientie et charitatis.

Ubera opulentie et prosperitatis.

Ubera inmundicie et carnalitatis.

Sunt dico vbera clementie et pietatis et ista sunt illa que debent habere diuites pro pauperibus nutriendis. Unde de ipsis pauperibus debent dicere illud. Esaias. lvi. Ad vbera portabimini et super genua blandient vobis. Sunt etiam vbera charitatis et scientie. et ista vbera nihil aliud sunt quam labia predicatorum. a quibus lac doctrine sugitur et hauritur. Cant. vii. Duo vbera tua sicut duo hymini gemelle capree. Et tunc multis dicitur Ps. ix. Da eis dñe quid dabis eis: vuluam si ne liberis et vbera arentia. **Item** sunt vbera prosperitatis et mundane opulentie et ista sunt vbera quibus

Ubi.

dyabolus lactat malos et de quibus. Job dicit plagen do. Quare non in vulua mortuus sum egressus de ventre statim perii: quare exceptus genibus cur lactatus vberibus? Job. ij. Sunt nihilominus vbera carnalitatis et inmundicie seu luxurie: et sic loquitur mulier mala fatuo iuueni. Prover. vii. Veni inebriemur vberibus et fruamur cupidis amplexibus donec illucescat dies. vide supra de Lacte ubi satis inuenies et sufficit ad presens.

Ubi Hora quod ubi aliquando sumit interrogatio: et aliquando positio. vel aliter ubi significat per modum positionis: et sic potest esse aduersus interrogandi sicut Jo. vii. ubi sunt qui te accusabant Aliquando sumit per modum inhesiois: et sic est aduersum loci sicut quod dicitur Math. vi. Ubi est thesaurus tuus ibi est et cor tuum. Dicamus ergo quod istud vocabulum signat questionem interrogatiue sumptam et per consequens dubitationem cum questio non sit nisi de dubijs. Possumus igitur generaliter dicere quod per ubi intelligitur dubietas humane conditionis sicut enim quandoque est questio dubitativa de tempore sic est quandoque questio dubitativa de loco. Sed dicamus melius quod ubi significat dubitationis incertitudinem. et sic significat questionem. et dubietatem status et conditionis humane circa quod notandum quod status noster est dubius et incertus in multis et maxime

De dei benignitate.

De status securitate.

De morum stabilitate.

De mortis propinquitatem.

De status post mortem varietate.

Primo quidem sumus incerti de dei benignitate: quod nescit homo vtrum amore vel odio dignus sit sicut dicit Ecclesiastes. ix. Quamuis homo sciat se a deo dilectum. nescit tamen si sua gratia apud deum perseverabit: quod scilicet sua occulta et eterna predestinatio aliquando peccatores facit iustos aliquando iustos patitur fieri peccatores. Sicut enim secundum fidem est quoddam genus adamantis in ethiopia cuius vnus angulus attrahit ferrum alius depellit ipsum ita quod iste lapis secundum diuersos angulos simul et semel attrahit ferrum et fugat. Sic vere deus per suam occultam prouidentiam vnus attrahit conuertit et saluat quia cui vult misere deus et quem vult indurat. id est indurari permittit. Romanus. ix. Alios etiam attrahit per prosperitatem. alios repellit per aduersitatem. Et ideo de christi grata acceptione et benivolentia possumus dicere et dubitare per ubi dicentes illud psalmi. Ubi sunt misericordie tue antiquae domine. Et potissime illi qui in tribulatione temporalis sunt et eternali possunt dicere illud. iij. Regum. ij. ubi est deus helye Et nos procerto possumus respondere illud psalmi. Deus autem noster omnia quecumque voluit fecit. Sumus ergo incerti de dei benignitate. **Secundo** dico quod sumus incerti de status securitate. Quamdiu enim sumus in hac vita nos sumus sicut arbor in flore que facilliter incurrit periculum. et facilliter a frigore vel calore a consecutione fructuum impeditur. Sic vere homo nihil potest habere securitatis in hoc mundo: quod semper est in periculo quod per mentalem tentationem vel per corporis infirmitatem et verationem: vel per rerum exteriorum aduersitatem et tribulationem aliquod infortunium temporaliter corporaliter. spiritaliter et eternaliter consequatur. Et ideo dicit Ambrosius in sermone de coessoribus. Quis nisi in tuto et sine trepidationibus positus potest sibi quicquam dedicare de meritis ubi de preterito meminit se habere quod doleat: et de futuro videat sibi deesse quod timeat. Ideo de ista incertitudine potest fieri cuilibet ista questio. Genes. ij. Adam ubi es Et illud. Ioan. i. Rabbi ubi habitas? Et maxime post testem peccatoribus qui reuera habitant in mundo in statu peccati respondere et dici illud Apoc. ij. Scio ubi habitas ubi sedes est sathane. finaliter autem erunt in inferni tormento ubi habitabunt in terra tenebrosa et operosa

operta mortis caligine. vbi vmbra mortis & nullus or-
do: sed sempiternus horroz inhabitat. Job. x. Et bre-
uiter cuilibet qui est in statu peccati potest dici illud.
Ezechielis. ij. Impij subuersores sunt tecum & cum
scorpionibus habitas. Sumus igitur incerti de sta-
tus securitate. ¶ Tertio dico qd sumus incerti de mo-
rum stabilitate: quia. nescimus qd diu stemus in vi-
tutibus & peccatis & qd diu perseuerabimus in statu gratie
Job. iij. Ubi est timor tuus. fortitudo tua. patientia
tua: & perfectio viarum tuarum. Ad qd ipse debet re-
spondere. fortitudo mea & laus mea dñs &c. ¶ Quar-
to dico qd sumus incerti de mortis pproximitate. Sic
enim videmus qd nauta qd diu est in mari tādū est in
statu incerto: & hoc quia nescit quādo ventus muta-
bitur. nec vtrū ad bonū portū applicabitur: vel vtrū
fracta naue in profundū mergatur. Sic vere charissi-
mi. homo qui in fragili naue corporis nauigat p hoc
mare huius mundi vbi sunt reptilia quorum nō est
numerus. semper est incertus quando ventus sue vi-
te mutabitur. quando nauis sui corporis ad portum
& ad littus mortis applicabitur. & vtrum in profundo
abyssi per desperationem vel damnationē anime sub-
merget. De ista ergo incertitudine mortis potest fieri
ista questio prima. Corinth. xv. vbi mors victoria tua
&c. Et potest responderi illud Bernardi lib. de medi-
tatione. Scito qd mors vbiqz te expectat. tu ergo si sa-
piens fueris vbiqz eam expectabis. Sumus ergo in-
certi de mortis pproximitate. ¶ Quinto dico qd sumus
incerti de status post mortem varietate. Quia siue si-
mus reges siue principes nescimus vbi erim⁹ vbi sunt
qui nos precesserunt. Ubi Baruch. ij. Ubi sunt prin-
cipes gentium qui dominant super bestias que sunt
in terra: qui in auiibus celi ludunt &c. vsq; alij in lo-
co eorum surrexerunt. Patet ergo quomodo per vbi
intelligi status humane conditionis Et breuiter de
finali questione dubitatu dicamus illud Job. xij.
Homo cum mortuus fuerit nudatus atq; consumptus
vbi queso est? In quibus verbis ostendunt quinq; que
summe sunt apud nos dubia & incerta. scz

1. Abilitas carnalis nature. homo.

2. Flebilis finalis iacture. mortuus.

3. Debilitas moralis structure. consumptus.

4. Mobilitas mundialis texture. nudatus.

5. Finalitas localis clausure. vbi queso est.

Sumus enim incerti de carnalis nature fragilitate.

Homo inquit. qui scilicet modo est iuuens modo mor-
tuus modo sanus. modo infirmus. ¶ Itē de finalis

iacture velocitate mortuus inquit: qz scilicet de mor-
te nescimus quando. vbi & quomodo venerit. ¶ Itē de

debilitate moralis structure debilitate. consumptus inquit:

quia nescimus vtrum illud modicum quod homo de

gratijs habet & virtutibus consumetur vel durabit.

¶ Item de mundialis texture mobilitate: nudatus

inquit. Quia quomodo sumus diuites. nescimus ta-

men vtrū per fures. vel per ignē vel per raptōres. vel

per aliud infortunium nudabimur cunctis bonis.

¶ Item incerti sumus de localis clausure finalitate.

vbi queso est inquit: quia scilicet postq; homo recessit

de hac vita nescitur vbi proprie est vel in inferno. vel

in paradiso vel in purgatorio. Potest igitur queri de

quolibet illud Genes. iij. Ubi est abel frater tuus.

¶ Sed adhuc dicamus qd vbi de christo potest fieri?

maxime de christo nato. Unde Matth. secundo. vbi

est qui natus est rex iudeorum. ¶ Item de christo in

sacramento recepto illud Joannis. xx. Dico tibi

vbi posuisti eum. ¶ Item de christo relecto. Matth.

xxvj. Ubi vis parare tibi comedere pascha. Ad pri-

mam ergo questionem respondet qd ipse natus est in

loco paupertatis. Ubi Luce secundo. Inuenietis puerū

pannis involutū. Ad secundam questionem dico qd

christus in sacramento recipiendus est in loco purita-

tis scilicet in corde puro. Et dicamus ergo. Ecce locus

vbi posuerunt eum. Marci decimo sexto. Ipse tñ di-

cit de peccatoribus posuerunt me in lacu inferozi in
tenebrosis etc. Psal. Ad terciam questionem dico qd
iste est relectus cibo pietatis. scilicet corde pio et de
uoto. Ubi Marci decimo quarto. vbi est relectio mea
ut cum discipulis meis manducē. Et ad hoc ipsemet
respondet. Esai. xxvij. Reficite lassum & hoc est re-
frigerium meū: noluerunt audire &c. ¶ Nota sicut
supra dictum est vbi non solum significat interroga-
tione: sed etiam localiter & inbesine. Circa quod possu-
mus aduertere qd vbi in bono signat & in malo.

In bono significat.

Locum vbertatis.

Locum charitatis

Locum dignitatis

Locum equitatis.

Locum sanctitatis.

Locum felicitatis.

Locum societatis.

Locum nobilitatis.

Significat em locum vbertatis

tis & opulentie. vñ Prouer.

xij. Ubi aut multitudo se-

getis ibi fortitudo bonisma-

nifesta est. ¶ Item locus cha-

ritatis & amicicie. Matth. i.

xxij. Ubi duo vel tres cōgre-

gati fuerint in nomine meo

ibi sum in medio eorū. ¶ Itē

locum dignitatis & eminentie. Ideo dicebat xps. Joā.

vij. Ubi ego sum ibi nō potestis venire. ¶ Item locus

equitatis. vñ Luce. xvj. vbi fuerit corpus illic con-

gregabunt aquile. ¶ Itē locus sanctitatis: quia sicut

dicatur. ij. Cor. ij. vbi spūs domini ibi libertas. ¶ Itē

locū felicitatis. vñ Matth. v. vbi est thesaurus tuus

ibi est & cor tuum. ¶ Item locus societatis vñ Joā.

xij. vbi sum ego & vos sitis. ¶ Item locus nobilita-

tis. ideo dic. Col. ij. Que sursum sunt querite vbi

christus est. ¶ Sed adhuc dico qd vbi potest significa-

re in malo potest enim significare.

Locum moralis sterilitatis.

Locum realis tenuitatis.

Locum finalis penalitatis.

Locum carnalis iniquitatis.

Significat em & de

notat sterilitatem

moralem. vñ Pro-

uerbio. xij. vbi nō

sunt boues presepe vacuū est. ¶ Item significat tenui-

tatem realem. i. paupertatem. vñ Luce. ix. filius au-

tem hominis nō habet vbi caput suū reclinet. ¶ Itē

significat penalitatem finalem scilicet infernum vñ

de Job. x. vbi vmbra mortis & nullus ordo &c. ¶ Item

locum carnalis iniquitatis. vñ Augustinus super

Joannem. vbi caro imperat. spiritus seruit. peruers-

sa domus est quidem penis domo: vbi femina non ob-

temperat. & rectus vir vbi spiritus imperat & caro ser-

uit: & sic sufficit de vbi.

Vbiqz. vbiqz. Nota qd ista aduer-

bia significant gene-

ralitatem & possunt referri ad deum. & ad prelatum &

ad subditum. Habet em deus generalissimam pote-

statem. Habet bonus prelatus generalissimam char-

ritatem. Habet bonus subditus generalissimam obe-

dientiam. Dei em potestas est vbiqz ad proficiendū.

vñ. ij. Regum. vj. Brachiū tuū extēdū vbiqz. Et

istud Phil. iij. vbi & in omnib⁹ institutus suz. ¶ Itē

prelatus debet esse vbiqz

ad subueniendum. Uñ. ij. Regum. vj. Et fui tes-

Ad instruendum. cum in omnib⁹ vbiqz am-

Ad corrigendum. bulasti. ¶ Item subditus de-

bet esse vbiqz ad obediendū & ad se voluntarie scūctis

bonis obsequijs subiiciendū. vñ Sap. vij. Attingit vbi

qz ppter suam mundiciam. ¶ Item vbiqz vbiqz

signare possunt in malo scz.

Curiosos exploratores: Dico curiosos explora-

Titiosos murmuratores. tores qui vbiqz volūt

Gulosos deuoratores. videre. omnia scire. in

uestigare & inquirere. vñ Luce. xvj. vbiqz fue-

rit corpus ibi congregabuntur & aquile. ¶ Itē vitio-

fos murmuratores quia vbiqz volūt esse ad loquē-

dum murmurandum & detrahendum. Unde Actus.

xxvij. De secta hac notum est nobis qd vbiqz contra-

dicatur. ¶ Item significat gulosos deuoratores qd vbi

cunqz sentiunt aliqz conuiuium ibi currunt. vñ Job.

xxxij. vbiqz sentit cadauer statim adest. & hoc de

vbiqz sufficit.

De Notatq istud nomen ve. nomen est commina-
toris. et nomen maledictorium. Nam per istud
pōt intelligi quicumq; malus successus et quodlibet
infortunium et gravamen. igitur triplex incommodū
potest homini inesse scilicet miserie. culpe et pene. Hinc
est quod Mauricius bene prosequitur et scribit q tri-
plex potest inueniri ve. Quod scz bene figuratur Apo-
ca. viij. vbi dicit. Quod Ioannes audiuit vocem ma-
gnam aquile volantis per medium celū dicentis ve.
ve. ve. habitātibz super terram. Aquila enim ista est
dei filius qui pcerto carissimi habitatoribus terre. i.
dilectoribus mundi triplex ve. idest triplicem male-
dictionem comminatur scilicet ve miserie. ve culpe. ve
eterne pene. Notabo igitur q inuenitur in scriptura
Anum ve quod est miseriorum.
Anum ve quod est peccatorum.
Anum ve quod est damnatorum.
Primum ve debet sustineri cum patientia. Secundū
debet abhorri cum diligentia. Tertium debet pre-
cauari cum sapientia. Primum ve est terrene tri-
bulationis cui subijcitur. Scdm est interne inquina-
tionis per quam inficimur. Tertium est eterne da-
mnationis per quam affligimur. Dicamus ergo
q est vnum ve cui miseri subijciuntur. Multis est af-
flictionibus et maledictionibus multis infortunijs et
casibus subijcitur in hoc mundo. Subijcitur enim
dolori. merori. errori. languori. timori et clamori. Sub-
ijcitur dico ve multorum dolorum. Unde Hierem. xlv
Ve mihi misero quia addidit dominus dolorem do-
lori meo. Item incurrimus ve multorum merorū
Dominus em mittit nobis quotidie librum ezechie-
lis. vbi scripta erant lamentationes et carmen et ve Eze-
chi. ij. quia quotidie risus dolori miscetur et eptrenia
gaudij luctus occupat. Item incurrimus ve multo-
rum errorum. Sepe em fit q errore seducti nos dici-
mus bonum esse malum. et contrario malus esse bo-
num. Esa. v. Ne qui dicitis malum bonum et bonum
malum et. Et merito nos erramus quando sensuali-
tas et non ratio nos gubernat. vnde Eccl. x. Ne terre
vbi rex est puer. Item incurrimus ve multorum lan-
guorum. Quotidie enim languoribus affligimur et
gramur. Unde Hierem. x. Ne mihi super contritio-
ne mea. pessima plaga mea. Item incurrimus ve
multorum timorum. ps. Timor et tremor venerunt
super nos et cōtererunt nos tenebre. Unde Hierem. iij
Ne mihi qz defecit anima mea propter interfectos.
Item incurrimus ve multorum laborum seu cla-
morum. quia scz non sumus in loco pacis. sed potius
discordie et clamoris. vñ Hierem. xv. Ne mihi ma-
ter mea quia genuisti me virum rixet discordie myni-
versa terra. Sic ergo patet q est vñ ve cui subijciun-
tur miseri. Scdo dico q est vñ ve quod est pene
per qd homines inficiuntur et illud est ve culpe. Que
libet em culpa quam contrahimus est vñ ve et vna
maledictio quam incurrimus. Unde Job. x. Et si im-
pius fuero ve mihi est. Et dico q per istud ve in scri-
ptura maledicuntur multa genera peccatorū scilicet
Airi mendaces.
Airi loquaces.
Airi fallaces.
Airi tenaces. vel
Airi rapaces.
Airi procaces.
Airi voraces.
Airi mordaces.
Airi lete viuentes.
Airi male regētes.
Airi contradicētes.
Airi insipientes.
Airi male pensantes.
Airi dure regnantes.
Airi carni amantes.
Airi deum linquentes.

Airi dupla loquentes
Airi superbientes.
Airi de se sperantes.
Airi decipientes.
Est igitur vñ ve viris mendacibus. vnde Esa. v. Ne
qui dictis bonum malum. Item est ve viris loqua-
cibus. i. adulatoribus. qz tales verbis alios decipien-
tes a deo maledicti sunt Ezech. xij. Ne qui consunt
pulillos. i. puluina sub omni cubitu. Item est
ve viris fallacibus scilicet hypocritis. Math. xxij. Ne
vobis scribe et pharisei hypocrite qui similes estis se-
pulcro dealbato et. per totū illud capitulū. Item
est ve viris tenacibus et auaris. Abacuc. ij. Ne q mul-
tiplicat non sua Esaie. v. Ne qui coniungitis domum
ad domus. Item est ve viris rapacibus. Esa. xxiij. ve
qui predaris. nome et ipse predaberis. Item est ve vi-
ris procacibus et fatuis insolētibus. obstinatis inobe-
dientibus. Esa. xxi. Ne qui pfundi estis corde. Item
est ve viris voracibus et gulosis scz et ebriosis Esa. v.
Ne qui potentes estis ad bibendum vinum et fortes
ad miscendam ebrietatē. Et Prouer. xxij. Cui ve. cui
us patri ve. cui rixet. cui fouet. cui suffossio oculorum
cui sine causa vulnera. nisi his qui morantur in vino.
et student calicibus epotandis. Item est ve mordax-
cibus viris. i. detractoribus et prouocatoribus. Soph.
ij. Ne prouocatrix et redempta ciuitas. Item est ve
lete viuētibus. i. diuitibus mundi. Luc. vi. Ne vobis
diuitibus qui hic habetis consolationem. Et Amos.
vi. Ne qui opulenti estis in syon. Item est ve male
regentibus. i. malis iudicibus et prelatis Hierem. xxij.
Ne pastores qui dispergunt et dilacerant gregē pas-
cune mee dicit dñs Et Ezech. xxxij. Ne pastoribus israel
qui pascebant semetipsos. Item est vñ ve contra-
dicentibus. i. rebellibus. inobedientibus et brigosis.
Esa. xlv. Ne qui contradicit factori suo. Et Luc. xviij.
Ne autem homini illi per quē scandalū venit. Item
est ve insipientibus Ezech. xij. Ne pphetis insipienti-
bus q sequunt spm suum et nihil vident. Item est ve
male pensantibus seu cogitantibus. Michae. ij. Ne q
cogitatis inutile et operamini malū. Item est ve du-
re furentibus seu regnātibus. i. viris crudelibus. Esa.
x. Ne assur. Rega furoris mei et. Item est ve carni
amantibus Math. ij. Ne ciuitas sanguinis et. Item
est ve deū spernētibus Eccl. xij. Ne vobis impij qui
dereliquistis legē dei. Et Osee. viij. Ne eis qm recesser-
unt a me. Item est ve dupla loquentibus. i. viris du-
plicibus et fallacibus Eccl. ij. Ne duplici corde et la-
bis sceleratis. Item est ve superbientibus Esa. xxiij
Ne corone supbie. ebrijs effraym. Item est ve de se spe-
rantibus Esa. v. Ne qui sapientes estis in oculis vestris
Item est ve decipientibus. i. pditoribus et iniquis. vnde
Math. xxvj. Ne homini p quē filius hominis tradet
Abacuc. ij. Ne qui dat potum amico suo miscens fel.
Ista sunt viginti ve. i. viginti maledictiones q generi-
bus viginti peccatorū applicant. et quibus ipi pecca-
tores spūaliter corrumpunt. Sic ergo dico q est vñ
ve per qd inficimur. Tertio dico q est vñ ve p qd
affligimur et illud est ve. i. maledictio pene eterne qd
sequit ve miserie. et ve. i. quo damnati ipsi maledicun-
tur et excommunicant. et a deo perpetuo reprobantur.
Et aduerte q istis est ve ppter multa vicia
Quia pena eorum non releuatur.
Quia pena ipsorū semp augmentat. uel pena eo-
rum
Quia pena illorū nunq terminat. ruel tempe-
ref. patz Eccl. iij. vbi dicit. ve soli qz si ceciderit nō ha-
bet qui subleuet eū. Qd etiā semp augmentet. patet
Hierem. xlv. vbi dicit. ve mihi misero qm addidit dñs do-
lorē dolori meo. Et q etiā nunq terminet. patz Soph.
ij. vbi ipis dicit. ve q habitatis funiculū maris gens
pditorū. funiculū em ligamētū eternitatis designat.
Math. alit amaritudinē designat. Perditio nō q nū-
q amplius dicit inuenire denotat. Ideo ipis dicit. Ne me.
xxij. ve tibi moab. peristi pppe carnos. Sic ergo p quō
generaliter

generaliter loquendo triplex. idest tria damna vel infortunia in scriptura ponuntur. miserie pene et culpe. Et sic sufficit quo ad presens.

Velare. Velum. Velamen.

Velamentū. Cum velare nihil aliud sit q̄ tegere vel operire. Possumus notare q̄ multiplex velare vel tegere inuenio in scriptura sc̄z.

Velamen humilitatis.

Velamen nobilitatis.

Velamen securitatis.

Velamen obscuritatis.

Velamen duplicis.

Velamen fallacitatis.

Velamen simplicitatis.

Et dico primo q̄ est velamen humilitatis. Nam preciose merces grosso velamine solent tegi et velari. vt mundius secretius et tutius possint custodiri. Etiam natura aliquibus dedit fructibus quedam grossa et rudia velamenta vt ipsis sint vtilia tutamenta. sicut patet in pincis et malogranatis q̄ in rudibus et duris thecis velant. et ibi ne facilius percant abscondunt. Etiam sunt quedam animalia que spinis et thecis rudibus velant vt ipso velamine tutius a nociuis defendantur. ita qd si quid nociuū senserint: statim sub eo recludunt. sicut patet in hericis et formicis. Sic vere charissimi natura naturans deus vult q̄ preciose merces virtutū si sint in homine sub velamine humilitatis seruent. ne ibidem per inanem gloriā percant occultentur. q̄ p̄certo grossa et rudia humilitatis velamenta. sunt virtutum tutissima munimenta. Nam si sine isto velamine visibus hominum exponuntur. cito per inanem gloriā a demonibus rapiunt. Quia s̄m Ezege. in omel. Depredari desiderat qui thesaurū publici in via portat. Et etiam de isto velamine rudi apparet de celo quod est coopertum nubibus et de multis impressionibus. Istud velamentum fuit figuratū in veteri testamēto. Nam Exo. xl. preceptum est q̄ ante archā testamenti velum poneret. ne sc̄z ab intuentibus videret. Etiam de zara legimus. Gen. xx. Qd est sibi data pecunia p̄ faciendū velamine faciei sue. ne forte pulcritudo ipsius videret. et ab intuentibus per violentiā raperet. Ad denotandū q̄ pulcritudo virtutū nostrarū per humilitatē debet velari vt possint melius ab intuitu hominū et a periculo inanis glorie conservari. j. Cor. xi. Debet mulier. i. anima velum habere super caput suū et c. Et Num. iij. precipit filiis caath. q̄ archā testamēti inuoluant velamine hyacynthino. Istud est ergo velamen hūilitatis. Secundo dico q̄ est velamen nobilitatis et sic per velamen potest intelligi virtus honestatis q̄ omnia interiora operit et velat et cuncta cōtegit atq̄ celat. figuratū in velo tabernaculi qd de quatuor coloribus preciosis erat factum et qd erat ad ornamentū tabernaculi constitutum. Ibi enī erat hyssus. hyacynthus purpura et coccus bis tinctus sicut dicit Exodi. xxxvj. Quia sc̄z velus honeste cōversationis vt exinde possimus moraliter ornari debet diuersis coloribus. i. multis et varijs compositis virtutibus aggregari. Ibi enī debet ēē crocus qui ē igneus color. qui significat iustitie rigorē. Purpura que est roseus color qui significat patientie vigorem. hyacynthus q̄ est color celestis et aereus. qui significat prudentie splendorē. Hyssus vero qui est color candidus atq̄ niueus q̄ significat castitatis atq̄ temperantie nitorem. Quia p̄culdubio charissimi velum honeste cōversationis debent quatuor isti colores. i. quatuor cardinales virtutes in nobis cōficere et nos moraliter adornare. et oēs mores interiores cōtegere et velare. Ezech. xlvij. Hyssus varia de egypto tecta est tibi in velum. Ubi cherubin per que viri spirituales intelliguntur. dicunt habuisse quatuor alas. Eze. j. Quarum duabus velabāt corpora sua. et duabus regebant capita sua. quia due alc. i. due species

honestatis actus sc̄z et gestus debēt velare corpora cōversationis exterioris et sic due alc. i. due honestas cogitationis et affectus debēt velare capita. i. mentes hominis interioris. Ut sic de sancta ecclesia possit intelligi illud. j. Macha. vj. vbi dicitur. Quod in perfide erat ciuitas nobilissima dicta elymaida vbi erat templū et illic velamenta aurea et lancee et scuta. Istud est ergo velamen nobilitatis. Tertio dico q̄ est velamen securitatis. et istud est velamen protectionis diuine. Nam sicut gallina sub velamine alarum suarum ponit pullos. i. deuotos vt ipsos a rapacibus auibus tueat. Sic vere deus sub velamento protectionis sue. pullos suos. i. deuotos cōtegit ipsosq̄ a rapacitate demonū et tyrannorum custodit. Ista autē protectio fit quotidie hic a deo finaliter aut fiet in paradiso qm̄ complebit illud ps̄. q̄ beatus quilibet potest dicere. Inhabitabo in tabernaculo tuo in seculum proteristi in velamento alarum tuarū. Quarto dico q̄ est velamen obscuritatis. et istud est velamen. i. secretum et absconditū occulte dei. prouidentie et etiā difficultas sacre scripture. ibi enī sunt quedā velamina. i. quedā obscure profunditates que nō possunt faciliter penetrari nec cognosci vel videri. Nam vt dicit Seneca in libro de naturalibus questionibus vbi loquēs de cometis reddens rōnem quare non sit certa scientia de eisdem sicut de alijs stellis cum ipsas dicat stellas veras. Multa inquit futuris seculis reservat rerū naturae. secreta sua nō simul tradit. Ac si diceret nō est nobis mirum si natura aliqua velit esse occulta et velata. q̄ forte eorū manifestatio alijs tēporibus reservat. Istud velamen figurat Exodi. xxxij. vbi dicit. q̄ moyses videns q̄ populus abhorreret claritatē vultus eius. posuit velamen super faciem suā. vt saltem mediante velatione videret. Quia sc̄z moyses. i. deus videns q̄ ppter debilitatem visus nostri intellectus nos nō possumus ipm̄ videre nude cū claritas sue essentie cecat penitus nrm̄ sensum. et ideo velamen enigmatū et figuratū in rebus et in scripturis posuit vt per fidem ambulantes et nō p̄ speciem ipm̄ sub tali velamine videremus. ij. Cor. iij. Cum legim̄ moyses velamen est posuit super cor eorum cum aut conuersus fuerit ad deū. auferet velamen quasi dicat modo sumus sub velamine spei et fidei. in futura aut gloria crimus in claritate fidei et rei. Velum enī posuit erat in tabernaculo et nulli p̄ter q̄ sacerdotibus erat licitum intrare intra velum vel videre que intus erant. vel etiam deponere velum sicut dicit Num. iij. Ad denotandū q̄ soli sacerdotes digni sunt velum. i. obscuritatem. scripturę diuinorū iudiciorū deponere et exponere vsq̄ ad interiora intellectus penetrare et secreta que ibi latent aspicere et videre. Istud est ergo velamen obscuritatis. Tercium tamen illud velamen obscuritatis potest bene significare velamen humanitatis xpi. qm̄. i. deus voluit velari et sub carnis obscuritate celari. Exemplo reliquiarum que non nude ostendunt. sed sub velamine vel sub tecto. vt sit ipse deus sub moyse figuratus qui filiis israel claritatem suam intueri non valētibz. sub velamine. i. sub carnis tegumento monstrauit. quod quidem est ostensum. quia sc̄z mysterium velaminis incarnationis xpi non omnibus est licitum tangere vel tractare. sed solum sacerdotibus. i. sanctis et perfectis. Leni. xxi. Omnis qui habuerit maculam in velum non ingreditur. Est igitur velum obscuritatis. Quinto dico q̄ est velamen duplicis. Viri enim proditores et duplices semper sub quodam velamine duplicium verborum solent loqui ita q̄ vir vel nunq̄ potest sciri quid volunt loqui vel tractare. Similes leoni qui volens in bestias subito insilire. solet se sub velamento foliorum abscondere. vt in ipsas possit cum oportunitatē viderit insilire. Sic isti sub velamento fallacium dissimulationum se contegunt vt oportunitate accepta dum non cauēt illis noceant quos odiunt. j. Cor. xi. Vir non debet velare

caput. q. d. ad hominē virilem et perfectū nō pertinet qd sit duplex varius et velatus. Istud est ergo velamē dupliciter. Serto dico qd est velamē fallacitatis et istud est velum hypocritarum qui velamine honeste cōversationis se velant vt alij qd sint appareant de quo velamine dicit. i. Cor. xi. Omnis vir oras velato capite supple velamine fallacitatis deturpat caput suū. Septimo dico qd est velamē simplicitatis qñ scilz simplices erroris velamine sunt operiti et de hoc. Luc. ix. Ignorabant verbum et erat velatum ante eos. Et sic cuilibet tali dicat illud Ezech. xii. In caligine effere ris faciem tuā velabis et non videbis terrā. Ista ergo sunt septē velaminum genera de quibus facit diuina pagina mentionem. Tūc supra de Abscondere et tegere. et sufficit ad presens.

Velle. voluntas. Quia voluntas est illa ante potētia. a qua liberum arbitriū noscitur emanare. et que in bonū naturaliter tendit. Possum notare qd per voluntatē communiter intelligitur ipse actus ita qd vnū pro alio sepius sumis in scriptura. Et etiam velle aliqui sumitur pro cogitare. ordinare. amare et similibus. Quocumq; ergo modo velle accipias. Notandū qd in scriptura inuenitur voluntas quadruplex scz voluntas.

Ordinata. Prima est voluntas summi creatoris
Regulata. Secunda est voluntas iusti viatoris.
Deuiata. Tertia est voluntas vani peccatoris
Obstinata. Quarta est voluntas diri tēptatoris.

Prima est voluntas que est imitanda.
Secunda est voluntas que est regulanda.
Tertia est voluntas que est refrenanda.
Quarta est voluntas que est refutanda.
Dico ergo qd est voluntas summi creatoris. que est imitanda. Ipse enim videtur dicere illud. i. Cor. vii. Nolo omnes homines esse sicut me ipsum. Et ideo nos debemus intelligere et sibi respondere illud. Luc. xxi. Accurramus nō mea voluntas. sed tua fiat et illud Accurramus nō sicut ego volo sed sicut tu. Item est voluntas iusti viatoris que est regulanda. Quia scilz iusti debent suam voluntatem sibi dei voluntatem ordinare et regulare. Deus enim sicut dicit. Psal. ii. operatur in illis velle et perficere. Et ideo de ipsis canis. Luc. ii. Gloria in excelsis deo et in terra pax hominibus bone voluntatis. Item est voluntas vani peccatoris que est refrenanda. vult enim et non vult sicut dicit. Eccl. x. Confundetur israel in voluntate sua. Eccl. xvi. Post concupiscentias tuas non eas et voluntate tua auertere. Item est voluntas diri tēptatoris que est refutanda scz voluntas diaboli que est obstinata in malo. Apoc. ii. Dedit illi dñs tps penitentie et ipsa non vult penitere a fornicatione sua. His igitur premissis possumus aliquid dicere de dei voluntate.

Que est gloriosa. Dicamus ergo primo
Iusti qd est virtuosa. qd est quedā voluntas qd
Impij que est vitiosa. est summe potentie. et
ista est voluntas et dispositio diuina qd scz quicqd ipse
deus vult. hoc totū facit. qd sicut dicit. Eccl. vii. Omne
qd voluerit faciet et sermo eius potestate plenus est.
Deus enim habet triplicem voluntatem scilicet.
Potestatiuam que est metuenda.
Ordinatiuam que est facienda.
Benefactiuam que est promerenda.

Prima est voluntas magne potestatis que debet timeri. Ista est similis motui et cursui firmitati. cuius impetus trahit secū omnes inferiores oves et ipsi inuēti ipsos cursum suum sequi cōpellit. Ista est etiam sicut impetus fluminis qui facit voluere molendinū. et cuius cursum non est facile impedire. quia pcerto motus et impetus voluntatis diuine omnia facit ad votum propriū voluere. nec est qui ipsius valcat retardare. Sicut enim dicit in ps. Omnia quecumq; voluit dñs fecit in celo et in terra. in mare et in omnibus abyssis. Et ideo fatui sunt illi qui voluntati dei

obuiare nituntur. cum quicquid agant ab ipsa trahatur et voluatur. et cum sequi necessario compelluntur. Ipsum enim sequuntur nostri affectus et effectus. De affectibus enim nostris qd a deo et eius voluntate moueantur et ordinentur. patet. Proverb. xxi. vbi dicitur. Quod cor regis in manu dei est quocumq; voluerit inclinabit illud. De effectibus etiam et operibus nostris qd ab ipso et eius voluntate ordinantur. patet. Job. xvi. vbi de nubibus dicitur. Quod illustrant cuncta per circuitum quocumq; eas voluntas gubernantis duxerit. Nubes enim sunt homines qui in aere huius manis vite incerti vagantur et occurrunt istos ergo vel occulte vel aperte ad voluntatem suam deus dirigit. et ipsos ordinat et disponit vt et sic quilibet potest dicere illud. Joan. vi. Descendi de celo. idest a deo per creationem. non vt faciā voluntatem meam. sed eius qui me misit. Spiritus enim vbi vult spirat. sicut dicitur Joannis. iii. quia non est volētis neq; currentis sed dei miserantis. Roma. ix. Ista est ergo voluntas magne potestatis que debet timeri. Deinde dico qd est voluntas magne veritatis que debet impleri et ista proculdubio est voluntas ordinatiua. Sicut enim artifices habent certas regulas quas suas discipulis ostendunt. quas sequentes idem discipuli non deficiunt. sed recte et debite semper agunt. Sic deus quandam certam et infallibilem regulam scilicet voluntatem suam tradidit adimplendam quam sequēdo non deniamus quiniū recte facimus quod debemus. Regula enim torta nunq; rectificatur. nisi certe regule applicetur. et nisi ei conformentur. Sic vere voluntas nostra que est sicut regula quedam valde torta: quia semper a recto deuiat. et a deo declinat nunq; rectificaretur. nisi cum regula voluntatis diuine que est recta et infallibilis corrigeretur. et eidem per imitationem efficaciter aptaretur. Si autem tu quis que sit ista voluntas dei. Apostolus. i. Thessa. ii. respondet vbi dicit qd hec est voluntas dei sanctificatio vestra. Si etiam tu queris quomodo voluntas nostra voluntati dei conformabitur. respondit apłs Iheb. xii. Deus autem pacis aptet vos in omni bono. vt faciat eius voluntatem. Et nota qd sicut videmus qd stella que fixa est in firmamento ad motum ipsius si ne rebellioe se mouet. Sic vere homo qui deo p amore et affectionem figitur ipsum voluntarie sequitur et voluntati ipsius conformatur. d. illud Act. ix. Domine quid me vis facere: q. d. In omnibus paratus sum obedire. Et nota qd nos debemus facere voluntatem eius. quia

In scriptura nobis iniungitur.

Et officio nobis committitur.

Premium inde promittitur.

Adhuc nostra ad hoc instruitur.

Dico qd istud in scriptura nobis iniungitur. Quia sicut dicitur in psal. In capite libri scriptur est de me. vt fa. vo. tu. de. me. vo. le. tu. in me. cor. me. Dico etiam officio nobis committitur. Hos enim sumus serui et ministri dei. et ideo voluntatem magistri debemus facere. et ex iniuncto nobis officio sibi in omnibus obedire vt dicitur in ps. Benedicite domino omnes virtutes eius mi. eius qui facit voluntatem eis. Dico in super qd magnum premium inde promittitur. quia sicut dicitur. i. Joannis. ii. Omnis qui facit voluntatē domini manet in eternum. Unde Iheb. x. facientes voluntatem dñi reportetis promissionem. Dico etiam qd mens nostra instruitur ad hoc. Quia scz sicut magister habens nouum seruitorem solet illum instruere ista que sunt bene placita sue voluntati. Sic deus et per documenta et per exempla nos instruit. quid est illud qd ipse nos facturos desiderat atq; cupit. ps. Notas fecit vias suas moysi: filijs israel voluntates suas. Quod etiam bene petebat dauid in ps. dicens. Doce me facere voluntatem tuam: quia deus meus es tu. Hos enim sumus sicut heredes qui debemus facere

facere voluntatem testatoris. sicut ministri qui debemus facere voluntatem preceptoris. sicut vic ignari qui debemus facere voluntatem conductoris. Ideo bene precipitur Rom. xij. Ut probetis que sit voluntas dei bona bene placens et perfecta. Quia beniventer sicut dictum est. i. Thessa. iij. Hec est voluntas dei sanctificatio vestra. Ubi adverte quod scriptura.

ostendit quod est videndum exemplariter.

pretendit quod est tenendum regulariter.

Intendit quid est habendum singulariter.

Primum est via moralis bonitatis. hec est. Secundum est necessarium diuine voluntatis. voluntas dei. Tertium est forma eterne sanctitatis. sanctificatio vestra. et sic patet quod est voluntas dei ordinatiua. que scilicet est implenda et totis viribus facienda ut sic commendemur sicut ille de quo legitur in ps. In lege domini fuit voluntas eius. et in lege eius meditabitur die ac nocte. Patet igitur quod inuenitur una dei voluntas summe veritatis. Denique dico quod inuenitur una dei voluntas summe bonitatis seu largitatis. Deus enim habet voluntatem non solum ordinatiuam ad potestatis fortitudinem. et etiam ad veritatis seu equitatis rectitudinem. immo etiam ad bonitatis seu largitatis amplitudinem et ista est propria dei voluntas qua ipse vult omnes saluos fieri et ad cognitionem veritatis venire sicut dicitur. i. Timo. ij. Tanta enim est eius bonitas quod ipse semper nobis vult proficere et non nocere. Et ideo sicut pater solet filiis hereditatem diuidere et unicuique propriam portionem secundum voluntatem suam assignare. Sic pater deus nobis bona sua spiritualia et eterna diuidit. et secundum liberalem suam voluntatem de cunctis ordinat et disponit. sicut dicitur. i. Cor. xij. Diuisiones gratiarum sunt: unus autem spiritus diuidens. s. unicuique prout vult. Et ideo circa hoc nota quod voluntas dei est quod

Quosdam extollit ad promotionem.

Quosdam mundat per confessionem.

Quosdam turbat per afflictionem.

Quosdam ducit per directionem.

Quosdam dimittit per obstinationem.

Quosdam destruit per damnationem.

Dico igitur quod dei voluntas quosdam extollit ad promotionem. unde sicut dicitur. Esa. xlvj. ipse vocat ab oriente in filius et de terra longinqua virum voluntatis sue. unde Marc. iij. dicitur quod cum Christus ascendisset in montem vocauit ad se quos voluit. Item dico quod aliquos mundat per confessionem vel gratie collationem. Unde Marc. viij. Domine si vis potes me mundare. et respondit. volo mundare te. Item quosdam turbat per temporalem afflictionem. Unde etiam de Christo dicitur. Esa. liij. Dolus non est inuentus in ore eius et dominus voluit proterere eum in infirmitate. Item aliquos deducit per directionem. Unde ps. In voluntate deduxisti me. Item aliquos dimittit per obstinationem. Unde Roma. ix. Cui vult misereatur deus et quem vult indurat. Item aliquos destruit per damnationem. Unde de amasa peccatore dicitur. Paral. xxv. quod noluit audire verbum domini: quia voluntas dei fuit ut traderet in manus hostium. Sic ergo patet quod triplex inuenitur voluntas dei scilicet. Una que pertinet ad dei bonitatem dispensatiuam. Alia que pertinet ad dei veritatem ordinatiuam. Alia vero que pertinet ad dei potestatem operatiuam. Et sic dictum est de voluntate dei que est gloriosa. Secundo principaliter dico quod est voluntas iusti que est virtuosa. Voluntas enim de sui natura est potentia vana et vaga. discurrit enim per omnia delectabilia mundi nec aliquid est quod possit eam satiare quousque deus figat. et quousque motus desideriorum suorum terminatur. Quoad enim aus currit per aerem semper est in pendulo et in motu quando vero ad nidum suum venerit. et quasi alicui rei firme adhaerit. tunc in certo est et in statu et firmo. Sic voluntas humana quod diu volat per desiderium per aerem huius mundi semper est in quiete et vaga pendula. dubia et incerta. Iste enim firme et stabili. s. ipsi deo. qui est proprie nudus cordis humani. et habita-

culum mentis habet. debemus per desiderium inniti. ut in stabilitate boni propoliti possimus firmiter stabiliri. Quia sicut dicit Augustinus. Inquietum est cor meum bone iesu donec quiescat in te. Voluntas enim viri iusti est ferro similis. quod contra naturam proprie grauitatis adamantem sequitur et in eo sinit et quiescit et terminatur. Unde de viris iustis potest dici illud. y. Paral. xv. In tanta voluntate quiescerunt domum et munerunt. Quia sicut dicit ps. Beatus vir qui timet dominum. in mandatis eius vult nimis. Ubi diligenter adverte quod voluntas viri iusti debet habere

Unum repressiuum.

Unum allectiuum.

Unum directiuum.

Unum erectiuum.

nam voluntatem nostram deprimere timoris grauitas. quia beatus inquit vir qui timet. Debet allucere diuina bonitas dominum inquit. Debet dirigere a maioris veritas in mandatis inquit. Debet erigere a maioris veritas. vult inquit nimis. Dico ergo quod voluntas nostra debet habere per quod reprimatur: et illud peccato debet esse timor. quia timor diuine offensionis debet eam reprimere a vanitate affectuum lasciuorum beatus inquit vir qui timet. Voluntas enim est sicut puer sine sensu qui multa inutilia faceret: nisi a matre vel a patre verberari timeret. Nam sicut oculi falconis operiuntur corio et pedes ligantur laqueo ut a volatu superfluo refrenentur. quia alias ad omnes predas quas videret volare vellet nisi haberet quod ipsum reprimeret vel teneret. Sic vere voluntas nostra et cor nostrum debet de corio diuini timoris velari: et laqueo diuini amoris ligari ut sic possit a vanis volatibus et affectibus refrenari beatus inquit vir qui timet. Quia sicut dicitur in psal. Voluntas temeritatis faciet et deprecationem corum exaudiet et saluos faciet eos. Habeat ergo aliquid voluntas per quod reprimatur. Item habeat aliquid per quod attrahatur. dominum inquit. Voluntas enim naturaliter tendit ad bonum sicut intellectus in verum et ideo quanto res est magis bona. tantomagis est attractiua voluntatis. Cum igitur deus sit summe bonum et summus bonus dico quod summe debet esse voluntatis nostre allectiuum. et ad sui amoris attractiuum dominum inquit. ps. In lege domini fuit voluntas eius et in lege eius meditabitur die ac nocte. Item dico quod debet habere aliquid per quod dirigatur. in mandatis eius. Equus enim non bene ambulare docet nisi eius pedes quibusdam cordulis astringant. Sic proculdubio voluntas humana que recte est sicut equus indomitus et effrenis nunquam bene vel recte in via morum ducitur. nisi freno diuini mandatorum vinctus coarceatur. semper enim effrenate ad mundi delectabilia tenderet. nisi ipsam dei mandatorum cordula retineret in mandatis inquit eius. Unde de isto velle per mandata domini regulando. dicitur. Marc. xij. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Et ps. Deduc me in semita mandatorum tuorum quia ipsam voluit. Habeat igitur aliquid per quod dirigatur. Item dico quod debet habere aliquid per quod erigatur vel per quod accendatur vel moueatur et istud nihil aliud est quam amor. Quia scilicet amor mouet et accendit voluntatem. ipsamque facit facere cito et voluntarie quicquid facit. quod ostenditur cum dicitur: vult nimis. quando enim homo vult aliquid valde sine difficultate exequitur et facit. Sicut enim videmus quod scintilla accensa per se sursum solet ascendere et celeriter vinctus discurrere et transire quando autem est extincta non solet penitus se mouere. Sic vere voluntas igne feruentis amoris accensa. celeriter per se facilius solet discurrere obediendo et sursum ascendere contemplando. Sapient. xvi. Unusquisque voluntati deseruiens ad quod quis volebat conuertebatur. Ista potissime debent esse de voluntate boni obedientis. Sed proculdubio illi qui per peccatum sunt extincti. et igne diuini amoris priuati non solum voluntarie per obedientiam se mouere immo necesse est ipsos coartare et per violentiam excitare. Et tamen isti deberent attendere et aduertere quod placent

Velox.

deo opera voluntaria magis q̄ coacta. Quia etiam thus ⁊ myrrha preciosiora reputantur quando de arbitrio voluntarie creunt. q̄ quando per incussuras corticis per violentiam extorquentur. Et ideo dicebat dauid in ps̄. Voluntarie sacrificabo tibi ⁊ confitebor nomini tuo. vult inquit nimis. Sed circa hoc nota qd̄ plura sunt que a fidelibus volenda ⁊ voluntarie cupienda sunt. debent enim velle

Xpi visionem.

Dico xpi visionē. Joan. xij. Do

Pacis vnionem.

nime volumus iesum videre.

Ante regionem.

Dico pacis vnionem. ps̄. Exul

tent ⁊ letentur qui volunt pacem serui eius. Dico insuper vite regionem. ps̄. Quis est homo qui vult vitam ⁊c. Sic ergo patet quomodo aliquid dictum est de voluntate iusti que est virtuosa. ¶ Tertio principaliter dico qd̄ est aliquid dicendum de voluntate impij que est vitiosa. Impij enim habent voluntates diuersas ⁊ peruersas sc̄z a bono incommutabili auersas ⁊ ad bonum commutabile conuersas. In muliere enim de nouo pregnante quādoq; peruerit appetitus. ita qd̄ bonos cibos abhominatur in malis vero ⁊ insipidis delectatur. Sicut patet quia multe sunt que tunc comedunt terram ⁊ carbones. Sic vere charissimi cū dyabolus feti peccati impregnauerit animam peccatricem statim appetitus voluntatis sue peruertitur ⁊ mutatur. Nam bona ⁊ sapida sc̄z bona spūalia ⁊ eterna abhorre. horrida vero ⁊ vilia. sc̄z bona tpalia ⁊ carnalia velle incipit amare. Job. vi. Anime esuriēt etia que amara sunt dulcia esse videntur ⁊ que prius nolebat tangere anima mea. modo pro amaritudine cibi mei sunt. Infirmitas enim magis vult que sibi sunt contraria q̄ illa que sunt vtilia. Sic peccator nocua vult ⁊ appetit. vtilia vero renuit ⁊ delinquit. Notabo ergo qd̄ isti volunt.

Discordias ⁊ diuersitates.

Delicias ⁊ carnalitates.

Diuitias ⁊ crudelitates.

Blandicias ⁊ familiaritates.

Proditiones ⁊ fallacias.

Stulticias ⁊ presumptiones.

Adulationes ⁊ versutias.

Dico qd̄ malivolūt discordias ⁊ diuersitates. Et ideo dicit ps̄. Domine dissipa gentes q̄ bella volūt. ¶ Itē volunt carnalitates ⁊ delicias. Ideo quilibet talis reprehēditur Hieremie. ij. Quid tibi vis in via egypti vt bibas aquam turbidam: quia isti sunt qui dicunt illud Ephē. ij. Cōuersati sumus in desiderijs carnis nostre facientes volūtatem carnis. j. Thimo. vj. Qui volunt diuites fieri incidunt in temptationē in laqueū dyaboli. ¶ Itē volunt crudelitates ⁊ diuitias. Dicūt enim cū filia herodiadis. Alharci. vj. Volo proxtinus vt des mihi in disco caput Joannis baptiste. ¶ Item volunt familiaritates ⁊ blandicias. Et tamen dicitur Jacobi. iij. Qui voluerit amicus esse huius seculi inimicus dei constituetur. ¶ Item volunt pditiones ⁊ fallacias. Dicit enim illud Matthē. xxvj. Quid vultis mihi dare ⁊ ego vobis cum tradam. ¶ Itē volūt presumptiones ⁊ stulticias. Et sic dicitur Proverbio sum vigesimo nono. Quod puer qui voluntati sue dimittitur confundit matrē suam. ¶ Itē volunt adulationes ⁊ verborū versutias. Dicunt enim illud Genes̄ vi gesimo septimo. fac mihi pulmentū sicut velle me nosti. Ista ergo de voluntate sufficiant. Tūc de affectione. Cogitatione ⁊ Concupiscentia ⁊c.

Velox. Velocitas. velociter.

Cum velocitas in bono ⁊ in malo significet. Possum notare qd̄ in scriptura velocitas inuenitur scilicet.

Adhuc.

Requenda.

Fugienda.

Attendenda.

Frequenda.

Prima est velocitas seueritatis diuine que citō ⁊ celeriter punit malos Hieremie. xlvij. prope est interitus moab. ⁊ malū eius velociter occurret. ⁊ vbi non sperat oc

Venatio.

Diuitiis. currit malis sicut de balaam dicitur Hume. xxiij. Velociter occurrat ei deus. ¶ Secūda est velocitas benigne deitatis.

Deus enim velociter qm̄ necesse est iuuat suos. Quod bene sciebat sanctus dauid. d. in ps̄. Quā tribulor velociter exaudi me. ¶ Tercia est prosperitas velox vel velocitas mundane prosperitatis. Quia scilz ista est sicut torrens qui velociter trāsīt ⁊ currit. Quā de mundanis potest dici illud ps̄. Velociter tanq̄ fenu arefcent ⁊c.

¶ Quarta est velocitas humane mortalitatis. Vita enim mortalis valde velociter transīt ⁊ currit. Job. ij. Dies mei velociores fuerunt cursore. Et iterum dies mei velocius transierunt quasi a tepente tela succiditur. ¶ Quinta est velocitas moralis agilitatis. quia nos debemus esse veloces ⁊ agiles deo ⁊ prelatis celeriter ad bona opera faciēda. Iuxta illud. Eccl. xxxij. In omnibus operibus tuis esto velox. ⁊ omnis infirmitas non occurret tibi. Quia sicut dicit. Proverb. xxiij. Audisti hominem velocem in opere suo coras re gibus stabit. ¶ Sexta est velocitas letalis fatuitatis.

q̄ sc̄z fatui ⁊ iniqui veloces sunt ⁊ precipites ad malū faciendū sicut dicit in ps̄. Veloces pedes eorum ad effundendū sanguinē. Iuxta illud Esa. viij. Accelera. velociter spolia detrahē. festina predari. Similes enim sunt tygridi ⁊ pardo que sunt animalia iniqua velocia ⁊ crudelia tamē Proverb. vi. d. qd̄ deus odit pedes veloces ad currendum in malū. ¶ Item ad irascendū cōtra illud Eccl. vij. Ne sis velox ad irascendum. q̄ ira in corde stulti requiescit. ¶ Item ad vane loquendum. vñ Proverb. xxiij. Audisti hominem velocem ad loquendum. stulticia speranda est de ipso ⁊c. Similes enim sunt serpenti qui tactus velociter irascitur ⁊ torquetur linguā habet valde celerem ⁊ velocem. sic isti. vñ Esa. xxiij. Lingua balorum velociter loquetur Contra illud Jacobi primo. Sit omnis homo velox ad audiendū ⁊c. Ista est velocitas letalis fatuitatis.

¶ Septima est velocitas mortalis celeritatis. Quia mors valde velociter nos sequitur ⁊ consequit. Nullus enim est ita velox qui possit effugere mortem suam Esa. lxx. Et dixistis. super veloces ascendemus. ideo velociores erunt qui persequuntur nos. vñ Amos. ij. Peribit fuga a veloce ⁊ fortis nō obinebit virtutem suam. Et sequit. Robustus nō saluabit animā suā. et velox pedibus nō saluabitur. Et sic sufficit. Vide. s. de Cito. Statim subito. Celeriter ⁊c.

¶ Nota qd̄ venatio est qm̄ quis aliqd̄ animal pro capiēdo insequitur. Si

gnificat ergo venatio diligentia ⁊ inquisitiones. morsum ⁊ apprehensionem. ¶ Item ergo moraliter qd̄ multa sunt genera venatorum. Nam Subditos venatur prelatus vt per eum puniantur.

¶ Peccatores venatur predicator vt per eū cōuertant. Animas venatur dyabolus vt per eum capiantur. ¶ Pauperes venatur tyrannus. vt per eum depredant. ¶ Ico ergo qd̄ est quedam venatio diligentis visitationis ⁊ ista est illa qua prelatus venatur ⁊ inquit proteruos. vt ipsis inuentis puniat sicut decet. ¶ Mōbiles etiam venantur lupos ⁊ leones non ad comedendū. sed ad occidendū. Sic vere prelatus debet venari. inquirere ⁊ persequi hereticos. tyrannos ⁊ obstinatos ad ipsos puniendū ⁊ expellendū de grege ecclesie vnde Hierē. xvi. Alittam eis venatores multos ⁊ venabuntur eos. ¶ Item dico qd̄ est quedam venatio curiose predicationis. ¶ Predicator enim est sicut canis nobilis qui peccatores venatur ⁊ capit ⁊ ipsos sibi p dilectionem incorporat vt ad deum conuertat. nō cessat enim latrare in predicando vndiq; currere. vt predam domino suo scilicet deo valeat inuenire Genes̄. xxvj. Cumq; venatu aliquid apprehenderis fac mihi inde pulmentum sicut velle me nosti. ¶ Item est venatio dyabolice machinationis. Dyabolus enim temptando ⁊ et rhetia mundi delectabilium tenendo non cessat animas venari. vt ipsas in inferno valeat

valeat depredari. Tñ illud pōt dici de ipso Gēf. xxi. fuit esau homo gnarus venandi. Ipse em̄ quandoq; tendit laqueum et retbe suū scz malas mulieres vt homines irretiat et inuoluat. vñ Eccl̄. vii. Inueni mulierem morte amariorem que laqueus venatorum est. Item est venatio tyrannice depredationis. Tyranni enim sunt sicut leones qui animalia grossa venantur ballui et alij inferiores sunt sicut aranea que muscas et papilionis venatur. vnde breuiter de istis dicit Eccl̄. xiiij. Venatio leonis onagri i heremo. sic pascua diuitū sunt ipsi pauperes. isti em̄ sunt sicut nemroti qui erat robustus venator coraz dño sicut dicit Gēf. x. Tñ de supra de Depredari etc.

Vendere. vendens. Nota q̄ vendere re nihil aliud est q̄ proprietatem alicuius rei cū alterius pecunia commutare. In venditione enim id quod nostrum est amittimus. et quod alienum acquirimus. Notabo igitur q̄ moraliter loquendo venditio sumitur multis modis. Est enim venditio.

Temporalis et necessaria.

Spūalis et meritoria.

Criminalis et deceptoria.

Moralis et damnatoria.

Prima est venditio

hominū mercatorū.

Quia scz mercatores

pro necessitate reipu-

blice solent vendere et emere res venales et de vna partria ad alia transportare. et ipsas etiam ad necessitates opera reservare. Natura em̄ in hyeme humores de rainis et remotis partibus arborū retrahit et ipsos pro custodia vite arboris et radicis ad interiora colligit et custodit quos tandem in vere ad ramos nutriendos iterū influit et remittit q̄ si forte nō faceret. adueniente forti frigore tota arboris substantia deperiret. Sic vere boni mercatores merces victualium recolligunt et ipsas pro necessitate reipublice custodiunt et reponunt casq; loco et tpe distribuit et refundit. Exemplo ioseph qui postq̄ frumenta per septē annos recollegisset tandem sicut dicit Gēf. xli. aperuit horrea et vendidit frumenta egyptijs. Quod tñ est contra multos malos mercatores qui nō recolligunt ad utilitatem publicam sed priuatam qd patet qz vltra debitum precium tpe necessitatis solent vendere et qd peius est malas merces pro bonis solent pauperibus tradere et qd deterius est quia ad mensurā magnā solent recipere solutiones et ad paruiam tradere vel prestare. Contra quos dicit Amos. viiij. Audite hoc inquit qui conteritis pauperē et deficere facitis egenos terre dicentes quādo transibit messis et sabbatū. vendidabimus merces et aperiemus frumentū vt imminuamus mensuram et augeamus sicut. et supponamus stateras dolosas vt possideamus in argēto egenos et pauperes pro calciamētis. et quisquillias frumenti vendidabimus. Ista est venditio hominū mercatorū. Et scō dico q̄ est venditio hominū perfectiorū. Viri em̄ iusti seipso xpo solent vendere et ius sue pprie voluntatis xpo et prelati tradere. et ad religionis seruitutē pro repositando precio glorie se p̄dij vixerint obligare. Dicunt em̄ illud Gēf. xlvij. Eme nos in seruitutē et leti seruiemus regi. Tñ de ista venditione dicit. Deut. xv. Cum venditus fuerit frater tuus hebreus sex annis seruiet tibi et septimo egredietur liber. Et possunt esse verba directā ad xpm cuius fratres sumus. cui scilz bonus xpianus venditur et obligatur. vt dictum est. verūtanien sex annis. i. sex mundi etatibus debet seruire. in septimo vero. i. post mortem debet cum eo in paradiso esse liber. Esa. liij. Gratis venundati estis et sine argento redimemini. Ista est ergo venditio hominū perfectiorū. Tercio dico q̄ est venditio hominū proditorū qui scz alios vendunt dominis suis et maioribus ipsos false accusando et ipsos in manibus eorū obligando. vnde in p̄. Vendiderunt pplm meum sine precio etc. isti enim vendunt alios sine precio quia tales detractores ab his quibus detrahunt precium et lucrum nō repositant quia secrete et in occulto dicunt pestifera ver-

ba sua. Ista est ergo venditio hominū proditorum: qui scilicet figurantur in iuda qui desū vendidit Joeh̄. iij. filios iuda et hierusalem vendidistis filiis grecorum. Quarto dico q̄ est venditio hominū iniquorum. Et sic inuenitur

Venditio symonie.

Venditio luxurie.

Venditio blandicie.

Venditio scientie.

Venditio nequicie.

Adali eniz ecclesiastici vñ

dunt spūalia per symoniā

et sic dicit Joan. ij. q̄ xps cecit

de tēplo vendētes et cmen

tes. et etiā cathedras ven

dētū columbas euertit Venones vendūt carnalia ad luxuriā. qz. s. mala mulier scipam vendit. et vetula iuuenulam tradit. Joeh̄. iij. p̄posuerunt puerū in prostibulo. et puellā vendiderunt pro vino vt biberēt. Item adulatores vendunt pulcra verba per fallaciam. Et sic dicitur Matth̄. xxv. Item potius ad vendendos emite vobis Tñ dicit Grego. Quod oleum vendere nihil aliud est q̄ verba dicere adulatoria. Item ad uocati vendunt sensum suum per auariciam. Contra quos dicit p̄ouer. xxiij. Veritatē eme et noli vendere sapientiam doctrinā et intelligentiā. Item peccatores vendunt animas suas per nequiciā qz qñ homo peccat mortaliter tunc aliquid delectabile pro precio accipit a dyabolo. et animam suam vendit. vñ Roma. viij. Ego aut carnalis sum venundatus sub peccato. et Esa. l. dicit peccatoribus. in iniquitatibus vestris venditi estis. isti em̄ vendunt semetipsos in seruitutē dyaboli. qui ipsos tandem sicut suos seruos flagellat. laacerat et occidit. Tñ de demonibus potest dici illud zach. xj. Pasce pecora occisionis que possederant occidebant et vendeabant: et sufficit.

Venenum. Cum per diuersa genera venenorum possunt accipi varie species vitiorum. qz tamen autoritates deficiunt et etias in pluribus exemplis dicta sunt plurima de venenis ideo omitto faciam enim tabulaz deo dante per quas ista que per librum sparsa sunt ad certum ordinem deducuntur.

Venerabilis. venerari. Tñ de vbi honor.

Venia. Tñ de supra de misericordia. de Indulgere. de p̄sarcere.

Venire. Nota qd venire nihil aliud est qd ad aliquem terminū applicare et de vno termino ad alium accedere et transire. Accipitur etiā quandoq; venire pro accidere vel euenire. Et breuiter notare possim q̄ in scriptura venire multiplex inuenitur. Est enim venire

Perfectorum.

Peccatorum.

Meritorum.

Uitiorum.

Tormentorum.

Promeritorum.

Diuinorum.

Adaliquorum.

Veniunt perfecti vt deo pareāt

Esa. lx. filij tui de longe veniēt.

et filie tue de latere surgēt. Veniunt peccatores vt bonis noceant.

Abiere. vi. veniet repete vassatores super vos.

Veniunt merita vt bonos foueant. Sap. viij.

Inuocaui et venit in me spūs sapientie.

Sequitur. Veniunt mihi omnia bona pariter cū illa.

Veniunt vitia vt bona transcant. Eze. j.

Ecce ventus turbinis veniebat ab aquilone.

Veniunt tormenta vt alios arceant. Ps. Veniat mors super illos et des. in infer. vi.

Veniunt precia vt boni gaudeant Job. xiiij.

Cunctis diebus quibus nunc milito expecto donec veniat immutatio mea.

Veniunt diuina vt boni valeant. vñ Joan. xiiij. dicit xps de viro iusto.

Ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus.

Veniunt etiam maligna scilicet ipsi demones vt mala compleant Matth̄. xiiij.

Dum dormient homines venit malus homo et supereminuit zizania.

Et de omnibus istis generibus veniendi multa possent dici. sed solum ad presens intendo dicere de venire iusti viatoris de venire vani peccatoris et venire p̄i saluatoris.

Igitur p̄mo dicam q̄ est vñ venire iusti viatoris.

Et istud est illud venire quo iusti

Venire.

veniunt ad deum scz per grām moraliter in presenti. et in futuro per gloriā personaliter. Videmus enim naturaliter qd omnia veniunt et accedunt ad illud vbi inveniunt fundamentum. vbi inveniunt nutrimentum. De fundamento patet. qz lapis sursum iactus naturaliter venit ad terrā vbi stabilitur. De nutrimento etiam patet qd bes et porcus venit seduliter ad stabulum vbi educatur. Sic etiam charissimi iustus venit et accedit ad deū qz deus est fundamentū defensionis. deus est nutrimentū delectationis. quia iste est qui sustinet debiles fatigatos. Hebr. i. portans omnia verbo virtutis sue. Iste est qui adiuvat miseros impugnatos. Ps. Deus adiutor noster in eternum. Iste est qui reficit pauperes desolatos. d. Joan. vi. Ego sum panis viuis qui de celo descendit. Et ideo p certo charissimi cum nos indigeamus

Isto fundamento tanq̄ fatigati.

Isto inuamento tanq̄ impugnati.

Isto nutrimento tanq̄ depauperati.

nos ei conformando. et ad eum charitativē appropinquando moraliter accedere et transire. Ad quod etiam ipse monet. Matt. xi. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Ubi aduerte qd ad deum veniendum mentaliter et moraliter quatuor nos breviter inducunt.

Primum est quo benigniter inducimur.

Secundum est quo fideliter recipimur.

Tertium est quo severiter incutimur.

Quartum est quo suaviter attrahimur.

Primum probat clamor attractatus venite.

Scdm amor locatus cum dicit ad me.

Tertium terror impulsivus qui la. et on. estis.

Quartum dulcor allectivus. et ego reficiam vos.

Dico ergo qd venire debemus ad deū ppter clamorē vocativū per quē inducimur benigniter. venit inquit Omnia em̄ domesticata solent venire et ad vocacionē sui magistri veniunt et occurrunt. Cum igit dñs noster et magister vocaliter nos vocat ad eū venire debemus. Patet etiam in pavonibus. caponibus et gallinis. qui ad pabula vocati statim veniunt et accurrunt. ita vocat nos xp̄us in scriptura. dicens venite. Ideo nos debemus pculdubio ad ipm venire et nos sibi p verū amorē coniungere et copulare. venite inquit. Et advertendū est qd xp̄s in scriptura per istud verbū venite. vocat nos ad omnia que sunt necessaria ad salutem. dicit enim venite

Ad presumptionem dimittendum.

Ad dei operationem admirandum.

Ad eucharistie refectionem manducandum.

Ad dei contemplationem spectandum.

Ad diligenter inquisitionem faciendum.

Ad gratie inspirationem hauriendum.

Ad verbi predicationem frequentandum.

Ad laudis modulationem decantandum.

Ad xp̄i desponsationem copulandum.

Ad celi creationem nanciscendum

Ista em̄ sunt decem officia ad que per istud verbū venite convocamur et ad que veniendo ad ipm deū illi coniungimur et cū eo copulamur. Dicit em̄ venite ad dimittendū oēm presumptionē. Et sic dicit. Job. xvij. Convertimini et venite et nō inveniā in vobis vllum sapientem. Item venite ad admirandum dei operationem. Ps. Venite et videte opera dñi terribilia in conspectu eius super filios hominū. Item venite ad gustandū eucharistie refectionē. Prouerb. ix. Venite comedite et bibite inquit vini qd miscui vobis. Item venite ad cōtemplandū celi conditionē. Esa. ii. Venite ascendamus in montē domini et ad domū dei iacob. Item venite ad faciendū bonarū inquisitionem. Esa. xxi. Si queritis querite cōvertimini et venite. Item venite ad gratie infusionē vel inspirationē hauriendū. Esa. lv. Dñs sitientes venite ad aquas. Item venite ad frequentandū predicationē. ysa. lvi. Venite post me faciā vōs fieri piscatores hominū. Item venite ad decantandū laudis modulationē. ps. Venite exultemus dño iubilemus deo salutarī nro. Item venite ad copulandū xp̄i desponsationem. Matt. xxij. Omnia parata sunt. venite ad nuptias. Item venite ad obtinendū vite participationē. Matt. xxv. Venite benedicti patris mei percipite paratū vobis regnū. Sic ergo patz qd deus dicendo venite ad multa bona nos inducit et ad veniendū ad se multipliciter excitat et exclamat. venite inquit. Ut em̄ nos ipsi dicamus illud ps. Venite et videte oēs qui timetis deū quanta fecit anime mee. Patet ergo qd veniendū est ad deū propter clamorem vocativum per quem inducimur.

Deinde dico qd ad ipm veniendū est ppter amorē locativū per quē recipimur fidei. et hoc ostendit cū dicit ad me. Iste em̄ est sicut amorosus hospes. qui inuitat et recipit transeuntes. et qui vnicuiqz sūm qd vult expendere parat mēsam et camerā meliorē. Quia. fuisse est semp paratus ad hospitari et recipere oēs venientes ad eū et oēs ad se cōvertentes nullū em̄ scit refutare quiniūmo sūm qd quilibet vult de bonis vel de laboribus p eo expendere solet sibi de gradu et statu meliori spūaliter puidere. ad me inquit Joā. vi. Dñe qd dat mihi pater ad me veniet et cū qui venit ad me nō euciat foras. Ista em̄ prepositio ad significat terminum ad quē. qui. recipit et terminat dependentiā a quo. Et ideo bñ dicit ad me. vbi dat nobis intelligere qd se offert ad dependentiā affectuū nro. sicut finalis terminus. ad me inquit Joā. vii. Qui sitit veniat et accipiat aquā vite gratis. Et nota qd ad istū est veniendū

Sicut ad doctore ut informemur. Dico ergo qd
Sicut ad pastore ut recreemur. ad ipsum veni
Sicut ad medicū ut consolemur. re debemus si
Sicut ad dominū ut pñiemur. cut ad doctore
Sicut ad fontē ut satiemur. ut informemur
Sicut ad hospitē ut receptemur. Exemplo re

gine saba q̄ venit ad regē salomonem audire sapientiam eius sicut dicitur. iij. Regū. x. Unde Esa. ii. Venite ascendamus ad montem domini et docebit nos vias suas. Item ad pastorem ut recreemur. Pascit em̄ et recreat cor deuotū. Unde ipse dicit. Jobānis. vi. Ego sum panis vite qui venit ad me nō esuriat et qui credit in me nō sitiet. Item ad medicū ut cōsolemur vel ut sanemur. ps. Exaudi orationem meā ad te omnis caro veniet. Item ad dñm ut pñiemur. Dñe. vi. Venite et reuertamur ad dñm qz ip̄s cepit et sanabit nos etc. Item ad fontē ut satiemur. Scñ. xxiij. Veni ad fontē aque Et illud. Joā. vii. Qui sitit veniat ad me et bibat. Item ad hospitē ut receptemur et ut apud eum cōmoremur dices illud. Joā. xij. Ad cū veniemus et mansionē apud eum faciemus. Ista em̄ rationibus est ad deū veniendū et ad ipm per desiderium est fugiendum. Iste est em̄ sicut liberalis dñs qui oēs venientes solet de familia sua recipere sicut pius testator q̄ solet etiā extraneos q̄qz in filios adoptare ad me ergo supple venite. Quod est cōtra multos qui ad deū nō veniūt. sed ad mundum. similes auiculē q̄ veniēs ad sibilum aucupis laqueo capitur et occidit. Quia scz illi qui veniūt et accedunt ad sibilum oyaboli carnis et mundi. quia scz nō cessant sibilare et decere illum versum. Ad mea decepti iuvenes preceptave nite. laqueis malarū complacentiarū capiunt. et per peccata mortalia puniunt. Quod figuratū est in iabele que sizare fesso et calefacto dixit. Ad me intra dñe ne timeas que offerens sibi lac fecit dormire. et dum dormiret clauo tabernaculi ipm occidit. vide. isani figuram supra. Nō sic ergo charissimi. sed ad deum veniamus venite inquit ad me. ps. Sitiuit anima mea ad deum fontem viui etc. Veniendum est ergo ad deū sicut patet ppter amorē locativū per quē recipimur. Deniqz dico qd veniendum est ad deum propter terrorem incussivum. per quem impellimur. et hoc ostenditur cum dicit. omnes qui laboratis et onerati estis. Quia scz

Quia scz labor et omnis mundanarū tribulationis nos
cōpellit ad deū venire et nos ad ipm cōuerteret redire
Quia s̄m Grego. Mala q̄ nos hic premūt ad deū ci-
tius nos venire compellunt. De ceruo em̄ legimus q̄
impulsus a canibus solet venire ad hominē sciēs cū
esse animal benignū. Venit etia navi p̄rarius q̄q̄
ipsam impellit ad meliorē portū q̄ alis esset ventura.
Quia breuiter et mūdi canes et tyranni et morsus eorū
et latratus. necnō et vētus contrarius mundanarū ad
uersitatum nos cōpellunt de amore mundi resiliere et
ad ipsum hoīem xpm per deuotionē redire. et ad pos-
tum salutis accedēter venire qui laboratis inq̄t et one-
rati estis ps. Humiliatū est in labore cor eorū et appro-
pinquauerūt. Veniēdū est ergo ad deū ppter terrore
p̄cussū p̄ quē ipellimur. Insuper veniēdū ē ad deū p
dulcorē allectiū p̄ quē attrahimur qz ego reficiā vos
inq̄t. De em̄ nō solū infert mūdi verbera vt retraha-
mur. imo etia exponit vbera vt attrahamur. Promit-
tit em̄ ad se venientib⁹ eternā refectionē et eterni sola-
ciū regionē. Et ideo sicut puer libenter venit ad matrē
vt lacte reficiatur sic vere libenter debemus venire ad
deum vt lacte sue dulcedinis in gloria satiemur. Refi-
cias inquit vos. ps. Super aquā refectionis educauit
me. Quod dñ figuratur. Luce. xiiij. in illo rege qui mi-
sit seruum suū hora cene dicere inuitatis vt venirent.
quia parata sunt oīa. Quia rex noster xps prandium
suum paradisi parauit. vbi per seruos suos aposto-
los prophetas et alios p̄dicatores ad veniēdum illuc
totū genus humanū inuitauit. Paratus est em̄ oēs re-
ficere et sic nulli ostium denegare dicens. Math. c. xxiij.
Omnia parata sunt venite ad nuptias. Veruntamen
aduertēdum est q̄ tria genera hoīm se venire ad illas
nuptias excusarūt. vñ. s. qui dicebat se emisse villam
alius qui dicebat se emisse quatuor iuga bouū alius
qui dicebat se durisseyore sicut totū patz ibidem Lu-
c. xxiij. Hāz charissimi emptor vñ significat car-
nalis opulētie possessores. Ductor vñ significat car-
nalis inmundicie dilectores. Emptor parium bouū
significat sensuum incontinētie sectatores. Quia pro-
culdubio ista tria genera hoīm q̄ scz in his trib⁹ mer-
cimonijs occupātur ad festū paradisi nō veniunt nec
accedunt sed inde per peccata potius fugiunt et rece-
dunt. d. xpo illud. Hieremie. ij. Recessimus non vene-
mus vltra ad te. Sed non sic boni quia isti veniunt ad
deum per gratiam in presenti et in futuro per gloriam
Isti enim finaliter veniunt ad paradisi
At milites vt coronentur.
At diuites vt spaciētur.
At virgines vt desponsentur.
At principes vt honorentur.
Veniunt dico iusti vel iustorū aīe ad paradisi vt ibi
coronētur. Cast. iij. Veni de libano soror mea spōsa ve-
ni de libano et coronaberis. Veniūt ibidē ad deū spa-
ciari. Cant. v. Veni in ortū meū soror mea. Veniūt ibi
dem a deo p̄miari vel honoari. Math. c. xxi. Venite
benedicti patris mei et c. Sed proculdubio charissimi
est impossibile venire ad terminū nisi per viam. Via
autē veniendi ad celum est via virtutū penitētiarū et
laborū. Quia sicut dicit Gregorius. Ad magna p̄mia
peruenire nō pōt nisi per magnos labores. Et ideo si ad
paradisi venire volumus p viam virtutum incede-
re debemus. Notabo igit q̄ ad iustū terminū alle-
ctium peruenitur.
Per parcitatem abstinētie.
Per puritatem innocētie.
Per pietatem amicicie.
Per artitudinē indigētie.
Per mēstitudinē consciētie.
Per promptitudinē obedientie.
Dico igit q̄ ad veniēdum ad paradisi oportz trans-
sire per istam scalam in qua scz isti gradus requirunt
scz abstinētie parcitas et sic dicit Math. c. xxi. Venit iohā-
nes nō manducās neqz bibens. Et requirit innocē-

tie puritas. et sicut dicit Math. c. xxi. Sinite paruulos ad
me venire. et c. Et requirit amicicie pietas Et sic vi-
detur dñs dicere Math. c. xxi. In carcere erā et venistis
ad me. Et requirit indigētie artitudo scz paupertas
spūalis: et sic dicit diuiti. Math. c. xxi. Uade et vde om-
nia que habes et da pauperibus et veni sequere me.

Item requirit consciētie mēstitudo scilz cōpunctio
lacrymarū. Et sicut dicit. Thiere. c. xxi. In fletu veniet
ad me per torrētes aquarū deducā eos in viam rectā
Et requiritur obedientie rectitudo vel p̄dptitudo.
et sic loquitur Math. c. xxi. vbi dicit. Si quis vult post
me venire abneget semetipsum et tollat crucē suā et se-
quatur me. Ista autoritate diuisam et p̄secutā habes
alibi pene eam hic s̄vis. Sic ergo patz charissimi quō
sunt multe vie veniēdi ad deū et ad gloriam paradisi.
nāz si oēs istas vias tenuerimus ibi p̄certo veniem⁹
ita q̄ implebitur illud ps. Eunt ibant et flebant mit-
tentēs semina sua veniētes autē veniēt cū exultatione
portātes manipulos suos et c. Sic igitur patz q̄ veniē-
dum est a deum spūaliter et moraliter.

Propter dulcorē allectiū.

Propter terrore impulsū.

Propter amorem receptiū.

Propter clamorē vocatiū.

Bene ergo dictū est venite ad me oēs q̄ laboratis et c.

Sic ergo patz primo principaliter q̄ est vñ venire iu-
sti viatoris. Adhuc dico q̄ vñ venire vñ p̄ctoīs.

Peccator venire dicit ad malū et non ad bonum. sicut

em̄ venit aqua absqz hoc q̄ vocet. Sic xpc vbi mali no-

cere sciunt veniunt nō vocati. Veniunt etia demones

quotidie et ad nocēdū accelerāt et accurrūt. Ali de ip-

sis videtur dicere homini illud. y. Parat. et c. Huncia

uerunt iosaphat dicētes venit cōtra te multitudo ma-

gna. Ipsi etia hortātur se ad p̄tra nos veniēdū. dicētes

illud Math. c. xxi. Hic est heres venite occidam⁹ eū.

Uñ Esaie. lvi. Dēs bestie agri venite ad deuorandum.

Sed tertio principaliter dico q̄ est vñ venire p̄j

saluatoris. Christus enim venit in mundū peccatores

saluos facere quorū prim⁹ ego suz. j. Thi. j. Iste enim.

Venit ad virginē vt incarnaretur.

Venit ad seculū vt visitaretur.

Venit ad hierusalē vt repararetur.

Venit ad patibulum vt immolaretur

Venit ad infernum vt vacuaretur.

Venit ad sepulcrū vt suscitaretur.

Venit ad celum vt coronaretur.

Venit ad iudiciū vt formidaretur.

Venit ad cor humanū vt secundaretur.

Dicamus ergo q̄ ist venit ad carnē assumēdū. Johā.

et c. Venit Jesus ianuis clausis. Et venit ad mundū

visitādū. Math. c. xxi. Venit iesus in partes cesaree

philippi. Et venit ad vrbē hierlm reparādū. Ideo

sibi in hierlm ingrediēti fuit dictū. Luc. xxi. Hic dicit⁹

qui venit in noīe dñi. Et venit ad crucē tolerādū.

Johānis. ix. Ego in iudiciū veni in mundū Et Marc.

xiij. Venit hora et filius hoīs tradetur. et c. Et venit

ad infernū spoliandū. Unde de ipso ad inferos vēturo

dicif. Math. c. xxi. Tu es qui vēturus es an aliu expecta-

mus? Quia s̄m Bernardum. Venit medicus ad egro-

tos. venit redemptor ad perditos et c. Item venit ad

corpus resūmēdū. Unde ipse dixerat. Joh. xxi. Na-

do et venio ad vos. Iterum Johannis. xxiij. Venias ite-

rum ad vos et accipiam vos ad meipsum. Item ve-

nit ad celum ascendendū. Unde Aggei. ij. Venit de-

sideratus cunctis gentibus. Unde sibi poterat dicere

de⁹ pater istud. ij. Reg. xxi. Veni mecum vt requiescas

securus in hierusalē. Et venit ad iudiciū iudican-

dum Esa. iij. Ecce dñs ad iudiciū veniet. Et quoti-

die venit ad mentē illustrādā. j. Corin. iij. Veniet dñs

et illuminabit abscondita tenebrarū et c. Hic igit pre-

missis possum⁹ breuiter dicere de aduētū xpi nō solū

de aduētū in mentē qui est spūalis. s̄ etia de aduētū

carnis qui est p̄sonalis et etia ad iudiciū qui est impe-

1b 1b 1b

realis. Sz de oib⁹ istis supra litera et titulo de aduentu vide vbi ad plenum inuenies quatuor autotitates diuisas et prosecutas de venire scz Venerat dilect⁹ me⁹ in ortum suu⁹. Canti. v. Item hucusq⁹ venies Job. xxxviii. Ego lux veni in mundum. Job. xxi. Item ecce vent⁹ turbinis veniebat ab aquilone nubesq⁹ magna et ignis in poluens Ezech. i. De venire inquantu idem est q⁹ accidere ptingere vel venire vide. d. de aduenire. Et pone hic autotitates notabiles si vis q⁹ pauce sunt. et sufficit q⁹ tum ad presens.

Venter. Cum venter sit illa corporis cōcavitas qua cibi recipiuntur. et in qua iecur et alia intestina cū multis alijs mēbris p̄tinētur et in qua appetitus carnis generaliter originat. Possum⁹ dicere q⁹ generaliter per ventrē possum⁹ intelligere quod cumq⁹ abditum vel secretum qd interior consciētia et affectio mentis nostre versat. Notādum igitur q⁹ in scriptura inuenitur venter.

Corporeus.	Primus signat nostrā natiuitatē.
Eburneus.	Secundus matris virginitatem.
Pectoris.	Tertius cordis profunditatem.
Stercoris.	Quartus carnis fragilitatē.
Extraneus.	Quintus mundi cupiditatem.
Ethereus.	Sextus veram humilitatē.
Tartareus.	Septimus inferni voracitatem.

Dico ergo primo q⁹ est venter corporeus nostre natiuitatis. Iste est em venter nostre matris vbi nouē mēsi bus hospitamur. et tandem in hac vallē miserie parturimur et ideo dicit Eccli. xl. Graue iugum creatus est omnibus a die exitus de vētre matris ipsorū vsq⁹ in diem sepulture corū in matrē oīm. Dico secūdo q⁹ est venter eburneus pure virginitatis. et iste est venter virginis gloriose que eburnea dī. pro eo q⁹ castitatis nitoribus cādidatur. Ista est em virgo pigmalconis. Pigmalcon em cū esset summus pictor et sculptor et carnalem coniugij copulam et concubitus abhorreret amaginē virginē pulcherrimā fecit de eboze. quā vidēs ita pulcrā. amore ipsius inflāmat⁹ est ipsamq⁹ in camera et in lecto suo loco vxoris sue amplexandā habebat et oscula sibi dabat. Casus vero accidit sicut recitat Quidius fabulator q⁹ ipsa ficta et mortua imago dum esset iuxta oīm suum in lecto suo incepit inculescere. et venter eius inspirare et sic vitam recepit humanam ipsamq⁹ pigmalcon accepit vxorem de qua postmodum filiū generauit. Itē vera charissimi talis pigmalcon fuit deus. ipse em virginem Mariā eburneā fabricauit. Ebur em candidā puritatē castitatis designat. et quis iste abhorreret carnalem amplexū. istā tamē imaginē suam intātūz dilexit. q⁹ eaz mirabiliter in mulierē mutatā. i. in imaginē pregnātem cōuersaz. ipsam sibi in vxorem perpetua castitate ligauit et in vētre eius xpm deū et hominē generauit. Ita q⁹ vēter eius potuit figurari in throno eburneo salomōis. iij. Reg. i. supra inuenies de throno. Et iō de ipsaz eius ventre dicit. Cāsi. v. Adan⁹ eius tornatiles plene hyacinthis. venter eius eburneus distinctus saphiris venter eniz et manus istius hyacinthos et saphiros habuerūt. in quātum p̄ciosis virtutibus semp splēduerunt. Etiam de cōceptu mirabili huius ventris dicitur. Eccles. xj. Ignoras q⁹ sit via spūs et. Ergo fuit vñ dictū. Lucc. xj. Beatus venter qui te portauit et vbera q⁹ suristi. Iste ergo venter est eburneus pure virginitatis. Tercio dico q⁹ est venter pectoris cordis pfunditatis. Cor em et cōsciētia viri iusti dicit venter q⁹ ibi cōtinetur iecur quod amare facit. i. seruēs amor et dilectio. vñ Canti. v. dicit anima sponso. Venter me⁹ intrēnuuit ad tactū eius. Item ibi est splen qd ridere facit. i. virtus spei et virtualis consolationis. ps. Tu es qui extraxisti me de ventre. spes mea ab vberib⁹ matris mee. C. Itē ibi est fel quod irasci facit. i. spūalis dolor et contritio ps. Conturbatus est in ira oculus meus. aīa mea et venter meus. Item ibi sunt feces. i. materie vilis cogitatiois meditatio. De quo pōt exponi illud ps. Conglutinat⁹

est in terra venter meus et. Animal ruminans habet duos ventres vel plures. Vñ etiam de camelo legim⁹ q⁹ quinq⁹ habz ventres interius. ita q⁹ de vno ad aliū cibum transmittit vt melius decoquatur. Sic homo debet habere plures. i. plura consciētie receptacula. in quibus scz cogitationes decoquāt⁹ et ad p̄fectionē cōuertāt⁹. Quinq⁹ enim ventres sunt quinq⁹ considerationes que in oib⁹ factis sunt habende et dictis. i. que in isto versu p̄tinēt⁹. Quis quid cui dicas cur qñ quomō queras. Vel. Qui quid facias cui quādo quomō queras. Ista em sunt quinq⁹ diuerticula mētis nostre vbi oīa dicta et opera nostra debemus voluere anteq⁹ exterius operēt⁹. Iste est em venter de quo dī Apoca. i. Quō cum Johānes comedisset libzū amarica tus est venter eius quia scz dum liber sacre scripture attenditur venter consciētie merito conturbatur. Et si in ventre consciētie de peccatis consistendis agitur per quinq⁹ reuolutiōes primo a prudētibus deuoluūt⁹. Quia scz considerari debet. quis. quid. cui. cur. qñ quomodo. Quis qui offendisti scz religiosus vel laic⁹ p̄elatus vel subditus et. Quid de quo fit offensa sciz quile fuerit factum. vel quomodo contra rationem. Cui facta est offensa. Cur scz quibus additis vel circūstantijs delectationibus vel accidentibus. Et quo tpe vel quo locovtrū scz in ieiunio vel in festo. Ita em duo quomō et qñ sub vno possunt optime p̄prehendi. Ibis enim ventriculis mentis nostre cibis peccati deductur. vt per confessionem expelli valeat et educi q⁹ sicut dicitur Math. xv. Omne quod in os intrat. in ventrē vadit et in secessum emittitur. Ibis em considerationibus mens cōcutitur. et in contritionis amaritudinem cōmutatur. Unde anima dicit illud. Treno. j. Venter meus conturbatus est. subuersum est cor meuz in me metipsa. quoniā amaritudine plena suz. Iste em est vter pectoris cordis pfunditatis. Quarto dico qd est venter stercoris qui est venter carnalitatis. Et sic dico q⁹ per vētrē intelligitur sensualitas carnis nostre in quo cōtinēt⁹ feces oīm peccatorū et vilitas conditionis humane. Nam q⁹ in ventre puer generatur bene per ventrē natura nostre vilis conditionis. p̄signatur. Unde Sap. vij. Septē mēsi bus in ventre matris mee figuratus sum caro. Venter enim iste est conditio carnis nostre et etiā ipse carnalis appetitus. qui scz nisi per prudētiam ab illicitis restringat. totus hō per ipz interius et exter⁹ maculat. Apes em et formice que animalia sunt prudentissima circa ventrem sunt valde stricta ventrē em habēt magis strictū q⁹ pectus cōtra naturā aliorū animalū. Sic vere charissimi alii qui sunt prudētes viri. qui habēt vt cōter ventrē strictum. q⁹ scz ventrē corporis. et ipsam conditionē sensualitatis et carnis pro viribus restringūt. Plus em abūdant in pectore vbi est animus q⁹ in ventre vbi est stercus. hoc est dictū q⁹ magis vigeant in spūali bonitate q⁹ in carnali voluptate et sensualitate. Quod bñ pensabat Sap. Eccli. xxiij. cū dicebat. Aufer a me concupiscentias v̄tris. et. Qd est cōtra multos qui ventrē sensualitatis et voluptatis. et carnis habēt valde magnū et latū. Similes locuste que nō habēt nisi vñū intestinum totū em corpus est quasi venter. Serpēs etiaz respectu corporis ventrē habet longissimū et maximū. Unde etiam plinius narrat q⁹ sub claudio cesare serpens quidā fuit occisus in cuius ventre puer integer fuit inuentus et de nostris serpentibus apparet qd habent magnum ventrem. quia auiculas solent deglutire. Sic vere charissimi quidam habēt ventrē carnalis appetitus et sensualitatis valde latum totū em videntur esse venter. quia scilicet nihil de spūalitate videntur sapere vel habere quod apparet. quia oīa mūdi delectabilia non possunt suū ventrē. i. suū carnalē appetitū implere. prouer. xij. Iustus comedit et replet aliam suā. Venter autē impiorū insaturabilis est. Et bñ insaturabilis. quia isti habēt ventrē. Cupiditate voracem.

Carnalitate

Carnalitate vomacem
fatuitate loquacem.
Voracitate capacem.
Verbositate mordacem.

Venter enim malo inflat per cupiditatē. Istud enim figuratur de filio p̄digo qui cupiebat replere ventrē suū de siliquis quos porci māducabāt. sicut dicitur Luc. xv. Et tamē dicitur Ezech. vij. Animā suā nō saturabunt et ventres eorū nō implebūtur. ¶ Itē spumat p̄ carnalitatem. ideo venter satur facile spumat in libidinem. ¶ Item feruet per loquacitatem. Unde Job. xxxij. Venter meus quasi mustū sine spiraculo qđ lagunculas novas dirūpit. loquar et respirabo paululū. ¶ Itē capax est per voracitatē. Ubi Eccli. xxxvj. Omne escas manducabit venter. ¶ Itē mordet p̄ detractoriā verbositatē. Unde Eccli. xl. In ore imprudētis cōculcabit inopia. et in ventre eius ignis ardebit. ignis enim mordaciter vit. Et breuiter iste est venter vilitatis nostre omnia enim vilia sunt in vētre et ideo vētre deus posuit in medio corporis etiam a parte ante. vt sic vilitatem et cōditionem vilitatis nostre ante oculos et in cordis medio poneremus vel portaremus. Sic etiam dico qđ vētre fragilitatis humane cū omnibus fecib⁹ vitiōrū pre oculis debemus habere et in cordis medio collocare. Quia p̄culdubio iste venter est pars nra vilior et pars nostra p̄derosior et pars nostra fragilior. Animal citius ledit in ventre qđ alibi. Et ideo vnicornis sciens qđ elephas habet mollē vētre. semp̄ solet ipm̄ in ventre si pōt p̄cutere vt ipm̄ citius possit occidere. qđ sciens elephas solet sibi dorsum vertere et sic solet pericula declinare. Sic vere charissimi sensualitatis et caro sunt partes hominis magis debiles et molles et ideo vnicornis. i. diabolus libētius nos p̄cutit in hoc ventre. in quo. s. de peccatis carnis libētius nos tēptat. Scit enim qđ valde sum⁹ debiles. quia sicut dicitur Tpti primo. Cretenſes semp̄ mēdaces. male bestie. vētris pigri. Quia p̄pter solet ibi libētius p̄cutere. vt cōtra nos possit facilius p̄ualere. Ad nos p̄sentientes dorsum sibi debemus vertere. et occasiones peccatorum et temptationū fugere et vitare et sic ab huius vnicornis cornibus poterimus nos saluare. Mari me si cum dauid ad dñm proclamātes dicamus. Salua me de ore leonis et a cornibus vnicorniū humilitatem meā. Caueāt autē illi quorū deus venter est. P̄bī. ij. Quia sicut dicitur. Job. x. Diuitias quas deuorauerunt euomet et de ventre eorū extrahet eos deus. Iste est ergo vēter stercoreus carnalitatis nostre. ¶ Quinto dico qđ inuenitur venter extraneus inūdi cupiditatis. Mundus enim est venter noster. qđ. s. ibi in peccatis cōcipimur et nutrimur et inde in lucē fidei et gratie. vel etiam in lucem religionis vel ecclesie a dñō parturimur. Puer enim in ventre matris non plozat sed ibi viuendo de matris menstruis se delectat. sed statim quādo de matre extrahitur plozare incipit. Sic peccator existens in mūdo nutritus in immūdijs et peccatis nō plozat nec ad causas sui planctus attendit quando tamen ad ecclesiam vel religionē perturit. statim incipit vite huius miseriā agnoscere. et ad plāctum et lacrymas se donare. De isto vētre gaudebat se dauid exisse in ps. Quoniam tu es qui extraxisti me de ventre etc. Multi tamē sunt qui de isto ventre. s. de mūdi p̄speritate egrediūtur. et statū religionis vel ecclesie cōstituntur et tamē in istū vētre iterū ingrediunt. in quātum ad mundana negocia reuertunt. Barca enim mōstruū est marinū que filios suos quos peperit vidēs tempestatem ne submergant. solet in vētre iterū reponere vt possit a fluctibus ipsos liberare. Si vere diabolus illos quos aliquo casu de ventre mūdane prosperitatis peperit et euomit vidēs qđ fluctus tribulationis et inundatio lacrymarum possent ipsos sibi penitus auferre et ad dñm conuerrere solet eos pro viribus in istū vētre iterum inferre et reponere et ipsos solet allicere et fouere. et sibi eos quos iam perdidisse videbat pe-

nitus retinere. sicut ad literā videmus. de clericis mercatoribus. de prelatis officialibus regum et de religiosis negociatoribus. Istud videtur reprehendere. Nichodemus. d. Job. ij. Quomodo inquit potest homo nasci cum sit sener. id est quomodo potest homo nasci ad mundana redire cū debeat esse perfectus. Aliquid potest in matris sue vētre iterato introire et renasci: quasi dicat nō dñs. imo p̄certo cū Esaiā dñs dicere et clamare. Esa. xlix. Vbi ab vtero vocauit me de ventre matris mee recordatus est nois mer: posuit os meū dñs vt gladiū acutū: sub vmbra manus sue protexit mer: posuit me sicut sagittā electā: in pharetra sua abscondit me et dixit mihi seruus meus es tu israel qđ in te gloriabor. Quia p̄culdubio charissimi de⁹ ex speciali priuilegio nos extrahit. et in ecclesie et religionis pharetra nos abscondit. vbi nos sagittā vel gladium facere intendit: sic seruos suos quibus gloriē specia liter ordinat et facit. Et ideo istū vētre vñ exiim⁹ debemus horere et illic amplius per inūdi p̄cupiscentias nō redire. d. domino illud. Eccli. xxiij. aufer a me cōcupiscentias vētris. Iste est ergo venter extraneus mūdane cupiditatis. ¶ Sexto dico qđ est vēter ethereus perfecte humilitatis et iste est vēter religionis et ecclesie. vbi deus generat cōcipit et nutrit filios suos. s. religionis clericos. Item in vētre nubis generatur lapis preciosus qui dicitur ceramius. Sic vere in ventre religionis generatur viri p̄ciosi et perfecti. Ubi de hieremia dicitur Eccli. xlix. Ad a ventre matris sue consecratus est propheta. Istud est tñ contra multos similes filijs viperarū qui abhorretes esse in vētre matris sue volūt exire. expectare nolētes nature solutionē et ideo corrodunt latera eius et sic exiunt sine partu. Sic vere multi sunt quibus displicet venter religionis et status interioris claustrī et ideo suā matrē religionē destrunt et corrodūt et sic per apostasias vel per appellationes fugiūt et recedūt. Multi sunt in ecclesia viperarū filij qđ sunt causa corrosionis et destructionis proprię matris sue. quibus dñs Esa. xlvij. Scio enim qđ p̄uaricās p̄uariaberis: et trāsgressor de vētre vocauit te. Iste est ergo venter ethereus perfecte humilitatis etc. ¶ Septimo dico qđ est venter tartareus eterne calamitatis. et iste p̄culdubio est venter inferni vbi diabolus peccatores concipit et recipit: ipsos tamē nunqđ amplius parturit vel emittit. Iste est venter ceti in quo ionas deuoratus fuit. Ista est altitudo ventris inferi. De quo dicitur Eccli. ij. Liberasti me dñe etc. De altitudine ventris inferi. et de leonibus p̄paratis ad escam etc.

Ventus. Nota qđ vētus nihil aliud est qđ spiritus vel status. Est enim proprius ventus idem qđ aer motus cū siccis vaporibus intermixtus. De vento igitur materiam tractare quid sit: et quare sint. xij. venti et nunc fiat vnus nunc alius. nihil ad p̄s pertinēt opus. Sed quid vētus possit moraliter significare. hoc solum breuiter est dicēdum. Dicamus ergo qđ ventus habet aliquos effectus bonos et aliquos malos. et ideo nunc malum significat in scriptura. Nota bo ergo secundum qđ inuenio in scriptura: quod ventus naturaliter habet.

Sufflare
Siccare
Pulsare.
Mundare.
Turbare.
Leuare.
Inflare.
Spirare.
Refrigerare.
Sic vero dico qđ moraliter loquēdo plura genera ventorū inueniuntur. Est igitur vētus sufflatus qui significat malam suggestionē. Multi enim sunt sicut vētus qui per mala consilia et colloquia non cessant alijs aliqd mali suggerere et sufflare. et p̄ adulationem suggestionē aliquid sibilare. Eccli. xliij. frigid⁹ vētus aquilo flabit et congelabit cristallus ab aquis. ¶ Item est ventus siccatus qui signat hostis temptationem. Iste enim quando fortiter sufflat. solet oēm virorem gratie desiccare. figuratus in illo vento calido et vente qui siccauit illā viridem ederam. sub cui⁹

lb lb lb ij

Ventus.

umbra ionas delectabat intatū q̄ ionas incepit estua
re sicut dicit Jone. iij. Quia. s. tentatio dyabolica vi
rorem ⁊ umbram gratie defeccat ⁊ vit. ⁊ estum maloz
desideriorū in cordibus introducit. Unde de diabolo
dicit Abacuc. i. Quod facies eius ventus vrens. ¶ Itē
est ventus pulsatiuus qui signat mūdi tribulationes
que pulsat destruit ⁊ subuertit. Unde Job. i. Repente
ventus vehemens irruit a regione deserti qui cōcussis
angulis dom⁹ subuertit eā ⁊ liberos interfecit. ¶ Itē
est vētus mūditiuus qui significat violētā correctio
nem. Vētus enim bladū a palea purgat. Et sic loquit.
Math. iij. vbi dicit. Quō ventilabū in manu dñi ⁊ mū
dabit aream suā. Uñ prouerbi. xvj. Ventus aquilo dis
sipat pluuias. ⁊ facies tristis linguā detrahēt. ¶ Itē
est vētus turbatiuus ⁊ sublatiuis qui signat eternam
damnationē sicut dicit in ps. Quō impij erūt sicut pul
uis quā proiecit vētus a facie terre. ¶ Itē est vētus le
uatiuus: qz vētus eleuat paleas qui signat prosperam
successionē. de quo. Job. xxx. Eleuasti me ⁊ quasi super
vētum ponens clifisti me valide. ¶ Itē est ventus in
flatiuus qui signat cordis elationē ⁊ p̄sumptionē. Vē
tus em̄ vesicam inflat. ⁊ sic de vanigloziosis elatis su
perbis ⁊ p̄sumptuosis loquit. Ibiere. xij. vbi dicit.
Q̄ onagri steterunt in rupibus ⁊ attraxerunt ventum
quasi dracones. ¶ Item est ventus inspiratiuus qui si
gnificat diuinam reuelationē. ⁊ de isto dicitur in ps.
quō dē⁹ p̄durit v̄tos de thesauris. ¶ Itē est vētus re
frigeratiuus qui signat sanctis p̄s in flammationē: ⁊ sic
dñ. Dani. iij. q̄ angel⁹ fecit mediū fornacis quasi v̄tus
roxis flantē. ¶ Ibis igitur p̄missis possum notare qd
vētus significat in bono ⁊ in malo. Et sic dico q̄ est
Ventus gratie qui est mirabilis.
Ventus culpe qui est tristabilis.
Primus flat ab interiori.
Secundus flat ab inferiori.
Tertius flat a posteriori.

16

Dico ergo primo q̄ est vētus gratie qui est gloriosus:
⁊ iste p̄culdubio nihil aliud est q̄ spiritus sanct⁹ ⁊ gra
tia que per eum inspirat. Spiritus enim est quasi ven
tus. sed de hoc vide ad plenum supra de spiritu in pri
mo membro principali. Sicut enim ventus h̄s
Arbores agitare. Quia sicut ventus aquilo
Aerem depurare. cooperat q̄ masculi ge
Ignē inflāmare. neratur Sic vere sp̄s
Estum temperare. sanctus agitat p̄ men
Naues transportare. tis discussionē. Uñ r̄ps
Fecce defecare. vocat beatū iohānē ha
Paleas eleuare. rundinē v̄to agitat⁹.
Omnia secundare. ¶ Itē depurat p̄ vitio
rum restrictionē. Uñ Job. xxxvij. Aer cogit in nubes ⁊
ventus transiēs fugabit eas: qz. s. vētus purificat aerē
tollēdo nubes. ¶ Itē inflāmat p̄ caritatē ⁊ dilectionē
Ezech. i. Ecce vētus turbinis veniebat ab aquilone nu
besq̄ magna ⁊ ignis inuoluens. ¶ Itē tēperat ⁊ refri
gerat p̄ gratie irrozzationem. Dani. ij. fecit mediū for
nacis quasi v̄tum roxis flantē. Uñ de viro iusto dicit
Ibiere. ij. Quō ipse sicut cursor leuis explicā vias suas
⁊ onager assuetus in solitudine i desiderio anime sue
attraxit ventum. ¶ Itē transportat. s. naues. i. animas
ad paradysum. per sp̄ualem deductionē. Jaco. iij. Na
ues cum magne sint a ventis validis minētur. ¶ De
ficcat per omnū scelerū absterfionē. vñ Ero. xij. Ab
stulit mare dñs v̄to flante vehemētē ⁊ venti tota no
ctē vertit in siccū. Eleuat per celestē contemplationē
Johan. vi. Adare autē magnov̄to flante exurgebat.
¶ Secundat etiā per bonā operationē ⁊ p̄ gratiarum
irrigationē. Uñ. iij. Regū. xij. dicit. Quō celi obtene
brati sunt ⁊ nubes ⁊ vētus ⁊ facta est pluuia magna ⁊
grandis. Istis ergo ⁊ multis rationib⁹ pōt intelligi p̄
ventum spiritus sanct⁹ ⁊ maxime per v̄tus subsolaniū
qui ventus est oriētalis: dictus subsolanus. qz sub so
le oritur ⁊ ab ortu solis nobis dirigit. Sic vere sp̄s san

ctus a loco vñ sol iustitie christus .s. a paradiso nobis
mittitur. ⁊ inde nobis sp̄s sanct⁹ deriuat. Uñ ps. A sum
mo celo egressio eius ⁊c. vide de isto supra de aduentu
in illa auctoritate. Ecce vētus turbinis ⁊c. Iste est ergo
v̄tus gratie qui est gloriosus. ¶ Secūdo dico q̄ est v̄
tus culpe qui est vitiosus. ⁊ iste est v̄tus quē diabolus
cōtinue suscitāt: per quē nos ad malū incitat atqz pul
sat. Vētus enim de refractione ⁊ conflictu brachiorū
maris in quatuor mundi partibus oritur ⁊ inde est q̄
quatuor venti principales oriuntur et inueniuntur eo
q̄ scz mare confligendo mouēs aere: incorporatis va
poribus ventum alternatim in diuersis mūdi parte
bus operatur. Adare enim charissimi significat dia
bolum qui continue est in labore ⁊ motu. qui p̄ despe
rationem est turbidus ⁊ amarus. Iste ergo per p̄sictū
brachiorū suorū. i. per executionē maliciarum suarū
ventū peccati generat per quē nos concutit ⁊ pertur
bat. Quatuor autē isti venti sunt.

Subsolanus qui est oriētalis.
Fauonius qui est occidētalis.
Auster qui est meridionalis.
Aquilo seu bozeas qui est septentrionalis
Oriētalis signat mundi vanitatē ⁊ elationē. Occi
dētalis signat mundi prauitatē ⁊ tentationē. Austra
lis signat mūdi p̄speritatē ⁊ successionē. Aquilonaris
signat mundi aduersitatem et afflictionem. Isti ergo
sunt quatuor venti diabolici. quibus quotidie impel
limur ⁊ turbamur. figurati. Daniel. vj. Ubi dicit qd
quatuor venti pugnant in medio maris. Quia p̄
certo in mari huius mundi semper isti quatuor venti
contra nos pugnant ⁊ nunc vnus nūc alius nos impu
gnat vt sic dicatur illud .j. ¶ Para. ij. Per quatuor v̄
tos erant ostiarij: idest demones qui istos ventos de
ambulāt vt eos contra nos flare faciūt p̄ eos nos
destruat ⁊ subuertat. figurati Apo. viij. In quatuor an
gelis qui habebāt osiū in quatuor v̄tos celi Prose
quamur ergo de istis quatuor ventis.

Elationis.
Tentationis.
Prosperitatis.
Aduersitatis.
Subsolanus dicit: qz sub sole oritur ⁊ ab ortu solis deri
natur ad nos: ⁊ signat superbiam que sursum in para
diso vnde sol iustitie christus venit cuz lucifero fuit or
ta. Iste enim est ventus qui ipsum luciferum de para
diso subuertit. Vētus enim superbie inflat per p̄sum
ptionem: eleuat per elationem. ventat per iactantias
vbiqz intrat per inanem gloriam. Isti enim sunt qua
tuor venti proprietates. scz

Sufflare.
Leuare.
Clamare.
Subintrare.
Eleuatur se alijs preferēdo. Clamat bona sua verba
ter iactando. Subintrat bona sua alijs p̄ inanem glo
riam ostēdēdo. ⁊ se corā hominibus exponēdo. Quod
em̄ isti per p̄sumptionē inflētur. patet Job. vj. vbi dici
tur. Quō mare vento magno flante exurgebat. ¶ Item
q̄ isti per elationē leuētur: patet in ps. vbi dicit. Alce
dit super cherubin ⁊ vo. vo. su. pen. ventorū. ¶ Itē qd
isti per iactantiam loquātur patet Job. xv. vbi dicitur
¶ Nunquid sapiens respondebit quasi in ventū loquēs
¶ Itē q̄ isti per inanē gloriam vndiqz ostēduntur p̄
in canonica. Jude vbi dicuntur tales nubes inanis glo
rie quia vndiqz circumferunt eos venti ad tirocinia: se
sta: et quelibet loca publica: vbiqz enim volunt discurs
rere: vbiqz volunt quicquid habent de bono ostendere
vt vbiqz possint de vana gloria aliquid obtinere. Si
miles camelconti: qui de vento dicitur viuere. Simi
les draconui qui attrahendo ventum solet ardorem pe
ctous minuere. Similes etiam onagro qui ventū pro
inueniēda vxore sua: montes ascendendo solet attra
here. Apes autē ventum timent: ne per ipm p̄ciant.
cuqz ipm

17

eum ipsum senserit baffe volant et lapillum ut magis ponderent secum portant. Iberici etiam presententes et timētes ventum ad cauernā fugiunt: et ibidem se facit ostendunt et abscondunt. Camelion et draco ventum diligunt: et onager ipsum attrahunt et bibunt et draco est ut dicitur Plinius animal cristatus quibusdā fistulis quibus attrahit ventum et cum sit ardentis nature pro vento inueniendi libetē ascendit ad nauis malum. Sic procerto charissimi apes idest viri iusti et sancti solent istum ventum fugere per humilitates baffe volare lapillum idest pondus diuini timoris portant do pericula precavere. Tidentes enim ventum invalidū idest mundi pompas et superbias ventilare. Ipsi more erici ad cauernam idest ad sepulcrum per mortis memoriam solent recurrere. et ibi a periculis se saluare. Nam sicut dicitur Math. xiiij. Petrus videns ventum venientem timuit et ad precandum domini se conuertit. Christus vero ipsum misericorditer liberauit: quia procerto tales pondus diuini timoris portantes dum ad deum humiliter recurrunt venti huius impetu non succumbunt: immo dicunt cum apostolo Eph. iij. Non simus paruuli fluctuantes ut circumferamur omni vento. Sed quid? procerto non sic in ecclesia in mundo quia procerto ibi sunt cameleontes qui habent pellem omnis colorum capacem idest ypocrite et palati. Item ibi sunt onagri qui sunt animalia libera et nulli iugo subiecta idest homines nobiles et effrenari. Ibi sunt animalia dracones cristati et inflammati. idest homines clerici et mitrati qui procerto de ventovane laudis: presumptionis iactantie. et elationis solent vivere et ipsum bibere et diligere et corde sitibundo ut ipsum ventum hauriant ad alta dignitatus officia se transferre et per ambitionē ascendere et volare. Dece. xij. Effraym pascit ventum. et sequitur estum. Unde Hieremie. xiiij. Onagri steterunt in rupibus et attraxerunt ventum quasi dracones. Iste est ergo ventus elationis et superbie de quo Hieremie. li. Cor suus leuauerunt quasi contra ventum pestilentem. Deinde dico quod est ventus tentationis et malicie et iste est ventus proculdubio occidentalis et dicitur occidentalis. eo quod ut animam occidat semper incipit a blandicijs et fauore. semper enim proponit dulcia ut alliciat et tandem fortiter impellit ut deiciat. Ventus enim in principio quando surgit valde est parvus. sed per additionem vaporum continuam quando venit sursum ad aerem efficitur valde magnus. intantum quod aliquoties per ipsum arbores euelluntur terra etiam quando ventus est in ipsius visceribus concutitur et turres et edificia subuertuntur. Sic procerto charissimi ventus tentationis a principio surgit parvus sed paulatim diabolus admiscet vapores diuersarum complacentiarum ita quod ventus iste continue recipit incrementum et breuiter nisi a principio resistat: intantum crescit et augmentatur quod eius violentie non facilius resistitur. quoniam arbores et edificia idest viri sancti qui in fide et moribus videbantur radicati per eum euelluntur. et peccando mortaliter destruentur. j. Math. vj. Nisi pueris eos velocius. maiora his facient et non poteris obtinere eos. Ideo de isto vento breuiter dicitur Math. vij. Veniunt flumina et flauerunt venti. et irruerunt super domus illam et cecidit. Deus quantum pestilens est iste ventus. vir enim est aliquis qui resistat quoniam sicut ventus corporalis fortis impellit et citius eradicat fortes arbores quam debiles et hoc quia magis agit contra resistentes quam contra obedientes. Iuxta illud Hieremie. xlvj. Fortis impiegit in fortem. Sic vere tentatio dyabolica fortius impugnat bonos qui sibi resistunt quam malos qui sibi facilius obediunt: ideo necesse est quod sumus optime radicati. si ab isto vento non volumus euelli. Teste Seneca. Inuicti esse possumus: incoacti nequaquam. Et quia necesse est quod impulsus tentationum sustineamus. sumus in fide radicati et perfecti in moribus ut vincamus. Quia sicut dicitur ibidem Multi inueniuntur

qui multas habent vires et populos in sua potestate: paucissimi vero sunt qui se habent. Et sequitur Quod nulla est maior victoria quam vitia deuicisse. Verum tamē cauendum est de isto vento. quia. s. iste ventus solet incedere circulariter et non recte. Ventus etiam aliquando causatur ab influentia corporum celestium quia scilicet sicut dicit astrologi si in principio anni planete fuerint congregati in signis aeris et ventosis. totus annus pro maiori parte erit ventosus. Quia procerto diabolus non immediate seu directe tentat de peccato enormi. scit enim quod nunquam subito ratio consentire immo solet venire circulariter et indirecte diuersas imagines et complacentias et circumstantias suggerendo et tandem ad suum propositum concludendo. Et ideo de ista circumsolutione istius venti dicitur in ps. Domine pone illos ut rotam et sicut stipulam ante faciem venti. Verum tamen adhuc est potissime attendendum procerto quod iste ventus tentationis aliquando venit ex influentia et ordinatione superiorum. dei. scilicet et angelorum. quia sepe fit quod aliquis quando de viribus suis presumit nec propriam fragilitatem attendit: deus ipsum ut experias vires proprias tentari permittit et in manibus hostis tradit. Quapropter bene consulit apostolus ad Gal. vj. Quod homo de suis viribus non confidat et quod alios non contemnat. sed quod fragilitatem propriam cognoscat et quod exinde patientibus compatiatur. indulgeat delinquentibus dicens considerans temetipsum ne et tu tentaris. Quia sepe fit quod deus productus ventos de thesauris suis. idest de sue prouidentie occultis permittit flare tentationes. et percutit primogenita egypti usque ad pecus idest permittit percuti. idest tentari perfectos et imperfectos. Patet igitur quod est ventus tentationis et malicie. Denique dico quod est ventus prosperitatis et affluentie. Diabolus enim invidens quod non potest preuallere contra hominem per duos primos ventos. scilicet per ventum elationis et per flatum tentationis. apponit quandoque tertium ventum mundane prosperitatis et successionis que proprie comparatur vento eo quod more venti nullam habet firmitatem sed transitoria labilitatem. et quandam tumultuosam pompositatem. Iste est ventus auster qui est ventus laxatiuus et molis impetuosus et turbatus. nauium a recto itinere retardatiuus. et ipsarum in mari submersatiuus. et ipsarum quando non sperant ad manus piratarum vel ad aliud periculum deductiuius. Sic vere ventus mundane prosperitatis instabilis et ventosus valde est periculosus. Talde enim per mala desideria nos remouit et nobis ad nauigandum ad portum paradisi multipliciter contradicit. sicut dicitur Math. xiiij. Nauicula iacebatur in medijs fluctibus. erat enim ventus contrarius illis. Quod contrarius sit ad nauigandum in celum ventus mundane prosperitatis patet per illum qui dicit. quod facilius est intrare camelum per foramen acus quam diuitem in regnum celorum. Math. xix. Nam proculdubio isti qui ducuntur isto vento quis non sperant damnari. sed finaliter ad salutem peruenire. iste tamen ventus ita est impetuosus quod contra spem propriam ipsos ad portum mortis impellit in piratarum infernalium manibus eos ducit ut sic nauicula anime dicatur illud Ezech. xxiij. Ventus auster contriuit te in corde maris diuitie tue et thesauri tui multiplex instrumentum tuum in medio tui cadent in corde maris. Quid ergo? procerto iste ventus non est sequendus nec eius flatui motus animi est laxandus immo eius impulsui est contrariandum et fortune fauoribus obuiandum. Exemplo prudentis rectoris nauis qui sentiens ventum contrarium deponit velum. et ponit anchoram: in medio figit gressum. Exemplo etiam lupi qui vadens ad predam solet contra ventum incedere. ne canes villarum ad quas vadit per ventum possint aduentum ipsius presentire et opus ipsius impedire. Sic vere charissimi nos qui in mari huius seculi fluctuamus et ad portum celestis glorie nauigamus: quod

Verbum.

videmus q̄ ventus mundane prosperitatis nobis obuiat. ⁊ canes inferni contra nos ercitat gressus desideriorum nostrorum debemus ad eū figere anchoram fidei nostre vsq̄ ad interiora velaminis penetrare ⁊ huius venti impulsui pro viribus obuiare. Ad quod. Seneca libro. iij. dicebat sic. In secundis nemo confidat. in aduersis nemo deficiat alterne sunt vices rerum. Et sequitur. In melius aduersa. in deterius optata flectuntur. Quod proculdubio est contra multos qui fortune fauoribus nec ventosis suis promissionibus non repugnant sed quantum potest flare. tantū velum animi sihi laxant. quare fit q̄ dum ad finis periculū nō attendunt. ad aduersitatem corporis ⁊ animi sepe vadunt. Osee. viij. Seminauerunt vētū ⁊ turbinem metent. Quod bene figuratū est Ego. x. vbi dicitur q̄ locustas quas vētus auferat adduxerat frigidus vētus aquilo. periecerat in mare. Sic procerto patz q̄ illos quos vētus prosperitatis nutrit. finaliter vētus aduersitatis frigidus confundit Esaie. lvij. Omnes vos auferet vētus ⁊ tollet auara. Iste est ergo vētus prosperitatis ⁊ opulentie. Insuper dico q̄ inuenitur vētus aduersitatis ⁊ pestilentie. ⁊ iste est quartus vētus qui dicitur boreas: qui de locis frigidissimis veniens corpus stringit ⁊ affligit. flores ⁊ vineas dissipat ⁊ comburit. Sic proculdubio vētus aduersitatis est multū noxius: flores enī idest imperfectos ⁊ insipientes solet destruere ⁊ fructus bonorum operū in eis impedire. Diabolus enim quos non potest per illos tres primos ventos destruere nec vento elationis. nec vento temptationis. nec vēto successionis mouere solet vento tribulationis concutere vt saltem per istum vētum possit eos in fide vel in moribus variare. Unde de qualibet persona debili et inepta dicitur. Ezech. xviij. Ecce plātata est ergo ne sperabitur. nōne cum tetigerit eum vētus vrens siccabitur. Iste ergo ventus est debilibus periculosus: iustis tamē perfectis vtilis est ⁊ fructuosus. Vētus enī aquilo licet corpus affligat. aerem tamē serenat ⁊ nubes fugat ⁊c. Unde supra de aduētū in vltima autozitate diuina in primo membro. Boni enim isto vēto non debēt succumbere. sed ei fortiter resistere ⁊ viriliter p̄ualere. Solimus de vēto loquens in libro de mirabilibus mundi dicit q̄ huic etiam edificia transeunti gallici gratias agunt tanq̄ salubritatem celi attribuant ei. q̄ credo intelligendum de illa parte gallicie Lugdunensi. que p̄vincia nuncupat que vltra modū est patria ventosa. Dicitur enim q̄ ventus ille depurat aerem ⁊ q̄ tota patria acre corrupto inficeret nisi aer peruenti impetum purgaretur. Iste vētus charissimi pōt signare impetum mundane tribulationis qui proculdubio viros perfectos non permittit corrumpi nec in eis aliquid mali generari. In vitis enim patrum de quodaz fratre legitur qui cum vltra modum tētaretur de peccato carnis ⁊ nullo modo posset tentationes euadere. quinimmo velle monasteriū dimittere: cōfessus fuit abbati: qui sicut vir prudēs duos alios fratres ipso ignorantē cōtra ipsum instituit qui fortiter eū de adulterio accusauerūt quare euz de purgatione sua frater fortiter cōtinue tribularetur tētatōne penitus est oblitus. Et sic per vētum aduersitatis aer sue consciētie fuit depuratus: ipse a periculo liberatus. ⁊ ecce ergo de isto vēto quomodo sibi profuit. Talis ergo vētus tribulationis: quīs a dyabolo possit multoties introduci debet in patiētia tolerari. ⁊ sic potest fructus plurimos ex eo reportari. Iuxta illud. Seneca vbi dicit. Quod animus debet esse contra calamitates fortis ⁊ contumax: nec auidus periculorum nec fugare. Iste est ergo ventus qui iustis perfectis patientibus sustinentibus proficit imperfectis vero ⁊ desperantibus officit. Et ideo de isto vento ⁊ de mēte debili per ipsum dissipata potest dici illud. Ezech. xij. Euulsa est in ira: in terramq̄ proiecta est. ⁊ ventus vrens siccauit fontes eius Iste est ergo ventus aduersitatis ⁊ pestilentie ⁊ sic apparet. quō per istas quatuor ventos homines ad peccatum attrahūtur ⁊ a bonis opibus retrahūtur Et sic dicit diabolus istis peccatoribus illud zach. ij. In quatuor vētis celi dispersi vos. Igitur sic patet principali ter secundo q̄ est vētus culpe qui est vitiosus. Ter t̄o dico principaliter q̄ est vētus pene qui est dolorosus. Et sic dico q̄ per vētum potest intelligi pena eterna. que pascas. scz superbos ⁊ vanos importat peccatores. ⁊ pulueres. idest vanos ⁊ auaros ⁊ terrestres dissipat. ⁊ lutum idest carnales ⁊ viles desiccant. Unde ps. Erunt sicut puluis ante faciem venti vltu. pla. de. eos Unde de ista pena dicit dominus Ezech. xij. Dabo lapides pregrandes desuper ⁊ vētum procelle dissipantem. De christo enī in mundū istum vētum emittētes dicitur. Deutero. xxxij. Quod cornua rinocerōtis cornua eius in ipsis ventilabat gentes. Sic igitur patz q̄ generaliter loquēdo inuenitur vētus pene qui est dolorosus ventus culpe qui est vitiosus. ventus gratie q̄ est gloriosus. Ista igitur de vento sufficiant vide supra de spiritu et de flare ⁊ sic sufficit.

Verberare. Unde de Percutere. ⁊ de Tribulatione.

Verbum. Nota q̄ verbū proprie loquēdo est forma da ⁊ emittēda concipit anteq̄ vltius ad labia producat. Sepe tamē accipitur pro vocē locutione ⁊ pro predicatione vel pro filio dei qui dicitur verbus patris. Et ideo breuiter notandum est q̄ quintuplex verbum inuenitur. scz.

- Incarnatum. Primum verbum quod est caro factum.
 - Exaratum. Secundū quod est libro scriptum.
 - Predicatum. Tertium quod est a sanctis dictum.
 - Moderatum. Quartū qd est a sanctis datū.
 - Effrenatum. Quintum quod est a malis fictum.
- Primum est verbum summe diuinitatis de quo Job. i. In principio erat verbum. ⁊ verbum erat apud deū. ⁊ deus erat verbum. Secundū est verbum summe veritatis. scz. verbum scripture. Unde Mathei. xxij. Celi et terra transibunt verba autē mea non transibunt. Tertium est verbum magne sanctitatis scz. verbum predicationis de quo Lu. viij. Semē ē verbum dei. Quartū est verbum grandis honestatis scz. verbum locutionis iustorum. de quo. Ecccli. xxvij. Verbis tuis facito statum. et frenos ori tuo rectos. Quintum est verbum magne vanitatis. scz. loquela fatuorum de quo. puer. xij. Ubi verba sunt plurima ibi frequēter egestas. Videamus vbi camus igitur q̄ inuenitur Verbum.
- Eterne generationis.
 - Diuine predicationis.
 - Humane prolocutionis.
- Dico primo q̄ est verbum generationis eterne et istud est dei filius qui mēte patris fuit concept⁹ et in esse genitus ⁊ productus ⁊ tandem humanitate p̄ incarnationem fuit indutus. ⁊ ceterius ad mundū eductus vbi p̄ predicationis officiū fuit expositus ⁊ auditus. Sicut enim aqua primo in venis terre secretissimis inuisibiliter generatur. et tandem in fontem recipitur. a quo visibiliter distillatur. sic verbus patris ab eterno in se creto mentis diuine fuit inuisibiliter genit⁹ quia scz in principio erat verbum. et verbum erat apud deum ⁊ deus erat verbum tandem fuit ad fontem misericordie scilicet ad beatam virginē per incarnationē emisum quia fons sapientie verbum dei in excelsis. Ecccli. i. Sumpta carne humana fuit hominib⁹ visibiliter publicatum ⁊ tunc fuit verificat⁹. illud Esa. ij. De syon eribit lex ⁊ verbum domini de hierusalem. Ubi aduerte quod istud verbum.
- Humiliter se inclinauit.
 - Benigniter nos visitauit.
 - Moraliter nos regulauit.
 - Moraliter nos informauit.
 - Mentaliter nos concordauit.
- Primum probat locus alte generationis de syon. Secundum actus sue incarnationis q̄ eribit. Tertius status

status sue conuersationis. q. s. fuit lex. Quartū sonus sue predicationis. q. s. fuit verbū. Quintū modus nostre coniunctionis hierusalē. quia fuit par. ¶ Dico ergo q. istud verbū se inclinauit humiliter q. s. ipse uenit de syon. i. de altitudine sue deitatis. Syon em̄ qui est mons altus iuxta hierusalem signat ipm̄ deū et em̄ nētiā paradisi de quo istud verbū originē sumpsit et ubi ab eterno habitauit. Juxta illud ps. Dominus in syon magn⁹ et excel. su. om. po. uenit. Iterū illud ps. Ex syon species decoris ei⁹ et c. De syon. idest de celo uenit illud verbū qd̄ ytiq. fuit magna humilitas Uti Esaie lv. Quō descendit ymber et ros de celo sic erit uerbum qd̄ egrediet de ore meo. De humilitate isti⁹ uerbi quo scz de celo uoluit descēdere: possumus dicere. Qd̄ iste est similis ceraunio lapidi p̄ciso qui sursum in nubibus in loco tonitruū generat. et tandē cū tonitruo ueniens contra fulgura plurimū operat significans uerbum dei: qd̄ de profunda paternorū secretorū mente ubi ab eterno fuit genit⁹ ad nos uenit. et pro salute nostra multū profuit et nos cōtra tēpestatem dānationis iuuauit. Et iō in ps. dicit de deo patre q. misit uerbum suum et sanauit eos et c. Sicut em̄ dicit Esa. ix. Uerbum misit dominus in iacob et cecidit in israel. Patz ergo q. istud verbū humiliter se inclinauit. de syon inquit Joē. ii. Dominus de syon rugiet. de hierusalē dabit uocem suam. ¶ Etia dīco q. istud verbū nos uisitauit humaniter qd̄ ostēditur cū dicit: exiit. Exiit em̄ homo ad opus suū. et ad opera su. vs. ad ues. Et bene dicit operationē idest redēptionem nostram. q. s. exiit de celo in uirginis utero de uero ad mūdum de mundo ad patibulū: de patibulo ad infernū de inferno ad sepulcrum de sepulcro ad celū de celo exiit ad iudiciū. Unde ille est iste de quo. Job. xvj. Exiit a patre et uenit in mundum et iterum relinquo mūdum et uado ad patrem. Istud enim uerbum exiit a patre ut.

Ad mundum uisitare.

Ad mundum habitare.

Ad mundum liberare.

Ad mundum illustrare.

Ad mundum sustentare.

Ad mūdum se manifestare.

Dico ergo q. istud verbū incarnatum exiit ad mūdum uisitādū. Ideo dicebat antiqui illud. Thiere. xvj. Ubi est uerbum domini. ueniat. Item ad mundum habitandū. sicut dicit. Johan. i. Et uerbum caro factū est et habitauit in nobis et c. Itē ad mūdum liberandū quia istud verbū liberat atq. soluit vs. Jaco. i. In mansuetudine suscipite inistū uerbum qd̄ pōt saluare animas uestras. Item ad mūdum illustrādū ps. Lucerna pedibus meis uerbum tuū et lumē semitis meis Itē uenit ad mūdū sustentandū ut in ps. Sustinuit anima mea in uerbo eius. sperauit anima mea in domino. Itē ad se manifestandū. vs. Lu. ij. Transcāmus in bethleem et uideamus hoc uerbum quod factū est et c. Dico ergo q. istud uerbum uisitauit nos humaniter: exiit inquit. Eccl. xxiij. Exiit de paradiso et dixi. rigabo hortum plantationū mearū. ¶ Deinde dico q. istud uerbum regalauit nos moraliter. Ipse enim fuit lex et regula bñ uiuendi. Conuersatio enim: uita: regula et doctrina ipsius fuerūt lex: quam sequēdo: ipsi nos in cunctis moribus optime regulamus. Sicut em̄ in ps. dicitur. Rectum est uerbum domini et oīa opera eius in fide. Ista enim est lex domini conuertens animas: testimonium domini fidele sapiētiaz prestans paruulis: uide supra de lege. Dico igitur q. istud uerbum nos regulauit moraliter. ¶ Deniq. dico q. istud uerbum nos informauit uocaliter et hoc ostēditur cū dicitur: uerbum. De natura em̄ uerbi fm̄ suam cōmunē acceptionē est q. audiat et q. per ipsum homines informātur. Quia procul dubio istud uerbum dei filiū maria uirgo produxit qui predicando nos informauit. et in fide et in moribus instruit. Et inde dicitur Luc. x. Maria sedens secus pedes domini audiebat uerbum illius. Et merito. quia sic

cut dicitur. Johan. v. Qui audit uerbum meū habet uitā eternam. Igitur istud uerbum nos informauit uocaliter. ¶ Insuper dico q. istud uerbum nos concordauit mētaliter. hierusalem inquit que interpretatur uisio pacis Quia scz per uerbum patris par fuit in terra inter deū et reformata quando per ipsum deum fuit humanitati diuinitas copulata. Uide supra de hierusalē Uerbum est medium inter mētem et uoces sic persona filiū me dia est inter deum et carnem. Et ideo potest dici illud. Actuum. vj. Qd̄ uerbum domini crescebat et multiplicabatur in hierusalem. Et ideo breuiter uirtute meditatiua et concordatiua istius uerbi dicitur. Eccl. vj. Uerbum dulce multiplicat amicos et mitigat inimicos. Sic ergo patz quō uerbum concordatiuum patris fuit. et suipsius inclinatiuum et humiliatiuum Si uis dilatare de incarnatione uerbi: uide supra de christi aduētu et infra in litera. x. de incarnatione xpi. uide supra de syon et de exire: de lege de hierusalem: quia transco gratia breuitatis. Istud est ergo uerbum eterne generationis quod est primū principale. ¶ Secūdo principaliter dico q. inuenitur uerbum diuine predicationis. Scriptura enim sacra et doctrina sanctorū: nec nō predicatione doctorū catholicorū dicitur uerbum dei. De em̄ per istud uerbum uoluntatē suā nobis aperit: et nos etiā de agendis: omittēdis: et credendis instruit et erudit. Illi enim qui istud uerbum proferūt non sunt nisi os et instrumentum diuine mētis quia scz uerba dei et nō propria dicunt: sicut dicitur in ps. Dominus dabit uerbum euangelizantibus. et c. Et ideo sicut uidemus q. edicta regum audiuntur reuerentur et seruant: sic debz uerbum dei quod nihil aliud est q. summi imperatoris edictū reuerenter audiri: et diligenter perfici et impleri. Exēplo animalū innocētium que timent leonē exēplo auium rapacium que timent aquile uolatum. q. pro certo clamor diuini predicatoris ab innocentibus et rapacibus. idest a bonis et malis est timendus. et in reuerentia audiendus: et executioni debite demandandus. Juxta illud. Luce. viij. Audientes uerbum domini retinent et fructum afferunt in patientia. Ubi aduerte quod uerbum dei debet.

Seduliter auscultari: audientes.

Stabiliter conseruari: retinent.

Utiliter adimpleri: fructum afferunt.

Humiliter sustineri in patientia.

Dico q. uerbum dei est seduliter attendendum qd̄ ostenditur cum dicitur. audientes. quia scz libet et attente debet audiri. Juxta illud. Luc. x. Maria sedens secus pedes domini audiebat uerbum illius. Uide supra de audire Sicut enim homo libet recipit bonos cibos ut nutriat. sic anima bz libet recipere bona uerba ut dei gratia impleatur. Uerbum enim dei nutrimentum est anime sine quo uita gratie non potest. seruari nec diutius retineri. Quamuis animalia uiuant aliq. diu sine cibo. nunq. tamen semper. Sic uere quīs l. o. sine cibo uerbi dei possit uita gratie aliq. diu uiuere: non potest tamen semper immo nec diu sine cibo in uita gratie permanere. Quia sicut dicitur Math. iij. Non in solo pane uiuit homo sed in omni uerbo quod procedit de ore dei. audientes ergo. et c. Uoces et cerui delectantur melodiam audiendo. Sic uere nos gaudere debemus. quando uerbi dei melodiam attendimus et audimus. Actū. xij. Audientes gentes gauisi sunt et gloriificabant uerbum domini. Sed scitis quis sit generale q. animalia bibāt aquam. et illud tamen fallit in illis animalibus quorū cibus multum est humidus: sicut aues predales que uolantur crudis carnibus. et sicut cuniculi qui utuntur herbis uirētibz. talia animalia raro bibūt. Sic uere charissimi quīs generaliter omnes teneamur bibere. haurire et audire aquam diuine sapientie et uerbi. Istud tamen non faciunt qui habitant in cauernis terre usurarij. et auari et predales qui utuntur carnibus crudis idest crudeles nobiles et tyranni. Quia procul dubio aquas

1b 1b 1b 1b

Verecundia.

verbi dei non bibūt libēter nec audisūt nec ipsum reci-
piunt aut faciūt quia sicut dicit de istis Job. viij. Qui
ex deo est verba dei audit. ppter ea vos nō auditis. qz
ex deo non estis. Est igitur verbū dei seduliter atten-
dendum. ¶ Itē dico qd istud est memoriter addiscen-
dum retinent inquit. Cibus enim sumptus nec etiam
medicina proficiunt nisi retineātur. Sic vere nec ver-
ba predicationis nisi tenaciter memorie cōmēdantur.
Si enim infirmus medicinā sumptā statim vomeret.
potius noceret qd iuaret. Litera enim scripta in per-
gameno si statim deleteretur. illa scriptura nō profice-
ret. sed pergamum per cani defedaretur. Sic vere ne-
cesse est qd verba predicationis in corde maneant. et qd
statim non fugiant nec recedant. Luc. ij. Maria autē
conseruabat omnia verba hec conferens ea in corde
suo. retinēt inquit. Ihebr. iij. Initiū substantie eius vsqz
in finem firmū retineam⁹: Quid est tamē cōtra multos
qui verba salutis nō retinēt immo quicquid de bono
eis predicatur obliuioni tradētes pro nihilo totū hnt
similes illis petris. super quas semē proiectū non fru-
ctificauit eo qd se nūqz interius fundauit sicut patz qd
per vnam aurē intrat. et per aliā euolat. Contra illud.
Deut. iij. Ne obliuiscaris verborū que videris oculi
tui. Patet ergo qd verbū dei memoriter est retinendū
¶ Itē dico qd istud verbū est vtiliter adimplendū.
fructum inquit afferunt. Non enim sufficit verbū au-
dire. nisi fructum bonorum operum studeat quisqz da-
re et verbum executioni demandare. Ager enim nō bo-
nus diceretur esse qui semen acciperet et fecunditate
fructuūz orabaretur. Unde Col. j. Spes que vobis repo-
sita est in celis in verbo euangelij fructificat et crescit.
¶ Itē dico qd istud humiliter est sustinēdum in pa-
tencia inquit. Quia scz sicut sapiens infirmus liben-
ter sustinet medicinā: Quis asperā ipsam inueniat et
amaram. Sic quīs verbum dei nobis sit qūqz asperū
correctoriū et seuerū non est propter hoc fugiēdū sed
in paciētia sustinēdum quia sicut dicitur. ij. Thimo.
iij. Predicans verbū dei debet instare oportune im-
portune. argueret increpare in omni paciētiāz doctri-
na. Quod est contra multos qui verba correctionū ne-
queunt sustinere: de quibus Iher. vi. Ecce verbū dei
factū est eis in opprobriūz et non suscipiunt illud. Qz
scilz isti diligunt verba adulatoria et nō correctoria. et
ideo predatores nostri solent ipis adulatoribus par-
cere nec audent triste aliquid immiscere. Cuius tamē
contrarium debet esse. sicut dicitur Eccles. xij. Verba
sapientium debēt esse quasi stimuli vt timorē incuriant
auditoz. ps. A verbis tuis formidauit cor meū. Sic er-
go piz qd verbū est humiliter sustinēdūz vtiliter adim-
plendūz et exequēdum. memoriter cōtinēdūz seduliter
attendēdum. sed vide supra de audiret predicare. Pa-
tet ergo qd est verbum diuine pdicationis qd est secū-
dum principale ¶ Tertio dico principaliter quod est
verbum humane locutionis. Et sic dico qd inuenitur
verbum bonorū et verbum malorū. Unde de verbis iu-
storum nota qd isti debent habere verba.

Dulcis benignitatis.

Certe veracitatis.

Prudentis maturitatis.

Aspere seueritatis

Evidentis vtilitatis.

Consolantis alacritatis

Grate et acceptę sonozitatis.

Dico ergo qd verba iustorū debēt esse benigna et dulcia
quia sicut dicitur. Eccli. vi. Verbū dulce multiplicat
amicos. Unde roboam fuit dictū. ij. Para. r. Si lenie-
ris populum verbis clemētibus seruiet tibi omni tē-
pore qd tamē nō fecit. ideo perdidit regnū ei⁹. ¶ Itē
debēt esse verba certa et veracia. Unde Eccli. xxxij. Ante
omnia verbum veraz pcedat te. Ideo petebat dauid
in ps. Ne auferas de ore meo verbum veritatis vsqz
quaqz. ¶ Itē debēt esse matura et sagacia. Eccli. xviij.
Seuati in verbis sapiēter egerunt. ¶ Itē debent esse

aspera et pungētia. qz dicitur Eccles. xij. Verba sapien-
tium quasi stimuli. ¶ Itē debēt esse vtilia et proficia.
Unde de salomone dicit Eccles. xij. Qd ipse cōposuit pa-
rabolas multas que sunt vba vtilia. ¶ Itē debēt esse
leta et consolatiua. Unde. j. Theb. iij. Itaqz consolamini
in uicem in verbis istis. Et. ij. Para. xxxij. Confortat⁹
est ppls verbis Ezechie regis. ¶ Itē debēt esse grata et
complacētia. qz sicut dicit Eccli. xx. Sapiēs in verbis
amabilē se facit. ¶ Sed nota qd vba malorū hominū
sunt contrarie conditionis. quia ista sunt.

Tana et pomposa.

falsa et dolosa.

Dulcia et adulatoria.

Multa et copiosa.

Mendacia et vitiosa.

Mordacia et venenosa.

Dico qd ista habēt vanam pompositatem. Unde Job.
xvi. Nunquid finem habebūt verba pomposa et vento-
sa: Item falsam dolositatem. Unde in ps. dicitur. Ver-
ba osis eius iniquitas et dolus etc. item blandam falsi-
tatem. vel adulatoriā duplicitatē. Unde de mala mu-
licre dicitur prouerbio. xvi. Quod fauus mellis verba
composita. Et prouerbio. xviij. Verba bilinguis
quasi simplicia. Item habent multaz loquacitatem. et
tamen dicitur. prouerbi. xiiij. Ubi verba sunt plurima
ibi frequenter egestas. Et Eccli. dicitur. xx. qd qui mul-
tis vtitur verbis ledit animā suam. Item habēt oninē
mendacitatem. Cum tamē dicitur. prouerbio. xxx. qd
princeps qui libenter audit verba mēdaciū omnes mi-
nistros habebit impios. Itē habent detractoriāz mor-
dacidatem. prouerbi. xxvj. Verba susurronis quasi sim-
plicia et ipsa perueniūt vsqz ad interiora ventris. Itā
ergo sufficiant. vide supra de loqui et labijs. vbi de ista
materia magis ad planum tractatur.

Verecundia. Nota quod verecundia est

re originaliter generata. Est enim verecundia timor
confusionis et accipitur in scriptura in bono et in ma-
lo. Unde breuiter nota quod in sacra scriptura vere-
cundia est

Quedam commendabilis.

Quedam detestabilis.

Quedam confusibilis.

Prima est perfectorum.

Secunda est peccatorum.

Tertia est damnatorum.

Dico qd est verecundia commendabilis et virtuosa et
ista est illa qua multi iusti sunt verecundi et pudibūdi
et qua verecundātur facere aliquid in honestū. Itā est
vna virtus quā et sacra scriptura et natura cōmēdant.
Natura dico qz etiam animalia aliqua sunt qd de reb⁹
turpib⁹ verecundant. Unde de elephātibus legimus qd
intantū verecundātur vinci qd victoris vocem semper
solent timere et ad eius presentia erubescunt amplius
apparere. Itā etiam erubescit videri quando cū suo
masculo vult carnaliter copulari quapropter abdita
loca solet querere vt tunc securius possit latitare. De
leone legimus qd solet verecundari. quādo persecutus
a venatore in nemoribus occultatur: quapropter tunc
de nemore solet velociter decurrere. vt extra nemus in
publicum possit apparere. Si igitur natura bruta ve-
recundiam habere voluit multo fortius hominibus
ratione vrentibus ipsam imperauit. Quapropter ve-
recundia debem⁹ habere si ab hostib⁹ vincimur. si infi-
cimur carnaliter. et si p ignauā ab occurſu psecutorū
ecclesie occultamur. ¶ Prima debz esse verecundia pe-
nitentie quia pro certoz viri penitētes quādo cōsiderant
se a diabolo in tot tentationibus victos fuisse erube-
scere debent et ex indignatiōe ad plia fortius anhelare
¶ Verecundia enim succūbendi magna pars est victorie
vñ Ambro. de morte abel dicit: qd erubescere debemus
et cōdēnare peccatū non defendere qz peccatū pudore
minuit. et culpa defensione augeſ. ¶ Secūda verecun-
dia est

dia est prudentie. q. s. ad prudentē ptinet verecundari facere peccatum: quia a tentatione vincamur carnalitate sua tamen securius quod poterit debet opari confidens de dei auxilio q. etiam natura in radice mandragore indicare voluit que cum formam preterdat humanā. tamen manū tenet dexteram super virilia et ea opit atq. celat. Ad denotandum q. quicquid sit circa illa membra est celandum et cum verecundia occultandum. Exemplo senū impiorum et malorum qui turpitudinem cogitationis et carnalitatis sue quā in Susannam habebant erubescēbat indicare sibi iniuriam sicut dicitur Dani. xij. Cuius tamen cōtrarium est de multis qui non verecundantur si eorum carnales turpitudines videantur. sed in his potius gloriānt. sicut les pueris et bestiis: qui nō verecundantur nudi videri. vnde. Gen. ij. dicit de adam et eua q. erat vterq. nudus et non erubescēbat vnde Hier. vj. Confusione nō sunt confusi: erubescere nescierūt. Et Hier. ij. frōs mulieris meretricis facta est tibi et noluit erubescere. Tercia est verecundia audacie et constantie que potissime ptinet ad prelatos qui debent verecundari persecutionis tempore latitare: immo ipsi tyrannis et persecutoribus se publice debent opponere et eis obuiare. Pueri enim habent fugere et timere. sed viri non Et ideo loquitur. Seneca talibus in epistola. xxvj. Nūmer a annos tuos et pudebit eadem velle que volebas puer. Ista est igitur verecundia virtuosa quas viri virtuosī sectant. et per quam a turpibus operibus retrahuntur Nobiles enim caniculi habent aures pendentes. et etiam elephantes. que animalia sunt nobilissima. signantes viros iustos qui aures pendentes dicuntur habere: inq̄tum verecundia reuerentia et obedientia facili ter suffunditur Sciunt enim q. s. m. Hier. super cantica vbi dicit. Verecundia est bone spei nuncia: bone indolis indicium virga discipline expurgatrix malorum propugnatrix prauitatis gloria cōscientie: fame custos: vite decus. virtutis sedes: gratiarum p̄mitie: nature laus: totius insigne honestatis. Ecce quomodo commendat verecundiam Et breuiter Seneca dicit epistola. xxvj. Quādiu durat in homine verecundia peccandi. tandiu non est de corruptione ipsius desperandum Et ideo ipse docet epistola. xxvj. q. summe prodest ad verecundiam nutriendā. si quicquid facimus ac si spectaret epicurus prodest sub dubio custodem tibi imponere et habere in quem respicias Patet q. est verecundia commendabilis et virtuosa. Secundo dico q. est verecundia detestabilis et vitiosa et ista est illa qua homo verecundatur consiteri. similes oui cui lupus stringit guttur ne clamet et liberetur. q. scilicet verecundia similis est morbo. qui dicitur squinantia. quo guttur ita stringitur. q. spiraculum denegat. Similes strangulo suspensorum et. sicut dicitur ps. Tota die verecundia mea cōtra me ē et cōfusio et. Sicut etiam sunt aliqui qui verecundantur facere que tenentur sicut sunt aliqui religiosi et clerici q. verecundantur et erubescunt se portare religiose. et facere ceremonias regulares: immo econuerso volunt imitari actus et habitus seculares: dicentes illud Luce. xvj. fodere non valco: mendicare erubesco Non attendentes qd dñs dicit in euāgelio Luce. ix. Qui erubuerit me corā ho. et. Tales enim sunt illi qui verecundantur recognoscere humilitatem sui generis et amare pauperem parentelā Similes illi mulo. qui requisitus de quo genere esset: noluit cognoscere patrē suū asinum: sed dixit se nepotem equi regis hispanie qui frater fuerat matris sue Totū est istud hodie quia si tales habēt aliquē nobilē i genere suo quia lōginquū solent eū preponere: pauperes vero: quia p̄p̄inuos solēt postponere: erubescere et horrere. Cōtra illud Eccl. iij. Nō verearis proximū tuū in casu suo. Ista enim est igitur verecundia detestabilis et vitiosa. Tercia est dico q. est verecundia confusibilis et damnosa. et ista est qua damnati in inferno cōfundunt et verecundantur. sicut

cut hō qui venit de alto statu ad infimū de regno ad patibulū. et cuius scelus venit de occulto ad publicū. Et ideo dicitur in ps. Erubescāt impij et deducantur in infer. m. s. la. 20. Isti enim sunt sicut lupus qui tunc tempus valde rubescit quando se in foueam cecidisse videt vnde nequit exire. Sunt etiā sicut latro qui publice se deprehensum videt et sentit. Sic ergo patet q. est verecundia dolorosa vitiosa: et virtuosa. vide supra de confusione.

Vermis. Cū vermis sit animal vile et modice virtutis. turpissimiq. coloris. possum dicere q. moraliter loquendo potest accipi multis modis. Sic igitur notabo q. inuenitur vermis.

Despectiuus.

Corruptiuus.

Corrosiuus.

Primum signat humilitatē christi. Iste enim in scriptura vermis dicitur q. sicut aliqui sunt vermes qui sine seruis cōmitione nascuntur: q. tacti mollissimi tāgentes vero durissimi inueniunt: inq̄tū ligna durissima p. tactus corū pforant. qui etiā amara fugiūt et dulcib. delectantur et qui insup. nec falsa nec aromatica corrodere dinoscunt. Sic vere christus sine serui virili genitus si per orationē tangit: inuenitur mollissimus et p̄ssimus: in iudicio vero quando tangit inuenitur durissimus qui in hoc mundo vilis apparuit et despectus. Unde. ps. Ego autem vermis sum et nō homo: opprobriū hominum et abiectio plebis. Nam iste peccatoris fugit: benignos et dulces diligit: aromaticos vero. id est virtuosos. et famulos et falsos. i. penitētes et dolorosos nō ledit Ideo dicit de dauid. ij. Ite g. xxij. Quod ipse ē quasi tenerrimus ligni vermiculus. Scōs verinis significat culpe malignitatem. et est vermis peccati qui cor rumpit et inficit mentem nostram. Diuersa enim sunt genera vermium Quia.

Quidam generantur in herbis: vt eruce.

Quidam in arboribus: vt terebintes.

Quidam in carnibus: vt madones.

Quidam in vestibus: vt tinea.

Quidam in animalium visceribus vt lumbri.

Quidam in alialiū pilis et pellibus vt pediculi.

Quidam in hominū capitibus vt lendes.

Quidam in hominum manibus: vt cirones.

Sic vere charissimi diuersa inueniuntur genera peccatorū qui a quedā sunt in herbis id est in pauperib. et depressis vt eruca corrodens: hoc est impatentia. Ut Job. xxi. Simul in puluere dormiēt: vermes cooperiēt eos. Alij sūt i arborib. i. i altis hōib. hoc ē tere do cōterēs in rapina et senitia Eccl. vij. Undicta carnis impij ignis et vermis Alij sūt in carnib. i. in viris carnalib. s. madones: hoc ē gula et luxuria. ij. Macha. ix. De corpore impij vermes scaturiunt. Alij sunt in vestibus. i. in religiosi qui p. vestes cognoscunt hoc est inuidia. s. tinea occulte consumens Eccl. x. Cū mortuus id est religiosus fuerit homo: hereditabit serpēs et bestias et vermes Alij sunt in visceribus. hoc est ira et tristitia. Unde Actū. xij. dicitur. de herode. quoniam consumptus est a vermicibus et expirauit Alij sūt in pilis diuitiarum vt pulices et pediculi. hoc est auaritia. Deutro. xxvij. Aneam plantabis et non bibes vinum quoniam vastabit eam vermis. Alij sunt in capitibus hoc est in intentione cordis Unde. j. Macha. ij. id est hypocrisis et inanis gloria Unde. j. Macha. ij. Gloria eius stercus et vermis Alij vero sunt in manibus. id est in operationibus. sicut sunt cyrones. hoc est ocium et pigritia. Unde negligenti dicit Esai. xij. Subter te sternetur tinea et operimentum tuum erit vermis Ista enim sunt genera variā corruptionis. id est culparum. quibus vas anime perforatur ne teneat li. quozem gratie perforatur Et sic dico quod vermis significat culpe malignitatem. Tercio dico q. vermis significat pene acerbicatem. Pena enim et miseria tam temporalis q. eterna per vermes designatur quib. homo corroditur et vastatur Corp. enim ver

Vertere.

in vrbis corporalibus traditur. et anima peccatorum
vermibus infernalibus deuoratur De corpore dicit
Job. xviij. *Water mea et soror mea vermibus* De ani
ma vero dicitur. *Esaie. lxxvj. Vermis eorum non mori*
rietur: tignis eorum non exstinguetur. Vermis iste est
corrosio conscientie. vel ipse diabolus infernalis. *Thi*
de Judith. xviij. de damnatis dicitur. Quod dabit do
minus ignem et vermes in carnes eorum vt vran
tur et sentiant vsq; in sempiternum *Pater ergo qd est*
vermis despectus. corruptus et corrosus. Si vis
dic de verme qui inuolutus luto intrat ventrem cro
codilli: qui signat auariciam. Item de verme quem co
medens bos inflatur interius qui significat inuidiaz
Item de verme qui est in capite arietis qui signat sup
biam et stulticiam *Tel potes applicare de vermibus*
particularibus: sicut est serpens: scorpio eruca et sic de
alijs. Tunc ergo sup i locis plurib; et inuenies plura etc.

Vertex Vertex est illud summum cacumen
quod in montibus eminet et apparet
et accipit vertex pro capite pro eo qd caput est pars al
tior in homine et pro eo qd vertex dicit a vertendo. quia
caput de sui natura vertibile membrum est et mobile.
Vertex igit p oia pot significare idem qd altitudo *Ho*
tare ergo possum qd in scriptura inuenio. s. verticem.
Intentionis.
Perfectionis.
Promotionis.
Elationis.

Prum est vertex interior. et iste est vertex intellectus qui
est caput mentis *Thi Seneca ad Paulu dicit.* Cu sis
altissimus vertex oim motus *Dan. xiiij. Apprehendit eu*
angelus dñi in vertice ei Et sic dicit de peccatore *Esaie.*
i. A planta pedis vsq; ad verticem non est in eo sanitas *Pla*
te est pedis est affectus vertex vero intellectus. quia. s.
peccator infirmus in pedibus affectus per malis des
ciit et amoris. in vertice intellectus per malam opinionem
et erroris *Thi de diabolus dicit Job. ij. qd ipse percussit*
job vlcere pessimo a planta pedis vsq; ad verticem capi
tis etc. *Scds est vertex perfectionis eminentie* Sta
tus em perfectionis vertici coparatur. eo qd alijs super
eminet et pre alijs in motu celsitudie eleuat. *Thi Erod.*
xviij. dicitur. Quod moyses et aaron et vi. qui fuerunt
viri perfectissimi ascenderunt in vertices montis. *Et*
iiij. Regu. xviij. Ascendit helyas in verticem carmeli.
Certiore est vertex sublimioris excellentie. et iste p
culdubio est vertex dignitatum et prelationu et status
ecclesie et religionis. de quo *Esaie. ij. Erit in nouissi*
mis diebus preparatus mons domus dñi in vertice mo
tus et fluent ad eu omnes gentes fluere enim debem
ad istum verticem.

At ibi secure habitemus.

At ibi mandata predicemus.

At ibi animum eleuemus.

Ibi em securus habitat *Judith. iij. Preoccupauit*
runt oes vertices montiu. et circumdederunt muris *Ibi*
etia lex dñi aptius predicat *Thi Prouer. viij. dicit qd*
sapientia clamitat in plateis dat vocem suam et loquitur
in summis excelsisq; verticibus *Ibi insuper des splē*
didus speculat. *Unde Rume. xiiij. Adhuc surgentes*
filij israel ascenderunt verticem montis. *Israel enim*
interpretatur videns deum. Quartus est vertex elationis
arrogantie et iste est vertex elationis et superbie. i. fa
tuorum qui. s. incedunt vertice. elato. *Unde Esaie. iij.*
Pro eo qd eleuate sunt filie syon. et extenso collo ambu
lauerunt. decalubabit dominus verticem filiozu syon.
Et sic breuiter dico qd vertex sumitur quattuor modis
sed transeo qui a supra de monte de altitudine et de ca
pitate satis dictum est.

Vertere Nota qd vertere nihil aliud est qd mo
tuere. voluere. et mutare. et potest acci
pi in bono et in malo. Et ideo breuiter notabo qd in scri
ptura inuenitur versio.

Penitentium.

Dico ergo qd vertuntur

Sapientius.
Pestilentium.
Fugientium.
Adamantium.
Prosperantium.
Desperantium.
Indigentium.
Adulantium.

Pereuntium.
Solutus calore in es ver
titur vt sic dicat quilibet penitens illud *Job. xxx. Ver*
sa est in luctum cythara mea. *tympanum meum in vo*
cem flentium. Item vertuntur homines sapientes
sciunt enim se ad plura consideranda vertere. et per dis
simulationem dicta et opera palliare. Similes serpe
tibus quorum totum corpus flexibile est et etiam versa
tile. qz illi sunt prudentes sicut serpentes. *sut nuc ante*
nunc retro. i. nunc ad preterita. nunc ad futura. nunc ad
presentia se conuertunt *Unde Eccli. ix. Verti me ad al*
ta et vidi que sub celo sunt Et per dissimulationem se
etiam sciunt vertere. id est sciunt vna cogitatione et
sub fictione vnius aliud cogitare. Exemplum de da
uid qui coram achis linguam in amentiam sibi conuer
tit. *i. Regu. xxi. Exemplo Josue qui vertendo vultum*
fugere simulauit *Josue. viij. fugiamus et terga verta*
mus donec persequentes nos longius ab vrbis per
trahatur. *Unde versus.* Stulticiam simulare loco pru
dentia summa est. Item vertuntur homines pesti
lentes. s. obstinati et peccatores qui similes sunt gallo
qui est supra capanile qui semper vertit faciem contra
uentum. quia isti in omnibus factis suis: contra ventu
spu sancti vertuntur et contra cum per obstinationes
obdurantur *figura in vxore loth* *Gen. xix. Que respi*
ciens retro versa est in statuam salis. *Unde isti vertut*
deo et prelato tergum. et contra eos stomachando. et de
mandatis eorum non curando. *Idicre. vi. Vertentur ad*
me tergum et non faciem. Item vertuntur homines
fugientes et isti sunt imperseuerantes et inconstantes
qui vbi teneri in aliquo proposito creduntur. statim
in oppositum vertuntur. similes lingue statere que fa
cillima occasione de vna parte ad aliam partem se ver
tit *Sic inconstantes et falsi amici et alij proditores.*
Prouer. xxi. Sicut ostium vertitur in cardine suo.
sic piger in lecto suo. Et tamen isti debent attende
re istud. quod dicitur *Josue. viij. Terga vertentes per*
cussi sunt a viris vrbis hay. Item vertuntur homi
nes diligentes qz. s. illi qui se diligunt lebenter se vertut
mutuo Similes acui tacte ab adamante. que ad ada
mantem facilliter se conuertit. *Unde de cherubin di*
citur Ezo. xvi. Quod respiciebant se mutuo versis vul
tibus. Item vertutur se homines prosperantes qz
illi qui prosperitate frumuntur facilliter ad infortunia
conuertuntur similes rote cuius ad infirma altitudo
vertitur. et ad terram motus eius continuo inclinatur.
qz. scilicet isti de alto vertuntur in bassum id est de pr
speritate in infortunium et in casum. *Unde Prouer.*
xij. Verte in pios et non erunt *Unde ipsi dicunt il*
lud Trenzorum. iij. Hereditas nostra versa est ad alie
nos domus nostre ad extraneos. Item vertuntur
homines desperantes qui ex toto in crudelitatem et
in iniquitatem vertuntur. similes aliquibus homini
bus *sin Isidorum.* qui certis temporibus de homini
bus conuertuntur in lupos *figura in virga moysi.*
Ezodi. iij. Que proiecta in terra versa est in colubus
Item vertuntur homines indigentes quia scilicet
pauperes et indigentes in consolationem vertuntur
quando de mundi miseria ad celi gloriam transfe
runtur. similes cineri pallido qui quando igne forti
succenditur. in vitri substantiam conuertitur. muta
tur *Quia illi qui in igne tribulationis hic videntur.* de
cinere in vitrum clarum. i. de infortunato in prosperu
comutatur. *Iuxta illud Job. xvi. Tristitia vestra vertetur*
in gaudium *Sicut i rota vertere potest superius. inferius effici*
tur vt dictum est. et inferius efficit superius *Vertete em*
rotam fortu

homines penitentes. Isti
em vertunt. qñ p pe
nitentiā ad virtutes de
vitijs comutatur. sicut
videmus qd per calo
re ignis minera terre
conuertitur in metallu
vñ. *Job. xxiij. Lapis*
solutus calore in es ver

rotam fortuna et mutato continue statu rerum dimitte
sunt infirmi: et pauperes sunt summi quod scilicet mali diui-
tes ad inferos trahunt boni vero et pauperes ad supe-
riora extollunt. Unde de ista versione dicit Iheronimus. ix.
Quod iudei quibus ab adversariis interire peribant. versavice
superiores esse ceperunt et de suis hostibus se vindica-
uerunt. Item vertuntur homines adulescentes et isti
similes sunt situle que vertit faciem ad aquas quous-
que sit plena et statim post vertit ei dorsum quia isti ver-
tunt faciem ad hominem blandiendo ut bona eius han-
triant adimplendo. Similes etiam sunt isti serpenti qui
velociter vertit linguam suam diversimode. Sicut quod ma-
gis sperant placere. Similes illi vetule que dicitur. ij.
Regum. xiiij. Joab. precepit mihi figuram sermonis
vertere. Item vertuntur homines pereuntes. scilicet do-
nati quibus fortuna vertitur de prosperis in adversa
De ipsis enim facit diabolus sicut facit latro. de veste
furata quam facit in aliam formam ne cognoscatur.
quia scilicet de tunica facit supertunicale etc. Sic diabolus
omnia ista vertit in contrarium. scilicet diuitias in pauper-
tatem: gaudium in tristitiam gloriā in vilitate Ideo
ipsi dicunt illud Treno. v. Cecidit corona de capite no-
stra cessavit gaudium cordis nostri. versus est in luctum
chorus noster et nobis quia peccavimus Sic igitur pa-
tet quomodo vertere sumitur multis modis Proles-
quere de versione penitentie et diuine gratie sed supra
de reuersione fuit plane tractatum vide igitur supra
de mutare et in alijs titulis similibus.

Verus. verax. veritas. vere.

Nota quod veritas est illa virtus per quam rerum quiddi-
tas demonstratur. Possum ergo notare quod in scriptu-
ra triplex veritas inuenitur scilicet.

Veritas eterna.

Veritas interna.

Veritas externa.

Prima est veritas diuine permanencie Secunda est veritas
moralis existencie. Tertia est veritas verbalis eloque-
tie. Et hoc diuisionis modum in ultimo. scilicet huius voca-
buli propter auctoritatis convenientiam expeditur.

Dico quod est veritas que est existens et realis et ista est
veritas diuine essentie et nature que scilicet vere certe et pfe-
cte est: nihil habens compositum. fictum seu mixtum. Unde ipsa
dicitur Job. xiiij. Ego sum via. veritas et vita. Item dico
quod est quedam veritas permanens et moralis. et ista est veri-
tas vite virtutis et morum. quam scilicet iusti habent qui nihil ha-
bent hypocritarum seu fictum De quo. Iheronimus. ij. Ego plan-
taui te vineam electam et omne semine verum. Item dico quod
est veritas eloquentie verbalis et ista est illa quam homo
habet in ore quam verbis certis et veris utitur et non fal-
sis de qua in ps. Non auferas a me verbum veritatis vsq-
quaque. quod in iudicio tuis speravi. Item dicitur permissis di-
camus aliquid de veritate moralis et eterne permanencie. scilicet
de ipso christo dei filio qui se ubique predicat veritatem. Iste enim
non solum fuit verus. imo etiam veritas in abstracto ve-
ritatem balsamum cognoscitur. quod semper ad profundum aque
in quo ponitur descendere comprobatur Sic veritas sue charita-
tis apparuit per hoc. quod per carnis assumptionem de ce-
lo ad terram descendit. Unde in ps. Veritas de terra orta
est et iusticia de celo prosperit. Ubi aduerte quod iste ha-
buit habet et habebit veritatem.

Qualitatis corporee.

Deitatis eterne.

Bonitatis pectoris

Primum probat ortum humanitatis de terra orta est. Secun-
dum probat ritus equalitatis. iusticia. Tertium probat
locum diuinitatis. de celo prosperit.

Prima est carnalis et exterior.

Secunda est moralis et interior.

Tertia est realis et superior.

Veritas est realis et superior. carnalis huma-
nitatis quod ostenditur cum dicitur de terra orta est. nihil
enim potest oriri de terra quin veraciter corporeum sit et ter-
restre. Igitur iste de terra. id est de corpore virginis fuit ortus

Dico igitur quod iste
habuit veritatem
carnalis huma-

Unde dico quod ipse fuit veraciter humiliatus iuxta verbum
eiusdem quod dicit Iohannis. iij. Quod natum est de carne caro
est. Quod contra quosdam hereticos est qui dixerunt christum
carnem habuisse fucata aerea et non veram Cuius contra-
rium fuit verum quia ipse veraciter fuit verus homo.
Unde ipsi deo de assumpta humana carne potest dici
illud. ps. Domine deus virtutum quis similis tibi
etc. In circuitu enim diuinitatis. fuit veritas humanita-
tis. veritas inquit de terra orta est Unde in ps. Lux or-
ta est iusto Lux dico de qua dicitur Iohannis. j. Erat lux
vera que illuminat omnem hominem venientem in
hunc mundum ergo veritas humanitatis carnalis de ter-
ra orta est. Deinde dico quod iste habuit veritatem mor-
nalis sinceritatis seu bonitatis. et hoc ostendit cum dicitur
iusticia. Iusticia enim continet omnes virtutes.
Quia proculdubio omnia que in christo fuerunt scilicet
dicta et facta fuerunt iusta vera sancta atque bona.
Apoca. xv. Domine deus omnipotens iuste et vere sunt
vie tue. Circa quod nota quod iste habuit. Veram.

Perfectionem.

Compassionem.

Protectionem.

Locutionem.

Correctionem.

Durationem.

Ordinationem.

Illuminationem.

Conuersionem.

Dico igitur quod in
isto fuit vera
perfectio non enim
fuit hypocrita sed
verus et sanctus.
Unde ps. Dicitur
tue veritas.
Ite vera com-
passio vere enim
et non fide compatitur miseriis ps. Misericordia et veritas
precedent faciem tuam. Item vera protectio Ite enim
est solus qui vere protegit et saluos facit. ps. Scito cir-
cundabit te veritas eius. Item vera locutio quod non
mendaciter loquitur ps. Principium verborum tuorum
veritas etc. Item vera correctio. Tribulationes enim
quas imittit atque correctiones. iuste sunt et vere. Unde
ps. Iusticie domini recte etc. Et iterum. In veritate tua
humiliasti me. Item vera duratio. veritas enim su-
arum virtutum nunquam deficit. Unde ps. Veritas tua ma-
net in eternum. Item vera ordinatio quod scilicet lex et manda-
ta eius sunt vera et sancta ps. Via mandata tua veri-
tas: iniqui persecuti sunt me adiuua me domine Et alibi.
Iusticia tua iusticia in eternum: et lex tua veritas.

Item vera illuminatio quia sicut dicitur. i. ioh. ij.
Tenebre transierunt et verum lumen iam lucet. Item
vera vita et conuersatio. Unde ipse dicit. Ecce. xxiij.
in me gratia omnis vite et veritatis. i me omnis spes
vite et virtutis. Ecce ergo quod iste habuit veritatem re-
alis bonitatis que per iusticiam designatur. iusticia in-
quit Unde in ps. dicit. Propter veritatem et mansue-
tudinem et iusticiam etc. Denique dico quod iste habuit ve-
ritatem realis diuinitatis cum de celo prosperit Ces-
lum enim est proprie locus dei. Unde dicit. Esa. lvi. Ces-
lum mihi sedes est Et ideo bene concluditur quod iste est
verus deus. quando deus in celo fuit locus eius In ps. in
eternum misericordia eius edificabitur in celis etc. Et
istud fuit contra multos hereticos sicut fuerunt nes-
toriani quorum adhuc maxima est copia in oriente.
qui dixerunt christum purum hominem et non deum cuius
contrarium est verum quod ipse per omnia fuit verus
deus. Unde Iheronimus. x. Dominus autem deus verus est:
ipse deus viuens et rex sempiternus de celo inquit ps. Deus de
celo in terram asperit. vi. om. fi. ho. Et asperit dico de ce-
lo in terram. id est de vera diuinitate in veram humanita-
tem. Quia scilicet dicitur in ps. Domine in celo misericor-
dia tua etc. Patet ergo quod deus dei filius fuit verus in
reali diuinitate in morali bonitate et in carnali huma-
nitate Et ideo ipse est quod dicit ioh. xv. Ego sum vitis ve-
ra. et pater meus agricola est Ego osus inquit. quod pertinet
ad diuinitatem que scilicet sola vere est. Vitis inquit
quod pertinet ad moralem bonitatem quia ista vitis
bonum spiritualis iocunditatis hominibus pro-
curat. Et pater meus agricola est quod pertinet ad
carnalem humanitatem que ex hac agricultura

Veritas.

spirituale recipit nutrimentum Et ideo no. breuiter possum dicere illud Eccl. xxiij. Vere dñs est in loco isto &c. Et bene dicit vere. qz sicut dictum est pro certo iste. Vere.

fuit carne velatus.
fuit in cruce grauat⁹.
fuit a morte leuatus.
fuit virtute dotatus.
fuit honore ditatus.
fuit in altare sacraus.
fuit propheta vocat⁹.

Dico ergo qd iste fuit vere carne velatus. Unde Esaie xlv. Tu es vere deus absconditus. Item fuit cruce vere grauat⁹ Esa. liij. Vere languores nostros ipse portauit. Item fuit vere a morte leuatus. vnde Luce. xxiij. Surrexit domin⁹ vere & apparuit simoni. Item ipse fuit vere virtute dotatus. Unde Luce. xxiij. Vere hic hō iustus erat. Item fuit vere honore ditat⁹ quia de eo dicitur. Math. xxiij. Vere filius dei erat iste. Item fuit in altari vere consecratus siue sacraus qz sicut dicit Job. vi. Caro mea vere ē cibus & sanguis meus est potus. Item ipse fuit vere ppheta vocat⁹ yñ ipsi dicebant Job. vi. Hic est vere ppheta qd venturus est in mundū Sic ergo patet quō primor & principi paliter quedā est veritas eterne pernentie. Secundo dico qd est veritas moralis eminentie. & ista pculdubio est illa veritas qua quilibet iustus dicitur esse verus & non fallax. varius seu falsus. In celo enim inueniuntur stelle vere que scilicet nunq̄ percutunt neq̄ cadunt. sed in firmamento fixe sunt. & cum eo semp vadunt Ibi etiam quandoq̄ false stelle apparent vere que quia vere non sunt ideo q̄uis aliq̄dū splendeat. cito tamen percutunt & recedunt. sicut pater de vaporibus in acre inflāmat⁹ qui a rusticis dicuntur stelle esse que de nocte cadere quissimantur. Sic pculdubio in mūdo duo sunt genera perfectiorū scilicet falsi & veri: falsi nullam habent existentiam veri vero habēt in moribus & in fide perpetuam permanentiam falsi a pfectione quam videntur habere cito percutunt atq̄ cadūt: veri vero in firmitate ppositi semp sūt & cū firmamento deo vere & virtualiter semper vadunt. Ita qd de talibus dicere videtur christus illud Johannis viij. Si manseritis in sermone meo. vere mei discipuli eritis. quasi diceret. In hoc cognoscitur homo ver⁹. si in fide & in moribus stabiliter manet firmus. Ita qd de quolibet tali potest dici illud Job. vi. Hic est vere propheta. In quibus verbis ostendit triplex veritas quam iusti tenentur habere videlicet.

Veritas tenenda. Prima p̄inet ad moralem
Veritas credenda existētiā. Hic est. Secunda
Veritas dicenda. p̄inet ad mētalē sapientiā
cū dicitur. Vere. Tertia p̄inet ad verbalē eloquentiā cum dicitur. ppheta. Dico qd iustus debet habere veritatem morālē vere existētiā: & hoc ostendit cū dicitur. hic ē. qd est p̄nomē representatiuū. i. demonstratiuū. ē vero ē verbū substantiuū: ytrūq̄ ergo realē existētiā denotat & veritatē morū & verā firmitatē & virtutū substantiā manifestat De vero em̄ homine qui. s. ē in amicitia & virtutū existentia semp firmus dicitur. hic est De falsis vero amicis: & de fictis hypocritis & de varijs hominib⁹ atq̄ vanis: nō p̄prie dicitur. hic est: immo pot⁹ hic nō est: quia scz isti p̄prie nō sunt qui faciliter desinūt esse: et nō existētiā: sed solū apparentiā pretendunt Ita qd de eis potest dici illud Job. ix. Alij dicebāt qd hic ē. Alij dicebāt nō: sed similis ei⁹ est: sed de hoc vide supra de esse: & in sermone. Est puer vn⁹ hic. Sed de viro iusto & vero reali existēte dicitur. hic ē. scz indeficiēs & p̄manēs nō van⁹ nec defectiu⁹. s. ad oīa parat⁹ tā in amicitia qd in morib⁹ duratur⁹: & sic de illo pōt dici illud Math. xv. Vere hic hō fili⁹ dei erat & vere fili⁹ dei qz scz deus diligit homines firmos & veros & ipsos reputat filios suos & seruos quia sicut dicit in ps Veritatē diligit de⁹:

gratia & gloriā dabit dñs. De vero em̄ amico dicitur. hic est qz scz nūq̄ mutat in aliū: sed semp idē p̄seuerat in p̄speris & in aduersis. Ideo dicit Eccl. xxiij. Beat⁹ qd inuenit amicū verū De viro etiā cōstāte dicitur. hic ē. qz. s. in tentatione & extra semp manet idē. Uñ. Tu autē idē ipse es & anni tui nō deficiēt. De iusto etiā dicitur. hic ē: qz scz nō debet esse aliud qd sit: vt vnū videat in app̄rentia: & aliud in existentia sicut hypocrita: vt sic de triplici veritate bonorū dicat illud Lu. xxiij. Vere hō homo iustus erat Sed heu ista triplex veritas hodie in multis variat sicut dicit in ps. Diminute sunt veritates a filiis hominū. vana locuti sūt vnusquisq̄ ad primum suū. Similes em̄ sunt mercurio qui ē planeta varius & mutabilis. intantū qd nūc bon⁹ nunc malus nunc femine⁹ nūc masculus inuenit. Sic isti nullā habent in morib⁹ firmitatē sicut patet de falsis amicis & viris inconstantibus et hypocritis. de quibus non potest dici hic est. sed potius illud. Venite & videte locum. surrexit non est hic. Non sic charissimi sed habeat iustus vir virtutes morales exētie. hic est inquit. vt sibi dicatur illud Math. xxiij. Vere fili⁹ dei es. Quia dicit Seneca in epistola. lxxij. Veritas in omnē partem sui eadē. Item habeat veritatē mētalē sapientiē que notatur cū dicitur. vere. quia. s. ipse vere cognoscere & sentire debet tam in fide qd in naturalibus mundi rebus vt sic dicat illud Actu. xij. Nunc scio vere. Clarum em̄ lumen & clarus visus requiritur ad hoc qd quis bene iudicet de coloribus & de rebus Cecus enim vere nunq̄ indicat de colore etiam de nocte non vere iudicatur. immo vna res pro alia sepissime extrahit. Sic vere ad lumen vere fidei & gratie. verus visus & verus intellectus scientie requiritur ad hoc qd vere veritas rerum cognoscatur. et ideo illi qui in cecitate ignorantie sunt constituti. & sapientiē & fidei lumine sunt priuati non de rebus vere iudicant neq̄ sentiunt. sed sepe vnum aliud credunt. Patet in antiquis philosophis qui lumen fidei non habuerūt. et ideo de deo et alijs plurimis male iudicauerunt. sicut enim dicitur Roma. i. Ipsi euauerunt in cogitationibus suis & obscuratum est insipiens cor eorum. Et sequitur. Cōmutauerunt veritatem dei in mendacium. fides em̄ est illa lux que illuminat omnē hominem venientem in hunc mundum. Johan. i. Quia scilicet ista oculum cordis disponit ad videndum credendorū veritates dei. Unde Johannis. viij. Si manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis. & veritas liberabit vos Et. ij. Thim. iij. dicit apostolus. Aliqui sunt semper discentes. & nūq̄ ad veritatem dei venientes. Isti em̄ sunt sapientes mūdi similes nocte que pulcerrimos habet oculos. tamen nunq̄ respicit vel videt lumen solis. quia scz isti oculos limpidos intellectus atq̄ pulcros habent in mundi scientijs exercitatos sed in lumine solis. id est in veritate fidei & in scientia bonorum spiritualium parum vident immo falsas opiniones & hereticas semper tenent. Ista potissime videmus de aduocatis qui magis diligunt falsa qd vera. quod patet qz ad veritatem negotiorum non vadunt. sed ad cautelas & falsitates vadunt & tendunt. Cōtra illud ysaia. viij. Tantum veritatem & pacem diligite Quod scilicet isti non faciunt qz non pacem sed litē. non veritatem sed falsitatem non concordiam sed discordiam semper volunt. Similes piscatoribus qd magis diligunt aquam turbidam qd claram quia i clara pisces rhetia sua vident ipsi vero in turbida non se capiunt Sic istis ad capiendum & ad illaqueandū alios obscuritas qd claritas hoc est dictū falsitas magis qd veritas pdest nā si clare & vere icederēt bores rhetia suarū cautelarū viderēt. s. qz i turbida suarū falsitatum nihil videt. hinc ē qd ab eorū malicijs nō cauet. Uñ breuiter tales possunt dicere illud Esa. lix. Cōcepim⁹ & locuti sum⁹ verba mēdaciū & conuersū est retrosum iudiciū & iusticia a lōge stetit. qz conuertit i plateis veritas. et eq̄tas non

et equitas non potuit ingredi. Isti enim prope sunt mimi
et veritatis. Unde Seneca. Nihil molestius veritati
quam nimia sublimitas. Verumtamen si veritas modo ab
eis deprimi finaliter tamen prevalet: et inuitis aduersa-
rijs dominat. Ista enim similis est oleo. quod sub aqua ali-
quidum potest non penitus detineri. quia semper solet supe-
rius eleuari. Sic vere veritas quomodo cunctis ad tem-
pus supprimitur finaliter preualet libertati tradita
dominatur. et se omnibus reuelat. Unde. ij. Esdre. iij.
Veritas magna est et fortior pre omnibus. Omnis ter-
ra veritatem inuocat et celum etiam benedicit. Sequitur.
Veritas valet et inualefcit in eternum. et viuunt et obtinet.
Sequitur. Magna est veritas et preualet. Istud mul-
totiens ad istam videtur quod veritas quam longo tempore occulta
ta fuerat. finaliter reuelat. et potissime hoc fiet in iu-
dicio quando omnium veritas apparebit quia sicut
dicitur in ps. Dominus custodit veritatem in seculum
et cetera. Non sic ergo sed habeat iustus vir veritatem men-
talis conscientie et sapientie. vite inquit. dicens illud.
iij. Regum. v. Vere scio quoniam sit alius deus in terra vniuersa
nisi tantum deus israel. Et habeat iustus veritatem verbalis
eloquentie. et hoc ostendit cum dicit. propheta. Prophe-
te erant illi qui veritatem dicebant et nunquam mendacium
dicebant siue predicabant. Unde Hebreo. j. Multi pha-
rie multisque modis olim deus loquens patribus in pro-
phetis. quia scilicet secundum hoc quilibet debet esse propheta.
id est veriloquus et fidelis. dicens istud. Pro. viij. Cle-
ritate meditabitur guttur meum et labia mea detestabi-
tur iniquum. Iusti erunt omnes sermones mei. Lin-
gua enim nostra formata est plana non curua nec an-
gustosa. et mollis non aspera nec dura. Ad significandum
quod lingua vel locutio debet habere planiciem verita-
tis. et non curuitatem falsitatis vel mendacitatis. bene-
gnitatis molliciem non asperitatis duricie. Act. xvi.
Non insaniam optime fesse sed veritatis et sobrietatis
verba eloquor. Et aduerte quod veritas habenda est in ore.
Predicando. Dico predicando quia. scilicet nos qui
Judicando. docemus et predicamus sumus de
Respondendo. bene curare quod dicamus omnem
Corrigendo. veritatem ut sic dicat nobis illud
Matth. xxij. Magister sciuntis quod veraces et viam dei
in veritate doces. Quod tamen est contra multos qui
magis volunt predicare vana quam vera. et potius mira-
bilia quam utilia quod est contra ps. qui dicit. Non est in
ore eorum veritas et cetera. Dico etiam iudicando quia sem-
per ad iudicem pertinet veritatem dicere et tam in sen-
tentia quam in processu nihil nisi verum supponere et di-
cere ut dicatur de iudice aduocato illud Malach. ij.
Lex et veritas fuit in ore eius. et iniquitas non est in-
uenta in labijs eius. Quod est contra multos de quibus
potest dici illud. j. Machabeorum vij. Veritas iudi-
cium non est in eis. Dico insuper et respondendo.
quia scilicet. quicquid a nobis petunt fuerit veritas
dicenda est vel saltem sub simulatione tacenda Ecce-
lesiastici. xix. Ut est qui emittit verbum certum enar-
rans veritatem. Quod est contra multos qui in qui-
busdam colloquutionibus et responsionibus viri possunt
veritatem dicere. sed semper per mendacia respondere.
Unde Ecce. iij. Non est veritas. non est misericordia
non est iustitia in terra. Dico etiam corrigendo. quia
ad viros iustos pertinet in correctionibus veritatem di-
cere. et tam magnos quam paruos veritatis eloquijs ca-
stigare. unde. y. Thim. ij. Seruus dei non oportet litiga-
re sed mansuetus esse ad omnes. docilem. patientem et
cum modestia corripientem eos qui resistunt verita-
ti. Non debet propter timorem auditorum dimittere
veritatem. Exemplo apostoli qui dicebat ad Gal. iij.
Ego inimicus factus sum vobis vera dicens vobis.
Debet enim aduerte quod secundum Seneca. Veritas odium
obsequium amicitiam amicorum parit. veritas enim non
audire. sed potius contemnitur et horretur. Similes
enim sunt peccatores aspidi qui laures incantatori clau-
dit quia procul dubio quando veritatem de vitis suis

audiunt. statim rennuunt et recedunt. Contra quos. ij.
Thimo. iij. Quod erunt quidam in nouissimis die-
bus qui a veritate quidem auditum auerterent et ad fa-
bulas conuerterentur. Sic ergo patet quod triplex est ha-
benda veritas. scilicet in locutione in cogitatione in conditio-
ne et sic dictum est de veritate humana et diuina et cetera.

Vescor. vesceris. Nota quod vesci id est quod
manducare. comedere.
cibo. potu. pane et alijs similibus corporum alimenta mi-
nistrare. vide in tabula.

Vespera. Nota quod vespera est vltima pars di-
ci quod secundum diuersas proprietates potest in
scriptura varia designare. Notabo ergo quod in scriptu-
ra inuenitur.

Vespera antiquitatis.

Vespera iniquitatis.

Vespera mortalitatis.

Vespera longanimitatis.

Vespera finalitatis.

Dico ergo primo quod vespera significat sensum antiquita-
tem. Vespera enim est hora diei nocti propinquo: in qua
dies incipit obtenebrari. et calor refrigerari. Sic vere
in senectute dies vite nostre minuitur. claritas sensu-
um obscuratur. calorque naturalis debilitatur et non mor-
tis in primo committitur tota enim vita de mane usque ad ve-
speram labitur. et de iuuentute usque ad senectutem mu-
tatur ibique finaliter terminatur Ecce. xviij. A mane us-
que ad vesperam immutabitur tempus. Et aduerte de isto
vespere quod sicut viator qui habet adhuc ante noctem
ire magnam viam et qui in mane parum processit. so-
let quando videt ad vesperascerere diem citius pcedere et
ad veniendum ad terminum properare. Sic vere cha-
rissimi qui mane iuuentutis parum profecimus: et ad
huc de virtutum itinere multum restat quo ad ciuita-
tem paradisi intremus debemus saltem in vespere senectutis
laborare: et per virtutum exercitium celeriter anbelare
ne forte non preoccupet nos: scilicet mortis: et non possi-
mus ianuam introire: et hoc est quod dicitur Ecce. xxi.
Adhuc semina semen tuum et vespere ne cesset man-
na. Quod figuratur antiquitus Ezo. ij. vbi dicitur.
Quod iuge sacrificium fieret. scilicet vnus agnus mane
et vnus agnus vespere. Ad significandum quod homo de-
bet de seipso facere sacrificium et se exhibere agnum im-
maculatum mane et vespere: hoc est in iuuentute et in
senectute: hoc est dictum continue et semper. Iuxta il-
lud ps. Vespere et mane et meridie narrabo et annun-
ciabo laudem tuam. Dies enim audius comedunt
in vespere quam in die et mane. Sic vere nos audius de-
bemus comedere pabulum gratie et doctrine in senec-
tute quam in iuuentute. Multi sunt similes istis magnis
dominis siue burgensibus: qui de mane comedunt di-
uersa cibaria: tot et tanta quod in vespere non possunt co-
medere: causa est quia de mane nimium comederunt.
Ita sunt multi qui nimis faciunt in iuuentute de ab-
stinencia antequam sunt bene membrati et de diuersis pe-
nitentijs quod in senectute non possunt perficere. Non sic
est bonum sed moderamine et regula corpus est cu-
stodiendum. Item operarius qui usque ad vespere non
continuat dietam premium non reportat. Nam si pre-
mium paradisi habere volumus: necesse est quod us-
que ad vespere senectutis: finis et mortis in virtuti-
bus laboremus. Unde psalmista. Eribit homo ad opus
suum et cetera. Ista est ergo vespera que significat senium an-
tiquitatem. Secundo dico quod vespere significat
cordis iniquitatem. Vespera enim significat statum
peccati: in quo lux gratie deficit et color charitatis
tepscit. Sicut enim videmus quod vmbra in ve-
spere est longior: noctes propinquiores: aures nocturne
sunt letiores: fere sunt ad nocendum promptio-
res et potentiores. Sic vere in vespere peccati vmbra
bonorum temporalium existimatur longior: non eter-
ne mortis imminet propinquior: immunda quis scili-
cet peccator discurrit letior: fera vero. id est dyabolus pu-

Vestigium.

gnat audacior: et contra nos est tunc promptior para-
tor. Illi enim tunc qui in statu peccati sunt reputant
magnam ymbra mundane prosperitatis. Th. Hier-
emie. vi. Tenobis quia inclinata est dies et facte sunt
longiores ymbre vespere. Item in isto vespere magis
sevit ira diabolice potestatis et tyrannice prauitatis.
Unde Sophonie. iij. Iudices ei? lupi rapaces vespere
Et Abacuc. j. dicitur. Quod leuiores pardis equi ei?
velociores lupis vespertinis. Ad literam lupi plus
nocent de vespere quam de mane. Sic vere raptores et alij
homines lupini plus seuiunt in pauperes in vespere
senectutis. vel in obscuro iniquitatis quam in mane iuuen-
tutis vel gratie bonitatis. Teste Seneca. Avaricia se-
nesciente homine iuuenescit. Unde de istis et de paupe-
ribus dicitur Hieremie. v. Lupus ad vespem va-
stauit eos pardus vigilans super ciuitates eorum. Item
in isto vespere appropinquat et presto est nox eterne
mortis et calamitatis. Unde. iij. Regum. xxiij. Rex is-
rael. stabat contra syros et mortuus est vespere. Pa-
tet ergo quod vespera significat culpe malignitatem.

C

Terrio dico quod vespera significat mortis obscurita-
tem. Dies enim in vespera finit. et operarij premium
redditur et donatur. Sic vere in vespera mortis dies
presentis vite deficit et tam bonis quam malis premium
et salarij deus reddit. Video enim quod vespere.

Dormiunt qui vigilauerunt,
Quiescunt qui laborauerunt.

Comedunt qui ieiunauerunt.

Sic vere dico quod in vespera mortis iusti dormiunt et de-
lectantur. quod sancti homines et animalia vadunt de ves-
pere ad lectos. Unde Esaie. xxi. In saltu ad vespem
dormitis. Item iusti cessant a laboribus et conso-
lantur. Unde in ps. Ad vespem demorabitur fluitus.
Quia sicut dicitur in ps. Exitus matutini et vespere
delectaberis. Item iusti cibo eterne glorie pascun-
tur et satiantur videmus enim quod homines vespere va-
dunt ad cenam. Judith. xij. dicitur. Quod manebat
in tabernaculo usque dum acciperet escam suam ad ve-
spem. Dico igitur quod vespera significat mortis ob-
scuritatem. Quarto dico quod vespera significat vite
longinquitatem. Hora enim vespertina est finis diei.
et signat virtutem perseverantie que finis est omnium
virtutum. Ista enim est hora quam deus magis ele-
git. scilicet finalis vespera. Et ideo christus legitur Matthei.
xxvi. cum discipulis vespere discubuisse. Et mulieres
leguntur Matthei. xxvij. ad sepulcrum ad vngendum
dominum in vespere accessisse. Et breuiter ista est hora
qua lux diuine gratie lucet et per quam homo summum
deum placet. Unde zacharie. xiiij. In tempore vespere
erit lux. Et Job. xj. dicitur cuilibet bene perseveranti
illud. Meridianus fulgor confurget tibi ad vespem.
Et breuiter si sic homo aduersa facit. manet cum eo
deus. Ita quod tunc quilibet potest sibi dicere illud Lu-
ce. xxiij. Adane nobiscum domine quoniam aduersa
facit. Patet igitur quod vespera quandoque significat vi-
te longinquitatem seu perseverantie. longanimitatem.

Quinto dico quod vespera designat mundi finalitatem
finis enim mundi dicitur vespere eo quod in fine seculo-
rum finit apostolum. Hebreo. ix. christus incarnatur.
Matthei. xj. Cum ista vespera esset venit iesus in bethaniam etc.
Nota quod vestibulum est domus
seu locus circa templum sancto-
rum. vel circa cameras regum vel dominorum ad vestes
induendum specialiter ordinatus. Unde possum dice-
re quod est vestibulum.

A

Vestibulum.

Superius. Supius est patria vbi sumuntur
Inferius. vestes immortalitatis et istud est
Interius. vestibulum orti vbi assuerus fecit co-
muniu preparari. Iherosolym. j. de quo
dicitur. Ezech. xl. Quod in vestibulo porte domus domini
erant due mense. Due enim mense sunt in paradiso scilicet
christi diuinitatis et humanitatis. In prima enim
delectabitur anima. In secunda corpus. Inferius est

ecclesia vbi sumuntur vestes sanctitatis et honestatis
et istud est vestibulum et status ecclesiasticorum. de quo
dicitur. Joelis. ij. Inter vestibulum et altare plorabunt
sacerdotes et leuite ministri domini etc. Interius est
conscientia vbi sumuntur vestes sanctitatis. Iherosolym. j.
Iussit preparari comuniu in vestibulo orti. Exterius
est miseria vbi sumuntur vestes pene et calamitatis.
vel etiam vestes mundane prosperitatis. et istud est ve-
stibulum corporis seu mundi de quo dicitur. Iherosolym. j.
Precepit zedechias ut traderet hieremias in vestibulo
carceris vide supra de tabernaculo et consimilibus.

Vestigium.

Nota quod vestigium idem est quod
signum veruntamen signum ex-
tendit se ad omnia vestigium extendit se solum ad pre-
teritum. Est enim vestigium signum quod remanet
post alicuius rei transitum vel recessum. Nota loquen-
do moraliter quod in scriptura inuenitur vestigium.
Mirabile et gloriosum. Primum est vestigium
Laudabile et virtuosum. eterne maiestatis et
Dignabile et vitiosum. istud est illud signum
Admirabile et fluctuosum. et ymago illa similitu-
do illa impressio. ille character ipsius in anima et in om-
nibus creaturis quod in omnibus creaturis resiliunt et
apparent quedam manifesta vestigia potentie bonita-
tis et sapientie dei. in quantum deus creaturas crea-
re potuit. sciuit et voluit. Unde de creaturis potest dici
illud Ezech. xliij. Hic est locus vestigij pedum meorum
vbi habito in medio israel. Secundum est vestigium
mortalis bonitatis. et istud est illud quod deus in hoc
mundo reliquit et quod etiam sancti nobis post eos
reliquerunt. scilicet character et impressio bonorum exemplo-
rum et bonorum documentorum. Ista enim sunt que-
dam vestigia bonitatis et vite ipsorum que a nobis sunt
sequenda et subtiliter attendenda. Nota venator se-
quendo vestigia prede ad ipsas venit quatinus. ipsam
quod accipit et acquirit. Sic vere deum et sanctos in para-
diso inuenimus et accipimus. si in hoc mundo vestigia
eorum sequimur et si eorum vitam moraliter imita-
mur. ut sic dicamus illud Job. xxiij. Vestigia eius se-
cutus est pes meus. vitam eius custodiui et non declinaui
ab ea. Sicut enim dicitur. j. Petri. ij. Christus pro nobis pas-
sus est relinquens nobis exemplum ut sequamur ves-
tigia eius. Unum est tamen aduertendum quod in ecclesia
sunt multi quorum vestigia non sunt ad sequendum fa-
cilia nec etiam utilia. De ceruo etiam dicitur quod ad finem quod vena-
tor perdat vestigia eius. et canis perdat odorem ipse
facit tres vel quattuor saltus. non recte. sed a dextris
et sinistris. ut sic ad quam viam declinauerit nesciat.
Etiam de leone legimus quod cum cauda delet vestigia
eius. ne a venatoribus possit deprehendi. Sic vere sunt
multi qui dato quod nobis relinquunt aliquando mul-
ta vestigia bonorum exemplorum et documentorum.
ipsi tamen quandoque faciunt aliquos saltus transuer-
sales id est aliqua enormia facta. per que odor sue vi-
te bone perditur. et suorum operum vestigia dimittunt.
nam quando cauda id est finis vite malus effici-
tur. tunc omnium bonorum precedentium vestigia
submouentur. Ita quod cuilibet tali potest dici illud
ps. In mari via tua. et se. tu. in a. mul. et ves. tu. non co-
gnoscentur. Et. Grego. Non respicit deus quales ante
vixerimus. sed quales circa finem vite erimus. Non
sic charissimi: quia boni ecclesiastici et prelati magis
me debent habere bona vestigia ut a subditis merito
sint subsequenda et executioni debite demandanda.
Iuxta illud. Gen. xxiij. Precedat dominus seruum
suum: et ego paulatim sequar vestigia eius. Istud est
ergo vestigium moralis bonitatis. Tertium est
vestigium prauitatis localis et istud nihil aliud est
quam vestigium malorum. hominum qui scilicet vbi-
cumque vadunt. relinquunt vestigium malorum. ex-
emplorum. Limax est vermis vilissimus: vbi cumque va-
dit. relinquit vestigium sedum. Et de serpentibus
biā dicitur quod corpus habet valde humidum: quapropter
solent

pter solent vestigium quoddā relinquere: quod postmodū solet intuentib⁹ apparere Sic vere tales serpē tini pētores vbiq; relinquit mala vestigia vite sue Uti Dān. xiiij. Respice cuius sunt vestigia: et dicitur qd to tū tēplū plēnū erat vestigijs puerorū et mulierū. Quia proculdubio Ecclesijs nō apparēt hodie nisi vestigia et crepla muliebria et puerilia: et inania et inepta que proculdubio non sunt sequenda: sed potius dimittēda: vt sic dicant illud Trenzorum. iij. Lubricauerunt vestigia nostra in itinere platearum nostrarum. Istud est ergo vestigiū localis prauitatis. Quartū est vestigiū mutabilis vanitatis Uita enim non est proprie vita nostra sed quoddā vestibulum et quedam similitudo vite. et sic loquitur Sapientie. ij. vbi dicitur. Transiit vita nostra tanq̃ vestigiū nubes. Et sic ergo patet quo modo vestigiū sumitur multis modis. Vide supra de ymagine et similitudine etc.

Vestis. vestire. vestimentū.

Nota qd in scriptura multa inveniunt genera vestimentorum. Est est vestis.

Naturalis.

Corporalis.

Temporalis.

Virtutalis.

Supernalis.

Criminalis.

Infernalis.

Sunt dico vestes naturales quia sicut videm⁹ oīa que sunt vtunt quibūsdā naturalibus indumentis patet de arboribus. que vestiunt cū corticib⁹ de pratis q̃ vestiunt cū graminib⁹. de animalibus q̃ vestiunt pellib⁹. Corpus etiā nihil est aliud q̃ vestimentū aīe Pellis vero nihil est aliud q̃ corporis indumentū. De quo Job. x. Pelle et carne vestiisti me. ossibus et nervis cōpēgisti me. Item dico qd sunt vestes corporales. que. s. non debent esse nimis penitentie nec vltra statum debitum sumptuose Et de hoc dicit Ecclesiasti. xj. In vestitu ne gloriaris vñq̃ Item dico qd sunt vestes temporales Quia scz teste Grego. Omnia que videmus non sunt nisi quedā corporis indumenta Unde Esaie. xliij. Postq̃ enarrasset bona multa temporalia dicit his omnibus velut ornamento vestieris. Item dico qd sunt vestes virtuales vel spirituales. Virtutes em̃ sunt quedam spiritualia indumenta De quibus Apocal. xvj. Beatus qui vigilat et custodit vestimenta sua ne nudus ambulet. Item sunt vestes supemales bona enim celestia sunt quedā beatorum nobilissima vestimenta de quibus dicitur ipsi anime beate Esaie. liij. Consurge. consurge. induere fortitudinem tua spon. induere vestimentis glorie tue hierusalem civitas sancta. Item sunt vestes criminales vitia enim et peccata et inhoneste conditiōes sunt quedam vestimenta quibus diabolus vestit malos. Unde de peccatore dicitur in ps. Induit maledictionem sicut vestimentum et intrauit sicut aqua in ossibus eius. Item dico qd sūt vestes infernales et iste nihil aliud sunt q̃ pene eterne quibus damnati sicut quibūsdam vestibus circumdātur Unde de quolibet damnato potest dici illud. ps. Qd abyssus sicut vestimentū amictus eius super montes stabūt aque Aquae enim miseriarum. montes. id est superbos in inferno operiunt vestimenta penarum ipsos vestiunt atq; tegunt. Tbi ergo premis dicendū est generaliter de vestimentis bonorum et malorum. Et sic possumus dicere qd sunt vestimenta que sunt induenda et sunt vestimenta que sunt erudenda. Dico igitur primo et principaliter qd sunt vestimenta que sunt induenda. et iste sunt vestes virtutum que. s. sancti et iusti debent induere. et inde pro ornamento se vestire. Sicut enim turpe est qd homo sit nudus sine vestimento. sic turpe est qd homo sit sine virtutum quolibet ornamento. Sicut enim nobiles et diuites solent induere bonis vestibus filios suos e contra rustici et pauperes faciūt filios suos ire nudos Sic vere nobilis et diues pater christus vult qd illi qui sunt filij sui: virtutum bonis vestibus sint vestiti. y. Paral. ix. fecit solum et vestiuit illud

auro mūdo sed proculdubio etiā pauper rusticus. id est diabolus non curat filios suos esse vestitos virtutibus. immo gloriatur si videt ipsos nudos. Isti sunt sicut improbi mendici qui bonas vestes datas filijs solent vendere. et eos faciunt vt elemosinam habeant esse nudos Job. xxiij. Nudos dimittunt homines vestimenta tollētes Vestimenta enim virtutum hominibus auferunt. ipsos nudos gratijs deserunt et dimittunt vt sic diabolo dicatur illud Job. xxij. Abstulisti pignus fratru tuorū sine causa. et nudos spoliasti vestib⁹ Et ideo de vestimento virtutum induendo acquirendo et habendo dicatur cuilibet viro iusto illud ps. Cōfessionē et decorem induisti. amictus lumine sicut vestimenta Tbi aduerte qd iusti tria habent generaliter vestimenta scilicet Vestimenta.

Doloris.

Honoris.

Splendoris.

Dico qd sunt quedam iustorū vestes q̃ sunt lugubres et luctuose.

Et proculdubio iste sunt vestes penitentie que notātur cum dicitur. Confessionem. que scilicet cōfessio et penitentia sunt fratres. Sicut enim videmus qd q̃ amici nostri moriunt. vestes lugubres sumunt. et in signum doloris homines faccis induuntur. et s̃m ritū aliquarū terrarū vestes in signum maioris tristitie scindunt et coram omnibus hominib⁹ lacerantur Reuera charissimi: talia sunt penitentie vestimenta lugubria enim et dolorosa esse noscunt. et in signum doloris ab omnibus accipiunt. Quando enim accidit qd amici nri. i. anima spūs et virtutes sunt mortui interius per peccatū nos pro certo debemus dolorem et pñiam induere gaudiū et leticiā exuere. facci asperitatis accipere et nosmetipsos per confessionem aperire et scindere. dicēs. illud. iij. Regū. xij. Quod audicēs Ezechielis sennacherib verba. scidit vestimenta sua et indutus est sacco. de dauid etiam dicitur. y. Regum. i. Quod quando audiuit mortem amici sui saul et ionathe statim vestimenta sua scidit. et omnes viri qui cum eo erant planxerunt. et ieiunauerunt et fleuerunt. Hux enim seu nucis nucleis seu fruct⁹ tria habet vestimēta scilicet pellē teriozē corticē exteriorē. testam superiorē. Sic vir iustus debet habere interiorē tunicam que cordi adheret. hoc est contritionem. superiorē corticem que fracta sonat hoc est cōfessionē: exteriorē testā que amarissima est. hoc est satisfactionem Sicut enim erici vestiuntur pelle spineata. Castanea etiam habet vestimenta pungitiua. Alalogramata habent vestimenta dura et pallidissima. Poma que dicuntur arenci vel cytrones que habent vestimenta amarissima Sic vere nos si fuerim⁹ penitentes vestimur in exteriori conuersione vestimento penitentie quod scilicet pungit per contritionem et sicut cytrones habent vestimenta amarissima et rubicundissima ita penitens rubet per verecundie cōfessionem pallidus et spabstinentie macerationem durus et amar⁹ per laborū et dolorū tolerationē vñ. Eccl. xxxij. Aqua panis. ignis. ferrum. lac. mel. oleum. vestimentum Et ideo vestes penitentie figurantur in scripturā vbi inuenio vestem.

Cilicinam.

Saccinam.

Camelinam.

Igneam.

Purpuream.

Candidam.

Fulgidam.

licinum. Item debet esse saccina per vilitatem. Ione. iij. Abiecit rex vestimenta sua et indutus est sacco et sedit in cinere. Item debet esse camelina per humilitatem. Camelus enim quando oneratur. super genua se inclinat. Exemplo Johānis baptiste de quo dicitur. Matthei. ij. Quod ipse habuit vestimentum de pillis camelorum. Item debent esse ignea per cotritionis feruorē. et per diuine dilectionis ardorē Job. xxxij. Poma vestimenta tua calida sunt cū

Quia scilicet vestis penitentie debet esse cilicina per asperitatem. ps. Posuisti vestimentum ci-

Vestis.

perflata fuerit terra austro quis de multis hypocritis pōt dici hodie illud qđ de dauid sene dicitur. iij. Reg. i. Qđ cum operiretur vestibus non calefiebat. Item debent esse purpurea per verecūde cōfessionis ruborē. Job. xij. Exiuit ergo iesus portans spinē coronā et purpureū vestimētū. Itē debēt esse cādida p innocentie nitorez Eccl. ix. Omni tempe sint vestimenta tua candida et oleū de capite tuo non deficiat. Itē debet esse fulgida per honeste cōuersionis decorē. ps. Astitit regina a dextris tuis i vestitu deaurato etc. Itē sunt vestes lugubres et luctuose. iij. Reg. xiiij. Lugere te simula et induere veste lugubri. Patet ergo qđ sunt quedā vestes iustorū que sunt lugubres et luctuose Qđ ostendit cū dicit. Confessionē. eo qđ confessio est ps penitētie et debet esse in merore et luctu. Un. Al. Dar. j. Baptizati sint confitentes peccata sua: ut sic de quolibet dicat illud ps. Confessio et magnificentia opus eius manet in seculū seculi. Deinde dicit qđ sunt quedā vestes iustorū et sanctorū que sunt salubres et virtuose et iste sunt vestes gratiarū et virtutū quib⁹ aia induitur et vestitur: quod ostendit cū dicit. Decorē. Quia sicut decor mulieris procedit ex naturalis habitudine et ex vestis pulcritudine sic spiritalis decor anime consistit in sua conditione et in vestimentorū virtutū dispositione. Decorē inquit. Iuxta illud. Prover. xxi. fortitudo et decor indumētū eius Ut sic anime spūaliter ornate dicat illud Ezech. xvi. Vestita es bysso et polimito et multicolorib⁹. similes et mel et oleū comediti: et decorata facta es vellemē Et bñ dicit multis colorib⁹. qđ scz vestes virtutū ex multis perfectionibus consistunt. Unde ipsi anime dicitur ibidez Sumpsisti vestimēta tua multicoloria et vestita est eis Et ideo multitudo vestimentorū spūaliter scz virtutū optime pōt figurari in vestimentis sacerdotib⁹ antiquē legis qđ erant varia et mirāda. Summ⁹ enim sacerdos debebat hēre sicut dicit. Exo. xxviii. xxi. et xxix. Et in alijs multis locis ad hoc qđ cōsecraret. et qđ digne dñō ministraret quedā mirabilia vestimenta. Ipse em debbat. Primo ad ostiū tabernaculi moysi applicari. Secundo cor⁹ ei⁹ debebat aqua lauari. Tertio debebat tunica lineā vestiri. Quarto feminalibus lincis debebat circa femora opiri. Quinto veste suberali debebat sup humeros insigniri. Sexto veste rationali iudiciū in pectore decorari. Septimo baltheis vittis et anulis debebat cōstringi. Octavo debebat oleo inungi. Nonno mitra sup caput ei⁹ debebat locari. Decimo lamina sup capitis frontem debebat ligari. Undecimo nimica hiacynthina cū caputis debebat ornari. Duodecimo tintinnabulis sonātib⁹ et i tunica pendētib⁹ debebat iugiter ingrediendo tabernaculū comitari et hoc ritu sicut ibidez dicit Debebat domino cōsecrari. Sic vere charissimi quilibet sacerdos sacra docēs facer dux. vel sacre doctus. i. quilibet christian⁹ et maxime ecclesiasticus vel platus ad hoc qđ deo cōsecrēt spūaliter est necesse qđ virtutū varijs vestimentis induat Itē ergo debet ad ostiū tabernaculi ad moysen applicari qđ. i. iste debet moysi. i. suo superioriori ad ostiū tabernaculi. i. dñi adhuc est in ostio et ingressu applicari. i. diligēter examinari. Vestes em qđ pnt emi solēt bene explicari et videri et examinari sic et vestes virtutū qđ isti habent. a prelato vel a superiori emi vidētur. inq̄tum ppter eas beneficiū cōferri. dico qđ bene dñt per examinationē videri. et per discussione penitus explicari. et debet sibi dici illud Esa. iij. Vestimentū tibi est: esto princeps. vii de ista applicatione dicit. Exo. xxviii. Applica ad te Aaron fratrē tuū. Quod est tñ cōtra multos qđ sine applicatione. sine examinatione solēt alios pmouere. contra quos facit illud qđ omne anial qđ erat in tabernaculo offerēdū. primo debebat per sacerdotes videri et si haberet maculā refutari si vero careret macula acceptari. sicut dicit Leui. xxi. Iuxta illud Apl. j. Thes. v. Omnia probate qđ bonū ē tenete. Secōdo dico qđ isti debebāt lauari. Quia

vere ad ecclesiasticos p̄tinet qđ sint loti et a cunctis vitiis immūdijs depurati. Serui em regis solēt habere vestes mūdās vnde Exo. xxi. Lauet vestimēta sua et sint parati. Qđ est cōtra multos ecclesiasticos quorum vestes exterioris cōuersionis non sunt lotē sed carnalitatum fecibus maculate. ita qđ pnt dicere illis Esa. lxiij. Aspersus est sanguis eorū super vestimenta mea et omnia indumenta mea inquinauit. Et tñ isti deberent aduertere qđ illi soli qui non inquinauerūt vestimenta sua reputant digni in albis sedere et coras filio hols ministrare Apoca. iij. Tertio dico qđ isti debeant tunica lineā vestiri per quā puritas innocentie et interioris cōscientie designatur quibus. s. anima in ferioxi tunica lineā induit et vestitur Tunica em tunica. i. camisia puritatē designat De quo. Leui. viij. Vestiuit pontificem subucula lineā. Qđ tamē est contra multos ecclesiasticos qui pro certo habent conscientiam magis impuram et immundā qđ ceteri secularis ps. Induit maledictionēz sicut vestimentū et intrauit sicut aqua interiora eius. Quarto dico qđ isti feminalib⁹ circa lumbos debent operiri. s. circa virilia. et illa significant castitatem que. s. membra virilia operit atqđ seruat. quia vtiqz tales debent vestiri et a carnis affectionibus reseruati vel refrenari. Unde Leui. xvi. Vestiet sacerdos tunica lineā. feminalibus lincis ferenda celabit. Qđ est cōtra multos qui nō vidētur portare feminalia. quia non vident habere aliqd quo stringant impudiciā carnis sue vnde isti figurantur in iesu sacerdote De quo dicit zach. iij. Qđ iesus erat indutus vestibus sordidis. Et magis istud est vituperandum. quia quando ignis tenet in vna domo in parte anteriori et in fronte et domus est alta difficilius defenditur ignis qđ si tenet in posteriori domo qđ aliquāliter defenditur magis de posteriori qđ de anteriori Sic ē de istis ecclesiasticis qui debēt esse ostiū sancte matris ecclesie et via paradisi. et si ignis luxurie et peccati tenet i eis. qđ debet esse exēplū aliorū difficile intrabūt aliū in viam rectā si accipiūt introitū viarum eorum. Quinto dico qđ isti superhumerali debent insigniri. Erat autem superhumeralē vestis preciosa qua humeri ornabantur. que duos lapides onichinos continebat. in quibus duobus patriarcharum nomina sculpta erāt. In compositione vero vestis isti erat auruz hiacynthus purpurea coccus bistinct⁹. byssusqz retorta Et ista proculdubio signāt virtutes spei Humeri enim qui onera portant. patientiā designāt. Vestis autem que patientiā ornat. est spes. nūqz enī sine spei consolatione patientia preualeret. Aduerte tamen quod ista vestis debet habere quinqz colores. id est quinqz subalternas virtutes. scilicet aurum sapientie et discretionis quia spes sine sapientia presumptio est. Itē hiacynthus celestis apparentie et alte cōtemplationis. Itē purpurā que habet colorem sanguineum id est exēplum patientie christi et dominice passionis. Itē coccum colorem igneum bistinct⁹ id ē ardorē duplicis charitatis et dilectionis. Itē byssū etiam retortam id est puritatem carnis et affectionis. et sic anime tot coloribus vestite dicitur illud Ezech. xvi. Vestiuit te discolorib⁹. calciaui te hiacyntho et cinxi te bysso. Judic. v. Vestes diuersorū colorū sisare traduntur in predam. Ista etiā vestis debet habere duos lapides onichinos qui sūt ymages obscure repēsantes et generantes tristitiā per quos duo testamēta figurantur. que nobis ymages veritatis rerum ob scure tamē et enigmaticē representant. et mentis timorem et tristitiā delinquentibus incutunt et intensant. Istos enim lapides in scripture scientia debemus habere que nomina filiorum israel id est vitani. mores et exēpla sanctorum noscitur continere. que per imitationem nobiscum debemus gerere et portare et ideo de ista veste superhumerali. id est de virtute spei et patientie cum suis appendicijs dicitur Leui. viij. Quod moyses vestiuit pontificem subucula lineā. et desuper

nea et desuper humerale posuit. ¶ Sexto dico q̄ isti rationali iudiciū debebant in pectore ornari. Ista enim erat vestis quedam que super pectus posita rationabile dicebatur. in quo. xij. lapides preciosi ponebantur in quibus. xij. patriarcharum nomina scribebantur et ista vestis significat procerto virtutem prudentie. quā in pectore debet prelatas vel ecclesiasticus habere: et in eis debet habere. xij. lapides preciosos id est. xij. articulos fidei cum nominibus patriarcharum id est doctrinis et exemplis doctorum. ut sic rationale iudiciū. id est ratio nem in iudicio possit ostendere et tenere. Ista tñ vestis erat quadrangula et duplet et in ea erat scripta doctrina et veritas. Ps. Sacerdos tui induantur iustitiam. et cetera. Quod est contra multos iudices et prelatos q̄ non habent aliquid predictorū de quibus. s. Zacha. vij. veritas et iudicium non est in eis. ¶ Septimo dico q̄ vestis et baltheis id est charitatis ligaminibus stringatur et per veram concordiam inuicem coartentur: unde de talibus stricturis et iuncturis dicitur Exodi. xxxix. Indues aaron vestimentis suis. id est linea tunica super humerale et rationali iudiciū quod constringes baltheo. que tñ hodie sunt extra multos q̄ sunt in ecclesia et in mūdo q̄ procerto non hēnt vestē iunctā et constriatā scilicet concordie et unitatis sed potius vestem scissam. id est divisionis discordie et diversitatis. unde Gene. xxxvij. dicit. Quia iacob scissis vestibus indutus est sacco. ¶ Octavo isti oleo purissimo debebant inungi. et istud proculdubio significat virtutem pietatis que. scilicet per oleum designatur quia. Ecclesiastici debent liniri. et per compassionem et misericordiam aliorum miseris misereri. In cuius etiam signum manus nostrorum sacerdotum in sua consecratione oleo inunguntur. Ad notandum q̄ pietatis dulcore liniri esse tenentur. Ihesus enim uncta oleo suavia est. Manus etiam inuncta oleo non solet bene tenere. immo solet faciliter dimittere quod habet. Sic vere isti qui oleo pietatis sunt uncti et mites et suaves debent esse et illud quod tenēt. scilicet bona temporalia offere per elemosynas faciliter pauperibus dimittere et tapare et breuiter de vestē pietatis oleū designare dicitur Ecclesi. i. Omni tempore sint vestimenta tua candida et oleum de capite tuo non deficiat. Quod tamen est contra multos ecclesiasticos qui non vident esse uncti oleo pietatis. sed potius sanguine crudelitatis. Et isti tamen deberent advertere ad istud quod dicitur Esa. ix. q̄ vestimentum mixtū sanguine erit in combustionem et cinis ignis. ¶ Nono dicitur q̄ mitra super caput debet poni. Caput charissimi significat intentiones que est caput cuiuslibet et principium. Mitra que caput ornat et pyramidaliter sursum tendit significat rectam ad deum mentis elevationem et erectionem. quia scilicet ecclesiastici debent rectam intentionem ad deum erectam habere et quicquid agant semper intentionem iustam et licitam habere de quo Exodi. xxvij. Baltheos et thyras facies in gloriam et decorem vestis q̄ his omnibus aaron fratrem tuum. quod tamen est contra multos q̄ non habent vestem recte intentionis. sed vestes falsitatis dupliciter et deceptionis sicut habent illi qui vni dicunt exterius et aliud cogitant interius. Contra quos dicitur Leviti. xix. Vestem que ex duobus textis ē nō indueris et Deutero. xxij. Non indueris vestimentum quod ex lana linos contectetur. ¶ Decimo dicitur q̄ ista lamina aurea cum nomine dei tetragrammatō debebat ligari. et ista proculdubio signat virtutem deuotionis et reuerentiā diuine potentie et sui nominis dominationis que in fronte et ante oculos debz haberi et a christi fidelibus intueri Leviti. viij. Contra frontem posuit laminam auream consecratā. Quod est contra multos q̄ pro oculis non habent nomen domini nec sue potestatis magnificentia nec videntur deum in potentia cogitare. Contra quos dicitur in ps. Non pauerunt tei cōspectu suo. ¶ Undecimo dicitur q̄ isti tunica iacintina debebant velari. Istud enim erat maius et latius vestimentū quod sub rationali et humerali erat positū et cō

strictum et signat conuersationem bonam et celestem. quia hyacinthi color est celestis ut sic dicant illi. Ps. lxxv. Conuersatio nostra in celis est. In ipsa tamen tunica erat caputius quod sub se premit et continet omnia alia vestimenta. Ipsa etiam tunica habebat limbus seu oram textilem ne facilliter rumperetur quod significat timorem dei quia sicut dicitur Ecclesiastici. c. xvj. Timor domini super omnia se superposuit. Quia procerto in vestē nostre conuersationis celestis semper debet timor domini superesse qui vestes virtutū ne per vanā gloriam perdantur sub se contineat ipsas deprimat et componat. Tymbar et oram finalis perseverantie debet habere ne tunica bone conuersationis rumipatur. sed ut perpetuo conservetur. Unde de ista tunica dicitur Ezo. xviij. facies inquit tunica toras hyacinthinaz in cuius medio erit capucium et ora textile per gyrum. sicut solet fieri in extremis vestium ne facile rumpanitur. Istud tamē est contra multos. quorum vestis conuersationis facile rumpitur. sicut dicitur de hypocritis in ps. Omnes sicut vestimentum veterascunt et sicut operto. muta. eos. ¶ Duodecimo dicitur q̄ tintinabulis et malis punicis aureis circa tunicas pendentibus debebat muniri. ita q̄ eius incessus per tabernaculum debebat audiri Charissimi per mala punica que sunt fructus nobiles intelliguntur opera fructuosa per tintinabula sonantia intelliguntur verba utilia et fructuosa quia procerto in fine tunice conuersationis nostre ista duo debent pendere. scilicet fructus bone operatiōis et sonus utilis locutionis scilicet predicationis et confessionis laudis et gratiarum actionis. Sine enim isto sono tintinabulorum non debemus templum domini ingredi nec in statu ecclesie se conuersari. Unde Ecclesiastici. xlv. Induit illū sola glorie Sequitur. Circum pedibus et femoralia et humerale imposuit eis cingie illū tintinabula aureis plurimif in gyro dare sonum in incessu suo Sic ergo patet quibus vestibus. id est quibus virtutibus ecclesiastici debent ornari. et in quibus ritibus debent domino consecrari. Et de hoc Exodi. xxvij. Vestes hīs omnibus aaron fratrem tuum et filios eius cum eo et cunctos illi consecrabis manus. Et benedixit omnibus his. quia scilicet nos debemus indui omnium virtutum generibus Circa quod notandum q̄ vestiri debemus. s. vestibus.

Patientie.

Penitentie

Abstinentie.

Continentie

Honeste apparentie

Iocunde conscientie

Habeamus dico vestes patientie. que. s. in adversis nobis atteruntur Deutero. xix. Non sunt attrita vestimenta vestra. ¶ Item habeamus vestes penitentie. Exemplo beati Joannis baptiste. Marc. i. Ipse Joannes vestis erat pilis camelorum. ¶ Item habeamus vestes abstinētie quia sicut dicitur Ecclesiastici. xix. Intitum vite hominis aqua panis et vestimentum. ¶ Item habeamus vestes continentie Ezechielis. ix. Vir qui erat in medio eorum vestitus erat lineis. ¶ Item habeamus vestes honeste apparentie. De quo in psalms. Assistit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. ¶ Item habeamus vestes iocunde conscientie. De quibus Judith. x. Induit se vestimentis iocunditatis Sic ergo patet q̄ sunt quedam vestes sanctorum atq̄ iustorum que sunt salubres et virtuosae. Decorem inquit iste enim sunt vestes nuptiales quas non habens a christo reprehenditur. a convivio paradisi excluditur et toribus carceris religatur. Mathei. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem. ¶ Denique dico q̄ sunt vestes iustorum celebres atq̄ virtuosae et hoc ostenditur cum dicitur Amictus lumine sicut vestimentum. Iste vestes sunt vestes beatorum que sunt septem. s. quatuor doctores corporis et tres doctores anime. Sicut enim videmus q̄ homo alijs et alijs vestibus utitur in diebus ferialibus et alijs in diebus solēnibus. Sic veri homines

Vestis.

perflata fuerit tertia austro quis de multis hypocrisis potest dici hodie illud quod de dauid scilicet dicitur. iij. Reg. i. Quod cum operiretur vestibus non calefiebat. Item debent esse purpurea per veritatem confessionis rubore. Job. xix. Eruiit ergo iesus portans spinam coronam et purpureum vestimentum. Item debet esse candida per innocentiam nitorem. Eccli. ix. Omni tempore sint vestimenta tua candida et oleum de capite tuo non deficiat. Item debet esse fulgida per honeste conuersationis decorem. ps. Assistit regina a dextris tuis in vestitu deaurato etc. Item sunt vestes lugubres et luctuose. iij. Reg. xiiij. Augere te simula et induere veste lugubri. Patet ergo quod sunt quedam vestes iustorum que sunt lugubres et luctuose. Quod ostendit cum dicit. Confessione. eo quod confessio est pars penitentie et debet esse in merore et luctu. Un. Albar. j. Baptizati sunt consistentes peccata sua: ut sic de quolibet dicat illud ps. Confessio et magnificentia opus eius manet in seculum seculi. Deinde dicitur quod sunt quedam vestes iustorum et sanctorum que sunt salubres et virtuose: et iste sunt vestes gratiarum et virtutum quibus anima induitur et vestitur: quod ostendit cum dicit. Decorem. Quia sicut decorem mulieris procedit ex naturali habitudine et ex vestitu pulcritudine sic spiritalis decorem anime consistit in sua conditione: et in vestimentorum virtutum dispositione. Decorem inquit. Iuxta illud. Prover. xxxi. fortitudo et decorem indumentum eius. Et sic anime spiritualiter ornate dicat illud Ezechi. xvi. Vestita es bysso: et polimito: et multicoloribus. similas et mel et oleum comeditisti: et decora facta es vehementer. Et bene dicit multas colores. quia scilicet vestes virtutum ex multis perfectionibus consistunt. Unde ipsi anime dicitur ibidem. Sumpisti vestimenta tua multicoloria et vestita est eis. Et ideo multitudo vestimentorum spiritualiter scilicet virtutum: optime potest figurari in vestimentis sacerdotalibus antiquae legis quae erant varia et miranda. Summum enim sacerdos debebat habere sicut dicit. Exo. xxviii. xxix. et xxxi. Et in alijs multis locis ad hoc quod consecraretur et quod digne domino ministraret quedam mirabilia vestimenta. Ipse enim debebat. Primo ad ostium tabernaculi moysi applicari. Secundo corpus eius debebat aqua lauari. Tercio debebat tunica linea vestiri. Quarto feminalibus lincis debebat circa femora operiri. Quinto veste super humeros debebat super humeros insigniri. Sexto veste rationali iudicii in pectore decorari. Septimo baltheis vittis et anulis debebat cingi. Octavo debebat oleo ungi. Nonno mitra super caput eius debebat locari. Decimo lamina super capitis frontem debebat ligari. Undecimo tunica hyacinthina cum caputio debebat ornari. Duodecimo tintinnabulis sonantibus et in tunica pendentes debebat iugiter ingrediendo tabernaculum comitari et hoc ritu sicut ibidem dicit. Debebat domino consecrari. Sic vere charissimi quilibet sacerdos sacra docens facit dux vel sacre doctus. i. quilibet christianus et maxime ecclesiasticus vel prelati ad hoc quod deo consecrati spiritualiter est necesse quod virtutum varijs vestimentis induantur. Iste ergo debet ad ostium tabernaculi ad moysen applicari quia scilicet iste debet moysi. i. suo superiori ad ostium tabernaculi. i. deum adhuc est in ostio et ingressu applicari. i. diligenter examinari. Vestes enim quae possunt cum solent bene explicari et videri et examinari sic et vestes virtutum quas isti habent a prelato vel a superiori enim videtur. in quantum propter eas beneficium conferunt. dico quod bene dicit per examinationem videri. et per discussionem penitus explicari. et debet sibi dici illud Esa. iiij. Vestimentum tibi est: esto princeps. unde de ista applicatione dicit. Exo. xxxiij. Applica ad te Aaron fratrem tuum. Quod est tamen contra multos qui sine applicatione. sine examinatione solent alios promouere. contra quos facit illud quod omne animal quod erat in tabernaculo offerendum. primo debebat per sacerdotes videri et si haberet maculam refulsari si vero careret macula acceptari. sicut dicit. Leui. xxiij. Iuxta illud Apli. j. Thes. v. Omnia probate quod bonum est tenete. Secundo dico quod isti debebant lauari. Quia

vere ad ecclesiasticos pertinet quod sint loti et a cunctis vitiis immundicijs depurati. Serui enim regis solent habere vestes mundas unde Exo. xix. Lauet vestimenta sua et sint parati. Quod est contra multos ecclesiasticos quorum vestes exterioris conuersationis non sunt lotae sed carnalitatibus fecibus maculate. ita quod possunt dicere illud Esa. lxiij. Aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea et omnia indumenta mea inquinauit. Et tamen isti deberent advertere quod illi soli qui non inquinauerunt vestimenta sua reputantur digni in albis sedere et coram filio hominis ministrare. Apoca. iij. Tertio dico quod isti debeant tunica linea vestiri per quam puritas innocentie et interioris conscientie designatur quibus. scilicet anima inferiori tunica linea induitur et vestitur. Linea enim tunica. i. camisia puritatem designat. De quo. Leui. viij. Vestiuit pontificem subucula linea. Quod tamen est contra multos ecclesiasticos qui pro certo habent conscientiam magis impuram et immundam quam ceteri secularis ps. Induit maledictiones sicut vestimentum et intrauit sicut aqua interiora eius. Quarto dico quod isti feminalibus circa lumbos debent operiri. scilicet circa virilia. et illa significant castitatem que. scilicet membra virilia operit atque seruat. quia utique tales debent vestiri et a carnalis affectionibus reseruari vel refrinari. Unde. Leui. xvi. Vestiet sacerdos tunica linea. feminalibus lincis ferenda celabit. Quod est contra multos qui non videntur portare feminalia. quia non videntur habere aliquid quo stringant impudiciam carnis sue unde isti figurantur in iesu sacerdote. De quo dicit zacharia. iij. Quod iesus erat indutus vestibus sordidis. Et magis istud est vituperandum. quia quando ignis tenet in vna domo in parte anteriori et in fronte et domus est alta difficilius denseditur ignis quam si tenet in posteriori domo quod aliquantulum defenditur magis de posteriori quam de anteriori. Sic est de istis ecclesiasticis qui debent esse ostium sancte matris ecclesie et via paradisi. et si ignis luxurie et peccati tenet in eis. quod debet esse exemplum aliorum difficile intrabit alij in viam rectam si accipiunt introitum viarum eorum. Quinto dico quod isti superhumerali debent insigniri. Erat autem superhumeralis vestis preciosa qua humeri ornabantur. que duos lapides onichinos continebat. in quibus duobus patriarcharum nomina sculpta erant. In compositione vero vestis istius erat aurum hyacinthus purpura coccus bistinctus. byssus et retorta. Et ista proculdubio signant virtutes speciei humeri enim qui onera portant. patientiam designant. Vestis autem que patientiam ornat. est spes. numquam enim sine spei consolatione patientia preualeret. Adverte tamen quod ista vestis debet habere quinque colores. id est quinque subalternas virtutes. scilicet aurum sapientie et discretionis quia spes sine sapientia presumptio est. Item hyacinthus celestis apparentie et alte contemplationis. Item purpuram que habet colorem sanguineum id est exemplum patientie christi et dominice passionis. Item coccum colorem igneum bistinctum id est ardorem duplicis charitatis et dilectionis. Item byssum etiam retortam id est puritatem carnis et affectionis et sic anime tot coloribus vestite dicitur illud Ezechi. xvi. Vestiuit te discoloribus. calciaui te hyacintho et circumplexi te bysso. Judic. v. Vestes diuersorum colorum sifare traduntur in predam. Ista etiam vestis debet habere duos lapides onichinos qui sunt ymagines obscure repletantes et generantes tristitiam per quos duo testameta figurantur. que nobis ymagines veritatis et rerum obscure tamen et enigmatice representant. et mentis timorem et tristitiam delinquentibus incutunt et intendunt. Istos enim lapides in scripture scientia debemus habere que nomina filiorum israel id est vitam mores et exempla sanctorum noscitur continere. qui per imitationem nobiscum debemus gerere et portare et ideo de ista veste superhumerali. id est de virtute spei patientie cum suis appendicijs dicitur. Leui. viij. Quod moyses vestiuit pontificem subucula linea. et desuper

nea et de super humerale posuit. Sexto dico quod isti rationali iudicii debebant in pectore ornari. Ista enim erat vestis quedam que super pectus posita rationabile dicebatur. in quo. xij. lapides preciosi ponebantur in quibus. xij. patriarcharum nomina scribebantur et ista vestis significat procerto virtutem prudentie. quia in pectore debet prelatus vel ecclesiasticus habere: et in eis debet habere. xij. lapides preciosos idest. xij. articulos fidei cum nominibus patriarcharum idest. doctrinis et exemplis doctorum. ut sic rationale iudicii. idest. rationem in iudicio possit ostendere et tenere. Ista tamen vestis erat quadrangula et duplex et in ea erat scripta doctrina et veritas. Ps. Sacerdos tui induantur iustitiam. et cetera. Quod est contra multos iudices et prelatos qui non habent aliquid predictorum de quibus. s. Macha. viij. veritas et iudicium non est in eis. Septimo dico quod virtus et baltheus idest. charitatis ligaminibus stringatur et per veram concordiam inuicem coartentur: unde de talibus stricturis et iuncturis dicitur Exodi. xxxij. Indu es aaron vestimentis suis. idest. linea tunica super humerale et rationali iudicii quod constringens baltheo. que tibi hodie sunt contra multos qui sunt in ecclesia et in mundo qui procerto non habent vestem iunctam et constrictam scilicet concordie et unitatis sed potius vestem scissam. idest. divisionis discordie et diversitatis. unde Gene. xxxvij. dicit. Quia iacob scissis vestibus indutus est sacco. Octavo istis oleo purissimo debebant inungi. et istud proculdubio significat virtutem pietatis que. scilicet per oleum designatur qua. Ecclesiastici debent liniti. et per compassionem et misericordiam aliorum miseris misereri. In cuius etiam signum manus nostrorum sacerdotum in sua consecratione oleo inunguntur. Ad denotandum quod pietatis dulcore liniti esse tenentur. Ihesus enim vinctus oleo suavis est. Manus etiam inuncta oleo non solet bene tenere. Immo solet faciliter dimittere quod habet. Sic vere isti qui oleo pietatis sunt vincti et mites et suaves dederunt esse et illud quod tenent. scilicet bona temporalia offere per elemosinas faciliter pauperibus dimittere et tapersio breuiter de veste pietatis poleum designata debet Ecclesi. xij. Omni tempore sint vestimenta tua candida et oleum de capite tuo non deficiat. Quod tamen est contra multos ecclesiasticos qui non vident esse vincti oleo pietatis. sed potius sanguine crudelitatis. Et isti tamen deberent advertere ad istud quod dicitur Esa. lx. quod vestimentum mixtum sanguine erit in combustionem et cinis ignis. Nonno dicitur quod mitra super caput debet poni. Caput charissimi significat intentionem que est caput cuiuslibet et principium. Mitra que caput ornat et pyramidaliter sursum tendit significat rectam ad deum mentis elevationem et erectionem. quia scilicet ecclesiastici debent rectam intentionem ad deum erectam habere et quicquid agant semper intentionem iustam et licitam habere de quo Exodi. xxxij. Baltheos et thyras facies in gloriam et decorem vestis his omnibus aaron fratrem tuum. quod tamen est contra multos qui non habent vestem recte intentionis. sed vestes falsitatis. dupliciter et deceptionis sicut habent illi qui vniu dicunt exterius et aliud cogitant interius. Contra quos dicitur Leuiti. xij. Vestem que ex duobus textis est non indueris et Deutero. xxxij. Non indueris vestimentum quod ex lana linos contextur. Decimo dicitur quod ista lamina aurea cum nomine dei tetragrammato debebat ligari. et ista proculdubio signat virtutem deuotionis et reuerentiam diuine potentie et sui nominis dominationis que in fronte et ante oculos debet haberi et a christi fidelibus intueri Leuiti. viij. Contra frontem posuit lamen aureum consecratum. Quod est contra multos qui pro oculis non habent nomen domini nec sue potestatis magnificentiam nec videntur deum in potentia cogitare. Contra quos dicitur in ps. Non posuerunt te i conspectu suo. Undecimo dicitur quod ista tunica iacintina debebant velari. Istit enim erat maius et latius vestimentum quod sub rationali et humerali erat positum et co-

strictum et signat conuersationem bonam et celestem. quia hyacinthus color est celestis ut sic dicant illius phylip. iij. Conuersatio nostra in celis est. In ipsa tamen tunica erat caputius quod sub se premit et continet omnia alia vestimenta. Ipsa etiam tunica habebat limbus seu oram textilem ne faciliter rumpetur quod significat timorem dei quia sicut dicitur Ecclesiastici. c. xvj. Timor domini super omnia se superposuit. Quia procerto in veste nostre conuersationis celestis semper debet timor domini superesse qui vestes virtutum ne per vanam gloriam perdantur sub se contineat ipsas deprimat et componat. Tymbus et oram finalis perseverantie debet habere ne tunica bone conuersationis rumpatur. sed ut perpetuo conseruetur. Unde de ista tunica dicitur Exo. xxxij. facies inquit tunicam toras hyacinthinas in cuius medio erit capucium et ora textilis per gyrum. sicut solet fieri in extremis vestium ne facile rumpantur. Istud tamen est contra multos. quorum vestis conuersationis facile rumpitur. sicut dicitur de hypocritis in ps. Omnes sicut vestimentum veterascent et sicut operto. mura. eos. Duodecimo dicitur quod tintinabulis et malis punicis aureis circa tunicas pendentibus debebat muniri. ita quod eius incessus per tabernaculum debebat audiri Charissimi per mala punica que sunt fructus nobiles intelliguntur opera fructuosa per tintinabula sonantia intelliguntur verba utilia et fructuosa quia procerto in fine tunice conuersationis nostre ista duodecim pendere. scilicet fructus bone operationis et sonus utilis locutionis scilicet predicationis et confessionis laudis et gratiarum actionis. Sine enim isto sono tintinnabulorum non debemus templum domini ingredi nec in statu ecclesie conuersari. Unde Ecclesiastici. xlv. Induit illi stola glorie Sequitur. Circum pedibus et femoralia et humerale imposuit eis cingie illi tintinabula aureis plurimis in gyro dare sonum in incessu suo. Sic ergo patet quibus vestibus. idest quibus virtutibus ecclesiastici debent ornari. et in quibus ritibus debent domino consecrari. Et de hoc Exodi. xxxij. Vestes hijs omnibus aaron fratrem tuum et filios eius cum eo et cunctis consecrabis manus. Et benedicit omnibus his. quia scilicet nos debemus indui omnium virtutum generibus Circa quod notandum quod vestiri debemus. s. vestibus.

Patientie.

Penitentie

Abstinentie.

Continentie

Honeste apparenie

Jocunde conscientie

Habemus dico vestes patientie. que. s. in aduersis non attreruntur Deutero. xij. Non sunt attrita vestimenta vestra. Item habemus vestes penitentie. Exemplum beati Joannis baptiste Math. j. Ipse Joannes vestitus erat pilis camelorum. Item habemus vestes abstinentie quia sicut dicitur Ecclesiastici. xxx. Initium vite hominis aqua panis et vestimentum. Item habemus vestes continentie Ezechielis. x. Vir qui erat in medio eorum vestitus erat lineis. Item habemus vestes honeste apparenie. De quo in psalmis Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. Item habemus vestes jocunde conscientie. De quibus Judith. x. Induit se vestimentis iocunditatis Sic ergo patet quod sunt quedam vestes sanctorum atque iustorum que sunt salubres et virtuose. Decorem inquit iste est sunt iste vestes nuptiales quas non habens a chris to reprobentur. a conuiuio paradisi excluditur et tor toribus carceris religatur. Math. xxij. Amice quomodo huc intraisti non habes vestem nuptialem. Denique dico quod sunt vestes iustorum celebres atque virtuose et hoc ostenditur cum dicitur Amictus lumine sicut vestimento. Iste vestes sunt vestes beatorum que sunt septem. s. quatuor doctores corporis et tres doctores anime. Sicut enim videmus quod homo alijs et alijs vestibus vitur in diebus ferialibus et alijs in diebus solenibus. Sic vere homo

Nunc in vita ista laboriosa simplicibus vestibus. id est grata et virtutibus uti debet ut tandem quando solennitas eterna venerit preciosis vestibus glorie possit uti. Gene. xij. viri autem qui introducerent incarcerationis ad regem mutauerunt vestes carceris eius. et ipsum novis vestibus induerunt. Quia vero charissimi quando homo de carcere huius mundi et carcere carnis educitur et ad regem paradisi introducit tunc vestes interiorum laborum mutantur et nove vestes glorie induuntur unde Judith. x. dicitur Quod ipsa descendens in domum suam abstulit a se cilicium et cepit vestimentum viduitatis sue et vixit se mirra optima. discernit autem se. et imposuit super caput suum mitram. et induit se vestibus iocunditatis vide eam. 3. de induere. Amictus inquit lumine sicut vestimento. ut sic anima figuretur in ista muliere Apoca. xij. Que erat amicta sole et luna sub pedibus eius. et in capite eius corona stellarum. xij. de lumine crepuitur supra. Lumine inquit sicut vestimento quia scilicet lumen. i. eternorum premiorum claritas erit vestis beatorum. et Luc. xxij. de angelis dicitur. Ecce duo viri astante iuxta illos in vestibus albis. i. veste fulgenti. Istud est enim vestimentum

Splendoris.

Bonoris.

Aloris.

Splendoris dico quia beatus est solus salomonis quod fuit vestitum de auro mundo sicut dicitur. ij. Paralip. ix. Bonoris etiam unde cuiuslibet beato dicitur illud Job. xl. Circunda tibi decorum. et sub lime erige et speciosis induere vestibus. Aloris insuper unde beatus dicit illud Esa. lxj. Induit me dominus vestimento salutis etc. Et sic patet quomodo isti habent varias vestes tam in presenti quam in futuro seculo. i. Vestes

Celebres.

Salubres.

Lugubres.

Et sic patet quod in scriptura inuenitur vestis iustorum et peccatorum. Secundo principaliter dico quod est vestis malorum. Et sic dico quod peccator habet vestem carnalitatis et est illa de qua dicitur illud predicatum. Esaie. lx. Vestimentum mixtum sanguine erit incensum. cib. ig. Habet etiam vestem prosperitatis. Bona enim mundi sunt que dam vestimenta quibus homo indutus per auariciam calefit per luxuriam sudat facilius et sordescit. zach. iij. Joannes autem erat indutus vestibus sordidis. Bona enim temporalia sordida dicuntur quia etiam sordes in canonibus nominantur. Ista enim sunt illa vestimenta de quibus Job. xxvj. Si comportauerit quasi terram argentum: et sicut lutum preparauit vestimenta sua preparauit quidem sed iustus vestietur illis. Habet super vestem duplicis et ista est vestis hypocritarum. qui. vestes conuersationis habent preciosam mentem vero habent vilem et vitiosam unde. ij. Paralip. xx. dicitur Quod ipsi inter cadauera inuenerunt vestes et vasa quia in hypocritis inter cadauera carnalis vite inueniuntur sepe vestes preciosae apparentie. Isti sunt qui habent vestem peregrinam. Contra quos dicit dominus Sopho. j. Uisitabo super eos qui induti sunt veste peregrina. Tunc supra de induere etc.

Vetustas vetus. Nota quod vetustas sicut senectus signat in bono et in malo quia aliqua sunt que veterascunt in gratia. aliqua in pena aliqua in culpa. Morabo igitur quod inuenio vetustatem

Quod haberi Prima est vetustas veteris conuersationis

Quod horeri Secunda est vetustas mentis obstinationis.

Quod terreri Tertia est vetustas infernalis habitudois

Est igitur primo vetustas perfectorum et sapientum et sic vetustas nihil aliud est quam sensus et prudentia. maturitas et conuersationis bonitas. bonaeque consuetudinis antiquitas et honestas Multa enim sunt in quibus commendatur vetustas. Palma enim quanto veterior tanto secundior Corallus etenim antiquior est rubicundior Unum etiam quanto veterius. tanto calidius. Ebur quanto plus fenescit. tanto plus candescit. Sic et char-

rissimi vetustas bone conuersationis. consuetudinis et prudentis maturitatis est multipliciter commendanda per hanc enim in bonis operibus sumus fecundiores per honestam verecundiam sumus rubicundiores per deuotam orationem sumus frequentiores et per innocentiam sumus puriores Ad omnia enim ista solet valere vetustas: et in istis proficere et iuuare lu. v. Nemo vinum bibens vetus statim vult nouum: dicit enim vetus melius est. Noua enim solent plus placere: sed procerio ceteris paribus vetera plus solent valere. Quod bene figurat. Josue. ix. in gabaonitis qui induentes se vestibus veteribus et calciamenta sumentes vetera et facos et vites veteres a suis imponentes filiis israel confederari fuerunt et sic mortis periculum euaserunt et extunc cum sua posteritate in templo domino seruerunt. De hieremia etiam legimus Hierc. xxxvij. quod cum pannis veteribus de lacu fuit leuatus et ne ibi moreretur. de lacu fecibus liberatus quia illi breuiter qui in vetustate perseverant delectantur in quibus vestes et calcei exterioris conuersationis. necnon facci et vites interioris capaces affectiois in bonis moribus antiquantur et quoniam varias nouitates. sed honestas vetustates sectantur. solent Josue et filiorum israel id est dei et angelorum amicitiam acquirere et de lacu peccatorum se eripere et de mortis periculo eterne se saluare. Et ideo bene consulit. Sapiens Ecclesiastici. ij. d. Crede deo et recuperabit te dirigam viam tuam et spera in illum. serua timorem eius et non illo veterasce. Ista est igitur vetustas perfectorum et sapientum. De qua Ecclesia. ix. Unum nouum amicus nouus. veterasce et cum sanitate bibes illud. Secundo est vetustas peccatorum et delinquentium. Peccatores enim veterasce dicunt in quantum per malas consuetudines in vitijs indurantur et in malis operibus antiquantur. De qua Iudith. x. dicitur filij autem israel peccatis veteribus iungentes noua fecerunt malum in conspectu domini Ista est enim vetustas valde vituperabilis Vestes enim et alie res veteres ut communiter perdunt.

Colorem. Perditur colorum quod turpes efficiuntur

Vigorem Perditur vigor quod facilius dilaniantur.

Valorem Perditur valorum quod paru reputantur

Sic isti qui tali veteri antiquitate grauantur.

Perdunt colorem honeste conuersationis

Perdunt vigorem perseverantie et durationis

Perdunt valorem bonitatis et perfectionis.

Et ideo de talibus dicitur in ps. Omnes sicut vestimentum veterascent etc. Et ideo charissimi ista vetustas est

damnanda et deponenda et a prudentibus abhorrenda.

Vetustas enim a suis possessoribus non amatur. immo

si possunt faciunt ut ab eis remoueatur patet in serpente

que nouam pellem comparat et ventrem abducit In ceruo

quo qui vetera cornua abijcit in arbores qui veteres fructus

et folia exiit et noua induit et producit. Et ideo apostolus

monens Colossen. ij. dicit sic. Expoliate vos veterem hominem cum actibus suis induite nouum hominem

qui secundum deum creatus est. Ergo charissimi

mi expurgemus veteris fermentum ut simus noua conspersio

et ambulemus in nouitate spiritus et non vetustate

litere. j. Cor. v. Et Roma. vij. Iuxta illud. Reuili. xxvj.

Nouis superuenientibus vetera praeicietis. Ista est ergo

vetustas peccatorum et delinquentium. Tercio dico quod est

vetustas damnatorum et perennitium et ista est illa ipsius loci

inferni qui a mundi principio fuit factus et ubi impii taliter

veterascent eo quod illuc fuerit memoria non datur unde ipsis dicitur Eze. xxvj. Collocabo te

in terram nouissimam sicut solitudines veteres. Et in ps dicitur de ipsis Quod auxilium corum veterasce in inferno

a gloria eorum. Ista igitur sufficiant de vetustate quia supra de antiquitate dicitur satis plene etc.

Veratio. Nota quod veratio sumitur pro tribulatione

pro castigatione. pro temptatione pro damnatione. Morabo ergo breuiter quod

Iusti verantur mundi verbis.

Pauperes verantur raptorum manibus.

Subditi

Subditi verantur a correctoribus

Temptati verantur a demonum actibus.

Damnati verantur penis et ignibus

Est ergo quedam veratio mundane tribulationis et ista est illa quam iusti patiuntur in hoc mundo. De qua Sapientia. iij. In paucis verati in multis bene disponentur.

Item est veratio rapine et exactionis et ista est illa quam pauperes verantur continue a tyrannis. De qua Psalms. lxxviii. Verati sunt a tribulatione malorum et dolore.

Item est veratio discipline et correctionis et ista est illa quam prelati verant et corrigunt insolentes. De qua Esaias. lxxviii. Solam veratio dabit intellectum.

Item est veratio temptationis et suggestionis. De qua Mattheus. xvi. Filia mea. id est anima mea male a demonio veratur.

Item est veratio eterne damnationis et affectionis. Hieremias. xxiij. Dabo eos in verationem. universis regnis terre. Vide supra de afflictione de tribulatione temptatione dolore ardore et consimilibus etc.

Via. Cum via sit illud terre spatium per quod itur et per quod de termino ad terminum pertrahitur. Possumus notare quod per diversas vias possunt intelligi varij mundi status per quos. scilicet de mundo ad patriam incedimus et per quos de vita ad mortem iugiter incedimus et ambulamus. Notabo quod in mundo inveniuntur tres vie per quas diversi transiunt. sed diversi modo videlicet. **Via**

Naturalis. Prima est via cunctorum.

Virtualis. Secunda est via bonorum.

Criminalis. Tertia est via malorum.

Per primam vadunt universi.

Per secundam vadunt conversi.

Per tertiam vadunt subversi.

Dico primo et principaliter quod est via naturalis que est via cunctorum. Natura enim humana non dicitur per primum esse in termino. sed in via. Continue enim transit et labitur et de statu ad statum commutatur. Omnia enim naturalia habent vias suas certas naturales et necessarias per quas vadunt sicut de flumine patet vel de fonte que scilicet per tramites vie sue currunt continue versus mare. Sic vere charissimi cum homo sit res naturalis et ex naturalibus principijs constitutus necesse est quod viam naturalem habeat per quam necessario transseat atque vadat. Et ista proculdubio nihil aliud est quam ista et decursus humane nature infra cuius ambitum vadunt et veniunt universi. Iuxta illud Esaias. xxx. Ibecesse via ambulate in ea non declinetis ex ea neque ad dexteram neque ad sinistram. Et adverte quod via naturalis est triplex. scilicet. **Via**

Per quam venimus.

Per quam transimus.

Per quam eximus.

Prima via est ortus vel ingressus. Secunda est via vite vel progressus. Tertia est via mortis vel egressus. Dico quod est quedam via naturalis per quam ingredimur et ista est proculdubio via natiuitatis humane per quam intramus ad miseriam huius mundi de qua potest quilibet dicere cum nascitur illud Iosue. xxiij. Iheu via vniuersae carnis ingredior hodie. Et bene potest dicere Iheu quod est interlectio dolentis. quia procerto ingressus huius vie si bene consideremus quam viliter celebratur. et ad quam tam miseriam ordinatur. bene est tristitie materia et doloris. Ista enim est via immundissima. quia. scilicet. hanc ingredimur menstruiv nutriti. et hanc intramus pelle vilissima ornati et vestiti. Ezechiel. xxxvi. Iuxta immundiciam menstruate facta est via eorum coram me. et. i. Regum. xxi. Porro via hec polluta est. Ista est via naturalis per quam ingredimur. Deinde dico quod est via naturalis per quam progredimur et ista proculdubio est via vite preteritis per quam necesse est progredi et transire et ista est sicut via spatij. per quam de termino ad terminum pervenitur. Ista autem via est aspera. et ad transcendendum molestissima. Similis enim est vijs istorum montium que sunt tortuose et montuose et asperae et tediose et propter insidias latronum atque ferarum dubie et periculose. Sic

proculdubio via huius vite nostre est per tribulationem asperissima et per diversos errores tortuosissima et per insidias tyrannorum. et demonum periculosissima de insidijs demonum que sunt in ista via potest dici illud proverbio. xxiij. Insidiatur via quasi latro et quos incantos viderit interficiet de molestia peccatorum que hic inveniuntur dicitur Genesim. xliij. fiat dan coluber in via. ceras in semita. De asperitate vero tribulationum. infirmitatum. laborum casuum et infortuniorum dicitur Baruch. iij. Delicati mei ambulaverunt vias asperas. Ista ergo est una via naturalis per quam progredimur. Deinde dico quod est una via naturalis per quam egredimur et ista proculdubio est via mortis. per quam. scilicet de hoc mundo exeunt universi. Ista enim est via valde stricta. similis est vie per quam transit coluber quando vult dimittere pellem suam quia scilicet per foramen strictum inter duos lapides transit ubi violenter pellem suam dimittit et vterius nudus exit. Quia procerto via mortis est stricta dura et ardua. Ibi enim pellis corporis exiit et vestimentum bonorum temporalium exiit et nudus homo egreditur et cum dolore vehementi per foramen huius mundi pertransitur. Et de hoc dicitur Ezechiel. xlvij. Eduxit me per viam porte aquilonis et convertit me ad viam foras portam exteriorum. Pars enim aquilonaris frigida est et gelida significans viam mortis ubi spiritus et vita gelantur et ubi tribulationum frigora intendantur homo enim moriens per istam viam educitur et ultra portam istam usque ad paradysum purgatorium vel infernum transducitur et portatur. Ista ergo est via maris trans iordanem galilee gentium que super homines aggrauatur ita quod in galyleam id est transmigrationes mortuorum transiordanem. id est ultra fluvium huius vite miserabiliter transportatur. Ita quod moriens potest dicere illud quod david in proximo moriturus dicebat Ego ingrediar viam universae terre etc. iij. Regum. ij. patet igitur charissimi quod est via egressus. Progredientium. Ingredientium. Et sic dico quod est quedam via naturalis que est via cunctorum. et hoc est primus principale. Secundo principaliter dico quod est quedam via virtualis que est bonorum et ista est via virtutum per quam scilicet boni ad paradysum vadunt. et per quas a mundo peccato recedunt. fornice enim vias. tritas et rectas et strictas solent facere per quas solent iugiter incedere et per quas solent grana ad suum domicilium transportare. Sic proculdubio fornice per quas viri perfecti et sapientes intelliguntur vias virtutum sibi eligunt per quas vadunt et per quas grana meritorum ad paradysum domicilium secum trahunt. Iuxta illud Proverbio. vj. vade ad fornicam o piger et considera vias eius et disce sapientias. Iste tamen vie sunt arte trite et recte quia scilicet in vijs virtutum potest artitudo penitentie tritico seu tritura tribulationis et angustie rectitudo veritatis signari. Quia procerto via virtutis est via ardua vel stricta per penitentie artitudinem. Igitur dicitur Mattheus. viij. Ardua est via que ducit ad vitam et pauci ingreduntur per eam. Item est trita per laborum multitudinem. Unde psalmus. Propter verba labiorum tuorum ego custodi vias duras. Et Numeri. ix. Per tritas gradiemur viam. Item est recta per iusticie rectitudinem. De quo proverbio. xj. Iusticia simplicis dirigit viam eius. Et ideo breviter quilibet vir est una via ad eundem in celum ita quod eundo non deficimus si per virtutum vias et semitas ambulamus et ratione reddimus puer. iij. ubi dicitur. Quod vie eius vie pulcre et omnes semite illius pacifice. vie inquit scilicet dei hoc est dictu virtutes que sunt vie per quas deus venit ad nos et per quas nos venimus ad deum. Iduer te ergo quod vie virtutum sunt tenende multiplici ratione. Quia pluries. Quia puriores. Quia breviores. Quia ceteriores. Primum probat pluralis multitudo quia vie secundum amena gratitudo quia pulcre.

Ayuntamiento de Madrid

ambulabimus in semitis suis. Quod tamen est contra multos de vie rectitudine non curantes: et per obliqua vitiorum continue decurrētes. Qui proprie similes sunt istis fluminibus: que nūq̃ viam rectam vadunt: sed p̃ vias obliquas incedūt. Sic isti sunt de quibus dicitur Prouer. ij. q̃ ipsi dereliquerunt iter rectum et ambulauerunt per vias tenebrosas. Non sic charissimi: sed vadamus per vias virtutum propter ipsarū rectitudinē. ¶ Item ambulandum est per istas vias propter istarū quietudinem. ¶ Pacifice inquit. Que enim virtutum sunt pacifice et quiete quādiu enim in istis sumus. spirituum latronum rapinas aut homicidia non sentimus et ab ipsis demonibus tuti sumus. Luce. j. Ad dirigēdos pedes nostros in viam pacis. Si vero ad vias vitiorum accesserimus viam virtutum pacificā derelinquētes. statim sumus in periculo. ne spiritualiter et eternāliter a demonibus occidamur. ¶ Diabolus enim sicut dicitur Prouer. xxiij. Insidiatur in vijs quasi latro quos incautos viderit occidet. Et ideo contra fatuos qui in agis volunt viam vitiorum litigiosam: q̃ viam virtutum pacificam dicitur in. ps. Cōtritio et infelicitas in vi. co. et viam pa. non cogno. Non sic charissimi. s̃ eligantur et diligantur vie virtutum propter quietudinem: q̃ pacifice inquit: propter rectitudinem: q̃ semite propter gratitudinem quia pulcre propter multitudinem. quia vie. Sic ergo patet scūdo et principaliter q̃ est vna via virtualis que est bonorum. ¶ Tertio principaliter dico q̃ est vna via criminalis que est malorum. ¶ Ita ergo via est nihil aliud q̃ processio seuorum criminum vel operum malignorum. Isti enim habēt vias suas per quas hunc mundum transeunt: et per quas ad infernum vadunt. et ideo fm̃ q̃ sunt diuersa peccatorum genera fm̃ hoc sunt diuersa genera itinerum et viarum. Et sic notabo q̃ in malo significato inuenio viam.

Superborū q̃ est altissima. Dico ergo q̃ ē via alta q̃ est sup̃borū
Immodicorū que est sedissima. Isti sunt sicut capria que semp̃ vult
Iniquorū que est bassissima. Isti sunt sicut capria que semp̃ vult
Audaciorū q̃ est longissima in altis locis esse
Proditorū q̃ est tortuosa. sicut sunt rupes.
Imperatorū que est tenebrosa. cuius cōtrariū est
Fatutorū que est presumptuosa. de ore: et semp̃ volunt
Rasciorū que est solatiofa. summitates cōscendere: et ita superbus contra superbū insurgere. Hoc est q̃ scribitur Prouerbi. xij.
Inter superbos semp̃ sunt iurgia. Ideo superbi semper querunt in altis dignitatibus ambulare. Ezech. ix. Serui veniebāt de via porte superioris. Et i. ps. In via hac qua ambulabam abscon. la. mi. ¶ Item dico q̃ est via feda q̃ est immodicorum seu luriosorum. Isti enī sunt sicut lima cuius via apparet immunda et limola. ps. Iniquitate sunt vic illius in omni tempore. ¶ Item est via bassa: que est iniquorum et avarorum. ¶ Isti enim more talpe infra terras. id est in bonis terrenis querūt et faciunt vias suas. De quibus Job tertio. Quasi effodientes thesaurum gaudent vehemēter cum inuenerint sepulcrum viro cuius abscondita ē via ¶ Item est via longa que est mundanorum Audaci enim vadūt vnam viam longissimam vix enim possunt venire ad terminū id est ad paradysum qui est terminus. Prouer. vj Abijt via longissima. sacculum pecunie secum tulit. Et ioseph. ix. Tollite in manibus vestris cibaria ob longissimam viam. ¶ Item est via torta que est proditorum: qui sunt similes cancro vel serpenti qui nunq̃ faciunt viam rectam. ¶ Ubi Eccle. ij. dereliquerūt vias rectas et diuerterūt in vias prauas. ¶ Itē est via obscura que est via imperitorū. Viri enim simplices et ignorantes sunt: sicut illi qui sine lumine de nocte vadunt qui facili ter in lurum cadunt. Unde prouer. iij. Via impiorum tenebrosa: ne sciunt vbi corruāt. ¶ Item est via incerta que est fatuorum. De quibus Prouer. xij. Via stulti recta in oculis eius. ¶ Item est via lata que est diuitum repletorum. De quibus Mathei. vj. Spaciofa est via que ducit ad mortem. et sic de alijs malis vijs. Isti enim sunt male vie.

Que sunt preuidēde.

Que sunt cauēde.

Que sunt dimittēde

Quia scilicet homo debz cōsiderare et videre quibz vijs et operibus trāfacio tempore et vitam egit Hieremie. ij. Vide vias tuas in cōualli. scito quid feceris. Et Hierie. vj. State supervias vestras Sunt etiam precauēde: quia multum precauere debz homo ne intret huiusmodi malas vias. ps. Ab omni via mala prohibui pedes meos. Sunt insuper dimittēde. ¶ Non enim sapiens qui est in via mala. nisi citius q̃ poterit ipsam dimittat et ad rectam et vtilem se convertat: quia quanto ibi diutius: tardabit tanto a termino longius declinabit. Ideo dicitur Hieremie. xviij. Reuertatur vnusquisq̃ a via sua mala etc. Quod est tamē cōtra multos q̃ vias suas malas nolūt p̃uidere precauere dimittere vel horrere immo in ipsis nituntur perseuerare et diutius remanere. Contra quos. Hieremie. ij. Uilis facta es nimis iterans vias tuas. et hoc male: quia pro certo tales vie ducunt ad malum terminum scilicet ad hospitium demonum et latronum. Quia sicut dicitur Prouer. xij. Est via que videtur hominibus recta et interiora eius etc. Sic charissimi patet quomodo generaliter in scriptura inueniuntur tres vie scilicet via malorum que est criminalis via beatorū que est virtualis via cunctorum que est naturalis. Et hec sufficiant de Via. Vide supra de semita de ire: de ambulare. et cōsimilibus.

Vicis. Vicissitudo. Vicissim.

etc. Nota q̃ accipiuntur vt communiter pro simili casu vel recompensatione. vel pro alterna retributione. Et possum notare q̃ in scriptura inuenitur quadruplex vicissitudo Vna.

Que redditur pauperibus.

Que redditur diuilibus.

Que redditur peccantibus.

Que redditur promerentibus.

Est dicovicissitudo indigentium. ¶ Pauperes enim vicissim habent bonum et malum. In prima vice habēt malum in hoc seculo. Secunda vice habent bona mirabilia in futuro. Unde de iudeis prima vice captiuatis et suppedatis: dicitur Ihesu. ix. Qd̃ iudei versa vice superiores esse ceperunt. ¶ Item est vicissitudo prosperantium: quia scilicet isti qui sunt in prosperitate versa vice erunt in aduersitate. Unde ipsi possunt dicere illud dyabolo vel mundo qd̃ dixit Jacob. Gene. xxxij. Mutauit mercedem meam de cem vicibus. ¶ Item est vicissitudo delinquentium. q̃ scilicet iusti hac vice faciunt peccatus. sed altera vice: ciunt tormentum. de quo dicitur Hierie. ij. Qd̃ dominus reddet vicissitudinem babiloni. ¶ Item est vicissitudo promerentium: quia iustus est qd̃ iustis et promerentibus votes reddantur: et q̃ vice sua fm̃ merita percipiuntur. j. Thimo. v. Doce inquit filios mutuam vicem reddere parentibus. ¶ Nota q̃ vicissim seu vicis accipitur pro temporis successionibus. vel pro certa et distincta tēporis portione. Unde Luce. j. Qd̃ zacharias sacerdote fungebatur in ordine vicis sue. Et. ij. Regum decimo: primo dicitur. Non est bonum consilium achitophel hac vice etc.

Vicinus. Nota q̃ vicinus idem est quod proximus. pinquus socius et amicus. Et ideo quia supra de societate et amicitia satis dictū est. Hinc est q̃ breuiter de vicinitate et vicino aliquid est tangentium. ¶ Notabo ergo qd̃ est dare Vicinum.

¶ Honorabilem.

¶ Amicabilem.

¶ Comendabilem.

¶ Castigabilem.

¶ Detestabilem.

¶ Formidabilem.

¶ Proximum. Dico primo q̃ est vicin⁹ honorabilis. Et iste pro certo ē christ⁹ qui per carnis assumptionem factus est vicinus noster et prope nos in hoc seculo. xxx. annis et amplius mansit. Exod. duodecimo. Assumeret vicinum suum qui est tuncus domui sue. Ipse enim vicinum suum. id est hominem assumpsit qui domui sue. id est ecclesie p̃ charitatem et gratiam iunctus fuit. ¶ Itē est vicinus amicus: et iste est angelus qui deo et homini est vicinus

Victima

Unde iste est vicinus ille de quo dicitur Prover. xxvij. 2. Delius est vicinus iuxta q̄ frater procul. Vicin⁹ enim iuxta est agclius: frater vero procul est dyabolus. ¶ Itē est vicinus commendabilis et iste significat bonum socium vel amicum qui cum vicinis suis in prosperis solet congaudere: et in asperis condolere. Nunc primo. Audierunt vicini et cognati eius etc. ¶ Item est vicinus castigabilis. et iste nihil aliud est q̄ caro et corpus et mundus que anime vicinantur. quia ipse se debet castigare et spiritus subijciat sic dicat anima illud Esa. xxxij. Cognoscite vicini fortitudinem meam. ¶ Item est vicin⁹ detestabilis: et iste est peccator vel iniqu⁹ soci⁹ vel ppin qu⁹. Un⁹ ergo malus vicin⁹ est causa multoꝝ maloz in vicinis Unde illi civitati scz hierusalē sub typo pulcre mulieris dicitur Ezech. xvi. fornicata es cum filiis egypti vicinis tuis. ¶ Item est vicinus formidabilis. et iste est dyabolus: quia sciuntur demones nobiscuz in isto caliginoso aere commorantes sunt vicini nostri. Unde Hieremie. xij. Hec dicit dominus aduersos omnes vicinos meos pessimos etc. omitto. Vide supra de societate et amicitia.

Victima. Nota q̄ victima nihil aliud est q̄ sacrificium. hostia immolatio. Unde victima proprie dicebatur. quando animal victum ad mactandum adducebatur et domino immolabatur. Et iō victima dicebatur quasi ad mactandum vincta. Cum igitur victima de suo significato signat aliquaz occisionem. vel aliquam carnis combustionem: ad dei honorem vel glorificationem. Notabo q̄ tam in bono q̄ in malo inuenio in scriptura victimam scilicet.

- Saluationis.
- Afflictionis.
- Religionis.
- Deuotionis.
- Corruptionis.
- Damnationis.

¶ Victima saluationis est christus qui in ara crucis p salute hominum victimatus fuit. Proverb. viij. Victimam pro salute deuouit. vnde Ero. xij. Victima transit⁹ domini est. Et Rume. xij. Ista est religio victime quam constituit dominus. ¶ Victima afflictionis significat martyres qui deo fuerant victimati et immolati. vnde Ero. xxiij. Immolauerunt victimas pacificas deo.

¶ Victima religionis significat ipsos religiosos qui de seipsis faciunt victimas deo patri. Unde de loco religionis dicitur. Qd̄ dauid rogauit vt iret celeriter i bethleē: quia victime solēnes ibi sunt. j. Regum. ij. Victima deuotionis significat voluntatem cuiuslibet viri iusti. qui domino victimatur: quando deuotioni et obedientie subiugatur. ¶ Melius est enim obedientia q̄ victime ipsi domino immolate. Eccles. quarto. Significat etiā opera virtuosa que sunt quedam speciales victime ipsi domino imolate. De quibus dicitur Marci nono. Victimam omnis sale salietur: quia scilicet in omni victima bone operationis debet apponi sal sapientie et discretionis. vnde proverb. ij. Sapientia edificauit sibi domum etc. Victima corruptionis signat mala opera malozum que continue ipsis demonibus offeruntur. De quibus Prover. xv. Victima abhominatio domino Victima dānationis significat ipsos damnatos q̄ scz ipsis demonibus finaliter offeruntur. vt ab eis cremantur et puniantur. Unde auidus ceteri demonibus dicitur Ezechie. xxxij. Concurrite ad victimam quam ego do vobis et immolo: transeo et omitto: quia materia est satis sterilis. Vide de sacrificio et hostia.

Videre. Cum videre sit actus nobilissime potentialis. et est videre illud per quod cognoscuntur rerum colores et quantitates. Ipsumus notare q̄ videre spiritus loquendo nihil aliud est q̄ aliquid cognoscere vel sentire sicut enim videt homo exterius per sensus sic videt interius per intellectum. Notabo q̄ inuenio in scriptura duplex videre diuinum scilicet et humanū:

deus enim videt se in se. et omnia alia a se. homo autem videt deum supra se. animam intra se. mundum extra se infernum subtus se. Breuiter ergo possum distinguere quatuor genera visionum scilicet.

- Dei. Videt deus per limpida cognitionem.
- Iusti. Videt iustus p poudam discretionem.
- Impij. Videt impius per inuidā inquisitionē
- Dyaboli. Videt dyabolus p inuidā explorationē.

Dico q̄ deus dicitur omnia videre cognoscendo. Unde Gene. j. Auduit deus cuncta que fecerat etc. Item videt iustus prouide discernēdo: et sic loquitur in. ps. Ut videā voluntatem domini: et visitem templum eius. Item videt impius inuida inquirendo. Et sic loquitur. ps. vbi dicitur. Quod peccator videbit et irascetur. dentib⁹ etc. Item videt dyabolus omnia explorando. vnde Job. xli. Omne sublime videt et est rex sup omnes filios supbie Deus aliquando dicitur videre.

Benigniter compatiendo.

Seueriter officiando.

Utiliter proficiendo.

¶ Primus est visus pietatis.

Secundus est visus scueritatis.

Tertius est visus liberalitatis.

¶ Videt enim benigniter dolorem patientium. Sicut enim dicitur Ezechie. xvi. vbi deus misere ciuitati loquitur. d. transiens inquit per te vidi cōculcat te in sanguine tuo. vnde in lib. pe. damiani narratur: q̄ deus apparuit cuidam barbitonsoꝝ qui pauperes amore dei radere: vldit sibi duos oculos in capite. de quo cum miraretur. dicit dominus: illi sunt oculi cum quibus vidi porcū quē furatus es et sic euauit. et alter penituit et se correxit. Ista enim est visio diuine misericordie qua ipse videt misericorditer delinquentes et etiā desolatos. Quod petens anima dicebat. Tresh. j. Vide domin⁹ cōsidera q̄ vllis facta sum. et sic similis est caladrio qui videns infirmum sanat eum. vnde ps. Vide humilitates meam et laborem meum et dimitte omnia delicta mea. ¶ Item iste videt seueriter peccata delinquentiuz. Iste enim dissimulat se non videre: in quantum peccata que fiunt non solet statim ad vnguem punire: sed ac si nesciret ipsa sub dissimulationis pallio pertrāsire: omnia tamen videt et itelligit et in fine omnia vindicabit atq̄ punit. Et de hoc. Deuter. xxxij. Auduit domin⁹ et ad irā cūdiā concitatus est etc. Et iste est visus terroꝝ incus suus. Homo enim a peccato et peccati commissione debet cessare quando scit deum ipsum respicere et videre. Exemplo leonis qui videns animalia ipsa terret. Quod est contra multos qui non credunt deum ista inferiora videre. d. Ezechie. viij. Dereliquit dominus terram et dominus non videt. Item iste videt vtiliter merita laboratū: quia scilicet iste est qui custodit operarios: q̄ optime studet et videt quomodo et quantum operantur: vt ipsos premiet s̄m merita singulozum. Math. vi. Pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. Multa pos sent dici de isto triplici videre diuino. sed supra de oculo. de aspectu et de aspicere vide magis. ¶ Ibi igitur premisissis dicamus s̄m apostolū. j. Cor. xij. Videmus nūc per speculum et in enigmate: tunc autem facie ad faciē. Ubi ipse ostendit duplicem visionem scz vnam temporalem et aliam eternalem. vnam enigmaticam et alias claram et veridicam. vnam speculatiuam et alias intuitiuam. vnam perfectozum que est in via. aliam beatoꝝ que est in patria. ¶ Primo igitur dicamus de ista visione morali: qua boni et iusti vident illa que pertinent ad salutem. Nullum enim animal est perfectū nisi videat. Et ideo canes: vrsi: lupi: vulpes impecti dicuntur nasci pro eo q̄ cecet et sine visu nascuntur. Visus enim est potētia sensitua: sine ista nulluz in corde generatur gaudiū. Quod bene aduertebat thobias dicens. Thob. v. angelus. Quale gaudiū in hi est qui in tenebris sedet etc. Sic vere charissimi ille nō pōt dici spiritualiter pfectus qui visu discretionis et sapientie est priuatus. oportet enim illa que sunt

illa que sunt necessaria ad salutem videre. et bonū a malo sciēter discernere. et quod est bonum et malum clare cognoscere et sentire: alio si ignorātes facimus atq; cecini: perfecti esse poterim? neq; leti. Et ideo dicitur Deuter. xv. Animal quod oculos habebat: deo immolari nō debebat. Leui. etiam. xxi. A sacerdotali ministerio repellitur qui cecus vel albugines habens in oculo reperitur. Sic proculdubio nullus est dignus dñi immolari vel ad eius ministerium in ecclesia dedicari: nisi q̄ oculos clari intellectus habet: et nisi qui per discretionem clare intuetur. et videt. Unde Proverb. xiiij. Accēptus est regi minister intelligens. Quod est hodie contra multos. De quibus dicitur in ps. Oculos habent non vidēt. Et. Sed adhuc inferius dicitur magis plane. Uel inuēte si vis. et pone de asina balaam. Et Esa. xliij. Quis cecus nisi seruus meus. Et. Clare ergo charissimi debemus videre et inquitum proficimus vel deficiamus advertere vel sentire. Ad qd̄ monet nos scriptura. Marci. xiiij. d. Vigilate videte et orate. Et bene dicitur videte imperando et exercitando. Quia scz peccator qui longo tēpore fuit: criminibus et cecatus in cecitate permanet: nisi ad videndum per discretionem et gratias fuerit fortiter excitatus. Quod bene sciebat hieremias qui ciuitatis vel anime peccatrici dicebat. Iher. iij. Leua oculos tuos: i. di rectū et vide vbi nūc prostrata sis. Et aduerte q̄ in istis verbis ostendūtur septem que sunt videnda et que sunt cum diligentia meditanda scilicet.

Celi dignitatem vt eam habeamus.

Vite veritatem vt eam teneamus.

fratrum charitates vt eam foueamus.

Morum prauitatem vt eam horreamus.

Rerum vanitatem vt eam caueamus.

Vite breuitatem vt eam desicemus.

Pene grauitatem vt eam timeamus.

Primum probat mentis erectio. Leua oculos.

Secundum morum directio. In directum.

Tertium ligans coniunctio. Et.

Quartum culpe inspectio. Vide.

Quintum dubia dictio. Ubi.

Septim curia duratio. Hunc.

Septimum vilis depressio. Prostrata.

Dico q̄ videnda est summa bonitas vt habeatur: et hoc ostenditur cum dicitur. Leua oc. tu. supple sursum ad deum: ad celestia et ad eterna. Potentia enim visua habet locum suum in alto loco corporis scilicet in capite: vbi quāto profundius radicitur: tanto clarius videt homo. Exemplo aquile cuius oculi sunt parui et in capite fossati: et ideo ad videndum optime sunt dispositi. Sic vere visus discretionis et cognitionis nostre: debet esse principaliter locatus. s. in rebus sublimibus et eternis. et sursum in bonis glorie paradisi: et potissime in capite. i. in deo. quia primo et ante omnia nos videre debemus deum et eius potētiā et largitatem. et glorie paradisi claritatem et qualitatem et bonitatem. Leua inquit oc. tu. Unde Sene. xxiij. dicitur de abraam. Qd̄ cū leuasset oculos suo vidit locum procul. Et maxime ista pertinet ad ecclesiasticos et prelatos qui more contemplatois in alto speculationis loco constituuntur vt secreta dei et bonorum eternorum videant et contemplantur. et alijs enarrare conentur. Esa. xxi. Pone speculatorem et quodcūq; viderit annūciat. Hierodius enim dicit quā aquilam vidit vel audierit pre timore venari vel predari. hoc est dictu volare non audebit. Sic vere homo dñe qua per contemplationem dñi intuetur. a venatione et comparatione cuiuscūq; prede male operationis retardatur. Proverb. xv. Per timorem dñi omnis declinat a malo. Quod bene figurat. Ego. xviij. vbi onichinus quos oculos intuentium tremulos facit precipitum in indumento sacerdotis poni et ibi precipue contineri. Ad denotādū q̄ cōsideratio diuine maiestatis quā oculos mentis facit tremulos. precipue est habenda. et a sacerdotibus et viris ecclesiasticis possidenda: vt sic quilibet cuius beater possit dicere illud. Ihesus. xv. Uidi te quasi an

gelum dei stantem: et conturbatum est cor meum pre timore glorie tue. Valde enim admirabilis es dñe et facies tua plena gratiarum. Ihecctiam figurata sunt in lamina aurea in qua nomē dñi tetragrāmaton sculptū erat quā in fronte super oculos sacerdos ponebat. Ad denotādū q̄ deum et nomen eius pro oculis habere debebat: Et aduerte q̄ visus cognitionis et attentionis nostre debet esse eleuatus ad videndum et considerandū ea que sunt procul videlicet.

Dei auctoritatem. Ihecctiam omnia sunt videnda et diligentius attendenda.

Dei benignitatem. Dico ergo q̄ attendenda est dei auctoritas et potentia Esa. vi.

Dei humilitatem. Uidi dñm sedētem sup solius excelsū et plena erat omnis terra maiestate eius. Et potissime potentia et magnificentia eius que est in unitate deitatis et in trinitate personarum debet videri et multipliciter adorari. Sene. xi. Videbam coram me vitem in qua erant tres propagines. Sicut enim in scientia perspectiua experimentaliter videtur si radius solis in aqua positum speculum percutiat. apparebūt bac solis imagines: et sic videtur esse sol triplex. s. vnus in celo et duo in aqua et speculo. et tamen sūm rei veritatem nō sit nisi vnus. Sic vere charissimi si radii diuine gratie nos illuminauerint: et speculo cordis aqua deuotionis fuerit infusum statim tres soles. i. tres persone apparebūt in ipsa trinitate. cū tamen consistat q̄ nō est nisi vnus sol. i. vnus deus in sua simplicitate et quidditate. Ideo de abraā dicitur Sene. xviij. Tres vidit et vnum adorauit. Magnificētia enim qua creauit omnia de nihilo: et qua cū eis modo presidet in empyreo est videnda. Iuxta illud ps. Venite et videte opera dñi terribilia. Et sic dicat quilibet contemplator illud Esa. vi. Regem dñm exercituum vidi oculis meis. Item videnda est dei benignitas quam habuit in carnis assumptione: et mundi redemptione. et eius clemētia videnda est deuotis: et cum fidelibus intuenda. ps. Sustate et videte quoniam suauis est dominus. beatus vir qui sperat in eo. Illud est enim mysterium visionis rubi qui ardebat et non comburebatur. De quo dicit Moyses. Ego. iij. Quādam et videbo visionem hanc magnā quare non comburatur rubus. Quia vere valde fuit vidēda et admiranda visio ignis qui ardebat et rubus qui non comburebatur id est deitatis apparitio. et rubi. i. virginis nō cōsumptio. De quo Luc. ij. Videmus hoc verbū qd̄ factū est qd̄ dñs ostendit nobis. Et potissime illa dulcedo diuina. de qua deus indulget delinquentibus quā ipse subuenit in delinquentibus: est attendēda. De qua in ps. Venite et videte opera domini et narrate omnes qui timetis deum quā fecit. a. m. Item videnda est dei humilitas et patientia. Quia scilicet humilitas quam habuit in mūdo conuersando. patientia quam sustinuit mores sustinēdo summe debet attendi. De qua Esa. liij. Vidimus cum et non erat aspectus. et desiderauimus eam despectum et nouissimum virorem. virum dolorum et scientem infirmitatem. Ad quem etiam ipinis coronatum considerādū monet nos scriptura diuina. Cant. iiij. Egre diemini filie syon et videte regem Salomonem in dyademate suo. Et inquit filie syon. i. anime deuote egredimini et in dyademate spinarum regem xpm coronatum a synagoga matre sua in cruce intuemini. Item videnda est dei seueritas atq; iusticia: et potissime illa quā in iudicio pretendit: quādo scilicet ipse veniet cum nubibus et videbit cū omnis oculus. Unde Job. xxi. Et in carne mea videbo deum saluatorem meum. Ite enim statutus debz a iustis videri et cum formidine intueri et cogitari. Ad quod ipse etiam inuitat. Deute. xxxij. Videte q̄ ego sim solus et non est alius deus preter me. ego occidam. Item videnda est dei felicitas et eminentia: quia illa summa felicitas et gloria ipsius cuius inuirtua visio est tota merces. debet nunc per fidem in enigmate vi

Videre.

deri & speculative mentaliter intueri. De quo in ps. Videant pauperes & letentur que. de. & vi. aia vestra. Et Esa. xxxij. Regem indecore suo videbit. ¶ Itē videnda est virginis puritas & cōtinentia quia honor & excel-
lencia beate virginis debet per deuotionē videri: et p. contemplationis speculum intueri. De quo Cant. vj. Viderunt eam filie syon: & beatissimā eam predicauerunt & regine laudauerūt eā. ¶ Itē videnda est angelorum cōmunitas & consonantia. Unde Sch. xxxij. dicitur. Quod iacob obuiam fuerunt angeli dei: quos cum vidisset ait. Castra dei sunt hec. ¶ Itē videnda est felicitas celorum & opulencia id est felicitas vite eterne summe est consideranda. vt ad eam atrahamur. Unde psal. Videas bona hierusalem omnibus diebus vite. Videndū em̄ est quomō ista gloria est leta. lata. alta & eterna interna. superna pura. secunda & non obscura: & cōsimilia: vt dicat homo illud psal. Credo videre bona dñi in terra viuētū. ¶ Itē videnda est sanctorum societas & amicitia. vide Numeri. xxxij. Vidit balaā israel in tentorijs & dixit. Quod pulchra tabernacula tua iacob. Sic igitur patet quomodo videnda sunt bona superiora scz deus & bona eterna. Leua inquit oculi tuos ps. Leuaui oculos meos in montes. Si uis em̄ volentes transfricare primo solent altissimā ascendere vt videāt ad quā patrē debeāt declinare: sic nos mentaliter sursum per contemplationem ascendam⁹ vt illa bona eterna videamus & ad ea transeam⁹. Numeri. xxxij. De summis excelsisq; silicibus videbo cum. ¶ Patet ergo quomodo videnda est bonitas summa vt habeat Leua inquit oculos tuos. ¶ Etiaꝝ dico qd est videnda vite sanctitas vt teneatur: et hoc ostendit euz dicit in directum. Quia sicut videmus qd artifex libet-
ter videt regulam & exemplar sū qd debet operari: & ad ipsum sepe respicit & attendit. Sic vere & nos debemus ad exemplar & regulas vite nostre sepe videre. sc. ad virtutes & scientias attendere. & eas sequendo possumus aliquāliter non errare. In directu inquit. q. d. in directione morū scilicet virtutes debemus attendere ipsasq; videre & respicere. Unde ps. Pes meus stetit in via recta in ecclesijs benedicam dominū. Unde Sch. xij. Leua oculos tuos & vide. Videre enim debet & considerare dicta sanctorum precepta maiorum exempla iustorum. opera singulorum. Sic videbatur videre. Sap. euz dicebat Eccl. j. Audi cuncta que fiūt sub sole. Et Prover. xxxij. Cum vidissem posui in cor de meo & exemplo didici disciplinam. Quod tamē est contra multos qui magis sunt diligentes ad videndū vilia & vilia. curiosa & virtuosa exēplo dñi cuiusvis mulieris se in fluuio balneantis fuit causa rume. sicut dicitur. ij. Reg. xj. Exēplo Dñe que voluit videre mulieres regionis & opprēssa est Sch. xxxij. Ideo dicit Eccl. iij. In superuacuis rebus ne fueris curiosus. Non enim est necessarium ea que abscondita sunt videre. Dico igitur qd videnda est vite sanctitas vt ter: ca-
tur In directum inquit proverborum. iij. Oculi tui in directum videant: & palpebre tue precedant gressus tuos. ¶ Iterū dico qd est videnda fratru charitas vt foueatur. & hoc ostenditur cum dicitur Et. Ista enim filia & est coniunctio copulatiua. significans illos qd sū nobis vicināte. familiaritate. caritate fidei religione ordine vel alia causa cōiuncti qui a nobis debēt videri ad defendendum: sicut moyses qui egressus ad fratres suos vidit affectionem eorum: et virum egyptium percutientem quendam de. Hebreis fratribus suis occidit Exo. ij. ne forte hebreus frater ab egyptio occideret. Itē debēt videri adveniā cōcedendā: si i nos deliquerūt. vel debēt videri ad fouendū si egerūt. Exēplo ioseph: qui fratrib⁹ de cōmissio in eū scelere nō totū peperit: sed etiam eos humaniter tractauit. & eoz inopiā suis operib⁹ leuauit. sicut clare dicit. Sch. xlij. Videat ergo fraterū charitas vt foueat Et si placet iuge hic illa que ponunt infra in sermone. Tiaete quomodo caute ambuletis sub. §. Quarto dico. qd vidēda

est fraterna charitas &c. ¶ Iterū dico qd est videnda morum prauitas vt horreat & hoc ostenditur cū dicitur Vide. iuxta illud Thiere. ij. Vide vias tuas i cōualle sci-
to quid feceris. Infirmus debet sepe videre sua vulnera vt saltez ex dolore & horrore eozū cōpellat remediū adhibere. Unde Osee. v. Vidit effraym languorem suum. Sic vere homo debet videre & attendere que & quantasunt suorum vulnera vitiorum: ex hoc enim mouetur ad penitentiam et dolorem. et ad considerandum dei offensam & dei iustitiam & ad concipiendum reuerentiam & timorem. ¶ Paulo enim videns turpitudinē pedū suozū dicit rotā suā deponere: & de plumarum gloria non curare. Sicut vere cum turpitudō defectū nostrorū respicit rota superbie despici-
tur. & si quas plumas pulcras id est aliquas virtutes & gratias habuerimus non curat. Et ideo ad ista videnda monet scriptura Thiere. ij. Scito. & vide: qz malum & amarum est dereliquisse te dñm deum tuū & nō esse timorē eius apud te. Quod est tamē cōtra multos similes oculo qui videt alia nō se. qz multi sūt qd vidēt aliorū defect⁹ & nō suos quinimo defect⁹ suos paruos reputant. visus tamen qñq; decipit quia quod longe est maius ab eis reputatur. Uñ & luna exiēs in oriē te maior nobis videtur qd qñ est in meridie. vbi tamē cōstat nobis propior esse. Et ideo dicit Matth. vij. Quid inquit vides festucā in oculo fratris tui &c. ¶ Dicitur em̄ in principio & ante oīa nititur peccator excecāre vt propriā vilitatē non possit videre. Exemplo latronis qui qñ solet intrare domū ante omnia solet exting-
guere lumen. Unde de Antiocho dicit. j. Math. j. Quod de templo dicit candelabū abstulisse Sicut enim videmus qd visus primo excecatur. & tandem coram domi-
no suo ludere docetur. Sic. dyabolus peccatorem ne peccatum videat excecatur: & sic ad libitū suū ad mala opera ludit & saltat. figura de sanone qui primo fuit tonsus: & tandem excecatus: deinde in carcerem ligatus: & ad ludendum coram philistim est locatus. Quia scz peccator primo virtutum criminibus spoliatus deinde per obstinationem ne peccatum suum videat excecatur & sic funibus male cōsuetudinis ligatur & sic coram dyabolo ludos malorū operū operatur. Deus si oculos mentis apertos haberent: culpam suam noscerent & viderent. Unde de gentibus regis syrie dicit. iij. Regum. vj. Domine percutite gentem hanc cecitas & sequitur. Aperi oculos eoz vt videāt: & viderūt se esse in medio ciuitatis scilicet inter hostes. Ad de-
notandum qd si peccator oculos cordis apertos haberet in medio hostium se videret. Et ideo Augustinus dicit sic O homo! si te videres: tibi displiceres & mihi placeres. nunc autem quia te non vides tibi places et mihi displiceres: veniet tempus quando tibi & mihi displicebis mihi quando indicaberis. & tibi quando ardebis. Videatur ergo morum prauitas vel horreatur. Vide inquit. ¶ Adhuc dico qd est vidēda rerū vanitas vt caueatur. et hoc ostenditur cum dicitur. Ubi enim quando ponitur. interrogatiue: significat locum dubium & incertum sicut dicitur Genes. iij. Ubi est Abel frater tuus. Aliquādo etiam ponitur inhesiue & positiue & sic significat constructiue & certitudinaliter locatiue. Sicut dicitur Matth. vj. Ubi est thesaurus tuus &c. Et ideo proprie per istud significantur mundi bona qd sunt dubia & incerta breuia. limitata et arta. Ubi inquit. Istud ergo vbi id est vanitas rerum temporalium est videndum: & a discretis cordibus intuen-
dū Uñ Matth. xxvij. Venite & videte locū vbi &c. ¶ Idō enim qui est imūdmis solet libenter videre merces quas vult emere: & secundum quod valent in precio conuenire. Sic vere in mundanis huius vite munda: necesse est quod bona temporalia discretius videantur ne vltra debitum reputentur. & ne nimis curam precium scilicet anima pro eis expendat. Quia scz sicut dicitur. ij. Cor. iij. Que videntur temporalia sunt: que autē non vident eterna sunt. Ideo benedicebat

cebat ista se vidisse Sapiens. Eccles. j. d. Uidi cuncta que sub sole sunt. et vidi in omnibus vanitatem et afflictionem spiritus. Uideatur ergo rerum vanitas ut caueatur. Iuxta illud. Psal. iij. Omnis qui viderit te resiliet a te. Quod tamen est contra multos similes illi qui est in aere nebuloso. qui non videt se ibi esse: sed ille qui est extra aerem: nebulositatem ipsius bene videt. Quia illi qui sunt inuoluti in aere nebuloso mudane prosperitatis obscuritate ipsius non percipiunt neque vident. Sancti vero qui extra istum grossum aerem positi sunt eius obscuram turbulentiam bene noscunt: ut de talibus dicat mundus. Deus qui viderit me deriserit me. Uideat ergo rerum vanitas ut caueat. Ubi inquit. Deinde dico. quod est videnda vite prauitas ut derideatur. Hunc enim est breuissimam pars temporis. quod nunc est illud tempus momentum quod in presenti durat quod scilicet multum est attendendum quod de certitudine vite non habemus nisi nunc. Unde Job. vij. Ecce nunc in pulvere dormiam. Quia pro certo summe debemus videre et considerare istud nunc scilicet breuitatem vite nostre scilicet quod vilis sit in ingressu fragilis in progressu quod brevis sit in egressu. Ad quod nos monet scriptura dicens. Marci. iij. Uidete vosmetipsos quia scilicet nos debemus nos considerare quantum ad vanitatem et quantum ad nostre vite labilitatem: et quantum ad nostre mortis necessitatem. Catus enim non solum videt de die: sed etiam de nocte. Quod etiam de capra dicit. Sic nos debemus de die videre: et etiam de nocte id est illa que pertinet ad diem presentis miserie et ad noctem future mortis. Unde Mathe. xxvij. Venit maria magdalena et altera maria videre sepulcrum. Uideat igitur vite breuitas: ut derideatur. Hunc inquit. Unde Ero. vij. Dominus dixit moysi nunc videbis. Deinde dico. quod videnda est pene grauitas ut timeat cum dicit. Prostratu sis. Humana enim natura prostrata fuit a statu sue prime conditionis per peccatum. Ade et penis temporalibus subiugata. Quotidie etiam anima prosteritur in inferno per peccatum proprium. et a statu glorie et gratie supplantatur. Ista prostratio est videnda et quotidie meditanda. quia scilicet vidende sunt prostrationes et miserie temporales pene et tristitie in terrena. De quo. j. Reg. xij. Ecce multitudo prostrata huc atque illuc diffugiens. Sequitur. Inquire et vide: presentes enim et futuri casus sunt videndi et diligenter intueendi et ne eueniant metuendi. Quod maxime verum est de penis inferni quas bene attendebat ille qui dicebat. Hierem. j. Ollam succensam ego video. Leo enim timet quando flammam et ignem videt. Sic vere penas et ignes eternos vitabimus. si ipsos per considerationem timeamus. Et sic. i. Reg. xij. Et sic videtes clamabitis foris an. pa. ama. sic. Sicut enim leo castigat et timet quod videt catulum verberari. sic et nos castigamur et peccare timeamus: quod in mundo vel in inferno peccatores castigare videmus zacharia. ix. Uidebit ascalon et timebit. Sic ergo patet quod modo septem sunt in genere que principaliter sunt videnda et a deuotionis cordibus attendenda. Ista est ergo visio speculatiua que est primum principale. Et secundo principaliter dico quod est visio intuitiua. et ista est visio beatorum qua scilicet beati vident in patria intuitiue et intrinsece faciem dei patris: que est eis causa beatitudinis sempiternae. De qua. Mathe. i. Beati mundo corde. quoniam ipsi deum videbunt. Et est igitur quedam visio.

Retificatiua. Est dico visio letificatiua. Quia sicut Desideratiua. apes dicuntur letari Satisficatiua. quando vident regem Recreatiua. suum sic beati in visione deridantur summopere letari. Job. xx. Gaudium sunt discipuli viso domino. Hec mirum si beati qui sunt amici dei gaudent in dei visione: quod ipse etiam minimus herodes in eius visione non beatifica: sed enigmatica dicebatur gaudere. Unde. Luc. x. dicit. Quid herodes viso Iesu ga-

uissus est. Erat enim multo tempore videri eum cupiens. et merito. quia sicut dicit Eccles. xj. Delectabile est oculis videre lumen. Item est visio desideratiua quanto enim plus videt: tanto magis desiderat scire videri sicut pulcritudo caloris et magnitudo amoris solet visum attrahere ad videndum: et intue dum aliquod mutare. Unde proverbiale. Ubi amor ibi oculus. vnde de panthera legimus quod est animal gratum et amabile pulchrum coloratum et delectabile. ideo ab alijs animalibus aspicitur libenter et videt. et ab ipsis diligenter etiam frequenter. Sic vere charissimi beati qui perfectissime deum diligunt. et qui infinitam pulcritudinem in eo currunt ipsi semper videre desiderant et quanto videt plus tanto magis desiderant videre et tenere. Unde. y. Para. ix. Deus reges terrarum desiderabant videre faciem salomonis quod sicut dicit. j. Pet. j. Iste est in quem desiderant angeli prospicere. Item est visio satisficatiua quod corpus quod beati vident deum sunt saluati et in securitate salutis positi: et a cunctis malis presentibus et futuris exempti. Quod bene sentiebat iacob quando dicebat. Genes. xxxij. Uidi deum faciem ad faciem et salva facta est anima mea. Item est visio recreatiua. Uidendo enim deum omnes anime appetitus satiatur et nihil aliud desiderant: sed in isto solum modo delectantur. Ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Quia eis proprie potest dici illud ps. Sustate et videte quoniam suavis est deus. Unde de ista opulenta saturitate dicitur anime beate. Esai. lx. Tunc videbis et afflicti et mirabitur. Item est visio certificatiua quia scilicet licet videndo deum: etiam omnia alia videntur. et co-beatifice cognito. omnia alia cognoscuntur. ps. Quoniam apud te est fons vite et in lumine tuo videbimus lumen. Et sic. in omelia. Quid est quod non videat qui videntem omnia vident. Ista est ergo visio intuitiua que est beatorum. Et supra visum est de visione speculatiua que est viatorum. Sed adhuc dicere possumus quod videre aliquando significat admirationem: attentionem: vel circa aliquid occupationem. Et ideo sicut videmus quod dimites et potentes diligunt illos seruos quod res notabiles solent discernere et videre et ipsas persequi videntur recitare. Sic vere apud deum discretiores reputantur: qui res mundi notabiles continent lantur: ipsasque alijs predicando nuntiant et loquuntur. Idcirco Apoca. j. cuiuslibet nostrum precipit et dicit. quod vides scribe id est omnia que videris diligenter retine et attende. Unde etiam ipse deus facit sicut diligens pater qui volens filium suum instruere. ducit eum secum et ostendit ei secreta que possint ei esse utilia et honesta dicat illud ps. Venite et videte opera domini. Et sic videbatur intruxisse et ad videndum dei mirabilia intrasse beatus Job. euangelistam quando sibi apocalypsim reuelauit. d. Apoc. vij. et in alijs multis locis veni et vide ubi in isto et quolibet alio sancto ostenditur quod ipsum benigniter inuitant. Teraciter admauit. Subtiliter informant.

Primum probat verbum allectiuum. Veni. Secundum signum coniunctiuum. Et Tertium dictum instructiuum. Uide de tua allectiua vocatione que ostenditur cum dicitur. Veni. Uide supra de venire. De sua copulatiua dilectione: que ostenditur cum dicitur. Et vides supra. De sua vero instructiua informatione: que ostenditur cum dicitur. Uide. Possumus aduertere quod deus informauit eum de omnibus absconditis et secretis. Ostendit enim sibi. Que sunt credenda. Que sunt tenenda. Que sunt facienda. Que sunt respicienda. Que sunt timenda. Que sunt petenda. Et breuiter de omnibus que sunt virtuosa et que sunt vitiosa ita quod dominus poterat sibi dicere illud. Ezech. xij. Certes vides fili hominis. et ideo sicut videmus quod homo narrat libenter mirabilia

que vidit vt auditores incideret ad stuporem. Sic beatus iohannes mirabilia et notabilia que vidit in mundo nobis narrat et dicit. Igitur si queratur ab ipso: quid vidisti vel illud Matt. 13. Quid existis in desertum videre. ipse potest optime respondere. vidit.

Deum cunctis imperantem.

Angelum deo famulantem.

Prelatum digne gubernantem.

Iustum sancte se regentem.

Egenum multa sustinentem.

Celum beatos continentem.

Sed si queras: quid vidisti de malo tam pete qd col-
pe: ipse proculdubio respondet. vidit

Diabolum cunctis insidiantem.

Infernum malos recipientem.

Mundum malos perficientem.

Impium mala perficientem.

Hominem fictum bonu dissimilantem.

Judicem malos exterminantem.

Ista enim sunt duodecim mirabilia. que dicit iohannes se vidisse et in rerum ordine prosperasse. Primo ergo dicit qd vidit deum cunctis imperantem: et sic loquitur Apoca. iij. vbi dicitur. Vidi et ecce ostium apertum in celo: et ecce sedes posita erat et i circuitu sedis. xxiij. sedilia et super thronos. xliij. seniores sedentes circumamicti vestimentis albis: et in capitibus eorum corone auree. et de throno predebant fulgura et voces et tonitrua et septem lampades ardentes ante thronum: que sunt septem spiritus dei. Charissimi ostium diuine reuelationis isti primo fuit apertum. et ideo ante omnes super sede maiestatis eterne ipse vidit sedentem et cunctis imperantem dominum. Seniores vero. i. sanctos in suis sedibus cum coronis aureis eterne dignitatis: et cum vestibus albis eterne claritatis circa ipsum vidit sedere. lampades vero ardentes. i. spiritus et angelos charitate feruentes circa ipsum vidit lucere. et videm tunc eterne iurisdictionis in circuitu sue sedis vidit manere: et de ista sede voces fulgura et tonitrua. i. diuinorum iudiciorum diuersa genera vidit exire et ad nos inferius peruenire. Unde de isto vidi dicit Esa. vi. Vidi dominum sedentem super solium excelsum: et plena erat omnis terra maiestate eius. seraphim stabat super illud etc. Istud est enim illud qd primo volunt sancti videre scilicet ipsum deum cuius honorem et maiestatem voluit contemplari et ante omnia sentire. Exemplo Jacob. Gene. xxxij. qui dixit. Vidi dominum facie ad faciem et salva facta est anima mea. Iste ergo vidit deum cunctis imperantem. Secundo dico qd ipse vidit angelorum cetum deo famulantem. Et sic loquitur Apoca. viij. vbi dicit. Vidi septem angelos stantes in conspectu dei. et date sunt eis septem tube. Septem enim vniuersitatem angelorum designat qui in conspectu dei semper stant. et voluntatem dei per occultas inspirationes: vel per suorum iudiciorum excitationes nobis diuersimode tubant. Apoca. xij. Vidi alterum angelum volatem per medium celi habentem euangelium sempiternum.

Tercio dico qd ipse vidit choros prelatorum digne gubernantem. Et sic dicit Apoca. x. Et vidi alium angelum fortem descendentem de celo amictus nube et viris in capite eius. oculi eius erant vt sol: et pedes eius vt columna ignis et habebat in manu eius libellum apertum. Iste angelus charissimus est bonus prelatus qui dicitur fortis per constantie firmitatem: dicitur de celo descendere per sue promissionis deriuantem a deo sublimitatem. dicitur amictus nube per pietatis quam debet habere confluentem deus habere in quo sunt colores multi. i. conuersationis honestate et virtutum multiplicitate dicit habere libellu. i. sacre scripture omnimodam veritatem. et ipse liber dicitur apertus. qd scilicet ipsum aperire solet alijs per predicationis et eloquentie claritatem. Et ideo de aspectu boni iudicis vel prelatis breuiter dicit ipse. Apoca. xxiij. Vidi et ecce nubem candidam similem filio hominis habitantem in capite suorum auream. et in manu sua falcem acutam

Quia scilicet tales qui personis rationabilibus similes debent esse. et qui coronam dignitatis noscunt portare debent in nube rone pietatis sedere. et tamen falcem iustitie acute debent in manu iugiter tenere siue continere. Vnde igitur iste prelatus choros digne gubernantem. Quarto dico. qd ipse vidit iustorum populum sancte regentem. Et sic loquitur Apoca. vi. Vidi et ecce equus albus: et qui sedebat super eum habebat arcum: et data est ei corona et creuit vincens vt vinceret. Iusti enim habent equum album. id est corpus mundum super mundissimam castitatem. habent arcum. id est iustitiam et equitatem: et ideo quia vincunt peccata per vigorem et probitatem. ipsi per certo finaliter repositam coronam. i. gloriam et claritatem. Eccl. xliij. Vnde arcum et benedic qui fecit illum. Iste ergo vidit iustum iuste se regentem. Quinto dico qd ipse vidit pauperes multa sustinentem. Et sic loquitur Apoca. vi. Vidi eum aperuisse sigillum sextum. et ecce terrer motus factus est magnus. et sol factus est riger tanquam saccus cilicinus: et luna tota facta est tanquam sanguis. et stelle ceciderunt de celo. Terremotus charissimi morum tribulationum designat qui scilicet tantus est in hoc mundo. qd sol et luna et stelle id est superiores medij et inferiores multas miserias patiuntur: et nunc nigri per timorem nunc sanguinei per ruborem cadentes de proprio statu per tribulationis horrorem sepiissime efficiuntur. Unde simile videbatur vidisse. Sapien. Ecclesiastes. quarto. Verum inquit ad alia. et vidi calumnias que sub sole geruntur. et lachrymas innocentium: et neminem consolatorum nec posse resistere coram violentie cunctorum auxilio destitutos: et laudavi magis mortuos quam viuentes. Vnde ergo pauperem multa sustinentem. Sexto dico qd ipse vidit paradysum bonos recipientem. Et sic loquitur Apoca. xxj. Vidi celum nouum et terram nouam. et vidi ciuitatem hierusalem nouam descendentem de celo a deo paratam. Et audiui vocem magnam dicentem. ecce tabernaculum dei cum hominibus. et ipse cum eis erit coram deo. et absterget deus omnem lachrymam ab oculis eorum. Paradysus enim est celum nouum et terra noua. quia scilicet ibi intransibiles omnia noua et mirabilia videntur. Iste enim locus deo et hominibus preparatur. et inde omnis lachryma refect. vt sic dicat quilibet ibi existens illud predictum. Genes. xxij. Vidi dominum facie ad faciem etc. Iste enim sunt visiones quas vidit iohannes et quas quilibet potest mentaliter videre que pertinent ad bonos. de quo Ezechiel. octauo. Reuauit me spiritus et adduxit me in hierusalem in visione dei.

Sed adhuc septimo dico qd ipse vidit diabolum cunctis insidiantem. et sic dicit Apoca. decimo tertio. Vidi de mari bestiam ascendentem habentem capita septem et cornua decem. Sequitur et bestia quam vidi similis erat pardo et pedes eius sicut pedes ursi. et os eius sicut os leonis et dedit illi draco virtutem suam et potestatem magnam et admirata est vniuersa terra: et adorauerunt bestiam dicentes. Quis similis bestie. quis poterit pugnare cum bestia etc. Ista bestia charissimus est diabolus cui draco lucifer dat potestatem. et qui de mari inferni contra nos pugnare nititur in hunc mundum: quia pro certo ipse dicitur.

Pardus propter versipellitatem.

Ursus propter instabilitatem.

Leo propter crudelitatem.

Quis ergo isti similis? quis contra ipsum pugnare poterit: qui generaliter omnes vincit. Iste proculdubio a multis adoratur et eidem quasi ab omnibus obeditur et ideo de tam mirabili visione dicitur Apoca. xvj. Vidi de ore draconis exire tres spiritus immundos in modum ranarum. hi sunt spiritus demoniorum facientes signa. Et non quod demones dicuntur tres. pro eo quod triplici concupiscentia tentant. Vidi ergo diabolum cunctis insidiantem. Octauo dico. qd ipse vidit infernum malos recipientem. Et sic loquitur Apocalypsis vigesimo Vidi angelum descendentem de celo et habentem

clauē abyssi et cathenam in manu sua: et apprehendit serpentem antiquum et misit eum in abyssus clausi regis et signauit super illum. Quia proculdubio abyssus id est insatiabilis infernus per angelum qui habet clauem eius. i. per dyabolum peccatoribus aperitur et ibi serpens antiquus. i. quilibet maliciosus peccator recluditur et ligatur. Unde ipsemet dicit Apoca. xix. Audi beati et reges terre et exercitus eorum congregatos. Et sequitur Audi missi sunt in stagnum ignis ardentis et sulphuris. Unde ista est illa visio. de qua dicitur Esa. xxi. De terra horribili visio dura demonstrata est mihi. Audi igitur infernus malos recipientē. ¶ Hono dico qd ipse vidit mundum malos perficientem. Istud est em de maioribus monstris et mirabilibus huius mundi. s. qd mundus indignos perficit et exaltat. Illa enim que videtur in speculo videtur reuerfa. quia scilicet dextera videtur sinistra. Alta videntur bassa. sinistra videntur dextera. bassa videntur alta. Sic hodie in mundo qui debent esse in alto. sunt in infimo statu et depreffione et illi qui debent esse in dextera et prosperitate ponuntur in sinistra et aduersitate. Quia scilicet viri perfecti qui deberent esse in dextera et prosperitate. i. in alto statu et in alta prelature sunt in infimo statu et depreffione et ecouerso illi qui inferius deberent iacere videmus in altis dignitatibus presidere: et illi qui digni sunt sinistra aduersitatis. videmus in dextera prosperitatis. Ista viderat ipse Joānes Apoca. v. cimo quarto. vbi dicit. Audi iquit agnum stantem supra montem syon et cum eo centus quadragintaquattuor milia habentes nomen eius et nomen patris sui. Quia proculdubio agnos insufficientes et ignorantes super montem syon. id est super omnes dignitates videmus presidere. et de portatibus nomen suum. i. de illis de genere suo videmus cum ipsis centum quadragintaquattuor milia. i. infinitam multitudinem habitare. Et ideo ad istud videbatur attendere sapiens cum dicebat Ecclesiastes. x. Audi inquit sub sole quasi per errorem egrediens a facie principis positum stultum in dignitate sublimi: et diuites sedere deorsum Audi seruos in equis et principes ambulantes super terram. Iste ergo vidit mundum malos perficientem. ¶ Decimo dico qd ipse vidit impium bonis efficientes. Unde etiam de magnis mirabilibus que possunt fieri est qd iniqui presumunt bonos offendere. qd illi qui digni sunt omni supplicio. malum audent alios ex officio intentare. Sicut ad istam videmus de iniquis iudiciis et bailluis qd proprios defectus non videt sed alienos. Unde filis sunt oculo qui melius videt distantia qd sibi adherentia. quoniam alios videt Et tales iniquos bene vidit iohānes. v. Apoca. xvi. Audi mulierem sedentem super bestiam coccineam plenam nominibus blasphemie: qd habebat capita septem: cornua decem. et erat ornata purpurea auro et lapide precioso et habebat in manu vas plenum abominacionis fornicacionis: et erat ebria sanguine martyrum iesu. Ista mulier significat malos iudices et bailluos: molles fecinicos et ineptos: qui scilicet super bestiam portantur coccineam: inquam bestialibus principibus. coccineis. sanguineis et crudelibus coniunguntur: et ab eis sustentantur. Ipsi enim dicuntur habere capita id est plures capitancos et magistras. plura etiam habet cornua. id est plura officia: dignitates eminentias et prebendas. Et ideo isti sunt et dicuntur purpura et auro et lapide precioso ornati in quantum scilicet tam propter magistros quos habent qd propter prelaturas. dignitates vel officia que tenent pre ceteris diuites sunt. Iuxta illud ps. Ecce ipsi peccatores et abscondentes in seculo ob. di. Quid plura: pro certo isti habent vas plenum fornicacione in quantum ipsi abundant in luxuria et sanguine martyrum iesu. id est pauperum substantia. Sicut ebrii in quantum ipsi abundant in rapina et sculicia. Et ideo de isto vidi. i. de impiorum visione dicitur in ps. Audi impium super exaltatum etc. Audi ergo iohānes impium bonis efficientem. ¶ Undecimo dico qd ipse vidit hypocritam bona dissimulantem. et sic loquitur Apoca. vi.

d. Audi et ecce equus pallidus et qui sedebat super illum nomen ei mors et infernus sequebatur eum. Hypocrita dicitur equus. quia carnalis est. realiter dicitur pallidus: quia abstinens est. superficialiter dicitur mors: quia detrahendo alios occidit. mordaciter dicitur ab inferno sequi. quia pro certo infernus apprehendit eum finaliter. ideo de isto vidi dicitur Eccl. vii. Audi impros sepultos: qui cum adhuc viuerent in loco sancto erant et laudabantur in ciuitate quasi iustorum operum. Audi ergo hypocritam bona dissimulantem. ¶ Duodecimo dico qd ipse vidit iudicem malos exterminantem. post qd enim multa in isto mundo visa fuerint dies iudicii sicut vltima conspicitur vbi mali recipient quod merentur. Et sic loquitur Apoca. xxi. vbi dicit. Audi sedes et sederunt super eas. et iudicium datus est illis. Sequitur. Et libri aperti sunt: et iudicatum est de singulis secundum opera eorum. Ecce ergo que et quanta mirabilia dicit sanctus iohānes se vidisse. et quomodo discretionem legitur ad videndum mirabilia extendisse. Iste est ergo qui potuit dicere Joā. ix. Abij et laui et vidi. Quia exemplo istius nos debemus. Dimittere quod offit. Abij.

Abstergere quod inficit. Abij.

Aspicere quod proficit. Audi.

Sic ergo dico qd videre signat admirationem vel alicuius enarrabilis attentam considerationem et narrationem. ¶ Sed adhuc dico qd videre in bono significato sumitur multis modis. Iusti enim vident.

Discutiendo. Primum est videre iudicatum.

Inspiciendo. Secundum est videre contemplatum.

Comparando. Tertium est videre miserationem.

Dico ergo primo qd prelati vident discrete discutiendo.

Sicut enim aquila rex auum dicitur limpidissime videre. sic illi qui reges sunt et iudices aliorum debent visum discretionis et discussionis habere clarum. et merita subditorum promouendorum vel puniendorum discrete examinare. et causas negotiorum caute discutere. ut veritate comperta possint quod iustum est iudicare: unde apostolus Ephe. v. dicit. Videte quomodo caute ambuletis. Et illud Col. ij. Videte ne quis vos decipiat Et istud etiam. Mar. xij. Videte vigilate et orate. Ubi dicit qd isti debent esse.

Per discretionem illustrati. Videte.

Per attentionem excitati. Vigilate.

Per deuotionem occupati. Orate.

Sic ergo dico qd prelati habent videre discrete discutiendo. Prelatus enim debet esse sicut oculus qui non solum pro se sed pro toto corpore videt: sicut speculator qui pro toto castro videt: vigilat et attendit. Ideo ipsis dicitur Marci. xij. Videte ne quis vos seducat. ¶ Secundo dico qd attente vident contemplati scilicet conspiciendo quia contemplati scilicet morales debent habere visum more lincis: qui videt ultra parietes: quia scilicet isti vident ista que sunt in remotis partibus solium.

Superiora.

Inferiora.

Interiora.

Exteriora.

Superiora dico scilicet deum. angelos. beatos. bona eterna: et etiam quanta dei bonitas est et eius pietas: et quanta scilicet voluit carnem sumere et crucem subire. Unde Matthei. xxij. Videbunt filium hominis venientem in nube quantum ad incarnationem. Luce. xxij. Videte manus meas et pedes meos quantum ad passionem. Et in psal. Venite et videte opera domini ter. in conspectu. si. bo. Unde dicitur Iher. tertio. Reua oculos tuos in directum et vide. Inferiora etiam debet videre scilicet mortem. iudicium et infernum. psal. Ipsi viderunt opera domini et mirabilia eius in profundo. ¶ Interiora etiam debet videre scilicet cor et conscientiam considerando quantum proficimus: et quantum deficiamus quot culpas commisimus quanta bona amisimus: et quanta premia amisimus. Marci. xij. Videte vosmet ipsos etc. ¶ Exteriora etiam debet videre scilicet quanta

Videre.

est in carne vilitas. quanta est in mundo vanitas quanta est in hoste fallacitas: vnde in psal. Audi preuaricantes: et tabescebam: quia elo. tua non custo. Et sic tales cum suo quadruplici visu figurabuntur in animalibus ocularibus que habebant ante et retro totum corpus plenus oculis. sicut dicitur Apoca. iij. et Ezech. j. et. r. Contemplatiui et literales. id est scolares debent videre et attendere et studere. Et si vis pone hic illa septem que pertinent ad scolares visus instructiones que ponunt in lib. de oculo. vel pone ea que posita sunt supra de studere vel discere. Patet ergo qd contemplatiui vident attendente conspiciendo. Quod bene potest dici de subditis. et religiosis qui semper debent videre et pre oculis habere mandata superiorum et exempla hominum meliorum. Ipsis enim dicit superioris illud Iudicij. vij. Me videritis facere hoc statim facite. quia sicut discipulus nistitur facere quod magistrum videt fecisse. sic et isti debent. Iuxta illud Joa. v. Non potest filius facere qcq nisi quod viderit patrem facientem: quecuq enim ille fecerit hec et filius similiter faciet. Contemplatiui ergo vident attendente conspiciendo. **T**ertio dico qd boni actiui vident deuote compatiendo. quia ad bonum virum pertinent pauperes et desolatos videre eorum miseris condolendo. De proprietate enim oculi est qd facilliter ploreat multum enim habet de humido: et proprium est oculo qd suo copari assimilatur. et pro eius lesione aliquoties lachrimatur. Sic vere viri iusti debet se pauperibus conformare. et eis condolere et pro eorum infortunijs lachrymas compassionis emittere et stillare. Ad qd inuitant ipsi pauperes. Tere. j. vbi dicitur. Vos omnes qui trassitis per viam attendite et videte si est dolor similis dolori meo. Ad tamen est contra multos qui de visione pauperum non curantes ad ipsorum miseriam non attendunt. Sicut enim ille qui est in lumine non videt eum qui est in tenebris. sed bene conuerso qui est in tenebris videt eu qd est in lumine. Sic vere charissimi illi qui sunt in lumine piperitatis non dignantur videre homines illos qui sunt in tenebris miserie et aduersitatis: et ecotra illi qui in tenebris et in ymbria mortis sedent. alios qd sunt in prosperitatis lumine bene videt. et ad ipsorum auxilium respiciunt et anhelant. Quod bene figuratum est. Gene. xl. in illo pincerna pharaonis. qui exisset in tenebris carceris bene cognoscebat ioseph. sed tade ad lumen piperitatis eductus succedetibus prosperis oblitus est inter pretis sui in carcere remanentis. Exemplum laudum de quoda scolari nobili. qui magistro suo dicere solebat et confueuerat. qd si eps fieret. ipm egregie beneficiaret: qd tandem eps factus. de magri miseria non curauit et ideo quadam die sibi parisiis venienti magister in mercedie cu multis luminarijs ardentibus cercis ei occurrit cui querenti cur hoc faceret. Respondit mgi. dñe nō videris. et qd vt video compassionis oculos perdidisti. Isti em oculos habet et non vident. aures habent et non audiunt etc. Et breuiter istud est generale qd boies diuites pauperes ppinquos non solent libenter cognoscere si vero ad paupertatem ipsos venire contingat. tūc solent eos libenter cognoscere et videre. Exemplum strutionis qd oua sua dum sunt in sabulo obliuiscitur. cu vero puli creuerunt. ipsos libenter recipit et maternis visceribus amplectatur. qd illi qui in sabulo paupertatis iacent a suis consanguineis non videntur. si vero per prosperitatem creuerunt. vel per dignitatem aliquam. libenter ab eis cognoscuntur. si vident promoueri in aliquo gradu. dicunt em nonne fuit filius illius. et sic videntes et dicentes iter se pater suus siue mater erat de genere nostro propinquo. et sic cognoscunt non in sabulo paupertatis. Sicut em habetur per scientiam perspectiuam quicqd in aquam ponitur melius videri. vnde ponatur qd denarius sit in tanta distantia qd non possit amplius apparere dicitur si in ea distantia ponatur in aqua. qd statim clare cognoscitur et videtur. Sic vere proculdubio charissimi dato qd aliquis a nobis distet tantum propter sui pauperis status obliuiscitatem vel per remotam co-

sanguinitatem vel familiaritatem. qd ipm nō videam⁹ et qd de ipso penitus non curamus. sic coringat qd iste in aqua imundane prosperitatis ponatur seu in dignitate et qd diues et prosper efficiatur. statim ipsum cognoscimus et videmus et non obstante quacūq distantia generis patrie seu status ipsum diligimus et amamus. Quod bene figuratum est in nabucho. Dasi. iij. Quis mutatum in bestiam principes sui cum de regno suo elecerunt: sed cum ipsum viderunt remutatum in hominem ipsum gratifice receperunt. Sic ergo sicut dicitur Joan. ix. Qui non vident videant. et qui vident ceci fiant. Non sic ergo sed egenos pauperes et tribulatos videamus. Exemplo Maththei. de quo dicitur. j. Maththei. ij. Qd videns miseriam filiorum israel voluit et cōtremuerūt renes eius. Iuxta illud Abacuc. iij. Viderūt et doluerūt montes. Ita ergo est triplex bona visio: compassionis attentionis et discussionis. **S**ed adhuc hodie proculdubio videtur verificatus illud Ezechie. xij. In longū differretur dies et cessabit omnis visio. Quia hodie cessauit apud prelatos visio discussionis. Non enim curant videre vel discutere de meritis causarum. sed p donatione burfarum. nō de sufficientijs personarum. sed potius de exactione pecuniarum non de iusticia negotiationum. sed de receptione munerum vel donorum. Quod p in multis prelatis. indignos sine deliberatione promouentibus. et multis iudicibus sententias sine debita cause cognitione precipitantibus. Isti em videre nō videt inquam merita singulorum nō discutunt nec rimantur. Gene. xxvij. Senuit ysaac et caligauerūt oculi eius et videre non poterat. Item cessauit apud religiosos visio attentionis seu cōtemplationis. Quia proculdubio isti libetius vident hec terrestria qd celestia temporalia qd spiritualia. mundi fauores et solatia qd celi dulcores et beneficia. Ezechie. xij. De prophetis inspiciētibus qd se quātū spiritum suum et nihil vident. Item cessauit in actiuis visio compassionis. quia proculdubio nullus videt alium ei compatiēdo. sed potius ad eum. **D**eridēdum. Ad eum dico deridēdū. ps. **E**xplorandum. Viderunt me et mouerunt **C**ontenendum. capita sua. Ad eum etiam explorandum. Gene. xlij. Ut videatis infirmiora terre venistis. Ad eum insuper cōtenendum. d. Sap. ij. Stauis est nobis etiam ad vidēdum quoniam dissimilis est auius vita eius. Et breuiter tales bone et spirituales visiones perierunt. et videntes vidēda defecerunt. Eccle. xij. Qd tenebrescent videntes per foramina. Quibus premisis possumus dicere qd multa sunt que visus et discretionē mētis impediūt sicut optime ponit autor de oculo morali et accepit de scientia perspectiua scilicet **P**ropter. **D**igiti impulsione. **A**d edij obscurationem. **I**mmiam attentionem. **A**d edij variationem. **S**peculi appositionem. **I**ndij fracti reflectionem. **D**iuersi situs dispositionem. **D**irectam appropinquationem. **D**ecipitur ergo visus ppter oculi sortem impulsione nam sicut in scientia perspectiua ostenditur oculis in pressus digito vidit vnam rem esse duo. Sic procerto loquendo spiritualiter quando ab aliquo cōsiliatore malo fortiter inducimur et impellimur. tunc male videre et iudicare compellimur. Istam duo vnum videntur qd per malum consiliarium aliquid fortiter allegat. Istud pater de consiliarijs principum et prelatoz qui siue excusant siue accusant. semper de vna re faciunt videre duo: quia scilicet si accusent de scitica. solent trabem facere et vt pecuniam exigant faciunt vnum defectū duos videri et apparere. Ita qd accusari possunt dicere illud. ps. Videntes me deriderunt me. locuti sunt labijs et mocha. Si enim aliquem apud dominum commendat et excusant: ita fortiter solent impellere qd bona eius faciūt duplicia apparere: ita quod sufficientiam nō vnum sed duorum

duorum in moribus continere videtur. ut sic dicat consiliarius illi commendato illud zacha. ix. Ego autem annuncians duplicata reddam tibi. Dicunt enim ipsi domino ipsius vel magistro illud Matthei. xj. Quid existis in deserto videre prophetam. etiam dico vobis plus quam prophetam. Et illud Caph. septimo. Quid videbis in sinu te nisi choros caecorum. Et breuiter isti sunt magi pharaonis qui de seipso possunt dicere. Digitus dei est hic. Et bene magi: quia illud quod nihil est faciunt aliquid: et quod aliquid est faciunt nihil videri. Si enim princeps vult exactiones facere vel aliquam maliciam exercere. statim adest Achisofel: cuius consilium quasi si quis consulere dominum: sed cum alicuius false cause allegatione ipsum impellit: et cum male iudicare compellit: et pro aliorum tyrannorum. Dicit enim talis prelatus sic facit: et talis sic. subditi vestri tantum deliquerunt. vos habetis modo talem necessitatem etc. Si quis etiam prelatum aliquem indignum vult promouere statim adest malus consiliarius ad excusandum. quod si dicitur puer est respondit hieremiam et precursorem fuisse pueros et dauidem puerum senes iudicasse. et de iniusticia condamnasse. Si ignobilis est illiteratus. respondit ignobilia mundi secundum apostolum electa fuisse. et apostolos studia nunquam frequentasse. Elinguis est. dicit. Aaron qui fuit in petitionis lingue functus est sacerdotio. Luriosus est. Sed et a seas propheta fornicarias legitur accepisse mulierem. et dauid legitur adulterium commisisse. Periculosus est et vinolentus. sed et Petrus legitur gladio percussisse omnes vini potatores legitur dictus fuisse. Obiurgator est et coratiosus. Sed et paulus legitur petro apostolorum principi in faciem restitisse. et ipsi apostoli leguntur quod eorum esset maior coratiosus. Et breuiter nullam causam repulsionis poterit quis allegare: quin ipsam sciat malus consiliarius excusare quinimmo si ex toto inutilis et ineptus dicit. respondet quod saniori in mandibula asini philisteos expugnauit. et quod potes est et deus: et nunc de lapidibus filios abrae fuscitare. Deus quot et quanta tales digiti. curiam dominorum frequentat. ipsosque ad male iudicandum et videndum excitat et inclinat. Jaco bene consulitur. Eccle. xxxvj. A malo consiliario serua aia tua. Unde de talibus dicitur Esa. lix. Digiti eorum pleni sunt iniquitate. Impeditur ergo visus per sortem impulsio: nem: quod mali consiliarii sunt illi de quibus dicit Esa. xxx. quod ipsi dicunt videturibus nolite videre: et aspicientibus nolite aspicere nobis ea que recta sunt. **¶** Secundo dico visus decipitur per obscuram habitationem. quod scilicet ex perimento probatur: quod oculus existens in aere turbulento non videt nec percipit turbulentiā in qua manet: quando vero ad clarum aerem venerit: tunc bene videt turbulentiā in qua fuit. Talis turbulentiā charissimi est peccatum: quod scilicet oculus in visum rationis intantum turbat. quod ibidem existens se illic esse ignorat. ita quod vilitatem proprii status non videt nec considerat: neque spectat. Contra quod Ibiere. iij. Leua oculos tuos in directum. et vide vbi nunc prostrata sis: quod non surrexit de peccati vilitate in qua iacuerat tunc agnoscat. Exemplo frenetici quod dum esset in infirmitate non se sentit infirmus: quod non sanari incipit. tunc se esse fractum debilem et infirmum fuisse sentit. In figura cuius dicit Exo. xliij. Ad filij israel de seruitute egypti recedentes leuaerunt oculos et viderunt egyptios positos se. Quia pro certo dum egyptus et egyptius. id est peccatum et peccati status dimittitur: tunc perfecte cognoscitur et videtur. Anselmus de similitudinibus dixit. quod consuetudo vitij est. ut non facile videatur ab ipso quod ipso premitur. sed mori ut res fauerit videtur et illa in qua quis iacuerit: et seditas tunc sentitur visus ergo decipitur per obscuram habitationem. **¶** Tertio decipitur visus propter nimiam meditationem et attentionem. Unde sicut sensibilibus experitur. et in prefata scientia probatur et monstratur ad candelam. quod si oculum valde conuerteris ad aliquid. et virgam vel digitum in medio duorum oculorum intra te et rem visam posueris. tunc duos digitos videbis. et quod mirum est si

oculum dextrum claueris disparebit imago sinistra conuerso si sinistram dextram. Quod valde mirum reputat. Augustinus. x. de trinitate. Ista deceptio accidit charissimis in illis qui nimis attente respiciunt. quia carnales affectum habent ad nepotulos et parentes. Illud enim quod vnum est videtur duo. quia bona eorum videntur eis in duplo maiora quam sint. sicut omnia que videntur in aqua videntur esse maiora: et meliora esse creduntur. **¶** Ut de tali visione dicatur illud Ioan. x. Inclinauit se et prospexit in monumentum et vidit duos angelos. Isti enim habent duos oculos scilicet oculum dextrum veri iudicii: et oculum sinistrum carnalis affectus: qui in re visa considerant dextram. id est eorum virtutes et profectus: quia ergo si isti claudunt oculum dextrum recti iudicii. statim disperit imago sinistra: quia nihil videtur in talibus de sinistro et malo. quia si oculum sinistrum carnalis affectus clauderent et oculum dextrum veri iudicii apertum tenerent statim dextra pars illorum dispareret. in quantum scilicet in ipsis nullum meritum appareret. Quia breuiter clauso carnali affectu et aperto oculo recti iudicii nihil videtur in istis dextrum siue bonum. sed quia conuerso isti oculum carnalis affectus aperit oculum vero recti iudicii claudunt. idcirco nihil sinistrum possunt videre. Sed cuncta solent bona et dextera existimare. Unde de multis modernis affectuosis et carnalibus prelati. et alijs parentum et amicorum delectationibus potest dici illud Esa. vj. Ecce cor populi huius: et aures eius aggraua. et oculos eius claudere. ne forte videat oculis suis. et auribus suis audiat: et corde suo intelligat. Unde zacha. ix. oculus eius tenebre scens obscurabitur. Deluditur ergo visus propter nimiam attentionem seu meditationem. **¶** Quarto dico quod deluditur visus propter medij variationem. Res enim que est in raro medio. sicut aer videtur minor et remotior et res que est in grosso medio. sicut est aqua videtur grossior et propinquior. Et inde est quod baculus quantum sit rectus. si tamen pars sit in aqua: vel videtur tractus vel tortus. Et pro certo charissimi talis delusio spirituales inter intellecta contingit in multis: quia scilicet quantum aliquis religiosus vel alius sit rectus et perfectus. si tamen aliquis videt eum in aquis delirium in parte profusum. utpote quia laxat se ad aliquas mundi consolationes. vel quia habet aliquas temporales diuitias vel promotiones. statim credunt eum esse fractum: deuium vel iniustum. Istitis deberet dici illud Matthei. vj. Quid videtis festucam etc. Et ideo religiosi non debent in conspectu secularium consolationes accipere. ne forte scandalum possint parere: et malas opiniones in eis generare. facile enim de prelati et religiosi male iudicatur et eorum vita magis mala quam bona in exemplum trahitur et habetur. Et ideo apostolus primo Corinthio. vij. Quauis comedere ydololatria non esset peccatum. illa tamen comedere coram infirmis prohibetur. ne videntes scandalizentur. et ad gehennam ducantur. Quia sicut dicit Claudianus. Regis ad exemplum totus componitur orbis. mobile semper cum principe vulgus. **¶** Quinto dico quod deluditur visus propter speculi appositionem. Constat enim quod res vise in speculo videtur euerse: quia scilicet homo videt dextrum sinistrum et altum bassum: et quod plus est memoria illorum que videtur in speculo valde est labilis: quod accidit ideo. quia illa visio causatur per reflexiones et fractos radios non directos inde est quod homo melius recordatur de forma alterius quam semel asperit nudo quam de forma propria faciei quaz in speculo sepe vidit. Charissimi per speculum quod est fragile. et tamen splendet intelligo mundi prosperitatem que fragilis est: et de facili frangitur. sculptum tamen videtur splendens et amabile modo sic est: quod quicquid mediante isto speculo cernitur. nec recte per radios fractos vel reflexos aspicitur: quia pro certo illi qui non nude vel directe ad hominem aspiciunt: sed ipsum mediante speculo mundani sue prosperitatis

Diligunt. et attendit non est dubium quod istam visionem in seipso reflectant. inquantum propriam utilitatem in visione hominis semper querunt. Phil. h. Omnes qui sua sunt querunt. non que sunt Iesu Christi. Quid ergo pro certo illi vident aliquid in speculo: id est illi cum visum et aspectum cordis ad speculum prosperitatis mundane vertunt deluduntur quia quod unum est aliud credere non sciunt. quod patet quia omnia vident preposita et chersa. Quia pro certo viros iustos et sanctos qui in veritate sunt sublimis et alti in rei reputatione. et nobiles atque summi vident et estimant. infirmos. ignobiles. viles et depreciosos econverso mali homines et iniqui. qui apud deum et in veritate sunt infirmi videntur a speculariter videntibus esse summi. Et quare? certe quia spiritualia que in veritate apud deum sunt dextera et prospera ab ipsis reputantur sinistra et aspera. temporalia vero que apud deum sunt aduersa et sinistra precipua et prospera esse credunt. Et igitur propter speculum mundane prosperitatis visus et aspectus veri iudicii deluditur. in quantum bonum quod malum est et malum quod bonum est reputatur. Contra quos. Esa. v. Ne qui dicitis bonum malum et cetera. Et bene isti ponunt tenebras lucem et econverso quia pro certo isti sicut dictum est dextera reputant sinistra et sinistra reputant dextera temporalia existimant prospera et spiritualia credunt aduersa. Cuius tamen deus contrarium facit quia pro certo illud quod mundus credit alium. deus credit infirmum et illud quod deus credit infirmum mundus altus credit. Quia sicut dicitur. i. Corinthio. j. Quod infirmum est dei fortius est hominibus quia infirma mundi elegit deus ut confundat fortia. sicut dicitur ibidem: et illa que mundus dextera reputat et dominus sinistra predicat et aduersa: et econverso quod sinistram et aduersam a mundo creditur a deo dextram et prosperam reputat. Ita quod deus mundane iudicantem speculariter videt potest dicere illud. Genes. xij. Si ad sinistram ieris dextram tenebo. si dextram elegeris. ego ad sinistram pergo. Quod bene figuratus fuit in patri archa iacob. qui sicut dicitur Genes. xlvij. Cum ordi nati essent effraym ad dextram quaterat primogenitus. Et manasses ad sinistram qui erat secundogenitus. Jacob benedictionem daturus cancellauit manus et dextram manum posuit super sinistram: et sinistram super dextram. In quo possumus videre quod summus patri archa deus dextram reputat quod mundus sinistram et quod mundus sinistram. ipse reputat dextram. Ita super effraym qui interpretatur augmentus. i. super diuites et opulentos qui modo videntur primogeniti esse et dextram prosperitatis tenere sinistram sue iusticie reus ponit. ut ostendat eos non esse dextros sed sinistros et finaliter in sinistra aduersitatis eterne ponendos qui scilicet dicet tunc his qui a sinistris sunt. Ite maledicti in ignem eternum et cetera. Super manassen vero qui interpretatur obliuio. i. super pauperes qui nunc obliuioni dantur. et qui nunc in sinistra aduersitatis locant. Et sicut ultimogeniti postponuntur dextram sue gratie collocat visitatum eorum magis prosperum quam aduersum ostendat. et ut dextram eterne prosperitatis eis finaliter porrigat quando scilicet his qui a dextris eius sunt dicet benedicti patris mei et cetera. Ps. xlv. De susceptu dextera tua domine. Que etiam figurantur Apo. r. ubi angelus pedem dextrum super mare. et sinistram super terram legitur posuisse. Et vere angelus testamenti christus dextram prosperitatis eterne. mari. i. amaris et fluctuosis pauperibus extendit. sinistram vero eterne miserie super terram. i. super terribiles diuites ponit. Quod in super imagine crucifixi denotatur que dextram aquiloni. i. illis qui sunt in frigore aduersitatis videtur ostendere et promittere. et sinistram pene eterne ad meridiem. i. ad illos qui nunc sunt in claritate prosperitatis videtur extendere et donare. Circa quod est aduertendum quod imago virginis ad aquilonem ponitur. Ad denotandum quod deus nullum habet tam charum quin in mundo isto aquiloni. i. mundi frigidibus et tribulationibus exponat. sic sua diuini

ne protectionis dextera protegatur et ad eterne prosperitatis dextram assumat. b. illud ps. Dextera domini fecit virtutem dextera domini exaltauit me. non moriar et cetera. Sic ergo patet quomodo visus decipitur propter speculi appositionem. Sed quid pro certo talis visio facta in speculo non est durabilis. quare si quis mediante speculo sue prosperitatis ab aliquo aspiciatur diligitur et videtur sua visio facilius obliuioni tradetur. quia deficient prosperitatis speculo. In quantum amplius de eo recordatur. Etiam si homo ipsum se mediante tali speculo respiciat ita quod oculum considerationis sue: primo ad speculum in quo relucet. i. ad mundum diuitias quas obtinet principaliter conuertat. statim iudicando de seipso decipitur et sibi ipse alius quam sit esse videtur. Et sicut supra dictum est de seipso dextrum sinistram et sinistram dextrum. id est bonum malum. et malum bonum a suo recepto oculo estimabit. Unde tales dicere possunt illud i. ad Corinthios. xij. Videmus nunc per speculum in enigmate: nude ergo et non cum speculo: et nos autem alios: videamus. et non ad fortunam: sed ad naturam. non ad prosperitatem. sed ad persone sufficientiam: primum ipaliter intendamus quia alias sicut dicitur Jacob. i. ibi comparabitur viro consideranti vultum et cetera. fallitur ergo visus per speculi appositionem. ¶ Sexto dico quod visus fallitur per radioz reflectionem. Visio enim que fit per radios fractos vel reflexos nunquam est certa sicut visio nuda et directa et inde est quod quantitate rei vise in speculo vel in aqua nunquam vere iudicatur. Sic vere charissimi quamdo visus recti iudicii per aliquod delectabile frangitur tunc veritas cognitionis impeditur. Et inde est quod quamdo auaricia. inuidia vel luxuria immiscetur. nunquam de re veraciter iudicatur. Et istud patet de doctoribus qui quamdo vident peccatum directe. scilicet quando predicant vel disputant tunc quantitate veritatem optime monstrant si vero veniat tentatio que radios veri iudicii frangat. tunc proculdubio male iudicant. in quantum ad illud quod condemnauerunt. se inclinant. Treno. ij. Prophete eius non inuenerunt visiones a domino De inuidis quid dicemus in quibus inuidia ita visum recti iudicii frangit et cecat. de homine qui prope quoniam nihil boni existimant. Sicut. n. dicitur Gene. xxxij. Videntes fratres ioseph venientes dixerunt Ecce tunc. Dicunt enim inuidi istud. Sapien. ij. Grauis est nobis etiam ad videndum. Sed quid de auaricia iudicabimus. Ista enim dominatur in omni terra egypti. scilicet que oculos sapientium et verum iudicium contemplatiuum et iudicatum pervertit: et omnem veri cognitionem confundit. Istud patet de munerum acceptoribus qui a veritate iudicii et cecantur. Isti enim sunt sicut visus qui videndo pelues candentem excecatur. quia scilicet dum istis munera et vasa ubi ardor auaricie est inclusus offeruntur ipsi a vero iudicio excecantur. Unde. Danielis. decimotertio. Auertunt oculos suos ne videant celum: et ne reminiscantur iudiciorum istorum. Quia breuiter apud istos nihil fit sine muneribus. Sed cum muneribus quicquid volunt. Unde de malis iudiciis et eorum curijs et familiaribus pulcre loquitur verficato: qui dicit. Audito nummo quasi viso principe summo. Soluuntur valde nihil auditur nisi salve. Patet ergo quod visio deluditur per radioz reflectionem. ¶ Septimo dico quod visus deluditur propter diuersi situs variationes. Probaturum est in dicta scientia sicut ponit dictus actor de oculo. Quod oculus existens in medio raro. utpote in aere. videt illud quod est in medio grosso sicut est aqua esse maius quam sit in rei veritate. et econverso: qui est in aere grosso. videt illud quod est in medio raro esse minus. Charissimi medium rarum et tenue significat paupertatem. medium vero grossum et pingue. signat temporalium facultatem. Pauperum ergo et diuitum visus et discretio taliter deludit: quod illi qui sunt in raro paupertatis. diuites sunt in grosso medio terrene facultatis magis existimant: diuites vero pauperes quos in raro videt paruos et minimos esse putant. Unde breuiter ipsi pauperes videndo

videndo magnos status diuini dicunt illud Rume. xij filios enachim vidimus ibi quibus compati quasi locuste videbamur diuites & de pauperibus quos contemnunt dicunt illud Esa. liij. Vidimus enim & non erat aspectus: virum dolorum & scientem infirmitatem. Contra quos dominus dicit Math. xviij. Videte ne contemnativus sit & istis &c. Angeli eorum semper vident faciem patris &c. Deluditur ergo visus per medij variationem.

Octauo dico quod vilis deluditur propter directam appropinquacionem. Videmus enim quod stella vel luna videtur maior quando a nobis est remota. scilicet in oriente. quod quando est in puncto meridionali. ubi constat quod est magis prope nos. Et ideo talis proculdubio delusio inuenitur quotidie in nobis quia per certo illi qui sunt aliquantulum a nobis remoti & minus familiares nobis videntur nobis maiores & meliores. Illi vero quotidiani familiares & propinqui quibus pre ceteris sint excellentes dicuntur respectu aliorum esse parui. Teste enim. Quod dicitur. Quod scilicet gratiam & familiaritas contemptum parit. Istud etiam ad mortuos applicatur. quia constat quod diu aliquis viuunt. & est prope nos. sua quantitas. suis honoribus & bonitas non videtur quando vero moritur et a nobis elongatur tunc quantum erat utilis cognoscitur et eius sufficientia melius declaratur. Istud insuper apparet de officialibus. & alijs maioribus qui dum sunt presentes parui & male reputantur. si vero recesserint & a nobis remoti fuerint tunc alijs deterioribus succedentibus ipsi meliores esse probantur. Iniquitas enim succedentium auget famam precedentium. Unde Ezech. xvi. Iherusalem nequissime ciuitati dicitur. Tu autem iustificasti sorores tuas sceleratius agens ab eis. Illa ergo que sunt remota inclius videntur quia etiam cecutiens melius videt aliquantulum a remotis: sicut de Iherusalem dicitur. i. Regum. ij. Quod non poterat videre lucernam domini donec exstingeretur. Sic ergo patet charissimi quod visus recti iudicii octo causis vel casibus deluditur ita quod vnum aliud creditur vel videtur & sic visio vana & falsa perficitur et causatur. Unde de talibus sic videtur dicitur. Osee. x. loquimini verba visionis inutilis. De quo tamen iudicio visionis dauid scilicet solui rogabat dicens. iij. ps. Auerte oculos meos ne videant vanitatem.

De videri confusionis quo scilicet reproborum opera praua que modo abscondita sunt in die iudicii videbuntur possum dicere quod lapis qui dicitur crisopassus melius videtur de nocte quod de die quia sicut dicitur. Deas cordes. istum lux celat et prodit obscuritas sic vitia talium que in die presentis vite celantur in nocte futuri iudicii videbuntur quia nihil opertum quod non reueleretur & nihil absconditum quod non sciatur in die iudicii. Unde dominus loquens anime peccatrici dicit sic Ezech. xvi. Iudabo ignominiam tuam coram eis. & videbunt omnem turpitudinem tuam. & iudicabo te in die adulterorum. Nota quod luxuriosi. presumptuosi inuidiosi gulosi et curiosi volunt videre. Contra luxuriosos illud Math. v. Qui viderit mulierem &c. Sed de visu & aspectu mulierum vide supra ubi agitur de oculo luxurioso. Item presumptuosi qui volunt videre & inquirere de diuinis secretis. Contra quos Rume. iij. Alij nulla curiositate videant que sunt in sanctuario. tales enim per talem visum incidunt in errorem. figurati in viris bethsames: qui quia viderunt archam nudam. mortui sunt quia sicut dicit dominus Ero. xxxij. Non enim videbit me homo et viuere. Et ideo ipse dicit. Adosij ibidem. Posteriora mea videbis faciem autem meam non videbis. Quia preceptum est simplicibus ne faciem dei id est sublimia diuinitatis videant aut scrutentur & per in doctrina eius. id est in superficialibus & magis grossis studiat & meditentur: cuius enim nemo vidit vnde sicut dicitur. Joannis quarto. Quia sicut dicitur. i. Thym. vi. Ipse est qui lucem habuit. inaccessibilem que nemo hominum vidit. sed nec videre potest supple pro tempore vite presentis nude & intus. Alias tamen in vita futura ibi cum videbimus sicut est. i. Joannis. iij. Item vident inui-

diosi. de quo in psalm. Peccator videbit et irascetur de tribus suis fremet et tabescet etcetera. Item male vident gulosi & curiosi. Unde Genesis tertio: dicit quod mulier vidit lignum etcetera. Videtur vero loquendo passus accipitur in bono in malo. In bono quod scilicet malus deus velle videri ut corrigat bonum & vult ei crepare alius melior efficiat. Dico malus ut castiget. Infirmus in bene vult. ut medicus cum videat & ut eius consulet sanitati. Sic et peccator debet velle quod peccata eius sacerdos in confessione videat. Preclarus vero in visitatione videat. & ut salutis remedium interponat. Unde talis debet dicere correctori vel confessori illud Tref. j. vide domine & considera quia facta sum vilis. Item bonus ut per cum alius informetur. Exemplo boni magistri qui bene vult quod discipulus videat opera sua et adiscat. Et sic dicitur Math. v. Sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera bona &c. Sed verum illud videri passum accipitur in malo & sic refert ad vanigloriosos hypocritas & curiosos qui volunt videri ab hominibus et ut laudentur ab hominibus intueri Math. vi. facti sunt opera sua ut videantur ab hominibus. Similes symie que gloriatur quando homines vident catulos suos. Similes etiam pavoni qui gloriari dicuntur quando cauda et rota sua ab hominibus inspicitur & videtur. Sic vere hypocrite qui habent pulcrum conuersationem & mulieres. Et iuvenesque habent pulcrum iuuentutem bene vero parati et induti qui habent pulcrum ornatum et dispositionem ab hominibus videri cupiunt. Et ideo quicquid habent pulcrum ut videatur ostendunt si non haberent nisi truncum. Valde bene ostendunt: Patet in istis armigeris tam in vestibus quam in alijs dicentes illud Sapient. viij. In multitudine videbor bonus et in bello fortis. Contra illud Math. vj. Attendite ne iustitiam vestram faciatis. Sed de tali videri vide supra de apparere in titulis consimilibus. Ita igitur de videre sufficiant. Vide de. Aspiciere. Apparere. Ostendere et similibus titulis. Et sic sufficit.

Videte quomodo caute am-

buletis Eph. v. In lumine tuo videbimus. psalm. Quia preclarissimi ad visionem corporalem non solum est necessaria obiecti presentatio. nec solum necessaria est organum dispositio quinimodo necessaria est luminis influxio. Hinc est quod nos qui secundum thesaurum nostrum continentiam de visu materiali locuturi sumus non solum indigemus obiecto materialium nobis presentato: organo potentiarum bene disposito. quinimodo super omnia indigemus lumine diuine gratie nobis sursum a patre lumine deriuato. Et hoc videtur dicere verbum superius secundo dictum. In lumine tuo videbimus lumen. Ac si dicat quod sine lumine diuine gratie nihil vtiliter videre vel cognoscere possumus. Istud est enim lumen quod non solum illuminat cognitionem quinimodo mouet & informat rectam et debitam locutionem. ideo indigemus lumine diuine gratie ut vtiliter videre vel cognoscere possimus. Quia pro certo charissimi nec predicator beneque det seu loquitur. nec auditor bene retinet sine hoc lumine. Quod probari potest.

Naturaliter

figuraliter.

Exemplariter

Scripturaliter

Naturaliter enim istud patet in istis auribus que ad ueniente solis lumine solent dulcius & letius resonare. et voces suas altius exaltare et creatorum suum modulo suo attentius collaudare. Figuraliter istud patet in apostolis qui tunc varijs linguis dei magnalia locuti fuerunt quoniam lumine celesti. scilicet spiritu sancto in forma luminosa ignea receperunt. Exemplariter illud probat & hoc quidem exemplum satis mirabile legitur enim quod alexander post quod indias pagraisset et ad terminos liberi patris et ad berculia colinas attigisset inuenit in deserto duas arbores

solis et lune dedicatas. et ipsi specialiter a gentilibus cōsecratas. que quidem arbores certis temporibus loquebantur et de omnibus queritis responsa certissima querentibus favebantur. Erat enim error gentiliū q̄ sol et luna in his arboribus effabantur. verumtamē sic erat q̄ iste non loquebantur: nec respondebant. nisi quādo lumen ab istis suis numinibus recipiebant. unde sic fiebat q̄ in mane quando solares radij tangebant arborē solis. ipsa arbor querentibus respondebat. In sero et o arbor lune querentibus loquebatur. quando lux lunaris super eam influebat. Reuera charissimi sic est q̄ predicatoris possunt dici apostoli. possunt dici arbores. Hues quia debent volare celestia contemplando. Ps. No lauit super pennas ventorum: apostoli sunt et nuncij. quia debent fidei et morum mysteria nunciare auditōibus predicando. Esai. lviij. Nunciabunt gentibus fortitudinem meam. Arbores sunt: quia debent fructificare bona opera faciendo et etiā fructus doctrine. p̄ferre alios crudiendo. Danielis. liij. Ecce arbor in medio terre et fructus eius nimis. Et specialiter isti debent esse arbores solis et lune quia scilicet soli iustitie christi et lune perfecte incertum. idest virginis gloriose debent esse dati et dedicati per deuotionem et confessionem eiusdem penitus consecrati. Ita q̄ de istis potest dici illud Esai. lx. Non occidet vltra sol iuuat luna non minuetur. isti etiam sunt arbores que habent loqui omnimodas sanctitatem. et de secretis fidei respondere querentibus veritatem. Ecclesiastici. v. Si tibi est intellectus responde p̄ primo. Et in ps. Magnificentiam glorie tue loquentur et mirabilia tua narrabūt. Sed quia procerro isti nuncij possunt nec bene loqui. nec bene dicere. nec bonum responsum alijs facere nisi celestis luminis. idest diuine gratie radijs tangantur. et nisi solis et lune. idest christi et Marie lumine seu gratie perfundantur. Telle beato Gregorio. Inuani laborat lingua predicatoris nisi in eis fuerit gratia saluatoris. Et hoc etiam p̄batur quarto scripturaliter. quia mar. viij. de illo muto et surdo dicitur q̄ cum christus ipsum sp̄to tetigisset: solutus est vinculum lingue eius et loquebatur recte. Christus etiam interpretatur vnctus. et significat celestem vncionem. q̄ scilicet mutos idest predicatoris infirmos et surdos. i. tepidos auditores facit discere loqui et predicare et attendere intendere et audire. Et sequitur Bene omnia fecit. i. surdos diuina gratia fecit audire et mutos loqui. igitur charissimi pro isto lumine celesti impetrando ad ista duo numina solem et lunam idest christum et mariam si pla recurramus. et ipsam lunam. i. beatam virginem pro obtentu istius luminis salutando dicētes. Ave maria etc. Videte quomodo caute ambuletis Ep̄b. v. Charissimi sicut c̄scripturis possumus colligere p̄tervisionē corporalem sensibilem et communem quatuor sunt ip̄e c̄es mentalium visionum. Est enim. visio naturalis vel mathematica. Vident philosophi. figuralis vel enigmatica. Philosophi. Alarbe. Moralis atq̄ sanctifica matice in naturaliter. Contemplatiui enigmatica et figurati. Realis atq̄ beatifica. Viri sci facitice vel moraliter. Viri vero beati certifice vel realiter. Est ergo quedam visio philosophantium fidem tenentium. Iuste viuientium. Beate fruērium. Dico ergo primo q̄ est quedam visio naturalis et mathematica: q̄ quandoq̄ ē vana et curiosa et sub ista volo comprehendere omnem scientiam literalem siue sit phisica siue sit ciuilis vel canonica. quia procerro tales scientie quāto cordi magis approxmantur. tanto maiora mala quantum ad animam operantur. Istam sicut oculi corporalis hebetatur quando respicit nimiam claritatem. at etiam visus excecatur quando respicit pelucum cādentem. Et sicut claritas excecatur spiritum visuale attrahere et dissipare nihilominus vero color humorum nervorum.

visualium deficcare et sic necessario oculum excecatur sic vere charissimi quando oculus mētis nostre nimis curiose attendit et respicit ad claritatem subtilitatum scientiarum spiritus interioris affectionis ita quandoq̄ delectatur et attrahitur et ita per varias opiniones. et magnas sciendi affectiones disgregatur et dispergitur q̄ humor gratie in eo consumitur q̄ homo siccat et ideuotus efficitur et sic spiritualiter excecatur figurati Act. ix. in ap̄lo Paulo quē primo circumfulsit lux de celo et statim extitit excecatus ita q̄ apertis oculis nihil videbat Ad denotandū q̄ splendor et subtilitas scientiarum mentem sp̄baliter excecatur et dato q̄ homo oculos intellectus habeat apertos et acutos de his tamen que ad salutem pertinent nihil spectat. sicut ad literas videmus de inutilibus clericis in spiritualibus hebetatis atq̄ cecis vñ. Thiere. v. Stultus factus est omnis homo scientia. Quod etiam figuratum est in eua que videns scientie lignum contempsit lignum vite. et oī ip̄i fructū gustauit. et lignum vite et paradisi amenitatem amisit Sic vere multi sunt qui plus volunt scire q̄ vivere. scientiam q̄ gratiam subtilitatem q̄ sanctitatem. et ideo diu scientiarum fructum gustant et colligunt lignum vite idest diuinam gratiam et deuotionem negligunt et paradisum necessario perdunt. Et ideo de tali curiosa visionē dicitur Ecclesiastici. iij. Altiora te ne queris. et in superuacuis rebus ne fueris curiosus. Non enim est necessarium que abscondita sunt videre oculis tuis. Ista est ergo visio scientifica q̄ est curiosa. Rom. xij. Non pl̄ sapere q̄ oportet sapere. Secūdo dico q̄ est quedam visio enigmatica que ē caliginosa et ista ē visio fidei. Quia sicut aues nocturne que habent debilem visum non possunt videre lumen solis. ideo de nocte in lumine tanq̄ magis temperato volitant Sic et nos pro tempore huius vite intellectus visum valde debilem habemus intantum q̄ claritate solis idest mysteria regni dei nō de videre et clare cognoscere non valemus donec luna. i. obscurū fidei lumen. i. lumen et cognitionē nobis voluerit dominus concedere et ipsum temperato lumine videremus figuratus in Adāse cuius vultum splendidum et cornu sum filij israel videre non poterant quia p̄pter velamen sup̄ faciem suam posuisse legitur. et sicut legitur filij israel vultum ipsius temperato lumine aspexisse. Sic vere quia ip̄ius moysi. i. ip̄ius dei nō possumus videre diuinitatem aut claritatem. nec faciem cornutū. nec maiestatem vel potestatem adhibuit. fidei velamentum quo. scilicet mediante vultu ipsius certum et ipsum naturaliter conspiciunt et videmus. Et de hac tali caliginosa visione loquitur ap̄l. i. Cor. xij. Videmus nūc per speculū in enigmate. Ista est ergo visio enigmatica que est caliginosa. Tercio dico q̄ est visio moralis et sanctifica q̄ ē utilis et fructuosa. et ista nihil aliud est q̄ spiritualiter meditatio et cognitio qua nos videmus et attendimus illa que pertinent ad salutem. i. vtilia q̄ sunt facienda et nociua que sunt fugienda et p̄cauenda. Exemplo galli qui vnū oculum ad granū inueniendū ad terrā. verit alij vero ad accipitrē p̄cauendū sursum erigit significās. i. virū iustum q̄ vnū oculum. i. considerationem. x̄it ad grana virtutū querēda alium vero erigit ad nocivā omnia p̄cauenda. Et machinamenta accipitris dyaboli euitanda Colossē. ij. Videre ne quis vos decipiat. Hec est ergo visio sanctifica et fructuosa que est utilis. Quarto dico q̄ est quedam visio beatifica que ē gaudiosa: et ista est procerro illa qua beati in patria vident intuitiue et communicatiue essentiam deitatis de qua dicitur q̄ visio est tota merces significati per philosophos yndorum de quibus dicit Solinus q̄ in diis arenis feruentibus solem irreuerberatis oculis intuentur et in ip̄o orbe candentis luminis quedam secreta incesanter ruminantur. Sic vere sancti angeli in ip̄o deserto in loco occulto paradisi non cessant solem. i. claritatem diuine cōtemplari et secreta deitatis videre cognoscere et rimari et hoc multiplex delectari iuxta illud celsi. xj. delectabile ē oculis videre lumen et illud. Gen. xxxij. videtis

di dñi in facie ad facies ⁊ salua facta est anima mea. **Q**uod sicut dicitur. i. p̄ct. j. Iste est in quem desiderant angeli prospicere. figuratus in salomone. de quo dicit. iij. ike. gus. r. Quod omnes reges terre desiderauerunt videre faciem salomonis ⁊ audire sapientias eius. Quid ergo charissimi p̄ocerto. q̄ apostolus in iheremate p̄cassum p̄o non nos monet ad istā visionē beatificā: quia bene scit q̄ ista non est p̄o tempore huius vite apprehenden. da. nec ad visionē fidei seu enigmaticā. quia supponit. q̄ quilibet habeat eā. nec etiā ad visionē scientiāle ma. thematicā: quia ista quandoq̄ nocet magis q̄ proficit sed vere ipse monet nos ad visionē moralem seu sanctifi. cam: que scilicet nos bona docet eligere. mala fugere. re. cte viuere: ⁊ ad gloriā paradisi per passus bonorū ope. rum ambulare. ⁊ hec facit in themate p̄cassumpto. **V**idete ⁊ c. In quibus apostolus facit tria. Vidit em̄ apo. stolus. q̄ bō in mūdo generaliter patiebat tria mala. s. In cognitione ignorantiam. In conuersatione insolentiam. In operatione negligentiam.

In cognitione caretat lumine directiuo. In conuersa. tiōe carebat ordine correctiuo. In operatiōe carebat lu. mine commotiuo. **C** Contra ista tria Ignorantiam monet illustrari. Insolentiam monet regulari. Negligentiam monet exercitari.

C Habeamus ergo in aspectu mentalis sapientie splē. dozem. Videte. Habeamus in affectu moralis moderā. tie decorē. quomodo caute. Habeamus vitalis opera. tionis progressionē ambuletis. Mentalis meditatio. sensus atq̄ cognitio: nobis iniungitur. Mentalis ordi. natio modus atq̄ discretio. nobis inducit. Vitalis ope. ratio motus atq̄ progressio nobis precipit. **C** Habea. mus igitur primo ⁊ principaliter in profectu morali di. ligentie vigorē. ambuletis. ⁊ principaliter q̄ nos debe. mus habere in aspectu mentalis splendorē sapientie vi. dere inquit. primo sapientiā. prudentiam ⁊ veraz cog. nitionem. Ista est ergo veritas. quia visus cordis inter ce. teras partes corporis est magis nobilis ⁊ magis appeti. bilis ⁊ commendabilis. Et istud patet

Exemplo nature.

Enigmate figure.

Autoritate scripture.

ter potētias corporales magis est spiritualis. ⁊ inde est q̄ phisonomi magis iudicant de anime passionibus. ⁊ de hominis cōditionibus per oculū ⁊ visum q̄ per alia queq̄ membra. Ad quod etiā scriptura Ecclesiasti. xij. Et visu cognoscitur vir. ⁊ ex occurso faciei cognoscitur sensatus. Iste em̄ est sensus qui totum corpus habet re. geret cetera mēbra gubernare: ⁊ ideo natura voluit om. ne perfectū animal visu tanq̄ dono nobiliori ⁊ potiori nobilitate dotaret etiā decorare. **C** Item patet enigma. te figure. Quia sicut legitur Levit. xxi. Ipse deus natu. re seruitores clare videntes. ⁊ sensum visus habentes ha. bere voluit. et omnes cecos et oculis maculatos a suo ministerio repudiavit. ⁊ eos ab ingressu interioris ta. bernaculi reprobavit. **C** Item istud patet autoritate scri. pture. Quia in scriptura patet. q̄ illi qui visu carebant se viles et miseros reputabant. Sicut patet de thobia Thobie. v. Quale gaudium est mihi ⁊ c. Illi etiam qui vi. sum non habent. ipsum tanq̄ donum nature p̄cipuū totis affectibus appetebant: sicut dicitur de illo ceco Je. su adducto. cui cum dixisset dominus. quid tibi visus. est: respondit. domine vt videam. Si ergo corporalis visus qui regit totum corpus cōmendatur. ⁊ in scriptu. ra ⁊ in figura ⁊ in natura. Multo magis est cōmenda. bilis visus spiritualis scilicet prudentia seu meditatio et circumspectio virtualis. quia scilicet anima regitur: que inter ceteras virtutes specialior et vtilior iudicaf. Ista est em̄ quam omnis homo ⁊ omne animal perfe. ctam teneretur habere. Ista est per quas a brutis. idest a peccatoribus distinguimur. Ista est sine qua nullus di. gnus inuitrandi in tabernaculo militantis ecclesie

indicatur: sed potius tanq̄ indignus ab officiis ⁊ bene. ficiis ecclesiasticis a domino reprobatur. Ista est sine qua homo in se ⁊ flebilis reputatur. Ista est que in spe. ciali vris ecclesiasticis iniungitur ⁊ mandatur. videre inquit Marci. xij. Videte vigilate ⁊ orate. S; heu ph. aolor videtur. q̄ vltima pars prelibate figure hodie te. netur ad vnguem. ⁊ hodie in hoc articulo videtur eccle. sia iudicare. Dicitur em̄ Leuiti. xxi. ⁊ sequenti capitu. lo. q̄ dato q̄ quis propter maculam vel albuginem vel etiam celsitatem vel aliam quācūq̄ maculam quam in oculo pateretur. deberet a ministerio ⁊ ab ingressu in. terioris tabernaculi. vt dictum est reprobari. Si tamen erat de genere sacerdotum non propter hoc a coelesi. to ne panum ⁊ sacrificiorū que offerebantur in tabernacu. lo repellbantur: immo portionem suam sicut illi qui clare videbant percipere noscebantur. Sic et uera cha. rissimi hodie videmus. q̄ multi sunt in ecclesia militan. te. qui dato q̄ ipsi sint spiritaliter cecī ⁊ ignorantēs. ⁊ diuersas vitiōrum maculas sustinentes. dato q̄ ipsi be. ne caueant. ne deo in tabernaculo ecclesie seruiant aut ministrent. q̄ q̄ vix aut nunq̄ ipsum ecclesie taberna. culū intrent: nisi forte p̄ fructibus ⁊ distributiōibus col. ligendis. Istud tamen est verum. q̄ dum sint de gene. re sacerdotum. idest consanguinei p̄clatorū. nunq̄ pro. pter hoc a perceptione panum sacrificiorū. idest benefi. ciorū ecclesiasticorū et bonorū que dudum a seculari. bus in tabernaculo ecclesie sunt oblata repelluntur: sed potius q̄ cecus ⁊ indignus portionem suam pingue ⁊ latas inde recipere comprobantur. Quinimmo quod dolendū est tales cognati sacerdotum et ipsorū consan. guinet dato q̄ sint ignorantes ⁊ cecī. ⁊ diuersis vitiōrum maculis irretiti. sunt ipsis clare videntibus. idest discre. tis vris sufficientibus in domo ⁊ tabernaculo ecclesie. videntes: ⁊ d̄ istis panibus ⁊ sacrificijs pinguiorēs. Ista em̄ est regula secundū p̄limiū. q̄ de catulis canis. Ille qui tardius videt est pinguior. Pinguedo lactis retar. dat visum. Sic vere sepe fit. q̄ qui est magis cecus ⁊ im. becillus est in bonis ecclesie magis pinguis. Quia sicut videmus multi viri clare videntes. idest viri scientifici. ⁊ sufficientes in ecclesia pie paupertate languenti: tales vero superfluit ⁊ abundat: de quo plangendo possunt dicere illud Luce. xij. Quanti mercenarij in domo pa. tris mei ⁊ c. Istud em̄ verum est. q̄ animalia crudelia et gulosa pariunt catulos imperfectos: sicut patet de leo. ne. qui parit mortuos: de vris qui parit in nullo forma. tos aut figuratos. de vulpe: lupo. ⁊ cane qui parit cos cecos. Et est causa quare isti informes pariunt: quia etiam ipsi a suis parentibus informes ⁊ cecī parturiti fuerunt. Et ideo ratione similitudinis filios informes parturiunt et emittunt. Sic vere charissimi animalia crudelia ⁊ gulosa. idest superiores crudeles ⁊ raptores. ambiciosi ⁊ auari: solent hodie i suis antris ⁊ cubiculis ideit in suis officiis et beneficiis et dignitatibus. filios idest subditos informes ⁊ male compositos. cecos an. scios et ignaros introducere et parere: ⁊ ipsos indebite promouendo inibi generare. eo q̄ ipsi simili modo. sci. licet per carnalem affectum et per synoniacum ingres. sum fuerūt cecī ⁊ informes. malit insufficientes. in cu. bilibus ecclesie collocari. Et illud videtur figuratus Lu. ce. xij. In illo patrefamilias qui misit seruos suos. d. Et inquit per vicos ciuitatis ⁊ quos inuenitis debi. ce. cos ⁊ claudos. introduc huc vt imple. do. ine. Quia re. vera isti hodie implent domum ecclesie vris debilibus ⁊ inconstantibus. vris claudis. ⁊ duplicibus: vris ce. cis ⁊ ignorantibus ⁊ ad vtrāq̄ partem nunc a dectris adulando: nunc a sinistris detrahendo claudicantibus ⁊ vacillantibus. Et tamen isti deberent attēdere ad il. lud quod dictū fuit David hierusalē ingredienti. Non ingrediēris inquit huc. nisi abstuleris cecos ⁊ clau. dos: quia scilicet tales debent de hierusalē. idest de eccle.lesia non introducere: sed tollere non promouere: sed remouere non parturire: sed potius cingere et banrire. Cuius contrarium faciunt vt dictū est. Et breuiter de

WIKIA

Videre.

His qui per malos superiores in ecclesiam introducuntur potest quilibet malus introductor dicere illud Iherem. xxi. Ecce ego ducam eos de terra aquilonis. et congregabo eos ab extremis terre. inter quos erunt cecus et claudus. pregnans et pariens simul. Et sic applica. quo modo ab extremis terre. id est de patria sua congregant ad ecclesiam in qua presunt suos cecos et ignorantes nepotes et etiam quomodo quandoque inter eos sunt concubine pregnantes et parientes. Non sic charissimi non introducantur in ecclesiam homines ignorantes: sed potius scientifici prudentes videntes et cognoscentes: videte inquit. Ut sic invitando dicat superior illud ps. Venite et videte omnes qui timetis deum: ut etiam tales sic videntes sint similes oculis: quorum officium est videre qui mobilis et vertibilis sunt nature. Ut scilicet unam rem solummodo non videant. sed ad omnia consideranda sese vertant. Sic vere nos per considerationes debemus nos ad omnem partem vertere. ut possimus non solum vni: sed vniuersa vilia cognoscere: et vniuersa nociua precavere. Et hoc est quod precipitur Genes. xxiij. Leua oculos tuos in directum et vide de loco in quo nunc es ad aquilonem et meridiem. ad orientem et occidentem. ¶ In quibus verbis aduerte quod homo debet videre et considerare multa scilicet

Deum.
Scipsum.
Proximum.
Mundum.
Egenum.
Impium.
Paradisum.
Terminum.
na vilitas. que est intuenda. fraterna charitas. que est attendenda. Mundana vanitas. que est contemnenda. Egeni paupertas que est nutrienda. Impij libertas. que est punienda. Celi felicitas. que est appetenda. finis necessitas. que est previdenda. Et sic dico. quod tu debes videre Deum qui est superior. Le. o. tuos. Teipsum. qui es interior. in directum. Proximum qui est exterior. Et vide. Mundum. qui est inferior. de loco. in. q. n. es. Egenum qui est sterilior. ad aquilonem. Impius. qui est deterior ad meridiem. Paradisum. qui est felicius. ad orientem finem seu terminum. qui est asperior. ad occidentem. ¶ Isti enim sunt octo partes considerationis ad quas debet oculus mentis nostre deuolui: et que debemus videre et mentaliter persequari. ¶ Igitur primo dico quod videre debet homo dei bonitatem. que est superior. quod ostenditur cum dicitur. Leua oculos tuos supple. ad deum considerandum: ad maiestatem eius meditandum. ad ipsum timendum. amandum et honorandum. et ad ipsius misericordiam implorandum ps. Ad te leuaui oculos meos. qui habitas in celis. Quia reuera charissimi sicut oculus corporalis situs est in alto loco scilicet in capite. Sic vere oculus cordis nostri situs debet esse in capite nostro deo. Et istud probare possumus

Per naturam.
Per figuram.
Per scripturam.
videtur nobis ad hoc formasse vnum exemplum satis optimū. sicut enim dicitur libro de proprietatibus rerum Est quidā piscis qui nominatur granus. qui vnicus habet oculus et istū habet in occipito capitis supra caput contra naturā omnium aliorum piscium. ita quod iste potest videre superius et nunquam inferius. Sic vere homo qui in mari. id est in amaritudinibus mundi vagatur fluctuat sicut piscis Abach. i. facies hominis sicut piscis maris debet vnum oculum. id est vnicā ad deū affectionē et intentionem habere quā scilicet sursum in superiorem partem rationis debet tenere. Et sic deū qui est superius debet continue meditari et videre. et ad ista. que sunt inferius mentē suam nullatenus inclinare. v. ipsi deo illud quod scribit Job. xlij. Auditū auris audiui te. nunc oculus meus videt te. Per figuram etiam patet: quia sicut

Et sic nota. quia in ista autoutate ostenditur Diuina bonitas que est metueda. Humana

Ero. xxiij. dicitur. Summus sacerdos vnam laminā auream in qua scriptū erat nomen domini in fronte inter oculos portabat. quādo in sanctuario ministrabat. Sic vere nos ecclesiastici. qui dei sumus sacerdotes: qui diuersis gradibus in sanctuario ecclesie vel prelationis domino ministramus. semper nomen domini pre oculis habere debemus. Et hoc etiam patet per scripturam. Quia sicut dicitur in ps. Sicut oculi ancille in manibus domini. ita oculi nostri ad deum dei nostri donec misereatur nostri. Exemplo esay qui dicebat Esa. vi. Iste domus exercitus vidi oculis meis. Sed heu pro dolor videtur hodie quod verificetur vna fabula poetica. Quia antiquitus fuerunt in natura monoculi gygantes. qui cyclopes vocabantur. quorum vnum excecavit vlixes: ideo poete acceperunt licentiā fabulandi. fingerunt ergo quod in quadā insula fuit gygas vnus monoculus qui polifemus appellabatur. qui tante erat fortitudinis. quod montes de loco ad locum proicere dicebatur. Iste autem vnum oculum ad modum clipei in fronte habebat. quod quando dormiebat solebat iuxta se ponere. et quando vigilare volebat. ipsum iterum in fronte ponebat. Ulixes igitur de destructione trojana rediens ad illā insulā applicuit et polifemū ibi dormientē inuenit: et oculum iuxta se posuit. qui caute accedens oculum gygantis est furatus: et eo recedente remā sit miser fatuus excecatus. quando enim cuigilauit oculum suū inuenire credidit: sed quod latro eum subripuerat non inuenit. Charissimi istud verū est hodie in ecclesia quia ecclesia militās potest insule comparari pro eo scilicet quod solet ictibus maris. id est tribulationū fluctibus verberari. In ista enim fuerunt antiquitus gygantes. id est viri in quantitate virtutū excellentes alios. et etiam per doctrinam et exempla montes. id est superbos de loco ad locum mouentes. id est de peccato ad virtutes. ad fidem et penitentiam conuertentes Baruch. iij. Ibi fuerunt gygantes nominati: illi qui ab initio iherusalem statuerunt magna scientes bellū. Isti enim vnicū oculum habebant. id est vnicā in deū affectionē et meditationē: quia cum solū videbāt et cogitātū suū in eo iactabant. Unde in ps. Oculi omnium in te sperant domine. Sed quid procerto isti homines qui esse debebant et solebant sicut dictū est gygantes. esse nunc incipiunt in deliciis dormientes: et in munda prosperis delectari et requiescere. Et ideo iam oculus considerationis sue de capite proprio. id est de deo auferunt: et istū iuxta se. id est ad mundi bona et ad carnales consanguineos recolligunt et reponunt. Istud enim est vitium nostrū commune: quia proculdubio oculū mentis a deo vidēdo et considerando quasi penitus auertimus et ipsum iuxta nos ad parentelas carnales inclinamus ps. Lumen oculorum nostrorum et ipsum non est meū. Et ideo Ulixes. id est dyabolus oculū nostrum. id est cognitionē meditationē per diuersas distractiones subripuit et nos cecos et ignorantes dimittit. Quia vere pauci sunt hodie homines magis ceci in spiritualibus quam religiosi in ecclesiastici Esay. xlij. Quis cecus nisi feruus meus: quia simplices et seculares laici deū vident. clerici vero non considerant neque student. Quod pulcre figuratus est Ihesus. xxiij. in balaam propheta et in asina sua: que vbi angelus staret e contrario eorum in alto loco et arto duorum parietū. euaginato gladio asina vidit angelū et a semita inclinauit: quē propheta non videbat. Et ideo a suo malo itinere propter angelū gladiū non recedebat. Sic vere cum angelus testamenti christus stat aduersus peccatores. habens gladium sue sententie contra eos euaginatū et ad percutiendū paratū: et tamen ipsos etiam expectat inter duos parietes. id est in foramine mortis. in diuisione anime et corporis. ut eos interficiat. nisi a sua mala via diuertant. Istud etiam est verum. quod asina melius videt angelū quam propheta. id est quod simplices et brutales laici melius vident deū et magis pre timore eius a mala via declinant. quam nos alij clerici. qui prophete. id est subtiles et literati possumus nuncupari. Quia breuiter illud iam videtur impleri Iohan. ix. vbi dicitur. Ego in mundū veni. ut qui non vident videant: et qui vident ceci fiant.

ci fiant. Quod videtur exponere Augu. cum dicit: q̄ et
simplices et ydote rapiunt celos. et nos cum literis no-
stris descendimus ad inferos. Quia iam reuera simpli-
ces in spiritualibus sunt vidētes Ecclesiastici vero qui
tanq̄ prophete melius videre deberent sunt cecutiētes
Quapropter ita nos alij prophete maledicimur in scri-
ptura Ezechielis. xij. vbi dicitur. De prophetis. inſi-
pientibus qui sequuntur spiritū suū et nihil vident. Hō
sic charissimi sed videamus deum. Neua inquit oculos
tuos. Exemplo Abrae. de quo dicitur Genes. xij. Ele-
uans oculos suos Abraam vidit. Et Esaie. vi. Vidi do-
minum sedentē super solium excelsum et eleuatū. Sic pa-
tet. q̄ videnda est diuina bonitas que est superior q̄d est
primū auctoritatis. ¶ Secundo dico. q̄ videri debet hu-
mana vilitas que est interior cū dicitur in directo. quia
scilicet illa sola visio dicitur propria et directa. qua ho-
mo considerat semetipsum. Alia autē visiones quibus vi-
demus alios et alia sunt improprie visiones et reflexe. ps.
Pes meus stetit in directo. Directe ergo se debz homo
quid sit diligenter attendere et studere. In hoc em̄ est dif-
ferentia inter oculū corporalem et oculū spirituales seu
mentales: quia scilicet oculus corporalis non potest vide-
re seipsum: sed bene videt alij. Spiritualis vero et men-
talis oculus semper seipsum reflectitur: sic seipsum vi-
det et intuetur. Sic vere inter carnales viros et spiritua-
les est magna differentia: quia oculi corporales. idest
homines mundani: et terrent ac carnales non vident
nec considerant seipsum. nec defectus proprios. tamen
opime aspiciunt et iudicant alienos Matthei. vij. Vi-
des festucam in oculo fratris tui. trabem autē que est in
oculo tuo non consideras. Unde Tullius sic ait. Nescio
quomodo magis in alijs cernamus si quid delinquit.
¶ In nobis. Sed procerto mentalis oculus idest homo
iustus et spiritualis supra seipsum eleuatur. per conside-
rationē sue vilitatis: et seipsum et suos proprios defectus
intuetur. j. Cor. ij. Quis em̄ nouit hominū que sunt ho-
minis nisi spiritus. idest spiritualis homo. quasi dicat
nullus. Iste em̄ est similis linci: cuius visus est ita acu-
tus et limpidus q̄ per parietem penetrat. et q̄ vitra mo-
dum videt. considerat et attendit. Si vere consideratio
viri iusti et eius visus intantū debet esse limpidus. q̄ in
accidentibus. idest in exterioribus mundi bonis tempo-
ralibus non debet sistere. nec ibi officiū suū vel animus
arrestare: immo procerto ipse debet parietes sui proprii
corporis per considerationes penetrare: et quid sit inte-
rius agnoscere et videre. figura habetur ad hoc Ezech.
vii. vbi dicitur. Fili hominis fode parietem: et cū fodis-
sem dixit ad me. ingredere et vide abominationes. et in-
gressus vidi et ecce omnis similitudo reptilium. et ani-
malium. abominatio et vniuersa ydola domus israel
depicta erant in pariete. Charissimi paries iste signat
corpus nostrū: quod scilicet ad modū parietis constat
et lapidibus et ex terra. idest ex ossibus et ex carne. et repti-
lia signant motus carnales et affectus anime qui ibi ser-
punt. ydola significant vitiorum imagines que ibi stre-
punt. Quia reuera charissimi si parietem nostri corpo-
ris perfodimus mentaliter nostra interiora considerā-
do et exteriora contemnendo: tunc proprie cognoscimus
quid sumus. tunc in nobis abominationis varietatē
videmus. et tunc reptilia motū carnalium. animalia af-
fectionum mentalium. ydola seu imagines. idest imagina-
tiones presumptionū cordialius in nobis habitare cer-
nemus abominationes etiam videmus in nobis scilicet
q̄tum ad corpus. Dolorē q̄tum ad vilem ingressum.
Laborē quantū ad tristitem progressum. Dolorē atq̄
fetoem q̄tum ad turpem egressum. ¶ Etiam videbi-
mus abominationes q̄tum ad spiritum. idest
In intellectu ignorantiam.
In affectu concupiscentiam.
In memoria obliuionem.
In statu dubietatem.
Et sic potest dicere homo illud Hieremie. xij. In agro
vidi ablationes. Et Osee. vi. In domo israel vidi

horrendum. Et q̄ homo debeat videre et p̄siderare seipsum
possum probare multipliciter. videlicet. Ex verbis
Dominicis. ¶ Ex verbis
Propheticis. dico domini
Sanctificis. cis. Quia sci-
Apostolicis. licet ipse do-
Philosophicis. min⁹ ad hoc
Dyabolicis. monet mar.
xij. d. Videte vosmetipsos. ¶ Item patet ex verbis pro-
pheticis Hierem. ij. Vide vias tuas in conuale et scito
quid feceris. ¶ Item ex verbis sanctificis: idest ex ver-
bis sanctorū. vnde Hugo. libro. ix. de claustro anime di-
cit sic. Melius est q̄ teipsum videas. q̄ q̄ cursus syde-
rum. complexionēs hominum. naturas animalium co-
gnoscas. Multum multa sciunt et seipsum nesciunt. cū
tamen summa prophetia sit seipsum cognoscere. Ad q̄d
facit quod dicit idem Hugo. iij. libro capitulo. vj. Qd̄
frustra videre deus nititur. qui ad videndū seipsum inu-
tilis reperitur. ¶ Item probatur ex verbis philosophi-
cis: quia ille moralis philosophus Seneca dicit sic. In-
terius teipsum considera. non qualis sis alijs credas.
¶ Item probatur ex verbis apostolicis Gal. vi. Confi-
derans teipsum ne et tu tenteris. ¶ Item patet ex verbis
dyabolicis. et ad hoc aduertit: quia antiquitus in mon-
te pernafo fuit templū dei phetōtis appolini dedicatū
scilicet in ydolo appollinis. idest solis. dyabolus ita ve-
ra responsa dabat de quacūq̄ materia: et q̄ quasi so-
lus mundus ad istud ydolum confluebat. Et ideo tem-
plum illud tanta reuerentia apud orientales antiqui-
tus habebatur. vt secundū Tyrum liuum istud vnicū
et singulare humani generis oraculū dicebatur. Philo-
sophi ergo ab isto ydolo et ab isto dyabolo qui loqueba-
tur in illo. quē scilicet deū solem esse dicebant. semel pe-
tuerunt quid erat magis necessariū pro tempore huius
vitę. Qui respondit tantū duo verba scilicet gothos so-
lithos. quod nihil aliud est grece. q̄ nosse teipsum lati-
ne. Philosophi ergo istoz verborū vtilitatem viderunt.
Et ideo ista verba intrepide. idest in corona ipsius ap-
pollinis ad perpetuā rei memoriā desculpserunt. Et sic
patet. q̄ videnda est humanavilitas que est interior. in
directum inquit. Ibeu probdolo videtur q̄ paucissimi
sunt hodie qui habent talem visionē: et qui considerant
et videant suam vilem conditionem. Unde breuiter no-
tare possum. q̄ tria sunt que impediunt. ne homo videat
aut consideret seipsum. videlicet
¶ Prosperitas mundialis. ¶ Impediūt
Cupiditas temporalis. ergo seipsum
fatuitas cordialis. quidā cogno-
scere ex mundana prosperitate. Visio em̄ que fit in spē-
culo. duos habet defectus. Unus est. quia ista est debi-
lis et incerta: sic patet q̄ homo melius recordatur de fa-
cie alterius quā semel vidit. cū oculo. q̄ de sua propria
quā multoties vidit in speculo. Alius est quia ista vi-
sio dicitur transuersa. et non directa. quia illud quod vi-
detur in speculo si sit altum videtur infimū. si sit dextrū
videtur sinistrum: sicut videmus ad sensus: et sic probat
scientia perspectiua. Charissimi speculum quod est cā-
didum et tamen fragile significat mundi prosperitates.
De qua dicit Sene. q̄ fortuna vitrea est. cum splendet
frangitur: quia illi qui considerāt et vident seipsum. non
directe: sed potius speculatiue. vtpote qui non conside-
rant suam naturam. sed suam fortunam. ita q̄ oculos
mentis sue ad propriam scientiam vel opulentiam vel pro-
prium dignitatem vel auctoritatem. ad corporis fortitu-
dinem vel pulcritudines conuertunt. non possunt se be-
ne cognoscere. nec de se proprie iudicare. Unde Jacobi.
j. dicitur de illo qui considerauit vultus natiuitatis sue
in speculo. considerauit se et abiit et oblitus est qualis
fuit. Minimo procerto tales in seipsis vidēt omnia
transuersa. Infima vident alta: et conuerso: quia scilicet
cet seipsum dato q̄ sunt viles et infimi. et de infima picbe-
nati. et infima scientia dotati. reputant altos solennes
et magnos. Altos vero et nobiles scientificos vel perfe-

Videre.

ctos respectu sui infimos et delectos: quia reuera in sui imaginatione ipsi ponunt potentes de sede et exaltant homines etc. Et illa que sunt dextera apparent eis sinistra. et contra. quia tribulationes que eis eueniunt. que secundum veritatem eis eueniunt magis dextre quam sinistra. et magis spiritualiter quam temporaliter. et magis prosperare quam aduerie. iudicatur ab eis sinistra. pestifere et oblique. Sinistra vero. idest bona temporalia. de quibus Proverbiorum. iij. dicitur. Longitudo dierum in dextera eius: et in sinistra eius diuitie et gloria. que in veritate sunt sinistra et damnosa ac periculosa videntur ab eis dextera bona et vtilia: prospera et iocunda. Itaque isti figurari possunt in Jacob Sen. xlij. Qui cancellati manibus super filios Ioseph quorum vnus erat ad dextram. alius ad sinistram. de dextro fecit sinistram. et de sinistro fecit dextrum. Sic vere isti ista mala et periculosa reputant bona. et contra bona mala. Et ideo contra tales dicitur Esaie. v. Ne qui dicitis bonum malum etc. Ecce ergo quomodo visum illud visio specularis. idest attentio ad propriam prosperitatem. Ideo Berni. in lib. meditationum. vel Innocen. de vilitate conditionis humane. dicit sic ponens pueros et sus. forma fauor populorum iuuenilis et opes. Subripere tibi noscere quid sit homo. Et bene dicit forma contra fatuos iuuenes et iuuenulas: qui in sua forma corporali taliter delectantur. quod quid sunt obliuiscuntur: et per diuersa vitia maxime per superbiam et inanem gloriam moriuntur. Exemplo narcissi: qui tantum sibi dilexit imaginem suam quam vidit in aqua. quod pre nimio amore perijt et decessit: et respiciebat ad figuram. non ad naturam. attendebat ad speculum. non ad oculum. videbat pulcritudinem. non rectitudinem. attendebat vero ad vanitatem non ad veritatem. Quia breuiter quando quis tali imaginaria. vel speculari visione se cernit. nec ad suam imaginem vel status sui figuram attendit. mortem diuersorum peccatorum incurrit. Exemplo alexandri qui videns se mundi dominum. se deum esse et filium iouis credidit. et se esse hominem oblitus se adorari et sibi sacrificari mandauit: de quo cum ipsum Calistenes philosophus reprehenderet. nasum aures. oculos. labia philosopho detruncauit: et ipsum cum cane ligatus per exercitum duci iussit. Quia breuiter sicut concludit sapiens Proverbiorum. j. Prosperitas stultorum perdit eos. Item quidam impediuntur seipsum cognoscere. ex cupiditate temporalis. sicut sunt diuites huius mundi. quibus nihil sufficit. Isti enim impediuntur seipsum cognoscere ex auaricia et cupiditate. Auaricia enim super omnia cecat mentem in tantum enim impedit rectum iudicium. quod ipse auarus nescit se esse auarum: sicut patet in talibus. qui solent magis contra auaros loqui. et liberalitatem commendare quam alij. dato quod paucissimi et cupidissimi a cunctis deprehendantur esse. Ideo Seneca vrbane loquendo comparat tales vroni sue. que scilicet ceca erat. et tamen bene se videre credebatur. quoniam in nimio pedagogum suum a se fugabat et hominum tenebrosam dicebat. Unde ipse in epistola. l. dicebat. At nosti inquit Lucille pestem illam vronis mee fatuam: onus hereditarium domui. nec remansisse. hec enim fatua videre subito desijt. Harro tibi res incredibilem sed veram. se esse eecam nescit et pedagogus dicit quod migret. et domum dicit tenebrosam esse hoc quod in hac redimus: omnibus nobis tibi accidere liquebat nemo se auarum intelligit. nemo cupidum. ceci ducem que runt. nos sine duce erramus. Sic ergo patet. quomodo isti impediuntur seipsum cognoscere ex temporalis cupiditate. Deinde quidam impediuntur seipsum cognoscere ex fatuitate cordialis: scilicet ex presumptione: quia pro certo quidam sunt ita presumptuosi et elati. quod non considerant quid est homo. Presumunt enim.

Quidam de iustitia.

Quidam de scientia.

Quidam de opulencia.

Quidam de sanctimonia.

Quidam qui sine quacunque iustitia effrenantur in delinquen-

De iustitia dico: sicut sunt isti crudeles iu-

tes. non aduertentes quanta sit hominis in delinquendo fragilitas. et quanta sit occasionis et impulsio necessitas: non attendentes. quod secundum Senecam. Robi le genus vindicte est ignoscere. Et secundum Hug. Culpa est totam culpam prosequi. Ita quod de talibus potest proprie dici illud Danielis. iij. Cor eius ab humano immutetur: et cor fere detur. De scientia vero tam inter theologos quam inter ciuiles et etiam canonicos. illi qui aliquid sciunt. statim de seipsis presumunt: et omnes alios contemnentes. se magnos et omne credunt: et sic conditio nem propriam non cognoscunt. Contra quos Hier. v. Stultus factus est omnis homo a scientia. De opulencia etiam patet. quod statim. quando aliquis diratur. vel ad eminentiam eleuatur. de seipso taliter presumit: et se alijs taliter anteponit quod clare apparet quod se nullatenus cognoscit. Unde Inno. de vili. hu. na. Ambitiosus statim ut ad statum honoris prouectus est. in superbiam erigitur. et in iactantiam effrenatur. non curat prodesse: sed gloriatur preesse. presumit se meliorem qui se videt su periozem. De sanctimonia etiam patet. quod reuera sunt quidam qui statim quando se prepollere in aliqua virtute sentiunt. utpote: quia in continentia vel in abstinentia. vel deuotione. vel oratione. alios antecedunt. solent se mirabiliter reputare. et se dignos omni honore reputare Job. xij. Ergo vos soli estis homines et vobiscum moratur sapientia. Istud potissime allegari potest contra quosdam religiosos. quibus videtur quod in mundo non sunt homines nisi ipsi. Ita breuiter quod tantum presumere de ipsis videntur. quod se homines minime esse recordantur. quod patet inquantum ardua opera et virtuosa instanti aggrediuntur. quod quandoque deficientes in via. usque ad finem attingere non merentur. Accres enim in principio in fine. franguntur. ut dicit Aristoteles. Isti igitur videntur similes quibusdam melacolicis: quorum imaginatio ita quodam modo corumpitur. quod se esse homines sed volucres opinantur. De quodam enim tali audiui. quod se esse gallum credebatur et manibus percutiens more galli cantabat. De alio etiam audiui. quod nudus se sub vepibus abscondit. et se esse philomenam totaliter existimabat vnde dicebat quod vidit homines. Thy. thy. taccatis ego sum philomena. Sic vere charissimi corruptus humor. idest corrupta presumptio imaginatione multorum hodie inficit. ita quod se esse homines nesciunt. immo aues vel angelos. vel aliquid ultra hominem sicut dictum est esse se credunt. immo semel legi. quod duo fratres germani cum in vno deserto vitam heremiticam assumpserunt. et pro laborando et operando vni tugurium elegissent. vnus eorum de seipso presumens dixit se nolle circa actiua opera laborare. sed solus velle circa contemplatiua vacare. nec amplius cibo vitæ: sed sicut angelus spiritualiter vivere. quod cum recedens a fratre aliquot dies fecisset. et sine cibo diu per desertum vagatus fuisset. horrenda fame correptus. propriam fragilitatem cognouit. et ad tugurium fratris rediens. sibi aperiri cibum dari poposcit. a quo cum frater peteret quid esset et ipse se fratrem suum diceret. contra frater deridendo dixit. Nequaquam es frater meus. frater enim meus angelus factus est: et sic cum usque mane in verbis tenens sibi cellulam aperuit. qui operari incipiens nequaquam de seipso amplius presumpsit. Et reuera charissimi. quando deus videt tales presumptuosos. solet quandoque sibi ipsis dimittere: et labi in peccatum dimittere ut ex proprio casu discant fragilitatem propriam cogitare. Unde Greg. xviij. mor. Sepe inquit pia dei dispensatione agitur. ut de se confidens anima tentationis iaculo feriat. ut infirmata quid sit inueniat. et de seipsa amplius non presumat Seneca etiam in proverbij dicit. quod cantior est in rebus quam lapsus anterior. Ideo charissimi non impediamur a presumptionis fatuitate. nec auaricie cupiditate. nec a mundana prosperitate: sed pro deo videat quilibet semetipsum. Iuxta illud Osee. v. Vidit effraym linguam rem suam. Unde Crisostomus de symbolo. lib. iij. Est principium sapientiam affectantis. cogitare. quid ipse sit. quid intra. quid extra. quid supra. hec enim consideratio quadruplicem

quadruplicem fructum parit. videlicet vtilitatem sibi. charitatē christi contemptū mundi et amorē proximi. Igitur videnda est humana vilitas. que est interior. In directus inquit. ¶ Tercio dico q̄ videnda est fraterna charitas que est exterior: et hoc ostenditur in illa syllaba: et que est cōiunctio copulatiua. significās illos qui nobis sunt vicinitate et familiaritate vel charitate coniuncti: qua scilicet a nobis sunt videndi benigniter. vtiliter diligendi: et scđm merita promouendi. vide inquit. Dani. ix. Aperi oculos et vide. Homo em̄ vt cōmuniter potest videre tria scilicet. Illa que sunt clara vt candida. Illa que sunt propinqua. et non nimis remota. Illa que sunt solida et non nimis rara. Sic vere homo debet valde videre et attendere ad res claras. idest ad viros iustos scientificos et sanctos vt ipsos promoueat et honoret. Item ad res propinquas vt familiares et seruitores. vt eos stipendiet et remuneret. Item ad res solidas idest ad bonos et fideles amicos. vt eos summe diligat et consideret. Quod tamē hodie est contra multos: quia prohibolo: iam non est aliquis qui videat. Viros scientificos in paupertate iacentes. Seruitores bonos in dominiūz domibus laborantes. Viros et fideles amicos aliorū auxilium implorantes. Iteuera charissimi videtur em̄ de viris sufficientibus. q̄ ipsi sunt similes carbunculo. de quo dicitur psal. cxxv. q̄ eum lux celat et prodit obscuritas: quia scilicet iste lapis de die non rutilat sed de nocte. Sic vere iste in die presentis vite in oculis mundanorū non rutilat nec apparent: quia scilicet isti eos nō reputāt nec honorāt: nec eos promouent aut videt. sicut p̄ de democrito. de quo dicit Cilius lib. v. de tusculanis questionibus. Veni atenas inquit Democritus nec ibi quisq̄ me agnouit. Verū tamen de nocte post mortem isti splendebunt et videbuntur: et corā deo angelis eorū sufficientie demonstrabuntur psal. lxxv. Illuminatio mea in deliciis meis. Et idco via est q̄ mundus et mundani sint figurati in hely. i. thegus. iij. De quo dicitur. q̄ nō poterat videre lucernam dei donec extingueretur. Unde de isto videtur scriptura supponere. q̄ melius lucernam extinctam videret q̄ illuminatā. et melius em̄ obscuram q̄ clarā. Sic vere mundus et mundani melius vident malos q̄ bonos. extinctos q̄ illuminatos. imbecilles et infidos q̄ sufficientes et bonos. Apparet autē q̄ tales mali melius a mundo videntur: pro eo q̄ isti ab eo promouentur. boni vero improbi ab ingratīs hominibus dimittunt. Unde de istis bene potest dici illud exod. x. Tribus diebus nemo vidit fratrem suum. ¶ Et si vis dic q̄ tres mali dies sunt qui impediunt diuites ne videant fratres suos. et ne cognoscant aut promoucant illos quos videre et cognoscere tenebantur. que sunt tria vitia quibus diuites hodie sunt infecti scilicet

Vitium ingrate obliuionis.

Vitium distracte intentionis.

Vitium carnalis affectionis.

Et istud patet de vitio ingratitudinis. Quia vere nullus est qui sit gratus: nec erga benefactorē. nec erga seruitores. non vident em̄ hominē. nec de eius promotione cogitāt. nisi q̄ diu presentia lter vel muneris vel seruitia ab eo recipiunt et reponant: quoniam ita et doctus vertunt et de eo amplius nihil curant. Et idco similes sunt linci. De quo dicit Petrus damiani in quodam sermone. Quod quis limpidissimū visum habeat. in moriam tamen habet debilem tantū q̄ quando faciē suam auertit. omne illud quod ante se viderat obliuio: nō tradit. Sic vere ingratū nullū vident nisi presentem et eis principaliter obsequentē. Unde Seneca bene dicit. Quod memoria beneficiorū labilis est. Iltis em̄ ingratū videtur. q̄ omnia eis fiant ex debito. Et idco omnia beneficia et seruitia: et omnes labores hominū solent aborbere: et pauperes seruitores irremuneratos dimittere. Similes em̄ sunt duobus fontibus. qui secūda pluium sunt in agro cantenii hyspanie. quorū vnus nihil recipiat lter em̄ omnia absorbet. Quia scilicet vt dictū

est pauperes seruitores nihil recipiunt. mali vero domini et diuites omnia seruitia et beneficia absorbunt et deglutunt. Job xl. Absorbebit flumē et non mirabitur. habet em̄ fiduciam q̄ influat Jordanis in os suum. Et benedicit non mirabitur: quia isti sicut dictum est. credunt sibi cuncta ex debito fieri. Et idco nō solent de muneribus aut hominū laboribus admirari. Ingrata generatio diuitum. vt quid est manus tua ad accipiendum porrecta. ad tribuendum collecta ecclesiast. iij. Interroga supple iumenta et docebunt te. et volatilia et indicabunt tibi Job. xij. Quia reuera vix est dare aliquod animal ingratum p̄ter hominē. Audi rogo te quid dicit ille autor naturalis hystorie libro. viij. in primo capitulo. vbi agit de gratitudine animalium et bestiarum. dicit em̄ democritū narrare. Quod quidam diacunculū nutriebat: et ac si esset parens serpentis manualiter educavit. qui dum tandem ad horrendam quantitatem creuisset tinnuit puer ne a dracone huiusmodi voraretur. Quia propter ipsum longe in solitudine duxit: et ibi eum suā libertati dimisit. Accidit ergo lapsa temporis. q̄ illuc Cohans per illas solitudines transiens a latronibus inuaderetur. et q̄ vox illius clamantis a dracone illo audiretur et intelligeretur: qui statim ad locum currens latrones in fugam vertit et nutritorem suū de coramibus liberauit. Hoc ergo aduertat ingratū homo an non debeat recognoscere suū benefactorē et etiam seruitorem. quando videt q̄ draco liberat suū nutritorem. Ideo beatus Bernardus super Cantica palatitū istud vitium detestatur. Ingratitudo inquit inimica est anime. exinanitio meritorū virtutū dispersio. beneficiorū perditio. ventus viens siccans fontem pietatis. rores misericordie. fluentia gratie. Istud ergo est vitium quod impedit ne homo cognoscat proximū scilicet ingrate obliuionis vitium. ¶ Item dico q̄ istud impedit vitium distracte attentionis. Sicut em̄ serpens dicitur male ante se videre pro eo q̄ oculos in temporibus habeat seu in capitis lateribus Sic homo etiā male videt ante se homines sufficientes. iustos et sanctos. pro eo q̄ habent oculos in tēporib⁹ vel capitis lateribus: et in rebus collateralib⁹. s. in exterioribus negotiis vel diuitijs: quia etiā eorū intentio fertur ad consanguīneos nepotes vel collaterales amicos ad dexterā: quia scilicet ad illos qui filij sunt fratris. et ad sinistrā. idest ad illos qui sunt filij forōrum: ideo non vident ante se scilicet sufficientiam hominū beatorū. nec suorū miseriarū seruitorū Job. xxiij. Si ego me verto ad dexteram non videborū: si ad sinistram non intelligam: ac si dicat. q̄ isti vertūt oculos mentis sue. nunc ad dexterā. nunc ad sinistram nunc ad negocia. nunc ad officia. nunc ad amicos carnales. nunc ad illos qui munera offerunt vel diuitias temporales. nunc ad eos qui ad dexterā adulātur: nunc ad illos qui ad sinistrā obloquuntur. Ideo alibi recognoscere et videre dedignantur. Hoc ergo est scđm impediens scz vitū distracte intentionis. ¶ Itē tertia mala dies. est vitū carnalis affectionis: quia isti ita attente vident et diligunt suos carnales nepotulos. q̄ nō vacat eis respicere alienos. Et circa hoc aduerte. q̄ carnalis affectio consanguīneorū suorū. non solum facit alios obliuioni tradere. immo et ista facit istos plus q̄ valcant reputare. Probatur em̄ in scientia perspectiua in illo egregio opusculo de oculo morali per Petrus de sopia recitato. Quod si quis digitū suū ad candēlam applicet: et attentissime oculos figat. vnus digitus videbitur sibi duo: et quod magis est mirabile. et si claudit oculus dextrum disparerit imago digiti sinistri. si vero sinistru clausit. disparerit dextri. cuius rationem difficile est reddere. nisi recurratur ad rationē visuālū radier et ad doctrinā perspectiue. Sic vere nos et alij viri ecclesiastici ista cecitate sumus percussi: quia ad digitos nostros idest ad nepotes et ad consanguīneos nostros ita attente. per carnalem affectionē intendimus: et eos dilectū q̄ p̄ter eos nullum respicimus et videmus. q̄ etiam nū

IKIKK 14

videtur nobis esse duo inquantum bonū quod in eis est
duplum q̄ sit esse credimus: inquantū q̄ uelbet eorum
duobus alijs equipollere censemus. Unde de istis po-
test eponi illud Actū. i. Adidentibus illis elevatus est
et nubes suscepit eum ab oculis eorū: et ecce duo viri asti-
terunt. Istis inquit ecclesiasticis viris vel quibuslibet
alijs affectuosevidentibus et corporaliter aspicientibus
eum scilicet amicum et consanguineū statim elevatus
est scilicet in eorū reputatione. inquantū scilicet ab istis
estimatur aliquid esse magis q̄ est. et nubes idest carna-
lis affectio suscepit et tollit hominē huiusmodi ab ocu-
lis eorū. idest a iudicio euidētis veritatis. Et ideo sequi-
tur. Ecce duo viri astiterunt in vestibus albis. quia sci-
licet ut dictum est. vnus appareret esse duo eis in suffici-
entia et valore: vnū bonū quod in eis est videtur tali-
bus maius duplo. Quod etiam figurari potest Ecce-
stastici. xlvj. vbi de Josue dicitur. In iracundia sua impe-
ditus est sol. et facta est vna dies quasi duo. In iracun-
dia em̄. idest in carnali affectione: nostra que p̄tra nos
prouocat irā dei impeditur sol. i. claritas veri iudicij no-
stri: et sic in mente nostra: fit vna dies: quasi duo. idest
vnus talis a nobis dilectus reputatur valere duos. Ss
adueramus vltra. dictū est em̄. q̄ clauso vno oculo scili-
cet dextro. dispareret imago sinistra illius digiti. et econ-
uerso. clauso sinistro dispareret dextera. Charissimi nos
habemus duos oculos. idest duo iudicia scilicet dextrū
idest iudicium certū quod iudicat veritatē q̄ est verus
et spirituale. et sinisterū q̄ iudicat falsitatem. q̄ est fal-
sum vel carnale. Isti etiam habent duas imagines
scilicet dextram que signat aliqua eorū bona. et sinistram
que signat sua mala. Ista em̄ est veritas. q̄ quando ho-
mo clausum habet oculos dextrū. idest verum iudiciū
et solum considerat tales dilectos: tunc sinistro oculo car-
nalis affectionis: tunc dispareret imago sinistra eorū: et
appareret solū dextera eorū. quia scilicet tunc omnia in eis
videbimus esse dextra et bona: nulla vero sinistra et ma-
la: sicut iam in multis apparet: qui quia oculū dextrū
veri iudicij perdiderunt: et solū oculum sinistrū carna-
lis affectus retinuerunt. ideo nulla sinistra scilicet ma-
la in talibus conspiciunt: sed omnia eis dextra et vtilia
esse credunt et. figurati in viris iabes galaad. f. Regū
xj. Cum quibus naas qui coluber interpretatur dyabo-
lus scilicet princeps filiorū amon pactū volebat facere.
ita q̄ erueret oculos eorū dextros. Sic coluber dyabo-
lus videtur nobiscum tale pdctū fecisse: et dextros ocu-
los veri iudicij eruisse: et solos oculos sinistros. idest af-
fectuosum iudiciū dimisisse: ita q̄ iam isti tales a nobis
dilecti possunt dicere illud Sal. iij. Testimoniū perhi-
deo vobis: quia si fieri potest oculos vestros eruissetis.
et dedissetis nobis. Unde etiam de nobis iam videtur lo-
qui scriptura zacharie. f. Gladium super brachiū eius
et super oculum eius dextrum. brachium eius ariditate
siccabitur: et oculus eius dexter obrenescens obscu-
rabitur. Brachium est operatio. oculus dexter vera
cognitio: que scilicet quasi correlatiue se habent: quia.
quando oculus dexter veri iudicij obscurabitur. tunc et
brachium dextrum. idest fortitudo. bonorū operum exic-
catur. Sed quid: procerto charissimi si contrariū face-
remus: et tales digitos. scilicet dilectos siue tales de qui-
bus nos dicimus vere digitos dei est hic Ero. viij. clau-
so oculo sinistro carnales affectus. cum dextro oculove-
ri iudicij consideramus. tunc vere contrario modo iudi-
caremus: quia scilicet tunc sola imago sinistra appare-
ret. dextera etiā dispareret. inquantū omnia in eis praua
cognosceremus: et pauca vtilia in eis videremus. Ideo bre-
uiter tales possunt dicere illud Sefi. xij. Si ad dexterā
ieris. ego sinistrā tenebo. si ad sinistras et. Ac si diceret.
talis fit affectuosus visus si tu vadas ad dexteram me
directe considerando: tunc ego sinistrā tenebo inquan-
tum omnia in me videbis inutilia et sinistra. Contra
vero si ad sinistrā ieris. idest carnali affectione videbis
tunc contra ego ad dexterā pergā. inquantū omnia in
me apparebunt esse virtuosa et dextera et bona. Et ideo

breuiter contra nos et alios carnales affectuosos loqui-
tur scriptura Job. x. dicens. Nunquid oculi carni tibi
sunt. aut sicut homo videt. et tu videbis quasi dicat. q̄
sic. ergo patet q̄ tribus diebus nemo videt fratrem suum
et quomodo illa tria vitia scilicet carnalis affectio men-
talis distractio et ingratitudinis obliuio impediunt. ne
proximos videamus. Quod bene figuratū est in illo pin-
cernq pharaonis. qui post tres dies ad officium restitui-
tus. succedentibus prosperis oblitus est interpretis sui
scilicet Joseph. q̄ in carcere etiā sibi seruierat. Ad deno-
tandū q̄ illi qui post istos tres dies. idest post ista tria
vitia. ad dignitates et officia promouentur. suorū seruit o-
rum et bonarū personarū succedentibus sibi prosperis
obliuiscuntur. Non sic charissimi. sed videamus viros
proximos benemeritos et puectos et vide inquit: vt qui
libet dicat de tali Johānis. ix. Abij et laui et vidi. Idcirco
dico. q̄ videnda est fraternitas charitas. que est exterior.
et vidi inquit. Quarto dico. q̄ videnda est mūdane va-
nitas. que est inferior. cū dicis. de loco in quo stas: quia
scilicet locus in quo nunc sumus et nūcuius est mū-
dus. qui reuera debet videri. et plurimū respui et horre-
ri. Est em̄ mundus sicut basiliscus qui occidit hominē
si primo eum viderit: si tamē ab homine preuissus fuerit
non nocebit. Unde in vita patruz legitur de fratre san-
cto. qui casu in deserto vidit basiliscū. et statim terribus
clamauit (et non mirū si serpens hominē interficit vi-
dendo quia sicut Solinus ponit. In schitia fuerit mu-
lieres cum duplici pupilla in oculo: que visu si quem vi-
derāt irate occidebant. Unde Plini. lib. vj. cicero auctor
est q̄ cum deus nature. ferarū morē comedendi carnes
humanas in aliquibus hominibus posuisset. in quorū
dam etiā oculis venena posuit vt nullum malū esset q̄
hominī deesset. Deus inquit aut mihi moriendū est
aut isti: et statim basiliscus crepuit. fuerat em̄ preuissus.
vt supra ponitur. Basiliscus animal venenosissimū si-
gnificat mundū. cuius visus. idest cuius fauor animas
spiritualiter occidit. et aues. idest contemplatiuos a vo-
lata alte contemplationis peruerit. Adde istius basi-
lisci significat mundi promouiones: quia tunc aliquē
videre dicit et respicere: quando solet eū honorare et pro-
mouere. Iuxta illud ps. Respice in me miserere mei. vi-
dere autē. i. in plures dicit discretionē seu limpida co-
gnitionē significat: que scilicet scdm considerationē si-
gnificat veritatē atq̄ pensat. Igitur ista est veritas. q̄ si
basiliscus. idest presens mūdus viderit primo. et aliq̄
promouerit: vel exaltauerit. ipsum procerto per diuersa
vitia enecabit. inquantū scilicet mediante tali visu su-
perbiā. luxuriā et auariciam in eo generabit. Iste em̄ po-
test dici mulier cum pupilla duplici. Multier dicitur pro-
pter rerum suarū inconstantia: duplex vero pupilla pro-
pter diuitiarū et bonorū resplendentiam. Et ideo si istis
duabus pupillis hominē viderit. idest si alicui fauendo
honores et diuitias dederit. reuera facile erit q̄ ipsius spi-
ritualiter venenabit: quia talis est visus periculosus: et
his qui sic visi sunt venenosus. Iuxta illud q̄ dicitur d
muliere Proverbiorū. xxij. fovea profunda meretrix: et
puteus angustus aliena. insidiatur in via quasi latro: et
quos incautos viderit interficiet. Mundus em̄ dicitur
meretrix: quia magis dantem prediligere noscitur. solū
propter lucrū hominē sequitur. Dicitur fovea: quia in
eius pericula facile caditur. Dicitur puteus: angustus
q̄ exinde difficiliter exitur. Dicitur quasi latro insidia-
ri: q̄ fallacijs et insidijs est totus plenus. Dicitur quos
viderit occidere: quia qui ab ipso visi et promoti si non
sunt cauti diuersis insidijs moriuntur. Sed quid de isto
proculdubio basilisco dico. si ab homine discreto preui-
deatur: et ipius vanitas cognoscatur: tunc nocere non
poterit. dato q̄ gloria eius obtineatur. Mundus enim
solus interficit: qui eum non videt nec vanitatem eius
aut iniquitatem attendit: quia si eius vanitas et iniqui-
tas preuideretur. homo indemnis. et immunis meretur
cadere. Unde. Iasū. iij. Omnes qui viderint te resili-
ent. Quia procerto qui viderit mundum. ab amore eius res-
iliet

filiet et eribit. Et sic eu videtur Sapiēs. q̄ dicebat Eccl̄.
j. Vidi cuncta que sunt sub sole: et ecce vniuersa vanitas
et afflictio spiritus. Vide ergo de loco in quo nunc es. i.
de mūdo Math. xxvij. Venite et videte locum. Et Ge-
ne. xij. Vidi locum procul. Videtur ergo debet munda-
na vanitas que est respuenda. ¶ Quinto dico. q̄ viden-
da est egeni paupertas. que est nutrienda: quia scilicet
nos debemus videre misericorditer pauperes. et ipsos mi-
sericorditer confouere. Homo em̄ medicus magis libe-
ter videt membra lesa q̄ sana. vel illesa et hoc s̄m doctri-
nam christi Math. ix. Non est opus valentibus medi-
cus: sed male habentibus. Sic vere pauperes tribulati
infirmi vel lesi sunt libentius a nobis videndi et beni-
gniter recipiendi. q̄ illi q̄ nullo indigent scilz diuites et
opulenti. seu in prosperitatibus constituti. Exemplo sa-
maritani. De quo dicitur Luce. x. q̄ sauciato appropi-
ans videns eum. misericordia motus est. et lauans vul-
nera eius adhibuit oleum et vinum. Et hoc ostenditur cū
dicitur. q̄ nos debemus videre ad aquilonem. Quia sci-
licet pars aquilonis que est frigida. sterilis et nuda pau-
peres signat: qui scilz sunt nudi propter frigiditatem. sic
et propter famē. steriles et egeni propter paupertatem.
Quia sicut dicitur Hiere. j. Ab aquilone pandetur om-
ne malum. Et Eccl̄a. j. Ventus aquilo etc. Ad aquilonē
ergo. idest ad pauperē debemus respicere et ipsis miseri-
corditer subuenire. Exemplo beate virginis imaginis
que ad aquilonē solet esse iuxta imaginem crucifixi filij
sui benedicti. Quia scilicet christus dextrā perperne lar-
gitatis pauperibus porrigit: et beata virgo ipsos asse-
ciat et custodit. Sic et nos debemus ad ipsos dexteram
extendere bona largiēdo Esa. xlij. Dicam aquiloni de-
et eos debemus associare. et in necessitatibus visitan-
do. et ad partem aquilonē stare desolatoꝝ pauperū iu-
stitiam confouendo Ps. Oculi eius in pauperes respi-
ciunt. Sed pro dolor videtur hodie q̄ homines cōtra
faciunt: quia pauperem non vident nec respiciunt mul-
ta genera personarum. scilicet
Tyranni rapaces. ¶ Dico q̄ pau-
Auari tenaces. peres miseran-
Judices fallaces. do non vident
Amici nugaces. tyranni rapa-
ces. sicut sunt mali principes officiales. ballui. et domi-
noꝝ familiares: qui scz pauperibus non misent. nec
ad eoꝝ paupertatē attendere dignantur. Sed magis cō-
tra eos q̄ contra diuites debachant. figurati in Saul
et in socij suis. De quibus dicitur. j. Reg. xv. q̄ peperce-
runt pinguioribus amalech. quicquid autē vile et repro-
bum fuit demoliti sunt. Quia procerto isti predicti rex
Saul et socij eius. idest mundi principes et eoz ballui.
nec non et quicq̄ vsurarij et tyrāni fouent diuites et pin-
gues: et depredantur reprobos et pauperes et viliores ps.
Insidiatur vt rapi. pau. ra. dum attra. eum. Et bene di-
cit dum attrahit: quia scilicet ballui et vsurarij obsequio
attrahunt diuitibus blandiendo. occidunt officio pau-
peres exhereditando. Isti tamen non deberent auferre
sed conferre. Quia sicut dicitur Prover. xj. Alij rapiūt
non sua sed semper in egestate sunt. Alij vero diuidunt
propria et ditiores sunt. Quia sicut dicitur Proverbioꝝ
xxvij. Qui dat pauperi non indigebit. Pauperes ergo
non videntur a tyrannis rapacibus. ¶ Item adhuc di-
co. q̄ non videntur ab avaris tenacibus. quia sicut p̄z
diuites auari non dignantur pauperes respicere. nec ali-
quid eis errogare. Similes situle plene. que vtrūq̄ dor-
sum ad putat: quia scilicet isti diuites pleni dorsum ver-
tunt inhumaniter ad pauperes: et egenos. figurati in il-
lo leuita Luce. x. vbi dicitur q̄ viso sauitaro perranxit
eis munus misericordie non impendit. Contra illud
Thobie. iij. Et substantia tua fac elemosynam: et noli
auertere faciem tuā ab illo paupere. vt sic dicat cū pro-
pheta illud Esaie. lxxj. ca. Ad quem inquit respicias ni-
si ad pauperem et contritum corde. Ergo non videntur
homines pauperes ab avaris tenacibus. Etiam dico q̄
non videntur ab iniquis iudicibus. qui causas pauperū

non dignantur respicere. sed magis solēt ipsas distimū-
lare et protrahere et contra eoꝝ instantiā diuites sustine-
re. Ideo contra tales loquitur Innocentius de vili. na-
ture. vbi dicit sic: Vos non intenditis merita causarū
sed personarū. non iura sed munera. non q̄ ratio dicit:
sed q̄ voluntas affectet: nō q̄ cor sentiat: sed q̄ mens
cupiat. non q̄ liceat: sed quod libeat. Sequitur. Pau-
perum causas cum mora protrahitis. diuitū tamen cau-
sas instantia promouetis: in illis rigore ostenditis. in istis
cū mansuetudine dispensatis. illos difficulter respici-
tis. istos cū fauore tractatis. illos negligenter auditis.
istos subtiliter auscultatis. Patet ergo quomodo vidē-
tur miseri a malignis iudicibus. ¶ Deniq̄ dico. q̄ isti
non videntur ab amicis nugacibus. Quia scilicet mū-
dani amici ita sunt ficti et falsi. ita inconstantes et vani.
q̄ si quis amicus eoꝝ ad paupertates venerit. vel aliq̄
infortunium incurrit. nullus amplius ipsum respicere
vel videre curabit. Et hoc probō

Exemplo naturali.

Enigmate figurati.

Problemate fabulari.

Autoritate scripturali.

¶ Probando ergo per
naturā possum eos na-
turaliter cōparare stru-
tioni. que est auis sūme

obliuiosa. intantū q̄ post q̄ in desertis et thiope in fabu-
lo. ouis suum ponit statim obliuiscitur vbi ipsum posue-
rit et dimisit. Unde etiā de hoc cōcordat scriptura Job.
xxxix. vbi dicit de strutione. q̄ puauit eū deus sapien-
tia. q̄n ponit in arena oua sua obliuiscitur vbi posuit ea:
sed p̄certo istud ouis sic in arena obliuiscitur solis so-
uetur: et in volucrē trāformatur. quā vidēs mater assum-
ptis plumis sibi similem ipsum filium recognoscit et
ipsum recipiens diligens de eo optime recordatur. Sic re-
re facit hodie amici mūdani. qui post q̄ ouis suū. idest
aliquis cōsanguineus et amicus ad fabulū sterilitatis
et paupertatis peruenit. ipm statim obliuiscunt et p̄tem-
nunt: ipm amplius non respiciūt sed p̄certo si con-
tingit q̄ virtute solis. i. misericordia diuina talis sit dis-
pectus sit de fabulo paupertatis auis plumosa. i. diues
efficiatur. et de oue in pullū. i. de paupertate in diuitem
cōuertatur. plumis. i. diuitijs et beneficijs iduis. sic statim
ab ista matre. i. ab isto fallaci amico. vel parente recol-
ligitur: et tanq̄ pullus. i. tanq̄ partus vel cōsanguineus
recipit: qui antea spernabat. ¶ Et hoc vltius probō
p̄ figurā. Quia Dan. iij. dicit. q̄ nabuchodonosor. rex
babilonis mutatus fuit in bestia et statim a principibꝝ
suis de solio regni sui fuit electus. tandē vero post septē
tpa de bestia mutatus fuit in hoīem. et in solio regni sui
statim ab eisdē principibus est erectus. et restitutus. Sic
vere charissimi hodie si cōtingit. q̄ aliquis amissa figu-
ra humana. i. exteriori prosperitate et statu. in bestia. i.
in pauperē conuertatur. p̄certo principes. i. priores ami-
ci sui ipsum contemnūt. eiciunt et detestantur: et eū vide-
re dedignant. Sed p̄certo si contingit eū de bestia in
hoīem. idest de paupere in diuitē remutari. statim ip̄s
recipere aduocare et ad honorē restituere comprobant.

¶ Probo etiā hoc per poeticā fabulam vel ficturam.
Calisto em̄ ex ira iunonis fingitur in vrsam mutata: et
quis mentē semper retineret humanā. humana tamē
figura eidem penitus est adempta. archades autē filius
suus semel ad venationes properans matrem inuenit.
quam propter mutationes nature nullatenus recogno-
uit. Ipsa tamen eum videns affectu ducta materno ad
eum venit. qui timens eam sagittare voluit: sed hec cla-
mans iupiter impediuit. Sic vere charissimi. si mater.
idest aliquis amicus: vel benefactor: vel cōsanguineus
vrsā. idest pauper efficitur. amplius non cognoscitur. et
dato q̄ ipsa vrsā. idest ipse pauper filiū. idest priore ami-
cum vel cōsanguineū. bene cognoscat: et ad ipsum pe-
tendo auxiliū respiciat. et ad eum veniat. ipse tamen fi-
ctus et malus filius et amicus ipsam non respicit: sed sa-
gittat: et sagittis maloz verboꝝ ipsam quandoq̄ percu-
tit atq̄ grauat. ¶ Et hoc vltius per scripturā: patet
Gen. xlij. vbi de ioseph captiuato dicitur. q̄ fratres ip̄e
cognoscentes nō est agnitus ab eis. Quō etiam pro dolor

KKKK

Videre.

de proprijs filijs naturalibus habetur: qui scilicet pauperes parentes videre et respicere dedignantur. Juxta illud Prouerb. xiiij. Etiam proximo suo pauper odiosus erit. Et in isto articulo videntur reprehensibiles multi qui de paupere statu ad officia et alta fastigia veniunt: qui pro certo consanguineos pauperes. vel amicos pre ceteris despiciunt et contemnunt. Contra quos Inno. vbi supra. Ambitiosus inquit statim ut ad honorem promotus est in superbiis erigitur in tactantiam effrenatur: non curat prodesse sed gloriæ preesse. presumit se meliorem quo se videt superiorem. priores detestatur amicos notos ignorat. externos comites eligit: contemnit antiquos vultum auertit. ceruicem erigit fastum pretendit grandia loquitur. subtilia meditat. subesse non patitur preesse molitur. Et ut breuiter concludam. tales videntur figurati in Samuele. De quo dicitur. j. Reg. xv. Postquam fuit Saul a domino reprobatus. et non vidit Samuel ultra saul. Non sic charissimi. non simus amici fallaces. nec simus iudices seu aduocati rapaces. nec avari tenaces ad egenos. sed misericorditer nos habemus ad ipsos. et maxime ad priores et familiares proximorum et amicos. Quia sicut dicitur. Prouerbior. xiiij. Qui despicit proximum suum peccat. et qui miseretur pauperi beatus erit. Exo. xiiij. Viderunt filij israel egyptios mortuos super litus maris. Vide inquit ad aquilonem idest respice pauperes Hierem. j. Illam succensam ego video. et facies eius ad aquilonem. Dico ergo. qui videri debet egeni paupertas. que est nutrienda. et hoc est quintum quod est videndum. Sexto dico. qui videri debet malorum prauitas que est puniendi et fugienda. et hoc ostenditur cum dicitur. ad meridiem. Pars enim meridionalis. vbi est provincia gaulolie. vbi secundum Serualium oceanus sicut olla pre calore feruet. vbi est provincia thosonie que perpetuis incendijs semper flammata ardet. Vbi est provincia ethiopie. que monstris et serpentibus abundat scatet. et tamen his non obstantibus a sole. plus contingit illuminare. Et ampliori claritate pollere. peccatorem signat. qui serpentibus. idest vitijs est plenus per carnis concupiscentias. est corrosus per auariciam et per superbiam et discordiam est feruidus. tamen pre ceteris hominibus splendore humane glorie est lucidus atque clarus Esaie. lvj. Impij quasi mare feruens quod quiescere non valet. Tales enim videntur fieri. idest excutiendi et examinandi. et ab inferioribus declinandi et contemniendi. a superioribus vero castigandi et puniendi. Juxta illud I. Phil. iij. Videte canes videte malos operarios. ps. Tidis impij supercraletatus etc. ut de tali meridie dicatur illud Amos. viij. Occidit sol in meridie. ut nunc etiam prelati in illis duodecim bobus figurantur. de quibus tres respiciebant ad meridiem. iij. Reg. viij. Quod tamen est contra multos malos iudices. qui non vident nec examinant malos et publicos peccatores. immo clausis oculis transiunt et eos facere permittunt quicquid volunt. ipsosque non puniunt nec arguunt. sed potius sustinent et defendunt. sicut patet ad litteram de usurarijs manifestis. Et si tu petis causam quare isti non vident tales. dico quod duplex potest esse causa scilicet munerum excecatio. et timoris remollitio. De excecatione enim patet. quod donat munera que mali iudices respiciunt. oculos eis claudunt. Optalium enim lapis preciosus est. qui si ab aliquo portet. ita illud oculos aliorum. quod illi qui portat non respiciunt nec percipiunt. Et ideo de isto dicitur in lapidario. quod asseritur fur tis tutissimus esse patronus. Sic vere charissimi quando aliquis malus timet a iudicibus videri discuti et puniri. solet adhibere lapidem optalium preciosum. idest optabiliter munera atque dona. Et sic pro certo dum ista offert iudicibus. atque prelati presentat. oculos sui iudici illud. et excecatur. ita quod ipsum tunc nequeunt perpendere nec videre. quin immo ac si non videret solet ipsum impunitum dimittere et transire. et sic mali inuisi et impuniti transiunt. et iudicum oculos cum suis muneribus sic illudunt Deutero. xviij. Munera excecant oculos

los sapientum et peruertunt verba iustorum. Item isti omittunt videre malos remollitione timoris. quod patet. quia scilicet mali fallaces et iniqui quandoque nituntur supra suum visorem et inquisitorem insurgere. et eum diffamare. ledere et grauare. Seruasius enim narrat esse quoddam stagnum in finibus scotie iuxta oceanum quod omni die fluit et refluit. Juxta illud stagnum accidit mirabile. quod si faciem quis ad stagnum vertat aqua quasi fortis pluuia dispergitur. et ipsum stagnum quasi indignatum supra se videntem et respicientem insurgat. et vir sine periculo euadat. si vero stagnum non respiciat aut videat. sed sibi potius dorsum vertat. tunc aquis eius non aspergetur. nec tumor eius. nec tempestas aliqua sentitur. Sic vere in hoc sunt mali huic stagno similes. quia in suis malicijs nolunt videri. quin immo quando prelati eos videre et examinare. et eorum maliciam explorare et cognoscere nititur. statim fluctibus infamiarum et iniuriarum et rigarum. ac appellatio num ab eis impetitur. qui tamen si faciem auerteret. et dissimulando transiret. in pace dimitteretur. nec ab ipsis malis subditis lederetur. Quapropter hodie multi superiores compelluntur sub dissimulatione transire et malorum culpas non corrigere vel videre. Sicut enim dicitur Prouerbior. xv. cap. Non amat pestilens eum qui se corripit. Ideo de tali iudice. qui sic per malos subditos dissimulare cogitur. dicitur Ecclesiastici. xix. Est qui declinat faciem suam et fingit se non videre quod ignoratum est. Non sic charissimi. non simus dissimulantes malos. sed aspicientes et discutientes. et secundum iustitiam punientes. Et reuera sicut dictum est videri debet malorum prauitas. que est punienda. Ad meridiem inquit. Septimo dico. qui videri debet felicitas celi que est appetenda. et hoc ostenditur cum dicitur ad orientem. Pars enim orientalis que est luminosior. et in quo sol oritur paradysum designat. vbi lumen eterne glorie continetur. et Unde sol iustitie christus mundo oritur atque dat. Jste ergo locus debet videri. et in mente desiderari semper haberi totis desiderijs semper affectari. quod vtiq; in tabernaculo federis figuratur. quod ab omnibus partibus erat clausum. et solum ad orientem et ad lucis ingressum aperiebatur. Ad denotandum quod tabernaculum debet esse clausum ad terrena apertum vero ad orientem. idest ad celestia et superna Genes. xxvii. Dilata tabernis ad orientem. Et in ps. Ascendisti super celum celorum ad orientem. quia orientalia. idest bona eterna debent videri et contemplari. desiderari et affectari. bona vero terrestria respici. sperni. et abdicari. unde Esa. xxxij. Oculi tui videbunt hierusalem regionem opulentam. tabernaculum quod amplius transferri non potest. Peregrinus enim qui est captiuus in terra aliena. libenter recordatur patriam suam. et multum appetit reditum. ad candelas. Unde in persona captiuorum dicitur in ps. Super flumina babylonis illic sedi. et fle. dum recordor. tui syon. Sic vere nos qui sumus peregrini et hospites super terram. et qui non habemus hic manentem ciuitatem. sed futuram inquirimus Iherem. xiiij. Debemus patriam nostram de qua cecidimus paradysum scilicet mentaliter videre. et ad eandem totis affectibus anhelare. Unde psal. dicit. ut videas bona hierusalem omnibus diebus vite tue. Quod tamen est hodie peccudolor contra multos. qui scilicet orientem. idest paradysum non vident. nec quid quanta sint illa bona considerant quoniam immo intantum sunt allecti bonis mortalibus et caducis huius mundi. quod nunquam mori vellent. et quod semper bona terrena possiderent. Sic enim ponit I. Plin. In affrica est quedam arbor que dicitur leches. quod interpretatur obliuio. et hoc. quia facit peregrinos obliuisci patriam. hoc protanto dicitur. quod fructus istius arboris est opulentissimus. et vere loco panis est eius fructus dulcissimus. et bibitur ab eis loco vini. quapropter cum incole et aduene inueniunt in ista arboze. unde sine labore possunt viuere non querunt amplius patriam suam ingredi. nec videre. sicut ponit Plinius. xxx. lib. iij. Naturalis

terralis mundi hystorie. In illis est partibus affricest
quidam fluuius dictus leches qui obliuionem inducit.
quapropter leches. i. obliuio dictus fuit. quoz. f. ppter
hoc garrulitas poetica secundū infernalē fluuiū esse
dixit. Sic vere charissimi arbor: mūdane vite et mūdane
prosperitatis. et status cum sua altitudine eminentiā
cum suo succo delitiā. et cū suis fructibus diuitiarū.
necnon fluuius infernalis mūdaliū scientiarū. ita
hodie allucinat mentes nostras. q̄ dato q̄ finis pere
grinet aduene in hoc mundo. Juxta illud Hebreo. xj.
Peregrini hospites sunt super terram. nihilominus
tantū delectamur sup̄ terram. et in istis terrenis q̄ pa
triam nostrā scilicet paradysum obliuiscimur et q̄ ab
eiusvisus consideratione penitus impedimur. figura
ti in loth. qui interpretatur declinans. qui vidēs regio
nem circa iordanem que irrigatur aquis sicut paradī
sus elegit habitare ibidem et recessit ab oriente. Sic ve
re peccator qui facit malum et declinat a bono. regionē
iordanis. idest mūdū et irriguū prosperitatis eligit. et
ab oriente idest paradisi et eterne lucis amore fugit et re
cedit. super quos videtur posse dici illud Job. xx. Pōvi
debit ruuulos torrentis mellis et butyri. Non sic charis
simi. sed videamus ad oriētem. idest ad paradysum. ps.
Credo videre bo. do. in ter. vi. Videt ergo debet celi feli
citas que est appetenda. Ad orientes inquit. Zacha.
vj. c. Quiens nomen eius et cū eo oriatur lux eius. Si vis
declarare. dic quomodo in oriente sunt multa nobilia
scilicet species: preciosi lapides. elephātes etc. Ac appli
ca ad bona paradisi. vel ad ipsos beatos. ¶ De rano di
co q̄ videri debet finis necessitas. que est p̄videnda. et
hoc ostenditur cū dicitur. Ad occidentem. Pars em̄
occidentalis ad quam continue currit quam sol conti
nue respicit. et vbi solis claritas deficit et occidit. finē no
strum significat ad quem vita nostra cōmuniter labit
in quo claritas vite nostre cessat et moritur. ad quem q̄
libet respicere et p̄meditari tenetur. Josue. j. Usq̄ ad so
lis occasum erūt termini vestri. dū enim pauo videt pe
des suos. fastum rote et caude ppter cuius pulchritudi
nem superbiat deponit et remouet. Sic vere si pedes
nostros. et finem vite nostre et affectiones bene conside
rando cernimus nunq̄ p̄ocul dubio superbumus. sed
etiam fastū et pompam deponimus et laxamus. Dani.
ij. Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo quid futurum
esset post hoc. Et sic posset notari q̄ circa finem consi
deranda et videnda sunt multa. scilicet quia ibi videre
debemus

Ad mortis horrorem.
Judicis terrorem.
Purgatorij ardorem.
Inferni dolorē.
Dyaboli furorem.
mo mortuus. et qui sedet super equū nomen illi⁹ mors.
¶ De iudice patet Apocal. x. vbi dicit. Vidi mortuos
p̄filios et magnos ante thronum. et libri aperti sunt.
et mortui iudicati sunt. de his que scripta in libris erāt
De purgatorij ardore q̄ sit videndus patet Iherem. j.
vbi dicitur. Illam succensam ego video. De inferni ve
ro dolore videndo et considerando patet Apoca. x. vbi
ait. Vidi angelum descendentem de celo habentē cla
uem abyssi et catenam magnam in manu eius. et com
prehendit draconem. et misit eum in abyssum. ¶ Cū
etiam dyaboli malicia videnda sit. patet exemplo chu
sti qui dicit Luc. x. c. Videbam sathanam tanq̄ fulgur
Et Iherem. j. vbi dicitur. Virgam vigilantem video.
De istis q̄nq̄ posset magnus fieri tractatus. s; quod
libet habet suam materiā in inuentorio scilicet mo
rali vide ibi. Talia etiam videnda sunt vt homo etiam
timeat. et terribus a malo resiliat. recedat. exemplo leo
nis. qui dicitur timere quando videt ignem. et quando
videt gallum scilicet album. et quando videt verberare
catulum. et quādo videt leocesanum animal leonibus
venenosus. Sic vere iustus timere debet quando videt
ista posteriora scilicet quando videt ignem purgatorij

et gallum idest iudicem strepitum mortis verberatio
nem et damnationem catuli idest impij et venenum ho
stis nostri dyaboli. Unde de isto visu potest dici istud
quod de destructione damasci dicitur Zacha. ix. Ec
ce dominus percutiet in mari fortitudinem eius. et hec
igni deuorabitur. videbit alcalon etc. Et si vis inuehe
contra diuites qui non vident ad ista posteriora. simi
les hyene que non potest flectere collum vt videat post
se. Similes etiam quibusdam qui breuem habent vi
sum qui non vident aliquid nisi prope sit etc. Contra
quos Trenzorum. j. Sordes eius in pedibus eius. nec re
cordata est finis sui. Non sic charissimi. sed videatur
finis necessitas
Celi felicitas.
¶ Maloz prauitas.
¶ Pauperū egestas.
¶ Dundana vanitas
fraterna charitas.
¶ Humana vilitas.
¶ Diuina maiestas.
que habebant oculos ante et retro. Apocalyp. iij. et in
illis rotis quorum corpus in circuitu plenum erat ocu
lis. Ezechie. j. figurati erimus. Et sic procerto nos ha
bebimus in aspectu mentali splendorem. quod est pri
mum principale. Videte inquit. ¶ Secundo princi
paliter dico q̄ nos debemus habere in affectu mora
li decorem moderantie. et hoc ostenditur cum dicitur.
quomodo caute. ac si diceret q̄ in om̄ibus actibus no
stris adhiberi debet modus et cautela. quod vtq̄ totū
facit discretio. vnde Petrus Rauē. in sermo. q̄ discre
tio modum virtutibus administrat et sine discretionē
virtutis vitia reputantur. dicit. Sine ista enim timor
in desperationem. amor in adulationē. spes in p̄sum
ptionem. leticia in dissolutionem. ira in furorem. do
lor in amaritudinē commutantur. ¶ Notandū ergo si
volum⁹ de istovocabulo quō. q̄ multiplex sumit in scri
ptura. tam per modum interrogationis. q̄ p̄ modum
simulationis. Unde aduerte q̄ q̄ tum ad interrogatio
nem sumitur

Admiratiue.
Adlocutiue.
Desolatiue.
Inquisitiue
Allegatiue.
Reprehensiuē
Charitatiue.
Consolatiue
Superlatiue.
Superalatiue
Cōparatiue.
Regulatiue.
Ordinatiue

Sumas istū
vitium q̄
ē nostrū quo
modo. quod
scilicet ordi
nem et regu
lam actuum
nostroz desi
gnat quomo
do inq̄ cau
te ambuletis
j. Thessa. iij.
Quē admo
dū accepistis quō vos oporteat ambulare. ita ambule
tis etc. De oibus alijs suis p̄cordātijs vide. s. in litera
M. i. quō. S; aduerte hic q̄ nō solū ponit quō. imo ē
caute ambuletis: qz. i. in n̄ris actib⁹ nō solū necessari⁹
est mod⁹ vt meli⁹ hāt bona. s; necessaria etiam est cau
telā vt p̄caueant mala. vñ Scil. li. de mori. dicit sic. Cū
cris inq̄ esto benign⁹. nemini blādus. paucis familia
ris. oibus equus. leuior esto iudicio q̄ sermone. vira q̄
vultu. clemētie cultor. clemētiā vltor. seuerie d̄testator. fa
me bone nec tue feminator. nec alienē detractor. suspi
tionib⁹ minime credulus. ad irā tardus. ad misericor
diā p̄nus. in aduersis firm⁹. et in p̄speritate caut⁹. quō
inq̄ caute etc. j. Adach. vj. Jbant caute. et ordiate. Et sic
p̄t̄scdm. i. q̄ h̄c debem⁹ affectu morali decore t̄pantie
¶ Tertio principaliter dico q̄ nos debemus habere in p
fectu realivgoz diligētiē. q̄ ostēdit cū dicit. ambule
tis. i. de vno opere ad aliud. procedatis. Quia in via bo
norum mox quodlibet bonū opus est vnus passus. Et
ideo sicut oia animalia vt cōter p̄cedūt antierius eun
do. non posterius redeundo. Sic ois homo qui est per
gratiā animatus. d; antierius per virtutes procedere. et

nunq̃ posterus ad vitia vel spalia retroire. Exemplo apostoli p̃b̃i. iij. Que retro sunt obliuiscens. ad ea vero que ante sunt extendens meip̃m destinatus persequor ad brauium. ambuletis inquit. Ut sic possimus figurari in sanctis animalibus. de quibus dicitur Ezech. j. Quod ipsa erat quatuor. et quodlibet habebat quatuor facies. habebat quatuor pedes. habebat quatuor alas. et habebat sub alis quatuor pennas. et unumquodlibet ante faciem suam gradiebat. nec reuertebat dū ambula- rent. Istam vide expositam in reductorio meo. lib. xvj. Sec. j. Ambuletis ergo. Ad col. j. Ut ambuletis digne per omnia deo placentes. in omni opere bono fructifi- cantes et crescentes. Et sic replicando dico q̃ nos debe- mus habere. Diligentem vigorem. Ambuletis. Mōde- rantie decorem. quō caute. Sapientie splendorem. At- dete. Videte ergo quō caute ambuletis: vt. f. exemplo helpe in fortitudine cibi istius ambuletis vsq̃ ad mon- tem dei oreb. vt de virtute in virtutē taliter pcedamus q̃ deū deorū in syon. f. videamus. Iuxta illud Job. j. Audi- mus gloriā eius gloriā quasi nigeniti a patre pleni gratia et veritate. Quia sicut dicit Aug. Ipse erit finis de- sideriorum nostrorum qui sine fine videbitur. sine fasti- dio amabitur. sine fatione laudabitur. qd̃ nobis concedat xps̃ etc.

Vidua. Nota q̃ vidua dicitur illa que virum ha- buit. sed est viri solatio per mortis isor- tunium destituta. Et ideo breuiter in scriptura status desolabilem et miserabilem designat in bono pariter et in malo. Et ideo breuiter notare possumus q̃ inuenio viduitatem

Honorabilem. Prima est bonarū matronarū.
Miserabilem. Secunda est pauperū personarū.
Detestabilem. Tertia est malarū animarum.

¶ Dico primo q̃ est viduitas matronarū honorabilis Et sic loquitur. j. Thi. v. vbi dicit. Viduas honora que ve- re vidue sunt. Vere enim vidue honorande sunt et in reue- rentia habēde. hāc em̃ status in turtore designat que scz mortuo compare nulli alio copulat. sed sola incedē do mortem cōparis lamentat. signans vtq̃ bonarū vi- duarū et honestā que mortuo viro nullū aliū querit. sed sola sine coniuge inviduitate castitate domino famu- tur et seruit. et propter mortem coniugis semper gemit. Inquantū p̃ ipso mortuo dño preces fundit. d. illud. ij. Regum. xij. Iheu mulier vidua ego sum. mortuus est enim vir meus. Unde nota q̃ que volunt esse vere vi- due debent

¶ Pauperes nutrire.
¶ Infirmis seruire.
¶ Castitatem seruare.
¶ Orationi vacare.
¶ In penitentia laborare.

¶ Dico q̃ debent pauperes nutrire per pietates vnde he- ly. dicit. iij. Reg. xvij. Uade in sareptā sydoniorū. p̃cepi enim ibi mulier vidue vt pascat te ¶ Item debent in- firmis seruire per sedulitates. vnde. j. Thym. v. Vidua eligatur in bonis operibus testimoniū habēs. si hospi- tio pauperes recipit si sanctorū pedes lauit. si retribu- tionem patētibus subministrat. ¶ Item debent ca- stitate seruare. Unde Esa. xlvij. Venerūt tibi hec duo simul sterilitas et viduitas. Exēplo palme femelle. que precisa palma mascula sibi coniuncta inter tridū ste- rilescit. Denotans bonas viduas que mortuo viro suo fructu proliis non dant operam. sed p̃tinuā continen- tiā seruando sterilescunt. Quod est tñ cōtra multas que q̃tumcūq̃ sint vidue vetule vel antique volūt nubere et non p̃tinere. d. illud Esaie. xlvij. Non sedebo vidua et sterilitatem ignozabo. q̃nimmo tantū esse extra status viduitatis delectant q̃ vident dicere illud Apoc. xviij. Sedeo regi vidua non sum. ¶ Item debent ora- tionem vacare. exēplo anne vidue. de qua dicit Luce. ij. q̃ hec vidua erat et non discedebat de tēplo ieiunans et ora- tionibus seruans die ac nocte. ¶ Itē debent in penitē- tia laborare. Exēplo Judith de qua dicit Judith. vij.

Erat autē Judith relicta vidua et in superioribus domus sue fecit sibi secretū cubiculū. f. in quo cū puellis suis clausa morabatur. et sup̃ lumbos habens cilicij ieiuna- bat. Quod tamē est contra multas que magis vacant delicijs q̃ cilicij. et ideo plus abundant in carnalita- te q̃ in castitate. de quibus. j. Thy. v. Vidua que est in delicijs viuens mortua est. Sequit. Adolescentiores vi- duas deuista. cū luxuriare fuerint volūt nubere. discūt ei vt ait circuire domos. f. ociosa. curiose. et vbose loqn- tes q̃ nō expedit. Itē sic p̃certo: qz bona et honesta vi- duitas est viduitas honorabilis. ¶ Secūdo ē viduitas mi- serabilis sic p̃ statu viduitatis intelligit ois stat⁹ tribu- lationis et paupertatis. vnde p̃ viduā intelligit ois per- sona desolata et solatio destituta cui est miserandum. et misericorditer succurrendum: qz sicut dicitur Iaco. j. Religio munda et immaculata hec est visitare pupi- los et viduas in tribulatione eorum. Notabo ergo q̃ ta- les vidue sunt

Defendende
Nutriende.
Consolande.
Visitande.

¶ Sūt dico defendēde ne molestentur Esa. j. Queri- te. f. iudiciū. subuenite opp̃sso. iudicate pupillo. defen- dite viduā. Quod tñ est p̃tra multos q̃ viduas et pauperes non defendūt. sed ipsas dep̃dant et rapiūt ac offendūt. de malis em̃ iudicib⁹ dicit Esa. j. Pupillo nō iudicant et causā vidue non ingredit ad eos. De raptoribus dicit Job. xxij. Mōim fecerunt pupillo dep̃dantes et acce- perunt p̃ pignore bouem vidue. dicit em̃ illud Sap. ij. Itē parcamus vidue nec veterano. ¶ Itē sunt nutrien- de ne moriant. Diuites em̃ debēt nutrire viduas pau- peres et egenos. j. Thi. v. Si q̃s h̃s viduas subministret eis. ¶ Item sunt solande ne cōtristent. Job. xxxij. Be- nedictio parituri sup̃ me veniebat. et cor vidue solatus suz. Quod tñ est p̃tra multos q̃ magis nitunt molestare et contristari p̃sonas miserales q̃ potentes. Eze. xxxij. Pupillū et viduā contristauerunt apud te. Et Ibiere- mie. xxxij. Viduā nolite cōtristari. ¶ Item sunt visitande ne desolent. Iuxta illud p̃dictū. Visitate pupillū et vi- duā etc. Ista est ergo viduitas miserabilis. ¶ Tertio vi- co q̃ est viduitas detestabilis. et ista est viduitas pecca- ti. Anima em̃ que xpo in baptismo desponsat p̃ fidem. tunc spūaliter viduat. qñ p̃ peccatū xpi viri sui coniugio desolat. vñ de ista dicit Tren. j. Et facta est quasi vidua dñā gentiū. et princeps puinciarū facta est sub tributo ¶ Diabolus em̃ est ille d̃ quo dicit Eze. xij. Et factus est leo et didicit p̃daz capere hoīes deuorare. didicit viduas facere. et ciuitates earū in desertū adducere. Quia p̃certo dyabolus per temptationes suas p̃dam meritū sub- ripit. et homines p̃ peccatū deuorat et occidit. animas a xpo viduas facit. et ciuitates ecclīarū desertas et ruitibus reddit. Et si vis dic q̃ ista viduitas potest intelligi eccle- sia que. f. vidua efficit. qñ bono pastore priuat. et qñ bo- no platoviduaf. d. illud p̃dictū. ij. Reg. xij. c. Iheu mu- lier vidua ego suz etc. Patet ergo q̃ est viduitas detesta- bilis et vitiosa. miserabilis et dolorosa. honorabilis et vir- tuosa. Vide. s. de pupillo.

Vigilare. Nota q̃ cum vigilare sit vnus de ser- uandis. scilicet accidentibus hominē in esse conseruantibus et proprie nihil aliud sit q̃ libera spiri- tuum per organa sensus et motus diffusio. virtutis na- turalis per corpus peragēs passionēs. Possumus no- tare q̃ vigilia moraliter loquendo nihil aliud est q̃ vi- gil et circumspecta diligentia. Accipitur enim vigilia in bono et in malo. Et ideo breuiter notabo q̃ inuenio vigiliam

Summi creatoris.
Hostri p̃toris.
Iustitatoris.
Beati fructoris.
Ani peccatoris.
Hostis deceptoris.

Dico igit q̃ vigilat sum- mus creator ad creatu- rarū gubernationē. qz. f. iste videt nunq̃ dormire sed ad punitionē malorū et p̃motionē bonorū con- tinue vigilare. vñ. Ibiere. xxxj. Sicut vigilauit sup̃ eos vt disperderem

ut disperderem et affligerem. sic vigilabo super eos ut edificem. euellerem et demolirer. et plantem. et ibi. j. c. i. gilabo ego super verbo meo ut impleam istud. Item vigilat noster protector angelus. s. ad mortaliu custoditionem. Angelus enim noster nunquam dormit. sed ad custodiendum nos continue intendit. et teste saluatore semper faciem patris cernit. Et ideo in scriptura angelus vigilat dicitur eo quod ad vigilandum super custodiendum hominibus ordinatur. Mat. iij. Ecce vigilat et sanctus descendit de celo. et Cant. iij. Inuenerunt me vigilantes qui custodiunt ciuitates. Item vigilat iustus viator ad bonorum operum executionem. Quia iusti tam subditi quam filii debent vigilare in suis bonis operibus. vnde. j. c. i. v. Non dormiamus sicut ceteri. sed vigilemus et sobrii sumus. Item vigilat beatus in paradiso ubi. s. p. morte perpetuo non dormiet. d. illud ps. Deus deus meus ad te de lu. vi. Item vigilat impius. s. in penis peccatorum per malicie circumspectionem. Job. xxiij. Vigilantes ad usque pedas preparant panem liberis. Et Job. xxi. In die perditionis seruabis malus. et ad diem mortis ductur. et ipse ad sepulchrum duces. et in igne furoris vigilabit. Item vigilat hostis deceptionis. s. dyabolus per continuam machinationem. Mat. x. iste filius est draconi qui roruel nunquam dicit dormire. q. s. semper vigilat ad temptandum. vnde de dyabolo et peccatoribus dicit Iher. v. Per cussit eos leo de silua. lupus aduersperauit. leopar duos vigilans super ciuitates eorum. Ibiis promissis dicamus aliquid de vigilia bonorum que est virtuosa. et de vigilia malorum que est vitiosa. Et primo quod est quedam vigilia que est laudabilis et virtuosa. et ista est vigilia bonorum que. s. facit vigilantes et attentos ad ea que pertinent ad salutem. Sicut enim dicit Aristoteles. Omne animal habens sanguine ambulat. vigilat et dormit. Sic vere spiritualiter loquendo ois qui sanguine et dumore diuine gratie vegetat. debet ambulare bona opera frequentando. debet dormire de nocte in deo quiescendo. debet vigilare discrete necessaria preuidendo. nociua cauendo. et pericula. s. procurando ut sic de tali vigilia dicat cuiuslibet illud Mat. xxi. Uide te vigilare et orare. Vigilia enim discretionem designat. quod ille qui vigilat potest videre. et operari et sentire. Ille vero qui dormit nec videt. nec operatur. nec scit quid sit circa ipsum. Sicut vere ille qui est vigilans et discretus potest operari et illius videre et cognoscere necessaria. illi vero qui per ignorantiam et negligentiam dormiunt. nec bona opera faciunt nec quid debent facere sciunt. Et ideo omnis discipulus suos de dormire increpat. et ad vigilandum ipsos instruit et informat. d. illud Mat. xxi. Non potuistis vna hora vigilare mecum. Et addit hortando sustinete. hic et vigilate mecum. Ubi aduerte quod homo solet vigilare propter quatuor. s. propter

Commodum.

Periculum.

Preceptum.

Consortium.

Sic procerto

nos ad vigilandum

deus mone-

re commodum

copiosum quo in fine gaudemus. periculum tediosum. quod ad presens videmus mandatum vigorosum quod taliter implemus. consortium generosum quod in istis habemus. Ad vigilandum charissimi nos debet incitare fructus expectatus qui est copiosus. sustinete. q. d. gaudebitis inde locus periculi. actus imperatus qui est vigorosus. Vigilate. quod imperatiue dicitur. nexus colligatus qui est amarus mecum dicit ipse saluator. Dico ergo quod vigilandum est propter fructum copiosum quem consequi valeamus. quod ostenditur cum dicitur. sustinete. q. d. non diu. immo breuissime durabit. sed post vigiliam semper pervenit festum et post laborem venit quies. sustinete enim patienter expectationem futuri commodi designat. Iuxta illud Ecclesiastici. Usque ad tempus sustinebit patienter et postea redditis iocunditatis. quia si vigilia in presenti sustinetur. commodum eterne glorie ex hoc finaliter repositur. Homo sanus postquam vigilauerit dormit. alioquin dormire nequit. sanus et incolumis esse nequit. Sic

vere si sanitate gratie sumus sani. postquam in hoc mundo in bonis operibus vigilauerimus. finaliter in celi requie dormiemus. si vero per peccatum egrotamus. tunc devigilia laborum mundi ad inferni vigilias pertransimus. Ideo devigilantibus dicitur Luc. xxi. Beati sunt servi illi quos cum venerit dominus et pul. ia. tc. Ideo sancta ecclesia canit. surgite vigilemus venite adoremus quia promissit omnis coronam vigilantibus. Et vere charissimi multa comoda possunt evenire ex sustinentia bonarum vigiliarum

Pastoribus.

Scholaribus.

Curatoribus.

Seruitoribus.

Laborantibus.

Egrotantibus.

Vigilant enim

pastores gre-

ges custodi-

do. Quia platis

qui sunt pasto-

res gregis ec-

clesie necessaria est vigilia et circumspectio super gregem ne forte fierent negligencie. et dum dormirent lupus inferni totum gregem destrueret et voraret. Luce. ij. Quia pastores erant in regione eadem vigilantes et cust. vi. noc. super gre. lu. Item vigilantes scholares sapientiam contemplando et addiscendo. Sapientia enim sine vigilis non acquiritur. et scientia sine laboribus non habet. Unde de quodam philo legimus quod cum quidam ab eo peteret. quomodo in tantam scientiam pervenisset. respondit quod plus consumpsit de oleo in crucibulo quam de vino in cypho. vbi quod ista scientia cum vigilis acquiratur inuenit puer. viij. vbi dicit. Ego diligentes me diligite. et qui mane vigilauerunt ad me inueniet me. Et bene dicitur mane. quod vult ceterum melius est scholari vigilare de mane. quam de sero. tunc enim propter cibos digestos et sensus summo quietatos intellectus reddunt liberiores. spiritus puriores et sensus acutiores. vbi Esaias se dicebat de mane vigilare. d. Esa. xxi. De mane vigilabo ad te. Adoraliter tamen loquendo per mane intelligitur iuuentus que est spiritus aptus ad laborandum et vigilandum. et ad mores et sciencias acquirendum. Quod est contra illos qui in seruitute volunt in sapientia vigilare. d. illud Eccli. xxiij. Ego nouissimus vigilavi. Item vigilantes curatores iter continuando. Curator enim si nimis dormiret. nunquam ad terminum prefixum bona hora perveniret. Nos igitur qui per vias vite presentis currimus in bonis operibus vigilemus ut ad paradysum feliciter attingamus. j. Reg. i. Ingressus est saul in media castra in vigilia matutina.

Item vigilantes seruitores proprium dominum expectantes solliciti famulando. deus enim qui omnis noster est ad nos in morte veniens quos in bono vigilantes inueniet premiat. quos vero dormientes in peccatis inueniet condemnabit. Mat. xxiij. Vigilate ergo. quia nescitis quando hora dominus venturus sit. Iste enim est dominus qui vult habere famulos vigilantes. et seruos attentos. dicens cuiuslibet seruitori suo illud. ij. c. xxiij. Tu vero vigila. in omnibus labora. opus fac evangeliste. ministerium tuum imple. sobrius esto. Item vigilantes speculatores de hostibus precauendo. Nos ergo qui sumus in militia huius vite ubi hostes infiniti in sidiatur. debemus vigilare et ne pereamus ab hostibus precauere. quod sicut dicit Luce. xxi. quod si sciret pater familias quia hora fur veniret. vigi. vii. et non si. perfo. domum suam. Item vigilantes laborantes et sua bona opera frequentantes. et inde premium eternum expectantes. Ecclesiastici. xxxviij. Cor suum dabit in consummationem operum et vigilia sua ornabit imperfectionem. Item vigilantes egrotantes suis infirmitatibus obuiando. quod scilicet aliqui sunt infirmitates que per vigiliam sanantur. sicut est liturgia. Sic vigilans diligenter protra multas infirmitates valet. et maxime protra liturgia inuidie. accidet luxurie que dormire facit peccatorem. Vigilia et sollicitudo etiam auferunt luxum carnis. Eccli. xxxi. Vigilia honestatis tabefaciet carnes. Patet ergo quomodo vigilia est utilis. et ideo debet in patientia sustineri. sustinete. inquit sic dicit quilibet illud ps. Sustinuit anima mea in verbo eius. Patet ergo quod vigilandum est propter fructum copiosum quem consequi valeamus.

Secundo dico qvigilandum est propter locum periculofum quo nos esse videmus. Hic inquit. Sicut enim sensu biliter videmus q homo qui est in loco periculi libenter vigilat. sicut patz in illis qui sunt in exercitu et guerra qui ppter timorem ne hostes superueniant solent libenter vigilare et ad vigilandum alios aliquos ordinasse. vnde de gruibz legitur q inter se de sero quando quiescere solent aliquem ad vigilandum instituere. vt p ipm possint hostiu pericula presentire. Cuz igitur nos omnes simus in loco periculoso scilz in exercitu huius mundi. vbi hostes multiplices nos impugnant: qz sicut dicitur Job. vij. Militia est vita hominis super terras. Necesse est vt attente ambulemus. et vt sic hostiu aduentu precauamus. ad qd monet nos aplos petrus. i. p. v. fratres sobrii estote et vigilate etc. Iste enim locus periculofus est cu dicit hic qz in mundo locus est vbi oportet vigilare. Non enim habemus hic manentem ciuitatem sed futuram inquirimus. vt dicit apostolus ad hebreos. xij. Et ideo bene consulitur Mich. j. vbi dicit. Surgite et ite: qz non habetis hic requiem. Surgere et ire vigiliam requirit. Vigilandum est igit ppter locu periculofum quo nos esse videmus. **T**ertio dico qvigilandum est ppter preceptu rigorofum qd taliter implemus: qd dicit imperator. Vigilate. Homo enim q ex officio et expresso mandato vigilare intendit. solet vigilare. et a somno quanto plus pot nitit abstinere pater in pastoribus armento rli. Speculatoribus castror. Seruitoribus magnor. dominor. Sicut dñs in verbo suo dat vigilandi spale mandatu. d. vigilate. Necesse est ergo vt vigilemus et q diligenter in bonis operibus nos occupemus qd potissime debet facere illi qbus ex officio incumbit. sicut pastores gregis ecclie. sicut boni plati vigilantes ciuitatis bretriales. sicut religiosi et contēplatiui. sicut etia scrutrigis xpi scilicet boni actiui. Omnibus enim istis vigilat sollicitudo precipit. et apud ipsos diligens circumspectio pprobatur. i. i. Machab. xij. precepit Jonathas suis vigilare. Prelati enim debent vigilare sup subditoz gubernatione. Apoc. ij. Est vigilans et confirma cetera que mortura erat. vnde illud pdictu Machab. xij. Videte vigilate et orate. Videte p discretionē. Vigilate per attentionem. Orate per deuotionem. Prelatus enim q est vigil exercitus xpiani et pastor gregis xpi os habere. Quo ad se discretionē et sapientiā. videte. Quo ad primū diligentia et attentionē vigilat. Quo ad deū deuotionē et reuerentiā. orate. Religiosi debent vigilare sup celestiu contēplationē. vnde Machab. xij. Vigilate itaqz. qz nescitis diē neqz horā. Et Machab. xij. Ad vni dico ofibus dico vigilate. Scholares etiā debent vigilare super suoz defectuū emendatione et sup criminu rōne. Et sic dicit Machab. xij. Vigilate et orate ne intretis in tentationem. Omnibus enim istis ex officio plationis. vel xpiane professionis. necnon ex spali mandato diuine ordinationis incumbit vigilare et a somno corporis et desidia abstinere. Ecce pio pisciu q rarissime dormire dicunt. et quoz oculi nunq claudi dicunt. et si aliquo casu dormiunt. facillime excitant. Vigilate ergo. vnde. j. Cor. xvj. Vigilate et state in fidei. agi. pfor. et omnia. in ta. fi. Vigilandum est ergo ppter mandatu rigorofum qd taliter implemus. vigilate impatiue. **Q**uarto dico qvigilandum est ppter consortiu gratiosum quod in istis habemus mecu inquit. Homo enim libentius solet vigilare qn videt gratu sociu vel consortiu. Homo enim solus solet libenter dormire. alio q gratu habz consortiu non sic. Cum igitur vigilando in bonis operibus habemus socios xpi et angelos q nobiscu vigiliant et laborant. dico q ista vigilia nō debet esse alicui grauis. sed libens. facilis atqz leuis. Istud autem ostenditur cu dicit mecu. Pauper enim famulus libenter vigilat quando inuitat magnos dominos. Ille enim esset reprehensibilis q dormiret et suū dominu vigilantem videret. Sic et nos si vigilante domino dormiamus. Ideo ipse conquerens dicit petro Machab. xvj. Symon dormis. non potuisti vna hora vigilare mecum. quasi dicat q nō bene factu

est. Et vere qui christu ardentem diliget. libenter cum eo vigilat. Ametistus enim est lapis qui scintillas igneas emittere videtur. qui fm dyasco. hominem facit vigilem. bonu confert intellectu. valet contra ebrietates et malam aufert cogitationem. Et sic pccerto charissimi si christum lapidem preciosum sociu habuerimus ipsumq per amorem nobiscu portauerimus. ipse pccerto facit nos vigilantes. et diligentes. et prudentes. intelligētes. sobrios. abstinentes. honeste cogitantes. et ebriati et etiam luxurie resistentes. Bene ergo dicit istud. j. Pet. v. Sobrii estote etc. Et bene sobrii. qz sobrietas est mater honestarū vigilanz et non dormiamus ergo sicut ceteri sed vigilemus et sobrii simus. j. Thym. v. Et merito quia dominus ipsis vigilare nolentibus comminatur. d. Apoc. ij. Si autem non euigila ueris ueniam ad te tanq fur. et nescies qua hora ueniam ad te. Machab. xvj. Vigilate mecu. Et bene mecu. quia pccerto sine istius inuocatione et auxilio nihil ualent uigilie nostre. qz sicut dicitur in ps. Nisi dñs custodierit ciuitatem frustra etc. Patet igit qvigilandum est propter Consortiu quod habemus. Mandatu quod implemus. Periculum quod timeamus. Commodum quod videmus. Sustinete ergo hic et vigilate mecu. Et sic patz q est vigilia bona et fructuosa. et istud est primū principale. **S**ed adhuc dico q est mala vigilia et vitiosa. et ista est vigilia malorū. qui ualde sunt vigilantes. solliciti. et vigilantissimi. ad sua mala opera facienda. sicut patet in luxuriosis. furibus. homicidis et avaris. qui pro implendis nequicijs suis quantum uigilat deus nouit. Similes lupo qui fm homerū dicit animal esse vigil. et similes etiam senibus qui ppter frigiditatem cerebri et siccitatem solent esse vigilantes et infomnes: quia pccerto impy lupini et crudeles in deuoti et in malicijs ceteris atqz senes. solent esse ad optandū maluz vigilantes. et in suis iniquitatibus diligētes. Sap. xij. Obicura sacrificia facientes aut infanie plenas uigilias habentes. neqz uitā neqz mundas nuptias iam custodiūt. Ista ergo de bona et mala vigilia sufficiant.

Viginti. Nota q numerus vicenarius significat in bono et in malo. Est enim numerus constans ex denario bis ducto. Et ideo in bono signat illos qui cu binario duplicis charitatis feruant denarium mandatorum. Et sic uiri perfecti viginti esse dicuntur in quantum in denario mandatorum cum binario duplicis charitatis dei scilicet et proximi viuere dinoscuntur. figurati Exodi. xxvj. in tabulis tabernaculi. vbi ex utroq latere viginti tabule cedrine auro opere ponebantur quia scilicet de illis tabulis cedrinis. idest uiris perfectis tabernaculum ecclie constituitur. qui viginti propter causam tam dictam esse dicuntur. Isti sunt viginti illi ppter quos dicit dominus se pperfurum sodomie. Gen. xvj. In malo etiam potest significare. et sic significat malos qui viginti dicuntur p eo q ex quinario reducto constituunt. in quantum quinq censu inordinatis actibus. et quantum affectibus inordinatis passionibus gubernantur. Et tace isti sunt de qbus facit encensu dyabolus. vnde Gen. xxij. dicit. Ad iacob parauit munera fratri suo Esau. viginti burcos. arctes. viginti. thauros viginti. asinas viginti. Ad denorandū q pervicenarium numerum signatur Birci. idest illi qui fetent per luxuriā. Arctes. i. illi q percutiūt p se uiciā. Thauri. i. illi q uauit clare p superbiam. Asini. i. illi q stolidi sunt p stulticiā. Et sic de vnoquoq crimine pervicenarium designato pot dici illud Judi. iij. q viginti annos opprēsserat filios israel etc. Exponit. Et sic sufficit.

Villa. Cum villa nihil aliud sit q domoz cōgregatio ad habitationē hominū constituta. Possunt notare q sicut inueniuntur diuersa genera hominū. ita diuersa genera inueniunt villaz. Et sic dico q inueniuntur villa.

Perfector.

Perfectorum.
Peccatorum.
Beatorum.
Damnatorum.

Villa perfectorum est religio vel scientia. Vnde Iosue

ix. dicitur. **Q**uod date sunt tribut filiorum iuda villa ad habitandum. Iuda autem qui interpretatur confitens. Virum perfectum solet significare. Et Hieronimus. xij. dicitur quod cantores edificauerunt villas in circuitu iherusalem. **I**tem villa peccatorum est carnalis parentela et munditia. et de hoc dicitur Luc. xv. quod filius prodigus missus est ad villam ut pasceret porcos. **V**undus enim est villa. pro qua auarus videnda de cena se excusat. d. illud Luc. xij. c. Villam enim et necesse mihi est videre eam. Quia mundani instanti delectantur mundi villam videre quod non dignantur paradisi conuiuium intrare. **I**tem villa beatorum est celi gloria. de qua **M**arc. xvj. dicitur quod christus in alia effigie ostensus est duobus discipulis cunctis in cmaus. Sed non ita beatis ostenditur quando non per speculum in enigmate. sed facie ad faciem contemplantur eternaliter. **I**tem villa damnatorum est infernus et eterna miseria. de qua. j. Regum. v. dicitur quod ville et agri ebullierunt etc. Unde de ciuitate. de domo. quod illud parum iam dictum est.

Vincere. Victoria. Nota quod victoria nihil aliud est quam predominatio quam habet aliquis. vel potest habere contra alium preualendo et ei dominari. Est autem vincere idem quod dominari. preuolare vel superare. excellere. vel violenter aliquei cedere. Victoria enim non est sine aduersario. repugnante. Nam sicut dicit Seneca in proverbia. Victoria sine aduersario brevis est laus. Igitur notandum quod in bono et in malo potest multiplex victoria reperiri. Et sic dico quod est laus vel victoria Dei. vincit enim deus mirabiliter. Iustus. vincit iustus commendabiliter. **D**yaboli. vincit dyabolus destabiler. **D**icamus ergo primo quod est victoria dei que est mirabilis. deus enim vincit omnia et superat in bonitate. in potestate. in sapientia et eminentia. Ista enim est sicut aquila que vincit alias aues quantum ad visum limpiditatem. Sicut leo qui vincit alia animalia quantum ad virtutis magnitudinem. sicut topazion qui vincit alios lapides quantum ad claritatis pulchritudinem. sicut rinoceros que vincit alias feras. quantum ad roboris fortitudinem. Quia iste vincit sicut aquila in visum et sapientie limpiditatem. Job. xxxv. **M**agnus enim deus est vincens scientiam nostram. Sicut enim leo in virtutis et potentie magnitudine. **A**pocalypsis. v. dicitur leo de tribu iuda radix dauid. Sicut topazion in claritatis et apparentie pulchritudine. necnon in dignitatis et eminentie celsitudine **A**bacuc. ij. Super excelsa mea deducet me victor. sicut rinoceros in potestatis et predominii fortitudine. Judith. v. **D**eus eorum pugnat pro eis et vincit. Et breuiter de ipso dicitur. ij. **E**ldre. ij. Super omnia vincit veritas. **D**eus enim quandoque ceteritas permittunt se vinci ut finaliter fortius vincant more boni militis. qui quandoque permittit se fortiter verberare. et quasi non defendens superari. et tandem fatigatis aduersariis in pugnatione ipse victus vires suas ostendit et preualet in sue virtutis ostensione. **D**eus enim et veritas videtur in principio suis pugnatibus cedere. et eisdem victorie palmam dare. finaliter tamen cum satis malas pugnationes et percussiones sustinuerunt virtutem suam solent ostendere et contra omnes fortiter preualere. **H**ec potissime de veritate videmus quod multoties supprimitur et in fine vincere reperitur. quando enim non speratur victoria omnibus declaratur. Similis est enim sicut egyptiace. cuius lignum in aqua positum statim mergitur et tamen cum diu se occultauerit et humectatum fuerit et in imperato suscitatur et contra naturam omnium lignorum madefactum superius eleuatur. Sic procerbo veritas aliquando se permittit supprimitur et submergi. et quasi victa abscondit se et celat subito tamen et in sperato postquam diu latuerit solet vincere. et in conspectu omnium

apparere. Nihil enim opertus quod non reuelatur etc. **M**ath. x. Exemplo nature sane. que subito inhi mitatem non vincit. sed paulatim solet contra eam pugnare. et in fine contra eam preualere. ij. **E**ldre. iij. **V**idetur magna est veritas etiam preualet. **I**dem etiam de fide christiana apparuit. que primo in martyribus submersa. idest in abscondito fuit. sed ubi et vnde deficere videbatur. in hoc magis vincere et crescere noscebatur. j. **J**oh. iij. **N**am hec est victoria que vincit mundum fide vestra. Et ideo de deo et sua fide et veritate certum est quod nunquam finaliter possunt superari. Iuxta illud Judith. xv. **A**donay domine rex quem superare nemo potest. Et quod ipsa solent omnia vincere. et finaliter omnia superare. patet **E**saie. ix. **T**irgam humeri eius et sceptrum exercitus eius superasti sicut i die madian. Ista est enim victoria christi precipue et facta in pelio passionis. ubi spinis coronatus sicut rex dyabolum superauit. figuratus **A**poc. vj. Ecce equus albus etiam qui sedebat super eum habebat arcum. et data est ei corona. et currens vincens vinceret. **I**pus enim in equo purissimi corporis sedens et arcum crucis in manibus tenens. coronamque spinicam in capite portans. currens in mundum. vi dyabolum vincens vinceret. Ista est ergo victoria dei que est mirabilis. **S**ecundo dico quod est victoria iusti que est laudabilis. Iustus enim contra multa habet pugna re scilicet contra dyabolum. contra se. contra peccatum. et ideo quandoque victoria est multum laudabilis. Victoria enim tunc laudabilis dicitur. quando de forti aduersario. vel quando de multis triumphatur. Cum igitur isti aduersarii sint plurimi sint pessimi sint fortissimi. bene dico quod victoria laudabilis dicitur. cum per virtutes et merita triumphatur. Iustus enim debet esse sicut mustella que quous parua sit bestiola. armata tamen ruta audacter solet basiliscum inuadere et vincere ac de ipso triumphare. Sicut et quous homo paruum virtutes in se habeat. cum ruta armatus. i. penitentia. poterit de basilisco idest de dyabolo. necnon de fortissimo. in immo carne et mundo triumphare. et eas non per naturam. sed per gratiam vincere et domare. **B**erillius et allectores lapides sunt qui portatorem victorem et immunem ab hostibus faciunt et reddunt. quia procerbo possibile est quod homo quicquid conditione humana debilis est naturaliter. fortis fiat per virtutes accidentaliter. Si enim berillum et allectorium idest virtutem fortitudinis et patientie habuerimus inuicti esse poterimus. et hostes anime superabimus et vincemus. Ista quod de nobis poterit dici illud **I**heremio. xj. **T**icerunt regna etc. fides enim cum suis sororibus scilicet patientia et fortitudine facilliter vincit salutis inimicos. **U**bi aduerte quod ad victoriam habendam tria sunt necessaria scilicet **C**ausa efficiens per fidem. **M**odus perficiens. sancti operati sunt iustitiam. finis alliciens. adepti sunt promissis. **P**rosequere si vis. **H**omo enim quatuor inimicos debet vincere. scilicet quandam fortissimum scilicet dyabolum. **D**urissimum scilicet mundum. falsissimum scilicet carnem. familiarissimum scilicet propriam voluntatem. **D**yabolus enim cum superbia vincitur per humilitatem. j. **J**ohannis. ij. **I**uvenes fortes estis et vicistis malum lignum. **V**undus cum avaricia vincitur per contemptum et spirituali paupertate. quia sicut dicitur. j. **J**oh. v. **O**mnis quod natum est ex deo vincit mundum. **C**aro cum luxuria vincit per continentie puritatem. vnde **A**poc. vj. dicitur quod ille qui sedebat in equo albo. idest in corpore casto et mundo habebat arcum scilicet ad sagittandum et stimulandum carnem. et data est ei corona et currens vincens vinceret. **A**nimus vero et propria voluntas vincitur per prudentie maturitatem et obedientie stabilem et promptam firmitatem. de qua **S**eneca in proverbia. dicit quod vincit bis qui se vincit. **I**dem in epistolis. **I**mperare sibi magni imperii est. **E**tere charissimi magni imperium est vincere semetipsum. **H**omo enim quilibet est inimicus sibi. quoniam ipse habet magnam victoriam facere. et tunc facilius est omnia vincere quam seipsum. vnde **S**eneca. dicit alexander in epistola

Vincere.

Quod tot populorum et tot regnorum victor ire tristicius succubuit. De hanibale, fortissimo pugnatore. De quo dicitur quod armis vicit sed victus est viris. unde alibi dicit Seneca quod multi sunt qui gentes et populos habuerunt in sua potestate, paucissimi autem qui se, et ideo dicitur Proverbi. xvj. quod melior est patiens viro forti, et qui dominatur animo suo et pugnatore virum. Oportet ergo charissimi nosmetipsos vincere, et viris propriis non succumbere, sed de ipsis viriliter triumphare, ut sic nos victores quod valeat appellare ut de quo libet nostrum dicatur illud Apocalyp. v. Ecce vicit leo de tribu iuda radix dauid. In quibus ostenduntur quod que ad ad habendam victoriam suffragantur. s.

Dulcor animorum.

Valor meritum.

Splendor exemplorum.

Timor tormentorum.

Amor premiorum.

Primum per

bat mentalis

promptitudo.

ecce. Secundum

virum fortitudo

leo. Tertium attenda sanctitudo, de tribu iuda.

Quartum inferni mestitudo radix. Quintum super-

na pulchritudo, dauid, qui dicitur vultu desiderabilis.

C Dico quod ad victoriam suffragatur promptitudo bonorum operum et animorum, quod ostenditur cum dicitur ecce. Homo enim qui promptus est obedientie et maioribus parere, melius solet vincere quam ille qui est solitus repugnare. Homo enim qui per fortitudinem non potest leonem vincere, solet se prosternendo et humilitate de iram ipsius superare. Sic vere iras tyrannorum melius vincimus, si ipsis non resistimus sed paremus. De

ecce, quod est aduerbium promptitudinis signans voluntatis. Iuxta illud Esaie. vj. Ecce ego mitte me. De

forti etiam invenit videmus quod fortes arbores solet eradi

care et vincere, siccibilis vero debiles et impetui eius cedentes non resistentes solet illesas dimittere. Sic vere

fortis temptatio et ipse dyabolus vincit et superat ipsos

feroces. hoc est dictum illos qui se fortes reputant, qui de

suis presumunt viribus et sperant. A debilibus autem

vincitur id est ab humilibus cedentibus temptationibus et fortes flatus fugientibus, et de suis viribus non

presumentibus superatur. Quia breviter melius ipsi

vir humiles vincunt hostes anime qui fragilitatem

suam propriam attendunt et cedunt quam multi fortes qui

de suis viribus confidentes, resistere volunt et credunt

In signum huius dicitur baruch. Iudic. iij. Victoria non

reputabitur tibi, quia in manu femine dabitur sizar. Iuxta illud. j. Regum. ij. Arcus fortium superatus est et in-

fir. acti. sunt ro. fatum est enim de propriis viribus con-

fidere, quia victoria non ab homine, sed a deo solet con-

tingere. Sicut enim dicitur. j. Mach. ij. Non in mul-

titudine exercitus est victoria belli, sed de celo est auxi-

lium. Quia pro certo illi qui de se et mundi adiutorio

confidunt non vincunt sed vincuntur, non superant sed

superantur. ij. Paralipomenon. xvj. capi. Si in multitu-

dine confidis, superari te faciet dominus ab hostibus

tuis, dicat ergo ecce, id est supponat se deo et non sibi.

Quia pro certo multum valet ad victoriam habendam

mental promptitudo bonorum animorum, ecce. Job

xxvj. Ecce magnus deus et vincens. Iterum dico

quod ad victoriam operatur stabilis fortitudo, cum dicit

Leo, qui scilicet est ita fortis quod omnia animalia superat

atque vincit, sic enim vides quod fortitudo virum est causa

victorie, et inde est quod alia animalia fortia de cursu comu-

ni vincunt debilia. Sic vere ad vincendum temptatio-

nes et vitia, necessaria est virtutis plenitudo et constan-

tie fortitudo. Leo habet multas condiciones, nobiles

et notabiles per quas virtutes morales intelliguntur,

que ad triumphandum de vitis suffragantur, unde no-

tandum quod leo est et. Unde. s. titulo de leone, et applica

quicquid volueris. Ideo de isto leone, id est de viro iusto

potest dici illud Proverbi. xvj. Justus quasi leo

confidens absque ullo timore erit. Et potissime leo habet

duas condiciones propter quas melius vincit: quia ve-

recundatur fugere, et dedignatur timere. In signum

cuius quando vadit per nemus incedit, fortius et curte quasi verecundans abscondi, quando autem in plano et in publico non sic. In signum etiam quando pugnat non solet spicula venatorum intueri, ne ipsum contingat metuere vel terreri. Sic et charissimi duo sunt que iuvant homines ad vincendum scilicet verecundia viri tuosa, et audacia generosa, quando enim verecundatur et dedignatur timere, tunc solet fortius pugnare, et victorias obtinere facilius. Verecundari enim debet homo si vincatur. Exemplo elephantis qui intantum verecundatur cum vincitur, quod voce victoris timet, et solo barritu ipsius terretur et verecundatur. Sic pro certo iustus si vinci et superari se videat, debet fortiter verecundari. Iuxta illud Hieremie. xlvij. Confusus est mor ab quoniam victus est. Et ideo ad pugnandum et vincendum debet fortiter animari. Leo inquit, id est audax, strenuus et vigorosus. Iuxta illud Ezechielis. xij. Leo factus est et didicit capere predam. Et ut sibi dicatur illud Paralipomenon. ij. Uicisti famam virtutibus. Et ideo sancti invicti dici poterunt pro eo quod dyabolus tyrannos et vitia cum fortitudine vicerunt. Unde Augustinus de vera religione. Nunquam ab homine vinci potest qui suavitatem vicerit. Non enim vincitur is cui quod amat nisi ab aduersario eripitur, qui ergo amat id solum quod ab aduersario auferri non potest ille invictus est. Valet igitur ad victoriam stabilis fortitudo operum perfectorum. Deinde dico quod valet ad victoriam habendam attenda sanctitudo nostrorum predecessorum, seu bonorum exemplorum. De tribu inquit iuda. Homo enim de nobili profapia seu genere timet degenerare, et ideo fortius ne vincatur solet pugnare. Et inde est quod probitas parentum ad memoriam reducitur, verorum exemplo vincant et fortiter operentur. Sic vere charissimi per scripturam sacram probitates et merita sanctorum parentum nostrorum scilicet christi et martyrum, et nostrorum fundatur et institutorum ad memoriam reducuntur: ut eorum exemplo ad pugnandum et vincendum quilibet aduertat. Dicitur enim eis illud Esaie. lj. Attendite ad abram patrem vestrum, et saram que peperit vos. Attendite ad petram de qua excisi estis, quasi dicat, Attendite quos estis de tribu iuda. Et quod sicut dicitur Apocalypsis. vj. De tribu iuda duodecim milia signati. Attendite quis locus cui in officio pastoralis succeditis: quia quales fuerunt illi quorum in terris locum tenetis, et in quorum religionibus et ecclesiis habitatis, horum exemplo fortiter agatis, et ut victores sitis proinde cogitate. Sicut enim lapis qui dicit pantheron, si de mane respicitur, facit hominem inuictum in illa die. Sic vere si christus et sanctos qui nos peccaverunt attente respiciamus, et per deuotionem et orationem oculos mentis in eo figamus, nos proculdubio exemplo et auxilio eorum hostes spirituales vincimus, et de dyabolo, et vicio triumphamus. Unde Seneca, in epistola ad exempla perfectorum virorum, qui tribulationes et temptationes vicerunt volentes nos reducere sicut. De his que terribilia videntur, nihil est inuictum, si nola priores vincere, iam multi vincunt, ignem mutus, crucem regulus, venenum socrates, exilium rutilius, mortem ferro adducta cato, et nos inquit supple istorum vincamus. Victores ergo charissimi nos faciunt exempla que respiciamus, orationes quas ad deum fundimus. Quia sicut bonus dominus respiciens vasallum ad eum recurrentem ne vincatur. Sic dominus hominem temptationem timentem et ad dominum fugientem, et se protectioni ipsius committentem iuvat ne a dyabolo superetur. Cuius exemplum habemus Ezechielis. xvj. ubi dicitur. Quod moyses levante manus vincebat israel, si vero manus perderent vincebatur. Ad deum ergo et ad sanctos per deuotionem et orationem aspiciamus, et eorum exempla videamus, quia sicut dictum est ad victoriam habendam multum facit attenda promptitudo, vel sanctorum sanctitudo nostrorum predecessorum

predecessorū. De tribu iuda. ¶ Deniq; dico q̄ ad hoc multum facit retenta mestitudo inferni tormentorū. cum dicitur radix. Radix enim que sub terra facit. signat illos qui per considerationem sub terra idest inferius in inferno morantur. et qui ibi dolores et supplicia contemplantur. et inde ad pugnandum et triumphandum per bona opera animantur. Sicut enim videmus q̄ pugil qui pro alio pugnat in stadio. non solum perdit lucrum quod sperabat. immo etiam suspenditur aut punitur. quapropter si sit sapiens pro pena cuitanda quantum potest pro victoria habenda decertat. Sic igitur et nos qui contra hostes anime in stadio mundi pugnamus penam inferni. quam si victi fuerimus. incurrimus. Attendamus ergo iuxta verbum Senecę ex desperatione etiam animi sumamus. et pro tormentorum timore faciamus taliter vincamus. Radix inquit. i. i. more radicis ad infernum mentaliter penetremus. Iuxta illud Esa. xxxvij. q̄ reliquū est. mittet radicē deorsum. et fructū faciet sursum. et breuiter timor pene et misericordia causat victoriae. Unde etiam de quodam imperatore legimus q̄ fugientes ad bellū ire compulsi. et victores qui victi fuerant esse fecit. Ad quod facit fabula poetica q̄ dicit qd sit palus infernalis. que interpretatur tristitia. filiam habuit nomine victoriam que quia dijs pugnantis contra gygantes dicit resistisse. ideo ipsa sit legitur ab ipsis dijs certū privilegium accepisse. Ex qua quidē fabula poete nihil aliud intellexerūt. nisi q̄ sit infernalis idest timor pene inferni victorias habere a mortis sententia. Ad bene inuit q̄ dicit Apoc. ij. Qui vicerit non ledes a morte secunda. q. d. pro timore illius mortis vincendum est. Igitur valet ad victoriam obtinendam retenta mestitudo inferni tormentorum. ¶ Insuper dico q̄ valet ad victoriā preuisa beatitudo glorie beatorū. cū dicit dauid. q̄ interpretatur vultu desiderabilis. Quicquid enim est ibi summe est desiderabile et delectabile. i. deus. beata ergo. et gaudia que sunt ibi. Istud enim summe solet consolari victorē et ipsum iuuat ad vincendum. Quia sicut Grego. in omel. Consideratio premij minuit vim flagelli. Unde petitū fuit a quodam philo sopho. quid erat quod non permittebat homines fieri laisum q̄ respondit. lucrum quia certe quando de celesti premio qd pmeret attendis infatigabilis pugnas. et pro consequens victoria facilius reporas. Ista aut bona futura que per victoriā habent victores. donantur cuius dicit dauid vultu desiderabilis. Quia quicquid est desiderabile per eam obtinetur. De quo Esa. ix. Exultant victores capta praeda quando diuidunt spolia. Sequitur super solum dauid et super regnū eius sedebit. Et aduerte q̄ istud premiū qd victoribus dabit consistit In delictis cordialibus. exultant. In delictis spūalibus. capta praeda. In consolijs fraternalibus. diuidunt. In diuitijs eternalibus. spolia. Isti enim cordialiter iocunditatē habent et sunt similes equis qui gaudent cuius vicerint. vnde Iudith. xvj. Per tres menses gaudiū huius victorie celebratū est. Tres enim menses sunt visio. fruitio. et dilectio. ¶ Itē habent spūalem voluptatem. capta inquit praeda. Canes enim qui acciperunt praeda. de ea delectabiliter delectantur. Rom. xxi. Victor existens duxit ex eo pradam. vñ Apoca. ij. Vincenti dabo edere de ligno vite quod est in paradiso dei mei. Et ibidem. Vincenti dabo manna absconditum. ¶ Item habent fraternalem charitatem diuidunt. sicut dicitur Actū. ij. Diuidebatur unicuique secundum opus erat. ¶ Item habent eternalem felicitatem. spolia. quia sicut dicitur Apoc. xxi. Qui vicerit possidebit hec et ego ero illi deus. et ipse erit mihi filius. Sic ergo patet charissimi q̄ ad victoriā de spūalibus hostibus obtinendam qnq; suffragant et iuuant. i. Amor premiorum. Timor tormentorum. Splendor exemplorum. Fortitudo meritorum.

Ardor animorum.

¶ Per ista enim quinq; iustus vitia superat. et demones viriliter deuincit et expugnat ita q̄ cum gaudio potest dici illud Iheremie. i. Confusus est bel. victus est mcradach. Nosq; dicamus de eo istud. ij. Paralipom. xxi. Diuulgatū est nomen eius per crebras victorias. ¶ Patet ergo q̄ est victoria iusti que est laudabilis. ¶ Tertio dico q̄ est victoria dyaboli que est odibilis. et ista est victoria qua dyabolus in temptationibus et tribulationibus vincit iustos. Iuxta illud. ij. Pet. ij. a quo qd superatus fuerit eius seruus efficitur. De quo potes videri. s. de pugnare. et de temptatione. Est enim dyabolus sicut draco qui tunc vincit elephātem: quando cauda eius pedes ligat et. vide in suis titulis quia transco et sufficit.

Vincire. vinctus. Vinculū. Nota q̄ vinculū est illud quo qd tenetur. stringitur. vel ligatur. Et quia in scriptura inuenitur vinculum gratie. culpe et pene. notabo q̄ inuenitur vinculū Utilitatis. Iniquitatis. Penalitatis. Primum est perfectorum. Secundū est peccatorū. Tertium est damnatorū. Primum est vinculum alligandum. Secundū est vinculum dissipandum. Tertium est vinculum formidandum. ¶ Est dico primum vinculum perfectorum quod est alligandum. et istud pro certo nihil aliud est q̄ illud quod ipsos stringit. ligat et vincit cū deo et cū proximo. Et sic loquitur deus ipsi Iheremie. Ibiere. xxi. Fac tibi vincula et catenas. et pone eas in collo tuo. Sicut enim boues vinciuntur et ligantur et simul operentur. Equi ad precepta pascuntur. Tauri vero dormiti reddantur. Cerui ne vt fugientes perdantur. Vincunt ne de terram premantur. Volucri longius seruentur. Symie et fere vt potestate teneantur. ¶ Sic paulo dubio dico q̄ iusti diuersis vinculis solent ligari. vt deo et proximo adherent firmiter. et vt in fide et in moribus diutius remaneant. et ne a christi seruitute et dominio recedant et retrascant foris vinculari et. vnde de Johanne dicitur q̄ interpretatur gratia dei q̄ audiuit in vinculis opera xpi. Math. xj. Que aut sunt ista vincula perfectorum. Dico q̄ sunt vincula

Religionis.

Dilectionis.

Coniunctionis.

Durationis.

Coertionis.

Sunt dico vincula religionis. et ista sunt vincula mandatorum et statutorum et potissime triumvotorum. de quibus Ecclesiastes. iij. funiculus triplex difficile rumpitur. Ista enim vincula quibus homines dei seruituti ligantur et quibus ne libere fugiant constringuntur de quibus Eze. xxi. Subiiciā vos scepro meo et inducam vos in vinculis federis. ista dico vincula multi rumpunt per transgressionem obseruantiarū. mandatorum et vtorum volunt fugere et recedere. Isti sunt similes onagro. qui tantū diligit libertatem q̄ nulli vinculo subiugatur. Job xxxix. Quis dimisit onagrum liberum. et vincula eius qd soluit. figurato in illo demoniaco Luce. vii. de quo dicit q̄ funibus multorum vinculis ligatus et ruptis vinculis agebat a demonijs in deserto. Ista ergo sunt vincula religionis. ¶ Itē dico q̄ sunt vincula dilectionis. Amor enim fortissimū est vinculū. q̄ ita stringit qd duo bus facit vnū. Isti enim qui in isto vinculo vinculantur. vnū inter se et vnū cum deo efficiuntur. vnde Col. ij. Super omnia charitatē habentes qd est vinculū perfectionis. Verū tñ est contra multos q̄ nec cū deo. nec cū proximo veram charitatē habent. qd apparet qñ modica occasione rumpit amor suus. et per vanitatē et inconstantiam et falsitatē facile dissipat. Ibiere. ij. A seculo fregisti iugū. vincula mea dirupisti. ¶ Item est vinculū coniunctionis. et istud est vinculum concordie et pacis. qd vago firmiter debet iungere. ne alter ab altero in aliquā discordiā possimus disgregare. Ephc. iij. Sollicite seruare vnitatem spūs in vinculo pacis. Quod tamen est contra multos q̄ motu vel arrogantia. vel inuidia nunq̄

Vindicta.

possunt in pacis et unitatis vinculis contineri. Siles sy-
mie que vincula sua nitit rumpere. ut euagando possit offi-
cere et nocere. Quare multi sunt qui non cessant querere
tendicula occasionis qua possint vincula pacis rumpere
et unitatis federari violare. d. illud in ps. Dirupam? vin-
cula eorum. Item est vinculum durationis: qua. si iusti
sub vinculo repellantur ligantur ita quod a bono proposito non
separantur. Eccli. vi. Vincula eius alligant. De qua pse-
uerantia duratiua potest dici illud Ezech. xiiij. Ecce circun-
dedit te vinculis. et nunc convertere de latere tuo ad aliud.
Quod tamen est pro multis qui vincula perseuerantie cito rum-
punt. vñ. Hierem. v. de optimatibus dicit. Ecce ipsi magis
confregerunt iugum. ruperunt vincula. Item est vinculum
coercitionis quo. si mali ad opera bona et salutaria exercenda
ligantur et ista sunt vincula tribulationum temporalium infirmi-
tatum corporaliu et tristitiarum cordialium. Sicut freneticus
vinculis ligatur ut sanetur. sic deus iustos vinculis tribulatio-
num ligat. ut ipsos a malo coerceat. et sanitatem reducat.
Unde et dicit in ps. Quod animam inanem satiauit in bo-
nis. sedentes in tenebris et umbra mortis vincitos in me-
dicitate et ferro. Sicut enim bos vinculis stringitur. stu-
mulis pungitur. et sic arare cogitur et compellitur. sic
sancti vinculis tribulationum fuerunt ligati stimulis in-
firmitatum fuerunt artati. et sic ad arandum et ad laboran-
dum et ad benefaciendum. et ad mala precauendum fue-
runt edocti. Exemplo apostoli qui quotidie ad literas
in vinculis ponebant. in quibus existens scribebat epi-
stolas per quas tota ecclesia illustratur. vñ. Ephe. iij. dicit.
Obsecro vos egovinctus in domino. et Ephe. iij. dice-
bat. Ego paulus vincitus christi iesu. Et ideo breviter ipse
concludit Ihebr. xj. d. Sancti ludibria et verbera etc. Ad
quorum compassionem monet idem. Ihebr. xij. Ad-
mentore vincitorum tanquam simul victi. q. d. victis in
carceribus et ligatis in mundi pugnatoris cathenis
atque funibus esset compatiendum. et eis dulciter succu-
rendus. et eis misericorditer condolendus. Patet igitur
quod sunt quinque genera bonorum vinculorum. scilicet religionis
dilectionis. coniunctionis. durationis et cohercionis.
Et sic dico quod sunt vincula hominum perfectorum quod est
primum. Secundo dico quod sunt vincula hominum pec-
catorum. Peccatores enim vinculis vitiorum et complacen-
tiarum et delectationum ligantur ut in servitute diaboli
perpetuo teneantur. Illi enim qui furant alienos ca-
nes solent eos ligare. ne ad magistros suos redeant et
ut secum maneant vinculant. Aves etiam predales vin-
culis ad perniciem. et nevolent sursum fortiter astringun-
tur. Illos enim quos servare volumus alligamus et ne
manus nostras fugiant astringimus et artamus. Sic
vere diabolus quando furatus est hominem per peccatum
timens ne ad magistrum suum. scilicet christum redeat per peniten-
tiam et ipsum deserat. ligare solent vinculis malorum com-
placentiarum. et obdurare consuetudinis funibus ipsum
astringere et ligare. et suo iuri penitus subiugare. Unde
herodes misit et tenuit Johannem et vinxit eum in carcere.
Nam diabolus solet hominem vinculare. scilicet vinculis
Carnalitatibus. Ligat ergo
Cupiditatis diabolus vin-
Pompositatis culis. scilicet carna-
Tepiditatis litatis et im-
Obscuritatis mudi. Ad
Taciturnitatis la enim mu-
lier et eius visus. gestus et affatus sunt quedam vincula
quibus qui per malas consuetudines ligatus fuerit.
vix euadit. Unde de fatuo iuvene. et de mala muliere
dicitur Proverbi. vij. Quod eam sequitur quasi bos du-
ctus ad victimam. et nescit quod ad vincula stultus trahatur.
Unde de muliere dicitur idem Sap. Invenit mulie-
rem morte amariora vincula sunt manus illius etc.
Eccli. vij. Item ligat vinculis cupiditatis et avaricie.
Avaricia enim est fortissimum vinculum. Istud enim
in amore terrenorum ligat taliter quod ab affectu eterno
videbatur ligatus manasset cum dicebat. y. Paralipo.

xxxvj. Incurvatus sum multo vinculo ferri et non est
mibi respiratio. Item ligat vinculo pompositatis et
vane glorie. et sic ligantur illi qui amore pomparum mu-
di corpus et animam ponunt. similes illis suspensis qui
in altis ligantur. vñ. de vinculo superbie dicitur. Esa.
xxv. Precipitabit dominus in monte isto faciem vin-
culi colligati. Item ligat vinculo tepiditatis et acci-
die. Accidia enim est vinculum pedum et manuum. et
non permittit aliquem benefacere. Hierem. xxxix. Tin-
xit eum compedibus. et duxit eum in babilonem. Item
ligat vinculo obscuritatis. et istud est vinculum cecitatis
mentis. obstinationis. et male consuetudinis. quod re-
cte videtur esse vinculum oculorum. de quo Sap. xvij.
Vinculis tenebrarum et longe noctis compediti incli-
si iacuerunt. Item ligat vinculo taciturnitatis. et istud
est quo ligat linguam per verecundiam ne confiteatur
et per consequens ne aliquid recte loquatur. De quo
Iherem. vij. de muto quod solutum est vinculum lingue eius
et loquebatur recte. Ista igitur charissimi sunt mala
vincula quibus cum peccator a diabolo vinculatur. vix
aut nunquam liberatur. Et ideo statim quando nos sen-
timus vincitos debemus vincula rumpere. et nos ab ho-
stis dominio liberare. d. illud ps. Dirupamus vin-
cula eorum etc. et hoc cum auxilio illius qui vincitos suos
non desperit. sed educit eos in fortitudinem etc. Hec ergo
sunt vincula peccatorum. Tertio dico quod sunt vincu-
la hominum damnatorum. et ista sunt pene eterne et sen-
tentie divine. quibus damnati in inferno damnantur
sive ligantur. ut in cuasibiliter penis eternis affligan-
tur. Punient enim scelerati solent vinculis alligari. et
ne euadant firmiter vinculari. Sic damnati vinculo di-
vine sententie. et ordinationis ligantur quibus in cuas-
sibiliter detinentur. Esa. lxxij. Omnes qui inveniunt sunt
vinciti sunt pariter. dureque ligati sunt. Et. y. Paralip.
xxij. dicitur quod sedechias cathenis et compedibus vin-
ctus ductus est in babilonem. Patet ergo quod sunt vin-
cula damnatorum peccatorum perfectorum etc. Omnia ista ex-
empla que. scilicet de ligare posita sunt. vide de ligare et laqueo et
similibus.

Vindicta. Nota quod vindicta nihil aliud est quam
punitio dura et scvera cum furore
et verecundia executi propter causam vel occasionem
precedentis iniurie generata. Et possumus notare quod
in scriptura inveniuntur triplex vindicta. scilicet Vindicta
Crudelitatis et scilicet.

Equitatis et iustitie.
Autoritatis et potentie.

Prima facit peccator crudelis.
Secunda facit prelati fidelis.
Tertia facit imperans in celis.

Primo dico quod est vindicta crudelitatis et scilicet. et
ista est. illa que crudeliter etiam vindicatur vindicatur. quod nul-
li volunt parcere. immo volunt ultra debitum punire.
et ad satisfaciendum private offense in publico supra ali-
quem penitus deservire. Cum tamen dicit Scriptura. quod culpa
est tota culpa persequi. Et tales sunt siles visio. qui de
quolibet percutiente. se nitunt defendere vel vindicare. ita
quod unus cum infestatur. et alius cum percutitur. statim dimittit
primum et recurrit ad secundum. et sic deinceps. Siles etiam sunt
cuiusdam lapide pietatis solet in ore recipere et pre ardore ne
ipsum cum non possit. ipsum tamen temptat deitruere et inordere.
in quo solet quos dentes proprios ledere et cassare. Simi-
les etiam sunt apii. ita crudeliter insigunt quosque alium quod cum
aculeo dimittit intestina. et sic dum vult ledere alium proprium
efficit nocumtum. Sic vere charissimi multi sunt ita
iracundi et furibundi quod de quacunque offensa sibi facta
volunt accipere vindictam. et more visio qui solet de vino ad alium
currere. nunc nunc alium infestare. Et quod plus est sepe
accidit quod dum vindicare nituntur. amplius etiam ledunt.
et gravant. et ubi nocere plus crediderunt. plus nocent.
vñ. si verificat illud quod dicit. Eccli. xxxij. Qui vindicatur
a deo inveniunt vindictam. Sicut videtur ad literas
de superbiis qui volunt omnia vindicare. qui tamen cum non
vindican

vindicant alios de scipsis vindictam patiuntur: ergo melius est dissimulare, vel penitus indulgere. testib⁹ Hugo: et Sefi. Mobile gen⁹ vindicte est ignoscere. Et potissime cum sit vnus iudex et vindex omnium Christi qui vindictam talium sibi specialiter reseruauit. Deutero. xxxij. Alia est vltio et ego retri. c. in tēpo re. Cum igitur de beneficijs collationi apostolice reseruatis, nullus alius prelatus se intromittit. nec nos ad vindictam sumendam nos intronittere debem⁹. quoniam a deo specialiter reseruataz videmus. Iko. rj. Alibi vindictam. et ego retribuam. Quod tamen est contra multos crudeles qui diuinum. s. officium vsurpant et psumunt. et vsq; ad vltimam se uiciā se vindicare contēdunt. Similes billano de quo inueni scriptum. q̄ quando occidit hominē diu post auscultat si spirare audiat ipsum ne forte ipm viuus dimittat: qz pcerto multi sunt q̄ illū quē psequunt nolūt dimittere. nec a psecutiōe q̄scere. q̄ diu ipm sentiunt respira re. et quosq; ipsum ex toto videant mortuum. hoc est dictu ad nihilū deuenire. de hoc dicit illud. ij. Reg. ij. Nunq̄ ad internitiōē mucro tu⁹ desuiat. q. d. non dicit sic esse: qz naturalr hō dicit suo fili p̄cere. et cū eo misericorditer agere. et nō de malefactis oībus vindicare. Iuxta illud Leui. xix. Non queraz vltionem. nec me⁹ moreris iniurie ciuū tuor. vñ Eccl. xxvij. Postq̄ dirissit q̄ qui vindicare vult a deo inueniet vindictam. dicit sic. hō hōi reseruauit vindictā. et a deo q̄rit medellā. in hoīem silem sibi nō hz misericordiam et p p̄ctis suis de p̄cat ipse dum caro sit reseruauit iraz. et p̄piciat tione q̄rit a deo. Ad q̄ facit parabola de seruo cui miserus ēt fuerat dñs. et tñ ipse cōseruo suo noluit misericordiam. Etia constat q̄ in multis delinqm⁹ oēs et iō nō debem⁹ vindictam petere: s; p grā deū ora re. vt velit eos emēdare et corripere vt solent. vñ in ps. Verabif iu. cū vi. vindi. vñ scribit. fiet illi mīa q̄ fecerit mīam. et q̄ nō. nō. p̄s ergo q̄ est vindicta crudelitas et seucie. **S**cdo dico q̄ est vindicta seueritatis iustitie. et ista est illa q̄ boni iudices et plati vindicant illos qui iniuriam patiunt. Apes. n. hñt aculeum ad duos. ad superflui cōsumptionē. et ad mellis depurationē. Bz. n. aculeus virtutē igneam. et p p̄s solet consumere et purgare. Sic charissimi iudices et plati. ppter duo habet p̄tatem et dominium. s. ad cōsumptionē malorum et ad purgationē et tutionē bonorū. Debet. n. cum aculeo iustitie et vindicte supflui. i. malos consumere ne noceāt. et mel. idest bonos defendere ne peant. Et sic legitur Rom. xij. vbi de iudice dicit. Nō enim sine causa gladium portat dei enim minister est et vindex in ira ei qui malū agit. Aduerte tamē q̄ vindicta iudicis nō dicit culpam excedere. sed ei penitus adequare. Exemplo leonis qui inter multos lapides contra se iacentes primo pcutientē eligit. ipm q̄ sūm q̄ ipsum parum vel multum leserit. rotat: lacerat: rāf fligit. In quo instruitur iudex q̄ vindicta nō dicit culpam excedere. s; malos qui delinqm⁹ castigare. vñ dicit Macha. vij. Exēplo iude machabei qui fecit vindictam in viros desertores. Et sicut poscebat illa Luce xviij. q̄ vindicaret eā de aduersario suo. **T**ercio dico q̄ est vindicta auctoritatis et potentie et ista est illa qua deus in p̄senti et in futuro punit et vindicat malefacta in p̄senti enim vindicat. verū tamen occulte. et sub specie alterius cause. qz quis permittat deus q̄ quotidie fiant multa mala que remanere vidētur impunita. tamē sub dissimulatione alterius occasionis punit deus peccatōrē et causa criminis pcedētis. Tñ legi cum quidam induceret alium ad falsū testimonium dicēdum et allegaret q̄ duo falsa testimonia tuulerat. et tamē nihil mali sibi euenerat. statim facta fuit vox de celo. d. mētris. quia p̄certo pro primo oculum pdidisti. pro secundo domū tuaz amisti. Deus enim facit et vñtur rebus sicut ioculator suis istrumētis. q̄bus ita subtilr vñt. q̄ absq; hoc q̄ p̄cipias. vnus loco alterius inuenitur. et q̄ i loco vno reponitur. in

alio repitur. Et iō breuiter de vindictis et p̄nitionib⁹ quas de⁹ quotidie nobis facit. dicit Esa. lix. Indutus est vestimētis vltiōis. et optus est quasi pallio zeli ad vindictam. Et bñ dicit pallio p eo q̄ sub coopatura vnus rei aliā efficit. in futuro autē deus iudicabit: sed manifeste et publice. vñ nūc t̄pis peccata latent. s; tunc t̄pis parent. tñ. n. in iudicio generali impios iudicabit et oppressos eorum iniurijs vindicabit. Sol enī qui naturaliter est clar⁹ et purus. q̄sq; ppter terre vapores apparet rubeus et sanguine⁹. et ardēs et obscur⁹. Quia p̄certo sol iustitie r̄ps. licet modo clarus pius et placidus videatur ppter vapores vitiōrū quos inueniet in mūdo. in die iudicij ppter ardorē et rigorē iustitie et vindicte sanguineus et igneus apparebit inquātus zelo vindicte impi⁹ destruct et cremabit. Ignis enim in principio facilliter extinguitur: s; q̄ ad augmētū venierit: nullaten⁹ tēperat. Sic hē vindicta et ira dei mō pōt p misericordiam extingui. tñ hē tñ excrecet. q̄ nō poterit apponi remediū. Prouer. vij. zelus et furor viri nō p̄cet in die vindicte nec acquiescet cuiusq; p̄cib⁹. nec recipiet p redēptiōe dona plurima. Et hē nō p̄cet. qz tñ nō solū corp⁹ immo et aīam interficiet. s; miles serpēti q̄ dicit seps. qui sūm p̄s. ita venenose solet mordere. q̄ nō solū carnē inficit. s; et ossa q̄ subitus sunt solde liquefacere et ardere. Quia pculdubio. r̄ps tñ carnē et ossa. i. corpus et aīam liq̄faciet et destruet. et in inferno statuet et cōfundet. Iuxta illud Hier. xlvj. Dies enim exercituum dies vltionis. et vindictaz retribuet inimicis suis. Quia sicut dicit Deuter. xxxij. Vindictaz retribuet in hostes eorum et p̄pi. c. ter. po. sui. Et sic p̄s q̄ est vindicta iustitie. et sic sufficit. Vide supra de Ira iudicio. Iustitia. 7c.

Vinea. Nota q̄ vinea est ille loc⁹ vbi vinea vel vites iuicē cōgregant. q̄b⁹ vinū in vsus hoīm eliquat. Per vineā pōt vt mihi videat quecunq; congregatio designari. siue bona fuerit siue mala. Et possum breuiter notare q̄ inuenio vineam.

Perfectorum.
Reproborum.
Dannatorum.
Beatorum.
Meritorum.
Terrenorum.
Tormentorum.
Premiorum.

Est dico vinea p̄fectoū q̄ nihil aliud est q̄ religio q̄ est vinea dñi. in qua vites. i. viri p̄fecti inuicē cōgregant. ibiq; p fidē plantant et adiuuant. De ista dicit Esa. v. Vineā dñi sabaoth dom⁹ israel est. **E**t est vinea reproborū. et ista est congregatio hoīm malorū. q̄ sunt vinea dyaboli. qz de botris suorū malorū operum eliquat vinū destructōis aīe: et ista est vinea deserta que nullū bonū fructum portat. Et de illa dicit Joel. ij. Quia cōsumpta est: et sic elanguit. et oīa ligna agri aruerūt. **E**t est vinea hoīm dānatorū: et ista est vinea in qua nascit vinū infernaliū tormentorū. De quo dicit Deuter. xxxij. fel draconū vinum eorū. De qua quidē vinea dicit in ps. q̄ deus occidit in gradine vineas eorum. **E**t est vinea beatorū. Beati. n. sunt illa vinea. i. qua vinū eterne cōsolationis colligit. De quo dñs et angelī recreant. De qua zach. ij. dicit. Vocabit vir amicum suū sub⁹ vineā suā. **E**t est vinea bonorū meritorū. et ista est vinea aīe. vel bone p̄cie in qua sunt virtutes et merita sicut vites. et bona opa sicut fruct⁹. Tñ sp̄s dicit sp̄se Cant. vij. Videam⁹ si vinea nostra floruit. **E**t est vinea bonorū terrenorū. et ista est vinea hui⁹ mundi. ppter quā occisus fuit Ithaboth sicut dicit ij. Reg. xxi. Quia sepe vinee bonorū terrenorū cause sunt quare ipsorū domini spiritualiter et tēporaliter pereunt. Istas enim nituntur alter ab altero rapere et habere. et nisi ipsas dimiserint. solēt ipsos tribulationibus molestare. Amos. v. Vineas amātiſsimas plantabitis et non bibetis vinum earū. **E**t est vinea du

Vinea.

torum tormentorum. et ista est vinea inferni. cuius vinum sunt miserie eterne. quibus damnati inebriantur hic. et quibus imperpetuum sopiuntur. De qua Deuter. xxxij. Vineam sodomorum vineam eorum etc. Et notanter dicit de vinea sodomorum que. signum et sulphure est consumpta. Item est vinea summorum gaudiorum: et ista est gloria eterna. cuius fructus sunt infinita gaudia. et cuius vinum letificat cor hominis et cor beatificat. De qua Canticozum ij. Vinee florentes odorem dederunt.

His premisis dico quod de quadruplici vinea solum est agendum scilicet de quadam vinea.

Gloriosa.

Virtuosa.

fructuosa.

Lutuosa.

- B** Dicam ergo primo quod est vinea gloriosa: et ista nihil aliud est quam vinea corporis christi. vel etiam ipse christus dei filius incarnatus. De quo Caph. j. Botrus cypri dilectus meus mihi in vineis engaddi. Vineam. n. engaddi est illa in qua balsamus crescit signans beatam virginem. et et crucem christi que botrum cypri et balsamum verum christum portauerunt. Ita sicut vinea de uno loco accipitur et ad alium transplantatur variis feramentis fodit. et discalcitur et nudatur. ad palum: et ad arbores ligatur. soli ut murescat exponitur: et sic vinum inde eliquatur. et in vasis diligenter recipitur: ex quo homines recreantur et inebriantur. Reuera charissimam talis est christus. ipse enim a paradiso fuit assumptus. et in terram huius mundi fuit translatus. in horto humane nature fuit incarnatione plantatus ferreis instrummentis. scilicet clavis. spinis. et lancea in passione fuit transfossus. arboris crucis fuit alligatus et ardori solis fuit expositus. Et sic exinde fuit vinum et sanguis preciosus ipsius distillatus. Item. n. vinum in vasis cordis deuotum recipitur: et exinde christianus populus per deuotionem inebriatur: et tota gens fidelium iocundatur. De ista ergo vinea sic flosa. sic uideata loquitur dominus pater. ubi de populo iudeorum potest dicere illud Joelis. j. Posuit vineam meam in desertum ficum meam decorticauit nudans spoliavit eam et proiecit. Ista vinea figuratur Ezechiel. xviij. ubi dicitur quod aquilla grandis venit ad libanum. tulit medullam cedri: et transplantauit eam in terram chanaan. in urbe negociatorum posuit eam. cumque germinasset creuit in vineam latiore. respicientibus ramis eius ad eas. facta est ergo vinea et fructificauit in palmites: et emisit propaggines Aquila gradis charissimam est dei filius qui de celo ad libanum huius mundi venit. et medullam cedri. id est nobilissimam portiones humane nature assumpsit. quam in terra chanaan. id est in iudea: et in urbe negociatorum. id est in Hierusalem per incarnationem ipse plantauit que tandem ramos et propaggines. id est fideles populos produxit et emisit: et sic in vineam latiore quam ad corpus suum mysticum quod est christianitas se diffudit. et rami eius. id est christiani ad eam tenentur respicere et per fides et desiderium ambulare. De ista dicitur in psal. Vineam de egypto transtulisti etc. Egiptus enim qui interpretatur obscuritas est paradysus in quantum ad nos hic locus iste est ignotus et mirabiliter tenebrosus. Et quia pro certo vinea ista. id est christus de isto egipto. id est ad mundum fuit translata. ideo gentibus. id est gentium erroribus eiectionis in mundo additam fuit plantata. et sic per omnem terram est multiplicata: et vnde per cultores eius predicatores et apostolos dilatata. Thiere. ij. Ego plantauit vineam electam. Secundo dico quod est quedam vinea virtuosa. Et sic dico quod per vineam intelligitur anima et bona persona: et potissime christus seu sanctus vel etiam beata virgo. Sicut enim videmus quod per vineas coloris amenitates homines reficiunt visum: odoris suauitate reficiunt olfactum. fructum dulcedine recreant gustum. foliorum mollitie afficiunt tactum. Sic vere iusti virore sue honeste conuersationis recreant intuentes: odore sue fame et conditionis delectant audientes: et valore sue opera-

tiois satiant et nutriunt degustantes. hoc est dictum christi pla et opera imitantes: dulcore et mollitie sue bonitatis mulcent et attrahunt contingentes: et eorum quorum consortia sunt frequentantes. Iste enim sunt vinee necque virorem habent et florem honeste conuersationis: Caph. vij. Videamus si vinea nostra floruit. Item habent odores famose reputationis. Cant. ij. Vinee florentes odorem dederunt. Item habent fructum gratiose operationis zacharia. viij. Vineam dabit fructum suum. et terra dabit germen suum. Item habet humorem molliem et benigne consolationis: et dulcis et amorem consolationis. Quia vinea facilliter stillat lachrymas per abundantiam humoris sic vir iustus facilliter compatitur pie abundantia benignitatis et dulcoris. csa. xvi. Plorabo in fletu iazer vineam sabam: inebriabo te lachryma mea. Et sic per certo beatam virginem: quam libet bonam personam possumus dicere.

Vineam speciosam.

Vineam odorosam.

Vineam fructuosam.

Vineam lachrymosam.

Ut sic possit dicere illud Eccle. xxiij. Ego quasi vitis fructificavi suauitate odoris etc. Et ideo breuiter de vinea spirituali potest dici illud Cant. vij. Vineam nostram floruit. Ubi aduerte quod sicut in vinea de sui natura inuenitur liquor qui distillatur: et ideo dicitur vinea a vino: labor qui reportat nostra: decor qui speculatur. et ideo dicitur floruit. Sic nos debemus habere. scilicet.

Liquorem flebilis pietatis.

Laborem vtilis caritatis.

Decorem nobilis honestatis.

Primum probat pietatem. humiditatis liquoris. vinea. Secundum charitatem laboris communis. nostra. Tertium famositatem honestatis decoris. floruit. Dico ergo quod ille vel illa qui vult esse spiritualis vinea. debet habere humiditatem flebilis pietatis cum dicitur vinea. Quia. scilicet vitis vinee stillat vinum suum fundit etc. Item vinee sonat vinum: fructus vinee stillat vinum. Titus. n. siue vinea dupliciter fundit liquor. scilicet aqua lachrymando. et vinum fructificando. Sic et nos debemus fundere dupliciter liquor pietatis. vinum scilicet lachrymando per compassionem et affectum. alium vero fructificando per elemosynam et effectum. Vir pius debet interius lachrymas pie affectus stillare. exterius vinum consolationis debet ad pauperes seminare. vinea inquit. Gen. ij. Plantauit vineam bibitis vinum. Vitis enim plus habet de medulla quam alie arbores. et ideo plus potest emitte re de humore. Sic et ille qui in medulla caritatis et deuotionis abundat generaliter in humore pietatis et compassionis redundat. Cuius tamen contrarium inuenitur quod vinee id est homines ab humore pietatis tarsi desiccantur. quod fructum elemosynarum non operantur ubi Abacuch. iij. ficus non germinabit et non erit germen in vineis nuncies operis oliue et arua non afferunt fructum. Istis enim accidit sicut viti vel vinee. que facilliter siccantur. quando in terra salsa plantantur. humor enim salus tardat et impedit: et ideo in monte in quo est dulcor. solent vinee dulciores fructus facere quam in valle. Sic et charissimi vallis mundi ubi est terra salsa mundane prosperitatis. quod quidem salsa dicitur. eo quod per ipsam sitis auaricie puocat. solet in vinea. id est in homine radicem cordis per sollicitudinem corrodere. humorem deuotionis et compassionis consumere et fructum elemosynarum et bonorum operum desiccare. Adhuc ergo contemplationis et statum et celsitudo perfectionis vtilis dicitur. quia ibi non falsedo auaricie. sed dulcedo misericordie reperitur. Joelis. j. Posuit vineam meam in deserto. Non sic charissimam. sed habeam humiditatem flebilis pietatis. vinea inquit. Deinde habeam vtilitatem caritatis nostra. Caritas enim virtus est quod non est propria sua. sed nostra: quod scilicet magis est deus quam propria. Vineam enim non cuius latet de vtilitate propria sed cuius fructus non sibi sed alijs proficiunt.

proficiunt. Vinea. n. seu vitis est arbor q̄ multū solet se dilatare et extēdere. habet etia3 q̄dam ligamina q̄bus solet se altera alteri colligare. Sic v̄e p̄sona caritativa non q̄rit propriū cōmodū: s̄ publicū. q̄ magis querit alijs proficere et fructū suū. i. bona sua tpalia vtilitate aliorū cōmunicare et distribuere: sc̄q̄ alijs cum tenaculis caritatis cōiungere: et se ad alios p̄ amore et liberalitatē extēdere. q̄ sibi soli prodesse. et q̄ bona sua ad vtilitatem solam propriam ordinare. Exemplo apli. j. Corin. iij. Ego p̄ oīa omnibus placebo non q̄rens q̄d mihi vtile est et. Istud potissime potest p̄tinere ad p̄sonas publicas. sicut sūt iudices et p̄lati. qui debēt esse nostri et non sui cōes. et non proprii publici. et non priuati. nostra inq̄t. Josue. v. Hostes es an aduersariorum. Multa. n. accidunt in vinea q̄ impediunt ne cōitati fructus eius proficiat. tēpore enim humido ex rore corrupto generantur circa eam vitē multi vermes germina corrodentes. s. cruce. testudines. arance que circa vitē faciunt telas suas. et ibi nutriunt pestiferum semen suū. Iste cū vinee germis na depascuntur. et post ipsam dimittere dimoscuntur. Sic v̄e charissimi multi mali v̄mes. i. multi mali homines circa p̄elatos et p̄sonas publicas. et circa alios ecclesiasticos hodie aggregātur p̄ quos sua germina idest bona opa sua tēporalia et spiritualia deuastant. et potissime tpe plumoso et in rore mundane p̄speritatis tunc videbitis circa eas erucas: que dicuntur ab erodendo. idest detractores et falsos accusatores qui alios molestant et rodunt. Job. xxx. Rodebant in solitudine s̄ualescentes. Itē ibi videbitis testudines idest adulatores qui molliciter incedunt et eos qui adherent liniunt et eos inficiēdo corrumpunt Ezech. xij. Prophete eorum lineabant eos sine temperamēto. Et nota q̄ isti dicuntur prophete: quia scilicet illi semp̄ p̄noscant in bono illis scilicet quibus adulant. Item ibi videbitis arancas. idest malos familiares et parētes circa tales habitantes. et circa eos genus suū pestiferum nutriendos. et pro multis beneficiorū et bonorum tēporaliū capiendis cancellare rhettia faciētes. Ab istis enim omnibus videmus vinea hodie. i. p̄elatos circumdari et bona eorum temporalia etia3 deuastari. ita q̄ ad vtilitatem aliorū: scilicet pauperum vel subditorū non videntur aliquid suffragari. Figurati in illis sacerdotibus Dan. xij. Qui cū v̄oribus et paruulis cibos super aram appositos comedebant. et templum per occulta abdita introierunt. Quia vere vt cōiter illi tēplum ecclesie non p̄ ostium intrant s̄ affēdunt aliunde sicut fures. cibos bonorū tēporaliū pauperibus non distribuunt. sed ipsi cum suis improbis famulis totum deuorant et cōsumunt. Un talis vinea non est nostra immo penitus aliena. Ita q̄ pro nobis pōt dici illud Esa. xvi. Super vineas tuas vox calcantium irruit. Et nos possumus dicere illud Iheremie. v. Agros nostros et vineas alijs possidet. Non sic ergo charissimi: s̄ sit platus noster nō suus. nec alienus. proficiat pauperibus non parētibz. iuuēt pauperes non adulatores. proficiat ecclesie non parentele vel familie. vt sic dicatur ei istud Esaie. iij. Uctis mētum tibi est esto princeps noster. Si ergo volum⁹ esse spirituales vinee habeamus vt dictum est vtilitatem cōmunis caritatis. Deniq̄ habeamus formositatē decētis honestatis. floret inquit Sicut enim videmus q̄ vinee habēt flores que delectant et reficiunt intuentes. sic iusti habēt honesta verba et pulchra opa que oculos recreant attendentes. Iuxta illud Cāt. ij. Vinee florentes dederunt odorē suū. flos enim vinee delectabilis est omnibus hominibus. odibilis tñ et tristabilis bufonibus. quia fama odorifera bonorū et eorum florida conuersatio placet bonis. displicet tamē malis inuidis et malignis. de quibus dicitur Job xliij. Maledicta sit pars eius in terra: non ambulet et vitam vinearū. Uide supra de flore. Sic ergo patet q̄ iustus potest dici vinea propter.

Honestatis incliptum decorem.

Caritatis cōmunem amorem.

Pietatis fluidum liquorem.

¶ Sic ergo patet q̄ est quedam vinea virtuosa quod est secundum principale. ¶ Tertius principale est q̄ est quedam vinea fructuosa: et ista nihil aliud est q̄ religio vel ecclesia. que vinea domini sabaoth dicitur. de qua sicut dictum est Esa. v. Vinea domini sabaoth domus israel est. Ista enim dicitur in scriptura vinea sabama. vinea sozeth. vinea engaddi. Sabama enim interpretatur excelsa vel conuersio. Sozeth interpretatur vitis electa. Engaddi interpretatur fons sine oculis temptationis. In quibus potest notari q̄ vinea ecclesie v̄ religionis potest dici sabama. idest altitudo pro eo q̄ ibi celestia solent contemplari. et conuersio eo quia ibi crimina solent deplorari. Unde Esaie. xvi. Plorabo in fletu gazer vineam sabama. ¶ Item dicitur sozeth. idest vitis electa pro eo q̄ vites idest p̄sonae que ibi sunt a deo specialiter eliguntur: et diuinis v̄sibus deputantur. Unde s̄m translationes. lxx. Esa. v. dicitur. Quod dominus plantauit vineam sozeth. ¶ Item dicitur vinea engaddi q̄ dicitur fons vel oculis temptationis. pro eo q̄ viri ecclesiastici et ecclesia continue ab impijs et tyrānis tentantur et sollicitantur. s̄ balsamo diuine gratie perfusi non superantur. Unde de quolibet viro iusto in ista vinea commorante potest dici illud Canticorum. i. Votrus cipi dilectus me⁹ in vincis engaddi. Votrus enim cipi grossior et in vino est secundior. et ideo propter p̄excellētiā scriptura facit de eo mentionē. Ad denotandū q̄ viri iusti. qui sunt in vincis engaddi. idest in ecclesia debent alios precedere. et in honore gratie p̄e alijs absidare. Dicamus tatur q̄ sicut vinea discalcitur et circa radices aperitur. deinde putatur et de superfluis expeditur. et tandem scinditur. et postea ad palos ligatur vt rursus maturescat fructus. A folijs pampinatur: et sic custodit et sepitur. visitatur et finaliter vindematur. Sic vere religio vel ecclesia d̄z aperiri circa radicem cordis per confessionem. debet putari per contritionem. Leuiti. xxv. Sc̄t annis putabis vineas tuas. Debet scindi per diuini tumoris confessionē. Ad palos crucis debet ligari per passionis Christi cōpassionem. Luce. xij. Arborem vici habebat quidam plantatam in vinea sua. Debet pampinari. idest folijs superfluis bonorum temporalium exui. per superfluarum diuitiarum resecationē. Debet visitari per p̄elatorum circūspecionem. Debet sepiri per statutorum circūclusionem. Debet a feris et canibus. idest tyrānis et hereticis custodiri per p̄elatorum defensionem. Cā. i. Posuerunt me custodem in vincis. Et sic poteris vindemiare per bonorum operum repositionē. et sic ecclesia vel religio figurabitur Esaie. v. Vbi dicitur. q̄ vinea facta est dilectio meo et. Ista enī vinea dilecti iesu Christi est ecclesia vel religio q̄ olco pietatis debet esse plena. statutis et disciplinis debet esse septa: lapidibus. idest offendiculis et vitijs debet esse nudata: et turri alte cōtemplationis debet esse stabilita. torculari vero idest pressura crucis Christi. hoc est memoria passionis Christi debet esse munita. Et ideo breuiter ista est vinea de qua dicitur Mārci. xij. Vineam plantauit homo. et circumdedit sepem et circumfodit lacum. et edificauit turrim. Cū igitur in ista vinea sicut patet in tractatu sunt diuersi operarij scilicet licet fossatores putatores. custodes et visitatores. hinc est q̄ ad laborandum in ista vinea dominus dicit ope rarios cōducisse. et pro denario eterni p̄emij ad laborandum collocasse. vnde Mārci. x. Homo erūt primo mane conducere operarios in vineam suam. Et ideo ad laborandum monet ip̄e saluator Mārci. x. filii vade hodie operari in vineam et. Vbi aduerte q̄ sicut homo solet operari. Quādo res est propria que diligitur. Quādo mandatum quod est exp̄ssus iniungitur. Quādo expectatur cōmodus quod eligit.

¶ ¶ ¶ ¶

Vinea.

Sic &c in vinea religionis & ecclesie laborandū est & operandum. quia propria est hereditas. quia iniuncta est necessitas. quia pmissa est utilitas. **Primum** probat hereditatem precedens filiatio. quia fili. **Secundum** necessitatem precedens imperatio. homo natus. **Tertium** utilitatem accedens germinatio. vi. me. **Dico** q vinea colenda. est. quia est hereditas nostra que diligitur naturaliter. cum dicitur fili. Ac si vellet dicere q nos sumus filij. Ista est hereditas cuius successores proprii & heredes sumus. Homo enim libertus colit hereditatem propriam q̄ alienam. Et ideo cum sumus huius hereditatis filij & heredes. dico q ipsam proprie debemus colere & per labores mentis varios ipsam exercere. Exemplo naboth qui intantum dilexit vineam suam. pro eo q̄ sua propria erat & q̄ ipsam a patribus suis receperat: & ideo ipsam dimittere noluit. sed occidi potius se permisit iij. Regū. xxi. Absit a me vt dem tibi hereditatem patrum meorum. Et ideo iste videbatur filius & non seruus. filius enim & seruus diuersimode operantur in vinea quia filij operantur fideliter & perseveranter sicut in proprio seruus autem superficialiter sicut in alieno. Sic vere boni et mali diuersimode operantur in vinea religionis vel ecclesie: quia boni diligenter & utiliter solent seruire. mali vero superficialiter solent transire. Istud patet in canonicis & alijs similibus. qui non stant nec laborant in seruitio diuino nisi habeant distributionē vel fructuum collectiones. Quod apparet quia lucratis distributionibus & collectis fructibus solent ecclesiam dimittere & recedere. & de labore & seruitio amplius non curare. Exemplo vinee que dum habet vinum seu fructum optime visitatur. circuitur clauditur & custoditur. collectis autem fructibus vasta & aperta dimittitur. & lupis & bestijs exponitur. & de ea amplius non curatur. Ideo dicitur Esa. i. Derelinquetur filia syon sicut umbraculum in vinea. & sicut tugurium in cucumera rio. Isti ergo non sunt filij sed serui mercenarij. quod tamen non debet esse. Quia pro certo nos debemus istam vineam colere tanq̄ filij & non vt serui. filij inquit. Tū nobis loquitur iste dominus Luc. xv. fili tu semper mecum es & omnia mea tua sunt &c. Dico ergo q̄ colenda est. quia est hereditas nostra que diligitur naturaliter. fili inquit. Seruus enim non debet manere in domo in eternum. sed filius manet in eternum. **Item** dico q̄ est colenda quia inest necessitas que iniungit magistraliter. cuius dicitur imperatiue vade hodie operari. Subditus enim tenetur obedire mandato superioris: pupillus tutoris. discipulus doctoris. Cum ergo deus q̄ est superior & doctor noster nobis precipiat & indicat & iniungat. vade &c. bene dico q̄ istud debemus pro viribus implere. vade inquit. o. ho. Iuxta illud quod de patrefamilias dicit. Quod erit primo mane conducere operarios in vineam suam. qui dixit ociosis istud Matth. xx. Ite & vos in vineam: & quod iustum fuerit dabo vobis. Unde eam supra de Ite & vade & operari. **Item** dico q̄ est colenda. quia est substantie utilitas que requiritur specialiter cuius dicitur vineam meam. Cultor enim vinee fructum & utilitatem expectat. Sic vere quilibet iustus de labore que in vinea religionis vel ecclesie sustinet lucrum spirituale & eternum reportat. Unde Amos. ix. Plantabunt vineas & bibent vinum earum &c. Aduerte tamen q̄ vulpes: lupi & canes qui non arcentur a vineis ita solent quandoq̄ vastare fructus q̄ ab accolis modicis reportantur. Sic vere canes mordaces & destructores: & lupi rapaces & prelati exatores: vulpes fallaces & hypocrite & simulatores hodie omnes fructus ecclesie & religionis deuastant: & omnia beneficia & officia reportant. boni vero laboratores viri boni q̄ diu ecclesie seruiunt. & istam vineam bonis operibus colunt nihil possunt aut modicum reportare. immo necesse habent pondus diei & estus cōtinie tolerare. De talibus ergo vulpibus dicitur Cas. ij. Capite nos

bis vulpes paruulas que demoluntur vineas. Quia pro certo tales inutiles persone sunt de ecclesia cuncte de & ibi nullatenus inducende. Scriptura enim dicit Deutero. xx. Quod vinea altero semine non seminetur. hoc est dictum q̄ nullus malus in vineas ecclesie ingredi dimittatur. Quia vere tales illud quod debet alijs solent reportare & bonos beneficijs defraudare: & ideo ipsi boni videntur incurrisse illas maledictiones que ponitur Deutero. xxv. ij. Edifices & non habitas in ea. plantabis vineam & non vindemias eam. Sic pro certo charissimi non debent esse. quia fructus spirituales temporales & eternales debent boni & spirituales agricolae reportare. qui vt dictum est solent ad culturam vinee anhelare. **Patet** igitur q̄ vinea religionis & ecclesie est colenda. **Propter** futuram utilitatem. **Propter** mandati necessitatem. **Propter** concessam proprietatem. **Et** sic dico q̄ inuenitur quedam vinea que est fructuosa. **Quarto** principaliter dico q̄ inuenitur vinea que est luctuosa. & ista nihil aliud est q̄ congeries iniquorum. que vinea dyabolica potest dici. Istis enim querulando dicit dominus Iher. ij. Ego plantavi te vineam electam & omne semen verum. quomodo versa es in prauum vinea aliena. Deus enim in fide ecclesie istos plantauit: semen sue gratie seminauit. & eos electos nominauit. Dyabolus autem in malis ipsos conuertit & mutauit. & ideo eos peruertit & alienauit. vinea inquit. Et possumus dicere q̄ ista vinea sterilis efficitur multis modis. aliquando propter defectum culture & putationis. aliquando propter malas herbas que secum plantantur. vt est olus: raphanus: nistrum: allium: faba & vitie putamina que omnia sunt Plinium vitium sunt vinee. Aliquando propter multitudinem ramorum inutilium & spurie purgationis. Aliquando propter falsas terram in qua collocatur. Sic vere charissimi vinea & status malorum: fructus bonorum operum amittit producere propter multa. **Primo** quando a multis ramis inutilibus id est a multis nepotibus & parentibus humorem sue substantie suggentibus & ipsum propter suas sollicitudines sic cantibus circuitur. **Item** quando a deo & prelato inculca sine correctione dimittitur. **Item** quando a falsa terra bonorum mundi per auaricias fundatur. & ultimo quando a malis vicinis & socijs circumstat. hec enim faciunt vites. id est homines sterile scire & fructus bonorum operum ab eis dissipare. Quod videt dominus dicere Esaie. v. Quid debui facere vinee & non feci eis: an expectant q̄ faceret vinas & fecit labruscas & nunc ostendā vobis quid faciam vinee mee &c. **Charissimi** q̄ bene describitur hic modus quomodo deus vineam suam sterilem. scilicet congerie malorum gubernat. quia enim facit in principio debitum suis erga eam. ipsa vero non vinas. sed labruscas id est non bona opera sed mala producit. hinc est q̄ dominus sepe & maceriem sue custodie ei subtrahit. & eam in diuersionem secularium scilicet tyrannorum. & in concultationem & contemptum demonum & aliorum tradit ipsam. quia scilicet de ipsa non curans: non putat: non corrigit: neq̄ fodit. sed potius in viam sue voluntatis dimittit nubium pluias. id est sanctorum & angelorum consolationes & gratias eis tollit: & ideo vepes & spina diuersorum peccatorum ibi pullulat & ascendit. Ista ergo dici solebat vinea christi: sed modo facta est vinea dyaboli. Et ideo breuiter de ea dici potest istud **Proverbio**. xxij. Per agrum hominis pigri transiit. & per vineam viri stulti & ecce totum repleuerant viti ce & vepes sed etiam maceria lapidum destructa erat. Quid ergo de vinea dicendum est? pro certo istud quod restat Apocalip. xij. vbi dicitur. q̄ angelus qui habebat falcem acutam ad vocem alterius angeli dicētis mitte falcem tuam acutam & vindemia borros vinee terre quoniam mature sunt &c. Vineam enim terre est congeries

congeries malorum qui in die iudicii venient ad maturitatem. quando tempus erit q̄ debet colligi et abscindi. Angelus autem cum falce acuta. idest Christus cum feueritate sententie iudicialis de mandato altissimi angeli scilicet dei patris cum falce sue acute sententie vineam de terra idest congeriem malorum colliget et in locum inferni congeret atq̄ mittet. Tref. j. Tandem inuit me sicut locutus est dominus. Patet ergo q̄ in scriptura generaliter loquendo quadruplex vinea reperitur scilicet.

Defectuosa.

Fructuosa.

Virtuosa.

Gloriosa.

¶ Sufficit ergo sicut dictum est. Si vis vide supra de translatore. ubi ponitur illa autoritas. Vineam de egypto transulisti. ¶ Item de ire. ubi ponitur illa autoritas. Ite et vos in vineam meam. ¶ Item supra de adducere. ubi ponitur q̄ in inferno non est vinea dilectionis vel consolationis. ¶ Item de abstinere ubi ponit. q̄ nazareus non bibebat de hoc q̄ nascitur de vinea tpalis delectationis. Et sic sufficit ad presens de Vineam.

Vinum. Nota q̄ vinum est ille preciosus liquor qui a vinea nascitur. vel qui nascitur a vite ad usum hominum distillatur: et ideo dicitur vinum quasi a vite natum. Cum igitur vinum sit omnibus notum et omnibus familiare et omnibus dilectum. non oportet circa diffinitionem vini amplius immorari. sed quot modis dicatur vinum spiritualiter loquendo necesse est speculari. Notandum igitur q̄ in scriptura inuenitur vinum scilicet.

Bonum et delectabile.

Summum et affectabile.

Uanum et detestabile.

Durum et execrabile.

¶ Primum est vinum quod bibitur interius: et illud est vinum gratie et scientie quod. s. animas reficit etiam delectat. de quo Cant. v. Bibi vinum cum lacte meo. co. sa. cum mel. me. Secundum est vinum quod bibitur superius. et istud vinum est voluptas eterna et consolatio beatorum. de quo in ps. Vinum letificat cor hominis. Tertium est vinum quod bibitur exterius. et istud est vinum mundane voluptatis. prosperitatis et carualitatis. de quo Eph. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Quartum est vinum quod bibitur inferius. et istud est vinum pene eterne. De quo Deut. xxxij. fel draconum vinum corus et ve. al. in sar. His igitur premissis dicamus in generali de vino quod bibitur perfecti. et aliquid de vino quod bibitur imperfecti. ¶ Dicamus igitur q̄ est vinum perfectorum et istud est vinum gratie et scientie et doctrine feruoris et amoris et ceterarum virtutum que per vinum possunt notari. Diuites enim generaliter bibunt vinum. aqua vero raro aut nunquam. Sic spiritualiter illi qui gratiam et meritis sunt diuites vinum gratie et scientie volunt bibere et de aqua mundane sapientie non gustare. Christus enim in conuiuio spirituali dat vinum suis bibere et non aqua. Cant. viij. Dabo tibi poculum ex vino conditum. Gratia enim diuina vinum conditum dicitur pro eo q̄ ex herbis et speciebus idest ex pluribus particularibus virtutibus conficitur et miscetur. Et sicut videmus q̄ vinum inter cunctos liquores obrinet principatum. et inter omnes succos herbarum et fructuum principaliter habet vires: quia scilicet per ysaac in diebus vinum corpus nutrit. roborat et augmentat. intellectum clarificat. cor letificat. dolorem et tristitiam obliuisci facit. et libertatem et audaciam inducit. et lachrymas quandoque excitat et educit. Sic vere diuina gratia infinitas spirituales habet virtutes. Ista enim nutrit et vegetat per deuotionem. roborat et augmentat per constantiam et perfectionem intellectum clarificat per fidem et discretionem mentem letificat per spirituales consolationes. dolores et tristitias obli-

uioni tradit per patientiam et indulgentiam. liberum facit hominem per elemosynam et compassionem. audaciam procurat per fortitudinem et fortius aggressiorem. lachrymas et sletum excitat per penitentiam et contritionem. Et ideo breuiter de isto vino dicitur Eccl. xxxij. Vinum moderate potatum sanitas est corporis et anime. In quibus charissimi ostenditur quinque genera spiritualium vinorum quibus deus potat suos secundum quinque proprietates que in vino possunt reperiri. Vinum enim ut dictum est.

Corpus nutrit.

Sensus clarificat.

Calorem viuificat.

Moribus mordificat.

Mentem letificat.

Sic inuenio genera bonorum et spiritualium vinorum quibus deus suos reficit. et quibus ipsos diuersimode satiat atq̄ nutrit. scilicet.

Vinum dulcoris et deuotionis. Vinum.

Vinum splendoris et discretionis. Moderate.

Vinum liquoris et curationis. Sanitas.

Vinum doloris et afflictionis. Corpus.

Vinum amoris et affectionis. Anime.

¶ Primum est vinum gratie numinis. Secundum est vinum doctrine luminis. Tertium est vinum diuini sanguinis. Quartum est vinum mundi turbinis. Quintum est vinum eterni flaminis. Liberalis enim pater familias non est contentus in mensa. vinum vni porrigere. immo solet nunc vnum nunc aliud propinare etiam in eodem conuiuio non omnibus idem vinum datur sed secundum distinctiones personarum. vni de vno. et alteri de altero propinatur. Sic vere deus multis vinis ad inebriandum et saturandum bonos utitur. ita q̄ vni cuiusque eterne ordinationis providentia vel de omnibus vel de vno vel de alio liberaliter erogatur. Iuxta illud Bester. j. Bibebant qui inuitati erant aureis poculis et. Vinum quoque et magnificentia regia dignum erat abundans et. Igitur dicamus de istis quinque speciebus vinorum. ¶ Et primo dicamus q̄ est vinum dulcoris et deuotionis. et istud est vinum diuine gratie quo. s. animam vegetat per deuotionem ipsamque in virtutibus augmentat. et hoc ostenditur cum dicitur vinum. Quia vinum dicitur a vena. vel a vite natum virtute enim solis humor a terra usque ad inferiores venas vitis attrahitur. ibique disponitur et digeritur. cum vini substantiam commutatur. Sic vere charissimi vinum diuine gratie in vena cordis per solem iustitie. s. christum solet produci et generari. et ibi nutritur: quia. s. diuine gratie vinum non industria hominis nascitur. sed a deo perficitur et creatur. Iuxta illud Eccl. xxxij. Vinum in iocunditate creatum est. Et ita potest dici vinum dulce quod pie alijs vinis solet reficere et nutrire et corporaliter augere. quia ille qui vino dulci gratie nutritur. virtutibus et meritis perficitur et augetur. et temporaliter et spiritualiter et eternaliter augmentatur. unde in ps. A fructu frumenti vini et olei. mul. s. Et sicut videmus q̄ illi qui sunt vino ebrii: solent esse iocundiores et audaciores: liberales. Sic vere illi qui de vino gratie sunt imbuti. per spem: consolationem: laudem et gratiarum actionem sunt leti. Eccl. xl. Vinum et musica letificant cor. Illi etiam qui istud vinum ad plenum bibunt ad aggrediendum opera utilia et ad sustinendum terribilia audaces sunt. y. Esdre. iij. Viri qui preualebant vinum omnibus hominibus. sequitur q̄ mentem conuertit in securitatem et iocunditatem. et non meminit omnem tristitiam. Et ideo bene concluditur capitulo sequenti. forte est vinum. Quia breuiter nulla fortitudo alicuius boni operis perficitur. nisi homo vino diuine gratie inebrietur. Illi enim qui isto vino sunt pleni. sunt pre ceteris liberales: compatiuntur et largi. de ysaac legimus Gen. xxxij. Quod cum iacob dedisset sibi comedere obtulit ei etiam et vinum quo facta benedictionem largissimam sibi dedit. Quod etiam

Violentia

de assuero legitur **Isa. lxxv.** **Q**uod postq̃ vinum biberat abundanter dixit **Iher. vi.** **H**esler petis hesler regina et si medietates **regni mei** petieris tibi dabo. **I**stud em̃ est vinum **boni** consilii et deuotionis vinum inquit. de quo quilibet deuotus potest dicere istud **Cant. v.** **B**ibi vinum meum cum lacte meo. ¶ **S**ecundo dico q̃ iusti bibunt vinum splendoris et discretionis. Vinum em̃ clarum et purum quod. s. sensum et ingenium acuit significat sapientiam et scientiam: et spiritalem prudentiam et doctrinam: que scilicet est bibenda et fidelibus impartienda. et per ipsam intellectus subtilitas acue da. vnde de sapientia dicitur **Prover. ix.** q̃ sapientia edificauit sibi domum creidit columnas septem inmolauit victimas etc. Sapientia enim increata dei filius domum suam. id est ecclesiam fabricauit. quam septē columnis aut septem donis spiritus sancti stabiluit. in qua mensam sacre scripture posuit et in qua panes et vinum fortis et simplicis doctrine miscuit et cōsecit quibus insipientes et paruulos instruit et refecit. **C**inum enim doctrine debet esse mundificatiuum et letificatiuum quia d̃ esse meditatio corruptionis: dulce do et letificatio consolationis et benigne monitionis. Quia sicut dicitur **Ecclesiasti. xxxj.** Vinum in iocunditate creatum est. Apes enim in alueari suo retinentur quando vino dulci superfunduntur. Sic vere multi sunt qui ab alueario ecclesie vel religionis per peccatum. vel per apostasiam recederent et per desperationem et tristitiam deperirent nisi predicatorēs vel prelati cum vino dulcis doctrine vel consolationis benigne ipsos in statu gratie et in alueari ecclesie retinerent. et a suis malis voluntatibus cohercerent. Ita q̃ talibus consolatoribus potest dici istud **Cantico. vij.** Verba tua sicut botrus vinee etc. Et hoc vinum ostenditur cum dicitur. moderate potatum. Quia vinum scientie d̃ moderate sumi. et cum temperantia et prudentia potari. Iuxta illud **1 Cor. xij.** **N**ō plus sapere q̃ oportet sapere. sed sapere ad sobrietatem etc. moderate inquit **Ecclesiasti. xxxij.** Numerus muscorum. in iocundo et moderato vino **Ecclesiasti. xxxj.** Quā sufficiens est homini erudito vinum epiguum. q. d. Melius est in scientijs moderate transire q̃ profunditates nimias inquirere et ambire. Quod est contra multos q̃ in nimis profundis subtiliter se occupant: et magis causa curiositatis q̃ necessitatis de altis et superfluis sepe tractant. Contra quos **Seneca.** Quanta dementia est superflua de altis querere in tanta tempestas egestate. Non sic ergo sed moderate vino scientiarum vtamur. ne forte si vltra modum potamus in furorem et superbiam deducamur. Vinum enim quod est nimis forte. ledit caput. sic scientia. nisi aqua sapientie fuerit temperata. Et ideo apostolus. **j. Thym. v.** dicit. Modico vino vtare propter infirmitates. Sic patet q̃ est vinum splendoris et discretionis. ¶ **T**ertio dico q̃ sancti bibunt vinū liquoris et curationis. Et istud est vinum dominici sanguinis. quod vel per compassionem desideratum. vel in altari receptum et potatū. animam a peccatis sanat. et per illud sanitas gratie a christo conceditur perficitur et augmētatur. Et istud vinum ostenditur cum dicit. Sanitas. **1 Thym. i.** Tolle resinam ad dolorem eius si forte sanetur. Resina enim est ille liquor qui ab arbore stillat sicut et vinum de vite. significans sanguinem christi qui more balsami de vinea engaddi de vite et arbore crucis stillauit. et animam peccatoris reficiens viuificauit et sanauit Et teste **1 Petro.** coagulus agni cum vino potatū sanat a moribus araneorum. Sic vero coagulum id est dulcedo benignitatis christi cum vino sui sanguinis iterum iusto. a moribus demonum nos sanauit. quādo humanus genus quod aranee infernales momoderat. de inferis sui sanguinis virtute liberauit. Quod bñ figuratum est **Luce. x.** vbi dicitur. q̃ samaritanus vulnera illius q̃ inciderat in latrones. cū des. de hieru. in hieru. alligauit ei p̃ medicina vinū et oleū superius

fudit. Et quia pro certo dum homo quidam, i. adaz q̄
tunc solus descēdit p peccatum de hierusalem in hie-
richo. i. de paradiso iuit in mundum. ipsum latrones
demonēs inuenerunt: qui ipsuz spoliātes gratuitis
et naturalibus virtutibus sauciauerūt. Samaritan⁹
autem Christus vinum sui sanguinis superfundens,
et oleum sue gratie adiungens ipsum sanauit, et ei⁹ vul-
nera remedijs spiritualib⁹ alligauit. **H**iere. xx. **Q**u-
ducam cicatrice et a vulneribus tuis sanabo te. **I**stud
est vinum liquoris et curationis. **¶** Quarto dico q̄ iusti
bibunt vinum doloris et afflictionis. Vinum enim in-
fusum vulneribus acriter mordet: superfluitates cō-
sumit et mordificat et desiccāt. Sic vere potus munda-
narum tribulationum et correctionum: que, scz iustos
inebriat in hoc mundo, habet acriter mordicare et vi-
gere: et feces vitiōuz consumere et desiccare. et istud vi-
num ostenditur cum dicitur, corporis, quia scilicet tri-
bulatio ē similis vino turbido et grosso, quod fortiter
p̄m ysaac ledit caput, corpus etiam grossum de sui na-
tura solet aliqd corpus ledere si ei collidatur quod. s.
spiritus nunq̄ facit, sic tribulatio. **¶** Ut sic homo dicat
istud. ij. **A**dach. vj. Duros corporis sustineo dolores.
Et istud est vinum compunctionis: de quo loquitur in
ps̄. **P**otasti nos vino cōpunctionis. Sed vide de isto
vino supra, de bibere in tertio membro autōritatis di-
uise. **I**stud em̄ est vinū doloris et afflictionis. **¶** Quin-
to dico q̄ iusti bibunt vinum amoris et refectionis seu
consolationis. et istud est vinum leticie et iocunditatis
quod a sanctis in patria bibitur: vbi anima cu⁹ ange-
lis iocundatur, et hoc ostenditur cum dicitur, anime,
quia leticia spiritualiter est vinus anime. **I**uxta illud
Eccl̄. xxxj. **E**cultatio anime et cordis vinum modera-
te sumptum. Vinū super omnes medicinas solet mē-
tem letificare, vt dicit ysaac, timorem expellit: dolorē
et tristitiam obliuisci facit. Sic vere vinus voluptatis
eternae facit homines perpetuo letificari. **¶** Unde psal.
Vinum letificat cor hominis. Ita etiam allicit eos q̄
omnes precedentes dolores et miseriae facit eos obli-
uisci. **P**rouerbiozum, xxxj. **Q**ui merentibus vini et eis
qui in amaritudine sunt: bibant et obliuiscantur ege-
statis sue et c. Vinus enim eterne consolationis ibi ex
omni parte funditur, ita q̄ beata anima taliter imbr-
bitur, q̄ de malis in mundo perpessus minimē reco-
datur. **A**dulier em̄ cum parit tristitia habet et c. **J**oh̄.
xvj. Sic enim est in paradiso, sicut in ethiopia. **D**icit
enim **P**li. q̄ ibi sunt palme tam varietate q̄ suauita-
te mirabiles: quia ex ipsis quidē fructus collidunt: et
sic incole sue patrie, vino sue culture, suis laborib⁹ sa-
tiantur. Et sic patet de quātuor vno quo iusti po-
tantur, s. vinū amoris et affectionis, doloris et afflictio-
nis, liquoris et curationis, splendoris et discretōis, dul-
coris et deuotionis. **¶** Adhuc dico q̄ est vinū quo po-
tantur impij, de quo dicitur, fel diaconum vinū eorū
et c. **D**eute. xxxij. q̄ etiam mundana aduersitas et tēpo-
ralis vinum dicatur, p3 **H**iere. lj. **C**alix aureus babb̄-
lon in manu dñi, et de vino eius bibunt gentes, et ideo
cōmōte sunt. Sic igitur charissimi p3 q̄ vinum q̄nuz
ad malos et q̄tū ad bonos sumit multis modis. **¶** Vide
de bibere, de ebrietate, de potu, et similibus.

Violentia. violenter Nota brevis
ter q violent
tum ⁊ voluntarium differunt. ⁊ ideo violentum dicit
quicquid inuoluntarium vel contra voluntatis dese
derium efficitur. Nota q inuenio.
Violentiam necessariam.
Violentiam compulso: iam.
Violentiam merito: iam.
Violentiam transgresso: iam.
Violentiam infecto: iam.
Violentiam afflictio: iam.
¶ Dico q est violentia necessaria rista est illa qua ꝑ
lati aliqui sunt violenti qñ subditos pteruos qui obe
dire rennuunt ꝑ violentiam ad bonum compellunt.
similes

torculari quod p violētā vinū de vindemia extrahit: quod aliter non exiret. Unde sicut dicit Esai. lii. Iste dicit esse sicut fluvius violentus quem spiritus dñi cogit. Item est violentia cōpulforia: et ista est illa qua deus p quandam violentiam potentie compellit oīa suam facere voluntatem. Exemplo firmamēti quod post se violenter trahit omnes planetas. dato q naturaliter contrarios habeat motus. Quia dato q nos multos habeam⁹ motus et appetitus cōtrarios ipsi deo. De⁹ tamen violenter omnia secus trahit. et non ad nostrā voluntatem sed ad suā omnia ordinat et disponit. Ita q dominus potest dicere sicut Job. xxxiii. Violēta sagitta mea absq vllō peccato. Item est violentia mēritoria. et ista est illa qua homo ad bonum cogit et violentat propriam voluntatem. de qua Matt. xj. Regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt illud. Item est violentia trāsgressoria seu offēnsoria. et ista est illa qua mali violentiam libertatem ecclesie. de qua. j. Cor. iij. Si quis templum dei violauerit disperdet illū de⁹. Item est violentia infectoria: et ista est illa qua mali violent et sedāt mulieres. De qua Esa. xij. Trores eorum violabunt. Item est violentia scilicet afflictoria. et ista est illa qua mali per rapine violentiaz auferū. alienū. vel qua gravāt alios violentē. Similes lupis et leonib⁹ violentē rapiunt sibi pda. Mich. iij. Violenter tollitis pelles eorū desup eos. et carnes eorū desup ossib⁹ eorum et. Cū vir sit nomē viriū. hinc est q vir pōt dici oīs q hz fortitudinē et virtutē. Et sic possum dicere q p vir intelligit christ⁹: platus: amicus: dyabolus et vir malus. Inuenit ergo.

Vir. viri.

Vir nobilis et gloriofus.

Vir stabilis et vigorosus.

Vir fertilis et fructuosus.

Vir damnabilis et maliciosus.

Vir inutilis et perniciosus.

Vir gloriofus et nubilus est xps q vir et sponsus est ecclesie matris nostre. Cū de forti muliere dicit prover. xxxj. Quis nobilis i potius vir eius. Vir vigorosus et stabilis est bonus prelatus. et sic sibi dicit. j. Reg. xviij. Esto vir fortis et pliare plia dñi. Vir fructuosus et fertilis est homo iustus. de quo in ps. Beatus vir qui non a. in cō. im. et. Et sequitur. Et erit tanq lignū qd plan. est se. et. Vir maliciosus et damnabilis est dyabolus. de quo Mich. vij. Vir fratrem suum venat ad mortē. Vir perniciosus et inutilis est homo iustus et iniquus. de quo in ps. Virum iniustū mala ca. in inte. Dicam⁹ ergo primo q est quidaz vir nobilis et gloriofus et iste est xps q est vir et sponsus ecclesie et anime nostre. quā sibi p fidem sponsat et secū indivisibiliter in paradisi thalamo collocat atq porat. Sicut enim videm⁹ vir uxorem suāz miro modo diligit. et pro eius copula patrem et matrem dimittit. et pro eius defensione morti multotiens se exponit. Sic vere Christus ecclesiā suā et animam miro modo dilexit. quod apparuit. quia p eo patriam et parentes dimisit idest paradisum et angelos dimisit et neglexit. et huc ad mundum crucis patibulo moriturus personaliter se trāsuerit. Et iō iste est ille vir de quo dicitur Proverbio. xviij. Vir amabilis ad societates magis proderit q frater. Ubi adverte q sicut vir.

Debet se uxori inseparabiliter coniungere.

Debet uxoris negocia gerere.

Debet uxorem amare et diligere.

Sic dico q xps bonus vir spiritualis anime christiane dicit se stabiliter nobis copulare per unitates copulatiuam societatem. Probitatem operatiuam. pderit. Charitatem inflāmatiūaz. frater. Iste enim nobilis stabiliter copulatur: vtiliter nobis operatur vraciter in nos inflāmur. Dico ergo q iste nobis copulatur benigniter et stabiliter. cuz dicit q est amabilis ad societatem. quasi dicat. iste est amabilis: tractabilis: et socialis et istud fecit carnem assumendo. et

quotidie facit mentem spiritualiter visitando et se a se sponse sue per gratiam infundendo. Christus enim et angeli sunt illi viri qui anime sociantur. j. Reg. xviij. Viri israel sociati sunt. Ut sic de anima dicatur illud ibidem. vbiq videbat virum fortem sociabat eum sibi et. Vide supra de societate. Iste enim factus est socius noster carnem assumendo. in mundo conuertendo. et nobis in corde per gratiam suam adherēdo. Similis enim est cyconie que est avis homines diligēs: et societatem ei⁹ volens. et iuxta domicilia eius nidos suos faciens et quasi indivisibiliter nidum eundē custodiens non dimittens: et licet sit ipsum in hyeme dimittens: ad ipsum tamen in estate est rediens et reuertens sicut ad sensum patet cuilibet intuenti. Sic christus socialis et amabilis. humanam naturam idest ecclesiam et animam sicut propriā uxorem miro modo dilexit. Coll. iij. Viri diligite uxores vestras sicut xps ecclesiam. et iuxta eam in nido proprii corporis habitavit personaliter. nidus passionis in hyeme dimisit. sed cito ad eum rediit quando reuixit. Quod ēt quoti die completur spiritualiter cum Christus uxori sue. scilicet anime per gratiam suam copulatur. et in eius societate mirabiliter delectatur. Proverbio. viij. Delicie mee cum filiis hominum. Nidus enim humane conscientie inhabitat: qui nisi per peccatum expellat⁹ et etiam eiciatur. ad ipsum libenter reuertit⁹ ipsumq reparat virtutibus atq ornat. Anima em̄ est uxor christi que sibi per peccatum auferitur. et sibi per penitentiam restituitur et refertur Gen. xx. Redde uxores viro suo quia propheta est et orabit pro te. Quod tamē est contra multas animas que a deo viro suo per peccatum recedunt: et per obstinationem redire ad eū amplius nolunt sed adultero suo dyabolo et mundo irreueribiliter se iungunt. Unde mulieri meretrici loq⁹ tur scriptura Thiere. iij. Implesti malam cogitationē tuam: ostendisti contra virum fortitudinem. Et ideo Christus sicut homo nobilis de tali muliere fornicaria: que. s. i. peccato vult viuere. nec redire curat. nihil curat sed separatione perpetua tractans ipsaz in inferni carcere collocat. inde se virum suum nō reputat neq vocat. Hinc est q deus hodie et animam et ecclesiam peccatricem deserit. ipsamq sicut vir nō diligit nec custodit. d. illud Dñe. q. Matrem vestraz iudicate. quoniam non ipsa uxor mea et ego non vir eius. Et ideo christus ecclesie uxori sue videtur libellum repudiū dedisse: et se ab ea penitus separasse. Iuxta illud proverbio. vij. Non est vir in domo sua: abiit via longissima. Quod tamen nō debet esse quia anima a deo fornicata dicit ad eum per penitentiam redire: dyabolum dimittere. et societati domini sui se vnire dicens illud Dñe. q. Reuertar ad virū meū porē: meli⁹ mihi erat magis tunc q nūc. Patet ergo q xps dicit vir q copulatur. s. benigniter et stabiliter. societate inq. Deinde christus dicit vir. q opatur nobis viriliter et vtiliter. quod ostenditur cum dicit. proderit. Ad virum enim pnet operari opera proficua et vtilia. et ideo vir a virtute dicitur. pro eo q virtuosus sit in operando. Sic vir xps dicit pro eo q virtuosa et proficua operatur. Esa. xviij. Dñe omnia opera nostra operat⁹ es nobis. Iste enim est vir ad quem pertinet uxorem scilicet animā vel ecclesiam regere. et sine quo nō possunt bona opera generari quod ostenditur cuz dicitur proderit. Ecclesiasti. xxiij. Proderit tibi magis q aurū. Adverte tamen q in multis libris ponitur loco pderit. amicus erit. Quia sicut amicus fidelis pdest amico. et pro ipso se exponit supplicio. sic xps ipsi anime profuit et pro ipsa periculo mortis se exposuit. op⁹ sue redemptionis fideliter exercuit et perfecit. Quia sicut dicit proverbio. xij. Qui negligit damnus propter amicum suum vir iustus est. Quia sicut dicit puerb. xj. Infamia sue vir misericors. Iste est enim ille vir de quo zach. vi. Ecce vir oriens nomē eius et sub ipso ouietur lux et. Et sic dico q iste vir dicitur quia operatur nos

bis fideliter et utiliter. proderit inquit. vel alter alio modo amicus erit. ¶ Denique dico quod christus dicitur vir quia obligatur tenaciter et faciter. frater. frater fratrem. et vir uxorem tenentur diligere. et ideo amor istius viri ad nos in hoc ostenditur. quod frater non extraneus nuncupatur. ij. Reg. i. frater mi ionatha amabilis valde super amorem mulierum. Vir enim non est uxoris dominus. non est superior. sed equalis. In signum cuius mulier non fuit facta de ade pedibus. sed de latere vel de costa. Et ideo christus frater ecclesie vel anime dicitur. Quia animam tractat ut sociam vel sororem. et diligit ut collateralem et amicum. frater inquit. Gen. xxv. frater enim et caro nostra est. Iuxta illud Eph. v. Unusquisque diligat suam uxorem sicut seipsum. uxorem autem timeat virum suum. Iste est igitur frater. Sed adverte quod sicut frater dolet. quando videt sororem suam ab amico violari. vir quando videt sponsam adulterari publice. pater quando videt filiam suam predilectam notorie fornicari. Sic christus de anima vel ecclesia unica sua sorore sponsa et filia dolet miratur et tristatur. quando videt quod cum carne mundo et dyabolo fornicatur. In cuius figura. ij. Regum. iij. d. Quod nichol filia regis que a viro suo violenter tollebatur ipse vir plorans et eiulans sequebatur. Quia procerto cum anima filia regis christum virum suum deserit. ipse christus vir suus eam per dilectionem sequitur. et plorans. i. sibi compatiens eam sibi si potest reliquit. et reuocat. et ad statum salutis restituit et reducit dicens illud. Thiere. iij. Si vir dimiserit uxorem suam sequecedens ab ea etc. Patet igitur quod christus dicitur vir. quia per amorem magnum ad nos inclinatur. quia per fortē vigorem nobis opatur. quia per firmum tenorem nobis copulatur. Et si vis dilatare materiam de viro applica figuram Dani. x. De viro mirabili qui apparuit danieli. et Ezech. ix. de viro induto lineis etc. ¶ Item igitur quod iuvenitur vir nobilis et gloriosus. ¶ Secundo dico principaliter quod inuenitur stabilis vir et virtuosus. Et sic per virum ut dictum est intelligitur prelatus qui est ecclesie vir et sponsus. Quia scilicet iste vir debet pro uxore sua demonibus per orationem tyrannis per defensionem hereticis per predicationem alijs peccatoribus per correctionem et coheritionem se opponere. et eam immunē et liberā conservare. sedus et iuramentum sibi promissum tenere. et in eius speciali matrimonio fideliter manere. et eā sicut uxorem legitimam diligere et fouere. Unde platis potest dici istud Col. iij. Viri diligite uxores vestras et nolite esse amari ad illas. Et ideo tunc de plato quod de alio viro iusto potest exponi illa figura Danie. x. Ecce vir vnus indutus lineis. et renes eius accincti auro obizo et corpus eius sicut crisolitus. et facies eius velut species fulguris. et oculi eius velut lampas ardens. brachia eius et pedes quasi species cris. et vox sermonum eius ut vox multitudinis. Si vis dic hystrualiter per modum narrationis vel literaliter per modum autoritatis. Igitur charissimum consideremus virum istum mirabilem quem daniel describit et videamus suas conditiones quas debet habere prelatus. vel quilibet alij viri iusti. Debent enim habere. In habitu honestatis decorem. ecce vir vnus vel. li. In corpore castitatis pudorem. renes eius accincti. In animo firmitatis virorem. corpus eius si. cri. qui est la. In vultu venustatis nitorem. facies eius sicut species ful. In intellectu claritatis splendorem. oculi eius sicut lam. ar. In opere probitatis valorem. brachia inquit eius. In corde charitatis seruitutem. pedes eius ut species. In verbo vel sermone veritatis clamorem vox sermonum eius ut vox multitudinis. ¶ Dico ergo quod debet esse vir deus habere in habitu decorem honestatis. Ecce vir vnus indu. li. Vestes enim lineę sunt pure et mundę. nec tamē sunt ultra modum preiose. et per vestes istas honestatis habitus describitur. in quo necessarium est quod honestas et mundicia teneatur. et quod nimia. scilicet deformitas et preciositas caueatur. Deute. xxij. prohibet ne femineis vestibus vir utatur. In quo intelligere pos-

sumus quod viri perfecti non debent dissolutos habitus diligere nec ornatus superfluos qui ad mulieres pertinent. viros non eligere vel portare. quia sicut Seneca dicit. loquens de viris religiosis et virtuosis. Non fuerunt inquit sicut mulieres circa flosculos occupati. totus contextus illorum virilis est. Sequitur in fine epistolę. Viros carpere flosculos turpe est. Ecce inquit vir vnus indutus vel. li. quasi dicat. Ecce habitus virilis non muliebri honestus sobrius non deformis. Cuius tamen contrarij in ecclesia et religione video: ubi muliebres et dissoluti etiam habitus portantur. ubi inhoneste vestes ab illis qui viri esse debent non horrent. Non sic. sed ecce vir vestitus lineis. Ezechielis. ix. Ecce vir qui indutus erat lineis et attramentarij scriptoris ad renes eius. Habeat ergo vir honestus honestatis decorem in habitu. ¶ Item debet habere pudorem castitatis cum dicitur renes eius etc. Renes enim in quibus est desiderium nature et generatiua virtus. voluptatem carnis significat. Aurum vero quod est metallum imputribile et quod est in pergameni albo: et nullius signi seu lineę vestigium derelinquit castitatem denotat. que imputribilem et incorruptibilem hominem reddit. et nullius mali exempli vestigium impunit aut dimittit. Quia procerto viri spirituales et maxime religiosi et prelati debent renes carnales voluptatis auro imputribilis castitatis accingere et costringere: et omnem fluxum luxurie per zonam continentie coartare. Unde de tali viro dicitur. iij. Regum. j. Vir pilosus occurrit nobis: zona pellicea accinctus lumbis seu renibus. Quod est contra multos qui magis dici possunt pueri quam viri quia non munde se custodiunt. unde isti non videntur viri a virtute. sed a virore. Viride enim lignum calefactum spumam emittit et ad quamlibet partem se flectit. Sic vere multi sunt ita virides et molles. qui spumam immundicię carnalium non cessant diffundere. et cum calefacti fuerint per luxuriam vbiuscumque impulerit dyabolus se plicare. et nunc ad vnum peccatum nunc ad aliud se inclinare. Et breuiter quilibet talis videtur esse sicut serpens ille effeminatus. de quo loquitur Seneca in epistola ubi dicitur. quod ipse erat in cubili vir in conuiuio puer. renes inquit eius Job. xxxvij. Accinge lumbos tuos sicut vir. Habeamus igitur in corpore pudorem castitatis. ¶ Item dico quod debet habere vir idest virtuosus in animo vigorem firmitatis. Ad virum enim pertinet quod sit fortis stabilis et constans. in temptationibus et tribulationibus non succumbens. sed in aduersis et prosperis equaliter se continens. et in cunctis immobiliter perseverans. quod ostenditur cum dicitur. corpus eius etc. Quia crisolitus est lapis qui demones dicitur terrere. et contra timores nocturnos solet proficere et valere. sicut dicit dyasco. Ad notandum quod per virtutem constantie corpus nostrum sit crisolitus idest lapideum atque forte. non facile penetrabile atque molle. Constantia enim animi est virtus que demones terret: pellit timores et superat atque tollit. Et hoc est quod dicit Seneca de viro iusto. Nichil sapienti viro potest enenire. stat rectus sub quolibet pondere. nulla eum res minorem facit nihil ei eorum que ferenda sunt displicet. quicquid cadere in hominem potest in se cecidisse non queritur: vires suas nouit. scit hominum omnia ferenda. corpus ergo eius crisolitus. Unde de eo potest dici Job. xli. Corpus eius scuta fusilia et compactum. Et adverte quod vir debet esse constans et fortis precipue quo ad tria. scilicet. Ad audacem aggressionem difficilem. Ad stabilem persequutionem terribilem. Ad durabilem fictionem volubilem. ¶ Debet enim vir perfectus audaciter aggredi ad difficultia. Iuxta illud. j. Regum. xvij. Esto vir fortis et perliare pelia domini. ¶ Item debet patienter perpeti terribilia. Nulla enim pena et nullus labor debet vir perfectum frangere. sed in omnibus patiens esse et immobilis

immobilis permanere. Unde Seneca epistola. xxi. dicit. Quod generosos animos labor nutrit. Unde non est viri timere sudorem. Unde etiam Seneca. consolans illum qui super mortem uxoris flebat dicit sic. Quare ploras si maritum te cogitas: te cogita virum. Ac si diceret: non diceret virum flere. Sed equanimiter etiam omnia sustinere.

Item debet stabiliter figere cordialia. Quia non debet animum suum fluctuare permittere: sicut puer: nec modo vnum nec modo aliud desiderare sicut mulier. sed in vno proposito persistere sicut vir solidus et tenax. Exemplo apli. j. Corin. xii. Cum esz parvulus et. Que tamen sunt contra multos tam ecclesiasticos seu laicos: qui nec in verbis nec in promissionibus: nec in factis: nec in operibus: nec in audacijs: nec in aggressionibus: nec in patientijs: nec etiam in supportationibus. vllam habent penitus firmitatez: nec aliquam virilem fortitudinem nec stabilitatem: sed potius puerilem mobilitatem et muliebrem per omnia vanitatez. Similes illi tyresici: qui sm fabulas poetarum de viro in feminam per septennium est mutatus: quia procerto isti ita sunt hodie et in agendo et in patiando effeminati: quod non viri: sed femine possunt dici. Hier. xxi. Virum circumdabit femina et. figurati in filiis israel: qui viros cunctos contra madian in prelio occiderunt et feminas servauerunt: sicut dicitur Num. xxi. figurati etiam in pharaone: qui viros et mares in flumine fecit submergi et feminas servari. Quia. scilicet isti viros: idest virtutem et virilitatem in seipsis occidunt: feminas vero idest molliciem et femineitatem custodiunt. Quia multi sunt de quorum moribus plerique custodiret de femina quod de viro. Esai. iiii. Apprehendet septem mulieres virum vnum. Non sic charissimi sed simus viri constantes: non femine: non desistentes. stabiles non mutabiles. Iuxta illud. j. Regum. iiii. Confortamini et estote viri. Quia sicut dicitur. j. Thym. ii. Docere mulieri non permitto nec dominari in virum. Quod mihi aliud est quam quod femina: idest sensualitas: mollicies et carnalitas non debet contra virilitatem prevalere: nec ipsas suas legibus subiugare: quinimo mulieri: idest sensualitati et carnalitati debet vir. idest ratio dominari et penitus principari. Sene. ii. Mulieri quoque dixit. In dolore paries et sub potestate viri eris. Habeat ergo vir in moribus vigorem firmitatis. Item dico quod iste habere debet in aspectu nitorem venustatis: quod ostendit cum dicitur: quod habebat mirabilem faciem sicut fulgur: facies inquit eius velut species fulguris. Quia ad virum perfectum pertinet quod habeat faciem et vultum fulguream: nitidam et splendens: iocundam: urbanam: hylarem et recentem: sicut etiam dicitur Ecclesi. xix. Et visu cognoscitur vir: et ex occursum faciei cognoscitur sensatus. Hylaritas enim vultus et leticia sunt indicia boni viri et cordis placidi benigni et fidelis. fidelis enim vir multum laudabitur sicut dicitur. Prover. xviij. Vir amabilis ad societatem magis amicus erit quam frater. Istud potissime debet esse in prelato: qui subditis se debet exhibere familiarem et lectum: hylarem et socialem: non tristem asperum vel crudelem. Quod tamen est contra multos: qui amaros et asperos alijs se ostendunt: ita quod alicui gratiam vel favorem non preterdunt. Similes illi nabab de quo dicitur. j. Regum. xxi. Completa est malicia contra virum tuum: nam ipse est filius Belial: ita quod nullus potest sibi loqui. Non sic charissimi: quia procerto talis austera conditio reprehenditur: et maxime in prelatis: quia si faciem leoninam omnibus ostenderent: simplices ad iustitiam non venire auderent. Et ideo necessaria est in viris perfectis: et maxime in prelatis hylaritas et benignitas non austeritas vel potestas. Iuxta illud. Numeri. xxi. Erat autem moyses vir mitissimus super omnes homines qui morabantur in

terra. Ut de talibus intelligatur illud Ecclesi. xxvi. De iustis et pauperis cor bonum omni tempore vultus eorum hylaris. Habeat ergo vir in aspectu nitorem venustatis: facies eius inquit quasi species fulguris. Matthe. xvij. Resplenduit facies eius sicut sol. Item dico quod virtuosus debet habere in intellectu splendorem claritatis seu veritatis: cum dicitur. oculi eius sicut lampas ardens. Oculi enim anime sunt virtus intellectiva et discretiva: que per claram cognitionem debet lucere: et quantum ad veram boni et mali noticiam clarissime respondere. Apoca. j. Oculi eius velut flamma ignis. Vir enim scilicet perfectus habet sensus corporales: quos tamen non habet puer: quia scilicet nos qui veri esse volumus sensum et discretionem in agendis et precavendis habere debemus: quia sicut dicitur. Ecclesi. xiiij. Beatus vir qui in sapientia morabitur et. Naturaliter vir habet barbam: que virilis sapientie et constantie est signum. Unde de quodam propheta. legitur in libro prophetarum moralium: quod questum fuit ab eo: quare totiens tangebatur barbam suam. qui respondit ut dum tango barbam meam. virum me esse meminerim. Quod est contra multos: qui per sapientiam non sunt viri. sed per ignorantiam pueri possunt dici. Et circa hoc applica de puero quid volueris vel de ignorantia. et vide. de oculo. Habeat ergo vir in intellectu splendorem veritatis vel claritatis. Item dico. quod vir debet habere in opere vigorem probitatis: quod ostenditur cum dicitur: quod ille vir mirabilia habuit brachia: brachia eius creta inquit et. Per brachia cum quibus homo pugnat et operatur: intelligo fortitudinem in bonum operando: et in subditos defendendo: et in hostes invadendo et impugnando psalmista. Qui docet manus meas ad plebem. Vir enim debet esse fortis et virtuosus. Audax et animosus. Iustus et rigorosus. Fortis dico et virtuosus. j. Paralip. xvij. Viri bellatores et robusti erant in Hierusalem. Audax et animosus. quia nullum debet timere in sua iustitia: et maxime prelatus. Unde Job. xxxiiij. Viri cordati audite me. Iustus etiam et rigorosus: quia iuste et rigide debet delinquentes punire: et contra eos fortiter prevalere. Ezechielis. xxiij. Viri iusti sunt et iudicabunt eos iudicio ad ultimarum. Quod est contra multos: tam laicos quam clericos: qui scilicet penitus non videntur viri: quia scilicet nec bene operando: nec malos impugnando aliquod viriliter faciunt: similes Lepori qui est animal timidissimum: de quo dubitatur utrum habeat sexum masculinum vel femininum: quia scilicet tales viri estimantur: et tamen feminaliter operantur. Viri enim sunt quantum ad gradum: femine vero quantum ad actum: quia scilicet isti locum virorum tenent: et tamen opera inutilia et feminea semper exercunt. Et sic verificatur illud quod dicit. Seneca. Quod in loco in quo vir bonus creditur paucissimi sedent. Isti enim sunt imbecilles et mudi: ita quod quantum ad opera videntur plus femine quam viri. Isti enim sunt viri fictiles et vani: viles et fragiles. De quibus Hieremie. xlvij. Clamabo ad viros muri fictilis lamentantes. Non sic: sed si vo lumus esse viri: habeamus in opere vigorem probitatis: brachia inquit. et cetera. Quia scilicet per brachium. ut dictum est intelligimus fortitudinem ad operandum psalmista. In brachio virtutis tue cetera. Item dico: quod vir debet habere in corde fervorem Charitatis: cum dicitur quod habebat pedes in similitudine eris candentis. Pedes enim qui portant cor anime sunt affectus: qui tunc candentes possuntur: quando per Caritatis incendium inflammantur. Apocalipsis primo. Pedes eius similes auricalco sicut in camino ardenti. Vir enim debet vere et charitative diligere: non fictenec mutabiliter affectare: pedes debet habere ercos et ardentes

Virga.

quia affectus amoris sui debent esse.

Pedes per stabilitatem.

Erei per durabilitatem.

Ardentes per fortem et feruentem caritatē que omnia bene pertinent ad virum. Vir statim et facili ter non debet alium diligere immo debet deliberare qd sit talis quod eius amicitia sibi utilis possit esse. sed postq̄ dilexit non debet ipsum dimittere amplius sed in eius amore stabiliter perseverare. Exemplo ferri quod nō facili ter calefit. sed calore cum caluerit diu custodit. Habeamus igitur in corde caritatem feruoris. Et tē dico q̄ si volumus esse viri habeamus in ore clamores veritatis seu autoritatis. cum dicitur vox sermonum eius et maxime ad prelatus pertinet autentice loqui et alte et seuerē proferre sermones. Teste Plinio. Voces viroꝝ seu masculoꝝ sunt grossiores generaliter quia scilicet illi qui viroꝝ locum habent. debent per predicationem ad terrorem delinquentiū nō molliter sicut femine. sed more viri fortiter verbū dare. Quia sicut dicitur Proverbio. xxij. Doctrina sua cognoscitur vir esse. Ut sic alij possint dicere illud. Beneficis. iij. Vocem tuam domine audiui et timui. vnde Apoca. j. dicitur. Quod ille qui sedebat in throno. vox illius erat sicut aquarum multarum. Esa. lvij. Clamane cesses etc. Sed adhuc vide de hoc infra de voce. Ad tamen hodie non fit quia multi ecclesiastici et alij sūt qui nichil viriliter dicunt vel agunt delicis enim taliter enervantur quod nihil fortiter fabulātur. Quia sicut dicit Seneca. Epistola. xxxij. Quod mirum est aliquid fortiter dici ab homine molliciem professō. Patet igitur charissimi per predictas octo conditiones quod prelatus et ecclesiastici debent esse viri id est viribus et virtutibus pleni. Et sic bene patet q̄ in scriptura inuenitur vir stabilis et virtuosus et hoc est scdm̄ principale. Et tertio dico qd in scriptura inuenitur vir utilis et fructuosus. et sic per virum potest intelligi homo sanctus. non solum prelatus. sed etiam alius. Vir enim habet complementum etatis et tūc bñ potest laborare: operari: intelligere: generare et alios actus facere signans hominem perfectū qui tunc vir et virtuosus esse dinoscitur quando discrete intelligit bona opera. generat et producit. et in bonis operibus se exercet. Dic si vis scilicet illam figuram. Dan. x. Ecce vir vnus indutus lineis etc. cum omnibus suis membris. Et ponitur immediate supra sub. s. Secundo dico principaliter. Quia quicquid ibi est pertinet ad virum perfectum. Iustus enim dicitur vir a virtute q̄. s. multe vires et virtutes requirunt. Ad hoc q̄ aliq̄ spūa liter vir dicat. Et sic notabo q̄ ad hoc q̄ aliquis sit vir iustus. necessario est q̄ ipse sit scilicet Vir.

Fortis et bellicosus.

Sanctus et virtuosus.

Concoris et non rixosus.

Rectus et non tortuosus.

Pius et viscerosus.

Prudens et studiosus.

Rarus et preciosus.

Pavidus et timorosus.

Eloquens et feriosus.

Penitens et dolorosus

Et sic fuerit et erit.

Vir beatus et gloriosus.

Dico quod iusti sunt viri fortes et bellicosi. Pugnant enim contra dyabolum contra mundum contra seipsū contra peccatum. Unde Genesis. xxxij. Ecce vir luctabatur cum eo Et. j. Regum. xvij. Ibi autem vir belator est ab infantia sua. Et sunt viri sancti et virtuosus. iij. Regum. iij. Animaduerte quod. r dei sanctus est. Ita enim sancti viri debemus esse et alios sanctos faciamus. ps. Cum sancto sanctus eris etc. Et sunt viri concordēs et non rixosi. Et sic dicitur. j. Esdre. ij. Congregatus est populus quasi vir vnus.

Item sunt viri recti et non tortuosi quia recte et plane debent in suis actibus procedere. non tortuose vel false. Job. j. Erat ille vir simplex et rectus. et timens deus et recedens a malo. Et sunt viri pii et viscerosi et alijs misericordes. quia sicut dicitur. Proverbio. xj. Bene facit anime sue vir misericors. Item sunt viri prudentes et studiosi quia sicut dicitur Sap. vj. Melior est sapientia viro forti. Item sunt viri rari et preciosi quia pauci inueniuntur tales Esaie. xij. Preciosior erit vir auro et Ecclesiastes. v. Tūc de mille vñ repperi et Seneca dicit quod in loco i quo vir bonus quiritur. pauci sedent. Item sunt viri pavidus et timorosi. ps. Beatus vir qui timet dñm. Item sunt viri eloquentes et feriosi Ecclesiastici. xxxvj. Vir peritus multos crudiet. Item sunt viri penitentes et dolorosi Ezech. ix. Signa thau in frontibus viroꝝ dolentium et gementium. Item finaliter erunt viri beati et gloriosi scilicet in patria quando verificabitur illud qd regina saba dixit salomoni. ij. Paralip. ix. Beati viri tui et beati serui tui qui assistunt etc. Ibi igitur et alijs multis modis dicuntur homines spiritualiter esse viri et spiritualibus viribus esse virtuosus. Ut sic de talibus dicatur illud Exodi. xvij. Prouide tibi ex omni plebe viros potentes et timentes deum in quibus sit veritas. et qui oderunt auariciam et constituunt eos tribunos. quasi dicat tales viri debent esse in officijs et constitui in beneficijs et in dignitatibus ordinari. Patet igitur q̄ inuenitur vir utilis et fructuosus et istud est tertius principale. Quarto dico principaliter qd inuenitur vir nequam et vitiosus. Et sic dico q̄ inuenitur scilicet Viri.

Luprosi.

Verbosi.

Rixosi.

Pomposi.

Mendosi.

Inuidi et odiosi.

Ignari et tenebrosi.

Auari et ambitiosi.

Carnales et luxuriosi.

Crudeles et perniciosi.

Sunt dico in mundo viri scilicet leprosi: id est viri diuersis vitijs infecti. Unde. iij. Regum. v. de naaman dicitur: q̄ ipse erat vir fortissimus et diues sed leprosus. Item sunt ibi viri verbosi et dolosi. de quo in psal. Viri sanguinum et dolosi. Isti enim sunt illi qui proolum et fallaciam sub specie amoris alios decipiunt et produnt. de quibus. Proverbio. xvj. dicitur. Iniquus lactat amicum suum et deducit eum per viam non bonam. Item sunt viri rixosi. de quibus. Proverbio. xxix. et. xv. Vir iracundus puocat rixas. Et ibi sunt viri pomposi et clati. de quibus Job. xj. Vir vanus in superbiam erigitur. et quasi pullum onagri natum liberum se putat. Item ibi sunt mendosi. de quibus. Proverbio. xix. Melior est pauper q̄ vir mendax. Item sunt ibi viri inuidi et odiosi. de quibus. Proverbio. xix. Viri sanguinum oderunt simplices. Et ibi sunt viri ignari et tenebrosi. de quibus ps. Vir insipiens non cognoscet etc. Item sunt ibi auari et ambitiosi. de quibus. Proverbio. xxix. Rex iustus erigit terram suam: et vir auarus destruet eam. Item ibi sunt carnales et luxuriosi. de quibus. Leuit. xv. Vir q̄ patitur fluxum seminis immundus erit. Et sunt ibi viri crudeles et perniciosi: de quibus. Esaie. ix. Vir fra tri suo non parcat. Isti enim sunt mali viri de quibus extat copia tam magna: q̄ scilicet mali viri hodie superabundauerunt viri vero boni perierunt. Iuxta illud Esaie. lvij. Viri misericordie colligunt et non est q̄ recogitet. Isti enim viri non dicuntur a virtute. sed a virulentia: q̄ isti non sunt viri: id est rigorosi vel virtuosus: immo viri i. virulenti et venenosi de quibus Sopho. j. Visitabo super viros despectos in fecibus suis. Et Sopho. iij. Prophete

Prophete tui vesani viri infideles. Ista ergo de viris tam bonis q̄ malis sufficiant: quia in alijs locis pluribus est tractatum. Unde ergo plures auctoritates diuisas et p̄secutas.

Virga. Nota q̄ virga s̄m suarū proprietate capō test variari et multa designare. Unde breuiter notare possum q̄ in scriptura inuenio virgam scilicet.

Gloriosam et admirabilem.

Speciosam et amicabilem.

Virtuosam et venerabilem.

Rigorousam et formidabilem.

Amorosam et cōmendabilem.

Furiosam et detestabilem.

Prima est virga imperialis dominationis: et sic est virga dei benedictus filius de quo in ps̄. Virgam virtutis tue emittet dominus ex syon etc. idest ipsam de paradiso emisit: et in medio peccatorū et inimicorū suorum dominari constituit et p̄fecit. Pastor enim mediante virga regit oues. sic pater mediante filio regit mūdū et ideo iste est virga moysi: cuius qua signa mirabilia fecit coram pharaone: que aquas egypti in sanguinem mutauit: et que in draconem mutata virgas magorū deuorauit: sicut dicitur Exodi. iij. et deinceps. Quia vere charissimi moyses dicitur deus pater: qui p̄ virgam suam deum filium hic coram humano genere fecit multa signa et mirabilia: que per beatam incarnationem in draconem idest in carnem seu hominem se mutauit et conuertit: virgas magorū idest potestatem regnorum et demonum destruxit et deuorauit. in quātū sc̄z sanctam ecclesiam instituit: et errores gentilium enervauit. Et ideo ista est virga ferrea: de qua dicitur in ps̄. Reges eos in virga ferrea etc. Quod potissime fiet in iudicio: quando cum ista virga canes. i. peccatores percutientur. et extra domus ecclesie in infernum expellentur. Exodi. viij. Et tende virgam tuam. et percutie puluerem terre. Virga enim in principio s̄ sui natura est flexibilis: terrena et mollis: in fine vero fit sc̄z dura: grossa: difficilis atq̄ rudis. Quia nunc x̄ps est dulcis: tener: flexibilis et benignus. In fine tamen scilicet in iudicio fiet durus. percutiens et seuerus. Et ideo nunc potest figurari in virga affueri aurea que i signum clementie ad bester fuit extenta. tunc vero figurabitur in virga ferrea: que ad percutiendum impios est extenta. Apoca. xij. Isecturus erat omnes gentes in virga ferrea. Ista est virga imperialis dominationis.

Secundo dico q̄ est virga virginalis propagationis. Virgo enim beata dicitur virga: eo q̄ sine corruptione flos diuinitatis et fructus humanitatis de ea propagatur. Unde Esai. xj. Egredietur virga de radice iesse etc. Virga enim flexibilis est et tenera: et quanto in arbore est altior. tanto est minor gracilior et flexibilior. Sic ista dulcis est: flexibilis et pia: et ad preces nostras est inclinabilis et prompta: et quanto fuerit altior: per sanctitatem et generis dignitatem. tanto fuit gracilior: per humilitatem: et tenerior: per maiorem pietatem. Et ideo ista fuit figurata in virga arboris que sicca floruit. Rume. xvj. Inuenit germinalem virgam arbor in domo leui: et gemis turgentibus eruperant flores. Ista est virga virginalis generationis. Tertio dico q̄ est virga virtualis sustentationis: et ista virga est crux christi: quia crux est illa virga qua canis inferni cum suis temptationibus depellitur et superatur: per quam regnum ecclesie regitur et spiritaliter gubernatur: cui debilis peccator per spem et fiduciam immititur: cum qua nobis premia eterna mensurantur: et per quam pauperes simplices et innocentes. ne fiant viri pestilētes corrigunt. Dico q̄ crux est virga sc̄z.

Defensionis.

Directionis.

Sustentationis.

Adensurationis.

Correctionis.

Est dico virga qua tuemur et defendimur: quia scilicet pueri cum virga se defendunt scilicet a canibus. Sic cum virga crucis. idest cum memoria passionis defendimur ab hostibus et peccatis. Ipsi enim virgam timet canis dyabolus sciens: q̄ alias per eam in christi passione fuit virtus. Esai. xxx. Pauebit assur virga percussus. Item est virga qua regimur et dirigimur. Sicut enim pastor cum virga regit et dirigit gregem suum: sic christus mediante virga crucis sue et memoria passionis gregem deuotum gubernat et regit et in vias salutis dirigit et deducit. Psal. m. Virga directionis virga regni tui. quia crux est sceptrum et virga regni x̄pi. Item ista est virga: per quam sustentamur et erigimur: quia sicut debiles et infirmi et infirmi vtuntur virgis et baculis ad sui innirionem et sustentationem: sic et nos qui infirmi et debiles sumus: virge et baculo crucis inniti debemus per spem et fiduciam hic ne cadamus: vt sic dicamus cum ps̄. Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt. Item ista est virga qua mensurantur nostra merita. Sicut enim virge solent rerum mesure accipi: et s̄m cuius quantitatem aliarum rerum quantitas mensuratur. Sic vere s̄m quantitatem virge crucis scilicet s̄m quantitatem deuotionis quam habemus ad crucem merita nostra mensurantur: quibus postea adequantur p̄mia. Unde zachari. xij. Assumpsi duas virgas: vnam vocaui decorem: alteram vero funiculum ps̄. Diuisit eis terram in funiculo distributionis. Due enim virge sunt scilicet duo brachia sancte crucis: que sunt de coreccie et funiculus. idest mensura etiam celestium premiorum. et pena infernalium tormentorum. Sic ergo patet. q̄ est virga virtualis sustentationis.

Quarto dico q̄ est virga iudicialis iurisdictionis. Virga enim quam portant reges: presides et pastores significat iudiciariam potestatem. que in malis est impia: et peruersa. quia scilicet cuius ipsa ledunt impie subditos et affligunt: per eam nudos pauperes et non indutos diuites dure ledunt. Ista enim est illa virga: quam christus discipulis suis inhibuit: ne portarent dicens illud. Mathei. x. Nolite possidere aurum nec virgam nec peram. Nam tales mali iudices et eorum male iurisdictiones nihil aliud sunt: quā quedam virge domini ad disciplinandum pueros domini. idest pauperes simplices et innocentes: ne forte fiant viri pestilētes. Deus enim vtitur malis sicut virgis suis ad alios affligendum. Esai. x. De assur. virga furoris mei ipse est. Veruntamen vnum sciant tales: q̄ postq̄ hō virga vsus fuerit: et ipsa alios flagellauerit i igne aliquando eam proicit. vel ipsam destruit atq̄ frangit. Sic vere deus postq̄ tales virgas. idest tales iniustos iudices florere diu permiserit. Iuxta illud Ezechie. vij. floruit virga: germinauit superbia. eorum ministerio ad alios tribulandū et affligendum vsus fuerit iuxta psalmistā. Visitabo in virga iniquitates eorum. ipsos tamen solet finaliter. quandoq̄ temporaliter destruere: et ad miseriam deducere et frangere. Ibiere. xlvij. Quoniam confracta est virga fortis: baculus gloriosus: et in igne perpetuo concremare et eos penitus enervare. Esai. cxiij. Comminuta est virga percussoris tui. Quia sicut dicit dominus in psal. m. Non relinquet dominus finaliter virgam peccatorū super fortē iustorū. Et si tu quis: si deus talibus virgis vtitur: quare ex hoc puniunt. securis enim puniri non d̄z immo manus? Adhuc respondet. q̄ dato q̄ isti sunt instrumenta diuine iustitie. ex hoc tñ sua malicia non minuitur: nec etiam excusatur. q̄. s. mala q̄ faciunt: ex sua culpa proueniūt. et suo libero arbitrio fiunt. Deus enim malis eorū voluntatibus punitiones aliorū p̄ occulta sua iudicia applicat. et p̄ ipsos quos ignaros executionē suorū iudiciorū ordinat. Vatro enim in silua insidians: vt primo transeuntem spoliaret et occideret nō minus puniunt. si deus volens aliquē occidi

Virga.

et spoliari: ipsum in manibus eius tradat. et sic per illas viam occultam iustitiā dispensat. Quis ergo ista duo occurrant fil. latronem tamē nō excusant. De istis habemus exemplum in nabuchodonosor rege babilonis et sedechia rege iuda. Deus enim volēs captiuare sedechiam et populū babilōn. ppter eorū ydololatrias et peccata. sicut etiā ante ipsūz predixerat per ps. Sup flumina babilonis et. vsus fuit supbia et crudelitate nabuchodonosor: q̄ predictum sedechiam captiuauit et excecavit. Dictus enim nabuchodo. erat pessim⁹ et dei inimicus: qui ad dei occultam iustitiam non attendebat nec ibi a deo aliqd fieri sciebat: imo per eo q̄ dictus sedechias pactum et iuramentum sibi fregerat: et ab ei⁹ obedientia recesserat. ipsum psonaliter impugnabat. Cōcurrēbāt ergo simul dei iustitia: sedechiaz de ydololatria puniēis: et nabuchodo. senicia impietate suā exercēs. Et Hier. xxv. et alijs locis plurimis deus nabuchodo. seruū suū vocat. per eo q̄ ipse fuit virga furoris dñi in filios pestilētes. Ubi etiā cyro regi dicit dñs Esai. x. Ne assue virga furoris mei et baculus ipse est in manu eius indignatio mea. Sequit: ipse autē nō sic arbitrabis. et cor eius non ita estimabit. sed ad conterē dum erit cor eius et ad interfectionem gentiū nō paucarum. q. d. isti non credunt se esse instrū diuine iusticie: imo ppro corde ad iniquitatē mouent. quapropt a deo non minus puniunt. q̄ sibi nō deo imputant et attributū facta sua: et quasi de ppijs viribus glorian tur. Unde sequit ibidē. Nunqd gloriabis securis ptra illum qui secat et. ppatet ergo q̄ est virga mundialis iurisdictionis seu tpalis afflictionis. Quinto dico q̄ est virga pastoralis castigationis. Et sic dico q̄ per virgam intelligitur bonus platus: vel etiam iusta et charitativa correctio. s. platorū. Ista enim est virga qua. p pastores vtunt oues reducendo. p retores vtunt plebi presidendo. p magistri vtunt pueros docendo. p seniores vtunt filios castigando. p ministri vtunt vestes expoliando. p balli vtunt alijs imperando. p magi vtunt serpentes incantando. p densores vtunt sortes assignando. p mercatores vtunt pannos mensurando. Quia charissimi plati et superiores q̄ sunt subditorū balliui. magi. ministri. magri et. sunt correctionis virga siue iurisdictionis. corporalis afflictionis et punitōis s. oues simplices et errantes: sicut pastor in viā veritatis reducendos et dirigendos p̄s. Virga directionis h̄ga regni tui. Et plebi. s. subditorū impando. et sicut impetator maiestates suā eis ostendēdo. In cuius signū reges virgā. i. sceptrum portant in manu: ad designandum q̄ isti sunt q̄ habent alios ad regendum. i. virga iurisdictionis regere et virga correctionis castigare. Iher. v. Virgam aureā tenebat in manu. Et pueros i. ignorantes carnales: sicut magister instruendo et doctor erudiendo. prouer. xxiij. Stulticia colligata est i corde pueri: et virga discipline fugabit eam. Et filios et subditos: sicut patet castigando et corrigendo. vñ prouer. xxiij. Qui parit virge odit filium. Et teves ites cōuersationis subditorū per discussionē visitationis a puluere excutiendo: et maculis peccatorū eorum emundando et depurando. Ero. viij. Extende virgam et percutite puluere. Et mandata superioris sui dei sicut balliui alijs. s. denunciando et p̄cipiendo. i. Ccxi. iij. In virga veni ad vos. Et serpentes. i. peccatores incantando: et sicut bonus magus domesticādo et conuertendo. Erodi. viij. p̄p̄cecerūt magi singuli h̄gas suas. Ista est virga somnifera cum qua mercuri⁹ somniavit argum. Et sortes bñficioz et officioz alijs sicut mentor assignando: q̄ mediante virga iudicialiter p̄tatis plati debet mensurare et assignare gradū suū cuiuslibet. Hier. x. Israel virga hereditatis eius. Et pannos. i. peccata quos eis vendunt inquit ip̄os p̄inde puniunt virga correctionis mēsurādo. q̄

virga d̄s adequari panno. i. correctio et pena p̄tō: quis sicut d̄. Deut. xxv. Iuxta mansuram culpe d̄s esse plagarum modus. Ubi de tali virga taliter peccatis adequata et mensurata p̄s. Visito in virga iniquitates eorū. Prelatus enim d̄s subditos visitare et virga correctionis iniquitates et delicta mēsurare. Et breuiter charissimi: sicut pastor sine virga non pōt gregē regere sic prelatus sine virga asperere correctionis nō potest hodie subditos gubernare. Exemplo moysi q̄ sine virga nō legitur signa fecisse nec populum israeliticum direxisse. Unde de subdito potest dici illud. Ecclesia. xxxij. Cibaria et virga et onus asino. Ubi aduerte q̄ platus debet asinum suū: id est Subditum recreare. cibaria. Subditum castigare. virga. Subditum occupare. onus. Correctio enim est illa virga. de qua d̄. puer. xxxix. Virga atq̄ correctio tribuit sapientiā. Ubi etiā ostendit: q̄ virga correctionis est virtutū pductiua. virga. Crimen punitiua. correctio. Cordiū directiua tribuit sapientiā. Ista enim h̄ga. Virtutes pducit. Dico ergo q̄ ista h̄ga virtutes Crimina educit. pducit: cū dicit. virga. Quia Sapientiam inducit. sicut a virga oriunt ramūculi cum florib⁹ et fructibus et folijs. Sic ex correctione oriuntur multe virtutes cum bonis verbis affectionibus et operibus et de ista ori in futurum. Opus perfectionis. Cibus deuotionis. Aqua cōpunctionis. Lumen discretionis. Dico q̄ ista h̄ga pducit in nobis opus p̄fectionis. Ubi d̄. xxx. dicit. Dux iacob solo aspectu h̄garū pducebat feros diuersorū colorū. Exēplo boni equi: q̄ solus aspectu h̄ge citius currit. Et cibus deuotionis. De virga enim nascit fructus dulcis. sic si q̄ h̄ga correctionis p̄cutitur: citius ad fructū deuotionis allicit. et sic dicit Iher. x. Quō in archa cū h̄ga erant tabule et manna. Ad denotandum: q̄ manna gr̄e et deuotionis. h̄gam correctionis comitat: et q̄ illi q̄ acriter corrigunt. sine liter cibo deuotionis et gratie satiant. Ecclesia. xxxij. Cibaria et virga et onus asino. Et Michae. viij. Pasce populum tuū in virga tua. Et aqua cōpunctionis. Quia h̄o q̄ corrigitur ad cōpunctionis lachrymā inuatur. Ubi de Moysi dicit. Ero. xviij. Hume. xx. Quis ipse percussit virga bis filicē et cru. a. la. Et p̄certo si h̄o quis sit durus et lapideus. bis. i. pluries a deo vel plato percutiat: vir at nūq̄ erit quin aqua cōpunctionis finaliter abundet. Et lumen discretionis. Quia. s. h̄o virga correctionis doceat: et qui h̄bis nō pōt verberib⁹ eruditur. Quod bene figurat. i. Reg. xiiij. vbi extremas virge in melle ponitur et comeditur. et oculi ionas the illuminant. Quia p̄certo si ionathas. i. subditus de melle consolationis cui adiuncta sit virga asperere correctionis gustauerit: statim intellectus sui oculus clarus erit p̄s. Virga tua correxit me et. Aduerte tamen q̄ virga et mel coniungunt inuicem: et q̄ virga in melle coniungitur: intingit et locatur. Ad denotandum. q̄ virga correctionis melle dulcis monitionis: cōpassionis et consolationis miscetur: et q̄ mens p̄ sapientiam illustret p̄s. Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt. Patet tamen q̄ aqua correctionis virtutes solet pducere virga. Deinde dico q̄ ista virga crima solet educere: correctio inquit. Ecclesia. viij. Per tristitiā vultus corrigitur amicus delinquentis. Virga enim vipera vel tyris verberatur: et ab ipsa venenūz auferitur. et exinde tyriaca fit. Sic vere peccator virga correctionis affligitur: vt veneno vitiorum fluēt ipe tyriaca. i. sanctus et bonus efficitur. Unde Leuit. xxvij dicitur. Quod decima pars omis et bonis et capre que sub pastoris virga scilicet transeūt sanctificabitur. Et ideo prelatus virgā correctionis debet in manu habere: q̄ illa est qua.

Carnales

Carnales debet superare.

Solide debet impare.

Rigide debet fulminare.

Provide debet liberare.

Est ergo virga correctionis carnalium maceratiua: quia prelatus cum ista virga debet carnales aliquoties tangere: ne per lasciuiam insolescant. Unde Iudicum. vi. Extendit angelus summitatem virge et tetigit carnes. Item ista debet esse. scilicet. crudelium impugnativa. Nullus enim debet esse ita terribilis tyrannus: quin debeat platus eum aggredi cum hac virga. Exemplo banaie: de quo dicitur: quod cum virga descendit ad gygantem egyptium et abstulit ei hastam et interfecit eum. i. Paralip. xi. Item debet esse solide imparatiua. Unde de bonis iudicibus et iurisdictionibus dicitur. Ezech. xix. Quod facte sunt ex eis solide virge in sceptris dominantium. Item debet esse rigide fulminatiua et cominatiua. Quod correctio debet habere verba et verbera. Unde Exodus. ix. Extendit moyses virgam et facta sunt tonitrua magna et grando et discurrentia fulmina. Item ista debet esse provide liberatiua: quia per correctionem homo de pena saluatur. Unde de puero ipsi prelato vel patri. dicitur. Prover. xxiij. Noli de puero subtrahere disciplinam: si enim percussis eum cum virga non mouetur: tu virga percussis eum et animas eius liberabis de inferno. Sic ergo patet quod ista virga crimina educit: quia correctio inquit.

Denique dico: quod ista prudentiam solet inducere: quod ostenditur cum dicitur: tribuit sapientiam: quia virga dicit esse mater discipline: sicut enim dicitur. Esai. xlvij. Afflicto alias veratio dat intellectum. Unde de virga dicitur. Proverbiorum. xxi. quod stulticia colligata est in corde pueri: et virga discipline fugabit eam sapientiam inquit. Proverbio. xix. Suscipe disciplinam ut sis sapiens. Et sicut premititur visus est quid sit virga pastoralis castigationis. Sexto modo dico. quod est virga eternalis indignationis: et ista est virga seu ritatis diuine iusticie qua finaliter flagellabit damnatos de qua quilibet dicitur post dicere. illud Tresh. iij. Ego vir videns paupertatem meam in virga indignationis eius Sic ergo patet quomodo virga sumitur multis modis.

Virgo virginitas. Nota quod virginitas potest accipi in bono et in malo In bono enim significat carnis puritatem et integritatem et sic potest significare quamlibet virginem siue monialem siue aliam et maritum beatam Mariam vel quamlibet sanctam. vel quolibet in anima purum et mundum. Et sic loquitur. q. Cox. xi. Despondi vos uni viro etc. Quia secundum Augustinum in hoc spiritualis anime virginitas consistit quod.

Fides sit integra.

Spes sit solida.

Charitas sit sincera.

In malo autem designat sterilitatem et fructus bonorum operum raritatem. Et sic virgo potest dici quilibet peccator. vel quilibet mala anima vel persona que fructu bonorum operum non producit. nec sponso christo per charitatis copulam se coniungit. sed in sterilitate perpetua semper consistit et sic accipiuntur ille quinq; fatue virgines quarum lampades inuente sunt vacue. et ideo in nuptiis non fuerunt recepte nec ipsis ianuæ sunt aperte: sicut dicitur Matth. xxv. Quia percerto tales virgines olei gratie non portat et ideo ad sponsi nuptias nec ad paradisi ianuas nunquam intrant. Et ideo breuiter de talibus virginibus per quas hodie ecclesia deformatur dicitur Tresh. i. Virgines eius squalide. et sacerdotes eius gementes. et ipsa repleta est amaritudine de scorpione dicitur Ipsi. quod pungit acius virgines corruptas Quia procerto tales virgines scorpio dyabolus steriles in inferno finaliter pungit. ipsasque destruet et occidet etc. Ezech. ix. Non parcat oculus vestrum neque

miseramini. senem adolescentulum et virginem et mulieres et paruulos interficite. Dicamus ergo latius de virginitate tam spirituali quam corporali. Virginitas enim est quedam mentis et carnis integritas. Reges enim non solent sibi nubere mulieres corruptas sed pfectas virgines. Sic vere rex christus vult sibi nubere virgines pulcras et mundas ac sanctas et iustas. non peccatrices fetidas et corruptas. Et ideo christus ad modum unicornis in gremio beate Marie requieuit et tunc virginitates amauit et voluit. In cuius signum virginem precursorem habuit et discipulo virgini matrem virginem commendauit. Amore cuius quascunq; alias bonas virgines predilexit per psalmum. Adducent regi virgines post eam etc. anime igitur nostre mentis integritatem deo seruent et etiam quecumq; bone religiose deo mundas et virgines se conseruent. Quia procerto nulla nisi virgo vel mente vel corpore deo desponsabitur. nec in paradiso suis gratis amplectibus perfructur. Unde Thester. ij. Querantur regi puellae ac virgines speciose. Illi vero qui mente et carne erunt virgines. in paradiso erunt virginis Marie socii et consortes Apocal. xxiij. Ibi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati etc. Sed quia multa requiruntur ad custodiam virginitatis. tam corporalis quam moralis. Hinc est quod possumus exponere ad virginum documentum illud Esa. xlvij. Descende. sede in puluere virgo filia babilonis. In quibus verbis aduerte quod sicut lilium per quod virginitas in scriptura ostenditur et denotatur sex habet folia quibus granum quod est interius circuitur. Sic vere hic ostenditur quod virginitas sex habet speciales virtutes quibus in suo esse scilicet perficitur et tenetur. Et iste proculdubio sunt.

Humilitas subiectionis. descende.

Tranquillitas quietionis. sede.

Asperitas afflictionis. in puluere.

Sterilitas possessionis. virgo.

Mobilitas conditionis. filia.

Timiditas confusionis. babilonis.

Debet ergo primo habere humilitatem et subiectionem. descende inquit. Quia non debet alte sapere nec de suis viribus presumere nec per elationem super alios se efferre sed potius debet ad sue fragilitatis considerationem descendere et virginitatem suam deo humiliter commendare. Exemplo illius de quo legitur quod domino humilitatem et virginitatem precibus commendabat. Virginitas enim et castitas ex propriis viribus non habetur. sed a deo conceditur et donatur. Sapientie. viij. Non ero continens nisi deus det Et ideo necesse est. quod per humilitatem queratur ut sic in bonum exponatur illud. Trenchum. v. Humiliauerunt virgines in ciuitatibus iuda. descende inquit. Esaie. lv. Descendit ymber et nix de celo. Hic enim personam candidam et castam designat ut de tali descensu humilitatis intelligatur illud. Amos. v. Virgo israel proiecta est in terram. Unde de tali virginitate dicit Augustinus. de virginitate. Non solum predicanda est virgini humilitas ut ametur immo etiam ammonenda est ne infletur. Unde Bernardus super Mattheum est de pulchra permissione virginitatis et humilitatis. Deo inquit placet illa anima in qua virginitatem commendat humilitas. et in qua humilitatem exornat virginitas. Habeat igitur virgo humilitatem et subiectionem descende inquit. Si vis applica quomodo moniales debent esse humiles et maioribus subiecte. Secundo habeat tranquillitatem et quietionem. sede inquit. Quia ad virginem pertinet domi et in claustro quiescere et sedere. non ad ludibria discurrere vel vagari. Unum sepe motum in estate corrumpitur si cum propriis fecibus nutescit si vero quiescere dimittitur in puritate conseruat. Sic vere multe sunt iuencule que si domi sederent et quiescerent in puritate virgines remanerent

que tamen quando discurrunt corrumpuntur et luxurie fecibus admiscuntur. Exemplum de dyna virgine filia iacob que vadens et volens videre mulieres regionis ab emor est corrupta. Gen. xxxiij. Sede ergo Tref. ij. Sederunt in terra concutierunt senes filie syon consperserunt capita sua cinere filie hierlm. Et bñ dixit concutierunt. qz scz raro loquium et taciturnitas multuz iuuant. Habeat ergo tranquillitatem et quietem. Tercio dico qz habeat asperitatem et afflictionem. in pulvere inquit qz ipsa non dz in delicijs viuere sz corpus per penitentiam macerare. Periclitat enim castitas in delicijs. caritas in diuitijs. xitas in multiloquio. bonitas in hoc mudo. sm. Sieg. Et ideo ipsa in pulvere et cinere. i. in asperitate et vilitate pñe dz viuere: a carnis delicijs abstinere et potissime vilitas et asperitas habitus non ornatus et curiositas requiritur ad hoc qz castitas teneatur. Intus enim in anima dz ornari et non extra. Quia sicut dñ in ps. Omnis gloria eius abintus. puluere inquit. Puluis enim cinis et saccus erant arma penitentium et plorantium. Joel. j. Pláge quasi virgo acincta sacco. Et Trenozi. ij. Virgines hierusalem acincte sunt cilicis puluere inquit vt sic dicatur illud. Job. vij. Ecce nunc in pulvere dormiam. Habeat ergo asperitatem et afflictionem. Quarto habeat sterilitatem possessionis qz necesse est qz sit virgo. i. sterilis inqñtum ad bona mundi est et nõ secunda p diuitias tēporales vix enim potest esse diues et casta et virgo. Diuitie ad cogitandum in mundanis solent diuidere et trahere: paupertas preter deum nõ habet vbi debeat cogitare. j. Corint. vij. Virgo cogitat que domini sunt. Quinto dico quod habeat nobilitatem non detractionem filia inquit non serua. filia enim nobilis generis non facilliter in viles personas consentit. Cum igitur anima et quelibet virgo. sint dei filie spirituales nõ debet ad luxuriam facilliter accedere. sed nobilitatem et statum sui generis cogitare et de vili mundo corpore et diabolo non curare vt sic deus possit dicere illud. Iudicum. xix. Habeo virginem filiam. Sexto habeat timiditatem et confusionem babylonis inqñt que inter pretaf confusio. Confusio enim bona et verecunda et timorosa sunt conditiones virginum honestarum vñ Treno. ij. Abiecerunt in terra capita sua virgines iuda. vt sic de qualibet virgine dicatur illud. E. saie. xxi. Babylon dilecta mea facta est nubi. et. Debent etiam verecundari et timere virginitatem amittere. et maxime pro eo quod ipsam amplius nullus pñt reparare Amos. v. Virgo israel proiecta est in terram. nullus est qui suscitet eaz. Sic ergo patet qz sex sunt speciales virtutes que virginitati famulantur. Et sic sufficit de beatavirginitate vide supra.

Virtus. Cum virtus nihil aliud est qz quedam mentis dispositio. qua mens rationi consentit et deo consonat et obedit. Possimus dicere quod virtus secundum suas diuersas conditiones a diuersis diuersimode diffinitur. et sic dicit phus quod virtus est habitus voluntarius. et declarat dicendo. quod virtus consistit in medio duarum maliciarum. Augustinus de spiritu et anima dicit quod virtus est habitus mentis bene constituite. Et libro de libero arbitrio dicit quod virtus est bona qualitas mentis qua recte viuatur. qua nemo maleuitur. quam deus in nobis sine nobis operatur. Unus enim ante omnia est aduertendum quod dicit Tullius. Quod virtus antiquitus solum per fortitudinem sumebatur. Et secundum hoc videtur loqui scriptura quia vt communiter vbicunqz agitur de virtute. videtur intelligere de potentia et fortitudine vel vigore. Ad presens ergo intendo dicere aliquid de virtute in genere. inqñtum nomine virtutis ad fortitudinem principaliter applicat. Dicam ergo generaliter inqñtum virtus sumitur p quacunqz bona metis dispositione. Sicut enim videmus qz natura generat res informes sed postea per diuersas dispositiones et alterationes ipsas ad perfectum

deducit sicut patet de corpore quod diuersis inuamentis organizatur et complementis. Sic vere anima de se i formis et sine virtute et gratia est: et ideo necesse est: qz habitus et dispositiones virtutis eidem impendantur per quas in esse suo corporali siue morali cõpleatur: et sic eidem possint dicere illud. Ruth. ij. Scit enim omnis populus mulierem te esse virtutis. Sicut enim videmus: qz lapides preciosi in venis generant: sic vere virtutes in corpore humano et terreno per dei influentiam producuntur. Virtus enim vt dicit Seneca. nudo homine contenta est: non aliquis est ita pauper debilis: vel infirmus: quin multipliciter potest esse generosus: et virtuosus. Unde dicit apostolus. ij. Corint. xij. Virtus in infirmitate perficitur. Virtutes enim sunt quidam rivuli a fonte diuine gratie procedentes. et se per terram anime diffundentes: ipsam spiritualiter irrigantes: atqz bonis operibus secundantes. Unde Seneca. ij. di. Quid de fonte paradisi quatuor flumina nascebantur: a quibus per diuersos riuulos tota terra irrigua reddebatur. fons enim paradisi diuinam gratiam significat qui se in terra in quatuor flumina. idest in quatuor cardinales virtutes ramificat: et que cum illis riuulis. idest cum alijs suis dependentibus animam totam irrigat et secundat. Ut sic anima virtuosa dicat illud. Ecclesi. xxiij. In me gratia ois vite et veritatis in me om. spes vi. et vir. Et bñ dicit spes vite. qz sicut videmus qz apes solent in suis alucaribus mella cõficere: tapti vero formice et hericij in cauernis suis solent poma et grana reponere: apothecarij solent in suis apothecis herbas et species colligere: vt inde i hyeme possint viuere et proficere. Sic vere anima durat estas vite presentis: mella grana et species diuersarum virtutum aggregare in cordibus nostris debemus: vt dum hyemis mortis aduenerit: inde vitam eternam cum deo sumus et cum angelis habeamus. Virtutes enim nos faciunt post mortem viuere: et deum facie ad faciem cernere et videre iuxta illud ps. Ibiunt de virtute in virtutem videbitur deus coram in syon. Et merito. Quia sicut dicitur. Ecclesiasti. el. facultates et virtutes creant cor. Vbi aduerte qz virtutes sunt possidende et acquirende multiplice ratione scilicet quia sunt. Cordium repletiue: facultates. Virium defensiuę: virtutes.

Adventum erectiue: exaltant cor. Dico ergo primo qz iste sunt cordium repletiue quia facultates. Quia virtutes sunt ille facultates et diuitie que replent dñant et satiant cor humanum. Unde Seneca dicit Diuitie temporales dum placuit transiunt. Ad veras ergo conuertere potius diuitias. Sic vere dicit ibidē qz vere diuitie sunt in animo: non in patrimonio In quibus videtur innuere quod vere diuitie sunt virtutes que non bursam sed mentem locupletant: et que post mortem manent nec deficiunt facultates. Unde de iacob dicitur Gen. xxxij. Quod facultate ditato factus est inclitus. Unde Seneca dicit: qz nulla possessio: nulla vis auri vel argenti plus qz virtus est mandata est. Diuites enim thesauros suos faciunt non de rebus corruptibilibus et putridis: sed durabilibus et sanis: et ideo aurum et argentum et lapides preciosos solent in suis thesauris ponere que possunt longe manere. Sic vere sapientes non faciunt thesauros de transitorijs rebus et diuitijs terrenis sed potius de pñfatis virtutibus et eternis Diuitie ei qz sunt exteri et fortuna possunt interiri virtutes qz sunt interni ab inimico nequunt necari Vñ Snsos phs Cū capta vbe vna cū alijs cõcubis qui qcqd supellectilis haberet in captiuitate pdidisset: qñt cur alijs stētibz letares: qz nihil inqñt perdidit. Fortuna enim diuitias qz sue erant accepit diuitias qz mec erāt virtutes malis gratibz diuitis sit. ac si diceret. possessio virtutum perpetuo durat eo qz ab initio non tollitur: et per fortune violentiam non auferit Sūt igit virtutes cordium repletiue Ecclesiasti. ci. xxxvj. Reple syon inenarrabilibus virtutibus tuis facultates

facilitates inquit: quia Macrobius dicit. Sole virtutes beati in faciunt. **S**ecundo dico qd iste sunt virium tuitiue seu defensionis: quod ostenditur cum dicitur: virtutes: quasi vires itentes. Virtus enim dicitur: quasi virius status. vel quasi vires itentes: vbi quasi virilis actus: qui apocerto virtus facit virilem statum: viriliter agere: vires suas solet defendere et tueri. Vir enim virtuosus in virtutum stabilitate formatus concuti potest sed vinci nunquam: nec enim temporalibus mulcetur: nec tribulationibus terref: nec blandicijs fallit: nec violentijs submergitur. Unde Seneca dicit: qd non plus possunt aduersus virtutem calamitates damnae in iuriis qd aduersus solem nebule. Vir enim virtuosus per sufficietiam vincit blandicias: per patientiam vincit tristitias et violentias etc. Unde breuiter quilibet talis potest dicere illud ps. In deo faciemus virtutem: et ipse ad etc. virtutes inquit. Nota qd virtus dicitur a vi: quia scilicet virtuosus vim facit sibi ipsis. in quantum se subijciunt rationi. Unde Seneca. Vis habere magnum imperium impera tibi. Iste ergo sunt virium tuitiue et iuuatiue: virtutes inquit. Unde Seneca dicit: qd sicut solis claritas itruitiua lumina obscurat: sic dolores angustias molestias et iniurias magnitudine sua virtus elidit. Nam vt ait. Acrior est virtus ad occupanda pericula: qd crudelitas ad irroganda. Igitur virtutes sunt virium tuitiue et iuuatiue. **T**ertio dico qd virtutes sunt mentium erectiue cuius dicitur: exaltant cor. Quia cor quod virtutibus ditatur: ab istis inferioribus segregatur: et sursum ad deum erigitur et eleuatur. Virtutes enim sunt similes acri: quo si dolum plenum fuerit: nunquam descendere sub aqua ipsum permittit: immo ipsum aqua eleuare compellit. Cuius simile est de testa oui plena rore interioribus vacuata: que tacta per radios solis per hastam cui innititur solet sursum ascendere et virtute rois ad solem ascendit: et solis rores attrahet se ab inferioribus eleuare. Quia proculdubio charissimi si testa et dolum mentis nostre: aere et rore gratiarum et virtutis fuerint plena et interioribus vitij vacuata. Non enim est dubium cum ista inferiora continent et dimittunt: et sursum ad solem iustitie christum per desiderium ascendit: et ad considerationem et affectionem eternorum superiorum se facilius conuertent: exaltant inquit. Et sic videtur loqui David in psal. Vbi dicit. Dexteram domini fecit virtutem. dextera domini exaltauit me. Unde Seneca. Validiorem omnium et felfiore et ampliore facit virtus: nam cetera que cupiditates nostras irritant: animum deprimunt et labefaciunt. Sic igitur pater: qd virtutes sunt habende et acquirende: quia sunt mentium erectiue et virium tuitiue etc. **D**e virtutibus in genere multa et infinita alia possunt dici: sed quia in particulari in diuersis titulis et locis de virtutibus est tractatum: ideo omitto et transeo quo ad presens. **S**ed adhuc dicendum est de nomine virtutis in speciali. Et sic dico qd generaliter in scriptura per virtutem intelligitur fortitudo potentia. vis et vigor. Et sic sumendo dico qd tam in bono qd in malo significato est. **D**ominica et est eternalis. **A**ngelica et est supernalis. **C**anonica et est spualis. **P**estifera et est mundialis. **D**emoniaca et est infernalis. **D**ico ergo qd est virtus dominica: que debet formidari. Et ista est virtus que est potentia dei. de qua in psalmista. Date gloriam deo super israel et cetera. **I**tem est virtus angelica: que debet admirari: et sic angeli certi in scriptura virtutes dicuntur pro eo qd deus per eos vires et mirabilia operatur: et pro eo qd angelorum potentia et virtus mirabilis inuenitur: et sic virtus sumitur pro ordine angelorum: qui dicuntur virtutes: de quo dicitur Luce. xxj. Virtutes celorum mouebuntur. Et prima Petri. iij. vbi dicitur: qd christus profectus in celum subiectionis sibi angelis virtutibus et potestatibus. **I**tem est virtus canonica seu catholica: que debet roborari: et ista est virtus et fortitudo viri iusti: qua scilicet contra tentationes et tribulationes efficitur virtuosus: de qua cuilibet iusto dicitur. Nam. ij. Contemplantur viam: confortati scilicet lumbos: roborati virtutem valde. **I**tem est virtus pestifera: que debet detestari: et ista est virtus et potentia mundialis. Unde. j. Macha. iij. vbi dicitur qd appollonius congregauit contra filios israel gentes et exercitum et virtutem multam. **I**tem est virtus demoniaca: que debet subiugari: quia iusti debent virtutes dyaboli superare et eum in tentatione fortiter concutere: sicut Luce. x. dicitur. vbi christus apostolis dicit Ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes et scorpiones et super virtutem inimici. **H**is igitur premissis et pro magna parte omisissis: dicamus solum de virtute diuina et humana. Est enim virtus diuina que est admiranda: et est humana que est adiuuanda. **D**ico igitur qd est virtus superior et diuina. Deus enim sicut dicitur in psalmista. Magnus dominus et magna virtus eius. In rebus enim corporalibus magnitudo et virtus non semper adequatur: quia aliquando erit vnus communis lapis magnus qui nihil habebit de virtute: vbi modicus lapis mirabiliter est preciosus: hoc etiam sepe est in animalibus: quia sepe inuenitur vnus modicum preciosus virtuosus et forte et vnus magnum vanum impotens et debile. Hoc etiam patet in moralibus: quia sepe inuenitur homo magnus quantum ad seculum: qui nihil habet virtutis: et gratie quo ad deum: et contra inuenitur homo modicus in corpore et facultate: et tamen in virtutibus et moribus erit magnus. Sed proculdubio non sic deo. Deus enim magnus et magna virtus eius: quasi diceret In deo virtutes et magnitudo adequantur: et magnitudo sue essentie: et virtus sue potentie infinita et pura iudicantur. Unde Sap. xij. Virtutem enim ostendis tu qui non credetis in virtute esse consummatus. Et si uel lemus de potentia et virtute diuine: possumus dicere multa: sed quia eius virtutes sunt note et notabiles: infinite et inenarrabiles: summe incogitabiles: ideo supersedeo et solum ad virtutis sue gloriam notabo. **V**irtus diuina apparet. **C**arnem assumendo. **M**ortem sustinendo. **M**ortem preualendo. **C**elum ascendendo. **M**undum iudicando. **M**alos condemnando. **B**onos premiando. **M**alos conuertendo. **P**rauos subuertendo. **B**onos promouendo. **T**ristes confortando. **E**gros sanando. **M**ira operando. **F**racta confirmando. **O** charissimi uideate que et quanta apparebit: apparuit et apparet virtus dei. Dico ergo qd ista virtus apparet in carnis assumptione: et magna enim virtute processit de uirgine posse nasci. Unde de conceptione dictum est. Luce primo. Spiritus sanctus superueniet in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi. **I**tem apparet illa virtus in mortis collatione et perpassione. Et magna enim virtute et fortitudine promeruit mortem non timere: et mortem uelle pati pro alio. **U**n de seipso christus sibi et alijs martyribus uidet dicere illud. j. Macha. ij. Moriamur in virtute propter fratres nostros. Unde etiam ipse dixit in psalmista. Aruit tanquam testa virtus mea et in puluerem mortis deduxisti me.

Item apparet ista virtus in carnis resurrectione et resurrectione seu in mortis supatione. Cui ipse de deo patet videtur dicere illud ps. Deus precinxit me virtute ad bellum et pos. imma. vi. mca. Qui pfe. p. 2c. Item apparet in ascensione eius. Cui de ascensione angeli dicebant illud ps. Exaltare in virtute tua can. et psal. vir. tu. Item apparebit in iudiciatione. vii. Sap. xij. Tu autem dominator virtutis cum tranquillitate iudicas. Item in malorum condemnatione. puer. xv. In abundantia iustitia virtus maxima est. Et in ps. de ista sententia dicis. Vox domini in virtute: vox domini in magnificentia 2c. Item in iustorum premiatione et beatificatione. de qua in ps. Deus virtutum dabit populo suo. Unde etiam quilibet beatus potest dicere illud psal. Deus domini virtus salutis mee: obumbra. caput meum in die belli. Item apparet quotidie ipsa virtus in malorum conversione: in sue gratie infusione. Ista enim est virtus solis que siccas arbores florere facit. Et ideo dicitur. Judith. v. Quotiens penituerunt se recessisse a cultura dei sui dedit eis virtutem. Nam sicut dicitur. Sal. iij. Ipse qui vobis tribuit spiritum: et operatur virtutes in vobis.

Item apparet in nobis ista virtus in pravorum subversione et impiorum punitione. Unde de nequissimo antiocho: a deo oppresso et punito dicitur. ij. Mach. ix. Deus humiliatus ad terram in gestatorio portabatur: manifestam de virtute in semetipso contestans. Item apparet ista virtus in bonorum promotione. vii. ps. Dextera domini exaltauit me. Item apparet in tristitum consolatione ps. In virtute tua domine letabitur rex. Item apparet in debili confirmatione. ptz. de apostolis infirmis quibus dictum est. Luce. xxiij. Deus expectarent donec induerent virtutem ex alto ps. Munda dens virtutis tue 2c. Item apparet in egrotantis sanatione. Luc. vii. Virtus de illo exibat et sana. om. Item apparet in mirabilium operatione. Unde Actuum. xix. Virtutes non modicas faciebat dominus per manum pauli. Et Mathei. vii. Unde sapientia huic et virtutes tales que per manus eius efficiuntur. Item ergo sunt virtutes dei quibus in nobis mirabiliter videtur et per quas virtuosus potens et mirabilis operatur. Ista igitur virtutes debemus laudare: et ipsis suis laudibus commendare dicentes illud ps. Exaltare domine in virtute tua 2c. Ista est ergo virtus divina et superior. Sed adhuc dico: quod est virtus interior et humana: et ista est virtus et fortitudo viri iusti. Sicut enim videmus: quod virtus naturalis varios habet actus: quia scilicet nutrit: vivificat: movetur: et secundum suos actus diversos ista virtus dicitur.

Virtus nutritiva.

Virtus vivificativa.

Virtus motiva.

Sic vere virtus anime et sua specialis fortitudo solet eas nutrire: per devotiones: vivificare per gratie infusionem movere et agitare: per bonam operationem. Et sic videmus: quod virtus naturalis exercitata solet crescere: sicut patet de igne: qui flatu venti pulsus et aspersione aque solet augmentari: et in fortitudine roborari. Sic vere virtus fortitudinis constantie tunc temporis augmentatur cum infortuitorum obice irritatur. flatu. n. et pulsio tribulationum: sunt irritatio et occasio virtutum et operationum: quia ut communiter nulla virtus in suo esse perficitur: quando aliquo contrario non pulsatur. Et sic dicit apostolus. ij. Corin. xij. dicens. Viri in infirmitate perficitur. Quia sancti fortes et virtuosissimi multa contraria infortunia habuerunt. Unde Iheronimo. xj. Convaluerunt infirmitate: for. sa. sunt in bello. Idem est quod dicit Seneca ubi ait: quod non aliter igitur virtus cum tacta impulsu est: quasi scintilla statu leui adducta ignem suum explicat. Animi tamen advertendum est: quod sicut virtus corporis principaliter ab interiori spiritu provenit: quod patet. quia deficiente spiritu nulla amplius est virtus in corpore. Sic perculdubio virtus fortitudinis nostre: qua scilicet possumus bona facere: et mala etiam tollerare: non aliunde

potest venire: quam in spiritu sancto: a deo: qui secundum dominum in nobis per gratiam inhabitat: tandiu nos roborat et confirmat: sed cum a nobis per peccatum recessit: statim bene operandi et malo resistendi virtus et fortitudo transiet et peribit. Istud bene apparuit in apostolis: qui virtutem resistendi tentationibus et tribulationibus non habuerunt donec spiritum sanctum receperunt. Postquam vero divino spiritu sunt repleti: certum virtute maxima sunt induti. Unde actuum. iij. dicitur. Deus virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis Iesu christi 2c. fatui sunt igitur qui in suis virtutibus et viribus confidunt: et qui in tribulationibus et in operibus ad deum non recurrunt. Tales enim solet deus destruere: et ad propriam virtutis noticiam reducere: et eorum superbiam enervare. Judith. ix. Allide virtutem illorum domine. Ad hoc enim occulte venit virtus et potentia. et ab ipso provenit magnificentia et gloria ps. Dabit dominus virtutem populo suo 2c. Et ideo ille micheas congratulando dicebat illud. Mich. iij. Ego autem repletus suis fortitudine spiritus domini iudicio et virtute. et sivelemus notare de virtute fortitudinis: possumus dicere quia ista est Boni operativa.

Mali tollerativa.

Sui augmentativa.

Diu perdurativa.

Est dico bonorum operativa. Dia enim que sunt specialia habent virtutem: qua mediante complent et faciunt actus suos: nihil enim sine virtute operatur: brachium enim non operatur in quantum brachium: sed in quantum virtute fortitudinis est repletum. Sic vere charissimi in anima debet esse virtus fortitudinis: per quam bona faciat et operetur. et per quam in bonis operibus occupetur. Unde. ij. Thimo. j. Conlabora in euangelio secundum virtutem. Est etiam virtus malorum tollerativa. Ad tallum enim in quantum est fortioris virtutis: tanto melius resistit ignibus: et tanto magis sine suo detrimento sustinet vires ignis: sicut de auro patet cuius tanta est virtus: quod sine sui consumptione sustinet omnes violentias ignis et carbonum. Sic vere quanto quis magis habet de virtute constantie et patientie et fortitudinis: tanto de ignibus tentationum et tribulationum melius resistit: et sine sui spirituali detrimento corum violentias melius tolerat atque suffert: sine enim virtute violentia non potatur nec in patientia sustinetur. Unde in ps. Domine in virtute tua prestitisti decorem meo virtutem. Est etiam insuper sui ipsius augmentativa. Quia diu enim crescit corpus: tandiu in eo crescit virtus. Quanto etiam ad septennium appropinquat ceruus tanto in eius cornibus unus in anno crescit ramus. Ad denotandum: quod virtus in perfecto homine et semper debet crescere. et quanto plus homo senescit: tanto plus debet comui virtutis sue plures ramunculos generare: et pullulare ps. Ibunt de virtute in virtutem. Et nihilominus perdurativa est ista virtus longo tempore: quia virtus fortitudinis nostre est perseverantia non enim ista virtus solet tantummodo bene operari sed etiam cum aduersitate luctari: et victricem et in melius perficere et augmentare: immo etiam ad ipsam pertinet perseverantiam operis prozogare. Non enim virtus fortitudinis videretur: si ante operis complementum finiretur. Unde seneca dicit: quod virtutis est ire non retroire. Unde Ecclesiastici. xlvj. dicitur. Quod Caeleph dedit dominus fortitudini et permansit illi virtus usque in finem. Ista igitur de virtute ad presens sufficiant.

Uis. vires. Nota quod vis in singulari significat violentiam: in plurali vero signat fortitudinem et virtutem. Et ideo possumus notare quod inuenio. s.

Vires corporales.

Vires temporales.

Vires pectorales.

Vires naturales.

Vires

Vires tyrianales.

Vires supernales.

Vires corporales sunt subiugande: de quo Judith. ix. Non in fortitudine et multitudine est virtus tua: nec in viribus equorum voluntas tua. Iste enim sunt ille vires que deflorauerunt thamar. ij. Regum. xij. Preualens viribus Amō opprēssit thamar. Vires temporales sunt dispensande. Iste autem sunt vires substantie temporalis quibus sunt elemosyne faciende. An. Eccl. iij. Secundum vires tuas porrigens da pauperibus. Item sunt vires pectorales seu spirituales que sunt roborande. Et inde dicitur. ij. Regum. vi. Saltauit dauid totis viribus ante dominum. Item vires naturales sunt attendende: quia scilicet homo non debet presumere de viribus suis naturalibus quantum ad excusationem alicuius operis virtualis. Iste enim non sufficiunt nisi vires gratie sancti spiritus intercedant. Unde moysi est dictum Exodi. xviij. Stulto labore consumeris: ultra vires tuas est negocium: quia dominus solus habet dare vires bene operandi et malo resistendi. Iuxta illud Deut. viij. Recordare domini dei tui quod ipse vires tibi tribuit. Item vires tyrianales sunt abhorende: et iste sunt vires et violentie crudelius impiorum: de quibus Job. xxij. Cum fecerunt depredantes pupillos: et vulgus pauperum spoliauerunt. Item vires supernales sunt metuende scilicet vires potentie diuine: quas ipse deus in diuersis tribulationibus ostendit et quas finaliter in iudicio ostendet: de quibus dicitur Esaie. xxxvij. Domine vim patior. Et Abacuc. i. Usque quo clamabo et non exaudies domine vociferabor ad te vim patiens et non saluabis. Sic ergo patet quod in scriptura fit mentio de sex generibus virium vel virtutum. Unde supra de violentia et fortitudine: et de virtute in ultimo.

Viscera. Nota quod viscera sunt. Iste idem sunt quod corporis intestina. Et ideo viscera sunt quedam membra interiora latentia: cibos digerentia vitia retinētia: superflua eminentia. Postquam ergo generaliter dicere quod per viscera possunt intelligi affectus interiores siue boni fuerint siue mali. Et ideo notandum est quod in scriptura inveniuntur. Viscera diuine dilectionis. Viscera interne affectionis. Viscera humane infectionis. Dico ergo primo quod sunt viscera diuine dilectionis et compassionis. Deus enim dicitur habere viscera misericordie erga nos intima dilectionis federa. Et sic dicitur Luce. i. Per visceram misericordie dei nostri etc. Secundo sunt viscera interne affectionis: omnia enim que in mente accipiuntur anime viscera spiritualiter esse dicuntur.

Et aduerte quod viscera mentis nostre.

Per passionem debent impinguari.

Per discretionem debent illustrari.

Per deuotionem debent renouari.

Per turbationem debent contristari.

Dico ergo quod viscera voluntatis et mentis nostre debent impinguari per passionem. Viscera enim sunt membra valde mollia et tenera: ad denotandum quod viscera mentis nostre et affectiones cordis nostri debent habere molliem benignitatem. Et sic de ioseph dicitur. Gen. xliij. Quod cum vidisset fratres suos tribulatos et in presentia sua tremebundos: et fratrem suum beniamin quem compulsi adduxerant cepit flere: commota sunt quippe viscera eius super fratre suo. Et sic precipit apostolus Col. ij. dicēs. Induite vos sicut electi dei viscera misericordie. Item viscera mentis nostre debent illustrari per discretionem. Discretio enim et sapientia non sunt exterius in corpore: sed interiorius in mentis et cordis visceribus. Et sic loquitur Job. xxvij. Quis posuit in visceribus hominis sapientiam? Et Ezechiel. ij. fili hominis implebunt viscera tua lumine. Iste dicitur Jeremie. xxxi. Dabo legem meam in visceribus eorum. Item ista viscera debent renouari

per deuotionem. Deuotio enim et gratia sancti spiritus sunt illa que spiritualiter renouant viscera mentis nostre. Et ideo petebat dauid i psal. Cor mundum crea in me deus: et spiritum rectum innoua in visceribus meis. Item ista sunt viscera que debent contristari per turbationem: nempe id est per timoris diuini conceptionem: et sic loquitur Trenchard. ij. Conturbata sunt omnia viscera mea effusum est in terra iecur meum. Ista sunt ergo viscera interne affectionis et intentionis. Tertio dico quod inveniuntur viscera humane correptionis et infectionis: ista sunt viscera peruerse et infecte mentis hominis peccatorum. Et aduerte quod ista sunt scilicet.

Per luxuriam pingua.

Per inuidiam tristitia.

Per iactantiam patentia.

Per infamiam fetentia.

Per seueritatem ardentia.

Sunt dico mentis viscera malorum pingua per luxuriam. Unde de diuite corporali dicitur Job. xxi. Quod viscera eius plena sunt adipe et medulla ossa eius irrigantur. Viscera enim naturaliter sunt pingua et continent omnes feces: sic mens corporalis et luxuriosa. Item sunt tristitia per inuidiam. In visceribus enim accidunt toxicos et iliaca passionis: que nihil sunt quam viscerum torciones. Iste morbus inuidia que torquet homines et peruersorum viscera: sicut de pessimo antiocho dicitur quod apprehendit eum dolor viscerum. Unde Esa. xix. Disrumpetur spiritus egypti in viscera eorum. Item ista viscera sunt patentia per iactantiam. Est enim quedam infirmitas viscerum: qua quandoque propter defectum virtutis contentiue viscera laxantur et per secessum exterius emittuntur. Talis est infirmitas iactantium et inaniter gloriantium: nihil enim possunt continere: immo cordis sui et secreta mentis sue siue bona siue bona fuerint solent per iactantiam emittere: et per fatuitatem alijs ostendere: et per inanem gloriam omnibus propalare figura in iuda qui suspensus crepuit medius et effusa sunt omnia viscera eius Actuum. i. Item ista viscera sunt fetentia per infamiam. De visceribus enim stercorea emittuntur: sic de malorum cordibus aliorum diffamationes detractio nes et iniurie producuntur. Unde de illo iniquo rege Achab. dicis. ij. Paralip. xxi. Quod longa consumptus est tabe: ita ut egeret intestina. Item ista viscera sunt ardentia per seueritatem: fel enim ubi manet ibi colera materia ardentissima adiacet. Ad denotandum quod fel id est ardor et amaritudo seueritatis et iracundie impiorum: in visceribus mentis semper latent. Et sic dicis Prover. xij. Viscera impiorum et crudelia. Pone si vis quod ira et inuidia sunt sicut illa auicula que blande primo ingrediens: postremo secatur et rodit viscera crocodili. Unde Sapientie. xij. Comestores hominum viscerum: deuoratores sanguinis. Sic ergo patet quod sunt tria genera viscerum spiritualium.

Visitatio. visitare. Nota quod visitatio dicitur a video et frequentando: et sic visitatio idem est quod visualis frequentatio vel visus frequens agitatio. Et possumus generaliter loquendo visitationem duplicem inuenire scilicet diuinam et humanam. Primo dico quod est visitatio superior et diuina. Sicut enim principales et superiores solent in suis capitibus ordinare visitatores quos per totum ordinem solent mittere: dantes potestatem eisdemque visitare possint vndeque: et si quid reformandum fuerit reformare: dicēs. ij. Regum. xvij. fratres tuos visitabis si recte agant. Sic superior omnium deus pater pietatorum a capitulo suo id est a curia paradisi instituit filium visitatorem hominum et visitandi: castigandi: reformandi potestatem plenariam sibi dedit: dicens sibi illud. j. Esdras. vij. Misus es ut visites iudeam. Et possumus notare quod iste visitator visitat. Notando personaliter. Influendo spiritualiter.

AD AD AD

Visitare.

Succurrendo temporaliter.

Affligendo corporaliter.

Promouendo supernaliter.

Puniendo eternaliter.

Dico ergo q̄ ista visitatio dei que fit personaliter veniendo fuit visitatio beate incarnationis. Ad eū sufficit medico infirmū diligere quin ip̄s soleat p̄sonaliter visitare. Sic vere medicus noster x̄ps non solum nos amauit: immo carnē sumendo personaliter nos visitauit. Quod bene petebat genus humanū: dicens. Adhēmeto nostri dñe in beneplacito populi tui: visita nos in salutari tuo. Ista eū fuit visitatio mirabilis et utilis. Admirabilis dico eo q̄ r̄x totius vniuersi in hospitali huius mundi dignatus est infirmum hominē visitare. Quod admirans dauid dicebat. Quid est homo q̄ memor es eius. Et utilis etiā est: quia scilicet a cunctis malis voluit nos sanare Job. x. Visitatio tua custodiuit spiritum meum. Visitat ergo deus personaliter veniendo. Item visitat spiritualiter influendo. Sicut enim amicus visitat amicum mittēdo sibi eremiam per nūcios suos: sic deus influendo mū⁹ gratie et deuotionis visitat quotidie deuotos suos et amicos: mittēdo eis per angelos eremiam spūaliscientie et reuelationis et talem visitationem petebat dauid dicens in ps. Respice de celo et vide et visita vineam istā et perfrice eam quam plātauit dextera tua. Item visitat temporaliter succurrendo. Sicut eū bonus dominus famulos suos obsecros et tribulatos visitat et eos liberans auxilium eis prestat. Sic deus postq̄ hoīem diu viderit tribulati solet eum misericorditer visitare et tpaliter consolari. ps. Probasti cor meū et visita sti nocte. Item visitat affligēdo corporaliter. Pastor enim visitans oues in pascuis solet errantes cum virga percutere et ad domū reducere et a lupoꝝ periculo liberare. Sic deus cum virga tpaliū tribulationum oues suas visitat: et eas reducit ad salutem et a dyabolo eas saluat. ps. Visitabo in virga iniquitates eorū: et in verbe. pec. eorū: misericordiā autē meam etc. Quia p̄certo talis temporalis afflictio et visitatio signum est saluationis et misericordie sic e contrario hoīes dimittere impunitū signū est diuine offense et eius fure damnationis. Iuxta illud Dñe. iij. Non visitabo filias vestras cum fuerint fornicate. Item visitat supernaliter promouendo vel premiando: quia sc̄z sicut paterfamilias solet in sero operarios visitare et eis mercedem reddere p̄o labore: sic de⁹ in sero mortis bene operantes visitat et mercedem eterne glorie eis prestat. Ideo bene solet consolare. j. Petri. v. Inuiliamini sub potenti manu dei vt vos exaltet in die visitatiōis. Ista est visitatio pacifica et fructifera. pa cifica dico. Unde Esaie. lx. Pōnam visitationem tuā pacificam. fructifica dico. ps. Visitasti terram et inebriasti eam multiplicasti locum eam. Item visitat eternaliter puniendo. Adhē enim r̄x audit q̄ sūt multi malefactores in vna ciuitate solet eam visitare et sceleratos occidere et punire. Sic et deus finaliter in iudicio mundum istum visitabit et impios perpetue damnabit. An Judith. xvj. Ne genti insurgenti contra genus meum: dominus omnipotens vindicabit in eis: in die iudicii visitabit illos. Et Esa. xxvj. Dñs egredietur de loco sancto suo vt visitet iniquitates habitatorum terre. Et si vis potes notare q̄ tunc visitabuntur punientur et affligentur in iudicio scilicet.

Luxuria fetentes.

Superbia tumentes.

Malicia fallentes.

Seuicia nocentes.

Discordia feruentes.

Cornaliter gaudentes.

Dico q̄ tunc visitabuntur fetētes et luxuriosi. An Leuitici. xvij. Polluta est terra cuius scelera visitabo. Et zach. x. Super hircos visitabo. Item tunc visitabuntur superbi: presumptuosi et ambitiosi. Unde Esa.

x. Visitabo super fructum magnifici cordis regis Assur. Et bene dicit regis: quia null⁹ erit ita altus et potens qui visitationem istam euadat. vnde Esaie. xxiij. Visitabit dñs super maliciam celi que est in excelsis. Item tunc visitabuntur fallentes et maliciosi Esa. xxvij. Visitabit dñs in gladio suo duro et forti et grandi super leuiathan serpentem vectem super leuiathan serpentem toruosum. Et Hier. xxiij. Visitabo super eos maliciam studiorum eorum. Item tunc visitabuntur nocentes et seditiosi seu iniuriosi. Unde Hier. xxx. Visitabo aduersus oēs qui tribulant eum. sc̄z pplz isrl. Item tunc visitabūt discordes et litigiosi. Hier. xlvj. Visitabo super tumultum alexandrie. Item tunc visitabuntur carnales et diliciosi vnde Hier. ix. Visitabo super oēs qui incircūcisum habent prep̄rium. Omnes enim isti dure a deo visitabuntur et a deo seueriter damnabuntur. vnde Esa. xxxix. Repente confestim a dño deo exercituum visitabuntur in tonitruo et commotione terre. et voce magna turbinis et tempestatis et flāme ignis deuorantis. Et sic patet q̄ vna visitatio superior et diuina. Secundo dico q̄ est visitatio inferior et humana. Et ista est visitatio p̄latorum qui visitant corrigendo. Et visitatio perfectorum qui visitant consolando et iuuando. Et sic dico q̄ est visitatio.

Consolatiua.

Correctiua.

Castigatiua.

Consolatiua: q̄ sc̄z quilibet tenetur visitare pauperes infirmos et tribulatos: vt ipsos benigniter consolari: sic enī dicitur Jacobi. j. Religio munda et immaculata hec est visitare pupillos et viduas in tribulatione earum. Unde Eccli. vij. precipitur. Non te pudeat visitare infirmum. ex hoc enim in charitate firmaberis. Quam quidem visitationem ipse deus reputat i per sona tribulatoꝝ et pauperum sibi factam. Matth. xxv. Infirmus fui et in carcere et visitastis me. Correctiua etiam: quia prelati debent visitare subditos et eos corrigere et monere et si quid in ipsis reformandū fuerit reparare: vt sic ipsis per superiorem qui ipsos mittit: dicatur illud predictū. j. Regum. xviij. fratres tuos visitabis si recte agant vbi offenditur quod visitator debet.

Odiū exterminare.

Subditos examinare.

Discrete deliberare.

P̄o primo dicitur odiū exterminare quando dicitur: fratres tuos q̄ scilicet amandi sunt et non odiendi. P̄o secundo subditos examinare cum dicitur: visitabis. P̄o tertio discrete deliberare cum dicitur: si recte agant. Debet dico odiū eliminare: fratres: q̄ scilicet ipse debet se habere fraterne et charitative: et cogitare q̄ illi cum quibus habet agere sunt fratres: non famuli neq̄ extranei: vt sic ad charitatem magis q̄ ad seueritatem moueatur. d. Esaie. lx. Pōnam visitationem tuam pacem. Et sic cuilibet dicat illud Genes. xiiij. Non queso sit iurgium inter me et te: fratres eū sumus vide supra de fratre et adiunge quicquid volueris. Item debet subditos examinare: visitabis: q̄ scilicet ipse debet visitare id est videre et frequētare status et conditiones subditorum et quod est bonū est fouere: quod malum est amouere: dicēs illud Ezech. xxxij. Ego ipse requiram oues meas et visitabo eas sicut visitat pastor gregem suum etc. Sequitur. Quod perierat requiram et quod abiectum fuerat reducam: et quod fractum fuerat alligabo: et quod infirmū fuerat consolidabo: quod pingue et forte custodiam et fo uebo. In ista auctoritate potest videri quicquid debet facere visitator: exponere eam si vis. Item iste de⁹ et discrete deliberare: si recte agant. Ista enim dictio si: dubitationem signat et per consequens deliberationem designat: quia iste debet deliberatiue procedere: et magis sub dubio q̄ sub certo de repositis negocijs cogitare: si

negocijs cogitare: si recte agat id est: ut sic cuilibet dicat illud. iij. Reg. iij. Recte ne agis circa te: ac si diceret si recte omnia tua sunt: tu es dignus commendatione. Sivero recta non sunt: tu es dignus correctione et remediatione: ita quod tibi dicat illud. iij. Reg. iij. Teneant tibi dies visitationis: venerunt dies tribulationis. Et bene visitatio dicitur retributio: quia bona et mala debent retribui. c. iij. Esa. xv. Secundum magnitudinem operis erit visitatio eorum. Et ideo mali visitandi sunt et puniendi et secundum demerita castigandi. Unde nota quod prelati debent visitare luxuria fetentes: superbia tumētes etc. Dic per omnia sicut supra. Et sic patet quod visitatio inferior et humana: vide supra de Correctione et de Platis.

Vitis. Quia vitis siue vites sunt illa arborum ex quibus vinea constituitur. Et ideo qui de vite est qui voluerit ad vineam redeat. Nota breuiter quod in scriptura inuenio quod per vitē potest intelligi vix ipse. Deus summus et gloriosus.

Homō iustus et virtuosus.

Vir iniquus et vitiosus.

Status bonus et fructuosus.

Status malus et perniciosus.

Baculus preciosus.

Dico igitur quod vitis potest dici deus summus et gloriosus: sic loquitur ipse deus. Job. xv. Ego sum vitis vera et pater meus etc. Et de ipsa trinitate potest dici illud. Gen. xl. Videbam coram me vitē in qua erāt tres personae. i. cognoscebam diuinitatem in qua videbam personarum trinitatem. Item vitis potest dici homo iustus et virtuosus: sic sumitur vitis. Eccl. xxiij. vbi dicitur in persona viri iusti. Ego quasi vitis fructificauit: scilicet ad vitem. i. ad virum iustum pertinet quod fructum bonorum operum portet. Iste enim debet esse illa vitis: que sublimari ad regnum voluit timens propter regnum perdere vinum suum. Sicut dicitur. Judic. ix. Quia pro certo vir iustus: regna scilicet mundi per dignitatem non solet ambire: timens ne si ipsa haberet suum vinum. i. interiorē gratiam corintheri deperire. Item vitis potest dici vir iniquus et vitiosus: sic sumitur. iij. Reg. iij. vbi dicitur quod famulus heliset inuenit vitē siluestrem quasi colloquutidas que ita fuit amara quod manducari non potuit a filiis prophetarum. Vitis enim siluestris est peccator cuius fructus. i. opera tanta amaritudine et malicia plena sunt quod a iustis manducari id est imitari non possunt. Adalci enim sunt vites steriles: debiles: inutiles. Vitis dico sterilis: quia scilicet fructum bonorum non portat. Et dic si vis causam sterilitatis sicut supra de vinea. Hieremie. viij. Non est vna in vitibus: et non sicut in ficulnea. Vitis debilis est peccator: quia vitis est lignum forte: sed satis debile. Sic peccator debilis est ad bonum faciendum et malum dimittendum. Unde Esa. xxiij. Luxit vindemia: infirmata est vitis. Item vitis est ad opus inutilis. Sicut etiam peccator. Unde Ezech. xv. fili hominis quid fiet de ligno vitis. Sequitur. Nunquid vtile erit ad opus etiam cum esset integrum non erat vtile. Item vitis potest dici bonus status et virtuosus: sic ecclesia vel religio dicitur vitis: quia scilicet viros iustos loco vinorum ducit unde. Ps. Uxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tue etc. Item vitis potest dici status malus et perniciosus: et sic per vitem potest intelligi mundus vel etiam malorum status qui vinum carnalitatis producit. Et ideo dominus videtur dicere illud. Mat. xxvj. Non bibam ammodo de genimine vitis. Item vitis potest dici lapis preciosus siue baculus scilicet crux christi: que crux est illa vitis que botrum cyprini dei filium portauit. Unde christus est iuda qui. Gen. xli. ligauit ad vitem asinam suam id est ad crucem corpus suum. Unde. i. Mat. xiiij. Sedebat unusquisque subtus vitem suam. Sufficit de vite si vis vide de vinea. quia plerumque in scriptura vitis pro vinea sumitur et conuerso et cetera.

Vitulus. Nota quod vitulus est filius bonis: cum matre adhuc deditus et lacte et vberibus enutritus. Et est vitulus animal quod in aris deorum antiquitus offerebatur. Et ideo breuiter dico. Item quod vitulus plures habet conditiones: secundum hoc potest sumi multipliciter in scriptura. Notabo ergo quod inuenitur.

Vitulus saginatus.

Vitulus immolatus.

Vitulus effrenatus.

Vitulus adoratus.

Vitulus saginatus significat nostram redemptionem christus enim redemptor noster vitulus dicitur: qui saginatus gratijs et virtutibus pre ceteris inuenit. Figuratus Luca. xv. vbi pater familias vitulum saginatum in aduentu filij prodigi legitur occidisse et ipsum in conuiuio pre gaudio filij perditum comedis: et ad comedendum alijs obtulisse. Quia pro certo paterfamilias deus pater: pro recuperatione filij perditum id est gentilis populi et totius generis humani: vitulum saginatum christum voluit occidi et in sacramento altaris a fidelibus manducari. Unde gen. xviij. dicitur. Quod abraam cum puero ad armentum cucurrit: et tulit inde vitulum tenerrimum. Item vitulus immolatus designat iustum viatorem. Viri enim dicuntur vituli: eo quod deo per oblationem: et obedientie dedicationem domino penitus immolantur et sibi in arcorum deus per deuotionem offeruntur. Unde. j. Esdr. vj. dicitur. Quod in dedicatione domus dei obtulerunt vitulos centum etc. Quia motus cordis nostri vitulus cordis dicitur in quantum deo dedicatur et offertur. Unde etiam verba laudis confessionis et orationis vituli dicuntur. Ps. xliij. dicitur. Reddemus vitulos labiorum nostrorum. Vti in ps. Laudabo nomen dei cum cantico etc. Item vitulus effrenatus significat stultus peccator. Titulus iugo non subiicit: lacte pascit: ludit discit et erigit. Sic vere peccator non quiescit nisi ludere et saltare per insolentiam. Malach. iij. Sacerdotes sicut vituli de armento. Lactare et pascere per carnalitatem et opulentiam Esa. xxvij. Pascetur vitulus et accubabit. Sine iugo discipline manet per inobedientiam. Thiere. l. Effusi estis quasi vituli super herbam.

Item vitulus adoratus significat deceptionem hominem scilicet dyabolum qui figuratur in vitulo conflatus: quem filij israel adorauerunt. Exod. xxxij. Iste enim conflatus a statu male suggestionis dicitur eo quod propter huiusmodi statum a fatuis adoratur quod fit quasi suis suggestionibus creditur. Ps. fecerunt vitulum in ore etc. Et quia parum valet. Unde de boue.

Viuere. vita. Nota quod vita aliquando accipitur pro ipsa naturali dispositione: aliquando accipitur pro moralis conuersatione. Generaliter ergo sumendo dico quod inuenitur.

Vita naturalis.

Vita virtualis.

Vita triumphalis.

Vita nortialis.

Vita gehennalis.

Vita naturalis est vita cunctorum de qua Jacobi. iij. Quid enim est vita nostra: nisi vapor ad modicum patens. Vita virtualis est vita bonorum: et de ista. Gal. ij. Tuus ego iam non ego: viuit autem in me christus. Vita triumphalis est vita sanctorum: de qua Sap. v. Iusti autem imperpetuum viuunt. Vita nortialis est vita malorum. de qua. j. Th. v. Vidua que in delicijs est viuens mortua est. Vita gehennalis est vita damnatorum: qui scilicet habent vitam cum morte et mortem cum vita de quo in psalmo. Veniet mors super illos etc. His ergo premissis dicamus primo quod est vita naturalis que est vita cunctorum. Ista enim est illa que ex corpore et anima constituitur que aere et spiritibus perficitur que a stellis et orbibus influitur que

Ad Ad Ad q

cibus et potibus sustentatur : que pannis et vestibus refouetur et ista charissimi est fragilis et defectibilis : et difficilis : et ex multis alijs necessarijs constituitur : et tamen facillime dissipatur . Ista ergo est quasi tela aranee.

Cuius conditio laboriosissima.

Cuius substantia debilissima.

Cuius destructio facillima.

Cuius reparatio impossibilis.

Sic vere charissimi tela vite nostre est difficilis ad constitutum . Que enim homini sint ad constitutiones et ad conseruationem vite necessaria qui vult scire legat illud Ecclesiasti . xxxix . vbi dicitur . Initium necessaria rei vite hominum : aqua ignis : ferrum et sal etc . Item est debilis et fragilis ad durationem . Ista enim durate non potest : quinimmo ad modum venti et fluminis subito labitur atque transiit Job . vii . Alimento mei deus qui uentus est vita mea . Item est facilis ad destructionem : nihil enim facilius quam vita destruitur et nihil tristabilis dissoluitur : nihil impossibilis reparatur . De quo lamentado dicebat dauid in ps . De fecit in dolore vita mea etc . Nam sicut tela per multos dies texitur et orditur : que tamen subito rumpitur et cassatur Sic vere vita nostra cum multos dies et annos durauerit : vno momento scindetur : deficiet et cessabit Esa . xxxviii . Precisa est veluta terebra vita mea etc . Et sicut tela succissa nunquam potest ad eandem integritatem redire sic nec vita morte succissa potest naturaliter in pristinum statum redire Unde Esaie ibidem . Morieris tu et non uiues . Et ideo de conditione huius vite mortalis quantum sit fragilis et defectuosa : vana tristabilis et dolorosa dicitur Deut . xxviii . Erit vita tua quasi pendens ante te : quasi diceret tota vita nostra est quasi in pendulo et incerto Et ideo paucis verbis describitur vita ista Job . vii . vbi dicitur . Militia est vita hominis super terram . Aduerte ego in verbis istis quod vita ista est contemnenda triplici ratione : scilicet tres status scilicet principium : medium : finem : et hoc propter .

Ingressum vilis conditionis.

Progressum acris afflictionis.

Egressum tristis eiectionis.

Primo probat vile ingressu carnalis natura cum dicitur : vita hominis . Secundo probat acrem progressu facili iactura . militia . Tertio probat vile egressu mortalis fractura : super terram . Dico quod humana vita quantum ad initium inchoatur a vili conditione et hoc ostenditur cum dicitur : hominis . Nullum enim animal habet ita vilem originem : ita fragile principium sicut homo . Iste enim in ventre matris nutritur . tandem nudus de ventre progreditur et cum nascitur ita debilis est et impotens quod nisi aliunde uiuetur nullo modo sustentatur . quinimmo propriam miseriam et vilitatem prefigurans et lachrymis et planctibus occupatur . Et ideo de tali vilitate dicebat Job . xii . Quis homo natus de muliere breui uiuens tempore etc . Et si vis potes comparare vanitatem vite nostre : floribus : vitro pleno : aque : glaci : vento : nani : nubi et similibus que debilem habent substantiam et impossibilem resistantiam . vita inquit hominis : quasi diceret que ceteris est rarior atque vilior . Et sic dicit illud ps . Aeruntamen vniuersa vanitas omnis homo uiuens . Ista ergo inchoatur a vili conditione vita inquit hominis . Deinde dico quod mediatur cuius acris turbatione cum dicitur militia est . Quia totum vite nostre non est nisi quedam laboriosissima militia : in qua quantum diu uiuimus in motu et labore sumus . Celum enim duas habet extremitates scilicet polus articulus antarticum : iste sunt partes celi stabiles et immobiles : totum vero residuum celi est mobile : ita quod inter istos duos polos tota celi substantia voluitur : et sine cessatione iugiter circuegit et rotatur Similiter vero charissimi cum homo plures habet terminos . scilicet principium medium et finem : a quadam tamen mobilitate et vite carentia incipit

mus : et in mortem ubi est immobilis vite carentia terminamus vnus est enim omnibus introitus ad vitam et simul exitus Sapientie . vii . Sed quid : pro certo iter duos istos polos et terminos est vnum medium valde mobile scilicet transitus vite qui in miserijs et tribulationibus semper mouetur : et tam corporis molestijs quam anime tristitijs : quam mundi laboribus et miserijs : quam hostis malicijs et tentationibus continue agitur : militia inquit . Vbi Job . xii . Cunctis diebus quibus nunc milito etc . Et ideo de laboribus huius vite dicitur . Quod tantis malis hec vita repleta est ut in comparatione eius mors dicatur remedium . Et ideo deus illam breuem fecit : ut molestie eius quia prosperitate vincere non poterat ex breuitate temporis finient . Et si ad plenum vis videre labores et miseras huius vite : vide auctoritatem Aug . de origine : vbi tractat illud Iaco . iii . Que autem est vita nostra etc : vbi dicit : vitam hanc dubiam : vitam erummosam : hanc dolores exterminant : honores deficiunt : et aera morbidant : esse inflant : ieiunia macerant : ioci soluiunt : tristitie consumunt : sollicitudo coartat : securitas hebetat : diuitie iactant : paupertas deiecit : iuuentus extollit : senectus incuruat : infirmitas frangit : meror deprimat et post hec omnia mors interimit . que ita vniuersis finem ponit : ut cum esse defuerit : esse nec fuisse putetur . Hec Aug . Ecce ergo que miserie : que angustie : qui mortus : quis fluxus vel fluxus insunt iste scilicet vite nostre . Et ideo proprie comparatur mari quod continue fluctuat et mouetur : et non nunc accedit et egreditur : nunc recedit et deprimitur : nunc est clarum : nunc obnubilatur : et quod infinitis periculis subiungatur . Nam de periculis si vis que sunt in mari et applica ad miseras huius vite : quia vita nostra mouetur tribulationibus : erigitur elationibus : deprimitur terroribus : obnubilatur erroribus et tota est periculis et tentationibus : militia est ergo . Ideo Eccli . ii . dicitur . Idcirco teduit me vite me videntem mala esse vniuersa sub sole et cuncta vanitatem et afflictionem spiritus . Et bene dicit teduit : quod sicut in mari deambulantem et nauigantem duo solent accidere . scilicet error in imaginatione : et nausea in affectione : credit enim qui nauigat quod videtur sibi quod cum ipse continue moueatur et e contra littora que contine stant fugiant et moueantur . Nauseam vero facilliter patitur : et pro fastidio stomachi ad vomendum facilliter prouocatur . Sic nauigantes per mare huius mundi vite contigit error et horror : quia videtur sibi quod ipse stat et tamen currit : quia homo non percipit quando labitur vita sua : nec perpendit quod cito ad terram redit : semper enim sperat viuere : et nunquam videtur sibi quod debeat desinere : cum tamen dicat S . egori . moraliu . xliii . Quod quot vite dies peragimus : quod tot passibus ad terminum itineris appropinquamus . De alijs vero videtur sibi quod currant et quod defluunt et veterascunt : dum reuera ipsi magis quam ipse nec deficiant aut senescant . Quia breuiter iste est error : vite nostre quod aliorum semper vitam deficere et carcere opinamur et credimus nos vero diu victuros et difficiliter morituros existimamus : sicut ad litteram patet de illis qui sperant alijs succedere in officijs et beneficijs : qui alios mobiles esse credunt : se autem stabiles esse volunt Cum reuera sepe fit quod isti alij sunt stabiles et semper viuunt isti vero semper sunt mobiles . moriuntur defluunt et recedunt Et isti sunt fatui : quia sicut dicit Seneca . Qui libet debet vitam approbare alijs : et mortem sibi : hoc est dictum quod quilibet debet existimare quod alij diu viuunt de se vero quod moriatur cito Et merito . Quia sicut dicit idem Seneca . Viuere noluit qui non vult mori . vita enim cum expectatione mortis data est . In ista ergo nauigatione est error . Sed adhuc dico quod solet horror esse : quia nausea tedij et displicentie nos solet ibidem inuadere in quantum pro miserijs quas ibidem videmus vitam istam debemus contemnere et odire et cum displicentie nausea . cycere et horrere . sicut dicit

dicit Job. x. **T**edet animam meam vite mee &c. Sic patet q̄ ista vita mediatur acri turbatione: militia inquit est. **D**eniq; dico q̄ ista terminatur cum forti deffessione & tristitia: quia scilicet vita terminatur & deprimatur per mortem: hoc ostenditur cu; dicitur: super terram. **M**ors enim intelligitur per terram pro eo q̄ homo mortuus terra efficitur: & pro eo q̄ terra est vltimus terminus ad quē cadendo venit. Quia res cadens prouenit necessario ad terram vbi sistit: nec procedit ulterius aut pertransit. **M**ors enim est vite nostre terminus: ad quem dum descendimus: ulterius non transim⁹: super terrā inq̄t. Juxta illud **A**per ta est terra deglutit &c. Et **A**mos. vii. Dicitur. In terra polluta morieris. Et ideo querit i ps. dauid. Quis est homo qui viuut & non videbit mortem: quasi diceret nullus. Et quare: pro certo: quia mors ē terminus breuis & grauis: dico quia multis comitatur dolorib⁹ ps. Defecit in dolore vita mea. Breuis etiā quia paruis progressibus prorogat: quia vita nostra inquitur est in presenti: non est nisi temporis punctus qui dicitur nunc. Unde **S**enec. Nulla vita est nisi breuis: nam si ad naturam rerum respereris. etiam filius fuit vita breuis qui inscribi in monumento suo fecit se nona gintanoue annis viuere. Sic igitur patet qd̄ vita nra. Terminatur cum doloribus. **M**ediatur cum laboribus. **I**nchoatur cum fetoribus. Et sic bene dictum est q̄ militia est vita hominis super terrā. Patet ergo q̄ est vita naturalis que est cuncto rum. **S**ecundo principaliter dico q̄ est vita virtualis que est vita bonorum: & ista est vita gratie que consistit ex vnione anime cu; deo Sicut enim spiritus influit corpori vitam & cum vita virtutes naturales et actus eorum. & inde est q̄ homo viuus potest loq̄ operari delectari &c. Sic vere deus anime coniunctus per charitatem sibi influit vitam & esse gratie & virtutes cū operationibus dependētib⁹ ab eisdem. Inde est q̄ homo q̄ viuut per gratiam. potest actus spiritalis exequi per gratiam. **P**otest loqui per confessionem. **P**otest delectari per deuotionem. **P**otest sentire per compassionem. **P**otest videre per discretionem. **P**otest operari per bonorum actuum executionem. Et quia breuiter deus & spiritus sunt vita anime. Unde **E**zechiel. xxxv. de ossibus aridis dicitur. Ingressus est in ea spiritus & vixerunt: steteruntq; super pedes suos & **D**euterono. xxx. dicitur de deo. Timeas dominum & illi adhaereas: ipse enim est vita tua. **A**lta em̄ cuiuslibet animalis nobilissima conditio: non a parētib⁹ producit⁹: sed a celestibus corporibus influit⁹ a deo de potētia materie educitur Sic vere vita gratie non potest a nobis introduci: immo necesse est eaz a deo & celesti virtute dari: & in subiecta materia. scilicet in anima generari. Ipse est inquit vita tua. Et propter hoc sicut videmus q̄ vita reputatur. summum bonum inter bona naturalia: & ideo vt communiter ab omnibus diligitur: & ab omnibus adipiscitur & seruatur: attamen sicut patet q̄ serpens precipue: super omnia seruatur caput homo: precise seruatur cor: pro eo q̄ ibi est: principaliter sedes anime. Juxta illud **P**rouerbi. iij. **O**mnis custodia seruatur cor tuum: quoniam ab ipso vita procedit Sic vere in moralibus nullum est vita gratie maius bonum: & ideo super omnia a sapientibus queritur: & habita cum diligentia custoditur. Et ideo **J**acob sollicitus de acquisitione huius vite dicebat filiis suis. **G**enesis. xlij. **E**mitte nobis necessaria vt possimus viuere. Et aduerte q̄ circa vitam ista tria considerantur. scilicet. **M**ors proueniens qui acquiritur. **V**irtus subueniens qua perficitur. **F**ructus adueniens qui colligitur.

Primum est inchoatum. **S**ecundum est mediatum. **T**ertium est terminatum. **P**rimum fecit cordi cōmutatio. emitte **S**ecundum facit virtutum congregationem: nobis necessaria **T**ertium glorie acquisitione vt possimus viuere. **D**ico ergo q̄ circa vitam gratie atq̄ dicitur motus proueniens Quia scilicet motus bone voluntatis. & actus gratie proueniens: & virtus gratie gratis date primo & ante omnia requiritur hic q̄ vita spiritualis id est gratia gratum faciens acquiratur: & hoc ostenditur cu; dicitur **E**mitte. Quia ille qui emit solet dare qd̄ suū ē vt acq̄rat qd̄ alienū ē. Sic vere pro & ante oīa homo qd̄ in se ē debet facere: & quod sufficit debet dare scilicet bonam voluntatem et promptitudinem mentis: & sic quod suum non est scilicet vitam gratie poterit acquirere & mercari: emere & habere: inquit. Et sic loquitur **A**pocal. iij. **S**uadeo tibi emere aurum: probatum ignit⁹: vt locuples fias. Sicut em̄ videmus q̄ multiplex alteratio & dispositio in corpore requiritur ad hoc q̄ corpori vite infundatur quia scilicet primo ē necessariū q̄ corp⁹ organizet & informet ad susceptionem vitalis anime disponatur. Sic vere ad infusionem vite gratie: necessarium est q̄ dispositio voluntatis & alteratio morum proueniat: vt sic de vitaz hanc influat & mutet. **I**sta autem dispositio habet fieri tribus modis: videlicet.

Culpam auferendo.

Mentem offerendo.

Deum inquirendo.

Disponitur dico anima culpam auferendo: necesse ē enim q̄ culpa primo creat ante q̄ vita gratie introeat Et sic loquitur **E**zech. xviij. **Q**uare moriemini filij israel reuertimini: viuite quia sicut ibide; dicitur. **N**ō vult deus mortem peccatoris &c. **I**tem disponitur mentem offerendo: quia homo debet mentem & voluntatem. & se humilem & deuotum & hylarem deo offerre: vt vitam gratie possit recipere & habere **I**hes em̄ non accipitur: nisi vas apertum teneatur. **O**bedientia enim mentem aperit: & deus vitam gratie influit et infundit. Et ideo dicit apostolus **H**ebræorum. xij. **O**btinueramus patri spiritum & viuemus. **I**te disponitur deus inquirendo Quia sicut forma sine artificis non induitur sic nec. gratia sine deo infunditur. Quia sicut vita animalis a corde. vita arboris procedit a radice Sic vita anime a deo principaliter erit. Et ideo dicitur in ps. **Q**uerite dominum & viuēt anima vestra. **I**sta tamen sunt contra multos qui ad respiciendum vitam non disponuntur. s; potius in peccati obduratione & malicia obdurantur & ideo nō viuificantur: sed sine vita gratie perpetue indurantur. **I**n venis lapidum quandoq; inueniuntur figure animalium sicut testudinum vel serpentum. **N**atura em̄ inueniens aliquam dispositionem materie vult exinde animal producere: sed quia preualet frigiditas i dispositione: sic vita non introducit⁹. sed sine vita dimittitur Sic vere charissimi natura naturans deus licet sit semper paratus vitā gratie infundere quia tamen multos inuenit indispositos. & in frigiditate inde uotionis penitus congelatos. solet eos sine vita gratie dimittere & sic contingit illos per obstinationem in lapidis duriciem pertransire. d. illud **J**ob. vii. **D**esperaui nequa q̄ vltra viam. **D**eus quot sunt tales hodie in mundo qui q̄tum ad actus morales magis videntur mortui q̄ viuentes immo multi sunt qui magis in morte culpe q̄ in vita gratie gloriantur. Juxta illud **D**ilexerunt homines mortem magis q̄ vitam & multi sunt qui propter hypocrisim esse viui dicunt: & tamen propter culpam mortui dinoscuntur **A**pocal. iij. **N**omen habes q̄ viuas & tamen mortuus es. **I**n monte autem barbaro qui est iuxta neapolim. vbi sūt sub terra edificia **Agilij**. dicūt esse thesauri infiniti: sed ibi sūt imagines cupree argēto viuo plene tali dispositione facte q̄ ad leuē tactu; pauimenti quod creus est &

215 215 215 14

argentoviuo plenum. propter pondus intrantis mor-
uentur: et contra intratē locū. ppter argēti viui ad locū
impulsum et calcatum currentis mobilitatem pretē-
dunt ipsumque percutiunt et occidunt et sic imagines
iste videntur esse viue: cum tamē in veritate sint mor-
tue: quia si argētū viui quod intus est deesset nun-
quā imago se moueret. Neuera tales sūt hypocrite. isti
enim nomen habēt quod viui sūt et tamē mortui sūt. Quia
proculdubio in monte ecclesie quem defendere velle
videntur ipsi contradicunt obuiant et occurrunt sicut
quotidie de illis qui impetrantes et in ecclesias et in re-
ligionem intrare volentes sub zelo charitatis impu-
gnant sicut etiam patet de illis qui sub zelo charita-
tis et specie alios reprehendunt: et maliciosa eorum vti-
litatibus se opponunt. Iuxta illud Eccli. xij. Est corre-
ptio mendax in terra contumeliosi. Sed quid procer-
to totum illud facit argentum viui quod ē in cordib⁹
eorundem. hoc est dictū vitium, hypocrisis et fallax
mobilitas sue mentis que argentum dicitur propter
pulcrā eloquentiam viuium propter creditū sancti-
tatis non existētiā inobile tamen est et nō verus ar-
gentum propter fictā duplicitatē et maliciā. Hier-
re. vj. Argentum reprobum vocate eos: quia domin⁹
proiecit illos. Quia proculdubio argentum viuium. s.
hypocrisis que i istis latet: et quod istos ad opera sua
mouet. facit eos iustos et sanctos apparere cum tamē
in veritate sint mortue imagines. hoc est persone pe-
stifere non sincere. motus enim istorum facit eos vi-
uos reputari: quia scilicet motus suorū laborū et suo-
rum operum facit eos iustos credi. Tunc enim dicit
istud Actuum. xviij. In deo viuimus mouemur et sum⁹
Et tamen in veritate mortui sunt: et per gratiam nusi-
quā viuit ita quod ppter istud solet eis dici Col. iij. Mortui
estis et vita vestra abscondita est. Non sic charissi-
mi: non sumus ad gratiam recipiendam indispositi s⁹
per mentis promptitudinem et per gratiam preueniē-
tem dispositi et parati quod ostenditur cum dicitur emi-
te id est quod vestrum est exhibete et facite. et vitā gra-
tie accipite et requirite. Unde Proverbiorum. xxiij.
Veritatem eme et noli vendere sapientiam. Pa-
tet ergo quod erga vitam gratie habendam attenditur
preueniens motus. emite inquit. Iterum atten-
ditur virt⁹ subueniens. nobis inquit necessaria. Nil
te enim cause occurrunt que sunt necessarie ad vitam
corpori influendam et habendam. Quedam em sunt
cause efficientes sicut deus sol et anima virtus vtrius-
que seminis. Quedam sunt cause materiales: sicut vtrū-
que semen. spiritus. cor et arterie. Quedam formales
sicut intresece conditiones vite. Quedam finales sicut
ille ppter quas fit vita. Sic charissimi spūaliter lo-
quendo ad habendam vitam gratie multe cause spi-
rituales necessarie sunt nam si vna virtus deficit. tota
virtus et tota vite substantia euanescit. Iuxta illud
Jacobi. ij. Ille qui deliquerunt in vno factus est om-
nium reus: immo necessarium est quod quilibet virtus
aliquid de suo influat ad hoc quod vitam gratie habeat.
sicut astrologi de vita corporali dicunt quod necesse est quod
libet planeta antequā infans possit esse viuax influat ibi
per vnum mensem et sic septimo mēse potest viuere in
lucem exire pro eo quod tunc ibi septem planete per or-
dinē influerunt. Sic vere necesse est quod in nobis septē
id est vniuersitas virtutum operetur et influat ad hoc
quod vitam gratie nobis donet. nobis inquit necessaria.
In quibus charissimi subdiuidendo auctoritates pos-
sumus videre quod nouem sunt necessaria ad vitam per-
fectam et moralem habendam. Sic loquitur Eccli. xxxij.
vbi dicit. Quod initium necessarie rei vite hominis.
aqua. ignis. ferrum. sal et la c. panis siliginis: et mel.
et botrus vuc. et oleum et vestimentum. In quibus sūt.
Humor compunctionis: aqua.
feruor dilectionis: ignis.
Rigor correctionis: ferrum.
Splendor discretionis: sal.

Candor affectionis: lac.
Sapor refectionis: panis.
Dulcor deuotionis: mel.
Dolor compassionis: botrus vuc.
Liquor miserationis. oleum.
Deco conuersationis: vestimentum.
Habeat dico qui spiritualiter et moraliter vult viuere
re compunctionis humorē. s. aquam lachrymarum.
aqua inquit: quod sicut pisces sine aqua viuere nō possunt sic
homo non potest sine lachrymarum irriguo vitā gra-
tie conferuare. ps. Deus vitam meam annunciaui ti-
bi et c. Pinus enim vtica. scirpus et carectū herbe sunt
que sine aqua non crescunt vt communiter neque viuiūt
Sic pro certo vita gratie in homine non perficitur. ni-
si aqua lachrymarum radix cordis multotiens irri-
getur Job. viij. Numquid virere potest scirpus sine hu-
more et carectum sine aqua: quasi diceret non. Item
habeat dilectionis feruorem. Ignis inquit. Nihil enim
sine beneficio caloris potest viuere: sicut patet quod quia
circa cor vbi est sedes vite solet calor precipuus abun-
dare. Sicut patet etiam in vere. vbi propter calorem
temporis regnātē solent arbores reueneri et virere. Ta-
lis calor est feruor dilectionis et charitatis. Ista est enim
vita proprij cordis. Aug. Scito anima mea: quod amor
est vita tua. Quod bene innuit prima Joh. ij. vbi di-
cit. Qui non diligit manet in morte: ignis inquit. Ut
simus sicut salamandra. que in igne sine consumptio-
ne uiuit: sic isti viuunt in igne diuine charitatis. figu-
rati in tribus pueris qui in igne fornacis babilonis
vixerunt. Carbo enim viuere nō dicitur nisi quod diu ignis
presentia inflāmur: quia vita gratie ab igne chari-
tatis prouenit in isto igne permanet et consistit. Tho-
bie. viij. cap. Particulam iecoris posuit super carbo-
nes viuos. Item necessarium est quod habeat correcti-
onis rigorem cum dicitur ferrum. Per ferrum enim
rigor iustitie carnis in quantum est culpārum perem-
ptiuus intelligitur per quem constat quod vita. i. gratie
custodit. Proverb. xij. In semina iustitie vita. Et Sap.
v. Iusti autem imperpetuum viuunt: et apud domi-
num est merces eorū. Pluuia enim et effus faciant her-
bas virere et frigus et intemperies hyemis calorem na-
turalem ad interiora radicū compellens solet vitā
in arboribus conseruare. Sic vere vita gratie in ho-
mine conseruatur si per sui vel superiorum instru-
menta iustitie flagelletur. Tempestas enim tribulatio-
nis: et frigus punitiue correctionis calorem interiorē
id est feruorem affectuū non sinit exterius ad mūdā
na exire. immo ipsos compellet per timorem interi⁹
latitare. Et sic vita gratie in radice cordis fortificatur
ps. Si ambulauero in medio tribulationis viuifica-
bis me. Sicut enim acētū superfusum apibus oleo
mortificationis solet eas viuificare. Sic penitētia et acris
iustitie executio. solet illos quos tangit ad vitam gra-
tie reuocare: Iuxta illud Matth. vij. Arta est via quod
ducat ad vitam. ferrum inquit. quod durum est et scin-
dens. vt sic dicatur illud Seneca in epistola. Quod vi-
ta humana est quasi ferrum quod si exerceas conteritur:
si non exerceas rubigine consumitur. Unde iusticia
tam in nobis quod in alijs facienda dicitur Proverbio.
xviij. Initium vie bone facere iustitiam. Habeat ergo
correctionis rigorem. Item necessarium est vt ha-
beat discretionis splendorem: et hoc ostenditur cū di-
cit sal. Communiter enim homo viuere non potest sine
discretione salis. Sal ei cōdimētū et tēperamētū sapiē-
tie et moderamētū designat. Et ideo puero tā vitā natu-
ralē quod virtualē intrāti quā baptisat sal in ore ponit. Ad
denotādū quod tota vita ipsius sale prudētē salia. Ad
ci. x. Habete in vobis sal. sicut dicit Proverbio. viij.
Qui me inuenerit inueniet et vitā et hauriet salutem a
domino. Unde Seneca. Queris inquit amplissimum
spacium vsq⁹ ad sapientiam viuere. Ista est enim lux
spiritualis. sine qua est impossibile quod viuamus Jo-
bannis

hannis. Vita erat lux hominum. Habeat igitur qui spiritualiter vult discretionis splendorem. Item habeat affectionis candorem. lac inquit. quia necesse est qd sit lacteus et candidus per castitatem exterius corpore et per innocentie charitatem et puritatem interius in affectione et in mente. Lac enim quod est candidum et dulce candorem et puritatem continue innocentie significat sine quo quidem lacte nequaquam vita gratie perseverat: sicut nec puer viveret si in principio lac non haberet. Et sic dicitur Esaie. lv. Venite et emite absq; argento vinum et lac. Et Sequitur. Audite et vivet anima vestra. Item habet saporem refectionis. panis inquit. Sicut panis cibus corporalis vitas continuat corporalem sic cibus spiritualis et sacramentalis. s. panis christi vitam causat et efficit spiritualē. Item necesse est qd habeat deuotionis dulcorē quod ostenditur cum dicitur mel. Mel enim quod est dulcissimum significat deuotionem. que. s. nobis continuat vitam. Quia sicut ros de celo veniens p̄tinuat vitam aliquid pisces inquit. s. ostreis et conchilibus. Sic deuotio et oratio deo cōmendata vitam gratie continuat hominibus. mel inquit. Unde de beato Johanne legitur. Matth. iij. Quod ipse vivebat de melle siluestri et locustis. Deuotio enim mel siluestre dicitur. eo qd dulce de eius multis est siluestris et non domestica reperitur. Et ideo de isto melle et de ista vita potest dici illud Ezech. xvi. Dixi tibi in sanguine tuo viue. Sequitur. s. milam et mel et oleum comediisti. Item qui spiritualiter vult vivere habeat compassionis dolorem quia. s. dolor compassionis et passionis christi necessarius est ad vitam gratie cōseruandam. quod ostenditur cum dicitur botrus. v. Botrus enim fuit christus qui tres naturas in se continuit. s. diuinitatis anime et corporis et qui morie botri depressus in palo crucis pendit. de quo Cantico. j. Botrus cypri dilectus meus. Huius enim botri passio. et in torculari crucis depressio. et vini. s. sui sanguinis expressio deuote considerata et cum dolorosa compassione meditata vitam tribuit et gratias continuat et custodit. Unde ad Gal. ij. dicis. Xpo crucifixus sum cruci. viuo autem ego iam non ego. viuit vero in me christus. Habeat ergo compassionis dolorem. Item necesse est qd habeat miserationis liquorem. et hoc ostenditur cum dicitur oleum. Quia in scriptura clementia et pietas. misratio. elemosyna et benignitas per oleū designatur. sicut supra de oleo fuit dictum. Matth. vi. Tu autem cum ieiunas inunge caput tuum oleo. Et proculdubio sicut vita corporis in diebus ieiuniorum oleo sustentatur. sic vita gratie in ieiunio et miseria huius mundi. oleo misericordie refouetur. Quia sicut dicitur Proverbiorum. xj. Clementiam preparat vitam. Quod bene figuratum est. iij. Reg. iij. vbi dicitur de oleo ipsi vidue mulieri qd satisfaceret debitoribus suis: et qd ipsa et filij sui viueret de reliquo. Quia breuiter sicut in ps. dicitur. Melior est misericordia super vitas. Habeat ergo qui spiritualiter vult vivere miserationis liquorem. Item ultimo habeat conuersationis decorem qui ostenditur cum dicitur. vestimentum. Vestimenta enim ad vitas corporis sunt necessaria contra frigoris tempestatem. Sic vere vestes honeste apparentie: vite honeste conuersationis sunt viles et necessarie. Nam sicut arbor non diu viueret: si corticem non haberet. Sic nec homo spiritualiter si vestem honestatis et bone conuersationis corticem dereliqueret. sicut dicitur Eccli. xxxij. Initium vite hominis aqua et panis et vestimentum. Ecce ergo quot sunt necessaria ad vitam moralem et virtuosam habendam et conuersandam. Emite ergo nobis necessaria et. Et ideo dicitur Gen. xlij. Cibaria domibus vestris necessaria sumite et abite. Patet ergo qd circa vitam moralem attendit viro subuenies necessaria inquit. Item Rursus dico qd ostenditur fructus proueniens: et iste fructus est vita eterna que sequitur vitas

virtutis: quod ostenditur cum dicitur possumus vivere. Nulla enim proprie dicitur vita. nisi ista: quia omnis alia vita siue moralis siue naturalis potest deficere. sed ista non. quia sicut dicitur Sap. v. Iusti autem in perpetuum viuent et. possumus inquit vivere optatiue loquitur quia ista est sola vita optanda: sicut faciebat dauid in ps. Portio mea in terra viuentium. Sed de ista vita vide infra. Ergo charissimū qd circa vitam virtuosam attenditur fructus succedens et proueniens quod est secundum principale. Tertio principaliter dico qd est vita eternalis que est vita sanctorum. Et ista proculdubio est illa quam angeli et beati cum deo possident que eterna dicitur. pro eo qd mortem nature pene et culpe decetero nunq̄ timent. Sicut in naturarum sunt multa que vitam habent quasi eternam: sicut est palma inter arbores elephas inter bestias. fenix inter aues quia iste sunt res diutissime viuentes et ceteris rebus pereuntibus permanentes. Sic vere charissimi sunt illi beati qui perpetue viuunt et nunq̄ āplius desistunt aut deficiunt. Causa enim quare res elementales corrumpuntur est imperfectio sue forme quod non potest replere omnes materie appetitus et inde est qd res celestes sunt perpetue. pro eo qd forma sua est perfectissime nature. Et quia beati pro forma beatifica habent ipsum deum qui est perfectissimus et eternus. et qui omnes appetitus eorum cumulat atq; repleret: necesse est qd vitam eternam habeant et nunq̄ deficiant: sed qd perpetue semper viuāt dum ipse saluator dicit Johannis. x. Vides me vocem meam et. Nec mirum: quia sicut fons viuus et eternus perpetuos riuulos emittit: sic deus qui est fons vite. riuos perpetue vite in beatos diffundit. Th. j. Johānis. v. Qui habet filium dei h̄z vitam eternā. Et de hoc dicebat. Dauid in ps. Domine apud te est fons vite: et in lumine tuo videbimus lumen. Unde diligenter aduerte te qd ista vita principaliter habet quattuor. scilicet. Dignitatem honoris et prelationis: apud te. Voluntatē dulcoris et refectionis: est fons. firmitatem vigoris et durationis. vite. Claritatem dulcoris et splendoris. lumen.

Habet ergo ista vita honorem et prelationem: et hoc ostenditur: cum dicitur apud te. Est autem honor in ista scilicet in terris qd homo sit de domo regia vel pauper: et qd personaliter apud euz commoretur: sed multo fortius in beatis qui manent personaliter apud deū: apud te inquit. Ipsi enim manserunt apud deū nientaliter dū temporaliter viuerēt. Iuxta illud ps. Apud dominum gressus hominis diriguntur. Ipsi etiam bona deposuerūt apud deū dū ipsa pauperibus per elemosynas distribuerunt. Iuxta illud psal. Substantia mea apud te: nunc vero apud deuz inueniunt diuitias quas deposuerunt ps. Apud dominum misericordia et copiosa et. Et apud ipsū acceperunt mercedē quā promeruerant. scilicet vitam quā affertauerant. Et sic sumitur illud Sapient. v. Iusti in perpetuum viuent et apud dominum est merces eorum et. Sic patet qd illa vita habet honorem et prelationem: apud te inquit. Item dico qd ista vita habet dulcorē et refectionem: et hoc ostenditur cum dicitur: est fons. Deus enim est fons a quo plene hauritur. quicquid desideratur. A quo quidem fonte. Admodum delectatur. Intellectus speculatur. Affectus satiatur.

Et ideo sicut ceruus desiderat ad fontes aquarum et. sicut dauid aiebat et anhelabat: dicens ad istum fontem deliciarū ps. Sitiuit anima mea ad deū fontem viuum. Et bene viuum. quia nunq̄ deficit: et bene fontem: quia cuncta reficit et mentem allicit. fontes em aquas patenter exponunt. Quia pro certo fons. s. iste omnibus est expositus: et in loco tuto et mūdo positus: si tamē tu sis ad hauriendum ex hoc fonte bene dispositus. Aqua

Ad Ad Ad uij

Enim vite omnibus dignitatibus cōmendatur Apoc. xxi. Qui sitit veniat et bibat: et qui vult accipiat de fonte aque vite gratis. Deus enim qui est ibi pincerna qui non improbat dat omnibus affluenter dicens Apoc. xxi. Sitienti dabo de fonte vite gratis. Et tamen iste pincerna qui aquam istam diuidit est suauissim⁹ ita quod nulli erit craspeas et infestus. Agnus enim dicitur in scriptura: eo quod benignissimus inuenitur Apocal. vii. Agnus qui est in medio throni reget eos et deducet eos etc. Salmo ergo dicitur aquam dulcem diligere et de mari vsq; ad fontes procedere et ex quo fontē inuenit ad amarā. aquā amplius nō reddit. Sic vere charissim⁹ salino qui asaliendo dicitur pro eo quod volēs vitra et contra impetū aque salire inclusis molendinis et locis strictis: vbi libere non potest contra impetum aque currere: transire solet caudam in ore ponere et vitra fortiter profilire: ita quod quicquid inuentus mortuus est et palis casarū acutissimis infix⁹: significat sanctos qui contra impetum fluxus huius mundi fortiter cucurrerunt: inquantū p vitā contrariā se cōtra mūdi vitia erexerūt: et loca stricta vbi sportule tendebantur id est dignitates et officia vbi dyabolus sportulam tentationum eis parabat tanto contemptu et impetu transilierunt: quod sepe se inorti exposuerunt: et tyrannorum gladijs perierūt. i. Regum. xxi. In deo meo transiliā mur: im. Isti ergo salmiones postq; vite id est dulce refrigerium paradisi degustauerunt per deuotionē. statim aquam mundi procerto amarā et prosperitatē seculi dimiserunt et horruerunt per cōtemptum et abhominatiōem: nec amplius cessauerunt currere per bonam operationem: quousq; venerunt ad fontes vite paradisi et ad eterne voluptatis refectionē. Et ideo dicit christus Iohannis. iiii. Aquam quam ego dabo fiet in eo fons salientis in vitam eternam. Habet ergo vita ista dulcorem et refectionē: fons inquit. Item dico quod ista vita habet vigorem et durationem: quia scilicet nunq; amplius deficit: immo perpetuo durat: quod ostenditur cum dicitur vite: quod ethimologizatur: quasi vim tenens: vel quasi virtuosa vel tenax: quia vita illa virtuosa est et tenens: et nunq; lubricosa vel fugax. Ista enim beatus videtur quodammodo perpetuo tenere: et inquantum etiam si vellent non permitteret eos mori: deficere vel perire nec mirum si illi imperpetuum viuunt qui sunt in gloria. Quia in hybernia dicitur esse quedam insula vbi nullus moritur quacūq; angustia. Et virtuosus est ille locus et ille fruct⁹ qui habitatus et degustatus tribuit eterne viuere. Iste est enim de quo christus dicit Iohannis. vi. Qui manducat panem hunc viuēt in eternum. Et merito: quia sicut dicit Roma. vi. Gratia dei vita eterna. Circa hoc notandum quod sicut scriptura videtur supponere quattuor sumēvritutes que istam vitam principaliter procurant. scilicet.

Elemosyne distributio.
Mandatorum adimpletio.
Sapientie inquisitio.
Terrenorum detestatio.

Elemosyna a morte liberat et ipsa purgat peccata. et facit inuenire vitam eternam: et hoc est de primo quādo dicit elemosyne distributio: et hoc dicitur Thobie. iiii. Item mandatorum adimpletio Unde Luce. x. Domine quid faciendo vitam eternā possidebo? Cui respondit dominus Si vis vitam ingredi serua mandata. Item sapientie inquisitio. Unde de sapientia dicitur Eccli. xxi. Qui eluciant me vitam eternam etc. Item terrenorum detestatio. vñ Math. xix. Quis omnis qui reliquerit patrem vel matrem etc. Ista est ergo vita eterna. Quia sicut dicit Aristoteles. Supra celū est vita permanens et quiescens. Habet ergo illa vita tenorem et durationem. Item dico quod illa vita habet splendorem et discretionem. quod ostenditur cum dicitur: in lumine etc. Quia in lumine diuine essentie et

in speculo eterno vident, beati lumen et cognitionem omnium cognoscibiliū secretorum Beati enim vidēt lumen diuine essentie et eo mediante vident lumē omnium veritatum Et sic loquitur xps Job. vii. vbi dicit. Qui sequitur me non ambulat in tenebris etc. Quia sicut dicit Job. xvi. Hec ē vita eterna vt cognoscant te. Patet ergo quod ista vita habet.

Claram cognitionem.

Longam durationem.

Plenam perfectionem.

Dignam promotionem.

Et sic dico quod est vita eternalis que est vita sanctorum Quarto dico quod est vita mundialis que ē vita malorū Mali enim malam vitam ducunt et vitam sibi ad bene operandum accommodatam in malis vsibus ducūt et expendant. Similes enim videntur istis fatuis seruitoribus rusticorum quibus de sero aliquantulum datur de cādela vt videant ire ad lectum: qui tamen inde ludendo et trifando suam candelam expendant ita quod postea sine luminibus in tenebris ad lectum vadunt. Sic procerto paterfamilias deus seruitoribus suis hominibus modicum de cādela vite presentis accommodauit: quia sicut dicitur primi. Esdr. ix. facta est deprecatio apud dominum vt daretur vobis pax et illuminaret oculos vestros et daret vobis vitam modicam in seruitute vt cum ipsa ad lectum paradisi tenderent ordinauerit: qui tamen candelam istam in alijs vsibus vilibus scilicet in malis operibus solent exercere Sapient. xv. Estimauerunt lusum esse vitam nostram: et sic necesse est eos sine lumine gratie in tenebris inferni lectū sibi querere Job. xvi. In tenebris stravi lectulum meum De vita ergo malorū possum notare breuiter quod est vita. scilicet.

Presumptuosa.

Tumultuosa.

Fastidiosa.

Laborioza.

Obprobriosa.

Penuriosa.

Defectuosa.

Malicioza.

Periculosa

Est dico vita presumptuosa: quia isti dicunt illud Job xvi. Nec enim reprehendit me cor meum in omni vita mea. Item est vita tumultuosa: semper isti faciunt bonas bugas tumultus et litigia ps. Inimici multiplicati sunt super me. Sequitur. Moab ragere negebal et amon et amelech. etc. Et de istis possumus dicere illud. Sap. v. Vitam illorū estimabamus insaniam: et finem illorū sine honore. Item est vita fastidiosa: Mali enim fastidiūt et abhorrent omne bonum Job. xxi. Abominabilis sit ei in vita sua panis et cibis desiderabilis. Item est vita laborioza Mali enim magis laborāt ad se dānandū: quā iusti ad se saluandū ps. Defecit in dolore vita mea etc. Item est vita opprobriosa. Mali enim sūt i opprobriū deo et angelis et iustis ps. Cōculcet in terra vitā mea etc. Item est vita penuriosa. Nichil pōt eis sufficere: imo semp habēt penuriā i corde et famē auaricie. Vñ ipsi possūt dicere illis Thob. iiii. Pauperē vitā gerim⁹. Item ista ē vita defectuosa vñ Seneca in epla. xxi. Quidā autē viuere defecerūt anq; iceperūt. Item ē vita malicioza. Ecclesiastes. ix. filij hoīm replent malicia et cōreptu i vitam suā. Item ē vita piculosa et istā vitā sequit finaliter periculū mortis ps. Descēdūt i infernū viuētes. Ista est ergo vita malorū q nō est vita pprie: s; poti⁹ mors dicēda vñ Seneca de isto q diu male vixit dicit: nūq; vixit iste. s; i vita morat⁹: nec in sero mortu⁹: s; diu. Multa possūt dici de vitis hui⁹ vite scz quomodo ibi abūdāt dolor: labor et rācor: inuidia: fallacia: auaricia supbia: et sic de alijs s; omitto q; in particularib; titulis ē tractatū: hoc igit de quadruplici vita sufficit. scz naturali.

6 Naturali. **Adverte** tñ hic qd istud verbū vi
tutuali. uo qñq; significat i scriptura discre
Supernali. tionem aliqñ significat p̄mendatio
Mundiali. nez aliqñ affirmationē. Significat
em affirmationē qñ sumis pro iuramēto. Antiquitus
em ad affirmationē iuramēti iurabant per vitam ip
sius dei: dicentes: uiuit dñs: qd nihil aliud est dicere:
q̄ sicut verum est qd dominus uiuit: sic verum est istud
quod dicitur. Tale etiam iuramētum solebat domin⁹
facere quando per vitam suā solebat asserere et iurare
dicēs illud iher. xlvij. Tu ego dicit dominus deus
exercitū et cetera similia. Commēdationē etiā signifi
cat: sicut antiquitus: qñ aliqui p̄mendabāt vitam suā
loco salutationis vitam implorabant sicut hoc Ps.
vj. Rex internū uiue. Et illud. iij. Regum. iij. uiuat rex
salomon. Ad uiuificationem uero potest notari qd pec
cator uiuificatur. scilicet.

Per torm̄torū tolerationem.

Per mandatorum obseruationem.

Per dei iudiciorum executionē.

Per dei eloquiorū predicationem.

Per dei precordiorū miserationes

Per dei preconiorum exaltationem.

Dico ergo qd peccatorem uiuificat et ad vitam gratie
reformat toleratio mundi torm̄torum ps. Si ambu
lauero in medio tribulationis uiuificabis me. Item
uiuificat ipm obseruatio mandatorū ps. uiuifica me
et custodiam sermones tuos. Item uiuificat ipsum
executio dei iudiciorū qz deus per occulta sua iudicia
quādoq; peccatori uitā tribuit ps. Scdm iudiciū tuū
uiuifica me. Item ip̄s uiuificat p̄dicatio dei eloquiorū
Sepe em fit qd cōuertit et uiuificat p̄tor qñ audit que
loquit p̄dicatō ps. Eloquiū tuū uiuificabit me Item
ipsū uiuificat misratio dei p̄cordiorū ps. In misericōdia
tua uiuifica me. Item ipsum uiuificat exaltatio dei
preconiorū ps. Deus tu conuersus uiuificabis nos et.
Sufficit de uiuere uita et uiuificare.

8 **Ultio. vlcisci.** Quia supra dictum est satis
de vindicta: hinc est qd modi
cus est dicendū de vltione. Nota qd triplex est vltio. f.
Desideranda. Prima est vltio zeli iustitie.
Vituperanda. Secūda est vltio dire nequicie.
Consideranda. Tertia est vltio dei potentie.

Est ergo vltio que debet affectari: et ista est vltio iu
sticie quia boni et iusti sm iudicium iusticie vlciscūt
malos propter impias iniurias iustis factas. et sic p̄
ceptū est. Adosy i. Numeri. xxxj. Vlciscere israel de ma
dianitis. Item est vltio que debet detestari: ista est
vltio tyrannorum qui non sm iustitiam sed iracūdiaz
et seuiam malos vlciscuntur propter quod iram et vi
tione a domino promerentur. Unde Ezech. xxx. Tē
pus vltionis est domino pro eo qd fecit vltionē in ydu
mea ut se vendicaret de filiis iuda Contra illud Leui.
xix. Non queras vltionem nec memoreris iniurie ci
uium tuorum. Item est vltio quedam que debet for
midare et ista est vltio diuine punitionis quam tempo
raliter et etiam effundit et quā precipue in die iudiciū
publice declarabit de qua Deutero. xxxij. Reddam vlti
tionem hostibus meis et. Unde quasi in omnibus lo
cis in quibus de vltione fit mentio quia ut cōmuniter
semper agit de ista vltima vltione. Esaie. xxxv. Ecce
dominus deus noster vltionem adducet. Unde supra
de Vindicta ubi tractauimus magis plene.

8 **Ultimus. Ultra. Alterio.**

Unde ubi posterior et nouissimus. Nota qd ultra signifi
cat quandam superabundantiam ut superexcellentiā
loci numeri. rei vel temporis: que quandoq; sumis ne
gatiue: quandoq; etiam ponitur positiue: et quandoq;
in bono et quādoq; in malo. Nota ergo quod inuenio
ultra. scilicet.

Quod est admirandum.

Quod est frequentandum

Quod est detestandum.

Quod est formidandum.

Quod est affectandum.

Primū est ultra diuine conditionis: deus em est ma
gnus ultra qd credi potest. Quantūcūq; em humanus
intellectus facit posse suum de ipso cognoscēdo semp
tamē inuenitur vñ ultra. infinitus em est: et ideo non
habet numerū siue terminū p̄fixum ps. Regnabit
domin⁹ eternū et ultra. Ideo iob. xlij. Audēs qd mul
ta adeo alta dixerat dixit sic. Insuper locutus sum et
que ultra modum excedunt scientiam meā. Secū
dum est ultra perfecte successionis: et istud est quando
homo non est cōtētus vñ solū bonum fecisse: nec ad
gradum perfectionis attigisse quinimmo qd diuinit
semper vult ultra procedere: et de virtute in virtutem
transcēdere. Non enim est notabilis artifex qui ultra
alios aliquid non facit et qui communes mores alio
rum alicuius prerogatiue titulo non transcendit. Et
ideo Sap. salomō dicebat. Eccles. x. Magnificauit ope
ra mea: edificauit domos. plantauit vineas. Sequitur.
ultra omnes qui fuerunt ante me in hierusalē. Ultra
etiam significat tertio aliquā transgressionē alicu
ius termini p̄fixiti: et sic mali semp̄ volūt esse ultra
et extra: et non infra diuinorū mandatorum terminos
contineri et sic de tali ultra excessiuor trāsgressiuo po
test dici cuiuslibet illud quod dictum est Adosy i. Ero.
xvij. Stulto labore consumeris: ultra vires tuas et.

Quartum est ultra eterne damnationis: tunc po
nitur negatiue: et sic sumitur in damnatis: quia ultra
non habebunt aliquam consolationem. Unde anime
dammate dicitur. Esa. xlvij. Ultra non vocaberis mol
lis et tenera. Isti enim non habent ultra.

Diuinam societatem.

Paradisi iocunditatem.

Mundanam prosperitatem.

Diuinā dico societate. An Josue. vj. Non enim ultra
vobiscum ero. Supernā iocūditatem. vñ. iij. Reg. vi.
Non venerūt ultra latrones syrie in terrā israel. Ad
danam prosperitate: qz ultra nō videbunt gaudia hui⁹
mundi. vñ de Job. xx. Nec ultra intuebit cū locus ei⁹
Quia sicut dicit prouer. xj. Adortuo impio nulla erit
ultra spes. et. Quia breuiter tunc nullū erit solatium
ipsis damnatis. Unde ipse deus dicit. zach. xj. Non par
cam ultra super inhabitantes terram. Quintū est
ultra eterne saluationis et istud est illud ultra in quo
beatis omnes mundi miserie denegantur: in quātum
beati nullis ultra molestiis fatigant: et hoc erit quādo
erūt ultra mare mortis in terra p̄missionis paradisi.
et sic dico qd beati nō habebūt ultra. scilicet in paradiso
vltimū vel cōtentionem.

Pugnam vel confusionem.

Malignorum impugnationem.

Tormentorum tribulationem.

Isti ergo nō habebūt ultra litē vel cōtentionē. vñ. Mi
chee. iij. Non discent ultra belligerare. Item nō ha
bebunt ultra verecundiā vel cōfusionē Joel. ij. Non da
bo vos ultra opprobriū gētib⁹. Item nō habebūt vl
tra inimicorū persecutionē. Unde Ero. xij. Egyptios
quos nunc videtis nequāq; ultra videbitis in semp̄
ternū. Item nō habebūt ultra torm̄torū tribulatio
nem. Apocaly. xxi. Absterget deus omnē lacrimam ab
oculis sanctorum et. Sic ergo patz quō ultra sumitur
multis modis. Unde supra de trans et suis compositis
transire: transcendere: et sic sufficit.

Ultro. Nota qd ultro est idem qd voluntarie seu
sponte. Notabo igitur qd inuenitur.

Ultro voluntarie subiectionis.

Ultro libere collationis.

Ultro carnalis infectionis

Ultro presumptiose ambitionis.

Ultro fructuose operationis.

Ultro liberalis saluationis.

subiiciunt et eis scruiūt et obediūt de quib⁹. j. Esdre. iij.

Est dico ultro

volūtarie sub

iectionis. et sic

dico qd boni

voluntarie se

deo et prelato

Ululare.

Ultro offerebatur munus domini. **I**tem est ultro liberalis collationis. Spōte em̄ et nō coacte est libera litas facienda. Unde de salomone dicit. iij. Reg. x. qđ ipse ultro multa obtulit regine saba munere regio. **I**tem est ynum ultro carnalis infectionis. Lururia enim vitium est quod ultro discretionis magistro indigere nō dinoscitur. Teste Seneca. Virtutes magistro indigēt. vitia per se dicuntur. Unde saul vocavit ionathā. j. Reg. xx. filiū mulieris ultro virū rapiētis. **I**tem est ynum ultro amare ambitionis. Ambitiosi em̄ ultro se ingerūt nō vocati. vñ. ij. Macha. vj. Ambulantes se ultro ingerebāt in tēplum. **I**tem est ynum ultro fructuose opationis quia iusti bona opera faciūt voluntarie per seipsos. vñ. Marci. iij. Ultro enim terra fructificabat. **I**tem est ultro eterne saluationis quia deus nobis ultro et liberaliter aperit paradysum vnde Actuum. xij. Tulerunt ad portam ferream que du. ad civitatem. que ultro aperta est eis et sic sufficit.

Ululare. Ululatus. Nota quod ululatus nihil aliud ē qđ plāctus cum clamore eductus vel factus seu sonus clamorofus sine verbo. Notabo igitur quod inveniuntur in scriptura quatuor genera ululatus scilicet Bonorum et perfectorum, Malorum et peruersorum, Misericordiarum et depressorum, Damnatōrum et desperatorum.

Dico igitur primo quod iustus ululat bonus et virtuosus. Boni em̄ in miseria huius mundi nō letantur sed potius ululant et tristantur. Canis em̄ qui est animal fidelissimum ex tribus causis videtur et solet ululare. scilicet quia suum perdit dominum et maxime quia videt ipsum mortuum vel occisum sicut multoties expertum est. Secundo quando videt se ab hominū presentia solum in aliquo loco inclusum. Tertio quando antiquus est et sentit se ad mortis terminū appropinquare. Quarto quando videt sibi mortem instare. Sic vere iustus quando videt christum dominum suum mortuum et quando cogitat in ipsius passionem. Item quando se sentit inclusum in carcere carnis corporis et in mundi incolatus desolatione. Item quando videt se antiquatū fuisse in vitis et culparum infectione. Et quarto quando videt sibi paratam mortem inferni propter peccati commisionem. Et sic dico quod iusti habent ululatum.

Compassionis. Item iusti ululant propter mortis compunctionis. christi compassionem Et sic potest dici illud Joelis. j. flete et ululate omnes qui bibitis vinum in dulcedine. Tunc em̄ sanguinis christi quod fideles per devotionis dulcorem bibunt per christi mortis compassionem super ipso ululant atque plangunt. Unde ibidem. Ululauerunt vnicornes super frumentum et ordeo quia perierunt hoc est dictum super christo mortuo qui dicitur. frumentum quantum ad carnem. Vinum quantum ad sanguinem. Ordeo tectum palca quantum ad animam.

Item isti ululant propter culparum compunctiones pro sua spiritali antiquatione sic dicit illud. Esa. lxxv. Clamabitis propter dolorem cordis et propter contritiones spiritus ululabitis. vñ. Michae. j. Super hoc plangam et ululabo vada spoliatus et nudus. Vide eam in tabula. Et Iherem. iij. Vox in rama audita est ploratus et ululatus etc. Item isti ululant pro presentis incolatus prolongatione pro presentis carceris desolatione. Et sic potest dici illud. Joelis. j. Confusum est gaudium a filiis hominum accingite vos et plangite sacerdotes ululate ministri altaris. Item isti ululant pro mortis eterne timore et turbatione et sic sumit Ezech. xxx. vbi dicitur. Ululate. ecce diei quia iuxta est dies. Et Esa. xliij. Ululate naues maris quia deuastata est fortitudo vestra quasi diceret debet boni ululare quia v. i. vastitate eterne mortis sibi metuit imminere. Iste est ergo ululatus bonus et virtuosus. Secundo dico quod est ululatus

malus et vitiosus. Alique em̄ sunt aues tam palustres quod nocturne quod pro cantu reddunt horribilem ululatum. sicut de vulturibus et bubonibus et onocrotis et nocturnis quotidie experitur. Sic et charissimi mali homines non solent sonum dulce bonorum verborum emittere sed per cantum laudis confessionis instructionis et orationis solet per mala verba quotidie ululare. Unde nota quod mali ululant et clamant.

Inaniter gaudendo.

Horridaciter rodendo.

Loquaciter deridendo.

Jactanter superbiendo.

Ululant dico per inanem exultationem. Unde de filiis israel gaudetibus et ludetibus dictum est. Ero. xxxij. Ululatus pugne auditur in castris. Sequitur. Vocem cantationem ego audio. Item ululant per mordacem detractionem. Detractor enim non cessat ululare et verba detractoria seminare. vnde Esa. xliij. dicitur. Quod respondebunt ibi vultus in edibus suis scilicet destructe babilonis et syrene in delubris voluptatis. Ulule em̄ sunt detractores qui ululando cum tristitia loquuntur. Syrene vero sunt adulatores qui vultu semineco blandiuntur quod tamen simul hodie in babilone destructa. i. confusa ecclesia morantur. Item ululant per loquacem derisionem. Vox em̄ vulturum et nocturnarum videtur vox derisoria quod quando aliquis deridet illi libenter dicitur vel clamatur quia derisores non cessant aliorum facta horrere et contemnere et de ipsis ioculari et ululare ita quod eis potest dici illud. Iherem. xlvj. Ululatus tuus impleuit terram. Item ululant per iactantiam et elationem. vñ. Esa. xviij. Audiuimus superbiam moab quod superbum est valde etc. Sequitur. Idcirco ululabit moab. Sic patet quod inuenit ululatus malus et vitiosus. Tertio inuenit ululatus pius et dulcorofus et iste est ululatus pauperum et depressorum qui in tribulationibus plangere et ululare coguntur ita pro suis quod pro miseriis alienis. vnde Ezech. xxi. Plange et ulula fili hominis. Et Iherem. li. Cecidit babilon et contrita est vultus super eam. Quarto dico quod est ululatus tristis et dolorofus et iste est ululatus damnatorum quia sicut lupus captus in pedica pro desperatione ululare incipit sic damnati scilicet capti in inferno solent ululatum desperationis emittere Iacob. v. Plorate et ululate in miseriis vestris. Ista igitur de ululatu sufficiant. Vide de lugere. flere. plorare. lamentare.

Umbra. Nota quod umbra nihil aliud est quam fluxus quidam tenebrosus. Umbra enim et tenebra differunt. Quia umbra requirit luminis presentiam super aliquod corpus occupatum cadentem. Tenebra vero dicit totalem luminis carentiam acrem penitus occupantem. Notandum igitur quod umbra quantum ad suam similitudinariam apparentiam et quantum ad suam virtutem et efficaciam multa signat in scriptura. Notabo igitur quod inuenio umbram.

Humane conditionis.

Humane possessionis.

Diuine protectionis.

Superne absconsionis.

Interne deuotionis.

Eterne saluationis.

Peruerse conuersationis.

Peccati corruptionis.

Obscure damnationis.

Dico ergo primo quod umbra signat humanam conditionem quia humana vita umbra dicitur et umbra proprie comparatur. Umbra enim non est corpus sed corporum similitudo et ideo nihil habet de stabilitate multum autem de mobilitate. Semper enim solet umbra que a sole causatur vel a luna currere et fugere aut crescendo aut decrecendo fluere et nunquam per vnum momentum constare posset tamen in eo deum statim modicum sistere vel manere quantum corpus cuius umbra est contingit superesse quod tamen ammodo

ammodo statim solet deficere et cessare: et quia motum lune et solis sequitur: ideo transit continue et mouetur. Sic vere charissimi humana vita mobilis est et non stabilis. fugat et non tenet: transiens et non manens ex quo incipit non cessat currere amplius: et in motum solis et lune. i. in ordinatione dei de etate ad etatem: de statu ad statum continue pertransire: quousque amoto corpore per mortem contingat ipsum penitus deperire. Et ideo conditione suam mortalem cogitans dauid dicebat. Sicut umbra declinans ablatum sum etc. et ideo quod umbra vite humane paratur. bene patet Esai. xxxviii. ubi cum Ezechias rex Iuda postquam audisset quod esset in proximo moriturus: et quindecim annorum dilationem impetrasset signum dicte prologationis umbram horologii accepisse legitur. Ad denotandum quod vita humana umbra est: et sicut umbra fugit et perit et vagatur. Ps. Homo vanitati similis factus est etc. Ista est enim umbra non corpus nec res firma sed solum similitudo corporum et valde vana: quod patet: quia qui umbram apprehendere querit: cum ipsam apprehendere crediderit: nihil habet. Quia ista non est vere vita: sed similitudo vite: que scilicet ubi habere creditur: subito per mortem fugere et evanescere etiam reperitur. ps. Dies mei sicut umbra declinaverunt etc. Et ideo dauid. j. Paral. xix. dicebat de vite vanitate. Peregrini et aduene sumus coram te: dies nostri sicut umbra super terram et nulla est mora. Signat ergo umbra humanam conditionem. ¶ Secundo dico quod significat mundanam possessionem. Unde enim prosperitas umbra dicitur. eo quod nulla firmitate fulcitur sed facili perit et deficit: defluit et cassatur. Quia breuiter omnia mundi bona umbra sunt: et sicut umbra transiunt et recedunt. Sapientia. v. Quid nobis profuit superbia aut diuitiarum iactantia: transierunt omnia sicut umbra etc. Umbra enim habet multas proprietates quas scilicet ipsa est.

Caloris solis repressiua.
Luminis obscuratiua.
Maturitatis fructuum retardatiua.
Melancolie generatiua et nutritiua.
Serpentum et colubrum amica et nutritiua.

Sic vere umbra mundane prosperitatis: reprimat calorem caritatis: obscurat splendor veritatis: retardat maturitatem honestatis: generat merorem tristitie et sanctitatis: nutrit et sustentat serpentes et colubres. i. communitatem omnis maligne societatis. Quia sicut videmus illi qui sunt in umbra prosperitatis: carere feruore dilectionis. Et sic dicitur quod ionas fecit sibi umbram culum propter estum. Ione. iii. ¶ Item carent splendore cognitionis. Quia scilicet quousque ad illa que pertinent ad salutem sunt in obscuris. Unde Job. ii. Obscuratus est tenebris et umbra mortis. et loquitur de die prosperitatis.

¶ Item carent maturitate honeste conversationis. Quia illi qui gaudent in umbra prosperitatis sunt insolentes et lenes. Ubi Ezech. xvij. Uniuersum volatile sub umbra frondium eius nidificabat. ¶ Item isti habent melancoliam timoris et turbationis. Teste enim Seneca. Quam accessimus ad successum: tantum accessimus ad metum. Umbra enim prosperitatis habet timores varios admixtos. Unde in ps. dicitur. Humiliaasti nos in loco etc. ¶ Item isti habent colubres et serpentes. i. homines omnes peruersae conditionis. Quia sepe fit hominibus quod illi qui sunt amplius peruersi et serpentes: sunt in umbra prosperitatis maiores scabini et diuites. Ubi de behemoth Job. xl. Quod in umbra dormit in secreto thalami in locis humentibus. Et sic dico quod umbra significat mundanam possessionem. Et si vis ponere quod ista umbra fugientes insequitur: et insequentes fugit: et quomodo illos qui vertunt sibi faciem solet fugere: ad illos vero qui vertunt sibi dorsum solet currere. Quia umbra prosperitatis mundane si ibi per affectum aspexeris et per amorem ad eam conuerteris: ipsamque ambiendo et procurando secutus fueris solet fugere. Quia vix tales possunt ad ea que cupiunt attingere. Ubi Job.

xiij. dicitur: quod ista quasi flos egreditur et conteritur: fugit velut umbra. Ad illos vero qui ipsos fugiunt et committunt et qui dorsum contemptus et displicentie sibi vertunt: solet accedere et venire sicut de iona legitur. Ione. iii. Super cuius caput ex insperato orta est edera faciens sibi umbram. Et ista quotidie videmus de multis qui toto tempore vite sue ambiunt promotiones. nec ad eas attingunt: et de multis qui promotiones contemnunt et contra spem ad eos veniunt et accedunt. Quia in Siero. Ad dignitates ambientes depelli debent: ipsas fugientes inuiti compelli. Et si vis potest adhuc poni quod illi qui faciem cordis ad solem iustitie vertunt per affectionem scilicet boni et iusti: umbram et clementiam sui status et statum mundane glorie retro ponunt. Et contra qui istam umbram habent pre oculis: solem iustitie proculdubio contemnunt et ab eius aspectu necessario se diuertunt. Breuiter igitur hoc est verum quod ista umbra multa mala facit: et multa vitia introducit. unde Sapientia. xv. Sic in errorem induxit nos mala artis cogitatio et umbra picture. Multa possunt dici de umbra prosperitatis: que supra in multis titulis sunt inserta. Patet ergo quod umbra signat mundanam possessionem. ¶ Tertio dico quod significat diuinam protectionem. Deus enim dicitur habere umbram id est potentiam et virtutem. Umbra enim ex corpore resultat: et ultra corpus se extendit: et sepe accidit quod umbra videtur dato quod corpus minime videatur. Sic deus umbram sue gratie et potentie longe lateque diffundit: et quis persona non appareat: umbra tamen et resultatio sue potentie et bonitatis et clementie omnibus innotescit. Sub ista umbra petebat reponi dauid et a tribulationibus et tentationibus protegi et tueri ps. Sub umbra alarum tuarum protege me etc. Et alibi In umbra alarum tuarum sperabo. ¶ Quarto significat supernam absconsionem et diuinam incarnationem. Caro enim et humanitas ut supra dictum est umbra sunt: in qua deus fuit absconditus: quando fuit in ventre matris incarnatus: Et ideo eius incarnatio ob umbratio dicitur. Sicut etiam angelus testatur. Luc. j. Spiritus sanctus superueniet in te etc. Et sic de deo patre dicit ipse christus illud Esai. xlix. Dominus ab utero vocauit me. Sequitur. Sub umbra manus sue abscondit me etc. Job. xxxij. Quasi custos fecit umbraculum. ¶ Quinto dico quod significat internam gratiam et deuotionem. Umbra enim refrigerat fatigatos. Sic deus et gratia iuuat et temperat in tentationibus calefactos. In cuius signum helyas in umbra iuniperi dicitur obdormisse. et se ibi pre laboribus et feruoribus recreasse. iij. Regum. xix. Unde de gratia diuina et de deuotione potest dici illud. Esai. xxxij. Quod ipsi sunt sicut riuus aquarum in siti et sicut umbra etc.

¶ Sexto dico quod umbra significat eternam saluationem quia gloria paradisi dicitur umbra pro eo quod ibi delectatio et refrigerium inuenitur. Unde de anima beata potest dici illud. Canticozum. ij. Sub umbra illius quem desiderabam sedi et fructus eius dulcis etc. ¶ Septimo dico quod signat inanem conuersationem scilicet vitam et conditionem hypocrite et cuiuslibet peccatoris qui non sunt res sed umbræ inquit sunt ficti et non veri: sicut ad litteram patet de hypocritis: falsis amicis et adulatores. Nam sicut umbra se solet conformare corpori cuius est umbra: ita quod eo moto mouetur: et eo sistente sistitur. Sic adulatores alius pro viribus se conformant: et ad eorum conditiones se variat atque mutat. Umbra enim nullam habet sustentiam. sed solum quandam imaginariam et falsam apparentiam propter quod poete animas descendentes umbram vocauerunt et appellauerunt pro eo quod ipsas esse sine soliditate affirmauerunt: sic hypocrite in bono non firmanantur. quinimodo bonis fictis et imaginatione simulantur alij. unde de eis potest dici illud Iudicum. ix. Umbram montium vides quasi hominum capita et hoc errore deciperis. Sicut

Vngentum.

enim videmus q̄ vmbra sc̄ip̄ in parte opposita soli
 ⁊ nūq̄ a parte solis inuenitur. Sic vere peccator per
 peccatū ⁊ obstinationē soli iustitie opponitur: ⁊ nūq̄
 a parte eius per gratiam reperitur. Eſaie. xxxviii. Re-
 uerti faciam vmbra in horologio achaz in sole re-
 trosum ⁊c. Et sicut maiores arbores faciunt maiorē
 vmbra. Sic illi qui sunt in clauſtro ⁊ in statu maio-
 ri: sunt q̄tum ad vitia vmbrosiores: ⁊ vitiorū tenebris
 depressiores. Et si vis pone quomodo in vmbra arbo-
 rum requiescunt serpentes. i. mali familiares. Et po-
 ne figuram sub arboze danielis: sub cuius vmbra ani-
 malia habitabāt. ¶ Octauo dico q̄ vmbra significat
 peccati corruptionem. Vmbra em̄ locum vbi est obscu-
 rat ⁊ luce priuat: ⁊ etiam sterilitatem efficit ⁊ procu-
 rat. Loca enim vmbrosa solent esse sterilia ⁊ fructibus
 vacua ⁊ inania. Sic vere vmbra peccati lucem gratie
 tollit: obscuritatē ignorantie inducit: ⁊ fructū bonorū
 operum impedit ⁊ euellit. Unde peccator de demoni-
 bus potest dicere illud in ps̄. Posuerunt me in lacu in-
 feriori ⁊c. ¶ Non dico q̄ signat inferni habitationē
 Quia sicut Job dicit illi locum terram tenebrosam
 et operta mortis caligine vbi est vmbra mortis ⁊ nul-
 lus ordo. Job. x. Sic p̄ q̄ vmbra significat in scriptu-
 ra. Unde supra de obscuritate tenebra caligine et filia

Unde.

⁊ sic Jobā. iij. dicit de spiritu. Accit unde
 veniat aut quo vadat. Interrogatiue: sicut vbiq̄. et sic
 dico quod ponitur.
 Reprehensiuē.
 Inquisitiue.
 Execratiue.
 Denegatiue.
 Admiratiue.
 Dubitatiue.

Ponitur dico repre-
 hensiuē ⁊ sic reprehē-
 debat angelus agar q̄
 a sua domina fugie-
 bat. d. xxi. Sē. iij. Agar
 ancilla saray: vnde ve-
 nis aut quo vadis? Sequitur. Reuertere ⁊ humiliare
 sub manu dñe tue. ¶ Itē ponit inquisitiue. ⁊ sic ponit
 j. Regū. xxx. vbi dauid ingrens egyptū dicit. Qui es
 tu: ⁊ vñenis: aut quovadis? ¶ Itē ponit execratiue: ⁊
 sic ponit. iij. Regū. v. vbi helizcus execrandā lepram
 symoniace contractā a giez: dicit ei. vnde venis giez:
 quasi dicat male fecisti. ¶ Item ponitur denegatiue
 seu desperatiue: ⁊ sic ponitur Jobā. vi. vbi apostoli
 carentes pecunia dixerunt. vnde ememus panes vt
 manducet hi. et. iij. Regū. vi. vbi de muliere fame
 pereunte dicit rex. Unde possis te saluare: de area an-
 de torculari: quasi diceret de nullo. ¶ Item ponitur
 dubitatiue. iohannis. iij. vbi mulier dubitando dice-
 bat domine neq̄ cum quo haurias habes vnde ergo
 aquam habes viuam. ¶ Item sumitur admiratiue:
 et sic sumitur Luce. j. vbi dicit Elizabeth virginis hu-
 militatem admirans. Et vnde hoc mihi vt veniat ma-
 ter domini mei ad me: et sic sufficit.

Undecim.

Cum numerus vndenarius sit il-
 le qui primo transgreditur dena-
 riu: dico q̄ potest significare in malo: quia significat
 illos qui transgrediuntur decalogum mandatorum.
 Et sic potest dici illud Mathe. xxviii. Quod vndecim
 discipuli abierunt in galyleā: quia scilicet galylea in-
 terpretatur transgressio vel transfiguratio. ¶ Itēz nu-
 merus iste est medius inter denarium ⁊ duodenum: ⁊
 sic signat in bono scilicet illos qui in bono proficiunt
 et qui de obseruantia decem mandatorum: ad fidem
 mandatorum: ad fidem duodecim articulorum ascen-
 dūt. Et sic vndecim discipulis dicitur dominus appa-
 ruisse. Mathe. xvi. Unde saga vndecim dicuntur in ta-
 bernaculo fuisse Erod. xxxvi. Et vndecim stelle dicū-
 tur Ioseph in somnis adorasse. Gen. xxxvi. Quia sci-
 licet viri iusti. qui vndecim dicuntur esse: solent a deo
 visitari per specialem dilectionē: solent sicut saga ta-
 bernaculum tegere per diligentem defensionē: solent
 insuper sicut spirituales ioseph. i. xpm adorare p̄ obe-
 dientiam ⁊ deuotionē ⁊c. sufficit: ad ostendendū si con-
 tingat q̄ vndecim in bono sumitur et in malo.

Vndiq̄.

Andiq̄ bonorum.
 Andiq̄ malorum.
 Andiq̄ misericordium.
 Andiq̄ damnatorum.
 Andiq̄ beatorum.

Nota q̄ vndiq̄ idē est q̄ in omni par-
 te. Et nota q̄ inuenio.

Dico q̄ boni vndiq̄ habent victorias vñ de dauid dñ.
 Eccli. xlvij. Mō contriuit inimicos suos vndiq̄. ¶ Itē
 q̄ mali agunt vndiq̄ nequicias. Vñ Ezech. xvi. loqui-
 tur de mala muliere dices. Donabas inq̄ amatorib⁹
 tuis vt intrarent ad te vndiq̄ ad fornicandum tecum
 ¶ Itē q̄ miseri portant vndiq̄ molestias. vnde Dani-
 el. xij. Angustie mihi sunt vndiq̄. ¶ Itē damnati habēt
 vndiq̄ tristitias. ij. Para. xv. Non erit par ingredien-
 ti ⁊ egredienti: sed terrores vndiq̄ Job. xv. Quod non
 credit q̄ reuerti possit de tenebris ad lucem circūspe-
 ctans vndiq̄ gladium. ¶ Itē beati habent vndiq̄ le-
 titias vnde dauid dicitur. ij. Reg. vii. Quia dñs dedit
 ei requiem vndiq̄ de inimicis suis.

Vngere. Vnctio. Vngētum

Cum vngentū semper mihi denotet pinguedinē que
 est materia vnctionis. Hinc est q̄ p̄m diuersitatē p̄m-
 guediniū potest poni diuersitas vnctionum. Sic er-
 go generaliter possum dicere quod in scriptura inue-
 nitur vnctio. scilicet.

Deuotorum.
 Prelatorum.
 Peccatorum

Prima est vnctio fructus et
 dulcoris sc̄z vnctio gratie et
 deuotionis ⁊ influentie spi-
 ritus sancti De qua Eſaie. lxi. Spirit⁹ dñi super me co-
 p̄ vñgerit me. ¶ Secunda est vnctio status ⁊ honoris
 De qua. ij. Reg. v. Vñgerit dauid in regem sup̄ israel
 ¶ Tertia est vnctio luxurie. Et ista est vnctio mūda-
 ne prosperitatis: ⁊ humane carnalitatis aut adulator-
 rie suauitatis de qua dicebant impij. Sap. ij. Vno p̄-
 cioso ⁊ vngento implemus nos. Igitur per ordinez de
 istis vnctionib⁹ differam⁹. ¶ Primo ergo dicam⁹ qd
 est vnctio deuotionis interioris boni dicunt vñcti pro
 eo q̄ virtute spiritus sancti sunt pleni qua sunt mites.
 dulces. suauēs ⁊ misericordes. hūiles ⁊ benigni. Hec
 enim vñcta et vñctuosa.

Est suauior quando tangitur.
 Est dulcior quando comeditur.
 Est plicabilior quando impellitur.
 Sicut patet de pannis qui in luminibus ponuntur. qui
 solent inungi. vt sint suauiores. De sicibus ⁊ dactilib⁹
 que quantoplus habent vñctuositatis. tanto sunt dul-
 ciores. De sotularibus quando sunt vñcti qui sunt pli-
 cabiliores et ne ledant aptiores et meliores. Sic pro-
 culdubio qui gratia spiritus sancti sunt vñcti. sunt sua-
 ues per benignam conuersationem sunt dulces et ma-
 xime pauperibus per piam et clementem miserationē
 nem. sunt molles et plicabiles per humilem obediē-
 tiam et subiectionem. Et ideo breuiter qui tali vnctio-
 ne fuerunt inuncti tam deo quam prelato q̄ proximo
 sunt accepti. Unde secundi Regum. xij. Surrexit igi-
 tur dauid de terra et lotus vñctusq̄ est. Tales ergo a
 deo spiritualiter inunguntur et sibi specialiter dedicā-
 tur. figurati in tabernaculo et in vasis eius qui oleo
 fuerunt inuncta. quando domino fuerunt consecrata.
 Ad denotandum quod si deo volumus specialiter con-
 secrari. necessario est nos oleo diuine gratie inun-
 gi. Numeri. vii. Compleuit moyses tabernaculum et
 erexit illud. vñgitq̄ illud et sanctificauit. Aduerte ta-
 men quod sicut medicus vñgitur quandoq̄ vngentis
 mordicatis quandoq̄ vngentis mitigatiuis quā-
 doq̄ vngentis reparatiuis. Quia scilicet mordicati
 ua solent rodere cruores malos. Mitigatiua solent
 linire graues dolores. Reparatiua solent replere
 deperditos humores et replere plagas profundiores
 Sic vere charissimi medicus salutis deus triplici
 vngento solet suos inungere et linire: scilicet

Vngento

Ungēto morificatio dolorose tribulatiōis. Ungēto mitigatio mundialis solatiōis. Ungēto reparatio spiritalis inspiratiōis. Penuria et tribulatio criminosa rodunt atq; lacerant. Tēporalis vero promotio et cōsolatio sedant atq; tēperant. Gratia vero et deuotio virtutes augent atq; reparant. Et sic dico q; deus vngit morificatio per asperas tribulatiōes. De myrrha et aloē que sunt species amarissime fiunt vngenta quibus carnes superflue cōsumuntur: quibus corpora mortuorū condiuntur quibus mulieres vt redolent in unguntur. Quia pculdubio charissimi vngēta tribulationis p̄tritionis et penitētie que amaritudine et difficultate sunt plena rodunt a nobis omnē superfluam carnalitātē: condiunt nos ne putrefcamus per iniquitatem: et nos redolere faciunt per virtutē et famositatē vnde Cant. iij. dicitur. Quod in orto sponsi erat myrrha et aloē cum vngētis pignētariorū. De iudith etiā dicitur Judit. x. vt melius fragraret et redoleret. vngit se de myrrha optima. Etiam de maria legitur q; ipsa vngit pedes Iesu etiam osculabatur. sicut Luce. vii. dicitur. Maria em̄. i. amaritudo p̄fēt̄ p̄tritionis debz pedes Iesu. i. simplices et subditos qui sunt pedes Iesu: et inferiores corporis ecclesie vngere a qua vnctione nō d̄z osculum caritatis abesse: immo semp debet vngētum istud cū osculoz cū correctiōe dilectiō interesse. Job. xj. Erat autē maria que vngit pedes dñi cum vngento. Ungit ergo deus seu p̄latus morificatio per asperas tribulationes. Deinde dico q; ipse vngit mitigando per infidanas consolationes. Sepe enim fit q; deus iustis vncturam mūdanozū cōsolatiōis immittit. per quam ne succumbant in laboribus eos lenit. Nota em̄ rota quadrigē nūq; sine stridore onus portaret. si ipsum auriga aliquādo non vngeret vel limiret. Et ideo auriga noster deus sub onere tribulationum et laborū ne per impatiētiam murmurem et stridea mus aliquibus consolationibus nos solet vngere: et semper cum tēratione prouentum facere: et rigori dulcedinē immiscere. ps. Anxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo leticie In quo etiā docet nos ipse deus q; alios tristes desolatos et pauperes oleo misericordie inungamus et cū eorum tribulationibus. oleū misericordie et solatiōnis misceamus et eos qñ indigēt beneficijs adiutorijs et verbis consolatorijs mulceamus. Exemplo filiorū israel de quibus. ij. Paral. xxvij. Quod fratres suos filios iuda. nudos. captiuos. famelicos. vesti erunt et calciauerunt. cibo et potu refecerūt et ppter labores vixerunt: et debiles in iumentis imposuerūt et ad propriā patriam reducerunt. Et sic de quolibet pio solatiō dicitur illud Eccli. xxxvij. Curans mitigabit dolores et vngētus pignēta faciet suauitatis et vngēta conficiet sanitatis. Deniq; dico q; deus vngit per gratie inspirationes et infusiones. Al̄dicus em̄ postq; vñs fuit vngēto corrosiuo et lenitiuo. videns iam melius sanitati propinquū vñtur vngēto consolatiuo siue consolidatiuo: carnis deperdite generatiuo et cicatricis vulneris repletiuo. Sic vere deus postq; mentē vitijs vulneratam per corectiones et cōsolationes sanitati reddit solet vngētus gratie adhibere et virtutes deperditas reparare: et c̄p̄atricem anime. i. vacuitatē virtutum ad plenitudinem restaurare. Et sic anime vulnerate videtur dicere illud quod dictum fuit. Ruth. ij. Lauare et inungere. et induere cultioribus vestimētis dico Lauare per correctionem et penitētiā. Ungere per deuotionē et gratiā. Induere per virtutū accumulationē et abundantiā. Hic anime tria inunguntur principaliter. s. Puritatis nuda sanctitudo. Pietatis fluida mititudo. Honestatis florida pulcritudo. De lauare et induere potes videre supra. De vnctiōe x̄o pietatis nota q; sicut arbores que habent vnctuosum fructum siue humorem sicut pinus et abies solent virere: nunq; enim perdunt virorem nec hyeme nec estate. Et ideo dico q; pinus et abies solent.

Perenniter virere

faciliter ardere.

Suauiter herere.

Utiliter valere.

Lumen mundo prebere.

Odoris fragrantia eribere.

Primo dico q; perenniter virere solent quia nūq; perdunt virorem. nec hyeme nec estate. Secūdo ardere q; ratioe pinguedinis et humoris faciliter inflammatur. Tertio herere. quia digitus statim adheret arbori. ppter gummi tenacitatem. Quarto valere: quia gūmi et fructū proferūt. Quinto prebere lūmē quia de talibus gummis fiunt quādoq; candelæ. Sexto eribere odoris fragrantiam: quia tales quādoq; cōsueverunt esse aromaticæ. Sic vere charissimi illi qui sunt in corde vnctiosi et p̄i et qui vnctione spiritus sancti sunt pleni et adipe deuotiōis et gratie sunt inbuiti. Isti dico perenniter virent per mentis alacritatē ps. Anxit te de⁹ tuus oleo leticie. et. Item faciliter ardēt per amorem et caritatem. vnde Luc. vii. dicit. Quod maria vngēdo osculabatur. in quo ardor amoris intimi denotat. Itē suauiter herent per concordiam et vnitatē vnde. j. Paral. xxi. dicitur q; salomon qui interpretatur pacificus inungitur. Item vtiliter valet per elemosinā et largitates. Unde de pauperibus potest dici illud. Mathe. vi. Angebant multos egros oleo. i. elemosinis. Itē lūmē alijs prebent per sapiētiam et discretionē. j. Job. ij. Unctio eius docet vos de omnibus. Itē odorē emittunt et exhibēt per bonæ fame fragrantia et diffusionē quia sicut dicitur Eccles. vii. Al̄dus est nōmē bonuz q; vngentum preciosum. Quia sicut dicitur. Prouerbiōz. xxvij. Ungētis et varijs bonis odorib⁹ delectatur cor. De gratie ergo vnctione possumus dicere q; figuratur in puero baptizato: qui aqua lauatur et crisma te inungitur et lincis vestitur et. Et si anime per gratia inuncte pōt dicere illud Ezech. xvi. Laua te aqua vñti te oleo. vestiui te discoloribus. Sic ergo patet qd deus tripliciter vngit bonos. Patet ergo q; est vnctio deuotionis interioris. Secūdo dico q; est vnctio p̄motionis superioris. Et sic dico q; per vnctionē in scriptura electio et promotio designatur. Videmus q; per dicta scripturarum et antiquorū quatuor genera personarū solebant inungi. quando ad aliquem gradū autoritatis debebant extolli. Et sic dico q; vngēbatur Rex quādo coronabatur. Pontifex quādo p̄secrabatur Athleta quādo p̄liabatur. Propheta quādo instituebatur. De rege em̄ habemus q; debet inungi. iij. Regum. ix. vbi dicitur q; dictū fuit Iesu. vñti te regem super populū domini. De pontifice x̄o patet. Ex. xxix. vbi de aaron summo p̄fice vt dictum est oleum vnctionis funde super caput eius. De athleta vero dicit Isidorus quod in signum fortitudinis inungebatur. Ad quod dicit ipsa scriptura de saul in bello occiso. Secūdi. Regum. j. Abiectus est clipeus fortium. clipeus saul ac si non esset vnctus. De propheta vero dicitur Tertij. Regum. xix. Vbi dictum est helye. Helyem autem inunges prophetam pro te. Sic vere charissimi dico quod ille debet in p̄latum eligi et inungi qui est rex se et alios regendo. Pontifex pontem ad paradysum per bona opera faciendo. Athleta contra hostes spirituales viriliter pugnando. Propheta multa et proficua viriliter p̄uendo. Quia procerus et charissimus quicunq; est p̄latus habet officium regis et pontificis. et imperatoris et pastoris. athlete et propugnatōis prophete et predicatoris. Et propter hoc qui est dignus et sufficiens ad ista debet in p̄latum eligi et institui in pastorem et inungi. Secūdi Regum. ij. Anxerunt sibi dauid vt regnaret super domum iuda. Vbi nota quod tria sunt necessaria cuilibet electo et inuncto. scilicet quod ipse debet esse.

Aditis in conuersatione.

Utilis in administratione.

Fortis in operatione.

Primum probat suauis electura vñgerunt.

Unitas.

Secundus culminis prefectura vt regnaret Tertium virili statura. dauid. Quia proculdubio charissimi prelatus debet habere in cōuersatione siue in puerfando debz esse pius suauis virtuosus et mollis. i. dulcis placabilis et benignus vn̄cr̄it inquit. ¶ Item d̄z habere in operādo virilitatē. q̄ ipse debet pie ceteris viriliter agere. et in fortitudine et viribus abundare. q̄d ostenditur cū dicitur dauid qui interpretat manu fortis. ¶ Item in gubernando vtilitatem quia ipse d̄z exercere officiū suū publicum et ideo istud debet sedule facere et exercere vtiliter quod ostenditur cū dicitur regnare. ¶ Dico igitur q̄ prelatus inungit quādo eligitur ad suauiter conuersandū q̄d ostenditur cū dicitur vn̄cr̄it. Quia. s. prelatus d̄z esse vnctus. i. dulcis suauis plibilis et tractabilis et pius et benignus. et pauperibus subueniens et delinquentibus cōdēscēdēs. vt sibi dicat illud Ruth. iij. Manare et inungere et induere cultioribus vestimentis et. Dic de vnctione per omnia sicut in tertio membro vbi inuenies de oleo vnctionis. et. Quod tamē est contra multos qui nō vidētur esse vncti: quia nō sunt dulces nec p̄ij: nec tractabiles: nec benigni: sed duri: crudelēs et imp̄ij ac maligni: quibus videtur dictus illud Mich. vi. Calcabis oliuaz et non vngeris oleo. Et bene calcabunt oliuam. quia isti hodie v̄re calcant et vilipēdunt oliuam pietatis et virtutis: quia student habere seditatem et maliciam plus q̄ benignitatem aut clementiam: vt sic dicatur illud Deut. xxiij. Oliuam habebis in omnibus terminis tuis et nō vngeris oleo. Non sic charissimi sed inungamur quilibet ad suauiter conuersandum. ¶ Item dico q̄ inungitur ad viriliter operandum. dauid inquit id est manu fortis bene operando. et temptationibus et tribulationibus viriliter resistendo. Exemplo nauis que contra fluctus maris fortior est. quādo ipsa picet bitumine est inuncta. Quia ex quo quis in prelatum est inunctus: nunq̄ debet amplius tētatōnū tribulationū fluctibus esse victus dauid inquit. in ps. Inueni dauid seruum meū oleo sancto meo vngi eum ma. em me. aux. ei nihil proficiet et. Quod est contra multos qui debiliores et deteriorēs efficiuntur. quando ad dignitatem et apicem inunguntur similes cicadibus que oleo solent mortificari. Quia multi sunt qui anteq̄ eligerētur erāt boni et postea fiunt mali Unde istud predictum. ij. Regū. j. Abiectus est clipeus saul quasi nō esset vnctus oleo. Nō sic charissimi sed simus dauid manu fortis. ij. Regū. xij. Surrexit dauid de terra et lotus et vnctus est. Iste igitur inungitur ad bene operandum. ¶ Item dico q̄ inungitur ad seduliter imperādum quod ostenditur cū dicitur regnare. Regnare enim est officiū sedulitatis. autoritatis. feueritatis nobilitatis et. Unde supra de rege et regnare. Unde. iij. Regū. xj. dicitur. fecerunt eum regem et vn̄crunt. Sic igitur patet quomodo p̄ prelatus inungitur

Ad imperandum.

Ad operandum.

Ad miserandum.

Et sic dico q̄ est quedā vnctio p̄motionis superioris

¶ Tertio dico est quedā vnctio corruptionis et sic dico quod mali vnguntur tripliciter. scilicet malovngentor: et illud est vnguentū.

Inflammatiūm.

Maculatiūm.

Initiūm.

Primum est prosperitas mundialis q̄d inflāmat pauariciam. Unde de pessimo aza. dicat. Para. xvj. Posuerunt eum super lectum plenum aromatibus et vngentis meretricijs et combusserūt eum ambitione nimia Unde de dyabolo dicat. Job. xij. Quod seruescere facit quasi ollam profundū maris. id est cor peccatoris diuitis: et ponet quasi cū vngēta ebullit. Scdm̄ est carnalitas corporalis que maculam contrahit per immundiciam. Nihil enim vestes magis maculat q̄. s. vngentū Unde mulieri meretrici est dictum illud Esai. lvi.

Dilatasti cubile tuū. sequit. omasti te regio vngento et multiplicasti vngenta tua et. Tertius est verbositas norialis. s. adulatio que vngit et lenit auditores ita q̄d dolorem non sentiunt aliorū. Unde Amos. vi. Bibentes vinū in fialis: et optimis vngentis delibuti: nihil compatiēbantur super contritionem Ioseph. Ista ergo sunt vngenta mala que debemus fugere et horreare et ab eis totaliter abstinere. Exemplo hester de qua legitur hester. xiiij. Quod proungētis varijs cineret cilio impleuit caput. et. Et sic patet q̄ sunt tria genera vnctionum vel vngentorum.

Uniuersus Uniuersitas.

Nota de vn̄uersitate inquit accipit ciuilitate pro cōmunitate nihil ad presens versutām inquit signat integritatem: totalitatem. et generalitatem rerum. Nota lo q̄d in scriptura inuenitur scz vn̄uersitas.

¶ Dico q̄ est vidēda vn̄uersitas creaturarum: in quibus resultat potentia. bonitas diuina et sapientia. Ista enim vn̄uersitas debz videri et cū diligentia admirari. vnde Eccles. viij. Lustrari vn̄uersa animo meo vt scirem: considerare et querere sapientiam et rationem. ¶ Item est vn̄uersitas credenda et ista est vn̄uersitas articulorum. quia sicut dicitur in psal. Opera domini vn̄uersa bona valde. Opera domini proprie sunt illa. de quibus duodecim sunt articuli. ¶ Item est vn̄uersitas tenenda et illa est vn̄uersitas dei mandatorum de qua dicitur Hieremie. j. Ad omnia que mittam te ibis et. ¶ Item est vn̄uersitas habenda: et ista est vn̄uersitas bonorum operum virtutum et meritum: de qua potest dici illud. Genes. xlij. Venient septem sterilitatis anni in vn̄uersa terra. ¶ Item est vn̄uersitas sectanda. et ista est vn̄uersitas hominum iustorum. Unde. ij. Regū. v. Tulerunt vn̄uerse tribus israel ad dauid. ¶ Item est vn̄uersitas vitanda et ista est vn̄uersitas malorum hominum: de qua dicitur istud Thome. xxiij. quod dominus circumduxit eos per desertum donec consumeretur vn̄uersa multitudo que fecerat malū: et ista est vn̄uersitas que semper ad malum parata est. Unde Math. xxiij. dicitur. quod ad crucifigendum dominum congregauerunt vn̄uersas cohortes. ¶ Item est vn̄uersitas horrenda: et ista est vn̄uersitas vitiorum de qua in psal. Vniuersum stratum eius ver. in infir. eius. Stratus enim in quo iacet peccator: sunt ipsa peccata. ¶ Item est vn̄uersitas timenda: et ista est vn̄uersitas tormentorum. Unde Luc. xxi. quod pressura gentium maris fluctus et expectatio superueniet vn̄uerso orbi. ¶ Item est vn̄uersitas petenda et ista est vn̄uersitas celestium premiorum: de qua potest dici illud psalm. Domini est terra et plenitudo eius orbis terrarum. et. ¶ Item est vn̄uersitas regenda: et ista est vn̄uersitas subditorum de qua. Actuum. xxi. Attendite vobis et vn̄uerso gregi in quo posuit vos spiritus sanctus regere ecclesiam dei. ¶ Item est vn̄uersitas attendenda: et ista est vn̄uersitas mortis singulorum: quia vn̄uersi mortales sumus. psalmista. Verumtamen vn̄uersa vanitas omnis homo viuēs. Quia sicut dicit Job. duodecimo In manu domini anima omnis viuētis et spiritus vn̄uerse carnis hominis. Sufficiat quia sterilis est materia. Unde supra vbi omnis et multitudo et.

¶ Nota vn̄itas in scriptura sumit multis modis sed quia iste numerus diuersas habet proprietates: ideo etiam habz diuersas significationes. Unde nota quod vn̄us sumitur.

Unitas. Unus.

¶ Notat vn̄itas in scriptura sumit multis modis sed quia iste numerus diuersas habet proprietates: ideo etiam habz diuersas significationes. Unde nota quod vn̄us sumitur.

¶ Notat pro eminenti seculari dignitate.

¶ Notat pro mentis indiuisa simplicitate.

¶ Notat pro populi aggregata communitate.

Accipitur

Accipitur dico pro eminenti et seculari dignitate. Et sic sumitur. Eccli. i. Unus est altissimus creator oim. Itz sunt pro mētis indiuisa simplicitate. Eccli. xvi. Melior est vn⁹ timēs deū q̄ mille filiū impij. Itz sumitur p̄ cōiuncta p̄munitate: et sic dicitur. Actū. iij. q̄ multitudinis credētium erat cor vnū et aīa vna. Dicamus igitur q̄ vnitas signat in bono et in malo. Et primo de vnitate bona dicamus q̄ inuenitur vnitas. scz Superior que debet admirari. Interior que debet integrari. Exterior que debet aggregari. Prima est summe diuinitatis. Secunda est mentis simplicitatis. Tertia est iuncte fraternitatis. Primam vnitatē facit scz cōmunitas indiuisibilis. de qua Job. x. Ego pater vnū sumus. Scdā vnitatem facit veritas inenarrabilis. de qua Eccl. vii. Virum repperi vnum de mille. Tertiā vnitatē facit caritas inseparabilis. de qua. i. Cor. vi. Qui adheret deo vnus spirit⁹ est. Dicam⁹ ergo primo q̄ est quedā vnitas diuinitatis et ista est illa qua deus est. Unus et nō duo q̄tum ad essentia cōitatem. Unus q̄tum ad potentie singularitatem. Unus q̄tum ad principij pductiū vni formitatem. Iste enim numerus vnus est principium numerorum. quoniam sine isto nullus numerus potest esse: et per istius additionem oēs alij numeri multiplicātur ideo breuiter iste est numerus a quo omnes alij numeri originātur et ad quē alij numeri resoluntur. signās pp̄le ipm deū qui est vnus et nō multiplex. Quia pro certo. Ab ipso sunt oia per dationē. In ipso sunt omnia per p̄uersionē. Ad ipsū referunt omnia per regis gubernationē. In ipm resoluuntur omnia per finale conclusionem. Et ideo dicitur Deutero. vi. Audi israel dominus deus tuus deus vnus est. Quia sicut dicitur. Eccl. iij. Unus deus vna fides. vnum baptisma: cū sit vnus deus omnia illuminans refouens et gubernans vnus deus et pater omniū. Iste enī similis est soli qui cum vnicus sit in natura omnia illuminans refouens et gubernans. quādoq; tamē apparēt tres soles. qm̄ scilz speculum in aqua ponitur quia scz apparēt due solis imagines in speculo et in aqua: et etiam vnus in celo et tñ licet q̄ tres appareat. constat tñ q̄ nō est nisi vnus. Sic et sol iusticie deus vnus est et nō plures. Quis ad enumerationē psonarū trinitatis q̄ ex ipso resultat triplex est et ideo plures esse vidētur. vn⁹ tñ est in essentia: et vn⁹ de⁹ simplex esse dinoscit et tenet. Sicut dicitur. i. Job. v. Tres sunt qui testimoniū dant in celo. pater verbū et spūssanc⁹ et hi tres vnū sunt. Et ideo sicut videmus q̄ sol q̄nus sit vnus solus sufficit tamē ad totum mūdū illuminandū. fouēdū et gubernandū. Sic deus vnus existens oia pōt per grām illuminare. per sapiētiam gubernare et per futurā glām refouere. Tñ breuiter sibi pōt dici illud Tho. x. Dia in te vno habēs non debuius te dimittere. Est dico vnus.

In dignitate. Dignitatē. Honorandus.
In raritate. Raritatē. Seruandus.
In pietate. ppter Pietatem est frequēand⁹.
In charitate. Charitatem. Amandus.
In potestate. Potestatem formidandus.

Iste ergo est vnus. Unde nota q̄ deus est vnus in dignitate. et ideo debet honorari q̄ ille qui vnus singularis et summ⁹ est debet p̄re ceteris honorari. Unde de ipso dicitur Ezech. xxxv. Itz vn⁹ est oibus imperās. Item iste est deus vnus in raritate. et ideo debz conseruari. Qui enī habet nisi vnum oculum diligentius ipsum conseruat et tractat: et ideo p̄roz thobie de vnico filio suo dicit Thobie. x. Omnia in te vno habēs nō te debuius dimittere sed conseruare. Et. ij. Itz egū. i. Sicut mater vnicū filium amat ita te diligebā. Iste enī est ita rarus q̄ non est alius. similis illi aui q̄ semper dicit: que in rebus vnica reperitur Eccl. iij. Tñ est et secundū nō habet. Itz iste est vnus in pietate: et ideo debet frequēari. Qui enī habet nisi vnū beneficium

vel benefactorem vel nutritorē diligit ipm et solet libetius frequēare. Sic igitur est q̄ istū vnū et solū beneficactorem et gratie collatorē habemus: vnde dico q̄ ipsū obsequēdo et deuote ambulādo frequēare debemus. Unde de isto dicitur Ezechie. xxxv. Pastor erit vnus omniū corū. Itz iste est vnus in caritate: et ideo debet admirari iste enī vnice et singulariter amat oēs iste est enī pater omniū atq; mater Eph. iij. De vnus et pater omniū. Item iste est vnus in potestate et ideo debet formidari. Domo enim minus timet qui habet plures dominos: quia de vno potest ad alium appellare: sed quando est vnus solus nō sic. Et ideo de isto dicit Eccl. i. Unus est altissimus creator omniū. omni potens rex: potens et metuēdus. Et bene dicit creator quia ista est potestas que vni deo et nulli alij cōmunicatur. Nam sicut ab vno omnes alij numeri accipiunt principium: sic a deo omnes creature habent initium. Actū. xvi. Ex vno omne genus hominū ppagatū est. Et sic dico q̄ iste singulariter est vnus et summus vn⁹ etiam viuens: vigens cōtinuus. Ista enī vnitas est triplex ip̄sus dei et potissime xpi. i. Unitas. Personalis existentie. Supernalis eminentie. Eternalis efficacie.

Dico q̄ ip̄s est vnitas essentie personalis: Quis ex pluribus entibus in actu nō sit vnū sm̄ philosophum et vno tamen ente in actu existente et alijs potentij manentibus pōt bene fieri vnū. In xpo ergo est persona filij dei vt actus existens: et natura humana vt persona liter descendens vel dependens. persona ergo et natura diuina. caro et anima humana vnum faciunt: vnū hominem constituunt scilicet deum et hominem: Iesum christum. Quod bene figuratur primi Regum. x. vbi dictum est sauli quod obuiau haberet tres viros scilicet vnum portantem tres hedos: et alium portantem tres panes: et alium portantem lagenam vini. Tres enim viri sunt pater et verbum et spiritus sanctus. Pater enim cui attribuitur potentia habet tres panes id est tria que in rerum creatione inueniuntur. Unde Esaie. xl. dicitur quod iste appendet tribus digitis molem terre. Unus autem portans tres hedos vnus est filius qui tres naturas vnitas in se habuit scilicet naturā diuinitatis anime et corporis. Genes. xl. Videbam coram me vitem in qua erant tres propagines. Unus autem qui portabat vinum est spiritus sanctus qui vino consolationis inebriat vniuersa. Canticoz. vii. Suttur tuum sicut vinum optimum. Iste est igitur vnus. quia sicut prima ad Thimoth. ij. Tñ enī deus. vnus mediator dei et hominū homo christus Iesus. Unde secundum Athanasium. Sicut anima rationalis et caro vnus est homo: ita deus et homo vnus est christus. Unus non conuersione diuinitatis in carnem: sed assumptione humanitatis in deū vnus atq; non confusione substantie: sed vnitate personę. Item in ipso est vnitas eminentie supernalis. Quia scilicet sicut superius dictum est ille est vnus. et illa vnitas a quo vel a qua omnia naturalia et omnia mortalia deriuantur. Unde de sua vnitate et singulari eius virtute et potestate dicitur Sapientie. vii. vbi de sapientia increata dicitur. Cum sit vna omnia potest: et permanens in se omnia innoat: et per nationes in animas sanctas se transfert. Item in ipso est vnitas. scilicet efficacie virtualis. Quia scilicet ipse non solum est vnus q̄tum ad se: immo etiam q̄tum ad nos: et iste est per quem humana natura diuine vnitur et coniungitur et per quem gentilis et iudaicus populus in fidei vnitate ligantur et per cuius gratiam diuersa corda in veritate amoris et concordie quotidie aggregantur. Unde de ipso dicitur Eph. ij. Ipse est pax nra qui fecit vt agnū. Iste est sine quo nec vera pax. nec vera amor. nec vera caritas pōt esse: sed vbiq; per gratiā fuerit. solet pro certo pax et vnitas interesse. Ista est enī margarita candida. q̄ sm̄ iſi

Unitas.

28

doxi vnio dicit eo q̄ semper vna ⁊ nō plures inuenit: que dicit cōfortare ⁊ dolorē cordis tollere ⁊ sanare. Sic iste qui vnus est vnicus ⁊ vniūgenitus vt dictum est corda per amicitia cōfortat: ⁊ dolorē iracūdie ⁊ tristitie exinde tollit: vnde de suis discipulis ipse met ro gat patrem. d. vt sint vnū sicut ⁊ nos vnum sumus ⁊c. Patet igitur quomodo de⁹ est vn⁹ tripliciter. Ista ergo est vnitas summe diuinitatis. ¶ Secūdo dico q̄ inue nitur vnitas summe simplicitatis. Vir em̄ iustus ⁊ in nocens vnus dicitur eo q̄ nō duplex vel multiplex in uenitur vnus est ergo interius. ceteri⁹ in corde ⁊ in ope re. Apparētia em̄ ⁊ existētia vnum sunt: ⁊ om̄ia que in eo sunt. siue verba siue opera: in vnum tendūt. et nūq̄ per fallaciam aliud ⁊ aliud ostēdūt. Unitas enim ista idest mētis simplicitas: ⁊ veritatis integritas. identitatis stabilitas. in homine iusto requiritur quia talis vnitas summe oporecōmēdatur. Et ideo dicitur Eccl̄s. viij. Virum de mille vnū repperi. mulierē ex omnibus non inueni. q. d. ille qui est vir virilis ⁊ p̄fectus d̄ esse simplex idest integer ⁊ vnus. Mulieres debiles ⁊ effe minati sunt vnitate stabilis constantie p̄uate. Nam om̄ia que sunt excellētia in natura vnum sunt. Quia scilicet vnū est firmamētum. vnus sol. vna terra. vnus mare. Ad denotādū q̄ qui in moribus magn⁹ ⁊ nota bilis esse voluerit necesse vnus erit ⁊ in vnitate firme constantie permanebit: vt sic de ipso dici possit illud Danielis. x. Erat vir vnus vestitus lineis. Et ideo bre uiter de tali vnitate potest exponi illud. Ecclesiastes. viij. Virum vnum de mille repperi. Vbi aduerte quod talis vnitas commendatur. A bonitate virtuosa: virū. A raritate p̄ciosa: de mille. A veritate fructuosa repperi. Dico q̄ talis vnitas est magna ⁊ virtuosa q̄ ostenditur cum dicit: virū. quia vir dicitur a virtute eo q̄ ad vir tuosum pertinet q̄ sit vnus ⁊ nō varius nec diuisus. Res em̄ diuise non sunt ita magne: nec ita bone sicut vnice ⁊ consiſte. Sic vere illi qui sunt diuisi duplices et varij: nūc ad vnā partem ⁊ nūc ad aliam incli nati nō sunt cōter ita Magni in reputatiōis famositate. firmi in fidelitatis stabilitate. Boni in iustitiā et gratiarum omnimoda sanctitate. Ideo ad virum vir tuosum pertinet q̄ sit vnus. firmus. cōstans. integer ⁊ p̄fectus: virum inquit. Unde de tali virili vnitate d̄ Ezech. ix. Ecce in medio vir vestitus. Quod est contra multos qui nō volunt esse vnus vir: quia. s. plus dili gunt vanam ⁊ variā duplicitatē q̄ vnā firmitatem virilem. d. illud Ecclesiastes. iij. Melius est dno esse q̄ vnum. Et ideo volūt similes esse lapidi dicit camag heu qui faciem hominis representat qui tamē non h̄ faciem vnā: sed plures. Quia procerto tales quīs fa ciem humanā ⁊ cōditionē rōnabilem prēdant: nō tamē solent vna facie. i. vniformitate morū p̄tenti esse quinimmo multas facies. i. multas ⁊ varias sup̄ficies noscūtur habere ⁊ nūq̄ in vnitate cōstātie permanere figurati in animali. Ezech. q̄ habebat quatuor facies vnā desuper que erat aquile. aliam anteri⁹ q̄ erat hominis aliam a dextris que erat leonis aliam ad si nistrā que erat bouis. sicut Ezech. i. ⁊c. d̄ p̄certo plu res facies. i. apparētie inueniūtur in talibus ⁊ nō vna q̄ isti anteri⁹ in p̄ntia sunt hoīes benigne applaudē do. desuper ⁊c. quādo sunt in dignitate. i. officio inue niūtur aquile per superbiam volando. In sinistris ⁊c. quādo sunt in aduersitate ⁊ indigētia tūc inueniūtur boues cōuersando humiliter ⁊ obsequēdo. In dextera vero prosperitatis quādo sunt diuites tūc inueniūtur leones alios dep̄imēdo: ⁊ superbe alios contē nendo ⁊ crudeliter p̄uersando ⁊ molestādo alios. Iba bent igitur isti facies quatuor: ⁊ nō vnā: q̄ sicut d̄ Ezech. i. Quatuor facies vni erāt. Nō sic charissim⁹ s̄ sim⁹ vnū virū inq̄ sim⁹ vnū exēplo illi⁹ de quo d̄. Jōhis. j. Erat autem andreas vnus Andreas grece idē est vi rilis latine: quia procerto talis vnitas a deo diligitur

duplicitas vero ⁊ varietas a deo reprobat. Vñ Mat. xxiij. Erunt duo in lecto vno vnus assumitur: ⁊ alter relinquet. Patet ergo q̄ ista vnitas est magna ⁊ vir tuosa. virum inquit. ij. Reg. xvij. Virum vnum tu que ris ⁊ om̄is popul⁹ erit in pace. ¶ Deinde dico q̄ ista est rara ⁊ p̄ciosa: ⁊ hoc ostēditur cum dicitur mille: magna enim raritas est de vno respectu mille: q̄ p̄cer to vir in mille inuenitur vn⁹: q̄ aliq̄ in maxima mul titudine vir inuenitur aliquis vnus constans. integer fidelis atq̄ firmus p̄s. Anuser eis nō remāsit. Ista est sicut fenix qui raro inuenit in mūdo: quia de tali ⁊ so lido hōie dicitur in p̄s. Om̄es declinauerūt simul ⁊c. vnum inquit ex mille. Et ideo Eccl̄s. vi. dicitur. Mul ti sunt pacifici tibi. cōsiliarius sit vnus ex mille. Et Ec clesiasti. xvi. Melior est vnus timēs deum q̄ mille filij impij. Et p̄s. d̄ p̄sequebat vnus mille ⁊c. Ad denotā dum q̄ plus valet vnitas moralis benedicta. q̄ varia multiplicitas maledicta. Ista est igitur vnitas rara ⁊ p̄ ciosa. Nā sicut res raro veniētis solēt nobiliores ⁊ mi rabiliores reputari ⁊ ampl⁹ diligim⁹: ⁊ diligentius cu stodiūtur. Sic ⁊c. tales qui sicut dictum est sunt valde rari debent quādo inueniūtur diligēter seruari ⁊ tene ri. Et sic dico q̄ quilibet talis vnus.

A deo diligitur et amatur.

A deo eligitur ⁊ acceptatur.

Cum deo colligitur ⁊ aggregatur

A deo p̄tegitur ⁊ defenditur.

Per deum erigit ⁊ honoratur.

A deo instruit ⁊ informatur.

A deo suscipitur ⁊ premiatur.

Dico ergo q̄ talis qui est vnus ⁊ simplex a deo adama tur ⁊ diligitur. Ipse enim dicit Mat. xxi. Quō vni ex minimis istis fecistis mihi fecistis: q̄ iste ē vnice. p̄cu rator. mat. xx. d̄c. Vñ eorū amice. ¶ Itē iste vn⁹ a deo ac ceptat ⁊ eligit. vñ mat. xxiij. Vñ. i. assumet ⁊ altere re liquet. ¶ Itē iste vn⁹ cū deo aggregat ⁊ colligit. j. Cor. vi. Qui adheret dño vn⁹ sp̄s est. ¶ Itē iste vnus a deo p̄tegitur et defenditur. Vñ Mat. xxiij. Qui scan dalizauerit vnum de pusillis istis minimis qui in me credunt expedit ⁊c. ¶ Itē iste vnus a deo acceptatur honoratur et p̄ficitur ⁊ sic dicit dominus. Mat. xxiij. Videte ne contemnatis vnum ex his minimis. ¶ Itē iste vnus a deo informatur ⁊ instruitur. Unde Mat. xxiij. Interrogauit eum vnus ⁊c. Et Mat. xxiij. rii. quasi informando dicit. Quod vni dico ⁊c. ¶ Itē talis vnus a deo premiatur. et suscipitur et sic dicitur quod mater filiorum zebedei volebat quod vnus de fi liis ⁊c. Per dextera beatitudo celestis glorie intelli gi tur. de qua prima. Cor. x. Om̄es quidem currūt sed vnus accipit braui⁹. ¶ Deniq̄ dico quod ista vnitas est vera et fructuosa: ⁊ hoc ostenditur cum dicitur repperi. Res enim facilius annullatur ⁊ immutatur nūq̄ aut difficulter reperitur. et ideo talis qui sem per vnus est et immutabilis. et ad reperiendum cer tus et stabilis quod tamen non est si sit de duplicibus et varijs qui quādo creduntur reperiiri vnus inueni tur et alius non inuenitur. Similes scilicet hyene que secum mutat s̄m Plinium. et ideo quādo creditur reperiiri mascula: multotiens reperitur femella quia sc̄z hypocrite. falsi amici. et alij duplices ⁊ varij nūq̄ reperiuntur sub vna forma: quia cum vnum esse cre duntur: aliud efficiuntur p̄salin. Quesiui eum et non est inuentus locus eius. Non sic: sed sit quilibet talis vnus: et ita vnus et immutabilis quod in necessitate valeat reperiiri vt de eo possit quilibet dicere illud Proverbiorum. viij. Egressa sum in occursum tuum desiderans te videre et repperi. Et ideo breuiter ad hoc quod ista vnitas sit in homine firma et certa. pos sum notare quod ipse homo debet vnum.

Eligere.

Requirere.

Tenere.

Habere.

Nota q̄ iuuenics mira bilia de vnitate libro Boetij de p̄solatiōe. et dico primo q̄ est vnū eligendū

eligendū. quod est vnica dei celsitudo. de qua Luc. x. po-
ro vnum est necessarium. Vnum quod est requirendus
est vnica celi beatitudo. de qua in ps. Vnā petij a domi-
no etc. Et merito quia sicut dicitur in psal. Dies vna in
atrijs tuis super milia. Item vnum quod est tenendus
est vnica vite sanctitudo. de qua Marci. x. Adhuc vnus
tibi deest. Elade et vende omnia que possides etc. Item
vnum quod est habendum est vnica mentis. rectitudo
de qua Colos. iij. Vocati estis in vno corpore. Et sic
dico. q̄ ista vnitas. hoc est dictu. mentis simplicitas et
integritas habet

firmitatem:

Karitatem.

Bonitatem.

Ciratis. Tertio dico. q̄ est vnitas iuncte communita-
tis. et ista est vnitas amoris et concordie et communitatis
et amicicie: et sic vnitas et vnanimitas vnum sunt. Ista
enim duplex est scilicet aggregatiua et compositiua. vni-
tas aggregatiua. est vnitas religionis vel ecclesie. que
vnitas aggregatiua dicitur pro eo q̄ ex personis pluri-
bus aggregatur. Unde Canticoz. vi. Vna est columba
mea. amica mea. Nam sicut plura membra simul iun-
cta vnus corpus faciunt. Sic plures persone simul per
fidem vel habitationem iuncte. vnaz ecclesiam vel vnū
collegiū constituunt. Romanoz. xij. Sicut in vno cor-
pore multa membra habemus. ita multi vnum corpus
sumus in christo. Ista autē vnitatem facit vna fides
que vna est. Et ideo vnā ecclesiam constituit et com-
ponit. Vna est enī fides. vna spes. et vna etiam charitas
in quibus tribus vnitatibus tota ecclesia est fundata:
et ista sunt tria tabernacula petri. de quibus Matthei:
xxij. Si vis faciamus hic tria tabernacula etc. De istis
tribus christus habet vnum. hoc est charitas: petrus
pastor ecclesie vnum. hoc est fides. Iohannes vero scilicet
quilibet iustus vnum habet hoc est spes. ex istis tribus
vnitatibus fundatur vnitas ecclesie. que ita est vna et
indivisibilis. q̄ proprie dicitur tunica christi inconfu-
lis. pro eo nunq̄ est in partes diuisibilis aut partibilis.
Unde ista vnitas est illa ciuitas christi. de qua dicitur.
Esaie. xij. Ciuitas solis vocabitur vna quod est contra
grecos. qui vnitates ecclesie semper denegant: et potesta-
tē petri. plus q̄ aliorum apostolorum nullam affirmant
Sed de hoc nihil amplius quo ad presens. ¶ Vnitas ve-
ro composita est. quando plura simul non solum aggre-
gantur: imo etiam taliter miscentur. componuntur
et efficiuntur. q̄ qualitates vnitas ab altero participan-
tur. ita q̄ proprie vnum efficiuntur. Sic fit quando de
pluribus elementis fit vnum mixtum. et de granis plu-
ribus fit vnus panis. Et ista pculdubio vnitas est amo-
ris que diuersa corda taliter facit vnum. q̄ confirmant
in idem q̄ qualitates ap̄sorum inuicē participare nihil
extraneum sapiunt vel diuersum: et ista est vnitas et vna-
nimitas quam summe debemus habere: et quas semper
debemus seruare: et tenere: et quam non debemus rum-
pere vel delere. Iuxta illud Gal. iij. Omnes enim vos
vnum estis. Charitas enim est sicut cementum. quod
facit de pluribus lapidibus vnū parietem. qui sicut dicitur
de semine pistillij. qd̄ diuersa frustra carnis. in olla
bullientia facit ita reijungi q̄ vnum frustum efficiunt.
Sic amor diuersa corda ligat et integrat. quod in vnita-
tem perfecte concordie coniungit. vnde vbiq̄ semen
charitatis. vel ipse christus a sancto spiritu seminatus.
per charitatem bullit. necessario est diuisionem et dis-
cordiam recedere. vnitatem vero et concordiam adueni-
re. Quia sicut dicitur Ephes. ij. Ipse est pax nostra qui
facit vtrāq̄ vnum. Cum ergo ab vno deo dependamus
vni prelati nos subijciamus. in vno grege comman-
emus: et in vna lege regi heremus. Unde dico q̄ vnum
debemus esse: et vnitatem concordie seruare. Iuxta illud
quod in psal. dicitur. Ecce q̄ bonum et q̄ iocundum etc.
Quia sicut dicitur Mat. ij. Pater vnus est omnū no-
strum. Et aduerte q̄ sicut iste numerus vnus est. prin-
cipū numerorum: et est numerus omnibus alijs nume-

ris communicatus: quia scilicet omnes alij numeri ex
vnitatibus aggregatis constant. Sic vere dico. q̄ vni-
tas concordie et tribus solet constare. scilicet quando est
vnus pastor. vnus animus vnus populus. Et sic dico q̄
ista prouenit

Et prelati singularitate: pater inquit.

Et animi vnanimitate: vnus inquit.

Et populi vniformitate: omnium.

¶ Simus ergo vnum. propter prelati singularitatem
pater inquit filij eiusdem patris. q̄ diu paruuli et inno-
centes fuerint in vnum solēt cōmorari. Sic vere illi qui
eiusdem patris vel prelati sunt subditi: debent esse per
amorem vniti. et per concordiam esse iuncti. quia mem-
bra que sunt sub vno capite vnum corpus constituunt
et filij qui sunt sub eodem patre vnā domū faciunt:
pater inquit. ¶ Prelatus enim dicitur pater: quia sicut a
numero vnus alij numeri deriuantur et generantur. a
patre vero filij producuntur. Sic a prelato subditi de-
pendent et ad eum referuntur: et qd̄ plus est ab eo spiri-
tualiter generatur. Et ideo dico. q̄ pater sicut vnus no-
men est dignitatis. singularitatis. et autoritatis. In cu-
ius signū tyara pape in modum pyramidis est facta.
et sursum tendit in vnum. Unde dicitur Ezechielis. xxx
viij. Rex vnus erit omnibus imperans. Bene ergo dico
q̄ nos debemus esse vnum et in vnitate concordie mane-
re. Habemus enim

Vnum deum in celis.

Vnum prelatus in terris.

Vnā fidem in cordibus.

Vnā legem in moribus.

Vnū regem in temporalibus.

¶ Et ideo bene dicit Matthei. xxij. Vnus est magister
vester omnes vos fratres estis etc. ¶ Prelatus dicitur vnus
propter status eminentiam. magister propter cordis sa-
pientias. pater propter charitatis amiciciam. dicitur in
celis propter contemplationis excellentiam. Dic si vis
de patre sicut supra. Et ideo de ista singulari vnitate di-
citur Ezechielis. xxxviij. Pastor enī vnus omnium nostrū

¶ Simus vnum propter animi vnitatē: vnus inquit
est. Quia scilicet animus noster debet vnus esse vt quic
quid vnus voluerit debent alij simul velle. Multa enī
membra sunt in vno corpore: et tamen habent nisi cor vnū
Sic nos licet multi simus. vnum tamen cor et vnū ani-
mū habeamus. Iuxta illud Actū. iij. Multitudinis
credentium erat cor vnus et anima vna. Sorgone enim
tres finguntur fuisse pulcherrime sorores: que solū tres
vnum oculū habebant: quē cum indigebant altera al-
teri comodabat: sicut ponit Quidius et poete ad vno-
tandum. q̄ quis corporaliter plures simus vnū tamen
oculum cordis debemus habere. quem inuicem cōmu-
nicemus et quem alter alteri cōmōdemus. vnus inquit
supple animus. Unde Ezechielis. xj. Dabo eis cor vnū
et spiritum vnū. Simus ergo vnū propter animi vnani-
mitatē. ¶ Simus vnū propter populi vniformitatem:
cum dicitur omnium nostrū. Omnium vero vniversitas
tem simul iunctam signat. nostrū vero cōmunitatē de-
signat. Quia scilicet nos omnes et vniuersi debemus esse
vniformes. vnanimiter et cōmunes. In nobis enī debz ap-
parere cōmunitas et vnitas. in actibus. in habitibus. in
affectibus. in habitationibus. in cōuersationibus. Un-
de Ezechielis. j. Vna similitudo ipsarū quatuor omnium
nostrū Gal. iij. Omnes enim vos vnū in christo. Quis enī
debemus cōmunitatem diligere. cōmune victū. com-
munē vitā tenere cōmunē habitū portare. et in cōmuni-
tate viuere et manere. Exemplo columbarū et aliorū sim-
plicium animalium. que sub vno tecto manent et vnā vitā
simul transiunt atq̄ tenent. et hoc monet Esa. xxxviij. di-
cens. Congregamini vnus vnus filij israel: vt sic possi-
mus dicere illud Prouer. j. Adarsupij sit vnū scilicet
fluuentium cōmunitatem.

Bimantium integritatem.

Regentium identitatem.

Bene ergo dicitur in ps. Ecce q̄ bonū et q̄ iocundū ba-

1171

Vobiscum.

bitare fratres in vñ. Ubi etiam potest ostendi. q̄ talis vnitas concorditas est habenda. Quia scilicet
Melior: ecce q̄ bonum.
Petior: q̄ iocundum.
Clarior: fratres.

Tunior: habitare in vñ.
Meliores: Ecce q̄ bonum. Quia vñ bonus et bonitate alterius confortatur. **Senecis.** j. Vidit deus q̄ esset bonum et factus est vespere et mane dies vnus. **Item** sunt letiores: et iocundum inquit. Nulla enim potest esse iocunditas. nisi in vñtate. in societate. in cōmunitate. in charitate. Quia secundum **Senecā.** nullus boni sine socio locunda possessio. **Item** sunt cariores. quia fratres: q̄ omnes debent esse sicut fratres et se diligere et amare. **j. Coz.** f. j. fratres convenientibus vobis in vñ. **Item** sunt tutiores: habitare inquit in vñ. Quia scilicet multe virgule in vnus ligatæ non facilius franguntur. que statim singulariter posite frangerentur. Multi etiam milites simul vñti non vincuntur: vbi dispersi vincerentur. Vñtas ergo et cōmunitas est tutior. et securior in vñ habitatio: habitare inquit in vñ. Unde in ps. dicif q̄ deus habitare facit vnus moris in domo. Si vnus ergo charissimū vnū et vñanimes. **Exemplo** apostolorum. Potissime tamen et principaliter debz esse in electionibus. vbi summa vñtas et vñanimitas requiritur. Et inde est q̄ cardinales simul in electione includunt. vñ corde et corpore vñanimitate operetur. Unde. **h. Esdre v.** Conuenerunt vñanimes in atrium. Ubi ostenditur q̄ isti debent

Simul congregari: conuenerunt
Mentaliter adunari: vñanimes.
Localiter conclauari: in atrium.
Quod tamen est contra multos qui non sunt vñ. per concordia. imo sunt multi per diuersitatē et discordia quia sicut videmus q̄ theca leguminis in qua grana in uicē vnita continebantur in estate siccat et aperitur. et tunc vñtas granorū disiungitur et vñ ab altero separatur. Sic vñtas tentationis multos per in deuotionē siccat. hinc est. q̄ in vñ nolunt per concordia manere imo per diuersa vota et affectus solent se alter ab altero separare: et nunq̄ in idē vñanimitate conuenire. si cut ad literā patet in electionibus. vbi verificatur illud **Ecclesiastici. xxxij. Intuere in omnia opa altissimi duo contra duo. vñ contra vñ. Non sic: sed simus vñanimes. Iuxta illud q̄ dicitur **Judic.** x. Conuenit vniter: sus israel quasi homo vnus eadē mente eodēq̄ consilio. Ista igitur de vñtate concordie sufficiant. Vide supra de societate concordia et similibus. **¶** Sed adhuc tamē est dicendū. q̄ vñtas etiā potest accipi in malo: et sic per vñtatē intelligitur mala singularitas: et etiā mala concorditas. **¶** Et primo mala singularitas: q̄ homo partialis et singularis vnus dicitur eo. q̄ nulli per cōcordia et amorē sociatur. Unde **Ecclesiastici.** iij. Vñus est et scōm non habet. Unde nota q̄ talis vñtas et partialitas habet **Incompassionem et tepiditatem.**
Indeuotionem et tepiditatem.
Indiscretionem et garrulitatem.
Contradictiones et crudelitatem.**

¶ Dico q̄ istā partialis vñtatē cōitatur in cōpassio et cupiditas. Et sic dicif. **j. Reg.** xxx. q̄ ibi vnus scilicet persimius voluit impedire ne preda dauid lassia remanentibus diuideretur. **¶** Item ipsam cōitatur in deuotio et debilitas. tales enim facilius cadunt in peccatis: quia: sicut dicitur in ps. Sicut vnus de prin. cade. **¶** Item ipsa cōitatur in discretio et garrulitas. Unde **Job** dixit vxori sue **Job.** ij. Sicut vna de stultis mulierib⁹ locuta es. **¶** Item ipsam cōitatur contra dictio et crudelitas. Unde **Ecclesiastici.** f. Abvna scintilla augetur ignis: et ab vno doloso auge tur sanguis. Et proculdubio charissimū ad literā in sculo et in claustro probatur q̄ tales partiales et singulares vñtate cōm tenentes. per hypocrisim et alia singulariter vñtates sunt vt cōmuniter auariores. in deuotiores. dolosiores. et garrulosiores et crudeliores. Ista est

vñtas singularitatis. **¶** Est secundo vñtas male concorditatis. Multi enim ligant et vñunt semetipsos ad impugmandū deū et sanctos ipsi. Reges terre et principes conuenerunt in vñ. **¶** Isti qui sunt similes sunt facilius vñti: et mali sunt similes. Et ideo concordant et vñuntur cōtra bonos **Josue.** ix. Congregati sunt vt pugnarent contra **Josue** vno animo. Et sic etiā de impijs dicitur **Actu.** viij. Quod imperū fecerunt in beatū **Stephanum** vñanimitate. Vide supra. De congregatione. et Societate. et Coniunctione etc.

Vñicus. vñigenitus. Nota q̄ p̄ codē supponit et potest intelligi per vñicum vel vñigenitum.

Christus. **¶** Christus enim dico iste est vñigenitus a patre et vñigenitus a matre. Unde ipse dicit **Prover.** iij. Ego fili⁹ fui patris mei et tenellus et vñigenitus. Qui pro nobis mittitur. Et ideo diligendus. Qui pro nobis occiditur: ideo deplangendus. Qui heres cōstituitur: ideo venerandus. Diligatur. quia pro nobis mittitur. **j. Job.** iij. In hoc apparuit charitas dei quoniam vñigenitū filiū suū misit. **¶** Item deplangatur: quia pro nobis occiditur. **¶** Item honoretur: quia heres constituitur **Job.** j. Vidimus gloriā eius gloriā quasi vñigeniti a patre. **¶** Item vñica dicitur anima: quia scilicet homo non habet nisi vñicā **Luc.** viij. filia vñica erat illi et hec moriebatur. Et ideo ipse debet summe custodire. ne peccet per peccatū: et sollicitas debet vitā gerere et habere. **Exemplo** dauid qui dicebat in ps. Erue a framea deus animā meā. **¶** Item vñicus etiā dicitur animus vel spiritus hominis. qui scilicet debet amari: et si per peccatū moritur: debet per gratiā suscitari. **Luc.** viij. Ecce defunctus efferebat vñic⁹ filiū matris sue etc. **¶** Item vñicus dicitur pauper. quia solus vñicus est in mundo nullas habens adiutorū preter deū ps. Respice in me et misere re mei etc. **¶** Item vñicus dicif hō iustus. Iustū enim deus quasi vñicū diligit. et tanq̄ carū et p̄ciosum custodit. **¶** Reg. j. Sicut mater vñicū diligit filiū ita te diligebat etc.

Vobiscum. Vobiscum.

Tecum. Secum. Nota q̄ iste dictiones compositae. dicunt semper societates presentiam. vñtatem. assistentiam. propinquitatem. Et ideo breuiter notabo q̄ inueniuntur societas. scilicet

¶ Que debet optari.
¶ Que debet amari.
¶ Que debet vitari.
¶ Dico p̄o q̄ est societas q̄ debet optari. et ista est societas ipsius dei. que per gratiā inchoat: et per gratiā confirmatur. Sicut enim videmus. q̄ omnia naturaliter appetunt esse coniungi suo originali principio et etiā cū illa re que videretur eis vñilis et fructuosa: sicut p̄z de igne. qui semper sursum ascendit: et cū spera ignis se coniungit: sicut patet de aqua que semper inferius descendit: et cū mari quod est principū suū se vñit. et sicut patet. de ferro. q̄ cū adamante coniungi nititur. vt exinde aliquā perfectionē acquirat. sicut dicunt aliqui naturales. Sic vere charissimi cum christo debemus per amorē et deuotionē coniungi: et eidē per gratiā sociari. Ab ipso enim principū et originē accepimus: et in ipso omne perfectionē acquirimus et habemus. Sicut ergo lucifer semper cū sole dicitur interesse. et retro et ante semper procedere. Sic vere semper debemus deū comitari. et cū ipso per gratiā et charitatē cōmorari. ita vt ipsum piecedamus deuote orando. vel sequamur deuote ei famulādo. Et sic dicamus illud **Luc.** xij. Paratus sum tecum et in carcerē et in mortē ire. Et merito talis societas est affectanda: quia: sicut oues diligunt et debent esse cum pastore a quo a lupis defenduntur. Milites cum duce a quo conducuntur. Pupilli cum tutore a quo gubernantur. Boni discipuli cum doctore a quo informantur.

tur. Pauperes cū benefactore a quo satiantur. Sic vere nos debemus esse cū deo a quo bona reportātur. Quia proculdubio charissimi societas ipsius inuenitur.

Debilium reformatiua.
Flebilium letificatiua.
Errantium certificatiua.
Timentium asscuratiua.
Egentium refectiua.
Ardentium refrigeratiua.
Laborantium adiuuatiua.
Mortuentium viuificatiua.

¶ Dico ergo q̄ ista societas est debilius fortificatiua. forte em̄ lignus sustinet debile vincam quādo cū ipso ligat. Sic deus

fragilem hominē qui cū eo per gratiā sociatur. de quo dicitur Judith. xij. Aperite portas quia nobiscum est dominus qui fecit virtutem. Et de Sedecone dicitur Judith. vi. Dominus tecum viroꝝ fortissime. ¶ Item ista est letificatiua flebilium. valde em̄ letificat gentē suam presentia ducis boni. Sicut de apostolis dicitur Johā. xx. Quod gauisi sunt discipuli viso domino. Iste est semp nobiscus presens dicens Math. xxviij. Ecce ego vobiscum sum vsq; ad consummationem seculi. ¶ Item ista est certificatiua errantium. Sol em̄ presens illuminat et nō absens. Sic christus si nobiscum fuerit nos in fide et in moribus spiritualiter reformat et instruit. Unde de sapientia dicitur Sapientie. ix. Adite illam de sede maiestatis tue vt tecum sit. ¶ Item ista est asscuratiua timentium. Homo em̄ minus solet timere cū alia persona q̄ solus et maxime si alius sit fortis. Ideo cum iste sit fortissimus restat q̄ secus per gratiā manens sit tutissimus. Et ideo ipse dicit Genes. xxvj. Nolite timere quia ego tecum sum. Et Hieremie. xij. Nolite timere quia ego vobiscum sum vt saluos vos faciam dicit dñs. Et Thueri. xij. Dominus vobiscum nolite metuerē. ¶ Item ista est refectiua egentium. presentia em̄ obiecti delectat et satiat potētā. sic societas christi maxime in presentia. Et ideo dicitur Luc. xv. fili tu semp mecum es et oia mea tua sunt. ¶ Item ista est refrigeratiua ardentium et per tentationes est uantiū. Unde Esai. xliij. Cum pertransieris per ignem tecum ero. ¶ Item ista est coadiuuatiua laborantium Sapientie. ix. Adite eam vt in eam laborer. Et. j. Cor. xv. Laboraui et ego non solus: sed gratia dei mecum. ¶ Item ista est saluificatiua et liberatiua pereuntium et morientium. Unde Hieremie. j. Ego tecum sum vt cruam te. Ista est societas que est affectanda.

¶ Secundo dico. q̄ est vna societas que est frequentanda: et ista est societas bonoꝝ: quia scilicet nos debemus esse cū bonis vt eos imitemur. cum pauperibus vt eos adiuuemus. Iustos debemus nobiscum habere vt eoz virtutibus imbecemus. Et dicitur. xxiij. habens aaron et hur vobiscum. Pauperes debemus habere nobiscus vt eos nutriamus Deuteronomij. xv. Aperies manū tuā egeno et pauperi qui tecū versatur. ¶ Tertio dico. q̄ est societas que est vitanda: et ista est societas maloꝝ. Proverbior. j. Si dixerint veni nobiscum insidiamur sanguini. sequitur. Ite mittite nobiscum in arsu. omniū nostrum etc. Sufficiat. Vide supra. de Cum in litera. C. et fac inde tractatum si non sit factus. Et vide si vis de societate. et de mecum.

Vocare. vocatus.

¶ Nota q̄ vocare sumit. quandoq; pro nomina re. sicut Luc. j. Vocabūt eū nomine patris sui zachariā aliquando vero vt cōmuniter sumitur pro appellare. sicut Thueri. xxiij. Vocauit te vt malediceret et tu benedixisti. ¶ Item dicamus aliquid de appellatione vocatiua seu acclamatione. Et sic notandū generaliter q̄ est vocatio diuina. Vocare em̄ nihil aliud est. q̄ ad se aliquid appellare et attentum facere. vel ad aliquid audiendum vel aliquid faciendum applicare. Et ideo deus hominē vocare dicitur. quando vno modo vel alio ad ipsum conuerti nititur: et quando ipsum verbo vel verbere alloquitur vel affatur. Ipse em̄ est sicut auceps. qui auē quas timet fugere et a dominio suo recedere clamat et vocat: et eam illaqueat et ligat. Sic vere deus solet verbis et verberibus peccatores ad se vocare. et a vitiorum

deuio ad salutis itinera reuocare Genes. ij. capitulo. Vocauit dominus Adam. et dixit ei. Adam vbi es? Et sic dico q̄ est quadruplex vocatio dei. scilicet Spiritualis: vocat spiritualiter ad statū perfectionis. Temporalis: vocat temporaliter ad gradus prelationis. Eternalis: vocat eternaliter ad locū refectionis. Infernalis: vocat infernaliter ad locū dānationis.

¶ Prima est vocatio penitentium.

Secunda est vocatio presidentium.

Tertia est vocatio bonoꝝ morientium.

Quarta est vocatio maloꝝ precurrentium.

¶ Dico ergo q̄ deus vocat penitentes ad statum perfectionis: quia ipse vocat delinquentes ad penitentias et conuersionem. penitentes vero ad vite et morum perfectionem Math. ix. Non veni vocare iustos sed peccatores ad penitentias Romano. viij. Quos vocauit hos et iustificauit. ¶ Item vocat presidentes ad statum prelationis. Quia sicut dicitur Hebreo. v. Accipis sibi sumat honorem: sed qui vocatus est a deo tanq; aaron ¶ Item vocat iustos morientes ad locū refectionis scilicet ad gloriam paradisi. vt. j. Petri. iij. In hoc vocat est vt benedictionem hereditate possideatis. ¶ Item vocat etiam malos decedentes. ad locum infectionis scilicet ad infernum. Unde de ipsis dicitur Hieremie. xxv. Gladum ego voco super omnes habitatores terre.

¶ Hic ergo premittis dicamus primo q̄ est quedam vocatio interior et spiritualis: et ista est illa qua deus vocat suos ad diuersas condiciones et mores: et per suam occultam inspirationem et ordinationem: et per scripturam predicationem et inductionem. Et sic dei vocatio nihil aliud est q̄ quedam secreta dei ordinatio. electio et predestinatio. inductio et inspiratio. Deus em̄ est sicut bonus paterfamilias qui secrete apud se disponit quid quilibet seruum in sequenti facturum sit: ipsis tamen seruis ignorantibus facta sua. In mane enim solet eos vocare: et diuersis diuersa officia iniungere. et diuersis operibus diuersos applicare. Sic vere deus apud se disponit de seruis suis fidelibus ab eterno. ad que et ad qualia opera sunt vocandi. et ipsis ignorantibus ante eoz creationem de ipsis tractat. ordinat et disponit. Et ideo particulatim solet ad diuersas vias et varia opera salutis secundū suam ordinationem prudentissimā cuiuslibet opus dare. Et inde est q̄ vnus vocatur ad industriam vniuersaliter ad vnum statum. et ad vnum exercitium alius vero ad aliud et ad alia. sicut enim dicitur Johannis. ix. Pastor oues proprias vocat nominatim. Quia scilicet pastor oues omniū ad certos status conditio nes et mores vocat singulos singulatim. Unde Math. xxv. Homo quidam vocauit seruos suos et tradidit illis bona sua et vni dedit quinq; talenta. etc. Et Apostolus. j. Cor. viij. Vnusquisq; proprium habet donū a deo alius sic alius aut sic quasi dicat quidam quinq; talenta. alius vero duo. alius vnum. hoc est dictu diuersimode secundū magis et minus. Et ideo charissimi tales vocaciones nostras debemus attendere: et vnusquisq; vocatione statu et gradu proprio contentus esse: et non ad ampliora redire et ambire: sed in eodē nisi forte ad aliud a deo vocatus fuerit permanere. Unde. j. Cor. j. Videte vocationem vestram fratres quia non multi sapientes secundum carnem etc. Et sequitur capitulo. vij. Vnusquisq; in eavocatione qua vocatus est in eadem permanet: nisi ad aliud etiam a deo firmiter vocatus. Et sic breuiter deus hominem vocat.

Ad penitentiam vt lamentetur.

Ad sapientiam vt contempletur.

Ad amicitiam vt iocundetur.

Ad indulgentiam vt liberetur.

Ad patientiam vt coronetur.

Ad diligentiam vt operetur.

Ad eminentiam vt honoretur.

Ad continentiam vt emundetur.

Ad opulentiam vt satietur.

¶ Dico ergo q̄ deus vocat scilicet hominem vt lamentetur

Vocare.

tetur per penitentiam. Et sic dicitur **Matth. ix.** Non venit vocare iustos &c. Ista tamen vocatio a multis non recipitur: sed in contrarium commutatur. Unde **Esai. xxiij.** Vocavit dominus ad fletum & plangentem &c. **Item** vocat nos ut contemplerur per sapientiam. unde **Esai. xlvij.** Audite me Jacob & israel quem ego voco. Israel enim videns deum interpretatur. per quem vir contemplativus intelligitur. qui videt deum & contemplatur. Contra quod faciunt multi qui de contemplatione celestium non curant. Contra quos **Proverbior. i.** Vocavi & renuistis: extendi manum meam. & non fuit qui aspiceret. **Item** vocat nos ut iocundemur per amicitias: quia ipse vocat ad societatem christi & sanctorum que lecta est et iocunda. **Cor. i.** Fidelis autem dominus per quem vocati estis in societate filii eius. Sed econtra multi sunt qui vocati ad istam societatem venire designantur. de quibus potest dominus dicere illud **Trenor. i.** Vocavi amicos meos. ipsi autem spreverunt me. **Item** vocat nos ut liberemur. per indulgentiam. ut sic peccati laqueos exeamus **Hebr. ix.** Repromissionem accipiant qui vocati sunt. Et **Sal. v.** Vos autem in libertatem vocati estis. **Item** vocat nos ut coronemur. per patientiam: & sic vocantur martyres: de quorum patientia dicitur. **1. Pet. v.** Qui vocavit nos in eternam gloriam suam modicum passos &c. **Item** vocat nos ut operemur per diligentiam. Deus enim pater est ille paterfamilias. qui conducit operarios in vineam suam: & tandem dicit procuratori suo. **Voca operarios Matth. xx.** **Item** vocat nos ut honoremur per eminentiam: & hoc est quando vocat nos ad ecclesiasticas dignitates. De quo **Esai. xxiij.** Vocabo servum meum elyachim & induam eum tunica. **Item** vocat nos ut emundemur per continentiam **Sophonie. i.** Sanctificavit vocatos suos. **Uti. j.** Thessal. iij. Non enim vos: aut non deus in immundicia sed in sanctificationem. **Item** vocat nos ut satiemur. per opulentiam: quia ipse scilicet verbis & verberibus vocat nos ad cenam glorie paradisi **Matth. xxij.** Misit servos suos vocare invitatos ad nuptias. Ad nuptias enim celi omnes qui habent fidem vocantur: sicut dicitur ibidem. Illi enim qui habent fidem sine operibus refutantur: nam multi sunt vocati paucivero electi **Matth. xx.** Illi vero qui fidem habent & misericordie opera recipientur de quibus **Apocalip. xix.** Beati qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt et perveniunt. Ecce ergo quomodo diversi ad diversa vocantur: & quomodo ille qui numerat multitudinem stellarum et omnibus eis nomina vocat in **1. Ps. de diversis & diversimode meditatur.** Hos ergo charissimi istas vocationes teneamus. **Iuxta illud. j. Cor. viij.** Unumquemque sicut vocavit dominus ita ambulet. Vocationes etiam parendo humiliter audiamus. **Iuxta illud Baruch. iij.** Stelle vocate sunt & diserunt assuimus. Et ipsi deo per executionem bonorum operum responsum congruum faciamus. **Id. illud Job. xxiij.** Vocabis me et ego respondebo tibi &c. Sed procerro charissimi multi sunt sicut gallina. que in estate ubique inuicem grana non vult venire quando vocatur: et sicut falco et milvus carnibus repletus: qui non venit ad magistrum quando acclamatur: & sicut servus contumax: qui non respondet domino suo quando excitatur: & sicut dormiens vel in remota agens. qui non audit quando ab aliquibus appellatur: quia homines

- Stanis divitiarum ditati.
- Carnibus deliciarum satiati.
- Contumacie superbie indignati.
- Somno pigricie aggraviati.

Item a deo per obstinationem clongati. istas vocationes christi non audiunt. nec ad ipsas veniunt nec attendunt. Unde de istis potest dominus dicere illud **Job. xix.** Seruum meum vocavit non respondit mihi. ore proprio deprecabar &c. Non sic charissimi: sed secundum doctrinam apostoli **Ephe. iij.** Ambuletis digne vocatione qua vocati estis. Quia cuilibet potest dicere illud **Johannis. xj. capitulo.** Magister adest & vocat te. Averte quod ista

vocatio est audienda & attendenda propter tria. scilicet

- 1. Propter vocantis honorem.
- 2. Propter vocantis amorem.
- 3. Propter vocantis clamorem.

Item probat honorem magistralis excellentia. **Magister** probat amorem personalis assistentia. **Adest.** probat clamorem virtualis eloquentia. Vocat te. **Item** enim sunt tres cause quare vocatio debet attendi scilicet propter statum honoris: magister inquit. Libenter enim magistrum vel dominum quilibet infimus vel subiectus sequitur quando vocatur. Cuius exemplum habemus in samuele: qui credens se vocari in somno ab hely sacerdote & magistro suo statim respondit dicens. Ecce ego quia vocasti me. **j. Regu. iij.** Cum igitur deus sit pastor & magister. bene dico. quod vocatio ipsius est audienda: & est per bona opera respondenda **Job. iij.** Vocabis me: & ego respondebo tibi. **Item** enim a matre vocati sequuntur eam: & agnus quando matrem suam intelligit post eam ambulat & currit. Cum igitur iste sit pater & mater & doctor. necesse est quod vocatione ipsius pareamus. & per bona opera post eum ambulemus. **Exemplo petri & andree** quos reficientes in navi retibus suam vocavit dominus istam secuti sunt eum. Et sic poterit cuilibet dicere illud. **Johannis. iij.** Vos vocatis me magister & domine. Debet igitur audiri propter statum honoris. **Item** debet audiri. propter signum amoris. cum dicitur adest: quia assistentia & presentia vocantis est signum quod ipse diligit ipsum quem vocat: et sicut melius auditur presens quam absens: sic christus cui ipse se presens exhibeat in vocatione **Esai. lvij.** Vocabo & dices ecce assum. **Item** debet audiri. propter sonum clamoris: quod ostenditur cum dicitur: vocat te. Vocatio enim presupponit altior sonum quam communis locutio. Sonus vero quanto plus clamat: tanto plus auditur. Et quia iste vocat et clamat verbis scripturarum & verbis predicatorum. verbis inspirationum: & verbis tribulationum: bene dico. quod est merito audientibus exemplo samuelis. **j. Regu. iij.** ubi dicitur. **Item** venit dominus & stetit & vocavit. samuel samuel. **Item** samuel. Loquere domine quia audit servus tuus. Patet ergo. quod est quedam vocatio dei interior & spiritualis.

Secundo principaliter dico. quod est quedam vocatio dei exterior & temporalis: & ista est illa qua deus ad dignitates temporales aliquos vocat: nominat et assumit. In curiam enim regis vel pape nullus intrat non vocatus: qui cum ibi non vocatus se ingereret. forte verba & verba sustineret. **Item** enim figurabatur in aula regis assueri: ubi nulli licebat ingredi nisi vocato. quod si non vocatus ingrediebatur: sine remedio occidebatur. sicut dicitur **1. Regu. iij.** Sic vere charissimi in aula regis christi que est ecclesia. non debet aliquis intrare: nec ad dignitates & beneficia ecclesiastica se inferre: nisi deus per canonicam promotionem decreverit hunc vocandum. Quia enim non vocatus a domino ingreditur: mortis eterne periculum. Sicut symoniaci & ambrosii. qui se ingerunt non vocati: quia proculdubio non gaudent nec prosperantur: sed potius in miseriis & tribulationibus moriuntur: quia ut communiter tales male intrantes in pace non finit dies suos. Unde **Sapientie. xj.** Quo modo possit aliquis permanere nisi voluerit. aut qui a te vocatus non esset: conservaretur. quasi dicat impossibile est. Averte tamen. quod aliqui a sanctoribus per favores introducuntur. licet a domino non vocentur. quoniam imo ostiarii solent illos quos papa plus velle dimittere & alios introducere non vocatos. Deus quos sunt hodie tales ostiarii in ecclesia. scilicet mali & symoniaci prelati qui videlicet bonos & dignos quos sumus ponit: tunc deus am plus diligit exterius dimittit. **Item** malos vero a deo non vocatos mediantribus pecuniis introducunt. figurati in adoniam. qui preter voluntatem patris sui david ambitiose regnabat: qui multos alios indignos ad convivium vocaverat. salomonem vero a deo & a david vocatum et electum dimisit. sicut dicitur. **iij. Regu. j.** Joab vero principem militie abbat bar sumum sacerdotem

sacerdotem sibi pro parte sua considerauerat: quibus fauentibus imperabat. Quia pro certo charissimi adonias. i. malus et ambrosius et symoniacus flatus qui preter voluntatem patris sui. idest christi dominatur et regnat. et qui per manum principum et superiorum prelatorum sacerdotum promouetur et imperat. quos de bonis ecclesie pascit lanius et impingnat. ad conuiuium ecclesiasticorum non libenter salomonem qui interpretatur pacificus. idest bonus. iustus. pacificos. maturos et a deo vocatos et electos non solet vocare. quin immo solet tales dimittere et excludere: et malos sibi fauentes introducere et vocare. Quia sepe fit hodie. quod mali raptores et impii a talibus eliguntur. boni vero qui filii sunt ecclesie impromoti exterius dimittuntur. Unde de talibus potest loqui dyabolus. d. illud Esaie. viij. Vocatio mea eius accelera. spolia. detrahe. festina. predari. Quia pro certo tam principes quam mali prelati non vocantur hodie in officiis et dignitatibus: nisi detractores. predatores festinos. precipites et raptores: tales tamen quando a deo patre suo repudiantur et deponuntur: et alij loco istorum instituuntur Job. Perdet multos innumerabiles et regnare faciet alios pro eis. Non sic charissimi non vocemur ab homine. sed a domino: quia non iuste introducit qui a domino non vocatur. Et ideo de quolibet sic vocato et electo dicitur Biere. xj. Quia viderem: fructiferam pulchram. speciosam vocauit dominus nomen tuum. vide eam supra. de nomine. vbi inuenies eam diuisam et profectam ut sic de quolibet vocato dicatur illud. ij. Regum. xlij. Vocatus est absalon ut intraret ad regem. Vide eam supra de intrare. Isti ergo vocantur ad gradum honoris et dignitatis. qui per dei ordinationes assignantur. Unde Esaie. lxx. Vocabitur tibi nomen nouum quod os domini nominauit. Vide Et aduerte quod in tali vocatiua nominatione et electione debet inesse.

Naturitas deliberatiua: vocabitur in futuro.

famofitas exuberatiua: nomen nouum.

Diuinitas preordinatiua: quod os domini nominauit.

Ista enim tria per ordinem debent esse a parte electorum a parte electi. et a parte ipsius domini: quia electorum prudentia debet deliberare. electi redolentia debet exuberare. diuina potentia preordinatiua debet determinare. Requiritur electorum prudentia deliberatiua. cui dicitur vocabitur in futuro. futurum enim tempus tarditatem et deliberationem designat: que in isto opere requiritur: quia necesse est quod deliberatio in electionibus apponatur. Natura enim nihil magni subito facit quin immo complementi cuiuscunque rei magne per successiones et intervalia operatur. construit et componit. et quanto res debent esse melioris conditionis et longioris durationis. tanto requiritur tempus diuturnius dilationis. Et ideo est quod ferus scilicet elephantis non minus quam duobus annis in vtero perficitur. qui tandem maximus inuenitur. Palma etiam ad fructificandum centum annum expectat. que tandem postea durat et fecundissime fructificat. Quercus etiam tardissime crescit. que tamen completa diu permanet et persistit. Natura enim in rebus durantibus et notabilibus solet deliberare et tarde proficere et procedere. et nihil magnum subito facere et procreare. Cum igitur procreatio et inuolutio vel instructio alicuius prelati sit quoddam valde magnum et arduum et durabile atque firmum. restat quod cum deliberatione et tarditate debet eligi et euidenti circumspectione procreari. vocabitur inquit scilicet in futuro cum deliberatione: et non cum precipitatione. ut sic de ipso possit dici illud zacharie. viij. Vocabitur hierusalem ciuitas veritatis. Et Esa. j. Vocabitur ciuitas iusti et verba beata et fidelis. Quia prelati qui sic cum deliberatione est vocatus debet esse hierusalem. idest visio pacis. quia semper debet querere pacem et dilectionem: debet esse ciuitas iusti. Quia semper debet habere iustitiam et correctionem. et debet esse verba fidelis: quia semper debet habere fidelitatem et perfectionem. Requiritur igitur in

ista electione et vocatione electorum prudentia deliberatiua. Deinde dico. quod requiritur electi redolentia exuberatiua. nomen inquit nouum. Ad denotandum quod electus debet habere nomen. virtutem et famam Luce. j. capitulo. Vocabant eum nomine patris sui zacharias. Vide supra. de nomine. et appellatione: et pone quod volueris. Requiritur ergo electi redolentia exuberatiua. Denique requiritur diuina potentia preordinatiua nominauit inquit dominus. Necesse est enim quod a domino vocetur: et quod sua vocatio a deo principaliter ordinetur. Unde Esaie. xlij. Dominus ab vtero vocauit me de ventre matris mee recordatus est nominis mei etc. Humor enim de profundo sursum ad ramos et summitatem arboris non erigitur: nisi per folia influentiam attractus: preuentens enim virtus et attractio causa est quare fit in arbore talis erectio et eleuatio. Sic vere homo occulte superius elucetur: et non per suam occultas rationes superius attrahatur. Quia sicut ipse christus dicit Iohannis. vj. Nemo potest venire ad me nisi pater meus attraxerit eum ad me. Unde Esaie. xlv. Ego dominus qui voco nomen tuum. Aduerte tamen quod talis vocatio. electio. erectio. non continetur a deo. Sol enim quandoque attrahit puriorem aerem. vel etiam humorem qui fit in arbore: sic deus quandoque vocat eligit et perficit meliorem. Quandoque vero attrahit deteriores et deteriores sic fit. quod multoties deteriores promouentur. Ecce enim vinum nouum turbidum et impurum: et diuersis fecibus permixtum. solet fortius ebullire et in dolio in quo est moueri. curreret feruere. tunc igitur acidit quod non pars vini purior sed impurior sursum erigitur. et fer et spuma ad doli superficiem eleuatur. Sic est vere charissimi in dolijs. idest in collegijs quando eligitur: tunc non cessat ebullitio malorum affectionum. quin immo semper abundat et motio litium et turbationum. Et ideo deus videns quod suis vocationibus nolunt stare. solet ipsos sibi ipsis dimittere: et sic solent impura partes doli. idest deteriores partem collegij aliquando eligere et preferre. Ista est ergo vocatio humana et non diuina. de quibus Biere. vi. Argentum reprobum vocate eos: quia dominus proiecit illos. Item Osee. j. vbi dicitur. Vocatio nomen eius non populus meus. Quia tales qui sic per affectiones vocantur: non populus domini sunt: sed potius sine misericordia inueniuntur. Non si ergo sed sit ibi diuina prouidentia preordinatiua. vocauit inquit dominus. unde Thobie. iij. Vocauit Thobias filium suum. j. Regum. iij. Vocauit dominus samuelem. Ubi ostendit quod talis electio describitur Ut supernaliter ordinata: dominus.

Ut actualiter desponsata: vocauit.

Ut virtualiter consummata: samuelem scilicet virum virtuosum. Sic dico quod est quedam vocatio dei exterior et temporalis. Tertio principaliter dico. quod est quedam vocatio diuina que est superior et eternalis: et ista est illa qua quis vocat per mortem ad eternam gloriam paradisi. Sicut vero pater familias mittit quandoque famulum suum ut vocet homines ad conuiuium. Sic deus mittit mortem que est famula et ostiaria sua ut amicos suos vocet et introducat ad celeste palacium. Cui de sic vocato dicitur illud ij. Regum. iij. Vocatus est absalon ut intraret ad regem. Mors enim est quedam vocatio et quedam peremptoria citatio. qua coram deo comparere compellimur: et qua si boni fuerimus ad celeste palacium adducamur. Aduerte si vis quod ostenditur

Conditio de qua commendatur: absalon.

Citatio per quam excitatur: vocatus est.

Promotio ad quam inuitatur: ut intraret ad regem.

Vide supra de intrare. vbi ipsam inuenies. Boni enim sunt sicut operarii qui in seruo noctis vocantur ad salarium: sicut pauperes qui a diuite vocantur ad conuiuium sicut milites qui a rege vocantur ad stipendium. Eterna enim gloria est salarium pro laborantibus. unde Matthaei. xx. Vocate operarios et redde illis mercedem. Est etiam conuiuium famelicis Luce. xij. Homo quidam fecit cenam magnam et vocauit multos. Est insuper stipendium

militantibus Phil. iij. Destinatus prosequor ad bruium eterne vocationis. Et si vis dilatare: quomodo citatur per mortem et compareat ut respondeat. ut sustineat. ut obtineat. potes si vis dilatare: sed omitto gratia benedictionis. Patet ergo quod triplex est vocatio divina. De quarta vocatione qua scilicet damnati ad infernum vocantur vide in tabula. Sed adhuc dico quod est vocatio humana. Sicut enim video omnia animalia in species suas solent se mutuo vocare: et certis signis appellare: et se vocando affectiones suas alterutrum intimare: sicut patet in bobus. in lupis. gallis. et similibus. Sic vere necesse est quod alios ad nos vocemus et appellemus: et quod voce et opere conceptus nostros vocibus exprimamus. Et sic notare possumus quod nos debemus

Vocare deum ut exaudiat.

Prudentem ut erudiat.

Pauperem ut adueniat.

Amicum ut subueniat.

Virtutem ut proficiat.

Errantem ut desistat.

Peccantem ut luctum faciat.

tionem. zacha. iij. Vocabit nomen meum et ego exaudiam eum. Item vocetur vir doctus ut erudiat. Exemplo allau de que vocando vocat dicam ad sui illuminationem. j. Reg. xxv. Vocavi te ut ostenderes mihi quid faciam.

Item vocetur pauper ut se reficiat. Exemplo galli qui grano inuento vocat gallinam ad ipsius communicationem. Luce. xij. Cum facis conuiuium voca pauperes et debiles. Item vocetur amicus ut subueniat. Exemplo elephantis. qui cadens nec resurgere valens. barriedo vocat alios ad sui releuationem zacha. iij. Vocabit vir amicum suum. Item vocetur virtus ut proficiat. Exemplo infirmi qui vocat sanitatem ad sui curationem. Prouerbiorum. viij. Dic sapientie soror mea es et prudentiam voca. amica tuam. Item vocentur errantes ut ad viam veritatis redeant. exemplo pastoris qui vocat ouem ad sui reductionem. Unde Prouerbiorum. ix. dicitur. quod sapientia misit ancillas suas ut vocarent ad arces. Sequitur. Si quis paruulus est veniat ad me. Item vocetur peccator. ut luctum faciat. Exemplo matrone que vocat ad mortuorum lamentationem. Amos. v. Vocabunt agricolae ad luctum et ad planctum eos qui sciunt plangere. Sufficit igitur quod dictum est de vocare. vide supra de clamare. appellare nominare inuocare. orare. et similibus.

De mala inuocatione qua dyabolus vocat malos ad delectationem vel etiam qua ipsi mali vocant alios ad detestabilia. dicitur Prouerbiorum. ix. quod mulier stulta et clamorosa stetit in alto viribus loco. ut vocaret transeuntes. Et dicit Prouerbiorum. xv. quod melius est vocari ad olera cum charitate. quam ad vitulum saginatum cum odio.

Vociferari. Nota quod vociferari idem est quod vocem emittere more fere. Et ergo vociferari idem est. quod vocare fortiter cum clamore. Et sic nota quod inuenio vociferationem.

Vociferari. Nota quod vociferari idem est quod vocem emittere more fere. Et ergo vociferari idem est. quod vocare fortiter cum clamore. Et sic nota quod inuenio vociferationem.

Vociferari. Nota quod vociferari idem est quod vocem emittere more fere. Et ergo vociferari idem est. quod vocare fortiter cum clamore. Et sic nota quod inuenio vociferationem.

Vociferari. Nota quod vociferari idem est quod vocem emittere more fere. Et ergo vociferari idem est. quod vocare fortiter cum clamore. Et sic nota quod inuenio vociferationem.

Vociferari. Nota quod vociferari idem est quod vocem emittere more fere. Et ergo vociferari idem est. quod vocare fortiter cum clamore. Et sic nota quod inuenio vociferationem.

ciferantur iactando. gaudendo. manifestando. alijs iniuriando. Unde Exodi. xxxij. dicitur. Quod Josue audiuit tumultum populi clamantis et vociferantis in castris. Tertio est vociferatio miserorum Exodi. h. In gemiscentes filij israel propter opera vociferati sunt.

Quarto. est vociferatio damnatorum qui desperant et vociferantur pro dolore de quibus potest dici illud. y. Paralip. xij. Illis vociferantibus perterritus dominus hieroboam. Quinto. est vociferatio beatorum. qui pro gaudio vociferant atque cantant. de quo potest dici illud. j. Esdre. iij. Vociferantes in leticia cleuabant voces. Sufficit. vide supra de Clamare. et similibus.

Vor. Nota quod vor nihil aliud est quam aer a pulmone in canalibus gutturis motus et impulsus. et mediantibus naturalibus instrumentis in ore articulatus et formatus. Cuius igitur tam ratione sue formationis. quam ratione sue operationis vor diuersas proprietates habet. hinc est quod moraliter accipiendo. vor multipliciter accipitur in scriptura. Notabo igitur quod inuenitur vor

Admirabilis.

Comendabilis.

Detestabilis.

Insuperabilis.

Formidabilis.

Amicabilis.

ci sue vocem virtutis. Item vor comendabilis. est vor viatoris. scilicet vor bona et moralis. quam iustus viator multipliciter profert de qua in ps. Voce mea ad dominum deprecatus sum etc. Item vor detestabilis est vor peccatoris. Peccator enim habet multas voces detestabiles atque malas. de qua Soph. ij. Vor cantantis in fenestra. vor corui insuper liminari. Item vor refutabilis. est vor deceptoris. scilicet vor dyaboli. qui voce male suggestionis loquitur omne malum. psal. Dedit abyssus vocem suam anima mea. su. le. Dyabolus enim dicitur abyssus propter profunditatem malicie. Dicitur altitudo propter varietatem elationis et superbie. Dicitur dare vocem propter inductionem suggestionis et fallacie. Item vor formidabilis. est vor summi terroris scilicet desperationis ipsorum damnatorum. dicitur Sopho. j. Vor dici domini amara. tribulabitur ibi fortis. Item vor amicabilis est vor summi dulcoris scilicet vor leticie beatorum. de qua Hierem. xxxij. Adhuc audietur in loco sancti in paradiso vor gaudij et leticie. vor spiritus sit sponse. Sic igitur patet quod inuenitur scilicet

Vor audienda.

Vor proferenda.

Vor abhorrenda.

Vor fugienda.

Vor metuenda.

Vor appetenda.

Vor admirabilis. que est audienda. Vor commendabilis. que est proferenda. Vor detestabilis. que est abhorrenda. Item primo dico. quod est vor admirabilis. que est audienda: et ista nihil aliud est. quam dei filius qui vor verbum dicitur esse patris. mediante enim isto deus pater

Regem vite predicauit.

In fide et moribus seculum informauit.

Dei filius vor fuit: et tamen ista vor vocem habuit. Vor dico fuit de mente patris egrediens. Vocem etiam habuit verbum salutis manifestando. Dico quod vor fuit verbum enim secundum Augustinum in omelia super in principio erat verbum. dicitur conceptus mentis dum adhuc latet interius. vor etiam dicitur dum sonum induit: et iam in ore procedit exterius. Sic vere dei filius verbum est dum habitat mentes. Vor vero est dum sumptio sono humilitatis et carnis exterius clamat et visitat. Et ideo ipse christus dicit esse vor illa de qua Luce. ij. Vor de celo facta est hic est filius meus dilectus etc. Ubi huius conditio ostenditur debilissima: vor. Ubi huius pro ductio nobilissima: quia de celo. Ubi huius perfectio completissima: facta est. Dico ergo quod hic ostenditur conditio

ditio eius debilissima. quod ostenditur carnis humanitas cum dicitur. vox. Quia scilicet vox est quid aeris quod nullas habet existentiam firmitatis. Et ideo ipse christus poterat dicere illud Luce. ij. Et Esaie. xl. Ego vox clamantis in deserto. vide in sermone vox clamantis: et pone hic tria membra thematis: et omnia illa que faciunt quod christus sit vox. Item ostenditur quod eius productio est nobilissima: quod ostendit loci sublimitas: quia de celis Math. ij. Ecce vox de celis. Celi enim habent vocem suam quam tonitruum nominamus etc. Compara tonitruum ipsi christo: Item ostenditur huius perfectio completissima: quam ostendit morus integritas: quia facta est Luce. j. facta est vox salutatio nis tue in auribus meis. Et Luc. ix. facta est vox de nube. christus ergo vox fuit. Dico quod iste etiam habuit vocem quia iste ab origine hominibus loqui non cessauit ita quod vox eius auditur in scripturis. loquitur ista vox magistraliter Apoc. xij. Audiui vocem de celo dicentem mihi scribe. In scripturis loquitur exemplariter. Unde in ps. Vox domini in virtute creaturis vox domini preparans tuis ceruus. ecce inquit te vocem loquitur vox creatoris. In predicando locuta est ista vox amabiliter Apoc. xij. Vocem quam audistis sicut cytharedorum. In iudicando loquitur ista vox personaliter. Unde Amos. j. Dominus de syon rugiet: et hierusalem dabit voces suas circa hierusalem in monte syon: et monte oliuarum: et valle iofaphat. Dicatur igitur de voce sue predicationis sicut supra in sermone. vox clamantis ubi exponitur ista autoritas. Vox turturis audita est in terra nostra: et pone hic. De voce vero sue iurisdictionis. Nota quod tunc christus deus noster dabit voces suam terribilem: quia nunc contemnimus vocem eius amabilem: tunc audiemus loquentem supernaturaliter: quia nunc non audimus loquentem appropinquanter. Quod magna erit illa vox que Mortuos suscitabit. Tunc enim se Elementa renouabit. Omnes iudicabit. Iustos premiabit. Malos condemnabit. fustes. et. Confurgent mortui ad vocem volucris quod ad corporum resurrectionem. Tunc enim sicut dicitur. Dabit terra vocem suam et mouebitur terra. mouebitur. id est terrena natura. Quod tum ad elementorum renouationem. Tunc sicut dicitur. et. Petri. j. Accipiemus a deo patre honorem et gloriam voce delapsa. Quod tum ad premiationem beatorum. Tunc sicut dicitur Apocalip. xviij. Clamabunt voce forti cecidit babilon quod tum ad malorum damnationem. Et vere charissimi ista vox erit mirabilis et terribilis. Et ideo ista in scriptura innuitur nobis pervoces terribiles et horribiles. Comparat enim ista vox leonis rugitus. qui omnes bestias terret Apocalip. x. Clamabit voce magna etc. Aquile robortui que terret omnes aues Apocalip. viij. Audiui tanquam vocem aquile volantis per medium celi. Clamori tonitruum quo scilicet turbatur vix Apocalip. xij. Audiui vocem tanquam tonitruum magni. Tubarum tumultum qui terret illos qui debent suspendi Apocalip. iij. Vox prima quam audiui tanquam vocem tube loquentis. Aquarum impetum qui terret audientes Apocalip. xij. Vox illius tanquam vox aquarum multarum. In his enim omnibus innuitur huius vocis terribilitas: que considerata debet omnes homines terrere impios a malis coercere. Soph. primo. Vox dei domini amara tribulabitur ibi fortis. Et sic nos dicamus illud Genes. ij. Vocem tuam audiui in paradiso etc. Patet ergo. quod est vox que est admirabilis que est attendenda. Secundo scio quod est vox commendabilis que est proferenda. Et ista nihil aliud est quam vox bona et honesta locutio. utilis atque sana. Vir enim sanus a leproso cognoscitur a voce: quia scilicet si homo sit sanus vocem habet claram et sanam. Leprosus vero turbidam atque raucam. Vir gines enim ad voces cognoscunt: quia puer qui est virgo vocem habet dulcem et claram: quando vero corrumpitur incipit habere voces

grossam et raucam turbidam et obscuram. Vir etiam ad vocem a femina distinguitur. quia femina habet voces mollem et debilem. vir vero habet fortem sonoram atque stabiles. Sic vere charissimi voces. id est locutiones hominum distinguuntur moraliter. Inter illos boni iusti et sani: qui virgines et virtuos dicuntur. loquella et voce sana. vera. clara. utili. dulci. et proficua semper vtuntur. Quia sicut dicitur in psal. Vox exultationis salutis in tabernaculis iustorum. Illi vero qui molles sunt et muliebres. leprosi. luxuriosi. corrupti et infecti. solent habere molles voces. raucas. mordaces et corrosiuas. Psal. Laboravi clamans. rauce facte sunt fauces mee. Et ideo sicut videmus. quod pulcre voces et suaves libenter auduntur. et maxime. quando pulcritudo et aptitudo persone comitatur. sicut patet. quod pulcrum et delectabile est videre pulcrum personam bene cantantem. Sic vero vox sua uis et honeste locutionis libenter auditur in ecclesia maxime. quando morus pulcritudo et vite sanctitas suffragatur. Et ideo sponsus dicebat sponse Cantico. ij. Quod de mihi facies tuas. sonet vox tua in auribus meis vox enim tua dulcis facies tua decora. Teste enim Aristotele libro de animalibus. Omne animal spirans habet vocem. illa vero que non spirant. cuiusmodi sunt pisces et serpentes non habent: sed carent voce. sed habent scilicet sibilum loco sue vocis. Sic vere charissimi illi qui spirant per deuotionem: illi qui spiritus attrahunt per orationem et gratie sue acquisitionem. debent habere vocem sanam. et utilem locutionem. Nam si spiritu diuine gratie caruerimus. vocem perfectam habere non poterimus sed loco vocis sibilum imperfectum et inutile colloquium emittimus. Ideo breuiter de bona voce virorum perfectorum potest exponi illud psal. Vox exultationis et salutis in tabernaculis iustorum. In quibus verbis quinque ostenduntur genera vocum. que a fidelibus sunt habende. Debent enim habere scilicet vocem Imploratuiam. Collaudatuiam. Meditatuam. Exhortatuiam. Iudicatiuiam. Prima est vox humilis orationis quia vox. Secunda est vox hilaris locutionis. exultationis. Tertia est vox salubris confessionis. salutis. Quarta est vox feruentis predicationis in tabernaculis. Quinta est vox videntis reprehensionis. iustorum. Prima est vox hominum deuotorum. vox inquit que dicitur a voco vel a vocando. Secunda est hominum perfectorum. exultationis inquit: quia perfecti letantur in domino et gratias agunt et laudant. Tertia est vox hominum contritorum. salutis inquit. quia confessio est illa que sanat contritos corde. Quarta est vox hominum discretorum. in tabernaculis inquit. quia predium et taberna in quo vinum scientie emittitur et venditur. Quinta est vox hominum prelatorum. iustorum. quia iusti prelati debent subditos vocumilitie arguere. reprehendere et arcere. Habeamus ergo vocem humilis orationis. Et hoc ostenditur cum dicitur: vox: quia vox dicitur a voco. vel a voco vocas. eo quod per orationem deus vocatur. et votum et desiderium aliquod impetratur. Videmus enim quod aliqua animalia sunt que vocem habent querulam. sicut bubones. aliqua que vocem habent lugubrem sicut miluus. aliqua que vocem habent gemebundam sicut turtur. aliqua que habent vocem repentinam. sicut cuculus. Ista enim animalia sono proprio videntur plangere. et aliquid petere et querere. vel rogare. Viri vero signantes deuotos. quorum vox et oratio semper humiliter vult et gemit: et a deo illa que sunt necessaria voce flebili et querula semper querit. et pro obtinendo illud sepe repetit atque dicit vox inquit. Et ideo homini deuoto et humili gemebundo flebili et oranti videtur loqui scriptura Esa. lxxix. ubi dicit. Humiliaberis. de terra loqueris. et de humo audietur eloquium tuum. Et erit quasi phitonis de terra vox tua: et de humo musitabit eloquium tuum. Phiton erat ille. qui per artes magicam mortuos ab inferis vo

Volare.

cabat: et ipsos respondere compellebat. qui de terra lo-
qui dicebatur pro eo. q̄ cum illis qui sub terra scilicet ia-
cebant voce submissa loquebatur. Cui vtiq; loquendo
spiritualiter est similis vir deuotus. cuius oratio mor-
tuos peccatores ab inferno desperationis inuocat ⁊ extra-
hit ipsosq; per confessionem loqui ⁊ respondere cōpel-
lit. quia scilicet vox talis debz esse humilis. de terra etiā
submissa. idest de humili mente egrediens ⁊ emissa. ta-
lis em vox melius a deo auditur. ⁊ quicquid sic voce hu-
milis orationis petitur melius impetrat. Unde Biete.
xxxj. In excelsis audita est vox lamentationis. Et bene
audita est: q̄ sicut in organis canales graciliores etias
habent voces acutiores ⁊ altiores. Sic spiritualiter vox
altius apud deum. tanto est altior. ⁊ oratio validior quā
eo gracilior est et humilior. Sicut de anna legitur. que
humiliter orando ⁊ tacite obtinuit quod petebat. s. We-
gam. j. Et in psal. Voce mea ad dominum clamaui et
exaudivit me. Habeamus ergo vocem humilis oratio-
nis. ¶ Etiam dico. q̄ habeamus vocem hylaris locu-
tionis. exultationis inquit. Viri enim perfecti debent
habere voces letas. spiritualiter hylares ⁊ iocundas. le-
tanter enim debent deus laudare. letanter gratias age-
re. letanter in domino epulare ps. In voce exultationis
⁊ confessionis sonus epulantis. Aues enim luce incipi-
ente sentientes solis aduentum letantur gaudent gra-
tulantur. cantant ⁊ voces leticie faciunt ⁊ frequentant
sicut patz de alauda ⁊ philomena. que in auroa modu-
lantur letantur signantes vtiq; viros iustos: qui ad so-
lis iusticie magnitudinem ⁊ claritatem attendentes. in
vocem exultationis ⁊ leticie effervunt. ⁊ magnitudinē
eius vocis sine vocibus iubilo eloquuntur. ij. Paralip.
xx. Leuite. laudabant dominum deum israel voce ma-
gna in excelsum. Habeamus igitur vocem hylaris lo-
cationis. ¶ Deinde dico habeamus voces salubris con-
fessionis. salutis inquit. Confessio em dicitur vox salu-
tis eo q̄ quando vox ista emittitur. homo a dyaboli ma-
nibus eripitur ⁊ saluatur. Quando enim quis videt la-
tronem vel ignem in domo sua. vel vicini sui etiam cla-
mando ad ignem vel ad latronem a periculo liberatur
Sic procul dubio potest dici. q̄ vox huiusmodi anime
domicilium saluat ⁊ custodit. si ibidem accendentē dy-
abolum prodiderimus. quia istuz mediante tali voce re-
pellimus ⁊ nos ipsos saluamus Apocalipsis. viij. Audi-
ta est vox dicentium salus. Quia sicut dicitur Luce. xij.
Hodie huic domui salus facta. Habeamus igitur vo-
cem salubris confessionis. ¶ Deniq; habeamus voces
vtilis predicationis. in tabernaculis inquit. Taberna-
culum eniz dicitur a taberna. quia in tabernis vinum
venditur. homines enim ad bibendum inuitantur. ⁊ ibi
dem inebriati vestibus multotiens spoliuntur. Sic ve-
re officium predicationis ebrietatem spiritus vitiorum
vestibus facit denudari. Sic vere de hoc dicitur Gene-
sis. ix. Qui inebriatus est ⁊ nudatus est in tabernaculo
suo. Ista igitur est vox predicationis. ⁊ potest predica-
tio dici vox de voce ad vocandum homines ad salutem
sicut de doctrina ⁊ predicatione dicitur in psal. Hodie
si vocē eius audieritis ⁊c. De predicator dicitur illud.
Mathei. ij. Ego vox clamantis in deserto. Notabo igitur
q̄ tam predicator q̄ predicator potest dici vox scilicet
Exhortatiua. ¶ Dico er-
go q̄ ista ē
vox p quā
exhorta-
mur ad be-
ne operan-
dum. ⁊ sic dicitur predicator Esa. lvij. Clama ne cesses.
quasi tuba exalta vocem tuam. ¶ Ista est vox per quas
consolamur. quia vox predicatoris debet esse quando
q̄ consolatoria et benigna. Canticozum. v. Tor dilecti
mei pulsantis aperi mibi foror mea. Et est verbum pre-
dicatoris. animam benigniter alloquentis. ¶ Itē ista
est vox per quam conuocamur. quia per istam infideles
ad fidem. peccatores ad gratiam. discordes ad concor-

diam conuocantur Actuum. ij. facta autem hac voce
conuenit multitudo ⁊c. Et. j. Esdre. x. facta est vox in tu-
deat congregaretur in hierusalem. ¶ Item ista est vox
per quā excitamur. Ista em excitat peccatores a somno
peccati per terrorem diuinorum iudiciorum. sicut vide-
mus q̄ litargicus excitatur: vt sic dicamus illud Iher-
emie. xxx. Vocem terrois audiuius. formido et non
est par. ¶ Item ista est vox per quā modulamur. Quia
peccator interdum debet crumpere in laudes et modus
los trinitatis. Iuxta illud. psal. Jubilate deo in voce
exultationis. Et alibi in psalmo Jubilate deo in cytha.
in cytha. et voce ⁊c. ¶ Item ista est vox. per quas stimu-
lamur Iheremie. xlvj. Stimulator ab aquilone veniet:
⁊ vox eius quasi es sonabit. Ista est igitur vox vtilis pre-
dicationis. ¶ Insuper dico q̄ nos debemus habere vo-
cem autenticam scilicet reprehensionis et redargutio-
nis. que pertinet ad prelatum cū dicitur. Justoz. Quia
ad illos qui habent facere iustitiam. pertinet q̄ habeāt
vocem autenticam et severam. Quod bene figurabitur
in illo filo hominis Apocalipsis primo. Qui habebat
in ore gladium bis acutum. De quo dicitur. q̄ vox eius
quasi vox aquarum multarum. Sic igitur patet. qua-
les voces debent iusti habere: ⁊ quomodo diuersi debēt
diuersa diuersimode proclamare. Et sic dico. q̄ est vox
commendabilis que est proferenda: quod est secundus
principalis. ¶ Tertio dico. q̄ est vox detestabilis que est
abhorrenda: ⁊ ista est vox peccatoris: vox etiam dyabo-
lice suggestionis. Et sic possum notare q̄ est multiplex
mala vox scilicet vox

Detractionis.
Elationis.
Suggestionis.
Adulationis.
Cominationis.
Detractionis nis est nimis
rauca. Tor elationis ē nimis
alta. Tor sug-
gestionis est nimis falsa. Tor adulationis ē nimis blāda
Tor cominationis est nimis dura. Dico igit. q̄ inuenit
vox q̄ est rauca. s. inuidie ⁊ detractionis. Aues em carnes
comedētes habēt voces raucas. terribiles ⁊ graues: si-
cut ps in aquila ⁊ in coruo. Sic he detractores q̄ carnes
alioz mordaciter deuorant. voce rauca. tristit obfcura:
vel etiam diffamatoria semper clamant Soph. ij. Tor
cantantis in fenestra. coruus in superliminibus.
¶ Item ibi inuenitur vox alte iactationis et elationis.
communiter femine habent vocem acutiorē. q̄ viri.
Sic vere feminci ⁊ imperfecti altius se solent iactare. q̄
boni psal. Eleuauerunt flumina vocem suam. ¶ Item
inuenitur vox false malicie ⁊ suggestionis: ⁊ ista est vox
syrenarum. quarum vox ⁊ cantus dulcis trahit nauigā-
tes ad interitum. Quia vox fallorum amicorum hypo-
critarum ⁊ etimularum suggestionum sub specie boni de-
cipit audientes: ⁊ submergit in baratrum per mare se-
culi nauigātes. De talis voce dicitur Genesis. xxvij. Tor
quidem vox iacob ⁊c. ¶ Item inuenitur vox blanda fal-
se adulationis: quia sicut serpens murenulas voce sibi
la solet vocare: sic adulator solet verbo adulationis ad
se alios inclinare. De qua Actuum. xij. Tor facta est oi-
entium: magna dyana cphesiorum. ¶ Item est vox du-
ra scilicet iniurie ⁊ cominationis scilicet vox tyranno-
ruz: que similis est voci leonis. que omnia animalia ter-
ret. ⁊ maxime bestias innocentes. Idco de istis potest di-
ci in psal. Eleuauerunt flumina fluctus suos a vocibz
aquarum multarum ⁊c. Ista igitur de voce sufficiant.
Aide supra. de vocare. clamare. ⁊ audire. lingua. loqui:
⁊ similibus. Et si vis pone illam predictam autoritatē.
Tor turturis audita est: que est in sermone. Tor cla-
mantis in deserto. sed non ponas ibi exemplum. q̄ ibi
est de panthera. ⁊ dracone ⁊c.

Volare. volatus. Cum volare id est qd
⁊ se cito ⁊ faciliter ad superiora transferre. et est proprie
volare auum que propter hoc volatilia seu volucres spi-
cuntur. possum notare q̄ volare sumitur in bono et in
malo. Et sic dico q̄ inuenitur volatus

Gloriosus

**Gloriosus et admirabilis:
Virtuosus et appetibilis.
Virtuosus et delectabilis.**

Tercio dico. qd inuenitur volatus admirabilis et gloriosus. et iste est volatus ascensionis christi. Quia sicut aquila dicitur altissime ascendere et volare: intantum. qd ab humanis obtutibus occultatur: Sic vere christus in ascensione ita alte volauit. qd se in interiora velaminis vbi sursum intravit. ab humanis obtutibus occultauit. Et de hoc in psal. Ascendit super cherubim: volauit super pennas ventorum. Sed de isto volatu vide supra de ascensione. quia pro certo iste est admirabilis et gloriosus ¶ Secundo dico. qd est qui dam volatus appetibilis et virtuosus. quo scilicet spirituales volucres sursum volant ad paradysum mentaliter. et quo etiam angeli sursum intendunt in deum per amorem cordaliter Apocal. xij. Date sunt mulieri due ale aquile vt volaret in desertus. Vide eam supra de ala De angelis vero et beatis tam faciem patris contemplantibus: potest dici illud Apocal. viij. Audiui vocem vnus aquile volantis per medius celi. Vide eam supra de aquila. Siue aut per volatum intelligatur ista contemplatio. vel mentis eleuatio enigmatica et figuralis. que est in via. siue illa facialis que est in patria. Possumus dicere qd aus scz quando vult volare solet plura facere scz Caput inclinat. Sic vere ille qui vult in celum mentaliter vel personaliter volare. debet inclinare caput intentionis per reuerentiam et timorem. Unde Genes. ix. Terro et tremor vester sit super omnes volucres celi. Debet etiam extendere et porrigere pauperibus alas suas. scilicet bona sue possessionis temporalis scilz per elemosynarum largitionem Ezech. j. Extendebat scilicet cherubim alas suas. Debet insuper protendere et extendere vsq in celum pedes sue affectionis. per charitatem et amorem Esa. vj. Volauit ad me vnus de seraphim: qui scz interpretatur incendiu. signantes illos qui incensi sunt charitate. Si enim ista fecerint scilicet Si caput deo et prelato humiliauerit. Si manus per elemosynas extenderit.

Si pedes affectuum vsq ad celos protenderit. Tunc contemplando poterit volare: sic volando viam paradisi glorie finaliter occupare: vt sic de iustis intelligatur illud Esa. xl. Sancti qui sperant in domino mutabunt fortitudinem assumunt pennas. vt aquile volabunt et non deficient. Vide eam supra de ambulare. Et sic figurantur Esaie. vj. In illis seraphim. qui sex alas habebant duabus velabant faciem eius et duabus velabant pedes eius et duabus volabant. Et sic videbantur alas habere in capite. in medio et in fine. Seraphim vero qui est ordo superior angelorum: et qui interpretatur incendiu viros contemplatiuos significat et seraphicos per amorem in deum totaliter accensos. quia pro certo tales seraphim vocantur. qui sex alas. i. scz spirituales virtutes habere debent quibus mediantribus celus possunt ascendere et volare. In capite enim et in facie debent habere duas alas iustitie scilicet et timoris. Iustitiam scilz per quam regatur: timorem per quem compellatur: quia iustitia est intentionis directiua: timor compulsiua et correctiua. Et ideo Ecclesiastici. ij. dicitur. Fili accedens ad seruitutem dei sta in iustitia et timore. Et merito: quia sicut dicitur Ecclesiastici. j. Qui sine timore est non poterit iustificari. ¶ Item in pedibus affectionis qui portant animam: debent habere alas duas scilicet spem et charitatem. spem que affectiones erigat charitatem vero que ipsos inflammet et incendat. psal. Sperate in eo omnis congregatio populi etc. Et sic erit simul illud animal quod dicitur pegasus: et dicitur animal esse magnum et altum. Unde equus perfecti militis pegasus esse fingitur qui alas habebat in pedibus: per quas volando per aera vehebatur. Quia ale affectus pedum sunt spes et amor: quibus ad omnia appetibilia volamus: et quibus sub perfecto magistro nostro

christo scilicet ad aera id est ad celum per contemplationem ambulamus. Unde anima de se potest dicere qd ipsa est mater pulchre dilectionis sancte spiritus. Ecclesiastici. xxiij. ¶ Item lateribus debet habere duas alas. scilicet alas patientie in sinistra aduersitatis: alam misericordie in dextera prosperitatis. Et sic scilicet anima alam patientie extendat ad mundi aduersitates ipsas sustinendo. Alam vero misericordie extendat ad mundi prosperitates et facultates ipsas pauperibus erogando. Et sic dicit apostolus. j. Thym. vj. Sectare iustitiam. pietatem. patientiam. Et sic hunc eundem. Diriget dominus corda vestra in charitate et patientia christi. ij. Thessaloni. iij. Iuxta illud. Ephe. iij. Cum patientia supportantes inuicem. Supportantes inquit. Elemosynas erogando: cum patientia aduersa tolerando. Quid plura: pro certo si istas sex alas habuerimus. volare per contemplationem ad deum poterimus ita qd sursum mentaliter veniemus: et illuc in fine presentialiter accedemus ita qd de nobis proprie dicatur illud Esaie. vj. Volauit ad me vnus de seraphim. Idco breuiter de viris perfectis ita volantibus admirando potest dici illud Esaie. lx. Qui sunt isti qui vult nubes volant et quasi columbe ad fenestras suas. ¶ Ubi aduerte qd sicut aus aliquando volat sursum: aliquando circūcirca deorsum. aliquando ab inferius introsum. Sic vere vir spiritualis et iustus debet volare mentaliter

Superius ad celestes eminentias.

Exterius ad terrestres circumstantias.

Interiorius ad cordis secreta conscientias.

Primus volatus est contemplationis qui est mirabilis: et ideo dicitur. Qui sunt isti. Secundus est circumspectionis: qui est perutilis. ideo dicitur nubes. Quia nubes circūcūc omnia. Tertius est meditationis: qui est laudabilis: et ideo dicitur. fenestras. ¶ Est enim mirabile qd per contemplationem superius ascendamus ideo mirando dicitur. Qui sunt isti. Est perutile qd per circumspectionem exterius vagemur: et ideo dicitur. Nubes. Est enim laudabile qd interiorius per meditationem pauisamus: et ideo dicitur. Quasi columbe ad fenestras suas. Et sic breuiter dico qd est quidam volatus. Admirabilis. Commendabilis. frequētabilis. Primus est contemplantium superius. Secundus est laborantium exterius. Tertius est meditantium interiorius. ¶ Dico igitur qd iusti volant superius admirabiliter. et hoc ostenditur cum dicitur. Qui sunt isti. Si videremus homines sicut aues volare. et non in merito miramur: et desideramus etiam. Qui sunt isti. Et pro certo non minus est mirandum. si videremus in terra natos celum querere: et circa terrena occupatos inferius mentem superius eleuare. Et ideo sancti et sancte admirandi fuerunt qui contra conditionem carnis mundi quo nati fuerunt contemplerunt. celum quod nunq intrauerunt petierunt. et per contemplationem affectus ad patriam quam ignorauerunt volauerunt. Qui sunt igitur isti. Et sic admirando videbatur querere. Apocalyp. viij. o. Isti qui sunt amicti stolis albis qui sunt et vnde venerunt? Respondetur. Isti sunt qui ex magna tribulatione venerunt. Et ideo ad aspiciendum et admirandum talia volatilia monet dominus 2da. vj. o. Respiciete volatilia celi: quia non serunt etc. quasi dicat isti qui sunt volucres celi per celestium contemplationem et affectionem: super mentalem in celo habitationem: non querunt temporalia. congregare: sed potius celestia cogitare. Et sic dicitur in psal. Volucres celi et pisces maris etc. Pisces enim et volucres de eadem materia scilicet de aqua sunt facti sicut dicitur Gen. j. Iuxta illud summe deus poterit: qd et aqua ortu genus partim leuat in aera. partim remittitur gurgiti. et ideo simul ponit volucres celi et pisces maris: ad denotandum qd nos debemus esse volucres mentaliter ad celum volando. pisces maris inferni amaritudinem cogitando. Aduerte tamen de istis volucris et volantibus. Quod que dam habitant in petris et altis rupibus. sicut aquile.

Quedam in ramis et arboribus sicut pice. Quedam in glebis et pulueribus sicut alaude. Quedam in tectis et parietibus sicut columbe. Quedam in aquis et fluminibus sicut cigni et onocrotali. Quedam in alto sicut ypupa. Sic vere charissimi de viris spiritualibus possumus dicere quod quidam nidificat et habitant in petris idest in fidei soliditate. ps. Volucres celi super ea habitabunt de medio petrarum dabunt voces. Quidam in arbore idest in crucis christi acerbitate. Unde synapi dicitur Math. xij. Volucres celi requieverunt in ramis eius. Quidam in gleba et terra idest in desolatione et humilitate. ps. Sicut arena maris volatilia pennata. Quidam in tectis idest in ecclesia et religione. et sic preceps est noe. Gen. vi. Quod ipse poneret in archam. idest in ecclesiam de volucris iuxta genus suum. Quidam in aquis idest in deuotione et misericordia. Gen. i. Producant aque reptile anime viuentis et volatile. Quidam in lutis idest in proprie carnis vilitatis consideratione. Gen. i. Descenderunt volucres super cadauera. Ecce igitur quomodo conditiones istarum animarum spiritualium sunt mirabiles bene igitur queritur. Qui sunt isti. Et sic dico quod isti volant superius admirabiliter. Deinde dico quod isti volant exterius commendabiliter et hoc ostenditur cum dicitur. Nubes. Quia sicut nubes habent currere circumquaque lateraliter et oblique. Sic vere viri et maxime boni actiui et prelati habent lateraliter ad negocia temporaliter currere et ad vniuersum faciendum circuire nunc ad bonos promouendum et benefaciendum. et sic de alijs. Multos bonos volatus possunt boni et actiui facere per quos possunt predam celestem acquirere et habere. Nubes inquit. Job. xxxij. Nunquid non sit semitas nubium? Quia breuiter volatus actiui laboris nobis a natura iniungitur. et ad hoc semper magis et minus quilibet dicitur Job. v. nascitur homo ad laborem et avis ad volandum. Notabo igitur de bonis actiuis quod ipsi debent volare.

Ad aliorum eruditionem.
Ad liberorum educationem.
Ad victorum emendationem.
Ad terrenorum ministrationem.
Ad iniquorum castigationem.
Ad diuinorum predicationem.

Dico ergo quod quilibet bonus prelatus debet volare ad eruditionem aliorum. Quia scilicet augures a volatilibus docentur. et de occultis semper suam scientiam et per garrum et gestum scilicet volucrum informantur. In quo notatur quod prelatus doctores debent alios docere. et ita verbis quod exemplis ipsos in moribus informare. Job. xxxv. Docet nos super iumenta terre et in volucris celestibus erudit nos. Item volare debent ad educationem liberorum. Quia sicut videmus quod volucres diligenter ad hoc vacant. Ad denotandum quod prelati debent subditos pauperes educare. et alios filios et consanguineos sustentare. Et sic dicitur Luc. ix. Vulpes foueas habent ad suos carulos scilicet nutriendos. Volucres celi nidog: quia magna pars volucrum non iacet in nidis nisi quod diu habet pullos. Item volare debent ad emendationem victuorum. Alii enim est dare volucrum ita fortem quin ab homine dometur. Sic vere nullus debet esse ita malus quin conuertatur ad dominum et mutetur. Jacobi. iij. Omnis natura volucrum domita est a natura humana. Item debent volare ad administrationes terrenorum. Quia etiam volucres volant querere cibos et predas pro se et pro pullis suis. sic licet est immo necessarium actiuis tam pro se quam pro alijs temporalibus cogitare. et cibos subditis suis procurare. Abacuch. j. Volabat quasi aquila festinans ad comedendum. Item volare debent ad castigationem malignorum. Volucres enim nobiles ad auum fluuiatum mortem volant. Sic boni prelati debent volare ad castigationem et punitionem malorum. Et sic pistori dictum est. Gen. xl. Accedunt volucres celi carnes tuas. Item debent volare ad predicationem diuinorum: quia etiam volucres

voces et sonos produnt. Apocalyp. viij. Audiui vocem vnus aquile volantis. Patet igitur quod iusti et volantes terius commendabiliter. Denique dico quod volant interiorius meditatibiliter: quod ostendit cum dicitur. Quasi columbe etc. Sicut enim columba que avis est meditatitrix non garrula: videns accipitrem solet ad fenestras seu foraminibus habitare volare: ut sic se possit ab accipitre saluare. Sic vere cum accipitrem dyabolum. scilicet nobis insidiantem videmus. statim ad fenestram proprie conscientie: vel ad fenestras vulnerum christi debemus volare per considerationem: et ibi more columbe gemere et meditari debemus. ps. Quis dabit mihi pennas sicut columbe etc. Sic igitur patet quod triplex est volatus scilicet volatus contemplationis. operationis et meditationis. Et sic patet quod est volatus commendabilis et virtuosus. Tertio dico quod est volatus detestabilis et vitiosus. et iste est volatus malorum qui similes sunt per caro filio dyaboli qui cum semper fabulas quidam vna cum patre dedalo alas cum cera sibi ligasset. et etiam mare transiret: et insulam crete in qua inuitus tenebatur exiret. pater suus docuit ipsum quod volando medius teneret. et quod sursum non nimis ascenderet. ne forte calore solis et cera fluente penne caderent. et quod inferius non nimis descenderet. ne forte terre frigiditate et aque humore graues fierent. ipse vero mandata patris refutans et de volatu gaudens etiam superius nimis alte volauit. et ideo liquefactibus ceris in mare cecidit et perijt. Tales proculdubio sunt peccatores. cum enim habeant insulam huius mundi dimittere. et super mare multorum periculum volando per bona opera ad terram firmam paradisi transire. necesse est quod dimittant temporalia et medium teneant. Quod multi tamen non faciunt: immo ad terrarum facultatum per avariciam ad aquas deliciarum per luxuriam. ad celi eminentiam per superbiam nimis alte volant et accedunt. et hinc est quod ale affectuum suorum frigore in deuotionis gelantur et humore carnalis delectationis grauantur. et ardore ambitionis liquefunt et dissoluntur et pennas et tutum cadentibus. in maris vitiorum et tormentorum mergunt. Etiam similes sunt locuste que cum se volare credit sursum se erigit. et subito propter pondus corporis cadit. quia tales sunt peccatores ita graues quod dum volant volare superbiendo et se magnificando. cadunt subito dei iudicio temporaliter et eternaliter. Et ideo de gravitate talium dicitur in ps. Quod missa sunt filii israel sicut barchana maris volatilia pennata. Et sic breuiter de malis volatilibus. idest de vanis et superbis peccatoribus: et etiam de demonibus est notandum quod isti volant diuersimode ad vitia et peccata. Unde dico quod isti volant

Ad prosperitates. Volant dico
Ad pompositates. quod ad prosperitates. Exc.
Ad carnalitates. rviij. dicitur.
Ad crudelitates. Quod sub vmbra cedri nidificabant volatilia. Umbra enim mundi transitoriam prosperitatem designat. Cedrus enim excelsitas. id est statum designat. Unde ibidem dicitur quod habitabat sub eo omnes volucres celi: et omne volatile sub vmbra ipsius nidificabat. Item aliqui volant ad pompositates. sicut sunt illi qui semper dignitates ambiunt. Esa. xxx. Et ipsa leona et leo: et vipera et regulus volans. Et si vis compara ambitiosos et superbos istis quatuor animalibus. Item aliqui volant ad carnalitates: sicut sunt luxuriosi. De quibus dicitur Apocalyp. xviij. Quod babilon facta est custodia omnis volucris immunda et odibilis. Item aliqui volant ad crudelitates sicut sunt iudices principes et raptores crudeles. De quibus dicitur Deut. xxxij. Adducet dominus super te gentem in similitudinem aquile volantem cum impetu. Item aliqui volant ad voracitates. sicut sunt gulosi qui vnicuique sentit conuiuium voluit ire. Abacuch. j. Volant quasi aquila festinans ad comedendum. Ista igitur sufficiant de volare. Ubi de. a. de ala. penna et aue etc.

Voluptas

Voluptas. Nota q[uod] voluptas nihil aliud est q[uam] delectatio. quam in rebus quibus utimur inuenimus. Accipitur aut[em] quandoq[ue] pro complacentia bona quandoq[ue] pro mala: et hoc cōter. Unde nota q[uod] inuenitur voluptas. s.

Virtualis.
Eternalis.
Corporalis:
Temporalis.

Sec. xxxvj. vbi dicitur. q[uod] illa terra inculta facta est ortus voluptatis. ¶ Item voluptas eternalis est fructuosa. de qua. Gen. ij. Plantauerat cūm dominus deus paradysum voluptatis a principio: et sic etiam de beatis dicitur in psal. Torrens voluptatis tue potabis eos.

¶ Item voluptas corporalis est lubricosa. Eccl. xij. Adolescentia voluptas vana sunt. ¶ Item voluptas temporalis est luctuosa: quia ista est que ducit ad luctum inferni. vnde Mich. vj. Ambulasti in voluptatibus darem te in perditionem. In vsu enim cuiuscūq[ue] rei potest homo inuenire improbas voluptatem. et vide vbi cūq[ue] agit de delicijs etc.

Vouere votum. Nota q[uod] votum quandoq[ue] sumit[ur] pro desiderio. quandoq[ue] verorū cōmuniter p[ro] promisso. Quando aut[em] votū idem est q[uod] desiderium. tunc videtur sumere votum a volovis. et sic sumitur in ps. quando dicitur In me sunt deus vota tua. et Prov. xxxj. Quid dilecte votorum in corum. Et est cōis locutio quando de alio qua re dicitur q[uod] accidit vel non accidit iuxta votum. id est iuxta voluntatem quandoq[ue] nō votum idem est q[uod] promissum. tunc dicitur a voueo voues. q[uod] idem est q[uod] aliquid firmiter promittere. et sic ad hoc iuramento vel fide promissa cum deliberatione obligare. ¶ De voto igitur seu pacto seu pmissione vel etiam iuramento possumus dicere q[uod] votum et simplex et hūm ita videtur differre. sicut glacies et cristallus. Glacies fuit primo aqua. et tamen facilliter resoluitur et iterū redit in aquā. Cristallus nō primo est aqua et in principio: sed ista in substantiam cristalli tanta firmitate constringitur. q[uod] nūq[uam] amplius in primā conditionem reuertitur. nec amplius in aque substantiam cōmutatur. Sic procer to simplex verbū gelu dicitur quod non fortiter sed superficialiter confirmatur et congelatur. Et ideo licite potest homo dissolvere. et ita sine magno iudicio non tenere. Votum nō cristallus dicitur: quia a principio fuit aquarum humor fluxibilis et ad faciendum habilis. Postq[uam] nō fuerit congelatum et firmum: ita fortiter constringitur: q[uod] nūq[uam] amplius dissipatur: immo necesse est q[uod] extunc fortiter teneatur sicut de fato dicit Senec. li. de naturalibus q[uod] ordinem fati series eterna disposuit. cuius inquit prima lex est stare de cetero. Quod proculdubio a principio est voluntariū: et post factum erit necessariū. sicut dicit in ps. Vouete et reddite. q[uod] d. ex quo votum est: reddendum est. igitur dico q[uod] votum debent quatuor comitari. s.

Naturalitas.
Libertas.
Necessitas.
Celeritas.

Naturalitas dico: q[uia] maturē prudenter et cum delibe

ratione debet fieri votum. Quia sicut videmus in natura illa que sunt diurne durationis. sunt vt cōmuniter tardi incrementi et difficilis institutionis. sicut de homine videmus qui diutius durat q[uam] equus. et ideo in principio solet tardius crescere. et difficilior ad incrementum venire: quia homo triginta annis completum suū acquirit. q[uod] equus. vii. annis accipit. et sic de alijs infinitis. Sic et quia votum est res perpetua et durabilis. congruius est q[uod] eius institutio sit difficilis et per deliberationes habitam tarda et non preceps nec volatilis. Quia sicut dicit Seneca diu deliberandum est q[uod] semel statuendum est. Quod presupponit. Ibi. reuinc. filij. vbi dicit. faciemus vota nostra vt sacrificemus. faciemus enim et sacrificemus verba sunt futu

ra que vtq[ue] deliberationem designant. Deliberare debet homo vt illud quod vouetur sit licitum et honestum: vel vt sit decens vel possibile adimpleri contra ipte. Quia sicut dicitur. Iudici. xj. propter hoc q[uod] vouerat indiscrete se deo sacrificaturum. quicquid de domo sua sibi victori occurreret. filiam suam primo occurrentem sacrificauerat et occidit. De quo dicit Ibi ronymus. Quod ipse fuit in vouendo fatuus et in reddendo impius. Patet igitur q[uod] in voto debet esse maturitas. ¶ Item ibi debet esse libertas: quia scilicet votum debet sponte fieri. non coacte. Cum enim votū fiat ad hoc. quod domino placeat: necesse est q[uod] a voluntate non a coactione procedat: quia si a coactione et non a voluntate fieret: domino non placeret. j. Paralipomenon. xxx. Actatus est populus cum propria sponte promitteret. ¶ Item ibi debet esse necessitas scilicet ex quo prouectum votum fuerit promissus et tunc fiat necessarium. quod ante fuit voluntarium ita q[uod] certum (dum tamen votum sit a se licitum) necesse est q[uod] reddatur: nisi forte per superioris relaxetur: vel in melius commutetur. Ione. ij. Quicūq[ue] volui reddam pro salute mea domino. ¶ Item ibi debet esse celeritas: quia scilicet sicut sapiens qui pecuniam quam debet citius q[uam] potest soluit timens si ipsam perderet non posset amplius liberari. Sic vere charissimi vota que deo promissimus: cito et celeriter soluere debemus ne forte per mortem soluendi potestatem perdamus. et obligati in purgatorio maneamus. Unde Deuter. xxiij. Si vorū voueris dño deo tuo non tardabis reddere. Et sic patet q[uod] votū debet esse acceleratum. necessarium. voluntariū et deliberatū etc. Vide supra de reddere. pmittere. et sufficit.

Urbs. Nota q[uod] urbs dicitur ab orbe q[uod] est rotundum. eo q[uod] antiquitus urbes formabantur rotunde. Sed quia supra de ciuitate dictum est. ideo breuiter pertransibo. Notabo tamen q[uod] inuenio q[uod] est

Urbs
Superior.
Inferior.
Interior.
Exterior.
Deterior.

Prima est opulentissima.
Secunda est roboratissima.
Tertia est gratiosissima.
Quarta est iniquitissima.
Quinta est desperatissima.

¶ Prima est hominum perfectorum. et ista est urbs paradisi. vbi beati et angeli sine fine letantur. Trecentorum ij. Beccine est urbs perfecti decoris et gaudium vniuersę terre. ¶ Item secunda est urbs hominum perfectorum scilicet ecclesia militans et religio que figuratur in vrbibus fugitiuorum. Numeri. xxxv. eo scilicet q[uod] rei qui ad istas fugiunt tuti sunt. Iste enim sunt due ciuitates tutissime extra quarum alteram non est salus. ij. Paralipomenon. viij. Edificauit salomon vrbes firmissimas. ¶ Item est urbs hominum deuotorum: et ista est urbs conscientie. vbi intellectus est rex. et voluntas regina: clues vero sunt boni habitus et virtutes. Ibec enim in supercilio contemplationis debet esse posita. in quo nulla tempestate possit esse impulsata sed a cunctis hostibus semper tuta. ij. Paralipomenon. xxiij. Actatus est omnis populus et urbs quicūq[ue]. ¶ Item est urbs hominum peccatorum. et ista est ciuitas huius mundi. que semper est in rebellionē eturbationē. j. Esdre. iij. Urbs hominum illorum rebellis est et regibus nocens et prouincijs. ¶ Item est urbs hominum damnatorum. et ista est urbs inferni que vna cum omnibus suis incendijs perpetuis est damnata. Josue. vi. Urbem et omnia que in ea sunt inuenta succenderunt. Iste igitur premisis siue per urbem intelligatur conscientia siue anima viri iusti siue etiam ecclesia vel religio: seu etiam ciuitas paradisi. possumus dicere ad laudem eius illud Esdre. xxxv. Urbs fortitudinis nostre spon. etc. vbi aduerte q[uod] ista est urbs firmitatis inexpugnabilis. fortitudinis. Charitatis indiuisibilis. Iste.

Urere.

Claritatis inextinguibilis. Syon.

¶ Firmitatē pbat solida regio. fortitudinis.

Charitatem pbat cōmunis legio. Hostre.

Claritatem pbat pfulgenvisio syon.

Uista igitur vrb̄s habet firmitatem inerpugnabilem et hoc ostenditur cum dicitur. fortitudinis. Quia vrb̄s fortis dicitur quando in forti loco ponitur. quādo fortis muro cingitur. quando a fortibus militibus defensatur. quādo a fortibus ciuibz inhabitatur. Et ideo vrb̄s ista scilicet religioꝝ anima in loco forti scilicet in fide xp̄i est fundata. a rege forti idest a christo est occupata. fortibus muris idest angeloz custodibus vt custodijs est circūscripta. a fortibus militibus. idest a bonis personis et virtuosis viris inhabitata. Unde dico q fortissima: stabilis et solida: tuta et secunda esse videtur: et ideo proprijs fortitudinis nominatur. Urbs inquit fortitudinis. Unde ista est illa vrb̄s diuinitis regis christi. De qua dicitur p̄ouer. x. Substantia diuinitatis vrb̄s fortitudinis eius. Quia ista dicitur vrb̄s fortis: quia quibz ab hostibus impugnetur. nunq̄ tamen ab ipsis penitus subiugatur. Hancula enim petri legitur fluctuasse: sed nunq̄ fluctibus perisse. Mat. vii. et. xii. Quia ecclesijs vel religio quibz tribulationū vel temptationum fluctibus agitur. nunq̄ tamen perire aut penitus dissipatur. Luc. xxi. Ego rogaui pro te vt non deficiat fides tua. Vir autem perfectus. conscientia vel anima spiritualiter potest impugnari. nūq̄ autem per violētiā intus subiugari. Quia s̄m Seneca Inuicti esse possumus incussi nequa. Ista est igitur vrb̄s fortitudinis. Sed q̄ pculdubio videmus q̄ istę vrb̄s fortissime nunq̄ capiuntur inuite: sed spontaneę capiunt non coacte. Accidit enim in vrb̄ibus fortibus: quod populus est proditor ipsi regi: et sic tradit voluntarie inimicis. Sic etiam religio sepe fit in istis vrb̄ibus: quia scilicet in vrb̄e ecclesie vel religio sepe cernimus vbi milites et principes. i. superiores et prelati et etiam religiosi clerici et alij subditi contra regem christum idest contra statum ecclesie coniurasse videntur. inq̄tum voluntarie hostibus eius scilicet carni. mundo et dyabolo subiugantur. et ipsi regi christo peccatis et criminibus opponuntur. Treno. j. Sacerdotes mei senes mei in vrb̄e consumpti sunt quia quesierunt cibum sibi. Et ideo de talibus qui sic dimittunt vrb̄em tribulari admirando loquitur scriptura. dicendo Thiere. xlii. Quomodo dereliquerunt ciuitatem laudabilem: vrb̄em leticie. q. d. non debuerunt. Item in vrb̄e anime hoc videmus quotidie enim fit q̄ ciues huius vrb̄is scilicet habitus et affectus et sensus. cū ipsa regina vrb̄is. i. voluntate tradunt regem suū intellectū: et rationis iudiciū prodū: et ab eius dominio fugiunt et recedunt. Hostes vero istam vrb̄em occupant. et ipsam capiunt et incendunt. Hierem. xxxij. Urbs data est in manus chaldeorum. Et sic fit q̄ istę vrb̄es non per fortitudinem capiuntur. sed voluntarie hostibus subiugantur. Judith. ij. Omnem vrb̄em subiugabis mihi. Unde de talis vrb̄e fortitudinis videtur dici. Esa. xlv. Posuisti ciuitatem in tumultu. vrb̄em fortem in ruinam et. q. d. q̄ ciuitas anime vel ecclesie destruitur pro eo q̄ domus alienoz et maloz ciuitas efficitur. et eo q̄ tumultibus et discordijs dissipat. Non sic igitur non tradatur vrb̄is ista voluntarie inimicis. quia ipsa pro certo se quantū est de se firmitatem inerpugnabilem ponit vrb̄s inquit fortitudinis. ¶ Secūdo dico q̄ ista habet charitatem indissolubilem. et hoc ostenditur cum dicitur. Hostre. Quia istud pronomē nostre cōmunitatem: charitatem et societatem designat. meū et suū sunt partialia: et ista sunt quę lites et controuersias introducunt: et quę charitatem vnitatem tollunt. Unde Sene. Quicquid viuere homines. si hec duo pronomina tollerentur scilicet meū et tuū. Hostra et vestra sunt cōmunia. et ista sunt q̄ charitatem custodiunt et faciunt: vnitatem et concordiam introducunt. Hostre inquit. Hieremie. xl. Adhaere in vrb̄ibus vestris. ¶ Tertio dico q̄ ista vrb̄s habet

claritatem sustentabilem. cum dicitur. Syon. quod interpretatur speculatio: eo ista in vrb̄e per fidem et contemplationem. et rationem. et per verum iudiciū et discretionem veritas contempletur vt sic de ista dicatur illud Esa. j. Vocaberis ciuitas iusti vrb̄s fidelis. Syon inq̄t. ps. Videbitur deus deorum in syon. Patet ergo quomodo in vrb̄e ecclesie anime est claritas. charitas et firmitas. vide supra de ciuitate.

Urere. Vstio. Nota q̄ vstio sumit in bono et in malo. Nam s̄m q̄ sunt diuersa genera ignium. s̄m hoc sunt varie species adustionum. Et sic dico q̄ boni vrantur per dilectionem. Dico q̄ boni vrantur igne feruentis dilectionis. et sic dicitur in ps. Tre renes meos et cor meū Item vrantur igne mordentis correctionis. Tult enim deus q̄ boni tribulationibus vrantur. et q̄ ne insolescant correctionibus stimulentur. Unde Jacob dicebat Gen. xxxij. Estu vreb̄ar et gelu. Et sic etiam prelati qui alios habent corrigere dicuntur vrentes. ps. Qui facit ministros suos ignem vrentem. Item vrantur igne ardentis tribulationis seu temptationis: quia deus permittit eos ab hostibus temptari. et etiam temptationū ignibus concremari. ij. Cor. xi. Quis scandalizatur et ego non vror. ¶ Item dico q̄ mali suas habent adustiones vnde nota q̄ mali vrantur

Interius. malis affectionibus.

Exterius. mundi tumultibus.

Posteriorius. inferni flammis.

Aruntur dico interius desiderijs affectibus. Unde de peccatore dicitur Hieremie. liij. Ventus viens in vrb̄s. ¶ Item vrantur exterius doloribus cuiusmodi scilicet tribulationibus mundi. Quia tyranni sunt sicut ignis: qui non solum vrit bona ligna: immo etiam mala. Unde de talibus dicit Abachuc. j. Suffrabo chaldeos et. Sequitur volabunt quasi aquila festinans ad comedendum: facies eorum ventus viens. ¶ Item vritur posteriorius. scilicet in fine doloribus immitigatis. Unde Judith. xvi. dicitur. Mō super impios dabit dominus ignem et vermes vt vrantur et sentiant vsq̄ in sempiternum et. Unde supra de igne. Ardere et Accendere.

Urgere. Nota q̄ urgere cogere et compellere sunt in bono et in malo. Et ideo breuiter notabo q̄ inuenitur urgere

Dilectionis interioris.

Correctionis superioris.

Afflictionis exterioris

Damnationis posterioris.

¶ Est dico urgere dilectionis. Zelus enim et feruor pluri amoris urget nos benefacere. Sicut videmus q̄ ignis compellit scilicet scintillas sursum ascendere. vnde. ij. Corinth. v. Charitas christi urget nos. ¶ Ites est urgere correctionis. Prelati enim instituti sunt sicut magistri operum qui alios compellunt et vrgunt. Unde. j. Esdre. iij. Constituerunt leuitas vt vigerent opus domini. ¶ Ites est urgere afflictionis seu exterioris tribulationis. Quia sicut fortis ventus cogit aliquę ire retro vel ante. Sic tribulatio vrgit nos vt retrocedamus et declinemus a malo: vt ante vadamus bonum faciēdo. vnde Ero. xij. dicitur. Mō ipsi egyptij qui erant pessimi vigeant filios israel egredi de egypto. ¶ Ites est urgere damnationis. Quia sicut sentētia iudicij vrgit vt latro ducatur ad patibulum. Sic sentētia christi vrgit malos ingredi in infernum. Danielis. ij. Ad si sunt in fornacem ignis ardentis. nam iussio regis vrigebat et. Unde supra in infinitis locis huius operis. vbi fit mentio de isto quadruplici genere compellendi.

Sq̄. Nota q̄ ista dictio Usq̄ siue siue per denotat mihi terminum atq̄ finem. Et sic breuiter

hic breuiter notabo q̄ per vsq̄ intelliguntur boni ⁊ mali. Et sic dico q̄ inuenitur vsq̄

Quod est appetibile.

Quod est delectabile.

Quod est intransibile.

Quod est formidabile.

Quod est admirabile.

¶ Dico primo q̄ est vsq̄ appetibile. et istud est ille finis. illa conclusio ad quam boni homines desiderant peruenire. Omne enim illud quod natura appetit naturaliter est suum vsq̄: id est venire vsq̄ ad terminū quo possit appetitus suus quiescere et amplius non fluere nec vacare. patet de lapide sursum iacto: qui naturaliter appetit vsq̄ ad terminum scilicet ad terram descendere: ibi vbi locus suus est propius possit quiescere ⁊ manere. Sic vere animus humanus qui in terris quieti non inuenit. debet petere suum vsq̄ id est terminū conclusionem ⁊ finem in quo quietem inueniat: ⁊ vsq̄ ad quem perueniat ⁊ intendat. Et sic dico q̄ boni debet attingere

Ad celum eterna contemplando.

Ad finem diu perseuerando.

Ad deū gratiam impetrando.

Ad paradysum gloriam occupando.

Dico igitur q̄ boni attingunt vsq̄ ad celum per eternam contemplationem. Unde de quolibet viro iusto dicitur Sapientie. xviij. Usq̄ ad celos attingebat stans in terra. Unde Hebreo. vi. dicitur. Ad nos habemus spem sicut anchoram firmam attingentem vsq̄ ad interiora velaminis. Et. ij. Corint. xij. dicit q̄ ipse sciebat dominem rapit vsq̄ ad tertium celū ⁊ audiuit ibi archana dei que non licet homini loqui. ¶ Item pertinent vsq̄ ad finem per perseuerantem prolongationem. Et sic videtur implere illud Ecclesiastici. iij. Usq̄ ad mortem certa pro iustitia. d. illud Apocalyp. ij. Esto fidelis vsq̄ ad mortem ⁊ da. ti. co. vi. ¶ Item attingunt vsq̄ ad deum per deuotionem et orationem. ps. Transibo ad locum tabernaculi vsq̄ ad domum dei. ¶ Item accedunt vsq̄ ad paradysum per glorie occupationem. figurati in helya. Qui in fortitudine cibit ambulauit vsq̄ ad montem dei. iij. Regū. xij. Istud est igitur vsq̄ quod est appetibile. ¶ Secundo dico q̄ est vsq̄ delectabile. quod nihil aliud est q̄ ille finis. illa conclusio vsq̄ ad quam perueniunt mali: de quo Esa. j. A planta pedis vsq̄ ad verticem non est in eo sanitas. Et merito: q̄ sicut dicitur in psal. Ipsi ascendunt vsq̄ ad celos: ⁊ descendunt vsq̄ ad ab. anima cor in ma. tabel. Et sic nota q̄ attingunt vsq̄

Ad pompositatem.

Ad carnalitatem.

Ad ebrietatem.

Ad mundi prosperitatem.

¶ De pompositate enim ⁊ superbia potest dici illud. predictum in ps. Ascendunt vsq̄ ad celos ⁊ c. De carnalitate vero et luxuria ipsorum potest intelligi illud Iheremie ij. filij memphos constitutaerunt te vsq̄ ad verticem. n. de ebrietate vero ⁊ tumultu potest dici illud Esaie. l. Bibisti vsq̄ ad fundum calicis saporis: ⁊ potasti vsq̄ ad feces. De prosperitate vero talium et opulentia potest dici illud Ezechielis. xlvij. vbi dicit. Ad ipse fuit transductus per aquam id est fluxibilem prosperitatem. primo vsq̄ ad talos. deinde vsq̄ ad genua deinde vsq̄ ad renes. Et notandum q̄ tales paulatim et successiue veniunt de minimis vsq̄ ad maxima. Istud est igitur vnum vsq̄ quod est delectabile. ¶ Tertio dico q̄ est vnum vsq̄ quod est intransibile. et illud est istud vsq̄ id est terminus mortis. qui similis est arene scilicet maris. vsq̄ ad quam potest venire mare et non ultra. Sic vita nostra durat vsq̄ ad mortem. Job. xxxvij. Circundedi mare terminis meis et dixi hucusq̄ venies et hic confringes termines fluctus tuos. Et. iij. Regū. xx. dicitur. Ad egrotauit Ezechias vsq̄ ad mortem.

¶ Quarto dico q̄ est vnum vsq̄ formidabile. et istud est proprie infernus. De quo dicit Matthe. xj. Nunqd

vsq̄ ad celos exaltaberis. quasi dicat nō: sed vsq̄ ad infernum descendens. ¶ Quinto dico q̄ est vnum vsq̄ admirabile. ⁊ istud est vsq̄ scilicet infinitas potentie diuine. De quo in psal. dicitur. Ad ipse dominatur a maribus ad mare ⁊ c. Et Sapientie. viij. dicitur. Ad ipse attingit a fine vsq̄ ad finem fortiter ⁊ c. s. de aduentu vbi exponitur hucusq̄ inuenies ⁊ c.

Usq̄quo. Nota q̄ vsq̄quo est quedam interrogatio dictio: que idem significat q̄ scilicet quare vel quo. Veruntamen vt communiter vsq̄quo querit de tempore. et est sensus. vsq̄quo id est vsq̄ ad quod tempus erit hoc. sicut Danielis. xij. Usq̄quo finis horum mirabilium. Et sic nota q̄ per istud aduerbium vsq̄quo quando q̄ deus reprehenditur quandoq̄ homo. Homo enim videns opera dei et ipsius iudicia et nesciens causas ipsorum quandoq̄ p̄silit ad disputandum cum deo. et ad querendum vsq̄quo id est vsq̄ ad quod tempus durabit. Et sic dico q̄ istud vsq̄quo conqueritur homo de deo scilicet

De perfectis quos grauari permittit.

De malis quos vitari permittit.

De iniustis quos non punit.

¶ Conqueritur de iustorum grauaminibus. et sic in persona tribulati loquitur dauid in psal. iij. Usq̄quo domine obliuisceris mei in finem: vsq̄quo auertis faciem a me. Et Abacuch. j. Usq̄quo clamabo et non exaudies. Sequitur quare taces deuorante impio iustiorum se. ¶ Item conqueritur de malorum vitaminibus de hoc scilicet q̄ videt eos prosperari. vnde in psal. Usq̄quo peccatores domine gloriabuntur. ¶ Item conqueritur de iniustiarum dissimulatione. de hoc scilicet q̄ deus non punit iniquitates malorum. Et sic dicitur Apocalypsis. vj. Usq̄quo domine iustus ⁊ verax non vindicas sanguinem nostrum qui effusus est.

¶ Item homo per istam dictionem vsq̄quo reprehenditur

De temulentia.

De negligentia.

De inconstancia

De immundicia.

De avaricia.

De ignorantia.

¶ Dico q̄ arguitur homo de temulentia ⁊ ebrietate. i. Regū. j. vsq̄quo ebrius eris di. pau. vi. quo ma. ¶ Item arguitur de negligentia et tepiditate. Proverbi. vj. Usq̄quo piger dormis: q̄ cōsurges de somno tuo. ¶ Item arguitur de inconstancia ⁊ varietate. iij. Regū. xij. Usq̄quo claudicatis in duas partes. ¶ Item arguitur de immundicia ⁊ carnalitate. Iheric. xxi. Usq̄quo delicijs dissolueris filia vaga. ¶ Item arguitur de avaricia ⁊ cupiditate. Abacuch. ij. Neq̄ multiplicat nō sua. Usq̄quo aggrauat contra se denarium lutū. ¶ Item arguitur de ignorantia ⁊ fatuitate. Prover. j. Usq̄quo paruuli diligitis infantiam. Et sic igitur patet quomodo ista dictio Usq̄quo est quedam argutiva dictio ⁊ c. vide de quare.

Usura. Nota quia supra de vsura in locis infinitis est dictum. ideo breuiter pertranscas

de vsura. Nota igitur q̄ vsurarij sunt

Mandatorum transgressores.

Saudiorum contemptores.

Proximorum deceptores.

Terrenorum consumptores.

¶ Dico igitur q̄ sunt mādatorū dei transgressores. Quotidie semper audit q̄ tā in iure canonico q̄ in diuino prohibetur vsura. Deu. xxij. Non fenerabis fratri tuo ad vsuram. Et tñ p̄rariū quondie publice faciūt Ecce. xxij. Usuram ⁊ supabundantiā accepisti. ¶ Item isti sunt p̄ceptores celi gaudiorū. Ili enim sunt cōtenti p̄sentib⁹ futura non querunt. Quia sicut dicit Proverbi. xxij. Non habent futuroꝝ spem mali: ⁊ lucerna impiorum extinguetur. ⁊ ideo q̄ eterna non sperant quocunq̄ habebant temporalia non curant. vnde ps. Non deficit de plateis eius vsura et dolus. ¶ Item isti sunt fratrum proximorum deceptores. Sub specie enim boni decipiūt

Uterus.

proximos. similes lupo. qui portare videtur ouem et sibi benefacere. et hoc inde est ut eam deuoret. similes hyene. que postquam aliud animal lustraerit vix de circulo eius amplius se mouebit. que etiam fingendo vocem hominis et canes et pastores etiam decipit et occidit. Similes etiam aranee que primo muscam aligat. et tandem humorem et substantiam eius vorat. Quia procerto isti sub specie boni et mutui videntur alios portare. ipsos tamen solent voce ficta decipere. et in laqueos suorum contractuum inuoluere. Ita quod vix potest de laqueis suorum contractuum quis exire. et sic totam substantiam deuorant. sugunt. attrahunt atque vastant. Quia breuiter sicut dicitur Gen. xxv. Uxor quidam vocat Jacob. sed manus etc. Item isti sunt consumptores mundi terrenorum. Consumunt enim omnia bona alienorum ut augent propria. Similes corde lupi. neque in instrumento iuncta corde ouine ipsas occulte rodit et vastat. Similes etiam veneno aspidis quod primo facit dormire. sed occulte totum corpus occupat et si non aduertitur totum necat. Similes etiam catto qui postquam diu cum mure luserit. ipsum exterminat et manducat. Similes etiam crocodillo qui postquam hominem deplorauerit. occisus ipsum vorat atque comedit. Quia tales postquam bene luserint. ipsum applaudendo exheredant. quia venenum vsure dum homo delectatur et non cogitat nec aduertit. solet totam substantiam eius rodere. et occulte totum corpus id est totam hereditatem hois occupare. ps. Sicut eius que deuorat in abscondito. Uide. s. de auaricia.

Uterus. Quia supra de ventre satis dictum est. ideo breuiter pertraham.

Horabo igitur quod in scriptura inuenitur uterus bonus et malus. Primo dico quod uterus potest accipi in bono. Et sic est Uterus

Eterne presentie.
Aterne pudicie.
Interne conscientie.
fraterne subuenientie.
fecunde operationis.
Sapientie et discretionis.

¶ Dico igitur quod inuenitur uterus eterne diuinitatis. Et iste est uterus et secretum predestinationis diuine. Vbi deus a principio et eterno omnia que facturus erat composuit et concepit. que tandem creando et opere complendo parturit et emittit. In isto igitur utero homo ab eterno fuit. sed ipse deus exinde mediantibus causis secundariis in lucem huius vite produxit. unde Bernardus. 1. Quis te formare in utero noui te: et antequam exires de vulua etc. Et in psalmo dicitur. In te protectus sum ex utero id est ab ipsa occulta predestinatione. et ab ipso utero sapientie et memorie tue ordinatum est de me apud te. Iste est uterus in quo ab eterno genuit filium deus pater. Ex utero ante luciferus genuit te: ut dicitur in psalmo. Iste est igitur uterus in quo in imaginibus suis creature sunt concepte et ordinate sunt ab eterno Job. xxxv. Quis est pluuie pater: aut quis genuit stillicidas rous. de cuius utero egressa est glacies: et gelu de celo quis genuit. quasi diceret omnia ista procedunt de utero mentis diuine. Item inuenitur uterus mater. nevirginitatis. Mathei primo. Inuenta est Maria in utero habens. Et Lucæ primo. Ecce concipies in utero et paries filium. Item est uterus interne conscientie et voluntatis. et sic uterus viri iusti nihil aliud est quam cor eius et voluntas. Item est uterus in quo debent esse viscera pietatis et compassionis. sicut illud Job. xxxj. Ab infantia creuit mecum miseria: et de utero egressa est mecum. Item est uterus in quo debemus portare et concipere fetus bone operationis. Deuterono. xxx. facies omnia que precipio tibi. et abundare faciet te dominus sobole viri tui. Item est uterus in quo est cor et virtus sapientie et discretionis. Idicremit. 1. In utero noui te. Et sic dico quod uterus multipliciter potest sumi in bono. Secundo dico quod potest sumi in malo

Et sic dico quod caro. mundus. impius et dyabolus habent quilibet suum uterum. Unde nota quod inuenio uterum. Carnalis immundicie.
Mentalis iniusticie.
Naturalis existentie.
Temporalis opulentie.

¶ Dico igitur quod est uterus virilis carnalitatis. Uterus enim in quo latent feces et in quo sunt omnia virilia et carnea carnalitatem et voluptatem designat. a quo feces luxurie egeruntur. et in quo cuncta virilia et fetida esse noscuntur. Et de hoc potest dici illud. i. Paralipomenon. xxi. Tu autem egrotabis languore uteri donec virilia egrediantur per singulos dies. Iste est enim uterus in quo se Job querebat fuisse. d. illud Job x. Quivtinam consumptus essem ne oculus meus videret: fuissem quasi qui non essem de utero translatum ad tumulum. Et merito quia procerto qui in utero carnalitatis nascuntur. et qui ibidem per malas complacentias generantur eternis tribulationibus deputantur. Esaie. xij. Suscitabo super eos medos id est demones qui argentum non querant nec aurum velint. qui lactantibus uteris non miscebuntur: sed sagittis interficiunt impios. ¶ Dico etiam quod est uterus iniquitatis. Et iste est uterus voluptatis secretum malorum. De quo Job. xx. Panis eius in utero illius vertetur in fel aspidis intrinsecus. Panis enim temporales voluptates designat: qui in utero mentis in fel reuertitur. quando exinde remorsus conscientie et amaritudo eterne miserie generatur. ¶ Dico etiam quod est uterus natiuitatis. Et sic dico quod iste uterus est ipsa conditio humana fragilitas. Nichil enim debilius quam puer quando est in utero. sic nihil defectuosius quam homo in suo esse naturali et corporeo. figurari enim potest in illo qui claudus erat ab utero matris sue. Actuum. iij. In multis enim defectibus abundamus. et ab ipso utero contrahimus

Ignorantiam. Dico ignorantiam. ps.
Impotentiam. rantiam. ps.
Indigentiam. Errauerunt locuti sunt falsa. Impotentiam dico. Actuum. iij. Vir quidam erat claudus ab utero matris sue. Unde propter debilitatem et impotentiam naturalem indiget quilibet adiutore. Unde psalmi. Suscepisti me de utero matris mee. Et alibi. In te confirmatus sum ex utero. Dico etiam indigentiam. Unde Job primo. Nudus egressus sum de utero matris mee nudus reuertar illuc. Et sic dico quod iste est uterus natiuitatis. ¶ Dico quod est uterus prosperitatis. Mundus enim habet uterum suum scilicet prosperitatem. ubi nutriuntur pueri peccatores. ubi locantur et dormiunt: sed statim quando inde egrediuntur per mortem ipsi plorant in inferis lamentantur. Iste est uterus ceteri. De quo Iona. ij. Quod orabat Jonas de utero piscis. quia qui in utero mundane prosperitatis detinentur. peccata ipsi mouentur. nisi per orationis suffragium liberentur. et ad terram penitentiae euomantur. Unde Esa. xlij. Deus ab utero vocauit me etc. Sic igitur patet quod uterus in bono sumitur et in malo. Sufficit.

Uti. Usus. Cum usus rerum a deo hominibus sit concessus: et propter hoc fuerunt facte res ut eis debite quilibet posset uti. Possumus breuiter notare quod triplex inuenitur usus rerum scilicet

Virtuosus. Usus igitur virtuosus est perfectiorum: quia boni et virtuosus omnibus rebus virtuose utuntur. Unde Augustinus de vera religione dicit quod iustus utitur amico ad gratiam. utitur inimico ad patientiam. uti potest quolibet ad beneficentiam. utitur omnibus ad complacentiam. Quia proculdubio charissimi iustus non solum bene utitur bonis: immo etiam bene utitur malis. ¶ Virtuosus bene

co bene bonis: quia iustus benevitur gratis et virtutibus spiritualibus que simpliciter sunt bone. Istis ei ut ait Augustinus d. libero arbitrio. nemo male vitur ceteris: scilicet medijs vel minimis bene vel male quilibet vitur potest. Hec Augustinus. ¶ Medijs etiam benevitur: nature scilicet fortitudine. pulchritudine. ingenio. et sibi: ipsa in dei seruitio. expendendo. Itē bonis fortune. scilicet potētia. opulētia et eminentia et similibus. ipsa debite et iuste ministrando. Ista enim sunt in difference: quia eis bene possumus vti et etiam male. Multa enim sunt vilia et inutilia: que tamen vten- tibus et eis vti scientibus sunt vtilia. Et inde est qd co- riandrum quod hominibus est medicina. canibus est venenū. Amigdalū vulpibus dicitur esse mors: qd ho- minibus est medicina et cibus. Etia mandragora si quis discrete vitur dormire facit et patientem iuvat. si vero immoderate sumitur hominem occidit. Etia tela ara- nez que etia inutilis videtur si quis ea debite vsus fue- rit contra multas infirmitates erit vtilis. Quia breui- ter tela mundane prosperitatis et bona temporalia et corporalia que vulpibus et canibus. id est hominibus bestialibus et malis indebitis vitur: et eis vti discre- te nescientibus et nolentibus sunt nociva et anime dā- nativa. que tamen hominibus. id est personis rationa- bilibus ipsis moderate et rationabiliter vitur: suffra- gantur ad salutem. ad salutē sunt vtilia: et spirita- liter adiuvantia. Boni enī vtuntur rebus mundanis scilicet diuitijs. delicijs et eminentijs. prudenter et mo- derate non superflue. nec nimis laute vel diminutue vel nimis stricte. vnde. j. Tim. j. Scimus quoniam lex bona est si ea legitime quis vtatur. Unde Augustinus lib. de doctrina christiana reprehendens nimis stric- tum rerum et nimis lautū dicit sic. In omnibus tali- bus non vult rerū. sed libido in culpa est: et ideo quod locis et temporibus personisq. conueniat. diligenter est attendendus. ¶ Malis insuper vti bene iustus: quia scilicet viti mala talia vitur ad suū plus castigationē vitur mala morte cor ad timoris diuini sibi ipsi incus- siones. et ad diuine iustitie cōmendationem: penis et tri- bulationibus a talibus malis illatis vitur ad penitē- tiam et patientiā. et ad virtutū cumulationē. Sicut enī dicit Plin. Ethyopes vtūtur sanguine draconū cōtra effrūtū etia carnibus eius ad cibā. felle et cauda et lingua in qbus est venenū reiectis. Scire charissimi caro id est vita et sanguis id est mala mors et vindicta im- piorū. draconū id est iniquorū ad vsum salutis sunt ne- cessaria. Caro enī id est vita et carnalitas talis est come- denda et incorporanda per dilectionē et cōpassionē. cu- tamē fel et lingua venenata. id est facta venenosa et ope- ra et verba cūciant. vt sic natura non vitia diliga. San- guis enī id est mala mors eorū vtiis est. quando scilicet considerat. qz timor domini dei ex hoc concipit et con- cuitur. et ipsius iustitia cōmenda. que contra estū id est contra dyabolicam tentationem tuent. ps. Metabit in- stus quando viderit vindictam etc. Et sic vita et morte. et carne et sanguine ipsorū malorū iusti bene vtuntur. et in omnibus proficiūt et lucrant. Exemplo prudentis mer- catoris. qui ita bene scit lucrari in plūbo et ferro: sicut in auro et lapide precioso. Vasa enī fictilia ad vsus sunt vtilia. non solum aurea et argentea. Ad denotandum qd non solum boni sunt vtilibus ecclesie et iustorum neces- sarij: immo etiam mali Roma. viij. Diligentibus oculū omnia cooperantur in bonum. vnde Leuit. vij. Adipē cadaveris mortui habebitis in varios vsus. Sic igitur patet quomodo homo iustus benevitur gratis vir- tutibus: et medijs id est bonis naturalibus et tempora- libus. et infimis malis id est eorū malicijs et criminibz. Iuxta illud Eccl. xxi. Utere quasi homo frugi his q. apponuntur tibi. Et sicut etiam de militibus illis di- citur Judic. iij. Vt utraq. manu tebatur pro dectera quasi dicat omnia erant eis dectera et bona: et nihil in- ueniebāt sinistrum aut malū. Patet igitur. qd est vsus

virtuosus qui est. perfectorum. ¶ Secundo dico qd est vsus fructuosus qui est beatorum. Quāuis enim vti et frui differant: quia fructio est vsus rei propter scitue- ro ppter aliud. Et sic propriety pertinet ad iustos via- tores. frui vero ad beatos comprehensores. Unum ta- men quandoq. sumitur pro alio. Unde etiam possu- mus dicere qd beati in patria vtuntur deo et bonis per- pētuis iuxta votū. Et sic loquitur Raphael angelus. videbar quidem manducare vobiscum et bibere. et ego cibo et potu inuisibilior. Thob. xij. Usus enim totus votum et totam vtilitatem importat. Iuxta Augusti. Utile quicquid est totum vtendo est vtile: non proficit enim dominus sine vsu. Et ideo minores sapientiores fuerunt qui vsu in rebus retinuerunt: proprietatem in alijs dimiserunt. Iusti enim dū sunt in hac vita sunt solum proprietarij et domini regni celorum. Ad hanc v. Quoniam ipsorum est regnum celorum. Ueruntā- men adhuc nō habent vsu: et ideo parum proficit ad presens sed pro certo post mortem in patria ipsi habent vtilitatem et vsu et plenum emolumentum et fructus Ecclesiastes. ij. Hanc ratus sum partem meam si vte- rer labore meo. Iste igitur est vsus beatorum qui est fru- ctuosus: vt sic de homine ad tantorum bonorum vsu promoto dicatur illud. j. Adhabeor. xij. Consen- runt symonem esse ducem et vti fibula aurea. ¶ Ter- tio dico qd est vsus vitiosus qui est malignorum: et iste nihil aliud est qd abusus. Usus enim in bono vt cōmu- niter accipitur. quia fm Augustinū vti ab vtilitate di- citur. Deinde libro. lxxij. q. dicitur qd vtile quicquid est vtendo fit vtile: ita qd nemo vitur nisi vtili. nō enim vitur quisquis aliquo quo male vitur. Ueruntā- men hic accipio malum vsu pro abusu. Ad hanc v. sunt sicut serpentes qui quantumcūq. bonos ci- bos et sanos comederunt: totum in venenum conuer- tent et mutant. Quia mali quibuscūq. rebus vran- tur: propter malum vsu omnia tam bona q. mala in- venenunt: conuertunt et mutant: et omnia in perniciem anime conuertunt. Unde Seneca dicit. Ad malis omnia fiūt mala. Patet de temporalibus rebus que de se bo- na sunt et vtilia. quando tamen quis bene vitur eis de- vcrunt tamen quia isti eis non bene vtuntur: immo abu- tuntur. ideo non in bonum: sed in malum conuertun- tur. vnde Ecclesiastici. xxxij. Hec omnia sanctis in bo- num. peccatoribus vero in malum conuertuntur. Di- cit enim Plinius. Ad quāuis glandes sint cibis por- corum. porci tamen si nimis comedunt faciunt aborti- uos. Scire bona temporalia quāuis masculis et per- fectis qui ipsis bene sciunt vti possunt esse vtilia. femel- lis tamen et imperfectis qui ipsis bene vti nesciunt: sunt mirabiliter nociva. Palme enim boni fructus sunt et vtilis. et tamen dicit Plinius. Ad quidam mi- lites Alexandri se talibus fructibus strangulauerunt pro eo qd ipsos immaturos et virides comederit volue- runt. Isti igitur quia male vti sunt mortui fuerunt: qd tamen non fuissent: si vti bene fuissent. Quia breuiter malivolunt omnibus etia bonis male vti. igitur mor- tem spiritualement et eternam solent pro premio reporta- re ad Romanos. j. Immutauerunt naturā vsum in- cunvsum qui est. contra naturam: dicunt enim illud Sapientie. ij. Venite et fruamur bonis etc. Et sequitur Utamur creatura etc. Et tamen isti sunt maledicti: qd constat: quia his omnibus possunt licite vti: dum ta- men vellent bene vti. et si solum quererent necessa- ria: et pauperibus tribuerent et darent superflua. Unde Augustinus de verbis domini. capitulum j. dicit sic. Utantur dantes consuetudine sua. sed doleant aliter non posse. Sequitur. Utere cibis electis: preciosis qui- bus. consuevit: quia aliter non potes: quia si consue- tudinem mutas egrotas. concurre igitur tibi vttere ne- cessarijs et superflua da pauperibus. vttere preciosis. da pauperibus vilia. Patet igitur quomodo inueni- tur vsus malus qui est vitiosus: vsus sanctorum qui

15

vtile est qd nos deo penitus commendamus. ¶ Secundo dico qd nobis est vtile qd penis tribulemur. Verbe enim amare vt communiter magis vtilis sunt medicis qd dulces. Unde de absinthio herba amarissima fm platearium legitur qd multipliciter vtilis sit in medicina. hoc principaliter habet qd materiam duram indurat: materiam mollem molliet et relaxat. Quia tribulationis afflictus amaritudo vsus materiam duram et grossam scilicet corpus habet indurare ad patienter sustinendum. materiam vero mollem et leuem scilicet animam et voluntatem habet relaxare ad deum diligendum: ad se humiliandum et ad deum conuertendum. quia per tribulationes duriores efficitur vt. sicutineamus laetiores vero vt flendo ad deum humiliter recurramus. Et ideo deus tribulationes fidelibus suis procurat: vt scilicet eos a peccando reseruet: et in bono ipsos humiliet et conferuet. Unde Augustinus super psal. xliij. Ostendens quo saul a dauid persecutus nunc qd legitur adulterium prodicionem vel homicidium commisisse. que tamen in prosperitate commisit dicit sic. Res periculosior est anime prospera habere qd aduersa. dauid saulem inimicum fugiens alienam non concupuit nec adulterari virum non occidit. Erat enim infirmitate tribulationis sue tanto deo interior. quanto videbatur miserior. Utile quidem est tribulatio: et vtile medicamentum contra dyaboli temptationes. factus est dauid securus hostibus deuictis pressura caruit. tumor excreuit. Est igitur vtile qd penis tribulemur: sed de hoc vide de tribulatione supra in tertio membro autoritatis. ¶ Tertio dico qd est vtile nobis qd casu criminis impugnemur. Duo enim sunt personarum genera quibus quandoq; vtile est temptari et in temptationibus superari scilicet negligentes et presumptuos. Utile est dico negligentibus: quando enim homo est negligens et non precauet caute ne cadat: et quia nimis incaute se peccati occasionibus exponit. tunc vtile est quandoq; qd cadat: vt ex tunc caute se habere addiscat vt ex tunc periculum diligentius precaueat. et sicut facit homo qui sine aduertentia in lubrico cecidit qui ibi iterum transiens melius cauet ne iterum cadat. Et sic loquitur Seneca in proverb. Quod cautio est in reliquum lapsus anterior. Sicut etiam patet de lupo qui non libenter vadit ad locum vbi semel fuit pedicatus. et de mure qui non libenter intrat muscipula in qua prius als fuit captus: et sic de similibus. Ergo utile est cadere vt simus impudenter cautiore. Et sic loquitur Isidorus de sententis suis. lib. ij. ca. ij. dicens. Utile est dei seruo post conuersionem temptationi. quatenus a torpore negligentie sollicitatibus virtutis excitetur: et ad virtutis actus per exercitium agitur. Item est vtile presumptuos. Arrogantes enim. et de suis virtutibus glorianes et fragilitatem propriam ignorantes: et propter virtutes si quas habent alios quos peccare viderint continentines post casum meliores fiunt: quia concepta humilitate vires proprias recognoscunt. Deus enim facit talibus sicut mater filio suo quem docet ambulare. aliquando enim dimittit ipsum sibi. vt si cadat bis vel ter: non curat dum tamen ambulare addiscat. Sic vere tales presumptuos ex industria dimittit cadere. et vt cognoscant vires proprias solet eos sibi ipsi dimittere. et cadant in diuersa peccata dissimulat: vt ex hoc discant humiliter et melius per virtutem ad gloriam ambulare. Unde Isidorus ibide ca. xxij. Qui dum plangunt vitioz impulsu frequenter de ipsa humilitate vel infirmitate per humilitates validius qualescunt: plerumq; vtile est arrogantibus a deo deseri quatenus sue infirmitatis coscientiam ad humilitatem redeant. et humiles post casum erigant. Et ista sunt que deducit Grego. lib. moralium. xxij. ca. ij. vbi dicit. Quod peccata sunt vulnera: virtutes autem medicamenta: et ideo tales de medicamento vulnerum faciunt: inquit de ipsa virtute superbiunt. et ideo e conuerso vt ait deus de vulnere eis medicamentum facit: inquit in ipsos cadere

Anis etiam doctor qui viliter scit suos instruere. Et ideo sibi committere nos debemus qui melius scit que nobis sunt utilia. & nos ipsi sciamus. & qui utilius nobis procurat utilia & nos ipsi credamus. Et sic loquitur Augusti. libro soliloqui. dicens. Constante crede deo: eus te totum committe quantum potes. noli velle esse quasi proprius dominus tui. sed illius clementissimi & utilissimi te seruum esse profiteere: ita enim te a se subleuare non desinet. Illi quoque tibi euenire permitte nisi quod tibi proficit etiam si nescias. Jacta cogitatum: quia igitur in domino: quia sicut dictum est

Dico pmo q
ẽvtile nobis
q a deo peni
tus governe
mur. Vide
mus enim q

cadere per peccatum dimittit. et per peccatum ad humilitatem: ad cautelam et ad sanitatem reducit. Tñ dicit: qui acceptis inq̃t virtutibus extollit: nō gladio: sed vt ita dixerim medicamēto vulneratur. Quid em̃ est virtus nisi medicamentū: quid em̃ vitium nisi vultus: q̃ igitur de medicamento facinus vultus: facit deus de vultu: et medicamentum vt q̃ virtute percutitur vultu curatur. De hoc habemus exemplum de petro: q̃ nimis de virtute p̃p̃ia cōfidentis p̃sumptuosus dixit. Si me oportuerit mori tecum etc. Hec dicebat em̃ quid erat hūana fragilitas: cū hoc dixerat de se nimis p̃sumens: et alios etiam contemnebat: inq̃t tū se eis p̃ferebat dicens et si oēs scādālizati fuerint et nō ego etc. Al̃ d̃r̃. xxv. Sed qd̃ p̃certo deus ip̃sū sibi p̃p̃i dimisit et statim cecidit. et sic de fragilitate cognita et humilitate concepta. sciendo amare fortior resurrexit: et medicina p̃ vultu: et vultu p̃ medicina ibi salubriter fuit. De quo in p̃s. Imple facies eorum ergo etc. Quod exponēs Aug. li. iij. de ciuita. dei dicit. ca. xij. Audeo dicere superbis vtile est cadere in aliquod ap̃tum manifestumq̃ p̃c̃m vt sibi displiceant q̃ sibi placendo p̃sumebat. Salubrius em̃ sibi petrus displicuit q̃ si sibi placuit q̃ sibi p̃sumebat. Utile est igitur nobis: q̃ casu criminis ip̃ugnemur. Quarto nobis vtile est: q̃ a viris imp̃is flagellemur. Utile em̃ ē herbe: q̃ p̃culcet et q̃ ṽetis et plurijs infestet. Būfo etiam quīs sit venenosus: in multis tamen sit vtilis medicis: puluis em̃ ip̃sū combusti vulnera sanat: carnem et pellem consolidat et restaurat. De tyro etiā serpente venenoso fit tyriaca: quo nihil vtilius est contra venenum. Basiliscus est animal inimicū nature: in aliquib⁹ tamen vtilis cognoscitur: et ad trāsmutationem metallorū plurimum suffragatur. Etiā auiū rapacium fel ad multum p̃ficat: et vtiliter oculos clarificat: q̃ breuiter vt dicit Plini. q̃ non est dare aliquod animal q̃ homini i aliquo sit vtile atq̃ bonū. Sic vere charissimi: mali q̃ hic nobiscū viuunt: quīs nobis venenosū videantur: in pluribus sunt vtilis. Isti. n. suis maledictis et factis nō sicut tyriaca a veneno peccatorū purgant: et sicut metalla in melius nos trāsmutant: et oculos mentis n̄re occasionaliter clarificant et illustrant. Deus em̃ malos cōtra nos dimittit etiā p̃ ualere: quia videt q̃ nobis ad cautelā vitiōrū: et ad exercitium virtutis et ad augmentū p̃miorū seu meritū p̃fit p̃ficere et valere. Tñ Greg. in mora. li. x. ca. xviij. dicit. Dī potēs deus inq̃t electorū suorū aduersari os t̃paliter p̃mittit ex crescere: vt p̃ eorū seuiam purget bonorū nequiciā. Nunq̃ em̃ dñs aduersarios bonis nocere p̃mittit: nisi etiā inq̃tū p̃derunt videat. Nam dum iniusti scilicet iusti purgant: et vtilitati iustorū militat vita p̃uorū: dum hanc. puniendo humiliat: et puniendo semp in meli⁹ format: q̃ reprobos nos dum cruciant purgant. et vtilitati bonorū malorū potestate militant. Quia breuiter isti mali nō sunt nisi firmamentum medici dei n̄ri: cum q̃bus solet a nobis morbos cruentare: et ideo saluare seu sanare. Tñ etia Aug. li. de laude charitatis ca. viij. dicit. Quodā modo firmamētum dei est ipse inimicus tuus per q̃d sanaris. Sic igit̃ nouerit deus vtile tibi esse vt te expoliet: et vt per ipsum vapules vel cedaris p̃mittit. ipe de illo te curat. opta vt ille sanet. Ideo est vtile vt a p̃impis flagellemur. Quinto dico q̃ est vtile vt a p̃latis p̃uidis castigemur. Discretus em̃ medicus magis respicit infirmū vtilitatem q̃ voluntatem: et ideo q̃ videt vtile: percutere solet vel ligare quīs nouerit infirmo displicere. Sic bonus p̃latus subditos quīs inuitos d̃z corrigere et curare. i. de vtilitate corū p̃c̃nsa re. Sicut enim dicit Augustinus in ench. ca. xxvj. bona multa prestant inuitis: quia eorū consulitur vtilitati non voluntati quia ip̃i sibi p̃p̃is inueniuntur inimici. Et ideo nihil vtilius q̃ bonus p̃latus q̃ scit d̃ subditorū vtilitatib⁹ p̃uidere. Tortura de auro facta sc̃z de instrumento aureo vtilior est q̃ de alio. Et

quando p̃latus est aureus et virtuosus: tortura et correctio quam im̃p̃mit vtilior inuenitur. Tñ em̃ debet esse vtilis sibi ecclesie et subditis: q̃ magis d̃z querere vtilitatem aliorū q̃ p̃p̃iā. Ex̃p̃lo apl̃i d̃ dicit. i. Cor. xi. Non quero quod mihi vtile est. sed qd̃ multis vtile. Quia p̃latus debet querere publicam vtilitatem nō priuatam: et salutem diligere nō solum p̃p̃iam: s̃ cōmunem. Tñ p̃lato vtili loquit̃ Greg. in past. ca. iij. d. sic. Sit pastor cogitatione mundus. actione p̃cipu⁹ discretus in silendo. vtilis in verbo: singulis compassione. primus: p̃re cunctis cōtemplatione suspensus. bene agentibus per humilitatem socius: cōtra delinquentium vitia per zelum iustitie erectus: interiorū curam in exteriorū occupatione non minuens. exteriorū p̃uidenciam in interiorū sollicitudine non relinquens. Utills ergo debet esse p̃latus: et corrigendo seueriter: et p̃dicando verbaliter: et gubernando sagaciter. In istis ergo debet vigere iustitia. que s̃m Augu. cōis est x̃tus. Et ideo s̃m Ambro. li. de x̃gimibus. Ista alijs nata magis q̃ sibi: non tam suas vtilitates q̃ publica emolumenta rimatur. Oculi em̃ q̃ sunt in capite nō sibi de visu p̃uident: sed mēbus alijs vniuersis. In quo notatur q̃ mens et cōsideracio capitis p̃lari magis debet vacare vtilitati aliorū q̃ p̃p̃ie. Quia sicut dicit Aristot. bonū quod est cōmune est diuinum. Tñ Ambro. sup. Beati immaculati. exponēs illud. feci iudicium et iustitiam: qd̃ pertinet ad p̃latum dicit. Qd̃ sola iustitia est que oībus alijs potius est nata q̃ sibi: quotidiāo vsu et fructu in publico suo damno alienas custodit vtilitates: q̃ nihil habeat vtilitatis vel laudis. Utile est igitur q̃ a p̃latis p̃uidis castigemur et etiā gubernemur. Sexto dico: q̃ est vtile q̃ nostris p̃mis suffragemur: quia omnis homo bon⁹ debet p̃mos iuuare: et vtilitatem p̃mi curare. Ex̃p̃lo elephantum. de quo dicit Pl̃i. q̃ alteri de altero prima est cura: et hoc potissime pertinet ad actiuos. q̃ sc̃z vita actiua que prouidet p̃mis fructuosior est q̃ cōtemplatiua: et ideo cōtēplatio est aliquoties omittenda: p̃ proximū vtilitate facienda: et hoc est qd̃ dicit Greg. in past. ca. iij. Qui suam fouens vtilitatem proximū negligit: quasi vnius pedis calcamentum amittit. Sunt inquit nōnulli: qui magis numeribus vitati: dum solius cōtemplationis studijs mardescunt parere. primorū vtilitati in p̃dicatione refugiūt secretum quietis diligunt: secessum speculationis querūt de quo: si districtius iudicentur: ex tantis p̃culdubio rei sunt. quantis venientes ad publicum p̃ficere potuerunt. qua inquit mente ille qui p̃mis p̃futurus enitesceret: vtilitati primorū secretum p̃ponit suum quando videt q̃ ipse patris vniuentis vt in multis prodesse de sinu patris egressus est ad publicū. Nec gre go. p̃fociamus igitur p̃mo: quia opus est pietatis s̃m apl̃m. j. Th̃i. iij. Pietas ad omnia vtilis est p̃missionem habens vite: que nunc est future. Sic igit̃ pater: quomodo sunt ser̃ que nobis summe vtilia iudicantur. p̃patet ergo: q̃ quedam sunt vtilia homini spiritualiter et hoc est primum principale. Adhuc dico: q̃ sibi sunt quedā vtilia eterna: et ista sunt bona paradisi: vita eterna: gloria: beatitudo. de quibus in titulis suis. Ultimo dico: q̃ sibi sunt vtilia quedam temporalia siue temporaliter. vt omittit. sanitas gaudiū etc. de quibus nihil ad p̃sens. Tñ de vsu. vti in suis titulis: et sufficit ad p̃sens.

Qua. Cum vna sit fructus: de quo vinum exprimitur et liquatur: videtur q̃ per vnam fructus intelligatur. Et ideo sic de fructibus suis possumus distinguere. Et notabo q̃ inuenit̃ Qua.

- Alidagni valoris.
- Dulcis saporis.
- Boni liquoris.
- falsi dulcoris.
- Gravis horrois.
- Inuenitur vna magni valoris: et ista est Christus: qui

de vite. i. de matre virgine nat⁹ et in torculari expressus
vinum scz proprij sanguinis nobis stillavit qd fideles
inebriat atq; potat. vt sic de quolibet deuoto intelli-
gatur illud *Eccl. xlii.* Lauabit in vino stolam suam
in sanguine vite pallium suum. Ista est illavua: cuius
sanguinis aspectu elephantes. i. martyres ad pcliuz
animatur. *i. Adacha. vi.* Ostenderunt elephatibus san-
guinem vite et mori. Et ista est vua passa que in passio-
ne fuit ligata et ad solem extra hierusalem est sicca-
ta. figurata in ligaturis vite quas abigail presentia
dauid ipsum pacificauit et sibi coniungi matrimoniu
liter procurauit. sicut dicitur. *i. Regu. xxi.* Quia aia q
per deuotionem istam vuan rpm in cruce pendetem
portat. gratiam dauid idest dei patris impetrat: et ei
per gratiam se maritat. Ista est igitur vua magni va-
loris. *Secundo dico q est vua dulcis saporis et sic vua*
significat bonos operum fructum et virtutini: qui a
vite idest a bono homine colligitur. et ex qua vinum
consolationis et gratie distillatur. De multis tamen
conqueritur deus quod vvas bonorum operum non
portant *Hieremie. vii.* Non est vua in vitibus: et non
est ficus in ficulnea et quod plus est quia in loco vua-
rum spinas idest in loco bonorum mala portant. *Esa.*
v. Expectauit vt faceret vvas et. *Tertio inuenitur*
vua boni liquoris. et ista est vua sacre scripture que vi-
num scientie nobis propinat. De quo *Deutero. xxxij.*
dicitur. Quod filij israel constituti sunt super excel-
sam terram et. *Quarto est vua falsi dulcoris: q sunt*
bona palia qvinu delictaru nobis stillat quo pctores
inebriant atq; portant. Ad tamen prohibetur. *Num.*
vi. Ubi dicitur. Qui se deo volunt consecrare: quic-
quid de vna exprimitur non bibant. *Quinto dico*
quod est vua grauis horrois et ista est vua malorum
operum quam peccatorum proferunt. de quo vinum
infamie nobis fundunt. de quo *Dei. f. xxxij.* Vua cois
vua felis et c. Vide de vino. vite. et sic sufficit.

Vulnus.

Vulnus. Vulnerare. *Id est. de populo. plebe vel gte. et.*

in carne per violentiam introducta. Ista enim est dif-
ferentia inter vulnus et vlcus. Vulnus enim per aliū
introducitur sed vlcus per se nascitur. Unde illatum
vulnus: innatum dicitur vlcus. Cum autem vulnus
propter sanitatem corporis quandoq; efficiatur intra
corpus infigatur. cum dolore infligatur. infirmitateq;
corporis operetur. et tandem mors per vulnera gene-
retur. Ita quod sic possunt inueniri quinq; genera vul-
nerum. vel quinq; proprietates eorum scilicet Vuln⁹.
Sanarium.
Transfigium.
Afflictium.
Rimatum.
Interemptium

Sanarium.

Transfigium.

Afflictium.

Rimatum.

Interemptium

Notandum quod spiritualiter loquendo quinq; ge-
nera spiritualium vulnerum possunt in sacra scriptu-
ra inueniri scilicet vulnera que debes videre vulnera
que debes habere vulnera que debes sustinere: vulne-
ra que debes precaveri vulnera que debes horre.

Prima sunt vulnera nostri redemptoris.

Secunda sunt vulnera necis et amoris.

Tertia sunt vulnera mundi et laboris.

Quarta sunt vulnera culpe et erroris.

Quinta sunt vulnera eterni doloris.

Dico igitur primo quod inueniuntur vulnera ca-
ritatiua que debemus videre. et ista sunt vulnera chri-
sti que cunctis intuentibus sunt medela. Sicut enim
videmus quod quando homo immittitur. quod per vul-
nus brachij totū corpori medetur. Sic vere per vulne-
ra ipsius brachij christi qui est brachium dei patris.
Iuxta illud. *Ecclesiastici. xxxvj.* Glorifica manū et bra-
chium dextrum: totum corpus ecclesie fuit sanatus. i.
gratia sanuati restitutus. Iste enim fuit strenuissim⁹

pugil noster: qui pro restituenda nobis paradisi he-
reditate campum intrauit: vbi vulnera et morē susti-
nuit: dum nobis gloriā acquisiuit. *Esa. liij.* Ipse vul-
neratus est propter iniquitates nostras et. Et ideo pot
iste figurari in illo qui descendeat ab hierusalem in
hierico qui incidit in latrones et. *Luce. x.* Quia chri-
stus de hierusalem. idest de paradiso veniens: in hieri-
cho mundi noscitur incidisse: et nudatus et spoliatus
ab ipsis iudeis crucem et vulnera suscepisse. Iustum et
go et toto non occiderunt: qz humanitatem tantum
interfecerunt: qua propter dicuntur ipsum seminumū
reliquisse. *Ps.* Super dolorem vulnere meorum ad-
diderunt. Et ideo bene dico: q ista vulnera sunt vide-
da: et a deuotionis cordibus intēda. Iuxta illud *Aug.*
lib. de virginitate. Inspice vulnera: sanguinem morē
tis: precium redimentis: cicatrices resurgentis et c.
Quia sicut dicit *3° lib. de quatuor virtutibus.* 3°
vite aceto potatur. a te sapientia ceditur: a te sal⁹ vul-
neratur: vita moritur. Ista igitur sunt vulnera sanati-
ua: que debemus videre. *Secundo dico: q sunt vul-*
nera transfigina: que debemus habere: et ista sunt vul-
nera diuini amoris: contritionis et compassionis: qui-
bus est cor nostrum transfigendum et intus fortiter vul-
nerandum. Et primo dico: q nos debemus habere vul-
nus intime dilectionis: exemplo sponsi qui sponse vi-
cebat. *Cant. iij.* Vulnerasti cor meū soror mea. Amica
enim et vulnus cordis non tantum est bonus: sed etia
malus: sicut de duobus senib⁹ ipudicis dicitur. *Dan.*
xij. Quod ambo fuerint vulnerati amore *Sufanie.*
Et ideo de tali vulnere carnalitatē loquitur *Sieg.*
super *Ezech.* extrema parte omelia. iij. vbi de denota
anima dicit sic. Utilis est ei salus sui corporis: que tras-
figa est vulnere amoris. Adala a utē est salus: que do-
lorem vulnere huius nescit: cum vero anhelare. et ce-
leste desiderium sentire vuln⁹ amoris cepit. fit anima
salubrior et vulnere que prius egrotabat et salute.

Item debemus habere vulnus timoris et contriti-
onis Sicut em balena non sentit vulnus nec capitur
quousq; vulneratur interius in carne intima Sic pec-
cator non capitur nec conuertitur quousq; per contri-
tionez in corde: et per timorē a deo vulneret Sicut em
ceruus vulnerat⁹ in corde solet mugire: sic homo vul-
nere contritionis afflictus solet peccata confitendo
clamare et fortiter rugire: vide *1° iere. li.* In omni ter-
ra mugiet vulneratus. *Item debemus habere vul-*
nera doloris et compassionis. Misericordia enim prope-
morum debet pia corda transfigere. et compassionis
gladio vulnerare: vt sic possint nobis ipsi miseri dicer-
e illud *Esa. xliij.* Tu vulneratus es sicut et nos: nostri
similis effectus es Sunt igitur vulnera transfigina
que debemus habere. *Tertio dico q sunt vulnera af-*
flictiva que debemus sustinere. et ista sunt vulnera tri-
bulationum huius mundi: et correctionis prelatoz
et vulnera nostrarum et malium passionum. Omnia
enim talia vulnera sunt sustinenda. et in patientia tes-
leranda Sicut enim solet medicus atrociter alicuius
do vulnerare. vt corruptis effluuiis humoribus possit
a periculo liberare Sic vere deus et prelatus per cor-
rectiones et tribulationes vulnerant homines: vt ab in-
firmitate peccati liberent et sanent Unde de deo dicitur
Job. v. Quod ipse vulnerat et medetur: percutit et ma-
nus eius sanabunt. De quo dicit *Sieg.* vj. mora. ca.
xiiij. Quod dñs vulnerando electos suos ad salutem
reuocat: et dum ipsos affligit exterius: ipsos sanat in-
terius Quod tamen est contra multos qui nec vulne-
ribus nec tribulationibus emendantur more incudis
qui quanto amplius percutiuntur: tanto per obstina-
tionem peius indurantur *Job. xij.* Cor eius indurabitur
quasi lapis: et stringitur quasi malleatoris incus
Siles etiā vso q qñq; ita fortit dormit. q etiā vulne-
rib⁹ vir pot excitari. sicut dicit *1° pli.* Quia multi sunt
q in pectus taliter dormiūt et ita ioi sopiti et inuoluti sūt
q vulnera quibus p peccatum adevulnerata est natu-
ra: vulnera

ra: vulnera etiam quibus quotidie vulnerat eos forma. non sentiunt nec attendunt: nec propter ipsa a peccatis euigilant et erigunt. d. illud Proverborum. xxiij. Uerberauerunt me et non dolui: vulnerauerunt me et non sensi. Ista igitur sunt vulnera afflictiva: que debemus sustinere. Quarto dico quod sunt vulnera corruptiva. que debemus cauere: et ista sunt vulnera vitiatorum. Sicut enim videmus: quod in vulnere est continuata solutio. sanguis effusio. debilitas introductio. doloris stimulatio. et nisi remedium apponatur mortis subsecutio. Sic vere charissimi in vulnere peccati mortalis. continuas. societas. unitas que est inter nos et deus soluitur. sanguis gratie effunditur. spiritus resistendi debilitatur. stimulus et dolor conscientie introducit. et sic sequitur mors eterna: nisi assit penitentie remedium et cautela. Tresh. ij. Cum deficerent quasi vulnerati in plateis ciuitatis. Ista enim sunt vulnera quod dyabolus mordendo per temptationem violentem impunit: quibus nos spiritualiter interficit et occidit. Unde de demonibus potest intelligi illud. Thiere. ix. Sagitta vulneras lingua eorum. pacem cum amico loquitur: et occulte ponit ei insidias. Temptatio enim diaboli: lingua et sagitta dicitur eo quod more lingue est mollis blandiendo: more vero sagitte finaliter acuta est spiritualiter occidendo. Et sic possum notare: quod demones nos occidunt scilicet. Vulneribus superbie et pompositatis: Vulneribus luxurie et carnalitatibus. Vulneribus iracundie et crudelitatis. Vulneribus tenuitatis et ebrietatis. Vulneribus inuidie et obscuritatis. Vulneribus blasphemie mordacitatis. et sic dico: quod lueni vulneris hominum superborum. psal. Tu humiliasti sicut vul. su. Item vulnus hominum imundorum. An de illis qui carnem propter circumciderunt et quod dyna filias iacob corruerant. d. Gen. xxij. quod die tertia grauissimus vulnere dolor erat. Item vulnus iracundorum: quod similes sunt istis: quod propter vulneribus peccant: quod iracundus citius vulneratur in corde quam alium vulneret in carne. et sic dicitur. ij. Para. xx. In seipsis conuersi mutui concidere vulneribus. Item vulnus ebriosorum. De quo Proverbio. xxij. Cui ve. cuius patris ve. cui rixae cui foue. cui sine causa vulnera. cui suffossio oculorum: nonne his qui morantur in vino. Item est vulnus inuidorum. Esai. j. Vultus et plaga et litorum tumens. Item vulnus blasphemorum. de quo Apoca. xvi. Blasphemia uerunt deum celi per doloribus et vulneribus suis. Ista igitur sunt vulnera periculosa: quod debent curari et per penitentiam medicari. Modus enim sanandi hec vulnera fit potissime. Per cocturam contritionis. Per aperturam confessionis. Per vincturam compassionis. Per secturam correctionis. Nam ista sanant videlicet. Contritionis coctura. Confessionis apertura. Compassionis vinctura. Correctionis sectura. Habeamus igitur per ista vulneribus sanandis contritionis cocturam. Dolor enim est coctura feruentis contritionis: prima huius vulneris medicina. De quo potest intelligi illud. Thiere. xxx. Obducam cycatrice a vulneribus tuis sanabo te. Cycatrix enim fuisse cocturam per tendit. Item habeamus aperturam confessionis. De quo Grego. in pasto. ca. xxx. Vulnera clausa plus cruciant: nam cum putredo que interius feruet eijciatur: ad salutem dolor aperitur. Item habeamus vincturam compassionis: quod vnguentum elemosynarum summe sanat vulnera peccatorum. sicut de elephante dicit Psal. quod vulneratus a sagitta oleo sanatus. Unde de Ezechia legitur: quod massa ficuum posita super vulnus sanauit eum. Esai. xxxvij. ficus autem dulces elemosynas designat. Item habeamus secturam correctionis: laboriose satisfactionis: quod sicut dicit lib. viij. moral. ca. vi. Sancte mentes correctiones sine putredine esse considerant: libenter sub manu medici ad secandum separant: ut aperto vulnere virus exeat: quod

sub sanie latebat. Sed quid charissimi: per certo quod vulnera criminum vult sanare. debet ista quatuor remedia accelerare: et in ipsis perseverare. In penitente. n. celeritas commendatur. et tarditas reprobat. Unde Isidorus lib. ij. sententiarum. ca. xxxij. dicit. quod cito corrigitur culpa: que cito agnoscitur. tarditus vero sanatur vulnus: cui putrescentibus membris longo post tempore curatio adhibetur remediorum. Etiam penitentia est necessaria in talibus vulneribus: desistentia vero penitus est nociva. Iuxta illud Seneca: qui dicit: quod non possint remedia nisi minores peccata. Contra illos qui in penitentia non perseverant sed statim ad vitia redeunt que frequentant: et ideo salutem de suis vulneribus non reportant. Unde Isidorus. libro soliloquiorum dicit. Quod inanis est penitentia quam culpa sequens coinquinat. Vultus etiam frequenter iterum tardius sanatur. sic frequenter peccans est tardior ad veniam poscendam ut sanetur. Sic igitur patet: quod sunt quedam vulnera corruptiva que debemus cauere. Quinto dico: quod sunt quedam vulnera peremptiva: et ista sunt vulnera penarum infernalium: quibus ipsi damati perpetuo damnantur. De quibus dicitur in psalms. Sicut vulnerati dormientes in se pulchris et. Et tales videtur esse similes illi lucifero ad inferos descendenti. d. illud. Esai. xliij. Et tu vulneratus sicut et nos nostri similis effectus es. Et sic igitur patet: quod tam in bono quam in malo significato quinq; sunt genera vulnera. Vide. s. de Plaga.

Vultus. Cum vultus sit illud quod summe est homini apparenz per quod cognoscitur vnusquisque in passionibus animi denotatur. Possumus breuiter dicere: quod per vultum potest proprie significare presentia. apparentia et noticia. Et sic dico quod est vultus triplex in natura scilicet.

Superioris diuinitatis. Interioris voluntatis. Exterioris qualitatibus. Primo que debemus adorare. Secundo que debemus mirare. Tercio que debemus ornare. Dico ergo quod est vultus eterne maiestatis: qui debet adorari psal. Vultum tuum deprecabuntur omnes diuites plebis. Item est vultus interne voluntatis qui debet mundari. Proverbio. xxvij. In aqua splendent respicientius vultus. Item est vultus eterne qualitatibus: que debet adorari scilicet vultus exterioris apparentie: que scilicet virtutibus est adoranda. De qua Dasi. j. dicitur. Quod vultus pueroz apparuerunt meliores et corpulentiores. His igitur promissis dicam primo: quod est vultus dei. qui est honorandus. Vultus enim dei nihil aliud est: quam sua notificatio: presentia vel manifestatio: qua diuersis diuersimode se ostendit. Sicut enim videmus: animus cognoscitur per vultum et inde est quod vultus aliquando est tristis. aliquando hilaris: et sic de alijs. Et propter hoc possumus dicere de vultu diuino: quod ipse dominus quatuor habet vultus. hoc est dictum: quatuor modos notificandi se nobis scilicet Vultum.

Potentie. Clementie. Iustitie. Pietatis. Tunc Job. xxvi. dicitur. Quod deus extendit aquilonem super vacuum appendit terram super nihil. ligat aquas in nubibus suis: tenet vultum solis sui. Item vultum clementie sue ostendit peccatoribus conuersis: de hoc dicit in psal. Illuminet vultum suum super nos. Item vultum sue iustitie ostendit in reproborum punitione: scilicet in die iudicii: quando implebitur illud psalms. De vultu tuo iudicium et. Et illud Vultus domini super sa. et. Item vultum leticie ostendit: in beatorum saluatione: quando implebitur illud psalms. Quoniam dabis eum in benedictionem in seculum seculi letificabis eum in gaudio cum vultu tuo et. Deus enim figuratur in dauid: qui interpretatur vultu desiderabilis in salomone. de quo. iij. Regum. x.

Deus

dicitur. Quod vniversa terra desiderabat videre vultum salomonis. Quia vultus eius quanto plus videtur tanto plus habitare cum co-delectatur p̄s. Teruntamen iusti confitebuntur nomini tuo &c. Isti sunt quatuor vultus dei. quibus diuersimode cognoscitur et dicitur videri. Et sic bene figuratur in illis cherubin: qui quatuor vultus habebant. sicut dñ. Ezech. i. Quia sc̄ cherubin interpretat plenitudo sciētie: significās ipsum: qui est omni scientia semper plenus: qui quatuor vultibus vtitur: qñ quatuor modis notificatus apparet. Unde Ezech. i. Ipsi sunt vultus quos videram iuxta flumini chobar. Iste est igitur vultus dei: qui est honorandus. **S**cdo dico q̄ est vultus mentis qui est depurandus. Super omnia homo vult habere mundissimum vultum: et hoc q̄ macula in vultu magis apparet et turpins fedat. Sic vere nos debemus vultum conscientie et voluntatis mundum seruare: quia iste est qui a deo principaliter respicitur: et in quo peccati macula turpius tucitur. Et ideo anima debet esse sicut illa regina Ithester. De qua dicit Ithester. xv. Quod ipsa erat rosco colore vultum perfusa: ac gratis et nitentibus oculis. Iste est vultus. Quē debemus p̄ amorem ad deum cōuertere. Quem p̄ timorem debemus ad terrā deprimere. Quē per nitore debemus p̄ cunctis splendere. Igitur mentis vultum conuertamus ad deum: per veram dilectionem vt sic simus sicut illi cherubin qui habebant vultus verfos ad p̄piciatores: et se mutuo respiciebant: sicut dicitur Exodi. xxv. **I**tem vultu mentis deiciamus ad terram p̄ humilitatem et subiectionem: sicut de berfabee legimus. iij. Regū. i. Quod submisso in terram vultu adorauit regem. **I**tem vultu mentis illuminemus p̄ claram discretionem: vt sic quilibet possit dicere illud Sc̄. xxiiij. Audi faciē tuam quasi vultum angelis. Job. xxx. Aur vultus mei non cadebat in terram. Patet igitur: q̄ est vultus mentis qui est preparandus. **T**ertio dico: q̄ est vultus corporis qui est regulandus: et iste vultus significat exteriorē conuersationem: et apparentiam corporalem. Sicut enī in mille vultibus non inueniuntur duo similes: sic nec in quibusuis conuersationib⁹ inueniuntur duo pares penitus. In ista enī debet relucere omnes virtutes spirituales: nam sicut in vultu hominis omnes sensus corporales: sic i vultu anime oēs passionē apparent. Et inde est: q̄ super omnia mēbra corporis vultus magis in diuersa mutatur. q̄ sm mētis passionē de vna qualitate ad aliam mutatur. Iuxta illud Ezech. xxxij. Mutauerunt vultus negotiatores populorū. Sic vere vultus conuersationis nostre nō debet semp in idem subsistere: sed sm cōditionē tēporum et locorū in qualitates varias se mutare: et nō vnam virtutem solam: sed plures et pluries in se p̄tendere et monstrare. Luce. ix. factum est dum oraret facta est species vultus eius altera. Unde nota q̄ in vultu nostro debet esse. Labor et diligentia. Vigor et permanentia. Splendor et sapientia. Rigor et displicentia. Humilitas et verecundia. Iylaritas et complacentia. Admiratio et reuerentia. Habeamus igitur in vultu nre conuersationis diligentie laborem Sc̄. iij. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. **I**tem pretendamus ibi p̄manētie vigorem. i. Regū. i. Vultus eius non sunt amplius in diuersa mutati. **I**tem pretendamus sapientie splendorē Ecc̄s. viij. Sapientia hominis lucet in vultu eius. **I**tem pretendamus ibi displicentie rigores. Ecc̄s. viij. Per irrisitiam vultus corrigis animus delinquentis. **I**tem pretendamus humilitatē et verecundia. An Esai. xliij. Vultu in terra demisso adorabunt te. Dan. x. Deieci in terrā vultu meū et tacui. i. iij. Regū.

xiij. Operuit helyas vultum suū in pallio. **I**tem pretendamus ibi iocunditatē et cōplacentiā. Prouer. xviij. In iylaritate vultus regis vitā. et Ecc̄s. xxxv. In omni dato tuo iylarem fac vultum tuū. **I**tem pretendamus ibi maturitatem et reuerentiam. Quod sicut dicit Esai. iij. Honorabilem vultu ipse capit. Et sic si habuerimus tales vultus de nobis poterit dici illud: qd̄ dñ. Dan. j. de pueris tribus abstinentibus: q̄ vultus eorū apparuerunt meliores et corpulentiores ceteris. Et sic patet: quomodo vultus accipitur in bono tribus modis. **S**ed quid? p̄certo mali non habent tales vultus: nec tales apparentias faciales. q̄nimmo isti hodie i omnes qualitates malas cōmutant vultus suos videntur enī fuisse de tēporib⁹ poctay: vbi illi dñ mutabant vultus hoīum in vultus bestiales iuxta votū sicut de Circe incantatrice legi in fabulis: q̄ cū quodam populo quosdam nautas socios mutauit in porcos. Quod dyabolus hodie. i. incantator: mutauit hodie vultus. i. apparentias mulorū in bestias. i. in homines bestiales: in animales et noxiales. q̄litates. An Ezech. xxxij. Mutauerunt vultus omnes populorū negotiatores. Et sic notabo: q̄ hodie inueniuntur multi mali vultus viz. Vultus.

Mordaces et irati.
fallaces et velati.
Procaces et obstinati.
Loquaces et effrenati.

Dico q̄ mali habent vultus iratos et cōcitatos: et sicut inuidio Cayn dicitur Sc̄. iij. Irat⁹ est cayn vchēmēter et p̄cidit vultus eius. **I**tem habet vultus velatos et palliatos: et tales sunt hypocritae: falsi amici: adulatores et p̄ditores: qui pallio hypocrisis ita operiunt vultus conuersationis sue: q̄ vir possunt intelligi vel cognosci. sicut de Thamar dicit Sc̄. xxxviij. que volens impregnari a iuda stetit in biuio inducens se &c. Quia hypochrite cupiētes cū iuda patriarcha. i. cuius aliquo p̄lato societatem habere vel cōtrahere: vt ab eo donis et beneficijs valeant impregnari: solent vultus honeste apparētie accipere in biuio. i. in publico coram omnibus sedere: vt recognoscant: vultum conuersationis sue honestatis pallio operire: et sic societatem et impregnationem bñficiorū solent cōmuniter reportare. An ipsi plati de ipsis possunt dicere illud. Job. iij. Stetit quidā cuius nō agnoscebā vultus imago coram oculis meis. Et bñ dicit de mala muliere dicitur Prouerbio. viij. Quod ap̄rehensum osculabatur tu uenez et p̄caci vultu blandiebatur. Sic igitur patet: quomodo inuenitur multiplex malus vultus: non dilato me: quia supra feci mentionem: de facie: vbi cōtēpla et figuras amplius aggregaui.

Uxor. Nota q̄ vxor p̄prie dicitur mulier que alii cui matrimonialiter est cōiuncta. Et ideo loquendo moraliter p̄ vxorem pōt intelligi omne illud qd̄ alicui socialiter cōiungitur: siue in bono siue in malo. significato fuerit sumptum. **E**t ideo dico q̄ i bono significato sm q̄ vir sumit multis modis sic sumitur et vxor. Iuxta illud Eph̄. v. d. Viri diligite vxores vras. Pluraliter enī nominat taz viros q̄ vxores. Et ideo possum notare q̄ inueniuntur vxores sc̄.

Intima.
Optima.
Infima.
Suprema.
Extrema

Vxor intima ē aīa q̄ est vxor r̄p̄i: et vxor etiam debet esse cuiuslibet viri iusti. Et ideo de hac pōt intelligi istud. i. Cor. viij. Vxor viri debitum reddit. **I**tem vxor optima est in celo medians. De qua Apocal. xij. Accerunt inuptie et vxor preparauit se. Jsta

se. Ista est vxor cui Christus principaliter copulatur. et cui vir iustus mentaliter vxoratur. Item vxor infima est ecclesia deorsum militans. Ista enim est vxor Christi et vxor etiam cuiuslibet boni prelati. Iuxta illud Ephe. v. Viri diligite vxores vestras sicut et Christus dilexit ecclesiam. Item vxor suprema est humana natura in xpo latitans: ista est vxor cui dei filius copulatus ipsam amplius non relinquit. i. Cor. vii. Alligatus es vxori noli querere solutionem. Item vxor extrema est quelibet vtilis et humilis et honesta matrona: que scilicet inter omnes istas vxores extremum minus nobilem tenet locum: de quo dicitur Gen. ii. Quas obrem relinquet homo patrem et matrem et. His igitur premixtis: siue loquamur de vxore spirituali siue corporali: que est ecclesia: siue de naturali: que est bona femina. exponamus illud psalmiste. Uxor tua sicut vitis abundans. Hic aduerte: quod in vxore qualibet debet esse triplex virtus scilicet.

Humilitas et subiectio. vxor tua.

fidelitas et dilectio. sicut vitis.

Utilitas et perfectio: abundans

Talis enim debet esse vxor.

Humiliter subiecta. tua

fideliter innecta. sicut vitis.

Utiliter connecta. abundans.

Dico igitur primo. quod talis vxor debet habere humilitatem et subiectionem: quod ostenditur cum dicitur tua quia illud quod tuum est tibi est subiectum. Tua enim est pomen possessiuus. Ad denotandum: quod vxor est possessio viri et ei naturaliter subiecta. sicut Gen. ii. dicitur ene. Sub potestate viri eris. Quia et vxor marito et ecclesia prelato: et anima christo debet humiliter subijci. et ei sic subiecta cum diligentia famulari. tua inquit. Gen. ii. Quare non indicasti mihi quod vxor tua esset. Sequitur. Hunc igitur quia coniuncta tua est: accipe eam et vade. Quod tamen est contra multos: qui viris suis spiritualibus sunt rebelles et contradicentes non subiecti nec humiles nec cum diligentia seruientes. Illud patet de anima peccatrice quando viro suo christo per peccatum contrariatur. de ecclesia. capitulo. collegio. quando prelato rebellat et opponit. De matrimonijs etiam modernis. qui viros contemnunt et detestantur. figurate in vxore Job de qua dicitur. Job. ii. dicit e. vxor sua adhuc permans in innocentia tua. benedic deo et morere. Quia breuiter de viris possumus hodie dicere quod vxores non sue sed magis proprie viri sui sunt. quia isti hodie nolunt subijci viris suis. sed potius dominari et rebellare multipliciter et rixare. Cum tamen dicat ap. i. Thim. ii. Docere mulieri non permittitur nec dominari virum. Hic sic charissimi sed sit ista vxor tua id est hec sit tibi subiecta. et tibi humilis ac deuota ut tam christo de anima. quam prelato de ecclesia. tam etiam marito de vxore vel matrona possit dici illud Gen. i. vii. Perspicuus est quod vxor tua sit. habeat igitur quelibet talis vxor humilitatem et subiectionem. Secundo dico quod ista debet habere fidelitatem et dilectionem. v. i. tis inquit Uxor enim debet virum diligere et sibi fidelitatem tenere et nulli alij adherere. quod non solum de vxore corpora inimo etiam de anima vel ecclesia potest dici et hoc ostenditur cum dicitur: vitis quia scilicet viti solet arbori cui innititur. cum quibusdam tenaculis firmiter adherere et stabiliter ibi se tenere. et ideo dicitur vitis quia tenens vi. Ad denotandum quod talis vxor habet talibus maritis fideliter et firmiter adherere et ipsos diligere et timere quia vxor ista scilicet anima non debet frangere coniugium. nec esse infidelis propter peccatum nec prelato ecclesia potius nec coniuncto marito per adulterium. ut sic dicat quelibet talis vitis. illud Job. xv. Ego sum vitis vera id est ego sum vxor fidelis. quia summa fidelitas et fidelis charitas et veritas debet inter virum et vxorem esse que nunquam debet violari aut frangi sed in amore et unitate fideliter conseruari. Gen. ii. Adheret vir vxori

sue et erunt duo in carne una. Istud tamen est contra multos quia nec fidelis est vir vxori. nec vxor viro. Quod viri non sint fideles vxoribus ad litteram videmus de clericis et prelatis. Isti enim non diligunt vxores suas scilicet ecclesias sibi commissas quinimmo patrimonialia ipsarum diripiunt. et ipsas viduas et desolatatas relinquant. non enim curant nisi fructus recipere et alibi recedere et vxorem relinquere et abire. et de defensione et regimine eius amplius non curare. Similes elephantibus quibus proprium est nunquam vxoribus pugnare. quod bene patet in istis qui vxores suas ut dictum est dimittunt et tyrannus ipsas deserunt quicquid captiuant diripiunt et consumunt. i. Regum. xxi. Due vxores dauid captiue fuerant ducte. Et bene dicitur due et non una. quia hodie clerici vix recundantur habere unam vxorem scilicet unam ecclesiam vel prebendam. immo duas vel plures habere nituntur. et spiritualiter bigamias contrahere non verentur. Quod etiam de prelatis videmus. quod una vxor id est vna prelatura non solet eis sufficere. imo non cessant de vna ad aliam se transferre. cum tamen dicat apostolus. i. Thimothe. ii. quod oportet episcopum esse irreprehensibilem et vnius vxoris virum. Et idem de dyacono dicit ibidem. Isti ergo non videntur esse homines sed tauri. quia scilicet vni homini vna data est vxor. Et ideo dictum est. Adheret vxori sue. et non vxoribus. in signum cuius vni homini adeo vna est creatura. Sed de tauris et equis non sic. quia isti non habent vxores determinatas. immo nunc vnam nunc aliam possident atque tenent. quinimmo vnus solet vxorem alterius violenter auferre: et inter se solent pro vxoribus dimicare. Sic vere homines id est viri virtuosii iusti et rationabiles vna vxore id est vno sufficiente beneficio sunt contenti. Iuxta illud. i. Regum. xxi. Sufficiat vnicuique vxor sua. Tauri et equi id est ambitiosi et superbi. non vnius immo plurium sunt cupidi. et inde est quod inter se litent et controuersias solent habere pro eo quod vnus vxorem id est prebendam alterius nititur occupare ita quod proprie de eis potest dici illud. Iherem. v. Equi amatores et emissarii facti sunt. vnusquisque ad vxorem proximi sui hincibat. Unde Proverbiorum. xix. A domino datur proprie vxor prudens. Ad denotandum quod nullus debet vxorem id est ecclesiam vel beneficium accipere nisi a deo vel eius vicario canonice sibi detur. Sed proculdubio intrusi symoniaci non curant de hoc sed symoniace vel violenter tales vxores rapiunt et procurant. Iuxta illud ibidem. xix. Rapite singuli vxores singulas. Patet igitur quod tales viri non sunt fideles vxoribus. sed proculdubio videntur esse sicut garumante. populus ethiopicus qui dicuntur matrimonium non seruare sed pro libito vxores quotiens volunt eligere. et omnes communes habere et nulla propriam reputare. sic isti. Et ideo bene figurantur in illis filiis dei qui videntes filias hominum quod essent pulcre elegerunt sibi vxores de omnibus quas elegerant. sicut dicitur. Genes. vi. Patet igitur charissimi quod isti viri non sunt fideles vxoribus ideo iusto dei iudicio permittitur quod corum vxores non sunt fideles eisdem. Cuius simile videbatur Job petere Job. xxxi. dicens. Si deceptum est cor meum super mulierem et si ad ostium inimici mei insidiatus sum scorum suorum mea alterius et super illam incuruentur alij. Non sic charissimi sed si vnus fideles vxoribus ut ipse sint fideles nobis quia pro certo ut dictum. quelibet bona vxor debet habere fidelitatem et dilectionem. Tertio dico quod quelibet talis vxor debet habere utilitatem et perfectionem. quod notatur cum dicitur: abundans. Quia iste debet abundare in prole bonorum operum et virtutum et maxime in operibus pietatis dic sicut supra de abundare quicquid volueris. Deutero. xxi. Abundare te faciat dominus in omnibus bonis. ideo patet res vxoris thobie iunioris docebant eam in illis virtutibus

¶ ¶ ¶ ¶

Christus

tribus que decerent quamlibet uxorem. Thobie. x. ubi dicitur. Quod monuerunt eam honorare soceros. diligere maritus. regere familiam. gubernare domum. et seipsam irreprehensibile custodire. Sic igitur parz quomodo vxor bona scz amia uel ecclesia uel matrona debet esse.

fertilis et fructuosa. Abundans.

fidelis et amorosa. quia uir.

Humilis et obsequiosa. quia tua.

Igitur vxor tua sit uitis abundans et hoc de vxore bona sufficiat. Sed adhuc dico qd vxor potest accipi in malo. Et sic dico qd per vxorē intelligitur quelibet mala coniunctio. uel quelibet copula cuiuslibet uirū uel peccati. Et sic notabo qd in scriptura inuenitur Uxor.

Luxuriosa.

Litigiosa.

Presumptuosa.

Uxor luxuriosa est carnalitas. Uxor litigiosa est cupiditas. Uxor presumptuosa est pōpositas.

Iste enim sunt male vxores que sunt fugiende a fidelibus abdicande. sicut dicitur Deutero. xxi. de rege.

Non habebit vxores plurimas que alliciant animus eius. Carnalitas enim allicit ad delicias. Cupiditas ad diuitias. Pōpositas ad eminentias. Et iste sunt vxores alienigene qsalomonē fecerunt apostatare a lege domini deuiare. sicut dicitur. tertij Regum. xi. Et ideo necessarius est quod vxores huiusmodi relinqua-

mus et ab earum oblectationibus cancamus. Iuxta illud. ij. Esdre. ix. Discedite a gentibus terre et ab alienigenis vxoribus. Sic igitur patet quomodo raz moraliter qd realiter vxor in bono sumitur et in malo. Si

vis dicere de malis et adulteris uide supra de uiro. et de anima vxoris xpi in principio que ibi dixi. Uide etiam de coniugio. et de sponsa etc.

Explicit litera. A.

Incipit litera. X.

¶

¶ Xpus. Cum secundus

oama. cenum nomen christi exprimit unitatē persone in duabus naturis. longum esset prosequi de xpo qdum ad presens de ipso duabus naturis scilicet

de diuina et humana. Ideo breuiter pertractemus. In his enim duobus tota lex pendet et prophete in scriptura doctorum et sanctorum. In his quatuor libri sententiarum versantur. Et ideo non est presentis operis

scientialiter pertractare. sed solum moraliter ad deuotionem. fidelium excitandam aliquid differemus. Est igitur notandum quod in omni genere rerum unum

prius ponitur quod est ceteris illius generis perfectius et melius uel per quod omnia alia in esse debent

conseruantur. constituntur et ordinantur. sicut patet De corde respectu membrorum.

De homine respectu brutorum.

De igne respectu elementorum.

Sic uere dico quod deus uoluit unum principium et principale principium scilicet lapidem angularem sicut primum fundamentum christus in ecclesia sua ponere a quo sicut ab homine omnia instruuntur. a quo sicut ab igne omnia per charitatem et amicitias

inflammantur. Ad istum igitur sicut ad originale principium gratie uite et perfectionis. sicut ad primum fundamentum sapientie et deuotionis. sicut ad fontalem originem amoris et dilectionis est currendum. et in ipso solummodo confidendum. Sicut enim dicit Ambrosius libro de uirginitate. Omnia habemus in christo. et omnia in nobis christus. Si

vulnera curare desideras inedi est. Si febribus est uas fons est. Si auxilio idiges uirtus est. Si morte timens vi-

ta est. Si celsi. desideras uia est. Si grauaris iniq̃tate in stitia est. Si tenebras fugis lux est. Si cibi q̃ris panis est. Quid plura charissimi est omnibus omnia: isto habito omnia habentur. et sine ipso nihil est quicqd.

Sicut enim uidentur: qd unus homo magis diligit unum bonum et pingue beneficium. quā multa modica. Etiam in domo unum magnū lumen magis illuminat qd multa minuta: unus fons magis iuuat quā multa stillicidia. Sic uere iste est unus in quo est fons

talis redundantia omnium bonorum. Idcirco melius cor humanum innat et satiat qd omnia alia. Dimittamus igitur modica beneficia diuitiarum. Dimittamus etiam stillicidia mundi deliciarum. Dimittamus insuper luminaria mundi eminentiarum: et habeamus solum unicum christum qui solus sufficit: et ad ipsum ueniamus qui nunq̃ deficit. Unde Iheroni.

ad Paulinum. Xps omnibus omnia est: qui igitur per ipsum omnia relinquit habebit unum pro omnibus. Istum igitur in auxilium inuocando: et virtutes eius in uerbis modicis cōprehendendo: dicamus illud dictum Petri. Math. xvi. Tu es xps filius dei uiui. In quibus uerbis Christus describitur. ut fundamentus

stabilissimum. tu es. Veniamentum suauissimum: christus. firmamentum sublimissimum: filius dei uiui.

Et sic dico: qd christus est scilicet fortissimus sustentator corruentium. Tu es. Dulcissimus consolator desperantium: christus. Ditisimus premiator laborantium: filius dei uiui.

Dico primo: qd christus est sustentator fortissimus: tu inquit es. q. d. in fortiter peruehas non deficiis: nec etiam desinis: sed semper es. In presenti enim esse diuinum non habet quantus

ad senec preteritū: nec futurum. ideo dicitur in psal mista. Tu autem idem ipse es: et anni tui non deficient. Et ideo sicut uidentur: quod homo libenter in-

nititur forti et stabili rei. Et inde est: quod ceruis fluuium transiit. Regimus quod fortior debet pre-

cedere: et alij fortiores per ordinem solent succedere. et fortiori qui precedit solent alij inniti. ut melius valeat a fortiori debilis sustentari. Uidentur qd miles

prelium commissurus nō libenter se committit equo debili. sed quanto plus potest durabili. stabili atq̃ forti. Sic uolens in altum ascendere. non libenter innitit scale uermiculose et putride. sed forti stabili atq̃

firmo. Sic cū christus sit stabilis atq̃ durabilis sustentator. fortis et indeficiens supportator dico qd transcundo fluuium rapidissimum mundi huius. et cōtra

uitia prelium continentie cōmittēdo necnon ad paradisum. qui est locus altissimus ascendendo debemus sibi per spem et deuotionem et nostre salutis commissi-

onem inniti et insistere et sustentationi eius nos penitus commendare. Que quidem sua stabilis existētia ostenditur cum dicitur: tu es in ps. Tu es rex meus et deus meus. Sed si faciamus illam questionem que beato Iohanni facta fuit. tu quis es? ipse sine pudore

respondet. Ego sum uia ueritas et uita Jo. xxiij. Quod exponens beatus Aug. dicit. Si ambulare vis christus est uia. falli non vis christus est ueritas. si mori non vis christus est uita. Tu es inquit. Et ideo dicit beatus Aug. lib. iij. confessionum. Tu solus es. quia simpliciter es solus cui non est aliud uiuere. et aliud bene ui-

uere quia tua beatitudo tu es. Verbi. etiam super Canticum dicit qd christus est.

Sapientia. nobis sapiat uoluptatū horrores. Veritas. ne nos seducant falsitatū errores.

Uirtus. nos depumat prauitatū terrores. Tu es inquit. uel etiam dicamus illud ps. Tu es refugium meum in tribulatione mea Iohannis. vi. Nos credimus et cognouimus quia tu es christus filius dei uiui. Patet igitur quod christus est primum princi-

pale. Sed multi sunt hodie fatui qui magis intunt rebus et solacijs mūdānis qd si i co qd patet qd in tribulationib⁹ ad deū nō recurrunt. sed omisso deo tpalia

suffragia

fratragia sibi querunt propter qđ sit qđ sepe vercedē
corruunt atq; cadunt. Similes enim sunt elephanti qđ
arbozem scissam et debile pro sustentamēto eligens. dñs
illi innititur ad terram cadit et prostermitur. Bonum
est igitur xpm querere pro sustentamēto et casum salu-
tis sue sibi totaliter commendare dicēs illud Thiere.
xviij. Sana me dñe et sanabor saluū me fac et saluero.
¶ Un de isto firmissimo fundamēto dñs. j. Cor. iij. Quod
aliud fundamētū nemo potest ponere nisi id qđ positū est
qđ est xps Iesus. ¶ Secđo dico qđ xps ē solator mitis
simus qđ xps. xps em grece idem est quod vnctus latine
Ihes enim vncta p̄ca alijs est lenis et mitis et suavis.
vnde in ps. Unxit te deus oleo leticie etc. Et ideo bene
alibi in ps. dicitur. Quod ipse est suavis et mitis et mul-
te misericordie omnibus inuocantibus eum. xps in-
quit. Unde xps videtur similis aui illi que auscula
seu auis paradisi dicitur. de qua nescitur vbi nascitur
quia pro certo tempore venit et certo tempore recedit
Ista auis est pulchra varietate distincta. nullus enim
color sibi deesse creditur. et ista tampiam vocem ha-
bere dicitur quod ad deuotionem et gaudium incitat
audientes sicut dicit auto: de natura reruz. Item xps
auis est paradisi. quia pro certo venit per incarnatio-
nem et certo tempore recessit per passionē. et eius ba-
bitatio omnibus fuit ignota. quia ipse solus poterat
dicere. Ego scio vnde venio et quo vado et etiam ei nul-
lus color virtualis et perfectionis defuit. Iuxta illud
Ezech. xviij. Sumpsisti vestimēta tua multicoloria. iste
vocem piissimam habet et habuit. quia ita pius est et
misericors quod ad deuotionem homines incitat et in-
ducit. Ideo dicit Math. xxi. Tollite iugum meum su-
per vos. quia mitis sum et humilis corde. Super quo
verbo dicit Iheronimus. Inquit quid iugo xpi suauis
quid eius onere leuius? probabilem fieri. a scelere ab-
stinere. bonum velle. amare omnes. odisse malum cō-
sequi eterna. presentibus non capi. nolle inferre alte-
ri quod sibi ipsi molestum sit. perpeti patienter. Ecce
igitur charissimi quomodo xpus vnctus. quomodo sua-
uis et quomodo mitis. Iste enim fuit vnctus id est sua-
uis dulcis et benignus. et ideo xps interpretatur vnctus
Sicut enim res vncta suavis est quando tangitur. pli-
catur quo volueris quando impellitur: sicut patet de
pelle vncta. et sine clamore incedit quando trahitur. si-
cut patet in biga seu quadriga. Sic vere xps dulcedi-
ne pietatis et benignitatis vnctus quando tractus fuit
ad passionem: nō clamauit per murmuratiōē. Quā-
do fuit tactus: presentatus per socialem conuersatio-
nem fuit inuentus suavis per pietatem et compassio-
nem. Quando insuper fuit impulsus per orationē ip-
se ad quamlibet partem fuit plicatus per liberalē cō-
cessionem quia ad omnem partem se inclinauit con-
patiēdo consuetudo et se infirmis coaptando et con-
formando de quo Amb. super Luc. li. iij. dicit. Xps om-
nibus omnia factus est. pauper pauperibus diues di-
uitibus. fletus fletibus. cibis cluricantibus potus si-
cientibus. profusus abundantibus. in carcere cum
paupere est. cum maria flet. cum apostolis epulatur
cum samaritano sedit in deserto esurit. Ecce igitur
quomodo christus vnctus. quomodo suavis. quomo-
do plicabilis et conuertibilis atq; mitis. In hoc vo-
luit christus docere christianos qui crismate inun-
guntur vel xpianorum prelatos. vel presbyteros qui cō-
secrationis oleo liniuntur qđ ipsi debent esse suaves et
mites misericordes pariter et conformes. Cuius tamē
contrarium est de multis quere alibi hoc deductum.
¶ Tertio dico qđ xps est premiator ditissimus. seu im-
perator dignissimus. qđ ostēditur cū dicit. Xps filius
dei viui. Et ideo vitā eternā potest dare suis fidelibus
et eam pro premio demonstrare. Quia sicut de seipso
dicit quia omnis qui videt filium et credit in ipm hvi-
tam eternam. Job. iij. Et ideo de tali filio qui vitā gra-
tie et glorie multipliciter dat mundo. loquitur Augu-
de agone xpiano exponens illud Luc. j. filius altissi-

mi vocabitur ita dicēs. O medicinā oīa consulētē oīa
tumētia premētē. oīa tabescētia reficientē. oīa super
flua refecantē. oīa necessaria custodientem oīa perdi-
ta reparantē omnia deprauata corrigētē. quis iam
se extollat aduersus filium dei? quis iam desperet pro
quo tam humilis voluit esse filius dei? quis aduersita-
tibus cadit qui naturam humanā tantis persecutio-
nibus custoditaz esse videt in filio dei? quis etiam sibi
clausum aditum ad regnū celozū putet: qui ad publi-
canos et meretrices inuitatos esse videt filū dei. Ecce
igitur charissimi de isto filio quō et q̄tuz proficit fideli-
bus: et quō sp̄sialiter et eternaliter est premiator ditissi-
mus cōsolator dulcissimus: et sustinator firmissimus
Vene igitur dictū es. tu es christus filius dei viui etc.
¶ Sed quid? pro certo ad hoc dicēdū est de xpo in spe-
ciali q̄tum ad eius quatuor status. xps enim fuit.
Humilis in incarnatione.
Patiens in passione.
Nobilis in resurrectione.
Agilis in ascensione.

Et ideo dico qđ xps fm sanctos fuit figuratus in illo
animali Ezech. i. qđ habebat quatuor facies scz homi-
nis a parte ante. bouis a pte sinistra. leonis a parte
de dextera. et faciem aquile desuper in parte suprema
Iam christus.

Ut homo nascitur.

Ut bos occiditur.

Ut leo exercitatur.

Ut aquila eleuatur.

Ad denotādum fm Greg. in omelia. iij. qđ xps homo
fuit nascēdo. vitulus moriēdo: leo resurgēdo: aquila
ascēdendo. Et de his quatuor scz Quomodo

Xps nascitur.

Xps patitur.

Xps resurrexit.

Xps ascendit.

per ordinem est.
dicendum.

Christi natiuitas

Cum de cōceptiōe xpi in p̄cedētib⁹
multa sint dicta ideo de natiuitate breuiter est dicen-
dum. Miles volēs intrare capuz. solet accipere arma.
cōgruentia illi generi pugne quā vult facere et per ali-
quam occultā viam egrediēs in campū armatū se su-
bito ostēdit. Sic vere filius dei volēs per natiuitatem
campū mundi huius cōtra dyabolū prelaturus et in
p̄lio moriturus: et tandē resurrexurus intrare: cum
non haberet arma mortalia sed eterna in quibus mo-
ri et per consequēs surgere non valebat. primo in came-
ra vtri⁹ ygnalis. armis mortalitatis nostre se induit
et sic per occultam viam intacte virginitatis exiit. et
in campo hui⁹ mūdi se mortale corā oībus hostibus
presentauit. Et tunc fuit impletum illud quod in ps.
dicitur. Intrauit israel i egyptū. Sicut em teste dyas.
ceramus lapis preciosus in ventre nubis gignit: cui⁹
choruscatione et tonitruo exiens et descendens: contra
tempestatem vtilis inuenit. Sic vere xps in v̄tre nu-
beo et virgineo genitus vt tandē tempestatē vitiozū et
tormentozum a nobis repelleret: in mūdo cū chorusca-
tionibus pluris miraculozū fuit productus atq; nat⁹
et hoc non sine tonitruo. i. sine clamore angelozum cā-
tantium: gloria in excelsis deo etc. Et etiā nunciātum:
istā natiuitatē pastorib⁹ et dicētis illud Lu. ij. Pax est
vobis hodie saluator qui est xps dominus in ciuitate
dauid. In quibus verbis ista natiuitas describitur tri-
bus modis scilicet.

Tanq̄ humilis et amorosa.

Tanq̄ vtilis et fructuosa.

Tanq̄ nobilis et glorioza.

Probat amorosa p̄sentiam regis. Natus est. Probat
fructuosam saluationē gregis. Nobis saluator. Pro-
bat gloriosam prolationem legis. Qui est xps domin⁹

¶ Dico primo quod ista natiuitas fuit humilis et
amorosa. natus inquit. Non enim potuit maiorem
humilitatē et caritatē ostēdere. qđ in ygnis vtero carnē

¶ ¶ ¶ iij

Christi natiuitas.

sumere et in mundū nasci temporaliter et venire. Calor enim et feruor solis attrahēs est cā quare sol nubibus operit: calor digerēs quare herba nascitur: calor resoluens quare a nubib⁹ pluuia distillat. Sic vere charissim⁹ calor et feruor excessiui amoris: causa fuit q̄ ille qui est sol refulgēs claritate: pluuia humectās probitate: herba virens honestate scz dei filius vt dictum est in nube carnis humane velat⁹: et in mīdo ortus et natus fuit de v̄tēre nubis. i. de pure virginis ytero produci⁹ et secūdo derinatus. natus inquit. **Ad** dat. j. Natus est iesus qui vocatur xps. Sicut enim amor trahit vniconē ad gremiū virginis: sic amor charitas traxit xpm ad naturā hominis assumēdam et ad nascēdū habitādū in huius mūdi plagis et terminis. Et iō hugo de lau de caritatis dicit. Nescio o charitas inquit quid magis in laude tua dicere possum⁹ vt deū de celo traheres et hominē de terra leuares. Est magna virtus tua vt per te deus vsq; ad terram humiliaretur: et hō vsq; ad celū exaltaretur. natus inquit vnde Augu. li. de p̄de stinatione san. tōrū dicit sic. Dicimus xpm deū natū de deo patre sine aliquo initio tēporis. cūdcq; hoīes verē natū de virgine matre in plenitudine tēporis: nec eius humanitates qua minor est patre minuerē aliqd eius deitati qua coequalis est patri. Patet igit q̄ ista natiuitas fuit humilis et amorosa. Circa qd sciendū est q̄ xps natus est ad multa. videlz. Ad dyabolū et mīdū confundēdū. Ad populū defendēdū. Ad salūm seculū detestandū. Ad pacis vinculū p̄firmandū. Ad statū pauperū cōmendandū. Ad ecclesiam sanctam construēdū seu fundādū. **¶** De primo dicit. j. Joh. v. Omne qd natū est ex deo vincit mundū. De secundo Eccl. xlii. Natus est homo princeps fratru: firmanētum gēis: stabilimētum ppli. De tertio Johā. xviij. Ego in hoc natus sum. et in hoc veni in mūdū et. De quarto. j. Joh. iij. Omnis qui diligit fratrem suum ex deo natus est. De quinto scz q̄ natus sit ad statū pauperū cōmendandū et statū diuitū p̄futandū: et hoc mōp̄m voluit nasci in p̄sepio inter animalia. v̄sitiari a pastōrib⁹ et etiā inq̄tū voluit nasci puer nudus et parvulus. sicut beatus Bern. loquitur in sermone de ephra ita dicēs. Ubi inquit est thronus et aula regia et frequentia curialis. nāz aula fuit stabulū: thron⁹ fuit p̄sepiū: tota frequentia fuit ioseph et maria. De quo etiam istud pōt intelligi. Joh. xij. Nō nat⁹ de muliere. b̄enī v̄nēs tpe replet multis miserijs. Uñ de humilitate ist⁹ natiuitatis est notādū q̄ ip̄e nat⁹ in ciuitate parname gloriemur de p̄ria. A matre fabro despōsata ne gloriemur de parētela. De matre paupene gloriemur i diuitijs. P̄anis inuolup⁹ ne gloriemur i vestib⁹. In p̄sepe positi⁹ ne gloriemur i lectis. Cū bone et asino cōuersati⁹: ne gloriemur in p̄fortio. De nocte. ne gloriemur in operibus bonis. Patet igit q̄ ista natiuitas humilis fuit et amorosa. **¶** Secundo dico q̄ ista natiuitas fuit vtilis et fructuosa. nobis saluator inq̄t. nobis enī est datum casus significans acq̄sitiōē et vilitatem quia sine dubio acq̄sitiōi et vilitati nostre non sue natus est xps. vt scz per natiuitatē suam saluaremur. Sicut enim videmus q̄ oīa que nascūtur. nobis potius q̄ sibi p̄p̄is nascūtur. Patet de sole qui ortur non pro se sed ad mundū illuminandū flumina etiam non fluunt ad se sed ad terrā irrigandū. hoc idē patet in herbis et fructibus que non nascunt ad se sed ad mundum pascendū. Sic xps nobis non sibi natus. qz natiuitas sua ad vtilitatē et necessitatē n̄ram facta est. Ip̄se enim nasci non indigebat. qz semper erat. nos vero natiuitate eius indigebamus vt salutem per ipsam haberemus. Nobis inquit Esa. ix. Paruul⁹ natus est nobis et filius datus est nobis et. Et ideo de vilitate ip̄s dicit Bern. in sermone. O iesu saluator qui in bētleem nascēris. quid tam dignū fuit necessario perditis. quid tā optabile miseris. quid tā utile desperatis. q. d. nihil. Ista natiuitas est principiū nostre redemptionis. Sicut enī dicit Gall. iij. Absit deus.

filium suū factū ex muliere et. Et ista natiuitas fuit ad nostrā discordiā conciliandū. Ad nostrā miseriam auxiliandū. Ad hostis potentiam humiliandū. Ad nostram sciētiam subtiliandū. Ad nostram naturam nobilitandū. Ad nostram saluationem perficiendū. De primo dr. j. Thiū. ij. Mediator dei et hominū ip̄se xps deus. De secundo in ps. dicit. Tu vero repulisti et desperasti. distulisti xpm tuum et. applica. De tertio Esaie. xlv. Xpo meo cyro cuius dep̄chendi dextram vt subiciam ante faciem eius gētes. Sequitur. P̄ortas eras conteram et vectes ferreos confringā. De quarto in ps. Illuc producat cornu dauid parauit incernāz xpo. De quinto Apocal. xix. dicit ad beatū iohannem angelum adorare volentē. vide ne feceris. conseruē enī tuum sum et. Unde de eadē nobilitate dicitur Rom. xv. Suscipite inimicē sicut suscepit vos xps in bonorū dei. Unde inuitas patrū de quodā sancto legitur q̄ ad punctum mortis risit di. Nollez angelus esse. qz xpm video in mea natura. quia si essem angelus nō viatē De sexto. j. Thiū. j. Iesus xps venit in hunc mundū peccatores saluos facere. Bene igitur concluditur q̄ ista natiuitas fuit vtilis et fructuosa. nobis inq̄t de quo Malach. iij. Vobis timētibus deū dicitur sol iustitie Et in hymno de corpore xpi. Nobis natus nobis dat⁹ ex intacta virgine et. **¶** Tertio dico q̄ ista natiuitas fuit nobi⁹ is et glorioza qd ostēditur cum dr. xps dñs. q. d. ille qui natus est: est xps. i. vnctus et per p̄sequēs rex et sacerdos et est domin⁹ omniū generalis. Treno. iij. Spiritus oris nostri xps domin⁹. Quāto enī planctus est nobilior. tanto eius ortus sup nostrūz cūsp̄rum nobilior reputatur et ad significatiōē et p̄fectionē rerum nobiliū et notabiliū fortius operat sicut nobilior reputatur ortus solis q̄ ionis: ionis q̄ saturni et. Qu igitur iste fuit ortus et natiuitas. non cuiuscūq; sed dñi nostri iesu xpi nobilissime prolis nobilissime lucis. nobilissimi ducis. Bene igit dīco q̄ glīosus et nobilis dī dī dñs noster iesus xps. Et possum⁹ dicere q̄ nobilitatē istam probant cuncta q̄ ibi fuerunt scilicet Nati diuinitas. Matris virginitas. Lucis limpiditas. Regni sedulitas. Stelle nouitas. Pastorum veritas. Signorum mirabilitas. **¶** Prima igitur nobilitas apparet ex nati diuinitate. Natus enim iste non fuit purus homo sed deus verus. non simplex creatura. sed naturās natura. non fuit homo qui nō possit peccare. s; fuit de⁹ qui possit saluare. Similis enim fuit sin fabulas centibauris q̄ de nube fuerunt generati: et ideo duplici natura. s. rōnabili et animali fuerunt dotati. nam in prima parte fuerūt hoīes et in posteriorib⁹ equi vt p̄oce s̄nixerunt ad ostēdendū cōditionē vni⁹ aīalis qd est centibaur⁹ qd ex parte hō et ex parte equ⁹ dī. Talis enī videt xps esse. de nube hodie. i. de virgine puer nat⁹. qz ex pte. rōnabilis. i. de⁹: et ex pte aīalis. i. hō corporeus est inuentus. Uñ Aug. de v. do. dicit. Iste due nature vnite et cōiuncte fuerūt. vt vnus atq; idē iesus deus et hō. aliquādo aut agat aut loquat diuinitas aliqñ humanitas. **¶** Secūda nobilitas patet ex matris virginitate. nobile est q̄ virgo concipiat. virgoq; pariat virgo affert virgo in partu. et virgo post partum p̄maneat. Similis enī fuit apibus q̄ a perpetuo sunt virgines et sine sexus cōiunctione. ip̄se tamē faciūt mel et prolem. Et sic loquitur Augu. sup Joh. d. Quod nobilitas nascentis fuit in virginitate parentis. Nobilitas etiā parentis fuit in diuinitate nascētis. **¶** Tertia nobilitas fuit in luminis claritate. de isto enim dicitur. Luc. ij. Qu lux de celo circūfulsit pastores i nocte natiuitatis Ad denotandū q̄ ille qui erat lux vera omnem hoīem illuminans

illuminans erat natus. ¶ Quarta nobilitas fuit in angelici agminis iocunditate. Tunc enim ut dicitur Luce. ij. facta est cū angelo multitudo celestis exercitus dicentium gloria in excelsis deo &c. Quia ut dicit Aug. in sermone. xps habuit p̄cursores angelos. narrantes celos. adoratores magos. ¶ Quinta nobilitas fuit in stelle mirabili nouitate. Mobile enim quid fuit q̄ ista natiuitas stellam habuit pro nuncio angelos pro solatio. magos. pro obsequio. Stelle enim ut dicitur. Gen. i. create sunt a deo in signa tempora. & menses & annos. Ista vero illius fuit signum qui in tēporalis venit in tēpore. & incorporealis in corpore. De ista autē stella dicit Albatt. ij. Ubi est qui natus est &c. sequitur. cuius stellam vidimus &c. ¶ Sexta nobilitas fuit in pastorum mira veritate. Pastoribus enim & personis simplicibus. cautelis & falsitate carētibz fuit ista natiuitas reuelata. ut sic videret vera & certa. nō per fallaciā simulata Luce. ij. Pastores erāt in regione eadez &c. super quo dicit Beda. Nō te moueat vilis pastoris persona. q̄ quo rudior ad scientiam. quo vilior ad prouidentiam eo preciosior fuit ad fidem xps enim non de sapientibus sed de simplicibus nō de rectoribz sed pastoribus p̄cones euangelicos ordinauit. ¶ Septima nobilitas fuit in signorū seu miraculorum multiplicitate. In ipsa enim hora natiuitatis multa miracula apparuerunt. Ista omnis creatura voluit creatori suo honore exhibere. & ei nato veritatis testimoniu perhibere. & ideo

Paradisus misit angelos ad natiuitatē annunciādū
Celum misit stellam ad viam eius ostendendum.
Dicens misit pastores ad verbum exp̄lorandum.
Dicens misit magos ad ei munera offerendum.
Iste enim signa xpo nato in iudea apparuerūt. sed non minoranter gētilēs p̄p̄los clauerūt. Narrat enim Iherosol. q̄ post captiuitatē babilonicā cū reliquis p̄p̄s descendens in egyptum sacerdotibus gētiliū imaginē virginis parvulū lactantis fecit. quā adorandus eis tradidit & sic in futuris rebus eos instruxit. Tunc etiaz rome. Octauiano imperatori sibilla in celo circulū in cuius medio virgo parvulū lactās videbatur ostendit. & illum puerū esse verū dñm inūdi dixit. ita q̄ imperator in eodē loco altare fecit q̄ aram celivo cauit. In quo quidē loco fidelis populus ecclesiaz fabricauit. dictus imperator p̄clamari fecit. ne quis ipsum orbis dñm vocaret. eo q̄ alius cabis dominus esset. Sed quid de fonte qui per diem & noctem oleum per orbem manauit dicemus? Quid de templo quod romani summā videntes esse pacē in mundo edificauerunt. & a dijs suis rñsum acceperāt q̄ istud templū non caderet. nisi virgo pareret q̄ ideo romani perpetuum crediderūt qui inde casum eius in hora natiuitatis viderūt omnia enim ista signa & mirabilia & multa alia in xpi natiuitate fuerūt que xpm verum dñm ostenderunt xpus inquit dñs. Ista q̄ humana natura potuit dicere illud. Danie. ij. Signa & mirabilia fecit apud me deus. Et ideo beatus Bern. in quodam sermone in vigilia natiuitatis super illud Matth. ij. Cum natus esset iesus dicit sic licet nō eodem ordine verborū. ¶ Inquit natiuitas illibata sanctitudine. honorabilis dignitate amabilis bonitate inuestigabilis p̄funditate & admirabilis nouitate q̄ nec primas similē visa es nec habere sequentem hec enim sunt vestigia doloris pudoris & corruptionis. nō referās sed consecrans templum circa virginalis &c.

Xpi passio. Circa passionem xpi breuiter est notandum q̄ sicut dicit Ambro. super beati immaculati. Xps se morti tradidit & sic vite te edidit. suscepit seruitutem. & tibi reddidit libertatem. In quibus verbis videtur idem innuere q̄ sicut vnum membrum vulneratum & sanguine diminutum reddit toti corpori sanitatem. Sic vere xps vulneratus priuatus sanguine & occisus. toti corpori. i. ecclesie sanitatem restituit & salutem. Nam sicut dicit

Aug. contra hereses. fusus est sanguis medicus factus est medicamentum freneticis. Quia certum est q̄ homo occasionaliter fuit causa mortis christi. Mors vero xpi est causa vite & salutis hominis. Dicit enim Iherosol. q̄ Pitagoras aiebat q̄ anguis qui est homini naturaliter venenosus & mortiferus de medulla hominis mortui solet nasci. Sic vere anguis. i. p̄ctm hominis venenosum & mortiferū. quo quidem homo fuit mortuus in peccatis qui quidem anguis fuit causa mortis hominis viui scz xpi. de cuius tñ medulla homines mortui de sui mortis sanguine & a sue mortis virtute fuerunt nati spūaliter & vite gratie quam in adā amiserant restituti. q̄ breuiter sicut venens anguis occidit homines. & medulla hominis mortui generat agnū. Sic venenum p̄ctōrum nostrorū hominē xpm occidit eius vero mortis gratia & medulla vitaz & gloriā nobis dedit. Uti. j. Choz. xv. Quisquidem per hominem mors &c. Utile enim fuit homini xpi passio q̄ sua facta ē resurrectio. Et ideo breuiter de sua passione & eius necessaria & vtili conditione possumus breuiter exponere illud. Luce. xxij. Oportuit xpm pati. Ubi aduerte q̄ xpi passio fuit scz admirabiliter necessaria q̄ probat verbum vtilitatis oportuit. Terribiliter afflictoria. q̄ probat verbum penalitatis. pati. Amabiliter voluntaria. q̄ probat verbum suauitatis. xpm. Dico primo q̄ ista passio fuit necessaria mirabiliter. oportuit inquit. Oportuit enim & congruū videbatur q̄ vnus p̄ omnibus moreretur. ut nō totus mundus in precipitium laberetur. Iuxta prophetiā Cayphe Joan. xj. dicētis. Expedit ut vnus moriā hominē. Et sicut apparet q̄ necessarium est q̄ nubes rumpatur ad hoc q̄ stillante pluuia subiecta terra debite irrigetur. Sic vere necessarium fuit q̄ nubes carnis xpi per passionē rumpere. ut pluuia sui preciosi sanguinis emanante. terram. i. animas irrigaret per gratiam & per bonam operationem fecundaret. Ista enim nubes est qua per passionē aperta pluuia sui dulcis sanguinis emanauit tonitruum ipsius dicētis hely hely cū emitteret spm̄. intonuit. choruscatio pluri morum miraculorum tunc temporis choruscavit. Ipso enim moriente terra mota est sol obscuratus est &c. Unde in ps. Illuxerunt choniscationes tue orbi terre Et sicut videmus de nube q̄ p̄pter nimiam adustionē pluuia efficit rubea & sanguinea & de ista nube &c. Applica. Sed christus pro certo sanguinem suum fudit & mori voluit triplici ratione scilicet vt

¶ Pater placaretur.	¶ Per istam enim passionē ira
Culpa deleteretur.	patri fuit placata. pater enim
¶ Homo saluaretur.	erat offensus p̄pter p̄ctm ade
& ideo oportuit placari & non potuit placari nisi alius	
quis de genere suo faceret emendā. Cum autē in genere	
adam non esset qui de tanto reatu posset satisfacere	
voluit dei filius homo fieri. ut sic istam emendam	
posset facere q̄ deus & homo istam teneretur facere.	
De leopardo domito legimus q̄ q̄ ad venandum	
ducitur & perdit predam suam ita irascitur q̄ nisi videat	
sanguinem non placat. ideo venator solet agnū	
occidere occisum sanguinolentus sibi ostendere. & sic	
placaf. Sic vere deus pater predā humani generis p̄	
dita irat⁹ & offensus placari non potuit quousq̄ agnū	
immaculatum xpm occisum cerneret & videret. figuratus	
in angelo qui videns sanguinem in positibus domorum	
in ipsis habitantibus per percit. & in illa domo	
primogenita non occidit. sicut dicitur Exodi. xij.	
Sic dñs voluit parcere domui generis humani quam	
do sanguinem pascalis agni christi in eius foribus vidit	
esse. Unde. j. Joan. ij. Ipse est propiciatio pro peccatis	
nostris vt de humano genere agnū offerente posset dici	
illud Levit. j. Agnū immaculatum masculum offeretis ad	
placandum dominum. ¶ Item vt culpa deleteretur. Ad hoc	
enim q̄ corpora vel res macula deformes & deturpate purgentur & munden-	
neceffe est q̄ puro aliquo liquore abstergantur. sic	

Æpi passio.

culpe macula que a primo parente nostro Adam in omnem humani generis posteritatem deflavit et sanguinolenti animas inquinavit, non nisi purissimo sanguine xpi quem ex purissimis virginis visceribus accepit dilui potuit et abstergi. Iuxta illud Apoc. i. Xps lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Item ut homo saluaretur, et ut celum humano generi redederetur, Ad hoc enim ut hereditas impignolata vel obligata restituatur, necesse est quod ante omnia precisi soluantur. Cum igitur per peccatum hereditas nostra scilicet paradisi fuisset obligata, vendita et a nobis penitus alienata, oportuit quod antequam restitueretur, quod precium redemptionis solueretur scilicet mors et sanguis christi. Sicut enim dicitur. j. Petri. j. Non corruptibilibus auro vel argento etc. Nota illud de historia Mollini de quodam rege turrim edificante quod quicquid fiebat in die, post noctem destructus in mane reperit et inuenit etc. Patet igitur quod passio christi fuit necessaria.

Ut deus placaretur.

Ut culpa deleteretur.

Ut homo saluaretur.

Unde Aug. in sermone dicit quod xps emit sibi fratres sanguine proprio, probavit reprobatos, redemit vinctos honorauit iniuriatos, viuitificauit occisos oportuit igitur quasi diceret necessarium fuit. Unde ipse noster dicit. Luce. xvj. Quod primum oportet ipsum multa pati et reprobari a generatione hac. Patet igitur quod xpi passio fuit necessaria.

B Secundo dico quod ista xpi passio fuit voluntaria. Primum ad xpm, Nam sponte et non coacte supplicium sustinuit xpm inquit qui interpretatur vinctus, res enim vincta facilliter et sine difficultate flectitur et plicatur. Ad denotandum quod xps qui interpretatur vinctus non coactus sed sicut dicitur philip. ij. factus est obediens usque ad mortem, d. patri illud psal. Voluntarie sacrificabo tibi etc. Xps enim similis est pellicano que est voluntaria, que dum pullos a serpente morfos inuenit, voluntarie cum rostro in pectus se percutit et sic virtute proprii sanguinis distillantis a morte suscitatur et reducit. et sic dicit Jaco. de mirabilibus orientalium regionum. Christus etiam similis est fenici que est avis in speciebus sui generis unica, que cum usque ad prefinitum tempus vixerit a natura super struem lignorum aromaticorum voluntarie se ponit ubi a feruore dici igne succenso comburitur, et tandem in auem pristinam post triduum reformatur. Sicut per omnia dicit phis et Irido. et Am bro, in exameron. Reuera charissimam talis fuit christus. Iste enim videns filios suos homines ab antiquo serpente in adam interfectos, condolens eorum miserie voluntarie sanguinem suum fudit. et etiam super ligna aromatica sancte crucis voluntarie se immisit ubi passionis ignibus se cremavit et tandem ex pleto triduo resurrexit et sic virtute sui sanguinis humanum genus quod erat mortuum rediit ad vitam et reuixit. Osce. vj. Viuitificabit nos post duos dies etc. igitur passio xpi voluntaria.

C Tertio dico quod xpi passio fuit valde afflictoria pati inquit. Pati enim illationes pene afflictionis designat. In christi namque passionem pene omnia fuerunt penalia tristitia et desolabilis, et nihil delectabile fuit ibi. Alii notare possumus, quod loquendo moraliter quatuor habuit partes penales videlicet.

Proditiosum ingressum, quia proditiose inchoata.

Opprobriosum progressum, quia opprobriose meditata.

Flagitiosum egressum, quia flagitiose terminata.

Miraculosum suggestum, quia miraculose predicata.

Quarto dico igitur quod passio xpi fuit proditiose inchoata quia proprii filii, proprii filius, proprii discipulus ipsum occiderunt et illi pro quibus venerat ipsum ad eludendum et occidendum gentibus tradiderunt, quod

magis fuit maior dolor, quia magis est dolorosum tra-

di ab amicis, consanguineis propinquis, et a subditis quam ab extraneis et remotis. Et ideo in ps. conqueritur dicens. Amici mei et proximi mei aduersum me appropinquauerunt et steterunt. Et sic dico quod iste proditiosus ingressus apparuit.

In principum conciliatione.

In iude venditione et mercatione.

In osculatione, et exhibitione.

Erant enim principes proditiose congregati, ut Iesus dolo tenerent et occiderent, dicentes illud Joan. xj. quod facimus quia hic homo multa signa facit si dimittimus eum sic etc. Cuius simile quotidie faciunt proditores qui consilia habent inuicem contra pauperes innocentes sicut de balliuis et officialibus videmus, qui in hoc conueniunt simul ut alios dolo teneant et occidant. In ps. Congregati sunt conuenerunt in unum aduersus dominum et aduersus xpm eius. Similes vulturbus quorum collegium et congregatio futuri prelij est presagium. sm. ipli. Quia ut communiter a talibus conuentibus et consiliis malignorum non sequitur nisi mors et bellum xpi, idest rapina et exactio pauperum subditorum. j. Macha. v. Ventes congregate sunt aduersus israhelitas. Item proditiose venit iudas ad Iesum vendendum et reuelandum et hoc fuit quando dixit. Quid vultis mihi dare et ego cum vobis tradam. Dixit enim quidam quod iudas eorum que domino dabantur procurator decimam partem habebat, propter quod iudas trecentorum denariorum decimam partem que sunt, xxx. denarii recuperare volens christum pro xxx. denariis vendidit. In quo possumus intelligere multa contra.

Detractores.

Mercatores.

Seculares.

Peccatores.

Possessores.

Primum enim notabile est contra detractores. Quia quantumcumque opus sit bonum quod facimus tamen reprehensione non caremus: quod dato quod maria vngendo xpm cum summa deuotione opus laudabile faceret, ipsam tamen iudas redarguit. Et ideo exemplo istius mulieris bona opera propter detractores non sunt omittenda, sed semper conscientiam frequentanda. Quia sm. Sen. in quadam epistola. Nulla tam modesta felicitas que dentibus careat detractorum, non curemus ergo dum tamen sint opera bona que facimus: sed dicamus cum tullio quod in libera ciuitate, libere debent esse mentes et lingue. Secundum notabile est contra usurarios balliuis et malos mercatores. Isti enim exemplo iude quando aliquid perdunt, per fas vel nefas recuperare volunt, quin immo ut perditam restituant multa mala faciunt et committunt. Iudas enim qui, xxx. denarios in vngento perdidit ipsos xpm vendendo recuperare, voluit. Nam usurarii et alij, falsi mercatores, mercari rapere et furari non cessabunt quousque quicquid per superiores suos et alios perdidit restituant similes nature in infirmitate de pauperate que intantum appetit cibum quod morte quandoque incurrit. Eccli. xxxvj. Propter crapulam multi obierunt. Cuius exemplum ponit de muscia quia melius est vlcerosus muscas et repletas sanguine non abijcere, pro eo quod tendere vacue redeunt, solent acrius molestare. Tertium notabile est contra seculares. Quia iudas vngentum perditum dicit, pro eo quod in vultu domini effusum vidit. Cuius simile seculares faciunt: si aliquem ad clerum, vel religionem, vel dei seruitium accedere, vel vitam suam emendare cernunt, ipsum perditum reputant atque credunt. Similes fatuis qui semen in terram lactatum perditum credunt, cum tamen multo amplius profert fructum: ut quid inueniunt proditio hec qui talis et tantus fuisset si in seculo remanisset. Et ideo tales qui a veritate malorum infestantur

infestantur debent dicere cū p̄s. factus sum sicut vas perditum. q. a. 7c. ¶ Quartum notabile est cōtra peccatores: quia iudas de xpo vendito habuit. xxx. denarios. Et tamen hodie sunt multi qui non pro xxx. immo pro nihilo vendunt ipsum. sicut luxuriosi pro minima delectatōe avari p̄ minimo lucro 7c. de quibus dicitur Iheremo. vi. q̄ isti crucifigunt xpm rursus in semetipsis. ¶ Quintum notabile est contra temporalium possessores: quia dictum est q̄ bursa 7 ad ministratio pecuniarum iude fuit tradita q̄uis fuit 7 malus. Administratio vero spiritualium nō iude p̄sumo immo Petro iusto 7 sancto fuit tradita 7 data. Math. xvi. cap. Super hanc petram edificabo ecclesiam meam Ioan. xxi. Pasce oves meas. Ad denotandum q̄ deus reputat paruum temporalia. multum vero spiritualia: quia administratio temporalium alioquando committitur ip̄is malis p̄s. Ecce ip̄i peccatores. ha. in se. De administratione vero spiritualium nūq̄ a deo vt communitur committitur. nisi bonis. Cuius contrarium faciunt multi prelati. qui facilius homini ignoanti committunt curam centum animarū q̄ de temporalibus redditibus committerent vnum nūmum: quia hodie curant de temporalibus plus q̄ de spiritualibus plus de terrenis q̄ eternis. Cuius tamen contrarium in presenti articulo fecit xpus 7 cuius contrarium docet ap̄ls. j. Corinth. vi. di. Contemptibiles in secularibus esse ponendos. 7 spirituales in spiritualibus occupandos. ¶ Patet ergo secunda p̄ditio que fuit in passionis inchoatione. scz quomodo proditiose venit iudas ad christum vendendū. ¶ Itē dico q̄ proditiose venit ad xpm osculandum. Dedit enim signum proditoris dicens. Quem osculatus fuero. ip̄e est tenete eum. 7 accedens osculatus est cū acceptis ergo. xxx. denariis osculatus est eum ex more dicens. Ave rabi. qui tandem videns q̄ xps morte damnatus esset penituit 7 restituit pecuniam dicens peccavi 7c. Iudei vero dicebant de pecunia. non licet eam mittere in coibanam. i. in archa cōmuni pro v̄sibus templi: 7 ideo iudei agrum pro sepeliendis peregrinis emerunt. ex quo possumus elicere tria. f. Primum contra blandiciam proditorum. Secundum contra proteruiam obstinatorum. Tertium contra auariciam vsurariozum. ¶ Primum est notabile contra blandiciam proditorum siue verborum. Quia iudas osculando 7 salutando magistrum tradidit occidendū. Cuius simile videtur facere deceptores. qui osculando 7 plaudendo 7 salutando 7 adulando fidelitatem 7 amicitiam figendo aliorum consilia solent inuestigare: 7 tandem damna 7 p̄iudicia procurare. Similes falci que prius herbas amplectat postea scindit. Similes barbitonsor qui primo vngit: postea pungit. Similes potatori qui osculando cyphum. vinum suum subtrahit 7 emungit. ¶ Quot tales sunt in mundo: qui sub specie boni decipiunt proximos 7 amicos. figurati in Ioab. ij. Regum. xxx. Qui tenens mentum amasse dixit ei. Salve mi frater 7 alia manu eduxit gladium 7 occidit eum. Contra quos Iheremie. xiiij. Sagitta vulneras lingua eorum dolum locuta est in ore suo pacem cum amico suo loquitur: 7 occulte ponit ei insidias. ¶ Secundum notabile est contra nequitiam vsurariozum. Iudas enim dixit penitusse 7 restituisse. Isti vero continue peccāt nūq̄ penitēt: 7 si aliqui remordēte conscientia aliqui penitēt nūq̄ tñ ppter hoc restituit atq̄ cessant. s. cōtinue rapinas vsuras 7 lucra accumulāt 7 augmētāt. Isti enim similes sunt istis mastinis canibus antiquis infestati a muscis nūq̄ solēt se de loco suo mouere. sed vibrando caput ipsas aliquantulū excutere. 7 propter hoc nō solent recedere sed redire quia proculdubio tales quandoq̄ caput conscientie bene mouent 7 concutiūt quando cogitāt de peccatis: sed

nūq̄ propter hoc locum peccati. vel statum dimittunt. quin immo male consuetudinis vinculo detenti in idem redeunt. ¶ Pone hic si vis de leone 7 allega illud. ij. Pet. ij. Canis ad vomitū reuersus 7c. ¶ Item similes sunt illi de quo narratur in vitas patrum. quē volens quidam sanctus conuertere duxit ad siluam: 7 facta strue lignorum non potuit portare. aggregā inquit plus de lignis. minus potuit leuare. pone inquit plus 7 leua: 7 non poterat. quomodo inquit potero modo: quia primo quando multominus erat nō potui. Talis es tu inquit sanctus quotidie tētas leuare 7 excutere pondus peccatorum tuorum 7 non poteris 7 nihilominus non cessas quotidie peccata aggregare 7 semp tētas penitere 7 excutere. quo audito penituit toto ergo impetu sunt onera peccatorū reijcienda. Iuxta Sefi. qui dicit. Quod vitia sunt excutienda nō defendenda. als tantum cumulat in fine pondus qd necessario in infernū descendunt. ¶ Tertium notabile est contra auariciam: quia iudei illam malaz pecuniam non in vsus proprios expenderūt: sed in vsus pietatis expofuerunt: 7 exinde agrum figuli in sepulturam peregrinorum emerunt. In quo notatur q̄ ager figuli qui plasmavit mundum scilz paradysus p̄ xpi passionem emittitur. vt peregrini 7 aduenci. sancti de quibus. ij. Cor. xv. Quādiu sumus in corpore peregrinamur a domino. ibidem eternaliter speliatur. Et in quo etiam notat q̄ de mammona iniquitatis debemus nobis amicos facere: 7 agrum paradisi 7 eterna tabernacula cōparare. Ihs ergo sunt peiores qui de malis acquisitis nullum bonum faciunt alijs sed sibi vxoribus 7 paruulis retinent 7 reponunt. Similes vulturi qui p̄dam suā alijs aibus sicut aquila non diuidit: sed in nido ipsaz referuat 7 reponit vbi multoties putrescit. Quia isti nolunt aliquid indigentibus erogare. sed blada vina 7 alia vltra debitorum referuare: ita q̄ quandoq̄ solet totus putrescere 7 perire Iaco. v. Agite nunc diuites 7c. Diuitie vestre putrefacte sunt. vestimenta vestra a rynea comesta sunt argentus 7c. Sic patet igitur quomodo passio xpi tā per iudeos q̄ per iudam p̄ditiose fuit inchoata. 7 bene p̄ditiose: q̄ ip̄e venerat ad iudeorū petitionē. tñ ip̄i procurauerunt mortem 7 passionem. Dicit enim phus q̄ elephas animal maximum sic venatur duc enim puellae cantantes in deserto ponuntur ad quas dum venit elephas voce delectatur earū vnde vnus lambit mamillas. alia ip̄s p̄ditiose occidit 7 Ceruus etiam quasi modo simili venatur. vnus enim venator sibilat 7 dum ceruus sibilo se delectat. alius spiculus sibi parat. Sic vere charissimū ceruus 7 elephas noster xps cātibz 7 p̄cibz sibilis 7 iubilibz ip̄sorum iudeorū ad desertum huius mundi fuit tractus 7 tam ab vna puella q̄ ab alia. i. tam a pplō gentili qualis fuit Job qui dicebat Job. xij. Quare faciem tuam abscondis 7 arbitraris me inimicum tuum q̄ de illis a pplō iudaico multipliciter inuocato. Esa. lxiij. Atinam dirumpes celos 7 descenderes. Veni ad liberandum nos domine deus virtutum. Sed istuz proditiose vulnerauerunt tam iudei q̄ gentiles: 7 tam pylatus q̄ iudeorum exercitus illū qui pro ip̄is venerat occiderunt Tob. j. Occiderunt regē filij eius. fuit ergo passio proditiose inchoata quod est primum principale. ¶ Deinde dico q̄ ista passio fuit opprobriose meditata. In persona enim xpi dicit in ps. ip̄i deo patri. ¶ Propter te sustinui opprobriū 7c. Quia procerro nullus vnq̄ sustinuit maiora opprobria q̄ ip̄e. 7 maxime habito respectu ad personā ip̄ius. Ista enim opprobriosa meditatio 7 deductio consistit in quatuor. scilicet In Captione. Illusione. Petri negatione

Æpi passio.

flagellatione,

Iste fuit captus et ligatus die enim sancto iouis facta cena pascale cum discipulis intravit ortum delitiosum. Ad denotandum quod ad ortum paradisi intrare volebat. et ipsius aperire fidelibus disponebat. ibi postquam orasset et discipulos multiplex exhortatus esset. venit iudas cum iudeorum multitudine copiosa quibus cum christus dixisset quem queritis. omnes ceciderunt retro. discipuli vero timentes fugerunt. et saluatorem solum cum canibus dimiserunt de quo quidem duo notabilia elicere possumus vnum circa iudeos obstinatos. et insanos et alius circa amicos. scilicet friuolos atque vanos. ¶ Primo quidem circa obstinatos et peruersos: quia isti dato quod tandem mirabilia domini vidissent et auriculam serui abscisam etiam reiuinctam aspersissent. non propter hoc a captione cessauerunt. Quod etiam quotidie videmus in iudeis qui miracula presertim cernere et tamen non volunt a sua malicia resiliere quia mens obstinata a malo conceptu nunquam retrahitur. nec amore quam timore flectitur aut retrahitur et ideo hi qui isti ceciderunt retro quia qui retro cadit. ubi cadit non videt. Sic nec obstinatio nec obsecratio vix que labitur vel quo tendit. figurari in heli de quo dicitur. Reg. iij. quod de sella cecidit retrosum et fractis ceruicibus expirauit. ¶ Qui cadit non adiciet ut resurgat. Boni vero si cadunt aliquoties per peccatum. Iuxta illud Prover. xxiij. Septies in die cadit iustus et resurgit non retro sed in faciem suam dicunt cadere pro eo quod bene vident ubi cadunt quod delinquendo dei gratiam perdunt: et ideo solent per penitentiam resurgere: et ad statum gratie reuenire. Dan. ij. Cecidit in faciem et adorauit. Aliud notabile est circa amicos mundanos. Apoli enim qui christum in cena quasi comederat. in introitu vrbis quasi a turbis honoratus fuerat associauerunt. ipsum solum in periculo dimiserunt quoniam ipsum esse in mortis et tribulationis articulo conspexerunt. Quibus amici mundani sunt similes qui bene associant homines quando diu durat prospera. ipsum vero dimittunt quando insurgunt aduersa. Similes etiam locustis muscis que in estate quando fructus abundat in terra in magna copia inueniuntur. In hyeme ingruente frigore non videntur. Quia sicut dicitur. Eccli. vi. Est amicus socius mens: et non permanebit in die necessitatis. fuit igitur captus et ligatus. ¶ Item dico quod fuit illusio. derisus et collaphizatus. Capto enim et ligato domino statim cum penes annam et capharnae duxerunt ubi tandem velato capite percusserunt: postea ducentes ad herodem ipsum veste alba induerunt. et tandem reducentes ad pylatum purpura vestierunt: et derisorie tanquam regi loco sceptri in manu tradiderunt harundinem et coronam spineam in capite posuerunt ipsumque sicut regem salutauerunt dicentes. Aueretur iudeorum. cum sputis spurcissimis conspuerunt. Deus quales et quate fuerunt iste derisiones: tacuit et de malorum iniuriis non curare docuit etiam spiritualiter quod nos debemus capite velari per humilitatem a lapibus percuti per aduersitatem. albis vestibus indui per innocentie puritatem. purpura vestiri per patientiam harundine. id est crucis baculo sustentari per considerationem spinis coronari per penitentiam: et insuper sputis et verbis malorum lacerari per iniuriam nos adinonuit. Iuxta illud Leui. xix. Non queras ultionem. nec memor eris iniurie civium tuorum. fuit igitur derisus et collaphizatus. ¶ Item fuit a Petro non semel sed pluries negatus. Ista est enim vna maxima pena videre amicum a se delitate deficere: illum qui fuerat sibi ita coniunctus quod dixerat et si oportuerit me mori tecum non te negabo. ita videtur denegare. Istud tamen dispensatione diuina permissum est tribus de causis. scilicet ut maiores non presumere discerent. ¶ Item ut peccatores non desperarent et ut prelati successores eius propriam fragilitatem cognoscant. ¶ Item fuit ad stipitem grauiter flagellatus. Pylatus enim crudelitati iudeorum volens satisfacere: ipsum flagellandum tradidit. ut sic satiatas posset ab eis Jesum a morte liberare: et ideo postquam fuisset lace-

ratus dixit eis. Ecce homo. quod dicitur. homo frater vester est compatiamini. Ac si allegaret illud Sefi. de prover. Nullum animal est amorosius. nullum maiori arte tractandum quam homo. qui tamen satiati non fuerunt. immo in ipsum grauius exarserunt. et crucifigerunt reus et mortis clamauerunt. In quo possumus notare quod hodie mali ecclesiastici sunt ipsis secularibus peiores et crudeliores. Pylatus enim secularis et paganus christum liberare volebat grex tamen sacerdotum et pontificum hoc nonlebant. sed furibunde crucifige crucifige clamauerunt ita quod tunc videretur impletum illud psalmi. furor illius secundum similitudinem serpentis sicut aspidis fur. Et nota quod illi comparatur aspidi. quia aspis hominem mordens et venens facit.

Colorem immutari. Quia infra tres dies decidere et siti fatigari et maxime aspis que dicitur situla. Dolorem grauari. Item ille plus nocent qui sunt inares: que sunt seuiiores et ille que in montibus manentes ille que sunt fameliciores. et ille que sunt irate et fremetes sicut dicunt Iheronimus. et Ipsi. Reuera tales fuerunt in presenti iudei venenosi. christum enim quem non morderunt. decolorem et deformem fecerunt inquantum faciem eius sputis vilissimis sedauerunt: inquantum de ipso totum sanguinem extraxerunt. Esai. liij. Vidimus eum et non erat aspectus: virum doloris et scientem infirmitatem. Dolorem etiam maxime causauerunt: quia infra tres horas a tempore passionis mortem accelerauerunt: quia sexta hora crucifixus est et nona expirauit: et ipsum sitim pati propter tormenta fecerunt ad istam dicentem sitim: et sic in ipso suam maliciam compluerunt de quo dolore dicit. Treno. i. Vos omnes qui transitis per viam etc. Et pauldubio isti fuerunt pessimi: quia isti ad istam fuerunt inares et masculi: quia mulieres ita non seuerunt in christum sicut viri. immo de filiabus bierusalem legimus quod super eum flebant. Et de vxore pylati quod ipsum voluit expedire. ¶ Item isti fuerunt antiqui. seniores enim populi et honorabiliores causa fuerunt mortis sue. ¶ Item isti fuerunt montuosi: quia iudea ad istam in montibus sita est. ¶ Item isti erant irati et veneno malicie instigati. Unde igitur dico quod furor illis secundum similitudinem serpentis. isti sunt qui dicebant illud. Sap. ij. Circuueniamus iustum quoniam inutilis est nobis etc. vixque contumelia et tormento interrogemus eum etc. Unde ibi si vis: quia ibi figuratus est totus processus malicie iudeorum. Unde sequitur ibidem hoc cogitauerunt et errauerunt. excecavit enim eos malicia eorum. Sic igitur patet quomodo christus.

Ad stipitem fuit flagellatus.

A petro pluries negatus.

Multipliciter derisus et diffamatus.

A vilibus personis captus et ligatus.

Quare bene dico quod ista passio fuit. Opprobriose menditata. ¶ Denique dico quod fuit flagitiose consummata.

Ista autem dura consummatio fuit. scilicet

In sententia tam impia. Ibi enim fuit sententia impia. Audies enim pylatus In angustia tam angustia. Audies enim pylatus In seueria tam noxia. quod iudei sibi dicebant. si hunc dimittis non es amicus cesaris. Accusari cesari timuit. et innocentem morti adiudicauit et postea manus suas lauit di. Innocens ego sum a sanguine iusti huius. Cui quidem pylato similes sunt duo genera sonarum. scilicet illi qui timore dominorum suorum et ne perdant gratias eorum: et ne apud eos accusentur non dubitant malas sententias proferre et iure vel iniuria pecunias ab innocentibus extorquere sciunt enim quod alii gratiam dominorum suorum non haberent nisi lucrum propriis dominis reportarent. Scilicet. xxv. Isaac diligebat esau eo quod de venationibus eius vesceretur etc. Ihuic etiam sunt similes quidam. qui si aliquid mali ad instantiam aliorum faciunt: innocentes et liberi se esse credunt sicut pylatus innocentes se dicebat eo quod ista non de sua voluntate: sed aliorum ad instantiam faciebat

faciebat. **D**e pylate non sic. scriptum est. **E**xo. xxiij. Non sequeris turbam ad faciendam: malum. nec in iudicio plurimorum acquiesces sententie vt a vero deus qd qd non seruasti in hoc seculo. ideo et in alio penas no modicas incurristi. Sed si vis pone hic de pylato de veronica de tunica inconsutuli et quomodo se occidit: et tandem prope viennam de qua natus fuit in quodam puteo sepultus fuit. Uide in legenda de floribus sanctorum fuit igitur ibi impia sententia. **E**t itez ibi fuit noxia seuericia. **I**bi enim fuerunt iudei crudeles vltra modum et sem in quantum innocentem damnaverunt ad penam talis et tamen omnis tormenti. **A**ldod? enim ipsius crucifixionis ostendit qualiter in christum gens impia defecit quia ipsum christum crucem suam portare coegerunt ipsum tandem nudum super crucem extendierunt et ibi cum clavis grossis et male formatis et non per fabrum sed per quendam ribaldum factis conclauerunt. **D**ic si vis de clavis quomodo fuerunt facti: et sic cum cruce sursum creperunt. **T**unc impietum est illud **T**renoz. iij. filia populi mei est crudelis sicut strutio in deserto. **S**trutio enim ouum suu bene oblitiscitur. ipsum tamen non frangit. **I**sti tamen ouum. s. fratrem et amicum suum xpm. non solum obliuioni dederunt. immo etiam freguerunt et occiderunt quapropter crudeles non sicut strutio. sed plus fuerunt seui. **I**tem dico qd ibi fuit penalitas et angustia et a parte christi quid penalius qd presente mfe suspendi. cum latronibus deputari. sputis defecari. verbis derideri. spinis lacerari. lacca vulnerari. **I**ste primo fuit nudatus tandem vt dictum est cruce foriter conclauatus. et inclinato capite fuit beata anima priuatus. et mortis vulnere sanctiatus. **I**n nuditate enim commendauit nobis paupertatem dicens. **J**ob. i. **A**udus enim egressus sum in utero matris in nuditate reuertar illuc. **I**n conclauatione commendauit nobis boni propositi stabilitatem vt sic dicat quilibet illud **S**al. ij. **C**hristo confixus sum cruce. **I**n capitis inclinatione nobis commendauit humilitatem **E**cci. iij. cap. **A**ldagnato humilia caput tuum. **E**t nota si vis qd in christo sunt tria notabilia. scilicet

Capitis inclinatio.

Corporis dispositio.

Plagarum emanatio.

Dico capitis inclinatio. **I**ste enim humiliavit caput ad multa. s. ad vanam gloriam vitandam. **Q**uia titulus habebat desuper **J**esus nazarenus rex iudeorum. **E**t ite ad perfectam obedientiam ostendendam: quia ipse est qui fuerat obediens patri vsq ad mortem **I**psibil. ij. **E**t ite ad gratias patri agendum per victoriam contra hostem. **S**en. xxiij. ca. **I**nclinauit se homo et adorauit. **E**t ite ad infernum conuictum quia iam ipsius volebat aggredi dicens **M**at. xxiij. **M**ors ero mors tua: morsus tuus ero inferne. **E**t ite ad peccatoribus compatiendum et ad nostras miseras intueendum **J**ob. xx. **I**nclinauit se et prosperit in monumentum. **E**t ite ad nostras preces exaudiendum ps. **I**nclina aurem tuam mihi et exaudi verba mea. **D**ico corporis dispositio. **D**e quo vide supra vbi crux. in. s. **S**exto dico **D**ico plagarum perforatio. **C**hristus enim quinque plagas habuit. p. duas sanguis preciosissimus distillauit. **I**n hoc nota est xps fons misericordie est: et ideo plures riuulos voluit habere per quos aquas misericordie peccatoribus distillaret figurat in probatica piscina que quinque porticus habebat in qua sanabatur qui primus descendebat. **Q**uia scz illi qui in illas piscinas gratie xpm. s. per quinque porticus quinque vulnera ingrediunt. **H**oc est dictum per considerationem passionis xpi ad xpm afficiuntur et ei compatiuntur salui a cunctis efficiuntur et a cunctis criminibus abluuntur **A**poca. viij. **L**auerunt stolam suam in sanguine agni. **I**deo de istis dicit **B**ern. vndiqz patet viscera misericordie tue bone **J**e-

su nec defunt foramina per que effluant. **Q**uia sicut a capone in veru posito deplumato. igni applicato et de nudato stillat pinguedo. **S**ic a xpo in veru crucis posito et clauato. in igne passionis crusto gratie stillat plenitudo et benedicti sanguinis saluificans sanctitudo. **E**xemplo arboris thuris que i estate in cortice scinditur. et liquor odoriferus distillat. **D**e quo de? suauiter incensatur et medicina languentibus procuratur: quia liquor sanguinis a cortice humanitatis xpi in estate feruore passionis perforata stillantis e deo patri suauis odoratio. et infirmis peccatoribus salubris medicatio: vt sic xps in cruce sicut botrus in arboris pendens figuretur **A**poca. xxiij. capitulo. vbi dicitur. **Q**uod ex vtraque parte fluminis lignum vite afferens fructus. xij. per menses singulos. **E**t **E**zech. xlvij. cap. **E**ruunt fructus eius in cibum et f. ci. **Q**uia xps in cruce lignum vite dicitur. qui fructus. xij. nobis mittit quibus sanat satiat atqz pascit. **I**stos autem. xij. fructus enumerat **B**ern. dicens. **S**ic largus est ille dispensator qui carnem suam dedit in cibum. et sanguinem in potum. animam in precium vulnera in remedium et brachia in refrigerium. crucem in clypeum. cor in iudicium. aquam in balneum. sudorem in medicamentum clauos in falsamentum. coronam spineam in ornamentum. **V**ba i documentum. vitam et mortem vtriusque in exemplum ibi sunt. xij. fructus ligni vite. **S**ic igit patet charissimam quomodo tria notabilia inter cetera in xpi passionis consummatione fuerunt. scilicet.

Plagarum distillatio.

Corporis dispositio.

Capitis inclinatio.

Et sic ostensum est quomodo in ista consummatione fuit. **I**penalitas et angustia. **C**rudelitas et seuitia. **I**niquitas et iniustitia. **E**t sic patet tertium membrum principale. s. quod christi passio fuit flagitiose consummata. **I**nsuper dico qd fuit miraculose predicata vel reuelata. **V**idemus enim qd fracta nube appareret choruscationes. fracto speculo. appareret ibi scz plures imagines. **A**perto libro apparent et videtur secretorum veritates. **S**ic vere xps qui dicitur: nubes rosida speculum sine macula liber signatus cum esset integer et vnus. vna sola imago. scz humanitas i eo relucebat multaqz secreta fidei in ipso libro clauso latebant et lux diuinitatis sicut in nube tenebrosa in eo latitabat sed isto libro per passionem aperto isto speculo per passionem fracto ista nube p passionem resoluta ceperunt choruscationes miraculorum splendere. ceperunt secreta dei refulgere: et due imagines dei et hominis in ipso speculo apparere. vt sic de christo mortuo dicat illud qd de helyseo. dr. **E**cci. xl viij. **I**n vita sua fecit monstra: et in morte mirabilia operatus est. **I**sta autem mirabilia que fecit que deitatem eius ostenderunt fuerunt.

Solis eclipsis.

Terre tremor.

Ueli scissura.

Lapidum fractura.

Alimentorum apertura.

Accidit enim sicut fit in morte principum vbi omnis familia signum doloris ostendit. et nigro se colore contigit. **Q**uia scilicet familia rerum tota videns suu creatorem mortuum signum doloris voluit ostendere vt sic posset hominem ad compassionem forti? imitare. **E**t ideo sol videns creatorem mundi nudum. radios suos subtraxit vt eius nuditas velaret. **T**erra videns creatorem suum mori cepit tremere. ac si ipsum sustinere pendulum tristeret: et se excutere conaretur. **U**eluz qd operiebat sancta sanctorum incepit se diuidere: vt tanta iniquitas a sancto patris soliorideret. **L**apides vero se inceperunt scindere vt horore tante nequie pars inter tagesceret. **A**ldonumeta apta sunt ne ipis mortuis tanta crudelitas celaret. **Q**uid plura? pculdubio charissimi in his oibz a creatur docemur. qd creatori et redeptori nro

Xpi resurrectio.

mortuo debemus compati. & de eius miserijs lamentari: vt exēplo solis splendore leticie & toti⁹ manis glorie recondamus Ezech. xxxij. Solem nube tegam. & exēplo terre tremorem & cōpassionem habeam⁹. Ps. Terra tremuit & quieuit. Exēplo veli nos per elemosinas diuidamus. Proverb. x. In platcis aquas tuas diuide. Exēplo lapidum nos per contritionē scindamus. Psal. Interrupit petra in heremo. Exēplo monumentorum nos per confessionem aperiamus. Ecclesiastici. xliij. Aperti sunt thesauri & euolauerunt nebule & sic factis debitis obsequijs ipsum in sudario pure innocentie. in monumento cordis & conscientie per deuotionem sepeliamus vt cum per iugē memoriam ibidem cum militibus custodiamus & seruamus. iij. Regum. x. Custodi virum istum si enim lapsum fuerit erit anima tua p̄ aia eius. Quam quidē custodia det nobis taliter facere q̄ ipsum in sua gloria videam⁹. Amen. Patet igitur q̄ christi passio fuit Miraculose reuelata.

Flagitiose confummata.

Opprobriose mediata.

Proditiue inchoata.

Et ista est tertia pars auctoritatis nostre qua ostenditur q̄ ista passio fuit afflictoria. quod ostenditur cum dicitur pati. Quia sicut dicitur. i. Pet. ij. Xps. passus est pro nobis. Et. i. Pet. ij. dicitur. Quod xps pro peccatis nostris mortu⁹ est iustus & cetera. Vnde igitur dictum est q̄ oportuit xpm pati. Hoc igitur de xpi passione sufficit. vide in sermone hecine reddis domino popule stulte & insipiens. Pone hic totius quod ibi: quia sub alia forma ponitur series passionis. Itē vide. a. de sanguine & sole. Et si vis pulchra originalia de passione. Vide in sermone dicto hecine vbi multa posui quapropter hic pauca dixi.

Xpi resurrectio. Sicut dicit. Gregorius in mortalib⁹. expones illud Job. Scio q̄ redemptor meus vixit. Xps redēptor noster suscepit mortē. ne mortē timeremus sed surrexit vt resurgere confidamus. Ad quod quidem facit Aplos. j. Cor. xv. Qui per omnia videtur velle christi resurrectionem sicut exemplariter procedere & nostrā eius exēplo in fine temporis posse venire. Igitur de xpi resurrectione aliquātulū procedētes dicam⁹. Quod xps fuit ita strennu⁹ miles qui si aliquo casu caderet. statim fortiter resurgit & aduersariū sub se ponit. Ad quod etiam exēplum facit nature. Quia ficus egyptiaca sūm. Plinium in aqua posita statim submergitur. tandem vere de profundo aque resurgit & cū magis imbibita creditur. tunc incredibiliter ad superficiem eleuatur. Sic procul dubio charissimi miles fortis & strennu⁹. Iesus christus qui sic dici potuit. ppter bonorum fructuum fecunditatem. & egyptius ppter passionis adustionem et penalitatem. j. Regum. x. Puer egyptius ego sum q̄ nuper per mortem sicut per quandam fortem aduersarium fuisset deiectus et prostratus & inferi⁹ in terra in inferno absorptus aliter & submersus ibi tamen diu teneri non potuit quin immo incredibiliter superius se leuabit: & hoste sub se posito de morte fortiter triumphauit. Unde. j. Cor. xv. Absorpta est mors in victoria. Et. i. Thim. iij. Ero mors tua o mors &c. Et sic de ipso resurgente dicitur illud. i. Cor. ij. Christus resurgens ex mortuis iam non moritur: mors illi vltra non dominabit &c. Igitur exponamus verba premissa xps resurgens ex mortuis iam non moritur. In quibus aduerte q̄ in actu tria respiciuntur. s. terminus a quo: et terminus ad quem & subiectum. Sic in ista resurrectione ne cessarium est videre a quo fit. & ad quid fit et per quem. A quo quia a morte ad quem: quia ad vitam. per quid quia per christum qui ibi fuit causa materialis: & causa efficiens. ergo dico q̄ ista resurrectio triplicem habet causam. Vnam.

Perfectiuam.

Impulsiuam.

Allectiuam.

Prima fuit xpi fortitudo: q̄ xps. Secunda fuit ipsi⁹ mortis turpitudō. a mortuis. Tertia vite longitudo: iam nō moritur. Resurrexit ergo christ⁹ ppter vigorem proprium vt eum egerceret. Xps. horrorem notum vt eum preualeret vel precaueret a mortuis. Propter splendorem eternitatis plurimum. vt eum possideret. iam non moritur. Et bene dico q̄ in ista resurrectione fuit causa effectiua vigor diuinitatis: xps. Impulsiua horro mortaliū: a mortuis. Allectiua splendor eternitatis: iam non moritur. Hos enim moraliter exēplo xpi debemus spiritualiter resurgere a vitijs & a peccatis propter vigorem gratie qui sit interius vt quilibet sit christus id est gratia vnct⁹ propter horrorem nequicie qui sit exterius. a mortuis propter amorem glorie qui sit superius: iam non moritur. Dicamus primo q̄ christi resurrectio facta est propter interiorē vigorem quod notatur cum dicitur. Christus. Xps enim nomen est suppositi non naturę. signat enim christus ipsum deum & hominē. Christus enim lingua greca idem est q̄ vnctus. Videmus autem q̄ res vncta lubricosa est et non potest teneri. sicut patet de anguilla cum teneri creditur recedit. In quo notatur q̄ iste qui erat de⁹ & erat limit⁹ oleo leticie & gratie. a morte detineri non potuit quin immo elapsus est de suis scilicet manibus & reuixit: christus inquit. In quo spiritualiter docemur q̄ si vncti gratia fuerim⁹ a peccato facilliter resurgemus. Unde de xpi & nostra resurrectione dicitur. j. Cor. xv. Xps resurgens ex mortuis primitie dormientiu &c. Xps igitur resurrexit virtute intrinsece diuinitatis. Diuinitas etiam in morte semper cū humilitate remansit. Et ideo quia anima & corpus essent diuisa: ipsa tamen iterum corpori vnita corpus reuixit. Mediante enim aliquo vnctioso duo que disgressa sunt facilliter coniunguntur sicut patet de duobus digitis si sit in medio aliq̄ vnctuosum. Cum igitur iste vnctus dicatur non mirum si quod in eo separatum fuerat per mortem per resurrectionem iterum reunitum fuit. & siquid in xpo ceciderat resurrexit: xps inquit. Iste enim tūc similis fuit fenici. que sine adiutorio extrinseco postq̄ triduo incinerata fuerit iterum reuiuiscit. Similis etiam fuit p̄there. que postq̄ triduo dormierit in caverna rursus eugilat & ex ore tantum odorem mittit q̄ animalia post se attrahit. Similis etiam fuit leoni qui triduo iacens mortuus & sine vita ad clamorem patris vitam recipit & assumit: sicut dicunt. i. Plin. & Soli. Similis insuper videtur illis aubus que cranas ab occidentalib⁹ appellant que sine coitu nascuntur: & circa malos narium abictinos in aqua putrefactos de limbo generantur que adherentes arbori vitam non habent. sed in mari cadentes vbi magis mori videntur vitam recipiunt et viui de mari exeuntes et plumas paulatim acquirentes per aera volitant & cōcurrunt. Ecce igitur charissimi quomodo christi resurrectio in ipsis rebus exemplatur: et quomodo ab ipsa natura multipliciter figuratur. Quia christ⁹ dei filius dicitur fenix que est avis vnica nullum habēs parez p̄ eo q̄ iste vnigenitus est patris & matris. dicitur p̄thera que bestia colorata propter picturam totius perfectionis. honestatis & cōuersationis quā habuit dr̄ leo de tribu iuda ppter fortitudinē qua viguit. Secundo facta est christi resurrectio propter horrorem mortalitatis exteriorē. ne scilicet ab ipsa corrumperetur: a mortuis inquit. Vis enim vnus cōtrarij in aliterum agens melius conualescit. Sicut patet quod ignis fortius flagrat quando asperisionem que sibi contrarij e prope sentit. Sicut etiam q̄ ignis in nube rozida detentus ardenti⁹ inflammas. p̄ eo q̄ a suo cōtrarij detineat: exide vires sumit. tripta nube exten⁹ per aera

per aera egreditur et leuatur. Per talem modum possum dicere quod horroz mortis fuit causa resurrectionis christi. Constat enim quod christus dicitur vita Joh. xiiij. Ego sum veritas et vita. Et merito cum sit filius dei viui sicut dicitur Matth. xvi. Et ideo quando a morte contrario suo se vidit personaliter detineri ex horroz ipsius mortis vires et audaciam resumpsit: et sic exinde erexit et resurrexit. A mortuis inquit. Ipse enim conquerendo in psal. dicebat. Ipse me posuerunt in lacu inferorum. ac si diceret. ubi non erat locus meus: et hoc quia sicut apparet Johan. xi. Ego sum resurrectio et vita qui credit et. Cuius tamen contrarium spiritualiter faciunt mali: quia detineri a morte culpe non abhorret. quinimmo ibi delectantur et iacent: et tamen ipsam sibi nociuam et contrariam esse vident. Quauis enim de natura auis sit surgere. et quod teneatur inferius abhorere: quandoque tamen alius eius tam fortiter inuiscantur quod contra naturam inferius continetur. Sic vere quous homo naturaliter appetat surgere a peccato. tamen quandoque fit quod fuscus mundi delectabilius ipsum ita fortiter stringit. quod a morte culpe exemplo Christi nunquam surgit sed ibi iacet atque dormit. Contra Col. iij. Si conuixeritis cum Christo que sur. sunt quod. Non sic charissimi sed sicut visum est Christus surrexit propter exteriorum vilitatem horrozem: a mortuis inquit. Tertio dico quod surrexit propter superiorum eternitatem amorem cum dicitur: iam non moritur quasi dicat quod ad surgendum ipsum mouit. non solum virtus diuinitatis que in ipso latebat. non solum etiam amor mortis quam circa se videbat. verum etiam amor eterne vite quam habere volebat. iam non moritur inquit. et nihil appetibilius quam vita: et inde est quod omnia quantumcumque vilia et modica mortem fugiunt et vitam desiderant atque volunt. sicut videmus de vermibus et pediculis et de muscis. Non mirum ergo si Christus ad vitam redire voluit. et si a mortuis resurrexit. et maxime quia resurgendo ad vitam nos precessit et nostre future resurrectionis forma fuit: et mortem sibi in presenti et nobis in futuro mirabiliter subiugauit. iam non moritur inquit. quasi diceret. iam habet dominium super mortem dicens in psal. Non moriar sed viuas et narrabo opera domini. Unde videtur ad propositum facere quod de scorpione dicit Plinius. Accidit enim quod scorpio parit vnde cum filios. mater autem omnes interficit successiue. quod videns ultimus filius. super clunes matris ascendit ubi a cauda tutus existit. et in ultionem fratrum suorum matrem occidit et interficit. Charissimi mater nostra est mors. Ista enim omnes in utero suo portat. mors enim nihil aliud est quam non esse. Cum ergo a non esse incipiamus. videtur quod mortem pro matre et pro initio habeamus. Quia igitur proculdubio ista mater nostra mors omnes filios suos occidere consuevit. Iuxta illud Job. xxx. Scio quod morti tradas me ubi constituta est domus omni viuenti. Istud tamen videns vnus de filiis suis scilicet vnus de mortalibus Christus qui dixerat Sapient. vij. Sum quidem mortalis homo similis alijs hominibus. super istam matrem ascendit: et contra resurgendo preualuit: et eam tam sibi quam alijs subiugauit. in quantum certitudinem resurgendi cunctis hominibus dedit. Iste enim est qui dicit Psal. xij. Ero mors tua o mors. Augustinus libro. iij. confes. Descendit huc vita nostra et tulit mortem nostram et occidit eam de abundantia vite sue mors eius in ipsius resurrectione precipitata est in parte quo ad ipsum et alios qui cum eo surrexerunt. in iudicio vero ex toto precipitabitur quous ad omnes: quia omnes quidem resurgemus et nunquam amplius moriemur in sempiternum. Jam non moritur inquit. Ergo. y. Counth. v. pro omnibus mortuus est Christus et qui viuunt iam non sibi viuunt. sed ei qui pro nobis mortuus est et resurrexit. Quid ultra: proculdubio

Christus fuit sicut aquila. cuius iuuentus fuit renouata. sicut illa palma singularis cuius essentia fuit restaurata. sicut vitruus cuius natura. figura et imago in igne iterum fuit reparata. De aquila enim legimus quod plumas vetetes deponens solet mirabiliter iuuenescere. De quadam palma singulari dicit Plinius quod in ethiopia est singularis palma. que si pre nimia senectute deficit de seipsa solet iterum redire et renasci. De vitro vero legimus quod in igne fustum solet antiquitatem deponere et recipere et assumere claritates. Sic vere charissimi christus per resurrectionem alius antiquis id est mortalitatis vestibus depositis ad vitam pristinam est restauratus: et quod plus fuit ad claritates corporis per dotes glorie est eleuatus. Dicatur igitur illud psal. Replet super deus pater in bonis desiderium tuum. renouabitur ut aquile iuuentus tua: ut ipse dicit Job. xxiij. Iuuentus mea semper renouabitur. et sicut palma multiplicabo dies. iam non moritur Job. v. Non morietur in eternum. Sic igitur patet quomodo ad resurrectionem Christi tria sunt aptata scilicet status qui appetebatur. iam non moritur. virus quod abhorrebat. a mortuis. virtus que dominabatur. Christus inquit: et sic sufficit. Unde supra de surgere et resurgere.

Christi ascensio. Quoniam secundum Gregorium in omel. vbi tractatur illud Cantico. ij. Ecce venit saliens in montibus transiliens colles. Christus venit de celo in vterum de vtero. venit in stabulum. de stabulo venit in crucis patibulum. de cruce venit in sepulcrum. de sepulcro rediit in celum. Restat vltimo de isto reditu aliquid dicere et de Christi ascensione aliquantulum iuxta meum modum balbutire. videtur ergo quod sic fuit de Christo ascensione. sicut solebat esse de victore romano cum triumpho de prelio redeunte. Narrat enim quod quando princeps exercitus romani cum triumpho rediret ad urbem sibi certi fiebant honores. Primo enim in curru quem portabant quatuor equi albi vehebatur. Secundo omnes captiui quos in bello acceperat curru ipsius sequebantur in signum victoriae. Tertio quicquid reus ei obuians: et eius curru adherens venias consequeretur. Quarto populus romanus eidem obuiam veniebat et laudes eius et victorias fatebatur. Charissimi sic est quod princeps exercitus angelorum nuper in natiuitate mundum preliaturus intrauit: et tandem in passione contra dyabolum dimicans et preualens. et ciuitatem eius. scilicet infernum obsedit pariter et possedit: et ciues illius loci scilicet sanctos patres violentis malis gradibus demonum secum duxit. Iuxta illud iach. ii. Tu autem in sanguine testamenti tui durasti victos tuos de lacu in quo non erat aqua. Iste autem mediante resurrectione sua hodie ad urbem romanam. id est ad paradysum per ascensionem voluit reuenire: et ideo cum honore quadruplici ipsum ibidem contigit introire. Quia scilicet primo in resurrectione curru suus. id est corpus: et quatuor equi albi. id est quatuor dotes glorie: scilicet agilitas. subtilitas. impassibilitas et claritas sibi data fuerunt. figuratus in Iherusalem qui in curru igneo et equis igneis dicitur ascendisse in celum. iij. Regum. ij. Secundo dico quod captiui quos de inferno retraxerat. scilicet sancti pres post eum iuerunt et eius curru adhaeserunt psal. Ascendens christus in altum captiui duxit captiuitatem. Tertio quod quicunque rei ad eum conuersi sunt fides sustinendo misericordiam meruerunt Job. xli. Omnis qui inuocauerit nomen domini saluus erit. Quarto quia populus vrbis paradisi. id est angelorum agmina eidem obuiam venerunt: et tam de incarnatione quam victoria mirantes sibi laudes et glorias cecinerunt. Et idem Hieronimus ista verba. Quis est iste rex glorie. sunt reba angelorum eidem obuiam venientium. et illa quod sequuntur. Omnis virtutis ipse est. et sunt verba angelorum christum com-

Christi ascensio.

ducentium in ascendendo. Unde dicit. Virtutes angelice de mysterio carnis indute stupefacti querunt. qd est iste rex glorie: quibus respondent cum domino venientes. dominus fortis et potens etc. Ideo breviter isti angeli Christi in ascensione obuiantes de assumpta carne admirantes. et de redemptis patribus stupefacti potuerunt dicere illud Luce. xxi. Si tu es Christus dic nobis palam. Ubi possumus de Christi ascensione advertere qd in verbis istis.

Supponitur questio dubitativa. Si tu.

Exponitur actio potestativa: es Christus.

Supponitur ratio dissolutiva: dic nobis.

Angeli enim aliqui in die ista verbi humanitatem ignorauerunt: ideo dicunt. si tu es: dei tamen potestatem predicauerunt dicendo. xps. et facti veritatem inquisierunt. d. dic nobis palam quia omnia debes scire. **D**ico igitur primo qd hic ostenditur facti magnitudo. que fuit dubitata. quod ostenditur cum dicitur. si tu es. ac si dicerent. nos nescimus. Circa hoc aduertendum est qd sic ipsi reges ipsa facta ardua non reuelant semper a principio omnibus amicis et maxime quando volunt qd lateat inimicos. Iuxta consilium. Ecclesiasti. vi. vbi dicitur. Multi sint tibi amici. consiliarius sit autem vnus ex mille. Sic deus arduissimum suum secretum. scilicet verbi incarnationis non videtur a principio omnibus amicis suis scilicet angelis publicasse. sed ex certis causis eisdem ad tempus occultasse: quapropter in ascensione videntur aliqui dubitasse et dubitando quesuisse: si tu es inquirunt. Et hoc est quod dicit Ambrosius. lib. de initiandis vbi ait. Dubitauerunt angeli cum Christus resurgeret. dubitauerunt potestates celorum. videntes qd caro in celum ascenderet. denique dicebant. quis est iste rex. Et tamen aliqui dicerent tollite portas principes vestras et ele. porte eterna et intro. rex glorie. Alij dubitabant dicentes. quis est iste rex glorie. Et si absurdum videatur qd angeli qui teste redemptore semper vident faciem patris aliquid ignorauerunt: tamen quia deus est speculum voluntarium: ideo se non ostendit nisi quantum vult etiam ipsis beatis: et ideo non est incongruum: si aliqua certa sua opera voluit aliquando aliquibus occultare: sicut de die iudicii Xps dicit. Quod de die illa et hora nemo scit. neq. angelus neq. filius inquam tum homo. sed pater solus. et in hoc commendatur arduitas redemptionis nostre: que non solum demonibus sed etiam bonis angelis extitit occultata. Admirati ergo sunt quia dei filium videbant saccinas vestes humanitatis portare. Et quod plus erat quia videbant eas non solum humiles et saccinas: immo etiam per passionem diruptas et dissutas. Et ideo de ipsis dubitantibus et mirantibus exponit istud Esa. lxiij. Quis est iste qui venit de edom. tinctis vestibus de bosra. quare etc. Et ideo ipsi potuerunt dicere querendo istud verbum Luce. xxi. Si tu es xps etc. **S**ecundo dico qd hic ostenditur verbi celsitudo que fuit probata cum dicitur. Xps. ac si dicerent. Si tu es Xps non oportet dubitare: quia si sic tu es potens domum tuam ascendere et redire. Sicut enim videmus qd sol de altitudine poli artici descendendo se elongat per virginem transiendo. veniens vsq. ad signum capricorni iterum polo appropinquat ascendendo per circulos adionis vsq. ad tauri altitudinem se deflectens. Sic xps sol iustitie qui per signum virginis idest per uterum virginis benedictae descendit vsq. ad capricornum idest vsq. ad assumptionem nostre humane nature. carnalis fetide et hircine hodie voluit ad polum arcticum. idest ad celum ascendere et illic vnde descendit reuerrere. d. illud Johan. xvi. Exiui a patre et veni in mundum iterum relinquo mundum. et vado ad patrem. de quo Ephe. iij. Quod autem ascendit quid est nisi quia descendit. prius in inferiores partes terre. xps inquit. Unde Gregorius omel. xxi. Qui cum

per humanitatem ascenderat in celum: per diuinitatem suam etiam terram continebat: et celum: illa natura cui dictum est. terra es et in terram ibis. hodie in celum ibat. Christus enim similis fuit cyconie. que si in hyeme dimittit nidum suum tamen in estate redit ad ipsum. Similis etiam fuit aquile que si propter predam capiendam de sua vbi nidificat rupe. descendit. tamen illuc capta preda iterum reascendit. Quia proculdubio Christus vera aquila. de quo dicit Gregorius. libro mor. xxi. Quod ipse fuit homo nascendo. bos moriendo. leo resurgendo. aquila ascendendo ad nidum et rupem paradisi. Unde per incarnationem venit in hunc mundum vbi predam humanitatis accepit. qua capta ad celum ascendendo voluit redire. Et ibidem ascendere et predam humanitatis secum mirabiliter transportare. Unde Gregorius in omel. Theodemptor noster in ea carne quam assumpsit abijt in celum. Locus carnis nostre proprie est terra. que quasi ad peregrina loca ducitur. dum per redemptorem nostrum in celo collocatur. Et ideo breviter de xpo concluditur Ephe. iij. Ascendens in celum captiuas duxit captiuitatem dedit do. ho. Quia Christus captiuitatem sanctorum patrum quos demones captiuauerant in infernum sursum captiuam traxit et duxit. vbi libertatem propriam perpetue eis dedit. Ad hoc facit exemplum de venatore. qui secreta cubile tigris intrat bestia alibi peruagante: et exinde catulos suos quos ibi inuenit subtrahit et deportat. rediens fremitus bestia non inuentis catulis ipsos odore persequitur. tunc vnus vel plures de catulis ipsis in via relinqueret fatagit. quos inueniens bestia fatagit reportare. et venator fugiens et equum vel nauem ascendens solet tutius alios secum ferre. sicut dicit Solinus de mirabilibus orientis. Charissimi tigris preceps et crudelis bestia est dyabolus. cuius cubile est infernus: cuius catuli erant populus sanctorum patrum et aliorum detentorum Esaie. xxxiiij. Ibi cubabit lamia. ibi habuit foueam cricium et enutrit catulos suos. Igitur Xps venator noster. cubile huius bestie scilicet in infernum secreta post mortem intrauit: ibique quosdam catulos dyaboli scilicet sanctos patres rapuit: et secum de inferno portauit. Aliquos vero scilicet damnatos sibi furere dimisit. Sic ergo venator noster xps equum suum et naucem suam. s. corpus et humanitatem per resurrectionem ascendit. et sic euz dictis catulis sanctis patribus in die ascensionis ultra mare huius seculi transfretaui. et ad paradysum furente dyabolo transfuauit iudicium. v. Surge barach apprehende captiuos tuos o fili abinoen. Unde de isto descensu ad inferos et ad celum ascensu loquitur Augustinus. contra felicianum arrianum dicens sic. scio ad inferos diuinitatem dei filij descendisse proprietate carnis. scio ad celos carnem ascendisse merito diuinitatis. Sic igitur patet charissimi qd in verbis istis de ascensione ostenditur verbi celsitudo que fuit predicata: Christus inquit. **T**ertio dico qd ostenditur rei certitudo que fuit exorata: dic nobis palam inquit. Ac si dicerent tibi credendum est si dixeris: quia nunq. nisi verum dicis. dic nobis palam: quia scilicet qui vult verum dicere non solet occulte sed palam narrare. Veritas enim similis est allaude que valde dicitur diligere claritatem et lucem. Mendacium autem simile buboni que valde diligit noctem obscuritatem et tenebram. Quia procerto veritas vult palam coram omnibus apparere in luce. sed mendacium semper vult sub tenebris alicuius velaminis latitare. Cum igitur Christus sit veritas vita et via. sicut dicitur Ioan. iij. Ibi est qd voluit palam facta sua. et dicere et in luce omnia proponere. quod apparuit in ascensione presenti. que facta est videtibus apstis. obuiantibus angelis. apstis et communitatibus sanctorum patrum choris et populis dic nobis palam. q. d. antea cum mortalitas eras multa non palam:

nō palam: s; occulte: et in prouerbio dicebas. nunc vō
in mortalis factus es. palam dicere et facere cūcta des-
bes. Quod etiam ipse promiserat Job. xvi. Venit ho-
ra cū iam non in prouerbis loquar. sed pa. de pa. me.
an. vobis. vt sic ibi possit dici istud ibidem. Ecce palā
loqueris et puer. nul. dicis. Sic igitur patet q in ver-
bis istis angeli in die ascensionis inquisuerūt. dic no-
bis palam inquirunt. De deitate predicauerunt. Xps
inquirunt. De humanitate dubitauerunt. si tu es. Suf-
ficiat. Vide de ascensione vbi inuenies etc.

Explicit litera. X.

Incipit litera. Z.

Zelus. Nota proprie

q zelus dicit esse amor excessiuus vel do-
lor de nimio amore procedens: et inde est
q zelotipus dicitur ille qui ita feruenter
diligit aliquem q nolle q ab aliquo
alio amaret: ita dilectione eius sibi appropriat: tam
actiuam q passiuam q dolet quando alius diligit vel
qñ ab alio adamatur. Et inde est q et zelus sumit p
inuidia: quia inuidus intantū diligit pspicitatē pro-
pnam q ipse dolet quando videt q alius prosperat.
Breuiter ergo notandum q zelus in scriptura acci-
pitur p aliquo excessiuo feruore vel rigore. Et sic no-
ta q inuenio in scriptura zelum.

Dei. Primus est feruentis rigoris.
Iusti. Secundus est ingentis amoris.
Impii. Tertius est dolentis liuoris.

¶ Dico igitur primo q inuenitur zelus rigoris et iste
est zelus iustitie diuine. Deus enim tanto zelo diligit
animam sponsam suam q si delinquat: et fides ei frā-
gat. et adultero dyabolo p peccatum se iungat. ipsam
solet vt zelotipus punire et contra eam per iustitiam
deseruere. nullo enim modo vult q aliquis isti vxori
preter eum copuletur. vel q aliquis ab ipsa preter eū
excolat. Unde ipse de anima vel ecclesia dicit zachā.
viij. zelatus sum zelo magno. Talem enim zelum con-
traeit potissime nobiscum in incarnatione. vbi tantū
zelauit pro humana natura q eam sibi voluit copula-
re. Esa. ix. zelus domini exercitus faciet hoc. Et ideo
sicut homo zelotipus istam vxorem suam. s. animam
vel hominem quando videt q cum alijs mundo scilz
carne et dyabolo colloquium vel factum malum ha-
beat. ipse solet punire et libellum repudiij sibi dare. d.
Ego sum deus zelator diligens et visitans iniquitates
patrum in filios. Exemplo leonis qui leenam sentiens
adulteram cum parido solet punire: et propter quēdā
zelum excessiuū amoris solet contra eā deservire. Sic
verē facit deus de anima que cum dyabolo per vitia
fornicatur quod potissime fiet in iudicio quādo com-
plebitur illud psal. Accendetur zelus tuus velut ignis.
¶ Tercū tamen aduerte q zelus est signum amoris. Tho-
mo enim nūq est zelotipus de muliere quā nō amat.
Et ideo deus qui ecclesiam solebat zelare et se pro ipā
cunctis aduersarijs exponere. ipsamq peccantes ca-
stigare et punire. iā videtur derelinquere et de ipsa pe-
nitentia non curare. Homo enim non libenter est zelo-
tipus de muliere quādo videt q vnicuiq se exponit.
Sic quia christus videt q anima vñ ecclesia se omni-
bus vitijs exponit. iam non videtur zelotipus de ea-
dem. quod patet de multis quos delinquentes casti-
gare non curat: et de ecclesia quam tribulatam nō iu-
uat. ¶ Patet igitur q inuenitur zelus grandis rigoris.

¶ Secundo dico q inuenitur zelus fortis amoris: et
iste est zelus quo iusti zelant honorem dei. et ecclesie et
fidei. et etiam cuiuslibet alterius viri iusti ita q p ipō
sunt zelotipi intantumq sustinere nequeunt sibi in-
ferri aliquid dedecoris vel delicti. Exemplo apum q
ita alucaria sua videntur zelare q quisquis ea tetige-

rit statim solent contra eum dimicare et ad vindican-
dum proprijs spiculis se armare. Exemplo etiam aspi-
dum. que sūm ipsi. ita zelant pro coniugibus q occiso
rem solent persequi et inuadere. et cum maximo furo-
re vindicte ipsum impetere et punire. Cum igitur ec-
clesia. patria. fides et reuerētia diuini nominis sint cō-
iuges et alucaria nostra quibus per amorem debem⁹
conmorari. dico q pro ipsis debemus zelare: et ipsis
factas iniurias pro viribus vindicare: et eis iniurian-
tes impetere et mulctare. d. illud in ps. zelus domus
tue comedit me. Exemplo fincez Numeri. xxv. Qui
videns iniuriam diuino nomini publice fieri et cōtra
legem cum scoito madianite vnum de filijs israel pu-
blice fornicari. accensus est zelus eius et accepto gla-
dio interfecit vtrūq. Cuius exemplo iniuriantes deo
et ecclesie debemus punire. Unde de ipso fincez dicit
j. Machabeo. ij. q fincez zelando zelum dei recepit
est in celis. Iste igitur zelus est fortis amoris. ¶ Ter-
tio dico q est zelus grauis liuoris et sic per zelum in-
telligitur inuidia: quia mali ita diligunt propriā glo-
riam. q videtur eis q sibi in aliquibus derogat quā-
do alij iusta illos prosperantur: quapropter ad zelus
et inuidiā cōmouent. zelus em̄ est qñ quis dolet ex eo
q se minus videt diligi q alterum et alium plus dili-
gi q seipsum. Sic mali: quia vident q deus vel fortu-
na plus alios amat q seipsum: vel salte⁹ q non amat.
vel amat solos ipsos zelotipi efficiuntur: et cōtra eos
ad iram et inuidiam concitantur. Similes canē q tūc
dolet qñ videt alium canē in hospitium introduci et a
dñō diligi. Alii de iudeis d. Actū. xij. q vidētes tur-
bas conuerti repleti sunt zelo et contradicebant p in-
uidia vbi pauli. Inuidus enim et zelotipus statim qñ
videt bonum et glām alij euenire solet iracūdie zelo
flagrare: quibus dicitur. j. Cor. iij. Cum sit inter vos
zelus et contentio nōne carnales estis. Quia boni cōsi-
derant finē malorum: et iō non zelant nec inuidēt. nec
cupiunt. nec desiderant prosperitatem bonorum suo-
rum temporalium. Unde in ps. Noli emulari in ma-
lignantibus neq zelaueris faciētes iniquitates. Sic
igitur patet quomodo est zelus impij qui est inuidie.
zelus amoris qui est viri iusti. zel⁹ dei qui est iustitie.
Vide supra de vindicta.

Zona. Cū zona sit istud cingulū cū quo corpus
stringit⁹ et cingit⁹. Possimus p zonā intel-
ligere oēm illaz virtutē q mores nostros colligit atq
stringit. Sumit igitur zona in scriptura quadruplici-
ter. s. in quātum refertur Ad.

¶ Perfectos. ¶ Perfecti em̄ cinguntur cingulo tē-
peratiē. Et sic dicitur de Jobāne
Damatos. ¶ Mar. j. q ipse erat cinct⁹ zona pel-
licea circa lumbos. ¶ Teperatiā. n.
Beatos. ¶ licca circa lumbos. ¶ Teperatiā. n.
est zona pellicea p eo q stricta est atq longa. ¶ Infe-
cti cingunt cingulis auaricie. ¶ Auaricia. n. stringit et li-
gat hoīem tanq zona. iij. ¶ Regū. j. Tir pilosus. zona
pellicea accinctus renibus. ¶ Ipi em̄ et pelles diuitias
designant. ¶ Dammati cinguntur cingulis dyabolice se-
uicie. ¶ Ignis em̄ et pene infernales artant miserā ani-
mas tanq zona ps. fiat ei sicut vestimētum quo ope-
rit. etc. ¶ Beati cingunt cingulo leticie. ¶ Gaudij em̄
circūdat hoīem tanq zona decorans Apocal. xv. ¶ Ipe
cincti circa pectora zonis aureis. ¶ Ibis igit⁹ premis-
sis possumus aliquid dicere de zonis hoīm pfectōrū
et maxime platoū. ¶ Homini enim nō sufficit vna vir-
tus q ipm cingat: sed oportet q plures habeat. Et sic
notabo q homo quādoq cingitur circa pectus. qñq
circa ventrem. quādoq circa renes. Sic dico q tres
zone spirituales debēt esse in hoīe. s. zona.

Caritatis et amicitie.
¶ Parcitatis et abstinentie.
Castitatis et continentie.
zona caritatis cingitur pectus.
zona parcitatis stringuntur corpora.
zona castitatis ligantur iecora.

Zona.

3 **P**rimo habeat zona charitatis qua pectus stringatur. Charitas enim est zona una que hominem deo et primo iungit: et mentem stabiliter atque stringit. pectus enim. i. cor zona huiusmodi constringat. ne ab amore dei et proximi laetetur. Et aduerte quod zona ad minus debet habere tria instrumenta de metallo. scilicet. fermellam in principio.

2) *Ordentem in medio.*

21.30 **adentem in mentem.**
21.31 **adcellum in fine su-**

Adusquellum in fine siue termino.

Ter fermellaz zona stringitur vel laraf. Per mor-
dentē zona ne nimis effluat retractat. Per musquel-
lum ne filum defluat coartat. Chariffimi ifta tria fi-
gnant tres virtutes que zonam charitatis debent co-
mitari. Prima eft virtus largitatis vel clemētie. Ifta
eft fermella que zonam elargat ad proximū: et eam
stringit et replicat ad feipfum. Quia fm Hierony. in
omel. illud ieiunius deus approbat. vt quod tibi sub-
trahis primo largiaris. vt vnde caro tua affligitur.
caro egentis proximi reparet. Scda eft virtus fagaci-
tatis et prudentie. et ifta eft mordens: quia. f. prudētia
more mordentis dē zona amoris ne nimis: ad pxi-
mum effluat cohercere: et tibi certos et limitatos ter-
minos feruare. Amor em et prudentia femp fimul de-
bent eſſe p.ouer. vii. Et prudentiam vocauī amicam
meā. Tertia eft virtus ſtabilitatis et pſeuerantie. Ifta
em eft muſquellum qđ ornat finē zone: qđ pſeueran-
tia requiritur in charitate: quia ſolum pſeuerātia co-
ronari meretur. Ideo dicit Seneca. Ifta diligam⁹ ac
definere non liceat. Et ſic talis zona caritatis figurat
Apoca. j. vbi de filio hominis dicit. Quod ipſe circa
mamillas erat munitus zona aurea. Buris em quod
vndiq; ſe dilatat ſignat caritatē. qđ ſe dilatat ad beſi-
at amicum et inimicum. Māmilla vero que lac emit
tiſ ſignificat largitatem et pietatē. que lac beneficiorū
diſillant. et indigētes recreant atq; potant. Quia pre-
latus dē eſſe accinctus zona aurea caritatis. que ma-
millas cōmoueat largitatis. Nam ſicut in zona por-
tatur burſa ad erogandum: cultellus ad ſcindendum.
Sic zona caritatis dē habere burſas largitatis ad p-
miandū bñ laborantes. vt vnusquisq; mercedem pro-
prianū accipiat fm ſuum laborem. j. Corin. iiij. Et gla-
dium rigoris et ſeueritatis ad ſcindendum et puniēdū
perperā operantes Roma. xij. Iſto enim fruſtra gla-
dium portat. Et ſic ifta caritas erit ſibi zona iuſtitie.
ad quod p̄tinet bonos p̄miare et malos mulctare. Et
ſic de eo pōt dici illud Ecclī. xlv. Dedit illi dñs facer-
dōtinū etia beatificauit illum in gloria. et dedit il-

Cligona iustitie. Prelatus igitur habeat vel iustus zona caritatis qua pectus cingatur. **E**scō habeat zona paritatis qua venter stringatur. Paritas. n. et abstinentia est quādam zona que stringit ventrem. nec dimittit ipsum dilatari per gulam vel per rapinas: ut sic quilibet iustus sit similis formice que hinc ventre valde strictum et tunc latum. quod etiam de canibus nobilibus reperitur. Ad significandum quod iusti debent in ventre. i. in ventris ingluvie per abstinentias esse stricti in pectore vero. i. in corde debet per sapientias esse lati. figurati in beato Iohāne abstinentissimo. de quo

dicif. Mat. iij. Quod ipse zona pellicea cinctus erat. Habeat igitur zonam parcatas qua venter stringatur. Tertio dico q̄ habeat zonaz castitatis: qua lūis arceatur. Quia sicut homines p̄lium cōmissuri solēt se zona ⁊ baltheis cingere supra lumbos. ⁊ ibi portare enses ⁊ gladios p̄ bellando. Sic vere nos contra carnē p̄liatūri debemus lumbos nostros zona castitatis arcere: ⁊ carnis desideria diuini x̄bi gladio detruncare. Sicut enim dicit Iſido. ⁊ dyasco. Est species carbunculi que zona candida est p̄cincta. q̄ ceteris nobilioꝝ iudicatur. Quia p̄certo illi inter carbūculos. i. iter iustos nobilioꝝ apud deū reputant: qui zona candida castitatis p̄ ceteris accinguntur. figurati in helya de quo. iij. Regū. j. Cir pilosus occurrat nobis zona pellicea ⁊c. Zona pellicea q̄ de pelle mortuoz animalium efficitur. mortificationē carnis. vel ēt mortis memoriā designat. que. s. ambo ad castitatē sunt necessaria: ⁊ ad carnis cōtinentiā oportuna. Et sic dico q̄ generaliter sunt tres zone iustozū. scilicet vna circa renes que est castitas. alia circa venter que est parcatas. alia circa pectus que est caritas. Quam triplicem zonam nobis p̄stare dignetur ille q̄ viuūt ⁊ regnat per secula seculoz. Amen.

Deo gratias.

¶ Explicit dictionari⁹ per Conradum heinfagel de
Aurenberga Artiū ⁊ philosophie magistrū: diuiniq;
Maximiliani Imperatoris Capellanū fideliter emē
datus recognitusq; denuo lris alphabeti dictio que
uis vt facili⁹ distinctio habeat diuifa Impensis p
uidi viri Joannis Koberger ciuis Aurenbergenfis.
Impensis Lugduni per Magistru Jacobū Sacon
Anno dñi. M. cccc. xvj. die. xvj. Mai.

Registrum.

aaa bbb ccc ddd eee fff ggg hhh iii lll
 mmm nnn ooo ppp qqq rrr sss ttt vvv xxx
 yyy zzz AAA BBB CCC DDD EEE FFF
 GGG HHH III JJJ KKK LLL MMM NNN
 OOO PPP QQQ RRR SSS TTT UUU VVV
 WWW XXX YYY ZZZ
 qui est quinternus.

Memorabilis magistri Joānis Kommingij Parati in dictionariū Bercharij carmen decaſtichon.

Ecce nouis cufus formis Bercharius erit
fertilitate nitens:ceu bene cultus ager.
Abdita quos fallunt iuuenes vocabula fument
Auxiliu hinc turpi iugiter infcit.
Non careat quifq: non ipfe theologus illo.
Nec nifi precipuus accubet ipfe uiris.
Nam falit innumeris fecunde uocibus atq;
Multilinguis dictis:largus vbiq; manat.
Ati hoc non poteris in meliore interprete uocum
Ardua quem uirtus uexit ad astra poli.

f 3 11 3 5.

**Tabula alphabetica in dictiona-
rium Petri Bercharij Picta-
uiens. ordinis sancti Benedicti.**

CStudioſo ſacrarum litterarum lectori Conradus Heinſogel de
Muremberga Aruiꝝ ꝛ philoſophie magiſter minimus. S. P. D.

Peris huius quod Petrus Bercharius Pictauiensis. homo in omni ſcientia preſertim in theologia multifariam doctus edidit: ipſumqꝫ Dictionarium appellare libuit: indiceꝫ pro materiis predicabilibus inueniendis valde commodum: qui citatus inter legendum crebriter occurrit: Authoꝝ ipſe immaturo forte preoccupatus obitu nullum vniꝫ reliquit: nam nec minima quidem eius comperta ſunt veſtigia. Egitur vt ipſis eccleſiaſticarum litterarum ſtudioſis diuini preſertim verbi concionatoꝝibus rem efficerem vel mediocriter graram: atqꝫ de ſacris litteris et ſi non optime: ſaltem aliquatenus viderer bene mereri: non paruo a me factum eſt negotio vt predicabiles materie ſingulis contente dictionibus ſeu capitulis per litterarum elementa digererentur. Ipſum namqꝫ dictionarium manibus meis contrectaui: oculis mentis reuoluĩ: ingenijqꝫ lance qꝫ optime denuo examinaui: innumeras mendas quibus ſeatebat: raſi atqꝫ elifi: ipſaſqꝫ hoc in regiſtro ſeu indice ſummarie collocarem: quatenus in promptu querentibus exiſterent: ꝛ abſqꝫ aliqua tedioſa inueſtigatone quaſi vltro ipſis ſeſe offerrent lectoribus: haud modico deniqꝫ vigilijs preſentem hunc lucubraueram indicem ſeu tabulam adprobata: que legentibus (ni fallor) perſpicue oſtēdet: quibus paginis: quibuſqꝫ earundem paginarum particulis: per litterarum velut paulo antea memini elementa in margine operis huius ſignata propoſite comprehendantur materie: vt pene nulla querendi moleſtia: nulloqꝫ paginas ipſas euoluendi labore: quicunqꝫ ſtudioſus lector ad ſibi optatam electamqꝫ qꝫ celerrime deducatur materiam. Quare age lector dulciſſime Dictionarium amato: Emito ꝛ legito opes inde ampliſſimas recepturus. Vale Lector.

A dictio sumit p littera/interfectione z ppositione. **A**
A et sumit effectiue/iceptiue/sepatiu et collatiue ibid. **B**
A significat terminu a quo sicq; **A** vnu est diligibile: cui z
 feruendū ibidem **E** a vnu detestabile a quo fugiendum
 multipl̃r ibidē **D** a vnu commendabile cui insistendum
 a vnu formidabile quo metuendum z a vnum nunciabi
 le ad bene vrendum ibidem. **E**
Aaron summus sacerdos z p̃rifer: moraliter exponendo de
 pontifice vel sacerdote multipl̃r zc. **A**
Ab p̃positio significat effectiue/sepatiu et inchoatiue/z ex
 pressiu et ab etiā signat separatione z laudabile/dāna
 bilem/z tristabilem ibidem. **B**
Abel xpm vel bonū prelatū ecclesiasticum signat. **A**
Abethon lapidis p̃p̃ietas: nā semel incēsus extingui non
 p̃t vide ardor **E** pseuerantia **D** succedere. **D**
Abdias seruus dñi interpretat: multaq; p̃ est signant. **A**
Abia rex iuda p̃latū vel p̃ncipē bonū designat zc. **A**
Abiathar bonū vel malū p̃t designare prelatum. **A**
Abducere idē est qd tollere/separare/remouere.
Abies arbor zc. **A**
Abigail vxor nabal interpretat: q; p̃is mei exultatio. **A**
Abigere id est effugare abijcere.
Abijcere abiectio aliqñ in bono aliqñ in malo sit ideo abie
 ctio quedā laudabilis/quedā terribilis/qdā dānabilis
 z quedam miserabilis. **A**
Abijcere debem? dignitatē sup̃nalē ibidē **A** abijcere z con
 tēnere debem? rerū facultatē ibidē **B** carnis voluptatē
 ibidē **E** abijcere etiā debem? cordis leuitatē z cōsidera
 re mortis aduentū zc. ibidem. **D**
Abiectio quedā dānabilis z vitiosa ibidem. **E**
Abire quoddam instabile z fluctuosum **A** quoddā luctuos
 us ibidē **B** quoddā virtuosus. s. qñ qñ p̃gredit de bo
 no in meli? z hoc multipl̃r ibidē **E** abire qdā gaudi
 um scz beatorū: quoddā vitiosum. s. hōim maloz q mul
 tiformiter mala ambulāt via zc. ibidē **D** z qdā dolo
 rosum. s. dānatoz zc. ibidem. **E**
Abire zc. qdā de ip̃udētia ad discretionē ibidē **E** qdā
 de iniusticia ad p̃fectionē ibidē **E** qdā de indigentia
 ad repletionē id est de mundi amore ad dilectionē eter
 noz ibidē **B** z abire qdā de virtute ad vitia ibidē. **B**
Abysai frater iacob sanguine? dauid iust? hō itelligitur **A**
Abysus i sacra scriptura multis sumit modis/videlz/aby
 sus inlustrabilis scz dānatoz **A** abyssus inlustrabilis.
 scz animus auaroz ibidem **B** abyssus inscrutabilis.
 s. diuinitatis ibidē **E** z abyssus inexhaustibilis. s. sagā
 citas p̃fectoz ibidē. **D**
Abysus prinet in se multa: moraliter exponēdo ibidē. **E**
Abysus h̃z latā capacitatē ibidē **E** h̃z etiā imā p̃fundi
 tatē ibidē. **E** nā abyssalis humilitas causat contempla
 tionis p̃motionem z perseuerantiā ibidem **B** abyssus
 etiāz habet mobilitatē obedientie subiectionis ibidem
B habet obscuritatem tenebrose meditationis z deie
 ctuē cōuersationis ibidem **B** habet sonoritatem elo
 quentis predicationis ibidem **R** habet stabilitatem ex
 pressē dignationis ibidem **E** habet immensitatem gra
 tie/scientie/z deuotionis ibidem **O** et habet fructuosi
 tatem mundane tribulationis ibidem. **II**
Abysus interpretat sc̃tus thomas multis de causis ibi
 dem. **D** z **D**
Abysus etiā signat virū perfectum: vel ipsum deum/sicq;
 abyssus quedā virtuosa/quedā dolorosa/quedā vitiosa
 z quedam gaudioa ibidem. **B**
Abysus id est aquarū immensitate inest p̃funditas/amari
 tudo/insatiabilitas z obscuritas ibidem. **O**
Abysus accipitur etiā p tormento doloroso scz pro pena
 inferni nam ibidem tria hominum genera hospitabunt
 videlz fallacia amicicie sectatores ibidē **A** tenacia auar

ritie p̃fessores ibidem **E** z mordacis eloquentie detra
 ctiores ibidem. **Y**
Abysus etiā sumit p homine vitioso z pro paradiso spa
 cioso ibidem. **3**
Abominatio: abominari z abhorere idem signant. **A**
Abominatio quedā frequentanda/quedā detestanda/et
 quedā formidanda ibidem. **A**
Abominanda est adulatoria verboritas ibidē **B** cōsolato
 ria p̃speritas ibidē **E** z societas mala ibidem. **D**
Abominatio quedā metuenda: qua deus abominat pecca
 tores: magnatū consultores z vane leticie sectatores zc.
 ibidem. **E**
Abominabiles homines apud deum plures reputantur
 ibidem. **E**
Aboitiuus signat mortalitatis conditionē/peccati infectio
 nem/z humilitatis dilectionem. **A**
Abner signat malū superiōrē/xpm mediatozē/bonū predi
 catozē/z simplicem seruitorē. **A**
Abrahim patriarcha summus sicq; quilibet homo sanct
 maxime in officio prelationis cōstitut? intelligi p̃t. **A**
Abrahim habuit firmitatis z cōstantie plenitudinē ibidē
B habuit pietatis z clementie plenitudinē ibidē. **E**
 habuit veritatis z scientie certit udinem ibidem **D** z
 habuit sanctitatis z iusticie longitudinem ibidem. **E**
Abbreuiare vide breuitas.
Abs pro separare vide ibidem.
Absalon signat diabolum plenū deceptione **A** subditū am
 bitiosum **B** peccatozē plenum rebellionē ibidem **E**
 christum vel iustum plenum perfectione ibidem **D** z iu
 uenem luxuriosum ibidem. **E**
Abscindere sumit in bono z in malo. **A**
Abscinditur vita p mortis necessitatē ibidem **A** abscondi
 tur gratia per culpe iniquitatem nam aliqui habēt ab
 scisum caput: aliqui abscisam manū: aliqui abscisam au
 rē: aliqui cornu abscisus: aliqui vestes abscisas: z aliqui
 pedes abscisos quid moraliter per illud intelligatur
 ibidem. **B**
Abscinditur mala societas per prudētia z sagacitatē: ibi
 dē. **E** Et absconditur dānatus p iusticia z seueritatē.
 ibidē **D**
Abscondere multipl̃citer sumit zc. **A**
Abscondio quedā dei ibidē. **A** Quedā hois ibidē. **B**
Abscondio quedam vituperabilis ibidem **E** nam abscondi
 tur mali per auariciam z cupiditatem ibidem **D** per si
 moniam z tenacitatem ibidē **E** per fraudulentia z fal
 laciā sp̃iales ac etiā corporalem ibidē. **E**
Absconsio quedam desiderabilis ibidē. **B**
Abscondit se boni per felicitatis meditationē ibidē **B** p
 p̃speritatis detestationē ibidem **B** z per aduersitatis
 declinationem ibidem. **R**
Abscondere nos debem? a mundi huius vanitate ibidē **E**
 z etiā a mundi aduersitate ibidem. **O**
Absconsio adhuc quedā est auaricie ibidem **II** quedam
 verecundie ibidem **D** quedam luxurie ibidem **P** que
 dam symonie ibidem **O** quedam diuine prouidentie
 ibidem **R** quedam infernalis miserie ibidem **S** que
 dam eterne glorie ibidem **E** quedam eucharistie ibidē
A z quedam penitentie ibidem. **E**
Absconsio adhuc quedam humilitatis/quedam mortalit
 atis/quedam infirmitatis/quedam fidelitatis/quedā
 sagacitatis/z quedam timiditatis ibidem. **Y**
Absentia abesse in scriptura multipl̃r sumit. **A**
Absentia quedā iustoz z prudentiū ibidem. **A**
Absentia a presumptuosa pompositate ibidem **B** abesse a
 perditiosa fallacitate ibidē **E** z abesse a defectuosa so
 cietate ibidem. **D**
Absentia quedam fallacum amicoz ibidem **E** quedam
 mordacum detractorum ibidem **E** z quedam vagan
 A ij

Abstergere id est deglutire/deuorare. **A**
Absterbet mors humanā cōditionem ibidem **A** absterbet
 auarus terrenā possessionem ibidem **A** nam auari ab-
 sterbent diuitias alienas vt suam satient voluntatem: vt
 amplient ventrem: id est domum suā et vt satiet volup-
 tatem ibidem. **B**
Absterbet infernū oīm maloz societatem ibidem **E** nā ab-
 sterbent per inuidiam inflati/per superbiam elati/et per lu-
 ruriā ligati ibidem. **D**
Abstolvere/absolutio/absolvere id est a vinculo solvere/li-
 berare et expedire. **A**
Abolutio duplex scdm qd est duplex forus scilz absolutio
 spūalis que fit in foro penitētiāli ibidem **A** et absolutio
 iudicialis ibidem. **B**
Abstqz signat carentiā virtualium bonoz: habentqz illud
 abstqz mali: qd hodie sunt abstqz cōsilio et prudentia: abstqz
 auxilio et potentia: abstqz lumine et scientia: abstqz dulce-
 dine et clemētia: abstqz disciplina et temperantia: abstqz iu-
 go et obedientia: abstqz congregatione: concordia et ami-
 citia: abstqz muro et cōtinentia seu custodia: et abstqz lege
 et sapientia. **A**
Abstqz signat carentiā malozum criminalium: illudqz pti-
 net ad iustos et virtuosos qui sunt abstqz pcti corrupte-
 la multipliciter: ibidem **B** signat abstqz carentiā bono-
 rum eternalium: et illud ad dānatos pertinet: nam tales
 sunt abstqz virtute/salute/iocunditate/et ibidem **E** si-
 gnat carentiam tormentozum infernalium: illudqz est bea-
 torum: qui in paradiso sunt abstqz pauore/terrore/dolo-
 re/et alia ibidem. **D**
Abstinētia sumit spūaliter et corporaliter. **A**
Abstinendū ab affluentia tēporali et p̄speritate mundana
 ibidem. **B**
Abstinendum a sagacitate et sapientia seculari vel munda-
 na ibidem. **E**
Abstinendum ab incōgruis cōsortijs ibidem **D** abstinē-
 dum ab assiduīs delicijs ibidem **E** et abstinendū ab
 iniusticia criminali ibidem. **F**
Abstinētia appetenda est ibidem. **B**
Abstinere debemus: quia sumus hospitati in extera regio-
 ne ibidem. **H**
Abstinere debemus: qz hospitati sumus cum aspera legio-
 ne scz carnalibus desiderijs ibidem **I** abstinere debe-
 mus: qz impugnati ab aspera passione ibidem **K** et ab-
 stinere debemus propter dure passionis anxietates: p̄-
 pter dire legionis societates: et propter nostre regionis
 alienitatem ibidem. **L**
Abstinētia stringit carnis luxuriā: frāgit carnis lasciuiā
 sternit hostis seuitiam: parit cordis leticiā: tollit mor-
 tis seuitiam: et cōfert eternam gloriā seu diuinā gra-
 tiam ibidem. **M**
Abstinēs id est moderatū vict⁹ sit homo sapiēs ibidē. **M**
Abstinētia quid agere debemus scilicet tempore penitē-
 tiē ibidem. **D**
Abuti id est male vti. **A**
Abutimur multis rebus hac in vita ibidem. **A**
Abusiones claustrī. xij. et abusiones in ecclesia multe ibi-
 dem. **B**
Abutimur sensu et sapientia ibidem **E** abutimur affectio-
 ne et voluntate ibidem **D** et abutimur iurisdictione atqz
 potestate ibidem. **E**
Ac signat multa: videlz adiunctionē vtilem/sterilem/flebi-
 lem et fertilem/sicqz iustus habeat ac cōtritionis/cōfessio-
 nis/deuotionis et. **A**
Ac signat augmentum vitiosum: scilicet profectum in ma-
 lo: et multiplicationem vitiorum ibidem **B** ac signat
 augmentum dolorosum: scilicet tribulationum et pena-
 rum ibidem **E** et ac signat augmentum gaudiosum

ibidem. **D**
Abhab rex israel peruerissimus sicqz prelati et superiores
 in ecclesia male regentes per eū intelligi possunt et. **A**
Abhab pōt etiā exponi in bono: signans quēlibet iustum
 et. ibidem. **B**
Abcaron fuit ciuitas philistinorū nobilis: ideo per eam si-
 gnificare possumus mūdum/infernū et paradysum. **A**
Abchaz rex iuda iniquissimus: ideoqz pōt designare malū
 prelatum **A** potest etiā designare virum iustum et bo-
 num prelatum. ibidem. **B**
Abchatis gēme proprietates annunciare. **B**
Accedere: accessus quidam diuinus: nā deus accessit ad
 hominem carnem assumendo: accedit gratiam infundē-
 do: penas inferendo: et mundum iudicando **A** acces-
 sus quidam diabolic⁹ scz vt noceat/decipiat/et deiciat/
 ibidē **B** accessus quidā humanus et ille multiplex est
 ibidem **E** et accessus quidā cōmendabilis ibidē. **D**
Accessus vero ad deum per promotionis dignitatem: per
 affectionis charitatem: et per compassionis leuitatem
 ibidem. **E**
Accedere ad dominum christū scilicet ad eucharistie sacra-
 mentum vel ad ecclesie dignitates: multaqz personarū
 genera p̄hibentur ibidem. **B**
Acceditur ad deum per charitatem et dilectionem ibidem
H et acceditur ad deum per pietatem et compassionē
 ibidem. **I**
Accessus adhuc multiplex: scilicet beatificans/iustificans
 viuificans/damnificans/et mortificans ibidem. **K**
Accelerare: acceleritas in sacra scriptura moraliter loquē-
 do multiplex est: videlz acceleratio diligentie/imprudē-
 tie/diuiue gratie et pestilentie. **A**
Accedere: accensio quedam nūminis id est dei que fit per
 amorem/dolorem/splendorem et rigorem **A** accensio
 quedam hominis interioris scilicet per dilectionem/cō-
 passionem/et. ibidem **B** et accensio quedāz demonis
 scilicet per ignem tentationis/tribulationis/et eterne
 damnationis ibidem. **E**
Accendunt in inferno potētes/oppressores/fallaces/adu-
 latores/iuuidi/murmuratores et. ibidem. **E**
Acceptio personarū plurimū a deo reprobat. **A**
Acceptio personarū quedam per p̄pinitatem carnalē
 ibidem **B** quedam per fallacitatem verbalem ibidem
E per elatam prosperitatem ibidem **D** et p̄velatā hu-
 militatē sicut hypocrite ibidem. **E**
Acceptant facilliter quattuor hoīm genera ibidem. **F**
Acceptandi siue p̄mouendi sunt p̄uerti viri ibidē **B** hu-
 militer defecti ibidem **H** et veraciter p̄fecti ibidē. **I**
Acceptabilis: **Acceptus**: **Acceptāde** sunt p̄sone iustiores:
 res spūaliores: opera meliora et munera certiora **A**
Accersire id est vocare adducere et. vide ibidem
Accruus id est accumulatio et est multiplex: scz accruus
 meritorū/petitorū siue vitiorū/iustorū/malozum/diuitia-
 rum/miseriarū/et leticiarū. **A**
Acies est cōuentus militatū. **E**st ergo **Acies** quedā stre-
 nua/iustorū hominū/satua/malozū/nocua/demonum et
 vitiorū/et ardua angelorū. **A**
Acetum res acra est et mordaciora ideo per acetū potest
 intelligi oīs asperitas scz **E** op̄assio dominice passionis
 Contritio: et cetera talia. **A**
Accidere: id est contingere vel euenire: scz qd ex insperato
 et subito succedit. et. **A**
Accidens mirabilis nature **E** christi signat incarnationem
 ibidē. **B** **Accidēs** dānabilis mixture: per peccati cō-
 missionē ibidē. **E** **Accidēs** tristabilis iacture p̄ gra-
 uem tribulationem. ibidem. **D**
Accidia est animi torpor quo quis negligit bona perficere
 igitur fugienda **A** accidia etiā mentem induratis-
 imā obscurat: aurem obturat et dāna procurat scz corporalialia

temporalia/spiritualia/z eterna ibidem. **B**
 Abhymas fratris mei onus interpretatur. **A**
 Actio/actus/actiua/ita/ vide de agere/operari/facere.
 Accingere pro preparatione z munitione armorum accipitur. **A**
 Accingi z armari debemus stabilitatis z firmitatis fortitudine ibidez **B** sedulitatis promptitudine ibidē **E** mortalitatis mestitudine ibidē **D** charitatis amicitia ibidē **E** castitatis continentia ibidē. **S** voluptatis tepia ibidē. **B**
 Accingitur homo penitentie sinceritate/cōstantie vīrlitate leticie locunditate z cetera. alia ibidem. **lh**
 Accipere id est capere/acquirere/acceptare/procurare et vindicare. **A**
 Acceptio actiua vituperabilis z nocua scz munerū/rerū alienarum: z infernalium penarum ibidem. **B**
 Accipere id est gratiā acquirere ibidem. **E**
 Accipere debemus sapientie fulgorem ibidem **D** eloquentie dulcorem ibidem **E** penitentie valorem ibidem **S** apparentie nitorem ibidem **B** patientie vigorem ibidem **lh** amicitie ardorem vel feruorem ibidez **3** z cōtinentie candorem ibidem. **K**
 Acceptio passiva mirabilis qua homo a deo accipitur ibidem. **U**
 Accipitur homo vt temporalr glorificetur ibidem **Os** vt eternaliter damnificetur ibidem **ll** z vt supernaturaliter beatificetur ibidem. **D**
 Accipiunt beati in gloria valoris plenitudinem ibidem **B** splendoris pulchritudinem ibidem **R** z honoris celsitudinem ibidem. **S**
 Accipiunt martyres virtutem ad perseuerandum: diuinitatem ad fruendum: sapientiam ad contemplandum: fortitudinem ad impetrandum zc. ibidem. **D**
 Accipitur aurum/argētum/vnguentum zc. plura ibidē. **I**
 Accipitur etiā alienum multipliciter ibidem. **B**
 Accipitris pprietas auster fons. **lh**
 Acquiescere id est obedire/cōsentire/concordiam facere/vel nutrire. **A**
 Acquiescamus obediendo imperantibus scz **E** christo z palati ibidem **B** subsistendo corrigentibus ibidez **E** compatiendo indigentibus ibidem **D** z consentiēdo cōiuentibus ibidem. **E**
 Acquirere id est accipere lucrari vindicare. **A**
 Acquisito quedam superni numinis: quedā mortalis hoīs z quedam demonis ibidem. **B**
 Acquisitio duplex vitiosa scz z virtuosa ibidem. **B**
 Acquisitio gratie z virtutis habet bonitatis excellentiam ibidem **E** dignitatis eminentiaz ibidem **D** z voluptatis affluentiam ibidem. **E**
 Acquisitio quedam humana dānabilis ibidem. **B**
 Accubare seu accumbere recumbere z cibare. **A**
 Accubitus multiplex: scz floidus z purus: aridus z durus lucidus z securus: fetidus et impurus: et horridus atq; obscurus. **B**
 Accubitus bonorum ē laudabilis in securitate spēs cōfidentis: in humilitate cordis patientis: z in posteritate finis subsequēntis ibidem. **B**
 Accubitus per patientiaz supportatoziam ibidem **E** z accubitus per prouidentiam futurozū contingentium ibidem. **D**
 Accubitus quedam gratie qui est virtuosus ibidē **E** qui dam glorie qui est gaudiosus multiplicr ibidē **E** quidā maloz qui est vitiosus z odibilis ibidem. **S**
 Accumbunt in mundo gulositatis sectatores ibidē **S** pro speritatis dilectores ibidem **B** crudelitatis epactores ibidē **lh** z carnalitatis ficti velatores ibidem. **3**
 Acuer/acut/acuties multa significat tam in bono q̄ in malo. **A**
 Acuties quedam diuine punitionis: quedam fraterne cor

rectionis: quedam mundane afflictionis: z quedam hostilis tentationis zc. ibidem. **A**
 Accusare accusatio quedam confessionis **A** quedam correctionis ibidem **B** quedam detractionis ibidem **E**
 Accusatio quedāz depressionis inductiua ibidem **D** quedam dilectionis destrucitua ibidem **E** z quedā cōfessionis corruptiua ibidem. **S**
 Ad prepositio respectiua: sicq; ad p̄tinet ad creatozē: ad deceptozem z ad viatozem. **A**
 Ad boiem deus respicit inspirando secretius: reformādo discretius: largiendo vberius: castigando seu puniendo strictius: visitando clementius z iudicādo potētius ibidem. **B**
 Ad refert ad hominē viatozem ibidem. **E**
 Ad signat fluxum mortalis nature: sicq; mors est ad necessitatis flebilis cōmunitatis zc. ibidem. **D**
 Ad etiam signat motū virtualem. ibidē **E**
 Ad deum ascenditur per virtutes z sic proficit charitas iuste federata zc. ibidem **S** leuitas seu puritas pauperata ibidem **B** bonitas sursum conspiciata ibidē **lh** z deitas supplicata ibidem. **3**
 Ad signat motu criminalem id est affectū malozū ibidez **K** signat locum infernalē ibidem **U** z signat terminūz supernalem scz paradīsum ibidem. **Os**
 Adam signat hominē defectū/p̄fectum/z perfectum **A** z signat hominē imperfectum ibidem. **B**
 Adadezer rex syrie diabolum vel hypocritam signat. **A**
 Adamantis lapidis proprietates auertere **D** penitētia **E** potestas. **E** recipere **E**
 Adamare/ vide amor vel amare.
 Adaquare: vide potare.
 Adar mēsis duodecim⁹ iudeoz interpretatur ibidem. **A**
 Adeps id est pinguedo/craassitudo/vel aruina. **A**
 Adeps diuine gratie est inflāmatrix affectionis ibidē **B** ampliatrix deuotionis ibidem **E** diuisionis religatritz ibidem **D** z cōpassionis p̄piciatrix ibidem. **E**
 Adequare: vide equalitas.
 Adeprus seu adipisci id est acq̄rere/accepere/vēdicare. **A**
 Addere id est adiungere/accumulare/aggregare/apponere signatq; multipliciter. **A**
 Additio quedam virtualis ibidem **A** quedam criminalis ibidem **B** quedam temporalis ibidem **E** quedam spiritualis ibidem **D** et quedam miserie scz infernalis ibidem. **D**
 Additio etiā quedam virtuosa z quedāz vitiosa ibidē. **D**
 Adducere id est ad locum ducere vel applicare. **A**
 Adductio virtuosa/qua homo ducit ad deū z ad gratiam z ad gloriā ibidem. **A**
 Adductio ad aliquem locum necessarius est locus expediens ibidem **B** sicq; adductio ad regnum celeste requirit penitentie macerationem: eminentie contemplationem: charitatis copulam: z iuste equitatis regulā ibidem **E** z necessaria est virtus obediens ibidem **D** doctor erudiens ibidem **E** locus allidens ibidem **S** z fructus reficiens ibidem. **B**
 Adductio vitiosa: qua abducit homo de sapiētia ad ignorantiam ibidem **lh** de dei gratia ad iniusticiam ibidē **3** z de opulētia ad indigentiam ibidem. **K**
 Adducuntur ad christūz vel statūz ecclesie charitate feruētes: pietate fluentes: puritate nitentes: z humilitate iacentes ibidem. **Os**
 Adherere coniungi z conglutinari idem sunt. **A**
 Adhesio quedam desiderabilis atq; virtuosa ibidem **A** nam adhesio amoris z affectionis habenda est quia p̄ hanc deitas eterna adamatur ibidem **B** fraterna charitas copulatur ibidem **E** z celi felicitas amplexatur ibidem **D** adhesio quedam vituperabilis atq; vitiosa: quedam exasperabilis atq; dolorosa: z quedāz remune

rabilis atq; gaudiosa ibidem. **E**
Adesse/adeſt deus ad ſubueniendū multipliciter **A** oīa
 bolus ad decipiendum ibidem **B** impius ad accipien
 dum ibidē **E** ⁊ iuſtus ad obediendū ibidem. **D**
Adeſt bonus ad obediendum/obſequendum/ad iuuandū
 conſolandum/conſulendum ⁊ defendendum ibidē. **E**
Adeſt malus ad nocendum/rapiendum/⁊ detrahendum/
 ibidem. **F**
Ad iicere id eſt ad iungere aggregare ⁊c. **A**
Ad iicio quedam virtutis ibidem **A** quedam ſalutis ibidē
B quedā peccati ibidē **E** ⁊ quedā tormenti ibidē. **D**
Adimplere id eſt ad ſummū implere et ſic adimplenſ iuſti
 gratia: bñ glia: bñ ſolatijs: ⁊ mali ſupplicijs et vitijs **A**
Adimpleri debemus viſcerofis affectibus pietatis ibidem
B gratioſis prouectibus ſanctitatis ibidem **E** ⁊ glo
 rioſis ſucceſſibus voluptatis ibidem. **D**
Ad inuenire/ad inuentio quedam diuina: quam deus inſti
 tuit: ⁊ quedam humana ſc; vitioſa: quam homo contra
 deum inſtituit. **A**
Ad ire id eſt vſq; ad terminum ire et ſumitur in bono et in
 malo. **A**
Ad iurare id eſt aliquid ſuramento firmare. **A**
Ad iurat nos deus de veritate dicenda: de pietate tenenda
 de tranquillitate ſeruanda: ⁊ de carnalitate vitanda ibi
 dem. **A**
Ad iurozius/ad iuuare multiplex: videlz ad iuuare deī ⁊ ho
 minis: ad iuuare bonū: ⁊ ad iuuare malum ibidem. **A**
Ad iuuare alterū ratione ſimilis nature ibidē **B** ſlebilis
 puncture ibidem **E** nobilis iuncture ibidē **D** ⁊ ſtabi
 lis ſtructure ibidem. **E**
Ad iuuemus nos propter ſtructure firmitatē: iuncture pa
 ritatem: ⁊ tacture neceſſitatem ibidem. **F**
Ad iuuare etiā deus hoīem multipliciter: ſcilicet conſerēdo
 deſenſiones ibidē **B** roborando perfectionem: ibidem
B temperando tentationem: ibidem **B** recreando af
 fectionem: ibidem **K** deprecando: indulgentiam: ibidē
L releuando depreſſionem: ibidem **M** procurando
 promotionem: ibidem **N** illuſtrando cognitionem: ibi
 dem **O** conſortando conditionem: ibidem **P** inſun
 dendo deuotionem: ibidem **Q** ⁊ inſuendo fruitionem
 ibidem. **R**
Ad mirari/admirabilis/admiratio eſt ſtupor ex re inſolita
 generatus. **A**
Ad miranda ſunt fidei ſacramenta ibidem. **A**
Ad mirabilis deus ratione ſumme preſidentie ibidem **B**
 ratione ſeruilis ſubiacentie ibidem **E** ratione clare ſa
 pientie ibidem **D** ratione parentis euidentie ibidem
E ⁊ ratione ingentis pudentie ibidem. **F**
Ad mirabilia ſunt virtutum ornamēta ibidē. **B**
Ad mirari debemus honeſti decozis gratitudinem ibidem
B caſti pudoris pulchritudinem ibidem **B** veri ſplen
 doris limpiditatem ibidem **K** pii dulcoris plenitudi
 nē ibidē **L** ⁊ veri amoris magnitudinē ibidem. **M**
Ad miranda in malis culparum monumenta ibidem **N**
 in beatis glorie nutrimenta ibidē **O** ⁊ in dānatis miſe
 rie nocumenta ibidem **P** atq; admiranda nature ordi
 namenta ibidem. **Q**
Ad miſcere vide mixtio.
Ad mouere id eſt recipere/cōcedere/vidē ibidem.
Ad mouere id eſt applicare/adaptare/vidē ibidē.
Ad nullare id eſt aliquid adhibere/deſtruere/diſſipare vi
 de ibidem.
Adolere id eſt incendere vel cremare. **A**
Adolurio ſignat carnis macerationē: mentis inflammationē
 cordis deuotionē: ⁊ vocis adulationē ibidem. **A**
Adoleſcētia qdā naturalis eſt vite nre principiū ppter iſa
 cilioz ipeſſionē: manētioz durationē: ⁊ acceptioz
 perfectionēz. **A**

Adoleſcentie cōpetit corporis fortitudo ibidē. **B**
Adoleſcētia opibus bonis inſiſtere debem⁹ ibidē. **E**
Adoleſcētia quedā virtualis ibidem. **D**
Adoleſcēs habeat charitatis fauorē ibidē **E** volūtatē pa
 tiorē ibidē **F** ⁊ puritatē formioz ibidē. **B**
Adoleſcētia quedā carnalis q h; cupiditatis ardorē ibidē
B carnalitatis humorē ferentē ibidē **B** ⁊ mobilitatis
 fragilitatem ibidem. **K**
Adonias filius dauid. **A**
Adonibeseſer rex hierlīm pugnans cōtra ioſue ⁊c. **A**
Ad optio qdruplex: ſc; numinis/hoīs/lumis/⁊ criminis. **A**
Adorare quid ſignat. **A**
Adoratio quedā virtualis ⁊ meritoſa: quedā criminōſa ⁊
 dānatoſa. **A**
Adorāo habeat moralē ſanctitudinē ibidē **B** mētalē celli
 tudinē ibidē **E** localē aptitudinē ibidē **D** finalē recti
 tudinē ibidē **E** tpalem cōgruitatem ibidē **F** ⁊ pa
 ſtoſalem ſublimitatē ibidem. **B**
Adorare debemus multipliciter ibidem. **B**
Adoratio qdā carnalitatis ⁊ luxurie ibidē **B** qdā ſupbie ⁊
 ambitionis ibidē **K** ⁊ qdā adulationis atq; fallacia
 tis ibidem. **L**
Adoratores quidā altitū ibidē **M** quidē ſculptiliſ ibidē
N quidā reptiliſ ibidē **O** quidā ſictiliſ ibidē **P** ⁊ q
 dam hoſtiliſ id eſt demoni ibidem. **Q**
Ad huc in ſcriptura ſignat imperfectionē: cōtinuationē ⁊ ſu
 peradditionem. **A**
Ad huc eſt bona recupans ibidē **B** bona reiterans ibidē
E diu pſeuerans ibidē **D** ⁊ multā exuberans ibidē. **E**
Ad huc ſumī pōt in malo ⁊ tūc ſignat actū impfectū ibidē
F vitalē defectū ibidē **B** malā perfectionēz ibidē **B**
 amarā ſiue cupidā affectionē ibidem **B** ⁊ eternam dā
 nationēz ibidem. **K**
Aduena ſumit multis modis ⁊ tā in bono q in malo. **B**
Aduena viſuere debet benigniter ⁊ reuerēter ibidē **B** cō
 cordiſ ⁊ cōiter ibidē **E** ſagaciſ ⁊ prudēter ibidē **D** ſer
 liſ ſiue abſtinēter ibidē. **E** ⁊ fortiſ ſeu affluent ibidē **F**
Aduentus xpī duplex: ſc; in carne ⁊ ad iudiciū. **A**
Aduenit xpīs in hunc mundū multiſormiter ibidem. **B**
Aduētū xpī qerā amor dīderans ibidē **E** iſtamaſ amor
 cōfederans ibidē **D** ⁊ pcuratur valor virtutū ⁊ gratiarū
 ibidem. **B**
Aduent⁹ xpī diligēdus q; veniēdo ſuper hoſtis malignita
 tē ibidē **E** reparat mūdī pueritatē ibidē **F** ⁊ deſta
 rat celi felicitas ibidem. **B**
Aduēt⁹ xpī ſuit cā neceſſitatis ibidē **K** cōplemētū felicitā
 tis ibidē **M** ⁊ fundamētū humilitatis ibidē. **N**
Aduent⁹ xpī ſuit ſine maſeſtat⁹ dimiſiūdet ſine puritatis
 deſedatiōe ibidem. **L**
Aduētū xpī eterna diuinitas inclinat⁹: ſupna charitas dēla
 ratur ibidē **D** ⁊ ſupna claritas eclypſat ibidē. **P**
Aduētus xpī ē vent⁹ eſt uantiſ refrigeratiū ibidē **R** delin
 quētū exaſperans vēr⁹ reuerberatiū vēr⁹ vitupariū ibidē
B ſepatiue pōitiōis ibidē. **L** ⁊ ipatiue pōitiōis ibidē. **A**
Adueniet xpīs iudicio extremo patēter rigore magne iuſti
 cie ⁊ ſubito apparēdo potēter ⁊c. ibidē. **X**
Aduenire quid ſignificat ⁊c. **A**
Aduenit hoī ſpūalis illuſtratio ibidē **B** criminalis deſrau
 datio ibidē **E** mūdialis ſolatio ibidē **D** fraternalis
 ſuſtēratio ibidē **E** tpalis tribulatio ibidē **F** eternalis
 viſitatio ibidē **B** et infernalis cōdēnatio ibidē. **B**
Aduerſari quid ſignat. **A**
Aduerſitas triplex: ſc; tēratiois/tribulatiois ⁊ dānationis
 ibidem. **A**
Aduerſat pēdōr deo p incōſtātiā leuitatis ibidē **B** per
 cellētiā vanitatis ibidē **E** pinundantiā facultatis ibi
 dē **D** ⁊ p obſtinationē volūtatē ibidem. **E**
Aduerſant anime multa ibidem. **F**

Aduersitas mundana nobis infertur vt castigemur infor-
 memur ⁊ cōsolemur ibidem. **B**
Aduertere quid signat. **A**
Aduocatus quid significat est duplex scilicet temporalis
 ⁊ spiritualis. **A**
Aduocatio **E** habet: **O** arte ⁊ sanctoꝝ habet bonitatis vt
 litatem ibidem **B** pietatis benignitatem ibidem **E**
 ⁊ firmitatis stabilitatem ibidem **D**
Aduocati mali habent regimina consiliaria p̄lationis ibi-
 dē **S** sunt etiā grauamina subiectionis ibidē **B** sunt
 peruerse intentionis ibidem **h** ⁊ sunt socij adiunctio-
 nis ibidē. **3**
Adulatio describitur. **A**
Adulatoris conditio siue intentio scz vt decipiat ibidē **B**
 vt accipiat ibidem **E** vt placeat ibidem **D** ⁊ vt lateat
 ibidem. **E**
Adulatio offert verbalem deceptionem ibidem **S** confert
 p̄motionem letalem ibidem **B** ligat affectionem mē-
 talem ibidē **h** ⁊ legat dānationem penalem ibidē. **3**
Adulterium tripliciter accipi potest ꝛc. **A**
Adulterio dissipatur regula create nature ibidem **B** se-
 gregatur copula scture ibidē **E** ⁊ excitatur regula di-
 uine censure ibidem. **D**
Adulterium sp̄iale quid sit ibidem. **E**
Adulteri p̄mouentur per cōiecturarum malignitatem: per
 pecuniarum cupiditatem: per carnalitatis infectionem
 ⁊ per affinitatis affectionem ibidem. **S**
Aer in scriptura sumitur multipliciter. **A**
Aer signat virum perfectum ibidem **B** naz̄alis habeat
 existentie veritatem: continentie puritatem: ⁊ influētie
 pietatem ibidem. **E**
Aeris nomine potest intelligi vir peccator multipliciter ibi-
 dem. **D**
Aer qui est locus altus paradysus intelligit ibidem. **E**
Affectio/affect⁹/affectio accipitur pro desiderio et amore
 suntq; affectiones quattuor. **A**
Affectiones sunt bonoꝝ ⁊ maloꝝ ibidem. **B**
Affectiōem habeant iustā/altam/latam/rectam/ ⁊ iustam/
 ibidem. **E**
Affectus vero maloꝝ ꝛc. ibidem. **D**
Afferre quid sit: ⁊ in scriptura inuenitur afferre: obediētie
A beniuolentie ibidem **R** iniustitie ibidem **L** ⁊ aua-
 ritie ibidem. **B**
Afferre debemus honestatis splendorem ibidem **B** ca-
 stitatis candorem ibidem **E** contritionis mestitudi-
 nem ibidem **D** ⁊ durations fortitudinem ibidem. **E**
Afferre etiā debemus doctrinam speculantibus/vigorem
 militantibus/cozonas triumphantis/veniam penitē-
 tius/ꝛc. ibidem. **S**
Afferunt ad deum iuuenes infirmi/iusti ⁊ iniusti ibidē. **B**
Afferit arbor bene culta ⁊ in terra bona fruct⁹ plurimos
 intelligēdo sp̄ialiter de hoīe ꝛc. ibidem. **h**
Afficere quid significat. **A**
Affectio quedam tedij vel laboris: quedaz odij vel doloris
 quedam virij vel terroꝝ: ⁊ quedam supplicij vel terroꝝ
 ibidem. **A**
Affligere quid sit. **A**
Affliccio multiplex ibidem. **A**
Affliccio quedam virtuosa ⁊ quedam vitiosa ibidem. **A**
Affliccio sustinenda patienter ibidem. **B**
Affliccio tribulationis ⁊ cōtentionis diuini respectus: naz̄
 respicit tribulatos ad roborandum: ad liberandum: et
 ad temperandum ibidem. **E**
Affliccio mentalis affectus confert puritatem ibidem **D**
 ⁊ ybertatem ibidem. **E**
Affliccio crudelitatis ibidem. **S**
Afflictores affligunt in diuinitatis depressione: involupta-
 tis absterfione: ⁊ in claritatis p̄uauatione ibidem. **B**

Affluentia quadruplex: scz delictiarū/diuitiarum/virtutū/
 ⁊ meritoꝝ ⁊ glorie atq; p̄mioꝝ. **A**
Affluencia adhuc quedam temporalis: ⁊ quedam eterna
 lis ibidem. **B**
Affluentia consistit in veritatis cognitione: in voluptatis
 fruitione: ⁊ in charitatis affectione ibidem. **D**
Ager ancilla abraam ⁊ sare ⁊ sumit in bono ⁊ in malo. **A**
Ager multipliciter in scriptura sumit. **A**
Ager sacre scripture colendus ibidē **A** ager vero conscie-
 tie claudendus ibidem. **B**
Ager seminari⁹ per intentionē ibidem **E** articulari per
 discretionem ibidem **D** impinguari per cōpassionē ibi-
 dem **E** ⁊ irrigari per deuotionē ibidem. **S**
Ager paradisi appetendus multipliciter ibidem **B** ager
 mundi contemnendus ibidem **h** ⁊ ager abhorrēdus
 ibidem. **R**
Ager adhuc multiplex: scz crudelitatis/deceptionis/prodi-
 tionis ⁊ perditionis ibidem. **3**
Agere quid signat. **A**
Agere virtuosum ⁊ est iustoꝝ ibidem. **A**
Agendum operandiq; bene requirit cōsolatriꝝ spei certi-
 tudo ibidem **A** adiutoriꝝ dei celsitudo ibidem **B** ⁊ ro-
 boꝝ rei fortitudo ibidem. **E**
Ager vero virtuosum ⁊ maloꝝ vbi ostendit peccatoꝝ plura-
 litas/iniquitas/ ⁊ obscuritas ibidem. **D**
Agil id est agitari agitur autē quis multiplex. **A**
Acti⁹ seu vita actiua distinguit in contemplatiuam ⁊ acti-
 uam ibidem **A** nam actiua vita quo ad status securioꝝ:
 quo ad proximum vtilior: ⁊ quo ad mentem opulentior
 ibidem. **B**
Acti⁹ ⁊ contemplati⁹ sunt in multa differētia ibidem. **E**
Agilis vide leuis motus/facilis/velox.
Agnosce sumit multis modis. **A**
Agnosce debem⁹ de⁹/nosmetipsos/p̄rmos/subditos ⁊
 benefactores ibidem. **A**
Agnus sumitur multipliciter. **A**
Agni p̄prietas ibidem. **A**
Agnus dici p̄t vir iustus multiplex ibidem. **E**
Agnus signat christum regem ibidem. **D**
Agnus etiā h̄z cōditiones defectivas ibidem. **E**
Agon id est certamen/pugna ⁊ accipitur pro tribulatione
 ⁊ tolerantia. **A**
Aggravare/aggravatio quid sit ⁊ est multiplex. **A**
Aggredi id est inuadere impugnare ꝛc.
Aggressus quid signat. **A**
Agricola multiplex scz p̄elatus/p̄fectus/beatus ⁊ mūda-
 nus qui agrū colit. **A**
Agricola debet spoliari/occupari/ ⁊ roborari/sp̄ialiter itel-
 ligendo ꝛc. ibidem. **B**
Agricola vero in malo signat mundi diuites ⁊ auaros ibi-
 dem. **E**
Ait verbum in scriptura sumit multipliciter. **A**
Aia instrumentum seu membr⁹ volatus et sumitur in bo-
 no ⁊ in malo. **A**
Aia extenta/erecta/retrēta seu retracta/ ⁊ perflata ad volū-
 tandum ibidem. **B**
Aia affectionis ibidem **E** dilectionis ⁊ charitatis ibidem
D ⁊ discretionis ibidem. **E**
Ale boīs peccatoris ideo dicit p̄ctoꝝ alatus ꝛc. ibidē. **S**
Albedo multipliciter sumitur. **A**
Albedo multiplex scz puritatis/hypocrite fallacitatis/exter-
 ne felicitatis ⁊ externe p̄p̄eritatis ibidem. **B**
Alcyonis avis p̄p̄eritatis desiderium. **S**
Albeston lapis semel accensus extingui nō potest ꝛc. vide
 succedere. **A**
Aleph prima littera alphabeti hebraici: estq; multiplex ti-
 tulus prepositus. **A**
Alexander interpretatur multipliciter ⁊ signat xpm. **A**
A iij

Alleluia cantus gaudij et exultationis. **A**
Alleuare alleuatio quedā dei et quedā diaboli. **A**
Alleuiare vide de leuitate.
Allicere id est attrahere. **A**
Allidere id est ad aliquid ledere allditur enim homo multiplicit er.
Alimentū quid sit et est alimentū spūale. **A**
Alimenta enim corporalia alliciffr: expediunt et proficiunt: partiterq; spūalia ibidem. **B**
Alienū quid sit sumit in bono et in malo. **A**
Alienus dici potest peccator multiformiter quia nihil habet comune cum deo ibidem **B** quia agitur dubitate ibidem **E** quia instigatur peruersitate ibidem **D** quia spoliatur hereditate ibidem **E** quia flagellatur aduersitate ibidem. **F**
Alienigena dicitur qui aliunde genitus est: et per alienigenas intelligit peccator multipliciter. **A**
Alienigena hominem solitarium etiā designat ibidem. **B**
Aliis signat homines ab alio distincti: et sunt in bono et in malo **A**
Alius signat hominem ab alijs distinctū propter odiū et malignitatem ibidem **B** propter mentis cupiditatem ibidem **E** et propter mundi prosperitatem ibidem. **D**
Alius dicitur qui fallacijs palliatur ibidem. **E**
Alius etiā potest dici vir perfectus propter vite excellentiā: fluidum dulcorē et feruidum tenorem ibidem. **F**
Alligare diuersimode in scriptura sumitur.
Alligatus tenaciter regulari ibidem **B** viuaciter inspirari ibidem **E** obedire velociter ibidem **D** et puenire feliciter ibidem. **E**
Alioquin cōiectio diffinitiva et signat idem quod vel. **A**
Aliquis et aliqd multiplex sumitur. **A**
Aliquid vñ spectat ad deū ibidem **B** ad iustū ibidem **E** et ad peccatorem ibidem. **D**
Aliqd dicunt mundi bona et precipue temporalia ibidem **E** et aliqd dicunt bona spūalia id est eterna ibidem. **F**
Aliquando aduerbiū quid signat et sumitur in bono et in malo. **A**
Aliter aduerbijs qualitatis denotationē quandā denotat et sumit in bono et in malo. **A**
Alloqui vide loqui.
Alonge signat in bono et in malo.
Altare in scriptura multiplex sumitur. **A**
Altare dei est cor nrm per charitatis ardorem ibidem **B** per vanitatis liuorem abhorrentiam ibidem **E** et per honestatis nitorem ibidem. **D**
Altare dñi. scilicet cor nrm sit locus timoris et turbationis: amoris et dilectionis: et doloris atq; contritionis etc. ibidem. **E**
Altare ecclesie statum siue diuinum cultū signat ibidem. **F**
Altaris ministri habeant euidentie claritatem ibidem **B** innocentie puritatem ibidem **B** constantie seu residentie firmitatem seu perfectionem ibidem **B** sagacem et erorum affectionem ibidem **R** et internozum feruentem orationem ibidem. **V**
Alter multis sumitur modis. **A**
Alteratio seu mutatio quedā virtuosa et quedā vitiosa. **A**
Alterari si velim? necessarius est actor efficiens ibidem **B** modus pficiens ibidem **E** et finis sufficiens ibidem **D**
Alteratio in malo pro peccatore sumit ibidem. **E**
Alterat homo siue mutat a bona cōuersatione multiformiter etc. ibidem. **F**
Alterutrum aduerbiū sumit in bono et in malo. **A**
Altrifecus diuersitatem signat. **A**
Alternus/alternatim id est vicissim etc. **A**
Altitudo pfunditatem et sublimitatem signat. **A**
Altitudo pfunda multiplex ibidem. **A**
Altitudo sumit pro sublimitate eternali temporalis et spiritali ibidem. **B**
Altus efficit per terrenozum detestationem ibidem **E** per inu-

ternorum roborationē ibidem **D** per meritozum cumulationem ibidem **E** et per eternozum contemplationes ibidem. **F**
Alti sunt peccatores per presumptionem pectoralem ibidem **B** per elationem criminalem ibidem **B** et per per motionem temporalem ibidem. **B**
Altissimus suplatius est ipse deus: quia nihil habet altius superius **A** ergo est indiuisibilis singularitatis ibidem **B** insupabilis supnalitatis ibidem **E** et inestabilis generalitatis ibidem. **D**
Alueus quid signat. **A**
Amalech qd denotat **A** inde amalechite id est seculi peccatores etc. ibidem. **B**
Amon significat ambitiosos etc. **A**
Amare/amor duplex scilicet spūalis et tpālis siue diuinus et mundanus. **A**
Amor caloris cōparatur ibidem. **B**
Amor verus fortificat ibidem **E** pulchrificat ibidem **D** et le tificat ibidem. **E**
Amor noster ad deū fortissimus etc. ibidem. **F**
Amare videt de per ostensa benignitate ibidem **B** expēsa sedulitate ibidem **B** et pmissa hereditate ibidem. **B**
Amor mundi causat ambiridōis auaritatem **A** inducit obliuionis ebrietatem ibidem **B** luxuriosam carnalitatem ibidem **E** et penuriosam cupiditatem ibidem. **D**
Amaritudo quedā tpālis et quedā eternalis. **A**
Amaritudo adhuc quedā mentalis cōtritionis ibidem **B** quedā verbalis cōfessionis ibidem **E** quedā carnis afflictionis ibidem **D** et quedā subsequētis turbationis: scilicet mortis/iudicij et inferni ibidem. **E**
Amaritudo detestabilis scilicet culpe et pene eterne ibidem **F** iudicij seu supnalis iurisdictionis ibidem **B** et eternalis desolationis ibidem. **B**
Amaritudo infernalis dānationis hys impuritates maculat: societatem perturbatiuā: ebrietatem cōsopitiuā: et auaritatem enervatiuā. ibidem. **B**
Ambitio quid sit. **A**
Ambitio inflamat desiderij ibidem **B** affectat magistratū ibidem **E** postponit viros virtuosos ibidem **D** et ponit viros vitiosos ibidem. **E**
Ambitio hys inrepletā vacuitatem ibidem **F** iheretā mobilitatem ibidem **B** et idiceretā seu iestabilē cupiditatem ibidem. **B**
Ambire/ambire qd significet vide circundare.
Ambo id est duo signat cōbinationem/qualitatem etc. et accipitur in bono et in malo. **A**
Ambulare id est pergere/progressi et sumit virtuosae et vitiosae **A**
Ambulare recte siuolum? requirit spes erigens ibidem **B** lux dirigens ibidem **E** vis diligens ibidem **D** virtus fortificans ibidem **E** et sensus rectificans ibidem. **F**
Ambulatio corporalis requirit locū alliciens ibidem **B** modū pficiens ibidem **B** et virtutē sufficiens ibidem. **B**
Ambulatio vero vitiosa ibidem. **R**
Amen dictio hebraica et signat multa etc. **A**
Amen signat veritatem et existentiam etc. ibidem. **B**
Amicitia quedā naturalis et quedā acquisita. **A**
Amicitia cōstat ex cōcordie ligamēto ibidem **B** fidei tutamēto ibidem **E** et cōstante firmamento ibidem **D**
Amicitia falsa et ficta pñentat in prosperitate ibidem **E** variat mobilitate ibidem **F** et absentat in aduersitate ibidem **B**
Amicitia vera est propter sacramentum tute fidelitatis ibidem **B** iuuamentum pie benignitatis ibidem **B** et ligamentū pure societatis ibidem. **R**
Amica multiplex: scilicet dignitatis: utilitatis et securitatis **A**
Amictus est tegumētū vestimentū et ornamētū et est amictus multiplex. **A**
Aminadab interpretat multiplicitatem etc. **A**
Aman/amor et ammō illa tria noia de malis pñonib; intelliguntur in scriptura. **A**

Amorreus interpretat^r amar⁹ vel loquē^s et cetera. **A**
Amos interpretat^r fortis/potē^s aut robustus:christum sⁱ
gnificat vel predicatorē:aut prelaturū. **A**
Amouere id est a loco mouere etc. et pertinet ad deum:virū
iustum:et etiam impiū. **A**
Amplexari quid significat:estq^{ue} amplexus dei/iusti/impī/
et diaboli. **A**
Amplius quid significat etc. **A**
Ampliare id est augmentare. **A**
Amputare quid significat:estq^{ue} amputatio meritoria:dam-
natoria:et afflictoria. **A**
An in sacra scriptura multipliciter ponitur. **A**
Anantas in scriptura sumitur diuersimode. **A**
Anathema in scriptura semper sumitur in malo:et signat
maledictionem etc. **A**
Anathoth:obediens deo interpretatur. **A**
Ancilla pro famula/serua et ministra sumit^r:et in malo acci-
pitur pro anima peccatrice et pro carne. **A**
Ancilla vero in bono sumit^r multipliciter ibidem. **B**
Ancilla animā seu personam signat:que domino famulari
desiderat ibidem. **B**
Ancilla habeat in se humilitatem ibidē. **E** sedulitatē ibi-
dem. **D** et sagacitatem ibidem. **E**
Angel⁹ nomē officij nō nature:estq^{ue} agē⁹ bon⁹ et mal⁹. **A**
Angel⁹ moralit^r signat viros puidos spūales etc. **A**
Angeli sunt dignioris creationis ibidem **B** purioris con-
ditionis ibidem. **E** amplioris subiectionis ibidem **D**
et clarioris cognitionis ibidem. **E**
Angelorum ministerium multiplex ibidem. **E**
Angelo vir perfectus comparari potest et nuncupari ange-
lus propter eminentie dignitatem ibidem. **B** residen-
tie firmitatem ibidem. **B** humilitatis subiectionem ibi-
dem. **B** benignissimam compassionem ibidem. **R** et sa-
gacissimam discretionem ibidem. **L**
Angelici et perfecti viri conditiones multe ibidem. **D**
Angeli mali dici possunt etc. ibidē. **III**
Angulus quid sit:signatq^{ue} in scriptura multa. **A**
Angulus ē locus secretior et clausior ibidē. **A** rectior ibidē.
B firmior ibidem. **E** et tutior ibidem. **D**
Angulus vero in malo multiformiter sumit^r ibidē. **E**
Angulus etiam signat peccatorem ibidem. **E**
Angustia quid sit. **A**
Angustia quedā detestabilis: quedā cōmendabilis:et que
dam cōtristabilis ibidē. **A**
Angustia infernali securitas excludit^r ibidē. **E** libertas seu
mobilitas excludit^r ibidē. **D** et penaltas excludit^r ibidē. **E**
Angustia multiplex: scilicet terrenorū/seculi flagellorum:
scilicet tribulationum etc. peccatorum hominum: perfe-
ctorum seu cōtritorum/obstinatozū et dānatozū ibidē. **E**
Anima quid sit. **A**
Aia hēat pseuerantie stabilitatē ibidē. **B** psonantie cōformi-
tatem ibidē. **E** et opulētie virtutū secunditatē ibidē. **D**
Aia viri iusti plures in se h^{ab}et cōditōes ibidem. **E**
Anima peccatorum habet status vilitatez et indignitatem
ibidē. **E** grauitatē et cupiditatē ibidē. **B** et volup-
tatem atq^{ue} carnalitatem ibidem. **B**
Anima peccatrix adhuc multas h^{ab}et cōditōes etiā ibidē. **A**
Anima damnata nuda dicit^r etc. nudus. **E**
Animal multiplex inuenitur in scriptura. **A**
Animal est homo iustus multiformiter ibidē. **B**
Animaliū noīe possunt intelligi peccatores ibidem. **E**
Animus accipitur in scriptura multiformiter. **A**
Animus bon⁹ et sanct⁹ h^{ab}et claritatē pspicitatis et sapiētie/
serenitatē et tranquillitatē immoderantie/durationē per-
seuerantie et sublimitatē eminentie ibidem. **B**
Animum adhuc boni habent multiplicem ibidē. **E**
Animus malus et virtuosus notari pōt etc. ibidem. **D**
Anne quinq^{ue} suere in scriptura sacra:interpretaturq^{ue} ob-

uinam gratiam multiformiter. **A**
Anna sumitur p sancta virgine:vel aia sancta ibidē. **B**
Annus quid sit descriptiue. **A**
Ann⁹ laboris statū vite pfit^r signat: videlz doloris. s. statū
penitētiā:et valoris. s. statū virtutis et grē:curritq^{ue} p quatuor
tēp^a scz ver/estatē/autumnus et hyemem etc. ibidē. **B**
Annus vero in statu virtuoso etc. ibidem. **E**
Ann⁹ multiplex. s. virtutis et grē/timoris et punitiōis/fetoris/er-
roris:vl corruptiōis/horroris/spēdoz/seu dulcoris ibi. **D**
Annūciare id est intimare/narrare/predicare. **A**
Annunciatio multiplex:scz cōfessionis/predicatiōis et ana-
gelice consolationis ibidem. **A**
Annūciās. s. p̄dicatoz vl p̄lat⁹ hēat diligētie sedulitatē ibi.
B eloquētie auctoritatē ibidē. **E** et cōrectiōis aspiratē
Antemulta significat. **A** **C**ibidem. **D**
Ante ē designat diuinā eternitatē/p̄fitem mortalitatē/ol-
ligentē pparatiōez et p̄ueniētes sagacitatē ibidē. **B**
Ante etiā signat tēp^a iuuetutis ibidē. **E** statū sensualita-
tis vel mōdane pspicitatis ibidē. **D** spūalitatē et san-
citatē:et eterne felicitatis statū ibidē. **E** sagacitatis et
sedulitatis ibidē. **E** stultitiē et fatuitatis ibidē. **B**
Ante multiplex. s. magne vanitatis/simplicitatis et imbecillita-
tis/p̄sumptiōis et fatuitatis:audacit^r et pteruitatis ibidē. **B**
Ante sumitur qñq^{ue} ordinaliter multiformiter ibidem. **B**
Ante etiā sumitur p̄ficialiter multipliciter ibidem. **B**
Antequam quid significat. **A**
Anteq^{ue} dⁱ d^eo ibidē. **A** viro iusto ibidē. **B** et p̄ctore ibi. **E**
Antiquus siue antiquitas que mentaliter debet cogitari/
humiliter venerari/moraliter imitari/stabiliter amari/
salubriter renouari/totaliter detestari/veraciter obser-
uari/et sagaciter precaueri seu declinari. **A**
Antichristus vnde dicatur. **A**
Antichrist⁹ est filius iniquitatis q̄tū ad conditionē/operatiō-
tionem/durationē et damnatiōem ibidem. **B**
Antichristus est diabolus:vel vir iniquus ibidem. **E**
Antrū id est fossa/souea/vel cauerna vide ibidem.
Anulus quid sit etc. **A**
Anulus valet ad signādū ibidē. **B** portandū ibidē. **E** strin-
gēdū ibidē. **D** subarrādū ibidē. **E** tornādū ibidē. **E**
Anul⁹ nō i malo signat mētis instabilitatē:animi cupida-
ditatē: mōdi vanitatē:et seculi dignitatēz ibidem. **B**
Anthioch⁹/anthiochia/anthioch⁹ rex iniquissim⁹:et qd si-
gnat. **A** anthiochus rex superbissim⁹ abominatio **E**
altare. **E**
Appellare qd sit sumiturq^{ue} p litigatiōe taliq^{ue} p̄motiōe. **A**
Appellat^r id est noiantur/eligunt^r et vocāt^r. s. affluentissi-
me miserantes ibidē. **B** studiose laborantes ibidē. **E**
et eminentissime contemplantes ibidem. **D**
Apparere/apparitiō quedā angel⁹:et quedam dei etiā. **A**
Appareat in nobis amicitie veritas ibidē. **B** conscientie
puritas ibidem. **E** euidentie claritas ibidem. **D** et
opulētie raritas ibidem. **E**
Apparitiō adhuc multiplex:scz decozis/terrozis/et dulcor-
is ibidem. **E**
Apparitiō dei multiformis: nāz appuit natiuitate/morte/
resurrectiōe/et iudicio extremo apparebit ibidem. **B**
Apparitiō adhuc dei qua apparer hoib⁹:nā apparer spūa-
liter/sacramentaliter/potērialiter et miserialiter ibidē. **B**
Appendere multis modis sumitur. **A**
App̄p̄sio multiplex. s. cōtēplatiuoꝝ/discretioꝝ seu p̄oue-
ctoꝝ/iudiciū siue prelatoꝝ/fideliū debitoꝝ/pecc-
catorum et sanctorum:atq^{ue} perfectioꝝ ibidem. **B**
Aperire qd significat:et ē multiplex apertio i scriptura. **A**
Aperiat homo cor ad diligendum ibidē. **A** manus ad po-
rigendum ibidem. **A** aures ad attendendum:et oculo-
los ad aspiciendum ibidem. **E**
Apertio visualis per discretionēz ibidē. **D** oris per locu-
tionem ibidem. **E** et celli per receptionem ibidē. **E**

Apertus est deus multipliciter ibidem. **B**
Applicare quid significat. **A**
Applicatio multiplex: scilicet studiosa/seriosa/gratiosa/et
 gloriosa ibidem. **A**
Applicatio adhuc multiplex: videlicet bonorum discipulorum/
 prelatorum/bonorum seu iustorum et beatorum ibidem. **B**
Apodis avis proprietatis affectus. **E**
Apponere quid significat: et sumit in bono et in malo. **A**
Appositio multiplex: scilicet virtualium/eternalium/et palium
 criminalium et noxialium ibidem. **B**
Apostata quid significat et. **A**
Apostolus quid importat et. **A**
Apostoli virtutibus donati fuerunt ibidem. **B** debite
 numerati ibidem. **E** proprie nominati ibidem. **D** et hono
 re sublimati ibidem. **F**
Apostoli nomen multipliciter sumitur ibidem. **B**
Apprehendere quid significat. **A**
Apprehensio multiplex: scilicet diuina ibidem. **A** iusti ibidem.
B impij ibidem. **E** et diaboli ibidem. **D**
Apprehensionem mali patiuntur et. ibidem. **E**
Apprehensio proprietatis: agnus. **B** fugere. **E** oratio. **B**
Appropinquare: appropinquatio quid sit. **A**
Appropinquare dei et hominis ibidem. **A**
Appropinquatio multiplex: scilicet intime charitatis ibi
 dem. **D** excessus dignitatis ibidem. **D** processus hu
 militatis ibidem. **E** successus utilitatis ibidem. **B**
Appropinquat nobis deus per carnis assumptiones: gra
 tie infusionem: glorie concessionem: et iudicii executio
 nem ibidem. **F**
Appropinquant persecutores iniquitati: adulatores falla
 citati/falsi amici malignitati/oēs iniqui/infernali pena
 litati: et luxuriosi seditati ibidem. **B**
Aptus aptitudo: quid significat. **A**
Aptitudo spiritualis requiritur: ut homo per famam bonam sit redo
 lens et odorosus: per constantiam strenuus et vigorosus: et
 per seruitutem fidelis et amosus ibidem. **B**
Apod quid significat signatque in scriptura plura. **A**
Apod multiplex: scilicet eternum/internum/supernum/modernum
 seu fratrum ibidem. **B**
Apod adhuc multiforme: scilicet infinite capacitatis/et palis p
 speritatis/criminalis iniquitatis/avaritie et cupiditatis
 et infernalis tenacitatis ibidem. **E**
Apum proprietatis: acquiescere. **B** amicitia. **R** angelus.
D appropinquare. **B** caute. **A**
Aqua sumitur in bono et in malo. **A**
Aqua in bono signat gratiam et deuotionem/glorie voluptatem
 et consolationem/lachrymarum inundationem/sapientie erudi
 tionem/moralem perfectionem: et nature conditionem: et
 aqua in malo etiam sumitur multipliciter ibidem. **A**
Aqua etiam signat representationem sapientiam ibidem. **B** roifica
 tionem clementiam ibidem. **E** deuotionem fructificationem
 ibidem. **D** et confessionem purificationem ibidem. **E**
Aqua vero in malo signat voluptates/perpersiones/aduer
 sitates et. ibidem. **F**
Aqua multiplex: scilicet infructuose sterilitatis ibidem. **B**
 defectuose labilitatis ibidem. **B** et periculose aduer
 sitatis ibidem. **F**
Aque multe: scilicet aduersitatis/eternae felicitatis/moralis san
 ctitatis: et cetera alia ibidem. **R**
Aquarii signi proprietatis adulatio. **B**
Aque ductus quid signat et habet conditiones diuersas et. **A**
Aque tauri ville proprietatis mirabilis intrare. **B**
Aquila signat virum perfectum. **A**
Aquila id est vir perfectus siue prelatus habeat concussione et cla
 morem ibidem. **B** diffusiuam compassionem ibidem. **E** di
 scretiuam speculationem ibidem. **D** perfectiuam operationem ibidem. **E**
Aquila vero in malo plura significat ibidem. **F**
Aquile proprietatis actiuus. **E** ala. **D** alientis **B** al

titudo. **B** altissimus. **E** anundare. **E**
Aquila pugnat cum ceruo et precipitatio. **B**
Aquilo quid signat. **A**
Aquilo quidam sustinendus seu ferendus presentemque tri
 bulationem signat ibidem. **B** virtutes generat seu cu
 mulat ibidem. **E** in aduersitate virtus enervatur ibidem. **D**
 et zelus acquisitionem facit ibidem. **E**
Aquilo quidam cauendus ibidem. **E** aquilo quidam timen
 dus ibidem. **B** et aquilo quidam petendus ibidem. **B**
Ara sumitur pro altari. **A**
Ara quedam cordis: quedam manuum: et quedam cultus ibidem. **A**
Arance proprietatis: princeps. **F**
Arabia/arabia sumit in bono et in malo. **A**
Arare id est colere/laborare. **A**
Arbitrari id est reputare/estimare/credere/videre ibidem.
Arbor in scriptura multis sumitur modis. **A**
Arbor crucem sanctam signat ibidem. **B**
Arbor crucis est indigentia recreatio ibidem. **E** fluctuantius
 sustentatio ibidem. **D** et opantius occupatio ibidem. **E**
Arbor virtutum perfectam denotat ibidem. **E**
Arboris conditiones habeat vir perfectus ibidem. **F**
Arbor signat virum perfectum: nam talis sit contemplationis turribus
 elatus ibidem. **B** conuersationis floribus velatus ibi
 dem. **B** perduratio fructibus firmatus ibidem.
F et operationis fructibus etiam ditatus ibidem. **R**
Arbores quidam perficit mel et fructum. scilicet viscum quercus et. producit. **B**
Archa multipliciter in scriptura sumitur. **A**
Archa signat quamlibet personam scilicet moralem/vir
 tuosam et perfectam ibidem. **A**
Arche discretionis sagacitatem habeamus ibidem. **B** con
 ditionis puritatem seu sinceritatem ibidem. **E** et conser
 uationis longevitatem ibidem. **D**
Archa perfecti viri deauretur interius per scientie puritatem:
 et exterius per penitentiae asperitatem ibidem. **E**
Archa multiplex: scilicet saluationis/sanctificationis et reconcilia
 tionis ibidem. **F**
Arcus quid sit: et quid signat. **A**
Arcus multiplex: scilicet diuini dulcoris/seueri rigoris/eterni do
 loris/humani vigoris et virtualis decoris ibidem. **B**
Arcus id est christi incarnatio: quia inclinata est dei sublimi
 tas ibidem. **E** declarata morum formositas ibidem. **D** et con
 seruata matris virginitas ibidem. **E**
Ardor/ardere/ardor multiplex in scriptura. **A**
Ardor quidam afflictionis ibidem. **B** quidam dilectionis ibi
 dem. **E** et quidam correctionis ibidem. **D**
Ardor malus multiplex ibidem. **E**
Area quid sit: et multiplex area in scriptura reperitur. **A**
Arance proprietatis elicere. **E**
Arescere/ariditas quid sit et multiplex inuenit in scriptura. **A**
Ariditas seu arefcentia quedam toleranda ibidem. **B** quedam
 procuranda ibidem. **E** quedam temperanda ibidem. **D** que
 dam miseranda ibidem. **E** et quedam formidanda ibidem. **F**
Argenti accipit materialiter et moraliter in scriptura. **A**
Argenti quoddam habendum: et quoddam horrendum ibidem. **A**
Argenti habet soliditatem et. si quis perfectus homo habeat
 perseverantiam soliditatem ibidem. **B** obedientie oueritatem
 ibidem. **E** et clare scientie luciditatem ibidem. **D**
Argenti signat diuitias temporales: que sunt fugiende: quia ca
 rent stabilitate/nobilitate et lociditate ibidem. **E**
Arguere id est corrigere/reprehendere/castigare et. **A**
Argutio seu correctio/ad plures iudices/predicatores/ma
 gistros: et pariter pertinet multiformiter ibidem. **B**
Argutor id est platus habeat iustitie seueritatem ibidem. **B**
 clementie benignitatem ibidem. **D** prudentie maturitatem
 ibidem. **E** et scientie sagacitatem ibidem. **F**
Argui/reprehendi/increpari et vilipendi debent quatuor
 genera hominum peruersorum et. ibidem. **E**
Ariditas vide arefcere.

Aries signat multipliciter in scriptura: scilicet christum redemptorem: et christum propugnatorem id est martirem/iustum preceptorem/carnalem peccatorem/bonum prelatum: et carnales peccatores. **A**
Arma sunt corporis indumenta ad defensionem ordinata. **A**
Arma constantie in nobis sunt: que mentem roborant ibidem. **B**
Arma cordis et pectoris/arma totius corporis/arma prudentie: et arma clementie ibidem. **E**
Armentum quid significat. **A**
Aromata quid significat: et ad quid valeant. **A**
Arrogantia: vide de superbia. **A**
Ars/artifex/quid significet. **A**
Ars multiplex. scilicet temporalis/virtualis/et naturalis ibidem. **A**
Artifex summe potentie. scilicet celorum creator: magne prudentie: scilicet sui reformato: et vane scientie. scilicet christi sectato: ibidem. **B**
Ars predicandi et sermonandi sermo. **E**
Ars quid significat. **A**
Ars multiplex: scilicet perfectionis/contemplationis et habitationis ibidem. **A**
Asa rex iuda primo bonus: postea malus. **A**
Asaph fuit deus gratie levitaz: signatque viros ecclesiasticos etc. **A**
Ascalon civitas philistinorum: quidue significat. **A**
Ascendere quid significat. **A**
Ascensus multiplex: scilicet iustorum/contemplativorum/prelatorum/beatorum etc. **A**
Ascendit sancti paradysus: quod ibi securitas imperturbabilis ibidem. **E** tranquillitas pacificata ibidem. **D** et vereditas amplificata ibidem. **E**
Ascensus id est temporalium contemplatio ibidem. **S**
Ascensio temporalis continenda: ut habeat veritatis splendorem et cognitionem ibidem. **S** ut et habeat pietatis dulcor et compassio ibidem. **B** ut caueat prauitatis horrorem et infectio ibidem. **B** et ut obtineat dignitatis honorem et prelatum ibidem. **B**
Ascendere qui vult ad prelatum gradum: habeat pueritatem deorum ibidem. **R** cumulum valoris ibidem. **V** oculi splendoris ibidem. **M** flocculum nitoris ibidem. **M** et titulum honoris ibidem. **D**
Aser patriarcha qualiter interpretatur. **A**
Asia quid significat. **A**
Asinus quale animal sit. **A**
Asinus signat iustum simplicem et corpus simplex ibidem. **B**
Asinus animal simplex et tardus etc. accubare. **E**
Asor civitas gentilis fuit. **A**
Aspectus/aspicere/aspectus sumis active et passive. **A**
Aspectus nostre pueritatis ut sit apud deum: debemus commutari velociter ibidem. **B** occupari viriliter ibidem. **E** diligere veraciter et commutari conformiter ibidem. **E**
Aspectus christi multiplex etc. ibidem. **S**
Aspergere quid significat. **A**
Aspersio multiplex. scilicet sperantium et credentium ibidem **B** penitentium ibidem. **E** morientium ibidem. **D** indigentium ibidem. **E** correptantium ibidem. **S** et delinquentium ibidem. **B**
Aspicere quid significat. **A**
Aspicere multiplex. scilicet dei iusti/impii/et diaboli ibidem. **A**
Aspicit dei indigentes/supplantes/laborantes: et delinquentes ibidem. **B**
Aspicit etiam iustus multipliciter ibidem. **E**
Assiduitas quid significat. **A**
Assiduitas multiplex: scilicet virtuosa et laudabilis/vitiosa et odibilis/dolorosa et damnable/et gaudiosa et durabilis ibidem. **A**
Assidue deum orare/bonos frequentare/madata seruare/corpus castigare etc. ibidem. **B**
Assiduitas mala distinguitur etc. ibidem. **E**
Assimilari/assimilatio quid significat. **A**
Assimilant boni penitentia/sapie/eminet et obedientie ibi. **A**
Assimilant mali superbie/luxurie: et castitatis ibidem. **A**
Assistere: a stare quid significat. **A**
Assistere multiplex. scilicet diuinitas ibidem. **A** auctoritatis ibidem. **B** sedulitatis ibidem. **E** et iniquitatis ibidem. **D**
Assirij qui interpretantur: fuerunt infideles. **A**
Assur quod sumitur pro rege: quod pro terra assyriorum: et sumitur in bono et in malo. **A**
Assumere/assumptio duplex actiua: scilicet et passiva. **A**
Assumit quod ad religionem ibidem. **B** ad puerionem ibidem. **E** ad prelationem ibidem. **D** et ad celestem beatitudinem ibidem. **E**
Assumit boni scientia/iusticia/sapie/miam etc. ibidem. **S**
Asserionis lapidis proprietates: stella. **E**
Assutia sumitur in bono et in malo. **A**
Assub impressio quedam ardor. **E**
Assumitur pro sed/pro et/pro tunc. **A**
Assu aduerbiu signat virum bonum ibidem. **B** et virum malum ibidem. **E**
Assulas mons affricae et gigas fuit etc. mons. **B** putere. **D** pontifex. **E**
Attamen dictio exceptiua assertiua sumitur in bono in malo. **A**
Attas quid significat. **A**
Attas est virtus aggregatiua ibidem. **B** crinum cumulatium ibidem. **E** penam augmentatiua ibidem. **D** et glorie ministratiua/Attubi quid significat. **A** **Cibidem.** **E**
Attendere quid signat. **A**
Attendenda est interior morum nobilitas ibidem **B** superior dei sublimitas ibidem. **E** et exterior plebis coartas ibidem. **D**
Attendendum est ab inimico / a falso amico/ab iniquo/a pomposo: et ab hypocrita ibidem. **E**
Attenuatio quod significat: et sumitur in bono et in malo. **A**
Atterere: attritio quid signat. **A**
Attritio multiplex. scilicet humilitatis/moris/et iniquitatis. **A**
Atrium quod significat: et sumitur in bono et in malo. **A**
Atrium multiplex. scilicet deuotoz ibidem. **B** clericoz ibidem. **E** beatoz ibidem. **D** mudanoz ibidem. **E** roanatoz ibidem. **S**.
Auaritia describitur. **A**
Auaritia vit affectio ibidem. **B** cecat discretionem ibidem. **E** premittit rationem ibidem. **D** avaritia tollit honorem et dignitatem: infert dolorem et aduersitatem: causat horrorem et vilitatem: meretur maledictionem et acerbiter: et perdit iustorum communionem et societatem ibidem. **E**
Auarus per seipsum perdit omnes intelligitur abyssus. **E**
Auari absorbet diuitias/possessores et cetera absorbere. **A**
Audar: audacia potest esse virtus et vitium. **A**
Audacia bona signat constantiam et virtutes ibidem. **A** mala vero presumptionem et stultitiam ibidem. **B**
Audire in scriptura accipitur pro obedire/auscultare etc. **A**
Audire quoddam dei ibidem. **A** et quoddam hominis ibidem. **B**
Audientia est dei hominibus est denotio ibidem. **E** est subiectione ibidem. **E** est attentio ibidem. **E** et est discretio ibidem. **S**
Auertere quod significat: et sumitur in bono et in malo. **A**
Auersio dei a peccatore pro correctioe ibidem. **B** et qui non offert protectionem ibidem. **E** ac offerendo donationem ibidem. **D**
Auertuntur mali multiplex ibidem. **E**
Auferre: auferit de aliqua malis hominibus: multiplex **A** et auferit et a bonis et iustis multis modis ibidem. **B**
Auferat homo de corde vitia et peccata: et iniquitatem rixositate ibidem. **E** id discretam locutionem ibidem. **D** et assuetam perpetuam ibidem. **E**
Augere augmentum siue incrementum etc. **A**
Augmentum in bono quoddam virtutis: quoddam honoris: et quoddam salutis. ibidem **A**
Augmentum vero in malo etiam multiplex: scilicet in malitiis: diuitiis et suppliciis ibidem **B**
Auis accipitur in bono et in malo in scriptura. **A**
Auis id est homo perfectus habeat luciditatem in discernendo. ibidem **B** bonum in operando. ibidem **E** et sursum in contemplando ibidem. **D**
Auris in scriptura diuersimode sumitur. **A**
Auris nostre cordis per patientiam premonienda. ibidem **B** per diligentiam aperienda. ibidem **E** per contritionem experienda ibidem **D** et per discretionem custodienda. ibidem **E**
Aurore qualiter in scriptura sumitur. **A**

Auroa glorioſa virginē Mariā ſignat ibid. A cōditio-
 nez moſalem: et grā et gloriā ſupernāle ibidem. B
 Aurum multipliciter in ſcriptura ſumitur. A
 Aurum accipit pro pfectiōe: grā et ſanctitate ibid. B
 Auro id eſt homini pfecto inſit firmitatis durabilitas. ibi-
 dem. E largitatis ducibilitas ibid. D vite relucēs ſin-
 ceritas ibid. E ac mētis depriimēs hūilitas ibid. S
 Auri ſignat ruborē charitatis: valorē grē et bonitatis: et
 ſplendorem glorię et felicitatis ibidem. B
 Auſter auſtralis ventus a meridie directe veniēs. A
 Auſter ſumiſ p eternali felicitate ibid. A p tpalī pſperit-
 tate ibid. B et p ſpūſali iſluētia: et hūc renouat deco-
 honeſtatis: inſlāmaſ feruor volūtatis et. A
 Aut ſignat animi libertatem: incertam vanitatem: vite fra-
 gilitatem: et mentis diuerſitatem. A
 Aut ē ſignat virū iuſtū: multipliciter ibidem. B
 Aut virum imperfectum denotat ibidem. E
 Aut peccatorē multiplici ratione ſignificat ibidē. D
 Autem ſignat certitudinē increatam: ſcē deum multipli-
 citer ibidem. A ordinatā vero ad virū iuſtū ibidē. B
 et ſimulatam quo ad peccatores ibidem. E
 Autem eſt rex digniſſimus / lex certifiſſima / iudex iuſtiſſi-
 mus: et cetera ibidem. D
 Autem hz maſtātē inſupabilez: bonitatē incompabilem:
 ibidem. E ac prauitatē intolerabilem ibidem. S
 Autem truſtatoric aut cōſolatorie qd ſignificat ibid. B
 Auxilium id eſt adiutorium. A
 Auxiliū multiforme. ſ. ſtabile ſiue fragile: firmum vel inſir-
 mum: et perfectū ſeu imperfectum ibidem. A
 Azarias interpretatur continens deum et. A
 Azarias eſt nomen conſtantię / potentię / excellentię / zinno-
 centię ibidem. A
 Azimus dicitur panis ſiue fermento. et qd ſignat. A
 Azotus ciuitas philiſtini: interpretaturq; incēdiū vel incē-
 dens: et ſignat mundum vel diabolum. A

De littera. B.

Baal vel baalim: idola demoniorum. A
 Baal vel baalim intelligit diabolū plenū malit-
 tia ibid. B peccator plenū nequitia ibidē.
 E et mūdū plenū terrena opulētia. ibid. D
 Babylon: babilonia regio i chaldaea et ſumiſ
 multis modis in ſcriptura. A
 Babylon interior. ſ. pētō ibid. B exterior: ſignat mūdū
 multiplū ibid. E et inferior: qui eſt inſirmū ibidē. D
 Babylon conſuſio interpretatur eſtq; ciuitas ydolatra-
 rum et. ſletus. E
 Baculus in ſcriptura multipliciter ſumitur. A
 Baculus multiplex. ſ. fortitudinis et firmitatis: qui eſt cru-
 cis ibidē. B militantium ſeu laborantium ibid. C
 triumphantium et ſecunditatis ibidem. D
 Balaam / Balthar / Balthaſar et. A
 Balene piſcis proprietas: appellare. B aduenire. B
 flumen. E
 Baltheus eſt cingulus honoris. A
 Baptiſmū / baptizare / baptiſmū eſt primū fidei ſacm: crimi-
 num plamentū: et glorię cōplemētus ibidem. A
 Barbitōſor quidā furatus eſt porcus et. oculus. A
 Baſis quid ſit: et quid ſignificat. A
 Beatitudo quid ſit: ſumiturq; multipliciter. A
 Beatitudinē ut attingam? requirit qd realiter exiſtamus
 qd humiliter audiamus: et qd ſimplr cōuiuiam? ibidē. B
 Beatitudinē eſt ſubiectio ſine pſumptiōe ibid. E dilectio
 ſine diſſenſiōe ibid. D prelatio ſine depreſſione ibidē.
 E ac duratio ſine corruptione ibidem. S
 Beatitudo etiā quedā moralis: et quedā ſtruoſa ibid. B
 Beati accipiūt valoris plenitudinē: ſplendoris pulchritu-
 dinem: et honoris celiſtudinē accipere. P
 Bellum qd ſignificat: ſumiturq; in bono et in malo. A

Bellum multiplex. ſ. conſolationis ibid. B tribulatiōis
 ibidē. E et infernalis damnationis ibidem. D
 Bellemus contra carnem per penitentiam ibidem E cō-
 tra tribulationes per patientiam ibidem. S et contra
 hoſtem: per fidem et iuſtitiam ibidem. B
 Bene aduerbiū qualitatis: eſtq; circumſtantia vel adiacen-
 tia ſtruoſa: et denotat ſtatū ſufficientie multiplū: ſcē qd
 ad locutionem: bonam pgreſſionem: pōptam auditio-
 nem: claram diſcretionem: et cetera alia ibidem. B
 Benedictere benedictio dei ſignat grām interiorē. A et
 ſuientiam exteriorē ibidem. B et opulentiā ſuper-
 nalem ibidem. E
 Benedicunt a deo tria hoim genera ibidem. D
 Benedictio qua homo benedicit deo ibidem. E et qua
 homo benedicit homini ibidem. S et qua homo bene-
 dicit rei ibidem. B
 Beneficiū / benefacere / beneficiū qualr ſumatur. A
 Beneficium conſerēdo attenditur conſerētis celeritas: pa-
 tientis neceſſitas et. ibidem. B
 Beneplacitū quid ſit: et vnde componitur. A
 Benignitas id eſt māſuetudo beniuolentia et. A
 Benignitas dei pēz in peruerſor cōuerſione: in peccatorū
 redēptiōe: et in premiōz collatiōe ibidē. A
 Beniamin filiū iacob: interpretatur multipliciter. A
 Beniamin ſignat hoiez pfectū ibid. A et pēdēz ibid. B
 Beſtia in bono ſignat hoiez perfectū. A in malo vero ſi-
 gnat diabolum multiformiter ibidē. B
 Beſtie bſit i ſe pēditiōes aliqz: qz indomite / immūde / odo-
 re et. ſic moralr hoim pēdōz grā intelligunt ibid. E
 Beſtia etiā ſignat chriſtum ibid. D
 Bethel dom? dei interpretat: eſtq; loc? dignatis et. A
 Bethleem dom? panis iterprat: et loc? dignitatis et. A
 Bibere multipliciter in ſcriptura accipitur: ſcē ſpūaliter /
 materialiter in bono et in malo. A
 Bibūt boni ſpūales ſuauiatē ibid. B aduerſitatē tpa-
 les ibid. E et felicitatē eternalem ibidem. D
 Bibūt mali pſperitatē mēdialē multiplū ibid. E inqta-
 tes criales ibid. S et aduerſitatē infernalem ibid. B
 Bibere materialiter ibid. B
 Bis aduerbiū et quid ſignificat. A
 Bis in bono intelligitur iterata operatio: iterata caſtiga-
 tio: iterata peccatorum damnatio: et in malo iterata in-
 conſtantium conditio ibidem. A
 Bini: biari? nſer? pōt ſignificare i bono: et ſic ē biari? charita-
 tis / bōe ſocietatis / maloz vnitatis: et ſupne claritatis. A
 Binarius vero in malo ſignat diuſionem / diſcordiam /
 odiū / et diſſenſionem ibidem. B
 Byſſus eſt indumentum puriſſimum et. A
 Byſſus multiplex: ſcē tēperantię et paritatis: excellentię et
 dignitatis et apparentię et honeſtatis ibides. B
 Biſtarde auis proprietas: proſternere. A
 Bitumen qd ſit: ſignatq; in bono grām et charitatem: in
 malo vero carnalitatem et voluptatem. A
 Biuium locus eſt duaz viar. ſ. bonoz et malozum. A
 Biuiū ſignat mortē in qua due vię: ſcē dextra: q vadit ad
 paradīſus: et ſiniſtra: que ad infernū tendit ibid. B
 Blandiri quid ſit: quidue ſignificat. A
 Blanditur iuſtus ad regatandum / deus ad alliciendum
 et malus ad decipiendum ibidem. A
 Blaſphemia quid ſit et. A
 Bonitas / bonum triplex in ſcriptura: ſcilicet temporale /
 ſpūitale / et eternale. A
 Bonitatem vite habeamus multipliciter. B
 Bonum adhuc multiplex. ſ. iuſtie et equitatis ibidem.
 E clemētie et pteritatis ibid. D diligētie et ſedulitatis
 ibid. E ac amicitie et charitatis ibidem. S
 Bona tpalia in ſe defectua ſunt: nam malis infectua: qz
 nullis ſufficiūt: et bonis proſiſcunt. A

Bona eterna multipliciter sunt appetenda ibidem. **A**
 Bona eterna consistunt in visione fructuosa: et quiete ibidem. **E**
 Bonus et iustus homo futura scrutatur subtiliter: cum malis conuiuio humiliter: et cetera alia. **Daniel.** **A**
 Bos in malo carnaliter signat. **A**
 Bos in bono signat virum bonum et perfectum: nam talis habeat diligentiam et sedulitatem: patientiam et humilitatem: atque efficaciam et utilitatem ibidem. **B**
 Bouis proprietas: charitas. **E** nobilitas. **E**
 Brachium multiplex: scilicet diuinitas **A** humanum ibidem. **B** et defectuum ibidem. **E**
 Brachiorum spiritualium genera quatuor ibidem. **D**
 Brachia charitatis amplexus ibidem. **E**
 Breuitas id est curtitas/paruitas. **A**
 Breuitas multiplex: scilicet laudabilis/cōtristabilis/et damnabilis vel illaudabilis: et hoc multipliciter ibidem. **A**
 Breuitas adhuc multiplex: scilicet cōmendanda/contēnēda/sustinenda: et cetera ibidem. **B**
 Bubali animalis proprietas: agricola. **E**
 Buccina seu tuba signat scripturam sacram: vel predicationem. **A**
 Buccina p̄dicationis et doctrine multiplex ibidem. **A**
 Sup̄estis vermīs proprietas: peccatum. **B**
 Burium in scriptura signat spirituales perfectionem: et gloriam paradisi. **A**

De littera. **E**.

E aduer signat mortui animalis corpus: et quoddam est putridum: quoddam horridum: quoddam fetidum: quoddam aridum et quoddam floridum. **A**
 Cadere quid significat. **A**
 Cadit homo per humilitatem virtutalem ibidem. **A** mortalitatem naturalem ibidem. **B** aduersitatem temporalem ibidem. **E** et iniquitatem criminalem: sicut cadit in peccatum excecatus per ignorantiam: oneratus per auaritiam: excitatus per inconstantiam: et aggravatus per somnolentiam ibidem. **D**
 Capharnaum ciuitas prope hierusalem: et quid signat. **A**
 Cayphas homo pessimus etc. **A**
 Caym primogenitus Adam: signatque iudeos etc. **A**
 Caladrii auis proprietas: afflictio. **E** saluator. **D**
 Calamitas multiplex: scilicet pene/culpe/et miserie: vide de miseria. **A**
 Calamus quid sit: et quid significat. **A**
 Calcare vide in conculcare. **A**
 Calciare calciamentum signat morum sanctitatem: et mundici facultatem. **A**
 Calciamenta quedam sunt virtutis etc. ibidem. **B**
 Calciamenta vero anime sunt multiplicia ibidem. **E**
 Calciamenta christi humanitatem signant ibidem. **D**
 Caldei sunt fere et feroces quasi demones: et etiam malis occurrunt etc. **A**
 Caleph interpretatur canis: vel quasi viride etc. et sumitur in bono pro ecclesiastico et scientifico: bono atque perfecto prelato: in malo vero malum signat prelatus. **A**
 Callescere/calefacere/concallescere/incalescere. **A**
 Calor quidam celestis et solaris: qui est viuificatio: et quidam accidentalis vel elementalior: qui est mortificatio: ibidem. **A**
 Calor dilectionis est inflammatiuis ibidem. **B** cōtritionis est penetratiuis ibidem. **E** deuotionis est resolutiuis ibidem. **E** et afflictionis est cōsumptiuis ibidem. **E**
 Calor seu feruor multiplex: scilicet auaricie ibidem. **S** iracundie ibidem. **B** et luxurie ibidem. **B**
 Caligo: caligare: caligo quid significat. **A**
 Caligo multiplex. scilicet flebilis et penitentiis ibidem. **A** humilis et mentuētiis ibidem. **B** simulantiis et fingentiis ibidem. **E** laborantium et egentium ibidem. **D** peccantiis et delinquentium ibidem. **E** ac ignorantium et errantium ibidem. **S**
 Calix: quid significat. **A**

Calix in bono multiplex. scilicet spiritualis inspirationis: bibentis cōtemplantes: temporalis tribulationis: et bibentis milites: et eternalis recreacionis: bibentis sancti in patria celesti ibidem. **A**
 Calix in malo et multiplex. scilicet mundane prosperitatis: humane iniquitatis: et inferni penalitatis ibidem. **B**
 Caluitium: caluus: caluitium quid significat. **A**
 Caluitis in bono signat p̄fessionis nuditatem: cōtritionis flebiliter: et compassionis largitatem ibidem. **A**
 Caluitis vero in malo et vitiosum quod signat ibidem. **B**
 Calumnia sumitur multis modis. **A**
 Camelus signat hominem gratiis ornatum/superbum/vitijs deprauatum: virum diuitijs accumulatum: hostem multitudine occupatum: et christum iustitijs coronatum. **A**
 Camelus podagram patitur: pigritia. **B**
 Cameleuntis animalis proprietas: pulcher. **E**
 Cameleopardi animalis proprietas: ante. **D**
 Caminus quod signat: et quot in scriptura reperiuntur: **A**
 Campestris de campestribus. sicut de campo: signatque multipliciter. **A**
 Campus est locus ad preliandum et spartandum aptus. **A**
 Campus multiplex: scilicet gratiosus ad delectandum: spartiosus ad meditandum: fructuosus ad satiandum: gloriosus ad premiandum: et laboriosus ad militandum ibidem. **B** et campus periculosus ad habitandum ibidem. **D**
 Chanaan chanaan? seu chanaan fuit filius cham: diciturque ipsa terra quam ipse inhabitauit. **A**
 Chanaan signat mundum et mundanos: impietatem auarum: religionem et ecclesiam: paradysum: diabolum et infernum ibidem. **B**
 Candelabrum quid sit. **A**
 Candelabrum multiplex: domus interioris scilicet anime ibidem. **A** domus exterioris. scilicet ecclesie ibidem. **B** et domus superioris. scilicet christi et sanctorum ibidem. **D**
 Candelabrum consideratur multipliciter: sic veri ecclesie: scilicet atque perfecti viri denotantur multiformiter per candelabrum ibidem. **E**
 Candoz quid sit. **A**
 Candoz multiplex videlicet niueus. scilicet innocentie ibidem. **A** lineus. scilicet castitatis ibidem. **B** et luteus. scilicet falsitatis ibidem. **E**
 Canere/cantare/cantus in scriptura multipliciter accipitur in bono et in malo. **A**
 Cantus multiplex: scilicet laudabilis et meritorius ibidem. **A** mirabilis et allectorius ibidem. **B** et damnabilis et deceptorius ibidem. **B**
 Cantores spirituales abdicare debent opulentiam realem ibidem. **B** debent procurare continentiam carnalem ibidem. **E** debent amputare eloquentiam verbalet ibidem. **D** et debent incuruare excellentiam mentalem: ibidem. **S**
 Cantus malus etiam multiplex est ibidem. **E**
 Canis signat virum virtuosum quadruplici ratione: scilicet propter fidelitatem/humilitatem/utilitatem/et sedulitatem. **A**
 Canis signat et virum vitiosum. scilicet peccatorem multiplex ibidem. **B**
 Canis hostem venenosum. scilicet diabolum denotat ibidem. **E**
 Canis proprietas: canis. **B** predicator. **E**
 Canum venatorum quatuor genera: quere. **E**
 Canices/canus/canices prudentiam et senectutem signat. **A**
 Capere: capio/capere id est concludere/ligare/tenere: signatque actiue et passiue. **A**
 Capit deus penitentes per conuersionem: delinquentes per damnationem. **A**
 Capit homo virtutes: homines terrenam et eternam gloriam. **A**
 Caput et diabolus per culpam et penam ibidem. **A**
 Capitur deus per incarnationem: iustus per conuersiones: et iniustus per deceptionem ibidem. **B**

Capitulum homo a diabolo: per elationem et pompositatem ibidem. **E** per affectionem et cupiditatem ibidem. **D** et per infectionem et carnalitatem ibidem. **E**
Capilli: capilli porradī signant virtuales perfectiōes: nā signant virtutū honestatē/multiplicitatē/amorē et charitatē. **A**
Capilli ligadi signant cordiales affectiōes ibidem. **B**
Capilli tōdendi signant mūdi tpales affectiōes ibid. **E**
Capra ē aial bispidi: squalidus et feridū: et qd dīgnat. **A**
Caprea id est siluestris capra: et quid significat. **A**
Capriu capriuitas qd sit: et multiplex i scriptura inuenit: scilicet corporalis/temporalis/virtualis etc. **A**
Caput in scriptura accipit līaliter. **A** et figurat ibid. **B** signatq; platū qd hēat caput pōstātīe fundamētū/p clemētie roamētum ibid. **E** et p prudētie documētū: scilicet per constantie fortitudinē: clementie plenitudinem: et prudentie claritatem ibidem. **D**
Caput adhuc figurat christum: qui est caput ecclesie multipliciter ibidem. **E**
Caput accipit moralē siue spūalē: qd dī erigī p celestī aflectionē: velari p cōuersiōis abscondiōes: vngi p refrigeriū duorū: et purgari p oīs cordisq; ofensionē. ibid. **S**
Caput intentionis perditur per auariciā et cupiditatem/luxuriam et carnalitatem/negligentiam et repiditatem/inconstantiam et duplicitem ibidem. **B**
Caput moralē adhuc signat iuētutē/vitē iceptōes ibid. **B**
Carbones carbo essi designat penitentiā et aduersitatē/auariciam et charitatem/iracundiā et inferni violentiā. **A**
Carbunculi lapidis proprietates/charitas. **B** carbunculus magnus et preciosus inuēit i India etc. opera. **E**
Carcer quid sit: et qualiter sumitur. **A**
Carcer multiplex: scilicet eligēdus/negligēdus ibid. **A** constringēdus et meruendus ibidem. **B**
Caribdis maris periculum etc. absorbere. **A**
Charitas: radix omnium bonorum **A**
Charitas amat veraciter ibidem. **B** ligat tenaciter: ibidem. **E** et dicitur feliciter ibidem. **D**
Charmel mons fructuosus et pinguis: quidue significat. **A**
Charmen malorum multiplex. scilicet salicēs/deficiēs et ificiēs. **A**
Charmen bonorum ē multiforme: scilicet contritiōis/orationis et compassionis ibidem. **B**
Carnalia carnalitas quid sit. **A**
Carnalitas hīs mētēs exccare/inflamare et enervare. **A**
Caro sumitur multis modis: scilicet pro exteriori prosperitate pro interiori volupate. **A**
Caro quedā dī macerari per abstinentiā ibidē. **B** quedā vegetari ibid. **B** quedā extirpari ibid. **B** quedā manducari ibidem. **K** et quedā nō debet palpari. ibidem. **L**
Caro nra ptenēda: quia cūctis virtutib; denudata. ibid. **E**
Castitas quid sit sūm Augustinum. **A**
Castitas virtus formosa ibidem. **B** fructuosa ibidem. **E** annosa ibidem. **D** et famosa ibides. **E**
Castitas multiplex: scilicet mentis/carnis/conuersatiōis: et gestus accingere. **S** prauis affectibus inflammata ibidem. **S** et duris tumultibus excitata ibidem. **B**
Castoris proprietates ambulare. **B** edificare. **D**
Castra ofir munitiones etc. inde castruz: et quid sit. **A**
Caro caret mentis puritate/status firmitate ibidem. **D** et morum honestate ibidem. **E**
Castellum quot modis in scriptura sumitur. **A**
Castra multiplicia: scilicet tpalia miserie ibidē. **B** spūalia iusticie: ibides. **E** mundalia nequitie ibidem. **D** supernalia leticie ibidē. **E** ac infernalia tristicie ibides. **S**
Casus qualiter sumitur: et a quo deriuatur. **A**
Casus multiplex. scilicet fortune/moris/roānatōis eterne ibi. **B**
Cathedra nomen magisterij et bonoris. **A**
Cathedra multiplex. scilicet peminētie platoz: videlicet bonoz et malozum: sapientie et pestilentie ibidem. **A**
Cathena multiplex: scilicet aurea/rubea/ligneae et ferrea. **A**

Catulus quere de leone.
Cauda finis corporis animalis multiplex: scilicet perseverantie longaminitas. **A**. senectutis longeuitas ibidē. **E** paupertatis calamitas ibidem. **D**. et falsitatis malignitas ibidem. **E**
Cauda carent diuites: capti cupiditate: elati garrulitate: infecti malignitate: et decepti subtilitate ibidem. **B**
Cauere verbum phibitorij: et quid significat. **A**
Cauere debemus furore seuitie. **A** torpore deside ibid. **B** timorez supbie ibidem. **E** et fetore spurcicie ibidem. **D**
Caute/caut/cautela quid significat: et vnde dicatur. **A**
Cauti et astuti sumus ad vtilia procurandis: inutilia resutandum: et pericula precauendum ibidem. **A**
Cautus in conuersatione habeat humilitatem ibidem. **B** in operatione sedulitatem ibidem. **E** et in compositione maturitatem ibidem. **D**
Cauerna sumitur pro quolibet loco concauo/obsuro etc. et quid signat. **A**
Cauale quid sint: et signant religionem. **A**
Causa id est ratio: vel negotium. **A**
Causa subtiliter discutienda: sagaciter inspicienda: salubriter reijcienda: sinceriter contemplanda: et vtiliter procuranda ibidem. **B**
Cecus cecitas est priuatio visus: et vnde dīcat. **A**
Cecus multas habet miserabiles cōditiōes: signatq; peccatorem ibidem. **A**
Cecatur homo per splendorem vane scientie: ibidem. **B** per horrorem grauis malicie ibidem. **E** per ardorem auaritie et cupiditatis ibidem. **D** et per humorem immundicie et carnalitatis ibidem. **E**
Cecitas spiritalis est error vel ignorantia periculosa: et maxime in prelato atq; iudice ibidem. **S**
Cecos generat filios omne animal gulosum: quidue significat. ibidem. **B**
Cedere sumit p pūnere seu ptingere: p fugere vel dimittere: pro scindere/berare/pcutere/vel occidere. **A**
Cessio multiplex: scilicet correctionis/tribulationis/et damnationis ibidem. **B**
Cedr i scriptura qñq; viz iustū: qñq; pctōem signat. **A**
Cedri p dīctōes. scilicet i fructu plenitudinē: in statu fortitudinē: i visu pulchritudinē: et i tactu celsitudinē: p qñq; pfectū itelligit: nā vir iustū sit fecundat opoz plenitudie ibid. **B** hēatq; fortē et stabillē firmitatē ibid. **E** hēat sancte decentie venustatē ibid. **B** et erectā volūtatē ibidē. **E**
Cedrus signat christum vel eius crucem: virgines Marias vel diuites: et superbos ibidem. **S**
Celare signat hypocriticā fictionem/sapientiam et discretionem/et fidelitatem atq; rationem. **A**
Celebrare id est colere etc. **A**
Celebritas multiplex: scilicet tēporalis prosperitatis: spiritalis iocunditatis: et eternalis felicitatis ibidem. **B**
Celsitudo multiplex: vide excelsus: scilicet per totum. **A**
Celsi in scriptura multis sumit significandiōibus. **A**
Celsi iustū virū multiplici rōne signat ibidem. **A**
Celsi in iustū largius: durat stabillius: relucet clarius: sic in nobis sit pietatis et influētie plenitudo ibidem. **B** firmitatis et permanentie fortitudo ibidē. **E** bonitatis et confidentie certitudo ibidē. **D** et honestatis et apparentie claritudo ibidem. **E**
Celsi adhuc sumit p viro iusto multiformiter ibides. **S**
Celsi etiā signat peccatorem multipliciter ibides. **B**
Celum denotat paradysum: qz celum habet perpetuā claritatem inobfuscabilem ibidē. **B** iocunditatem inestimabilem ibidem. **B** et ordinem imperturbabilem ibidem. **K** sicut paradysus etc.
Celozum ordines ponuntur ibidem. **L**
Celsi celestiaq; bōa summe debēt affectari: nā ibi est securitas inepugnabilis ibid. **B** tranquillitas pacis ibid. **B**

Eternitas indefectibilis/fertilitas inhaustibilis. **ibides** D
Et stabilitas durabilis **ibidem**. B
Ena id est cōuiuiū prandium **tc**. A
Ena i bono multiplex. **f**. refectio glorie/gratie/scētie/ reu
 charistie **ibidem**. A
Ena in malo scz iniquitatis/qua demones reficiūtur **tc**.
Et etiā cena eterne aduersitatis **ibidē**. B
Enaculum quid sit **r** descriptiue. A
Enaculū virtutibz sternendū est ipsius cōscie. **A**spectibus
 cernendū paradisi: et despectibus spernendū gloria mun
 di **ibidem**. A
Enei vel cenis fabula/qui iterū ex femina in virū conuer
 sus **tc**. pondus. E
Entū numer⁹ pfect⁹: et signat in bono et in malo. A
Enturio qui hz potestate supra centum **tc**.
Epit verbū defectiuum/vidē incipere.
Eraſtis serpētis pprietas color B falsitas. E
Erimonie sunt legis obseruātie: vide de mandato et lege.
Ernere: vide aspicere: respicere.
Erramē capis p pugna **tc**. estqz certamē cōtra vicia: con
 tra pſpera: et cōtra aduersa. A
Ertitudo: certus id est clarus. A
Ertitudo multiplex: scz spet: fidei: et rei **ibidem**. A
Ertitudo p̄cipue spectat ad iudices hui⁹ mūdi **ibidē**. B
Ertitudo adhuc multiplex: videlz/ moralis/iudicialis/ rea
 lis/ et mortalis **ibidem**. E
Eberub cherubin interpretat scientie plenitudo: signatqz
 in scriptura animalia ezechielis: templi picturas et auiū
 figuras. A
Eherubin signat platos: clericos et cōtēplatiuos **ibidē** B
 qui habeāt discretiōis splendorē **ibidē** E correctionis
 rigore **ibidē** D et cōtēplationis sublimitatē **ibidem**. E
Eberſydrī serpētis pprietas arcus B fumus. B
Eruir quatr sumit: reperiturqz multiplex in scriptura. A
Eruus signat viros iustos in scriptura. A
Eruī pprietas alienū B alius E ambitio B abscon
 dere S caute. E
Essare qd significat et pōt exponi in bono et in malo. A
Essatio multiplex: scz virtuosa **ibidē**. B criminosa **ibidē**
 E dolorosa **ibidē**. D et gaudioſa **ibidem**. E
Etus id est cōgregatio: estqz multiplex: cer⁹ scdm diuer
 sa pſonarū genera. A
Eti p̄icis pprietas: appellare. B
Eibus multiplex: scz corporalis/criminalis/sacramentalis/
 et eternalis. A
Eibus adhuc multiplex: videlz tpalis possessionis **ibides**.
 B sp̄ialis deuotionis **ibidē**. E doctrinalis instructio
 nis **ibidē**. D et eternalis fruitionis qui gustari d̄z cū de
 uotidē: peti cū oſone: et queri cū bona opatiōe **ibidē**. S
Eibum nimis salum comedat p̄sumptuosū: crudū inuidi et
 auari: et impurū heretici **ibidē**. E
Eiconie auis pprietas aduentus S vir A ciconie ma
 gna pietas: pietas A ciconie adultere pprietas: lauare
 E adulteriū. D
Eiphus: vide de calice.
Eiliciū gen⁹ vestis vilissimū et signat penitētie asperitatem
 et cōditionis humilitatem. A
Eiliciū adhuc signat carnis mortificationē **ibidē** B mor
 tis cōsiderationē **ibidē** E mentis humiliationē **ibides**
 D et vocis p̄nūciationē **ibidem**. E
Eingulū id ē balbe⁹ vel zona: et signat i bono et i malo. A
Eingulū multiplex: scz castitatis/honestatis/charitatis/et
 dignitatis: pōt qz aliter distingui scz pectoris/secoris/
 femoris/gutturis/ et cetera **ibidem**. B
Einis quid sit et vnde dicitur. A
Eineris pprietas: scz sordes abstergere: ignē contegere: et
 humores rodere: sic sp̄ialiter cinis abstergit feces pra
 uitatis **ibidē**. B accendit ignē charitatis **ibidē** E et
 cōsumit carnē voluptatis **ibidem**. D

Einere aspergatur prelatis/elatis/vidue/virgines/ regine et
 penitētes **ibidem**. E
Einis significat peccatores et diuitias **ibidē**. S
Eypressi arboris pprietas adiuuare. B
Eirca/idē iuxta/ ppe/ et signat vicinitatē/ pp̄inquitatē **tc**. A
Eirca multiplex scilz vitiosū id est propinquitas vitiosa
ibidē A Eircavirtuosus **ibidē** B dolorosus **ibidē** E
 fructuosus **ibidē** D et gaudioſus **ibidē**. E
Eircul⁹ qd sit et multa scdm diuerſas pprietas signat. A
Eirculus dei signat hois pfectionē **ibidē** B vite diuersio
 nē **ibidē** E mor⁹ aptitudinē **ibidē** D celi possessionē
ibidē E fortēqz correctionē **ibidem**. S
Eircuire circuit⁹ quid sit: et vnde cōponitur. A
Eircuire debem⁹ virtuose celi et supiora per affectionē **ibi**
 dē B mentē et interiora per discussionē **ibidē** E mun
 dum et laborē per discursionē **ibidē** D et deū atqz vtilio
 ra per amoris deuotionē **ibidem**. E
Eircustus vero malitiosus est detractorū **ibidē** S exacto
 rum **ibidē** B et deceptorū **ibidem**. B
Eircūdare id est circuire/cōcludere/ligare **tc**. sumiturqz in
 bono et in malo. A
Eircūdare signat cōseruationē et retētionē: p̄tectionē et de
 fensionē: et cōplementū atqz repletionē. A
Eircūdare i bono sumit: et sic plati circūdāt ecclias et de⁹ cir
 cūdāt innocētes: et circūdant iusti et cetera **ibidē**. B
Eircūdare vero in malo multipl̄ accipit **ibidem**. E
Eircūcisio qd sit et originale pctm tollebat p circūcisionem
 octaua dicit qre. noimqz dicit p vebdōadā it̄ptatio. A
Eircūcisio multiplex. **f**. cordis. **i**. cogitationū **ibidē** B car
 nis. **i**. dilectionis **ibidē** E et vnguiū. **i**. opationū **ibidē**. D
Eircūcisio vero in malo quid sit **ibidem**. E
Eythara istm musici sumitqz i sc̄ptura i bono et i malo. A
Eythara multiplex: scz inaniter gloriariū **ibidē** A salubrit̄
 lamētatiū **ibidē** B solēniter p̄dicatiū **ibidē** E sp̄iali
 ter exultatiū et supnaliter triūphantiū **ibidem**. D
Eito aduerbiū signat celeritatē/mobilitatē/velocitatē. A
Eititudo siue celeritas obediētie habenda: incōstātie sper
 nenda/mundane vite transit⁹ timenda et dei clementia
 optanda **ibidem**. A
Eito simus platis obediētes **ibidē** B in bono p̄ficiē
 tes **ibidē** E a malo resilientes: ad celum transilientes
 et primis cōpatientes **ibidem**. D
Eito vero in malo signat nimis velocitatē ad malū: sicqz
 abstinere debemus a cita loquacitate/cita varietate/ci
 ta crudelitate/ et cita celeritate **ibidem**. E
Eiritas vel velocitas adhuc alia: q cito p̄it mūdi glia: cito
 trāsit vite copia: cito venit mortis āgustia: cito veniet ce
 li leticia: et cito veniet christi iusticia **ibidem**. S
Eiuitas descriptiue quid sit et vnde dicitur reperiturqz mul
 tiplex. A
Eiuitas multiplex scz fragilis: que signat corporis vilitatē
 labilis mūdi p̄speritatē: nobilis cordis sinceritatē: fle
 bilis inferni acerbitatē: et terribilis signat iustoz cōstatē
ibidē B que d̄z esse mūda/sancta/leta/opulēta/quieta
 clara **ibidē** E et vtilis: que denotat celestē vnitatē: q ha
 bere d̄z securitatē inexpugnabilē: tranquillatē impur
 babile: sublimitatē indepreſsibilē: et stabilitatem in dese
 ctibilem **ibidem**. D
Eiuitas adhuc denotat vnitatē et concordiam omnium cl
 uum **ibidem**. E
Eiuitas laudanda que est in claro/firmo/mundo/pacifi
 co/ et secundo loco: sic moraliter sit in nobis apparētie
 claritas **ibidem** S permanentie firmitas **ibidem**. B
 innocētie puritas **ibidem** B amicitie vnitatis **ibidē** B
 et opulētie vbertas **ibidem**. R
Eiuis qd sit et qd intelligit per ciues. A
Elam id est occulte/abscondite vel secrete/ et est clā prudē
 tie/sallacie et nequitiē. A
Elamare: est cum alta voce sonare **tc**. A

Clamor in bono multiplex scilicet: contritionis: confessionis: laudationis: et cetera ibidem. **A**
Clamor in malo etiam sumitur multipliciter: ibidem. **A**
Clamor dei ad hominem et clamor hominis ad deum ibidem. **IB**
Clamor multiplex videlicet imperatiuus: deus nam clamat expresse: inculcative: et promissive: ibidem. **E** **Clamor** informatiuus: ibidem. **D** et lamentatiuus: ibidem. **E**
Clamor in malo etiam multis formis: scilicet laqueus: furens: et dolentis ibidem. **S**
Clangor: est sonus buccine seu tube etc. **A**
Claritas: clarus: claritas multiplex: scilicet spiritualis: et signat morum honestatem: ibidem. **A** **Claritas** eternalis: denotat celi felicitatem: ibidem. **E** **Et** claritas temporalis: mundi prosperitatem designat: ibidem. **S**
Claritas sapientie et discretiois: ibidem. **IB** **Opulentia** et bone operationis ibidem. **E** **Et** apparentie et famose conuersationis: ibidem. **D**
Claudere: id est obstruere stringere serare etc. **Et** sumitur in bono et in malo. **A**
Clausura multiplex scilicet: virtuosa ibidem. **A** virtuosa ibidem. **S** et reclusa ibidem. **B**
Claudi debet sensuum vanitas ibidem: **IB** **Cladis** leuitas ibidem. **D** **Et** carnum voluptas ibidem. **E**
Claudi debent quinque sensus ibidem. **E**
Claudus: claudicare: claudicatio in scriptura in bono et in malo sumitur. **A**
Claudicatio in rebus est infortuniis vel paupertas ibidem. **A**
Claudi penitentes et homines iusti dicuntur ibidem. **A**
Claudi peccatores etiam dicuntur ibidem. **IB**
Claui in scriptura ad claudendum et aperiendum ordinatur. **A**
Claui multiplex: scilicet potentie ibidem. **A** scientie et iusticie: ibidem. **IB**
Claui potencie et iurisdictionis: scientie et discretiois ibidem. **E**
Claui in scriptura potest sumi in bono et in malo: scilicet est clauis ad purgandum: stringendum: vrgendum et signandum. **A**
Claui male consuetudinis ibidem. **IB**
Claui adhuc multiplex: scilicet ad iungendum: stringendum: et pungendum ibidem. **E**
Clementia: clemens: clementia virtus est: spectatur ad principes et prelatos. **A**
Clementia fortificat: fructificat: letificat: et beatificat: ibidem. **IB**
Clementia ostenditur exemplariter ibidem. **E** indicitur naturaliter ibidem. **D** fortificat spiritualiter ibidem. **E** beatificatque eternaliter ibidem. **S**
Clericus vide in alijs titulis.
Clypeus est armatura defensiva. **A**
Clypeus dicitur christus: iustus: et maxime prelatus: atque scripturarum auctoritates ibidem. **A**
Clypeus in malo dicuntur diaboli: tyranni: et heretici: qui errores defendunt ibidem. **IB**
Clypeus patientie fortissimus ibidem. **E** **Confidentie** leuissimus ibidem. **D** et scripturarum clarissimus ibidem. **E**
Coarctare: vide detrabere.
Coccyus avis proprietatis: confidere. **S**
Codex vide liber.
Cogere: vide compellere: violentia.
Cogitatio est caput et principium omnis operationis: et qualiter in scriptura sancta sumitur. **A**
Cogitare debemus sancte et iustiter ibidem. **IB**
Cogitatio multiplex: scilicet penitentie ibidem. **E** **Contemplatio** ibidem. **B** et delinquentium ibidem. **IB**
Cogitare debemus vite nostre conditionem ibidem. **D** cor dium nostrorum affectionem ibidem. **E** ac actuum atque morum immutationem ibidem. **S**
Cognatio: consanguinitas et parentela idem sunt. **A**
Cognatio est duplex: scilicet naturalis ibidem. **IB** et mor-

alis seu spiritualis ibidem. **E**
Cognitio: cognoscere: id est aduertere: perpendere: scire: noscere. **A**
Cognoscim per fidem: discretionem sciam et prudentiam ibidem. **A**
Cognoscere debemus res humanas interiores ibidem. **IB** mundanas et exteriores ibidem. **E** **Diuias** et superiores ibidem. **D** subiectas atque inferiores ibidem. **E**
Cognitio subditorum necessaria ibidem. **S**
Cognitio multiplex: scilicet intuitiua: abstractiua: et speculatiua: affluencia. **E**
Colere: id est honorare: frequentare: preparare etc. **A**
Colitur deus: anima: mundus: et diabolus: colunturque diuites et peccata: ibidem. **A**
Coluntur idola diuersimode ibidem. **IB**
Colere sumit pro frequentare exercere: habitare etc. ibidem. **E**
Cultura multiplex: scilicet penitentium: contemplantium: oberrantium et adulantium ibidem. **E**
Color est obiectum immediatum visus. **A**
Color honeste conuersationis: est turpitudinis velamentum: pulchritudinis paramentum: ibidem **IB** et sanctitatis munimentum ibidem. **E**
Coluber vide de serpente et unde dicitur. **A**
Coluber designat deliciofos: maliciosos: crudeles et tempestuosos: adulatores et verbosos: et detractores atque venenosos ibidem. **A**
Columba avis simplex et benigna etc. **A**
Columba est victu munda: fructu secunda: et cantu gemebunda virum perfectum designat quia debet esse: victu mundus: fructu fecundus: et cantu gemebundus: ibidem. **A**
Columbarum habeamus conditiones: scilicet sancta cogitatio nem ibidem. **IB** rerum diminutiones ibidem. **E** sensus circumspectionem ibidem. **D** et mentis eleuationem ibidem. **E**
Columba quare spiritus sanctus dicatur ibidem. **S**
Columba etiam peccatores designat ibidem. **S**
Columbe proprietates: alienis: **IB** amicitia. **D** ancilla. **D** percussio. **S**
Columbe litteras deferunt hinc inde in Egypto etc. reuertuntur. **IB**
Columna quid sit: et ceteris ecclesie pilatos signat. **A**
Columna sit recta: firma: formosa et erecta: sic moraliter prelati habeant iusticie rectitudinem ibidem. **IB** constantie fortitudinem ibidem. **E** decentie pulchritudinem ibidem. **D** et eminentie celsitudinem ibidem. **E**
Columnarum genera reperiuntur multa ibidem. **S**
Collidere accipitur pro concutere: infringere etc. **A**
Colligere: collectio: id est aggregatio: acquisitio seu apprehensio. **A**
Collectio multiplex: scilicet dei ibidem. **E** iusti: impij: hostis et mortis ibidem. **D**
Collectio iustorum quando per fidem deo creditur: quando ad statum penitentie refugitur: quando per mortem hinc receditur: et quando quis ad gloriam recipit ibidem. **IB**
Collis signat in bono et in malo. **A**
Collis signat vite eminentiam ibidem. **A** dignitatis excellentiam ibidem. **IB** et felicitatis opulentiam ibidem. **E**
Collocare signat quasi complete locare. **A**
Collocatio multiplex: scilicet contemplantium: laborantium: meditantium: penitentium: presidentium: addiscentium et triumphantium: ibidem. **A**
Collum quid sit: signatur prelatos ac predatores. **A**
Collum debet esse altum: mundum: rectum: reflexuosum: virtuosum et clamosum ibidem. **A**
Collum superbie fastus designat ibidem. **IB**
Collum etiam signat spei fulcimentum: libertatis anime munimentum: fortitudinis et constantie firmamentum: ibidem. **E**
Comburare: id est complere: vivere: vel cremare etc. **A**
Combustio multiplex: scilicet spiritualis: temporalis: et

eternalis ibidem. **A**
 Combustio quedā precauēda ibidem. **B** quedā sustinen-
 da ibid. **E** et quedam metuenda ibidem. **E**
 Comburendi sunt carnales vt corrigātur: perfecti vt corru-
 pantur: et obstinati vt destruantur ibidem. **D**
 Comburunt alios per iusticie seueritatē: seuitie crudelitātē
 et malitie peruersitatem ibidem. **D**
 Combūrunt superbia tumentes: luxuria fetentes: et seuitia
 pungentes ibidem. **F**
 Combustionē tria impediunt et ibidem. **B**
 Comedere quid sit: et triplex in scriptura inuenitur come-
 stio: scilicet spiritalis/et temporalis et eternalis. **A**
 Comestio spūalis multiplex: scilicet virtutū et meritorū/sciētiarū
 et documētōrū/eucharistie et sacramentōrū ibidem. **A**
 Cōdere debem⁹ nutrimentū sanificatiuū ibid. **B** alimētū
 letificatiuū ibid. **E** et sacramentū viuificatiuū ibid. **D**
 Comedunt gulosi ibid. **E** auari ibidem. **F** detractores
 ibidem. **B** et inferni tortores ibidem. **B**
 Commendare sumitur pro laudare/committere vel custo-
 dire. **A**
 Commendatio multiplex: scilicet deuotionis/plationis/et pos-
 sessionis ibidem. **A**
 Comes vide de societate.
 Comere stelle proprietates/apparere. **B**
 Cōminuere id est destruere/dissipare et. **A**
 Cōmixtio vide de coniunctione et miscere.
 Commissio/committere ponitur pro commendare ve l pro
 bellare et. **A**
 Cōmorari/videtur de mora/habitate/manere et. **A**
 Cōmouere/cōmotio in scriptura multiplici sumitur. **A**
 Cōmotio multiplex: scilicet timoris et turbatiōis/doloris et con-
 tritiōis/amoris et affectiōis ibidem. **A**
 Cōmotio vero in malo fit per inconstantia/iracundiā/diss-
 cordiam et mesticiam ibidem. **B**
 Cōmunitas signat cōgregatiōem/societates et. et negocia
 reipublice: vtilitatemq; cōmunem et. **A**
 Cōmunicare cōsecratio est sua distributiō ibid. **A** christum
 recipiens: scilicet in sacramēto altaris/bonis socialiter con-
 sentiens: malis imitando obediens: et mala conficiens
 seu bonos decipiens ibidem. **B**
 Commutare vide mutare.
 Cōparare id est emere: assimilare/adequare et. **A**
 Comparatio multiplex: presumptiua scilicet: extimatiua: et
 conformatiua ibidem. **A**
 Compari/compassio: vide de fletu/luctu et.
 Compedes vincula pedum sunt et. **A**
 Compedes multiplices: scilicet amoris/timoris/languois/do-
 lois et terrois ibidem. **A**
 Compellere id est cogere. **B**
 Cōpulsio dei: q̄ perā dimittim⁹ ibid. **A** mūdī: quā mūdī
 terrena despiciunt ibid. **B** diaboli: q̄ deuscti deliquit
 mus: prelati: quā coacti obedim⁹ et iudicis christi: quā de
 linquentes deficiamus et perimus ibidem. **E**
 Complacere vide placere.
 Cōplere/cōplemētus/cōpletio in scriptura multiplex. **A**
 Cōpletio multiplex: scilicet rerum seu negotiorum ibid.
A morum ibidem. **B** munerum ibidem. **E** scelerum
 et verberum: scilicet miseriarū et penarū ibidem. **D**
 Cōponere id est cōficere/ordinare/ornare et. **A**
 Cōponere multiplex: scilicet moralis ornatus: verbalis affat⁹:
 et realis ornatus et. reponere. **B**
 Cōprehendere sumit⁹ p̄ capere/cōsequi/acquirere et. **A**
 Cōprehensio multiplex: scilicet superne felicitatis ibid.
A interne prauitatis vel iniquitatis ibid. **B** et eterne
 calamitatis et aduersitatis ibid. **E**
 Comprimere/videtur deprimere.
 Comprobare/videtur probare.
 Computare id est numerare/reputare et.

Cōputrescere/videtur putrescere.
 Concedere/videtur dare/tradere/indulgere.
 Cōcidere q̄q; pro cadere/scindere/lacerare et. **A**
 Concilio multiplex: scilicet fratris destructiua ibidem. **A**
 culpe punitiua ibidem. **B** bonis nociua ibidem. **E** et
 mortis inflictiua ibidem. **D**
 Cōcium est cōgregatio hoīum discretorum et. **A**
 Concilium multiplex: scilicet seditiosum/malinofus/et per-
 nitiosum ibidem. **A**
 Cōcipere cōceptus in scriptura multiplex. **A**
 Cōcept⁹ numinis: scilicet gñatio eterna sapie credēdus: agnis
 stupendus quo concepit dei filiū ibid. **A** sperendus
 scilicet humanus: boiendus scilicet mali propositi ibidem.
B habendus vel appetēdus scilicet virtutū ibidem. **E**
 Concitare id est prouocare ad iracundia: cōmouere et.
 vide ibidem.
 Cōcordia vide de amore/vnitate/societate et.
 Cōcludere/cōclusio multis sumit⁹ modis. **A**
 Cōclusio multiplex: scilicet corporum exterminatiua ibid. **A** crim-
 eliminatiua/carnis domitiua/hostis culpe illaqueatiua
 ibidem **B** gregis suorum protectiua et conseruatiua: et
 necis/desolatiua et desperatiua ibidem. **E**
 Cōculcare sine calcare quid sit: et sumit⁹ multiplex: nā deus
 calcat supbos per penarū immisionē: prelat⁹ p̄teruos p̄
 correctionē: iustus mūdus per cōtemptū ibid. **A** mun-
 dus per oppressionē ibid. **B** diabolus bonos per ten-
 tationes: infernus impios p̄ damnationē ibid. **E**
 Cōcupiscētia id est desiderii/affectio/appetitus et. **A**
 Cōcupiscere debemus innocentie puritatem ibidem. **B**
 sapientissimam veritatem ibidem. **E** et affluentissimā
 voluptatem ibidem. **D**
 Cōcupiscētia renuit salutaria bōa: acuit desideria: destruit
 virtualia: et cōstruit infernalib⁹ ibidem. **E**
 Cōcutere/videtur commouere. **A**
 Cōcutit⁹ mentē et statū grauis afflictio: tristis cōturba-
 tio est adducens timorem: clara dilectio amorem: rerū
 permutatio stuporē: et mortis dānatio horrore ibid. **A**
 Concurrere/videtur currere.
 Condemnare/videtur condemnatio.
 Conducere/videtur de mercede.
 Cōferre: sumit⁹ pro dare/colloqui et proferre. **A**
 Cōfestim id est cito/celeriter/statim et.
 Cōfestim pertinet ad desū multiformiter: p̄tinet ad iustus
 impium/diabolum/mortem vel interitum ibid. **A**
 Confidere: confidentia quid sit: diuiditurq; multiplici-
 ter. **A**
 Cōfidendum et sperandum in deum principaliter: q̄ dat
 finalem felicitatem: mortalem strenuitatem: et men-
 tem stabilitatem: nam confidentia ista facit homines fe-
 lices et gloriosos ibidem. **B** viriles et animosos ibid.
D diuites et gloriosos ibidem. **E**
 Cōfidit⁹ quidā in corporis fortitudine: diuitiarū plenitudine:
 amicorū multitudine: et corporali pulchritudine ibid. **E**
 Cōfidentia quā quis h̄z ad alterū: sit moderata ibid. **F**
 Cōfigere/videtur affigere.
 Confirmare id est complete firmare: roborare/stabilire et
 cetera. **A**
 Cōfirmatio vnum de septem sacramentis ibidem. **A**
 Cōfirmatio diuiditur multipliciter ibidem. **B**
 Cōfirmat prelat⁹ seu predicator simplices et vacillan-
 tes ibidem. **E** habeatq; prelat⁹ cōstantie fortitudi-
 nem ibidem. **D** prudentie limpiditatem ibidem. **E**
 et clementie fortitudinem ibidem. **F**
 Cōfiteri id est complete fateri: recognoscere et.
 Cōfessio signat laudis glorificationem: cuiuscunq; ver-
 tatis recognitionem: et peccatorū sacramentalem reue-
 lationem ibidem. **A**
 Cōfiteri debemus prius sagaciter deliberādo ibid. **B**

integrè reuelando ibidem. *L* actualiter accusando: ibidem. *D* culpas verbaliter rectando ibidem. *E* ac verba sagaciter ordinando ibidem. *S*

*C*onfessionis locutio sit vera/cita *tc.* loqui. *E*

*C*onflare qualiter in scriptura sumitur. *A*

*C*onfiatura est dei iustitia: que malos punit: ficta fallacia que vanos extrudit: *z* vera prudentia: que purum hoies ostendit ibidem. *A*

*C*onfortare sumitur pro fortificare/stabilire *tc.* *A*

*C*onfortatio multiplex: scilicet mundi/diabolici ibidem. *A* viri iusti ibid. *B* et dei: que etiā multa dat ibidem. *E*

*C*onfringere/videre frangere. *A*

*C*onfractio prudentie est mali repressiva: stulticie/boni destructiva: iusticie/mali punitiva ibidez. *A* seuitie/bonis nociva: spurcie/mentis infectiva ibid. *B* *z* tristicie/pene inflictiua ibidem. *E*

*C*onfringuntur multa hominis genera ibidem. *D*

*C*onfugere/videre fugere.

*C*onfundere/confusio id est mixtio *tc.* *A*

*C*onfusio multiplex: scilicet deceptoria/derisoria/*z* damnatoria ibidem. *B*

*C*onfunduntur mali verecundia/ignominia/opprobrio et cetera ibidem. *E*

*C*ongregare/congregatio/congregare est insimul aggregare: quidue significat *tc.* *A*

*C*ongregatio multiplex: scilicet virtuosa/perfectior: vitiosa peccatorum: gaudio beatorum: *z* dolorosa reproborum: ibidem. *A*

*C*ongregatio moralis consistit in unitate: *z* societate: atq; dilectione *tc.* ibidem. *B*

*C*ongregatione debemus cōmunicare per societate ibidē *E* roficare per benignitate ibid. *D* subiecti esse per humilitate ibid. *E* et conglutinate per charitate ibid. *S*

*C*ongregatio multiplex: scilicet laudabilis atq; virtuosa ibid. *B* confusibilis *z* vitiosa: terrenorū inutilis *z* onerosa: *z* dānabilis atq; dolorosa ibidem. *B*

*C*oniunctio/coniungere id est associare/adherere/ copulare *tc.* *A* coniunguntur per charitate *z* amore: per tenebritatem impressionis ibid. *B* conformitate conditionis ad imitandum ibidem. *E* et intimiditatem affectionis ad charitatem ibidem. *D*

*C*oniugium multiplex: honoris. *A* amoris ibidem. *B* *z* sarcinis oneratum ibidem. *E*

*C*onscientia nostra debet venustari summa puritate ibid. *A* roborari summa firmitate ibid. *B* profundari magna humilitate: *z* mensurari magna equitate ibid. *E*

*C*ōsecrare/ cōsecrata dicunt que sunt deo dedicata *tc.* *A*

*C*ōsecrari officio si volumus simus mundicie floribus picturari: ibidez. *B* decentie morib; adornati: nequitie genitibus non alligati: tēperantie viribus subiugati: *z* perseverantie finibus terminati ibidem. *E*

*C*onsecratio exemplatur naturaliter ibidem. *D* commendatur seu figuratur literaliter ibidem. *E* ac operatur virtualiter ibidem. *S*

*C*onsentire: consensus quid sit *tc.* *A*

*C*onsensus mutui pacis gñator ibid. *A* fatuus necis opinatoz ibid. *B* *z* congruus lucis pcuratoz ibid. *E*

*C*ōsequi id est cōplete sequi/assequi/cōprehendere *tc.* *A*

*C*ōsequi veniam/gratiā *z* gloriā ibidem. *B*

*C*onservare sumitur pro custodire/facere *z* implere. *A*

*C*onservant vitam humanam multa: pariterq; vitam spirituales ibidem. *A*

*C*onservatio dei mandatorū multiplex ibidem. *B*

*C*onsideratio/considerare id est praevidere cum deliberatione respicere *tc.* *A*

*C*onsideratio propriorum defectuum *z* scelerum ut corrigantur: bonorum superum ut appetantur: et valorem operum: ut crequatur ibidem. *B*

*C*onsideranda vel meditando a nobis: scilicet naufragium mundiale ibidem. *E* infernale supplicium ibidem. *D* et supernale solarium ibidem. *E*

*C*onsideranda adhuc sunt multa *tc.* ibidem. *S*

*C*onsilium quid sit diffinitive. *E*

*C*onsilium habendum inducit natura: designat figura: et precipit scriptura ibidem. *B*

*C*onsilio bono patria gubernatur ibidem. *E* principum imperus refrenatur ibidem. *D* et damni pericula declinantur ibidem. *E*

*C*onsolatio est solatii assecutio: *z* est multiplex: scilicet eterna temporalis: que est damnabilis: internavatorum laudabilis: *z* superna beatorum durabilis. *A*

*C*onsolatio adhuc multiplex: scilicet spiritualis ibidē. *B* temporalis ibidem. *E* et eternalis ibidem. *D*

*C*onspectus/per conspectum enim consideratur virtus considerationis: siue considerantis presentia. *A*

*C*onspectu dei cōprobantur perfecti: premiatur beati: pro regantur infirmi: iudicantur iniqui: *z* cōdemnātur mali gni ibidem. *B*

*C*onspectui diuino assistunt fortes *z* virtuosissimi mundi *z* gratiosi: recti non toruosi: humiles *z* operosi: fiebles *z* lachimosi: stabiles *z* rigorozi *tc.* ibidem. *E*

*C*ōspectui diuino mali apparent vacui sine bonitatis valore: obscuri siue venustatis splendore: exusti a cupiditatē ardore: infecti a carnalitatē horrore ibidem. *D*

*C*ōspectus dei a malis formidandus ibidem. *E* a bonis vero pie affectandus ibidem. *S*

*C*onstantia accipitur pro animi stabilitate et fortitudine/ vide de fortitudine et stabilitate.

*C*onstituere sumitur pro assumere/ordinare/præficere/sublimare *tc.* *A*

*C*onstituti in bono sunt religiosi/ut sedeant ad contemplandum/ clerici/ut doceant ad predicanandum/ prelati/ut præeant ad gubernandum ibidez. *B* et beati/ut gaudeant ad conregnandum ibidem. *E*

*C*onstituti in malis sunt viri impij sine clementia: ignari sine licentia: iniqui sine conscientia: et avari sine sufficientia ibidem. *D*

*C*onsuetudo quid sit descriptiue. *A*

*C*onsuetudo mala sensus obscurat: mentes indurat: vires eneruat: *z* corda inneruat seu ligat ibidem. *B*

*C*ōsummare/cōsummario sumit pro cōplemento perfecti uo/termino finituo: *z* exterminio destructiuo. *A*

*C*onsummario multiplex: scilicet virtuosa ibidem. *B* lucrosa *z* gloriosa ibidem. *E*

*C*ōsummario in malo inuenitur per mortē corporales: fortis nam tpales/culpā criales *z* et miserā eternales ibid. *D*

*C*ōsumere/cōsumptio est rei attenuatio vel annihilatio. *A*

*C*onsumit abstinentes carnē propriā ibidē. *B* culpas noxias penitentes: gentes impias presidentes: et opes inopibus compatiētes ibidem. *D*

*C*onsumptio multiplex: scilicet gratie ibidem. *E* fortune/nature *z* anime ibidem. *S*

*C*onfurgere id est cōplete surgere vel simul surgere *tc.* *A*

*C*onurrectio de inferioribus ad superiora perfectā elevationem/terrenorum contemptum/et celestium affectionem signat ibidem. *A*

*C*onurrectio spiritualis facit dimitti terrenam basitudinem: nam confurgendum est ab infimis et a peccato multiformiter ibidem. *B* acquirit etiam virtutū pulchritudinē: requirit animi firmitudinem ibidē. *E* habet sensuum limpiditatem ibidem. *D*

*C*ontaminare id est inficere vel sedare. *A*

*C*ontaminatio est spiritualis inquinatio vel peccatū *tc.* *A*

*C*ontaminatur per luxuriose carnalitatē actum ibidem. *B* per vitiose societatis tactum: per seditiose crudelitatis factum: per delitiose gulositatis victū *z* per inui-

diose loquacitatis dictum ibidem. **E**
 Contemnere sumitur in bono et in malo. **A**
 Contemnere seipsum tanquam defectuum ibidem. **B** mundum tanquam deceptiuum ibidem. **E** et peccatum tanquam infectiuum ibidem. **D**
 Contemnitur deus a peccatoribus ibidem. **E** prelati a suis sardonibus ibidem. **F** pauper ab abundantibus: malus a presumptibus ibidem. **B** cruciatus a peccatoribus: et paradisi ab ignorantibus ibidem. **I**
 Contemplatio quid descriptiue et pertinet ad viros perfectos etc. **A**
 Contemplanda est eternorum opulentia/creaturarum excellentia/interna sapientia/humana diligentia et diuina prouidentia ibidem. **B**
 Contentio/contendere accipitur pro contradicere/reputare/ripari/discordare etc. **A**
 Contendunt quidam ex presumptione inflata/iurisdictione elata/cogitatione maligna et cetera ibidem. **A**
 Contritio idest destructio/confusio/consumptio etc. **A**
 Contritio debet promi realiter: loqui vocaliter: et pigri mentaliter ibidem. **B**
 Contriti perfecte volentes habeant in oculis loturam liquorem: scilicet lachrymarum ibidem. **B** in labijs clamorem: scilicet confessionis ibidem. **D** et in anima doloris puncturam. scilicet sollicitudinis ibidem. **D**
 Contritur corpus per naturalis resolutionis tractum ibidem. **E** peccator per dissolutionis criminalis actum ibidem. **E** pauper per fortunalis impugnationis tactum ibidem. **B** diues per temporalis tribulationis tactum ibidem. **I** et animarum per eternalis desolationis luctum ibidem. **B**
 Contritus deus in inferno multa peccatorum gratia ibidem. **R**
 Contestari est aliquid constanter dicere vel testari: vide dicere. **E**
 Continere/continencia/continere sumitur multis modis: pro abstinere/capere pro sufficientia etc. **A**
 Continentes et a carnalibus abstinentes propter preceptum quod inhiatur/propter auxilium quod impeditur/propter precium quod supponitur et propter premissum quod promittitur ibidem. **B**
 Continencia multiplex: scilicet oris/cordis et operis et ad hoc quedam est maiestatis eterne: quedam potestatis eterne: et quedam charitatis interne ibidem. **E**
 Contentus cui sufficit quod habet. **A**
 Contentus sit princeps gloria et iurisdictione: miles pro pio officio et distributione: ac sacerdos necessariorum assignatione et collatione ibidem. **B**
 Continere/de continere sicut de perseverantia etc. **A**
 Continuo sumitur pro statim/atque/protinus etc. **A**
 Continuo in bono obtemperare maioribus obediendo/adiuvare pauperibus succurrendo/ministrare fratribus/seruendo: in malis vero quia mali solent decipere/deficere et arescere ibidem. **A**
 Contingere sumitur pro pertinere/attingere/aduenire/accedere etc. **A**
 Contingit cecitas in obstinationis/reuelatio predestinatis/mala fortuna effrenatis/et mors eterna damnatis ibidem. **B**
 Contra contrarietas idem sunt: et sunt quedam bona: quedam vero mala. **A**
 Contrarietas dei respectu obstinatorum: prelati/respectu malorum subditorum: et iusti/respectu actuum illicitorum ibidem. **A**
 Contrariantur boni transgressoribus/peccatoribus/ceptoribus et malis superbiis ibidem. **B**
 Contrariantur mali deo: legi/sibi/met/socijs et cetera ibidem. **E**
 Contrarietas etiam accipitur pro discordia/diffensione et inimicitia ibidem. **D**
 Contrarietas multiplex. scilicet peccatorum et perversorum ibidem. **E** et factorum seu auarorum ibidem. **F** superbiorum et in-

flatorum ibidem. **B** et inuidorum seu detractorum ibidem. **I**
 Contradicere/contradictio/vide discordia/diffensio. **E**
 Contremiscere/vide tremor/timor. **E**
 Contristari/estque contristatio multiplex. scilicet terroris concussus/doloris compassiui/timoris defectiui/stuporis turbatiui/laboris afflictui/meroris pungitiui et rigoris damnatiui. **A**
 Contumelia idest iniuria/confusio/verecundia. **A**
 Contumelia quam committunt delinquentes: quam sustinet iusti patientes: et quam incurrit mali decedentes ibidem. **A**
 Conturbare/conturbatus/conturbatio est mentis concussio cum timore permixto. **A**
 Conturbatio multiplex: scilicet virtuosa ibidem. **B** vitiosa ibidem. **D** et dolorosa ibidem. **E**
 Conturbat bonos consideratio superni numinis. scilicet ipsius dei desideratio: eterne glorie premeditatio vitiorum nostrorum: et cetera alia ibidem. **E**
 Conuallis signat statum humilitatis et perfecte religionis: prosperitatis et terre possessionis: mentalis et interne cogitationis etc. **A**
 Conuenire/conuentus idest simul uiuentium ceteris: et signat societatem/congregationes/conuentionem. etc. **A**
 Conuentus bonorum et virtuosorum: quia conueniunt ad ecclesiam/ad bella/ad capitulum etc. ibidem. **B** est etiam conuentus malorum et virtuosorum: qui conueniunt contra deum: contra primum et contra seipsos etiam ibidem. **E**
 Conuertere/conuersus/conuersio que est multiplex. **A**
 Conuersio dei cunctis mirabilis: sicque inuenitur duplex conuersio: scilicet gratiosa ibidem. **B** et rigorosa ibidem. **E** conuersio vero iusti que est laudabilis ibidem. **D** impii damnabilis ibidem. **B** et mundi mutabilis ibidem. **R**
 Conuersio vera requirit ut fugiamus statum infidentem ibidem. **E** ut aspiciat fructus allicientem ibidem. **F** ut perficiat actus sufficientem ibidem. **B** et perquirat modum conuenientem ibidem. **I**
 Conuersio ut communiter bonum signat: sicque conuertere debemus a malo ad bonum perfecte etc. ibidem. **V** ergo conuertere debemus ad puritatis candorem ibidem. **D** ad pietatis dulcorem ibidem. **I** et ad probitatis vigorem ibidem. **D**
 Conuersatio idest simul versatio commoratio etc. **A**
 Conuersatio bona et honesta fit in platibus et religiosis in exemplum aliorum: unde conuersatio intuitibus fit gratiosa ibidem. **B** fructuosa ibidem. **E** et virtuosa possidentibus ibidem. **D**
 Conuiuio pro conuiuium/recreatio: delectatio sumitur. **A**
 Conuiuium multiplex: scilicet mundane prosperitatis ibidem. **A** eterne felicitatis ibidem. **B** et eucharistie seu spiritualis sanctitatis ibidem. **E**
 Conuocare id est simul vocare etc. **A**
 Conuocatio multiplex: scilicet gaudentium spiritualiter/predicantium literaliter et conspirantium socialiter ibidem. **A**
 Cooperire idest contegere/velare: estque coopertura multiplex: scilicet glorie temporalis: gratie spiritualis: misericordie corporalis etc. ibidem. **A**
 Copia/copiosus/ copia sumitur pro multitudine seu abundantia: estque multiplex: scilicet terrenorum victorum/tormentorum et cetera alia ibidem. **A**
 Cor sumitur in scriptura pro interiori conceptu et cogitatu. **A**
 Cor nostrum sit castrum hostibus claudendum: ibidem **B** astrum lumine dotandum: ibidem. **E** et claustrum crimine mundatum ibidem. **D**
 Cor non habet rectitudinem interioris ibidem. **E** sanctitudinem affectionis ibidem. **F** et aptitudinem dilectionis. ibidem. **B**
 Cor multiforme habent boni ibidem. **I**
 Cor mali habet multiplex ibidem. **B**
 Cor venenatum nunquam liquefit nec comburitur etc. perperitiam. **B**
 Coram pietatis signat potestatem intelligi pro coram dei pietate. scilicet coram **B** **I**

- ram in carne/sicut ministroz: in mente/sicut in forma
toz: in sede/sicut imperatoz: et in ede/sicut remunera
toz. **A**
- Coram iusti presentia**/scilicet coram deo/prelato et episco
po ibidem. **B** et coram presentia impij qui falla
citer decipiunt: voraciter accipiunt: et crudeliter inter
ficiunt ibidem. **S**
- Coram etiam est bonorum presentia** virtualis/ quam per
ficit morum plenitudo ibidem. **E** personalis/ quam re
gular vite rectitudo ibidem. **D** fraternalis/ quam do
tabit vite longitudo seu boni plenitudo ibidem. **E**
- Coronatio** proprietas/ aduocatus. **B** annunciare. **E**
ante. **h**
- Coronu** potest signare in bono et in malo. **A**
- Coronua** dei summe metuenda ibidem. **A** iusti acuenda et
preparanda ibidem. **B** ecclesie/honoranda ibidem.
E et crucis amplexanda ibidem. **D** impij alliganda
et rescanda ibidem. **E** et mundi confringenda seu
dissipanda ibidem. **S**
- Corona** multiplex: scilicet bonorum virtuosa in constan
tia/gloriosa dignorum in ecclesia/fructuosa sanctorum
in patria/vitiosa malorum in cordis curia: et ruuosa ma
lignorum in mundi gloria. **A**
- Corona** hominum perfectorum ubi concurrunt multa ibi
dem. **B** scilicet corona prelatorum iuste presidentium
magnoz doctoru et subtiliter docentium ibidem. **D**
vincensium viriliter hostem rebellantem ibidem. **E**
regentium utiliter plebem subiacentem ibidem. **S**
et beatorum: scilicet glorie paradisi ibidem. **B**
nam ibi est corona iusticie que datur merentibus ibide.
h corona vite que datur semper viuentibus: corona
glorie que datur alte regentibus: et corona amicitie: que
datur clari parentibus ibidem. **B**
- Corona aurea** que aureola dicitur: daturq; virginibus
martyribus et doctoribus ibidem. **R**
- Corona diuina** triplex: scilicet carnea/spinea et nubea.
ibidem. **R**
- Corpus** omne quod ex materia et forma constituitur dicitur. **A**
- Corpus** in bono multis sumitur modis ibidem. **B** sci
licet corpus mysticum ibidem. **E** nam tale habet si
dei splendorem/mutuum amorem/et spei directorem
ibidem. **D** corpus celicum aggregatur moribus vir
tuosis quod est corpus virtutum ibidem. **E** corpus
mortificum debet supponi ictibus dolorosis ibidez. **S**
et corpus dominicu oz extolli ritibus seriosis ibide. **B**
- Corpus** vero in malo etiam multiplex: scilicet corpus dia
boli/peccati/et impij ibidem. **h**
- Correctio/correctio** idest castigatio/emendatio/reprehen
sio etc. **A**
- Correctio** habeat seueritatem punitionis ibidem. **B**
benignitatem compassionis ibidem. **E** et sagacitatem
discretionis ibidem. **D**
- Correctio** suscipienda est patientissime ibidem. **E** reli
cienda sapientissime/et respicienda metuensissime ibid. **S**
- Corroborare** id est confirmare/consolidare: et confortare. **A**
- Corruere** idest impetuose precipitari vel cadere. **A**
- Corruere** multiplex: scilicet iustorum/malorum/egenoz/
magnoz et damnatorum. **A**
- Corruunt** tam in peccato qm tormentum decem peccatoz
genera ibidem. **B**
- Corruit** etiam p superbiam alte se leuantes ibide. **E** fun
damentum firmum non habentes/corruunt per iracun
diam passim offendentes ibidem. **D** per impruden
tiam stulte discurrentes/per auaritiam onera feren
tes/per immundiciam lubrico incedentes: tentationum
impulsu sustinentes ibidem. **E** per ignauiam nimis
timentes/per infirmitatem et impotentiam deficientes
et per fiduciam in mundi auxilijs innitentes ibid. **S**
- Corruptio/corumpere**: corruptio nihil aliud est qm rei dis
olutio/alteratio et destructio: estq; multiplex: corru
ptio. **A**
- Corruptio** nature/quam facit mortis necessitas ibidem.
B fortune/quam facit fortis aduersitas ibidem. **E**
gratie/quam generat culpe peruersitas. ibid. **D** et glo
rie/quam impedit pene diuersitas: scz damnatio eter
na ibidem. **E**
- Corus** quandoq; sumitur pro mensura/chorea/instrumen
to musico et vento sic dicto. **A**
- Corus** signat leticiam spuales/tpales et eternalem ibid. **B**
- Corui** proprietas: proicere. **A** prouidentiam. **A**
- Corridie** quod diebus singulis iteratur/dicitur: accipitur
etiam pro sepe communiter etc. **A**
- Corridie** boni dei diligentes solliciti sine i plurib; ibid. **B**
- Corridie** mali et impij laborant multiformiter ibid. **E**
- Coruicia** proprietas ala. **B**
- Crana** auicula sine coitu gfiatur etc. xpi resurrectio. **B**
- Cras** crastinum tempus futurum designat: et est multi
plex. **A**
- Cras** intelligitur discretio deliberatiua: si volumus vince
re hostis malicia: et si volumus fugere nequicias ibid.
B si volumus etiam facere graues iusticias: et si volu
mus edere christi delicias ibidem. **E**
- Cras** idest dilatio procrastina siue neglectiua/positio mor
tificatiua: scz dies mortis ibidem. **D** afflictio damni
fatiua: scilicet pena infernalis: et consolatio letificatiua:
scilicet vita eterna ibidem. **E**
- Creatura/creare/creator/creare** cum est aliquid de nihilo
facere: sic cum soli deo creare competit etc. **A**
- Creatura** diligenda est: scz ipse deus diuine placatiōis sub
limitas ibid. **B** eligenda prompte deuotiōis fidelitas
ibid. **E** attendenda nostre conditiōis nobilitas ibid. **D**
et ostendenda nostre subiectiōis humilitas ibidem. **E**
- Creator** ipse deus: qz creauit celum/terram etc. ibidem. **S**
- Crederet** sumitur pro obedire/cōmittere/cōsentire/assen
sire/opinari/extimare etc. **A**
- Credendus** est fidei propter multitudinem ppli credentis ibide.
B propter certitudinem oculi veritatis docentis ibidem.
E propter fortitudinem tituli manentis ibid. **D** et propter
plenitudinem premij sequentis ibidem. **E**
- Credendus** diabolus vel hereticus non est propter multa ibid. **S**
- Crescere** in malo signat diuitiarum augmentationem:
prosperitatis inquisitiones/et iniquitatis multiplicatio
nem. **A**
- Crescere** in bono signat profectum et augmentum virtu
tum ibidem. **B**
- Crescit** homo perfectus in virtutibus per mentis radia
tionem ibid. **E** per mentis benignam irrigationem ibid.
D et per mentis seruētem inflammationem ibidem. **E**
- Crescant** in nobis virtutes: vt nos ipsi crescamus multi
pliciter ibidem. **S**
- Crimen**/vide de peccato.
- Crysopassi** gēme proprietas/charitas. **B**
- Christus** quale nomen: christi natiuitas: christi passio et ce
tera alia: vide christus in. **r.**
- Christus** equiparatur agno, multipliciter agnus. **D**
- Crocodilli** animalis proprietas accusare. **E**
- Cruciare/crucifigere/cruz/seu cruciatus/crucifixio** seu af
flicto multiplex in scriptura reperitur. **A**
- Cruz** vna qua crucifiguntur viri penitētes ibid. **B** qua
crucifiguntur miseri patientes seu pauperes indigentes:
qua crucifiguntur homines delinquentes ibid. **E** qua
affliguntur damnati in orco iacentes: et qua comunicā
tur christum contemplantēs ibidem. **D**
- Crucis** laudes plures ibidem. **E**
- Cruz** ē man⁹ ad tranfretandū/bacul⁹ ad sustentandū ibid. **S**
lancea ad pugnandū/scala ad ascendendū ibid. **B** sedes ad

quiescendum: et schola ad discendum ibidem. **I**
 Erup christi quot lignis facta: lignum. **I**
 Erup christi est signū multiplex: signum. **D**
 Erup boni latronis in Cyprio dependet in aere et cetera
 presumere. **E**
 Crudelitas/crudelis/crudelitas nihil aliud est q̄ punitio
 nis excessus. **A**
 Crudelitas est punitiois excessus: estq; demonus metuē
 da/et hominum renuenda ibidem. **I**
 Cubile/cubiculum sumitur in bono et in malo. **A**
 Cubiculum purum pro summo numine est vterus virginis
 Marie ibid. **I** securū pro iusto agmine .s. fidei eccle-
 sie ibid. **E** secretum/pro sacro lumine .s. conscientie ibi-
 dem. **E** et quiescēt in celi culmine .s. paradisi ibidē. **S**
 Cubiculi sine cubile ecclesie multis pōt dici modis ibid. **D**
 Cubiculum seu cubile in malo reperitur multiplex: scilicet
 carnis immunditatis/cordis malignorum/mundi auaro-
 rum/et inferni dānatorum ibides. **I**
 Cubitus certa mensura brachii nuncupata et .qua mensu-
 rata fuerunt omnia facta in tabernaculo: et potest spiri-
 tualiter ē intelligi ibidem. **A**
 Cuculi propteretas/allenum. **E**
 Cuius cui et .vide quis cuius cui. **I**
 Cultura/cultus idest ritus vel ornatus et. **A**
 Cultus diuinitatis multiplex .s. virtuosus obseruantie ec-
 clesiastice ibidem. **A** iniquitatis idolorum vitiōis et .et
 curiositatis ornatus exterioris pompe ibidem. **I**
 Cum suppositiue aduerbium temporis aliquādo preposi-
 tio: et sumitur pro quando quoniam et. **A**
 Cum signat tēpus et cōplemētū diuinoz et hoc ad xpī actus
 multiformiter ibid. **I** operū perfectorum et iustorum
 ibidem. **E** supernoz gaudioz et. ibidem. **D** homi-
 num impioz ibid. **E** et infernaliū tormētōz ibid. **S**
 Cum ppositio cōiunctiū et colligatiū: signat cōcordantiē
 seu ligantem societate siue bona siue mala fuerit. **A**
 Cum vñs spectat ad dei maiestatem ibides. **I** sicq; deus
 nobiscū est corporaliter constitutus hoīe ibid. **E** sacramēta
 liter velatus tegmine ibid. **D** spūaliter cum grē lumine
 ibides. **E** supernaturaliter cū glorie culmine ibid. **S**
 Cum pertinēs ad iusti societate seu charitate ibid. **I** et
 sic est cum exterius cū innocētibz ad eos imitandum
 multiplex ibidē. **I** cū interius secundariū: cum supe-
 rius copulatiū: et sunt cum deo in cōscientia stabiliter
 adherentes ibidem. **R** in ecclesia nobiliter p̄sidentes
 ibidē. **V** in patria feliciter quiescentes ibid. **M** et cū
 pertinens ad impij prauitatem ibidem. **I**
 Cunctus/ta/cum/cunctus vniuersitate seu multitudinem
 signat: et plus ad personas q̄ ad res refertur: et hoc i bo-
 no multiplex. **A** in malo vero cūcti sunt dolosi/pō-
 possi/et ruinosi et. ibidem. **I**
 Cupere cupiens id est seruēter desiderare: sumi potest in
 bono et in malo: nam cupiunt iusti doctrinā/per quā reser-
 tiuntur: gratias/per quā edificentur: amicitias/vt cōpa-
 tiantur et. ibidem. **I**
 Cupere vero in malo nihil aliud est q̄ auaritia vel excessi-
 ua appetitus rerum et. ibidē. **E**
 Cur aduerbium interrogatiū sumitur inquisitiue/desola-
 tiue/reprehensiuē et conquestiue: et sic accipitur multi-
 plex. **A**
 Cura id est diligentia/industria/sollicitudo circa aliquid
 impensa et proprie pertinet ad p̄latos. **A**
 Curam habeat p̄latus de habenda stabilitate ibidem.
I sagacitate ibidem. **E** humilitate ibidem. **D** et agē-
 da utilitate ibidem. **E**
 Curam adhuc habeat p̄latus de subditis multipliciter
 scilicet equaliter iudicando/seueriter castigando et cete-
 ra alia ibidem. **S**
 Curari possunt et merentur a deo et p̄lato ibidem. **I**

Currere/cursus/currere est festine seu velociter versus ter-
 minum aliquem se mouere. **A**
 Cursus multiplex: scilicet naturalis/criminalis/moralis
 et. ibidem. **A**
 Cursus bonorum operum debet habere modum sagaciter
 prosecutum ibidem. **I** actum celeriter executum
 ibidem. **E** et finem principaliter consecutum ibid. **I**
 Currēdi est per viā iusticie et mandatoz dei multiplici-
 ter: quia est curta/recta/lata et tuta. ibidē. **D**
 Currere celeriter impeditur homo .s. mūdi negocijs occu-
 patus ibidem. **E** mundi diuitijs oneratus ibidem. **S**
 et delictiosis carnalibusq; desiderijs enerugus: sicq; cur-
 sus malorum operum multiplex est ibid. **I**
 Currus a currendo: et quid descripiue: etiam currus in
 scriptura plures spūaliter habet intellectus. **A**
 Currus christi quem ducit spiritus sanctus in quo vectus/
 contentus atq; portatus/est mater dei: currus in quo
 habitauit corporaliter ibidem. **I** currus in quo habi-
 tat personaliter ibides. **E** in quo habitat spiritualiter
 ibidem. **D** in quo habitat figuraliter seu sacramenta-
 liter ibidem. **E**
 Currus iusti per quem fit bonus trāsitus: scilicet virtutis:
 sicq; est currus cōtinentie et paciēcie/amicitie ibid. **S**
 currus etiā mūdi in quo fit grandis strepitus ibidē. **I**
 estq; diaboli/cuius est tristis exitus: et impij/cui est gra-
 uis ambitus: et talis est triplex: scz superbie/luxurie/et
 auaricie ibidem. **I**
 Curuare/curuitas multis accipitur modis. **A**
 Curuitas seu inclinatio multiplex .s. iustorum et humilium
 ibidē. **A** pauperū et flebilium ibid. **I** peccatoz detesta-
 bilium ibid. **E** et dānatoz miserabilium ibidem. **D**
 Custodire/custodia sumit pro loco vbi aliqd custodit. **A**
 Custodire debemus mentes interiorē .s. animoz virtutes
 ibid. **I** leges superiorū .s. dei et p̄latoz mādata ibid.
E gregē exteriorē .s. subditoz ibidem. **D**
 Custos idest p̄latus habeat iustā et canonicam institutio-
 nem ibid. **E** peritiā et diligentiā pro ingressu ibid.
S prudentiam et sapientiā in egressu ibidem. **I**
 Custodire se debet homo a vitio detractionis et murmura-
 tionis: a laqueo deceptiōis: a mēdacio locutionis: a neq-
 tia arreptiōis: et ab immūdia dilectiōis ibid. **I**
 Custodit deus personarum genera .s. charitate seruētes:
 paupertate seruētes: et sanctitate pollētes ibid. **I**
 Custodire adhuc debemus multa et. ibidem. **R**
¶ De littera. D.

Agon fuit idoli philistinoz: et interpretat piscis
 meroris et. vel etiā dicitur diabolus. **A**
 Valida vox sanctorum: et quid signat amor mun-
 di. **E**

Damascus ciuitas et caput syrie. **A**
 Damascus dicitur mundus propter nomē significatiuum ibi-
 dem. **A** propter opus iustificatiū ibidem. **I** et pro-
 pter finem exterminatiū ibidem. **E**
 Damascus in bono signat ecclesias ibidem. **E**
 Damnare/condemnare/condemnatus. **A**
 Damnatio multiplex .s. damnatio quā faciūt iuste p̄siden-
 tes ibid. **A** quā tolerāt viri innocētes vel male iudicā-
 tes ibid. **I** dānatio quam faciūt bonis detrahētes
 ibid. **E** et quam sustinent mali delinquētes ibid. **D**
 Damnatio ē eternā incurrit multa peccatoz gēia ibidē. **E**
 Damnum semper nocumentum et detrimentum ac similia
 signat ibidem. **E**
 Dan est nomen hoīs et terre et interpretatur causa vel iu-
 diciū: et sumitur in bono et in malo. **A**
 Daniel ppheta de regio semine natus: et pōt significare xp̄s
 vel quilibet virum sanctum. ibidem. **A** sicq; bonus et
 iustus futura scrutatur subtiliter: cū malis conuinit bu-
 militer: fallaces confundit sagaciter: peruersos corrigit
I

seueriter: et iudicia facit equaliter ibidem. **B**
Dare idest sua alteri cōdicare/diffundere vel donare ibid. **A**
Dator summus est deus iustus dator bonus et laudabilis: mūdus/dator fallibilis: impius/dator inutilis: et diabolus dator damnabilis ibidem. **A**
Dator est deus summus et mirabilis ibid. **B** nā dat multipliciter: que tangūt suaz grāz ibid. **E** dat que tangūt eius iusticiam ibid. **D** dat que cōcernunt suam prudentiaz ibidem. **E** dat que pertinent ad suam gloriā et eternam munificentiam scilicet in paradiso: nam ibidez multiplicia dantur dona ibidem. **S**
Dator iustus est bonus et laudabilis: qm̄ fm̄ diuersos statos diuersa tribuit ibidem. **B** datur ergo sinceriter/hilariter/sagaciter et vtiliter ibidem. **B**
Dare debemus nos ipsos et bona nostra largiter alijs distribuere ibidem. **B**
Datum nostrum debet esse puritatis cōmunicatiuum ibidem. **R** paupertatis subleuatium ibidem. **L** et vbertatis consecutium ibidem. **M**
Dauid interpretatur manu fortis: vultu desiderabilis: si gnatus virum perfectum: et maxime prelatum ibidem. **A** sicq; prelatus habeat sanctitudinem in ingrediendo: in animo pietatem: in actibus equitatem: et cetera alia ibidem. **B**
Dauid propter plurima eius facta potest in scriptura quēlibet virum perfectum et sanctum significare multipliciter ibidem. **E**
De prepositio seruīens ablatiuo casus: et signat recessus a loco vel dependentiā a re vel persona etc. **A**
De signat virtuosam participationem: que est fugienda ibid. **B** virtuosam/que est acquirenda et promerenda ibid. **E** rigorosam/que est metuenda ibid. **D** et luctuosam que est attendenda ibidem. **E**
De maxime ad dei filium et virum iustum ptinet ibid. **S**
De etiam signat peccatozem ibidem. **B**
Debere verbū obligatiū: obligatiōez enī ad aliquid faciendum signat. **A** nam debitū mortis nunq̄ est euitandū debitum carnis coniugii reddēdus: debitū legis semper obseruandum ibid. **A** debitū equitatis semper tenendum: debitum eterne aduersitatis a malis persoluendū et debitū superne felicitatis qd̄ est pmerendū ibid. **B**
Debitū rationis seu iusticie reddam⁹ multipliciter ibid. **E**
Decem/numerus denarius ē perfectus nam est complementum et perfectio numerorum etc. **A**
Denarius numerus mandata dei: statusq; perfectionis et legis obseruantias multa etiam bona spiritalia perficit etc. ibidem. **B**
Decem mandatorum obseruatores intelliguntur plurimi ibidem. **E**
Decem in malo preceptorum decem transgressorum signatur ibidem. **D**
Decime/decim⁹/decima ē pars decima cuiuslibz rei etc. **A**
Decima multiplex. s. virtualis/que soli deo offertur ibid. **A** tēpotalis/que dei ministris cōfertur: que ante leges in lege et sub lege instituta est ibidem. **B** et personalis/que a deuotis solet inferri ibidem. **E**
Dicere multa sunt que expediunt atq; decent etc. **A**
Decernere/decernū/decernere nihil aliud est q̄ aliquid determinādo disponere/statuere/ordinare etc. **A**
Decernere ad deum pertinet de regimine vniuersali ibid. **B** ad prelatum vero de regimine populari: discernat enī prelatus decreta deuotionis/quo ad deū: discretio nis/quo ad proximi: correctionis/quo ad seipsum ibid. **E** et discernat subditus de regimine proprio singulari et particulari: sicq; discernat humiliter se subiugare: simpliciter deum rogare: et sagaciter facta deliberare: ibidem. **D**
Decidere idest deorsum cadere/vidē de cadere.

Decipere idest defraudare etc. **A**
Decipit nos locutio adulatorum ibid. **A** infectio mundi bonorum ibid. **B** et suggestio demoniorū ibid. **E**
Decipitur homo via morum et proprie salutis: et in rationis iudicio multis modis ibidem. **D**
Declarare idest manifestare etc.
Declinare sumitur pro deriuare/deorsum inclinare/appropinquare etc. **A**
Declinat homo cum moritur corporaliter: iustus/quando peccat criminaliter: potens/cum cōuertitur virtualiter: et dānatus cū iudicatur sententialiter ibidem. **A**
Declinare signat recessum a termino a quo: vel accessus ad terminum ad quem: et sumit in bono et in malo ibid. **B**
Declinandum est a malis opibus multipliciter ibid. **E**
Delinant etiā mali multis modis ibidem. **D**
Decore/decorare/decorus/decor et pulchritudo plerumq; vnum pro alio et in bono et in malo sumitur. **A**
Decore in anima virtuosa inuenitur qui est in conscientia: et hoc multipliciter ibidez. **B** decore honestatis/qui est in apparentia ibid. **E** decore felicitatis/qui est in gloria: et iste multiplex: scilicet in oratione potentior: cōtēplatione splendidior: et delectatiōe vberior ibid. **D**
Decore in malo multipliciter accipitur ibidem. **E**
Decretum/vidē cernere/edicere.
Dedicatio triplex: scilicet gñalis/specialis et spiritalis. **A**
Dedicatio spiritalis fuit ad similitudinē ecclesie materialis: et hoc multiformiter ibidem. **B**
Dedicationem in veteri testamento fecerūt tres. s. moyses/salomon et iudas machabeus ibidem. **E**
Deducere idest de locis ducere. **A**
Deductio bōa fit a deo: scđa/a iusto: et mala a diabolo. **A**
Deducuntur iusti per viam nature ad metum finalem ibid. **B** per viam gratie ad statum moralem ibidem. **E** per viam miserie ad luctum penalem ibidem. **D** et per viam glorie ad fructum vitalem ibidem. **E**
Deducuntur mali per viam culpe: per viam fortune/et per viam pene ibidem. **S**
Deesse idest deficere/carere/abesse idem important. **A**
Deesse multiplex: miseriorum/imperfectorum/malorum et iustorum ibidem. **A**
Defendere est actus charitatis et pietatis/pbitatis etc. **A**
Defensio dei summi bellatoris ibidem. **A** prelati fortis pugnatoris viri/pii/vulcis adiutoris ibid. **B** iusti sui protectoris/et impij sui excusatoris ibidem. **E**
Deferre est aliquid alicui vel ad aliquem portare. **A**
Deferunt iusti deo sacrificia: proximo beneficia: et malis maleficia ibidez. **A**
Deferunt adhuc iusti deo deuotionem: pauperi subuentionem etc. ibidem. **B**
Deficere/defectus sumitur pro non frustione seu carentia pro peccare vel errare. **A**
Defectus multiplex: scilicet naturalis/estq; mortis et corruptionis qui non euitatur: et est considerandus qm̄ retrahit mentem a superbia: mentem ad dei auxilium inuocandum inducit: et cetera plura ibidem. **B** defectus etiam virtualis/quem iustus sectatur ibidem. **E** criminalis/quo malus grauatur: deficit enim in multis ibidem. **D** tpalis/quo miser artatur ibidem. **E** et eternalis/qui malis preparatur ibidem. **S**
Defectus subiacent: scilicet mūdī prosperitas/carnis fragilitas/et mentis mobilitas ibidem. **B**
Deficiunt in inferno multa: nam ibi nulla virtus/nulla stabilitas/nullus vigor/et cetera alia adducere. **L**
Defunctus id est mortuus etc. **A**
Defunctus signat vite terminum naturalem: virum lumen virtuale: et statum criminum. nocturnum ibid. **A**
Dehlurē/vidē abforbere.
Deijcere. s. de alto ad imū impelle: vel deorsus facere. **A**

Delectio multiplex: scilicet humilium et perfectorum/flebilium/mortuorum/fragilium/misericordum **A** criminalium iniquorum multipliciter ibidem. **B** et infernalium damnatorum ibidem. **E**
Deinceps/deinde/de cetero signant iterationem/additionem/continuationem: et posterorū cum primis copulationem **tc.** **A** et signant etiam ista aduerbia bonorum profectum et continuationem ibidem. **A** virtutum seu scelerum multiplicationem/futurorum perpetuationem: et mortis inferni successionem ibidem. **B**
Deinde multimode refertur **tc.** inde. **D E S**
Decetero aduerbium adhuc notat plura ibidem. **E**
Delectare/delectatio sumitur in bono et in malo multipliciter. **A B**
Delectatio causatur ex obtenta virtutum multitudine: delectantur enim sic iusti multipliciter ibidem. **E** nam quedam confurgit ex futurorum sperata certitudine ibidem. **D** et quedam ex premiorum beata plenitudine: et hoc multiformiter ibidem. **E**
Delere idest destruere/dissipare/vel penitus annullare. **A**
Delere in bono quando vitia delentur ab anima: quod fit per gratie introductionem **tc.** **A**
Delere vero in malo/et sic sumitur specialiter/quo ad gratiam: temporaliter/quo ad fortunas: et eternaliter/quo ad gloriam ibidem. **B**
Delectio fortuitorum que fit exterius in apparentia ibidem **E** et delectio damnatorum que fit posterius **tc.** ibidem. **D**
Deliberatio/vide de prudentia.
Delitire/delectatio distinguit in vitiosas et gloriosas. **A**
Delitire spernende: quia deficiunt ibidem. **B** qz inficiunt ibidem. **E** et qz decipiunt ibidem. **D**
Delitire quedam corporales/que sunt peccatorum: quia vires enervant/mentes proteruant/culpas acervant/et penas reseruant ibidem. **E** quedam spirituales et recipiende ibidem. **S** et quedam supernales et concupiscende propter multa **tc.** ibidem. **B**
Delictum/delinquere/delictum dicitur quasi derelictum: et delinquo quasi derelinquo: nam delicta sunt peccata que per omissionem et derelictionem committuntur. **A**
Delicta debent profunde meditari/per compunctionem: abunde vacuari/per confessionem ibidem. **A** rotunde declarari/per circumscriptionem: sagaciter reuelari/per verecundam confessionem: et humiliter precari per orationem ibidem. **B**
Delonge dicitur quod valde distat seu separatur ab altero **tc.** **A**
Delonge seu a longe multiplex: scilicet virosum iustorum: et illud est multiforme ibidem. **B** hominum sanctorum et beatorum: hominum peccatorum et damnatorum ibidem. **E**
Delos insula nobilis **tc.** perfectio. **B**
Delphin luctabatur cum puero in mari **tc.** inuenire. **S.** puer. **B** delphin animalis proprietates ebrietates. **B** protegere. **A**
Delubra dicebantur idolorum templa: signantque peccatores et eorum status atque domus. **A**
Demeneris conuersus in lupum **tc.** puer. **B**
Demoliri idest destruere/dissipare vel delere. **A**
Demolitur conscientia per peccatum spiritualiter: ecclesia per tyrannos temporaliter: et impius seu anima per tormenta eternaliter ibidem. **A**
Demolitur vel demoliri patitur deus plura personarum genera ibidem. **B**
Demon/demonies/demonium denotat peccatum vel peccatorem. **A** demones et peccatores multipliciter operantur ibidem. **B**
Demon et peccatores nocent insatiabiliter ibidem. **E**
Demonstrare demonstratio est certa et immutabilis alicuius rei ostensio et manifestatio: vide ostendere.
Denarius est illud cum quo omnia appetuntur: et ad cuius pretium omnia commutantur. **A**
Denari eterne retributionis ex debito redditus laborantibus: ex condigno traditus obsequiis ibidem. **A** ex gratia datus indigentibus: et ex precepto restitutus presidiis ibidem. **B**
Denegare/vide negare.
Dentes in corpore triplex habet officium. scilicet mordere/masticare et claudere: per quos intelligitur virtus correctionis/discrctionis et locutionis: prelatum denotantes **tc.** **A**
Dentes habeat prelatum: scilicet discretionis subtilitatem correctionis asperitatem ibidem. **B** et durationis stabilitatem denotantes ibidem. **E**
Denudare idest reuelare secretum/videre reuelare.
Denunciare/vide annunciare.
Denovo/vide iterum rursus et deinde.
Deorsum signat inferiorē deiectionem et statum: siue in bono siue in malo sumatur. **A**
Deorsum humilium et perfectorum cōcomitatur feruor charitatis: valor bonitatis/decor honestatis et splendor veritatis ibidem. **B**
Deorsum multiplex. scilicet flebilium et deiectionum: seu pauperum et miseriorum ibidem. **E** peccantium et auarorum ibidem. **D** et lugentium atque damnatorum ibidem. **E**
Deponere .i. deorsum ponere/committere/dimittere **tc.** **A**
Depositi multiplex: scilicet luctuosa ibidem. **B** virtuosa ibidem. **E** vitiosa ibidem. **D** dolorosa ibidem. **E** atque fructuosa ibidem. **S**
Deprecari/deprecatio/preces. cum deprecari sit actus humilitatis: opus necessitatis et tributum maiestatis **tc.** et sic ad deprecationem perfectam plura requiruntur ibidem. **A**
Deprecatio nostra habeat humilitatem subiectam/sagacitatem discretam ibidem. **B** celeritatem cōpletam/continuitatem porrectam ibidem. **E** dolorositatem inuictam et multipliciter adiectam: sique deprecamur propter peccata/ut dimittatur: pro presentibus ut dirigatur: et pro futuris/ut disponatur ibidem. **D** habeatque charitatem seu vicinitatem deuotam ibidem. **E**
Deprehendere/vide cōprehendere/apprehendere.
Deprimere/depressio/deprimere .i. deorsum premere: vel aliquid inferri aggrauare: estque multiplex depressio ibidem. **A**
Derelinquere/linquere/mittere et respuere signant in bono et in malo **tc.** **A**
Derelinquere dei est formidandum: quia deus derelinquit iustos/ut mala subeant ibidem. **B** malos/sub grandi scelere impios letari temporaliter munere: et iniquos in inferni carcere ibidem. **E**
Derelinquere iusti/commendandus: misericorditer attendendus ibidem. **D** diabolus/puiscendus: et impij abhorrendus ibidem. **M** nam derelinquit mali deum dum studet peccare ibidem. **S** scilicet proximum non adiuuando: sicuti mali diuites derelinquant egenos: falsi amici socios et prelati subditos/malus etiam derelinquit seipsum se non emendando: et malus sua bona terrena non bene ferre valendo ibidem. **B**
Derisio/deridere/derisio/illusio/subsannatio/pro eo eodest venduntur supponere. **A**
Deridetur iustus a malis fortiter: deridet deus peruersos acriter: et diabolus damnatos turpiter. **A**
Derident et vituperant libenter fatui quicquid suis moribus est aduersum: et suis conditionibus contrarium: ibidem. **B**
Derisores bonis inimicantur: deridentque eos multiformiter ibidem. **E** a bonis odiuntur et vituperantur: atque ad penam reseruantur ibidem. **D**
Descendere/descensus/descendere multipliciter accipitur in scriptura: nam quidam descensus est humanus/quidam diuinus: et quidam diabolicus. **A**
Descensus humilitatis est metis detentus ibidem. **B** mortis. **B** iij

meditatio ibidem. **E** fordis depuratio ibidem.
D et vultus inclinatio ibidem. **E**
 Descensus precauendus et fugiendus ibidem. **S** timendus
 et abhorrendus ibidem. **B**
 Descensus humanus quidam ruinosus cunctorum ibidem. **H** vir-
 tuosus iustorum qui multiplex est ibidem. **I** descensus
 malorum peccatorum etiam multiformis est ibidem. **K** descen-
 sus miserorum ibidem. **L** et damnatorum ibidem. **M**
 Descensus diuinus quo deus diuersimode ad hominem descen-
 dit: scilicet carne sumpturus in matris lilio ibidem. **M** habi-
 taturus in cordis folio seu hospitio ibidem. **N** et iudica-
 turus in regni folio. scilicet extremo iudicio: eritque descensus
 terrores/horroris et valoris ibidem. **P**
 Descensus vero diabolicus et ibidem. **Q**
 Describere/descriptio sumitur pro declaratione/numeratio-
 ne et mensuratione rerum omnium. **A**
 Describit et depingit homo iustus in cordis tabulis multa
 ibidem. **B**
 Deferere/deferre/deferere (id est dimittere/derelinquere
 deferere solent mali vitam rectam et equitatem: iusticiam et
 veritatem: ac clementiam atque pietatem ibidem. **A**
 Deseritur peccator gratiis orbatu quia a deo deseritur et
 manibus diaboli dimittitur ibidem. **B** quia caret fon-
 tium veritate seu humiditate: scilicet lacrymarum fon-
 te: et quia caret gentium charitate et ibidem. **E**
 Deserit pauper cum fortuna grauat: sicque personarum gratia deducit
 cum ad desertum: scilicet statum principum secularium: status clericorum
 et regularium: et status hypocritarum singularium ibidem. **D**
 Deseritur damnatus cum gloria peruat: sicque in inferno possi-
 ti deseruntur multipliciter ibidem. **E**
 Desertum locus est qui a paucis vel nemine habitatur: estque
 locus siccitatis et sterilitatis: signat in bono statum pe-
 nitentie et religionis: in malo autem status mundane con-
 uersationis ibidem. **A**
 Desertum frequentandum est penitentie locus ibidem. **A**
 sicque recreari possumus virtutum floribus ibidem. **B** ut
 modulemur diuinis laudibus ibidem. **E** et ne superemur
 a nostris hostibus ibidem. **D**
 Desertum id est ecclesia vel religio frequentandum multipli-
 ci ratione ibidem. **E**
 Desertum vitiosum/scilicet mundi deuitandus: quia est locus
 insidiarum et deceptionis ibidem. **S** locus molestiarum
 et vexationis: quia ibi onagri/strutides et vulpes et locustae
 penuriarum et tribulationis ibidem. **B**
 Desertum formidandum: scilicet inferni locus dolorosus ibidem. **H**
 Desiderare/desiderium id est seruus appetitus: seu seruus
 cordialis affectio: estque aliquotiens vitiosus: aliquotiens
 virtuosus ibidem. **A**
 Desiderium nostrum sit velox sine tarditate ibidem. **B** purum sine
 feditate ibidem. **E** et sanctum sine vanitate ibidem. **D**
 Desiderium perfectorum et iustorum: nam tales desiderant
 bonum operari cum iugiter profectu: deum imitari toto af-
 fectu: deum amplecti amoris affatu et cetera alia ibidem. **E**
 Desiderium vero iniquorum et malorum qui desiderant car-
 nalia/que inficiunt: temporalia/que deficiunt: et secularia
 que non proficiunt ibidem. **S**
 Desiderium beatorum et sanctorum qui vident omnem ve-
 ritatem: gustant omnem voluptatem: habent altam dis-
 gnitatem: et cetera alia ibidem. **B**
 Desiderabile iustis videlicet scriptura/virtutes/ecclesia vel
 religio et gloria paradisi ibidem. **H**
 Desinere id est ab opere vel duratiōe cessare: et multiplex
 in scriptura inuenitur. **A**
 Desolatio/desolatus/desolari/desolatio pro tristitia acci-
 pitur: sicque desolantur iusti profunde meditantes: mali
 de deo desperantes. **A** miseri fortune succumbentes: et
 damnati in inferno lugentes ibidem. **B**
 Desperatio est vltimum vitiorum: cui nullum remedium po-

test adhiberi. **A**
 Desperatio fugienda et timenda quia animas sugulat a bonis euer-
 tes ibidem. **B** crimina cumulat a retro puertēs ibidem. **E**
 a celis exulat ad ima diuertēs ibidem. **D** et inferis copu-
 lat penitus subuertēs ibidem. **E**
 Despicere. id est vilipendere/contemnere/negligere/odire et. **A**
 Despicere debent amore dei mundi diuitie seu facultates ibi-
 dem. **A** mesticie corporalis huius mundi et eminentie
 personales. scilicet fortitudinis/pulchritudinis et. ibidem. **B**
 Despicitur mali iustorum simplicitatem: pauperum calamita-
 tem/et doctorum sagacitatem ibidem. **E**
 Despectio iustorum/nam despiciunt omnia vana vitia: et
 omnia mundi corruptibilia et. ibidem. **D** despectio malo-
 rum/quia omnia bona et vilia despiciunt multiplex ibidem. **E**
 ac despectio dei et sanctorum ibidem. **S**
 Desponsare/desponsatio/per desponsationem intelligitur
 quaecumque vnio seu coniunctio: siue ipsius anime cum cor-
 pore in natura seu anime cum deo per charitatem et. **A**
 Destinare id est aliquid proponere/disponere/vel ordina-
 re et. **E**
 Destruere id est dissipare/ad nihilum aliquid reducere. **A**
 Destruo multiplex: scilicet culpabilis et vitiosa ibidem.
B laudabilis et virtuosa ibidem. **E** instabilis
 et ruinosus ibidem. **D** tristabilis et rigorosa: formi-
 dabilis et periculosa: et destruntur ibidem quod plurimi
 et. ibidem. **E**
 Desuper/desursum/desuper sumitur pro re superiori: quan-
 doque pro parte exteriori: quicquid pro parte posteriori: et in-
 uenit multiplex desuper. **A** scilicet desuper superne or-
 nationis: sicque desuper de celo varia descendunt ibidem. **B**
 desuper iurisdictionis superne: suntque ibidem collocandi
 quod plurimi ibidem. **E** desuper querelationis externe: estque
 in conuersatione viri sancti oratio superos adiens: con-
 passio pauperes leniens: deuotio eterna sentiens: et discre-
 tio soluta vinciens ibidem. **D**
 Desuper possessionis terrene/contemplationis perfecte/et
 affectionis clare ibidem. **E**
 Deterior id est peior: vide de malo et peius.
 Detestari id est abominari/refugere vel horrere. **A**
 Detestatur deus cuncta nepharia: iustus mala contraria:
 et malus bona salubria ibidem. **A**
 Detinere sumitur pro perfecte tenere: et detinentur quidam
 multipliciter. **A**
 Detrahere id est aliquid deorum trahere vel aliquid de ali-
 quo trahere. **A**
 Detractio multiplex: scilicet virtuosa/rigorosa et vitiosa
 ibidem. **A**
 Detractio vitii locutionis/nam famas aliquid diminuit: et sic
 vitio obloquentem ibidem. **B** ledit non presentem ibidem.
E et fedat audientem ibidem. **D**
 Detrahere est desursum aliquid inferi trahere: id est superioris
 damnatio et. ibidem. **E**
 Deuotio virtus qua quis se totum deo deuouet et dedi-
 cat et. **A**
 Deuotio qua dator munerum seipso largitur: qua factor su-
 derum hac vita sentitur: et qua quicquid aspersi dulciter le-
 nitur ibidem. **B**
 Deuotare/deuotio multiplex: nam quedam carnis consum-
 ptiva/quedam virtutum abstinentia/quedam sublativa et
 anime lesiva. **A**
 Deuotio adhuc quedam gulostatis et carnalitatatis/que-
 dam rapacitatis et crudelitatis ibidem. **B** et penalita-
 tis et aduersitatis ibidem. **E**
 Deuotare vide etiam absorbere.
 De/nomen dei mirabile affatu/et inscrutabile cogitatu et. **A**
 Deus habet eminentiam superiorem cuncta precellentem: sapiam
 cuncta cognoscentem/providentiam cuncta gubernan-
 tem et amicitiam cuncta diligentem ibidem. **B**

Deus quod sit declaratur multis modis quia adorandus/propter
deitatis excellentiam ibidem. **E** formidandus/quia iudex ibi
dem. **D** digne et pure venerandus ibidem. **E** appetendus
et per spem amplexandus ibidem. **S** diligendus et frequen
tandus ibidem. **B** et pie requirendus ibidem. **I**
Deus per creaturam quia inueniuntur dei magne iustitie et perfectio
nis scilicet viri iusti. **A** dei magne vanitatis et deceptionis
scilicet demoniarum idola ibidem. **B** dei magne prauitatis et in
fectionis: scilicet peccata: dei dure preteritis et inuasionis: scilicet
mundi tyranni et diuites ibidem. **D** dei perfecte fidei vanita
tis et palliationis scilicet hypocrite ibidem. **E**
Deus orator adorari affectu mentali/honorari/exaltari etc. est. **B**
Deus timendus et amandus multipliciter eum. **E**
Deus est indiuisibilis singularitatis: insuperabilis supernali
tatis etc. altissimus. **B** **E**
Deus est summe diligendus/honorandus/et metuendus
quia. **B** **E** **D**
Deus habet multa etc. vide quoniam. **B** **E** **D**
Dexter/dextra sumitur pro parte meridiana etc. **A**
Dexter iusti viri signatur eius bonitatem ibidem. **B** dextra impij
signatur eius prauitatem ibidem. **E** dei dextra signatur eius vo
luntatem ibidem. **D** sicque deus virtutis triplici dextra scilicet dex
tra subleuat iustum ibidem. **E** dextra preteritis ibidem. **S** et dex
tra amplectatur iustum ibidem. **B** et dextra mundi signatur prosperita
tem ibidem. **I**
Diabolus est subtilis et malitiosus: crudelis et perversus/et
deceptor/infidiosus atque fallax. **A**
Diabolus signatur moraliter hominem peccatorem et iniquum
ibidem. **B**
Diaboli mali dicuntur multipliciter ibidem. **E**
Diadema idest regis corona: et signatur excellentiam/gloriam
atque honorem. **A**
Diadema supernale ardentem appetendum ibidem. **A** et
prudenter condemnandum ibidem. **B**
Dicere idest mentis conceptum verbaliter proferre/narra
re/loqui etc. **A**
Dicere est aliquid esse deliberatione proferre etc. ibidem. **B**
Dicere dei est magnificum ibidem. **E** iusti/veridicum ibidem. **D**
impij/pestiferum seu falsidicum ibidem. **E** et diaboli/vene
ficum ibidem. **S**
Dies nil aliud est quam transitio solis super terras: signaturque in bo
no et in malo. **A**
Dies signatur gratie statum: statum glorie/presentes/prospexitates
etc. ibidem. **A**
Dies habet cognitionis splendorem: dilectionis seruorem/et per
fectionis decorem ibidem. **B**
Dies etiam signatur statum prosperitatis seu prosperitatis: sicque malo
rum prauitas effrenatur: bonorum claritas obscuratur: et virtu
tum puritas desiccatur ibidem. **E**
Dies adhuc in scriptura multiplex: scilicet dies vite fluxibilis
fortune mutabilis ibidem. **D** dies mortis tristabilis ibi
dem. **E** dies gratie in qua deus mundum visitauit ibidem. **S**
in qua deus mundum illustrauit multipliciter ibidem. **B**
et in qua deus deus seculum reformauit et est dies peniten
tie multiformiter ibidem. **I** dies glorie qua letet viu
mus ibidem. **B** dies culpe qua malus graditur ibidem. **R**
dies iudicii qua malus sternitur ibidem. **L** et dies inferni
qua miser vitur ibidem. **M**
Dies nona per hebdomadam etc. circumspectio. **A**
Diffamare quandoque sumitur pro fama diuulgare et pro fa
ma auferre. **A**
Differre sumitur pro quadam inequalitate rerum: pro tardatione
seu dilatactione etc. **A**
Difficultas et difficile dicitur quod ad faciendum est graue
etc. **A**
Difficultas nobilis virtutis excitativa ibidem. **A** debilis/viso
ria suffocativa: et meriti maioris augmentativa ibidem. **B**
Difficilis in scriptura reputatur multiplex ibidem. **E**

Difficultas multiplex etc. facilitas. **E**
Digitus est membrum quo immediatus operamur etc. **A**
Digitus dei qui operatur mirabiliter ibidem. **A** et dicitur di
gitus multipliciter ibidem. **B**
Digitus impij qui operatur danabilia ibidem. **E** et digitus
iusti qui operatur laudabilia: habetque multos digitos
spaciales ibidem. **D**
Dignus/dignitas/dignus dicitur qui est aptus vel congruus
ad aliquid habendum vel faciendum siue bonum siue malum
fuerit. **A**
Digni sunt iusti omni bono: scilicet scripturas aperire pro christo
interire: gratiam inuenire etc. ibidem. **B** sed mali digni sunt
omni malo etc. ibidem. **E**
Dignitas sumitur pro statu eminentie et honore: pro officio prela
ture etc. estque multiplex ibidem. **A**
Diligere/dilectio est multiplex in scriptura sumitur. **A**
Diligere deum debemus multiplex ibidem. **B** scilicet defluenti
sustentatore: ut fugientium receptatore ibidem. **E** ut pericu
li defensor et saluatore ibidem. **D**
Diligendus adhuc deus multis modis ibidem. **E**
Diligentes deum et etiam quos diligunt ibidem. **S**
Dilectus dilecta pro sponso et sponsa: amico et amica etc. **A**
Dilectus deus seu christus deus multiplex ibidem. **A** scilicet pro
pter bonitatem acceptabilem ibidem. **B** propter castitatem
delectabilem ibidem. **E** propter caritatem amabilem ibi
dem. **D** et propter dignitates honorabilem ibidem. **E**
Diligentia est seruus seu morum animi ad aliquid cito apte et
summe peragendum et requiritur precipue in prelatibus. **A** de
bent enim iniquos per iusticiam castigare ibidem. **B**
discordes ad concordiam reuocare ibidem. **E** et debiles pro
potentiam roborare ibidem. **D**
Diligenter exercere debet prelarus et vir iustus plurima
ibidem. **E**
Diluculum est principium diei: possuntque intelligi per diluculum
status gratie et sanctitatis: status mundane prosperitatis
et status iuuentutis. **A**
Diluculo idest iuuentutis tempore debet carnalitas detestari ibi
dem. **B** penalitas frequentari ibidem. **E** et deitas con
templari ibidem. **D**
Dilatare/elevatio et extensio idem significant. **A**
Dilatatio virtuosa quasi cor dilatatur in deum et primum. **A** et vi
tiosa scilicet ipsa auaritia ceteraque alia ibidem. **B**
Diluuium est abundantia et inundantia imbrium et aquarum etc.
et est diluuium abundantia gratiarum: diluuium et redemptio ne
quitiarum: et diluuium et inundantia miserationum ibi
dem. **A**
Dimicare vide de bello pugna et prelio.
Dimittere idest remittere/sustinere liberare etc.
Dimissio dei multiplex ibidem. **A** dimissio diuine tolera
tionis et dilatactionis: obliuionis seu repulsionis ibidem.
B diuine ordinationis et positionis seu durationis et
institutionis ibidem. **E** dimissio iusti qui dimittit mul
ta ibidem. **D** et dimissio impij multiplex ibidem. **E**
Dimidium signatur morum imperfectionem. **A** largam distributio
nem/et vite breuationem ibidem. **B**
Diomedis fabula consecrare. **D**
Diomedie auis proprietate mirabilis etc. templum. **B**
Diptami herbe proprietate penitentia. **E** partus. **E**
Dirigere/directio/dirigere sumitur pro recte agere seu recte
ducere etc. **A**
Dirigere officium est sapientis/presidentis/instruentis et pe
nitentis ibidem. **A**
Directio nostra habeat deum pro victore ibidem. **B** qui
dirigit iustitiam viribus adequatis: modestie moribus an
tiquatis: et constantie viribus roboratis ibidem. **E**
habetque legem pro splendore seu ductore ibidem. **D**
iustum pro motore ibidem. **E** ac celum pro tractore
ibidem. **S**

Diripere/videre rapere/diripiunt tñ spūaliter multipl̃r. A
Diruere/dirutus/videre destruere.
Dirumpere/videre rumpere.
Discedere denotat separationē et diuisionem a loco et per-
sona etc. A
Discedere effi dei metuendū: diaboli diligendū: iusti eligen-
dum: et impij negligendum ibidem. A
Discedit iustus ab iniqua societate: a vitijs iniquitate: et a
seculari auctoritate ibidem. B
Discedit impijs a deo per peccatū: a seipso p discordiā: et a fi-
de per idolatriā ibidem. E
Discedere idest scire incipere: suntq; discenda scz bonū sape-
re ad sapientiā: et bonū facere ad vitam. A
Discedere requirit doctoris cōgruitatez ibidem B laboris
sedulitatē ibidē E pspicitatis tenuitatē: societatis ab-
litate: et natiuitatis longinquitatem ibidem. D
Discedere debemus operabilia ibidem. E
Disciplina sumitur pro mortali perfectione et p penali cor-
rectione. A
Disciplina infert corpori dolorē ibidem B aufert oij tor-
porē ibidē E et cōfert glorie dulcorem ibidem. D
Disciplina ac morz cōpositio tenēda multipl̃r ibidem. D
Discipul⁹ et famul⁹/discipulus effi multis sumis modis A
Discipuli dei idest obedientes et subditi vt efficiamur: req̃-
rit labor et vite asperitas/qua sustineamur ibidē A bu-
militatis dulcor/quo exerceamur: et honoris dignitas
qua obediamur ibidem. E
Discipuli cōditiones plures ibidem. D
Discordia/videre dissensio.
Discretio/videre de sapientia/prudentia.
Discubere sumis pro in cōuulso sedere etc. A
Discubere multipl̃r: scz gfe/qui est pfectoz ibidem A dis-
cubitus culpe/peccatoz ibidem B ecclesie/clericoz: et
glorie seu patrie/beatoz ibidem. E
Discurrere/discursus effi est cōtinu⁹ et frequēt⁹ cursus: si-
gnatq; pfectū seu morū boni operis vel etiā malī. A
Discursus quidā cōmendabilis et virtuosus: quidam vero
viciosus ibidem. A
Dissensio/discordia/videre de bello et pugna etc. A
Dissensio siue discordia generat ex detractoz peruersitate
loquaci: ex auaroz cupiditate voraci ibidē B ex aioz
diuersitate peaci: ex superboz crudelitate rapaci ibidēz
E et ex tentatoz iniquitate fallaci ibidem. D
Dissimilis videre similis.
Disipare nil aliud est q̃ aliquid cōstructū et edificat⁹ des-
truere. A
Disipat culpe beneficiū gfa⁹ splēdore: p̃rutis edificiū cul-
parū bonore: fortune beneficiū penaz terrore ibidē B
et anime fortalicū gehēne dulcore ibidēz. E
Dissolutio/dissoluere/dissolutio qd sit descriptiue signatq;
in bono et in malo. A
Dissoluitur iusti per dolorē cōtritionis: per timorē p̃fide-
rationis: et per valorem liberationis ibidem. B
Dissolutio de sui natura multa significat ibidem. E
Dispensator pprie dicit qui aliena habet bona distribuere
ac alijs erogare: sicut prelatus dispēfant sacramenta fide-
libus: beneficia sufficientibus: et bona temporalia dili-
gentibus etc. A
Disperdere idest destruere/corumpere: et sonat semper in
malo. A
Disperdit deus tam temporaliter q̃ eternaliter multiplici-
ter ibidem. B
Dispergere est res abinuicem separare. A
Dispersio multipl̃r: scz virtuosa/cū diuitie distribuitur ibi-
dem A vitiosa/cum cōcordie destituitur ibidē B dis-
persio pprie distractionis ibidem E anxie dissensio-
nis ibidē D noxie diffusionis ibidem E atq; dispersio do-
loiosa cū blanditijs longe pelluntur ibidem. S

Disperire/disperitio qua disperit homo p culpā tpalē et mi-
seriā etc. et sic oim pctōz genera disperit⁹ generalr A
Displacere/displacētia multipl̃r: scz dei/qua sibi displicent
maloz genera A iusti/qua displicēt ppria scelera ibi-
dē B et mali/qua displicēt virtutū munera ibidē. E
Disponere/dispositio idest ordinatio et prouisio regula-
ris etc. A
Dispositio multipl̃r: scz diuina que oia manifeste disponit
naturalis/spūalis et supernalis ibidem. B
Dispositio vero humana quedam passiuā: et quedam acti-
ua ibidem. E
Disponere nos debem⁹ bene et modeste multiformiter ibi-
dem. D
Disputatio est diuersoz op̃natio: varia assertio etc. et fit dis-
putatio multipliciter ibidem. A
Distare/videre differre/diuidere.
Distinctio plurima reperit etc. vide diuisio/separatio etc.
Distribuere est aliquid pluribus partit⁹ tribuere etc. estq;
distributio plurima etc. A
Diuertere id est deorsum seu de loco aliquo vel trānere se di-
uertere seu declinare: estq; diuertere act⁹ prudentie/stul-
titie et clementie. A
Diuersitas/diuersus/diuersitas idest cōtrarietas/multipl̃-
citas/et varietas etc. A
Diuitie accipiunt in bono: suntq; virtutes et gfe etc. in malo
vero signant bonoz tpaliū facultates etc. A
Diuitie spūales cōsistūt in charitatis ardore: in castitatis
cādore: et in bonitatis valore ibidem. B
Diuitie tpales in bonis bone sunt et viles: in malis nō ma-
le et illaudabiles ibidem. E
Diuitie q̃rum ad affectū debent detestari multipliciter ibi-
dem D sperni/q; faciunt supbire ibidē E diuitie etia⁹
sunt causa litij et guerrarū ibidem F faciūt laborē sub-
iri ibidē B diuitie cōtēnende q; faciunt celli denega-
ri/faciūt deum nō timeri et plura alia ibidem D et diui-
tie scz paradisi affectande etc. ibidem. D
Diuitie que hoīem locupletant spūalr sunt multe ibidē J
Diuitie male operantur plurima ibidem. K
Diuites boni et iusti multi fuerūt: et iō ē diuites viles dñi iñ
in mēte nō habent sed paupib⁹ distribuunt: illic non
acquirātur et auare nō custodiātur ibidem. L
Diuidere idest disiungere/segregare/dispergere etc. sumi-
turq; in bono et in malo etc. A
Diuidere in bono accipit p largitate distributua/p prudē-
tia ordinatiua/et p discordia segregatiua etc. ibidē. A
Diuisio vitiosa inquātū signat discordie separationē ibidēz
B oīturq; illa ex superno obluiōe: ex terreno affe-
ctione: et ex detractoz suggestionē ibidem. E
Diuisio vero virtuosa sumitur pro erogare: distribuere etc.
ibidem. D
Diuisio adhuc quedam est liberalitatis: et cōcomitatur illā
terreno multiplicatio/egenoz refrigeratio/et vitiōz
eliminatio ibidem. E
Diuisio etiā qua vti⁹ deus ibidem S qua vti⁹ iustus ibidē
B et qua vti⁹ malus ibidem. H
Diuin⁹/diuinare dicit res diuinas sibi attribuere vt diuina
opa exercere etc. et etiā in malo accipitur ibidem. A
Docere/doctrina/docere ē nomē auctoritatis: doceri vero
nomen vilitatis. A
Doctor debet nocumenta tollere/continue audere: et dicta
factis adimplere ibidem. B
Doceri et instrui debem⁹ rebus vtilibus et honestis ad acq̃-
rendū titulum virtutum gloriozum ibidem E ad tole-
randū stimulū rigoris fructuosus ibidē B et ad pcurā-
dum oculū splendoris luminosum etc. ibidem. H
Docet nos de plurima ibidem D bonus doctor/pdicator
vel prelatus docet multiformiter ibidē E docet etia⁹
aliquādo impius bonitatem etc. ibidem. S

Doctrina bona et sana habeat subtilitatem/vtilitatem/suauitatem/facilitatem/auctoritatem et preclarescentiam ibidem. **U**
 Doctrina bona mali non curant ibidem. **I**
 Dolor/dolere/dolor multiplex in scriptura: scilicet virtuosus/virtuosus et reclusus. **A**
 Dolere debemus de commissione letalium delictorum ibidem **B**
 de inmissione tormentorum scilicet mundi tribulationibus ibidem **E**
 et de gaudiorum amissione ibidem. **E**
 Dolor huius mundi sentit multiplex ibidem. **D**
 Dolor/fraus/astutia et deceptio idem sunt. **A**
 Dolor multiplex: scilicet detractorum/auarorum/ibidem **A** et perditionis seu deceptorum ibidem. **B**
 Dominus/dominari/dominus nomen auctoritatis/potestatis/iurisdictionis et prelationis etc. **A**
 Dominum diuinum seu celestem est valde timendum et honorandum nam ipse dominus est timendus et amandus qui huius conditiones libertatis ibidem **A** dilectionem veritatis ibidem **B** et prelationem superiorem ibidem **E** dominum vero mundane prelationis ibidem **D** et sic bonus iudeus prelatum et dominum habeat constantie vigorem ibidem **E** clementie dulcorem ibidem **F** et iusticie vigorem ibidem. **B**
 Dominus multiplex: scilicet corpus in quo anima commoratur: mundus in quo totus mundus hospitat: et sepulchrum in quo corpus sine aia copulatur. **A**
 Domus diuine multe ibidem **B** et domus mundane etc. ibidem. **E**
 Domus adhuc quedam laboris/scilicet mundi ibidem **D** honoris scilicet status ecclesie ibidem **E** dulcoris/scilicet glorie paradisi ibidem **F** et horrois scilicet infernalis ibidem. **B**
 Domus frequentanda per deuotionem/per contemplationem ibidem **H** per orationem ibidem **K** et per affectionem et contemplationem ibidem. **M**
 Domus etiam potest dici conscientia impiorum multiplex ibidem **I**
 Domus ecclesie indicant homines simplices et innocentes: stables et patientes: humiles et abstinentes: et ceteri multi ibidem. **V**
 Donare/donum multiplex in scriptura sumitur. **A**
 Donum quoddam dei: quod deus dat hominibus dona spiritualia multipliciter ibidem **A** dat temporalia et etiam eterna ibidem **B** donum quoddam iusti renunciandum ibidem **E** et quoddam impiorum abhominandum ibidem. **D**
 Donec idem est quod usque vel usquequo etc. multipliciter etiam sumitur. **A**
 Donec unum inuenitur excludens legales austeritates ibidem **B** excludens culpam peruersitates ibidem **E** excludens virtutum utilitates ibidem **D** excludens mundanas vanitates: excludens magnorum nobilitates ibidem **E** excludens gaudiorum iocunditates: et excludens inferni penalitates ibidem. **F**
 Dormire in scriptura multis sumitur modis. **A**
 Dormitio multiplex: videlicet virtuosa/scilicet deuotio ibidem **A** dormitio detestanda/scilicet peccati ibidem **D** dormitio inuitabilis et dolorosa/scilicet mortis ibidem **I** et dormitio summe laudabilis et gloriosa/scilicet paradisi ibidem. **K**
 Dormitio bona scilicet deuotionis et contemplationis que debet esse sine calore auaritie ibidem **B** sine clamore iracundie ibidem **E** et sine horrore imunditie ibidem. **D**
 Dormire hominem in peccato facit: scilicet adulatoris deceptio ibidem **E** carnalitatis infectio ibidem **F** cupiditatis affectio ibidem **B** et tepiditatis seu negligentie compactio ibidem. **H**
 Dorsum quid sit descriptum. **A**
 Dorsum multiplex: videlicet dei scilicet diuine indignationis ibidem **A** dorsum iusti perfecte sustentationis ibidem **B** et dorsum peruersi obstinationis ibidem. **E**
 Draco quid sit et quale animal. **A**
 Draco diabolus dicitur quod ad nocendum homini preparatur: ad resistendum angelis ordinatur: ad deuotum animam dilatur: pro mirabiliter

subiugatur: et ad infernum peruenit condennatus ibidem. **A**
 Draco dicitur quilibet superbus et presumptuosus/auarus et ambitiosus/iracundus et litigiosus: ceteri ibidem. **B**
 Dracones bonis aduersantur: mundo dominantur: et a deo tribulantur ibidem. **E**
 Draco etiam christus et hominem iustum designat ibidem. **D**
 Draconis proprietates accusare **D** ambitio **B** princeps **F**
 Dracones auaros denotant etc. absorbere. **B**
 Draco fuit nutritor et choantem nomine a raptoribus liberauit in sermone: videte quod caute etc. **B**
 Diomedarum aialis proprietates amare **E** sufficientia. **B**
 Dubitare/dubitatio multiplex: scilicet sapientium/imbecillium et desperantium. **A**
 Ducere/dux/duco/ducere est aliquid ad aliquem locum dirigere etc. **A**
 Dux signat prelatum/superiorem et predicatorem. **A**
 Ducere debet prelatum seu predicator subditos vel auditores ad veritatis cognitionem: ad sanctitatis perfectionem: et ad celestem affectionem ibidem. **B**
 Dux quoddam dei: quo omnia reguntur ibidem **E** quod ducit nos ad baptismum/ut ibi mundemur: ad desertum/ut ibi probemur: ad iudicium/ut ibi examinemur: et ad paradisum/ut ibi locumur ibidem. **D**
 Ductus prelati: quo subditi ducuntur ibidem **E** atque ductus iniqui per quem mali leduntur ibidem. **M**
 Ducis descriptio quatuor ad propriam conditionem: nam eius conditio sit virtuosa: quod habere debet etatis debiti et sufficientis complementum ibidem **F** humilitatis solidum fundamentum ibidem **B** et moralitatis inclitum ornamentum ibidem **H** eius etiam electio sit seriosa ibidem **I** et eius prelatio gloriosa seu fructuosa: nam sic electus et promouetur benigniter peruenire ibidem **K** vtiliter dirigere ibidem **V** et seduliter assistere ibidem. **M**
 Dulcedo/dulcis/dulcedo multiplex sumitur in scriptura. **A**
 Dulcedo detestabilis et vitiosa multiplex: scilicet mundane prosperitatis: carnalis impuritatis: et verbalis fallacitatis ibidem **A** dulcedo virtuosa: que est in ore/ corde/ et opere ibidem **B** et dulcedo paradisi gloriosa: scilicet visionis/ fruitionis/ et dilectionis ibidem. **E**
 Duo/binarius numerus multipliciter in scriptura reperitur: scilicet in malo et in bono. **A**
 Duo numerus in multis reperitur naturis: designat in figuris et commendatur in scripturis ibidem. **B**
 Duo si fuerimus per charitatem: erimus clementie largitoris ibidem **E** erimus scientie clarioris ibidem **D** et erimus constantie fortioris ibidem. **E**
 Duo in bono combinati/associati/et coadunati multiplex ibidem **F**
 Duo charitatis precepta dicuntur multiformiter ibidem. **B**
 Dualitates comparari possunt ad multa ibidem. **H**
 Dualitas vitiosa reperitur multiplex ibidem. **I**
 Duodecim/duodenarius numerus significat in bono et in malo. **A**
 Duodenarius quedam tenenda/quedam habenda ibidem **B** quedam credenda/quedam imitanda/quedam affectanda ibidem **E** et quedam detestanda ibidem. **D**
 Duplex/dupliciter seu duplicatio multiplex in scriptura reperitur. **A**
 Duplatio multiplex: videlicet virtuosa/scilicet meritorum et bonorum operum ibidem **A** vitiosa/scilicet peccatorum ibidem **B** dolorosa scilicet tormentorum ibidem **D** et gaudiosa scilicet glorie paradisi ibidem **E**
 Dupliciter etiam multiplex: scilicet intentionis/locutionis/et operationis ibidem. **E**
 Duritia/durus/duritia in scriptura multis sumitur modis in bono et in malo. **A**
 Duritia virtuosa habenda ibidem **A** vitiosa cauenda ibidem **B** et dolorosa timenda ibidem. **E**
 Dum/oudum/nodum seu necdum sunt aduerbia temporis: figurant ipsam presentem/preteritam/et futuram. **A**
 Dux multiplex: scilicet nature/labentis vite ibidem **A** fluctis

fortune/glorie mundane/cedentis fortune/aduerse mi
serie/iacture premietis seu stringentis mortis ibidē JB
gratie fulgentis/iusti hoīs multiplex ibidē L peccati
nocēris/peccatoris/et tormenti furentis/pene infernalis
ibidē. D

De littera. E.

Eam earū pnomē relatiū: cōmendatq; per
ea multa bona in scriptura: nam significat beatā
virginē: sanctā animā et ecclesiam. A

Ea vero in malo signat aīam peccatricē: ecclesiā
vel religionē vitijū depāuatā multiplex ibidē. JB
E prepositio deseruiens ablatiuo et signat A vel de vel
ex etc. A

Ealis vel eleatis aīalis pprietas predicare. E

Ebeni ligni pprietas parum. JB

Ebrietas idest repletio superabundās: sumiturq; in bono
et in malo. A

Ebrietas multiplex: videlz spūalis et virtuosa: quia iebizat
hoīem timorosa cōtritione ibidē JB ebrietas dilec
tionis viscerose ibidē E deuotionis dulcorose/et in
structionis fructuose ibidē. D

Ebrietas vitiosa scz corporalis gulositatis: quia per eaz se
creta reuelantur: iurgia seminātur: et corpora maculant
ibidē. E

Ebrietas mūdiālis prosperitatis et criminalis iniquitatis
ibidē. S

Ebrietas vero dolorosa scz inferni multiplex ibidē B et
ebrietas paradisi gaudiosa ibidē. JB

Ebrietati resistunt plura scdm medicos: sic et virtutes spū
rituales ibidē. B

Ebron ciuitas regia in tribu iuda: signat etiā cōscientiā/ ec
clesiam et celi patriam. A

Ebulonis herbe pprietas penitentia. E

Ebur res solida/candida/frigida/mūda/et rubicūda: qz ex
dentibus elephātis signatq; multa ibidē. A

Ece dictio demonstratiua seu aduerbiū demonstradi: de
monstrat effi multipliciter etc. A

Ece designat dei pntiā demonstratā: qz signat dei ptatē
imperatiuā seu ordinatiuā multiformiter ibidē JB dei
benignitatē reparatiuā multiplex ibidē L dei seuerita
tem iudicatiuā etiā multiformiter ibidē D et dei libera
litate premiatiuā multipliciter ibidē. E

Ece denotat rerum conditionem mutabiliter variabilem
ibidē. S

Ece designat malorum actionem dānabiliter depāuatā
multipliciter ibidē. B

Ece signat adhuc hostis deceptionem palliatam et pei
fectionem consummatā multipliciter ibidē. JB

Ece etiā denotat ad bonū pōpitudine: sicq; prelati sint
prompti ad iusticiā faciendam multipliciter ibidē Y
clerici prompti ad decentiā obseruandā ibidē H secula
res prompti ad clementiā exequendā ibidē L et regu
lares prompti ad mundiciā frequentandā ibidē. OS

Ece pōr dici de rebus/vitijs/virtutibus/ etc. ibidē. JB

Etiā quādoq; affirmat: et quādoq; addit: et idē est quod
certe ita etc. A

Etiā signat assensuū veritatis multipliciter ibidē JB aug
mentū et additionem bonitatis multiformiter ibidē E
adiunctionē iniquitatis et prauitatis multiplex ibidē D
additionē aduersitatis et paupertatis: et additionē eterne
vire felicitatis et dignitatis ibidē. E

Ecclesia id est cōgregatio etc. estq; triplex ecclesia: scz mali
gnātiū/mil: tantium/et triumphantiū. A

Ecclesia in cōprium cōprehendit oēs fideles: et statū omniū
ecclesiasticorū ibidē. JB

Ecclesia multas habet cōditiones tam materiales qm spū
rituales ibidē. E

Ecclesie ingressus phibebat antiquitus psonis quibuscūq;

et quid denotent ibidē. D

Ecclesia antiquitus implebatur et hodie impletur multipli
citer: implere. Y

Ecclesia pōr dici cubiculū multis modis/cubiculū. D

Ecclesiastici viri: sunt filij deuotiōis/sanctificationis/ lau
dis et iubilationis et cetera aaron. L

Ecclesiastici debent esse dissociati et separati per distinctio
nem aaron. OS

Echini piscis pprietas: alligare et profundus. A

Echitis lapidis pprietas: pñs JB ptegere et qñere JB

Econtra/ecōtrario vide contra.

Ede in scriptura multiplex inuenitur. A

Edes/distingue de ede sicut de domo/vel dic q multiplex
ces edes in scriptura inueniuntur. A

Edictū est ordinatio vel statutū a superiore publice diuul
gatum vide de rege.

Edom idest esau filius isaac dicit et quare. A

Edificatio idest cōstruere/componere/et facere/et est multi
plex. A

Edificatio multiplex: scz tēporalis/quādo quis componit
domū mundane prosperitatis et opulentię etc. ibidē JB
edificatio virtualis seu morum virtuosa ibidē JB quā
si edificare volumus habere debemus laborum penali
tatem/viriū stabilitatem/ibidē L atq; virtutum fer
tilitatem ibidē D edificatio criminalis scz prauitatis
et iniusticie ibidē E edificatio spūritualis/qua nos in
bono edificamus etc. cōcurruntq; multa in hac edifica
tione ibidē S edificatio materialis scilicet domorū
corporaliū ibidē B et edificatio eternalior imper
ialis ibidē. JB

Educere idest extra ducere: vel de vno loco ad alium extra
bere: educit itaq; xps de sinu paterno: aīa a deo supno
iustus a mortis inferno etc. A

Eductio liberatiua qua deus educit suos de periculo et ma
lo aliquo ibidē JB sicq; educit aīam multipliciter ibi
dem L educit deus de tribulationibus que nos reuer
berant: et a tormentis que nos dilacerant naz ibi bonus
educit multipliciter ibidē. D

Efferre/ vide ferre et portari.

Efficere/effed/effectus/ vide facere/factus/factū/et fieri etc.

Effeminatus/effeminare/ vide semina.

Effodere/ vide fodere.

Ephod vestis linea sacerdotalis quidue significat. A

Effundere idest extra fundere vel ex toto fundere etc. A

Effusio dei nam effundit humorem fluminis ad nos vege
tandū ibidē A vigorē flaminis ad nos cōsolandum
seu visitandum: liquorē sanguinis ad nos redimendum
splendorē luminis ad nos instruendum seu dirigendū
et cetera alia ibidē. JB

Effusio iusti/sicq; effundit iusti p contritionē scelex: ibidē

L p cōpassionē viscerū et p deuotionē superū ibidē D

Effusio impij nā mali effundunt gratiā et virtutes deponē
do ibidē E effundit sanguinē simplices affligēdo: et ef
fundunt mali multipliciter ibidē. S

Effraym fuit filij ioseph qui inter filios iacob. xij. tenuit lo
cum etc. A

Effraym signat virū iustū: qz in eo est quedā singularitas
separatiua a malis ceteribus sit respiscens: virtutum vi
ribus reminiscens etc. ibidē JB sit etiā in eo virtuali
tas roboratiua: cōtinuitas vegetatiua ibidē L atq; im
mobilitas collocatiua ibidē. D

Effraym signat ecclesie seu religionis possessionē: vel aus
mentū: et opulentiā paradisi multiplex ibidē. E

Effraym signat virū iniquū: qz peccator pōr dici effraym
multipliciter ibidē. S

Effugere/ vide fugere/ euadere etc.

Egen/ egestas multiplex in scriptura inuenit etc. A

Egestas multiplex: scilicet hoīm iustorū ibidē A egestas

dominū maloz scz raptoz ibidē JB auaroz peccato-
rum atq; peruersoz ibidem E egestas hoim miseroz
pauperū z egenoz multiplex ibidem D z egestas ho-
minū dānatoz ibidem. E

Egyptus signat multipliciter. A

Egyptus denotat mūdū: qz ibi est nimietas ardorū: scz aua-
ritie/luxurie/iracundie/aliozq; vitioz ibidem JB ibi
est societas maloz ibidem E z anxietas laborum ibi-
dem. D

Egyptus signat mūdū bonos afficientem ibidē E estq;
egyptus idest mūdus fugiendus z contēnendus ppter
multa ibidem. S

Egyptus signat statū penitentie ibidem B signat pecca-
tum siue peccata multipliciter ibidē lh z infernū multi-
formiter etiā signat ibidem. J

Ego p nomē nominatiui casus pime psonē: psonaz que lo-
quitur signat zc. A

Ego pōt predicari de deo multiplex ibides A nam pōt p-
dicari de deo in quantum ad essentia sue diuinitatis: qz
pōt de seipso dicere ego sum imperator fortissimus: libera-
tor tutissimus: sicq; de pluribus alijs ibidē JB ego qm
ad potentia sue sublimitatis ibidē E quātū etiā ad cle-
mentia sue humanitatis multiplex ibidem. D

Ego etiā pōt predicari de iusto viatoz ibidem. E

Ego pōt predicari de beatavirgine Maria ibidē. S

Ego pōt predicari multiplex de quolibet pctōz ibidē. B

Egredi/egressus/egredi est de aliquo loco discedere vel
exire: vel ad aliū locū pcedere z abire zc. A

Egressus diuinus multiplex: sicut filius diuinus a patre p
eternā gñationē: a matre p humanā ppagationem zc.
ibidem. A

Egressus humanus multiplex: scz virtuosus ibidem JB vi-
tiosus multiplex ibidē S laboriosus/dolorosus/formi-
dolosus/luctuosus/z gaudiosus siue gloriosus ibidē B

Egredi debemus de mūdo: z ab oī mundana cōuersatiōe
z delicto ibidem. E

Egrediamur ab amicorū carnalitate ibidem. D

Egredi etiā debemus ad charitatis amorē: z ad aspectus
contemplatiui ibidem. E

Egregius/egregiū dicit qd nobile z notabile/bonū z vtile
in suo reperit genere. A

Egregiū signat rerū moralū amentatē: gratiarū virtualiū
utilitatē: z bonoz eternaliū felicitatē ibidem. A

Egrotare/egritudo multiplex inuenit: scz corporalis languo-
ris/tēporalis doloris/virtualis valoris/criminalis hor-
roris/z infernalis laboris. A

Eius/vidē ea eam.

Eligere idest expellere/fugare/contēnere zc. A

Eligunt pctōes a gratie sinceritate ibidē JB a mūdū pro-
speritate ibidē E z a superna felicitate ibidem. D

Electio multiplex: scz pfectoz ibidē E satuz ibidem S

tyrānoz ibidē B z prelatoz ibidem. lh

Eleazar filius Aaron signatq; bonū prelatur. A

Eligere/electio idest melioz acceptatio. A

Electio diuina nihil aliud est qm sua pdestinatio: p quā de-
ligit saluādos/z contēnit dānandos: sicq; eligunt vbi
in eis abūdat benignitatis/humilitatis/z sinceritatis
siue puritatis virtus ibidem. A

Electio humana bona qua eligunt bona tpalia ibidē JB

Electi boni cōditio/naz talis sit firmus z solidus: plenusq; fir-
mitate ibidē E dulcis z fluidus plenus pietate ibides
D castus z nictus plenus puritate ibidem. E

Electio bona z virtuosa qua spūalia bona z nō tpalia eli-
gunt zc. ibidē S electio qua eligunt mala que est vitio
sa ibidē B electio qua quis eligit ad saluationē ibidē
lh electio qua quis eligit ad prelaciones ibidē J et
qua quis eligit ad dānationē eternā ibidem. A

Electio vero ex parte electi requirit cōditio virtuosa ibi-

dem R nam electus sit cōstās z fortificatus ad pseuerādū
in bono: ad resistendū malo z cetera ibidē V in electio-
ne asit ex pre populū in tētio studiosa ibidē Q z in ele-
ctione dei ex parte acceptio gratiosa ibidem. M

Electa in genere feminino sicut de vna sancta z electa mul-
tipliciter ibidem. D

Elephantis aialis propietas: accubare JB adulatio S
adiuare JB R altare J aduētus E arare D cura
A consilium. A

Eleuare idest se de inferiorib; ad supiora trāsferre z leua-
re: sumitq; in bono z in malo. A

Eleuatio virtuosa scz supbie z vanitatis ibidē A z pprieta-
tis mundane glorie ibidem. E

Eleuant mali sup alios ipsos opprimendo ibidē. JB

Eleuatio virtuosa z perfectoz ibidem. D

Eleuatio interior z cordialis seu virtualis ibidem E expe-
rior z tpalis scz dignitatis z pmotionū ibidē S z supe-
rior atq; eternalis scz glorie paradisi ibidem. B

Elemosyna est largitas que diuino amore z pietatis cōpas-
sione erga pauperes exercetur. A

Elemosyna multa operatur bona ibidem. B

Elemosyna facienda quia docet a rez natura ibidē E qz
iubet in scriptura ibidē D quia hac etiā fouet paupe-
rū sacra ibidē E qua hac delect peccati punctura ibi-
des S quia hac auget bonoz structura ibidē B quia
hac cauetur penarū vira ibidē lh z qz hac habet celo-
rū pretura scz gloria paradisi ibidem. J

Elitropij lapidis pprietas aduentus P claritas. JB

Elongare vide longe/odelonge/alonge.

Eloqui eloquiū/eloquiū/vidē loqui.

Eloquiū dei intelliguntur sacre scripture verba que multa
operant ibidem. A

Eloquū humanū si iusti/moderandū ibidem JB z impij
refutandum ibidem. E

Emacroy serpentis pprietas fluere. E

Emere est aliquid acquirere precio mediante. A

Emptio qua de humanas emit aias ibidē A qua iustus
emit merces optimas ibidē JB z ēptio virtuosa ibidē E

Eminere/eminēs/eminere idest extra manare/vl extra ma-
nere/inuenitq; eminētia multiplex. A

Emittere idest extra mittere zc. A

Emissio qdā hūana ibidē A qdā diuina multiplex ibidē JB

Emissio adhuc quedā diuina ibidē E quedā humana ibi-
dem D z quedā mundana ibidem. E

Emortuus vide mors.

Emulari/emulatio multis sumit modis. A

Emundare/emundatio vide munditia.

En sumit p certo: vere vel certe vel ecce zc. A

En demonstrat/cōmendat z predicat de veritatē infallibi-
lem ibidem A en etiā demonstrat iusti bonitatē cōmē-
dabilem ibidem JB z impij prauitatem detestabilem
ibidem. E

Enarrare vide narrare.

Eneus/vidē es eris.

Enydij lapidis pprietas fletus. S

Enidias serpentis pprietas abscondere. S

Enim aduerbiū assertiuum est. A

Eni vñ pñet ad deū summū creatozē ibidē A eni vnus
spectat ad quēlibet iustū viatozē multiplex ibidē JB et
eni vñ cōcernit vñū peccatozē multiplex ibidem E

Enumerare/vidē numerus/vel numerare.

Enunciare vide nunciare/nunci/ z annunciare.

Enutrire/vidē nutrire.

Episcopos esse pfectos z iteger in vita firma z doctria A

Epistola dī lra vel scriptura in qua pñensus z volūntates ab
sentia sibi inuicē scribunt z manifestantur. A

Epistole scripture sunt que in biblia cōtinentur zc. A epistola
lecte que sunt veteris legis signamentum ibidem JB

et epistole directe sunt epistole quotidiane: vel iſe quas alijs destinamus &c. ibidem. **E**

Epulari/epule/vide comedere/cibare/efca/māducare/&c. **E**

Epulatio que fit ad nature ſuſtentationē fieri dicitur cū bono rā ſociatione: cū ſcōpū inuocationē: cū ciborū moderatione: & cum pauperū recordatione ibidem. **A**

Epulatio ad corporis impinguationē: ſcēz gulosoꝝ que multis virijs eſt referta ibidem. **B**

Epulatio ad gratie reſtaurationē: ſcēz conueſtio ſpūaliū epularum &c. ibidem. **E** et epulatio que fit ad glorie delectationem &c. ibidem. **D**

Equalis/equalitas ſignat quādā pportionem partium iūcem adequatā. **A**

Eques/equites dicuntur qui equoꝝ auxilio et adminiculo deuehantur. **A**

Equites animi qui in humanis latent corporibꝝ ibidem. **A**

Equites prelati qui ſubditis pſunt hoībꝝ ibidem. **B**

et equites iniqui qui egenis et pauperibꝝ nocēt ibidem. **E**

Equitas/equalitas nam equa dicitur quoz vnum alterū nō excedit &c. **A**

Equitatem et iuſticiā habeat quilibet prelatꝝ et iudeꝝ multipliciter ibidem. **A**

Equitas diuina ē equiſſima/iuſtiſſima/et rectiſſima ibidem. **E**

Equus in ſcriptura multipliciter ſignificat. **A**

Equus ſignat hoīem obedientē: mundū luxuriantē: et proternū ſuperbientē ibidem. **A**

Equi erberei et ſplendentes virtutibus angelos et viros iuſtos ſignāt ibidem. **B**

Equi boni conditiones multe: quidue ſignāt ibidem. **B** vi de iudeis. **A**

Equi corpori ferentes ſunt peccatores ibidem. **E**

Equi tartarei hoībꝝ nocentes diaboli ſunt ibidem. **D**

Equa in exercitu Xerſis regis compta vulpem parturiſſe &c. filius. **B**

Eradicare euellere idem ſignāt: et eradicare eſt vſqꝫ ad radicē aliquid extirpare: et ſignificat in bono et in malo. **A**

Eradicatio multiplex: ſcēz vitioꝝum/iniquoꝝum/egenozum et perfectozum &c. ibidem. **A**

Eregione aduerbium loci et idem eſt quod econtrario et ſignat omnem oppositionem ſiue diuſionem ſiue bona ſiue mala fuerit: ſignat etiā diſtinctionem. **A**

Erga id eſt iuxta/circa/pper/ſignatqꝫ plura. **A**

Ergo ſignat finalem metam et ppositionis conditionē. **A**

Ergo ſignat mortem temporalem ibidem. **B** mortē eternalem ibidem. **E** et lucē eternales ſcilicet paradisi gloriam ibidem. **D**

Ergo vnum eſt reprehenſuum quod ſequitur ex ſcleribꝝ ibidem. **E** ergo vñ redargutiū ſeu inuolutiū: ergo vnum eruditū ibidem. **S** ergo vñ diſſiniū: et ergo vñ deſolatiū ibidem. **B**

Erigi aialis pprietas altare. **E** ambitio. **E**

Erigere id eſt ſurſum eleuari/ſublimari/et exaltari: accipiturqꝫ in bono et in malo. **A**

Erectio multiplex: ſcēz pꝛuoſa qua bōi erigunt a peccatoꝝ depreſſiōe ibidem. **B** erectio fructuoſa: qua nos erigere debemus a terrenoz delectatione ibidem. **E** erectio glorioſa: qua poſſumus erigi a mundana affectiōe ibidem. **D** et erectio vitioſa qua quidā mali erigunt p ambitionē: quidam p elationē: qdā per rebellionem ibidem. **E** et erectio quedam periculosa ſcēz mundane diſſinatis et pſperitatis ibidem. **S**

Eripere eruere ſignat liberare &c. **A**

Eripit iuſtus ſuccurrendo preſis et miſeris: angelus eripit obuiando caſibus aſperis &c. deus eripit ſubmouendo vitia et peccata ibidem. **A** et eripit etiam deus multipliciter ibidem. **B**

Error/errare id eſt deficere &c. **A**

Error multiplex: ſcēz affectiōis/electionis/cognitionis/et

fectionis ibidem. **B**

Errare generaliter pro peccare ibidem. **E**

Errant quidam ppter veri luminis defectum ſcilicet de nocte ibidem. **D** errant ppter falſi numinis aspectū ibidem. **E** errāt propter boni agminis deſpectum: et errāt ppter rerum turbiniſ obiectum ibidem. **S**

Errant mali per ſuperbiā/auariciā/cōplacenciā/inſidelitatem et nequitiam ibidem. **B**

Erubescere/erubescencia id eſt verecūdia ſiue confuſio et ſumiſ in bono et in malo &c. **A**

Erubescencia quedā virtuoſa: ſcēz de peccati cōmiſſione ibidem. **A** quedam vitioſa ibidem. **B** et quedam doloroſa ibidem. **E**

Erudire id eſt docere/inſtruere/et inſormare &c. **A**

Eruditur quis per meditationem interioꝝem: per tribulationem exteriorē: per inſpirationem ſuperioꝝem: p creationum manuſductiones: et per ſcripturarum reuolutionem. **A**

Erudiamur vt debite regulemus affectus interioꝝes ibidem. **B** vt cognoscā naturas exteriorē ibidem. **E** vt gubernemus ſubditos et inferiorē ibidem. **D**

Erumper id eſt emanare/cito egredi/cire/apparere/ſignatqꝫ multa &c. **A**

Es/ereus/eneus/es eſt metallū rubeū/terreū/et ſeculentū &c. ſignificatqꝫ virū pfectū multipliciter. **A**

Es metallum durabile virum perfectum ſignat: et ſic talis habeat firmitatem conſtantiſſimam multipliciter ibidem. **B** honeſtatem intentiſſimam ibidem. **E** et pietatem ſeruentiſſimā ibidem. **D**

Es ſignat hoīem infectū et vitioſum quia tales ſunt clamor/ſitigioſi &c. ibidem. **E**

Es ſumitur pro pecunia: et illud eſt effundendum per elemoſynam &c. ibidem. **S**

Eſca dicitur ab edo edis id eſt comedo &c. **A**

Eſca multiplex: ſcēz cūctoꝝ/maloꝝ/iuſtoꝝ ſanctoꝝ ibidem. **A**

Eſce male et piculoſe ibidem. **B** bone et fructuoſe ibidem. **E**

Eſca adhuc ſumiſ in ſcriptura multipliciter.

Eſculapij fabula de paſtoris corona/corona. **B**

Eſcari piſcis pprietas piſcis. **B**

Eſſe/est pꝛinet ad malos et vitioſos. **A** eſt pꝛinet etiā ad bonos et malos ibidem. **B**

Eſſe ſi moraliter eſſe volumꝫ oportet nos cauere a vitioſis defectibus ibidem. **E**

Eſſe adhuc quoddam ſubſtantiale et quoddam accidentale ibidem. **D**

Eſſe durable non habent qui ſunt nugacis amicitie ſectatores ſcilicet amici mundani ibidem. **D** et fallacis apꝫ parentie profeſſores ſcilicet hypocrite ibidem. **E** et qui ſunt fugacis opulentię poſſeſſores: ſcilicet mali diuites ibidem. **S**

Eſſe pꝛinet ad ſanctos et glorioſos: ad deꝝ et angelos: etiā ad bonos ibidem. **B**

Eſſe habeamus exemplo dei: ſcēz amicitie ſuauamentum ibidem. **B** patientie ſuſtentamentum ibidem. **B** excellētiſſime mortis paramentum ibidem. **R** et pꝛeſidentie iuſtam equitatem ibidem. **A**

Eſtas eſt tempus anni calidū: in quo ſol nobis ppꝫinquoꝝ et viciniꝝ eſt. **A**

Eſtas ſignat tēpus venie vel penitentie ibidem. **A** ſtatum gratie ibidem. **B** ſtatum glorie ibidem. **E** ſtatꝝ vite pꝛeſentis: ſtatꝝ pſperitatis/ibidem. **D** ſtatꝝ aduerſitatis: ſeruoꝝem et ardorem mortis/iudicii et iſerni: et ſtatꝝ xpi aduentus &c. ibidem. **E**

Eſtimare/eſtimatio/eſtimare eſt de re aliqua opinatiue et ex cōiecturis aliquibus iudicare. **A**

Eſtimatio multiplex: ſcēz dei/iuſti/ibidem. **B** ſtulti/et peccatoꝝ ibidem. **E**

Eſtimant mali male de dei poteſtate ibidem. **D** eſtimant

mali male de iusti bonitate ibidem **E** de eternis etiā male estimant: et de spūalibus bonis aut virtualibus parum a malis estimat ibidem. **S**
Esto/estote/esto signat realem existentia/veritate/perfectionem etc. **A** nam per esto hortatur nos deus ad multa ibidem **B** per esto homo obligatur ad fidelitatem ibidem **E** per esto ad tempus breuelimitatur: et p esto firmus cōstantes et laborantes: magnum lucrum depozantes ibidem. **D**
Estus multiplex: scz ardores et cōcupiscentie: amoris et amicitie: et estus aduersitatis et violentie. **A**
Esuries/esurire/esurire et fames idem sunt. **A**
Esurunt iusti iusticiā/sanctitatē/gratiā et charitatē atq; celus felicitatis ibidem **A** esuriunt etiā pauperes et miseri ibidem **B** et per esuriē deus requirit ibidem **E** et culpa euaditur et diluitur ibidem. **D**
Esuries derestanda et fugienda ibidem **E** ac esuries quas habent superi et beati ibidem. **S**
Et dictio copulatiua et aggregatiua. **A**
Et vnum spectat et pertinet ad deum et supernā diuinitatē ibidem **B** quia fuit huius mundi palatij fabricator: nostre carnis hospitij habitator: nri flagitij expiator: duri supplicij celator etc. ibidem **E** et vnum pertinet ad fraternā charitatem et bonitatem ibidem **D** et vñ pertinet ad iter: nam claritatem ibidem **E** atq; et vnum signat externā prauitatem ibidem. **S**
Etas signat tēporis diffinitiones: nā sicut per etates septes vita nostra decurrit: sic etiā per virtutes speciales vita spūalis ad suū peruenit cōplementum. **A**
Etas perfecta requirit ad p̄mōtionis celsitudinē ibidem **B** ad cōtinendū durationis firmitudinē ibidem **E** et etas virtutis et perfectionis requirit ad acquirendā diffinitionis plenitudinem ibidem. **D**
Eterni aduersus affirmandi et p certo ponit. **A**
Eterni signat certitudinē dei clementie: et certitudinē sue alte potentie: certitudinē sue mestitie seu passionis et tristitie: certitudinē sue iusticie etc. multa ibidem. **A**
Eternus/eternitas signat mensuraz rei interminabilis/influxibilis et inuariabilis etc. **A**
Eternitas dici pōt dei immensitas siue essentia: celi felicitas: dici etia perseverans et eterna: et bonorum morum bonitas seu stabilitas etc. ibidem. **A**
Eternitas sumit etia in malo p voluntate obstinata: p consuetudine indurata: et pro pena inferni interminata ibidem. **B**
Eternitas adhuc quedā dei que est immutabilis semp̄ manens ibidem **E** quedam iusti imitabilis: quedā celi appetibilis: et quedā inferni formidabilis ibidem. **D**
Etherij piscis pprietas: fluctus. **E**
Etheus/ethei ppli qui pmissionis terrā inhabitauerunt interpretaturq; etheus stupens aut formidans etc. **A**
Ethiopia regio feruentissima solis ardoibus exposita: ab omni aeris temperamento semota. **A**
Ethiopia multiplex: scz penitentie ibidem **A** opulentie ibidem **B** pestilentie ibidem **E** violentie/defluentie/et turbulentie ibidem. **D**
Ethiopia pprietas amare. **E**
Euadere sumit p eripi/liberari/fugere etc. **A**
Euasio multiplex: videlz a loco p̄nitioso scz a statu peccati ab onere laborioso: et a tormento periculoso ibidem **A**
Euacuare vide vacuitas.
Euaginare nihil aliud est q̄ gladium de vagina extrahere etc. **A**
Euaginant gladios suos mali vt ledant innocentes homines: iusti euaginat gladios vt corrigāt fatuos delinquentes: et deus angelicū gladios euaginat vt puniant decedentes ibidem. **A**
Euangelij/evangelizare/evangelij dicit boni nuncius **A**

Euangelizare est officiū dominicū quo p̄batur ip̄sius dignitas: est officiū angelicū quo p̄batur ip̄sius puritas: est officiū catholicū quo p̄batur ip̄sius veritas: officiū fructiferū quo p̄batur eius utilitas: officiū pacificū quo p̄batur eius tranquillitas: et officiū scientificū quo p̄batur eius subtilitas seu sagacitas ibidem. **A**
Euangelij est firmiter credendū: aperte fatendū: diligēter colendū: et viriliter defendendū ibidem. **B**
Eucharistie sacramentum accedere prohibentur etc. accedere. **B**
Euge interiectio quandoq; derisiva: quandoq; congratulatoria etc. **A**
Euellere id est eradicare extirpare etc. **A**
Euulso in bono est mutare de mundo ad claustrū: de seculo ad paradysum: de infidelitate ad fidem: et de peccato ad gratiā ibidem. **A**
Euulso in malo multiplex: scz crudelitatis/qua pauperes a raptoribus euelluntur: aduersitatis/qua diuites p infortunia subuertuntur: et penalaris/qua impij per mortis imperij destruuntur ibidem. **B**
Euenire/euenire/euenire id est accedere seu aduenire etc. **A**
Euentus multiplex. s. necessitatis/p̄speritatis/et aduersitatis ibidem. **A**
Euertere. i. ex toto r̄tere vel extra r̄tere destruere etc. **A**
Euersio multiplex: scz penitentie que vitia subuertit: iniusticie que aīas peruerit: et pestilentie que malignos euerit ibidem. **A**
Eufrates fluuius mesopotaniā a syria diuidens: interpretaturq; frugifer vel crescens vel humus etc. **A**
Euigilare/euigilatio nihil aliud est q̄ a somno vel dormitione exercitatio. **A**
Euigilatio multiplex/nam quedam notat dei iusticiā **A** quedam stimulat iusti pigritiā: quedam agit malum neq̄ rias: et quedam deuincit mortis potentia scz resurrectio vltima ibidem. **B**
Eum ei co: vide excutere: vide etiā infra eum ei eo.
Eum p̄nomen multa denotat etc. prope. **E**
Eunuchus est ille qui truncatis genitalibus est castratus: et signat in bono et in malo. **A**
Eunuchus oīm virtutū sterilitatem ibidem **B** et oīm virtutū pluralitatē signat ibidem. **E**
Euomere vide vomere.
Ex p̄positio semp̄ aliquā signat causam: siue efficientē siue formalem etc. **A**
Ex signat p̄cessum qui ad summas spectat diuinitatem: ibidem **A** et signat p̄cessum spectantē ad virtutum utilitatē ibidem **B** signat p̄cessum spectantē ad iustorum societatē: signat p̄cessum spectantem ad gratie sinceritatem etc. alia ibidem. **E**
Exaltare id est extra saltare etc. signatq; in bono et in malo. **A**
Exaltatio dei qui exaltatur humanorum laudibus: nā dei exaltatio quedam fuit in cruce: quedam in celo ad cōctis p̄sidentium: et iudicio extremo ad malos puniendum ibidem. **E**
Exaltatio impij qui m̄danis opibus exaltat ibidem. **D**
Exaltant quidā a parētibz sicut nobiles: exaltant quidā lucris vigentibus: exaltant quidā suis agentibus id est auxilio suorum: et exaltant quidā causis latentibus seu fortune statibus ibidem. **E**
Exaltatio iusti qui exaltat gratie viribus ibidem. **E**
Exaltatio beate Marie: et cuiuslibet aīe sancte etc. ibidem. **B**
Exaudire id est cōcōsensu audire vel ex toto audire. **A**
Exaudiri meretur qui feruentius amant: qui attentius clamant ibidem **A** qui dulcius donant: et qui amplius indigent ibidem. **B**
Exaudit deus vt amantissimus viatorum vel benignissimū distributor multiplex ibidem **B** exaudit deus vt strenuissimū

tre a mūdo ꝛc. ibidem **A** exitus human⁹ est etiā mul-
tiplex ibidem **B** exitus vitiosus: exit⁹ dolorosus: ꝛ exitus
gaudiosus ibidem. **E**
Exit⁹ adhuc quidā naturalis: quidam moralis ibidem **D**
quidā virtualis ad laborē ibideꝝ **E** ꝛ exit⁹ psonalis ad
dolorem ibidem. **F**
Existimare vide estimare.
Expandere id est extendere/aperire/dilatare/ꝛc. **A**
Expandit vestis ad calefaciendū expādunt man⁹ ad deus
deprecādum expandūtur ale ad p̄gendum expandit
rethe ad capiendū expanditur tegumen ad op̄ciendū
expandūtur nubes ad refrigerandum: ꝛ expandit liber
ad informandum ibidem. **D**
Expendere/expense/expēdere id est expandere/extra di-
sp̄gere/distribuere/exponere ꝛc. **A**
Expendit quidā bona naturalia ibidem **A** quidam expē-
dunt bona spūalia ibidem **B** quidem expendit bona
temporalia ibidem. **E**
Expense nō fiant nimis laute ne depauperemur: nō nimis
parce ne vituperemur: sed moderate vt cōmendemur vi-
de ꝛc. impensa **A** **B** **E** ibidem. **D**
Expectare id est sperare seu sustinere semperq; refertur ad
futurum ꝛc. **A**
Expectatio virtuosa multiplex: scz expectatio maturitatis
ꝛ sapientie ibidem **B** stabilitatis ꝛ patientie ibidem
E confidentie ꝛ crudelitatis ibidem **D** ꝛ expectatio
virtuosa ibidem. **E**
Expellere id est eijcere emittere: ꝛ extra aliqd pellere **A**
Expulsio multiplex: scz virtuosa ibidem **A** vitiosa ꝛ dolo-
rosa ibidem. **B**
Extendere id est extra tendere/dilatare/pozrigere siue ex-
pandere. **A**
Extensio diuina: nam deus extendit manus ad percutiēdū
malos durissime ibidē **A** ad retribuēdū bonis largiēdū
me ibidem. **B** ad recipiendū suos dulcissime ꝛ ad cri-
piendū suos turcissime ibidē **E**
Extensio humana multiplex ibidē **D** nā quilibet oꝝ extē-
di ad superius deum cōtēplando ibidem **E** extēdi
ad inferi⁹ nosip̄os castigando ibidē **F** ꝛ extēdi ad
exterius p̄imos adiuuando ibidem. **B**
Extensio ad furandū male operandū ibidem. **h**
Extinguere id est splendorē/calorē/vel ardorem destruere
vel amibulare/ ꝛ signat in bono ꝛ in malo. **A**
Extinguio virtuosa scz peccatorū: extinguiō vitiosa scz meri-
torum ibidem. **A** extinguiō dolorosa scz gaudiorū vite
mortalis vel p̄speritatis tp̄aliter extinguiō gaudiosa scz
tormentorū ibidē **B**
Extinguionē nō patitur: scz ignis p̄fecte dilectiōis ignis
auare effectiōis ꝛ ignis eterne dānationis ibidem **B**
Extra exteri⁹ exteri⁹ exterioritatis cōditionis que p̄pa-
randa ꝛ ordināda est ibidem **A** exterioritas possessio-
nis scz bonorū temporalū ꝛ mundanorū contēnenda ibi-
dem **B** ꝛ exterioritas peccati mortalis formidāda ibi-
dem. **E**
Extra statum gratie eijciunt hoīes per iniquitatem ibideꝝ
D extra mundū eijciuntur per mortem extra veniam eij-
ciuntur per desperationem: ꝛ extra gloriā eijciuntur per
dānationem ibidem. **E**
Extra sumit in bono scz extra periculū: extra p̄cisi: ꝛ extra
malū cōsorsū seu locum ibidem. **F**
Extrane⁹ id est peregrin⁹/aduena/alien⁹ ꝛ signat in bono
ꝛ in malo. **A**
Extranei spiritualiter qui p̄ peccata sunt a deo alieni sunt
ibidem. **A**
Extranei in hoc mundo boni pauperes dici p̄st ibidē **A**
Extrahere id est extra locum trahere signatq; in bono ꝛ in
malo. **A**
Extrahere scz de peccato seu periculo eripere: vel de mūdo

extrahere. &c. ibidem. **A**

Extrémus/extrémus/extrémus idest vltimus seu nouissimus. **A**

Extrémus multiplex: scz cōmendabilis & desideranda ibidem **A** detestabilis & vituperanda ibidē **B** & formidabilis & p̄meditanda ibidem. **E**

Exurgere idest ex toto surgere: vel ex affectu vel appetitu surgere &c. **A**

Exurgit de? ad adiuvādū per potentiā: ad puniendū p̄ iusticiā/ & ad miserandū per clementiā ibidem. **A**

Exuere/expoliare idest vestes deponere/ seu exterioribus se nudare &c. **A**

Expoliatio multiplex: scz virtuosa/vitiosa & dolorosa. **A**

Expoliatio adhuc quedā seruitoz: quedā ebrioz: & quedā miseroz ibidem. **A**

Exultatio/exultare idest extra saltare &c. **A**

Exultatio multiplex: scz tp̄alis/sp̄nalis/criminalis & eter-
nalis ibidem. **A**

Exultare debemus quando vitia supamus ibidē **B** quādo merita cumulamur ibidem **E** & quando gloriā occupamus ibidem. **D**

De littera. F.

Faber fabricare. i. artificiose opari vel facere. **A**
Faber mirabilis & gloriosus: scz m̄di creator ibidem **A** faber laudabilis & virtuosus: scz iust? ibidem **B** faber inutlis & vitiosus: scz impius sicq; multiplex est fabricatio ibidem **E** et faber odibilis & odiosus scz diabolus ibidem. **D**

Facere est act? qui immediate a potentia elicit? & causat? & facere idest cōponere/cōstruere/agere &c. **A**

Factio quedā superior & diuina/nam facere dei nihil aliud est q̄ suum velle seu suum imperare & hoc multiplex: qz facit multa nobilitia ibidem **A** facit & multa tristitia ibidem **E** facit etiā multa mirabilia ibidem. **F**

Facti superiores scz viri perfecti: sicut celum siue firmamentū moraliter in se habeāt cōstantiā sine defectione ibidē **B** iusticiā sine acceptione ibidem **E** & prudētiā absq; diminutione ibidem. **D**

Factio quedā inferior & humana que duplex est: scz bona & mala: bonā factionē opatur iustus multiplex ibidē **B** nā p̄cipit vt faciam? opera pietatis: vt impleam? opera sanctitatis: vt doceam? opera veritatis: & vt rependam? opera charitatis ibidem **B** & vt etiā habeamus regulē cōsolationē ibidem. **A**

Factio vero mala impioz est: nā tales faciunt opera carnalitatis: opera cupiditatis: opera fallacitatis & cetera alia ibidem. **K**

Factio vero infernat? sceleratioz scz diabolica fuit in celo superbiendo: in mundo suggerendo: & in inferno nequiter puniendo ibidem. **L**

Factus/facta/factū participiū semp denotat alicui? opis cōplementū siue bonū siue malum fuerit. **A**

Factū in bono qd in virtutibus bene dispositū & cōpletū siue in bonis moribus cōsummatū est: requirit solertem discretionē clare p̄sidentē ibidem **B** requirit viuacē adiectionē semp p̄sidentē ibidē **E** & requirit cōstātes durationē nunq; deficientē ibidem. **D**

Factū in malo dicit? de hoīe iniusto & peccatore: qui magis dicitur infect? q̄ fact? ibidem. **E**

Fact?/xps q̄tū ad diuinitatē nunq; dicit? fact? sed p̄st? sancto flammī coetern?: sed q̄tū ad humanitatē fact? dicit? & vera creatura in q̄tum homo &c. ibidem. **F**

Facta in feminino v̄pore de aliqua sancta vel p̄sona bone sta &c. ibidem. **B**

Facies est illud mēbrum qd primū & principalit? alijs ostēditur & apparet. **A**

Facies hoīs cognoscit? per faciem cōscientie/apparentie/ & amicitie ibidem. **A**

Facies iusticie d? esse seuerissima: nam iusti facies esse d? notificata: & hoīs facies esse debet munda p̄ cōscientie puritatem ibidem. **B**

Facies manifestanda per cōpassionē/facies purificanda p̄ lachrymationē/facies exhibenda per spem & consolationē/facies leuanda per eternoz contemplationē/facies inclinanda per humilitatem/timorē/deuotionem & prudentem simulationē ibidem. **E**

Facie apparētie esse debem? aquile similes ibidē **B** facie iusticie leoni ibidē **E** & facie amicitie boui ibidem. **F**

Facies maloz multiplices ibidem. **B**

Facie vir iustus esse d? oimode lenificatus ibidem. **B**

Facies dei multiplex: scz honorabilis ibidem **B** formidabilis ibidem **K** amabilis ibidē **L** & facies diuine misericordie &c. ibidem. **D**

Facilitas/facile qd ex rei natura vel ex agentis virtute sine difficultate & labore factibile est. **A**

Facilitas quedā diuine voluntatis multiplex ibidem **D** facilitas quedā realis qualitatis ibidem **B** s̄l? & difficultas multiplex ibidem. **E**

Facilitas adhuc quedam cordialis lenitatis: & quedā moralis bonitatis ibidem. **D**

Falconis auis p̄prietas parientes. **B**

Falsitas idest fraus/deceptio/fallacia seu calliditas. **A**

Falsitas multiplex: scz amicitie ibidem **A** eloquentie ibidē **B** apparentie ibidē **E** malitie ibidē **D** & mali operis seu efficacie ibidem. **E**

Fama est nomen bonuz: rumor bonus vel opinio bona de aliquo. **A**

Fama est bonoz letificatiua ibidē **B** maloz tristificatiua ibidē **E** & virtutū manifestatiua ibidē. **D**

Fames est ciboz indigentia. **A**

Fames ieiunū et afflictionē/desideriū & affectionē/ac indi-
gentiā atq; verationē signat ibidem. **A**

Fames multiplex: scz virtuosa/v? appetit? eternoz: vitiosa/scz auaritie seu desiderii terrenoz: rediosa ibidē **B** gloriosa & fames dolorosa ibidem. **E**

Fames adhuc multiplex: scz infernalis afflictionis/supnalis dilectionis/corporalis verationis/mundialis ambicionis & virtualis affectionis ibidem. **D**

Familia dicitur gens que in vna domo vni oīo famulantur &c. **A**

Familia dei boni sunt ibidē **A** & familia diaboli oēs mali & iniqui ibidem. **B**

Fanū idest templum sed p̄prie fanū vbi adorantur idola & demonia: templū vero vbi deus colitur &c. vide de tēplo.

Farao rex egypti q̄ dei populū flagellauit &c. signat diabolum vel tyrannū vel quēlibet impiū vel iniquū: qz deum negant dum crimina cōmittūt: nudant viros iustos duz rapinas faciunt: dissipant pauperes & egenos dum furorem immittunt: & tandem in inferno submergunt &c. **A**

Faretra locus vbi sagitte custodiuntur &c. **A**

Faretra diuine prouidentie seu patientie: faretra diuine sapientie & sacre scripture: & faretra diuine eloquentie ibidem. **A**

Faretra diabolica & humana/ & sic est faretra crudelitatis & seuidie: iniquitatis et malitie: carnalitatis & luxurie ibidem. **B**

Farina de qua conficitur panis & signat sacram scripturaz multipliciter. **A**

Farina in malo pōt quibet malitie subtilitas designari &c. ibidem. **B**

Fariseus/farisei populi inter iudeos qui p̄ ceteris se iustos arbitrabantur &c. & signat sup̄sticiosos & hypocritas qui multa operantur mala ibidem. **A**

Farisei in bono etiā sumuntur prouitis iustis &c. ibidem **B** & asvide licere.

Fase est solēntas iudeoz in quo agnus pascalis comeditur &c.

batur: et interpretatur fase transitus domini. **A**
 Fase multiplex: scilicet spūale/sacramentale/penitentiale et su-
 pernaturale ibidē. **A**
 Fasciculus est aliquarū rerū cumulus seu globus inuicem
 colligatus et strictus: etiā fasciculus est sacre scripture cō-
 gregatio et multiplex est etc. **A**
 Satiatio/lasitudine/labor et fessio idem signāt: idē vide de
 lasitudine et labore etc. **A**
 Satus est qui sensu et discretionē caret: unde satus/insipiens
 stultus et stolidus idem signant. **A**
 Satus esse potest quilibet peccator multis de causis ibi-
 dem. **A**
 Fauces sunt oris cōcauitates in quibus lingua voluitur
 et mouetur etc. **A**
 Fauces multiplices: scilicet gulse comestionis/bone locutio-
 nis et intime deuotionis ibidē. **A**
 Fauilla et scintilla nihil aliud sunt quā illa subtilissima et tenuis-
 sima particula quā de materia post ignis cōsummationem
 resoluit: et per fauillā intelligit vilitas humane cōditionis
 siue nostre mortalis resolutionis. **A**
 Fauni siue siluani demones sunt etc. pilus. **B**
 Fauus est illa materia in qua mel recolligitur: scilicet cera cum
 melle etc. **A**
 Fauus est ois spūalis dulcedo: sic est fau⁹ multiplex: scilicet
 interior/inferior/exterior et superior ibidē. **A**
 Fauus adhuc multiplex: scilicet deuotionis/cōpassionis/deuo-
 te locutionis et dilectionis ibidē. **B**
 Fedus idest pacti pmissio/obligatio et cōuentio **A**
 Fedus multiplex: scilicet fedus tenendū/rumpendū/timendū
 et amandū. **A**
 Fedus siue dilectio spūalis ibidē. **B**
 Federatio ois habere debet durabilem stabilitatem ibidē
 et notabilem fidelitatem ibidē et atq; indiuisibilem cō-
 munitatem ibidē. **F**
 Federatio mala/nam aliqui cōfederantur cū luxuria/aliqui
 cum auaricia/aliqui cū demonibus per infidelitatem/al-
 qui cum principibus et magnatibus per adulationem et
 fallaciam ibidē. **D**
 Federis tabernaculus est ecclesia: archa federis virgo Ma-
 ria: federis volumen sacra scriptura: federis verba dei
 mandata: federis sanguis et huiusmodi passio: federis tes-
 tamentum celestis patria: et federis arcus diuina scriptura ibi-
 dem. **B**
 Fel est res amarissima et multiplex est: scilicet fel interioris con-
 tritionis/fel exterioris vexationis/fel deterioris infectio-
 nis scilicet peccati et fel posterioris dānationis. **A**
 Felix/felicitas est ois bonorum aggregatio stat⁹ pfect⁹ vide
 beatitudo gloria eterna. **A**
 Femina est nomē mollioris/infirmioris/frigidioris sexus
 etc. signatq; in bono et in malo. **A**
 Femina in bono significare potest quēlibet virum misericor-
 dem/vel quēlibet subditum et inferiorē/beatā Mariā
 et quālibet sanctā quia beata Maria p̄rā ad exteriora
 fuit gratissima: quātū ad interiora fuit piissima: et q̄tum
 ad superiora dignissima ibidē. **A**
 Feminavero in malo signat hoīes qui carent humilitate/si-
 delitate et puritate ibidē et significat etiā molliē/im-
 perfectionē et inconstantiam ibidē. **E**
 Semine/femora sunt corporis partes ceteris carnosiores in
 quibus natura inseruit genitalia. **A**
 Semur hoīes quidā p̄gunt: quidā contēgūt: et quidā de-
 tegunt ibidē et sup̄ semur antiqui iurare consueuerunt
 etc. ibidē. **B**
 Senilis aui p̄p̄ietas altissimus et apparere. **B**
 Senus in malo significato sumitur pro usura: sumitur etiā
 pro elemosina et pro contributione mutua et vide de
 usura. **A**
 Fenestra est illa particula domus per quam domus illumi-

nationem recipit. **A**
 Fenestra multiplex: scilicet numinis/luminis et hominis
 ibidē et que etiā multiformis est: scilicet fenestra ad
 ingrediendum in mundum per natiuitatem: fenestra ad
 recipiendum quinq; sensus: fenestra ad prospiciendum
 per intellectū: et fenestra ad egrediendum per mortis exi-
 tum ibidē. **B**
 Fenu est herba que per pabulo ignis vel pastura aialia collig-
 itur et siccatur etc. **A**
 Fenum signat mundi prosperitatem/que cito pallefcit: car-
 nis formositatem que cito marcescit: vite labilitatem que
 statim arefcit: malorum prauitatem que cito sordescit: vir-
 tutum puritatem/que cito virefcit ibidē et doctri-
 ne sanitatem que nunq̄ putrescit: pauperum vilitatem
 que dolens stupefcit: et culparum claritates que cito eua-
 nescit ibidē. **E**
 Fera/ferē sunt ista aialia que per siluas et deserta loca va-
 gantur etc. **A**
 Fera multiplex: scilicet terribilis et perniciofa/videlz diabolus:
 fera dānabilis et periculosa/scilicet tyrānus et impius: et fera
 laudabilis et virtuosa: scilicet homines heremite et hoīes so-
 litarij etc. ibidē. **A**
 Fermentū facit pastam eleuari/intumescere et feruere: sumi-
 turq; in bono et in malo. **A**
 Fermentū multiplex: scilicet charitatis et amicitie ibidē et
 malignitatis et inuidie/fermentū etiā iracundie/luxurie/
 hypocrisis/heresis et falsę doctrine ibidē. **B**
 Ferre/istud verbū multifarie sumit: nā accipit per portare seu
 per deferre: per dare seu cōferre: per sustinere seu sufferre: per
 dicere seu referre et cetera plura. **A**
 Ferre vnū spectat ad deū ibidē et ferre vnū spectat ad su-
 mē ibidē et ferre vnū spectat ad impiū ibidē. **D**
 Ferire vide percutere. **A**
 Ferrū/per ferrū generalr duritia intelligit etc. **A**
 Ferrum multiplex: scilicet constantie et stabilitatis ibidē et
 malignitatis et obstinationis ibidē et ferrū penas
 litatis ibidē. **E**
 Fertilitas multiplex: scilicet meritoꝝ seu premioꝝ/terrenoꝝ
 rum vicioꝝ/toimentoꝝ vide fructificare de vbertate/ple-
 nitudine etc. **A**
 Feruor/feruere/feruor idest excessiuus calor etc. signatq;
 in bono et in malo. **A**
 Feruere virtuosus et iustus per charitatem et deuotionē ibi-
 dem. **A**
 Feruet impius per cupiditatem et malam affectionem ibi-
 dem et feruet mundus et etiam infernus per dolorem et
 tribulationē ibidē. **E**
 Feruor multiplex: scilicet amoris/feruoris et doloris ibidē. **D**
 Feruor adhuc multiplex etc. calor et in malo. **B**
 Festinare. i. accelerare pparev aliquid celeriter exercere **A**
 Festinatio virtuosa que debet haberi ibidē et festina-
 tio vitiosa ibidē. **E**
 Festinatio dolorosa et festinatio gaudiosa ibidē. **A**
 Festinare debemus ad ascensum felicitatis: ad descensum
 humilitatis/ad egressum iniquitatis: ad transgressum
 prosperitatis ibidē. **B**
 Festinare etiā debemus subueniendo inferioribus et pau-
 peribus ibidē et festinare debemus intimādo seu
 cōiungendo primioribus ibidē. **D**
 Festi/festiuitas nihil aliud est quā gaudiosa et celebris solē-
 nitas: sumitq; in bono et in malo. **A**
 Festiuitas multiplex: scilicet iterior et spūalis seu actualis ibidē
 et exterior et tpalis: scilicet festiuitas ab ecclesia instituta et
 sunt tpa illa leticie et exultationis/inocētie iustificationis
 mie et miseracionis ibidē et festiuitas inferior et sup̄nalis
 et superior et eternalis ibidē. **E**
 Festiuitas in malo signat festi: gaudij: prosperitas: gloria et
 solēnitas impioꝝ ibidē. **D**

Fetor nll aliud est q̄ malus vapor a corrupta celi substantia euaporans: sensum olfactus afficiens atq; ledens signatq; semp in malo. **A**

Fetor signat culpā internam: infamiam externam: et penas eternā ibidem. **A**

Ferus sunt aliam filij seu fructus: vide filius generare.

Fer/seces sunt superfluitates rerū etc. **A**

Feces multiplices: scz terrenoz vitioz et tormentoz ibidē **A** vide de lacu et de luto.

Fiale sunt vasa rotunda cum officio longo ad continēdū liquores apta. **A**

Fiale multiplices: scz fiale gratiā p̄tinētes/doctrinā effundentes/venena portantes/vnquenta habētes/vina haurientes et furore fundentes ibidem. **A**

Ficus/ vide de adducere de arboze.

Ficus egyptiace pp̄teras humilitas. **E**

Fingere/fictio/fictum/figmentū/figulus/fictū dicit illud qd̄ apparet aliud q̄ est etc. **A**

Fictilitas multiplex: scz virtuosa ibidē **A** ruuosa ibidem **B** et vitiosa ibidem. **E**

Fictio in bono nll aliud est q̄ discreta simulatio etc. ibidem. **D**

Fides est fundamentum et subiectum oīm aliarum virtutū etc. **A** per fides enim sustentatur nostra fragilitas: per fidem dirigitur erroris cecitas: et per fides viuificatur nostra mortalitas ibidem **B** per fidem verbera toleramus ibidem **E** per fidem opera terminamus ibidem **D** et per fidem munera reposcamus ibidem **E** per fidem de placatur: per fidem culpa purgatur: per fides homo saluatur: per fidem vita seruatur: et per fidem salus donatur ibidem. **E**

Fidelis/fidelitas est quedam mentis inuariabilis rectitudo etc. **A**

Fideliter debemus diligere ibidem **B** fideliter diuidere ibidem **E** et fideliter persistere ibidem. **D**

Fidelitas diuinis legibus p̄cipit: humanis p̄ceptis p̄ficiatur: immēsis laudibus extollitur: externis sedibus erigitur: et a cunctis gentibus dilatur ibidem. **E**

Fidelitatem infringunt p̄missorum varietates: secretorum reuelatores/amīcorum defraudatores et dñoz impugnatōes ibidem. **E**

Fiducia idest p̄sidentia/spes seu securitas. **A**

Fiducia multiplex: scilicet cōmēdabilis et virtuosa: detestabilis et vitiosa et affectabilis et gloriosa ibidem. **A**

Fieri signat cōtinuationē et transitū et mutationem de vno esse ad aliud etc. **A**

Fieri fit in nobis tanq̄ hospes et cohabitator ibidem **B** fieri refert p̄r ad deū: ad virtū iustū ibidem **E** et ad peccatores ibidem. **D**

Fat dicit imperatiue: supplicatiue/ execratiue seu maledictiue etc. ibidem. **E**

Figere/fixus/fixio/fixio stabilitatem designat et figere sumitur in bono et in malo.

Fixus et stabilis in bono p̄posito debet esse bonus et iustus ibidem **A** et in nobis fit fixa intentio/affectio et locutio ibidem. **B**

Figulus et figmentū vide fingere.

Figura accipitur pro exteriori imagine seu forma. **A**

Figura multiplex: scz figura quā debemus intelligere: quā debemus emēdare et corrigere: et quā debemus contemneret et negligere ibidem. **A**

Filippus interpretatur os lampadis seu os manuum: significans virum iustum et doctorem scientificum vel prelatum. **A**

Filippus est nomē abundantie et possessionis: intelligentie et discretionis: sapiētie et instructionis: amicitie et dilectionis etc. ibidem. **A**

Filistim/filistei et filistei: filistim populi infideles: populo

dei semp inimicantes etc. et per filistim possunt intelligi demones: et tyranii vera via deuli et bonis inimici. **A**

Filius est nomen subiectionis: nomen dilectionis/nomen vilitatis/nomē nobilitatis/et nomē conformitatis **A**

Filius dei dicitur quilibet iustus ibidem **B** filius etiam dicitur qui p̄cellit in humilitate ibidem **E** et filius qui fundatur in charitate ibidem. **D**

Filii dei qui sp̄iales esse volunt necesse est vt habeant voluntatis p̄mptitudinē ibidē **E** dignitatis celsitudinē ibidem **E** et firmitatis fortitudinē ibidem. **B**

Filii dei dicuntur p̄pter intimiorē dilectionē ibidem **B** p̄pter similiozem conditionē ibidem **B** p̄pter seduliorē affectionem ibidem **K** et p̄pter vtiliorē successionem ibidem. **L**

Filii naturales a patribus sunt corrigēdi: instruendi/et diligendi ibidem. **D**

Filiorum amor q̄q; homini est valde nociuus ibidem. **M**

Filii boni tam naturales q̄ morales habeant conditiones filij. ibidem. **D**

Filii mali peccatores ac impij multas etiam habent conditiones ibidem. **P**

Filia est nomē humilitatis: nomen benignitatis/nomē modestitatis etc. **A**

Filia habere debet puram castitatem ibidem **B** vigētes penaltates/firmā charitatem ibidem **E** ac cōpetentē societatem ibidem. **E**

Filia nostra scz anima amari a nobis debet multipliciter ibidem. **D**

Filia multiplex in scriptura inuenitur ibidem. **E**

Finis in singulari signat terminū alicuius rei scz extremitatem corporis vel terminū t̄pis: in plurali vero signat distinctiones vel cōtactus terrarum et locoz etc. **A**

Finis multiplex: scz laudabilis et virtuosus ibidē **B** detestabilis et vitiosus ibidē **E** finis abominabilis ibidem **D** et finis desiderabilis ibidem. **E**

Fines in plurali sunt fines iniquoz/ quos fugere debemus fines p̄ccatoz/ quos petere debemus/ fines beatoz in quibus manere debemus/ et fines dñatoz quos honorare debemus ibidem **E** et fines iustoz et perfectoz quos iusti affectant etc. ibidem. **B**

Firmare/firmitas idest stabilitas/fortitudo et immobilitas etc. **A**

Firmitas quedā habenda/quedā horrenda/quedā cauēda/et quedam petenda ibidem. **A**

Firmitas multiplex scz interior ibidē **B** exterior ibidem **E** atq; eterna scz glorie paradisi ibidem. **E**

Firma efficit res quādo innititur solido fundamento: quādo cōstringitur valido ligamento: q̄si eripitur ab hostium nocumento: et q̄si p̄regitur pluri iuamento ibidē. **E**

Firmus efficitur homo q̄si ipsum sustentat et fulcit iusticia liberans equaliter: cōstantia viciis audacter/cōcordia ligans filij/mesticia rigans flebiliter: et acedia orans humiliter ibidem. **D**

Flagellum est instrumentū de ligno et corrigiis ad verberandum animalia factum. **A**

Flagellum multiplex: scz correctionis verberans leniter ibidem **A** flagellū p̄nitionis scz v̄p̄ationis vulnerans grauiter ibidem **B** et flagellum dñationis lacerans acriter ibidem. **E**

Flāma nll aliud est q̄ ignis accensus in materia aerea etc. **A**

Flāma sumitur pro angelo sp̄iali: pro boie virtuali/pro ardore criminali/pro splendore scientiali/et pro dolore notuali ibidem. **A**

Flāma que est ardor scz culpe interioris: ardor pene exterioris et ardor gebēne posterioris ibidem. **B**

Flāma charitatis appetenda ibidem **B** flāma fugienda mōdane cupiditatis: flāma sustinēda pene tempore alius **E** **h**

et aduersitatis Et flāma metuenda pene eterne calamitatis ibidem. **L**

Flare/status est illud spiraculū quod ab ore mittitur et p^rflatur. **A**

Flar dei mirabilis vel flar⁹ diuini numinis/scz flatus diuine g^rae et sue inspirationis: flatus diuine iusticie et flatus diuine potentie et sue iurisdictionis ibidem **A**

Flatus mortalis hoīs/sic qz est flatus vitalis/verbalis et moralis/et flatus hostilis turbūis/idest diabolice suggestionis ibidem. **B**

Flere multiplex: scilicet fragilitatis signat inconstātiā **A** humilitatis signat reuerentiā: et benignitatis et clementie ibidem **B**

Fletus/flere/flet⁹/plac⁹/plorat⁹/lachrymatio/luct⁹/lamentum pro eodem in scriptura accipitur **A**

Fletus interioris contritionis virtuos⁹ p^r p^retōz confideratione ibidem **A** ergo flere debemus ppter tormentorum afflictionem ibidē **B** propter vitiorum infectionē ibidem **L** et propter gaudiorū dilationē ibidē **D**

Fletus bonoz et pfectoz est pro dilatiōe celestiu gaudiorū pro commissione meritorū vitiorū et p afflictione terrestrium tormentoz ibidem. **L**

Fletus malus/scz fiete cōpassionis: triste dānationis et false deceptionis ibidem. **F**

Flos/florere/flos est originalis materia respectu fructus etc. **A**

Flos diuersimode in scriptura sumitur: naz per florem intelligitur interior affectio: exterior puerfatio virtutū accumulatio etc. ibidem. **D**

Flos multiplex: scz virtualis pfectionis/ibides **B** tpalis successionis et eternalis felicitatis ibidem. **L**

Flozidi esse debemus per pietatē ibidē **B** per honestatē ibidē **L** et per castitatē ibidem. **D**

Fluct est maris vel aque circūuolutio/inundatio seu mot⁹ etc. et cōiter in malo accipitur. **A**

Fluct sunt supboz elationes ibidē **A** terrenoz possessiones ibidē **B** tormentoz turbationes ibidē **L** iterioz tentationū et infernalū dānationū ibidem. **D**

Fluere/fluxus/fluere idest distillare/liquescere/currere etc. et sumit in bono et in malo. **A**

Fluere signat inconstantiā et labilitatē: signat etiā luxuriā et carnalitātē ibidem. **A**

Fluxus moralis et virtuosus: et sic fluit boni per lacrymarum distillationem: per elemosinarum largitionem: per bone fame diffusionem et per bone doctrine eruditionē ibidem. **B**

Fluxus letalis et vitiosus ibidem. **L**

Flumē/fluui⁹ in scriptura sumit diuersimode. **A**

Fluuius multiplex: scz fluuius scripture ibidē **D** fluuius gratie ibidē **L** fluuius glorie ibidē **F** fluuius prosperitatis qui est multiplex est ibidem **B** fluuius aduersitatis ibidē **H** fluui⁹ mortalitatis ibidem **I** fluui⁹ cumuli pfectionis ibidē **K** fluuius lauacri cōfessionis ibidem **L** et fluui⁹ piscine deuotionis ibidem **M**

Fluui spū sancti ortus nobilis q^rum ad egressum qz egreditur de loco volupratis idest de mente et intrinseca substantia patris et filij ibidem **L** fluuius spū sancti virtutis q^rum ad pgressum ibidem **D** et etiā fertilis q^rum ad successum ibidem. **L**

Fluui multiplex. sc. carnalitatis/crudelitatis etc. afferre. **I**

Fluui thesauri p^rietas miranda/penitencia **B**

Fodere idest terrā aperire et eruere. **A**

Fossura quedā signat studiū diligētiā: quedā signat humilem subiacentiā: quedā sagacē puidētiā ibidē **B** quedā signat fertilem penitentiā et cetera alia ibidem. **L**

Fodere sumi pōt in malo multiplex et sic est scissura malitie stultitie/nequitie et cetera ibidem **D**

Solū in scriptura diuersimode sumitur. **A**

Solū signat verbalē locutionē: moralē cōuersationē/mundanā p^rperitatē et humanā mortalitatē ibidem. **A**

Sons est aquarū indeficiēs origo in cōcauitate aliqua recepta etc. **A**

Sons sumit multiplex: scz pro moralī pfectionē/p^r gratie diffusionē et glorie recreatione etc. ibidem. **A**

Sons moralis perfectionis ibidem **B** sicqz vir perfectus dicitur sons quia facit alios per opera bona fructificare ibidem **L** debet et bona opera cōtinuare ibidem **D** debet sese alijs cōmunicare ibidē **L** et debet se a culpis purificare ibidem. **F**

Sons pōt dici xps: et hoc multiplex de causa pariter et v^rgo Maria etc. ibidem. **B**

Sons purificatiū est baptisumus vel penitētia seu spūales tristitie ibidē **H** sons dānificatiū scz p^rperitatis delicia seu carnalitatis ibidē **I** sons refrigeratiū scz glorie paradisi qui dicit etiā sons satiatiuus: sons delectatiuus/sons speculatiuus etc. ibidem. **K**

Soramina sunt multiplicia etc. perforare. **B**

Sores ianue seu porte sunt partes ciuitatis vel domus per quas fit introitus et ingressus: et antiquitus in portis multa fiebant etc. **A**

Sores denotāt quēcūqz locū publicū etc. ibidem. **B**

Soris/sozas idest extra: nā sozas denotat exclusionem a loco vel extra locū etc. **A**

Soris vnū est viatorum scz mundi peregrinatio ibides **A** sozis vnum proditorū/sozis vnum dānatorū ibidem **B** sozis vnum vitiosorum ibidem **L** sozis vnum conuersorum seu pfectorum ibidem **D** et sozis vnū singuloz exteriorū scz cōuersatio ibidem. **E**

Forma duplex: scz substantialis et accidentalis etc. **A**

Forma corporalis que cinerea est ibides **A** forma fortune seu temporalis aerea/ forma virtualis et morum etherea ibidē **B** forma supnalī fiderea/et forma criminalis sulphurea ibidem. **L**

Formatur a deo per specialem inspirationē: formatur a p^rdicatozibus p doctrinā et eruditionē: et formatur a p^rlatīs et maioribus per correctionē ibidem. **D**

Formice p^rietas alimentū. **B**

Formidare formido/formidare. i. timere seu dubitare. **A**

Formido multiplex: scz virtuosa que est filialis ibidem **A** virtuosa que est nortalis ibides **B** luctuosa que est eternalis ibidem. **L**

Formax idest incendium: et sic formax multiplex est: scz dilectionis/tentationis/tribulationis/et dānationis. **A**

Formicatio/formicatus/formicatio accipit p omni actu lubrico vel luxurioso etc. **A**

Formicatio carnem maculat ibidem **A** mores inficit: mentes allicit ibidem **B** penis afficit et a regno deijcit ibidem. **L**

Fortē/fortitan/ aduerbia dubitandi sunt. **A**

Fortē signat vite fragilitatem que dubia est ibidem **A** signat mundi p^rperitatē et mortis necessitatē ibidem **B**

Fortē vel fortitan importat dubitationem: sicqz significare potest prudentiā deliberatiuam ibidem **L** fiducia cōsideratiuam ibidem **D** et stulticiā deliberatiuam ibidem. **L**

Fortitudo dicit qd facile nō labit: non facilliter frangit etc. et est multiplex: scz fortitudo corporalis/tpalis/criminalis/et virtualis. **A**

Fortitudo est virtus animi qua homo potens et habilis est sicut ad resistendum malo: et ad perseverandum in bono et sic est vna de quattuor virtutibus cardinalibus ibidem. **B**

Fortis sit homo spūaliter quando fortis per confidentiā innititur ibidē **L** quādo a malo per penitentiā puerit ibidē **D** et quādo in celo erigitur ibidem. **L**

Fragilis/fragilitas/debilis debilitas. **A**

Fragilitas multiplex: scz naturalis ibidem **A** tpalis ibidē **B** et criminalis ibidem. **E**
Frangere vide cōfringere etc. **A**
Fractio multiplex: scz iustoz ibidē **A** maloz et quedā cū ctoz: scz mortis ibidem. **B**
Frater/fraternitas/frater est nomē cōmunitatis/vnitatis equalitatis/charitatis et societatis etc. **A**
Fratres taz spūales q̄ tpales decet faciliter recōciliari ibidem **B** debent cōcorditer sibi iunūcē sociari ibidē **D** et debent equaliter nobiles vocari et cetera ibidem. **E**
Fratrū et socioz discordia causat per supbie timorē: p iactā tie clamorē/per inuidie lūorē etc. ibidem. **E**
Frater in bono est nomē p̄solationis/supporationis/eruditionis/enutritionis et cetera ibidem. **F**
Fraus/fraudare/fraus deceptio/dolus/fallacia et malicia pro eodem supponit. **A**
Fraudulēti in cōsiliis/in auxiliis ibidē **B** in colloquiis/in beneficiis ibidē **E** et in apparētis ibidem. **D**
Frenū ē instrumentū qd equos dirigit etc. **A**
Frenū multiplex: scz iusticie ibidē **B** prudētie ibidē **E** et potētie ibidē. **D**
Frequētia/frequēter sumit in bono et in malo. **A**
Frequēter debem⁹ ministrare/visitare/iesunare/segregare/cogitare et tolerare ibidem. **A**
Frequētant malivanas leticias: carnis spurcicias/mūdi olivias et verboz iactantias ibidem. **B**
Frigus hz reprecure/situare/restringere/nocere et affligere. **A**
Frigus multiplex: scz diuini timoris/mundi tribulatiōis et frigus gratie atq; deuotionis ibidem. **A**
Frons est corpis pars apparētior/durior et solidior etc. **A**
Frons multiplex: scz apparētie cōuersationis ibidem **A** dure obstinationis et cōstantie atq; p̄fectionis ibidē **B**
Fructus/fructificare/fructus est vltimum quod de arboze expectatur etc. **A**
Fructus multiplex: scz bonoz qui est virtuosus ibidē **A** fructus mōdanus et periculosus nā dat fructus amoris multiplex ibidē **B** et fruct⁹ supnus et delitiosus etiā multiplex: scz gratie/eucharistie et glorie ibidem **ll**
Fructificare p bona opa si volumus rescare debem⁹ p penitentia mala etc. ibidē **B** nam quidā fructificant sicut rosa in hierico per humorē cōpassionis: fructificant qui dam sicut oliua per tēperamentū sufficiētis possiōis ibidē **E** debemus etiā nos p pmanētiā radicare ibidē **D** et per influentiā nos irrigare ibidē. **E**
Fruct⁹ habeam⁹ rubeos/albos/longos/rotundos/duros molles/amaros et dulces ibidem. **F**
Frumentū multiplex: scz spūalis gratie/eucharistie/doctrine vel sciētie/tpalis affluentie et celestis glorie. **A**
Frustra dicit cuius legitima cessat ratio siue causa etc. **A**
Frustra solēt mali cōgregare/laborare/vigilare/ambulare confidere et viuere ibidē. **A** etiā mali frustra cōturbantur/castigantur/cōsolantur/operantur etc. ibidē **B**
Fruges multiplices: scz bonoz tēporaliū/operū virtuosoz et eternaliū p̄mioz. **A**
Sugere id est ab aliquo termino cū celeritate abire et recedere estq; qdā laudabile: et qdā vituperabile etc. **A**
Suga multiplex: scz mobilitatis et incōstantie/debilitatis et impotentie et sagacitatis atq; prudentie ibidem. **B**
Sugere debem⁹ abiciendo sarcinā deteriorē ibidē **E** et respiciendo terminū anteriorē ibidē **D** et aspiciendo terminū vltiorē vel posteriorē ibidem. **E**
Sugit malā amicitia et societate ibidem **F** penalitatem et penitentia/seueritatem et iustitia ibidē **B** et stabilitatem et cōstantia ibidem. **ll**
Suga incōstantie multiplex: scz nature/fortune/miserie et culpe ibidem. **B**
Fulgor/fulgere/fulgor n̄ aliud est nisi quedā resplēde

tia corporis lucidi vel politi. **A**
Fulgor boim iustoz est fulgor gratie et virtutum ibidē **A** fulgor diuitum et magnorum est peccatoz vel vitiosoz ibidem **B** fulgor boim fictozum et hypocritarū vel fanaticoz ibidem **E** fulgor vero boim sanctoz et eternaliū et beatoz ibidem. **D**
Fulgur est qdā impressio naturalis ex subtiliorib⁹ elemētoz p̄tib⁹ ḡnata etc. et accipit i scriptura i bono et i malo **A**
Fulgur magne velocitatis est obedientie: magne caliditatis est auaritie ibidē **A** fulgur magne penalitatis est pene eterne et magne formositatis est exemploz bonoz etc. ibidem. **B**
Fulce aues maris tēpestatē p̄sagiat etc. p̄speritas. **F**
Fum⁹ est quedā materia aerea que de corpib⁹ cōbustis vel caloris exhalat: et sumit in bono et in malo. **A**
Fumus laudabilis et virtuosus: scz feruide orationis/bone affectionis et alte cōtēplationis ibidē **A** fum⁹ dānabilis et vitiosus: scz male affectionis/vane clariōis/feride infamationis et erroris atq; deceptionis ibidē **B** et fum⁹ tristabilis et dolorosus ibidem. **E**
Fundamentū id est fundi stabilimentum. **A**
Fundamentū p̄ioritatis scz fidei ibidē **A** toz esse fundamentū altū/ne inuaderet: solidū/ne suffoderetur: sanguineū/ne dissolueret: siccū/ne corūperet: prudēter factū/ne cōtēneret: et a summo rege iactum ut honoraret ibidē **B** fundamentum virtualis stabilitatis scilicet patientie ibidem **E** et fundamentum scilicet infime humilitatis ibidem. **D**
Fundamentum debile habet hypocrisis/auaritia et superbia ibidem. **E**
Funis/funiculus per funē intelligit quodcūq; vinculum vel ligamē: et sumit in bono et in malo. **A**
Funis multiplex: scz amicitie et dilectionis / qui habeat cōstantia et firmitatem: decentia et honestatem/munditia et puritatem ibidem. **B**
Funis obedientie et subiectionis / fumis p̄nie et remissionis et fumis eterne p̄identie et distributionis ibidem. **E**
Funiculus malus multiplex: nā ligatur auari funib⁹ cupiditatis: luxuriosi funib⁹ carnalitat⁹ / pctores funib⁹ obstinationis et dānat⁹ funibus eterne dānationis ibidem. **D**
Fur qui fraudulēter detinet rē alienā inuito dño. **A**
Fur quintuplex in scriptura reperit: scz diabol⁹ qui furat aiam: symoniacus p̄bēdā/vsurari⁹ pecuniā/heretic⁹ scripturā: et hypocrita bonā famā ibidem. **A**
Furoz signat ḡnalr mortū et feruorē fortis iracundie etc. **A**
Furoz diuine iusticie et seueritatis et ille infert mundo tribulatiōes: infertq; eternas afflictiones ibidē **A** furoz hūane crudelitatis et furoz extreme penalitatis ibidē **B**
Futurū ad prudētem virū p̄rerita recordari: presentia ordinare et futura p̄euidere pertinet. **A**
Futura qdā que debem⁹ prudēter p̄cauere ibidē **A** et futura q debem⁹ potēter sustinere: futura q debem⁹ stupenter formidare ibidē **B** et futura que debemus ardēter affectare ibidem. **E**

De littera. B.

Babaa interpretat vallis ei⁹ v̄ p̄liuū ei⁹ et ē nomē ciuitatis de tribu beniamin et signat in bono et in malo. **A**
Babaan signat humilitatis statū et ē cupiditatis statum ibidem. **A**
Babaan ciuitas gētiliū et interpretat vallis tristitie: signatq; p̄niam et cōuersionē: sapiētiā et discretionē/cōcordia et cōderationē obedientia et subiectionē etc. **A**
Bad interpretat succinct⁹ latro vel accinct⁹ latrūculus: fuit gad vnus de filiis iacob etc. **A**
Balaad interpretat cumulus testis: et est locus montuosus in terra israel etc. **A**
Balaad est locus diuine possessionis: p̄clare cognitiōis etc. **E** **ll**

celse platinis/perfecte creationis etc. ibidem. **A**
Balactitis gemme scz contra muscas ppuestas/libertas **E**
 protegere. **A**
Balylea/galyleus/galylea fuit quedā portio terre chanaan
 etc. et interpretatur galylea rota vel volubilis. **A**
Balylea statū ecclesie vel religionis signat multiplex ibidē
A signat etiā statū nequie et dānationis et statū celestis
 glorie et saluationis ibidem. **B**
Baudium/gaudere/gaudium idest leticia/exultatio/iocun-
 ditas et mētis dilatatio et est multiplex **A** gaudium in-
 ternū et commendabile/estq; letitia spiritalis, qua ho-
 mo gaudet in offio: sicq; gaudet iusti qñ cogitant sum-
 mū hospitē deū in corde suo recepisse per grām/qñ ppen-
 dunt lucrū eterne glorie meruisse: qñ vident gratiā ac-
 quisuisse scz societate dei/angeloz et scōz ibidē. **A**
Baudēdū est cū qñ p gratiā illuminat ibidem. **B**
Baudet vir iustus in cōfessionis amaritudine: gaudet i spei
 cōsolationis certitudine: gaudet in bonoz associatione
 in laboz toleratione et cetera ibidē **E** gaudet etiā vir iu-
 stus qñ ad primū quē spat saluatū multiplex ibidē **D**
Baudet iusti qñ p fidem sunt hospitati ibidē **E** gaudet qñ
 p gloriā sunt saturati seu quietati ibidem **F** et gaudet
 qñ optime satiati ibidem. **B**
Baudent sancti in patria de periculoz euasione: de brōz
 adiunctione/de dānationis cōreplatione/de victorie cōse-
 cutione/et de pfectissima repletione ibidem. **h**
Baudiū externū et dānabile et est multiplex: scz gaudiū sup-
 boz/auaroz/detractoz et guloso ibidē **I** et gaudium
 eternum etc. ibidē. **R**
Baza ciuitas phylistinor et interpretatur robusta etc. **A**
Bazophylaciū erat vestibulū/atrium seu deambulatoriū
 in templo etc. **A**
Bebenna accipitur pro pena eterna et interpretatur vallis
 tristitie etc. **A**
Belu vide de frigore/glacie et similibus etc.
Belboe est nomē mōris vbi saul et filij ei ceciderūt etc. **A**
Bema lapis p̄ciosus signat meritū et virtutes etc. **A**
Bemere/gemitus est quidā motus mētis qui ex aliquo do-
 lore seu tristitia gñatur etc. et homo gemere pōt de bono
 vel malo ibidem. **A**
Bemir multiplex: scz afflictioz/et indigentib/cōfictioz et pe-
 nitentiā ibidē **A** gemitus perfectioz et meditantib/et dāna-
 torum et desperantib ibidem. **B**
Benerare/gignere sumit in bono et in malo: **A**
Beneratio bona qñ a deo vel a p̄dicatore vel a plato aliqui
 ad bonū cōuertuntur ibidem. **A**
Beneratio mala et vitiosa ibidem. **B**
Benerari in nobis debet cōpassio secundatiua: deuotio re-
 frigeratiua ibidem **E** discretio cognitiua et cōstrictiua
 ibidem. **D**
Beneratio est oē illud qd generat vel qd tps successiōe va-
 riat etc. et accipit multipliciter. **A**
Beneratio bona requirit debitā generationē ibidē **A** mo-
 destā cōuersationē/et deuotā famulationē ibidē. **B**
Benus nomē collectiū signat effi pluralitatem inuicē cōgre-
 gationem: et sumitur pro bonave malauisione et cōgregatio-
 ne etc. **A**
Bentes bone/qui inter se federantur concorditer ibidem
B quia mali sunt segregati ibidem **E** qui deo sunt
 specialiter dedicati ibidem **D** et qui deo sunt virtualiter
 vendicati ibidem. **E**
Bentes male sunt peccatores qñ habent seculiam et crudeli-
 tates/malitiā et fallacitatem/nequitia et iniquitatem et
 cetera ibidem. **F**
Benua membra sunt flexibilia etc. **A**
Benua moraliter accipiendo intelligit mētis humilitas seu
 benignitas ibidē **A** carnis infirmitas/mundi p̄sp̄ritas
 ibidē **B** et celi felicitas ibidem. **E**

Benus accipit p̄vniuersitate: p consanguinitate et p quali-
 bet generali cōmunitate etc. **A**
Beneris eiusdē habere debent pares nobilitatē ibidē **B**
 morū cōformitatē/et cordiū vnitatem ibidem. **E**
Berantis vel gelatis gēme ppuestas p̄sens. **B**
Bermen/germinare idest fructificare/emittere vel aliquid
 exterius effundere/et proprie germen est p̄ncipium fru-
 ctuum etc. **A**
Berminare si sp̄salitervolumus necesse est v̄dolciter vege-
 remur ibidē **B** vt p fidē firmiter radicemur ibidem **E**
 et vt p fidem celitus collocemur ibidem. **D**
Byzū idest circuitus vide de circūdare vel circuitus. **A**
Badius sumit in bono et in malo. **A**
Badius multiplex: scz cōmendabilis ibidē **A** detestabi-
 lis scz peccati et est multiplex ibidē **B** et formidabilis
 scz diuine iurisdictionis/mundane tribulationis et eterne
 flagellationis ibidem. **E**
Bloria idest bonor/malestas/et sumitur p quacūq; cordis
 leticia etc. **A**
Bloriatur quidā in crimini p̄uersione: mundana p̄sp̄ritas
 et eterna felicitate ibidem. **A**
Bloria idest beatitudo: estq; generale nomē perfectissime
 significans bonorum omnium complementum scz in ce-
 lesti patria: nam ista gloria est pulchritudo valde gratio-
 sa ibidem **B** plenitudo valde copiosa/qñ ibi est iocun-
 ditas inestimabilis/sublimitas inattingibilis/satietas
 inastidibilis etc. ibidē **E** longitudo interminabilis ibi-
 dem. **D**
Bloria mala/scz huius mōdi/nam est magne deceptiois/bre-
 uis durationis ibidē **E** nullū repletionis et tristis p̄du-
 sionis ibidē. **F**
Bloria cordialis quedā bona qñ quis de bono gloriatur
 et quedam mala quando quis inaniter de bono vel ma-
 ligniter de aliquo malo gloriatur etc. ibidem **B** sicq;
 gloriatur fatui in carnis pulchritudine: corporis forti-
 tudine/rerū plenitudine/mulieris gratitudine et cetera
 ibidem. **h**
Blorificare idest laudare/magnificare/honozare/et de glo-
 rificatur ab hoīe per laudem et gratiarum actionem: ho-
 mo vero a deo gloriatur per celestis glorie distributio-
 nē: et homo ab homine gloriatur per vanorum verborū
 adulationem etc. ibidem. **A**
Bomoxa fuit vna de ciuitatibus sodomor: interpretatur
 cecitas/seditio/timor popularis vel timens populū/et si-
 gnat peccatores etc. **A**
Bratia gratis data est dei beneuolētia quā ex liberalitate
 sue bonitatis infundit etc. **A** gratia vero gratum fa-
 ciens est illa mentis dispositio per quam aīa deo placita
 efficitur etc. ibidem. **B**
Bratia comparatur rozi qñ est mentis humectatiua: cōpa-
 ratur flori quia est mentis decoratiua ibidem **E** compa-
 ratur fonti/quia est mentis depuratiua: comparatur
 ponti/quia est mentis sustentatiua ibidem **D** compa-
 ratur clau quia est paradisi aperitiua: comparatur navi
 quia est n̄ri transportatiua: comparatur flumini/quia
 est anime vegetatiua ibidem **E** comparatur lumini/qñ
 est mentis illustratiua: et comparatur semini/qñ est men-
 tis secundariua ibidem. **F**
Bratiarū actio/gratitudo/gratiarū actio est quedam vir-
 tus qua homo beneficia recepta confitetur et recognos-
 cit etc. **A**
Bratiarū actio debet esse cū cōtinuitate: cū iocunditate ibi-
 dem **B** cū humilitate et cū integritate ibidem. **E**
Bradi/gressus/gradus idest ambulare/icedere/et spectat ad
 animalia etc. **A**
Bressus quidam dirigendi scz p̄latoz et superiorū/p̄e-
 dicatoz et clericoz religiosoz et humilium ibidē **B**
 gressus quidam corrigendi/et gressus quidam exigendi

di ibidem. **E**

Gradus signat locum emīentem vel ascensum ad altum locum **tc.** **A**

Gradū quidāz imperatoris adīpiscitur: scz qui ad gradus dignitatis ascendunt ibidem **A** gradū predicatoris et gradū ministratoris ibidem. **B**

Grandis/grande qđ in magnitudine alia precedit **tc.** **z** accipitur in bono et in malo. **A**

Granditas multiplex: scz dignitatis ibid. **A** bonitatis/felicitatis/iniquitatis ibidem. **B** granditas prosperitatis et aduersitatis ibidem. **E**

Grando est impressio aeris de pluue guttis in glacem congelatis **tc.** **A**

Grado diuine seueritatis metuēda/mūdane aduersitatis sustinenda/et eterne dānatiōis precauenda ibid. **A**

Gratis accipit pro voluntarie et p hōie qui gratitudinem seu gratiositatem habet **tc.** **A**

Gravis/graue dicitur quod est ponderosum/tediosum difficile seu tristabile **tc.** **A**

Gravitas multiplex: scz hūilitatis/virtuosa ibid. **A** iniquitatis virtuosa ibid. **B** et aduersitatis dolorosa ibid. **E**

Grex et armentū nīl aliud sunt qđ cōgregatio aialū simul et cōiter viuentiū: et est grex nomē cōitatis/societatis/humilitatis et pluralitatis **tc.** **A**

Grege offi cō esse volumus habere debemus mentis sagacitatē ibidem **B** morū cōsōmitatē ibidem **E** et pacis trāquillitatem ibidem. **D**

Grege dispersi gūtur multipliciter ibidem. **E**

Griffi auis pprietas auaritia. **A**

Grus auis pprietas parentes **B** princeps. **E**

Gubernare idest regere vnde gubernator dī qui est aliorū iudex: dñs et p̄latus **tc.** **A**

Gubernator debet habere sagacitatem et subtilitatem: patientiam et benignitatem/ac diligentiam atq; sedulitatē ibidem. **A**

Gustus est sensus corpis discernēs iter ciboz sapores **tc.** **A**

Gustant peccatores ibidem **B** contemplatores et cōprehensores ibidem. **E**

Guttur est mēbrus in quo vox format et p qđ cibus ad corporis nutrimentū recipitur **tc.** **A**

Guttur in bono designat bonā locutionē: seruentez deuotionē et sagacē discretionem ibidem. **A**

Guttur in malo signat detractoriam loquacitatem: insectoriam gulositatem et deceptoriam fallacitatem ibidem. **B**

C De littera. **h.**

Habere signat possessionē: et sumitur in bono et in malo. **A**

Habitio multiplex: scz virtuosa/virtuosa/dolorosa et gaudiosa **tc.** **A**

Habere debemus virtutū possessionē qđ dei largitas excitatur ibidem **B** celi felicitas procuratur ibidē **E** et sūma calamitas cuius ibidem. **D**

Habitio vel possessio bonoz et p̄liū malis virtuosa: bonis virtutosa et sanctis tediosa **tc.** ibidem. **E**

Habitare est in aliquo loco diuturnā facere mansionē: naz habitare/morari et manere p eodem supponit **tc.** **A**

Habitatio supernalis scz paradisi appetenda/quia securissima ibidēz **B** foetidissima ibidem **E** tranquillissima et fertilissima ibidem. **D**

Habitatio spiritalis frequēda: nā est gratie/ecclesie/re

ligionis et deuotionis ibidē **E** sicq; habitant quidā in mari cōtritionis amaritudine: in fluminibus ḡet deuotionis dulcedine/in desertis afflictionis solitudine ibidē

S quidam in contemplationis altitudine/et quidāz in concordie amoris et dilectionis societate et cōmunitate ibidem **B** debentq; tales esse humiles ad obediendū

stables ad perseverandūz/sinceri ad caste viuendūz et cōcordes ad pacem tenendū ibidem. **h**

Habitatio mundialis detestanda ibidem **B** habitatio corporalis contēnenda et habitatio infernalis formidāda ibidē **R** atq; habitatio diuina que est multiplex **tc.** ibidem. **E**

Habundare/habundantia/repletio/sufficientia/fertilitas fecunditas idem videntur significare **tc.** **A**

Habundantia diuitiarū piculosa multiplex ibidē **A** nam affert mēris humilitatē: p̄fert culpę iniquitates: affert vanā iocunditatē: et infert falsam securitatem ibidem. **B**

Habundantia nequitiarū p̄nitiosa nā est in cogitationib; p̄sumptuosis/locutiōibus defectuosis/opatiōibus luxuriosis et machinationibus malitiosis ibidem. **E**

Habundantia iusticiarū/sicq; habundare debemus dulci pietate/mentis puritate/morū benignitate et cetera ibidem. **D**

Habundantia miseriarū/habundantia suppliciorūz siue penarū et habundantia solatiōū ibidem. **E**

Harena bz asperitatē/ariditatem/sterilitatem **tc.** **A**

Harena asperitatis que penitentię signat stimulū ibidē. **A**

Harena frigiditatis seu ariditatis qđ mortalitatis designat tumultū ibidem **B** harena sterilitatis que iniquitatis designat titulum et cetera alia ibidem. **E**

Hārdo in bono signat virū humilē et obedientē **A** in malo vero hōiem impiū qui facile cedit ibidem. **B**

Hastar lancea pro eodem supponunt: sumisq; in bono et in malo. **A**

Hasta in bono signat verbi diuini eloquentiam: orationis efficaciam/crucis virtutē et memoriā ibidem **A** seueritatem et iusticiā **tc.** ibidem. **B**

Hasta in malo est hasta detractionis: tentationis et damnationis ibidem. **E**

Haurire est aquā vel aliū liquorem de loco p̄fundo extrahere **tc.** **A**

Hauftus multiplex: scilicet sanguis/luminis et fluminis ibidem. **A**

Hauriunt aquam scripture et eruditionis docti: aquam gratie et inspirationis iusti: et aquam glorie seu leticie beati ibidem. **B**

Hebreus interpretatur vincens vel transiens vel transitus iusti: et per hebreos in bono denotari possunt viri sancti multipliciter **A** in malo hebrei signat peccatores quia discordes et litigiosi/imbecilles et defectuosi rebelles et presumptuosi ibidem. **B**

Hedus animal letum/simplex et lasciuū **tc.** **A**

Hedus et hūstū saluatore signat ibidem **A** etiā iustus viatorē ibidem **B** et vanū peccatorē ibidem. **E**

Helyas fuit vir maxime virtutis eximiusq; p̄phetia: et iterpatur ascendens dñs **tc.** **A**

Helye et hūstus saluator pprie cōparatur: quia celos ascendit et eximius oīm p̄phetarū **A** cōparatur vir perfectus et sanctus helye multipliciter ibidem. **B**

Herba in scriptura triplici repitur significato: nam quedā herba bonoz/scz in orto ecclesie fidei christianorū ibidē **A** qđ ibi colligit herba scripture visum clarificans: herba gratie mentē roificans seu sordes purificans ibidem **B** herba honeste apparenie corda letificans et herba celestis glorie plene fructificans ibidem. **E**

Herba malorū scz herba criminalis iniquitatis et p̄liis prosperitatis et corporalis fragilitatis ibidem **D** et etiā herba cunctorum **tc.** ibidem. **E**

Hercules virtutis labor. **E**

Hereditas est illud suū/illa possessio/illa portio que a patribus ad filios deriuatur **tc.** **A**

Hereditas multiplex: scz gratie procuranda: glorie appetenda/ecclesie defendenda/substantie et p̄liis contēnenda et miserie infernalis metuenda ibidem. **A**

Hereditatē cōsequuntur paternā qui sunt legitime precati criminibus ligati et parētib; nō ingrati: sic si p̄p̄i here

E (iii)

- des esse volumus debemus esse canonice procreati ibi dem JB a vitijs liberati: sicq; elegit deus duodecim ge nera hoim bonarū psonarū etc. ibidem E et qui sunt pa rentibus seu maioribus subiugati ibidem. D
- Iheremus vide desertū: signatq; mundū impiū sine fructu peccatorum sine cultura penitentie et infernum horri dum pleni luctu etc. beremus in bono signat statū pen tentie seu hoim penitentē etc. A
- Iherere vide adherere.
- Iheresis hereticus dicitur qui veritati fidei ex certa sciētia contradicit etc. A
- Ihereticus solet obstinari temere credendo ibidem A de bet euitari propterea cedendo ibidem JB debetq; extir pari asperitudo ibidem. E
- Iheri vide nudius tertius. JB
- Iherodes/herodas/herodes tres iuxta scripturā fuerunt: et omnes impij et crudeles fuerunt: et signant tyrānum et impiū: nam tales moleste dei laudes tolerant: innocē tes grauant et lacerant: sanctos contēnunt et vituperāt et cetera alia. A
- Iherosolimiti fabula etc. perseuerantia. E
- Iherodii ausi ppter amorē B pugnare. JB
- Iheresio pulcherrima postea assuero regi copulata iras eius placavit ppter suū liberauit etc. A et p bester in telligi potest virgo Maria vel quilibet aia sancta: vel aia humilis et deuota multipliciter ibidem. A
- Iheu simplex videtur esse interlectio dolentis: cuius vero sit tri plex vt cum dicitur heu/heu/heu videturq; esse interie ctio admirantis etc. A
- Iheu signat desolatiue seu lamentatiue A heu etiā signat miseratiue seu cōpassiue: heu sumit emulatiue seu vindi catiue et etiā ore statutiue ibidem JB heu sumit admiratiue dubitatiue seu formidatiue ibidem. E
- Ihic aduerbiū loci semper certū locū significat etc. A
- Ihic in bono est locus secretus abilis ad contemplandum ibidem. A
- Ihic est locus completus utilis ad habitandum et hoc mul tipliciter ibidem. JB
- Ihic est locus quietus et nobilis ad soporandū vel dormien dum ibidem. E
- Ihic pōt etiam significare in malo: sicq; est locus tumultuo sus scz cor impij/locus defectuosus: scz mundus et locus tempestuosus scz infernus ibidem. D
- Ihic pnomē demonstratiuū: et pnomē singularitatis signifi catiū: sicq; p illud pnomē hic pōt significari vir pfect⁹ q̄ est in scientia et moribus pte alijs singularis etc. A
- Ihic idest viri demonstrabiles singulares et exemplares sivo lumus esse habere debemus cōstantie fortitudinem ibi dem JB nam tales debent existere et pseuerare in frater nitate et amicitia: humilitate et innocentia et equalitate atq; iustitia ibidem E adhuc si hic esse volumus: ha beamus eloquentie certitudinem ibidem D et sapiētie simplicitatem ibidem. E
- Ihec pnomē signat singularitatē et excellentiā virtuosam estq; pnomē demonstratiuū etc. A
- Ihec signat psonē bonitatē et singularitatē multipliciter ibidem A hec signat cordis iocunditatē seu grē vel leticie clari tatē statum pfectionis et celi felicitatē ibidem. JB
- Ihec et signat ecclesiā triūphantē multipliciter ibidem. E
- Ihū hoī/his/hos/hoc pnomē sumit relatiue q̄q; demon stratiue et pōt dici de impijs et iustis etc. A
- Ihū q̄ mali dicunt solent discordiā seminare: factatiā fulmi nare/ostatiā terminare/mūditiā inqnare et inferni seut tiā ruminare ibidem A hī vero boni dicunt qz bonorum imitatores multiformiter etc. ibidem. JB
- Ihyems tps frigid⁹ et humid⁹ varijs imp̄ssionib⁹ obnoxius et subiectum sumitq; in bono et in malo etc. A
- Ihyems in bono multiplex: scz timorose cōscientie ibidem A
- rigorose penitentie et gloriose pmanentie ibidem JB et hyems in malo scz culpe latentis: vite presentis et pene sequentis etc. ibidem. E
- Ihyene animalis ppter circuitus ih perfectio: E sepe lire. E
- Ihyllaris/hyllaritas mundanorū/vana et transitoria: spirita lis perfectiorum/sana et meritoria: et supernaturalis plena et saluatoria. A
- Ihymnus signat leticiam/canticum/gaudiū seu laudem et signat cōter in bono: sicq; reperitur hymnus precum et orationis: laudis et confessionis voti et promissionis: gaudiij et exultationis: beneficiij gratiarum actionis ibi dem. A
- Ihyperbozei populi cōditio meus. JB
- Ihyrcus est animal p̄tis hysspid⁹/carne marcid⁹/vultu tor uid⁹/carne ferid⁹/capite cornutum. A
- Ihyrcus in bono signat viros penitentes et abstinentes: lu stros/frigid⁹ et excellentes ibidem A hyrcus vero in malo signat peccatores. quos deus abhominatur etc. ibidem. JB
- Ihyrundinis ausus ppter aduentus B apostata. D
- Ihistris siue porci spinosi ppter pilus. E
- Ihodie signat tempus presens etc. A
- Ihodie signat promptam hoīs voluntatem: eternam celli se licitatem/et humane etatis breuitatem seu varietatem ibidem. A
- Ihodie vnum est meritorium: sicq; debemus hodie deo con federare: nocius exponere: diuina considerare etc. ibi dem JB hodie vnum est vanum et transitorium: et sic ho die est brevis durationis: vilis conditionis: grādīs sub uersid⁹ etc. ibidem E et hodie vñ summū et saluatoriū et est etiā multiplex etc. ibidem. D
- Iholocaustū erat quoddā sacrificij genus quando tota ho stia dño offerebatur etc. A
- Iholocaustum in bono signat pectora q̄ charitatis ignib⁹ inflammantur: corpora que deitatis vñbus dedicantur et opera que bonitatis legibus moderantur ibidem. A
- Iholocaustum in malo signat mentes/personas vel opera que diabolo/mundo/vel carni dedicantur etc. ibidem JB
- Ihomo in scriptura sumitur multipliciter: quādoq; natura liter q̄q; spiritaliter etc. A
- Ihomo signat virum nobilem et virtuosum ibidem. A
- Ihomines spirituales et perfecti si esse volumus habere de bemus cordis benignitatem ibidem JB rerum tenui tatem ibidem E sensus subtilitatem ibidem D et mē tis subtilitatem ibidem E debemus et nostra poris gere liberaliter: nros corrigere paternaliter: cunctos di ligere rationaliter et cetera alia ibidem. E
- Ihomo signat insectum vitiosum ppter vanitatē incōstan tie: ppter falsitatē eloquentie: ppter ruditeriam igno ratiē et alia sequentia ibidem. B
- Ihomo in malo significato est nomen deceptionis et fal lacie: detractatiōis et inuidie: inuasionis et calūnie et ce tera ibidem. B
- Ihomo signat virum flebilem et dolorosum multipliciter ibidem. B
- Ihominis miseriam denotat sue carnis vilis conditio: sue sordis grandis infectio: mundi luctu dura turbatio et ce tera ibidem. K
- Ihomo et hyistus dicitur grādīs auctoritatis: quia de sum mis sedibus destinatus: homo dulcis humanitatis/qz icarnatus: homo fortis stabilitatis: qz acutis sudibus p foratus etc. ibidem. V
- Ihomo peccat multipliciter atq; in hoīe ostēdit mentalis deso latio/regalis miscratio/verbalis impeditiō/et moralis imperfectio/vide in plogo. A JB E
- Ihomo accipitur vt glorificet/ōāificetur et beatificet/ vide accipere. M N D

Homo fert fructus multos et affert. **H**
Homo perfectus agni conditionis habeat agnus. **A**
Homo bonus heremum intrans a demone seductus et destruit. **E**
Honestas est virtus qua mores hominum intrinsecus et extrinsecus componuntur et. **A**
Honeste cogitare/honeste vigilare/honeste laborare/honeste ornare et cetera alia ibidem. **B**
Honor id est gloria/maiestas/excellentia/dignitas: sumiturque in bono et in malo. **A**
Honor temporalis siue mundanus contemnendus quia sensum pervertit: mores subvertit: a deo auertit et ad inferna diuertit ibidem. **A**
Honor eternalis appetendus ibidem. **B** et honor finalis impendendus et. ibidem. **E**
Hora est quedam mensura motus celi continens dies naturalis vicissimam quartam partem: et sumitur in bono et in malo et. **A**
Hora in bono sunt hore fidei et articuloz ibidem. **A** sic christus horam habuit qua carnem assumpsit: qua mors hunc consumpsit: qua corpus resumpsit et qua magna presumpsit iudicio futuro ibidem. **B**
Hore gratie et sacramentorum: sicque est hora prima meditationis: hora tertia penitentium: sexta miserantium: et nona contemplantium ibidem. **E**
Hore adhuc multe: scilicet venie et remissionis/salutis et curationis/feruoris et orationis et. ibidem. **D** hore glorie et celi bonorum ibidem. **E**
Hore in malo multiplices. scilicet caliginose/periculose/insidiosae et tempestuose ibidem. **F**
Hore est illud ubi grana pro custodia reponuntur et. **A**
Horeum multiplex. scilicet horis auarorum/horis impiorum/hostium malignorum: cordis deuotorum ibidem. **B** horum hominum perfectorum et hominum beatorum ibidem. **E**
Horror/horribilis/horror est animi passio causata ex improportionalitate potentie ad obiectum et. **A**
Horror auctoritatis immense qui de deo concipitur multipliciter ibidem. **A**
Horror iniquitatis intense. scilicet viliis peccatoris ibidem. **B** horror calamitatis. scilicet mundi deceptionis: horror fallacitatis/scilicet diaboli tentationis et. ibidem. **E**
Horere vide contemnere/sugere/siliter in alijs titulis.
Hospes/hospitalitas/hospitium/hospitalitas est liberalitas qua quis peregrinos et extraneos solet hospitio recipere et eis necessaria ministrare. **A**
Hospes christus magnus et mirabilis mentaliter recipiendus ibidem. **A**
Hospes diabolus malus et detestabilis viriliter recipiendus ibidem. **B**
Hospes peccator vagus et semper mobilis verbaliter exasperandus ibidem. **E**
Hospes iustus seu egenus refocilandus siue realiter recipiendus ibidem. **D**
Hospitium est mundus: hospitium est ecclesia vel religio: hospitium est infernus: et hospitium est paradysus ibidem. **D**
Hospitalitas facit placere deo ibidem. **E** opes augere ibidem. **B** malis carere et celum habere ibidem. **H**
Hospites debent diligenter et efficaciter inuitari hospites ut maneant: dulciter et decenter affari: et hospites ut non timeant fidenter tutari et. ibidem. **F**
Hostia vide sacramentum/hostia generaliter signat quicquid deo porrigitur seu offertur et. **A**
Hostia multiplex. scilicet vitalis/mentalis siue spiritualis/vocalis realis et leualis. scilicet malorum hominum et. ibidem. **A**
Hostis sumitur in bono et in malo et. **A**
Hostes reales sunt placandi dulciter ibidem. **B** hostes aie in pugnandi et supandi et sunt diabolus potens et callidus: mundus ardens et audax: proprium corpus fetens et sordidum ibidem. **E** et hostes prouideri vitandi. scilicet peccatores et. ibidem. **D**

Hostium est idem quod introitus seu ingressus: Ianua seu porta vide hostia.
Huc est aduerbijs loci signat enim locum illum ubi inuitas personaliter commoratur et. **A**
Huc vnu signat statum laboris. scilicet mundanum pestilentiam ibidem. **A**
Huc vnu signat statum valoris. scilicet gratiam et plenam ibidem. **B**
Huc vnu signat statum honoris. scilicet bonorum ibidem. **E** et huc vnu signat statum doloris. scilicet mortalis defluetie ibidem. **D**
Humerus est pars corporis sustinendis oneribus magis apta et. **A**
Humerus dei qui portat omnia: nam humeri domini mala supponat/bonos trasportat et bona reportat ibidem. **B**
Humerus iusti qui portat grauia. scilicet infirmitates fraternam pie copatendo: aduersitatem extremam repositis tribulationibus: seueritatem supernam dei et prelatorum correctionem/auctoritatem paternam dei et parentum reuerentiam et timorem ibidem. **E** et sagacitatem internam sapientie et doctrine ois ibidem. **D**
Humerus impij/sicque mali habet humeros denudatos per inuerecundiam et luxuriam/absconditos seu amputatos per imbecilliam ignauitatem/duros per obstinatam malitiam et. ibidem. **E**
Humilitas accipitur in bono et in malo et. **A**
Humiles sumus quia ad hoc nos excitat scriptura: inducit natura et admonet figura ibidem. **B**
Humilitas bona et virtuosa est habenda: quia facit nos sagaciores ibidem. **E** facit constantiores ibidem. **D** et facit sublimiores seu feliciores ibidem. **E**
Humilitas mala et vitiosa multiplex. scilicet deceptiua ibidem. **F** defectiua et deiectiua ibidem. **D** et humilitas dura et dolorosa: signatque dejectionem/tribulationes vel damnationem et. **H**
Humus multipliciter in scriptura accipitur et. **A**
Hum designat naturam labilis vilitatis humane ibidem. **A** signat iacturam sterilem facultatis terrene: signat structuram nobilem ciuitatis amene/amantem ecclesie et. ibidem. **B**

De littera. J.

Jacere est ad terram longo corpore prostratus esse accipiturque pro quiescere et pro dormire: et sumitur in bono et in malo. **A**
Jacere virtuosum/sicque iacet homo stupens miracula: petens oracula et cauens pericula ibidem. **A**
Jacere vitiosum et iniquum et sic iacere fere diuersas considerationes diuersa signat peccatorum gratia et. ibidem. **B** sic enim iacet in terra bona terrestria perquirentes in platea mundi negotia perquirentes in sanguine litres et plura diligentes et. ibidem. **E**
Jacere dolorosum. scilicet aduersitatis. et. ibidem. **E**
Jacere/iactare/iacere vel predicare signat multiplex in scriptura. **A**
Jactare multiplex. scilicet gratie saluatoris/iactare iaculi tentationis/iactare boni predicatoris/iactare prudentis prouisoris et. ibidem. **A**
Jactare adhuc multiplex. scilicet predicatorum/bois deuotorum ibidem. **B**
Jactus hominis propter bonorum platorum/iactare demonum tentationum/iactare bonis puerorum ibidem. **E** et iactare bonis nobisorum
Jactantie vitium fugiendum/quia imperfectum denotat ibidem. **D**
Jactat se iactantem: grauat et irritat audientem: vult et agit deperantem ibidem. **E**
Jacintus bois nomen/lapidis/fructus et coloris nomen. **A**
Jacintus sumitur per gratiam/sapientiam: sicque gratia aie perurit in velamentum puritatis: et innocentie in ornamentum castitatis et continentie in firmitatem firmitatis et patientie in ligamentum charitatis et amicitie ibi. **B** et in calcamentum humilitatis et subiacentie ibi. **E**
Jacintus sumitur pro flore/lapide/veste et pelle et. ibidem. **D**
Jacinctus proprietas induere. **E**
Jacob nomen proprium sumitur tamen pro populo et persona et. **A**
Jacob in quantum representat populum israeliticum posset intelligere populum christianum vel ecclesiam militantem et iacob communiter signat virum perfectum ibidem. **B**
Jacob si eueolum fuerit simplicitate ibidem. **E** abbozeam mundum prosperitatem ibi. **D** et adeam celi sublimitatem ibi. **E**
Jacob. scilicet viri perfecti si eueolum dixerint deo totaliter dicantur:

in deo conditus sociatus: a deo dulciter occupati etc. ibidem. **S**

Jacob adhuc scilicet viri perfecti et ecclesiastici mancipantur dei seruitijs: liberantur culparum vitijs: consolantur spei blanditijs etc. ibidem. **B**

Jacob etiam signat domum humane conscientie: domum si dei et ecclesie et domum celi seu patrie: et iacob in malo sumitur etc. ibidem. **I**

Jacobus fuit speculator dei secretorum: predicator dei preceptorum: confessor hominum iustorum etc. **A**

Jacobum christus inuicauit: iacobus se christus monstrauit: iacobus secreta christi gustauit et cetera alia ibidem. **B**

Iactantia/iactare/iactantia nihil aliud est quam aliquid concutere vel mouere et sumitur multiplex in scriptura. **A**

Iactantia uero perficit/multum afficit/ratio deficit ibidem. **B**

Iaculum multiplex. scilicet correctionis/cōtritiōis/detractōis tentationis afflictionis et damnationis. **A**

Iaculum signat correctionis puncturam et ualet ad informandum insipientes: stimulum proficientes: castigandum deficientes et vulnerandum superbientes ibidem. **B**

Iaculum etiam signat detractōis lesuram et damnationis iacturam ibidem. **E**

Iaculi serpentis proprietas ibidem. **E**

Iam aduerbium temporis quandoque presens: quandoque prateritum: et quandoque futurum tempus significat.

Iam unum spectat ad deum: scilicet iam presentie/clementie et potentie ibidem. **B**

Iam unum spectat ad iustum: scilicet habet iam charitatis et amicitie/puritatis et innocentie/libertatis et eminentie etc. ibidem. **E**

Iam unum spectat ad impium: sic enim impij sunt seuitia effrenati: luxuria maculati: infamia deprauari et alia plura ibidem. **D**

Iam unum spectat ad beatum et illi sunt perspicui splendoris: continui saporis/et perspicui valoris atque perpetui honoris ibidem. **D**

Iam unum signat vite breuitatem ibidem. **E**

Iam unus signat morum bonitatem: seu promptam voluntatem scilicet est iam penitentia/diligentia/pudicitia/amicitia etc. ibidem. **S**

Iam una signat culpe prauitatem et sic est iam fetoris et immunditie/languoris et negligentie/furores et uolentie etc. ibidem. **B**

Iam una signat pene grauitatem ibidem. **I**

Iam una signat vite sanctitatem: et sic est iam lucis et claritatis: pacis et charitatis: honoris et auctoritatis quietis et securitatis ibidem. **A**

Iani dei descriptio/incipere. **B**

Ianua idest introitus domus: ostium/porta et ingressus: et sumitur in bono et in malo. **A**

Ianua in malo/et sic est ianua vite/per quam egredimur: ianua mortis/per quam egredimur: ianua sensuum/per quam aggredimur: et ianua inferni per quam congregimur ibidem. **A**

Ianua in bono et sic inueniuntur ianua prelature et eminentie fidei et penitentie: pacis et affluentie: cordis et conscientie ibidem. **B**

Ianua quedam claudenda: quedam aperienda: quedam obseruanda: et quedam intranda ibidem. **E**

Ianuam ecclesie prelatus custodiens debet iudicare inter ingredientem inuitare et recipere bonos: refutare et excludere malos expectare qui deserant et cetera alia ibidem. **D**

Ibi aduerbijs loci semper significans aliquam certam dimensionem localem/habitationem seu mansionem etc.

Ibi unum spectat ad christum in quo latitauit in utero virginis: dimicauit in ara crucis: reclinauit in sepulchro triumphauit in resurrectione et cetera alia ibidem. **A**

Ibi unum spectat ad iustum multipliciter etc. ibidem. **B**

Ibi in religionis vel ecclesie statu est locus redemptionis pro delinquentibus: locus deuotionis pro deo seruientibus: locus eruditionis pro ignorantibus etc. ibidem. **E**

Ibi unum in quo docti vernant sicut in studio sacre scripture ibidem. **D**

Ibi unum in quo beati regnant sicut in solio nam ibi est clara fructio: clara cognitio et vera duratio ibidem. **E**

Ibi unum spectat ad iniustum/scilicet est ibi peccatorum ibidem. **S**

Ibi est terrenorum ibi est nobilior et honoratiorum etc. ibidem. **B**

Ibi unum damnatorum quod inhabitantes ledit et afficit quia ibi est dura cordis anxietas/nulla cibi satietas/feda loci proprietates etc. ibidem. **I**

Icarus filius dedali nimis alte volauit etc. volare. **D**

Idem est quod illud: signat enim rem de qua agitur etc. et signat in bono et in malo. **A**

Id in bono est prouidentie/penitentie/miserantis/indicantis contemplantis patientis etc. ibidem. **A**

Id in malo signat quandoque uitium: quandoque penam ibidem. **B**

Idcirco est coniunctio causalis: signat idem quod erga etc. et sumitur in bono et in malo. **A**

Idcirco spectans ad bonos et iustos quod est charitatis secundus/equitatis modus/sedulitatis actus/auctoritatis status etc. ibidem. **B**

Idcirco spectans ad iniustos et malos generaliter loquendo quantum ad statum presentis miserie: latentis culpe et sequetis pene probat per. ruij. idcirco per longum ibidem. **E**

Idcirco spectans ad deum: scilicet deus habet idcirco: scilicet quod redemit mundum: quod iustus eximit et quod malos perimit etc. ibidem. **D**

Idcirco adhuc in bono signat homines rationabiles et discretos etc. in malo vero signat hominem rebellem et litigiosum etc. ibidem. **E**

Idcirco coniunctio causalis: signat enim causam cuiuslibet effectus siue bonus siue malus fuerit etc. **A**

Idcirco signat allegationem siue consequentiam ad bonos spectans multipliciter ibidem: **B**

Idcirco similiter ideo signat consequentiam ad malos spectans etiam multipliciter ibidem. **E**

Idcirco signat quandam integritatem: quandam conformitatem et quandam essentie quiditatem. **A**

Idcirco identitas quedam realis: scilicet est identitas diuine essentie que est immutabilis: iusticie/que est imitabilis et presentie que est habitabilis ibidem. **A**

Idcirco identitas quedam moralis: et sic quedam est firmitatis que est informatiua idem. **B**

Idcirco quedam charitatis que est transformatiua: et quedam qualitatis que est conformatiua: scilicet inueniuntur identitas bonorum et malorum etc. ibidem. **E**

Idcirco identitas quedam localis etc. ibidem. **D**

Idcirco ipsum signat idem quod illud: et multipliciter potest significare etc. **A**

Idcirco communiter sumitur demonstratiue: designat enim certitudinem persone et accipitur in bono et in malo. **A**

Idcirco hominem virtuosum signat multipliciter ibidem. **A**

Idcirco signat etiam hominem vitiosum etc. ibidem. **B**

Idcirco potest accipi pro una dictione vel duabus: quocumque modo sumitur est dictio interpretatiua: expositiua et declaratiua et multis sumitur modis etc. **A**

Idcirco signat morum sanctitatem in prouidentia et prudentia multis multipliciter ibidem. **A**

Idcirco signat vite prauitatem in fatuis ibidem. **B**

Idcirco signat mundi vanitatem in prosperis ibidem. **E**

Idcirco signat rerum paupertatem in tribularis ibidem. **D**

Idcirco signat celi voluptatem et felicitatem in beatis multipliciter ibidem. **E**

Idcirco idolum est illa imago/figura et statua que ab infidelibus antiquitus pro deo colebatur etc. et erat idola quedam lignea: quedam lapidea: quedam aurea: et quedam creta etc. **A**

Idcirco idolum signat supbos/elatos et ambitiosos qui indigne in dignitatibus sublimantur ibidem. **B**

Idcirco idolum etiam signat hypocritas qui falsitatibus palliuntur ibidem. **E**

Idcirco signat etiam idolum qui a bonis moribus sunt elongati ibidem. **D**

Idría est vas aquaticum de terra vel lapide vt communiter factum etc. **A**

Idría rebilis que diuiná denotat scripturá: idría fragilis: que corpis signat naturá multipliciter ibides. **A** idría vtilis q̄ signat doctrinē lītūrā/et idría flebilis que signat anime penitētie lachrymosam ibid. **B**

Idría multiplex: scilicet virginitatis/penalitatís/sagacitatis ibidem. **E** idría fragilitatis/benignitatis/clemētie etc. ibidem. **D**

Idumea/idumeus/idumea fuit regio arabie in confinibus terre promissionis etc. **A**

Idumea signat statū sincere penitentie ibid. **A** signat statum mūdane insolētie ibid. **B** statū infernalis pestilētie ibid. **E** signat statū religionis et meriti ibidem. **D** signat statum perditionis et iniusticie et locū damnationis et pestilentie etc. ibidem. **E**

Ieiunū est abstinentia a rebus comestibilibus ob diuinā reuerentiā ad carnis maceratiōem completa/et ē quodam spūale/q̄ddā corporale etc. **A**

Ieiunū concomitari debet oratio seruēs et humilis ibidē **B** afflictio marcens et flebilis ibidem. **E** conuersio voluens et mobilis ibidem. **D** et compassio iuuans et vtilis etc. ibidem. **E**

Iebuse? interpretatur p̄sepe vel conculcatio et signat motus carnales etc. **A**

Ieraste aialis propter as ante **D**

Iericho interpretatur luna vel odor eius: fuit ciuitas gentiliū etc. **A**

Iericho signat statū horribilem: scilicet mundi deceptoris multipliciter ibidem **B** signat statum laudabilem populi sacrati vel iusti etc. ibidem. **E** signat locum mirabilem seu spectabilem seculi beati ibidem. **D** signat locū terribilem siue damnabilem baratri cecati ibidem. **E**

Iericho adhuc signat p̄stibulum mundane corruptiōis: q̄ est locus perniciosus: loc⁹ periculosus et locus ruinosus: signat latibulū ecclie vel religiōis multiplex ibid. **E** et signat vmbraclū synagoge et arīque traditiōis ibid. **B**

Ieremias interpretat⁹ excelsus dominus vel certitudo domini fuitq; propheta magnus etc. **A**

Ieroboam fuit rex qui maiore partem salomonis occupauit et rapuit: et interpretatur causa populi: diuisio populi etc. et per istum ieroboam intelliguntur tyanni alienorū bonorum occupatores etc. **A**

Ierosolyma idem q̄ hierusalem caput regni et ciuitatum iudee: et interpretatur pacifica vel visio pacis etc. estq; multiplex. **A**

Ierosolyma exterior: scz mūdī et hoīz mundanorū: gaudet enim ficta pace: falsa luce/et oīra falce ibidem. **B** ierosolyma interior: scilicet ecclie militantis religionis seu status cuiuslibet perfecti multipliciter ibidem. **E** et ierosolyma superior: scz beatorū etc. ibidem. **D**

Ierusalem sumit⁹ quadrupliciter in scriptura: nā quedā est superior: estq; patria celestis/inferior/ecclia/interior/cōscientia: et exterior ciuitas in syria multipliciter. **A**

Ierusalem speciosa latē interior et aīa sancta aut cōsciētia pura vel virgo gloriosa aut quelibet aīa sancta multipliciterq; dicitur ibid. **B** nam illam cōmēdat floscul⁹ puritatis: angulus firmitatis et nodulus charitatis ibid. **E** cōmēdat eam titulus magnifice dignitatis multipliciter ibid. **D** cōmēdat eam riuulus magne pietatis: ortulus viuacis honestatis etc. ibidem. **E**

Ierusalem manens inferius virtuosa est ecclia militans seu religio vel quicunq; perfectiōis status propter multā etc. ibidem. **E**

Ierusalem viuens deterius vitiosa/sicq; reges tres eam grauius affligerunt: scilicet nabuchodonosor rex babilonis: sesac rex egypti: et antiochus rex syrie ibidem. **B**

Ierusalem gaudens superius gloriosa est celestis paradī

sus et illa est appetenda p̄pter multa etc. ibid. **B**

Ierusalem gemens exterius luctuosa/terrestis multipliciter inhabitata/salem quondam dicit⁹ ierosolyma nuncupata etiam helia vocata etc. ibidem. **B**

Ierusalem nos visitare et transfricare principaliter moueat videlicet iniquitas gentis imple paganorum et saracenorum quam persequimur ibides. **B** hereditas gentis propter quam prosequimur ibidem. **E** et vtilitas tante venie quam consequimur ibid. **D**

Iesus hoc nomen vt communiter signat dominum saluatorem etc. **A**

Iesus est nomen benignitatis /quia benigne miserebatur nomen vtilitatis/qui avtiliter operabatur: nomen humilitatis/quia humiliter conuersabatur: et nomen nobilitatis/quia nobiliter dominabatur ibidem. **A**

Iesum queramus et diligamus sicut solidū sustentatorem ibidem. **B** nam ipse est sustentator omnis debilitatis illustrator omnis obscuritatis: expiator omnis iniquitatis etc. ibidem. **E** queramus etiam eum sicut prouidū liberatorem: nam discordes ad concordiam reuocauit tormenta pro hominibus tolerauit: et miranda inter homines demonstrauit ibidem. **D** queramus eum sicut floridum conuersatorem etc. ibidem. **E**

Iesus est nomen omnis perfectionis et virtutis: nam in iesu nascēte inuenimus exemplum dulcoris multipliciter ibidem. **E** in iesu pendente seu manēte exemplū doloris/in iesu surgente: exemplū vigoris/in iesu ascendente exemplum honoris ibidem. **B** in iesu solante apostolos exemplum fautoris: et in iesu iudicante exemplum rigoris ibidem. **D**

Iebu fuit rex israel malus: et interpretatur parcens vel cōmotio seu maleficus etc. **A**

Iezabel fuit quedā pars secularis prouincia in terra promissionis: et interpretatur semen dei vel seminauit dominus etc. **A**

Iezabel vxor achab regis israel et interpretatur fluxus vanus vel fluxus sanguinis siue sterquilinum: fuit mulier luxurie plena: prophetas interfecit: tandem a canibus lacerata etc. **A**

Igitur est aduerbium conclusiuum/diffinitiuum et allegatiuum: et alius p̄sumpt⁹ vel vere certitudinis ostēsiuum etc. **A**

Igitur vnum spectat ad creatorem: scilicet igitur p̄destinationis: dure punitionis/tute saluationis et tute confessionis ibidem. **A** igitur vnum spectat ad viatorem/ad hominem mortalem/igitur vnum ad deceptorē mundum/igitur vnum ad turbatorem diabolū tentatorem/igitur vnum ad iusticie sectatorem ibidem. **B** nam viri iusti homines virtuosi et docti habent igitur multiplex etc. ibidem. **E** et igitur vnum spectat ad nequitie professorem/peccatorem multipliciter ibidē. **D**

Ignis multipliciter accipitur in scriptura: nam signat quēcunq; ardorem vel feruorem bonū vel malum: vel quodcunq; feruens desiderium vel appetitum etc. **A**

Ignis quidam luminosus/scilicet spiritus sancti ibidem. **A** quidam virtuosus/scilicet amoris et dilectionis vel cuiuscunq; boni desiderij et feruoris etc. ibides. **B** sicq; per charitatis ignem corda repētia inflammantur: corda debilia roborantur: et corda contraria concordantur ibidem. **E**

Ignis quidā virtuosus ardoris et tentatiōis peccatorū et sic est ignis superior nubes ambitiōis: ignis inferior aque⁹ luxurie: ignis exterior flāmeus seuitie: crudelitatis/ira cōdie/inuidie et discordie/et ignis inferior/terre⁹ auaritie **B** ignis q̄ddā dolorosus et duplex nā vn⁹ ē p̄stis cibid. **D** tribulatiōis et alter future damnationis etc. ibidem. **E**

Ignis adhuc quidā etherius spūalis bōitatis q̄ est ignis cōpassiōis cōmunicatiue: ignis dilectiōis viuificatiue et

ignis absterfionis purificatur ibidem. **S** ignis quidam pectoris/mentalis charitatis: ignis quidam fulgureus ambientis vanitatis: ignis quidam sulphureus carnalis vilitatis et cetera alia ibidem. **B**

Ignis spiritus sancti solet se vtiliter diffundere: solet nos modiciter perfundere ibid. **I**gnis solet nos viriliter defendere: facit vocaliter vera dicere: solet similiter corda simul ungere ibidem. **I**gnis solet culpas totaliter tegere: solet mentaliter letum facere et c. ibidem. **R**

Ignis ad virum iustum et ad charitatis et dilectionis affectus referendus: et sic vir iustus habet puritatem immaculabilem/bonitatem amicitie concreabilem/inuisibilitatem non demonstrabilem et c. ibidem. **L**

Ignis spiritualis et moralis. scilicet iustus et maxime bonus ecclesiasticus vel platus: qui gaudet superius celsi contemplando: ardet interiorius zelus demonstrando: splendat exteriorius velut illustrando ibid. **Q**ui et mordet asperius celus infigendo ibid. **I**

Ignis etiam angelos signat multipliciter ibid. **D**

Ignis diabolicus multiplex et c. accendere. **D**

Ignobilis/ignobilitas vide nobilis seu nobilitas.

Ignominia est illa confusio seu infamia que parit homines bono nomine et c. et sumitur in bono et in malo. **A**

Ignominia interior latetis culpe ibid. **A** et sic est quedam carnalitatis et immundicie: quedam cupiditatis et auaricie quedam peruitatis et primacie et cetera alia ibid. **B** Ignominia exterior patet fame et posteriori fetoris penebri

Ignominia multiplex. scilicet temporalis et transitoria et perennis. Ceterum tribulationis/criminalis et destructoria peccati infernalis: et damnatoria damnatorum ibidem. **D**

Ignorantia nihil aliud est quam carentia scientie et c. **A**

Ignorantia quedam naturalis multiplex ibidem. **A** quedam criminalis. scilicet sperando et credendo et agendo et cauendo et c. quedam virtualis ibidem. **B**

Ignosce id est indulgere vel remittere et c. **A**

Ignosce quoddam spectat ad deum: quoddam ad iustum et quoddam ad iniustum et c. ibid. **A**

Ille illius est pronomen relatiuum: nam semper refertur ad aliud antecedens et c. et sumitur in bono et in malo et c. **A**

Ille christus signat multiplex: nam refertur ad patrem qui hunc generauit: ad matrem quam purificauit: ad mundum cui predicauit ad celos quos illuminauit et c. ibidem. **A**

Ille iustus signat homines ibid. **B** pluresque dicitur de iusto: nam est clarus in conuersatione: charus in dilectione: gnarus in discretionem et cetera plura per longum ibid. **E**

Illi in plurali sunt iustos signat multipliciter: nam in deo digne sperauerunt: cum deo se coniunxerunt: pro deo cuncta reliquerunt et c. ibid. **D**

Illa in feminino genere sicut de aliqua sancta/vel diuina gratia/vel scientia potest dici multiplex: nam illa rutilat veritatis splendore: flammescit charitatis ardore precellet dignitatis honore et alia ibidem. **E**

Ille signat impium vel iniustum multiplex: nam tales orbantur rationis lumine: lactantur elationis flamine: vocantur proditoris nomine et c. ibidem. **S**

Illuc/illuc sunt aduerbia significantia et denotantia locus et sic secundum locorum diuersitatem variantur ipsa et c. **A**

Illic vnde primus immundorum ibid. **B** illic vnde infimus terrenorum ibid. **E** nam illic locus auarorum/inuidorum superborum et c. ibid. **D** illic vnde pessimus damnatorum: illic vnde vltimum singulorum: illic vnde intimus deuotorum: nam illic est seruus dilecto clamans/omnino gaudens affectio et c. ibid. **E** illic vnde azimus perfectorum. scilicet status gratie/ecclesie/reliigionis vel penitentie: nam illic est locus malorum purificatiuum/sanctorum accumulatiuum/aridorum refrigeratiuum et c. ibid. **S** et illic vnde optimus beatorum: quia illic societas multum honorata/societas nunquam minorata proprietatis lucis declarata et alia ibidem. **B**

Illico id est statim/continuo: sicque signat celeritatem tam bo-

nam quam malam. **A**

Illico in bono est scindere per contrarietatem: radere per confessionem/currere per operationem et canere per glorificationem ibid. **A** illico in malo terrentur pectoraliter: terrentur corporaliter: et perduntur eternaliter ibid. **B**

Illudere/illusio in scriptura sumitur pro carnali infectione pro visuali deceptione/pro figurali fictione et pro verba lidenone et c. **A**

Illusores spirituales multi sunt. scilicet adulatores/hypocritae/diabolus derisor/praelatus et deus ibid. **B**

Illuminare/illuminatio/illuminare est lumine lucubere influere vel infunderet signat spirituali gratia vel scientie infusionem vel illustratorem: sicque a deo illuminamur per bonam eruditionem: ab angelis per irascibilem inspirationem: a platis per bonam eruditionem.

Illuminari si volumus eligatur locus superioribus et c. **A** dem. **B** expellat forma deterioris ibid. **E** et perquiratur causavtilior: scilicet christus qui illuminat per eternam predestinationem/per gratie visitationem/per aduersorum moderationem et c. ibid. **D**

Illuminare solet christus delinquentes per gratiam preuenientem/penitentes per veniam subuenientem/ignorantes per sapientiam conuenientem et cetera alia ibid. **E**

Imaginatio accipitur per quicquid figura rephitativa alicui rei: et sumitur in bono et in malo: in bono signat bonorum imitationem bonorum exemplorum emersionem: et morum honestorum compositionem. in malo vero malorum imitationem/hypocritarum simulationem et bonorum temporalium fictionem et c. **A**

Imagines spirituales si esse volumus debemus firmiter si tuari per constantiam et stabilitatem boni propositi: et per fidelitatem collocati et c. ibid. **B** nam imagines sunt fluxibiles et non stabiles nature: sicut imago terrea que auro signatur: imago vitrea superbos/cerea luxuriosos aquea iracundos et cetera alia ibidem. **E**

Imagines spirituales adhuc si esse volumus debemus esse melioribus conformati ibid. **D** et debemus esse cunctis gentibus presentati et c. ibidem. **E**

Immaculatus dicitur qui nullam peccatorum habet maculam. **A**

Immaculatus dicitur explere culpam maculam: frequentare sanctorum copulam et declinare peccati feditates ibid. **A**

Immaculati et sancti viri simulantur legis imperio: dedicant regis seruitio et receptantur regis conuiuio ibidem. **B**

Imbre dicitur ab imbuendo et inebriando: eo quod habeat humectare: imbuiere et madefacere: signaturque gratias/scientias/prosperitatem/carnaliter et aduersitatem et c. **A**

Imitari/imitatio nihil aliud est quam alteri in moribus conformatio seu assimilatio et sic quedam est bona et quedam mala et c. **A**

Imitatio debet esse sagax et discreta ibidem. **B** solita et completa/et seruens et discreta ibidem. **E**

Immunere id est in propinquo manere vel de propinquo emergere/inistere vel instare require in titulis synonymis.

Immittere id est aliquid in alium mittere et c. **A**

Immittit deus gratias in iustos/glias in beatos/culpas hominibus in iniustos: et penarum terrores in damnatos. **A**

Immolare id est aliquid pro sacrificio deo offerre: et signat oblationem et sacrificium bonorum operum et c. **A**

Immolatur carnes nostre corporalitatis: panes nostre spiritualitatis/boues nostre fortitudinis: oues nostre mansuetudinis: bedi nostre locunditatis et cetera nre iniquitatis. **A**

Immolant seipsos peccatores diabolo per castrimargiam et gulam mundo: per auaritiam ibidem. **B** per simulationem deceptorum: per inanem gloriam et per luxuriam fetorem et infamiam ibidem. **E**

Impedire/impedimentum potest accipi in bono et in malo. **A**

Impedimentum in malo peccatorum seu vitiorum ibid. **A** impedimentum fortune seu terrenorum ibid. **B** et impedimentum damnationis miserie seu tormentorum ibid. **E** impedimentum vero in bono quando homo impedit facere malum et c. ibid. **D**

Impensa/impendere/expendere/impendere id est in aliud aliquid pendere: et expendere est aliquid extra dare seu pendere. **A** nam expense sunt hoim auarorum ibidem. **A** hominū discretorū ibid. **B** et hoiz fatuorū ibid. **E**

Imperare/imperium/imperator vide de domino/rege et regno etc. **A**

Imperium accipitur pro mandato/iurisdictione et dominio etc. ibidem. **A**

Imperium terrene iurisdictionis quod gubernatur aduersitatibus ibidem. **A** imperium mentalis dominationis quod datur mori prouentibus ibidem. **B** imperiū ecclesiasticę sublimationis quod præfertur regnis et gentibus: et imperiū superne gubernationis quod regitur eternis legibus ibid. **E**

Imperfecti viri perdunt fructificare etc. arbor. **L** **OS**

Imperus signat celeritatem/velocitatem subitam et precipuam notionem etc. **A**

Imperus multiplex: scilicet commendabilis/detestabilis et formidabilis ibidem. **B**

Impius id est iniquus/crudelis/peccator et tyrannus et significare potest quolibet peccatorem: proprie tamen signat illos qui sunt sine pietate multipliciter. **A**

Impietas ois abhorrenda est multipliciter rōne ibid. **B**

Impius a deo vilipendit: a diabolo subiugatur etc. quia. **S**

Implere id est augere/cumulare et cetera similia et etiam multipliciter sumitur. **A**

Impletio multiplex: scilicet virtuosa ibidem. **B** vitiosa/dolorosa et gaudiofa ibidem. **E**

Implet deus cor hois et creaturas multiformiter: scilicet essentialiter/potentialiter/spūaliter/pñtialiter etc. ibid. **D** filiter implet beati in patria pñsentia creaturis clara cognitiōe: dulci fructiōe: et longa duratiōe ibid. **E**

Impletio quedā qua xpī lex implet opibus virtuosus ibid. **S** quedā qua implet mens iusti muneribus pñciosus ibid. **B** quedā qua implet cor stulti stercoibz viscosus ibid. **L** quedā qua implet ecclesia hoibz studiosus ibid. **B** quedā qua implet dñat⁹ seu infern⁹ ardoribz dolorosus: et quedā qua implet beatorū dulcoribz gaudiofus ibid. **R**

Imponere/impositionē gen⁹ multiplex reperitur f3 diuersitatem illorum qui imponunt vel illorum quibus imponuntur. **A**

Impositio quedā magnifica summī dei ibid. **A** quedam sanctifica boni plati ibid. **B** quedā dignifica iusti hominū: quedā fatidica certi nois ibid. **E** quedā tyrannica duri turbis: et quedā falsidica falsi criminis ibid. **D**

Impossibilis vide de posse et possibili.

Impotentia cunctoz naturalis/iustozum virtualis et malorum criminalis etc. vide potestas. **E**

Improperium verbum iniuriosum/opprobriosum seu vituperosum etc. **A**

Improperiu cum patiētia ferēdū: qñ iust⁹ grauatur p christi noie: improperiu tacēdū qñ stult⁹ bacchat idocto fame et improperiu timēdū qñ mal⁹ artatur inferni turbie ibid. **A**

Impudentia vide prudentia.

Impudicitia vide luxuria/fornicatio/immundicia:

Impugnare vide bellū/pugnare/expugnare.

Impurare .i. culpabilē putare vel culpā alicui attribuire:

Immundicia id est ser/macula/pollutio/turpitudovet res q corpus rem vel locum pollueret vel inquinare potest: et accipitur pro peccato etc. **A**

Immunditia luxurie quā introducit pinguedo delictiarū ibidem. **A** immundicia auaritie: quam introducit puluis delictiarum ibidem. **B** et immunditia superbie/ quam introducit fumus emmentiarum ibidem. **E**

Immunis id est liber: et immunitas qd est libertas vide de nobilitate/libertate et similibus.

Immutare/immutatio nihil aliud est qd vnus in aliud mutatio etc. **A**

Immutatio naturalis pñsiderāda ibid. **A** virtualis recuperāda/supernalis desideranda ibid. **B** criminalis vituperanda et infernalis reuerenda ibidem. **E**

In prepositio deferuit quādoq; accusatiuo: quādoq; ablatiuo: et signat quandam intimidatē seu interioritatem et quandā adiunctionem et pñtatem etc. **A**

In ad deū diuersimode refert: videlicet xp⁹us est in patre quo ad essentia et quidditate: xp⁹s fuit in matre/quo ad substantia et corporeitate: xp⁹s de⁹ est in sñe id est iusto: quo ad grām et charitatē et cetera alia p longum ibid. **B**

In ad iustū refert etiā multipliciter. .i. vt in deū tendat de uote credēdo: iustus tēdit in seipsum cor suum videndo tendit in proximum ipsum diligendo: in subditum ipsum protegendo et alia sequentia ibidem. **E**

In ad impiū refertur: nam cadit de peccato in peccatus multimode ibidem. **D**

In cōter refert ad loca: nā nihil ē corporeū qñ pñtēat in loco: sic ē moralit⁹ oēs mūdi hoies diuersa sibi vēdicāt loca: sicq; in signat loca scripture i quo nō sñt clerici et sapientes ibid. **E** in signat locū nature in quo versantur viri naturales et philosophici ibid. **S** in signat locū grē scilicet ecclesie in quo versant viri catholici ibid. **B** in signat locū pñitētie i quo nō sñt pñes almitici ibid. **L** in signat locū celestis glorie in quo versant sancti beatificati: nā ibi est claritas que nō obfuscatur: concordia que nō segregatur: raritas que non molestat etc. ibid. **B**

In signat loca maloz: nā ibi est loc⁹ sedus et scidus: caro nra: locus vanus et fumid⁹: mūdus qui est loc⁹ ardoris et cupiditatis/fetoris et sorditatis furois et crudelitatis etc. ibidem. **R** locus durus et horridus infernus qd est carcer immundus et inquinatus / obscurus et excecatus: eternus et nō terminatus etc. ibidem. **E**

Inanis/inanitas denotat defectū firmitatis/stabilitatis et soliditatis etc. **A**

Inanitas virtuosa diuini timorū ibid. **A** inanitas fluctuosa terreni rumoris/inanitas tortuosa infanti timoris qd est in mētibus/actibus/statibus/etatibus/affectibus et affatibus ac inanitas finalis tremoris damnati etc. ibid. **B**

Inauris erat instm seu ornamentū quo antiqui in suis auribus ornabatur: et moraliter per inures intelliguntur virtutes quibus auditus ornatur etc. **A**

Incalescere vide calor/cōcalescere et similia.

Incantare/incantator dicitur quasi intus cantator etc. **A**

Incantat predicator dum cōuertit penitentis mentem: incantat falsidicus adulator dum deludit aures audientis: incantat ypocrit⁹ transformator dñi seducit visus intuentis et incantat maleficus diuinatoz dum seducit in se credentes ibidem. **A**

Incedere/incessus/incedere id est passim ire vel deambulare: repiturq; incessus bonus et malus etc. **A**

Incessus a malo recessus: et iste est penitentiū et de nouo conuersorū qui esse debet cuz fletu/metu/fetu et spretu ibidem. **A** incessus in bono pcessus/estq; pñcientiū seu pñectorū ibid. **B** et incessus ad summū accessus/et est cōsummātiū seu pñectorū: nā illi recte icēdūt deū opñecādo/sancte deo famulādo/lete deū collaudādo etc. ibid. **E**

Incessus virtuosus/nā mali icēdūt pñciter: clar⁹ cornibz salaciter: trasuersus cordibz et nugaciter velat⁹ renibz ibid. **D**

Inceditū/incēdere/incēdiū multiplex i scriptura repit etc. **A**

Incedium supremum feruoris charitatuū ibidem. **A** incendiu infernum horrois inquinatiū ibidem. **B** incendium externus terroris cōminatiū et incendium externum ardoris dissipatiū ibidem. **E**

Incesum est liquor thuris vel cuiuslibet alte rīgūmī fragrantis et suauis odoris qd deo incēditur etc. **A**

Incessus qd sincera requirit deitas ibid. **A** incessus qd frater nā si amēdat charitas: incessus qd ad deū eleuat puritas ibid. **B** incessus qd mūdo diffūdit⁹ aitas adulatoris ibid. **E**

Incertus vide certitudo.

Incerti sumus multipliciter *tc.* vide ubi. **A**

Incipere signat rei initium: et cuiusque temporis vel operis principium et inceptionem *tc.* **A**

Incipere vñ spectat ad deū: quo ad ignozantes/negligentes/pestilentes et sapientes ibid. **A** incipere vñ spectat ad iustū: qđ est vigoris/meroris et honoris ibid. **B** et incipere vñ spectat ad iniustum: scilicet imperfecta vite nouitas/incōpleta morū leuitas/indiscreta culpe prauitas et parū leta pene eterne grauitas ibid. **E**

Incidere idest in aliquod malū cadere: et reperitur multiplex incidere *tc.* **A**

Incidere vnus spectat ad teneros peccatores ibid. **A** incidere vñ spectat ad miseros fortune subiectos ibidez. **B** et incidere vñ spectat ad inferos dānatos ibid. **E**

Incircūcisus/cū circūcisio nīl aliud sit qđ circūquaq; facta incisio sicut in lege moysayca *tc.* **A**

Incircūcisi moraliter peccatores vocātur: et sic quidā inueniuntur in mētib; vano cogitatu/in actib;/supfluo tactu/in gētib; inhonesto tractu/in vestib; supfluo tactu/et cetera alia per longum ibid. **A**

Incitare idest cōmouere/puocare/irritare/expōrtari et ad monere: et sumitur vt cōter in malo. **A**

Inclinare in scriptura multis sumitur modis. **A**

Inclinatio hūilitatē/et sic inclinēmur ad amplexandū deū per deuotionē ibid. **B** inclinēmur ad suppositā oēs tribulationē: inclinēmur ad audiēdu per veraz attritiōnem ibid. **E** inclinēmur p intīmā compassionē/inclinēmur ad perquirēdas amīlās perfectiones et inclinēmur ad faciēdam deuotā supplicationē ibid. **D**

Inclutus. i. nobilis/gratiosus/honorabilis et solēns *tc.* **A**

Incluti sunt qđā interne et virtualiter ibid. **A** qđāz incluti externe et tpaliter: et qđā incluti supnet eternasti ibid. **B**

Includere vide claudere.

Incredulus est ille qui veritatē vel fidei nō assentit: et incredulitas prouenit cōter ex obstinatiōe *tc.* **A**

Incredulitatis multiplex periculum: quia per hāc deus irritatur/celum denegatur/pena procuratur/et fides enervatur ibidem. **A**

Increpare idest arguere/reprehendere et corrigere: estq; increpatio dei et hoīs realis et verbalis *tc.* **A**

Increpatio quedam diuina sicq; deus increpat per corporalem afflictionem/temporalem vexationem et infernalem damnationem: increpatio humana et sic increpans habeat in actu seueritatem ibidez. **A** in corde benignitatem et in verbo veritatem ibidem. **B**

Incuruare vide supra de inclinare: naz incuruatio designat deflectionem ad peccatum *tc.* **A**

Incumbere idest accumbere/pertinere vel imminere.

Inde/deinde/inde signat terminū a quo ex sic fm diuersa loca scz bona et mala fit inde recessus boni et mali *tc.* **A**

Inde vñ a quo est fugiēdu et recedēdu. s. mōdus qđ est locus infecti/suspecti/deiecti *tc.* ibid. **B** inde vñ a quo est inchoandū. s. status gratie et penitētie ibid. **E**

Deinde ad xp̄s referē multimode ibid. **D** deinde refertur ad iustum multiplex ibid. **E** deinde etiā refertur ad iniustum. s. diaboli vñ quēlibet impium ibid. **F**

Indicare id est ostēdere/demonstrare/declarare vel reuelare. **A**

Indicatio quedā utilitatis: et sic deus indicat per se reuelando: vel per creaturas manuducendo et immittendo/indicat doctor vera dīcēdo atq; legēdo: indicat prelatus vel pastor bona ostēdēdo et consulēdo ibidem. **A** et indicatio quedam necessitatis et quedam pompositatis ibidem. **B**

Indigere/indigens/ vide de paupertate.

Indignatio idest displicentia/iracundia/superbia/impatiētia/vindicta et cetera similia. **A**

Indignatio diuina nīl aliud est qđ displicentia et odī qđ habet contra peccatores *tc.* ibidem. **A** et indignatio humana: que est multiplex ibidem. **B**

Indignus vide dignus.

Indisciplinatus idest male morigeratus et indoctus: nam reprehensibiles sunt conuersando quod facit eozum morum prauitas *tc.* **A**

Indoctus idest fatuus/indisciplinatus/quod introducti cupiditas et auaritia/imbecillitas et ignorantia/proteruitas et petulantia *tc.* **A**

Inducere idest intus ducere vel introducere *tc.* **A**

Inductio multiplex: scilicet bona et meritoria/mala et deceptoria/tristis et afflictoria/leta et saluatoria ibid. **A**

Induere/indumentum sumit multipliciter in scriptura. **A**

Indumenta quedā spiritalia: et sic virtutes et gratie sunt hominis tegumenta et indumenta multipliciter ibidez. **B** indumenta spiritalia habeat anima: scilicet puritatis loturam ibidem. **E** compassionis lituram/cōuersationis picturam/continentie cincturam ibidem. **D**

Indumenta quedā temporalia ibidem: scilicet permanentie et patientie staturaz: et moderantie vincturam ibid. **E** indumenta quedā criminalia: et quedā supernalia ibid. **B**

Induratio est de mollitie ad duritiā mutatio et conuersio: et sumitur pro obstinatione mētis: vel pro confirmatione voluntatis in malo *tc.* **A**

Induratur mens humana per affectionis ardorem: per irae deuotionis algorem et frigus ibidem. **B** induratur per desperationis pondus: induratur per tribulationis ictus: et per rem siccam tēporalis possessionis ibid. **E**

Inebriare vide ebrietas.

Inexpugnabilis vide expugnare vel pugnare.

Inextinguibilis vide extingui.

Infamia seu diffamatio idest bone fame et opinionis perditio/attenuatio et denigratio *tc.* **A**

Infamia que oritur hz ex demeritis ibidem. **A** infamia que oritur habet ex suppositis: et infamia que oritur habet ex compositis ibidem. **B**

Infamia qua mali prelati bonos subditos diffamant ibid. **E** infamia qua mali subditi bonos diffamant prelatos ibidem. **D** et infamia qua socij mali bonos diffamant socios ibidem. **E**

Infans est homo a tempore natiuitatis vsq; ad puerile statum: et dicitur infans quasi non fans quod est non loquens *tc.* **A**

Infans signat virum nature viribus destitutum ibid. **A** infans signat virum virtutū virib; restitutum ibidem. **B** sicq; infans spiritalis sine dolo viuit simpliciter: sine falso satur veraciter: sanctitatem seruat tenaciter: et per bonitatem crescit viuaciter ibidem. **E**

Inferior inferioritas signat partes loci profundiores: inferioriores et centro terre proximiores *tc.* **A**

Inferius vñ virtuosius/quod quis per hūilitatē se reputat inferiorē ibidez. **A** nam locus inferior est secretior ad meditandū/stabilior ad sustentandū et resistendū: et abiliior ad receptandū ibid. **B** inferius etiam vñ vñtiosum et vñm inferius luxuriosum ibid. **E**

Infelix/infortunatus pro eodem videntur supponere: sicut mētio i scriptura de infelicitate culpe/miseriet pene. **A**

Infernus est locus et habitaculum damnatorum et diuersis nominibus *tc.* **A**

Infernus est locus ardoris inextinguibilis: locus stridoris immitigabilis/locus horrois irreparabilis/locus terrois incogitabilis et cetera alia ibidem. **B**

Infernus superioris egypti desertis assimilatur multipliciter ibidem. **B**

Infernū possidet qui tēporalibus sunt implicati: qui peruersis cordibus sunt indignati: qui mundi diuitijs sunt ampliati ibidem. **E** qui in amicitijs non sunt formati:

quicarnis spurditus sunt maculati ibidē. **D** qui in excel
lentis sunt bonorati: et qui violentis sunt effrenati
ibidem. **E**

Infernus moraliter et allegorice signat aduersitatem pau
peris: anxii et tribulati: scilicet statum hominis peniten
tis multipliciter ibidem. **S** signat iniquitatem ho
minis impij et reprobi: scilicet statum mali pestilentis:
nam talis habet ignem semper comburentem / scilicet
cupiditate: habet fumum sursum ascendentem / scilicet po
positatem: lacum cuncta submergentem / scilicet gulosi
tatem: ferozem nunq̃ exhalatē / scilicet luxuriā: tumu
lum nunquam quiescentem: scilicet iracundiam / cathe
nam semper stringentem / scilicet accidiam: ibidem. **B**
habet et vermem semper corrodentem: scilicet inuidiā
mentis mordacitatem signat peruersitatem seculi no
rij et effrenati ibidem. **I** infernus etiam compa
ratur poerarum inferno quem ipsi fingerunt etc. ibidē. **I**
Inferno incenduntur homines plures etc. accendere. **E**

Inferno multi deficiunt etc. adducere. **L**

Inferni porte vise sunt etc. oleum. **D**

Infernus olla dicitur: et quare etc. olla. **E**

Inferre id est intus aliquid ferre seu intus aliquid intro
mittere vel portare / accipitur etiam pro concludere / di
cere / arguere etc. **A**

Inferre multiplex: scilicet probationis / compassionis / de
uotionis / saluationis / inuasionis: et damnationis ibi
dem. **A**

Infidelis qui contra fidem facit etc. **A**

Infinis contrariatur fini etc. **A**

Infinitas summe potentie / que designat extensionem / per
fectionem: infinitas perseverantie / que designat longas
durationem ibidem. **A** infinitas deficientie / que
designat imperfectionem: et infinitas vane fluentie que
denotat indeterminationem ibidem. **B**

Infirmitas / infirmus / infirmitas et egritudo pro eodem
supponunt. **A**

Infirmitas spiritalis nihil aliud est q̃ peccatum seu pro
nitias vel inclinatio ad peccandum: et sicut multiplex est
corporis infirmitas: sic etiā anime etc. ibidē. **A** nam
infirmitas capitis est superbia: infirmitas oculorum in
uidia ibidem. **B** infirmitas pectoris iracundia:
manuum auaritia / ventris gulositas / renum luxuria: et
pedum accidia ibidem. **E**

Infirmus et debilis est peccator ad bonum faciendum: ad
opus sustinendum: ad sursum ascendendum et ad ho
stibus resistendum ibidem. **D**

Infirmitas temporalis seu corporalis utilis est: quia per
infirmitatem deus requiritur: homo conuertitur: et vir
tus perficitur ibidem. **E** et infirmitas naturalis etc.
ibidem. **S**

Inflare vide de vento.

Influere influentia nihil in biblia vide celum vel similia.

Infringere vide frangere.

Infundere / paucissime auctoritates.

Ingemiscere vide gemere.

Infructuosus vide fructus vel sterilitas.

Ingens id est magnus / grandis / notabilis et solennis.

Ingratitudo / ingrati dicuntur qui aliena beneficia conti
nue volunt recipere: nunquam tamen recompensare aut
retribuere. **A**

Ingratitudo creatorum ad iram prouocat: largitorum a
dando reuocat: et possessorum ad peccata aduocat ibi
dem. **A**

Ingrauatus vide grauasse: aggrauasse.

Ingressus / ingredi id est intro gradi vel altubi introire: et
est ingressus bonus et malus etc. **A**

Ingressus humanus et virtuosus quo ingredi debemus sta
tum penitentie: ecclesie seu religionis multimode. s. vt

ibi securus commouemur ibidē. **B** et vt facili opera co
ntritionis / cōfessionis / satisfactionis atq; meditationis ope
remur ibidē. **E** et etiā vt sagaci in formemur etc. ibidē. **D**
Ingressus est quidā ecclesie procaciter / tumultuose et im
petuose ibidē. **E** quidā carnaliter et affectuose: quidā
fallaciter et insidiosus quidā fenaliter et pecuniose ibidē. **S**
Ingressus vitiosus ad mundana delectabilia obrinenda
sicq; ad nos ingreditur caro que inficit / mundus qui
deficit: morib; qui afficit: demon qui officit: et mors que
interficit ibidem. **B**

Ingressus dolorosus. s. mortis et dānationis: et ingressus pa
radisi gaudiosus ibidē. **I** atq; ingressus diuini sicq; spūa
liter ingressus ingrediturq; de; humanā mentē: qñ pu
ram et sanctā eaz inuenit psonaliter ingressus est in vte
rum virgineum / in mundū / in infernū et in celum ibidē. **I**

Inhabitare id est intus habitare: sicq; est inhabitatio bo
norum et malorum etc. **A** inhabitatio moralis et interior et
ita inhabitat quidā per amarū penitentie gustū: p charū
cōfessionē scuti et p preclarū sapiētie visū ibidē. **A** inha
bitatio iustorum realis et exterior: nā ibi est locus splēdoris
et cognitionis: locus amoris et dilectionis / locus timoris et de
uotionis etc. ibidē. **B** et inhabitatio iustorum finalis et
superior: scilicet paradisi ibidem. **E**

Inhabitatio malorum multiplex. s. interior et propbana: exte
rior et mūdāna ac posterior atq; insana ibidē. **D**

Initiū id est alicuius rei inceptio seu principium etc. **A**

Initiū rerū est deus: initiū morum est fides / timor / iustitia
seu recta intentio / initiū tpis est iuuentus et initium corpo
ris sunt homines et elementa ibidē. **A**

Inimicus / inimicitia id est contrarietas / odii / discordia / ma
leuolentia et rancor etc. **A**

Inimicitia multiplex. s. dei: nā de; inimicat peccatib; ibidē. **A**

Inimicitia diaboli q; inimicat meliorib; ibidē. **B** et inimi
citia boi peccatis q; inimicat sanctoribus ibidē. **E**

Inimicitia deorum sanctis ei; quindecim hois gñā etc. ibidē. **D**

Iniquitas dicitur quasi non equitas et peccatum iniqui
tas dicitur etc. **A**

Iniquitas quando abundat in corde contra deum facit su
perbire / iniquitas facit a proximis dissentire / iniquitas
non vult facta operire iniquitas solet mentem excecā
re et cetera alia per longum ibidē. **B**

Inire id est intus ire vel in aliud ire etc. **A**

Ineunt hoies sedes et cōiugib; bellā et iurgii: festus et cōui
uium: tractatum et consilium ibidem. **A**

Iniuria contrarietas iuri / sumis cōiter pro iniusta offensa in q̃
tum peccat offendit deū primū et semetipsum. **A**

Iniuria ab iniustis solet inferri ibidē. **B** iniuria a pfectis
solet tolerari ibidē. **E** iniuria per prelatū solet euitari
et iniuria per dominū solet vindicari ibidē. **D**

Iniustitia sumi pot pro omni peccato proprie tamē sumis
pro contrario iusticie. **A**

Iniusticia a viro penitente debet cōfiteri: ab innocēte solet
abhorri ibidē. **A** iniusticia a viro pestilente solet expe
ceri: et a deo summo solet submoueri ibidem. **B**

Iniustia a deo vilipēdit: a diabolo subiugatur etc. quia. **S**

Inniti s. incubere / appodiare / insistere et firmare moraliter
innitro est qua homo deo innititur per fidem in ipsum
credendo: per charitatem ipsum diligendo etc. **A**

Innocentia est animi puritas omnem iniurie illationē ab
hoiens: et dicitur innocentia quasi nō nocentia etc. **A**

Innocentem habeamus operationem: si accedere ad celū
volumus ibidem. **B** habeamus etiam innocentem
meditationem ibidem. **E** et innocentē prolocutio
nem ibidem. **D**

Innocentia quedā victa: quedā ficta: et quedā pīcta seu
facta ibidem. **E**

Innocens summe veritati beret stabilis: innocens se
cū colloquenti credit humilis: secū peruersantes mutat in

melius ibidem. **S** innocens falsa machinantes vincit
 virilius: tribulationes fert facilius: et consolationes ha-
 bet fertilius ibidem. **B**
 Innocens vir paruulus dicitur multiformiter parum. **E**
 Inopia/inops/inopia/paupertas/inedia/egestas videtur idē
 significare et inopia est opum defectus et carentia etc. **A**
 Inopia temporalis que terrenis caret subsidiis: estque pau-
 perum et miserorum ibid. **A** et inopes illos solent mali-
 turpiter grauare ibid. **B** inopes solent deus dulciter
 laudare: solent etiam deum et virtutes velle atque optare:
 et celum tenent et occupant ibid. **E**
 Inopia spiritualis que virtutum caret diuitiis id est pecca-
 tis: et inopia infernalis que supernis caret solatiis ibid. **D**
 Innumerabilis/videtur multitudo omnes et similibus.
 Inquinare id est sedare et sic inquinamentum moraliter est
 peccatum etc. **A**
 Inquinat fumus superbie et vanitatis: inquinat humus sub-
 stantie et cupiditatis: inquinat limus luxurie et carnalita-
 tis: et inquinat simus male amicitie et societatis ibid. **A**
 Inquirere videtur querere.
 Insania/insanus quasi non sanus eo quod insania mentis aufert sa-
 nitates: ergo insanus dicitur qui non est sane mentis: sicque
 moraliter omne peccatum insania dicitur multipliciter. **A**
 Insanit superbus vana somnians: insanit mundus sed a sa-
 ciendo: insanit avarus opes sitiendo: et insanit presum-
 ptuosus alta sentiendo ibidem. **B**
 Insania multiplex: scilicet vera/ficta et falsa ibidem. **B**
 Insanabilis videtur sanitas.
 Insatiabilis videtur satietas.
 Inscius videtur scientia.
 Inscrutabilis videtur scrutari.
 Insensatus videtur sensus.
 Inferere videtur apponere vel adiungere.
 In signis auctoritates deservunt.
 Insilire videtur de saltu: et salire sed potius de ludere.
 Insidiari nihil aliud est quam occulta contra aliquem explora-
 tio: et fraudulenta machinatio: et malitiosa inuestigatio
 et persecutio etc. **A**
 Insidia multiplex: scilicet cupiditatis et avarorum ibidem.
A fallacitatis et deceptorum: ac crudelitatis atque demo-
 niorum ibidem. **B**
 Insidie fortune que suos leuant et extollunt ut desiciant:
 ibidem. **E**
 Insidie carnis seu male mulieris que suos scalpunt ut diris-
 piant: et insidie demonis que suos latent ut inficiant
 ibidem. **D**
 Insidie etiam mali hominis qui fatuos lacerat ut decipiant etc.
 ibidem. **E**
 Insidiis et deceptionibus hoc in mundo multa hominum
 genera viti solent: scilicet mordacis eloquentie detracto-
 res: voracis auaritie mercatores ibidem. **S** nugacis
 amicitie sectatores: fallacis inimicitie tractatores etc.
 ibidem. **B**
 Insuper/inferior contraria est sapientie: et insipiens
 dicitur qui caret sapientia: et potest dici quilibet pecca-
 tor inscius et ignarus etc. **A**
 Insuper/inferior multiplex: scilicet propter uoluntatis et idolatrie detestabi-
 lis: simplicitatis et ignorantie excusabilis: fatuitatis et
 inscientie vituperabilis ibidem. **B**
 Insuper/inferior disciplinam fugit et detestatur: sine causa timet et
 conturbatur: indebitum de bonis opinatur: inhoneste vi-
 uit et conuersatur etc. ibidem. **E**
 Insuper/inferior videtur aspicere.
 Inspiratio: scilicet per spiritum facta reuelatio videtur reuelatio.
 Instare/instans/instanter/instancia quicquid sumit per propinquitatem
 imminere: quicquid per tempore momentaneo et transiit etc. **A**
 Instantia quedam quia vir prudens obseruare debet ibidem. **A**
 sicque instanter predicare debet verbum veritatis: inuocare opem
 diuinitatis: castigare facta prauitatis et cetera alia ibi-
 dem. **B** instantia quedam quia vir prudens cogitare debet. scilicet
 quomodo instat diabolus ut nos percutiat: mundus ut
 nos inficiat: mors ut nos desiciat: et instantia quedam
 quam vir prudens formidare debet: scilicet horam extre-
 mi iudicii/mortis etc. ibidem. **E**
 Instabilis homo multiplex etc. stare. **E**
 Instar/videtur similitudo/imago/ut et sicut.
 Instaurare videtur restituere/restaurare/reparare et reedifi-
 care.
 Instituire videtur constituere et statuere.
 Instituire quandoque sumitur pro constituere vel fabrica-
 re: quandoque pro ordinare/armare seu munire: sed com-
 munitur accipitur pro docere/erudire et informare. **A**
 Insula est terre portio aquis ex omni latere circūseptarum
 raliiter refertur potest ad personas et loca etc. **A**
 Insula deserta seu separata ab hominum victu dicitur iustus:
 quia ab alijs separatur hominibus ibidem. **B** suntque
 insule plurime: nam quedam natans: quedam tremens
 ibid. **E** quedam tacens/quedam gaudens ibid. **D** quedam
 nascens: que moraliter iuxta proprietates earundem insu-
 larum hominem iustum designat etc. ibid. **E** insula quedam
 secreta et sine mugitu. scilicet religio: quia cingitur aquis cōpun-
 ctionis: estque illa insula tuta et necessaria/trita et tributa-
 ria: certa et speculatio ibid. **S** et insula quedam repleta
 opulento victu. scilicet paradysus: nam illa cingit aquis tribulatio-
 nis seu afflictionis in hoc mundo etc. ibid. **B**
 Insula vero in malo signat virum infectiōis: scilicet impijs
 statum perditionis/scilicet mundum: et statum damna-
 tionis/scilicet infernum ibidem. **B**
 Insula puellarum miranda etc. res. **A**
 Insuper signat quandam superabundantiam: quoddam augmentum
 et quandam additionem ad omne illud quod superius ponitur
 vel dicitur/sive bonum sive in alium fuerit. **A**
 Insuper signat superabundantiam meritorum et virtuosam: vitio-
 sam/dolorosam et gaudiosam ibidem. **A**
 Insurgere id est contra alium surgere: et semper sumitur in malo
 multum etc. **A**
 Integer/de integritate corporis in quantum opponitur di-
 uisioni et partibus fractioni nihil ad propositum: sed de inte-
 gritate morali etc. **A**
 Integritas multiplex: videlicet carnis. scilicet virginitatis et conti-
 nentie: mentis/scilicet sinceritatis et conscientie: et moris seu
 operis. scilicet virtuositatis et iusticie ibidem. **A**
 Intelligere/intelligens/intellectus/intelligere accipitur pro
 cognoscere/pro scire/pro aduertere unde intellectus ni-
 hil aliud est quam sapientia/prudentia/notitia et similia.
 Intelligere debemus illa que sunt loquenda: scilicet veritatem: in-
 telligere que sunt arcenda. scilicet equitatem ibid. **B** intelli-
 gere que sunt scienda. scilicet profunditatem: et que sunt time-
 da: scilicet auctoritatem ibidem. **E**
 Intelligere debemus ad nostram salutem. scilicet nostrorum pro-
 priorum necessitatem: nostrorum peccatorum perversitatem: bo-
 norum futurorum felicitatem et cetera alia ibid. **D**
 Intellectum verum impediunt: scilicet mundi prosperitas et
 consolatio: mentis obscuritas et obfuscatio: et cordis sa-
 tuetas et obstinatio ibidem. **E**
 Intendere id est aliquid ad certum finem seu ad certum quid
 ordinare et disponere etc. **A**
 Intentio est oculus opus illuminatio: angulus/opus con-
 tinuatio seu ordinatio: et titulus/opus denominatio ibid. **B**
 Intentio debet esse sancta/ad deum: recta/ad proximum: et
 recta ad seipsum ibid. **E**
 Intendere multiplex: scilicet miseratuius multiforme etc. in-
 tendere speculatiuum/eruditium/admiratiuum et ma-
 culatiuum ibidem. **D**
 Inter est prepositio deseruiens accusatiui casui et semper
 videtur innuere pluralitatem/societatem et medietatem:

signatq; in bono et in malo. A

Inter in bono signat sanctos intercessores ibid. A bonos mediatores ibid. B et signat societatis sectatores: sic q; esse debemus inter alios multipliciter ibidem. C signat etiam bonos moderatores ibidem. D

Inter in malo signat malas intercessionem: malas meditationes/malas societates et tristes habitationes ibid. E

Interficere/interfectio/interfectus/interfectio nihil aliud est q; separatio violenta anime a corpore: sicq; per interfectionem peccatum intelligitur et. A

Interficiť spūaliter diabolus supbos alte suspēdendo ibid.

A interficit avaros igne ipsos cōburēdo: inuidios gladio perforādo: luxuriosos venenū ppinando ibid. B iracundos sagittis vulnerando: gulosos aquis submergendo: et accidiosos per accidie oppressionem ibid. C

Interire/interitus/interire idest intus ire seu conterere: et accipitur pro morte conterí vel perire. A

Interit⁹ naturalis oībus est ptingēs: cūctas animas peccatorum intingens: tpalis miseros affligens et infernalis seu eternalis damnatos configens ibidem. A

Interitus diuersa sunt genera: scz suspēso/suffocatio/toxi catio/suffosio et. sicq; spūaliter intelligitur et. ibid. B

Interca/interdū/interim omittit: q; nō sunt auctoritates.

Interior interiorius / vide intus.

Intermittere/intermissio/cum intermissio se habeat p modum negationis: restat q; intermissio boni et mala et intermissio mala bona et. A

Intermetio idest totalis et finalis: mors et destructio vide de interitu/morte et destructione.

Interponere vide de intercessione/meditatione et medium.

Interpellare vide rogare precari et inuocare.

Interpretatio idest alicuius obsecrati sermonis expositio et declaratio. A

Interpratio multiplex. scz verax et necessaria/fallax et dceptoria/sagax et meritoria ac mordax atq; detractoria ibid. A

Interrogare id est aliquid ab aliquo sub spe responsionis inquirere vel rogare. A

Interrogatio multiplex/ scilicet sancte fidelitatis ibidem.

A dure crudelitatis/ple simplicitatis ibidem. B vane nugacitatis et sagacitatis ibidem. C

Interrogatio bona facienda sapienter/diligenter et reuerenter ibidem. D

Intestina pauca auctoritates.

Intingere vide color/tingere.

Intrare/introire/intrare. i. intra vñ ifra aliquē locū ire. A

Introire qdā ātuosus q est frequētādo: sicq; intrare debemus locū supernalē vt ibi quiescam⁹ ibid. A intrare ē debem⁹ locū internalem seu cordialem vt doleam⁹: intremus ergo corda nostra ad deplozādū: scelera pmissa ad meditādū: actus et opa ad precauendū: luct⁹ et verbera ad cōtēnendū/ on⁹ et pondera et ad depcādū regentē sidera ibidem. B intrare debemus locum infernalem vt timeamus ibidem. C

Introitus quidā grātiōsus qui est pcurandus sicq; pcuramus introitū pacificatiū/introitū iustificatiū ibid. D

Introitū letificatiū et introitū saluificatiū ibid. E

Introitus quidā tolerand⁹ sicq; intratur ad iustas et licitas dignitates per ingressum iuste promotionis ibidem. F intratur per pacificam cōmunionem ibidem. B et per dignificam perfectionem ibidem. H

Introitus quidā excludēd⁹. i. vitioz de psciētia ibid. I tñi quoz ad bñficia ibid. K tñfector ad maleficia ibid. L

Introitus quidā formidandus vel metuendus. i. exercitiū corpe mortis/ad iudiciū/impñ fortis et ad exiliū infernalis fortis ibid. M et quidā introitus admirandus. i. diuinus qui multiplex est ibid. N

Introducere idest intus vñ retro ducere: sicq; introducunt quidam in scripture gymnasium: in ecclesie palatium et

in paradisi conuulsum et. A

Intueri idest aspicere vel videre. A

Intuitus quidā diuin⁹: nā de⁹ hz intuitum clarū et luminosum: pñ et amozosus durū et rigorosum ibid. A intuit⁹ quidā human⁹: sicq; intuetur quidā subtiliter et pñderatiue. i. dei maiestātē/matris puritatē/celi claritatē/mūdi prauitatē et inferni asperitatē ibid. B intuetur etiā quidā benigniter et exuberatiue: quidā seueriter et reuerberatiue: et quidā crudeliter et exterminatiue ibid. C Intumesce vide timor.

Intus/interior/intrinfec⁹/intra/interioritas signat locū vel rei medium vel profunditatem et loquendo moraliter significat loca vel opera que nobis sunt incognita et ignota et. A

Interioritas est mōde custodiēda. i. hoīs psciētia et. ibid. A nā ibi est loc⁹ secreti et meditationis: locus grē et inspirationis/dulcoris et dilectionis/virtutis et roboratiōis et cetera plura per longum ibidem. B

Interior et nō exterior quidā boni sunt ibid. C quidā exterior et nō interior boni ibid. D quidā interior et exterior boni et quidā nec interior nec exterior boni nō sunt ibid. E

Intus signat infernales inclusionē: signat etiā ecclesie habitationē et paradisi possessionē ibidem. F

Inuenire/nota q; est inuētio actiua et passiua: nā actiua inuētio signat mētis quietem et vtilitatē: passiua vero fraternitatem et stabilitatem et. A

Inuētio quedā qua inuenit⁹ de⁹ grā: seu virt⁹ et. sicut effiores pedita inuenit⁹ p inquisitionē/acclamationē et p attritionē: ita spūaliter inuenit⁹ per seruētē cordis meditationē et pñtitionē s; q; rps p diuersas pfectionis vias currit. i. per viā puritatis in conceptu humilitatis/in par penalitatis/in mortis egressu renouatiōis in resurrectione et cōtēplatiōis in ascēsiōe ibid. B sic ēt querať in loco nobili/in vtero virginali/bñli pñepio/slebilli crucis patibulo et. ibid. C inuenit⁹ etiā deus p vocis eloquentem proclamationē vel exorationē ibid. D et inuenitur per manuum exequētē opationē ibid. E

Inuētio quedā qua inuenit⁹ iustus per virtutē pseuerantie sicq; inueniri debem⁹ affabiles et grātiōsi ibidem. F spectabiles et luminosi ibidem. G durabiles et virtuosos ibid. H obediētes atq; obsequiosi ibidem. I

Inuētio quedā qua inuenit⁹ iniustus: nam mali inueniri volunt in loco carnalitatis: in deserto cupiditatis/in mōre pompositatis: tandē in loco penalitatis ibid. K inuenitur adhuc malus a deo qui ip̄s iudicat a diabolo/qui ip̄s vendicat a peccato/cui se applicat: et ab inferno qui ip̄m damnificat et. ibidem. L

Inuētio quedam qua inueniuntur virtutes et gratie et. ibidem. M

Inuētio quedā qua inueniunt⁹ culpe et vitia ibid. N estq; etiam inuētio qua inuenitur salus et gloria: sicq; anima in gloria et paradiso multa inuenit. i. quietem a laboribus/salutem a languoribus/tegumen a frigoribus solamē a meroribus/ceteraq; alia ibid. O et est quedā inuētio qua inuenitur dolor et tēdū. i. inferni ibidem. P

Inueniunt⁹ aliqua nunq; sic effi in vñs iustis nō inuenitur iniquitas ad inficiēdū: fallacitas ad decipiendum et mēdactas ad alliciēdū et in vñs impiis seu immūdis nō inuenitur quicq; boni et. ibidem. Q

Inuestigare idest pscrutari/rimari/venari inquirere et. A

Inuestigatio iudicis presidentis inuenitur ibid. B inuestigatio hominis sapientis nam talis inuestigare debet dei legem vt hanc meditetur: prudentiam vt hac gubernetur: et vñ culpam quando confitetur et inuestigatio mundi detrahentis ibidem. C

Inueterare vide vetus et senectus.

Inuidia est de bono alterius tabescentis animi crudatus: siue dolor de aliena prosperitate. A

D

- Inuidia** est pessimum virtutum quia est cordis corrosiva/corpo-
ris lesiva ibidem. **Ib** proximi grauius ibidem. **E** et
dei impugnatiua ibidem. **D**
- Inuitare**/ vide conuiuium/vocare.
- Inuius**/vide via.
- Inuocare** idest instāre vocare/ vnde inuocatio nihil aliud
est quā quedam instans et diligens vocatio/oratio et sup-
plicatio: vel inuocatio est interior vocatio etc. **A**
- Inuocatio** spūalis vt digne exaudiat: necesse est quod in no-
bis sit inferioris detestatio/superioris affectatio ibid. **Ib**
et interioris dispositio quia in corde fieri debet dei inuocatio: nā
deus succurrit/occurrit/exaudiat/defendit etc. ibid. **E**
- Inuoluere** sumitur pro tegere/abscondere/celare: et similibus
et inuolutio multiplex est etc. **A**
- Inuoluit** iustus sicut puer nitoris et innocentie vestibus. i. vir-
tutum floribus ibid. **A** inuoluit virtuosus pueris moribus
ibid. **Ib** inuoluit mortales multis erroribus et languo-
ribus. i. corde/nubibus ignorantie: ore/vocibus insolentie:
opere/rhetibus fraudulentie: et corpore fluctibus violentie
ibidem. **E**
- Inuoluitur** damnatus diuis doloribus: inuoluiturque scriptu-
ra velatis viribus seu foribus etc. ibidem. **D**
- Inutilis**/vide vtilis.
- Io** virgo mutata in vaccam etc. penitentia. **Ib**
- Ioathan**/ioachim/ioachitas/ vide interpretationes et his
notas de istis.
- Joab** interpretatur inimicus seu inimicitie etc. signaturque malos
principes/tyrannos/vel malos principes vel prelatorum
officiales et familiares etc. potest etiam designare bonos
principes et prelatos ibidem. **A**
- Iob** fuit sanctus homo et grauius signatur virtus iustus propter nois
interpretationem: nam iob interpretatur dolens/pluens
magnus atque odiositas sic per iob intelligitur vir perfectus
et maxime vir penitens: nam ad talem pertinet vt doleat/
luceat/vigeat et sedeat etc. ibid. **A** iob etiam signatur virtus
iustus propter virtutis cumulationem et propter virtutis pro-
lutionem ibidem. **E**
- Iocunditas**/vide gaudere/exultare et letare. **A**
- Iocunditas** multiplex. i. spūalis et transitoria ibid. **A** spūalis
et meritoria. quia iocundus de carētia virtutum: de abundantia me-
ritorum et de spe bonorum futurorum: et spūalē iocunditatē in-
ducit dei iusticie consideratio: celestis glorie desideratio
misericordie exuberatio: innocentie continuatio et laudis
gratieque remuneratio ibid. **Ib** et quedā saluatoria et glo-
riosa: nam iocunditatē illā gignit aduersitas: format eter-
nitas: ligat charitas et honorat dignitas etc. ibid. **E**
- Iohānes** est nomen nobilitatis/hūilitatis/penalitatis et au-
toritatis moraliter loquendo per nomen iohānis quo
ad sua significata potest intelligi quilibet vir perfectus:
et maxime ecclesiasticus vel prelatus etc. **A**
- Iohānes** fuit moralis sapientia illustratus ibid. **Ib** fuit diui-
na prouidentia sublimatus ibid. **E** fuit famosa redolen-
tia diuulgatus ibid. **D** et moralissime fuit appellatus
iohannes: nam in eo apparuit virtus amoris charitativus
vigoris sustentatiui/doloris maceratiui: et amoris prozo-
gariui ibidem. **E**
- Jorada** fuit rex israel: et interpretatur diuini cognoscens:
vel domini cognitio fuit summus pontifex: et applicari
potest ad sacerdotes etc. **A**
- Jonas** interpretatur colūba vel dolens et per ionam bonū intel-
lige predicatorē: quia a deo mittitur vt malos conuertat si-
cut et ionas missus fuit: vel per ionam qui a dei facie fu-
git intellige malum prelatum vel predicatorē: qui peccan-
do a deo fugit etc. vel ionas est christus: quia a deo patre
ad predicandum missus et a nautis idest iudeis in ma-
re tribulationum per mortem profectus etc. **A**
- Jonathas** fuit dulcis amorosus diligens dauid sicut aiam
suam: et per jonathā intelligi potest vir bonus et perfectus etc. **A**
- Josaphat** fuit rex iuda satis bonus: et interpretatur ipse iu-
dicans vel ipse iudicat: applicatur ad bonum iudicē/pre-
latum vel regem etc. **A**
- Jordan** fluuius in terra iuda signatur plura in scriptura. **A**
- Jordanis** signatur statū pñtis prosperitatis ibid. **A** signatur et
statum vigētis aduersitatis: signatur statum labentis fra-
gilitatis ibid. **Ib** et statū virtualis penitentie ibid. **E**
- Joseph** interpretatur augmentū vel appositio: et potest significa-
re christum vel quēlibet virum iustum perfectum et virtuo-
sum et maxime ecclesiasticum etc. **A**
- Joseph** si spūaliter esse volumus in nobis esse debet affectus cha-
ritatis: profectus bonitatis et aspectus honestatis ibid. **A**
- Joseph** in scriptura quatuor fuit. i. ioseph qui christus ven-
ditus designauit: ioseph spūsus marie: ioseph ab arima-
thea primulus iudee: et ioseph barsabas offi discipulus
super quē sortis est machia missa est etc. sicque quilibet iu-
stus potest moraliter dici ioseph multiformiter etc. ibid. **Ib**
- Joseph** denotat christum quia fuit christi figura etc. ibid. **E**
- Josue** fuit rex et dux a deo electus ad introducēdus filios
israel in terras promissionis: et signatur quēlibet bonum
principem aut prelatum etc. **A**
- Josue** digne vocatus fuit sicque plures digne vocationis titu-
lum aliasque eius conditiones habeat etc. ibidem. **Ib**
- Jou** lintheo deo omni anno puer sacrificabat etc. puer. **Ib**
- Jpocrisis** dicitur ab ipso quod est falsus et crisis iudicij quasi
falsum iudicium: nam ipocrisis falso facit de homine iu-
dicare etc. **A**
- Jpocrisis** in corde latentē habet infectionē ibid. **A** habet
foris apparentē perfectionē: habet turgentē superbiam pre-
sumptionē ibidem. **Ib** habet mordentē asperitatem detra-
ctionem: habent dulciter lambentē locutionē ibid. **E** et
habent breuiter labentem durationem ibidem. **D**
- Jpse** pronomen aliqui est relatiuus et aliquādo demonstra-
tiuum potestque dici de multis etc. **A**
- Jpse** potest dici deus: quia ipse pro nomine idest homine se pos-
uit mortem pro eo sustinendo etc. ibid. **A**
- Jpse**. i. christus est imperator dignissimus: propugnator
fortissimus/ explorator mundissimus/ dispensator largissimus
etc. ibidem. **Ib**
- Jpse** christus est cuius potentia debet honorari: cuius sciē-
tia debet auscultari/ et cuius clementia debet amplexari
ibidem. **E**
- Jpse** denotat iustum multiformiter ibidem. **D** et sic iustus
dicitur ipse/ quia est charitas fraterna/ firmitas eterna/ clari-
tas externa/ paritas interna etc. ibid. **E**
- Jpse** denotat impium seu iniustum multiplex: sicque ipse signatur
peccatorem seu criminis possessorem quia ipse per superbiam
sursum erigitur: per inuidiam intus configitur: per malici-
am hinc inde vertitur etc. ibid. **E**
- Jpse** vero in feminino genere potest significare virginem
sanctam/ viduam/ vel feminam etc. quia ipsa fuit penitens
et gemens/ prudens et clemens/ docens et non demens ibi-
dem. **E**
- Ira**/ira/ci/iratus/ira enim quedam diuina et quedam hu-
mana etc. **A**
- Ira** diuina metuenda cum reuerentia ibidem. **Ib** nam
dei iram prouocant fatui sapientes: superbi presumen-
tes et discoli discordantes ibidem. **E** ira etiam quedā
cum patientia sustinenda ibidem. **D** et ira quedā
cum diligentia precauenda quia deo grauius/ proximo
inimiciter et sibi ipsi iniuriatur ibidem. **E**
- Ire** nihil aliud est quā de termino ad terminum se presentia
liter transferre et ire signatur motum perfectum et transi-
tum de loco ad locum etc. **A**
- Ire** virtuosum est perfectus et continuatio in bonis virtu-
tibus et operibus per que ad paradisi terminum deue-
nimus: sic ire debemus vigore dei preceptorum auctorita-
te imperatiua ibidem. **Ib** nam ire ad deum spiritua-

liter debemus perviam penitentie/diligentie/compassio-
nis/discretionis etc. ibidem. **E** ire etiam debemus amo-
re et solatio sociorum bonorum nexuque copulatio per chari-
tatis vinculum ad fortius operandum: firmitus resistendi
verius diligendum etc. ibid. **D** et ire debemus dulco-
re premium et fructu premium ad paradisi societatem
et quietem: nam ibi est locus inextinguibilis charitatis: indivi-
solubilis unitatis/indefectibilis veritatis et inextinguibilis
firmitatis ibidem. **E**

Ire vitiosum et damnable et ire tale est de peccato ad vi-
tium de vitio ad tormentum etc. ibidem. **S**

Iridis proprietas angelus. **L**

Iridis lapidis proprietas arcus. **E**

Iridere idest illudere/cōtemnere/vilipendere et modicum
reputare: estque irrisio quedam divina et quedam humana
ocus est derisor peccatorum peccatores vero sunt irrisores
bonorum et perfectorum quia derident superiores et correcto-
res: antiquiores et seniores humiliores et meliores etc. **A**

Irrigare in scriptura diversis sumitur modis secundum quod diver-
sis ex causis res artificialiter vel naturaliter irrigatur etc. **A**

Irrigatur deuotus per gratiam vel gratie vireat ibidem. **A**
Irrigatur contritus per lachrymas ne nimis arefeat: ir-
rigatur vulneratus scilicet egenus et tribulatus per ele-
mosynam ut dolore quietescat ibidem. **B** irrigatur
ignis scilicet indoctus per doctrinam ut magis flamma
scat ibidem. **E** irrigatur arbor scilicet beatus per
gloriam ut fructus creseat: et irrigatur simus scilicet im-
pius per fortunam ut cito putrescat ibidem. **D**

Irritare quandoque accipitur pro offendere seu prouocare
quandoque pro cassare vel defraudare. **A**

Irritus/irrita/irritum/idest destructum/annihilatum dissi-
patum/inane/vacuum seu cassum et proprie irritatio est
alicuius boni violatio vel destructio et potissime alicuius
conventionis vel pacti irritatio. **A**

Irruere dicitur quedam subito repentinum et inexpecta-
tium motus potestque sumi in bono et in malo. **A**

Irruio quedam miraculosa que est spiritus sancti inspira-
tio ibidem. **A** quedam periculosa: scilicet tentatio omnia
bolica et quedam permittiosa scilicet rapina et exactio ibi-
dem. **B**

Irundinis avis proprietas aduentus. **B**

Israel quandoque supponit pro persona quandoque pro po-
pulo et quandoque pro regno etc. **A**

Israel signat virum perfectum vel statum ecclesiasticum ubi est
perfectorum congregatio ibidem. **A** sicque esse debemus
secretorum contemplatores ibid. **B** malorum nostrorum
simulatores ibidem. **E** ac virorum bonorum imitato-
res ibidem. **D**

Israelitico populo id est statu ecclesiastico inueniuntur pec-
catorum genera carentes virtute gratitudinis/fortitudi-
nis et rectitudinis ibidem. **E**

Iste pronomine demonstratiuus in scriptura multis dicitur
modis nam quandoque dicitur de persona: quandoque de
rebus et quandoque de locis etc. **A**

Iste potest predicari de christo ibidem. **A** iste aliquando
predicatur de iusto multipliciter ibidem per longum.
B isti vero in plurali signat viros sanctos multipliciter
ibidem. **E** et iste aliquando predicatur de impio
multiformiter ibidem. **D** ista in feminino genere pre-
dicari potest de beata virgine vel de aliqua sancta etiam
multimode ibidem. **E**

Ita est adverbium affirmandi et aliquando aliquando ad-
verbium similitudinis etc. **A**

Ita signat quandam imitationem utilem et virtuosam mul-
tipliciter per longum ibidem. **A** ita quandoque signat
imitationem inutilem et perniciosam multimode ibidem.
B ita signat quandam comparisonem mirabilem et
gloriosam ibidem. **E**

Itaque confectio: causalis vel rationalis semper signat conclusiue
determinatiue/illatiue et decisive sicut ergo ideo etc. **A**

Itaque unum nunc signat finem et conclusionem determina-
tam que pertinet ad iustum etc. ibid. **A** sicque et itaque unum per quod
immutatur nostra conditio. scilicet per penam sic et itaque unum remissio-
nis/subiectio/cōpunctio/cessio et satisfactio ibi-
dem. **B** itaque unum per quod veditur celi possessio ibid. **D** et
itaque unum spectat ad iniustum multiformiter ibid. **E**

Iter idest via et dicitur ab eo is: est enim locus per quem iter
ad terminum et sic est iter quoddam frequendum: et quod-
dam detestandum etc. **A**

Iter quoddam rectum. scilicet iustitie ibid. **A** quoddam iter
latum. scilicet charitatis et amicitie: quoddam curvum. scilicet spiritualis pau-
pertatis: quoddam arduum. scilicet penitentie asperitatis ibid. **B**
quoddam planum. scilicet innocentie simplicitatis: quoddam mu-
dum. scilicet pudicie seu castitatis: et quoddam placitum: scilicet
clementie et pietatis ibid. **E**

Iterum/iterare: iterum signat quendam reditum profectus
quoddam argumentum et continuamentum: et signat in
bono et in malo etc. **A**

Iterare sepe debemus actum passionis: actum compassionis ibid. **B**
iterare debemus verbum salutationis: actum exultationis et actum
visitationis ibid. **E** iterare debemus actum contemplationis:
actum predicationis et actum prece et puerionis ibid. **D**

Iterum potest significare in malo: sicque signat mala peccati fre-
quentationem: vel mala peccati recidivationem et reitera-
tionem: et sic est iterum cupiditatis/carnalitatis/instabili-
tatis et infidelitatis ibidem. **E**

Inuicem quandoque supponit per mutuum: quicquid per simul/per pari-
ter et coniunctim et potest esse coniunctio copulatiua vel ad-
uerbium qualitatis et signat in bono et in malo etc. **A**

Inuicem esse debemus per omnimodam charitatem/comunitatem
et unitatem multiplem ibid. **A** inuicem dolere per charitatem
uam compassionem ibid. **B** et inuicem credere per fidelis
comunionem ibidem. **E**

Iubere de sui natura signat imperium et dominationem seu
dominium et prelationem etc. **A**

Iussio quedam summe potestatis quam facit christus rex et sa-
crascribit lex ibid. **A** et sic dei iussu et ordinatione proue-
nit quod iustus patiatur: quod malus puniatur: quod pauper nu-
tritur etc. ibidem. **B**

Iussio quedam terrestris et canonica. scilicet bonorum principum et
prelatorum: sicque ad eos spectat iubere dignos promoue-
ri: malos submoueri: lesis misereri et deus reuereri ibidem.
E et iussio quedam crudelis et tyrannica ibidem. **D**

Iubilus/iubilare/iubilatio est gaudium mentis etc. **A**

Iubilus/virtualis de peccati euasione/iubilus spiritualis de
meritorum adeptione et iubilus eternalis de premium
receptione ibidem. **A**

Iudas/iuda est nomen regni et nomen populi: iudas vero no-
men persone et nomen populi et interpretatur iuda vel
iudas confitens vel glorificans etc. **A**

Iuda tribus alias precebat in statu dignior et nobilior:
in actu fortior et audacior/in situ altior et anterior: sic-
que debet esse tribus et cognatio virorum ecclesiasticorum
et maxime prelatorum ibidem. **A**

Iudas patriarcha comparatus fuit leoni quia liberalior ad
diuidendum: benignior ad indulgendum et audacior ad
resistendum ibidem. **B**

Iudas qui spiritualiter vult esse: debet in bono perseuerare ibi-
dem. **E** debet seipsum considerare ibidem. **D** et debet
clementer exuberare ibid. **E**

Iudea regio in qua. scilicet terra promissionis tribus iuda et tribus ben-
iamin habitabant: unde iudea et terra iuda per eodem sup-
ponuntur: et interpretatur confessio vel glorificatio: signatque statum
ecclesie militantis vel status anime penitentis etc. **A**

Iudeus potest accipi in bono et in malo. **A**

Iudei quidam commendabiles: scilicet viri deus confitentes/credentes
D **H**

res et glorificantes etc. ibid. **I**udei quidam detestabiles sicut hodie iudei qui obstinati et excecari deo credere designantur: quia habent seuitiam effrenatam ibid. **I**b. malitiam obstinatam ibid. **E**t miseria aggrauata ibid. **I**udex iustus sit in iudicando etc. acceptio personarum. **I**udex habeat conditores plures etc. rex. **I**udicare id est discernere: et iudicium nihil aliud est quam discretio inter qualitates et conditores rerum. **I**udicium signat iurisdictionem ordinatam ibid. **E**t sic si iudex debite iudicare voluerit: habeat rectam/veram/iustam et honestam intentionem ibid. **I**b. habeat et charitatem iustitiae ibid. **E**t claritatem in cognitione ibid. **I**udicium etiam signat estimationem opinionum ibid. **E**t sic iudicium decipit familiaritas: impedit amoris quantitas ibid. **E**t odii grauitas ibid. **I**udicium etiam signat executiuam condemnationem extremam. s. iudicij ibid. **I**udicium diuinum est in duplici differetia: nam quoddam est particulare et quoddam vniuersale etc. **I**udicia diuina sunt commendanda/foemidanda/et meditata ibidem. **I**udicium extremum licet ignotum materia profunda et terribilis: est tamen aliquid dicendum de dei consistorio etc. ibid. **I**udicij extremi dies est preconizatus ibid. **I**udicij extremi locus est determinatus et totus mundus citatus ibid. **I**udex ad iudicium totus paratus estque valde metuendus quia eius presentia impreuissibilis/potentia insuperabilis/scientia infallibilis/iustitia inflexibilis/et iracundia impetibilis ibidem. **I**udicio extremo erunt accusatores magne improbitatis nam ibi accusabit operum prauitatis: conscientie veritas/elementorum communitas/christi vulnerum penalitas/demonum peruersitas et cetera alia ibidem. **I**udicio extremo erunt assistentes magne auctoritatis: testes maxime veritatis ibid. **I**b. et publicatio magne claritatis. s. conscientiarum mutua reuelatio ibid. **I**udicij seueritatis diffinitio ibid. **R**atioque executio magne penaltatis: scilicet eterne damnationis. ibidem. **I**ugiter. s. continue/semper/sepe et permanenter etc. **I**ugiter iusticiam et stabilitatem exercere debemus: iugiter clementiam et benignitatem adimplere debemus: et iugiter letitiam et iocunditatem continere debemus ibid. **I**ugum dicitur illud mediante quo boues vel asini ad trahendum onus inuicem colligantur etc. **I**ugum nature onerosum/huius vite iugum scripture virtuosum/perfectorum iugum amoris dulcorosum/deuotorum iugum erroris vitiosum/peccatorum et iugum doloris tediosum damnatorum ibidem. **I**ugum amoris diuini vel iugum mandatorum et regularis discipline portare debemus. s. iugum timoris ibidem. **I**ugum amoris ibidem. **E**t iugum doloris ibid. **I**ugum peccati et maxime iugum carnalitaris/cupiditatis et repiditatis etc. ibid. **I**umentum dicitur animal ad hominem adiutorium ordinatum et dicitur iumentum omne animal domesticum et laboriosum etc. et sumitur in bono et in malo. **I**umentum signat religiosum: nam seipsum humiliare debet et per patientiam subiugari ibid. **I**b. per penitentiam edomari ibid. **E**t per permanentiam stabiliri ibid. **I**umentum in malo signat illos qui per auaritiam inflantur: qui per immundiciam inquinantur: et qui per ignorantiam hebetantur etc. ibidem. **I**ungere/iunctura/iungere id est aliqua simulnectere vel vnire vel inuicem alterum colligare: semper societatem significat siue bona siue mala fuerit. **I**unctura desiderabilis/qua homo perfectus deo per charitatem coniungitur ibid. **E**t iunctura remunerabilis/qua deuoti simul colligantur ibid. **I**b. et iunctura superabilis qua maligni inuicem stringuntur ibid. **E**

Iuno Semeli inmiscabatur etc. proditor. **I**upiter in pluuiis aurea danae impregnauit etc. plueret. **I**urare/iuramentum/iurare nihil aliud est quam aliquid sub attentione alicuius sancti nominis affirmare: et est iuramentum quoddam virtuosum: et quoddam vitiosum etc. **I**uramento mendacitas abesse debet ibidem. **I**b. iuramento congruitas inesse debet: et iuramento cause necessitas adesse debet etc. ibidem. **I**urgium vide discordia. **I**ustus/iustitia/iustificatio/iustitia quandoque accipitur pro virtute specialis: aliquando pro perfectione vniuersali et generali etc. **I**ustitia/virtus et perfectio quedam suo suum vnicuique tribuens: et sic iusti et sancti esse debemus: nam a deo diliguntur: a domino protegentur: in deo delectantur et cum domino gloriantur: ac etiam premiantur etc. ibidem. **I**usti si esse volumus debemus a prauis moribus alterari ibidem. **I**b. in bonis fructibus radicari: et bonis affectibus vegetari ibid. **E**t debemus celi sublimitatibus eleuari et contemplari et bonis operibus secundari ibid. **I**ustitia potest spali et cardinali sumi: quod possit ad omnes pertinere: quia debet reddere debet quod suum est videlicet deo reuerentiam: sibi penitentiam: et primo beneficium: pertinet tamen principaliter ad iudices et platos multipliciter ibid. **I**ustus iudex vel prelatus debet per similitudinem moderari ibidem. **E**t per certitudinem informari ibid. **E**t per rectitudinem regulari et rectificari ibidem. **I**b. et per quietitudinem ordinari ibidem. **I**ustitia diuina habet misericordiam in presenti et iusticiam in futuro: nam dei iusticia est malorum tristificatio: bonorum letificatio: et iustorum remuneratio ibid. **I**ustus et bonus homo futura scrutatur subtiliter: cum malis conuulsi humiliter et cetera alia daniel. **I**ustus homo intelligitur per eum multipliciter etc. eum. **I**ustus debet esse fundatus/ditatus et crematus etc. lucerna. **I**ustus vir dicitur lux multiplex etc. lux. **I**b. **I**ustus timeat multa etc. nequando. **I**usti dicuntur omnes multiplex etc. omnes. **I**ustus commendatur multiplex etc. oriens. **I**ustus rite viuere multipliciter etc. quia. **I**usticie standum est multipliciter etc. stare. **I**ustus debet esse supra deum/proximum/celum etc. super. **I**ustus vir habeat conditores plurimos etc. lux. **I**b. **I**ustus stat pro proximo/certat pro seipso et cetera alia vide de pro. **I**ustificare. i. iustum efficere/videre de gratia iusticia. **I**uuare/videre adiutorium. **I**uuenis/iuuentus quandoque literaliter quicquid moraliter etiam in bono et in malo sumitur etc. **I**uuenis spiritualis id est vir perfectus habere debet gratiosam pulchritudinem ibid. **E**t vigorosam fortitudinem/studiosam promptitudinem etc. ibid. **I**uuetus naturalis et corporalis/que debet sagaciter subiugari ibidem **E**t veraciter informari ibidem. **I**b. et vtiliter occupari ibidem. **I**uxta signat aliquando secundum: et sic denotat similitudines: aliquando accipitur pro prope etc. **I**uxta vnum est virtuosum ibidem. **E**t iuxta vnum vitiosum/iuxta vnum fructuosum/iuxta vnum dolorosum et iuxta vnum gaudiosum ibidem. **I**b. **D**e littera. **R**. **R**elinde dicuntur primi dies mensis: siue sollemnitates que in principio mensis fiebant etc. **R**arissimus dicitur a charitate: et tunc idem est quod dilectissimus/aut a carissima: tunc idem est quod carissimus vel preciosissimus et semper notat in bono. **R**

Rarissimi si esse volumus: simus fortes/stabiles/et in bono permanentes/erga deum concordēs et abiles/in conuersando dulces et humiles ibidē. **B**

De littera. L.

Labii locutionē signat eo quod omnis vox et locutio per labia exprimitur: sicut enim de locutionibus ita de labiis est distinguendum etc. **A**

Labium extenditur ad dulciter ambulandum/ad acriter detrahendū/ad turpiter deridendū/ad iactanter eloquendū/et ad sciēter mentiendum ibidem. **B**

Labium nostre locutionis ut sit commendabile vel laudabile debet esse manifestum ibidem. **L** iustificatum ibidem. **D** et deliberatum ibidem. **E**

Labiū id est cadere vel ruere per motum et instabilitatem pedum: et potest distinguī sicut de cadere etc. **A**

Labimur in morietate infirmitate statu nature: in luctu et aduersitate/statu fortune: labimur per culpā et iniquitatem de statu gratie: et labimur per diabolicam tentationis impulsū in peccatis ibidem. **A**

Labitur homo in viā lubricosa/scopulosa/puluerosa. et tenebrosa ibidem. **B**

Labor/laborare/labor in scriptura multipliciter sumitur etc. **A**

Laborē virtuosus exerceamus spiritualis cōtemplationis ibidem. **B** laborem predicationis ibidem. **L** labor rem operationis seu obediētionis ibidē. **D** et laborē macerationis ibidem. **E**

Labor virtuosus et temporalis peccatorum: et talis labor est auarorum ardentissimus: inuidorum penalisissimus: superborum inanissimus: et luxuriosorum immundissimus ibidem. **S** et labor quidam laboriosus et eternalis dānatorum qui perpetuo requiem nō habebūt ibidē. **B**

Lac nihil aliud est quā quidā liquor dulcis et candidus et in scriptura multipliciter sumitur in bono et in malo etc. **A**

Lac spirituale indigētius nutritiū: estque lac dulcedinis/pietatis et cōpassionis ibidē. **B** lac ignorantium instructiū et nutritiū et est lac doctrine sciētie et scripture ibidē. **E** et lac penitentium allectiū istud est lac dulcedinis diuine misericordie ibidē. **D** et lac triumphantium refectiū et est lac dulcedinis eterne ibidē. **E**

Lac in malo est quoddā dulciter allectiū: et istud est lac prosperitatis humane ibidē. **S** quoddā grauer infectiū scilicet lac carnalis voluptatis et delictorum corporalium ibidē. **B** et quoddā leuiter deceptiū: et est lac fallaciū scilicet ibidē. **B**

Laceratur/lacerare accipitur pro vastare/distrumpere/transgredere etc. **A**

Laceratio quedam contritionis/quedam detractionis ibidem. **A** quedam tyrannice vexationis et quedā damnationis eterne ibidem. **B**

Lachryma multipliciter in scriptura sumitur. **B**

Lachryma in bono meritis est compunctio: lachryma doloris est cōpassio/lachryma amoris ē dilectio: et lachryma doloris est afflictio ibidem. **A**

Lachrymadus ex causis superioribus ibidē. **B** ex causis inferioribus ibidē. **E** et ex causis exterioribus ibidē. **D**

Lachryme virtuosae: quia tollunt lachrymam internam: scilicet cet anime peccati placant offensam eternam: et praestant quietem supernam ibidem. **E**

Lachryma in malo est lachryma fallentis deceptio: peritiam afflictionis et sequentis dānationis ibidē. **S**

Lacus est fouea seu stagnū/aqua/luto/perbis et piscibus plenum etc. et sumitur in bono et in malo. **A**

Lacus voraginis mūdialis est vmbrosus/lutosus et periculosus ibidē. **A** lac voraginis cordialis ibidē. **B** et lacus voraginis infernalis ibidē. **E**

Lamentum/luctus/placatus pro eodem supponunt. **A**

Lamentum quoddam iustum et tale emittit lamentū cōtritionis/cōpassionis/deuotionis et desolationis ibidē. **A**

Lamentum quoddam fictitium vel stultorum/lamentū mis

serorum seu egenorum/et lamentum damnatorum ibidē. **B**

Lamie monstri proprietates/adulatio. **S** reuereri. **A**

Lamina nihil aliud est quā metalli particula/fusione vel maleatione in latitudinem attenuata etc. **A**

Lamina sacram signat scripturam: que aliquando dicitur aurea per preciositatem promissorum: argentea per pulchritudinem consiliorum: ferrea per asperitatem iudiciorum et plumbea per molliem inultorum etc. ibidē. **A**

Lampas nihil aliud est quā quoddā instrumentum vitreum igne vel oleo ad illuminandum ordinatum: et sumitur in bono et in malo. **A**

Lampas in bono signat hominē perfectum in quo sit oleū dulcoris/clemētie et pietatis nutritiū ibidē. **A** lumen splendoris decoris et honestatis illuminatiū: ac ignis et feruor amoris et charitatis accensiuus ibidē. **B**

Lampas vero in malo signat vitrū fragilis prosperitatis: oleū carnalitatis et ignem cupiditatis etc. ibidem. **E**

Lamprede piscis proprietates post. **B**

Lana que passiones non sentit nascitur ex carne iterumque carnem vestit et omnia interiora aperit et tegit etc. **A**

Lana quedam castitatis inuiolata ibidem. **A** quedam honestatis immaculata ibidē. **B** quedā charitatis acuminate: quedam facultatis multiplicata ibidē. **E** et quedam veritatis sanctificata ibidē. **D**

Laurea est instrumentum longum et acutius: ex ligno et ferro compositum ad perforandum et ledendum: siue pro defensionis remedio fabricatum et signat in bono et in malo etc. **A**

Lancea in bono quedam saluationis quā portauit christus scilicet crucis lanceam ibidem. **A** quedam correctiois quam habeat prelatus et rector iudicans ibidē. **B** quedam locutionis quam habeat doctor predicans ibidē. **E** et quedam compassionis quam habeant diues et peccatores: scilicet elemosine ibidem. **D**

Lancea in malo signat lanceam detractionis/proditionis/directionis/tentationis et damnationis ibidē. **E**

Languor/languere/languidus/languor videtur esse quid medium inter actuale infirmitatem et realem sanitatem etc. **A**

Languor quidam naturalis quo singuli languent: nam natura humana subiecta est languori doloris et infirmitatis languori laboris et penalaris/timoris et stupiditatis/torporis et debilitatis etc. ibidē. **A** languor quidā virtualis perfectorum deuotorum/qui languent pro dilectione celestis patrie/pro dilectione vniōis diuine: et pro incurssione mundi miserie ibidē. **B** languor quidā criminalis iniquorum: nam nullus languor deterior quā peccatum etc. ibidem. **E**

Laparee lapidis proprietates misericordiae. **S**

Lapis multipliciter sumitur in scriptura etiam in bono et in malo etc. **A**

Lapides in bono signant virtutes interiores: vel viros perfectiores multiformiter etc. ibidem. **A**

Lapides signant humilitatem per quam aggrauamur: nā lapis humilitatis semper perit inferiora etc. ibidem. **B** signant stabilitatem per quam roboramur: et signant seueritatem per quam castigamur ibidem. **E**

Lapidibus seueritatis et iusticie lapidari debet tam a deo quā prelato superbi et elati: proterui et obstinati/crudeles et effrenati/carnales et inquinati etc. ibidem. **D**

Lapis signat virum perfectum multipliciter ibidem. **E**

Lapis in malo significat virum infectum: scilicet peccatorem multiformiter ibidem. **S**

Lapides duodecim preciosi quid signant etc. postea. **E**

Laqueus id est vinculum vel ligatura ad capiendum vel detinendum ordinatum et cōmuniter sumitur in malo etc.

Laqueus peccatorum/scilicet tentationis: quo homines a diabolo capiuntur: miserorum/scilicet tribulationis huius

D 15

mundi: quibus infortunati et miseri detinentur et damna-
torum. s. sententie diuine etc. ibid. **B**
Laqueatur homines pecuniam diligentes: luxuriam ex-
centres et superbiam facientes ibidem. **B**
Largus/largitas idest liberalitas: estque virtus que dat dan-
da et retinet retinenda: et bene per largitatem intelli-
gitur liberalitas etc. **A**
Lasciua signat insolentiam mentis et corporis et leuitatem
animi: honestis moribus indecentem etc. **A**
Lasciua fugiat a corde et conscientia: ab ore et eloquentia. **A**
 corpore gestus impudicus/et ab opere lasciuius actus
ibidem. **B**
Lassitudo/lassus/fatigatio/cum lassitudo nihil aliud sit quam
virium hebetudo proueniens ex labore seu tedio dispi-
centia vel languore etc. **A**
Lassitudo quedam laudabilis perfectio ibid. **A** quedam
culpabilis infusorum siue peccatorum ibid. **B** et que-
dam miserabilis miserorum et egenorum ibid. **E**
Lateres/later/lateres conficitur ex luto et igne fortissimo
et cocti duratur in lapides: ita que apti sunt pro edificijs
construendis signantque viros sanctos ibid. **A** signant
etiam diuitias: que in pecunijs et metallis consistunt
etc. ibidem. **B**
Latro/latrones/latro dicitur qui latenter furatur et surri-
pit alienum: et sumitur dupliciter scilicet litteraliter et spi-
ritualiter etc. **A**
Latronum spiritualius genera sunt heretici/vsurarii/symo-
niaci/demoni et peccatores ibidem. **B**
Latitudo/latus/latitudo est rei dimensio qua ad capiendum
et continendum aliquid ampliatur et sumitur in bono et
in malo etc. **A**
Latitudo cordis in nobis fit ad affectandum: latitudo ma-
nus ad erogandum: et latitudo oris ad supplicandum
ibidem. **A**
Latitudo quedam superior summe ciuitatis celestis: nam
ibi est amplitudo capacissima: quietudo securissima: et
plenitudo secundissima ibid. **B** quedam latitudo infe-
rior summe pietatis/et quedam interior summe charita-
tis ibidem. **E** et quedam latitudo mala et vitiosa et
quedam mundane prosperitatis/humane voluntatis: et
terrene cupiditatis ibidem. **D**
Latus/latera/latus communi significatio dicitur de om-
ni re sicut dicitur latera domus/turris/fluminis etc. **A**
Latera quedam custodienda scilicet anime vel viri iusti la-
tera: nam tales pro ornamento habeant sapientie certi-
tudinem/permanentie firmitudinem/continentie pul-
chritudinem et diligencie promptitudinem ibidem. **B**
 sicque iusti latus circumstant pauperes et indigentes ut re-
frigerentur: diuites ut honorentur: seruatores ut remu-
nerentur: penitentes ut recuperent et cetera alia ibid. **E**
Latera inhabitanda scilicet status ecclesie et fidei ibidem.
D latera quedam abominanda scilicet status hominum
peccatorum: quedam consideranda scilicet christi: que-
dam vituperanda scilicet impiorum et iniquorum ibid. **E**
E latera quedam desideranda. s. paradisi: quedam re-
fugienda scilicet damnatorum: et quedam operienda seu
vestienda siue contegenda scilicet pauperum egenorum
ibidem. **F**
Lauare est aqua siue liquore aliquo aliquid mungere: et per
loturam intelligitur quecumque purificatio vel mundifi-
catio. **A**
Lauatur anima per baptismalem regenerationem: per ver-
balem confessionem: per lachrymabilem compunctionem
et per fraternalem compassionem ibidem. **A**
Lauari spiritualiter si volumus necesse est quod immutetur
et concutatur status nostre inique conditionis ibidem.
B et quod impia corruptio expurgetur et expiatur
ibid. **E** et quod purgatio varia frequentetur ibidem.

D et quod anxiosa correctio tollatur ibidem. **E**
Lotura in malo signat immundiciam siue mundiciam si-
mulatam etc. ibidem. **F**
Laus/laudare/laus idest commendatio/magnificatio et
meritorum alicuius verbalis relatio et exaltatio: et est
duplex. s. diuina et humana etc. **A**
Laudare deum et magnificare ipsum debemus exemplo
nature: enigmatice figure: et doctrina scripture ibid. **A**
Laudare debent dominum viri presidentes in dignitatibus
ibidem. **B** et subiacentes aduersitatibus: quia per
tribulationes caro mortificatur: vita rectificatur: sermo
dulcificatur et deus glorificatur ibidem. **E** laudare de-
bent penitentes conuersi a sceleribus ibidem. **D**
Laus humana quedam vera qua laudantur viri virtuosus:
et quedam falsa: qua laudantur viri vitiosi etc. ibid. **E**
Lazarus est ille quem mors prostrauit: quem soror deplo-
rauit: quem christus amauit: quem christus vocauit etc.
signat etiam virum penitentem ibid. **A**
Lectulus/lectus est illud in quo homines dormiunt et re-
quiescunt: et sic per requiem potest intelligi quecumque
requies siue bona siue mala fuerit etc. **A**
Lectus interior conscientie ibidem. **B** lectus exterior pe-
nitentie ibidem. **E** et lectus superior celi patria
ibidem. **D**
Lectus in malo est lectus quidam delictorum: scilicet lux-
uriosorum: quidam prosperitatis et opulentie: scilicet
huius mundi diuitum etc. et quidam penitentie scilicet
infernorum etc. ibidem. **E**
Ledere/grauare/nocere/offendere pro eodem suppo-
nunt. **A**
Leditur penitens quando conteritur: leditur delin-
quens quando corrigitur: leditur indigens quando percutitur:
leditur pestilens idest peccator quando corrumpitur etc.
ibidem. **A**
Leena cum sit leonis femella: animal superbum/cru-
delerum/et in pariendo defectuum signat principum
consiliarios et fautores etc. **A**
Leene proprietates etc. prouenire. **B**
Legatus/legatio/legare quandoque sumitur pro dare seu
assignare etc. **A**
Legatio quedam summi mediatoris scilicet christi: quedam
boni predicatoris: et quedam docti intercessoris ibid.
idem. **A**
Legatus habeat auctoritatem et potestatem a superiore
ibidem. **B** habeat veritatem et fidelitatem ibid.
idem. **E** habeat claritatem et sagacitatem ibidem.
D habeat audaciam et strenuitatem ibidem. **E**
 habeat modestiam et benignitatem ibidem. **F** et
habeat fiduciam atque securitatem ibidem. **B**
Legatus sedis apostolice quod representat etc. aduentus. **B**
Legio idest lecta vel electa societas vel congregatio: nam
sex milia sexcentos et sexaginta sex continere dice-
batur: inueniturque legio angelorum/hominum et oc-
monum etc. **A**
Legere/nota secundum diuersos libros diuerse varie sunt lectu-
re etc. **A**
Legendus est liber diuine nature ut in ipso semper admire-
mur ibidem. **A** legendus liber mundi creature: ut in ip-
so valde delectemur ibidem. **B** legendus liber sacre
scripture ut per ipsum recte dirigemur ibid. **E** et legendus
liber mentalis clausure. s. conscientie nostre per puram
confessionem et satisfactionem etc. ibidem. **D**
Legitimus/legitima/legitimus dicitur quasi lex optima seu inti-
ma: nam scriptura legitima appellatur que a deo sicut lex
optima statuebatur: et que a populo per modum legis certe
sive perpetue et optime recipiebatur etc. **A**
Lenitas idest suauitas: et lenire idest suauiter dulcedine mul-
cere etc. **A**

Leues quidam maligni et mali sicut peccatores et hypocrite
 leues quidam benigni atque virtuosus et quidam condigni
 seu gloriosi ibidem. **A**
Leo in scriptura multipliciter sumitur. **A**
Leo auctoritatis christus qui est rex regum et dominus dominantium: sicut enim
 leo est animal liberalissimum sic christus liberalis carnem assumen-
 do ibidem. **B** leo animal virtuosissimum: sic christus mortem sustine-
 re: et leo animal mirabilissimum: sic christus in resurrectione
 ne: et leo animal preclerissimum: sic christus in eternum ascensit ibidem. **E**
Leo stabilitatis. scilicet iustus et perfectus homo: nam leo est animal ho-
 minibus gratiosus: bestiis rigorosus: in inuadendo aiosus
 in sustinendo virtuosus et cetera alia: sicque iustus tales
 habeat conditiones etc. ibidem. **D**
Leo vir iustus assimilat: quia vir leo multis tribulationibus
 edomatur ibidem. **E** multis infirmitatibus aggrauatur:
 ibidem. **F** et virtutibus viribus roboratur ibidem. **B**
Leo iniquitatis/scilicet vir peccator: nam sicut leo est animal infir-
 mum et quartanarius: seruentissimum et calidissimum/clarum
 et seussimum/insidiarius et fraudulentus et alia sequentia: sic
 etiam per leonem intelliguntur diuersa genera peccato-
 rum etc. ibidem. **I**
Leo crudelitatis/scilicet diabolus et hoc multiplex ibidem. **B**
Leo animalis proprietates: amare. **E** aduersari. **E** ar-
 guere. **F** gratiarum actio. **A** fugere. **E** puenire. **B**
Leo ab homine auxilium petit etc. preces. **B**
Leo timet multum etc. timor. **A**
Lepra est quedam viles et enormis infirmitas que nunquam aut
 raro curatur: per quam cohabitantes corrumuntur etc. **A**
Leptosus spiritualiter signat peccatorem per symonie prauita-
 tem deprauatum ibidem. **B** per superbie vanitatem elatum
 per auaritie grauitatem inflammatum ibidem. **E** et per in-
 mundicie feditatem deturpatum ibidem. **D**
Letitia/letus/leticia id est gaudium/iocunditas/exultatio
 et sublatio. **A**
Letitia quedam interior et virtuosa/qua boni in hoc mun-
 do letantur propter proprie conscientie rectitudinem ibidem.
A et propter diuine sustententie fortitudinem ibidem. **B**
 et propter eterne opulentie plenitudinem ibidem. **E**
Letitia quedam exterior et vitiosa: qua peccatores in hoc mun-
 do letantur: et quedam superior gaudiosa qua angelus et
 sancti in paradiso gloriantur ibidem. **D**
Leuare id est sursum erigere vel portare etc. **A**
Leuatio quedam virtuosa quando quis se leuat ab inferioribus
 ad superiora: et a temporalibus ad eterna sic quicquid in ho-
 mine est debet esse eleuatum etc. ibidem. **A**
Leuamus cordis oculos ad implorandum diuinam pre-
 cationem: ad deprecandum sanctorum charitatem: ad con-
 templandum celorum dignitatem etc. leuamus etiam ma-
 nus sursum ad aliquid supplicandum/iudicandum etc. et
 leuamus vocem ad proclamandum/deplorandum etc.
 ibidem. **B**
Leuatio quedam vitiosa que nihil aliud est quam superbia: et le-
 uatio quedam gloriosa etc. ibidem. **B**
Leuatio quedam spectans ad christum multiformiter ibi-
 dez. **E** et leuatio quedam pertinens ad iustum: nam
 iustus leuare debet animum languentem ad veri con-
 templationem: leuare proximum egentem ad boni susce-
 ptionem: et leuare optimum facientem ad dignam pre-
 lationem ibidem. **D** et leuatio quedam spectans ad iniustum
 nam sic leuantur contra seipsos per presumptionem et su-
 perbia: contra prelatos per inobedientiam et rebellionem: con-
 tra subditos per iniustitiam et oppressionem etc. ibidem. **E**
Leuita/leui fuit vnus de xlii. filiis iacob: cuius filii et succes-
 sores dicuntur fuerunt leuite etc. **A**
Leuite ad seruendum domino et ad ministrandum in templo erant
 specialiter dedicati: a plebis legibus segregati: possessio-
 nibus vacuari: et variis ritibus consecrati sic per istos le-
 uitas intelligi possunt viri ecclesiastici et religiosi mul-

tiformiter etc. ibidem. **A**
Leuitas/leuitas est qualitas rei qua ipsa res efficitur facilis
 ad mouendum de loco ad locum agiler transferendum etc. **A**
Leuitas quedam virtuosa qua sancti viri sunt expediti et agi-
 les ad obediendum et bonum expediendum ibidem. **A**
Leuitas quedam vitiosa per mentis instabilitatem: moris
 insolentiam: voluntatis inconstantiam et mobilitatem
 ibidem. **B** et leuitas quedam gratiosa patienter susti-
 nenda scilicet dei mandata et constitutiones mundi tri-
 bulamina etc. ibidem. **E**
Lex nil aliud est quam superioris ordinatio vel statutum ad sub-
 ditorum regimen ordinatum etc. **A**
Lex quedam nature: quedam scripture et quedam huma-
 ne cure etc. ibidem. **A**
Lex diuina habet virtutem compulsiuam: quia in multis legis
 passibus precipitur sub precepto etc. ibidem. **B** lex di-
 uina tenenda et seruanda: quia habet virtutem instructiuam
 ibidem. **E** habet virtutem directiuam etc. ibidem. **D**
Lex mala quedam carnalitatis et concupiscentie etc. lex que-
 dam inequitatis et quedam fatuitatis ibidem. **E**
Lyba vxor iacob lippata oculis sed secunda interpretaturque
 laborans vel laboriosa ad actiuam compata vitam etc. **A**
Liba/libamen/libamentum/libare/libamen dicebatur sacri-
 ficiu quod fiebat in liquidis rebus: sicut in oleo uel vino
 etc. sumiturque in bono et in malo. **A**
Libamen in malo signat mala opera puerorum etc. ibidem. **B**
Lybanus est mons syrie: et multipliciter signat in scriptu-
 ra. **A**
Lybanus signat statum virtualis sublimitatis et perfectio-
 nis multipliciter ibidem. **A** etiam lybanus signat de-
 coris pulchritudinem: et sic carnis uilitas debet depura-
 ri per castitates cordis: siccitas humectari debet per pie-
 tatem et mentis grauitas exaltari debet per contempla-
 tionem supercelestium ibidem. **B**
Lybanus signat mundi prosperitatem et etiam supernalem
 felicitatem etc. ibidem. **E**
Libenter/libes seu libenter aliquid facere dicitur qui illud
 voluntarie et sponte atque cum placencia facere compro-
 batur: **A**
Libenter vnum bonum et commendabile multipliciter ibi-
 dem. **A** et libenter vnum detestabile ibidem. **D**
Liberalis est illud in quo littere et scientie describuntur etc. **A**
Liberalis quedam nature qui est inductiuus creaturarum vni-
 uersitatem ibidem. **A** liber quidam scripture que deus
 et angeli dictauerunt: prophete et apostoli scripserunt
 etc. ibidem. **B** liber quidam diuinus scilicet deus glo-
 riosus et hoc multiformiter ibidem. **E** et quidam hu-
 manus scilicet conscientie cordialis et apparentie corpo-
 ralis etc. ibidem. **D**
Liberalitas/liberalis/liberalitas est dare danda et retinere
 retinenda: estque medium inter uicia duo scilicet auaritia
 et prodigalitate etc. **A**
Liberalitas debet tempori vel loco coaptari ibidem. **B**
 et propeere vel cito festinari ibidem. **E** cunctis hominibus deus elar-
 giri et lance prudentie moderari ibidem. **D** de populo nostro
 moderari: atque affectu intimo pertractari ibidem. **E**
Liberalitas nature liberare a carnis infirmitate: libertas gra-
 tie liberat a cordis iniquitate: et libertas glorie liberata
 penarum aduersitate ibidem. **A**
Libertas multiplex: scilicet vitiosa fatuorum/virtuosa perfe-
 ctorum et gloriosa beatorum ibidem. **A**
Liberi si esse volumus expiari debemus nocentem iniqui-
 tatis: sicque a peccato liberamur per elemosyne largitatem
 per penitentiam grauitatem et per continentie puritatem
 ibidem. **E** debemus predicare omnis humilitatis fun-
 damentum ibidem. **D** et procurare debemus iuamem-
 tum grandis auctoritatis ibidem. **E**

Licere/Licet/licetia/licetū/cū oīa q̄ nō sunt a deo rōne/scrīptura/lege/natura vel homine p̄hibita/uideantur esse licita et concessa ꝛc. **A**

Licium quoddā faciendū ꝛ exercēdū ibid. **A** **licitū** quoddam fugiendū ꝛ cōhibēdū ibid. **B** **licitū** quoddā p̄cauendū ꝛ **licitū** quoddā sustinēdum ꝛc. ibidem. **E**

Ligare/ligamentum/ligare in scriptura fm̄ quod res multis de causis vincitur ꝛ ligatur multipliciter sumit ꝛc. **A**

Ligantur boni per dilectionis combinationem ibid. **A** per subiectionis colligationem ibid. **B** et per effectio nis confirmationem ibidem. **E**

Ligatur mali/scz auari vinculis cupiditatis ibid. **D** **ligantur** luxuriosi carnalitatis funiculis ꝛ quidā fallacitatis funibus p̄ malos cōtractus ibidem **E** **ligant** qdā societatis funibꝫ ꝛ aliqui tepiditatis funibꝫ ꝛc. ibidem. **F**

Lignum/ligna/lignum in scriptura multipliciter sumitur etiam in bono et in malo ꝛc. **A**

Lignū signat crucē ꝛ afflictionē saluatoris multiplicr̄ ibidē. **A** nam ligna crucis sunt secunda ad egenorū recreatio nem ibid. **B** erecta ad depressoꝝ subleuationesꝫ fortia ad infirmorū sustentationem ibid. **E** et ligna extensa ad deuotoꝝum habitationem ibidem. **D**

Lignū signat iusti viatoris perfectionesꝫ nam stabiliter debet radicariꝫ stabiliter humectariꝫ et facilliter secundari ibidem. **E**

Ligna iusti discuntur qz per honestatem floridaꝫ per firmitatem solidaꝫ per castitatem aridaꝫ et per pietatem humida ibidem. **F**

Lignum signat infectionem seu conditionem hominis peccatoris multipliciter ibidem. **B**

Lilium signat christum/Mariam virginem vel quemlibet virum iustum multipliciter. **A**

Lignum signat iustū ppter firmam constantē vigoreꝫ propter mitis modestie fauoreꝫ ibid. **B** ppter tēperantie dulcorem ꝛ ppter avaritie tenoreꝫ ibidē. **E** ppter sapiētie splendoreꝫ ibid. **D** ppter opulētie valoreꝫ ibid. **E** ppter apparentie decozem ibidem. **F** et propter continentie candorem ibidem. **B**

Lilium fm̄ mauritium adueniuntur multiplicr̄ ibidē. **B**

Limes seu limitareꝫ idest terminus seu finis vide ibi.

Limen est pars inferior ostij seu porteꝫ ꝛ sic per limen intel ligitur introitus domus vel ipsa domus ꝛc. **A**

Limen interius est consciētiaꝫ que cōsiderādo debet visita ri ibid. **A** sicqꝫ cōsciētie limē sit regulatum discipline moderamineꝫ signatū diuino sanguineꝫ rigatum gratie flumine ꝛc. ibid. **B** limē superiꝫ est celi gloria contem plādaꝫ limē exteriꝫ ecclesia colendaꝫ ꝛ limen inferiꝫ mundi patria fugiēda ibidem. **E**

Limpidꝫ idest purꝫ/mōdus/ vide munditia ꝛ purgare.

Lincis aīalis p̄p̄etas/ p̄ouidentia. **F**

Lingua generaliter in scriptura signat locutionē ꝛ ideo duplicem inuenimus linguam. scilicet bonā ꝛ malam. **A**

Lingua bona est mollis per cōpassionemꝫ rubea per robur honestatis ꝛ dilectionis ibid. **A** acuta per correctionē ꝛ placabilis per discretionem ibidem. **B** et clausa per coercionem ibidem. **E**

Lingua mala est mollis per adulationēꝫ acuta per detractionemꝫ rubea per incautam locutionem ꝛc. ibid. **D**

Lingere seu lambere nil aliud est q̄ lingua aliquid suauiter tangere vel palpare ꝛc. **A**

Lingere quoddāꝫ predicatoris/veracis p̄dicatiōisꝫ quoddāꝫ cōtemplatoris/tenacis meditatiōisꝫ quoddāꝫ adulatoꝝis fallacis adulationis ꝛc. ibidem. **A**

Liniere nihil aliud est q̄ aliqd cū aliqua re pinguī ꝛ vinctio sa leniter ungere vel tractare ꝛc. **A**

Linitura quedam predicationis multiplex ibidem. **A** quedam consecrationis ibidem. **B** ꝛ quedam adulationis ibidem. **E**

Linum/lineum/linum genus herbe de qua lineum textitur vestimentum subtileꝫ candidum ꝛ suauē ꝛc. et sumitur in bono ꝛ in malo. **A**

Linum in malo signat cogitationem subtilem ꝛ malitiosas conuersationem ouilem ꝛ ambitiosasꝫ delectationē puerilem et delictosam ibidem. **A** **Linum** in bono signat conscientie nitorem ꝛ sanctitudinemꝫ continentie candorem ꝛ pulchritudinemꝫ apparentie decozem et gratitudinem ibidem. **B** temperantie dulcoreꝫ et mititudinē ibidem. **E**

Liparee vel liparie lapidis p̄p̄etas ꝛc. presens. **B**

Liquecere/liquesieri/liquesfactio nihil aliud est q̄ alicuius duri aut solidi occasione calorisꝫ vel adiunctione humo ris dissolutioꝫ et sumitur in bono ꝛ in malo. **A**

Liquesfactio in bono signat cor penitentis per contritionē cor diligentis per deuotionemꝫ et cor misentis per cō passionem ibidem. **A**

Liquesfactio in malo quedam est mali seruoꝝisꝫ quedāꝫ vani timorisꝫ et quedam duri doloris ibidem. **B**

Liquesfactio etiam cunctoꝝum elementozum ibidem. **B**

Lis/litigare/litigiosus/lis contentio/ dissensio/ contrarietas et discordia p̄o eodem supponuntꝫ ꝛ litigius semper signat in malo ideo p̄o viribus semper est fugiendū ꝛc. **A**

Littus litoreis/littus est terminus aqueꝫ et maxime fluminis seu maris ꝫ illa scz terra que immediate aque iungiturꝫ et per quam mare ꝛ fluuius terminatur ꝛc. sumitur in bono et in malo. **A**

Littus signat virtutum perfectionē ibid. **A** signat mortis et iudicij sequentem turbationē ibid. **B** signat glorie paradisi ingentem saluationemꝫ et mundane corruptionis correctionem ibidem. **E**

Littera/littere/cū littere sint quedam figurarum elementaꝫ ad voluntatem institutoꝝis factaꝫ ad notificandā voluntatem hominum absentium vel tacentium instituta. **A**

Littere quedam admirandeꝫ veritatem ostendentes ibid. **B** quedam meditanteꝫ futura coniecturaliter presu mentes ibidem. **E** quedam penetrandeꝫ veritates sensibilibiter abscondentes ibideꝫ. **D** quedam perscrutandeꝫ veritatem lucidissime declarantes ibidem. **E** et quedam refutandeꝫ obscurissime suffocantes ibid. **F**

Liuor/nora color blauus/liuidus/ vel subniger significat quasi idemꝫ nam liuor proprie dicitur quando caro et cutis percutiturꝫ et in subnigrum colorem et squalorem vertitur ꝛc. et signat quandoqꝫ tribulationēꝫ quandoqꝫ correctionem simplicem ꝛc. **A**

Locuples/locupletare idest ditareꝫ et locuples idest diues. **A**

Locupletatio seu diuitiarum acquisitio filia est paupertatis emula vanitatisꝫ nebula veritatisꝫ aduersaria voluptatis et temeraria charitatis ibidem. **A**

Locus est illud in quo vnaqueꝫ res dicitur collocariꝫ et est locus proprius et improprius ꝛc. **A**

Locus bonus interior depurandus scilicet conscientieꝫ locus exterior frequentandusꝫ scilicet bone societatisꝫ ecclesie et religionis ibidem. **B** locus superior affectandusꝫ scilicet paradisi ꝫ et locus inferior meditandusꝫ scilicet inferni ibidem. **E**

Locus malus est improprius qui non dat requiem anime vel quietem sicut mundusꝫ peccatum et infernus ibidē. **D** nam locus mundi est arte et stricte sterilitatisꝫ qz est locus superbier elatiōisꝫ avaritie et ambitionisꝫ iniustitie et inuasionis ꝛc. ibideꝫ. **E** locus inferni durissime penalitatis qz est locus timoris inestimabilisꝫ erroris in euitabilisꝫ terroꝝis ineuasibilis ꝛc. ibid. **F** et locus ecclesieꝫ religionis ꝫ bone societatis tutissime securitatisꝫ nā est basse fundatꝫ alte leuatusꝫ aquis vallatusꝫ victu ditatus ꝛc. et locus paradisi grandis felicitas

ris summe appetendus: quia ibi bonorum plenitudo: la-
biosa quietudo: et bonorum celsitudo ibidem. **I**
Locus multiplex reperitur. **re. vide in. E S B**
Loca alta sunt affectada et preplada multiplex. **re. super D**
Locusta est vermis seu aial septupes et alatum. **re. A**
Locusta signatur viri iusti: quia ordinate vivere debet per dis-
cretione ibidem. **I** signat etiam diabolus: quia obstinate
morder per tentationes ibidem. **E** et signat hominem im-
pium et iniquum: quia ventre voraces: dente mordaces: pena
volaces. **re. ibidem. D**
Longanimitas idest animi stabilitas: accipitur per patientia
perseuerantia/benignitate et modestia. **re. A**
Longeuus idest longe viuens: et longi cui vide de antiqui-
tate et senectute.
Longe/longinquus longe distat et remote idem signat. **re. A**
Longinquitas quedam comedabilis ibidem. **A** quedam detesta-
bilis ibidem. **I** quedam conturbabilis: quedam desolabilis
et quedam delectabilis ibidem. **E**
Longinquitas quedam imense diuine nobilitatis: quedam ex-
tense diuine benignitatis: et quedam intensediuine seu-
ritatis ibidem. **D**
Longe vnde ad iustum spectas: sicque iustus longe est a deo reputa-
tione: longe a celo collocatiue: longe a mundo detestatiue
ibidem. **E** iustus et longe a prosperis exultatiue ibidem. **S** longe
a rebus veris simulatiue: longe a peccato separatiue: longe a
diabolo superatiue. **re. ibidem. B**
Longe vnde ad iniustum spectas: et sic impij longe sunt a deo
per iniquitatem ibidem. **I** a primo per diuersitatem: a seipsis per
vagabunditatem: a celo per cupiditatem ibidem. **B** ab egenis per
paritatem: ab omni bono per desiderij tarditatem: et a para-
diso per inferni penalitatem ibidem. **R**
Longus/longitudo quicquid signat remissionem: quicquid duratio-
nem nam longitudo est dimensio quedam rerum significans
spacium seu distantiam de termino ad terminum extensiuam: et
sumitur in bono et in malo. **A**
Longitudo quedam virtuosae perfectionis: sicque virtuosus et vir
perfectus habeat longas aures ad audiendum: longas ma-
nus ad opandum: longos pedes ad affectandum et lingua
longa ad necessaria proferendum ibidem. **I**
Longitudo quedam vitiose conditionis: quedam eterne dona-
tionis et quedam eterne vite ibidem. **E**
Longitudo adhuc multiplex: scilicet longitudo deliberatiua ibi-
dem. **D** confederatiua et eruberatiua ibidem. **E**
Loqui/locutio accipitur in bono et in malo. **re. A**
Loqui debemus quicquid alte per predicationem: basse per oratio-
nem: aspere per correctionem: clare per peccatorum confessionem
. **re. ibidem. A**
Loqui debemus attentius per orationem: sicque deo loqui debe-
mus cum dolore et compunctione: cum honore et reuerentia: ac-
cum amore atque amicitia ibidem. **I**
Loqui debemus patientius per confessionem: nam illa demonia fu-
gat: vitia dissipat et omnia placat: talisque locutio confessio-
nis sit vera siue fallacitate: contra siue tarditate: nuda siue ob-
scuritate. **re. ibidem. E**
Loqui debemus utilius per instructionem ibidem. **D** modestius per
secretionem: diuini seu celestis per deuotionem ibidem. **E**
Loquitur mali adulatorie/diffamatorie/ostentatorie/et
blasphematorie ibidem. **S**
Locutio quedam diuina qua deus loquitur: occulte per inspi-
rationem: aperte per tribulationem: liberaliter per legitationes
et personaliter per predicationem ibidem. **B**
Loxica est vestis seu armatura ferrea anulis coccinatis
facta: et ad defensionem hominis ordinata: sicque moraliter omnis
virtus ad anime tutamentum dici potest loxica precipue virtus
fidei et iusticie ibidem. **A** nam loxica ignea habet viri
charitatus seruantes zelo fidei et iusticie: ferreas viri vin-
dicatiui seu criminum punitiui: aureas viri crudelitatis. **re.**
ibidem. B

Lors nihil aliud est quam illa freni corrigia que manu tenetur et per
quam equus ducitur et regitur atque arceatur. **re. et signat correctionem**
nis vigorem: iurisdictionis rigorem et rationis decorum ibidem. **A**
Lors nepos abrahe inter sodomitas bonus et interpretatur
declinans/vacans/vinctus seu conclusus et signatur viros iu-
stos/bonos et simplices. **re. A**
Lucere/lucerna nihil aliud est quam artificialis quedam vel mare-
rialis lampas luminari vel candelam ad illuminandum domum
in solis et lucis absentia signatur in bono et in malo. **A**
Lucerna in bono signatur bonorum exemplorum claritatem ibidem. **A** si-
gnatur diuine scripture et mandatorum splendorem: signatur et iusto-
rum et perfectorum decorum ibidem. **I** et sic vir perfectus et iustus sit
dati firmitatis vigorem ibidem. **E** dicitur veritatis splendore
crematus charitatis seruo: et datur honestatis fulgo-
re ibidem. **D**
Lucerna vero in malo signatur mundi prosperitatem et hypocri-
sis falsitatem ibidem. **E**
Luctus signatur omnes acquisitiones emolumentorum et sumitur
in bono et in malo. **A**
Luctus multiplex: scilicet laudabilis per quod acquirunt spiritualia seu vir-
tualia ibidem. **A** danabile per quod acquirunt temporalia ibidem. **I**
terribilis per quod acquirunt infernalitatem: et mirabile per quod ac-
quirunt eternalitatem: scilicet paradisi gloria ibidem. **E**
Lucus idest nemus paruus et alius qualis circa nobilissimum pedum so-
let esse. **re. et sic per lucum intelligitur potius umbra vel obscuritas: er-
ror vel fallacia vel colendi oportunitas. re. A**
Ludere est actus leticie per gestus et motus membrorum exterius de-
claratur et ad complacentiam tamen videtur quam facientium ordinatur
et est multiplex ludus. **re. A**
Ludus quedam charitatis et inocentie: sicque ludit iustus humi-
liter/viriliter/sublimiter sagaciter ibidem. **A** ludus quedam vani-
tatis et incertie ibidem. **I** ludus quedam fallacitatis et iniquitatis
ibidem. **E** et ludus quedam felicitatis et complacentie ibidem. **D**
Lugere luctus est quedam mentis desolatio seu meror qui sine
vocis expressione in animo generatur: est enim luctus dolor
animi sine vocis amissione. **re. A**
Luctus multiplex: scilicet virtuosus perfectorum: vitiosus deceptorum
et dolorosus danatorum ibidem. **A**
Lugeam per compunctionem interni meroris et per compassionem fratris
doloris: lugeam propter afflictionem externi laboris: pro-
pter dilationem superni splendoris. **re. ibidem. B**
Luctus adhuc quedam penitentia felix et optimus ibidem. **E** quedam pa-
tientia seu tribulationes sustinentis breuis et iustus ibidem
. **D** quedam mortis stultus et itim maxime reprehendendus ibidem
. **E** et quedam desperationis grauis et pessimus ibidem. **S**
Lubi/nora per libros intelligitur spiritualiter caro nra maxime quam
tunc ad luxuriam naturalem inclinata est: et sic in scriptura libi
precipitur accingi per mentis depurationem: carnis macera-
tionem et mortis meditationem ibidem. **A**
Luna quasi lumine vna idest prima a parte nostrat plura in scri-
ptura signatur. **re. A**
Luna signatur virginem Mariam christi saluatoris matrem multiformi-
ter ibidem. **A** et spiritualiter propter tres lune conditiones quia rece-
ptiua superni luminis ibidem. **B** diffusiuum luminis interni
ibidem. **E** et repressiuum fulminis eterni ibidem. **D**
Luna signatur proprietatem iusti viatoris multiplex ibidem. **E** si-
gnatur varietatem vani peccatoris ibidem. **S** et prosperitates
mundi deceptoris ibidem. **B**
Lupus ceterum sumitur in bono et in malo multiplexiter. **A**
Lupus signatur perfectiores virtutis et iustitie ibidem. **A** signatur
perfectiores hypocritas et fallaces ibidem. **I** signatur ef-
fectiores feritantes seuicie: signaturque diabolus ibidem. **E**
Lupi appetitas et quod signatur. **re. accubare S** alter **S** cibum **I**
Lupa pauit remum et romulum. **re. puer. D**
Lupanar idest prostibulum locum ubi actus fornicationis et luxurie
exercetur: et multiplex est. **A**
Lut sic ex aqua et terra inuicem mixtus et multiplex est: sumi-
turque in bono et in malo. **A**

Lutum in bono signat nature vilitatē: carnis mortalitatem: et mentis humilitatē ibidem. **A**

Lutum etiā sumus in ingressu: in progressu et in egressu ibidem. **B**

Lutū in malo signat lutū carnalitatis maculans tangentē lutū iniquitatis detinēs intrantē: et lutū cupiditatis aggrauans portantem ibidem. **E**

Lustra/lustrare idest circuire vel circueundo aliquē locum certis sacrificijs et obseruationib⁹ expiare: et dici lustrū circuitus quinquag. annorū etc. **A**

Lux est illud per quod rerum notitia nobis dat̃ intelligi: quā nō hīl pōt sensibiliter videri nisi lucis beneficio mediante: et multipliciter sumitur. **A**

Lux quedā bonoranda: scz deus glorioſus rōne nobilis cōditionis ibidem **B** ratione stabilis durationis ibidem **E** et ratione mobilis seu agilis diffusionis ibidem **D** sicq; cōſtitus fuit lux oriens: lux p̄grediēs: lux deficiēs et lux rediens ibidem. **E**

Lux imitāda: scz **L**uxus/Maria et q̄libet iust⁹ multiplicr ibidē **F** sicq; viro iusto sit castitatis et cōtinētie pulchritudo ibidē **B** firmitatis et p̄seuerantie longitudo ibidē **H** veritatis et eloquētie certitudo ibidē **I** puritatis et innocētie sanctitudo multiformiter ibidem **K** honestatis et apparentie gratitudo ibidem **L** et p̄teritis atq; amicitie plenitudo ibidem. **M**

Lux cōtinenda: scz lux gratie/sciētie et honeste apparentie multipliciter ibidem. **N**

Lux appetēda: scz lux eterne claritatis et felicitatis etc. ibidē **O** et lux abhorēda: scz mūdane p̄spicitatis etc. ibidē. **P**

Lumen/luminare/lumen est fluxus corporis luminosi: lux est ipsa forma lucis simplex/vnicat actualis etc. et est multiplex. **A**

Lumē quoddā superius: scz **L**uxus vel sp̄s sanct⁹: sicq; in isto lumine negligētius corporis exētraf ibidē **B** error ignorantis increpaf: dolor egrotantis mitigatur ibidē **E** et amor possidentis puocatur ibidem. **D**

Lumen quoddā interius virtutum quōd intus in cōscia esse debet radicari et habendum: scz lumē gratie/fundendū scz lumē sapientie et doctrine/et videndū: scz lumē honeste apparentie ibidem. **E**

Lumē quoddā inferius mundane p̄ſperitatis et lumē quoddā exterius eterne felicitatis: in quo beati locundantur et delectantur: a quo dominati fugantur et reprobant: quōd viri iusti et sancti affectant et cōtemplant: et viri impij contēnunt et dedignantur ibidem. **F**

Luxuria dicit cōcubitus carnalis: et desiderij p̄tra rationē influens: est enī quecūq; delectatio carnis p̄ter q̄ in matrimonio licito et honesto etc. **A**

Luxuria fugienda quia est fallax insidiosa ibidem **B** tenax et glutinosa ibidē **L** luxuria est vorax et inglutiosa p̄car et nō verecūdosa ibidē **D** luxuria turpis et nō speciosa/mollis et delitiosa ibidem **E** luxuria grauis et iniuriosa/ardens leuisset impetuosa ibidē **F** luxuria indigens et singultuosa/discordans et tumultuosa ibidē **B** luxuria imprudens et importentiosa ibidem **H** luxuria inquieta atq; querulosa/damnabilis et periculosa ibidem. **I**

Luxuria fugiendar ab infidelibus detestanda multiplicr cū exemplo de vdone epō etc. ibidem. **K**

De littera. M.

Machabeus strenuissim⁹ miles pro fide et lege sua certauit etc. signat viros in virtutibus strenuos si dei legis iusticie et innocētie zelotipos etc. **A**

Macedonia/macedo/macedonia puicia grece i qua alexāder macedo regnauit: et interpretat̃ cōbusta vel cōbustio signat ecclesiā cōbusta aduersitate etc. **A**

Maceria d̄f p̄les ad clausurā istitut⁹ et fact⁹ luto et lapidib⁹ p̄posit⁹ et ad tuitionē domū et agroz et circuitu ordiat⁹ **A**

Maceria quedā naturalis corporis structurā designās: quādam tpalis rerū armaturas denotās ibidē **A** et quādam spiritalis virtutū clausurā designans ibidem. **B**

Machina machine instrumenta bellica ad faciendū muros et turres/et ad faciendū lapides ordinata: sumiturq; in bono et in malo etc. **A**

Machometi sepulchri stat sine appodamento panis **D** **Mactare** idest aliqd taz malleo q̄ gladio aīal morti dare etc. vide de morte et alijs titulis.

Macula accipit̃ p̄ imunditiā et sumit̃ in bono et in malo **A**

Macula carnis ē luxuria: macula vestis ē auaritia: macula oculi sunt vaniloq̄a ibidē **B** macula faucis ē castrimar glia et vitii gula: macula faciei ē insolentia seu ihonesta apparetia: macula i luce est ifamia ibidē **E** macula p̄teritis est supbia: macula i visu seu oculo est malicia siue iuidia ibidē **D** macula in manu ē iniusticia: et macula i abscondito seu in sinu est hypocrisis seu blanditia ibidem **E**

Macia fuit fili⁹ abrahe et cethure a quo p̄p̄us madianitaz et iterp̄rať r̄fidens aut dimicās siue iniquitas aut cōtradiētio et signat diabolum vel peccatōrē etc. **A**

Magdalena que primo fuit peccatrix/postea sancta: interpretat̃ magnifica/premunita/prenticia etc. **A**

Magdalena accessit ad pedes Iesu etc. accedere. **H**

Magis aduerbiū signat augmentū et supabundantiā quāritatiuā et sumit̃ in bono et in malo. **A**

Magis abundāt boni in humilitate et subiectione: in sagacitate et discretiōe/in seueritate et correctione/in societate et affectione etc. ibidem. **A**

Magis supabundant mali in inani gloriatiōe: supba obstinatiōe/bulgosa altercatione/filioz affectiōe et dilectione etc. ibidem. **B**

Magis q̄nq; sumit̃ cumlatiue q̄nq; cōparatiue multiformiter ibidem **L** et magis fortis cōstātē volunt desiderat⁹ boni et iusti multiplicr ibidem. **D**

Magister est ille q̄ alios regit et docet atq; alijs impat et dñat: ideo signat doctores/p̄dicatores/ductores et tutores etc. et sumit̃ in bono et in malo. **A**

Magistri in bono debēt diligēter examinari ibidē **B** dñt patiēter fortificari ibidē **L** dñt doctifice et sagaciter illuminari necnō sublimiter auctorisari et ironisari ibidē. **D**

Magistri vero in malo sunt crudelissimi/mendacissimi/nimis ignozātes et valde gloriātes ibidem. **E**

Magistrat⁹ q̄nq; accipit̃ p̄ ipso officio seu magisterio publico in quo cōstituitur rem publicam gubernātes vlt̃ sumitur mḡrat⁹ p̄ illis qui talib⁹ officijs p̄ſerūt etc. **A**

Magistrat⁹ i bono ac p̄ſone publice dñt esse ceteris liberiores et i honozib⁹ ap̄lores ibidē **A** debēt esse ceteris de mētiores: ceteris discretiores seu sagaciores: ceteris sinceriores in cōscientia: et ceteris seueriores ibidem. **B**

Magistrat⁹ in malo signat illos qui i delictis sunt lapiores in luxurijs potiores: in cōsilijs nequiores: in ifernalibus supplicijs tristiores ibidem. **L**

Magnates vt digne et laudabiliter se regere possint innuit̃ in scriptura vt in ipsis sit humilitas et reuerētia: maturitas: et patiētia: subtilitas et sapiētia etc. **A** vide p̄iceps prelatus etc.

Magnanimitas est virtus moralis a magnitudine animi sic vocata etc. **A**

Magnanimitas idest magnū habentē animū oportet magnū ep̄stere virtutibus et moribus: magnis insistere. scz rebus magnis et arduis ibidē **A** magnis resistere. scz fortune et ouis casibus: atq; magnis ignoscere. scz magnis iniurijs indulgere etc. ibidem **B** magnalia cognoscere: scz magnalia dei et opa nature et magna despiciere: scz mūdana tam p̄ſpera q̄ aduersa ibidem. **E**

Magnalia dei vide mirabilia.

Magnetis lapidis p̄p̄ietas alter **L** amicitia. **I**

Magnificare/magnificētia idest honorificētia et status ex

cellentia: et magnificare idest honorificare/laudare/et glorificare. **A**

Magnificētia quedā sūmi creatoris' multiformiter ibidez **B** magnificēq; de' ppter ei' essentiā inuariabilē: ppter ei' elementā inerhaustibilē ibidē **E** ppter ei' prudētiā sen puidētiā indeceptibilē: ppter suā potētiā insupabilē et ppter iusticiā suā irrefragabilem ibidē **D**

Magnificētia quedā iusti viatoris: nam tales clarescunt virtualiter ibidem **E** splendescunt tpaliter: et nitescunt supernaliter ibidem. **F**

Magnificētia quedā vani peccatoris: nam quidā magnificānt ratione diuitiarū: rōne mūdaliū sciētiarū: rōne magnarū amicitiarū **tc. ibidem. B**

Magnus/magnitudo nihil aliud est q̄ quantitas rei ex naturalibus dimensionibus cōstituta: naz cōstituit ex longitudine/lacitudine/sublimitate **τ** pfunditate **tc. et est multiplex. A**

Magnitudo quedam dei creatoris multiplex scdm quatuor dimēssiones ibidem **B** dicif etiā magnus ad pssidentie celsitudinē: efficacie fortitudinē: et puidētie celsitudinē **tc. ibidem. E**

Magnitudo quedam viri pfecti iusti multiformiter scdm oēs dimensiones **tc. ibidem D** etiā dicuntur magni virtualiter per perfectionē in sapientia/eloquētia/ famositate et benignitate: dicuntur magni tpaliter per pmtionem atq; magni eternaliter per pvelationē vel fruitionē glorie paradisi **tc. ibidem. E**

Magnitudo qdā vani peccatoris: sicq; peccatores magni fiunt per pspicitatē tpalet multiplex ibidem. **F**

Maieestas nihil aliud est q̄ maior aut subtilior stat' inde ē q̄ maieestas dicitur status maioritas/excellētia/ magnificētia/vel potestas **tc. A**

Maieestas numinis gloriosi seu maieestas diuina metuēda q̄ inscrutabilis est ppter pfunditatē ibidem **A** honorabilis ppter auctoritatē /formidabilis ppter seueritatē/et delectabilis ppter benignitatem seu ppter futurā felicitatem ibidem. **B**

Maieestas hoīs rruosi diligēda/maieestas culmis p̄ciosi honorāda et agminis vitiosi euitāda ibidem. **E**

Maior/maius et maioritas sumit in bono **τ** in malo **tc. A**

Maioritas dei cūctis nobilior: q; maior sciētie limptudine/potētie plenitudine/et essētie magnitudine ibidez **A** maioritas cunctis vtilior ibidem **B** maioritas cunctis inaniōr: cūctis deterior: et cūctis asperior ibidē. **E**

Malicia idest cauta et deliberata fallacia: iunt igitur malitiosi qui subfactiōe et palliatione alicui' boni sciunt malum alijs pcurare **tc. A**

Malicia fugiēda/q; tollit ī aīoꝝ ingressu simplicitatē ibidē. **B** tollit in p̄rimoꝝ pgressu vtilitatē ibidē **E** **τ** ī egressu tormentoꝝ penalitatem ibidem. **D**

Maledicere/maledictio/maledict' pauce auctoritates **A**

Maledicuntur quidā per verbalem execrationē ibidem **A** quidā per penales imprecationē: nā deus maledicit oīa peccatoꝝ genera precipue maliciofos/inuidiosos/luxoriosos/desidiosos/ **tc. ibidem B** et maledicuntur quidā per eternā dānationē ibidem. **E**

Malignari/malign' /malignitas dicif a mal' **τ** ignis q̄si malus tor' per maliciā et pueritatē ignitus **tc. A**

Malignitas animi penit' dimittenda: malignitas p̄imi vī fratris fugiēda: q; tales cōsilia fraudulenta cōcuriunt colloquiavirulenta obiciūt: solaria remulenta conficiūt **tc. ibidez B** et malignitas pessimorum demonū p̄cauenda ibidem. **E**

Malleus est instrumentum ferreum ad aliquid percutiendum/figendum/consolidandum/frangendum et contendendum ordinatum **tc. A**

Malleus quidā diaboli tētatoꝝ: et quidam correctionis p̄lati: scz et iudicis **tc. ibidem. B**

Malus/malū/malus aliquid sumit p arboꝝe nauis vbi velū portatur: q̄siq; p arboꝝe que dicif pom' : q̄siq; p fructu ipsius arboris scz p pomo **tc. A**

Malus idest peccatoꝝ qui a morali bonitate penit' ē alien' multipliciter **tc. ibidem. A**

Malum naturalis inclinationis multiplex: malum cordialis cogitationis ibidem **B** et malus manualis opatio nis ibidem. **E**

Malum culpe euitandum: sicq; x̄ij. maloꝝ genera a nobis fugiēda et vitanda **tc. ibidem D** et mali merentur a iustis vitari: a regno fugari: in inferno dānari: et tormentis grauari ibidem. **E**

Malū miserie tolerādū: nā mūdi mala sustinēda: q; impi' mūtur a diuina puidētia: reprimūtur a deo p̄sidente: et ifigūtur in viro delinquēte: **τ** sustinēda/q; hīs dotamur in corde penitētie **tc. ibidem. F**

Malū infernalis angustie formidandū ibidem. **B**

Malū granarū **τ** malū punicū est pomū granis rubeis iter' plenū: humidū/liquorosus/ **τ** saporosum **tc. signatq; viros pfectos/ecclesiā **tc. ibidem. A****

Mamma/māmilla/māme et māmille idem sunt q̄ vbera membra in qbus lac cōfici' **τ** vnde attrahitur et fugitur **τ** ad hoīm vtilitates eligitur **τ** mulgetur: signatq; plium miseratorum: bonū p̄dicatoꝝ: carnis inquinatoꝝ et cetera alia. **A**

Mandare/mādatū quoddā diuini: **τ** qdā humanū **tc. A**

Mandari quoddā naturaliter impressatum: quoddā scripturaliter exp̄ssatum **τ** quoddā p̄toraliter ordinatū **tc. ibidem. A**

Mandata legis diuine sunt p̄cepta ad salutē hoīm ordinata et multiplicia sunt ibidem. **B**

Mandata dei obseruāda: q; habē virtutē viuificatiuā: habē virtutē rectificatiuā seu illuminatiuā ibidē **E** hñ virtutē purificatiuā: virtutē defensatiuā **τ** virtutē cōcordatiuā ibidē **D** et habē virtutē fecūdatiū ibidē **E** etiā dei mādata multiplici de cā sunt seruāda/credēda/iplenda/discēda **tc. ibidem. F**

Mandragoꝝe radicis p̄p̄teritas amare. **E**

Manducare p̄t accipi in bono **τ** in malo. **A**

Manducatio in bono multiplex: scz naturalis/sp̄ualis/cordialis/et eternalis ibidem. **A**

Manducatio ī malo signat rapine voracitatē: verboꝝ mordacitatē: ciboꝝ edacitatē **τ** tpalis rapacitatē ibidē. **B**

Mane est prima diei pars: et sumit ī scriptura multipliciter signatq; in bono **τ** in malo. **A**

Mane vñ iuuentutis labilissimum: mane vñ mūdane p̄sp̄eritatis debilissimū: mane vñ vite p̄sentis fragilissimū **tc. ibidem. A**

Mane put accipitur p nostra fluida iuuentute bona opa sunt agenda vt fructū repositemus secundioꝝ: scz ad cōtemplandū dei maiestatē: ad erozandū dei bonitatē: ad inquirendū dei veritatē **tc. ibidem B** mane debem' benefacere vt inueniam' actum facilioꝝ ibidē **E** **τ** mane operādū vt pficiamus finē vtilioꝝ ibidem. **D**

Mane signat vitā p̄sentē: sicq; bz in ingressu obscuritatē: in pgressu labilitatē et in egressu breuitatē ibidem. **E**

Maturinus/maturinum seu mane est diei p̄ncipiū in quo incipit dies crescere **τ** illuminari **tc. et signat in bono et in malo. A**

Maturinū signat laudabilē virtutis p̄fectū: sicq; in isto iuuentutis statu debemus nos p̄po dedicare: corpus castigare: deū collaudare **tc. ibidem. A**

Maturinū signat terribilem iudicis aspectū die iudicij qui fiet de mane: signat etiā statū notabiles bonis paradisi glorie refectū ibidem **B** mane in malo signat diligētiā ad male faciendū /ignozātiā ad parū sentiēdū: **τ** incōsistētiā ad cito transeundū ibidem. **E**

Māna q̄siq; sumit p quodā liquore melleo **τ** dulci de roze

celesti generato etc. sed cōster sumit p dco isto qui dat
celitus fuerat filijs israel etc. **A**

Manna signat eucharistiam/sacramentū **L** bñst mirificū
signat humanitatem/indumentum **L** bñst magnificū
signat dei gratiam/condimentū **L** bñst iuificū etc. et cete
ra alia ibidem. **B**

Manasses interpretat necessitas vel obstupefescens/obliuio
sus/et signat in bono et in malo: in bono significat quēl
bet vīr iustus/p̄latus vel patriarchā/q̄ manasses fuit
vnus de .xij. patriarchis etc. **A**

Manasses in malo signat boīem peccatorē etc. ibidem **B**

Manere id est stare et p̄seuerare: accipiturq; in bono et in ma
lo: et sic manere vnū est valde virtuosum: vnū valde vitio
sum et vnū valde gloriosum etc. **A**

Manendū est in deo sicut in fundatore nostri sustentatiuo
ibidē **B** manendū sicut in ligamento copulatiuo ibidē
L et manendū sicut in rozamēto secundatiuo ibidē **D**

Manifestus/manifestatio n̄hil aliud est q̄ alicui rei decla
ratio/offensio/apparitiō/reuelatio/et demonstratio ex est
multiplex in scriptura. **A**

Manifestatio dei multiplex: nā nobis manifestat per affi
scentiā incarnationis ibidē **A** manifestat etiā deo per
efficaciā opationis/per affluentia large dationis et p in
fluentia reuelationis ibidē **B** manifestatur p euiden
tia iurisdictionis: per abundantia retributionis/et p̄vio
lentiā condēnationis ibidem. **L**

Manifestatio iusti/nā manifestat seipsū deo per purā intē
tionē: sacerdoti per integrā cōfessionē: mūdo per bonā
cōuersationē et egeno per miserationē ibidē. **D**

Manifestatio quedā impij et iniusti etc. ibidem. **L**

Manipulus n̄hil aliud est q̄ segetis vel herbarū cumulus
seu fasciculus q̄tū p̄t manus capere inuicē cōglobat
signatq; quācūq; cōgregationē scz meritorū/p̄miorū
p̄fectorum/iniquorū etc. **A**

Mansuetudo est animi virtus vtrūq; mundi statū scz p̄speri
tatis et aduersitatis equa lance p̄sians: et mansuetus id est
mitis/similis/humilis/quietus etc. **A**

Mansuetudo quedā cordis que concipit timorem et patiē
tiam: quedam oris seu vocis que temperat furorem et vio
lentiā: et quedam operis que procurat amorem et cōpla
centiam ibidem. **B**

Mansuetudo iungit et copulat: p̄stat et titulatur: p̄formatur et si
mular: oratur atq; postulat ibidem. **L**

Mansuetudinem habeamus q̄ p hanc dirigimur et docemur
per hanc impingimur et mouemur etc. ibidem. **D**

Mantricoze siue mamonetia alia fere p̄p̄ietas/crudelitas
A facies **L** homo **B**

Manus est membrum in homine per quod et cū quo homo
naturaliter operatur: et sic virtus opatiua siue bona siue
mala fuerit intelligitur. **A**

Manus diuine virtutis et potētie: et sic est manus prudētie cū
cta cōtinentis: manus clemētie bona largientis et manus iu
sticie malos feriētis ibidem. **B**

Manus potētie creatiue h̄z deus: nā manus dei potētie est de
uororū p̄tectiua: iniquorū destructiua: p̄fectorū adiuti
ua: vniuersorū adiuuariua ibidem. **L**

Manus clemētie largitiue h̄z deus: nā illa est labētis subleua
tiua: debiliū sustentatiua: periclitantibz liberatiua etc.
ibidem. **D**

Manus prudentie regitiue habet deus multisimiliter etc.
ibidem. **L**

Manus iusticie punitiue h̄z deus: nā tangit boīem vt corrigat
ne erigat: vt p̄betur et vt dānetur ibidem. **L**

Manus humane operationis et efficacie ibidem **B** sicq;
quedam manus sunt ad sursum erigendum ibidem **L**
quedam ad porrigendum ibidem **B** et quedam ad corri
gendum ibidem. **L**

Manus p̄torū et malorū in scriptura multiplex etc. ibidē. **L**

Manus deceptoris demonis ad illudendū/flagellandū et
occidendum ibidem. **L**

Macrescere/macredo/macies/nam aial macruz dicit qd
in carnibz et in pinguedine plus debito est diminutus: et
macies opponit pinguedini etc. **A**

Macies paup̄tis toleranda/penitentie et abstinentie p̄
curanda ibidem **A** macies sanctitatis restauranda/fal
laciatis declinanda/et infelicitatis inferni formidanda
ibidem. **B**

Mardochēus fuit p̄nceps in curia assueri auctus nutrit
tor et instructor hester etc. et signat bonū p̄latū qui d̄ esse
nutritor pupilloz/detector malignorū/cōemptor sup
borum etc. **A**

Margarita generaliter accipit p omni lapide p̄cioso: sp̄ali
ter tñ sumit p lapide: albo v̄sitato vocabulo perla voca
tus: signat vīrū iustū et maxime virginē etc. **A**

Mare est res copiosa/fluctuosa/insaporosa/periculosa/et
multa signat. **A**

Mare signat celi possessionem copiosam ibidem **A** mare
signat cōditionem fluctuosam: sic in mari bulus mundi
abundat superbie fumositas ibidem **B** luxurie sp̄mo
sitas/discordie et rixositatis damositas ibidē **L** aduer
sitis fluctuositas/prosperitatis fluxibilitas ibidē **D**
et cupiditatis fabulositas ibidem. **L**

Mare signat virtuosam morum perfectionē: et denotat sta
tum perfectorum multipliciter ibidem **L** nam amarica
tur status penitentie religionis vel ecclesie per contritio
nez ibidem **B** illuminatur per discretionē: dulcificatur
per deuotionē et cōsolationē: et purificatur per confessio
nem seu correctionē ibidem. **L**

Mare signat luctuosam mortis afflictionem: scz mortis na
turalis/criminalis et infernalis ibidem. **B**

Maria virgo q̄q; figuratur litteris quaz figuratio q̄q;
designat virtutes ppulchre. **A**

Maria interpretatur stella maris illuminans et illuminata
multipliciter ibidem. **B**

Maria fuit culpā maculis ex̄plata: q̄ peccatū nunq̄ con
traxit nec originale nec actuale qd ostenditur in angeli
salutatione in verbo aue id est sine ve etc. ibidem. **L**

Maria fuit virtutū titulis illustrata qd ostendit cū d̄ ma
ria id est stella maris ibidē **D** Maria fuit bonorū riuu
lis fecundata q̄ ḡa plena in aie ifusione: plenior in nati
uitatis diffusione: plenissima in filij cōceptiōe ibidē **L**

Maria fuit bonorū titulis decorata qd ostendit cū āgel⁹ d̄
xit dñs tecū in vētre/ corde/ vtero et auxilio etc. ibidē. **L**

Maria virgo summe collaudanda: quia h̄z virginitatez ima
culabilē/ declaratur hoc pp̄ietatibus creaturarū/enig
manibz figuraz/fictionibz poetarū et vaticinijs p̄pheta
rū ibidem **B** habet benignitatē inestimabilem q̄ regi
na misericordie n̄cupatur ibidē **L** habetq; auctoritatem
insupabilem: q̄ habet p̄tātē in celo et in terra/in ma
ri atq; in oibz abyssis etc. ibidem. **B**

Marie gratiaz impetrando per aue Maria multipliciter
perpulchre ibidem. **L**

Maria virgo honoretur vt mater omnium multisimiliter
mater. **L**

Maria virgo cōditōes seruauit bonas etc. signum. **L**

Maris pp̄ietas etc. amicitia. **L**

Martus est nomē reuerentie/diligētie/amicitie/q̄ maris
tus ab vxore debet reuereri: statū domus debet inueniri
et sponse sue fidelis haberi. **A**

Martus aie sp̄ialis est christus: nā ipsam per fidem in baptis
mo desponsat ibidem. **A**

Martus ecclesie sp̄ialis est p̄latus et maritus/sponsus siue
vir sponse sue corporalis ibidem. **B**

Marmor lapis durissimus q̄q; albus/q̄q; niger/q̄q; va
rius signat in bono et in malo p̄latos: in bono p̄ cōstatiā
roboratos: in malo p̄ crudelitātē induratos etc. **A**

- M**artba interpretat̃ puocans seu irritans seu dominans
fuit christi hospita: comedatur de largitate/charitate/et
credulitate etc. **A**
- M**artyr/martyres sunt honorandi/exorandi/q: pro christi-
sto penas sustulerunt: mundum contempserunt: et celum
elexerunt etc. **A**
- M**artyres accipiūt virtutes plurimas etc. accipere. **M**
- M**assa est aliquarū rerū congeries inuices collecta seu con-
iuncta per modū materie ordinata etc. signatq: cōgeriē
virtutū/meritorū vel bonorum/et iustorum hoīm/et cumu-
lum malorum hoīm etc. **A**
- M**asculus est nomē sex: virilis pfectionis: q: nobilioris cō-
ditionis/calidioris cōplexionis/et potētioris pfectionis
q̃ femina et cōiter signat in bono. **A**
- M**asculi plari habeant virtutē sagaciter imperandi ibidez
B virtutē viriliter operandi/et virtutem fortiter gene-
randi ibidem. **C**
- M**asphat erat locus vbi filij israel cōtra tribus beniamin et
scelus gabaon cōiurauerūt: et interpretat̃ cōtēplans tem-
pus vel speculator peccati etc. **A**
- M**atathias fuit pater machabeorū interpretat̃ collat̃ a dño
vel donum dñi etc. **A**
- M**ateria est cuiuslibet rei originale p̃ncipiū passiū dñtar-
rat q̃ de sui natura est in potētia ad oēs formas etc. **A**
- M**ater est psona in qua et de qua fetus materialis p̃creatur
a qua fetus nutrit et educat̃: et sp̃aliter pōt accipi in bo-
no et in malo etc. **A**
- M**ater filiorū id est subditorū eē dñs plarū ibidez **B** matres
sint subditos mouēdo et corrigendo: et matres subditos
regendo et dirigendo ibidez **C** et matres sint subditos
tenēdo et erigendo ibidem. **D**
- M**ater potissime signat virginē gloriofam q: mater est no-
mē honoris: dñs ego honorari ab oībus sicut mater oīm
quā et honorauit creator oīm ibidē **E** mater etiā dulcis
simi et honesti amoris et mater dulcoris etc. ibidem. **F**
- M**ater sumit in malo et sic dicit̃ mater mundi p̃peritas et
habitaris carnis: carnalitas et delectatio et hostis fallaci-
tas et defraudatio ibidem. **B**
- M**atrimoniu multiplex: scz sp̃ale/sociale/cordiale/corpo-
rale etc. vide coniugiū/cōiunctio et sponsus.
- M**aturitas/maturare accipit̃ p accelerare: cōiter vero p cō-
ditione seu dispositione fructuū: et sumit in bono et in ma-
lo etc. moraliter inuenitur maturitas in vultu/gestu/actu
gressu et sensu etc. **A**
- M**axilla/cū maxille sint partes corporis aialis q̃ dentibus
armantur: fletibus irrigantur: ictibus adaptantur: et funib⁹
artantur seu refrenantur: signant viros iustos qui arma-
tur discretionis dentibus etc. **A**
- M**axim⁹ dñr vel simplr vel cōparatiue vel extimatue etc. **A**
- M**axim⁹ vñs imortale/scz de⁹ gloriofus: maximum vñs vir-
tuale/scz homo virtuosus ibidē **A** maxim⁹ vñs tempo-
rale multiformiter: maximum vñm criminale ibidē **B**
maximum vñm supernale et maximum vñs infernale
etc. ibidem. **C**
- M**axime est aduerbiū: signat potissime vel p̃sertim.
- M**echari id est cum aliena vxore p̃cibere vel luxurari: et sic
sumit p fornicatione sp̃ali: corporali et cordiali vide lu-
xuria/fornicatio/adulterium.
- M**ecum aduerbiū et semper signat societate siue bona siue
mala fuerit **A** mech gloriofus signat societate dei et bea-
torū: mech virtuosus signat societate dei et viroꝝ p̃fecto-
rū: sicq: est societas flebilis cōsolatiua/debilis roborati-
ua et dolētis mitigatiua: mech dulcorosum signat mutuā
bonariū psonariū societate: mech virtuosum signat societa-
tē hoīm puerorū et p̃ditorū: et mech dolorosum signat so-
cietate mortuorū et dñatorū etc. ibidem. **A**
- M**edicus/medicina est remediū p̃tra morbū: sicq: oīa q̃ cō-
tra morbos vicioꝝ adiuuāt dñi medicane possunt etc. **A**
- M**edicine corporales multiplices sic et sp̃ales: scz gratie et
virtutes sunt diuersimode operantes et multipliciter in
anima etc. ibidem. **A**
- M**edic⁹ qdā r̃ps de⁹ aīoꝝ reformatoꝝ: medic⁹ qdā p̃dica-
toꝝ auditoꝝ iformatoꝝ ibidē **B** medic⁹ qdā plarū sub-
ditoꝝ repatoꝝ seu gubernatoꝝ: medic⁹ etiā hypocrita et
adularoꝝ plurimorū defraudatoꝝ etc. ibidem. **C**
- M**editatio/meditari/meditatio est circa aliqd attēta et p̃-
funda cogitatio: et est quedā bona et quedā mala etc. **A**
- M**editari in bono debem⁹ dei maiestati qui sursum p̃sident
ibidē **B** et meditari debem⁹ morū qualitatē q̃ nobis in-
det: rerū vanitatem quas mūdus possidet et cetera alia
ibidem. **C**
- M**editatio in malo nihil aliud est q̃ in aliq̃ malicia profun-
da cogitatio et longa mala deliberatio et iterio etc. ibidē **D**
- M**edi⁹/mediū/medi⁹ seu mediator ē ille q̃ iter diuersas p̃-
sonas tenet mediādi officiū: mediū nō est p̃s illa q̃ distat
equalit̃ ab extremis estq: multiplex etc. **A**
- M**ediū multiplex: scz iuris et equitatis/pacis vnitatis/virtu-
tis et bonitatis etc. ibidem. **B**
- M**ediū iustissime equitatis illudq: est tēperantia/iusticie et
veritatis mediū: in quo p̃sistere debēt p̃ncipes/iudices
et plari etc. ibidem **C** nā mediū tale iusticie dat honores
et plationē ibidē **D** exigit amorē et cōsonē ibidez **E** ac
requirit vigoriē atq: durationē ibidem. **F**
- M**ediū cōcordissime vnitatis viroꝝ charitatiuorū/nam ta-
les dati sunt ad p̃solationē merentis: ad recōciliationē
discordis: ad eruditionē errantis et sequentia ibidē. **B**
- M**ediū intimissime voluntatis cordis humani: q: est propu-
gnaculū firmitatis: tabernaculū sanctitatis et habitacu-
lum deitatis ibidem. **B**
- M**edium ordinatissime bonitatis viroꝝ religiosorum etc:
ibidem. **A**
- M**ediū mūdane ciuitatis vel p̃sp̃itatis et illud est loc⁹ horro-
ris/laboris/ardoris/cruoris/et fetoris ibidem. **C**
- M**edula est tenera et mollis substantia in medio ossium sita:
ad temperamentū sue siccitatis ordinata: dulcis/sa-
pida et delicata. **A**
- M**edula in bono denotat pinguedinē gratie et deuotiōis
dulcedinē glorie et deuotiōis: mulcedinē modestie et be-
nignitatis etc. ibidem. **A**
- M**edula in malo signat pinguedinē carnalitaris: dulcedi-
nem p̃peritatis/mulcedinē verbositatis etc. ibidem **B**
- M**el est res dulcissima: hinc est q̃ sumit in bono et in malo **A**
- M**el in bono signat gratie suauitatem: glorie felicitatē: sapiē-
tie sinceritatem etc. ibidem. **A**
- M**el in malo signat carnalitaris iniquitatem: fallacitatis
adulationē et p̃peritatis dilectionē ibidem **B**
- M**ellis p̃p̃ietas comedere. **B**
- M**elius/melior/res q̃ro sunt meliores tanto sunt acceptio-
res, et eligibiliores etc. **A**
- M**eliores debent esse p̃elari respectu subditoꝝ ibidē **A**
clerici et religiosi respectu laicoꝝ multip̃r ibidem **B** et
antiqui respectu iuniorū ibidem. **C**
- M**elchisedech fuit rex et sacerdos iust⁹ et pacificus: et signat
xpm vel quēlibet virū p̃fectū etc. **A**
- M**elichysii vel melchitis gēme p̃p̃ietas parum. **B**
- M**elodia/vidē cantare/sonus et vox.
- M**embra sunt corporis partes cōstitutue. **A**
- M**embra qdā angelorū et beatorū: sup̃iora quedā p̃fectiorū
inferiora quedā reproborū exteriora et quedā meritorū
interiora multiformiter etc. ibidem. **A**
- M**emoria/memini/memorari/memoria est potētia aīe per
quā trāsacta et p̃terita recordam⁹: et accipit̃ p̃ considerationē
et cogitationē rerū absentium/occultarum et futu-
rarum etc. **A**
- M**emoria multiplex: scz petenda/timēda/tenenda/vitēda
atq: dimittenda ibidem. **A**

Memoriam preteritorum et futuroz habeant viri iusti et ibidem. **B**

Memorari debemus de deo creatoris potentia: redemptoris clementia: et correctoris iusticia ibidem. **E**

Memorari debemus quod ad nos vite principium: carnis conditionem et vilitatem/medium culpe/infectionem et prauitatem/et finem mortis/afflictionem et grauitatem ibidem. **D**

Memorari debemus quod ad alios predecessorum perfectionem: malefactorum damnationem et beneficiorum affectionem ibidem. **E**

Memoratur deus iniquorum ad eorum damnationem: perfectorum ad eorum saluationem et infirmorum ad eorum consolacionem ibidem. **F**

Mens accipit pro anima/corde/cogitatione/constantia et per intentionem et in scriptura inuenitur mens bona et malavirtuosa et vitiosa et. **A**

Mentem bonam habent viri perfecti: timorofam/luminosam amofam/renouatam/elevatam et. ibidem. **A**

Mentem malam habent viri iniusti: cupidam et inflammatam solidam et immutatam/timidam et eneruatam et. ibidem. **B**

Mensa est illud in quo homines reficiuntur et sumit multi pliciter. **A**

Mensa quedam virtuosa virozum perfectorum et est mensa sacre scripture vbi proponuntur fercula scientiarum ibidem **A** mensa eucharistie vbi proponuntur fercula miraculorum ibidem **B** mensa gratie vbi proponuntur fercula virtutum atque donorum et mensa temporalis sustentationis vbi proponuntur fercula multorum temporalium bonorum ibidem. **E**

Mensa gloriosa beatorum vbi proponuntur dilectio/cognitio et fructus ibidem **D** mensa vitiosa malignorum ibidem **E** et mensa dolosa damnatorum et. ibidem. **F**

Mensis est quedam certa et distincta pars temporis scilicet .xii. pars anni et sumit multis modis et. **A**

Mensis transitorie durationis huius mundi ibidem **A** mensis meritorie perfectionis viri iusti ibidem **B** mensis rectorie saluationis felicitatis eterne: et mensis nugatorie possessionis mundane prosperitatis et possessionis ibidem **E** mensis damnatorie defectionis peccati: et mensis affectione damnationis inferni ibidem. **D**

Mentiri/mendacium/mendax/mendacius est vitium lingue a mentis rectitudine deuotatis et. **A**

Mendacium signat mundanam prosperitatem: humanam fragilitatem et dolosam loquacitatem ibidem. **A**

Mendacium demonem imitatur: deo contrariatur: et sibi met aduersatur ibidem **B** mendacium estiam bonis inimicatur: in inferno dedicatur: et paradiso priuatur ibidem. **E**

Merces seu premium est salarium quod datur alicui pro labore et quo merita hominum compensantur siue bonum siue malum fuerit. **A**

Merces hominum peccatorum est mundi prosperitas: merces hominum damnatorum est inferni penalitas ibidem **A** merces hominum beatorum est paradisi felicitas ibidem **B** nam tales habent indefectibilem firmitatem ibidem **E** et inexhaustibilem bonitatem ibidem **D** et incorpabilem dignitatem ibidem. **E**

Meretrix in scriptura signat omne illud quod blandiendo decipit atque nocet: sicut signat hostis caulationem: carnis delectationem et mundi defraudationem. **A**

Meretrix signat mundum: scilicet blandimentum bonorum temporalium/signat diabolum/dignitates et eminencias suggerendo ibidem **A** et signat carnem perperam suggestiones et delectationes perferendo et. ibidem. **B**

Meritauis propter prudentiam. **E**

Meridies est hora illa in qua sol est in medio firmamenti et quicquid meridies quasi media dies vel clara dies et. **A**

Meridies mundane prosperitatis ibidem **A** et sic meridies est hora maligne habitationis: hora obscure excecationis et hora quietis impugnationis ibidem. **B**

Meridies interne sinceritatis/pure conscientie et meridies eterne felicitatis ibidem. **E**

Meritum/mereri/meritum est illud per quod attingitur ad mercedem et de merito possumus loqui in bono et in malo: nam per opera bona et virtuosa iusti merentur vitam eternam: mali vero ignem eternum per opera mala et. **A**

Merore/merere idest tristari/desolari/lugere/lamētari vel flere: et sic merore potest accipi omnis desolatio: tristitia vel luctus sumitque in bono et in malo et. **A**

Merore in bono/merent enim boni quia semper sunt flebiles et meribundi: et ab omni mundi solatio fugibundi multiformiter ibidem. **A**

Merent iusti merore contritionis propter scelera commissa merent iusti merore compassionis propter onera que iusti ferunt ibidem **B** et merent iusti propter verbera que ipsi met ferunt ibidem. **E**

Merore in malo est merore inuidie/tristitie/ eterne miserie/et future damnationis et. ibidem. **D**

Mestus/mestitia/ vide de tristitia/stupor et turbatio.

Metari est tetoria in certo loco figere vel imutare: ipsaque in certa meta collocare ponere et situare et. **A**

Metant et collocant iusti gressus suos videlicet in loco meroris frigoris/dulcoris et vigoris et. ibidem. **B**

Metant mali castra sua et figunt desiderium in vitijs et peccatis: scilicet in loco cupiditatis/iniquitatis/gulositatis et. ibidem. **E**

Metere/messis est illud quod de fructibus terre colligitur in estate: et quod post multos labores et sudores de terre puenitibus repositatur et. **A**

Messis multiplex: scilicet hominum saluandorum: hominum damnatorum ibidem **A** messis bonorum terrenorum ibidem **B** bonorum interiorum/malorum eternorum/et bonorum superiorum ibidem **E**

Metiri/mensura est illud infra cuius ambitum aliquid contrahitur et per quod qualitates et quantitates fiunt et cognoscuntur et. **A**

Mensura virtuosa est prudentie: temperantie et iustitie: quia boni debent esse moderati et mensurati ac cunctis bonis moribus adequati et. ibidem **B** mensura gloriosa distributa beatis secundum meritorum mensuram: mensura vitiosa qua mali mensurant se et alia imoderate et. et mensura dolosa quantitas pene eterne tormentorum: corefpondens scilicet delicto et culpe et. ibidem. **E**

Metus/metueret/metus idest timor: et est multiplex in scriptura. **A**

Metus senilis iustorum et prudentum: nam iustus metuit negocia superiora: scilicet deum/angelos et sanctos: metuit flagitia interiora que commisit: metuit negocia exteriora: scilicet mundi tribulationes: et metuit supplicia posteriora/nondum mortem/sed futurum iudicium et infernum et. ibidem. **A**

Metus feruilis peccatorum/qui metu et non amore abstinere a malo et. et metus puerilis siue ouilis imbecillius et. ibidem. **B**

Met/memet/met est dictio nihil significans/cum sit compositio pronominis: facit tamen pronomen cui addit certius significare. et. **A**

Met vnum inuariabile scilicet dei identitas ibidem **A** met vnum valde danabile: scilicet malorum quidditas ibidem **E**

Me/mei est pronomen demonstratiuum prime persone numeri singularis: et sic congrue referri potest ad omnia personarum genera et. **A**

Me pronomen refertur ad deum cuncti potentem: quia eius potentia omnia reguntur: eius scientia seu prudentia omnia diriguntur: eius clementia pauperes fouetur seu aluntur. et cetera alia ibidem. **A**

Que pronomen refertur ad iustum sancte uiuentem: quia iustus se predicat penitentem et luctuosum ibidem **I**ustus se predicat meditantem et scrupulosum seu curiosum nam meditatur carnis luxum et uilitatem: uite fluxum et breuitatem: mundi cursum et uanitatē etc. ibidem **E** iustus se offert militantem et uigerosum psequendo iura minorum: sustinendo casus factorum: arguendo facta prauorum et cetera ibidem **D** iustus se offert triumphante et gloriosum ibidem. **E**

Que pronomen refertur ad impius de se loquentem: nam peccator describit se miserum propter uilem natiuitatem: propter uite labilitatem: propter rerum mobilitatem etc. ibidem **S** peccator describit se quo ad nequitiam culpe nocentis seu latentis: nam predicat se rudem et obliuiosum: grauem et desidiosum: tristem et inuidiosum etc. ibidem **H** et peccator describit se quo ad molestiam pene sequentis nam pericula sunt carcer inuasibilis: meror incōsolabilis iudei incōplacabilis etc. ibidem. **I**

Queus/mea/mei/tuus/suus sunt pronomia possessiua signant enim rem iam acquisitam et in bonis alicuius iam conuersam etc. **A**

Queus refertur ad deum nam deus secundum varios accipiendi modos potest diuersa et varia dicere sua multipliciter ibidem **A** nam meus est (dicere potest deus) predicans puram ueritatem ibidem **I** meus est abdicans mundi uanitatem: meus est uendicans sensus equitatem et meus applicans mentis uoluntatem ibidem **E** meus est dicit deus practicans fidei puritatem ibidem **D** uocat deus suos omnes iustos tanquam subditos: generales ecclesiasticos tanquam famulos: spirituales prelatos tanquam consanguineos naturales etc. ibidem. **E**

Queus refertur ad iustū: quia dicere potest bona spiritalia mea sunt: quia auferri non possunt sed bona temporalia etc. ibidem **S** bona propria iustorum etiam inueniuntur: scilicet meus est deus propter quem iustificor: mea est anima propter quam uiuifico: mee sunt uirtutes propter quas rectifico etc. ibidem. **H**

Queus refertur ad impium nam quilibet peccator dicere potest meum est peccatum et mea est iniquitas et cetera ibidem. **I**

Queus refertur tam ad bonos quam ad malos scilicet mea est mortis necessitas: carnis fragilitas: mentis uarietas etc. ibidem. **I**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam.

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **M**ichael interpretatur quis uult deus vel quis est ut dicitur: nam de michaelē dici potest quod fuit profermitate deificus/benignitate/munificus/seueritate terrificus: et subtilitate ueridicus ibidem. **A**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen signat quādam ad seipsum applicationem: quādam acquisitionem rectoris uendicationem etc. **A**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad deum qui omnia sibi uendicat et omnia bona ab ipso dantur: nam sibi ascribit essentiam immutabilem: iusticiam inflexibilem/sapientiam infallibilem etc. ibidem. **A**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen potest refertur ad deū iratū sibi cuncta uendicare multisomiter etc. ibidem. **I**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad uirum iustum malum abdicantem et sic mihi unum est uirorum penitentium: nam uir iustus dicere potest deus parce mihi nam malum edidi: deus redde mihi bonum quod perdidisti: deus saue mihi in uia nam cecidi etc. ibidem **E** mihi unum uirorum eminentium: nam sibi uult ueram humilitatem: bonam societatem/firmam stabilitatem etc. ibidem **D** mihi unum uirorum presidentium scilicet officium doctoris/rectoris et imperatoris: et mihi unum uirorum triumphantium: nam illis preest eternitas que nunquam terminatur locunditas que non contristatur: auctoritas que nunquam conculcatur etc. ibidem. **E**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Queus refertur ad lapidē propter patientiam. **S**ibi pronomen refertur potest ad impium mala machinantem scilicet miseras humanas/ouertias mundanas/delicias insanas etc. ibidem. **S**

Miscere/mixtio/cōmixtio /mixtio signat quandā aggrega-
tionē ⁊ aduersionē ⁊ quādā diuersarū rez cōbiationē: ⁊
sumit in bono ⁊ in malo ⁊c. **A**

Mixtio in bono quedā supna ⁊ ineffabilis ibidē **A** quedā
interna pollens ⁊ virilis: quedā fraterna iungens ⁊ nu-
bilis ibidem. **B**

Mixtio in malo est qdā carnalitatis impure: quedā societa-
tis prauae ibideꝝ **L** ⁊ quedā multe iniquitatis multipli-
citer ibidem. **D**

Miseria triplex: videlꝝ quedā naturalis: quedā tpalis ⁊ qdā
dam infernalis ⁊c. **A**

Misericordia est dolentis animꝝ affectꝝ ad cōpatiendū pri-
mo ⁊ largiendū ei de pprio ⁊c. **A**

Misericordia quedā supior ⁊ diuina iugiter recōmendāda
ibidem **A** quedā hūana inferior et fraternalis frequen-
ter impendenda: nā misericordie virtꝝ nobis precipitur
scripturaliter ⁊c. ibidem. **B**

Misericordia est fugiēda multiplīcī rōne: qꝫ p misericordiā
possumꝝ a culpa purificari: gratia viuificari: cum ofio vi-
uificari/cū ofio dignificari ⁊c. ibidem. **L**

Misericordie virtꝝ ostenditur exemplariter: scꝫ in rebus na-
turalibꝝ/in figurarum enigmatibus et in scripturaz vo-
luminibus ibidem. **D**

Misericordie virtus nobis inducitur naturaliter qꝫ homi-
nū natura ad clementiam pna est ⁊c. ibidem. **L**

Misericordia diuina a nobis humiliter implozanda: qꝫ est
peccatoꝝ reuocatiua ibidem **S** miseroꝝ cōsolatiua et
beatoꝝ premiatiua ⁊c. ibidem. **B**

Mysteriū sumit p re secreta ⁊ occulta: ⁊ p re sub enigmate
pducta ⁊ ptelata: ⁊ ideo sumitur p secretoꝝ cōfessione
fidei ⁊ sacramentoꝝ absconſione: ⁊ figurarū atqꝫ enig-
matum inuolutione. **A**

Mittere/missus/misio/cū mittere ptineat ad supiorē: mit-
ti vero ad inferiorē: hinc est qꝫ mittere auctoritatis mit-
ti vero humilitatis est signum. **A**

Mittit deus ad opationes diuersas diuersa ministroꝝ ge-
nera: nā missus est filius ad nostras redēptionē: missus
spū sanctꝝ ad nostrā in fide pfirmationē: mittit angelos
ad ministrandū: platos ad gubernādū ⁊c. ibidem. **A**

Mittere accipit p pponere/ p dare seu distribuere/ p affli-
gere ⁊ communiter p destinare vel legare: ⁊ sic multipli-
citer sumitur: nam mittere vñ signat mutabilitatem qꝫ
quidā mittūtur in mare penitētie: quidā in ignē charita-
tis ⁊ amicitie: quidam exterius per depreſsionem ⁊c.
ibidem. **B**

Mittere signat legalem liberalitatem: ⁊ sic diuina liberali-
tas scꝫ dei filius nobis missus est sicut sapientia ad in-
struendum: sicut medicina ad sanandum/ sicut precū ad
redimendum ⁊c. ibidem. **L**

Mittere signat immisſam penalitatem: scꝫ qñ deus mittit
pestilentias ⁊ tribulationes ppter delicta facitqꝫ hoc
ad nostram correctionem: probationem ⁊ cōdemnatio-
nem ibidem. **D**

Mittere designat supnā auctoritatem ⁊ fideꝝ p occultā suā
puidētiā mittit platos/pdicatores/pprincipes/ iudices
ad mundū regendū ⁊c. ibidem. **L**

Missi seu legati sint sinceriter ingrediētes ibidem **S** cele-
riter pgrediētes/ viriliter cōgrediētes/ faciliatqꝫ regre-
dientes ibidem. **B**

Mitis/mitigare/cū mititas/benignitas/māſuetudo ⁊ mo-
destia qñ pro eodem supponāt ⁊ sic mititas est quedam
animi modestia exterioribus verbis ⁊ actibus declarata
talitqꝫ mititatis virtus naturaliter indicitur/ magistra-
liter iungitur: exemplariter ostenditur ⁊c. **A**

Moab fuit populus gentiliſ ſemper cōtrarius populo dei
et signat peccatoꝝ qui est transgreſſor diuine voluntatis
ſecrator ſuperbe vanitatis/ poſſeſſor mundane ſaculta-
tis ⁊c. **A**

Modestia/modeste/modestus/modestia dicitur a modo
vnde modestus idest modus honestus: nam modestia
habenda/ qꝫ excitat compassionem: inflāmar dilectiōes
ornat cōuersionem ⁊c. **A**

Modicū istud aduerbiū signat in bono ⁊ in malo.

Modicus in bono inuenit: scꝫ modicū penitētie/ affluentie
amicitie ⁊ sapientie ibidem. **A**

Modicum in malo habent impij scꝫ modicum stabilitatis
crudelitatis/ ſagacitatis ⁊ virtuoſitatis: ⁊ signat etiam
peccatum ibidem. **B**

Modo sumitur qñqꝫ pro tpe preterito/ presenti ⁊ futuro et
communiter sumitur p nunc/ ſtatim ⁊ ſimilibus ſignati-
bus tempus preſens. **A**

Modovñ nature labentis ſcꝫ indigentie ⁊ nuditatis: igno-
rantie ⁊ cecitatis impotentie ⁊ cōbilitatis ibidem. **A**

Modovñ gratie pſentis ſcꝫ iuſticie ⁊ cōtatis credentie et
veritatis innocētie ⁊ ſinceritatis ⁊c. ibidem. **B**

Modovñ glorie ſequētis qd nuncꝫ deficit: clare respicit:
⁊ mentem reficit ibidem. **B**

Modus qñqꝫ denotat ordinē: qñqꝫ ſimilitudinē: qñqꝫ
modestiam/ regulaz ⁊ temperantiā: ⁊ ſic modus est que-
dam decens ⁊ congrua adiacētia actionum ſine qua ipſe
actiones nō habent efficaciam aut valoreꝝ ⁊c. **A**

Modum habeamus in ſcientia/ ne nimis inquiramꝝ: modū
in iuſticia/ ne nimis exuramus ibidem **B** modū in le-
ticia ne nimis gaudeamus: ⁊ modum in potentia/ ne ni-
mis exurgamus ibidem. **L**

Moses ſcōm diuerſas cōditiōes ⁊ actus ipſius pōt diuer-
ſa ⁊ varia designare. **A**

Moses signat ſtatū prelatoꝝ ⁊ preſidentū multiplꝝ ibi-
dem **A** signat ſtatū pfectoꝝ ⁊ cōtemplantiū ⁊ ſtatū iu-
deoz ⁊ pereuntium ibidem. **B**

Modestia accipit p grauamine ſeu nocumento vel p zelo
difficultate vel iniuria ⁊ ceterauide nocere.

Mollis/mollities moraliter signat i bono benignā locutio-
nem: terrenam affectionem ⁊ deſluentem compunctio-
nem ⁊c. **A**

Mollies in malo signat verborum fallacitatem animoꝝ
fragilitatem/ immundozum carnalitatem ⁊ proſperozū
labilitatem ibidem. **B**

Momentū qñqꝫ sumitur p famā noie ⁊ valore ſed cōmuni-
ter momentum accipit p modiciſſima parte tps ſeu ho-
ret ſic ſumit p nunc: ſtatim ſubito ⁊ pro inſtanti ⁊ inue-
nitur momentum labentis nature preſentis figure/ nocē-
tis ſacture/ ſequētis puncture ⁊ labētis ſcripture ⁊c. **A**

Monedule auis pprietas pecunia. **A**

Mondere idest hortari/ ſollicitare/ inducere/ iſtigare ſeu ver-
bis exemplis aut factis ad aliquid inclinare: ⁊ ſic homo
mouetur ad bonum faciendum ſcꝫ per ſtimulū tribula-
tiōis: ſarcuſi exhortatiōis ſpeculū inſormatiōis ⁊c. **A**

Monimētū idest ſepulchꝝ vbi mortui recōdūtur: alio etiā
modo mauſeolū ſeu ſarcophagū nūcupatur: et multa in
ſcriptura ſignificat. **A**

Monumētū signat cōſciētie ſanctitudinē: cōſciētie turpitu-
dinē tpalium plenitudinē ⁊c. ibidem. **A**

Mons/mōtes/ inuenitur in ſcriptura mons virtuoſus ſi-
gnans ſtatū hominum perfectozū mons fructuoſus ſi-
gnans ſtatū eccleſiaſticū prelatoꝝ: ⁊ mons glorioſus
ſignans ſtatū hoim beatoꝝ ⁊c. **A**

Mons magne ſecuritatis iuſtoꝝ/ perfectozū ⁊ mons iſte
niſi aliud eſt qꝫ eminentia vite ⁊ cumulus meritoꝝ ⁊
tales verſus celum eleuantur et a terra elongantur ⁊c.
ibidem. **L**

Mons magne nobilitatis ⁊ prelacionis ſcꝫ ſtatus eccleſie
ibidem **L** ſicqꝫ eccleſia vel prelacionis ſtatus dici po-
teſt mons compaſſionis: mons dilectionis mons deu-
otionis ⁊c. ibidem. **D**

Mons magne fertilitatis glorie paradīſi ſic pro certo para-

- disi locus est locus tutus qui nō expugnatur: locus clarus qui nō obscuratur: locus mundus qui nō maculat et sequentia ibidem. **E**
- Mons** accipit pōt in malo: sicq; per montē intelligit fastus et arrogantia supboꝝ vel fastus et eminentia peccatoꝝ et sic mōres idest peccatoꝝ vento supbie ventilant: ardoze auaritie cōcremant: fulmine iracundie verberatur et cetera alia ibidem. **F**
- Mons** etiā signat fastus et eminetias pctōꝝ: scz pspertates et dignitates tpaliū que cōter magis eminet in malis q̄ in bonis: sicq; est mons carnalitatē/cupiditatē pompositatis et alia plura ibidem. **B**
- Montium** pprietates altitudo. **E**
- Monstrare**/deus demonstrat nobis viā bonam vt hanc te neamus: bona operant faciamus viros iustos vt hos eligamus etc. **A**
- Monstra** dicitur aīalia p̄ter/vltra vel contra naturā genita: semp q; apud romanos aliqđ pdigū mōstrū denotabat et sic signat malos hoīes: in mōibus dissimiles et difformes bonis etc. **A**
- Mozari**/moza/mozari idest habitare seu in aliquo loco p̄seuerare. **A**
- Moza** hoīm p̄fectoꝝ virtuosā: nam hi moziātur in celo p̄ desiderio: in inferno p̄ timorem/ in corde p̄p̄io p̄ contritionē etc. ibidem. **A**
- Moza** hoīm peccatoꝝ vitiosa: nā talis moza est auaroꝝ/ luxurioꝝ/ supboꝝ etc. ibidem. **B**
- Moza** hoīm dānatoꝝ dolorosa: et moza hoīm beatoꝝ gaudioſa etc. ibidem. **E**
- Mordere**/mozus/mordere est aliqđ dētibz pungere vel vorare et in scriptura multiplex reperitur mozus. **A**
- Mozus** malus quidā vipere detractionis: quidā veneree tentationis ibidē **A** quidā fulguree vel funeree verationis ibidē **B** quidā tartaree dānationis scz mozus sententie superius: mozus cōsciētie interiꝝ et mozus diabolice militie exterius ibidem. **E**
- Mozus** bonus cōsciētie pectoralis/iusticie pastoralis et potentie imperialis ibidem. **E**
- Mozs**/mori/mortuus in scriptura de quadruplici morte fit mentio. **A**
- Mozs** naturalis p̄uidenda que n̄bīl aliud est q̄ finis et vite defectus ibidem **A** sicq; mozs bz insuperabilem potentia: qz nulla etas/nullus serus/nulla cōditio moꝝe eua dit etc. ibidē **B** bz ēt p̄sentia in euasibiles: duricie itolerabile et sententia irreuocabilem ibidem **E** et sic mozs in parietia debet sustineri p̄ exēpla multa pbatur ibides **D** mozs debet cū diligētia p̄uideri: nam moztis cōsideratio bonoꝝ vtilis est ad nostrā p̄muntionē: vtilis ad nostrā animationem et moztis cōsideratio maloꝝ vtilissima ad nostrā cōsolationē ibidē **E** mozs enī p̄ fortitudinē timeri nō d̄: qz certa et necessaria: breuis et transitoria: et vtilis et meritoria ibidem. **F**
- Mozs** spūalis et virtualis apperenda que n̄bīl aliud est q̄ suis p̄fectio/maceratio et ad patiētiā reductio: sicq; vir p̄fectus mortuo cōparat: nā tumultibus nō inquietat insulzibus nō plus infestat: terrestribz bonis nō plus meditat̄ ceteraq; plura ibidem. **B**
- Mozs** peccati p̄cauenda que aīam occidit: et hoīem peccatoꝝ facit mortuū et infectū: sic enī mortuus se nō mouet: nō loquitur: nō videt: nō odorat: fetet etc. sic moztis peccatoꝝ intelligitur etc. ibidem **B** mortui cōditiones adhuc homini peccatoꝝ applicari possunt: quia peccatoꝝ alligatur sudario male delectationis: obscuratur sub nubilo cece dubitationis: carceratur tugurio stricte oblationis etc. ibidem. **B**
- Mozs** tormētoꝝ metuenda: scz mozs pene eterne que peccatoꝝibus perpetuo infligitur: moztis etq; eterna morte qui diuitijs sunt onerati et impinguati: seu itis occupati inuidijs macerati etc. ibidem. **R**
- Mos**/mozis/mozes est dare moꝝem bonoꝝ et maloꝝ. **A**
- Mozs** suo boni et iusti indigētibz cōpariunt: elemosinas erogando: innocentibus cōpariuntur: supplicatibus asciuntur etc. ibidem. **A**
- Mozes** malos habent cōter hoīes mali et impij qz in eis videt mos crudelitatis et violētie/mos mobilitatis et incōstantie/mos inhonestatis et insolentie etc. ibidem. **B**
- Mouere**/morus/mouere seu moueri est de loco ad locum vel de forma ad formam mutari et transſerri: et inde duo sunt mori scz localis et formalis etc. **A**
- Mor** tractus quo d̄s ad bonū trahit: mori raptus quo d̄s dicit p̄uolūtaria obediētia: mori rectus quo d̄s directe mouet in deū p̄ amore: et mori reflexus quo d̄s mouetur ad suis p̄suis examinationem etc. **A**
- Mor** cōtritionis qui fit interiꝝ p̄fectoꝝ ibidē **B** mori discretionis qui fit superiꝝ p̄latoꝝ: mori p̄dicationis qui fit exteriꝝ p̄dicatoꝝ ibidē **E** et mori cōpassionis qui fit inſerius p̄ioꝝum ibidem. **D**
- Mor** in malo designat mētis mobilitatē/incōstantiā et variatē: sicq; mori signat vitiū impfectionis/indignationis subsannationis et variationis etc. ibidem. **E**
- Muguli** piscis pprietates pisces. **B**
- Mulier** dicitur quasi mollis: aer a mollicie etc. et sumit in bono et in malo. **A**
- Mulier** bz magnā cōpassionē qz puidere d̄s xpi paup̄ibus cōdolere christi vulneribz et supplicare p̄ pctōibz ibidē **A** mulier habeat rarā locutionē ibidē **B** et clarā habeat discretionem ibidem. **E**
- Mulier** in malo signat hostiū maloꝝ deceptiones ibidem **D** signat imperfectoꝝ hoīm conditionē et mulierū malarū infectionē ibidem. **E**
- Mulier** mala detestabilis est: qz fallax et p̄ditiosa/nam decipit p̄latoꝝ et pastores/predicatoꝝes/religiosos et seculares ibides **F** loquax et garrulosa/tenax et glutinosa/ardens et libidinosa ibidem **B** cauta et malitiosa: leuis et curuiculosa: rebellis et seditiosa: cōpta et curiosa ibides **B** et nocens et periculosa: qz solet attrahere/decipere cōsumere et puertere ibidem. **B**
- Mulier** cōparatur sui p̄pter luxurie seditatem: stercoꝝ p̄pter infamie vilitatē/vitio p̄pter auaritie insatiabilitatē et cetera alia ibidem. **R**
- Muli** aīalis pprietates adulterium. **B**
- Muli** piscis pprietates luxuria. **E**
- Multum**/multitudo sumit in bono et in malo. **A**
- Multitudo** in bono quedā hoīm p̄fectoꝝ cōmendabilis et virtuosā ibidē **A** quedā gratiarū et virtutū delectabilis et fructuosā: quedā angeloꝝ et sanctoꝝ nobilitas et gratiosa etc. ibidem. **B**
- Multitudo** in malo quedā peccatoꝝ hoīm ibides **E** quedam vicioꝝ grauiū: quedā grauiū tormētoꝝ et quedā hoīm dānatoꝝum ibidem. **D**
- Multiplicare** accipit p̄ crescere augmentari. **A**
- Multiplicatio** multiplex: scz meritoꝝ/gaudioꝝ/p̄fectoꝝ/vitioꝝ/tormētoꝝ etc. ibidem. **A**
- Mundare**/mundus/mundicia enī multiplex est. **A**
- Mundicia** conscientie seu innocentie virtuosā: cōtinētie p̄ciosa: penitentie fructuosā et honeste apparentie gratiosa ibidem. **A**
- Mundāde** et purgāde sunt cordiales affectiōes ibidē **B** sensuum cōditiōes ibidē **E** et carnis infectiōes ibidē **D**
- Mundat** peccatoꝝ diuine gratie inspiratio: baptisimū vel la chrymose cōfessionis irrigatio: penitentie et afflictionis castigatio etc. ibidem. **E**
- Mundi** apud deū secretoꝝ observatoꝝes: egenoꝝ benefactores/deliq̄tū miseratoꝝes et ignoꝝtū instructoꝝes ibidem. **F**
- Mundus**/de mūdo et imūdiācia in alijs titulis queratur. **E**

CONCLUSIONS

¶ *Mariuitas supnalis amicalis et amorosa ibidem.*
 ¶ *Mariuitas spūalis cōmendabilis et virtuosa ibidem.*

Natiuitas eternalis et gaudiosa/natiuitas tpalis et delictosa/et tales qui nascuntur sunt vt cõiter cecit ignorantes: debiles et nõ durantes/miseri et laborantes etc. ibidem. **B**

Natiuitas criminalis et vitiosa/et natiuitas infernalis et terrois ibidem. **h**

Natu vide maior et senectus:

Natio accipit p ppi cõgregatione vel regione seu patria vel cõmunitate etc. **A**

Natio i malo spõaliter signat cõmunitatẽ hoim peccatoz malignitatem hominũ vitiosoz/et peruersitatem demonum malignoz ibidem. **A**

Natio in bono sanctorũ atq; iustoz: nã iust deo seruit et subiugat: deũ laudat et regnat: cõ deo ligatur atq; copulatur: a deo iuuat atq; visitatur etc. ibidem. **B**

Nathan fuit ppheta dñi et interpretatur donũ donas/vel donat: gratie: et denotat bonũ principẽ et bonũ regis consiliariũ iuxta cõditiones eius etc. **A**

Nathanael interpretat donũ dei vel donauit eũ dñs: signat bonos simplices et plos qui a christo vocantur etc. **A**

Nathin fuerunt templi seruitores: et interpretantur donates vel donati: signatq; bonos ecclesiasticos qui a deo dantur inspiratiue etc. **A**

Natura multiplex in scriptura reperitur. **A**

Natura imutabilis est ille instinctus naturalis rectitudinis quẽ natura docuit vnũq; aial etc. ibidem. **A**

Natura corruptibilis natura humana q̃tũ ad corpus que valde corruptibilis et feda est ibidem **B** natura detestabilis que p obstinationẽ vitia in naturaz cõuertit: et natura cõmendabilis/longa consuetudo bona que est altera natura ibidem. **E**

Nauis/naucula/nauis est instrumentũ ligneũ ad trãseundũ mare vel flumina ordinatum: et signat in bono et in malo. **A**

Nauis in bono signat cõmunõnem capacissimã: signatq; viri pfecti cõditionẽ agillissimã: signat etiã beate Marie virginis pfectionẽ fertilissimã: et signat penitẽtie vel religionis habitationẽ securissimã ibidem. **A**

Nauis in malo signat hoim pctõz mobilitatem et instabilitatẽ: signat mundanoz hoim psp̃eritatem et mutabilitatem: signat hoim viatorum fragilitates et vertibilitatem ibidem. **B**

Nauis tẽpestatũ pulsat fluctib; beluaz cassat sc̃tib;: adamatũ ligatur tractibus et cetera alia ibidem. **E**

Nauis spõalis signat virginẽ Mariã: animã/ seu vitã perfectã multiformiter ibidem. **D**

Nauis signat ecclesiã vel religionẽ seu penitentia: et talis est nauis laboris et diligẽtie/meroris et sustinẽtie/splendoris et sapiẽtie/et alia sequẽtia ibidem. **E**

Nauis ecclesie seu religionis vel penitentie habeat gubernaculũ sapiẽtie et discretiõis: remos bone affectionis et dilectiõis/mali sublimis et alte cõtẽplationis/velũ munde et caste cõditionis etc. ibidem. **F**

Nazareth/nazarenus/nazareus/nazareth interpretat flos/rogulũ/sanctitas aut cõsecratio/vnctio/mũdicia etc. nazarenus vero et nazareus virgulũ/floridus/custodiẽs/separatus etc. et per nazareth põt intelligi religio/ecclesia/beata virgo/vel anima sancta/vel quilibet vir perfectus multiformiter. **A**

Nauti monstrĩ piscis ppietas cõtẽplatio. **A**

Nebula est ipressio aeris ex exhalatiõib; aq et terre i terre sup̃ficie generata: signatq; multa in scriptura. **A**

Nebula signat vite p̃sentis turbulentiam: signat mundi labentis affluentiam ibidem **A** signat mentis errantis ignorantia: et signat cordis dolentis penitentia etc. ibidem. **B**

Nebula spõalis cõsciẽtie scz habenda: qz est hospitatũ diuine maiestatis: receptatũ sup̃ne claritatis: mediatũ interne p̃auitatis etc. ibidem. **B**

Necessitas/necessaria/necessarium. **A**

Necessitas pcurada quã habemus de reb; p̃nẽtib; ad salutẽ: summe necessaria et vnica: necessitas subleuãda vel adiũuãda e/aduersitas/infirmas/isfortuniũ vel paup̃tas et necessitas toleranda ad quã sustinẽdas necessario cõpellimur ibidem. **A**

Necessaria et vtilia sunt cõ diligẽtia pcuranda et virtutes et gratia in p̃senti: et gloriã in futuro: nã ad vitã sp̃aslem siue ad nram salutem requiritur humor cõpunctiõis: seruos dilectionis: rigor correctionis: splendor discretiõis etc. ibidem. **B**

Necessitas quedã culpe et iniquitatis/cui est cõpatiendus quedã miserie et calamitatis/subueniendum: quedã facti et fortune/assentiendũ: quedã damni et inaduertẽtie/dissentiendũ et alia ibidem. **E**

Necis/necare id est occidere vel interficere: necis aut id est mors quere de interficere/de morte et occidere.

Neemias rediit de babilonis captiuitate filius israel in terrã iuda: et interpretatur cõsolatũ a dño seu cõsolatio domini: signatq; bonũ pastore etc. **A**

Negare est infidelitatis/mendacitatis/põpositatis/et paritatis etc. **A**

Negare et abnegare in bono debemus ppias volũtates: animas facultates/et noxias voluntates ibidem. **B**

Negligẽtia/vide accidia/dormire/exercere.

Negligẽtia quedã quã custodit fraterna charitas: quedã quã ostendit sup̃nauitas: et quedã quã impendit externa p̃auitas etc. ibidem. **A**

Negligũt et cõtẽnt mali medicina: vere sciẽtie: disciplinã vere iusticie: officinã summe iusticie etc. ibidem. **B**

Negociũ/negociari/negociũ accipit p quocunq; opere vel tractatu: sumiturq; in bono et in malo. **A**

Negociũ quoddã moralis bonitatis/virtuosum: quoddã infernalis penalitatis/dolorosum: et quoddã eternalis felicitatis gloriosum ibidem. **A**

Negociũ bonoz operũ et virtutũ nihil aliud est q̃ exercitiũ bonũ seu labor: sicq; negociemur ppter fructus plenitudinẽ ibidem **B** ppter firmitudinẽ: et ppter actus sanctitudinem ibidem. **E**

Negotiatores et mercatores huius mundi quidã vsuris et diuitijs ampliari: quidã sup̃bijs et seulcijs inflamari: et quidã luxurijs atq; delictis inquinari etc. ibidem. **D**

Nemo est nomẽ negatiũ sicut nullus: naz quicquid homo signat et ponit/nemo tollit et deponit: vnde nemo id est nõ homo signatq; peccatorem etc. **A**

Nemo scz homo peccator hz duritiã impietatis ibidẽ **A** hz obstinationẽ p̃teritatis/abdicatõẽ nobilitatis/indiscretiõẽ verbositatis et sequẽtia ibidem. **B**

Nemo in bono signat negatiõẽ alicuius mali et sic homo põt habere fraternã charitatẽ: verbales veritatẽ/firmã crudelitatem etc. ibidem. **E**

Nemo truffatoz fuit impator nobilissim;: cõsolator benignissimus: castigatoz seussim;: et cetera plura ibidẽ **B**

Nemus cõ sit vmbrosus/ramosus/solitariũ/et secretus/ab hoibus raro habitatũ: feris et auibus assuetũ: in scriptura significare põt multipliciter. **A**

Nemus in malo signat cultũ et ritũ vitioz: signat statũ mundanoz: et signat locũ infernoz ibidem. **A**

Nemus in bono quoddã interiũ cõsciẽtia: quoddã exteriũ religio vel ecclesia: et quoddã superiũ celi curia ibidẽ **B**

Neomenia apud iudeos erat festũ quod fiebat in nouitate lune et principio m̃sis lunaris: et põt signare festũ interne solẽnitatis: eterne felicitatis/superne natiuitatis/et externe p̃sp̃eritatis etc. **A**

Nepos/nepotes/nepos est filius filij vel fratris i lica descendẽtis semp signat dilectionẽ/subiectiõẽ/successiõẽ/denotatq; bonũ subditũ qui deo et sanctis est dilectus etc. **A**

Nepotes mali sunt nequitiaꝝ imitatores: diuitiarū deuoratores: mortis eterne toleratores ꝛc. ibidem. **A**

Nepotim interpretatur habitatio vel cōparatio: siue conuertēs eos seu implicatio. ꝛc. **A**

Nepotus fingit fuisse Saturni filius. ꝛc. percutere. **D**

Ne quādo/ne forte/itē negationes cōposite neq̃/ne forte semp vidētur inuere aliquā certitudinē vltimorē. ꝛc. **A**

Neforte ad deū pertinet mala cōminārē: ad iustū iuste formidārē ibidē **B** pertinet ad prelatū ꝛ scripturā digne cōsulētꝛ docētē mltipliciter ibidē. **E** pertinet ad impiū vana metuentē: nam mali timent p̃sentes illusiones futuras derisiones asperas correptiones ꝛc. ibidem. **D**

Neq̃/nequaq̃/neq̃ sicut nō ꝛ necesse negatiua diuersimo de pertinēs ad diuersos. ꝛc. **A**

Neq̃ vnū est miserorū: cōtritorū/perceptorū/beatorū/iniquorū et damnatorū ibidem. **A**

Nequaq̃ est dictio fortiter ꝛ absq̃dāter negās: sicq̃ per nequaq̃ iusto denegatur mundana habitatio vel occupatio: denegatur iusto etiā h̃dane circūuētiōis vitiū: ꝛ aua re cumulationis precium. ꝛc. ibidē. **B**

Nequaq̃ in malo/sicq̃ est nequaq̃ vani timoris: leuis terroris/mūdi amoris/et parui valoris. ibidem. **E**

Nequitia/nequā/neq̃sim⁹/neq̃ idest nō equ⁹ seu inimic⁹ peccator iniqu⁹ malus nephari⁹ ꝛ peruersus nequitia nō idest nō equitas seu iniquitas ꝛc. **A**

Nequitia quedā carnalis inquinatiōis ibidē **A** q̃daz aua re inclinationis ibidē **B** quedā verbalis predicationis ibidē **E** ꝛ q̃dā mēralis obstinationis ꝛ sic filij religionis vel ecclesie sunt nequā ppter mēdaciū vanitatē: ppter hypocrisis falsitatē/ppter seuitē prauitatē ꝛc. ibidem. **D**

Nequire idest nō posse vide posse de potentia.

Nescire idest ignorare ꝛc. **A**

Nescire quoddā excusabile p̃tinent ad nature ignorantiā quoddā detestabile p̃tinent ad pter. i cordialē: quoddā execrabile p̃tinent ad ignorantia criminalē: ꝛ quoddā cōmēdabile p̃tinent ad ignorantiā virtuales ibidem. **A**

Nescire criminale qua nescit homo illa que scire tenetur et maxime que ad salutem p̃tinent sicq̃ sunt nescientes sectatores carnalis imunditie ibidem **B** ollectores tp̃alīs emittētes: possessores mundialis affluentie ꝛ possessores mundane sapientie ibidem. **E**

Nichanoꝝ interpretat stans lucernavel statura lucida p̃ncip̃ iniquissim⁹ signat malos cōsiliarios p̃ncipū et magnarū q̃ tales sunt fallaces ꝛ p̃ditores: tyrānit exactores/maloꝝ fautores ꝛ sustentatores ꝛc. **A**

Nihil cū nihilitas nil aliū signat q̃ nō entitas vnde nihil esse idest nō esse et signat multipliciter ꝛc. **A**

Nihil vnū naturale/p̃sonale/tp̃ale/criminale/infernale ꝛc. ibidem. **A**

Nihil signat carentiam oīs boni sicq̃ mali habent nihil de discretionē/de compassionē/de duratiōe/de possessione ꝛc. ibidem. **B**

Nihil applicari pōt ad viros bonos ꝛ sp̃uales sicq̃ boni nihil habēt cupiditatis/inhonestatis/calamitatis/carnalitatē ꝛc. ibidem. **E**

Nihil apud deū reputant q̃ vīgēt magna potētia: pallent mūdi sciētia: fulgent falsa iusticia ꝛc. ibidem. **D**

Nidus est locus q̃ ab aubus edificatur et inhabitat ꝛc. **A**

Nidus iustorum ꝛ perfectorū inferior religioꝝ ecclesiā ante rior intentio et consciētia: superior paradisi celi curia ibidem. **A**

Nidus maloꝝ est mūdi peccati ꝛ inferni ꝛc. ibidem **B**

Nigredo in scriptura signat tā in bono q̃ in malo. **A**

Nigredo in bono signat virtutē humilitatis: in malo nō mortis horroꝝ/culpe erroꝝ ꝛ inferni timorē ꝛc. ibidem **A**

Nimietas/nimis/nimī⁹/aliqui in scriptura denotāt superabundantiam in bono: aliquando abundantiaꝝ ꝛ excessum signant in malo.

Nimis in bono habent iusti q̃ habēt nimis dolorē contritionis: nimium laborem afflictionis: nimis clamorē confessionis: nimis splendorē discretionis ꝛc. ibidem. **A**

Nimis in malo signat excessum vicioꝝ ꝛ maloꝝ: sicq̃ malū habēt nimietatē iocunditatis leticie: p̃speritatis ꝛ affluentie/ebrietatis ꝛ castimargie ꝛ cetera alia ibidem. **B**

Niniue fuit ciuitas magna tris olerū itinere: magna ꝛ speciosa: signatq̃ in bono ꝛ in malo. **A**

Niniue in bono signat aiam innocentē: ecclesiā militantē ꝛ patriā trisphantē ꝛc. ibidem. **A**

Niniue in malo signat mōdum ꝛ mundi p̃speritatem: potētiam locum et exaltationem et fidelium luctus atq̃ flagellationem ibidem. **B**

Nisi q̃q̃q̃ ponit p̃ modum exceptionis: q̃q̃q̃ per modū cōditionis: q̃q̃q̃ per modū cōminationis ꝛc. **A**

Nisi vnū ad deū spectat iustos iuuādo ꝛ liberādo: mundus regēdo ꝛ moderādo: seipm̃ reuelādo, ꝛ declarando: malos ledendo et vulnerando ꝛc. ibidem. **B**

Nisi vnū ad iustū spectat: scz beneuiuere/recte, sapere/rite credere/iuste agere ꝛc. ibidem. **E**

Nisi vnū spectat ad impiū: scz fallacitatis ꝛ fraudulētie falsitatis ꝛ ignoratiē: penalitatis ꝛ pestilētie ibidem. **D**

Nisi vnū spectat ad beatū: scz gloria eterna ꝛc. ibidem. **E**

Nitore/nitor idest splendor: et inuenimus nitorem sanctitudinis/pulchritudinis/et realis seu temporalis celsitudinis. **A**

Nitri idest ad aliquid agēdū viriliter insistere, vel conari **A**

Nituntur mali in concordēs discordiam seminare: in malorum potentiam intentare: fidelem amicitiam eneruare simplicium substantiam occupare: mendaces eloquētiā ventilare ꝛc. **A**

Nix habet naturaliter candidissimam perfectionē: debilis simam durationē/et frigidissimā cōditionem et signat in bono et in malo. **A**

Nix in bono signat virtuales perfectionem ibidem **A** si gnat possessionem temporales: et signat afflictionē corporalem ibidem. **B**

Nix in malo signat hypocrisis simulationē deceptiuam et infernalis tribulationē afflictiuā ibidem. **E**

Nobilis/nobilitas animi est generositas sensus: et boni nis nobilitas est animus generosus diciturq̃ multis modis. **A**

Nobilitas quedam naturalis cōmendanda ibidē **A** quedam virtualis honoranda et dicitur nobilis qui libertatibus vtitur: seruitutibus nō subsistitur: sua liberaliter largitur: in equis/canibus et aubus delectatur: ꝛ in belis et bastiludijs viriliter operatur: intelligendo moraliter, de virtuosus ꝛc. ibidem **B** sicq̃ nobilitas spiritualis requirit benignitatem in affectione ibidem **E** requirit celeritatē in operatione ibidem **D** et requirit auctoritatē in dominatione ꝛc. ibidem. **E**

Nobilitas quedā tp̃alis vilispēdenda et reprobanda: q̃ b̃z vilem ingressum ibidē **E** habet malum p̃gressum nam b̃z annexā vanitatē/crudelitatem et pompositatem: b̃z egressum tristem ꝛc. ibidem. **B**

Nobilitas quedam eterna affectanda ibidem. **B**

Nobiscum/vobiscum/nobiscum semper signat societatem siue bona siue mala fuerit: et reperitur multiformiter in scriptura ꝛc. **A**

Nobiscum est oīs de⁹ in carne personaliter veniens: p̃ mū dum gradiens doctrinā sciens: in cruce moriens et de morte rediens ibidē **B** nobiscum etiā deus sub pane figuraliter seu sacramentaliter.

Nobiscum est deus in mente spirituali vt socius nobiscum manendo: vt amicus se nobis iungēdo: vt adiutor a malis tuendo et vt tributor in bonis fouendo ibidem **E** nobiscū est deus in celo trisphaliter et deus nobiscū in iudicio fataliter ibidem. **D**

Nobiscum est societas iustorum que fit mentaliter unita: pariter seu equaliter inita/stabiliter unita/et diuulter ordinata ibidē. **E** sicq; sit nobiscū cōmunis laboris diligētia: cōs nitoris cōtinētia: cōs vigoris seu tenoris patētia. **tc. ibidem.** **E**

Nobiscum est societas hoīm malorum: scz societas crudelis impiorū/societas rapacis auarorum: societas carnalium immundorum. **tc. ibidem.** **E**

Nocere/nocumenta plura in scriptura reperiuntur. **tc. A**
Nocumēta qdā naturalia que post ade peccatus a deo nobis inflicta sunt: scz fames/sitis/infirmas et mors. **tc. A**
quedā vero nocumenta tpalia: scz terrenorū prosperitas et oblectatio ibidem. **B** tormentorū aduersitas et tribulatio/et peruersorū malignitas et impugnatio ibidem. **E**

Nocumenta quedam spūalia multa: qz tot sunt spūalia nocumenta quot vitia et peccata. **tc. ibidem.** **D** et quedam eternalia ista em sunt tot et tanta quot sunt inferni supplicia et tormenta ibidem. **E**

Nocturnus/nox/noctes/nox in scriptura sumitur in bono et in malo. **A**

Nox signat cordis humilitatē seu statum humiliū et perfectorum qui debet nocte vberius irrigari ibidē. **B** interioris cōturbari: superius illustrari ibidē. **E** et exterius oculari ibidem. **D**

Nox signat statū felicitatis ibidē. **E** signat statū aduersitatis ibidē. **E** signat statū mortalitatis et statū simplicitatis ibidē. **B** nox etiā signat statū prosperitatis seu mōdane labilitatis atq; statum iniquitatis ibidem. **h**

Noe fuit patriarcha et archā edificauit et interpretat patris requies: signatq; quēlibet virū iustū et sanctū et maxime episcopum vel prelatum. **tc. A**

Noe in bono signat virū pfectū seu bonū ecclesiasticū siue prelatū qdōz esse mente quietū ibidē. **A** robore fere/zelo iusticie replet/pfectu letet et bono cōplet ibidē. **B** cor de secretis/ope fretus et tpe vetus ibidem. **E**

Noe in malo qz oculosus: nam interpretatur requiescens in porado/ebrius se nudado/vitiosus se vindicado odio suo. **tc. ibidem.** **D**

Nolle verbū negatiuū/cōtradictiū et phibitiū et pōt accipi in bono et in malo. **tc. A**

Noli signat in bono qm nobis a deo vel plato phibetur aliqd vitiosum p noli: sicq; deus phibet durā auaritiā et cupiditatē: malā amicitia et societate durā: crudelitatem et iracundiā: altam eminentiā et auctoritatē. **tc. ibidem.** **A** sicq; phibemur diligere diuitias tpales ibidem. **B** phibemur diligere diuitias corporales et appetere cōmunitas seculares ibidem. **E**

Nolite verbū in bono nobis phibet vitia: scz desperatiōis tristitiā: execrationis ignorantia: obstinationis maliciā. **tc. ibidem.** **D**

Nolite in malo qm malī nolunt facere illa que spectant ad salutem: sicq; malī nolunt audire deum sibi obediendo nolunt reuerti ad deum: nolunt dei legem tenere. **tc. ibidem.** **E**

Nomen in scriptura sumit multipliciter. **tc. A**

Nomen dei sanctū et honorabile quod habet fastigiū summe auctoritatis: qz est nomen dignitatis incogitabilis potestatis insuperabilis et charitatis inestimabilis ibidē. **B** nā prebet refugium magne securitatis: querit suffragium magne humilitatis et tollit naufragium oīs iniquitatis ibidem. **E**

Nomē delectabile seu cōmendabile et istud est nomen bonū: bona fama siue bonus rumor cuiuslibet viri iusti summe appetendum: et diuitijs preponendū: delitijs preferendum et emētijs premittendū ibidem. **D** sicq; ad nomē bonū acquirendū requirit firme cōstantie soliditas pie clementie fertilitas ibidem. **E** requirit etiā mire de cētie formositas et magne pudentie sagacitas ibidē. **E**

Nomē execrabile est mala fama vel mal⁹ rumor summe cauedū: et acquiri p stulticiā psumptionē: p luxuriā et insectionē et p seuitiā et exactionē ibidem. **E**

Nomē fictum et detestabile estq; nomē hypocritarum. **tc. ibidem.** **h**

Nomen seu noitatio est ad aliquas dignitatem pmoio seu electio. **tc. ibidem.** **B**

Nomen semper signat dilationē seu futuri tps successionē et signat in bono et in malo. **tc. A**

Nondū signat mentis prudentiā deliberatiuā ibidē. **A** signat celli clementiā beatificatiuā: mortis potentiā acceleratiuā et lentā pigritiā sempollatiuā ibidem. **B**

Non dictio negatiua et priuatiua: qz negat et tollit et accipitur in bono et in malo. **tc. A**

Nonynū pñet ad summe regentē deū: qz summe perfect⁹. **tc. A** et qz est impeccabilis habet nō qd phibet et vetat omne peccatū maxime veniens et luxurie/superbie/accidie/auaricie. **tc. ibidem.** **B**

Nonynū pñet ad hoīem tristē/penitētē et culpas lugentē: nā talis negat corp⁹ cōplacētiā: virtuti desistentiā: criminū pseueratiā et demoni obedientiā. **tc. ibidem.** **E**

Nonynū pñet ad virū perfectū et iustū: iusteuientē multipliciter. **tc. ibidem.** **E**

Nonynū pñet ad virū beatū et beate regnatē: qz tales nō metuent hostis iniuriā: nō amittūt cordis leticiā: nō sentiunt pene mestitiā. **tc. ibidem.** **D**

Nonynū in malo pñet ad iferos egētes: qz in hoc mūdo habēt carentiā saturitatis et delitiarū: carentiā prosperitatis et diuitiarū: carētiā sublimitatis et emētiarū et alia ibidem. **E**

Nonynū pñet ad demones vīgētes seu tērātes et tribulātes: nā habēt negatiuā certe veritatis: dulcis pietatis/alte dignitatis et iuste equitatis ibidem. **E**

Nonynū pñet ad hoīes pēdores seu delinquētes: isti enim habēt negatiuā oīs boni: qz carē veritatis eloquio: pietatis eloquio: claritatis sollequio et sequētia ibidem. **B**

Nonynū pñet ad dānatos et desperātes qz claudit dei benignitatē: negat oēm iocunditatem: infert oēm crudelitatem et aufert oēm stabilitatē ibidem. **h**

Nōne aduerbiū dubitadi et interrogadi tñ cōlter est suppositiū aduerbiij affirmandi. **tc. A**

Nōnevnuz refert ad deū affirmado qualiter de⁹ deuotis iminet ipsos defendēdo: imundis eminet ipsos abluendo: videt et retinet cuncta gubernando: portat et sustinet mala tolerado. **tc. ibidem.** **A**

Nōnevnuz refert ad seipm mūdanuz viatozē qz cōqueritur de debilitate pprie nature: de aduersitate mundane iacture et de ebrietate gulose pasture ibidem. **B**

Nōne vñs refert ad iustū qz p nōne qñt de iusti sensibus et discretionē: fletibus et cōpassione/fructibus et successiōe et sequētia ibidem. **B**

Nōne vñm refertur ad vanum peccatozē sicq; querit de malorū abis et potibus: pactis et certibus/verbis et actibus. **tc. ibidem.** **E**

Nōnevnuz refert ad mūdū nā querit de mūdī potētia nequitia et stulticia ibidem. **E**

Noscere id est scire cognoscere vel sapere noticiā vero id est scientia cognitio vel sapientia. **tc. A**

Noticia multiplex: scz rerū anterior/et rerū posterior/interior/ exteriorum. **tc. ibidem.** **B**

Notificat de⁹ p dilectis virtutē suā qua ptegunf: salutē qua sanātur: viam qua pcediuntur et dexteram qua continentur. **tc. ibidem.** **B**

Noticia summi creatoris nāz quedam certitudinis qua cognoscit cunctos: quedā gratitudinis qua cognoscit sanctos: et quedam rectitudinis qua cognoscit ficos. **tc. ibidem.** **E**

Noticia iustiviatoris et noticiā vani peccatozē. **tc. ibidē.** **D**

E in

Moset lapidis pprietas imaginē bufonis gerēs etc. p. 12. **E**
Mouē/non?/nonagita/nouenari? numerus q̄ ex ternario
 ter ducto p̄pōit atq; i scriptura plurimū cōmēdat etc. **A**
Mouenari? in bono signat statū humane cōditionis ibidēz
A signat etiā rituz angelice religionis ibidē **B** et si
 gnat cultum virtuose p̄fectionis ibidē. **E**
Mouenari? numer? sp̄ialis p̄fectiōis dicitur numer? verbi dei
 r̄p̄dicationis/oratiōis r̄ supplicatiōis/diūni amoris et
 cōtristationis etc. ibidē. **D**
Mouenari? in malo hoies imp̄fectos signat: qui obscurita
 tis ignozātia cecantur: diuinitatis cōplacētia p̄uuantur
 tepiditatis somnolētia granātur: et infidelitatis incōstā
 tia mutātur ibidē. **E**
Mouus/nouitas/plura nouitatus genera in scriptura inue
 niuntur. **A**
Mouitas quedā admirabilis offīce incarnatiōis ibidē **B**
 nā inouata fuit dei sublimitas p̄ noue carnis assumptio
 nē: inouata etiā fuit n̄ra mortalitas verbuz cōcipiendo
 r̄ inouata fuit n̄ra sagacitas fidē suscipiendo: nā noua
 apparuerūt multa: scilz nou? rex/noua lex/nou? dux/no
 ua lux et cetera alia ibidē. **E**
Mouitas quedā cōmēdabilis: moralis p̄uersationis: sicq;
 extirpari d̄i culpa inficiēs ibidē **D** debetq; p̄curari cā
 efficiens et imitari status deficiēs ibidē **E** debet etiā
 aggregari gestus p̄fidens: et frequētari verbum p̄fī
 ciens ibidē. **E**
Mouit si esse volumus oia sp̄ialiter habeam? noua: scz noui
 ter cogitare/ambulare/nos ornare/debellare/fructifica
 re/viuere/sapere et alia sequētia ibidē. **B**
Mouitas quedāz honorabilis eternalis refectionis: q̄si re
 nouabit̄ tota humana cōditio in extrema resurrectione
 etc. et nouitas quedā detestabilis inan̄s cōditionis scz
 ignozātia atq; nouitas garrulose locutiōis etc. ibidē **H**
Mouissim?/nouissima/nouissimū idest vltimū poster? aut
 finale et signat in dono r̄ in malo. **A**
Mouissimū quoddā humilitatis cōtinēdum: nam tale con
 fert cōstantie duratiōē ibidē **A** aufert turpitudinē
 vane p̄sumptionis et aufert plenitudinem alte p̄latio
 nis ibidē. **B**
Mouissimum quoddā felicitatis appetēdū: nam ibi erit so
 cūditas sine dolore: suauitas sine labore et imortalitas
 sine timore ibidē. **E**
Mouissimum quoddā aduersitatis sustinēdum status pau
 perum etc. ibidē. **D**
Mouissimū signat negligentā seu morū p̄lip̄tates seu tar
 ditatē signat mundi vel tp̄al̄is vanitatē vel p̄speritatēz
 signat hois obstinati p̄auitatē r̄ p̄uersitatē ibidē **E**
 signatq; infernī grauitatē r̄ penalitatē: nā infernus di
 citur locus nouissim? q̄z ibi ab̄dat terror r̄ gemit? per
 turbat ardor r̄ strepit? cōfundit rubor adhibet? afflic
 tido r̄ infirmitas etc. ibidē. **E**
Mor vide nocturnus.
Mubes multiplicr i scriptura sumit̄: tā in bono q̄ in malo **A**
Mubes signat vanitatē humane nature r̄ puritates diuine
 scripture ibidē **A** signat etiā dignitates humane p̄tenu
 re bonitatemq; sancte creature idest perfectionem cu
 iuslibet iusti: sanctitatē virginē clausure et p̄auitatem
 superbe iacture ibidē **B** signat virum perfectum et
 maxime ecclesiasticum religiosum vel predicatorē: nā
 tales habent mirabilem perfectionem ibidē **E** con
 formabilem conditionem atq; eleuabilem affectionem
 sicq; vir perfectus fit honestus et luminosus: humilis et
 graciosus/nobilis r̄ gloriosus etc. ibidēz **D** habeantq;
 incessabilem p̄fectionem seu cōmotionem ibidē **E**
Mubes signat virginē gloriosam: q̄z est luminosa per filij
 cōceptionē: virtuosa per virtutū decorationē et fructuo
 sa per gratiarū infusionem ibidē. **E**
Mubes signat peccatū et mundi p̄speritatem idem. **E**

Muces quedā nō fructificāt nisi in vigilia iobānis Bapti
 ste etc. vide prius. **B**
Mudus/nuditas est vestimentoꝝ carentia. **A**
Muditas quedā naturalis inductiua humilitatis: quedā
 tp̄alis expulsiua cupiditatis ibidē **A** quedāz virtua
 lis perfectiua cōfessionis: et quedam criminalis exclusi
 ua perfectionis ibidē. **B**
Muditas adhuc quedam criminalis signans virtutū carē
 tiam ibidē. **E**
Mudiustertius aduerbium temporis signat tempus prete
 ritum etc. **A**
Mudiustertius quoddam corrigendum: quoddam resus
 mendum: quoddam repetendum: quoddāz dimittendū
 quoddam attendendum: et quoddam metuendum ibi
 dem. **A**
Mullus p̄uauit et tollit oēm entitatem et sumitur in bono
 r̄ in malo. **A**
Mullitas quedā perfectorum hoim: quedam hoim beato
 rum rectorū ibidē **A** quedā miserorum r̄ quedā in
 quozū seu insectorum ibidē. **B**
Mumer?/numerare/numer? signat in bono et in malo. **A**
Mumerus quidam perfectorum: quidam peccatorum ibi
 dem **B** quidam beatorum: quidam dānatoꝝ r̄ quidā
 terrenorum ibidē. **E**
Mumerus perfectozū r̄ beatoꝝ recipit virtuosam fortitua
 dīnē: luminosam limptudinē/gratiosam pulchritudinē
 et pudorosa sanctitudinem ibidē. **D**
Mumerus mensū determinatoꝝ/fortiū p̄destinatoꝝ/for
 titū rerū r̄ factorū/merciū virtutū r̄ donoꝝ/pestiū culpaꝝ
 r̄ malozū ibidē. **E**
Munciare/nūcius est ille qui ex parte alicuius aliquid ali
 cui dicit r̄ narrat etc. **A**
Munchi habeant humilitatem/auctoritates ibidē **A** ha
 beant vtilitatem/sedulitatem/veracitatem r̄ sagacitatē
 ibidē. **B**
Muncianda est a nunchis summa veritas: dei maiestas ce
 lestis patrie felicitas: inferni penalitas: p̄p̄ia iniquitas
 etc. ibidē. **E**
Muncioꝝ missione r̄ legatione consiliū deliberatiuum p̄e
 cedat: officiū acceleratiū p̄cedat r̄ obsequiū obtempe
 ratiūz succedat ibidē. **D**
Munchi tribus de causis mittitur: scz ad visitandū/mitigā
 dum et cōsolandū etc. ibidē. **E**
Munc aduerbiū tp̄is significat cuiuslibet duratiōis p̄sentē
 momentaneā et indiuisibilē portionē etc. **A**
Munc vnus p̄tinet ad summā diuinitates: sicq; deus habet
 nūc magnitudinis que nō minozatur: longitudinis que
 nō terminatur: fortitudinis que nō superatur: mititudi
 nis que nō irritat etc. ibidē. **A**
Munc nūc p̄tinet ad nostrā humanitatē seu mortalitatē et
 istud nūc cito labit̄ oī parū manem? nube regit̄ oī pau
 ca videm? morte frāgit̄ qua cito cadem? r̄ penis angit̄
 dum pace caremus ibidē. **B**
Munc vnū p̄tinet ad morū sinceritatem: q̄z magnavider cla
 ra discretio: deum laudat sana locutio: sursum clamat fre
 quēs oratio: cito parat velox auditio et cetera plura ibi
 dem. **E**
Munc vnū p̄tinet ad mentis iniquitatē: scz statum et con
 ditionēz malozū: nam tales habent nunc ignozātie r̄ ob
 liuionis: resistentie et rebelliois: violentie et inuasionis
 et alia ibidē. **D**
Munc signat breuissimam tp̄is partes: scz breuissimam vitā
 nostrā que de tpe non h̄z nisi nunc etc. ibidē **E** sicq; vi
 te breuitas inducat nos ad penitentiam faciendam que
 fiat celeriter cum festinatione ibidē **E** sagaciter cum
 ordinatione et discretionē: mentaliter cum contritione
 ibidē **B** realiter cuꝝ afflictione et cō vocis emissionē
 etc. ibidē. **H**

Nunquā aduerbiū negatiuum/pertinetq; ad deum/iustum ⁊ impium. **A**

Nunquā vnū est dei iusticia que punit noxios: dei clementia iuuat anxios: dei sapientia docet inscios: et dei amicitia laudat socios vel filios ibidem. **A**

Nunquā vnū habet iustus: q; nunquā corripitur luxurie fece extinguitur supbie nece: accēditur pecunie face: et alia ibidem. **B**

Nunquā vnū habet impius: q; nunquā satiatur s; semp fame scit: nunquā fecundatur imo sterile scit: nunquā quietat imo plus tumescit ibidem. **E**

Nunquid aduerbiū interrogandi semp denotat aliquā que relam factā ad maiore veri affirmationē vel ad alicuius falsi negationem ⁊c. **A**

Nunquid refertur ad deū loquentē: cōstat effi q; deus per nūquid arguit fatuos de ignorantia/de impotentia/de iniusticia/et incōstantia ibidem **A** deus per nunquid solet bonos instruere: s; qualiter debeant ieiunare/qualiter debeant erogare elemosynā/qualiter debeant gubernare/et qualiter debeant adorare ibidem **B** deus per nunquid solet sanctos extollere: et p nūquid solet se magnum dicere: q; pferat suā insuperabilem potentia: suā inestimabilem clementia: suā inuariabilem iusticia ⁊c. ibidem **E** deus per nunquid solet seua detestari vel vana repimere ibidem. **E**

Nunquid refertur ad iustum querentem: nam p nūquid qrit de dei pietate/prāre/equitate/claritate/et pietate/etiā iustus per nunquid querit de proximo ipsum excusando de impatientia/de incōstantia/de impotentia/et de ignorantia ibidem **D** querit etiā iustus per nūquid de seipso: s; de vite breuitate/de mentis cecitate/de mūdi calamitate/⁊ de fratru fallacitate: insuper iustus querit per nūquid de impio qualiter solet vana sapere: falsa dicere/sedeviuere/vestes tingere ⁊c. ibidem. **E**

Nunquid refertur ad impium vana dicentem: nam per nūquid qd interrogat iustos deridēdo: bonos arguēdo/⁊ de negādo/mala allegando/et superba iactādo ibidē. **S**

Nuptie sunt solēnitates seu cōiūia que solent fieri in coniunctione viri ⁊ mulieris ⁊c. **A**

Nuptie quedam corporales/⁊ cōiugum societas: quedā temporales/⁊ mundana pspertas: quedā criminales ⁊ mentalis iniquitas ibidem **A** quedam virtuales/⁊ moralis cōmunitas qua aia cōiugitur deo per gratia ⁊ charitates: vel per fidē ⁊ vnitatē ⁊c. ibidem **B** et qdaz supnales/⁊ eterna felicitas vbi **E** hūstus Iesus est spōsus ⁊ aia sponsa ⁊c. ibidem. **E**

Nutrire/nutrix/nutrimētōz multa sunt genera ita ⁊ moraliter ⁊c. **A**

Nutritur boni spūaliter interius per nutrimentū sciētie ⁊ lectionis: gratie ⁊ deuotionis/amoris ⁊ dilectionis/spūalē doxis ⁊ cōtemplationis ibidem. **B**

Nutritur hoies boni tpaliter exterius per nutrimentum bonoz tpaliū ⁊c. ibidem **E** nutritur etiā boni eterna liter superius per paradisi gloriā ⁊c. ibidem. **D**

Nutritōrum genera septem in scriptura reperiuntur: scilz **E** hūstus/ecclesia/prelatus/perfect⁹/predicator/demō/caro/⁊ mundus ibidem. **E**

De littera D.

Dictio diuersimode in scriptura ponit: nā est signum allocutionis/admirationis seu exortationis ⁊c. **A**

Dignū stuporis ⁊ admirationis/dulcoris ⁊ cōsolationis/doloris ⁊ lamētationis/rigoris ⁊ castigacionis ⁊c. ibidē **A** o etiā signū aduocationis ⁊ clamoris: nam nos per o vocamus deum/primum/impiū ⁊ iustū/mortem ⁊ peccatum ⁊c. ibidem. **B**

Dormire vide dormire.

Deducere vide claudere.

Dedurare vide durus ⁊ indurare.

Obedientia est virtus qua quis alicui amore celestis patrie sponte subiicitur ⁊c. **A**

Obedientia quedā voluntaria: quedā necessaria: quedā deceptoria: et quedā dānatoria ibidem. **A**

Obedientia quadā naturalis oia creata sunt: ideo sicut obedientes esse volumus/habeamus interi⁹ humilitatē/cām dispositiua que est mater obedientie ibidē **B** ⁊ caueamus exterius causam impeditiua ibidē **E** teneamus diligēter modū proficientē ibidē **D** ⁊ impleamus pmanenter actū perficientē ⁊c. ibidem. **E**

Obedientia vero mala nihil aliud est q; inclinatio vel cōsensu ad malum: sicut quidā obediūt cupiditati: quidam carnalitati/quidā verbositati ⁊c. ibidem. **S**

Obiicere (id est opponere/imponere/cōtradicare/vel obstare/ vide cōtra contradicare.

Obire/obitus vide mori ⁊ mors.

Oerrare vide errare/delectare.

Oblatio vide offerre.

Obligare est ad aliquid agēdū: vel sustinendū aliqua necessitate teneri ⁊c. **A**

Obligatio quedā naturalis ⁊ necessaria: quedā virtualis ⁊ meritoria: ⁊ quedā criminalis ⁊ meritoria ibidem. **A**

Obliquitas/obliquus/obliquū dicit illud qd tortuosus est ⁊ nō rectum ⁊c. **A**

Obliquitas multiplex: s; discretionis ⁊ prudētie/deceptionis ⁊ fallacie/dānationis ⁊ tristitie ⁊c. ibidem. **A**

Obliuio/obliuisci accipit p nescire vel p nō curare: sumitq; in bono ⁊ in malo ⁊c. **A**

Obliuio quedā virtuosa que ad bonitatem ptingit: s; obliuisci delicias tpales: emīnēcias seculares/et iniurias fraternales ibidem. **A**

Obliuio qdā luctuosa qua de obliuiscit ibidē **B** sic etiā de obliuiscit tradidit tradetq; luxuriosos/psūpruosos/⁊ iniuriosos/ecōtra nō recordat patētis ⁊ tribulationis cōpatientis ⁊ benignos/indigentis ⁊ miseros ibidē **E**

Obliuio quedā vitiosa qua quis obliuiscitur illa que tenet recordari: talemq; obliuionem generat interi⁹ carnalitas ⁊ exterior pspertas ibidem **D** inducit etiā profundior iniquitas q; obliuiscit sunt dei potētie sublimitatē: dei clementie bonitatē/celestis glorie trāquillitatem/ diuine gratie vtilitatem ⁊c. ibidem. **E**

Obliuio quedā dolorosa seu rediosa: qua fama/virtus ⁊ pspertas peccatoz per mortē facili ter obliuiscitur: ⁊ obliuio quedā gaudiosa qua aucti obliuiscuntur oim malo rū que in hoc seculo sustinuerunt ⁊c. ibidem. **S**

Obmutescere vide mutus.

Obnocius id est obligatus.

Obigescere vide frigus/rigor ⁊ rigidus.

Obiuere obiuri id est cū ipetu sup aliquē ruerē: ⁊ cū lapidat⁹ ipetuosē occidere vel delere ⁊c. vide lapis/lapidare.

Obscuritas ⁊ tenebrositas sunt qdā aeris passiōes q; i spō ppter luminis defectū generātur: q; solent a visu oculos impedire: et vt cōter signat in malo ⁊c. **A**

Obscuritas quedā mētalīs vel interioris ignorantie ⁊c. ibidem **A** quedā exterioris apparētice: et quedā posterioris pestilentie: s; infernalis ⁊c. ibidem. **B**

Obscuritas quedā subtilioris sapientie seu intelligentie estq; scripture obscuritas: et obscuritas humilioris subiacentie: s; presentis glorie vel fortune: obscuritas etiā signat absentiam seu locum absconditum aut secretum sicut faciunt carnales et luxuriosi: detractores et iniuriosi/deceptores ⁊ malicio si/auari et ambiciosi et cetera ibidem. **E**

Obscrare id est orare/deprecari/postulare/⁊ aliquid humiliter implorare ⁊c. **A**

Obscrare est officium humilitatis/vtilitatis/et sedulitatis ⁊c. ibidem. **A**

Obsecratio fit deo: nā ipm obsecrare debem⁹ vt auferat mē
tis iniquitatē: inferat gratie sanitatē: cōferat glorie cla
ritatē: differat pene calamitatē ⁊ alia ibidem. **B**

Obsecratio fit homini: sicq; hoies obsecrādī sunt a p̄latis
et p̄dicatozibus vt caueāt carnalē infectionē: habeant
mentalem dilectionē: teneant mozaem cōuersationē: ⁊
arceant leralem delectationem ibidem. **E**

Obsequium vide seruitium ⁊ officium.

Obseruare qñq; sumis pzo cauere: qñq; pzo implere/qñq;
pzo vitare/ ⁊ qñq; pzo expectare. **A**

Obseruare debem⁹ verba legis ⁊ mādatoz: votū regis ⁊ p̄
latoz: statum regis et subditoz ibidem. **A**

Obseruare in malo quoddā est fallacitatis qđ pertinet ad
explozatores: quoddam fatuitatis qđ pertinet ad ma
thematicos speculatores: quoddā carnalitatis qđ per
tinet ad immūdos luxurie sectatores: ⁊ quoddā crude
litaris impiozū ⁊c. ibidē. **B**

Obsidere/obsessio idest cōtinua impugnatio: ⁊ signat im
gnationē spūalē tentationū vel tribulationū: quā a no
stis spūalibus diabolo/carne ⁊ mūdo in isto seculo su
stinemus ⁊c. **A**

Obstinatio idest in malo pposito cōfirmatio/ ⁊ radicatio
⁊ cōter sumitur in malo vide in alijs titulis.

Obstruere idest claudere/obducere/ ⁊ os alicuius cōcauita
tis vel foraminis aliq; materia cumulare: ne intrare qđ va
leat vel exire: ⁊ pōr sumi i bono ⁊ i malo vide claudere.

Obstupefcere est subito mirari de aliqua incredibili nouita
te: est effi stupor mētis passio quā solet rerū cōsideratio
excedentiū ⁊ incrediliū generare ⁊c. **A**

Obstupefcere in bono p̄tinet ad penitētes/contēplantes/
trūphantes ⁊ militātes ⁊c. ibidem. **A**

Obstupefcere in malo/nā malī obstupefcūt de mūdane p
speritatis amissioe: de iterne iniquitatis apparatiōe/de
eterne penalaris iurssione et de superne felicitatis pri
uatione ibidem. **B**

Obtēperare vide obedire.

Obtenebrare vide tenebrē.

Obtinere idest occupare/tenere/acquirere/et possidere/et
obtentus multiplex est ⁊c. **A**

Obtentus quidā virtuosus/scs iustozū: nam tales obtinēt
ab hostibus clarā victoriā: a seipsis virtutū copiam: et a
dño celestes gloriā ibidem. **A** obren⁹: quidā virtuosus
quo malī obtinēt diuinas ⁊ facultates: potentias et di
gnitates: fallacias atq; prauitates: et obrētus quidā do
lozofus istozq; obtinēt dolor ⁊ gestus: stupor ⁊ strepit⁹
languoz exhibitus atq; palloz exhibitus ⁊c. ibidem. **B**

Obturare vide claudere/obstruere ⁊ implere.

Obuiare idest sibi inuicēz occurrere: ⁊ obuiatio multiplex
est ⁊c. **A**

Obuiatio quedā charitatis: nā exire obuiā est signū amo
ris/honozis/ ⁊ timozis ⁊c. ibidem. **A**

Obuiatio quedā pietatis/quedā humilitatis ⁊ quedā aspe
ritatis: et qñq; ista est cōtrouersie/qñq; seuirne/et qñq;
iusticie ibidem. **B**

Occasus/occidens/occasus seu occidēs nīl aliud denotat
q̄ solis recessum a nostro hemisphero ⁊c. **A**

Occasus seu occidēs signat statū paupertatis ⁊ humilitatis
⁊c. ibidē. **A** signat statum prauitatis ⁊ aduersitatis: si
gnat statū ruditatis et obscuritatis. s. ignorantie ibidē
B signatq; statū grauitatis et mortalitatis: sicq; mors
est occasus quē iustus semp cōsiderat: ad quē in virtuti
bus pperat: ⁊ ad quē laudando accelerat: in quo etiam
deus suos remunerat ⁊c. ibidem. **E**

Occasio accipit p leui ⁊ facili atq; casuali seu etiā ficta ⁊ in
certa cā: ⁊ sumis in bono qñ qđ ex leui cā accipit occasio
nē faciendi bonum ⁊c. in malo vero impij ita dispositi qđ
modica occasio sufficit eis p faciendi malo ⁊c. **A**

Occidere/occisio est effi nature destructiua: et multiplex in

scriptura reperitur. **A**

Occisio quedā corporalīs/q̄ deo et nature mirabilis ē odio
sa ⁊c. quedā virtualis/scs pprie carnis mortificatio que
fit per penitentias ⁊c. quedam criminalis qua spūaliter
occiduntur hoies per vitia ⁊ peccata ⁊c. ibidem. **A** ⁊ sic
hoiem occidunt spūaliter diuitie per auaritiā ⁊ cu
piditatem ibidem. **B** occidunt delectie per immundiciā
et carnalitatem: occidunt scientie mundiales per supbiā
⁊ presumptionē: occidunt inuidie per odiū ⁊ turbationē
ibidē. **D** occidunt eminētie seculares p stulticiā ⁊ cla
tionē: occidunt amicitie populares per fraudulentā ⁊ de
ceptionē ⁊c. et occasio quedā eternalis qua dānati ⁊ mī
seri in inferno occiduntur ⁊c. ibidem. **E**

Ociū/ociositas/ocius idest pigritia/accidia/desidia/aut
iners ⁊ imbecillis a bono exercitio/occupatione/ ⁊ ope
ratione cessatio ⁊c. **A**

Ociū auferit p̄ctio diuinā amoris: pulsio fraterni clāoris
morio iterni vigoris: ⁊ tractio supni dulcoris ⁊c. ibidē. **A**

Octo/octonari⁹ multiplex in scriptura sumitur. **A**

Octonari⁹ quidā dīctiōnis/quo crimina purgam⁹: dese
crus plozam⁹: veniā ozam⁹: numina placam⁹: aias salua
mus: et innocētes reparamus ⁊c. ibidem. **A**

Octonari⁹ quidā repationis quoz virtutes aggregam⁹: nāz
numeri iste est iustoz regnū ⁊ p̄tura/cordis limes ⁊ men
sura/paupers cibis ⁊ pastura ibidem. **B**

Octonari⁹ quidā resurreccionis/nā est numerus dedicatio
nis/receptionis/requiectionis/festinationis/retribu
tionis ⁊c. ibidem. **E**

Octonarius in malo signat statum peccati vel peccatozcm
⁊c. ibidem. **D**

Octoginta dicit ab octo et gintos qđ est decē quasi decies
octo et signat in bono ⁊ in malo ⁊c. **A**

Octogita signat statū virtutis ⁊ p̄fectionis: statū p̄cti ⁊ in
feriōis: statū mortalis duratiōis: statū salutis ⁊ saluatio
nis: et statū tormenti et dānationis ibidem. **A**

Ocingenti idest octies centū: signat effi statū p̄fectozum
statū iniquozū et statum beatozū ⁊c. **A**

Occubere siue accipiat p hoie moriēte siue p sole occidēte
semp signat luminis et virtutis defectū: et inuenit oc
cubitus vite quo ad moriētes: occubitus gratie quo ad
delinquētes: occubitus fortune quo ad indigentes et oc
cubitus glorie quo ad pereuntes ⁊c. **A**

Occultum vel occultare accipit in bono ⁊ in malo. **A**

Occultū i bono signat diuie sapie sublimitatē/inq̄rēdū: hu
mane p̄cie pfunditatē/reuelandum: mozaalis excellētie
humilitatem/abscondendum ⁊c. ibidem. **A**

Occultū in malo signat hypocritarū palliationē: proditoz
simulationē/luxuriosozū iniquationē/detractoꝝ locu
tionem/et inuidozū cōrentionem ⁊c. ibidem. **B**

Oculus est mēbzū oarū corpori ad ipsius regimentū: et su
mis in bono ⁊ in malo: signatq; iudices et superiores a
quibus corpus ecclesie gubernatur ⁊c. **A**

Oculi quidā diuine sapiētie: ⁊ dicitur qñq; oculi misericor
die et pietatis: qñq; oculi iusticie et seueritatis: et qñq;
oculi clementie et largitatis ibidem. **A**

Oculi qđā supne p̄sidētie/p̄latoz ⁊ supioz: sicq; tales p̄la
ri habeāt luciditatē discretionis/vtilitatē dilectiōis ibi
dē. **B** habeāt humiditatē cōpassionis: sublimitates iu
risdictionis: ⁊ mobilitatē circūsp̄ctionis ibidem. **E**

Oculi qđā in terne cōficiētie: scs affect⁹ et intellect⁹: sicq; men
tis oculi habeāt stabillē durationē: ibidē. **D** habeāt gra
cilē seu simplicē int̄tionē: humilē absconsonē: et nobi
lem perfectionē seu cōditionē ⁊c. ibidem. **E**

Oculus mozaalis habeat splēdozē discretiōis: humozē com
passionis ibidē. **S** habeatq; fluozē lachrymationis vel
cōpunctionis: et tremozē dubitationis ibidem. **B**

Oculus in malo pōr significare multa genera malignozum
et peruersozum: sicq; inueniuntur oculi per inuidiam

turbati/oculi per superbiam inflati ibidem. **I**n oculi per accidiam grauati/oculi per auaritiam excecati ibidem. **I**n oculi etiam per immunditiam inquinati ibidem. **R** oculi per amicitias defraudati seu hebetati etc. ibid. **V** Occupare sumit p rei vendicatione: pro laboris et exercitii executione/et pro alterius dominii subiugatione. **A** Occupatio quedam commendabilis et virtuosa/sicq; iusti occupantur virtutum fructibus: aquarum fluctibus: et pauperum pastibus ibidem. **A** Occupatio quedam vitiosa/et ita inuenit occupatio nequitie cui mali subiunguntur: seu itie qua mali effrenant: stultitie qua mali possidentur: et miserie qua mali derinuntur etc. occupatio quida fructuosa et quedam luctuosa etc. ibi. **B** Occurrere/occurfus/occurrere idest obuiam currere etc. **A** Occursus in bono ad honorandū veraciter/occurfus ad succurrendū benigniter/occurfus ad corrigendum seueriter/occurfus ad diligendū sinceriter et cetera alia ibid. **A** Occursus in malo ad obuiandum ferociter et pertinaciter/sicq; occurrunt prelati superioribus obstinati discipuli et rebelles multiformiter etc. ibidem. **B** Occurrendū est deo ip̄s honorādo: salutādo/diligēdo requirendo/et supplicando etc. ibidem. **E** Odire: odiū multiplex in scriptura reperitur. **A** Odium quoddam virtuosum. scilicet odire mala ibidem. **A** sicq; per tale odiū efficit charitatis sanctitudo: perficatur equitatis rectitudo: deponitur prauitatis turpitududo etc. ibidem. **B** Odium quoddam perniciosum/scilicet odium fraternum/et ita odiunt mali bonorum operum executores/et odiunt suorum scelerum reprehensores ibidem. **E** odiunt suorum peccatorum informatores/et odiunt dulcium concordiarum reformatores ibidem. **D** Odium quoddam periculosum quo odit deus peccatores idest prohibet mala fieri et subtrahit gratia: sicq; odit deus multa hominum peccatorum genera etc. ibidem. **E** Odor aliquando sumit pro celestis glorie suauitate et fragrantia: aliquando pro bona fama et nois redolentia: aliquando pro virtutum sanctitate et gratia. **A** Odor bonus quidam appetendus: quidam diffundendus: et quidam retinendus ibidem. **A** Odorosi delectabilesq; simus in nobismetipsis per sanctitatem et perfectionē: et sic redolet iustus in se/ propter humilem subiectionem: propter benignā deuotionē/ propter solidas consolationem etc. ibid. **B** redolet etiam iustus quo ad deū per charitatē et dilectionē: redoletq; iustus quo ad proximum per pietatē et compassionē ibid. **E** Odor vero malus signat fame vitiatem: carnis voluptatē/et rerum facultatem etc. ibid. **D** Offendere idest ad iracundiam puocare: nocere seu ledere obiscere/vel ad scandalum impingere/cadere vel ruere/ seu scandalum pati vel facere etc. **A** Offendiculus quoddam superne maiestatis: quoddam fraterne charitatis: et quoddam interne voluntatis ibid. **A** Offendicula dicuntur eminetie supernales immunditie corporales/affluentie: tales et cetera plura ibid. **B** Offendere/ruere/seu cadere faciunt hominem: scilicet motus celeritatis/nubes obscuritatis/viscus lutositatis/ventus flatositas etc. ibidem. **E** Offerre/oblatio/offerre est aliquid alicui per modum muneris voluntarie presentare: et oblatio idest sacrificium/ hostia vel holocaustum etc. **A** Oblatio in bono quedam gratiosa/qua quis seipm offert domino: quedam preciosa: quedam virtuosa et quedam fructuosa ibidem. **A** Oblationibus antiquitus requirebatur rei mundicia: salis presentia/ mellis absentia/ fermenti carentia et voluntas prompta obedientia. ibidem. **B** Offerre debemus deo oblationes spirituales. scilicet dilectionis ar-

dozem/deuotionis liquorem/orationis feruorem ibidem. **E** correctionis rigorem/bone operationis labores/et conuersationis squalorem etc. ibid. **D** Oblatio in malo/et sic impii offerunt munera crudelitatis iniquitatis/cupiditatis/repiditatis/carnalitatis et proteruitatis ibidem. **E** Oblatio adhuc quedam bonorum operum/sicq; offeramus deo agnos bone simplicitatis/arieres iuste seueritatis/boves fortis stabilitatis/vitulos lere iocunditatis/et hircos dure austeritatis ibid. **E** offeramus etiam columbas laute secunditatis:turtures duplicis charitatis et cetera plura ibidem. **B** Offerendū deo requiritur locus secretus/et tempus contritū siue continuo/et modus discretus/et sic in omni boni operis oblatione interfit mens spontanea: res idonea/manus congrua/vis continua/et vox melliflua etc. ibid. **I**n Oblatio malorum et impiorum/nam offerunt tales paruulos et ignozantes/tremulos et vacillantes/fremulos et malignantes/loculos et aggregantes ibidem. **B** Offerunt mali diabolo vitium timentis eminentie/vitium ardentis auaritie/et vitium latentis idolatrie/etiam mali offerunt mundo grata colloquia/praua donaria/et lauta conuiuia ibidem. **R** Officium est opus seu exercitium ad quod vnumquodq; specialiter deputatur etc. **A** Officia plura sunt in mundo maior/sicut sol ad illuminandū/ignis ad calefaciendū/aqua ad humectandū/et terra ad oia nutriendū/sic et in minori mundo/sicut oculus ad vidēdū/lingua ad loquēdū/aures ad audiēdū et alia ibi. **A** Officio multiplici vtimur in dei ecclesia: scilicet officio sacerdotis/per sanctitatem: ministri/per humilitatē: pincerne/per iocunditates: paniferi/per pietatē: et portitoris per patientie firmitatē ibidem. **B** Officiis publicis et priuatis constituti sint ceteris sapientiores in subtilitate: diligentiores in sedulitate/eminentiores in auctoritate/et abstinentiores ab iniquitate ibid. **E** Oleū in scriptura signat bonū et malum. etc. **A** Oleū in bono signat virtutē/que huius animam reficere spiritualiter et linire/sicq; habeamus oleū leticie spiritualis ibid. **A** oleū clementie et misericordie fraternalis/et hoc multiformiter ibid. **B** nam oleū misericordie tollit criminū horrorem: confert gratie decorem: procurat glorie dulcorē/elōgat infirmi dolores et cetera plura ibidem. **E** habeamusq; oleum scientie supernaturalis ibidem. **D** Oleum etiam accipitur in malo: sicq; signat superbie leuitatem/luxurie seditatem/blanditie falsitatem/et opulentie voluptatem ibidem. **B** Olei proprietates: similiturq; adulatori/ vide adulatio. **A** Oliva signat virum perfectum seu quancunq; bonam personam etc. **A** Olue moraliter vir iustus compari potest propter eius proprietates/scilicet propter amaritudinē penitentie/propter fortitudinē permanentie/propter pulchritudinē apparentie ibid. **A** propter latitudinē amicitie/propter celsitudinē eminetie/et propter plenitudinē influentie seu clementie ibid. **B** Oliuētis est locus ubi olue plurime sunt implete/signatq; locū fidei/ecclesie vel religionis/qui dicitur locus secure habitationis/honeste conuersationis/benigne consolationis et cetera plura ibid. **E** Olla est vas enes seu terreū ad coquendū cibos vel alia deputatum: est etiam vas coctuum et pfundus ignibus et incensis assuetus: et fumitur in bono et in malo. **A** Olla in bono signat cor feruens et charitatum: ubi cibi bonorum cogitatum decoquantur etc. ibidem. **A** Olla in malo signat pectoralem capacitatē insatiabilem. scilicet peccatoris conscientia/que in scriptura dicitur olla rubiginosa/calliginosa/puriginosa ibid. **B** signat aduersitatē seu iniquitates intolerabiles/et signat crudelitatem infer-

nalem inimitigabile seu inextinguibilem etc. ibid. **E**
Quoniam aduersus ipsas signas illa que facta sunt in tempore retroacto
sive bona sive mala fuerint: reperiuntur in scriptura olim mul-
tiplex. scilicet olim videndum/timendum/lugendum/et legendum etc. **A**
Quoniam dux et princeps exercitus nabuchodonosor re-
gis babilonis: et interpretatur infirmitas vel infirmans
vitulus saginatus: signatque tyrannos et potentes huius se-
culi multiformiter ibid. **A**
Omne/omnes/omne nomen semper denotat vniuersitatē/cō-
munitatem et generalitatem etc. **A**
Omne vnum in bono quoddam miserabile: et est vniuersitas
omnium viatorum: itaque vniuersitas est valde miserabilis et
viliis: nam subiectis carnis fragilitati/mundi aduersitati/
hostis malignitati/vite labilitati/et mortis necessitati/
omne vnum quoddam comedabile: estque vniuersitas bono-
rum omnium que in hoc mundo sunt: sicque debemus nos inui-
cem cōformare/prelatis/subiugare/in vnum cohabitare
et in bono perseverare ibid. **A** omne vnum quoddam de-
testabile: et est vniuersitas peccatorum et malignorum qui fa-
ciunt vnum corpus diaboli etc. omne vnum quoddam dele-
ctabile: et est vniuersitas omnium beatorum: qui sunt in vna
societate/magna iocunditate/summa felicitate/equali
sublimitate/et cetera alia: et est vniuersitas dānatorum:
nam omnes, conscientie vermes roduntur: violentie en-
se scinduntur: pestilentie metu sternuntur: et impatientie
lucte teruntur ibidem. **B**
Omne in malo signat vniuersitatem malorum temporalium
virtuorum cordialium/virorum criminalium/et dolorum
infernorum ibidem. **E**
Omnis in bono dicitur iustus quislibet: qui supponit omni sui
periori: opponit omni deteriori: exponit omni penali-
ori: ac componit omni vtiliori: et iustus etiam se exponit
omni dolori contritionis/clamori orationis/labori bone
operationis: et fluuii pie cōsolationis etc. ibid. **D**
Omnis in malo in singulari dicitur potest peccator: qui talis omni vitio
subiicit: virtuti opponit: et supplicio deputat ibid. **E**
Omnis in plurali in bono signat omnem bonam bonorum socie-
tatem: atque omnes laudabilem vniuersitatē/vnitatē et cō-
munitatem: et sic omnes iusti dicuntur: qui habent summam
perfectionem multiformiter: habent veram asseritionē etc.
ibid. **F** habent coniunctionē firmā id est societatem et
communione firmam: habent fortem duratiōem/clau-
sam intentionē/et piā deuotionē ibidem. **B**
Omnis in plurali in malo dicitur mali et impij: qui sunt ama-
tores fallacissimi/bellatores debilissimi/predicatores ini-
quissimi/peccatores immundissimi et cetera plura ibid. **H**
Omnia in neutro genere refertur ad multa: nam quedam om-
nia sunt intuentia: scilicet dei mirabilia: quedam metuenda: scilicet
diuina iudicia et tormenta infernalis: quedam construenda:
scilicet bona opera ibid. **I** quedam omnia destruenda:
scilicet omnia vitia et peccata: quedam induenda: scilicet
virtutes et bona exempla: quedam cupienda: scilicet bo-
na paradisi et alia sequentia ibidem. **K**
Omnino id est totaliter vel ex toto: integre vel perfecte etc. **A**
Omnino signat fixam et cōpletam prohibitionē: certam et perfe-
ctam cōminationē/totā et infectam imperfectionē/actu-
tam atque completam consolationem ibidem. **A**
Omnipotens/omnipotentia est ad solū deū pertinet: sicque
potest presumptuos humiliare: delitiosos amare: et
defectuosos fortificare ibidem. **A**
Omnipotēs adhuc est deus bonos ampliando: malis ob-
uiando/iras leniendo/ cuncta gubernando et cetera
plura ibidem. **B**
Onager est animal asino simile: quoniam nullo artificio ad onera
portanda edomari potest: signatque in bono et in malo.
Onager in bono signat virum perfectum: qui asino per humilita-
tem et patientiam cōparatur: nam vir perfectus patien-
te firmatur viribus: penitentie artatur viribus: innocen-

tie fundatur viribus et cetera alia ibidem. **A**
Onager in malo signat virum imperfectum et peccatorem:
qui est siubundus per cupiditatem: vagabundus per sa-
tietatē: furibundus per pompositatem: et querebundus
per rixositatem ibidem. **B**
Onus multiplex in scriptura reperitur tam in bono quam in malo. **A**
Onus quoddam sustinendum: scilicet mundi tribulationes ibi-
dem. **A** onus quoddam apperendum: scilicet legis diuine
et mandatorum subiugationes etc. ibidem. **B**
Onus quoddam deponendum. scilicet peccati aggravationes: et onus
quoddam metuendum. scilicet inferni moris et dānatio ibid. **E**
Onyas fuit summus sacerdos populi iudeorum: et interpretatur me-
res dñi: vel dolor dñi seu iniquus domino etc. **A**
Operari/opus/opera/opus est actus rationabilis creature a
deliberata voluntate procedens etc. **A**
Opera quedam diuine potestatis/que debent admirari: que
dam diuine bonitatis/que debent imitari: quedam hu-
mane sanctitatis/que debent frequentari: et quedam hu-
mane prauitatis/que debent euitari ibides. **A**
Opus quoddam virtuosum in quo ultimata perfectio solet
consistere vel inesse: et sic in bene operante requiritur quod
habeat generalem conditionē/omnia opera sua dilata-
do: scilicet opera iusticie/equitatis/clementie/pietatis
scientie et veritatis/amicitie et charitatis etc. ibides. **B**
Operari debet etiam operans in persona corporaliter occupari:
debet ad implendum celeriter excitari seu agitari: nam
bonum opus est celeriter faciendum propter temporis
breuitatem: operis bonitatem/et muneris quantitates
ibidem. **E**
Onus quoddam vitiosum. scilicet crudelitatis et seuitie/carnalita-
tis et luxurie/tepeditatis et accidie/pōpositatis et super-
bie/cupiditatis et auaritie et cetera alia ibidem. **D**
Opera quedam deitatis superne/sicque reperiuntur opera di-
uine potestatis que sunt speculanda seu honoranda: scilicet ope-
ra creationis ibid. **E** inueniuntur opera diuine pruden-
tie seu sapientie que sunt admiranda. scilicet opera diuine gu-
bernationis: et reperiuntur opera diuine clementie que sunt
imitanda. scilicet opera bonitatis diuine: et sunt opera humane re-
parationis: fraterne cōsolationis/interne reuelationis/
externe castigationis/et eterne retributionis/ et inueniuntur
opera diuine iusticie que sunt formidanda: scilicet que
exercent contra impios et damnatos ibidem. **F**
Opera quedam humane bonitatis interne/et sunt opera me-
ritoria que debent fieri cum instanti celeritate/et cum cōstanti
maturitate et sapientia/ cum prestanti copiositate/ropu-
lencia/et cum distantia diuturnitate et permanētia ibid. **B**
Opera quedam prauitatis externe. scilicet opera mala et puerila
que faciunt malum nimis velociter/loquaciter/procaciter/
atrociter/sceleriter et nubiler ibidem. **H**
Operire/opertus/operire id est absorbere/abscondere/te-
gere vel celare **E**t sumitur in bono et in malo. **A**
Operimētū decoris facit bona opatio et honesta puerfatio
operimētū laboris facit penitētia et confessio: et operimē-
tū honoris facit virtutū aggregatio ibid. **A** Sicque opus
mētū grē esse debet virtutū multitudinis prestantiū ibi-
dem. **B** mirande sanctitatis ostensiuū et horredetur
pituitius coniectiuum seu celatium etc. ibidem. **E**
Operimentum in malo quoddam prosperitatis exterioris:
iniquitatis interioris: fallacitatis callidius/penalita-
tis asperioris etc. ibidem. **D**
Operimētum quoddam hominum perfectorum et est multiplex: scilicet
operimentum nubee cōpassionis/sacree afflictionis/la-
nee dilectionis/pellei conuersationis et cetera alia ibid. **E**
Operimētū hominum beatorum qui in pñia operantur gloria infinita
et opimētum hominum peccatorum qui operantur substantia temporalis:
fallacia corporalī nequitia criminali et letitia mundali
etc. estque operimentum damnatorum qui operantur timore/
pudore/dolore et meroze etc. ibidem. **F**

Opes in plurali signat diuitias in singulari vero auxiliū. **A**
Opes quedā virtualis excellentie appetēde: quedā īfalis sapientie acquirende: quedā tēporalis opulentie contēnende et quedam eternalis affluentie eligende ibid. **A**
Oppidum est locus ordinatus ad manendum et habitandum etc. **A**
Oppidum quoddam exundum est mundus: quoddam subeundum religio: quoddam affectandum paradisus: et quoddam formandum scilicet infernus ibidem. **A**
Oportet/oporere dicitur quod necesse est sustinere vñ face re vel habere. **A**
Oportet operari/tribulari/cōsolari/speculari/augmētari/et mīnorari ibidem. **A**
Oportet habent boni. f. credere fideliter: fisterere stabiliter agere viriliter: surgere sublimiter et cetera alia ibidē. **B**
Oportet impiorum. f. luxurie/stulticie/ignorantie/idolatrie/et auaricie ibidem. **E**
Oportunitas id est modus/conuenientia et cōgruitas atq; summe necessarium in omni re: sumiturq; pro congruitate et sic est quedā oportunitas verbalis: quedam localis quedam realis et quedam temporalis. **A**
Oppressio/opprimere id est extinguere/destruere/vel sub pedibus cōculcare. **A**
Opprimitur homo spūaliter per interiorē tērationē: et sic aia opprimī tērationē carnalimūdiāli atq; hostili ibi. **A**
Opprimitur homo temporaliter per exteriorē vexationē vel tribulationem: et opprimitur homo eternaliter per inferiorem damnationē ibid. **B**
Opprobriū. f. vituperiū/cōfusio/inīuria vñ pīudiciū. **A**
Opprobriū quoddā iniquitatis euitandū: quoddam aduersitatis tolerandū et quoddam infernalis penalitatis formidandū ibidem. **A**
Optali lapidis proprietates facit enim hominem inuisibilē et sapientia. **F**
Optare/videre desiderare.
Optimates dicunt qui in fama et potētia sunt maiores: et in dignitate et eminentia excelsores etc. **A**
Optimates p̄ ceteris delinquebant. f. in superbia et pompositate: in proteruita et fatuitate/in accidia et tepiditate et in castrimargia et gulostate etc. ibidem. **A**
Optimus dicitur qui in suo genere est summe bonus. **A**
Optimitas qdā tpalis et exterior ibid. **A** quedam virtualis et interior et sic spūaliter optimus qui habet optimā intentionē/subiectionē/cōpassionē/affectationē etc. ibidē. **B** et quedam eternalis et superior ibidem. **E**
Oppugnare/videre pugnare expugnare.
Ora est limbus seu terminus vestimēti seu pannī: etiā dicitur terminus seu ripa fluminis siue maris etc. **A**
Oratio/orare/oratio est quedā cōuersio mētis in deū per plium et humilem affectum etc. **A**
Oratione requiritur. f. in orante virtus et perfectio que proficiat ibid. **B** in orando causa vel occasio que sufficiat sic cēti nos impellit amaritudo interioris intentionis exterioris tribulationis et posterioris dānationis ibid. **E** et in orato valor et prelatio que pficiat: et sic ad dñm orādum necessaria est humilitas et subiacentia: stabilitas et permanentia: sedulitas et diligentia ibid. **D** et in orando modus et conditio conueniat ibid. **E**
Oratio frequētanda et sursum ad deū eleuāda: qz est dei et angelorū lenificatiua: pene et tormētorū refrigeratiua seu impeditiua et hostis et vitiōrū exterminatiua ibid. **F**
Oratio pfecta requirit tps aptitudinē: pastoris mestitudinem: localem sanctitudinē et hōiū solitudinē ibid. **B**
Oratio nō exaudī ppter orātis īiquitatē: ppter illius pro quo oratur indignitatē: ppter illius qui orat, dubitatē: propter quod oratur inutilitatē et ppter illius qui orat extorquendam continuitatem ibid. **B**
Orbis id est rotunditas: et mundus dicitur rotundus qz ad

orbicularem figuram formatus. **A**
Orbis quidāz moralis/intrīmus et virtuosus. f. animus virtuosus qui a deo solēniter fundat: stabiliter firmat: fertilliter cibatur: potēter subiugat etc. ibid. **A** quidā letalis extim⁹ et pessim⁹: atq; vitiōsus. f. mūd⁹ corrupt⁹ et ifect⁹: qz vari⁹ et mobilis/auar⁹/sterilis et plen⁹ cupiditate etc. ibid. **B** et qdā realis et serio⁹/optim⁹ et glorio⁹ ibid. **E**
Orideū est granū interi⁹ medullosum exterius vero palea seu stipula coopertum. **A**
Orideum signat scripturarum sensum hystoricū: signat simplicium in modū canonicū et signat terre fructum grossū et rusticum ibidem. **A**
Orido/ordinare/ordo nō alīud est q̄ debita rerū dispositio: et ordinare est aliquid debite statuere/ disponere/et locare. **A**
Orido qdā psonalit et iterior/morū et actū ibid. **A** quidāz hūal⁹ et exterior: rep et statū ecclēstie discipline: sicq; in ecclēsticis ordinate seruāda: videlz sursum ascendere/vitiū vincere/ḡras agere/stare et manere etc. ibid. **B** et quidam supernalis. f. celestium spirituum ibid. **B**
Ordinandū examinari debent etc. vide aaron. **h**
Ordinandū sint cōchatenati per dilectionē ibid. **B** et sint humiliati per subiectionem etc. ibidem. **K**
Organus est musicum instrumentū: sicq; per organus intel ligitur letitia spiritualis et virtuosa: supernalis et glorio sa/mundialis atq; vitiosa. **A**
Oriens aialis pprietas: amicitia. **B** lumen. **B** stella. **E**
Oriēs/orientalis/oriēs est pars mūdi magis clara et a parte illa lux orit: ac celū et stelle ascendere super nostrū hemis pherium cōprobantur: et sumit in bono et in malo. **A**
Oriens in bono signat gratie diuine claritatem: dei sciētie veritatem et celestis glorie voluptatem ibid. **A**
Oriens in malo signat voluptatē delictarū: facultates diuitiarum et vanitatē eminentiarum ibidez. **B**
Oriens signat virtū iustū: qui de virtute i virtutē orit et solis christi p̄sentia decoratur etc. et iustus commendatur: qz habet seriosus et amozosus ingressus: luminosum p̄gressum ibid. **E** habet copiosus seu fructuosus suggestus virtuosus cōgressus et gloriosus egressus ibid. **D**
Orit/orus multiplex in scriptura reperitur. **A**
Oritus qdā hūane natiuitas valde ignobilis et vilis: quidā humane iniquitatis dānabilis: quidā mūdane aduersitatis tristabilis ibid. **A** qdā terrene p̄speritatis mutabilis et quidam eterne diuinitatis mirabilis ibidē. **B**
Oritus christi fuit celestis notificatiū: debiliū fortificatiū: flebilium lenificatiū et demonū seu hostiū effugatiū ibid. **E** fuit etiā mentiū vel cordiū illustratiū qz fuit orta iusticie rectitudo/fiducie fortitudo/scientie limpitudinis/decentie pulchritudo et cetera alia ibid. **D**
Oritus iusti vel cuiuslibet boni plati/ nam in ortu tali inuenitur lūmē clarificans/numē iustificans/semē fructificans/carmen lenificans et agmen pacificans ibid. **E**
Oriat⁹/oramentū multiplex in scriptura inuenitur. **A**
Oriamētus quoddā hūit⁹ et perfectiōis necessitatis: quoddam superbe cōpositionis pompositatis et honeste conuersationis congruitatis ibidē. **A**
Oriari debem⁹ ornatu lumine sapientie: seriose eloquētie p̄ciose cōtinētie et gratiose apparentie ibidem. **B**
Oriatus in malo quidā supbie designatiū: quidā luxurie exercitatiū et quidāz malicie occultatiū ibidem. **E**
Oripheus filius solis cythareda p̄clar⁹ et c. predicare. **D**
Oritus orti est locus in quo herbe et arbores ortenses et domestice plantantur. **A**
Orit⁹ qdā p̄ciētie interi⁹ latitātia: qdā religiōis et ecclēie exercitiū militāris et qdā celestis p̄cie sup̄ triumphantis ibi. **A**
Oritus signat glorio sam virginē Mariā: signat etiam statū mundane prosperitatis ibidem. **B**
Osculari/ofculum/ofculari est os ori cumulari.

Osculum quoddam charitatis ibid. **A** quoddam falsitatis et quoddam voluptatis ibidem. **B**

Os/os/os enim fm diuersa officia habet plures virtutes in anima designare. **A**

Os signat virtutem discretiōis: virtutē affectiōis et virtutē locutionis ibid. **A** sicq; os sit apertum ad collaudandum dei maiestate: ad predicandum omnem veritatem ad cōfiteundū culpe grauitatem etc. ibid. **B**

Os in malo signat oē gen⁹ male locutionis et sic mali hñt os ad fallēdū p deceptionē: ad mordēdū p detractiōez ibid. **E** ad lābēdū p adulatiōez: ad iurandū p blasphemationē: ad clamādū p insurrationē et alia ibid. **D**

Os/os/os ossa enim in corpe sunt pres solidiores et ad sustentationē fluribilibus carnū aptiores etc. **A**

Ossa signāt hoies perfectos et virtuosos et maxime ecclesiasticos et prelatos ibid. **A** et sic in ecclesie ossib⁹ debet esse constantie fortitudo et concordie vicissitudo ibidez. **B** etiam esse debet modestie mītitudo et clementie plenitudo ibidem. **E**

Ossa signant viros infectos et vitiosos peccatores: nā sunt ossa solida per obstinationem: vacua per imperfectionē arida per in deuotionem: carnū vicina per carnalem dilectionem et sequentia ibidem. **D**

Ostendere est aliquid alicui reuelare/monstrare vel declarare: et sumitur in bono et in malo. **A**

Ostensio queda diuina qua deus hoibus ostendit viam bonam quā teneamus: culpe periculū qđ caueamus ibid. **A**

A ostendit irā suā quam timeamus: inferni tormētū quod fugiamus ibidem. **B** ostendit gratiam quā diligamus et locū tūc quem cupiamus ibid. **E**

Ostēditur res vt tūc iocūtiā: vt amor alliciat: vt stupor efficiatur: vt pietas eliciatur et cetera alia ibid. **D**

Ostēssio quedā mala sicq; ostēdere signat ypocrisim et deceptiones: iactantiā et elationē: maliciā et detractiōē ibid. **E**

Ostium idest porta vel ianua etc. **A**

Ostia quedā anteriora sagaciter custodiēda/exterioza aperiēda/iterioza manifestāda/posteriora introeūda/inferiora expauescēda et superiora concupiscēda ibid. **A**

Ostia spūalia sunt cor interior et sensus exteri: et illa ostia quandoq; debemus referare ibidem. **B** quandoq; preparare et quandoq; obserare ibidem. **E**

Oues/oues sunt animalia debilia et omni astutia naturali carentia etc. **A**

Oues sunt hominibus subjugate per obedientiam: in gregibus adunate per concordiam et domestice gñate per patientiam ibid. **A**

Oues ceteris animalib⁹ corpore minores etc. pariter et nos spiritualiter simus: scilicet per humilitatem modicissimi: per pietatem humidissimi et compassibiles ibidem. **B** simus per patientiam solidissimi seu benignissimi p abūdantiā secūdisimū p amicitia cōcordissimi ibid. **E**

Oues significare possunt in malo: sicq; inueniunt oues se gregate/dissipate/deuolate et iugulate ibidem. **D**

O De littera. **A**

Osculū/pactū/pactū idest cōuentio/obligatio/cōmissio/concordia vel consensus. **A**

Osculū quoddam charitatiūm/quoddam depuratiūm/quoddam maculatiūm/quoddam execratiūm etc. ibidem. **A**

Osculū inter deum et hominem habet inconcussibile fundamentum: habet inseparabile ligamentum ibidem. **B** et habet interminabile firmamentum ibidem. **E**

Osculare/pepigi vide sedus et pactum.

Osculū est solēne habitaculū vbi rector vel princeps cōmunitatis vel regni habitare/iura reddere/et curiam tenere/et exinde populum regere consuevit etc. **A**

Osculū quodaz interior/estq; cōscientia viri iusti: quoddam exterius/est ecclesia: quoddā anterius/est sacra pagi

na: et quoddam inferius/est mundi curia ibidem **A**

Osculū idest publice vel aperte. **A**

Osculū quedā dicēda sunt. s. sciētie et doctrine: quedā palā sunt agenda. s. bona sacra et opa virtuosa: quedā palam querēda. s. dei mādata et sacre pagine documēta: et quedam palam tacēda et nō ppalanda etc. ibid. **A**

Osculū est illa pars spice que separata a grano est leuior: in eptior atque petior etc. **A**

Osculū in scriptura signat sensus lēalem et hystoricū: signat delictorū veniale culpā ibid. **A** signat hui⁹ mundi gazas et tales et signat in hñanis vitā corpales ibid. **B**

Osculū/palestinus/palestini fuerunt idolatre et pagani qui alias phylisim nominantur: et interpretatur palestinus iore concussus seu ore contendens etc. **A**

Osculū gigas repertus tpe henrici tertij etc. caro **D** et pallas gigas euandri fili⁹ etc. perpetuitas. **E**

Osculū est superius indumentū qđ oia alia vestimēta cooperit etc. **A**

Osculū in bono quoddam honestatis/quoddam charitatis/quoddam dignitatis/quoddam mortalitatis/quoddam hūilitatis et quoddā iocunditatis ibid. **A**

Osculū in malo signat omne malū velamentū vel operimentū: sicq; est palliū deceptiōis/infectiōis/possessiōis excusationis et adulatiōis ibid. **B**

Osculū s. diuersas proprietates multa in scriptura signat **A**

Osculū signat moxum virtuosam sanctitudinem/ nam palma sursum erigitur/profunde figitur: virore decoratur: altiori combinatur et cetera alia sic moraliter et viriustus etc. ibidem. **A** et palma signat crucis dolorisam mestitudinem ibidem. **B** signat victoriā gloriofiam certitudinem et signat celorum fructuosam plenitudinem ibidem. **E**

Osculū palme proprietates vide agere. **B** anima. **D**

Osculū manus/palmus/palmes/palpare/palpebra/palus paludis auctoritates non adfunt.

Osculū est illud per quod reficitur et nutritur corpus huius manum etc. **A**

Osculū in bono signat panes doloris/laboris/sudoris/morosis/timoris/saporis/dulcoris et vigoris ibid. **A**

Osculū in malo signat panem carnalitatis/cupiditatis/mendacitatis/aduersitatis/prosperitatis et calamitatis ibidem. **B**

Osculū superior et sacramentalis est panis angelorum quod deus nutrit fideles: et sic panis iste habet summam et gloriofiam conditionem: agnam et fructuosam perfectionem/longam et fructuosam durationem ibidem. **E**

Osculū christi habet mirabilem dignitatem qz per comestionem non minuitur: per fractionem non conteritur: vnus existens in locis pluribus conficitur: et ab immundis nō inficitur: accidens sine subiecto consistit et inspicitur etc. ibidem. **D** habet panis iste notabilem potestatem nam dicitur panis viuus quia confert vitam naturalem et spiritualem ideo comedi debet cum gemitu contritionis: fremitu cōpunctionis/vomitu confessionis et cetera efficaciter est ad nutriendum et vegetandum: ad delectandum et reficiendum/ad roborandum et sustentandū/ad saturandum et replendum ibidem. **E** habetq; panis iste durabilem firmitatem quia incorruptibilis est etc. ibidem. **E**

Osculū sacramentali nutrit deus fideles quia est panis angelorum ibidem. **B** nutrit etiaz deus bonos pane spirituali quia est panis deuotoz seu perfectozum ibid. **B** nutrit pane sciētiā qz est panis discretorū: nutrit pane materiali qz est panis viatorū: nutritq; de pane sempiternali qz est panis beatorum in patria etc. ibid. **A**

Osculū animalis proprietates affluentia. **D** audire. **E**

Osculū instus. **B** pellis. **A**

Osculū parabola idest puerbiū: et parabola est sermo sub figuris

- metaphorice et enigmatibus palliatus: estque pabola multiplex. scilicet subtilitatis fatuitatis et verborum et. **A**
- Paradisus** signat eternam gloriam. **A**
- Paradisus** quidam interior estque conscientia virtualis: quidam exterior scilicet ecclesia militaris ibidem. **A** quidam superior scilicet ecclesia triumphalis et quidam inferior. scilicet gloria et affluentia temporalis ibidem. **B**
- Paradisus** in insulis fortunatis secundum poetas situatur et. acquirere. **E**
- Paradisus** quid sit et. aer. **E** nam paradisus est locus sublimitatis/ securitatis/ ubertatis et. ascendere. **E**
- Paralysis** paraliticus est qui membrorum perdidit usum et qui per contractionem nervorum perdidit motum et sensum et. signatque peccatorem. **A**
- Parare** idest disponere/ aptare/ et ornare et sumitur in bono et in malo et. **A**
- Parare** in bono signat promptitudinem voluntatis interne: signat apertitudinem sanctitatis externe et signat plenitudinem voluptatis eterne ibidem. **A**
- Parati** bene si esse volumus deponere debemus culpam turpitudinem ibidem. **B** apponere debemus virtutum pulchritudinem ibidem. **E** et disponere debemus cordis promptitudinem sicque simus prompti et parati ad celum ascendendum: iter peragendum/ clare relucendum/ hostem expellendum et cetera plura ibidem. **D**
- Parare** in malo/ nam mali parati sunt ad diuitias acquirendum: insidias faciendum et ad discordias generandum et. ibidem. **E**
- Parcere**. scilicet indulgere/ misereri/ seu clementiam exhibere et. **A**
- Parcere** vni mirabile et gloriosum et est diuine misericordie appetendum: sicque patet deus propter suam nobilitatem: propter nostram necessitatem et propter nostras fragilitates et. ibidem. **B**
- Parcere** vnum laudabile et virtuosum et est humane misericordie exequendum ibidem. **E**
- Parcere** vnum personarum acceptionis et est carnalis dilectionis execrandum et parcere vnum diuine indignationis: nam parit hic ut in futuro plus puniat formidandum et. ibidem. **D**
- Parci** animalis propter accubare. **h** aduocatus. **E**
- Parere**/ parturire/ partus/ parturire nihil aliud est quam ferre vel fructum emittere et producere. **A**
- Partus** quidam honoris et nobilitatis et signat mundi promotionem ibidem. **A** partus quidam valoris et utilitatis et signat bonorum operum productionem: partus quidam pudoris et virginitatis signatque filii dei incarnationem ibidem. **B**
- Partus** quidam horrois et iniquitatis et signat malorum actuum executionem: partus quidam laboris et penalitatis et signat eternam damnationem: partus quidam meroris et confusionis et signat cordis compunctionem et parit quidam clamoris et predicationis signatque predicationes ibidem. **E**
- Parentes** supernales sunt deus/ angeli et sancti: parentes spirituales sunt viri iusti: predicationes et prelati: et patres corporales sunt pater et mater. **A** nam parentes corporales honorandi sunt cum reuerentia quia inducit nos ad hoc preceptum scripture instinctus: nature exemplum bonorum et tormentum malorum ibidem. **A** patres educandi cum diligentia ibidem. **B** et parentes cum patientia sunt tolerandi et. ibidem. **E**
- Pariter** idest simul/ inuicem/ equaliter et mutuo/ et signat rerum coniunctionem/ aggregationem et adaequationem. **A**
- Pariter**/ plorare per communem dolorem et contritionem: pariter orare per communem seruitutem et deuotionem: pariter videre per communem fidem et discretionem et alia sequentia ibidem. **A**
- Pariter** quandoque dicuntur esse mali per copulam sue male et incepte societatis: nam mali solent pariter letari et ri pari contra bonos et. ibidem. **B**
- Paries**/ parietes sunt ille partes domus que ipsam sustentant principaliter atque claudunt: et signant personas ecclesiasticas et. **A**
- Paries** quidam luteus et signat corporis fragilitatem: sicque paries est per penitentiam fodiendus: per prudentiam considerandus et per diligentiam impellendus ibidem. **A**
- Paries** quidam saxeus seu lapideus: signatque ecclesie integritatem ibidem. **B**
- Paries** quidam aureus: signat paradisi nobilitatem ibidem. **E** paries etiam signat prosperitatem mundanam vel etiam status et collegia malorum et impiorum ibidem. **E**
- Par**/ partes sunt ille res in quas totum resoluitur et diuiditur et. **A**
- Par** quedam virtuosa: et signat perfectorum unionem charitativam: quedam fructuosa et signat beatorum portionem premiativam: quedam vitiosa signatque impiorum diuisionem discordativam et quedam dolorosa et signat iniquorum damnationem distributivam ibidem. **A**
- Par** signat rerum diuisionem distinctam/ regionem/ et bonorum portionem et. signat etiam locorum regionem et. ibidem. **B**
- Par** signat rerum seu premiorum portionem: et sic accipitur pro totali prosperitate et ita est pars et portio peccatorum: accipitur etiam pro spirituali utilitate sicque est pars et portio deuotorum ibidem. **E** accipiturque pro infernali calamitate et sic est pars et portio damnatorum ibidem. **D**
- Particeps**/ participatio/ particeps est ille qui cum altero commutat et qui cum socio suo partem accipit de commodo vel de damno. **A**
- Particeps** est nomen charitatis et societatis/ nomen unitatis et concorditatis et nomen rationalitatis et utilitatis sicque participemus cum deo per gratiam et deuotionem ibidem. **A** participemus tamen proximis per amorem et charitatem: participemus cum mundo per penam et afflictionem et participemus cum clerico per felicitatis adeptionem ibidem. **B**
- Particeps** vero in malo: nam quidam sunt particeps cum diabolo per idolatriam quidam cum mundo per auaritiam quidam cum carne per immunditiam et. ibidem. **E**
- Paru**/ paruus/ paruulus/ paruitas sumitur in bono in malo. **A**
- Paruitas** quedam virtualis humilitatis: paruitas quedam temporalis utilitatis seu facultatis: quedam naturalis necessitatis et quedam cordialis iniquitatis ibidem. **A**
- Paruulus** quandoque signat humiles: quandoque imbecilles: quandoque viros virtuosos et quandoque vitiosos sicque paruuli spirituales/ viri humiles sunt in bono permanentiores ibidem. **B** sunt etiam culpa innocentiores sicque viri sancti dicuntur paruuli quia pulchri et speciosi per mundam et honestam conuersationem sunt benigni et amoroosi per charitatem et dilectionem sunt leti et gaudioosi per spem et consolationem: et cetera plura ibidem. **E**
- Paruuli** siue pueri in malo sunt peccatores seipsos maculantes/ plurimum ignorantes/ penitus impotentes facilliter cadentes et. ibidem. **D** et paruuli sunt omnibus complacentiores sicque humiles a deo precipue diliguntur: quia deus istos solet subtiliter illustrare per discretionem/ benigniter inuitare per affectionem/ salubriter adiuuare per protectionem et. ibidem. **E**
- Paruuli** mali sunt peccatores odibiles quia per inuidiam stimulantur/ per stultitiam obstinati/ per nequitias subiugantur: et per seuitias condemnati ibidem. **E**
- Pascha**/ pasche/ pascha est solenitas in qua corpus domini fidelibus dispensatur: et in qua domini resurrectio celebratur. phasce vero idest transitus et sic pascha grece et phasce hebraice latine vero transitus vel migratio et. **A**
- Pascha** signat festiuitatem et excellentiam domini resurrectionis: et ad celebrandum tale festum requiritur mundus corpus/ seruens opus et debitum tempus ibidem. **A**

Pascha signat mentis vel gratie nouitatem et penitentiam a nobis sectanda: nam est festum officii resurrectionis/ catholice recreationis/ hebraice liberationis et egyptiace subuersionis: sic spiritualiter illa intelligatur etc. ibid. **B**

Pascha signat legis vetustatem et defluentiam iuste comutanda etc. ibidem. **E**

Pascere/ pasqua/ pastor/ pascere est aliquod animal corporaliter reficere. **A** pasqua quedam corporalis hominum immundorum: quedam temporalis hominum avarorum: quedam pectoralis hominum discretorum etc. ibidem. **A**

Pasqua spiritualis requirit in pascendis nexum unitatis et concordie ligamentum ibidem. **B** in modo pascendi actum largitatis et clementie rigamentum ibidem. **E** et quantum ad pascentem virtutem dignitatis et potentie regimentum: sicque pastores ex officio debent greges pcellere per vite eminentiam ibidem. **D** debet gregem protegere per potentiam: debent gregem dirigere per prudentiam ibidem. **E** debent greges corrigere per iusticiam et debet gregem corrigere per clementiam ibidem. **S**

Pater est primum principium filiorum et dicitur pater qui filios generauit. **A**

Pater multiplex .s. in diuinitate/humanitate/auctoritate/benignitate/iniquitate/et carnalitate ibidem. **A**

Pater quidam ab omnibus honorandus. .s. deus/ qui est pater omnium: nam ipse solet nos subtiliter instruere. ibid. **B** solet nos suauiter corrigere/ solet nos benigniter reficere et solet nos nobiliter pcellere ibidem. **E**

Pater quidam ab omnibus venerandus. .s. platus/ predicator vel scientificus: quia tales charitatis faculis inflantur/ equitatis regulis ordinantur ibid. **D** compassiua risuulis humectatur: nam prelatus debet esse compassiua delictis ignoscendo/ pauperes nutriendo: et infidos instruendo: et etiam afflictionis ferulis castigantur ibidem. **E**

Pater quidam ab omnibus diligendus: scilicet pater carnalis: et pater quidam ab omnibus negligendus/ scilicet cet mundus etc. ibidem. **S**

Pati/ passio/ agere et pati sunt due proprietates annexae cuiuslibet composito ex materia et forma etc. **A**

Passio quedam naturalis/ mortaliu viatoru: quedam corporalis debiliu infirmorum: quedam temporalis/ flebiliu miserorum et cetera alia ibidem. **A**

Pati oportet bonos multas tribulationes. .s. propter induti necessitatem ibidem. **B** propter exempli auctoritatem et propter premij utilitatem ibidem. **E**

Patria multiplex in scriptura: nam quedam superior beatorum appetenda. **A** quedam exterior mundus negligenda: et quedam inferior infernus fugienda ibidem. **B**

Patientia quedam diuina admiranda. **A** quedam humana procuranda ibidem. **B**

Patientem efficit fortitudo vigoris et firmitatis ibidem. **E** magnitudo valoris et utilitatis ibidem. **D** et paucitudo laboris et penalitatis ibid. **E**

Patientia solet placere dei seueritatem: seruare mentis tranquillitatem/ sedare ire ferocitatem/ tenere cordis humilitatem etc. ibid. **E**

Paucitas quedam bona/ quedam mala/ bona cupienda. .s. bonorum: que preualet multitudini malorum etc. **A** quedam paucitas mala/ scilicet impiorum precauenda: quia habet paucitatem virtutum etc. ibidem. **B**

Paupertas communiter loquendo est careria et defectus bonorum et rerum etc. **A**

Paupertas quedam hominum peccatorum: quia carent copia bonorum interiorum/ gratiarum et virtutum: paupertas quedam hominum perfectorum: quia perfecti non habent copiam bonorum exteriorum: et paupertas quedam hominum damnatorum: quia carent bonorum eternalium etc. **A**

Paupertas quedam meritoria et virtualis et est bonorum

temporalium contemptus: et signat humilitatem et delectionem/ aduersitatem et afflictionem/ innocentiam et simplicitatem/ et rerum contemptum et tenuitatem ibid. **B** sicque paupertas voluntaria et spiritualis dat tranquillitatem exteriorum: quia tales per auaritiam interiorum non videntur: per controuersiam non leduntur: per desiderium eriguntur et per refrigerium non sistant ibid. **E** et sic est paupertas quedam voluntaria: que dat mentis agilitatem et confort celi felicitatem: quia boni pauperes a deo protegentur: nutriuntur/ eliguntur/ audiuntur etc. ibidem. **D** et paupertas quedam necessaria et est illa quam sustinet pauperes in hoc mundo: coacti/ necessarii/ et inuiti: et illa solet per dei prouidentiam ordinari: nam talis paupertas est signum diuini amoris et benignitatis: arra supremi honoris et felicitatis: lima interni horrois et iniquitatis et fuga eterni fetoris et malignitatis ibidem. **E** paupertas etiam a bonis misericorditer subleuatur: quia pauperibus subueniendum propter mandati obligationem: edicti comminationes exempli conformatioes et alia ibid. **S** et paupertas a malis valde crudeliter impugnatur: nam pauperes a diuitibus contemnuntur: repelluntur: submituntur et rapiuntur etc. ibidem. **B**

Panonis proprietates vide abscondere. **E** pulcher. **E**

Pauor/ pauere/ pauor sumit in bono et in malo. **A**

Pauor quidam iustorum et sapientium etc. ibidem. **A** nam iusti pauent propter splendorem negotiorum et excellentiam illorum miraculorum: pauent ad stuporem iudiciorum apparentium pauent ad horrorem flagitiorum accidentium: et pauent ad timorem et terrorem periculorum imminuentium ibid. **B**

Pauor quidam stultorum et delinquentium: pauor quidam miserorum et inconstantium: et pauor quidam damnatorum et desperantium ibidem. **E**

Pauimentum est domus seu edificium pars solidior: pars infirmior et pars immundior: signatque humilitatis virtutem que est solidior signat pauimentum etiam calamitatem seu paupertatem que inferior est: et signat mundi vel peccati fediteratam seu vilitatem que est immundior. **A**

Paulatim vnum est prudentium et prouidorum: paulatim etiam vnum est fallacium et inuidorum seu proditorum: et paulatim vnum est torpentium et pigrorum. **A**

Paululus multiplex in scriptura reperitur. **A**

Paululus vnum spectat ad iustos: quia iusti in hac vita paululus cupiunt in temporalibus: sapiunt in secularibus: hauriunt de corporalibus: rugiunt pro ciantibus et sentiunt de furtalibus ibid. **A**

Paululus vnum spectat ad stultos: fatuos/ et peccatores mundanos: nam in mundo est paululus: sapientie/ eloquentie opulentie/ patientie et diligentie ibidem. **B**

Paulus in interpretatur os tube: seu os eorum: seu elationis miraculi etc. fuit enim apostolus iesu christi: et signat quemlibet virum perfectum. **A**

Paulum vel quemlibet iustum inuenimus celitus electum: a deo penitus correctum: ad terram delectum: loquendo perfectum et cetera sequentia ibidem. **A**

Pax est concordantia in bono tranquillitas animi ordinata. **A**

Pax quedam interior perfectorum facit animorum tranquillitatem et est pax conscientie: quedam exterior amicorum/ tollit enim litium diuersitatem: et est pax exterioris amicitie et concordie: et quedam superior beatorum et confert eternam iocunditatem: et est pax superne affluentie et letitie: nam pax est virtus valde utilis et fructuosa/ valde amicabile et amorosa/ valde delectabilis et gratiosa ibidem. **A**

Pax est seruanda quia ad hoc imperialiter seu supernaliter astringimur/ nam nobis pacem imparat deus in corde/ ore et opere/ pacem cum deo/ proximo et seipso et pacem cum superioribus/ minoribus et paribus ibidem. **B**

Pax seruanda est quia exemplariter ad hoc inducimur/ nam christus pacem tenuit/ docuit/ prebuit et habuit etc. ibid. **E**

- Pax** dilectionis seruanda/q1 per hanc cordialiter cōiungimur ibidem. **D** et pax seruanda/nam per hanc spiritua liter visitamur ibidem. **E**
- Pax** vero mala quedā estimata impiorū. s. p̄sp̄ritas et fortuna malignorū: quedā simulata/quī se fingunt pacificos. s. hypocritas et deceptores/falsi homines et p̄ditores/ambitiosi et simulatores/falsi amici et adulatōres/et quedam pax imperata. s. principum et magnatum/ne subditi eis rebellant et c. ibidem. **F**
- Petrus** est auersio a bono in cōmutabili et cōuersio ad bonū cōmutabile: sicq̄ peccatū dicit carētiā virtutis debite in se et ita peccatū ponitur priuatiue et nō positiue. **A**
- Peccatum** est dimittendū/q1 offert dulcis tētatiōis blandimētū ibid. **B** peccatū est vitā dū/q1 aufert clare cognitiōis munimētū ibid. **E** petrus ē et est p̄cauēdū: q1 aufert nocumētū oue exaratiōis seu inuasiōis: sicq̄ fugiēdū ē peccatū: q1 solet ḡfiare mētis leuitē: idurare mētis volūtātē: captiuare mētis libertatē et cetera plura ibid. **D**
- Peccatores** a dño despiciunt. **A** a mundo recipiuntur ibidem. **B** a paradiso eiciuntur: et ab inferno transglutiantur ibidem. **E**
- Peccatores** mundi sunt ignoantes et tenebrosi: detrahētes et querulosi/inuidentes et maligni/pestilentes et furiosi deceptores et insidiosi/turbatores et tumultuosi/et alia plura ibidem. **D**
- Peccatores** plures habet conditiones et c. nemo. **B**
- Pecora** sunt parua aīalia sicut oues/capre/et similia. **A**
- Pecora** signāt illos qui humiliter subiugantur: sicq̄ simplices et deuoti subditi a pastoribus debent gregatim vni ri: tute custodiri/docte erudiri/et pie enutrirī ibidem. **A**
- Pecora** etiam signāt illos qui sunt carnaliter iniquitati: signantq̄ illos qui sunt mētaliter excecati et c. ibid. **B**
- Pecunia** est p̄cium quo res generaliter loquendo venditur et emuntur: de quacūq̄ materia huiusmodi pecunia fabricetur et c. **A**
- Pecunia** quedā avarorū vituperabilis: nam per auaritiā colligitur et illaudabilis est: q1 pecunie amor subiugat hominis libertatē: offendit diuinā maiestātē: inflāmat hominis voluntatem et c. ibidem. **A**
- Pecunia** quedā misericordiā seu benignorū hominū recuperabilis: et qdā hoīz p̄fectorū incompatibilis et c. ibid. **B**
- Pelicanus** aīas proprietatis: altare. **B** contemnere. **E** filius. **D**
- Pellis** est illud quod exterius inuoluit corpus: et proprie est animalium et c. et sumitur in scriptura multipliciter in bono et in malo. **A**
- Pellis** quedam depingenda: estq̄ pellicis nostre exterioris conuersationis et c. ibidem. **A**
- Pellis** quedam exuenda. s. pellicis circumstantiarū/malarū conditionum et c. pellicis quedam extendenda. s. pellicis exterioris possessionis ibid. **B** pellicis quedā abiadenda scilicet pellicis nostre mortalis et carnalis conditionis: et pellicis quedam induenda. s. pellicis mortis et peccatorum memorie ibidem. **E**
- Penne** sunt partes ille corporis aīis: quibus ipse aīes mediante vento vel aere deuehuntur in altum et c. **A**
- Penne** interiores iustorum sunt scientie et virtutes: penne exteriores diuitū et superborū sunt mundi diuitie: seculares scientie/et populares dignitates et c. et pēne superiores dei et āgelorū sunt potentie supernales et c. ibid. **A**
- Penne** adhuc iustorū sunt virtutes et affectiones/que sapientia pollent: penitētia pallent: diligētia callent: innocentia valent: et amicitia calent ibidem. **B**
- Pena** sumitur p̄ quacūq̄ tribulatione vel afflictione sed magis pprie p̄ culpe punitiōem et p̄iūctiōis afflictiōem. **A**
- Pena** quedā voluntaria/estq̄ penitētiā et p̄fectiōis: quedā trāstoria et mūdanarū tribulationis: et quedā dānatoria seu destructoria: estq̄ desperantiā seu dānatorū ibid. **A**
- Pendere/suspendere/suspendiū**: pendere semper denotat adhesionem alicui alterius rei tanq̄ fundamēto fortioris: et alioxi: signatq̄ in bono et in malo et c. **A**
- Pendet** vir perfectus et charitatiuus ibid. **A** pendet vir edoctus alta considerans: pendet vir infectus vana desiderans: scilicet peccator et maxime superbus: et pēdet vir damnatus penis exuberans et c. ibid. **B**
- Pene** aduerbiū idest fere seu etiā quasi/signat negociū imperfectū et promptitudinē ad malū et c. **A**
- Penes** et apud idem significant/vidē apud.
- Penetrare** quasi penes intrare: q1 illud qd̄ rez aliquā penetrat penes seipsam ingerit et subintrat. **A**
- Penetratio** multiplex scilicet glorioza/virtuosa/vitiosa/dolorosa et c. ibidem. **A**
- Penitentia** est peccatorū displicētia et c. **A**
- Penitētia** quedā simulata et deceptoria hypocritarū: quedam desperata et frustratoria obstinatorum: quedā condemnatoria et afflictoria dānatorū: et quedā cōprobata et meritoria peccatorū penitentiū et c. ibidem. **A**
- Penitentia** est agenda: vt excutiamus morum prauitatem ibidem. **B** vt discutiamus mentis qualitatē ibidem. **E** et vt concutiamus carnis voluptatem ibidem. **D**
- Penitentia** etiam est pacis et concordie generatrix: est virtutis et et gratie reparatrix/culpe et neq̄tie extirpatrix/ hostis et malitie supatrix et cetera alia ibidem. **E**
- Penitus**. i. totaliter: et sumitur in bono et in malo. **A**
- Penitus** quoddā displicētie/quoddam patientie/quoddam ignorantie et quoddam indigentie ibidem. **A**
- Penuria** id est pena viens/paupertas/seu rerum tenuitas et indigentia et c. **A**
- Penuria** quedam virtualium diuitiarū deponenda/quedā peccatorū angustiarum contemnenda/quedam temporalium miseriarum sustinenda/ et quedā infernalium tristitiarum metuenda ibidem. **A**
- Peonis** idest esculapii filij solis fabula de pastoris corona et c. vide corona. **B**
- Per prepositio** deseruit accusatiuo: et in scriptura multis sumitur modis. **A**
- Per** sumitur causatiue et effectiue/meditatiue et cooperatiue/receptiue et delatiue/discursiue/rexiue/disunctiue et distributiue/successiue atq̄ profectiue ibid. **A**
- Per vnum** ad deum spectat multiformiter ibidem. **B**
- per vnum** spectat ad iustum: nam iustus saluatur per fraternam subuentiōem ibidem. **E** saluatur iustus per internam perfectionem: scilicet per patientiam qua dura sustinemus: per sapientiam qua cuncta prouidemus: per penitentiam qua peccata detinemus et cetera sequentia ibidem. **D** et saluatur etiam iustus per extremam discursiōem: nam iustus transit per semitam iusticie et equitatis: transit per viam scientie et veritatis: transit per aquam clementie et pietatis et cetera alia ibidem. **E**
- Per vnum** spectat ad stultum scilicet per viam erroris et ignorantie: per viam terrois et inconstantie/per viā horrois et immunditie/per viam ardoris et auaritie et plura alia ibidem. **F**
- Per vnum** spectat ad damnatum: nam damnatus punitur per mortem necantem: ensen scindentem/noctem tegentem/et famem vigentem ibidem. **B**
- Per vnum** spectat ad beatum: nam beati sunt felices per locunditatem/securitatem/tranquillitatem/societatem et c. ibidem. **F**
- Percutere** in scriptura signat in bono et in malo. **A**
- Percussio** quedam superior et diuina que fit per dei ordinationem ibidem. **B** et sic quedam est temporaliter punitiua: nam per illā aufertur a nobis mūdanus amor: confertur nobis diuinus timor: et non infert nobis eternus dolor et c. ibidem. **E**

Percussio quedam paternaliter correctiua: nam producti-
meroꝝ et compunctionem: inducit tremores et contritio-
nem: inducit vigorem et curationem ꝛc. ibid. **D**

Percussio quedam literaliter instructiua: scilicet percussio
verborum sacre scripture et cōminationes: quedam cor-
dialiter infusiu: scilicet qua deus percutit cor interius
per bonam inspirationem: quedam eternaliter damna-
tiua: qua deus percutit impios et damnatos ibidē. **E**

Percussio quedam inferioꝝ et humana: estq; bonorum et
fidelium correctioꝝ: mestorum et flebilium: contritoꝝ
pauorū et crudelium tyranorum: stultorum et hosti-
lium impioꝝ ꝛc. ibidem. **S**

Pera est instrumentum pauperum et pauperum factum de
corio ad collum pendens pro pane et alijs necessarijs
pro transitu reponendis: signatq; cor humanum: desi-
derium et affectum ꝛc. ibidem. **A**

Perambulare idest de loco ad locum ambulare/ vide am-
bulare.

Perapere idest perfecte capere: aliquando sumitur pro re-
cipere: aliquando pro perpendere seu animaduertere/
intelligere vel cognoscere. **A**

Perceptio quedam acquirenda/ quedam appetenda/ que-
dam abhominanda/ et quedam esequenda/ sicq; perci-
pere debemus mandata legis/ scripturā regis et doctri-
nam gregis ꝛc. ibidem. **A**

Perdere idest destruere/ amittere ꝛc. **A**

Perditio quedam laudabilis et virtuosa: quedam damna-
bilis et vitiosa/ et quedam terribilis et dolorosa ibidem.
A sicq; deus perdit carnaliter viuentes/ crudeliter
nocentes/ mendaciter loquētes/ inaniter gaudentes ꝛc.
ibidem. **B**

Perdunt mali bona gratie in presenti/ et bona glorie in fu-
turo/ nam per vnum peccatū mortale perdit tota anime
perfectio ꝛc. ibidem. **E**

Perducere idest perfecte ducere/ vide ducere et deducere.

Perfodere idest perfecte fodere seu penetrando fodere/ vi-
de fodere.

Perforare/ perforamen/ perforare id est foramē facere. **A**

Perforat prelatus impios seu reuerberas/ perforat iustus
profunda per considerationem inferni et paradisi/ per-
forat tyranus pauperes cuiusq; perforat etiā dia-
bolus damnatos/ ipsos in inferno dilacerans ibid. **A**

Foramina quedaz regis: que cum deuotione intrāda sunt
scilicet vulnerum christi: lateris: manuum: atq; peduꝝ so-
ramina ꝛc. quedam foramina legis: que cum discretio-
ne/ sunt palpanda et inuestiganda ibidem. **B** que-
dam foramina mentis: que cuꝝ contritione sunt mundā-
da: quedam foramina mortis que cum formidatione et
timore expectemus: et quedam foramina que cum pre-
uisione vitemus ꝛc. ibidem. **E**

Perfectio/ perfectus/ perficere/ perfectio idest completio/
perfectum idest completum ꝛc. **A**

Perfectio quedaz admirabilis/ quia opera nature sunt mi-
rabiliter perfecta: quedam appetibilis. s. complementū
virtutum: et quedam delectabilis/ scilicet gaudiorum
paradisi ꝛc. ibidem. **A**

Perfecti si esse volumus habeamus cordis tranquillitatem
et quietudinem ibidem. **B** habeamus strenuitatem
et fortitudinem ibidem. **E** habeamus virtutum boni-
tatem et sanctitudinem ꝛc. ibidē. **D** et habeamus ope-
rum quantitatem et plenitudinem ꝛc. ibidem. **E**

Perfectus homo habeat humilitatis infinitatem: mobilis
ratis agilitatem/ dilectionis capacitatem ꝛc. vide abyssus
D R S

Perfectus vir designatur per petrum apostolum / vide pe-
trus per totum.

Perfecti homines viuāt fm aduene cōditiones aduena. **B**

Perfecti viri condiciones multe/ vide arbor. **S B H**

aus. **B E D** aurum. **E D** bos. **B**

Peregrinus/ peregrinari/ peregrinatio idest in aliena pa-
tria deambulatio/ pegrin? vero dicitur qui in aliena pa-
tria commoratur ꝛc. **A**

Peregrinatio quedam hominū viatorum mortalium in pre-
senti vita ibid. **A** quedā hominū perfectioꝝ seculi cō-
tēptioꝝ: nā tales iter bone vite cōtinuent/ celestē patriā
desiderent ibides. **B** temporalibus bonis se nō one-
rent: et huius seculi honores non procurent: signatq; vir-
tutum semper secum portant ibidem. **E**

Peregrinatio quedam hominum deuotoꝝ: celestium cō-
templatoꝝ: quedam hominum maloꝝ peccatoꝝ/
et quedam hominū dānatoꝝ ibid. **D**

Pergere est de loco ad locum transire et vñs terminum re-
linquere et ad alium se transferre ꝛc. **A**

Pergere vnum spectat ad cunctos: et est nature ibidē. **A**
pergere vnum spectat ad iustos virtualiter viuendo: nā
tales pergunt ad sapientie fontem: ad penitentie pon-
tem/ ad confidentie montem ꝛc. ibidem. **B** et pergere
vnuꝝ spectat ad stultos peccatoꝝ impios et inepros/
nam pergūt ad pauperes delendum: ad vitia colendum
ad mundana petendum: et ad inferna tenendū ibid. **E**

Perhibere testimonium/ vide testis/ testimonium.

Perire/ periculū/ perire. i. destrui/ deficere/ admirari. **A**

Periculum quoddam naturale: q; pereunt delitice/ diuitie/
scientie et leticie ibidem. **A** periculum quoddaz casua-
le quod quasi omnibus occurrit ibidem. **B** quoddā
temporale. s. tormentoꝝ et penarum ibid. **E** quod-
dam spiritale: quo homines pereunt peccando ꝛc. ibid.
D et quoddā eternale damnatoꝝ ibid. **E**

Permanere idest perfecte manere seu perseveranter ma-
nere **A**

Permanere debemus in charitatis amore: in diuinitatis ti-
more: in fidei et veritatis seruoꝝ: et alia ibidem. **A**

Permanentiam nullam habent peccatoꝝ: quia immu-
da fetent putredine: iniusta ledunt a credine: mundana
florent imagine ꝛc. ibid. **B**

Permissio quedam metuenda. s. diuina. **A** quedam faciē-
da. s. bonoꝝ: et quedam fugienda. s. maloꝝ ibid. **B**

Perpetrare idest facere vel patrare: et sumitur vt cōmuni-
ter malo ꝛc. **A**

Perpetuas/ perpetuum dicitur quod vltimo fine carebit
licet habuerit pñcipium inceptuum: et sumitur quan-
doq; pro eterno ꝛc. **A**

Perpetuum vnum iustorum hic viuentium: q; est duratio:
longeuitas/ perseverantia et continuas virtutū ꝛc. **A**

Perpetuum vnum stultorum hic peccantium: scilicet men-
tis induratio: qua mali vitijs perpetuāt ꝛc. ibid. **B**

Perpetuum etiam vnum beatoꝝ et letantium: scilicet
vita eterna ibidem. **E** et perpetuum vnum damnato-
rum pereuntium ꝛc. ibidem. **D**

Persecutio/ persequi idest inuadere/ tribulare/ nocere/ in-
stare ꝛc. **A**

Persequitur prelatus malos per pastozales correctioes:
persequitur iustus impios per virtuales repulsiones:
persequitur mundus et tyranus: per temporales tribu-
lationes et cetera alia ibidem. **A**

Persecutio seu tribulatio in patientia sustinenda multifor-
miter ꝛc. ibidem. **B**

Perseuerantia/ perseuerare idest perficere et complere: nā
perseuerantia est virtutum finis et consummatio merito-
rum ꝛc. **A**

Perseuerare in bono debent existentes in sublimitatis cel-
situdine: scilicet principes/ iudices et prelari ibidem. **B**
perseuerare etiam in bono debent qui sunt in prosperi-
tatis plenitudine ibidem. **E** et perseuerare debent in
bono qui sunt in aduersatis mestitudine ibidem. **D**

Pertinere sumitur in bono/ et in malo. **A**

Pertinent quedā ad nos que sunt naturalia. s. corpis necessitatis etc. ibid. **A** p̄tinet quedā ad nos q̄ sunt tpalia. s. negocia tam priuata q̄ publica ibid. **B** p̄tinet quedā ad nos que sunt sp̄alia: scz des̄ ozare/sidem seruare/et nostros iuare/et etiam quedam ad nos pertinent que sunt eternalia. s. gloria paradisi ibidem. **E** pertinent q̄ ad malos. s. bona temporalia etc. ibidem. **D**

Pertransire idest perfecte transire: et breuiter est de vno termino ad aliū perfecte se mouere etc. **A**

Pertransire homines facit carnis fragilitas: vite labilitas rerum mobilitas/mortis necessitas etc. ibidem. **A** vi de transire.

Peruersitas idest per contrarium versus. **A**

Peruersitas et malignitas inuenit in cognitione: intentione affectione/locutione/operatione etc. ibidem. **A**

Pes/pedes/pes est pars corporis magis infima: magis vltima/in motu multū occupata/et in actu multum onerata/et sumitur in bono et in malo. **A**

Pes interior in bono/signat nostrā mobilem affectionem ibidem. **A** sicq̄ pedes nostrarū affectionū disponi debent per moralem sanctitudines: nam pedes lauare debemus per cōpunctionē ibid. **B** nudare p̄ cōfessionē/vngere siue lūnre per deuotionē/et tegere per discretionem etc. ibid. **E** pedes etiā debēt moueri per mētales promptitudines: locari per vtilem certitudinē/et firmari per stabilem fortitudinem ibidem. **D**

Pes posterior signat virtutem perseverantie ibid. **E**

Pes inferior signat subditos inferiores et pauperes ibid. **E**

Pes solidior signat viros perfectos qui sunt pedes et fundamentū totius ecclesie etc. ibidem. **B**

Pes in malo reperit multiplex. s. pes elatiōis et lasciuię/pes presumptiōis et superbie/pes turbatiōis et fallacie/pes inuasionis et leuitie etc. ibid. **B**

Pessimus est ille qui in summo gradu estimalus/sicq̄ pessimi dicuntur qui magnis et maximis criminibus sunt repleti etc. **A**

Pessimi dicuntur homicidę flagitiosi/sodomite luxuriosi presumētes ambitiosi et p̄ditores malitiosi ibidē. **A**

Pessimi adhuc dicuntur qui seruiunt crudeliter/rugiunt verbaliter/puriunt carnaliter: abiūt inaniter etc. ibi. **B**

Persona/personarum acceptio/persona idest indiuiduum vel suppositū/et sumitur communiter pro homine seu statu certo etc. **A**

Personare vide sonare/sonus.

Perspicere vide respicere/aspicere.

Periuadere vide inducere/monere/suadere.

Perritius vide terrore.

Peruenire idest perfecte seu complete venire: seu terminū ad quē itur peringere etc. **A**

Peruenit iustus ad terminū cōuersionis. s. penitētie ibid. **A** peruenit iustus ad terminū p̄fectiōis virtutū: peruenit iustus ad terminū solutiōis. s. mortis. ibidē. **B** et puenit ad terminū saluatiōis. s. gloriā paradisi ibid. **E**

Peruenire vero in malo signat impios p̄seuerādo in malo vsq̄ in finē: nam perueniunt ad altos dignitatū status/lectos voluptatū cultū/duros miserorū questus et viros tormentorum estus ibidem. **D**

Perueniunt res spirituales ad diuersos diuersimode: nāz quedam perueniunt ad deum: quedam ad iustū et quedam ad impium etc. ibidem. **E**

Pestilētia/pestis/pestilentia generatur ex aeris distemperantia seu corruptione: et accipitur pro culpa criminali/pro pena temporalī et pena eternalī. **A**

Pestis quedam interior/cordialis iniquitatum: quedā exterior temporalium aduersitatum: et quedam posterior infernalium penalitatum etc. ibidē. **A**

Petere idest rogare/requirere vel supplicare. **A**

Petitio quedam vana et frustratoria hoīz peccatorū/quedā

mala et nocturna hoīm infirmorū: et quedā sanctarū necessaria hominum perfectorum etc. ibid. **A**

Petere a dño debem⁹ veniā et redēptiōē: grām et deuotiōnem/gl̄iaz et saluatiōē/viā et directionē etc. ibidem. **B**

Petra significat: tam in bono q̄ in malo. **A**

Petra signat mundi tribulationē: signat mētis indurationem ibid. **A** signat inferni flagellationē/cōstantie/roborationem/et penitentie macerationem/et christi virtutem et perfectionem etc. ibidem. **B**

Petrus a petra dicit: inde petrus quasi firmus/dictus cephas qđ est caput/dictus etiā symon qđ est obediens/et dictus bariona qđ est filius columbe/aut simplicitatis: p̄mo piscator tandem christi imitator etc. signatq̄ pietarum siue virum perfectum etc. **A**

Petrus habuit sagacitates et discretionē: humilitatē et subiectionem/reputationem atq̄ famositatē/compassionem et pietatem/contemplationem et subtilitatem/et sequentia per longum ibid. **B**

Phiala vide in. **E** fiala.

Pice fabula etc. vide aduocatus. **E**

Pietas vide misericordia etc. **A**

Pietas quedā erga genitores ibid. **A** quedam erga pauperes/et quedam erga peccatores ibid. **B**

Pigmei an hoīes sint vel non etc. parum. **E**

Pigmei pugnant cum gribus etc. p̄uenire. **B**

Pignitia seu accidia est lāguor seu torpor animi impediēs exequi bonum opus etc. **A**

Pigritia solet cordiū timorē comitare: solet membrorū vigorem eneruare ibid. **A** solet pigritia seruiorū mentius excitare et virtutū valorē extirpare ibid. **B**

Pignus est illud qđ creditor a debitore pro debito vsq̄ ad solutionē assignatur etc. **A**

Pign⁹ quoddā p̄ciosus cū diligētia custodiēdū ibid. **B** quoddā speciosus cū vigilantia expugnādū/et quoddā anxiosus/cum dulci venia relargiēdū ibid. **B**

Pingere/pictura/vidē pulchritudo et varietas.

Platus fuit p̄ses seu p̄tor roman⁹ sub cui⁹ offiō christus occisus est: signatq̄ tyrānos seu p̄uersos iudices sub quibus iusti fallaciter accusant: p̄citer diffamantur: debiliter defenduntur: scurriliter illuduntur etc. **A**

Pilus/pili nascuntur a carne de superfluo alimentū et oati a natura. **A**

Pili existentie virtualis qui corp⁹ defendāt a frigore et v̄to/scz virtutes ibid. **A** pili opulentie tpalis. s. diuitie exteriores et tpales ibidem. **B** pili apparentie externalis. s. exterioris apparentie ibid. **E** et pili pestilētie criminalis. s. affectiōes carnis et vitia etc. ibid. **D**

Pincerna est ille qui administrat vinū/vidē vinū et minister.

Pine piscis p̄prietas etc. seductio. **A**

Pinee arboris p̄prietas etc. aperire. **B**

Pinguis/pinguedo sumitur in bono et in malo. **A**

Pinguedo quedā gr̄e/que vnit et ligat p̄ dilectionē ibidē. **A** quedā nutrit et rigat per deuotionē ibid. **B** quedā mollit et humectat per cōpationē: et quedā linit et deletat per saluationem etc. ibidem. **E**

Pyonitis lapis qui ab alio impregnat etc. p̄gnities. **A**

Piralis vermis p̄prietas etc. pergere. **E**

Pirenei regis fabula etc. corrumpere. **E**

Piritis lapidis p̄prietas etc. aduentus. **D**

Pisces in scriptura diuersimode significant. **A**

Pisces signant viros p̄fectos et virtuosos: nāz sunt aquee complexionis/per gratiarum irrogationem ibid. **A** sunt vigilēs per prudentiam et discretionem ibid. **B** sunt cōmunes per cōcordiā et dilectionē ibidem. **E**

Pisces signant viros infectos et vitiosos propter mollitiē carnalitatis: ingluuiem voracitatis/acuriem mordacitatis et p̄nitēz cupiditatē/signāt viros mortales et fluxuosos: et signāt viros penitētes et luctuosos etc. ibid. **D**

Polliceri/pollicitus/polliceri idest promittere cum certitudine vel cū pacto: pollicari vero idē est qđ firmiter aliqd paciscens aut promittens etc. **A**

Pollicitatio quedam dei promerenda: nam nobis pollicitus est equitatis officē veritatis lucem: tranquillitatis pacem etc. ibidem. **A**

Pollicitatio quedam iusti adimplēda: et quedam impij precavenda etc. ibidem. **B**

Polluere/pollutio idest immūditas: ideo pollutus spiritua liter qui diuersis vitijs est imbutus. **A**

Polluitur ecclesia per scelera suozū seruitorū prelatozū: nam polluit ecclesia ppter carnalem infectiōē: munerum acceptionem/malozū adulationem/indignozū exaltatiōē et negotiozū occupationem ibidem. **A**

Polluntur mali per scelera multozū viciozū: scilicet polluntur ex malozū coniunctione/ex humorū effusione/ex cibozū comestione/ex verbozū platide/ex operū implectione ibidem. **B**

Pomus/poma generaliter sumūtur pro quibuscunq; arborum fructibus etc. **A**

Poma quedam interiora hoīm pfectozū. f. gratie et virtutes ibid. **A** quedā deteriora hoīm peccatozū: scilicet peccata et mala opera: quedā exteriora. f. diuitie hoīm munda nozū: et quedā superiora. f. gaudia paradisi ibidē. **B**

Pondus est qualitas rei virtute cuius vnaqueq; tendit naturaliter ad centrum. **A**

Pondus in bono signat prudentie maturitatē ibid. **A** signat iustitie equalitatem: signat gratie vtilitatem: et signat glorie immensitatem ibidem. **B**

Pondus in malo est quoddam temporalium stipendiozū: quoddam secularium negotiozū: quoddam criminalium flagitiozū: et quoddā corporaliū suppliciozū. ibid. **E**

Ponere est aliquid in aliquo loco cū diligētia collocare/ordinare/constituere et fundare. **A**

Ponunt quidā in asperitate penitētie: quidā in soliditate patiētie: quidā in calamitate indigētie cetera alia ibi. **B**

Pontifex idest antistes/presul seu episcopus etc. **A**

Pontifex debet esse diligens in operando: emmens in imperando/precedens in laborando: et sapiens in contemplan do ibid. **A**

Pontifex debet esse mediator omnis diuersitatis ibid. **B** abdicatoz omnis iniquitatis ibid. **E** detestatoz praeue societatis ibid. **D** et cōtēplatoz sūme felicitatis ibid. **E**

Pontifex habeat mirū ornamētū pfectiōis/cautum velamentum discretiōis/audax argumētū correctiōis: et clarum documentum instructionis ibidem. **F**

Pontifex de pprio grege eligeť vide aaron. **A**

Pontifex suis sumptibus contēť et nō alienis ibid. **B**

Pontifex a deo vocet idest iuste et canonice eligeť ibid. **E**

Pontifex aqua lachrymarum et confessionis purificatione lauari debet: vt a cunctis liberetur vitijs ibid. **D**

Pontifex gratus et eloquens sit ibid. **E**

Pontifex etiam gratus et eloquens sit ad predicandum pontifex scepro honoretur. **A**

Pontifex mons interpretatur idest vir perfectus: et hoc p constantie firmitatem ibidem. **F**

Pontifex deo debet dicari multipliciter ibidem. **B**

Populus est communitas seu pluralitas hominum aggregata: sumitur in bono et in malo. **A**

Populus in bono quidam languet et lachrymatur: quidā dolet et lamentatur: quidam gaudet et speculatur: et quidam sedet et consolatur ibidem. **A**

Populus qui volunt esse dei debent se inulcem colligere: debent prelatis se subijcere: et debent se mutuo diligere ibidem. **B**

Populus vero in malo/nam quidam est superboz: quidā ignauoz: quidam auaroz: quidam luxuriosoz etc. ibidem. **E**

Populi tribus israel: quid signant etc. porta. **E D E**

Porrigere idest tradere/tribuere seu dare/siue extendere vel adiuuare aut subleuare vide ibidem.

Porro est aduerbiū affirmatiuum idest sane: veruntamen etc. **A**

Porro in bono/nam iustos dealbat castitas niuea: emūdat puritas aquea: informat veritas aurea: defendit firmitas sarea etc. ibidem. **A**

Porro in malo/qz impios conculcat rerū prosperitas: con turbat mundi aduersitas: et deuorat mortis necessitas ibidem. **B**

Portare est nomen laboris/vigoris/amoris/honoris/doloris et languoris. **A**

Portare quoddam virtuosum/scilicet portādā est onus corporale: scilicet penitētia ibid. **B** onus fraternalē: scilicet auaritia ibid. **E** onus temporale: scilicet patientia et onus pastorale. f. presidentia etc. ibidem. **D**

Portare quoddam pium et fructuosū/et sic portat nos de nutriendo/sustinendo/blandiendo/adiurando et alia ibidem. **E**

Portare quoddam vitiosum quo mali portant temporalia et peccata: quoddam dolorosum. f. pena eterna et quoddam gloriosū. f. gaudia paradisi ibidem. **F**

Porta/porte/porta est locus per quē homo ingreditur ciuitatem/domum/vel quencunq; locus alium: et sumitur in bono et in malo. **A**

Porta in malo quedam lata sensualis capacitatis: quedā grata temporalis prosperitatis: quedam alta mundialis sublimitatis: quedā stricta corporalis mortalitatis etc. ibidem. **A**

Porta in bono quedā ferrea/signatq; viros penitētes: quidā erea signat viros p̄dicātes: quedā lapidea signat viros presidentes et prelatos et sequentia ibidem. **B**

Porta signat statū in ecclia sinceriter innocentū: habetq; portā hūilitatis/benignitatis et simplicitatis ibid. **E** signat statū flebiliter penitētū: et h3 portā p̄tritiōis/p̄fessionis et satisfactionis ibid. **D** signat statū subtiliter contemplantium: et h3 portam prudētie/iusticie et clemētie ibidem. **E** atq; signat statum ciuilitatis mortentium et habet portas castitatis et continentie/leuitatis et obedientie/paupertatis atq; indigentie ibidem. **F**

Portentū est mirabile signū supra vel cōtra nature cōmunem cursum etc. vide prodigium.

Porticus est deambulatoriū seu vestibulum quod consueuit fieri ante portam etc. **A**

Porticus quedam interior: mentis conscientia: quedam inferior gentis ecclesia militans: quedam superior entis ecclesia triumphans ibidem. **A**

Portio est alicui rei alicui facta assignatio et distinctio etc. **A**

Portio quedam dei summi creatoris ibidem. **A** quedā iusti viatoris et est multiplex etc. ibidem. **B** et quedā vani peccatoz ibid. **E**

Portus est ille locus in quem de maris periculis exitur ad terram etc. **A**

Portus multiplex. f. luctuosus singuloz/spatiosus p̄fectoiz fructuosus bēdicoz/lubricosus mūdanoz etc. ibid. **A**

Possidere/possessio/possidere idest tenere vel habere: possessio vero idest habitio vel rei per dominium iusta retentio etc. **A**

Possessio in bono quedā virtualis ibid. **A** quedā spiritalis ibid. **B** quedam supernalis: in malo vero criminalis ibid. **E** quedā tpalis et quedā infernalis ibidē. **D**

Post/postea/posteri/post et posteri signāt vltimas rerū partes: signantq; in bono et in malo in scriptura. **A**

Posteritas quedam hūilitatis ibid. **A** quedā prosperitatis/quedam mortalitatis/quedam aduersitatis/quedam felicitatis ibidem. **B** quedam deitatis ibid. **E** et quedam iniquitatis etc. ibidem. **D**

Postq̃ semper denotat aliqd̃ p̃ambuli: et est conjunctio causalis vel rationalis etc. **A**

Postq̃ p̃tinet ad iustos: et sic erit interior affectio: vberior christi passio/interior culpe absterfio/seuerior iuris editio/sincerior mentis perfectio et sequentia ibid̃. **B**

Postq̃ etiā p̃tinet ad iniustos multiformiter ibid̃. **E**

Postis accipitur pro cardinibus seu illis grossis lignis in quibus portat̃ et sustinet̃ hostiū etc. **A**

Postes quibus ingredimur in ecclesias ibid̃. **A** postes per quos intratur in cōscientiā seu in cordis aulam ibidem. **B** postes quibus intratur ad sapientiam: et postes quibus intratur ad celi curiam ibidem. **E**

Postulare idest requirere/orare/pescere/petere vel rogare etc. **A**

Postulatio quedā boīz iustoz/nā postulat̃ pietatē et remissionem: claritatē et cognitionē/honestatē et perfectionē/humilitatē et subiectionem et cetera alia ibid̃. **A**

Postulatio quedā hoīm stultoz/mundanoz/nam petunt scientias seculares: diuitias tēporales/eminentias populares/delicias corporales et alia ibidem. **B**

Postulatio quedā hoīm prauoz seu iniquoz q̃ postulat̃ crudelitatem et iniquam mortē et rapinam etc. ibid̃. **E**

Potus/potare/potus multipliciter in scriptura sumitur tam in bono q̃ in malo. **A**

Potus in bono: quidā refrigeratiū g̃fer de uotiois: quidā inebriatiū doctrine et instructiois: quidā tristificatiū penitentis et amare cōpunctionis etc. ibid̃. **A**

Potus in malo quidā gulositatis laxatiuus: quidā iniquitatis turbatiuus: quidā prosperitatis induratiuus et alia ibidem. **B**

Potētia/potestas est fortitudo corporalis: vel gradus et emittentia secularis: signatq̃ bonum et malum etc. **A**

Potestas quedā diuina admirabilis: q̃ loco nō coartatur termino nō limitat̃: tpe nō mutat̃ et opere nō fatigatur ibid̃. **A** nam dei potentia habet singularitatem valde mirabilem ibidem. **B** habet generalitatem valde notabilem: durabilitatem interminabilem/et liberalitatem inestimabilem ibidem. **E**

Potestas quedam humana/et illa sumitur in bono et in malo ibidem. **B**

Prauus/prauitas/prauus idest peccator: et praua inutilia seu nocua sunt peccata etc. **A**

Praui dicuntur qui habēt prauas cogitationes seu machinationes ibid̃. **A** prauī etiā qui habēt prauas p̃locutiones prauas opationes/et prauas p̃secutiones ibidem. **B**

Pre sumitur pro vltra/super/propter/ante et valde etc. **A**

Pre ad des̃ refert̃: q̃ p̃cellit honore potēti: decore decenti/dulcore patēti/et splendore nitenti ibidem. **A**

Pre refertur ad iustum: nam habent pre stuporis admiratiui: liquoris delectatiui/ardoris inflāmatiui etc. ibi. **B**

Pre refert ad impium: quia habent pre fragilitatis/cupiditatis/ebrietatis/diuersitatis et alia ibides. **E**

Prebere/dare/prestare/ut in plurimum idem significat. **A**

Prebet deus credentibus constantiam: meruentibus concordiam/diligentibus sapientiam/prosequentibus gratiam et sequentia ibidem. **A**

Prebet iustus vestimentum frigescentibus: alimentum famelicis/documentum ignorantibus/et iuuamentum patientibus: et prebet stultus crudelitatem et violentiam/proteruitatem et insolentiam/iniquitatem et iniustitiam/carnalitatem atq̃ immunditiam ibid̃. **B**

Precellere idest valde excellere vide meli⁹/bonitas/valor/eminentia prerogatiua. **A**

Precēs/preari/preces/oratio/supplicatio/deprecatio idē signant. **A**

Precēs deuotoz faciente/miseroz audiende/et iniūquoz repellende etc. ibidem. **A**

Precēs ut exaudiantur expelletur peccatum impediens

ibidem. **B** et queretur expediens oblati: et attēdetur cogens mandatum ibidem. **E**

Precingere/succingere/cingere/cingulum/sicut enim p̃cingendo homo congregat et coniungit vestimenta in vnum et corpus restringit totum: sic moraliter stringamur per honestates et virtutes etc. **A**

Precingamur cingulo penitentis ut culpas desicemus: cingulo diligentis ut bonis seruiamus: cingulo obedientie ut bonis pareamus et cetera alia ibidem. **B**

Precindere vide scindere.

Precipitatio est de alto in bassum lubrica defectio: et sumitur in bono et in malo. **A**

Precipitatio quedam temporalis/presentis miserie que a fortuna causatur ibidem. **A** quedam spiritalis/qua homo corruit casu in peccatum etc. ibidem. **B** et quedam informalis/qua peccator precipitatur in mortem eternam etc. ibidem. **E**

Precedere idest aliqd̃ ante ire vel p̃e alijs incedere etc. **A**

Precedunt prelari alios gradu et dignitate: sic pariter p̃fectio et bonitate p̃cedunt viam ostendendo exemplariter ibidem. **A**

Precedunt simplices iter faciendo ministerialiter: et p̃cedunt prelari hostes repellendo virtualiter ibid̃. **B**

Precedunt homines mali ex superbia et ambitione etc. ibidem. **E**

Precipere/preceptum/precipere enim ad superiorem p̃tinet etc. **A**

Preceptum multiplex: scilicet tenendum/vitandum/vtile damnable/virtuosum atq̃ vitiosum etc. ibidem. **A**

Precipit deus precepta correctionis/compassionis/discretionis/deuotionis/pauertatis/charitatis etc. ibid̃. **B**

Precium est salarium/merces/retributio seu premium qd̃ alicui datur pro aliquare vel pro aliquo seruitio seu la bore etc. **A**

Precium quoddam soluendum/scilicet bonorum operum quoddam emendum/scilicet glorie paradisi: quoddam spernendum/scilicet bonorum temporalium et deliciarum corporalium et cetera alia ibidem. **A**

Preciosus/res preciosa dicitur que caro precio comparatur/vel que ad magnum precium existimatur. **A**

Preciosa reputat dominus: videlicet anime conditionem iustorum/perfectionem/virtutum collectionem/et celestem possessionem ibidem. **A**

Preciosa in malo dicuntur bona diuitiarum/deliciarum/et eminentiarum etc. ibidem. **B**

Precipuum dicitur quod in suo genere est summe bonum: vide bonum/melius et optimum.

Preclarus/preclaritas quedam virtualis excellentie/quedam literalis sapientie/quedam naturalis efficacie/quedam temporalis opulentie: et quedam supernaturalis eminentie ibidem. **A**

Preco est ille qui clamat et preconizat mandata principis seu regum: signatq̃ predicatorum: vide clamare/annunciare.

Precurrere vide currere/ire/ambulare.

Precordia sunt intima secreta cordis vide cor.

Preda est illud quod ab aliquo rapitur violenter: et sumitur in bono et in malo etc. **A**

Preda in bono quedam quam predatur homo predicator: quedam quam predatur christus triumphator: et quedam quam predatur iustus comprehensor ibid̃. **A**

Preda in malo quedam est bonorum temporalium: quedam bonorum virtualium: et quedam bonorum naturalium ibidem. **B**

Predestinatio/cum materia predestinationis diuine sit altissima: paucosq̃ auctositate/ideo intactum dimittim⁹.

Predicare/predicatio/predicator/predicare idest aliquid publice dicere vel narrare: et proprie predicatio est alter

ritus manifesta commendatio vel instructio etc. **A**
Predicator debet esse nescius humane prauitatis: debet esse confidus diuine voluntatis: debetque esse nuncius superne maiestatis ibidem. **B**
Predicator vtiliter debet docere ibidem. **E** suauster monere ibidem. **D** atque seueriter vigere ibidem. **E**
Predicatoria ars pulchra etc. sermo. **E**
Predicare est rem antequam veniat prenotare aut dicere: sicque vnum predicare est boni predicatoris/et predicare vnum dominatoris dei/et predicare vnum vni diuinatōis. **A**
Preesse idest superesse: estque preesse officium dominatiōis/iurisdictionis et prelacionis/et sic sunt qui presunt vtiliter et sapienter/crudeliter et imprudenter/leuoliter et negligenter. **A**
Preferre idest preponere/preeligere seu pro alijs eligere: vide preponere et eligere.
Prefectus/prefici/prefectus est ille qui pre alijs est effectus in gradu et officio prelatus etc. **A**
Prefectura quedam laudabilis et virtuosa ibidem. **A** quedam damnabilis et vitiosa ibidem. **B** et quedam notabilis et gloriosa ibidem. **E**
Prefectus plures habeat conditiones ei deferentes etc. **E**
Prefinitus/prefinitum dicitur illud quod fuit ante dispositum et statutum: et qualiter fieri debeat ordinatum etc. **A**
Prefinitio quedam occulte dei prouidentie/quo ad negotia que in presenti sunt ibidem. **A** quedam districte iustitie sapientie/quo ad consilia que sunt in pendentia: et quedam eterne dei prepotentie quo ad iudicia/ que sunt in sequenti ibidem. **B**
Pregnitates quedam virtualis commendabilis. **A** quedam vitiorum criminalis ibidem. **B** et quedam temporalis desperabilis etc. ibidem. **E**
Preire/precedere/anteire/quasi idem sunt. **A**
Preire debet iustus et maxime prelatus exemplariter vias ostendendo ibidem. **A** debet etiam preire suos magistraliter dirigendo: suosque doctrinaliter erigendo: nec non liberaliter seruiendo et virtualiter defendendo ibidem. **B**
Prelatus dicitur quasi pre alijs eleuatus vel latus. **A**
Prelatus omnibus publicum et communem et non in aliquo partialem se ostendat: sitque tanquam fons/pons/monasterium/lex/rex/lux/dux etc. ibidem. **A**
Prelatus debet in statu et dignitate cunctis eminenter prefidere ibidem. **B** debet in iusticia et equitate cunctis excellenter eminere ibidem. **E** debet diligenter cunctis prouidere: sapienter cunctos edocere/prepotenter cunctos coercere et cetera alia ibidem. **D**
Prelatus bonus similiter et malus designari potest per actus etc. **A** **B**
Prelati mali qualiter intelliguntur etc. acceptio personarum. **A**
Prelatus in arguendo et increpando habeat conditiones plures etc. arguere. **B**
Prelatus habeat discretionis splendorem: correctionis rigorum etc. cherub. **E** **D** **E**
Prelatus habeat constantie fortitudinem: prudentie limpiditatem etc. vide confirmare. **D** **E** **F**
Prelati designantur per columnam multiformiter etc. columna. **B** **E** **D**
Prelatus habeat iustas et canonicam institutionem: peritiam et diligentiam/et alia plura vide custodire. **E** **F** **B**
Prelatus a deo institui debet et suscitari: habeatque sanctitudinem in ingrediendo: in animo pientie et sequentia dauid. **B** **E** **D**
Prelatus habeat oeres discretionis/correctionis/et durationis vide dentes. **B**
Prelatus habeat prudentiam in deliberando/iustitiam in

determinando et cetera alia vide equitas. **B** **E** **D**
Prelati iusti conditiones etc. iustus. **F** **B** **I**
Prelum sumitur pro discordia/rebellione/pugna/inuasionem/bello/contradictione etc. **A**
Prelum quoddam virtuosum ibidem. **A** quoddam fructuosum: quoddam vitiosum ibidem. **B** quoddam dolorosum et quoddam luctuosum ibidem. **E**
Premere/comprimere/deprimere/prestura sit ab aliquo graui potestere desuper existere: et subiecta materia obuiere et grauiter concutere: ipsamque per violentiam detinente etc. **A**
Prestura quedam iustorum et uitalis et facienda: quedam stultorum etialis et fugienda ibidem. **A** quedam miserorum temporalis et sustinenda: et quedam inferni eternalis atque metuenda ibidem. **B**
Premittere. id est ante mittere: vide mittere/precedere/preire.
Premium vide merces/munus.
Premium quoddam debitum/quoddam perditum ibidem. **A** et quoddam inclytum etc. ibidem. **B**
Preoccupare idest prouenire et ante alios seu pro alijs occupare et anticipare. **A**
Preoccupatio quedam dei promerenda: quedam iustificanda: quedam virtutis et prudentis attendenda: quedam stultitiae et impii fugienda: et quedam mortis prouidenda ibidem. **A**
Preparare/preparatus/preparare idest aliquid pre alijs parare vel aliquid perfecte parare. **A**
Preparamentum quoddam diuine prouidentie mirabile ibidem. **A** quoddam humane diligentie laudabile ibidem. **B** quoddam peruersae conscientie damnabile ibidem. **E**
Preponere/preposui/preponere ponit pro eligere: communiter tamen pro preficere vel preferre. **A**
Prepositura quedam angelice potestatis ibidem. **A** quedam canonice seu sanctifice dignitatis: sicque prepositus bonus sit dei prouidentia editus: sit clara sapientia predictus: communis iustitie traditus: amoris instantia munitus: alta prouidentia inclytus: et magna diligentia attentus ibidem. **B** et quedam damnifice prauitatis ibidem. **E**
Prepucis est germen superfluum et ineptum etc. **A**
Preputis quoddam signat superfluitatem terrene possessionis: quoddam signat superfluitatem carnalis imperfectio nis: et quoddam superfluitatem cordialis elationis ibidem. **A**
Presbyter idest sacerdos qui moribus et doctrina alios habet precedere etc. **A**
Presbyter prebeat iter predicatue instructio: exemplificatue nobis assistendo: potestatiue nos excellendo: et moderatiue nos dirigendo ibidem. **A**
Presens/presentia in scriptura multipliciter sumitur. **A**
Presentia quedam virtutis et meritorum: quedam amicorum verorum: quedam bonorum prelatorum: quedam culpe et vitiorum: quedam falsorum amicorum: quedam hominum iniquorum et impiorum: quedam diaboli et tormentorum: et quedam dei et gaudiorum ibidem. **A**
Presentia quedam dei mirabilis et multum miranda: multiforum mirabilis ibidem. **B** quedam iusti laudabilis: nam talis se deo presentat per deuotionem: prelato per subiectionem/ amico per dilectionem/ egeno per subuentionem etc. ibidem. **E** et quedam presentia mundi fluxibilis ibidem. **D** et quedam peccati seu diaboli damnabilis etc. ibidem. **E**
Presidium sumit pro actu defensionis vel loco tuitionis/ scilicet pro castro/turre/vel edificio defensiuo etc. **A**
Prestare. sumit per pualere: cōiter tñ accipit pro concedere/dare/comodare vel mutuare etc. **A**
Prestare quoddam diuinum/magnus et mirabile: nam deus prestat quietem laborantibus/virtutem militantibus/salutem infirmis/ gratiam promerentibus etc. ibidem. **A** quoddam iustum et laudabile: nam talis prestat alijs documenta/multum trimenta et iuuamenta: quoddam malum et odabile: nam prestat insolentiam suis peccatoribus/pestilentiam imitatoribus et concupiscentiam malis diuitibus: quoddam mundanum/vanum et inutile: nam prestat delicias/diuitias et honores: **F** **I**

et quoddam diaboli/durum et terribile: nam prestat: hic vitia: deponit tormenta etc. ibid. **B**

Presto idest in presenti vel in promptu et signat quandam promptitudinem famulari: sicque boni presto sunt ad ministrandum summo creatori: ad famulandum bono precepto: ad obsequendum prouido doctori: ad presidendum populo minori: ad respondendum iusto creditori: ad consentiendum iusto punitori etc. **A**

Prestolari vide expectare.

Presumere/presumptio sumitur pro confidentia: quandoque pro opinione seu peritia: quandoque pro excessiua sui estimatione et superbia etc. **A**

Presumunt quidam mali de sue potentie magnitudine ibidem. **B** quidam de sue scientie simplicitate ibid. **L** quidam de suis viribus seu moribus. s. pharisei etc. ibid. **D** quidam de constantie sue vigoribus: et quidam de christi clementie operibus etc. ibidem. **E**

Preter est prepositio deseruiens accusatiuo casui que semper demit et excipit a generali regula precedente etc. **A**

Preter vnu designat singularem dei conditionem: nam habet excellentiam vnice diuinitatis/eminentiam immense potestatis / efficaciam extense pietatis / et efficaciam intense equitatis.

Preter vnum designat singularem iusti perfectionem: nam habet preter iuste preture / dei culture / carnis pressure et munde nature ibidem. **A**

Preter vnum designat singularem stulti corruptionem: nam mali habent singularem excellentiam in peccato ibid. **E**

Preterire idest transgredi vel pertransire etc. **A**

Preterire quoddam summi creatoris ibid. **A** quoddam iusti viatoris ibid. **B** quoddam vani peccatoris ibidem. **E** quoddam mundi deceptoris: quoddam miseri languentis et exultantis ibidem. **D**

Preterita seu transacta videnda/reddenda/atque dolenda etc. ibidem. **D**

Preteritum est habitaculum seu locus ubi pater seu quilibet alius qui imperat sedem aut curiam tenet etc. **A**

Preualere idest pre alio valere illud quod pre alio melius iudicat: vel preualere idest vincere superare vel posse. **A**

Preualere quoddam iusti viatoris seu fortis pugnatore ibidem. **A** quoddam falsi tentatoris ibidem. **B** et quoddam mali peccatoris ibidem. **E**

Preuaricari/preuaricatio nihil aliud est quam pacti vel fidelitatis/legis vel mandati transgressio et violentia: sicque preuaricator dicitur qui pactum quod in baptismo et sacris ordinibus christo pepigit et promissit: et legem dei ad quam tenendam se obligauit: peccando preuaricatur et preterit etc. **A**

Preuaricatio et transgressio a iustis vitatur ibidem. **A** a malis sectatur: nam preuaricantur dei leges male credendo/carnem fruendo/suos prodendo/stulte regendo/et vane legendo ibidem. **B** a deo damnatur et a penis mulctatur ibidem. **E**

Preuenire idest ante alios venire/ipsos anticipare et precedere etc. **A**

Preuentio quedam diuini numinis influentia: nam deus preuenit hominem gratiam inspirando: in malis adiuvando: a malis coercendo: et in celis premiando ibid. **A** quedam hominis diligentia seu sapientia: nam preuenit deum bona predicando/magna sperando/certa spectando/pia sectando/dei laudando et carnem domando et quedam damnationis et pestilentie ibidem. **B**

Prapus vt deus colebatur etc. simulachrum. **A**

Primus/primus/primum dicit quoddam originale principium et quandam prerogatiuam preeminentiam respectu sequentium etc. **A**

Prioritas quedam diuine conditionis admiranda: nam deus est prior tempore multiplex ibid. **A** et etiam deus primus dicitur

quod ducit/duco et prior ibid. **B** quedam prioritas honoranda. s. humane prelationis: nam vir iustus siue prelatus debet esse melior et agilior per promptitudinem bene operandi ibid. **L** debet esse doctior et prudentior per rectitudinem bene gubernandi ibid. **D** et debet esse firmitior et audacior per fortitudinem bene propugnandi: et prioritas quedam affectanda. s. bonorum spiritualium/eternalium et supernorum ibid. **S** et prioritas quedam detestanda scilicet vite presentis: et bonorum huius mundi etc. ibid. **B**

Primū aduersus ipsas et sumit in bono et in malo. **A**

Primū purgandi sumus a sceleribus si amici dei esse volumus: plantandi virtutibus/locandi celestibus et cetera alia ibidem. **A**

Primitiæ/primitiæ erat certa portio fructuum et ciborum que in lege precipiebantur poni ad partem in usus pauperum et sacerdotum etc. **A**

Primitiæ quedam corporales. s. vite et iuuentutis ibidem. **A** quedam temporales. s. rerum et facultatis: et quedam supernales cordis et voluntatis ibidem. **B**

Primogenitus in scriptura multis sumit modis. **A**

Primogenitura quedam superior et eternalis ibid. **A** quedam inferior et virtualis. s. viri iusti seu prelati: nam tales sunt in sensibus prudentiores ibid. **B** in moribus nobiliores et in viribus constantiores ibid. **E** quedam vero exterior et temporalis. s. diaboli etc. ibid. **D**

Princes dicitur quasi primū caput vel quasi primo incipiens/vel quasi primo capiens et signat illud qui in altis dignitatibus constitutus et alijs obstat et principat etc.

Prinicipatus quidam insuperabilis christi dei ibid. **A** quidam innumerabilis angelorum cohortis ibid. **B** quidam laudabilis vel recomendabilis bonorum prelatorum/predicatorum et iustorum/nam debet esse potens ad pugnandum ibidem. **E** modesti ad expectandum/sublimes ad imperandum ibid. **D** sagaces ad meditandum/audaces ad inchoandum et associati ad consultandum ibid. **L** atque quidam principatus valde odibilis/crudelium tyrannorum: nam tales carnis delictis impugnantur/duris se uicijs effrenantur: vanis leticijs occupati/blandis eloquijs delectati et cetera alia ibidem. **S** et principatus quidam valde terribilis demonum. s. ibidem. **B**

Prinicipium/principia sunt ille partes rerum et dictionum a quibus fines et conclusiones necnon effectus et operationes producuntur etc. **A**

Prinicipium bonum/quoddam eternum omnium productuum dei gloriosi/quoddam internum operum inceptuum vel directuum bone intentionis: et quoddam externum glorie inductuum/bone vite ibidem. **A**

Prinicipium malum/nam impij quidam incipiunt a carnis infectione: quidam ab hostis inspiratione: quidam a mundana prosperitate et quidam a peccati perversitate ibid. **B**

Prior/prior/cui prior sit ille qui alios precedit etate/ordine vel virtute. **A**

Prioritas quedam dei admiranda: nam deus habuit vnum prius dominatorem/vnum incarnationis/vnum passionis/vnum resurrectionis et vnum ascensionis ibid. **A** quedam prioritas honoranda: nam dicitur prior in vigore/aduersa tolerans: in valore/multis preponderans: et in honore/ceteris imperans: sicque perfectus seu iustus debet se prius accusare/macerare/obtemperare/accelerare et cetera sequentia ibidem. **B** quedam prioritas peccati detestanda: quedam innocentie reparanda ibidem. **E** quedam mundi non amanda: quedam toleranda vel suppositanda status mundi et cetera alia ibid. **D**

Priusque denotat quandam preambulam temporis anticipationem: quandam precessionem status et perfectionis et gradus prelationem. **A**

Priusque vnum refertur ad deum/scilicet eterne durationis/patetne prouisionis/interne cognitionis et superne prouisionis

etionis ibidem: A

Priusq̃ vnum refertur ad iustum: nam habet priusq̃ vere cōfessionis/pie petitionis et docte discretionis: et priusq̃ vnum refert ad stultum: nam habet priusq̃ fallacie amicitie: furentis iracundie/crudelis violentie/et finalis peccationis ibidem. B

Pristinus idest prior/precedens seu antiquus. A

Pristina innocentia et perfectio reparanda: nam recuperatur per diuinam miserationem/deuotam postulationem/legalem ordinationem et penarum tolerationem ibidē.

A pristina iniusticia et corruptio emendanda/et pristina amicitia renouanda seu referuanda ibidem. B

Priuare: priuatus idest spoliare/depere vel auferre. A

Priuatur mali veritate bone locutionis: voluptate sancte deuotionis: claritate certe cognitionis et cetera alia ibidem. A

Pro diuersimode in scriptura sumitur: videlicet causatiue/defensiuē/substitutiuē/obiectiuē/compensatiue et satisfactiuē etc. A

Pro refertur ad deum: nam christus pro meritis est munificus compensator ibid. A pro afflictis tunificus propugnator et pro delictis salutificus mediator ibid. B

Pro refertur ad iustum: nam solet certare et laborare pro deo zelando fideliter: regatando veraciter/deprecando suppliciter/et honorando cordialiter/iustus stat pro proximo viriliter militando/legaliter iudicando/liberaliter erogando/salutariter liberando/et supernaliter adorando: iustus certat pro seipso/scilicet pro constantia/iusta penitentia/sapientia/temperantia/patientia et cetera alia ibidem. E

Pro refertur ad impium seu stultum: nam habet vnum pro elationis et superbie/obliuionis et non notitie/proditionis et fallacie/delectationis atq; complacentie ibid. B

Probare/probatus/probare est aliquid experiri/mentali ter tentare/vel aliquid per facti euidenciam manifestare ad fines vt eius conditio possit melius appere etc. A

Probatio quedam diuina/nam deus probat iustus in hoc seculo vt ipsum innocentem faciat etc. ibid. A probat homo in successione consolatiua ibidē. B in afflictione desolatiua/scilicet mundi aduersitate ibid. E

Probatio quedam humana/nam probamus verborum veritatem: cordium qualitatem/rerum diuersitatem/diuinam voluntatem et cetera alia/et quedam probatio mundana etc. ibidem. E

Procedere id est exire/emanare/progredi/transire/tractare et ordinare etc. A

Processus quidā eternalis et emanatiuus in trinitate: quidam moralis et frequentatiuus in volūrate: quidā causalis et operatiuus in operis qualitate: et quidā temporalis atq; antiquariuus in rerū diurnitate ibidem. A

Processus vero virtuosus vbi pcedit de virtute in virtutē et sic si bene procedere volumus dimittam⁹ corp⁹ corporeum. scilicet curā temporalis et carnalis negotiorū ibid. B impellamus motū pectoris. scilicet processus fortis et bellicosus/cōstantem et virtuosus/sapientē et seriosus et cetera plura ibidem. E adiungam⁹ verbū sonoris seu requiramus regem syderei ibid. D et porrigam⁹ panē idoneū/ scilicet elemosynam pauperibus atq; egenis ibidem. E

Processus quidam flebilis et vitiosus: nam mali procedunt ad mundi gaudia: carnis prandia/liris odia/ire stadia: et mortis tedia ibidem. F et processus malorum: quia a malis mala procedunt/scilicet fluuius superbie/ignis seuitie/ferox luxurie/et sulphur infamie etc. ibidem. B

Procella idest tempestas et est ventus vehemens grandinibus et pluuijs immixtus etc. A

Procella quedam latentis tentationis: quedam presentis verationis: et quedam sequentis damnationis ibid. A

Procidere quoddam flebilis deuotionis/ nam sic iusti

procident ante deum ipsum laudando et adorando/placando et dulcorando/precando atq; implozando ibidē. A quoddam procidere humilis subiectionis: quoddā fallacis corruptionis et quoddam fatue presumptionis ibidem. B

Procreare vide creare/producere..

Procumbere vide accumbere/accubare/discumbere.

Procurator/procurare/procurator dicitur, qui pro alio curam gerit quasi dispensator/minister et negociator etc. A

Procul idest longe: et signat distantiam temporalem/corporalem vel virtutalem: sicq; procul signat distantiam commendabilem/delectabilem/separabilem/memorabilem/honorabilem/delectabilem/et desperabilem. A

Proditor/prodere idest eximere/emittere/manifestare/producere et reuelare/proditor vero qui secretorum sibi commissorum est insidus reuelator: seu qui sub specie amicitie aliorum in se confidentium est deceptor. A

Proditor solet pretendere amoris figuram ibidē. A proditor solet insigere dolozis puncturam ibidē. B et proditor solet incurrere terrozis iacturam ibidem. C

Prodesse idest proficere: et sic nil aliud est dare in mundo quin proficiat homini ad aliquid vel spiritualiter vel temporaliter etc. ibid. A

Proscia homini non sunt ad salutem: scilicet prosperitas et affluentia mundane prosperitatis/pompositas et superbia/crudelitas et seuitia/mala societas atq; amicitia ibidem. A

Proscia non sunt nec profunt: scilicet munera homini stulto collata/opera puerile patrata/murmuraverbose prolata/federa cum malis ligata/ceteraq; alia ibidem. B

Prodigium/portentum/presagium/prodigium est factum mirabile et insolitum et alicuius rei future remore vel occulte significatiuum etc. A

Prodigium quoddam diuine miserationis/scilicet nostre redemptionis ibidem. A quoddam magne perfectionis/scilicet miraculorum proborum et sanctorum/quod magne mutationis scilicet extremi iudicii/et quoddam magne deceptionis scilicet hereticorum et demonum etc. ibidem. B

Producere idest aliquid in publicum ducere vel proferre manifestare vel generare etc. A

Productio dei mirabilis et consideranda: qua deus pater producit ex se deum filium etc. est etiam alia dei productio/qua deus res producat in esse/ex in bene esse multiformiter ibidem. A

Productio iusti notabilis seu laudabilis/nam iusti producant fructum amoris et dilectionis: fructum sapientie et quierionis/fructum dulcoris et compassionis/et alia sequentia ibidem. B

Productio damnabilis/nam quedam tribulatiua/quedā discordatiua/quedam adulatoria/et quedam dissipatiua ibidem. E

Prophanus quasi procul a rebus sacris et deo dicatis et causa prophana que de rebus secularibus non ecclesia sticis aut spiritualibus ordinatur: tñ sacra scriptura prophanus dicitur vir peccator et maxime ille qui magnis et horrendis sceleribus repletus est etc. A

Proferre idest procul ferre vel portare/ducere/emittere/extrahere/et narrare etc. A

Proferunt boni de corde germen bone cogitationis: proferunt de ore flores doctrine et predicationis: de manu fructus bone operationis: de habitu folia honeste conuersationis ibidem. A

Proferunt mali iniuriosum: superbie tumorem et fallacie clamorem ibidem. B

Propheta/pphetare est res incognitas et ignotas aliquo reuelante spiritu declarare: et per prophetas possunt intelligi viri iusti et potissime viri ecclesiastici et religiosi/ etc.

- et oīes pariter et derici/nam tales p̄cogitare debent eeli gaudia/inferni tedia/mortis dolores/iudicij terrores/carnis querelas et diaboli cautelas etc. **A**
- Propheta** laudabilis et virtuosi/nā tales debēt puritatem sanctificam obseruare ibid. **A** debēt catholicā v̄ritatē p̄dicare. s. celi felicitatē/inferni aduersitatē et opus vilitatē ibid. **B** debēt maiestatem officij honorare seu festinare ibid. **C** et debēt dignitatē autēticā v̄dicare ibi. **D**
- Propheta** mali signant malos ecclesiasticos et p̄cipue falsos ypocritas/predicatores et hereticos/nam tales solent viuere delitiose/fallere proditiose/sapere p̄sumptuose/docere pernitiose et cetera alia ibidej. **E**
- Proficere** accipit cōter pro lucrari/pdesse/valere/vel vtilitatem acquirere vel cōualescere et sumit p̄ficere pro crescere/augmentari et procedere etc. **A**
- Proficisci**/p̄ficiēs/p̄fectū p̄cessus et cōtinuatio/p̄gressus et peragratio/crēmētū et augmētatio etc. **A**
- Profectus** bonus quo semp boni p̄ficiunt de bono in melius etc. ibid. **A** et ad istum p̄fectū requirit luminis fulgētis opatio seu p̄paratio ibid. **A** requirit gubernatio numinis regētis et dispositio ordinis pollētis etc. ibidem. **C**
- Profugus**/trāsfiga/p̄fugus/fugitiuus pro eodē videtur supponere/nā p̄fugi et trāsfige sunt illi qui suā partē dimittunt et ad aliam fugiūt etc. p̄fugus in malo accipitur quandoq; pro quolibet vago et fugitiuo in nulla certa sede morante sed vndiq; diuaganti etc. sicq; in malo signat peccatorem multiformiter etc. ibidem. **A**
- Profugus** in bono quo quis de malo ad bonum fugit/signatq; penitētem qui mundū et diabolu līquit et deserit penitendo etc. ibidem. **B**
- Profundus**/profunditas multiplex in scriptura reperitur tam in bono q̄ in malo etc. **A**
- Profunditas** quedā cōmēdabilis desiderāda vt obtineat/nā boni p̄fundāt se p̄fecte p̄ dilectionē/p̄fundant se līmpide p̄ discretionē/p̄fundant se amare per contritionē et p̄fundāt se in fine per subiectionem ibid. **A**
- Profunditas** detestabilis vituperanda vt abhōreat p̄funditas carnalitatis/peruersitatis/prosp̄ritatis/et cupiditatis ibidem. **B**
- Profunditas** formidabilis consideranda vt precauatur/nam inferni profunditas est submersiua/absorptiua/infectiua et confusiua ibidem. **C**
- Progenies** idest generatio/productio/consanguinitas/et parentela. **A**
- Progenies** quedam tp̄alis successiois/quedā corporalis productionis/quedā generatiōis et cōgregatiōis hoīm iustorum et quedā criminalis corruptiōis etc. ibid. **A**
- Prohibere** idest denegare/continere vel impedire et ponit semper negatiue et est prohibitio quedā summe diuinitatis saluatoria/quedā nostre sagacitatis meritoria/quedā humane malignitatis damnatoria et quedā diuine seueritatis afflictoria etc. **A**
- Proicere** idest procul iacere et multipliciter in scriptura sumitur. **A**
- Proiectio** quedam diuina/nā deus proicit in infernū malos ecclesie seruatores/mādati ipsius cōtemptores/p̄sentis seculi dilectores et cetera alia ibidem. **A**
- Proiectio** quedā humana et illa duplex/nā quedā bona et quedā mala etc. et proiectio quedā humana qua mūdus proijcit a se bonos etc. ibidem. **B**
- Promittere**/promissio est quedam verbalis obligatio que quīs a principio fit voluntaria: exposit tamen sacra est necessaria. **A**
- Promissio** quedā delectabilis et gratiosa diuine maiestatis multiformiter ibid. **A** quedā obseruabilis humane voluntatis: qdā deceptibilis ypocritice falsitatis: et quedā detestabilis symoniace prauitatis ibidem. **B**
- Promouere**/promotio/videt ascendere/surgere/videt etiam
- rex/regnum etc. **A**
- Promptus**/promptitudo/promptus idest voluntarius/paratus etc. **A**
- Promptus** similis ad celeriter parendum deo et malis/bus: ad stabiliter ferendum mundi tribulationes: ad subtiliter docendum/ad vtiliter agendum/ad viriliter pugnandum et ad liberaliter seu benigniter resistendū ibid. **A**
- Pronunciare** vide annunciare/denunciare/nunciare.
- Pronus**/pronitas idest inclinatio seu curuitas etc. **A**
- Pronitas** quedam humilitatis et reuerentie multiplex ibidem. **A** quedam benignitatis et amicitie seu clementie/quedam fragilitatis et inconstantie/et quedam cupiditatis et auaritie ibidem. **B**
- Propago** est illa ramorum seu vitium generatio que pro vinea multiplicanda sub terra reflexa procedit et nascitur a principali stipite vel radice etc. **A**
- Propago** quedam iustorum/estq; bonorum generatio quedam stultorum et est malorum propagatio: quedā vitiorum defectuum pullulatio et quedam meritorum affectuum virtutum/et profectuum ampliatio etc. ibidem. **A**
- Prope** aduerbium semper signat vīcinitatem: coniunctio nem/asocietatem/aggregationem/et diuersarum rerū continuitatem. **A**
- Propinquit** quedam diuina mirabilis et commendatitia: quedam amabilis et charitativa: quedam fallibilis et deceptiua: quedam terribilis et desolatiua: et quedam laudabilis et consolatiua ibidem. **B**
- Prope** est dominus ad adiuuandum celeriter: ad sustentandum stabiliter: ad gubernandum sagaciter: ad iudicandum equaliter et cetera alia ibidem. **C**
- Properare**/propere/propere idest accelerare vel aliquid cito vel velociter facere vel patrare. **A**
- Properatio** quedam iustorum hominum/qua vīri iusti properant ad deum per penitentiam et opera virtuosa: quedam hominum stultorum/qua peccatores festinant et properant ad omne nequias: quedam hominum cunctorum/qua nos omnes properamus ad mortē etc. **A**
- Properandum** ad bonum nos iuuat vis vigoris: vox ductoris/sax amoris/acerbitas doloris/austeritas timoris/sinceritas nitoris/et benignitas tractoris ibid. **B**
- Properemus** ad deū vt informemur per hunc subtiliter: vt oitemur per hunc vtiliter: vt cibemur per hunc suauiter: vt precemur per hunc humiliter etc. ibidem. **C**
- Propicius** idest indulgens/misericors/compatiens et benignus: et est propiciatio spes misericordie qua deus indulget et propitiatur foefactis et vitijs peccatorum. **A**
- Propiciationem** misericordie deus erga nos ostendit scilicet peccata remittendo/a malo prohibendo/a penis liberando et gloriam reseruando ibidem. **A**
- Propondere**/propositum/propendere sumitur pro dicere/ostendere/declarare: quandoq; pro presentare et assilignare/et proponere/et q̄siq; pro disponere/ordinare/animos firmare et deliberare: et sic propositum est deliberata voluntas siue bona siue mala fuerit etc. **A**
- Propondere** quoddam intentionis/sicq; boni proponunt et intendunt bonum et honestū finem etc. ibid. **A** proponere quoddam locationis ibidem. **B** et quoddam locutionis: et sic est propositio quedam summorum imperatorum/regum/p̄latorum et superiorū etc. ibidem. **C**
- Propositio** quedā bonorum p̄dicatiōis/quedam falsorum adulatorū: quedā magnorū oratorū seu aduocatorum: et quedā hoīm cōmitōrū seu ad deū cōuersorū ibidem. **D**
- Proprius**/pprietas et pprium sunt illa que vni soli dicuntur cōuenire: pprius enim dicitur qd ad aliq̄ p̄tinet: et ad nullum alium dicitur pertinere etc. **A**

Proprietates quedā eternalis supior: quedā naturalis: qdā virtualis ibidē **A** quedā criminalis: quedā tpalis et qdam supernalis ibidem. **B**

Propter ē ppositio seruicis accusatio casus: semper signat causas finalem siue in bono siue in malo accipitur. **A**

Propter ppositio est iusticie puocatiua: elementie extrinseca/seu itie toleratiua/neq̃tie punitiua et cetera sequentia ibidem. **A**

Propter refertur pōt ad deū: nā est ppter vñū dei potētie in supabilis videlz liberādo virtualr/miserando visceralr adiuuādo efficaciter/pmiādo liberaliter/cōminādo terribiliter et eminēdo supernaturaliter ibidem. **B**

Propter vñū dei sciētie seu sapiētie incōparabilis videlz ppter eloquiū qd viūficat: obsequiū qd rectificat: et alioquin qd clarificat seu viūficat ibidem. **E**

Propter vñū dei iusticie irrefragabilis/deus enī propter iusticiā suā pauperes eripit: iniustos corripit: et diuites diripit ibidem. **D**

Propter vñū dei clemētie inestimabilis/ppter que de celo descendit carnē assumēdo: in cruce pepēdit mortē sustinēdo: cū hoste cōtendit suos erūēdo: gratiā impendit culpas dimittēdo et c. ibidem. **E**

Propter vñū refert ad iustū: nā iusti habēt ppter iusticiā qritē viuit: ppter modestie qua furor fugit: ppter cōstantie qua malis vincit et cetera plura p longū ibidem. **F**

Propter vñū refert ad iniustū diuersimode: nam habēt ppter carnalis affectionis: mentalis elatidōis/verbalis locutionis/crudelis verationis: et alia sequētia ibidē. **B**

Propter hoc in bono multa signat: nā ppter hoc i deo gaudem⁹: in cruce valem⁹: oīm timem⁹: stupēdauidem⁹: horrenda cauem⁹: et gloriofa possidem⁹ ibidem. **H**

Propter hoc in malo vt pote ad pccm vel ad mundū dicit ppter hoc iusticia sit scelerosa: clemētia sit arida: sciētia sit tenebrosa: leticia sit luctuosa et c. ibidem. **I**

Propter qd nō qd est clemētie et remissionis/sacōdie et locutionis/prudētie et discretionis/cōstātie et durationis leticie et exultationis et alia plura ibidem. **K**

Propterea videt esse duplex dictio: scz ppter et ea et c. **A**

Propterea vñū cōcernēs pfectos et virtuosos/affictos et dolorosos/infectos et vitiosos/pfectos et gloriosos/nā iusti habēt ppter vñū quo malū detestant: leges āpleant: dei recordant: laudes modulant: vana aspernant et cetera subsequētia ibidem. **A**

Propterea vñū habēt iniusti: nā est pccm p qd cordis stabilitas variat: mentis locūditas tristat: carnis integritas maculat: vera subtilitas obscurat: oīs crudelitas effrenatur: et cetera alia plura ibides. **A**

Propugnare/ppugnaculū/ppugnacula sunt illa opa q in circuitu turriū et muroz solēt de lignis et lapidib⁹ pstrui p pugnādo securi cōtra hostes et c. vide de pugna.

Prospicere vide aspiciere/cōspicere/ispicere/respicere/inueneri et cōtemplari et c.

Prosequi idest aliqd cōtinuādo cū diligētia seq̃: sumit enī p aliquid negocij pcuratiōe et diligēti continuatione et c. vī detractare/laborare/expedire et vbi societas.

Prosperitas est successus rerū pacific⁹ et quietus et c. **A**

Prosperitas qdā tpalis et piculosa: qdā spiritalis atq̃ virtuosa: quedā eternalis et solatiofa et c. ibidem. **A**

Prosperitas mīdī occultat hoīz amicitia ibidē **B** excitat criminū pestilētiā: nā cor isīāmar p auariciā: eleuat p superbiciā ibidē **E** cor maculat p luxuriā: cor enervat p inconstantia ibidem. **D**

Prosperitas cōtinet debile existētiā: cōmēdat bonoz puldētiā ibidē **E** pperitas obsufcat animi sapiētiā et pcedit inferni turbulentiā ibidem. **F**

Prosperitas multiplex: scz tpalis et eternal et c. affluētia **B**

Prosternere sicut homo psternit dormiendo/cadendo/et adorando: sic spiritualiter homo prosternitur quando

dormit in spiritalibus: quando cadit in tristalibus: et q̃ orat in cordalibus et c. **A**

Prosternitur aliqui per iniquitatē: aliqui per aduersitatē et aliqui per humilitatē ibidem. **A**

Protegere idest defendere vī saluare/vel liberare et iuuare et sol⁹ de⁹ ptegit veraciter et c. **A** ptegit de⁹ sublimiter cōtēplātes/simpliciter conuersantes/sagaciter meditantē/veraciter predicantes/seduliter inquirentes et c. ibidem. **B**

Protinus idest statim/ppere/celeriter seu cito: sicq̃ ptinus signat cleritatē humane diligētie/diūine potētie et iusticie/diūine sapientie et scientie/ardue obedientie et fature insolentie et c. **A**

Proverbū idest enigma/pabola/obscura locutio et c. et sumit p allegorica ppositione/aurentica prolocutione/pphetica p̃dicatione et fastidica derisione et c. **A**

Providentia quedā humana/qua in mūdo officijs et dignitatibus puidetur et c. nam talis debet esse imitator diūine bonitatis: p̃dicator sincere veritatis/moderator subiecte cōmunitatis et vendicator pfecte sagacitatis ibidem **B** et quedā diuina que moderatur et tēperat vniuersa et c. ibidem. **E**

Providentia dei est mentiū dispositiua ibidē **D** est actus gubernatiua ibidē **E** est fortune cōmutatiua: qz subito facit paupes diuites et c. ibidē **F** est casuū introductiua ibidē **B** et salutis alternatiua ibidem. **H**

Provincia est certa et distincta orbis terrarū portio seu etiā certa terre et populi distinctio et c. **A**

Province quedā interiores ibidē **A** qdā extēiores ibidē **B** quedā superiores et quedā inferiores ibidem. **E**

Prouocare idest inducere/excitare/vel aliquē ad aliqd anīmare et sumit in bono et in malo. **A**

Prouocatio in bono vbi iusti prouocantur ad benefaciēdū et c. ibidem. **A**

Prouocatio in malo/nā puocāt deū pterulter cōtradicens carnaliter cōcupiscēdo/verbaliter decipiēdo/crudeliter interficiēdo et moraliter deficiēdo ibidem. **B**

Prout accipitur pio sicut et sic semp signat aliquā regulam directiuam. **A**

Prout vñū et regulā vñā sequatur vir prudens scz honeste cōgruitatis/attente neccsitatis/pprie possibilitatis/superne auctoritatis et cetera alia ibidem. **A**

Proximus dicitur qui sanguinitate vel affinitate vel vicinitate alicui est cōiunctus et c. **A**

Proximus qdā admirādu⁹ scz de⁹ gloriofus: qdā venerādu⁹ scz angelus qui deputatus est ad custodiā: qdā bonorādu⁹ scz p̃lar⁹: qdā diligēdu⁹ scz homo bon⁹: quidā corrigēdu⁹ scz corpus et cetera alia ibidem. **A**

Proxim⁹ erga primū habet charitatē et dilectionē: pietatem et largitatē: firmitatem et durationē ibidem. **B**

Prudētia/prudens/prudentia est ratio docta a gratia/fludens vitare nociua et vtilia pcurare et c. **A**

Prudentes viri p̃terita recordantur ibidem **A** presentia moderantur ibidem **B** et futura seu sequētia meditantur ibidem. **E**

Prudentes apparēt in mādātī impletionē: in tacēdi discretionē/in cordis cognitionē/in viriū p̃fectiōe/in modesta locutionē/in pudica cōditione et c. ibidem. **D**

Prune sunt carbones ardentes. **A**

Prune quedā tētatidōis quas demon succendit ibidem **A** qdā dilectionis quas de⁹ impēdit: qdā veratidōis et tribulationis quas mīdus effundit: et quedā dānationis quas infernus diffundit ibidem. **B**

Purire/purigo est illa carnis impetigo seu scabies extērioris cutis que delectationem et puritum generat et c. et signat omnia mala desideria et potissime carnis et c. vī de de delicijs.

Pfallere/psalmus/psallere idest cātare/laudare/erutare
psalmos dicere vel cum psalterio subilare etc. **A**
Pfallant iusti dñm laudando: psallant docti virtutes hostā
do: et psallant stulti vana decantando ibidem. **A**
fallere valet ad hostem fugandus: valet ad sanctos oran
dum ibidem. **B** valet ad deum laudandum et honoriandū
etc. ibidem. **B**
Ptolomeus/ptolomaida/ptolomeus fuit nomen regum
apud egyptios et apud syrios: ptolomaida vero fuit ciui
tas in patria palestine dicta accaron quondā etc. **A**
Publicanus in scriptura dicebatur ille qui publicum nego
cium administrabat: signatq; penitentes: nam tales pec
cara corrigunt ibidē. **A** mundana dimittit: dñm eligūt
propria porrigunt: et huius se coniungunt: et ad paradi
sum emergunt ibidem. **B**
Publicus/publicum vnū est qđ iustus solet diligere: scz pu
blicum veritatis. **A** nā iustus publice vult parere et am
bulare: publice docere vel predicare: et publice mōdere
vel castigare ibidem. **B**
Publicum vnū qđ vir fictus/solet eligere ibidem. **E** pu
blicum vnū quo stultus cupit se erigere: publicū vnū
quo peccator solet emergere ibidem. **D** publicum vnū
qđ peccantē solet constringere: et publicū vnū qđ omni
bus solet contingere ibidem. **E**
Pudor/pudicitia/pudor accipitur in malo et in bono: in ma
lo accipitur p ignominiosā verecundia seu confusione: in
bono vero p gratiosa et virtuosa verecundia et castitate
et pudicitia precipue spectat ad prelatos et presidentes
ad clericos seruientes: ad matronas deum timentes: et
ad antiquos digne viuētes etc. **A**
Puella/nota qđ per puellam pōt intelligi quelibet dñia: vel
quelibet mulier virgo vel sancta. **A**
Puella bona habeat verecundiam timorofam in vultu: con
tinētiā pudorofam in actu/apparentiā gratiosam in or
natu/scientiā gaudiosam in affectu/et clementiam viscero
sam in effectu ibidem. **A**
Puella in malo quedam superba et presumptuosa/carnalis
et luxuriosa/crudelis et iniuriosa/saltatrix et impetuosa
ibidem. **B**
Puer dicitur quasi purus aer ita qđ a puritate pprie deno
minatur etc. **A**
Puer quidā celi possessor/scz dei filius benedictus dignissi
mus: qđ datus a summo numine/purissimus/qđ satus a
matrevirgine ibidem. **A** mitissimus/quia prostratus in
crucis sanguine ibidem. **B** puer fortissimus/qđ relatus
a mortis turbine: altissimus/qđ elatus i celi culmine et p
maxim⁹: qđ dotatus eterno nomine ibidem. **E**
Puer quidā pfectus/scz vir purus et iustus/nā talis dñs esse
durās et stabilis/pulcher et abilis/simplex et humilis ibi
dem. **D** promptus et agilis ibidem. **E**
Pueri inueniuntur mali/scz blasphemī et iniuriosi/supremi
et ambiciosi/debiles et defectuosi/carnales et luxuriosi/dis
cordes et litigiosi etc. ibidem. **F**
Pueri iusti dñi seruientes sint infirmi et patietes: mūdi et cō
tinētes/letī et psallentes/parci et abstinentes/docti et sa
piētes etc. ibidem. **B**
Pugna/pugnare/pugna idest pñlium seu bellum etc. **A**
Pugna quedam virtuosa/quedā gloriōsa/quedā vitiosa/et
quedam luctuosa ibidem. **A**
Pugna in spiritali requiritur virtus fortitudinis et constā
tie ibides. **B** requiruntur arma sanctitudinis et iusticie
requiritur etiam actus fortitudinis et prudentie: sicq;
pugnandum est fortiter pro fidei defensione: anime sal
uatione/subditorum protectione/et ecclesie tuitione/re
quiritur obex fortis turbis et malicie: scilicet mundi
cupiditates: carnis voluptates/et demonum falsitates
ibidem. **E**
Pugna vt victoria obtineatur habeat populus ducem pro

uidum/hostem timidū/ordinē nitidum/et milites validū
sic in pugna iustorum ductor est sapiens et puidus scilz
E huius deus noster: hostis timidus et fugiēs scz dia
bolus: ordo nitidus et cōueniens est bonum ordinē iu
ris et legis mōdū ac virtutum metas et regulas obser
uare etc. ibidem. **D** et miles solidus et patiens: nam talis
fortiter pugnat qđ habet causas sufficientē: tollit causas
efficientem: adhibet motum efficientem: adiungit cetuz
pfficientē: et seruat modū perficientem spiritaliter itel
ligendo etc. ibidem. **E**
Pugna malorum/nam pugnat contra se per discordias: cō
tra deum per nequitias et contra proximi per seuitias
ibidem. **F**
Pugna leonis et pardī etc. angustia. **B**
Pulcher/pulchritudo est quedā pprietas rei ex obira pro
porzione cōsurgens: et reperitur in bono et in malo. **A**
Pulchritudo quedā moralis et virtualis: quā acquirit ho
mo ex aggregatione gratie et virtutum etc. ibidem. **A** si
pulchri apud defuisse volum⁹: habeam⁹ interioris pscie
tie sanctitudinem: subtilioris sapientie simplicitatem: sa
cundioris eloquentie rectitudinem ibidem. **B** et exte
rioris apparentie gratitudinem ibidem. **E**
Pulcher quis coram deo et hominibus vt graciosus appa
reat habeat pulchritudinem seruos et charitatis: dul
coris et pietatis/ candoris et puritatis et cetera alia ibi
dem. **D**
Pulchritudo quedā carnalis et corporalis: nam illa est ce
lenter defectiua: dñabiliter affectiua/ad nihil pfecti
ua et terribiliter dñatiua. ibidem. **E**
Pulchritudo quedā tpalis et fluctuosa: et quedam finalis et
supernalis ibidem. **F**
Pulchritudo consistit in quinq; etc. species. **B**
Pulsare idest excitare/euigilare/requirere/vel vocare. **A**
Pulsare quoddā diuine monitionis: quoddā humane ora
tionis et qđdā diabolice tentationis ibidem. **A**
Puluis est illa modica rei particula in quā res corruptibi
les resoluitur: signatq; in bono et in malo. **A**
Puluis cordis humilitatis et detectionis: et mortis recorda
tionis etc. ibidem. **A**
Puluis quidā carnalis cōditionis: quidā mortalis corru
ptionis: et quidā finalis reuersionis ibidem. **B**
Puluis in malo signat mūdi pperitātē et mōdū iniquitatē
etc. ibidem. **E**
Pullus sunt iuuenes fetus animalium/volucrum seu bestia
rum etc. **A**
Pulli signant viros simplices et innocētes: humiles et subia
centes/pauperes et impotentes/satuos et presumētes
accarnales atq; insolentes ibidem. **A**
Pnnire idest penam infligere vel inferre/vide/pena/corre
rectio/percutere/verberare/occidere/flagellare.
Pupillus dicitur filius vel filia carens patre sub etate annoz
xii. vel. xiii. cōstitutus sub tutoris arbitrio: a patre vel iu
dice ordinatus. **A**
Pupilli idest miserabiles psonē sunt viriliter defendendi
benigniter indulgendi/liberaliter nutriendi/clementer
exaudiendi/et cordialiter cōsolandi ibidem. **B**
Purgare/purificare/purus/purissim⁹/purgare enī est ali
quid a sordib⁹ mundare: et ab iūctis purū faceret ad
puritatem reducere. **A**
Purgatur anima per penitentie dolorem: amicitie seruo
rem/eleosyne dulcorem/iusticie rigorem/fidei splen
dorem/correctionis vigoem/et compunctionis fluore
ibidem. **A**
Purissimi si esse volumus ejiciamus a mente prauitatē/ob
tineam⁹ verborū venustatem: viliendam malā socie
tatem: et cōtineamus gratie sanctitatē ibidem. **A**
Puritatem etiā habeamus cōscientie: cōtinentie/appare
tie/et sapientie ibidem. **B**

Purpura sumitur quandoq; pro panno/ vestimento /colo
re ⁊ tinctura: et signat gloriā/ eminentiam et honorem
sive in bono sive in malo ⁊c. **A**

Purpura quedam charitatis interioris/ quedam honesta
tis exterioris ibidem **A** quedam purpura maiestatis
superioris, et quedam dignitatis seu prosperitatis infe
rioris ibidem. **B**

Pusillanimitas: dicitur quasi pusillus animus/ signatq; hu
militatem/ timidum seu paruum ⁊c. vide humilitas/ parvus
modicus.

Pusillus/ idest modicum seu parum: ⁊ est dare pusillum loci
⁊ temporis ibidem. **A**

Putare idest credere/ opinari et estimare ⁊c. **A**

Putare vnum simplicium et infirmorum/ putare vnum cre
dentium ⁊ perfectorum/ et putare vnum presumendum
et fatuorum/ nam tales putant prosperitatem/ fugacita
tem/ simplicitatem/ strenuitatem/ sublimitatem/ securita
tem/ diuinitatem ⁊c. ibidem. **A**

Puteus est fossa stricta ⁊ profunda in quam homo. pōt facili
ter cadere ⁊ difficulter exire. **A**

Puteus quidam humilitatis ⁊ perfectionis/ quidam sub
tilitatis ⁊ discretionis/ quidam benignitatis ⁊ compassio
nis/ quidam felicitatis ⁊ saluationis/ quidam prosperitatis
⁊ successionis ⁊ cetera alia ibidem. **A**

Puteus vulcani in sicilia ⁊c. olla. **E**

Putredo est rerum corruptio et consumptio: sicq; putredo
quedam est naturalis mortalitatis/ spiritalis/ iniquita
tis/ corporalis/ carnalitatis/ cordialis/ iniquitatis/ ⁊ tē
poralis infirmitatis. **A**

Putredo quedā vitiorū multiplex ⁊c. ibidem. **B**

Uel littera. **Q**.

Quadragesima/ quadragenarius est numerus solidus
et quadratus constans ex denario quater ducto
signatq; in bono ⁊ in malo. **A**

Quadragesima quedā penitentie/ nam a dño exē
plata/ a patribus obseruata/ a prophetis predicata/ et a
figuris indicata ibidem **A** sicq; quadragesima est tem
pus deuotionis/ orationis/ afflictionis/ quietionis/ deu
rationis/ tentationis/ contemplationis/ ⁊ peregrinatio
nis ibidem. **B**

Quadragesima quedā pestilentie seu miserie, et quedā gra
tie virtualis ⁊c. ibidem. **E**

Quadrus/ quadratus/ quadratura sumit in bono ⁊ in ma
lo: et signat in bono quadraturā virtutū cardinaliū ⁊c.
in malo vero quadraturā quatuor malāz affectionum
vel aliorū durabiliū peccatorum ⁊c. **A**

Quadragesima est numerus quadratus constans ex centis quater
ductis ⁊ signat quadraturā cōstantie ⁊ solide durationis
⁊ etiā plenitudinē moralis perfectionis/ atq; quaterni
tatē virtualis pfectionis ⁊c. **A**

Quadrigea est instrumentū ad res ⁊ psonas de loco ad locū
uehendū ⁊ transportandū: et etiā qñq; ad bellandū ⁊ sa
gitandū ordinatum ⁊ factum ⁊c. **A**

Quadrigea in bono signat viri pfecti: mentis affectum/ scri
pturę stratum et ecclesie statū ibidem. **A**

Quadrigea in malo signat quadrigā defectuosā/ tumultuo
sam/ ⁊ tempestuosam ibidem. **B**

Qualitas/ qualis est nomē relatiuū: refertur enim ad illud
cui est qualis: et denotat aliquam similitudinem/ et ali
quā rem/ et ideo qualitas de se non est res firma/ solida
⁊ fixa ⁊c. **A**

Qualis signat essentie debilitatē: iusticie/ equalitatē/ bonita
tis cōformitatē/ ⁊ prauitatis primitatē ibidem. **A**

Qualitas vero designat exteriorē cōditionē ⁊ dispositionē
vel etiā similitudinē vel imitationē ⁊c. ibidem. **B**

Qualitas quedā admirabilis ⁊ gloriofa: quedā cōmēdabi
lis ⁊ virtuosa ibidem **B** quedā detestabilis ⁊ vitiosa
quedā contristabilis et dolorosa/ et quedam excellens

⁊ gaudiosa ibidem. **E**

Quam ⁊ tam sunt duo aduerbia inuicē sociata ⁊ cōiuncta: ⁊
etiā quodāmodo inuicem relatiua ⁊c. **A**

Quāvñs refert ad deū/ qñ dei magnificētia cō quadā ad
mirationē ⁊ desiderabili suauitate laudat et cōmendat
scz ab operū magnificētia: a viscerum pia demētia/ a ver
borum seu iusticia/ a pectorū clara sciētia/ a superum
grata manentia/ ⁊ a munerū munificentia ibidem. **A**

Quam vnum refertur ad iustum: sicq; cōmendantur iusti a
charitate federatiua a castitate depuratiua a paritate
maceratiua a claritate indicatiua a veritate enunciatua
⁊c. ibidem. **B**

Quāvñs refert ad stultū: naz reprehendunt tales a vanita
te/ morali a vilitate carnali a ruditate mentali a cupidita
te reali ⁊ ab aduersitate finali ibidem. **E**

Quā accipit aggregatiue ⁊ etiā sociatiue: ⁊ qñq; sumitur cō
paratiue ⁊c. ibidem. **D**

Quāq; / quāuis idem signant ⁊c.

Quandū est aduerbiū temporis signatq; quādam dura
tionem interuallum seu spaciū ⁊ qdam incertā ⁊ sus
pensiuā moram vite ⁊c. **A**

Quādū quoddā perfectiorū/ nam iusti in isto quādū equi
tatis seruant pondera: deistis laudant opera: prauita
tis plangunt scelera: pietatis ptebent vbera et veritatis
splendet littera ⁊c. ibidem. **A**

Quādū quoddā peruersiorū: nā mali in isto qdū solēt ino
centes infestare: cōcordantes perturbare: hos saluato
r nō solet amare: ⁊ hos solet saluator extirpare: ⁊ quādū
quoddā beatorū ⁊c. ibidem. **B**

Quā ob causam/ quā ob rem/ quā propter/ eoq; ista aduer
bia composita idem significant: signant enim causam p
pter quam introducitur finis siue bonus siue malus
fuerit. **A**

Quā ob causam qdā refertur ad deum: nam deus alle
gat qñq; auctoritatis ⁊ seueritatis ⁊c. quoddam re
fertur ad iustum: qñ iustus habet vñ qñq; deuotio
nis/ orationis/ abdicatōis/ contemplationis/ et ois
tribulationis ibidem **A** quoddā ad impiū/ fallaciū scz ac
cusationis/ crudelis insectationis/ carnalis delectatōis
⁊ finalis tribulationis ibidem. **B**

Quando aduerbiū tpsis/ videtur enī qñ per quādo potest si
gnificari quicquid significatur per tempus ⁊c. **A**

Quando vnum est temporis precedentis/ recordandum:
sicq; habeamus in memoria diuina beneficia que recepi
mus: propita maleficia que cōmisimus: labores ⁊ suppli
cia que pertulimus: terrores et iudicia que cognouim⁹
et cetera alia ibidem. **A**

Quādo vñs est tpsis nōc pntis ordinādū: naz iboni in isto
quādo tpsis videntur sapientie cōtēplatiue/ innocentie su
stificatiue et audacie ac cōstantie superatiue: mali vero
rigēt criminibus ⁊ vitijs repiditatis et somnolentie/ gu
lostratis ⁊ vinolentie/ infidelitatis et inconstantie/ pom
positatis ⁊ excellentie/ accupiditatis atq; auaricie: mis
eri aut lugent doloribus ⁊c. ibidem. **B**

Quādo vñs est tpsis subsequētis/ prouidendū: sicq; confide
remus qñ dei: scz clementie/ nostre miserie/ oure iusticie
summe tristicie/ ⁊ summe leticie ibidem. **E**

Quātus/ quantū/ quanto ⁊ quāritas accipitur p magnitu
dine: et sic qñtū idest qñ magnū: et sumit aliquotiens po
sitiue/ admiratiue/ cōparatiue/ alternatiue/ simulatiue/
pserogatiue seu superlatiue/ adequatiue/ diminutiue/ ⁊
interrogatiue. **A**

Quantitas quedā meritorū habenda: quedā peccatorum
luenda seu delenda ibidem **B** quedā terrenorū bo
renda seu spernenda/ quedā impensarū videnda/ quedā
mirandorū stupenda ibidem **E** quedā qñritas aduerso
rū ferenda/ quedā tormentorū infernalium timenda ⁊ que
dam gaudiorū ⁊ premiorū querenda ibidem. **D**

Quare semper signat questionem: interrogationem vel reprehensionem etc. **A**

Quare aduerbium dicitur causa reprehensionis/desolationis/allegationis/deprecationis/admirationis/inquisitionis/excitationis/et sollicitationis etc. **ibidem.** **A**

Quare vnum spectat ad deum: nam facit vnum quare compassionis/reprehensionis/instructionis/et redargutionis **ibidem.** **B**

Quare vnum spectat ad iustum multiformiter: nam videtur quare erga deum quo scilicet diuinam presentiam admiratur: diuinam clementiam exhortatur: iusticiam veneratur: et prudentiam calumniatur etc. videtur iustus erga seipsum vnum quare videlicet cum conqueritur de sua vita fragilitate/de fortune labilitate/mundana aduersitate/et finali debilitate: videtur iustus erga proximum vnum/quare scilicet cum querit de fortuna malorum: iactura bonorum/natura celorum/et ruptura sacrorum etc. **ibidem.** **E**

Quare vnum spectat ad impium: nam iste solet conqueri de deo de iusto et de seipso etc. **ibidem.** **D**

Quasi aduerbium cōiter signat rerum imperfectionem vel readequationem etc. **A**

Quasi vnum naturalis defectionis **ibidem.** **A** quasi vnum virtualis perfectionis: scilicet quo vir iustus et perfectus similis est rebus notabilibus et bonis multipliciter etc. **ibidem.** **B** quasi vnum eternalis saluationis multiformiter **ibidem.** **E** quasi vnum criminalis infectionis etiam multipliciter **ibidem.** **D** et quasi vnum pene damnationis seu infernalis afflictionis **ibidem.** **E**

Quatuor seu quaternus numerus in scriptura multipliciter accipitur. **A**

Quaternitas quedam naturalis: quedam mundialis: quedam cordialis: quedam virtualis: quedam criminalis: quedam infernalis: et quedam supernaturalis **ibidem.** **A**

Quatuordecim/quartusdecimus/quatuordecim numerus constat ex quatuor et decem seu octo et sex: ex septenario duplicato seu ex duodecim et duobus: et signat perfectionis statum multipliciter etc. **ibidem.** **A**

Que quandoque est coniunctio copulativa: et sic sumitur propter: quandoque est aduerbium affirmandi: sicque capitur pro certo seu vero et sic affirmat deus: iustus et impius etc. **A**

Quēadmodum denorat quandam similitudinem: et quandam conformitatem et imitationem. **A**

Quēadmodum quoddam spectat ad iustum: nam imitatur sanctos affectando deum et paradysum **ibidem.** **A** quoddam spectat ad stultum: nam mali et stulti conformant se aliis malis etc. **ibidem.** **B** et quoddam spectat ad luxuriosum: nam luxuriosus ostendit nobis quēadmodum quo suos diligit: bona porrigit: bonos dirigit: celum eligit: et malos corrigit **ibidem.** **E**

Que generis feminini refertur ad res et personas: et accipitur interrogatiue siue positiue: et potest dici de beata virgine et de qualibet persona sancta multipliciter. **A**

Que sumitur in malo: et dicitur de mala persona vel anima multiformiter **ibidem.** **B**

Que potest dici de rebus cum dicitur: que terra/que dies/que res/et que domus etc. et sumitur que interrogatiue alta mirando: videlicet virginis puritatem: virginis dignitatem: virginis felicitatem et cetera alia **ibidem.** **E**

Que neutrum in plurali potest referri ad multa: nam aliqua que sunt mentaliter meditanda: quedam subtiliter perscrutanda: quedam utiliter operanda: quedam humiliter veneranda: quedam vocaliter referenda: et alia sequentia **ibidem.** **A**

Quercus est arbor inferius terre infecta: exterius late porrecta/superius alte erecta/interius dure coacta/et anteriorius folijs tecta etc. **A**

Quercus quedam honoranda/scilicet vir iustus et perfectus: quedam adoranda/scilicet arbor crucis: nam sub illa manere

debemus: pro qua debemus flere: et in qua pendere debemus **ibidem.** **A** quedam quercus refutanda: scilicet eminentia mundi status: et quedam detestanda: scilicet peccatorum: et homo impius etc. **ibidem.** **B**

Querere idest inuestigare/inquirere/requirere/seu appetere etc. **A**

Querit deus nostram conuersationem vel saluationem **ibidem.** **A** querit iustus vite perfectionem **ibidem.** **B** nam tali inquisitione ostenditur actus diligentissimus: qui inuestigatur **ibidem.** **E** ostenditur finis competetissimus: qui pretenditur **ibidem.** **D** et attenditur fructus copiosissimus: qui promittitur **ibidem.** **E**

Querit impius vite corruptionem/scilicet mundi dignitates/carum voluptates/rerum facultates: hostium/punitionem/iustorum destructionem/et licet verpationem **ibidem.** **F**

Querit diabolus nostram damnationem: querit mundus perperam acquisitionem: et querit corpus immundam delectationem **ibidem.** **B**

Questio/querela/in scriptura regitur questio inquisitoria/litigatoria/et murmuratoria etc. **A**

Qui pronomen relatiuum et adiectiuum etc. **A**

Qui potest referri ad deum qui cunctis presidet: nam iste est qui pro nobis in mundo existit: qui summo nomine claret et claruit: qui eternaliter sterit et viguit: qui singulariter potest et potuit: qui efficaciter prodest et profuit: et qui habet prudentiam nostri directiuam/iusticiam nostri correctiuam/et clementiam nostri adiutiuam etc. **ibidem.** **A**

Qui potest referri ad iustum qui firmus residet in diligenter motu: permanentie statu/presidentie ductu/amicitie fructu/penitentie luctu/sanctimonie ritu/et sequentia **ibidem.** **B**

Qui quandoque ponitur in plurali: et signat iustos qui merentur rerum creatori: renouant mundi flores: abluunt carnalem fetorem: arguunt stultorum errorem: sustinent penarum dolorem et cetera alia **ibidem.** **E**

Qui referri potest ad stultum/impium et peruersum qui: culpam possidet: nam talis est qui ad fraudem semper est paratus: in malo semper obstinatus: in diuersis culpis maculatus: qui ocula plus scrutatur: parentes suos detestatur: fluctuans pendet et vagatur: et cetera sequentia **ibidem.** **D**

Qui in numero plurali etiam signat impios et iniquos pluribus vitijs inodatos: et pluribus iniuriis federatos etc. **ibidem.** **E**

Quia coniunctio causalis/nam potest causam aliquam allegare in omni materia morali etc. **A**

Quia dictio causalis referri potest ad personas: et refertur quia ad deum cuncti potentem multiformiter: nam amandus multiplici ratione: quia habet essentiam permanentem: potentiam creaturam/clementiam redemptiuam/prudentiam regitiuam/iusticiam punitiuam affluentiā largitiuam/et eminentiam prelatiuam **ibidem.** **A** et etiam diligatur deus: quia est pius et miserator: fortis et liberator: reuelator et sustentator etiam **ibidem.** **B** est etiam summe reuerendus: quia viget bonitate assidua/sulget veritate perspicua: nitet dignitate precipua: manet entitate perpetua: et feruet charitate cōtigua **ibidem.** **E** atque summe metuendus propter potentie magna miracula: scientie clara spectacula: et iusticie seuera iacula **ibidem.** **D**

Quia refertur ad iustum rite viuentem: quia fuit de peccatis conturbatus/cōtritus/cōfessus/peccatis emendatus/totaliter deo dedicatus/mandatis occupatus/legem dei perscrutatus et cetera subsequenter **ibidem.** **E**

Quia refertur ad impium nequam agentem: quia a deo vilipenditur: a diabolo subiugatur et decipitur: a mundo tribulatur et affligitur: et a celo effugatur et excluditur etc. **ibidem.** **F**

Quid ponitur reprehensiuum vel inquisitiuum: et sic quandoque est superbe reprehensiuum: iusticie disceptatiuum: fallacie redargutiuum: pigritie excitatiuum: ignauie confirmatiuum: auaricie

condemnatiua ꝛc. **A**

Quid pertinet ad deum: quia a deo reprobendū crudelius
dura seuitia/ignauorum torpens pigritia: loquaciū mor
dax facundia/potentium alta superbia/auarorum con
cupiscētia/clericorū feda luxuria/et alia plura ibidē **B**

Quid pertinet ad iustum deum per quid interrogando: nā
admiratur dei humilitatem: contemplatur dei sublimita
tem: amplexatur dei suauitatem: altercatur dei seuerita
tem: et preestolatur dei benignitatem ibidem **C** iustus
seipsum interrogando: nam querit de nature carnalis
fragilitate: de figure mundialis inanitate/et de iacture
finalis necessitate ibidem **D** et iustus querit de prop
rio: nā interrogat de speculantibus cur alia mirantur
de discordantibus/cur nō concordantur: de innocentib⁹
quare tribulantur: ꝛc. ibidem. **E**

Quid etiam spectat ad impium: nam per quid peccator re
prehenditur de cupido auaricie seruoze/de rigido inu
sticie furoze/de fluído inconstantie lūioze/de torpido ne
gligētie sopoze/de stolido presumptionis erroze ꝛ alia
sequentia ibidem. **F**

Quidam semper signat singularitatem: et signat aliquādo
virum iustum et perfectum per vite singularitatem ꝛ ex
cellentiam ab alijs segregatum: aliquando virum impiū
et imperfectum a cōmuniōe fidelium et a charitate se
paratum ꝛc. **A**

Quidā dicit de deo: q̄ vnīuersa precedit: sc̄z in virtuali ope
ratione/in generali offiatione/in magistrali discussione/
ꝛ in liberali distributione ibidem. **B**

Quidam dicitur de iusto ppter perfectionis singularitates
nam reddit hunc castitas mundissimum: largitas grati
ssimum/paupertas apertissimum/pietas dulcissimum/ꝛ ce
tera alia ibidem. **C**

Quidam dicitur de impio: nāz tales sunt singulares in ma
lo: quia ignorantie nube teguntur: ydolatrie lege vitian
tur: pertinacie fronte coguntur: castrimargie cibo augē
tur iniusticie passū slectuntur ꝛ cetera plura sequentia
ibidem. **D**

Quidem aduerbium affirmandi accipitur pro vere vel cer
te ꝛc. **A**

Quidem affirmatur de deo: nam asseritur q̄ in Christo la
tet diuinitas: manet humanitas: viget benignitas: cadit
mortalitas ꝛc. ibidem. **B**

Quidem affirmatur de iusto qđ solet hominē metuere: pau
peres inducere/seminas effugere/mortales se dicere/sub
noīa se regere/immundos abluere et plura alia ibi
dem. **B**

Quidez affirmatur de stulto idest hoīe iniusto et impio: nā
pze ceteris pallent humoib⁹: s̄catent munerib⁹ ꝛ carēt
verberibus ibidem. **C**

Quidem etiam asseritur in viris impijs: sc̄z ingenio iniqui
tas: nam in istis est varietas odibilis/societas abhomi
nabilis/cbuetas damnabilis/satietas irritabilis/crude
litas intolerabilis ꝛ cetera sequentia ibidem. **D**

Quidez asseritur in impijs: scilicet sequens aduersitas qua
solent dolere: nam in peccatis suis moriuntur: ab hosti
bus diu capiuntur et in tenebris aris includuntur ibi
dem. **E**

Quicquid idest omne quod ꝛc. **A**

Quicquid vnū est mandatorū obseruandum: vnū pmissorū
accelerandum/vnū meritorū pcurandum/vnū vitiorū
refutandum/vnū tormentorū formidandum/et vnū
p̄miorū affectandum ꝛc. ibidem. **B**

Quicunq̄ accipitur pro omnis quis: et signat generalita
tem seu cōmunitatem rerū vel personarum siue in bono
siue in malo. **A**

Quicunq̄ significat generalē auctoritatē/humilitatē/vtilita
tem/p̄bitionē/cōm:nationē ꝛ supplicationē ibidē **A**

Quicunq̄ virtuosī et perfecti sunt honorandi: nam vir per

fectus dicitur quicunq̄ subsistit humiliter: resistit virtū
liter: insistit agiler: assistit fideliter: et cetera alia ibi
dem. **B**

Quicunq̄ sumit in malo dicitur: qui vitijs generaliter ma
culatur: nā dicitur quicunq̄ sunt ligati amore mōdanorū
sedari horroze vitiorū/nudati valoze meritorū/turbati
stupore aduersorū/et sequentia ibidem. **C**

Quiescere/quies/quiescere accipitur p dormire/cessare/et
pro stabiliter manere. **A**

Quies quedā interior et spiritalis mentis: sc̄z summe desi
deranda: nam mentis quietem t̄moris grauitas gene
rat ibidem **A** generat etiā quietem amoris firmitas ꝛ
laboris paucitas ibidem. **B**

Quies quedā exterior et tpalis: sc̄z delectatio hui⁹ mundi: ꝛ
est mala quies: nam tales a demonibus puniuntur: a la
boxibus exterruntur: ꝛ in merorib⁹ terminantur ibidē **C**

Quies quedā inferior et corporalis sc̄z mortis ꝛc. quies q̄
dam superior et eternalis: sc̄z beatorum sc̄z mortuorum: nam cessat ibi
motus interiorum cupiditatum: motus exteriorū aduer
sitarū/motus superiorū austeritatū/et motus inferiorū
pteruitatum ꝛc. ꝛ quies quedam deterior ꝛ infernalis:
nāz ibi quiescunt leticie prelati moduli: superbie elati tu
muli/ꝛ seuitie illati stimuli ꝛc. ibidem. **D**

Quispiā ꝛ quicq̄ sunt p̄noīa neutra ꝛ cōposita: aliquid dī
stinctū et determinatum designant. **A**

Quicq̄ vnum pcurandum: sc̄z titulus meritorū ꝛ sic iustus
habet vnum quicq̄ perfecti ꝛ virtuosī operis/inuncti ri
gorosi ponderis: prospecti luminosi fideris et fructuosi
muneris ibidem. **A**

Quicq̄ vnum perferendum: sc̄z secreta fidei et scientie ꝛc.
quicq̄ vnum affectandum: sc̄z portio paradisi p merito
deus daturus ibidem. **B**

Quicq̄ vnū vitij ꝛ peccati refutandū ꝛc. quicq̄ vnū concul
candū seu detestandū sc̄z bona tpalia: et quicq̄ vnū for
midandum sc̄z pena eterna ibidem. **C**

Quinq̄/numerus quinquarius signat act⁹ oēs qui humanis
quinq̄ sensibus gubernantur ꝛc. **A**

Quinq̄ numerus signat legis perfectionem: quia lex con
tinetur quinq̄ libris moysi ibidem **A** signat sensus dis
cretionem: quia quinq̄ sunt sensus corporis per quos
nobis rerum noticia innotescit ibidem **B** signat crui
cis afflictionem: et signat mortem et carnis corruptionē
ibidem. **C**

Quis/qui/quis cōmuniter ponitur interrogatiue: quis vero
positiue. **A**

Questiones per quis ꝛ qui sunt ad interrogandum/contē
nendum/approbandum/reprobandum/mirandum/et
cetera alia ibides **A** per quis p̄nomen querit homo de
summa diuinitate ipsū deum admirando tanq̄ vnum
ꝛ nulli similē: tanq̄ summū et valde nobilē/tanq̄ firmū
et semper stabilem/tanq̄ ignotum et inscrutabilem/tan
q̄ benignum et amicabilem et alia subsequētia ibi
dem. **B**

Per quis homo querit de propria fragilitate seipsum de
testando: nam querit et admiratur vanitatem sue vilis
conditionis: cecitatem sue rudis cognitionis/feditatem
sue turpis infectionis/pauitatem sue breuis duratio
nis/bonitatem derelictę perfectionis et cetera alia ibi
dem. **C**

Per quis homo querit de iusti sinceritate ipsam collaudā
do: sicq̄ laudamus et admiramur iustum vt virum nito
ris et innocentie/splendoris et sapientie/damoris et
eloquentie/tenoris et moderantie aliaq̄ plura ibidē **D**

Per quis homo querit de impij aduersitate ipsam arguen
do: et sic impius per quis reprehenditur de superba
pompositate: acerba crudelitate/proterua rixositate/
auara cupiditate/ignara obscuritate et cetera sequentia
ibidem. **E**

Eui pñomen dattul casus signās acquisitionem etc. **A**
Eui refert ad deū: nā ipse est cui nullus pōt assimilari: oīs
oīs famulari: impij nolūt cōformari: cura rerū solet dari: et
oīs laudes debent cumulari ibidem. **A**
Eui refert ad iustū: nā ipse est cui a deo dat diuina benedi-
ctio seu gratia/ interna cōsolatio vñ leticia/ virtutis robo-
ratio/ cōstātia/ timoris cōturbatio et mesticia/ honoris
exhibitiō et reuerētia et cetera alia ibidem. **B**
Eui refert ad impiū et iniustū: nā iste est: cui inest detractio
morū/ adeo deceptio fallax: deest cognitio/ verax: et sub-
est dānatio verax ibidem. **C**
Euius genitiuus est de quis quē et quid etc. **A**
Eui refert ad deū: et sic iste est cui substātia p nobis fun-
ditur: potentia seculū regit: clemētia fidei paratur: et iu-
sticia impius flectitur ibidem. **A**
Euius refertur ad iustū: nā ipse est cuius altitudo scandit
superius: pulchritudo fulget exterius: mestitudo plāgit
interius certitudo superat vltterius: et sanctitudo durat
posterius ibidem. **B**
Eui refert ad impiū: nā iste est cui cōuersatio insidit: eua-
gatio arguit: gubernatio contēnitur: exaltatio deprimi-
et condēnatio pmittitur ibidem. **C**
Quē est pñomen accusatiui casus de quis seu quis: et pōt
intelligi **C** hystus iustus et stultus. **A**
Per quē intelligit xps q: est ductor ideuifabilis: tutor iuaria-
bilis: victor insupabilis: doctor inestimabilis et dator in-
terminabilis ibidem. **A**
Per quē intelligitur iust: nā iste est quē vēdicat supna ma-
iestas: liberat pcella potestas: adornat externa venu-
stas: informat diuina veritas: cōfirmat vigoris pbitas
et cetera alia ibidem. **B**
Per quē intelligitur homo stult: nam pctōr est quē vides
pnuatū luce directiua: libatū fece infectiua: dānatū voce
dei viua: et grauatū nece defectiua ibidem. **C**
Quo pñomen ablatiui casus et pōt referri ad personas
res et loca. **A**
Quo refertur ad personas: scz ad deū ad virū iustū: nā iste
est quo purgantur crimina noxia: velantur merita ppria
sectantur sana consortia: et refertur ad impiū etc. ibi-
dem. **A**
Quo refertur ad res: nam est dare quo cibantur viri pestilē-
res: ornantur viri sapientes et disantur viri pñidentes
ibidem. **B**
Quo refert etia ad loca: nā est dare locū quo boni recedūt
iusti pcedūt: bona succedūt: et mala accedūt ibidem. **C**
Quo refertur ad tps: videt pñentis mortalitatis/ ingentis
vilitatis/ fluentis pñeritatis/ sequētis penalitatis/ et
floquentis felicitatis ibidem. **D**
Quorū pñomen genitiuū plurale potest referri ad bonos
et malos. **A**
Quorū refertur ad malos quorū rebellio deo opponitur
opinio fetet et spernitur: elatio cadit et labitur: possessio
nimis extenditur: cognatio splendida cernitur et alia se-
quentia ibidem. **A**
Quorū refertur ad bonos multipliciter ibidem. **B**
Quos in accusatiuo plurali etc. **A**
Quos refertur ad bonos: nā boni sunt quos status super-
nus facit tutissimos: amor fraternus facit charissimos
splendor lucernus facit doctissimos et cetera plura ibi-
dem. **A**
Quos refertur etiam ad malos: nam impij sunt quos ado-
rat error secularis: honozat fauor popularis: deuorat ri-
gor supernaturalis et lacerat terror infernalis ibidem. **B**
Quibus refertur de bonis et malis etc. **A**
Quibus dicit de pñectis et virtuosos pñonis: nam iusti sunt q
bus assignatur virtus integralis: ministratur panis spiri-
talis: pñitur iussus paternalis: tribuitur terra supnas-
lis et cetera plura ibidem. **A**

Quibus etia dicitur de malis: nā peccatores sunt illi quib
indignatur summa diuinitas: hebetatur mentis subtili-
tas: referuatur mortis obscuritas: et obstinatur cordis
calliditas ibidem. **B**
Quibus dicit de rebus bonis: nā sunt res bone quibus instrui-
mur/ corrigimur/ pñicimur et reficimur ibidem. **C**
Quibus etia dicit de rebus malis: nā sunt res male quibus lallici-
mur/ inficimur/ et afficimur ibidem. **D**
Quisq/ quicquid/ quisq/ idest quicunq/ seu aliquis: et su-
mitur cōter in terminis negatiuis. **A**
Quisq/ in bono pōt dici iust: nā vir talis maior legibus re-
ligat: cibo et fructibus nō grauatur: vicio et ensibus nō trā-
catur: deceptoris artibus nō ledatur: adulātis vocibus
nō fraudatur et cetera alia ibidem. **A**
Quisq/ in malo etia sumi pōt: nam peccator detractationis
vitio roditur: rebellionis odio foditur: possessionis amo-
re moritur: obliuiois horrore mergitur: iniusticie furore
ducitur et sequentia ibidem. **B**
Quispiā idest aliquis seu quisq/ etc. **A**
Quispiā refertur ad impiū: nā talis quispiā insidit carnali
macula: excluditur a dei specula seiuigit celi camerula
repellitur a sacra copula: et alia plura ibidem. **A**
Quo/ quocunq/ quo aduerbiū loci etc. **A**
Per quo et quocunq/ aduerbia intelligit stat moralis virtus
tis: nā talis est stat vñ locus diuinitatis/ humilitatis/ sa-
tietatis/ securitatis/ et societatis ibidem. **A**
Per quo et quocunq/ aduerbia intelligitur status vitalis
et eternalis: scz gloria paradisi: intelligitur etia per quo
status letalis et criminalis: scz status peccati qui est lo-
cus obscuritatis et ignozantie: pñonitatis et insolētie: ac re-
nuitatis atq/ indigentie ibidem **B** per quo intelligit
status fatalis: scz mors tpalis: intelligitur etia per quo
status venalis et mūdialis et intelligit per quo et quocunq/
status mortalis et infernalis ibidem. **C**
Quonies/ quātiescunq/ quāties accipit tā per multiplicatiōē nōe
ri q tps: nā in bono multiplicāda et reiterāda ē compā-
ctio cordis interioris: remissio culpe exterioris et deu-
tio cause supioris. In malo vero solēt malivices multipli-
care scz carendo numine ductiui: vñdo flumine turbati
uo: et cadendo turbine defectiui etc. **A**
Quod/ quodcunq/ et eo qd etc. **A**
Quod vñ inuenitur reuerendum scz deus: qd vñ atterēdū
scz corpus nfm: qd vñ pmerendū scz paradīsus: qd
vñ perferendum: scz tribulatio qd vñ auferendum: scz
peccatū: qd vñ deferendum scz mundus: qd vñ asserē-
dum: scz fides et cetera alia per longū ibidem. **A**
Quodcunq/ idest oē qd: nā qd cunq/ est pñebendū corde libe-
rali: petendū voce filiali: reddendū ture naturali: vidēdū
mente spiritali: dicendū clamore verbalī: agendū manu
corporali: et pendendū lance equali ibidem. **B**
Eo q sumit causatiue: nā pōt reddi cā quare a deo arguitur
mali eo q immūde solēt maculari: indigne solēt indi-
gnari: pñite solent cōuersari: effronte solent obstinari:
et alia subsequētia ibidem. **C**
Quomodo est aduerbiū interrogandi: quicq/ aduerbiū si
militudinis etc. **A**
Quomodo sumitur inquisitiue: nā quomodo dicitur ratio-
ne stuporis et admirationis: doloris et desolationis: me-
rois et compassionis/ horrois et deprehensionis et ce-
tera plura ibidem. **A**
Quomodo sumitur narratiue seu comparatiue: et sic inue-
nitur quomodo charitatiuum/ distributiuum/ superatiuum/
regulatiuum/ suplatiui/ et augmētatiui ibidem. **B**
Quomodo sumit admiratiue: scz quō tumefat puritas vir-
ginis: vilescit dignitas numinis: nigrescit claritas lumi-
nis et clarescit cecitas turbinis etc. ibidem. **C**
Quomodo sumit redargutiue: sicq/ peccator redarguit p
oē et hoiem interrogādo: quomodo leuatis supbie statu

fedatis luxurie stratu: pñuariis notis de scitu: orbaris de-
centie ritu: iactariis facundie dictu: et vagariis proteruile
ictu: ibidez. D

Quomodo sumit iquisitue seu allegatiue: sicq; homo qñt
de ppria ignozãtia: diuina sapiẽtia: discordiis defluẽtia
humana impotentia zc. ibidem. E

Quomodo sumitur deploratiue seu desolatiue: et sic homo
lamentando querit quomodo labitur vite fragilitas: frã
gitur status ppietas: perditur innocens puritas z sper-
nitur celestis ciuitas ibidem. S

Quomodo sumitur insultatiue: quando insultamus z deri-
demus de rerum gloria z magnitudine: quomodo depe-
rit de carnis spuria z pulchritudine: quomodo pñerit z
de hostis furia atq; acritudine: quomodo sois conterit
ibidem. B

Quomodo sumitur positiue: et sic est aduerbium similitudi-
nis: et sic deus habet vnum quomodo: scz pietatis pa-
terne/seueritatis interne/potestatis superne/charitatis
fraterne/et largitatis eterne ibidez. H et talis similitu-
do etiã spectat ad iustum/nam dicere pñt quomodo sa-
tisfaciat equali pondere: circumspectat occulto fidere: se
substiciat duro verberare: semper gaudeat dicenda dicere
z cetera sequentia ibidem. J

Quomodo pertinet etiã ad iniustum: naz de impio confide-
randum quomodo se fedat luxuriose: seduct proditiose
promouet ambitiose: deprimi in iustiose: contẽnit desper-
ctuose zc. ibidem. R

Quomodo interrogatiue sumitur multis zc. in sermone vi-
dete quomodo caute zc. II

Quippe aduerbium affirmandi zc. A

Quippe vnũ spectat ad deũ: nã per quippe asseritur dei po-
tentie emĩnẽs titulus: dei clemẽtie sustinẽs baculus: dei
iusticie iudignas oculus ibidem. A

Quippe vnũ spectat ad iustum: nam ibi pollent duratõis
solido vigore: discretõis lucido splendore: compassio-
nis fluído decoze: operationis viuído laboze: et adequa-
tõis rigido tenore ibidem. B

Quippe vnum spectat ad stultum seu impium: sicq; asseri-
tur per quippe in iniustis luxurie feda corruptio: substã-
ne discors possessio: malicie fallax deceptio: pigritie gra-
uis oppressio: discordie dura diuisio et cetera sequentia
ibidem. E

Quondã idest olim seu duduz/est aduerbius pñteritũ rps
signans/nã signat numerũ dãnõũ: tyãnoũ duraz seu i-
tiã/que morte deperit: mũdanoũ bonozũ blanditiã
que cito pñterit: mundanoũ fallacem leticiã quã ca-
sus cõterit z cetera alia. A

Quoniã videtur significare quia/seu ppter hoc/cũ quadã
assertione/z quoniã est quãdoq; cõiunctio causalis/
qñq; aduerbium affirmatiuum zc. A

Quoniã refertur ad deum: quoniã habet potestatem in-
uinabilem ibidem A habet deus maiestatem honora-
bilem: quoniã eternus z immortalis: supernus atq; rega-
lis/vnicus et specialis et publicus ac fame vocalis ibi-
dem B deus habet charitatem admirabilem seu in-
estimabilem ibidem E etiã deus habet equitatem in-
flexibilem aut seueritatem formidabilem: quoniã odit
omne puerum: amat omne conuersum: leuat omne
subuersum: et ligat omne diuersum ibidem D deus ha-
bet veritatem infallibilem: quoniã lucet interius omnia
cognoscendo: nitet exterius omnia prouidendo: fulget
superius: omnia gubernando: atq; splendet inferi om-
nia reuelando ibidem E deus habet bonitatem diffusi-
bilem: quoniã agit suauiter audit facilliter: parci-
gniter: saluat vtiliter: seruat veraciter: iuuat viriliter et
alia plura ibidem. S

Quoniã cõiunctio causalis pertinet ad iustum: quoniã
talis est innocens sine malicia: pñpotens plenẽ cõstãtia

exultãsa leticia: meditãsa dei iudicia: metuẽs summa
fastigia: tribuẽs pia suffragia z cetera sequentia ibidẽ B

Quoniã aliquãdo refertur ad stultũ sine impiũ: quoniã
isti pñe ceteris florent rerũ muneribus: gaudent fame sa-
uoribus: fulgent magnis honoribus: seruent dñis furoribus:
sonant altis sermonibus: spirant vanis flaminibus
z arent citis fluminibus ibidem H et talis puerus su-
giendus/cõtenẽdus et puniendus quoniã obstat obui-
diuine volũtati: fallit cauti/sicq; dat falsitati: fauet de-
ui? sue satuitati: obstat vani? sincerĩ veritati: subest sepi-
lingue mordacitati et reliqua p ordinẽ ibidem. J

Quoq; quãdoq; sumitur pro vero seu certe/quandoq; pro
etiã zc. A

Quoq; refertur ad deũ: nam vera predicat: magna fabricat
iuste iudicat: dure vindicat et pie se applicat ibidem A

Quoq; refertur ad iustum quantũ ad status suos quatuor
scz quãrum ad naturam/fortunas/gratiã et gloriaz mul-
tipliciter ibidem. B

Quoq; refertur ad virum stultum z impium: quoniã ma-
la continue malis addere et accumulare dñoscitur zc.
ibidem. E

Quot/quot signat numerũ certũ z limitatum de qua-
cunq; re dictum fuerit zc. A

Quot/quot cum stentibus penitentes deus diligit: nam per
penitentiã E bñsum tangimus: culpas plangimus: et
corpus frangimus zc.

Quot/quot etiã virtutibus emĩnẽtes eligit deus et quot/quot
crimĩnibus pestilente negligit deus zc. ibidem. A

De littera. R.

 Ratio quedã sequenda/quedã docenda/quedã
reddẽda/qdã discẽda/z quedã diuidenda zc. A

Ratio adhuc quedã originalis que cuncta supat
z nũ attingitur: quedã moralis que mores re-
parat z quam iustus sequit: z quedã iudicialis que iuste
imperat z nũ reuertitur zc. ibidem. B

Radere/rasus/radere idest capillos abstergere vel auferre
z hoc mediante nouacula zc. A

Radere quoddã summe vitiosum: scz qñ quis per peccatũ
euellit ornãtũ z capillaturã virtutum ibidem. A

Radere quoddã summe fructuosum: scz bona tñalia a se
auellere z ea pauperibus erogare ibidem. B

Radere qdã valde dolorosum: scz quo raptosus z tyã-
ni radit z spoliãt vniuersos substantia tñali ibidem E

Radere quoddã valde virtuosum: scz mala opa per tẽperã-
tiã z modestiam eradicare zc. ibidem. D

Radix in scriptura in bono z in malo accipitur. A

Radix denotat iustoz cõditionẽ virtuosam ibidẽ A nã in
ista radice debet esse tenax dilectio z adherẽtia ibidem
B dz esse viuax deuotio z influẽtia ibid. E dz esse for-
tis duratio z pmanẽtia ibidẽ D debet esse mollis sub-
sectio z reuerẽtia ibidem E atq; esse debet dulcis cõ-
passio z affluentia ibidem. S

Radix signat virtutũ pfectionẽ/mundanã possessionez/crĩ-
minũ infectionẽ/z maloz defectionẽ ibidem. B

Raguel interpretatur pastor dei vel egrotans deo vide hĩ-
storiam thobie.

Ramus sicut corpus constat ex membris sic arbor ex ra-
mis zc. A

Rami quidã interiores virtuales cordis affectus erigẽdi
per charitatis desiderium ibidem. A

Rami quidã exteriores tñales charitatis pfectus extendẽ-
di per pietatis refrigerium zc. ibidem. B

Rami qdã superiores xpi crucis aspectus sũctus/frequẽ-
randi per deuotionis misterĩ zc. rami quidã inferiores
nostre carnis defectus detruncandi per deuotionis mis-
terĩ ibidem B rami etiã signat subditos: nam prelatus
est radix que ramos scz subditos habet potare/ciba-
re/augmentare zc. ibidem. E

Ramni proprietates et ambitio D arbor. **A**
Rapina rapere idest aliquid subito et violenter auferre **A**
Rapina quedam virtualis iustorum/quedam corporalibus luxurio
 siorum/quedam criminalis gratiarum/quedam eternalis aiarum
 quedam spiritualis deuotionis/quedam supernalis beatorum/et quod
 dam temporalis tyrannorum ibidem. **A**
Rapine virtus est detestandum: quia raptores transcendunt hu
 manitatem: offendunt diuinitatem ibidem **B** et rapto
 res incendunt fraternitatem ibidem. **E**
Rachel vxor ysaac dilecta interpretatur ouis vel visio videns
 deum seu videns principium: et applicari potest ad quolibet
 aiam sanctam aut personam deuotam et. **A**
Raphael interpretatur medicina dei: angelus qui thobiam
 sanauit: filius eius conduxit et. **A**
Raphaym ciuitas amoris interpretatur gigantes vel
 medici et. **A**
Raro vide tarde et sepe et.
Rebecca filia baruelis vxor ysaac patriarche: et interpre
 tur patientia: nam rebecca fuit oneri subiugata: hospiti val
 de grata: munere subarrata: ysaac coniugata: geminis se
 cundata: et in ebrietas tumultuata: et designat animam deu
 otam et. **A**
Reus reatus idest peccatum seu obligatio ad penam debitam
 pro peccato et. **A**
Reus efficit homo propter omnes reuerentias: propter com
 misam violentiam: propter remissam diligentiam/et propter dimis
 sam continentiam ibidem. **A**
Rebellio: rebellare idest sursum vel iterum bellare: vel contra
 dicere. **A**
Rebellio quedam contra rationem: que fit in animo ibidem **A** quedam contra
 dictionem scilicet infirmi contra superiorem ibidem **B** et quedam con
 tra sanctionem: scilicet contra deum et. ibidem. **E**
Recedere idest ab aliquo fugere et elongare et. **A**
Recessus quedam malus et vitiosus scilicet ipsi: nam talis recedit a deo
 per nequitiam et obstinationem: a plato per peruersam indignatio
 nem ibidem **A** recedit a seipso per superbiam et elationem: et a pro
 prio per fallaciam et perditionem ibidem. **B**
Recessus quidam bonus et virtuosus: scilicet a malo et peccato:
 scilicet recedendum est a nepharia societate: a contraria cru
 delitate: ab omni moda iniquitate: et ab incommoda im
 pietate ibidem. **E**
Recessus quidam grauis et dolorosus: scilicet quo deus recedit
 a peccatoribus et iniustis gratiam subtrahens in presenti
 et gloria in futuro ibidem. **D**
Recessus quidam negatiuus: scilicet de non recessu nam vnus non re
 cessus est hominum perfectorum: vnus hominum iniustorum: vnus hominum
 damnatorum et vnus hominum beatorum et. ibidem. **E**
Recesere idest numerare/computare vide ibi.
Reciduum idest reiteratus casus est aut reciduum casus magis
 periculosus et. vide redire/retrosum et reuertii.
Reclinare vide inclinare.
Recludere vide includere.
Recipere in scriptura multipliciter sumitur. **A**
Receptio quedam contributiva seu restructiva/quedam re
 tributiva/quedam consolativa ibidem **B** quedam casti
 gativa/quedam condempnativa/quedam charitativa/et quod
 dam obediatiua ibidem. **E**
Recordari idest aliquid preteritum meditari et. **A**
Recordatio quedam diuina nam spiritus ad seipsum recordatur
 suam immensam nobilitatem: suam clementem benignitatem/et
 suam coniunctam fraternitatem: quantum vero ad nos recordatur
 nostram paternalem generositatem: nostram deuotam seduli
 tatem/nostram innatam fragilitatem/nostram perpensam aduer
 sitatem/et nostram commissam iniquitatem ibidem. **A**
Recordatio quedam iusti/nam recordari debet flagitia que
 commisit: supplicia que meruit: solaria que amisit: iudicia que
 perpendit: seueritatem quam euasit et cetera alia ibidem **B**
Recordatio quedam iniqui/nam peccator recordatur deliciarum

ad delectandum: insursum ad vindicandum/et nequiciarum
 ad concupiscendum ibidem. **E**
Rectus/rectitudo est quedam dimensio per quam in equalita
 te et proportionem debita perueniunt: ita quod non ad vnam partem
 quam ad alteram se inclinatur: scilicet rectitudo est modus iusticie
 et sanctitudinis: et rectus dicitur quilibet homo iustus et. **A**
Recti quedam simpliciter habent fortitudinem patientie: recti simpliciter
 habent pulchritudinem apparetie: habent etiam multitudinem
 vel aptitudinem innocentie ibidem **B** et habent certitudinem
 existentie: nam habent eorum rectum intentionis: rectos oculos dis
 cretionis: rectos pedes affectus: rectos amplexus dis
 lectionis: et cetera subsequenter ibidem. **E**
Reconciliatio idest de discordia ad pacem et ad concordiam
 reductio. **A**
Reconciliatio quedam celestis numinis placatiua: scilicet de carne
 assumendo/quedam dei et hominis virtutis per penitentias: et
 quedam fraterni turbis lenitiua: qua homo tenetur recon
 ciliari fratri suo et. ibidem. **A**
Recumbere vide accumbere/accubare/discumbere.
Redarguere/reprehendere/reprobare/multiplex inuenitur
 redarguere et. **A**
Redarguere quedam quod facit animus: scilicet remouens peccatum: quedam
 quod facit optimus: scilicet bonus predicator et. quedam quod facit per
 simus: scilicet inuidus et detractor et. ibidem. **A**
Reddere presupponit permissionem/receptionem/vel aliquam
 obligationem et. **A**
Redditio aliqua superior et diuina/qua deus reddit gratiam
 penitentibus/copiam indigentibus/gloriam triumphantibus
 eloquentiam predicatoribus/oratorium/militantibus/et
 cetera alia ibidem. **A**
Redditio aliqua inferior et humana/qua homo tenetur red
 dere unicuique quod suum est: ad hoc excitatur auctoritas manda
 torum dei vel legis ibidem **B** ad hoc inuitatur necessitas pro
 prii gregis: scilicet reddere debemus parentibus pietatem: ma
 ioribus humilitatem: proximis charitatem/seruitutibus utilita
 tem/condemnantibus equalitatem et. ibidem **E** et inuitatur etiam
 sublimitas supernorum regis et. ibidem. **D**
Redigere/redactio/redigere idest aliquid in aliud conuertere
 vel mutare. **A**
Redactio quedam terminatiua quauis terminatur/quedam
 carnis subiugatiua qua corpus castigatur/quedam virtu
 tis destructiua quauirtus enervatur/quedam pauperum
 grauatiua qua libertas ligatur/et quedam fortune muta
 tiua qua fortuna mutatur et. ibidem. **A**
Redimere/redemptio enim locum habet in seruitute: in captiui
 tate: in venditute vel hereditate/et per redemptionem in
 telligitur generaliter illa salus et liberatio quam Christus
 natus et mortuus suis fidelibus procurauit: et sic redem
 ptio id est quod saluatio nam redemit nos a demoni iuris
 dictione: redemit nos de criminis obligatione/et redemit
 nos de inferni inflammatione et. **A**
Reducere idest iterum vel retro aliquid ducere et. **A**
Reductio quedam virtualis que completur per deum victo
 rem ibidem **A** quedam exemplaris que completur per
 sum pastorem/quedam manualis que completur per su
 um vectorem/et quedam verbalis que exercetur per pre
 dicatores ibidem. **B**
Redundare vide abundare.
Reedificare vide edificare.
Referre/reponere/referre idest iterum ferre seu iterato po
 nere aut reponere et. **A**
Referuntur fructus et opera ibidem **A** referuntur debita
 munera: referuntur verborum pondera/et referuntur gra
 tes non aspera et. ibidem. **B**
Reficere/refectio/reficere sumitur per preparare/satiare seu
 recreare. **A**
Refectio quedam spiritualis qua reficit homo sciens id est
 iustus: quedam fraternalis qua reficitur languens egro

- nus: quedāz supernalis qua reficitur homo preclarus idest beatus: et quedā mūdialis qua reficitur ardens auarus ibidem. **A**
- Refrigerium/refrigerare** est de calore ad frigiditate trāsire **tc.** **A**
- Refrigeriūz** quoddam quō interior facit deuotio: nam refrigerat mētem gemitus et fletus contritionis seu cōpunctio nis: vomitus et iactus cōfessionis/aditus et motus subiectionis/fremitus et metus turbationis/et diuini amoris et spūs atq; virtus deuotionis **tc.** ibidem. **A**
- Refrigeriū** quoddā quō facit exterior cōpassio: et est refrigeriū operis misericordie **tc.** quoddā quō facit superior saluatio seu habitatio estq; refrigerium glorie paradisi ibidē **B** refrigeriū quoddā quō inferior facit defectio et est refrigeriū indignationis charitatis: et quoddā quō posterior facit dānatio et est refrigerium sudoris cōsolationis **tc.** ibidem. **E**
- Refugium** quoddam tutum et securum est deus: nam refugius scz pauperibus ne fame pereār: debilibus/ne hosti pareant: vagantibus/ne domo careant: et sperantibus vt tuti floeant **tc.** **A**
- Refugiū** quoddā sanctū atq; purū/et religionis atq; penitētie seu iustoz societas **tc.** et quoddā vanū et obscurū scz quo mali recurrūt ad refugia mundanoz **tc.** ibidem. **B**
- Refulgere** vide fulgor seu fulgere.
- Regalis**/vide reges/regius.
- Regere** pertinet ad rectorem **tc.** **A**
- Regere** est actus sapientie: actus diligētie/et actus emi nentie ibidem. **A**
- Rector** habere dicitur mīritudinē et clemētiā: rectitudinē et iusticiā/ac celsitudinē atq; potentiā ibidem. **B**
- Rex/reges/regnare**/rex nomē dignitatis/ officij et potesta tis **tc.** **A**
- Rex** quidam eternalis superior scz deus/quidam spirita lis interior/quidam temporalis exterior/et quidā infer nalis inferior **tc.** ibidem. **A**
- Rex** quidāz admirabilis et gloriosus scz deus qui est rex re gum et dñs dominantū ibidem **B** nam deus est rex sa piens et prudētissimus: pius et clemētissimus/ prepotēs et stabilissimus/prouidens et cōmunissimus ibides **E** et iustus atq; seuerissimus **tc.** ibidem. **D**
- Rex** quidā laudabilis et virtuosus: scz bonus princeps/iu dex/pzelatus/vel vir perfectus: nam talis esse debet au dax ad precedendum: fortis ad resistendū/cautus ad p uidendū/clemens ad indulgendū/iustus ad iudicā dum/diligens ad inquirendū/humilis ad seruiēdum/et cetera alia per longum ibidem. **E**
- Rex** quidā odibilis et vitiosus/nā tales delectijs impinguan tur: blandicijs delectantur: luxurijs inqñantur: scientijs effrenātur/et ignorantijs hebetātur ibidem. **F**
- Regus** quoddā incipit in quo viuūt hoīes penitētes et si gnātur per regē iuda ibidē **B** quoddā pficientius quo vi uūt hoīes laborātes seu militātes: denotantq; per regē dauid ibidē **H** quoddā sancte viuētium quo regnāt vi tia superātes: signāturq; per regē salomonē: et quoddā semp letantiū quo regnāt celūz triūphantes: et signātur per regē israel ibidem. **I**
- Reges** mali in scriptura inueniūtur: scz rex assyrioz/amoz reoz/babyloniōz/egyptiōz/isti em reges filios israel grauauerūt: deū contēpserūt: et supbe sup alios regnauē rūt: signantq; demones atq; tyānos **tc.** ibidem. **K**
- Regina** signat in scriptura animā deuotā: vel quālibet vir ginē sanctā vel etiā virginē Mariam. **A**
- Regina** debet regem cum populo concordare: semper ele mentiam demonstrare: se per decentiam ornare: hostis potentiā refrenare: et regis amicitia vēdicare moraliter intelligendo de beata virgine vel etiā sancta anima: vel persona **tc.** ibidem. **B**
- Regina** etiā esse dicitur decō et speciosa: placēs et amozosa/cle mens et viscerosa/tremēs et timozosa/cultu religiosa/sta tu imperiosa/et cetera alia ibidem. **B**
- Regius/regalis/regiū** seu regale dicitur illud quō ad reges noscitur pertinere seu a regiō dependere: hinc est quō scdm diuersitatē regiū inueniunt diuersitas regioz **tc.** **A**
- Regnū** quoddā tpale vanū et trāsitorū ppter dissensiones et cōtrouersias: vagationes et insolēcias: occisiones et inu sticias: detractiones et inuidentias: et sequentia ibidē **A** quoddā virtuale sancti et meritorū/quo viri iusti et sancti christo regi celesti sunt dedicati multisomiter ibidē **B** quoddam eternale dignū et permāsonū scz dona regia glorie paradisi ibidem. **E**
- Regio** multiplex in scriptura reperit: scz regio quedā viato rū vita tpalis: quedā pfectoū vita spiritalis: quedā bea toū patria supnalis: quedā peccatoz patria mūdialis: quedā vicioz et meritorū habitatio cordialis: et quedā dānatoz habitatio infernalis **tc.** **A**
- Regnum/regnare/regnū** multiplex: tam in bono q̄ in ma lo reperitur. **A**
- Regnū** quoddā supius ecclesie triūphantis beatoz affe crandū ibidē **B** quoddā inferi ecclesie militantis pzelato rū gubernādū ibidē **E** quoddā interi cōsciētie vel aīe vir tuose reformādū **tc.** et quoddā exteri sacre scripture et fi dei christiane habitandum **tc.** ibidem. **D**
- Regnū** sumitur in malo: et sic regnū quoddā eminētie tempo ralis: quoddā conscientie criminalis: et quoddam pestilentie infernalis **tc.** ibidem. **E**
- Regredi** vide reuertī.
- Regula** idest regimen/vel mensura. **A**
- Regula** quedā rōnis que est in cordiali cōsciētia: quedam lectionis in litterali sapiētia/et quedā iustionis in frater nali seu virtuali obseruātia **tc.** ibidem. **A**
- Religio/religiosus/religio** est statū hoīm perfectoz sub cer tis mādatis et regulis deo famulāti. **A**
- Religionis** statū securior/nā ibidē est virtūz floide castitatis ibidē **A** virtūz intime paupratis ibidē **B** virtūz obediē tie et humilitatis ibidē **E** virtūz amicitie et cōmunitatis et silentiū magne taciturnitatis ibidē **D** atq; habitus ma gne vilitatis ibidem. **E**
- Relinquere** idest dimittere/fugere/spnere/abijcere **tc.** et sumit in bono et in malo. **A**
- Relinquere** quoddam virtuosum quo viri sancti relinquūt il la que sue cōtraria sunt saluti ibidem **A** sicq; relinque re debemus angustiaz rerū possessionem ibidē **B** carnis noxiā voluptatē seu infectiones/et mentis ppale volitio nem seu affectionē ibidem. **E**
- Relinquere** quoddam vitiosum/scz malozum qui vtilia relin quūt ad salutē: nā relinquunt deū per iniquitatē: paren tes per impietātē/correctionē per prauitātē/et religio nem per apostasie prauitatem **tc.** et quoddam fructuosum scz iustozū quando iusti posterius bona documēta et exē pla relinquūt **tc.** ibidem. **D**
- Reliquie** dicitur oīa illa que post cōsumptionē alicui⁹ rei remanent et relinquūt **tc.** **A**
- Reliquie** quedā corporales/scz sanctorū honorande ibidē **A** quedā temporales erogande/et quedā psonales ifor mande **tc.** ibidem. **B**
- Reliquie** vero male sunt filij male docti **tc.** ibidem. **E**
- Remanere** signat vt cōiter stationē et pseruantia siue in bono siue in malo: in bono em signat bonam perseverā tiam qua homo remanet in statu gratie nec inde per pec catum recedit **tc.** **A**
- Remanere** vero in malo nihil aliud est q̄ in malo perseuerare **tc.** ibidem. **B**
- Reminisci** quoddā dei iustitie/ quoddā dei clementie/et quoddā nostre prudētie **tc.** vide memorari seu memoria.
- Remittere/remissio/remittere** idest retro seu iterū mittere

vel sumit pro relaxare vel pro indulgere/parcere/vel mi
sereri et cōdonare etc. A

Remissio quedā superior et diuina qua deus dimittit pecca
ta penitentibus; debita postulātibz et tormēta sanctis
resurgentibus ibidem. B

Remissio quedā inferior humana qua nos tenemur alijs
remittere etc. ibidem. B

Renes sunt membra corporis ad humorū depurationē et
ad caloris cōseruationē: ad proliū suscitationē et genera
tionem ordinata etc. A

Renes signāt viros spūales: signāt etiā affectus cordiales: et
appetitus carnales etc. ibidem. A

Renouare/innouare/innouatio seu renouatio quedā natu
ralis qua deus p tēporū vicissitudinē omni anno renouat
oīa etc. quedā virtualis quā homo de peccatū verustate
mediāte penitentiā per gratiā renouat: sicqz tales reno
uat cōscientiā interiōrē: apparētiā exteriōrē/amicitiam
inimicōrū/sapientiā sincerioz et penitentiā asperiozem
ibidē A quedā renouatio mōdialis seu fortunalis qua
peccatores/innouāt in se mala etc. quedā criminalis quo
qz aliquo dolore renouat quocūqz crimine: qdā eterna
lis seu supnalīs/scz beatorū in paradiso/et quedā inferna
lis scz renouatio tormentoꝝ etc. ibidem. B

Renūciare vide annūciare/narrare/referre.

Repellere idest retro seu iterū pellere/fugare/abijcere/re
pudiare/et refutare etc. A

Repellere qdā qd facit diuina iusticia: nā quosdā repel
lit ordinatiue: quosdā correctiue seu castigatiue/et qdā
executiue p finali dānationē ibidē A repellere qdā
qd facit humana prudētia: scz quo iusti abijciunt seu re
pellūt a se malis: et qdā qd isana facit stulticia: scz quo
peccatores repellūt a se bona deū videlz cōtēnēdo: amī
cum fugiēdo: et seipsum nō curādo etc. ibidem. B

Repente/repentinus/repente idest subito/cito/celeriter et
instanter. A

Repente qdā diuine benignitatis: quoddam diuine se
ueritatis: qdā moralis sedulitatis: et qdā munda
ne crudelitatis etc. ibidem. A

Reperire quoddā dei/qz reddit vnicūqz iuxta opera sua tē
pore suo etc. A

Reperire qdā iusti/nam intendunt seu reperit summa
diuinitatē: gratie voluptatē/et vtilitatē/bonā sociera
tem/cordis iniquitatē etc. ibidem B et quoddā stulti/
nā stulti reperit diuitias tpales: delicias gutturales/
luxurias corpales/discordias fraternales/et molestias
eternales ibidem. E

Replere/plenus/plentitudo siue repletio signant generaliter
abundantiā et cōplementum siue in bono siue in ma
lo etc. A

Plentitudo quedam interiōr virtualis meritoꝝ/nam sic iu
sti sunt pleni virtuali sanctitudine ibidem B sunt etiā
pleni cordiali limpitudine: et pleni eternali beatitudine
etc. ibidē E quedā exteriōr tpalis bonoꝝ tpalīs huius
mundi ibidē D et quedā inferiōr criminalis/qua mali
replētur vitijs et pctis: videlz stulticia et fatuitate/auaritia
et cupiditate/castrimargia et gulostate/violētia et cru
delitate et cetera alia ibidem. E

Reponere idest retro seu in abscondito ponere seu deponere
vel in loco tuto ponere etc. A

Reponere qdā prudētie: qdā miserie: qdā clementie:
qdā demētie: qdā fidei etc. ibidem. A

Repositare vide referre/narrare.

Reprehendere vide arguere/redarguere.

Reprobare sumitur pro repudiare/ refutare/repellere/re
spuere/dānare/abijcere/vel nō curare. A

Reprobatus fuit et vultus per iudicā cōdonē ibidem A
reprobatus est iustus per pestificas legiōē scz per im
pios et puerfos etc. ibidē B reprobatus est stultus seu

peccator per dominicā sanctionē: et peccatores reprobi
dicūtur ppter stulticiā qua sunt hebetari: luxurias qua
sunt inflāmati: pigritiā qua sunt eneruari: faciēdiā qua
sunt effrenati et sequētia ibidem. E

Reprobat est fractus idest pauper et egestate cōtēptibilis fra
ctus p tyānicā pessionē etc. ibidem. D

Reptile/reptilia sunt aialia circa terrā repentiā que a re
ptādo dicta sunt reptilia etc. A

Repunt em occulti tentatores scz demones: repunt auari
peccatores: et repūt affectus carnis in nobis etc. A

Reptilia in malo dicunt pctōres: qz sedant se tangētes: spū
nunt sese regētes: regūt populos et gētes: et pereunt per
penas ingentes etc. reptilia vero in bono sunt boni labo
ratores: nā isti cō deo sunt colligati: in deo occupati/et
per deū liberati etc. ibidem. A

Reputare/reputās/reputat/reputare idest estimare/opi
nari/credere/ascribere/iudicare etc. A

Reputatio quedā veracis cognitionis qua deus et iusti res
reputāt q̄tum valent: nam tales reputant culpe stratus
vilem et sordidū: mundi statū vanū et fluidū: et iusti paratū
sanctum et solidum ibidem. A

Reputatio quedam opinionis fallacis: qua mali reputant
bona esse mala: nam tales reputant fatuos vīgere: pau
peres fetere/ocum nil videre/et iustum non valere ibi
dem. B

Reputatio quedā presumptiōis audacis qua mali seipsos
reputant etc. ibidem. E

Requies/requiescere sumit pro cessare/p dormire/vel a la
bore desistere etc. A

Requies quedam interiōr virtuosa hoīm perfectozum qui
in solo dō requiescunt etc. ibidem A nā ad mentis re
quiem habendam requirit affectio desideratiua: perfe
ctio alleuiatiua/intentio pacis amatiua/et discretio deli
beratiua etc. ibidem. B

Requies quedā exteriōr et virtuosa et est requies malozum
nam requiescunt in prauitatibus et in vitijs: in possessio
nibus et diuitijs/in carnalitatibz et delitijs/in dignitatibz
et officijs et cetera alia ibidem. E

Requies quidā superiōr et gloriosa scz beatoꝝ: nā ibi est
trāquillitas laboris exclusiua: cōmunitas amoris cōclu
siua/amentas decoꝝ cōtēntiua/suauitas doloris abla
tiua/securitas terroꝝ expulsiua/et fertilitas ardoris re
pletiua ibidem. D

Requies quedam posteriōr et rediosa scz nature corpora
lis: et requies quedā inferiōr et periculosa scz inferni etc.
ibidem. E

Requirere idest aliquid debitum expetere etc. A

Requirunt aīe de manibz platoꝝ: requirunt opa bona de
manibz subditoꝝ: requirunt vindicta de opibz impioꝝ: et re
quirunt auxiliū de manu dñoz etc. ibidem. A

Res/in sacra scriptura oīa que sunt res dicūtur siue sint sub
stātie/accidētia/passiones/habitus/siue actus. A

Res quedam deficientes et fugitiue cōtēnēde/scz res hu
ius mundi/bona temporalia et terrena ibidē A quedā
res inefficientes et nociue euitande scz vitia peccata: et que
dam res efficientes et lesiue tolerāde/ scz miserie et tribu
lationes viri iusti etc. ibidem. B

Res qdā pficiētes et iuuatiue frequētāde/scz bona opa q
pficiunt ad salutē etc. quedā pficiētes et directiue pcurā
de scz virtutes: quedā sufficientes et reflectiue affectan
de/scz gloria paradisi etc. ibidem. E

Respublica dicit cōmunis stat⁹ pluris simul viuētijs et sub
eisdē legibz/moibz/atqz ritibz cōstitoꝝ etc. estqz respu
blica qdā tpalis laicoꝝ: qdā generalis christianoꝝ: que
dā spūalis religiosoꝝ: qdā spūalis hoīm pfectoꝝ: qdā
criminalis hoīm peccatoꝝ: quedā infernalis hoīm dam
natoꝝ: et quedā supnalis hoīm beatoꝝ etc. A

Reseruare idest retro vel in posteriū seruare. etc. A

Reseruare vñ qđ facit sapiēs: vñ facit nesciens: vñum facit paries: et vñum facit puniens et. ibidem. **A**

Residere/residuum/residere id est remanere/restare et. **A**

Residuum quoddam luminis intimi scz virtutum: et merito rum hominū iustorū: et isti dicuntur residui multiformiter et. ibidem. **A**

Resistere est actus contrarietatis et obulationis: controuer sie et repulsionis/resistentia em̄ non est inter sibi sed inter contraria et. **A**

Resistentia quedā superne iurisdictionis et potentie qua resistit dei potētia affectionibus malorū et. ibidem. **A**

quedā interne contradictionis et cōstancie: scz qua iusti resistunt tentationibus demoniorū ibidez **B** et quedā humane obstinationis et stulticie: scz qua mali et impij resistunt dei inspirationibus: prelati instructionibus/primi volūtatibus/et subditi supplicationibus ibidem. **E**

Respicere/respectus/respicere id est aliquid attendere vel videre. **A**

Respectus quidā dei/naz deus tres habet oculos quibus respicit vniuersa: videlicet oculū scientie ad gubernandum oculū clementie ad adiuuandum: et oculū iusticie ad cōdēnandum et. ibidem. **A**

Respectus quidā humanus duplex: nā quidā bonus scz sensus et discretio cordialis hoīs quo homo respicit superius gaudia beatorū inferius supplicia dānatorū/exterius suspiciat egenorū/interius flagitia vitiosorū/et posterius dispensat futurorū et. et quidā malus quo hoīes respiciunt libetius vitia qđ vitia et. ibidem. **B**

Respondere id est aliquid dicere vel causam allicui allegare: et respondere est verbū obedientie et humilitatis: sapientie et subtilitatis/iusticie seu equitatis/et stulticie seu presumptuositatis et. **A**

Restituere/restitutio qđā gratie qđ restituit penitētibz et. ibidem. **A** qđā glorie qđ restituit triūphātibz: et quedā rpa lis substantie que restituit indigētibz et. ibidem. **B**

Resurgere/resurrectio/resurgere id est iterū surgere vel de morte ad vitam reuersio. **A**

Resurrectio quedā aīe spūalis qñ aīa de pctō resurgit et. ibidem. **A** quedā fortune rpalis qua homo iterū p mīda nā pspicitatē restituit et. et quedā nature psonalis qua omnis homo in nouissimo die resurget et. et illa exēplatur naturaliter: demonstrat exēplariter: predicatur figuraltiter: et reuelatur spūaliter et. ibidem. **B**

Rethe et sagma sunt quedā filorū vel viminū instrumenta ad captione pscis/animaliū vel volatiliū ordinata: et si gnat in bono vel in malo. **A**

Rethe in bono quoddā mērale scz cordis affectio qua mediante homo capit bona gratie et glorie et. quoddā ver bale scz verbū predicatio et. et quoddā reale scz ecclesie cōgregatio ibidem. **A**

Rethe in malo signat omne illud per qđ homo capitur: inuoluitur et decipitur: sicqđ est rethe delictarū/diuitiarū/et cōmēntiarū ibidem. **B**

Retinere/retentio multiplex in scriptura reperitur. **A**

Retentio quedā dānificatiua scz retentio diuitiarū ibidez **A** quedā notificatiua qua dei mandata et documēta in mente retinemus et. quedā modificatiua qua nos retinemus et retrahimus malos appetitū et. et quedā saluificatiua scz perseuerantia que alias retinet virtutes et reseruat et. ibidem. **B**

Retrahere/retractio est aliquid ab aliquo termino vel proposito retractio: et est retractio quedā virtuosa: quedā vitiosa: et quedā periculosa et. **A**

Retro quere/reortus vide torquere.

Retribuere id est rēcōpensare/satisfacere/reddere et. **A**

Retributio quedam equitatis et iusticie meritoria: quedā prauitatis et nequie dānatoria: quedā bonitatis et clementie saluatoria: et quedam seueritatis et potentie affli

etoria et. ibidem. **B**

Retro/retrosus aduerbia significantia partē interiore et posteriorē: signat etiā qñqđ pteritū: qñqđ futurū et. **A**

Retro quoddā attendendū scz vitia que cōmissimus: beneficia que recepimus et. quoddā metuendū scz mors/iudiciū et infernus et. ibidem. **A** quoddā precandū scz status penitentie ibidem **B** quoddā dimittendū scz pspicitas mīdana/et bona huius mundi: quoddā pmerendū/scz xpi bonitas: et quoddā pauescendū scz infernus et. ibidem. **E**

Reuelare est secretū suū alicui declarare et. **A**

Reuelatio quedā diuina valde mirabilis/nam reuelatio talis quedā est amoris inestimabilis/quedā valoris incōparabilis ibidem. **A** quedā rigoris intēperabilis: et quedā splendoris inobfuscabilis ibidem **B** quedā humana valde laudabilis et. ibidem. **E** quedā mundana et dānabilis: et quedā eterna tristabilis et. ibidem. **D**

Reuereri/reuerētia/reuereri id est dubitare et. **A**

Reuerentia quedā hoīm humilitis et subiectorū ibidez **A** qđā hoīm nobilitis et pfectorū seu deuotorū: et quedā hoīm flebilis et dānatorū et. ibidem. **B**

Reuereri sumit pro vereri: et sic iusti reuerentur presidentē diuinitatem: precedentem iniquitatem/presentem calamitates/defluentem prosperitatem/et imminētem festiuitatem et. ibidem. **E**

Reueri/reuerrens/reuersus/reuersio multiplex in scriptura. **A**

Reuersio quedam Christi ascendētis: nam ipse reuersus ad statū honoris post victoriā ibidez **A** reuersus ad locū valoris post miseriam: et reuersus ad locū amoris post angustiam et tristitiam ibidem. **B**

Reuersio quedā hoīs penitētis/nam sic est reuertendū ppter dānabile nocumētū ibidem. **E** reuertendū ne dissoluamus tenaculū amoris ibidem. **D** et reuertendū ut impleamus documētū valoris ibidem. **E**

Reuersio quedam hoīs delinquētis qua homo reuertitur ad retroacta vitia et peccata et. quedam hoīs moriētis qua homo ad terrā reuertit unde sumptus est et. et quedam nature refurgētis qua natura est reuersura de morte ad vitam nouissimo die et. ibidem. **S**

Reuere/vide viuere/resurgere.

Reuocare id est retro seu iterum vocare de termino ad quē itur ad pcedentē terminū reducere vel vocare et. **A**

Reuocatio quedā quā facit penitētia qua homo de malo ad bonū reuertit et. quedā quā facit insolentia qua homo incōstans facile solet cessare a psecutione bonorum operū et. quedā quā facit dei gratia qua miser reuocatur ad celi gloriā et. et quedā quā facit dei iusticia qua deus reuocat a presentibus gaudijs peccatores et. ibidem. **A**

Ridere/risus multiplex in scriptura reperitur et. **A**

Rident iusti propter spem futurorū et iocunditates: rident propter spem et charitatē: et rident ppter eternā gloriā et felicitatē ibidem. **A**

Rident mali ppter stulticiā et iniquitatē et. ibidem. **B**

Rigare est aqua seu re humecta vel liquida aliquid irrigare/et. vide irrigare.

Ripa est littus fluminis seu maris scz illa extrema pars terre que aquā immediate cōtingit et. **A**

Ripa quedā mortalis cōdusionis ibidez **A** quedā letalis corruptionis: quedā vitalis cōuersionis ibidem **B** quedam finalis saluationis: et quedam realis instructionis et. ibidem. **E**

Ritus est mos/obseruātia/cōditio siue modus et. **A**

Ritus quidā suppositus et tolerabilis iustorū seculariū ibidem. **A** quidā admirandus et venerabilis religiosorū et ecclesiasticorū ibidem **B** et quidā euitandus et detestabilis scz hoīm impiorū et. ibidem. **E**

Riuus riuus/riuus est profuuium aquarum fluentis de flumine vel de fonte etc. et multe sunt riuorum species: videlicet riuus cruoris et afflictionis/meroris et compunctionis/dolours et compassionis/splendoris et discretionis et cetera alia. **A**

Rixa/rixare fugiende sunt et vitande multiplici ratione: quia fontem natam discordiam: continent stultam facundiam: reuelant stultam infamiam: et generant promptam iniuriam nam rixa est discordie nutritrix: stulticie tutrix/infamie dicitrix et iniurie factrix etc. **A**

Robor am successos atque filius salomonis fuit rex israel: et signat bonum siue malum principem seu prelatum etc. **A**

Roborare/robur/robustus/robur idest fortitudo et stabilitas. **A**

Robur quoddam admirandum/diuiine firmitatis venerandum: quoddam humane virtutis et constantie amplexandum: quoddam tyrannici mundane prestantie derisendum: et quoddam demoniacum formidandum etc. ibidem. **A**

Rogare idest precari: orare/petere/requirere et supplicare etc. nam rogare est officium humilitatis: sedulitatis/sollicitudinis/penalitatis/crudelitatis/vtilitatis/et sagacitatis etc. **A**

Roma/romanus/roma caput omnium etc. **A**

Roma est lucus interior animi humanus qui itus habitat est lucus exterior mundus pessimus qui iustos fatigat ibidem **B** roma est status inferior viciis primus quo iustus militat etc. et roma est status superior quem deus visitat scilicet paradysus etc. ibidem. **E**

Ros est quedam aeris impressio frigida et humida que in medio aeris generatur et hic ad nos inferior derivatur etc. **A**

Ros quidam perficiens/stillans a parte superior: quidam reficiens stillat a parte posterior: quidam inficiens stillat in parte exterior: et quidam perficiens stillat in parte interior etc. ibidem. **A**

Ros quidam diuine gratie illuminatiue perficientia et discretio: quidam mollificatiue per clementiam et compassionem ibidem **B** quidam refrigeratiue per potentiam et repressionem: et quidam dulcificatiue per pietatem et deuotionem ibidem. **E**

Rosa est flos fragrantissimus: cuius decolor/odor/valor/quasi cunctis floribus preferatur: signaturque virginem Mariam: et christum ecclesiam et quemlibet martyrem siue iustum etc. **A**

Rota est instrumentum volubile et rotundum: faciliter vertibile et mobile/strepitum faciens et clamorem etc. **A**

Rota quedam naturalis facit omnia naturalia sunt in circulo seu rota ibidem **A** quedam temporalis scilicet rota fortune et mundi successus: quedam supernalis scilicet tumultus et strepitus diuinorum iudiciorum: quedam magistralis scilicet predicatorum et doctorum ibidem **B** rota quedam scripturalis scilicet volubilitas diuine scripture: quedam virtualis scilicet virtutis: et quedam criminalis scilicet status malorum etc. ibidem. **E**

Ruben filius iacob vnde de. xij. patriarchis qui ioseph libera re tentauit: interpretaturque videns filium visionis etc. et signatur virtutis perfectum atque etiam impium multipliciter etc. **A**

Rubor/rubedo est color ignis: roseus/fulmineus/sanguineus et purpureus: signaturque charitatem et amicitiam que est ignea: signatur humilitatem et verecundiam que est rosea: signatur crudelitatem et seuitiam que est flamminea: signatur carnalitatem et luxuriam que est carnea seu sanguinea: et signatur peccatitatem et patientiam que est purpurea: atque signatur confusionem finalem quam damnati sustinebunt etc. **A**

Rubigo est illud quod in metalli/ferri/vel gladii superficie generatur: a quo splendore ipsi habentur et substantia consumitur et donatur etc. signaturque peccatum. **A**

Rubus est frumentum seu arbor in deserto abundans et crescens/spinosus/ledens et pungens: signaturque homines penitentes/virginem Mariam: et in malo auarum significat etc. **A**

Rudis idest ineducatus: indoctus etc. vide imbecillis ineptus stolidus.

Ruere/ruina/ruere idest subito et insperate cadere: et inde ruinosus quod propinquus est et facile ad ruendum etc. **A**

Ruina quedam peccatorum interiorum cauenda: quedam miseriorum exteriorum sustinenda etc. ibidem **B** et quedam damnatorum inferiorum abhorrenda etc. ibidem. **E**

Rufus/rufedo est color rubeus subnigris maculis punctatus etc. et rufus dicitur christus propter sanguinis cruciationem etc. rufus dicitur iustus propter flammis rubicationem: et rufus dicitur impius propter criminis maculationem etc. **A**

Rugitus est vox et clamor leonis: estque quedam vox terribilis audientibus furorem pectoris signans a quo procedit etc. **A**

Rugitus quidam penitentium: quidam presidentium: quidam iudicantium: quidam indigentium: quidam predicantium et cetera alia ibidem. **A**

Rugitus quidam mirifice orationis: quidam mestifice lamentationis ibidem **B** rugitus quidam magnifice iurisdictionis: quidam famelice seu tristitice desolationis: quidam autentice predicationis ibidem **E** quidam venefice murmurationis: quidam tyrannice depredationis: quidam malignice machinationis: et quidam pestifere desperationis etc. ibidem. **D**

Ruminare/masticare spiritualiter idest cogitare/desiderare/studere/et deliberare/videre ibidem.

Rumor dicitur nouitas alicuius facti de nouo auribus publica etc. vide nouitas.

Rumpere idest continuitatem intercidere vel cassare: et signatur in bono et in malo. **A**

Rumpit boni culpe prauitatem: mali morum honestatem/morum vitet vanitatem/fortuna mundi prosperitatem/diabolus bonorum tranquillitatem/et deus malorum prauitatem etc. ibidem. **A**

Ruptio quedam quam facit christus/qua deus dirumpit diuersimode diuersa: nam dirumpit scelera que vinculant mentis libertatem: dirumpit aspera que iaculant iusti bonitates: et dirumpit prospera que cumulant culpe prauitatem ibidem **B** ruptio quedam quam facit iustus: nam talis rumpit peccatorum habenas: miseriorum carbenas et malignorum sequelas etc. et ruptio quedam quam facit stultus seu impius: nam talis dirumpit diuina mandata/federa iurata/secreta ligata/et honesta relata etc. acruptio quidam quam facit letus scilicet morum temporalis: quia dirumpit corporum naturam charorum victuram: et fortune figuram etc. ibidem. **E**

Rursus/rursus/rursus vbicumque adiungit semper signatur iterationem/multiplicationem/vel reuersionem etc. **A**

Rursus corporalis resurrectionis/rursus spiritalis reformationis/rursus virtualis iterationis/et rursus criminalis desolationis etc. ibidem. **A**

Rursus de bona et virtuosa bonorum operum multiplicatione et iteratione: nam iusti volunt et querunt rursus concipere ut bona pariant: effodere vt aquam hauriant: respicere vt bona veniant: comedere vt rursus dormiant: quiescere vt alia videant: consulere deum ne pereant et cetera alia ibidem. **B**

Rursus vero in malo/nam impij habent rursus carnalis infectionis: mentalis presumptionis/realis dissensionis/letalis obliuionis et finalis perditionis etc. ibidem. **E**

Delittera. S.

Sabbatum accipitur pro festiuitate etc. **A**
Sabbatum quoddam iudeorum: quoddam deuotorum: quoddam christianorum: et quoddam beatorum ibidem. **A**

Sabbatum si colere volumus plura requirunt: nam necessarium est abstergere feces carnalitatis: deponere pondus cupiditatis: pagare opus vtilitatis: persistere statum stabilitatis/adorare cultum diuinitatis: et sequentia plura ibidem. **B**
Sacrificium/sacrificare/sacrificium idest officium seu sacra obla-

tionē facere vel efficere *tc.* sumitq; in bono et in malo **A**
Sacrificiū quoddā mirabile cū summa reuerētia offerēdū
 ibidē **A** quoddā laudabile cū diligētia faciendū ibidē
JB et quoddā dānabile cū vigilātia fugiendū ibidē. **E**
Sacramētū vide septem.
Sacerdos est nomen officiū per quod quis diuinitatib; depu-
 tat; *tc.* et etymologizā; sacerdos quasi sacer dux/sacra-
 dans vel sacra docens. **A**
Sacerdotibus insit cōscientie et innocentie sanctitudo: nam
 tales nō sint per affectionē defectuosi: per inspectiōnē
 monstruosi/per supbiā gibbosi/p inuidiā lippōsi/per va-
 nāz gloriā albuginosi/per luxuriā scabiosi/p auariciā
 impetiginosi/et p pigritiāz hērniosi/sed requirūt q; ma-
 neant stabiliter per mentis firmitatē: caueāt diligēter
 prauas societate; bozeant mētaliter mundi pspicitatē
 palleant sinceriter per carnis castitates; et cetera per or-
 dinem ibidē. **JB**
Sacerdotibus insit apparētie vel euidētie pulchritudo: nā
 tales ornātur stola puritatis et innocentie/stola firmita-
 tis et patiētie/stola castitatis et cōtinentie/stola charita-
 tis et amicitie et alia sequentia ibidē. **E**
Sacerdotibus etiā insit sapiētie et eloquētie rectitudo: nā
 habeant eloquētiā ad docendū rectitudinē: apparētiā
 ad cōuersandū pulchritudinē: et innocentia ad viuēdi
 sanctitudinē ibidē. **D**
Sacerdotes vero mali sunt simonē pfectores: supbie pces-
 sores/auaricie possessores/ignozātie successores/mali-
 ciosi machinatores/presumpuosi opinatores/delictiosi
 cōuersatores/et luxuriosi inquinatores ibidē. **E**
Satiare vide saturitas.
Saccus est vestis seu instrumentū vile ad cōtinēdū: penale
 ad induendū/vile et detestabile ad intueudū: et inuenitur
 saccus mentalis cōscientie/saccus penalis penitētie/sac-
 cus mortalis impotētie/saccus tpalis affluētie/et sac-
 cū iniquitatis et nequitie *tc.* **A**
Sagitta est instrumentū bellicū ad pñciendū de longe ordi-
 natū et ad penetrādū vel pugnandū principaliter ppara-
 tum: et sumit in scriptura in bono et in malo. **A**
Sagitta quedā cōrrectionis p penitētib; cōpūgendis ibi-
 dē **A** quedā cōrrectionis p delinquentib; puniēdis ibidē
JB et quedā pñciatōis p auditorib; arguēdis ibidē **E**
Sagittarius quale signūz celi atq; proprietates eius; *tc.* ibi-
 dem. **E**
Sagitta vero in malo est quedā tētatōis: qdā detractio-
 nis; et quedā tribulationis ibidē. **D**
Sal est illud quo cibi pñstuntur: quo carnes salūnt; *tc.* quo
 a putredine reseruantur *tc.* **A**
Sal quoddā sapiētie et discretionis: quoddā penitētie et
 afflictionis ibidē **A** quoddā amicitie et coniunctionis:
 quoddam impudentie et inspectiōis; et quoddam affluen-
 tie et tpalis successus ibidē. **JB**
Salis pprietas vide penitentiā. **E**
Salis sicille mirabilis pprietas *tc.* pap. **JB**
Salamandre pprietas *tc.* aduocatus. **E**
Salicis arboris pprietas perseverantia. **D**
Salomon pōt significare *E* hūstū vel quēlibet vīrū iustū et
 potissime regē/iudicē vel pñlatū; et hoc rōne nominis
 ratione ominis/et ratione culminis *tc.* **A**
Saluator/saluare/salus/saluare idest adiuvare et protegere
 liberare/et est saluare acus pietatis/potestatis/et chari-
 tatis *tc.* **A**
Saluat diuina bonitas hoīem p mortis illustrationē ibidē
JB saluat diuina probitas per hostis expurgationē: nā
 saluat ab hostili tentatione/a carnali infestatione/a tem-
 porali tribulatione/a criminali infectione; et a corpo-
 rali afflictione ibidē. **E**
Saluat diuina charitas per carnis intuitionē: videlz a oīa
 boli potestate/ab iferni captiuitate/et a peccati maligni

tate ibidē. **D**
Saluat diuina largitas per celi retributionem: nam salus
 eterna dabit peccata fugientibus: tormentā sustinētib;
 in deo cōfidentibus/dñm inuocātib;/humiliter cōuer-
 santibus et reliqua ibidē. **E**
Salutatio in bono est actus charitatis/pletatis/largitatis
 fidelitatis/sedulitatis/et cetera alia ibidē. **A**
Salutatio in malo quedā est elationis: quedāz derisionis
 et quedam proditiōis ibidē **JB**
Sambuci arboris pprietas *tc.* vide afferre. **E**
Sanare/sanitas est quedāz corporis bene tpara qualitas
 sanare vero est corpus infirmū ab infirmitate liberare et
 ad tēperantiā reducere: estq; sanitas qdā corporalī: q
 dam cordialis: et quedā eternalis *tc.* **A**
Sanus spūaliter fit homo per modū immutantis peniten-
 tie *tc.* ibidē **JB** fit sanus per actum quietantis inno-
 cie ibidē **E** et fit sanus per statum conseruantis pma-
 nentie ibidē. **D**
Sanitatis nostre reitutiuā est summi numinis icarnatio:
E hūsti sanguinis imolatio/sacri fluminis depuratio/si-
 dei luminis illustratio/et dolentis hominis suspiratio ibi-
 dem. **E**
Sanitatis nostre custodiū et conseruatiua sunt seruo-
 zationis/cultus religionis/bonestas locutiōis/dulcor
 deuotionis/ictus tribulationis/auditus predicationis et
 cetera alia ibidē. **E**
Sanctus/sanctitas/sanctificatio/sanct; dicit ille qui a pec-
 catis et vitiis est immunis *tc.* **A**
Sancti esse debem; ppter virtutū cumulum assumendo: et
 dicūtur hoīes sancti qui timent diuinā maiestatem: qui
 amant diuinā bonitatē: qui orant diuinā pietates: qui
 habent fidei claritatem: qui tenent supernam charitatē
 et plura alia ibidē. **JB**
Sancti esse debemus mandati stimulu; exequentes: sicq;
 habere debemus sanctū locum religionis: sanctum tem-
 plum orationis/sanctum oleum deuotionis/sanctas ho-
 stiam subiectionis/sanctos libros discretionis et cetera
 alia ibidē. **E**
Sancti esse debemus exempli speculā exequēdo seu imitā-
 do et hoc multipliciter ibidē. **D**
Sanctum sanctorū dicitur hostia corporis christi: cōscientie
 vīri iusti/status ecclesie militantis/et domus ecclesie triū
 phantis ibidē. **E**
Sancti dicunt; stelle ppter sex cōditiones *tc.* stella. **JB**
Sanctificare/sanctificat; /sanctificatio/sanctificare est ali-
 qd puri/sacri et sancti facere vel aliqd deo dicare vel san-
 ctificare vel sciri aliqd celebrare *tc.* et debem; sanctifica-
 ri ac sancti atq; puri fieri ad hoc q; sancto deo in sancta
 fide sua et ecclesia possimus cōgrue famulari *tc.* **A**
Sanguis est humor corporis aialis calid; et humid; ad mu-
 nimentū mēbroz naturaliter ordinat; *tc.* **A**
Sanguis in bono quidam est redēptionis scz xpī sanguis:
 quidā amorosus: quidā cōpassionis: quidā afflictionis
 et quidā nutritionis *tc.* ibidē. **A**
Sanguis quidāz valoris vel amoris preciosissimus scz san-
 guis *E* hūsti: nam vna gutta satisfecisset ad mundi redē-
 ptionem: ad hoīm saluationem/ad paradisi restitutionē
 et ad oīm vītorū expiationē ibidē. **JB**
Sanguis *E* hūsti preciosus/q; est expiativ; oīs iniquitatis
 multipliciter ibidē **E** est dissolutiv; nostre captiuitatis
 ibidē **D** est vocatiu; oue pfunditatis scz iferni et pecca-
 ti: est etiā reitutiu; nostre hereditatis ibidē **E**
Sanguis quidāz dulcoris virtuosissimi scz sanguis gratie
 ibidē **E** quidam doloris luctuosissimi scz mors et pe-
 na martyū ibidē **D** et qdā sudoris laboriosus: scz sub-
 stantie temporalis ibidē. **JB**
Sanguis in malo videlz luxurie et carnalitatis/nequitie et
 iniquitatis/sciende et crudelitatis ibidē. **JB**

Sanguis pprietas atq; cōditio: signatq; adulatorem
tc. vide abhominatio. **B**

Saphiri lapidis pprietas carcer **B** innocentia. **B**

Sapiētia/sapiens/sapientia dicit a cognitione rerū z carū
et in scriptura multiplex reperitur tc. **A**

Sapientia quedā superior z increata/scz diuina: nam talis
est increata/incarnata/inscrutabilis z infallibilis: quedā
interior et illustrata/scz viroz sanctorū z iustoz: quedam
exterior z excecata scz mundi: z qdā inferior z deprauata
scz diaboli tc. ibidem. **A**

Sapiens debet subiugare cordis affectionem: nāz talis dē
diligenter audire: dulciter assentire/superbe nō sentire/
maiori obedire/z cum bonis conuenire ibidem **B** sa-
piens etiam emulare debet mozum perfectionem: nam
talis congregat virtutem amoris: timoris/vigoris/vo-
lous/fidelitatis/humilitatis/et cetera alia ibidez **E** et
sapiens vendicare debet vite saluationem tc. ibidē. **D**
Sapientia quedā vitiosa scz mundana: nam talis est mētis
elationis generatiua: est dei obliuiois introductua ibidē
E est etiaz omnis deceptionis machinatiua: est itētiōis
perturbatiua: et est dānationis procuratiua ibidem. **F**

Saturare/satiare/saturitas idest repletio: et sumitur in bo-
no z in malo. **A**

Saturitas in malo quedā gulostatia: quedā crudelitatis
quedam iniquitatis: z quedā mundane psperratis: nā
talis inflāmat mētis affectionē: inducit cordis elatio-
nem: contemnit omnes deuotionē: subuertit pacis que-
rationē: z excitat carnis corruptionem tc. ibidem. **A**

Saturitas in bono/ nam deus sariat bonos spūali deuotionē:
sacramentali refectione/tpali afflictione/z eternali con-
solatione ibidem. **B**

Saturnus planeta maleuolus/tardus/terre⁹ tc. signatq;
prelatos ecclesiasticos vide accedere. **F**

Sauere lacerte proprietas **A** fluentia. **B**

Scandalum/scandalizare/scandalus est illud qd est causa
vel occasio ruine: et est ober/obstaculum seu offendiculū
alicuius tc. **A**

Scandalum quoddam cruozis/scz peccatum infidelitatis:
quoddam timoris: quoddā amoris: quoddam tentatio-
nis: quoddam locutionis: quoddam operationis: z cetera
alia ibidem. **A**

Scelus accipitur pro quocunq; enormi vitio vel peccato vi-
de de peccato.

Scindere/scissura est diuisio alicuius cōtinui: z sumitur in
bono z in malo. **A**

Scissura quedā contritionis: quedam confessionis: quedā
afflictionis seu correctionis: quedāz compassionis: que-
dam diuisionis seu dissensionis: et quedam dānationis
ibidem. **A**

Scire/sciētia in scriptura reperitur multiplex. **A**

Scientia quedā diuina superior: quedam mundana infe-
rior: quedam spiritalis interior: z quedam scripturalis
exterior ibidem. **A**

Scientia a dño solet pcedere: solet etiā cuncta bona osten-
dere: sicq; scire debemus pprie carnis fragilitate: vite
labilitatē/mortis necessitatē/iudiciū asperitatē/resurre-
ctionis integritatē: z alia sequētia ibidē **B** soletq; res
celestes appetere tc. ibidem. **E**

Scylla nauis pprietas tc. peccatores. **E**

Scythae populi crudeles tc. vide proditor. **A**

Scorpū pprietas magna tc. vide ppi passio. **D**

Scribere/scriptura quedam diuine sapientie qua scribit li-
ber mandatorū ibidez **A** quedā diuine prescientie qua
scribitur liber meritorum: quedam mētalīs recordantie
qua scribitur liber animozū: quedam iniusticie qua scribitur
liber vitorū: et qdā finalis seu eternalis affluentie: qua
scribitur liber premiorū ibidem. **E**

Scrutari idest idest inuestigare/diligenter inquirere/vel vi-

dere: et inuenitur scrutari creatoris/preceptoris/viato-
ris et peccatoris tc. vide de diligentia z inquirere.

Scutum est hoīs armatura ad defensionem z tutionem or-
dinata. **A**

Scutum quoddam eternum diuine tuitionis: quoddam inter-
num moralis perfectionis: videlz securus fidei z firme co-
gnitionis/humilitatis z alte orationis/iusticie z omnis
equitatis/elemosyne et dulcis pietatis ibidē **A** quod-
dam pastoralis prelacionis: z quoddam temporalis iu-
risdictionis ibidem. **B**

Secrerum quoddam conscientie interioris quoddā sapiē-
tie subtilioris: quoddam amicicie fidelioris: quoddam
iniusticie deterioris: et quoddam eminentie superio-
ris tc. **A**

Seculum sumitur qñq; pro mensura tpis scz centus anno-
rum: quandoq; pro statu hoīm peccatorum: quādoq;
pro statu hoīm beatorū: z reperitur seculus transitorius
z defectibile: infectioris z infectibile/permanforis z infir-
mibile tc. **A**

Secundus est ille a parte post qui immediate venit post
primum: et secundus est nomen humilitatis/auctorita-
tis/eqlitatis/sedulitatis/ppinqrtatis et cetera alia. **A**

Secundum est prepositio: z signat quandā adequationē
quandam imitationem: z quādam cōparationem tc. z
est multiplex: nam secundum vnum est virtuosum/amo-
rosam/gratiosum/viscerolum/rigorousum/et cetera plu-
ra **A** vide sicut.

Securus/securitas quedā bona z quedam mala. **A**

Securitas quedā interior/virtuosa perfectioris: z sunt que
reddunt hominem securum videlz futurozū secreta p-
missio/secretozū clara cognitio ibidem **A** vitorum fir-
ma expulsio/z animozū pura cōditio ibidem. **B**

Securitas quedā exterior/vitiosa peccatozū: z quedā supe-
rior gloriosa beatozū ibidem. **E**

Sedere/sedens/sedere multiplex: videlz virtuosum/glorio-
sum/virtuosum/z luctuosum tc. **A**

Sedē iusti in tranquillitate mentalis conscientie tc. ibidē
A nam iusti sedent in terra vt ibi lugeant: sedent in ym-
bra vt minus ferueant: in petra vt tutius maneant: in ci-
nere vt ibi doleant: sub arboze vt fructum habeāt: in pul-
uere vt viles appareant: z alia sequētia ibidem. **B**

Sedent iusti in sublimitate pastoralis eminentie: nā istozū
esse debet sedes iusticie/modestie/potentie/prudentie/
clementie/z cetera alia ibidem. **E**

Sedent iusti in sede supernalis affluentie: nam ibidem
est sedes vigoris/splendoris/dulcoris et honoris ibi-
dem. **D**

Sedes in malo ē multiplex: nā est sedes carnalitatis/cupi-
ditatis/prospitatis/fallacitatis/crudelitatis/repidita-
tis/atq; flebilis ibidem. **E**

Sedes dei quīnuplex: nā pōtē sedere in corde/virgine/cru-
ce/celo/z iudicio extremo ibidem. **F**

Seditio est dissensio vel turbatio quā ciues z domestici iter
se suscitāt cōtra superiores principes z rectores: nam cō-
mittunt nephanda/hozrenda/z stupenda tc. **A**

Seductio/seducere idest decipere/defraudare/prodere/
fallere/vel nocere/z dicitur seducere quasi seorsum a via
veritatis et recta ducere: atq; multi sunt seductores: vt
pater in diabolo tentatore/vsurario proditore/muliere
z luxurioso blanditore/falso amico/adulatore/et cetera
alia per longum. **A**

Seges nihil aliud signat q̄ blada seu spicas adhuc existe-
res in campis tc. **A**

Seges quedā virtutis z meritorū: salutis z premiorum/san-
ctorū z perfectiorū/prauozū z peccatozū/culparū z vicio-
rum/gazarū atq; terrenozū ibidem. **A**

Selenitis gēme pprietas: nā lune imāgines defert tc. vide
amicitia **D** aia **E** idem **B** imago **D** pñfisci. **B**

Semen/seminare/semem accipitur in scriptura in bono et in malo. **A**

Semen quoddam nobile et virtuosum/vtile et fructuosum/amabile et gloriosum/donabile et virtuosum/luxuribile et lubricosum ibidem. **A**

Semen dicitur sanctorum congregatio virtuosa: quia a sanctis patribus et parentibus sunt decissi et derivati: et tales sunt corrigendi/eligendi/et coniungendi ab omni alienigena et ibidem. **A**

Semen dicitur virtutum acquisitio fructuosa: sicut semine regalis substantie est dispergendum: semine virtualis substantie insigendum ibidem **B** semine scientie spiritualis effundendum: atque semen cordialis clementie influendum ibidem. **E**

Semeles a iove impregnata eiusque fabula et vide peccatores **B** prodiit. **A**

Semita est parva et brevis via: et est semita quedam brevis et transitoria: quedam suavis et directiva: quedam gravis et deceptiva et. **A**

Semita quedam virtuosa/scilicet vita perfectiorum per quam christus ambulavit et docuit et ibidem **B** et semita ista debet esse penitentie amaritudo ibidem **E** iusticie rectitudo ibidem **D** et continentie pulchritudo ibidem. **E**

Semita quedam vitiosa/scilicet vita impiorum: sicut reperitur semita montuosa/tortuosa/tenebrosa/lubricosa/et periculosa ibidem. **S**

Semel adverbium invenitur in bono et in malo: et sic reperitur semel auctoritatis/necessitatis/mortalitatis/severitatis/felicitatis/penalitatis/confessionis/et damnationis. **A**

Semper adverbium quod significat continuitatem: frequentationem/et eternitatem tam in bono quam in malo. **A**

Semper unum pertinet ad perseverantiam perfectorum: sicut iustus debet semper sperare/orare/laudare/videre/gaudere/arde re/lucere/et docere ibidem. **A**

Semper unum pertinet ad perseverantiam beatiorum: nam tales sunt semper in laura satietate: grata societate/quiete tranquillitate/leta iocunditate/certa securitate/nova felicitate/et magna fertilitate ibidem. **B**

Semper unum pertinet ad perseverantiam malignorum: nam tales sunt semper superbi/ambitiosi/discordes/litigiosi/peruersi/invidiosi/rapaces et peruriosi et. et semper pertinet ad perseverantiam damnatorum: quia semper et perpetuo sunt in pena ibidem. **E**

Sempiternus idest semper eternus/et reperitur in scriptura sempiternitas virtuosa hominum perfectorum: vitiosa hominum peccatorum: gaudiosa beatorum: et rediosa reproborum. **A**

Senex/senectus quedam virtualis perfectionis/sicut iustus habere debet sensus claritatem: debet previdere mortis curvitatē: et debet continere morum honestatem ibidem. **A**

Senectus quedam letalis corruptionis/nam habet visum hebetatū: vultū corrugatū/corpus incurvatū/pilum dealbatū dentē delocutū/caput decalvatū/et nasum inquinatū ibidem. **B**

Senectus quedam carnalis seu naturalis conditionis/nam caro subijcitur/sensus acuitur/sinis assequitur: et honor impeditur et ibidem. **E**

Senectus incōmoda/nam paratior ad irascendum/rapacior ad acquirendum/tenacior ad possidendum debiliores ad subsistendum ibidem. **D**

Sensus/sentire est aliquid percipere/attigere/opinari/vel cognoscere et. **A**

Sentire debemus mundi dispendia ut caueamus ibidem **A** cordis flagitia ut deleamus: crucis supplicia ut videamus ibidem **B** et celi solatia ut habeamus ibidem. **E**

Sensus quidam discretionis/corruptionis/presumptionis/et elationis et ibidem. **E**

Separare/separare/separare idest dividere/segregare/dividungere/ab invicem spargere. **A**

Separatio quedam grandis bonitatis vitiosa: quedam magne pravitatis vitiosa: quedam magne necessitatis dolorosa: et quedam magne aduersitatis lucrosa ibidem **A** nam iusti a carne excutere debent omnem tarditatem: dividere debent reipublicam: coniungere debent cordium claritatem et dimittere debent corporis voluptatem ibidem. **B**

Sepelire/sepultura/sepelire idest abscondere/contegere/vel operire. **A**

Sepultura quidam fit in vite religione: quidam in morum abscon sione: quidam in mentis obstinatione: quidam in mundi delectatione: quidam in cadaveris tumulatione: quidam in paradisi habitatione: et quedam in inferni regione et mansione ibidem. **A**

Sepultura quidam corporalis qua humana corpora post mortem sepeliuntur ibidem **B** quedam virtualis qua iustus per humilitatem sepelitur ibidem **E** et quedam supernalis qua beati in celesti paradiso sepeliuntur ibidem. **D**

Sepulchrum multiplex in scriptura invenitur: nam quoddam virtuosum humilitatis: quoddam gloriosum divinitatis: quoddam vitiosum iniquitatis: quoddam lubricosum carnalitatis: quoddam dolorosum mortalitatis et cetera plura ibidem. **E**

Sepie piscis proprietas et vide infamia. **D**

Septem/septim/per septenarium numerum universitas designat sue bona siue mala fuerit. **A**

Septenarius quoddam iustorum: quoddam malorum: quoddam donorum: quoddam bonorum: quoddam dolorum: quoddam doctorum et predicatorum: quoddam prelatorum: et alia sequentia per longum ibidem. **A**

Sequi/securus/sequi sumitur in bono et in malo. **A**

Sequi unum utilitatis valde virtuosum: quo iusti sequuntur osim vel prelatum vel opera virtuosum et ibidem **A** sic est qui sequi vult osim vel prelatum debet disponere mentem obedientem: debet deponere causam impediētem ibidem **B** debet perficere motum expedientem: et debet respicere finem allicientem ibidem. **E**

Sequi unum iniquitatis valde vitiosum: nam mali sequuntur avaricie cupiditatem/imundicie carnalitatem/superbie pondus positatem/symonie peruersitatem/nequicie malignitatem/et proprietas mentis simplicitatem/sequi unum damnosum valde dolorosum/et sequi unum felicitatis valde gloriosum ibidem. **D**

Sermo est verbum seu locutio seu ordinata verborum pronuntiatio et. **A**

Sermo quidam divinus/multiplex: nam primum sermonem deus interior generavit: secundum sermonem deus promulgavit: tertium deus posterius fulminabit: et quartum deus superius exclamabit ibidem. **A**

Sermo quidam humanus etiam multiplex: nam quidam bonus et fructuosus: quidam vanus et vitiosus: quidam durus et furiosus: quidam duplex et maliciosus: quidam simplex et suspitosus et cetera sequentia ibidem. **B**

Sermo facilius atque ars predicandi: nam quis sermocinari debet cum summa rectitudine: cum veritatis certitudine/cum deliberationis plenitudine/cum correctionis acriedine: et fortitudine et cetera plura ibidem. **E**

Serpens quidam gloriosus et mirabilis **A** quidam virtuosus et laudabilis ibidem **B** quidam vitiosus et execrabilis scilicet peccator: nam tales sunt deceptione fallentes/ambitione feruentes/detractione mordentes/et turbatione seuites ibidem **E** et serpens quidam venenosus et odibilis scilicet diabolus et ibidem. **D**

Serpentis proprietas et aduentus. **E**

Serre monstri proprietas ecclesia **D** lassitudo. **B**

Servare signat rei possessionem tuitionem et defensionem et. **A**

Servare unum divinum: nam deus servat iustos ipsos a tuncano liberando: a damnatione preservando/et in saluationem collocando et ibidem. **A**

Servare unum humanum quo deus servat aversos et peccatores: sicut talis habeat morum electum: habeat fructus allectivum: habeat beatum modum directum seu perfectum et ibidem. **B**

Seruire/seru/seruire effi p̄tinet ad subdīctū: seruiri ad magistrum. **A**

Seruitus quedam virtuosa magne perfectionis qua quis seruit dño vel prelato: quedā vitiosavilis cōditiōis: quedam gaudiofa magne prelacionis: et quedā tediosa oue dñationis ibidem. **A**

Seruus debet esse ornatu: et compositus: nam talis fit letus per spiritalem iocunditatem: lotus per munditiē puritatem: erectus per contemplationis sublimitatem: ac cinctus per abstinentie parcitatem: et alia sequentia ibidem. **B**

Seruus dñi esse diligens et expositus: nā fit diligens et attritus ad seruendum magistro suo etc. ibidem. **E**

Seruus esse dñi discretus et informatus etc. ibidem. **D** et dñi esse ditatus atq; premiatus etc. ibidem. **E**

Seruit quedā vitiosa: scq; per seruū intelligit peccator: naz talis est seruus obliuiofus/defidiōfus/p̄sumptuosus/luriosus/pnitiofus/et cetera alia ibidem. **F**

Seruari est numerus perfectus et diuersimode in scriptura signat etc. **A**

Serarius numerus signat statū mortalis cōditiōis scz vite presentis ibidē **A** signat statū mortalis p̄fectionis: scz opa pietatis ibidē **B** signat statū penalis afflictionis et signat statū finalis saluationis: atq; signat statū letalis corruptionis etc. ibidem. **E**

Sibiloz genera multa: et quid signat etc. aduentus. **E**

Siccitas/siccare/siccatas est quedā passiuā qualitas cōtra: ctia/mortificatiua/et de circūferentia ad centrū habēs motum etc. **A**

Siccatas quedā naturalis: quedā virtualis: quedā corporalis: quedā criminalis: quedā temporalis: quedā eternalis: et quedā infernalis etc. **A**

Sicut aduerbiū semp denotat similitudinē/cōformitatem et equalitatem. **A**

Sicut signat similitudinē virtuosam et laudabilem quā gerunt perfecti: naz tales sint sicut deus et sancti in sensus splendore: in cordis ardore: in morū decore: et in carnis candore seu pudore ibidem. **A**

Sicut signat similitudinē vitiosam et dñabilem quā gerunt imperfecti scz peccatores etc. signat similitudinē gloriosam et mirabilem quā gerūt beati etc. et signat similitudinē rediosam et tristabilem: quā gerunt dñati etc. ibidem. **B**

Signare/signū est oē illud qd est alicui rei future vel occulte significatiuū etc. signatq; in bono et in malo. **A**

Signū quoddā redemptionis est christi incarnatio: nā ibi fuit immutata dei stabilitas: impregnata matris virginitas/temperata dei seueritas/et inclinata celi sublimitas etc. ibidem. **B**

Signū multiplex est virgo Maria etc. ibidem. **E**

Signū qdā defensionis scz signū crucis: nā crux est signū amoris/valoris/terroris/honoris/decoris/et defensionis etc. ibidem. **D**

Signū quoddā perfectionis quo iusti et perfecti cognoscuntur etc. ibidem. **E** et quoddam corruptionis/corruptionis/vel infectionis/quo peccatores cognoscuntur videlz per signum superbie et pompositatis: luxurie et carnalitatē/inalicie et fallacitatis/auaritie et cupiditatis etc. ibidem. **F**

Signa duodecim in celo et quid significant etc. vide porta **E D E**

Silentiu/silere idest tacere: accipit etiā pro quiescere/cessare/et nō audire/vidē de taciturnitate. **A**

Silvani seu fauni demones sunt etc. pilus. **B**

Simile alius p̄p̄teras etc. vide fugere et pendere **B**

Similitudo multiplex in scriptura inuenitur. **A**

Similitudo quedam mirabilis et gloriofa qua deus factus similis hominibus q̄rum ad nature veritatē: q̄rum ad propriam diuinitatem: q̄rum ad corporis qualitatē: et q̄

tum ad mutuā charitatē ibidem. **A**

Similitudo quedā laudabilis et virtuosa qua quis p̄ posse fit similis deo et sanctis scz in virtutibus et moribus: nam similes esse debem⁹ viris prudētib⁹ et limpidis: viris rigidis et audacibus/viris fluidis et clementibus/atq; viris solidis ac cōstantibus ibidem. **B**

Similitudo quedam vitiosa et dñabilis: nam mali confortant se viris impiis et crudelibus: immundis et carnalibus auaris et tenacibus/hypocritis et fallacibus/et cetera alia ibidem. **E**

Symon vide beatitudo.

Simplex/simplicitas .i. innocentie veritas et puritas etc. **A**

Simplex et innocens habeat durationis longitudinem: cognitionis limpiditatem/coniunctionis aptitudinem/conditionis mititudinem/dilectionis firmitatem/et alia sequentia ibidem. **A**

Simul aduerbiū per qd intelligit societas et cōiunctio: amicitia et dilectio/sive bona siue mala fuerit. **A**

Simul vñ charitatiue dilectionis/vñ maculatiue cōiunctionis/vñ superlatiue religionis/et vñ copulatiue punitionis etc. ibidem. **A**

Simul debet esse boni: qz simul cōuenire debent personaliter et p̄cipue religiosi: scz ad simul laudandum/tractandum/labozandum/habirandum/et manducandum etc. si simul cōsentire debēt cordialiter: et simul subuenire generaliter ibidem. **B**

Simul vero in malo impioz concordiam signat: nam cōueniunt ad simul deficiendum: decipiendum/deuozandū/et alios inuadendum ibidem. **E**

Simulachū seu idolum est reificia et simulata: nō existēs neq; pp̄ia neq; vera etc. **A**

Simulachū signat terrenā vanitatem: signat hoīm prauitatem: signat mūdāā charitatem seu amicitia: et signat diuitum vilitatem ibidem. **A**

Synagoga pp̄ue loquendo est iudeozū congregatio vel ecclesia: et signat hoīm iniquozū congregationē per superbie tumore: seu itie furore/malicie liuorem/iracundie stridorem/atq; auaricie ardorem etc. **A**

Sine prepositio cōsignificatiua per se enim non signat sed cum alio etc. **A**

Sine vnum pertinet ad viros perfectos: nam tales esse debent sine luxurie fetore: defidie torpore/inuidie liuore/tristitie merore/et auaritie ardore ibidem. **A**

Sine vnum pertinet ad viros imperfectos: quia tales sunt sine virtutibus et gratis multipliciter etc. sine vnus pertinet ad viros beatos: et vnum sine pertinet ad dñatos etc. ibidem. **B**

Sinere vide cessare/permittere/relinquere/et dimittere.

Singularis vide solus/vnus etc.

Sinistra est pars hoīs que minus habet de calore et pe naturalī virtute et vigore etc. **A**

Sinistra signat successum prosperitatis: signat processum iniquitatis: et signat excessum aduersitatis etc. ibidē. **A**

Syon erat pars ciuitatis hierusalem etc. **A**

Syon inferior est locus saluationis videlicet ecclesia catholica ibidem. **A** nam syon esse debet locus libere collationis: locus limpide cognitionis/locus secure tuitiōis/locus fraternę quietionis/et locus solennis laudationis ibidem. **B**

Syon superior est locus refectionis beatorum: syon interior locus deuotionis/et syon exterior locus defensionis etc. ibidem. **E**

Sirenis monstri p̄p̄teras etc. vide adulario. **D**

Sisyphus eoli fili⁹. apud inferos desert lapidem etc. vide petra **B** renouare. **B**

Sitalis serpentis p̄p̄teras etc. vide caro. **F**

Sitis/sitire/sitis est appetitus bibēdi ex interiori calore causatus: et sumitur in bono et in malo. **A**

- Sitit** quedā beatorū virtuosā qua sitiūt sancti ⁊ desiderāt atq; cupiunt omne bonū ⁊c. ibid. **A** nam tales sitiunt dulcem societatem que sit a gratia: sitiūt plenā satietatem que sit a gloria: et sitiunt tutam securitatem que sit in patria ⁊c. ibidem. **B**
- Sitit** quedā malorū vitiosa/nāz sitiūt diuitias ⁊ facultates: delicias ⁊ voluptates/eminētias ⁊ dignitates/violētias et feritates ⁊c. ibidem. **C**
- Sobrius/sobrietas** idest rēperantia: ⁊ est sobrietas habenda in sensu ne nimis presumam: in actu ne nimium esumamus: ⁊ in victu ne nimis excedamus: atq; precipiuntur habere sobrietatem videlicet prelati/religiosi/virifenes/viriuuēnes ⁊ mulieres ⁊c. **A**
- Societas/socius/societas** est plurimū personarum coniuncta communitas ⁊c. **A**
- Societas** quedā vnita virtuosē: qdā iniūcta vitiosē: quedā stricta dolorosē: ⁊ quedam societas vincta dulcorosē ibidem. **A** et quedā societas bona summopere querēda: nam isti debent conuersari inuicem gratiose: debent copulari inuicem amoroſe: debent coaptari inuicem serioſe: debent fatigari inuicem vigoſe: ⁊ debent prosperrari inuicem gaudioſe ibid. **B**
- Societas mala**/q; sunt socij litigiosi/proditiosi/defidiōsi/raptores atq; deceptores ibid. **C**
- Societas** quedā oprāda: quedā frequentāda: ⁊ quedā cultanda vide vobiscam. **A**
- Sol** est principium luminis et caloris ⁊c. sumiturq; multipliciter in scriptura ⁊c. **A**
- Sol** signat diuinā pditionē: q; habuit claritatē sapiētē: celeritatē potentie/caliditatē amoris pfecti/vtilitatez oīs sufficiētē ⁊ mobilitatē occulte/imperceptibilis puidē ⁊c. ibid. **A** nam christus sol iustitie fuit immutatus assumendo carnis naturam ibid. **B** fuit eclipsatus sustinendo mortis iacturam: fuit renouatus acquirendo vultu vestituram: et fuit inflammatus exercendo mundi prelaturam ibidem. **C**
- Sol** signat virtuales perfectionem: nam iustus habere debet durationis longitudinem: cognitiōis limpiditatem/intentionis rectitudinem/atq; affectionis celsitudinem ibidem. **D**
- Sol** signat virtutum conditionem multiplex ibidem. **E**
- Solēntas/solēntates** fuerunt institute ad deum laudandum: collaudandum ⁊ bonorandus/sumiturq; in bono et in malo: et est solēntas interior commendanda/exterior celebranda/superior affectanda et inferior detestanda. **A**
- Sollicitus/sollicitudo** idest diligentia seu cura ⁊c. **A**
- Sollicitudo** quedam naturalis ibid. **A** quedam virtualis ibid. **B** et quedam criminalis ibidem. **C**
- Solum** est sedes seu thronus regalis vel iudicarie maiestatis ⁊c. et est solum eternum diuine maiestatis: solum internum mentalis voluntatis/solum supernum summe felicitatis/et solum externum mundane auctoritatis ⁊c. **A**
- Solus/solitudo/solus** dicitur qui nec alij est associatus vel coniunctus: et solitudo sumitur in bono ⁊ in malo ⁊c. **A**
- Solitudo** quedam pertinēns ad deitatem: nam solus deus potest peccata dimittere: mirabilia facere/saluare et eripere ⁊c. ibidem. **B**
- Solitudo** quedam pertinēns ad vite sanctitatem: q; iusti soli deo vacare et a cunctis abstinere volunt: talis solitudo est pacis et tranquillitatis generatiua: culpe ⁊ peruersitatis deploratiua/atq; morum secunditatis ampliativa ibidem. **B**
- Solitudo** quedam pertinet ad morum prauitatez: ⁊ sic soli sunt qui carent christi charitate: qui tumēt pompe vanitate: atq; qui rigent dura parcitate ⁊c. ibidem. **C**
- Solitudo** quedam superior virtuosā/perfectorum: quedā
- interior virtuosā/peccatorum**: quedam exterior periculosa/mundanorum: quedam inferior tempestuosa/damnantorum ibidem. **D**
- Soluere** idest reddere/satisfacere/accipit ē pro delegare/obtrumpere/liquefacere seu liqueſieri ⁊c. **A**
- Soluendum** est vinculum sceleris criminalis: soluendum vinculum oneris temporalis/atq; vinculum federis corporalis ibidem. **B**
- Somnus/sopor/somnus** quidam mortalis omnium viatorum: quidam mentalis omnium perfectorum: quidam infectionis carnalis peccatorum: quidam temporalis diuitum mundanorum: quidam infernalis damnatorum/et somnus supernalis hominum beatorum ⁊c. **A**
- Somniare/somnium/somnia** aliquando proueniunt a deo per inspirationem: quandoq; a libertate anime/quandoq; a diabolo/quandoq; a mente ⁊q; ab hōie ⁊c. **A**
- Somnium** quoddam hominum cupidorum: quoddam imundorum luxuriosorum: quoddam superborum: quoddam litigiosorum: ⁊ quoddam timidorum ibidem. **B**
- Sonare/sonus/sonitus/sonus** sumit in bono ⁊ in malo. **A**
- Sonus** quo ad deum quidā inspiratiuus: quidā informatiuus: quidā cōsolatiuus: ⁊ quidā pceptiuus ibid. **A**
- Sonus** quo ad iustos quidam deprecatiuus: quidam collaudatiuus: quidam iudicatiuus: quidam castigatiuus et quidam excitatiuus seu predicatoriuus ibid. **B**
- Sonus** vero in malo quidā detractorum: quidā tyrannorū: quidam deceptorum: ⁊ quidam lasciuorū ibid. **C**
- Sordes/sordidus**/per sordes peccata intelligunt que animam sordidant atq; sordant a quibus est cauendum: et sordescit anima a superbie tumore: luxurie fetore/symonie sudore/castrimargie fluore/ac insolentie liuore. **A**
- Soror** in qua valida habitauit mundi prosperitates signat amor mundi. **C**
- Soror** nomen charitatis/fraternitatis/egalitatis ⁊ communitatis. **A**
- Soror** criminibus prostituta vituperanda/soror celestibus instituta desideranda/soror virtutibus destituta custodienda ⁊ soror pro omnibus constituta prediligenda: scilicet virgo Maria ibidem. **B**
- Soror** virgo Maria q; ligata vimine charitatis/rigata fumine pietatis/fundata culmine humilitatis/et pauata crimine carnalitate ibidem. **B**
- Sors** pprie est illud quod a casu vel fortuna puenit et qd dispositioni hoīs nō sit: sicut qd solum a dispositione quadam occulta accidit ⁊c. et est sors fletibulum atq; miserrimum/potentum ⁊ superborum/felicium ⁊ beatorū merentium ac damnatorum. **A**
- Species/speciosus/species** sumitur pro manerie reruz: varietate ⁊ rerum formositate ⁊c. **A**
- Species** quedam vilitatis ofiarius periculosa: quedam falsitatis hypocritarū ridiculosa: quedā veritatis creaturarum miraculosa: quedam vanitatis diuitiarū defectuosa: quedam sanctitatis gratiarum virtuosā: et quedam dignitatis celestium diuitiarum speciosa ⁊c. ibidem. **A**
- Speciosus** faciunt hōiem continentie puritas: verecundie venustas/sapientie claritas/apparentie honestas/et redolentie suauitas ibidem. **B**
- Speculū** signat virū iustū ⁊ honestū: signat scripture presentatiuā luciditatē: atq; signat mūdā prosperitatē. **A**
- Speculari/speculator** dicitur qui constituitur i ciuitate ad insidias ⁊ aduentus hostium preuidendum: ad vigilandum et ad clamandū: signans prelatos ⁊ predicatores **A**
- Spes**/sperare/spes est mentis affectio de futuro ⁊c. **A**
- Spes** quedam vacua que stabilitatis caret fulcimento: nō est sperandum in diuitijs/blanditijs et eminentijs ⁊c. ibidem. **B**
- Spes** quedam fatua que sagacitatis caret condimēto ⁊c. ibidem. **B**

Spes quāda nocua que fidelitatis caret iuuamēto ꝛc. ꝛ spes quedā ardua q̄ securitatis pollet cōplemēto ibid. **Ꝛ**

Spes est actus virtuosus: nāz est fortissima propugnatrix dulcissima cōsolatrix/ doctissima procuratrix/ ꝛ promptissima subleuatrix ibid. **Ꝛ**

Spes est mod⁹ fructuosus: locus graciosus/ ꝛ fructus preciosus ꝛc. ibid. **Ꝛ**

Spelunca multiplex: nāz quedā spelūca tūtorū perfectōrū/ inferiorū mortuorū/ secretorū ampozū/ immundiorū mīdanozū/ ꝛ obscuriorū damnatorū ꝛc. **Ꝛ**

Spina est arbor aculeata vel ipsemet aculeus ꝛc. **Ꝛ**

Spina quedāz defensiva scz penitentie stimulus: quedam offensiva scilicet peccatum vel diuitie: quedam combustiva scilicet congregatio peccatorū: ꝛ quedāz afflictiva scilicet tribulatio damnatorū ibidem. **Ꝛ**

Spīs dī quibet materia aerea subtilis/ leuis sicut anbelius ꝛ stat⁹ estq; mltiplex: videlz spīs corpīs/ ꝛ pīs/ pectoꝝ/ ꝛ tberis/ fēderis/ hoīs et luminis ꝛc. **Ꝛ**

Spiritus quidā summ⁹ ꝛ admirabilis. s. spīs sanctus: nā hz virtutē immutatiuā/ copulatiuā/ ꝛ seruatiuā/ eleuariuā/ renouatiuā/ ꝛ illuminatiuā ꝛc. ibid. **Ꝛ** quia spiritus sanctus per inspirationes habet penetrare: per eruditio nem habet insufflare sen informare ibid. **Ꝛ** spiritus sanctus per inspirationes habet vegetare: per cōfirmatiōes habet roborare: ꝛ per cōtemplatiōes hz subleuare: atq; per affectiones habet inflammare ꝛc. ibid. **Ꝛ**

Spiritus sanct⁹ dī admirabilis qz ē ductor ad gubernādū: doctor ad informādū/ tutor ad protegēdū/ rector ad cor rigendū/ pastor ad nutriendū ꝛ cetera alia ibid. **Ꝛ**

Spiritus quidam pessimus ꝛ detestabilis: scq; inueniunt spiritus. s. demones hominūz impugnatores/ homines demonū imitatores/ afflatus malarum cogitationum: ꝛ imperus grauium tribulationum ibidem. **Ꝛ**

Spiritus quidā intimus ꝛ amicebilis: ꝛ sic quidā trāsitorius ꝛ repositus: quidā volitatus ꝛ cordialis: ꝛ quidā permanens atq; eternalis ibidem. **Ꝛ**

Spiritus quidā deuorans animū/ voluntates/ siue vīrus iustum: talis enīz spiritus per penitentiāz renouatur: per sapientiā illustratur: per gratiā conseruatur: per cōtinentiā depuratur: per amicitiam presentatur: per im prudentiā molestat ꝛ alia sequentia ibid. **Ꝛ**

Splēdere/ splēdor est superius corpīs glorioꝝ/ sumit⁹ in bono ꝛ in malo: nā splēdor honestatis debet cōsiderari ventris desiderari: castitatis appropriari: falsitatis vituperari/ vanitatis reuēdari/ dignitatis appreciari ꝛc. **Ꝛ**

Spoliū/ spoliare/ per spoliū siue spolia intelligūtur exte riora indumēta: ꝛ etiā quecūq; bona exteriora: generali terq; oīa quibus possunt spoliari hoīs vī vestiri ꝛc. **Ꝛ**

Spolia quedam infima. s. bona tpalia erūdēda ibid. **Ꝛ** que dam intima bona spūalia induenda: quedāz pessima criminalia reuēdenda: ꝛ quedam optima eternalia appe tenda ibidem. **Ꝛ**

Sponsus/ spōsa/ sponsus signat chūstū qui hūane nature per incarnatiōem ꝛ aīe chūstiane per baptisū ꝛ fidei suscepiōem fuit desponsatus: signat etiā pꝛelatum qui sponsus est ecclesie cui pꝛest ꝛc. **Ꝛ**

Sponsus est nomē amozosum: gaudiosus/ studiosus ꝛ gra tiosus ꝛc. ibid. **Ꝛ**

Sponde/ spōtance/ sponde dīcā illud qd fit libēter: volūta rie/ vitro/ gratanter/ et ex corde ꝛ sponde seu voluntarie facienda est elemosynarum erogatiō: tribulationum to leratio/ obediētie subiugatio/ et fraterne charitatis co pulatio ꝛc. **Ꝛ**

Stare/ stabilis/ stabilitas/ stabilire. i. statuere: stare/ vero ac cipit qñq; pꝛo sistere: quādoq; ꝛ pꝛectus esse: quādoq; pꝛo morari seu manere: et moraliter loquendo semper signat an mī stabilitatem: perseverantiē durabilitatem atq; constantē firmitatem ꝛc. **Ꝛ**

Stabilis ꝛ cōstans efficitur homo quādo per amorē forti ter alligatur: quādo per spem firmiter sustētur: quādo per fidē intime radicaf: quādo per equitatē optime regulaf: sicq; iustitie standū est multipliciter ꝛc. ꝛ quādo p dei tremores in sine aggrauatur ꝛc. ibid. **Ꝛ**

Stare non vidētur sed potius cadere ꝛ deficere atq; instabi lea sunt amici fallaces: ꝛ ꝛpocrite fluētes/ hoīs mētē tes/ sicq; stare etiā in malo accipitur ꝛc. ibid. **Ꝛ**

Statim deuorat celeritatem siue bonam siue malam: et est statiz idē quod celeriter/ ito/ subito/ ꝛ prompte vide ibid. **Ꝛ**

Status vide statua/ idolum.

Stimulachū status ecclesie plures ꝛc. vide ꝛc. **Ꝛ**

Statua nabuchodonosor qualis fuerat ꝛc. caput. **Ꝛ**

Statuere accipitur ꝛo stabilire/ quādoq; ꝛo ordinare/ quādoq; ꝛo ponere: ꝛ generaliter statuere est aliqd sta biliter facere ꝛ firmare/ ideoq; mandata ꝛ ordinatiōes maiorū statuta dicuntur ꝛc. **Ꝛ**

Steffanus pꝛimus maritꝛ viriliter pugnauit ꝛo chūsti fu de ꝛc. vide ꝛc. **Ꝛ**

Stella/ stelle dicuntur a stabilitate eo q ꝛ stabiliter stent in celo. **Ꝛ**

Stelle interius splendentes sunt virtutes: stelle exterius fulgentes sunt viri iusti: stelle superius lucentes sunt vī ribeati: ꝛ stelle inferius pollentes sunt mundi diuites ꝛ peccatores ꝛc. ibidem. **Ꝛ**

Stelle spūaliter si esse volumus per anīmi firmitatem solidi maneamus ibidem. **Ꝛ** per pietatem nosmetip sos ꝛbeamus: per charitates firmiter hēreamus ibid. **Ꝛ** per honestatem etiā omnibus placeamus: per as sectum sursum resideamus ibidem. **Ꝛ** et per discretio nem intus reluceamus ibidem. **Ꝛ**

Stelle etiā dicuntur angeli/ vīri iusti ꝛc. ibidem. **Ꝛ**

Sterilis/ sterilitas est fructuos nullitas vel tenuitas ꝛo du cendi fructus debilitas vel impossibilitas: signatq; in bono et in malo. **Ꝛ**

Sterilitas quedam egenozū et pauperum qz carent fru ctibus ꝛ diuitijs huius mundi ibidem. **Ꝛ** sterilitas que dam perfectozū qz iusti volunt esse steriles et nudi ad ꝛo ductionem vītorū: quedam peccatozū/ qz bono rum operum fructum non ꝛo ducunt: et quedam dam natorū qua steriles omni solatio atq; omni bono ꝛc. ibidem. **Ꝛ**

Stenere est aliquid ad infima depūmere vī ad terre super ficiem adequare: ꝛ ideo stratura dī pavimentus quovis sternitur atq; ad ambulandū ꝛ ornandū dīsonit ꝛc. sterniturq; ecclesia vīris virtuosis: bona cōsciētia reb⁹ fructuosa/ mens plēna neq̄tīs culpīs periculosa/ cella curia vīris glorioꝝ/ mundi patria vīris vitiōis: ꝛ infer nī miseria vīris ꝛ penis dolorosis ꝛc. **Ꝛ**

Stola est indumentum ad ornamentum hominis ꝛe para tum et sumitur in bono ꝛ in malo. **Ꝛ**

Stola quāvntū incipiētes/ ꝛficiētes/ ꝛficiētes/ celo manē tes: mūdi potētes atq; mūdi fallētes ibidem. **Ꝛ**

Stola nitōis induuntur caste continentes: stola occōis induuntur sancte cōuersantes: stola rigōis induuntur vīri militantes/ stola bonōis induuntur vīri triumphā tes: ꝛ stola splēdoꝝ induunt beati cōtēplāres ibid. **Ꝛ**

Strutionis ꝛoꝛietas quidue signat ꝛc. vide aer. **Ꝛ** ac ceptio personarum. **Ꝛ**

Studium vide desistere.

Stulticia ꝛ fatuitas est quoddā vitiū quo mens taliter be betaf q ꝛ cōtra rōnes aliqd opaf: est ergo stulticia rōnis carētia: ꝛ naturaliter stultus est supbus ꝛ ꝛsumptuosus/ indigāns ꝛ oīꝛpectuosus/ irascēs ꝛ seditiosus/ toꝛpēs ꝛ desidiosus/ loquax ꝛ tumultuosus ꝛ cetera alia. **Ꝛ**

Stupor/ stupere/ stupor id est insensibilitas vnde membris dicitur stupidum quādo insensibile efficitur: sic etiā super hō de mirabili scētie līmpitudine: de notabili

- li decentie pulchritudine: de terribili iusticie rectitudine et de laudabili potentie fortitudine etc. **A**
- Suadere** idest monere/inducere/atrahere et hortari: et per tiner suadere ad benignitatem: sumiturque in bono et in malo etc. **A**
- Suavis/suavitas** quedā quā debem⁹ cōcupiscere: estque illa qua deus est misericors et suavis multiformiter etc. quedam quā debemus cōctis facere: et est benignitatis scz in verborum eloquentia/in operum efficacia/atque fame redolentia/et quedā delectabilū huius mundi. s. oliviarum temporalium/deliciarum corporalium et eminētiarum secularium etc. ibidem. **A**
- Subter/sub** sunt prepositiōes status/partis et loci inferioris significatiue et signāt in bono et in malo. **A**
- Sub** vnum frequērandū et est refugium diuine ptectionis etc. subvnu tolerandū/estque status subiectiōis etc. sub vnum detestandū quo nos diabolus subiacem⁹ ppterri: sub vnu cōculcandū. s. bona huius mundi: et vnu sub formidandū/scz quo lugēt demones et damnati etc. ibid. **A**
- Subditus/subiect⁹/subdere/subūcere/subditio/subiectio** et subiugatio sunt nomina seruitutis etc. **A**
- Subiectio** quedam perfectorum virtuosā: quedā peccatorum vitiosa: quedam beatorum gaudiosa: et quedam dānatorum dolosa ibidem. **A**
- Subditi** debent humiliter conuersari ibidez. **B** debent inuicem tenaciter copulari: et debent mentaliter excitari vel turbari etc. ibid. **C**
- Sublimitas/sublimis/sublimitas** enim quedam mentalis interioris affectionis: quedam affectus moralis vtilioris perfectionis: quedā supernalis culminis superioris prelationis/quedam status et glorie mundanorum exterioris promotiōis et quedam criminalis cordialis deterioris/elationis etc. **A**
- Subito** signat actū celeritatem: sicque vnu subito est prompti vigoris. s. obedientie: subito vnu dei potentie magni valoris/subito vnum dei iustitie magnitimonis/subito vnum magne seuitie magni furoris et subito vnum magne tristitie grandis doloris etc. **A**
- Substantia** inq̄tum signat possessionem seu diuiciarum acquisitionem vel congregationem ponitur in scriptura: sicque reperitur substantia corporalis: pectoralis/virtualis/cordialis/eternalis et temporalis etc. **A**
- Subvertere** nihil aliud est q̄ illud qd sursum ē subtrahere. **A**
- Subversio** quedam virtuosā: quedam criminosa: quedam dolosa et quedā luctuosa ibidem. **A**
- Succendere** idest ministerialiter inflāmare/et ad ardens administrulis excitare etc. **A**
- Succenditur** iustus per veram dilectionē: succenditur peccator per malam affectionem: succenditur pauper per mundi tribulationem et afflictionem: et succenditur anima per damnationem etc. **A**
- Succingere** vide accingere.
- Sufficientia** est virtus qua appetitus animi de suis desideriis: quietatur etc. **A**
- Sufficientia** quedā temporalis corporis sustentatiua ibidem. **A** quedam cordialis animi quietiua ibidem. **B** et quedam supernalis bonorum cumulatiua ibidem. **C**
- Summus/summitas/summus** vel summum dicitur illud quod in vnoquoque genere excellens/supremū et arduū inuenitur: sicque summitas est cuiuslibet rei cacumen vel altitudo: et sic est summitas quedam maiestatis eterne: quedam voluntatis interne: quedam dignitatis superne: quedā potestatis eterne: et quedam vanitatis mōdane etc. **A**
- Super/supra/superius/superior/sursum/super** est prepositio significans cuiuslibet rei/loci vel operis superioritatem/vel excellentiam vel sublimitatem etc. **A**
- Superioritas** quedam summi creatoris ibidem. **A** quedam superioritas boni preceptoris: sicque prelatus est superior ad prouidendum/corrigendum et instruendum ibidem. **B** quedam superioritas iusti viatoris ibidez. **C** et sic que sursum sunt affectanda/contēplanda atque meditanda sunt: quia sunt loca cunctis clariora: cunctis puriora/cunctis tutiora/cunctis tranquilliora/cunctis dulciora/atque cunctis nobiliora/et cetera per longum ibidem. **A**
- Super** deum est iustus per deuotionem: proximum per cōpassionem/celum per affectionem/seipsum per considerationem: et alia sequentia ibid. **C**
- Supioritas** quedā vani peccatoris. s. supbia: et supioritas quedam hostis deceptoris. s. diaboli ibidem. **F**
- Superare** sumitur pro excedere/precellere/manere et vincere vide vincere atque victoria.
- Superbia/superbus/superbia** est vitiū vitiōrum: et super omnia alia graue et reprobū reputatur etc. **A**
- Superbia** fugienda quia est diuine displicentie prouocatiua: interne iracundie concitatiua/verbalis arrogantie suscitatiua/mentalis sapientie excecatiua/crudelis violentie executiua/pompose extollentie declaratiua/et cetera alia per longum ibidem. **B**
- Superuenire** vide accidere.
- Supplantare** vide decipere.
- Supplicium** vide aduersitas/tribulatio vel afflictio.
- Surdus/surditas** est defectus et impossibilitas audiendi: sumiturque in bono et in malo. **A**
- Surditas** quedam magne perfectionis. s. patientie: quedā magne defectionis. s. ignorantie: et quedā magne peruersiōis. s. pestilentie etc. ibidem. **A**
- Surgere** est de loco basso et infimo se sursum erigere et leuare: unde surgere est sursum pergere vel sursum se erigere etc. **A**
- Surgere** quoddam morale et virtuosum/quo mens surgit a depressione vitiōrum: et hoc monet excitatio dei precipientis: quia deus precipit surgere ad ipsum amplectendū per dilectionem: ad ipsum deprecandum per deuotionem: ad hostes impugnandum per orationem: ad mortem meditando per discretionem: ad plebem informandum per predicationem: et cetera sequentia ibidem. **A** monet etiam increpatio verbi corripientis: monet dispositio status deficientis: atque monet inquinatio loci inficientis etc. ibidem. **A**
- Surgere** quoddā mirabile et gloriozum/quo xps surrexit a mortuis etc. surgere quoddā amabile et fructuosum/quo sancti surgūt de misericordia mōdi ad celi gl̄ias: et quoddā dānabile et virtuosum/quo mali surgūt ad loquendum mordaciter: ad deridendū nugaciter/ad cogitandū fallaciter/et ad imitandū malos moraliter etc. ibidem. **C**
- Sursum** vide super.
- Suscipere** multipliciter in scriptura sumitur. **A**
- Susceptio** quedā diuina qua deus suscipit penitētes ad remissionem: cōfidentes ad tuitionē/moriētes ad saluationē/seruientes ad promotionē/innocentes ad defensionē/atque mansuescētes ad dilectionem ibidem. **A**
- Susceptio** quedā humana bona qua iustus suscipit verbū dei ad audiendū: hospites ad reficiendum/infirmos ad cōpatiendum/fidē ad ip̄as credendū/disciplinā ad ipsam tenendū/atque xpm ad ip̄s colendū ibidem. **B**
- Susceptio** quedam humana mala qua iniquus suscipitur ad deuorandum etc. ibidem. **B**
- Suscitare** sumitur per excitare/generare/reuelare/introdúcere vel ordinare etc. **A**
- Suscitatio** quedā dei filiū mundū redimētis: quedā prelati mundū gubernantis: quedā egeni statum erigentis: quedam mortui vitā resumentis: quedā impij culpam dimittentis: quedā diaboli bonos affligentis: et quedā impij penam incurrentis ibidem. **A**

Suspendere vide apprehendere.

Sustinere sumitur pro portare/expectare/dissimulare/pa-
ri/supportare/vel aliquid in patientia tolerare. **A**

Sustinentia quedā patientie: quedam violentie; quedam
pestilentie: et quedam amicitie et ibidem. **A**

Sustinēdo mūdanas tribulationes requiritur humilitas
patientie profundamēto: et hoc multipliciter et ibid. **B**
Sustinēdo aduersa requiritur uirtus pro cauimento ista
bilitas pro cōplemēto et ibidem. **E**

Suus pronomen vide meus mea.

Delittera. L.

Tabernaculum est domus portabilis vel mutabi-
lis facta de pellibus/pānis/folijs seu lignis et ac-
cipitur in bono et in malo. **A**

Tabernaculū in bono quoddā pudicitie/sexualis
quod factū est ad dei habitationē: quoddā p̄sciētie cordialis
quod factū est ad n̄f̄az meditatiōez: quoddā eccl̄ie sp̄alis
quod factū est ad bonoz militatiōez: et quoddā familie su-
pernalis quod factū est ad beatoz recreatiōez ibid. **A**

Tabernaculū dei sp̄iale d̄z sursum leuari per sublimē con-
templatiōē et debet ornari per bonestā conuersatiōē:
et d̄z tute ferari vel velari per uirtutū occultatiōē: et
d̄z mūde rigari v̄l purgari p̄ culpaz exp̄iatiōē ibi. **B**

Tabernaculū in malo quoddā humane corruptionis. s. no-
stri corpis in quo aīa miserabiliter hospitatur: quoddā
humane possessiōis. s. status mundanoz: et quoddā eter-
ne damnationis. s. domus inferni ibidem. **E**

Tabernaculum celi vel eccl̄ie est tabernaculū eternum et
immutabile: iocundum et delectabile/amenum et con-
solabile/excelsum et admirabile/amandum et appetibi-
le/et cetera plura ibidem. **D**

Tacere/tacurnitas in scriptura multiplex reperitur. **A**
Tacurnitas quedam diuina qua deus per modū tacētis
se habet. s. peccata sufferendo: supplicia nō inferendo et
premia differendo ibidem. **A**

Tacurnitas quedā humana/sicq; tacere vnum est hoīm
pauentis/vnū hoīm sapientis/vnū hoīm insipientis vel
ignorantis/et vnū hoīm pestilentis ibidem. **B**

Tacurnitas valet ad sedandum mentis affectionem/adv̄i-
tandū. p̄nam locutionem/et ad spectandum mortis
afflictionem ibidem. **E**

Talis/qualis sunt duo relatiua significatiua similitudinū
alicuius anteceden̄s et. **A**

Talis signat cōditiōē hoīs virtuosi: signat infectiōē ho-
minis vitiosi: signat afflictionē grauaminis dolorosi: et
signat refectionem solaminis gloriozi ibid. **A**

Talpe aīalis p̄p̄ietas et. vide ambulare. **B**

Tangere/tactus est sensus ille qui magis prope tangit ob-
iectum suum et. **A**

Tactus quidam dilectionis: quidam infectionis: quidam
deuotionis: quidam probationis: quidam p̄sumptio-
nis: et cetera sequentia ibidem. **A**

Tactus quidā correctiōis: nam per talē tactū repositur
fructus possessiōis: refrenatur cordis elatio: formidatur
dei punitiō: et inflāmur mētis affectio ibid. **B**

Tactus quidam perfectionis: quidam infectiui: et quidā
afflictiui ibidem. **E**

Tanq̄ denotat quandam comparatiuam similitudinem
et. **A**

Tanq̄ vnum pertinet ad viros perfectos multipliciter et.
tanq̄ vnum pertinet ad viros infectos: tanq̄ vnus per-
tinet ad viros damnatos: et tanq̄ vnum pertinet ad vi-
ros beatos ibidem. **A**

Tantus idest solummodo: videtur esse dictiō p̄uatiua: p̄-
uat enim omnem vltiorem dictionem vel compositio-
nem et. vide solus. **A**

Tantus idest tam magnus: vide de magnitudine.

Tarditas quedā commendabilis sc̄z deliberatiua: quedā

detestabilis sc̄z pigritie: quedam formidabilis. s. diuine
potētie: et quedā tolerabilis. s. diuini auxilij et gr̄e et. **A**

Taurus signat chustum propter fortitudinē indomabilem:
signat diabolum propter crudelitatem incredibilem:
signat quemlibet martyrem propter imolationem deo
placabilem: atq; signat quemlibet impium propter pra-
uitatem detestabilem et. **A**

Taurorū indorū p̄p̄ietas et. vide induratio. **E**

Tauri ville aque p̄p̄ietas miranda et. intrare. **D**

Tauri generalis p̄p̄ietas nobilis. **B**

Taxi animalis p̄p̄ietas vide polluere.

Tecum vide vobiscum.

Tegere/tegmen/tectū/reperit regmētū honestatis: pote-
statis/pietatis/salutatis/excelsionis/obstinationis/
luxuriantionis et occultationis/vidē abscondere/operire/
velare/celare/induere atq; vestire.

Tempestas est aeris distemperantia que intuitibus et sen-
tientibus horrorem incutit et terrorem et. **A**

Tempestas signat iniquitatis redundantiam: prosperita-
tis affluentiam/ crudelitatis violentiam/et aduersita-
tis pestilentiam ibidem. **A**

Temperantia vide in alijs titulis/sc̄z modestia et.

Templum est p̄p̄ietas locus ad dei cultum dedicatus et ad
religionis officium ordinatus et. **A**

Templum in bono quoddam interius deuotoz scilicet
conscientie: quoddam exterius clericoz scilicet ma-
teriale: quoddam inferius perfectoz scilicet status
si delit: et quoddā superius. s. beatoz et ibid. **A**

Templum pollere debet puritate q̄ sanctum et nullis vitijs
defectum ibid. **B** debet gaudere libertate q̄ ibidē
deus moratur: laudatur et honoratur ibidē. **E** habe-
re debet excellentiā mirabilem propter virtutū magni-
tudinem ibid. **D** debet equa lance manere propter ius-
titie equitatem et. ibidem. **E**

Templū in malo/sicq; in scriptura reperit templū dagon:
astaroth/nesrath/baal/remon/oyane atq; belis/sic sp̄i-
ritualiter est templū iracundie/luxurie/accidie/auaritie/
superbie/gule ac inuidie ibidem. **F**

Temptare rēptatio sumitur pro p̄bare/suggestere/sive ad
malū inclinare/tribulare/v̄l tribulationem sustinere. **A**

Temptatio quedam sustinenda cum patientia qua deus
per tribulationes nos temptat vt probe et. ibidē. **A**

Temptatio quedam metuenda: qua mundus/caro/et de-
monia nos alliciunt et temptant ad malefaciendum:
nam talis inchoatur a cogitatione: meditatur in delecta-
tione: atq; terminatur in executiōe: sicq; homini in tem-
ptatiōe sunt necessaria/videlicet fugere omnem occasio-
nem et. ibidem. **B** tollere omnem p̄sumptionem/
et querere dei tuitionem ibidem. **E**

Tempus est mensura motus et. **A**

Tempus vnum viuētis fragilitatis/nam tale tempus ha-
bet vilem inceptiōem: curtas dimensionem/tristem af-
flictionem/debilem conditionem/labilem durationem/
et stabilem p̄fixiōem ibidem. **A**

Tempus vnum labentis prosperitatis/tempus vnum v̄gē-
tis necessitatis seu p̄sentis aduersitatis ibidem. **B**
tempus vnum sequentis mortalitatis/tempus vnum
ardentis seu v̄gentis calamitatis/et tempus vnus gau-
dentis societatis vel replentis satietatis et. ibid. **E**

Temporalia vide de diuitijs.

Tendere sumitur quandoq; pro fortiter extendere: quan-
doq; pro infidias parare: quandoq; pro crescere: quan-
doq; pro ire vel ambulare: et pro forti vel rigida exten-
sione et. **A**

Tenere vel tēeri in scriptura multiplex sumitur. **A**

Tenere quoddam virtuosum et cōmendabile: quoddam vi-
tiosum et detestabile: quoddam dolorosum et contrista-
bile: et quoddam gaudiosum et cōsolabile ibidem. **A**

Tenenda cōplenda et obseruanda/vt compleamus mandatum quod precipit: sicq; precipimur tenere baculum ad iustentādum: clypeum ad protegendū: gladium ad pugnandum/turibulum ad incendendum/organum ad decantandum/deus ad adorandum/et proximi ad adiuuandum/moraliter omnia intelligendo et ibidem. **B**

Tenenda ne careamus virtute que recipitur: atq; tenenda ne amittamus salutem que promittitur ibidem. **E**

Tenere in malo/nam tenacitas quedam mundalis auaritie: quedam corporalis immisditie: quedam tpalis amicitie: et quedam infernalis violentie ibidem. **D**

Tentorium idest tabernaculum: vide tabernaculum.

Tenebra est obscuritas aeris ex carentia luminis generata et. **A**

Tenebre superiores signant diuinam humanitatē: tenebre inferiores signant scripture pfunditatem ibid. **A** tenebre anteriores signant iustorū humilitatē et tenebre posteriores signant cordium obscuritatem seu culparū iniquitatem/nam tenebra peccati habet lumen vere cognitionis repellere: habet colorem bonestatis abscondere habet verecundiam et pudorem tollere: habet timorem incurrere: et habet somnolentias facere et. ibid. **B** tenebre exteriores signant mundanā prosperitatem: tenebre posteriores signant corporis mortalitatem: et tenebre subteriores signant doloris aduersitatē ibid. **E**

Ter/tertio/ vide infra tria /tres.

Terredinis vermis propietas et puluis. **B**

Terra in scriptura multipl̄r signat/in bono et in malo et. **A**

Terra sumitur pro iustorum perfectione: nam talis debet cunctis succurrere celeriter: debet se subijcere humiliter debet se extendere cunctis mentaliter: debet subsistere malis stabiliter: et debet bōapducere vtiliter ibides per longum. **B**

Terra sumitur pro bonorū collectiōe. s. pro ecclesie vel religionis habitatione: nazista terra est speciosa/spaciofa/preciosa/montuosa/pascuosa/bellicosa/dulcorosa/humosa et virtuosa ibidem. **E**

Terra sumitur pro sanctorum possessione: et necessaria sunt ad illam sc̄s dimittere quod inficit: appetere quod proficit: et attendere quod alliat ibidem. **D**

Terra sumitur pro mortalium defectiōe: nam sic debet homo scindi et concuti p cōtitionē: debet aperiri per cōfessiones: debet seminari per instructionē: et debet rimari p vilitatis considerationem et. ibid. **E**

Terra sumitur pro iniquorū cōditione: q; peccator durus et solidus est per obstinationem: siccus et frigidus per mētis indeuotionem: turpis et hispidus per malam cōuersationē: grauis et ponderosus per malam inclinationes: fuscus et tenebrosus per mentis obturationem: sedus et maculosus per carnis iniquitates ibid. **E**

Terra sumitur pro afflictiorum tribulatione: quia ibides humiles versantur: penitentes purgantur: purgati releuatur et superbi deducuntur ibidem. **B**

Terra sumitur pro mortuorum corruptione vel resolutione q; mortuus terra dicitur ibidem. **B**

Terra sumitur pro damnatorū cōclutione: nam ibidē est meror: inconfolabilis/ardor inextinguibilis / dolor intolērabilis/labor intemperabilis/crudelitas immitigabilis obliuio immemorabilis / atq; detentio inuitabilis ibidem. **B**

Terra sumitur pro terrenorum successione seu mundanorū possessione et regione: atq; vt sic terrena prosperitas cūretur/necessarius est seruidus superiorum affectus: interiorum limpidus aspectus: ac exteriorum solidus seu prouidus aspectus et. ibidem. **R**

Terra idest terrena prosperitas despici debet: q; tenaciter solet irretire: mentaliter facit elurire: facilliter solet pertransire: discorsiter facit sentire: mortaliter facit super-

bire: et cetera alia ibidem. **E**

Terre depictio fm antiquos et. vide mater. **E**

Terremorus claruere mirabiles et. presumere. **D**

Terror/terribilis/terrētus/terrere/terror enim est quedam excessiua timoris species seu qualitas que ex excessu alii cui subiecti et sensibilis excellētis et insoliti generat. **A**

Terror quidam imbecillis pauiditatis: scilicet hominū in quorum qui pauent vel terrentur sine causa et. ibidem. **A** quidam formidantis humilitatis: scilicet hominum iustorum: nam tam bonis q; malis deus terribilis propter sue clementie plenitudinem/iusticie rectitudinem/scientie simplicitatem/et potentie fortitudinem et. ibid. **B** quidam iniquitatis alios impugnantis/scilicet tyrannorum et. et quidam seueri raris/scilicet impios iudicantis et. ibidem. **E**

Terminus/termini dicitur limites vsq; quos aliqua res extenditur: et infra quorū ambitu continetur. **A**

Terminus quidam humane durationis: quidam moralis inclusionis seu perfectionis ibidem. **A** terminus quidam finalis saluationis: quidam temporalis possessionis: quidam criminalis infectionis: et quidam infernalis damnationis ibidem. **B**

Thesaurus est locus occultus et secretus rebus preciosis et caris repletus et. **A**

Thesaurus quidā diuine p̄scientie admirabilis: quidā diuine sapientie imscrutabilis: quidā interne conscientie commēdabilis ibidem. **A** quidā superne opulentie assecrabilis: et quidam humane affluentie detestabilis ibidem. **B**

Thesei regis thebarum fabula et. vide festum. **B**

Testamentum/testari idest ordinare/disponere/vel tractare: et testamentum dicitur a testibus eo q; plures testes requiruntur: signatq; sacras scripturam que duo continent testamenta et. **A**

Testis/testimonium/testis est ille qui veritatem altius testimonij testatur referat vel affirmat: et sumitur in bono et in malo. **A**

Testis quidā superior. s. deus infallibilis/nā testis est d̄ coram diuinitate: de bonorū sanctitate/et de malorum prauitate: quidam interior imitabilis: quidam exterior inuincibilis: et quidam inferior stabilis et. ibid. **A**

Testis in malo: signat mendaces: detestatores/mordaces/murmuratores/et loquaces adulatores ibidem. **B**

Tigridis alalis proprietates/ vide ambulare. **D** instare. **A**

Tigridis catuli captura et. xpi ascensio. **E**

Timor/timere/timor multiplex in scriptura reperitur: et sumitur in bono et in malo. **A**

Timor quidā hoim p̄fectoꝝ q; tales deum timent offendere: gram perdere/culpā cōmittere/ et penam incurrere/ sicq; deus est timendus ppter celsitudines sue p̄clationis/nam habet potentia inuincibilem: prudentia infallibilem/iustitiam implacabilem/et magnificentiam admirabilem ibidem. **A**

Timēdus est deus ppter ap̄ritudinē nostre cōditionis seu subiectionis: et timēdus propter plenitudinem dande successionis/nam dei timor generat mētis stabilitates: cordis securitatem/pacis tranquillitatem/veraz crudelitatem/clarā sagacitatem/promptam sedulitatē/morum secunditatem/et alia sequentia ibidem. **B**

Timor quidam hominum peccatorū/nam tales timēt amittere mundi prosperitates: incurrere mundi aduersitatē/aggreddi penitentie probabilitatem/atq; ingredi mortis acerbitatem ibidem. **E**

Timor quidam hominum damnatorū/nam tales concomitantur debilitas animorum: immensitas tormētōꝝ/et obsecritas oculorum/et cetera alia ibidem. **D**

Timor quidam diabolicus/nam timet signū crucis: matrem lucis/ et vires boni ducis ibidem. **E**

Tyrannus/deficiunt auctoritates.

Typhes s'm fabulas mutatus in seminam et econtra in visum etc. vide vir. **JB**

Tollere sumitur quandoq; pro auferre/ pro portare/ et sumitur in bono et in malo. **A**

Tollere multiplex. s. penitentie/ sapientie/ patientie/ diligentie/ et obedientie/ et sequentia ibid. **A**

Thomas sanctus abyssus interpretatur multis de causis: abyssus. **D D**

Tonitruus/tonitruū est quidā terribilis sonus: aliquādo ex cōcursu ventorū in terre viscerib;: aliquādo ex extincione ignis in nubib;: et aliquādo ex corruptiōe nubis in aere g'f'at;: ac p tonitruū intelligit sonus p'dicatiōis: tumultus tribulationis/ et rugitus iurisdictionis etc. **A**

Topasij lapidis ppietas quid signat etc. vide aduētus. **D**
Torcular est locus ad expumendum vīna dispositus: et est torcular quoddam diuine scripture: quoddam munda ne iacture: quoddam prosperitatis terrene: et quoddaz aduersitatis eterne. **A**

Torrens est fluuius ex aquis aduenticijs generatus etc. et sumitur in bono et in malo. **A**

Torrens quidam vtilitatis valde notabilis sacre scripture etc. quidaz suauitatis valde laudabilis glorie paradisi: nam est torrens lerificatiuus/ charitatiuus/ viuificatiuus/ et fructificatiuus/ q'daz mortalitatis valde fluxibilis ibidem. **A** torrens quidam iniquitatis valde damnabilis: quedam prosperitatis valde mutabilis: et quidam aduersitatis valde tristabilis ibidem. **JB**

Torus signat rei integritatē et complementus: et accipitur in bono et in malo. **A**

Toti esse debem; luminosi per honestatē: toti virtuosī per sanctitatem: scz in cordis dilectiōe/ vocis ofone/ spei cōfessione/ gaudiū exultatiōe/ laboris executiōe: et cetera alia: atq; toti amozosi per charitatem ibidem. **JB**

Torus i malo. s. quo malī sunt totaliter corrupti etc. ibid. **E**

Tradere/traditio//traditus/ tradere sumitur pro exponere/ subijcere et concludere/ quādoq; pro prode re vel de capere/ quandoq; pro ordinare etc. **A**

Tradere vnum penitentie et subiectionis: vnum immunditie et corruptionis: vnum violentie et punitiōis vel corruptionis: atq; vnum tradere pestilentie et damnationis ibidem. **A**

Trabere/attrahere sumitur in bono et in malo. **A**

Trahitur homo ad bonū per supernā delectationem atq; per diuinam inspirationē ibid. **A** trahit ad bonū per apertā tribulationē: ac p fraternā cōmonitiōē ibid. **JB**

Trabere in malo/ sicq; trahere vñ est hoīz peccatorū: hoīz miserozū/ et hoīm peccatorum et damnatorum ibid. **E**

Transferre est aliquid de vno loco ad aliū vltra ferre etc. **A**
Translatio quedam affectabilis/ bonorum penitentiū: quedam delectabilis/ iustorum decedentium: quedaz honorabilis/ sanctorum triumphantium: quedam variabilis glorie mundanorum: quedam detestabilis/ hominum iniustorum: et quedam formidabilis/ hoīm impiozū etc. ibidem. **A**

Transferunt boni in melius: scilicet de peccato in gratiam etc. sicq; vt bene et vtiliter transferamur necesse est q; interiora bene disponamus: q; exteriora caute desermus: et q; vltiora semper adeamus ibid. **JB**

Transformare/transfigurare/ vide de conuersione.

Transgredi idest transire/ p'terire/ et vltra terminos alicuius loci pcedere et abire etc. vide de gradū/ gressus/ egredi/ transire. **A**

Transire idest vltra ire: et signat motum et fluxum de termino a quo ad terminum ad quem: signatq; in bono et in malo. **A**

Transitus quidam summe diuinitatis/ sicq; deus trāsiuit per virginem carnem assumendo: per hominem ipsius vis

stando/ per pauperē ipm consolando/ per peccatorem ipsius cōuertendo/ et per iniustum ipm iudicādo ibid. **A**
Transitus quidam sancte moralitatis vel virtualis/ et talis transitus quidam est appetibilis: q; transire debemus ad statum religionis: affectum cōpassionis/ amplexum dilectionis/ aspectum contemplationis/ atq; profectum operationis: est etiam transitus quidam terminabilis/ sicq; oportet transire delicias ne inficiamur: diuitias/ ne alliciamur: et eminentias ne delidamur: et est transitus quidam premiabilis/ nam sic ad premium celeste transitur per mare contritionis: per aquam compunctionis/ per ignem afflictionis/ et per beremum tribulationis ibidem. **JB**

Trāsitus quidā vilis mortalitatis: transitus quidam vane prosperitatis: et quidā grauis iniquitatis ibid. **E**

Tremor/tremere/ tremor enī timoris filia est: sicq; tremor pro timore sepius ponitur: estq; timor perfectorum/ peccatorum/ miserozū atq; damnatorum etc. **A**

Tres/tria/tertius/trinitas vide plus/ persona.

Trianj lapidis ppietas etc. vide protegere.

Tribuere idest concedere vel donare: nam tribuit deus iustis gratiam: sanctis gloriam/ humilibus prudentiam/ indigentibus sufficientiam/ atq; peccantibus pestilentiam: vide dare.

Tribulatio/tribulare/tribulatio/aduersitas et infortunius idem signant etc. **A**

Tribulatio quedam exterioris vexationis/ cuius patientia toleranda: quedam interioris tentationis/ cum diligentia declinanda: et quedam posterioris damnationis cum reuerentia formidanda ibidem. **A**

Tribulationes quedā sunt mirabiliter excrecentes ibidē. **JB** quedam infallibiliter contingētes ibidem. **E** quedam multipliciter preuidentes seu p'scientes: sicq; mūdi tribulationes faciunt mētaliter eleuari: humiliter inclinari/ vtiliter castigari/ facilliter iuuari/ et sublimiter sublimari ibidem. **D**

Tribus idest genus: est enī tribus collectio populi eiusde; consanguinitatis vel generis: sicq; est tribus bonorum et perfectorum: malozū et iniquozū/ sanctorum et beatorum/ prauozū et damnatorum. **A**

Tribus duodecim populi israel quid signant vide porta. **E D E**

Tributū/tributarius/ nā tributū in signū subiectionis ac seruitutis tribuit: sicq; tributum quoddaz g'ret p'fectiōis: quoddā penitentie et subiectionis: quoddā miserie et afflictionis: atq; quoddam pene ac damnationis etc. **A**

Tristitia/tristis/ tristitia est dolor animi aliquādo ab iterio ri/ aliquādo ab exteriori causa proueniens etc. **A**

Tristitia quedam hominū perfectorum commendabilis: quedam hominum perfectorum detestabilis: et quedā damnatorum formidabilis ibidem. **A**

Tristitiaz hō ex offensiōe maiestatis diuine: ex cōmissiōe prauitatis interne: ex incurfione aduersitatis mundane et ex inspectione penalitatis eterne ibidē. **JB**

Tristitia quedam detestabilis et vitiosa peccatorum etc. ibidem. **E**

Triticum est granū quoddā quod melius inter alia reputatur: et qd ad victū hoīm specialiter deputat etc. signatq; triticum perfectionem virtutalem: refectionem cordalē/ collectionem spiritualem/ possessionem temporalem/ et nutritionem supernalem etc. **A**

Troxus p'prie est locus in quo reges et iudices sedere solent. **A**

Troxus quidā maiestatis diuine: quidā troxus virginalis pudicitie: quidā virtualis conscientie hoīs iusti: nam talis fit mundus/ firmus et altus: quidā iudicialis eminentie/ in quo pauperes saluantur: affecurantur et epalantur: et quidam imperialis excellentie ibidem. **JB**

Thronus quidam dignitatis humane. s. potestas iudicialis
 prelatoꝝ: talisq; thronus habere debet sublimitatem in
 cōreplādo: maturitatē in deliberando/ stabilitatē in p̄se
 uerādo/ ac benignitatē i cōpatiēdo seu i miserādo ibi. **¶**
Tuba est instrumentū ad vocē ⁊ sonū emittendū. **¶**
Tuba quedam laudis ⁊ confessionis: quedam planctus et
 orationis: quedam doctrine et exaltationis: quedam ter
 roꝝ atq; comminationis: ⁊ tuba predicationis signat
 predicatorē multiformiter ibi. **¶**
Tunica est corpꝝ indumētū: sicq; rep̄t tunica quedam que
 indui debet: ⁊ est tunica gr̄e ac virtutū: tunica q̄dam que
 integre consui debet: estq; tunica honeste cōuersationis:
 quedā que debet exui: sc̄z tunica bonoꝝ t̄paliū: q̄dā q̄
 ablui debet: sc̄z tunica carnis: ⁊ quedā que destrui debet
 sc̄z tunica peccati ⁊ inhoneste cōuersationis ⁊c. **¶**
Tumulus vide sepelire.
Tumultus vide de clamore ⁊ discordia.
Turbare/ turbatur/ turbatur em̄ homo ratione timoris/ do
 loꝝ/ vel terroꝝ. **¶**
Turbatio quedā virtuosa hoīm perfectioꝝ: quedā vitiosa
 hominū peccatoꝝ: quedā dolorosa hominum miseroꝝ:
 et quedam venenosa hominū damnatoꝝ ibidem. **¶**
Turbatio quedā laudabilis/ qua boni turbantur videlicet
 propter offensionē regis supioꝝ ibi. **¶** p̄pter amif
 sionem eterni splendoris: propter cōmissionē terribilis
 horroꝝ: ⁊ p̄pter aspersionē postremi doloris ibi. **¶**
Turbatio quedam dānabilis ⁊ vitiosa sc̄z iracundia seruilis
 impatientie: timoris tristitie ⁊c. ibi. **¶**
Turba est nomen collectivum: ⁊ signat multitudinē con
 gregatam. **¶**
Turba quedam perfectioꝝ collaudanda: quedā miseroꝝ
 sustentāda: quedam mundanoꝝ declināda: quedā via
 tioꝝ detestanda: quedam peccatoꝝ euitanda: ⁊ que
 dam beatoꝝ affectanda ibidem. **¶**
Turbo est violētus acris mot⁹/ circūuolate incedēs ex collu
 catione diuersoꝝ ventoꝝ subīnuicē pueniens. **¶**
Turbo quidā sup̄em̄ vigoris porētie defice: quidā extre
 mi rigoris iusticie iuridice: q̄dam externi doloris seuitie
 tyrānice: et q̄dā eterni furoꝝ mestitie damnificē ibi. **¶**
Turris est altum edificium ⁊ forte: edificij p̄eminens ad
 defensionē castri/ ville/ vel ciuitatis ordinatum. **¶**
Turris: quedam superior mirabilis/ sc̄z ipse deus et virgo
 gloriosa: quedā inferior durabilis/ sc̄z turris religionis
 ecclesie ⁊ scripture: quedam interior amabilis/ sc̄z con
 templationis: quedam exterior laudabilis/ sc̄z vir
 iustus: quedam posterior mutabilis/ sc̄z status mun
 dane excellentie: ⁊ quedam deterioroꝝ damnabilis/ sc̄z
 cet peccatoꝝ superbus ⁊c. ibidem. **¶**
Turpitudine est p̄cti vel inhonestas conuersationis. **¶**
Turpitudine quedam intentionis: quedam affectionis: que
 dam locutionis: et quedam operationis et maxime car
 nalis delectationis ibidem. **¶**
Turtur is auis propietas ⁊c. vide pulcher. **¶** anima. **¶**
Thus/ thurribulum/ nam per thus et thurribulum intelli
 gitur orationis virtus vel deuotionis: que super carbo
 nes feruentis charitatis posita/ fumum sanctorum desi
 derioꝝ emittunt. **¶**
Turilla insula indie in mari natat sine fulcramento ⁊c. pa
 nis. **¶**
Tuus pronomen ⁊c. vide/ meus/ mea.
¶ De littera. **¶**
Vacuitas est contraria plenitudini. **¶**
Vacuitas quedam affectanda/ perfectioꝝ: naz
 tales vacuantur criminum fecibus ibidem. **¶**
Vacuitas quedam sup̄portanda/ egenoꝝ: q̄ vacuatur ter
 renis opibus ibidem. **¶** quedam detestanda/ iniquo
 rum: q̄ peccatoꝝ est vacuus virtutibus ibidem. **¶** et
 quedam formidanda damnatoꝝ ibidem. **¶**

Vado/ vadere/ vado denotat motum de termino a quo ad
 terminum ad quem ⁊c. **¶**
Vado verbū signat processū naturalem: q̄ homo vadit de
 natuitate ad mortem: de sanitate ad infirmitatem: ⁊ de
 iuuentute ad senectutem ibidem. **¶** signat etiam pro
 cessum virtualem: naz iustus spiritaliter vadit ad humi
 litatem/ vt occultetur: ad baptismum/ vt depuretur: ad
 eucharistiam/ vt satietur: ad amicitiam/ vt concordetur
 et cetera sequētia ibidem. **¶** signat processū crimina
 lem: sicq; mali vadunt ad delicias ⁊ carnalitates/ ad se
 uicitias ⁊ crudelitates/ ad discordias et peruerfitates/ ac
 ad stulticias atq; mobilitates: signatq; defluxum tem
 poralem: signat descensum infernale: et signat accessū
 supernalem ibidem. **¶**
Vadit etiam christus ad infirmos ipsos medicando: ad so
 cium ipsum visitando: ad celum locum parando: ad do
 minum ipsi famulando: et ad patrem ipsum honorando
 ibidem. **¶**
Vagus/ vagabundus/ vagus dicitur qui sine propria vel cer
 ta mansione vndequaq; vagatur ⁊c. **¶**
Vagi quidam dicuntur viri sancti ⁊ virtuosī: sanctitate pol
 lentes: vagi quidam dicuntur viri inopes et penuriosi fa
 cultate carentes: et vagi quidam dicuntur viri vani ⁊ de
 sectuosi vanitate nutantes ibidem. **¶**
Valere vide bonitas ⁊ utilitas.
Validus vide fortis.
Valde aduerbiū qualitatis ⁊ signat excessum vel excellen
 tiam ipsius cui adiungitur ⁊c. sicq; vir iustus esse debet
 valde fortis ⁊ vigorosus: valde diligēs ⁊ amosus/ val
 de pauidus ⁊ timorosus/ valde formosus ⁊ speciosus/
 valde subtilis et luminosus et cetera alia sequētia. **¶**
Vallis est locus terre bassus et infimus ⁊ in medio mon
 tium constitutus ⁊c. **¶** vallis quedam inferior sc̄z sta
 tus miseroꝝ: sicq; vallis humane nature ante christi
 aduentum carebat semine fecundante: lumine illustran
 te/ omine consolante/ atq; culmine subleuante ibi. **¶**
Vallis quedā secundoꝝ/ sc̄z status perfectioꝝ: naz vir per
 fectus et eorum status est infinitus per humilitatem: va
 cuus per paupertatem: secūdoꝝ per bonoꝝ operū ver
 tatem: et irriguus per lacrymarū fluxibilitatē ibi. **¶**
Vallis quedam obscurior/ sc̄z status mundanoꝝ: ⁊ quedā
 immundior sc̄z status damnatoꝝ ⁊c. ibidem. **¶**
Vanum/ vanitas/ vanum dicitur quod in se habet vacuita
 tem/ instabilitatem et inutilitatem: et sic vanus est quod
 non prebet plenitudinem continentis: nec fulcimentum
 innitenti/ nec fructus laboranti. **¶**
Vanitas quedā naturalis. s. oīum creatorum: quedam tem
 poralis. s. oīum bonoꝝ mundanoꝝ: nam reperitur va
 nitas i diuitijs tēporalib⁹: in delictijs corporalibus/ in sciē
 tijs secularib⁹: in amicitijs mundialibus/ in corporū pul
 chritudinib⁹: ⁊ cetera alia ibi. **¶** quedā psonalis. s. ho
 minis p̄ctioꝝ: sicq; p̄ctio est van⁹ in sensu et cognitiōe:
 in corde ⁊ affectiōe/ in v̄bo ⁊ locutiōe/ in mente et cogi
 tatione/ in manu ⁊ opatiōe/ ⁊ sequētia plura ibi. **¶**
Varietas/ varietas est rerum ⁊ maxime colorum diuersitas
 et contrarietas ⁊c. **¶**
Varietas quedam hominum perfectioꝝ: quedam homi
 num infirmitas: et quedā hominum doloroꝝ ⁊c. ibi. **¶**
Vas/ vasa in scriptura hoīes dicuntur ⁊c. **¶**
Vasa quedā fragilissima/ sc̄z mortalis corpulentie: quedam
 nobilissima/ sc̄z mentalis conscientie: quedam vilissima/
 sc̄z mortalis continentie: quedam vilissima/ sc̄z letalis in
 iusticie: quedam clarissima/ sc̄z vitalis eminentie: et que
 dam turpissima. s. finalis pestilentie ibidem. **¶**
Vas dicitur iustus p̄pter aptitudinē magni tenoris ibi. **¶**
Vas ac p̄pter sanctitudinē magni valoris ibi. **¶** p̄pter
 fortitudinem magni vigoris ibi. **¶** atq; p̄pter
 pulchritudinē magni decoris ⁊c. ibi. **¶**

Vastitas/vastus/vastator/vastitas idest vacuitas: vnderes dicitur vasta que est oibus bonis vacuata: sicq; vastare est aliquā rem siue locum bonis oibus vacuare. **A**

Vastitas in malo quedam interior et spiritualis: scz peccatorum qui vastantur bonis spiritualibus / quedam exterior: et temporalis / scz qua tyrāni et raptores vastant et diripiunt bona pauperum: et quedā posterior et eternalis qua miser et damnatus vastatur etc.

Vastitas in bono quādo deus per se et p p̄dicatores suos vastat et dissipat terram diaboli etc. ibidem. **A**

Vbera sunt membra in quibus lac procreatur a quo pueri lactantur et nutriuntur etc. **A**

Vbera quedā dei / nam vberē miserationis lactant penitentes: vberē eruditōis lactantur filij ignozātes: atq; vberē cōsolationis lactant filij indigētes ibid. **A**

Vbera quedā hūana / sicq; sunt vbera clemētie et pietatis: vbera scientie et charitatis / vbera opulētie et prosperitatis et vbera immundicie atq; carnalitatis ibid. **B**

Ubi aliquādo sumit interrogatiue: aliquādo positiue / vel significat p modū positiōis / et sic est aduerbiū interrogādi: aliqñ p modū inbesionis / sicq; est aduerbiū loci. **A**

Ubi signat dubitationis incertitudinē: sicq; status noster dubius et incertus est: et maxime incertus sumus de dei benignitate: incerti de status securitate: incerti de morum stabilitate: incerti de morum propinquitate atq; incerti de status post mortem varietate ibidem. **A**

Ubi de christo querit multipliciter etc. ibid. **B**

Ubi in bono signat locū vbertatis: charitatis / dignitatis / equitatis / sanctitatis / felicitatis / societatis / et nobilitatis ibidem. **E**

Ubi in malo signat locū morales sterilitatis: realis tenuitatis / finalis penalaris / et carnalis iniquitatis etc. ibid. **D**

Ubiq; vbicunq; ista aduerbia signant generalitatē etc. **A**

Ubiq; et vbicunq; refert possunt ad deum: nam dei potestas est vbicq; ad proficiendum etc. ad prelatus / nam prelatus esse debet vbicq; ad subueniendum: instruendum et corrigendum. **A**

Ubiq; et vbicq; refert possunt ad malos scilicet curiosos explozatores: vitiosos murmuratores / atq; gulosos deuoratores etc. ibidem. **A**

Uenomen cōminatozū est et nomen maledictorum. **A**

Uenum miserozum cum patientia sustinendum / scilicet ve mundane tribulationis ibidem. **A**

Ue vnum peccatorum cum diligētia abbozendum / scilicet interne iniquitatis: sicq; per ve maledicuntur viri mendaces / loquaces / fallaces / tenaces / rapaces / prociaces / voraces et alia subsequētia ibidē. **B**

Ue ac ve vñs damnatozū cuz sapientia precauendum / scilicet eterne damnationis: nā istis est ve quia pena eorum non releuatur sed semper augmentatur et nunq̄ terminatur ibidem. **E**

Velare velum / velamen / velamentum / velare enim idest tegere vel operire. **A**

Velamen quoddam humilitatis / quoddam nobilitatis / quoddam securitatis ibidem. **B**

Velamen quoddam obscuritatis ibidem. **E**

Velamen quoddam duplicitatis / quoddam fallaciaris / atq; quoddam simplicitatis ibidem. **D**

Velle volūtas est illa aīe potentia a qua liberū arbitrium noscī emanare et que in bonum naturalit̄ tendit etc. **A**

Volūtas quedā summi creatoris imitanda / quedā iusti viatoris regulanda / quedā vani peccatoris refrenanda: et quedam diri tentatozū refutanda ibidem. **A**

Voluntas dei adhuc quedam magne potestatis tēenda / quedam magne veritatis implenda: et quedā summe bonitatis seu largitatis promerēda: sicq; de volūtas quoddam extollit ad promotiones: quosdam mundat per cōfessionem: quosdam turbat per afflictionem: quosdam ducit per directionem et cetera alia per longum ibidē. **B**

Voluntas quedam iusti virtuosa / et voluntatem istam repi-

mere debet timoris grauitas: alligere debet diuina bonitas: dirigere debet mandati veritas: et erigere debet amoris veritas ibidem. **E**

Voluntas quedam impij vitiosa / nā talis vult discordias et diuersitates: delicias et carnalitates / diuitias et crudelitates / blandicias et familiaritates / prodiciones atq; fallacias ceteraq; alia ibidem. **D**

Velox / velocitas / velociter / velocitas in bono ac in malo sumitur **A**

Velocitas quedā diuine seueritatis metuenda quedam benigne deitatis requirenda: quedam mundane prosperitatis fugienda: quedā humane mortalitatis attendenda: quedā moralis agilitatis exequenda: quedam letalis fatuitatis dimittenda: et quedā mortalis celeritatis intucnda ibidem. **A**

Venatio est quando quis aliquod animal pro capiendo insequitur: signatq; venatio diligētiā ac inquisitiones: morsum ac apprehensionem etc. **A**

Venatio quedam diligētis visitationis / qua prelatus venatur proteruos etc. quedam curiose predicationis: quedam diabolice machinationis: et quedam tyrannice depredationis ibidem. **A**

Vendere / vendens / vendere est proprietatē alicuius rei cuz alterius pecunia commutare etc. **A**

Venditio quedā hominū peccatozū tpalis et necessaria: quedam hominum perfectozū spiritualis et meritoria ibidē. **A**

A quedam hominū proditozū cūctis et deceptoria / ac quedam hominū iniquozū notialis atq; dānatoria etc. ibid. **B**

Venenum / per diuersa venenozū genera possunt accipi varie species viciozū etc. **A**

Venerabilis / venerari vide bonoz.

Venia vide misericordia / indulgentia atq; parcere.

Venire est ad aliquem terminum applicare: et de vno termino ad alium accedere et transire: et inuenitur venire multiplex etc. **A**

Venire quoddā iusti viatoris: quo iusti veniūt ad gloriā: sicq; venire debemus ad deū ppter clamorē vocatiuum per quē inducimur benigniter etc. ibid. **B**

Venire debemus ppter amorē locatiuum per quē recipimur fideliter ibid. **E**

Venire debemus ppter terrozē incusiui per quē ipellimur seueriter ibid. **D**

atq; venire debemus ppter dulcorē allectiui per quē attrahimur suauiter ibid. **E**

Venire quoddā vani peccatoris qz venit ad malū et nō ad bonū etc. et venire quoddā pñ saluatoris / nā venit ad virgīnē vt incarnaretur: venit ad seculum vt visitaretur: venit ad hierusalem vt repararetur: venit ad patibulum vt immolaretur et cetera alia ibidem. **F**

Vēter est illa corporis cōcauitas qua cibi recipiuntur: et in qua secur et alia intestina cū multis alijs cōnētur: et in qua appetitus carnis generaliter originatur etc. **A**

Venter quidā corporeus nostre natiuitatis: venter quidā eburneus pure virginitatis scz virginitis glouose ibidē. **A**

Venter quidā pectoreus cordis profunditatis: scz viri iusti conscientia ibidem. **B**

Venter quidā stercoreus nostre carnalitatis scz carnis sensualitatis ibid. **E**

Venter quidā extraneus mundi cupiditatis ibid. **D**

Vēter quidā ethereus pfecte humilitatis: atq; vēter quidā tartarcus eterne calamitatis etc. ibidem. **E**

Ventus idest spiritus vel flatus: est pprie ventus aer motus cum siccis vaporibus intermixtus etc. **A**

Ventus quidā sufflatiuus qui signat malas suggestiones: quidā siccitatuus signat hostis tērationes: quidā pulsatiuus signat mundi tribulationes: quidā mundariuus signat violentam correctionem: quidā turbatiuus signat eternam damnationem: quidā leuariuus signat prosperam successionem et cetera alia ibidem. **A**

Ventus quidam gratie gloriofus: scilicet spiritus sanctus nam depurat / inflamat / temperat / transpōtat / deificat et sequētia plura ibidem. **B**

Ventus quidam culpe vitiosus quem diabolus continue suscitatur atque ad malum incitat: et hoc multipliciter ibidem. **¶** Sicque est quidam ventus elatioris et superbie/ventus oris talis subolanus ibidem. **D**

Ventus quidam tentationis et malicie occidetalis fauor? ibidem. **¶** Ventus quidam prosperitatis et affluentie meridionalis auster/ibidem. **¶** et ventus quidam aduersitatis atque pestilentie septentrionalis aquilo seu boreas ibidem. **B**

Ventus quidam culpe vitiosus dolozosus/scilicet eterna pena et ibidem. **¶**

Verberare vide percutere/tribulatio.

Verbum est ille mentis conceptus qui de voce formanda et emittenda concipitur antequam videretur ad labia producat. **¶**

Verbum quoddam incarnatum summe diuinitatis: quoddam exaratum summe veritatis: quoddam predicatum magne sanctitatis: quoddam moderatum grandis honestatis: et quoddam effrenatum magne vanitatis ibidem. **A**

Verbum quoddam eterne generationis scilicet dei filius/nam verbum illud ad nos se inclinavit humiliter: nos visitauit humiliter: nos regulauit moraliter: nos informauit vocaliter et nos cordauit mentaliter ibidem. **B**

Verbum quoddam diuine predicationis/nam tale verbum est seduliter attendendum: memoriter addiscendum/vtiliter adimplendum atque humiliter sustinendum ibidem. **¶**

Verbum quoddam humane locutionis/scilicet iustorum hominum: nam talis esse debet verba benigna et dulcia/certa et veracia/manura et sagacia/aspera et pungentia/vtilia et proficua/letat consolatoria/ac grata atque concupiscentia et cetera verba malorum sunt vana et pomposa: falsa et dolosa/dulcia et adulatoria multa et copiosa et cetera alia ibidem. **D**

Verecundia est quedam animi passio a timore originaliter generata: est enim timor confusionis. **A**

Verecundia quedam commendabilis et virtuosa/nam debet esse verecundia penitentie/prudentie/audacie atque constantie ibidem. **A** verecundia quedam detestabilis et vitiosa: et quedam confusibilis et danosa et cetera ibidem. **B**

Vermis est animal vile et modice virtutis turpissimum coloris. **A** vermis quidam despectiuus signat christi humanitatem et cetera. vermis quidam corruptiuus signat culpe malignitatem: et vermis quidam corrosiuus signat pene acerbisatem ibidem. **A**

Vertex est summum cacumen quod in montibus eminet et apparet: atque accipitur pro capite et cetera. **A**

Vertex quidam interioris intellectus: quidam eminentie perfectionis: quidam excellentie sublimitatis: et quidam arrogantie elatioris ibidem. **A**

Vetere est mouere/voluere vel mutare: et sumitur in bono et in malo. **A**

Vertutur homines penitentes: homines sapientes/homines pestilentes siue obstinati peccatores/homines fugientes/homines diligentes/homines prosperantes et cetera plura ibidem. **A**

Verus verax/veritas/vere/veritas est illa virtus per quam quidditas demonstratur. **A**

Veritas quedam existens et realis: quedam permanens et moralis: et quedam eloquentie verbalis ibidem. **A**

Veritas quedam carnalis et exterior ac eterne permanentie/scilicet christi dei filius: nam ille habuit veritatem carnalis humanitatis: habuit veritatem moralem sinceritatis seu bonitatis quia habuit perfectionem: compassionem/protectionem/locutionem/durationem/et alia sequentia ibidem. **B** et habuit veritatem realem diuinitatis et cetera ibidem. **¶**

Veritas quedam moralis eminentie/qua quislibet iustus verus dicitur: nam iustus habere debet veritatem moralem vere existentem ibidem. **D** habere debet veritatem mentalem sapientie ibidem. **¶** atque veritatem veralem eloquentie: nam veritas habenda predicando/iudicando/respondendo/ac corrigendo ibidem. **¶**

Vesce vesceris/vesca id est manducare/comedere/cibo/potui

pane/et alio simili? corporalem et ministrare vide ibidem.

Vespera est vltima pars diei et cetera. **A**

Vespera signat sensum antiquitatis ibidem. **B** signat cordis iniquitatem ibidem. **B** signat mortis obscuritatem: signat vite longinquitatem: atque signat mundi finalitatem ibidem. **¶**

Vestibulum est domus seu locus circa templum sanctorum vel circa cameras regum vel officiorum ad vestes inducendum spiritualiter ordinatur: estque vestibulum quoddam superius/scilicet patria celestis: quoddam inferius/scilicet ecclesia: quoddam interius/scilicet conscientia atque quoddam exterius/scilicet miseria huius mundi et cetera. **A**

Vestigium est signum quod remanet post alicuius rei transitum vel recessum. **A**

Vestigium quoddam mirabile et gloriosum/eterne maiestatis: quoddam laudabile et virtuosum/moralis bonitatis: quoddam denotabile et vitiosum/localis prauitatis: atque quoddam mutabile ac fluctuosum mutabilis vanitatis ibidem. **A**

Vestis vestire/vestmentum/vestmentorum genera plura in scriptura inueniuntur: videlicet vestis naturalis/corporalis/temporalis/virtualis/supernalis/criminalis/eterna. **A**

Vestimenta quedam bonorum et perfectorum scilicet virtutum: sicque iusti habent vestes lugubres et luctuosas/scilicet penitentie atque doloris ibidem. **B** habent etiam vestes salubres et virtuosas scilicet gratiarum virtutum quodammodo vestis: denotaturque vestimenta sacerdotum: et que sunt ibidem per longum et cetera habent vestes celebres ac virtuosas et cetera ibidem. **D**

Vestimenta quoddam malorum et peccatorum/videlicet carnalitatis/impunitatis ac duplicis et cetera ibidem. **¶**

Vetustas vetus/vetustas signat in bono et in malo. **A**

Vetustas quedam perfectorum et sapientium ibidem. **A** quedam peccatorum et delinquentium: atque quedam danatorum et pereuntium ibidem. **B**

Vexatio sumitur pro tribulatione/castigatione/tentatione et danatione: sicque reperitur vexatio mundane tribulationis/vexatio rapine et exactionis/vexatio discipline et correctionis/vexatio diabolice tentationis ac suggestionis/atque vexatio eterne danationis et afflictionis. **A**

Via est illud terre spatium per quod itur: et per quod de termino ad terminum pertransitur et cetera. **A**

Via quedam naturalis scilicet cunctarum/sicque est via quedam per quam ingredimur/scilicet via natiuitatis humane: quedam per quam progredimur/scilicet via presentis vite: et quedam per quam egredimur/scilicet via mortis ibidem. **A**

Via quedam virtualis/scilicet via virtutum per quam boni ad paradysum vadunt: et via iste sunt tenende propter ipsarum multitudinem: quia est via veritatis et prudentie: via pietatis et clementie/via puritatis et mundicie/via sanctitatis/et decentie/via honestatis et congruentie/et alia sequentia ibidem. **B** suntque viae iste eligende propter ipsarum gratitudinem: sunt viles propter ipsarum rectitudinem: atque sunt secure propter ipsarum quietudinem et cetera ibidem. **¶**

Via quedam criminalis scilicet malorum: sicque est via superborum altissima: immundorum seditima/iniquorum bassissima/mundanorum longissima/et cetera plura ibidem. **D**

Vici vicissitudo/vicissim accipiuntur pro simili casu vel pro recedente vel palterna retributione: sicque vicissitudo vna est indigentia: vna prosperantia/vna delinquentia/et vna permerentia et cetera sumit etiam pro successione temporis vel pro certa et distincta temporis portione et cetera. **A**

Vicinus id est propinquus socius vel amicus. **A**

Vicinus quoddam bonorabilis scilicet christus: quoddam amabilis scilicet angelus: quoddam comedabilis scilicet amicus fidelis: quoddam castigabilis scilicet caro et mundus: quoddam detestabilis scilicet peccator et quoddam formidabilis scilicet diabolus et cetera ibidem. **A**

Victimam est sacrificium/hostiam vel immolatio et cetera. **A**

Victimam quedam saluationis scilicet christi: quedam deuotionis scilicet martyrum: quedam religionis scilicet religiosorum: quoddam deuotionis

Nonis. .f. voluntas viri iusti: quedā corruptionis. .f. opus malozū: et quedā dānationis. .f. dānatorum ibid. **A**

Videre est illud p quod cognoscuntur rerū colores et quantitates etc. **A**

Visio moralis et speculatiua qua iusti vident illa que pertinent ad salutē: sicq; est vidēda summa bōitas vt habeatur: nam vidēda et attēdenda est dei auctoritas et potētia: dei benignitas et clementia/dei humilitas et patientia/dei seueritas et iustitia/dei felicitas ac eminentia/ceteraq; alia ibidem. **B**

Videnda est vite sanctitas vt teneatur: vidēda fratrum charitas vt foueatur: vidēda morum prauitas vt horreatur vidēda rerum vanitas vt caueatur: vidēda vite breuitas vt desiteatur: et vidēda pene grauitas vt timeatur ibidem. **C**

Visio quedā intuitiua. .f. beatorū qua vidēt in patria intuitive faciē dei patris: sicq; est visio letificatiua/desideratiua/saluificatiua/recreatiua/et certificatiua ibid. **D**

Visio signat admirationem/attentionem/et circa aliquid occupationem et narrationē: sicq; iohānes vidit deus cunctis imperantem/certū angelozū deo famulantē/chorū prelatozū digne gubernantem/iustozū populū sancte regentem/pauperem multa sustinentem/bonum paradisum recipientem/vidit diabolum cunctis insidiantem/aliaq; plura per longum ibidem. **E**

Videre in bono significat multa: nam vident prelati discrete discutiendo/nam debent esse per discretionē illustrati: per attentionem excitati/per deuotionem occupati/vident contemplaturi attente conspiciendo superiora/inferiora/interiora et exteriora etc. et vident boni actus deuote compatiendo miseris etc. ibidem. **F**

Visus et mentis discretio impeditur multisomniter: scilicet propter oculi fortem impressionem propter obscuram mediū habitatiōē/propter nimiam mediationem et attentionem/propter mediū variationem/propter speculī appositionem/propter radiozū reflexionem/propter diuersi situs variationem/et propter directam appropinquationem etc. satis prolixē ibidem. **G**

Visio quedam impiorū qua reproborū opera praua que modo abscondita sunt die tamen iudiciū videbunt etc. ibidem. **H**

Videri passiue loquēdo sumitur in bono: quia malus velle debet videri vt corrigatur: bonus vt alius eius exemplo melior efficiatur etc. in malo vero refert ad vaniglorios: hypocritas atq; curiosos etc. ibidem. **I**

Videre quomodo caute ambuletis ephes. v. sermo est: loquiturq; de visione morali et mentali etc. **A**

Visio quedam moralis siue mentalis que habeat sapientie splendorem/quedam naturalis et mathematica/scilicet scientifica/litteralis/phisica/ciuilis seu canonica etc. visio qd. i. enigmatica caliginosa/scilicet visio fidelis: quedam moralis et sanctifica/vtilis et fructuosa/scilicet spiritalis meditatio et cognitio qua attendimus que ad salutem pertinent etc. et quedam visio beatifica et gaudiofa qua beati in patria vident essentiam dei patris etc. ibidem. **B**

Visus cordis est magis nobilis inter ceteras corporis partes: et hoc probatur exemplo nature: enigmatē figure/et auctoritate scripture etc. ibidem. **C**

Videre debet homo dei bonitates: que est superior: probatur hoc per naturam/figuram/et scripturam etc. ibidem. **D**

Videre etiam debet humanam vilitatem que est inferior: qua homo considerat seipsum/et probatur hoc ex verbis dominicis/prophetis/sanctificis/apostolicis/philsophicis/et diabolicis ibidem. **E**

Visum impedit ne hō consideret seipsū videlz prosperitas mundialis: cupiditas tpalis/et fatuitas cordialis/nam quidam presumit de iustitia: quidam de scientia: quidā

de opulentiā: et quidam de sanctimonīa etc. ibidem. **F**

Videre debet homo fraternam charitatē: que est exterior: sicq; homo videre et attēdere debet ad viros iustos et sanctificos vt ipsos honoret: ad familiares et seruitores vt eos remuneret: ad bonos et fideles amicos vt eos summe consideret: impediuntq; fraternam charitatem videlicet vitium ingratis obliuionis: distracte intentionis et carnalis affectionis ibidem. **G**

Videre debet homo mundanas vanitates que est inferior: debetq; respui et abhorreri etc. **H**

Videre debet homo egeni paupertates que est sterilior: debetq; nutrirī: nam pauperes miserando nō vident tyā nisi rapaces/auari tenaces/iudices fallaces/et amici nugaces etc. ibidem. **I**

Videre debet homo malozū prauitatem que est deterior puniēda atq; fugiēda ibid. **K**

Videre debet homo celi felicitatem que est felicioz appetēda etc. ibid. **L**

Videre debet homo finis necessitatem que est asperior praevidēda: sicq; circa finem vidēda et consideranda: scilicet mortis horroz/iudicis terroz/purgatoz ardor/inferni dolor/et diaboli furor etc. ibidem. **M**

Visio moralis habeat et in affectu moderatē decores ibid. **N**

Visio atq; habeat in pfectu reali diligētē vigorem etc. ibid. **O**

Visio triplex: scilicet intuitiua/abstractiua et speculatiua vt de affluentia. **C**

Vidua dicitur illa que virū habuit: estq; viri solatio per mortis infortunium destituta etc. **A**

Viduas quedā honorabilis/matronarum honorabilis: et tales debent pauperes nutrire/infirmis seruire/castitatem seruare/orationi vacare/et in penitentiā laborare ibidem. **B**

Viduas qdā miserabilis: et tales sunt defendēde/nutriende/cōsolāde/ac visitande ibid. **B** et quedā detestabilis. .f. qsi p peccatū spūaliter viduat a xpō etc. ibid. **C**

Vigilare ē libera spiritū p organa sensus et motū diffusio. **A**

Vigilat summus creator ad creaturā gubernationem: vigilat pector noster angelus: ad mortalū custoditiōē: vigilat iustus viator ad bonozū executiōē: vigilat beatus in paradiso per letificationem/vigilat impius per malitie inspectionem: atq; vigilat hostis deceptionis per continuam machinationem. ibidem. **A**

Vigilia quedam laudabilis et virtuosa: sicq; vigilandum est propter fructum copiosum quem consequi volumus etc. ibidem. **B**

Vigilandum propter locum periculosum quo nos esse videmus: vigilandū propter preceptum rigorosum qd taliter implemus ibidē. **C** atq; vigilandū ppter pfortius gratiosū qd in istis hēmus ibi. **D**

Vigilia quedam mala et vitiosa. .f. impiorū: qui solliciti et vigilantes sunt ad faciēda mala etc. ibidem. **E**

Viginti/vicenarius numerus signat in bono viros perfectos qui seruāt dei precepta et pmi etc. in malo vero qui quādoq; sensibus inordinate gubernantur etc. **A**

Villa est domozū congregatio ad hominū habitationē constituta: et inuenitur villa perfectozum/peccatozū/beatozū/atq; damnatozū. **A**

Vincere/victoria/vincere idest preualere/superare/vel vīolenter aliquem edomare: et victoria est predominatio quam habet aliquis vel habere potest contra alium preualendo ac ei dominari etc. **A**

Victoria quedam dei mirabilis: deus enim vincit et superat omnia in bonitate: pte/sapientia/et eminentia ibid. **A**

Quedam iusti laudabilis: nam iustus pugnat contra diabolum/seipsum/atq; peccatum vincendo laudabilis reputatur etc. ibid. **B**

Sicq; ad victoriā suffragatur bonozū operum et animozū promptitudo: et operuz pfectozū stabilis fortitudo ibid. **C** et ad victoriā valet nostrorū predecessozū seu bonozū operū attenta sancti

tudo: facit inferni tormentorum retenta mestitudo/atq;
valet ad victoriam glorie beatorum preuisa beatitudo
tc. ibidem. **D**

Victoria quedā diaboli damnable: qua diabolus i tenta
tionibus et tribulationibus vincit iustos ibid. **E**

Vincire/vinctus/ vinculum est illud quod quid tenet: strin
gitur vel ligatur. **A**

Vinculū quoddā perfectiorū alligandū/suntq; vincula reli
gionis: dilectionis/cōiunctionis/durationis et cohercio
nis ibidem. **A** quoddam peccatorū dissipandus: nam
diabolus solet vinculare vinculis carnalitatē et immu
ditie: cupiditatis et auaritie/pompositatis et vane glo
rie/tepiditatis et accidie/obscuritatis et obstinatie/ac ta
curnitatis atq; verecundie ibidem. **B** et quoddam
damnatorū formidandū/scilicet pene inferni tc. ibid. **E**

Vindicta est punizio dura et seuera cum furore et verecun
dia executā propter causam vel occasiones precedentis
iniurie generata. **A**

Vindicta quedam crudelitatis et seuitie: scilicet peccatorū
crudeliū ibidem. **A** quedam seueritatis et iusticie:
scilicet prelatorum fidelium ibidem. **B** et quedam au
toritatis et potentie dei omnipotentis ibidem. **E**

Vinea est ille locus vbi vinea vel vites inuicem congregan
tur: quibus vinum in vsus hominum eliquatur. **A**

Vinea quedam perfectorum: quedam reproborum: quedā
damnatorum: quedam beatorum: quedam meritorum:
quedam terrenorum: quedam tormentorum: et quedam
summorum gaudiorū ibidem. **A**

Vinea adhuc quedā gloriofa scz **E** xistens dei filius incar
natus tc. ibidem **B** quedam virtuosa scz anima deu
ta seu bona persona tc. sicq; talis habeat humiditatem
flebilis pietatis: habeat utilitatem cōmunis charitatis
et habeat formositatem decentis honestatis ibidem **E**
quedam fructuosa scz ecclesia vel religio: nam illa colen
da est: qz hereditas nostra que diligitur naturaliter: col
enda/qz inest necessitas que inuigil magistraliter: atq;
colenda/qz est substantie utilitas que requiritur spāliter
tc. ibidē **D** et vinea quedā luctuosa scz cōgeries iniquo
rum tc. ibidem. **E**

Vinum est liquor preciosus qui a vinea nascitur et a vite ad
vsus hominum distillatur: et reperitur quoddā vinu sbo
num et delectabile scz gratie et scientie: quoddā summus
et delectabile scz voluptatis et conuersionis eterne: quod
dam vanum et detestabile scz voluptatis mundane: ac
quoddam durū atq; execrabile scz pene eterne. **A**

Vinum quoddam perfectorum/scilicet omnium virtutū/sicq;
iusti bibunt vinum dulcoris et deuotionis ibid. **B** bi
bunt vinum splendoris et discretionis: bibunt vinum li
quoris et curationis ibidem. **E** bibunt vinum doloris
et afflictionis: atq; bibunt vinum amoris et refectionis
seu consolationis: estq; etiam vinum quoddam quo po
tuntur impij tc. ibidem. **D**

Violentia/violenter/nam violentum dicitur quicquid inuo
luntarium vel cōtra voluntatis desiderij efficitur: sicq;
inuenitur violentia necessaria/compulsoria/meritoria/
transgressoria/infectoria et afflictoria tc. **A**

Vipere serpentis proprietas tc. vide ambitio. **B**

Vir nomen est virium: hinc vir dicitur omnis qui habet for
titudinem et virtutem tc. **A**

Vir quidam nobilis et gloriosus scilicet christus qui est vir
et sponsus ecclesie et anime nostre: nam iste nobis copu
latur benigniter et stabiliter: nobis operatur viriliter et
utiliter: atq; nobis obligat tenaciter et veraciter ibid. **A**

Vir quidam stabilis et virtuosus scilicet ecclesie prelatus:
nam talis habeat in habitu decores honestatis: habeat
pudorem castitatis: habeat in animo vigorem firmitatis:
habeat in aspectu nitorem venustatis: habeat in intelle
ctu splendorem claritatis seu veritatis: habeat in opere

vigorem probitatis: habeat in corde feruorem charita
tis: atq; habeat in ore clamorem veritatis seu auctorita
tis ibidem per longum. **B**

Vir quidam vilis et fructuosus/nam talis vir sit fortis et
bellicosus: sanctus et virtuosus/concoris et non rixosus/
rectus et non tortuosus/pius et viscerosus/prudens et stu
diosus/rarus et preciosus et cetera sequentia ibid. **E**

Vir quidam nequam et vitiosus/sicq; inueniuntur viri lepro
si/verbosi/rixosi/pomposi/mēdosi/inuidi et odiosi/igna
ri et tenebrosi et cetera alia ibidem. **D**

Vir spiritualis multas habet condiciones tc. vide aer. **E**
arbor. **S** **B** **B** luxuria. **S** **B** **B**

Vir perfectus angelo comparari potest tc. vide angelus.
B **B** **B**

Viri perfecti considerantur per candelabrum multipliciter
candelabrum. **E**

Vir perfectus habeat cedri condiciones tc. cedri conditio
nes. **B** **E** **D**

Viri iusti et perfecti paruulis equiparantur tc. parum. **E**

Vir perfectus designari potest per petrum apostolum mul
tipliciter tc. petrus per totum.

Viri imperfecti perdunt et omittunt fructificari tc. arbor.
B **D**

Virga fm suas proprietates variari potest: atq; multa des
ignare tc. **A**

Virga quedam gloriofa et admirabilis imperialis domina
tionis/scilicet benedictus dei filius ibidem. **A** quedā
speciosa et amicabile virginalis propagandis/scilicet
beata virgo: quedam virtuosa atq; venerabilis virua
lis sustentationis/scilicet crux christi: naz est virga defen
sionis/directionis/sustentationis/mensurationis ac cor
rectionis ibidem. **B** quedam rigorosa et formidabili
iudicialis iurisdictionis ibidem. **E** quedam amorosa
et commendabilis pastoralis castigationis: nam virga
ista virtutes producit: crimina educit: et sapientiam in
ducit tc. et virga quedam furiosa et detestabilis eterna
lis indignationis tc. ibidem. **D**

Virga aaron virginem Mariā designat tc. vide aaron. **B**

Virgo/virginitas potest accipi in bono et in malo: nam in
bono signat carnis puritatem et integritatem tc. in ma
lo vero signat sterilitatem et fructus bonorum operum
raritatem. tc. **A**

Virginitas quedam est mentis et carnis integritas: sicq;
virginitas habeat humilitatem et subiectiones: habeat
tranquillitatem et quietationem: habeat asperitatem et
afflictionem: habeatq; timiditatem confusionis. tc. ibi
dem. **B**

Virtus est quedam mentis dispositio qua mens rationi cō
sentit et deo consonat atq; obedit tc. **A**

Virtus enim sumitur pro quacūq; bona mētis dispositio
ne: sicq; virtutes sunt cordium repletive: sunt virium tut
tive seu defensive: et sunt mentium erective tc. ibid. **A**

Virtus quedam est dominica eternalis: que debet formida
ri: quedam angelica supernalis/que debet admirari:
quedam canonica spiritalis/que debet roborari que
dam pestifera mundialis que debet detestari: et quedā
demoniaca infernalis que debet subiugari ibid. **B**

Virtus quedam superior et diuina que apparuit videlicet
carnem assumendo: mortem sustinendo: morti preua
lendo: celum ascendendo: apparebitq; mundum iudi
cando: malos condemnando: bonos premiando et cere
ra alia ibidem. **A**

Virtus quedam interior et humana/scilicet viri iusti: nam
talis virtus est boni operatiua: mali toleratiua: sui aug
mentatiua ac diu perduratiua tc. ibidem. **D**

Vires/vires in singulari signat violentiam: in plurali ve
ro signat fortitudinem et virtutem: sicq; sunt vires cor
porales subiugande: vires tēporales dispēfande/vires

B **B**

pectoraales roborande/vires naturales attendende/vires tyranuales abhorrēde/et vires supernales metendē de ꝛc. **A**

Uiscera sunt corporis intestina ꝛc. **A**

Uiscera quedam diuine dilectionis et compassionis: quedam interne affectionis: debentq; illa per passionem impinguari: per discretiōem illustrari/ per deuotionem renouari et per turbationem contristari ibidem. **A** et quedam humane correptionis et infectionis: suntq; uiscera illa per luxuriam pingua: per inuidiam tristia/per factantiam patientia/per infamiam ferentia/et per seruiciam ardentia ibidem. **B**

Uisci quercini proprietates vide castitas. **B** et etiam qui in alijs nascitur arboribus perpetuas. **A**

Uisitatio/uisitare/uisitatio idest visualis frequentatio vel visus frequens agitatio. **A**

Uisitatio quedam superior et diuina scilicet dei/nam deus uisitat ueniendo personaliter: uisitat influendo spiritua liter: uisitat succurrendo temporaliter: uisitat affligēdo corporaliter: uisitat promouendo supernaliter: et uisitat puniendo eternaliter ꝛc. ibidem. **A**

Uisitatio quedam inferior et humana scz prelatoꝝ vel perfectioꝝ: sicq; est uisitatio consolatiua: correctiua/et castigatiua ꝛc. ibidem. **B**

Uitis siue vites sunt illa arbuta ex quibus uinea constituitur ꝛc. **A**

Uitis dicitur deus summus et gloriosus: homo iustus et uirtuosus/vir iniquus et uitiōsus/status bonus et uirtuosus/status malus et perniciosus/atq; baculus preciosus ꝛc. ibidem. **A**

Uitulus est filius bouis cum matre adhuc deditus et lacte ac uerberibus nutritus ꝛc. **A**

Uitulus quidam saginatus nostrum signat redemptores: uiculus quidam immolatus signat iustum viatoꝝ: quidam effrenatus signat stultum peccatoꝝ: et quidam aduatus signat hostem deceptoꝝ ibidem. **A**

Uituli marini proprietates vide patientia. **B**

Uiuere/vita accipitur aliquando pro ipsa naturali dispositione: aliquando pro morali conuersatione ꝛc. **A**

Uita quedam naturalis cunctoꝝ: quedam virtualis bonoꝝ: quedam triumphalis sanctoꝝ: quedam nuptialis maloꝝ: et quedam gehennalis damnatoꝝ ibidem. **A**

Uita quedam naturalis que ex anima et corpore constituit ꝛc. nam talis inchoatur a vili conditione: mediat cum acriter turbatione: et terminatur cum forti ac tristi dejectione ibidem. **B**

Uita quedam virtualis bonoꝝ: que consistit ex vnione anime cum deo: nam ibidem attenditur motus preueniens/scilicet culpam auferendo/mentem offerendo/ac deum inquirendo ibidem. **E** attenditur etiam uirtus subueniens: sicq; habeat humoꝝ compunctiones: dilectionis seruosum/correctionis rigores/discretionis splendorem/affectionis candorem/et cetera subsequētia: atq; attenditur fructus proueniens: scilicet uita eterna ꝛc. ibidem. **B**

Uita quedam eternalis beatoꝝ: nam illa habet honores et prelacionem/dulcorē et refectionē/vigore et durationē/splendorem ac discretionem ꝛc. ibidem. **E**

Uita quedam mundialis maloꝝ: nam ista est uita presumptuosa/tumultuosa/fastidiosa/laboriosa/opprobriosa/perfuriosa et alia plura ibidem. **F**

Uitio uerbum aliquando signat discretionem: aliquando commendationem: et aliquando affirmationem ꝛc. ibid. **B**

Uita spūalis requirit multa ꝛc. vide necessitas. **B**

Uitio/uicisficti/uitio quedam affectanda/zeli iustitie: quedam vituperanda/oire nequitie: et quedam consideranda dei potentie vide vindicta.

Ultim⁹/ultra/ulterior/ultra signat quādam supabundantiā vel superexcellentiā loci: numeri/rei/vel rpiis ꝛc. **A**

Ultra quoddam diuine conditionis admirandus: quoddam perfecte successus frequērandus: quoddam alicui⁹ termini psumpti transgressus detestandus: quoddam eterne dānationis formidandum: et quoddam eterne saluationis affectandum ibidem. **A**

Ultro idest voluntarie seu sponte: sicq; est ultro voluntarie subiectus: libere collatus: carnalis infectionis/psumptuose abitus/fructuose opatus/et eterne saluationis. **A**

Ululare/ululatus est plangens cum clamore eductus vel fact⁹ seu sonus clamorosus sine verbo ꝛc. **A**

Ululatus quidam bonus et uirtuosus/bonorum et perfectioꝝ ibidem. **A** quidam malus et uiciosus/maloꝝ et puerorum: quidam pius et dulcorosus/miseroꝝ et depressoꝝ: quidam tristis et dolorosus/damnatoꝝ et depressoꝝ ibidem. **B**

Umbra est quidam fluxus tenebrosus ꝛc. **A**

Umbra qdā humane pditionis ibid. **A** qdā humane possessionis ibid. **B** qdā diuine preceptionis: qdā supne abiectionis: qdā interne deuotionis: quedam eterne saluationis ibid. **E** quedam vmbra peruersae puerfationis: quedam peccati corruptiōis: et quedam obscure damnationis ibid. **D**

Unde ponitur positue/interrogatiue/reprebensiue/inquisitiue/experatiue/denegatiue/admiratiue ac dubitatiue. **A**

Undecim/undenarius est numerus ille qui primo transgreditur denarium: signatq; in malo illos qui transgrediuntur decalogum mandatorum ꝛc. ac signat in bono illos qui proficiunt in dei mandatis: et qui ad fidem .xij. articuloꝝ ascendunt ꝛc. **A**

Undiq; idest in omni parte: reperiturq; vndiq; bonoꝝ/maloꝝ/miseroꝝ/damnatoꝝ atq; beatoꝝ. **A**

Ungere/unctio/ungenti denotat semper pinguedines que est unctionis materia ꝛc. **A**

Uinctio quedam deuotionis interioris bonoꝝ et iustoꝝ qz uirtute spiritus sancti pleni: nam deus ungit mordificando per asperas tribulationes: ungit mitigando per mundanas consolationes: et ungit per gratie inspirationes atq; infusiones ibidem. **A**

Uinctio quedam promotionis superioꝝ: sicq; prelatus iungitur ad suauiter conuersandum: ad uiriliter operandum et ad seduliter imperandum ibidem. **B**

Uinctio quedam corruptionis/et sic mali ungentur prosperitate mundiali/carnalitate corporali/ac uerbofate nuptiali ibidem. **E**

Uniuerfus/uniuersitas signat integritatē/totalitatem et generalitatem rerum ꝛc. sicq; reperitur uniuersitas uidentia/credenda/tenenda/habenda/sectanda/uitanda/horrenda et cetera alia ibidem. **A**

Unitas/vnus/vnitas habet diuersas proprietates: ideo etiam diuersas significationes: et signat in bono et in malo ꝛc. **A**

Unitas quedam summe diuinitatis: sicq; deus vnus est in dignitate/ideo honoꝝandus: vnus in raritate/ideo conseruandus: vnus in pietate/ideo frequentandus: vnus in charitate/ideo amandus: et vnus in potestate/ideo formidandus: in ipso est etiam vnitas personalis essentie: vnitas supernalis eminentie: atq; vnitas eternalis efficacie ibidem. **A**

Unitas quedam summe simplicitatis: scilicet uir iustus et simplex: commendatur enim vnitas illa: nam talis est magna et uirtuosa/rara et preciosa/vera ac fructuosa ꝛc. ibidem. **B**

Unitas quedam inuicte communitatis scilicet amoris/concordie/acamicie/prouenitq; ista vnitas ex prelatis singularitate ex animi unitate: et ex populi unioformitate ꝛc. ibidem. **E**

Unitas sumitur in malo/sicq; per unitatem intelligitur mala singularitas et mala concorditas: nam talis habet incompassionem et cupiditatem: iudeu orionem et reptilitatem/indiscretionem et garrulitatem/cōtradictionē ac credulitatem ibidem. **D**

Unicornis aialis pprietas etc. vide gaudium. **B**

Unicus vnigenitus/p codē supponit pōtq; itelligi p vnicus/vnigenitus xp̄stus/anima/animus pauper et vir iustus. **A**

Uobiscū/nobiscū/mecū/tecū/secū/iste enī dictiones cōposse semp dicit societate/presentiā/unitatē/assistentiā ac ppinquitatē: sicq; societas quedā debet optari: quedāz amari: et quedā vitari etc. **A**

Vocare/vocat⁹/vocare sumitur p noiare/appellare etc. **A**

Vocatio quedā diuina interior sp̄ialis qua de⁹ vocat suos per occultā suā inspirationē et ordinationes: sicq; vocat boiē ad penitentiā vt lamentē: ad sapientiam vt contempletur: ad amicitia vt locundetur: ad indulgentiā vt liberetur: ad patientiā vt coronetur: ad diligentia vt ope retur et cetera alia ibidem. **A**

Vocatio quedāz diuina exterior tēporalis: qua vñs ad dignitates tpales vocat/nominat et assumit: sicq; talivocatione requiritur electorū prudentia deliberatiua: requiritur electi redolentia exuberatiua: et requiritur diuina p̄ordinatiua etc. ibidem. **B**

Vocatio quedā diuina superior et eternalis qua quis vocat per mortē ad eternā gloriā etc. ibidem. **C**

Vocatio quedā humana/sicq; vocare debemus desit exaudiat: prudentē vt erudiat: pauperē vt adueniat: amicū vt subueniat: virtutē vt pficiat: errantē vt desistat: atq; peccantē vt luctum faciat ibidem. **D**

Vociferari idest vocem emittere mox fere: vel vocare fortiter cum clamore etc. **A**

Vociferatio quedam iustorum et perfectorum multiplex: quedam malorū: quedam miseriorum: quedā dānatorū et quedam beatorū ibidem. **A**

Vox est aer a pulmone in cannalibus gutturis motus et impulsus: et mediantibus naturalibus instrumentis in ore articulatus atq; formatus estq; multiplex etc. **A**

Vox quedā admirabilis scz vox creatoris audienda multiplex etc. **A** vox quedam cōmēdabilis: scilz vñs et honesta proferenda: nam sica fidelibus habeatur vox humilis orationis: vox hylaris locutionis/vox salubris cōfessionis/vox vñs predicationis/atq; vox autentica reprobationis ac redargutionis ibidem. **B**

Vox quedā detestabilis/scz peccatoris abhorrēda: sicq; est vox detractōnis/elationis/suggestionis/adulationis/ac cōminationis ibidem. **C**

Volare/volat⁹/volare idest alis sursum ascendere: et se cito et facilliter ad superiora transferre etc. **A**

Volatus quidā gloriofus et admirabilis scz ascensionis xp̄i ibidē **A** quidā volat⁹ virtuosus et appetibilis quo iusti sp̄iales volant sursum ad paradisu mentaliter etc. ibidē **B** nam volant superius ad celestes eminēcias admirabiliter: volant exterius ad terrestres circūstācias cōmendabiliter: ac volant interius ad coelestes conscientias meditabiliter ibidem. **C**

Volatus quidā detestabilis et vitiosus/scz malorū: nam tales volāt ad prosperitates: pompositates/carnalitates crudelitates ac voracitates ibidem. **D**

Voluptas est delectatio quā in rebus quibus vtimur inuenimus: sumiturq; aliquando pro cōplacencia bona quā dog; pro mala etc. **A**

Voluptas quedam virtualis gloriofa: quedā eternalis fructuosa: quedam corporalis lubricosa: et quedam temporalis luctuosa ibidem. **A**

Vouere/vorum sumit quādoq; pro desiderio: quandoq; p promissio: sicq; votū debet comitari maturitas/libertas

necessitas/atq; celeritas etc. **A**

Urbs ab orbe dicitur eo q; vrbes antiquitus formabantur rotunde etc. **A**

Urbs superior opulentissima/inferior roboratissima/interior gratiosissima/exterior inquietissima/et deterior desperatissima etc. ibidem. **A**

Urbs habeat firmitatē inerpugnabilē: charitatē indiuisibilem/et claritatē sustentabilem ibidem. **B**

Urere/vr̄to sumit in bono et in malo: nam boni vñt per dilectionē: correctionē et tentationem/mali vero vñt interius malis affectionibus exterius mundi tumultibus/ac posterius inferni flāmanibus. **A**

Urgerē id cogere vel cōpellere: sumiturq; in bono et in malo et inuenitur vr̄gere dilectionis interioris/correctionis superioris/afflictionis exterioris/ac damnationis posterioris. **A**

Ursi aialis pprietas etc. vide ager et bellum. **S**

Vicq; siue sumatur inclusiue seu exclusiue semper denotat terminū atq; finem etc. **A**

Vicq; quoddam appetibile: sicq; boni attingere debent vsq; ad celum eterna contemplando: ad finē diu perseverando: ad deum gratiam impetrando: ac ad paradisu gloriā occupando ibidem. **A**

Vicq; qōdam detestabile: sicq; mali attingunt vsq; ad pompositatem/carnalitatē/corruptionē/ac mundi p̄spicitatem etc. vsq; quoddā intransibile: scz terminus mortis vsq; quoddā formidabile scz infernus et vsq; quoddā admirabile scz potentie diuine infinitas etc. ibidem. **B**

Vicq; quo interrogatiua dictio: signatq; idem q; quare vel quo et cōter vsq; quo querit de tempore etc. **A**

Vicq; quo conqueritur homo de deo: scz de iustorum graua minibus/de malorum dictaminibus: et de iniusticiarum dissimulationibus etc. ac per vsq; quo arguitur homo de temulentia et ebrietate: de negligentia et tepiditate/de inconstantia et varietate/de immundicia et carnalitate/de auaricia et cupiditate/atq; de ignorantia et fatuitate etc. ibidem. **A**

Visura/vsurarij sunt mandatorum transgressores: gaudiorum contemptores/proximorum deceptores/ac terrenorum cōsumptores. **A**

Vterus sumitur in bono et in malo etc. **A**

Vterus in bono/sicq; reperitur vterus eterne diuinitatis vterus materne virginitalis/vterus interne conscientie et voluntatis/vterus fraterne pietatis et compassionis vterus secunditatis et bone operationis/atq; vterus sapientie ac discretionis ibidem. **A**

Vterus vtro in malo/sicq; inuenitur vterus carnalis immūdicie: mentalis iniusticie/naturalis existentie/ac temporalis opulentie ibidem. **B**

Vti/vsus enī rerū a deo hoibus est cōcessus: et ppter hoc facte sunt res vt eis debite quilibet vti posset etc. **A**

Vsus quidā virtuosus scz perfectorum/nam boni oibus rebus virtuose vtuntur etc. ibidem **A** vsus quidā fructuosus/scilz beatorum: et vsus quidam malignorū qui nihil aliud est q; abusus etc. ibidem. **B**

Utilis/vtilitas/vtile est illud qō ad vtendum est congruus et abile etc. **A**

Utilitas quedā sp̄ialis scz illa que valet ad salutē obtinendam: nā vtilia sunt ad salutē: qō a deo penitus gubernemur ibidē **A** qō penis tribulemur/qō casu criminis impugnemur ibidē **B** vtile q; a vñs ip̄is flagellemur qō a p̄latis puidis castigemur: atq; q; a nostris proximis suffragemur ibidem. **C**

Utilitas quedā eternalis/scz vñs eterna/gloria et beatitudo etc. et quedam vtilitas temporalis scz diuitie/sanitas et gaudium etc. ibidem. **C**

Qua est fructus de quo vinū exprimit et liquatur etc. **A**

Qua quedam magni valoris: quedā dulcis saporis: quedā

boni li quoris: quedam falsi dulcoris: et quedam grauis
hoiroris ibidem. A

Vulcani pureus in sicilia et. vide olla. E

Vulgus vide de populo/plebe vel gente.

Vulnus/vulnerare/vulnus est solutio in carne per violētiā
introducra et. B

Vulnera quedā sanatiua seu charitatiua que videre debe-
mus: scz vulnera E hūi: ibidē A quedā trāsfirua que
habere debemus: scz vulnera diuini amoris/ cōtentionis
et cōpassionis: quedā afflictiua que sustinere debemus
scz vulnera tribulationum huius mundi ibidem B que
dā corruptiua que cauere debemus: scz vulnera vitioꝝ
et quedam peremptiua que horrere debemus: scz vulne-
ra penarū infernaliū et. ibidem. E

Vulpis pp:etas et. vide abstinentia E aduocatus. H

Vultus est illud qd summe est homini apparens: et per qd
cognoscitur vnusquisq: in quo etiā animi passiōes deno-
tantur et. B

Vultus in bono quidam dei honorādu: nām habet vultū
potentie/clementie/iusticie ac leticie ibidē A quidā vul-
tus mentis depurandus quē debemus per amores ad
dei conuertere: per timorē ad terram deprimere: ac p ni-
tozem pte cunctis splendere ibidē B et quidam vultus
corporis regulādu: nā sic habeamus diligentia et labo-
rem: ac pretendamus pmanentiā atq: vigorē: sapiētiā
et splendorē/ displicentiā et rigorem/ verecundiā et hu-
militatem/cōplacentiā et hilaritatem/ac reuerentiā
atq: maturitatem ibidem. E

Vultus in malo multiplex: nām mali habent vultus iratos et
concitatos: velatos et palliatos/firmatos et obstinatos/
dissolutos ac effrenatos ibidem. D

Vxor proprie dicitur mulier que alicui matrimonialiter est
coniuncta et. A

Vxor quedā intima: quedā optima: quedā infima: quedā
suprema: et quedam extrema et. ibidem. A

Vxor spūalis idest ecclesia seu corporalis idest bona femi-
na habere dō humilitatē et subiectionē ibidē B habere
etiā dō fidelitatē et dilectionem: ac habere dō vtilitates et
perfectionem et. ibidem. E

Vxor in malo/ sicq: inuenitur vxor luxuriosa/utrigiosa/atq:
presumptuosa et. ibidem. D

De littera. E.

Pūs nomen exprimit vnitatē in duabus natu-
ris diuina scz et humana et. A

Χps est sustētor fortissimus: naz est sapiētiā
veritas atq: virtus et. ibidē B xps est conso-
lator miserrimus ibidem E atq: premiator diuissimus
ibidem. D

Χpi natiuitas fuit humilis et amara et multipliciter ibides
A fuit vtilis et fructuosa multiformiter ibidem B fuit

nobilis et glorioza: nām hoc apparet ex nati diuinitate/
ex matris virginitate/in luminis claritate/in āgelici ag-
minis locunditate/in stelle mirabili nouitate/in pastoꝝ
mira veritate/atq: in miraculoꝝ multiplicitate ibidē E
Χpi passio fuit necessaria mirabiliter: videlz vt pater placa-
retur: culpa deleteretur: et homo saluaretur ibidem A fuit
etiā voluntaria q̄ru ad xpm: atq: fuit valde afflictioza
et. ibidem. B

Χpi passio fuit proditiose inchoata: videlz in principū con-
ciliatione/in iude venditione et mercatione: et hoc contra
detractores/mercatores/seculares/peccatores et posses-
sores ibidem E in osculi datione et exhibitione: et hoc cō-
tra blanditiā pditorū/cōtra preruā obstinatorū: atq:
cōtra auariciā vsurarioꝝ ibidem. D

Χpi passio fuit opprobriose meditata: scz in captiōe/illusiōe
ne/petri negatione/atq: flagellatione ibidem. E

Χpi passio fuit flagitiose cōsummata: videlz in sententia tā
impia/in angustia tam anxia/et in seuitia tam noxia et.
ibidem. S

Χpi passio fuit miraculose pdicata vel reuelata: scz in solis
eclipsi/terre tremore/vel scissura/lapidū fractura/atq:
monumentoꝝ apertura ibidem. B

Χpi resurrectio/xps emi redemptor noster mortē suscepit
ne mortem timeremus: surrexit etiam vt resurgere con-
fidamus et. A

Χpi resurrectio facta est ppter interiorē vigorē et. ibidem
B ppter horrore mortalitatis exteriorē ibidē E et ppter
superiorē eternitatis amorē ibidem. D

Χpi ascensio figurata in triūpho rhomanoꝝ et. A

Χpi ascensione ostendit facti magnitudo et. ibidē B vera-
bi celsitudo ibidem E et rei certitudo ibidem. D

De littera. E.

3 Elus est amor excessiu⁹ vel dolor de nimio amore
procedens: sumiturq: aliqui pro inuidia vel pro ali-
quo excessiuo seruire flue rigore et. A

Elus quidā rigoris seruientis /scz iusticie diuine
ibidem A quidā fortis amoris /scz iusti: et quidā grauis
liuoris scz impij ibidem. B

Zona est cingulum cū quo corpus stringit et cingitur et. A
Zona temperantie cingitur pfecti: zona auaricie cingitur
infecti: zona diabolice seuitie cinguntur dānatī: et zona
leticie cinguntur beati et. ibidem. A

Zonam charitatis et amicitie qua pectus cingatur habeat
prelatus ibidem B habeat etiam zonam paritatis et
abstinentie qua pectus stringat: habeatq: zonam castita-
tis et cōtinentie qua lumbus arceatur ibidem. E

Finis tabule alphabetice.

